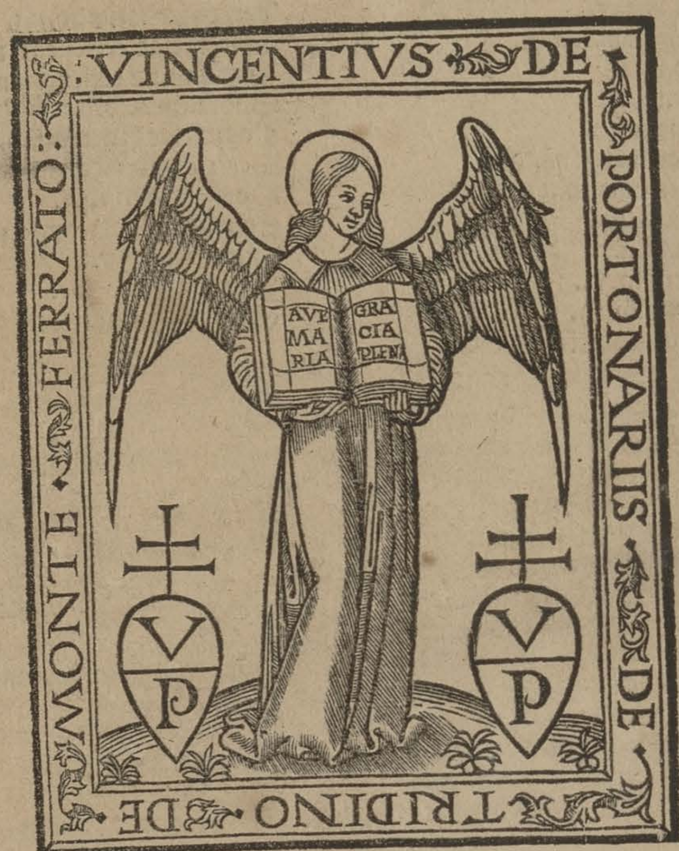
Petrus de Ancharano sup sexto Cu tabula et tractatu
Tract clausularu dni Vitali de cambanis

Lectura excellētissimi iurisvtriusqȝ interp̄tis dn̄i Petri de ancharano super sexto decretalium recenti lima polita ⁊ p̄ reuerēdissimum dominum Felinuȝ Sandeū Penenseȝ epm meritissimū ac sacri ꝯsistorij auditorē dignissimū iusto mētis ppē diculo trutinata: visa tādē p̄ dn̄m Joānē de gradibus iurisvtriusq̄ p̄fessorem. nouissime aūt addita fuit vltima lima cū additōib⁹ sūmarijs numeris ⁊ alphabetico indice dn̄i Jo. thierry lingonēsis iuris cesarei ⁊ pōtificij doctoris. ī calce vo volumīnis addit⁹ fuit titulus aureus de regulis iuris.

Cum gratia ⁊ priuilegio.

Rubrice huiusvoluminis

¶ Index alphabeticus Jo. thierry. lingo. iuris. U. doc. sup lecturã dñi Petri de ancharano in. vj. lib. decreta.

Tabula materiarũ singularium

Citatus

Tabula materiarũ singularium

Decretum

Tabula materiarū singularium

Etas

Tabula materiarū singularium

Inq̄sitor

Tabula materiarũ singularium

Tabula materiarū singularium

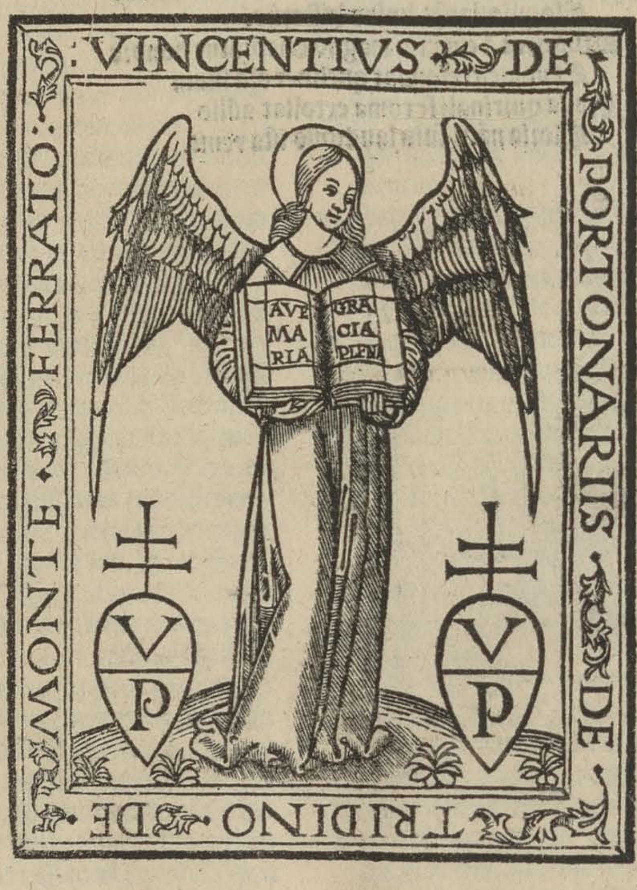
Tabula materiarū singularium

Tabula materiarũ singularium

τελοσ

Lectura eximij doctoris domini Petri de ancharano super sexto Decretaliũ: noui

ter edita: iustoq; perpendiculo trutinata per reuerendissimum dominum Felynum Sandeum epm Penẽsem meritissimũ ac sacri consistorij auditorem dignissimum. Et nouissime reuisa per egregium virum magistrũ Johannẽ de gradibus vtriusq; iuris professorem. Cum vltima lima additionib⁹: summarijs: numeris: ꝛ dictionario alphabetico dñi Johannis thierry Lingonẽsis iuris Cesarei ꝛ pontificij doctoris primũ in lucem suum sortit effectum.

Cum Gratia ꝛ Priuilegio.

¶ Domino suo domino Jacobo de moncourt basilice beati Johannis baptiste Lugdunēsis presentatori: necnon iuris Pontificij doctori meritissimo Johannes thierry Lingonensis iurium doctor elego panigerico carmine. S.D.

Quem charitum genuit celebranda corona sororum
   Quas fouet aonio vitrea limpha vado
Semper ad optatos veniant sua carbasa portus
   Auctaq; sint titulis nomina clara bonis
Quam suus eximio sit fulgor honore canendus
   Humano dici non satis ore potest
Nam quicquid sacre diuina volumina legis
   Et quod lex omnis continet vnus habet
Hoc genuit pignus valido qui cuncta tridenti
   Torquet ꝛ eterna conditione domat
Scilicet ꝛ grece didiscit pariterq; latine
   Dicere: quo melius lingua latina foret
Alter stat virtute catho: maro carmine: marcus
   Eloquio: latijs liuius historijs.
Quocirca a cunctis magno celebratur honore
   Et nomen resonant quelibet ora suum
Nulla quirinali se roma extollat asillo
   Gloria nāq; suis laudibus ista venit.

¶ Summi iuris vtriusq; interpretis domini Petri de ancharano Lectura: in sextum librum Decretalium: accuratissime castigata per reuerendissimū iuris Pontificij monarcham dn̄m Felynum Sandeum Penensem ep̄m: ⁊ sacri cōsistorij auditorem dignissimum nouissime reuisa per egregium virum magistrum Johannem de gradibus vtriusq; iuris ꝓfessorē. Cum apostillis summarijs numeris ⁊ cōcordātijs domini Johannis thierry Lingonensis iuris Cesarei ⁊ pontificij ꝓfessoris.

In nomine domini

eiusq; matris sanctissime virginis gloriose marie: ⁊ beati Antonij amen Scribitur Ecclesiastici. cap̄. primo. Nihil sub sole nouū: nec valet quisꝙ̄ dicere hoc recens est: iam enim fuerūt in seculis que fuerunt ante nos nō est priorum memoria. hoc ꝙ̄ bene dictū est: sic in qualibet scientia manifeste videmus quorundam. s. doctissimorum virorum scripta summo precio ⁊ honore habita: adeo cum tempore defecisse: vt nulla de eis memoria supersit: quorundam vero notitiam retineri solum modo aliorum conuentoꝝ postea editis: sed eoꝝ originalia nō extare. Et vt alios aliarum facultatū commenta vtilia ciuilem ⁊ canonicā scientiam suis acutissimis ingenijs illustrarūt: quantum eorum scripta in obliuionē transiuerint ex ꝓhemio do. Jo. an. in addi. Specu. pōt cuilibet manifeste liquere: vbi multos enumerat quī in iure canonico scripserūt. de quibꝰ minima aut nulla haberetur memoria: si eos in dicto eius opere nō referret. ¶ In iure etiam ciuili de multis glossatoribꝰ confirmat̄ memoria: q; Accur. glossator nouissimus eoꝝ opinio. in suis glo. fideliter recitauit Jo. an. iuris canonici luminare magnum omniū antiquoꝝ volumina curiose perquirēs omnes in nouellis Decretalium. ⁊. vj. in vnum coniunxit: vnicuiq; velut iustitia fideliter tribuens quod est suum. Glossauit enim subtiliter Clemētinas: nouissime addi. ad Specu. ⁊ nonnulla alia opuscula edidit in mercuriales que oīa hodie p̄ceteris inter doctos versantur ⁊ maioris autoritatis habentur: in iudicijs: ⁊ in scholis nec immerito: accurate enim singula ponderauit. ¶ Suo quidem tp̄e studia Italie facūdissimis ⁊ clarissimis doctoribus floruerunt. nam hoc Bononiense studium tunc Ja. bu. in legibus pre ceteris in scriptis suis breuiloquꝰ ⁊ subtilis ⁊ ꝙ̄plures. ¶ In iure vero canonico idem Jo. an. Jo. calde. Pau. de liaza. ⁊ nonnulli alij illustrarūt: etiam studia. s. Paduanū Papieñ. ⁊ Perusinū facūdissimis doctoribꝰ claruerūt. s; maxime Perusinum quod Bar. lumen iuris ciuilis. Jo. poglarensis. de Senis: Fran. tigrini de Pisis. d. Fede. de Senis famosissimum reddiderunt. Fuerunt in eadem etate ꝙ̄plures preclare sciētie viri: maxime qui scripserunt super Cle. vt Guilł. de monte lau. Zen. Pau. Steph. Lap. Matthe. ⁊ Bertran. ¶ Post istos alij successerunt in iure famosi: ⁊ inter alios Dominus ⁊ p̄ceptor meus do. Bal. de Perusio iuris vtriusq; doctor: ⁊ vere vtriusq;: nullius enim alterius p̄dictoꝝ lecturas ⁊ commēta repperi ita mixta vt sua. maxime in materia cōi iuri canonico ⁊ ciuili: vt iudicioꝝ in qua ipse dicta Inno. plurimū vtilia ⁊ subtilia in lec. sua. C. ponderauit: ⁊ iuxta exigentiā declarauit ⁊ suppleuit in stilo eloquētie ⁊ ornatu verborum: non minus in cathedra ꝙ̄ in scriptis cuius scientia ⁊ doctrina suis auditoribꝰ grata semper fuit: ⁊ alijs qui suis laboribꝰ cupiunt doctores fieri. Sed vt ꝓpositio mea nihil sub sole nouum. Et ob hoc vltimo istos nouissimos arbitror parum dictum qđ non sit dictum prius: vident̄ tñ noua q; etiam vt dixi nō est prioꝝ memoria: sed nec istoꝝ q̇de; erit apud eos qui futuri sunt in nouissimo. Quare autem hoc ꝯtingat sacratissimus imperator Justinianꝰ rationē reddit in. l. j. C. de vete. iu. enu. Diuine inquit res ꝑfectissime sunt: humani v̄o iuris conditio semper in infinitum currit: ⁊ nihil est in ea quod stare perpetuo possit. multas etenim formas edere natura nouas deproperat. ¶ Predicta sepe atq; sepius ꝯsiderās ego Pe. Jo. cole de ancharano de nobilibꝰ de Farnesio ꝓuincie patrimonij beati Petri: in tuscia minimus vtriusq; iuris doctor regens in hac alma ⁊ regia ciuitate Bononie studioꝝ omniū vera matre cathedram: sexti ⁊ Clementine predictoꝝ modernoꝝ scripta et commenta studui ⁊ discurri non tāꝙ̄ transfuga: sed tanꝙ̄ explorator. ¶ Ex quoꝝ dictis visum fuit nouellā sexti ⁊ gl. ⁊ cle. posse ꝑfectius declarari. Qr enim in istis duobꝰ voluminibꝰ declarātur opiniones legistarū ⁊ canonistarū. ⁊ pre ceteris sunt cōes studentibꝰ in vtroq; iure. Ideo vtilissimū mihi visum est theoricas ⁊ doctrinas doctoꝝ modernoꝝ quibꝰ plurimū vtimur. ⁊ Jo. an. modicum aut nihil vidit dictis suis adiungere. ⁊ per ipsas theoricas prefatam nouellā. ⁊ gl. cle. vt dixi declarare: corrigere ⁊ supplere. Insuper quia studium per apostillas textuum ⁊ glossarum semper mihi laboriosum extitit. Ideo eius stilū in hoc nō sequor: sed per notabilia: oppositiones: ⁊ questiones dicta sua ⁊ alioꝝ omnium reassumo. Quod similiter super decre. scribēs feci vt in remissionibꝰ quas sepe in ꝓsecutionibꝰ faciam apparebit. ¶ Ex quibꝰ omnibꝰ si qua laude digna studiosi repperint: deo ⁊ Jesu christo saluatori nostro attribuant. ¶ Nam iuxta beatum Gregorium in prohemio moralium. Intellectū stulto homini prebet: ⁊ voluntatē suam cum voluerit per ora iumentorum narrat: confluenta vsibus hominum plumbi vascula subministrat. Que autē ruditer vel inepte: sine correctione digna deprehenderint: mee parue intelligentie imputent: ⁊ cum charitate suppleant ⁊ emendent: sicq; opus ipsum omnium correctioni subijcio: sed p̄sertim prefati domini Bal. qui me sua diligentia ⁊ scientia meliorem reddidit ꝙ̄ acceperit: vt accedat. l. aquilius ff. de dona. ac etiam domini ⁊ patris mei domini Gaspa. de cal. re ⁊ fama profundissimi decretorum doctoris strenui: ⁊ spectabilis comitis palatini: per cuius lecturam plurimū scholaribus fructuosam ad presens istud studium illustrat̄: ⁊ fama eius antiqua in iure canonico conseruatur. Sed iam ad ꝓpositum. s. ad prosecutionem operis descendamus.

¶ In nomine domini nostri Jesu christi: eiusq; matris gloriosissime Marie: ⁊ beati Antonij. Amen.

1 ☞ Nomen an immutare licitum existat.
2 Nomine probo appellitari cuilibet interest.
3 Papa ante coronationē ⁊ consecrationē an possit se summum pontificem appellare.
4 Doctor quēadmodū se habere debeat.
5 Etas que requiratur in doctore.
6 Doctor an debeat esse legitime natus.
7 Legitimatus an possint ad doctoratum admitti.
8 Doctores in examinādo quot requirātur.
9 Scholaris pluribus annis absens an perdat priuilegium matricule.
10 Scholarium familiares an gaudeant eorum priuilegijs.
11 Priuilegium datum pauperibus hospitalis an includat seruientes.
12 Scholares pro represalijs in loco studij capi non possunt.
13 Indulgentia concessa per episcopum subditis pro opere in altera dyocesi constituenda an videatur concessa.
14 Uniuersitas si se alio transferat an priuilegia sequentur.
15 Papa salutem transmittere dicitur.
16 Canonis vel hominis beneficium non complectitur odiosos.
17 Exbānitus an possit capere exbannitū.
18 Scholariū appellatione an includant̄ doctores.
19 Doctores ⁊ scholares faciunt vniuersitatē.
20 Adiscētes sub nomine artificum an contineant̄.

Bonifacius.

Salutationē istam: ⁊ sequens ꝓhemiū: deinde in glo. ij. ⁊ vt dictis his scribentium aliqua addam vtilia: ipsa per modum notabilium reassumam. ¶ Et primo not. ꝙ demum post creationem suam iste iuris lator Bonifacius appellatꝰ est: [1] † hic videtur ꝙ hoc non liceat. s. immutare sibi nomen: vt in. l. j. C. de nomi. mu. Sol. aut vult sibi mutare nomen sine alterius lesione: ⁊ quia h; turpe nomen: ⁊ vult habere pulchrum ⁊ potest: [2] † quia nostra interest bono nomine[a] nuncupari: vt. ff. ad treb. l. facta. §. si in danda. Aut cum alterius lesione facit: quia sub illius nomine vult aliquid vsurpare vel euitare: ⁊ tunc falsum committit: vt. d. l. j. ⁊ ita ibi Cy. ⁊ per dn̄m meum Bal. in. j. constitutione. C. hic ergo ista mutatio ex bona causa fit: vt in glo. iij. q̄ plures causas reddit quare fiat nominis mutatio in creatione pape: qui addit in nouum Geñ. xvij. c. in principio. vbi deus ꝓmouēs Abraham mutauit illi nomen: dicens eris pater multarum gentiū: nec vltra vocabitur nomen tuum Abram: sed appellaberis Abraa; quia patrē multarum gentium constitui te. Item confirmat rationem glo. que dicit quandoq; expediēs sit mutare si prius turpe nomen habebat: puta Masseron. s̄. de elec. per inquisitionē: semel quidam creatus papa prius vocabatur os porci: qđ erat inhonestum. Nam ⁊ turpis est ꝙ adiecta legato si imposuerit sibi nomen vespertilio ideo reijcitur: vt. d. §. si manda. vbi vero ethimologia boni nominis Accursij sicut alibi de Johanne in prohemio Cle. ⁊ hic de Bonifacio in glo. quia d̄r Bonifacius quasi bona faciens hunc librum componens: ⁊ sic nomen fuit consequēs rei prout esse debet: vt in glo. Utrum autem sit arguēdū ab ista allusione vocabuli: dic ꝙ sic: si non ꝯtrarietur ipsius verbi diffinitioni: vt no. Bartho. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊. l. j. ff. de testa. ⁊. l. ij. §. appellata. ff. si certum peta. ⁊. xiij. q. j. c. si cupis. ¶ Sed videtur ꝙ iste liber non debeat intitulari boni-

[a] ¶ Noīe bono. adde gl. in. l. j. ff. de ver. ob. no. in l. j. ff. de serui. lega. ⁊ in. l. j. §. apud labeonem. ff. de aq̄ plu. arcē. flo. de sanct. Pe. in. l. j. ff. de ser. vr. p̄di. Bal. in. l. humanitat; C. de ipu. ⁊ alijs subst. vbi dicit ꝙ noīa imponunt̄ scd̄m originale; rationem ⁊ in cle. exiui d̄ paradiso §. ceterū in fi. ⁊ ibi car. de ver. sig.

faciõ:nam ꝛ plures alij ediderunt cõstitutiones de quibꝰ infra in ꝓsecutione libri. Sol. dubium est an ab illo qui ꝓmulgauit: an ab illo qui ab alio promulgatũ in vnum composuit: debeat liber denominari. ꝛ videtur ꝙ ab illo qui leges sine nomine, al's ordine latas in vnum cõposuit: vt liber Papirianus a papirio qui parum de suo dixit: vt. l. ij. ff. de ori. iur. ꝛ decretum a Gratiano: ꝛ Codex a Justiniano: ꝛ nouella a Jo. and. ꝛ sic de singulis. ¶ Sed nunquid si quis vocetur Bononiensis Florẽtinus vel Perusinus. presumetur esse. dic ꝙ non si aliter non probetur: vt. l. fi. §. fi. ff. ad muni. Sol. no. ꝙ papa hic se vocat episcopum.

3 † Utrum autem ante coronationem ꝛ consecrationem posset se summum pontificem appellare. videtur ꝙ nõ: sicut nec vocatur imperator ante susceptam infulam: vt. C. de quadrien. prescrip. l. pe. in fi. vnde dies coronationis dicitur ortus imperij. C. de fe. l. vlti. a simili ergo ꝛ hic est ꝙ annus põtificatus ĩcipit a ꝯsecratione ꝛ coronatione non ab electione: vt no. Jo. an. super data huius libri vbi de hoc plenius. Quando autem hanc potestatẽ administrãdi iure dignitatis adeptus sit. vide qȯ dixi. ĩ. eo. li. de elec. c. auaricie. ꝛ cle. romani. de iureiur. Querit circa predicta Jo. an. ꝛ Inno. Utrum ep̄atus sit ordo per se: ꝛ psalmista. tꝫ ꝙ sic: vt hic plene per eũ. ¶ Tertio no. ꝙ iste liber dirigitur doctoribꝰ ꝛ scholaribꝰ: ꝛ qualiter doctor debeat se habere: vide in gl. dꝛ a docẽdo ꝛc.

4 † Et vltra illa: dic ꝙ in doctore reqrunt̃ illa de quibus in. l. magistros. C. de profes. ꝛ medi. li. x. requirunt̃ etiaꝫ ꝙ non sint negociatores vilium negocioꝝ. C. de nego. ne nulli. l. vna. li. xij. ꝛ doctores milites dicunt̃. l. aduocati. C. de aduo. di. ind.

5 ¶ † Que autem etas[a] requiratur in doctore quidã ꝙ. xxv anno. quia ante illud tempus non debet quis ad honorẽ peruenire: vt. l. ad remp. ff. de mune. ꝛ hono. per totum. ꝛ tex. in. d. l. magistros dicit: ꝙ non debet quis repente ad doctoratum peruenire. ad hoc. xiiij. q. j. c. sic viue. vbi contra scholares accelerantes ad gradum ibi multo. tempore disce que postmodum doceas. Alij dicunt ꝙ sufficit etas. xx. annoꝝ. nã in tali possunt esse iudices. c. cum. xx. de offi. deleg. Alij dicunt. xviij. nã nerua filius in tali etate publice de iure respondit. ff. de postu. l. ij. §. pueritiam

6 † Utrum autem requiratur ꝙ sit legitime natus. vide per Bertran. in ꝓhe. cle. vbi tenet ꝙ spurij non possunt doctorari cũ non admittant̃ ad dignitates nisi in defectũ alioꝝ: vt no. in. l. generaliter. §. spurios. ꝛ ita intelligit̃ quod no. Archi. de fi. p̄sby. c. j. ĩ. eo. lib.

7 † Legitimatus aũt admittetur ad doctoratũ ꝛ ad oẽs honores ꝛ dignitates per quas nulli p̄iudicium generatur. qȯ tenet Archi. in. d. c. quod est verum nisi in ecclesiasti. in quibus requiritur dispensatio specialis ẜm Bertran. in prohe. cle. facit ad predicta qȯ dicam. ĩ. vij. no. facit quod not. in. c. innotuit. de elec.

8 † Et quot doctores requiruntur in examinãdo ꝛ approbãdo aliquem in doctorẽ. vide. C. de profes. ꝛ me. l. si q̇s. lib. x. ꝛ eo. titu. l. magistros. ꝛ per Jo. an. ĩ. c. p̄sbyter. de cele. mis. ¶ Quarto no. ꝙ dicit ꝛ scholaribꝰ commorantibꝰ quasi sola mora: sufficiat ad ꝯsequẽdũ huius benedictionis ꝛ salutationis effectum sed ẜm Jo. mo. solos studẽtes includit: qȯ probat verbum scholaribꝰ: scholarem enim esse: est studio vacare. i. intendere. ꝛ videtur hoc verum: nam nec clericus q̇ dicit officium: nec miles non militãs debent habere stipendiũ vel priuilegiũ talibus ꝯcessum vt. l. qui sub p̄textu. C. de sacrosan. eccle. ꝛ. l. penul. C. de testa. milita. ꝛ. l. sancimus. C. in quibus cau. ces. lon. tem. p̄scr. l. sancimus scholares etiam scholas intrantes: nec studentes non gaudent priuilegio scholariũ: vt no. C. de stu. vr. Rome. l. vnica. similiter nec scholares inhoneste viuentes: quoniam possunt socijs honeste viuentibꝰ repelli de domo. ad hoc insti. pro so. §. fi. ꝛ hoc not. Jo. de ligna. in prohemio cle. vbi etiaꝫ per eum. Quid iuris de doctoribus qui desierunt propter iustam causam legere scholaribus. dic vt ibi: vide quod no. Bal. in. d. aut̃. habita. vbi idẽ tenet. s. ꝙ illi gaudeãt hoc priuilegio quoniam facto ꝛ animo sunt scholares. non illi qui fingunt: ꝛ nõ sunt scholares studẽtes nec intrant scholas: sed vadunt vagãdo. Quid de scholari licẽtiato in legibꝰ. dicit ꝙ adhuc potest dici scholaris lꝫ ꝓpter examẽ sumpserit sibi nomen mediũ. arg. ff. de ꝯdi. ꝛ demonst. l. falsa. §. j.

9 † Quid de scolari[b] qui stetit pluribꝰ annis absens: nunq̇d perdit priuilegiũ matricale. dic ꝙ non. nisi per quinquẽnium affuerit: vt ipse no. in. d. aut̃. habita. Item de quibꝰ doctoribꝰ ꝛ scholaribus loquit̃ iste tex. an cuiuslibet facultatis. an in. vij. liberalibus artibus. an solum legum ꝛ canonũ: tenet ipse ꝙ ad priuilegia illius aut̃. habet locum in studẽtibus in qualibet facultate literatoria licita non damnata: vt no. in ꝓhe. ff. ꝛ per eum in. d. aut̃. habita.

10 ¶ † Sed nunq̇d familiares scholariũ ꝛ alij eorum occasione[c] cõmorantes in studio vt scriptores: librarij: mercatores: ꝛ similes includant̃ sub illa salutatione ꝛ benedictione: ꝛ videtur ꝙ famuli includant̃ qui gaudẽt alijs priuilegijs scholaribꝰ ꝯcessis. per aut̃. habita. C. ne fi. pro pa. ꝛ in prima constitutione. ffoꝝ. ad fi.

11 † ꝛ Old. ꝯsulit ꝙ priuilegiũ datum pauperibꝰ hospitalis includit seruientes ipsis pauperibꝰ qui non possunt se regere sine eis cõmode. C. de vxo. mili. l. j. ꝛ de fi. instru. l. quesitum. §. si instructum. hinc est etiam ꝙ priuilegiũ datũ militi dat̃ medico militis: ꝛ militis comiti. ff. de excu. tut. l. administrãtes. §. j. ex qui. cau. ma. l. inter eos. §. vlti. Nam ꝛ ad armandã naueꝫ videtur conuersum qȯ expensum est in alimentũ nautarum sine quibus nauis produci non posset. ff. de exerci. l. j. §. non autem. ¶ Item dicit lex si testator legat vxori eius omnia eius causa parata cedunt in legatum etiam ea que parata erãt ad vsum ancille seruiẽtis vxori quasi per quodam medium videantur vxori legata. ff. de au. ꝛ arg. le. l. vxori. ꝛ ibi no. ꝛ de vsu ꝛ ha. l. ceterũ: et de p̄ca. l. pe. ¶ Ex quibꝰ patet ꝙ familiares gaudent eodem beneficio quo scholares. ꝛ vide. ĩ. eo. li. licet. ꝛ quod ibi no. de hoc ꝛ alijs p̄nominatis personis. dic vt in. c. j. de loca. Idem de familiaribꝰ dicas de bidellis ꝛ scriptoribꝰ quia sunt appendices: vt in prima ꝯsti. ffoꝝ. in fi.

12 † Et inter cetera priuilegia ꝯcessa scholaribus illud no. ꝙ non possunt pro rep̄salijs capi in loco studij nec etiam in itinere nec res quas secum. deferũt: vt in aut̃. habita. C. ne fi. pro pa. nec etiam nuncij quos mittunt: nec pater qui venit ad eum visitandũ. quia quodãmodo vnum corpus est cum filio. facit. ff. de vsu ꝛ hab. l. j. ꝛ. iij. ꝛ hoc no. Bal. in. d. aut̃. habita. vbi de rebus quas secũ deferũt sui vsus causa reuocat in dubium q̃no hoc cognoscat̃ si publicanus negat ille affirmat circa quod vide. q. nota. ĩ cle. j. de censi. ¶ Quinto no. ꝙ dirigit̃ iste liber scholaribꝰ studentibꝰ Bononie: per qȯ datur intelligi ꝙ non in villis vel castris sed in regijs ciuitatibꝰ iura nanonica sicut ꝛ iura ciuilia sunt docenda: ꝛ studẽtes alibi priuilegia nõ habent: vt. c. tua. s̃. de cle. non resi. ꝛ in ꝓhe. ffoꝝ. ad fi. Aduerte tñ ꝙ licet ciuitas sit regia ꝛ insignis: tamen si non habeat hoc ex priuilegio vt est illa: vel ex antiqua ꝯsuetudine: vt Padua non possunt ibi iura doceri: ita ꝙ ibi studẽtes habeãt priuilegia studentium in studijs. ꝛ hoc tenet Bartho. in prima cõstitu. §. hoc autem. per qȯ infert ꝙ illa verba que post examinationẽ publicam doctoratus profert hic ꝛ vbiqꝫ locoꝝ debẽt exponi vbiqꝫ. i. in omni loco ydoneo. ff. de mu. ꝛ hono. l. vt gradatim. §. j. ꝛ ar. ff. qui sunt sui vel alie. iur. l. j. §. quecũqꝫ. cum sua materia. Hic etiã queritur si papa vel imperator ꝯcedit immunitates vel priuilegia. vtrum illud priuilegiũ dicatur ꝯcessum ꝛ datũ loco vel p̄sonis in loco. nam est differẽtia inter illa: vt colligit̃ ex. c. mãdata. s̃. de p̄sump. ibi non loco ꝯcessimus sed p̄sone. Et alibi dubitat̃ vtrum sit ꝯcessio realis an p̄sonalis. in. c. cum venissent. ꝛ in ꝯsilijs Oldr. ꝯsi. lxviij. vbi late disputat.

13 † Et de indulgentia epi concessa suis subditis pro opere in alterius dyoc. ꝯstruendo. si enim illa indulgẽtia ꝯcernit personas valet quia suis subditis: si locum non valet: qꝛ ibi nihil potest disponere. vj. q. iij. scriptũ. Post multa concludit ꝙ talis indulgẽtia videat̃ cõcessa loco: quia iuriste attribuunt rem cause proxime non remote. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. pe. ꝛ no. ff. rerum amo. l. similiter. ꝛ de homici. c. de cetero. causa autem ꝯcessionis indulgẽtiarũ fuit fauor ecclesie: vt per frequentiã populi amplius honoret̃: vt hic dicit q̃daꝫ extrauagans Bonifacij que incipit antiquarũ: sibi ergo debẽt attribui iste litere. Unde dicit lex ꝙ litere que mei causa facte sunt: mee esse vident̃: vt. ff. de eden. l. pretor. in prin. Non obst. ꝙ locus non sit capax indulgẽtie sed p̄sone: qꝛ non attendit̃ quem sequatur indulgentia: sed sufficit ꝙ locus sit capax illius cause: propter quam litere principaliter sunt cõcesse: ꝛ elemosyne que dant̃ ob illius honorẽ. ꝛ ideo dicit lex ꝙ illud qȯ ob honorẽ ciuitatis legatur: ciuitati relinquit̃: puta prandium vel certũ premium illis qui fecerũt ludum in ciuitate Romana. lꝫ enim ciuitas non comedat nec bibat: tamen qꝛ honor sibi exhibẽdus fuit causa proxima ipsa petit illud: vt. l. ciuitatibus. de lega. j. simile de priuilegio concesso ecclesijs: vt delinquẽtes qui ad eam ꝯfugiunt habeant immunitatẽ. nam lꝫ illa non sit capax illius cẽsure: qꝛ non potest delinquere: sed persone tamẽ dꝛ immunitas ecclesie concessa: vt. s̃. de immu. eccle. c. inter alia. Simile in priuilegio qȯ ꝯceditur clericis certe ecclesie ꝙ non possint excõicari nam ecclesia non est capax talis priuilegij: quia nõ potest excõicari: ꝛ tamen priuilegiũ est ecclesie: quia propter honorem ecclesie principaliter est ꝯcessum. de priui. cum capella. ꝛ. c. pe. de ver. sig. ĩ. eo. lib. ¶ Ex quibꝰ ad ꝓpositum applicare videtur ꝙ benedictio ꝛ salutatio de quibus hic: ꝛ alia priuilegia scholaribꝰ bononie studẽtibus ꝯcessa videant̃ principaliter ꝯcernere istuꝫ locum: lꝫ scholares emolumentũ ꝯsequãtur. Ex quo infero ꝙ si vniuersitas scholariũ ꝛ doctoꝝ se transferret ad aliã ciuitatẽ sicut semel audiui ꝙ se trãstulit ad ciuitatẽ senarũ: priuilegia p̄dicta non sequerent̃ eos. lꝫ alibi reuocet̃ in dubium si om̄s ciues capta ciuitate ab hostibus alibi se transferãt: vtrum priuilegia concessa ciuitati comitent̃ eos: qȯ dic vt le. ꝛ not. in. c. cum ex iniuncto. s̃. de ope. no. nun. de p̄dicta tamen materia q̃n in aliqua ꝯcessione sit mẽtio de personis ꝛ loco. puta cõcedo ꝙ exerceas

merum ꝛ

---

a ¶ Etas. adde ꝙ minor in q̃cũꝙ etate cõstitutꝰ doctorari põt Car. in cle. ij. de magi. ꝯue. ꝛ ne q̇d p̄ eo. li. exi. tñ vidi semper obs̃uari ꝙ dꝫ esse etatis decẽ ꝛ septẽ annoꝝ. l. j. §. initiũ. ꝛ ibi Alex. ff. de postu. tuaꝫ eoꝝ sciẽtia mundus illuminat̃ in c. ex iniuncto. de her. c. j. de reli. ꝛ vene. san. in. vj. gl. in c. cũ ex eo. de elec. c. in eo.

b ¶ Scholari. addȯ bal. in. l. acceptaꝫ. C. de vsu. ꝛ in. c. ex literis. de consti.

c ¶ Familiares. Adde qȯ dixi. in add. ad albe. in aut̃. habita. ꝛ in additi. ad dñm Gui. pape. in. d. aut̃.

merum ⁊ mixtum imperium in tali castro: vel concedo ꝙ possis cedere lapidē in fundo meo vel ex eo ducere aquam ad tuum: vel aditum per domū meam ad tuam. vtrum videatur in dubio concessio realis vel personalis. vide plene per Bar. in. l. pater filio. de sor. le. xxv. q. ij. in summa. ⁊ xxxiij. q. ij. post eum. ⁊ per Jo. an. in reg. priuilegiū. in mercu. ⁊ dixi in pall. c. cum venissent. de insti. ¶ † Sexto no. ꝙ papa transmittit salutem ⁊ apostolicā benedictionem: quis autem sit effectus istius salutis. no. hic glo. fi. que loquitur in concernentibus presentem statum. vtrum salutatio aliquid operetur. pone saluto inimicū meum an videar sibi remittere iniuriam: dic ꝙ quandoqȝ salutatio est specialis quandoqȝ generalis. Primo casu aut loquimur de remissione iniurie aut sentētie censure. si iniurie intelligitur facta remissio nam sicut de facili ꝯhitur. s. cum ad animum reuocatur: ita de facili aboletur vt per risum: vt insti. de iniur. §. fina. lxiij. dist. cum adrianus. Sīvo loquimur in sententia censure: tunc per salutationem non intelligit remitti: sȝ per absolutionē: vt in. c. si summus. de sen. excom. in cle. ⁊ .s. eo. ti. cum desideres. ¶ Scdo casu principali. s. cum salutatio vel beneficij collatio est generalis tunc nūqꝫ extendit ad maliuolos ⁊ odiosos. bene ergo dicit gl. in prima cōstitutione Gregoriana ꝙ excōicatos nō complectit illa salutatio. beneficiū enim canonis vel hominis non complectitur odiosos: vt. c. alma. §. quia vo. ⁊ §. illis. de sen. excō. j. eo. lib. ⁊ l. lucius. §. lucius titius dama. de leg. ij. ⁊ quod not. Bar. in. l. si quis in graui. §. si ex stip. ff. ad sill. facit. l. iiij. §. si tibi iudicium. ff. de condi. ob tur. cau. vbi premium paratum indicāti furem: non comphendit ipsum furem indicātem se ⁊ socios. ¶ Et ista infero ad questionē. † Cauetur statuto ꝙ quicunqȝ ceperit exbannitū hȝ centum a cōi. pone ꝙ exbānitus cepit alium exbānitum: an debeat habere centum: videt ꝙ non per iura preall. a generali enim regula videntur exclusi morbo laborātes: vt in. c. personas. de testi. In ꝯtrium facit lex si quis in graui. §. hi qꝫ. ff. ad sil. vbi premium pollicitum propter bonum publicū debetur etiam merenti ⁊ alijs iuribus odiosis: nam ⁊ als phibiti ob predictam causam admittunt ad actum: vt. c. tanta. de symo. ⁊ c. per tuas. eo. ti. istum passum non psequor: sed remitto ad no. p bar. in. l. omnes populi. ff. de iust. ⁊ iu. ⁊ l. cum mulier. ff. so. ma. per. d. meum Bal. ⁊ est aduertēdū ꝙ de salute reperitur in iure varijs casibus: nam qnqȝ loquunt iura de salute patrie: vt. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iud. ibi parentes patriāqȝ saluarent. Interdū de salute cōi. l. iiij. C. de mal. ibi ꝯtinue. salutem hominum. Interdum de salute primoꝝ. l. puincialium. C. de sortile. ibi multoꝝ salus ⁊c. Interdum de salute domini sui. C. de veter. l. j. Interdum de salute rerum. l. j. ff. de vsufru. Interdum de salute corporis: vt. l. j. §. eodem autē tecto. ff. ad sill. Interdū de salute anime: vt. l. sancimus. C. de sa. san. eccle. Simplex ergo ⁊ generalis salutatio pape de qua debet intelligi: dic ꝙ de omibus: nam ad ipsum spectat omnium comoda pcurare: ⁊ noctes insomnes ducere pro salute cōi: vt. c. j. de offi. leg. j. eo. lib. ⁊ in. x. coll. de phi. feu. alie. per Loth. ⁊ l. imperialē. C. de nup. Item aduerte ꝙ maior porrigit salutē minori: vt in. x. coll. de feu. cog. in prin. Item par pari. ⁊ l. publia. §. titius. ⁊ l. quintus mutius. ff. deposi. sȝ inferior etiam superiori mandat salutem principe excepto q̊ ab inferioribus non salutatur: exceptis quibusdā quibus in priuilegium ꝯceditur. de quibus in. l. j. C. de silen. ⁊ l. ij. C. de proxi. sac. scrinio. ⁊ post salutationē datur potestas osculandi osculo pacis: excepto papa ⁊ imperatore qui osculantur in pede. l. j. C. de dome. ⁊ protec. cum ibi no. ¶ Septimo not. ꝙ hic cadit copula inter doctorē ⁊ scholarē: ex q̊ apparet ꝙ vnius appellatio alios non comphēdit de natura enim copule est diuersa cōiungere: vt no. ff. de iu. ⁊ fac. igno. in rubrica. Et facit hoc ad questionē not. s. in salutatione decretaliū. † Utrum. s. appellatio scholariū includat doctores: videtur ꝙ sic. sicut sub vocabulo monachoꝝ includitur Abbas: vt. j. de sy. c. fi. Jo. an. ibi dicit ꝙ verbū scholarium positum in rescriptis ad lites vel priuilegijs odiosis nō includeret doctores: alias non scholares. all. de rescrip. c. sedes. ⁊ de loca. c. j. ⁊ quod ibi no. ¶ † An autem doctores ⁊ scholares simul faciunt vnum collegiū siue vniuersitatē: vel doctores per se vnum ⁊ scholares aliud: no. Jo. an. de procur. quia in causis. ⁊ tangitur in. c. ex literis. de consti. ⁊ vide. j. in not. viij. ⁊ in questione. de priui. huius studij. de qua in illa regula cum quid prohibetur in mer. non ob. preall. c. qꝛ per abbatiam non desinit q̊s esse monachus: sed per doctoratū desinit quis esse scholaris: bene autem probat illud. c. ꝙ priuilegiū scholaribꝰ concessum includit eorum rectores. ad quod. ff. de ver. signi. l. familie. ⁊ insti. de iu. natu. gen. ⁊ ciui. §. autem. vbi familia populū: ⁊ plebs domus senatorem includit. ⁊ vide quod legi. ⁊ no. s. de conces. preben. post elec. ⁊ vide quod no. in cle. vt hi qui. de eta. ⁊ quali. ⁊ ibi glo. sing. ꝙ non. ⁊ cle. j. de regu. vtrobiqȝ enim not. An prelatus censeatur regulariter quid diuersum a suo capitulo. facit quod no. in. c. a collatione. de app. lib. vj. in nouel. Et facit de conces. preben. c. post electionē. ⁊ cle. j. de pben. ¶ † Sed hic queritur an sub nomine artificum contineant adiscentes artem. Bar. ꝙ sic in dispositione fauorabili: vt in legatis ⁊ beneficijs: secus in priuilegijs ⁊ in dispositionibꝰ odiosis. ⁊ dic per eum in. l. seruus legatus. §. ornatricibꝰ. de leg. iij. ¶ Octauo ⁊ vlti. no. ꝙ ista salutatio ⁊ benedictio dirigit vniuersis scholaribꝰ: ⁊ sic non videt eos cōcernere vt singulos nec vt singulis proderit: quia debitū vniuersitatis non ꝯcernit singulos nec econtra: vt. l. sicut. ff. qd̄ cuiusqȝ vni. nomi. ⁊ xij. q. ij. qui manumittit. Sed cum vniuersitas sit persona ficta ⁊ repsentata carens anima: vt. l. mortuo. ff. de fideius. non videtur ꝙ illa benedictio aliquid sibi conferat: ergo derisoria. Sol. dic ꝙ singulos amplectitur postqꝫ negociū de quo agitur non potest vt ad vniuersos ptinere: vt est tex. no. in. c. si sententia. de sen. excom. j. eo. li. Expone ergo vniuersis. i. singulis de vniuerso: vt dicit Lau. in cle. v. querit qui doctores ⁊ scholares consequant fructum huius salutationis: videt ꝙ illi qui erant tempore date: vt. c. cum te. de rescrip. vbi videas varia iura: quorum quedam probant de tpe date: quedam de tempore publicate: post duos menses: quedam de tempore bulle et scripture: quedam de tēpore publicationis in studio. Jo. de lig. ibi tenet ꝙ quando absens salutat a papa statim suscipit fructꝰ tpe date: qꝛ absentes absolui possunt. ij. q. v. quando. ⁊ ibi no. ⁊ de cle. excom. mini. c. apostolice. per Inno. de senten. excom. cum desideres. ⁊ per Archi. eo. ti. c. eos. j. eo. li. Ego dico ꝙ illa salutatio ⁊ benedictio complectit hodie omnes doctores ⁊ scholares ⁊ etiam futuros: quia dirigit per modum legis ꝯdende. ⁊ l. semper loquit: vt. l. arriani. C. de here. ⁊ multe leges incipiūt hodie edite a multis annis citra que adhuc durant: vt. l. hodie. de pe. cum si. alias sequeret ꝙ prohibitio de qua in fine huius prohemij. de alijs preter istas non recipiēdis includerent doctores tunc tpis: non modernos: quod est absurdū. facit. l. pponebat. ff. de iudi. cum si. vendicet ergo sibi locum decisio cum salutatio dirigitur singulari persone: ⁊ de alijs collatis in absentē per modum premij vel pene: quando incipiūt habere vigorem. vide plene per Inno. in. c. quia cunctis. de conces. prebē. j. eo. lib. que ex parte. no. A. ⁊ per istum solue. ꝙ salutatio habuit effectū a tempore notitie scholariū. ⁊ sic a tpe psentationis. ⁊ Bar. in. l. absenti. de dona. ⁊ l. absen. de acqui. posses.

1. ☞ Ecclesia romana omnibꝰ alijs preest.
2. Imperator an possit rem alienam alteri donare.
3. Papa in rebus ecclesiasticis habet latissimum arbitrium trāsferendi.
4. Imperator dicitur dei minister.
5. Donatio constantini facta pape Siluestro an possit reuocari.
6. Interptari potest qui legem condit.
7. Principis presentia semper multum operatur.
8. Doctoratus an sit dignitas.
9. Uniuersitas coram quo conueniri debeat.
10. Scholarium rector an possit esse laycus.
11. Scholares de per se faciunt vniuersitatē.

SAcrosancte. De potestate ⁊ officio pape incūbēti pmittit exordiū: vsqȝ ibi sane. Ibi causam. ⁊ plures causas inductiuas adducit compositionis huiꝰ voluminis ⁊ quo nomine appellari velit hunc librū addita ratione subiungit vsqȝ ibi: nec sine causa. In tertia ibi tacite questioni respondet vsqȝ ibi: vniuersitati. et ibi quarta in qua ponitur ꝯclusio ⁊ effectus pcedentiū: statuēs quid deinceps agenda. ¶ † No. primo ꝙ Romana ecclesia et eius pastor preest omnibꝰ ecclesijs: similiter impator mundi dn̄s est: vt. l. deprecatio. ff. ad. l. rho. de iac. omnia enim principis esse intelligunt: vt. l. bene a zenone. C. de quad. pscri. quod intellige quo ad ptectionē: nō quo ad dn̄iū: vt ibi no. † Unde fit questio vtrum imperator possit rem meam[a] alij donare: videt ꝙ non per l. id quod nostrū. de reg. iur. ⁊ tenet ibi Bar. ꝙ sine causa nō possit etiam legē ꝯdendo: vt no. Inno. in. c. qd̄ pleriqȝ. de immu. ec. Ego plene dixi in. c. si propter. j. eo. lib. de rescrip. ⁊ Bar. ponit in prima consti. ff. vbi per eum. Quid iuris in ciuitate. Et dicit similiter ꝙ non potest sine causa ⁊ legem ꝯdendo: vt. l. totiens. §. penul. de polli. Cum causa potest. ⁊ sic intelligit. l. si priuatus ff. qui ⁊ a quibus. ⁊ l. venditor. §. si constat communia predioꝝ. ad hoc facit quod legi. ⁊ not. in. l. fi. C. que sit long. consue. circa finem. magne glo. vbi tenet expsse ꝙ vniuersitas hoc facere non posset. ¶ † De papa non dubitatur ꝙ in rebus ecclesiasticis omnium ecclesiarū hȝ latissimū arbitriū trāsferendi: priuandi: ⁊ pro libito disponēdi: vt. c. ij. j. eo. lib. de preben. Ratio qꝛ prelati non sunt domini rerum ecclesie: sed pcuratores ⁊ administratores: vt. c. ij. de dona. † ideo amplior est potestas cōtra eos qꝫ sit contra veros dominos. de quibus. s. facit. ix. q. iij. aliorum. ⁊

[a] ¶ Rem meā. adde ꝙ nec res ecclesie romane dudū per ꝯstantinum donatas. glo. in auf. vt ecclesie Ro. §. fi. in fi. et Alexā. ꝯsi. xciij. iiij. parte.

c.cuncta per mundum.⁊.c.per principalē.⁊ quod not.s.de cau. pos.⁊ proprie.cum super.in nouella.⁊.c.raynaldus.de testa.in nouella.⁊.c.lꝫ hely.de symo.⁊ in cle.j.de causa pos.⁊ proprieta. ¶ Secundo no.ꝙ dicit ⁊ totius orbis ⁊c̄.per hoc eñ innuit ꝙ sit supra imperatorē.de quo.s.de iudi.nouit.⁊.c.lꝫ.de fo.cōpe. ubi per Inn.bene. Unū ista maioritas habuit exordiū. ¶ † De imperatore[a] dic ꝙ est minister dei.C.de summa trini.epistola inter claras.⁊ de offi.preto.l.quas gratias.§.j.ibi qui per me vltimum seruum suum ecclesie sue iniurias vindicare dignatꝰ est: ⁊ ibi patet ꝙ imperator nominat se seruum dei:non seruū ecclesie:bene autem se vocat ꝓtectorē ecclesie:vt in cle.romani.de iure immu. Ipse enim debet rationabiliter possidere omnē terraꝫ quam ascendētē ⁊ orientē solem videre cōtingit.in aut.vt oīs obe.iudi.prouin.§.j.coll.v.⁊ in aut.de instru.cau.⁊ fi.§.qꝛ igit. ibi deus de celo ꝯstituit imperiū:⁊ sic est celestis eius origo nō terrena.⁊ de hoc vide in.c.nouit.de iudi.⁊.c.lꝫ.de fo.compe.cuꝫ si. † Reuocāt doctores in dubiū vtrū donatio Cōstātini facta pape Siluestro tenuerit ita ꝙ nō possit reuocari. Accur.tenet ꝙ non valuerit in aut.qño oportet ep̄os.in prin.moderniores legiste variant. Bar.efficaciter arguit ꝙ non valuerit ⁊ concludit.⁊ sic idem Bal.in prima ꝯstitutione Codicis. Idem Guil. de cuma.in ꝓhe.ff.⁊ Jo.lxiij.dis. Ego Ludouicus:de qua qōne vide glo.in cle.j.de iureiu.in glo.disputāt aliq̄. ¶ † Tertio no. ꝙ sicut noua editio ita ⁊ declaratio iurium antiquoꝝ spectat ad papā qꝛ eius est interpretari cuius est condere vt in.§.ex his.xj. q.j.⁊.l.fi.C.de legi.c.inter alia.de sen.excō.c.fi.de ꝯces.ꝑben.j.e. cōstitutione. Sꝫ hic q̄ro pone ꝙ verba legis dubia fuerīt ī causis intellecta aliter q̄ princeps postea declarauit vtrū retro gesta ꝯ nouā declarationē principis erūt nulla:⁊ sic rescindēda vꝫ ꝙ sic:qꝛ princeps qui declarat nihil de nouo facit:vt.l.palā.§.si notā.ff.de testi.erronea.ergo interp̄tatio in ꝑteritum ꝯ legis intellectū non videt̄ firmare retro gesta.ergo vident̄ rescindēda: vt.l.non dubiū.C.de legi. Contrarium tenet Jo.an.in.c.fi.s.de consti.in ꝑteritis iam decisis:secus in pendētibꝰ etiam per appel.ad ista enim sic pendētia principis declaratio bene extenditur:lꝫ non noua legis ꝓmulgatio:vt.c.cum in causa.de re iudic. ⁊ quod no.in.c.lꝫ canon.de elec.j.eo.lib. In sacris tamen credit propter ꝑiculum anime omnia reiteranda.de ꝑsby.bap.cap.veniens.⁊ de bap.⁊ eius effectu.c.ij.⁊ hoc no.⁊ omnino vide quod no.in cle.si vna.de re.ecc.non alie.in.iiij.opp. ¶ Quarto no.in §.nos ad apicem ꝙ cum dubiū est in iure dꝫ haberi recursus ad papaꝫ:⁊ loquit̄ tex.cum est dubiū.an extrauagās que in iudicio allegatur sit constitutio nec ne:nam scd̄m taleꝫ non debet iudex iudicare:sed principē consulere:vt.c.pastoralis.de fide instru. Et hoc verum si descripta reperiretur in aliquibus libris lꝫ nō cōiter:vt ibi in nouella.⁊ vide circa hoc qd̄ no. Bar.in.l.cū ꝓlatis.ff.de re iudi. Si v̄o constat ꝙ sit ꝯstitutio:qꝛ est in corpore iuris clausa:sed dubitatur de eius intellectu q̇ est volubilis: tunc distingue. Aut hoc est interp̄tatum per ꝯsuetudinē:aut nō primo casu statur interp̄tationi ꝯsuetudinis:vt.ff.de legi.l.minime.⁊.l.cum de interp̄tatione. Aut non est interp̄tatum ꝑ vsuꝫ ⁊ tunc aut verboꝝ significatio est oīno certa:aut est multiplex ⁊ incerta:si est certa statur verboꝝ significationi:vt.l.non aliter de leg.iij.⁊.l.ille aut ille.§.cum in verbis.eo.ti.si est multiplex ⁊ incerta:aut potest reperiri via benignior ꝺm equitatem tunc illa via primo tenenda est:vt.l.ꝙ si ephesi.§.vlt.ff.de eo qd̄ cer.lo. Si aūt non potest reperiri via benignior:tunc aut reperit̄ sile: aut non. Si reperitur simile procedit̄.de similibꝰ ad similia.ff.e. l.non possunt hic tamen adde quod no. Jo.an.in.c.translato.s. de ꝯsti.vbi dicit ꝙ si induco aliquid simile:⁊ tu negas illud sile: tibi incumbit probatio:quia tu negas ius:⁊ qꝛ negādo asseris dissimile.de renun.super hoc.⁊ in Spe.de iꝰ al.ecc.di.§.post hec. versi.iuribus aūt. Si v̄o non reperitur simile:tunc recurrenduꝫ est ad principē vltimo loco:vt.d.l.fi.⁊ hoc est verum pro snīa ferenda. Sed si quis vellet ꝙ de hoc fieret lex cōis: tunc oportet principē adiri.in aut.de here.⁊ fal.in prin.coll.j.⁊ ita distinguit Cy.in.l.cum de nouo.C.de legi. Ibi tamē dicit dñs meus Bal. ꝙ quando habetur presentia principis non dꝫ recurri ad interpretationē inferioris:sed ad ipsum principem qui est lex animata in terris.in aut.de ꝯsuli.coll.iij. Et ideo in causis que sunt in audientia pape qñ est dubitatio iuris semper est recurrendū ad ipsum papā anteꝗ̄ aliter ꝓnunciet̄. † Et sic ꝑsentia principis multum facit:nam ⁊ alibi senatus potest per se legē facere:vt.l. non ambigitur.ff.de legi.⁊ tamē in ꝑsentia principis ꝯstitutus legem non facit nisi a principe confirmet̄:vt.l.humanū.C.de legi.ex quo ibi infert ꝙ lꝫ populi possint facere statuta:tñ si princeps est ibi presens talia statuta non valēt sine ꝯfirmatiōe eius qd̄ dicit notabile ⁊ tenendū menti. Sed hic quero si intellectꝰ legis est dubius qꝛ doc.ipsam intelligūt diuersimode ⁊ sunt in cōtrarijs opininonibꝰ:an si iudex alterā sequitur que non sit vera facit litem suam:dic ꝙ non si erat cōiter approbata:vt no.⁊ dixi in cle.vna.de re.eccle.non alie.facit qd̄ no. Bar.in.d.l.cum ꝓlatis. ¶ Quinto no.ꝙ qñqꝫ legislator antiquam legē abbreuiat qñqꝫ in totum tollit:qñqꝫ pro parte:qñqꝫ corrigit:qñqꝫ detrahit:⁊ qñqꝫ addit:⁊ circa intellectum istorum verborum.vide qd̄ no.in.l.edita.C.de eden. ¶ Sexto not.ꝙ papa hic adhibuit et elegit istos tres solēnes viros ad predictaꝫ iurium correctionē ⁊ huius libri cōpositionē:plures adhibuit imperator Justinianus in compositione codi.vt.l.j.C.de emen.iusti.codi.⁊.l.j.C.de iusti.codi.facien.ibi ⁊ electis viris gloriosissimis tam doctrina legum q̄ experientia rerū:studioqꝫ ꝓ repu.indefesso ⁊ laudabili ꝓposito pollentibꝰ sub certis finibus magnum laborem cōmisimus ⁊c̄. Et aduerte:quia hic ⁊ ibi istis gloriosis viris cōmittit̄ exp̄sse correctio antiquoꝝ iurium:alias vigore generalis mādati in ꝯdendis legibus non possent antiqua iura mutare:ex quo ibi infert Bar.ꝙ si datum est arbitrium quibusdā sapiētibꝰ sup aliquo negocio vel super abundātia vel publica vtilitate:ꝙ vigore huius arbitrij non possunt corrigere statuta iam edita:nisi eis hoc specialiter sit permissum:vel nisi supueniat causa correctionis de nouo:que non erat vel ignorabatur tp̄e statuti ꝯditi tex.est tritus in.l.si hominē.ff.mād.⁊ his diebus habui hoc de facto. Nam q̇dā de terra burga erant liberati a fumētanea ⁊ ciues ciuitatis Bononie effecti per habentes autoritatē a cōi soluta certa quātitate per eos.verum alijs datum fuit arbitriū liberum disponēdi super bono statu cōitatis ⁊ pluribꝰ alijs: qui statuerunt ꝙ ciues sic effecti tenerent̄ conferre in honoribꝰ cum castris illis in quibus antedictam ciuilitatē soliti erant ꝯferre. Dicebā hoc eos non posse statuere:quia statutum publicū liberans eos soluta certa quantitate trāsiuerat in ꝯctū ⁊ sic irreuocabile:vt no. Bar.in.l.omnes populi.ff.de iust.⁊ iur.ad fi.⁊ no. Inno.in.c.in nostra.de iniu.⁊ dam.da. Item ⁊ si non trāsiuisset in ꝯctum tamen statuta iam facta non poterant reuocare:vt dicit Bar.vbi.s.⁊ sic fuit obtentū de ista potestate que sepe traditur quibusdam ciuibus super bono statu ciuitatis:vt sup abundātia:⁊ vt pena veniat in communi:⁊ vt expense cōis minuant̄: quid possint isti facere vigore talis arbitrij plene.vide in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ord.fa.per Bar. ¶ Septimo no.ꝙ inter istos tres fuit.d. Ricardus de senis iuris vtriusqꝫ doctor qui fuit postea Cardinalis:vt dicit glo. Alios peperit ista ciuitas nobilissima gloriosos viros ⁊ Alexandrū papam quartum de Cerranis qui cum brachio ⁊ potentia venetoꝝ victoriam obtinuit contra Federicū:ipsum per totū vrbē ꝓfugū hostiliter insequētem de quo in.c.apostolice.de re iud.j.eo.li. Item habuit recolēde memorie virum.d. Fed.de senis in decre.⁊.d. Jo.de paglarēsibꝰ in legibꝰ aliosqꝫ q̄ plures eminētis scientie ⁊ fame recolēdos viros. ¶ † Sed hic q̄ro vtrum doctoratꝰ[b] sit dignitas tex. videtur ꝙ sic in prohemio Codicis ibi Theophilū clarissimum. In ꝯrium facit rubrica ꝓhemij.ff. Sed prima pars videt̄ verior:vt.s.de magi.c.q̄to.hoc etiam patet:qꝛ hꝫ iurisditionē in scholares:vt in aut.habita.C.ne fi.pro pat.⁊ in prima ꝯstitu. ff.§.fi.sed habere iurisditionē est dignitas.qd̄ ex eo patet:quia alias repellunt̄ infames:vt.l.pretor.ff.de his qui no.infa.⁊.c.super Abbatia.de offi.dele.⁊ vide quod dixi.s.in tertio notabili. hoc tñ nota ꝙ si doctor legisset pro.xx.an.esset comes sacri palatij vel saltem clarissimus. Ex quo infert Bar.in.d.j.ꝯstitutione ꝙ infames iudei ⁊ incapaces dignitatū non possunt doctorari. Doctoꝝ autem interp̄tatio est probabilis ⁊ tenēda:vt.C.de ꝓfes.qui in vrbe constā.l.vna.lib.xj. Et vide qd̄ no. Gui.de cu.in l.non possunt.ff.de legi. ¶ Octauo no.qd̄ dicit in fine vniuersitati ⁊c̄. Innuit enim ꝙ doctores ⁊ scholares minuant vnam vniuersitatē:sed videtur ꝙ doctores tantum hoc faciunt in.c.ex literis.s.de consti. Cura enim studij legum professoribꝰ est commissa quasi studij gubernatoribꝰ:sicut domino sup familia sua: vt in aut.de quest.§.si v̄o.⁊.C.de pa.po.l.iij.ij.iiij.nam sicut ꝓpinquo correctio in ꝓpinquū ita magistro in discipulū est commissa:vt.ff.ad.l.aquil.l.sed si quecūqꝫ.§.fi.⁊.C.de emen.ꝓpin.l. vnica.facit.l.seruis legatis.§.ornatricibꝰ.de lega.iij. In ꝯrium facit illud versiculū vniuersitati ꝯiuncta salutatione ibi doctoribus ⁊ scholaribꝰ:nam coniungit eos hic papa tanq̄ rep̄sentantes vnā vniuersitatē ⁊ in ea sint doctores:vt capita scholariū et mēbra:sicut ꝯtingit in ep̄o ⁊ canonicis vt.c.nouit.de his que fi. a ꝑla.glo.in.l.fi.C.de iurisdi.om.iudi.dicit ꝙ magistri faciunt collegiū non discipuli sicut discipuli pelliparioꝝum:⁊ scd̄m hoc scholares non faciunt per se vniuersitatem. Dñs Bal.tenet cōtrarium in.d.aut.habita:nam quia tendunt principaliter vt iustitia ⁊ prudētia illustret̄ humanum genus. Et per hoc appropinquet ad deum ad charitatem ⁊ ceteras virtutes:absurdū est dicere ꝙ non cōstituunt vniuersitatē cum ⁊ artes particulares: vt pelliparioꝝ ⁊ similiū:sint de iure approbate ⁊ faciūt vniuersitatem:vt.l.j.ff.qd̄ cuiusqꝫ vniuersi.nomine.nec extenditur ad

discipulos

---

a ¶ Impatore. adde Bal.in.l.j. C.de iure au.anu.nā vnicꝰ in orbe esse dꝫ. vij.q.j.in apibꝰ.⁊ ī.l. dep̄catio. ff.ad.l.rho. de iac.l.bñ a zenone.d quad.ꝑscr. l.leges.C. d legi.old. ꝯsi.lxix.cardi.in cle.j. §.fi.d iure iu. Ab.ī.c. nouit.d iudi.⁊ in.c.venerabilē.d elec.tñ dñs Ignes doctor aurelianꝰ ꝯtra Jasonē tenuit ꝯrium d quo vide in tract.an rex Frācie r̄cognoscat superioreꝫ.

b ¶ Doctoratꝰ. adde quod tñ vereor dicere ꝙ doctoratus ꝓprie non est dignitas qꝛ pōt cōferri infami ⁊ excōicato. Bal.ī ꝯsti. C.§.idem bar.ibideꝫ ꝯ vide bar. ī.j.ꝯst.ffoꝝ ⁊ ibi ꝑ alexā.⁊ in.l.ex eo tp̄e.ff.d test.mili.⁊ in cle.j.de magi.alex. ꝯsi.xciij.in j.par.tamē spurio conferri ñ pōt. Car.ī ꝓhe. cle.secꝰ de legitimato Car.in cle. ij.de magi. et aduerte vnū qd̄ insignia doctoratus sunt cathedra liber birretum.⁊ anulus ita tenet̄ Card. in.d.cle.ij. de magi.et ne q̇d pro do.licētia exiga.

disscipulos ipsarum: quia illi sunt subalterni arte vilissima sicut famuli scholarium. scholares autem subalternãtur doctoribus ⁊ scientie: vt videtur casus in. c. cum in causis. de procu. vbi tex. dicit ꝙ scholares faciunt vniuersitatẽ approbatã de iure cõmuni quo iure ꝓcuratorẽ possunt cõstituere: prout ibi patet. quicquid sit de iure: de facto videmus ꝙ doctores deperse ⁊ scholares deperse faciunt vniuersitatẽ ⁊ corpus constituunt ⁊ rectorẽ cum iurisditione eligunt: vt no. in. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. facit qđ no. Inno. in. c. cum dilecta. de exces. prela. et. c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordi. ⁊ vtrobiqꝫ plene per Inno. de cõstitutione siue creatione vniuersitatis: ciuitatis: corporis: vel collegij. ⁊ per Bar. in. l. j. de colle. illici. Et de iurisditione vniuersitatis scholariũ: vtrũ sit vniuersitas approbata ⁊ possit facere statuta ⁊ super quibus. dixi plene in. c. cum dilectus. de ꝯsue. vbi de hoc per Jo. de ligna. ⁊ ibi dixi vtrum vniuersitas scholariũ censeatˀ ecclesiastica vel secularis: vt sic sciamus vtrũ coram epõ vel potestate debeat super debitis conueniri. Item vt sciamus vtrum subiaceat legibus vel canonibus dubiũ facit: q₂ est vniuersitas mixta ex clericis ⁊ laicis. vnde propter mixturã videtur assumere naturam simplicis dignioris: vt. c. quãto. de iudi. et. c. quod in dubijs. de cõse. eccle. vel alta. ⁊ ita ibi tenui. Item do. Jo. de ligna. in. c. ex literis. de consti. Dñs meus do. Bal. de illa questione scꝫ coram quo debeat cõueniri vniuersitas scholariũ. no. 9 in predicta auť. habita. † Et cõsiderat tres casus: aut talis vniuersitas est ex puris laicis: aut ex puris clericis: aut mixta ex clericis ⁊ laicis. ¶ Primo casu potest cõueniri corã potestate: coram epõ: ⁊ coram suo rectore: sicut capitulũ coram suo prelato: vt no. L. y. C. ne q̇s in sua causa. l. j. ¶ Scđo casu dicit nõ posse ꝯueniri coram iudice laico: lꝫ enim dicto casu vniuersitas tanꝙ̄ res inanimata nõ habet caracterẽ clericalem. tamen hi qui eam faciunt habent ipsum caracterẽ: ⁊ vniuersitas nõ est aliud ꝙ̄ homines vniuersitatis: vt no. in. l. sicut. ff. quod cuiusqꝫ vniuersitatis nomine. ¶ Tertio casu quãdo vniuersitas est permixta: tũc subdistingue: aut maior pars est laicoꝝ: ⁊ tunc inspicitur maior pars: q₂ alia accessionis locum tenet lꝫ preciosior: vt. ff. de auro ⁊ argen. lega. l. ⁊ si non sint. §. preueniamus. aut maior pars est clericorum: ⁊ tunc clerici trahunt ad se laicos. Et ideo epĩs vel alius clericus debet adiri: puta rector vniuersitatis si est clericus. c. j. de loca. si xõ sunt numero pari: tunc laici cedũt clericis tanꝙ̄ dignioribus. eos enim summi principis: id est dei comitatus 10 illustrat. ⁊ vide per Bar. ĩ. l. sodales. de colle. illici. ¶ † Ulterius querit vtrum rector scholariũ possit esse laicus: videtur ꝙ non ꝓpter clericos permixtos quoꝝ casus non posset cognoscere: nec contra eos alios delegare ⁊ ipse nullam iurisditionẽ habet in eos: neqꝫ habitu: neqꝫ exercitio. facit. l. eum qui. ff. de iurisdi. om. iudi. Et ideo tenet Bal. ꝙ debet esse clericus: vt sic non in parte sed in oĩbus iurisditionẽ habeat. de quo per eum in. d. auť. habita. vbi querit an possit esse vniuersitas sine capite id est sine rectore. arguit pro ⁊ contra. ⁊ tandem cõcludit ꝙ collegium non potest esse sine prelato: actu vel potẽtia. nam caput est de esse corporis ⁊ absqꝫ eo non esset formosa sed monstruosa. Item q₂ necesse est naturalis ordo etiam in animalibus: vt. c. in apibus. vij. q. j. et ita tenet Arium in. c. cum ignores. de preben. vbi oĩno vide. Ex predictis patet ꝙ scholares faciunt vniuersitatem de perse: ⁊ de iure. lꝫ glo. contra in. d. l. fi. doc. etiam ⁊ magistri similiter deperse: vt. c. ex literis. š. de consti. Sed q₂ propter connexitatẽ potest dubitari: vtrum vna predictarũ vniuersitatum possit facere statuta in preiudiciũ alterius. pone exemplum vniuersitas scholarium statuit ꝙ nullus possit doctorari nisi primo presentetur rectori: vel ꝙ rector debeat interesse examinibus: vel econtra. Collegium doctoꝝ statuit ꝙ doctorandi debeant tm̃ soluere. dñs meus Bal. ibi dicit ꝙ scholares in preiudicium doctoꝝ veluti superioꝝ nihil possunt statuere: econuerso doctores aliquid statuere contra antiquã formã aggrauando scholares. hoc enim est ambitiosum. facit. c. venientes. et c. cum omnes. de cõsti. ⁊. l. ambitiosa. de decre. ab or. fa. Ibi etiã querit quid iuris sit si odio vel gratia doct. deponunt de sufficientia vel insufficiẽtia scholaris aliter ꝙ̄ archidiacono hic bononie: vel epõ padue: vel perusij videatur veritas. an poterit aliter approbare vel reprobare ꝙ̄ deposuerunt: dñs meus Bald. videtur tenere ꝙ nõ possit. Non obstat ꝙ possit recedere a dictis testium ⁊ aliter iudicare: q₂ quando numerus est statutus pro forma substantiali depositionis debet numerus sequi: vt. l. nemini. §. iurisperitos. C. de aduoca. di. iudi. secus si ad requisitionem ⁊ non ad diffinitionẽ requiratur numerus. ff. de testi. l. iij. §. cum magis. ⁊. l. lucius. ff. de his qui not. infa. reliqua que concernunt priuilegia scholariũ circa iudicum electionẽ circa pedagioꝝ immunitatẽ. Item ⁊ contra iniurias inferẽtes eisdẽ: ⁊ inquisitionẽ permissam iudici contra tales eos infestantes. vide per dñm meum ibi. vbi. š. Circa forum illud no. ꝙ si cõtraxit alibi ⁊ ꝓmisit soluere in loco studij non habebit illud priuilegiũ quia datur persone non loco: vt. C. de priuile. scho. l. j. ⁊. ij. ⁊. per Anto. de butri. Circa electionem iudicuꝫ querit ibi an habeat locum in clericis vt beneficio illius auť. possit eligere potestatẽ vel rectorem laicum. dic vt ibi. vbi distinguit an sicut in studio de licentia iuris aut principis vel sui prelati: aut sine licẽtia alicuius: vt ibi plene per eum.

¶ In nomine domini ⁊ saluatoris nostri Jesu xp̃i eiusqꝫ matris virginis gloriose Marie ⁊ beati Antonij Amen. die lune xv. Septembris: ⁊ diebus. xv. sequentibus. Uenetijs moram traxi quanꝙ̄ ex Padua discesserim. inde tãdem die penultimo dicti mensis discedẽs Bononie applicui die veneris. iij. Octobris: et lectiones super sexto ⁊ clemen. die nona ordinarie incepi ordine infrascripto ad laudem omnipotentis dei qui est in secula benedictus.

¶ De constitutionibus. Rubrica.

a ¶ Utrũ rubrice. Adde ĩ hac materia dñm Alexã. de imo. in tit. de act. isti. quẽ do. Jason salua tñ tanti viri reuerentia sibi adaptari conatus ẽ qd nõ firmit̃ asseuero sꝫ non nego cũ sit stil⁹ Alex. ⁊ ita tenuit dñs Guiberteus doctor aurelianis in. l. vinum. ff. si cer. peta. ⁊ do. Arnul. ruze preceptor me⁹ in rubri. de act. insti.

Juris canonici. Doctor summus ⁊ ingenij acutissimi: et sic merito alios excellens Jo. and. reuocat in dubium super rubrica proxima. ¶ Utrum rubrice [a] huius voluminis debent cõtinuari sicut rubrice decretalium. ⁊ tenet ibi ꝙ non: q: liber iste venit ad suppletionẽ ⁊ correctionem ⁊ declarationẽ iuris antiqui decretaliũ. Et vbi alterũ ex p̃dictis in ꝓsecutione huius voluminis: nõ currit sub aliqua ex rubricis illis eandẽ preterijt: ⁊ ad sequentes disgredit̃. Et sic cõtinuatio nõ põt applicari ad proximos ⁊ ꝯiũctos titulos prout dꝫ esse: vt. l. ij. ff. de statu ho. cuius opi. refert tenere Archi. dñ has rubricas nõ ꝯtinuat: lꝫ Jo. mo. cõtrariũ faciat quẽ in hoc reprobat: ⁊ bene vt credo: q: in simili hic repto sequi Accur. glossatorẽ iuris ciuilis. q̃ rubricas aut̃. nõ cõtinuat que veniũt ad librũ. C. altero ex p̃dictis modis scꝫ corrigẽdo: supplẽdo: ⁊ declarãdo. ¶ Ex qua ratione infero ꝙ si ex illis rubricꝫ decretaliũ ꝑdita esset aliqua species actionis ex iuribus huius voluminis ad p̃dicta tendẽtib⁹ nõ esset agẽdũ sed ex illis arg. l. imperatorẽ. ff. de in diẽ adiec. pro hac etiã opi. Jo. and. facit p̃ma ꝯstitutio huius libri. §. que librũ cũ ver. seq. nec sine causa ꝯiũcto ver. ⁊ tandẽ. ex q̃bus ptꝫ ꝙ debebãt ista iura sub illis titulis collocari: sed ex causa fuit omissum: vt ibi pꝫ.

1 ☞ Papa dicitur romanus pontifex.
2 Jurium nouorum promulgatio ad papam spectare dicitur.
3 Papa iura que edidit reuocare potest.
4 Persone locoꝝ inter se statuta facere possunt.
5 Papa ꝓbabiliter potest ignorare locoꝝ cõsuetudines.
6 Papa cõsuetudines locoꝝ reprobare potest.
7 Constitutio posterior priori dicitur derogare.
8 Quis an possit recedere ab eo quod semel est statutum.
9 Priuilegia statuta an valeant contra ius diuinum.
10 Jura vindictã imponẽtia conscientiã non ligant.
11 Constitutio superueniens an tollat cõsuetudines.
12 Homo disponere potest super quo disponit ius cõmune.
13 Jurisditio ordinaria cum delegata non concurrit.
14 Judex sine causa non potest mutare dilationẽ legalem.

Licet romanus. Summa vt in glo. et in nouella. Diuidit̃ in duas partes. primo similitudinẽ reprobat rõnem reddẽs. secũdo q̃õnem soluẽs: duas modificationes 1 annectit. secũda ibi: ipsis. ¶ † No. ꝙ papa appellat se romanũ pontificẽ ⁊ de diuersis ipsi⁹ noiationib⁹. hoc no. Archid. ⁊ post eum Jo. and. dicit̃ aũt pontifex quasi pontẽ faciẽs ad vehẽdos subditos vite: exẽplo: ⁊ v̇bo doctrine. de offi. iudi. or. ꝺm Jo. an. Si tñ talis nõ fuerit nõ min⁹ ei erit tanꝙ pape obtẽperãdũ: et validũ qd gesserit. ad qd vide no. in si. de augusto in ꝓhemio. ff. in rubrica institutionũ ex ethimologia vocabuloꝝ non resultat argumẽtũ a ꝯ̃rio ⁊ ꝯcludẽs: vt plene per Bar. ff. de test. l. j. ⁊ l. j. §. appellata. ff. si cer. peta. facit qd de alijs p̄latis legit̃ ⁊ nota. in c. in literis. de resti. spo. in. c. nõne. viij. q. iiij. ⁊ per Inno. in. c. cũ 2 sup abbatia. de offi. dele. ⁊ de elec. c. ex trãsmissa. ¶ † Scd̃o no. ꝙ ad papã spectat nouoꝝ iuriũ ꝓmulgatio cui⁹ iura sicut imperialia vbiqꝫ suũ vigorẽ extẽdũt: vt. c. canonũ. s̃. eo. ⁊. l. iij. §. diu⁹. ff. de sepul. vio. Est ergo vn⁹ de casib⁹ principi reseruat⁹: ⁊ multos alios enumerat Spec. in ti. de leg. §. nec ostẽdendũ. Et plenius pr̃ ⁊ p̃ceptor me⁹ do. Bal. in. l. pe. C. de p̃cibus impe. offe. Unde aũt hoc ꝓcedat ꝙ extendãt vim suã vbiqꝫ ⁊ ligẽt oẽs. dic vt in. c. j. s̃. eo. vbi plene ꝓsequi intẽdo de p̃fatis papa ⁊ imperatore: ⁊ cũ eoꝝ q̇libet dicit se preesse regimini vniuersi: ⁊ super cunctas ppl̃i nationes: ⁊ mãdat iura sua ab oĩbus obseruari. ⁊ hoc nõ possit ꝯtingere vbi mãdant ꝯ̃ria vel ꝯtraria statuãt quid tũc sequẽdũ ibi per me in repetitiõe quã incepi cõponere hoc mẽse 3 octobris. M. cccc. xx. not. ¶ † Tertio no. ꝙ papa põt iura q̃ edidit reuocare ⁊ ꝯ̃ria ꝯdere. Qd̃ si fecerit ex causa nõ dꝫ tñ reprehẽsibile iudicari: vt in: c. nõ dꝫ. de ꝯsan. ⁊ affi. ⁊ qñ hoc sit verũ ⁊ q̃d de alijs dispõnib⁹: puta vltimis volũtatib⁹: iudicijs: sentẽtijs: ꝯ̃ctib⁹: priuilegijs: ⁊ rescriptis. tangã. j. post glo. ¶ Quarto no. in ver. q: tñ. ꝙ quedã sunt statuta locoꝝ: q̃daꝫ singulariũ personarũ: Et cũ illa dictio et soleat copulare diuersa: vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. in rub. intelligo per statuta locoꝝ illa q̃ gñal̃r obseruant̃ in loco. Et vniuersal̃r oẽs subditos ibi ligãt: vt. j. c. ꝓximo. per statuta v̇o ⁊ ꝯsuetudines singulariũ ꝑsonarũ intelligo illa q̃ aliqui collegiati inter se statuũt ⁊ obseruãt q̇b⁹ alij nõ ligant̃ ꝙ̃ ipsi: vt. l. pe. in fi. C. de ꝯsti. pecu. ⁊. l. fi. de iur. om. iu. C. et. c. ex literis. s̃. de ꝯsti. Aliqua igit̃ sunt statuta loci aliq̃ personarũ in loco. ar. j. de p̄sump. mãdata. Et ꝑ hec infero ꝙ statuto generali loci ligant̃ extranei ibi trãsgressores. vt. c. que ꝯtra mores. viij. dist. Et dicã. j. c. primo. Sed scholares forẽses hic morã trahẽtes in matricula nõ descripti nõ ligant̃ statutis isti⁹ vniuersitatis mãdatis forte scholarib⁹ oblationẽ in die alicui⁹ sancti vel indui de statuto. Ad hoc facit qd no. Inno. ⁊ Host. j. de exces. p̄la. dilecta. ⁊. c. postulasti. de foro cõpe. vbi de istis sta 4 tutis realib⁹ vel ꝑsonas ꝯcernẽtib⁹. ¶ † Quinto etiã ex hoc no. ꝙ loca ⁊ ꝑsone locoꝝ possunt facere inter se statuta. cõcor. l. oẽs ppl̃i. ff. de iusti. ⁊ iure. vbi plene ꝑ Bar. q̇s possit facere statuta. Qual̃r ⁊ de q̇bus rebus. quos ligẽt: ⁊ a quo tp̃e ligẽt: ⁊ an 5 interp̃tationẽ recipiãt. ¶ † Sexto no. ꝙ papa põt ꝓbabiliter ignorare cõsuetudines ⁊ statuta locoꝝ. rõ reddit̃ in tex. q: sunt facti ⁊c. Et aduerte q: dicit facti simpl̃r ⁊ nõ facti alieni per qd arguit ꝙ etiã in his q̃ ꝯsistũt in facto ꝓprio papa ꝓbabil̃r errat hinc est ꝙ si ferat sñiam interlocutoriã cõtra primã p̄sumit̃ per errorẽ ⁊ per circũuẽtionẽ: vt est casus nota. in. c. olim. de reg. iu. hinc est ꝙ per scd̃m priuilegiũ vel rescriptũ nõ tollit̃ primũ nisi de ipso fecerit mentionẽ. de prescrip. veniens. Et rõ huius est multiplicitas negocioꝝ ꝙ nedũ in papa: sꝫ in alio quocũqꝫ priuato: vt. l. pe. ff. de cõfes. ⁊ no. Bar. ff. eo. l. ij. Sed q: iura nõ presumit̃ ignorare vt hic ꝓmouẽdo inhabilẽ ad honorẽ vel aliter cõtra iura alicui ꝯferẽdo: vtrũ videat̃ cõtra illud ius dispẽsare. dic vt tãgit Bar. in. l. q̇dam ꝯsulebat. de re iudi. Inno. in. c. veniẽs. de fil. p̄sby. facit qd no. in. c. statutũ. post prin. j. ti. j. ¶ Septimo no. ꝙ lꝫ papa velit per suã ꝯstõnem derogare cõsue. ⁊ statutis locoꝝ non tñ per talẽ tolerantiã videt̃ irrationalia approbare. Talia enĩ sunt ipso iure irrita: vt per exẽpla pꝫ. s̃. de ꝯsue. per totũ. et in aut̃. cassa ⁊ irrita. C. de epi. ⁊ cle. Generalis ergo approbatio nõ extẽdit̃ ad capitula spẽaliter reprobata: vt no. in fil̃i. l. si q̇s priorẽ. ff. ad treb. ⁊. l. legatũ inutiliter. de leg. j. Sicut gñalis ꝯcessio vel immunitas nõ cõplectit̃ odiosos: vt. l. luci⁹ 6 titius. de le. ij. ⁊ in. c. alma. post prin. ver. dũtamẽ. ⁊ ver. illis etiã j. de sen. excom. ¶ † Octauo no. in ver. nisi ꝙ papa põt tollere ⁊ reprobare ꝯsuetudines ⁊ statuta locoꝝ: ⁊ istud hic colligit̃ si dicam⁹ ꝙ ista dictio nisi excipiẽdo ponat. de quo hic ꝑ Archi. et Dy. j. de reg. iur. peccatũ. ⁊ per Cy. in. l. age. C. de trãsac. ver. etiã per Bar. plene. vtrũ aũt papa reprobãdo statutũ vel cõsuetudinẽ de p̃terito videat̃ ex hoc inhibere ne in posterũ inducat̃. Glo. videt̃ sentire ꝙ nõ. in cle. statutũ. de elec. sup verbo ꝯsuetudinẽ. ¶ Circa hec occurrit mihi dubiũ ex ꝯsensu oritur naturalis obligatio: vt. l. j. ff. de pac. quã papa nõ põt tollere per suam ꝯstitutionẽ: nec sñiam: nec priuilegiũ: vt insti. de iure natu. gen. et ciui. §. sed naturalia. Sed cũ statuta ⁊ ꝯsuetudines causent̃ a cõsensu ppl̃i ⁊ vniuersitatis: vt. l. de q̇bus. ff. de legi. videt̃ ꝙ sicut nõ põt rescindere ꝯuentionẽ ⁊ pacta ita nec ꝯsuetudinẽ nec statuta: q: ꝓcedũt a pari causa efficiẽte. Sed rñde ꝙ ꝯsuetudo ⁊ statutũ nõ per oĩa eq̇parant̃ pactis ⁊ ꝯuẽtionib⁹ q: ligãt minores infantes ⁊ alios q̃ nõ habẽt ꝯsensum: vt no. l. ij. C. que sit lõga ꝯsue. ⁊. l. si sine herede. §. luci⁹. de admi. tuto. ¶ Uenio ad oppositiones quas elicio ex nouellis. ⁊ deinde ad glo. ¶ Op. 7 dicit̃ in tex. ꝙ constitutio posterior derogat priori ꝯ̃rie. † Sed cõtra. eadẽ ⁊ qñqꝫ maior est ptãs ⁊ autoritas ꝯsuetudinis ⁊ statuti ꝙ̃ ꝯstõnis q̃ succũbit eis: vt. l. de q̇bus. ff. de legi. ⁊. iiij. dist. leges. Sꝫ papa põt ꝯsue. iam inductã tollere ⁊ inducẽdã vetare de ꝯsue. c. j. ⁊. ij. de big. ⁊. C. de fur. aut̃. nauigia. ergo sicut tollit qd plus est. s. ꝯsuetudinẽ inducẽdã: multo magis legẽ faciẽdã. So. dicit Jo. an. inferioris futurã legẽ. s. ꝯsuetudinẽ p̃nceps tollere potest: vt in p̄alle. iurib⁹. Sꝫ nõ paris. s̃. de elec. inotuit. vel dic ꝙ ꝯ̃ria loquunt̃ vbi ꝯstat de p̃ncipis volũtate ꝯ̃ria: quo casu sicut põt tollere ꝯsuetudinẽ ⁊ statuta locoꝝ ita ⁊ futurã legẽ. Si in priori sit apposita clausula derogatoria vt dicet̃ sup. vj. glo. Sed vbi de volũtate principis nõ apparet remanet differẽtia inter derogationẽ ꝯstitutionũ ex vna parte ⁊ ꝯsue. ⁊ statuta locoꝝ ex altera: vt in tex. dicit̃. ¶ Scd̃o oppo. dicit̃ in tex. ꝙ consuetudines ⁊ statuta locoꝝ sunt facti. Sꝫ ꝯtra imo vocant̃ ius ciuile ꝓpriũ ciuitat̃. j. di. ius ciuile. ⁊. c. ꝯsuetudo. ff. de iust. ⁊ iu. l. oẽs ppl̃i. Sol. dicit Jo. an. põderat̃ actib⁹ ex q̇b⁹ elicit̃ ꝯsuetudo põt dici facti. j. di. mos. ⁊. c. ꝯsuetudo. ⁊. l. de q̇b⁹. postꝙ̃ v̇o fuerit elicita est iuris: vt in ꝯ̃rijs. ⁊ hic qd dicim⁹ ꝙ ex facto ius orit̃: vt. l. si ex plagis. §. inclino. ff. ad. l. aq̇l. Simil̃r in ꝯ̃ctib⁹ in q̇b⁹ tria reperiunt̃. Cõtract⁹ q̃ est facti: vt. l. ꝯsilio. §. q̃situ. de fur. Et ex ipso orit̃ obligatio: ⁊ ex obligatiõe actio: vt. l. licet. §. ea obligatio. ff. de ꝓcu. Et bona est eq̇paratio de statutis ⁊ ꝯsuetudinib⁹ ad ꝯ̃ctus sicut de tacitis ⁊ exp̄ssis: vt. d. l. de q̇bus. Iste intellect⁹ doc. lꝫ sit in se verus tñ alia fuit iuris latoris intẽtio. et voluit notare differẽtiã inter ꝯstõnes gñales ex vna parte ⁊ cõsuetudines ⁊ statuta ex alia. Sed ꝺm istã expositionẽ nulla esset differẽtia: q: etiã ius scriptũ trahit originẽ ex actib⁹ ⁊ vsu gẽtiũ ⁊ ꝺm varietatẽ moꝝ ⁊ tẽporũ variant̃: vt in. c. nõ dꝫ. de ꝯsang. ⁊ affi. et. c. statutũ. j. ti. j. Hic est ꝙ leges morib⁹ vtẽtiũ nõ firmate nõ possunt dici leges: vt. j. d. §. leges. Dico igit̃ ⁊ expono tex. ꝙ

sunt facti

ſunt facti.i.ſm varietatē moꝝ variant̄ ꝯſuetudines ⁊ ſtatuta locoꝝ. Nam vt ait Boetius li.ij.de ꝯſo.pſa.j.diuerſarū gētiū mores inter ſe ac inſtituta diſcordāt:vt quid apud alios laude. apud alios ſupplicio dignū iudicē:hoc eſt qḋ dicit̄ ꝙ vnaqueqꝫ ꝓuincia ⁊c.lxxvj.diſt.vtinā.ad hec.l.ſaccularij.§.ſunt quedā.ff.de exoꝛdi.crimi. Hac ergo rōne ſtatuta ⁊ ꝯſuetudines locoꝝ dicunt̄ in facto ꝯſiſtere ſm moꝝ varietatē vario modo adinuente quas papa per ꝯſtōnes ſuas reuocare nō intēdit:ſed potiꝰ generaliter appꝛobare:vt.d.l.oēs ppl'i. Sꝫ ꝯſtitutio gn̄aliter oēs ligat:vt.c.j.s̄.eo. Et eſt pꝛo cōi vtilitate cōſtructa.iiij.diſt.erit. ꝯditoꝛ ergo canonis ad quē ſpectat cura totiꝰ oꝛbis:vt.j.de off.legati.c.j.ꝯcēdo poſterioꝛē ꝯſtitutionē pꝛioꝛi ꝯ̄ꝛiā videt̄ pꝛioꝛē reuocare:q̄ nō cōpatit̄ circa ſcd̄am:vt hic.⁊ per iſta collige etiā tertiū ꝯ̄ꝛiū qḋ pōt elici ex nouella:videlꝫ ꝙ ex varietate locoꝝ nō dꝫ ius diuerſum ſtatui:vt.l.ſuꝑuacuū.C.de in integ.reſti.dꝫ em̄ intelligi de iure gn̄ali nō particulari locoꝝ. ⸿Venio ad gl.⁊ oppo.iiij.de.c.certū.s̄.de reſcrip. Sol.aliud eſt in reſcriptis a pꝛincipe cōceſſis:vbi pꝛimū nō tollit̄ per ſecundū niſi de eo fiat mentio.aliud in ꝯſtōnibus ꝯ̄ꝛijs vt hic:quia ibi vtrūqꝫ in facto:ideo ꝓbabilis cadit ignoꝛātia:lꝫ in facto ꝓpꝛio. Sed vtraqꝫ cōſtitutio cōſiſtit in iure:ideo pꝛima per ſecundā ꝯ̄ꝛiam reuocat̄:⁊ ita dicit glo.iij. Sꝫ hic reſtat dubiū cū erroꝛ facti eſt admixtus cū erroꝛe iuris:vt in reſcripto ad lites vltra ſcd̄as dietas.de iure veteri.vel hodie vnā de iure nouiſſimo:vt.c.ſtatuta.j.ti.ꝓxi.de hoc ⁊ ſimili materia.ſ.quādo erroꝛ facti tēdit ad vnū ⁊ erroꝛ iuris tendit ad ꝯ̄ꝛium effectū:⁊ cadūt ſuper eodē facto inſeparabili.vide qḋ no.bar.in.l.ſi vir.ff.pꝛo dona. ⸿Quinto oppono de.c.pꝛeterea.xxxiij.diſtin.⁊.iij.q.iiij.qḋ aūt.glo.iiij.foꝛmat hic ꝯ̄ꝛia ⁊ nō ſoluit. In nouella dicit ꝙ ibi nō erat obliuio iuris ſꝫ exemploꝝ que in facto ꝯſiſtant. Et no.ꝙ iſte tex.dicit in ſcrinio pectoꝛis ⁊c.ſumūt q̇dam ſimile ex.l.oīm.C.de teſta.que hoc nō pꝛobat ſm Archi.cū ibi dicatur in toto iure qḋ in noſtris ſcrinijs cōtinet̄ nō dicit pectoꝛis.ſed Jo.an.dicit ꝙ illa.l.hoc pꝛobat ſi perficiat̄ ibi tota oꝛatio ibi nec de eius ſucceſſione tractabitur ⁊c.⁊ intellige de ſcrinio pectoꝛis:vt hic ptꝫ. Et ex hoc ſcꝫ ꝙ papa hꝫ iura in ſcrinio pectoꝛis collige ꝙ cū eſt q̄ſtio ſuꝑ iure nō ſunt neceſſarie ꝓbationes:vt.c.ſepe.de appel. Nec cōfeſſioni partis iuri ꝯ̄ꝛie eſt ſtandū:vt.l.oꝛnamētoꝝ.ff.de au.⁊ argē.lega. Et circa hoc vide qḋ no.Inno.in.c.cū inter.de ꝯſue. Collige ⁊ aliud per illū ꝙ cōtra ꝓceſſum ⁊ ſn̄iam habitā coꝛā papa nō poteſt opponi exceptio nullitatis:qꝛ eius pꝛeſentia ſupplet omnē defectū nullitatis omiſſe:vt.d.l.omniū.⁊ qḋ no.Inno.in c.j.de litis ꝯteſt. ⸿Sexto oppono ⁊ videt̄ ꝙ lex ſiue ꝯſtitutio poſterioꝛ nō deroget pꝛioꝛi:vt.l.quotiēs.C.de ſepul.vio.l.q̇ ſepulchꝛa.⁊.l.q̇s eum.C.de fur.⁊.l.quotiēs.C.de act.⁊ obli. Sol.quinta glo.ſoluit ꝯ̄ꝛium qḋ hic loq̇tur cū ꝯſtitutio ſcd̄a eſt directe ꝯ̄ꝛia pꝛime.q.d.ſecus ſi diuerſa a pꝛima etiā ſuꝑ eodē facto:tunc enim bene ꝯcurrūt lex antiqua ⁊ noua:vt in ꝯ̄ꝛijs qḋ intelligit̄ eluſione nō exactione.l.ſenatus.ff.de accu. Idē qḋ in legibus dico ⁊ in ſtatuto vt per nouā ꝓuiſionē ſtatuti non videatur ſublata in dubio ꝓuiſio iuris cōis:qḋ dic vt not.Bar.in.l.j.ff.vi bo.rap. ⸿† Septimo opp.⁊ videt̄ ꝙ non poſſit q̇s recedere ab eo qḋ ſemel ſtatutū eſt:qꝛ qḋ ſemel placuit ⁊c.vt.j.de re iudi.qḋ ſemel.⁊.l.ſicut.C.de act.⁊ obli. Sol.dicit glo.vj.ꝙ illud.c.loquitur in his que depēdent ex volūtate vnius:vt legis ꝓmulgatio.inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.§.ſed qḋ pꝛincipi.idē videmus in teſtamēto rōne ꝑdicta.s̄.de cele.miſ.cum marte.⁊.l.ſi mihi.⁊ tibi.§.in legatis.de leg.j. ꝯ̄ꝛia loquunt̄ in his que dependēt ex volūtate duoꝝ.ita dicit glo. Ex qua infero ꝙ ſi lex ſtatutum vel alia diſpoſitio reuocabilis trāſit in ꝯ̄ctum nō poſſit ſuperioꝛ eā reuocare.pone exemplū:vt no.bar.in.l.oēs ppl'i.ad fi.ff.de iuſt.⁊ iure. ꝯ̄ctus em̄ pꝛincipis hꝫ vim legis:vt.l.pe.C.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ nō eſt reuocabilis:vt.c.j.de ꝓba. Et de ꝯ̄ctu qui celebꝛat̄ in teſtamēto an ſit reuocabilis ſicut teſtm̄ ipſum.vide per glo.⁊ doc.in.l.heres palā.§.vltimo.ff.de teſta. Et no.iſtam mixturā diſpoſitionis reuocabilis ⁊ irreuocabilis:vtrū vtraqꝫ retineat ꝓpꝛiā vel vna aſſumat naturā alterius:de qua mixtura duarū diſpoſitionū diuerſam naturā habētiū.vide in.c.ad queſtiones.de rerū permu.et per Bal.in.l.ariſto.de dona.⁊ de pluribus tetigi in.c.quāto.s̄.de iudi.⁊ de ꝯ̄ctu ⁊ cōfeſſionibus initis in vltima volūtate an ſint reuocabiles.vide per Cy.in.l.generaliter.de nō nu.pecu.⁊.ff.de teſta.l.heredes palā.§.fi.⁊.l.cū quis.§.codicillis.ff.de leg.iij.per Bar. ⸿Octauo opp.cōtra pꝛimā ſolutionē.⁊ videtur ꝙ illud qḋ depēdet ex volūtate vniꝰ vt teſtm̄ nō poſſet reuocari:vt in aut̄.hoc īter liberos.C.de teſt.et.l.ſi q̇s.in ꝑn.ff.de leg.iij.quas allegat glo.eadē.ſol.dicit glo.ꝙ fallit regula in ꝑdictis legibꝰ.nam in.l.ſi q̇s in ꝑncipio teſtamenti habebat clauſulā derogatoꝛiā pꝛecedētis diſpoſitionis. hoc aūt caſu quomodo tolli poterit teſtm̄ pꝛecedēs.habes dictam clauſulā,dicit glo.ſi in ſecūdo fecerit mentionē de pꝛimo,

Aduerte:qꝛ dubium eſt vtrū ſufficiat ſimplex mentio pꝛimi teſtamēti:vel etiā opoꝛteat ꝙ fiat mentio ſpecialis de ipſius verbis derogatoꝛijs. In ſcd̄o tangit hic Jo.an.in nouel.⁊ remittit ad no.per eū poſt Dy.in regula qḋ ſemel placuit ⁊c.et refert ibi Dy.tenere ꝙ de verbis derogatoꝛijs eſt faciēda ſpālis mentio exꝑſſa.hoc in no.refert Jac.de belui.diſputaſſe ꝯ̄ꝛium ꝙ valeat ſcd̄m teſtamentū nullā faciēs mentionē de verbis derogatoꝛijs pꝛimi.⁊ ita no.in aut̄.de teſta.imperfe.coll'.viij.ad.l.ſi q̇s.in ꝑncipio teſtamēti.de leg.iij.vij.modis reſpōdit potiſſimū hoc ponit in nouella.⁊ ego remitto ad Bar.in ꝑalleg.l.ſi q̇s. Et vtrobiqꝫ no.quid iuris ſi teſtatoꝛ iurauit nō mutare pꝛimū teſtm̄:an tunc valeat ſcd̄m cōtra iuramētū dic vt vtrobiqꝫ plene.facit qḋ ſtatim ſubdā in ſequēti ꝯ̄ꝛio de clauſula derogatoꝛia:que q̄nqꝫ in legibꝰ reperit̄ inſerta. Et aduerte qꝛ iſte articulus vtrū poſſit diſpoſitio reuocari per ipſum diſponētē verſat̄ in multis:puta in ꝯ̄ctibus de q̇bus plene in.l.ſicut.C.de act.⁊ obli.in alienationibus cōtra iura.de quo.s̄.de elec.noſti.⁊ diuerſis fallacijs.de clericis ꝯiug. In iudicijs de quo in.l.qḋ iuſſit.ff.de re iudi.⁊.c.cū ceſſante.de app. In pꝛiuilegijs de quo in cle.s̄.cathedrā.ad fi.de ſepul. In ꝯfeſſionibꝰ de quo.s̄.de ꝯfeſſis.c.fi. In ſolutionibꝰ ⁊ alijs diſpōnibus de q̇bus in.l.erroꝛ.⁊.l.ſi poſt diui.C.de iur.⁊ fac.igno.q̇bus adde qḋ no.de clauſula derogatoꝛia appoſita in ꝯ̄ctibus in.l.pacta nouiſſima.C.de pac.⁊.l.qui in aliena.§.fi.ff.de acq̇.here.per Bar. ⸿Nono op.dicit̄ hic ꝙ per poſterioꝛē ꝯſtitutionē videt̄ papa pꝛioꝛē ꝯ̄ꝛiam reuocare.cōtra de.c.nōnulli.s̄.de reſcrip.⁊ de alijs iuribꝰ alleg.in pꝛin.glo.que incipit eſt ꝯtra ⁊c. Sol.dicit glo.aliud in reſcriptis pꝛioꝛi iuri contrarijs.aliud in legibꝰ.reſcriptū em̄ legi ꝯ̄ꝛium nō tollit ipſam legē. Sꝫ lex poſterioꝛ tollit pꝛioꝛē:vt in tex. Quā differētiā ponit Jo.glo.⁊ qḋ dicit̄ reſcriptū iuri ꝯ̄ꝛium:⁊ q̄n pꝛeter ius:et q̄n ſcd̄m ius ⁊ qual'r cognoſcat̄.dic vt in.l.reſcripta cōtra ius elicita.C.de ꝑci.imp.offe. Q̄nqꝫ reſcripta nō ſunt ꝯtra ius vel ꝑter ſed per ſupꝑſſionē veritatis:vel per ſuggeſtionē falſitatis obtēta:vt in reſcriptis ad lites.et.c.ſuꝑ literis.de reſcrip.in ꝓuilegijs.dic vt no.de ꝑſcrip.c.veniēs.in nouel. Cōcludo igit̄ ꝙ ad hoc vt reſcriptū iuri ꝯ̄ꝛium valeat:⁊ illud ius tollat req̇rit̄ ꝙ in reſcripto ponat̄ clauſula nō obſtāte. Vtrū aūt mentio ſpālis requirat̄ vel faciat general'r dicere nō obſtāte aliqua lege ⁊c. Archidia.hoc no. Et pleniꝰ Jo.an.in pꝛiuilegijs ⁊ reſcriptis.j.de exceſſ.ꝑla.c.j.in nouel.plenius vltra oēs de iſta clauſula nō obſtante.vide per Bar.in extrauag.ad repꝛimendā.ad fi. Nā dicit ꝙ q̄nqꝫ iſta clauſula nō obſtāte.refert̄ ad iura.⁊ de hoc membꝛo loq̇tur hic Archi.⁊ Jo.and.q̄nqꝫ ad pꝛiuilegia:qꝛ dicit̄ nō obſtāte aliquo pꝛiuilegio ⁊c. Q̄nqꝫ refert̄ ad ſtatuta:⁊ in hoc vltimo caſu q̇d iuris ſi ſtatutū illud hꝫ clauſulā derogatoꝛiā:an tollat̄ per generalē clauſulā nō obſtāte.dic vt hic per eū:qui tꝫ ꝙ nō.per tex.in aut̄.de ſucceſ.ab inteſta.circa pꝛinci.⁊ ibi no.in glo.vocātibꝰ qḋ eſt verū ſm eum niſi in lege noua diceret̄ nō obſtante aliqua ꝯſtitutione que ſpāliter vel gn̄aliter loquat̄:tunc em̄ leges veteres nō diſtinguerent:nec limitarēt legē nouā.nec habet locū.l.nō eſt nouū.⁊.l.ſꝫ ⁊ poſterioꝛes.ff.de legibꝰ.ſm eū qḋ nota. ⸿Juxta ꝑdicta ſubijcio q̄ōnem facti. Papa exemit moniales quaſdā ab oībꝰ exactionibꝰ legatoꝝ ⁊ nūcioꝝ apoſto.ſedis cū clauſula derogatoꝛia:derogādo oībus pꝛiuilegijs legatoꝝ ꝯ̄ꝛium ꝯtinētibus niſi de illo indulto illis monialibꝰ fuerit mētio facta ſpālis de verbo ad verbū. Deinde legato ꝯceſſit ſucceſſoꝛ in papatu pꝛiuilegiū qḋ ab oībus exigeret ꝓcurationes etiā ab exēptis per pꝛiuilegiū de quo opoꝛteret facere mentionē ſpecialē de verbo ad verbū.dn̄s Fede.late diſputat iſtam q̄ōnem ꝯſilio.ccxxv. Et cōcludit licet titubādo pꝛo monialibꝰ.cui adde qḋ no.Cy.in.l.j.C.q̄n impera.inter pup.⁊ vide hic eiꝰ motiua. Non ꝓſequoꝛ ſed dicā in.d.c.j.de exceſ.ꝑla.j.eo.li.vbi iſta cōpetēter applicant̄ ſm Jo.an.dixi in repetitione.c.ſuꝑ.de reſcrip.j.eo.lib. ⸿Decimo oppo.de.c.dn̄o ſancto.q̇nq̄geſima diſtin. Sol.in eadē glo.que remittit ad ibi no.in nouel. Q̄n cōſtitutiones ſunt ꝯ̄ꝛie que alteri altera pꝛeferat̄ poſt Jo.mo.ſic diſtingue. Aut ratio differētie poteſt videri inter canones q̇ vident̄ diuerſi aut nō. Pꝛimo caſu ſoluent̄.xxxviij.al's.xxxv.q.j.his itaqꝫ.de cogna.ſpiri.c.j. Ratio colligit̄ ex.c.cū expediat.j.de elec.⁊.l.j.C.de inof.doti.aut nō pōt videri ratio diuerſitatis tunc aut ſunt eiuſdē actoꝛis:aut diuerſoꝝ.ſi eiuſdē:aut eiuſdem pape:aut alteriꝰ ꝑſidētis a papa. Pꝛimo caſu ſi rō diuerſitatis nō cadit inter eos ⁊ ꝯſtet de poſterioꝛi ſibi eſt ſtandū:⁊ nō pꝛioꝛi:vt hic. Si ꝟo de ipſa dubitat qꝛ foꝛte eſt extrauagās ⁊ ſtatur canoni in coꝛpoꝛe iuris clauſo.de fide inſtr.paſtoꝛalis. Et huic mēbꝛo adde qḋ no.Bar.poſt gl.in.l.cū ꝓlatis.ff.de re iudi. Si ꝟo ſunt alterius ꝑſidētis a papa dicit illū validioꝛē qui potioꝛibus rōnibus nititur.inſtitu.de contrahen.emptio.§.diuerſe.l.diſtinc.ecce. Et ſic poteſt intelligi.c.domino ſancto.quod loquitur de cōſilijs contrarijs in quibus dicit ſtandū antiquioꝛi.

Queſtio in praxi cōtingibilis.

Si autem sunt diuersoꝝ. Et tunc aut alter est maior: alter minor vt papa ⁊ cōciliū. Aut sunt pares. Primo casu canon maioris est potior. s. de elec. significasti. vnde ↄstitutio ↄcilij puincialis esset preferēda cōstitutioni epi cōtrarie. Secūdo casu qñ sunt pariū vt romanoꝝ pontificū: ⁊ statur posteriori vt hic. cum idem sit principatus lȝ sit alius surrogatus. arg. l. ꝓponebatur. ff. de iudi. In hoc tñ potest notari differētia: q2 vnus sibi posset legē indicere per verba derogatoria. ff. de leg. iij. l. si q̇s. in principio testamenti. sed vnus alteri nō: lȝ hoc indicare possit. j. ti. j. c. fi. Et no. hoc verbū vtrum clausula derogatoria autoris operetur effectū in successore dignitatis. in legib⁹ puto ꝙ sic in priuilegijs ⁊ rescriptis: secus propter errorē facti ꝓbabilem. Si v̓o sunt alioꝝ inferioꝝ: tunc idem vt in eodē inferiori prius notatur. arg. predictoꝝ iurium. ita dicit Io. and. aliquibus additis qui vltimo remittit. j. de iureiuran. ↄtingit. super verbo obuiantia. ⁊ placet ista distinctio nisi in. ij. membris. cum scilȝ due cōstitutiones emanant ab alio preside nte q̄ papa. vel emanant a duobus paris potentie. in quibus membris vult predicta distinctio ꝙ stetur illi que validiorib⁹ rationibus roborat̄. Nam presupposita potestate statuendi credo semper standum vltime cum proprie legum ⁊ statutoꝝ est per posteriora priora corrigi: vt in isto. c. qd̓ tenet Io. and. in. c. cōtingit. j. de iureiur. sup verbo obuiantia. vbi tangit. quid iuris si in eodē volumine statutoꝝ reperiunt̄ duo statuta ↄtraria: Et tenet vt dixi ꝙ statur posteriori. Si v̓o dubitat̄ qd̓ sit prius seruabitur ordo scripture. j. eod̓. de elec. c. penul. ⁊ de preben. mandato. ⁊ remittit ad Cy. C. de testa. tute. l. ij. vbi auget dubitationē predicte q̄onis qñ statuta requirerēt cōfirmationē superioris cum cōfirmatio fiat in instanti. An qu[illegible]tū ad correctionē prioris per posterius inspiciemus ordinē scripture. dicit ꝙ sic per. l. si certarū. §. vlti. ff. de mili. testa. ⁊ de iure codi. conficiunt̄. §. si miles. quod no. Et predicta distinctio solum loq̇tur de legibus ⁊ statutis ↄtrarijs. In rescriptis: priuilegijs: sentētijs: iuramentis: cōtractibus ⁊ alijs dispositionibus cōtrarijs: quid iuris. non prosequor: q2 longū esset potiusq̄ subtile. vnum tñ non est pretereundū: predicta em̄ vendicant sibi locū in iurib⁹ positiuis cōtrarijs. Sed vltra ista iura habemus ius naturale quod in lege ⁊ euangelio cōtinetur quod est immutabile. j. distin. c. j. et. c. ius naturale. ⁊ insti. de iure natu. gen. ⁊ ciui. §. sed naturalia. Quandoq̄ȝ tñ potest ex causa limitari ⁊ distingui per ius positiuū: quod dic vt no. Inn. de consti. c. que in ecclesiarū. Et de priuilegijs statutis: an valeant contra ius istud diuinū[a]. vide do. Bal. in. l. omnes. C. si contra ius vel vtili. publi. Est etiam quedā lex ↄscientie que repugnat iuri positiuo qd̓ prosequ̇tur per multa exempla per Inno. in. c. q2 pleriq̄ȝ. de immu. eccle. ⁊ ibi plene an sit sequēda ↄsciētia vel ius scriptum. et clarius per do. Fede. de senis in questione quā de hoc disputauit in ordine. cōsilio. xxj. format enim q̄onem in herede extraneo qui nō fecit inuentariū ꝰm formā iuris: an in foro cōscientie teneatur restituere vsuras a testatore extortas vltra vires hereditarias. arguit primo ꝙ non per. c. in literis. de rescript. Preterea defunctus non tenebat̄ in plus. c. iij. de solu. ergo nec heres eius: q2 nemo plus iuris ⁊c. vt in. c. nuper. de do. post diuor. re. Tertio. l. scimus. C. de iure delibe. innitit̄ fictioni q2 presumitur heredē sciuisse vires hereditatis sufficere ad oīa debita. ⁊ hec opinio satis fallit: vt insti. qui ma. nō possunt. post prin. lex autem consciētie innitit̄ veritati que in casu nostro presupponit ꝙ facultates nō sufficiūt. Si ergo potest euadere iudicialē compulsionē sequi debet conscientiā: sicut in simili in. c. literas. de resti. spolia. et. c. inquisitioni. de sen. excom. Quarto arguit de iniuste condēnato vel iniuste absoluto a vero debito. ⁊ in debitore cirografario post biennium. ⁊ de alijs exemplis. Inno. in. c. q2 pleriq̄ȝ. in q̇bus patet ꝙ sequi debemus potius conscientiā q̄uis scriptū in ↄtrium arguit ꝙ conscientia non sit sequēda: q2 scriptū est ne inniteris prudentie tue. s. de consti. c. ne inniteris. ⁊ iudex ꝰm allegata non ꝰm conscientiam iudicare debet. c. j. de offi. ordi. Secūdo ꝓbatur q2 iura per reges ⁊ principes tanq̄ per ministros sunt diuinitus ꝓmulgata. vnde qui resistit ⁊c. vj. q. iij. qui resistit. vnde obediēdū est eis: vt de maio. ⁊ obe. c. solite. Tertio si diceremus ↄtrium sequeret̄ absurdū: q2 quilibet contra precepta ⁊ sentētias superioꝝ posset obijcere ꝙ habet cōscientiā aliter informatā: ⁊ sequeretur ex hoc perplexitas ⁊ multe absurditates ⁊ inijceretur laqueus cōtra prealle. c. literas. Itē lex positiua pōt auferre ⁊ obligare ex causa. iuxta notata in. c. que in ecclesiarū. de consti. per Inno. sicut ergo bona cōfiscata possum iuste ꝰm conscientiā emere ⁊ rem prescriptā licite possidere: ⁊ hereditatē per ius accrescēdi: si forte fuero institutus in dimidia. quare ergo si emolumenta pretendo ad me pertinere ex beneficio iuris ⁊ hereditatis quā mihi defert etiā ab intestato. quare ⁊ nō debeo sustinere onus alieni eris nō est ratio. ⁊ est cōtra. l. qui sentit cōmodū ⁊c. Et qd̓ quis approbat pro se debet recipere contra se. iij. q. viij. cuius in agendo. hinc est ꝙ legitima filioꝝ potest minui ⁊ in totū tolli per ius municipale lȝ sibi naturaliter debeat̄: vt no. Dy. in regula indultū. j. e. Quid dicendū. soluit ipse ꝓmittens ꝙ quicq̇d vult. l. humana condita ab eo qui habet potestatē condēdi manifestā nō continens iniq̇tatē obliget in foro cōscientie per iura pro hac parte inducta. Ad ↄtrium rñdetur breuiter ꝙ intelligit̄ in eo casu qñ continet peccatū: vt no. de prescrip. c. fi. ⁊ no. in regula peccati. Item qñ lex expresse aliud statuit scȝ conscientiā sequēdā: vt in c. literas. et. c. inq̇sitioni. prealle. in q̄stione autem ꝓposita dicit ꝙ heres tenet̄ nō ex eo ꝙ nō fecerit inuentariū sȝ ex eo ꝙ canon non obligat heredē ex delicto defuncti in eo qd̓ ad eum nō peruenit cōtra. l. rationē. l. j. ff. de priua. delic. in alio exonerat: videlicet ꝙ ad tale debitū ex delicto descendēs vltra vires hereditarias nō tenetur: vt. d. c. in literis. et. c. fi. de sepul. Et infert ista decisio ꝙ beneficiū ne quis cōueniatur vltra quaȝ facere possit competēs heredi non perdit̄ per non confectionē inuentarij qd̓ est singulare. ⁊ vide per Io. an. in. c. ij. j. de vsur. in glo. dicebat. et Bar. ⁊ Bal. in rubrica de acqui. heredi. Bal. sic distinguit. aut ius ciuile consistit in acquirendo: ⁊ tunc est seruandū etiam in foro cōscientie: q2 si aduersarius meus non acq̇rit: ergo eius debitor esse non possum. Et ideo nō solēnis institutio nō valet in foro consciētie: q2 ius ciuile inhibet acquisitionē ex nō solēni testamento vel saltē non permittit eam fieri: vt. l. nō dubium. §. fi. C. de testa. aut consistit in amittendo vel retinendo. et tunc aut est ius equum ⁊ bonum. et est seruandū in foro conscientie. aut bonum ⁊ non equū: ⁊ tunc aut fouet peccatū ⁊ non debet seruari: vt. c. ij. j. eo. li. de reg. iur. Aut non fouet peccatū: ⁊ tunc debet seruari. de isto duplici iure no. ff. de iusti. ⁊ iure. l. j. in glo. hic potest intelligi. ⁊ ibi vide. Est tertium ius quod non est bonum nec equum: ⁊ illud nō debet seruari: vt. l. j. in fi. ff. de excep. doli.

10 † Adde hic ꝙ iura que imponūt vindictā non ligant conscientiam. no. xij. q. ij. fraternitas. Dico etiam ꝙ testamentū dolo extortum in foro consciētie non ligat. facit qd̓ not. in. l. j. C. si quis aliq. testa. ꝓhibue. rem ratā haberi. l. si sine. §. in stip. ⁊ ista sunt eius verba. in. l. habeat. C. de sac. san. eccle. in repetitione. Ego plenius de hoc dixi in. c. possessor malefidei. de reg. iu. eo. lib. in repetitio. vbi omnino vide. Est ⁊ alius casus qñ constitutio canonica est cōtraria legi que debeat obseruari. dic vt no. Io. an. in. c. possessor. j. de reg. iur. Et distingue hic ex predictis. Qñq̄ȝ cōstitutio cōtrariatur cōstitutioni: vel lex legi. Quādoq̄ȝ statutum statuto. Quādoq̄ȝ cōstitutio canonica cōtrariatur legi: vel econtra. Quādoq̄ȝ alterum ex istis cōtrariatur iuri naturali. Quādoq̄ȝ legi: vt sic dixerim conscientie. Quādoq̄ȝ statutū cōtrariatur legi vel cōstitutioni canonice. Et hoc de legibus et cōstitutionibus inuicem contrarijs sibiipsis vel vna species ex ipsis iurib⁹ alteri speciei. Quādoq̄ȝ alterū ex predictis iurib⁹ cōtrariatur priuilegijs vel rescriptis: vel ipsa rescripta ⁊ priuilegia inter se: ⁊ quid iuris in singulis sit ex predictis habetis in alijs dispositionib⁹ cōtrarijs qualiter sibi inuicē derogent. In pactis dic vt. l. pacta nouissima. C. de pac. In testamētis vt. d. l. si quis. in prin. testamēti. ¶ In sentētijs diffinitiuis ⁊ interlocutorijs dic vt. l. qd̓ iussit. de re iudi. et. c. in literis. de offi. deleg. per Inno. In rescriptis dic vt. c. j. de rescrip. In ꝑuilegijs etiā ibi. ⁊ in. c. veniēs. de rescrip. In instrumētis dic vt. l. scripture. C. de fide instru. et. c. imputari. eo. tit. In testibus dic vt in. c. in nostra. de testi. Si testes in instrumēto dic vt in. c. cū Iohānes. de fide instru. In ꝓcuratoribus iudicū delegationibus dic vt in. c. si duo. de procu. In electionibus cōtrarijs dic. Quādoq̄ȝ ↄtriatur lex priuata priuate. ⁊ dicit̄ illa lex ↄscientie. Quādoq̄ȝ ius naturale siue diuinū diuino. Qñq̄ȝ canon canoni. Quādoq̄ȝ lex legi. Quādoq̄ȝ statutū statuto. Quādoq̄ȝ rescriptum ad lites vel beneficia alij rescripto. Qñq̄ȝ priuilegium priuilegio. Qñq̄ȝ vna priuata dispositio alteri priuate: vt pactū pacto: testamentū testamēto: iuramētum iuramēto: instr̄m instrumento: testis testi: cōfessio cōfessioni. Quādoq̄ȝ sentētia sentētie. et sic de singulis. Rursus quādoq̄ȝ lex priuata cōscientie cōtradicit canoni legi: statutis: rescriptis: ⁊ alijs de q̇bus. s. ⁊ de hoc iam s. tactum est. ¶ Rursus etiam quādoq̄ȝ canon cōtradicit legi: statuto: ↄsuetudini: rescripto: ⁊ alijs supradictis. Ius naturale quādoq̄ȝ cōtradicit canoni: legi: statutis: ⁊ similibus ꝑdictis. Similiter ⁊ cōis lex est ↄtraria statutis: priuilegijs: rescriptis: sententijs: ⁊ alijs dispositionibus priuatoꝝ. de quibus. s. Item statutum rescripto vel priuilegio: vel rescriptum priuilegio: ex quibus patet ꝙ ista cōtradictio est quandoq̄ȝ de vna specie ad seipsam: quādoq̄ȝ versatur alia cōtradictio de vna specie ad diuersam speciem. ¶ Item in cōstitutionibus canonicis: legib⁹: priuilegijs: rescriptis: testamētis: pactis: et alijs de quibus. s. est exposita clausula derogatoria ad sequētes dispōnes eiusdē vel alterius speciei. ¶ Quādoq̄ȝ non est clausula derogatoria

sed iuramētū

a ¶ Contra ius diuinū Adde in simili Card. in cle. j. de electio. ⁊ in cle. ij. de rebus eccle. nō alienā. doct. in. c. cū iam. de re iudic. et ibi Iohā. an. ⁊ Sicu. ⁊ in. c. j. de ↄsue. Bal. in rubri. C. que sit lon. cōsuetu.

sed iuramentū pena vel aliud vinculū ad eius perpetuitatē vel immutabilitatē: ⁊ in testamētis. s̄. remissi. In statutis cum sunt iuramento firmata vel alio vinculo an recedi possit. dic vt no. Jo. and. in addi. Specu. de iureiuran. et. c. j. de his que fiunt a maio. parte cap. in nouel. et. c. dilecto. de preben. vbi de vinculo confirmationis apostolice vel iuramento apposito in statutis: si apponitur in testamento vinculum iuramenti. per Jo. and. in regula quod semel. in mercuria. ¶ Undecimo oppono ⁊ capio glo. in fi. vt sic opponendo ordinate expediā. dicitur hic ꝙ constitutio principis non tollit statutum ⁊ consuetudinē precedētem: sed contra de lege iul. §. diuus. ff. de sepul. viola. Sol. dicit glo. ille. §. debet intelligi cum princeps hoc intendit: sed in dubio non videtur hoc velle: vt hic. Jo. mona. dicit illam. l. loqui quando. l. que consuetudinē sequitur adiuncta est iuri quod vtilitati publice prouidet vt illa duo coniuncta consuetudinē tollant. alleg. j. de iureiuran. c. licet. Cy. plenius istam questionem examinat in. l. fi. C. de testa. vbi videtur casus contra istud cap̄. ibi enim cōdendo Imperator legem generalē cōseruat expresse consuetudinē rusticoꝝ in testamentis ordinandis quasi sine illa reseruatione senserit eam sublatam per eius legem superuenientem. saluando ergo istud. c. contra illam. l. dicit ꝙ in illa. l. constabat ex tenore legis principē presciuisse quo casu legē contrariam condendo videtur consuetudinē ⁊ statutum tollere. Et pro hoc facit iste tex. dum fundat se super ignorantia probabili consuetudinis ⁊ statuti. Sed vbi ex tenore legis non constat principem presciuisse tunc habet locum istud. c. et rationē differentie ibi videas per eum. Bar. dicit ꝙ cōmuniter tenemus qd̄ tenet glo. hic in. d. §. diuus. ¶ †

11 Uenio ad. q. dicitur hic ꝙ constitutio superueniēs nō tollit consuetudines ⁊ statuta singuloꝝ locoꝝ: nunquid tollat consuetudinē generalē. Glo. que incipit no. quia ⁊c. tenet ꝙ sic. al's. l. promulgatio esset inutilis si diceremus generalē consuetudinē contrariā durare. cessat autem dicta absurditas in consuetudine singularis loci: vt glo. probat. nam ne dispositio sit inutilis iura quandoq̧ statuūt contra cōmunes iuris regulas: ⁊ improprie etiam verba assumunt: vt res de qua agitur salua sit. vt no. in. c. intelligentia. de verbo. signi. ⁊. l. sed ⁊ si possessor. §. item si iurauero. ff. de iureiur. ⁊ optime. l. pediculis. §. idem cum queritur. ⁊ quod ibi no. de auro ⁊ argen. lega. Item in generali cōsuetudine cessat probabilis ignorantia principis. Et sic ratio super qua fundatur decisio huius. c. deficiente ergo ratione legis deficit ipsa lex. ff. de iure patro. l. adigere. §. q̄uis. ¶ Secūdo quero ⁊ ingredior glo. que incipit ratio rationis ⁊c. dicitur in tex. ꝙ constitutio principis non tollit cōsuetudines ⁊ statuta locoꝝ sibi obuiantia. Sed nunquid tollat cōsuetudines ⁊ statuta que cōtinent idem qd̄ antiqua cōstitutio per posteriorē sublata. pone exemplū. de. c. preterea. de eta. ⁊ quali. correcta quātū ad presentationē patronoꝝ. per. c. ij. j. de insti. eo. lib. nunquid ergo erit sublatū statutū epi idem cōtinens. qd̄ decre. preterea. ponit etiam exempla alia de. c. correctis. per iura huius voluminis: soluens ergo. q. dicit ꝙ sublatū est ius cōmune ita ⁊ statutū quod cōtinebat simplex ius cōmune. probat opi. suam efficaciter per. vij. rationes. ¶ Primo per tex. qui loquitur de statuto quod cōsistit in facto. ¶ Secundo per no. alibi in simili per Inno. ¶ Tertio per euitationē absurditatis que sentiendo cōtrariū posset sequi. ¶ Quarto inconuincibili ratione. ¶ Quinto per tex. qui loquitur de statutis ⁊ cōsuetu. singulariū locoꝝ. ¶ Sexto per locū a maiori. ¶ Septimo per. c. pastoralis. vbi videtur casus. hanc opi. glo. tenet etiam hic Archi. vidi scripta excellētissimi ⁊ illustris doctoris dn̄i Jo. de ligna. qui plene ꝓseq̄tur istam q̄onem in. c. j. s̄. de rescriptis. ⁊ ibi cōcludit contra istam glo. ipsius igitur motiua referam. ⁊ cum gl. ꝯcludam. ipsiusq̧ rationibus respōdebo. rationes eius fundant̄ super. iij. principaliter. ¶ Primo propter diuersam statuentiū autoritatē. ¶ Secūdo ꝓpter duplicis vinculi maiorē firmitatē. ¶ Tertio ꝓpter omnimodā in casib⁹ similibus iuris conformitatē. De primo patet: q: alia est autoritas conditoris canonū ⁊ cōstitutionum: alia inferioꝝ prelatoꝝ. ix. q. iij. per principalē. ⁊. xxj. distin. inferior. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ius ciuile. Item si cōsuetudinē certi loci papa transfundat in. l. generalē. nō vocabitur plus cōsuetudo sed ius cōmune: vt. j. de clan. despon. c. cum inhibitio. ergo idē ecōtrario si ius cōmune redigat̄ in statuto non debeat vocari decetero ius cōmune: sed statutū. Item excōicatus a canone potest excōicari ab homine. iij. q. iiij. c. engeltrudā. ⁊ de iude. c. ita quorundā. Ex quo patet qd̄. s̄. eo. potest disponere homo super quo disponit ius cōmune: quinimo per ꝓuisionē hominis in vno casu videtur recessum a ꝓuisione iuris cōis: vt. l. fi. C. de pac. conuen. ex his apparet ꝙ propter diuersam statuentiū autoritatē statutum disponens super eo quod disponit ius cōmune non sit censenda constitutio sed statutū ⁊ prouisio de per se. Secūdo probat propter duplicis vinculi maiorem firmitatē. Non enim est dubiū ꝙ multiplicato vinculo augetur effectus dispositionis: q: si vna tollitur alia manet vt no. in. c. ex tuarum. de vsu pal. l. si domus. de serui. vrba. predio. ad hoc. l. quotiens. C. de act. ⁊ obli. vbi noua constitutio cōcurrit cum antiqua idem disponēte: ergo potest concurrere cum iure cōi: q: pars eius est: vt. d. l. ius ciuile. de iusti. ⁊ iure. facit qd̄ no. Cy. in. l. qui in sepultura. C. de sepul. vio. l. iubeo. per Bar. ¶ Tertio principaliter ipse probat ꝓpter oīmodam in casibus similibus iuris ꝯformitatē: vt patet per no. per Cy. in. l. si arrogator. ff. de adop. vbi si iudex prefigit terminum quem statuit. l. censet̄ dilatio iudicialis nō legalis. Item inducit multa iura que volunt ꝙ si illud quod tacite inest deducat̄ in expressum parit nouū effectū: vt patet in. l. aliquādo. ff. de cōdi. ⁊ demon. cū alijs simi. facit qd̄ de iure papiriano legitur in. l. ij. post prin. ff. de ori. iur. iste sunt eius rōnes in effectu. ¶ Jo. an. tenet hic ꝯtrium per plures rationes vt videtis. ⁊ eius opi. teneo ⁊ cōfirmo. alijs rationibus. ¶ Et primo ꝓpter ꝓhibitā in iure superfluitatē que ꝓhibita reperit̄ in qualibet dispositione. de legali ptꝫ in. l. j. §. dixerit aliquis. de publi. ⁊. l. quotiens. §. nec quisq̄. de admi. tu. vbi in deuolutione vnius actionis in alterā iura ponderāt que vtilitas inde sequatur ad idem. l. stipulatio. §. diuus. ff. vt le. no. caue. ⁊. l. nō cogendū. §. sabinus. de procur. patet etiam in vltimis volūtatibus in quibus testator eodē modo eadē ratione sepius disponēdo nō videtur sepius disponere sed loqui. ff. de lega. ij. l. meuius. §. eum qui. ⁊ vnum testamentū dicitur in pluribus chartis scriptū. l. vnū. ff. de testamentis ⁊ in rescriptis ⁊ similibus. nam censetur vnum etiam si sint plura in chartis cōscripta: vt in. c. ex tenore. de rescrip. quod patet in stipulatione. ff. de verb. obli. l. q̇bus. idem in iudicijs. Idem in stipulatione interposita in operis noui nūciatione. naꝫ secūda stipulatio superflua nō ꝯcurrit cum prima: vt. l. cum ꝓcurator. §. si dn̄s. ff. de noui ope. nun. similiter secunda appellatio: si precessit prima valida: vt ibi per Bar. nec. l. noua cum antiqua. immo ex veteri agitur non ex noua: idem statuente. xij. di. preceptis. ⁊ ibi no. predicta exempla inferūt ꝙ cōsimilis dispositio non ꝓcedit cum alia sibi pari si nō augetur effectus. Idem est dicendum ꝙ vna dispositio nō cōcurrat cum alia dissimili ꝯtrahente causam ab eodē vel a diuerso disponente: vt patet in iure cōi quod non cōcurrit cū priuilegio: hinc est qd̄ dicit̄ frustra precibus imploratur quod a iure cōi cōceditur. †

13 Itē iurisditio ordinaria non cōcurrit cum delegata in eodē casu: vt in. c. licet. de offi. ordi. vbi si papa mandat ordinario ꝙ cognoscat de causa que spectat ad eius forū non dicit̄ delegare sed officiū suū excitare. ad idē optime. c. cum aliq̇bus. de rescrip. j. eo. lib. vbi dispositio non potest sumere efficaciā ex duabus dispositionib⁹ diuersoꝝ sed ex vna tantū. Ad idem. c. vt quis duas. de elec. j. eo. lib. ⁊. l. fi. C. de codicillis. Item ꝓhibetur cōcursus titu. legati ⁊ inter viuos: vnde testator legat frustra debitū creditori suo: si ex legato nō auget̄ effectus: vt. l. si creditor. de lega. j. ⁊. l. si fideicōmissaria. de here. institu. Item si quis ingrediat̄ rem in qua habet ius pignoris de mandato iudicis nō dicitur pignus pretoriū sed cōuentionale: vt no. Roffre. in. c. de edi. diui adri. tollendo. iudex enim isto casu nō dat pignus sed datū significat vel exequitur: vt. l. heredes palam. §. sed si notā. ff. de testa. Ad hanc partem faciūt no. per Cyn. in. l. ij. in. iij. iiij. et. v. q. C. que sit lon. consue. vbi querit vtrum statutū ⁊ cōsuetudo possint cōcurrere in eodem casu. et si cōsuetudo redigit̄ in scriptis nō desinit esse cōsuetudo sicut lex que in iudicijs fuit semper in vsu quotidiano versata nō desinit esse lex: vt hic no. Jo. an. ⁊ patet: q: lꝫ liber feudoꝝ sit redactus in rescriptis tamen appellant̄ cōsuetudines feudoꝝ: patet etiā ex no. in. c. fi. s̄. de prescrip. vbi si exprimitur quod est de iure cōi prouisum in rescripto ex tali exp̄ssione rescriptū nō suscipit nouam formā: nec augetur effectus. ad ideꝫ no. in. c. significasti. s̄. de elec. el. j. l. inuito. §. si sub conditione. de tute. ¶ Ex his ergo patet veritas prime rationis ꝙ ꝓpter ꝓhibitā in iure superfluitatem super eo quod est dispositū de iure cōmuni nō potest statutū disponere. Et si disponit nō est ꝓpterea dispositio statutaria sed legalis censenda. ¶ Scd̄o principaliter hoc probat̄ propter maiorē statuentiū autoritatē que operatur vt minor dispositio sileat vbi maior agit. quod patet: quia vbi princeps vel papa de vna causa cognoscit videtur ad se illā causaꝫ reuocare nec valeret qd̄ faceret inferior super ea sciēter vt. c. vt nostrū. de app. qd̄ no. Inno. in. c. cum. M. de consti. hinc est ꝙ obligatio principalis non concurrit in eodem debito cum accessoria. Nam licet equalis obligatio compatit̄ se equaliter cum altera: non tn̄ se compatitur cum minori: immo minor confundit̄ ⁊ maiori accedit: vt. l. generaliter. ff. de fideius. videretur enim statutū app̄hendere legem: sed nedum per inferiorē: sed per comparē q̇s dedignatur app̄hndi: vt. l. heres per seruum. ff. de acquiren. hered. ⁊. l. iij. §. veteres. ff. de acqui. pos. facit. xcvj. dist. c. presbyter pre-

sente.in ratione sui:constat enim ꝙ statutū sumit causam inuestiture a iure communi appobatā:vt.l.omnes populi.ff.de iust.⁊ iu.⁊ eorūdem ꝯfirmatio ⁊ infirmatio a superiore dependet:vt patet hic.⁊ in auṫ.nauigia.C.de fur.⁊ in auṫ.cassa.C.de episc.⁊ cle.cum multis si.Item habent se in minus quo ad effectum:q2 non recipiunt interp̄tationē vt leges:vt.l.quicquid astringēde.ff.de ver.ob.Si ergo diceremus ꝙ constitutio transfunderetur in statutis sequeretur absurdū.de quo.s.quia inferior tolleret legem superioris.contra.c.inferior.xxi.dist.Item ꝙ accessoriū vestiret vel extingueret principale:⁊ vtrūqꝫ ꝓhibitum est iuxta no.in.l.petēs.ff.de pac.⁊.l.in pupillari.ff.de vul.⁊ pup.⁊ hoc est qd dicit.l.ij.C.que sit lon.consue.⁊.c.fi.s.de consue.nunq̄ ꝯsuetudo est adeo sui valitura momento:vt aut rationē vincat:aut legem:⁊ optimū est argumentū.de ꝯsue.ad statutū.sicut de tacito ad exp̄ssum:de scripto ad non scriptum:vt in.l.de quibus.ff.de leg.Preterea adiectio:vel detractio facit speciē vnius iuris ntrasire in aliam speciē iuris:vt.l.ius ciuile.ff.de iust.⁊ iu.vnde in casu quo ius ciuile:idem qd ius naturale vel gentiū disponit non vocabiṫ ius ciuile:sed naturale vel gentiū:vt ibi.pro hoc facit quod no.in.l.ij.ff.de posses.here.pe.vnde actiones quas intētat bonoꝝ possessor.dicuntur ciuiles attenta origine non obstāte ꝙ pretor ad alias personas ipsas deriuauit ⁊ traxit.¶ Non ob.prima rō ꝙ diuerse sint autoritates.s.alia inferioris.⁊ alia superioris.Nam lꝫ inferior per statutum ꝓuideat:dico ꝙ talis ꝓuisio vel est sup̄flua:vel est facta ad finem vt magis timeatur:q2 plus solet timeri quod specialiter imperatur:q̄ qd generaliter p̄cipitur:vt in.c.si aduersus.de here.¶ Nō ob.c.cū inhibitio immo facit pro:q2 ibi augetur effectus.per ꝯstitutionē ⁊ ad alia loca extendiṫ ꝯsuetudo talis.⁊ hoc sufficit ad hoc vt trāseat in nouā spēꝫ iurꝭ:vt.d.l.ius ciuile.Preterea magis de facili pōt lex trahere ad se statutū q̄ ecōuerso:propter maiorem statuētis potestatē.¶ Non ob.c.ita quorūdā.quia bene fateor ꝙ ꝯcurrit excōicatio iuris ⁊ hominis in eadeꝫ persona:ratione pluriū delictorum.⁊ sic potest teneri quis pluribꝰ obligationibꝰ ex diuersis causis:vt.l.non est nouum.ff.de act.emp.Sed de eodē delicto si quis est excōicatus a iure:iudex excōicando cēsetur potius declarare vel denūciare illum excōicatum q̄ excōicare de nouo.arg.c.cum secundum leges.de here.li.eo.lib.¶ Non ob.secunda ratio ꝙ augeatur effectus ex dispositione statuti:⁊ iura que ad idem introducūt varias exceptiones hoc faciūt ratione maioris effectus:vt est in singulis reperire.¶ Nō ob.tertia ratio q2 nego ꝙ non augeaṫ effectus in casibꝰ ⁊ exēplis que ponunt Pe.⁊ Cy.in.d.l.si arrogator.possem enim tenere opi.Ja.tāq̄ veram:vt ibi.vel tenendo opi.Pe.⁊ Cy.dic ꝙ faciunt pro ⁊ non contra:q2 ibi exp̄ssione arbitri exprimētis diem legalē ad solutionē faciendā augetur effectus:quia si cessetur in solutione offenditur lex ⁊ minister eius:⁊ sic durius agitur cum eo ⁊c.Sꝫ hic per statuta non augetur:q2 non agitur durius contra transgressorem statuti q̄ legis.Immo statutū hꝫ se in minus potissime circa interp̄tationē ⁊ circa alios effectus:vt patet ex no.in l.omnes populi.ff.de iust.⁊ iu.per Bar.Conclude ergo cum.d.Jo.an.vt statutum disponens idem quod lex vel ꝯstitutio.idem in effectu censeatur cōstitutio non statutū.Et ista inuestigatio est vtilis ad multa.¶ Primo an tale statutū disponens idē qd constitutio generalis tollatur per ꝯstitutionem ꝯ̄riam superuenientem:sicut tollitur constitutio ꝯtinens illud idem.dico ꝙ tollitur q̄uis secus foret si trāsiret in nouum nomen statuti.⁊ hoc no.hic Jo.an.⁊ per exēpla declarat ⁊ rationibꝰ probat.⁊ etiam est vtilis ista inuestigatio ad illa que no.Cy.in.d.l.si arrogator ff.de adop.vbi querit si arbiter statuit terminum legalē ad soluendum sub pena ꝯtenta in cōpromisso.⁊ infra terminū non est facta solutio an possit mora purgari ad euitationē pene.Si eñ ista dilatio est censenda legalis poterit purgari.Si autem tāq̄ prefixa ab homine non poterit.iuxta no.in.l.si insulā.ff.de verb.ob.⁊.l.celsus.de arbi.⁊.c.potuit.de locati.⁊.l.ij.si post tres.ff.si quis cau.⁊ videtur ꝙ sit censenda dilatio legalis per illa que dicta sunt:quotiēs enim exprimitur ab homine qd tacite inest a lege exp̄ssio nil operatur:vt in.d.l.si arrogator.⁊.l.vnū ex familia.§.si de falcidia.de leg.ij.⁊ in hanc partem inclinat Ja.de ra.que opi.est vera in iudice statuente non in arbitro:vt not.Bar.in.l.hec verba.ff.de leg.j.¶ Ratio differentie est:q2 arbiter ex suo arbitrio statuit terminū ad soluēdū:potuerat eñ statuere alium terminū q̄ legalē siue eque siue inique:vt.l.diem proferri.§.stari.ff.de arb.¶ † Sꝫ iudex nisi causa subsit non pōt mutare dilationem legalem.⁊ ideo statuēdo illum eundē terminū quem statuit lex:non videtur prefixus a iudice:sed a lege quam teneṫ necessario imitari.Sed posset dicere istud facit contra ꝯclusionē tuam.Ciuitas enim vel ep̄s pōt aliter statuere q̄ lex:vt.l.oīs populi.ff.de iusti.⁊ iure.ergo idem statuendo:quod ius commune:videntur dicenda pro iusto statuta secunda non iuris.Ideo omnis statuitio termini dicitur habere dependētiā ab ipso.Sꝫ in habentibus potestatē condēdi statuta non est ita:q2 necessario sunt astricti ad obseruantiā legis nisi aliter statuant:vt hic.et.l.leges sacratissime.C.de legibꝰ.factū ergo iudicis innititur precedēti ordinationi legis.Sꝫ nō est ita factū arbitri.¶ Sꝫ iuxta predicta queriṫ incidēter si iudex statuat alium terminū q̄ lex statuat in eodē casu videaṫ per hoc recessum a termino legali.Pone exemplū in appellante ad papam a prouisione ep̄i cui ep̄s ad prosequendū assignauit terminum:an per hoc sit recessum a ꝓuisione.c.statuimus.de elec.li.vj.¶ Ista est questio Oldra.⁊ tenet ꝙ nō.dicit enim ꝙ quādo sunt due prouisiones circa idem:quarū vna prius operatur q̄ altera:qui potuit vna vti ⁊ nō est vsus ab vsu alterius est exclusus:vt.l.fundū.§.si ab impubere.de leg.j.Sed hic est deuolutio per.l.et.c.statuimus.ergo per hominē locum non habent:q2 persona operationē suā statim facit in momento appellationis emisse qd non facit alia:sicut est in mixtione sui ⁊ necessarij ⁊ additione extranei:vt.l.si post mortem.ff.de lega.j.et de optio.leg.l.si optio.⁊ de condi.⁊ demon.l.iulianus.Preterea tunc demū prefixio diei deuoluit cum causam nō repperit deuolutā:vt ꝓbatur.ff.de ꝓcur.l.licet.§.ea obligatio.⁊ hic dixit lex.nō enim est necesse pro herede gerere qui iam heres est ⁊c.ff.de here.insti.l.liber homo.§.titius.⁊ probatur de ver.obli.l.cum qui ita.§.qui sibi.⁊ de solu.l.seiū aut pamphilū.§.quesitū.Preterea cū due dispositiones dispar is potestatis ad idem cōcurrunt:minor absorbetur a maiori.ff.de fideiu.l.generaliter.de duobus reis.l.si reus.Sed hic ad idem.i.ad deuolutionis effectū duo cōcurrunt scꝫ lex deuoluēs ⁊ factū hominis siue prefixio ab homine.Sed lex principalis agens potētius operatur q̄ homo qui est secūdarius agens:q2 quicq̇d agat in virtute legis agit:si sic ergo ⁊c.¶ Alijs rationibus etiā ꝯfirmat quas gratia breuitatis omitto.¶ Et vltimo predicta induco etiā ad no.per Inno.⁊ doc.de istis clausulis subintellectis a iure ⁊ ab homine expressis ad nota.per Jo.and.post Inno.in.c.fi.de presumptio.

1. ☞ Papa periculis animarum obuiare debet.
2. Papa allegantem suam turpitudinem audire debet.
3. Ignorantia crassa idem operatur ꝙ scientia.
4. Sententie an ligent ignorantes.
5. Excōmunicatio sententia appellatur.
6. Ciuitas an possit statuere quod quis non vadat facere mercantiam in tali ciuitate.
7. Statuto ep̄i an ligentur subditi.
8. Iudex delicti ⁊ domicilij possunt procedere contra delinquētē in alieno territorio.
9. Episcopi an possint in totum tollere ius commune vel naturale.
10. Territorium quid sit.
11. Absolutio dicitur esse fauorabilior q̄ condēnatio.
12. Particeps delicti penam incurrit.

Ut animarum.

Summatur in glo. Diuiditur in duas. secūda ibi:statuto.Et prima pars ponit dubiū cui determinationē annectit ibi:dūtamen.secūda soluit dubium et rationem subijcit ibi:cum.¶ † Nota ꝙ ad papam pertinet prouidere:vt obuieṫ periculis animarū.hec enim ratione multa alijs prohibita iudicibus sunt ei cōcessa vt supplere de facto ⁊ impēdere suum officiū non petitū.de iureiuran.c.ad nostram.el.j.et.c.quēadmodū.eo.titu.† Debet audire querelam sententie que transiuit in rem iudicatam:vt.c.lator.et.c.cōsanguinei.de re iudi.Et audire allegantē turpitudinē suam:vt i.c.ex tenore.de test.cum simi.facit quod notaṫ in.c.qua fronte.de appel.¶ Item penis statutoꝝ non liganṫ probabiliter ignorantes.concor.l.fi.de decre.ab or.faci.quod qualiter debeat intelligi dicam post glo.¶ † Itē crassa ⁊ supina ignorātia[a] idem quod scientia operatur.similiter ignorātia affectata.de clan.despon.c.cum inhibitio.crassa auteꝫ ⁊ supina ignorātia est quādo quis ignorat id quod publice factū est in ciuitate:vt no.xxxviij.dist.in prin.et.j.qui ma.accu.pos.c.cum in tua.vbi de hoc.vel nō intelligere qd omnes intelligūt.hec enim est lata culpa.ff.de ver.signi.l.lata culpa.ista autem equiparatur dolo ⁊ venit criminaliter punienda nisi in casibus no.in prealle.l.j.⁊ in.l.videamus.ff.de in litem iuran.ignorantia autem que ꝓuenit ex culpa leui vel leuissima vtrū criminaliter puniaṫ.dic vt not.bar.in.l.respiciendo.§.delinquunt.ff.de pe.vbi loquitur de ebrio.⁊ de eo qui voluit percutere vnum ⁊ percussit alium:vel hoc fecit crasse vel proditorie:⁊ quid de dormiēte.dic vt ibi per eum.⁊ in.l.fina.ff.ad.l.pompe.de pari.et.xv.q.j.c.si concupiscentia.et.c.inebriauerunt.in quibus de dormiente ⁊ ebrio delinquētibus.de istis enim potest dubitari an dicanṫ in supina ⁊ crassa ignorātia delinquendo.Item statuto ep̄i non liganṫ subditi extra diocesim

delinquentes

[a] ¶ Ignorātia. Adde Bal.i.c.j.§.vasallꝰ si de feu.fue.ꝯtro.inter do.⁊ va.⁊ i l.error.in iij.co.C.d iu.⁊ fac.ig.vt in.l.j.§.certe.ff.de ven.insp.⁊ in.l.q̇d sit fugitiuus.§.apud labeonē.de edili.edic.Bar.i.l.fi.ff.si q̇s te.lib.Spe.i tit.de sen.§.ij.vt q̇d si p̄conizatuꝫ ⁊ q̇liter ꝓbeṫ ignorātia.vide notabiliter per Spe.i titu.de ob.§.j.et per Bal.in.l.fi.in.C.de fideic.idē Spe.in ti.de ꝯsti.per totum.

delinquētes: q̄ꝛ non debet magis extendi statutū ꝙ autoritas statuentis nō solū circa personas vt hic: sꝫ nec etiā circa res vt l. cū vnꝰ. §. si is qui. ff. de bo. auc. iu. pos. Potest tamen propter personā subiectam iudex interponere autoritatē super re alibi sita. vt no. Inno. in. c. pastoralis. de priui. ꝛ Cy. in. l. si prediū. C. de predi. minorū. ¶ Itē no. regulā ibi extra territoriū ꝛc. q̄ fuit tex. in. l. extra territoriū. ff. de iuris. om. iudi. Et aduerte q̄ꝛ glo. exponit ibi istum textum tribus modis. Nam istud extra territorium ꝛc. referri pōt ad non subditos: ꝛ hoc clarum ꝙ parere non tenenť. quod tamē intellige: vt subtiliter declarat Inno. in c. j. de dila. ¶ Scdo intellige de subdito existente intra territorium cōtra quē suus iudex nō pōt statuere de re alibi sita. vt. d. §. si is qui. quod tū intellige. vt no. Io. an. in. c. romana. §. cōtrahentes. j. eo. li. de fo. compe. adde etiā quod ipse no. in. c. postulasti. de fo. compe. ꝛ ibi querit. An nō subditus possit ligari ratione rei siue possessiōis statutis vbi sita est possessio. ¶ Tertio intelligiť de subdito qui nō teneť parere suo iudici extra suum territoriū existēti. qd̄ intellige nisi in casu. cle. j. de fo. cpe. ꝛ vide quod ibi notatur in glo. temporalem vbi de iudice cognoscente inter suos subditos in aliena diocesi. nā in procedendo ꝛ finiendo sequetur statuta sua nō loci vbi cognoscit. Itē intellige regulam hanc extra territoriū ꝛc. cōtra inuitū sed in volentē potest exercere iurisditionē. vt. l. ij. ff. de offi. procō. ꝛ leg. Utrum autē requiratur consensus iudicis loci vbi cognoscit in tali ꝓrogatione de loco ad locū. vide p Joh. an. de offi. deleg. c. P. ꝛ. H. ꝛ qd̄ no. in. c. nouit. de offi. leg. vbi queriť. An legatus in pluribꝰ ꝓuincijs possit ius dicere de factis vniꝰ ꝓuincie in alia. ¶ Adde ad predicta quartū casū cū subditꝰ est extra territorium qui statutis sui iudicis non ligatur vt hic. vn̄ dic ꝙ dicta regula extra territoriū recipit quatuor intellectꝰ. ¶ Uenio ad aliquas questiones quas elicio ex nouella ꝛ alibi ꝛ deinde ad gl. Et primo opponitur dr̄. hic sentētijs per statuta ꝛc. quasi innuat aliud in sententijs nō per modū statuti prolatis. Sed ꝯtra. imo videtur ꝙ etiā sentētie ligēt ignorātes.[a] vt. c. apostolice. de cler. excō. admini. † Sol. Jo. an. fatetur cōtrariū ꝙ idē sit in sententijs generalibꝰ qd̄ de statutis hic dicitur exemplū ī sentētia generali. de testi. cōstitutis. ꝛ de iureiurā. ad nostrā. et intellige de sententia generali vt dixi. Speciali vero bn̄ ligať ignorans. vt no. in. d. c. apostolice. Sed hic incidēter q̄ritur que differentia sit inter sententiā generalē ꝛ statutū. Jo. an. hic tāgit. ꝛ dicit ꝙ statuta sunt ꝑpetua sed nō sentētie. Tu dic latius Nam quedā emanant per viā statuti: ꝛ hec sunt ꝑpetua ꝛ durant mortuo vel translato statuente. vt. s. de offi. leg. c. fi. vt hic notať in glo. nota ꝛc. Quedā emanāt via sententie. Et tūc aut sentētia fuit pure lata: ꝛ sic incepit ligare. ꝛ tunc distingue. Aut fuit diffinitiua ꝛ ꝑpetuo ligat: ꝛ idē sit interlocutoria cū cause cognitione prolata. vt. s. de offi. ord. pastoralis. §. j. Secus si interlocutoria esset lata sine cause cognitiōe. qd̄ dic vt no. in. l. puto. ff. de postu. et. l. fi. ff. de penis. ꝛ hec vera cū sentētia diffinitiua vel interlocutoria fertur pure. Si vero sub cōditiōe tūc si existat ꝯditio post mortem iudicātis: vel extinctā iurisditionē: ꝛ nō ligat. arg. c. ꝑsenti. de offi. leg. j. e. lib. Et pro tanto dicit Inno. in. c. pro illorū j. de preben. ꝙ si delegatꝰ pape profert sn̄iam excōicationis generalē in cōtradictores ꝛ rebelles nō erit perpetua sed expirat mortuo vel reuocato delegato. ꝛ hoc verū in sententijs conditionalibus delegatorū. In ordinario vero mortuo vel trāslato an durabit effectus sententie cōditionalis ꝯditiōe postea existēte dicit. Jo. an. ꝙ idē in. c. a nobis. de sentē. excō. Si vero subditꝰ excōicatur sub cōditione ꝛ efficiatur alterius fori conditiōe pēdente. an ligabiť existente postea ꝯditione. no. Bar. s. de app. preterea. ꝛ Jo. an. in. c. cū sint iura partium. de reg. iur. in mercurialibus. vbi tenet ꝙ sic: cū possit statuere in futurū. ꝛ ibi plene videas. plures alias differētias enumerat Jo. an. in. c. romana. j. de sen. excō. in nouel. super ver. quia tractum certum. ¶ † Secūdo opponitur. in. §. statuto in quo excōicatio appellať sentētia: sed ꝯtra sentētia dꝫ imponere finē cōtrouersie ꝛ ꝯtinere condēnationē vel absolutionē. vt in. l. cū eoꝝ. C. de sentē. ꝛ debꝫ esse ꝑpetua ꝛ irreuocabilis: sed excōicatio nō est ita. imo est reuocabilis purgata ꝯtumacia. vt in. c. ex literis. s. e. el. j. nec tāgit causam principalē. vt in. c. j. de iudi. So. dicit Jo. post Arch. ꝙ q̄uis excōicatio appelletur sentētia. vt hic ꝛ de sentē. excō. per totū. improprie tū diciť sentētia quia potius punit q̄ finē imponat liti. sic etiā absolutio ab excōicatiōe sentētia appellatur. xj. q. iij. §. ij. ꝛ ꝙ excōicatio sit pena. habetur. xj. q. iij. Nemo epoꝝ ꝛ. xiiij. q. iij. corripiātur. ꝛ adde qd̄ legiť. ꝛ no. in. c. pastoralis. de app. ꝛ de sen. excō. c. j. Itē sentētia ista excōicationis quo ad appellationem ab ea interponendā differt ab alijs. q̄ꝛ etiam post x. dies appellať ab ea. vt. c. preterea. de app. quo casu si ꝓnuncietur iusta: an nō solū releuabit ab eo sed a debito in quo etiā condēnatus fuit: Inn. ꝙ sic si sentētia sup debito fuit pura ꝛ in defectū solutionis excōicatus: secꝰ si sentētia super debito fuit cōditionalis. puta excōico te si nō solueris infra annū. rōnē differentie ibi vide in no. ¶ Tertio opponiť diciť in fine. c. nō paretur īpune. ꝛc. Sꝫ hic sunt due negatiōes si ista dictio in accipiť negatiue iuxta notata. i. l. gallꝰ. §. ille casus. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ sic cū precedat alia negatiua nō. vr̄ importare vnā affirmatiuā vt sit sensus qd̄ extra territoriū parendū sit. vt. l. duobꝰ. ff. de verbo. sig. So. Jo. an. in cōtrariū loquiť cū due negationes referūtur ad idē cōiunctim. secus si diuisim: vt hic. ꝛ. ff. de iniur. si duo patroni. §. marcellꝰ. ad idē de iureiurā. ꝛ si xp̄s. vel scd̄m eū sit dictio cōposita. s. non pareať. i. inobediať. Cy. dicit ꝙ aut loquimur de duabus negatiuis aut de tribus Si de duabus aut vna superfluit in oratione aut nō: si superfluit vt est qn̄ resultaret iuri absonus intellectus ex affirmatione ipsarū: vel quādo hoc venit ex plenitudine animi loquētis. ꝛ tūc non faciunt vnam affirmatiuā. vt. l. fluminū. cū concor. ibi positis de dam. infec. ꝛ in. d. c. ꝛ si xp̄s. Si vero non supfluit: tūc aut referunť ad diuersa: aut ad idem. Si ad diuersa. tūc non faciūt vnā affirmatiuā. Idēꝫ in tribus: vt in auť. de his qui ingredi. ad app. §. si vero neuter. et de iuris. om. iu. l. fi. si vero due ad vnū tertia ad aliud referať. tūc negāt. vt in auť. de here. ꝛ fal. §. inordinatū. Si aūt due referantur ad idē ꝛ nulla supfluat faciūt affirmatiuā. ff. de cadauer punitorū. l. j. ꝛ de collatio. bono. l. non nūq̄. q̄ꝛ due in se ꝯsumunť ꝛ ita no. Cy. i. l. j. C. d̄ seruis fugitiuis ꝛ ibi tāgit bar. ¶ † Quarto opponiť diciť in. §. statuto. ꝙ extra territoriū ꝛc. Sed videť ꝙ ligari possit subditus veniēs ꝯtra. Nā municipiū vel ciuitas pōt statuere ꝙ q̇s nō vadat ad faciendū mercantiā extra municipiū vel in tali ciuitate. vt. l. fi. ff. de decre. ab ord. fac. ꝛ. l. mercatores. C. de cōmer. ꝛ merc. ꝛ sic potest q̇s in prouincia aliena disponere contra suū subditū. cuiꝰ ꝯtrariū hic diciť So. dispositio que fit in penā alicuius non potest directo egredi locū iurisditionis disponētis. vt. l. relegatorū. §. interdictū. ff. de interdic. ꝛ relega. ꝛ hic Sed si non fit in penā eiꝰ sed in penā hoīm illius loci ad quē nolo subditū accedere. et tūc valet illa dispositio vt in contrarijs. Eodē modo dicēdū est si iudex interdicit tibi bonis propter prodigalitatē ne bona tua pereāt: istud interdictū porrigiť ad omnē locū. vt. l. j. C. de emācipa. liber. et. l. is cui bonis. ff. de ver. obl. ꝛ qd̄ dixi ꝙ nō potest statuere in penā: intellige directo ꝛ principaliter: ꝑ quandā vero consequentiā qn̄q̄ ꝯfertur dispositio extra territoriū statuentis. vt. d. §. interdicere. ꝑ bar. Cui adde ꝙ sentētia que afficit statū persone vt est excōicatio ꝛ infamia porrigitur ad omnē locū. vt est gloss. in. l. ex ea causa. ff. de postulando. ꝛ. c. cū ad ecclesiarū. de offi. or. ¶ Quinto opponitur ex ratiōe textꝰ colligiť ꝙ loquiť in sentētia cēsure in principi. c. quasi secus sit in alijs. sed contra hoc opponiť ꝛ videť ꝙ idē in statutis penalibꝰ quibuscūq̄ vt talibꝰ ignorantes nō ligenť vt in iuribꝰ allegatis in glo. iij. So. glo. fatetur contrariū ꝙ idē sit in quibuscūq̄ statutis. idē tenet. Arch. ꝑ. c. vlt. xxxj. q. j. Ego credo ꝙ hoc sit bene dictū si statutū penale ꝓhibet qd̄ nō est ꝓhibitū de iure cōi: vt ire de nocte. hac eīn pena non liganť subditi vel alij probabiliter ignorātes vt hic. Sꝫ si statutū ꝓhibet qd̄ de iure ꝯmuni ꝓhibetur: vt furtū adulteriū ꝛ similia: tūc dico puniri dicta pena etiā ꝓbabiliter ignorantes. postq̄ eīn sciebat se delinquere non debemꝰ metiri penā scd̄m opinionē delinquētis sed scd̄m veritatem vt. l. fi. ff. de crimi. expil. here. ibi nihil mutat estimatio surripiētis ꝛ. l. vulgaris. §. si q̇s es. ff. de fur. ꝛ hoc verū in penis tꝑalibus. Sed in penis sp̄ualibus iudicamꝰ scd̄ꝫ aīm nō scd̄m euentū. ꝛ ita loquiť istud. c. ꝛ ratio huius principij stat proprie vt animarū ꝛc. Et rō est in pena spirituali: quia solet infligi ꝓpter contemptū ꝛ contumaciā quā metimur ex animo nō ex euentu. vt. l. si ignorās. ff. locati. ibi non eīn contēpsit disciplinam qui ignorauit militē. In hoc ego aliter sentio q̄ doctores ꝛ allego pro hoc qd̄ notat Bar. in. l. diuus. ff. de sicca. vbi q̇d iuris quādo quis deliq̄t in plus q̄ cogitaret circa eandē vel diuersas res: vel circa eādē vel diuersas personas: vel deliq̄t in plus incidendo in aliā speciē delicti. dic vt ibi per eū ꝛ. s. de sen. excō. si vero ꝛ per Jo. an. in regula qd̄ q̇s in mercurialibꝰ ¶ † Sexto opponiť ꝛ videť ꝙ statuto epi ligenť subditi vbicūq̄ deliquāt vt in. c. a nobis. de sentē. excō. saltē ratiōe domicilij. vt in. c. vl. s. de foro ꝯpe. ergo illis statutis punienť. So. vt in glo. q̄ incipit ꝯtrariū ꝛc. Legiste distinguūt inter statuta q̄ puniūt delicta de iure cōi vt furtū. ꝛ similia. ꝛ istis ligētur subditi delinquētes extra territoriū. Sed quādo statutū punit ꝙ nō est ꝓhibitū de iure cōi. tūc non ligatur: ꝛ rationē diuersitatis vide per Cy. in. l. extra territoriū. ff. de iuris. om. iud. in commento. que distinctio hic reprobať cū loquať de furto. lege diuina ꝛ humana ꝓhibito: vt patet. xxxiiij. q. v. penale. ꝛ de fur. C. ꝛ. ff. eo. scd̄m Joan. and. ¶ Ego istā questionē latius prosequor in mea repetitiōe. c. postulasti. de fo. ꝯpe. in. v. op. vbi istū textū sustineo contra Cy. ꝛ suis ratiōibus sustineo satis clare. moueť primo per. l. si quis in

[a] ¶ Ignorātes adde cōtra per bal. in. c. j. §. vasallꝰ si d̄ feu. fu. ꝯtro. inť dn̄m ꝛ vasa. in. l. error. C de iur. ꝛ fac. igno. dy. i. l. j. §. certe. ff. de ven. īspi. in. l. de etate. §. fi. d̄ inter. act. in. l. q̇d sit fugitiuus. §. apd̄ labeonē de edi. edi. bar. ī. l. sfi si quis test. li. nā ignorans ab pctō excusatur in. l. ij. C ne sac. bap. reite. inno. ī ca. nouit de sentē. excōi. bar. ī. l. gn̄ali. ꝛ de decurio. li. x. l. q̇cunq̄. C. de seru. fugi. et ibi bart. in fi. vbi etiā dicit bal. ꝙ nō puniť ille q̇ vxorem alienā ignoranter detinet vel desp̄ōsat. l. ex maleficijs. § lōge de act. ꝛ obli.

hoc genus.C.de epi.⁊ cle.vbi iudex secularis punit delinquētē subditū in ecclesia scđʒ legē suā:cū delictū in ecclesia nō cēsetur cōmissuʒ in territorio. ¶ Secundo quia statutū per qđ alterat̄ pena delicti de iure cōmuni videt̄ disponere sup qualitate non super substātia.nā substantia est ipm delictū:facilius autē addi citur qualitas ꝙ̄ substātia.l.in delictis.§.si detracta.ff.de noxa. ¶ Nō ob.illud.c.vbi loquit̄ de furto:qꝛ vl' est speciale in sentē- tia excōicationis vel ex errore canonistarū emanauit. sicut plu- ra alia prout ipse dicit ego ad.l.siquis in hoc genus.respondeo multis modis:quia ibi iudex domicilij punit delinquētē ī eccle sia pena iuris cōis nō sui statuti:nā hoc nō dicit illa lex. nam li cet ecclesia sit exempta:tamē est infra territoriū⁊ delictū ibi cō- missum est quoddā sacrilegiū:⁊ sic de foro etiā iudicis secularis vt.c.cū sit gn̄ale:de fo.ↄpe.⁊ qđ no.in.c.si ꝓpter. de rescriptis.j. eo.li.nā loca exēpta censent̄ esse in diocesi⁊ districtu ⁊ etiā perso ne ecclesiastice.c.accedēs.vt lite nō contes.facit qđ no. in.ca. fi. de offi.dele.in nouella. ¶ Itē si ligatur subditus extra territo- rium delinquēs statuto sui domicilij: multo magis statuto loci vbi deliquit.Istius em̄ cā est potior ꝓpter offensaʒ maiestatem illius iudicis ⁊ sui territorij:quia per hoc turbatur sua respu. ⁊ ideo remissio locū habʒ.cle.pastoralis.de re iudi.⁊ quātū ad de cisionē incōtractibus inspicimꝰ locū ↄtractus nō domicilij con trahētis.ff.de euic.si fundꝰ ergo in delictis que ↄtractibꝰ equi- parant̄.vt.l.omnē.de iudi. Non ob.consideratio qualitatis ad substantiā:qꝛ qualitercūqʒ alteret̄ dispositio iuris cōis ꝑ statu tum nō censet̄ amplius ciuile.l.oēs ppl'i.ff.de iusti.⁊ iur.⁊pena que cōmensuratur delicto nō debet dici qualitas sed substātia. c.nō afferamꝰ.xxiiij.q.ij.plenꝰ ꝓsequor in p̄dicta.ij.opi. ¶ Se ptimo opponit̄ ⁊ videtur ꝙ īmo subditus ex delicto alibi ↄmis- sio possit per suū epm puniri qꝛ aliter remaneret delictū impuni tuʒ:si delinquēs fugā arriperet vt̄ furtū cōmisit.cōtra.l.ita vul- neratus.ff.ad.l.aqui.⁊.c.vt fame.de sen.excō.textus innuit con trariū:ergo male.So.iste tex.nō negat ꝙ puniri nō possit ꝑ iu- dicē domicilij delictū alibi ↄmissuʒ.Sed dicit ꝙ nō punit̄ pena statutaria:fateor ergo puniri poterit.Sed nō illa pena statuti. ⁊ ita tenet Jo.an.super ver.impune.Sed tūc orit̄ aliud dubiuʒ qua pena puniet eū:an pena iuris cōis an pena statuti illius lo ci vbi deliquit.tenet Bar.ꝙ puniet̄ altera ex predictis: qꝛ deli cta⁊ ↄtractus equiparant̄.vt.l.omnē.⁊.l.tā ex ↄtractibꝰ.ff.de iu dici.Sʒ in ↄtractibꝰ quātū ad decisionē inspicitur locus cōtra ctus.vt.l.si fundꝰ.ff.de euic.⁊ ita tenet in.l.cūctos populos.C. de summa trini.quātūvero ad ordinē iudiciorū seruabit statuta sua quia ita est in alijs dispositionibus.vt.l.ij.C.quemad.testa. aper.Utrū autē sup tali delicto alibi ↄmisso possit iudex domi cilij procedere inquisitionē statuto ꝑmittente iudici ꝙ ꝑ inqui sitionē ꝓcedat in causis vel delictis.Cyn.disputando tenuit ꝙ sic.quē sequit̄.Bar.in.d.l.ibi videas motiua pro ⁊ cōtra in.ix. q. ¶ Octauo cōtra proxime dicta opponit̄⁊ videt̄ scđm predi cta ꝙ possit quis puniri per iudicē domicilij⁊ delicti de eodē de licto.Sed cōtra qꝛ de facto vnius hominis non debet sepiꝰque ri.vt.l.licet.§.fi.ff.nau.cau.stabu.⁊.c.at si clerici.de iudi.So.cō traria locū habet quantū ad pene impositionem:sed quantū ad potestatē procedendi nō est absurdū plures posse ꝓcedere:⁊ha bet locū preuētio inter eos.vt.l.si.pluribus.de leg.j.per Bar.⁊ subtilius.in.l.ij.de sepul.vio.vel plene per euʒ quis possit oppo nere exceptionē litis pendētis cōtra alterū ꝓcedere volētē:⁊qđ iuris si pena exacta ꝑ vnū sit minor ꝙ̄ pena statuta in altero lo- co:An per illud plus poterit inchoari nouus ꝓcessus . de quo per Bart.in.l.senatus.ff.de accus.⁊.l.denūciasse.§.que tm̄.ff.de adul.Cōclude igit̄ ꝙ cōtra delinquentē in alieno territorio iu dex delicti ⁊ iudex domicilij ꝓcedere poterūt ⁊ vnꝰ alterū p̄ueni re vt predixi.Et in his vident̄ pares:in specie v̄o pene est diffe rētia inter eos:qꝛ iudex suus nō puniet euʒ lege sua sed loci vbi deliq̄t vel iuris cōmunis:iudex v̄o delicti puniet eū quādoqʒ le ge sua ꝓut no.in.d.c.j.vj.q.⁊ Bar.in.d.l.j.in.ix. q. Aduertēdū tn̄ est in predictis quid iura velint in materia remissionis delin quētiū ad locū delicti.vtrū locū habeāt in hoc casu de iudice do micilij ad iudicē delicti:⁊ ecōtra. Nō ꝓsequor sʒ remitto ad no. ꝑ.d.Jo.cal.ī.c.j.de rapto.ī.ij.⁊.iij.oppo.⁊ ꝑ Jo an.ī cle.pastora lis de re iud. ¶ Nono oppono īnuit iste textꝰ ꝙ eps possit face re statutū ⁊ valeat:sʒ ↄ̄ hoc opponit̄ ⁊ v̄r ꝙ nō solus sʒ cū ↄsensu capituli vt.c.quāto.de his q̄ fi.a p̄la.So.vt no.ff.c.ꝓxi.Jo.an. in nouel.de alijs ordinarijs vtrū possint facere statuta.iste textꝰ in prin.īnuit ꝙ sic.qđ tenet hic Archi.⁊ Joā.an.remittit hic ad no.per Inno.ff.de offi.ordi.cū ab eccl'iarū.⁊ ad no.per eū. in. c. fi.de offi.ordi.vbi plene.Et incidēter hic querit̄:sup quo epi et alij ordinarij possint facere statuta:vtruʒ possint in totū tollere ius cōe vel ius naturale.dic ꝙ nō:sed bn̄ possunt ipsum declara re renouare ⁊ vbi pena deficit in iure: ꝑ suū statutū exaggerare nouā penā iponēdo:vel veterē augēdo. vt in c.j.de locato. tali.⁊

em̄ facere nō est ↄstitutiōes papales subuertere sed eis deserui re ⁊ illas supplere qđ debʒ licere.de ope.no.nū.c.j.⁊ hoc etiā ad correctionē morꝝ nō subuertēdo ius cōe:sed supplendo possunt facere inferiores statuta p̄ceptoria:ꝓhibitoria atqʒ penalia:qꝛ siue plectēdo ⁊c.xxiij.q.v.prodest in totū. ergo subuertere ꝑ suū statutū:vel absorbere ius superioris:puta ꝙ nō liceat ab eoruʒ sentētijs appellare:vt plene disputat.⁊ sic ↄcludit Jo.an.ī .c.fi. j.eo.de appel.⁊ Bar.in.l.fi.de aqua plu.ar.⁊.d.Fedri.de senis disputauit de hac q̄stione que est.xvij.in ordine cōsiliorꝝ.⁊ tāgit etiā remissiue ↄsilio.clxxij.⁊p̄dicta locū habēt in epis⁊ legatis de quibꝰ loquit̄ Jo an.in p̄alle.locis.In dn̄is tp̄alibꝰ collegijs iudicibus ⁊ rectoribꝰ an possint facere statuta:⁊ super quibꝰ re bus vtrū sup eo qđ dispositū est a iure naturali vel iure positiuo cōtra.vel aliter disponēdo plene per Bar.in repetitione.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iur.in.j.q.principali.⁊ ibi in tertia plene ꝓ- sequit̄.sup quibꝰ rebus possint fieri statuta vtrū sup his q̄ sunt disposita a iure diuino contra.vel dicit̄ disponēdo a iure positi uo vel ab alijs statutis.⁊ ibi etiā plene de p̄dicta q̄stione an va- leat statutū ciuitatis ne a sentētijs suorū iudicū liceat appella- re illā nō ꝓsequor:qꝛ lōgū eēt ⁊ nō lectiōi sʒ repetitiōi ↄueniret ¶ Decimo opponit̄ d̄r ꝙ eps hic statutū fecit siq̄s furtū ↄmise rit ⁊c.⁊ sic pro futuro furto excōicat.ↄ̄.c.romana.§.caueant.j.e. lib.de sen.excō.So.vt in gl.q̄ īcipit ↄ̄ ⁊c.quā no.ī eo qđ dicit ꝙ verbū ↄmiserint:pōt assumi in p̄terito ⁊ futuro.Sʒ in dubio in quo dʒ assumi:dic ꝙ in eo sensu qui benignior est ⁊ magis fauo rabilis qđ sentit glo.in.l.cū in ius.ff.de cōdi.insti.⁊.l.cum tale. §.pe.de cōdi.⁊ demō.Et hoc no.in.d.q. statuto.cauet̄ ꝙ condē nati pro homicidio si habuerint pacē rebanniant̄.querit̄ an in- telligat̄ de bānitis qui habebāt pacē an̄ statutū factū: ⁊ sic sum- matur in p̄teritū:an de his qui post statutū veniunt ad pacē:an de vtrisqʒ ꝑ dictas glo.apparet qđ ista verba sunt implicita ad vtrūqʒ tēpus.nā bāniti an̄ ⁊ postea vidētur cōtineri sub benefi- cio statuti.⁊ hoc tʒ Cy.C.de legibꝰ.l.lex. Facit ad aliā.q. dicit testator si nō valuerit iure testamēti ⁊c. Nā dico ꝙ idē est dicere ac si diceret si nō valet vel nō valebit:qꝛ verbū valuerit est īplici tū ad vtrūqʒ tp̄s:vt in p̄dictis glosis.⁊ ita ponit.d. Bal.in.d.l. cum in secundo. ⁊ in repetitiōe.l.habeat.C.de sacrosanct.eccle. ¶ Uenio ad q̄stiones glo.⁊ doctorꝝ.Querit ergo.j.glo.q̇d est

a furtū[a] dic vt in ea.que autē sit eius pena glo.non tāgit.remitto ad Cy.C.de seruis fu.aut̄.sʒ nouo iure.⁊ad Bar.in.l.capitaliū §.famosos.ff.de penis.vbi etiā dic ꝑ eū vtrobiqʒ em̄ refert iura vario mo loquētia:⁊dicit finaliter ꝙ ꝑ statuta terrarū cōiter est

10 prouisuʒ:⁊ qđ ipse de hoc no.in.l.si cui.§.fi.ff.de ac. ¶ † Scđo

b querit gl.pe.quid est territoriū[b]:dic vt in ea.cui adde qđ no. io. an.post Inn.de iureiurā.nimis.An dn̄s territorij quo ad iuris ditionis exercitiū sup rebꝰ ⁊ꝑsonis intra territoriū cōsistentibꝰ habeat fundatā intētionē suam.de iure cōi habet:tamē pōt ali- quod castrū vel locus eximi qui nō veniet in generali ↄcessione territorij qꝛ censet̄ territoriū ⁊ ꝓuincia de per se: vt notabiliter ipse dicit in.d.c.nimis.ar.l.pupillus.§.territoriū.de verb.sign. hoc no. ¶ Et adde etiā qđ no.in cle.ne romani. vbi de istis ca- stris ītra ciuitatis districtū quorum dn̄i nō rn̄dēt ciuitati.dicit em̄ ꝙ nō sunt de districtu ciuitatis qđ no.⁊ qđ no.j.c.j.ↄ̄ ele.vbi ꝑiculū.§.porro.vbi de mari cui territorio attribuat̄. et dicit ibi gl.ꝙ viciniori qđ no.ꝓ delicto ↄmisso ibi:dn̄i tn̄ veneti hoc sibi vēdicāt in isto mari adriatico ex priuilegijs imperatorū ⁊ pape Ale.iiij.ꝓ quo ↄtra īperatorē Fede.arma sumpserūt ⁊ obtinue rūt in bello. ¶ Et facit ad.q.quā hic format Jo.an.de subdito delinquēte intra diocesim.sʒ in loco exēpto an liget̄ statuto ep̄i d.Jo.calderi.disputauit ꝙ nō ꝑ istud.c.⁊ꝑ.c.ep̄s .de offi.or.cuʒ alijs similibus q̄ ꝓbant ꝙ exceptis quibusdā casibꝰ ep̄i nullam habēt iurisditionē in locis exēptis.⁊ hāc opi.tʒ hic Jo.an.facit qđ ipse no.in cle.q̄uis.de fo.cōpe.vbi equiparat̄ exēptus⁊ locꝰ extra dioce.Et refert ꝙ ↄtrariū disputauit.⁊ hāc opi.tʒ hic Jo. an.⁊ dn̄s.Fede.de senis in istis terris statuto cauet̄ ꝙ quicūqʒ

c luserit ad azardū[c] sit excōicatꝰ quidā subditus ep̄i lusit ītra dio cesim ep̄i in loco tn̄ exēpto ⁊ tenuit ꝙ esset excōicatus.Jo.an.tʒ hic opi.Joā.cal.Ego plene motiua ⁊ rōnes istorū dn̄orū refero in repetitiōe.c.postulasti.de fo.ↄpe.in.iiij.q.⁊ reduco eos ad co cordiā distinguēdo sic.Aut p̄latꝰ loci exēpti ex forma priuilegij exemptionis hʒ iurisditionē ep̄alem in suo loco exēpto:⁊ sit ve- ra opinio.Jo.cal.Aut nō habet ⁊ sit vera opinio Fede.qđ pro bo breuiter.quicq̇d em̄ ꝑ exemptionē nō acquirit̄ p̄lato vel loco exēpto intelligit̄ ep̄o reseruatū sicut dicimus in dominio totali ꝙ nō perdit̄ nisi acquirat̄ alteri vt.l.nec vtileʒ.ff.ex qui.cau.ma io.ibi neqʒ em̄ intelligit̄ amissuʒ qđ ablatū alteri nō est.hinc est ꝙ in priuilegijs ea que sunt ordinis ep̄alis semꝑ reseruata ītel ligūtur diocesano postꝙ̄ ꝑsona exēpta non est capax taliū.vt.c. veniēs.de p̄scrip.⁊ qđ no.Jo.an.post inno.de dona. pastoralis Si em̄ aliud diceremus sequeret̄ absurdū.s.ꝙ extranei ⁊ alij de

a ¶ Furtum Adde ang. per do. Ja. in.§.j.insti. de obli.q̄ ex del.nascun. bal.sa.pau. ⁊ Ja.ī.l.j.C de fur.bart. alex.ī.l.j. ff. eo.angel.in tractatu ma leficiorꝝ vbi āple tractat materiā ma fueriꝰ in pra xi sua parla mēti in tit. de fur.

b ¶ Territo riū Adde ↄ̄ hoc text.i.l. pupillus.§. territorium de.v̄b.sig.⁊ ibi bart. in no.ī.c.cū ad sedē. in gl.ī v̄.cū ꝑtine- tijs de resti. spolia.⁊ ī.c. vbi.§.porro de elec.

c ¶ Azardū De hac ma teria vide ī tractatu me o ↄ̄ ale. vsu. in alphabe to aureo vbi ample.hanc materiā tra ctaui.

linquētes in loco exēpto nō haberēt aliū ordinariū rōne delicti ꝙ papā. ⁊ sic ex difficultate cōuētionis remanerēt delicta īpunita. cōtra. c. vt fame. §. de sen. excō. Itē interest ordinarij vt ꝓuincia malis hoībus careat. vt. ff. de offi. ꝓsi. l. ꝯgruit ꝓpter delicta aūt cōmissa in locis exēptis turbat̄ quies dioce. qua ratiōe forte in violatiōib⁹ interdictoꝝ: ⁊ in multis insolētijs exēptoꝝ iura voluerūt ordinarijs reseruare iurisditionē. vt ptz de priui. c. j. ⁊. d. cle. j. de sen. excō. ⁊. c. ad abolēdā. de hereticis cū multis similib⁹. pro hoc adduco. l. siquis in hoc genus. in hoc. C. de episco. ⁊ cle. Nā licet etiā nō subsit iudici seculari: q₂ est exēpta ab eius potestate: tamen q₂ est in territorio potest punire delictū ibi cōmissum pena capitali. Ratio quia talis pena nō imponit̄ per ecclesiā vt in. c. i archiepātu. de rapto. ergo nō venit ī gnāli exemptione a potestate seculari. vt. c. in archiepiscopatu. de rapto. Si vō per priuilegiū sit ꝯcessa iurisditio ꝑlato in loco exēpto: tūc videt̄ adempta epō ⁊ per cōsequēs censet̄ dioce. de ꝑ se per no. in. d. c. nimis. quidā per Inno. vt predixi. ¶ Tertio ⁊ vltimo quero post io. an. in nouella. tex. loquit̄ de subditis ꝙ non ligant̄ statuto epī delinquētes extra diocesim. q̄d de archiepō ibi delinquēte vel in epō statuēte ⁊ hz locū questio in archiepō cui epūs qui statutū fecit subest iure metropolitano: de alio enim oēs concordāt ꝙ ligat̄ ⁊ puniri etiā poterit ꝑ epm in cuius diocesi deliquerit. xcvj. dis. duo. ⁊ no. doc. §. de maio. ⁊ obe. cū inferior. sed vbi archiepūs est metropolitanus episcopi. in cui⁹ diocē. deliquit an ligabit̄ statuto sui epī suffraganei: ⁊ quid de ipo episcopo statuēte. In archiepiscopo fortis est q̄stio ⁊ varie sunt opi. doc. hic Hugu. tenet ꝙ ligabit̄ statuto episcopi ⁊ ab eo puniri possit ex eo ꝙ intulit in factū iam dānatū. vt no. iij. q. vj. c. j. idē Bar. brix. ꝑ. l. iij. de offic. ꝓsul. Idē archi. hic. nā cū episcopi habeāt a iure ptātem faciēdi statuta nullus debet ipsa violare de ma. ⁊ obe. siquis. xj. q. iij. nemo condēnat. ¶ De ipo statuēte idē dicit tenuisse Hug. lxiij. di. adrianus. Idē tenet Pe. de bellapertica in epō veniēte cōtra statutū suū. C. de sacrosanc. eccle. aut̄. quibuscūqz modis. quia statuendo gerit personā publicaz delinquēdo priuatā hec ratio tollit̄ ꝑ. l. ille a quo. §. tempestiuū ff. ad trebel. nā magistratus in adeundo gerit personā priuatā: et in restituendo: ⁊ tū seipsum non pōt cogere. ff. de administra. tuto. cū hereditas. de pact. cū in eo. in quibus patet ꝙ in gnāli sermone nō includit̄ persona loquētis. Idē dicit archi. de priuilegiato ꝙ excōicari nō possit. dz enī intelligi de sententia hominis nō statuti. Alij in superiore. ⁊ ipso statuēte dicūt contrariū vt Ho. in summa. de sentē. excō. §. quis valeat excōicari. ¶ Idē tenēt Lau. ⁊ Goffred. in archiepiscopo. ⁊ Bertrā. ꝓuincialis ꝑ c. graue. de preben. Idē tenet hic io. an. in archiepiscopo. et statuente. Et plene ꝑ eum in. c. cuilibet. de reg. iuris. j. e. in mercu. vbi plenissime. ⁊ pro episcopo statuente ꝙ nō liget̄. adducit primo ꝙ nullus sibi imperat. l. penul. ff. de arb. Itez debet esse personalis distinctio inter iudicatū ⁊ iudicantē. iiij. q. iiij. null⁹. Itē par parē nō ligat. ergo nec seipm. de elec. innotuit. Itē ꝙ nemo sua causa ⁊c. C. ne quis in sua causa. l. vna Itē iura dicūt ꝙ statuta etiā singularia ligāt subditos tantū. c. a nobis. de sen. excō. ⁊ l. j. C. de sum. trini. ergo par vel statuēs nō ligat̄ quia nō est sub

11 dit⁹ suꝑꝑsius. ¶ † Preterea fauorabilior est absolutio ꝙ ꝯdēnatio. vt. l. arian⁹. de ac. ⁊ obli. ⁊. c. ex literis. de ꝓba. Sz epūs nō pōt seipsum absoluere: hinc est ꝙ dans indulgētiā: ⁊ remissiōez illa nō pōt vti. vt no. archi. de pe. ⁊ remis. c. fi. ⁊ Guil. in Specu. eo. ti. ad finē: ⁊ tamē talis indulgētia habet vim ⁊ perpetuitatē statuti. vt no. de offic. lega. c. j. ¶ Itē qd nō possum expresse seu spāliter: nō possuz etiā generaliter. Sz si per statutū suū epūs se ligaret nō valeret: q₂ nemo sibijpsi imperat vel seipsuz ligat: seu absoluit vt in iuribus allegatis. ergo nō venit sub generalitate in qua nō ītelligit̄ ꝑsona loquētis. §. de iureiu. petitio. Et istas rōnes refert Io. an. ⁊ per illas ꝯcludit episcopū nō ligari statuto suo: ⁊ hoc est verū quādo pena descēdit a statuto suo ꝓ̄cipaliter ⁊ directe: secus autē si in ꝯsequentiā alia pena causata a dicto statuto veniret ex dispositione iuris cōis: vt verbigrā epūs excōicauit Titiū cū quo postea participat in oratiōe vel crimine. vtrū liget̄ maiori ex participio in crimine: vel maiori ex ꝑticipio alio. Ray. tz ꝙ siue in crimine: siue aliter participet liget̄ participās: q̇a nō ligat̄ sentētia sua sz iure ex participio. de senten. excō. nuper. ⁊ hanc tenet Io. an. in. d. c. cui licet in mercu. dicit enī ꝙ participiū ī crimine habitū etiā cū excōicato ab homine ligatur quis sentētia iuris vt no. Inn. ⁊ Hosti. in. d. c. nuper et licet ista sententia iuris causet̄ a snīa episcopi hoc nō obstat. nā ⁊ alibi aliquid venit ex ꝯsequētia qd non posset venire principaliter. vt. l. j. ⁊ qd ibi no. ff. de aut̄. tu. ⁊ hac ratione idē tenz in archiepiscopo vt liget̄ participādo cū excōicatis ab epō vel ei⁹ statuto licet principalis eū excōicare nō posset sua sententia vel statuto. de quo plenius de archiepiscopo in. d. c. cui licet. vbi cōcludit qd. §. dixi. s. eū statuto episcopi nō ligari. ¶ Subiungit ibi questionē de Titio ludēte cū episcopo. an sit excōicat⁹ statuto epī quo excōicat ludētes: arguit primo ꝙ nō: nā si epūs nō ligatur suo statuto. vt dictū est. ergo nec ludens secū: q₂ tanꝙ familiaris participat de ipsius priuilegio. c. lz. de priuile. j. eo. socius etiā semper gaudet priuilegio ex persona socij. j. de sen. excō. c. fi. ⁊. c. cū null⁹. in fi. de temp. or. ¶ Itē sicut in causa indiuidua vni⁹ vni⁹ victoria alij prodest. C. si vnus ex plurib⁹. l. j. ⁊. iij. Ita ⁊ in ludo quodāmodo indiuiduo priuilegiū vni⁹ debet alij prodesse ¶ Itē ex societate in delictis quis incurrit penā. j. eo. lib. de penis felicis. ⁊. d. c. si quis suadēte. e. ti. ergo debz sentire ꝯmodū. j. de regu. iur. qui sentit. multis alijs rationib⁹ etiam arguit ad idē ⁊ ꝯtrariū cōcludit. scilicet ꝙ titius sit ligatus ꝑ multa iura in quibus ex eodē actu vnus ligatur ⁊ nō alius. xxxij. q. v. ꝓposito. aliter incipit lucratiua. Et hoc verū nisi epūs ꝯtra suā constitutionē prius dispenset qd pōt scdm eum ibi: vbi plenius ⁊. d. io. cal. in. d. ca. j. de rap. in. vij. q. vbi pulchra motiua facit. et ad rationes Hug. ⁊ Arch. Pe. ⁊ aliorum plene respōdit vt ibi.

De hoc vide dnm paridē in tractatu suo alearū et qd dixi in additiōib⁹ ad albericū de rosato in. l. j. ff de alee vsu ⁊ ī aut̄. alearū vsus. C. d relig. ⁊ sūp. func.

12 ¶ Quarto querit̄ dicit̄ hic ꝙ subditus cōmittens furtū extra diocesim nō ligatur statuto sui episcopi. Quid si intra dioce. s. in loco exēpto. io. cal. disputat ꝙ idē per illud. c. ⁊ per. c. episcopus. de offi. ordi. ⁊. c. luminoso. xviij. q. ij. ⁊. j. de sta. regul̄. ca. vno in fi. ⁊ cle. archiepiscopo. de priui. per que iura apparet ꝙ exceptis quibusdā casib⁹ nullā iurisditionē vel potestatē habēt episcopi in locis exēpt̄. Facit qd no. ioā. an. in clem̄. ꝙuis. de fo. cōpe. vbi equiparat̄ locus exēptus ⁊ locus extra diocesim. Dominus Archi. vt refert hic Io. an. disputat ꝯtrariū quādo subdit⁹ delinquit in loco exēpto: secus si persona esset exēpta ⁊ loc⁹ exēptus: cuius opi. secutus est dominus Federicus de senis ī istis terminis. Statuto cauet̄ ꝙ quicūqz luserit ad azardū sit excōicatus. Quidā subdit⁹ episcopi lusit intra diocesim dicti episcopi in loco tū exempto: ⁊ tenuit ꝙ esset excōicatus. ioan. and. hic tenet opi. io. cal. ego plene istorū dominorū rōnes ⁊ motiua refero in repetitiōe. c. postulasti. in. iiij. q. ⁊ reduco eos ad ꝯcordiā distinguēdo sic. Aut prelatus loci exempti ex forma priuilegij exēptionis habet iurisditionē episcopalē in loco exempto ⁊ sit vera opinio io. cal. aut non habet episcopalem iurisditionē: ibi ⁊ tunc sit vā opinio Federi. qd probo breuiter. Quicquid enī ꝑ exemptionē nō acquirit̄ ꝑlato vel loco exēpto intelligit̄ episcopo ibi reseruatū: sicut dicimus in dominio totali qd nō ꝑdit̄ nisi alteri acquirat̄. vt. l. nec vtilē. ff. ex qui. cau. ma. ibi neqz enī intelligit̄ amissum qd ablatū alteri nō est. hinc est ꝙ in priuilegijs illa que sunt ordinis episcopalis semꝑ seruant̄ diocesano postꝙ persona q̄ eximitur nō est capax taliū. vt in. c. veniens. de prescrip. cū se. ⁊ qd no. Io. an. post Innoc. de dona. pasto. Si enim aliud diceremus sequeret̄ absurdū. scilicet ꝙ extranei. ⁊ alij delinq̄ntes ibi nō habēt aliū ordinariū rōne delicti ꝙ papaz: ⁊ sic ex difficultate conuētionis remanerēt crimina impunita. cōtra c. vt fame. de sen. excō. Itez interest ordinarij vt malis hominib⁹ ꝓuincia careat: vt. l. cōgruit. de offi. presi. ꝓpter delicta autē cōmissa in locis exemptis turbatur quis diocesi qua rōne forte in violatione interdictorū ⁊ in multis insolētijs exēptorū iura voluerunt ordinarijs reseruare iurisditionē. vt patz de priuile. c. j. ⁊. d. c. j. de senten. excō. ⁊. c. ad abolendā. de here. cū multis similibus. pro hoc facit lex si quis in hoc genus. C. de epis. ⁊ cleri. nā licet ecclesia non subsit iudici seculari: tamen potest punire delictū ibi ꝯmissuz pena capitali. Ratio q₂ talis pena nō imponit̄ per ecclesiaz. ergo nec venit in generali exemptiōe a potestate seculari. vt. ca. in archiepiscopatu. de rap. ¶ Si vero per priuilegium sit concessa prelato iurisditio in loco exempto tunc videtur adempta episcopo: ⁊ per consequēs censetur territorium de per se. iuxta illa que dixi. §. in. ij. q. sed nunquid statuendo: sed citando subditos extra diocesim sub pena excommunicatiōis teneatur comparere ad hoc ne incidat in excommunicationē. do. Io. cal. plene examinat in. d. c. j. de raptoribus. ⁊ recidit ista questio in illam vtrum valeat extra territorium citatio. de qua dic per Ioan. and. in. c. romana. §. contrahentes. j. eo. li. de fo. ꝯpe. et per Barto. in. l. j. §. preses. ff. de requirendis reis. Dominus Petrus de ancharano.

¶ De rescriptis. Rubrica.

1 Beneficium quid sit.
2 Rescriptū priuilegiū ⁊ donatio qualiter inter se differant.

DIRo euidentia totius titu li premittendū est quod in isto volumine et decretalium habemus istam rubricam. et rubricam de priuilegi. et rubricam de donatio. harum materia et subiectum fundatur super liberalitate et beneficio concedentium: nam concessio principis beneficium appellatur: et sub ver

bo beneficium:priuilegium:rescriptuꝫ:et donatio continentur
a Est enim beneficiū[a] beniuola actio gaudiū tribuēs capiēti. vt in.x.colla.in qui.cau.feudū amit.ca.j.ad fi. ¶ Est ergo vidēdū quid differant inter se rescriptū priuilegiū ꝛ donatio ꝛ qꝺ dico ꝙ rescriptū est bona actio scd̄m.quod ↄcedit̄ ad iuris obseruātiā.vt impetrāti fiat iustitia.ꝛ hec rescripta nō valēt contra ius elicita.xxv.q.ij.rescripta.ꝛ in istis fit stricta interpretatio:tum quia detrahit̄ iurisditioni ordinarij:tum q: consueuerūt impetrātes illis abuti:tū q: imputādū est illi ꝗ potuit legē aperti⁹ dicere vt in regula ↄtra eū.j.de reg.iur.ꝛ hoc mō sumit̄ isto titulo.ꝛ.s.e.ꝺ diuer.rescrip.in rubro ꝛ nigro. Priuilegiū vō dr̄ lex priuata quasi priuās legē:q: est cōtra ius ↄmune.iij.di.priuilegia.j.de verb.sig.abbatē. Dicitur ergo beniuola actio contra ius.ꝛ sic sumit̄ de priuilegijs per totū ꝛ in talibus ↄtra concedentem fit larga interpretatio.vt in.d.regula beneficiū. Cōtra alios vero stricta:dūmodo aliquid ↄferatur vt no. Inno.in c.cū dilectus de dona.ꝛ ista.s.priuilegiū ꝛ rescriptū emanant a principe:inferiores autē liberalitates appellant̄ ↄcessiones et donationes vt patet.s.de dona.per totum.

1 ☞ Rescriptū efficit̄ nullū ꝑ impetrātis excōicationē.
2 Rescriptū an sit de processu.
3 Rescriptū ab excōicato impetratū ipso iure nō valet.
4 Excōicatus impetrās cū nō excōicato an valeat.
5 Excōicati impetratio sup nō cōsecutiuis an valeat.
6 Reus excōicatus an admittat̄ ad cōuentionē iudiciū
7 Promotū inquisitionis si est excōicatus an vigore eius rescripti super inq̄sitione īpetrati poterit iudex ex officio procedere
8 Procurator excōicati an admittat̄ ad impetrationē faciendā.

Ipso iure. ¶ Breue ē ꝛ ponit dictū a quo excipit duos casus. † No.ꝙ ipso iure reddit rescriptū [b] nullū excōicatio īpetrātis.alibi per exceptionē eliditur.s.de rescrip.super literis Et ex hoc resultat differētia magna:q: primo casu per ipm nō confert̄ iurisditio.ꝛ ideo nō valet sentētia vel ꝓcessus sicut nec lata vigore falsi rescripti. Secūdo vero casu.s.cū per exceptionē elidit̄:iā ꝓcessus ꝛ sentētia tenet si nō fuerit opposita excōicatio.ad hoc facit qꝺ no.inno.in.c.sup lr̄is de rescrip.ꝛ.c.super eo.de cri.fal. Sed hic incidēter querit̄ quare valet sententia si actū est de facto ꝛ sine actiōe.vt.l.cū putarē famili.hercisců.ꝛ.l. Julianus.§.quantū.ff.ad exhibendū.ꝛ nō valet vbi rescriptuꝫ est ipo iure nullū:vt hic. Responde vt no. Inno.subtiliter in.d c.sup lr̄is. In simili etiā materia habet̄ ista ↄsideratio qn̄ quis opponit de iure tertij.distinguim⁹ eīm vtrū talis exceptio sit expulsiua iuris agētis ꝑ exceptionē an ipso iure.exemplū poteritis colligere ex notatis per inno.in.c.potuit.de loca. In penis etiā ꝗ imponunt̄ a iure ↄsideram⁹ an ipso iure an ꝑ sententiam quo ad trāsmissionē cōtra heredes.qꝺ dic per Bar.in.l.j.ff.de priuatis delic.ꝛ qualiter cognoscat̄ vtrū ipso iure an ꝑ sn̄iam. vide glo.in.l.in criminali.C.de iurisd.om.iudi.ꝛ qꝺ no. Bar.ī l.imperator.ff.de iure fisci.vt vnū circa hoc scias.ꝙ qn̄ est dubium an ipso iure an ꝑ sn̄iam pena infligat̄ a iure semꝑ dꝫ intelligi ꝑ sn̄iam.vt no. Cy.in.d.l.in criminali.ꝛ Jo.an.in.c.ij.de hereti.j.eo.lib.facit qꝺ no.in.l.eū qui.ff.de ver.obl. ¶ † Iteꝫ no. ꝙ inter rescriptū ꝛ ꝓcessuꝫ cadit alternatiua vel:ꝛ sic argue qꝺ rescriptū non sit de processu:qꝺ pōt esse verū ante presentationeꝫ scd̄m opi. Host.s.de resti.spo.ex ↄquestiōe.post p̄ntationē vero est de actis ꝛ processu sicut alia que in iudicio ꝓducuntur hincinde.vt.l.is apud quē.C.de eden.ꝛ.c.alberic⁹.de testi. et ꝑ inno.in.c.quoniā.cōtra de proba. ¶ Itē no.qꝺ dicit ipso iure nō valeat.innuit eīm ꝙ cū ad irritationē actus apponitur istud verbū nō valeat nō denotat ipso iure.sed ope exceptiōis:quod quādo verū sit vel nō.no. Bar.in.l.cū lex.ff.de fideius.vbi ꝑ eū vide.ꝛ q̇d iuris si lex vel statutū dicit nō audiat̄ petitio vl̄ actio non detur vtrū importēt ipso iure an per exceptionē dic vt ibi. ¶ Item no.ꝙ rescriptū impetratū ab excōicatio nō vꝫ.quid si ad excōicatū.remittit Jo.an.ad no.per eū post glo.in.c.dilect⁹ el.ij.de preben. ¶ Item ꝙ in causa appellationis et excōicationis potest excōicatus īpetrare. Et est ratio q: iura sibi permittunt his casib⁹ stare in iudicio.vt.c.intellexim⁹.de iudi.ergo videntur ꝑmittere oīa ꝗ ad defensionē pertinēt.vt.c.preterea.de offi.dele.ꝛ.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudi. Et per hoc.s.ꝙ īpetrare potest puto verū qꝺ no.hic Archi.post Vin. Jo. Phi.ꝛ Go.ꝗ tenēt ꝙ siue defensio descendat a iure naturali.puta occidi hominē ad meā defensionē:vel fuit factū mihi pactū de nō petēdo vel solui.vt.l.vt vim.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ.l.stichū.§.naturalis.ff.de solu.siue descendat a iure positiuo vt exceptio rei iudicate:prescriptionis vel similis:oībus istis exceptiōibus poterit excōicat⁹ se defendere per rationē.c.cū inter.de excep.ꝛ per Host.in summa de excep.§.ꝛ quādo versi.tāta ergo.vbi idē tenent:lꝫ Hug. notet ↄtrariū ꝛ dicat ꝙ defensiones ꝗ descēdūt a iure posit iuo non cōpetūt excōicato:qui est extra ecclesiā.ideo non debet vti iuris potētia.viij.dist.quo iure ꝛ ita no.iij.q.j.quidā. Sꝫ qꝺ supra dixi verius est per rationē.d.c.cū inter.ꝛ circa excōicatos procedit qꝺ dictū est. Circa alios vero quibus qn̄ꝫ a iure quādoꝫ a statutis defensio denegat̄ de qua debet intelligi:cōsideratur ꝙ triplex est defensio. Quedaꝫ est in qua nihil ponit̄:sed simpliciter factū negatur.ꝛ ista nō potest auferri.vt.C.de edēdo qui accusare. Quedā est in qua aliquid ponit̄ ad meā tamē defensionē ꝛ tunc aut talis defensio est de iure gentiū:vt in p̄fatis exēplis:et talis exceptio nō debet respui.vt.d.l.vt vim. Aut talis defensio orit̄ de iure ciuili vt prescriptionis:rei iudicate:ꝛ similis:ꝛ tūc talis defensio bene potest tolli ꝑ legē:vel statutū ꝑsonis odiosis vt cōtumacibus ꝛ bānitis.vt.l.quoniaꝫ Alexandrum.C.de adul. Hinc dicitur ꝙ frustra legis auxiliū inuocat.ꝛc.vt in.c.quia frustra de vsuris. Ratio predictorū est quia ciuilis ratio ciuilia iura tollere potest naturalia nō vt insti.de iure natu.gen.ꝛ ciui.§.sed naturalia.ꝛ hoc verū in mera defensione. Sed qn̄ꝫ contingit ꝙ defensio hꝫ naturā impugnatiōis vt est beneficiū cessionis ꝛ recōuētionis siue cōpensationis:et ista excōicato non competūt.vt.d.c.cum inter priorē.ꝛ hac ratione lex denegat doloso beneficium cessionis:sed non beneficium diuisionis.quia primū tendit ad impugnationē:secundū ad merā defensionem.vt.l.j.§.nunc tractemus.ff.de tutel.ꝛ rationib⁹ distra. Cōtumaci etiā audientia denegatur ꝛ clauditur iudiciorū copia vt.l.sed si per pretorem.§.sed si cum decreto.ff.ex qui.cau. maio.ꝛ.l.sancimus.C.de iudi.ꝛ hec dicta sint de articulo defensionis. ¶ Circa impetrationē super appellatione reuocat Jo. an.in dubiū vtrum sit istud verū in actore appellante tenet ꝙ sic per.c.significauerunt.de excep. Et quid si non per viam appellationis sed nullitatis vult excōicatus impugnare sententiam an poterit impetrare. Ho.ꝙ sic Jo.an.tenet contrariū in.d.c.significauerūt.ꝛ quid iuris de restitutione in integrum cōtra sententiā vtrū excōicatus admittat̄ ꝛ etiaꝫ impetrare possit:dic vt ibi. ¶ Venio ad dicta docto.ꝛ deinde ad glosam cū suppletionib⁹ necessarijs. ¶ Et primo quero vtrū qꝺ hic dr̄ ꝙ rescriptuꝫ impetratū ab excōicato ipso iure nō valet habeat locū in excōicato publice ꝛ etiā in occulto. Archidiaconus tenet ꝙ in publico tantū.ꝛ in hoc sequit̄ Host.allegat qꝺ no.de excep.exceptionem in fi.ꝛ de re iudi.ad probandū de occulto.alias de sentē.ex cōmu.significauit.ff.de offi.preto.l.barbarius. Sed Jo.mona. tenet ꝙ idē in occulto:q: litera ista loquit̄ indistincte.arg.xxxj. dist.oīno.ꝛ de cōiugio lepro.quoniā ꝛ hāc opi.tꝫ Jo.an.qui remittit ad nota.per eū.s.de ꝓcur.ca.fi. distinctio eīm de publico ꝛ occulto hꝫ locū in actibus qui gerūtur rōne publici officij et agitant̄ cū alijs:vt sentētie:testimonia:instrumēta exercitiū iurisditionis ꝛ similia.ista eīm gesta ab occulto inhabili ꝓpter cōmunem errorē ꝛ publicū bonū tolerātur ꝛ valent que alias non valerēt.vt.d.l.barbarius. Quedā vero sunt que nō explicant̄ ꝑ modū autoritatis.vt.d.l.barbarius:licet ab illis qui habēt publicū officiū:vt sunt electiones procurationes et statuta:ꝗ potius respiciunt honorem facientium ꝙ̄ vtilitatem aliorum:in ꝗbus actibus illi qui ipsos agunt cōsiderantur vt priuati:ꝛ ideo quo ad eos et in actibus priuatorum reprobatis a iure non distinguimus excōmunicatū publicum ab occulto.nec etiam vtrū a canone vel ab homine.vt.d.c.fi.in nouella.ꝛ ē singulare dictū ¶ Quero dicitur hic excōmunicationis quid si excōmunicat⁹ vult impetrare pro excommunicatione vel appellatione alteri⁹ dicit Joā.an.ꝙ non potest:ꝛ respondet ad istum textum excommunicationis vel appellationis proprie et non aliene. Ratio differentie patet.quia ad prosecutionē proprie excōicationis vel appellationis quis necessario prouocat̄ ꝛ trahit̄:sed ad persecutionē aliene volūtarie ducit̄.ꝛ ista sunt diuersa in hac materia necessario ꝛ coacte ad iudiciū trahi ꝛ vltra se offerre. ad hoc facit qꝺ no. Inno. de reo volūtario ꝛ necessario.s.de ex.c.cū inter priorē.ꝛ.l.si fideiussor.§.si necessaria.ff.ꝗ satisd.co. ¶ Quero pone ꝙ excōicat⁹ nō appellat:sꝫ q: sua defensio per iudicem non recipit̄ forte exceptio pacti de nō petendo ꝛ similis vadit ad curiā ꝛ sup hoc impetrauit rescriptū an valeat. Quidā ꝙ sic q: omnis spēs defensionis sibi cōcedit̄:vt predixi in quinto notabili:ꝛ ista impetratio ad hoc tendit. Joā.an.dicit hoc verum quādo impetrat ad eūdem qui de causa cognoscebat:q: per tale rescriptū ille iudex non recipit nouam iurisditionem sed excitat̄ antiqua.vt.c.licet.de offi.ordi.sed si impetraret ad aliū iudicē vel eundem in forma noua putat falsam predictorum opi.ꝛ si quereret̄ ꝙ excōicat⁹ spoliatus a iudice posset impetrare:ꝛ similiter sup iniuria ꝓhibenda:vel ꝙ de carcere relaxaret̄ ꝛ his similib⁹:ꝛ sic multos casus haberemus vltra istos hic expressos contra mentem huius.c.obtineat ergo absolutioneꝫ vel exprimat excōicationeꝫ:vel in primo casu appellet:ꝛ tūc licite īpetrat:vt hic scd̄m io.an.qui per ista sentit ꝙ excōicatus ꝓ iniuria sibi il-

lata

a ¶ Bn̄ficiū adde tamen ꝙ bn̄ficij appellatiōe n̄ cōtinet̄ prebēda ludo.ī cōsi.ccxlvij. card.ī cle.j. de cau.pos. ꝛ pro.et.in cle.j.de pe. item dignitas ꝛ minora bn̄ficia ī c.j.de renū. j.card.ī cle. j.de se.ꝛ pos.

b ¶ Rescriptū adde cōtra host.i.c. qꝺ ad cōsultationeꝫ de re iu. Et ꝑ opiniōe petri.adde textū.in.l.sꝫ si hac.§.patronū cū gl.de in ius vocā. io.an.i add. ad specu.in titu.de cau. pos.ꝛ ꝓpe.

lata puta turbatione ⁊ expoliatione nō possit agere ⁊ sic consu-
luit in iniuria. d. Federi. de senis ꝯsilio centesimodecimo ⁊ pro
bat de excōicato expoliato ꝙ petens restitutionē repellit̃ ꝑ ex
ceptionē excōicationis vt no. xxiij dist. c. j. in fi. ⁊ supra de ꝓcur.
c. ex insinuatiōe in verbo canonicū. ¶ Nūquid ergo per hoc re
manebit oppresso iniuria talis: ⁊ violentia impunita. An vero
iudex poterit ex officio sup talibus ꝓcedere. Disputauit Jaco.
bu. ꝙ in bānito iniuriato qui ꝓhibēte statuto nō dȝ audiri ĩ cau
sa ciuili vel criminali agendo vel defendendo: ꝙ iudex qui habȝ
arbitriū: al's inquirēdi nō poterit sup tali iniuria inquirere. et
incipit disputatio ꝙ si aliquis ⁊c. statuto cauetur ⁊c. sentit etiā
Joā. an. ꝙ licet super articulo excō. vel appel. possit excōicatus
impetrare tamē super articulo alterius defensionis a predictis
impetrare nō poterit. Sentit etiā ꝙ per viam querele nō possit
excōicatus grauatus a iudice causaȝ deducere coram papa nisi
cām excōicationis ⁊ appellationis: lȝ regulariter oīs causa pos
sit ad eū deuolui per viā querele. vt in. c. romana. ij. q. vj. Stricte
ergo intelligit istud. c. in suis casibus: nec ꝑ similitudinē rōnis
extendit ad alios. ꝙ tū excōicatus possit cū suscipit iustā defen
sionē ĩpetrare ⁊ etiā querelā corā papa deducere. facit. c. dilecti.
de excep. Sed per appellationē fuit deuoluta ad papam. facit
etiā per hoc qđ dixi qđ no. hic io. an. de reo excōicato qui nō ad
mittitur ad conuentionē iudicū: et tamē illa admissio tendit ad
defensionē ⁊ nō super cūsecutiuis cause principalis. Sȝ querit̃
ad idē vtrum poterit impetrare super reuocanda possessione ꝑ-
diali tenēt ꝙ non. quia excōicatio euȝ repelleret a petendo talē
reuocationem. vt no. Host. de verb. sig. dilecto. fortius ergo di-
ceretur rescriptū nō valere. ⁊ de ista reuocatione tenute ꝑ excōi-
catum. vide per Joā. an. in. c. quoniā frequēter. §. ĩ alijs. ȝ. vt lit.
nō contes. ⁊. c. qua fronte. de app. ⁊ Bar. in. l. de pupillo. §. fi. ff.
4 de ope. no. nunci. ¶ Subdit circa dubitatiōes impetratas ab
excōicato quid iuris si excōicatus impetrat rescriptū cū nō ex-
5 cōmunicato vtruȝ valeat. Distingue vt no. io. an. in regula vtil'r
in mercurialibus: vbi querit an valeat impetratio excōicati su-
per cūsecutiuis iudicij: puta super receptione testiū: ⁊ vbi loque
remur in casibus in hoc. c. exceptis questio nō habȝ dubitatio-
nem q: sicut impetrat super tota lite ita super cōsecutiuis eius-
dē: vt sic eadē sit rō de toto ad partem. vt. l. que de tota. ff. de rei
ven. procedit ergo dubiū questionis cū excōicatus agit corā or
dinario: quo casu valet iudiciū si excōicatio nō opponit̃. vt hic
not. vtrū ergo valebit impetratio super vno vel pluribus articu
lis dicte cause q̃ corā ordinario agit̃. ioan. an. in. d. c. vtile tenet
ꝙ sic. per. c. ex parte decani. ȝ. eo. vbi scđm eum rescripta impe-
trata super ꝯsecutiuis iudicij distinguunt̃ ab his q̃ sunt princi
paliter impetrata. posset tamē ꝯtra eum obijci excōicatio cū re-
scriptū producit sicut cū prosequeret̃ corā ipso ordinario. vt in. c.
pia. de excep. ita dicit in predicta regula vtile: cōtra queȝ facit
iste textus vbi simpl'r dicitur rescriptum vel processuȝ nō vale-
re ⁊ est contra decisionē cuiusdā alterius similis q̃stionis: quaȝ
Cy. format in. l. si cuiusdam. C. de accu. ⁊. l. pe. §. ad crimē. de pu.
iudi. vtrū. s. sicut nō potest ad cām principalis iudicij interueni-
re ꝓcurator ita nō possit sup consecutiuis. et tenet ꝙ eadem est
ꝓhibitio in parte que in toto. nā per partes deuenim⁹ ad totū ⁊
a quo remouet̃ genus remouet̃ quelibet eius species. facit. l. si
6 chorus. ff. de lega. iij. † Querit etiā vtrū ad cōuentionē iudiciū
admittat̃ reus excōicatus. tenȝ circa hoc ꝙ nō. nā de stilo curie
actor petit vnū: reus aliū ⁊ iudex dat tertiū. vbi ergo reus excōi
catus dat vnū nomine suo illū dicit̃ impetrare qđ non pōt nisi
in casibus hic exceptis. Querit etiā vtrū excōicatus super vna
ꝓpter aliā repellatur: videt̃ ꝙ sic per illa que not. inno. in. c. sa-
cro. de sen. excō. contrariū tenet hic. ioā. an. qui subdit ꝙ si tu es
excōmunicatus ꝓpter causaȝ meaȝ ⁊ impetras contra aliū ego
nō possum te exceptione repellere. ff. de excep. l. ij. ar. cōtra. ȝ. de
app. cū parati. ¶ Venio ad glo. ⁊ omissa prima capio scđaȝ. iiij
principaliter querēs si reus repulit actorē impetrantē pretextu
excōmunicationis an vigore illius rescripti possit eūdē recōue
nire videt̃ ꝙ sic. q: in odiū impetrantis rescriptū excōicati non
tenebat. si ergo reconueniri non posset redūdaret in ei⁹ fauoreȝ
contra. l. iij. §. fi. ff. de inter. ⁊ rele. preterea in simili habem⁹ ꝙ cō
tract⁹ per dolū alteri⁹ contrahentis valet in sui preiudiciū si se-
cum contrahens voluerit. vt no. l. elegāter. in princi. ff. de dolo.
Goffred⁹ hic tenet contrariū. idē Archi. nō obstat qđ no. in. d.
l. eleganter: q: id verū vbi act⁹ nō deficit ipso iure. sed ope exce-
ptionis ꝓpter dolū. sed in casu nostro rescriptū est nullū ipo iu
re ergo nō pōt validari consensu etiā nō dolosi q: rescriptū tale
reprobat̃ per legem: vt hic. ⁊ ita dicit glos. no. in simili in. l. a di-
uo. ff. de ritu nup. ȝ quā theoricā opponi posset de testamēto in
quo fili⁹ est preterit⁹ qđ est ipso iure nullū. vt. l. inter cetera. ff.
de liberis ⁊ posthu. ⁊ tamē voluntate filij confirmat̃. vt. l. filio ꝑ
terito. ff. de iniusto testa. sȝ spāle est ibi de equitate ꝑtoria vt di-
cit textus ibi licet subtilitas refragari videatur ⁊c. oīno tamen
ad hunc articulū vide qđ no. Bar. in. l. j. ff. de lega. iij. Cōclude
ergo in q̃stione ꝑdicta cuȝ Goffredo ꝙ cesset recōuentio per re
scriptū impetratū ab excōicato: ⁊ hoc verū quando exceptio tā
git rescriptum siue iurisditionē vt in casu huius. c. secus scđȝ. d.
Palmeriū si exceptio excōmunicationis non inficit rescriptū
sed personā impetrantis: puta excipitur de excommunicatione
lata post impetrationē. allegat de offi. deleg. cū olim. ⁊. c. p. ⁊. g.
isto ergo casu actor exclusus per exceptionē excommunicatiōis
a conuentione tenebitur respondere reo super reconuētione ne
de dolo suo reportet cōmodum. ȝ. de iudi. intelleximus scđm eū
refert tamē contrariū tenuisse in simili doctorem suū in legibus
videlicet quando actor conueniens reū ex eo ꝙ reconuenit̃ de
sistere vult: dixit ille ꝙ reconuentio nō ꝓcedat isto casu. non ob
stat autē. qui semel. C. quomodo ⁊ quando iudex. q̃ ꝓhibet acto
rem desistere: q: loquitur vbi reus instat vt super cā ꝯuentiōis
ꝓcedatur nō vt possit recōuenire. Spec. contra in titulo de re-
conuen. in fi. quē sequit̃ Cy. etiā in delegato corā quo reus vult
reconuenire actorē desistere volentem: q: per ꝑsentationem est
sibi ius quesitū quod eo inuito non potest auferri quātūcunqȝ
ex persona aduersarij ipsum consecutus fuerit. vt. l. post mortē.
§. fi. ff. de contra. tabu. ⁊. c. ab eo. ȝ. de elec. ⁊ de constitutioni. eo.
tit. ⁊ per predicta sentit. Jo. an. qđ istud. c. nō debet intelligi de
excōmunicato post impetrationem: sed tempore impetratiōis
qđ ptȝ cū dicit ab excommunicato: ⁊ sic qualitas iūcta verbo de
bet intelligi scđm temp⁹ verbi. vt. l. titius. ff. de testamento mili.
⁊. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. Predicta locū habent
cum quis obijcit cōtra actorem vel rescriptū de excōmunicatio
ne ⁊ obtinet ꝙ recōuenire potest prout dixi. Quid si succūbat
sup dicta exceptione excōicationis an poterit recōuenire videt̃
ꝙ nō postꝙ̃ rescriptū impugnauerit vt in regula ex eo. ȝ. de reg.
iur. sicut in similib⁹ videm⁹ ꝙ nō potest quis inniti ex instrumē
to qđ impugnare nisus est nec testib⁹ talib⁹ vti cōtra quos exce
pit vt in. c. cum olim decēs. ⁊. iiij. q. iij. si q̇s testib⁹ io. an. remittit
ad notata in Specu. de recō. §. j. in fi. vbi tenet primo ꝙ possit.
deinde distinguit aut hec fecit iusto errore ⁊ possit al's nō ꝑ iura
ibi allegata. Ego credo ꝙ postꝙ̃ exceptiōes opposite sunt per
sniam reprobate possit redire ad id qđ impugnauit sicut isto ca
su posset ꝯtra propriā confessionē venire vt. c. mulieri de iureiu.
⁊ ad materiā q̃stionis vide qđ plene no. inno. de ex. cū venerabi
lis. ⁊ bar. in. l. post legatū. ff. de his qui. vt indi. ¶ Distingue er
go ex ꝑdictis ꝙ qūqȝ sup ꝯuentione nō ꝓcedit̃: q: rescriptū est
nullū ⁊ cessat recouētio. Quādoqȝ nō ꝓcedit̃ q: actor rescripto
non vtit̃ ⁊ non vult vti: ⁊ tūc aut ante ꝑntationē ⁊ est dubiū pro
pter no. cōtraria ꝑ Innoc. ⁊ Hosti. in. c. cū q̃stione de resti. spo.
Aūqȝ post ꝑntationē ab vsu desistit ⁊ hoc dupliciter vel differē
do vel renunciando ⁊ loquit̃ Cy. ⁊ Specu. cōtra. d. Joan. and.
¶ Quinto quero hic principaliter post glo. nunquid ergo ⁊c.
vtrū istud. c. sit correctū per. c. pia. de excep. ȝ. eo. li. Jo. an. dicit
ꝙ nō et distinguit. iij. casus. nā aut loquimur in ordinario ⁊ va-
let iudiciū cū actore excōicato si nō fuerit opposita exceptio vt
ibi. Aut loquimur in delegato. ⁊ tūc aut exceptio excōicatiōis
inducit rescriptū nullū: ⁊ nō tenet snia vel processus vt hic: intā
tuȝ ꝙ lȝ fuerit absolut⁹ nō tū ꝯualesceret tale rescriptū sicut nec
institutio pro nō scripta: lȝ superueniat habilitas in herede in-
stituto. vt. l. si alienū. §. in extraneis. ff. de heredi. insti. ⁊ optime.
ȝ. eo. si eo tēpore. vide tamē ad hoc qđ no. bar. ff. de iniusto testa-
mēto filio preterito in q̃stione testamēti vsurarij manifesti: an re
conualescat per supueniētē ꝑstationē cautiōis. de quo etiā in. c.
ꝙ̃ꝙ̃. de vsur. ȝ. eo. li. Quādoqȝ tēpore impetratiōis: impetrans
non erat excōicat⁹ postea supuenit. ⁊ tunc valet rescriptū ⁊ pro
cessus si contra personā exceptio nō opponit̃: vel etiā eo abso-
luto: q: tenuit a principio. q: c. istud resistit initio sicut in sili.
l. si minor. ff. de ser. expor. facili⁹ ergo reuiuiscit quo ad exerci-
tiū qđ a principio tenuit ꝙ̃ qđ nullū fuit. arg. l. si testamētū. ff.
7 de testamētis. ¶ † Quero q̇d iuris si ꝓmotor inq̇sitiōis est ex-
cōmunicat⁹ vtrū vigore eiusdē rescripti sup inq̇sitione ĩpetrati
iudex poterit ex officio ꝓcedere. Goffred⁹ ⁊ Spec. ꝙ sic per ra
tiones ⁊ iura hic allegata in glo. q̃ tū hic contrariū tenet ⁊ cū ea
Archi. hic ⁊. ȝ. de accu. c. ij. ⁊ de isto ꝓmotore inquisitiōis no. in
no. in. c. cū clamor. ȝ. de test. ⁊ equiparationē quā facit ista glo.
de isto ꝓmotore ad ꝓcurationē bonā credo: q: vtrunqȝ interue
nit ad vtilitatē alterius nō ꝓpriā: ꝓmotor eīn iste ꝓsequit̃ vin-
dictā publicā: ꝓcurator interesse priuati. ⁊ q: q̃rit̃ ius ex ꝓcessu
ex eo ꝙ efficiunt̃ dn̄i litis. iō ipsorū excōicatio credo ꝙ reddat
rescriptū nullū. facit tū pro opi. Spec. q: alibi submoto de me-
dio accusatore vel per mortē vel quia nō ꝓsequit̃ iudex ex offi-
cio ꝓcedit sup accusatiōe. vt. l. pe. ff. de pu. iudi. ⁊. l. liberoruȝ. §.
j. ff. de accu. idē ergo si remoueat̃ per excōicationē vt iudex sup-
pleat ei⁹ defectū: sed ibi iurisditio iudicis qui ꝓcessuȝ assumpsit

erat ordinaria ⁊ fundata: hic vero sumebat initiū ab infecta radice.s.excōicato. vñ qđ non pōt ꝓ se nō debet posse ꝑ alio. vt in regula qđ alicui. de reg.iur. Preterea ibi loquit̄: si post fundatū iudiciū p' receptionē rei inter reos accusator de medio submouet̄. Sed nos loquimur cū a principio īpetrator ab īpetratiōe repellit̄ quo casu nō dicit lex iudicē accusationē talē habere ꝓsequi sed illū debere repellere. vt.l.si marit⁹.§.si negauerit ff.de adul.⁊.c.lʒ in beato.de accu. circa illū tñ qui venit nomine alieno ad impetrādū ⁊ est excōicatus. lʒ io.an. teneat hic in glo. ꝙ nō valeat rescriptū: tñ in nouella latius istū articulū ꝓsequit̄ dicēs ꝙ Jo.mo. idē tenet.s. ꝙ nō valeat rescriptū impetratuʒ a ꝓcuratore excōicato: q2 qđ nō potest suo noīe non debet posse noīe alieno. vt in regula qđ alicui. ⁊ de qua re ꝓhibita est petitio de eadē est ꝓhibita īpetratio. vt.C.si sepi⁹.ī inte.resti.postu.l.iij. ⁊ hoc tʒ Joā.mo. siue dño nota fuerit excōicatio ꝓcur. siue nō. ⁊ siue excōicatus fuerit publice siue occulte. Archi. tʒ cōtrarium ⁊ dicit rescriptū valere impetratū a ꝓcuratore excōicato si non fuit exceptū. naʒ scđm eū ista inhabilitas medij nō dʒ attēdi: sed ille cui querit̄ ⁊ ꝑsona ꝯcedētis. sicut alibi dicit lex remota interpositi capiētis persona spectet̄. vt.l.cū dotem.ff.ad.l.falci. ⁊.l.cogi.§.hi qui.ad trebel. ⁊ qđ no. ꝓ et cōtra in cle.si religiosus de procur. nō obstant allegata in cōtrariū q2 locū habēt ante impetrationē nā si excipit̄ bene repelleret̄ etiā in casib⁹ hic expressis scđm eū. Ad.c.ij.§.ad hec de here. respōdet ꝙ loquit̄ de dignitate ecclesiastica data ad preces heretici sʒ excōicatus nō est hereticus vere sed interpretatiue. sic intelligit̄.c. ꝙ auteʒ iiij.q.j. ⁊ ita refert hic Jo.an. istoꝝ opi. ego credo veriorem opinionem: que ponitur in glo. ꝙ̄ illā contrariā. Arch. recitataʒ in nouella. ⁊ primo ꝓbo per istū textū qui indistincte loquit̄ ⁊ annullat rescriptū ab excōicato impetratū nec distinguit vtrū impetrauit nomine ꝓprio an alieno. Preterea maior est ratio irritādi si alieno noīe fit īpetratio ꝙ̄ si proprio: q2 quandoqʒ admittitur excōicatus noīe proprio: vt ad defensioneʒ cause sue: qui nō tñ admittit̄ ad defensionē cause aliene vt in.c.post cessionem.š.de proba. vñ si nō potest suscipere defensionē cāe alteri⁹: ergo nec alieno noīe impetrare. per.d.l.iij.si sepi. in īteg.rest.postu. Preterea prout dixi.š.in pricipio huius sexte q̄stiōis si excōicatus impetrat rescriptū sup inquisitiōe: nō valet rescriptū vt ipse Archi. tenet hic. Sed vt.š.dixi promotor inquisitionis est quodammmō ꝓcurator iurisditionis publice cui⁹ īpetratio si nō tʒ ꝓpter excōicationē: multo minus dʒ valere impetratio ꝓcuratoris priuate ꝑsone: q2 ibi versatur publica vtilitas. In hac vero q̄stione sequor opi. Jo.mo. post glo. nō obstat: q2 delictum ꝓcuratoris nō debet nocere dño. vt.l.j.§.si q̇s ꝓcura.ff.si quis ius di.nō obtēp. nā si dñs sciuit eū excōicatū īputet sibi q̇ talē cōstituit. vt in.l.mādati.C.de man. Si vero ignorauit agat ꝯtra ꝓcur. si ex hoc fuerit damnū passus facit qđ no.j.de appel.c.significante. ¶ Septimo iuxta p̄dicta q̄ro dixi.š. ꝙ si dñs est excōicatus. ꝓcur. ipsius nō pōt impetrare vel agere in iudicio sicut nec ip̄e dñs: vtrū istud habeat locū in oībus administratoribus qui agunt noīe alieno. vt si sit dñs excōicat⁹: ipsi administratores repellant̄ ab agendo et impetrādo. Jo.an. primo istū articulū subtiliter examinat in.c.cōsulti.š.de ꝓcur. vbi dicit qđ quidā sunt administratores qui assequūt̄ exercitiū a ꝯstitutiōe vt ꝓcura. ꝯstitutus a prelato vel priuata persona: ⁊ isto casu si repellit̄ p̄latus repellit̄ ꝯstitutus ab eo. Quādoqʒ ꝓcurator postꝙ̄ est creatus non recipit ptātem administrādi a constituēte: sed a canone vel a lege: vel est vice dñs vel sindicus ꝯstitutus ab vniuersitate qui postꝙ̄ creati sunt recipiūt ptātem a canone.c. qm̄ in quibusdā.lxxxix.dist. ⁊ isto casu subdistingue: q2 aut ꝯstitues erat excōicatus tēpore ꝯstitutionis: aut excōicatio postea sup̄uenit. Primo casu nō tʒ ꝯstitutio: ⁊ per ꝯsequēs agere nō poterit. In secūdo tʒ ⁊ agere poterit. nō obstāte constituentis excōicatione: q2 nō eorū nomine agit: sed ecclesie vel vniuersitatis q̄ excōicata nō est.ij.q.iij.si habes. ⁊ hoc verū in officiali ⁊ administratore perpetuo: sʒ in tēporali videtur distinguendū vtrū agat noīe proprio: vt coadiutor ⁊ visitator qui agunt noīe ecclesiarū nō constituentiū: an vero agat noīe alieno vt in vicario episcopi. Primo casu excōicatio principalis non noceret sibi. Scđo sic. vt.c.romana.j.eo.li.de offi.vicar. ⁊ no. ista faciūt vtrū excōicato tutore actor ꝯstitut⁹ ab eo possit agere vel īpetrare: ⁊ vtrū excōicato pupillo doli capace vel adulto possit agere tutor vel curator vel ꝓcurator ad rem suā dño excōicato. Sol. collige ex predictis no.š. ⁊.c.consulti. ¶ Octauo ⁊ vltimo querit Jo.an. vtrū ꝓcurator excōicati admittatur ad impetrationē faciendā in casibus hic expressis ex gn̄ali mandato dato ad impetrādum tenet post Archi. ꝙ requirat̄ sp̄ale ad hos actus nisi in tali generali mādato exprimeret̄ ꝙ oīa posset procurator q̄ ꝯstituens in persona sua poterat vel tenebat̄ facere. allegat de dila.ca.fi. facit.ca. qui ad agendū. de ꝓcur.j.eo.lib. Et ista sufficiāt inquātum querit̄ de impetratiōe rescriptoꝝ ab excōicatis ꝓhibita vł ꝯcessa quātuʒ ad alia excōicatis ꝓhibita vel ꝑmissa recurre ad notata in.c.veritatis.de do. ⁊ contuma. ⁊.c.decernimus.de senten.excōmunica.j.eo. ⁊.c.cū inter.š.de ex.

a ¶ Infinitas. adde.l.fideicō.§.si decem ⁊ ibi dy.đ leg.iij. et.in.l.j. et ibi bal.C.đ sen.que pro eo ꝙ īter ꝑ fe.in.l.dñs de cōdi.īde. bar.ī.l.q̇ bona.§.fin.de dāno.infec.ī.l.videam⁹ §.iurare de in lit.iurā. bar.ī.l.fi.C. de sac.eccle. Spec. in titu.đ ces.ac.§.j.v̄.quid sit vera.

1 ☞ Infinitas euitanda est.

2 Nomina inclusorum sub prima citatione debent exprimi sub clausula generali.

3 Declaratio personarū incertaruʒ pertinet ad impetrantē noīa inclusorium qñ citant̄ specialiter nominati an in rescripto debeant declarari.

Cum in multis. Sunt quatuor dicta p̄mittit eīn ꝯstitutōis causam scđo ipsam constitutionē. tertio ipsius ꝯstitutionis modificationē. quarto modificationis rationē. scđa ibi ꝓuide. tertia ibi quorū. quarta ibi ne locus. not. a ꝙ infinitas[a] in multis iuris articulis euitatur: quasi dicat textus nō in oībus. In quibus autē euitet̄. vide hic glo.ij. ⁊ alios aliquos in nouella: vbi remittit ad Dy. ⁊ Cy. qui parū dicunt. Sed Bart. plene distinguit in.l.si finita. in prin.ff.de dāno infec. q̄ distinctio hic cadit. ¶ Itē not. clausula generalis ⁊ indefinita relata ad personas restringit̄ ad tres vel quatuor. ⁊ quare ita stricte: vide rationem in glo.iij. Et q2 tex. dicit.iij.vel.iiij. Incidēter q̄rit̄ cui⁹ sit electio. Jo.an. dicit ꝙ impetrātis: qđ credo verū: q̇a ad eū verba executiua referunt̄ dū dicit trahant̄. In alijs dispositionib⁹ puta vltimis volūtatib⁹ ꝯtractib⁹ et penis alternatiue cōceptis: cui⁹ sit electio: an debitoris vel creditoris 2 dic per bar. post gl.in.l.lucio.ff.de leg.ij. ¶ † Itē no. ꝙ in prima citatiōe debēt exprimi noīa inclusorū sub clausula gn̄ali. Si ergo fiāt tres citatiōes satis erit hāc exp̄ssionē factā esse ī prima scđm Inn. Ho. Fran. ⁊ Cōpo. ⁊ dū dicit textus noīa exprimāt. ⁊c. supplet glo. cognomina vel circūlocutiōes. Jo.an. post Frā. dicit ꝙ in odiū rescriptoꝝ circūlocutiōes etiā certas sine noīb⁹ nō sufficeret exprimere qđ dictū rōne caret: q̇a in odiosissimis videt̄ talis locutio indubitata sufficere. vt.l.iij.ff.de lib. ⁊ post-3 hu. † Itē ꝙ declaratio ꝑsonarū incertaꝝ in rescripto ꝑtinet ad impetrantē: similiter declaratio libelli ad actorē vt.l.si quis intētione.ff.de iudi. sec⁹ in declaratiōe dictoꝝ testiū vt in.ca.in presentia.de ꝓba. ⁊ per hoc qđ dicit exprimat ⁊c. Infert̄ ꝙ valʒ rescriptū impetratū ꝯtra ꝑsonas incertas: vtrū idē sit in libello videtur ꝙ sic: q̇a ꝓcedit nō specificatis rebus vel etiā min⁹ clare: licet declaratio peti possit. vt.c.ij.de libe.ob. ⁊.l.fi.C.de anna.excep. Et per Inn.in.c.certificari.de sepul. Jo.an. dicit hic in no. rescriptū nō vitiari ꝓpter generalitatem rerū vel personarū nō factam in fraudē dummodo in libello specificent̄. in reuocatorijs autem dicit specificationē necessariā de dolo ⁊ contu.c.ij. et de confir. vti. vel inuti.ca.bone. ꝙ talis declaratio nō posset fieri per procuratorē. ¶ Quinto no. ꝙ dicit litera impetrator. de herede esset magis dubium ad quem tamen non transit declaratio vel interpretatio verbi ambigui in libello prolati. vt est glosa notabilis in.l.pomponius scribit si frumentum.ff.de rei ven. In iure vero eligendi: an succedat heres vel possit quis eligere per procuratorem vide plene per Barto.in.l.si stipulatus fuerit.de verborum obligatione. ⁊ in materia canonica.in.c.quia ꝓpter.š.de elect. ⁊.c.si quis iusto.e.titu.j.e.lib. Et adde ad predicta qđ no. Bar.in.l.si inter stipulantem.§.si stichum.de verbo.obli. vbi dicit ꝙ licet in electione possit quandoqʒ eligens variare: tamē declarās dubiā voluntatē suā variare non poterit. vt.l.quicquid astringende.ff.de verbo.obli. quod verbū no. ¶ Venio ad glo. ⁊ dicta doc. ⁊ quero primo vtrū ista ꝯstitutio vendicet sibi locū in rescriptis episcoporū ⁊ legatorū vt ista clausula ⁊ quidā alij referatur ad quatuor. glo. quid de literis ⁊c. tenʒ ꝙ non: in nouella distinguit: ꝙ aut preiudicatur solū concedēti literas ⁊ ꝯplectitur vltra quatuor. Aut alij p̄iudicatur ⁊ restringitur ad.iiij. ⁊ sic habebit hec decre. locum in literis legatorum non in literis epoꝝ scđm eū de hoc in Spe. de cita.§.j.ver. quid in literis legati. ¶ Secūdo quero de intellectu huius clausule et quidā alij. Circa quā est sciendū ꝙ quandoqʒ dicta clausula refertur ad personas: vt in isto.c. quandoqʒ ad res. quādoqʒ apponitur in rescriptis. quandoqʒ in alijs dispositionibus: puta procuratorib⁹ ⁊ filibus. ¶ Primo casu qñ posita in rescriptis refertur ad personas. Aut in rescriptis eporuʒ et vltra quatuor cōplectitur: vt predixi. ratio: quia cito potest haberi recursus. ⁊ etiā quia largius contra epos interpretamur eorū rescripta.š. de consue. cum dilectus. Aut ponitur in literis pape vel legatorum et complectitur quatuor ⁊ non vltra: nisi quādo conueniretur super re indiuisibili: vel quando aliqui venirent pro suo interesse ex trāsuerso agendo vel defendēdo. vt in glo. olim ⁊c. vbi Jo.an. in no. ponit exemplū in episcopo cōuento vt vno de quatuor super habitatione. Et aduerte quia rescriptū bñ trahit̄ ad istos quorū interest licet non fuerint noīati in rescripto agendo vel

dovel pferēdo:vt dicit glos.⁊ hoc pcedit ex dispositione iuris. Ex prorogatiōe vero hominis ad personas nō expressas in rescripto nō trahitur etiā de expresso ɔsensu:vt.c.p.⁊.g.de offi. de leg. Sed vtrū si impetrās rescriptum cedit titio iura sua potuit titius agere vigore rescripti:⁊ vtrū expresse possit ius competēs ex rescripto cedi vna cū actiōe competentis. Sentit hic Jo.an. ꝙ ius vni cōpetens ex rescripto nō possit cedi etiā cū ipa actiōe principali.ita no.in.c.qꝛ nōnulli.s.eo.sup verbo p easdez. Et intellige quatuor nō maiores expssos:sed similes in minore.vt.s.d rescrip.sedes.⁊ ibi no.qualiter cōsiderat̄ ista similitudo ⁊ equalitas:an respectu diuitiarū.an ꝰ fm nobilitatē dignitatis vel potentie:dicvt ibi.⁊ facit qd not.in.l.si fugitiui.C.de ser.fug.vtruz autē cōprehendat feminas. Jo.an.tenet ꝙ sic.⁊ allegat Uinc.q tenet ɔtrarium in.c.significauit.s.eo.⁊ remittit ad Spec.de rescriptis.§.fi.post prin.ver.sed querit̄ vtrū.⁊ qd ibi p eū. ¶ Secundo casu quādo ista clausula refert̄ ad res.puta cōmitto causam super summa.c.lib.⁊ sup alijs rebus tūc ista clausula non restringitur.nec ad numerū nec ad earū qualitatez.vt.l.si pariter. ff.de lib.causa.poterit tamē reus petere vt actor declaret super quibus rebus agere velit fm Host.qui remittit ad summā.e.ti. §.quod cōtinet ius cōe.ver.nō solū.rationē differētie quare magis restringit̄ in personis ꝙ in rebus collige ex dicta.l.quidam estimauerūt.ff.si cer.pe.⁊ hec vera quādo dicta clausula ponitur in rescriptis.quādo vero ponitur in alijs dispositionibus:puta cōstituo pcur.titiū cōtra Petrum debitorem in centū,⁊ cōtra alios qui mihi in alijs tenerentur:adhuc nō restringit̄ ad personas nec ad earum qualitates:sed cōplectitur gñaliter oēs vt verba sonāt:vt no.in.c.sedes.s.eo.vide tamē ꝙ circa hoc glo. subtiliter not.in cle.ij.de pcur.super verbo grauiora. ¶ Tertio quero hic loquitur de clausula:⁊ quidā alij:quid si clausula ponat̄ p alia verba ꝙ ista.puta cites omnes quos talis nominauerit vel illos qui tali cōtradixerint vel oēs qui molestabūt euz super re. Jo.an.in nouella ponit opi.dicvt in ea vbi etiaz tangit̄ quid iuris in illa clausula.quicq̄d post iter arreptū ⁊c.⁊ in forma ea que de bonis.⁊ in illa nōnulli iniquitatis filij.per istas em̄ tres vltimas vltra.iiij.cōueniri poterūt fm eū. ¶ Quarto quero de practica citationis ⁊ expressionis istorū quatuor inclusoꝝ sub clausula gñali quidaz alij.de hoc in glo.pe.⁊ qd super ea no. Jo.an. Primo vtrū sufficiat expressio siue declaratio in actis licz nō in

4 citatorio.† Secūdo vtrum quādo citant̄ specialiter nominati in rescripto debeāt declarari noīa inclusorū. Tertio quid iuris si nō fuerit declarata. Quarto vtruz in citatione vniꝰ ex declaratis debeant declarari ⁊ exprimi aliorū noīa. Quinto vtrū declaratum possit mutare vel si vnū expressit ⁊ alterū cōuenit vtrum valeat iudiciū si exceptio nō opponitur. ¶ Quantū ad primū gl. ponit vnā opi. Jnn.aliā Host.⁊ Bart.vnā.videlz ꝙ sufficit ꝙ in actis specificētur.hanc tenēt Joā.and.Arch.⁊ Host.fater̄ hoc esse de mente:⁊ sufficere videt̄ scriptura tabellionis:qꝛ p ea psumitur de pscri.ad audientiā.sufficit em̄ seruare mentē legis etiā offendēdo v̄ba.vt.l.scire opz.de excu.tu.ad qd vide etiā no. in.c. si postꝙ.j.eo.li.de elec. ¶ Ad scdm dubiū rn̄dit ꝙ dicta expressio fieri pōt in citatiōe que fit de expssis in rescripto. ¶ Circa hoc incidēter querit vtrū expssus in rescripto citatꝰ sine expressione aliorū possit excipere:ꝙ cōueniendi p clausulā nō fuerunt expssi.tenet Jo.an.ꝙ nō:si impetrās dicit se nolle alios vigore dicte clausule ɔuenire. Aduerte sentit em̄ ex hoc Jo.an.ꝙ per citationē expressi in rescripto clausula quidā alij:nō perdit vires q̄n sub ea īclusi possint postea citari:sed citatio expssi nō teneat nisi impetrās dixerit se nolle alios conuenire. Ego credo ꝙ valeat citatio de expsso:licz in citatiōe eius nō sint alij inclusi sub clausula declarati.tex.em̄ iste exigit expressionē inclusorum sub clausula in prima citatiōe fienda de ipis inclusis.ibi quoꝝ noīa in primo citatorio.s.eorūdē inclusoꝝ.s.vt sic referat̄ ad totū tex. q̄ nihil ɔstituit de expssis:sed totꝰ dz intelligi de inclusis:p isto intellectu facit rō sequēs ne locꝰ⁊c.q̄ refert̄ ad illos inclusos ⁊c. in eoꝝ citatorio exprimēdos.nā circa expssos nō cadit variatio ɔ quā puidet tex. Si ergo in pr̄io citatorio de eis fiendo exprimo vnū vel duos.⁊ nō alios quo ad eos rescriptū perdit vires:vt sentit glo.s.illoꝝ ⁊c.circa fi. Jtē ꝙ ad noīatum in rescripto expssio alioꝝ in sua citatiōe:formā igit̄ hic traditā de inclusis intelligo qua omissa quo ad ipos clausula pdit vires.sz tenere dz citatio d inclusis in tali citatorio declaratis. Jsta scribo titubās. qꝛ Jo.an.vel alius sic pertrāsit cū gl. ¶ Quinto quero post gl. fi.si vigore lr̄arū aplicarū gñalium ad pbendas quas duxerit acceptādas ⁊c.q̄s acceptauerit aliqd bn̄ficiū qd de iure non poterat:an poterit aliud acceptare.arguit ꝙ non:⁊ demum remittit Host.dicit ꝙ si acceptatio non tenuit variare pōt:al's secꝰ.ff. de optiōe legata.l.ij.§.j.⁊.ij. Jncidēter circa hoc reuocat in dubiū Jo.an.vtrū sup hoc.s.qd acceptatio nō valuerit debz expectare sn̄iam qua declaret̄ acceptatio nulla:videt̄ ꝙ sit necessaria sicut emptori a quo res euincit̄.nā al's sine sn̄ia componēdo vel compromittendo nō hz recursum de euictiōe:vt.l.si dictū.§.si cōpromisero.ff.de euic.ɔtrariū tenet ipe ⁊ aliud in emptore ꝙ i isto casu in quo cōmendādus est qui sn̄iam nō expectat:sed bonā fidez agnoscit:vt in.c.si bn̄ficia.de pben.j.eo.li. Similis est questio i cōpromissore siue executore qui puidit in vna eccl'ia ⁊ aliqua rōne nō fuit sortita effectū sua puisio:an poterit in alia puidere vr̄ ꝙ non:qꝛ functꝰ est officio suo.vt.l.vt si pponis.C.quō ⁊ qn̄ iud. Jnn.dixit ꝙ ante receptionē pōt variare re integra postꝙ v̄o receptus est subdistingue vtrū tenuit ⁊ nō pōt puidere i alia ecclesia quātūcūqz de facto molester̄. Aut nō tenuit ⁊ tūc pōt de quo per eū.s.de offi.deleg.in literis.⁊ ista faciūt qn̄ duo permutant sua beneficia:ab vno quoꝝ euincit̄ bn̄ficium permutatū:an possit ad suū hr̄e recursum. Dicvt.s.de pben.c.inter cetera. Jn alia materia si cui nō cōpletur ɔctus incōmutabiliter vtrū possit redire ad veterē actionē vel ad quid agere debeat.dic vt.s.de elec. cū inter.⁊ in.l.cū mota.C.de trāsac. Faciūt etiā pdicta ad qōnē de illo cui data est ptās eligēdi an possit aliū eligere si electio pma nō fuit sortita effectū:vel qꝛ nō tenuit vel qꝛ voluit ⁊ morte pue ntꝰ nō potuit acceptare. Dicvt no.in.c.si electio. ⁊.c.si cōpromissarius.de elec.j.e.⁊ p Dy.in.l.serui electiōe.de leg.j.⁊ p Cy. in.l.post aditā.C.de impube.⁊ alijs substi.

1 ☞ Processus aliqn̄ est nullus ⁊ tn̄ fit expensarū ɔdemnatio.
2 Officiū iudicis mercēnarium aliquando durat finita instantia cause principalis.
3 Habens debitorem obnoxiū ex pluribus causis an corā diuersis iudicibus eū trahere possit.
4 Actor an possit recōuenire reū corā diuersis ordinarijs.
5 Actiones dupliciter diuiduntur.
6 Judicium diuersum contra formā huius.ca.an valeat si non fuerit exceptum.

DIspendia. Diuidit̄ in duas. Jn pr̄ia ponitur ɔstitutiōis cā. Jn scda ɔstitutio ibi.decernimꝰ hec.scda duo facit. Primo puidet de actore ⁊ ɔtrafaciēti triplicē penaz imponit. Scdo de reo in quavnū casum excipiēs penaz pdictā repetit:ibi reus quoqz. Nota qꝛ ad iudicē spectat dispēdia litiū omni industria coarctare.⁊ hoc est qd dicit tex. ꝙ boni ptoris est dirimere lites:vt.l.quidā estimauerūt.ff.si cer.pe. sup persecutionē igit̄ litis iudicis officiū est latissimū vt in.l. ppriādū.in pn.C.de iud.⁊ ad hoc vide qd no. Jnn.s.de testi.vltra tertiā.⁊.c.post electionē.de ɔces.pbē. Jtē ꝙ plures qōnes iter eosdē debēt corā eisdē iudicibꝰ agitari ⁊ in reo ne possit actorē corā alio iudice trahere puisum est.C.de sen.⁊ interlo.om.iu.aut̄.cōsequēter.in actore vero ꝙ nō posset trahere reuz coram diuersis iudicibus super diuersis actibus nō erat prouisuz nisi in certis casibꝰ:vt in petitorio ⁊ possessorio per.l.nulli.C.de iud.⁊ in alijs de quibus in.l.j.⁊.ij.ff.de quibꝰ re.apud eundē iudi.ea. Jure vero canonico est puisum hic.et.s.e.c.fi.que capitula loquūtur in diuersis delegatis an idē in ordinarijs.j.subdaz. Et aduerte ꝙ iste tex.debet intelligi nō solū in delegatis a papa.sed etiā in delegatis ab alio ordinario inferiore:vt no. Spe.in ti.de rescr. psenta.§.fi.v̄.itē ꝙ ad diuersos.⁊ ibi vide alias qōnes ad materiā fm Jo.an. Jtē no.penā impetrātis ɔ eundē lr̄as ad diuersos iudices sup pluribus actionibꝰ.⁊ multo magis si super eadē re. nam alibi dicit lex ꝙ si quis reum traxerit coraz alio iudice super re in vno iudicio iam deducta:perdit causaz:vt est casus notabilis in.l.fi.in fi.C.de exer.tol. Quod tn̄ est speciale fauore libertatis:vt no. Bar.s.eo.ex tenore.⁊ Jo.an.in.d.c.si super.in glo. planū. Jn alijs vero causis dicvt no. Jnn.s.de ɔsti.cum tu.⁊.c.si duobus.de appel.⁊ vtrobiqz de ista exceptiōe litis pendentie. ⁊ per Bar.de eadem quo ad causas criminales in.l.j.ff.de sepul.

1 viola. ¶ † Jtē no.in versi.al's.qd quādoqz pcessus est nullus:⁊ tamē in eo fit condemnatio expensarū. Jncidenter quero detecta nullitate pcessus ppter defectum carentie iurisditionis q̄s facit istā cōdemnationē expeñ. Nunq̄d iudex impetratꝰ vr̄ ꝙ nō qꝛ detegit nō valere qd fecit.dic cōtra:qꝛ fuit cōpetens sup isto articulo:licet nō super causa principali:⁊ hoc no. Jo. andr.post Ber.s.c.fi.⁊ est tex.in cle.j.in fi.j.eo.⁊ est vtile hoc scire etiā qn̄ iudex est competēs.sed nō potest super principali procedere:qꝛ instantia est perempta. An super pteritis expēsis factis in illa instantia possit pnūciare in causa principali:dic per Cy.in.l.properandū.§.fi.C.de iud.in causa appellatiōis: videt̄ tex.ꝙ etiaz deserta appellatione possit fieri cōdēnatio expeñ.vt in.c.ex parte.S.s.e.⁊ in.c.cuz olim ppter.de priuile. Ex quibus infero ꝙ

2 est dare casus in quibꝰ durat officiū † iudicis mercēnariū finita instātia principalis cause ɔ regulā.l.iiij.C.deposi. ad qd vid notа.in.l.nō vtiqz.⁊.l.itē si verberatū.ff.de reivendi. Et aduerte ꝙ tex.iste loquit̄ in cōdemnatiōe expeñ. Ut tū aūt hoc casu veniat refectio dānoꝝ.glo.sup verbo expēsis dicit ꝙ sic:que aūt sit dif-

ferẽtia inter dãna ⁊ expensas: est tex.in.c.in nostra.de iniur. ⁊ h̊ verũ.s.ꝙ dãnoꝝ habeẽ ratio hic ⁊ vbicũqꝫ petuntur ꝓpter temerariã tractionẽ ad iudiciũ: vt.l.eũ qui temere.ff.de iudi. Si vero petãtur rõne victorie: sentit glo.ꝙ habeaẽ ratio expen.nõ damnoꝝ: vt.l.j.in fi.ff.de alie.iu.de quo ꝑ Cy.in.l.sancimꝰ.ff. de iudi. Si vero expense petanẽ rõne victorie vt rũ veniant tunc dãna. glo.notabilis sentit ꝙ nõ.in l.j.in fi.ff.de alie.iudi.mu.cã fa. de quo ꝑ Cy.in.l.sancimꝰ.C.de iud.⁊ plenius dixi in repe.c.finem litibus.de do.⁊ ꝯtu. Expeditis notabilibus restant etiã multa sparsim hic notata per Jo.an.que ad tres questiones ordinate redigã. Prima eñ de quibꝰ iudicibus diuersis loquiẽ tex.iste. Scdo de quibꝰ actionibꝰ. Tertio si ista exceptio non fuerit apposita: an valeat sñia ꝓcessus. ¶ Quantũ ad primã d̃ iudicibꝰ dic 3 cũ queriẽ vtrũ habẽs † debitorẽ suũ obnoxiũ ex vna.vel pluribꝰ causis siue actiõibꝰ: an possit eñ trahere corã diuersis iudicibꝰ. Sic distingue. Aut vult eñ sic trahere sup vna cã ⁊ nõ põt obstãte exceptiõe litis pendẽtis.vt dixi ⁊ remisi.⁊.in.iij.not. Aut vult eñ sic trahere corã diuersis iudicibꝰ ⁊ corã vnoquoqꝫ sup diuersis actionibꝰ siue rebꝰ. Et tũc aut corã diuersis ordinarijs. Aut corã diuersis delegatis. Aut corã vno delegato ⁊ vno ordinario Aut corã iudice principalis cause: ⁊ corã iudice appellationis. Aut corã ordinario siue delegato: ⁊ corã ꝯseruatore siue executore. oĩbꝰ eñ istis mẽbris dubitari põt.an vẽdicet sibi locũ ꝓuisio huiꝰ.c. Primo g̊ casu cũ corã diuersis ordinarijs pone exemplũ ĩ scholari ex pluribꝰ causis mihi obligato q̇ hꝫ tres iudices ordinarios: vt in auẽ.habita.C.ne fi. ꝓ pa.an coram vnoquoqꝫ potero ipm trahere sup vna cã. Ber.tenet ꝙ nõ possũ: sicut nec corã diuersis delegatis: vt hic.idẽ Jo.mo. Arch.ꝯtra vt refert h̊ Jo.an.sup gl.q̇d si corã.q̇ remittit ad id qd̃ ipe no.sup glo.quinta.vbi dicit in simili.|q.ꝙ ꝓpter idẽtitatẽ rõnis que hic poniẽ. de dispẽdijs litis vitãdis.⁊ ꝑ id qd̃ hẽ in.d.c.fi.ibi cõmodius ⁊c. habet locũ qd̃ hic dẽ vt corã eodẽ de oĩbus sit agendũ.nõ tñ habeat locũ pena huiꝰ.c.vltra casum suũ.ar.c.in penis.j.de reg.iu. dubia est mihi ista decisio ꝓpter id qd̃.j.dicã |post eñ in delegato ⁊ ordinario. Scdo casu principali qñ vult trahere corã diuersis delegatis ⁊ non põt.vt in isto tex.siue sint delegati pape siue ordinarioꝝ.vt dixi in.iij.nota.⁊ intellige ꝙ nõ põt durãte iudicio corã altero ex iudicibꝰ ꝑ diuersas literas impetratas.eo vero finito: an possit alijs vti. Ber.tenet ꝙ nõ. Alij cõtra.vt Gin. |Host.⁊ Spe. Archi.dicit ꝙ opi. Ber.forte est vera cũ tꝑe impetrationis oẽs questiones erãt exorte: al's sit vera opi.contraria. esset eñ absurdũ ꝙ si impetraui iudicẽ ꝯtra te aliũ q̃ ipm perpetuo impetrare nõ possim: quia ex hoc videreẽ talis inter nos ordinarius.certe de impetratiõe alterius: prima lite finita nõ credo dubiũ. Sed si pendẽte lite corã certis iudicibꝰ impetratis super alia lite alij impetrarenẽ: an prima lite finita valebũt iste litere secũde vel erũt nulle eo ipo qd̃ impetrate sunt lite pendẽte.gl. que incipit cũ effectu sentit ꝙ vsus pluriũ literarũ impetratarũ ad diuersos eodẽ tꝑe reddat ꝓcessum nullũ: nõ ipa impetratio. Idẽ Cõp.post Jo.mo.⁊ Frã.⁊ ꝓ hoc dixit Gui.de rescri.p̃nta. §.fi.v̾.quid si sup.ꝙ impetrãs duo rescripta ad diuersos ꝯ eundẽ sup duabꝰ personalibꝰ si solum vsus est vna illa finita poterit vti alia. |Host.ꝯ q̇ dicit hãc penam locũ habere ex sola impetratione etiã si reũ nõ traxerit.dũmodo de illa ꝯstare possit.s̃.e. ex tenore. Idẽ Arch. Jo.an.p̃dicta sic recitãs nil firmat: sed ꝓ ista opi. |Host.⁊ Archi.allego tex.in.l.iij.ĩ prin.ff.qd̃ quisqꝫ iur.vbi ꝯ impetrãtẽ ius iniquũ hꝫ locũ|illa pena: siue vsus fuerit siue nõ in ꝯriũ tñ facit ratio ⁊ mens huiꝰ.c.j.c.vlt.s̃.e.que intendunt coercere actorẽ ne trahat reũ corã diuersis iudicibꝰ eodẽ tꝑe: nã diuerso tꝑe quare nõ possit coram alio sicut coram illo nõ est dare rõnem. Considerata mẽte hoꝝ textuũ teneo cũ Spe.⁊ alijs ⁊ p̃sertim: q̄ ⁊ do. |Host.tenet alibi ꝙ ex rescripto impetrato nullũ ius oriẽ aduersario añq̃ ꝯ eũ fuerit facta p̃ntatio: vt ipe tenet ꝯ Inno.in.c.ex conquestione.de rest.spo.⁊ tex.hic sonat ꝙ cũ eodem tꝑe mouere voluerit questiones ad eosdẽ iudices imperare vrgeatur. Et absurdũ esset intelligere verbũ voluerit: scꝫ qñcũqꝫ quia sic semel impetratꝰ esset necessario adeũdus perpetuo: qd̃ esset absurduꝫ: ⁊ hoc de scdo mẽbro qñ coram diuersis delegatꝫ. ¶ Tertiũ mẽbrum est quando corã ordinario ⁊ corã delegatis vult quis diuersis personalibꝰ agere actionibꝰ. Berñ.tenet ꝙ habeat locũ qd̃ diciẽ in hoc.c.⁊.c.fi.s̃.e.vbi hoc tenet in glo. secus.nã si hoc nõ lꝫ reo.s.corã alio ordinario recõuenire actoreꝫ q̃ sub illo corã quo cõueniẽ.vt in auẽ.⁊ ꝯsequẽter.C.de sen.multominus dꝫ licere actori: vt.ff.de reg.iur.l.fauorabiliores. Sed 4 Inn.⁊ Comp.tenẽt ꝙ actor † põt recõuenire reũ coraꝫ diuersis ordinarijs lꝫ Jo.mo.ꝯtra vt dixi in primo mẽbro: ⁊ ideꝫ dicit in isto.§.ꝙ possit coram vno ordinario ⁊ alio delegato super realibus ⁊ personalibus: q̄ si aliud diceremꝰ per impetrationeꝫ vniꝰ iudicis preiudicareẽ nimis ordinarie potestati. si nõ posset reꝰ in alia causa ab impetrante trahi cõtra.c.vt debitus.de appel.

a ¶ In ꝑsonales. Ad. de do. Jaf. in ru.de ac. inst.⁊ quod actio realis daẽ cuilibꝫ successori ẽt singulari vide.l.ij.C.de pet.her.⁊.l. j.C.cõia de leg. bal.i.l. si abducta. C.de fur. et in quo loco sit ĩtẽtãda. bal.in.l.cuꝫ longi.C.de p̃scri. long. tempo.⁊ de actionibꝰ ꝑsonalibꝰ vide doc.⁊ maxime Albe. d̃ rosa. in.l. q̇s g̊ casus. ff.de pecu. et.in.l. fin. §.fi.de contrahẽ.emp. l.j.§.si hẽs. ff.ad senat. trebel.

⁊ sequeretur absurdũ: ꝙ super causa nõ cõmissa nõ haberet iste iudicem sub quo posset debitorẽ ꝯuenire: quia nõ coram illo delegato alterius cause: nõ istius: nõ coram ordinario: ⁊ sic impediretur ꝓsecutio iuris sui.nõ ob.regula fauorabiliores: quia loquitur respectu decisionis litis nõ respectu ordinatiõis iudicij in quo sibi est minus fauendũ iuxta no. in.l.de dic.ff.qui satisd. cog. Preterea reus debet magis astringi sub eodeꝫ litigare: q̄ presumitur ꝙ maliciose velit ad aliũ trahere tanq̃ volens prouocatus vlcisci ꝫm Jo.an.qd̃ bene probat.l.si idem cũ eodẽ.ff.de iurisdi.om.iud.que rationes inferũt ꝯtra id quod in primo membro dixi.s.ꝙ cogatur actor super omnibus personalibꝰ agere coram eodẽ ordinario.lꝫ posset corã diuersis vt dixi ibi. ¶ Quartum mẽbrum est qñ pendẽte causa appellatiõis corã vno iudice impetrato: volo alium impetrare in diuersa cã ꝯ eundeꝫ.⁊ tenet Jo.an.ꝙ possim: ⁊ intelligit istũ tex.dũ dicit questiones.s.principales. Idẽ Inn.⁊ Cõpo.qd̃ ꝯfirmat Jo.mo.rõne.nã si est appellatũ ab interlocutoria incertũ est pendẽte illo articulo: an debeat remanere iudex in causa principali.nã qñqꝫ remanet qñqꝫ nõ.iuxta not.in.c.vt debitus.de ap. |Hac igitur dubietate pendente nõ debet ad eũ impetrari: similiter si cognoscit de appel.a diffinitiua: q̄ nõ directe de principali: sed an bene an male fuerit appellatũ: vt.l.eos.C.de ap.⁊ ita tenet Jo.an.sup verbo questiones: etiã sup v̾bo ad diuersos. ¶ Quintũ membrũ est|cũ impetro vnũ ꝯseruatorẽ ꝯtra vnũ: vel vnũ executorẽ ⁊ ꝯ eundẽ aliuꝫ sup alia cã tenet etiã ꝙ possim: nec hꝫ locũ istud.c.rõ q̄ cõseruatores nõ habẽt iudiciariã cognitionẽ nisi oriaẽ ex ꝑsona aduersarij ꝯuenti aliqua exceptio: iuxta no.per Jo.and.in.c.j.sup verbo nec ad alia.de offi.deleg.j.eo.li. Ex istis q̇nqꝫ mẽbris apparet qñ locũ habeat ⁊ qñ nõ qd̃ in hoc.c.diciẽ de eodeꝫ iudice adeundo sup pluribꝰ questionibꝰ ab eodẽ ⁊ ꝯ eundeꝫ. Diuersi vero litigãtes ꝯtra eundẽ de eadẽ re an debeãt adire eundẽ iudicem vel possint adire diuersos vel cõpetentes ꝓuisum est iure veteri ffoꝝ.ff.de q̇.re.apud eun.iud.l.j.facit.l.iam tñ.§.fin .ff. iud.sol. ¶ Secũdo pricipaliter quero: q̄ tex.dicit plures ꝑsonales ⁊c. 5 vtrũ habeat locuꝫ in realibus. ¶ † Et p̃mitte ꝙ summa diuisio a actionũ in duo genera diuidiẽ: in ꝑsonales[a] ⁊ reales: inst.de ac. §.omniũ.vbi plene diciẽ vnde oriãtur.ad ꝓpositum ergo si volo vnũ cõuenire super diuersis rebus reivendicatiõe vtrum possim ad diuersos iudices impetrare vel astringar ad eosdem: vt diciẽ in hoc.c.glo.magna que incipit quasi secus.sentit ꝙ possim: nec habeat locũ ꝓuisio huius.c.quod loquitur in personalibꝰ: vt ex tex.patet. Jo.an.in nouella recitat opiniones Jo.mo.⁊ Arch. qui dicunt ꝙ vbi res de quibus agitur sunt in eodem territorio ex equitate huius.c.est dicendũ idem in realibus qd̃ hic dicitur in personalibꝰ: vt sicut ibi esset vnꝰ ordinariꝰ qui cognosceret de omnibꝰ: ita sit vnus delegatus.mens eñ ⁊ ratio huiꝰ.c.tendit ad tollendũ dispendia litiũ que ratio si cessaret etiam in realibꝰ cessaret etiã prouisio huius.c.dispendia.puta habeo debitorẽ obligatum hic boñ.in centũ.⁊ in anglia in mille diuersis personalibus actionibus: certe potero vbiqꝫ impetrare ꝓpter difficultatẽ ꝓductiõis testiũ corã vno delegato in altero ex p̃dictis locis.et ita tenet hic |Host.vbi se remittit ad summã.e.ti.§.cui p̃iudicet. sub.§.vbi añt.v̾.ꝙ si idẽ. Jo.an.circa questionẽ p̃dictã de actionibus realibꝰ fatetur ꝙ in rebus vbi est eadem equitas hec ꝯstitutio est seruãda: sed negat penã de qua hic loquitur locũ habere si ista cõstitutio nõ seruaẽ: ⁊ vide etiã per eũ hic.⁊ in.c.fi.s̃. eo. super glo.⁊ in realibus: ergo distingue: aut res sunt in eodẽ territorio.⁊ ista ꝯstitutio est seruanda: aut in diuersis: ⁊ tunc ad diuersos poterit impetrare: nec tamẽ erit locus huic questioni in realibus: ⁊ ita ibi refert. ¶ Tertio principaliter quero vtrum si nõ fuit exceptũ valeat iudicium diuersum cõtra formã huius.c. gl.que incipit in hoc ampliauit.ponit opi.vna est ꝙ valeat: quã vt refert Jo.an.in nouella.sequiẽ Comp.s̃.e.c.sup literis.⁊ Jo. mo.qui tamẽ subdũt ꝙ equius est ꝙ valeat sentẽtia ⁊ ꝓcessus.s. fauore rei ꝓ quo est inductũ principiũ huiꝰ questionis ⁊ in odiũ impetrãtis.ar.l.nec eo minꝰ.C.de ꝓcur.⁊ hoc tenet Frã.in reo p̃sente ⁊ tacente. |Host.⁊ Archi.ꝯtra: quia litere que nõ valent: vt dicit iste tex.non possunt ꝯsensu partiũ validari.c.significantibus.de offi.dele. Tunc eñ actus inualidus roboraẽ ꝯsensu qñ solẽnitas siue forma est inducta pricipaliter ꝓpter cõmodũ priuatorũ: secꝰ si ꝓpter publicã vtilitatem: vt in.c.si diligẽti. de foro cõp.vide etiã ad hoc qd̃ no.bar.in.l.j.ff.de leg.iij. Inno.tñ dicit ꝙ litere ꝯtra istud.c.impetrate possunt ratificari per expressum ꝯsensum: sed non per patientiã ⁊ taciturnitatem: quia patientia talis nõ inducit ꝓrogationẽ iurisditionis. Pati eñ magis videtur ꝓpter reuerentiã vel timorẽ q̃ velit eum aliquod ius cõferre: subdit tamen quod graue esset hic defendere: scꝫ ꝙ h̊ posset fieri expresse nõ tacite pro hoc vide qd̃ idem no.in.c.cũ cãm. de testi.⁊ in Spe.de cõpe.iu.adi.§.j.ver.q̇d si duo. Omisi vnaꝫ oppo.quam elice.ex glo.sed si reus ⁊c.videẽ eñ vt dicit glo.ista

cõstitutio

cõstitutio dãnosa actori: si re⁹ a iudice appellauerit super vna actiõe: nã tãq̃ sibi suspect⁹ nõ poterit sup alijs ꝓcedere: vt.s. de ap. ad hec. So. vt in gl. Utrũ aũt hoc sit verum scȝ ꝙ sola appellationis interiectio reddat iudicẽ a quo ꝓbabiliter suspectũ in alijs causis: habes hic ꝙ non in iã motis. In mouẽdis vo dic vt in.d.c. ad hoc per Jo.an. qui hic dicit ꝙ iudex impetratus sup vna personali in cã appellatiõis cognoscet de alijs motis coraȝ iudice a quo ratione cõnexitatis.s. de ꝯsti.c. translato. sicut de reconuẽtione ipe no. de mu.peti.c.j. in glo. reconuẽtio. ver. corã iudice. Ultimo no. vnũ verbuȝ nouelle ꝙ si causa simpliciter est cõmissa inter aliquos: ꝛ actũ est criminaliter lite finita agi poterit ciuiliter ex eadẽ causa corã eisdẽ iudicibus. qd intellige ĩ casu quo sñia lata in criminali nõ preiudicet in ciuili. qd qñ sit no. Cy. in.l.j.C. qñ ciuilis ac. in. iij.q. ꝛ vide in Spe. ti.j.§.j. ver. q̇d si princeps. Itẽ quid iuris si actor plures impetrauerit ꝛ diuersos cõtra hãc ꝯstitutionẽ: sed oẽs cõmittunt vni: vide in Spe. de rescrip. presenta.§. fi. ver. quid si in his.

1 ☞ Reus durante iudicio non potest contra actorẽ impetrare alinm iudicem.
2 Facultas reconueniendi a summo pontifice est beneficium reo concessum.
3 Judices delegati a sede apostolica pñt tanq̃ suspecti recusari.
4 Reus reconueniendo dicit̃ experiri.
5 Judiciũ dicit̃ habere longas moras.
6 Reus aliqñ recõuenit actorẽ super eo de quo iudex cognoscere nõ poterat nisi parte volente.
7 Accusans criminaliter interim ciuiliter reconueniri nõ potest.
8 Recõuẽtio an habeat locũ in causa appellationis.
9 Reconuẽtio an habeat locũ corã arbitro.
10 Reconuẽtio corã iudice delegato est a iure inducta.

Reus quoqȝ Prouisum est.s. de actore qui cogit̃ ꝯtra eundẽ super plurib⁹ actiõib⁹ ad eundem iudicẽ literas impetrare nũc prouidet circa reum vt cogatur litigare corã iudice impetrato ab actore. No. ibi iudicio ꝯtra ipm ꝙ eodẽ durãte iudicio reus † nõ põt cõtra actorẽ aliũ iudicẽ impetrare: sed de iure suo dȝ experiri coram iudice impetrato ab ipo actore vsqȝ aũt ad quod tps dicat̃ durare iudiciuȝ quo ad hoc: est gl. notabilis in.c.j. de mu.pe. finito vero iudicio potest reus ꝯuenire actorem per alias literas etiã pendẽte primo iudicio impetratas: vt no. Jo.an.s.c. pastoralis. in glo. si super. in fi. ꝛ vide in Spe. de reconuẽ.§.j. ver. quid si ipe. Iteȝ no. tex. dum dicit obnoxiũ sic indistincte. Ex quo dicũt quidã ꝙ qñcunqȝ ista obligatio superuenerit etiã pendẽte iudicio habet locum qd hic dicit̃ nõ ob. ꝙ non esset obnoxius tpe impetrati rescripti. ar.l. omniũ.ff. de ꝓcu. vbi procurator agens tenet̃ in causa reconuẽtionis dominũ defendere super rationibus postea exortis: multo magis ipe dominus tenetur super talib⁹ se defendere. Damasus.q.xij. tenet contrarium quia in rescriptis respicimus tps date. vt.s.c. eam te. ad hec.ff. de dam. infect.l. damni.§. si is. ꝛ hoc teneȝ Jo.an. fatetur tamẽ ꝙ si esset actũ ꝛ nõ exceptũ valeret processus ꝛ sententia: vt.l. si rem.§. fi.ff. de pig. act. ꝛ in.c. abbate. sane de regu. iur. que iura loquũtur cum agitur coraȝ ordinario licet sine actione. Item loquũtur in iure superueniente ex causa de p̄terito questio precedẽs loquitur cum ex causa post rescriptum exorta que nõ includebat̃ sup rescripto. ꝙ g̊ omissio exceptionis faciat eã includi non habet rationẽ: nisi dicas ꝙ ꝓrogatio que ex taciturnitate oritur operet̃ hoc qd non credo vt dixi.s. in. iij.q. in prin. ¶ Item nota ꝙ ꝓcedit libellus generalis dũ dicit obnoxiuȝ dixerit cõcor.l. si ex multis.C. de anna. ex. potest tñ peti declaratio generalitatis nisi causetur ab aduersario: vt.l.j.§. ꝙ autẽ.ff. quorũ le. ꝛ no. Inn. in.c. ꝯsti. de resti. in integ. Quid ergo si petita non fuerit ꝛ ex facto narrato in libello oriantur diuerse actiones habẽtes diuersam naturã fm quã habebit iudex ferre sententiã: vide notabiliter per Inn. in.c. cũ dilectus. de or.co. ꝛ per Cy. in.l. edita.C. de edẽ. ¶ † Itẽ no. ꝙ facultas reconueniendi a papa est beneficiũ reo cõcessum: ꝛ consistit in hoc beneficiũ: q2 vbi de iure deberet questio actoris pri⁹ ventilari ꝛ decidi per.l. qui prior.ff. de iudi. bñficio recõuentionis cõsequetur vt sua questio termінetur ꝛ ventiletur simul. cum alia prius mota: vt.d.c. cũ dilectus. de or. cogn. Ex hoc infert̃ ꝙ reus põt huic beneficio expresse ꝛ tacite renũciare: qd ptȝ: quia talis ordinis peruersio non reddit iudiciuȝ nullũ: vt.l.j.§. fi.ff. que sentẽtie sine ap. re. qd etiã ex eo ꝯtingit: quia licȝ peruersio ordinis vnius cause ad seipam reddat iudiciũ nullũ: sec⁹ est vni⁹ cause ad alterã: vt.l.j.C. de ap. ¶ † Iteȝ ꝙ iudices delegati a sede apostolica possunt tanq̃ suspecti recusari: vtrum autẽ añ recusationẽ ꝛ post possint subdelegare plene no. in.c. iudex. de offi. dele. j. eo. lib. Dubiũ facit: quia suspitio est vitiũ personale. nã concernẽs dignitatem: ideo eps cognoscit de suspitione opposita contra eius vicariũ: sed non de appellatione ꝓpter idẽnitatem tribunalis. vt in.c. si cõtra vnum. j. de offi. dele. Utrum autẽ valeat quod fieret a iudice post recusationem ꝓpositam. Inno. dicit ꝙ non meminit se legisse ꝙ nõ teneat processus delegati ꝛ etiam ordinarij recusati nisi ab eo appellet̃ vel alio modo legitimo causa eximatur a sua iurisditione. ꝯtrariũ tenet Host. vt no. in summa. de offi. dele. sub.§. nec illud. ver. quid sit effectus. ideȝ ꝯsuluit Bar. per.l.j.C. si quacũqȝ predi. pot. vbi allegans suspitionem hoc ipo eximitur a iurisditione iudicis. ꝛ per ꝯsequens non valet qd agit de hoc in Spe. de recu.§. qualiter. ver. sed q̇s cognoscet: ꝛ per Jo.an. post Inn. de appel.c. cũ spãli. ¶ † Iteȝ no. ꝙ reus reconueniẽdo dicit̃ experiri: ꝛ sic censetur actor vnde excõicatus qui repellitur ab agendo repellit̃ a reconueniendo. vt in.c. cum inter priorem. de ex. ¶ Itẽ not. tex. dum dicit valuerit. innuit eñ ꝙ ista impetratio nõ sit reo necessaria: quia beneficio reconuẽtionis potest ius suũ deducere corã iudice delegato coram quo trahit̃: vt in.c. ij.s. de mu.pe. ꝛ per hoc non approbo quod no. Jo.an. sub dubio forte. in.d.c.j. vbi dicit ꝙ coraȝ iudice delegato non habet locũ reconuẽtio post lit. ꝯtest. sine nouis literis de quo latius. j. subdam. ¶ Itẽ no. ꝙ eadẽ est pena actoris ꝛ rei. aliter impetrantiũ q̃ hic dicatur. ꝛ loquitur tex. quãdo coram iudice delegato pape vult etiã conuenire quis: qd nõ potest. vt hic dicit̃. Si vero corã ordinario reus deduceret ius suũ an valeat iudiciũ dic ꝙ sicut dixi.s. in prin.c. in actore. ¶ Quero extra glo. ꝛ doc. nos habemus ius antiquũ digestorũ: ius codicis. ius aut̃. ꝛ ius istud nouissimũ. ꝛ oĩa tractãt de ista reconuẽtione permissa corã iudice al's nõ cõpetente in dicta cã. quid ergo differt vnũ ius ab alio. Rñ. ꝙ quando conuẽtio ꝛ reconuentio fit sup eadem re ꝛ omni iure est idem: quia dicũt coram eodẽ iudice. Nec debȝ cause ꝯtinẽtia diuidi.l.j.ff. de qui. re. apud eũdem iud. ea. ꝛ.l. nulli.C. de iud. Hic tamẽ aduerte quia Inno. reuocat in dubiũ vtruȝ sup eadem re admittat̃ petitio rei ꝯtraria petitioni actoris. puta petit actor sñiam ꝯfirmari ꝛ reus conuẽtus petit eã infirmari: an possit: dic vt not. Inn. in.c. cũ ꝯtingat. de offi. deleg. vbi videt̃ tenere ꝙ non: ꝛ ibi cõtra eum allego alia iura. ¶ Item aduerte q2 licet nõ debeat diuidi: tñ si cõuent⁹ coram vno ꝯueniatur corã alio de eadẽ re ab eodem valebit scdȝ iudiciũ: qd dic vt no. Inn. in.c. cũ. M. ferrariẽsis. ad fi.s. de ꝯsti. ĩ q. ciuili. in criminali dic ꝑ Bar. in.l.j. de sepul. vio. ꝛ hoc de primo mẽbro: quãdo de eodẽ negocio vel de eadẽ re. Quãdoqȝ cõuentio ꝛ recõuẽtio fit sup diuersis rebus ꝛ causis: ꝛ tũc aut actor conuenit reum coram iudice ipius actoris in certa quãtitate: et tunc idem iuris quia reus poterit recõuenire actorẽ coram eodem iudice de illa quãtitate: ꝛ etiam de maiori nec põt corã alio vt.l. si idem cũ eodẽ.ff. de iudi. Quãdoqȝ actor cõuenit reũ corã iudice ipius actoris: quẽ tamen actor põt aliquo priuilegio declinare: ꝛ tunc idẽ omni iure qd apud eundẽ iudicem põt ꝛ debȝ fieri reconuẽtio. vt.l. ij.§. sed si agant.ff. de iudi. ꝛ.l. qui nõ cogũtur.ff. de iud. Quandoqȝ actor conuenit reũ coram iudice penitus non suo. s. ipius actoris: ꝛ tũc de iure veteri non reperiebat̃ posse reconuẽtio fieri: sed per ius.C.l. eũ. ꝛ.l. pap.C. de sen. ꝑmittebatur reo recõuenire volẽti. nõ aũt imponebat̃ sibi necessitas: nec prohibebat̃ ire ad alium iudicem. hodie per iura autenticorum imponit̃ reo necessitas: vt coram codeȝ iudice reconueniat si vult agere prima lite pendẽte: vt.d. aut̃. ꝛ ꝯsequenter. vbi p̄dicta dicit Bar. Sed dices quid ergo addit istud.c. ad illã autenticã. dic ꝙ nullitate ꝓcessus: quia al's valuisset coram alio si nõ fuisset opposita exceptio. Sed ea etiã pretermissa vel omissa nõ valet: vt in isto.c. quod intellige verũ in casu suo. s. cuȝ reus corã alio iudice per alias literas impetratas trahit actorẽ in cã. Sȝ si coram ordinario valet si exceptio nõ opponat̃: vt ipe no. in.d. aut̃. circa fi. ꝛ ita tenet hic Jo.an. sup gl. forte ponit hec duo ibi dici posset. ¶ Uenio ad glo. forte ponit ꝛc. ꝛ quero scd̊o q̇d vult iste tex. dũ dicit ꝯuentionis ꝛ reconnentionis ꝛc. dic vt in ea. sed Fran. dixit ꝑ hũc tex. reprobari opi. Jo.an. ꝛ alioꝝ q̇ dixerũt reconuentionẽ fieri debere in prin. litis ꝛ statim post. ꝛ approbari opi. Jo. Bal. ꝛ Odo. tenentiũ ꝙ durãte iudicio fieri poterat: vt ipe no. in.d. aut̃. ꝛ ꝯsequenter. Quorũ opi. sequit̃ Ber.s. de mu.pe.c.j. vbi Jo.an. refert ꝯtrarias opi. ꝛ Hosti. Ber. reducit eas ad ꝯcordiã distinguẽdo sic: aut reus vult ꝯuenire actorẽ cuȝ priuilegio reconuẽtionis. s. vt simul tractent̃ ꝛ terminent̃: ꝛ põt incõtinenti nõ ex interuallo. Nam si posset ex interuallo reconuenire quõ possent simul ventilari: cũ forte causa prima sit prope finẽ: ꝛ aliã nunc mouet re⁹ ergo tractabat̃ sine.d. priuilegio. Si vero incontinẽti recõueniat habebit dictũ priuilegiũ verbũ reconuẽtionis hic positum stat ꝓprie cũ incontinenti reconuenit. Si vero ex interuallo tũc põt dici conuẽtio: haberet tñ ista conuẽtio facta pendẽte primo iudicio naturam reconuentiõis in hoc. q2 est competens iudex contra actorem qui al's non esset sed nõ cũ illo priuilegio vt eadem sententia terminet̃. Et ita sentit Bar. in predicta aut̃. cuius opi. hic reprobatur. Ideȝ sentit

Jo.an.in cle.sepe.de ver.sig.super verbo exordio:nō tamē clare
loquitur.dicit eñ licet qñqꝫ ꝯuenire possit actorē ⁊c. Pondera
verbū quādoqꝫ quasi per hoc innuat ꝙ ex interuallo sibi conue
niat actorē:quādo iudex aditus sup causa principali est al's iu-
dex ordinarius ipius actoris:al's nō posset recōueniri ex inter-
uallo sine nouis literis:⁊ dicit Jo.andr.allegādo tñ.s̄.eo.c.j.in
nouella.ad fi.do.Jo.cal.refert Host.tenere hanc opi. p̄cise.s.ꝙ
nō possit ex interuallo sine nouis literis.⁊ ip̄e not.in illo.c. Ad
idē a Jo.cal.⁊ sequitur in.d.c.j.in addi.⁊ dicit sic de facto obti-
nuisse.Ego put dixi.s̄.in.vij.notabili nō approbo istā opi.naꝫ
primo ꝯtra tex.huius.c.in quo verbū eodem durante iudicio re
fertur ad verbū recōuentiōis bñficio.⁊ ad verbū cōuentiōis:⁊ v̄
bum principale oratiōis vtriusqꝫ verbi subsequit:de iure suo dꝫ
apud eosdē iudices experiri ⁊c.nec salua ratiōe recti sermonis ⁊
cōtinuate oratiōis potest verbū precedēs durante iudicio ⁊c.re
ferri magis ad cām conuentiōis q̄ recōuentionis.ad duo ergo
relatū etiā diuerse nature intelligā vniformiter:vt.l.iam hoc iu-
re.ff.de vul.⁊ pup.Itē vt dixi verbū maluerit qd̄ sonat i arbitriū
liberū eligendi hoc vel illud videtur cōcedere electioneꝫ ipi reo:
vel velit nouas literas impetrare:vel per impetratas per acto-
rem eū recōuenire:⁊ ꝙ illud impetrare nouas literas non sit ne
cessariū nisi causaliter.sentit glos.sup v̄bo literas:puta cōis est
opinio ꝙ conuentus in causa summaria possit recōuenire in or-
dinaria absqꝫ tamē priuilegio recōuentionis insimul ꝓcedēdo:
vt no.Bar.in.d.auť.⁊ ꝯsequenter.⁊ Cy.ibi ad fi.⁊ Bal.ergo ⁊
cū reconuentio fit:ex interuallo videtur fieri posse:vt qd̄ pōt na
tura cause possit interuallū temporis.ar.l.miles ita.§.⁊ quia di
5 xim⁹.ff.de mi.te. ¶ † Preterea cū iudiciuꝫ habeat longas mo
ras:vt.l.eo tempore.de pecu.ꝙ pendente lite mota per actorem
reus nō possit cum recōuenire coram aliquo:poterit nimis dif-
ferre:q2 lis durat quādoqꝫ.xl.annis.c.cum literis. de in integ.
resti.nam cū aliū q̄ corā quo conuenitur non habeat:nec trahe
re actorē possit:vt in illo.c.⁊ auť.⁊ ꝯsequēter.C.de sen. absurdū
esset dicere ꝙ posset in prosecutiōe iuris finē iudicij ꝯtra eū mo
ti expectare:vel eū arctare ad impetrationē literarū corā eisdeꝫ
iudicibus:⁊ iste tex.eū adhuc non arctat sed relinquit eius libe
ro arbitrio.dū dicit maluerit ⁊c.Et hoc habꝫ equitatē.Nā post
q̄ actor ꝯtra ip̄m reū obtinuit coram eodē iudice litigare etiaꝫ
si ex interuallo velit experiri:cōmodius ⁊ equius est ꝙ per lr̄as
iam impetratas recōueniat q̄ per literas nouiter impetrādas
non sine sumptibus ⁊ dispēdijs in accessu ad curiam ꝯtra ratio-
nem ⁊ mentē istius.c. ¶ Secundo querit vtrū quod hic dicit in
reo ꝙ debet ad eundem delegatum literas impetrare ꝯtra acto
rem:habeat locū si vult actorē coram ordinario conuenire:tenet
ꝙ nō habet locū. In nouella dicit ꝙ huic opinioni fortiter con
tradicit auť.⁊ cōsequēter.que simpliciter necessitat reū ad adeū
dum eundē iudicē coram quo cōuenitur. Et ideo cōcludit Joā.
an.ꝙ habeat locū ista ꝓuisio etiā in ordinario:vt adiri non pos
sit per eū coram delegato conuentū.si tamē conuenerit loc⁹ erit
huic pene nullitatis processus:sed valebit si nō fuerit opposita
exceptio s̄m eū.⁊ dixi.s̄.s̄m Bar. ¶ Venio ad glo. que incipit
forte est ⁊c.quā recito opponendo tex.iste pendente iudicio per
mittit in causa reconuētionis eosdem iudices impetrare:sed cō
tra.frustra precib⁹ impetratur qd̄ de iure cōi cōceditur.l.j.C.de
thesau.li.x.Sed reus sine alia impetratione poterat actorē co-
ram eisdē iudicib⁹ recōuenire.vt.c.j.s̄.de mu.pe.ergo nō debuit
hic papa superuacuā impetrationē persuadere ꝯtra.l.nō cogen
dum.§.sabinus.ff.de ꝓcura.⁊.l.stipulatio.§.diuus.vt le.no.ca.
So.vt in gl.que sentit ꝙ recōuentio nō ꝓcedit in causa de qua
iudex conuētionis iudicare nō posset:quod tenet Inn.in.c.j.in
prin.s̄.de mu.pe.⁊ Guil.in Spe.de recōuen.§.j. post prin.⁊.§.
ij.ver.⁊ trado.⁊ cōiter oēs canoniste.Accur.ꝯtra in.d.auť.⁊ cō-
sequēter per.l.quotiens.C.de iudi.ad hanc respondet Spec.ꝙ
aliud est per modū exceptionis deducere in iudiciuꝫ causam de
qua principaliter cognoscere nō posset:⁊ hoc est ꝑmissum.aliud
est eā deducere per viā reconuētionis:⁊ hoc nō permittit. Pro
accur.videtur casus in.l.si idē cū eodē.§.ꝙ si mutue.ff.de iuris.
om.iu.vbi de causa in qua nō est competēs reputatur cōpetens
si per modū reconuētionis in iudicio deducatur vbi etiā text.in
corpore vnde sumitur illa auť.nam ibi lex facit eū competentem
iudicē in vtraqꝫ causa.quid dicemus.Bar.reducit ad cōcordiā
6 distinguēdo sic. ¶ † Quādoqꝫ reus recōuenit actorē sup eo de
quo iudex nō poterat cognoscere nisi parte volēte vel prorogā-
te iurisditionē:tūc recōuētio fieri p̄t.vt.d.§.ꝙ si mutue.⁊.l.ij.§.
sed si agat.ff.de iudi.ratio est:q2 per electionē actor sibi preiudi
cat:⁊ debet pati habere eū in iudicē ꝯtra se:vt dicit tex.in.l.cum
pap.vbi dicit ꝙ debet pati:sed hoc nō debet pati si nō recōueni
tur actor sup re vel causa de qua iudex nō posset cognoscere etiā
vtraqꝫ parte volēte.puta iudex laic⁹ de cā eccl'iastica vel bñficia-
li:⁊ tūc nō est locus reconuētioni:⁊ ita loquit opi. canonistarū.

a ¶ Ad idē. Not. hanc opi.quā tenet bart.in auť.⁊ ꝯseq̄nter.C.d̄ sentē.⁊ interlo. om.iudi. in fi.iiij.col.et in p̄nc.v. et Inn. vt refert Pan.i c.j.de mut. peti. in.iiij. col.per plures ratiōes ip̄e tñ pan. ibi in.vj.colū.tenet ꝯ-triū videlicꝫ ꝙ recōuētō ēt q̊ ad effectū ꝓroga-tū nō p̄t fieri nisi añ litē ꝯtest. vel statim post ⁊ etiā idem qd̄ Pano. tenet h̄ domi,in vl.co.

nam tūc cessat rō conuētionis ⁊ reconuētionis qd̄ dꝫ pati ⁊c.sed
hic licet actor velit pati:nō tamē patit natura cause. Et sic loq̄-
tur.l.cū pap.Super rebus ḡ que al's non cadūt sub iurisditiōe
vtrū habeat locū reconuētio bona videt p̄dicta cōsideratio bar
to.sed q̄d dices in personis al's exemptis iurisditiōe iudicis an
si corā eo agūt:poterūt recōueniri.pone exemplū in clerico agē
te corā iudice laico ꝯ laicū ꝓut debet: vt.c.si cleric⁹ ꝯ laicum.de
fo.cōpe.an corā eo tenebitur rñdere in cā reconuētionis:vulga-
ris est questio in qua varij varia sentiūt:vt refert Jo.an.in.c. at
si clerici.de iud.⁊ Archi.pleni⁹ in.c.j.de cle.cō.eo.li. Legiste in
d.auť.vbi Cy.post Pe.ꝯcordat cū Archi.videlicꝫ ꝙ nō possit.
Bar.ꝯcor.cū Ber.ꝙ possit.⁊ ideꝫ do.Jo.cal.Idē ego tenui in
d.c.at si clerici.est eñ illa prorogatio iurisditionis inducta ꝑ.l.
sine facto agētis:⁊ certū est ꝙ lex ꝓrogat forū clericorū ad aliuꝫ
ep̄m q̄ suū.s.si ꝯtraxerūt in alia diocesi:vt no.Inn.in.c.cuꝫ dile
cti.de fo.compe. ¶ Circa causas in quib⁹ iudex corā quo fit re-
conuētio est competens:reuocāt hoc in dubiū vtrū actor possit
reconueniri de cā criminali:dic vt not.Jo.an.post Inn.in.d.c.j.
de mu.pe.⁊ pleni⁹ ꝑ Bar.in.d.auť.⁊ ꝯsequēter.vbi de h̄ videas.
¶ Descendo ad glo.pe.⁊ quero tertio qñ sit veruꝫ qd̄ dicit in h̄
c.ꝙ re⁹ recusando iudicē impetratū ab actore nō cogit ad eūdē
impetrare.dicit glo.qñ a principio nō ꝯsensit in euꝫ vel superue
nit cā recusandi.Si ergo corā eo litigare incepit nō pōt eū recu
sare in causa reconuētionis.simile dicas in actore qui eū elegit
ideo recusare non pōt:vt.d.auť.⁊ ꝯsequēter.⁊.l.cū pap. Et h̄ ve
rū ꝙ actor nō pōt eū recusare aliquo priuilegio qd̄ eximat per-
sonā actoris ab illa iurisditione.Sed priuilegio cause bene po
test recusare reconuenientē.puta ille qui agit de spoliatiōe ⁊ pe
tit restitutionē:si reconueniat pōt opponere ꝙ nō potest recon
ueniri donec restituat:vt.l.si quis ad se fundū.ad.l.iul'.de vi.⁊.c.
cum dilectus.⁊.c.fi.de ordi.cog. ¶ Item in causa depositi cōuē
tus non possit recōuenire:vt.l.fi.C.de compē.Idē in criminali:
7 q2 accusans criminaliter † interim nō pōt reconueniri ciuiliter:
vt.l.fi.de ord.iudi.his casibus priuilegio cause excludit recōuē
tio. ¶ Sed super glo.in qua dicit ꝙ in materia reconuētionis
debēt cause simul tractari ⁊ eadē sñia terminari:vt.c.cū dilectus
⁊.c.j.de mu.pe. Quero quid iuris si illa discussio sic simul nō po
test contingere:puta q2 vna est summaria altera ordinaria ita ꝙ
prima breues hec scd̄a dilationes longiores exposcit vt.c.sepe.
de ver.signi.in cle.vel pone ꝙ dubia statim liquēt in vna forte ꝑ
confessionē partis vel instrumēta indubitata.alia vero tractatū
longum exigit. Istis eñ exemplis ⁊ similibus ista mixta exami-
natio non potest cadere.vtrum ergo decisio cause liquide diffe-
retur ꝓpter alteram dubiam ⁊ prolixam:vel vtrum in primo exē-
plo recedemus a natura cause summarie vt ꝓpter reliquā retar-
detur:videt ꝙ nō:q2 boni p̄toris est lites dirimere:vt.l.quidaꝫ
si cer.pe.⁊ sic ꝯtingeret ꝯtrariū eius qd̄ attēdit iuris lator.s.ad
celerē litiū expeditionē ⁊ effugiēdo dispendia:vt in isto.c.⁊.c.fi-
nem litib⁹.s̄.de dolo ⁊ ꝯtu.⁊.l.ꝓperandū.in prin.C.de iud.in pri
mo dubio:videtur ꝙ beneficio cause summarie ordinaria in eo-
dem iudicio deducta sit censenda similis nature:vt in.ca.ij.s̄.de
mu.pe.vbi reuocatio appellatiōis in conuētione extenditur ad
reconuentionē.alij aliter dicūt.vt no.Jo.an.in.d.cle.sepe.§.ve-
rum.q2 ibi Jo.an.distinguit:quia aut ordinari⁹ vel delegat⁹ co
gnoscit de causa que in sui natura est summaria:⁊ non habet lo-
cum reconuētio in causa ordinaria:⁊ in hoc est vera opi.Innoc.
aut delegat⁹ cognoscit de causa que est summaria per rescriptū
principis.⁊ tūc aut concessum ꝓprio motu ⁊ ideꝫ qd̄.s̄.ꝙ nō ha
beat locū recōuentio:⁊ ꝓcedi possit in ea summarie sicut in cau-
sa conuētionis vigore talis rescripti ad impetrationē cōcessi.ar
gu.d.c.j.de mu.pe.⁊.l.j.ff.qd̄ quisqꝫ iur.vide etiā ꝑ Bart. in.d.
auť.⁊ ꝯsequēter.vbi dicit ꝙ habet locū reconuētio:sed non cuꝫ
illo beneficio vt eadem sñia terminetur.vide tñ oīno Jo.and. in
d.§.veruꝫ.Sub alio dubio cū de vna prius liquet q̄ alia.altero
ex predictis modis dicit Inno.ꝙ poterunt diuidi sententie ꝓ-
pter difficultatē probationū ⁊ efficaciam exceptionum .ar.C.de
cōpen.l.fi.⁊ qd̄ no.Jo.an.post Inn.de duob⁹ petentibus ꝓbaꝫ
in rubrica de spō.duo.Alij dicūt ꝙ ꝓpter recōuētionis naturaꝫ
q̄uis vni parti cōpetenti exceptio sit ⁊ nō alteri:⁊ q̄uis sint faci
les ꝓbationes ex vna parte ex alia difficiles:necesse erit seruare
qd̄ est de natura conuentiōis in cognoscēdo ⁊ diffiniēdo. q̄ opi.
s̄m Host.magis conuenit subtilitati iuris:licꝫ equior sit prima
Jo.an.remittit ad not.per eū in Spec.de reconuē.§.videnduꝫ.
sup verbo si iudex.⁊ hoc qd̄ dixi ip̄e refert in.d.c.cuꝫ dilect⁹.sup
verbo appellat. ¶ Ad illud dubiū cū super vna est appellatum:
q2 lata est sñia.dicit Host.ꝙ tūc nō terminabūtur:vna sentētia
habet ergo locū qd̄ de vna sentētia dicit quando non est ab alte
ra appellatū.dicit Jo.an.ꝯtrarium puto ad quod facit decr.au
ditis.de ꝓcur.⁊ quid iuris si a sentētia lata sup vna fuerit appel
latum:an differetur executio donec feratur sñia super alia, tan-
git Jo.an.

git Jo.an.in.d.c.cū dilectus.sup gl.si isti.⁊ ista tangit que sunt
8 vtilia ⁊ maiori examinatione digna si tp̄s pateret. ¶ † Quero
a vtrū in causa appellatiōis habeat locū recōuentio^a Bar.ꝙ nō
per.l.ij.§.hi qui.ff.de iud.⁊.l.j.ff.eum qui app.in prouin.defen.
Quid si agat̄ officio iudicis vtrū sit locus recōuentioni.tex.est
9 ꝙ sic in.l.j.in fi.ff.de var ⁊ extraor.cog. ¶ † Ultimo quero vtrū
corā arbitro sit locus recōuentiōi.tex.est ꝙ nō in.c.dilectus.de
arbi. Ratio est dicit Bar.ꝙ cessat rō legis cū pap.nō em̄ actor
magis ꝙ re⁹ illū iudicē elegit sed vterqꝫ simul. Ex quo cōcludit
ꝙ si aliquis esset delegat⁹ de ꝯsensu vtriusqꝫ partis ꝙ coram eo
delegato nō esset loc⁹ recōuentiōi postꝙ̄ ambo elegerūt ⁊ ita cō
cludit in.d.aut.⁊ ꝯsequēter.ad fi. Illud est nouū dictum de quo
dubito an sit verū: qꝛ similitudo de delegato vtriusqꝫ cōsensu ad
arbitrū nō videt̄ bona.nā ideo cessare videt̄ recōuentio in arbi
tro: quia caret iurisditiōe: vt.l.pretor ait.§.j.ff.de re iud.finien
te igit̄ iurisditiōe cessat tacita iuris ꝓrogatio: que per recōuen
tionē induscit̄ vt dicit hic in fi. glo.ij.qd̄ sec⁹ est in iudice delega
to qui hꝫ iurisditionē: vt.l.⁊ qꝛ.ff.de iur.om.iud.in eo igit̄ qd̄ hꝫ
iuris subsistentiā cadit argumentū ꝑ ꝓrogationē.nō aūt in eo qd̄
nō subsistit: vt no.bar.in fi. in.l.cū quidam.ff.de libe.⁊ posthu.
10 ¶ † Preterea recōuētio corā iudice delegato est inducta a iu
re: vt.d.c.j.de mu.pe.cōuentio igit̄ partiū accedēs ad delegatio
nē vestit̄ vestimēto iuris ⁊ qd̄ de iure inest dispōni ꝯsensus ptiū
nō excludit: sed includit.ff.de vsur.l.si stip.⁊.l.vno loco. ¶ Itē si
nō posset dicto casu recōuenire.ergo posset actorē trahere corā
iudice suo.s.ipi⁹ actoris.⁊ sequeret̄ absurdū ꝙ iste cause tracta
rētur corā diuersis iudicib⁹ ꝯtra mentē istius.c.⁊ omniū iurium
de recōuentiōe loquentiū qd̄ videt̄ absurduꝫ.teneo igitur ꝙ di
cto casu habeat locū recōuentio. Pe.de ancha.

1 ☞ Papa aliqñ scribit per verba necessitatē importātia.
2 Papa statutorū obseruātias remouere pōt.
3 Statuētes possunt sua statuta iuramēto firmare.
4 Electio canonicorū in ecclesijs collegiatis ad quē spectet.
5 Scholaris qui post solutā matriculā recessit ⁊ tādeꝫ redijt an cē
sebitur scholaris nouus.

Cum aliquibus

¶ Ponit questionē quā scđo distinguen
do soluit.ibi ⁊ canonicoꝝ. ¶ † No.ꝙ papa qñqꝫ scri
1 bit per verba importātia necessitatē: qñqꝫ merā volun
tatem.ad hoc.l.sepe.ff.de offi.p̄si.vbi quid iuris.de verbis istis
importantib⁹ liberū arbitriū vel necessitatē qñ ꝓferūtur in vlti
2 mis volūtatibus ꝯtractibus ⁊ rescriptis. ¶ † Itē ꝙ papa remo
uere pōt statutorū obstantias ⁊ quecūqꝫ alia ad certū actū: sicut
⁊ in totū perimere.s̄.ti.j.c.j.in fi.⁊ cle.dudū.de sepult.ad finem.
3 ¶ † Itē ꝙ statuētes pñt sua statuta firmare iuramēto adiectio
ne penarū ⁊ ꝯfirmatiōe apl̄ica. Utrū aūt ista vincula impediant
renouationē ipoꝝ statutoꝝ de iuramēto: dic vt.c.dilecto.de pre
ben.vbi etiā de vinculo ꝯfirmatiōis apl̄ice.que nō videt̄ impedi
re: vt.l.omniū.C.de testa. ¶ Itē innuit tex.ꝙ gr̄a apl̄ica in qua
nō fit mētio de statutis ⁊ ꝯsuetudinibus eccl̄ie nō valet qñ obsta
rent gratie: qꝛ papa in dubio nō videt̄ velle talibus derogare si
cut nec legē generalē cōdendo videt̄ ipa renouare: vt.s̄.ti.j.c.j.⁊
c.ꝯsti.s̄.eo. ¶ Itē ꝙ qñqꝫ receptio canonicoꝝ pertinet quibus
4 scribit̄: qñqꝫ nō. ¶ † Circa hoc ergo incidenter querit̄ in eccle
sijs collegiatis nō cathedralibus ad quē spectet electio canoni
corū vtrū ad ep̄m an vero ad prelatū ⁊ capituluꝫ eccl̄ie. Uidet̄ ꝙ
ad ep̄m solū vel saltē cū ꝯsilio sui capituli: vt.i.c.qm̄.vt ait de vi.⁊
ho.cle.⁊.x.q.j.regēda ibi vel ceteros clericos cū dei timore pre
ui.⁊.C.de epi.⁊ cle.l.in eccl̄ia.in fi.per quam.l.tenet Archi.hāc
partē.xxij.q.j.§.vlt. Scđo arguit̄ ꝙ ad prelatum ⁊ capitulū illi⁹
eccl̄ie collegiate.per.c.fi.de regula.i.eo.quā opi.tenet Host.s̄.
de insti.c.ij. Tertio arguit̄ ꝙ ad capitulū ⁊ prelatū illius ecclesie
pertineat electio.⁊ ad ep̄m ꝯfirmatio.arg.eoꝝ que no.hic Hos.
s̄.de offi.vica.ad hoc.⁊ de statu mo.c.fi.in fi. Hanc partē ꝯsulē
do tenuit.d.Federi.de senis ꝯsil.xxxiij.tali ratione: sicut em̄ ex
dotatione ecclesie querit quis sibi ius patronatus: vt.s̄.de iure
patro.nobis.per totū: ita ⁊ ecclesia de cuius bonis cōstruitur p̄
benda ⁊ nouus titulus in eadē creatur.debꝫ sibi queri ius istud
eligēdi ⁊ presentādi.ad hec de eccl.edi.c.iij. ¶ Ulteri⁹ circa istā
receptionē in canonicos ꝑ l̄ras apl̄icas dubitari pōt: vtrum de
beat esse collegialis sicut illa que fit a capitulo: an vo sufficiat
singularis: hodie forte ab vno cras ab alio.et est h̄ vtile scire qñ
in literis pape vel executoris sui est adiecta pena ꝯtra resistētes
in quā forte aliqui nollēt incidere. Dic ꝙ regulariter non vale
ret receptio facta ab isto vel ab alio postꝙ̄ scribit̄ collegio.xij.
q.iij.q̇ manumittit̄.hoc fallit qñ ius capituli recidisset in vnum:
forte qꝛ sūt alij negligētes ⁊ nil ostēdētes quare nō debeat imple
ri: vt.i.de his q̇ fi.a ma.par.ca.c.j. Dicit etiā Inn.ꝙ si papa ꝯtu
lit p̄bendā quilibet eā poterit recipe cū iam sit illi ius quesituꝫ.
alle.de accu.accedēs.⁊ ita no.in.c.bone.s̄.de postu.⁊.c.eaꝫ te.s̄.

eodem. ¶ Iteꝫ ꝙ illi quibus scribit̄ per literas facultatis vt re
cipiāt aliquē in eccl̄ia pñt recipere in eccl̄ia aliena: qd̄ intellige
qñ papa sic scribit ex certa sc̄ia.nā in dubio scribēdo vni de bn̄fi
cio nō spectāte ad eius collationē nō videt̄ valere gr̄a tanꝙ̄ sur
repticia: qd̄ dic vt subtiliter tangit Inn.in.c.eā te.s̄.eo. ¶ Iteꝫ
si quis hꝫ ptātem sup actū ligatā ⁊ impeditā aliquo impedimen
to: lꝫ tertius amoueat istud obstaculuꝫ: actus q̇ gerit̄ sumit effe
ctū ⁊ deriuationē a prima causa.nō ab illo qui obstaculum amo
uit.ponit Jo.an.exemplū in ligato pedes ⁊ manus qui soluitur a
⁊ postea scribit vel ambulat: lꝫ em̄ hoc faciat ministerio soluētis
ipse tñ facit nō dissoluēs.ita hic lꝫ remotio impedimēti sit pape
nō tñ receptio. Arch.ponit exemplū in illo qui obtinuit reuoca
ri suspēsionē capituli ⁊ per capitulū postea recipit̄: ista sunt exē
pla naturalia licꝫ in severa. De iure ciuili habes exēpla optima
cum aliqua dispositio pura per cōditionem vel aliter ex postfa
cto reformatur: sed postea talis cōditio vel reformatio submoue
tur: talis nāqꝫ dispositio redit ad suam naturam primeuā: vt.l.si
vnus.§.pactus.in fi.ff.de pac.ibi forme sue redditur.⁊.ff.q̇ mo.
pigno.vel hypo.sol.l.voluntate.in fi.in pristinā causam res re
dit ad idem.l.filio qui patri.de libe.⁊ posthu.ibi nō translat⁹.sꝫ
redditus videretur.⁊ hec vera quando nō in totum prior disposi
tio erat sublata: sed aliquo obstaculo prepedita. Si vero in to
tum erat sublata licꝫ postea renouetur nō denominatur amodo
ab antiqua dispositiōe: sed noua: vt in.c.ex transmissa.de renū.
⁊ dicto.§.pactus ne repeteret: super cuius.§.consideratione vr̄
fundari subtilitas huius.c. Et faciunt ista ad questionem de be
neficio suppresso: sed postmodū renouato an censebitur nouum
beneficium vel antiquum: de quo in cle.literas.i.eo.⁊ quod not.
in.c.cum accessissent.de consti.in glo.vlt.⁊.c.significauit.de cen
si.faciunt etiam ad questionē feudi ꝓpter feloniam amissi.sed a
domino restituti: an censebit̄ nouum vel antiquū feudū.de quo
in.l.qd̄ dicit̄.ff.de impensis.⁊ ista habent locum qñ superior vel
impedimētum ab inferiore amouet vel sibi quod perdidit resti
tuit a quo iporum denominetur act⁹ qui postea geritur. Quid
ergo si superior mādet inferiori ꝙ faciat id qd̄ poterat facere iu
re suo a quo denominabit̄ istud factum.dico ꝙ si facere poterat
ex gratia nō ex debito denominabitur a mādante.puta mādat
ep̄o ꝙ cōferat vni vnū beneficiū qd̄ facere poterat: sed non tene
batur magis illi ꝙ̄ alteri: ⁊ ita loquit̄.c.dilectus.de p̄bē.⁊ glo.h̄
super verbo ꝯcedimus. Si vero illud idem qd̄ si p̄cipitur facere
necessario tenebat̄.puta administrare iustitiam inter subditos
suos.si papa hoc sibi mādet actus sumet denominationē ab ipo
ordinario nō a papa.vt.c.lꝫ.⁊.c.pe.de offi.ord.ad hoc.l.si seruo
fideicōmissario.ff.de her.insti.⁊.l.vnū ex familia.de leg.ij.in rō
ne sui. Et vide glo.subtilē in.c.illi q̇.de p̄ben.i.e. ꝯsiderandū est
g̊ an iura sint oppressa siue extincta.⁊ ista renata cēsentur noua:
an vero sint in suspenso retēta siue aliquo obstaculo prepedita ⁊
ista amoto tali obstaculo redeūt ad naturā primā.facit.l.illa in
stitutio.de her.insti.⁊ ad istā ꝯsiderationē sit aliquid nouum vel
antiquū.vide in decima colla.de vasallo decrepite etatis qui be
neficio renū.c.j.⁊ qd̄ leg.⁊ no.i.c.ꝙuis.faciunt ⁊ ista de scholari
qui post solutā matriculā recessit de studio ⁊ postea redijt an cen
5 sebitur † scholaris^b nouus ita ꝙ soluere teneat̄ an vt antiquus
b dic ꝙ si per quinquēnium fuit absens a studio matricula est pri
uatus.al's nō.vt.l.fina.circa medium.C.de primi.lib.xij.⁊ licet
post priuationem reuertat̄: iterum soluere non tenet̄.vt.l.pe.C.
de consul.circa fi.eo.lib.⁊ hoc not.ꝑ doc.retentis in aliquo col
legio qui propter longā absentiam vel aliam causam sunt priua
ti: an redeuntes recuperent primū locum vel habeātur vt noui si
cut in simili est exemplū in.c.statuim⁹.de ma.⁊ obe.⁊ ꝙ recupe
rent: facit.d.l.filio quē pater.ibi nō translatus ⁊c.put dixi et ad
p̄dicta vide.c.ex trāsmissa.de renū.⁊ quod ibi dicam ⁊ per ista in
telligas quid velit istud.c. ¶ Quero post glo.tm̄ ⁊c.q̇d si colla
tio prebendarū ⁊ canonicorū creatio spectat ad illuꝫ cui scribit̄
per literas facultatis ⁊ ad tertium.an autoritate pape vel reci
pientium censeatur receptus.dicit glo.ideꝫ qd̄ in primo casu.s.
ꝙ autoritate apostolica. Archi.ꝙ litere nō valent si de iure illi⁹
collatoris cōmunis non fuerit facta mentio allegat iura vulga
ria ꝙ nō intendit papa preiudicare tertio ⁊c. Jo.an.miratur de
Archi.qui potuisset ita de istis iuribus vulgarib⁹ opponere cō
tra primū membruꝫ decisum in hoc.c.ꝓcedat ergo questio in ca
su quo litere facultatis valeāt.sicut in hoc primo respōso.c.⁊ in
de succedit questio gl.cuius autoritate censebit̄ recept⁹ si ad il
los quibus scribitur per literas facultatis ⁊ ad alios cōiter re
ceptio pertinebat: certe idem quod in primo responso.c.vt dicit
glo. Sed hic applicatur questio Archi.cum ad vnuꝫ pertinet p̄
bendarū collatio ⁊ ad alios receptio in canonicuꝫ. Si em̄ papa
scribit collatori ꝑ literas facultatis vt aliqueꝫ recipi faciat sibi
de prebenda cū se facultas obtulerit ꝓuisurus non ob.certo ca
nonicoꝛuꝫ numero ꝯtradictore ⁊c.si em̄ iste recipiatur autorita

a ¶ Reconuētio. Adde Pet.de sen.i aut.cō sequēter.d sentē.et ibi Saly.bal.i l.per hanc vlt.colū.de tempo.ap. Bar.in.d.aut.ꝯsequē ter. Car.in cle.sepe.§.nō decē.de verb.signi. Pan.in.c.j.d mutua.poli.

b ¶ Scholaris. Adde ꝙ scholaris absēs a studio ꝑ quinquēniū perdit matriculā.l.ij.C.de primi.li.xij.⁊.l.iij.C.de domest.tamē ꝓ noua matriculatiōe non dꝫ iterū soluere.l.pe.d cō sue.bart.in ꝯsil.inci.q̇dam scholaris.alex.in l.aut fcā.§.tempus.ff.de pe. Flo.in.l.j.§.habitare.ff.de his q̇ deie.vel effudc.

te collatoris non pape videtur esse recept⁹:sicut esset si capitulo interdicto papa ꝯcederet qđ nō ob.interdicto eligeret: non obstat ꝙ per allegationē ei⁹ qui poterat ꝯcedere capitulum recipe ꝯsueuerat:qꝛ receptio huiuscemodi est facti nō iuris:cuꝫ em̄ ad illū spectet ꝑbendarū collatio per ꝯsequēs ⁊ ea nominat. et hec nobis.⁊ Compo.in.c.capitulū.s.eo.ti. Ex his habes quatuoꝛ casus.nā quādoqꝫ ad illū cui scribitur nullo modo spectat receptio:⁊ loquit̄ primū responsum.c.huius.quandoqꝫ spectat pleno iure:lꝫ aliquo obstaculo ꝑpediat̄ ⁊ loquitur scđm responsum quādoqꝫ ad vnū spectat tituli collatio ⁊ ad aliū receptio ⁊ loquitur questio Archi.⁊ quid iuris in oībus casib⁹ ex predictis habes. ¶ Secūdo quero de effectu huius clausule nō obstantib⁹ quid importat dicit Jo.an.ꝙ nō obstantia firmant gratiaꝫ cōtra nullitatē:sed dilatiōes nō tollūt:tollit ergo statuta ⁊ cōsuetudines quo ad illū finē qđ nō pereat gratia que alꝭ periret.s. eo.ꝯstitu.hūc ergo effectū ad quem porrigit̄ cōsequat̄.ff.de resti.in integ.non solū in fi. Ex quo dicto infert ꝙ nō tollit illa ꝑ que possit differri effectus gratie:quia papa nō videt̄ hoc ꝯferre.C.de preci.imper.offer.l.quoti. Et per hāc doctrinam refert ꝓnunciatum in curia ꝙ si dyaconus impetrauit simpliciter prebendam in ecclesia in qua sunt presbyterales dyaconales ⁊ subdiaconales prebendam subdiaconalem consequi nō debeat:tamē quia non licet descendere inde:quia illa non placet Joā.an. quia certum est dyaconum retinere priorē ordinem ⁊ ipius executionem:⁊ alleg.C.de digni.l.iij.li.xij.alleg.in ꝯsue.ratione ecclesie que eṗos facit presbyteros cardinales:cum tamē eṗatus sit ordo iuxta vnū.s.eo.lib.in ꝓhe.⁊ circa istam materiā alia tangit Jo.an.qui opponit de.l.sed si quis.§.quesitū.ff.si quis cautio.vbi clausula gn̄alis nō obligat cui⁹ ꝯtrariū sentit tex. Sol. gn̄alitas nō obstantiū que ponit̄ ad certū factū firmādum sufficit:vt hic. Sed nō sufficit si obligat ad fortuita vt in ꝯtrario.

1 ☞ Beneficia ⁊ gratie qn̄ dicantur expirare.
2 Gratie resolutio pōt pendere a volūtate gratiā facientis.
3 Voluntas ⁊ beneplacitū an morte extinguātur.
4 Ecclesia vniuersitas ⁊ collegium dicuntur habere possessionem rerum suarum.
5 Nomē mutatū in creatiōe pape qualiter accipi debeat.
6 Pape gratia stricte est intelligēda.
7 Compromissum factum in abbatem an eo mortuo transeat in successorem.

Si gratiose ¶ Ponit distinctionē bimembrē:⁊ scđm membrū prosequit̄ ibi:sec⁹:⁊ circa vtrūqꝫ determinat casum dubiū ibi ꝑtextu. ¶ † No.ꝙ nō semꝑ beneficia ⁊ gr̄e sunt perpetue:sed expirāt qn̄qꝫ per obitū cōcedentis.⁊ hoc qn̄ est cōcessio ⁊ gratia limitata:vt hic erat.s.ad beneplacitū.vbi vero gratia ē simpliciter facta:perpetua censet̄ nec morte ꝯcedētis extinguitur etiam si cā ꝓpter quā emanauit concessio expirauerit: vt numerus liberorū cui⁹ forte pretextu gratia facta fuit:vt not.Jo. an.in.c.docet.de reg.iur.in mercuria.ar.in ꝯtrariuꝫ.de decimis suggestū.⁊.ff.de vul.⁊ pup.l.ex facto. ¶ † Item ꝙ resolutio gratie pōt pendere a voluntate gratiā facientis:vtrū autē ita sit in resolutione ꝯtractus.videtur ꝙ nō:quia obligatiōis substātia non pōt conferri in arbitrium alterius ꝯtrahentis. vt.l.in emētis.C.de contrahē.emp.ergo nec resolutio:quia de cōtractu ad distractū est licitū argumētum:vt in.l.si vt proponis.C.de nup. credo ꝙ resolutio possit alterius ꝯtrahentis arbitrio cōmitti sicut resolutio legati in voluntate heredis:licꝫ non ipm legatū vt est casus in.l.xj.§.sic fideicōmissum.de leg.iij.coniuncta.l.senatus.§.legatis.de lega.primo. ¶ Item ꝙ idem est dicere ad volūtatem qđ ad beneplacitū:verbum tamē volo latius patet.potest em̄ ille in cuius voluntate aliquid committitur preferre iniquum equo:non ita si per verbum placet quod sonat in arbitriū boni viri:vt.l.thais.ff.de fideicōmis.lib.⁊.l.cum quidā. de le.ij. Quantū vero ad perseuerātiam voluntatis equiparātur vt patet ex textu. ¶ † Item nota ꝙ vtrum beneplacitum ⁊ voluntas morte extinguatur est distinguendū inter voluntatem dignitatis ⁊ honoris ⁊ est mirabile ꝼm Archid.ꝙ sedes siue dignitas q̄ est res inanimata dicatur habere voluntatem ⁊ beneplacitū. Sꝫ dic ꝙ licet dignitatem tenens sit corruptibilis:tamē ipa dignitas est incorruptibilis.hinc dicitur ꝙ ecclesia nunꝙ morit̄. xij. q.ij.liberti.⁊ in aut̄.quomodo opor.epi.§.licētia.col.ij. ¶ † Et per ista dicimus ꝙ ecclīa vniuersitas ⁊ collegiū dicitur hr̄e possessionem rerum suarū ⁊ dominiū:cuꝫ tamē possessio sine animo retineri non possit:vt.l.licet.C.de acquiren.pos.⁊.l.iij.§.pen.ff. eo.⁊ per Inn.in.c.cum super.de causa pos.⁊ proprie.⁊.l.ꝙ sicut. ff.qđ cuiusqꝫ vni.no.⁊ ibi no.similiter etiā dicim⁹ ꝙ vniuersitas pōt delinquere:dolū cōmittere:⁊ habere malā fidem:quia habꝫ personam fictam ⁊ representatam sicut hereditas: vt.l.mortuo. ff.de fideius.⁊ quod no.in.c.cum dilectus.de or.cog. Inno.in.c. grauem.de senten.excom. Item ꝙ cum dispositio est collata ad beneplacitum romani pontificis vel cum ipe loquitur de se ita ad beneplacitum nostrum ⁊c.vel nobis reseruamus ⁊c.semper ꝑ ista verba est dispositio personalis ⁊ nō intelligitur dignitas loqui:sed persona:vt glo.dicit ⁊ cōcordantes. Ex quo infert Archi.ꝙ si papa reseruat collationi sue beneficia que vacant:talis reseruatio per verbū collationi sue intelligitur personalis:ideo expirat eius morte.ad hoc facit qđ leg.⁊ no.j.de offi.lega. ꝑsenti.vt ergo transeat in successorem debet inseri sedi apostolice reseruamus ⁊c. ¶ † Ego etiam per predicta infero ꝙ nomē mutatum in creatione pape.iuxta not.s.eo.lib.in salutatione debet accipi potius ꝓ nomine personali ꝙ̄ dignitatis quo ad dispositionem sub tali noīe ꝯceptam transitoriam in successorē. Mirādum est tn̄ ꝙ ista que gerūtur pretextu officij ⁊ dignitatis: quia alꝭ non posset personalia censeātur nisi dicas ꝙ per ista v̄ba declaratur sua intentio ꝙ vult ita.posset tn̄ aliud velle alijs verbis appositis:vt hic ꝓtꝫ. Et faciūt ista ad questionē si duo compromiserūt in vrbanum papam vtrum successor iste bonifacius non poterit de causa cognoscere tangā.j.in alijs ꝑlatis a papa. Itē not.hic Jo.an.ꝙ licet tenens papatū vel dignitatē sit corruptibilis papatus tamē ⁊ imperium ⁊ dignitas semper est:vt.d.§. licentia.corrupto igitur subiecto nō dicūtur hec nō existere:sꝫ vacare.i.administratore iuris vel facti caret.s.de cōces.prebē.cuꝫ nostris.⁊ quod not.in.c.sicut.vij.q.j. Et per hoc dicit alibi Inno.ꝙ si in ecclesia vbi non est certus numerus canonicorū sunt plures canonici ⁊ vnus moritur.non valent litere impetrate suꝑ illo canonicatu.quasi vacet quia nō vacat:sed desinit vbi vero est certus numerus non desinit:sed vacat.ad hoc.s.de preben.dilecto.vbi de hoc.⁊.C.de prox.sacro.scri.l.comperimus. Aliud est ergo extingui aliud vacare siue cessare. Facit quod no. in.l.ij.ff. de ver.ob. ¶ † Item no.ꝙ gratia pape debet stricte intelligi siue interꝑtari.alibi vero dicitur qđ latissime:vt.l. beneficium.ff. de ꝯsti.solue vt.s.de dona.cum dilectus. ¶ Item in ver. ꝑtextu no.ꝙ generalis dispensatio siue prorogatio non ꝯfert nouū titulū:sed antiquum cōseruat. Ad iniuste ergo possessa generalis se ꝯfirmatio nō extendit ad hoc.j.de iureiur.c.j.⁊ sicut generale mandatū illicita non compꝛhendit:vt.l.procurator.de ꝯdi.indebi.⁊.l.legata mutiliter.de lega.j.⁊ quod not.in.l.si quis priorē. ad treb. Item ꝙ promotus ad eṗatum vel aliam prelaturam nō potest priora beneficia nisi ex dispensatione retinere de qua in glo.⁊ super qua Jo.an.post Jo.mo.querit de electo in episcopū cū quo dispensatur vt nō teneatur cōfirmari:an post terminū iuris vacent beneficia. Jo.mo.ꝙ sic.ipe remittit ad notata per eū in.c.cū in cunctis.s.de elect. ¶ Glo.que incipit expirante op. ad tex.in quantū dicit ꝙ voluntas hominis expirat morte:videtur em̄ ꝙ non expiret:immo duret.c.maiores.in fi.de bapti.⁊.c. vlti.de preca. Sol.vt in glo.ex qua non declaratur intellectus. Ideo aduerte quedā em̄ leges vidētur velle ꝙ per mortē non videatur quis velle amplius:vt.l.centesimis.§.fi.ff.de ver. obl.⁊.l. iiij.ff.locati. Quedam vidētur ꝙ per mortē videatur velle:vt.l. vxorem.§.ne.de leg.iij.in precario qđ durat ad voluntatem ꝯcedentis que volūtas per mortē nō extinguit̄ vt.d.c.vlt.bar.in.d. l.centesimis.in.q.quā format de cōfinato ꝑ iudicem donec ipse iudex voluerit vel reuocauerit:an eo mortuo expirent cōfinia dicit cōsiderāda verba. ¶ Nam aut iudex dicit quoad voluero vel volam:tūc ista verba sonāt vt cōfinia hactenus durent donec duret volūtas:ideo volūtate cessante finiunt̄. volūtas aūt ꝑ mortē cessat.vt.l.iiij.C.loca.⁊.C.mādati.l.mandatū. Quādoqꝫ iudex dicit pono te ad ꝯfinia donec reuocauero:⁊ hoc casu ex propria significatione nō sufficit voluntatē primā cessare:sed requiritur volūtas noua ꝯtraria. Moriēdo aūt nō videt̄ velle:vt.d. glo.fi. sicut nec videt̄ precariū velle reuocare:vt.d.c.fi.durant ergo post mortē.ipe tamē dicit cōsiderandū ꝙ ille.§.loquit̄ in ꝯtractibus sed in vltimis voluntatib⁹ videt̄ velle:vt.d.§.pe. residet ergo in hoc dubiū. An verba sententie debeant interpretari sicut in vltimis voluntatibus:an sicut in ꝯtractibus:⁊ tenet ꝙ sicut in vltimis volūtatib⁹ isto casu:quia talis interpretatio est benignior scꝫ ꝙ videat̄ velle.vt in.c.si delegat⁹.j.de offi.deleg.ad hoc allegat.ff.de pig.ac.nō est mirū:vbi sn̄ia equiparat̄ vltime voluntati.⁊.ff.de manu testa.l.si ita fuerit.in fi.vbi verba pretoris ⁊ testatoris pariter interpretātur. Et hec vera.s.ꝙ expirāt quando iudex ad personam suā se retulit:secus si ad officiū ⁊ dignitateꝫ:vt in isto.c.⁊.l.annua.§.j.ff.de annu.le.⁊ quid iuris si iudex nō moritur:sed finitur eius officiū:vel nō finitur sed nō potest officiū exercere:qꝛ furiosus vel excōicatus an expirent cōfinia.dic vt ꝑ eum ⁊ per Cy.in.l.fi.C.de ꝯtrahē.emp. Jo.an.aliter determinat hic in simili questione:scꝫ de clausula quousqꝫ suꝑ hoc aliud duxerimus ordinādum ⁊c.adiecta fortuito cōmende vel gratie an ꝑ mortē pape expiret gratia vel cōmenda:tenet ꝙ non.alle. pre alle.c.si delegatus.⁊.l.si testamētū.C.de insti.⁊ substitu.⁊ sic refert se

fert se cõsuluisse.de facto.hui⁹ decisio cõtradicere videt̃ decisio
ni Bar.in eo q̃d in sua q̃one dicit confinia p̱ mortez reuocata:
iste vero dicit reuocatã grãm vel cõmendã. Sed dic ꝙ q̃d Joã.
an.ad nõ reuocationẽ requirit ↄtrariã ordinationẽ facti:q̃ per
mortẽ tantũmodo non videt̃ adesse. Sed q̃d Bar.requirit vo-
luntatẽ in suis finibus:q̃ benignius actũ interpretãdo p̱ mortẽ
presumit̃. Et predicta vera cũ papa vel cũ iudex confert dispo-
tionem suam cũ altera ex predictis clausulis. Quid si habens
potestatẽ subdelegandi vel substituẽdi aliquem loco sui:substi-
tuit cũ aliqua ex p̄dictis clausulis:⁊ postea substituẽs moritur:
an durabit officiũ substituti sicut delegati pape.vt.d.c. si dele-
gatus.d.Fed.de senis ↄsuluit primo ꝙ nõ:q̃ habẽs iurisditio-
nem in isto officio videt̃ equiparãdus officiali epi:cuius substi-
tut⁹ expirat p̱ mortẽ officialis:vt no.Jo.an.ĩ cle.p̱curator.de p̱
cu.⁊ hic p̱ illud.c.⁊.c.romana.de off.vica.j.eo. deinde ↄsuluit p̱
isto substituto ꝙ duret eius officiũ.non ob.morte taliter substi-
tuentis cõsilio ducentesimo quinquagesimo. ¶ Quero dr̃ hic
ꝙ dispositio cõcepta sub nomine dignitatis nõ expirat morte.
Quero an istud sit semp̱ verũ.⁊ intellige q̃onem dupl'r. Primo
q̃n ex parte disponentis dispositio est cõcepta sub noĩe dignita-
tis. Scd̃o q̃n dispositio est cõcepta in p̱sonam illius in quẽ dis-
positio est collata.⁊ in hoc scd̃o membro videt̃ textus ꝙ semp̱
dispositio transeat in successorẽ in dignitate.vt in.c.q̃m abbas.
de offi.dele.in contrariũ videt̃ textus in.l.si auguste.ff.de lega.
ij.Sol.distingue aut q̃s habet dignitatẽ noĩe proprio aut bene-
ficio alieno. ¶ Primo casu transit in successorẽ.vt.d.c.q̃m ab-
bas. Scd̃o non transit.vt.d.l.auguste.⁊ ibi no. Bar.de cõmis-
sione facta vicarioq̃ non transit in successorẽ vicariũ:ideo p̄di-
cta:q̃ dicta dignitas est accessoria q̃ expirat vel suspenditur si-
cut cõtingit in principali dignitate cui adheret.vt.c.j.de offic.
vicarij.⁊ q̃d no.Jo.an.post Jnno.in.c.lꝫ vndiqꝫ.de offic.dele.⁊
hec vera cũ cõmissio sit sub noĩe dignitatis. Si vero iurisditio
sit collata sub noĩe p̱prio non transit in successorẽ in dignitate
nec etiã in propriũ:q̃ in istis officijs nõ succedit heres.vt.l.his
cui bonis.ff.de cura.furio. Si vo iurisditio sit ↄcepta sub noĩe
dignitatis ⁊ noĩe p̱prio vtrũ sit in successorẽ trãsitoria vel non:
cõis theorica glosatorꝫ est ꝙ debem⁹ inspicere q̃d nomẽ p̄cedat
vt sic scd̃m nomen precedẽs transitoria vel nõ dispositio censea-
tur:vt no.in.d.c.q̃m abbas. Bar.dicit ꝙ istud est verum in du-
bio. Sed alique cõiecture possunt esse adeo efficaces ꝙ per eas
apparere potest intentionẽ cõmittẽtis aliter se habere:vt quali-
tas negocij noticia personarꝫ ⁊ quedã alie cõiecture.de q̃bus p̱
euꝫ in.l.si seruus cõis:de stipula.seruo.⁊ p̱ Jo.an.in regula pri-
uilegium.de reg.iur.in mercurialibus.vbi idem tenet. Et p̱ ista
7 alibi Bar.† format q̃onem si cõpromissum est factũ in abbatez
an eo mortuo trãseat in abbatẽ successorẽ:videt̃ ꝙ sic.q̃ est con-
ceptuꝫ sub noĩe dignitatis.contrariũ tenet ipse.ff.de vulg.⁊ pu-
pil.q̃ liberis.§.hec verba.nõ ob.mentio dignitatis.q̃ hꝫ locuꝫ
q̃n cõmittit̃ iurisditio.aliud si nudũ ministeriũ sine iurisditiõe:
vt sentit Jo.an.post Jnno.in.c.si.de off.deleg.s̃. vide etiã p̱ eũ
de executore testamẽti relicto sub noĩe officij:puta priorẽ alicu-
ius fraternitatis de quo ibi p̱ eum.facit q̃d no.Jo.an.j.de testa-
mentis.c.si.⁊ in Spe.de arbitro.§.finitur.ver.q̃d si prelat⁹ ⁊ in
Spe.de testamẽtis.§.j.ad fi.⁊ q̃d no.Jo.an.ĩ cle.p̱curatorẽ.de
p̱cu.⁊ hec dicta sunt cum ille in quẽ dispositio est collata sub no-
mine p̱prio vel dignitatis morit̃ vel etiã transfert̃. Quid econ-
uerso si ille q̃ sub noĩe dignitatis vel proprio actum gerit mori-
tur:an finiatur vel duret etiã in tp̃s successoris in mãdato iuris-
ditionali:videt̃ distinguendũ an moriat̃ re integra nec ne.s̃.de
off.deleg.contractũ. Precepta vero iudicũ an finiant̃ p̱ eorum
obitũ vel discessum:vel ĩpleri possint vel debeãt tp̱e successoris
distingue q̃ aut cõmittit̃ executio mixta aut pura . si mixta idẽ
q̃d de delegato iudice:fallit q̃n datur executor ad grãm exequẽ-
dam.vt in.c.si super grã.j.de offi.dele.facit q̃d no.in.c.eam te.s̃.
de rescriptis.vbi vide oĩno. Scd̃o casu q̃n cõmittitur executio
pura vel aliq̃d ex offõ:⁊ tũc aut illa executio vel mãdatũ dirigit̃
habenti administrationẽ:⁊ nõ expirat morte mãdatoris nec mã-
datarij.vt in aut̃.vt nulli iudicuꝫ.§.⁊ hic vero iubemus. coll'.ix.
⁊ in aut̃.de man.prin.§.deinde. Quandoqꝫ talis executio com-
mittitur nõ habenti administrationẽ:puta baiulo siue nũcio cõ-
mittitur executio sententie:⁊ iudex moritur anteꝙ exequat̃ an
expiret illud mandatũ siue iussus:dic vt per Bar.in.l.fundi vẽ-
ditor.ff.de acqui.pos. Vidi pridie quandam intimationem vel
inhibitionẽ presentandã iudici seculari:quã fecit vicarius capi-
tuli sede vacante: creato epõ:⁊ sic finito officio illius vicarij p̄-
sentatio facta fuit. Dubitabat̃ an valeat: vr̃ ꝙ sic . ⁊ q̃ p̄cepta
habent effectũ:etiã post finitũ officiũ exeq̃ possunt vt dixi alibi
tñ dicit Jo.and.in simili ꝙ ex citatione non intimata bene p̱pe-
tuat̃ iurisditio delegati si ante intimationẽ delegãs moriat̃:sed
p̱sona non artat̃ ⁊ res nõ afficit̃ p̱ citationẽ q̃ fuit facta.de quo
plene p̱ eum in.c.fi.s̃.de off.dele.⁊ hec sint dicta de dispositione
ↄcepta sub noĩe p̱prio vel dignitatis:an expiret per mortẽ com-
mittentis vel eius cui cõmissio facta fuit.⁊ habẽt locum in iudi-
cialib⁹ actib⁹. Jn gratiosis est text⁹ hic. Jn extraiudicialibus ⁊
p̱curationib⁹ ad iudicia.dic vt no.Jo.post Jnnoc.in.c.cũ dile-
cti.s̃.de fo.cõpe.⁊ ibi q̃d iuris de rectorib⁹ ciuitatũ ↄstituẽtib⁹
p̱curatores ⁊ alia faciẽtib⁹ an expirẽt finito eorꝫ officio. Jn vlti-
mis volũtatibus distingue.vt no.in.c.requisisti. de testamẽtis.
vnũ adde scꝫ q̃n dispositio a p̄sidẽte est collata:taliter ꝙ nõ obli-
gatur dignitas sed p̱sona sua dũ est in dignitate:pone exemplũ
in.c.cũ venissent.de ĩsti. Vtrũ si succederet sibiipsi:q̃ forte cessit
sed de nouo electus fuit:an durabit illa obligatio p̱sonalis: vel
nõ tenebit̃ vltra sicut nec extrane⁹ in illa dignitate succedẽs.no-
tat Jo.an.in.c.nisi de prebẽ.vbi disputat ista. Jn alijs admini-
stratorib⁹ ↄtrahẽntib⁹ puta tutorib⁹:curatorib⁹:p̱curatoribus
⁊ similib⁹:an videant̃ cõtrahere sub noĩe officij ⁊ administratio-
nis:an noĩe p̱prio.ita ꝙ finito officio agere ⁊ cõueniri valeant
noĩe suo:plene vide p̱ Bar.in.l.post mortẽ.ff. q̃n ex facto tuto.
in.l.si ita stipulatus.§.grisogonus. ff.de ver .obli.⁊.l.p̱curator
qui pro euictione.ff.de procu.

1 ☞ Resignatio beneficij debet fieri aliquo recipiente.
2 Renunciatio collationẽ alteri fiendã p̄cedere debet.
3 Posterior in tẽpore q̃nqꝫ in iure est potior.
4 Casus omissus an pro omisso sit habendus.
5 Mandatum directũ super beneficio vacante p̱ resignationem
an cõprehendat beneficium vacans per mortem.

Susceptum.

Duo sunt dicta scd̃m ibi si duo: p̄ma
pars tria facit:ponit dictũ:rõneꝫ red-
1 dit:ibi cũ non determinat vel casum excipit ibi nisi. † Nota ꝙ
resignatio:siue cessio beneficij debet fieri aliquo recipiẽte: non
ergo videt̃ ꝙ possit q̃s animo solũ nec etiã corpore a se benefi-
cium abdicare siue renũciare:q̃d an sit verũ.dic.s̃.de renũ.c. q̃d
in dubijs:⁊.c.admonet.eo.ti.lꝫ enĩ nõ teneat a seipso renũciãdo
tñ sibi p̄iudicat epõ ratũ habẽte.q̃ in amissiõe iuriũ realiũ non
requirit̃ alicui⁹ p̄ñtia:q̃d an sit verũ declara.vt p̱ Jnno.no.in.c.
veniẽs de p̄scrip. ¶ Jn personalib⁹ vero an debitorẽ absẽteꝫ
possum absoluere nullo nomẽ debitoris recipiẽte:vide p̱ Bar.
2 plene in.l.nõ solũ.§.liberalis verba.ff.de lib.lega.† ¶ Jtẽ no.
a ꝙ renũciatio[a] dꝫ p̄cedere collationẽ alteri fiendã:al's enĩ reci-
piens beneficiũ alterius pateret̃ penã.de qua in.c.j.de conces.p̄-
ben. Jtem no.ꝙ beneficiũ q̃d mandat̃ cõferri tanꝙ vacans per
cessionẽ non poterit executor cõferre si vacauerit p̱ mortẽ. Cum
ergo sunt plures modi vacationũ.vt no.j.c.si propter.expressio
vnius modi aliũ nõ includit:sed habet locũ illa regula ꝙ casus
omissus relinquit̃ dispositioni iuris cõis.vt.l.si cũ dotẽ.in p̄n.
ff.so.ma. Quinimmo nõ extendunt̃ ad casum in quo fuisset ma-
ior ratio p̱uidẽdi.vt in.c.cui de nõ sacerdotali. de p̄ben.j.eo.li.
ratio est:q̃ iste lr̃e sunt stricti iuris immo nõ recipiũt interpre-
tationẽ extensiuã ad alios casus penit⁹ diuersos etiã similẽ vel
maiorẽ rõnem habẽtes:sicut alibi no. Cy.de statuto imponente
penã pecuniariã pro homicidio:nõ enĩ extendit̃ ad alia delicta
pro quib⁹ de iure imponit̃ pena mortis:lꝫ in eis fuisset maior ra-
tio disponẽdi. Si tñ casus expressus põt ĩcludere aliũ etiã scd̃ꝫ
improprîã significationẽ:includet illũ:si in eodẽ est eadẽ vel ma-
ior ratio disponẽdi q̃d exemplifica.vt subtiliter no. Cy. ĩ.l.j.ad
fi.C.q̃ sit longa ↄsuetudo.vt ergo impetrãs obtineat beneficiũ
per oẽm modũ vacatiõis subiũgat clausulã de qua in glo.q̃ ex-
pressis ⁊c. Sup̱ qua Lapus format q̃onẽ de illo q̃ dixit benefi-
ciuꝫ vacare p̱ mortẽ titij vltimi rectoris q̃ decessit tali loco ⁊ tp̱e
⁊ subiunxit vel alio quouis modo. Pone ergo ꝙ probet̃ vaca-
re non p̱ mortẽ titij sed alio modo puta p̱ separationẽ.nunquid
poterit impetrãti de tali beneficio p̱uideri: vr̃ ꝙ sic:q̃ ita sonãt
illa verba vel alio quouis modo. Jpse refert ↄsuluisse cõtrariũ.
q̃ modus vacatiõis p̱ mortẽ expressisset oĩa alia vba referri de-
bent ad p̱sonã titij nõ alterius.ar.l.si ita stipulatus.§.grisogo-
nus.de verb.ob.nisi dicit ipse q̃ p̱prio motu scribit aliud esset
3 dicendũ.vt.c.si motu p̱prio.j.de p̄ben.† ¶ Jtẽ no.in.§.si duo.
ꝙ q̃nqꝫ posterior in tp̱e est potior in iure:q̃n.s.ius prioris non
dum est in esse p̱ductũ siue nõ cessit dies etiã si postea cedat.per
taleꝫ nãqꝫ cessioneꝫ ius q̄situm illi posteriori nõ extiguit̃ vt.j. c.
si pro te. Quod vtrum sit verũ q̃n ius posteriori superueniens
habet tractum retro ibi dicã. Q̃nqꝫ tñ contingit ꝙ q̃s nocet al-
teri pro iure q̃d habet lꝫ sibi non prosit.vt.j.de cõces.p̄ben.auto-
ritate. ¶ Opponit hic glo.de.c.si delegat⁹.de off.delega.j.eo.
4 † So.vt in glo.sup̱ qua.Jo.an.all'.multa similia ꝙ casus omis-
sus[b] habet̃ pro omisso in qualibet dispositione:a testatore a ca-
none a lege a statuto a paciscẽte ab appellante ab impetrante a
iudice a dante p̱curatorẽ ⁊ demũ se remittit ad notata p̱ eum in
mercurialibus.de reg.iur.regula sine culpa. Vnũ circa hoc no.
vtrum scꝫ casus qui potest p̱cipi a contrario sensu legis:vel alte-

a ¶ Renunciatio. Adde tñ ꝙ dꝫ fieri ĩ manib⁹ ↄfirmãtis nõ eligẽtis bar.ĩ l.fi.C.d̃ defen.ciui.gl. ĩ.c.ij.de restĩ.ĩ iteg.ꝙ est ↄfirmator. al's vo non.l.legatus de off. p̄si. p̱ bar.ĩ l.si q̃s.vi.§ ↄtrã.ĩ vlti. q.ff.d̃ acq̃. poss.⁊ ĩ.l.j. C.de peti. bo.sub.li.⁊ in.ver. iteꝫ p̄benda.

b ¶ Casus omissio. Adde bal. in.l.iij.de ĩsti.⁊ subst. sub ↄdi.fa. Alexã.ĩ.l. extrane⁹.d̃ ↄdi.ob.cã. in.l. si cum dotẽ.ĩ p̄n. so.ma.in.l. cõmodissime.ff.de libe.⁊ posth. An.barb.ĩ ↄsi. incipi. Spectabilis ex tra q̃d est post ↄsilũ Alexã. xlvj.iiij.p̱te ⁊ ĩ ↄsi.seq. gl.ĩ.l.tales §.fin. ⁊ ibi bal.ff.d̃ pa. Alex.ĩ.l.iij ⁊ in.l.vt liberis.de colla.

rius dispositiõis possit dici casus omissus. Et quid iuris de casu qui percipitur ex mente licet nõ ex verbis. dico ꝙ isti non videntur casus omissi ꝛ in pactis sumptis a contrario sensu. vide textum in. l. intra socerum. §. cum inter. ff. de pac. dota. In legibus dic vt notatur. in. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testamentis. ꝛ. l. rei appꝛe. §. verbum ex legibus. ff. de verbo. sig. vide etiam bonam glo. in. c. si postq̃. de elect. j. eo. vbi de mente legis no. que vendicat sibi locuз in penali dispositione. Aliam meliorem vide. in. c. j. de tempo. oꝛdi. j. in glo. quid econuerso. ꝛ p̱ ista que dicta sunt de casu omisso veniente ex mente legis vel a contrario sensu foꝛmo aliquas questiões bꝛeuiter. Prima est dicit statutum ꝙ si masculi non existant succedant filie femine. Queritur an succedat femina. si masculi existant. videt̃ ꝙ sic: q: est casus omissus. sed dic ꝯtra q: non potest dici omissus cum veniat a contrario sensu statuti. qd̃ videtur inducere tacitã pꝛelationẽ masculoꝝ. vt. d. §. cum inter. Ad hoc tñ vide qd̃ not. in. l. luci⁹. ff. de here. insti. ꝛ hic no. d. Bal. in. l. si cum dotẽ. ff. solu. matri. vbi foꝛmat qõnem quando vnus de casibus diuersis est suboꝛdinatus ad casum in dispositione expꝛessum verbi gratia dictat contudo ꝙ beneficia vacantia per vxoꝛationem conferat Archidi. sed vacantia per renunciationem cõferat ep̃s: modo vxoꝛandus renunciat querit̃ ad quem spectet collatio. Dicendum est scd̃m eum si renunciet in fraudem pertineat ad archidiaconũ. Si aũt bona fide pertinebit ad ep̃m: q: immediata cã vacationis est renunciatio. ꝛ titulus ꝛ spẽs vacationis est ipsa renunciatio. non eñi debem⁹ attendere cãm remotã. s. matrimoniũ: sed cãm immediataз ꝛ p̱rimam. s. renunciationẽ. ad hoc facit qd̃ notatur in. l. si mulier. ff. de re. do. ꝛ per hoc dico in casu hui⁹. c. ꝙ si beneficiatus in moꝛtis articulo constitutus renunciaret moꝛte secuta diceretur vacare per moꝛtẽ non per illam renunciatiõnẽ que pꝛesumitur esse facta in fraudẽ. ar. c. si. de renun. j. An autẽ sufficiat casum expꝛessum sub alio includi. dic vt no. in. c. quãuis. el. ij. de pꝛeben. ꝛ de pꝛedicta materia an scз pꝛouisio in vnum casum includat alium vel excludat. vide per Bar. in. l. galli⁹. §. qd̃ si tantum. ff. de liber. ꝛ posth. ꝛ in. d. l. si cuз dotẽ. ¶ Scd̃o opponitur ꝛ videtur ꝙ mandatum directum super beneficio vacante: p̱ resignationem cõpꝛehendat beneficium vacans per moꝛteз q: habetur pꝛo moꝛtuo quo ad beneficiũ cui cessit. vij. q. j. §. ecce. Solu. vt in glo. no. ergo ꝛc. in qua singulariter not. illud verbum ꝙ moꝛs ciuilis nunq̃ equiparatur naturali. nisi in casibus expꝛessis in iure. Idem no. xvj. q. j. placuit. dispositio ergo in dubio videtur collata in casum naturaliter non ciuiliter contingentẽ. vt l. ex ea parte. §. fi. ff. de verbo. ob. vbi per Dy. ꝛ per Cy. in. l. deo nobis de epi. ꝛ cle. ꝛ Bar. in. d. §. q̇d si tñ: ꝛ per Io. an. in. c. cum sis. de cõuer. cõiug. Pone exempla pꝛimũ de ingrediente religionẽ qui habetur pꝛo moꝛtuo. vt. d. c. placuit. Utrũ ergo testamentũ ei⁹ ꝯfirmabit̃ tali moꝛte ciuili quo ad aditionẽ hereditatis ex dicto testamẽto: vel quo ad legitimã successionẽ ab intestato dic vt no. in auč. ingressi. C. de sacrosan. eccle. Uel pone dicit testatoꝛ. Si filius meus decesserit sine liberis talem substituo. an habebit substitutio locũ si existãt filij iuris ciuilis artificio ĩtroducti: vt est monasteriuз quo ad ĩgrediẽtẽ: vel filij adoptiui. dic vt no. Io. an. in. c. in p̃sentia de p̱ba. ꝛ in. l. si ita quis de leg. ij. per Dy. vel pone mãdat testatoꝛ post moꝛteз filij bona sua distribui inter pauperes ipse pꝛofitet̃ religionẽ mendicantiũ: vel monachoꝝ: an statim debet fieri distributio. cũ ex quo sic pꝛofitetur pꝛo moꝛtuo habeat̃ an vero debet expectari moꝛs naturalis. dic. vt. l. statius. §. coꝛnelio. ff. de iure fisci.

1. Beneficij suppꝛessio a sciente reddit gr̃am vitiosam.
2. Ignoꝛantia pꝛobabilis excusat a vitio subꝛeptionis.
3. Scientia superueniẽs non idem operatur ad irritationeз act⁹ qd̃ scientia a pꝛincipio.
4. Creditoꝛis est electio si sint plura in obligatione que sint incõpassibilia.
5. Pꝛocuratoꝛ ignoꝛans collationeз beneficij factã dño si beneficium impetret non valet impetratio.

Gratia. ¶ Pꝛimo ponit dictũ ꝛ sui causam scd̃o soluit dubiũ emergẽs ibi vtrũ. Nota ꝙ impetrãs lr̃as ad beneficiũ debet facere mẽtionẽ de beneficio qd̃ obtinet. Al's est impetratio vitiosa ꝛ non solũ de beneficio qd̃ obtinet: sed etiã de iure ad rem debet facere mentionẽ. vt in. c. in nostra. s. e. ꝛ de beneficio etiaз qd̃ nõ possidet si ĩ eo ius habet: ꝛ etiã de qualitate beneficij iuxta notata. in cle. si dignitatem de pꝛeben. Itẽ nota ꝙ absenti potest conferri beneficium similiter ꝛ legatũ relinqui. vt. l. cũ pater. §. surdo. ff. de legatis scd̃o. regulariter vero iura nõ queruntur absentibus nisi interueniẽte nuncio vel epistola. vt. l. cõsensu. ff. de actio. ꝛ obli. ista tñ collatio facta absenti quo ad eum est cõmutabilis sicut acquisitio legati ante acceptationem: vt. l. si q̇s ita hereditatẽ. ff. de cõdi. i nsti. quo ad ep̃m ꝟo videt̃ irreuocabilis: vt in. c. si tibi absenti de p̃ben. quasi. tñ põt p̃figere terminũ vt acceptet vel recuset vt ibi. similiter ꝛ heredi: vt adeat vel repudiet: vt. l. q̃ diu. ff. de acqui. heredi. facit. l. si q̇s absenti de acqui. pos. ¶ Quedam tñ dispositiões operant̃ effectum suum in personas ignoꝛãtium vt pз ex not. in. c. qui a cunctis de cõces. pꝛeben. vbi omnino vide per Inno. † Item collige a cõtrario sensu ꝙ suppꝛessio beneficij a sciente reddit gr̃am vitiosam: qd̃ intelligo ipso iure: secus esset in lr̃is ad lites quas suppꝛessio veritatis ꝛ suggestio falsitatis non reddit ipso iure nullas sed ope exceptiõis. vt ĩ. c. sup̱ lr̃is. s. eo. valebit ergo sententia lata per lr̃as subꝛeptitias nõ super beneficio subꝛeptiue impetrato. Omissio eniз talis purgat vitiũ subꝛeptiue gr̃e qd̃ dic vt no. doc. s. eo. ad audientiam. c. ad aures ꝛ. c. const. p̱ Inn. † ¶ Et aduerte q: ignoꝛantia pꝛobabilis excusat a vitio subꝛeptionis vt hic non tamen inducit dispensationeз cõtra ꝯsiliũ. c. de multa de pꝛeben. scd̃m Io. an. ignoꝛantia ergo idem qd̃ pꝛo pꝛius motus operatur. † ¶ Item no. ꝙ scientia superueniens nõ idem operatur ad irritationẽ actus qd̃ scientia a pꝛincipio debet tamen post scientiaз emendari qd̃ illicite gestũ fuit vt hic pз. Utrũ aũt si nõ emendauerit censeatur esse in dolo ac si a p̃ncipio sciuisset glo. ꝙ nõ in simili quo ad pene commissionem: vt no. in clemẽ. j. de cõsan. ꝛ affini. in glo. ꝛ quam no. Bar. alibi dicit ꝙ si a pꝛin. litigabam bona fide deinde noui me fouere iniustam cãm debeo desistere. al's pꝛo futuro tp̱e condemnaboꝛ tãq̃ impꝛob⁹ litigatoꝛ vt ipse no. in. l. si q̇s inficiat⁹. ff. depo. ¶ Iteз no. ꝙ duo iura incõpassibilia possunt concurrere a pꝛincipio in p̱sonam vnius: vnius tamẽ electione aliud tollitur: vel poti⁹ declaratur nõ competijsse a pꝛincipio. Nam ante electionem non videtur ꝙ iste habeat ius in vtroq̃ p̱pter incompassibilitatem nec põt ostendi in quoꝝ altero ipsius ius subsistat. Uide tñ qd̃ no. Cy. ad hoc in. l. j. ff. eo. de furtis ꝛ qd̃ no. in simili in. l. si pluribus ad fi. de leg. j. ¶ Iteз nota ꝙ si plura sint in obligatione. q̃ sint incompassibilia est electio creditoꝛis. ¶ Quandoq̃ est debitoꝛis qd̃ dic vt. l. legata gñaliter de leg. j. ¶ Et facit ad qõnẽ de electo in eadẽ ciuitate ad duo officia incompassibilia de qua in Spe. de censi. §. ij. ver. q̇d si electus. ¶ Quero vtrũ iste text. debeat intelligi de collatiõe facta absenti nemine recipiẽte pꝛo eo: an vero si eã receperit p̱cu. ipsi⁹. ꝛ dicit glo. v. ꝙ põt iste text. intelligi cũ pꝛocuratoꝛ dñi absentis ꝛ ignoꝛãtis collationẽ recipit. Sз foꝛte illo casu posset dño ĩputari culpa si p̱curatoꝛi ad acceptãdũ instituta nõ denũciauerit qd̃ impetrare intẽdit: sicut ĩ sili dicit Bar. in p̱curatoꝛe molestãte debitoꝛẽ a dño liberatũ ꝛ sub pena p̱missa nõ molestare. Si eñ p̱curatoꝛ generalis euз molestat dñs etiã hoc ignoꝛans in penã incidit: vt no. Bart. in l. in illa stipulatiõe per te nõ fieri. ff. de ver. ob. Sз hoc loquitur cuз dñs ignoꝛãter facit ꝯ id qd̃ gessit p̱curatoꝛ ipsi⁹. Quo casu dñs excusat̃ in illo. c. secus ecõuerso: cũ. s. p̱curatoꝛ venit directe vel indirecte cõtra id qd̃ gessit dñs: q: q̃tum ad cõmissionẽ pene ꝯtra dñm magis imputat̃ dño si p̱curatoꝛ venit cõtra factuз ipsi⁹ dñi: q̃ si ipse dñs veniat ꝯ factũ p̱curatoꝛis. valet ergo impetratio: ꝛ id qd̃ facit dñs ignoꝛans factũ p̱curatoꝛis facto suo incõpassibili: sed nõ valet impetratio p̱curatoꝛis ignoꝛãtis aliter actũ esse per dñm in casu incõpassibili rõne p̃dicta: qd̃ nota. Aut ergo dñs venit ꝯtra factũ p̱curatoꝛis: aut ecõuerso p̱curatoꝛ cõtra factũ dñi vt ex superioꝛib⁹ pз. † Et p̱ hoc tenet hic Io. ꝙ si p̱curatoꝛ ignoꝛãs collationẽ beneficij dño pꝛius factã impetret beneficiũ ꝙ nõ tenet impetratio: sed subiacet vitio surreptionis: vt hic plene p̱ eum. Dicit eñ post Io. mo. ꝙ plus dз excusare ignoꝛãtia p̱pꝛia q̃ p̱curatoꝛis sic pl⁹ accusat p̱pꝛia sciẽtia q̃ p̱curatoꝛis. c. j. in fi. vt lite nõ ꝯtes. Item radix vitiosa ꝛ lз nõ sit dolus ex p̱posito inest tñ re ipsa. ff. de ver. ob. l. si q̇s cũ aliter. beneficiat⁹ eñ nõ beneficiat̃ nisi ex certa sciẽtia. s. eo. ca. postulasti. ꝛ multitudo beneficioꝝ est inimica canoni. s. e. q: intm̃. ꝛ si dicerem⁹ ꝯtrariũ parata esset via surreptitijs impetratiõib⁹ ꝯtra. c. q̃to. de diuoꝛ. ꝛ hãc tenet Io. an. nisi ĩ casu quo p̱curatoꝛ scire nõ potuerit factum dñi: puta si die vltimo octobꝛis vel die pꝛimo vel alio qd̃ dñs potuit iustissime ignoꝛare: quo casu non cesset timoꝛ fraudis. ita excusat p̱curatoꝛẽ factũ dñi: sic ecõuerso factum p̱curatoꝛis excusat dñm: vt hic. ¶ Querit̃ vtruз iste postq̃ elegerit poterit variare: dic vt in ea ꝛ plenius in nouella. ꝛ p̱ Bar. in. l. eũ qui certarũ. de ver. ob. vbi plene: q̇d iuris si qd̃ habet ius eligẽdi vel declarãdi a lege vel a testatoꝛe ex ꝯtractu vel similib⁹ an poterit variare: ꝛ vsq̃ ad quod tp̱s: ibi plene Unũ hic scias ꝙ electio sup̱ beneficijs ab hoĩe vel a iure ꝯcessa ascendit magis ad materiã electiõis q̃ descẽdit ex vltima voluntate. q̃ ad illã que descẽdit ex ꝯtractu in qua aduertat̃ variatio vt. d. l. eum q̇. Et ita sentit Io. ꝛ p̱bat̃ per. c. si tibi absenti. j. de p̃ben. cõiuncta. l. cũ pater. §. surdo. de leg. ij. ꝛ pз etiam q̃tum ad translationẽ iuris ꝛ dominij p̱ collationẽ solam. vt not. in. d. c. si tibi. ꝛ idem in vltimis volũtatib⁹. vt. l. a titio. ff. de fur. qd̃ nõ est

in cõtractibus

in contractibus.vt.l.traditionibus.C.de pac. ¶ Querit Ioã. an.an sufficiat electio facti dicit ꝙ si post habitã possessionẽ vni⁹ innotuit de collatione ꝓcuratori facta ⁊ ipsius possessionẽ reci piat:sufficit vt videat̃ illud posterius acceptasse ⁊ primo renun ciasse ꝑ.c.de multa. Idem si neutrius habita noticia post noti ciam recipiat possessionẽ alterius. ¶ Si aũt vtriusq̧ possessio ne obtenta vni⁹ ꝑ se:alteri⁹ per ꝓcuratorẽ superueniat noticia: supersedeat ĩ vtraq̧:⁊ sic deliberet.al's videbit̃ elegisse illud cui primo se immiscuit ⁊c.vt hic ĩ nouella:vbi tangit supꝑ gl. vltima vtrũ ille q̇ semel elegit possit variare:⁊ distinguit in vltimis vo luntatib⁹ ⁊ cõtractib⁹ hoc modo.aut q̇s elegit ante diẽ vel con ditionẽ ⁊ põt variare.vt.l.vnũ ex familia.ff.de le.ij.aut post diẽ aduenientẽ:⁊ tũc aut loquimur in cõtractib⁹:⁊ põt variare.vt.l. eum q̇ certarũ preallegata:aut in vltimis voluntatib⁹:⁊ hoc ca su aut electio nõ tenuit q: forte elegit qđ nõ poterat:⁊ subdistin gue:aut eñ eligebat iure suo:⁊ poterit variare.l.ij.ff. de opt.le. ad instar iudicis ordinarij qui potest iterato cognoscere.l.iiij. C.de accu.aut iure alieno:⁊ variare nõ põt ad instar delegati q̇ siue bene siue male ⁊c.j.de elec.si cõpromissarius.⁊.C. quõ ⁊ qñ iudex.l.si vt proponis.⁊ qđ not.Io.an.in.c.presentata.de testi. super op. Alio vero casu.s.quando tenuit electio in vltimis vo luntatibus variare non põt.de leg.j.l. serui electione. Et idem in beneficijs:que in hoc accedunt ad naturã vltime voluntatis vt dixi.⁊ vide etiã de hoc no.s.eo.in multis.⁊ vide plene ꝑ bar. in.l.ij.ff.de op.le.⁊ ibi plene qualiter cognoscat̃:vtrum quis ele git iure proprio an alieno.

1 ☞ Papa gratiam a se factam reuocare potest.
2 Principis restitutio in dubio non censetur facta cuꝫ alterius preiudicio.
3 Clericus degradat⁹ restitutus an dicat̃ restitut⁹ ad beneficiũ.
4 Restitutio vnius nõ tollit alteri ius quesitum.
5 Comes palatinus facit legitimationes.

1 **Quamuis.** † ¶ Ponit qõnem deinde so lutionẽ ibi nõ tñ. Nota ꝙ pa pa põt reuocare gr̃am a se factã qđ est verũ qñ gra tia est facta supꝑ beneficijs in quib⁹ ille q̇ gr̃am me ruit non põt dici dñs beneficij sed minister ⁊ ꝓcu rator.vt.c.ij.de dona.s. Non mirũ ergo si põt reuocari ⁊ trans ferri.vt.l.⁊ post litem.ff.de ꝓcu.⁊.l.sed si pupillus.§.ꝑscribere. ff.de insti. Aliã vero gr̃am quã fecisset papa:puta si donasset mi hi castrũ videt̃ ꝙ nõ possit sine cã reuocare.vt.c.j.de proba.s. ¶ Item ꝙ restitutio facta ad gr̃am iam extinctã nõ trahit̃ re tro ad tp̃s prime cõcessionis sed cõsiderat̃ vt ex tpe restitutio nis:vt sic noua gratia censeat̃ nõ antiqua. Facit ad questioneꝫ de creditore cui post factuꝫ pactũ de non petendo fit postea pa ctũ de petẽdo:an recuperet ius prioritatis:⁊ an vsuras medij tẽ poris:⁊ q̇d iuris si fiat pactuꝫ de petẽdo post obligationẽ extin ctaꝫ.vide Bal.ff.de trãs.in.l.obligatiõe.dic vt ibi qui more suo 2 arguit ꝓ ⁊ contra.⁊ nõ soluit. ¶ † Itẽ ꝙ restitutio principis in dubio nõ videtur facta cũ alteri⁹ ꝑiudicio.ꝯcor.l.j.§.si quis a principe.⁊.§.merito.ff.ne q̇d in.lo.pu.⁊.c.ex tuaꝝ.de auto.⁊ vsu pal.vbi de hoc. Iteꝫ op.⁊ videt̃ ꝙ restitutio trahat̃ retro q: est in pristinũ statũ repositio.vt.l.ꝙ si ĩ no.§.restitutio.ff.de minor. So.vt in glo.pe.q̇ inducit textũ ad qõnem ꝙ ep̃s clericũ depo situm non possit restituere inuito patrono cui ꝑ taleꝫ depositio nem est quesitũ ius de nouo ꝑsentandi qđ tenuit Goff.cui⁹ opi nio scđm Host.vera est cũ inferior restituit non cum princeps. Io.an.dicit in nouella ꝙ opinio Bar. brix.de qua ĩ hac gl.pe. 3 cõius approbat̃ per.ca.decernim⁹.xvj.q.vij. † Querit̃ etiaꝫ in nouella clericus degradatus ⁊ priuatus beneficio ꝑ sñiam resti tutus etiã ad ordinẽ ⁊ eius executionẽ an per hoc videat̃ resti tutus ad beneficiũ:dicit ꝙ nõ:sicut nec deportatus restitutus a principe ad dignitatẽ videt̃ per hoc restitut⁹ ad bona.vt.c.de sen.passis.l.j.⁊ qđ no.in simili. Io.an.in.c.j.de fili.p̃sby. So.di co istud verum qñ papa restituit vel imperator cũ limitatiõe ad ordines vel dignitates. Si vero fuit restitutio simpl'r concepta intelligit̃ quo ad bona ⁊ statũ persone. vt.d.§. restitutio.dic tñ latius.nam qñq̧ princeps cõcedit simplicẽ indulgentiã: tũc de bet quo ad statũ ꝑsone intelligi nõ quo ad bona. Qñq̧ nõ vti tur verbo indulgẽtie:sed restõnis: ⁊ tũc aut cõcedit restitutio nem simpl'r ⁊ oĩa restituta vident̃.vt.C.de sen.passis.in.l.j. Aut restituit cũ limitatione:⁊ eatenus restringitur restitutio quate nus importat limitatio qñq̧ cõcedit indulgentiam ⁊ restitutio nem.tunc oĩa restituta videntur.vt co.ti li.fi. Qñq̧ verba sunt dubia:q: non magis sonant in indulgentiam q̃ in restitutionẽ. Pone multi sunt banniti in ciuitate quorum bona sunt cõfisca ta fit nouum statutum ꝙ rebanniantur an ista verba rebãniant̃ sonẽt in restitutionẽ plenam bonoꝝ ⁊ ꝑsone an ꝑsone tm̃. Bar. ibi dicit ꝙ v̄ba dubia debẽt plene interpretari.s.de vtrisq̧:ideꝫ no.ipse in.l.j.§.si q̇s vltimo.ff.de qõnib⁹. Circa hoc tñ insurgit dubiũ an ista restitutio extendat̃ ad bona in alios ꝑ fiscum siue cõe translata ⁊ alienata.textus iste facit ꝙ non ibi cũ talis ⁊c. ⁊ hoc tenet ibi Bar.s.ꝙ bona nõ possint euocari ab emptoribus postq̃ emerũt a fisco qui habuit ius vendẽdi. vt.l.sed si legẽ.§. item si rem distraxerit.ff.de peti.here. Cõe vere siue fiscus qua tenus est effect⁹ locupletior ex tali venditõe tenebit̃ restitutio si cut dicimus in bone fidei possessore hered itatis. vt in.d.§.bo na vero:q̇ in eadem cã non alienata remanẽt ista recuperat per 4 restõnem.d.l.fi. † Et conclude ex ꝑdictis ꝙ restitutio vnius nõ tollit alterius quesitũ ꝙ intelligunt q̇dam si nouo facto post pu blicationẽ ⁊ cõfiscationẽ tale ius sit quesitũ illi tertio:sec⁹ si im mediate ꝑ ipsam dãnationẽ alteri ius q̄ratur nullo nouo pacto intercedẽte:q: tunc ex quo oĩa sunt integra iste recuperet. ff. de iure pa.l.siue patron⁹ scđm Cy. ꝑ qđ dictũ questio hui⁹ glo.de ꝑsono vr̃ decisa.s.ꝙ eo inuito possit deposit⁹ ad bñficiũ restitui: q: depositio fuit ꝓxima ⁊ ĩmediata cã acquisitiõis ꝑsoni iuris ꝑñtandi.cõtrariũ tñ determinat doctor me⁹ in sil'i qõne qñ sta tuto cauet̃ ꝙ bãniant̃ occisores ⁊ pars bonoꝝ detur heredibus occisi: alia pars applicet̃ cõi:pone ꝙ occisores sunt restituti ꝑ principẽ an recuperabũt illã partẽ heredib⁹ applicataꝫ istud.c. facit ꝙ nõ:⁊ glo.in.l.gallus.§.⁊ q̇d si tm̃.de libe.⁊ posth. In con trariũ facit predicta theorica q: ipsa dãnatio fuit ꝓxima ⁊ ĩme diata cã dicte applicatiõis:ergo videt̃ porrigi ad oĩa:cõtrariũ ibi tenet ⁊ plus dicit ꝙ ꝑ statutũ tale ius q̄sitũ heredib⁹ nõ pos set tolli.ar.ff.de doli.ex.l.j.in fi.⁊ de pollici.l.totiẽs.⁊ qđ no. i.l. fi.C.si ꝯtra ius vel vtili pu. Predicta oĩa locũ habẽt in restõne q̇ concedit̃ a principe quo ad bona ⁊ statũ ꝑsone. Quid dices si ꝑnceps legitimat spuriũ post mortẽ patris ante aditã heredita tem ꝑ agnatos vel post aditã an auferat ab eis dictã hereditatẽ ⁊ ius adeundi glo.in.d.§.⁊ q̇d si tm̃ ⁊ hoc capl'm faciũt ꝙ nõ:qđ sentit Ia.de are.in.l.pe.ff.de natali .resti.vbi dicit ꝙ ad hoc vt iste legitimat⁹ succedat requirit̃ citatio ⁊ ꝯsensus illoꝝ agnato rum. Dy.vt refert.d.meus Bal.in.d.§.⁊ q̇d si tm̃ de facto ꝯsul tus dixit ꝙ filius legitimat⁹ repellebat agnatos etiã si iam ap prehenderãt hereditatẽ.q: legitimatio oẽm fundit⁹ tollit macu lam ⁊ equiparat̃ natiuitati.vt in aut̃.qui mo.natura. effi.legit. §.j. Item iste nõ vr̃ deduci in nouũ statũ sed reponi in eum q̇ ab origine vere inhesisse vr̃:vñ retro effectũ suũ porrigit.ar.s.c.cuꝫ aliquib⁹:nã legitimatio remouet maculã geniture ⁊ reddit legi timatum ad ius nature. Et est sil's subtilitas.ff.de iusti.⁊ iur.l. manumissiones in glo.supꝑ verbo datio.q̇ est subtilis ad intelle ctum.d.c.cũ aliquib⁹. Bar.tenet ꝙ iste sic legitimat⁹ non aufe 5 rat legitimis bona acquisita. † Absurdum eñ esset ꝙ comites[a] a palatini q̇ faciũt istas legitimatões possint auferre vni ⁊ ꝯferre alteri ꝯtra regulã id qđ nostrũ.de reg.iu. Si aũt iste spuri⁹ esset legitimat⁹ viuo patre:vel pater ordinasset suã legitimationem post mortẽ fiendã bene fatent̃ ꝙ iste succederet.C. de naturali. lib.aut̃.itẽ si q̇s. Quid dices de restõne q̇ fit ꝑ legẽ: puta de le gitimatione ꝑ sequẽs matrimoniũ qđ abstergit oẽm maculã ge niture.vt.c.tanta q̇ filij sint legi.vtrũ ergo iste primogenit⁹:legi timat⁹ tñ post natiuitatẽ alteri⁹ legitimi ⁊ naturalis auferat si bi ius ordinis geniture scđm cõsuetudinẽ Anglie:in qua succe dit primogenit⁹.de qua ꝯsuetudine ꝑ Bar.ĩ.l.cũctos ppl'os.C. de sum.tri. Quidã dicũt ꝙ sic:alij ꝯtra:vt Io.an.in regula sine culpa.q̇ istã qõnem plene disputat ⁊ cõcludit ꝓ legitime nato: postea ꝯtra legitimatũ natũ prius:q: talis legitimatio nõ dꝫ au ferre ius illi quesitum ꝑ istud.c.⁊ iura superius allegata:⁊ nota ista:q: sunt vtilia ⁊ ꝑ doc.varijs locis tacta.

[a] ¶ Comites. Adde ad hoc an comes ĩperialis possit legitĩare in terris eccl'ie subditis vide Ia.bu.ꝯsi. inci.quidã noĩe ogni beñ.bal. ĩ.j ꝯsti.C. iiij. colũ.pau.đ castro ꝯsil. ccxxvj .vñ vnuꝫ nota ꝙ comes põt esse iudex ĩ cã sua rex vel ĩperator bar.ĩ l.⁊ est receptũ. ff.đ iuri.oĩm iud. Inn.in.c. ex parte.đ ver.signi.

1 ☞ Beneficij appellatione curatũ ⁊ non curatũ intelligitur.
2 Minor etate quot modis quis dicatur.
3 Administratio non adita hereditate cessare debet.
4 Testamentũ faciens qñ non erat vsurarius si postea est effect⁹ an valeat testamentum.
5 Etas ydonea in tenẽdis beneficijs nõ curatis que dicatur.
6 Pueri qui dicantur.

1 **Si eo tempore.** Vni⁹ thematis duo du bia soluit ⁊ vtriusq̧ cãm reddit ibi beneficiũ. ¶ † No.ꝙ appellatio beneficij refert̃ ad curatũ ⁊ nõ curatũ qñ l're sunt ꝯcepte scđm formã hui⁹ ca.al's in dubio simpl'r appellatio bñficij nõ includit curatũ:vt.j.de ꝑben.cũ in illis. sil'r expressio cure non include ret dignitatẽ.vt in.c.fi.s.de ꝑben.vbi ꝑ Io.an.qui hoc sentit ꝙ per formã huius.c.nõ posset ꝓuideri in eccl'ia cathedrali per.c. quãuis.§.j.j.de ꝑben. Item no.ꝙ alia etas requirit̃ in curatis: alia in bñficijs sine cura ⁊ in multis iuris articulis limitat̃ etas vt.l.j.§.pueritiã.ff.de postulãdo.l.si minor.ff.de ꝓcu.⁊.c.cum in cunctis.s.de ele.⁊.l.de qua etate.ff.de testamẽtis.⁊.c.cuꝫ.xx.de offi.dele.⁊.s.j.de despõ.impub.c.iij. Ex quibus iuribus potes elicere exempla ꝑ teipsum. Quid aũt si in casu huius.c.⁊ simili bus reuocet̃ etas in dubiũ cui incũbit probatio vtrũ illi cui op

ponit defectꝰ etatis an opponēti. Jo.an. remittit ad notata per eum in regula infamibꝰ in mercurialibꝰ. Ego remitto ad Bar. in.l. de etate.ff. de mino. vbi plene qualiter ꝓbet etas si desint testes qui interfuerūt natiuitati: ita ꝙ necessario expedit deuenire ad probationē per aspectū. dic vt ibi. † Et quot modis q̄s dicatur minor etate. dic vt.d.§. pueritiā.⁊.xxvij.q.j.c.j. Itē not. ꝙ vbi etas requirit certo tēpore si tūc non adsit non confirmat actus: licet tunc supueniat. Simile in testamēto facto ab īpubere: quod nō confirmat: licet supueniat maior etas. vt.l. si filiꝰ.ff. de testamētis.⁊.l.j.§. si filiꝰ.ff. de leg.iij. ad hoc.ff. de excusa.tut. l. excusant. Et facit ad q̄stionē pridie subtiliter disputatam per d. meū Angelū de testamēto vsurarij manifesti: vtrū reconualescat per supuenientē cautionē. ⁊ videt Jo.an. sibiipsi cōtradixisse. nā in.c. quāq̄.j. de vsur. dixit ꝙ sic in cle.j. de sepul. dixit ꝙ nō nisi quo ad sepulturā. Sed ipse ibi intelligit de cautione p̄stita post mortē que nō sufficit ſm eum ad cōfirmationē testamēti. Sed bene sufficit quo ad sepulturā si iussit vsuras in vita restitui. Prefatus.d. Angelus tenuit disputādo sufficere cautionē post mortē ad valorē testamēti in casu quo ꝓcuratorē cōstituit in vita ad cautionē p̄standā duraturū etiā post mortē: si enim procurator ille post mortē dn̄i p̄stitit cautionē confirmat tale testamentū quasi mandatum illud trahat retro: vt in regula rati. qd̄ est notandū. Cum sup illa eius decisione dubitarē ⁊ secū cōferrē opposui sibi quō est possibile ꝙ p constitutionē ꝓcuratoris in testamēto possit cōfirmari. † Est em̄ regula ꝙ nō adita hereditate cessat oīs administratio ⁊ effectus oīm q̄ in testamēto sunt disposita.l. si nemo.ff. de testa.⁊.l. proxime. de his q̄ in testamento delē. ⁊ cū ex ipo testamēto tanq̄ irrito ipso iure per.c. q̄q̄ non pōt adiri hereditas: nō pōt iste tanq̄ ꝓcurator cautionem p̄stare: cum nondū possit esse ꝓcurator nec etiā post aditam pōt dici procurator q: non est amplius dn̄s qui constituit: cum mors oīa soluat. in autētica de nup.§. deinceps. Cum ergo ꝓcurator ille ꝓprie dici possit qui mandato dn̄i aliena negocia administrat.l.j.ff. de procu. Et iste nec hereditate iacēte nec ea adita habeat dn̄m quē representet: nō videt illa cōstitutio ꝓcuratoris valere: maxime in casu nostro quo querit de cōfirmatione testamēti irriti ipso iure tp̄e mortis. ex tunc em̄ sicut cū est validum cōfirmat.c. cū marthe. de cele.mis. ita si est inualidū nō videtur ꝙ possit postea cōualescere ex aliquo facto superuenienti maxime ex mādato iam defuncti cui a iure iniungit vt p̄stet cautionem in vita p illud.c. q̄q̄. nam ⁊ si ipse p̄stitit post factū testamentū est dubiū nunq̄d conualescat: ⁊ cōis op. est ꝙ sic. vt nota. Bar. in.l. filio p̄terito. de iniu.rupto. ¶ Sʒ his diebꝰ cōtra decisionē eius tenui ⁊ disputaui ꝯtra.s. ꝙ cautio p̄stita p talē ꝓcuratorē post mortē vsurarij faciat recōualescere testamentū. Sʒ dices ista vident ꝯtra hoc.c. vbi si id qd̄ requirit ad substantiaʒ dispositionis nō adest in ipso p̄ncipio. nō ꝓdest ad eius confirmationē si postea superueniat sed persona vsurarij manifesti nō p̄missa cautione. de qua in.c. q̄q̄. est inhabilis ad testandum vt ibi: ergo habilitas superueniēs in ꝑsonā testātis nō operat cōfirmationē testamēti: qd̄ a p̄ncipio fuit nullū vt p̄all. iuribꝰ. Sʒ dic ꝙ qn̄qꝫ cōditio testatoris est funditꝰ nulla vt q: erat pupillꝰ vel filiusfa. tūc nūq̄ ꝯualescit postq̄ cā efficiēs erat nulla funditus.⁊.l. filiꝰ ⁊.§. filiꝰ p̄al. qn̄qꝫ ꝯditio testatoris nō est funditus nulla sʒ offuscata ⁊ quodā accidēte extrinseco impedita. inerat tn̄ ei potētialiter actꝰ testādi: tūc amoto tali obstaculo ꝯualescit testm̄ primo factū vt est casus no. in.l. q̄ soluēdo nō erat.ff. de here. insti. ⁊ ita in ꝓposito statꝰ em̄ vsurarij manifesti quātū ad testandū nō est funditꝰ nulꝰ īmo inest ei potētialiter ius testandi sed impedit ex accidēti si cautionē nō p̄stat. Si ergo ista cā tollitur q: supuenit cautio testm̄ ꝯualescit. ⁊ hoc tenuerūt Nico. d. matarellis disputādo. ⁊ Bar. in.l. filio p̄terito de iniusto testō: sed Cy. ꝯtra in.§. si filiꝰ in additionibꝰ. ⁊ hinc est ꝙ defectꝰ ordinum nō reddit grām nullā ad bn̄ficiū curatū sicut reddit minor etas vt ī hoc.c. q: defectꝰ illiꝰ qualitatis.s. ordinū nō reddit funditꝰ clericū ad tale bn̄ficiū inhabilē: q: potētialiter inest ei ⁊ suppleri pōt ipsiꝰ clerici volūtate ideo valet grā vt.c. si pro clericis paupibꝰ de p̄bē.j. eo. li. † Quid dices ecōuerso si q̄s fecit testm̄ qn̄ nō erat vsurariꝰ postea est effectꝰ vsurariꝰ manifestꝰ. Dic ꝙ cū suo delicto eiꝰ statꝰ ⁊ ꝯditio sit mutata in deteriꝰ testm̄ rūpit. ad hoc vide gl. magistrā.ff. de bo.pos. ſcd̄m tab.l.j.§. exigit vbi q̄d iuris qn̄ ꝯditio testatoris vel hr̄dis variat de nulla ī aliquā vel de aliqua in nullā vl' de aliqua in aliquā qd̄ tāgit doc. me. d. Bal. in.l. gallꝰ.§. etiā ⁊.§. si forsitā de liber. ⁊ posth. Quid etiā dices de qualitate bn̄ficij mutata post datā lr̄aꝝ. Pone īpetraui bn̄ficiū curatū an debeat mihi qd̄ effectū est curatū post datā vel ecōtra impetraui simplex qd̄ ita effectū est post datā lr̄aꝝ: vr̄ dicendū ꝙ mutatio qualitatis beneficij nō curet ⁊ sufficit etiaʒ post datā bn̄ficiū esse tale quale in lr̄is ꝯtinet vt sentit. glo. no. ⁊ subtilis in cle, lr̄as.j.e. ⁊ adde ad p̄dicta theoricā quā tradaʒ de ista mutatiōe qualitatis ꝑsone.j.e. statutis. in p̄n. ⁊ plene in disputatiōe Jo.cal. q̄ incipit īpetrauit clericꝰ bn̄ficiū curatū demū in dicta diocesi bn̄ficiū curatū factū est nō curatū vel nō curatū factū est curatū. Itē no. ꝙ grā alternatiue ꝯcepta sup pluribus bn̄ficijs si in bn̄ficio ꝯprehēso in altero ex alternatiuis impleri nō pōt: q: nō valet est implēda in reliquo in quo valet ꝯtra qd̄ opp. Jo.an. in bn̄ficijs sic alternatiue debitis est elec. collatoris vt.j. de p̄ben. si pluribꝰ. Sʒ cū collator dixerit se eligere curatū ꝙ impetrās obtinere nō pōt etate ꝓhibēte ergo grā remanebit nulla dicit ipe ꝙ hoc dicere nō pōt collator in hoc casu qn̄.s. grā reddet nulla. valeat igit vt valere pōt.j. de despō. ipub.c. imo. vl' hic vacabit nō curatū. ergo nō pōt collator eligere curatum qd̄ nō vacat. Jo.an. dicit ꝙ idē si p̄mo vacasset curatū ⁊ postea non curatū. nā illud debebit impetrāti in quo grā alternatiue concesta tenuit ab ipso p̄n. ⁊ hoc teneo. ⁊ allego qd̄ no. in fili in.l. hmōi §. si titio.ff. de leg.j. in.l. q̄ sub ꝯditiōe.§. si q̄s.ff. de cond. insti. lʒ sit argumentū ꝯtrariū ibi in x̄. sed si sub iure. † Querit. Jo.an. q̄ sit etas ydonea in bn̄ficijs nō curatis tenet ꝙ post infantiam qd̄ ꝓbat in glo.pe. Aduerte tn̄ q: lʒ titulꝰ bn̄ficij non curati cadat in talibꝰ pueris nō tn̄ administratio quā de ecclesijs etiā nō curatis tales hr̄e nō p̄nt nisi post annū.xiiij. vt.s. de eta. ⁊ quali. indecoꝝ vbi de hoc qd̄ no.xviij. dis. in.c. in his. ⁊ ꝙ tolerabilior sit datio tituli in ꝑsonā inhabilē q̄ exercitiū illiꝰ administrationis pʒ in.c. grādi de sup. neg. p̄la. ⁊ qd̄ no. in.c. ex eo. de ele.e.lib. in gl. sup verbo suffragiū ⁊ etiā ex notatis p Bar. in.l. q̄dā ꝯsulebat.ff. de re.iu. vbi q̄d iuris si vni regi vl' comiti q̄ trāsmittit iurisditionē ad heredes succedat pupillꝰ vel adultꝰ vt est mō in regno apulie. Scd̄o q̄rit: post Archi. si papa mādat ꝓuideri ipuberi de curato an sit obediendū tali mādato. ⁊ dicit ꝙ sic si constat de volūtate pape ex p̄sse ꝙ velit hoc ꝯcedere puero. In dubio aūt an ꝯcedēdo nō capaci habilitate ac sup eius inhabilitate dispēsare videat. no. In.s. de fili. p̄sby.c. veniēs. Aduertēdū tn̄ ꝙ lʒ cū puero dispēsatū sit sup eius inhabilitate ꝙ possit obtinere bn̄ficiū curatū. dicta tn̄ dispēsatio nō extendit ad administrationē tpaliū ⁊ spūaliū. vt no. in.c.ij. de eta. ⁊ quali. in glo. fi. ⁊ quod ibi in nouella. Querit lapus vtrū si papa scribat proprio motu ſcd̄m formā huiꝰ.c. ꝓ patiēte defectū in etate ab bn̄ficium curatū vtrū habebit locū qd̄ hic dicit dicit ꝙ sic: q: per clausulā motu ꝓprio tollit subreptio sed nō inducit dispēsatio ꝯtra iura nisi subiuncta clausula ḡnali nō obstantiū q̄ tn̄ clausula sine motu ꝓprio modicū operat vbi est defectꝰ ꝑsone ꝓ qua scribitur ⁊ q̄d operet no. de fili. p̄sby.c.j.j. ſcd̄m eū. † Qui dicant pueri vide bonā legē.l. cū mella.ff. de ali. ⁊ cibar. leg.

1. ☞ Ecclesia inferior pro debitis vnius ecclesie maioris nō tenetur de iure soluere.
2. Paupertas ecclesie nō liberat eā ab obligatione.
3. Fructus beneficiorum vacantiū possunt alicui concedi ex priuilegio summi pontificis.
4. Priuilegijs singulariū personarum precedentium p generaleʒ clausulam non derogatur.
5. Papa ius alicui competens tollere potest.
6. Annus vulgaris quis dicatur.
7. Episcopus ex iusta cā an possit ad tempus fructus alicuius beneficij retinere.

SI propter. Repetitū fuit hoc.c. per me Petrū de ancharano vtriusqꝫ iuris doc. in clarissimo studio Bononiē. ibidē actu legentem sextum ⁊ cle. anno domini. M.ccc. lxxxiiij. de mense Martij in die sancti Benedicti nūc aūt expediā per modū lecture: primo sic diuidi potest q: ponit thema ⁊ dubiū eius soluit ibi intentionis casum exceptū interserēs ibi nisi. ¶ † No. primo ꝙ de iure ꝓ debitis vniꝰ ecclesie maioris inferior ecclesia nō tenet soluere etiā si sibi subsit: vt subsunt ecclesie diocesis cathedrali nec pōt conueniri a creditoribus ecclesie principalis. vt no. Inno. in.c. pastoralis.s. de priui. hinc est ꝓ si prelatꝰ supior impetrat lr̄as in fauorē eccl'ie sibi subiecte: fit ꝯputatio dietaꝝ a loco ipsiꝰ eccl'e subiecte nō a loco ipsiꝰ p̄lati agētis vt.c.j.j. eo. ī cle. ¶ † Scd̄o no. ꝙ pauptas[a] ecclesie nō eximit neqꝫ liberat ipsam ab obligatiōe: vtrū aūt cōueniri possit vltra q̄ facere possit: vr̄ ꝙ nō q: nec clerici vltra p̄nt. immo seruari eis debēt ne egeāt. vt.c. odoardꝰ de solu. multo ergo magis vr̄ ꝙ ipsa eccl'ia nō vr̄ ꝯueniri posse in plus. arg. aut. multo magis. C. de sacrosan.ec. facit qd̄ no. in mer. non est nouū dubiuʒ. ¶ † Tertio no. ꝙ ex priuilegio pape fructꝰ beneficioꝝ vacantiū p̄nt alicui ꝯcedi: ⁊ nō futuris successoribꝰ seruari: ⁊ dʒ esse de iure.j. de off. ord. p̄senti. ⁊ talis cōcessio qn̄ fit ex cā iusta ⁊ ep̄o cui dicta subsunt bn̄ficia larga dʒ fieri iterpretatio: vt sic appellatio bn̄ficij comprehendat etiam dignitatem. lʒ regulariter hoc est accepta ꝓpria verbi significatōe etiā dignitates bn̄ficia sint ſcd̄m Inno. ⁊ Host. qui hoc no.s. de verbo. signi.c. antepe.

¶ Item

[a] ¶ Paupertas. Adde tn̄ ꝙ ꝓdest ī multis casibꝰ bal. ī.l. acceptā. C. d̄ vsur. spe. ī. ti. de sen. §.ij. x̄. ⁊ est iiij. glo. ī.l. eos. §. sup his vero in x̄bo iopia. C. de app. gl. ī.l. minoribus. C. de his q̄b. vt ī dig. Inn. ī ī.c. ex rōne e. ti. bal. ī.l. ij. §. si q̄s.ff. si q̄s cā. inn. ī.c. dilationē de app. Alex. ī.l. si ꝓcuratorē. §. si ignorātes.ff. mād. bal. ī.l. illicitas. §. x̄itas.ff. d̄ of. p̄si. panor. ī d.c. ex rōne ludo. ī.l. si x̄o. §. de viro.ff. solu. ma. gl. or. ī §. sʒ ⁊ ꝓpt īsti. d̄ excu. tuto. veruʒ a tali prodesse libera nos dn̄e vt dicit bar. in l. cū nō facile.ff. si cui plus q̄ Archi. h̄ bar. ī l. titiꝰ. C. d̄ excu. tuto. Idē in.l. fi. q̄ nūero li. x. ī.l. si ꝓcuratorem. §. ignorātes.ff. mād. bal. in.l. fi. C. de ꝯdi. inser. ī l.j. ⁊.ij. C. d̄ secun. nup. gl. ī.l. tā de mētis. C. d̄ episc. audi. Alex. ī.l. argētarius.ff de eden.

¶ Item hac rõne appositio beneficiorum diocesis cõprehēdit
beneficia que sunt in diocesi licet nõ sint de iurisditiõe: et hoc tꝫ
hic Jo.an. ꝯtra Archi. ⁊ remittit ad no. per euꝫ. s. in. c. abbateꝫ.
¶ Quarto no. formā huius gratie. s. fructus beneficiorū vacan
tium vsqꝫ ad quinquēnium. potest enī esse dubiū an illud tēpus
adijciatur vacationi an ꝑceptioni. nā si vacationi habebit priui
legiatus fructꝰ primi anni beneficij vacātis vltio die quīquēnij
⁊ sic sexto anno fructus ꝑcipiet sicut nūc seruat̄ in fructibus pa
palibus. In secūdo secus qꝛ finito quīquēnio finitur ꝑceptio: ⁊
est simile qd̄ no. Jo.an. s. de offi. deleg. de causis scdꝫ Jo.an. qui
pōderat verbū vacabūt: ꝑ quod dicit ꝙ illa indulgētia nõ habe
bit locū in ecclesijs: vbi nõ sunt distīcte prebēde mortuo clerico:
sicut nec alijs casibus no. s. de ꝯsti. cū accessissent: ⁊ vide quod di
xi. s. eo. c. si gratiose. ¶ Quīto no. Jo.an. verbū fabrice ꝯiūctū
verbo statuto quod valet statutū episcopi de. iij. parte primi āni
bn̄ficiorum vacātiū in diocesi cōferētia ad fabricaꝫ cathedralis
eccl'ie: si portio deputata fabrice nõ sufficiat ad fabricā: nec epo
nec clericis ipsiꝰ eccl'ie supest ꝙ possint ad hoc sufficere. huic de
cisioni quedā iura vidētur obstare quibus rn̄det. vt hic videas ī
nouella. ¶ Obstat. n. huic decisioni ratio. cle. sūma de re. eccle.
nõ alie. que clemētina licet loquat̄ in ꝑpetua alienatiõe ꝓhibi=
ta in ipm̄ epm̄ ⁊ capl'm cum cõi: de temporali tn̄ stat ratio cle. scꝫ
ꝙ non potest autorizare in facto ꝓprio ad idem. l. j. ff. de aut̄. tu.
vbi quo ad illam prohibitionē autorizandi in facto proprio nõ
distinguitur inter alienationem perpetuaꝫ ⁊ temporalē. ſm Jo.
an. rn̄det ꝙ hoc casu nõ dicitur autorizari in facto ꝓprio cū ni=
hil sibi vel suo capl'o applicetur: ⁊ hinc est ꝙ archiepūs dat remis
sionem ad fabricā ecclesie sue: de pena romana qd̄ non faceret si
autorizare fabrice esset autorizare in facto proprio: ⁊ hanc par=
4 tem firmat in nouella. ¶ Sexto no. ꝙ per generaleꝫ clausulam
non obstantibꝰ priuilegijs ⁊ statutis ⁊ consuetudinibus quibus
cunqꝫ ⁊c. non derogat̄ priuilegijs singularium personarū pre=
cedentium et in re concessa referenda est ergo dicta clausula ad
priuilegia ⁊ statuta cōcernentia fauorem ipsius ecclesie cui pa=
pa solūmodo predictam clausulam ꝑiudicare intendit: ⁊ non al
teri: ⁊ est intellectus cōtra opi. gl. fi. sup intellectu huius clausu
le: ⁊ pro Archi. meo iudicio melius sentiente: cui concordat hic
Lap. qui prosequitur plene quid operetur ista clausula non ob
stantibus. quādo venit ad derogationeꝫ iurium vel ꝓuilegiorū
alijs indultoꝝ: dic vt hic per eū. ¶ Septimo no. ꝙ fructus be=
neficioꝝ qui prouen iunt ꝑmo anno vacationis possunt deberi
ex consuetudine priuilegio ⁊ statuto alij ⁊ non ecclesie vacanti:
quod hodie. qn̄ possit hoc esse vel nõ vide in. c. quia sepe. de elec.
5 ¶ † Octauo no. in v̄. nisi ꝙ papa potest expresse tollere ius ali
cui ꝯpetens ⁊ priuilegia reuocare ⁊ statuta que cōferūt ius cer=
te ꝑsone: qd̄ intellige sup bn̄ficijs quoꝝ dispositio ⁊ oīs ordina
tio ab eo depēdet: vt in. c. ij. j. de prebē. vnde in ipsis potest ꝑiu=
dicare patrono layco sup iure presentandi: vt in. c. dilectꝰ. de iu.
patro. dominia vero ⁊ obligationes que descendunt a iure gen
tium nõ videtur ꝙ possint alicui sine causa conferre: quod dic vt
no. Jo.an. post Inno. in. c. que in ecclesiaruꝫ de const. ¶ Opp.
⁊ videtur ꝙ debeat per illā gratiā preiudicari fabrice vsui vl' sin
gulari ꝑsone in perceptione fructuū ꝑ clausulā non obstante ne
al'as nihil operetur ꝯ. c. si papa de priuilegijs. l. si quādo de le. j.
clausula illa licet generalis: resoluitur contra omnes singulari=
ter per quos possit gratia impediri. l. fi. C. ꝙ cum eo. ⁊. l. si corpꝰ
de leg. iij. sed per istos impediretur si nõ fieret eis preiudicium
ergo. d. clausula frustra esset apposita. hic dicit̄ cōtrarium: ergo
male: timore huiꝰ cōtrarij gl. fi. ponit duas lectiones. pria est ꝙ
iste priuilegiatꝰ habeat fructꝰ primi anni: vsus auteꝫ fabrica vl'
singularis ꝑsona habeat fructꝰ secūdi: ⁊ sic ipis nõ ꝑiudicabit̄
nisi in dilatõe expectādo fructus scd̄i anni: ⁊ sic clausula nõ ob.
operabit̄ suum effectū. secūda lectio est ecōuerso ꝙ fabrica sin=
gularis ꝑsona vel vsus habebit fructꝰ primi anni: priuilegiatꝰ
scd̄i: ⁊ sic ꝑiudicabit̄ priuilegiato in dilatiõe tm̄: pro hac lec. fa=
cit. c. fi. j. de ꝯsue. vbi expectāti debet̄ sequēs: si prima alteri de=
beat̄ Archi. ponit tertiā lect. ꝙ in illa ecclesia in qua fructꝰ pri=
mi anni debent̄ alteri ex ꝯsuetudine priuilegio vel statuto: pri=
uilegiatꝰ iste nihil habebit quasi de illa ecclesia papa nihil ītel=
lexit. Et illā teneo in repetitiõe huiꝰ. c. ⁊ post archi. confirmo ꝙ
priuilegiato nõ debeant̄ fructus scd̄i anni: vt vult scd̄a lectura:
nec debeant̄ fabrice vsui vel singulari ꝑsone: vt vult prima lect.
nam de fructibꝰ scd̄i anni istius priuilegiū ⁊ illoꝝ statutū ꝯsue=
tudo vel priuilegiū nõ disponit. arg. l. si vsufr. mihi in bienniuꝫ.
de vsu le. opꝫ ergo ꝙ in fructibꝰ primi anni ꝑiudicetur alteri ex
eis: ⁊ hoc. c. vult ꝙ ꝑiudicet̄ priuilegiato: nõ obstat ꝙ scd̄m hec
clausula nõ obst. nihil operabit̄: qꝛ immo operabit̄. vt dixi. s. in
vj. notabili multis rōnibꝰ. ob. archi. roboro in dicta repetitiõe
in prima op. ¶ Venio succincte ad glo. ⁊ primo post gl. iij. q̄ro
vtrū illo anno quo ad istū priuilegiatū spectat fructꝰ bn̄ficij sic
vacātis: sit illud beneficiū alteri ꝯferendū. tenet glo. ꝙ sic: qꝛ nõ
titulus beneficij sed ꝑceptio fructuū q̄ in facto cōsistit: videt̄ in
eum collata. ⁊ per hoc. s. ꝙ dictū beneficiū infra illū annū debet
ꝯferri. tenet hic glo. q̄ incipit qꝛ de iure ⁊c. ꝙ ad ꝑcipientem fru
ctus spectāt onera ⁊ expense ministroꝝ ⁊ oīm: ita ꝙ fructus de=
bent intelligi quo ad ipm̄ deductis expēsis. vt. l. fructus. ff. sol.
ma. Per ista infero ꝯtra glo. quid dices ⁊c. que equiparat istū
vsufructuario. nā si hoc esset verū ꝑtineret ad ipꝫ exercitiū actio
num: ⁊ etiā gubernatio beneficij. vt. l. j. §. fi. cū. l. se. de operis no.
nū. ⁊. l. j. in fi. ff. vsu. quēad. ca. ⁊ sic posset agere cōtra colonos ꝓ
pensionibus debitis: ⁊ ꝯtra debitores beneficij: vt quantitatibꝰ
⁊ rebus debitis infra annū fruerent̄. vt. l. j. ff. de vsu. ea. rerū q̄ vsu
ꝯsumunt̄: sed cū dicta glo. iij. dicat infra illū annū bn̄ficiū alteri
conferendū: pꝫ ꝙ de illius manibꝰ illa recipere debet vt sit diffe
rentia inter concessionē q̄ fit de fructibꝰ: ⁊ illā que fieret de vsuf.
ad hoc vide bonā. l. ff. de vsufr. le. l. fundi trebaciani. ⁊. l. si q̄s ita
de vsufr. ⁊ hoc nõ vidi per aliquē hic tactū. ¶ Sed q̄ro post gl.
iiij. a quo tꝑe incipiet annus vtrū a die vacationis an a die fru=
ctuum colligendoꝝ. dicit ꝙ a die vacatiõis cuiuslibet bn̄ficij. cō
putat̄ etiā ipsa dies. quinquenniū vero incipiet a tꝑe date. ar. j.
de deci. c. ij. scd̄m Archi. simile in fructibꝰ matrimonij quos lu=
cratur vir vltimo anno matrimonij ꝓ rata: cōputabit̄ enī annus
a die matrimonij ⁊ traditi fundi nõ a die fructuū colligendorū.
vt. l. si ante nuptias. ⁊. l. de diuisione. ⁊. l. diuortio solu. matri.
¶ Quid dices de pensionibꝰ q̄ solui debēt post annū a die va=
cationis: sed ꝓ ipso tꝑe vacatiõis. Sed q̇d si. j. illū annū fuit cō
missum maleficiū ꝓpter qd̄ solui debet pena post annum. Item
q̇d si fructus reperit iste locatos per triennium et ex eis pensio
in capite triennij est soluenda an habebit integram vel pro rata
et quid ecōuerso quid si post trienniū. ⁊ sic anno finito debet fie
ri solutio pro fructibꝰ tn̄. j. annū recollectis: vide qd̄ circa istas
questiões scribit Bar. in. l. fi. ff. de iure. fis. que latiꝰ dixi istud
ca. repetendo reassumā ⁊ declarabo: qꝛ alij nõ tangūt: hoc enim
sepe in cōductionibꝰ cōtingit in solutiõe pēsionis āticipari et
solui pro pluribꝰ annis futuris: quādoqꝫ differri post finitā lo=
cationē. si ergo iste gratiosus repperit āticipatū in solutiõe vel
6 dilatā solutionē post finitā gratiā q̇d iuris est q̄ro. ¶ Tertio q̄
ro quot dierū erit iste annꝰ. dicit gl. ꝙ. ccclxv. archid. dicit ꝙ in=
telligit̄ de āno vulgari. s. duodecim mēsiuꝫ sicut menseꝫ vulgarē
debemꝰ recipere: vt habeat. xxx. vel. xxxj. dies: ꝓut est illi mensi
ordinatū: ⁊ vide ad hoc qd̄ notat de mense io.an. in. c. ꝙ sit. j. de
elec. ¶ Sed q̇d si in medio mense maij qui est. xxxj. dierū detur
dilatio vnꝰ mēsis ita ꝙ protendat̄ in mense Junij qui est. xxx. tā
tū: quot dies habebit iste mēsis: vtrū secūdū mēsem in quo dila
tio incipit an in quo finit. dic vt in. d. c. ꝙ sit. in quo tamē nõ bn̄
declarat Bar. melius in. l. cū bisextus. ff. de ver. sig. ⁊ not. ꝙ gl.
subijcit de bisexto quando. s. illi duo dies cōputent̄ pro vno. et
vide. lv. d. c. ij. ¶ Quarto quero vtrū illa gratia extēdat̄ ad fru
ctus beneficiorū vacantiū ꝑ permutationē. tenet ꝙ sic: speciale
enī statuit de talibꝰ beneficijs in casu. ca. prio. j. de rerū permu.
quia ad alios nõ extendit̄ scd̄m gl. idem archi. In nouella intel=
ligit Jo.an. illā suā glo. loqui de ꝑmutatiõe beneficiorū nõ pre
bendarū tantū quam ad inuicē facerēt canonici eiusdem eccle=
sie allegat qd̄ no. Ber. s. de his que fiūt a prelatis. c. apostolica
⁊ qd̄ ipe no. post Inno. in. c. quesitū. de re. permu. ⁊ vide qd̄ dixi
pleniꝰ i. c. exhibita. in. iij. ⁊. iiij. q̄stiõe vbi ꝑ ꝓtāgo ꝙ ī beneficijs
vacaturis qn̄qꝫ quis sperat habere ius ꝑ expectationē vt. c. j. de
re permu. j. eo. quādoqꝫ per reseruationē. c. pro illorū. de prebē.
qn̄qꝫ per optionē. vt. c. fi. j. de cōsue. quādoqꝫ per vnionē primo
cōtingentē restrictus est numerꝰ canonicoꝝ. in his enī casibus ⁊
si. queri potest an fructus primi anni vacationis debeātur huic
priuilegiato. de quo in textu Jo.an. recitat hic Archi. qui post
Vinc. tenet ꝙ ista gratia nõ extendit̄ ad beneficiū vacaturū de
bitum expectanti: qꝛ duarū indulgentiaꝝ valet prima: nisi de ea
fiat mentio in scd̄a. s. eo. iuramentū. de offi. dele. ex parte. ij. ⁊ ge
neralior est indulgentia epi ꝙ expectātis. de off. dele. studuisti.
vbi idem tenet pe. Quod ergo dicit hic litera vacabunt intelli
gitur de postea vacantibus alij nõ debitis tꝑe indulgentie. hoc
dictum ꝓculdubio verū credo in expeciāte fructꝰ illiꝰ beneficij
vacaturi: in expectante vero beneficiū per lr̄as apostolicas vel
per vnionē optionē vel extinctionē ipsiꝰ beneficij ꝙ illi non solū
expectant fructꝰ: sed ꝓprietatē ⁊ titulū ipsiꝰ an impediant istuꝫ
priuilegiatū in fructibꝰ beneficioꝝ que alteri debentur ex alte=
ro ex ꝑdictis modis: magis dubito: qꝛ textus iste per clausulaꝫ
non obstāte intendit nõ ꝑiudicare illis quibꝰ principaliter de=
bent̄. Si vero in ꝯsequentiā tituli debeant̄ tex. nihil dicit. ideo
forte debent̄ seruato illi titulo cū ꝯgrua fructuū portiõe ꝓ one=
ribus supportādis. vt. s. dixi in. j. q. sicut enī in fructibꝰ primi an
ni intēdit papa ꝑ suā grām ꝑiudicare succedenti in bn̄ficio iure
ordinario, qꝛ facilius tollit̄ qd̄ perit ex priuilegio ꝙ qd̄ de iure

7 cōi. vt in auc. de nō ali. §. q: verisimile. ¶ † Quinto quero post glo. an legato ⁊c. vtrum ēps ex iusta causa possit ad tps fructus alicuius beneficij retinere. dic vt in ea. In nouella tenet ꝙ non per ratione cle. si vna. de re. ecc. non alie. licet eñ ille textus non prohibeat ēpo perpetuam vnionem: sibi tamen ratio que ibi sequitur adaptat̃ ad temporalem etiam fructuū perceptionez. ꝑ hoc. ff. de auc. tu. l. j. q̄ distinguit inter cām temporalem ⁊ perpetuam: sed simpliciter interdicit tutori autorizare in facto ꝓprio secundum eum.

1 ☞ Deus aliqñ suum mutauit propositum.
2 Corrigere seipsum aliqñ est laudabile.
3 Jus canonie reddit habilē ad delegationē suscipiendam.
4 Delegatio facta monacho canonie an valeat.
5 Papa delegans cām simplici clerico an valeat.

Statutum. ¶ Diuido istud. c. i sex partes. ¶ Primo ꝑmittit cām noue constōnis ⁊ correctionis antique. ¶ Scđo circa causas a se. ap. delegandas vel eius legatis statuit de personis q̇bus ⁊ locis in quib' debeāt delegari. ¶ Tertio circa loca in quibus cōmitti debeāt moderatur distantiā predictoꝝ locorū dupl'r: qñ scz actor ⁊ reus sunt de eadem diocesi vel diuersis. ¶ Quarto de moderatione adhibenda ꝑ tales in cognoscendo vel subdelegando certis locis ⁊ ꝑsonis. ¶ Quinto de moderamine erga expensas eminētes in causa circa iudicis assessores notarios ⁊ testes. ¶ Sexto irritat aliter attemptata ⁊ gesta q̄ istud capitulū decernat. Secunda ibi presenti. Tertia ibi cum vero. Quarta ibi in nullo. Quinta ibi insuper. Sexta ibi quicquid. ¶ † Nota ꝙ debet quis in melius reformari qđ egit cū tendit ad noxam: sic deus[a] quandoq3 mutauit propositum. xij. q. iiij. incōmutabilis. † Est eñ hoc scz seipsum corrigere laudabile ⁊ magne sapientie. Ita tamen ne vilescat autoritas: qđ dic vt no. i. c. qualiter ⁊ quādo. el primo. j. de accu. ⁊ hic per Archi. ¶ Scđo no. quib' sunt cause a se. ap. delegande. scz positis in dignitate vel personatu: ⁊ q̇d sint ista ⁊ in quo differant no. s. de ꝑben. de mulcta. ⁊. j. de ꝯsue. ca. j. ⁊ vtrum intelligatur hoc de habentibus dignitatem vel ꝑsonatū in ecclesia cathedrali vel in quacunq3 alia. tangit hic Archi. vt no. in clemē. ⁊ si principalis. eo. ti. vbi quid iuris de vicario episcopi: ⁊ hoc tangit ī nouella super gl. de officialib': ⁊ refert Jo. mo. tenere ꝙ delegari poterunt cum sit vnum cōsistoriū cum ēpo. j. eo. ti. c. ij. Et sic habet dignitatem: q: q̇libet iudex dicitur eam habere. ff. de albo scribēdo. l. vlti. ⁊ est ordinarius. de quo in. c. fi. de off. vica. ⁊ plenius de ista q̄one in. c. ⁊ si principalis. eo. ti. in clemē. ¶ Circa canonicos pōderat etiam Jo. an. ꝙ vt cōmissio valeat sufficit ꝙ sit canonicus: nec requirit textus ꝙ
3 habeat prebendam. † Jus ergo canonie reddit ipsuz canonicū habilem ad suscipiendum delegationē: similiter electio in dignitate ⁊ personatu: dum tamen sint in possessione illius iuris. Si vero non essent in quasi possessione: ⁊ sic iure ordinario nō haberent iurisditionis exercitiū: nisi in casu. cle. j. de foro. cōpe. vtruz essent capaces huius delegationis. credo ꝙ sic: q: talis ꝯmissio non requirit nisi titulū dignitatis: vt pz. ⁊ secus est in exercitio iurisditionis ⁊ iuris sui q̄ referuntur ad certā rem vel locū in q̇bus fundantur: ⁊ quoꝝ respectu exercitium datur nō regimē iuris siue tituli iuxta no. in. c. cū ecclesia sutrina de cau. poss. ⁊ proprie. ⁊. c. cōsultationib' de iurepa. ⁊ vtrobiq3 per Inno. ¶ Tertio no. ꝙ ista cōstitutio solum loquitur de le. a se. ap. vel legato ipsius: nō ergo artat ordinarios. Delegatos autē pape artat si subdelegare voluerint: vt. j. eo. §. in nullo. ¶ Opp. glo. de. c. cū vicesimum. s. de off. le. vbi cōstituto in. xx. anno potest causa delegari: ⁊ tñ non potest habere dignitatem: ergo alij q̄ in dignitate constituto cuius cōtrarium hic dicit̃. So. vt in glo. dignitas ⁊c. ¶ Quero q̄ est ratio quare magis istis q̄ alijs cōmittūtur. dic ꝙ ideo: q: pro eis magis presumitur ⁊ intm̄ presumit̃ ꝙ non possunt propter imperitiā recusari vt suspecti ꝭm Jo. an. q̄ allegat Cy. C. de iudi. l. certi iuris: sup ista eñ presumptione peritie fundatur iuris latoris intētio: ex quo infert Jo. mo. ꝙ dato ꝙ canonicis ecclesie collegiate canonico ecclesie cathedralis non tñ poterit delegari scđm eum: facit qđ dicūt legiste de fauore dotibus adhibendo vt mulieres possint nubere: ⁊ sic impleāt liberis ciuitatem. nam talis fauor extendit̃ ad feminas etiā steriles in eoꝝ dotibus repetendis ⁊ conseruandis. l. j. ⁊ ibi not. ff. so. ma. licet eñ cesset causa legis que inducit formā in actib' hominum: non tamen cessabit legis dispositio. vt. l. j. §. sexum. ff. de postu. ¶ Scđo quero dicitur hic ꝙ canonicis ecclesie cathedra-
4 lis delegari † possit: quid si tales canonici sunt monachi vel canonici regulares: q: forte eorum ecclesie cathed. est regularis vt perusina: vtrum valebit delegatio non facta expressione monachatus siue religionis Jo. an. post Archi. dicit nō valere nisi religio exprimatur. xvj. q. j. de presentiū. ⁊ qđ ibi not. ⁊ credo hoc verum q: licet per istum tex. canonici ecclesie cathedralis decernantur habiles ad has causas cognoscendas: non tamen videt̃ de intentione pape alia obstacula que haberēt ipsos impedire ⁊ inhabiles reddere amouere arg. l. si non lex. ff. de here. insti. ⁊ ꝑ hoc soluitur questio que formatur in glo. habentibus: igit̃ ⁊c. vtruz valeat cōmissio facta canonico etiā cathedralis q̇ sit septēnis videtur ꝙ sic: q: canonic' est: ⁊ sic adest qualitas que requiritur per hunc tex. contrariū tenet ⁊ bene. q: papa volēs causas grauiores per viros cognosci: de quibus magis presumendum est ꝓpter preeminētiam dignitatis ⁊ lon. nō videt̃ tolli ius aliā grauitatem inducens. s. etatis ⁊ cōsilij plenioris. vt. s. de off. de leg. cum. xx. posteriores eñ leges ꝑ priores limitant̃: ⁊ declarantur. vt. l. sed ⁊ posterioris. ff. de leg. ⁊ not. in. l. sciē. ff. qui satisda. cogū. facit. l. iiij. ff. de re iudi. cum tñ est additum aliquid rei iudicare non est a re iudi. recessum: sed iste tex. venit ad augendū solennitatē delegationum: ergo ⁊c. sic ergo econuerso inducta ad diminutionē ⁊c. l. legata inutiliter de leg. j. facit. c. si gratiose in fi. s. e. ⁊. l. si quis priore ad trebel. facit. l. j. §. dixit aliqs de pub.
5 ⁊. l. quotiens de act. ⁊ obli. ⁊. l. qui sepulchrū. ¶ † Tertio q̄ro si papa simplici clerico cām delegat: an valebit cōmissio. glo. q̄ incipit pone papa dicit ꝙ sic postq̄ enī3 scienter papa contra ius cōe causam delegat: videtur cōtra illud ius cōtrarium dispēsare: arg. l. iuris peritos. ff. de excu. tuto. In contrarium tamen facit: q: si ēps facit contra ius aliqđ in casibus in quib' habet potestatem dispensandi. nō videtur ꝑ talem actum cōtrariuz dispēsare. vt no. Inno. s. de fil. ꝑsby. hinc est ꝙ rescripta cōtra ius elicita nō sunt exequenda sed expectanda scđa iussio. s. si quando episcopi. tamen hec glo. tenet contra in Spec. ti. j. §. fi. ver. quid si papa ⁊ ibi dicit secus in legato. idem Jo. mo. ratio q: legat' non potest contra iura dispensare. no. j. de hereti. c. fi. in glo. magna. ¶ Quarto quero dicitur ꝙ causa a se. ap. est delegāda habentibus dignitatem: vel canonicis ecclesie cathe. pone ergo ꝙ tempore date quis nō erat canonicus: postea est effectus an valeat delegatio: ⁊ videtur ꝙ nō q: in talibus inspicimus initiuz scz tempus date scđm glo. Idem Jo. mo. ⁊ Archi. formant questionem in canonico delegato qui desijt esse canonic' vxoratione vel professione ⁊ subtiliter arguit pro ⁊ cōtra. ⁊ concludit scz ꝙ delegatio non expiret. Sed dices quō exercebit monach' iurisdi. cum pro mortuo habeatur ⁊ non habeat velle vel nolle: dic ꝙ exercebit de licētia Abbatis. de rescriptis pastoralis in fine ⁊ qđ no. in clemen. j. de testa. in. v. gl. ad. q. facit de hereti. c. vt officium. §. ad conscribendas: facit qđ no. Jo. an. de leg. ad aliam dignitatem translato: ⁊ de subdelegato mortuo qui vti ceperat no. hoc Jo. mo. in addi. ⁊ Jo. an. in. c. q̄uis. j. de offi. delega. ⁊ in vxorato si cum vidua vel aliter contraheret ligamina: credo delegationem expirare: q: pendente iudicio superuenit inhabilitas: propter quam non possit in ipsum delegatio habere principium. arg. l. vranius. §. sed cum duo de fideicō. in monachatu superueniente. etiam est dubiū cū a seipso nō habeat velle vel nolle: sed a iudicio abbatis. cui causa nō est cōmissa per papam. nō videtur ꝙ habeat potestatem ꝓcedendi ⁊ iudicandi. cōtrarium tamen fuit disputatum. vt hoc in nouella super glo. habentibus Scđm predictam q̄onem. habet ꝙ sufficit ad substantiaz dispositionis adesse qualitatē ab initio l3 postea deficiat. quod quando sit verum vel non. dic ꝙ iste qualitates apposite in tempore significāt scđm tempus verbi ad cuius determinationē veniunt aut ergo iste qualitates determinant verbum per qđ significatur tempus initij. aut determinant verbum significans tempus in quo dispositio sumit effectum. aut determināt quoddā aliud verbum separatum ab his primo casu sufficit qualitatem adesse illo tempore quo fit dispositio: l3 postea deficiat. vt. l. mella in prin. ff. de ali. ⁊ cib. le. dixit eñ testator relinquo alimenta puero vel puelle. Ista adiectiua puero vel puelle determinant verbū. relinquo: sufficit ꝙ ergo tempore quo relinquitur scz tempore testamenti sint tales ad hoc. l. iij. de auro ⁊ argen. le. ibi legauit testator que vxoris causa parata sunt. qđ est presentis tēporis significans tempus testamenti. Et ideo tunc sufficit vxoris esse ⁊ ita in. q. predicta per textum qui dicit nō committatur nisi canonicis: sufficit ergo tempore commissionis qualitatem canonicatus esse. nec tex. requirit ꝙ duret in eis ista qualitas tempore sententie vel processus. al's dixisset non cognoscatur vel ꝓcedatur. ¶ Scđo casu requiritur ꝙ ad sit qualitas tempore quo dispositio sumit effectum. vt. l. ij. ff. de aur. ⁊ argen. leg. vbi eñ legauit testator que vxoris causa parata erunt. ibi eñ est verbuz parata erunt qđ est verbum futuri temporis significat temp' mortis quo dispositio sumit effectu3: ⁊ sic requiritur ꝙ illo tempore sit vxor ad idē. l. ex facto. §. si q̇s. ff. ad trebel. ibi eñ si decesserit sine liberis sunt futuri tp̄is. Ideo ad illud tp̄s refertur conditio ad hoc. l. in delictis. §. si extraneus de noxa. ⁊. l. si titius. de testamento mili. q̄ multū facit ad istā distinctionē. ¶ Tertio casu qñ

determināt

[a] ¶ Deus. adde ꝙ bñ in punitione supplet xxiij. q̄. v. q̇d ergo. ⁊ de penitē. dist. j. c. mēsurā ⁊ đ penitē. ⁊ remissionib'. c. qđ in re.

determinät quoddā alíud verbū separatum ab his. sufficit qua
litatem illam semel existere. lz postea deficiat. vt. l. in substitutio
ne. ff. vul. ꝛ pu. Ibi cū dicit quisquis mihi heres erit ꝛ impube-
ri filio meo heres esto. nam verbū heres non respicit tps quo te
stator testatus est: nec tps quo morit testator: ideo sufficit ꝙ se-
mel fuerit heres. l. heres quandocunq. de acqui. here. ꝛ. l. here-
dibus ad trebel. ꝛ qd dictū est de verbo. idem de participio: qꝛ il
le qualitates que veniunt ad determinationez participij debēt
esse in illo tempore quo significatur actus participij. vt. d. l. si ti
tius: predictam distinctionem ponit Bar. in. l. ex facto trebel. q̄
est vtilis ad multas qōnes scdm eū. ¶ † Quinto q̄ro vtrū ista
cōstitutio vendicet sibi locū in cōmissionib⁹ ordinarioꝝ vt non
alijs q̄ personis hic expressis possint delegare: tenet ꝙ non ha-
bet locū idem Archidiaconus.

1 ☞ Cause p papā delegare nō possunt quolibet loco tractari
2 Cause in locis insignibus sunt ventilande.
3 Ciuitas qualiter dicatur terminari.
4 Vrbs in plura nomina diuiditur.
5 Ciuitatū quedam sunt minores quedā magne quedam maxime
6 Episcopus an requiratur in ciuitate.

Nec audiantur. Supra iuris lator ꝓuidit de ꝑ-
sonis q̄bus nūc de locis in q̄b⁹
cause quas sedes ap. vel legatus ipsi⁹ delegat sint tractāde ꝛ vē
tilande. ¶ † No. ꝙ cause delegate p papā nō possunt quolibet
loco tractari: silr nec cause deuolute ad archiepm p appellatio-
nem. vt. j. de off. ordi. vt litigātes. Epi vero nō astringuntur ad
hoc: sed pñt in quolibet loco sue diocesis causas audire: vt eo. ti
tu. cum eps. de iure ciuili in loco maioꝝ sunt cause cognoscēde:
nisi de cōsensu partiū: qꝛ tunc pñt alibi etiā extra territoriū si il-
le iudex territorij nō ꝓhibeat: vt. no. Bar. in. l. fi. ff. de iust. ꝛ iu.
ꝛ. l. quero de solu. Intellige tamē semp de loco honesto: vt. s. de
ap. qua fronte. ꝛ. l. si cū dies. §. item cum quidā de arbi. facit ad
materiam cle. j. de fo. cōpetē. de loco etiā tuto intellige: vt. c. sta-
tuimus. de off. deleg. ꝛ cle. pastoralis: de re iudi. ¶ † Scdo no.
ꝙ in ciuitatibus ꝛ locis insignib⁹ sunt cause ventilāde ꝛ leges
docende: non in castris vel villis: vt in glo. ꝛ in ꝓhēmio. ffoꝝ. §.
hic aūt. vbi per Bar. an in qualibet ciuitate regia sine priuile-
gio possunt iura doceri. Et aduerte qꝛ duo requirunt. s. ꝙ sit lo
cus insignis ꝛ ꝙ sit ibi copia peritoꝝ. Alterū ergo sufficit: vñ si
sit in loco copia peritoꝝ: sed nō sit insignis: nō sufficit fm Lap.
qui interrogat⁹ a dño Fede. de senis. refert se sic rñdisse: etiā ꝙ
plus est si partes cōsentiūt: nam eoꝝ cōsensus non pōt operari
aliter q̄ dicat. §. statuim⁹: ꝛ. §. in nullo. ꝛ ita sentit hic Io. an. su
per verbo possit: dū dicit ꝙ si locus nō est talis lz iudex habeat
familiares qui sibi pro cōsilio ꝛ partib⁹ ꝓ patrocinio sufficere
possunt non est satisfactū huic cōstitutioni scdm Innoc. cōpo. ꝛ
Archi. ꝛ Spe. in ti. de cita. §. j. ver. q̇d si locus. Idem econuerso
si sit locus insignis ꝛ nō copia peritoꝝ. Aduerte etiā ꝙ ista co-
pia requirit si fiat cōmissio in loco insigni: sed si fiat cōmissio in
ciuitatibus non habet ista cōsideratio: sufficit eñ ꝙ sit ciuitas
scdm glo. quidā dicūt ꝛc. refert ad proximū. i. ad locū insignē nō
ad ciuitatē. ¶ † Querit glo. qualiter terminet ciuitas: dicit ꝙ
muroꝝ ambitu: in casu tñ. c. hui⁹: includit etiā suburbia in q̇bus
pōt causa audiri scdm glo. idem Archi. q̇ tractat hic de finibus
ciuitatis ꝛ diocesis. Io an. remittit ad no. p eum in. c. si ciuitas
de sen. exc. lib vj. Aduerte nos habem⁹ plura noīa in diuisione
vrbis[a]. s. regnū: prouinciā: ciuitates: castra: ꝛ villa. quō ergo de
cernant ꝛ cognoscant qñ fit mētio in iure vel priuilegijs de alte
ro: ex p̄dictis vtile est cognoscere. Cy. dicit ꝙ ꝓuincie appella-
tio intelligit scdm cōem vsum loquendi vt tuscia lombardia ꝛc.
Ita no. in. l. fi. de p̄scrip. lon. temp. ꝛ hoc mō dz accipi qñ mittit
legat⁹ in aliqua ꝓuincia: vel ꝓuincie aliqd priuilegiū concedit
vt anglicis. ff. de fo. cōpe. cū dilecti. Qñq fit mentio ꝓuincie ꝓ
pter maiorē distantiā locoꝝ extra ꝓuinciā q̄ intus vt in dilatio
nibus indultis a iure. in. l. j. de dila. ꝛ tūc serua qd no. in. c. corā.
de elec. vt existēs intra ꝓuinciā si est multū remot⁹ habeat ꝓin-
de ac si esset extra ꝛ ecōuerso existēs extra si est ꝓpe habeat ꝓin-
de ac si esset intra: ꝛ sic intelligit. d. l. j. de dila. ꝛ sentit Inn. in. c.
vltra tertiā. de dila. qñq app. ꝓuincie fit eo respectu ꝙ est sub
vna iurisditione: ꝛ tūc cū cōtingat ꝙ quelibet ciuitas hz separa
tam iurisditionē: nec est vnus p̄ses cui subsit tota: ꝛ q̄libet ciui-
tas habebit ꝓ ꝓuincia: ꝛ sic intelligit gl. in. d. l. fi. C. de lon. tpis
p̄scrip. ꝛ hec dicta sint de ꝓuincia. De ciuitate dic: ꝙ quedā sunt
ciuitates minores: q̄dam magne. q̄dam maxime: † minores ap-
pellant que habēt simplicē iurisditionē: magne q̄ habent meruz
ꝛ mixtū imperiū: maxime qꝛ ad eas cōfluunt cause aliaꝝ ciuita-
tuz: istā distinctionē facit tex. in. l. diuus. §. est aūt. ff. de excu. tu.
ꝛ tales ciuitates appellant caput ꝓuincie: tñ ista diuisio facta
est aliter p ecclesiā q̄ per cōem vsum loquēdi: vt pz ex notatis in
d. c. corā. de elec. vbi due ciuitates inter lōbardiā sunt: ꝛ de dua-
bus ꝓuincijs attenta diuisiōe canonica. Rōnem hui⁹ differen-
tie. vide p glo. in cle. ne romani. de elec. q̄ incipit iustū fuit ꝛc. ad
essentiā aūt ciuitatis nō requirit ꝙ habeat epm nam etiam epa
tu priuata nō desinit esse ciuitas. de quo. no. Io. an. in. d. c. si ci-
uitas. Castrū vero dicitur casa alta siue fortis: que etiam muni
tur muris siue vallo. vt. l. q̇cunq castrū. C. de fundis limi. lib. xj.
Ista castra de iure cōi subsunt ciuitati. nec aliquā habēt iurisdi
tionē vel territoriū: vt no. Innoc. in. c. cū ad sedē. de re. spo. ꝛ. C.
de testis. l. fi. ponunt tñ ibi a ciuitatib⁹ quib⁹ subsunt aliqui ma
gistratus: sicut ponit eps foraneos officiales in diocesi: vt cle. si
p̄ncipalis. j. eo. ꝛ. c. de magis. muni. p totū: ꝛ ibi no. gl. sup Rub.
vbi etiam p Azo. in summa: villas dicimus edificia collata sine
muris vallo vel fossa: lz in francia idē sit villa qd ciuitas. vnde
Parrhisius boñ. ꝛ alias ciuitates appellat villas: sz nos ꝓpri⁹
loquimur: vt pz ex notatis in. l. si heres. ff. de leg. j. iste etiam nō
habēt iurisditionē: sed subsunt ciuitati. vt. l. q̇ ex vico. ff. ad mu-
nicipa. ¶ Sed q̇d dices de castris q̄ sunt p Italiā. ꝛ habent iu-
risditionē omnimodā. ꝛ nō rñdent ciuitati intra cui⁹ territoriuz
cōsistunt an dicim⁹ idem de istis qd de ciuitatib⁹ tangit Inno.
in. c. nimis de iureiu. Bar. dicit ꝯsiderandū ꝙ aut cōstat ꝙ fue-
rit ciuitas. sed fuit priuata epatu: vt tuscanella q̄ vnita est epa-
tui. Viterbieñ. ꝛ nō desinit esse ciuitas: aut nō constat ꝙ fuerit
vnq̄ ciuitas: ꝛ tūc aut iurisditio fuit tali loco ꝯcessa vt ciuitati.
aut vt castro. aut simplr vt dicēdo tali terre vel cōitati. primo ca
su erit ciuitas nam princeps facit ciuitatē eo ipso ꝙ ei scribit vt
ciuitati. vt no. Io. an. post Inno. in. c. cū ab ecclesiaꝝ. de offi. or.
nam dicēdo ꝙ sit ciuitas videt sibi cōcedere omne priuilegium
ciuitatis. ar. l. q̇dam ꝯsulebat. de re iudi. ¶ Scdo casu non erit
ciuitas sz castrū hñs priuilegiū ciuitatis. vt. l. j. §. j. ff. de offi. ei⁹
cui māda. est iuris. ¶ Tertio casu erit ciuitas. qꝛ larga est inter
pretatio faciēda in ꝯcessiōe talis beneficij. vt. l. fi. C. de ꝯsti. p̄n.
ꝛ hoc verū. cū ꝯstat ꝙ tale castrū habet hoc a principe. Si vero
nō habet a principe. sed a ꝯsuetudine vetusta. ꝛ videt ꝙ debeat
intelligi ciuitas de p se sicut dicit Inno. de castro qd non rñdet
ꝓuincie: qꝛ cēsebit ꝓuincia de p se. in. d. c. nimis. ꝛ de his ꝛ alijs
q̄ ad p̄dicta faciūt no. Bar. in. l. j. C. de metropoli berito. li. xj. ꝛ
in extrauagāti q̄ sint rebelles: vbi multa vtilia circa hoc. de di-
uisione ꝓuinciaꝝ ꝛ eoꝝ vniōe ꝛ cōfederatione ciuitatuz. de quo
etiā in. l. nō dubito de captiuis. ꝛ. c. j. ne sede vacāte. vbi de mate
ria vnionis ecclesiaꝝ qñ tñ hec glo. dicit ꝙ ciuitas muroꝝ ambi
tu terminat: esset videndū an hoc sit simplr verū: cum eñ. s. dixe
rim ꝙ castra ꝛ ville rñdēt ciuitati. vtrū priuilegiū cōcessum Bo
nonie includat cōmorātes in villis ꝛ castris. ꝛ q̇d etiā in condē-
natione. vide plene p Barto. in. l. vrb. app. de verb. sig. ꝛ tangit
Io. an. in. d. c. si. ciuitas parū tñ. ¶ Scdo quero dꝛ in textu. co-
pia peritoꝝ ꝛc. de q̇bus peritis dz intelligi an in iure canonico
tm an sufficit ꝙ in iure ciuili. ꝛ q̇d si in neutro hz tñ peritiā talez
causaꝝ: qd pōt cōtingere. vt no. certi iur. C. de iudi. dic vt in no-
uella sup glo. aduocati. q̄ tenet ꝙ sufficit qd ibi sit copia legista
rum si cā pōt per leges diffiniri. als secus. ꝛ vide ꝙ de legib⁹ re-
cipiēdis vel non in causis ecclesiasticis legit. ꝛ no. s. de no. ope.
nun. c. j. de exercitatis in causis si sunt boni causidici sufficeret
fm eum. ¶ Tertio quero si reuocat in dubiū an sit locus talis
qualem iste textus exigit quis de hoc cognoscet. dicit Io. and.
post Inno. ꝛ cōpo. ꝙ ipse delegatus. Idem Spec. in ti. de cita.
§. j. ver. sed que loca. Idem hic Archi. ꝛ ad id qd dicit glo. quan
do Iudex constituit se partem. vide qd no. in Spe. de arbi. §. j.
ver. sed quis.

1 ☞ Papa locoꝝ distantiā dicitur metiri.
2 Papa ad ius cōe non ad ius priuatū se refert.
3 Verba priuilegij potius recipiunt interpretationē a consuetu
dine q̄ a iure.
4 Iuramento impetrato an stari debeat.
6 Reus si habet plura domicilia in quo debeat fieri impetratio.

Cum vero. † Nota ꝙ papa metitur distantiā locorū
p respectū ad diocesim nō ad territorium
vel districtū. rōnem vide p cle. ne romani de elect. in prima glo.
vbi status diocesis n ō ita de facili variat sicut territorium ꝛ di
strictū p occupationes ꝛ siles modos. q̇d ergo si tpe commissio-
nis locus erat intra diocesim. deinde lite pendende cepit esse al
terius. qꝛ forte vna diocesis est diuisa in duas. dicit Ioan. an. ꝙ
potest ꝓcedi. ac si integer remansisset. vt in extrauaganti. Io. q̄
incipit sedes aplica de rescriptis in beneficialib⁹ remittit de p̄-
ben. q̄uis. §. j. ꝛ de hac diuisione vide bonā glo. ff. de off. assesso.
l. si eadē. ꝛ per Bar. in. l. j. C. de metropoli. ¶ Itē no. textū dum
dicit ciuitatē seu diocesim. siue eñ ambo sint de ciuitate. siue am
bo de dioces. vel vnus de vna. alius de ali a. sufficit fm Io. and.
qd ꝓbat hec dictio seu cuius natura est cōiungere sensum. lz ver
ba distinguat vt Alex. siue paris ꝛ venit ad augmētū disposi tio
nis: licet qñq iste dictiones siue vel seu accipiunt disiuncto mo

a ¶ Vrbs. Adde ꝙ vr bis appellatione roma ꝯtinet in. §. ius āt isti. de iure natu. nisi addatur sacra. qꝛ tūc itelligitur hierlz bal. in. l. ij. C. de nau. feno. Car. ī cle. de re iud. ī. c. felicis. § fi. de pe. et Alex. ī. l. ij. de v. sig.

do: sicut dictio aut: de quo ꝑ Bar. in. l. si qs ita ligauerit de aur. et arg. le. Itē ꝙ causa inter duos: ⁊ de eadē ciuitate ⁊ diocesi nō dꝫ extra diocesim cōmitti fallit in sex casibus exceptis in textu curia excipit septimū: cum. s. est cā matrimonialis per appellatione a sententia ordinarij in curia deuoluta cōmittit ipam alij epo: ⁊ sic extra diocesim: qꝛ de stilo curie tales cause nō cōsueuerunt cōmitti alijs ꝙ epis: de qua ꝯsuetudine siue stilo ⁊ multis alijs vide in Spe. de rescri. presen. §. forte. ver. nūc ad instructionem vsqꝫ ad fi. Incidēter tangit. Io. an. si inter fesulanos papa ꝯmittit cām epo fesulano qui ex speciali priuilegio habitat florentie: ⁊ habet ibi capellā vbi tenet tribunal ⁊ cognoscit de causis inter suos subditos: an valebit cōmissio: dicit. io. an. ꝙ deberet inspici tenor priuilegij. ¶ Sed q̄ro quid in dubio si ex tenore priuilegij nō apparet: adhuc dico valere cōmissionē: nō tamē credo ꝙ possit cognoscere in ꝑdicta capella. sꝫ in sua diocesi: nā lꝫ ex priuilegio cognoscat ibi inter suos subditos iure ordiario nō tamē videtur ꝙ possit iure extraordi. tanꝙ. s. delegatꝰ pape. vt. l. qō ratione. ff. de legi. Ex quo infero in alio eiꝰ dubio videlꝫ ꝙ inter fesulanū ⁊ florentinū cōmissio sibi facta censenda est: perinde ac si esset facta inter duos diuersarum diocesuꝫ siue ciuitatum. vt. j. e. in. §. cuꝫ autem: † papa enim nō ad ius singulare priuilegij qō presumitur ignorare: sed ad ius cōmune videt̃ se retulisse: ⁊ in talibus eius intentio est sequenda. vt. ca. sup literis. s. de rescrip. qō etiam facit cōtra quia si hoc expressisset literas habuisset: sed certe ꝯtra formā iur. facta impetratio nō admittit vt credo talem impetrationē. pone eñ ꝙ locus est insignis in confinibus alterius diocesis inter hoīes ibi ꝓpe cōfines habitātes nō valeret cōmissio ibi facta: lꝫ hoc expresso papa literas cōcessisset: ⁊ ꝑ hoc cōcludo contra eū in alia questione. s. si cā fuerit cōmissa inter duos florentinos dicto epo tenet eñ qō valeat argumento eorū que ipse no. in. c. fi. s. de rerū ꝑmu. sed certe ibi emanauit ꝯmissio de consensu vtriusqꝫ partis quo casu nō hꝫ locum ista exceptio dietarum vel ꝑsonarum scd̃m Lap. licet glo. que incipit hic verū dubitet de hoc: in predicta eñ questione ⁊ in alijs in quibus ius cōe resistit in actu priuilegij: ius ꝯmune est sequēdum qō potētius agit: ⁊ difficilius tollitur ꝙuis singulare. ad hoc optīe. l. sed ⁊ milites post prin. ver. vbi. fortassis. ff. de excu. tu. ⁊. l. eiꝰ militis. §. militia. de testō militis. ius enī singulare priuilegij nō recipit vt sic dixerim ius accrescendi vt ad casum aliū extendatur etiā nisi esset maior ratio includēdi vt. l. ius singulare. ff. de legi. ⁊. l. mulier titio. ff. de condi. ⁊ demō. pro hoc. io. an. facit. c. ꝙ dilecto. de consan. ⁊ affini. vbi verba dubia priuilegij recipiunt potius interpretationem a consuetudine ꝙ a iure cōmuni sed hic non sumꝰ in casu dubio. sed certo vnde non est etiā currendum ad coniecturas. vt. l. ille aut ille. ff. de le. ⁊. §. cū in verbis. bene forte verum esset quod dicit Io. an. si appareret de certa scientia pape narrantis in literis commissionis episcopo fesulano florentie commoranti cōmittimꝰ cām inter florētinos ⁊c. et idem tunc in quocunqꝫ episcopo commorante in alterius diocesi. vt inter homines loci vbi moratur valeat sibi facta commissio. ⁊ sic expressio more aliquid operet̃. arg. c. fi. de rerum permuta. et. c. si papa. de priuilegi. libr. vj. Item ꝙ contra capitulum ⁊ vniuersitatem ciuitatis castri vel ville potest extra dio. impetrari ⁊ actio intentari. et sic cadit obli. in personis representatis et fictis. ⁊ possunt bona possidere. et propter cōtumaciā missionē pati. vt. l. j. in fi. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. noīe similiter delinquere et mulctari iuxta notata ꝑ Inno. in. c. grauē. de sen. excō. ⁊ ꝑ Bar. in. l. aut facta. ff. de penis. Et aduerte qꝛ tex. loquit̃ solū de tribꝰ vniuersitatibus quid de alijs collegijs ⁊ corporibus ciuitatum dic ꝙ ex isto capite recusari non possunt sed ex alio. s. ꝙ eoꝝ aduersarius ꝑhorrescit ipsoꝝ potētiā. bñ possent extra īpetrare ponit Io. an. exemplū de collegio doc. ⁊ societate bechariorū boñ. ⁊ cerdonū perusij. loquit̃ etiā iste textus de capitulo ecclesie cathedralis. in alijs capitulis inferioribus nō haberet locū. ar. c. requisisti. de testamētis ⁊ collige etiā ꝙ capitulū pōt agere ⁊ cōueniri. et cōtra id literas impetrari etiā sine noīatiōe prelati ꝙ quādo sit verū dic vt. s. c. edoceri. ꝑ Io. an. post Inn. ⁊ do. ¶ Incidenter querit̃ quid si volo impetrare cōtra officialē episcopi. an potero extra dioce. pone cōueni ipsuꝫ ex barataria vl̃ qꝛ fecit litem suam. tꝫ ipse ꝙ nō trahit̃ extra dioc. vicinam loco officij sꝫ vicinā proprie diocesi. qꝛ diocesis officij nō est sua. alias sequeretur ꝙ ab officiolatū recōuentus ibi cōueniret̃ qō est falsum. lꝫ multi cōtradicāt scd̃m eū subtilis est questio ⁊ dubia. ex eo ꝙ q̇s in loco officij de gestis tenet̃ reddere rationē quia videt̃ ibi quasi cōtraxisse. vt. l. pretor. §. is etiā is qui desunt. ff. de edēdo. vñ sicut potest ibi iure ordinario cōueniri. ita videtur ꝑ literas apl̃icas posse trahi iuxta theoricam Inno. ⁊ Host. in. c. cum dilecti de foro competen. in contrarium tamen facit. quia non cogitur quis semꝑ de gestis in officio in loco officij respondere. sed. j. quinquaginta dies ⁊ postea in patria sua. vt. l. j. C. vt oēs tam ciuiles ꝙ criminales. ⁊ no. bar. in. l. j. ff. ad. l. iulia. repetundarū. et hoc teneo. non ob. notata per Inn. in. c. cū dilecti de foro compe. qꝛ loquit̃ in eo qui vt priuatus contraxit. secus in eo qui publicum officiū gessit vt preallega. iuribus. ⁊ hec x̄a qñ couenit̃ vl̃ agit ex ꝓpria ꝑsona nō vt vicariꝰ si x̄o vt vicariꝰ ratiōe officij tunc idem est dicēdū in vicario episcopi qō hic dicit̃ de epo cuiꝰ persona representatur in vicario. arg. c. non putamus. j. de ꝯsue. in. c. romana prin. j. de app. quod tenet hic Lappꝰ. ¶ Iteꝫ quinto in ver. vel nisi: nota ꝙ iustus est timor illius qui non audet intrare in loco ꝙ non cogatur ibi litigare: qō est verum. etiam si culpa sua in hunc timorem incidit: propter equitatem iudicij in quo non consideratur odiū litigantis. vt in. c. cū inter. de excep. ⁊ multo magis si incidit in inimicitiaꝫ sine culpa: quo casu si tertius puta locator domus damnum patitur propter tales inimicitias: quia forte fuerit ab inimico combusta domus locata: vtrum cōductor cuius pretextu hoc factū est ⁊ non dedit causaꝫ huic inimicitie teneat̃. dic vt in. l. pe. in prin. ff. sol. ma. glo. ponit exemplū in gibilino qui non audet intrare cū regnāt ibi guelfi: hoc enim casu ⁊ similibus: lꝫ inimicitia non sit specialis: nec appareat extra: tñ qꝛ est inter tales mēte retēta ⁊ possunt nocere si volunt: lꝫ non noceant ꝑbet iustū timorē. arg. c. pisanis. de resti. spo. l. nouissime. ff. qō fal. tuto. auto. ⁊. c. accedēs. el. ij. s. vt li. non conte. vbi plus dicit tex. ꝙ vbi est iustus timor non sufficiunt litere de saluo cōductu: qō no. ¶ Circa hoc querit Io. an. † vtrū semper stetur impetrātis iuramēto qō ꝑhorrescat aduersarij potētiam: ⁊ sic valeāt litere impetrate extra habui pridie de facto in literis impetratis Padue contra quosdā dyocesis Aq̇legiēsis exꝑsso in literis ꝙ timebāt potentiā aduersarioꝝ: dicebā ꝙ de hoc debebat facere fidem aliter ꝙ per iuramētū qꝛ metus nō ꝑsumitur in loco vbi iustitia tenet̃ vt. l. nō est verisimile. ff. ꝙ me. cau. ⁊ vani timoris nulla est excusatio: vt. l. j. ff. qō me. cau. Item tex. dicit hoc merito perorrescat ⁊c. facit qꝛ dꝫ esse iusta causa timoris: vt etiam glo. sentit. ꝑterea tex. dicit saltem per proprium iuramentum ⁊c. quasi in defectum probationis sit iuramentum deferendum: vbi ꝑsumptiones ⁊ indicia ꝑcesserūt non aliter: vt l. admonendi. ff. de iureiuran. ⁊ ita refert Io. an. se consuluisse lꝫ magis stricte ꝙ ego: loquatur in nouella: refert tamen hoc Archydia. secundum stilum curie satisfactum per istam clausulam: valet cum autem idem sicut asserit sui aduersarij potentiā merito perhorrescat: mādamus ⁊c. ex quo sentit ꝙ nō est necesse causam timoris aliter exprimere: ⁊ hoc fateor in impetratiōe rescripti in quo generalitas rerum: ⁊ forte personarū nō vitiat vt no. s. eo. cum in multis: debet tamen postea causa timoris probari per modum quem dixi ad iustificationē rescripti. ¶ Incidēter etiam tangitur hoc post Arch. si iste timor ⁊ suspitio aduersarij supuenit post impetrationē rescripti: dicit ꝙ potest petere a delegato vt subdeleget extra dyocesim. sed nō ita si timor suberat tꝑe impetrati rescripti: qō dictū lꝫ equū: non approbat Io. an. qui vltimo in nouella querit circa vnaꝫ dietam de qua loquitur tex. vtrum mensurabitur per terram vel aquam si forte plus vel minus distent eundo per alterū ex ꝑdictis locis: remittit ad notata in. c. olim. de excep. vbi dicit ꝙ ꝯsideranda est via vsitatior cōmunior ⁊ frequētior de spō. c. ex lr̃is de fundo instructo cū de lanionis. §. asinam: ⁊ hoc verū quando habetur cōsideratio vie vel itineris ꝓpter ire ⁊ redire: vbi tñ posset dubitari si via est breuior ascendēdo ꝑ directū mōtis ꝙ eundo ꝑ viā vsitatā q̄ est longior: certe idē credo. ¶ Si vero nō fieret mēsuratio itineris ad finē eundi: sꝫ ad sciendū forte q̄ sint loca vicina vel remota: non eñ videtur curandū de via ꝑ quā itur de vno ad alium: sꝫ ex spacio inter vnū locū ⁊ aliū mensurando etiā ꝑ aerē: vt dicit quedā extrauagans clementis q̄ statuit distantiam ecclesiaꝝ īter vnuꝫ locū ⁊ aliū: ⁊ hec dicit Bar. in. l. itinere. ff. de ver. sig. Dieta etiā qualiter sit intelligēda in hoc. c. an de legali vel vulgari. Dic ꝙ de vulgari vt no. glo. in. §. seq. ¶ Item no. in ver. sꝫ partes ꝙ q̄ nō habet iurisditionē in principali habet iurisditioneꝫ in accessorio scꝫ in condēnatione expensaꝝ qō dixi. s. c. dispēdia ⁊ remisi ad cle. primam. j. e. ¶ Querit glo. olim dicebamꝰ ⁊c. qꝛ rei de qua agitur sortitur q̇s forū. vt. l. j. C. vbi in rem actio: sil̃r ratione originis proprie vel paterne. vt no. Cy. C. de iur. om. iudi. l. ij ⁊ similiter rōne cōtractus ⁊ delicti ⁊ domicilij. vt c. vlt. s. de foro cōpe. ꝙtum ergo ad impetrandū in eadē ciuitate seu diocesi vel diuersa scd̃m moderationē de qua hic quem locū debemꝰ inspicere si in altero ex predictis est sita res de qua agit̃: vel cōtractꝰ celebratus ⁊ in alia est domiciliū: ⁊ q̇d si in vna est domiciliū originis in alia habitatio gl. no. mouet ista dubia. ⁊ ꝯcludit ꝙ hoc c. deb et intelligi de domicilio habitationis vt ibidē: vel ibi proprie ꝑ dietā debeat īpetrari ⁊ domiciliū originis vel locꝰ vbi sita est res de qua agitur nō curet̃: ⁊ subdit ꝙ hic ⁊ vbicunqꝫ fit mentio diocesis ⁊ domicilij simpliciter. indistincte semꝑ dꝫ intelligi in dubio de diocesi ⁊ domicilio habitatiōis: qō verbū valde no.

Et facit

Et facit ad questionem si concesse sint hic represalie contra flo-
rentinos vtrum appellatione florentinorum veniāt forenses habi
tantes ibidem: vel veniunt florentini non ibi sed in diuersis mū
di partibus habitantes: hec glo. sentit ꝙ in dubio debet intelli
gi de illis qui domicilio habitationis sunt florentini: etiā si ali
bi nati sint. de qua questione no. Bart. in. l. ꝓuinciales. ff. de v.
bo sig. ⁊ in suo tractatu represaliarū. Concludit ergo ꝙ in loco
in quo agitur vel contractus est initus siue delictum cōmissum
lꝫ ibi sortiatur quis forum iudicis ordinarij. vt. d. c. fi. de foro cō
pe. per literas: tamen apostolicas non poterit ibi trahi si nō ibi
sed alibi habet domicilium: alibi tamen Jo. an. post Inno. dicit
ꝙ ex quo quis in alterius territorio contrahit non solum videt̄
cōsentire ꝙ ibi coram iudice ordinario conueniatur. sed etiā co
ram iudice delegato pape. Host. etiam in hoc approbans largiꝰ
loquitur tradens pro regula ꝙ coram quocunqꝫ ordinario quo
cunqꝫ modo de iure cōmuni potest quis in loco aliquo coueniri
ibi etiam eodem modo ⁊ eodē casu poterit coram delegato. hoc
dictum Inno. ⁊ Hosti. videtur cōtrariari decisioni huius gl. in
eo ꝙ vult qd̄ habeatur respectus ⁊ cōsideratio ad domiciliū ha
bitationis tm̄. ꝑdicta eī verba clare ostendunt oppositū dū in
loco cōtractus inferunt ꝙ tenet impetratio. qui locus cōtractꝰ
potest multum distare a domicilio habitationis: ⁊ similiter infe
runt ꝙ in loco rei de qua agitur vel in loco delicti possit trahi ꝑ
literas apostolicas: q: ⁊ ibi posset coram illo ordinario cōueni-
ri: ⁊ sic videtur sibijpsi contrariari in eo ꝙ ibi tenet cum Innoc.
Host. ⁊ hoc aliter: nisi eum saluando dicas ꝙ hic loquitur cum
queritur de trahendo reum ꝑ vnam dietam extra domicilium: ꝙ
de domicilio habitationis: ⁊ ita intelligitur hec gl. Secus si q̄-
ratur de conueniendo in loco rei de qua agitur vel contractus
vel delicti: q: tunc potest per lr̄as apostolicas: q: in nullo effici
tur eius conditio deterior: q: poterat etiā ibi iure ordinario cō
ueniri: ergo ⁊ per rescriptum pape: ⁊ sic intelligat̄ qd̄ no. Innoc.
⁊ Host. in. d. c. dilecti: ⁊ maxime hoc verū videtur si iurisdi. dele
gati in loco contractus vel rei de qua agitur erit modificata. si
cut est iurisditio ordi. in dictis casibus per. c. romana. §. contra
5 hentes in de foro cōpe. ¶ † Quero qd̄ iuris si reus habet plu-
ra domicilia in quo fiet impetratio: pone exemplū in regibꝰ co-
mitibus ⁊ alijs dominis habentibus plures ciuitates ⁊ castra ī
diuersis dioce. ⁊ quandoqꝫ in vna quandoqꝫ in alia habitātibꝰ
dic ꝙ in personalibus actionibus fiat computatio a domicilio
principali: quod est vbi plus conuersatur vl' vbi est caput digni
tatis: quod si non apparet inspicietur locus contractus. In rea
libus conuenietur a finibꝰ vbi sita est res: ⁊ hoc not. Jo. an. s̄. c.
non nulli super verbo possit: vbi etiam tangit vtrum citatus vl-
tra moderationem huius. c. teneatur comparere ⁊ excipere: te-
net ꝙ sic per. c. ex parte. b. s̄. de foro compe. ⁊ quod dixi. s̄. ꝙ q̇s
potest habere plura domicilia: intellige etiam ī laicis ⁊ seculari
bus ꝑsonis qui non tenent̄ ad residentiam: vt no. viij. di. priuatꝰ
Abbas aūt non habet domicilium nisi in suo monasterio: locus
etiam in quo tenet̄ residere clericus debet ipsius domicilium re
putari. vt no. Inno. ⁊ Host. de priui. ex ore. ⁊ ita dicit Jo. an. su
per glo. q: domicilium.

1 ☞ Actor cōtra reum alterius ciuitatis non cogitur ibi iudi
cem impetrare.

2 Actor ⁊ reus cum sint eiusdem ciuitatis cogitur actor īpetrare

3 Reus vltra vnā dietam per lr̄as ap̄licas trahi potest.

Cum autem. Dictum est supra quando actor ⁊ reꝰ
sunt de eadē ciuitate ⁊ dioceſi: sequit̄
qn̄ sunt in diuersis: quo casu pōt reus trahi per lr̄as ap̄licas. j.
1 vnam dietā a finibꝰ sue diocesis: hoc intendit. ¶ † No. ꝙ actor
cōtra reum alterius ciuitatis vel diocesis nō cogitur ibi iudicē
impetrare lꝫ si velit ibi agere necessario teneat̄ adire iudicem or
dinarium ipsiꝰ rei: alia est ergo ratio in ordinario adeundo q̄ in
delegato: ⁊ sic equiparatio de qua. s̄. proximo. §. dixi: non videt̄
ꝑ oīa bona: pōt esse ratio diuersitatis: q: ī iudice delegato oriū-
do de ciuitate vel diocesi ipsius rei pōt esse amicitia vel sangui-
nis cōiunctio: quā actor alterius diocesis probabiliter ignorat
ar. c. cum tua qui. mat. ac. possunt q̄ ratio cessat in or. Qui de iu
re non dꝫ esse illius ꝓuincie cui preest: sed aliunde vt not. in. l. si
2 eadem. ff. de off. asse. † Cum vero actor ⁊ reus sunt eiusdē dioce-
sis cogitur actor impetrare in eadē ex eo ꝙ vtriqꝫ iudex delega
tus pariter presumit̄ notus ⁊ par cause ratio circa duos remo-
uet suspitionē: vt. l. nō solū. §. j. ff. de ritu nup. istam rōnem diffe-
rētie assigno inter hūc. §. ⁊ p̄cedentē. Et aduerte q: tex. dicit ha
bere recu. sed glo. exponit hī e. i. impetrare: quasi velit ꝙ sine al-
legatione suspitiōis cōtra iudicē ipsiꝰ rei vel eius ꝓbatiōe pos-
sit extra ciuitatē ⁊ diocesim impetrari: qd̄ verū credo rōne predi
cta. ¶ Itē no. ꝙ actor non pōt impetrare in sua ciuitate vel dio
cesi cōtra reum alteriꝰ ciuitatis vel diocesis: qua enim rōne non
astringit̄ litigare in diocesi vel ciuitate rei: de qua. s̄. dixi eadem
rōne non pōt actor reū trahere ad suā: vt sic qd̄ non lꝫ vni non lꝫ
alteri: vt in regula nō lꝫ. impetret ergo in tertia: puta bononien
3 sis cōtra immolensem ep̄m fauentinū: ⁊ sic de si. ¶ † Item no. in
ver. dūmodo ꝙ reus nō pōt trahi ꝑ lr̄as ap̄licas vltra dietā a fi
ne sue diocesis: a qua aūt parte metiemur istū finē vtrum a parte
magis ꝓpe domiciliū ipsius rei q̄ forte a cōfinibꝰ parū distat vl'
ab alia parte diocesis a qua multū distat ꝓpter latā eius dioce
sim. Jo. an. s̄. c. nō nulli tenet ꝙ nō a limite habitatiōis vel ciui
tatis q̄ terminat̄ murorū ambitu. j. de sen. exc. si ciuitas: sed a fi-
nibus diocesis fiat cōputatio. ⁊ dicit ipse hoc est equū: q: ꝑ totā
suā diocesim nō videt̄ grauari q̄ trahit̄ per eā cū ibi corā or. pos
sit trahi vt. j. de off. or. cū ep̄s a quacūqꝫ ergo parte finis sue dio
cesis pōt iudex in casibꝰ supra exceptis: ⁊ in casu huiꝰ. §. reum ci
tare: ⁊ de cā cognoscere dūmodo infra dietā a finibꝰ diocesis cō
putandā per quālibet eius partē. ¶ Item no. ꝙ dicit in ciuita-
te vel diocesi ꝙ iste tex: nō astringit impetrantē magis impetra
re in ciuitate q̄ in diocesi: lꝫ ergo reus sit de ciuitate poterit cō-
tra eū impetrari in diocesi: ⁊ ecōtra: ⁊ idem si actor ⁊ reus sunt de
eadē ciuitate poterit impetrari in diocesi: ⁊ ecōtra. qd̄ tenet ⁊ bū
probat Archi. in. §. cū vero in prin. q̇ etiā hic tangit vtrum reus
alterius ciuitatis ⁊ diocesis poterit trahi infra vnā dietam si lo
cus talis ad quē trahitur sit extra suam prouinciā: videtur ꝙ nō
possit: q: ius hoc ꝓhibet vt. s̄. de dol. ⁊ cōtu. cum olim vbi de hoc
⁊. iij. q. vj. neminē Archi. tenet contrarium per. c. vltimū de iudi.
s̄. in subscriptione ipsius: ⁊. j. de iureiu. olim remittit etiā ad no
tata per Host. in summa de rescri. §. hec possunt obijci: ⁊ de hoc
Jo. an. super verbo sed in alia: qui de hoc no. in. d. c. significarūt
⁊ est circa legum siue constitutionū limitationē vtilis ista inue-
stigatio. nam canon dicit nullū extra suā prouinciā trahendum.
vt. d. c. neminem. cap'lm istud dicit posse trahi infra vnam dietam
in casibus hic expressis. Ista ergo noua prouisio ꝙ possit sic tra
hi. vtrum habeat locū in casu quo locus infra dietam sit extra ꝓ
uinciam. Nam cū vna lex trahat̄ ad aliā. vt. l. sed ⁊ posteriores. ff.
de legi. quam ex istis dicemus per aliam limitari. Et similis q̄-
stio est quā habui de facto ducalis constitutio viget teruisij qua
cauetur ꝙ nullus forēsis possit ibi querere immobilia. aliud est
ibi statutum ꝙ bona mulieris cōmittentis adulteriū applicent̄
viro: vtrum ergo forensis vxore sua truuisina ibi adulterium cō-
mittente possit petere eius bona: ita ꝙ a statuto prohibente fo-
renses acquirere videant̄ excepti mariti. vel ecōuerso statutum
prohibēs acquisitionē nō includat eos q̇ ab acquisitione gn̄ali-
ter sunt exclusi. Circa istum notabilē passum cū est dubiū quan-
do vna cōstitutio limitat aliā: vel ab alia limitet̄. vide per Bar.
in extrauagāti ad reprimendā. sup glo. nō obstantibꝰ. ¶ Que-
rit Jo. an. de cā appellationis in qua diocesi vel ciuitate cōmit-
tenda sit: ⁊ si actor ⁊ reus sunt eiusdē: non est dubiū ꝙ quicunqꝫ
appellet est cōmittenda in eadē. Si vero de diuersis ⁊ appellet
actor: sil'r ⁊ in eadē q: in ea debet reus trahi in cā appellationis
sicut in principali q: actor sequit̄ forum rei siue corā ordinario
siue iudicē impetrare velit: vt in hoc. c. restat ergo dubium qn̄ ve
netus cōuenit bononiensem: ⁊ ipse bononiensis appellat: an im
petrabit in hac sua ciuitate an venetijs: q: in cā appellationis
ip̄e censetur actor. ar. notatorum in. c. in presentia. s̄. de renun. Jo.
an. tenet ꝙ in cā appellatiōis debet semꝑ dari iudex in loco vbi
agitatū est negociū principale: nec attendit̄ locus alius: ⁊ ita di
cit ꝙ tenet curia vt audiuit. Idem alibi dicit de cā reconuentio
nis: ꝙ ⁊ mediolanēsis conuētꝰ mediolani ꝑ lr̄as ap̄licas a bono
niense poterit ibi eū recōuenire nec poterit obijcere ꝙ cōueniat̄
extra diocesim vltra vnā dietā. Ratio q: ibi illū iudicē elegit in
l. fi. C. de sen. ⁊ eadē est ratio ī veneto apposito bononie in cā in
qua fuit actor: vt ibidē debeat rn̄dere: postq̄ ibi in principali cā
eum traxit: ⁊ illum locum elegit.

1 ☞ Partes inuito iudice cōuenire non possunt.

2 Qualitates q̄ requiruntur in locis ⁊ ꝑsonis deputatis a papa
eedem requiruntur circa subdelegandi potestatem.

In nullo quoqꝫ. Iste. §. prin. declarat ꝙ dictum
est ꝙ in casibꝰ exceptis in. §. cū
vero pōt trahi reus extra diocesim ꝑ dietam: ⁊ in precedenti. §.
similiter est ꝑmissum dūmodo locus ad quem trahitur nō distet
vltra vnā dietam: dubitari ergo poterat. vtrū locus iste quo tra
hitur extra debeat esse ille in quo deputatus est. s. intra ciuitatē
⁊ dioc. ⁊ vtrū debeat esse qualis dicitur in. §. nec audiant̄: ita ꝙ
intra dietam nō possit cognosci in villa vel castro: ⁊ ad vtrumqꝫ
dubiū rn̄detur vt ex textu patet. ex quo collige ꝙ deputatus in
diocesi bononie contra ferrariensem nō cognoscet in quacunqꝫ
parte diocesis bononiēsis. sed infra vnā dietā a finibꝰ dioce. fer
rariensis vnde reus trahit̄. Et fuit vtilis hec prouisio ꝓpter la-
tas dioce. vt nō possit in qualibet parte cognoscere sed a finibꝰ
tm̄. vnde quis trahitur per dietam tm̄. Item si a finibꝰ dioce. vn̄
reus trahit̄ vellet cognoscere in dioc. mutineū. non posset: post-

Quñ actor ⁊ reus sunt eiusdẽ diocesis.

ꝙ est de presenti in boñ. ⁊ scd̃m predicta iste. §. refertur ad casus vbi extra dioce. trahi põt. Sed nunquid in casu in quo actor ⁊ reus sunt de eadem dioce. potest in quocunq; loco diocesis residere. Jo Cal. dicit ꝙ sic. ex quo concludit ꝙ si datus est cano. bononiensi ecclesie. potest ire ad cognoscendum de causa in castro sancti Jo. vel alio loco insigni quantũcunq; remoto dummodo intra diocesim bononie: sed tunc nõ habebit expeñ. q: nõ necessario proficiscitur extra suum domiciliũ. qd̃ requiritur ad hoc vt eas habeat. secus si necessario ad illud castrum accederet vel ad alium locum insignẽ: vt sic appropinquet se sini diocesis ipsi⁹ rei conuenti. Quid ergo si est datus in iudicem Archidiaconus presbyter vel plebanus alicui⁹ ville vel loci non insignis ita ꝙ oportet eum ad cognoscendum in loco insigni extra suum domicilium pficisci. vtrum eius erit electio istius loci insignis. Sentit ipse ꝙ sic: qui subdit ꝙ lz potuisset eligere locũ insignẽ magis propinquũ non per hec prohibetur eligere magis remotum ⁊ distantẽ poterit tñ per superiorem cogi si ex malicia hoc facit. ¶ Ex predictis collige ꝙ in casibus exceptis in. §. cũ vero ⁊ in casibus. §. cum aũt valet cõmissio facta vltra dietam: sed iudex talis debet cognoscere. j. ⁊ p cõsequens ad illum locũ accedere. Si vero in casib⁹ nõ permissis esset cõmissio facta extra: quantũcunq; iudex veniret infra: nõ posset cognoscere per notata in. c. olim de exce. ⁊ istam credo mentẽ istoꝝ iurium ⁊ doc. qui de predictis obscure loquunt̃: ⁊ equa videtur ipsoꝝ consideratio ⁊ recta nisi in vno videlicet ꝙ canonicus ecclesie bononiẽsis iudex delegatus inter duos bononienses possit cognoscere vbicunq; vult in tota diocesi boñ. ⁊ sic in diocesibus multũ latis fatigare litigantes ad loca multũ remota ⁊ econtra habitantes in fine diocesis fatigari bononie: nisi dicas ꝙ non põt de hoc conqueri cũ ita possit ordinarius loci. vt in. c. cum eps. de offi. or. j. eo. lib. ¶ Item no. in ver. nisi ꝙ consensu partium potest de loco ad locuz iurisditio prorogari ⁊ loquitur textus de prorogatione quo ad ciuitatem ⁊ diocesim: non quo ad qualitatẽ locorum de qua. s. in. §. nec audiantur. ppter qd̃ dico ꝙ si extra consenserint ille locus extra debet esse ciuitas vel locus insignis nõ villa vel castrum: qd̃ sentit Jo. an. sup glo. nõ ergo. De ista tñ materia an de loco ad locum possit iurisditio prorogari dic p doct. s. de off. dele. p. ⁊. g. ⁊ per Cy. in. l. si qui ex consensu de epali au-

1 dientia: dicit tamen Jo. an. † ꝙ inuito iudice partes cõuenire non possunt vt ad alium locum citentur. iudex tñ citando cõsen-

2 tire videtur. ff. de iud. l. ij. §. si iudex. † Item no. in ver. neq; alibi ⁊c. ꝙ qualitas que requiritur in psonis ⁊ locis deputatis a papa vel legato eedem qualitates requiruntur circa subdelegãdi potestatem vt persone ⁊ loca debeant esse tales quales sunt quorum loco subrogantur. vt. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si q̇s cautionibus. ⁊ facit ad qõnem ꝙ episcopus ad quem est deuoluta eligendi potestas ppter negligentiã capituli teneatur eligere ⁊ supplere de illo gremio ⁊ de illis psonis de quibus capitulũ tenebatur si negligens nõ fuisset. cõtrariũ tenet Jo. an. in regula contra eum. j. de reg. iur. in mercurialibus: nisi aliter appareret ex fundatione vel verbis priuilegij scd̃m eum. ¶ Item not. per verbum quomodolibet p qd̃ Jo. an. dicit ꝙ de expresso ꝯsensu partiũ nõ possint in altero loco vel alteri psone cõmittere. ꝯsensus eñ partiũ operat̃ circa cognitionẽ habendã in alio loco per ipm delegatũ non circa cõmissionẽ per eũ fiendã ⁊ alijs locis vl' psonis. ⁊ est mirũ ꝙ põt extra locũ cognoscere de ꝯsensu partiũ sed nõ subdelegare. Item no. Jo. an. verbũ citet qd̃ spectat proprie ad iudices: ex quo infert ꝙ ista moderatio siue puisio hui⁹. c. nõ vendicat sibi locũ in executoribus gratiaꝝ. ipsi eñ proprie non citant sed insinuant nisi ordinem iudiciariũ seruare tenentur. vt no. Inno. in. c. fi. s. de presump. ⁊ cle. j. de offi. delega. ⁊ qd̃ nota Inno. in. c. ex ratione de appella. poterunt ergo insinuare in quibuscunq; locis etiam non insignibus ⁊ vltra vnam dietaz ⁊ plures: circa personas tamen ipsorum bene seruat curia qd̃ in principio huius. c. dicitur.

a ¶ Iudex. Adde ꝙ de iure salariũ vel sportula nõ est pmissa qñ agit ex iudicis offõ ad restõnẽ in integrum bal. i. l. fi. C de fructi. ⁊ lit. expen. Idẽ i auc. gñaliter. C de epi. ⁊ cle. arg. i auc. iusiu. qd̃ psta ab his. §. fi. col. ij.

1 ☞ Judicium gratis agitari debet.
2 Aduocatus pecunia corruptus an reddat sñiam nullam.
3 Falsitas in corrumpendo aduersariũ cõmitti potest.
4 Iudex delegatus esculentũ ⁊ poculentum recipere potest.
5 Testes proficiscentes extra domũ debent habere expensas.
6 Expense debent esse moderate.
7 Illicita sub colore honesti nõ sunt attentanda.
8 Iudex a paupere noĩe expensarũ nil exigere debet.

Insuper. 1 † Nota ꝙ iudicium debet agitari gratis et cum omni puritate. ⁊ verbũ gratis importat ꝙ non p pecuniã quam nõ lz dare iudici. vt hic. reddit eñ ista datio sñiam ipso iure nullã. vt. l. venales. C. de sen. etiam si dederit sñiam iustã: ad hec qd̃ no. in. l. ij. ff. de ꝯdi. ob cãm. ⁊ xj. q. iij. q̇s recte. Parti vero vtrũ lz dare pecuniã vt patiat̃ cõtra se sñiaz ferri: dic vt. l. j. C. de pena iudi. † q̇ male iudi. Bar. etiã no. q̇d si pe-

2 cunia corrumpat̃ aduocatus: pcurator partis vel testis an reddant sñiam nullã: vel corrumpes perdat litẽ. In quo dic breuiter. ꝙ qñq; quis ꝯmittit falsitatẽ circa acta iudiciaria falsando vel fraudãdo: ⁊ tunc perdit cãm. vt. l. si fraudẽ. ff. de iure fisci. ⁊. c.

3 olim. s. eo. ti. † Qñq; cõmittit̃ falsitas corrumpẽdo aduersariũ vel iudicẽ: ⁊ tunc similiter perdit cãm. vt. l. ij. C. de pena iu. qui ma. iu. qñq; cõmittitur falsitas circa testes vel instrumẽta: ⁊ tũc nõ perdit cãm ⁊ ita loquit̃ totus titulus. C. si ex fal. instru. ⁊ no. hoc Bar. in. l. falsum: verbũ ergo hic positũ in textu omni puritate ⁊c. est vniuersale ⁊ includit oẽm impuritatẽ circa singulos q̇ in iudicio interueniunt vt textus subdit. j. postea dicit de quibusdam: ⁊ de alijs supra tetigi remittẽdo. q̇bus adde de sñia precibus lata qd̃ not. in. l. seruo inuito. §. pror. ff. ad trebel. Archi. no. hic. de verbo isto munere quot modis sumat̃ in iure ⁊ quid

4 differt mun⁹ a dono hic vide p eum. † ¶ Item no. ꝙ iudex[a] de-

a legatus põt recipe esculenta ⁊ poculenta scd̃m moderationẽ de qua hic. p quã declarat̃. l. plebiscito. ff. de of. psi. vbi dicit̃. j. dies primos prodigat̃. i. paucis dieb⁹ vt hic. Ordinarijs autẽ ista nõ lz recipere hodie vt ibi notat̃. olim vero licebat nõ oĩno neq; semp neq; ab oĩbus sed vt tradit̃ in. l. solẽt. §. fi. de offi. pcõ. ⁊ le.

5 † ¶ Item no. in ver. vel nisi cũ ipm ꝙ delegatus q̇ proficiscitur extra suũ domiciliũ ppter cãm debet habere expẽsas: silr testes iiij. q. iij. c. veniẽs: nec minus dicit̃ opus gratis fieri si expẽse so-

6 lummodo ministrant̃ vt no. j. de magistris. c. qm̃. † ¶ Item no. ꝙ expense debent esse moderate de quo. j. glo. magna super verbo moderatas que est notabilis ⁊ magistra circa plures personas que ob aliquam causam debent ab alijs expen. recipere: an debeant deducere quas domi facturi fuissent: prosequitur enim in ordinarijs in delegatis in actore reo in testibus petentibus expensas. Nam aliqui debent deducere ⁊ aliqui non. vt in glo. quam no. Item nota ꝙ debent eas recipere ab vtraq; pte. Ratio redditur in litera: q: gerit commune negocium que ratio nõ est vniuersalis. naz ⁊ testis debet deponere pro vtraq; parte. vt in. l. presbyteri. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ tamen recipit expensas a producente. vt. j. eo. §. pro ferendo. ¶ Unum tamen circa hoc nota ꝙ quando debet mitti ad litigatorem absentem ꝙ iuret de calumnia vel respondeat articulis debet mitti ad expensas absentis quantũcunq; actus ille concernat vtilitatem presentis: quia p absentiam vnius ex litigatoribus non debet effici alterius conditio deterior. vt no. i. l. ij. ff qui. ex ca. in pos. e. ⁊ hac ratione forte si oporteret iudicem proficisci extra suũ domicilium p examinandis testibus alterius partis: nõ haberet locũ qd̃ hic dicitur de expensis cõmuniter administrãdis. Idem si accederet ad infirmum vt respõdeat positionibus. debet ergo intelligi iste textus sicut sonat scz quando vadit propter cãm ipsam nec magis causa pro qua vadit concernit vnum q̄ reliquum: puta pro examinandis testib⁹ vtriusq; partis: vel pro subijciendo rez in oculis in casu necessitatis. vt. l. si in rup. ff. finiũ regundoꝝ. facit ad predicta. l. generaliter. C. de rebus creditis ⁊ qd̃ ibi not. Circa hoc Jo. an. super glo. hoc nõ habet dicit ꝙ licet iudex fuerit ab vna partium impetratus tamen cum ppter causam ipsam proficiscitur expensas habebit cõmuniter prout dicit text⁹: nisi quã do delegatus impetratus distans vltra dietam veniret ad partem sue diocesis que est. j. dietam tunc eñ expensas administrabit impetrans. vt no. s. c. nõnulli in quarta glo. Tangit Jo. an. iuxta predicta: q: hic dicitur ꝙ debet habere expensas si proficiscitur extra. quid si ppter talem accessum passus est dãnum: q: equi mortui sunt: ipse capus fuit a latronib⁹ ⁊ redemptus: vel spoliatus clamide: dicit iste pro isto non habet̃ ratio: sed expẽ. solũmodo. nã aliud est damnũ aliud expẽsa. vt in. c. in nostra de iniuri. ad hoc facit qd̃ no. in. l. inter causas. §. nõ oĩa. ff. mandati oĩno tñ vide ꝙ circa istũ articulũ no. Inno. in. c. sicut de iureiu.

7 † ¶ Itẽ no. in x̄. quodq; ꝙ sub colore liciti ⁊ honesti nõ sunt illicita attentãda. cõmittitur eñ fraus cõtra legẽ qñ seruatis verbis offendit̃ legis intentio. vt in. c. q̄to. de priui. ⁊. l. fraus. ff. de

8 legi. ⁊. c. auaricie. j. de elec. † ¶ Itez no. i ver. sed vbi ꝙ a paupere nil dz iudex exigere noĩe expensaꝝ etiã si operat̃ scd̃m Archi. facit. j. q. ij. placuit. similia vide in glo. Pauptas pdest qñq; nocet. vt in. §. scimus de edicto. di. adri. tol. Dic qd̃ quãtũ ad fidẽ habendã nõ pdest immo nocet: q: magis credit̃ diuiti q̄ paupi q̄tum vero ad remissionẽ pene. dic ꝙ aut loquimur in pena corporali aut pecuniaria: Prĩo casu nõ pdest. vt. l. q̇cũq;. C. de seruis fugi. Scd̃o casu pdest paupertas. vt. l. preses. C. de offi. psi. q̄tum ad dignitatẽ prosunt diuitie. C. de decur. l. ad silitudines li. x. de incõmodis pauptatis remittit Archi. ad notata p eũ. xj q. iij. paup. Qui aũt dicat̃ inops siue paup dicũt q̇dã ꝙ ille qui nõ hz in bonis. l. aureos. Alij qñ de labore q̄rit sibi quotidie victũ. Alij scd̃m ꝯditionẽ psonaꝝ. de quo dic in auc. pterea. C. vnde vir. ⁊ vxo. ⁊ Bar. in. l. si cõstante. ff. solu. ma. Item quid iuris si iste litigator petit releuari ab istis expensis tanq̄ paup econtra ille dicat̃

tra ille dicatur diues cui incūbit onus ꝓbandi: dic ꝙ qn̄q; vult quis admitti ad aliquid tanq̄ diues ⁊ debet hoc probare: aut vult exonerari ab aliquo tanq̄ pauper ⁊ similiter debet ꝓbare: ita dicit glo. notabilis in. l. si vero. §. j. ff. qui satisda. co. simile dicimus in etate vt ille qui innititur ex maiori vel minori etate debeat hoc probare. vt. l. de etate. ff. de mino. ⁊ no. in. c. in presentia. de probatio.

1 ☞ Iudex qn̄q; sibi assessorem assumere potest.
2 Iura cōscientie alicuius qn̄q; aliquid relinquunt.
3 Assessori de salario prouideri debet.

Assessorem. In assumēdo assessorē duo mēbra distinguit: ⁊ qn̄ ⁊ qualiter assumi debeat iudicem instruit. † ¶ No ꝙ iudex pōt sibi qn̄q; assumere assessorē ⁊ q̄d sit assessor ⁊ de eius officio: vide in Spe. de assesso. in p̄n. ⁊ ꝑ Bar. in. l. j. ⁊. ij. ff. de offi. assesso. vtrū aūt de imperitia assessoris teneat᷑ principalis rector vide qd̄ no. in. l. ij. ff. ꝙ cuiusq; vni. no. † ¶ Item no. ꝙ qn̄q; iura relinquūt aliq̄d ꝯsciētie alicuius sic̄ de iureiu. mulieri. Hoc aūt casu vtrū possit qd̄ dixerit reprobari ⁊ reuocari in dubiū dictū suū glo. singularis dicit hic ꝙ nō quā no. circa hoc etiā vide glo. in cle. j. de iurepa. q̄ incipit ꝯcor. s̄. de voto. c. fi. ⁊c. facit qd̄ nota. de testi. p̄sentium. ⁊ de homi. c. significasti. ¶ Item no. ꝙ ad iudicē spectat assumptio assessoris partib᷒ nō suspecti: ⁊ vtrū ordinarius possit cogere partē renitentem ꝯferre in salario assessori no. Io. an. s̄. de vi. ⁊ honest. cle. cū ab oī. De legato em̄ ꝙ possit partes cogere est casus hic. Et aduerte q᷑ textus dicit de suo ꝓprio quasi nō de bonis ecclesie. vtrū aūt de fructibus: videt᷑ ꝙ sic: q᷑ in eis pōt fieri executio ꝓpter debitū propriū. de fideiuss. ꝑuenit. Archidia. hinc sumpta occasione plene hic tractat an clerici faciāt fruct᷒ suos. de quo ꝑ Io. an. de off. or. p̄uti. † ¶ Item no. ꝙ assessori[a] debet ꝓuideri de salario ꝑ iudicē moderādo: sic iuris peritus ꝓ iusto cōsilio pōt pecuniā recipere. xiiij. q. v. nō sane. alibi dicit᷑ ꝙ professores iuris licite recipiūt pecuniā: sed nō iuste petunt: vt. l. j. §. est quidem de varijs ⁊ extraor. co. ⁊ q̄d iuris si percepto vel nō salario ꝑ assessorē delegatus morit᷑ vel partes cōponunt an penes assessorem remanebit salariū exactū vel non exactū petet. Io. an. remittit ad Spe. in titu. de assesso. in. §. si salariū. ⁊ de sala. §. j. ista etiā questio cadit in officialib᷒ quos cōducit cōe. An eisdē mortuis. j. tp̄s officij debeant heredes habere salarium pro toto tēpore vel rata. de istis ⁊ oībus operas suas locantibus plene nota. Bart. in. l. j. ff. de vari. ⁊ extra ord. co. vbi etiam no. quo tempore salaria sint soluēda: an in p̄ncipio tp̄is medio vel in fi. ⁊ de salarijs aduocatoꝝ ⁊ medicoꝝ: vide q̄ōnes quas format Io. an. in regula cōtractus. de reg. iur. in mercurialibus.

Notarium. Nota ꝙ notarij qn̄q; excedunt modum in exigēdo pecuniā de scripturis. debet ergo ꝑ iudices refrenari ⁊ taxari: sicut in alia materia. s̄. ꝙ met᷒ cā. c. fi. ⁊. l. videam᷒. ff. de ī litē iur. videt᷑ velle lr̄a ꝙ iudex delegatus habeat iurisditionē nedum in cā contra partes. sed in istis assessorijs: vt satisfaciāt assessori notario ⁊ testibus: vtrū aūt ad uocatis ⁊ ꝓcuratori. ar. ꝙ non. j. de foro cōp. in. §. nec subditos lz ergo certis de causis possit iurisditio delegati exerceri cōtra alios q̄ expressos in rescripto. vt no. plene in. c. j. de off. deleg. tū si rōne iudicij corā eo agitati alicui pecunia debeat᷑. nō videtur ꝙ possit se intromittere ⁊ partes cogere ad soluendū nisi personis hic expressis in textu.

1 ☞ Iudex delegatus tenetur reddere qd̄ illicite extorsit.
2 Remissio quoad liberationē debitoris nō idem operatur sicut restitutio.
3 Remissio quare nō idem operatur ꝙ solutio.

1 **Siquidam.** † Nota ꝙ iudex delegatus tenet᷑ reddere qd̄ illicite extorsit. qn̄q; illi q̄ pretextu dignitatis vel officij qd̄ habent aliq̄d extorquent tenētur crimine cōcussionis. vt. l. j. ⁊. ij. ff. de cōcussi. Item qn̄q; in duplū qn̄q; in quadruplū. vt. l. licitatio. §. qd̄ illicite. ff. de publica. benigniustū hic papa egit ex eo forte. q᷑ textus nō loquitur de extortis vel exactis ꝑ compulsionē: vel dolū sed de sponte oblatis etiaz q̄ recipere prohibent᷑: ⁊ ad restitutionē tenent᷑: vt hic facit. 2 l. si per impressionem. C. qd̄ metus causa. ¶ Item no. ꝙ quo ad liberationem debitoris nō idem operatur remissio qd̄ restitutio ⁊ solutio manualis. simile infra de censi. c. exigit. ad fi. Procurator ergo cōstitutus ad recipiendū solutionē debiti non pōt remittere: nec sufficit si ī instrumēto ꝯfiteat᷑ se recepisse nisi fiat mētio ꝙ pecunia fuit numerata. aliud est em̄ recipere aliud cōfiteri recepisse. vt no. Bar. in. l. si debitorē. ff. de noua. vnde in casu huius. §. ego credo sufficere si iste a quo iudex extorsit aliq̄d plus confiteat᷑ se illud a iudice recepisse ⁊ satisfactū esse per. d. l. si debitorē. Nunq̄d est idē si teneor tibi dare vel soluere centū cū pena ⁊ iuramēto: ⁊ tu teneris mihi in simili quantitate: vtrū si volo tibi remittere debitū meum habeat᷑ ꝓ solutione ad euitationem pene vel periurij: ⁊ idem pōt queri in casu huius. c. si iudex ab isto a quo extorsit tenebat᷑ ex alia cā tatūdem recipere: forte isto casu prodesset remissio: ⁊ text᷒ iste debet intelligi de remissione gratuita q̄ habet viz donationis. vt. l. si q̄s obligationē de reg. iur. predicta aūt est remissio onerosa. ad hoc optime facit. c. ad nostrā. de iureiur. vbi qui tenetur soluere cū iuramēto euitat periuriū cōpensando: sil̄r ⁊ penā. nam ad impediendū cursum vsurarū pene vel periurij fit cōpensatio ipso iure: vt est glo. notabilis in. l. si constet. C. de cōpensa. facit qd̄ no. Bar. in. l. iulia. ff. de cōdi. ⁊ demō. ¶ Incidenter queritur post glos. q̄ incipit simile de censibus ⁊c. quare nō idem operatur remissio ꝙ solutio hoc casu. nam remittere est dare: vt. l. si mulier. ff. de ꝯdi. ob cām. 3 † Rn̄. vt in glo. q̄ dicit ꝙ facilius remitteret q̄s mille q̄ solueret centū. ⁊ ista est ratio quare in sponsalib᷒ possunt interuenire arre: sed nō pene. vt. c. gēma. de spon. ita. dicit glo. q̄ per hoc sentit ꝙ arre dicunt᷑ qn̄ numeratio vel datio intercessit: ⁊ sic non valeret ꝓmissio vel obligatio sub noīe arrarū in sponsalibus qd̄ an sit verū dic vt. d. c. gēma. ⁊. l. titia. ff. de ver. ob. ⁊ aduertendū: q᷑ sicut sentit hic glo. textus iste est ꝯtra regulā ꝙ non possit dominus ius suum qualitercunq; remittere ⁊ debitorē liberare: regulariter em̄ creditori dicitur de debitore satisfactū per oēm modū qui sibi placuerit. vt. l. si rem. §. si oīs. ff. de pig. ac. dicendū est ergo ꝙ sp̄ale est hic. ⁊ in. d. c. exigit᷑. In alijs vero casib᷒ q̄tumcunq; q̄s sit obnoxius ꝓpter dolum: furtū: vsurā: rapinam: ⁊ similia sufficit sibi quo ad liberationē remissio cr̄ditoris iure fori. Sz vtrū iure poli. i. ꝯscientie quo ad deū prosit remissio sine restōne do. Fed. de senis disputat de vsurario an sufficiat remissio sibi facta iure poli ab illis a quib᷒ pecunias extorsit ⁊ ꝯcludit ꝙ sic si nō dolo non precib᷒ remissio facta fuit. sed mera liberalitate dicit hic Io. an. tenere in regula pctm̄ ⁊ Archi. in. c. ij. de vsuris j. suꝑ verbo satisfactū ⁊ Host. in summa. de vsuris. §. qua pena: ver. quid si feneratori ⁊ ver. dicendū est igitur do. Dy. in. d. regula pctm̄ tenet ꝙ ista opinio sit vera si pecunia erat restitutiōi parata quasi tunc videat᷑ restituta ⁊ breui manu reddita vel donata. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. iij. §. si debitorē ⁊ si certū peta. l singularia. idem dicunt theologi ⁊ plus vcz ꝙ etiam si restituat. partē ⁊ de residuo sibi fiat remissio nisi totū obtulerit nō est liberatus. Io. an. in regula peccatuz in mercu. post verba Dy. dicit multum puto in his animū ponderandū nec est securus ille qui gerit in mente nō soluere remissione sibi nō facta. ⁊ credo istam opinionē verā in foro cōscientie prout dixi: q᷑ deus interrogat cor non manuū ⁊ sibi volūtates hoīm nequeunt occultari. vt. c. ī[a] ciuitatis de vsur. Si aūt vsurarius vel alius q̄ improbe extorsisset manualiter satisfaceret ⁊ recipiēs sibi retro donaret tūc esset oīno liberatus etiā in casu huius. c. ⁊ alijs in q̄bus remissio non sufficeret scd̄m gl. hic qd̄ credo verū vbi talis sic solueret vt postea tradere᷑ retro: q᷑ tunc nō videt᷑ soluisse. vt. l. q̄ sic soluit de solu. ⁊. l. nō videtur de acqui. pos.

1 ☞ Vocans frauduletēr ad iudiciū tenet᷑ ad expensas.
2 Testes pro ferendo testimonio ad iudicē venire debent.
3 Iudex anteqū vocet testes debet producens expensas offerre.
4 Testis sine iudicis licentia recedere nō debet.

1 **Proferendo.** Nota ꝙ quando q; quis facit vocari aliquem ad iudicium frauduletēr: quo casu tenebitur ad expensas: ⁊ damna: vt in. c. nonnulli. s̄. e. ⁊ de pe. calumnia. † ¶ Item ꝙ testes debent venire ad iudicez pro ferendo testimonio fallit in casibus in quibus debet ad eos mittere. vt. l. egregias. ff. de iureiuran. ⁊. c. ij. de iudic. j. ⁊. c. si qui. s̄. de testi. ⁊. l. iiij. §. fina. ff. eo. titu. ¶ Item nota ꝙ in ver. sed ⁊ tunc ꝙ anteqū iudex vocet testes debet producens offerre[b] 3 expensas: † ⁊ sic videt᷑ ꝙ iste expense a principio sint soluende. vt sentit glo. pe. dum dicit eas a principio deponendas: sentit etiam ꝙ sint administrande in pecunia. De hoc tamen quando quis tenetur ad certum tempus victum alicui ministrare forte dum viuit vel vsq; ad certam etatem: vtrum debeat soluere a p̄ncipio pro toto tempore vel ad annum vel ad mensem siue dietiz ⁊ an res alimentis necessarias vel earum estimationum: dic vt nota. Barto. in. l. j. ff. de ali. ⁊ stando redeundo interpretatur enim. c. venturis. iiij. q. iij. nam ibi dicitur ꝙ venturis ministrantur: sed nihil dum manent in loco iudicij vel inde recedunt: sed hic declaratur ꝙ etiam ista debentur. Ex quo collige argumentum ꝙ si est data alicui securitas veniendi vsq; ad certum locū. intelligitur etiaz data de stando ⁊ recedendo: ⁊ hoc notat. Barto. in. l. j. ff. ad. l. iuliā maie. ⁊. l. fi. de sepul. viola. Ex quo collige ꝙ testis non debet recedere postq̄ venit ad iudicium pro ferendo testimoniū sine iudicis[b] licentia idē in litigatore. alias nō videtur venisse qui illicentiatus recedit. vt. s̄. de iudi. c. j. de quo ꝑ Inno. in. c. calūniaz de penis. Aduerte tamen ꝙ iudex non pōt retinere testes vltra. xv. dies ad plus. vt. l. si quando. C. de testi. vbi dicit᷑ ꝙ post dictū tp̄s poterūt recedere illicentiati. ¶ Itez

[a] ¶ Assessori. Adde. l. diē functo. ⁊ ibi Bar. ff. de assess. Bal. ī. l. liberti. C. de ope. lib. ⁊ ī c. j. §. soldata. quis di. dux. marc. co. bar. ī. l. j §. dyu᷒. ff. de var. ⁊ extraor. ⁊ in ꝯsi. inci. q̄dam super gilius.

[b] ¶ Iudicis Naz parte citata ⁊ ad iurata dn̄t ꝓduci. l. si qn̄. C. de testa. l. iudices. C. de fid. istru. l. gn̄aliter. § ijsdē. C. de re. cre. bal. in. l. publicati. C. de test. Alex. ꝯsil. lxxix. ij. ꝑte. in. l. Itē illa. ff. de ꝯst. pec. ⁊ ibi Pau. de castro.

no.glo.pe.q̄ refert.certa remedia adhidēda per iudicē cum pre-
ſumit malitiā in petēte longam dilationem:forte pro vltra ma-
rimis teſtib⁹ producendis vt ſic litez ꝓtrabat:⁊ no.vltimū reme
dium quod elicitur hoc textu.ego addo alterū. videlz q: poteſt
ſic petenti cōminari certā penam ſi defecerit in probādo:vt not.
Cōpo.de ele.nihil ſiue i.c.ꝙ ſicut. Adde aliud q: poterit iudex
dictā dilationē denegare ⁊ ad ſniam ꝓcedere.q̄ non retractabit̄
ex hoc tm̄ ꝙ fuerit dilatio denegata niſi ille ꝓbet in cā appella-
tionis per teſtes illos quos ꝓducere intendebat potuiſſe ſuam
intentionem fundare:⁊ ita ſentit Inno.in.c.poſt electionem.de
conceſ.p̄ben.⁊ quando peteretur tam longa dilatio ⁊ iudex non
preſumeret talem malitiā:ſed ſi eam concederet excederet termi
num inſtātie prefixum q̇d agere debeat.dic vt no.in.c.vltra ter-
tiam.de teſti.per Jo.an.poſt Inno. ❡ Quero ſi iudex delega-
tus grauat ⁊ vexat partes in aliquo ex his a quibus debet ab-
ſtinere per hoc.c.vtrū cōtra eū poterit de hoc q̄rela ꝓponi corā
ordinario loci.Cy.videt̄ dicere ꝙ ſic:q: iſta ſunt delicta ꝯmiſſa
in loco ordinarij:ergo ibi debet ſortiri forū omni priuilegio ceſ
ſante.ita no.in aut̄.qua in ꝓuincia.C.vbi de crimine agi opor.
aliter dicit Joā.an.q̇ iſtam q̄ōnem plene examinat in.c.fi.§.eo.
dic vt ibi reat⁹ eīm oēm honorē excludit.vt.l.j.C.vbi ſen. vel cla.
Jo.an.plenius examinat iſtā.q.in.c.vbi.§.Ber.eā tangit.⁊ ego
plenius in repeti.c.poſtulaſti.

Quicquid. Nota ꝙ attentata cōtra illa q̄ ſuperius
ſunt ſtatuta ipſo iure non valent:⁊ hoc
ideo hic:q: expreſſe prouidet̄. Si vero nō expreſſe iſta conſtitu
tio irritaret aliter attētata ꝓvtrū valerēt ſi nō fuiſſet oppoſita ex
ceptio:videt̄ ꝙ idem ꝑ.l.non dubiū.C.de legi. Aduerte q: quā
do noua cōſtitutio prouidet modificādo ꝓuiſionē antiquā ſuꝑ
iuriſditionis exercitio:qd̄ agitur in contrariū non eſt ipſo iure
nullū ⁊ ita in caſibus hui⁹.c.valuiſſet ꝓceſſus ⁊ ſentētia niſi iſte
ver.annullaret aliter geſta.ratio q: iudices delegati a papa nō
recipiunt iuriſditionē ab iſta cōſtitutione:ſed iuriſditio quā ali
ter papa confert modificat̄.ſecus ſi cōſtitutio cōfert iuriſditio-
nem modificatā:q: tunc qd̄ cōtra modificationē agitur ipo iure
non tenet.ita dicit glo.notabilis ⁊ ſubtilis in cle.j. de iurepa.q̄
incipit hic:⁊ ibi exempla reperies ad predictā theoricā. Quid
dices ſi conſtitutio qua actus prohibet̄ imponit penā contrafa
cienti.an appoſitio ⁊ ſolutio pene confirmet illum actū ita ꝙ va
leat poſtꝙ̄ lex vltra procedit penam imponēdo pulchra eſt ma-
teria de qua ꝑ Bar.in.l. pretor ait.ff.de ope.no.nunci.⁊ tangit
Cy.in.l.non dubiū.C.de legibus.⁊ per.d. Gaſpar. de calde.in
c.j.de conſti.§.in quadā ſua diſt.qd̄.c.fuit ꝑ ipſum multum ſo
lenniter repetitum.

1 Papa dicitur gratiam facere conferendo beneficium ec-
cleſiaſticum.
2 Papa per ſcdās lr̄as primas reuocare nō videtur.
3 Date in lr̄is ad beneficia ſtandū eſt.
4 Decretum pape ignorantes afficit.
5 Negligētia notabilis priuat quē iure prioratus.

Ibi qui. Ponit tres caſus q̇bus pri⁹ im-
petrās potior eſt:quos ī fine mo
derat̄ ſcdm Jo.mo. ❡ Nota ibi impetraſti ꝙ pa-
pa dicit̄ facere gr̄am cōferendo beneficiū eccleſia-
1 ſticum.† Utrum ita ſit in ordinario:dic ꝙ ſic quo
ad recipientē:q: nō ſibi magis ꝙ̄ alteri tenebat̄:ꝙ̄tum vero ad
ordinariū non dicit̄ gr̄a.ſed debitū.vt in.c.relatū.de p̄ben.§.fa-
cit.l.vnū ex familia de leg.ij.⁊.l.ſi ſeruo fideicōmiſſaria. de her.
inſti. ❡ Item no.ꝙ iſte impetrauit lr̄as in certa eccleſia:⁊ tunc
habet locū ꝙ in parib⁹ gratijs diuerſoꝝ eiuſdē forme q̇ potior
eſt in tp̄e date potior eſt in p̄benda vacāte:vt hic dicit̄. Si vero
ſunt plures habētes lr̄as generales in ciuitate vel dioceſi licet
ſub diuerſa data ſi ſimul oēs petant beneficiuz is obtinebit cui
primo confert̄ ad hec.C.de rei ven.l.quotiēs in contrariū facit
hoc.c.cui eſt ſtandū vt etiā ſit hic locus prioritati in data:ſaltē
ex quo ante p̄ſentationē p̄ſonarū alteri collatio nō eſt facta. nā
lz iſte habere videant̄ generales:q: vagant̄ per ciuitatē vel pro
uinciam:tm̄ poſſunt dici ſpāles:q: reſtringunt̄ ad primū qd̄ va-
cabit.Si vero nō reſtringerentur ad primum:q: forte iſti impe
trantes habebant beneficiū acceptandi:tunc poſſunt ꝓprie di-
ci lr̄e generales:ex eo ꝙ lz vagari ⁊ acceptare ita centeſimū ſicut
primū:⁊ hoc caſu ſubdiſtingue.vt in cle.j.de cōceſ. p̄ben.vtrum
2 habeat ſpaciū menſis vel nō.vt ibi pz.† ❡ Itē no.ꝙ papa per
ſcdās lr̄as nō videt̄ reuocare primas.⁊ hoc in lr̄is ad beneficia
in reſcriptis ad lites dic vt.§.de reſcrip.plerūqꝫ vbi idem dicit̄
ſcz ꝙ non vident̄ reuocate.ſed valet ꝓceſſus per primas literas
habitus:etiā ſi in ſcdis dicatur nō ob.primis lr̄is ꝓcedatis:vel
dicatur nō ob.primis quas reuocamus.valebit eīm hoc caſu ꝓ-
ceſſus per primas habit⁹:ſi ſcds impetrans nō excipiat de ſecū
dis.q: eius fauore vident̄ appoſite dicte clauſule:vt ſentit Jo.
an.poſt Inno in.c.j.de cōceſ.p̄ben. Quo ad iuriſditionē ordi-
narij idem videt̄ vt per ſpālē delegationē pape vnius cauſe nō
videatur ipſo iure iuriſditio ordinaria abdicata:⁊ ideo valeret
ꝓceſſus ordinarij nō oppoſita exceptione declinatoria alteri fa
cta.ar.c.ſi duobus.de app.⁊ vide ad hoc qd̄ no. Jo.an.poſt In
no.de ꝯſt.cōmiſſa. Quid g̊ ſi papa dat ſpālez viſitatorem certe
religioni.puta monachis ciſtercienſib⁹ an ammodo poterit ep̄s
viſitare.videtur ꝙ non poſſit:q: videtur ei iuriſditio abdicata
quo ad religionē.vt.§.de off.le.ſtuduiſti.in cōtrariū facit.c.per
hoc de hereticis.ī.eo.vbi ꝑ ſpāle officium inquiſitoris nō videt̄
derogatum officio ep̄i vel legati ad idem.C.de off.p̄fec.vr.l.j.⁊
qd̄ no.xxv.q.ij.in gallianū.⁊ Bar.in ſimili in.l.iiij.§.fi.ff.de dā.
infec.vbi per aduentū maioris officialis minor nō debet ab exe
cutione officij deſiſtere:ſz bene ab vſu inſignioꝝ ſue dignitatis
3 circa qd̄ vide qd̄ no.in.c.volentes.de off.leg.ꝑ Jo.an. † ❡ Itē
no.ꝙ in lr̄is ad beneficia ſtamus date nec p̄uentio in vno vt in
canonicatu inducit preuentionem in reliquo ſibi cōnexo:⁊ iſta
erat dubitatio.c.nō eīm eſt dubiuz ꝙ collatio p̄bende facta ſcdo
ante p̄ſentationē primi valeret vt hic in ver.ex quo alteri. ergo
poſtꝙ̄ ſcds in canonicatu p̄uenerat videbat̄ etiā in p̄benda pre
ferendus tanꝙ̄ acceſſoria.⁊ cōnexa.ar.c.tranſlato.§.de cōſti.ꝓ
hac parte facit.ff.de mune.⁊ hono.l.reſcripta in princ. vbi dicit̄
ꝙ prout quiſqꝫ decurio creatus eſt ita ⁊ adipiſcat̄ magiſtratus
⁊ alia.l.dicit inter conſules anteire debet qui primo conſul fuit
ſed iſte ſcds impetrans fuit primo canonicus.ergo ⁊c. vt.l.j.C.
de conſul.lib.xij. Sed dicta iura loquunt̄ cum ius recepti p̄mo
non habebat alium potiorē in iure ſed ſecus hic.⁊ vide qd̄ not.
Jo.an.in regula ſine culpa.de reg.iur.in ſolutione cōtrarioruz
ver.lex prima ⁊ de illa materia duoꝝ pure impetrantiū ſimul vl̄
ſucceſſiue q̇s alteri p̄feratur.vide in.c.ſi ſoli.de cōceſ. p̄ben.j.e.
lib.in glo.magna ibi ſi aūt neuter collatus. ❡ Item not.qd̄ di-
cit textus in p̄benda etiā poſt vacante prefertur primus:cōtra
rium videbatur:q: iſta incepit eſſe debita per lr̄as vtriuſqꝫ. ita
ꝙ tp̄e quo ceſſit dies in iſta prebenda primus ⁊ ſcds impetrans
deprehendunt̄ habere lr̄as:non ergo magis primo ꝙ̄ ſcdo debi
ta videbat̄:ad hoc.ff.de iure fiſci.is q̇ vbi in bonis queſitis poſt
obligationē contractam cum duob⁹ nō eſt potior:qui primo cō
traxit.ſed dic ꝙ ibi eſt ſpāle in fiſco.in priuatis vero prim⁹ cre-
ditor prefertur ſcdo etiam in bonis queſitis poſt obligationez
vtriuſqꝫ.vt.l. hac edictali.§.oībus.de ſecū.nup.⁊.l.fi.ff.qui po-
tio.in pigno.habe.vtrum aūt ſi quis impetret prebendam ꝓxi-
me vacaturaz in eccleſia debeatur ſi vacat tempore date:vel ecō
uerſo:ſi impetrat vnam de prebendis vacantibus debeat̄:ſi va-
cat poſt datam:de hoc vltimo dubio dic vt.§.de preben. dilect⁹
⁊.ī.⁊ ibi dixi in tertio notabili. ❡ Item no.ꝙ papa hic dat exe
cutorem in lr̄is beneficialib⁹ de quoꝝ poteſtate dic vt in.c.fi.de
preſump.⁊ iſtoꝝ executorum varie ſunt forme:ſunt eīm aliqui ꝓ
uiſores:aliqui cōpulſores:aliqui mixti:⁊ ſimiliter in prouiſori
bus variantur forme ſicut variantur circa qualitates beneficio
rum:circa modos vacationū:circa durabilitatē ipſarū:⁊ circa ꝑ
ſonas que grauantur.q̄ proſeqnere per exempla ex iuribus que
all̄.Jo.an.in.c.ſi ſoli.in prin.de conceſ.p̄ben.in nouella. Et iſta
varietas in formis executoꝝ:qualitatibus beneficioꝝ ⁊ modis
vacationum. Et formis diuerſis literarū reddunt materiā iſtaz
dubiam ⁊ confuſam. ❡ Item no.ꝙ executor aut inſinuat aut in
terdicit aut reſeruat collationi ſue.aut aliter:⁊ loquit̄ de prebē
da vacante. Utrum aūt poſſit reſeruare collationi ſue canonica
tum ⁊ prebendam in tali eccleſia:ciuitate vel dyoceſi vacaturaz
vide in.c.ne captande.⁊.c.executor de cōceſ.preben.⁊ no. Joan.
an.poſt doc.de iurepa.cū dilectus ⁊ ibi no.q̇d iuris ſi executor
ad ꝓuidendum poſt factam reſeruationē deceſſiſſet: an expiret
gratia.⁊ an poteſtas cōferendi tale beneficiuz reſeruatū redeat
ad ordinariū vel ad papam Inno.ꝙ ad papā cuius autoritate
reſeruatio facta fuit vt ibi no.⁊.c.inter dilectos de ex.p̄la.⁊ cle.
ſi de beneficio de preben. Et q̇d iuris ſi poſt reſeruationē ⁊ ante
ꝓuiſionem papa deceſſerit:an expiret executoris officiuz dic ꝙ
ſic ad ſimilitudinem executoris legati.vt in.c.p̄nti.de offi.lega.
circa modū interdicti ⁊ executoris decretum qd̄ reddit irritum
qd̄ agitur in cōtrarium:an ſit ita in materia nō beneficiali vt in
terdictū ſeu ꝓhibitio iudicis impediat actum geri puta trāſla-
tionem dn̄ij obligationē naſci.⁊ ſimilia vide in.l.is cui bonis de
ver.ob.⁊.l.ſi q̇s ita ꝓmiſerit.§.ea.lege.de ver.obli.ꝑ Bart.⁊.c.
Raynaldus.de teſta.vbi de effectu ꝓhibitionis arbitri ꝓhibē-
4 tur rem alienari.† ❡ Itē no.in ver.quinimmo ꝙ decretū pape
afficit ignorātes nec valet qd̄ agitur in cōtrariū a quocūqꝫ etiā
ab eodē papa poteſtatē habente. Sed dices cū ad impediendū
actus efficaciā requirat̄ certioratio.vt.c.mādato.§.de ꝓcu. Itē
in papa reuocat primas lr̄as ⁊ ſcdas reuocatio nō ſortit̄ effectū
niſi poſt noticiā factā priorib⁹ iudicib⁹.vt in.c.audita. de reſti.
ſpo.quare ergo magis afficit decretū ꝙ̄ alia reuocatio q̄ exigit
ꝙ p̄uenerit.

ꝙ ꝑuenerit in noticiā vt ꝑdixi. Rn̄de. vt no. Jo. an. post Jnn. in. c. ij. de conces. ꝑben. j. eo. li. Et ibi plene si papa eximit aliquē ab ordinarij ꝑtāte an statim sortiat̄ effectum anteq̄ ordinario innotescat ita ꝙ non valeat qd̄ in ꝯ̄rium attentat̄. Et an sn̄ia excōicationis vel alie. ꝓ vel contra absentem late sortiant̄ effectuꝫ anteq̄ ꝑuenerit ad noticiam eorūdem. de his ibi per Jnn. q̄ intantum subtil'r loquit̄ ꝙ Host. more suo ꝯ̄ ipsum exclamat ꝛ ꝑnitiosas subtilitates appellat. que tn̄ mihi placent: qꝛ mentem acuunt ꝛ intelligentiam conferunt. Quibus etiam ista addas ꝙ vbi legis dispositio supplet negligentiā hoīs post tp̄s ibi añ negligentiā pn̄ia hoīs impedit executōem legis ēt si al's certioratio hoīs fuisset expediens in fili actu. pone exemplū pn̄ia sola sine certioratiōe nō impedit obligatiōem nasci iuxta notata in cle. j. de renū. aliqua lege cauet̄ ꝙ si mando tibi vt. j. certum tēpus manumittas seruum si tu non manumittis post terminum cōstitutio facit eū liberū. q̄d ergo si añ terminū me peniteat certe ēt nō certiorato illo cui mādaui ꝯ̄stōnis ꝓuisio nō succedit qꝛ lex ip̄a illius negligentiā supplēs de mea pn̄ia certa erat iste est casus notabilis in. l. si pecuniam. §. si seruū. ff. de ꝯ̄di. ob cau. ꝛ facit ad qōnem de illo q̄ mādauit clericū v̄berari ꝛ postea penituit nō certificato al'r mādatario. An si ille post talē pn̄iam v̄beret mandās iste in excōicatōem incidat scd̄m ꝑdicta videret̄ ꝙ non qꝛ ista pena ꝓcedebat ex iuris dispōne. cui mea pn̄ia certa fuit ꝯ̄rium tene: qꝛ talis excōicatio simpl'r nō infert̄ a iure sꝫ interueniēte hoīs fcō. secus in qōne ꝑdicta ꝛ hanc ꝑtem. s. ꝙ iste sit excōicatus tꝫ Ber. in. c. mulieres ad fi. de sen. exc. ꝛ adde qd̄ leg. ꝛ no. in. l. eius q̄ in ꝓuincia. ff. si cer. pe. ¶ Nono. no. ꝙ dolꝰ notabilis vel negligētia priuat quē iure ꝓoratus: qñ añt dicat̄ eē in notabili negligētia[a] siue dolo: dicvt no. in. c. si cleric⁹. j. de ꝑbē. ꝛ ibi no. an ista negligētia priuat negligētē iure suo an iure ꝓoratus tm̄. Et sil'r in marito q̄ si negligit accusare iure mariti infra certū terminū admittunt̄ extranei ꝛ ēt ipse tāq̄ q̄libet alius. vt l. iij. §. extraneus. ff. de adul. ꝛ ad ꝓxime dcā adde qd̄ no. in. d. c. si cleric⁹ in gl. sup v̄bo aliam. nā v̄r illa glo. ꝯ̄ istū tex. vbi dꝛ ꝙ scd̄s ꝑfert̄ ꝑmo negligēti vel doloso in his casib⁹ de q̄bus in text. illa gl. ēt post negligentiā in ꝑbenda nōdū collata alteri ꝑfert̄ ꝑm⁹ scd̄o. Et vide ad ꝑdicta qd̄ no. in cle. cū ei quē. de ꝯces. ꝑbē. in gl. Ubi post lapsum terminū non admittit negligentem ad ꝑbēdā neglectam. vide etiam ibi an collatio facta ante negligentiā primi scd̄o impetranti ꝯfirmet̄ per negligentiā subsecutam vbi per me plene in repetitione.

1 ☞ Cōsensus alicuꝰ aliquando ad hoc requirit̄ ꝙ dispositio sortiatur effectum.
2 Jus quesitū ꝑ euentū ꝯditionis nō tollit̄.

SI pro te. Primo ponit gr̄am ꝯditionaleꝫ vni⁹ scd̄o purā alteri⁹. Tertio euētū ꝯditōis ꝛ gr̄e. Quarto dubiū diffinitiōis. ꝑtes patēt ibi ip̄etrās pure. No. ꝙ papa qñq̄ ꝯfert sue ꝓuisiōis effectum in ꝑtātē alteri⁹. Jn alio q̄⁹ papa vtrū hēat h̄ locū ꝙ substātia dispōnis possit pēdere ex arbitrio tertij: ꝛ q̄d iuris si ille noluerit declarare vide ꝑ bar. in. l. si q̄s arbitratu de ver. ob. ꝛ ꝑ Cy. in. l. fi. de ꝯ̄hē. emp. ¶ † Jtē no. ꝙ qñq̄ 1 ꝯsensus alicuius req̄rit̄ ad h̄ ꝙ dispō sortiat̄ effectū. iste añt cōsensus certo tp̄e accomodat⁹ nō fingit̄ retro facit qd̄ no. in. l. cū nō solū. §. necessitas. C. de bo. q̄ libe. Quid añt si ꝯsensus talis haberi non pōt: vel qꝛ ille q̄ ꝯsentire dꝫ actui non pōt vl' nō vult ꝛ eadē est qd̄ si ꝯsilium req̄rat̄ ꝛ haberi non pōt. dicvt. j. ne se. vacan. c. j. plene per Bar. in. l. j. §. si plures. de exerci. Et oīno vide s̄. de consti. c. ex parte. ¶ † Item no. ꝙ ius q̄situm alicui nō tol 2 lit̄ ꝑ euentum ꝯditōis apposite in dispōne alterius ꝑcedentis: ꝛ sic non inspicimus tp̄s conditionis existentis: lꝫ qñq̄ existēs conditio fingat retro sicut ꝛ ratihabitio. vt. l. fi. C. ad macedo. ¶ Et ꝑ intellectu huius. c. vide qd̄ no. Jo. an. in cle. cū ei quem de conces. ꝑben. super ver. executoris. vbi intelligit istum tex. cū conditio pendet ex voluntate tertij. secus si existentia rei vel voluntate eius cui ꝓuideri mandat: qd̄ exemplifica. ꝓut ibi nota. postq̄ eī̄ conditio primi purificata est ante collationem factā. Scd̄o in casu huius cle. ipse primus ꝑfert̄. Non obstat istud. c. qꝛ loquit̄ cū purificatio ꝯditionis pendet ex facto tertij vbi nō pendet ex rei existētia: vel ex ipsius scd̄i volūtate. Ego ibi in repetitōe illius cle. istam distinctōem nō approbo. ꝓut ibi plene no. ꝛ gl. iiij. super hoc allegat aliquas. ll. q̄ hoc exp̄sse dicūt. ꝛ bn̄ soluit ꝙ aliud in conditione casuali q̄ retrotrahit̄. Aliud in potestatiua vt hic. prima eī̄ gratia ꝛ scd̄a pendebat a potestate pape: pura gr̄a scd̄o loco facta non dꝫ perimi per euentum conditionis alterius gratie lꝫ prime. Sed hoc esset videndum cum in multis iuris articulis fingat ius d̄ tp̄e ad tp̄s ꝛ qd̄ fit hodie fingat fcm̄ retro: puta aliquem retro mortuū sicut legis cornelie. vt. l. lex cornelia. ff. de vul. ꝛ pup. retro pecuniā fuisse solutā q̄ hodie soluit̄ vt. l. sub conditione. ff. de so. retro occisum q̄ hodie moritur vt. l. huic scripture. §. pe. ꝛ. l. ait lex. ad. l. aquil. retro īfamē hodie condemnatū. vt. l. furti. in prin. ff. de his q̄ no. infa. cū multis si. quare ergo in casu huius. ca. iste consensus ep̄i: ꝛ capituli ex postfacto accōmodatus non trahit̄ retro sicut in ꝑdictis casibus. Rn̄. ideo hic ius non fingit. qꝛ iura que loquunt̄ de materia fictiōis de tp̄e ad tp̄s. de persona ad personā. de loco ad locum. de re ad rem omnia sunt fundata sup aliqua equitate que suadet sic fingere. vt no. plene Bart. in. l. si is q̄ ꝑ emptore. ff. de vsuca. in casu añt huius. c. ꝙ trahat retro non est reꝑire eq̄tateꝫ aliquam. Jdeo ius non fingit. Et aduertendum qꝛ inter tēpus conditionalis dispōnis ꝛ euentū ꝯditionis variat̄ ꝯditio ꝑsonarum ꝛ alteri querit̄ respectu principij dispōnis: alij respectu existentis conditōis: cui añt tūc querat̄ vide in. l. fili⁹. de v̄. obl. ꝛ de mutatōe status disputat. d. Fede. de senis qōnem que est secunda in ordine. Respectu v̄o fori an tp̄s conditionalis sententie an existentis conditionis debeat considerari. vide in. c. ꝑter ea. de app. ꝛ ꝑ Jo. an. in reg. cuꝫ sint iura partium. de re. iur. d̄ ratihabitōe retro vide per Cy. in. l. fi. ad macedo. ¶ Querit Jo. an. in nouella si ep̄s. ꝛ capitulum requisiti nolūt ꝯsentire: postea vero consentiunt an talis consensus ꝓsit impetranti. arguit ꝑ ꝛ contra. ꝛ tandem distinguit ex cuius distinctōe infert̄ ꝙ iter consentire ꝛ dissentire sint verba neutra. i. nō indicantia ꝯsensuꝫ vel dissensum. Quero igit̄ que sint ista ꝛ in tacente est claruꝫ ꝙ regl'r ꝓ neutro habet̄: lꝫ qñq̄ taciturnitas habeat̄ ꝓ consensu: qñq̄ ꝓ dissensu. vt. c. j. §. porro. ꝛ ibi dixi de despon. impube. Jn loquente vero q̄ sint verba vt sic dixerim suspensiua volūtat̄ doc. tangūt in. l. qui se patris. C. vnde libe. de verbo volo qd̄ v̄r suspēsiuum voluntatis nam si dico volo ascendere arborem nō sequit̄ ergo ascēdo. ꝛ de verbo volo ꝙ sit extensiuum ꝛ suspensiuū est casus notabilis in. l. filij. ff. ad treb. de quo in. l. fi. C. de sūma tri. ꝑ Bar. decisio añt Jo. an. ex eo plꝫ qꝛ in isto. c. ꝯsensu capl'i ꝛ ep̄i venit in dispōne conditionaliter. regula añt est ꝙ sufficit conditionem semel existere: lꝫ non duret existentia talis vt. l. si q̄s heredem. C. de insti. ꝛ substi. maxime si ꝑ defectū ꝯditōis dispōnis effectus in alium deriuat̄: vt. ff. de suc. edic. l. j. §. qui semel post ius q̄deꝫ ad tertiū deuolutū ꝑ pn̄iam nō pōt reitegrari semel extinctum ꝛ defectū vt. l. insulam. §. fi. ff. so. mat. facit. c. ab eo. j. de elec. ꝛ qd̄ de hoc no. in. c. lꝫ. de ꝓcu. ꝛ. l. serui electōe. de le. j. ꝛ bar. in materia purgatōis more an locū habeat talis purgatio post ius ad tertium deuolutum in. l. si insulam. ff. de ver. ob. ¶ Jstuꝫ tex. disputando tenuit Jo. an. ꝑsupposita ꝯsuetudine ꝙ primogenitus succedat in regnum: si post natiuitatē legitimi naturalis primo natus legitimet̄ ꝑ sequens matrimoniū: legitimus lꝫ postea natus ꝑferret̄ sibi: qꝛ dicta legitimatio naturalis nō tollit iura primogeniture quesita iam legitimo siue ista legitimatio sit restitutio vt. s̄. c. q̄uis. siue sit collatio legitimitat̄. ꝛ ē casus hic siue ꝯfirmatio. ꝛ est casus. j. de ꝑben. si apl'ice. Et ita Jnno. ꝛ plene in regula sine culpa in mercu.

1 ☞ Indulgētia ꝑpetua ꝑ obitū ꝯcedētis nō expirat.
2 Clerici qui sunt in studio de iure cōi non debent recipere fructus bonorum.
3 Beneficium dat̄ ꝓpter officium.
4 Indulgētia qñq̄ est temporalis.
5 Indulgētia sup nō residentia clericoꝝ pōt dari dignitati.

QUia. No. ꝙ qñq̄ emanat ꝯcessio ꝓpter magnā importunitatē petētis ꝛ v̄r valere ꝯcessio donec reuocet̄ vt hic. ꝛ dicvt i gl. ¶ Jteꝫ 1 collige ꝙ indulgentia ꝑpetua nō expirat ꝑ obitum ꝯcedentis. simpl'r añt indulgentia[b] vel licētia sup absentia nō v̄r extēdi post mortem conce2 dentis. vt sentit Ber. in. c. ad hoc de cle. non resi. ¶ † Jtem no. ꝙ de iure cōi clerici qui sunt in studio non debēt percipere fructus[c] bonoꝝ. qd̄ dicvt. j. de priui. c. ij. in gl. fi. ¶ Utrum autem hoc sit veꝝ qñ essent ibi de licentia ꝑlati: ꝛ an alius q̄ ep̄s possit istam lnīam ꝯcedere. vide ꝑ Jo. an. in. c. lꝫ canon. de elec. sup gl. pe. ꝛ lꝫ fructus bonoꝝ de iure debeant̄ residentibus. tn̄ de ꝯsuetudine vel statuto pōt aliud statui. vt no. Joā. an. de consti. cum omnes. super vltima glo. ¶ Jtem no. ꝙ qñq̄ quis obtinet plures ecclesias qd̄ intellige iuxta notata in. c. de multa. de ꝑben. q̄ tamen dispensatio non liberat eum quin teneant̄ in altera residere vt no. Jnn. de ꝑben. non pōt in gl. quero. ¶ † Jtem no. ꝙ 3 bn̄ficiū dat̄ ꝓpter offm̄: priuatus ergo officio ꝑ consequentiam intelligit̄ priuatus bn̄ficio. de quo in gl. vnde priuatus ꝛc. ꝛ ple4 nius in cle. cupiētes. ad fi. gl. magne. de pe. ¶ † Jtem no. ꝙ qñq̄ gratia seu indulgentia est tp̄alis. qñq̄ ꝑpetua. ꝯtꝛ. s̄. de presump. mādata. Jn dubio q̄d ꝑsumat̄ dicvt no. insti. cū venisset ꝛ per Bar. in. l. pater filie. de serui. le. ꝛ per Dy. de re. iur. in regula priuilegium. Et aduerte qꝛ inter istas concessiones de q̄bus in tex. Jo. an. ponit tertiam. qñ non clericis principaliter: sꝫ eorum principi est concessa indulgentia ꝑ se ꝛ suis clericis. dicit

a ¶ Negligētia addꝰ i ar. text. in cle. si de benefi cio ibi cardi. de ꝑbē. ꝛ in. c. bone ij. de elec.

b ¶ Jndulgētia. Adde tn̄ ꝙ indulgentia stricte iterꝑtari dꝫ Jmo. ꝛ host. in. c. lꝫ de trāsa. bald. i marga. v̄. idulgētia. ꝛ i. l. humanitat̄ x. q. C. d̄ impub. ꝛ alijs substi.

c ¶ Fructus addō ad hāc materiā panoꝛ. in. c. j. d̄ cele. mis. ꝛ qd̄ dixi in repeti. d. c

enim ꝙ ista non tollit: qꝛ nec regula nec exceptio hūc casum tā-git. qd̄ dc̄m scd̄m eum est verū qn̄ dignitati non exp̄sso noīe pro-prio principis talis gr̄a est ꝯcessa. vt. s̄. de of. deleg. qm̄ abbas. Cōclude ergo ꝙ est magis fauēdum dignitatibus q̄ ꝑsonis qꝛ in illis cessat importunitas sicut ꝛ votum captād̄e mortis. iō ec-clesia non vacans sibi conceditur nō ꝑsone vt in. c. ꝯsulibus. de do na. ꝛ de rest. spo. cum venissent. ¶ † Item no. ꝙ indulgētia sup̄

5 non residētia clericoꝝ pōt cōcedi ecclesie siue dignitati: ꝛ tn̄ effe ctus ꝛ fruct⁹ q̄ ex indulgētia nascit̄ dignitatē vel eccl'iam nō con cernit: sed ipsos clericos. Sil'r immunitas ꝯcessa fugiētib⁹ ad eccl'iam non ꝯcernit cōmodum ecclesie: sed ipsoꝝ fugiētium: ꝛ tn̄ immunitas dr̄ ꝯcessa ecclesie. vt de imu. eccl. inter quatuor. facit l. ciuitatibus. de leg. j. ꝛ qd̄ dixi in repeti. c. postulasti. de fo. com pe. ¶ Item no. ꝛ signa glo. q̄ incipit donatio ꝛc. ꝙ gr̄a ad bene placitū non hꝫ naturā tp̄alis gr̄e sed ꝑpetue ꝛ ꝑpetua reputat̄ lꝫ Io. mo. aliud sentiat ꝛ nō bn̄. ad qd̄ vide notata p̄ bar. in. l'. de pupillo. §. si q̄s ipsi p̄tori. ff. de ope. no. nū ci. Nam aliud iudica mus de officiali ꝑpetuo. aliud de tp̄ali exēplificat ibi officialē ergo ad bn̄placitū dicit ibi ꝑpetuū ꝯcor. qd̄ no. in cle. ꝛ si princi palis. j. eo. Quid erit de quotidianis distributiōibus q̄ debe-bant̄ absentibus. ꝛ q̄d iuris ēt de fructibus. dic vt no. glo. nota bilis in cle. j. de vita ꝛ ho. cle. vbi accrescunt presentibus ille quo tidiane distributiones.

1 Duo aliqn̄ in petitione beneficij concurrūt.
2 Collatio canonicatus tribuit ius prioritatis.
3 Presentatiōi in literis ad beneficia stamus.
4 Preuenire p̄ quem actum quis dicatur.
5 Gratificatiōi locus est in petitione eiusdē rei si p̄ oīa sūt pares.
6 Gratia alterius expirat p̄ vnius electionem.
7 Papa ecclesiam an grauare possit.

Duobus. Si circa duos impetrātes ī eadeꝫ ecclesia nō appet prioritas hoc. ca. duo mēbra distinguit. ꝛ scd̄m subdistin-

1 guit p̄tes patēt. ¶ † No. ꝙ qn̄qꝫ duo ꝯcurrunt in petitione vnius bn̄ficij sil'r in petitione alteri us rei vt. l. is a quo. ff. de rei vend. ꝛ. c. cum sup̄ de re iud. Sil'r in vendicatione vnius vxoris. vt no. doc. in rubr. de spon. duo. ꝛ. c. in literis. de inter. p̄ Ber. Sil'r in legati petitiōe vt. l. si q̄s seruum. §. si inter. ij. de leg. ij. Sil'r in officij executione vt. c. si duo. j. de p̄cu. ꝛ ista iura loquunt̄ qn̄ duo concurrunt in petitione. ita ꝙ quilibet agit quo casu quo ordine audiant̄ ꝛ q̄s ex eis censet̄ actor quis reus. no. in. c. mandatū. s̄. e. Qn̄qꝫ duo concurrūt non agendo: sed quodāmodo defendendo: qꝛ q̄libet se p̄tendit possidere ꝛ neuter ad iudicium p̄uocat ne sic actoris p̄tes sustineat. ꝛ tūc dic vt no. Inn. in. c. in p̄nia. de p̄ba. ꝛ in spec. de petito. ꝛ posses. Qn̄qꝫ vnus agit alter possidet. ꝛ in rebus p̄-phanis congruis actionibus est agendum vt rei vendi. depositi cōmodati ꝛ si. In bn̄ficijs vero quo iure vnus agat ꝯ alium si di cat sibi beneficiū debitū vel suum. no. plene Compo. s̄. eo. māda tum ꝛ tāgit etiam de ꝯces. p̄bē. c. j. in nouella. Ille vero corā quo agit̄ vt capl'm quō debeat se habere erga ambos si q̄libet execu toꝝ mandat sub pena excōicatōis suū recipi alibi notat̄ in fil'i plene in. c. cum ꝯtingat. s̄. e. ti. ¶ † Item no. ꝙ collatio canoni-

2 catus tribuit ius prioritatis ēt in p̄benda al's p̄pter dubiū p̄o ritatis non p̄cise debita impetranti. Si vero de prioritate esset certum. puta vni primo mandat̄ ꝯferri canonicatus ꝛ p̄bēda cū decreto. alteri scd̄o cōfert̄. primus cui ꝯferri mandat̄ huic scd̄o p̄fert̄ vt. c. si apostolice. j. de p̄ben. ¶ Item not. in ver. lꝫ prim⁹ ꝙ in l'ris ad bn̄ficia nos stamus p̄sentationi in l'ris ad lites. dic vt c. vt debitus. de ap. In alijs dispōnibus vtrum qui prior est tp̄e sit potior in iure dic vt in reg'la qui prior. Et q̄d si nō est prior in tp̄e sed in ordine scripture ꝛ loquor qn̄ dispositio nō patit̄ con-cursum duoꝝ. dic vt. c. si q̄s iusto. j. de elec. ¶ † Item no. in ver. si

3 q̄s vero casum sp̄alem in quo in l'ris ad bn̄ficia stamus p̄n̄tatiōi ꝛ sic est melior conditio occupātis in iure indiuisibili qd̄ nō po test consistere apud plures insolidum sicut est in bn̄ficio penes duos vt. c. cum non ignores. ꝛ. c. vacante. s̄. de p̄ben. ante vero q̄ p̄occupent an vterqꝫ vel neuter dicatur habere ius ad bn̄ficiū vr̄ ꝙ neuter: qꝛ si non admittit̄ ꝯcursus in iure in re: multo minus in iure ad rem vt. l. sempronius ac talus de vsufru. leg. j. de ꝯces.

4 p̄ben. c. fi. ꝛ dic vt in simili no. in. l. si pluribus. de le. j. ¶ † Item no. p̄ quem actum dicat̄ quis p̄uenire siue p̄occupare. s. per pre-sentationem ꝛ iura de hoc varie loquunt̄: q̄dam em̄ dicūt ꝙ indu cit̄ p̄mouenditio p̄ p̄sentationem vt hic q̄dam p̄ lit. conte. ꝛ que dam p̄ sn̄iam ꝛ omnia loquunt̄ in diuersis casibus ꝛ ad vnam di stinctionem redigunt̄ de qua p̄ Bar. in. l. j. ff. de leg. j. ¶ † Iteꝫ

5 no. ꝙ pluribus concurrentibus in petitōe eiusdem rei si p̄ om-nia sunt pares est locus gratificationi ꝛ hoc in re indiuisibili vt beneficio vel vxore: in re vero diuisibili quid agendum sit duob⁹ pariter de iure suo p̄bātibus no. Ber. in. c. lꝫ cām de p̄ba. ꝛ. c. in nostra. de testi. vbi no. de vxore ꝛ est bene notandum ꝙ ille q̄ niti tur ex prioritate temporis non p̄bando prioritatem obtineat ꝯ theoricam Bar. in l. non solum. §. sed vt p̄bari de no. ope. nū. et contra notata in cle. l'ras. j. eo. ꝛ faciunt ista ad q̄onem de pluri bus currētibus ad brauium p̄mo p̄currēti debitum. nā si duo si mul ꝯcurrāt videt̄ locus gratificatiōi. ar. huius. c. Quidam di cūt ꝙ debēt pariter admitti quasi q̄libet videat̄ primus ab alio non p̄uentus. ff. de reb⁹ dub. l. qui duos ibi ambo primi ꝛc. ꝛ de vul. ꝛ pup. l. ex duobus. In ꝯrium vr̄ ꝙ nulli vt. l. cū hic stat⁹. §. si ambo. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. hec em̄ vr̄ mēs ꝯstituētiū du dum vt vnus ꝛ nō plures obtineāt. ar. l. si pueri de reb. du. iō vr̄ ꝙ debent sorte dirimere ꝛ ille potior habeat̄ quem sors p̄tulerit. vt. l. si duobus. C. cōia de leg. Iac. bu. ponit istam q̄onem in pri ma ꝯstitu. ffoꝝ. ꝛ ibi refert quosdam dicere ꝙ debēt reiterare cur sum non omnes sed illi qui pariter cucurrerūt: ꝛ ita seruat̄ de fa cto ꝯ qd̄ facit qd̄ dc̄m est. s̄. c. p̄xi. ꝙ dispositio debuit intelligi de primo cursu ꝛ ita non de iterato. ¶ Item not. ꝙ sufficit qd̄ maior pars consentiat facit. l. ꝙ maior. ff. ad munici. Utrū aūt debeat intelligi de maiori parte presentium an vero toti⁹ colle gij videt̄ ꝙ in actibus vniuersitatis saltem due partes debeāt esse presentes. vt. l. plane. ꝛ. l. qd̄ nulli. ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. not. dic vt no. Io. an. de his que fi. a ma. par. ca. c. j. ꝛ de elec. nihil. super

6 gl. pe. ¶ † Item no. ꝙ p̄ electionem vnius ex competitorib⁹ gra tia alterius euanescit: ꝛ regulare est hoc ꝙ p̄ elec. vnius ex iuri-bus vel ꝑsonis impediētibus ꝯcursum ad aliqd̄ ius vel ꝑsonam aditus est reclusus de ꝑsonis est casus hic: de iuribus est casus de ele. vt quis duas. s̄. de supl. neg. p̄. c. j. ꝛ. C. de fur. l. j. ꝛ de codi cil. l. fi. ꝛ p̄ hoc quod dicit tex. non careat ꝛc. tꝫ Archi. ꝙ si capl'm post p̄electionem de vno factam alium eligeret iste alter non cē seret̄ receptus autoritate apostolica qꝛ p̄ elect. vnius eius gr̄a expirauit q̄ non potest ꝯualescere p̄ consensum capl'i vel alteri⁹ nisi pape. facit qd̄ no. s̄. c. p̄xi. in nouella. ꝛ. l. si pluribus ad fi. de

7 leg. j. ¶ † Item no. in ver. nisi ꝙ papa pōt grauare vnam eccle-siam in receptiōe duorum quod in dubio non p̄sumit̄ nisi cōstet exp̄sse. similiter nec testator p̄sumitur velle grauare heređeꝫ du plici onere siue p̄statione nisi exp̄sse dixerit ꝯrium vt. d. l. si pluri bus ꝛ. l. titia. §. qui inuita. de leg. ij. ¶ Uenio ad illa q̄ in nouel. tangunt̄ multum obscure ꝛ confuse: sed qꝛ sunt vtilia ꝛ se refe-rūt ad fi. c. ordinabo p̄ aliquas. q. Primo ergo quero quando ad mandatum pape vnus est receptus in vna ecclesia an alium similiter impetrantem in eadem ecclesia recipere teneat̄ si non fecerit mentionem primi videt̄ ꝙ sic. vt. s̄. eo. c. p̄xi. ꝛ. c. tibi qui ꝛ. c. q̄uis. ꝛ. c. eū cui. ꝛ. c. qꝛ sepe. de p̄ben. j. eo. in istis enim omni bus patet ꝙ si p̄ pluribus in eadem ecclesia scriptum fuit ꝛ om-nes litere valent: nec dicitur aliquid ꝙ in posterioribus expedi at facere mentionem de prioribus ad hoc facit. c. mandatum. s̄. eo. vbi papa qn̄ non vult scd̄m recipi exprimit in secundis litte-ris clausulam si pro alio non scripserimus: quasi illa conditiōe in gratia non expressa velit indistincte recipi. ꝛ hanc opinionē tenet Hos. Inno. Egi. Compo. Bar. in contrarium ꝙ non va lent scd̄e litere non facientes mentionem prioꝝ p̄batur quia non est verisimile ꝙ papa velit grauare ecclesiam in receptione duorum vt. c. literis. ꝛ. c. abbatem. ꝛ istam opi. tꝫ Ber. in d. c. mā datum ꝛ p̄batur p̄ hoc. c. ad fi. f̄m Io. an. qui dicit hoc circa fin. ꝙ olim sedes apostolica non grauabat ordinarios collatores sup̄ p̄bendarum receptione siue collatione nec in volumine de-cretorum hoc reperit̄: deinde incepit dare literas p̄ceptorias: monitorias: ꝛ executorias. s̄. e. de consti. c. ex insinuatione. ꝛ. c. mandatum. ꝛ tunc in singulis ecclesijs non scribebat nisi p̄ vno ꝛ qd̄ de vno tantum esset eius intētio exprimebat in literis clau sulam si p̄ alio non scripserimus. Et vbi istam conditionem non exprimit ꝙ ita intendit. s. non grauare ecclesiam de duobus ni si id exprimat clare demonstrat̄ in. c. mandatum cum. ij. q. c. seq. ꝛ etiam in isto. c. dum vno recepto alterius gratiam irritat host. in ista. q. distinxit in gl. fi. cum distinctōe Io. an. non approbat in nouel. ¶ Circa intellectum huius. c. dicit Oldr. ꝙ rō huius c. non fundat̄ tantum sup̄ vitando grauamine ecclesiaꝝ: imo su per quadam iuris possibilitate: q̄ de necessitate aut totā gr̄am aut saltē alterā p̄tē gr̄e hꝫ vitiare d̄ iure decēs em̄ est ꝙ in īpetra tiōibus q̄ prior est tp̄e potior sit in iure vt. s̄. e. ti. hi qui. ꝛ in. l. q̄ prior. Nūc autem in pluribus impetrātibus vnam: dic si appa-ret quis primo. ille p̄fert̄ vt ī isto. c. fi. sumit̄ valde bene. ꝛ. l. si fun dus. §. si duo. de pignore. ¶ Si vero non apparet q̄ primo īpe-trauit cum agit̄ de iure indiuisibili canonicatus ꝛ p̄bende vide tur neutrum debere admitti de rigore iuris. ff. de reb. du. l. si fue rit. ꝛ de te. tu. l. duo sunt titij. verū qꝛ ꝯstat papam saltem vni fa cere gr̄am voluisse. ius recte statuit illum tāq̄ priorem admittē dum q̄ prius p̄sentat. sicut in dissolutione ꝑplexe obligatōis is solus ad agēdū admittit̄ q̄ prius litem ꝯtestat̄: altero ab omni cōmodo actōis excluso. de ver. ob. l. si titius. ꝛ hoc vult ille text

dum

dum dicit omnino careat impetratis.i.dicere habeatur pro nõ ipe petrato.sic exponitur.C.si cõ ius vel vti.pub.l.et si legib⁹.Cũ ergo lr̃a sit loco tituli postq̃ ad quãdam visionem nullitatis deuenit nũq̃ poterit ex eo bñficium obtineri.l.nũq̃.ff.de acq̃r.re.do. Et hoc est qd̃ dicit hic Jo.an.post Archi.q̃ post receptionem primi si recipitur scd̃s a capl'o nõ vr̃ apl'ica autoritate recept⁹. et hic apparet diuersitas inter istos impetrãtes simul scd̃z formã hui⁹.c.et impetrãtes successiue in eadẽ eccl'ia.vbi admittitur scd̃s si primus non psequitur.et valeret ibi receptio scd̃i si exceptio nõ opponatur.hic vero sec⁹ post receptõem primi sm̃ Oldr. ¶ Scd̃o q̃ro p̃suppositã vera opi.hec q̃ ecclesia grauata de vno nõ teneatur recipere scd̃m.vtrum lr̃e huius scd̃i nõ facientes mẽtõem de primis ipso iure non valeãt vel ope exceptõis elidantur:et vr̃ q̃ talis omissio nõ vitiet ipso iure:sed ita demũ si eccl'ia grauata velit excipere q: eius fauore hoc inducitur ergo et c.vt.c.ad apl'icã et hoc sentit Inn.s.e.dum dicit tales lr̃as p exceptõem elidi.cõ videtur tenere hic Jo.an.q̃ cẽsentur surrepticie ex eo q̃ emanarũt cõ intentionem scribẽtis.vt p̃alleg.c.lr̃is.et seq.ergo exceptiõis omissio nõ reddit eas validas vt.s.c.ad audiẽtiaz.imo plus.q: ea expressa clausula si p alio non scripserimus et c.velit.c.nõ obstare q̃n recipiatur si ei scripserit illum recipi non poterit executor hoc facere ẽt de illius volũtate.c.cui de nõ.j.de p̃bẽ. ¶ Tertio q̃ro cum in.j.q.cõclusum est q̃ scd̃e lr̃e nõ valent nisi faciant mentionem de receptione primi:quero ergo qual'r de hoc debz fieri mentio tex.dicit hic in fi.c.q̃ ex tenore lr̃aꝝ ipsius dz exp̃sse apparere qñ autem dicatur exp̃sse apparere. Glo.fi.circa principium exprimit duos modos et duos in nouel.vbi refert quorũdam opi.q̃ dz fieri exp̃ssa mentio q̃ scripserit p alio et sub eadem charta.tunc ex hoc apparet prioritas nec locus esset huic cõstitutõi.p ista tñ opi.alle.aliqua capl'a.et l.et tãdem istum intellectum reprobat et defendit gl.suam.s.q̃ sufficiat exp̃ssio de qua in ea nec hz eq̃tatem dicta opinio q̃ req̃rit tam exp̃ssaz specificatõem.naz si clausula non ob.q̃ p alio scripserimus sufficeret impetrãti vt vigore dcẽ clausule d̃beret recipi.nõ ob.q̃ post iãdudũ recept⁹ fuerit multo magis dz sufficere in casu huius.c. vbi papa in certitudine prioritatis poterit esse post et credo Jo. stricte sentire:q: tex.ille dicit exp̃sse nõ specifice siue singl'r exp̃ssum eñ qual'r dz intelligi debes recurrere ad notata p bar.in materia substõnis vulgaris in.l.j.ff.de vul.et pup.dicit eñ q̃ exp̃ssum d̃r trib⁹ modis.p̃mo illud qd̃ in gñe d̃r vt.l.fi.in fi.et quod ibi no.C.qd̃ cum eo. Scd̃o qd̃ spãliter exprimitur.ff.ad.l.cor.de fal.l.j.§.inter filium. Tertio id qd̃ singl'r et pprio noĩe exprimitur vt.l.q̃d in reꝝ.§.fi.ff.de le.j.et ibi gl.isto tertio modo dz fieri exp̃ssio scd̃m istos qd̃ rõne caret.nam de iure veteri satis erat exp̃mere.nõ ob.q̃ p alio scripserim⁹.nõ est ergo verisil'e q̃ papa velit inducere nouam exp̃ssionẽ et magis rigorosam et repugnãtẽ eq̃tati q̃ est vt qual'rcũq̃ cõstet de intentõe disponẽtis satis sit etiam p pbabiles cõiecturas:ex q̃bus d̃r apparere euidẽs et exp̃ssa intẽtio disponẽtis.l.lz impator.de le.j.et in sil'i habem⁹ q̃ in casibus in q̃bus est spãle mãdatũ vt in ptãte donãdi cã mortis sufficit dicere q̃ poterit donare cã mortis:lz nõ exp̃matur psona vt l.q̃ sarum.§.si filium.ff.de dona.et c.ij.de of.vic. Et noĩatim d̃r id qd̃ sub vno gñe cõtinetur vt.l.titius.in prin.de lib.et posth.et oĩo videas qd̃ no.bar.in.d.§.si fili⁹ al's.l.si filius vbi declarat meli⁹ mẽtem iuris p pauca v̇ba q̃ Jo.an.hic p multa multũ cõfusa sup glo.añpe. ¶ Quarto quero d̃r hic q̃ si ambo cõcurrũt ex quo neutri est collatus canonicatus:et si sunt equales est in electiõe capituli.quid ergo si vnus ex eis et non alius habet in suis literis clausulaz non ob.q̃ p alio scripserimus et c.an sit locus huic preuentioni:puta q: non habens clausulam primo presentauerit:vel sit locus electioni de qua in ver.q̃ si ambo.Jo.an.super verbo eligere format istas.q.et arguit q̃ non sit locus p̃uentiõi per p̃sentationem nec gratificationi capl'i:sed precise habens clausulaz.p̃feratur ẽt primo hoc efficaciter pbat quatuor rõnib⁹ deinde anteq̃ soluat tractat de clausulis nõ obstãtium q̃ cõsueuerũt apponi in lr̃is apostolicis q̃ qñq̃ validant qñq̃ ampliãt qñq̃ nec validãt nec ampliãt:qñq̃ validãt et ãpliãt.qd̃ p exẽpla psequitur.et tandem reuocat in dubium.an illa clausula non ob. q̃ p alio validet lr̃as adeo q̃ sine ipsa lr̃e essent nulle vel elidẽde ope exceptõis:et cõcludit vt dixi in.ij.q.finaliter.q.ppositam soluẽs distinguit q̃ aut papa ante istoꝝ cõcursum ecclesiam de alio grauauerat et in isto casu qd̃ de p̃uentõe vel electõe de quibus in textu non hz locum:q: gr̃a nõ habẽs clausulam vel ẽ nulla vel est ãnullãda sm̃ varias opi.de q̃bus in.ij.q. Si vero pri⁹ nõ erat eccl'ia de alio grauata tũc si nõ habẽs clausulaz p̃uenit in sentãdo vel simul cõcurrit cũ habẽte clausulam taz p̃uentio q̃ p̃ electio sibi pderit.habẽtem aũt cl'am tenebitur et recipe postea p pter virtutem clausule q̃ non minus opabitur ppter cõcursum isto casu q̃ si dudum post impetratiõem alterius receptõem impetrasset. Si vero hñs cl'am p̃us pñtaret vel p̃eligeret alter nõ hñs clausulam vacuus remanebit.vt hic in fi. ¶ Quinto q̃ro si in lr̃is alteri⁹ est clausula motu pprio an sit loc⁹ p̃uentõi p pñtationem vt in ver.si vero vel p̃electõi vt in v̇.q̃ si forsan.et tz q̃ nõ:sed ille q̇ hz gr̃am cũ clausula.nam text.iste loquitur de gratijs sil'ib⁹ vt in prin.c.iste aũt sunt multuz dissimiles.s.q: vna fauorabilis alia odiosa vt hic plenius in nouel. Aduerte tñ q̃ lz motus pprius sufficiat ad p̃latõem alterius cl'am nõ habẽtis vt dixi nõ tñ idem opatur illa cl'a motu pprio q: cl'a non ob. hñs eñ istã dz recipi q̃tũcũq̃ ecclesia de alio sit grauata:sz non ita hñs cl'am motu pprio ista eñ tollit subiectõem. Exemplo eñ q̃ cõpetit p viam iurisditõis vt grauaminis eccl'ie de alio nõ vr̃ tolli p ea q̃ no.Jo.an.j.de p̃ben.si motu pprio sup v̇bo mera liberalitate et sup.iij.gl.in fi. ¶ Sexto q̃rit Jo.an.de clausula anteferri in literis alterius in sexta an eius vigore p̃feratur alteri impetrãti eodem die dictam cl'am non habẽti:ita q̃ sit locus p̃uentõi:et si cõcurrũt in p̃sentando nõ sit locus gratificatiõi d̃ qua in tex. Et tz q̃ ille p̃fertur et alter vacuus manebit nec cogetur capl'm ipm recipere in eadem ecclesia qd̃ est veruz scd̃m eũ qñ dicta clausula anteferri esset gñalis. Si vero non essz gñalis:sed exprimeret illũ alium impetrãtem:puta dicẽdo et te titio anteferri debebit eñ ille titius in eadem ecclesia recipi:dato q̃ aliam cl'am nõ haberet:q: talis mentio de ipso facta denotat p̃seruatõem gr̃e cum istius tñ p̃latione et sic consequatur p alium qd̃ non posset p se secũdũ eũ:q̃ in effectu sup isto.c.non plus dicit sed multum diffuse q̃bus adde q̃ clausula non ob.et c.dz intelligi de receptõe vnius et si diceretur q̃ p alijs dz restringi ad duos nisi diceretur p alijs quodcũq̃ de quo p Jo.an.in.c.mandatum.s.eo.sup gl. ¶ Ultimo gl.j.inducitur in ar.ad.q.de duobus testamẽtis eiusdem factis eadem die:et alij in vno alij in alio sunt instituti q̃s eoꝝ erit heres. Dic vt in gl.et plenius in nouella aliq̃ dicũt q̃ neutrum: aliqui q̃ vtrũq̃. Aliqui q̃ illud in quo sunt instituti venientes ab intestato.q: ẽt ab intestato erãt.eam cõsecuturi et sic eoꝝ causa est magis pinguis.arg.huius.c.in prin.et l.si filij qui pater de vul.et pup.et refert opi. Oldra.qui tenuit disputando q̃ ĩ milite vtrũq̃ valet sed in pagano sic testãte est vtrũq̃ nullum bar. refert istas opinio.et al's in leg.l.j.ff.de bono.pos.sm̃ tabulas. ¶ Tenet enim q̃ regl'r neutrum valet cum vtraq̃ institutoruz possit dubitare de viribus testamẽti in quo reperit se institutũ et sic aditio impeditur vt.l.sed si de sua.ff.de acqui.here. Fallit h̊ qñ alter possidet q: tunc iste qui possidet excluso alio remanebit heres non alter.postq̃ vero pbat se prius institutum tanq̃ non pbans intentionem suam dz succũbere.l.cuz actum d̃ neg. gest.facit.c.in presentia de pba. Item fallit qñ in altero ĩstituti eẽnt veniẽtes ab intestato:q̇ in hoc dubio p̃ferẽdi sunt.l.fi.C. de codi.et l.si duobus.§.si pri⁹ de cõtab.et est rõ q: et si neutrũ pter incertitudinẽ valeret venirẽt ipsi ab intestato. benigni⁹ ergo est dicere q̃ istud valeat in quo isti sunt instituti et ita nota. Bar.in.d.l.j.de secun.tab.

¶ De consuetudine. Rubrica.

1 ☞ Papa consuetudinẽ introductã cõtra iura reprobat.
2 Dignitatum distinctio quare fuerit in ecclesia.
3 Triplex in eadẽ ecclesia que esse ante potest.
4 Cõsuetudo a iure dãnata iuramẽto cõfirmari non potest.
5 Constitutio phibẽs nouam acquisitionem non videtur acquisitarum retentionem phibere.
6 Dignitas officium et personatus quid sint.
7 Officium multis modis sumitur.

a **Consuetudinem.** Primo damnat cõsue. decernẽs illam ẽt si iurata fuerit nõ seruari vtriusq̃ dicti cãm reddẽs. Scd̃o ipsius cõsuetudinis cõtrium statuit:qd̃ ad p̃dicta extẽdit et decretuz apponit. Scd̃a ibi statuẽtes. ¶ † No.q̃ papa reprobat cõsuetudinem[a] inductã cõ iura:siue cõ canones:nec firmatur tractu tanti tpis:cuius cõtrium non existit memoria:et ideo est q: est cõ ius publicum qd̃ in sacris et sacerdotibus consistit vt prima di.ius publicum. Secus si contra ius huius ecclesie vel illius:q: tunc tanto tpe p̃scribitur vt decime in aliena pochia et similia.j.de prescrip.c.j. Et vide qd̃ no.Cy.in.l.competit de p̃scri.xxx.annoꝝ.et d.Bal.in disputatõe q̃ incipit. Acholus vbi de mero imperio p̃scribẽdo cõ principem vel non. Aduertẽdum tñ q̃ talis consuetudo vel eius obseruantia:lz mala vr̃ excusare a pena p cõstitutionem inflicta sup tali facto damnato: vt sentit gl.in.c.cum venerabilis.s.eo.p qua.l.j.ff.de abigeis p quo de exces.prela.inter dilectos. ¶ Item no.q̃ in vna ecclesia reperiuntur plures dignitates plures psonatus et officia.ista aũt distinctio † dignitatũ et officioꝝ qua de cã facta fuerit legitur et no. viij.di.ad hoc. † Itẽ no.q̃ non põt esse q̇s triplex in eadẽ eccle

a ¶ Cõsuetudinẽ. adde tñ q̃ cõsuetudo cõ legẽ d̃ iure ciuili vz sec⁹ de iure cano. alex. plene post bar.in l.d̃ q̇b⁹.de legi. Tñ ex cã rõnabili cõ canonẽ valet. abb. in.c.fi.d̃ cõsue.et q̃ nõ valeat cõtra ius canonicũ.vid̃ car. in cle.j.de ele. melius in cle.ij.de re.ecc.non alie.

sia: qđ itellige ēt si altera ex istis dignitatibus sit accessoria et dependens a reliqua. Sicut nec pōt habere vnam p̄bendā principalem: ⁊ aliam dependētem a dignitate vt in cle. fi. de p̄bend. In diuersis vero ecclesijs posset esse triplex: puta habēs ecclesiam curatā principaliter recipit alibi canonicatum habētē ecclesiam parochialē principalem annexam poterit ista tria ꝯseq̄ etiam sine pape dispēsatione vt. c. sup eo. j. de p̄ben. Plus ergo iura abhorrēt pluralitatē in eadē ecclesia q̄ in diuersis vt dicit glo. in. d. cle. fi. Ex quo argue ꝙ si dispenset̄ sic cum aliquo sup pluribus dignitatibꝰ obtinēdis nō intelligit̄ de dignitatibus eiusdem ecclesie nisi hoc exprimat̄. hꝫ enī hec ꝓhibitio spālē notam de qua singulr̄ est mentio facienda: alś vr̄ neglecta vt dicit tex. in fili in. l. itē apud labeonē. §. hoc dictū. ff. de iniuri. ⁊ hoc tenet Jo. an. s̄. de p̄ben. ⁊ dig. c. de multa. Itē no. ꝙ in pluralitate dignitatum ⁊ officioꝝ eiusdē ecclesie nō dispēsat nisi papa. In diuersis igitur ecclesijs datur intelligi ep̄s solus possit. Sed certe constitutio de multa. s̄. de preben. vr̄ ꝯtrium innuere. Joā. mo. dicit sub dubio forte: qđ etiam in diuersis hꝫ locum ꝓhibitio de qua hic quo ad dignitatē personatus vel officia ⁊ in hoc c. sic occurrit de facto. s. de eadem ecclesia: idē ergo in diuersis quo ad predicta. Jo. an. dicit ꝙ istud dictū non fatet̄ in officijs non curatis. Distingue ergo tres casus: aut loquimur in duobus curatis siue dignitatibus: aut in duobus simplicibus: aut in simplici ⁊ curato. primo casu solus papa dispensat nisi vnuꝫ curatum vel dignitas ab alia dependeret vt. c. sup eo postea allega. Secūdo casu. s. in simplicibus subdistingue: q2 aut diuersarum ecclesiarū ⁊ dispensat ep̄s aut eiusdē. ⁊ sunt opi. Sed tene ꝙ possit in duobus simplicibus non in duobus canonis: iuxta notata in. c. literas de con. preben. in simplici ⁊ curato tene idem. s. ꝙ possit vt no. Jo. an. in. d. c. de multa. vbi de hac materia ⁊. d. clemē. fi. de p̄bē. versi. videas. † Itē no. ꝙ ꝯsuetudo a iure dānata non pōt iuramento confirmari. Similiter nec pactū vel alia dispositio. qđ qualiter dꝫ intelligi dixi plene in. c. cū cōtingat de iureiur. referendo Bar. in. l. si q̄s pro eo. ff. de fideius. vbi plene. Iteꝫ no. ꝙ hoc caplm̄ loquitur de officijs perpetuis: de temporalibus vero non videt̄ prohibitum: sed concurrat cū perpetuo siue dignitate: ⁊ sic Arch. vel habenti p̄sonatum non videt̄ prohibitum ꝙ habeat in eadem ecclesia officium ad tp̄s. Pone super hoc questionē de facto: vacante ecclesia ep̄ali prepositus gerit vices ep̄i si non sit ibi prepositus. hoc facit Decanus ⁊ hoc ius est attributum eorum dignitati. Queritur ergo an ex hoc prepositus vel Decanus dicatur habere curam animarum: dico ꝙ non: cuꝫ enim cura episcopalis dignitatis pertineat ad episcopum vt administratorem videtur ꝙ dignitate vacante dicta cura inquātum dicit ius ipsi dignitati inheret: ⁊ ab ea sit inseparabilis. Sicut incorporalia ⁊ est regulare. vt. l. iij. in prin. ff. pro socio: ⁊ ibi no. Sicꝫ q2 iacente hereditate remanent penes eam. vt. ff. de acq̄. pos. l. heres ex temporali ergo exercitio cure penes alterum iure remanēte non debet censeri beneficium curatum vt patet etiam ex extrauaganti execrabilis inqnantum loquitur de vicario temporali. Nec est nouum penes vnū esse ius vsufructus penes alium facultatem vtendi. vt. ff. de iure do. l. fi. vsufructus. ⁊ fi. l. necessario. §. ꝙ si pendente de periculo ⁊ cōmo. rei ven. Non enim dicitur procōsul qui ad tempus ꝓconsulatum obtinet preside defuncto: qui proprie dicitur subrogatus. C. de of. eius qui vi. alterius ge. l. ij. dicitur: igit̄ iste decanus vel prepositus quo ad exercitium alterius cure alterius vices gerēs. de quo per Jo. an. Inno. ⁊ doc. in. c. eāte. s̄. de rescrip. Conclude ergo ꝙ hoc. c. loqnitur in perpetuis officijs non temporalibus. Item no. ꝙ dicit quocunq̄ nomine ⁊c. ꝙ dignitas personatus ⁊ officium non cognoscuntur nec cōsiderantur ex noīe potius enim in substantie veritate est facienda vis q̄ in nomine: arg. s̄. de procur. c. petitio. ⁊. l. vbi ita donatur de dona. causa mor. ⁊. c. auaricie de elec. vnde ꝯsuluit do. Fede. de senis consilio. lxxxj. ꝙ si vnum beneficium denominatur plebs: non tamen habet collegiuꝫ nec parochianos licet parochiam habeat ⁊ percipiat certam portionem decimarum in parochijs capellarum subiectarum plebi: in quibus etiaꝫ instituit presentatos consuluit: ꝙ per ista non censetur dignitas: lꝫ plebs sonet in vocabulum dignitatis: tamen postq̄ desunt sibi substantialia plebis vt collegium ⁊ similia: non est censenda dignitas. qđ no. ita dicit: ⁊ plenius consi. lxxxj. tangam etiam statim. † Itē no. tex. vel iam obtenta tenere ⁊c. ꝙ constitutio que prohibet nouam acquisitionem. non videtur prohibere acquisitorum retentionē: nisi hoc expresse dicat facit ad notata in cle. j. de consan. ⁊ affi. Noua etiam constitutio non refert se ad vetera adhuc pendentia. vt. l. iubemus. in fi. C. de testamentis. in hoc vero. c. aliud statuitur ex eo quia quod irritando prohibet erat iam prohibitum per antiqua iura quo casu noua constitutio etiam penalis complectitur preterita. vt in. c. cū tu. de vsur. ⁊ not. in. c. fi. s̄. de consti. incidenter querit glo. pe. In obtentis cuius erit electio ꝙ detinere vel dimittere teneat̄. videt̄ ꝙ sua. s̄. titulo primo. c. gratia. ⁊. c. referente. de preben. gl. dicit ꝙ debet retinere secundum precise: per cuius electioneꝫ vacauit primum: quod est verum ſm Joā. an. in nouella in dignitatibus ⁊ personatibus. In pluribus autem officijs non curatis vel officio cum dignitate vel personatu posset esse vera pars prima huius glo. s. ꝙ ipsius sit electio ſm Jo. an. qui pro tanto sic loquit̄ quia talis vacatio primi ipso iure per apprehensionē etiam est inducta per. c. de multa. qđ loquit̄ in curatis dignitatibus personatibus. In alijs igitur iura antiqua que dabant electioneꝫ remanent incorrecta. vt. l. precipimus. in fi. C. de appel. ⁊ ita cōsuluit Oldra. consilio. ccxxviij. Ex quo infero ꝙ si habens beneficium curatum adipiscatur aliud non curatum qđ tamen requirit residentiam non vacabit primum ipso iure. licet Innoc. sentiat contrarium in cap. ex tue. de cleri. non re. ⁊ dixi in. c. de multa in tertia oppo. Jo. an. post Archi. hic querit quid sit dignitas[a] ⁊ quid personatus: ⁊ quid officium: ⁊ qualiter vnum ex altero cognoscatur. dicit ergo ꝙ dignitas dicitur altero de tribus modis: vel quia habet administrationem rerum ecclesiasticarum cum iurisditione. xcix. di. volumus vel quia habet nomen dignitatis ⁊ prerogatiuas in ecclesia tam in foro q̄ in capitulo: licet non habeat iurisditionem vel administrationem. dat exemplum in Archidiacono parmensi. allegat. s̄. eo. olim. vel quando ex ecclesie cōsuetudine habet̄ pro dignitate cui stabitur. xij. di. consuetudo. personatus autem cognoscitur ex prerogatiua chori ⁊ capituli in optionibus: processionibus dandis vocibus ⁊ similibus. postq̄ alij canonici eiusdem ordinis: minus tamen q̄ alij dignitates habentes: qui in dictis prerogatiuis preferuntur eisdem. s̄. de elec. dudum. el. ij. Officiū vero sumitur multis modis pro dignitate vel personatu. Item ille cui cōmittitur dispensatio aliqua dicitur habere officium: ⁊ ille cui cōmittitur administratio aliquarum rerum: siue prerogatiua oneris: vel cui onus iniungitur. puta sindicus dicit̄ habere officium. sumitur multum large: ⁊ sic cum iurisditione coniunctum appellatur dignitas ⁊ est camerarius pape: vt hic plenius in nouella. vbi iam de facto senis statuto cauet̄. ꝙ ille qui habuit aliqđ officium a cōi non possit assumi ad aliud vsq̄ ad certum tempus: modo quidam fuit electus ad custodiam cuiusdam fortalicij dubitabatur vtrū illud esset officium. ita ꝙ infra tp̄s prohibitionis non possit ad aliud assumi: videtur ꝙ nō possit vt ex predictis apparet. Nam officium dicitur omnis administratio siue iurisditio. vt no. Jo. an. s̄. de offi. deleg. in rubrica ⁊ pꝫ in ti. s̄. de offi. vbi multa appellantur officia que non hn̄t iurisditionem: vt sacriste: custodes: ⁊ similia. facit qđ no. in. l. legatis. §. si ex officio. de leg. iij. vbi glo. dicit ꝙ oppositio officij generalis est. dic vt dixi in. d. rubrica. de offi. delega.

1 ☞ Consuetudine introduci non potest ꝙ a sententia vicarij appelletur ad episcopuꝫ.

2 Appellatio quid sit.

1 Non putamus. † No. ꝙ non pōt cōsuetudine introduci ꝙ a sententia vicarij appelletur ad ep̄m. Quid ergo si appellatum fuerit ⁊ de ipsa appel. cognitum per ep̄m vel delegatuꝫ ab eo. dicit Jo. an. ꝙ nō valet processus habitus pretextu talis appel. Alij dicunt ꝙ valet si non fuerit opposita exceptio. de quo dic in specu. de appel. §. nūc tractemus. ver. quid si de facto. Itē no. ꝙ non pōt appella-
2 ri de eodē ad se ip̄m. Est eniꝫ appellatio[b] de minore ad maiorē
b ꝓuocatio. Ex qua diffinitiue infert ēt gl. ma. ꝙ non valeret cōsuetudo. ꝙ de maiore ad minorē appellaret̄. Sed posses opponere ꝯ p̄dicta sic qđ nō pōt pactū: pōt cōsuetudo ⁊ statutum vt no. C. de decre. decur. in rubrica. Sed p pactū pn̄t litigantes renūciare appellatōi. vt. l. fi. C. de tēpo. app. Itē ⁊ litigare coram iudice a quo appellatōi renūciando. vt. c. cordi. de ap. j. e. ⁊. s̄. e. accepta. Si pōt per pactū. ergo ⁊ p cōsuetudineꝫ dꝫ fieri posse ꝙ iudex a quo de appellatione cognoscat. maxi e q2 pretor in litibus exercēdis nō dꝫ aliud velle q̄ ptes. vt. l. j. §. ⁊ post operis de no. ope. nū. Sol. Aliud in ꝯsuetudine. aliud ī pacto: q2 p pactū derogat̄ iuri ptium. Sed p ꝯsuetudinē iuri publico. vn̄ non valeret statutū ꝙ a sententijs iudicū ciuitatis nō possit appellari. q2 in hoc detrahit̄ iuri superioris. vt in. c. venientes. de iu. iur. lꝫ ptes pn̄t sup non appellādo pacisci. vt. d. §. fin. ⁊ vide qđ circa hoc no. Bar. in. l. fi. de aqua plu. ar. Itē not. quare vr̄ ad eundē app. q2 est idē auditoriū vtriusq̄. A ꝯrio ergo sensu. si non esset idē auditoriū esset secꝰ dicēdū vt in officiali foraneo a quo ad ep̄m appellat̄. vt in cle. si p̄ncipalis. de res. idē si appellaret̄ a sn̄ia sui delegati. dꝫ enī appellari ad ep̄m ⁊ suū officialē vt. s̄. de appel. dilectis. ⁊ hoc tꝫ hic Jo. an. Sed dices itē. si ex eo ꝙ detrahit̄ iuri superioris non p̄t a sn̄ia vicarij appellari ad ep̄m. ergo

a Dignitas. addđ ꝙ appellatōe dignitatis nō venit pōtifical' q2 ē culmen dignitatū car di. ī cle. j. đ renū. q̇ dic̄ verꝫ eē ī materia restrīgibili vt ibi ꝓbat̄ singlr̄ itē nec ep̄atus. c. dilectꝰ. đ ꝯces. p̄b. c. ij. de p̄bē. l. vj. ⁊ ibi p gem̄. car. ī cle. j. de se q̄s. pos. verꝫ ꝓprie dignitas dr̄ ep̄atus ī. c. iter de transla. car. in cle. j in p̄n. đ p̄b. iteꝫ p̄oratꝰ sclaris collegiatꝰ itē archidiaconatus.

b Appellatio. adde ꝙ appellatio dr̄ ois modus per quē iudicis auxiliū ꝓuocat̄ bar. ī l. si minoris ij. colū. ẋ. sꝫ ista oppositio. ff. đ admi. tut. vn̄ dicit statutū tollēs appellatiōem tollit ēt nullitatē. l. eos §. ne temer ⁊ ibi bal. C. de appel.

ep̄m.ergo eadem rōne non dꝫ posse cām delegare.nam ad ipsuꝫ
appellari dꝫ delegantē.c.super qōnum.ꝰ.de offi.dele.ep̄s ergo
cām principalem delegabit ⁊ iterum vt sic ad superioreꝫ nō ha
beat locum deuolutio:sed semꝑ ad ipsum. Et ꝑ hanc viam sem
per precludit viam appellandi ad superiorem. Ad hoc respō.
vt no.spe.in.d.§.⁊ nec tractemus ver.⁊ nec ꝭm premissa ⁊.d.c.su
per qōnum in nouella. ¶ Quero quare magis pōt cōsuetudo
introduci ꝙ non appelletur gradatim vt.c.ne romana de app.
ꝙ̄ possit induci ꝙ appellaret̄ de vicario ad ep̄m. rn̄deo vt ī gl.
magna que vult ꝯ.illa que sunt de substātia actus qui geritur
non pn̄t ꝯhentes pacisci.Secus si sunt circūstantie q̃ꝛ iste tol
li pn̄t verbi declinatione vide plenius qō no.in.l.pacta conuē-
ta.ff.de contrahen.emp.vbi in fili materia dꝛ.ꝙ q̄dam sunt sub
stantialia ꝯtractus:quedam naturalia quedam accidentalia ⁊
quid possint supijs ꝯtrahentes ibi videas.Et vnū hic nō omit
tas.Ex hoc qō dicit glo. ꝙ nō appellare gradatim non est de
substantia appellationis infero ꝙ si appello non gradatim et
sic omisso medio valebit iudicium coram ipso superiore si exce-
ptio non fuerit opposita.qꝛ talis omissio nō reddit appellatio
nem nullam ipso iure.Sed ope exceptionis.vt est glo.notabi-
lis.in.c.dilecti filij prior.de appel.

1 ☞ Consuetudo debet esse legitima prescripta.
2 Episcopus de iure cōi in puniendis subditorum excessibus te
netur consilium sui capituli requirere.
3 Consuetudo iuris solēnitati detrahere potest.

1 a Non est No.ꝙ iste textus exigit ꝙ cōsuetu
do †a legitiē sit p̄scripta.qn̄ꝙ suffi
cit nō p̄scripta sed incepta.vt no.ꝭ.c.pxi.in gl. iij.
vt aūt legitime prescribat̄ dicta glo.duo exigit.s.
bonam fidē ⁊ titulū.circa bonam fideꝫ.Jo.an.re-
fert opi.quorundā dicentiū ꝙ principiū bone fidei non potest
fundari in epo inchoāte p̄scriptionē ſꝫ in successore q̇ repit pre
scriptionē inchoatā.ar.c.cura de iure pa. Dicunt ēt qō iste suc
cessor pōt sibi ꝯiungere tp̄a auctoris ⁊ allegat.xvj.q.iij.prescri
ptionem.ꝟ.ꝙ si ab eo.vtrūꝙ dictū reprobat.Jo.an.⁊ bn̄. Naꝫ
mala fides auctoris nocet successori.⁊ nō fit accessio siue ꝯiun-
ctio tp̄oꝝ vitiose possessionis ad nō vitiosam.vt aut̄.malefidei
C.de p̄scri.lō.tē.⁊.l.pōponiꝰ.§.fi.de acq̇r.pos.circa titulū an re
quirat̄ no.Jo.an.ꝰ.e.c.fi.suꝑ vltima gl.in suppletione que īci-
pit.Dixit ho.⁊ ibi plures drīe inter ꝯsuetudinē ⁊ p̄scriptioneꝫ
posse ꝯtra p̄dicta opponere.nam vr̄ ꝙ in req̇sitione ꝯsilij nō ca
dat p̄scriptio.nisi tanti tp̄is cuius nō sit memoria in ꝯtrarium.
qꝛ non hꝫ cām cōtinuam.vt.l.seruitutes.⁊ ibi notat̄.ff.de serui.
ti.gn̄ali.So.vt no.Jo.an.in.d.c.fi.circa prin. ¶ Itē no.ꝙ ep̄s
nitebat̄ ex cōsuetudine.cuiꝰ sibi ꝓbatio incūbebat ex eo ꝙ sua
intentio fundabat̄ ꝯ ius cōe.Et ideo possessio talis nō releuat
possessorē ab onere ꝓbandi titulū.vt.c.ꝯtra morē.⁊.c. ad deci-
2 mas de re.spo.ꝭ. ¶ † Itē no.ex hoc.ꝙ ep̄s de iure cōi in puniē
dis excessibus subditoꝝ tenet̄ requirere consiliū sui capl̄i.Als
eius sn̄ia est ipso iure nulla.vt in glo.fi.Ex quo collige.ꝙ omis
sio req̇sitionis ꝯsilij in casibus in quibus ius statuit req̇rendū:
reddit actū ipso iure nullū.Quod vtrū sit semꝑ verum ⁊ vtrum
non teneat̄ solum req̇rere sed seq̇ dic vt no.ꝑ bar. in.l.j.§.si plu
3 res de exercitoria ⁊.c.cum in veteri.ꝰ.de elec. ¶ † Itē no.ꝙ cō
suetudo pōt detrahere iuris solemnitati. Et est ꝯ ho.qui dixit
ep̄m non posse prescribere q̇n consiliū capituli requirere tenea
tur ſꝫ econuerso capl̄m possit p̄scribere ꝯ ep̄m ne eius consiliuꝫ
requirere teneat̄ que drīa non placet Jo.an. qui simpliciter te
net ꝙ consuetudo potest pariter.circa ambos oꝑari ne.s.vnus
alterius consilium requirere teneat̄.⁊ tꝫ hic ⁊ in.c.ea noscit̄.ꝰ.
de his que fi.a p̄. Et aduertendū ꝙ id qō hoc dꝛ de consilio ca-
pituli non ꝓcedit in alienationibus ⁊ in alijs maioribus nego
cijs in quibus requirit̄ consensus: de quibus maioribus vide
per Hosti.in summa eo.tit.§.j.⁊.ij. Inno.alibi dicit circa alie-
nationes ꝙ in alienationibus rerū inferioꝝ ecclesiarum aucto
ritati iuterponende ꝑ ep̄m sufficit consilium ep̄i. Sed in aliena
tione reruꝫ ecclesie cathedralis requiritur subscriptio ⁊ consen
sus canonicoꝝ qō dic.vt.ꝰ.de his que fiunt a prela.c.nouit.Et
quid iuris si non appareat de consilio vel consensu in casibus
in quibus requirit̄ an presumat̄ interuenisse dic vt not. in.c.ea
noscitur eo.ti.per Ber. ¶ Quero vtrū.qō hic dꝛ ꝙ consuetu-
do potest detrahere iuris solēnitati circa requisitionem consi-
lij locum habeat circa solēnitates.que in alienationibus reruꝫ
ecclesie requirunt̄.dic vt no.doc.ī.c.nulli de reb.eccle.nonalie-
nā.Item vtrum circa solēnia iudicioꝝ dic ꝑ Innocē.in.c.ꝭ de li
belli ob.⁊ de libe.con.c.j. Itē vtrum circa solēnitatem test.mē-
torum dic per Bar.in.l.ꝭ.de sum.tri.⁊.l.testamento facto.de te
stamentis.Collige hic vltimo argumentum ꝙ ꝑ non vsuꝫ siue
non obseruantiam inducitur consuetudo. qō videtur cōtra na
turam consuetudinis.que actibus hominuꝫ introducitur.Dic
per Jo.an.de cle.coniuga.c.Johānes.⁊ per Cy.in.l.ij.C.que
sit longeua consuetudo.

1 ☞ Cōsuetudo ecclesie super bn̄ficijs ipsius ecclesie certā for
mā tribuens nō extēdit̄ ad beneficia in curia romana vacātia.
2 Consuetudo rationabilis nō exigit roborari cursu longi tp̄is.

Cum in tua. In prima casus dubij diffi
nitio.in scd̄a exceptio.ī ter
tia ꝓuisio.secunda ibi in prebendis. tertia ibi ne
autem. No.ꝙ intra canonicos eiusdeꝫ ecclesie est
dare prerogatiuam in cōmodorum consecutione.
Sicut etiam in honoribus ⁊ reuerentia maioribus exhibēda.
vt.c.statuimus de ma.⁊ obe.⁊ cum multiplex sit maioritas.sci-
licet dignitatis:senectutis:prelationis.conseruationis.⁊ ordi
nationis q̄tum ad prerogatiuam attenditur maioritas ordi-
nationis vt prius ordinatus preferatur: nisi alius esset maior
dignitate:vel si esset paris dignitatis haberet tn̄ eam a papa.
qō dic vt no.xvj.di.ad fi. ¶ Et quo ad casuꝫ huius.c.antiquio
rem accipe.vt in glo.non etate.querit cum consuetudo tribuat
facultatem optandi meliorem quid si vacat deterior:antiquio-
ri canonico magis grata.tenet ꝙ eam optare poterit quia vide
tur melior postq̄ suo animo satisfacit.ad hoc qō no.in.l.cū ser-
uus.ff.de condi.ob causam.vbi satis lucratur qui voluntatem
suam adimpleuit.pro hac glo.allego casum in.l.sabinus. ff. de
in diem adiec. ¶ Iteꝫ no.ꝙ duobus concurrentibus suꝑ eodē
beneficio potentius est ius illius qui nititur ex consuetudine
q̄ alterius cui debet ꝑ litteras apostolicas prouideri. licet in
puncto vacationis pariter concurrant in titulo. Ratio colligi
tur ex.c.constitutis.ꝰ.de rescriptis. ¶ Item not.ꝙ dicit per se
vel alios ꝙ potest quis per alium optare.qō intelligit Jo.an.
si ad hoc habeat speciale mandatum:vel si noīe alterius optio
facta fuerit ⁊ subsecuta sit ratihabitio.de nego.ge.si pupilli.§.
si ego.⁊ de preben.si tibi.primo rn̄.plus dicit ipse ꝙ si esset ꝓcu
rator habēs liberam scd̄m formā.c.q̇ ad agendum.ij.rn̄.ꝭ.de ꝓ-
1 cu.optare posset. ¶ † Iteꝫ no.in.§.in p̄bendis.ꝙ ꝯsuetudo ec
clesie suꝑ bn̄ficijs ipsius ecclesie certum modum:⁊ formā tribu
ens nō extendit̄ ad dicta beneficia que vacarent in curia. Ra-
tio qꝛ de ipsis papa disponit ⁊ nō alius.vt in gl.iste olim ⁊c.nō
mirū ergo si in executione iuris sui superior inferioris consue-
tudine nō artatur.vt.c.venientes.ꝰ.de iureiur. licet ergo alibi
dicatur ꝙ papa non intendat cum scribit in aliqua ecclesia de-
rogare statutis illius.vt.c.j.ꝰ.de constitutionibus.secus est cū
ius dicte ecclesie est ad ipsum deuolutum:qꝛ tūc statutis illius
ecclesie non ligatur quod est notandum. Et hoc verum in ipso
actu collationis.post collationem vero alicui factam credo illū
talem ligatum ad obseruantiam statutorū: obedientiam ⁊ simi
lia.vt.ꝰ.de ma.⁊ obe.per tuas. ¶ Iteꝫ in ver.ne autē. ꝙ qn̄ plu
res admittuntur ad ideꝫ ordine successiuo prefigitur priori ter
minus infra quem repudiet vel acceptet.simile est in.l.q̄diu.ff.
de acqui.here. In hoc tn̄ ꝭm intellectum gl.pe.differt hic casus
ab illis.qꝛ hic pluribus qui admittuntur ordine successiuo pre
figit ideꝫ tempus ibi vero quilibet diuerso iure ab alio veniēs
habet terminum suum.vt.l.j.§.longius.ff.de suc. edic. Et quid
iuris tūc si ius primi deficiat ante finem termini sibi prefixi. an
sequenti statim terminus incipiat.dic vt.l.fi:qui ad bo.pos.ad.
possunt.⁊.c.cōmissa.ꝭ.de elec. ¶ Item not.ꝙ si infra terminum
prefixuꝫ quis nec repudiat nec acceptat.sed tacet. talis tacitur
nitas habet vim repudiationis ⁊ non acceptationis.concor.d.
l.q̄diu.alibi dr̄ ꝙ hꝫ vim acceptationis.vt.C.de iur.delibe.l.fi.
§.sed qꝛ quidam.vbi de hoc suꝑ verbo recusauerint.⁊ melius in
d.l.q̄diu.Et aduertenduꝫ qꝛ qō hic dr̄.de isto lapsu termini hꝫ
locum in casu huius.§.scilicet quo ad faciendum locum impe-
trantibus post dictum tp̄s. Quātum vero ad ipsos habentes
optandi facultatem ordine successiuo credo priorē lapsu huius
termini nō excludi ita ꝙ non possit postea optare qn̄cunꝙ. Et
forte etiam idem esset qn̄ executor non preuidisset:vt sic anteq̄
preuiderat possitꝰ antiquior preuenire optando qō cogita an
sit verū. ¶ Opponit̄ ⁊ vr̄ ꝙ ista cōsuetudo sit reprobata:qꝛ be
neficia nō ꝑ optioneꝫ sed collationē canonicā sunt habenda. vt
c.j.de re.iu.ꝭ.⁊ de insti.c.iij. Sol.hic nō est optio rei spiritualis
sed tp̄alis puta domus vel prebende que in tp̄alitate consistit.
vtrū ergo ex ista optatōe dicat̄ queri nouꝰ titulus ⁊ antiquus
extingui quē habebat optans in p̄benda dimissa.dicit Jo. an.
ꝙ sine noua collatione vel titulo dimittit antiquam ⁊ optatam
recipit:⁊ ꝙ optatio nō tribuat ius nouū. pꝫ qꝛ optat qui susci-
pitur titulū aūt sibi ipsi nullus tribuit.vt.c.fi.ꝰ.de insti. prece-
dens ergo titulus in p̄dicta antiqua extendit̄ ad hāc optatā si-
cut precedens volūtas defuncti sufficit pupillo in re apprehen
denda ēt sine nouo decreto.vt.C.qn̄ decre.opus nō est.l.j.⁊.l.fi
stulas.§.fundū.ff.de ꝯhē.emp.nec fingit̄ ista mutatio qn̄ de col
legio vel corꝑe manēs mutat prebendā vel domū:qꝛ totū tenet

a ¶ Cōsuetudo. Adde docto.in.l. de quibus ff. de legi. ⁊ ibi ample vide per do. Jason.

nõie ecclesie.xij.q.j.§.fi.ꝛ alibi dicit lex non videt̃ ꝯsumptuȝ qd̃ in corpore patrimonij retinet̃ per surrogatõeȝ vt.l.impator. §.fi.cum.l.se.de le.ij. Et hoc.s.ꝙ in optione tali nõ interuenit collatio nec nouus titulus sequit̃ ꝙ etiaȝ in beneficijs vacãtibus per permutationem optatio locum habebit.ꝛ ita refert hic Jo.an.aliquos disputando tenuisse de iuris rigore.ꝛ lȝ.c.j.j.de re.permu.collationem factam de beneficijs permutatis alijs ꝙ̃ ꝑmutare volẽtib⁹ tamẽ vt dictũ est hic nulla noua collatio intercedit. Sed antiqua collatio cõtinuatur ꝛ vt sic dixerim inoptato descendit.qñq; contingit ꝙ titulus non extẽdit̃.al's extiguitur.sed alterat̃.l.si seruus.§.qui fideicõ.ff.de here.isti. Quero papa beneficia ecclesiarum varijs modis confert quãdoq; mandat de beneficio ꝓuideri quãdoq; prouidet de beneficio tanꝙ̃ vacante in curia qñq; tãꝙ̃ de beneficio ad curiaȝ deuoluto. qñq; tanꝙ̃ de beneficio reseruato.de primo ꝛ secũdo modo prouisum est in tex.sed in deuolutis est dubium an impediant optionem istam.tȝ Jo.an.ꝙ impediant q2 iure ordinario de eis prouidet sicut hic dicit̃ de vacãtibus in curia.de reseruatis idẽ sentit si fuerit reseruatio specialis.q2 cõsuetudo capituli ꝯtra speciale factum suum non potest officiuȝ suum porrigere.s.de ele.innotuit.sicut de re spãliter confirmata per papam inferior nõ cognoscit.vt in.c.ij.de confir.vti.vel inuti.generalis vero reseruatio nõ impedit optionem ẽm eum. Quid si isti canonici sũt vsi ista optione annis.xl.an sit contra eos ꝑscriptum.tȝ ipse ꝙ nõ.q2 hec his competit ꝑ modum facultatis ꝛ mere volũtatis. vnde per non vsum nõ dicit̃ ꝯsuetudo interrupta:de qua qõne vide subtilius.s.de causa pos.cum ecclesia sutrina.per Inno.ꝛ per eũdem in.c.bone el.ij.de ele.ꝛ per Cy.in.l.cum notissimi de prescri.xxx.an.in illa qõne an hic prescribat̃ iuri offerẽdi.qd̃ a volũtate depẽdet. ¶ Item subdit ꝙ si ĩfra.xl.vacatio nulla cõtingit.ꝛ sic non potuit esse locus optõi sil'r nõ est prescriptũ:vt l.j.accipiemus.ff.de serui.rusti.predi.allego ad hoc qd̃ no.Inno.in.c.dilectus de capel.mo.ꝛ.l.arboribus de vsufru. Querit ẽt si ius optãdi competit solum pñtibus.an q̃ sunt absentes ꝓ ꝑsentibus reputatis competit istud ius.tȝ ꝙ sic de iure cõi habentur si ꝓ ꝑsentibus secus si ex priuilegio cẽseant̃ residẽtes q2 debẽt intelligi residẽtes quo ad illa que de iure cõi residẽtibus sunt cõcessa non quo ad illa que sunt cõtra ius ꝛ cõcessa inueniunt̃ quod verbum no. Tangit vltimo vtrum fiat computatio istius termini de momento ad momẽtum remittit ad cle.cuȝ ei quem de ꝯces.ꝑb.ꝛ ego remitto ad.l.iij.§.minorem.ff.de minori. Querit ẽt an ꝑbẽdis nõ vacãtibus optãdis possit ista ꝯsuetudo vẽdicare sibi locum gl.ꝙ sic.si hoc habet consuetudo:ĩ nouella dat exemplũ de ꝯsuetudine tali in certis ecclesijs gallicanis Alia nõ ita vtilia in nouella vide ꝑ te. ¶ Ultimo no.nõ simpl'r ꝛc.ꝙ ꝯsuetudo rõnabilis ꝛ nõ ꝯtra ius non exigit roborari cursu lõgi tp̃is.sed minori. Et que sit rationabilis not.in.c.j.s.de consti.e.li.ꝛ.c.fi.s.eo.

a ¶ Gerũdij adde an gerũdiũ ĩportet necessitatẽ gl.ꝛ doc.ĩ rub.ff.de edẽ.ꝛ de ĩ ius vo.lau.de fano.ĩ rub.isti.de acti.ꝯ glo. Barto.in l.si tu ex ꝑte de acq̃.here.saly.ĩ.l.j.C.de his q̃ latro.bal.ĩ.l.falsus.C.de fur.itẽ bal.ĩ l.si ex cautõe.C.de nõ nu.pe.Jac.but.ꝛ saly.ĩ l.j.C.de his q̃ latro.spe.ĩ ti.de libel.ꝯcep.§.iaȝ nũc vidẽdũ in prin.

¶ De postulatione. Rubrica.

1 Differẽtia inter postulationem ꝛ electionem.
2 Remedia plura ad eundem effectum tendentia non possunt simul cumulari.
3 Gerũdij natura hic habetur.
4 Electio incerta ꝓpter ꝓbabilem ignorãtiam tolerat̃.
5 Electus electiõi consentire debet.

Perpetuo. Primo damnat.vj.formas.ꝛ cum decreto. Secũdo ab hac damnatõe vnum capl'm excipit cum determinatione ibi nisi his formis q̃ sequunt̃. ¶ Ad euidẽtiam.c.ꝑmitte ꝙ quidã sunt postulãdi quidam eligẽdi de q̃bus plene per docto.s.c.fi. ¶ † Item ꝙ iter postulationem ꝛ electionem sunt plures d̃rie.vt pȝ ex.c.bone.s.eo.ꝛ c.scrip.de elec.ꝛ.c.cupiẽtes.ꝛ.§.deniq;.j.ti.pxi.ꝛ sunt filius ꝑ Jo.an.post Inno.s.c.j.postulãdus enim non debet eligi nec eligendus postulari.vt.s.eo.c.fi.vbi irritum decernit̃ si contrarium attentetur ꝛ ꝓpter istum timorem.scilȝ nullitatis añ istaȝ constitutionem curiositas inuenit istas varias formas vt ĩ tex.cumulando ipsas.vt si non posset valere vt electio.valeret vt postulatio.nec econtra ꝛ sic non subiaceret vitio nullitatis.papa vero hic aliter statuit vt vides. ¶ † Item no. ꝙ plura remedia ad eũdem effectuȝ tendentia nõ possunt in simul cumulari. Ad eũdem em̃ effectum tendit postulatio ꝛ electio vt.s.de pastore ꝓuideat̃ ecclesie viduate.ꝛ tamen nõ possunt simul ꝯcurrere neq; cõiungi.sed hoc iõ est.q2 lȝ non sint contrarie in effectu sunt tñ ꝯ̃rie in origine sicut falsitas ꝛ querela inofficiosi testamẽti que non conueniunt in origine lȝ in effectu.ꝛ ideo cumulari nõ pñt vt.l.eum qui.ꝛ.l.contra maiores,C.de inof.test. Si vero remedia non sunt contraria sed diuersa ad eũdem effectum tẽdẽtia an possint cumulari:dic vt plene no.Dy.in.c.nullus pluribus.de reg.iur.facit.c.ꝯstitutus.s.de rest.in integ.ꝛ.c.cum olim el ij.de priui.alibi tñ dicit lex ꝙ non curamus de modo dũ habeamus effectum.nec dubitatio inter duo extrema vitiat qñ quodlibet extremorum inserat in eodem effectu.vt.l.gallus.§.si eius ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ.l.ꝙ si dubitet de acqui.here. Sed illud est verum qñ non est ambiguitas in factore de animo disponentis sicut resultat ex ꝯcursu electionis ꝛ postulationis nam ꝑ alterã scȝ electionem consentit in eum vt in sponsum ecclesie ꝑ alteraȝ scȝ per postulationem nõ ꝯsentit:sed arbitrio supioris relinq̃t ꝓpter repugnãtiam.ergo volũtatis ista cumulatio reprobat̃ ꝑ hũc tex. ¶ † Item no.hic Jo.an.de natura gerũdij [a] satis inutiliter. Tu dic ꝙ si gerũdium respicit vꝰbum pñtis tp̃is inducit conditionem. Si vero verbum pñtis tp̃is nõ respicit non inducit ꝯditõem sed magis venit ad modificatõem siue ad qualificatõem actus vt.l.vim facit.ff.de vi ꝛ vi.ar.ꝛ hoc no. Bar.in.l.si tu.ex ꝑte.ff.de acq̃r.here.l.j.ad fi.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.ꝛ ibi per eum q̃d iuris qñ gerũdio ꝑponit̃ aliqua ꝑpositio ꝛ tagit in rubri.C.de eden. ¶ Item no.in ver.sub ea ꝙ reprobat̃ ista forma in electionibus q̃ multum in sil'ibus practicat̃.in libellis sentẽtijs ꝓcuratiõibus ꝛ alijs actibus semꝑ em̃ d2 ꝙ valeat tali iure modo ꝛ forma q̃bus melius põt.tex.hic dicit ꝙ in electõe ꝛ postulatiõe non vȝ ꝓpter repugnantiam ꝛ incompassibilitatem vt s.dixi. Sed dices via codicilloꝝ ꝛ testamẽti non se inuicem cõpatiunt̃:q2 vna obliqua alia directa.vt.l.fi.C.de codi.ꝛ tamẽ testator potest adiũgere si non valeat iure testamenti valeat iure codicilloꝝ ꝛ omni iure quo melius põt vt.l.fi.C.de codic.ꝛ.l.q̃ iure.ff.de test.mili.quare ergo ista ꝯiunctio magis ꝓhibet̃ hic ꝙ̃ in illis iuribus.ꝛ magis ꝙ̃ in.c.ꝯstitutis.de rest.in integ.vbi nullitas ꝛ restitutio deducunt̃ in eo libello.sil'r dñium ꝛ q̃si.vt ĩ c.abbate sane.de reg.iur.j similiter nullitas ꝛ iniustitia.vt no.in.l.si exꝑssum.ff.de app.ꝛ.c.dilecto.s.eo.ti.ꝑ Inn.in omnib⁹ em̃ ꝑdictis casibus sunt vie incompassibiles ꝛ ꝯ̃rie.ꝛ tñ cumulãtur. Dic vero ꝯ̃rium est decisum.ꝛ si dicat̃ ꝓpter incertitudineȝ vt dicit litera certe ita potest dici in ꝑdictis casibus:ꝛ tamẽ incertitudo tolerat̃ vt ibi. Nõ video aliam rñsionem nisi ꝙ in ecclesie ꝑiudicio non lȝ vagari vt dixi.ꝛ in dependẽtibus ab animo dȝ q̃s certo iudicio actu facere ꝛ non facto.vt.l.eum q̃ duobus.ff.de acq̃.here.facit qd̃ no. Bar.in.l.ꝛ si codicillis.ff.de auto.tu. ¶ † Item no.ꝙ ꝓpter ꝓbabilem ignorantiam tolerat̃ incerta electio.similiter ꝛ libellus incertus.vt in primis ꝑallegatis iuribus ꝛ exemplis.ista autem ꝓbabilis ignorãtia vtruȝ dȝ intelligi de ignorãtia facti tãtum vel ẽt iuris.gl.in hoc casu ꝛc.intelligit de ignorãtia facti.q2 suꝑ iure non põt cadere ꝓbabilis ignorãtia. Sed certe vbi sunt opi.ꝯ̃rie ꝓpter conflictum rationum occurrit iuris dubium probabile ẽm Jo.an.in nouella qui remittit ad notata ꝑ eum.s.de app.vt debitus suꝑ glo. ante pe.ꝛ de baptis.c.ij.facit qd̃ no.in.l.cum ꝓlatis.ff de re iudi. ¶ Item no.in ver.quo casu ꝙ ꝓbabilis dubitatio non ita tolerat̃ in electo.sicut in electoribus:ꝛ electus ꝑcise alteram viam tenet̃ eligere.sed non ita electores ꝓbabiliter dubitãtes ꝛ ignorãtes.in exemplis aũt ꝑdictis de dñio ꝛ quasi de nullitate ꝛ iniustitia.ꝛ si non solum ꝑmittit̃ cumulatio a principio vt ꝑdixi.sed ẽt in ꝓsecutione.cum ꝓtestatione tamẽ ꝙ velit esse vna ꝯtentus exactõe.vt dixi in.d.c.ꝯsti. Al'r dicit Bar.in.l.an eandem §.actiones.ff.de exe.rei iud.in prima qõne.vbi dicit ꝙ quãdo quis dicit rem ad se pertinere iure dñij vel quasi alteram viã tm̃ dȝ ꝓsequi:non vtrãq; allegat glo.insti.de acti.§.alie.dic vt ibi per eum. ¶ † Item no.ꝙ dicit ꝯsensus temporis ꝙ dȝ electus cõsentire electõi de se facte ĩfra ꝙ̃tum vo tp̃s dȝ sibi electio ꝑsentari ꝛ ipse postea consentire.dic vt.j.eo.c.ꝙ̃ sit. Aduerte tamen ꝙ si eligit viam postulatiõis non hȝ consentire.vt.j.c.j.cupientes.§.deniq;. Tangit hic Jo.an.an in postulatõe requirat̃ forma ꝛ debeat ꝓnunciari per vnum sicut electio.vt in.c.in genesi.s.de elect.dic vt ibi per eum qui ẽt tangit si quis eligit sub aliqua ex his formis incertis an sit priuatus potestate eligẽdi Sentit ꝙ sic post archi. ¶ Item no.ꝙ qui eligit vnam de duabus vijs incompassibilibus videt̃ sibi ad alteram aditum preclusisse.simile est in.c.vt q̃s duas.j.ti.j.ꝛ.l.fi.C.de codi.facit ad notata per Cy.in.l.j.C.de fur.vbi plene an ipso iure tollat̃ vna actio per electionem alterius ꝑiudicialis an per exceptionem.dic vt ibi. ¶ Quero hic ista cõstitutio irritat de cetero electiones celebratas sub aliqua ex istis formis quid de electiõibus celebratis retro ẽm istas formas videt̃ ad eas porrigi q2 est iuris veteris declaratoria. vt.c.cum tu.de vsur.ꝯ̃rium dicit gl.suꝑ verbo decetero.quod ad preteritas non extendit̃ etiã si electionem ipsam ꝑteritaȝ noua constitutio reperiret pendere.ita etiam Jo.an.in nouella.quod verbum no.ꝛ collige ꝙ noua constitutio sicut non extendit̃ ad ꝑterita:ita nec ad pendẽtia.q̃ q̃deȝ

pẽdentie

pendentie iudicantur scd̃m legem veterem non scd̃m nouaz. ad hoc optime. l. iubemus. in fi. C. de testa. ꝛ no. in. c. lz canon. j. ti. j. facit quod no. Jo. an. in. c. tuas de spon. du. ꝛ in ꝓhe. cle. ad fi. magne glo. ꝛ adde ꝙ si noua constitutione cauetur ꝙ ad preterita trahat̃. debet intelligi de preteritis nondum finitis ꝛ decisis. decisa em̃ talis constitutio ad preterita se referens non cōprehendit. vt no. Bar. in repeti. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. in. iiij. q̃one principali. ¶ Quero pone ꝙ electio fuit nulla q꞉ attentata iuxta alteraz ex his formis hic reprobatis: fuit tñ confirmata per superiorem an talis confirmatio purget tale vitium nullitatis glo. que incipit licet gl. tenet ꝙ non purget nec conualescat. vt in regula non firmatur cum si. allegatis in glo. Aduerte ista questio alibi plenius explicatur vtrum. s. post cōfirmationem possit obijci contra formam vtrum contra ꝑsonaz vtrum de contemptu de quibus questionibus dic plene. s. de elect. ꝙ sicut per Joan. andr. post Innoc. vbi etiam plene tãgitur an talis confirmatus cuius electio fuit nulla vel annullanda debeat censeri ꝑlatus ꝛ teneant que cum eo gesta sunt licet postea deponatur. dicvt ibi. ꝛ adde q̃ legi. ꝛ no. in. c. olim d̃ do. contu. ¶ Item hoc. c. facit ad q̃stionem in qua consului. Quedam mulier facit duo testamenta. vnum validum in quo virũ in tertia parte instituit. Scd̃m inualidum rõne ꝑteritõis aui materni in quo eũdem virum ĩstituit in dimidia. qui vir ea mortua dubitans an scd̃m valeret vsus fuit his verbis in aditione. quia potest ꝓbabiliter dubitari an valeat institutio de me facta in secũdo testamẽto. ideo adeo ex primo vel secũdo ꝓut melius d̃ iure valere potest qua aditione sic facta decessit coheres institut⁹ in primo. q꞉ ex eo adiuerat dicit istam aditionem ex neutro tenuisse. ꝛ per consequens ipse qui adiuit ex primo dz illam tertiam consequi iure accrescendi. Dubitabatur quid iuris ꝛ videtur q̃ valuerit aditio. postq̃ constat voluisse omni meliori modo valere. vt. l. qui iuris. ff. de testa. mili. non enim debemus querere de modo sed de effectu vt. d. l. gallus. §. si eius. ꝛ ꝓ hac parte quidam consuluerũt. ego consului ꝯ͂rium ꝙ ex neutro valeat aditio. ꝓ hoc facit iste tex. ꝛ videt̃ casus in. l. eum q̃ duobus de acqui. here. inuijs em̃ ꝛ iuribus incompassibilibus iura volũt ꝙ certo deliberato iudicio ex eis alterum eligat̃. ꝛ non fato hoc vel illud: vt hic. ꝛ. c. vt quis duas. j. tit. proxi. videtur em̃ dubitasse de iuribus vtriusq; testamenti. ergo aditio nulla vt. d. l. eum qui duobus. potuisset tamen institutus inuita sua inualidam aditionem in melius reformare vt. l. clodius. de acqui. here. ꝙ non potest facere heres eius post annum deliberationis. vt. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. pro prima parte fuit lata sñia in causa principali. ꝓ secũda lata in cã appellationis ꝛ sñia reuocata. ¶ Et q꞉ bene applicat̃ hic illud gñale vtrum si nõ valet q̃ ago vt ago. valeat vt valere potest. sic distingue. Nã aut constat disponentem valere voluisse vt potest ꝛ vz vt. ff. d̃ codicil. l. j. Aut non apparet: ꝛ tunc aut inter id quod agitur. ꝛ id q̃ valere põt est solum dr̃ia in cõmodo ꝛ non in ꝯstituẽdi modo aut est dr̃ia in vtroq;. primo casu si non valet q̃ ago. vt ago. valeat vt valere potest vt. l. si tam angusti. ff. de ser. ru. pre. Si v̄o est differentia in modo ꝯstituendi. ꝛ tũc aut in his que dependent ex voluntate vnius: ꝛ hoc casu aut loquimur in dispõne totaliꝛ non valet vt valere potest vt. l. non codicillum. C. de testi. ꝛ. l. codicillis. §. fi. de leg. ij. Aut de parte illius ꝛ valet vt. l. filius. §. vt quis heredem de lega. j. Aut in his que dependẽt ex voluntate duorum. ꝛ tũc aut de obligatione ꝯ̃henda ꝛ si non valet vt agit̃ non valet vt valere põt vt. l. j. §. si quesita. de v̄. ob. Aut de obligatione dissoluenda ꝛ tũc aut est defectus in forma ꝛ si non valz vt agit̃ nec valet vt valere põt. vt. l. an inutilis. ff. de accep. Aut est defectus in materia. ꝛ valet vt valere potest. vt. l. si vnus. §. acceptilatio. ff. de pac. ꝛ idem si est defectus in cã efficiẽte ꝛ in ꝑsona ꝛ ita distinguit bar. in. l. j. §. si q̃s ita de ver. ob. ꝛ faciũt hic ad q̃stionem quam format Inn. in. c. cum ex officij. de ꝑscri. vbi q̃rit si iudex poterat cognoscere de causa tãq̃ ordinarius cognouit alio iure quo non poterat an valet sñia dicvt ibi. ꝛ. c. cum super abbatia. de offi. deleg.

¶ De electione ꝛ electi ꝑtãte. Rubrica.

ꝛ Admissus ad excipiẽdũ in formã obijcere põt.
1 Probatio incũbit obijciẽti ꝯtra formam electionis.
3 Forma. ca. quia propter. s. eod. in electionibus canonicorum an sit seruanda.
4 Appellatio ꝓsequi põt ꝑ ꝓcuratorem vel per reũ.
5 Termino elapso ꝓcedẽdũ est in cã ꝯtra absentem eo non citato.
6 Probatio semiplena nõ excusat a ꝯdemnatione expẽsarũ.
7 Beneficij priuatio ꝑ constitutionem inducit̃.
8 Misericordia est sperãda.

Statuimus. Archi. scribit sup isto. c. vtiliter. sed ꝓlixe multuz Jo. an. eadem fere repetens magis succincte ꝑtransit. Ego ex tam diffuse tactis per eos dicta singularia reassumam ꝛ quedam alia bona dcã interseram ꝛ sunt. v. partes. Primo appellãtibus vel appellatõi innitẽtibus ꝑfigit hec ꝯstitutio certũ terminum quo in curia cõpareãt. Scd̃o q̃d iuris si nõ fuerit cõparitum ĩfra terminũ sibi ꝑfixũ. Tertio penã statuit ꝯ̃ deficiẽtez in ꝓbatõe obiector ꝯ̃ ꝑsonam vł ꝯ̃ formã. quarto penã aggrauat ꝯ̃ illos q̃ penam impositã ꝯtemnũt. Quinto a pena ꝑdicta eximit ꝓbabiłr excusatos. scd̃a ibi ꝙ si ꝑs. tertia ibi adijciẽtes. q̃rta ibi ad q̃. q̃nta ibi nisi. ¶ No. ꝙ tex. gñaliter dicit si q̃s ꝛc. innuens ꝙ oẽs illi q̃ ꝯ̃ electõem postulationẽ vel ꝓuisionem pñt opponere includant̃ vt laici q̃ an pñt obijcere ꝯ̃ ꝑsonam electã vł ꝯ̃ formam plene no. Inn. in. c. super his de accu. ꝛ ibi reuocat ĩ dubium vtrum possint obijcere ꝯ̃ formam de quo ẽt. j. vt circa ĩ gl. quorꝫ interest vbi in nouella refert opi. Inn. ꝙ oĩs qui admittit̃ ad excipiendũ obijcere põt in formam. de quo hic ẽt ꝑ Archi. qui tangit an hec ꝯstitutio habeat locum si femina se opponat q꞉ dicit tex. si q̃s. ꝛ dicit ꝙ sic. idem glo. iiij. ꝛ sic masculinum genus in constitutione penali cõꝑhendit femininum. de quo ꝑ Archi. vij. q. iiij. si q̃s ꝑ bar. in. l. j. de ver. sig. ꝛ ꝑ glo. j. c. in gñali.

2 ¶ † Item no. ꝙ obijcienti contra formam electionis vel personam incũbit ꝓbatio. ꝛ ꝙ sibi incũbat ꝓbatio non est mirum: q꞉ non presumit̃ defectus in persona vt. c. fi. de presum. Sed ꝙ incũbat sibi ꝓbatio cum obijcit contra formam mirum videt̃ quia forma est quedam solẽnitas extrinseca. vt. c. q꞉ ꝓpter. s. eo. hoc autem non presumitur nisi probetur. vt. l. pe. §. fi. de proba. ꝛ. l. quecunq;. §. fi. de publiciana. de quo argumento dicvt no. Innoc. in. c. innotuit de eo qui fur. or. susce. vbi si obijcio ꝙ non sit ordinatus. vel ꝙ non sit in beneficio legitime institutus cui incumbat probatio ibi plene ꝛ etiam quando solennitas ꝑ̃sumatur vel non. de quo per Bar. in. l. sciendum de verb. obli. cum vero obijcit in personã cui incumbat probatio. dic ꝙ quedam insunt homini a natura vt bonitas. ꝛ hec presumitur nisi contra probetur. quedam ex accidenti insunt vt per industriam vel laborem: vt scientia: ordo: doctoratus: siue dignitas. ꝛ hec non ꝑ̃sumuntur nisi probentur. ꝛ ita no. in. c. si forte. j. eodez. ¶ † Itẽ
3 notant hic quidam ꝙ in electionibus canonicorum seruanda sit forma. c. quia propter. s. eo. quia hic loquitur. de canonijs ꝛ loquitur de defectu in forma. quod non placet Jo. and. vt not. in. d. c. quia propter sup glo. j. ꝛ. j. eo. sicut ibi dicit ꝙ illa forma c. quia semper vendicat sibi locum in electionibus prelatorum per quorum obitum dicitur ecclesia viduata. non in alijs quantumcunq; a collegio eligantur. Ad hunc textum responde: vt hic per eum. ¶ Item no. ꝙ tex. generaliter loquitur cum impugnatur electio vel prouisio vel postulatio. idem si impugnetur confirmatio obtenta. idem si appelletur ab aliquo grauamine quia iudex super causa deputatus non facit copiam rescripti. non admittit exceptiones vel aliter grauat partem: ꝛ sic exponas textum dum dicit ꝓpter hoc ꝛ ꝓpter causam electionis vel ꝓuisionis. vt no. eo. ti. cle. causam. in. iiij glo. vbi dicit Jo. an. ꝙ si est appellatum. ꝛ in causa appellationis iterum dent̃ iudices extra curiam a quibus etiam appelletur in ista secunda appellatione seruanda erit forma de qua hic. cum per secundam appellationem sicut per primam possit vacatio protelari. ¶ Itẽ hz locum ista constitutio siue in iudicio siue extra appellet̃: de qua extraiudiciali appellatione videas in. c. cum inter canonicos. ꝛ. c. cum nobis olim. de electione. ꝛ in. c. in cunctis. de his que fi. a ma. par. ca. ¶ Item no. ꝙ ista constitutio videt̃ intelligenda solummodo in appellationibus interpositis ad papam dum dicit ad nos. quod tenet glo. idem Jo. mo. ꝛ Archi. Item videt̃ habere locum solũmodo cum per appellationem ad ip̃m deuoluitur. secus ergo si aliter. q̃ tenet Jo. an. super glo. etiaz si ꝛc. post Inn. Host. Pe. ꝛ Archi. ¶ Item no. tex. ibi tam his ꝛc. ꝙ ille qui contra electionem vel ꝓuisionem obijcit. reputat̃ actor: ꝛ ille contra quem obijcit̃ reputat̃ reus quod est vtile ad sciendum ꝓpter excõicationem que obstat actori ꝛ non reo. vt in. c. intelleximus. de iudi. ꝛ ꝓpter alia de q̃bus in. c. ex literis. s. de ꝓba. q̃ an sit verum. vide per Jo. an. in. c. dilecti. s. de ex. ꝛ ꝑ Inn. in. c. cum inter de excep. c. exhibita. de iudi. ¶ Itẽ no. ꝙ q̃n q; ꝓ ꝓprio interesse potest q̃s adesse liti ab alio inchoate concor. l. si suspecta. de inoffi. testa. ꝛ innuit iste tex. ꝙ iste cuius interest dz admitti in cã eo modo ꝛ forma q̃bus admittit̃ principalis appellãs. ꝛ a quo actu ille repellit̃ repellunt̃ ꝛ isti. Circa q̃ vide notata ꝑ Inn. in. c. cũ sup de reg. iur. ꝛ. c. sup his d̃ accu. vbi dicit ꝙ ista exceptio tua nõ interest est dilatoria iõ ꝓponenda añ litẽ conte. q̃ no. ¶ † Item no. ꝙ q̃s potest appella-

a ¶ Semiplena. ad hoc ſpe. ĩ ti. de dona. ĩter vir. §. fi. ⁊ ti. de expē. ⁊ ĩ. c. fine de do. ⁊ ꝯtu. in l. ꝑperādū §. ſinaūt. C. d iudi. qd̄ ē veꝝ niſi ĩ criminalib⁹. l. nõ ignorat de fru. ⁊ lit. expē. niſi ꝓpter deſiſtētia a late. l. iij. C. q̄ acc. nõ poſ. pet. d ſuꝫ. ĩ. l. fi. de fruc. ⁊ li. expen.

tionē ꝑ ſe q̄ ꝑ ſe vel ꝓcuratorem ⁊ hoc regulare vt. c. j. j. de iud. Et cum opponit̄ crimen ꝯ electum an poſſit interuenire ꝓcurator vide in. c. ſuꝑ his de accu. cui adde cle. ꝓcurator de ꝓcu. ⁊ de. x. q̄õnibus circa hūc articulum vide in ſpe. de ꝓcu. §. j. ver. ſed nunquid. ⁊. x. ſe. ¶ Item no. ꝙ in cā electionis ad curiam deuoluta dꝫ quis mittere ꝓcur. inſtructum. Utrum autem in alijs caſib⁹ hoc ſit verum. dic qd̄ q̄ñq̄ʒ eſt aliq̄s citatus ad certū actū: puta ad rñdendum libello cuius copia eſt ſibi tranſmiſſa. nec ſibi nec ꝓcuratori cõparenti minus inſtructo dabunt̄ inducie vt. l. ij. §. defendi. ff. ex q̄. cau. in poſ. eat̄. ⁊ c. ꝓterea de dila. q̄ñq̄ʒ generaliter citat̄ ꝙ compareat reſponſurus titio de iure tūc ꝓcuratori eius nomine comparenti dabunt̄ inducie ad dñm conſulēdū vt. c. cum dilectus. ꝯ. de ꝓcu. ⁊ in. c. iſꝑtractādis. de iura. ca. ⁊ in Spec. de dila. §. fi. ver. ſed quero ecce. ¶ Item no. ꝙ nõ ſtatim qui comparet poteſt alterius contumaciam accuſare ⁊ ſic in cā ꝓcedere immo dꝫ expectare per plures dies vt hic pꝫ. Utrū autem ita ſit in alijs cauſis ꝙ poſt terminum ꝑ ſens debeat expectare contumacem. omnino vide ꝑ Inn. in. c. calumniam de pe. ⁊. c. conſaluit de offi. deleg. pendente autem iſto termino nihil dꝫ innouari nec valeret ꝓceſſus interim attētatus vt pote contra non contumacem de ma. ⁊ obe. inter quatuor nec valeret impetratio interim facta extra curiam. ⁊ ideo non ob. tali ĩpetratiõe nec appellantis abſentia q̄n curia ꝓcederet. facit. c. ſignificante. de app. ⁊. l. ſiue pars. C. de dila. ¶ † Item no. ꝙ poſt la-
5 pſum termini de quo in textu ꝓcedēdum eſt in cā ꝯ abſentem eo vlterius nõ citato ēt ad diffinitiuam ſñiam ſm Jo. an. Utrum aūt abſens poſt ſñiam veniens appellare poſſit: vr̄ ꝙ nõ q: citatus fuit ꝑ iſtam conſtitutionem. vnde vr̄ nõ cõparendo ſua ꝯtumacia manifeſta: dicvt ſil'r no. in cle. ſi ante. de do. ⁊ ꝯtu. in fi. gl. vltime que eſt in hoc ſingularis vtrum. ſ. monitus a iure vt compareat infra certum terminum dicat̄ manifeſtus ꝯtumax ſi nõ venit. dicvt ibi. ¶ Item no. in ver. hec aūt ꝙ iſta ꝯſtitutio vr̄ habere locum ſolum in dignitatibus perſonatibus ⁊ canonijs. tñ Jo. an. ꝑ illud verbum canonijs dicit ꝙ includit̄ omne bñficiū ex canonica inſtõne tenendum ſm Hoſt. ⁊ Compo. Jo. mo. ⁊ Arch. includit ergo ꝓchiales eccleſias: capellanias ⁊ ēt hoſpitalia epi autoritate fundata ſm Lap. q̄ alleg. quod no. Jo. an. de renū. admonet ſuꝑ verbo prius: nec negat iſta conſtitutio ꝙ in alijs q̄ꝫ hic expꝫſſis nõ habeat locum. ⁊ rõ. c. adaptat̄ ad oīa ſm Jo. an. q̄ dicit ꝙ lꝫ canonice inſtitutus pōt dici canonicus: q: canonicus a canone ⁊ canon a regula recte viuēdi ⁊ omnes q̄ ſacris ⁊ eccleſiaſticis ordinibus emācipant̄ canonicis regulis tenent̄ aſtricti. xxiij. di. q̄ꝫ q̄ꝫ. Lap. hic dicit ꝙ in cõi locutõe appellatione clericoꝝ veniūt canonici ⁊ appellatõe canonicoꝝ intelligunt̄ ēt clerici: ⁊ hoc in ꝯtibus gratijs ⁊ indulgētijs fauorabilibus. In odioſis vero ⁊ ſi noīe clericoꝝ veniūt canonici. nõ tñ ecõuerſo. j. de priuile. ꝑ exceptõem. ⁊. c. alma. §. adijcimus. de
6 ſen. exc. ¶ Item no. ꝙ poſt terminum iuris pōt ꝓcedi ad ſingulos actus ꝯtumace vlterius nõ citato. Ratio eſt q: ius ipm citat vt cõpareat inſtructus ſuꝑ tota cā. ⁊ idē ſi in dcā forma citaret̄ a iudice: vt in. c. cum lr̄is ad fi. de reſti. in integ. Si vo citatus ad certum articulum eſſet ꝯtumax nõ eſſet ſuꝑ alijs ꝓcedendum ſine noua citatõe vt no. Inn. ꝯ. de offi. dele. ꝯſuluit. ⁊. c. ad petitõem de accu. Et aduerte q: ſm Joā. an. ꝑſens ꝯ abſentem non comparētem nõ obtinebit ꝓcedit vt hic dr̄ niſi doceat ſe ſeruaſſe tꝑa hic ſtatuta. circa qd̄ vide no. in Spe. de app. §. nec breuiter ver. hoc aūt certum ⁊ duobus ver. ſe. dꝫ ergo q̄ pñs eſt facere fidem ꝙ in ſcriptis appellauerit vt ex cā rõnabili repetiuerit apl'os ſi eſt a quo peti debeant ⁊ appellatõem notificauerit vt tradit̄ in cle. cām. eo. ti. ⁊ ab ipſo ꝑſente ſeruata ſint tꝑa. his em̄ ꝯcurrentibus ⁊ de eis fide facta iudex factis tribus citatiõib⁹ in audiētia vt eſt moris ꝓnūciabit cām eſſe in curia. ⁊ ꝓcedēduꝫ in ea ꝑtis abſentia. nõ ob. ꝓut hic ſtatuit̄ ſm Joā. an. ſuꝑ gl. de iur. q̄ tñ ſubdit ꝙ dicta ꝓnūciatio ſit potius ad bene eſſe q̄ꝫ ſit neceſſaria. ⁊ ꝑ hoc notabile habes practicam huius. c. ¶ Item no. in ver. adijciētes penam nõ ꝓbāti exceptõem oppoſitaꝫ ꝯ formam: q: condemnat̄ in expenſis ⁊ ſic cõiuncto. c. vt circa. j. eum dr̄ ꝙ dꝫ iurare ſuꝑ dictis exceptõibus habes expꝫſſuꝫ ꝙ iuramētum calumnie non excuſat a ꝯdemnatõe expēſarum nec ab alia pena q̄ infligit̄ nõ ꝓbāti a iure. vt hic in ver. q̄ vero. multi tñ ꝯ vt no. Ber. de do. ⁊ ꝯtu. fineꝫ. vbi plene dixi in repeti. ⁊ tenui ꝙ nõ excuſaret. ¶ Item no. in ver. ſi vero grauem penam q̄ infligit exceptõem oppoſitam ꝯ ꝑſonam nõ ꝓbanti maiorem ſatis q̄ꝫ ſi ꝯ formam vt pꝫ in ver. ꝓcedēti. Rõ forte eſt q: excõicatio ꝯ ꝑſonā eſt magis odioſa. immo tenēt q̄dam ꝙ ꝯ taleꝫ obijciētem crimina ⁊ non ꝓbātem poteſt agi iniuriarum. de quo dixi plene poſt Oldr. ꝯ. de ordi. co. cum dilectus. ⁊ intellige d exceptiõe oppoſita cõtra ꝑſonam electi poſtulati vel ꝓuiſi ſecus ſi contra perſonas eligentium vel ꝓuiſorum vel contra literas per quas non

eſt facta ꝓuiſio vel electio. omnes enim iſti defectus dicuntur ꝯ formam ſm Joan. an. ſuꝑ glo. electi. ¶ Item no. ꝙ ad euitationem pene de qua hic dicitur requirit̄ plena ꝓbatio. ſemiplena a igitur non excuſat a pena nec a cõdemnatiõe expen. ſm Jo. an. poſt Archi. qui dicit ꝙ ſemiplena probatio non eſt probatio: quia nullum ⁊ inutile equipollent. facit de cleri. nõ reſi. c. tue. ⁊ hoc plenius per Jo. an. qui per iſta ſentit ꝙ vbi iura requirunt plenam probationem non ſufficit ſemiplena ſuppleto iuramento in defectum probationis: quod non videtur poſſe deferri in caſu huius. c. vt credo per iam dicta. Sed quid dices ſi probatio exceptionis eſt dubia ⁊ poteſt ſe habere ad delictum ⁊ non delictum puta probari electum venatorem vel iraſcibilem q̄ poſſunt eſſe licita ⁊ illicita: ad hoc dico ꝙ probatio obiectorum debet in dubio interpretari in benigniorem partem: vt notat Jo. an. ꝯ. c. dudum. el. ij. ſuper verbo obiecta. quod intelligo verū cuꝫ talis exceptio dubia probat̄ per teſtes: ſecus ſi per confeſſiõeꝫ illius contra quem excipitur. tunc enim interpretanda eſt in deteriorem partem niſi ipſe probet ꝙ in meliorem ſenſerit vt eſt caſus notabilis. ⁊ ibi bona exempla. ꝯ. de accu. cum dilecti. ¶ Itē notat penam ſuſpenſionis per triēnium a beneficijs illius eccleſie tantum vel cuiuſcunq̄ʒ ⁊ quid ſi non habet beneficia. dicvt. j. eo. ſi compromiſſarius ad fi. ⁊ quid iuris ſi pendente triennio iterum ſe opponit contra alium electum ⁊ in probando deficit a quo tempore incipiat ſcdm terminuꝫ an ſtatim an finito ꝑmo dicvt no. ꝯ. eo. cum in cūctis. ⁊ in cle. j. de magiſ. lapſo autē triēnio abſolutus eſt ſine hominis miniſterio ſuper quo vide quod notat̄ per Jo. an. in. c. bone. de eta. ⁊ quali. ⁊ cle. j. de decimis.
7 ¶ † Item no. priuationem beneficij ipſo iure per cõſtitutõem induci ſicut per electõem alterius incompaſſibilis. ꝯ. de prebē. c. de multa. contra ipſum igit̄ agētem an ipſum bñficium. tanq̄ꝫ ſuum obſtabit exceptio excluſiua iuris agētis ipſo iure. Sec⁹ ſi nõ ipſo iure ſed per ſñiam veniret priuādus propter crimē homicidij vel aliud qd̄ ipſo iure priuationem tituli non inducit vt no. Inn. in. c. inter dilectos de exceſ. prela. ⁊. c. cum noſtris d cõceſ. prebē. Circa ſuſpēſos iſtos ab homine vel a iure ſimpliciter vel ad tempus an retineāt titulum in beneficijs donec priuent̄ ⁊ an poſt ſatiſfactionem indigeāt abſolutione: vide plene ⁊ ſub-
8 tiliter per Jo. an. poſt Inno. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mu. ¶ Item no. ꝙ non eſt ſperāda miſericordia de pena inflicta ratiõe delicti: q: dꝫ eſſe perpetua ſecus ſi ꝓpter cõtumaciam: q: tūc durat durāte cõtumacia ⁊ nõ vltra. qd̄ dicvt legit̄ ⁊ notat̄. ꝯ. de cõſti. ex literis. ¶ Item no. glo. que incipit ibi em̄ ex q̄ tria elicias. primum ꝙ in cauſis in quibus non requiritur litis cõteſtatio que plene enumeratur in cle. diſpendioſam de iud. per quos actus precludit̄ via exceptiõis declinatorijs ⁊ dilatorijs dicit eniꝫ ꝙ tunc eſt precluſa cum proceſſum eſt ad illos actus qui in cauſis ordinarijs conſueuerūt fieri poſt litem. cui adde qd̄ not. Cy. in l. nihil arbitramur. C. de procu. Secūdo collige ex ea glo ꝙ cõtumax veniens poſt cauſam inchoatam debet admitti ad proſecutionem cāe reſpectu ſtat⁹ in quo cām reperit. qd̄ dcm̄ declara plene per Inno. ꝯ. de dila. c. ij. Item tertio no. eam inq̄ꝫtum loquitur de exceptione procuratoria que opponit̄ poſt litem cõte. nam lꝫ tūc ſit ꝓcluſa via ꝑti. ꝑ. l. pomponius. §. lex rapit. ff. de ꝓcu. nõ tñ eſt precluſa via iudici ne ſit iudicium ſuuꝫ deluſoriū qd̄ ꝑpetuo no. ¶ Item no. gl. q̄ incipit hāc penam q̄ q̄rit ſi ĩ cā in qua ꝓcedi pōt in abſentia quis nõ comparet an poſtea comparēs cõdemnabit̄ preſenti in expē. videt̄ ꝙ nõ quia preſentis nõ intereſt illum nõ comparuiſſe. ꝯrium dicit gl. quam nõ ſequitur Spe. in ti. de expē. §. iuxta ver. quid ſi talis. ⁊ Cy. in. l. ſancimus. C. de iudi. in. iiij. q̄õne. Jo. an. remittit ad id qd̄ dixit in c. finem. de do. ⁊ cõtu. ſuper glo. ſed ⁊ nūquid. de do. ⁊ cõtu. cuꝫ dilecti. ſuper glo. fi.

1 ☞ Jus eligendi ex ſcrutinio orit̄.
2 Electio ex votis puris celebrari dꝫ.

In electionibus Primo tria in tribus reprobat. Secūdo declarat ⁊ punit ibi ſtatuētes. No. ꝙ q̄ñq̄ʒ ꝯditiõalis eſt diſpoſitio. q̄ñq̄ʒ alternatiua. q̄ñq̄ʒ incerta q̄ñq̄ʒ pura ⁊ hec vltima approbat̄ in electiõibus poſtulationibus ⁊ ſcrutinijs tribus alijs reprobatis. ⁊ ratio eſt ſm Archid. q: in electionibus faciēdis cura debet eſſe ꝑſpicua. lxj. diſt. c. ij. nam inq̄rēdum eſt anteq̄ꝫ q̄s eligat̄ de vita moribus ⁊ ſcientia. viij. q. ij. dilectiſſimi. in fi. ⁊. ꝯ. c. ĩnotuit. ⁊. c. cum in cūctis. vt ergo certo animi iudicio ⁊ deliberatõe videat̄ iſta facere oportꝫ ꝙ pure conſentiat. nam cõditio alternatio ⁊ incertitudo firmū animi iudicium nõ ꝯcludunt ſꝫ ſuſpenſum. actus autē legitimi non recipiūt ꝯditioneꝫ vt in regula actus. Alie vero diſpõnes bñ pñt al'r ꝯhi. vt. l. dotis fructus. §. fi. ⁊. l. plerūq̄ʒ. de iure doti. ſimil'r matrimonium carnale pōt ſub conditione ꝯhi. de cõdi. appo.

appo.sup eo.⁊ in hoc differt a spāli.sicut ⁊ in multis alijs que numerat Jo.an.in.c.tua de spon.psentationes ēt patronorum admittūt vota alternatiua vt no.in cle.j.in āpe.gl.de iurepat. silr noiatões vt in.c.bone.el.j.de postu.p Jo.an.⁊ illud qd h dr de eligētib⁹.idem dicas de electo q.j.tps a iure statutū dz pure ɔsentire.als electores pnt aliū eligere.nisi ex gra p tps modicum vellent illū expectare q pnt.j.tps iuris:s; nō postea fm quosdam.S; Inn.plus pl; q si electores ɔsentiant electo in tali ɔditionali ɔsensu.eorū vota fiūt ɔditionalia ⁊ reproba.nec ex illis dz electio fcā sortiri effectū nisi de nouo fiat.⁊ aduerte q tex.loquit de electōe postulatōe ⁊ scrutinio pure celebrandis.vtrum aūt ad osculū vel ad standū in choro vel obediētiam a subditis.vel q als ministret possit qs ɔditionalr recipi ⁊ silr ipse consentire.hoc vide in nouella. ¶ † Item not.q ex scrutinio orit ius eligendi qd intellige publicato.als secus vt.s.eo. publicato.vtrum oriat ius postulādi.dic q non orit ius supori necessitatem imponēs.l; p circūstantias gra plus possit eē debita vt.c.innotuit.s.eo. Sed quo ad postulātes bn orit ius vt neqant variare vt.d.c.publicato vbi de hoc. ¶ Item no.q vota hic reprobata p nullis habent.⁊ sic ppter tale votū reddit talis inhabilis actiue:q non valet qd agit idem intelligas ⁊ passiue.pone exemplū de facto. Erant quatuor electores vnus ex eis sperās eligi dixit eum eligo:in quem consenserit maior ps vt si ipse esset ille bene qdem. Si vo eligeret a duobus suo voto p nullo habito cēseret electus a duobus ex tribus in qbus remāsit ius eligēdi.certe dicit Jo.an.talem electiōem nō cōfirmandam ⁊ sic actus iste q facit illum ineligibilē actiue ita et passiue potissime q in talibus multū no.ambitio fm eū sup gl. antepe. ¶ † Item no.q votis ɔditionalibus ⁊ alijs de qbus h p nullis habitis dz ex puris votis electio celebrari in silī h contingit q in psonis quorūdam est dispositio p nō scripta vel caduca quo casu in alios ɔiunctos in eadē re residet dispositio totalis non p pte vt.C.de cadu. tol.l.j.§.in primo cum sequētib⁹ quādoq; p pte remanet dispositio valida ⁊ q nō admittit ad ptem facit ptem vt.l.huiusmodi.§.si titio de leg.j.vbi de hoc ⁊ id qd hic dr q electio celebret ex puris ɔsensibus ⁊c.dz intelligi d consensibus habitis in eodem ɔsensu cum illis q inutiliter elegerūt vt hic dr ex quo infert Jo.an.q si nullū tūc eligerēt ɔsentiētes pure vel oia vota fuerunt reprobata.in nullos tūc residet vox eorū.plus dixit Inn.q si ipsi idem eligerēt anq priuarent ptāte eligēdi teneret ipsorū electio nisi illā facerēt metu pene vt no.Jo.an.in simili.s.e.q ppter sup verbo priuent. ¶ Querit gl.pe.vtrum habeat locum qd hic dicit in collatōibus.vr q nō p.c.significasti.s.eo.⁊.c.significatum de pben.gl.t; ɔtrium ⁊ cū ea archi.non obstāt ɔtria:q ibi facto completo adijciebat q re ipsa inerat.qd reprobatum nō est vt.l.muto.§.j.ff.de testa.tut. Ite; qd dr in hoc.c.de ɔditōe h; locū ēt in ɔditione de psenti ⁊ de pterito l; tales non sint pprie ɔditiones:vt.l.cum ad pns.ff. si cer.peta.s; non sint ɔditiones pprie nec suspendāt:tn habēt incertitudinē an sit ita ⁊ electio vt dixi nō facto sed de liberato animo ⁊ certo iudicio fieri dz:sicut iudex dz ferre sniam ⁊ liqre sibi dz d eo qd pnūciat vt.l.hic aūt.ff.ex q.cau.in pos.ea.⁊.l.multum de ɔdi.⁊ demon.⁊ vtrobiq; p Bar. ¶ Ultimo q hic loqtur de icertitudine Jo.an.remissiue tāgit an incertitudo vitiet stipulationem:locationem:sniam vel laudum ⁊ remittit ad spe. de loca.§.nec aliqua.ver.lxj.⁊.lxij. Tangit ēt ⁊ remittit an valeat appellatio alternatiua de quo.j.de offi.dele.si is cui in glo. pen.⁊ in regula in alternatiuis de reg.iur. Ego de incertitudine snie remitto ad not.p bar.in.l.ait ptor.§.j.de reg.iur.vbi qd iuris.si iudex condēnat te in eo qd debes vel ɔdemnat te si est pbatum.de quo p ipm in.l.cum iudex.C.de sen. De snia cōditionaliter plata vide p eum in.l.iudex postea q.ff.de re iu. vbi tangit quid operent verba q quotidie ponūt assessores in sentētijs.si dicta ɔdemnatio esset lata in minus vel plusq deberet de iure.ex nūc reduco ad debitam qtitatem an aliqd operent dic vt ibi in certis tn iudicijs vt vniuersalibus ⁊ generalibus valet snia incerta ⁊ qs sit eius effectus tūc vide p Inn.in.c. conquerentes.de offi.ordi.⁊ per barto.in.l.ij.C.de senten.que sine certa quantitate.

1 ☞ Preses in futurū puidere dz.
2 Uacatio diuturna in ecclesijs est dānosa.
3 Legis ratio nō est minus ɔsideranda q lex.
4 Constitutio posterior qnq; supplet primum.

Ubi periculum. Jo.an.in.j.gl.diuidit.c.in.vj.partes. Secunda ibi. hoc sacramēto. Tertia ibi porro. Quarta ibi pterea. Quinta ibi ceterum. Sexta ibi.q vero.⁊ qd velit quelibet ps videas sup prima gl.in nouella.vbi subdiuidit qlibet ptem in alias pticulas qd referre non expedit q leue. ¶ No.phemium q vbi piculū maius ⁊c.pone vltra similia allegata in gl.iij.exemplum cū agitur de cā capitali ⁊ sic de salute hois vbi pbatōes requiruntur pleniores.C.de pba.l.sciāt vbi sola ɔfessio sine adminiculis nō videt sufficere ad ɔdemnatōem vt.l.j.§.si qs vltra.de qōnibus. vbi iudex pōt supplere ⁊ de facto ēt post publicatas attestationes de nouo testes pducere:vt.l.si non defendant.ff.de penis. ⁊ p Inn.in.c.cum clamor de accu.vbi ēt reus non pōt sue defensioni renunciare vt no.in.l.pactum inter heredem.ff.de pac.⁊.l. ne tm.ff.de app.⁊ hec omnia sunt spālia ppter magnum piculu; vbi agit de salute hois cuius gra deus oia creauit:vt i. l.pecudum.ff.de vsur.⁊.l.aditos.C.de app. ¶ † Item not.q pses siue rector dz puidere in futurum que puisio adhibet p respectū ad pterita vbi vero pterita vel psentia non cōmouēt nil noui statuēdum est vt.l.in rebus.ff.de ɔsti.principū.hinc dr q tractus futuri tpis non spectant ad iudicem:vt.l.j.ff.de vsur.⁊.c.auditis.s. de pcu.per Imo. ¶ † Item not.q l; diuturna vacatio eclesijs sit damnosa vt.s.eo.ne p defectu:multo magis vacatio romane ecclesie.sicut igit in inferioribus est puisum ne diu vacent vt in c.ij.de conces.pben.similiter puidēdum fuit in ecclesia romana in cuius vacatione quot pericula hactenus puenerunt Jo.an. numerat in principio huius.c.de quo ēt in.c.In nomine domini.xxiij.di. ¶ † Item no.in ver.hic nos q ratio legis non min⁹ est consideranda q ipsa lex:vt.C.q sit lon.ɔsue.l.j.⁊ vbi h; locū ratio legis h; locum lex. Similiter cessat legis dispositio vbi cessat rō vt.l.adigere.§.q uis de iurepa.⁊.l.j.C.de interdic.tacite em causatum videt vbi eadem ratio reperit:vt.l. his solis. C.de reuo.dona.facit quod no.Jo.and.in.c.j.de tempo.ord.j. Et nō solum in legibus ⁊ constitutionibus sed etiam in testamentis ⁊ dispositionibus quibuscūq; rō ampliat ⁊ restringit vba dispōnis:vt.l.cum pater.§.dulcissimis.de leg.ij.⁊.l.fi. d here.insti. ¶ † Ite; no.in ver.iōq; q qnq; posterior ɔstitutio supplet primam.nec vr ei in dubio derogare si potest ɔcurrere cu; scda.l.quotiēs.de act.⁊ obli.nec p constitutionem posteriorem videt recessum a priori ēt si vtraq; sit penalis.vt not.Cyn.in.l. qui sepulchro.de sepul.vio.⁊ bar.in.l.j.vi bono.rap.⁊.l.j.§. dixerit aliquis de publica.

1 ☞ Presentes dicunt qui sunt in ciuitate.
2 Cardinales psentes debēt expectare absentes p.x.dies.
3 Cardinales in vnum locum cōuenire debēt.
4 Colloquia qn dicantur suspensa.
5 Electores imminente electiōe romani pontificis alio se diuertere non debent.

Hoc sacro. Nota q electio romani pontificis nō arctat vt celebret in certa ecclesia. Alie vero electiones videtur q debent celebrari in ecclesia vacante.quod dic vt not.s.c.bone.⁊.c.quod sicut.⁊.xxiij.distin.in nomine domini arctat tamen ad ciuitates vbi morit:⁊ ad palacium sue habitationis. Dicunt tamen quidam ⁊ male fm Jo.an.post Archi.q locus est de substantia electionis per hanc constitutōem ⁊ si alibi fiat q vbi fieri debet ibi non valebit electio:ad hoc qd no.in.c.in nomine domini in glo.pe.sic ⁊ in sententijs attendit locus in quo maiores iudicare consueuerunt.ff.de iusti.⁊ iure. l.pe.⁊ de iudi.l.si locus. ¶ † Ite; no.q presentes[a] dicunt qui sunt in ciuitate.absentes qui sunt extra.quandoq; aliter sumitur.ff.de procur.l.presens.⁊.l.se.⁊ hic per Archi.qui etiam dicit q ibi dicitur curia romana vbi est papa. Sicut vbi est princeps ibi sunt omnia iura.vt.l.omnium.C.de testamē. ¶ † Ite; no.q presentes cardinales debent expectare absentes per decem dies.non igitur debent mortem pape absentibus aliter intimare vel monere vt redeāt:sed simpliciter expectare in alijs vero electionibus sunt absentes monendi vt redeant si sunt in loco vbi sint vocandi:vt hic in glo.quod not.quid ergo dices si presentes qui faciūt duas partes ante finem decem dierum eligunt concorditer.an absentes poterunt agere de contemptu: videtur q sic.quia in talibus plus nocet contemptus vnius q multorum contradictio.vt.c.sicut.quod tenet.s.eod.contrarium hic Archid.⁊ allegat quod no.lxxix.dist.si quis pecuniam ⁊ concor.gl.que incipit no.q.que format vtile; questionē quando cardinales sunt ita remoti a loco vbi debet electio celebrari q non possunt venire in decem diebus.puta in hibernia ⁊ electio celebranda est rome.an erunt expectandi:⁊ q sic.nam licet ante finem termini certum sit actum de quo agitur expediri nō posse in termino.tamen finis ētiam expectari debet q quando verū sit vel non dicam.j.eo.cōmissa. Isti autem decem dies incipiunt a morte pape que non pōt de facili occultari:cū qbusda; occultatio placeat qbusdā nō.⁊ vt dicit Tullius in inuectiua ɔ Salustiu; res pub.priuatis crescit inimicitijs.per quas vitas latere nō pōt. ¶ † Item no.in ver.qbus elapsis q cardinales debēt ɔuenire in vnum locū.⁊ sic videt q conueniant ad hāc ele

[a] ¶ Presentes add gl. bar.⁊ bal.i l.cū lōgi.C d pscri.lō. tēp.bar.i.l. iij.in vl. co. i.viij.q.ff.d duo.re.⁊ ibi alex.spe.in ti.de pscri. ver.qn aliqs dicat et no.i.l.pns. ff.de pcur. pau.de ca.i ɔsi.cccij.⁊ vide ample p do.car.in cle.cām.§.j de elec.

ctionem tāꝗ collegiū nō tanꝗ singulares. nam est differētia in ter ista quā collige ex notat͛ in. c. qm̄. de iure pa. qualr̄cūqꝫ tn̄ cō ueniāt ⁊ nō arctant͛ ad formā. ⁊ ad alia q̄ notant͛ in. c. qꝛ ꝓpter s. eo. qđ dicvt. s. eo. ¶ Item no. in ver. in eodē cautelā adhibitā vt ꝯclaue hēatvnum accessum ⁊ nullū medium parietem siue velamen. maiorem cautelaꝫ adhibet iuriscōsult⁹ cū mulierē dicentem se p̄gnātem tpe ꝑtus iubet in ꝯclaui poni ⁊ caute custodiri ne supponat͛ ꝑtus quem postea se peperisse dicatvt sic mariti ꝯsanguineos a successiōe excludatvt. l. j. §. de inspiciēdo. ff. d̄ vētre. inspi. Et no. posse cōmitti fraudem ꝓpter velamē mediū qđ facit ad q̄ōnem si inter testes ⁊ testatorem est cortina in medio ita ꝙ vocem audiūt eius sed non vident. dic ꝙ nō vꝫ testm̄ nec depositio testium deponentium de auditu ⁊ nō de visu. vt no. Cy. i l. si non sp̄ali. C. de testa. ⁊ ibi ponit q̇d de cortina ⁊ lintheo medio. ⁊ ꝑ Bar. in. l. in sūma. §. idē labeo. ff. de aqua plu. ar. ¶ Itē no. in ver. q̄ reseruato ꝙ ex ꝯclaui dꝫ patere aditus ad secretaꝫ cameram ad quam itur cā naturalis pōderis deponendi vt. C. d̄ testa. l. cuꝫ antiq̇tas. ista nāqꝫ naturalis necessitas ⁊ secessus ab alioꝝ conspectu ꝓpter naturalem pudorem ēt in actu q̇ dꝫ fieri vno contextu vt testm̄ intelligit͛ reseruata ⁊ ꝑmissa vt. d. l. cū antiq̇tas. ¶ Item no. ꝙ sicut ꝓhibitum est alicui alteri loqui ita illi ꝓhibitum videt͛ eūdem admittere ⁊ hoc est qđ dicimus de excōicato. cui cōicantes incidūt in excōicationem minorem. sil'r ipse peccat si alios ad loquēdum sibi admittit. vt in. c. illud de cleri.

4 ex. ad. ¶ † Item no. in ver. nulli ꝙ secreta colloquia cū q̇busdā ex illis q̇ debēt aliq̇d in cōi agere sunt suspecta. ideo vetita nisi oīes ꝯsenserint in tex. Quid ergo si vnus vel duo ꝯdicant non vr̄ curandū. ij. q. j. deniqꝫ. Archi. dicit ꝙ ꝯsensus oīm req̇rit͛ ⁊ vr̄ consensus iste ab eis exigi. non vt a collegio. qꝛ tūc sufficeret maior ps. sed a singulis. quo casu vnius ꝯdictio impedit actū geri vt. l. ꝓfundum. ff. de ser. ru. pre. ad hoc qđ no. in. c. cū omnes d̄ cōsti. ¶ Item no. in ver. nulli ēt ꝙ cum aliq̇s ꝓhibet͛ alicui loq̇ vr̄ ꝓhibita non solum locutio ꝑ os ꝓprium sed ꝑ nūcium ⁊ scripturam. ex quo inferas ꝙ si q̇s mittat nūcium vel lr̄as ad excōicatū ꝑinde est excōicatus ac si ꝑsonaliter loqueret͛ vt no. Io. an. in. c. constitutionem. de sen. exc. ⁊ Bar. in. l. j. de ver. ob. ¶ Item no. in ver. verum ꝙ per diminutionem cibi ⁊ potus cōpellunt͛ cardinales eligere ⁊ per districtionem ꝑsonalem. Sed posses obijcere ꝙ talis electio vr̄ facta ꝑ coactionem. malam mānsionem ⁊ ꝑ ieiunia. q̄ tormenta dici pn̄t vt est gl. no. in cle. j. de here. sup verbo tormētis. ergo nō vr̄ valere vt. j. eo. §. ceterum. ⁊. s. c. bone. Sol. dic ꝙ hec coactio est iusta ⁊ in ipsam incidūt sua culpa ergo nō vitiat. vt. l. si mulier. ff. qđ me. cā. ¶ Item no. in ver. ꝓuisionis ꝙ cardinales vacante sede non debēt aliq̇d recipere. Sed oīa debent futuro pontifici reseruare. similiter ⁊ fructus bonoꝝ vacantium vt in. c. p̄senti de offi. ord. quis autem debet ꝑcipere ⁊ conseruare in romana sede. est tex. hic. in alijs ecclesijs dicvt. s. d̄ of. ord. cum nos. ¶ Item no. in ver. idem quoqꝫ ꝙ imminente electione romani pōtificis electores non debēt se ad alia diuertere qꝛ pluribus intentus ⁊c. vt. l. nemo. C. de asses. ⁊. c. diuersis fallacijs de cle. cō. sil'r testm̄ dꝫ fieri vno ꝯtextu nullo actu extraneo intermisso vt. l. heredes palam. §. vno ꝯtextu lꝫ actus ꝯtrius misceat͛ vt in ver. nisi forte ad hoc. s. de feri. c. lꝫ. Et collige ꝙ vacante sede ap̄lica cardinales pn̄t seipsos arduis negocijs imiscere qđ intellige stricte vt tex. loquit͛ in defensiōe vel cū imminet grā de ꝑiculū. al's nō vr̄ posse. nisi vt no. j. cle. ne romani.

5 ¶ † Itē no. in ver. sane ꝙ ille qui volūtarie exit de ꝯclaui nō est in ipso vlterius admittēdus. sic em̄ fecit se alienum vt dicit tex. in sil'i. c. cū nobis olim. s. eo. ti. dꝫ em̄ q̇ ad ꝑfectionem actus adhibet͛ in loco morari donec dispositio sortiat͛ effectum vt. d. l. cum antiquitas. C. de testi. ¶ Item no. in ver. si vo ꝙ miti⁹ agit͛ cum illo qui necessario de ꝯclaui recedit q̄ cum illo q̇ volūtarie iste em̄ nō dꝫ vlterius recipi ille vero sic. sil'e in. l. si fideiussor. §. fi. ff. q̇ satisda. cog. ⁊ innuit iste tex. ꝙ impeditus infirmitate vel al'r vt electiōi pape interesse non possit: non pōt alicui cōmittere vocem suam: nec ad hoc ꝓcur. constituere in alijs electōibus. dicvt. s. e. qꝛ ꝓpter. ⁊. j. c. si q̇s iusto. ¶ Item no. ⁊ ver. vcꝫ expositionem huius verbi re integra quam gl. ēt pōderauit. dꝛ em̄ res integra donec dispositio sit completa ⁊ ꝑfecta. alibi vero paramēta faciūt desinere rem esse integram vt. l. si pecuniam. ff. de condi. ob cau. ⁊ de poli. l. j. §. accepisse de quo plene. s. eo. in causis. ¶ Item no. ꝙ veniens post negocium initiatum dꝫ admitti in illo statu i quo negocium reperit. ⁊ exemplifica quo ad tex. vt in glo. pone. Idē dixi in contumace postea ad causam veniente. s. eo. c. j. in notabili. xxj. vbi adde istum.

a ¶ Rē suā. Adde bar. in. l. si alius §. bellissime. ff. qđ vi aut clā. bartho. cep. de serui. vrba. c. xxx. saly. in. l. res. C. vi bo. rap.

1 ☞ Electio sūmi pōtificis in villa vel castro nō est celebrāda.
2 Ciuitas de iure cōi territorium habere dꝫ.
3 Electio in loco interdicto celebrari non dꝫ.

Porro si quando. No. ꝙ qn̄ quis est in vno loco ⁊ dꝫ residere in alio nō vr̄ ibi esse vbi ad tempus residet. facit. l. ex facto. de here. insti. Et sic lex cum qui est in vno loco fingit esse in alio vt clerici absentes ꝓ factis ecclesie sue qui censent͛ in ecclesia residentes vt. ca. ad audientiam cum si. j. de cle. non resi. facit. c. is qui. j. de sepul. ⁊. c. p̄senti. de p̄ben.

1 ¶ † Item no. ꝙ electio summi pōtificis nō est celebranda in villa vel castro. sed in ciuitate. sil'r q̇dam ardua ⁊ maiora negocia de q̇bus. s. de rescri. statutum. §. nec audiant͛. ꝑ queꝫ tex. posset dici ꝙ si papa morit͛ in districtu alicui⁹ loci insignis in illo loco insigni est electio celebrāda: qꝛ talis locus est sil'is ciuitati vt ibi. ⁊ idem si castrū in quo morit͛ nō esset d̄ districtu siue territorio alicuius ciuitatis: sꝫ haberet eius ꝓuilegia ad hoc facit qđ no. Inn. in. c. nimis. de iureiu. ⁊ hoc qđ dixi esꝫ veꝝ si sumeremus territoriū ⁊ districtū ꝓprie. Sꝫ tex. sumit al'r in hoc casu. ⁊ in cle. ne romani. §. sane vbi glo. optima de istis locis sitis intra territoriū ciuitatis ⁊ eis nō rn̄dētibus. sed alteri

2 qꝛ non censent͛ de territorio qđ vbū no. ¶ † Iteꝫ no. ꝙ ciuitas de iure cōi dꝫ habere territoriū siue districtū. Castra vo ⁊ ville h̄ non habēt de iure cōi sed de ꝯsue. iuxta no. ꝑ Inn. in. c. cū ad sedem. de rest. spo. ⁊ ꝑ Bar. in. l. j. ff. de dam. infec.

3 ¶ † Item not. ꝙ in loco interdicto nō dꝫ electio celebrari. de quo in gl. no. ꝙ ⁊ ꝑ Io. an. s. de postu. pla. c. j. Quelibet em̄ ꝑmissio refert͛ ad habiles non suspectos ⁊ iuribus odiosos vt. c. alma de sen. ex. ⁊ de fcō ꝯtingit perusij. fuit em̄ ꝑ ꝑte regiminis ꝓclamatū ꝙ q̇cunqꝫ indicaret interfectores cuiusdam iudei haberet certū p̄mium q̇dam de socijs ⁊ ꝑticipibus homicidij indicauit se ⁊ alios. certe nō meruit p̄miū. qꝛ gn̄alis dispositio non includit tales ꝑsonas. sil'r nec loca disponētibus odiosa vt hic. ⁊. l. iiij. §. fi. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. ⁊. l. lucius. §. lucius titius. de leg. ij. ¶ Item no. ꝙ qn̄ dꝫ dispositio celebrari. in aliqua ciuitate ⁊ non pōt ꝓpter eius inhabilitatē: debebit celebrari in viciniori ⁊ ista subrogatio de locis ⁊ ꝑsonis in defectū sepe fit a iure actus necessario expediēdus sine ꝓuisiōe relinquat͛ vt. l. vbi absunt. ff. de tut. ⁊ cur. da. ab his. ⁊. vij. q. j. pontificis. ⁊ in tota materia caducoꝝ vbi ꝓuisum est ꝙ dispositio est caduca ꝑ nō scripta in ꝑsonam vni⁹ ꝓpter ei⁹ incapacitatē vel al'r q̇d fiēdum est de quo in. l. j. de cad. tol. C. facit cle. j. de fo. compe. ⁊. c. statuimus. de of. dele. j. ¶ Itē no. in v. in hac ēt ꝙ que sunt statuta. s. de electione pape celebranda in ciuitate vbi morit͛. sunt seruanda in alia ciuitate subrogata loco illius in qua debuit electio celebrari. ⁊ sic cū in defectum vel aliqua rōne vnus locus vna ꝑsona vna actio loco alterius subrogat͛ intelligitur subrogatio facta cum omnibus qualitatib⁹ ⁊ statutis. vt hic ad qđ optime. l. j. §. hec actio. ff. si quis te. liber esse ius. fue. l. si eum. §. qui iniuriarum si quis cautio. ⁊. l. binos. de aduo. diuer. iudi.

1 ☞ Ministri constitutionum debent cogere subditos ad eorum obseruantiam.
2 Rem suā recuperare aliq̄n ꝓpria autoritate permittit͛.
3 Clerus populi appellatiōe non continet͛.
4 Ciuitas ex delicto administratoꝝ est punienda.

1 **Preterea.** No. tex. ꝙ paꝝ est iura ꝯdere ⁊c. ꝯcordantie sunt in gl. ex q̇bus collige ꝙ † ministri constitutionum debēt cogere subditos ad earum obseruātiam ⁊ vsqꝫ ad mortem ꝓ iustitia pugnare vnde scribit͛ primi machab. ij. emulatores estote legis. ⁊ date animas vestras ꝓ testō patrū: ⁊ accipietis gloriam magnam ⁊ nomen eternum. in iure ēt nr̄o videas qđ no. s. de renun. nisi cum pridem. nam iudices ꝯ contēptores canonum ⁊ p̄ceptoꝝ suoꝝ pn̄t bellum indicere ⁊ nō dicūtur iniuriam facere. sed ꝓpulsare iuxta no. in. c. sicut de iureiur. ꝑ Inn. ⁊ in. c. dilecto de sen. ex. facit. l. qui restituere de rei ven. ¶ Itē no. ꝙ papa concedit dn̄is ⁊ officialibus secularibus cohertionem ⁊ iurisditionem sup clericos ⁊ hoc ꝓpter bonū publicum ⁊ superioris defectum ⁊ more periculū quo casu multa al's ꝓhibita sunt concessa vt captura hominis fugitiui die feriato in honorem dei vt. l. dies festos. C. de fer. vt. l. ait p̄tor. §. si debitorem. ff. de his qui in frau. cred. ⁊ dixi. s. de fer. lꝫ.

2 ¶ † Item ꝑmittit͛ recupare rem suam [a] ꝓpria autoritate si aliter per iudicē recuperari non potest. vt no. j. di. ius gentium. ⁊ not. istum casum specialem in quo iudex secularis cohercet clericos. alios vide xxiij. q. v. princeps. facit. lxxxix. di. si quis pecuniam. ¶ Itē not. in ver. nec cardinales ꝙ iurisditio limitate cōcessa non est extēdibilis maxime in hoc casu in quo emanat ista cōcessio contra ius cōe vt. c. decernimus. de iudi. simile in iurisditione delegata s. de offi. dele. p. ⁊. g. ⁊ de rescri. cum dilecta. facit. l. in agris limitatis. ff. de acqui. re. do. ¶ Item no. in ver. sup his aūt ꝙ clerus ⁊ populus hic ponūtur vt diuersa.

3 † Appellatione ergo populi non continet͛ clerus nec econtra. quod dicvt no. de sen. exc. c. si sententia. j. eo. li. quandoqꝫ tn̄ ad vnum actum vtriqꝫ cōmunem vt est electio pape simul vocant͛. ⁊ faciunt tunc vt credo vnū corpus siue vniuersitatē. sicut alibi venientes ex diuersis collegijs cōueniūt ad vnam electionem. vt. l. scriptū. s. eo. ¶ Item no. in ver. ꝙ si

ver. ꝙ si pmissa. puniri officiales ciuitat̄ nō seruātes hāc ꝯstitutionē. priuant̄ em̄ publicis officijs ꝛ feudis. qđ an sit vez̄ si feudū descēdit a pgenitorib⁹. dicvt not. bart. ff. de inter. ꝛ releg. l. j. Et no. casum in quo q̇s incidit in excōicatōe ipso iure ad alios remittit gl. s. e. §. nulli. multi alij enumerāt̄ i cle. j. đ sen. ex. in gl. ꝛ est sciēdū. ¶ † Itē no. i ṽ. ciuitas vo ꝙ punit̄ ciuitas ex đlicto
4 admistratoꝝ: qđ qn̄ vez̄ sit vel n̄. vid p Inn. i. c. grauē. đ sen. ex. ꝛ p gl. in. c. dilect⁹ de simo. ꝛ p bar. i. l. aut fcē. ff. de pe. ꝛ no. pena puatiōis dignitatis pōtificalis p hoc tm̄ ꝙ nō hēat epm nō desinit esse ciuitas vt dixi in. c. statutum. §. nec audiant̄.

1 ☞ Electores de seipsis necessario eligere nō debēt.
2 Utilitas publica priuate est preferēda.
3 Obligatio facta sup re illicita nō astringit.

Ceterum. No. ꝙ nō dr̄ libera electio. cū ad eā q̇s ipellit̄ inordinato affectu vel obligatiōe aliq̄. ꝛ qn̄ dicat̄ inordinat⁹ affect⁹ tex. declarat cū. s. q̇s puatā vtilitatē pferat publice q̄ aūt exceptōes possīnt obijci ꝯ electōem pape vide in pallegato canone siq̇s pniam ꝛ ibi q̇d iuris si vxor q̄ mortua credebat̄ postea veniēs repetat virū fcm̄ papam. Et q̇d facere dꝫ dictus factus papa. vide ēt. c. si papa. xl. di. vbi an possit accusari de heresi notoria vel occulta. ¶ † Item not. ꝙ electores
1 nō debēt necessario de seipsis eligere sꝫ ēt aliūde si magis idoneus inuenit̄ facit. s. de ele. c. cum inter canonicos. qn̄qꝫ tm̄ cogunt̄ eligere de gremio certe ecclesie vt. c. cū dilect⁹. s. de ꝯsue. eligēdo tm̄ successiue de certa natōe vel gn̄e est illaudabile ꝛ suspectum. vt. s. eo. venerabilem. ꝛ. c. ad decorē. s. de insti. ꝛ vide qđ no. Io. an. s. eo. cum terra. ¶ Item ꝙ qn̄ de publica vtilitate tractatur nō dꝫ ille cui hec cōmittit̄ respicere se vel suos puertit em̄ iudicium rectum ppria vel suoꝝ affectio. iō seipm nullus eligere pōt. ꝛ hoc ipso indignus habet̄ ꝙ se dignū existimat vt no. s. eo. c. cū in iure. erga suos ēt iudicium fallit. hinc est ꝙ qn̄qꝫ pōt celebrari ꝯctus sup re ecclesiastica cum alijs ꝛ cum suis phibet̄. vt i aut. q̇buscūqꝫ modis. C. de sac. san. ec. facit. c. graue. de pbē. ¶ † Itē
2 no. ꝙ publica vtilitas est priuate pferēda de quo. s. de postu. bone el primo ꝛ per bar. in. l. j. ff. sol. mat. cum si. ¶ † Item no. in ṽ.
3 ꝛ nos ꝙ puisio ꝛ obligatio ꝯcta super re illicita nō obligat ipo iure. Aduerte tamen qꝛ qn̄qꝫ lex non approbat conuentionē vt ex ea actio det̄ sed bene petitio pene si pmissio non seruet̄ vt. l. stipulatio ista. §. alteri. de ver. ob. quandoqꝫ obligat efficaciter sed concedit lex restitutionem vt si dolo vel metu fuerit inita vt in ti. de do. ꝛ qđ metus cau. C. ꝛ. ff. ꝛ. s. Quandoqꝫ reprobat simpliciter obligationem. quandoqꝫ non reprobat sed confirmat obstaculum remouendo vt in. c. fi. de condi. appo. Hec autem diuersitas reducit̄ ad concordiam distinguendo sic. quandoqꝫ pmissio siue stipulatio nullam hꝫ in se turpitudinem. ꝛ tunc quādoqꝫ est scđꝫ legem. ꝛ valet vt. s. de pac. c. j. ꝛ in toto ti. de ver. ob. quādoqꝫ est preter legem vt quando quis alteri stipulat̄. ꝛ tunc nō vꝫ pn̄cipalis sed pena vt. d. §. alteri. Quandoqꝫ pmissio hꝫ in se turpitudinem ꝛ hoc contingit tribus modis. Quia aut in pmissiōe venit turpe vt facere homicidium. ꝛ est nulla vt. l. generaliter. de ver. ob. qn̄qꝫ non venit turpe sed est turpiter facta vt dolo vł metu. ꝛ tunc valet sed dant̄ remedia a iure. s. qđ me. cau. ꝛ. C. ꝛ. ff. Quedam sunt q̄ habēt cām turpem. sed qđ pmittit̄ nō est turpe qꝛ pmitto cētum si feceris homicidiū. ꝛ in matrimonio quid iuris sit: dic vt. c. fi. de condi. appo. in alijs vero obligatōibus tali modo ꝯctis q̇dam dicūt ꝙ non valēt ipso iure. Alij ꝙ valēt sed ob. exceptio qđ dic vt. d. l. generaliter per bar. pdicta vera quando turpitudo est ex pte pmissoris ꝛ ex pte stipulatoris sed si eēt ex pte pmissoris tm̄. qꝛ forte scholaris pmittit meretrici. dic vt nota. in. l. iiij. §. sed ꝙ meretrici. ff. de condi. ob tur. causam. ꝛ. C. eo. l. j. per Cy. ꝛ nota istam distinctionem quam applica ad. ca. fi. s. de pactis.

1 ☞ Rumor aliqn̄ pro veritate sumit̄.

Quia vero. No. ꝙ non minus ꝯfidendū est in oratiōibus q̄ in puidētia hoim̄ q̄tumcūqꝫ vigili ꝛ solerti. vnde Salomō. Nisi dn̄s custodierit ciuitatem. etiam ꝛ. ij. machabe. xv. de iuda machabeo legit̄ ꝙ extendens manus in celum pdigia faciētem dn̄m inuocauit qui non scđm armoꝝ potentiam sed put ipsi placet dat dignis victoriam. ꝛ ꝙ multū valeant iustorum orationes. vide plenissime in cle. j. de reli. ꝛ ve
1 nera. sanct. ¶ † Item no. ꝙ qn̄qꝫ rumor[a] sumit̄ p veritate ꝛ facit
a rem indubitatam. ꝛ sic dicimus vere scire qđ pcipimus ex rumore ꝛ pbet iustum errorem lꝫ appareat postea rumor ille non verus vt. l. miles. §. mulier. ff. de adulte. ꝛ. l. fi. de here. insti. facit qđ no. Inno. de iura. calum. cum cām. ¶ Item no. in versic. ꝛ ne cā. ꝙ illud qđ statuit̄ de ieiunijs ꝛ oꝛōnibus hoc dꝫ semp cum contingat mori papam inter populos intimari. Sed dices videtur ꝙ sufficiat sic statutum esse ꝛ nō lꝫ populo ignorare iura. vt. c. j. s. de postu. ꝛ. l. lege sacratissima. C. de legi. Sol. ibi loquit̄ cum id sup quo emanat puisio est semp in vsu. Illud vero quod hoiēs per temporum interualla contingit. s. cum papa morit̄ talis ergo constitutio raris vicibus practicat̄. ꝛ ideo dꝫ cū casus imminet ad hominum memoriam reduci als est iusta ignorantia quod est notandum.

1 ☞ Obijcere volentes contra postulationem vel prouisionē audiri debent.
2 Scriptura interuenire debet in appellatione que interponit̄ in casibus huius. c. vt circa.
3 Excipiens exceptiones suas clare deducere dꝫ.
4 Omissio forme a iure deposite dispositionem vitiat.
5 Ius adherentium regit̄ sicut ius principalis.
6 Ignorātia iusta facit recedere a iuris prouisione.
7 Ignorantia iuramēto probari dicitur.
8 Oratio indefinita an equipolleat vniuersali.
9 Oratio singularis que dicatur.
10 Tactus in iuramento an requirat̄.

1 **Ut circa.** Summa ꝛ diuide vt in gl. j. ¶ No. ꝙ cōtra elec. postulationē vel puisionē debent audiri omnes volentes obijcere cōtra formā vel contra personas. quod dic vt in gl. quoꝝ interest ꝛc. vtrum autem clerici ecclesie vacantis ad hoc necessario teneātur sicut tenent̄ cum res ecclesie male alienant̄. vt in. c. siq̇s psbyterorum. de reb. ecc. non alie. credo ꝙ teneātur etiam in isto casu als punirent̄. vt in casu. d. c. siquis. Ad hoc quod not. Io. an. s. de excep. cum dilecti. vbi dicitur cēseri istos reos necessarios qꝛ debent resistere ne ecclesie pficiatur lupus loco pastoris. ¶ Item no. ꝙ in causis istis de quibus in textu interponūtur appellationes vtrum autem censeantur appellationes iudiciales vel extraiudiciales. dic ꝙ extraiudiciales qꝛ canōici a quorum facto appellatur non vt iudices eligunt contra id quod faciunt non tanq̄ a iudicibus appellatur. vt no. s. eo. cum nobis olim. ꝛ. c. cum inter. quando autē ab actibus capituli sit appellandum: ꝛ quando sufficiat simpliciter contradicere. vide quod no. singulariter ꝛ plene Io. and. post Inno. de his que fi. a ma. par. cap. c. j. ab his autem actibus extraiudicialibus an ꝛ quando sit appellandum. no. s. de app. bone. ꝛ Bar. in. l. ij. de appel.
2 recip. ¶ † Item no. in ver. appellantes ꝙ in appellatione q̄ interponitur in casibus huius. c. dꝫ īteruenire scriptura. similiter cum appellatur ab interlocutoria in quacūqꝫ cā. Idem si a diffinitiua appellatur ex interuallo: sed incontinēti sufficit viua voce. quod dic vt no. in. l. j. cum. l. se. ff. de appel. Casus etiam multos in quibus scriptura est de substantia dispositionis enumerat gl. in. c. j. i. de censi. quod no. ¶ † Item no. ꝙ excipiens de
3 bet exceptiones suas clare deducere de quo in glo. Quid ergo si dicat qđ no. nam in eo q̇ crimen deducit̄ principaliter accusando certum est ꝙ dꝫ per circūstantias crimē declarare. ij. q. viij. libelloꝝ. de eo vero q̇ excipit ꝙ silr̄ teneat̄ habes casum hic ꝛ in. c. pn̄tiū. de testi. j. e. li. ꝛ p bar. in. l. j. in fi. de excep. In eo ṽo q̇ agit ciuilr̄ de crimine habes casum. s. de pcu. tue. ¶ Itē no. ꝙ non est vis deducant̄ q̄ opponunt̄ in publico instrumento an in literis. quod intellige fm̄ Io. an. de literis que fidem faciāt. Et hinc sumpta occasione tangit an sufficiant litere sigillate sigillo epī vel litere prelatoꝝ inferiorum: vel simplex assertio cardinalis de his hic per eum. ꝛ plenius. s. de pba. post cessionem ꝛ de testi. cum a nobis. ꝛ de appel. constitutus. ver. intellecto. ¶ Item no. ꝙ ista expssio obiectoꝝ dꝫ fieri coram psonis ꝛc. vt in tex. ꝛ dicunt q̇dam ꝙ phibere debēt testimoniū corā iudice coram quo cā tractabit̄. de quo in. l. iij. §. diuus. ff. de testi. Ioā. and. dicit ꝙ debēt testimoniū phibere in instro publico vel lr̄is in quibus tabellio dꝫ de hoc fidem facere. ꝛ ista est mens huius c. absurdum em̄ esset sentire ꝙ iste persone autentice deberēt ire ad curiā ad ferendū testimoniū ꝙ expssio obiectoꝝ facta fuerit corā eis. que aūt dicant̄ persone autētice. dic ꝙ omnes q̄ psunt iurisditōi fm̄ Io. an. super ṽbo psonas. ¶ Itē no. ꝙ sup exceptionibus oppositis debet iuramentum prestari in forma de q̄ in ver. corporali. Incidenter tangit super hoc Io. and. post Archi. vtrum isti opponentes debeant iterum iurare coram iudice ad quem appellatū est. dic vt hic p eum facit. l. eū apud. ff. đ iud.
4 so. ¶ † Item no. ꝙ omissio forme pdite a iure vitiat dispōnem similiter si fit prefixa forma ab homine. vt. c. pisanis. de rest. spo.
5 ꝛ. c. cum dilecta. de rescri. ¶ † Item no. ꝙ ius adherentium regulatur ꝛ regitur scđm ius principalis opponentis. vt si iste excluditur propter formam non seruatam similiter adherentes: nec mirum. Nam qui adheret alteri vnus est cum eo. de sum. tri. c. damnamus. ꝛ de cōnexis. idem iudicium est habendum de cōsti. translato. iste enim adherens nititur alterius processui licet ppter suum interesse: vti ergo debet cum sua causa suisqꝫ vitijs. vt. l. pomponius. ff. de acqui. posses. ¶ Item nota in ver. obijciēdi ꝙ coram iudice appellationis non pōt appellans alia psequi q̄ expressa in appellatiōe sua. simile in illo qui appellat ab

[a] ¶ Rumor. Adde ꝙ rumor ē minus q̄ fama Inn. in c. tertio loco. i gl. i ṽ. ꝯfessi sūt. đ psūp. bar. i marga. ṽsi. rumor. alexā. i. §. tormēta. đ qō. ꝛ in. l. si. cuꝫ dotē. §. mariti. ff. solu. ma. ꝛ spec. i tit. đ notori. §. nūc đ rumore. in pn. abb. i. c. testimoniū de testi. gl. in. c. sup eo. đ ꝯsan. ꝛ af fin. ꝛ in. c. si duo. xxxv. q. vj. bal. in l. j. C. đ proba. ꝛ in. l. q̄dā. de acc.

interlocutoria vt in cle. appellantes de appel. Secus in appellatione a diffinitiua que potest iustificari ex quibuscunque causis. quod dic vt. l. scio. ff. de app. ¶ Item no. quod in causa appellationis potest appellans deducere z probare crimen post appellationem commissum z anti qua non deducta in causa principali sine appel. z de crimine nouiter exorto vnde mirum quod deduci possit contra l. non potest videri. ff. de iudi. maxime in iudicio appellationis. In quo solum venire debet quod appellatio interiecta deuoluit z non aliud vt. l. per hanc. de temp. app. z c. fraternitatis. s. Item nisi in casu cle. j. de causa pos. z propie. z sicut ibi est speciale ita etiam potest dici hic. Circa hoc querit Jo. an. post Inno. vtrum ad ista tertia de quibus in hoc ver. nam admittatur appellans repulsus quia formam non seruauit. tamen quod sic. quia prouidere non potuit de ex. pastoralis. z sic est decisum in cle. constitutionem. §. in sup. v. pter. ¶ † Item no. quod propter iustam ignorantiam etiam receditur a iuris prouisione z permittitur quod alias denegatur. sicut e. j. c. nulli. vbi dicam. Et aduerte quia debet intelligi quod hic dicitur cum de nouo peruenerunt in noticiam crimina vel defectus secus si circumstantie sup obiectionibus iam deductis quia illa non possunt inepte proposita z obiecta pretextu ignorantie confirmari. vt in. d. cle. constitutionem. ¶ † Item not. in ver. super huiusmodi quod ignorantia per iuramentum probatur. z hoc ideo quia scire vel non pendet ex animo. z ideo quia animus hominis non videtur. vt. c. j. eccle. bona necessario deuenitur ad istam probationem simile no. in. c. presentium de testi. z c. significasti. de homi. z insti. de act. §. alie. Et aduerte quia ad hoc vt iuramentum deferatur debet esse ignorantia verisimilis. vt premisit tex. s. si ergo contra ignorantiam esset scientie presumptio. quia forte notorium erat communiter quod nec se dicit ignorasse non esset iuramentum deferendum vt not. in regula presumuntur in gl. z ibi. z tunc demum admittitur probatio cum ignorantia est probabilis zc. secus ergo si habet contra se presumptionem scientie vt not. in. c. proposuisti. lxxxij. di. z ideo cogitur ad iurandum. z quare hoc fit. dic vt in glo. no. ignorantiam zc. z plenius. j. in dicta regula presumitur. ¶ Item no. quod dicit tex. per proprium iuramentum zc. s. dixi de corporali. vario autem modo loquuntur iura circa formam iuramenti. quandoque dicunt simpliciter iurari. quandoque corporaliter. quandoque sup sancta euangelia. quandoque addunt tacturam. de singulis vide iura que allegat Jo. an. in cle. j. §. porro de heret. vbi est gl. singularis de his z communi obseruantia que habet quod iuretur super quolibet libro vel charta quod sufficit etiam si iuramentum requiratur corporale. secus si tactus euangeliorum. Et an iuramentum corporale dici possit si habeat sensum cordis vt visum scripture sed non tactum. dic vt ibi. vbi no. de iuramento testis: calumnie: veritatis: z aliis que a iudice vel a parte ex necessitate deferuntur. debent enim ista fieri tactis euangeliis: alia possunt fieri sine tactu. quod no. Item not. in ver. illa. quod ista constitutio non intendit derogare constitutioni prime. s. eod. loquuntur enim in diuersis causis. hic enim traditur certa forma appellandi que debet in electionibus vel prouisionibus obseruari ibi loquitur de prosecutione interposite appellationis. z sic istud. c. precedit illud in ordine intellectus. z hoc no. Archi. in. d. c. j. sup verbo impugnat. Opponens ergo contra formam vel personam z appellans seruat hic formam traditam in appellando z illam illius. c. j. in prosequendo illa decre. habet locum in appel. ad papam interposit. ista vero in interpositis ad papam z ad alios secundum Joan. an. hec in gl. ad papam. z idem Jo. mo. sed Guil. z Ger. z Archi. s. dicunt enim quod ista z illa loquitur in appel. interpositis duntaxat ad papam z idem dixit hic Lap. qui plura enumerat in quibus conueniunt z in quibus differunt ista constitutio z illa. tangit etiam quedam alia pro intellectu huius. c. vtilia. que per eum hic videas. Quia Jo. and. posuit hic gl. vtiles z prolixas. ideo vt ex eis magis singulares habeas per questiones reassumam breuiter. ¶ † Primo igitur quero post glo. omni iure. vniuersaliter zc. vtrum indefinita oratio equipolleat vniuersali. de hoc dic vt in ea. que habuit hoc a Dyn. qui ita no. j. de reg. iur. sup rub. z Jac. de belui. in. l. si necessitas. §. si ianua. ff. de pig. act. vt autem hoc clarius intelligas. dic quod quedam est oratio vniuersalis: quedam particularis: quedam indefinita: quedam singularis vniuersalis dicitur illa cui preponitur signum vniuersale. vt omnia z filia. particularis est illa cui preponitur signum particulare vt quedam z similia Indefinita est quando terminus communis ponitur sine aliquo signo: vt homo filius dominus z filia. † Oratio singularis est quando ponitur in oratione nomen proprium vt titius z filia. z hec tangit bar. in. l. si ita relictum in prin. de le. ij. Hoc premisso de oratione indefinita an equipollet vniuersali vidistis. s. remissiones Jo. an. Ego remitto ad no. per bart. plenius in. l. si pluribus de le. ij. vbi querit vtrum in casibus in quibus equipollet hoc fit ex propria significatione an ex interpretatione z ibi quid iuris. quando indefinita profertur ab homine an equipolleat vniuersali sicut quando profertur a lege. dic vt ibi. vbi tangit in casibus in quibus equipollet. vtrum equipollet vniuersali collectiue: an vniuersali distributiue. Scitis enim quod quoddam est vniuersale distributiuum quisquis quilibet z quicunque. Quoddam est vniuersale collectiuum: vt omnis z nullus. z de distributiuis vniuersalibus plene dic per eum in hoc articulo, de here. insti. De vniuersalibus collectiuis. dic vt. l. si is qui ducenta. §. vtrum. de reb. dub. z no. de vtrisque in. d. l. si pluribus z ibi videas per eum quando oratio indefinita equipolleat distributiue orationi z collectiue. ¶ Quero vtrum satisfactum sit constitutioni si notarius facit in instrumento mentionem simpliciter quod iurauit vel expedit exprimere de tactura. Jo. an. super gl. pone quod tamen. quod non solum de iuramento. sed etiam de quali. iuramento. que est de substantia debet fieri fides que non presumitur: quia non est qualitas intrinseca quam comprehendat verborum proprietas sed extrinseca iuxta doctrinam Bar. in. l. stipulationum de ver. ob. per Inn. s. de proba. c. quoniam. ¶ † Quero cum tex. dicat proprium iuramentum ita quod tactus requiritur vt in gl. per hoc vtrum episcopus se opponens prestabit istud vel illud corporale. de quo. s. in verb. corporali. gl. super. d. verbo refert gersiam tenere quod sic. Gui. contra cuius opi. tamen Jo. mo. z Archid. z no. questionem istam ad criminal. constitutio prouidet de vno genere personarum z specialiter quod in iurando non tangantur sacra. alia posterior prouidet in certo genere causarum simpliciter quod tangantur sacra. non enim per hanc posteriorem videtur priori derogatum ad hoc. s. de iura. cal. c. j. z c. ordo vide quod no. Bar. circa hoc. in extrauaganti. ad reprimendum sup verbo non obstantibus vbi subtiliter de hoc loquitur. ¶ Quero de illo qui adhesit post tempus Ger. dicit sup gl. quod tamen adhesio ad tempus incommodum propter intentionem cum ope subsecuto. z hinc sumpta occasione distinguit in nouella an quo ad pene commissionem sufficiat facere de facto de quo per Cy. in. l. ea que de. C. si manci. ita fu. ali. ¶ Quero in ver. sup huiusmodi. dicitur quod de ignorantia debet facere fidem per proprium iuramentum. nunquid ergo poterit hoc iuramentum per procuratorem prestari. gl. pe. refert opi. Gui. quod possit per specialem non per generalem. pro hoc facit quod no. xxiij. di. tibi domino. Archi. tenet hic contrarium per hunc tex. qui cum dicat proprium non debet prestari per alium. Sicut cum lex iubet sua manu subscribi non potest fieri per alium vt. l. hac consultissima. primo responso. z. l. cum antiquitas. C. de test. Jo. an. dicit quod istud dictum Archi. habet in se rationem sustinendo tamen opi. Gui. dicit quod iuribus Archi. magis vrgentibus posset responderi quod aliud est dicere propria persona vel propria manus: quam proprium iuramentum de primo patet quod persona tua vel manus tua non est mea. Sed iuramentum quod ex speciali mandato. in animam meam prestas meum est. quod patet quia si sit falsum. ego dicor periurus. de iureiur. c. j. z c. fi. z c. pe. de iur. cal. coniuncta aut. principalis. C. eodem. titu. ¶ Quinto quero cum tex. dicat proprium iuramentum zc. ita quod tactura requiritur vt predixi. vtrum episcopus se opponens prestabit istud vel illud corporale. de quo. s. in ver. corporali. gl. sup illo verbo. dicit Ger. tenere quod sic. Gui. contra cuius opi. tamen gl. Joan. mo. z Archi. z nota questionem illam cum illa constitutio vna prouidet de vno genere personarum quod in iurando non tangantur sacra. alia institutio posterior prouidet in certo genere causarum simpliciter quod tangantur sacra. non enim videtur per hanc posteriorem priori derogatum. Ad hoc de iura. cal. c. j. z omnino vide quod circa hoc no. Bar. in extrauaganti ad reprimendam super si. no obstantibus vbi subtiliter de hoc loquitur. dixi. s. de rescri. c. statutum. §. j. eo. li. in fi.

1. ☞ Auaritia quid sit.
2. Confirmatio post electionem sequi debet.
3. Variare an sit licitum.
4. Administrare post confirmationem electionis quis potest.
5. Administrare an quis possit ante confirmationem.
6. Appellatio sententiam dissoluit.

Auaritie.

Quatuor sunt dicta. primo ponit prohemium ad dicenda. secundo narrat fraudem contra ius antiquum. tertio illam fraudem reprobat. quarto apponit penam secunda ibi nonnulli. tertia ibi cum itaque. quarta ibi omni iure prohibente. ¶ † No. quod hic damnantur auaritia z ambitio. Est enim auaritia[a] radix omnium malorum z idolorum seruitus vt. s. de preben. auaritie cum concordantiis. z ideo dicitur radix omnium malorum: quia fidem tollit. concordiam dissipat. charitatem violat. z alia mala producit. quod dic vt not. xlvij. di. sicut hi. eius oppositum est largitas que dicitur sancta vj. q. ij. c. j. quis autem dicatur auarus. quis largus. z quis prodigus. dic vt. s. de consue. ex parte. ¶ † Item no quod post electionem debet sequi confirmatio. z sic per solam electionem non queritur ius electo. ea vero secuta: vtrum ab ea recipiat nomen prelati vel ab electione dic quod electio facit eum prelatum z per confirmationem nil noui iuris queritur sed exercitium iuris per electionem quesiti vt no. lxiij. dist. quanto. z viij. q. ij. dilectissimi. z per hanc rationem tenet Archidia. quod confirmatio non potest supplere defectum in electione commissum. vt ipse not. j. eod. si cui. licet Innoc. z Hosti. dicant quod vbi forma canonica non fuit seruata omnia supplentur in confirmatione. quod dic per Joan. andr. post eos. s. eod. quod sicut. z c. cum dilectus. Innoc. tamen z Host. in eo quod dixi. s. tenent quod ex sola electione non confertur ius prelature

[a] ¶ Auaritia. Adde quod auaritia in sene iuuenescit in. c. cum in iuuentute de presump. card. in cle. in plerisque. vj q. de cleri. or. in cle. j. in prin. de regula vide latius dominum archi. episcopum flo. in summa sua, in. ij. parte.

ꝑlature sed ex confirmatione magis:vt ipsi no.s̄.de arbitris.
ex parte.in glo.que incipit non videt̄ posse dici.⁊ lꝫ in electioni
bus prelatoꝝ sit exp̄ssum ꝙ querat̄ saltem ius istud ꝙ nō liceat
variare:vt.c.publicato.s̄.eo.in electionibꝰ.tn̄ ad officia tempo
ralia:vtrū ante ꝯfirmationē aliquod ius querat̄.iura variant.
quedā dicūt ꝙ per electionē querit̄ ius electo lꝫ nō administra-
tio ante ꝯfirmationē.in aut̄.de defen.ciui.§.sed interim.⁊.l.plu
ribꝰ.⁊ qd̄ ibi no.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.priuatoꝝ.C.de iurisdi.om.
iud.⁊ ibi glo.quedā vident̄ requirere p̄sentationē ⁊ acceptatio-
nem:vt.l.fi.C.de ꝯsu.⁊ ibi no.li.xij.quedā addunt tertiū.s.ꝙ in-
cipiat gerere:vt no.insti.qui.mo.ius pa.po.soluitur.§.filius.et
3 C.de epi.⁊ cle.aut̄.sed ep̄alis.†In istis igitur vtrum liceat va-
riare.dic ꝙ qn̄ꝗꝫ quis eligitur ad officiū qd̄ tenet̄ de necessita-
te subire vt officia publica:vt.l.munerū.§.iudicādi.de mu.⁊ ho.
⁊ ex tali electione querit̄ ius absenti.⁊.l.illud.⁊.l.se.ff.de tuto.⁊
cur.da.ab his.Istud tn̄ ius non p̄iudicat sibi.si nō administret
nisi a tp̄e scientie:vt.l.quidam decedēs.ff.de admi.tuto.ex tunc
enim dꝫ cum decrero iudicis suscipere administrationē non sua
autoritate:vt.l.fi.C.arb.tu.Quoddam est officium quod defer
tur alicui volūtarie.⁊ hoc casu aut qui eligitur ex necessitate eli
gitur ⁊ electione facta non pōt variare.⁊ ita loquitur.c.publica
to.s̄.eo.⁊.c.si tibi absenti.j.de p̄ben.Sꝫ electo nullum ius que-
ritur nisi acceptatione facta:vt dictis capitulis.Et sic loquunt̄
omnia iura p̄dicta.que requirunt acceptationē de q̇bus.s̄.iura
autem que loquunt̄ ꝙ incipiat gerere:loquunt̄ quo ad alium ef
fectum.s.quo ad ꝑceptionē salarij:vt in aut̄.de admi.§.pe.co.vij
qn̄ꝗꝫ quis eligit̄ non ex necessitate vt ciuitates que eligunt sibi
rectores.tunc anteq̄ꝫ acceptet electus possunt variare.secus si
officiales aliqui ciuitatis eligerēt necessario aliquos ad officia
vt priores qui eligunt certos officiales.non enim possunt eos
reuocare:vt.d.c.publicato.⁊ de predicta materia.vide late per
Bar.in.l.absenti.ff.de dona.¶Item no.ꝙ tex.loquit̄ de illis
qui post electionē suscipiūt administrationē ecclesie aliquo alio
titulo qd̄ est ꝓhibitū.¶Quid ergo si anq̄ꝫ q̇s eligeretur erat
ꝓcurator vel yconomꝰ ecclesie:videt̄ ꝙ sine metu huius ꝯstitu-
tionis possit gerere q: ista constitutio ꝓhibet de nouo suscipere
non susceptā ꝓsequi.ad hoc.l.si q̇s reus.§.incohatas.ff.de pub.
iud.qd̄ no.in cle.j.⁊ de ꝯsan.⁊ affi.ꝯtrium tenet hic Io.an.per h̄
c.dum dicit gerere vel recipere.Abstineat igit̄ ab incepta admi
nistratione postq̄ꝫ nouus titulus superuenit qui non compatit̄
se cum primo sed confundit eum.sicut obligatio fideiusso.ꝯfun-
ditur cum principali in eiusdem persona supueniente:vt.l. gene
raliter.ff.de fideius.aduertēdum etiam ſm Io.an.q: si officium
istud ꝓcurationis vel aliud haberet quis in ecclesia priuilegio
speciali vel ꝯsuetudine ⁊ eligeret̄ in p̄latum:posset suo iure ad-
ministrare ante ꝯfirmationē.nec haberet locum hec pena.q: in
eo cessat fraudis p̄sumptio siue color quesitus ad hoc optime.l.
4 j.§.tutores.ff.de fal.⁊.l.milites.§.fi.ff.d̄ re mi.ibi ꝯcor.¶†Itē
no.ꝙ post ꝯfirmationē electionis pōt quis statim administrare
⁊ sic app̄hendere possessionē bonorum dignitatis ꝓpria autori
tate.sicut heres app̄hēdit bona hereditaria post aditionē: vt.l.
cum heredes.ff.de acqui.posses.quod quando sit verum dic per
Io.an.s̄.e.transmissa.qn̄ꝗꝫ em̄ post ꝯfirmationē dꝫ sequi instal-
latio.vt no.Archi.j.de p̄ben.c.eum qui.qd̄ est verū si talis est ec
clesie ꝯsuetudo.sed de iure non req̇ritur vt no.Io.an.in.d.c.trā
missa.Et posito ꝙ scd̄m eū installatio esset necessaria.tn̄ admini
strās an̄ dictā installationē nō meret̄ istā penā.si iaꝫ esset electio
ꝯfirmata.nā cū ista ꝯstitutio sit penalis nō dꝫ extēdi.Incidēter
tāgit h̄ Io.q: h̄ dicit administratiōeꝫ dignitat̄ ⁊c.an sub vocabu
lo dignitatis veniat ep̄atꝰ:dicit ꝙ sic.q: h̄ ꝯstitutio venit ad cor
roborationē iuris veteris quo includit̄ ep̄atus.s̄.e. qualiter.re
gulariter v̄o simplex appellatio dignitatis nō comp̄hēdit ep̄a-
tum.de quo vide glo.op.j.de p̄ben.c.ij.similiter sub simplici no
mine clericoꝝ non includunt̄ ep̄i nisi sit ꝯstitutio vel mādatum
generale vel edictum.xvij.q.iiij.si quis suadēte.⁊ ita no.in tit.
de rescr.p̄senta.§.recte an̄t cauet̄.ver.quid si rescripto.¶Op.
⁊ videt̄ ꝙ quis sine ꝯfirmatione possit administrare vt in iuribꝰ
all̄.in glo.v.Sol.speciales casus sunt.Item qn̄ꝗꝫ nulla fit ꝯfir-
matio sed actus geritur qui habet̄ loco ꝯfirmatiōis.puta inue-
stitu.de ꝯces.p̄ben.c.ꝓposuit.Et canonicis loco ꝯfirmationis
assignat̄ locꝰ in choro ⁊ locꝰ in capitulo.qd̄ dic:vt in.d.c. trans-
missa.⁊ inter ceteros no.capitulū de imperatore.Utrū electus
in Imperatorē possit ante ꝯfirmationē administrare iura imꝑij.
⁊ priuilegia ꝯcedere.de quo plene per glo.in cle.j.de iureiur.in
glo.romanos.⁊ per Archi.xxxiij.di.in nomine dn̄i.⁊ per Cy.q̇
late de hoc disputat in.l.beue a zenone.C.de quad.p̄scr.p Old.
5 plenissime ꝯsi.ccxv.¶†No.etiā casum in electionibꝰ vltramō-
tanis vbi q̇s administrat ante ꝯfirmationē qd̄ dic:vt.s̄.c.nihil.
⁊ ibi no.quid iuris de citramōtanis electionibus curia existēte
vltra montes.⁊ quid iuris tunc de ipsis vltramōtanis curia exi
stente in eorum partibus:an ante cōfirmationē administrabūt.
Item in omnibꝰ casibus in quibus ante ꝯfirmationē de iure est
permissa administratio.si postea electio irritet̄.an valebunt ge-
sta:plene per doct.in.d.c.nihil.⁊ concludunt ꝙ sic.⁊ ibi videas.
¶Querit glo.que incipit ⁊ tunc de electo ⁊ ꝯfirmato a cuiꝰ cō
firmatione est appellatū.vtrū tali appellatiōe pēdēte possit ad-
ministrare sine metu pene.tꝫ ꝙ nō.imo eā incurrit si administret
ꝓ hoc facit qd̄ no.Inno.de cau.pos.cum olim.in glo.j.vbi tꝫ.ꝙ
6 appellatio suspēdit ꝯfirmationis effectū.†Itē appellatio dis-
soluit sn̄iam.oīa redeūt ad statū in quo erāt ante sn̄iam.vj.q.iiij.
§.vlti.⁊ hoc est qd̄ dicit lex ꝙ appellatio extinguit ꝓnūciatū:vt
l.j.§.fi.ff.ad turp.⁊ istā partē tꝫ Io.an.post Archi.in nouel.Ex
q̄ decisiōe soluit aliā q̄onē disputatā per egidiū cremonē.q̇ q̄rit
si a ꝯfirmatione fuit appellatū.sed nihilominus ꝯfirmatus est
missus in posses.petit̄ a iudice appellatiōis vt inhibeat ne pēdē
te lite administret:an hoc fieri debeat.Scd̄o q̇d iuris si ꝯfirma
tio p̄dicta postea casset̄ per iudicē appellationis . vtrū valebūt
que gessit.Tertio an valebit excōicatio lata per eum.Quo ad
primū vtrum appellatio impediat administrationē Archi.tꝫ ꝙ
sic.p̄fatus tamē Egi.aliter sentit ⁊ distiguit inter appellationē
iudicialē ⁊ extraiudicialē.extraiudicialis nō impedit effectum
ꝯfirmationis qui est possessio de app.ꝯstitutus.In iudiciali di
stingue ꝙ aut ꝯfirmatio est facta nullo vocato ⁊ non valet etiaꝫ
si electus crederet vocationē p̄cessisse ⁊ solēniter factam esse iux
ta formam.c.fi.j.eo.que ꝯfirmatio sit facta an excuset eū a pena
de qua in hoc.c.dic vt.j.in nouella.in glo.lꝫ dicebamus.aut ꝯfir
matio est facta citatis citādis iuxta formam.d.c.fi.⁊ tunc subdi
stingue q: aut nullus cōparuit.⁊ tunc dic vt no.in.d.glo.diceba
mus.Aut aliquo cōparēte ⁊ iudicio solēniter instituto ⁊ tūc cū
cōfirmatio taliter facta habeat vim diffinitiue:vt not.in.d.c.fi.
non poterit administrare ⁊ per cōsequēs sibi inhiberi ⁊ cassabū
tur omnia attēta.de app.oblate.Subdit Io.an.ꝙ ī possessoria
data an defendi debeat distinguendū est an data fuerit postq̄ꝫ
iudex ꝓcedere incepit in causa an prius.primo casu defendet̄ in
ea.ij.no.ego dico ꝙ si appellatū fuit in iudicio siue an̄ siue post-
q̄ꝫ incepit ꝓcedere facta fuerit missio reuocabit̄ postq̄ꝫ censetur
appellatio interposita a diffinitiua:vt dixi ar.d.l.cyrographis.
de admi.tu.Si v̄o fuerit appellatio extraiudicialis.tūc lapus
nō videt̄ curare.vtrū fuerit facta missio postq̄ꝫ iudex incepit ꝓce
dere.vel prius.naꝫ vtrobiꝗꝫ erit missio in suspēso sicut reliquus
ꝓcessus qui pēdet ex euentu talis appellatiōis ⁊ hoc dicit verū
esse qn̄ est facta missio a iudice secus si pars ipsa ꝯ quam est ap-
pellatū fuisset ingressa facit.s̄.vt li.pē.in rubro ⁊ nigro.Ad aliā
q̄onem.s.q̇d iuris de gestis per eum si casset̄ postea eius electio
an erunt rata.dic q: aut cassatur q: erat publice excōicatꝰ ⁊ non
valebūt de re iud.ad ꝓbandū.aut ꝓpter alium defectū ⁊ valebūt
ratione possessionis in qua a iure defendit̄.viij.q.iiij.nōne.Ad
p̄dicta oīno adde qd̄ legi.⁊ no.in.c.sepe.s̄.de app.manet tn̄ du-
bium de excōicatione an sola tali possessione si postea detegat̄
defectus tituli erit rata.Refert Io.an.fratrē gybertum dispu-
tasse hanc questionē:an.s.sola possessio sine p̄scriptione tribuat
potestatē excōicādi sicut alia iura exercēdi tenuit ꝙ non de iure
ꝓprio possidēti.sed vt prelato ⁊ cum titulo ⁊ bona fide tribuit.
sine titulo ⁊ mala fide nō tribuit.⁊ vide de hoc qd̄ no.Io.an.i.c.
ij.s̄.eo.de in inte.re.ad fi.in glo.⁊ inde.⁊ de rest.spo.olim. el. iij.
¶Quero vtrū si prelato agenti pro iuribꝰ prelature obijcit̄ ꝙ
nō est ꝯfirmatus vel minus rite cui incūbat onus ꝓbandi.⁊ cuꝫ
ista exceptio sit contra ꝑsonam an cognoscet̄ de ea in vim dilato
rie vel ꝑemptorie.dic de primo dubio:vt no.s̄.eo.trāsmissam.in
nouella.de secundo dubio vide singulariter in.c.nihil.ad fi.s̄.e.
per Compost.⁊ Io.an.

1 ☞ Experiētia dicitur esse rerum magistra.
2 Electio electo p̄sentari debet.
3 Electus electioni consentire debet.
4 Terminus secundum locoꝝ distantiam venit prefigēdus.
5 Negligētia in petendo confirmationē excludit electum a iure si
bi quesito.

Quam sit. Premissa ꝯstitutionis causa sta-
tuit tria tp̄a ab antiquis iuribꝰ nō
ꝓuisa.primo tp̄s electionis p̄sentāde sine adiectiōe
pene.scd̄o a ibi electū tp̄s p̄bendi consensum.penā ap
ponēs:⁊ vnū casum excipiēs.tertia ibi.certū tp̄s petendi confir
1 mationē ⁊ penam apponēs.¶No.ꝙ experientia[a] †vocat̄ ma
a gistra rerum.ideo iura expertis viris cedunt in arte sua:vt.ff.de
ven.inspi.l.j.⁊.c.fraternitatis.de fri.⁊ male.experiētia enim ma
gis virtus hominis elucescit.C.de vete.iur.enu.l.iiij.§.que oia
in ipsis rerum experimētis emicuit.⁊ ibi omnes autem sue virtu
2 tis testimoniū vndiꝗꝫ suscipiētes ⁊c.¶Item no.ꝙ electio †dꝫ
p̄sentari electo ⁊ peti ab eo cōsensus.non sufficit ergo alterum:
s.petitio ꝯsensus sine p̄sentatione nec ecōuerso:vt in.l.si heredi

a ¶Expꝑien
tia.adde ꝙ
experiētia
supplet illi
teraturaꝫ.
Spe.in ti.
de iud.ꝯle.
§. octauo.
ver.item ꝙ
est illitera-
tus vn̄ exꝑ
to fides est
adhibēda.
ita Spe.in
ti.de teste.
§.vij.ver.h̄
q̄ꝫ.⁊ in tit.
de li. cōte.
circa prin.

plures.de condi.insti.⁊.ſ.de reſcrip.inter ceteras. ¶ Item no.
5 ꝙ electus † dꝫ conſentire infra menſem a die pñtationis.dies
ergo illa computabit̃ in termino propter expſſionem:al's ſecus
vt.j.de ex.pia.ſm Jo.an. ¶ Item no.ꝙ cum actus efficacia pen
det a voluntate vnius ꝓfigitur ſibi certus terminus vt declaret
animũ ſuũ cuiꝰ lapſus declaratione non facta hꝫ vim recuſatio-
nis:vt dixi.ſ.de ꝯſuetudine.c.fi.Et hic no.vbicũqꝫ in poteſtate
vnius eſt actũ cum alio celebratũ eſſe validũ vel inualidũ.poteſt
enim cum eo agi:vt aut approbet aut reprobet.caſus eſt not.in
l.iulianus.§.ſi quis colludēte.j.⁊.ij.rñ.de act.em.hic ṽo non eſt
opus agere:quia ius ipſum cogit ad alterũ.ſicut in.d.c.fi.ꝑalle.
facit.l.ꝙdiu.ff.de acqui.her. ¶ Item no.priuationē iuris q̃ſiti
ipſo iure.vtrum ergo poſt terminũ ꝯſentiendo recupet ius amiſ
ſum:videt̃ ꝙ ſic:vt.j.de preben.ſi tibi abſenti.ꝯtrium ibi no.⁊ bñ
nam poſt factã executionē ab homine vel a iure non hꝫ locũ pur
gatio more:vt.l.qui ob rem non defenſam.ff.de ꝯdi.indeb.⁊.l.ſi
inſulã.de ver.ob.per Bar.Jus enim exequit̃ eo ipſo ꝙ priuat:
vt hic.ſed nõ iudex eo ipſo ꝙ terminũ ſtatuit:vt ibi.Incidenter
tangit hic Jo.an.per que verba debeat electus ꝯſentire vt effu-
giat vitium ambitionis.⁊ remittit ad notata.viij.q.j.in ſcriptu-
ris.⁊.xvj.q.j.nos aũt. ¶ Item ꝙ dicit tex.ꝯſentire teneatur ⁊c.
Intelligas ſane:nam ſi vult cõſentire tenetur hoc facere neceſſa
rio infra iſtud tp̃s.Si ṽo hoc nolit non põt ad conſentiēdũ co
gi:quia nemo inuitus cogitur creſcere.lxxiij.diſtinct.geſta.⁊.c.
vbi iſta.vbi de hoc. ¶ Item no.in ver.niſi ꝙ ſubiectus alterius
poteſtati non poteſt ꝯſentire.hoc eſt qð dr̃ q: religioſi nõ habēt
velle vel nolle:vt.c.ſi religioſus.j.e.Sed dices cum ꝯſenſus ſit
facti:vt.l.ꝯſilio.§.queſitũ.de cur.fur.videtur ꝙ cadat in eũ qui
eſt in alterius poteſtate:vt inſti.de inutl.ſtip.§.ſed cum factum.
hinc eſt ꝙ ſeruo recte ſoluit̃ ex ꝯtu ſuo:vt.l.ꝙ ſeruus.ff. de ſol.
⁊ depo.l.ſed ſi vnus.in prin. Sed dic ꝙ ſeruus monachꝰ ⁊ reli-
qui alijs ſubiecti non poſſunt per eum ꝯſenſum preiudicare his
quibꝰ ſunt ſubiecti vt.l.filius.C.de pac.Sed hic fieret ꝑiudiciũ
monaſterio ſi poſſet ꝯſentire ⁊ ſic alibi ſe trãſferre.In acq̃ſitio-
ne ṽo fiēda monaſterio hꝫ ꝯſenſum.vnde in alternatiuis poteſt
eligere ſtipulari ⁊ ſimilia:vt.l.fi.de ver.ob.⁊ vide quod no.in.l.
4 iul'.in.j.charta.de le.j. ¶ Itē no.ꝙ terminus † eſt ꝓfigēdus ſm
locoꝝ diſtantiã.ꝯcor.l.j.C.de dila.⁊.c.cuꝫ ſit romana.ſ.de app.
impeditis enim non currit terminus iuris ſiue ſit impedimentũ
iuris:vt.c.diuerſitatis.de ꝯceſ.preben.⁊.l.j.de ann.ex.C.ſiue ſit
impedimētũ facti:vt.l.ij.⁊ per totam legem.ff.ſi quis ca.Guar.
tñ dicit ꝙ impedito impedimēto facti currit ꝑſcriptio cum bene
ficio reſtitutionis.ita no.in.l.j.§.ſi quis ꝓpter inundationē.de
iti.actuqꝫ pri.ff.Circa qð vide qð ſubtiliter no.ſ.de ꝑſcr.ex trãſ
miſſa in nouella.poſt Inno. ¶ Itē not.ꝙ in iſto.§.ceterũ.ſicut
in ꝑcedenti reuertitur poteſtas ad electores.nõ ob.ꝙ per negli
gentiam vacuet̃:vt.ſ.eo.ne pro defectu.q: ibi loquit̃ de negligē
tia eligentiũ hic electi.ad hoc.j.eo.ſi electio.Et aduerte q: ſine
alia declaratione ſuper priuatione iuris queſiti electo.poſſunt
electores ad aliam electionē ꝓcedere.per tex.qui dicit liberã ⁊c.
quid dices ſi contra ꝑlatum eſt lata ſnĩa ſuper tali crimine quod
ſufficit ad eiꝰ priuationē.an electores poterũt ſtatim eligere vel
ſuper ijs ꝓuidere.dic per Jo.an.poſt Inn.ſ.de acc.qual'r.el.ij.

a ¶ Negligētia.adde c.ex parte. de ꝯceſ.pb. card.in cle. j.in fi.ð iu reiu.⁊ i cle. ij.§.j.de re li.domi.vñ negligētia ð eruditio nis nouerca.Spe.in ti.ð aduo. ver.ix.

5 ¶ Itē no.ꝙ negligētia[a] † i petēdo ꝯfirmationē excludit electũ
a iure ſibi q̃ſito q̃ſi tacite videt̃ renũciare per lapſum termini ex
ꝑſſe aũt.vtrũ poſſit poſt accõmodatũ ꝯſenſum diſſentire:legi.⁊
no.j.eo.ſi electio. ¶ Quero an ꝓuiſio huius.c.loquat̃ ſolũ de
ꝑlatis q̃ ſpõſi ſunt an de oībꝰ q̃ indigēt ꝯfirmatione.Jo.mo.tꝫ
ꝙ ſolũ i cathedralibꝰ ⁊ regularibꝰ habeat locũ hec ꝓuiſio vt ſic
referat̃ ad.c.cupiētes.§.ceterũ.j.eo.Jo.an.dicit ð facto ſeruari
ꝙ locũ hꝫ in omni electione ꝯfirmãda vt hic in nouella. ¶ Que
ro quot dierũ erit mēſis de quo loquit̃ iſte tex.Rñ.ꝙ in hͦ mul-
tum variãt iura.q: dicũt ꝙ cui dat̃ mēſis habebit.xij.partē anni
cui duo mēſes habebit ſextã partē:⁊ ſic de ſingulis.⁊ videt̃ velle
tex.in.c.lꝫ all'.in glo.Alij dicũt ꝙ mēſis erit.xxviij.dierũ ſm cõ-
munem vulgi opi.que dicit ꝙ mēſis hꝫ quatuor ſeptimanas.ar.
c.ex literis.de ſpõſa.alij dicũt ꝙ mēſis erit.xxx.dierũ cum dimi-
dio.q: iura dant ꝓ duobꝰ mēſibꝰ.lx.dies.ff. de reg.iur.l.vbi lex.
alij dicũt ꝙ mēſis erit.xxxj.dierũ.C.de temp.app.l.ij.§.ꝙ ſi pri-
mo.⁊.l.fi.§.ſi aũt.alij dicũt ꝙ erit.xxx.dierũ:vt.l.ſi vēditor cõiũ
cta.l.ꝙ ſi nolit.§.ſi queſita.⁊.l.ediles.§.j.de edi.edi.⁊.C.de iure
deli.l.ſcimus.§.ſi aũt dubiꝰ.⁊.l.miles.§.lx.de adul.In hac igit̃
varietate iuriũ quid ſequēdũ.Jo.an.hic ponit.in glo.bonã ꝯſi-
deratione:vt ſi dilatio menſis detur.in.x.die auguſti vſqꝫ ad.x.
dies ſequētis menſis ſeptēbris erit vnus mēſis.hanc opi.ſequit̃
Bar.in.l.cũ biſextꝰ.de ver.ſig.qð itellige verũ niſi i caſibꝰ i q̃bꝰ
iura limitãt mēſem per numerũ dierũ:vt dixi i.d.c.lꝫ.⁊ ſigna iſtã
glo.q̃ icipit ſubaudi. ¶ Quero nunq̃d ꝑ amicũ nõ habētē ad hͦ
mãdatũ poſſit peti ꝯfirmatio.glo.q̃ incipit ſufficit tꝫ ꝙ ſic.q: in
indicijs:maleficijs:ꝯtibꝰ:quaſi ꝯtibus:diſtractibꝰ:⁊ vltimis
voluntatibꝰ ratihabitio retro trahitur ⁊ mãdato equiparat̃:vt
in iuribꝰ all'.in glo.⁊.l.põpo.de ne.geſt.⁊.l.ṽo ꝓcuratori.ff.de
ſol.⁊.l.antep.ff.de do.inter vi.⁊ vx.ſubdit tñ glo.vnum notabile
verbũ.ſ.ꝙ iſta ratihabitio dꝫ ſeq̃ infra terminũ triũ mēſiũ i quo
poſſet peti principaliter ꝯfirmatio per habentē ratũ ⁊ nõ poſt-
ea per.l.bonoꝝ.ff.rem ra.habe.⁊ facit ad queſtionem.Statu-
tum eſt in ciuitate ꝙ ſi bannitus habuerit pacem ab offenſo
anteꝙ̃ captus fuerit abſoluat̃ modo amicus ante capturã ꝓcu
rauit pacem ⁊ habuit.tandē ille captus fuit ⁊ in carceribꝰ vult
illã pacē quã recipit amicus ante capturã habere ratã an poſſit
videt̃ ꝙ non:q: tp̃e quo quis nõ poſſet per ſe ipſum actum prin
cipaliter gerere non põt ab alio factũ vel geſtũ ratificare.qð vi-
detur tenere Cy.lꝫ dubitãdo in.l.fi.C.ad maced.vide tñ pleniꝰ
per Bar.in.d.l.bonoꝝ. ¶ Quero ſi poſt lapſum.iij.menſiũ pe-
tat electus ꝯfirmationē ⁊ obtineat an valebit.dic ꝙ non niſi in
caſu:vt in glo.fi.non põt ꝯfirmare ſuum principale.i.electionē.
nam ꝯfirmatio tãꝙ̃ acceſſoria ad electionē iam a iure irritam vt
ff.de vul.⁊ pu.l.ex pupillari.que eñi ꝑ iudicē poſt tp̃s actui limi
tato a iure gerunt̃ nõ valēt.patet in ſnĩa lata poſt appellatiōem
deſertã vel poſt peremptã inſtantiã cauſe principalis:vt in cle.
ſi appellationē.de app.⁊ no.in.l.ꝓperandũ.in prin.C.de iudic.
facit.l.ſcire oportet.§.ꝯſequens.de excu.tuto.

1 ☞ Pena que infligitur ipſo iure per inficiationem creſcere non dicitur.
2 Electio dicitur habere plures partes.
3 Variatio habet locum poſt votum in ſcrutinio diſpoſitum.

Expetue. In prima declaratio.in ſcða cõ
minatio ibi lꝫ. ¶ Not.ꝙ q̃n in
ſcrutinio quis nominat indignum ex qua nomina
tione electio fuerit ſubſecuta punit̃ penis de qui-
bus.ſ.c.cũ in cũctis.ad cuiꝰ declarationē emana-
uit.c.vtrũ.ſ.ille pene locũ habeãt in illo qui incepit eligere indi
gnum nec ꝑfecit.⁊ dicitur hic ꝙ non.pro quo dicto aduerte q:
electio hꝫ plures partes.nam quedam ſunt ꝑambula forme:vt
vocatio abſentiũ.inuocatio ſpũſſancti.adiuratio.tractatus ⁊ ſi
milia.Quedã ſunt de forma:vt.ſ.c.q: ꝓpter.Quedã ſequunt̃
vt ordinatio ꝯfirmatio.⁊ ſimilia.Quedam ſunt preter vel extra
formã:vt vocatio religioſoꝝ.Idem dicimus in ꝯtibꝰ in quibꝰ.
quedam ſunt ſubſtãtialia:quedam naturalia:quedam accidēta
lia:vt no.in.l.pacta conuenta.ff.de ꝯhen.emp.Idem in teſtamē
to ſumit enim principiũ a ꝯſenſu ⁊ ſolēnibꝰ cum ordinat̃ in mor
te ꝯfirmatur in additione irreuocabiliter corrobat̃:vt not.Dy.
in regula.j.de reg.iu.ad ꝓpoſitum ergo cum illud.c.cum in cun
ctis imponat illas penas eligenti verbũ electio intelligã de ꝑfe
cta ex omnibꝰ ſuis partibꝰ.non de initiata non ꝯſumata ⁊ iſtud
declarat iſtud.c.Ex quo ꝯiuncto.d.c.cum in cũctis.ad fi.refert
hic Jo.an.ſe tenuiſſe diſputando ꝙ penam que infligit̃ ipſo iu
re delinquēti non incurrit is qui aliud cogitauit ⁊ aliud egit ſꝫ
non perfecit etiam ſi per eum non ſteterit.de qua queſtione ꝑ eũ
in reg.in penis.de reg.iu.qð eſt ſingulare.⁊ addendũ ad plene
no.de materia per doc.in.l.ſi quis non dicam rapere.C.de epi.
1 ⁊ cle.⁊.l.ſi ea mente.de fur.Tu etiam adde ꝙ pena † que infligi
tur ipſo iure non creſcit per inficiationē lꝫ al's poſſet creſcere:vt
l.in id quod ſeruo.ff.de pecu.leg.⁊ ibi hoc tenet Barto.qð tene
menti ꝓpter ſtatuta que imponunt penam ipſo iure.nunꝙ̃ enim
talis pena auget̃ contra negãtem.q: illa cõdēnatio iuris videt̃
fieri tãꝙ̃ contra negantē.ideo ex negatione alia nõ plus creſcit
2 ſm eum.qð no. ¶ † Item per id qð dixi.ſ.ꝙ electio † hꝫ plures
partes ꝯſului in q̃ne tali.quidam enim iuxta moreꝫ electionũ
ad officia ſecularia que in italia celebrãtur fuit in ſcrutinio no-
minatus ⁊ poſitus cum alijs in ſaculo de quo per tp̃a poſtea ex
trahunt̃.deinde anteꝙ̃ extraheret̃ fuit priuatus officijs ad que
ipſum decetero eligi contingeret.⁊ poſt illã ſnĩam de ſaculo ex-
tractus fuit.dicebat ſe illo officio non priuatus q: electus fuit
ad ipſum ante ſnĩam que nõ priuat eum preteritis electionibus
ſed futuris.tenui ꝯtrium q: electio hꝫ plures partes:vt no.Inn.
in.c.publicato.ſ.eo.cum ergo ſuperuenerit inhabilitas in ꝑſo-
na añ electionē de eo ꝯſummatã per publicationē ꝯuocationē ⁊
acceptationem recidit ad irritũ:vt.l.pluribꝰ.§.ſi placeat.ff.de
verbo.obli.pro hoc.c.cum in cũctis.§.hoc ſane.ſ.e.vbi illa con
ſtitutio compꝛhendit non ſolum electiones de cetero faciendas:
ſed etiam initiatas nondũ cõpletas.idē ergo in ſnĩa iam dicta
dicamus ad idem.l.ſi id qð.verſi.ſed cum ꝓponitur.ff.de iuriſd.
3 om.iud. ¶ † Item collige ꝙ poſt votum diſpoſitũ in ſcrutinio
habet locum variatio.põt enim ille qui vnum in ſcrutinio noīa
uit ab illo recedere ⁊ alium ſcðm nominare quod quãdo ſit ve-
rum per multas queſtiones.ſ.c.publicato.in nouel.quas ibi
redegi per vnam diſtinctionē.vt ibi potes videre.

1 ☞ Votum quod deponit̃ in ſcrutinio vocatur nominatio.
2 Electio poſt nominationē ſequi debet.

3 Electioni alicui consentiens postea eum impugnare non potest.
4 Quis ex causa superueniēti potest venire contra factum suum.
5 Ignorantia per iuramentū probatur.

Nulli licere. ¶ Tria facit. ponit regulam. scḋo dat instātias contra illā. tertio dat formā ꝓbationis illarum. scḋa ibi nisi. tertia ibi de huiusmodi. ¶ No. ꝙ votum † qḋ deponit in scrutinio vocatur nominatio ex qua noīatione vtrum queratur ius. hoc no. Archi. ⁊ per Jo. an. post glo. s. de post. bone. el. j. in glo. fi. ¶ Item no. ꝙ post noīationē dꝫ sequi electio † que qualiter ⁊ qua forma ꝓnūciari debeat. vide in Spe. eo. ti. §. fi. in ver. ⁊ no. qꝛ ⁊ quatuor. ver. sequētibꝰ. ⁊ plenius per Jo. an. s. c. in genesi. ¶ Itē no. ꝙ post electionē ab alijs celebratā pōt quis cōsentire: ⁊ talis consensus subsequēs auget numerū ꝫm Goffre. Host. ⁊ Jo. an. cōtra. vtrum autem ꝯtemptus postea supueniēs possit electiōi alterius ꝯsentire ⁊ impugnare electionē alterius ratione contemptus. glos. ꝙ non. s. c. ecclesia vestra. el. ij. Idem Boati. Sed Jo. and. super dicta glo. tenet ꝙ fuit publice disputatū ꝙ possit. de quo plenius per Old. consi. lxix. ¶ Itē no. † ꝙ q̇ ꝯsentit electiōi alicuiꝰ nō pōt postea ipm̄ ipugnare: videtur enim eo ipso ꝙ eligit asserere eum ydoneū. lꝫ non exprimat verbis nam qn̄qꝫ qui vnū dicit videtur per ꝯsequēs dicere qḋ ex illo sequitur. viij. dist. quo iure. ⁊ de offi. deleg. cum super. ⁊ lex dicit ꝙ ꝓpter celeritatē actuū ꝯiungendoꝝ medius occultatur: vt. l. iij. §. si debitorē. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Ex his nascitur illa regula qḋ quis semel approbauit postea reprobare non pōt: vt in reg. semel. ⁊. j. dicam. Utrum aūt cōrio qḋ semel reprobaui possum postea approbare. vide per Bal. in. l. dispensatorē. ff. de sol. Ad uerte etiam ꝙ illud qḋ hic dꝛ de ꝓhibita impugnatione ꝑsone hꝫ locum in forma: vt non possit contra formā obijcere qui ꝯsenserit in ꝑsona. ꝫm Archi. ⁊ Jo. an. ¶ † Itē no. ꝙ quis ex causa 4 supuenienti potest venire ꝯtra factū ꝓpriū. qꝛ de iure futuro nō videtur cogitatū. similiter nec de iure qḋ quis ignorat se habere: vt. l. qui cum tutoribꝰ. ⁊. l. aquiliana. ff. de trāsac. ad hoc. s. de iureiur. queādmodū. Et facit ad questionē si feci pacē cum inimico ⁊ ꝓmisi eum non offendere sub pena. si postea eum reperio cū vxore vel efficitur bānitus ciuitatis potero impune offendere. qꝛ que de nouo emergūt non veniūt sub obligatione ꝯcta. de quo per Bar. in dispu. que incipit Lucane ciuitatis ⁊c. ⁊. l. si q̇s seruum. ff. de ver. ob. Facit etiam ad questionē si constitui ꝓcuratorem postea mutauit mores in deterius qꝛ factus est ꝓdigus ⁊ ribaldus ipso iure videtur mandatū reuocatū: vt no. Cy. in. l. falsum. C. de fur. in. j. q. ⁊ Bar. in. l. sicut Cornelius. de solu. similiter legatū videtur reuocatuꝫ si legatarius sit effectus inimicus testatoris: vt. l. iij. §. fi. de ali. le. facit. l. in ꝯfirmando. ff. de cōfir. tuto. ¶ Item no. ꝙ paria sunt ius de nouo supuenire ⁊ ius antiquum occultū nouiter innotescere. nam non esse ⁊ esse non apparere sunt paria: vt. l. rutilia polla. ff. de ꝯhen. emp. qn̄qꝫ tn̄ cum queritur de reuocatione rei finite vi sn̄ie trāsactionis iuris iurādi ⁊ similiū. ista non sunt paria: vt. l. sub specie. C. de transa. ⁊. c. sub- 5 orta. de re. iu. ⁊. l. admonēdi. ff. de iureiur. ¶ † Item no. ꝙ ignorantia ꝓbatur per iuramentū qḋ intelligo de ignorātia verisili vt hic no. Archi. ⁊ dixi. s. c. vt cum circa. in. xiij. no. ¶ Op. post Jo. an. approbās personā iudicis vel testis reprobat eoꝝ sn̄ias ⁊ dicta vt. l. ex ꝯsensu. ff. de ap. ⁊. l. si quis testibꝰ. iiij. q. iij. Sol. iniustitia iudicis ⁊ falsitas testis emergunt post approbationem personarū. ⁊ hoc casu etiam in isto. c. lꝫ apponere. ⁊ sic cōcordat. facit qḋ no. s. de testi. ꝑsentiū. ¶ Quero etiam post eum de tali questione disputata ꝯ impetrantē coram executore. prior ⁊ capitulum excepit de indignitate ⁊ insufficiētia impetrātis: cui exceptioni postea renūciauerūt ⁊ tandē literas impetrarūt quod si esset insufficiēs ⁊ indignus remoueretur non facta mētione de predicta renūciatione. queritur an excludi debeāt. videtur ꝙ non. s. de conces. ꝑben. post electionē. vbi repulsa excōicatiōe de eo qḋ excipiebatur admittitur quis ad illud idem per viam accusationis. ad hoc qḋ no. s. de ord. cog. cum dilectus. in glo. mag. ¶ Item illa renūciatio cōtra ius publicū non videtur tenere. de fo. cōpe. si diligenti. ⁊ de pac. iurisgētiū. §. si paciscar. Jus enim publicū est in sacris ⁊ sacerdotibꝰ ⁊ publice vtilitatis est ne indigni ꝓmoueātur. s. c. cum in cūctis. ⁊. c. nihil. ⁊. ff. de iust. ⁊ iu. l. j. in talibus aūt iura ꝓmittūt venire ꝯ factum ꝓprium: vt. s. c. nosti. cum si. In cōtrariū facit hoc. c. ⁊ reg. qḋ semel. de reg. iur. cum alijs all'. in nouella. Ego credo ꝙ nō teneat impetratio ꝓpter defectū iurisgētium. qꝛ si male sciēter eligēdo quis se excludit ab impetrādo: vt in hoc. c. multomagis exꝑsse renūciādo non offenditur ius publicum si vnus pactione vel aliter excludatur a ꝓsecutione publici iuris vel publice vindicte: vt in. c. lꝫ in beato. de accu. ⁊. l. si maritꝰ. §. si negauerit. ff. de adul. ¶ Ulti. circa id qḋ dicitur hic pro approbādo ꝑsonam ad actū non pōt ipsam postea ipugnare: vtrū habeat locum in alia materia ꝙ̄ in ista: ⁊ certe reperio idē in testibus quos si semel ꝓduxi non possum postea reprobare. quod vtrum sit verum in omni causa vel illa tantum. vide per Innoc. s. de excō. cum venerabilis. vbi etiam per eum pulchre si approbaui vnum in vno officio an potero personā eius impugnare si ad aliud eligatur. nam qn̄qꝫ possum: qn̄qꝫ non vt ibi videas. facit quod no. s. de eta. ⁊ quali. accepimus. De alijs actibꝰ semel approbatis an approbās possit postea ꝯdicere subtiliter ibi ꝓsequitur in hoc articulo. videlꝫ si produxi instrumētū contra aduersarium in quo erāt capitula aliqua cōtra me. vtrū si appareat postea falsum vel minus solēne ꝑiudicabit mihi talis ꝓductio quo ad illa capitula tāq̄ tacite ꝯfessus fuerim vera esse omnia ibi cōtenta. de quo etiam per Bar. in. l. post legatum. ff. de his qui. vt indi. Et quid iuris ecōuerso si impugnaui instrumentū ⁊ succubui an capitula ibidem contēta in fauorē meum faciant pro me fidem. de quo per Inno. s. de censi. cum olim. ⁊ in testibꝰ est exꝑssum. s. de testibus ꝑsentium.

1 ☞ Collatio in electionibus regulariter fieri debet ante electionem.
2 Collatio super quibus fieri debet.

Si quando. No. ꝙ qn̄qꝫ vota eligentiū diuiduntur ⁊ diuerse: ⁊ hoc qn̄qꝫ faciūt ex eodem scrutinio qn̄qꝫ ex diuerso scrutinio ⁊ vtroqꝫ casu que electio ꝑdictarū ꝑualeat. vide. s. e. c. auditis. ¶ † Item no. ꝙ in electionibꝰ regulariter dꝫ fieri colla- 1 tio anteq̄ electio celebretur ⁊ hoc ideo est qꝛ per collationē posset quis resipiscere si male ꝯsensit in scrutinio: vt. s. e. c. ꝑpetuo ⁊. ff. de arbitris. l. si in tres. cum. l. sequenti. ⁊ intantū est hoc verum qḋ etiā si vnus solus sit in scrutinio noīatus dꝫ fieri collatio nō numeri postq̄ in vnum consenserūt. sed zeli ⁊ meriti: vt no. Inn. 2 s. c. in genesi. ⁊ hic Archi. ¶ † Item no. super q̇bus dꝫ fieri collatio. Quia circa quatuor videlꝫ circa zelum meritū numerū et autoritatē. zelus ꝯsistit in animo: ideo presumptiue ꝓbatur per actus extrīsecos ꝑ q̇s cognoscimꝰ interiorē affectū vt inst. de re. di. §. gallinarū. cū si. zelꝰ sicut ⁊ numerꝰ respicit electores meritū respicit electū autoritas electores ⁊ electū. in q̇bꝰ ꝯsistat autoritas. no. s. c. dudū. el. j. i numero autē vtrū cōputentur absentes vel soli ꝑsentes: puta ex. xx. canonicis. x. absunt ex. xx. ꝑsentibꝰ. xij. eligunt vnū. alij. viij. aliū electus a. xij. habet maiorem partē presentiū. sed non totius capituli absentibꝰ cōputatis. de hoc dic vt no. j. eo. indēnitatibꝰ. in glo. hoc intelligo circa medium. ⁊ in clementina. quod circa. ⁊ quod not. s. eodem. in ecclesia vestra. el. ij. vbi plene. an minor pars possit ad electionē ꝓcedere. si maior pars capituli req̇sita ⁊ monita negligit cōparere. Jo. an. dicit ꝙ debent adesse ad minus due partes presentes. ⁊ vbi non sunt nō dꝛ ibi esse capitulū: vt. l. plane. ff. qḋ cuiusqꝫ vni. no. de q̊ articulo plene vide i nouel. s. eo. in. c. eccl'ia vr̄a. ¶ Itē no. ꝙ vbi est numerus duplo maior non dꝫ fieri collatio meriti zeli vel autoritatis. ⁊ expone duplo maiorē numerū. i. bis tm̄. vnde. xx. canonici. ⁊. xxx. dici poterūt ꝙ sint numerus duplo maior. ꝫm Jo. an. in nouella. allegat. j. eo. indēnitatibꝰ. nam ibi in. §. xij. x̄. si xo vocat duas partes. ⁊ in. §. ceterū. in fine. vocat duplo maiorem. ¶ Item no. ꝙ lꝫ ex vna parte sit maior numerus q̄ ex alia si nō sit duplo maior videtur ꝙ dꝫ fieri collatio zeli meriti ⁊ autoritatis. ex quo pōt argui ꝙ valeat electio minoris partis si ꝑdicta pro ipsa faciant. quod an sit verū ⁊ quid si ex vna parte est autoritas ex alia numerꝰ vl' ex vna meritū ex alia autoritas. ⁊ sic istis modis alij alia ꝑponderat in q̇busdā. ⁊ in q̇busdā succumbit. dic vt no. s. eo. in. c. ecclesia vestra. el. ij. i nouel. post doc. Querit gl. fi. si ad electionē admissi sint excōicati qui simul cum alijs elegerunt qui sunt excōicati an valebit electio: tenet ꝙ nō si sciēter secus si ignorāter. Arch. dicit qn̄ sciēter fuerūt admissi nō valebit electio celebrata de aliquo existēte in capitulo. sed celebrata de extraneo valebit. nam electus qui est de capitulo ꝓpter participium cum excōicato incidit in minorē excōicationē que reddit eū inhabilē passiue sed non actiue: vt. c. si celebrat. de cle. exc. mi. lꝫ alij qui sciēter excōicatū admiserūt sint excōicati minori. non tamen ꝓhibentur eligere ⁊ ista ratione valebit electio extranei celebrata ab eis. non ob. c. ad ꝓbandū. de re iu. qꝛ loquitur in his que cōpetūt pluribꝰ ratione pub. officij. in quo mixtura vniꝰ inhabilis inficit ⁊ reddit totum iudiciū nulluꝫ. Secus in pluribꝰ qui iure ꝓprio actū gerunt in q̇bꝰ talis mala mixtura nō vitiat. ⁊ vide circa hoc quod dixi. s. de rescrip. c. j. de rescripto impetrato ab excōicato ⁊ nō excōicato. dic tu ꝙ qn̄qꝫ excōicatus admittitur a toto capitulo ignorāter qn̄qꝫ parte capituli sciēte parte ignorāte primo casu non vꝫ electio. scḋo sic. tertio subdistiguūt q̄dam: aut maior pars erat sciēs minor ignorās: ⁊ nō valet sicut si totū capl'm sciuisset. aut ecōuerso valet. Alij aliter i hoc dicūt vt. s. eo. illa. vbi plene de hoc ⁊ ꝑdicta ꝓcedūt qn̄ q̇s adeo est inhabilis ꝙ non pōt admitti etiā de ꝯsensu capituli. Quidam xo sunt qui bene sunt habiles sed non habēt vocē in capitulo ex eo

forte ꝙ eam perdiderunt vel q: non sunt de illa ecclesia. istorum mixtura non vitiat. nam cum capitulū posset in tales totum ius suum eligēdi trāsferre: vt. s. eo. in causis. multomagis voces eis cōicare: vt. s. eo. cum vitoꝝ. dicit tamen Cōpo. ꝙ vno solo ꝯdicente non posset capitulum admittere non habētes ius ad electionē. sed bene ad ꝯsiliū: vt no. Jo. an. s. eo. scriptū. super verb. mutuo. ⁊ de ista materia. vide plene per Jo. andr. in. d. c. illa. vbi queritur an non excōicati debeant excōicatos nolētes exire de c. eijcere violenter dic. vt ibi.

1 ☞ Appellatio manifeste friuola constituit appellātem verū contumacem.
2 Partes impune ab appellatione recedere possunt.
3 Dolus ⁊ fraus an inducant iuris priuationē.

Quamuis. ¶ Diuidit in. iiij. partes ꝑmo recitat questionē Alexādri. scd̄o partē illā reprobat. tertio ꝑmittit ab appellatiōe certo casu recedi. q̄rto dat formā ordinario cū ab appel. scd̄a ibi atq; generali. tertia ibi ceterū. quarta ibi inferiores aūt No. ꝙ cause electionū tꝑalium vel exorte ex eis enumerant̄ inter maiores causas. que aūt sint maiores medie vel minores plene per Host. j. de cri. fal. c. fi. ⁊ hoc in glo. f. ¶ † 1 Item no. ꝙ appellatio manifeste friuola non deuoluit. immo taliter appellantem cōstituit verum ꝯtumacē. ita ꝙ a snīa iudicis a quo frustratorie recessit non poterit appellari. qd̄ plene dicvt no. in cle. vna de dolo ⁊ contu. ¶ Itē no. ꝙ in causis electionū in iudicio ⁊ extra appellat̄ ⁊ plures sunt differētie. inter has appellatiōes. qd̄ dic per Innoncentium. in. c. cum nobis olim. ⁊ c. cum inter canonicos. ⁊ c. j. de his que fiunt a maiori parte capitu. ⁊ c. bone. de app. ¶ Item no. formā appellationis in causis istis que hodie est cōis ⁊ generalis cum ab interlocutoria appellat̄: vt in. c. vt debitus. de appella. posset tn̄ in istis causis hoc induci spāle per istud. c. ꝙ etiam si appellet̄ a diffinitiua. habeat locū forma hic tradita qd̄ tutius est s̄m glo. que incipit dixit Garsias. super qua in nouella recitat ꝯriā opi. Jo. mo. ⁊ Arch. qui dicūt ꝙ ista ꝯstitutio loquit̄ cum appellat̄ ante snīam: q: dicit in iudicio qd̄ tunc ꝓprie dici pōt cum negociū discutit̄. de ver. sig. forus alle. ad hoc. ꝙ iuriū correctio est vitāda: vt. j. eo. cū expediat. in versi. ceterū. ¶ † 2 No. ꝙ partes possunt impune ab app. recedere qd̄ intellige: vt in glo. per hoc videtur ⁊c. vtrum autem ita possint recedere in causis electionū super minorib' beneficijs ad euitationez pene. c. j. s. eo. pōt dici ꝙ sic per regulā que habetur in. c. si quis libellos. j. q. vj. ⁊ c. interposita. s. de app. ¶ Item not. in ver. iudices ꝙ iudex a quo appellatū fuit hz cognitionē. vtrū sit ab appellatione recessum fraudulēter vel bona fide. qd̄ ergo dr̄ appellātē posse redire ad iudicē a quo p. c. iterposita p̄allegatū est verū bona fide nō vt dolose se subtrahat a iudice appellationis ⁊ collige per hunc tex. ꝙ termin' appella. nō p̄iudicat appellanti in iure suo quominus ipsum possit ꝓseq̄ corā iudice a quo qd̄ credo verū qn̄ enūciat hoc exp̄sse acto. secus si simpliciter. q: tunc videt̄ renūciare iuri ⁊ instātie. ar. notatoꝝ in. l. postq̄ liti. C. de pac. ¶ † 3 Itē no. ꝙ dolus[a] ⁊ fraus nō inducit priuationē iuris super quo dep̄hendit̄ fore cōmissa. vnde si fuerat appellatum super crimine adulterij vel alterius ⁊ renunciatum est appellationi fraudulēter. non per hoc videt̄ illud crimē confiteri. quod ergo dr̄ in. l. qm̄. ff. de his q̄ no. infa. ꝙ videt̄ ꝯfiteri crimē qui paciscit̄: dz intelligi qn̄ paciscit̄ super crimine secus si super lite criminis ꝓsequēda corā vno iudice ⁊ non corā alio: vt h̄ erat qd̄ no. ¶ Item no. ꝙ iudex p̄figit terminū partib' vt p̄sentēt se corā iudice appellationis cum actis ⁊ monumētis. vtrū aūt non cōparēte alia parte etiā tūc possit ꝓcedi ante. xx. dies. qui dant̄ ad expectādum in. c. j. s. eo. glo. pe. sentit ꝙ illud qd̄ ibi dr̄. locuz habeat hic Archi. contra q: isti sunt casus diuersi. hic enim terminus est iudicis. ibi iuris. ⁊ ibi hoc exprimit̄. hic nō. Jo. and. hic in nouella dicit. ꝙ quo ad ꝓcessum vera sit opi. Archid. sed quo ad penā. c. cupiētes. j. eo. necesse erit illius ꝯstitutionis tꝑa labi. pars tn̄ que fuit culpabilis. in prauitate ꝓcessus ab ipso prin. appellationis vel saltem post recessum statim est artata ad illa tꝑa ac si recessum non fuisset. ar. j. de p̄ben. eum qui. pars aūt que non fuit culpabilis in recessu de nouo habebit illa tꝑa s̄m Jo. an. super. d. glo. ¶ Quero iste tex. solū determinat quid iuris de appellatione emissa exp̄ssa causa tn̄ frustratoria vel ꝓbabili. quid si dubia vel nulla: dic vt in gl. erga. ⁊ que sit causa ꝓbabilis plene declara: vt. d. c. vt debitus. ⁊ c. pastoralis. videt̄ tn̄ ꝙ exp̄ssio cause ꝓbabilis nō retardet ꝓtelationē litis vt subterfugiat: q: leue erit cuilibet exprimere causam ꝓbabilem que tamē falsa erit ⁊ oportebit admitti. ⁊ per hunc modū facile erit ꝓtelare vacātes. dicit Archi. hic ꝙ hoc faciēs punietur penis calumniātium. nec est possibilis melior ꝓuisio. ideo sufficit ita esse scriptum. s. de fer. c. ij. ⁊ ita no. Jo. an. in. c. si postq̄. j. eo. in. iiij. glo.

a ¶ Dolus. adde Bal. in. l. q̄ fortuit̄. C. de pig. act. gl. ⁊ bar. i. l. iurisgētiū. §. si fraudādi ff. de pac. ⁊ ibi alex. vn̄ fraus nō p̄sumit̄ si licentia fuit petita. l. ij. ⁊ ibi Bar. C. de cura. pub. li. x. l. q̄ fiscales. ⁊ ibi Bar. C. de naui. li. xj. Bal. ⁊ Saly. i. l. si fugitiui. C. de ser. fugi. ⁊ in. l. cū ꝓponas. C. ꝯ ma. te. ⁊ i. l. si quis nō dicā. C. de episc. ⁊ cleri.

b ¶ Ordie. adde ꝙ ordo iudicij ꝑuerti non pōt. l. ꝓlatam. C. de sentē. car. i cle. ij. de iudi. nisi de ꝯsensu partiū. gl. fin. i c. cū oli. de cau. pos. et ꝓprie.

1 ☞ Ordo seruādus est in discussione plurium exceptionū simul oppositarum.
2 Defectus patēs quis dicatur.
3 Deficiens in ꝓbatione vnius exceptionis non potest alias prosequi in eadem causa.
4 Defect' contra personā electi quis probare debeat.

Si forte inter. Prima dat ordinē. scd̄a imponit penam. ibi ceterum. ¶ No. ꝙ ꝯ ꝓmouendū possunt plura obijci ⁊ simul cumulari ad eius repulsionē. similiter ad victoriā cause agēdo principaliter plures cause cumulari possunt. qd̄ dic vt no. Cy. in. l. edita. C. de eden. ⁊ per Dy. in reg. nullus plurib' de re. iur. ¶ Itē no. ꝙ in ꝑsonā cadūt plures defectus. puta sciētie etatis legitimitatis ⁊ similiū. s. e. cū in cūctis. ⁊ c. innotuit. cū si. ¶ † 1 Itē no. ordinē seruādū in discussione[b] pluriū exceptionū simul oppositarū sil'r de re. iur. inter monasteriū. Ordinē aūt a iure ꝓditū in vētilatiōe iuriū deductoꝝ nō dz iudex ꝑuertere nec trāsire ad cognitionē exceptionis ꝑemptorie nō discusso de viribus dilatorie: vt. s. de iudi. exhibita. vbi mouet dubiū an ꝑuersio talis ordinis reddat iudiciū nullū. qd̄ etiā hic cadit si ꝑuertat̄ ordo hic p̄fix'. glo. q̄ incipit. si g̃. ibi si aūt tacite ⁊c. sentit q' ꝑuersio talis nō vitiet. idē dixi ibi in exceptiōib' dilatorijs inter quas est quandoq; ordo vt non vitiet ordo preposterus siue peruersus: vt no. Bar. in. l. si queramus. ff. de testa. qd̄ no. ꝓ limitatione. l. ꝓlatā. C. de sen. q̄ dz intelligi de ordine substātialis iudicij. ibi etiā dixi si exceptio scd̄o loco ꝓponēda ꝓponit̄ pri'. vtrum ꝓponens prime vr̄ renū. ꝙ sic. ff. de iudi. l. sed si susceperit in prin. ⁊ ar. l. illud. de acq̄. here. dic breuiter ꝙ in exceptionib' dilatorijs istud est verū q: trāsitus ad scd̄am inducit tacitā renūciationē prime. sec' in ꝑemptorijs. ita sentit glo. not. in. l. ꝓpter litē. ff. de excu. tu. quā all'. dn̄s meus in. d. l. si queram'. Et de isto ordine p̄postero circa verba posita in libello: puta peto ipm cōpelli ⁊ ꝯdēnari ⁊c. an vitiet: dic ꝙ nō: vt no. Bar. in. l. ij. §. prius ff. de vul. ⁊ pup. ¶ Item no. ꝙ defectus aliq̄s est euidēs ⁊ aliq̄s est latēs. ¶ † 2 Euidēs siue patens est cum se exhibet oculis ⁊ in ꝯspectu: vt. l. querit̄. §. fi. ff. de edil. edic. Item s̄m Archi. qn̄ posset leuiter fieri certū. puta ꝑ locutionē ꝑ quā statī cognoscit̄ q̄d est recōditum in scrinio cordis sui. expone ergo euidētem id est cuius probatio facilis euidens ac prompta est: vt. ff. de contrahen. emptio. l. hec vēditio. §. vt huiusmodi. ⁊ in. l. ea que. C. eo. ti. ⁊ probatur per istū text. qui loq̄tur de euidēti sciētie defectu q̄ nō pōt oculis ꝑspici cum ꝯsistat in anima. ⁊ tn̄ dr̄ euidens. similiter ⁊ p̄rogatiua meritoꝝ potest dici euidēs. j. q. vij. tali. Itē ⁊ impedimēta defectuū. j. de re. iur. vt apostolice. ver. de heresi. adde ꝙ euidēs dr̄ qd̄ ꝓbat̄ ꝑ ꝓbabiles ꝯiecturas: vt. l. lz impator. de le. j. ¶ Et faciūt ista ad q̄ōnē si ꝓmouēd' dicat̄ castrat' i casu q̄ ꝓmoueri nō pōt. vtrū talis defect' dicat̄ euidēs: ⁊ ꝑ p̄dicta dici pōt ꝙ sic. cū ꝑ inspectionē facile pōt ꝯstare sicut sciētia ꝑ loquelam ad h̄. xxvij. q. j. nec aliq̄. ⁊ de frig. ⁊ malefi. fraternitat̄. ⁊ h̄ tz Arch. Jo. an. ꝯ q: lz patere possit illū castratū. nō tn̄ ꝙ se castrauerit nec aliter repellit̄ nisi id sine causa fecerit vel procurauerit de corpore vitia. c. ex parte. j. ⁊. ij. ⁊ est huic simile de trāsla. quanto. ver. ne aūt. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ itellige h̄. c. cū opponit̄ defect' euidēs. Si vo nō euidēs nō patit̄ istā penā. Itē itellige siue fuerit appellatū siue de istis obiectionib' p̄ncipal'r cognoscat̄. vtrobiq; em̄ hz locū ista ꝯstitutio. ¶ Itē no. ꝙ qn̄q; decisio vni' cause p̄bet alteri p̄ncipiū aut finē ⁊ h̄ est semꝑ in p̄iudicialib': vt. s. de ord. cog. tuā. ⁊. l. j. C. q̄ accu. nō pos. ⁊ tene tex. mēti. q: opz qn̄q; quē subijcere se examinatiōi fiēde ꝑ iudicē cui est danda fides. iiij. q. iij. sepe. in fi. vbi de h̄ s̄z Jo. an. vel dic ꝙ examinatio dz fieri ꝑ illos q̄ sunt experti in officio ad qd̄ iste ꝓmouet̄. ad tales ei recurrit̄ cū q̄rit̄ de peritia alicui': vt dixi in. c. fraternitat̄. de fri. ⁊ male. ¶ † 3 Itē no. ꝙ deficiēs in probatione vni' exceptiōis nō pōt al's proseq̄ in eadē causa. p̄sumit̄ em̄ calūniari: vt. l. si cui. §. ijsdē. ff. de acc. ⁊ h̄ in criminalib' p̄ncipal'r vel ꝑ viā exceptiōis i iudicio deduct̄. In ciuilib' vo succūbēs ex vno capite siue iure pōt eādē rē ex alia causa petere vel excipiēdo ex alio capite se tueri: vt. l. hereditas. C. de pe. here. ⁊. s. de exce. c. pastora. ⁊ de prob. c. lz. ¶ Quero q: h̄ loq̄tur in promoto ad dignitatē an habeat locū ista prouisio in simplicib' bn̄ficijs. glo. h̄ ꝙ nō. idē Archi. Jo. mo. ꝯ arg. s. de p̄bē. maiorib' pro quo facit idētitas rōnis vt velox expeditio fiat Jo. an. i nouella residet cū glos. sua: q: h̄ ꝯstitutio est penalis. ideo nō extēdat̄. j. c. statutū. ¶ Quero si q̄s opponat plures euidētes defect' ⁊ probet alterū. an sil'r sufficiat tz glo. ꝙ lz elect' repellat̄ opponēs tn̄ puniet̄: q: nō sufficit ꝓbauisse alterū postq̄ plures defectus copulatiue deduxit. qd̄ dicit Archi. verū quo ad penā de q̄ iu fi. c. vt h̄ pleni' in nouella ꝓbat Jo. an. cū Arch. sic ꝑtrāsit. Mirū vr̄ ꝙ ex eodē iudicio repellat̄ elect' opponēs etiā puniat̄: ⁊ vt idē dicit in ꝯriū facit iste text. q̄ loquit̄ in plurali ibi oppositiōes hmōi ⁊c. q̄si velit ꝙ tūc opponens puniat̄ dicta pena qn̄ defecit in ꝓbatione oīm. sec' si non omnium.

4 omnium.arg.eorum que no.in cle.in plerisqꝫ.ꝫ.eo.¶†Quero quis debeat ꝓbare defect⁹ ꝯ ꝑsonā electi.dic vt ī glo.q̄ icipit q̄ etiā ī laycis ꝛc.quā bn̄ no.ꝛ ad eā adde qd̓ no.Bar.ī.l.si ꝓus.ff.de no.op.nū.ꝛ ꝑ Dy.ī reg.semel mal⁹.Circa h̓ Archi.h̓ tractat quis ꝓbare tenet̄ cū obijcit electo.ꝙ est illegitim⁹:ꝛ tꝫ ꝙ oppo nēs de q̄ qōne plene ī reg.īfamib⁹.ꝑ Jo.an.ī mercu.vbi idē tꝫ.et idē si obijciat̄ defect⁹ etatis:vt ibi late videas.ꝛ ꝑ Bar.in.l.de etate.ff.de mino.

1 ☞ Laycū offendēs ꝓpter odiū clerici incidit ī excōicationē.
2 Faciēs per aliū an per se facere videatur.
3 Mandās an dicatur vere facere.

Sciant omnes No.ꝙ qn̄qꝫ q̄s alterius odio ꝑgrauat̄.puta eccle sie ꝛ ꝯsanguinei recusant̄ aliquē eligere ad ꝑces alte rius.vtrū aūt ꝯsanguinei vel ea eccl̓ia dānū passi pos sint ꝯ clericū cui⁹ odio ꝑgrauant̄ agere:vꝫ ꝙ sic:vt.l.nā ꝛ seru⁹.ff.de neg.ge.nā si q̄s capiat̄ ꝑ repsalijs q̄b⁹ titi⁹ dedit causaꝫ po terit ꝯ ipm titiū agere vt ibi no.Bar.In casu v̓o hui⁹.c.sec⁹ cre do:qꝛ cleric⁹ huic iimicitie nō dedit causam.ad h̓.l.pe.ff.sol.ma. ꝛ vide qd̓ no.ī.l.exceptionē.ff.de fideiuſ.ꝛ in reg.nō dꝫ aliq̄s.de

1 reg.iu.ī mercu.¶†Itē no.ꝙ q̄ offendit laycū ꝓpter odiū cleri ci ille icidit ī excōicationē ꝛ est spāle:vt glo.dicit.regularit̄ v̓o lꝫ q̄s qn̄qꝫ ī ꝯsequētiā offendat̄ ꝓpter iiuriā alteri illatā:vt.l.eū q̄ nocētē.§.si.tn̄ q̄litas inherēs ꝑsone vni⁹ ꝑ quā pena alterat̄ ad ꝑsonā aliā offensam ī ꝯsequētiā nō extēdit̄.de quo subtiliter no. Bar.ī.l.q̄ seruo.ff.de fur.ꝛ collige etiā ꝙ vn⁹ ꝯsanguine⁹ ꝓpter odiū ꝯceptū ꝯ aliū qn̄qꝫ grauat̄.nā ꝛ iiuria vni ex ꝯsanguineis illata vr̄ illata alijs de eadē agnatiōe.iō sunt suspecti:vt.c.cū.p. de accu.l.lex cornelia.ꝛ ibi no.ff.de iiu.vtrū aūt si ꝯsanguine⁹ of fendit illū q̄ mihi iiuriā itulit videat̄ h̓ facere de mādato meo.vi de bonū tex.ꝫ.de homi.cū petrus.ꝛ de testi.ꝯstitut⁹.ꝛ.j.q.iiij.qꝛ presulatus.Itē no.ꝙ offendere aliquē vel eius bona.siue ꝯsan guineos diuersa sunt.quod patet.quia per copulā ꝛ hic coniun guntur:cuius natura est copulare diuersa:vt not.ff.de iuris ꝛ fa igno.in rub.ī dubio.ergo vni⁹ exꝑssio aliū nō compҕēdit.ꝛ sic fa cit ad qōnē si ꝓmisi te nō offendere sub pena nō icido in eā reci piēdo bona tua vl̓ offendēdo tuos ꝯsāguineos ad h̓ vide.qd̓ no. Bar.ī.l.licitatio.§.qd̓ illicite.ff.de pub.ꝛ dixi ī.c.nuꝑ.d̓ sen.ex.

2 ¶†Quero vtrū sit idisticte verū ꝙ ille q̄ facit ꝑ aliū ꝑ se facere videat̄.glo.distiguit iter illa q̄ pn̄t ꝑ aliū explicari vel nō.cui cō cor.Acc.ī.l.ij.§.deiecisse.ff.de iureiu.Bar.aliter ibi dicit.nā ꝼm eū ita bn̄ pōt q̄s mādare ꝙ vna dn̄a ꝑ violētiā carnalē cognosca tur sicut ꝙ occidat̄:ꝛ ita tenebit̄ mādās ꝼm eū.idē no.Cy.ī.l.fi.

3 C.ad mace.¶Utrū aūt mādās dicat̄ vere facere vel interꝑtati ue.no.ipse ī.l.h̓ verba.ff.de adul.dicā.j.de homi.c.fi.¶Quero vtrū mādatari⁹ erit excōicat⁹ ī casu hui⁹.c.ꝛ ītellige qōnē vbi cō sanguineos vel eccl̓iā grauauit:vt h̓ dꝛ.ꝛ vr̄ ꝙ non:qꝛ h̓ statutū est spāliter ꝯ mādātē:ḡ cū exorbitet a iure cōi ꝛ sit penalis nō dꝫ extēdi:vt.l.ꝙ vo.ff.de le.glo.tꝫ ꝯꝛiū.idē Guil.garsias.ꝛ Archi. Jo.mo.ꝯ.nā ꝼm eū grauī⁹ peccat mandās ꝙ mādatari⁹:vt.ff.de his q̄ no.īfa.l.athletas.§.pōpo.ꝛ ꝙ ibi no.ī nouella.tꝫ opi.suā. vbi mādatari⁹ deliq̄t ita ꝙ nō habebat necesse parere mādāti.ꝛ tūc maxime cū sciebat causam.vbi v̓o nō delinq̄ret ꝓcederet op. ꝯꝛia.ista sunt v̓ba sua mihi dubia ꝛ ꝯfusa.in casib⁹ em̄ exꝑssis in tex.de spoliatiōe vel alio iiusto grauamine nō cadit ei⁹ ꝯsidera tio.vtrū tenet̄ parere vel nō.nūq̄ em̄ q̄s tenet̄ parere etiā dn̄o ꝙ verberet clericos depdet̄ eccl̓ias vel laycos.dico ergo ꝙ si facti q̄litas erat nota mādatario qꝛ sciebat causam q̄re mādās h̓ fieri mādabat.tūc hꝫ locū glo.Si aūt ignorabat facti q̄litatē:tūc nō incidit ī excōicationē quā vt q̄s incurrat nō sufficit ꝙ cōmittat factū dānabile.sꝫ req̄rit̄ ꝙ sciat talē penā statutā ꝛ ꝯtēnat:vt.c. vt aīarū.ꝫ.de ꝯsti.¶Querit̄ qꝛ ista ꝯstitutio loquit̄ in illo ad quē spectat electio q̄d si nō electio sꝫ pn̄tatio:dic vt ī glo.aūpe. quā approbat in nouella.ꝛ addit ꝙ locū hꝫ ꝛ in ꝯferēte ꝛ postu lante.ad hoc.j.c.si postq̄.in fi.ꝛ qd̓ no.ꝫ.eo.in causis.

1 ☞ Clerici cum vident bona ecclesie vsurpari debent se oppo nere.
2 Clerici non defendētes ecclesiam ab oppssione non debēt perci pere prouentus.
3 Ecclesie vacantis custodiā habens tenetur de facto ministroꝝ.
4 Familiaris alicuius qualiter quis probetur.
5 Masculinū in statutis non compҕendit femininum.

Generali. No.ꝙ dicit litera vniuersos ꝛ sin gulos ꝛc.ista enim duo diuersa si gnāt ꝓpter naturā copule.ꝑ nomē ḡ vniuersos itel ligo vniuersitates talia cōmittētes ꝑ singulos sin gulares ꝑsonas.¶Pena tn̄ ex cōis q̄ hic infligit̄ nō vr̄ pati huc intellectū qꝛ talis pena nō cadit in vniuersitatē: vt ī.c.romana.§.vniuersitatē.j.de sen.exc.ꝛ vide silem modū lo quēdi.ꝫ.de exces.p̄la.c.nimis.ꝛ ibi formaui qōnē.si ꝯstitutio pe nalis vel alia est concepta per dictionē si quis vel si qua an com prehēdat̄ vniuersitas.ꝛ iste tex.facit ꝙ nō iq̄tū copulat ista no mina vt diuersa.ad idē.j.de vsu.c.j.ꝛ ꝓ ista parte repio ꝯclusum in q̄dā qōne disputata.¶Itē no.ꝙ iste tex.exprimit plura vo cabula q̄ oīa excepto v̓bo regalia debēt accipi ꝓ iure ꝑonatus. qd̓ vēdicat sibi q̄s de nouo in ecclesia vacāte:vt in gl.iij.Idē Jo. mo.¶Itē no.ꝙ tex.loq̄tur cū de nouo q̄s sibi talia vsurpat.qn̄ aūt dicat̄ de nouo.glo.variat ꝛ pꝛia eius op.est vera.in illo q̄ ti. ostēdit:vt tūc nouū dicat̄ qn̄ nō est cōpleta ꝑscriptio.xl.ann.in illo v̓o q̄ ti.nō ostēdit.tūc dꝛ nouū qn̄ extat memoria ī ꝯꝛiū:vt.c. j.de ꝑscri.ꝛ ita dicit in nouel.¶Itē no.ꝙ h̓ ꝯstitutio extēdit̄ ꝯ occupātes bona eccl̓iarū vacātiū in nō vacātib⁹.ḡ hꝫ locū.c.cū sit gn̄ale.ꝛ.c.conq̄st⁹.ꝫ.de fo.cōpe.Pro reb⁹ aūt iuasis alicuius vacant̄ p̄lature qualr̓ agat̄ an aliter q̄ ꝓ rebus hēditarijs occu

1 pat̄:vide qd̓ no.Jo.an.post Inn.ꝫ.de ca.pos.c.cū sum.¶†Itē no.ꝙ clerici cū vidēt bona eccl̓ie vsurpari debēt se opponere.qd̓ intellige cū effectu q̄tū in eis erit inuocādo brachiū seculare vl̓ sibi nūciādo de homi.postulasti ꝛ.c.dilecto.j.de sen.excō.vbi ad defensionē talē licite possunt alios inuocare ad h̓.l.iij.§.eū ḡ.ff. de iudi.ꝛ venire ad arma ꝛ si in ꝯflictu alicuius mors interuene rit nō imputat̄ sibi sꝫ aduersario:vt.l.qm̄ multa.C.ad.l.iul̓.d̓ iu.

2 ꝛ not.Inno.de rest.spo.oli.¶†Itē no.ꝓ tꝑe quo clerici nō de fendūt eccl̓iā.ab oppssione nō debēt ꝑcipere ꝓuētus.si ḡ defen sionē neglectā reassumūt recuperāt ius ꝑcipiēdi.qꝛ ista non est exclusio ꝑpetua sꝫ tꝑalis ꝛ ex causa.iō ea cessanre cessat exclusio ar.l.fi.C.de cur.fur.ꝛ.c.ex lr̓is.de ꝯsti.ꝛ qꝛ tex.ꝓhibet aliq̄d ꝑci pere an saltē possint ꝑcipere victū ꝛ vestitū:vr̄ ꝙ sic.l.di.studeāt ꝯꝛiū tꝫ Archi.qꝛ q̄ nō laborat nō māducet:vt no.ff.de dā.infe.l. q̄uis.ꝛ vide qd̓ no.in sil̓i.de ex.c.pasto.¶Itē not.in v̓.illos.ꝙ alia pena iponit̄ negligēti alia occupāti vel ꝓcurāti nec mirū qꝛ maius est delictū qd̓ cōmittit̄ faciēdo.q̄ omittēdo:vt.l.si seruū. ff.de v̓.ob.Arch.tamē h̓ allegat aliq̄ iura.q̄ eq̄parāt omittētē fa cere id qd̓ dꝫ ꝛ faciētē qd̓ nō dꝫ.xlvij.di.sicut hi.ꝛ.xvj.q.vj.c.j.nā tacēs vr̄ facere.de re.ecc.nō alie.c.ij.ꝛ vide qd̓ no.in.l.si mora.ff. sol.ma.¶Itē no.in ver.q̄ aūt ꝙ ex ꝯsuetudine ꝛ ex pacto in fun datione apposita.pōt q̄s sibi vēdicare fructus obueniētes tēpo. vacatiōis.lꝫ d̓ iure deberēt futuro successori reseruari:vt.c.ꝑsen ti.de offi.or.Circa h̓ q̄rit Jo.an.cū papa trāsfert epm absenteꝫ ꝛ absoluit eū a viculo poris eccle.vt est moris ꝛ iur̓.ꝫ.de trāsla. c.ij.qn̄ dicat̄ eccl̓ia cathedra.vacare.dicit hic post Jo.mo.ꝙ vbi appareat papā voluisse inuitū trāsferre nō vacabit.nisi illi trāsla tioni ꝯsentiat.de reg.iu.c.ꝙ gr̄am.vbi plenius ꝑ Jo.mo.q̄ h̓ po suit iō vt sciat̄.quādo habēs in ipsa eccl̓ia h̓ ius ꝑcipiēdi icipiat

3 illo vti.¶†Itē no.ꝙ habēs custodiā eccle.vacātis tenet̄ de fa cto ministroꝝ.ꝯcordātie sunt in glo.antepe.¶Suꝑ q̄ gn̄aliter q̄ri pōt an hoc sit verū vt q̄s de facto teneat̄ familiariū:vr̄ ꝙ nō vt in.c.cū ad sedē.de rest.spo.in ꝯꝛiū facit iste tex.ꝛ.l.j.§.familie ff.de pub.circa qd̓ dic verba ꝛ distingue duo mēbra.nā qn̄qꝫ q̄s ponit famulū ad certū officiū ꝛ tunc dn̄s tenet̄ ex facto illius mi nistri:vt.d.§.familie.ꝛ hoc verū qn̄ delinq̄t in officio sibi cōmis so.sed si extra officiū:dn̄s nō tenet̄ ꝛ ꝑ hoc infert ꝙ rectores ter rarū tenent̄ de delicto familie quā secū ducūt:vt.ff.ad.l.iul̓.rep. l.j.liberat̄ tn̄ exhibēdo talē delinquētē.qd̓ qn̄ verū sit dic vt ibi.

4 †Qualiter aūt ꝓbet̄ aliquē esse familiarē alterius dic ꝙ eo ipo ꝙ associat eū cum alijs famulis ꝛ sic seruit vt famulus:vt.l.si.in prin.C.de ꝑpo.sac.scrine.qd̓ not.ꝛ vide plenius in.d.l.familie. ¶Querit glo.ꝛ dꝛ in hoc.c.vniuersos ꝛc.vtrū sub isto masculi no genere includant̄ femine.arguit pro ꝛ ꝯ.ꝛ deinde distinguit tripliciter.Et primo vtrū ꝓferat̄ in materia fauorabili vel odio sa.ꝛ hoc casu qn̄ a lege.scd̓o distinguit vtrū ꝓferat̄ ab hoīe vel a lege ponit opi.ꝛ residet ꝙ tūc ī q̄libet materia compҕēdat̄.Dic lati⁹ cū q̄rit̄ an masculinū ꝯcipiat femininū.distigue aut mascu linū cōcipit sub noīe ꝓprio.ꝛ non ꝯcipit femininū:vt.l.si q̄s ita cū glo.ff.de test.tu.fallit qn̄ ꝓfert̄ a lege ius cōe ꝯdēdo:vt in.c. qd̓ alicui.j.de re.iur.ꝑ Dy.aut ꝓfert̄ sub noīe appellatiuo ꝛ tūc aut ꝯstat de mēte ꝓferētis.ꝛ illi stamus:vt.l.lucius.§.q̄rit̄.ff.de le.iij.aut de mēte nō ꝯstat.ꝛ tūc masculinū aut ꝓfert̄ in materia differēti.aut ī materia publicoꝝ officioꝝ tutelarū fideiussionū ꝛ sil̓iū.ī q̄b⁹ differt masculus a femina:vt.l.femine.ff.de re.iur.ꝛ de arb.c.cū dilecti.ꝛ tūc nō ꝯcipit femininū.j.e.īdēnitatib⁹.§.sꝫ cum eas.ꝛ de sta.reg.c.ea que.Aut loq̄mur in materia indifferē ti q̄ vtriqꝫ ꝯgruit.ꝛ tūc aut ꝓfert̄ ab hoīe aut lege siue eius mini stro.Si ab hoīe aut ī materia fauorabili aut odiosa vt in iurib⁹ ꝛ exēplis positis in prin.huius glo.Si v̓o ꝓfertur a lege.ꝛ tūc aut in materia fauorabili ꝛ ꝯcipitur femininū:vt.l.j.ff.de verb. sig.aut in materia odij.ꝛ tunc aut est odiū rationale:puta ꝙ de linquēs puniat̄ ꝛ ꝯcipit̄ femininū:vt.c.si q̄s suadēte.xvij.q.iiij. ꝯiūcto.ꝛ.c.mulieres.de sen.excō.aut est odiū irrationale vt qd̓ vnus ꝓ delicto alteri⁹ puniat̄:puta filius ꝓpter delictū patris in crimine lege maiestatis ꝛ heresis vt.c.vergētis.de hereti.Et

non concipit:vt.l.quisquis.ad.l.iul'.maie.vnde si statutum dicit ꝙ filij rebelles expellant de ciuitate nō includent femine sub appellatione filiorum:ꝛ istam distinctionē ꝓ parte ꝯfirmat Cy.in.l.quicūq;.C.de ser.fu.ꝛ Bar.in.d.l.ij.ff.de ver.sig.vbi pro maiori intelligētia.p̄dictorum querit vtrū in casib' q̇bus masculinū cōcipit femininū.hoc sit ex ꝓpria significatione vocabuli:an ex īterpretatione glo.in.d.l.j.dicit ꝙ ex interp̄tatiōe ex quo infert dy.
5 ꝙ ī statutis masculinū † nō comp̄hēdit femininū iuxta theoricā doc.in.l.oēs populi.ff.de iust.ꝛ in Cy.ꝯ in.d.l.quicūq;.Bar.dicit ꝙ quoddā est nomē commune:vt homo ꝛ comp̄hēdit vtrūq; vt.l.hominis.de ver.sig.q̄dā sunt alia noīa masculina:vt equus bos:ꝛ similia.ꝛ ista comp̄hendūt femininū.non ex ꝓpria significatione.sed ex interp̄tatione qn̄q;:vt in iurib'.s̄.all'.quedā sunt adiectiua ꝛ signa cōia:vt quisq́s quilibet:ꝛ si.que respiciūt aliā substātiā.ꝛ in istis cui applicent dic ꝙ aut tale signū addit termino cōi:vt q́squis homo quilibet:ꝛ si.ꝛ tunc masculinū comp̄hendit femininū ex ꝓpria significatione.qn̄q; additur alicui signo masculino tm̄:ꝛ tunc eo casu quo porrigit ad femininū.est extensio.ff.de ver.sig.l.quisquis.Aut ista signa ponunt in oratione sine termino:vt si quis corrumpit ꝛc.ꝛ tunc oportet ꝙ habeat determinationē a termino cōi vt quisquis homo.ꝛ tunc ex propria significatione:vt.d.l.j.per Bar.vbi quid iuris.ecōtra an femininū concipiat masculinum.

1 ☞ Idoneitas in promouēdo aliquem ad regimen ecclesie requiritur.
2 Idoneitas ex numero annorum ꝯsideratur.
3 Rector parochialis ecclesie dꝫ in ea residere.
4 Dies prefixa a iure interpellat pro homine.
5 Ordinarius super residentia dispensare potest.
6 Dispēsatio cum causa legitima fieri debet.
7 Ep̄s an possit dispensare in defectu etatis ꝛ ordinum.

1 a **Licet canon.** No.que ydoneitas † reqrat̄ in[a] ꝓmouendo ad regimē ecclesie parochialis.requirit̄ enim ꝙ sit ydone' sciētia.morib' ꝛ etate.de aliorum ꝓmouēdorum ydoneitate.vide s̄.c.cum in cūctis.Et aduertēdū ꝙ ydoneitas morum sciētie et etatis reqritur a pricipio:vt.s.regimē eccle.suscipiat.alias esset nulla ꝓmotio:vt in.c.si eo tpe.s̄.de rescrip.defect' vero sacerdotij non vitiat.sed dꝫ suppleri.ī.annū:vt hic.Sed remanet dubium de defectu sacrorum ordinū a principio.vtrū vitiet ꝓmotionē.iste tex.nil dicit.vtrū iste assumptus esset in sacris vel nō.Sed ꝙ dꝫ in p̄sbyterū ordinari ꝛc.glo.que incipit ipso iure vr̄ requirere ꝙ sit in sacris.ꝯ quam facit.c.ij.ī.de insti.ꝛ.c.si pro clericis.de preben.ī.De quo articulo ꝛ an sufficiat electo ad aliquā dignitatē curatā ꝛ non curatā requirat̄ ꝙ sit in sacris.sunt opi.vt not.Jo.an.s̄.eo.cum dudum.ꝛ.c.p̄terea.de eta.ꝛ quali.ꝛ.c.j.eo.tit.ī.eo.lib.super glo.fi.in nouel. ¶ Item no.ꝙ electus ad regimē ecclesie parochialis anteq̄ fuerit ordinatus dꝫ habere administrationē ꝛ regimē ecclesie qd̄ ꝓbat v̄bū residere ꝛ verbū āmoueat̄ ꝛ verbū suscipi positū in tex.ꝛ ꝓbat̄.s̄.e.trāsmissam.ꝛ.c.suffraganeis.vbi de hoc.Quare autem magis toleret̄ defectus ordinū
2 a principio q̄ etatis dixi.s̄.eo si tpe.de rescri. ¶ † Itē no.ꝙ cū ydoneitas ꝯsideret̄ ex numero annorum sufficit vltimū annū tetigisse.nec expedit ꝙ cōpleuerit:ꝛ sic annus ceptus habet̄ pro cōpleto:simile in.l.de qua etate.de testa.alibi dr̄ ꝙ annus dꝫ esse cōpletus:vt in iurib' all'.in glo.sufficit ꝛc.alibi dr̄ ꝙ computat̄ tp̄s de mometo ad momētū:vt.l.iij.§.minorem.ff.de mino.ꝛ ibi multa iura que loquunt̄ diuersimode:vt dixi Ja.de are.dicit ꝙ vbi agitur de beneficio incohando dies cepta habet̄ pro completa.secus vbi agitur de cohibēdo odio vel beneficio finiēdo.tunc enim computat̄ tempus de momento ad momētum:vt ipse no.in.l.j.de manu.ꝛ facit ad questionē.si pro quolibet die ambasiator debet habere decem si reuertat̄ in tertijs vel nonis habebit pro illo die integro:vt sic in premio dies ceptus habeat̄ pro completo:vt.l.in itinere.de ver.sig. ¶ Item no.in versi.his aūt
3 † de officio rectoris parochialis.dꝫ enim in ecclesia residere ꝛ curam gerere per seipsum.qualiter autem intelligit̄ verbum cura.no.Jo.an.post Hosti.de peni.ꝛ remis.c.omnis.super verbo proprio.Item qualiter intelligit̄ verbum residere vtrū exigat̄ ꝙ continue stet in ecclesia.dic ꝙ dꝫ intelligi amicabiliter non amare:vt plene hic per Archi.ꝛ per Jo.an.in.c.ex parte.el.ij de cle.non resi.ꝛ expone residere.i.ecclesie deseruire vt.e.ti.in ꝯquerēte.parū enim esset residere ꝛ curā negligere ꝛ dormire:vt.eo.ti.nouella.ꝛ.ff.de cap.l.j.ꝛ facit quod no.Bar.in.l.j.ff.solu.matr.versi.quid iuris si testis dixit ꝙ.x.annis vidit continue possidere an ex hoc possit de falsitate redargui cum tempore quo dormiuit sit impossibile vidisse.ad hec vide qd̄ not.de ꝯse.dist.v.sit tibi:al's nunq̄ tibi. ¶ † Item no.in ver.ꝙ si in fraudem ꝙ dies
4 b † prefixa[b].a iure interpellat pro homine.ꝯcor.s̄.de loc.c.potuit similiter dies prefixa ab hoīe:vt.l.magnā.de ꝯben.ꝛ com.stipu.

est tamen differētia in purgatione more:q: si p̄figit̄ ab hoīe nō admittitur purgatio:vt in.d.l.magnam.sed si a iure admittitur infra breue tp̄s:vt.d.c.potuit in casu tn̄ huius.c.non admitti purgatio.q: pena infligitur ipso iure:vt dicit glo.antep.in p̄n.quā no.ꝛ est aduertendū in q̄tum iste tex.nō reqrit admonitionem videtur enim ꝯ theoricā Inno.quā tradit in.c.extirpande.de p̄ben.vbi an ad cōmissione pene reqrat̄ monitio distiguit ꝙ aut pena apponit̄ negatiue ꝯstitutioni ꝛ requirit̄.aut affirmatiue ꝛ nō requirit̄ q: facta patēt nō facta latēt.nam hic ponit̄ negatiue.s.si se non fecerit ꝓmouere infra annū.ꝛ tamen monitio non requirit̄.ꝛ sic est ꝯ eius theoricā.Sed saluādo eum dic qd̄ hic loq̇tur.qn̄ tp̄s adijcitur ꝯstitutioni negatiue.dictū vero Inn.hꝫ locū cū nullū tp̄s adijcitur:vt ibi no.Jo.an.quā doctrinā bene no.
5 ¶ † Item no.in ver.sup ꝙ ordinarius pōt dispēsare sup residētia.talis aūt dispēsatio nō expirat per mortē dispēsantis ex quo ꝯcessionis causa durat.Sil'r dicit glo.in cōmēdatis que nō expirat morte cōmēdātis:vt no.ī.c.pxi. ¶ Itē no.ꝙ dispēsatio dꝫ fieri cū causa legitima ꝛ nō aliter:vt in Spe.eo.ti.§.genera.iusta aūt causa dispēsandi pōt esse multiplex.puta studiū presertim in theologia de magistris super Spec.intēperies aeris.lxxiiij.di.quorūdā infirmitas.de cle.non resi.ad audiētiā inimicitie sine culpa.s̄.ti.j.bone.ꝑegrinatio.de voto.magne.Seruitium pape:ep̄i.vel ecclesie:vt.d.c.ad audientiā.Incidenter q̄ro vtrū in his casib' ꝛ sil'b'.q̇b' subest iusta cā dispēsandi petat̄ dispēsatio iure debiti.dicit Jo.an.ꝙ lꝫ sit debita nō tn̄ petit̄ ex debito a supiore.de quo remittit ad no.in.c.exigūt.j.q.vij.hinc est ꝙ iudicat̄:qn̄q; gratia:eadē cā.ꝛ.q.c.didici.in fi.ꝛ de cle.exc.ad apostolice:qn̄q; bn̄ficiū.de offi.or.c.ordinarij.§.si vero.ꝛ vide in Spe.de le.§.dispēsatio.in prin.ꝛ fi. ¶ Itē no.ꝙ cogit̄ q̇s morari in certo loco metu pene.qd̄ vtrum fieri possit ex pacto.puta ꝙ nō recedat de carcerib' vel bononia donec soluat.vide ꝑ Cy.in.l.fi.C.q̇ bo.ce.pos.ꝛ dixi.s̄.de iureiu.ex rescripto. ¶ Querit glo.q̄ īcipit sꝫ nūq̇d vtrū istud.c.vēdicet sibi locū si eccl'ia est parochialis ꝛ parochianos nō hꝫ q: sunt oēs mortui vel dispersi.videt̄ ꝙ habeat locū ista ꝓuisio ꝛ satis sit ꝙ habeat habitu lꝫ nō actu:vt.l.foramē.ff.de ser.rust.p̄d.ꝛ hec tenet Archi.ꝓ quo facit ꝙ no.Inno.in.c.de multa.de p̄ben.ꝛ in Spe.c.ti.§.vidēdū.ver.sed querit̄ qd̄ beneficiū est.nam sicut est ep̄s nullius ecclesie.de trāsla.c.ij.ita dꝫ dici ecclesia parochialis nullorum parochianorum.Nō ob.ꝼm eū ꝙ desinit esse collegiū nullo remanēte.nō est enī idē dicēdū ī ecclesia parochiali vt desinat esse parochialis si parochiani deficiāt.glo.hic post Garsiā tenet ꝯtrariū idē Jo.mo.qui all'.ff.q̇.mo.vsufr.amit.l.si vsufruct' ciuitati.ꝛ de le.iij.l.si pater.§.tusculan'.ꝛ q: cessantib' parochianis cessat causa:vt.l.gn̄al'r.de ep.ꝛ cle.Jo.an.de istis opi.nullā firmat in nouel.sꝫ ista ratio multū vrget.s.ꝙ causa deficiat q̄re dꝫ ordinari.tex.enī dicit.vt gregis sibi debiti curā gerat ꝛc.que ratio cessat ī ecclesia curata habitu.sed nō actu.in ꝯtrariū faciūt quedā iura que volūt ꝙ verba nō ad actū sꝫ ad aptitudinē referant̄:vt de here.c.maiores.§.ceterū.vbi ꝯcor. ¶ Quero iste tex.dū dicit decetero.respicit futura nō p̄terita qd̄ est ꝓpriū ꝯstitutionis:vt.c.fi.s̄.de ꝯsti.quid ergo in negocijs pendentib' an in eis seruabit̄ noua ꝯstitutio vel antiqua:glo.que incipit ad futura ꝛc.distinguit inter pēdentia per viam appellationis ꝛ principal'r.ꝛ hoc casu qn̄ pricipaliter.Ho.tenet ꝙ ꝼm ius nouū causa terminabit̄.Acc.ꝛ Gof.ꝙ ꝼm ius antiquū.Gar.reducit ad ꝯcordiā distiguēdo inter iura que tendūt ad decisionē cause in q̇bus sit vera opi.Accur.ꝛ Gof.et iura tēdētia ad ordinē iudicij.ꝛ habeat locū opi.Ho.quo ad ꝓcessum faciēdum post ꝯstitutionē.sed iam factū vires habebit a cōstitutione veteri.illā distinctionē:vt refert hic in nouel.impugnauit disputādo Ja.de belui.ipse vero eam defendere nititur et saluare glo.vt hic plenius per eum.d.Bar.hanc materiā latius ꝓsequitur in.l.omnes populi.ff.de iust.ꝛ iure.ex cuius dictis in summa collige tria membra principaliter.Nam qn̄q; in constitutione exp̄sse cauetur ꝙ trahatur ad preterita.qn̄q; exp̄sse cauetur ꝙ trahatur ad futura.qn̄q; nil dr̄.Circa primū membrum subdistingue nam aut illa p̄terita sunt decisa siue finita.ꝛ ad illa non porrigit̄ etiam si exp̄sse caueat̄.C.de sacrosan.ecc.l.pe.in fi.ꝛ in aut.vt spōsalitia largitas.§.fi.aut sunt p̄teria negocia pendētia.ꝛ tūc aut nō sunt in iudicio deducta ꝛ ad illa non porrigit̄ vt in p̄all'.iurib'.aut sunt deducta in iudiciū ꝛ tunc aut pendent per appellationē ꝛ ad eam non porrigitur etiam si expresse dicatur:vt in aut.vt cum.de app.col.j.in fi.aut pendēte iudicio cause principalis:ꝛ idem:vt in aut.vt in medio litis nō fiant.col.v.Noua ergo lex qua causatū est ꝙ ad p̄terita porrigat̄ dꝫ intelligi de p̄teritis nō decisis seu finitis.Itē de p̄teritis in q̇bus nō est iudiciū incohatū:vt no.Jo.an.in.c.cognoscētes.s̄.de ꝯsti.in nouella.Decisa aūt intellige sn̄ia:trāsactione:iuramēto:solutione:q̇ttatione:p̄scriptione.ꝛ similib' modis.Pone vnū exēplū.dicit statutum ꝙ filie femine non succedant extantib' masculis

ꝛ hoc

a ¶ Idoneitas.addetū ꝙ pōt ꝓbari per testes.ita habet̄ in proxi.in deci.rote.cclxxiiij.hinc est no.ꝙ ydoneitas aliena examinatur sue alicui' citatiōe Inno.in.c.in causis.de elec.Car.in cle.fi.de rescr.ꝛ in cle.j.de ꝯces.p̄ben.

b ¶ Dies.adde tex.ꝛ Albe.in.l.magnā.C.de ꝯtb.ꝛ cō.stip.ī.l.traiecticie.§.de illo.ff.d̄ act.ꝛ ob.ꝙ est verum etiā est dies legalis ꝛ tacita.l.ij.C.de iu.emp.c.potuit.d̄ loc.glo.ī.l.mora.ff.so.ma.not.in l.quotiēs in diē.ff.de ver.ob.ꝛ ī l.si ita essē.de ver.ob.bart.in.l.si stipulatus de ver.ob.

et hoc habeat locum in preteritis ⁊ futuris: certe si filie habue-
rant partem suã vel cum fratribus diuiserant ante dictum statu
tum nõ habebit locum in eis statutum: sed si cum fratribus suis
steterant: ⁊ partem suam nondũ petierant ad eas statutuʒ bene
porrigitur. ⁊ hoc de primo membro quando statuto cauetur qđ
ad preterita trahatur. Scđm membrũ est quãdo expresse caueť
ꝙ ad futura trahatur. ⁊ hic nullum dubiũ ꝙ non porrigitur ad
preterita: qꝛ hoc est ꝓprium legis scʒ ad preterita non extendi:
vt. c. fi. s. de consti. Tertium est membrũ quãdo statutũ siue lex
simpliciter disponit: ⁊ hoc casu dicas ꝙ aut lex ꝓcedit declaran
do: aut annulãdo: aut cõfirmando: aut de nouo inducẽdo. Pri
mo casu ad preterita porrigitur: vt. C. de transac. l. fi. ⁊ in auť. de
filijs ante dotalia instrumenta natis. col. ij. Scđo casu aut cau-
sa annullationis suberat de preterito ⁊ ad preterita porrigitur
vt in auť. de alie. ⁊ emphi. §. omnia igitur. aut causa annullatio
nis est per legem annullantẽ introducta ⁊ non porrigitur: vt. l.
iubemus. in fi. C. de testamẽtis. et. C. de cura furio. l. fi. in fi. Ter
tio casu quando lex cõfirmat: ⁊ tunc dic vt. j. proxi. iiij. membro.
qđ fuit quãdo lex ꝓcedit de nouo inducendo vel statuendo quo
casu dic ꝙ aut ꝓuidet super literarũ ordinatione: aut super rei
decisione. Primo casu habet locũ in omnibus futuris litibus
quãq̃ sit super preteritis negocijs: vt. C. de iura. cal. l. ij. in prin.
⁊. §. penul. ⁊ de fi. instru. l. comparationes. in fi. et ita tenet Cy.
in. l. leges. C. de leg. ⁊ hic in glo. Secũdo casu quãdo lex perti-
net ad decisionẽ: ⁊ tunc aut loqueris in delictis: aut in cõtracti
bus ⁊ alijs dispositionibus. Si in delictis ⁊ tunc aut lex noua
facit aliquod esse delictũ qđ non erat: ⁊ nõ porrigiť ad preterita
vt. d. l. iubemus. in fi. ⁊ in auť. de sanct. epi. §. fi. aut lex siue statu
tum penam iam impositã auget vel minuit. Pone exemplũ ca-
uebatur statuto padue ꝙ emens sal a priuata persona pena ca-
pitis puniatur. deinde fit nouum statutũ ꝙ puniatur pena. c. li-
bra. dubitatur modo an ille qui vendit tempore primi statuti ⁊
accusatur tẽpore noui puniatur pena capitis: ⁊ sic ẜm statutũ tẽ
poris quo deliquit: an pena centũ librarũ ẜm statutũ temporis
quo accusatur. Ricar. malũbre disputando tenuit ꝙ pena vlti-
mi statuti cuius tempore de pena imponẽdo queriť que pendet
ex futuro lʒ trahat originẽ a facto preteriti: vt. l. testiũ. C. de te-
sti. Pone aliam questionẽ statutũ vetus cõtinet ꝙ bãnitus de
banno eximatur solutis. l. libr. postea fit nouum ꝙ eximatur so-
lutis. c. bannitus tẽpore primi statuti volebat eximi soluendo. l.
quare nouũ statutũ ad eum non porrigatur. certe cum statutum
nouum non det formã futuris bãnitis sed futuris exemptioni-
bus bannitoꝝ. et sic futuris liberationibꝰ seruabitur lex noua.
ita no. Cy. in. d. l. leges. ⁊ plenius per Bar. ⁊ de isto articulo cir
ca delicta in. d. l. omnes populi. Alio vero casu cum loquuntur in
cõtractibus siue alijs dispositionibus: ⁊ tunc aut lex noua siue
statutum inducit solennitatẽ siue formã aut exceptionẽ siue de-
fensionẽ parit: aut eam tollit. primo casu aut actus est ceptus: ⁊
ad id lex porrigitur: vt. l. contractus. C. de fide instr. ⁊. s. de elec.
cum in cũctis. §. sanc. Aut actus est perfectus ratione forme lʒ
pẽdeat ratione effectus. ⁊ ad illum lex noua nõ porrigiť: vt. d. l.
iubemus. in fi. ⁊ in auť. de non alie. §. alienationes. Secũdo ca
su quãdo inducit exceptionẽ: ⁊ tunc aut executio causatur a tẽ-
pore cõtracte obligationis: ⁊ tunc tale stauttũ ad ꝯtractus pre
teritos nõ extendiť: vt in auť. de duobus reis. §. fi. fallit in auť.
de non nu. pecu. super date. §. fi. ratio est que in glo. ibi exprima
tur. aut executio causať ex pacto aliquo post ꝯtractã obligatio
nem: ⁊ tunc si illud tale pactũ contingit post statutũ porrigitur
exceptio etiã ad preteritas obligationes: vt. C. de vsur. l. penul.
⁊ ꝓbatur in. d. l. testiũ. C. de testi. vbi solutio debet ꝓbari ẜm le-
gem nouã: lʒ obligatio descendat ex obligatione preterita ante
statutũ. Tertio casu quãdo executionẽ tollit ⁊ tunc similiter di
stinguit: quia aut incepit competere ante statutũ ⁊ non porrigi
tur: aut postea ⁊ porrigitur. ar. l. fiscus. de iure fisci. ¶ Per pre
dicta sic theorice declarata. Bar. aliquas q̃stiones soluit. Pri
ma est si statuto cauetur ꝙ viso instrumẽto iudex faciat debito-
rem capi ⁊ cõtra instrumentũ nõ possit opponi executio nisi so-
lutionis: quittationis: ⁊ falsitatis: an tale statutũ habeat locũ
in instrumentis preteritis. ⁊ certe sic q̃tum ad capturã qꝛ istud
tendit ad ordinẽ iudicij: q̃tum vero ad oppositionẽ aliarum exce-
ptionum quas statutũ ꝓhibet: si talis executio incepit compe-
tere post statutũ nõ poterit opponi: alˀs secus. Secũda questio
nouo statuto cauetur ꝙ mortua vxore in matrimonio sine libe-
ris maritus lucretur certã partem dotis: vtrũ habebit locum in
dotibus datis ante statutũ si post ipsum talis vxor moriať: di-
cit ꝙ sic: qꝛ illud ꝓpter quod dos debeť oritur post statutũ scilʒ
mors: ergo habebit locũ in dotibus ante datis per ea que dicta
sunt. ¶ Tertio quero vtrũ cõstituti vel nõ in minoribꝰ possint
eligi ad ecclesiã parochialẽ. glo. arguit ꝙ possint. ⁊ concludit ꝙ
non per. c. preterea. de etate ⁊ quali. Aduerte dubiũ est an cõsti
tuti in minoribus ordinibus infra episcopalẽ ad dignitatẽ pos
sint eligi nã de ep̃o nõ dubitať qꝛ est casus in. c. a multis. de eta.
⁊ quali. q̇dam dicũt ꝙ nõ possunt: vt Hosti. sed Inno. ⁊ Cõpo.
dicunt ꝙ ad dignitatẽ curatã nõ eligunť de iure cõi ad aliã sic.
pro q̇bus facit. c. innouamꝰ. lxvij. distin. Archi. de hoc no. j. eo.
Pau. de leaʒa. in cle. vt hi q̇. de eta. ⁊ quali. tenet ꝙ ad quãlibet
dignitatẽ ⁊ bñficia infra ep̃atũ põt assumi ꝯstitutꝰ in minoribꝰ
nisi assumať per electionẽ ad dignitatẽ curatã. ⁊ ita dʒ intelligi
c. dudũ. el. j. s. eo. ⁊ ita refert do. Jo. de lig. ꝙ de facto seruať. et
7 vide ꝑ Jo. an. in. c. ꝓ clericis. Pau. j. de p̃be. ¶ † Utrũ aũt epi
possint dispẽsare in defectu etatis ordinũ sciẽtie ⁊ moꝝ de etate
⁊ ordinibꝰ. tãgit glo. in oĩbꝰ p̃dictꝭ. Host. tʒ ꝙ sic. in. d. c. p̃terea.
Et vide per Jo. an. in. c. j. j. de eta. ⁊ q̃li. ¶ Quarto q̃ro si infra
annũ iste assumptꝰ ad regimẽ nõ suscepit ordines. ⁊ sic est priua
tus: an poterit morã purgare anno elapso. glo. antepe. dicit ꝙ
nõ. in ꝯtrariũ facit qꝛ emphiteota celeriter soluẽdo post bienniũ li
berať a pena priuationis: vt in. c. potuit. de loca. ad hoc. c. si tibi
absenti. j. de p̃ben. Sol. pena in illis iuribꝰ nõ infligiť ipso iure
ideo põt mora purgari in isto vero. c. ĩfligiť ipso iure: ideo secꝰ vt
dixi. s. c. quã sit. in. v. notabili. ⁊ adde glo. q̃ de hoc clariꝰ loq̇tur
in. c. cupiẽtes. §. ꝙ si ꝑ. xx. dies. sup verbo expectati. ¶ Quinto
q̃re ante istã ꝯstitutionẽ poterat ep̃s monere ꝓmotũ vt ordines
susciperet etiã ĩfra annũ: vt. s. eo. cũ in cũctis. vtrũ hodie ita pos
sit. videť ꝙ nõ: qꝛ ꝯstitutio ista dat sibi annũ: ergo ⁊c. vt in regu
la indultũ. ꝯtrariũ dicit glo. antepe. qꝛ hec ꝯstõ venit ad corrobo-
rationẽ illiꝰ: ergo illã nõ tollit sed ei accedit. ar. l. j. §. dixerit ali
quis. ff. de publica. ⁊. l. quotiẽs. de act. ⁊ obli. Jo. an. ad hoc alle
gat notata ꝑ eũ. j. de eo q̇ mit. in pos. in rubri. vbi tenet ꝙ reus
passus missionẽ in reali põt infra annũ cogi vt possessionẽ recu-
peret lʒ per annũ lapsum ĩmineat sibi magna pena: vt. s. vt li. nõ
ꝯtest. qm̃ frequẽter. §. ꝙ si sup. ¶ Sexto q̃ro vtrũ in alijs casibꝰ
q̃ expsso in hoc. c. cogať clericꝰ ascẽdere ad ordines per subtra-
ctionẽ bñficij. glo. antepe. plene distĩguit post Bar. idẽ Jo. mo.
⁊ loq̇tur glo. in clericis secularibꝰ. In regularibꝰ dic vt in cle. ne
in agro. §. pe. de sta. mo. ¶ Septimo q̃ro dꝛ in fi. c. ꝙ põt ordi-
nariꝰ dispẽsare sup residẽtia: q̃ro q̇s debeat isto casu intelligi or
dinariꝰ. glo. pe. tenet ꝙ superior siue sit ep̃s siue ĩferior ep̃o ẜm
Inno. ⁊ Hosti. idẽ Bar. ⁊ Jo. mo. q̇ ꝯ hoc opponit de. c. cũ nul-
lus. de tẽpo. ordi. Sʒ ibi loq̇mur de supiore sup residẽtia dispẽ-
sante: vt in casu nr̃o. Archi. intelligit ordinariũ ep̃m ⁊ remittit
j. de ꝑuile. c. ij. ⁊ Jo. an. in nouel. vtrũq̃ saluãdo distĩguit ꝙ ista
sua glo. loq̇tur in inferiore p̃lato q̇ possit instituere ⁊ destituere
cuiꝰ est ad residẽtiã citare ⁊ nõ veniẽtẽ punire: vt in. c. qualiter.
in fi. de cleri. nõ resi. in nouella. in alijs dici põt ꝙ valet sed pen-
det in autoritate epi: vt hic plenius per eum.

1 ☞ Ep̃s ex causa potest ecclesiã ad tempus concedere.
2 In commenda duo cõcurrere debent.
3 Commendare quid dicatur.

NEmo deinceps. Tria facit. p̃mo pre-
mittit cui fiat cõmen
da parochialis. secũdo quãtũ durat. tertio dictũ po-
nit. secũda ibi: hmõi. tertia ibi: statuẽtes. No. ꝙ tex.
ꝓhibet gñaliter oĩbꝰ cõmẽdare aliter q̃ hic dicať. ex quo infe-
ras ꝙ legatꝰ de latere hoc nõ posset: qꝛ nõ põt ꝯ iura dispẽsare
1 vt no. j. de scisma. c. j. ¶ † Itẽ no. ꝙ ex causa põt ep̃s ecclesiã ad
tp̃s ꝯcedere. regulariter vero collatio dʒ esse ꝑpetua non ad tp̃s.
vij. q. j. pastoralis. allego sile q̃n iacet hereditas: qꝛ põt sibi de
administratore per iudicẽ ꝓuideri ad tp̃s. l. si q̇s instituať. ff. de
2 here. insti. ¶ † Itẽ no. ꝙ in cõmẽda debẽt duo ꝯcurrere. s. ido-
neitas ex parte eiꝰ cui ecclesia cõmẽdať. ⁊ ipsiꝰ ecclesie vtilitas
vel necessitas. pone exẽplũ. s. c. offm̃. ⁊. c. ij. de feu. Host. Bar. et
Jo. mo. exẽplificat q̃n de electione litigať vel ꝯfirmãdus impe-
diť. qđ exemplũ nõ placet. Jo. an. tũc em̃ poniť custos vel yco-
nomꝰ cuiꝰ officiũ durat quousq̃ ecclesia fuerit ordinata quãto-
cũq̃ tp̃e differať. qđ dic vt no. Jo. an. s. de of. or. cũ nos. ¶ Itẽ
no. ꝙ cõmẽda facta aliter q̃ hic dicať est ipso iure nulla ⁊ ꝑ ꝯñs
nõ videť ĩpedire patronũ aliũ p̃ñtare vel clericos eligere ꝑ not.
s. e. audiť. ⁊ regula nõ p̃stat. Reuocat hoc Jo. an. in dubiũ vtrũ
ista ꝓuisio locũ habeat in eccl'ia parochiali collegiatã. qđ dic vt
in nouel. ego credo ꝙ locũ habeat: qꝛ tex. iste simpl'r loq̇tur nec
ex eo ꝙ collegiata sit dʒ esse deterioris ꝯditiõis: vt. l. senatores.
ff. de sena. nõ obst. c. statutũ. j. eo. qꝛ dʒ intelligi in illo casu sp̃ali
3 vt litera sonat. ¶ † Quero q̇d est cõmẽdare[a]. gl. dicit ꝙ sumiť
a pluribꝰ modis: ⁊ inter ceteros no. modũ q̃n q̇s cõmẽdat aliquẽ
⁊ verbalẽ honorẽ facit: vt. ff. man. l. si vero. §. cum q̇dam. ⁊ no. qđ di
cit glo. ꝙ taliter verbis cõmẽdans nõ obligať. pro quo allego
casum in. l. fi. C. qđ cũ eo. ⁊ hoc verũ q̃n simpliciter in presentia
vel per literas queʒ cõmendat. Si vero dicat fidem adhibeas in
eo qđ tibi dixerit. vt quotidie fit. quid iste litere credentie im-
portent. vide per Bar. in. l. lucius. ff. de fideius. ¶ Idem que-

a ¶ Accom-
modare est
deponere.
l. cũ heredi
tas. et do.
Bar. C. de
postu. in. l.
lucius. la. j.
ff. eod. ⁊ ibi
alex. ange.
cõsil. xxxv.
incipi. q̇dã
nobil'. In-
nocẽ. in. c.
dudũ. j. de
elec.

ro nunq̄d iste cōmēdatarius censeat̄ prelatus ecclesie. dicit glo. ꝙ nō. ex quo infert ꝙ nō facit fructꝰ suos sicut nec alij habētes officiū custodie: vt. c. gnāli. s. eo. Aduerte q: si nō hꝫ titulū ꝓlature necessario īfert̄ ꝙ ecclesia cōmēdata dr̄ vacare vt sic debeātur fructꝰ ei q̄ hꝫ grām sup fructibꝰ bonoꝝ vacātiū cuiꝰ ꝯtriū tꝫ hic glo. s. ꝙ nō vacat: ⁊ ꝙ nō debeant̄ tali fructꝰ: ⁊ mirabile hoc dicit̄. s. ꝙ nō habeat spōsum siue ꝓlatū ⁊ nō vacet. ⁊ ꝓpterea dicit Jo. an. in nouel. ꝙ materia cōmēdarū nō est bn̄ clara per tex. ⁊ ꝓmiscue loq̄tur de cōmēda in circuitū: ⁊ cōmēda ī custodia nō est in vsu apud italicos ſm eū q̄ saluādo glo. dicit cōmēda in custodia. ī nouella. ꝙ cōmēda hꝫ quādā affinitatē siue attinētiā cū ꝓlatura ꝑ quā ecclia nō dr̄ simplr̄ vacare in qua habet̄ titulꝰ cōmēde q̄ titulꝰ est causatꝰ ad acq̄sitionē fructuū ſm Jo. mo. in nouella. ¶ Quero nūq̄d ad talē cōmēdā vocabit̄ patronꝰ. glo. tꝫ ꝙ sic. ⁊ etiā vocabunt̄ oēs quoꝝ interest. Sꝫ tūc q̄rit̄ si vocatus nō fuerit ꝑronus an poterit ꝓn̄tare anteꝙ illa cōmēda casset̄. Jo. an. in nouel. dicit ꝙ non. ⁊ remittit ad nota. ꝑ eū in. c. dudū. el. ij. ad fi. s. eo. in glo. de cōmēda qd̄ pōt tolerari qn̄ cū causa reseruant̄ q̄ in tex. dicunt̄ alr̄ ꝓn̄tare poterit ⁊ electores eligere: vt dixi. s. in. iiij. nota. ¶ Quid dices ī ꝑmutatiōe facta nō vocato ꝑrono layco. dicit Lap. ꝙ eo īpugnāte nō valet ꝑmutatio ⁊ ea nō cassata valebit ꝓn̄tatio ꝑroni qd̄ est verū qn̄ sciebāt ad ꝑronū ꝑtinere ius ꝓn̄tādi. Si vō ignorabāt ꝑrono nō hn̄te ratā dictā ꝑmutationē poterūt permutātes ad sua bn̄ficia redire. facit. c. si bn̄ficia. j. de ꝓbē. ⁊ cle. ne ꝯcessiōe. de re. ꝑmu. Nō aūt q̄re aū cassationē ꝑmutatiōis facte irreq̄sito ꝑrono: pōt patronꝰ ꝓn̄tare ⁊ nō ante cassationē cōmende facte eo irreq̄sito est q: ex cōmēda patronꝰ modicū ledit̄ sed ex ꝑmutatione multū ſm Lapum.

1 ☞ Dilatio ſm temporum distantiam dari debet.
2 Electus post notitiam electionis celebrate de eo potest adire superiorē ⁊ confirmationē petere.
3 Instructus quis personaliter comparere tenetur.

Capientes. Dn̄s Jo. an. glossauit hoc. c. satis vtiliter sꝫ ꝓlixe insuꝑ fecit paruas additiōes cōiter ad quālibet glo. pro breuiori: ergo intelligētia. c. ꝑ modū notabiliū succincte expediam quasi pro maiori parte glo. cū additionibꝰ breuissimis quas in nouella ponit ⁊ summa. ⁊ diuide. c. vt in ꝓma ⁊ scd̄a gl.

1 ¶ † No. in ver. cū interdū. ꝙ dilatio[a] dꝫ dari magna vel parua ſm locoꝝ distātiā. ꝯ qd̄ gl. opponit de. l. suꝑuacuā. ⁊ soluit ꝙ in nō limitatis a iure vt in dilationibꝰ ⁊ in ꝓcijs rerū ⁊ silibꝰ habet locū qd̄ hic dr̄ in limitat̄ a iure vniformiter astringunt̄ oēs: vt in iuribꝰ alle. in glo. q̄ īcipit: sꝫ qn̄o ⁊c. cui adde qd̄ no. xij. di. illud. in vltia gl. s. de re. in īteg. cū lr̄is in gl. pe. ¶ Jtē no. ꝙ ista ꝯstō arctat electos ad illa q̄ hic dicunt̄ q̄d in ꝯfirmat̄: a quoꝝ ꝯfirmatione appellat̄ ad papā. dic ꝙ etiā habet locū hec ꝯstō: ⁊ etiā in postulatiōibꝰ ⁊ ꝓuisionibꝰ: vt ī glo. de postulant̄ ⁊c. q̄ q̄rit an hꝯ ꝯstō locū habeat in electo ī magistrū hospitalitat̄ vel tēpli si appellet̄ ad papā. ⁊ tꝫ ꝙ nō habeat locū ī eis. idē Jo. mo. ⁊ Archi. ad hoc cle. lr̄as. de ꝓbē. ⁊ cle. q: ꝯtigit. de reli. do. Circa appellatione de q̄ loq̄tur tex. q̄rit Jo. an. vtrū habeat locū ī appellatiōe interposita ab īterlocutoria iudiciali ꝑ ꝯfirmatorē lata vr̄ ꝙ sic: q: talis appellatio si est iusta deuoluit totā cām ad curiā sine noua citatiōe: vt. s. eo. c. j. ⁊ vr̄ exꝓssum. s. c. ꝙuis. Jn ꝯtriū facit: q: si ꝓnūciabit̄ appellatio iniusta remittet̄ cā ad iudicē a q̄. s. eo. interposita cū simi. absurdū ergo esset electū ⁊ alios de q̄bꝰ ī tex. frustra arctasse ad istā ꝑsonalē cōparitionē. Jo. Gui. ⁊ Gar. tenent ꝙ habeat locū ista ꝯstō: ⁊ in ꝓdicta appellatione. ⁊ Archi. dicit hꝯ cōiter approbari lꝫ durū videat̄. sꝫ ita tꝫ curia: nec mirū: q: petitio appellati ⁊ iudicis delatio idē faciūt. de appel. cordi. ⁊. c. cū de appellatiōibꝰ. deuolutio ergo ista est tolerabilis: sꝫ remanet durities ī aduētu tot ꝑsonarū ⁊ ī pena ſm Jo. an. ¶ Jtē no. ꝙ ista ꝯstō locū hꝫ in cathedralibꝰ ⁊ regularibꝰ ecclesijs q̄s appellatio vel īmediata subiectio defert ad aplice sedis examē. in dignitatibꝰ ergo ipsarū cathedraliū ecclesiarū ⁊ regulariū nō vēdicat sibi locū ꝑ rōnem glo. q̄ incipit viroꝝ quā tenēt Jo. mo. ⁊ Archydia. ¶ Sꝫ circa hec dubitat̄ ꝙ electiōes facte ī monasterijs īmediate subiectis pape pōt legatꝰ ꝯfirmare an ibi habebit locū hec ꝯstō. glo. q̄ īcipit in hꝯ casu tꝫ ꝙ sic ſm Gar. Jo. mo. Archi. q̄ allegāt. s. de rescrip. suꝑ lr̄is. in fi. cū simi. Tangit etiā glo. si ecclesie de q̄bꝰ hic nō sunt īmediate subiecte ꝓncipalr̄ sed ex eo sunt subiecte q: metropolitane ecclie sunt scismatice vel a saracenis capte. dic vt in glo. q̄ īcipit in hꝯ casu q̄ ꝓseq̄t̄ q̄d iuris si nō ꝑ appellationē talis causa deferat̄ ad papā sꝫ de volūtate partiū vel electiōe iudicꝫ: vel q: papa ad se negociū reuocauit. dic vt in ea. quā alij approbāt. in nouel. nisi in eo qd̄ dicit in electione in q̄ ꝯtriū Gui. tꝫ Gar. Jo. mo. ⁊ Archi. ꝓpt̄ similitudinē quā hꝫ remissio cū appellatiōe. ⁊ ītelligūt de remissione partibꝰ notificata. C. de app. l. j. ⁊. ij. ⁊ de appel. intimati. ¶ † Jtē no. ꝙ

2 electꝰ post notitiā electiōis celebrate de eo pōt adire superiorē ⁊ petere confirmationē. de quo dic vt in glo. subaudi q̄ opponit ꝙ eoipso qd̄ se ingerit repellatur vt ambitiosus. Sol. vt in ea. Qualr̄ aūt dicat̄ hr̄e notitiā: dic vt in glo. certā ⁊ īdubitatā ⁊c. facit. s. de rescrip. ꝯtingit. ⁊. l. cū q̄dā. §. qd̄ dicit̄. ff. de acq̄. here. ¶ Jtē no. terminū iuris ad cōparēdū cuiꝰ termini lapsus inducit talē ꝓuationē iuris q̄siti. secꝰ in termīo. c. j. s. eo. vbi post illū terminū ꝓcedit̄ in cā nō ob. ꝯtumacia nō cōparent̄.

3 ¶ † Jtem no. ꝙ dꝫ q̄s ꝑsonalr̄ cōparere ⁊ instructꝰ. Regularit̄ vō sufficit in causis cōparere ꝑ ꝓcuratorē. qd̄ dic vt. s. de do. ⁊ cōtu. cū dilecti. ⁊. j. de iudi. vbi est bona glo. dixi plene in. c. pastoral̄. de iudi. Et q: tex. dicit ꝙ dꝫ cōparere īstructꝰ si ad ꝓbādū dilationē peteret extra curiā nō debebit sibi ꝯcedi. qd̄ est verū nisi in casibus in gl. q̄ incipit vt dispēsatio. ¶ Quero dr̄ hꝯ ꝙ dꝫ venire ꝙ cito cōmode ⁊c. si hoc reuocat̄ in dubiū ꝙ si nō ita cito venerit q̄liter debebit iudex hoc arbitrari. glo. q̄ incipit. xxij. q. ⁊c. dicit ꝙ est recurrēdū ad vulgares dietas si de eis ꝯstet: als̄ ad legales de q̄bꝰ in. l. j. ff. si q̄s cau. in hoc etiā arbitrio dꝫ attendi tp̄is q̄litas ⁊ cōditio ꝑsonarū: vt in iuribꝰ alle. in gl. quā no. ⁊ sibi adde aliā. s. de rescrip. nōnulli. vtrū aūt ab isto arbitrio iudicis si iniqꝫ arbitret̄ poterit appellari. sentit Jnn. in. c. fi. s. de fer. ꝙ nō. aliter sentit glo in sili in. c. suꝑ his. de accu. suꝑ vbo arbitriū. ⁊ hoc no. ¶ Quero in hoc. c. dat̄ mēsis ad iter arripiēdū. itē ⁊ tp̄s arbitrariū ad cōparēdū ⁊ post illud expectat̄ ꝑ. xx. dies. pone igit̄ ꝙ distās ꝑ. xx. dietas vsus felici duplomate venit in. x. an alios. x. dies lucrabit̄: ita ꝙ nō teneat̄ corā papa cōparere. glo. tꝫ ꝙ preuētio tp̄is arbitrarij quo minꝰ cōpareat statim sibi nihil supra prodest: sꝫ ꝓuētio termini limitati a iure vt mēsis. ⁊. xx. dierū bn̄ sibi ꝓdest in hoc ꝙ lꝫ sic ante fi. termini venerit in curia nō tn̄ incurrit penas de q̄bꝰ hic. si se ante fi. termini nō ꝓsentet. rōnē differētie inter ꝓuētionē termini limitati ⁊ arbitrarij ponit gl. quā singulariter no. inprouisc eīn q̄libet rn̄deret ꝯtriū. nam limitata dilatione dꝫ finiri dilatio: vt. l. a filia. §. alūna. ff. ad treb. ⁊ in incertis nō certis ⁊c. vt in. l. ꝯtinuus. §. cū ita. ff. de ver. obli. Sed saluādo glo. dic ꝙ nō est finita ipso iure nisi de nouo citet̄ post cōparitionē. ⁊ ita. s. ꝙ citari possit. sentit glo. dū dicit nisi als̄ citetur a papa ⁊c. Collige etiā ex hac gl. ꝙ pōt citatꝰ ab hoīe vel a iure ad certū tp̄s ipsiꝰ tm̄ terminū ꝓuenire ⁊ ꝓcedere in cā si velit qd̄ est verū: siue terminꝰ sit ꝓfixus ad actū mometaneū explicandū vt cōparere: siue actū successiuū vt ꝓbare. Preueniendo aūt dꝫ pars citari q̄ potuit ꝓbabilr̄ ignorare preuētionē: vt no. Bar. in. l. q̄ ante. de ver. ob. ff. nec mirū si ꝓueniēs terminꝰ pōt: q: datꝰ est grā debitoris. i. citati. secꝰ si grā vtriusqꝫ vel alterius partis vt dicimꝰ in sili materia cū debitor vult soluere debitum ante tp̄s vtrū possit. de quo ꝑ Bar. post glo. in. l. q̄ rome. in ꝓn. ff. de ver. obli. ⁊ de ꝓuētione termini iuris. vide bo. tex. ī. c. oblate. s. de appel. ⁊ qd̄ no. Jnno. in. c. ex rōne. ⁊ ibi tāgit an appellatus possit ante fi. anni cōparere ⁊ petere ꝙ in causa ꝓcedatur.

1 ☞ Lex cōtra cōtumacem non statim penam infligit.
2 Contumax reputatur qui in termino non venit.
3 Impedimentū debet plene probari.
4 Impedimenti causa an sit legitima.
5 Impeditus mittere tenetur.
6 Casus contingens in persona procuratoris excusat dominum a pena.
7 Procuratoris culpa vel dolus an noceat dn̄o.
8 Probatio denegatur ei qui debuit instructus comparere.

Quod si per viginti dies. Nota ꝙ post terminū iuris cōparitioni ꝓfixū dꝫ nō cōparēs expectari per. xx. dies. vtrū ita sit cū terminꝰ est ꝓfixus a iudice. dic ꝙ sic si iudici videbit̄: vt in. c. cōsuluit. de offi. dele. Jmmo plus q: pōt retinere comparentē vt expectet ꝯtumacē etiā post terminū: vt no. Jnn. in. c. calūniā. de peñ.

1 ¶ † Jtē no. ꝙ ꝯtra ꝯtumacē nō statim lex penā infligit. sed expectat eū post terminū per. xx. dies. Jdē dꝫ facere iudex: vt. l. si finita. §. si forte. ff. de dā. infe. Sꝫ nūq̄d postꝙ ꝯstat nō cōpariturū: iudex quē reputat ꝯtumacē poterit mulctare sine alia citatione. ⁊ eadē est qd̄ si petat̄ ꝯdēnari ꝯtumax in expēsis. dic ꝙ q̄dā est pena ꝯtumacie q̄ respicit principalr̄ ꝓcessum suꝑ quo ꝯtumacia est ꝯcta: vt ꝙ ꝯ ꝯtumacē ferat̄ sn̄ia ꝑ quā veniā ad primū decretū ad iuramēta testiū ⁊ si. Et tunc nō req̄ritur noua citatio. Quedā est pena q̄ nō respicit ipsum ꝓcessum sꝫ extrinsecꝰ venit: vt si ꝑ ꝯtumaciā vellet iudex ꝯdēnare aliquē in certa quātitate vel remouere ab officio: tūc req̄rit̄ noua citatio vt habeat terminū infra quē doceat de sua excusatiōe. ita no. Bar. ī. l. fi. ⁊ §. si ad diē. ff. de re mili. qd̄ credo verū nisi iudex vellet mulctare verū ꝯtumacē q: tunc pōt sine alia citatiōe: vt. c. j. s. de iudi. vbi est casus.

2 ¶ † Jtē no. ꝙ reputat̄ ꝯtumax[b] q̄ nō venit in termīo quātūcūqꝫ aduersariꝰ nō cōpareat qd̄ pōt eē verū ī ista materia electionis in q̄ iudex supplet de facto: vt in. c. cū nobis. s. eo. Jn alia vō materia nisi aduersariꝰ cōpareat ⁊ accusat cōtumaciā et

licentiatur

[a] ¶ Dilatio. Adde ꝙ ī dubio ītelligitur. cōtinua glo. in rubri. ff. de diuer. tē po. ꝓscrip. Bal. ī. l. j. C. de ferijs no. in. l. pecuniarijs. ff. eo.

[b] ¶ Contumax. Add̄ ꝙ nō ꝓsumitur bona fide litigare. Bal. in. l. ingenium. ff. de sta. ho. bal. in. l. sancimus. ff. de iudi.

licētiatur nō debet qui nō venit cōtumax reputari: vt no. Bar. in. l. ꝓperandū. §. ⁊ si qdem. C. de iudi. ⁊ no. in. d. c. cōsuluit. et. c. calūniam. prealleg. vbi videas. ⁊. l. ꝓperandū. §. ⁊ si qdem. C. de iudi. ⁊ vide glo. fi. de do. ⁊ contu. c. venerabilis. ¶ Itē no. ꝙ qui tenetur in certo termino cōparere personaliter si hoc nō potest debet infra eundē terminū se excusare. talis enim excusatio habet vim comparitionis ⁊ eius loco succedit. nō mirū ergo si fieri debet infra eundē terminū. ar. s̄. de appel. c. fi. Idē dixi in habente ratū vt hoc habeat infra tēpus in quo actū posset gerere per seipsum: vt in. c. quā sit. s̄. eo. in. iiij. q. 3 ¶ † Item no. ꝙ impedimentū dꝫ plene ꝓbari. ⁊ sic nō videtur sufficere ꝓbatio semiplena. alibi tm̄ videt̄ sufficere. s̄. de re. iur. cū bertoldus. et. c. ex literis. de resti. in integ. alibi tenēt doc. ꝙ ꝓbetur per iuramentū: vt in. l. fi. de feri. ⁊ plene dixi in. c. ij. de dila. ⁊ spāle videt̄ in hoc casu: sicut speciale est de personali cōparitione ⁊ ꝙ impeditus teneat̄ mittere ꝓcuratorē: ⁊ ꝙ ꝓpter solā cōtumaciā excludat̄ a iure suo ⁊ alia plura que per te colligas. 4 ¶ † Itē no. ꝙ vtrū causa ipedimēti sit legitima: necne relinqtur arbitrio p̄sidētis. sil'r vtrū maior dꝫ restitui ex clausula gn̄ali vel nō: vt. l. j. ff. ex q̇. cau. ma. qꝛ nō ꝓssunt: vt. l. cū q̇dam. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. ideo iura cū non potuerūt diffinire reliquerūt arbitrio iudicis: sicut multa alia que ꝯsistūt in facto vt fides testis dilationis mora ⁊ similia: vt. l. j. ff. ex q̇. cau. ma. ⁊. l. iij. ff. de testi. ⁊. l. mora. de vsur. 5 ¶ † Item no. in ver. insuꝑ ꝙ impeditꝰ tenet̄ mittere ꝓcuratorē instructū. alibi dicit̄ ꝙ nō tenetur nisi excusare. In quo casu an teneat̄ mittere vel nō sic distingue. Aut loq̄ris de actore: ⁊ tunc tenet̄ mittere ne in dānū incidat: puta p̄scriptionis: vt. l. j. ff. de diuer. ⁊ tēpo. p̄scrip. Aut loq̄ris in reo an teneat̄ mittere ad cōtumaciā excusandā. ⁊ subdistingue. nā aut impedit̄ venire rōne dignitatis ⁊ priuilegij. ⁊ hoc casu aut impedimētū est perpetuū ⁊ tenet̄ mittere ꝓcuratorē: vt. l. fi. C. de ꝓcur. aut impedimētū est tpale ⁊ nō tenet̄ mittere: vt. l. pars literarū. ff. de iudi. ⁊ de iniur. l. nec magistratꝰ. Aut est absens ⁊ impedit̄ ꝓpter aliā causaꝫ q̄ dignitat̄ ⁊ p̄uilegij: ⁊ tūc aut impedimētū nō est necessariū sed ꝓbabile vt studioꝝ ⁊ tenet̄ mittere: vt. l. sed ⁊ si per p̄torē. §. ibi. ⁊. §. rursus. ff. ex q̇. cau. ma. Aut impedimētū est necessariū ⁊ probabile. ⁊ tunc aut parū duraturū: ⁊ tūc aut fuit in citatione preuentꝰ ⁊ tenet̄ mittere: aut nō ⁊ nō tenet̄: vt. l. eudē. ff. de legatio. ¶ Itē no. in ver. ꝙ ⁊ nihilominꝰ ꝙ qn̄ q̇s ex causa legitima excusat̄ a ꝓsecutiōe litis cessante illa causa impedimēti tenet̄ causam statim reassumere sicut ante impedimentū tenebat̄. facit ad notata per Inn. in. c. ex rōne. de appel. s̄. de appellāte q̇ fuit impeditꝰ certa parte anni si cessante impedimento nō reassumpsit ꝓsecutionē appellatiōis statiꝫ imputat̄ sibi cuiꝰ rō est: qꝛ qn̄ aliquid ꝓpter necessitatē ꝯcedit̄ eatenꝰ durat ꝯcessio quatenꝰ durat necessitas ⁊ nō vltra: vt. c. ꝙ pro necessitate. j. q. vij. ⁊. l. senatus. ff. de offi. p̄si. 6 ¶ † Itē no. ꝙ casus ꝯtingēs in ꝑsonā ꝓcuratoris excusat dn̄m a pena. ꝯcor. c. significāte. de pigno. ⁊. l. cum a iuribꝰ. C. q̇ pe. tuto. 7 † Culpa xͦo dolus vel negligētia ꝓcuratoris an noceat dn̄o dic vt. s̄. de appel. significāte. vt lit. nō ꝯte. c. j. in fi. ⁊. l. j. §. si ꝓcurator. ff. si q̇s ius dicē. non ob. ¶ Item no. in ver. electos. ꝙ mitiꝰ punit̄ q̇ nō cōparet legitime istructꝰ vt debuit q̄ q̇ nō cōparet vllo modo. Iste em̄ est priuatꝰ oī iure: vt. s̄. ꝓxi. ver. ille xͦo q̇ minꝰ legitime cōparet punit̄ solū: qꝛ sibi dilatio extra curiā denegat̄ ad ꝓbandū. Alibi dicit̄ ꝙ nō cōparere vel minꝰ legitīe cōparere sunt paria. sicut nullū ⁊ inutile: vt. s̄. de trāsla. c. ij. ⁊. l. j. i fi. ff. qd̄ cuiusq; vni. no. Sꝫ illa iura loquunt̄ cū ꝑsona q̄ cōparuit est legitima. secꝰ si legitima sꝫ nō plene instructa vt hic. vbi nō est tm̄ delictū. 8 ¶ † Itē no. ꝙ denegat̄ probatio illi q̇ debuit instructꝰ cōparere. sil'r in. l. si qn̄. C. de dila. qd̄ est verū nisi ex iusta causa: vt in tex. quē exēplifica: vt in glo. vt dispēsatio suꝑ pluralitate ⁊c. ¶ De glo. magis notabilibꝰ positis suꝑ isto. §. expediā eas succincte ꝑ q̄ōnes. ¶ Primo q̄ro si facta cōputatiōe dictarū reperit̄ vna die venisse post terminū: nūq̇d poterit morā purgare. glo. q̄ incipit sꝫ pone ⁊c. tꝫ ꝙ nō: qꝛ ista est pena descēdēs a sn̄ia canonis a qua sicut nō pōt appellari: ita nō pōt mora purgari fm̄ gl. quā tene mēti. Et ad eā adde qd̄ dixi. s̄. eo. lꝫ canon in. iiij. q. ⁊ qd̄ no. Bar. in. l. si isulā. de ver. obli. vbi de purgatiōe more plenissime. ¶ Scd̄o q̄ro si ꝯ electū nō cōparentē legitime vt disponit hec ꝯstitutio petat aduersarius eū icidisse in istā ꝯstitutionē. ꝓcurator electi excipit ꝙ ista ꝯstitutio in ipso nō vēdicat sibi locū ex causis: vt in glo. q̇d si electus vtrū debet audiri: videt̄ ꝙ nō postq̄ est ipso iure priuatꝰ d. glo. notabiliter dicit ꝯtrium. nam oportet primo cōstare ꝙ sit de casibus hic exp̄ssis. Simile dicit glo. alibi cōtra sn̄iam non potest opponi aliqua exceptio. nam si opponat̄ ꝙ illa nō est sententia qꝛ nō lata a suo iudice debet ista exceptio admitti: vt est glo. singularis in cle. j. de seques. posses. ad fi. simile dicit Bar. si cōtra instrumētū est ꝓhibitū opponere exceptiones poterit opponi ꝙ nō est instrumentū: qꝛ cōfectū a priuato. qd̄ dic vt plene per eum: vt. l. j. ff. quod vi aut clam. ¶ Item collige ex hac glo. ꝙ suꝑ pena que infligit̄ ipso iure per ꝯstōneꝫ est necessaria sn̄ia declaratoria. aliter nō vr̄ ꝙ sn̄ia iuris ante declarationē talē sit exequēda. casus est singularis in. c. cū seruū leges. §. fi. de here. vtrū aūt a tali sn̄ia declaratoria possit appellari. vr̄ ꝙ nō qꝛ a pena leg̃ vel canonis nō appellat̄: vt. l. si q̄ pena. de ver. ob. Aliter dicit glo. h̄ suꝑ xͦbo p̄uatos. ꝙ bn̄ no. ¶ Tertio q̄ro si forte ifra tp̄s moderādū incidūt vt p̄dicit̄. ⁊ nō venit electꝰ in eis. venit tm̄ postea anteq̄ iudex sederet ꝓ tribunali: vtrū iciderit i istā penā videtur ꝙ nō. vt. l. ij. ad. li. ff. si quis in ius vo. nō ierit. nam nō dꝫ dici ꝯtumax qꝛ si venisset nihil egisset tp̄e feriarū ⁊ sic iudice nō sedente. vt. l. si arbiter. ff. de arb. ista eadē glo. dicit ꝯtrariū. qꝛ in tali tp̄e feriato aliq̇d pōt agi ⁊ ꝓceditur tali tēpore in istis causis idem no. in. d. l. ij. ad fi. ¶ Quarto q̄ro pone cōparuit electꝰ in termino i qͦ cōmode potuit vel postea infra. xx. dies sed pape vel auditoris copiā habere nō potuit. q̄ritur an sit excusatꝰ: vr̄ ꝙ sic. vt. c. ex insinuatione. s̄. de app. ⁊ in aut̄. sꝫ. ij. C. de tempor. app. ⁊. l. j. §. dies. ff. qn̄ app. sit. vbi est tex. notabilis ꝙ sufficit ad excusationē si iudex in publico non faciat copiā sui. nec imputatur ꝙ ad domū eius nō iuerit vel ad ortos. gl. tamē ista de papa loquēs dicit ꝙ dꝫ fieri req̇sitio ad camerā pape si ibi consueuit talia audire. ꝙ si generaliter loqueret̄ esset bona limitatio ad illum. §. dies. ¶ Incidēter tm̄ q̄ritur post istā gl. vtrū sufficiat qd̄ iudex nō faciat copiā sui in publico ad excusationē: dicit qd̄ nō sed req̇rit̄ qd̄ ille q̇ cōparet ⁊ iudicē nō reperit hoc ꝓtestet̄ i scriptis ⁊ tutiꝰ est qd̄ pluries ꝓtestetur. ⁊ credo eā verā inq̄tū ipeditus ex defectu iudicis dꝫ ꝓtestari. vt. l. j. C. de his qui ꝑ me. iu. non app. ⁊. c. si iustū metū. s̄. de appe. ⁊. l. j. §. si quis ipsi p̄tori. de no. op. nun. ⁊. c. pastoralis. §. verū. s̄. de offi. or. inq̄tū. vero dicit qd̄ dꝫ pluries ꝓtestari credo tutū sꝫ nō necessariū ꝑ sil'ia q̄ allegat glo. Inq̄tū etiā dicit. qd̄ fiat protestatio in scriptis nō credo de substātia. in quibꝰ id super quo emanat protestatio. nō requirebat scripturā. vt. l. fi. C. de neg. ge. nam speciale est qd̄ i certis casibus scriptura requiratur de quibus. j. de censi. c. j. i glo. magna ⁊ magistra. Alia in glos. huius. §. scripta qꝛ communia sunt non expedit nobis hic referre.

1 ☞ Officium iudicis inquirentis in negocio electionis suꝑ tribus versari dicitur.
2 Absens ⁊ ignarus possunt procuratorē constituere.
3 Ecclesiarū bona qn̄q; sunt cōia inter capl'm ⁊ prelatum.
4 Electio prelati pertinet ad capitulum.
5 Opponentes an ad curiam venire teneantur.

Ad hec quod diligens. In isto. §. statuuntur. vij. de istructoribus mittēdis qn̄ electio est cōcors. s. quod esse debeāt quales per quos ⁊ qual'r mittant̄ ad q̇d ⁊ qn̄ ⁊ cuiꝰ expēsis. ⁊ ista intelligant̄ repetita in. §. ij. cū electio est discors. 1 ¶ † Itē no. ꝙ super tribꝰ xͦsat̄ offm̄ iudicis inq̇rētis in negocio electionis suꝑ personis eligētibꝰ ⁊ electi. Itē suꝑ ipsa electione vtrū sit canonice celebrata fm̄ formā. c. qꝛ ꝓpter. s̄. eo. ⁊ suꝑ his oibus iudex pōt ex offō inq̇rere: vt. s̄. c. cū nobis oli. ⁊. c. bone. ei. j. d̄ postu. 2 ¶ † Itē no. ꝙ absens ⁊ ignarus pōt ꝯstitui ꝓcurator lꝫ hac rōne ꝯtingat decisionē cause retardari: vt dicit tex. oportebit em̄ talē procuratorē h̄re dilationē ad dn̄m ꝯsulendū: vt. s̄. de ꝓcu. dilectis. expēsis tm̄ dn̄i absentis: vt. l. gn̄aliter. C. de re. creai. ⁊ not. Bar. in. l. ij. §. defendi. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ quicq̇d sit in alijs causis in istis de q̇bus tex. loq̇tur dꝫ ꝓcurator venire instructꝰ. facit. s̄. de iur. calū. in perpetrādis. ¶ Item no. ꝙ electores debēt mittere duos de capl'o ad curiā ꝓ negocio electionis aliter puniunt̄: vt j. eo. ver. vel si ꝑsonas. ⁊ est spāle in casibꝰ huiꝰ. c. cū appellatio vel imediata subiectio deuoluit causam ad curiā. In alijs petitio ꝯfirmatiōis nō vr̄ de necessitate incūbere electoribꝰ sꝫ electo vt. s̄. eo. quā sit. §. ceterū. 3 ¶ † Item no. ꝙ bona ecclesiarū qn̄q; sunt cōia inter capl'm ⁊ prelatū. qn̄q; diuisa. ⁊ est dr̄ia inter istos modos: vt. c. edoceri. s̄. de rescrip. sil'r alia negocia eccl'ie explicāda ꝑtinēt ad eos. qn̄q; diuisim: qn̄q; cōiter: vt. c. nō est. s̄. e. li. de ꝯsue. ⁊. j. ne sede vac. c. j. 4 ¶ † Item no. ꝙ electio p̄lati ꝑtinet ad capl'm: expēse tm̄ q̄ iminēt in negocio electiōis debēt fieri de bonis ecclesie vacātis: qn̄ est electio ꝯcors: qꝛ de eius vtilitate agit̄: ergo onus subire dꝫ: vt. l. fm̄ naturā. de iureiur. ¶ Itē no. in ver. si xͦo. ꝙ qn̄ electio est celebrata i discordia de vno vel pluribꝰ in ꝑsonis instructis mittēdis ad curiā nō dꝫ grauari ecclesia sed ep̄i electi. Rō forte est: qꝛ nō vtiliter tunc videt̄ capl'm ꝓuidere ecclesie vacāti: ergo nō tenent̄ expēsas in re sibi inutili ministrare: sed electꝰ q̇ accōmodauit assensum cū enim minꝰ vtiliter alicuiꝰ negociū gerit̄ expēsas nō tenet̄ soluere. iuxta nota. per Bar. in. l. iam tamē. §. pe. ff. iudi. sol. ¶ Itē no. ꝙ si electi in discordia nō ministrāt personis mittendis ad curiā sunt priuandi iure eis quesito ⁊ nō est ista priuatio ipso iure sicut qn̄ nō personaliter cōparerēt. de quo. s̄. §. pxi. ¶ Itē no. ꝙ cū in pluribꝰ

locis pōt iudex de causa cognoscere. ipsiꝰ est cognitio in quo lo
co dʒ vētilari causa. in cuiꝰ ꝯsideratiōe dʒ hr̄e eq̄tatē pre oculis
⁊ vtilitatē litigātiū ꝯsiderare. vñ ꝓ parua causa nō debēt ꝑtes
trahere ad remotas ꝑtes ne expēse excedāt litis estimationē: vt
est casus no. ī. l. cū post sn̄iaʒ. C. de ap. ⁊. ij. q. vj. anterioꝝ. qd̄ no.
ꝓ limitatiōe. c. cū ep̄s. de of. or. ¶ Itē no. ꝙ iudicꝭ est cognitio
vtrū velit ꝑ se ꝓbationes recipere. an vō earū receptionē alteri
cōmittere. facit. s̄. de fideiuſ. ꝯstitutꝰ. vō. de forma cōmissionis ⁊
remissiōis. cuiꝰ vō expēsis debeat fieri missio ad absentē. dic vt
d. l. gn̄aliter. ⁊. s̄. de rescrip. statutū. ad fi. ¶ Itē no. vtrū oppo-
nētes debeāt venire ad curiā vel nō. de quo in tex. ⁊ glo. si ergo
5 sunt plures ⁊c. dic vt in ea. ¶ † In glo. sed an teneamur offerre
adde qd̄ no. Bar. in. l. p̄tor ait. §. si q̄s paratꝰ. ff. de no. ope. nun.

1 ☞ Electio infra octo dies electo presentari debet.
2 Negligentiā electi in mittendo nuncios instructos an excuset eligentes.
3 Capituli paucitas excusat a missione.

Ceterum si eligentes.

Moderat̄ tp̄s infra quod debēt eligētes
presentare electionē electo: ⁊ ꝯ̄facientes punit in beneficioꝝ su-
spēsione ⁊ expulsione a ꝓsecutione ꝓcessus. Dicit glo. ij. huiꝰ. §.
ꝙ hic. §. habet locū gn̄aliter in oībꝰ electionibꝰ de q̇bus loq̇tur
c. quā sit. s̄. eo. vbi erat tempus arbitrariū ꝙ̄ cito cōmode pote-
rant ⁊c. hic vō preter illud arbitrariū habent octo dies. dicit tn̄
Io. an. in nouel. ꝙ illud. c. quā sit hʒ locū ī oī electiōe q̄ ꝯfirmāda
est. pena tn̄ huiꝰ. c. restringit̄ ad cathedrales ⁊ regulares de q̇bꝰ
sp̄āliter loq̇tur. ꝓbat hic ꝑ verbū electiōes ipsas. ⁊ ꝑ ꝯtinuatio-
nem illiꝰ ver. si ꝑsonas. ĵ. eo. §. ⁊ rō. c. statutū. ĵ. eo. ti. facit qd̄ ipse
1 no. s̄. eo. vt circa. sup glo. ad papā. ¶ † Itē no. ꝙ īfra octo dies
dʒ electio p̄sentari electo. Quid aūt iuris sit si infra istos octo
dies ꝯtingit īpedimētū. dic vt in gl. ⁊ simi. quā sequunt̄ Io. mo.
⁊ Archi. q̄ facit ad nota. ꝑ Inno. in. c. ex rōne. de ap. vtrū impe-
dimētū ꝯtingēs ante finē anni. tali tp̄e quo nō potuisset causa
expediri excuset appellātē a negligētia p̄cedēt̄ tp̄is. ⁊ dic ꝙ nō.
ꝓ quo optime facit. l. ij. §. si q̇s tn̄. ff. si q̇s cau. ¶ Iteʒ no. ꝙ soli
culpabiles in obseruantia tp̄is hic p̄fixi puniunt̄. ⁊ cū ista pena
respiciat singulos vt singulos nō vt capl̄m ad eiꝰ euitationē vr̄
ꝙ singuli p̄n̄tare possint. facit qd̄ no. Io. an. post Inno. s̄. de po
stul. bone. el. ij. vbi plene videas si mādatū penale dirigit̄ capl̄o
⁊ est pena q̄ affert dānū singulis q̇d habēt agere illi q̇ timēt cō-
missionē pene. dic vt ibi. ¶ Incidēter q̄rit hec gl. q̇d si nō appa
ret q̄ sint culpabiles. Videt̄ ꝙ nullꝰ teneat̄: vt. l. absentē. in ꝯ̄riū
arguit̄ ꝙ oēs exēplo pluriū quoꝝ vnꝰ letaliter vulnerat ⁊ nescit̄
q̇s vt dicit gl. qd̄ an sit verū plenꝰ ꝑseq̄re: vt ꝑ Bar. in. l. si rixa.
ff. de sicca. ⁊ ꝯcludit cū glo. in q̄ōne quā format de culpabilibꝰ
vt lapsus termini siue tp̄is sufficiat ad ꝓbandā culpā suā: vt no.
s̄. de rescrip. plerūq₃. ¶ Quarto no. ꝙ q̄nq₃ q̇s excludit̄ a ꝓse-
cutione cause q̄ ꝯcernit interesse cause ꝓpter culpā suā est exclu
sus ipso iure ꝓpter verbū totaliter. Quid ergo si admissus fue
rit nō opposita tali exceptione priuationis: videt̄ valere iudi-
ciū: vt. l. si filiꝰ. §. veterani. ff. de ꝓcura. ⁊. C. eo. ti. ita demū. glo. q̄
incipit. ⁊ sic hoc sentit. ⁊ allegat ꝑ hoc ꝯstitutionē vt circa. eo. ti.
⁊ ita tenet Io. mo. ⁊ Archi. inhabilitas ergo ꝑsone nō reddit iu
diciū nullū nisi opponat̄ exceptio. ar. ꝯ̄. l. cū nō iusto. ff. de collu.
dete. ⁊ dixi in. c. sciscitatꝰ. s̄. de rescrip. ¶ Itē no. in ver. oībꝰ ꝙ
suspēdit̄ q̇s a bn̄ficio ad tp̄s. ⁊ expone bn̄ficijs. i. ꝓuētibꝰ bono
rum. Circa hoc tāgit glo. vtrū isti suspēsi a bn̄ficijs ꝑ ꝯsequētiā
sint suspēsi ab officijs. tenet ꝙ nō: q₂ officiū est onus. ⁊ ꝓpter cul
pam pōt a bn̄ficio separari: lʒ al's sit cōnexū. facit. c. pastoralis.
s̄. de app. Si tn̄ isti sic suspēsi officiabūt ecclesiā debēt hr̄e solā
sustentationē: vt no. s̄. eo. c. cū vintoniēsis. in glo. nota. ⁊ ꝙ resi-
duū in vtilitatē eccl'ie ꝯuertet̄ s̄m Io. an. post Gar. ⁊ Io. mo. de
cleri. nō resi. c. pe. de ver. sig. c. fi. ⁊ signa istā glo. Ecōuerso enim
nō est dubiū ꝙ suspēsus ab officio per ꝯsequētiā est suspēsus a
bn̄ficio. qd̄ dic vt plene legit̄ ⁊ no. in cle. si. de peni. ¶ Itē no. in
ver. ad que. ꝙ suspēsus a bn̄ficio si immiscet se ipsiꝰ administra-
tioni ꝑpetuo est priuatus ⁊ sic suspēsio tēporalis efficit̄ ꝑpetua
ꝓpter culpā: nec poterit ordinariꝰ sic priuato illud idē ꝯferre: vt
in glo. intelligebat̄ ⁊c. idē Io. mo. ⁊ Archi. p̄uatꝰ ergo bn̄ficio
ꝓpter culpā est effectꝰ ad illud inhabilis intm̄ ꝙ ex noua colla-
tione nō pōt illud recuperare. ad hoc. ĵ. eo. c. cōmissa. secꝰ in illo
cuiꝰ electio est cassata ꝓpter formā omissam vel aliū defectū nō
ꝯcernētē electū. facit qd̄ no. s̄. eo. sup eo. ⁊. c. ꝯsiderauimꝰ. ¶ Itē
no. in ver. vel si ꝑsonas penā eligētiū q̇ nō mittūt ꝑsonas instru
ctas vel exꝑtas nō ministrāt. sunt em̄ priuādi bn̄ficijs. ⁊ subau-
di ꝑ sn̄iam: q₂ nō delinquūt tm̄ in isto casu sicut in p̄ncipio. §. cū
electiones nō p̄sentāt ⁊ magis ꝙ̄ sc̄do. dic vt in glo. ꝑ sn̄iam ⁊c.
que ex hoc īfert ꝙ in isto casu. s. cū ꝑ sn̄iaʒ sunt p̄uādi. imiscētes
se interim nō sunt ꝑpetuo p̄uati vt sunt ibi. ⁊ cum hac glo. ꝯcor.
2 Io. mo. ⁊ Arch. ¶ † Itē no. in ver. etiā si. ꝙ negligētia ⁊ ꝯtem-
ptus electi in mittēdo nūcios īstructos vel ministrādo expēsas
nō excusat eligētes. lʒ em̄ idē sit negociū: tn̄ vniꝰ exclusio vel pri
uatio nō tangit reliquū: vt. ĵ. ver. nihilominꝰ. Et si dicat̄ q̄re co
gunt̄ eligētes mittere postꝙ̄ sciūt electū fore p̄uatū si ꝯtēnit im
plere qd̄ dʒ: vt. s̄. eo. ver. q̄si electi. Solue vt in glo. q̄ incipit sed
3 ad q̇d. cū qua ꝯcordat Io. mo. ⁊ Arch. ¶ † Itē no. ꝙ paucitas
capl'i excusat a ꝑsonali missiōe ꝯ̄ qd̄ glo. opponit: q₂ vnꝰ solꝰ se
opponēs venire tenet̄. Sol. vt in glo. paucitas ⁊c. vbi q̄rit̄ q̄ di
cant̄ pauci cū q̄ p̄dicti ꝯcor. ⁊ subdūt ꝙ q̄n ꝯ̄dicētes nō p̄n̄t mit
tere nisi vnū: illū mittere tenent̄. ar. s̄. §. ꝓxi. ver. ⁊ q̄n. idē dicunt
de ꝑsonis īstruct̄ vt saltē mittāt vnū si nō p̄n̄t plures vt sic inꝙ̄tū
possibile sit huic ꝯstōni satis fiat s̄m Io. an. ¶ Itē no. in ver. et
nihilominꝰ ꝙ negligētia eligētiū nō p̄iudicat electo. Quid de
ꝓcessu cū eligētibꝰ habito vtrū p̄iudicabit electo. glo. q̄ īcipit
⁊ ita tʒ ꝙ sic electo sciēti sʒ nō ignorāti. cū q̄ ꝯcor. Io. mo. ⁊ Ar-
chi. ⁊ vide qd̄ no. Io. an. de elec. dudū. el. ij. sup ver. ꝯstaret. ⁊ sup
vō. ꝯstitutio. ⁊ de isto iure cū. s. ius vniꝰ ab alio depēdet q̄n factū
autoris p̄iudicet hn̄ti cām ab eo vel ꝯ̄. dic plene vt. s̄. de re. iur.
ꝙ̄uis. ⁊ de cā pos. olim. ⁊. c. ꝯstōnibꝰ. de iure pa. ⁊. c. ad petitionē.
de accu. ⁊. l. denūciasse. §. q̇ tn̄. de adulte. ⁊. l. sepe. ff. de reg. iur. q̄
fil'ia sunt bona. ¶ Quero iste tex. excludit electores a ꝓsecutio
ne negocij si nō ꝑuauerūt q̄ hic dicunt̄. ⁊ talis exclusio nō nocet
electo: nūq̇d ergo iudex electū statim ꝯfirmabit. vr̄ ꝙ sic postꝙ̄
nullꝰ admittit̄ ad ꝯ̄dicēdū. glo. q̄ incipit vt q₂ nō venit ⁊c. dicit
ꝙ iudicꝭ offm̄ nō q̇escet. dʒ em̄ supplere in istis sp̄ualibꝰ sicut ēt
in cert̄ alijs casibꝰ quos gl. enumerat quā no. est em̄ pulchra ma
teria an iudex in causis possit de facto supplere ⁊ impēdere suū
offm̄ nō petitū. pōt em̄ ī casibꝰ hic notat̄ in gl. Bar. tn̄ dictā ma
teriā pulchro stilo ꝓseq̇t̄ in. l. iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. īfec.
vbi distiguit inter offm̄ qd̄ respicit publicā vtilitatē ⁊ tenet̄ im-
pēdere: vt puta ꝯ̄ malefactores ꝓcedere ⁊ punire: vt. l. ꝯgruit. de
offi. p̄si. ⁊ offm̄ qd̄ respicit vtilitatē p̄uatā: ⁊ tūc aut ꝯcernit ēt al
teriꝰ iudicꝭ reuerētiā. ⁊ sil'r tenet̄ puta tradere apl'os nō petēti:
vt. l. eos. ī fi. C. de ap. Aut mere ꝯcernit vtilitatē p̄uatā. ⁊ tūc aut
respicit miserabiles ꝑsonas ⁊ actū piū. ⁊ subdistigue. nā aut pōt
sup hoc p̄tēdere ꝓbabilē ignorātiā ⁊ nō tenet̄: vt. l. ĵ. §. mḡratibꝰ
de magiſ. ꝯue. aut hic nō pōt p̄tēdere ⁊ tenet̄: vt. ff. de of. ꝓcōsul.
l. neq₃. §. aduocatos. ⁊. l. illicitas. §. ne potētiores. de of. p̄si. Si
vō tales nō respicit sʒ alios: ⁊ tūc aut est timor ne tales ꝑueniāt
ad rixas ⁊ arma ⁊ tenet̄ īpēdere ⁊ occurrere: vt. l. eq̇ssimo. de vsu
fruc. ⁊ qd̄ no. Inno. ī. c. q̄m ꝯ̄. de ꝓba. Aut de hoc nō est dubiū sʒ
al'r litigāt. ⁊ tūc dʒ se īterponere ad ꝯcordiā ꝙ̄tū pōt: vt. c. ĵ. ⁊ ibi
no. de mu. pe. Si vō nō pōt ⁊ tūc dicas ꝙ q̇dā sunt q̄ radicant̄ ī
ꝑsonā ipsiꝰ iudicꝭ vt ferre sn̄ias: dare dilatiōes ⁊ sil'ia. Quedā
sunt q̄ radicant̄ p̄ncipal'r in ꝑsonā ꝑtis. p̄mo casu aut tale offm̄
exercet̄ ꝯ̄ absentē ⁊ nō dʒ nisi ꝑte petēte: vt. ff. iud. sol. iā tn̄. §. pe.
⁊. l. ꝓperādū. §. ⁊ si q̇dē. C. de iudi. aut exercet̄ ꝑtibꝰ p̄n̄tibꝰ: ⁊ tūc
aut tale offm̄ ꝑtinet ad lit̄ ordinationē aut ad lit̄ decisionē. p̄mo
casu aut respicit publici iuris obseruātiā vt in libellis apte cōci
piēdis dilationibꝰ breuiādis iuramēto cal. ⁊ si. ⁊ pōt ꝑte nō petē
te: vt. l. ĵ. ff. de of. asseſ. ⁊. l. ꝓperādū. in p̄n. p̄allegata. ⁊. l. ij. §. sʒ q₂
veremur. de iur. calū. aut respicit ꝑtis vtilitatē vt q₂ pl'es habēt
vnū ꝓcuratorē ⁊ nō valet ꝑte nō petēte: vt. d. l. iā tn̄. §. pe. sc̄do ca
su q̄n ꝑtinet ad lit̄ decisionē: tūc in his q̄ emergūt aū lit̄ ꝯte. nō
valet si nō petant̄. In his vō q̄ emergūt post lit̄ ꝯtestationē nō
req̇rit̄ petitio: vt. l. ediles. §. itē sciēdū. de edi. edic. ff. Et hec de
sc̄do mēbro. de his vō q̄ fundant̄ in ꝑsonā iudicis. Quedā sunt
que vt dixi radicant̄ in ꝑsonā part̄ vt ꝓducere testes ꝯ̄ eos oppo
nere. instr̄a ꝓducere: ⁊ sil'ia. ⁊ tūc aut loq̇mur in his q̄ ad publicā
vtilitatē ꝑtinēt vel decorē iudicis: vt ꝙ excōicati: īfames ⁊ sil'es
nō aduocēt corā eo. ⁊ pōt īpēdere suū offm̄ nō penitꝰ: vt. l. quos
ꝓhibet. ff. de postu. ⁊. c. pia. de excep. Aut circa alia respiciētia
priuatū cōmodū ⁊ tūc aut vult īpēdere suū offm̄ īterrogādo te-
stes: aduocatos ⁊ alios. ⁊ pōt: vt. l. vbicūq₃. ff. de interro. act. ⁊. c.
cū ioānes. de fide instr. aut vult īpēdere offm̄ suū ī ꝓducēdo te-
stes: instr̄a ⁊ alias ꝓbatiōes nō ꝓductas a ꝑte: ⁊ tūc ꝑ absente
pōt tā in cā prin. ꝙ̄ appellatiōis: vt ī aut̄. q̇ semel. C. q̄uō ⁊ q̄n iu.
⁊. l. ampliorē. C. de app. ⁊ hoc est qd̄ dicit lex ꝙ eiꝰ absentia: dei
p̄n̄tia repleat̄. i. iudicis: vt. l. ꝓperādū. §. sin aūt reus. C. de iudi.
Aut vult ꝑ p̄n̄te supplere ⁊ tūc regulariter nō pōt. ⁊ ita intelli-
gunt̄ oīa iura dicētia ꝙ iudex nō pōt de facto supplere lʒ de iu-
re possit: vt. l. ĵ. C. vt q̄ desunt aduo. par. iudex sup. ⁊. d. §. hoc aūt
iudiciū. fallit ī duobꝰ casibꝰ p̄mo ꝓpter inq̇rēdā vitatē instr̄i in
iudiciū deducti: vt in aut̄. de tabel. in p̄n. ⁊ ibi no. Sc̄do. ꝓpter
inq̇rēdā ꝯditionē testiū īductoꝝ. nā ex suo offō mittit ꝑ vicinis
vt no. ī. l. iij. ff. de testi. ī glo. sup vbo inimicitie. ⁊ p̄dicta sunt vā
in ciuilibꝰ. In criminalibꝰ īdistincte pōt ꝓducere ꝓbatiōes ad
defensaʒ ⁊ offensaʒ: ⁊ testes ēt publicat̄ attestatiōibꝰ. iuxta no.
per Inno. ī. c. cū clamor. de testi. s̄. ⁊. l. si nō defendant̄. ff. de peū.
⁊ per Bar. in disputatiōe q̄ īcipit. iudex maleficioꝝ. Et ad pre-

dicta adde

dicta adde qđ no. Inno. in. c. ad nostrā. el. ij. de iureiur. vbi oīno videas an pro iuribꝰ ecclesie occupatis iudex possit impendere suū officiū nō petitū ⁊ ex officio ꝓcedere sicut pōt pro iuribus fiscalibus. dic vt ibi. ista quibusdā additis tāgit Bar. in. §. hoc autem iudiciū magis ꝓlixe: sed in substātia nō plus dicit. ⁊ vide quod de materia not. de postul. bone. el. j.

1 ☞ Electio ⁊ postulatio non sunt eiusdem nature.
2 Postulandi nō veniunt patientes defectum in ordinibus vel etate.
3 Postulati sue postulationi consentire non tenentur.
4 Postulatio dependet a gratia.

Deniqꝫ. Hucusqꝫ dictū est de electione qualiter eligētes electi ⁊ opponētes debeāt se habere: ⁊ soliciti esse. Et que pena eis immineat si nō seruauerīt hec statuta. Seqͣtur videre cū nō per viā electionis sed postulationis ecclesie ꝓuidet̃ ⁊ causa ad curiā deuoluit̃ qđ p̄dictis incūbat ⁊ que pena immineat. ¶ † No. p̄mo ꝙ aliud statuit̃ quo ad quedā in electione: aliud in postulatione. Ex quo ptꝫ ꝙ electio ⁊ postulatio nō sunt eiusdē nature: ⁊ sic ad eligēdū mādatū habēs non poterit postulare. ad hoc. s̄. eo. innotuit. In ꝯ̄riū videt̃ casus. s̄. eo. in causis. naꝫ postulatio est p̄paratoria ad electionē: ergo vno cōmisso videt̃ reliquū cōmissum: vt. l. ad rē mobilē. ⁊. l. ad legatum. ff. de ꝓcur. de hoc not. in. d. c. in causis. ⁊. s̄. i. d. c. nullus. 2 ¶ † Scđo no. ꝙ nō sunt postulādi patiētes defectū in ordinibus: vel etate illegitime nati ⁊ alijs ecclesijs alligati ⁊ siles. de qbꝰ in. c. fi. s̄. de postu. In ordinibꝰ vel etate q̇ dispēsare possint dic vt in glo. q̇ patiant̃ cū illegitime nati. dic vt in. d. c. innotuit cū criminosis. dic vt. c. at si clerici. de iudi. ¶ Itē tertio no. ꝙ alligati alijs ecclesijs si postulent̃ nō tenent̃ ad obseruantiā huiꝰ ꝯstōnis. Idē in postulantibꝰ eos ꝑm quosdā cū ista litera dicat nihil quo ad eos immutari de iure. Jo. and. post Archi. dicit ꝙ tutiꝰ est ꝯ̄riū tenere ꝑpter idēptitatē rōnis huiꝰ. ¶ Quid de epīs qui no renūciauerūt loco sꝫ ordini. tꝫ hic Gar. ⁊ Jo. mo. ꝙ sunt eligēdi. Arch. ꝙ sunt postulādi. Jo. an. remittit ad no. per eū. s̄. de renū. post trāslationē. sup glo. ij. In hoc tm̄ p̄dicti ꝯcordant ꝙ etiā si postulent̃ ire tenent̃. cū rō hec exp̄ssa cesset in eis. 3 ¶ † Quarto no. ꝙ postulati nō tenent̃ ꝯsentire sue postulationi. possunt ergo si volūt nec ex hoc de ambitione notant̃ ꝑm Archi. q̇ alle. no. ꝑ Inno. s̄. eo. cū in iure. ¶ Quīto ꝙ postulātes ꝯcorditer ⁊ discorditer sunt siles eligentibꝰ in mittēdo ꝑsonas instructas ⁊ ministrādo expēsas quas ministrāt de bonis vacātis ecclesie si in ꝯcordia: sꝫ quāto in discordia de bonis ꝓprijs: vt. s̄. §. ad hoc ibi si vo. Incidēter tāgit Jo. an. quid si nō habēt propriū: qꝛ sunt regulares. dicit ꝙ de cōi. s̄. de accu. ex parte. et cōpen. ꝑm. Gar. Jo. mo. ⁊ Archi. ⁊ no. ĩ. in glo. fi. ad fi. q̄ loqͣtur de tali postulato non habēte ꝓpriū q̇s sibi ministrabit expēsas 4 dicam. ĩ. latiꝰ. ¶ † Sexto no. ꝙ postulatio depēdet de grā. qđ intellige vt in glo. s. ille ⁊c. Sup qua dicit Jo. an. ꝙ qn̄ postulādo fit a duplo maiori parte innitit̃ iuri ⁊ grē ex eo ꝙ p̄ualet electioni. s̄. eo. scriptū. Item qꝛ ea pendēte: alia electio vel postulatio admitti nō debet. s̄. de postula. bone. ⁊ qꝛ postulātes resilire nō possunt a postulatione: vt. d. c. bone. el. ij. gratie vo innititur qꝛ nō datur actio vt postulatus concedat̃. nam vt tex. hic dicit cōsensus eius nō valet: qꝛ a superiore dependet. habito tm̄ eius cōsensu poterit officiū iudicis implorari. qđ tangit Jo. and. s̄. c. scriptū. sup glo. hoc dicit. Utrū aūt si superior ad quē spectat cōfirmatio annuat postulationi videat̃ hoc ipso postulatū confirmare. vide in. c. in causis. in nouella ¶ Ultimo no. in. §. porro. ꝙ licꝫ quis teneat̃ ministrare expēsas in principio: tm̄ in fine eas repetit. ꝙ qn̄ sit verū glo. magis ꝓseqͣtur que sentit ꝙ isti ministrātes sint similes negocioꝝ gestoribꝰ in q̇bus habet̃ consideratio: an vtiliter vel nō administrauerint. de q̇bus ⁊ etiā de ꝓcur. an recuperēt si obtineāt vel succūbant in causa. dixi plene referēdo Bar. in. c. cū pro causa. de ꝓcur. ipse no. in. l. iam tm̄. §. in hac. ff. iudi. sol. ⁊ vide de istis expensis factis in negocio electionis: vt no. plene. s̄. eo. vt preterite. ¶ Quero de tali qōne vacāte quodā monasterio monachi cōcorditer in abbatē postularunt quendā de ordine predicatoꝝ modo cū ille velit suā postulationē ꝓsequi nec habeat ꝓpriū est in q̄stione an postulātes teneant̃ eidē de bonis monasterij super dicti negocij ꝓsecutione sufficiētes expēsas ministrare: Oldra. cōsuluit ꝙ sic rōnibꝰ ĩ. scriptis. ⁊ primo: qꝛ sicut vsufructus legatus adminiculis indiget sine q̇bꝰ q̇s vti frui nō pōt sine via ⁊ itinere. ⁊ ideo ad hoc ꝓprietarius obligat̃: vt. ff. si vsufru. pe. l. j. §. j. Sic videt̃ ꝙ postulātes ad expensarū adminicula teneant̃ cū sciuerint naturā negocij qđ nō pōt alibi q̄ in curia expediri ⁊ cōditionē persone pauperis ⁊ nihil habētis. facit ad hoc. ff. de leg. iij. fideicōmissa. §. si seruo. ⁊ de vsu ⁊ habi. l. plenū. §. equitij. de iudi. sed si suscepe rit. §. j. Secundo sic sicut tenet̃ filius diues ad alimenta patri inopi prestanda: sic ⁊ pater filio: vt. ff. de liber. agnoscen. l. j. §. j. in prin. sed sicut est ꝙ de bonis alicuius ꝑpter paupertatē prestantur alimēta pucro iam nato de cuius tm̄ filiatione nō cōstat immo etiā nascituro. puta vētri: vt possit ad partū vsqꝫ peruenire: vt. ff. de carbo. edic. l. sed ⁊ si is. §. qui aūt. ⁊ de ventre in pos. mitten. l. j. §. generaliter. ergo pro futuro patre p̄stabunt̃ necessaria: vt ad paternitatē peruenire possit lꝫ pēdeat ex euētu: sicut integra partus natiuitas. Tertio si cōtra seipsum ꝑpter paupertatē q̇s aduersario p̄stat expēsas: vt. ff. de inoffi. testa. l. si instituta. §. si de inofficioso. quāto magis pro se ⁊ pro ꝓsecutione operis qđ ceperūt. Quarto videt̃ exp̄ssum qui legat alicui militiā videt̃ legare oēs expēsas que necessarie sunt ad ingressum militie: vt no. ff. de leg. iij. l. pe. §. vlti. Sic videt̃ de istis postulātibus ad militiā ecclesie ꝙ teneant̃ ad necessarias expēsas sine q̇bus qđ querit̃ haberi nō potest cū postulatꝰ sit pauper nil habens. pro hoc de accu. ex parte. nec donatio in hoc vertit̃ ex parte postulantiū sicut nec maritꝰ dicit̃ donare vxori ad ipsum proficiscenti quocūqꝫ vadat: de eius tm̄ cōsensu. ⁊ subditur ratio: qꝛ nō donat qui necessarijs oneribus succurrit: ⁊ sic appellant talium sumptuū standoꝝ onera necessaria ⁊ necessario exhibēda: vt. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. si quis pro vxore. ⁊ de pac. do. inter socerum. §. conuenit. Quinto ⁊ vltimo hic fuit sententia Gar. in hoc. c. in glo. pe. in fi. et Jo. and. hic in vltima glo. ad fi. Ista sunt verba sua. Consilio. xxv.

1 ☞ Ciuitas romana dicitur cōsecrata martyrio apostoloꝝ.
2 Pape ⁊ imperatoris dominia dicunt̃ esse distincta.
3 Uarietas ⁊ inconstantia reprobari debet.
4 Filius fratris vel sororis an dicatur nepos.
5 Habitantes in comitatu gaudent priuilegijs ciuium.
6 Contractus initus cum tyranno an valeat.
7 Electiones an possint fieri in terra tyranni.

Fundamenta. Nota ꝙ lꝫ pluribus xp̄s dederit ꝑtātem vt oībus apostolis tm̄ preesse eis voluit Petrū tanq̄ caput. Sicut in regimine vrbis rome deuētū est ad vnū caput scꝫ ad principē. l. ij. §. nouissime. de ori. iur. ff. pluralitas ergo principatuū nō est bona. vnꝰ ergo princeps. vij. q. j. in apibꝰ. ¶ Itē no. ꝙ p̄dicatio apostoloꝝ diuulgata extitit per totū orbem: ideo nullus pōt p̄tendere ꝓbabilē ignorantiā: qꝛ per eos 1 xp̄s oībꝰ innotuit. de quo. xxxvij. di. c. fi. ¶ † Itē no. ꝙ ciuitas romana dicit̃ ꝯsecrata martyrio ap̄loꝝ. Ex quo no. Archi. ꝙ ꝑ occisionē sancti factā in ecclesia non sit illa polluta sꝫ potiꝰ cōsecrata. de quo no. ĩ. de ꝯse. eccle. vel alta. c. vno. ¶ Itē no. tex. cū dicit oībꝰ sacratis ⁊ cūcto pp̄lo ꝙ in donatiōe quā facit dn̄s de aliqua ciuitate sua dꝫ pp̄ls ꝯsentire. nā inuitꝰ nō videt̃ ꝙ possit cogi nouū dn̄m acceptare: vt. l. inuitus. ff. de fideius. lib. ⁊ de ista ꝯcessione ⁊ donatione vrbis vide in pallea ꝯstātinꝰ. xcvij. disti. Utrū aūt dictā donationē ꝯstātini futuri impatores potuerint reuocare. Accur. tꝫ ꝙ dicta donatio non tenuit. in aut. qūo opꝫ 2 ep̄os. in prin. Jo. ꝯ̄. vide in cle. j. de iureiur. vbi de hoc. ¶ † Itē no. in ver. iniuste arbitrās. ꝙ pape ⁊ impatoris dn̄ia sunt distincta: nec ꝯueniūt in eodē loco. nā vt ait lex ex ꝯuersatione equali ꝯtētio dignitatis nascit̃: vt. l. obseruandū. ff. de offi. p̄si. hinc est ꝙ roma ferre duos nō potuit scꝫ Romulū ⁊ Remū: vt in p̄alle. c. in apibus. ⁊ cōmunio parit discordiā: vt. l. cū pater. §. dulcissimis. de leg. ij. ⁊ cōiter negligit̃ qđ cōiter possidet̃ vt. C. qn̄ ⁊ q̇b. quar. pars. de. l. j. Textꝰ tm̄ iuris ciuilis dicit ꝙ deꝰ distinxit dominia p̄ferens papā in sp̄ualibus ⁊ imperatorē in tꝑalibꝰ: vt in p̄alle. aut̃. qūo opꝫ epi. in prin. et. c. solite. de ma. ⁊ obe. ⁊ ꝑm hoc nō esset disputandū q̇s sit maior. ⁊ q̇libet dꝫ reputari maior in suo dn̄io. dic tm̄ vt no. ĩ. de iudi. nouit. ⁊ de fo. cōpe. licet ꝑ Inno. ¶ Itē no. in ver. nunq̇d obduxit obliuio ⁊c. ꝙ deformatio ciuitatis: tēpla violata: ⁊ fides ciuiū corrupta sunt signa euidentia mali regiminis: ⁊ sic ꝑ vnū factū ꝓbat̃ aliud ⁊ causa ꝓbat̃ ꝑ effectuꝫ. xij. q. ij. quatuor. ibi p̄rogata locoꝝ doceat. silr̄ mali mores subditoꝝ arguūt negligētiā p̄latoꝝ. xviij. di. ꝑuenit. ⁊ fac. xxviij di. p̄usq̄. sꝫ omisso isto ar. arguēdi malū regimē ꝑ effectū. Quid dices si q̇s tenebat̃ aliq̇d facere vt picturā in certo loco vel expēsas in re forte sibi obligata vel p̄stare alicui alimēta vtrū sufficiat ꝓbare picturā factā vel expēsas ⁊ alimēta ex eo admistrata qꝛ apparet hoīem viuere ⁊ edificia refecta. videt̃ ꝙ p̄dicta ꝓbari sufficiat q̄ sine sumptibꝰ suis viribꝰ nō subsistūt: vt in p̄alle. iuribus. dūtamē facit an p̄sumat̃ iste fecisse q̇ eas repetit si aliter nō apparet. dic vt no. Bar. in. l. cū seruus. de verb. obli. q̇ alleg. 3 l. notabilē. C. vbi pupil. edu. de. l. fi. ¶ † Itē no. in ver. q̇ plura ꝙ varietas ⁊ incōstātia reprobat̃ ⁊ ex hoc ciuitas infamat̃. Ex quo ptꝫ ꝙ rebellio est delictū ꝯcernēs ciuitatē: ⁊ sic res inaīata dicit̃ delinq̇re. de quo alibi dubitat̃ an. s. vniuersitas delinquat de quo post gl. dixi plene referēdo Bar. in. c. dilectꝰ. de symo. ⁊ no. Inno. in. c. grauē. de sen. exc. ¶ Itē no. in ver. hac irrefragabili enumerari plura noīa dignitatū ⁊ q̄liter inter se differāt. dic

vt in glo. Et collige ex tex. ꝙ persone in sublimi dignitate con-
stitute ꝓhibent̄ assumi ad officia sicut etiā ꝓhibet̄ eis in ꝓprijs
causis personal'r litigare: vt. l. pe. C. de ꝓcur. ꝛ cessiones recipe-
re: vt. s. de alie. iudi. mu. c. ij. ꝛ. C. ne liceat potē. l. j. nam potētio-
rib⁹ pares esse nō possum⁹: vt. l. j. ff. de alie. iu. ꝛ nō solū ipsi ꝓhi-
bent̄ sed fratres filij ꝛ nepotes. incidēter circa hoc tāgit Jo. an.
4 vtrū fili⁹ fratris vel sororis dicat̄ nepos. † Dicit ipse ꝙ leges
vocāt nepotē descēdētē ex filio vel filia. ff. de gradi. l. j. §. ij. ꝛ. l. iij.
in fi. ꝛ. l. iuris ꝯsult⁹. §. ij. gradu. eo. tit. Sꝫ. c. tua. de cōsan. ꝛ affi.
appellat nepotē fratris vel sororis filiū. Jdē in vsib⁹ feudoꝝ. q.
mo. feu. amit. §. itē si fratrē. Sic etiā hꝫ cōis vsus loquēdi q̇ est
sequēdus. de spō. c. ex l'ris. el. j. de sup. le. l. labeo. per qđ ꝯcludit
hac ꝙstōne ꝓhiberi etiā tales. s. filios fratrū p̄dictoꝝ marchio-
num ꝛ similiū. Aliter ꝯsuluit do. Fede. de señ. ꝯsi. xxxviij. vbi tꝫ
ꝙ si p statutū filij ꝛ nepotes excludūt filias a successione. debēt
intelligi nepotes q̇ veniūt per lineā descēdētē nō trāsuersalē. et
de talib⁹ intelligit̄. c. j. de here. j. eo. nam qđ ibi dicit̄ de scđo gra
du intelligit̄ de filijs filioꝝ. eo. tit. c. statutū. ad iura p̄alle. rñdet
vt ibi ptꝫ. ¶ Jtem no. ꝙ alijs personis ꝙ̄ positis in dignitati-
bus istis videt̄ ꝓmissum siue ꝯcessum ꝙ per annū assumāt regi-
men vrbis rome absqꝫ pape licētia spāli. ꝛ istud ius ꝓmouēdi ad
officiū annale videt̄ reseruatū ppl'o roma. nam ꝛ inferiores ciui
tates eligunt sibi magistrat⁹ q̇ tñ a p̄side ꝯfirmant̄: vt in aut. de
defen. ciui. ꝛ facit qđ no. Jnno. in. c. cū oēs. s. de ꝯsti. ꝛ. c. q̇ in ec-
clesiarū. Utrū etiā elect⁹ ad regimē tāte vrbis ad annū de ꝑso-
nis hic non ꝓhibitis ꝯfirmatione pape indigeat: vt sic p oīa sit
redacta ad instar aliarū ciuitatū quarū rectores gubernant̄: vt
dixi aliter nō declaro. ¶ Sꝫ postq̄ est creat⁹ q̇s senator ibi an
possit iura ꝯdere. dic vt no. in. l. non ambigit̄. ff. de legi. Reperi
do. Oldra. ꝯsuluisse cum ab eo q̄reret̄ an ex eo ꝙ dicta ciuitas
receptauit quēdā intrusum persequentē romanā ecclesiā posset
papa p̄uilegia ꝛ indulgētias illi⁹ romane ecclesie reuocare. mul
tum pulchre hic ꝓseq̇tur ꝛ cōsuluit ꝙ papa dꝫ ab hoc abstinere
ꝓbans illā ecclesiā ꝓpter corpora petri ꝛ pauli multis priuile-
gijs vltra alias gaudere. ꝛ est ꝯsiliū. lix. ¶ Jtē no. in ver. ac nihi
lomin⁹ ꝙ feudatari⁹ cuiuscūqꝫ ecclesie priuat̄ feudo ipso iure in
casu hui⁹. c. videt̄ eñ ex hoc offendere dñm suū: lꝫ extra rē feuda
lē. Utrū aūt hoc sit gñale. s. ꝙ feudatari⁹ inuadēdo res dñi vel
personā eius offendēdo sit priuādus feudo ꝛ per quē. dic vt no.
in. c. ceterū. s. de iudi. ꝛ. c. verū. ꝛ. c. postulasti. de foro cōpe. Hic
tñ occurrit dubiū si offendo maiorē dñm a quo nō recognosco
feudū: sꝫ ab eius vasallo an ex hoc priuor feudo qđ ab eo teneo.
ar. est hic ꝙ sic. ¶ Jtē no. qđ dicit tex. ꝛ eoꝝ posteros. nisi enim
hoc fuisset exp̄ssum nō videt̄ ꝙ delictū patris deberet nocere fi
lio in amissione feudi. ¶ Circa qđ dic ꝙ qñqꝫ quis cōmittit ali
quod delictū ꝓpter qđ dꝫ directo feudo priuari: vt q̄ deliquit
contra dñm vel aliud fecit cōtra ꝯuentionē feudi: ꝛ tunc delictū
patris nocet: vt in. x. col. si vasallus feu. priue. c. j. ꝛ no. in ti. si de
feudo fue. ꝯtro. c. si vasallus. ꝛ hoc verū in feudo iam patri que-
sito. Sed si erat querendū q̄ nondū pater eius decesserat id est
auus quo ad nepotē tunc nō nocebit nepoti delictū patris: imo
nepos tenet locū suū in feudo sicut in totali successione: vt. l. gal
lus. §. et q̇d si tm̄. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ. l. nō tm̄. §. si emācipatus.
ff. de ꝯtratabulas. Si vō nō ꝓpter tale delictū ꝓpter qđ debeat
principal'r amittere sꝫ in ꝯñam: q̄ forte ꝓpter heresim debebāt
eius bona ꝯfiscari: tunc aut tale feudū trāsire debebat ad filiuꝫ
ex persona patris tanq̄ ad eius successorem. ꝛ hoc perdidit aut
ad filiū ipso iure: q̄ est feudū auitū. vel descēdit ab antiq̇s pro-
genitorib⁹. ꝛ istud trāsit ad nepotē lꝫ bona patris fuerint ꝯfisca
ta. Jdem dicas in ꝯ̄ctu emphiteotico si q̇s recipit emphiteosim
pro se ꝛ suis heredib⁹ ꝛ nepotib⁹ si prim⁹ vel secūdus deliq̇t cir-
ca ipsum ꝯ̄ctum emphiteoticū non soluēdo canonē vel alienādo
sine licētia dñi ꝯtra. c. potuit. de loca. ꝛ noceret sequētib⁹ in gra
du. Sed si al's delinqueret ꝓpter qđ bona publicarentur dicta
ēphiteosis remaneret apud filios ꝛ nepotes: q̄ nō trāsit ad eos
tanq̄ ad heredes sed habēt iure suo: vt. l. iusiurādi. §. si liberi. ff.
de ope. li. ex cuius dictis predictā distinctionē collegi que ipse
ponit in. l. j. ff. de inter. ꝛ rele. Dy. etiā no. de hoc in regula nō dꝫ
aliq̇s. de reg. iur. ꝛ Cy. in. l. ij. in fi. C. de libe. ꝛ eoꝝ liber. in fine.
Jtem no. in ver. ita ꝙ. ꝙ si feudū reuertit̄ ad ecclesiā potest pre-
latus pro se retinere vel alij in feudū cōcedere prout vult: nec di
citur alienare vel de nouo infeudare si antiquū feudū ad eū re-
uersum iterū in feudū ꝯcedat: vt in. c. ij. j. de feudis. ¶ Jtem no.
in ver. ꝛ ne taliter. ꝙ acta sñie ꝛ ꝓcessus ꝛ oīa que sunt gesta per
illū q̇ officiū indebite vsurpauit nō valēt ipso iure. vnde debito
res dignitatis spōte soluētes tali nō liberant̄: sec⁹ si bona fide
lꝫ titulo min⁹ iusto esset dignitatē adept⁹. naꝫ tali postea ab illa
dignitate remoto gesta per eū firma manēt. qđ dic vt plene no.
Jo. an. post Jnno. in. c. in literis. de resti. spo. Gesta aūt tpe re-
giminis alicui⁹ tyrāni: an valeāt eo postea interfecto vel deiecto
dicam. j. ¶ Jtē no. in ver. vt autem ꝙ eisdē priuilegijs gauderē
debēt incole siue aduene cōtinue habitātes in ciuitate siue terri
torio q̇bus gaudent ciues originarij. ad hoc. l. prouinciales. de
5 verbo. sig. ¶ † Jtem no. ꝙ habitātes in comitatu gaudēt pri-
uilegijs ciuiū. tetigi. s. de rescrip. statutū. §. cū vō. ꝛ Bar. in. l. j.
ff. ad municipa. ¶ Jtē no. ꝙ quedā persone sunt penit⁹ ꝓhibi-
te a regimine vrbis. quedā habiles ad tp̄s vt ciues romani. si q̇s
igit̄ sit de ꝓhibitis ac ciuis regulariter admittit̄: vt in tex. Ex
quo collige ꝙ si due cause siue qualitates cōcurrunt in personā
eiusdē quarū vna reddit eū inhabilē: alia habilē inspicit̄ causa
habilis ꝛ fauēs actui nō resistēs: ꝛ sic magis causa q̇ ꝓdest q̄ q̇
nocet. Circa qđ dic ꝙ qñqꝫ id qđ ꝓdest est tante potētie ꝙ offu
scat ꝛ vincit qđ nocet: ꝛ tunc inspicit̄ qđ ꝓdest: vt. l. si vir. ff. pro
dona. ꝛ. l. nō intelligit̄. §. si q̇s palā. ff. de iure fisci. Si vō qđ no
cet vincit qđ ꝓdest vel dubitat̄. ꝛ subdistingue. aut effect⁹ vnius
pōt ab alio separari: ꝛ separat̄: vt. l. relegatoꝝ. in fi. §. fi. ff. de in-
ter. ꝛ rele. Si vō non pōt separari ꝛ inspicit̄ qđ nocet: vt. l. si q̇s
in graui. cū. l. seq. §. fi. ff. ad sille. ꝛ ita distinguit Bar. in. l. si vir.
ꝛ casus huius. c. adaptat̄ ad primū membrū hui⁹ distinctionis.
nam h̄ ꝯcurrūt causa naturalis: q̄ est vel censet̄ originari⁹ ciui-
tatis romane iste de cui⁹ habilitate querit̄: ꝛ causa accidētalis
q̄ fili⁹ nepos vel frater ducis ꝛ similiū. modo ita est ꝙ si ꝯcurrūt
naturalis ꝛ accidētalis causa ꝛ tendāt ad ꝯ̄rios effect⁹ iudica-
mus actū ꝺm naturalē causam nō accidētalē: vt. l. q̇ habēt. §. q̄
autem. ff. de tutel. vbi pupillo furioso dādus est tutor tanq̄ pu-
pillo nō curator vt furioso. ar. cōtra p̄dicta. ff. de postu. l. j. §. be-
stias. vbi glo. tangit. ¶ Jtē no. ꝙ ciuis roman⁹ adeptus extra
vrbē ꝛ eius territoriū comitatū vel baroniā nō desinit esse ciuis
quo ad honores vrbis: nisi sit in notabili potentatu vt sunt illi
de vrsinis q̇ in regno apulie sunt in magno potētatu: sil'r p̄fect⁹
vrbis q̇ tñ est intra territoriū ipsi⁹ qđ est de iure per centū milia-
ria circūquaqꝫ: vt. l. j. §. cū vrbē. ff. de offi. p̄fec. vrb. in istis ergo
quo ad regimen vrbis origo nō ꝯsiderat̄ sed ꝯfundit̄ ꝓpter ma
gnā potentiā in qua sunt. cūctis eñ eoꝝ regimen videret̄ terri-
bile ꝛ eoꝝ mēs potētia auida nō abstineret a vetitis: nec sciret
gaudere ꝯcessis: vt canon dicit: ꝛ ista est rō finis hui⁹. c. Quia
hoc. c. facit mētionē ꝙ si plures occuparēt sibi regimē ciuitatis
romane gesta p tales sub noīe dignitatꝫ sunt irrita ipso iure: vt
dicit litera. Quero gñaliter de alijs q̇ vsurpāt sibi regimina ci-
uitatū vel locoꝝ ꝛ tāq̄ tyrāni: vtrū gesta p eos vel eoꝝ officia-
les sint de iure valida. pro cui⁹ notitia scire debes ꝙ ꝓuincie q̄
ꝯsueuerūt regi p reges ꝛ p̄ncipes dicunt̄ esse sub eis de iure na-
turali. j. di. iurisgētiū. ff. de iusti. ꝛ iu. l. ex hoc iure. ꝛ si ali⁹ accidit
hoc dñiuꝫ ꝯ̄ p̄dictoꝝ volūtatē ille est tyrān⁹: ꝛ talia dñia vsurpa
toria tyrānides appellant̄: vt. l. decernim⁹. C. de sac. san. ecc. nec
pōt tale dñium tyrānicū p̄scribi. C. de decurio. l. eū q̇. li. x. ꝛ eo. ti.
si q̇s decurio. sicut intrusi nūq̄ p̄scribūt bñficiū. xij. q. ij. alienāt.
¶ Ad ꝓpositū ergo vtrum gesta tpe tyrānico valēt. subdiuide
q̄ōnem in. iiij. prima est q̇d iuris de statutis. secunda de ꝓcessi-
bus ꝛ iudicijs. tertia de ꝯ̄ctibus ꝛ testamētis. quarta de electio
nib⁹ p̄latoꝝ ꝛ alijs silib⁹. de. j. q. dic ꝙ aut statuta sunt edita ab
ipso tyrāno ꝛ nō valēt: q̄ cū statuere sit iurisditionis ꝛ ipse nul-
lam iurisditionē habeat. seq̇tur ꝙ ei⁹ statuta nō valēt. ꝓbat̄ hoc
ex diffinitione iurisditiōis de qua in. l. j. ff. de iur. om. iudi. Aut
sunt statuta ppl'i: ꝛ tunc aut sunt facta respectu ꝑsone tyrāni: et
nō valēt: q̄ p̄sumit̄ ꝙ sint facta metu impulsionis vel nimia re-
uerētia: vt. l. nouissime. §. j. ff. qđ fal. tu. auto. ꝛ. l. j. §. q̄ honorāde.
ff. quarū rerū ac. nō datur. aut nō sunt facta obtētu ꝑsone tyrāni
sed ob aliā iustā causam vt pro maleficijs puniēdis vel ciuilib⁹
causis dirimēdis ꝛ talia statuta valēt autoritate statuētiū: vt. l.
oēs ppl'i. ff. de iusti. ꝛ iure. nec eñ ideo perdit ppl's ꝑtātem sta-
tuendi de iure ꝙ sit sub tyrāno qđ intellige verū si pōt ppl's cō-
gregari. sed si tyrānus nō patit̄ ꝙ ppl's ꝯgreget̄ sed aliq̄ pauci
ex eo. Jsti nō possunt facere statuta. ar. l. j. ī fi. ff. de lib. vniuersi.
ad hoc optime qđ no. Jnno. in. c. cū ex iniūcto. de oper. no. nun.
¶ Uenio ad scđm de ꝓcessib⁹ ꝛ iudicijs in q̇bus dic ꝙ ꝓcessus
ꝛ iudicia depēdēt a iurisditione: aut ergo ꝓcedēs hꝫ iurisditio-
nem a ppl'o: ꝛ tūc refert: aut isti ꝓcessus sunt obtēti p̄textu per-
sone tyrāni: puta cōtra partē ab eo expulsam: ꝛ nō valent q̄ illi
citati nō tenebant̄ cōparere ꝓpter metū: vt in cle. pastoralis. de
re iudi. ꝛ qđ no. in. c. statutū. §. cū vero. sup vbo nō audens. s. de
rescrip. aut nō fuit ꝯtēplatione tyrāni sed alteri⁹ meriti vel de-
meriti ꝯtēplatione: ꝛ valēt rōne publice vtilitatis: vt. l. barba-
rius. de offi. p̄toris. Sed pone ꝙ tyrānus pro quodā amico suo
per metū cōpulit iudicē ad ferendā sñiam: an sñia ipso iure erit
nulla. videt̄ ꝙ sic: vt. l. ij. §. j. ff. de iudi. sed ibi loq̇tur de iurisdi-
tione ꝯferēda que nō ꝯfert̄ vbi est metus. q̄stio vō loq̇tur in iu-
risditione collata exercēda ꝛ inter sñiam censure siue clauiū et
al's in hoc est differētia: q̄ sñia censure lata per metū est ipso iu
re nulla: vt. j. qđ met. cau. c. j. Alie vō sñie late per metū valent

sed ob. exceptio

sed ob.exceptio.vt not.xj.q.iij.quatuoꝛ. ¶ Uenio ad tertiū de
ꝯctib⁹ ꝛ de testa.ꝛ dic ꝙ ꝯctus init⁹ cū tyꝛanno videt̃ valere ni
ſi interuenerit dolus vel ꝯpulſio q̄ p̄ſumunt̃ ſi apparet enoꝛmis
leſio cōtrahētis.facit quod dicim⁹ de excōicato.ſ.de exco.c.pia
per Hoſt.Inno.ꝛ alios.Bar.tñ tenet cōtrariū:q̄a ſicut cū iu-
ſto iudice nō poteſt cōtrahi.vt.l.j.C.de contract.iudi.ita nec in
ter ſubditos ꝛ tyꝛannū nec plus dꝫ caueri illi q̄ indebite regimē
vſurpauit ꝙ illi q̄ iuſte.vt.c.eū qui.de p̄ebē.et.l.iij.ff.de dona.
inter vir.ꝛ vxo.De teſtamēto tyꝛanni videt̃ dicēdū ꝙ nō valeat
q̄a teſtamentū eſt de iure ciuili tyꝛann⁹ aūt eſt reus ꝑduellionis
ergo teſtamētū nō valet.vt inſti.de here.q̄ ab inte.§.per contra
7 riū.ꝛ.l.cum filius.§.fi.de le.ij. ¶ † Uenio ad quartū.nunq̄d in
terra tyꝛanni poſſunt fieri electiōes p̄latoꝝ:ꝛ dic ꝙ aut i illa ter
ra eſt maioꝛ pars capituli ꝛ valet electio.aut maioꝛ pars eſt ex-
pulſa ꝛ non valet ſed debent intrinſeci ire ad extrinſecos ad lo
cū honeſtū:vt.c.cū ex iniuncto.de no ope.nun. pleni⁹ tamen de
iſta queſtiōe vide per doct.in.c.bone.el.p̄imo de elec.et p̄dicta
ſufficiāt qñ ciuitas regit̃ ꝑ tyꝛannū. ¶ Sꝫ q̄d dices cū ciuitas
eſt diuiſa in guelfos ꝛ gibellinos.ꝛ vna partiū eſt expulſa de ci-
uitate an valeāt que gerunt̃ ſub noīe cōis ꝑ illos q̄ obtinēt regi
mē ciuitatis.puta mutuū ꝯhunt vel alij ſe ſubijciūt vel a debito
toꝛib⁹ expulſoꝝ debita exigūt ꝛ ſoluere ꝯpellūt de ſubmiſſione
Bar.arguēdo tāgit in.l.ſi q̄s a filio.§.ſi ꝑti de leg.j.Ubi tꝫ qō
tales expulſi pñt facere ſindicū:nam hoc cuilibet eſt ꝑmiſſuꝫ ad
ſuā iuſtitiā ꝯſeq̄ndā:vt.l.j.§.j.ff.qō cuiuſqꝫ vniuer.nomi.ꝛ ꝓbat̃
i.l.ij.§.ex actis.ff.de.oꝛi.iur.vbi pars expulſa fecit leges q̄ ap-ꝓ
bate fuerūt.Qñ aūt tot⁹ ppl's eſt expulſus vt ꝯtigit Ceſene et
Regij.vtrū ille ppl's ſic diſperſus retineat iura vniuerſitatis ſi
alio loco ſe cōferāt ſimul:vel ſi in loco certo vagātes volūt ſub
noīe ciuitatis ſue ab hoſtib⁹ occupate aliquē ꝯctū inire an poſ-
ſint ꝛ qualiter fieri debeat.vide plene ꝑ Innoc.in.c.cū ex iniū-
cto de no.op.nū. Habes ergo quid iuris cū ciuitatis regimen
inuadit̃ a tyꝛāno vl' ab vna ꝑte:alia expulſa vel oībus expulſis ꝛ
a tertio occupat̃ Reſtat videre q̄d iuris cū debitoꝛes expulſoꝝ
cogunt̃ ab itrinſecis regētibus ciuitates ſoluere in cōi id ī quo
ſunt obligati exiticijs an ꝯtigat liberatio ꝛ certe:qꝛ iſta exactio
ꝯtingit ꝓpter odiū creditoꝝ expulſoꝝ debitoꝛes coacti ſoluere
liberant̃:vt.l.paulo ī fi.de leg.iij.Spe.ponit iſtā q̄ſtionē ī ti.de
oblig.ꝛ ſo.§.ij.ꝛ ver.illud etiā ꝛ bar.in.l.creditoꝛ.ff.de ſolutio.
de qua poſt eū ꝛ alios dixi plene in.c.j.ꝙ met⁹ cau.ꝛ vide quod
circa hoc not.d.Bal.ī.l.nouiſſime.ff.qō fal.tu.aut̃.

1 ☞ Supioꝛ ſuplet negligētiā inferioꝛis.
2 Papa dicit̃ ſupplere delictū capituli ꝯmiſſuꝫ in electione.
3 Eligēs ſciēter indignū ipō iure p̄uat̃ eligēdi poteſtate.

Quamquam Primo quandā dubiā q̄-
ſtionē determinat ex qua
infert ſolutionē in duab⁹ alijs q̄ a p̄ima depēdent
ſecūda ibi nos igit̃ ¶ Not.ꝙ negligētiā iferioꝛis
ſupplet ſuperioꝛ:ꝛ hoc in materia iuris eligēdi p̄-
latū in eccleſia vacāte.Idē cū ex alia diſpoſitiōe cōpetit alicui
tale ius eligēdi.vt.ſ.ꝑ ei⁹ negligētiā ſeu culpā ad aliū deuoluat̃
vt.l.cū q̄dā de leg.ij.ꝛ.l.vnū ex familia.Et quādoqꝫ lex ipa ius
negligētis in alium transfert.vt.l.ij.§.fi.ff.ad tertulia.l.fi.§.ꝛ ſi
quis coꝛā.de le.ij.aut̃.hoc ampli⁹.C.de fideiuſ.ꝛ.s̄.eo.l.j.de con
ſue.c.fi.Et ptꝫ etiā in illo q̄ negligit adimplere volūtatē defun-
cti.j.annū.deuoluit̃ eñ talis executio ad ep̄m vt.ca.ſi heredes.
de teſta.ꝛ p̄dicta iura loquunt̃ cū tale ſupplemētū fit a iure.Fit
etiā quādoqꝫ ad homine vt in tota materia ſubſtitutionū.et in
legatis ꝛ fideicō.vt.c.ſi pater.j.de teſta.ꝛ.ff.de leg.ij.vt heredi-
bus.Hic tamē occurrit dubiū quādo ꝓpter negligētiā p̄ioꝛis
cōtingit talis deuolutio in ſequētē qualiter talis negligētia ꝓ-
betur.ad hoc dico ꝙ vbi p̄ioꝛi eſt certus terminus limitat⁹:la-
pſus termini ꝓbat negligētiā niſi ex aduerſo p̄obet̃ impedimē
tū vt no.in.c.plerūqꝫ.de reſcrip.ꝛ.c.lꝫ canō.s̄.e.hinc eſt ꝙ lapſo
anno appellatiōis ꝓſequēde.iudex a quo exequit̃ ſententiā ſuā
vt in.c.ex ratiōe.de appe.ꝛ.l.iij.§.ſi ad diē.ff.de re militi.Qñqꝫ
quis tenet̃ ad aliud faciendū in genere puta dicit ſtatutū.ſi cō-
mune caſtrū ꝛ villa fuerit negligēs in capiēdo malefactoꝛē pu-
niatur in tantū.iſto caſu.vt cōmune dicat̃ negligens opoꝛtet ꝓ
bare ꝙ ſciuerit maleficiū cōmiſſuꝫ:ꝛ ꝙ capere potuerit ꝛ negle-
xerit:ſicut ꝓbatur negligētia tutoꝛis eo ipſo ꝙ in ciuitate erāt
poſſeſſiōes venales vl' hoīes ſub vſuris pecuniā recipiētes ꝛ pu
pilli pecuniā ſterilē tenuerūt.ff.de admi.tu.tutoꝛ.ſcd̄m dignita
tem.§.j.ꝛ in aut̃.vt hi qui obligatos.§.pe.col.vj.Scd̄m ergo fa
cti accidētiā opꝫ negligētiā ꝯcludēter ꝓbari nec ſufficeret ſi te-
ſtes ſimpl'r deponerēt quē fuiſſe negligētē.qꝛ negligētia nō eſt
q̄d foꝛmatū qō ſenſu ꝑcipi poſſit.ſꝫ magis iudicio rōnis ex va-
rijs circūſtātijs vt dixi.Sup hoc aūt iudicio rōnis cū deponūt
teſtes debēt ex cauſis in eoꝝ teſtimonijs exp̄ſſe ꝯcludere al's nō
ꝓbant.vt notat Inno.in.c.cū cauſaꝫ.s̄.de teſtibus.ꝛ p̄obatur
etiā in autē.de heredi.ꝛ falci.§.ſi v̄o abſunt.col.j.vbi teſtis qui
vult p̄obare negligētiā dꝫ affirmare illū actū ſe vidiſſe.ex quo
illa negligētia reſultet ꝛ p̄dicta elicio ex quodā ꝯſilio dñi Bar.
2 qō incipit Nucerni ꝛc. ¶ Scd̄o no.ꝙ delictū capl'i eccleſie ca-
thedralis cōmiſſuꝫ in eligēdo ſciēter indignū vel peccādo ī foꝛ
ma cōſilij ſupplet papa nō ꝓxim⁹ ſupioꝛ.ſil'r ſi ep̄s ſit excōicat⁹
nō eñ ex hoc exercitiū iuriſditionis ep̄alis deuoluit̃ ad archie
piſcopū ſed ad papā.qō dic.vt.j.de ſup.ne p̄e.c.j.vbi turbatur
et ꝯquerit̃ Hoſti.de iſtis deuolutionib⁹ ad papā omiſſo archi
ep̄o.qꝛ rōne carēt ꝛ rōnabilioꝛ eſt īperatoꝛ qui defectū ꝛ negli-
gentiā ſuoꝝ iudiciū vult ſuppleri per ep̄os:vt in aut̃.vt differē
tes iudi.per totū.ꝛ ꝑcit remotis ne ad ip̄m venire cogant̃ in au
tē.de queſto.col.vj.nec cās ad ſe ꝑ appellationeꝫ trahit omiſſis
medijs nec reſcripta ſup litib⁹ ꝯcedit.vt.l.īperatoꝛes.ff.de ap-
pel.ꝛ in aut̃.de māda.p̄in.§.ſi tibi.ꝛ.§.ſe.col.iij.Sit ergo ī pa-
pa ꝑ rōne volūtas.vt iſti.de iure natu.gētiū.ꝛ ciui.§.ſꝫ qō p̄in
cipi.Jo.an.hic in gl.mag.defendere nitit̃ ꝙ de iure etiā hoc ꝓ-
3 cedat ī deuolutiōe ad papā de qua tex.loquit̃. ¶ † Tertio no.
penā eligētis ſciēter indignū q̄a ipō iure p̄iuat⁹ eſt ꝑtāte eligē
di ꝛ ꝑ trienniū eſt ſuſpēſus bñficijs q̄ in illa eccl'ia quā offendit
obtinet.vt.s̄.e.cū in cūctis.ꝛ.l.c.ſi ꝯp̄omiſſari⁹.§.poꝛro.perdit
etiā ꝑtātēꝫ eligēdi actiuā ꝛ paſſiuā quo ad bona illi⁹ eccl'ie vſqꝫ
ad triēniū.vt.s̄.eo.ne ꝓ defectu in nouella ſup glo.fi. ¶ Itē no.
ꝙ in eccl'ijs inferioꝛibus a cathedrali negligētiā inferioꝛis ſup
plet idiſticte ſupioꝛ.Utrū aūt ipe ſol⁹ vl' cū ꝯſenſu ſui capl'i.dic
ꝙ de honeſtate ꝯſiliū ſui capituli req̄rere tenet̃.vt.s̄.eo.ne ꝓ de
fectu.ī gl.ſꝫ nūq̄d nō ob.iura ꝙ p̄lat⁹ ſine ꝯſenſu capituli nihil
pōt.vt.s̄.de his q̄ fi.a p̄e.ꝑ totū.qꝛ loquunt̃ in his q̄ ſpectāt ad
ip̄m capl'm cum p̄lato.Iſtud v̄o ius ꝓuidēdi ꝓpter negligētiaꝫ
vel delictū ē deuolutū ad ip̄m ſupioꝛē tm̄ qō ſequit̃.d.l. ¶ Sed
quid dices ſi vacet eccl'ia cathedralis.vtrū in hoc iure deuoluto
capl'm ſuccedat.iſtā q̄ſtionē plene hic ꝓſequit̃ Joā.an.arguēdo
efficaciter ad vtrāqꝫ ꝑtē ꝛ iclinat ꝙ capl'm poſſit iſta bñficia de
uoluta ꝯferre ſede vacāte.qꝛ iſte ep̄s iſta bñficia ꝯfert magis ra
tiōe iuriſditionis ꝙ alia.ergo eo moꝛtuo vel aliter vacante ſede
trāſit iſta ꝑtās ꝯferēdi ſicut alia q̄ ſunt iuriſditiōis.vt.c.oliꝫ de
maio.ꝛ obedi.Alterius ergo nature ſunt beneficia deuoluta ꝙ
alia q̄ ꝯferret ep̄s ſol⁹ in quoꝝ collatiōe capl'm nō ſuccedit.vt
in.c.illa ne ſede va.facit qō no.in clemē.ſi de beneficio de p̄ben.
ex hoc etiā infert̃ ꝙ ſi iſta collatio in bñficijs deuolutis cōpetit
rōne iuriſditiōis negligētiā ep̄i nō ſupplebit capl'm.Sec⁹ ī bñ
ficijs q̄ p̄op̄io iure cōferret ep̄s.vt.s̄.eo.cū in cūctis.in nouel
la.ſup vlt.gl.ꝛ ibi de hoc.Iuxta etiā p̄dicta q̄ritur an ſupioꝛ ꝯoꝛ
dinabit eccleſiā iſtā deuolutā ad ip̄m ꝑ negligentiā vel delictuꝫ
ꝑ viā electiōis:an ꝑ viā ꝓuiſiōis.dic plene in.d.ca.ne p̄o defe-
ctu ꝑ Jo.an.vbi ꝯcludit ꝙ vtraqꝫ via poſſit vti ꝑ.c.ſi poſtꝙ.§.fi
na.j.eo.vbi dicit ꝓuiſionē factā ꝑ eū ad quē deuoluta erat ꝯeligē
di ꝑtās. ¶ Ultimo vt ſcias ad quē electio vel ꝓuiſio bonoꝝ de
uoluat̃ ꝑ alteri⁹ negligētiā vel delictū.diſtingue ꝙ aut loq̄mur
de eccleſia cathedrali vacāte ꝛ negligentiā ſupplet ſupioꝛ.deli-
ctū vero ſupplet papa.vt in tex.aut loq̄mur de bñficijs ipſi⁹ ec-
cleſie cathedralis.ꝛ dic vt.s̄.eo.cū in cūctis.vn⁹ eñ ſupplet alte
rius negligentiā ꝛ delictū.vt ibi ptꝫ.aut loq̄mur in eccleſijs īfe
rioꝛib⁹.ꝛ tūc aut in ꝯuentualib⁹:aut in alijs.ſi in ꝯuentualibus
ꝛ tūc aut deliq̄rūt oēs:vel neglexerūt.aut nō oēs.ſꝫ aliqui.et ſi
oēs:aut etiā ſupioꝛ eoꝝ electionē ꝯfirmādo ſciēter:aut ignoꝛā-
ter.qō dic vt.s̄.eo.cū in cūctis.vbi ptꝫ.ꝛ etiā hic ꝙ circūſcripta
ſupioꝛis culpa ad ip̄m ſolū deuoluit̃ vt p̄dixi:nec ei⁹ negligen-
tiā ſupplebit capl'm in talib⁹ deuolutis.vt dixi.De inferioꝛib⁹
vero eccleſijs cū eſt facta ꝓuiſio de indigno nō ꝑ viaꝫ electiōis
ſꝫ ꝓuiſiōis.dic vt.j.de ſup.neg.p̄la.c.ij.ꝛ de p̄b.graue.ꝛ ꝑ Hoſ.
plene in.d.c.cū in cūctis. ¶ Ultiō q̄ro qō ſit tp̄s a iure ſtatutū
infra qō dꝫ electio celebꝛari.dic ꝙ in cathedralib⁹ ꝛ regularib⁹
triū menſiū.vt.d.c.ne p̄o defectu.vbi plene que ſit cenſenda re
gularis quo ad hoc.In inferioꝛibus eſt tempus ſex menſiuꝫ.vt
in.c.nulla.de conceſ.p̄eben.

1 ☞ Propoſitio actionis inepta reddit iudicium nullum
2 Diſpoſitio que debet concipi copulatiue non ſufficit eam alter
natiue concipere.

Is qui contra Primo ſoluit caſum du
bium.ſcd̄o rōnem ſubdit
ibi.No.ꝙ qñqꝫ obijcitur contra foꝛmā.qñqꝫ ꝯ per-
ſonam.ꝛ cui incumbat p̄obatio cū negat̃ foꝛma ſer
uata.dicit Archi.ꝙ ex quo conſtat de facto p̄eſumit̃ foꝛma.et
ſic incumbit p̄obatio opponenti.quod tenet Inno.s̄.de accu.
ſup his.ꝛ hoc etiam in nouella ſuper verbo excludantur.de quo
tñ articulo loquendo generaliter an ſolēnitas p̄eſumatur.dic
plene per Inno.in.c.innotuit.de eo qui fur.oꝛdi.ſuſce.ꝛ ꝑ bar.
in.l.ſciendū.de verbo.oblig.ꝛ.c.quoniam contra.de p̄obatio.
1 ¶ † Secundo nota ꝙ ſicut inepta p̄opoſitio actionis reddit

iudiciũ nullũ.vt.c.exaĩata.§.de iudi.ꝛ in.l.j.in fi.ff. si mẽsoꝛ.fal. modũ dix.ita iepta ꝓpositio eeceptiõis.vt hic.ꝛ.l.j.de flumi.ff. siľr vbi rõne incertitudinis vitiat̃ dispositio.vitiat̃ et exceptio. vt.l.iij.§.si duobus.ff.de ali. lega. et.l. ticia textores de legat.j. ¶ Tertio no.qd dicit ad se.apostolicã ꝛc.nã cuꝫ istud.c.veniat ad declarationẽ.c.vt cũ circa.§.eo.ĩfert̃ ꝙ illud.c.loquat̃ de ap. dũtaxat ad papã interpositis.ad hoc.j.ca.pri.ꝛ hãc opi.tenent quidã in.d.c.vt circa.Barsi.ibi ꝯ quẽ sequit̃ hic Jo.an.nã illud c.solũ calũnijs appellãtiũ penã ĩponit nõ sic.c.j.§.eo.ꝙ eniꝫ appellatio in bñficialib⁹ deuoluat ꝛ citet eq̃tatẽ hꝫ in papa cui nõ sic de facili foret citare ꝑ totũ orbẽ sicut ĩferiorib⁹ ordinarijs ꝑ suos district⁹. ¶ † Quarto no.ꝙ dispositio q̃ dꝫ ꝯcipi copulatiue nõ sufficit eam cõcipere alternatiue habẽt enĩ diuersaꝫ naturã.vt.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.ꝛ colligitur ex notatis in.c.ij.coniuncto.c.inter ceteras.§.de rescrip. quandoqꝫ tñ alternatiua resoluit̃ in copulatiuã ꝛ ecõtra.vt.l. cũ quidam.C. de verb.sig.reliqua de isto corporali iuramẽto ꝛ alijs obseruandis cũ obijcitur cõtra formã vel ꝑsonã electi.ꝛ de cã appellationis dic.vt.d.c.vt circa.ꝛ qꝛ declarata sunt ibi.ideo Joan.an. in isto.c.ꝛ sequẽti breuiter ꝑtransiuit.

1 ☞ Appellatio a futuro grauamine venit admittenda.
2 Canonis nomẽ in sñia excõicationis est exprimẽdũ.

Ui contra. Ponit casuꝫ qd declarat cõstitutionẽ.c.vt circa.ꝛ ei⁹ penã locũ habere.scda ibi alioquin. ¶ No.ꝙ ꝯstitutio vt circa loquit̃ in illo q̃ obijcit ꝯtra electionẽ iã factã.ꝛ tñ vendicat sibi locũ in illo qui obijcit ꝯtra electionẽ fiendã. et sic ꝯstitutio ꝯcepta ꝑ verba p̃teriti tꝑis ꝯprehendit etiã futurũ tẽpus ꝛ etiã p̃sens vt.l.si quis id qd.§.qd si tibi ꝓponit̃.ff.de iur. om.iud.l.talis scriptura.de le.j. ¶ † Scd no.ꝙ admittit̃ appellatio[a] a futuro grauamine qd quis timet.ꝙq̃ sit verũ ĩ appellatione extraiudiciali.de qua loquimur.dic vt ĩ.c.bone.§.de ap. ꝛ qd no.in.c.cũ nobis ꝛ.c.cũ inter cano.§.e. ¶ † Tertio no.hic Archi.ꝙ nomen canonis sit exprimẽdũ in sñia excõicatiõis.de quo ꝑ Jo.an.j.de exce.c.pia.sup glo.hec ratio.

[a] ¶ Appellatio. adde bar.i.l. si qs in ꝓuocatione.C.de ap. qd est veruꝫ etiã de iure ciuili si grauamẽ inferat̃ ꝑ interlocutoriam ita tꝫ paul. de cast. consil.xxiij.

1 ☞ Forma duplex que seruatur in electionibus.
2 Electio per vnũ ꝓnunciari debet.
3 Plures iudices debẽtes ferre sñiam an simul loqui debeant.

Icut cum. Primo ponit simile per qd casum decidit.scdo ponit dissimile ibi ꝙuis.tertio decernit ibi alioquin. ¶ † Not.ꝙ hic ponit̃ duplex forma cõsueta seruari in electiõib⁹ scrutinij ꝛ cõpromissi est ꝛ tertia.s.inspirationis.de qua et alijs p̃dictis plene.§.e.quia ꝓpter.Utrũ autẽ ille forme sint seruãde in quolibet bñficio vel solũ in electiõib⁹ epoꝝ ꝛ p̃latoꝝ.de hoc in glo.scda que tenet ꝙ nõ.ꝛ rñdet in nouella ad iura q̃ allegat. Archi. qui tꝫ ꝯtrium cũ hosti. ¶ † Scdo no.ꝙ electio dꝫ ꝑ vnuꝫ ꝓnunciari ꝛ esse cõis.rõ reddit̃ in.c.in genesi.§.e.vbi ex singularib⁹ ꝯsensib⁹ nõ resultat ꝯsensus collegialis ꝛ cõis.nã collegiũ est vna ꝑsona rep̃sentata ꝛ ficta.vt.l.mortuo.ff.de fideiuſ.actus ergo eius noĩe gerendus dꝫ fieri ꝑ vnũ:vt sic fictio imitetur naturã inquãtũ põt.vt.l.adoptio.ff.de adop.ꝛ hoc est qd alibi dicit glo.ꝙ si oẽs de populo alicui inferrẽt iniuriã nõ diceret̃ hoc fecisse vniuersitas sed singuli.vt.ff.qd cuiusqꝫ vni.no.l.ꝙ sicut.ꝛ xij.q.ij.qui manumittit̃.vt ergo electio censeat̃ cõis ꝛ collegialis dꝫ eẽ cõis habito respectu ad collegiũ qd est vnũ.ꝛ ad quod spectat eligere.xvj.q.vltia.c.fi. Ista aũt iuris subtilitas nõ curat̃ in forma ĩspiratiõis.vt no.Jo.an.i.d.c.qꝛ ꝓpter.sup verbo oĩbus casib⁹. Opponit̃ ꝛ videt̃ ꝙ sufficiãt singulares ꝯsensus illoꝝ ad quos negociũ ꝑtinet.vt.d.l.per fundũ. So.in glos.iiij. cuius intentio est,ꝙ aut aliquid est cõe plurib⁹ vt vniuersis.ꝛ nõ sufficiãt singulares consensus. Aut est cõe eis vt singulis.ꝛ sufficiãt.vt.l.ꝯtria.ꝛ per hoc infero.ꝙ in plurib⁹ patronis p̃ñtantib⁹ vnũ nõ requirit̃ ista solẽnitas.imo seꝑatim ꝛ ex interuallo vnus post aliũ p̃sentare poterit:qꝛ istud ius competit eis vt singulis Itẽ vnus ab alio nõ requisitus in p̃ñtatiõe nil põt agere de cõtemptu. Itẽ si sunt.vij.patroni.ꝛ tres vnum:duo aliũ:ꝛ alij duo aliũ p̃seutent.valet p̃ñtatio illoꝝ triũ:qd esset sec⁹ in electiõe.et ista notãt doc.in.c.qm̃.de iurepa. Multiplex est ergo differentia vtrũ act⁹ qui a plurib⁹ gerit̃.gerat̃ vt a singulis an vt vniuersis. Et adde etiã qd no.ad hoc in.c.cũ oẽs.de cõsti.et in.c.bone el.ij.de postula.per Inno. Intelligo tamẽ cõsensuꝫ dici accommodatũ vt ab vniuersis,si p̃stent cõsensuꝫ in capitulo etiã nõ seruata forma.c.quia propter,in casibus in quibus nõ est seruãda vt dicit glos.ij.ꝛ qd no.in.d.l.sicut. Quero.q̇s erit ille vnus per quẽ est electionis ꝓnunciatio facienda.glo.ij.tangit tres modos.ꝛ plenius in.c.j.de ma.ꝛ ob.vbi Jo.an.etiã tangit prerogatiuas illius qui est maior dignitate in ecclesia.ꝛ dignitate non existente de illo qui est maior ꝛ ordine ꝛ prior tempore. Isti eñ de iure,nisi consuetudo vel priuilegium eis obstet eligere debẽt personã noĩatam in scrutinio. Isti habẽt ꝯuocare capitulum.ꝛ alij habẽt ei parere.ar.C.de offi.p̃fec.p̃to.l.j.ꝛ.ij.de ꝓximis sac. scri.vbicũqꝫ.ꝛ de albo scri.l.j.de quo dic pleni⁹ vt.d.c.j.in nouella.ꝛ qd no.in.c.si capľo.de ꝯcesſ.p̃bẽ.in.vj. † Ultimo qꝛ iste tex. dicit ꝙ lex humana aliud vult q̃ro vtrũ plures iudices vel arbitri debẽtes ferre sententiã ꝓferãt.dic vt not.in.c.cũ ab vno.j.de reg.iur.ver.adest statutũ in ꝓlatione sñie quã hic in electiõe statuatur.ibi eñ vnus de mãdato alioꝝ sñiam ꝓferens dꝫ vti verbis pluralis numeri.nõ singularis vt ibi patet.de quo etiã not. Bar.in.l.si vnus.ff.de re iu.ꝛ.l.si duo.

Tatutum. No.ꝙ cõstitutio odiosa lata super ecclesijs parochialibus nõ cõprehẽdit parochiales collegiatas.rõ reddit̃ in prima glo. Sed alia in textu.ex qua inferri posset ꝙ esset sec⁹ in materia fauorabili qd exemplifica: vt hic ĩ nouella. Ego dico ꝙ qñ in vno subiecto reperiunt̃ due qualitates opposite q̃ tendũt ad varios effect⁹.si sup illis qualitatib⁹ erat seꝑatim ꝓuisuꝫ mixta dispositio ex p̃dictis ꝯposita nõ accedit ad naturã alteri⁹ earũdẽ.sicut cũ legant̃ vni seruiverne alij textores verne ꝛ textores neutri debent̃.vt.l.ticie textores de le.j. Sꝫ vr̃ ꝙ vincere debeat qualitas magis potẽs nã in multis differt masculus a femina vt.l.in multis.ff.de sta.homi.si q̇s est masculus et femina q̇ hꝫ vtrũqꝫ sexũ iudicat̃ ſm sexũ in quo magis inualescit.vt.l.querit̃.ff.de sta.ho.ꝛ idẽ in iurepatronat⁹ ꝙ accedit ad materiã simplicis potẽtioris.vt in.c.quãto de iurepatro.ad idẽ c.si duo de offi.dele.ꝛ.c.qd in dubijs de cõse.eccle. vel alta.et.l. precipimus.C.de app.ꝛ qd dixi.§.eo.fundamẽta in.xv.notabili Ex quib⁹ iurib⁹ in predicta q̃stione Jo.an.videt̃ dicendũ mandatũ pape ad tales plebes vel monasteria nõ extẽdi vľ extẽdi ex eo ꝙ magis p̃põderatur qualitas dignitatis ꝙ̃ cura parrochialis. Facit etiã ad q̃stionẽ in ꝯsilio lugdu.de quo in.c.j. de relig. do. Cassant̃ oẽs regule q̃ viuũt de elemosynis reperit̃ q̃dã regula q̃ ꝑtim viuit de elemosynis.ꝑtim aliũde.vr̃ ꝙ nõ sit cassanda. qꝛ potẽti⁹ dꝫ agere qd ꝓdest ꝙ̃ qd nocet.vt dixi in.xv.notabili. et qꝛ est fauorabili⁹ tolerare ꝙ̃ cassare ꝛ qꝛ sub simplicib⁹ nõ cõtinent̃ mixta.qd dic ꝑ bar.in.l.si ita scriptũ de libe.ꝛ posthu.ꝛ.l. j.de v̾.ob. Dy.ꝯsiderat de quo magis viuãt.vt si magis de elemosynis sit cassanda.aľs secus.ff.de leg.iij.l.legatis seruis.§.si vn⁹ ꝛ aduertendũ ꝙ p̃dicta vẽdicãt sibi locũ cũ in eadeꝫ ecclesia ꝯcurrũt iste due qualitates cure ꝛ collegij.si aũt ꝯcernerẽt diuersas eccľias simul iũctas vniõe vel aľr q̃ vni ꝯferrent̃ attendẽdũ eẽt q̃ sit principalior vľ depẽdẽs.vt sic principalis nõ accessoria sit in hoc sicut in oĩbus attẽdẽda.vt.c.sup eo.j.de p̃ben.ꝛ qd no. in cle.ij.eo.ti. Si v̾o simul vnirent̃ parrochialis ꝛ collegiata ita ꝙ neutra subijceret̃ alteri.tũc erit loc⁹.c.lꝫ canõ ꝛ ei⁹ pene saltiꝫ rõne ꝓrochialis ecclesie q̃ retinet primordialẽ naturã. Ad hoc §.de maio.ꝛ obe.ꝙ si habẽs:ꝛ qd no. Jo.an.de reg.iur.c.ꝙ rõni in mercu.in solutiõe prime ꝛ secũde q̃stiõis.ꝛ qd no. Archi.xvj. q.j.hoc tꝑe ſm lapum hic. Glo.añpe.q̃rit quõ cognoscat̃ eccľia collegiata dic vt in ea pleni⁹ ꝛ ꝑ Jo.an.in.c.nobis.de iurepatr. in glo.q̃ dicat̃. Et collige ex hac gl.ꝙ plures p̃ñt in eadẽ eccľia ministrare nõ tãꝙ collegiati sꝫ tãꝙ singuli. Sꝫ ꝯ.§.de p̃ben.cũ nõ ignores. Sol.vt ibi.vbi doc.sentiũt ꝙ si pľes in vna ecclesia hñt p̃latũ vel nõ hñt tñ oẽs de ꝯsuetudine gerũt curã aĩarũ.vt oẽs eccľie in venetijs. In quib⁹ sunt plures sacerdotes gerẽtes curã ĩsolidũ.dico eñ ꝙ intitulati ibi nõ vt p̃lati non artant̃ per c.licꝫ canon.§.e.nã licꝫ habeant exercitiũ cure tamen cura talis ecclesie est penes collegium vel prelatum non penes eos.vt dixi subtiliter post Oldra.in.d.ca.cum non ignores et ipse plenius consilio.lxvij.

1 ☞ Uota sigillatim ꝛ in secreto scrutari debent.
2 Uota oĩm eligentiũ in scriptis redigi debent.
3 Consensus maioris partis in factis collegij requirit̃.
4 Electio facit prelatũ nõ confirmatio.

I cui eligendi Prĩo ponit casuꝫ quẽ scdo determinat ibi talis.motiuũ iterserẽs ibi.cũ p̃ter. ¶ † No.ꝙ sigillatĩ ꝛ in secreto debẽt vota scrutari ꝛ in hoc sunt siľes testib⁹.vt.c.in noĩe dñi.§.de testi.nõ ergo valeret si vota oĩm scrutarent̃ in cõi vľ bini ꝛ trini. Et no.ꝙ dixi oĩm nã ꝓpter hoc dicit Abb.multas electiões taꝫ cassatas.qꝛ vota oĩm nõ fuerũt scrutata.põt tñ iste defect⁹ purgari añ publicationẽ.postea v̾o non. vt.l.heredes palã.ff.de testa.de isto scrutatore votorũ scias qd nõ refert ſm.B.vni.ꝛ Tanch.sit de colleg.vel nõ.lꝫ ho.ꝛ gof.ꝯ qd est tuti⁹ ſm ꝯpo.qd dic.vt.§.eo.qꝛ ꝓpter.ꝛ si scrutator vnus vel pľes erãt de colleg.q̇s scrutabit̃ eoꝝ vota ibi no. ¶ † Scdo no.ꝙ vota oĩm dñt redigi in scriptis.ꝛ dicit Hosti.ꝙ tuti⁹ erit ꝙ dicti scrutatores scribãt ꝙ̃ alius.qui tñ si fuerit adhibendus an possit eẽ layc⁹. Cõpo.ꝙ sic. Gui.egi.ꝛ Ho.dicũt ꝙ debꝫ esse cleric⁹ opi.cõpo.approbat ꝯsuetudo cui consentit Gui.in spec.

de istru.

de instru.edic.§.restat ꝟ.q̄d ſi tabellio ⁊ ſiue vllo teſte vr̄ ꝙ iſta votoꝝ̄ deſcriptio fieri poſſit. Sicut ⁊ acta iudiciaria.vt no.ī.c. q̄m ꝯtra de ꝓba.⁊.l.geſta.C.de re iudi.⁊ ita refert.d.Jo.an.c.qꝛ 3 ꝓpter.ſe practicaſſe. ¶ † Tertio not. ꝙ in factis collegij req̄rit̄ ꝯſenſus maioꝛis ꝑtis capl'i ꝑ reſpectū ad oēs de caplo,nō ꝑ reſpectū ad alios īter ſe etiā diſſidētes.qꝺ exēplifica.vt in glo.puta,ſec⁹ eſt,ſi factū ad pl'es ſpectat nō vt ad capl'm.ſ3 vt ad ſingulos.vt dixi.ſ.eo.ſicut in prima oppoſitiōe. Maioꝛ aūt pars capituli.vtrū debeat ītelligi tā p̄ntiū ꝗ̄ abſentiū vl' ſolūmō p̄ntiū. dic ꝙ p̄io expedit ꝙ vocent̄ oēs.nā minim⁹ēt nō vocat⁹ agit de ꝯtēptu ad caſſationē oīu3.vt.ſ.c.ꝙ ſicut. Itē expedit ꝙ admin⁹ due ꝑtes capl'i ꝯueniāt al's nō diceret̄ ibi eē capl'm.vt.l.nulli.et l.plane.ff.ꝙ cuiuſq3 vni.no.⁊ plene no.Jo.an.ſ.c.eccl'ia.el.p̄io qꝺ ergo vulgarit̄ dr̄ ꝙ val3 qꝺ fit a maioꝛi ꝑte d3 ſubaudiri vocatis alijs.⁊ ꝑ maioꝛē ꝑtē ītelligit̄ p̄ntiū de duab⁹ ꝑtibus toti⁹ capituli.vt predixi. ¶ Quarto not.formā hic reprobatā ꝯ. qꝺ glo.q̄ incipit iſta duo,foꝛtiter opponit ⁊ ſoluit. Ego reddo aliā rōne3.⁊ dico ꝙ in caſu hui⁹.c.magis ꝯſiderant̄ vota ſcrutinij ꝗ̄ forme ꝯmiſſio a qua forma vident̄ canonici reſilire ꝯtͥriū in ſcrutinio deponēdo.ſecus credo ſi plurib⁹.pone ſeptē data eſt ꝑtās eligēdi iuxta formā hic p̄fixā ſine inq̄ſitiōe votoꝝ̄ ſ3 ſimpl'r prout eis vl' plurib⁹ eoꝝ̄ placuerit.nā ſi duo vnū duo aliū ⁊ tres aliū eligāt.valebit electio triū.qꝛ plures ꝯꝓmiſſarij nō eligūt tāꝗ̄ collegiati ſ3 tāꝗ̄ ſinguli.ergo v3 qꝺ fit a plurib⁹.ꝑ no.in ca.q̄m. de iurepa.in nouella.nā ſicut in vnū poſſunt trāſferre totalē poteſtatē:in hoc caſu in tres ⁊ ſeptē trāſtuliſſe vident̄.cā igit̄ vitiādi electionē in hoc.c.eſt votoꝝ ſcrutatio trāſlationi oppoſita.et ita credo hoc.c.debere limitari.pro quo facit qꝺ dicā.j.ī vltima q̄ſtione poſt lapu3. ¶ Quero poſt Jo.an.in nouella ſi electio iſta p̄ter vel ꝯ formā ꝯcilij celebrata ꝯfirmata fuit ꝑ ſupioꝛē. an ꝑ talē ꝯfirmationē purget̄ vitiū in electiōe ꝯmiſſu3. Arch. ꝙ nō pro quo facit qꝺ no.ſ.e.ꝗ̄ fit.in ſi.gl.vlti.⁊ qꝺ ibi dixi.ad idem j.c.pxi.in vltīa glo. Archi.allegat.j.q.oꝛdinatiōes.⁊.lxij.diſ.ꝑ totū. Itē ſm̄ eñ forma eſt de ſubſtātia qua deficiēte deficit totū. 4 xxxviij.diſt.q̄ in ipſis. Itē electio † nō ꝯfirmatio facit prelatum lxiij.diſt.ꝗ̄ lato. Inno.ho.⁊ ipo.ꝯ.pro q̄b⁹ facit qꝺ dixi.ſ.c.auaritie.in.ij.notabili. Lapus ꝯcoꝛdādo opi.diſtinguit īter ꝯfirmatoꝛē q̄ nō poſſet diſpēſare ꝯ formā ꝯcilij.c.qꝛ ꝓpter ⁊ hoc caſu ſit vera opi. Arch. ⁊ ꝯfirmatoꝛē q̄ diſpēſare poſſet ꝯ illā formā ⁊ tūc ꝯfirmādo diſpēſare vr̄.allegat qꝺ no.de cle.ꝯiug.diuerſis fallacijs de fil.p̄ſby.veniēs de heret.prauitatis.ſup vlti.gloſ. Inno. ¶ Scꝺo q̄ro pone ꝙ dato arbitrio eligēdi iuxta formā hic prefixam iſti ꝯꝓmiſſarij eligūt vnū noiatū in eoꝝ ſcrutinio a maioꝛi parte nunq̄d valebit.gl.q̄ īcipit ⁊c.t3 ꝙ ſic. in nouella dicit ꝙ Gui. Paſo tenuit ꝯtͥriū.⁊ ſic ꝓnūciaſſe honoꝛiū. ipē ꝟo nitit̄ defendere glo.ſuā ꝑ ſil'ia fundata ſup illa regula vtile ꝑ iutile nō vitiari. Lapus pōderat ꝯmiſſiōe3.vt ſi in ea exprimat̄ forma valida ⁊ iualida vera ſit opi.Jo.an. Idē ſi ſimpl'r. ſecus ſi forma a iure ꝓhibita ꝯ vel p̄ter formā ꝯcilij exprimat̄ vt ī caſu hui⁹.c.forma em̄ inutiliter exp̄ſſa nō infert formā de iure validā q̄ nō īcluditur in mādato:⁊ credo verū:qꝛ forma eſt ſtricti iuris ⁊ ei⁹ omiſſio vitiat actū.vt in.c.cū dilecta.de reſcri.⁊.c.piſanis.de re.ſpo. ¶ Tertio q̄ro vtrū forma de qua in tex.eſſet valida in bn̄ficijs ⁊ dignitatib⁹ in q̄bus nō eſt ſeruāda forma.c.qꝛ ꝓpter glo.ante pe.dicit ꝙ ſic.idē dicit Archi.de trāſlatione votoꝛum q̄ a certis fieri pōt etiā alijs nō faciētib⁹.⁊ hoc verū vbi forma ꝯcilij nō eſt ſeruāda:al's ſecus. ¶ Ultimo q̄ro poſt lapū ſi canonici ſtatuūt inter ſe ꝙ etiā ſi vnus.eoꝝ p̄ſens fuerit in certo termino per eos deputato ꝙ oēs ibi deberēt ꝯuenire:alias vn⁹ ſol⁹ omniu3 vice eligere poſſit.tenet em̄ ꝙ alijs nō ꝯparentib⁹ in termino valebit electio celebrata ab vno. Nō ob.hoc.c.qꝛ aliud eſt ſm̄ eum dare poteſtatē ſiue formā eligendi ſub certa forma.aliud oꝛdinare vt procedi valeat libere ſine aliqua forma data.quod credo veru3 quia ſicut pure poſſunt in vnum eoꝛum vota transferre libere a principio.ita etiam poſſint in euentum iſtius ⁊ alterius cuiuſcunq3 conditionis ex poſt facto.

1 ☞ Ambitio dicitur mentē cecare:
2 Profeſſus in profeſſione d3 amoliri propꝛium arbitrinm.
3 Electio mēdicantiū in diſcoꝛdia celebrata nō valet.
4 Religioſi mēdicātes qualiter differūt ab alijs religioſis.

1 a Q Uorundam. Diuide vt ī gl.j. ¶ † No. ꝙ ambitio[a] cecat mentem ⁊ oculos vt nō meminerit q̄s ſtatus ſui.circa qꝺ vide qꝺ no.in cle.j.de regulari.in gl.ꝯcoꝛdat. laboꝛe eni3 nō ābitione,ad honoꝛes ꝯuenit ꝑuenire.vt ſic ille p̄cellat quē laboꝛ plixioꝛ fecerit anteire.vt.l.j.⁊.j.q.C.de of.mag.off. Et expone iſta verba retro reſpicere ad aratrū ⁊c.vt no. de peni. diſti.ij. p̄ntata.retro eni3 ad aratrū aſpicit q̄ poſt exoꝛdia boni opis ad 2 mala reuertit̄ que reliquit.vt ibi. ¶ † Secūdo no.ꝙ in profeſſione d3 ꝓfeſſus abijcere oēm voluntatē ⁊ ꝓpꝛiū arbitriū. hinc dicitur ꝙ nō habet velle vel nolle.xij.q.j.non dicatis.ex quo ſequitur ꝙ ſi heres inſtituat̄ monachus:abbas recta via pōt adire hereditatē. Itē ſi monach⁹ nolit adire vel ante aditionē moriatur.nō nocebit hoc monaſterio quin adire poſſit.qꝺ dic vt dixi poſt Inno.⁊ doc.in.c.in p̄ntia de ꝓba. ¶ Tertio no.in ꝟ.extra.ꝙ iſta ꝯſtitutio quo ad mēdicātes ꝓuidet ⁊ ſtatuit extra adminiſtrationes ꝓpꝛij oꝛdinis.nō īcludit ergo que ſunt intra ſm̄ Arch.xxxj.diſt.oꝛatio.viij.diſt.ſi ex ꝯſuetudine. Quo ad nō mēdicantes ꝟo de q̄bus loquit̄.§.circa remanet dubiū an ille.§.referatur ad iſtud proemiū.vt ſimiliter nō includat p̄laturas ītra ꝓpꝛiū oꝛdinē.j.dicā. ¶ Quarto no.in verſi.volētes enumerari quoſdā oꝛdines mēdicātiū.alios vide.j.de reli.do.c.j.⁊ ibi text. declarat qui dicant̄ mēdicantes.⁊ hic in glo.ſup ꝟbo mēdican3 tiū. ¶ † Quito itē not.ꝙ electio poſtulatio vel prouiſio de mēdicantibus celebrata in diſcoꝛdia nō valet. S3 q̄d dices ſi vnus de oꝛdine p̄dicatoꝝ trāſit ad regula3 monachoꝝ an inde poſtea aſſumi poterit ad regimē eccl'ie parochialis vel valebit electio celebrata de ipſo in diſcoꝛdia a maioꝛi ꝑte.ſicut valeret de religioſis alijs nō mēdicātib⁹.dic vt ī cle.vt ꝓfeſſoꝛes.de regu.quā declarat.d.Fede.de ſenis ꝯſilio.clviij.vbi ꝯſuluit ꝙ aſſumi poſſit ad regimē eccl'ie parochialis.refert tn̄ ſe ꝯſuluiſſe ſtimulatus ab amico ⁊ nō libenter ⁊ recte qꝛ quotidie iſti p̄dicatoꝛes iſtum tranſitū faciūt tanꝗ̄ regula monachoꝝ̄ ſit artioꝛ ꝗ̄ ipſoꝛu3. vt eſt canonicoꝝ̄ regulariū circa qꝺ vide qꝺ no.plene Jo.an.in.c ſane de regula. ¶ Itē not.ꝙ dicit in diſcoꝛdia celebratis ⁊c.qꝺ inſpicit initiū quaſi nō ſufficiat ſupueniēs diſcoꝛdia ar.ſ.c.dudum.qualitas em̄ adiūcta ꝑticipio ſine ꝟbo d3 adeſſe tꝑe actus celebrati.vt.l.in delictis.§.ſi extrane⁹.ff.de noxal.⁊.l. titi⁹ de teſta.mili.ff.⁊ dicit Jo.mo.ꝙ ſic vidit ſeruari circa.c.nihil.ſ.e. et vide ꝙ ibi no.Jo.an.ſup verbo ꝯcoꝛdia. ¶ Itē not.ꝙ licētiam d3 ꝯcedere iſtis mēdicātib⁹ rite electis eoꝝ gn̄alis miniſter ſiue prioꝛ qꝺ eſt verū ſm̄ Jo.an.ex ꝯſtitutiōib⁹ ipſoꝝ̄.al's de ſui p̄lati licētia vident̄ poſſe cōſentire.de quo ꝯſenſu vide ī.c. ſi reli4 gioſus ſup ꝟbo libera in nouella. ¶ † Itē no.in.§.circa.ꝙ aliꝺ ius ſtatuit̄ circa religioſos mēdicātes aliud circa alios religioſos.⁊ in multis differūt de q̄b⁹ in cle.j.de regula. in gl. p̄dicatores.⁊ de ſentē.excō.c.j.in glo.mēdicantes.⁊ non ita ſtricte ligat ꝯſtō iſta religioſos alios ſicut mēdicātes qꝛ de religioſis alijs valet electio in diſcoꝛdia celebrata dūmō nō a minoꝛi numero de mēdicātib⁹ ꝟo nō valet.⁊ hoc multū facit pro alia opi.videl3 ꝙ iſte.§.circa.ītelligat̄ de p̄latiōib⁹ alijs ꝗ̄ ꝓpꝛij oꝛdinis qꝺ vt pleni⁹ videam⁹. ¶ Quero vtrū iſte.§.circa.q̄ dicit electionē factam a minoꝛi ꝑte nūero de religioſo mēdicāte nullū ius tribuere electo locū habeat ī monacho electo ad abbatiā ꝓpꝛij monaſterij.an in eo qui eligit̄ ad p̄latura alteri⁹.et vr̄ ꝙ in eo tm̄ q̄ ad alteri⁹ monaſterij p̄laturā eligit̄.rōnib⁹ infraſcriptis. Et prima qꝛ quale ē principiū legis talis ē tota lex ſiue ꝯſtō.vt.l.ij.§.ſi.ff. de iur.⁊ fac.igno.⁊ qꝛ a primoꝛdio tituli poſterioꝛ formāt̄ euēt⁹ vt.C.de ipo.lucra.de ſcrip.l.j.pe rn̄ſo S3 principiū hui⁹ cōſtitutionis in quo īcipit diſponere ibi volētes igit̄ loquit̄ de electis extra oꝛdinē ſuū.ergo tota ꝯſtō d3 de talib⁹ ītelligi. Scꝺo hoc ꝓbat ꝓemiū hui⁹ cōſtōnis ex quo ꝓemio ſiue p̄fatione colligit̄ mēs legiſlatoꝛis vt.ff.de hr̄.īſti.l.ſi. S3 ī p̄fatiōe dr̄ ꝙ ītēdit ꝓuidere ꝯ eos q̄ ex admīſtratiōes ꝓpꝛij oꝛdīs ſolū aſcēdere moliūt̄. ergo de electis in ꝓpꝛio monaſterio nō vr̄ velle aliud īmutare.vt l.p̄cipim⁹.C.de app.nec mirū qꝛ facilioꝛ ē ꝓmotio ī ꝓpꝛio ꝗ̄ trāſitus ad alienū.nā ad alienū ē poſtulatio ī ꝓpꝛio electio.vt no. Inno.⁊. Hoſt.de poſtu.p̄la.poſt trāſlationē.⁊.c.ſi.vbi etiā no. l3 hodie videat̄ etiā in alieno eligi eū poſſe.vt no.j.eo.c.nullus. Tertio hoc ꝓbat decurſus toti⁹ hui⁹ ꝯſtōnis.q̄ loquit̄ de his q̄ eligunt̄ extra ſuū monaſteriū ⁊ ſupioꝛes hn̄t ſ3 q̄ eligunt̄ ī ꝓpꝛio tūc nō hn̄t ſupioꝛē ergo de talib⁹ nō loquit̄ iſta ꝯſtō.ar.ad h̄.ff. de flumi.l.j.§.nō autē ⁊ de admi.tu.ita autem circa principium. b ¶ Quarto h̄ ꝓbat dictio quoq3[b] poſita in hoc.§. cui⁹ natura eſt p̄cedētiū ⁊ eoꝝ accedētiū repetitiōe3 īducere.ff.de le.iij.l. ī repetēdis.de talib⁹ ergo de q̄b⁹.ſ.p̄miſit d3 intelligi repetitu3 in iſto.§.arg.īſti.de lege aqui.§.hoc tm̄ capite. Quinto hic ꝓbat̄ qꝛ intētio ꝯditoꝛis hui⁹.c.fuit plus artare mendicantes ꝗ̄ non mendicantes qꝺ apparet qꝛ mēdicantes in diſcoꝛdia eligi non poſſunt.nō mēdicantes aūt poſſunt.dūmō nō a minoꝛi nūero.ſ3 mēdicantib⁹ legē nō impoſuit cū eligunt̄ in ꝓpꝛijs monaſterijs ergo nec etiā nō mēdicātib⁹ d3 intelligi lex impoſita. alioq̄n ꝯ legiſlatoꝛis mētē plus eſſent artati nō mēdicātes ꝗ̄ mēdicātes ꝯ.l.ſcire op3.ff.de excu.tu.ī ſiti. Ultio hoc ꝓbat.c.indēnitatib⁹. §.ſi qua ꝟo.j.eo.ibi em̄ vr̄ poni ſpāle in electa in abbatiſſa3 monaſterij ꝓpꝛij a minoꝛi ꝑte vt nō teneat ipo iure. In monaſterijs ergo viroꝝ vr̄ ius cōe in ꝯtͥrium.ff.de legi.l.ius ſingulare.⁊ iſtam ꝑtē t3 Oldra.in q̄ſtiōe facta cardinalis auditoꝛ cāe ꝑ h̄.ꝟba rn̄dit.ꝯtͥriū tenēt oēs.⁊ ipē dixit mihi ꝙ credebat ꝯtͥriū.nā in iſto.§. circa.omiſit illa ꝟba extra ꝓpꝛiū oꝛdinē ⁊ adiecit verbū admini

a ¶ Ambitio adde ꝙ ambitio eſt reprobāda in cle.j.de reg. in clem̄.ſi. ⁊ ibi car.de elec.nā eſt cā oīu3 delictoꝝ̄ ⁊ vitāda,vt pctm̄ moꝛtale car. in dicta cle.j. de regul. in iiij.notabili ⁊ de ei⁹ materia vide ꝑ bald.in.l,in queꝗ̄.C.de epiſ.⁊ cleri. ⁊.j.q.j. cap. nullus.

b ¶ Quoq3 adde ꝙ iſta dictio ē īplicatiua bar.ī l.ſi.ij.col.ꝟ. tu ꝟo dic.ſi de eo.ꝙ cer. lo.⁊ in.l. ij.ī princi.ff.de pac. Itē eſt ꝯtumatiua car.in cle.j. §.ij,ꝺ regu.

strationes quaslibet ergo videt̃ sensisse tã de suo monasterio ꝙ̃ extra.⁊ istã opi. Card.tꝫ hic Jo.an.⁊ refert in nouella ꝙ papa Jo.hanc eius opi.de qua in glo.siue ꝓpriȷ ⁊c.approbauit in publico ꝯsistorio lꝫ Arch.⁊ Jo.mo.ↄ̃riuꝫ hic scribãt.cuius rõnibꝰ in nouella r̃ndet. ¶ Quero qd si eps de ordine mendicantium postulet̃ ad archiepatũ vel aliũ epatũ.de hoc in glos.mẽdicãtes cui adde qd̃ no.in.c.pe.de vi.⁊ ho.cle.in fi.⁊.s̃.de priui.cũ olim. el.ij.⁊.xvj.q.j.c.j. Adde etiã ad hoc.c.cle.vt ꝓfessores. de re.vbi circa mendicantes ad ordinẽ nõ mendicantiũ trãseũtes quo ad ꝓmotiões ipsoꝝ postea faciẽdas strictiꝰ incedit̃.⁊ꝑ fed.ↄ̃s.clvj.

1 ☞ Cumulatio diuersoꝝ iuriũ incõpassibiliũ nõ admittitur.
2 Protestatio contraria facto nil releuat.
3 Uagari in incerto cum damno alterius quis non debet
4 Eligere an quis teneatur.
5 Tres regule cumulationem impedientes.

Et quis duas. Ponit dictã rõnẽ itersereñs ibi cũ nõ. scd̃o illd̃ fortificat ibi etiã si.tertio declarat aliã rõnẽ intersereñs.ibi oportet.quarto inhibet rõnẽ reddẽs ibi regressuꝫ.elice casum in terminis ex exẽplis q̃ ponit gl.ij. ¶ † No.ꝙ nõ admittit̃ cumulatio diuersoꝝ iuriũ incõpassibiliũ.vnica em̃ electio siue eiꝰ iustitia nõ põt substãtiari in ꝑsonis pluriũ q̃ contendãt ⁊ insolíduꝫ sibi vendicẽt dictũ ius eligẽdi. Sicut ergo dñiũ nõ põt haberi nisi ex vna cã tm̃.vt.l.iij.§.ex plurimis.ff.de acq̃.pos.⁊.s̃.de fide instr.inter dilectos.ita nec põt q̃ri titulus in ꝑ̃latura. ¶ † Secundo not.in ver.etiã si ꝙ nil releuat ꝓtestatio ↄ̃ria facto. pone exempla vt in iuribꝰ alleg.in gl.ergo.⁊ ꝑ id qd̃ no. Jnn.s̃.eo.cumana.in noua additiõe.⁊ late de effectu ꝓtestatiõis ⁊ eiꝰ materia vide ꝑ Bar.in.l.nõ solũ.§.fi.ff.de no.ope.nũ.⁊ qd̃ not.in.c.primo.s̃.de lit.ↄte. ¶ Tertio not.ꝙ opꝫ quẽ eligere ex quo capite agat.ad idẽ em̃ lꝫ q̃nqꝫ cõpetãt plures actiões.dꝫ tñ q̃ agit eligere alterã a principio.vt.l.qd̃ in heredẽ.§.eligere.ff.de trib.⁊.l.cũ filiꝰ.§.varijs.de leg.ij. ¶ Quarto no.in versi.regressum ꝙ qui eligit vnã viã siue agẽdi formã ꝑ̃cludit sibi viã alteri.concor.s̃.e.s.de postu.ꝑ̃la.c.vno.⁊.l.j.C.de fur.vbi plene de hoc.
3 ¶ † Quinto no.ꝙ non dꝫ q̇s cũ dãno aduersarij in incerto vagari.ↄcor.l.exigit.ff.de dolo.⁊ facit ad questionẽ de qua in glo.
4 qd̃ nõ lꝫ. ¶ † Opp.⁊ videt̃ ꝙ nõ teneat̃ q̇s eligere immo possit remedia etiã incõpassibilia accumulare.vt.l.j.§.qd̃ autem.ff.quo.leg.⁊.c.cũ olim el.ij.de priui.⁊.j.de re iu.abbate sane. Secũdo opponit̃ ꝙ possit ad aliã viã redire si in prima succubuit.vt.l.ↄ̃ maiores.⁊.l.eũ qui.C.de inof.test.⁊.l.edita.C.d̃ edẽ.⁊ via incõpetẽs electa nõ impedit recursum ad aliã.vt.l.mater decedens.ff.de inof.test. ¶ Tertio opponit̃ eadẽ res ex pluribꝰ causis peti põt ⁊ deberi.vt.l.nõ est nouũ.ff.de act.emp.⁊.s̃.de concess.ꝑ̃ben.post electionẽ.ista ↄ̃ria obstãt huic.c.iꝙtũ artat ad eligendũ altera via ⁊ post eã electã ꝑ̃cludit viã alteri.⁊ inq̃ꝫ tũ dicit ꝙ nõ põt ius cõpetere nisi ex altera tm̃. So.ista ↄ̃ria sentit glo.pe.⁊ fi.⁊ gl.q̃ incipit si em̃ ⁊c.soluũt vt in eis pꝫ ⁊ minus ꝑfecte. Sꝫ pro solutiõe ↄ̃rij primi cũ.s.alicui cõpetũt plures actiones. vtrũ teneat̃ eligere. Jo.an.remittit ad no.ꝑ eũ de ap.nõ solum in nouella suꝑ verbo ante ibi ipse. Jo.mo.⁊c. Pro cuiꝰ materie pleniori declaratione opꝫ te capere tres regulas cumulationeꝫ
5 impediẽtes. Prima est si in actiõibꝰ est ↄ̃rietas.pone exempluꝫ in.l.ↄ̃ maiorẽ.⁊.l.eũ qui.de legi.⁊.l.si pupillus.§.institoria.ff.d̃ instito.in istis em̃ nec ꝑ̃iudicat electio.nec sñia suꝑ vna lata.tamen rõne ↄ̃rietatis repellit̃ cumulãs.ideo pẽdente iudicio suꝑ vna nõ ꝑ̃scribit̃ in alia.vt preal.iuribꝰ. Rõ prohibẽdi istaꝫ cumulationẽ est q̄ esset sibi ↄ̃rius.ideo repellendus.vt in.c.sollicitudinẽ.in fi.de ap.⁊.l.ij.C.de fur. Scd̃a regula ꝓhibẽs cumulationẽ est si ab electione tollant̃.pone exemplũ in.l.duobus.§.colonus.ff.de iureiur.rõ huius est q̄ postꝙ̃ q̇s a iure ↄstringit̃ eligere nõ cumulat q̄ ꝑ hoc nõ eligeret ↄ̃.l.nemo ex his.§.quotiens.de reg.iur.nã cũ vna sit cã debiti ex qua plures actiones sunt a iure prodite noluit ius sua autoritate pluribꝰ actiõibus quẽ vexari.sicut nõ dꝫ qui cũ vno ↄ̃rit in plures aduersarios distingui.vt.ff.de exerci.l.ne in plures.⁊.l.iam tñ.§.si tñ.ff.iud.solui. Tertia regula prohibẽs cumulationẽ est cuꝫ sñia lata in vna parit exceptionẽ rei iudicate in alia.pone exemplũ in.d.§.colonus.⁊.c.j.⁊.c.tuã.de ord.cog.⁊ insti.de actio.§.preiudiciales. ĩ dictis em̃ iuribus ⁊ sĩ̃libus.q̄ sñia in vna cã lata ꝑ̃iudicat ĩ alia ideo ꝑ̃iudicat iudiciũ pendẽs ⁊ cumulatiõeꝫ impedit vt ĩ dictis iuribꝰ. Jste sunt tres regule impediẽtes quas Dy.prolixiꝰ prosequit̃ in.c.vt nullus pluribus.de re.iur.j. Sꝫ q̄ ex ↄ̃rijs factis scꝫ pꝫ cumulationẽ ꝑmissam.ideo videndũ est etiã per regulas q̃ñ hoc sit verũ.distinguo ergo ꝙ aut plures sunt cause ⁊ diuerse res.et sic diuerse actiões veniũt ex causis diuersis.puta peto decẽ ex cã mutui.alia ex cã depositi.⁊ sic de singulis.et admittit̃ cumulatio q̄ cessant q̃ dixi cumulationẽ impedire.⁊ hoc voluit glo.in.l.edita.C.de eden.dũ dicit ꝙ nulla.l.hoc vetat ĩmo ꝑmittit.vt.l.si ex multis.C.de anna.exce.⁊.l.heredes.§.si de pluribꝰ.ff.fami.hercis.fallit hec regula in actionibꝰ ↄ̃rijs q̃ lꝫ cõpetãt ad diuersa ⁊ ex diuersis causis.tñ impedit̃ cumulatio.vt.d.l.si contra maiores.⁊.d.l.j.C.de fur. Aut diuerse actiões veniũt ex causis diuersis sꝫ ad idẽ.⁊ tũc regulariter est ꝑmissa.vt.d.l.si ex multis.⁊.l.nõ est nouũ.ff.de act.emp.fallit vbi ambe cãe essent lucratiue ⁊ eadẽ spẽs deberet̃.nã cũ nõ possint ↄcurrere in exactione vt insti.de leg.§.si res.ergo nec ↄcurrũt in petitiõe.q̄ ꝓhibito fine vident̃ oĩa prohibita q̃ ad illum finẽ tendũt.vt est iudicium in predicto casu.vt.ff.de spõ.l.oratio. Aut ex eadẽ cã veniũt plures actiões.⁊ ad idẽ.puta cũ q̇d debet̃ ex testõ ⁊ non cumulant̃.vt.d.§.varijs.⁊.§.quotiẽs ꝑ̃alle.⁊ hoc est verũ q̃ñ electiõe nõ tollerent̃ in eo ĩ qd̃ plus est.ad hoc.l.fundi.⁊.l.fundũ.ff.de ex.⁊ circa predicta vide glo.mag.insti.si quadru pau.fe.di.§.fi. Jteꝫ q̃ dicta sunt in cumulatiõe actionũ prohibita vel ꝑmissa pñt applicari ad causas criminales ad quas quis de pluribꝰ criminibus accusari põt in eodẽ libello.vel de vno criẽ qd̃ punit̃ diuersis legibus.nã in quibꝰ casibꝰ obstaret sñia lata ex vna cã.obstabit in illis pendẽtia.reperit̃ tñ ↄ̃rium ꝙ iste vie ↄ̃rie cumulantur cõditionaliter in eodẽ libello.vt restitutio in integrũ ⁊ nullitas de resti.in integ.cõstitutus. Dominiũ ⁊ quasi.c.abbate. de re iudi.iniustitia ⁊ nullitas.in.c.dilecto.de app.ꝑ Jnn.⁊ ꝑ Bar.ĩ.l.si expressim.ff.eo.ti.quare ergo hic ꝓhibet̃ cumulatio hoc modo peto electionẽ capituli de me celebratã cõfirmari q̃ si nõ cẽt valida peto ↄfirmari aliã de me sĩ̃liter celebratã ab illis ad q̊s erat deuoluta eligẽdi ꝑtãs.cogita quare aliud in ꝑ̃dictis ꝙ̃ h. Jtem in casu huius.c.q̃ est rõ quare electus priuet̃ iure ꝑ aliã electionem quesito si eligit viaꝫ incõpetentẽ ex qua postea detegit̃ ius sibi nõ cõpetere.collige solutionẽ ex notatis ꝑ bar.in.l.clodius ff.de acq̃.here.⁊.l.j.C.de fur.vbi etiã hũc passum tangit.⁊ etiam vtrũ excipiẽdo q̇s possit ↄ̃ria cumulare ⁊ in agẽdo ⁊ excipiendo de quo plenius dixi post dñm meũ in.c.tuam.de ordi.cog.

1 ☞ Electio quatuor modis non sortitur effectum.
2 Electio postꝙ̃ non fuit sortita suum effectum a quo tempore incipit currere nouum tempus.

Si electio. Primo soluit casuꝫ quem ꝑ quatuor exẽpla specificat ⁊ rõnẽ interserit. Scd̃o moderat̃ ibi dũmodo. ¶ † Nota q̃tuor modos quibus electio nõ sortit̃ effectũ.primo si recusat.vtrũ aũt peccet mortaliter q̃ se putat indignũ ⁊ ecclesiam sibi oblatã nõ recipit. Arch.ꝙ sic ꝑ no.viij.q.j.in scripturis.qd̃ est veruꝫ vbi desit alius.vt ibi colligit̃. Scd̃s modꝰ est q̃ñ post ↄsensum dissentit.quod vtrũ possit dic vt in glo.iij. Tertiꝰ ẽ modus q̃ñ claudit diẽ extremũ.quo casu q̇d iuris q̃ñ moreret̃ in curia no.hic Arch.⁊ Jo.an.in cle.si duobꝰ.vt lite pendẽte. Quartus modus est q̃ñ propter occultũ vitiũ ⁊c.q̃ñ aũt dicat̃ occultũ dic q̃ñ debita inq̃sitione ꝑ electores facta dictũ vitiũ ad coꝝ noticiã ꝑuenire nõ poterit.s̃.eo.innotuit. ¶ Scd̃o not.ꝙ si ille q̃ dꝫ aliud facere infra certũ tp̃s est diligẽs in faciẽdo si eiꝰ diligẽtia redigat̃ ad nihilũ totus terminus integrat̃ sibi.ad hoc optime facit.l.⁊ ideo.ff.de verb.obl.vbi Bar.no.ꝙ lꝫ al's in tp̃e fiat restitutio in eo solũ in quo q̇s fuit impeditꝰ.tñ si impedimentuꝫ sequẽs absorberet oẽm diligentiã ꝑ̃cedentẽ fit sibi restitutio ad totũ tp̃s.vñ si data est mihi dilatio vnius mensis ad probanduꝫ ⁊ acta casu pereãt circa fineꝫ mẽsis totũ tp̃s restituit̃.arg.illius legis ⁊ istius.c. ¶ Tertio no.ꝙ sufficit electoribꝰ vt dici nõ valeãt negligẽtes ꝙ eligãt infra iuris terminũ.⁊ lꝫ postea talis electio irritet̃ nõ imputat̃ eis.qd̃ est verũ q̃ñ ꝓpter occultũ vitium vt dicit lr̃a. Si vero irritet̃ ꝓpter vitiũ patẽs quod nõ poterãt ignorare vtrũ talis electio excuset eos a negligẽtia ⁊ ab eiꝰ pena. Jo.an.in.c.cũ nostris.de ↄces.ꝑ̃b.dicit post Jnn.ꝙ aut in talem electionẽ põt cadere titulus dignitatis lꝫ sit remouendꝰ.vt criminosi.irregulares ⁊ homicide.⁊ tunc nõ ex hoc capite ꝙ fuerint negligẽtes.sꝫ ex eo ꝙ deliquerũt fit deuolutio ad suꝑiorem vt.c.cũ in cũctis.ad fi.aut in talẽ electũ nõ põt cadere titulus vt in infantibꝰ mulieribꝰ bigamis.⁊ electio taliũ non excusat a negligẽtia.sĩ̃l's ↄsideratio vtrũ in ꝑsona possit fundari titulus vel non.habet̃ in.l.j.§.si mõ.ff.de eo q̇ pro tut.neg.ges.⁊ ibi no.⁊ est vtilis ista ĩuestigatio cũ post electionẽ de indigno sciẽter fc̃tãm fluxerũt.iij.vel.vj.mẽses indulti ad bñficia ↄferẽda vtrũ ex capite negligẽtie vel delicti suꝑior ꝓuidebit.ꝑ̃sertim si ex vno capite ad vnũ ex alio ad aliud deuolutio fiat vt in ecclesia cathedrali.s̃.eo.ꝙ̃ꝙ̃.posset tñ argui ↄ̃ predictã distinctionẽ.⁊ indistincte dici ꝙ vitiosa electio nõ impediat cursum tp̃is.primo ꝑ hec ca. ibi dũmodo.⁊ ibi propter occultũ.quasi secus si propter patẽs. ad hoc faciunt illa iura que volunt ꝙ paria sunt nõ facere vel inutiliter.s̃.de transla.prela.c.inter quos.⁊.l.quotiens.qui satisd. cog.⁊.l.eleganter.§.qui reprobos.ff.de pig.act. Jtẽ mater que tenetur tutorẽ petere filijs pupillis infra annũ.vt.l.j.§.ↄfestim. ff.ad tertullia.nõ excusatur si petat inhabilem quominus incurrat penam

rat penā ꝑuationis ex capite negligentie.vt in eadē.l.§.si iure. ⁊ cursum legalis ꝑscriptionis nō īpedit inutilis actio īstituta. vt.l.accusatur⁹.ff.de adul.Etiā qui tenet̄ reddere rōes nō libe rat̄ reddēdo ꝑfunctorie.vt.l.ꝙuis.ff.de ꝯdit.⁊ demon.⁊.l.iij.§. si edita.ff.cōmo.¶ Quarto nota ꝙ quotienscūqꝫ electio non sortit̄ effectū absqꝫ culpa eligentiū ad eosdē reuertit̄ eligendi ptās.sec⁹ si supior iure deuoluto ꝓuidit ⁊ effectū sortita nō fue rit altero ex ꝑdictis modis.tūc enim nō ad eū:sed ad electores primos reuertit̄.rō reddit̄ in gl.j.Quid de executore pape da to ad ꝓuidendū.⁊ ꝓuidit de indigno vel.j.ꝑmissa tēpora ꝓui dere neglexit.vtrū ad papā vl'ad ordinariū deuoluatur ꝓuisio illi⁹ bñficij.De prīo dubio cū executor ꝓuidit de īdigno vel ꝯ formam mādati apostolici.disputat Inn.in.c.īter dilectos de ex.prela.⁊ibi ī nouella.vbi tꝫ ꝙ si ille cui papa ꝯmisit nihil egit vl'cōmissio fuit surrepticia ordinari⁹ dꝫ illud ꝯferre nisi ꝑ īterdi ctū vel alio mō appeat ꝙ papa voluerit sibi retinere ꝓuisionē īdistincte vt.c.innotuit.s.eo remittit tū ad pleni⁹ nota.ꝑ eū ī.c. dudū.el.ij.§.nos igitur.s.eo.Cōpo.ad hoc no.s. de rescr.c.cū vbi.tꝫ ēt ꝙ ad papā reuertat̄ si nomē ei⁹ pro quo scribit̄ nō est in litera expressū quo casu circa illud bñficiū ordinari⁹ nil potest ꝑm eū.cū vo executor cōferre negligit.j.tēpus a iure statutū.dic vt not.in clemē.si beneficio.j.de preben.Idē de cōpromissarijs negligentib⁹ eligere vel eligentib⁹ indignum scienter vel igno ranter dic vt.j.eo.si compromissari⁹. Patet ergo ex predictis quid iuris de negligentia electoruꝫ executoꝝ pape supiore qui iure deuoluto prouidet.quid iuris etiam de cōpromissarijs ne-

2 gligētib⁹.¶ † Quito no.a quo tēpore īcipit curret̄ nouū tēp⁹ postꝙ electio non fuit sortita effectū altero ex dictis modis.⁊ si morte dicit tex.ꝙ a die mortis:subaudi etiaꝫ ante sepulturā.qd dic vt.s.c.bone el.ij.si irritat̄ a die irritatiōis qd ītelligit Io.an. nisi fuerit appellatū appellatione pēdente nō curreret eius tēp⁹ ij.q.vj.appellatiōe.⁊ oīb⁹ his modis suppleas post eoꝝ noticiā ante enī nō currit tēpus electorib⁹.s.de ꝯces.ꝑben.q2 diuersita tis.¶ Quero post Io.and.iste tex.loquit̄ ī electione:sꝫ q2 alijs modis prouidet̄ ecclesijs.s.per postulationē collationē ⁊ꝑsenta tionem.an in istis alijs modis habeat locū qd hic dicit̄. vt.s.si cassari cōtingat det̄ temp⁹ īntegrū.vt hic dicit̄ ī collatiōe ꝑsēta tione.dicit Io.an.ꝙ sic.sup glos.j.In postulatione vero refert opi.Cōpo.ꝙ in ea nō habeat locū hoc qd est verū ꝑm eū ī postu latione nō solēni.ī solēni vo idē iuris est qd hic dicit̄.ī electiōe remittit.s.eod.ī causis ī glo.postulatio.⁊.c. publicato. e.ti. sup glo.vltia. ¶ Ultimo aduerte ad glo.fi.ibi not.ergo ⁊ caue ab ea sic simpliciter ītellecta vt vba sonāt.dicit enī Inno.⁊ Hosti. tenet̄ ꝙ īpedit⁹ vno die ī āno appellatiōis ꝓsequēde dꝫ habere scdm annū ⁊c.vt ī ea pꝫ.nō enī sic dicit Inno.sꝫ dicit ꝙ īpedit⁹ per vnū diē quo min⁹.j.annū possit sniaꝫ petet̄ postꝙ cepit ꝓse qui habebit scdꝫ annū quasi dicat ꝙ impedmētū vni⁹ diei ꝑbuit īpedimētū snie ferēde:q2 forte vltio die anni interuenit impedi mētū ex ꝑte sua.ita ꝙ sniaꝫ petere nō potuit.debꝫ enī sane intel ligi ꝙ alia ꝑte āni fuerit semꝑ diligēs:quā diligētiaꝫ absorbuit talis dies sicut ī isto.c.dicit̄ de morte ⁊ si.Si vero ponas ꝙ fue rit negligēs appellās toto āno ⁊ vno die solūmodo īpedit⁹.ab surdū eēt ex hoc dicere ꝙ hēat scdꝫ annū.Immo nō solū si ꝑ diē sꝫ per menses fuisset īpedit⁹:si tū alia ꝑte anni in qua potuisset causa expediri fuit negligēs ista negligētia nō excusat īpedimē tū tale.vt no.doc.in.d.c.ex ratiōe.⁊ vide de hoc ꝑ Cy.in aut̄.hi qui.C.de tēp.appel.⁊ no.istā gl.vtrū restitutio tēporis fiat a iu dice an a iure.⁊ adde qd no.s.de prescrip.ex transmissa.

1 ☞ Religionē ingrediēdo pōt qs se priuare libero arbitrio.
2 Liber anteꝙ possit effici seruus quot requirantur
3 Religiosus ad prelaturam eligi potest.
4 Consensus religiosi accōmodatus electioni de se facte nō valet
5 Religiosus datus ad eligendum an possit eligere sine licentia superioris
6 Consensus tacitus sine licentia superioris an sufficiat

SI religiosus Due sunt partes.scda ibi q2 vero.No.ꝙ ingredien

1 do religionē † pōt quis se priuare libero arbitrio:li cet nullus possit propria voluntate se subijcere serui tuti.vt.l.nec si volens.⁊.l.liberos.C.de libe.cā.nec etiā ad carce res ꝑm quosdā:vt plene ꝑ Cy.in.l.fi.C.qui bo.ce.possunt.⁊.l.ti tio centū.de ꝯdi.⁊ demō.c.ex rescripto.de iureiurā. Sit ratio ī ꝓfessiōe.quar̄ ita possit se libertate ꝑuare:q2 deo seruir̄ regnare est.⁊ vbi spirit⁹ dei:ibi libertas vt in.c.nisi cū pridēꝫ.de renū.

2 ¶ † Quot aūt requirātur vt liber possit effici seru⁹.no.in.l. ser

3 uoꝝ.ff.de statu ho.Itē not.ꝙ religiosus † eligi pōt ad prelatu rā.de quo vide infra eo.ti.ī cle.j.Ad simplex autē beneficiū secu lare assumi nō potest:nec posset eꝑs dispēsare cū monacho etiā rectore eccl'ie parochialis ꝙ posset ibi ī illa simplex bñficiū reti nere.qd dic vt ꝑ Io.an in.c.quem a iure.de reg.iur. Ad regimē vero parochiale sine dispēsatiōe pōt assumi.qd dic vt.s.de sta. mo.ꝙ dei timorē.⁊ in nouella videas.Utrū talis sic promotus possit in eccl'ia collegiata canonicoꝝ seculariū habere prebēdā de quo.s.de regu.sup eo.⁊ de vi.⁊ ho.cle.de⁹ qui.⁊ tenet ibi qd non.⁊ vide quod no.Host.de sta.mona.in summa.§.vtrū popu lum.⁊ no.in.d.cle.j.eo.tit.¶ Tertio no.ꝙ tex.loquit̄ de electo extra suū monasteriū.a ꝯrīo ergo sensu electus in ꝓprio mona sterio consentire poterit sine alicuius licentia.quod tenet In no.⁊ Cōpo.s.de postu.c.j.¶ Quarto no.ꝙ non valet ꝯsensus religiosi accōmodatus electioni de se facte.immo ex hoc reddit nullā ipso iure.Ex quo infert Io.an.in nouella ꝙ ipsuꝫ nō pos set subsequens ratihabitio prelati confirmare.vt ipse no.in re gula ratū.de reg.iur.in mercu.¶ Quinto no.ꝙ solus superior dat istā licentiā transeundi monacho suo alibi electo. Quid ḡ si monasterio vacāte monachus taliter eligat̄.dicit Ioan.an.ꝙ eꝑs cū consensu ꝯuentus istā licentiā dabit.xviij.q.ij. nullus.et xvj.q.ij.qui vero.¶ Sed hic querit̄ q2 iste tex.excludit ꝯriū ab ista licentia vtrū saltē dꝫ interuenire consensus epi.dicit ꝙ req ritur eius expressus consensus epi si eligit̄ ad ecclesiaꝫ alterius diocesis.Sed si eiusdē sufficit tacitus.sicut de clerico not.s.de renun.ad monasteriū.dicit tū ꝙ de facto non seruat̄.¶ Que rit ergo quid si superior nolit suū monachū cōcedere an ad hoc cogi possit.dicit ꝙ non ꝑ aliū a papa.de hoc Ab.Io.mo.⁊ Ar chi.non ob.c.nullus.de iurepat.q2 loquit̄ cū est aliquod ius ꝗsi tum petenti.hoc de mera gratia.Ego idem credo nisi cū mona chus bonus predicator ⁊ honeste vite esset electus ad regimen ecclesie parochialis ⁊ non reperirent̄ honesti ⁊ sufficientes cleri ci.tunc em̄ abbas cogitur consentire.vt no.Io.an.in.d.c.qd dei

5 timorem.¶ † Extra quero nunquid religiosus datus ad eligē dum vel presentandū possit eligere ⁊ presentare sine licentia sui superioris.videt̄ ꝙ non q2 si suus consensus est nullus pro se vt hic.multomagis pro alio.arg.no.in cle.pe.de procu.Itē nō po test esse fideicōmissarius nō iudex:non aduocatus:non procur. non assessor:non arbiter.⁊ vt breuiter concludā nil agere potest nec eligere sepulturā.de testa.j.c.j.de sepultu.c.fi.xvj.q.j.mona chi.⁊.c.qui vere.⁊.c.de pñtium.⁊.xij.q.j.nō dicatis.⁊ ꝑ Inno.⁊ doct.de priuil.cū olim.Quid ergo si de facto eligat̄ an valebit electio.videt̄ ꝙ sic:q2 multa fieri prohibent̄ q̄ facta tenēt.de re gu.ad apostolicā.de ex.pia.j.de iudi.c.j.Itē valet iudiciū cū mo nacho si exceptio nō opponit̄.de quo.s.de rescr.sciscitat⁹.Itēꝫ facit sibi cōmatres ⁊ ꝯhit̄ cōpaternitas etiā sine licētia abbatis vt colligit̄.xviij.q.j.peruenire.⁊.xvj.q.j.doctos.Itē licet sit in habilis magis considerabimus factū ꝙ ius.sicut in sacramētis non iure collatis.ix.q.ij.luguleū.Itē ex sponsalibus nō haben tiū consensum nō contrahit̄ publica honestas.⁊ tū orit̄ si a mo nacho ꝯhant̄.vt.j.de spon.c.j.nec refert ꝑ quē ꝑces ⁊c.de preci. impe.offe.vniuersis.⁊ quod no.de rescri.c.j.in his non ob.ꝯriuꝫ ꝯsuluit Fede.de senis.consi.lxxxix.nā ꝓcuratoriū non dicit̄ ꝑ fectū nisi cū susceptū fuerit.vt in cle.j.de procu.Sed iuris inter pretatione iste nunꝙ dicit̄ suscepisse q2 pro mortuo habet̄.xvj. q.j.placuit.Itē semꝑ fingit̄ tacere ⁊ taciturnitas ī hoc casu ha

6 betur pro dissensu.vt.l.filius.§.inuitus.ff.de procu.¶ † Secū do quero post Lapū.vtrū sufficiat tacitus cōsensus sine licētia superioris.dicit ꝙ non.sed requirit̄ expressus.Sicut in perpe tua alienatione rerū.vt no.Io.an.de reb.eccle.nō alie.dudū.in glo.no.q2.⁊.s.de reg.iur.cū inter.in glos.quasi.¶ Tertio que rit nunquid religiosus poterit dissentire.vel si habuit licentiaꝫ consentiendi ⁊ consensit nunquid poterit renunciare electioni. Aut si fuit ꝯfirmatus:⁊ deinde ad aliud beneficiū eligat̄ nunꝗd consentire poterit sine licentia superioris beneficij cui preest.di cendū est ꝙ dissentire ⁊ renunciare non possit postꝙ electiōi cō sentit nisi talis esset sibi data ptās.nā eius est nolle cuius est vel le.vt.l.pater seuerinā.de condi.⁊ demon.⁊ de reg.iur.ei⁹ est nol le.Ultimo vero casu si est in totū translatus poterit libere con sentire cū sit emancipatus ⁊ liber ab obedientia abbatis.glos. in.c.si qui epi.xcij.dist.⁊.xvj.q.j.ne pro cuiuslibet.Idem iuris si est sine ecclesia.vt q2 ei renunciauit.Si vero nō est in totū trans latus non pōt dissentire sine supioris licētia.Sed ei qd dixi qd possit cū est in totū translatus.obstat quod no.Io.an.s.c.quo rūdam.in glo.mendicātes.Sed ibi non cessat:sed durat in reli gioso ratio prohibitionis.⁊ in alio casu singulari loquitur.hic autem cessat ⁊ non durat ꝑm Lapum.

1 ☞ Religiosus pōt assumi ad prelaturas alteri⁹ religionis.
2 Professus expresse est melioris conditionis ꝙ tacite.
3 Nouitius tacite professus ad dignitatē eꝑalem eligi potest.

Illus re. Primo statuit.quod scdo de cernit.ibi:qd si.tertio excipit. ibi ad dignitatē fortificationē interferens.ibi ad

1 quā.¶ † No.ꝙ religiosus assumi pōt ad prelatu ras sue ⁊ alterius religionis.de hoc tū quod dicit

alterius religionis queso. vide cle. j. eo. tit. Erat enim de hoc olim opi. indecise. ¶ † Scdo no. ꝙ est melioris conditionis expresse professus ꝙ tacite. licet tacita ꝓfessio votũ solennizet sicut expsa ⁊ monachũ faciat. vt in glo. Rõ põt esse multiplex. prima qa expressa professio est hoĩs. tacita iuris: sʒ nobilius est qđ homo sibi facit ꝙ quod ab alio ei fit. vt. ff. de capti. l. antep. vbi magis est meũ quod ex opa mea acqro ꝙ quod ab alio venit. Itẽ quia qñqȝ plus valet expressum ꝙ tacitũ: ⁊ plus spãlis prouisio hoĩs ꝙ prouisio gñalis iuris. hinc dicit̃ lex suũ non tuũ tibi denegat auxiliũ. vt. C. qui pot. in pig. hab. l. assiduis. Quid autẽ dʒ promittere qui ꝓfitetur ⁊ in cuiꝰ manibꝰ fieri dʒ. vide. s. de sta. mo. cũ ad mona. in fi. ⁊. xx. q. j. c. fi. ⁊ qđ no. xxvij. q. j. vidua. ⁊ de reg. porrectũ. vbi plene in nouella. ¶ † Itẽ no. ꝙ ad dignitatẽ epalem cuiuscũqȝ religionis põt eligi nouitiꝰ ⁊ tacite ꝓfessus. quare aũt magis ad istã ꝙ ad alias qlibet reputet̃ habilis. dic vt in glo. fi. ⁊ in cle. j. eo. tit. in glo. pe. Et aduerte ad id qđ dicit gl. fi. ꝙ eps etiã secularis preest monachis dʒ intelligi quo ad illa q̃ exigũt maiorẽ aĩaduersionẽ ẜm Ho. Abbas vero ⁊ prior debẽt interesse secretis regularibus disciplinis. qđ non facit eps. Ad hoc tñ vide quod no. s. de off. ord. ꝙto. querit Io. an. vtrũ possit eps dispẽsare ꝯ hoc. c. qđ nouicius ⁊ tacite ꝓfessus ad p̃laturas assumant̃. in tacite ꝓfesso tʒ Arch. ꝙ sic ꝓpter euidentẽ vtilitatem ecclesie: qꝛ ad ipsum ꝑtinet qualiter ⁊ ꝑ quos eccl'ie sue diocesis gubernentur. ix. q. iij. c. ij. ⁊. x. q. j. decretũ. nec ista ꝯstitutio dispensationẽ excludit. alleg. xvj. q. j. p̃sbyteros. vbi de hoc. ⁊ qđ no. Inn. s. eo. cũ ad monasteriũ. hãc opi. Arch. tʒ Lap. q̃ alle. c. tua. de eta. ⁊ quali. ⁊ qđ no. ibi ꝑ Io. an. post Host. ⁊ Inn. ⁊ maxime hoc sit verũ in abbatissa. prout tʒ Arch. j. eo. indẽnitatibꝰ. ⁊ quod no. Io. an. post Host. de corpo. vitia. Thomas. ⁊ de etate ⁊ quali. ꝑmittimus. Io. an. putat talem postulandũ a papa. facit quod no. j. eo. indẽnitatibꝰ. in prin. ⁊ cle. ibi in glo. nõ prohibet. Et in nouitio tʒ Inn. ꝙ eps nõ possit cũ eo dispẽsare. s. de tẽpo. ordi. c. dilectus. ⁊. c. officij. s. eo. ¶ Quero de q̃stione disputata ꝑ do. Fede. de senis. quidã monachus vnius monasterij promotus fuit in abbatẽ alteriꝰ monasterij exẽpti. deinde ex cã honesta renũciat regimini abbatie. querit̃ vbi remaneat monachus: an in prio: an in scđo: an sub epo vel sub papa ĩmediate ⁊ videt̃ ꝙ in prio monasterio cuiꝰ locũ nõ videt̃ dignitas supueniens auferre. vt. l. senatores. ff. de sena. ad hoc. C. de aduoca. diuer. iud. l. si q̃s de togatis. vbi deposita dignitate q̃s in eo remanet statu ⁊ collegio de quo erat. in ꝯtrariũ facit. xvj. q. j. ne ꝓ cuiuslibet. ⁊. xviij. q. j. c. j. ⁊ de priui. cũ olim. vbi monachꝰ factꝰ eps nihil hʒ cõe cũ primo. Ad idẽ. s. eo. cõstitutꝰ. vbi dicit̃ qđ non põt q̃s esse monachus in vno monasterio ⁊ abbas in alio. ⁊ ex h̃ videtur ꝙ si monachꝰ fiat eps. vt in casu huiꝰ. c. ⁊ demũ renũciet epatui vel deponat̃ nõ remanebit in epatu: vt canonicus qꝛ sua ꝓfessio repugnat. xvj. q. vij. in nouella. ⁊ cle. j. eo. ti. nec etiã monachus primi monasterij. In ꝓposita questione etiã arguit̃ ꝙ remaneat monachus scđi monasterij vbi fuit abbas. nã ex quo in prio nõ remanet monachꝰ. vt ꝓbaui: necessario est dicendũ ꝙ remaneat monachus in scđo: qꝛ nõ põt esse monachꝰ sine claustro xvj. q. j. placuit. etiã si cũ iuramẽto renũciasset. s. de iureiu. sicut. Preterea abbas ꝑ sñiam amotus remanet monachꝰ eiusdẽ monasterij. vt in. c. ad monasteriũ. de sta. mo. ⁊ hoc tʒ ibi Host. ⁊ đ si. dilectus. vbi hoc tʒ Inn. Si ergo ille q̇ desijt ex cã inhonesta remanet vbi monachꝰ: multomagis si ex cã honesta. breuiter post pulcherrima argumẽta ꝯcludit ꝙ remaneat sub iurisditiõe epi: nec quicꝙ cõe habeat cũ primo monasterio ꝑ iura p̃alleg. ⁊ alia: nec remaneat monachus vbi fuit abbas: qꝛ ibi nũꝙ fuit monachus. Ad recipiendũ ergo ipm tanꝙ monachũ dictũ scđm monasteriũ nõ tenet̃. solutũ enĩ fuit ab eiꝰ iugo postꝙ desijt esse abbas. c. pe. ⁊ fi. de secun. nup. ⁊ in ꝓmoto monacho in epm secularem est euidẽs absurdũ qđ ibi ꝯtinet. remanẽt enĩ dispares professiones. nec etiã canonicus secularis si esset talis illa eccl'ia cathedralis vt perusina. ¶ Itẽ nõ dʒ remanere sub papa lʒ monasteriũ cuiꝰ fuit abbas esset exẽptũ. qꝛ tali priuilegio exẽptionis nõ gaudebat ipse ex ꝑsona sua: sʒ ex ꝑsona ordinis sui: qꝛ monasteriũ suũ erat exẽptũ. vt. c. ꝑ exẽptionẽ. j. de priui. cũ ergo sit absolutus a primo ⁊ scđo monasterio. vt probaui nõ gaudet priuilegijs plus: sʒ iure aliorꝫ dʒ censeri. de sta. mo. recolẽtes. ⁊ de cõsti. translato. ⁊ ita alijs rõnibus concludit. ⁊ ad ꝯtria respondet. ⁊ est in ordine consiliorꝫ. xix. ⁊ idẽ tenet Bart. post Dy. in. l. filij. §. senatores. ff. ad municipa.

Cum expediat. Premittit declaratõis cãʒ generalem. ⁊ scđo declarat ibi decretalẽ. No. ꝙ promptũ est iura iuribus cõcordare. concor. l. j. C. de inoffi. do. similiter dicta testiũ qui vident̃ cõtrarij. vt. s. de testi. cũ tu. quod est verũ quo ad id qđ ibi dicitur. scʒ vt euitent suspitionẽ falsitatis. ꝙtũ aũt ad hoc vt probẽt nõ dʒ fieri talis interpretatio. vt no. Ia. but. in. l. sed si possessori. ff. de iureiur. nã cum ex tali repugnantia insurgat probatio dubia nõ põt ex tali probatione sequi sñia. vt in. c. in p̃ñtia. de proba. Item talis reductio ad concor. est fienda qñ est in testibꝰ hincinde equalitas. secus si inequalitas ẜm Bar. qui ita no. in. c. cũ contingat. de offi. deleg. Itẽ talis concordantia non dʒ fieri qñ est contrarietas inter dictũ partiũ ⁊ testes. vt. l. exceptionem. C. de proba. ⁊ hoc no. Bar. in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pet. vbi subdit ꝙ in istis casibus caute facit iudex si mittit pro testibꝰ. ⁊ qualiter dictũ ipsorꝫ intelligant declarent. vt in aut̃. de testi. §. quia vero. in glo. magna. ⁊ de testi. cũ clamor. ad quod optime. c. cum Ioannes. ante fi. de fi. instru. Et ista bene no. pro intellectu ca. cum tu. de testi. ¶ Secũdo no. ꝙ forma quam approbat hoc. c. participat de duobus formis approbatis in. c. qꝛ ꝓpter. Nam de forma scrutinij participat in eo ꝙ sigillatim ⁊ secreto notata scrutant̃. Et inꝙtum eligere dicũt illũ in quẽ maior ⁊ sanior ⁊c. de forma etiã cõpromissi participat inꝙtum a se abdicat ꝑtãteʒ eligendi. Et nisi emanasset ista declaratio respondissem ꝯtrium. qꝛ cum ista forma sit cõposita ex duabꝰ imperfectis. ex partibus imperfectis duarũ dispositionũ non põt vnum quid perfectum constitui. sicut in excusatione tutorꝫ dicimus. nã quinqȝ liberi a tutela excusant. Iteʒ septuaginta anni ⁊ tres tutele. Siq̃s ergo habeat duas tutelas. quatuor liberos. ⁊ sexaginta annos nõ excusat̃: qꝛ ex istis speciebus imꝑfectis non resultat vna spẽs perfecta excusationis. vt. l. spadonẽ. §. qui iura multa. ff. de excu. tuto. in ꝯtrium tñ facit: qꝛ ex pluribus probationibus imperfectis resultat vna plena probatio. puta ex vno teste cũ fama vel iuramento in ciuilibus. iuxta no. in. c. fi. de iureiur. d. Bal. d. meꝰ dicit ꝙ sunt quedam q̃ requirunt certam speciem. et tunc diuerse species imperfecte nil operant̃. vt. d. §. qui iura. qꝛ ex oĩbus cõcurrentibus non augetur effectus vt veniant ad integrationem vnius speciei. Sicut ex pluribus testibus singularibus non resultat vna plena probatio. vt no. in. l. hoc carmen. ff. de testi. ⁊. c. licet cãm. de proba. Quedã sunt que non requirunt certaʒ speciem. tunc que non prosunt singula multa iuuant. vt not. in. l. ij. §. etas. ff. de excu. tuto. Nã in materia ꝓbationũ iudex non debet applicare animũ suum ad vnã speciem probationis. de renũcia. in presentia. ideo vnius testis de veritate cõiunctus cũ alia semiplena probatione alterius forte speciei fecit coniecturã sufficientẽ ad probationẽ. ⁊ ꝙtum ad iudicis motũ vnus actus infert confirmationẽ alterius. probationes eniʒ q̃ fiunt in cã non inducunt siue aliquid de nouo constituunt. sed declarant. ⁊ facilius est aliquid declarare ꝙ de nouo ꝯstituere. vt. l. heredes palam. §. sed si notã. ff. de testa. ex ista ergo theorica Bal. et iuribꝰ forte est vera opi. Archi. inꝙtum dicit ꝙ forma tradita in h̃. c. est noua forma. ⁊ sic. iiij. addenda tribus alijs de quibus in. c. q̃a propter. licet Io. an. ꝯtrium teneat in glo. antepe. ⁊. iiij. ⁊ in glos. allegata. j. eo. indẽnitatibus. §. ceterũ. in princ. Ego credo opi. Archi. veriorẽ per ea que dixi. ⁊ etiã qꝛ qñ nouuʒ ius emanat ex duobus capitibus aliorꝫ iuriũ constituit nouã specieʒ de ꝑ se. vt l. gallus. §. ille casus. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊. c. ꝙto. s. de iudi. aditio etiã vel detractio idẽ facit. vt. l. ius ciuile. de iusti. ⁊ iure. ⁊ qđ no. de consti. c. j. s. eo. ⁊ istã opi. etiã confirmo ꝑ id quod tenet h̃ Io. an. in nouella. vbi dicit ꝙ in hac forma nõ dʒ ita inquiri subtiliter que sit pars sanior. sicut in. c. qꝛ propter. lʒ requirat̃ collatio aliqua: vel fatet̃ etiã in hac. iiij. glo. ꝙ ista est leuior forma ꝙ aliqua ex illis ex quibus fateri oportet istã esse quartaʒ magis vtilem. vt dicit glo. participantẽ de forma scrutinij ⁊ cõpromissi ¶ Querit Io. an. post Io. mo. q̃d si a prin. nulla partiũ ꝑuenit ad maiorẽ numerũ. tñ vni habẽti a princ. plures voces tot accedũt quot faciũt maiorem partẽ capituli. an ꝓpter istũ accessum poterunt cõpromissarij hũc eligere. Arguũt efficaciter ꝙ sic. et ꝯcludunt ꝯtriũ. qꝛ accessus in quibusdã casibus est ꝑmissus de q̃bus iste nõ est ergo ⁊c. vt. l. qđ no. ff. de leg. Itẽ ista trãslatio ꝑtãtis eligẽdi in quẽ maior ⁊c. dʒ intelligi vigore primi cõpromissi vt in. l. bone. §. h̃. sermone. de ṽb. sig. Itẽ ista accessio non est secrete ⁊ sigillatiʒ. ⁊ in inq̃sitiõe votorꝫ. qđ vult forma tradita. Itẽ ꝯsẽsus sequẽs scrutinij nil addit ordinarie electiõi. vt. s. c. eccle. el. ij. g̃ multominꝰ ordinarie ⁊ dubie ante istud. c. valẽt. ⁊ ĩ h̃ ipse residet. ⁊ de duobꝰ alijs formis an valeãt. q̃rit ⁊ dicit ꝙ nõ.

1 ☞ Absens ab ecclesia qualiter quis dicatur esse.
2 Priuilegium concessum absenti quod dicatur esse.
3 Absens ex cã necessaria ecclesie quis dicatur esse.

Cum nõ deceat Prio ponit cõstõnis cãm gñalẽ. scđo ponit ꝯstõnẽ interserẽs cãm spãleʒ. tertio tollit obstãtia. scđa ibi: statuimus. tertia ibi. nõ obstãtibꝰ. ¶ No. ꝙ nulli offm̃ suũ ⁊c. ꝯcordãtie sunt ĩ gl. j. ⁊ est tex. ĩ. l. sʒ ⁊ siq̃s ex signatoribꝰ. ff. quẽad. te. ap. necessitas enĩ officij icũbẽs excusat etiã a cõmissiõe pene in quã ĩcideret q̇ talẽ actũ volũtarie gereret. vt. l. post legatuʒ. §. sunt q̇ putãt. ⁊. §. aduocatũ. ⁊. l. tutor. ff. đ his q̇. vt ĩdi. Itẽ no. ꝙ h̃ ꝯstõ

includit

includit solū illos q̄ necessario mittūtur astricti per ꝯstitutionē .c.cupiētes.s̄.e.alij igitur nō coacti si veniūt voluntarie non gaudent hoc priuilegio: vt in glo.ij.quā inducit Jo.an.ad.q. de doctore disputāte qui disputare nō tenebat̄ an teneat̄ stationario tradere sicut qui disputare tenent̄.de qua per eū in regula accessoriū.in mercu.facit qd̄ no.Cy.in.l.volūtarie.ff.de excusa.tuto.

1 ¶ † Tertio no.ꝙ absens ab eccl'ia ꝓ ip̄ius eccl'ie vtilitate censetur residere nec videt̄ abesse a loco qui habet animū redeundi:

2 vt.l.ꝑdia.§.j.ff.de fun.instru.⁊.c.his qui.j.de sepul. ¶ † Quarto no.ꝙ priuilegiū qd̄ absenti cōcedit̄ videt̄ cōcessum in eundo stando ⁊ redeūdo.facit ad id qd̄ dixi.s̄.de rescri.statutum.§.pe.

3 ¶ † Quinto no.ꝙ ille q̄ est absens ex cā necessaria ꝓ factꝭ viniꝰ eccl'ie nō solū censet̄ ibi residere: sed etiā in alijs quo ad lucrum fructuū qd̄ est no.cui adde qd̄ no.Jnn.in.c.iam dudū.s̄.de prebē.ibi no.de illo qui habet eccl'ias in diuersas dioceses quaruꝫ epi sibi mandāt ꝯtraria. Naꝫ obtēperando illi cui tenet̄ ſm ibi notata est immunis in fructuū ꝑceptiōe sicut si personaliter resideret.arg.huiꝰ.c. ¶ Querit Jo.an.vtrū hoc priuilegiū ꝑcipiēdi fructus in absentia habēt electi qui ire tenētur in casibꝰ.d.c. cupiētes ac etiā opponētes qui similiter astringūtur. Tenet ꝙ nō.veniūt eīm ratiōe cōmodi ꝓprij: lꝫ secūdario ꝓsequātur vtilitatē eccl'ie.ar.l.non vere.ff.ex qui.cau.ma. ¶ Scd̄o querit post glo.fi.vtrū iste due persone que veniūt instructure negociuꝫ electionis ad curiā debeāt in expen.cōferre.et tenet ꝙ sic. Et facit ad questionē de dam.passo.nūquid cōtribuat cū alijs ciuibꝰ ad emendā.Spec.ꝙ sic in ti.de censi.§.j.vers.si damnū.ꝓ hoc facit ff.ad.l.rhodiā de iac.l.nauis onuste.§.cū aūt.de leg.j.ab omnibus.§.si titio. ¶ Tertio quero nūquid per istā clausulā nō obstante tollūtur statuta iurata.glo.fi.ꝙ nō.⁊ fortius dicit in nouella ꝓcedere istam glo.quādo iurasset expressim qd̄ ꝯtineretur in tali statuto. Ad hoc qd̄ ip̄e no.s̄.de his que fi.a prela.c.j.suꝑ verbo iuramēto.⁊.j.de fil.presby.c.j.in glo.qꝛ vero qd̄ tū non facit: qꝛ loquitur cū clausula nō obstante ponit̄ in literis impetratis in quibus tāq̄ odiosis fit stricta interpretatio.⁊ ideo nō reuocāt statuta iurata nisi iuramentū exprimat̄.secus aūt videtur quādo in iure: vt hic ponūtur.vt tūc reuocetur statutū iuratū lꝫ nō exprimatur ad hoc qd̄ no.xviij.dist.qm̄ quideꝫ.⁊ qd̄ no.Jo.an.de here.sicut ait.⁊ de magist.super Spec.⁊ de exces.prela.c. vno.ſm lapū.qd̄ dictū not.ꝓ intellectu huius clausule apposite in ꝯstitutionibus ⁊ rescriptis an tollat statuta iurata.

1 ☞ Detractio qualitat̄ ita ē ꝓhibita sicut mutatio substātie.

2 Factū ꝓpriū quis reuocare nō potest.

A Beo qui. Primo ponit̄ questio ⁊ decisio.secūdo decisionis rō.ibi cū eīm. ¶ Not. ꝙ quādoq̄ ꝯtra ꝓmouendū ad dignitatē obijcit̄ defectꝰ euidens in personā. Quis aūt dicat̄ euidens: dic vt.s̄.eo.si forte vbi de defectibus corporis. Aliqua vero sunt vitia animi que in materia redhibitorie actionis iuris cōsultus plene prosequitur in.l.j.per totā.l.cū alijs sequentibꝰ.ff.de edil.edit. ¶ Secūdo no.ꝙ sicut quis cogitur persistere in actiōe proposita: vt.C. quomodo ⁊ quādo.in aut.qui semel. Jta etiā in exceptiōe si propter eius persistentiā potest queri ius aduersarij in tota causa. est ergo in hoc similis exceptio actiōi. Sicut in simili dixi.s̄.e. is qui.quādoq̄ multum differūt iuxta notata in.c.cū dilectus.

1 ⁊.c.fi.s̄.de or.co.per glo.⁊ Jnn. ¶ † Tertio no.ꝙ ita est prohibita detractio qualitatis sicut mutatio vel reuocatio substantie cui coheret. Et pro substantia hic accipio ip̄m defectū qui obijtur pro qualitate euidēs vel notoriū. Ratio huius est qꝛ qualitas talis adiecta in excusatione defectus est cā huius pene. Nō mirū ergo si nō potest detrahi.secus si talis qualitas non mutaret substantiā actionis: lꝫ posset crescere cōdemnatio. Et sic loq̄tur lex in delictis.§.si detracta.ff.de noxa.⁊ vide de ista qualitate que habet alterare cōdemnationē si nō ꝓbetur an ferat̄ sententia cōdemnatoria suꝑ simplici delicto ꝓbato.⁊ an si omissa fuerit in ꝓcessu possit ad exaggerationē.pone nouꝰ ꝓcessus inchoari post finitū iudiciū vel eo pendēte cumulari.vide plene ꝑ bar.ī l.senatus.de accu.⁊.l.denūciasse.§.qui tamē.de adul.facit quod no.de ꝓba.licet causam.in eo qd̄ ibi falsitati adijcitur qualitas

2 corruptibilis.de quo ꝑ Bar.in.l.diuꝰ.de re.iur.ff. ¶ † Quarto no.ꝙ nō potest quis factū ꝓpriū reuocare quādo ex eo est aduersario ius quesitū.facit ad questionē actori cōceditur vna dilatio in causa.reo due.iuxta nota.in.c.ij.de dila.s̄. et hac secunda dilatione reo cōcessa etiā actor vti pōt: vt.l.petende.C.de tēpo.in integ.rest. Pone ergo ꝙ reus dilationē petijt.deinde videns ea aduersariū velle vti ei renūciat.vtrū possit: videt̄ ꝙ non quia ex illa petitione fuit etiā aduersario ius quesitū: ergo non reuocat vt hic.⁊ cle.cōstitutionē.ad fi.j.eo.⁊.l.si post morteꝫ.§.fi. ff.de ꝯtratab.⁊ hoc verū re nō integra ex parte actoris: qꝛ iaꝫ testes ꝓduxerat vel articulos. Re vero integra videtur ꝙ reus possit desistere etiā inuito actore: vt.l.si iudex circūuento.de mino. ⁊.l.amicissimos.§.fin.ff.de excu.tut. De qua questione per Cy. ⁊ bar.in.d.l.petende. Posset opponi cōtra hoc.c.de multis iuribus in quibus ad euitationeꝫ pene legalis cōmittende est licitum desistere.quādoq̄ vsq̄ ad litis ꝯtest.quādoq̄ vsq̄ ad sententiam.quādoq̄ post.que iura alle.glos.s̄.de fo.cōpe.si diligenti. Sed cū hic quis nō incurrat istas penas ex sola ꝓpositione exceptionis sed ꝓpter defectū ꝓbatiōis videtur ꝙ admitti debeat penitētia. Sol.collige ex notatis in.d.c.si diligenti.et.l. ampliꝰ ff.rem ra.ha.per Barto. ¶ Ultimo querit lapus si quis opposuit euidentes defectus saluo iure adendi minuendi.⁊c.vt ponitur in.c.inter dilectos.in prin.de fide instru.vtrū ista reseruatio sibi prosit ad euitationem huius pene postea reuocādo dicit ꝙ sic si pn̄te ⁊ tacēte aduersario talē fecit ꝓtestationē.alleg.qd̄ not. Host.in sum.de li.ob.§.an libellꝰ.v̄.sꝫ q̄dā. Et spe.ī ti.de li.ꝯsti §.nec dicamus.in fi.⁊ de causa pos.§.nec dicendum. circa prin.

1 ☞ Pupilli in ecclesijs intitulātur.

2 Pupillaris etas discretione carere dicit̄.

3 Electionibus interesse nō debēt qui nō sunt ꝓfessi.

4 Layci cōuersi in electionibꝰ clericorū interesse non debent.

5 Christianorū duo sunt genera.

E Ex eo quod Sunt due partes.prima ponit dictū.secūda ratione subdit. ibi

1 cū tā.scd̄a ponit duo dicta.scd̄m ibi ꝯuersi. ¶ † Nota ꝙ pupilli in ecclesijs intitulantur.de quo.s̄.de rescrip.si eo tempore.vbi dixi ꝙ licꝫ cadat in eis titulus nō tamē administratio absq̄ tutore.j.de iudi.si annū.in fi.⁊ no.de restit. spo.ex parte. ¶ Secūdo no.ꝙ nō potest agere de contēptu qui

2 vocari nō debuit.s̄.eo.cum inter.⁊.c.ꝙ sicut. ¶ † Tertio no.ꝙ pupillaris etas dicitur carere discretiōe ⁊ alibi dicit lex ꝙ talis etas qd̄ videt ignorat.vt.l.j.C.de fal.mone. Jtē nec scire nec decernere talis etas pōt: vt.l.pupillus.de acquir.here.nam super agendis ex intellectu nostro fit quedā examinatio post examinationem iudicat intellectus istius examinationis non est capax pupillus. Jtem scire dicimur qd̄ per causam cognoscimꝰ vel cuꝫ nobis vel cū alio: vt.l.bonorū.de bono.pos.istud scire nō habet pupillus mentē adhuc stabilē nō adeptus.vt dicit glo.voluerūt ergo iura per tutores eorū negocia eorū geri: vt ptꝫ in tractatu tutelarū.C.⁊.ff. ¶ Jtē no.questionē glo.posite super verbo suffragiū in fi.qn̄ est questio inter pupillū ⁊ tutorē in factis pupilli.⁊.d.q.sol.in nouel.ꝙ si esset ep̄s admitteret digniorem quasi essent duo ab vno presentati vt clemen.ij.de iurepatro.vel quasi essent duo singulariter per dn̄os presentati.vt in.c.cuꝫ autē. de iurepatr. Subdit ꝙ honestus presentationis modus esset ꝙ p̄sentaret pupillus autoritate tutoris: vt.d.c.fin.de iudi. Ex hac decisione habes ꝙ pupillus nō est prorsus inhabilis ad rē suaꝫ gerendam: sed quod sibi deest de iudicio rationis supplet autoritas tutoris.in his vero que sibi cōpetunt ⁊ gerūtur ratione iuris publici ⁊ publice vtilitatis autoritate tutoris nō supplet̄ defectus cōsilij ⁊ imbecillitas intellectus.faciat qd̄ no.bar.⁊ post eum bald.in.l.habeat.de sac.san.eccle.⁊ qd̄ dicā in.c.grandi.de

3 sup.neg.prela. ¶ † Jtē no.ꝙ nō professi tacite vel expresse non debēt interesse electionibꝰ.⁊ est ratio qꝛ abbas ꝑ monachos debet eligi.xviij.q.ij.abbatē.cū si. Jsti autē nō professi cuꝫ possint redire ad seculū nō sunt censendi vere religiosi vt in glo. possunt tamē de gratia admitti cū in extraneū possit eligi ꝓtās transferri: vt.s̄.eo.cām. ¶ † Quinto no.ꝙ cōuersi laici nō debēt cū cle-

4 ricis interesse electionibꝰ: ⁊ dicūtur laici ꝯuersi templarij hospitalarij cistercieñ.⁊ fratres minores nō clerici ſm Archid.qui dicit ꝙ ex eo qd̄ isti ꝓhibent̄ in regularibus: videt̄ ꝙ in secularibꝰ bene possint talibꝰ actibꝰ interesse.all'.qd̄ no.Jnn.in.c.cuꝫ.M. de ꝯsti.in gl.aliud. Tenet tamē ꝯtrariū.s.ꝙ nō debeāt interesse cū clericis ecclesiarū suarū.nā licet ex tali cōuersione sint aliqualiter ecclesijs alligati nō tamē mutarūt seculū vt apte dicit text. in.c.cū lex.xxvij.q.j.⁊ hec vera de iure cōi.de speciali tū cōsue.ecclesie possunt tales reddi habiles ad p̄dicta: qꝛ nō sunt pure layci in quibꝰ secus esset: vt in gl.fi.quā no. ¶ Jtē aduerte qꝛ tex.loquitur in ecclesijs regularibꝰ ⁊ monasterijs.secꝰ in hospitalibꝰ vt in glo.pe.qd̄ est verū etiā si haberet eccl'iaꝫ annexā in qua essent clerici multi vt est in nobili hospitali Senarum.nam illa institutio nō est principaliter deputata ad celebrationē diuinorꝫ: sꝫ ad hospitalitatē.secus si hospitale accederet eccl'ie.principale g̊ intuendū est ꝙ si de hoc dubitet̄: vide glo.no.in cle.ꝑ lr̄as.de prebē.⁊ qd̄ no.Jo.an.de eta.⁊ quali.c.ij.suꝑ ver.ꝑ laycos. ¶ † Ex

5 p̄dictis habes ꝙ lꝫ canō dicat ꝙ duo sunt gn̄a xp̄ianorū.xij.q.j. duo sunt tamē secundum genus deseruientiū deo subdiuiditur in multas species.nā quidā sunt clerici seculares quidā religiosi.⁊ religiosorū quidā exp̄sse ꝓfessi.quidā tacite.quidā conuersi q̄ participāt de vtroq̄ gn̄e principali.⁊ de istis in gl.fi.⁊ in.c.ij.ꝺ insti.in nouella.⁊ de istis de penitentia siue de tertio ordine sancti Francisci: ⁊ de alijs quos bart.vocat milites gaudentes.vi-

de per eū in.l.fi.ff.de iure immu.⁊ in cle.pe.de ver.sig.quidā sunt clerici destinatione animi vt scholares qui ad finē clericatꝰ studēt.de his de transac.ex literis.⁊ in Spe.de act.⁊ re.§.vt rōnibus.ver.sed nūquid scholaris.In istos ⁊ in laicos ꝓfessos qui carēt ordinibꝰ vtrū cadat titulꝰ canonie.Inno.ꝙ nō:q᷑ tale ius ꝯsistit in spūali fraternitate.in qua layci etiā religiosi nō debēt ministrare licet sint religiose ꝑsone.s.de iudi decernimus.⁊ de sen.exc.nō dubiū.ius aūt monachi bn̄ cadit in laicū ꝓfessū.poterit ergo ⁊ debebit interesse electionibꝰ ⁊ ceteris tractatibꝰ monasterij.xvj.q.j.generaliter.Clerici vero q̄ p̄bendantur in ecclesijs ⁊ monasterijs si nō habēt ibi canonicatū ad electionē vel facta capituli vocari nō debent: sed alijs debēt de voce seruire.de sta.mona.c.fi.⁊ licet dixerim in laicū cōuersum nō cadere ius canonie.bene tn̄ pōt esse prebendarius in eccl'ia cū tale ius cadat in clericis cōiugatis.s.de cle.cōiug.Joānes.⁊ ad predicta vide Jo.an.in.c.ij.de insti.¶ Querit lapus si vniuersitas est patrona ecclesie qua vacāte cū alijs sunt admissi pupilli ad p̄sentationem rectoris an voces eorū cōputabuntur etiā in numero.si apparet postea vniuersitas discordare in p̄sentatiōe.dicit ꝙ de cōi ꝯsensu discordātiū admitti p̄nt.⁊ i numero cōputantur qđ.not.

1 ☞ Appellatio quid cōtinere debeat.
2 Citatus a iudice sine licētia recedere nō debet.
3 Constitutio penalis includit causam que venit ex mente legis.

1 **SI postquam.** No.quid debet cōtinere appellatio † vt deuoluat q᷑ in scriptis ⁊ ex causa ꝓbabili:⁊ sic duo.adde tertiū qđ eius intersit ⁊ illud possit ꝓsequi vt hic ī nouella.adde quartū ꝙ appellatio insinueť:vt in cle.cām.j.eo.⁊ habꝫ locū hoc.c.in appellatiōe iudiciali ⁊ extraiudiciali.qn̄ opponunť crimina vel defectꝰ seruata forma.c.vt circa.s.eo.¶ Item no.ꝙ cōfirmatio electionis facta ꝑ ꝓximū superiorē postq̄ causa est deuoluta ad curiā ipo iure nō valet ⁊ est spāle ꝯtra regulam que habeť in.c.nō solū.j.de ap.ex quo infert Jo.an.secus esse dicendū.in cōfirmatione legati siue delegati qui fungūtur vice pape.pone exemplū:vt in nouella.super verbo ordinariū.ver.oīno.q̄d iuris qn̄ papa scribit al's ordinario ꝙ cōfirmet vtrū ex hoc cēseri debeat delegatꝰ vel ordinarius.⁊ remittit ad no.per eū.s.de offi.or.lꝫ sup.iiij.glos.⁊ de p̄ben.hi qui.in gl.fi.Et quid iuris si eligit aliā viā incōpetētē.vtrū valeat ꝓcessus saltē rōne iurisditiōis quā hꝫ ī ciuitate.de quo vide per eū post doc.s.de p̄scrip.cū ex officij.adde etiā ad istđ.c.qđ not.i.c.si duobꝰ.de ap.qđ videť huic ꝯdicere:dic vt ibi.¶ † Tertio not.i.§.si electꝰ ꝙ citatꝰ a iure.vt cōpareat certo loco:ꝓsecuturus in causa videť citatus vt ibi maneat donec cā termineť.Ratio colligiť ex.c.cū ex l'ris.in fi.de resti.in integ.Sed dices vbi citabiť iste in curia in qua domū nō habet:dic plene per Bar.in.l.iiij.§.ait.de dam.infec.

2 vbi plene de citatiōe personali ad domū vel hospitiū.¶ † Item no.ꝙ sicut citatꝰ a iudice nō debet sine licētia recedere vt no.Inno.in.c.calūniam.de pen.ita etiā citatus a iure:⁊ vtroqꝫ casu recedēs sine licētia capituli reputať contumax ⁊ penā patitur que imponitur ꝯtumaci:vt hic.⁊.s.de iudi.c.j.¶ Incidenter querit Jo.an.quid iuris de cōparente qui ex cā iusta sine licentia recessit an incidat ī penā.arguit ꝓ ⁊ ꝯtra ⁊ demū post Arch.distīguit inter impedimēta que ipo iure diē differūt inuito iudice ⁊ litigatoribus.⁊ inter impedimēta.que nō differūt diē ipso iure.sꝫ dāt iustā causam licētiam petendi absentādi.qđ exemplifica ⁊ prosequere:vt hic i nouella.

3 ¶ † Quinto no.ꝙ ꝯstitutio penalis includit causam que venit ex mēte legis.mēs eñ est potius sequēda q̄ verba:vt de ver.sig.intelligēda.⁊ ibi ꝯcor.⁊ vide bonā glos.de tēp.or.c.j.¶ Sed hic queriť quō ⁊ ex quibꝰ colligiť mens legis.dic ꝙ ex tribꝰ.primo si sensus ꝓprius ꝯtinet iniquitatē tūc intelligimꝰ scdm̄ improprium:vt.l.in ambigua.ff.de re.iur.⁊.l.scire oportet.§.aliud.de exc.tuto.Scdo qn̄ ratio legis repugnat sensui verborū.nam ratio legis mens legis est:vt.ff.so.ma.l.cū mulier.⁊ no.in.l.cū talē.§.falsam.de ꝯdi.⁊ dem.⁊.l.noīs ⁊ rei.§.verbū ex legibꝰ.ff.de ver.si.Tertio colligitur si cōis vsus loquēdi repugnet ꝓprie significationi.tūc eñ mens legis est ꝙ intelligamus eā ſm cōem vsum loquēdi:licꝫ sit improprius:vt.l.librorū.§.qđ tamē cassius.de leg.iij.⁊.l.in vulgari.⁊.l.vt alphenus.et l.anniculus.ff.de ver.sig.in istis ergo casibus si quis faceret cōtra mentē legis etiā nō offendendo verba incideret in penam legis.⁊ ecōtrario si quis faceret ꝯtra verba nō offendendo mentē nō incideret in legē.pone exemplū statuto caueť ꝙ quicūqꝫ extraxerit sanguinē in palatio cōdemnetur in mille.barbitōsor flebotomauerit ibi aliquē an debet cōdemnari:ſm verba statuti videtur ꝙ sic:sed nō ſm eius mentē:q᷑ intellexit de sanguine iniurioso nō sanguine cā sanitatis extracto.ff.ad exhibē.l.pe.de offendente etiā mentē legis seruatis v̓bis.sume exemplū de.c.quāto.de priui.⁊ etiā de monacho q̄ portat habitū monachalē coopertum ⁊ absconsum.offendit eñ mentē lꝫ seruet verba.ideo est cen-

cendus apostata.nisi sit iusta cā transformatiōis:vt no.in.c.certū.de re.iur.in mercu.⁊ vide ibi per Dy.⁊ Bar.in.l.nō dubiū.C.de leg.¶ Ultimo no.questiones glo.que incipit.⁊ ita puniť de illo qui recedit de curia per modicū spaciū cā etiā recreatiōis vł simili tpe quo ꝓcessus nō impediť.dicit ꝙ talis nō videtur recedere.ad hoc.l.mella.ff.de annu.lega.⁊.l.si quis ita legauerit.de cōdi.⁊ demon.⁊ no.de ꝯsecra.dist.v.sicut tibi.

1 ☞ Ecclesia dei summe indiget viris literatis.
2 Dispensatio permissa in sacerdotio non comprehendit subdyaconatum.
3 Uicariū in ecclesia ponere spectat ad ep̄m.
4 Clericus per se deseruire debet.
5 Uicario cōgrua portio assignari debet.
6 Dispensatione finita reponitur quis in iure cōi.
7 Ep̄s sine capitulo an dispensatiōes facere poterit.

CUm ex eo quod. In prima cōstitutiōis causa in qua ponit ius antiquū ⁊ impedimentū ex eo ꝓueniēs.in secūda ꝯstitutio q̄ tria facit.prīo permittit dispensationē.vij.anno.arctat ad subdiaconatū ⁊ cām reddit.scdo ꝓuidet quō interim ecclesijs seruiatur.tertio post septēniū eū cū quo dispensatū fuit reducit ad ius antiquū.scda ibi porro.tertia ibi elapso.¶ Not.hic quasi totū tex.c.lꝫ canon.repeti notabilia igiť ibi collecta ⁊ h̄ cadunt.

1 ¶ Scdo no.ꝙ eccl'ia dei summe indiget viris l'ratis:nō porcis vel asinis deferratis.ſm Jo.mo.ꝓ quo vide qđ no.Jo.an.de p̄ben.graue.¶ Tertio no.ꝙ ep̄s dispēsat cū eo qui obtinet talē eccl'iam.⁊ sic infra annū quo dꝫ ꝓmoueri dꝫ fieri dicta dispensatio nō post lapsum eiꝰ.Quid ḡ si est adeo ꝓpe finē anni ꝙ ꝓmoueri nō posset an dispēsare tūc poterit.Jo.an.sup gl.si iā refert opi.⁊ deinde distinguit.q᷑ aut talis nōdū est subdiaconꝰ nec occurrit tp̄s ordinatiōis in tpe qđ restat.⁊ tūc cū oīno sit perditurus eccl'iam nō poterit ep̄s dispēsare qn̄ v̓o subdyaconꝰ esset vel occurreret tp̄s ordinatiōis in illo residuo dispēsare poterit.ita dicit sup dicta gl.dicā de h̄ lati⁹.j.e.ꝓxi.¶ Quarto no.in v̓.nescit.ꝙ qn̄qꝫ ꝯtingit ꝙ clerici in minoribꝰ de bonis eccl'iaꝝ sublimati mutato ꝓposito retrocedūt ⁊ redeūt ad vitā secularē.vtrū aūt teneanť ad restōnē fructuū medio tpe ꝑceptoꝝ:dic vt.j.c.ꝓxi.vbi est tex.

2 ¶ † Quinto no.ꝙ ꝑmissa dispensatio in sacerdotio nō cōprehēdit subdyaconatū quē ꝓmotꝰ dꝫ suscipe sub eadē pena.Si ad plura igiť q̄s gradatim teneť:dispēsatio in sequētibus nō inducit dispēsationē in p̄cedētibꝰ.sicut remissa vna seruitute nō v̓ remissa alia q̄ cōpetit in eadē re:vt.l.si domꝰ.ff.de ser.ru.p̄di.⁊.l.si priꝰ.de aq̄ plu.arc.

3 ¶ † Sexto no.in v̓.porro.ꝙ ad ep̄m spectat ponere vicariū in eccl'ia in defectū p̄ncipalis rectoris nō residētis.Ex quo arguit Jo.an.ꝙ inferiores p̄lati curā parochianoꝝ suorū delegare nō possunt.xvj.q.j.ꝑuenit.⁊.§.ecce.refert tn̄ hoc disputatū ꝙ ad modicū tp̄s ex cā absens h̄ poterit ꝑ.c.si q̄s in clero.vij.q.j.⁊ qđ no.Jo.an.in.c.iij.de off.archip̄.

4 quedā tn̄ iura faciūt in ꝯtrariū.quibꝰ hic in nouella r̄ndet.¶ † Septimo no.casum in quo q̄s per vicariū deseruire pōt in diuinis.⁊ hoc spāle:regul'r vero dꝫ clericꝰ deseruire per se sicut ⁊ doctor ꝑ se legere nō per substitutū.de quo ꝑ Bart.in.l.nemo est qui nesciat.de duobꝰ reis.⁊ per Inn.s.de offi.dele.c.fi.

5 ¶ † Octauo not.ꝙ vicario cōgrua portio debet assignari arbitrio epi.⁊ loquitur hic tex.in vicario tpali.In perpetuo dic:vt.s.de p̄ben.extirpande.⁊ cle.j.de iur.pa.cū simi.¶ Nono no.in ver.elapso ꝙ lapso septēnio datur annus ad assumendū sacerdotiū.⁊ sic.viij.anni ⁊ si dispensatio fuit obtenta in fine anni depreheudiť sacerdotium retardari prope.ix.annos vt dicit glo.no.⁊c.in fi.

6 ¶ † Decimo no.ꝙ finita dispensatione reponiť quis in iure cōi.Sicut finita causa priuilegij finitur priuilegiū vt.l.titia seia.§.vsuras.de leg.ij.collige etiā ꝙ ꝓrogatio termini intelligiť esse facta cū suis qualitatibus ⁊ pena etiā repetita in ea:faciūt no.per Inn.in.c.p.⁊.g.de offi.dele.vbi si prorogo terminū debitori qui mihi tenebať soluere ad diē sub pena exōicatiōis vel alia vtrū videať repetita pena in illo termino ꝓrogato si dictum nō fuerit:dic vt ibi.⁊.l.cum stipulatus mihi a ꝑculo.de ver.ob.¶ Uenio ad questiones magis vtiles que formātur in gl.vt addā necessaria.Et primo quero tex.dicit ꝙ epi dispensare poterūt.nūquid idē inferiores p̄lati cū subditis suis:glo.q̄ incipit.lꝫ igiť tenet ꝙ nō.Idem hic Archi.q̄d ergo de administratore dato per papā i casu.c.is cui.j.eo.dic ꝙ sic.idem in electo ⁊ ꝯfirmato licꝫ nōdum sit ep̄s:quia hoc est iurisditionis nō ordinis.s.e.transmissā.Idē de capitulo sede vacāte vel quasi.j.de sup.neg.p̄la.c.pe.⁊ fi.de q̄ plenius per do.Fede.de senis ꝯsi.xxix.ibi idem tenet.⁊ vide qđ

7 not.circa hoc Jo.an.de ma.⁊ obe.c.j.in prin.¶ † Scdo querit vtrū ep̄s solus sine capitulo hāc ⁊ similes dispensationes facere poterit.Arch.post Host.per quedā similia ꝓbat ꝙ nō:lꝫ opi.eorū de facto nō serueť:vt in glo.⁊ pleniꝰ in nouella.¶ Tertio q̄ro vtrū ep̄s dispensare poterit ⁊ in breuiori tpe glo.que incipit

nota dicit

nota. dicūt ꝙ sic. idem Jo. mo. ⁊ Archi. ad hoc. ff. de vul. ⁊ pup. si
ita quis substituerit. reuocare etiā non poterit licentiā ꝯcessaꝫ
sine iusta causa: alˀs secꝰ ſm glo. Sed quero an erit iusta cā si me
dio tpe vel in quinqꝫ annis est doctoratꝰ in decretis. ⁊ nō vult ad
ecclˀiam redire. Sed in alia facultate studere determinatuꝫ fuit
ꝙ nō: qꝛ iustus iustior: ⁊ perfectꝰ ꝑfectior fieri ꝑōt. xlvij. di. quā
tūlibet in fi. ⁊ qd̄ dicit Aug. xxiiij. q. iij. si habes ⁊ iure ꝯsultus in
l. apud iulianū. de fideicō. li. ⁊ hoc tenet ħ Jo. an. nō solū de epō
qui ꝯcessit sed de successore. Idē Oldr. ꝯsi. cc. nam. ⁊ viij. posset
eam de nouo petere ⁊ si nolet eā concedere posset superior adiri:
vt no. ij. q. vij. exigunt. Nam nō potest reuocare qd̄ dare cōpelle
retur: qꝛ cui damꝰ ⁊c. vt. l. j. §. plane. de superficie. ⁊ turpiꝰ erit ⁊c.
de iureiur. quēadmodū. ⁊ maxime hoc habet locū re nō integra.
puta qui parauit libros ⁊ studere incepit. ff. de ꝯsti. ob causam. l.
si pecuniam. ¶ Quarto quero post eandem glo. si pendente se
ptēnio talis cum quo fuit dispensatū ad aliā ecclˀiam parochia
lem assumatur. vtrum poterit iterum cū eodem dispensari in no
uo septēnio. tenet ꝙ non ⁊ bene vt credo. quia intra tp̄s septēnij
presumitur sufficere ad ꝑfectū sciētie. Unde tp̄s studij quod in
vna obtinuit debet in alia ⁊ alia cōputari. nā debēt tp̄a interru
pta cōiungi in dicta cōputatione: vt tenet hic Lap. Alleg. not.
per Archi. xvj. q. j. super iure per quod posset non absurde dici
ꝙ si quis post studiū quatuor vel quinqꝫ annoꝝ ꝓmoueat̄ ad re
gimē ecclesie parochialis nō possit epūs cū eo in septēnio dispen
sare: quia iam staret in studio. xj. vel. xij. annis ꝯtra menteꝫ huiꝰ
c. ⁊ iuriū que allegat ista glo. in prin. ⁊ maxime hoc veruꝫ si vellet
tantū tp̄s in vna scientia ꝯsumere. in diuersis vero esset maiꝰ du
bium. Sed dices cum totū hoc arbitrio epī reseruetur nō videt̄
necessaria hec inuestigatio. sed dic ꝙ potestas epī dispensandi
restringitur vsqꝫ ad septēniū: questio vero loquit̄ de tpe vltra se
ptēniuꝫ in quo nō habet ꝑtātem vt in glo. ꝯtra p̄dicta tū facit fi
nis huius glo. que dicit ꝙ tp̄s istud incipit a tpe dispensatiōis
ergo tp̄s anni nō debet in numero cōputari. Sed dic ꝙ relata
ad text. videt̄ debere intelligi de illis qui in studio nō fuerūt: qꝛ
erāt impotētes nec aliūde epī ꝓuidebāt: vt dicit litera. Hoc aūt
an sit verū ꝙ incipiat a tpe dispēsationis glo. vt dixi tenet ꝙ sic.
Idē Old. in. d. ꝯsi. Nam absurdū esset dicere tp̄s currere dispē
sationi nō orte. C. de p̄scri. xxx. anno. cū notissimi. §. illud aūt. et
risibile esset alicui vt vtenti currere tp̄s cū vti nō possit. de stipulˀ.
seruo. l. si seruꝰ hereditariꝰ. ¶ Quinto quero in nouella: si cū mi
nore. xx. ann. papa dispensauit vt possit cōsequi curatū. ꝓuiso si
illud ꝯsequetur eodē durāte defectu debitis nō fraudet̄ officijs
⁊ animarū cura nō negligat̄. si iste minor sit ꝯsecutus parochia
lē curatā nec infra annū sit sacerdos querit̄ an sit priuatꝰ. tenet
Archi. ꝙ nō. qd̄ satis ꝓbat cle. ne in agro. §. ceterū. de sta. mo. ꝓ
iusto impedimēto sufficiat defectus etatis. j. de eta. ⁊ quali. cle.
generalē. ⁊ dicendo ꝯtrarium sequeret̄ ꝙ dicta gratia esset inu
tilis impetrāti: qꝛ aut illā cōsequi nō posset tanꝙ inhabilis ad
cōnexū onus sacerdotij aut si cōsequeretur perderet illā: qꝛ non
reciperet ordinē. ⁊ hoc dicere est ꝯtra. l. quotiēs. ff. de re. iur. ⁊ de
priuile. si papa. cū. l. plus dicit ꝙ si fructꝰ talis ecclesie sibi ex tali
dispensatiōe collate pertinerēt ad aliquē ex statuto vel cōsuetu
dine. ꝙdiu ip̄ius percipiet sacerdotiū: qꝛ quo ad istos fructꝰ fin
gitur sacerdos illos ip̄e percipiet cū talis dispensatiōis ratio ⁊
finalis causa sicut fructuū perceptio alˀs esset inutilis. Non ob.
qd̄ ip̄e no. s̄. de cle. nō resi. tue. qꝛ alibi dispēsatio absentie nō sic
directe respicit perceptionē fructuū sicut illa ſm Jo. an. ¶ Ex
tra quero. Collata fuit ecclˀia parochialis cuidam clerico in mi
noribus. qui eā tenuit ꝑ. x. menses sine ꝓmotiōe aliqua tūc ꝑmu
tauit eaꝫ cum alia parochiali quā similiter tenuit ꝑ alios. x. mē
ses. ⁊ sic fecit ter quater ⁊ q̇nquies. quero an iste ꝑmutatiōes vi
deant̄ facte in fraudē sacerdotij qd̄ sumere tenebat̄ infra annū.
Oldr. in. d. viij. ꝯsil. ꝯsuluit ꝙ alijs cessantibꝰ que ꝑmutationes
istas impediāt. tales ꝑmutationes tenēt. certū est eñ ꝙ ꝑ nō ꝓ
motionē ad sacerdotiū q̇s nō priuat̄ nisi post lapsuꝫ integrū an
nū: vt. j. c. ꝑxi. aū igit̄ plenū ius hꝫ quātūcūqꝫ spes vacatiōis im
mineat vt. l. nō ideo. de rei ven. nec pluralitas ꝑmutationū inclu
dit necessario vitiū: qꝛ omni vitio cessante vel fructuum tenuitas
vel vicinitas ⁊ amenitas loci. vel aeris salubritas: ⁊ multa alia
possent esse cā reiterāde ꝑmutatiōis. ff. de le. ij. l. si cui fundꝰ. ⁊ l.
si equo. de le. j. ⁊ etiā istis ꝯiecturis cessantibꝰ sufficit illa cā gñā
lis ꝙ varie sunt hominū volūtates: vt. l. qꝛ poterat. ff. ad treb. nec
debet fraus p̄sumi in eo qd̄ fit iure ꝑmittente: vt. l. gracchꝰ. ff. de
adul. ⁊ in hoc residet. ¶ Ex decisiōe cuiꝰ seq̇ posset absurduꝫ: qꝛ
ad illā ecclˀiam parochialē assumi poterūt successiue plures non
ꝯstituti in sacerdotio. nam prīo nō ꝯstitutꝰ in sacerdotio ꝑmuta
bit cū alijs silˀem obtinētibꝰ. ⁊ deinde iste alius cū alio ⁊ sic frau
dabitur mēs istius iuris: que vr̄ in hoc ꝯsistere ꝙ nisi ex cā studij
vltra ānū nō careat sacerdote. Itē q̄ totiēs sic ꝑmutat vr̄ volubi
lis ⁊ incōstans: q̄ incōstātia in cle. reprobat̄. c. ꝙ aūt. de iurepat.

⁊ vr̄ hr̄e materia ludibrio s̄. c. cōmissa. j. e. vr̄ eñ spēs mali a qua
iubent̄ oēs abstinere. c. cū ab omni. de vi. ⁊ ho. cle. Et sic nō lꝫ si
bi vnā ecclˀiam retinere vltra annū absqꝫ sacerdotio. absurduꝫ vr̄
ꝙ successiue possit retinere. iiij. aut. v. successiue quālibet. x. mēsi
bus. ⁊ sic. l. mēsibus. ⁊ pluribꝰ sacerdotiū ꝓrogaret ⁊ vltra. qꝛ cuꝫ
ꝑ istū tex. ⁊ ꝑ. c. j. ꝑxi. Iste ꝓpter nō assumptū sacerdotium infra
annū nō reddet̄ inhabilis nisi ad illā ⁊ ad ecclˀiam quaꝫ offendit
ex hac totiēs iterata permutatiōe. nō credo cū effectu inhabileꝫ
⁊ hanc vltimā. ⁊ ita teneo cum do. Oldra.

1 ☞ Beneficiū verisilˀr vacaturū de ꝑximo ꝯferri non pōt.
2 Annus quādo incipit ad sumendū sacerdotiū.
3 Difficultas impedit cōmissionē pene legalis.
4 Conferens ecclesiam illi quem non credit sacerdotiū assumptu
rum peccat.

Commissa. No. ꝙ vbi est dies ⁊ pena in ob
ligatiōe aliq̇d faciēdi pena nō
cōmittitur ante diē. etiā si ante certū sit opus fieri nō
posse: ⁊ hoc recipit fortia ꝯtraria de quibꝰ in glo. fa
1 cta ⁊c. ⁊. j. dicam. ¶ † Scd̄o no. ꝙ beneficiū verisimiliter de ꝑxi
mo vacaturū non pōt cōferri. sicut nec quodcunqꝫ aliud de quo
talis spes nō subesset. de cōces. p̄ben. c. j. Alibi tū dr̄ qd̄ habet̄ ꝓ
facto qd̄ de ꝑximo est fiendū. ⁊ pro perdito qd̄ de ꝑximo est per
dendū. ⁊ ꝓ dato qd̄ est paratū vt detur vt. l. filius. ⁊ ibi ꝯcor. ff. de
2 test. mili. ¶ † Tertio no. qñ incipit annus ad sumendū sacerdo
tiū. Nam incipit a tpe quo habuit regimē ⁊ possessionē ecclesie.
Qualiter aūt acquirat̄ possessio regiminis parochianorū iuris
ditionis vel alterius iuris incorporalis. vide per Inn. in. c. in li
teris. de restit. spol. ⁊. c. olim. el. iij. e. ti. ⁊. c. dilectus. de capel. mo.
3 ¶ † Quarto no. ꝙ difficultas siue iustū impedimētū impedit
cōmissionē pene legalis. de cōuentionali. dic vt. l. cōtinuus. §. il
lud. de ver. ob. ⁊ vide quod no. in. c. ij. de testi. cogē. ⁊. c. querelā. d̄
iureiur. ¶ Quinto no. ꝙ priuatꝰ ecclˀia ꝓpter culpā suā est effe
ctus ad eam inhabilis illa vice. Esset eñ ludibriū quē priuare ⁊
statim iterū reassumere. qd̄ qñqꝫ papa facit: vt. j. de accu. ad peti
tionē. ⁊. c. cū ecclˀia. ⁊. c. cū super. de cā pos. Facit ad questioneꝫ si
ecclˀia cōdemnauit aliquā terrā ad destructionē muroruꝫ. q̄ sunt
destructi ꝙ nō possit postea refici. quasi destructio debeat esse ꝑ
petua nō momento duratura. qd̄ dic vt no. Cy. C. de pe. l. si seruꝰ.
facit quod no. s̄. de ꝯsti. ex literis. ¶ Sexto no. in v̄. ceterum sin
gularē casum. vtrū resoluta collatione facta de b̄n̄ficio teneat̄ q̄
id tenuit ad restōnē fructuū perceptoꝝ: dicit tex. ꝙ si a p̄ncipio
gessit in mēte nō ordinari ⁊ fructus lucrari qd̄ tenet̄ restituere.
Quid in dubio in hoc casu videret̄ dicēdū ꝙ talē presumat̄ ha
buisse animū a p̄ncipio qualis apparet exitꝰ. ar. l. si qui adulte
rij. C. de adul. nā de presenti qñqꝫ presumimꝰ in p̄teritū: vt. c. qꝛ
verisimile. de p̄sump. vbi de hꝫ ⁊ hoc sentire nō esset absurdū. nisi
appareat iusta cā volūtatis mutate. puta habebā plures fratres
quibꝰ postea defunctis i illo anno. vult vxorē ducere ne deficiat
genus suū. Glo. tū si. indistincte tenet ꝙ q̇ alleg. fraudē ip̄am ꝓ
bat per ꝯiecturas. vt. l. dolū. C. de dolo. de q̇bus ꝯiecturis ꝯuin
cendi fraudē. vide in. l. fulciniꝰ. §. q̇d sit latitare. ff. de bo. aut. iu.
4 pos. ¶ † Septimo no. ꝙ ꝯferēs ecclˀiam illi quē nō credit sacer
dotiū assumpturū peccat ⁊ ecclˀiam tenet̄ ꝯseruare indēnē. Ideꝫ
credo vbicūqꝫ ꝯferat minus digno ad similitudinē magistratꝰ q̄
dat tutorē pupillo minꝰ idoneū. vt. ff. de mag. ꝯue. l. j. per totum.
¶ Opponit glo. de quibusdā legibꝰ in quibus dicit̄ ante fineꝫ
termini agi posse cū certū est opus in obligatiōe deductū in resi
duo termini explicari non posse. Itē alia. l. dicit ꝙ frustra expe
ctatur tp̄s cuiꝰ nihil oꝑatur euentꝰ: vt. l. aliqñ. ad vellˀ. So. glo. q̄
incipit facta cōputatione ⁊c. format ista ꝯtria ⁊ soluet vt in ea. Sꝫ
alibi Accur. dat vnā sol. notabilem. dicit eñ ꝙ qñqꝫ dies ⁊ pena
adijcit̄ ab hoīe: ⁊ tūc statim pena cōmittit̄ cū certuꝫ est infra tp̄s
fieri nō posse: lꝫ aū diē nō possit exeq̇. qñqꝫ dies ⁊ pena apponit̄
a lege. tunc nō cōmittit̄ nisi lapso toto tpe. casus est hic. ¶ Ibi
bar. hāc theoricā inducit ad. q. statuto cauet̄ ꝙ lapso termīo bā
ni bānitꝰ possit impune occidi. ꝑtās bāniuit quēdā si nō venerit
infra tres dies. q̇d si sunt lapsi duo dies ⁊ bānitus est Florētie.
Ita ꝙ vna die nō est possibile ꝙ veniat an possit occidi aū lapsū
termini: ⁊ certe nō: qꝛ ħ pena imponit̄ a lege. q̄ nō cōmittit̄ aū fi
nē termini vt ħ. ¶ Facit etiā ad aliā. q. arbiter p̄fixit terminum
ꝑti ad aliq̇d faciendū sub pena an possit terminū ꝓrogare post
ꝙ certū ē opꝰ infra certū tp̄s expediri nō posse. solue ex p̄dict̄. ⁊ ꝑ
bar. in. d. l. cū stipulatꝰ sim mihi a ꝓculo. vbi ad idē q̄rit si ꝓroga
ui debitori meo terminū iuramēti postꝙ certū erat infra termi
nū expediri nō posse opꝰ. dic vt ibi ⁊ ꝑ Inn. in. c. p. ⁊. g. de of. delˀ.
Jo. an. etiā ad idē. q̄rit si certū est appellātē nō posse cām appel
latiōis ad fi. ꝑducere ꝓpter suā negligētiā infra annū. an possit
aū finē eiꝰ fieri executio: dicit ꝙ nō ꝑ hūc tex. ⁊ in. c. rūsiuus. s̄. d̄
app. Sed quō rūdet̄ ad illaꝫ. l. aliqñ vbi frustra expectat̄ tp̄s ⁊c.
dic ꝙ non frustra: qꝛ vltima die posset obtinere dispensationem

papalē vel epi ad septēniū per.c.§.pxi.de epo.tñ isto casu est dubiū:vt ibi dixi. ¶ Quero dr̄ hic ꝙ ann⁹ icipit a tp̄e quo habuit possessionē eccl'ie ꝛ regiminis.querit ḡ gl.que incipit quid si natus ꝛc.q̇d iuris si habeo possessionē ꝫ minoris partis bonoꝝ gl. hic quantū ad sacerdotiū sumēdū magis pōderat apphensionē regiminis eccl'ie ꝛ cure exercitiū q̄ bonoꝝ.quātū v̄o advacationē prioꝝ bñficioꝝ etiā ad apphensionē bonoꝛuꝫ hr̄ ꝯsideratio ꝛ fructuū:vt.c.cū in cūctis.§.eo.ꝛ.c.si tibi ꝯcesso. de p̄bē.j. distingue tñ lati⁹. Nam qñq3 q̇s hꝫ administrationē eccl'ie regiminis ꝛ bonoꝝ.qñq3 alteri⁹ eoꝛūdē.qñq3 partē amboꝛū vl' alteri⁹ ex eis prīo casu aut hꝫ admīstrationē oīm pacifice:ꝛ nulli dubiū qd̄ tenetur ꝑmoueri.ꝛ vacāt bñficia prioꝛa.nisi vbi fruct⁹ alteri deberētur ad certū tp̄s.h̄ em̄ casu nō vacāt prioꝛa.Sꝫ bñ tenerer̄ promoueri:vt no.j.de p̄bē.si tibi ꝯcesso.aut hꝫ possessionē oīm cū cōtrouersia.ꝛ tūc aut fuit sibi mota incōtinēti aut ex interuallo.et si incōtinēti nō vacāt prioꝛa:nec ꝑmoueri tener̄.Si ex interuallo.talis litis motio nō excusat eū a sacerdotij receptiōe.ꝛ vacāt prioꝛa.Utrū aūt si h̄ vltimo casu euincat̄.possit hr̄e incursuꝫ ad primā quā dimisit dicvt.j.de p̄bē.si bñficia.ꝛ.§.e.inter cetera. et hoc de prīo mēbro.Scd̄o casu qñ alteri⁹ eoꝛūdē habuit posses.ꝛ subdistingue nā aut eccl'ie ꝛ regiminis ꝛ nō bonoꝝ aut ecōuerso prīo casu vr̄ ꝙ teneat̄ ꝑmoueri.sicut tenerer̄ in casu quo alij deberent̄ ex cā:vt no.in.d.c.si tibi ꝯcesso.prioꝛa tñ bñficia nō vacarēt:vt ibi.Scd̄o casu.s.cū habuit pos.bonoꝝ nō eccl'ie vel regiminis.tūc nō vr̄ ꝙ teneat̄ ꝑmoueri infra annū.ar.hui⁹.c.qd̄ se refert ad possessionē regimis nō bonoꝝ q̄tū ad suscipiēdum sacerdotiū.Alio v̄o casu.s.cū hꝫ ptē amboꝝ vel alteri⁹ ex eis.gl.q̄tuꝫ ad receptionē sacerdotij hoc no.q̄tum v̄o advacationē prioꝛis bñficij.vide qd̄ no.in.d.c.cū in cūctis.duplex est igit̄ hn̄da ꝯsideratio in p̄dict̄.vna quo ad suscipiēdū sacerdotiū. Alia quo ad vacationē prioꝛū bñficioꝝ q̄ inducit̄ ꝑ acq̄sitionē pacifice possessiōis.nō ex sola bñficij collatiōe:vt.d.c.cuꝫ in cūctis.pacifica aut dr̄ q̄ nō turbat̄.xxiij.q.j.noli.ꝛ qd̄ no.xciij.di.si q̇.Et ista inducit Jo.an.h̄ in nouel.ad q̄ōnē post Arch.ꝙ bñficia electi i curia ꝯfirmati nō vacēt i curia:q2 ex ꝯfirmatiōe ꝯseq̄ titulū nō posset.ex qua inducit̄ vacatio:vt p̄dixi.dicit tñ Arch.ꝙ si ꝯfirmat⁹ i curia apphēdat possessionē ꝑcuratoꝛis ex̄ curiā ꝙ hoc casu vacatio dr̄ eē in curia.nā talis possessiōis apphēsio facit euꝫ hr̄i ꝑ moꝛtuo quo ad p̄oꝛa bñficia.vij.q.j.§.ecce.sꝫ moꝛi nō pōt q̇s nisi vbi est.ḡ ꝛc.hoc dictū reprobat Jo.an. in cle.j. vt lit.pē.nā s̄m hoc si q̇s ꝯstituit ꝑcuratoꝛē dn̄ est ex̄ curiā ad renūciādū i curia dicerer̄ s̄m hoc renūciatio facta vbi est dn̄s nō in curia vbi fit renūciatio qd̄ nō est verū.vt ipe Arch.not.de p̄bē.c.ij.j.inspicit̄ ḡ loc⁹ vbi act⁹ ꝑ ꝑcuratoꝛē gerit̄.nō vbi est dn̄s q̇ mādauit.Sec⁹ in amico gerēte sine mādato nā si ei⁹ renūciationē meo noīe factam nō habuero ratā inspicit̄ loc⁹ vbi ratum habeo nō locus vbi ille actū gessit:ꝛ ita singul'r no.glo.in.d.cle.quā no.ad.q.de mādante hoc bononie maleficiuꝫ cōmitti floꝛētie.vel ibi cōmissum suo noīe ratū hn̄te q̇s loc⁹ dꝫ inspici quo ad foꝛū vtrū loc⁹ mādātis ꝛ ratihabitionis:aut loc⁹ vbi est maleficiū cōmissuꝫ ex p̄dictis habes so.de qua q̄ōne plene ꝑ bar.in.l.si vt ꝑponit̄.ff.de fideius.

1 ☞ Legatus de latere post papā est maioꝛ in ꝑuincia.
2 Legatoꝛū de latere maioꝛ est potētia q̄ alioꝝ.

Si abbatē. Not.ꝙ abbas exēpt⁹ pōt eligi q̄uis Ber.dixerit ꝙ debeat postulari.§.de postu.ꝛ si vnanimiter.Sꝫ dic ꝙ dꝫ postulari quo ad trāsitū.q2 al's nō pōt trāsire vt.h. ¶ Secūdo no.ꝙ in isto trāsitu requirit̄ licētia pape vel legati ꝛ ex hoc qd̄ dicit licētia tꝫ Arch.ꝙ nō sufficiat tacit⁹ consensus.xix.q.j.c.j.Nam etiā ad strictioꝛē trāsire nō posset religionē nō obtēta tali licētia q̄uis petita:vt no.Host.de cle.exc.admi.illud etiaꝫ aduerte:q2 ista ꝯstō ꝑhibet trāsitū sine licētia nō ꝯsensu.tene ergo ꝙ possit sine licētia ꝯsentire.all'.Arch.xxv.dis.q̄lis. ¶ Tertio no.ꝙ de licētia ꝯcedēda exēptis ꝛ eoꝝ ꝯfirmatiōe ptās legati de latere est sīl'is ptāti pape.Sīl'r in ꝯfirmatiōe epoꝝ ꝛ supioꝛū.nō aūt in eoꝝ depōne nec mutatiōe de loco ad locū nec etiaꝫ resignatiōe in eoꝝ manib⁹.in p̄dictis em̄ legati de latere ptāteꝫ nō hn̄t:vt no.xciiij.di.c.ij.ꝛ hic Arch. ¶ † Quarto no.ꝙ legatus de latere post papā est maioꝛ in ꝑuincia sibi decreta.pōt em̄ etiaꝫ statuta ibi facere ꝛ oīa exercere.nisi spāliter reseruata:vt.§.de of.le.c.si.ꝛ.c.post trāslationē.nō tñ posset oꝛdinē iudicij ꝑuertere siue ꝯ iura dispēsare iuxta no.in.c.j.de scisma.j.dꝫ ēt ardua lꝫ nō spāl'r reseruata ad papā referre.ideꝫ in pr̄iarchis.saluo qd̄ hr̄ in extrau.bonifa.sctā romana. ¶ † Quinto not.ꝙ maioꝛ est ptās legatoꝝ de latere q̄ alioꝝ.ꝛ de trib⁹ gn̄ib⁹ legatoꝝ:vide in c.j.de of.le.ꝛ q̄ dicant̄ de latere ꝛ an possint ꝯferre bñficia vacantia in curia vl' quoꝝ collatio ē deuoluta ad papā siue q̄cūq3 alia no.in.d.c.j. ¶ Quero tex.loquit̄ in abbatib⁹ exēptis.q̇d de nō exēptis gl.iij.dicit ꝙ ēt pn̄t eligi sꝫ sine licētia nō trāsibunt.q̇d ḡ si vacet sedes epalis.tꝫ Jo.mo.ꝙ hoc casu talē licētiā dare poterit capl'm ꝑ quo facit qd̄ no.Jo.an.de insti.c.j.ꝛ de her.c.ad abolendā in fi.ꝛ cle.multoꝝ ꝛ se.de her.Archi.tꝫ ꝯ q2 sicut sede vacāte capl'm nō pōt alienare res ita nec ꝑsonas.Sꝫ certe ista licentia facili⁹ ꝯcedit̄ q̄ eoꝝ alienatio:vt no.§.e.si religiosus.nā i locū rei alienate nō succedit ita alia res.sicut i locuꝫ trāslati alius subrogat̄ foꝛte melioꝛ.Itē rō illi⁹.c.si religiosus ꝯsistit in celeri expeditiōe eccl'iarū vacantiū.iō vult ꝯsiliū capl'i nō requiri.multo magis vr̄ velle creationē successoꝛis nō expectari q̄ est ꝑlixioꝛ q̄ req̄sitio capl'i.ꝛ hāc opi.Jo.mo.tꝫ hic Jo.an. ¶ Quero dr̄ i tex.si sit in ꝑuincia de latere nr̄o missus ꝛc.q̇d ḡ si sit extra an ista de q̇b⁹ in tex.poterit exercere.gl.q̄ incipit si em̄ legat⁹ ꝛc.hoc tangit.ꝛ distingue vt in ea pꝫ.Idē Archi.q̇d tāgit de oꝛdinario si ē extra suā diocesim an poterit exercere iurisditionē:tꝫ ꝙ nō ꝯtentiosam sꝫ volūtariā q̄ ꝯsistit in causarū delegatione manumissione bñficioꝝ collatiōe.ꝛ si.qd̄ dic vt.§.de offi.le.nouit.ꝛ.l.ij.ff. de of.ꝑcō.ꝛ le.ꝛ hoc verū qñ est in q̄si posses.iurisditiōis lꝫ sit extra. Si v̄o sit expulsus ꝛ sic ꝑuat⁹ quasi possessiōe nō vr̄ posse aliquid exercere nisi in casu cle.j.de fo.cōp.ꝛ ibi sing.no.cū in casib⁹ permissis exercet iurisditionē extra:vtrū quo ad oꝛdinationeꝫ litis ꝛ decisionē seruabit statuta sua vel diocesis vbi cognoscit. dic vt ibi in gl.sup v̄bo oīmodā.quā no.ꝛ adde qd̄ no.in.c.p.ꝛ.g. in nouella. ¶ Quid i abbate nō exēpto sꝫ abbatia hꝫ ꝑuilegiū ꝙ abbas ei⁹ nō possit assumi ad epatū sine licētia apl'ice sedis.vtrū in h̄ casu legat⁹ de latere dare poterit huic licētiā trāseūdi.sicut hic dr̄ de abbate exēpto.gl.q̄ incipit q̇d si.tꝫ ꝙ sic.ꝯ quā obijcit lap⁹ de notatis ꝑ ipꝫ Jo.an.§.de of.le.ꝙ translationē.sup.j.gl. ꝛ cle.q2 ꝯtingit.de reli.do.sup v̄bo apl'ice sedis.vbi noīe apo.se.intelligitur papa nō legat⁹ ipi⁹ etiā de latere.So.ꝯditio ꝛ natura negocij sup quo verbū istud ꝑfert̄ dꝫ ꝯsiderari vt ꝑlatū in maioꝛib⁹ casib⁹ ꝛ reseruatis debeat de papa intelligi.ꝛ sic intelligunt̄ capitula de q̇b⁹.§.i alijs v̄o negocijs ꝛ casib⁹ nō reſuatis intelligit̄ etiā de legato ꝯ latere vt i hac gl.facit qd̄ no.Jo.an.de ꝑui.autoritate.ꝛ cle.lr̄as.de p̄bē.ꝛ de fil.p̄sby.c.j.per Inn.ꝛ Host.

1 ☞ Negligētia ꝑcuratoꝛis dati ad eligendū nocet dn̄o.
2 Dn̄s pōt habere ratū delictū ꝑcuratoꝛis suo noīe cōmissum.
3 Potestas eligēdi trāslata in aliquē prima collatiōe ꝯsumitur.
4 Negligētia cōpromissarij quare magis nocet capl'o q̄ delictū.
5 Eligēs male scienter perdit ius eligendi.

Si cōpromissarius Due sunt ptes Pria determinat certos casus dubios circa penā priuatiōis. secūda ibi.poꝛro.alios circa penaꝫ supensiōis. ¶ No.ꝙ translata fuit potestas eligēdi in istū moꝛtuo epo.ante em̄ nō videtur posse transferri.quia sicut nō potest loco viuētis alius substitui:vt.c.j.de cō.p̄ben.ita nec de substituēdo tractatus haberi vel super hoc facultas dari.ar.l.oꝛatio.ff.de spon.viuēte em̄ prelato canonici habēt potestatē eligēdi habitu sed nō actualiter. Arch.alle.qd̄ no.§.eo.bone.el.ij.ep̄s aūt ad quē spectat beneficioꝛū collatio vtrū possit dare potestatē generalē cōferendi bñficia que vacabūt vel primū qd̄ vacabit:vide in.c.dilectus.el.j.de cō.p̄ben.ꝛ qd̄ dicam in.c.si cōfirmationē.j.eo.dubitationē facit quia act⁹ gerit̄ tp̄e prohibito ꝛ cōfert̄ in tp̄s permissum.qd̄ qñq3 licet:vt.l.in tp̄s.de here.instit.qñq3 nō lꝫ.vt.l.si minoꝛ.de seruis expoꝛ.que iura ꝛ alia videas in illa q̄ōne de citatione facta a die feriata pro die nō feriata.§.de fer.c.si.ꝛ.l.j.§.ea nunciatio.ff.de ope.no.nunci.ꝑ Bar.

¶ Negligētia. Add̄ ꝙ est erudi tōis noue ꝛ ca spe.in ti. de aduo.v̄. item casus. lxxxiij. dist. c.nihil. car. in cle.ij.§.j. de sepul. et de negligētia ꝑcuratoris.vid̄ bal. i.l.abeo.C. quō ꝛ qñ iu.

¶ † Secūdo no.ꝙ negligētia[a] procuratoris dati ad eligendū nocet domino idest capitulo in qualibet materia.ꝛ ita maxime in iudiciali.in qua negligētia ꝑcur. in cōparendo ꝛ in ꝑsecutiuis iudicij ꝑculdubio nocet dn̄o vt patꝫ ex notatis in.c.j.vt lite nō ꝯtest.Delictū vero ꝑcuratoꝛis quaten⁹ pena que ex eo sequit̄ cōcernit ꝑcessum.puta ex coꝛruptiōe iudicis vel testiū vel ꝑductione falsoꝝ instrumētoꝝ.amissio siue perditio cause.tenet Inn.ꝙ nō nocet dn̄o in.d.c.ꝛ multo min⁹:ergo si cām non ꝯcerneret vt mulcta.vt.l.j.§.si ꝑcuratoꝛ.ff.si q̇s iusdi.nō obtem.ꝛ sic qd̄ dicit̄ in isto.c.ꝙ nocet negligētia ꝑcuratoꝛis nō delictū quo ad negociū de quo agit̄.ꝛ ad penā que ex illo delicto infligit̄ ꝯcoꝛdat cū theoꝛica Inn.supradicta ꝛ vide qd̄ dixi §.de rescri.si sup gr̄a.ꝛ qd̄ no.in.c.significāte.de ap. vbi de recursu ꝯ ꝑcuratoꝛem in casib⁹ in quib⁹ factū suū nocet dn̄o. ¶ † Tertio no.ꝙ dn̄s pōt hr̄e ratū delictū ꝑcuratoꝛis suo noīe cōmissuꝫ sup quo vide qd̄ no.§.e.sciāt.in gl.sup v̄bo alios:ꝛ qd̄ ibi dixi lꝫ em̄ in gn̄ali mandato nō veniat delictū:vt.l.si pr̄.ff.de his que in frau.cre.ꝛ.l.si ꝑcuratoꝛi.ꝯ ꝯdi.inde.ff.tñ ratihabitio cōparatur mādato:vt in regula rati.ꝛ qd̄ no.in.c.cū ad sedē.de resti.spolia. ¶ † Quarto no.ꝙ ptās eligēdi trāslata i aliquē p̄ma collatiōe ꝯsumit̄.siue effectū habuit siue nō.Idē in iudicib⁹ delegatis:vt in.c.in lr̄is.de of.del'.Idē in cōmissiōe pene ꝯuētionalis vt etiā in actu iterabili intelligat̄ de vna cōmissiōe nō quotiēs ꝯtra factū fuerit.nisi dicat̄:vt.l.si duo.ff.de arb.ꝛ vide qd̄ not.in Spec. de arbi.§.si.ver.sed pone arbiter. ¶ Quinto no.in.§.poꝛro.ꝙ

pena.c.

pena.c.cū in cūctis edita ɔtra eligentē scīēter indignū suo noīe habet locū etiā in eo qui elegit noīe alieno vbi ꝑcurator delinquit in negociū sibi cōmissum.si tale delictū nō nocet dño nocet sibi:lz non suo noīe illud gesserit:vt hic.⁊.d.§.si ꝑcurator vbi est casus. Et aduerte q꞉ tex.hic nulla exp̄ssa indignitate electi gnāliter dicit indignū. Sed in.c.cū in cūctis sunt exp̄sse alique indignitatis spēs.gnālitas ergo hui⁹ tex.vr̄ ad istas spēs restringēda.qd̄ dicvt not. Jo.an.in.c.odia.de re.iur.in.q.canonici.mutinēn. Utrū aūt iste suspēsus triēnio bñficijs debeat victū percipere si nō habeat aliūde vnū viuat. Archi.ꝙ sic.s̄.e.cū vintoniēsis.i glo.no.ꝙ in fi.arg.ɔtrata.s̄.e.gnāli.§.illos aūt.⁊ qd̄ no.in.c.pastoralis.in fi.de ap. ¶ Sexto no.bonā regulā ꝙ epi vel eorū superiores olim nullā penā suspēsionis incurrūt nisi de eis fuerit facta mentio spālis.rō colligit̄ ex.c.q꞉ periculosum.j.de sen.excō.que ratio loquit̄ de officio hic etiā de bñficijs:⁊ sic extēdit illā ɔstōnem siue ei⁹ mentē:punief̄ tñ al's arbitrio iudicis h̄ de ɔ delicto:vt.s̄.de off.dele.in causis:⁊ est regulare quotiēscūq꞉ pena ordinaria nō pōt adaptari ɔ̄ delinquentē fit cōmutatio in aliaz vt.l.hos accusare.§.fi.ff.de ac.ꝑ quē.§.dico in alia.q.quā h̄ formāt doc.⁊ gl.fi.de illo q̄ nō hz beneficiū in illa eccl'ia quā offendit hz tñ in alijs:punief̄ em̄ pena extraordinaria:vt gl.tenet ad hoc.ff.de pe.l.j.in fi.⁊ de maledictis.c.ij.⁊ vide qd̄ d̄ ceco no. Jo.an.de re.iur.nemo pōt in mer. Arch.dicit ꝙ si nō hz etiā bñficia in illa eccl'ia quā offendit sz in alia suspendef̄ illis q̄ tenet ī alia qd̄ nō placet Jo.an.q̄ simpl'r tenet gl.in nouel. Subdēs ꝙ satis eque iudex arbitrabit̄ si suspēdit illuz ab equiualēti bñficio.qd̄ puto bñ dictū. ¶ † 4 Quero post doc.quare magis nocet capl'o negligētia cōpromissarij q̄ delictū.gl.q̄ incipit pōderāt dicit ꝙ ɔ̄ negligentiā poterāt ꝓuidere nō ɔ̄ delictū. Itē ꝓcur.nocet dño in omittēdo nō in cōmittēdo.vt.l.fi.C.de acq̄.pos.⁊ dixi.s̄.in.ij.no. Et si dicas vr̄ capl'm excusari ex eo q꞉ postq̄ ptātez trāstulit reuocare nō pōt:vt.s̄.e.in causis:q꞉ nō est q̄d sibi imputari possit si trāstulit ptātē in hoīem fide dignū ⁊ diligentē in alijs.ar.l.argētū.ff.cōmo.sz dicvt.s̄.videlz ꝙ cū debuerit ⁊ poterit ꝓuidere sibi imputat̄. In gl.poterāt ⁊c.ego dico ꝙ q̄ tenef̄ aliq̄d facere de necessitate nō excusaf̄ si id mādat alteri qd̄ ipē facere dz vt est casus no.in.l.si ꝓcuratorē.§.si tutore.ff.mād.ibi nō sunt igit̄ excusati ꝙ executori mādauerūt ꝙ emere debuerūt. Ultimo q꞉ tex.dicit ꝙ cōpromissari⁹ q̄ semel elegit siue bñ siue male iterum nō pōt eligere q꞉ funct⁹ est officio suo:vtrū ī omni materia istud sit verū. Distingue aut tenuit electio facta aut nō tenuit. Si tenuit aut loq̄mur in vltīa volūtate:⁊ non pōt ampli⁹ eligere iuxta no.in.l.apud aufidiū. Aut loq̄mur in ɔ̄ctib⁹.⁊ tūc variare pōt:⁊ iterū eligere iuxta no.in.l.eū q̄ certarū.de v̄.ob.⁊ hoc verū in electiōe:sz in declaratiōe siue interp̄tatiōe nūq̄ pōt fieri nisi semel vt est gl.no.in.l.q̄cq̄d astringēde.de v̄.ob. Aut loq̄mur ī iudicijs vel in alijs actib⁹ ⁊ dicvt dixi.s̄.c.vt q̄s duas.⁊ hoc de primo mēbro ꝑncipali cū electio tenuit.si aūt electio nō tenuit ⁊ tūc refert Aut male elegit sciēter:⁊ nō pōt ampli⁹ eligere q꞉ fuit in culpa ī l.iij.in fi.cū.l.se.ff.de optio.le. Aut elegit ignorāter:⁊ tūc refert:aut q̄s hz electionē iure suo:⁊ pōt iterū eligere vt.ff.de optio.le.l.j.⁊.ij.⁊.s̄.e.si electio. Aut hz electionē tāq̄ minister alterius:⁊ tūc siue bñ siue male est funct⁹ officio suo:vt hic.⁊.C.quō ⁊ qñ iu.l.si vt ꝓponis.⁊ hoc verū qñ cōmittit̄ alicui merū factuz. Sz qñ ē cogitatū de effectu:vt q꞉ papa mādat epō ꝙ ꝓuideat tibi de certo bñficio nunq̄ fungit̄ cōmissarius officio suo nisi res sit sortita plenū effectū:q꞉ nō est de nudo facto:sz de effectu beneficij cogitatū:vt no. Inn.de offi.del.in lr̄is.vbi oīno videas. ¶ † 5 Itez qd̄ dixi ꝙ sciēter male eligēs perdit ius eligēdi est verū qñ nō tenuit electio rōne ꝑsone vel q꞉ ɔ̄ formā iuris. Sed si ɔ̄ formā mādati pōt iterato eligere q꞉ nō seruata forma mādati mandatum nō expirat:vt.l.q̄d tñ.de arbi. Unde si in casu hui⁹.c.cōpromissarius elegisset ɔ̄ formā mādati sibi traditi nō haberet locuz qd̄ hic dr̄.facit qd̄ no. Inn.in.c.decetero.de re.iu.l.q̄ ꝑ salutez.ff.de iureiu.ꝑ doc.⁊.l.mr̄ decedēs.de inof.test.⁊.l.clodi⁹.ff.de acq̄.here.hanc dist.ponit.d.me⁹ do.bāl.in.l.serui electiōe.de leg.prio. ¶ Sed iuxta p̄dicta posset dubitari q̄d est hoc dictuz.vtrū suo iure an alieno hz ptātem eligēdi.dic ꝙ de iure suo hz qñ ius residet in ei⁹ ꝑsona iure v̄o alieno qñ facit ex vigore iurisditionis alterius tāq̄ minister vel delegat⁹ vel vt ꝓprius loquaf̄ alij eligūt ꝑ eū:vt.l.j.§.qui mādatā.de of.eius cui mā.est iuris.⁊.l.more maiorū.⁊.l.⁊ q꞉.ff.de iur.om.iu.qual'r aūt ꝑpendaf̄ hoc ex ꝑte transferētis an trāsferat vt in ministrū:an iure ꝓprio.dic vt no.bar.in l.ij.ff.de optio.leg.vbi plene ꝑ eū.facit qd̄ no. Inn.s̄.eo.ne ꝓ defectu.in glo.ij. ¶ Querit Lap.vtrū cōpromittētes in trāslatione ptātis debēt vti verbo electionis vel ꝓuisionis:⁊ q̄d de ipō cōpromissario:an vtef̄ verbo ꝓuideo vel v̄bo eligo. Spe.in.iij.ꝑte spe.in ti.de elec.de cōpromissario.dicit ꝙ magis ꝓprie pōt dicere ꝓuideo q̄ eligo. Arch.s̄.e.c.j.⁊.c.sicut cū.⁊ Cōp.s̄.e.q꞉ ꝓpter ⁊ Inn.s̄.e.in causis.tenēt ꝙ pōt dicere eligo vel ꝓuideo:⁊ sic nō est vis in v̄bis. Lap.hic tenet ꝙ cōpromittēs ⁊ cōpromissari⁹ vti debēt v̄bo electionis nō ꝓuisionis.ego teneo cū p̄dict̄.⁊ ꝙ quocūq꞉ v̄bo vtanf̄ etiā improprio nō ꝑ h̄ vitief̄ act⁹:q̄ vt valeat debēt etiā v̄ba sumi improprie.vt no.in.c.intelligētia.de v̄.sig.⁊.c.ad audientiā.de ap. Ad ꝑsonas em̄ ⁊ ad materiā rei d̄ qua dispō loquit̄ debēt v̄ba adaptari:⁊ ꝓprie ⁊ improprie intelligi ꝓut eis cōpetūt vt dispō salua sit:vt.l.q̄b⁹ dieb⁹.§.dñs.ff.de ɔdi.⁊ dem.⁊.l.si ita stipulat⁹.de vsur. Querit vlteri⁹ q̄d si ille ad quē spectat ꝓuisio ɔcedit titio ꝙ ꝓuideat:q̄ ꝓuidit sz ille nō ɔsentit vel post ɔsensum renūciauit:an iterū poterit ꝓuidere:vr̄ ꝙ nō vt h̄ qd̄ tenet bar.in.c.ɔstitut⁹.de ɔces.p̄bē.in.j.glo.in ɔ̄riū facit q꞉ verba debēt intelligi ꝙ prouideat cū effectu:vt.c.relatū.de cle.nō resi. Solu.dicit ipē prima pars est vera si cōmissio fuit facta fauore persone cui committit̄ vel cui ꝓuideri mandatur.si vero sit facta fauore eccl'ie tunc iterum:⁊ iterū poterit prouidere donec ecclesie sit prouisum.de quo latius per Inn.in.d.c.in literis.⁊ glos.q̄ incipit approbant hoc tangit in vltima solutione.

1 ☞ Procurator potest interuenire in causa crimīali deducta in iudicium per modū exceptionis.

2 Procurator ɔstitut⁹ ad opponēdum crimina mandatum specificum habere debet.

3 Procurator debet habere speciale mandatū ad iurandū.

Procurator. Duo ponit q̄ requirunf̄ in ꝓcuratore ad appellāduz ī casu.c.vt circa.s̄.e. ¶ No.ꝙ forma ꝓcuratoris hic statuta hz locū in ꝓcuratore data ad appellanduz. Sed in dato ad appellationē iā interpositā ꝓsequendā loquit̄ Spe.in ti.de ꝓcu.§.j.v̄.pone.⁊.v̄.se. ¶ † 1 Scd̄o no.ꝙ ꝓcurator pōt interuenire in cā criminali deducta in iudiciū ꝑ modū exceptionis. Si v̄o principaliter de crimine ageref̄.dicvt.s̄.de accu.veniēs.⁊ ī.l.pe.§.ad crimē.de publ.iu.ꝑ bar. ¶ † 2 Tertio no.ꝙ ꝓcurator ɔstitut⁹ ad opponendū crimīa dz ad hoc hr̄e specificū mādatū.nā q꞉ tali exceptione nō ꝓbata venit dñs puniēdus pena.c.vt circa.s̄.eo.merito requirit̄.ita spāle ne dñm ex facto ꝓcuratoris pena q̄ cām nō ɔcernat puniri ɔtingat. Itē est delictū crimē obijcere ⁊ nō ꝓbare vt.d.c.vt circa.in gnāli aūt mādato nūq̄ vr̄ dñs cōmittere suo ꝓcuratori ꝙ delinquat.vt.l.si ꝓcuratori.de ɔdi.inde. ¶ † 3 Quarto no.ꝙ ꝓcurator dz hr̄e spāle mandatū ad iurādū cū crimē obijcit in ea forma q̄ dñs tenebaf̄:⁊ in aīam sui ꝑncipal'. Sed an ipē ꝓcurator etiā in aīam suā iurare tenebit̄. Arch.h̄ ꝙ nō postq̄ in tex.nō exprimit̄.xxvj.di.vbi dicit Jo.an.ꝙ iste tex.nō loquit̄ de forma iuramēti qd̄ ꝓcurator tenef̄ p̄stare:sz d̄ forma ꝓcuratoris in quo certū est ꝙ ɔstituēs nō dz ɔstituto dare mādatū iurādi ꝙ ipē ɔstitut⁹ credat ⁊c.cū g̊.c.vt circa arctet appellātes ad iurādū ⁊ ꝓcu.appellet vr̄ ꝙ etiā in aīam suā iurare tenef̄.ad h̄.c.ij.§.j.de iur.cal. Concludit Jo.an.ꝙ aūt factū qd̄ dixi est tenēdū post fcm̄ piū eēt tenere cū Arch. ¶ Op.iste tex.exigit nimis magnā ⁊ exactā exp̄ssionē.vr̄ em̄ sufficere exp̄ssio gnālis casuū requirentiuz spāle mādatū:puta ad iurādū de calūnia ad restōnē petēdā:⁊ ad alia q̄ exigūt mādatū spāle:vt de ꝓcu.q꞉ ad agēdū. So.gl.q̄ incipit nō credo sentit h̄ ɔ̄riū duz dicit ꝙ in casu hui⁹.c.nō sufficeret illa exp̄ssio d̄ q̄ ibi sicut nec ī mr̄imonio ɔ̄hēdo. Sz videam⁹ q̄re requirit̄ magis specifica exp̄ssio h̄ q̄ in alijs casib⁹ in q̄b⁹ req̄rit̄ mādatū spāle doc.nō tāgūt. Tu post bar.dicas ꝙ qñq꞉ requiritur spāle mandatū fauore mādātis q꞉ lex p̄sumit eū cū gnāli mādato h̄ noluisse cōmittere.⁊ tūc sufficit cām q̄ req̄rit spāle mādatū exp̄mi in gñe.facit qd̄ no.ff.de ꝓcu.l.ꝓcurator.⁊.s̄.e.ff.de off.vic.c.j.⁊.iij.⁊.d.c.q̄ ad agēdū.fallit in aditiōe hr̄ditatis in q̄ propter magnū ꝑiculū req̄rit̄ spālis ⁊ ꝑticularis exp̄ssio ꝑ eū modū q̄ tradit̄ in.l.si is qui bona.§.iussum.ff.de acq̄.her. Fallit etiā ī cā mr̄imonij fil'r ꝓpter magnū ꝑiculū:vt.d.c.fi.⁊.l.gnāli.ff.de rit.nup. In alijs g̊ causis requirentib⁹ spāle mandatū sufficit in ipā causa facere mentionē in gñe:puta ɔstituo te ꝓcuratorē ad petēdum restitutionē in integrū quotiēs opus erit.nā id dicit̄ fieri noīatim qd̄ fit verbis generalibus:vt.l.titius.de libe.⁊ posthu. Qñq꞉ requirit̄ spāle mandatū ꝑncipal'r in fauorē aduersarij:q̄ dubitat ne domin⁹ postea reuersus dicat se d̄ hoc nō intellexisse ⁊ sic aduersarius dānificaref̄:⁊ tūc requirit̄ ꝙ exprimaf̄ singulariter nō sub aliqua gnālitate:vt.ff.ad treb.l.qui ita.§.j.⁊ in hoc c.⁊ cle.nō pōt de ꝓcur.que iura alleg. Bar.in.l.qui saxū.§.fili⁹.de dona.ff.⁊ dicā in.d.c.qui ad agendum.

1 ☞ Electio ex trib⁹ partibus dicit̄ perfici.

2 Negocia futura per vniuersitatē causarū delegantur.

Si confirmationem. No.ꝙ qñq꞉ deficit iudiciū ex defectu solēnitatis. Qñq꞉ ex defectu ptātis ꝓnūciātis.his casib⁹ snīa secuta inde nō vr̄ aliq̄ tpe cōfirmari:q꞉ est vitiū in radice. Sec⁹ si esset nulla rōne defect⁹ iustitie ex ꝑte agētis vel defendētis.q꞉ ꝑ corruptionē iudicis vel testiū vel ꝑ falsam snīaz obtinuit:tūc em̄ tractu tpis ɔfirmari pōt

vt no. Inn. in. c. super lr̄is. de rescrip. ⁊ c. ij. de cri. fal. ❡ Secundo no. ꝙ nullitas que cōcernit ꝯfirmationē nō infert necessario nullitatē electionis. Ratio ꝫm glo. est q꞉ ꝯfirmatio est accessoria ad electionē nō infert ergo accessoriū necessario nullitatem sui principalis. ar. ff. de vulg. ⁊ pup. l. ex pupillari. Et ex hoc. s. ꝙ cōfirmatio sit accessoria ad electionem sequit̄ ꝙ nullitas si qua est in electione nō potest suppleri ꝑ ꝯfirmationē quātūcūqꝫ solēnē: qd̄ dic vt dixi. s̄. c. si cui post Jo. an. ⁊ aduerte q꞉ tex. dicit al's canonica. nā lꝫ ex alio capite veniat irritāda nō tn̄ ex sn̄ia irritāte ꝯfirmationē. ❡ Opponit̄ ex glo. ⁊ doc. ꝯfirmatio est ps electionis. ꝑficitur em̄ electio † ex trib⁹ partib⁹: vt no. Inn. s̄. eo. c. publicato. Sed cū plura requirūtur ad substantiā act⁹ vni⁹ solēnitatis omissio reddit totū actū inualidū vt. l. si vnus. C. de testamentis. Est em̄ solēnitas indiuisibilis: vt ibi pꝫ. So. id verū qn̄ plura reqrunt̄ eodē tpe ⁊ eodē cōtextu. Sec⁹ si diuersis tpib⁹ illa agunt̄ que vnū totū perficiūt. vn̄ in simili dubitat̄ an sn̄ia rescissa remaneāt acta valida vel sint nulla. distinguim⁹ vtrū nullitas respiciat solā sn̄iam. puta q꞉ est lata parte nō citata: vel die feriata ⁊ remanēt acta firma. Si vero nullitas respicit vniformiter ꝓcessum ⁊ sn̄iam: puta q꞉ oīa agitata ꝯ̄ pupillū indefensum: tūc rescissa sn̄ia intelligunt̄ oīa rescissa: vt no. bar. in. l. cū querebat̄. ff. de re. iur. partes ergo electionis cū diuersis tpibus peragant̄ nullitas in vna nō infert in alia: vt p̄dixi. Et p̄dicta faciūt ad id qd̄ no. Arch. vtrū ex ꝓtractiōe electionis post collationē vitiet̄ ius quesitū electo ꝑ publicationē scrutinij ꝑ. c. publicato. Jo. an. in ix. q. arguit efficaciter ꝙ nō. alij ꝯ̄. q꞉ iste tres partes. s. scrutiniū ipius publicatio ⁊ electio sunt vn⁹ actus in quo nil hꝫ facere electus. vn̄ ꝙuis fiat p̄iudiciū electio tn̄ ꝓpter pctm̄ eligentiū commissum in altero p̄dictoꝝ: totū cassabit̄: q꞉ peccās in vno v̄r peccasse in oībus: vt de re. iur. defleat. j. e. li. ꝓ hac opi. facit qd̄. s̄. dixi ꝙ omissio solēnitatis adhibēde vno ꝯtextu vt sunt tria p̄dicta vitiat totū: vt. d. l. si vn⁹. ⁊ tn̄ incōueniēs v̄r ꝙ electores q̄ nō p̄nt variare publicato scrutinio. vt. d. c. publicato. possint ꝑ viā indirectā. s. ꝓtrahēdo collationē electū iure q̄sito priuare. ❡ Querit Jo. an. post Jo. mo. de tali. q. metropolitanus delegauit dū vacaret cathedralis ꝯfirmationē vel infirmationē electiōis i ea fiēde ꝓut de iure fuerit: postea est celebrata electio sup cui⁹ ꝯfirmatiōe talis delegat⁹ ꝓcessit: an valeat ꝓcessus. arguit ꝙ nō ꝑ. c. fi. s̄. de rescri. ⁊ l. nō queādmodū. ff. de iud. nā indagatio ⁊ cognitio siue discussio veritatis p̄supponit cause existētiaꝫ. tpe aūt cōmissionis facte nulla suberat: ergo nō valuit: vt. l. itē eoꝝ. §. sꝫ si ita. ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. no. ad hoc optime. c. ne romana. j. ⁊ ij. rn̄. de ap. j. ⁊ cle. cū ꝯcessa. j. e. ⁊ cle. lr̄as. de rescri. ⁊ de eccl'. edifi. ad audientiam. el. ij. cū ꝯcoꝛ. ⁊ de cō. p̄ben. c. fi. ⁊. j. de offi. leg. c. pe. ⁊ fi. h̄ oīa iura faciūt bn̄ ꝓ hac parte: tn̄ Jo. and. tenet ꝯ̄riū. ⁊ rn̄det subtiliter ad p̄dicta iura vt hoc videas in nouella. ❡ Primo hoc em̄ ꝓbat: q꞉ delegant̄ futura negocia † ꝑ vniuersitatē causarū. j. d̄ her. ⁊ ꝑ hoc. c. l. solet. ⁊ l. se. ff. de iur. om. iu. si ergo hoc lꝫ in toto ⁊ in parte: vt ibi. ⁊ c. pastoꝛalis. §. j. de of. oꝛ. ❡ Non ob. c. fi. de rescri. q꞉ ibi ꝑ rescriptū pape p̄iudicat̄ oꝛdinarie ptāti: hic nō cū oꝛdinarius ipe cōmittit ⁊ reuocat qn̄ vult. l. iudiciū soluit̄. ff. de iu. Iteꝫ ibi ideo nō extendit̄ ad futuras lites: q꞉ de his nō v̄r cogitatū ⁊ hac etiā rōne nō ob. cle. lr̄as. de rescr. ❡ Non ob. l. queādmodū de iud. q꞉ ibi iudiciū qd̄ est act⁹ triū ꝑsonaꝝ nō pōt esse in pēdēti: sed delegatio iurisditionis ⁊ ipi⁹ cōmissio bn̄ pōt pēdere. naꝫ ista nō censet̄ de partib⁹ iudicij vt ipe no. in. c. qm̄ ꝯ̄ falsam. de ꝓba. in gl. mag. v̄o. alij dicūt. Nam in similib⁹ reperit̄ ꝙ iurisditio ⁊ delegatio sunt in pēdenti. vt. c. licꝫ. ⁊ c. ex tenoꝛe. de fo. cōpe. et quod no. de rescrip. c. pastoꝛalis ad fi. ⁊ qd̄ ibi no. in vl. glo. non ob. c. j. de of. oꝛd. j. e. q꞉ ibi archieps̄ nō simpl'r ꝓhibet̄ cōmittere futuras ap. sed in diocesi suffraganei tantū ⁊ ibi non committit ius suū sꝫ subditoꝝ suffraganeoꝝ. hic vero ius suū ꝓpriū. s. cōfirmandi vel infirmādi. ❡ Non ob. cle. cū ꝯcessa. ibi em̄ ambitio ē causa illi⁹ ꝓhibitionis q̄ hic cessat. ❡ Non ob. c. fi. de ꝯces. p̄bē. q꞉ ibi ideo sic loquit̄ vel statuitur vt aperiat̄ via ꝯ̄ lateran. ꝯciliū ad bn̄ficia vacā. hic v̄o per talē cōmissionē poterit citi⁹ expediri ꝓuisio eccl'ie cuꝫ vacabit: q꞉ forte archieps̄ habet neminē se diu absentante: ⁊ forte eius vicarius ad hoc nō est sufficiēs. ❡ Fatetur tamē ꝙ etiā abusus esse posset in tali cōmissione: quem nō exprimit nec deceat malignari. Et subdit ꝙ forti⁹ in ep̄o sic cōmittēte p̄dicta ꝓcedūt. ❡ Quero scd̄o post gl. si nō apparet cā ꝓpter quā sit ꝯfirmatio cassata vtrū vitio electionis vel ipius cōfirmatoris q̄d in dubio p̄sumendū: dic vt in ea: ⁊ adde ꝙ lꝫ in sententia regul'r nō sit cā exprimēda: vt. c. sicut. de re iu. tn̄ qn̄ p̄nt intelligi plures cause ꝓducētes diuersos effectus semper est cā exprimēda: vt. l. ij. §. si ignominie. ff. de his qui no. infa. Et si nō exprimatur maioꝛ causa intelligitur in condēnatione: vt. l. hic em̄. ff. de suspec. tu. ⁊ in hac glo. quā no. fortiter ⁊c.

1 ☞ Pena que imponatur collegio delinquēti.
2 Dignitate vacāte obueniētia dicūtur esse futuro successori.
3 Custodiens dissipare non debet.

Vlia sepe. Primo narrat factū reprobū. secūdo motiuum exprimēs illud punit. ibi nos ipoꝝ. tertio tollit obstacula. ibi nō obstātibus. ❡ No. ꝙ collegia capl'a. i. cōuent⁹ possunt delinquere occupādo bona suaꝝ eccl'iarū vacantiū. sil'r singulares ꝑsone eoꝛūdē: ⁊ multū differt delinquāt vt singuli an vt collegiū qd̄ qual'r cognoscat̄. vide glo. no. in. l. sicut. ff. qd̄ cuiusqꝫ vni. no. ⁊ ꝑ Inn. de oꝛ. co. cū dilect⁹. ❡ † Que aūt pena imponat̄ collegio delinquēti si ex delicto cōmisso veniebat imponēda pena ꝑsonalis. vide per bar. in. l. aut facta. ff. de pe. ⁊ per Inn. in. c. grauē. de sen. exc. ⁊. c. si ciuitas. de sen. ex. j. vbi est casus nota. ꝙ pena que non pōt cadere in collegiū debꝫ intelligi irrogata in singulos de collegio. qd̄ est notandū. ❡ Scd̄o not. ꝙ p̄lati defuncti qn̄qꝫ dimittūt bona ex quo pꝫ ꝙ ad eoꝝ successores consanguineos fruct⁹ perceptos de bonis eccl'ie nō transmittūt. Et sic nō equiparant̄ vsufructuarijs q̄ tales fruct⁹ transmitterēt: vt. l. defuncta. ff. de vsufr. de quo plene. j. de of. oꝛ. p̄nti. ❡ Tertio no. ꝙ dimissa ⁊ vacāte dignitate † obueniētia sunt futuro successori obseruāda vel ꝯuertēda in vtilitatē eccl'ie. Quis aūt erit custos p̄dictoꝛū. dic plene vt. s̄. de off. oꝛ. cū nos. ⁊ dicā. j. c. si cui. Olim erat dubiū q̄d de emolumētis ꝓuenientib⁹ ex iurisditiōe quā exercet capitulū iure suo sede vacāte. dic vt in glos. lxxv. dist. ad fi. ⁊ cle. statutū. j. e. ❡ † Quarto no. ꝙ qui dꝫ custodire nō dꝫ cōsumere siue dissipare: vt. ff. vt in pos. leg. l. is cui. ⁊ l. diuus. ff. de pe. here. possunt tn̄ vēdere res tpe perituras ⁊ p̄cia custodire: vt. d. l. is cui. Tenētur etiā reddere rationē successori: vt. j. de cle. egr. c. j. agere aūt vtrū possit: forte sic quaten⁹ negligēdo agere ecclesia lederet̄. pone exemplū in. l. j. C. si ꝑ vim vel alio mō. ❡ Quinto no. penaꝫ ꝯ̄ illos de collegio q̄ dissipant ⁊ vsurpāt bona vacantis dignitatis. Et q꞉ ista ꝯstitutio ꝓuidet solū ꝯ̄ tales collegiatos ad alios nō extēditur: vt in glo. not. ꝙ q̄ nō tangit qual'r isti alij extranei teneātur in hereditate iacēte. ꝓuisum est ꝙ tenētur crimine expilate hereditat̄: vt. ff. ⁊ C. de cri. expi. here. bona autē dignitatis vacātis sunt alteri⁹ cōditionis ⁊ nature: ⁊ ꝓ eis recuperādis ab inuasoꝛib⁹ sunt inducta pinguioꝛa remedia vt no. Jo. an. post Inno. s̄. de causa pos. cum sup. ⁊ c. cuꝫ in officijs. de testa. vbi quid iuris de bonis quesitis in vita prelati q̄ post moꝛtem eius consanguinei occupant vt heredes defuncti: econtra p̄lati sibi vendicāt vt quesita de bonis eccl'ie quid iuris de taliter occupatis. ibi videas. ❡ Sexto no. ꝙ isti suspenduntur ab officijs ⁊ beneficijs quibuscūqꝫ: ⁊ sic grauius puniunt̄ ꝙ̄ illi de quibus. s̄. si compromissari⁹. Ratio reddit̄ in glo. aliud. ⁊ in nouella remittit ad no. in cle. cupiētes. de pe. Adde etiā quare magis isti puniūtur q꞉ peccāt vt iudices vel vt admīstratores ibi. vt priuati. Itē est hoc latrociniū ꝫm Archi. qui all'. lxxxvij. di. religiosum. ⁊ de incen. rui. ⁊ nau. l. iij. §. senatus. ❡ Quid in monacho in quo nō pōt adaptari pena suspensionis a bn̄ficijs. ⁊ dicit Archi. ꝙ dꝫ in alia cōmutari ad arbitriū iudicis. xiiij. q. vj. c. j. ⁊ qd̄ ibi no. naꝫ monachus equiparat̄ seruo. vt no. xij. q. j. nolo. Sed pena que in seruū nō cadit cōmutat̄ in alia vt in. l. hos accusare. §. oībus. ff. de accus. ista tn̄ suspensio a bn̄ficijs q̄d operet̄ in monachis cū sic exp̄ssa suspendūtur. Tangit h̄ Archi. de quo Joā. an. remittit. s̄. de symo. dilect⁹. el. ij. in nouel. ❡ Septimo no. ꝙ qn̄qꝫ q̄s suspēditur ad incertū tp̄s ꝙ si nec satisfecerit ⁊c. Vtruꝫ aūt si suspēsi ab officio celebrāt incurrāt irregularitatē v̄r ꝙ sic: q꞉ ipam ita inducit suspēsio iuris sicut suspēsio hoīs vt. c. cū eterni. de re. iu. ꝯ̄riū tenet h̄ Jo. an. post Arch. Qui sequēs Inn. dicit ꝙ ista suspēsio donec peniteat siue satisfaciat censet̄ suspēsio dei nō canonis: vn̄ licite post penitentiā celebrat. Et si pri⁹ celebraret nō esset irregularis: vt in. c. si celebrat. de cle. excō. admi. Et bn̄ no. ꝙ ista sn̄ia suspensiōis satisfactōe secuta vel lapso tpe suspēsioni p̄fixo statim extiguit̄: ⁊ taliter suspēsus recuperat statū primū. de quo dic: vt no. Jo. an. de cta. ⁊ q̄l. cū bone. ⁊ qd̄ no. i cle. ⁊ de deci. in glo. sicut suspēsi. ❡ Octauo no. ꝙ ad h̄ vt suspēsio inducta ꝑ hoc. c. relaxetur requirit̄ restitutio subtractoꝝ. verbū aūt restitutio est latissimū sub quo oīs agentis vtilitas continetur: vt. l. videam⁹. §. in fauiana. ff. de vsur. ❡ Vtrū aūt si modicum retinet impediret̄ ꝓpter hoc relaxatio suspēsionis dic vt in nouella. sup glo. etiā vsqꝫ ad ouum: vbi querit vltimo vtrū h̄ constitutio loquatur de bonis cōib⁹ prelatoꝝ capitulo sic diuisis siue obuenientib⁹ vacatiōis tpe: vel de bonis disiūctis. dicit ꝙ de disiunctis debet intelligi nō de cōibus: q̄ bona cōia si vsurpēt lꝫ moꝛtaliter peccēt: in penā ꝯstitutionis hui⁹ nō incidūt. Et ꝙ bona cōia administret collegiū ꝓbat̄ ꝙ cū vni ⁊c. no. l. sicut. §. fi. ⁊ d̄ re. in integ. c. ij. ⁊. j. ne se. va. c. j. ❡ Vltimo tangit gl. q꞉ tex. dicit donec restituāt ⁊c. vtrū sufficiat cautio: dicit ꝙ nō: nec etiā remissio prelati creati postea: q꞉ remittere est donare vt. l. si mulier. ff. de dona. ob cām. ⁊ de significatione huius verbi restituere. dixi plene post glo. s̄. de rescrip. statutū. §. si quid.

Constitutio

1 ☞ Appellatio an possit fieri a quolibet grauamine illato.
2 Actus qui imponūt finem litibus.

Constitutio. Doc. hic nihil scribūt ⁊ ponit hoc. c. differētiā inter appellationē iudicialē. ⁊ extraiudicialē. de multis alijs differētijs. vide per Jo. an. post Inno. s̄. eo. cū nobis olim. ⁊ c. cū inter canonicos. ⁊ de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. Et qꝛ
1 do. iuris canonici. nō declarāt vtrū † a q̄libet grauamine illato extraiudiciū possit appellari. iō vt clare liq̄at. Sic distigue. Quedā sunt q̄ fiūt extra iudiciū ꝑ modū cuiusdā iurisditionis: vt electiōes ⁊ officia: i talibꝰ sine dubio pōt appellare q̄cūqꝫ ex ꝯcesso vel delegato officio senserit se grauatū. ff. q̄n app. sit. l. j. §. solēt. Idē de alijs q̄ fiūt inter plures ad q̄s spectat aliq̄d facere vt ad vniuersitatē: vt. d. c. j. ⁊ ibi de h̄. ⁊ l. ciues. ⁊ l. si ad scribatū. C. de
2 de app. † Quidā sunt actꝰ q̄ iponūt finē litibꝰ vt trāsactio. ⁊ iusiurādū: ⁊ hoc casu partes quoꝝ ꝯsensu ista agunt̄ sine dubio appellare nō pñt: sꝫ alij q̄ lederēt̄ possent appellare vt. l. a sñia. §. itē rescripserūt. de app. ff. vbi ex tex. colligit̄ ꝙ causa ꝓbabilis ⁊ legitima est īserēda. Si v̄o nō est actꝰ q̄ litē finiat tūc subdistigue tres casus. nā q̄nqꝫ est actus ceptꝰ ⁊ ꝑfectꝰ: q̄n ceptꝰ ⁊ nō ꝑfectꝰ: q̄nqꝫ neqꝫ ceptus neqꝫ ꝑfectꝰ. Prīo casu nō vr̄ tex. de iure ciuili ꝙ possit appellari. Sꝫ ꝓdita sunt alia remedia: vt qd̄ factū est indebite tollat̄ ꝑ iterdictū vñ vi: qd̄ vi aut clā. de aq̄ plu. ar. ⁊ silia iterdicta restitutoria. Scd̄o casu q̄n actꝰ est ceptꝰ ⁊ nō ꝑfectꝰ. et de h̄ habemus titulū de op. no. nū. s̄. ⁊ C. ⁊ ff. q̄ titulꝰ nō vr̄ extēdi ad aliā materiā. est em̄ ibi spāle ꝙ talis nūciatio vel ꝓuocatio nō req̄rit causam: vt. l. j. in p̄n. ⁊ ibi no. ff. de op. no. nū. In alijs ḡ casibꝰ in eo qd̄ timemꝰ ꝑfici hꝫ locū qd̄ modo dicā. j. Tertio casu q̄n. s. nō est actus ceptus neqꝫ ꝑfectꝰ sꝫ cōminatꝰ vel de eo verisilr̄ dubitat̄ ex iustis causis. Pone exēplū in. c. bone. de app. In hoc ergo casu sume regulā ꝙ in oībꝰ casibꝰ in q̄bꝰ pōt iudex adiri ⁊ eius iudicis iplorari officiū ne fiat in illis poterit extraiudiciū appellari h̄ est supponere ꝓtectiōi talis iurisditiōis ⁊ ꝓtestari ꝑ eius parte ꝙ nulla fiat nouitas ⁊ appellare hoc em̄ casu reuocabunt̄ postea attērata. c. dilectis. ⁊ c. bone. s̄. de ap. ⁊ facit l. j. c. si qua p̄ditus pote. p̄dictā distinctionem assumpsi ex dictis Bar. que ponit in l. si res. ff. de ap. reci. vbi latius qui exēpla declarat. ⁊ b̄n cadit ista distinctio: vt. d. c. bone. vbi de ista appellatione extraiudiciali satis cōfuse. per doct.

1 ☞ Papa ecclesie vacanti de administratore prouidere dꝫ.
2 Prelatus in administratione sibi a iure concessa an habeat generalem cum libera.

Tscui pro. Primo tractat de his q̄ sunt iurisditionis. Scd̄o de his q̄ sunt
1 ordinis ibi: illa q̄ppe. ❡ No. ꝙ † eccl'ie vacāti papa ꝓuidet d̄ ꝓcuratore siue administratore: silr̄ iudex hereditati iacēti ꝓuidet donec heres adeat: vt. l. si q̄s istituat̄. de hē. insti. ff. vbi aūt papa nō ꝓuideret vr̄ administratio ad capl'm ꝑtinere. ⁊ h̄ est clarū quo ad bona discreta siue diuisa vt. j. d̄ sup. ne. p̄la. si ep̄s. ⁊ c. fi. ⁊ ibi q̄d iuris si capl'm negligēter aut ꝑperā administret ad h̄. s̄. e. cupiētes. §. ad h̄. vbi idē tꝫ Lap. i eccl'ijs collegiat̄ ⁊ regularibꝰ vacātibꝰ lꝫ Ho. dixerit custodiā taliū ꝑtinere ad ep̄m vel yconomū ꝑ ep̄m deputatū Jo. an. post Archi. ꝯt s̄. vt ecc. b̄nfi. c. vt vr̄m. ⁊ pleniꝰ ꝑ eūdē in. c. ea q̄. de sta. mo. ⁊ vide qd̄ no. s̄. de of. or. cū nos. Ordiaria aūt ꝓuisio i eccl'ia est de p̄lato: cui q̄nqꝫ ex causa dat̄ coadiutor sicut tutori senio ꝯfecto vel aliter ipedito administrare: vt. l. q̄sitū. ff. de tute. de officio cuius coadiutoris. vide. j. de cle. eg. c. j. §. pe. ⁊ q̄s administret si ep̄s capiat̄ a scismatic' vl' paganis. no. i. d. c. si ep̄s. ❡ Itē no. ꝙ iste hꝫ plenā ⁊ liberā admīstratiōeꝫ h̄ aūt ptās q̄d iportet pꝫ ex tex. pōt em̄ exercere oīa q̄ pōt electꝰ ꝯfirmatꝰ nondū ꝯsecratꝰ. Et q̄d iste possit dic: vt. s̄. c. trāsmissam. Ex quo vr̄ ꝙ possit licētiare clericū eccl'ie. ad aliā ecclesiā electū de quo. Et de capl'o sede vacāte an possit. dic vt. s̄. c. abbatē. sup. iij. glo. in nouella. Et ꝑ istā eq̄parationē de isto administratore dato ꝑ papā ad electū ꝯfirmatū argue ꝙ si ista administratiōis cōmissio fiat electo videat̄ eo ipso ꝯfirmatꝰ: qd̄ vtrū sit verū. dic vt no. Jo. an. s̄. e. cū nobis. i gl. pe. ❡ Tertio ꝑ h̄ qd̄ dicit ꝙ pōt oīa q̄ pōt ꝯfirmatꝰ excepta ⁊c. argue ꝙ ꝯfirmatꝰ pōt alienare immobilia seruata iuris solēnitate
2 posset ꝯsecratꝰ ſm Jo. an. in nouel. ❡ Querit † glo. j. vtrū p̄latꝰ in administratiōe sibi a iure ꝯcessa habeat generalē cū libera an gñalē tm̄ differūt em̄ ista inter se: vt. ff. de ꝓcur. ꝓcurator cui. ⁊ j. de ꝓcu. q̄ ad agēdū. in fi. glo. refert opi. ꝯtrias ⁊ primā Jo. an. ꝙ habeat liberā ⁊ generalē: ꝓ qua facit qd̄ no. Ho. in summa de iu reiur. §. q̄s possit. ver. in rebꝰ. ⁊ de sup. ne. p̄. grādi. vbi coadiutor hꝫ liberā ⁊ gñalē: ⁊ sic no. vij. q. j. c. j. in gl. fi. Go. tenet ꝙ habeat generalem tm̄ ⁊ hanc tenet Uin. si nō habeat ꝯsensum capituli. al's tenet primā Jo. Non ob. hoc. c. ⁊ c. grandi: qꝛ in istis sic papa cōmisit exp̄sse. etiā liberā ⁊ generalē in casu. c. pastoralis. de his q̄ fi. a p̄la. ❡ Scd̄o q̄rit glo. vtrū iste administrator de quo in tex. possit alienare mobilia p̄ciosa. ⁊ tenet ꝙ sic in casu licito: qꝛ tex. ꝓhibet tm̄ imobilia. Donare aūt vtrū possit ⁊ vtrū faciat fructus suos: tenet in nouella ꝙ nō sꝫ dꝫ reseruare futuro successori: qꝛ nō censetur spōsus nec p̄latus ecclesie. xxiiij. di. p̄sbyter. ⁊ ideo tenet̄ reddere rationē. ij. q. vij. q̄propter. de bonis tm̄ ecclesie habebit quotidianas expēsas. de cle. egro. c. j. §. pe. habet̄ in iure ꝙ possit ꝯferre spectātia ad collationē ep̄i. ſm Jo. an.

1 ☞ Etas eadem requiritur in priorissa sicut in abbatissa.
2 Electio patientiū defectus corporis est ꝓhibita.
3 Etas. xxx. annoꝝ requiritur in abbatissa.
4 Cōfirmationē abbatisse nō impedit appellatio minoris partis capituli.
5 Abbatissa benedictionē recipere dicitur.
6 Scrutinio publicato moniales variare possunt.
7 Variatio de iure an sit ꝑmissa.
8 Abbatisse electe ⁊ non ꝯfirmate conceditur administratio limitata.
9 Electio minoris partis nullum ius tribuit.
10 Collatio zeli ad zelum non est fienda.

Indemnitatibus. No. ꝙ non tanta ydoneitas req̄rit̄ in ꝑsona que admittit̄ ad eligēdū sicut in ꝑsona que eligit̄ tā respectu etat' q̄ꝫ ꝓfessionis. ⁊ minꝰ est fauorabilis tacita ꝓfessio q̄ꝫ exp̄ssa. Rōnē dixi. s̄. eo. nullus. quot aūt modis ista tacita ꝓfessio iducat̄: dic vt in gl. no. ꝙ ⁊. s̄. de regu. vidua. in nouel. super tertia gl. ⁊ in cle. eos. de regu. ⁊ qd̄ ibi no. in glo. ⁊ in glo. integrum vide duos alios modos in. c. ꝯsulti. de
1 regu. ⁊ c. vidua. ❡ Scd̄o not. ꝙ † eadē etas req̄rit̄ in priorissa gubernatrice monasterij q̄ in abbatissa. In priorissa ḡ claustrali nō req̄rit̄ ista etas: sꝫ bene exp̄ssa ꝓfessio: vt in cle. ne i agro. §. sa
2 ne. el. ij. de sta. mo. ❡ Tertio no. ꝙ † hec ꝓhibet̄ electio patiētiū defectꝰ de q̄bꝰ in tex. postulari aūt vtrū possit ⁊ a quo. glo. q̄ incipit eligi dicit ꝙ a papa ad qd̄ vide notata in cle. j. in. e. ti. in glo. nō ꝓhibet Archi. dicit ꝙ pōt postulari ab ep̄o. qd̄ nō approbat
3 Jo. an. per no. de ma. ⁊ obe. dilecta. ❡ † Quarto no. ꝙ in abbatissa req̄ritur ꝙ sit etas. xxx. anno. in canonibꝰ antiq̄s d̄r de. lx. in alijs de. xl. qd̄ est exp̄ssum de iure ciuili in aut̄. de san. epi. §. p̄sbyterū. in abbatibꝰ v̄o dicit glo. ꝙ nō hꝫ hec locū. ⁊ dicit Jo. mo. ⁊ Archi. Sit ratio fragilitas sexus. Sed vr̄ ꝙ multo magis req̄rat̄ ista etas in abbate: qꝛ femina est magis cito sagax ⁊ sibi citiꝰ ꝯcedit̄ ꝓuenientia etatis administratio q̄ꝫ masculo: vt. l. ij. C. de his q̄. ve. eta. Sed ibi in administratione ꝓprij patrimonij in q̄ femina velut genus auarissimū est magis tenax ⁊ nūq̄ꝫ in dubio p̄sumit̄ donare: vt. l. nesennius. de neg. ge. hic v̄o loq̄mur in administratiōe ecclesiastice dignitat' in qua nō ita ꝯsidūt iura de femina. sicut de masculo. ❡ Quinto no. ver. sane in quo. ⁊ in ꝓsecutione. c. fit mētio de duabꝰ partibꝰ ⁊ intellige de duabꝰ respectu totiꝰ capl'i. qd̄ est ꝯ Bar. q̄ alibi dicit ꝙ si sit mētio tertie partis q̄rte vel q̄nte semꝑ dꝫ intelligi ꝑ respectū ad. xij. partes q̄bꝰ iura diuidūt vnāquāqꝫ rē: vt. ff. de he. insti. l. interdū. ꝯ quē facit iste tex. vt dixi. ⁊ l. plane. ⁊ l. nulli. qd̄ cu. vni. no. ⁊ l. ad tres par
4 tes ad. l. fal. ❡ Sexto not. ꝙ † appellatio minoris partis capl'i nō ipedit ꝯfirmationē ⁊ benedictionē abbatisse. ⁊ est spāle ꝯ. c. si postq̄ꝫ. s̄. eo. Si v̄o maior pars appellaret habes. j. eo. ceterū. Si v̄o appellaret singularis ꝑsona ꝓ suo iteresse seruarent̄ alia iura ſm Jo. an. ❡ Septimo no. in ver. vt per supiorē ꝙ lꝫ sit p̄clusa via parti. ad opponēdū siue ꝯdicēdū. non tm̄ est p̄clusa iudici ad inq̄rēdū: qd̄ facit ad no. per Inno. in. c. cū clamor. de testi. ⁊ ꝑ Bar. in illa dispu. Iudex maleficioꝝ ⁊c. facit ad q̄ōnē disputatam per Jacobū de statuto quo cauet̄ ꝙ nō soluēs collectā non audiat̄ in ciuili vel criminali. q̄rit̄ an si talis fuit ꝑcussus vel aliter iniuriatꝰ possit iudex inq̄rere: videt̄ ꝙ sic per hūc textū ⁊ per l. j. §. vsqꝫ adeo. de iniu. in ꝯtrariū videt̄ casus in. l. nō solū. §. fi. e. ti. Nā si nō pōt ipse ꝯqueri: neqꝫ res publica. ꝯqueri poterit: ⁊ hāc partē refert Bar. tenuisse Ja. bu. i. d. §. fi. ex quo inferas ꝙ sicut non pōt excōicatꝰ de iniuria sibi illata accusare. ita iudex nō poterit sup illa inq̄rere. spāle ergo fit hic in istis spiritualibꝰ in q̄bꝰ iudicis officiū est latissimū: vt. c. cū nobis. s̄. e. ❡ Incidēter etiā ꝓ intellectu huiꝰ ver. q̄rit Jo. an. post Archi. vtrū monialis. tertie partis repellat̄ volēs iuuare officiū iudicis inq̄rētis: ꝓducēdo ꝓbatiōes sup inhabilitate eligētiū: vel electe tꝫ ꝙ sic. talis ei assistēs iudici inq̄rēti nō videt̄ facere actū iudicialē: qd̄ patet qꝛ nō numerat̄ inter actꝰ iudiciarios. de q̄bꝰ. s̄. de ꝓba. q̄m ꝯ. facit
5 qd̄ no. s̄. e. si q̄n. ❡ Octauo no. in. §. sane. ꝙ † abbatissa b̄ndicit̄ qd̄ est verū si sint solite benedici: vt. j. de sta. mo. cle. attēdētes. §. statuimꝰ. ⁊ ibi no. an talis b̄ndictio sit simplex. ⁊ an quolibet die dari possit: ⁊ an sit reiterabilis. Circa istā abbatissam q̄rit glos. vtrū debeat esse nata de legitimo matrimonio tꝫ ꝙ sic. nā si talis repellit̄ ab h̄ditate tꝑali. de or. co. tuā. multomagis a dignitate eccl'iastica. ad h̄ all'. Jo. mo. in aut̄. q̄ūo na. ef. le. §. filiū. col. vij. ꝙ

persone integri status ꝓmouēde sunt ad honores: de varijs ⁊ ex
trauor.co.l.cognitionū.§.estimationes.repellit̄ eñ illegitimꝰ ꝓ
pter suspitionē paterne incōtinentie de fi.pres.lr̄as. Hec autem
suspitio est magis in femina q̄ in masculo iuxta illud. Insequit̄
leuiter filia mr̄is iter.per has ⁊ alias rōnes in hoc residet Jo.
an.qui subdit ꝙ ideo circa hoc Jo.mo. tm̄ laborauit q: iura de
ista inhabilitate loquētia loquunt̄ in masculis quorū appella-
tione.in materia penali ⁊ odiosa nō vident̄ cōprehendi femine.
de quo.s̄.eo gn̄ali post glo. ¶ Nono no.ꝙ nō refert vtrum ele-
ctio fuit a principio celebrata a duabꝰ partibus: vel publicato
scrutinio ꝑ accessum peruenerit ad scd̄as partes. ⁊ hoc quo ad
effectū de quo in tex.ad quē prodest accessus ex postfacto.q̄tuꝫ
vero ad hoc ꝙ valeat electio q̄ a principio fuit nulla: vtputa ce-
lebrata a minori numero: ꝯfirmari postea nō pōt ꝑ accessum nisi
in electiōe pape.in qua dic.vt.s̄.c.lꝫ. ¶ Decimo no.ꝙ publica-
to scrutinio moniales pn̄t variare: ⁊ est spāle.c.ꝯtra si publicato
⁊ intelligo ꝙ variare poterūt accedēdo electiōi maioris partis
prout tex.iste ꝑmittit ad alium ergo finē videt̄ variatio ꝓhibi-
6 ta: ⁊ est standū regule.c.publicato. ¶ Undecimo no.ꝙ † ista va
riatio est ꝑmissa incōtinenti.s.anteq̄ ad actus diuertant extra-
neos.pro cuiꝰ verbi intellectu vide.ff.de testa.l.heredes palam
§.fi.⁊ de duob.reis.l.duos in fi.⁊.l.iij.§.cū igit̄ de vi ⁊ vi arma.
¶ Decimoscd̄o no.in ver.verū si q̄: ꝙ qn̄qꝫ alicui denegat̄ exce
ptio nō actio ꝯtra regulā cui damus ⁊c. vt in glo.sic.s̄.q̄ remit-
tit pro solu. Tu solue vt no.subtiliter Inno.in.c.inter de ex.p̄-
la.⁊ ibi in nouella sup verbo vsurariuꝫ. ¶ Decimotertio no.in
ver.si vero q̇d iuris si ꝯtra electionē abbatisse celebratā a maio-
ri parte obijciant̄ aliqua.ꝑ hoc eñ impedit̄ ꝯfirmatio sed nō ad
ministratio: ⁊ est spāle ꝙ ante ꝯfirmationē administratio conce
datur sicut in alijs casibꝰ de quibꝰ in glo.no.nouū. Circa istam
potestatē administrādi tangit Jo.an.in nouella vtrū poterit re
cipere obedientiā a subditis ⁊ iuramēta a vasallis Inn. Host.⁊
ab.ꝙ nō de quo.s̄.de dol.⁊ ꝯtu.veritas. ¶ Decimoquarto no.
ꝙ sup ꝯfirmatōe procedit̄ sine strepitu ⁊ figura iudicij. vtrū aūt
ista verba idē importēt qd̄ importarēt ista simul cū alijs q̄ ponū
tur in cle.sepe de ver.sig.glo.iiij.plene ibi examinat qn̄ vnuꝫ tm̄
ex eis ponit̄ in cōmissiōe: vel duo tm̄ vel tria an idē importēt qd̄
oia: vel q̇d minus.quē articulū pleniꝰ ⁊ subtiliꝰ examinat Bar.
in extrauagāti ad reprimendā: casus aūt in quibꝰ tali modo ꝓ-
ceditur plene enumerant̄ in cle.dispēdiosaꝫ de iudi. ¶ Decimo
7 quinto no.ꝙ † electe ⁊ nō cōfirmate.concedit̄ administratio li-
mitata: dum pendet qd̄ sup sua electione.vbi no.ꝙ si post cōfir-
mationē ⁊ pacificā possessionē moueret̄ sibi qd̄: vr̄ ꝙ lite pendē-
te libere administret: etiā qd̄ plus est si lata fuit sn̄ia cōtra eaꝫ a
qua appellatione appellauit: pendēte eñ ideꝫ ius hꝫ in admini
stratione ac si nō esset lata sn̄ia.qd̄ dic vt no.de app.sepe ⁊.l.qui
a latronibꝰ.§.fi.de testamētis. ¶ Utrū aūt si ferat̄ sn̄ia contra
istā abbatissam reuocabunt̄ administrata ꝑ eā: vide.s̄.e.c.nihil
in glo.⁊ de do.⁊ ꝯtu.veritatis.⁊ Bar.in simili materia in.l.post
ꝯtractū de dona. ¶ Decimosexto not.ꝙ nō pōt ista electa dum
litem patit̄ recipere monialē ⁊ ponderat Jo.an.istud verbū reci
pere. Ex quo alibi arguit ꝙ iura q̄ loquūtur de electione nō ha
bent locū in ingrediētibꝰ religionē: qui nō eligunt̄ sꝫ recipiunt̄
circa qd̄ vide qd̄ no.in cle.dispēdiosam.in glo.nunq̇d. Dicit tm̄
Archi.ꝙ non vitiat̄ ingressus si ad monarchatū quis eligatur.
8 ¶ Decimoseptimo no.in ver.si qua no.ꝙ † electio vel noiatio
minoris partis nullū ius tribuit: de duplici noiatiōe.vide.lxiij.
di.quāto.in glo.ex hoc.⁊.s̄.de post.bone.el.j.in fi.ver.satis per
Inno.⁊ Cōp. Et ergo talis etiā electio minoris partis nō pōt
ꝯfirmari ꝑ accessionē: ⁊ hoc est regulare ꝙ accessus nō ꝯfirmet:
vt.s̄.eo.necessaria nostra aūt electioni celebrate a maiori parte
multū addit accessio: vt in.§.si aūt nulla.nec mirū si iura plus fa
uent actui prima facie efficaci ⁊ valido lꝫ rescindi possit anteq̄
totaliter inualido: vt.l.si filius.ff.de in inte.rest.⁊.l.posthumus.
de in inte.rest. Et aduerte q: ex ista glo.⁊ p̄cedētibꝰ habes tres
casus.nam qn̄qꝫ electio est celebrata a duabꝰ partibꝰ: vel ꝑuenit
ad dictū numerū per accessum.⁊ de hac in prin.⁊ in versi.sin aūt.
Qn̄qꝫ electio celebrata extitit a maiori parte non tm̄ a duabus
nec per accessum ad duo ꝑuenit: ⁊ in hac q̇d iuris. Habes in v̄.
si v̄o.qn̄qꝫ a pr̄icipio.electio fuit celebrata a minori ⁊ de hac q̇d
iuris habes in hoc ver.si qua v̄o. Est ⁊ quartus casus cum due
electiones vel vna ex eis hꝫ pares voces numero: ⁊ hāc dicit gl.
non ratificari per accessum: q: par numerus non pōt dici maior
quod req̄rit hec ꝯstitutio. Idem Archi.pro q̇bus facit.l.domū.
de ꝯhen.emp.ff.vbi domus exuste ignorāter vendite pars dimi
dia ⁊ minori eq̇parant̄ simile in deceptione precij in venditione
adhibita intercedēte.s̄.de emp.⁊ ven.cum dilecti. Idem in casu
c.freq̄ūs.de resti.spo. Est ⁊ quintus casus qn̄ electio est ꝯcors.
iste non coadaptat̄ ad tex.ſm Jo.an. ¶ Decimooctauo.not.in
ver.vt autem.specialē casum in quo non fit collatio zeli ad zelū:

⁊ meriti ad meritū.ratio q: forte sibi inuiceꝫ inferrēt opprobria
⁊ ꝯuicia reuelarētqꝫ secreta.mulierū enim genus garrulū ⁊ solū
id potest tacere qd̄ nescit.ꝓhibet ergo iste tex.hanc collationē
ista de causa ſm Jo.an.

1 ☞ Forma cōpromissi differt a forma scrutinij.
2 Cōstitutio penalis quo ad omnia quibꝰ possit obseruari.
3 Citatio ꝑsonalis inducta a iure in casu.c.cupientes non arctat mulieres.
4 Constitutio canonica non cogit aliquem ad id quod est verecundum.
5 Constitutio non compꝛhendit casum in quo eius verba non possunt congrue adaptari.

Ceterum. Hec est tertia pars in qua.primo no.ꝙ cō-
promittētes impugnare possunt electionem
celebratā ab eorum cōpromissario. Similiter qui ꝯsentit in iu-
dicem vel in testem potest illius sn̄iam siue dictū impugnare: vt
ff.de app.l.ex ꝯsensu.⁊ qd̄ no. Ber.s̄.de testi.p̄sentiū.vbi colli-
gitur ratio differentie quare magis possum impugnare factū q̄
personam illius quem approbaui.facit qd̄ dixi.s̄.e.nulli. ¶ Se
cundo no.ꝙ electio celebrata per formam cōpromissi cui aliqua
pars capituli se opponit est similis electiōi celebrate per formā
scrutinij quo ad effectum ꝯdictionis vel appellationis. ꝯdictio
enim minoris partis non impedit ꝯfirmationē: sed ꝯdictio ma-
ioris eam impedit sed non administrationem. ꝯdictio v̄o duplo
maioris impedit vtrūqꝫ. Et in hoc vltimo differt compromissi
1 forma a forma scrutinij. † Nam si in forma scrutinij due partes
vel etiam maior reperit̄ ꝯdicere nihil valet: vt.s̄.eo.§.si qua v̄o.
Sed electionem celebratā per formam compromissi non reddit
inualidam ꝯdictio maioris partis: nec etiam duarū. Rationeꝫ
collige ex glo.no.electionē ⁊c. ¶ Sed hic querit̄ vtrum sicut cō
tradictio minoris partis non impedit ꝯfirmationē electionis a
duabus partibꝰ celebrare ita non impediat administrationē aū
ꝯfirmationē obtētā.de hoc in glo.aduerte q: q̇ tꝫ ⁊ bene ꝙ cū in
diuersis casibꝰ sit ꝓuisum in ptāte ꝯfirmandi ⁊ in ptāte admini-
strandi: ꝓuisio in altero non compꝛhendit alium casum: q: diuer
sa priuilegia diuersis casibꝰ contra ius cōe concessa miscēda vel
extendēda non sunt.quilibet ergo istorum casuum suo priuile-
gio sit contētus.facit decreta.si q̇s.iij.ad hoc decre.j.co.ſm Jo.
an.pro quo dicto etiam facit q: non debēt duo specialia ꝯcurre
re circa idē: vt.l.j.C.de do.ꝓmis. ¶ Tertio no.in ver.sed cū eas.
2 ꝙ † penalis ꝯstitutio que non potest certis ꝑsonis quo ad certa
eius capitula adaptari dꝫ quo ad omnia quibus pōt obseruari
vt.l.ita autem.in prin.de admi.tu.⁊.l.hos accusare.§.omnibus
3 ff.de acc. ¶ Quarto no.ꝙ † citatio ꝑsonalis inducta a iure in
casu.c.cupiētes non artat mulieres. Similiter nec citatio iudi-
cis eas artare pōt: vt.c.mulieres j.de iud.⁊ in hoc sunt melioris
conditionis q̄ masculi: sicut in certis alijs casibꝰ.in certis etiaꝫ
sunt peioris.de quo in.l.i multis.ff.de sta.ho.⁊ de pe.⁊ re.noua
4 quedam.⁊ in Spe.de ꝓcu.§.j.ver.adde. ¶ Quinto no.ꝙ † ca-
nonica ꝯstitutio vel ciuilis non cogit aliquem ad faciendum id
quod esset sibi verecundū: vel quod non decet conditioni vel sta
tui suo. Unde alibi dicit lex que ledunt pietatem estimationē ⁊
verecundiā nostram: ⁊ generaliter vt dixerim que contra bonos
mores fuerint nec facere vos posse credendum est: vt.l.filius.de
condi.insti.ff.ex quo dicit Bar.ꝙ non solum astringit nos ciui
lis obligatio sed etiam verecūdia: ⁊ ita excusatur aliquis si facit
vel facere omittit propter verecundiā: sicut si ad illud esset effica
citer obligatus. Ad hoc.l.quintius.ff.mā.⁊.l.fi.§.illo.C.de ser.
ne.habetur insti.⁊ hoc ipse no.in.l.pecunie.ff.de ali.⁊ cib.le.ad
fi.⁊ per hoc alibi determināt doc.ꝙ si rusticus vel vilis homo ve
nerit contra nobilem vel militem causa verberādi: lꝫ ille possit si
ne rixa ⁊ ꝯtentione hoc euitare: fugiēdo forte vel se claudēdo in
domo: hoc facere non tenetur: vt no.in.l.j.C.vnde vi. ¶ Sexto
no.in.§.postremo.ꝙ vocati pro consilio ⁊ bono electionis non
debent seminare discordiā: vel nutrire: quia hoc est ꝯ officiū ad
uocati qd̄ est lites dirimere: vt.l.aduocatos.C.de aduo.di.iud.
⁊ quod no.in.c.proposuit.de cle.ex.ad.ver.no.in nouella.vtrum
aduocati opponentes se processibus executorum quibus excōi
cant impedientes eandem incurrunt.facit ff.de his qui.vt indi.
l.post legatum.§.aduocatū. ¶ Septimo no.in.§.supradicta.de
his que viuunt.sicut canonice seculares.⁊ dicit Jo.an.ꝙ quan
doqꝫ canonici talibus sunt permixti: vt ipse no.de maio.⁊ obe.
dilecta.vbi etiam refert de abbatissa istarum monialiū: que prin
cipi querenti de numero sui duplicis collegij respondit ꝙ erant
xx.canonici.⁊.xl.moniales ⁊ princeps respondit ꝙ esse debebat
econuerso.quia melius.xl.canonici sufficerent.xx.monialibꝰ q̄
econtra.illa replicauit ꝙ salua eius reuerentia ordinatio eius
fuit equa ⁊ discreta vt.s.pro.xx.canonicis essent.xx.canonice.re
lique vero.xx.essent pro hospitibus. ¶ Octauo not.in ver.eo.
5 ꝙ † constitutio non compꝛhendit casum in quo eius verba non

possunt

possunt cõgrue adaptari.ↄcoꝛ.l.j.§.non tamẽ.ff.de flu.Collige etiã ꝙ legẽ circa aliqua statuẽdo pꝛinceps non videꝛ ꝑ hoc eos vel eoꝝ statũ aliter appꝛobare.facit cle.si summus.de sen. excõ. ¶ Nono no.in ver.ad hoc ꝙ ↄstitutio que loquiꝛ in electiõib⁹ monialiũ multa cõtinet specialia ↄ̃ cões regulas traditas in electionib⁹ alioꝝ.⁊ Jo.an.super glo.añpe.enumerat ista spãlia que sunt.x.pꝛimũ in etate abbatisse.ↄ̃.c.cum in cũctis.s̃.e.ꝭm ꝙ appellatio in duob⁹ casib⁹ nõ deuoluit nec impedit officiũ ↄfirmatoꝛis.tertiũ ꝙ accedũt eligẽtes ad electã ab alijs post publicatione scrutinij.quartũ ꝙ in duob⁹ casib⁹ exceptio vel ↄdictio nõ accipiꝛ.q̃ntũ ꝙ in duob⁹ casib⁹ ꝓcediꝛ sine strepitu ⁊ figura iudicij.lʒ hodie sit regulare in om̃ib⁹ electionib⁹ per cle.dispẽdiosam.de iudi.sextũ ꝙ añ ↄfirmationẽ in duob⁹ casib⁹ administrat cũ certa moderatione.septimũ ꝙ electio per minoꝛẽ partẽ numero facta ex fictione aliqua nõ põt valere.octauũ ꝙ nõ fit collatio zeli ⁊ meriti.nonũ ꝙ quo ad ꝑsonalẽ cõparitionẽ nõ artat. c.cupiẽtes.decimũ de pena aduocatoꝝ ad instruẽdã.Qui seminant vel nutriũt discoꝛdiã:ex q̇b⁹ patet ꝙ alia est ↄditio feminarum ꝙ̃ masculoꝝ.⁊ remissiones dedi in.iiij.nota.

Prouida. ¶ Pꝛimo ponit ius antiquũ. Scdo ei⁹ trãsgressionẽ ibi verũ. Tertio ꝑmissionẽ penalẽ ibi nos.Oꝛ tot⁹ tenoꝛ. c.q̃uis.s̃.e.h̄ repiꝛ nota.ibi collecta etiã h̄ cadũt. ¶ Scdo no.in ver.verũ ꝙ in casib⁹ in q̇bus iura mandãt iudici vt cũ diligẽda inq̇rat si ea nõ adhibita actũ gerat nõ valet qd̉ agit ↄcoꝛ.l.cum hi.§.si p̃toꝛ.ff.de trãsac.ibi p̃toꝛi ea res querẽda ꝑmissa est nõ negligẽda nec donãda.ꝙ em̃ oꝛdinarius possit cognoscere de causa deuoluta ad papã post renũciationem appellationis est ei ↄcessum ꝑ illud.c.q̃uis.cũ ergo sibi potestas fuerit limitate ↄcessa.s.inq̇sitiõe p̃missa nõ valet ꝙ aliter agiꝛ q2 omissio modi ⁊ foꝛme vitiat dispositionẽ legalẽ:vt.d. §.si p̃toꝛ.⁊.c.pisanis.de re.spo.si añt foꝛma daꝛ iudici alias iurisditionẽ habẽti:ei⁹ omissio nõ reddit actũ ipso iure inualidũ: iuxta doctrinã.gl.ĩ cle.j.de iurepa.⁊ dixi.s̃.de rescr.statutũ.§.fi. ¶ Tertio no.ꝙ ↄsecratio facta iuris oꝛdine nõ seruato nõ vʒ: qd̉ intellige quo ad executionẽ.nã caracter imp̃ssus non potest aboleri:vt ĩ gl.electio.⁊ idẽ Arch.q̇dã tñ dicũt ĩ ep̃ali oꝛdine nõ imp̃mi caracterẽ.de quo.s̃.in ꝓhe.hui⁹ li.sup glo.ij.in nouella. ¶ Quarto no.de pena suspẽsionis ↄsecrãtis ⁊ ↄfirmãtis. Tangit Jo.an.vtrũ hac pena puniantꝛ ep̃i.q2 assistũt ↄsecrationi.dicit ꝙ nõ.q2 tex.iste suspẽdit ↄsecrãtes nõ assistẽtes:qui etiã nõ tenentꝛ ad istã inq̇sitionẽ:nõ tñ debẽt assistere si omissam eã sciũt al̓s participatio in crimine dãnato inducit participationẽ pene ↄ̃ sen.ex.nup. Jdẽ dicit si archiep̃s nõ p̃missa iq̇sitiõe alij ↄsecrationẽ cõmisit vt ipse ⁊ nõ ↄsecrãs sit suspẽsus nisi ⁊ ille sciuerit: vt p̃dixi. ¶ Quito h̄ vides ꝙ actui a iure ꝓhibito adijciꝛ pena ⁊ tñ act⁹ est iualid⁹ pene g̊ apposito in ↄstitutione q̃ actũ ꝓhibet non ↄfirmat illũ actum ↄ̃ eius ꝓhibitionẽ attentatũ. Sed ↄtra de.l.fi.ff.de diuoꝛ.vbi lex ꝓhibet diuoꝛtiũ per libertã fieri non cõsentiente patrono ⁊ penã adijcit si ↄ̃ fiat.⁊ tamẽ dicit ꝙ diuoꝛtium ↄ̃ illam.l.factum valebit:sed pena soluetur.Cy.soluit in.l. non dubium.C.de legi.ad fi.Sed minus perfecte.⁊ ideo dic vt no.Bar.in.l.pꝛetoꝛ ait.§.hoc qui interdictũ.ff.de ope.no.nun. vbi bona distinctio de hoc articulo.

Si eo tempore. ¶ Pꝛimo format casuʒ dubium qd̉. Scdo declarat ibi p̃senti. No.ꝙ hic fuit facta reseruatio ⁊ inhibicio ⁊ decretũ interpositũ que tria simul ↄiuncta afficiunt sine dubio ignoꝛãtes:vt in glo.no.ꝙ ⁊.j.de p̃ben.si apostolice.super gl.no.in nouel.vbi decreto legati:vel delegati:an afficiat ignoꝛãtes. Ubi ṽo papa reseruat tm̃ ⁊ non inhibet nec decernit an talis reseruatio impediat collationẽ seu ꝓuisionem oꝛdinarij ignoꝛãtis.glo.que incipit puta.dicit ꝙ non impedit. Jn nouella addit:ꝙ hec opi.non stat pꝛecisa nec curia reciperet Conatur tñ defendere glo.nam datio executoꝛis ad ꝓuidendũ satis videtur habere vim reseruationis.⁊ tñ sine decreto non afficit ante p̃sentationẽ:vt.j.de ↄces.p̃ben.c.si capitulo.⁊.s̃.de rescri.tibi qui.Et plus afficere deberet cum queriꝛ de iure alteri⁹ pꝛo quo papa scribit ꝙ̃ ex nuda reseruatione ex qua non est alicui ius quesitũ:vt.j.de pꝛeben.dudum.pꝛo glo.etiaʒ facit stilus curie.vbi semper post reseruationẽ submittit clausulã de qua in hoc.c.inhibitio autem sine decreto bene afficeret ꝭm glos.hanc ⁊ ista ꝓcedunt cum papa disponit super beneficijs ignoꝛãte oꝛdinario.Qñ ṽo aliquẽ ab oꝛdinario eximeret:an exẽptio ante certificationẽ oꝛdinarij opereꝛ effectum:⁊ quid de sentẽtijs excõicationum diffinitiuis vel interlocutoꝛijs ꝓmulgatis contra ignoꝛãtes an statim vel post noticiam operenꝛ factũ suum.vide plene.j.de con.p̃ben.c.j.in nouel.⁊ ibi quid de scd̉is literis contentiosis vtrũ per eas reuoceꝛ iurisditio pꝛioꝝ iudicũ hoc ignorantium:qd̉ etiã hic tangitur in nouella dum opponit ad istud.

c.de.c.audita.de resti.spo.Sed ibi ꝓcedebaꝛ via iuris cõis sup litib⁹ iam exoꝛtis:hic secus.⁊ leuius impediꝛ faciẽdũ ꝙ̃ iam factum.s̃.de iureiur.queadmodũ. ¶ Querit glo.ij.iste tex.loquitur de reseruatione ecclesie cathedra.vtrũ idem sit in alijs ecclesijs.Archi.ꝙ sic:q2 per talem reseruationẽ constat de intẽtione pape.in alijs sicut in cathedrali.de app.vt nostrũ.Nam dispositio plura ↄtinẽs si non põt impleri in omnibus dʒ impleri in eo qd̉ potest.s̃.e.cupiẽtes.§.insuper.⁊.c.cum dilecti.de do.⁊ cõtu. Glo.tenet ꝙ in alijs non vendicat sibi locũ qd̉ placet Jo.mo.⁊ verius credo cum iurisditio ⁊ potestas pape p̃uẽta in pꝛincipali videaꝛ esse p̃uenta etiã in subsecutiuis ⁊ accessoꝛijs ipsi electiõi Sicut est ↄfirmatio que est accessoꝛia ad electionẽ.ad hoc facit l.fi.C.de duo.re.⁊ qd̉ no.in.c.j.de iniu.⁊ damno dato.Sit ergo speciale in cathedralib⁹:vt litera dicit. Jntantũ ꝭm Lap.ꝙ reseruatio post electionem ante ↄsensum electi impediat ↄsensum accommodari sine licenta pape:vt hic per eum.

1. Jmpeditus electioni interesse potest alium mittere.
2. Eligẽdi potestas plurib⁹ insolidũ committi potest.
3. Conditio occupãtis est melioꝛ in pluribus ꝓcuratoꝛib⁹ insolidum simul datis.
4. Cõstitutio plurium ꝓcuratoꝛum ad eligẽdũ non valet.
5. Mandatũ dari potest de certa persona eligenda.
6. Uotum suum vnus de collegio per literas expꝛimere non posset.

Si quis iu. ¶ Pꝛima pars dicit ꝙ absens plures ꝓcuratoꝛes ad actum electionis potest dare insolidũ:aliter nõ.⁊ in altero admittẽdo ponit tres gradus. Scda dicit electoꝛẽ qui ibi est alterius ꝓcuratoꝛis duos ĩ scrutinio noĩare nõ posse vnũ casum excipit. Tertia dicit absentẽ nolente capitulo extraneũ ꝓcuratoꝛẽ dare non posse:nec votũ suum per literas expꝛimere.

1 ¶ † No.ꝙ impeditus interesse electioni põt ↄstituere aliũ ad eligendũ:non impedit⁹ ergo nõ posset in materia de qua tex.loquitur. Jn alia ṽo materia vtrũ habẽs facultatẽ eligendi possit eligere ꝓcuratoꝛẽ simplicẽ velut in rem suam.no.Bar.in.l.si stipulatus fuerit.de ver.ob.ver.etiam no.an potestas eligẽdi trãseat ad heredẽ.

2 ¶ † Scdo no.ꝙ potestas eligendi põt ↄfirmari plurib⁹ insolidũ non simpliciter.nam facta simplex cõmissio plurib⁹ intelligiꝛ facta pꝛo parte. Jn hac materia:vt.c.si duo. s̃.de ꝓcu.Similiter oĩs obligatio que ↄcernit plures itegraliter dʒ intelligi pꝛo parte:siue descẽdat ex ↄ̃ctui siue ex sñia vt.l.reos.§. cum in talib⁹.ff.de duo.re.⁊.C.si plu.vna sen.l.j.⁊.ij. Pluribus añt iudicib⁹ vel arbitris data potestas.vtrũ intelligaꝛ insolidũ an pꝛo parte.dic vt in.c.pꝛudẽtiã.de offi.deleg.⁊ in.c.j.j.de arb. Jn delictis dic ꝙ obligatio ↄ̃hitur insolidũ:vt.l.j.§.nec tractemus.ver.plane.ff.de tute.⁊ ra.distr.

3 ¶ † Tertio no.ꝙ in pluribus ꝓcuratoꝛib⁹ insolidũ simul datis melioꝛ est ↄditio occupãtis.Et ille dꝛ occupare q̇ pꝛi⁹ cõparet cũ ꝓcuratoꝛ in hoc casu.⁊ s̃.de rescri.duob⁹.Aliter occupare dꝛ in.c.si duo.j.de ꝓcura.de quo plene per Bat.in.l.plurib⁹.de le.j.⁊.s̃.de fo.cõp.c.pe.⁊.c. vt debitus.de app. ¶ Quarto no.quid iuris cum plures inter quos hʒ locum p̃occuppatio simul veniũt impediũt enim se concursu.Alibi dꝛ ꝙ debẽt ↄcoꝛdare vel sua sponte vel iudice imminente in.l.huiusmodi.§.fi.de lega.j.alibi dꝛ ꝙ vbi simul plures cõcurrũt dʒ iudex eligere magis ydoneũ:vt.l.si plures.ff.de accu.Et satis ista iura ↄcoꝛdant huic.c.inq̃tũ.reseruat gratificationem capituli vel maioꝛis partis.Capitulũ añt in hoc est iudex ⁊ sic eo eligẽte ⁊ gratificãte ista discoꝛdia terminaꝛ. ¶ Quito no.q̇d iuris cum plures ꝓcuratoꝛes dati in causa sunt discoꝛdes:q2 vnus vnum alius aliũ eligit.vel in materia iudicioꝝ vn⁹ confiteꝛ alius negat.Tex.enim dicit ꝙ nõ valet in hoc casu:in alijs.dic vt.j.de ꝓcu.c.si duo. ¶ Sexto no.in ver.ꝙ si ↄcoꝛdare ꝙ si illi ad quos spectat electio vnius ex pluribus non ↄcoꝛdãt oꝛdo scripture seruaꝛ:vt ille qui est pꝛioꝛ in oꝛdine sit potioꝛ in iure.Nam ex oꝛdine verboꝝ pꝛesumiꝛ oꝛdo intellectus.de ↄse. di.ij.in chꝛisto pater:⁊ qd̉ est pꝛius in voce p̃sumiꝛ esse pꝛius in sensu:vt.l.si seruus cõis.de stipu.ser.⁊ qd̉ no.s̃.de offi.dele.qm̃ abbas.Si añt de oꝛdine nõ apparet q2 plures sunt ↄstituti ꝓcuratoꝛes in diuersis instrumẽtis eodẽ die.dic vt in gl.per oꝛdinẽ. Et plene in.l.ij.§.pꝛius.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.si duas.de ex.tu. facit p̃all̓.c.si duob⁹.

4 ¶ † Septimo no.in ver.finañt ꝙ nõ valet plurium ꝓcuratoꝝ ↄstitutio ad eligendũ.nisi fiat insolidũ qd̉ est verum etiam si dicerẽt se velle ↄcoꝛdare:vel alterũ eligere.⁊ sic haberet locũ ratio.de qua in ver.q2 possent.p̃sumit enim iste tex.ꝙ in dubio non ↄcoꝛdent ꝓpter naturalẽ ad discoꝛdãdũ facilitatẽ vt.l.itẽ si vnus.§.pꝛincipaliter.ff. de arbi. ¶ Octauo no.qd̉ dicit sibiꝗ imputet ⁊c.ꝙ ĩdiscreta ↄstitutio ꝓcuratoꝛis imputaꝛ cõstituenti:⁊ imputaꝛ in hoc qd̉ dicit glo.quid igiꝛ:que oppo. de.c.si duo.de ꝓcu.⁊ solue vt in ea.nam si ad electionẽ iam factã ꝓsequendã nullus ex duobus simpliciter ↄstitutis admittereꝛ:

immineret periculū. Sed nullū periculū si vnus de collegio non
admittit̄ ad electionē faciendā ſm Jo.mo. ¶ Nono no.in ver.
porro ꝙ potest quis duplicē vocem habere in capitulo vnā suo:
aliam alieno noīe. Jure vō ꝓprio vtrum possit quis duas habe
re voces. dic vt.s.de re iud.cum olim.in nouel.hoc etiā casu ha
beret locum. qd̄ hic dicitur ſm glo. Idem si nomine diuersoꝝ.et
vide qd̄ leg.ꝛ no.in.l.accipiētis.ff.de auto.tu. Et collige ex pre
dictis tres casus. naꝫ qn̄qꝫ quis hꝫ plures voces noīe suo. qn̄qꝫ
plures noīe alieno. qn̄qꝫ vnā suo aliā noīe alieno:ꝛ in oīb⁹ hꝫ lo
cū qd̄ hic dr̄ vt dixi:nisi in casu ver.vbi decreto. ¶ Decimo not.

a ¶ Confirmatio.adde ꝙ cōfirmatō valet etiā nemīe citato ꝛ hꝫ vim snīe. Inno.in.c.cū de cōfirmationib⁹ cir.me.pa.de ca.ↄſi.ij old.ↄſi.cxiij. Phili.decius p̄ceptor meus in.c.ↄstitutus.d̄ app. Inn.i.l.de cōfir.

5 †ꝙ pōt mādatum dari limitatū de certa ꝓsona eligēda in scru
tinio. vtrum aūt ita sit in forma cōpromissi Cōpo:ꝙ nō.s.eo.q̄
propter.ꝛ ibi ꝑ Jo.an.sup ver.pastore.ꝛ qd̄ ipse no.eo.ti.cum in
veteri.sup glo.añpe. ¶ Undecimo no.ꝙ impedit⁹ interesse ele
ctioni pōt cōmittere vni de collegio:sed nō extraneo vocē suā:ꝛ
intellige de collegio eligētiū:vt no.Jo.an.s.e.q̄ ꝓpter.§.illud
ꝛ bñ no.ꝙ cū aliq̄d est a plurib⁹:vt a caplo expediēdū:vnus pōt
alteri cōmittere sui animi motū. Secus est qn̄ actus dꝫ expedi
ri a plurib⁹ vt a singulis:vt.l.sicuti.ff.de arb.ꝛ prima facie mot⁹
animi ꝛ volūtas nō vr̄ delegabilis. Sꝫ dic ꝙ nō sit trāslatio vo
lūtatis sꝫ iuris eligēdi qd̄ pōt ꝑ aliū explicari cū cōpetit alicui
iure suo:vt capitulo vel ei⁹ canonico. facit qd̄ no.Bar.in.l.si q̄s
stipulat⁹.de ver.ob.ꝛ.l.si is q̄ stichū de ꝓcu. declaratione aūt du
bie volūtatis ille ad quē spectat nō videt̄ alteri cōmittere posse.
Qd̄ dic vt no.Bar.in.l.inter stipulantē.§.si stichū.de ver.obli.
¶ Duodecimo no.ꝙ ꝯdicēte capitulo non pōt vnus extraneo
cōmittere vocē suā:ꝛ intellige capitulo.i.maiori parte capituli.
Sed dices vno oēs debēt ↄsentire q̄ in talib⁹ est melior ↄditio
ꝓhibētis.de reg.iu.c.in re cōi. Sed hec est cōio collegiatoꝝ et
in pluralitate suffragioꝝ ↄsistit vtilitas eccl'ie.lxiij.dist.c.obeūti
6 bus.ꝛ de of.dele.prudētiā.ꝛ qd̄ no.i.c.cū oīs.de ↄsti. ¶ Tertio
decimo no.ꝙ nō pōt vn⁹ de collegio exprimere ꝑ lr̄as votū suū.
Silr̄ nec testis pōt tradere dictū suū iudici in scriptis.iij.q.viij.
testes. Silr̄ nec iudex snīaꝫ litigatorib⁹ in script̄ tradere:vt.l.j.
C.de sen.ex peri.re. Rō in expssione voti reddit̄ in lr̄a:q̄ etiā ad
aptat̄ ad testes quos iudex dꝫ audire:q̄ ↄstātia:q̄ trepidatione
loquant̄:vt.l.de minore.§.tormēta.ff.de q̄ō.ꝛ qd̄ no.Inno.s.de
ꝓba.qm̄ ꝯ.ꝛ intm̄.est verū qd̄ hic dr̄ de expssiōe in lr̄is nō fiēda.
ꝙ etiā in lr̄a apta nō posset mitti cedula inclusa apiēda in scruti
nio ↄtinēs nomē ei⁹ in quē ille ↄsentit. qd̄ tꝫ Jo.an. In istis er
go in q̄b⁹ est diuersa rō viue vocis ꝛ scripture nō eūdē ꝓducit ef
fectū lr̄a ꝛ vox viua. In alijs vō sec⁹. Nā idē est exp̄mere mētis
ↄceptū ꝑ lr̄as ꝑ nūciū.ꝛ in p̄ntia quo ad obligatiōes ꝯhēdas ꝛ
oīa:vt.l.ↄsensu.de act.ꝛ ob.ꝛ qd̄ no.in.c.decernim⁹.de sen.excō.
¶ Querit glo.q̄ incipit.no.vtrū ꝓcura.ad eligēdū aliū possit
substituere.glo.post Compo.tꝫ ꝙ sic. Idē Uin.s.eo.ↄgregato.
Archi.ꝯ.ꝑ.c.si.§.j.ꝫ.de ꝓcu. Sꝫ nō ob.ſm Jo.an. q̄ mr̄imoniū
carnale est sacr̄m ꝙ nō est spūale. Itē illud volūtate ꝯhit̄:istud
est necesse ꝯhi. Als̄ drias vide.s.de spō.tua i nouel.p̄terea etiā
est mai⁹ p̄iculū cū nō sit ibi dare recursuꝫ ad supiorē. Hvō si male
agit̄ supior emēdabit. Querit Jo.an.post Archi.si mortu⁹ sit
canonic⁹ q̄ ꝓcuratorē ↄstituit an ꝓcurator cessare debeat. dicit
ꝙ sic:valēt tn̄ prius gesta ꝛ etiā postea si ignorat mortē dn̄i ↄsti
tuētis:vt.l.is q̄ in ꝓuīcia.ff.si cer.pe.ꝛ h̄ in ꝓcuratore canonici.
In ꝓcuratore vō abbatis vel alteri⁹ cui⁹ eligēdi cōpeteret rōne
dignitatis. dicit ꝙ eo mortuo durabit recept⁹ a canonico eligē
tiū q̄si a monasterio vel loco dat⁹ sit.de offi.dele.q̄ Abb.vñ nec
forte per successorē abbatis posset remoueri ſꝫ Uin.q̄ hic no.s.
eo.ↄgregato. Sed Archi.in h̄ vlt.dicto ꝯ.j.ne se.va.c.j.§.vlti.ꝯ
primū etiā facit.s.eo.scriptum ibi totqꝫ:tunc tp̄is habuisse p̄la
tos ꝛc.ꝛ vide qd̄ ibi no.Jo.an.super glo.hec ideo.

1 ☞ Cōfirmatio omissa citatione non valet.
2 Cōfirmatio facta omissa solēnitate non valet.
3 Citatio generalis in quo loco fieri debeat.
4 Confirmatio superioris sine capitulo an valeat.

Quoniam. Primo ponit abusum ↄfirmantium quē ꝓhibet cum decreto:se
cundo ponit vocationis formā ibi vocationē. tertio
ad electionē ↄcordē hoc ꝓrogat ibi que etiā. ¶ No.
ꝙ cū aliq̄d expedit̄ iudicis officio:vt ↄfirmatio dꝫ causa cogni
ta nō celeriter expediri.ↄcor.l.i causis.§.causa cognita.ff.de mi
no. regulater em̄ q̄ fiūt a iudice sine cause cognitione non valēt:
vt.C.cō.vel epi.ꝑ totū. Et no.Inn.s.de resti.in īte.c.ij.ꝛ siq̄dem
apparēt iudici solēnia p̄sumit̄ cause cognitio adhibita:etiam si
nō apparet ex ꝓcessu nisi liqueat ꝑ acta ꝙ nimis velociter ter
minauerint:q̄ tūc nō p̄sumit̄ cause cognitio adhibita:vt.c.ex li
teris.s.de resti.in īte.ꝛ no.Bar.ī.l.cū ꝓlatā.C.de sen. ¶ Scd̄o
no.ꝙ ſm istū tex.req̄rit̄ vocatio:ꝛ discussio ꝛc.ꝛ est necesse ꝙ hec
copulatiue ponant̄ nec sufficit alterū adhibere:vt.l.cū hi.§.si p̄
tor.ff.de trāsa. ista discussio etiā de iure postq̄.ꝛ.c.cū nobis olī.
s.eo. vnde lꝫ tex.de ipsa nō repetat in ver.nos volētes:dꝫ tn̄ in
telligi ꝑ exp̄ssa veteri adhiberi debebat:vt.c.nihil.ꝛ.c.postq̄ iu
re veteri ꝓuisum erat. Sꝫ nō ita de citatiōe. ideo de ista statuit
in ipso ver. Lap.dicit h̄ ꝙ citatione rite facta:vt hic tradit̄.abs
qꝫ alia cause cognitione tꝫ ↄfirmatio nō ↄtentiosa. In ↄtētiosa
vō sup q̄ vult pars iudiciū ordinare necessaria est cause cogni
tio sine qua ↄfirmatio nulla esset. ad hoc.ꝙ not.Joan.an.s.c.
ꝙ sicut.ꝛ de cle.ex.admi.si celebrat.sup ver.irritāda.circa fi.ver.
1 si tn̄ supior ſm Lap. ¶ Tertio no.ꝙ non †vꝫ ↄfirmatio [a] facta
a omissa citatiōe de qua hic.alibi dubitat Inno.vtrū si illi quoꝝ
intererat:ꝛ citādi erāt saltē gn̄aliter nō fuerūt citati valeat act⁹.
Et dicūt q̄dā ꝙ sic.lꝫ illis non p̄iudicet ꝙ nō vꝫ.de q̄ dic qd̄ no.
Jo.an.post Inn.s.de ma.ꝛ ob.humil'.vbi videas qn̄ nō exp̄ssi i
libello vel exp̄ssi incidēter sint citādi vel nō. ¶ Quarto not.ꝙ
2 ↄfirmatio facta ista solēnitate omissa ipso iure nō valet. Et ad
uerte ſm Jo.an.q̄ iste tex.annullat ↄfirmationē nō cassationē
electiōis. Si ergo iudex cassauerit nō seruata ista solēnitate vꝫ
cassatio. de hoc em̄ coelect⁹ vel ali⁹ qui ex ipsa electione ledi po
terat nō pōt ↄqueri. Ipse aūt elect⁹ cui cassat̄ electio appellet si
sentiat se grauatū. Aduerte etiā q̄ lꝫ iste tex.irritet ↄfirmatio
nem nō tn̄ vitiat ꝓcessum si iudex forte ex officio inq̄siuit. Item
nō vitiat electionē que p̄cessit.s.e.ↄfirmationē. ¶ Quinto no.
in ver.vacationē formā citationis. vbi em̄ aduersari⁹ est cert⁹ dꝫ
noīatim citari. vbi vō est incert⁹ sufficit citatio gn̄alis. facit aut̄.
si oēs.C.vt se ab here.abst. Et qd̄ no.Inno.in.d.c.humilis.ꝛ.C.
de lui.pig.si eo tp̄e. etiā in multis casib⁹ ↄtingit ꝙ aduersari⁹ est
incert⁹:vt in casu hui⁹.c.in quo nō pōt iudex vel elect⁹ diuinare
q̄s velit se opponere:cū multi possint:vt no.de acc.sup his. Itē
cū minor adiuit hereditatē:ꝛ sic tenet̄ oīb⁹ creditorib⁹ heredita
rijs ex q̄si ꝯctu:vt insti.de obli.q̄ ex q̄si ꝯc.si ꝯ hāc additionē pe
to restitui creditores sint gn̄aliter vocādi ad ꝯdicēdū:vt.d.aut̄.
si oēs. Silr̄ sunt vocādi gn̄aliter qn̄ heres ↄficit inuētariū de bo
nis hereditarijs:ne celare possit in eoꝝ p̄iudiciū. facit.l.j.§.cuꝫ
dr̄.ff.cui plus q̄ per.l.fal. ¶ Et pōdera ista exēpla:ex q̄b⁹ patet
ꝙ ideo in ipsis tolerat̄ citatio gn̄alis:q̄ nō pōt cadere sciētia il
loꝝ qui se opponere forte volūt:q̄ sunt penit⁹ incerti nec ꝑ inq̄
sitionē certificādi:sꝫ vbi per inuestigationē posset haberi certitu
do:vt inq̄rere q̄s sit heres talis:vel q̄s possideat fundū quē vo
lo vēdicare. oportet tūc inq̄sitionē fieri per eum qui agit:ꝛ nō vꝫ
3 tūc citatio gn̄alis. ¶ Sexto no.in †quo loco dꝫ fieri citatio ge
neralis. dicit em̄ ꝙ in ecclesia in q̄ electio facta est:q̄ si est alia ab
illa q̄ vacat. vtrū in vacāte vel in ea in q̄ celebrata fuit. dꝫ fieri ci
tatio. Tenet hic Archi.ꝙ in eclesia vacāte. ¶ Septimo not.ꝙ
in citatione generali p̄figit̄ certus termin⁹ ꝑemptori⁹.ꝛ verbuꝫ
perēptoriū dꝫ exprimi qn̄ est vna citatio:sꝫ non qn̄ trina:vt.l.iij.
de nū.C.qn̄o ꝛ qn̄ iud. silr̄ non requirit̄ qn̄ iudex monet ꝓsonali
ter partes. monitio ei⁹ iudicis hꝫ vim ꝑemptorij:vt sentit gl.no.
in.l.ij.C.qn̄o ꝛ qn̄ iu.ꝛ.s.de offi.dele.ↄsuluit.ꝛ.l.cessante.qn̄o et
qn̄ iudex. ¶ Quero vtrū ista ↄstitutio locū habeat in electioni
bus factis añ istā ↄstitutionē:q̄ nōdū tp̄e publicatiōis erāt ↄfir
mate. tꝫ Jo.an.ꝙ sic.q̄ ↄstitutio trahit̄ ad negocia pēdētia quo
ad illa q̄ post eā veniūt expediēda ↄfirmat h̄ ꝑ q̄ōnē quā format
Cy.ꝛ ꝑ aliā quā format Ricar.malū.de q̄bus feci mētionē.s.e.
lꝫ canō. ideo hic nō decido. vno tn̄ omisso ꝙ q̄ ibi dixi seruari le
gem nouā quo ad penā infligēdā ex delicto cōmisso tp̄e legis ve
teris aliter puniētis est verū nisi per legē veterā fuisset inflicta
pena ipso iure. pone exēplū.j.de censi.c.exigit̄.ꝛ.c.felicis.ꝛ hoc
adde ad id qd̄ dixi in.d.c.lꝫ canon. facit.s.c.cū in cūctis.ver.hoc
4 sane.ↄiuncta glosella. ¶ Scd̄o q̄ro vtrū †valeat ↄfirmatio su
perioris sine capitulo. dicit Archi.ꝙ nō.cū em̄ eius p̄sentia re
quirat̄.nō valet:qd̄ in eius absentia factū est:vt no.s.de offi.de
le.causam matrimonij. in multis tn̄ ecclesijs est ↄsuetudo ꝯria q̄
seruāda est si legitime est p̄scripta.s.eo.li.de ↄsue.nō est ſm Jo.
an. ¶ Tertio q̄ro pone ꝙ opponit̄ vel coelect⁹ erat certus:ꝛ sic
citādus noīatim:vt hic patet. pone ergo ꝙ nō fuit citatus noīa
tim sꝫ ad generalē citationē cōparuit:ꝛ causam ꝓsecutus est:an
valebit ꝓcessus:videt̄ ꝙ nō q̄ nō fuit seruata forma hic p̄fixa:
ergo ꝛc.vt.j.de re.iur.q̄ ꝯ ius. omissio em̄ forme vitiat oēm actū.
c.cū dilecta.de rescri.ꝛ.c.pisanis.de rest.spo. In ꝯriū facit qd̄ in
simili dicimus de canonico q̄ est p̄sens:lꝫ em̄ nō sit vocatus. naꝫ
pōt agere de ↄtēptu:vt.s.e.q̄ ꝓpter. Itē appellatio in causa be
neficiali nō est intimāda illi q̄ p̄sens fuit in eius interpositione
cle.causam.j.e. Itē in ꝓcessu cause ꝛ snīa sufficit p̄sentia sine alia
citatione.de acc.qual'r ꝛ qn̄.§.dꝫ.ꝛ.ff.de re iud.l.de vnoquoqꝫ.ꝛ
hoc tꝫ Jo.an.ꝓ quo facit qd̄ no.Spe.in ti.de lib.ↄce.§.sequit̄.
ver. Itē dicūt q̄dam vbi dicit ꝙ lꝫ casu reus veniat corā iudice
non citatus. tn̄ pōt ei offerri libellus. hoc etiā tenet Bar.ꝙ pre
sens in iudicio nō dꝫ citari in.l.ꝓlatā.C.de sen.ꝛ Ja.butri.in.d.
aut̄.si oēs. Sed q̄d dices si fuit omissa citatio gn̄alis i casu quo
fieri debebat:cōparuit tn̄ vnus opponens ꝛ cum eo est in causa
processum.

ꝓcessum.vtrū valebit ꝓcessus.Jo.an.ꝙ nō.Nā apposito edicto cōparuissent forte alij:ꝛ hac ɔsideratione voluisset Jo.an.ꝙ iste tex.dū dicit al's generaliter ꝛc.dixisset ꝛ nihilominus:vt sic spālis citatio istius ꝛ illius nō excluderet generalē citationē ꝓut innuit istud verbū:alias hoc dicit sibi placuisse ex causa quā arbitrat̄ salubrius subijcere.¶ Quarto q̄ro tex.iste loquit̄ in electionibus Sȝ qr alijs modis ꝓuidet̄ ecclesijs vacātibus.vtrū in illis locuȝ habeat ista solēnitas citationis in postulatione:ꝓuisione:ꝛ col latione.dic vt in gl.ij.ꝛ fi.In p̄sentationibus patronoꝝ.d.glo.tȝ ꝙ idē.Sed ɔ̄ hoc op.qr ista ɔstitutio est penalis.ideo nō dȝ ex tendi:vt in reg.odia.Ad hoc rn̄de:vt.s.e.si postꝙ.ꝛ ibi dixi.vel solue aliter qr ɔstitutio nō pōt dici penalis qr nō punit vitium omittētis eius formā.Sed lucrū sibi aufert si omittat:ꝛ ista nō pōt dici pena vel dānū.Al's oēs leges que irritant ɔ̄ctus:sicut ista ꝛ alie dispositiones si forma seruāda omittit̄ dicerent̄ pena les qd̄ esset absurdū ẜm Jo.an.Qui subdit ꝙ si iudicare velis inherēdo verboꝝ cortici ꝛ nō menti:tn̄ fateri oportet ꝙ p̄senta tio sit electio.s.de ırrepa.c.ij.ꝛ.iij.ꝛ.c.nobis.ꝛ qd̄ no.s.e.sciāt. in glo.antepe.Preterea ꝓoni vt plurimū p̄sentāt ad curiā:si vi deret̄ absurdū in electiōe vnius canonici hāc formā seruādā ꝛ nō in ꝓ̄tatione rectoris.In ꝓuisionibus aūt ꝛ collatiōibus.tenet gl. fi.ꝙ ex verbis vel mēte huius ɔstitutionis nō pōt colligi:ꝙ ser uāda sit.Idē Archi.facit qd̄ no.Inno.Host.ꝛ Cōpo.s.eo.c.fi. Nā in talibus nō est mediū inter electionē ꝛ ɔfirmationē:nec in ferioris actus venit ꝑ supiorem firmādus.¶ Quinto q̄ro vtrū hodie ɔfirmatio facta cū solēnitatibus hic traditis habeat vi dif finitiue:vel debeamus distinguere sicut olim:vt refert glo.diceba mus ꝛc.Sup qua dicit in nouella ꝙ lȝ hodie fiat ɔfirmatio hac forma seruata.si tn̄ nullus cōpareat.habebit vim interlocutorie: qd̄ fatetur verū nisi ɔfirmator solēnitet inq̄siuerit de forma ele ctionis:scia:moribus ꝛ vita electi.tūc em̄ ɔfirmatio vi diffinitiua: qd̄ dic vt.s.de do.ꝛ ɔtu.cū olim.in nouel.in glo.magis.ꝓpe fi. ver.ꝛ idē vi ꝛ.c.ɔstitutis.sup ver.rationalē.ꝛ sup ver.effectū.de app.ꝛ ista opi.Jo.an.est vera ẜm Lap.inter ɔfirmatorē q̇ solē niter ɔfirmat.nam aūt quo ad aliū nec etiā quo ad hoc.vt appel lās a tali ɔfirmatione appellare possit sine cause exp̄ssione.Itē nec etiā q̊ ad hoc hȝ vim diffinitiue:vt.s.ꝑ talē app.suspēdat̄ ef fectus ɔfirmationis.Nā non obstāte tali appellatione a tertio interposita dabit̄ possessio.ꝛ administrabit possessor:vt.c.cōsti tutis.de app.ꝛ no.s.eo.ti.auaricie.per Arch.ꝛ Jo.an.Nō ob. c.cū sup.de re.iu.vbi appellationē.ij.impedit effectū qr ibi fuit verū iudiciū.inter partes ꝛ vera s̄nia diffinitiua.¶ Sexto ꝛ vl to quero q̇d si electus credēs ɔfirmationē solēnē cū nō esset admi nistrauit:dicit glo.q̄ incipit dicebamus ꝛc.ꝙ si errauit in iure nō excusat̄.secus si errauit ī facto credēs citationē factā que nō erat. Archi.in hoc vltimo ɔ̄.qr nō debuit electus esse credulus:ꝛ qr ista solēnis vocatio est de actis substātialibus:ꝛ ꝓbāda per electū: vt.l.q̄cūqȝ de pub.nō ergo excusat̄ si fuit omissa Jo.an.dicit op. Archi.verā q̄ptum ad tuendā ɔfirmationē:qr error in facto non reddit eam validā cū nō sit.q̄ptum vero ad euitationē pene.c.aua ritie error facti ꝓbabilis excusat electū administrātē vigore ta lis cōfirmationis inualide.ꝛ ad hanc questionē.vide quod not. Bar.in fi.in.l.iuste.ff.de acqui.posses.

¶ De renunciatione. Rubrica.

1 ☞ Curiositas nimia reprobari debet.
2 Insufficientē se recognoscēs dignitati cedere debet.
3 Dignitas hȝ onera ꝛ honores.
4 Papa de consilio cardinaliū omnia facere debet.
5 Papa libere papatui renūciare potest.

Quoniam. No.ꝙ †nimia curiositas [a] reprobat̄ ꝛ de ipsa quedam moralia hic ponit Lap.¶ Scd̄o no.ꝙ †qui vi det se insufficiētē dȝ cedere dignitati,multe alie sunt iuste cause spōtanee cessionis.qd̄ dic vt.s. eo.c.nisi cum pridē.ꝛ inter ceteras est insufficiē tia que pōt ꝓuenire ex causis varijs:vt in glo.ꝓpter hoc ꝛc.Nā ꝛ medicus semel approbatus ꝓpter insufficiētiā reprobari pōt: vt.l.sed reprobari.ff.de exc.tu.papa tn̄ ꝓpter istā causam repro bari nō posset:vt in.d.glo.¶ Tertio no.ꝙ †dignitas hȝ onera ꝛ honores,ad eā ergo vocatus.p̄mo inspiciat semetip̄m.deinde aggrediat̄ negocia.Nā vt ait seneca,necesse est vt opp̄mat one ra q̄ maiora ferēte sunt.¶ Quarto not.ꝙ dicit tex.†de cōsilio ꝛ assensu ꝛc.dȝ papa oīa facere de cōsilio cardinaliū.ad hoc vide c.ij.s.de cle.nō resi.ꝛ vide qd̄ de cōsilio ꝛ assensu.Ino.in.c.nullus ex cōsilio.de re.iur.ꝛ.c.cū in veteri.de elec.¶ Quinto no.ꝙ ce lestinus statuit de ista renūciatiōe.Sȝ in scriptis no redegit:ꝛ sic arguit Jo.an.ꝙ scriptura nō sit de substātia cōstitutiōis.de quo remittit ad no.ꝑ eū in reg.nemo pōt.de re.iur.ꝛ de h̊ in rub. de cōsti.ꝛ in deci.nume.256.Itē ꝙ cōstitutio.¶ Sexto no.†ꝙ papa libere pōt renūciare papatui ꝛc.ꝛ pōdera ꝙ tex.impsona liter loq̄tur:nec ī alicuius manibus,ꝛ ẜm Jo.an.in nouel.satis est ꝙ papa ab administratiōe cesset:cū nō habeat cuius ratifica tio req̄rat̄.Quid g̊.si papa post electionē successoris.vel prius: dum cardinales volūt eligere negat se renūciasse,q̄s erit iudex: dicit ipse,deus nō ꝑmittit talē casum cōtingere,vel si ꝑmitteret ꝛ q̄libet partiū abūdaret seq̄cibus:nō essemus sine scismate ele cto iā successore,remittit ad no.ꝑ eum.s.e.lȝ sup ver.cardinaliū. Alia aūt iura q̇bus q̇s renūciat an req̄rāt p̄sentiā alicuius:dic per Inno.s.de renū.veniēs.ꝛ per Bar.in.l.nō solū.§.si libera tionis verba.de lib.le.¶ Septimo no.ꝙ illud qd̄ in scriptis re digit̄ melius memorie retinet,nā memoria est vna de partibus corporis magis delicata ꝛ fragilis.in q̄ primū senectus īuadit. vt ait Seneca in ꝓhe.declamationū.ɔcor.l.ꝑegre.ff.de acq̇.pos ses.vbi ex cursu tp̄is creat̄ obliuio.que postea inducit amissionē possessionis:vt no.in.l.furtū.§.fundi.ff.de vsuc.ɔ̄ hāc igit̄ obli uionē ꝓuiderūt iura de scripturis,ne pereat rerū ꝓbatio:vt.l.cu rēt.ff.de testi.ꝛ hac ratione,iuste creditor de debito sine scriptis. pōt petere instrumetū ɔfici:qd̄ etiā si hȝ,ꝛ vetustate,vel aliter col rūpat̄:pōt petere renouari:vt.c.significauit.ꝛ.c.albericus.de te sti.ꝛ.l.sicut datā.C.de li.cau.hinc est ꝙ scripturis antiq̇s.scriptꝭ etiā in marmore vel colūna,est dāda fides:vt no.in.c.cū causam. de ꝓba.ꝛ tāgit Inn.in.c.cū venerabilis.de ex.¶ Quero q̄ fuit ratio dubitādi:ꝙ papa nō posset renūciare papatui.glo.q̄ inci pit ꝛ erat ꝛc.dicit qr deficiebat superior ī cuius manibus volūt iura ꝙ fiat renūciatio.ꝛ qr fungit̄ vice dei in terris.ꝛ ideo videt̄ eius ossibus inherere ꝙ nō possit a se excutere:in nouella latius ꝓse quit̄:ꝛ ꝙ nō possit.x.rōibus ɔfirmat,nō multū meo videre vrgēti bus:q̇bus rn̄det ꝛ decisionē huius.c.ɔfirmat:vt hic ꝑ eū videas ꝛ ɔclude.Ex qua decisione collige,ꝙ spāle est in papa.cuius re nūciatio in nullius manibus facta valet.nā in eo q̇ nō hȝ supio rem,vel hȝ:sȝ nō pōt haberi eius copia ꝓ obtinēda iustitia,mul ta sunt spālia:vt no.s.c.lȝ.p̄terea dici pōt ꝙ renūciatio pape vr̄ facta ipsi deo:qr que deū ɔcernūt non trāscribunt̄ loco:qr deus est vbiqȝ.ꝛ ideo iuramētū p̄stitum obligat iurātē etiā absenti:vt est glo.nota.j.q.vij.quotiēs cordis oculis.

1 ☞ Fraus in beneficialibus aliq̄n non nocet.
2 Renūciatio tenuis p̄bende p̄sumitur in fraudem.

Si te pre. Primo ꝓuidet ipetrātibus ɔ̄ frau des.de q̄rū ɔiecturis ponit aliq̄ exē pla ibi:vt qr aliq̄.¶ No.ꝙ q̄n mandat̄ ɔferri p̄bēda primo vacatura.h̊ forma nō hȝ ḡnalitatē sed incerti tudinē ē:vt no.Jo.an.s.de rescr.c.j.in fi.glo.mag.de ɔces.p̄bē.c. executor.ī nouel.Et si circa illā primā ipetrās esset negligēs no ceret sibi.qd̄ dic vt.c.si clericus.de p̄bē.Alia est forma de ꝓrio vacatura quā duxerit acceptādā.ꝛ ista est magis piguis.de q̄ in cle.j.de ɔces.p̄bē.Et qd̄ no.ī.d.c.executor.ī nouel.¶ Scd̄o no. ꝙ q̄nqȝ quis nitit̄ impedire aliū ne acq̇rat.tali aūt ius succurrit vt hic ꝛ.ff.de ɔdi.ꝛ demō.l.iure ciuili.ꝛ.l.q̇bus diebus.in p̄n.e. ti.Si q̇s vero ɔtēdit acq̇rere q̄ptūcūqȝ h̊ redūdet in p̄iudiciū alte rius forte creditoris sui nō pōt ex hoc ɔ̄ eū agi:vt.ff.de his q̇ in frau.cre.l.q̇ aūt.¶ Tertio not.ꝙ q̇s q̄nqȝ renūciat p̄bēdam te nuē:vt p̄cludat viā alteri ad aliā magis pinguē.Talis aūt frau dulēta p̄uētio parū ꝓdest:vt dicit tex.in fi.in.l.edicto.§.cū aūt. ff.de iu.fi.¶ Quarto no.ꝙ ꝓrima vacatio piguioris bn̄ficij in ducit p̄sumptionē ɔ̄ renūciātē bn̄ficiū tenue.qd̄ hoc faciat ī frau dem expectātis.Et optīe cōcor.h̊ in.l.filie mee.ff.so.ma.vbi si pr̄ stipulatus est dotē sibi reddi so.ma.ꝑ mortē filie.si vir ea infirma mittit repudiū:vt sic soluat̄ mr̄imoniū repudio ꝛ nō morte:non oberit ista fraus patri.cōcor.l.dubiū.C.de repu.vbi dicit lex q̄ ɔ̄ fas sunt gesta:fructū calliditatis obtinere nō possunt:cū no bis huiusmodi commēta displiceāt ꝛc.Et collige ꝙ q̄nqȝ ad im pedimētū tertiū:ne acq̇rat anticipat q̇s in tp̄e.Sil'r q̇s q̄nqȝ co gitās in futurū delinq̄re distrahit bona sua ne veniāt in fiscū.ta lis aūt fraus sibi nō ꝓdest:vt.l.si maritus.ꝛ.l.seq.ff.q̇ ꝛ a q̇.ꝛ.l. si mulier.ff.re.am.p̄sumitur aūt hoc casu fraus eoipso ꝙ de ꝓxi mo post alienationē delictū est secutū.ꝛ etiā alijs modis no.per Bar.in.l.post ɔ̄ctū.ff.de do.¶ Ex quo no.quinto ꝙ p̄sumitur aliq̇d ex tp̄is breuitate ꝛ ꝓximitate:vt no.in.c.officij.de alie.s. ꝛ.l.neuter.§.fi.ff.de priui.cre.¶ Sexto no.ꝙ ex eo ꝙ verisimili ter ꝛ ꝓbabiliter q̇d speratū cōtingit colligit̄ ꝓbabilis cōiectu ra:vt in vrbe p̄sumēdi dolū.ɔcor.c.in ciuitate.j.de vsur.Nam ꝛ iuris p̄sumptio fundat̄ super eo:qd̄ est verisimile:vt in.c.qr veri simile.s.de p̄sump.ꝛ.l.non est verisimile.ff.qd̄ me.cau.Pro ista autem verisimilitudine inq̄renda recurrimus ad vulgi opi.vt.l. cum de lanionis.§.asinā.ff.de fun.instru.ibi in qua p̄sumptione sunt hi qui in regione morant̄.ꝛ.l.j.in prin.ff.de flumi.ꝛ qd̄ no. in.c.vt debitus.de app.¶ Septimo not.ꝙ dicit tex.cū †eā vel aliam ꝛc.ꝙ fraus adhibita ad impediendū acq̇sitionē alicuius

[a] ¶ Curiositas. adde glo.ꝛ Car. in cle.j.§. ceterū.de iureiu.ꝛ in cle.exiui de paradiso.§.q̄ptuis de ver.sig. Panor.h.

beneficij ꝓprimo vacaturi nō nocet:nedum in illo sed nec in alio
si se prius offerat:lꝫ etiam illius fraus nō intercesserit ratio pōt
esse:quia postꝙ̄ tenue beneficiū renunciatū dolo in p̄iudicium
expectātis habetur pro non renūciato omne aliud quo ad ipsuꝫ
expectantē pōt dici ꝓprimū.vnde forte si magis tenue ꝙ̄ illud in
fraudē renūciatū vacare ꝯtingat bona fide id ei.⁊ non aliud de
beretur.quod ergo dicit vel alium intellige qualencunqꝫ.Sed
forte hoc casu illud renūciatū in fraudē ꝯsequi poterit si sibi ma
gis placuerit.postꝙ̄ enim renūciās in fraudē est omnino exclu-
sus:vt in fi.c.ille in cuius p̄iudiciū est dolus cōmissus potest ad
suum commodū approbare qđ dolo est gestum:vt.l.elegāter. in
2 prin.ff.de dolo.¶ Octauo no.ꝙ † eo ipso p̄sumit̄ renūciatio te
nuis prebende in fraudem ꝙ renuncians deprehenditur possi-
dere pinguiorem ꝓprimo vacātem.vtrum autem iste text.debeat
intelligi qñ ista pinguior vacaret de ꝓprimo sperabat̄:vel indi-
stincte ex possessione p̄bēde pinguioris fraus p̄sumat̄ in renun
ciante tenuē.iste tex.sentit ꝙ sic.sicut ⁊ alibi ratiōe possessionis
fraus p̄sumit̄.si quis forte rem donat.⁊ postea dephendit̄ possi
dere.p̄sumit̄ enim donatio simulata. ꝙ qñqꝫ verum sit.dic per
Bar.in.l.post ꝯtractum.de dona.⁊.l.si is qui bonis.de acq̇.hered.
Sed ꝯ ꝓprime dicta opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ sit licitū vnicuiqꝫ facere
de re sua qđ sibi placet etiā cum alterius detrimēto dūmodo sibi
ꝓsit in.l.j.§.deniqꝫ.cum ꝯcor.ibi.ff.de aqua plu.ar.l.fluminū de
dam.infec.⁊ ibi no.ergo isti habēti p̄bendā tenuē licuit renūcia
re vt pinguiorē acq̇rat ꝙ̄ tuncūqꝫ alius ex hoc ledat̄.hic aūt in-
nuit ꝯ ergo mala cogita ꝓ solutione.Refert hic Jo.an.de illo
qui renūciat beneficio.an possit penitere.Ex cuiꝰ dictis breui-
ter collige plures casus.Nā qñqꝫ renūciat per seipsum.⁊ planū
est dicit ipse ꝙ vlterius non repetit.vij.q.j.ꝙ̄ ꝑiculosum.de ꝯse.
di.iiij.queris.aduerte q: in nouella in glo.q̄ incipit exq̇sita ⁊c.
tāgit questionē de clerico qui turbatꝰ ꝓpter exactiones q̇bꝰ euꝫ
grauabat ep̄s in ipsius manibꝰ renūciauit ecclesie quā statī pe-
nitēs repetit.soluit post Bar.⁊ Gui.ꝙ audit̄ ex quo statim re-
uocat qđ fecit.secus si adhibuit interuallū:vt.l.diuortiū canoni
zata.⁊ de pe.d.j.l.q̇cq̇d.de re.iur.Lap.distīguit ꝙ aut fuit renū
ciatio a supiore recepta aut non.p̄o casu nūꝙ̄ poterit penitere
q: nō est res ītegra.scđo casu poterit q̄si īcōsultꝰ calor iracūdie
eū excusat:vt.l.qđ calore.ff.de re.iur.⁊ in.c.si q̇s iratꝰ.¶ Cōtra
primū tñ mēbrū all'.de p̄ben.si tibi absenti.vbi res integra d: an
teꝙ̄ alteri ꝯferat̄.⁊ hoc ipse tenet ꝯsentiēte eo qui renūciationē
admisit al's non iuxta no.in fi.per Jo.an.j.de ꝓcu.lꝫ.Ego dico
ꝙ iste ꝯsensus superioris supueniens post renūciationē admis-
sam iam non facit antiquū titulū iam extinctū reuiuiscere:lꝫ re-
nūciatio a supiore non accepta lꝫ postea reuocata faciat eū pos-
sidere ex veteri titulo.sine noua institutiōe.ar.s̄.eo.ex trāsmissa.
nam per talē renūciationē nō admissam nō perdit ꝓprietatē:vt
no.Jnno.s̄.eo.qđ in dubijs.⁊.c.veniēs.⁊ videt̄ sufficere hoc ca
su sciētia p̄lati qui eū poterit reuocare.ar.ff.qui.mo.pi.vel hyp.
sol.l.volūtate.⁊.s̄.cū dilecta.⁊ hoc de illo qui renūciat ꝑ seip̄m.
Qñqꝫ q̇s per literas renūciat quas mittit.in hoc casu dic ꝙ si
fuerūt litere p̄sentate ⁊ admisse.planū est ꝙ tenet resignatio.ar.
ff.de act.⁊ ob.nō figura.Sed vtrū anteꝙ̄ p̄sentent̄ possit reuo-
care.arg.ꝙ sic.s̄.c.veniēs.⁊.c.lecte.cū si.hoc credo verum si talis
reuocatio siue penitētia ꝑuenit ad superiorē anteꝙ̄ eam admise
rit sicut dicimus cū q̇s misit ꝓcuratorē ad renūciādū.ad hoc em̄
vt penitētia impediat cessionē req̇rit̄ certificatio facta ꝓcurato
ri vel supiori:vt in cle.j.j.e.Nec est differētia inter cessionē que
fit per literas de qua hic in nouella ⁊ illā que fit per ꝓcuratorē.
de qua ibi ar.l.nō solū.de act.⁊ ob.Nisi dicas ꝙ illa per literas
facilius reuocat̄.Nam litere accedūt potiꝰ ad naturā simplicis
nūcij ꝙ̄ ꝓcuratoris:vt in.d.l.nō solū.vt in tali simplici ministro
sentit Jo.an.ꝙ sufficiat reuocatio sine certioratione per.l.si pr̄.
ff.de manu.vin.no.ipse in.d.cle.j.qđ cogita an sit bene dictū.Et
ꝯclude ex p̄dictis ꝙ sola nuncij vel ꝓcuratoris siue literarū mis
sio ad renūciādū non priuat ꝯstituētē siue mittētē titulo bn̄ficij
nisi renūciatio subsequat̄.Jdem in eo qui ꝑ nūciū donat vel in
absentē officiū liberalitatis ꝯfert.ante enim ꝙ̄ ad tale ꝑuenerit
nil ei querit̄:vt.l.q̇ absenti.ff.de acqui.pos.⁊.l.absenti.de dona.
⁊ si nō q̄ritur qui mittit interim nō ꝑdit:q: natura dn̄ij est ꝙ nō
perdat̄ nisi alteri acq̇rat̄:vt.ff.q̇.ca.ma.l.nec vtilē.Ex hoc infert̄
verū esse ꝙ dicit Jo.an.ꝙ iste q̇ lr̄as ad renūciādum mittit oēs
fructꝰ quos ante renūciationē admissam ꝑcipit facit suos.sicut
sociꝰ qui renūciauit societati absentis cōicat illi q̄sita quousqꝫ
sciuerit renunciationē:vt.ff.ꝓ so.l.si sociꝰ.§.si absenti.dicit tñ in
hoc attēdēdā formā lr̄arū an renūcio dicat vel renūciaui vel alia
verba.vbi aūt nō apparet credo verū qđ dixit ꝙ renūciatio ad-
missa non trahat̄ retro nisi nomine superioris absentis aliq̇s
recepisset cessionem in p̄sentia:quia tūc subsequēs ratihabitio
superioris traheret̄ retro.ar.no.in.l.si eo.ff.de ne.gest.que bene
facit ad predicta.

¶ De supplenda negligentia prelatoꝝ. Rubrica.

1 ☞ Archiepiscopus nō potest audire causas subditorum sui
suffraganei.
2 Jurisditio inferioris excōicatione ligati non deuoluitur ad ar-
chyepiscopum.

ROmana. ¶ Primo soluit quādā q̄ōneꝫ
que colligit̄ īdecisa.scđo rn̄det
tacite obiectioni que fieri posset ꝯ eius decisionē.
1 scđa ibi:q: etiā.pone casum:vt in glo.¶ † No.ꝙ
archiep̄s non pōt audire causas subditoꝝ alicuiꝰ
sui suffraganei principal'r etiā per q̄relā s̄m Archi.rationē colli
2 ge ex glo.iiij.¶ Scđo no.ꝙ † iurisditio inferioris excōicatione
ligati nō deuoluit̄ ad archiep̄m.Quis ergo tūc audiet causas
cum excōicatꝰ nō possit:vt.s̄.de re.iu.c.ad ꝓbandū.dicit Host.
ꝙ papa qui oībꝰ p̄est.ix.q.iij.per principalē.de hoc tñ Host.qui
fuit archiep̄s turbat̄ dicēs ꝙ non hꝫ rationē nisi q: placet sic re
stringere p̄tātem archiep̄i.⁊ ad se causas trahere.⁊ in hac parte
curialior est imꝑator q̇ negligētiā ⁊ defectū suoꝝ iudicū vult per
ep̄os suppleri.⁊ nō ipse adiri vt in aut̄.vt differētes iudices per
totū.Et ꝑcit remotis ne ad se venire cogant̄.in aut̄.de questio-
nibꝰ.col.vj.plus alibi vult ꝙ causas appellatiōis deuolutas ad
eum mandat alijs cognoscēdas ne mundi vtilitati deseruiēs ab
ea pro singuloꝝ causis retrahat̄:vt.l.p̄cipimus.C.de app.Nec
vult ad eū appellari omisso medio nec suum valere rescriptū in
quo appareat causa alteri delegata.ff.de app.imꝑatores.Et in
aut̄.de man.prin.§.si tibi.col.iij.Justa est ergo meo iudicio tur
batio.Host.canonicis tñ ꝯstitutionibꝰ parēdū est.ꝙ̄ꝙ̄ duris vt
l.ꝓspexit.ff.qui ⁊ a qui.¶ Tertio no.in ver.nō tñ.ꝙ quicq̇d in
iure non reperit̄ archiep̄o ꝯcessuꝫ intellige denegatū.de quo in
glo.pe.⁊ qđ super eo.Jo.an.Quero d: hic ꝙ ꝓpter culpam ep̄i
nō deuoluit̄ ad archiep̄m iurisditio.Sed nunq̇d ꝓpter negligē
tiam deuoluat̄.glo.antep.dicit ꝙ sic.¶ Jdē Host.hic ⁊ in sum
ma.de offi.or.§.q̇d ꝑtinet.sub.§.sunt argumēta.ver.de se.p̄.sal.
Jdē Jo.mo.⁊ Boa.qui dicit ꝙ ideo aliud in negligentia ꝙ̄ in
excōicatione q: negligēs peccat in iurisditione.nō mirū ꝙ si ad
ꝓprimū deuoluit̄.Archi.tꝫ ꝯtrū.q: hoc no reperit̄ ei ꝑmissum a
iure:vt in isto tex.⁊c.Host.aūt opi.suā rationibꝰ ꝓbat ⁊ ꝯsulit:
vt de negligētia suffraganei clare cōstet monitionē faciat per li
teras ⁊ solēniter:vt hic pleniꝰ in nouella.lex dicit ꝙ tarditas iu
dicis in querelā dꝫ deduci ⁊ supior per hoc adiri:vt.l.fi.ad fi.c.
de tem.app.⁊ alibi statuit negligētes taꝙ̄ inutiles ab officio re
moueri:vt.l.si q̇s.C.de of.p̄fe.p̄.sic dicit ibi gl.ep̄ꝫ si est īutilis de
gradari dēre.h nō sūt alia vtilia.nisi ꝙ pena arbitraria p̄t dici ca
nōica īterp̄tatiōe ī q̄ supplet p̄sidēs qđ cano.deest.l.hodie.d pe.
1 ☞ Regis nepos excludit fratrē regis in regni successione.
2 Administrator cum oībꝰ suis recipi debet.
3 Dn̄s potest agere cōtra subditos se ab obediētia subtrahētes.
4 Fructus dignitatis dꝫ peruenire ad manus administratoris.
5 Officiū coadiutoris per mortem principalis dicitur expirare.

GRandi non. Primo ponit mādatū.scđo
dat ipsiꝰ executores ibi alio
qui.tertio ꝓtestat̄ ibi per hoc.prima ꝯtinet quatuor.
Nam p̄missa coadiutoris cōmēdatione.⁊ ad q̇d det̄:
⁊ sublatis obstātibꝰ mādat illū recipi.Scđo sibi parere.Tertio
illi suffragari.Quarto ibi:de redditibꝰ illi rn̄deri.¶ Not.que
qualitates req̇rant̄ in ꝑsona administratoris illustriū ꝑsonarū.
req̇runt̄ enim plura hic enumerata.cū ergo multa maturitate in
q̇rendū est vt ista adsint.Ad hoc vide.l.j.C.de tu.⁊ cur.illustriū
perso.¶ Scđo no.ibi q: idē regi ⁊c.ꝙ nepos regis excludit fra
trem regis in regni successione.lꝫ ergo ordo geniture cōsideret̄
in talibꝰ:vt.c.lꝫ vniuersis.s̄.de vo.tñ minoris etatis nepos obti
net locū patris ⁊ excludit patruū.hoc est verū sine dubio qñ hu-
ius nepos iam fuerat regnū adeptus:vt in hoc.c.Si xō rex de
cedēs relinquat nepotē ex filio primogenito iaꝫ defuncto ⁊ aliū
filiū natū prius ꝙ̄ talis nepos.q̇s succedit ordine geniture aut
nepos iste an patruus:Ardua fuit qō ⁊ de facto in qua Oldr.
ꝯsuluit ꝓ nepote minore ꝯsi.cclviij.cuiꝰ motiua succincte refero
in.d.c.lꝫ.¶ Tertio no.in ver.p̄sertim.ꝙ in creatiōe talis admi-
nistrationis nō minus immo magis ꝯsiderāda est regis vtilitas
ꝙ̄ ꝑsone eius cui decernit̄.Multa ergo dꝫ iudex īq̇rere anteꝙ̄
administrationē decernat:vt hic ⁊.ff.de ꝯfir.tu.l.vtilitatē.⁊ per
totū.⁊.l.fi.§.defensionē.C.de admi.tu.cū si.¶ Quarto no.cir-
ca q̄ versēt̄ talis administratoris officiū.s.defensionē eccl'iaꝝ ⁊c.
facit.l.j.ff.de tu.⁊ rō.dist.¶ Quinto no.in ver.cū ad nos ꝙ ad
ministratori dꝫ honor īpēdi ⁊ obediri.sicut dn̄o cui dat̄.Nec d:
infrigere iuramētū q̇ tali obtēperat.nec mirum q: p̄tās admini
stratoris est depēdēs a dn̄o ⁊ ꝯiūcta sibi vnde grauamē iniūctū
administratori ꝯcernit dn̄m:vt.l.peto.§.fr̄.de leg.ij.⁊ vide qđ
no.Jnn.i.c.eā te.s̄.de resc.⁊ ex ꝑsona p̄ncipalis dn̄i sumit robur
⁊ perpetuitatē:

et perpetuitatem: qd̃ agitur cum administratore: vt.l.annua.de annu.leg.facit.c.romana.ĩ.de offi.vica.implet ergo fidẽ ⁊ promissionẽ qui illã exhibet administratori: vt.l.cũ pupillus. de cõdi.⁊ demon.⁊.l.municipibꝰ.eo.ti.ar.cõtra.ff.de in ius voc.l.sed si hac.§.fi.vbi tutori vel curatori nõ tenet̃ libertus exhibere illam reuerentiã quã tenet̃ patrono suo cuius curã gerit cogita.
2 ¶ †Sexto no.ꝙ administrator dꝫ recipi cũ oĩbus suis. Et ſm Jo.an.est ar.cõtra eos q̃ volunt pacisci cum dñis ꝙ sine armatis vel cũ certo numero ingrediant̃ loca eoꝝ. Et no.qd̃ dicit de receptione suoꝝ. Al's non videtur dñs recipi si ꝓhibent sui domestici. Nam etiã ille cui relinq̃tur pro se habitatio potest eos recipere. al's habitatio esset inutilis. Similiter ⁊ scholaris in domo cõducta cõiter cũ socio. ista potest: non tñ ganeas introducere: vt no.in.l.nõ aliter.ff.de vsu ⁊ habi. ⁊.l.ij.⁊.iij.eo.ti. cum alijs seq. ¶ Septimo no.ꝙ dicit vniuersaliter singuli ⁊ singulariter vniuersi ⁊c.pro quoꝝ verboꝝ expositione. vide Jo.and. in.c.nimis.de exces.p̃la. Nam mãdatũ singulis directũ non ligat eos vt vniuersitatẽ: nec ecõtrario. ad hoc.l.sicut.⁊ qd̃ ibi no.
3 ff.qd̃ cuiusq; vni.no. ¶ †Octauo no.in ver.impẽdẽtes.ꝙ cõtra subditos se ab obediẽtia subtrahẽtes põt dñs violẽter agere: ⁊ sic cõtra eos arma mouere.ad hoc.ĩ.de sentẽ.excõ. dilecto. Nam ⁊ priuatꝰ amicos vocat ad iustã defensionẽ: vt no.in.l.iij. §.cũ igitur.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ de isto bello ꝯ subditos ⁊ alios vide per Jo.an.post Inno.s̃.de resti.spo.cũ olim.ad fi.el.j. ⁊.c.
4 sicut.de iureiu.facit qd̃ ipse no.in.c.dilectꝰ.de app. ¶ †Nono nota ꝙ fructus dignitatis debẽt ꝑuenire ad manꝰ administratoris.⁊ ideo soluẽdo tali debitor liberatur: vt.l.sancimus. C.de admi.tu. ¶ Decimo no.ꝙ administrator dꝫ ꝓuidere illi cuius negocia gerit de expẽsis ⁊ seruis ſm qualitatẽ suã. Modus autem expẽsarũ ad quãtitatẽ reddituũ referẽdus est vt tñ semp aliquid supersit: vt.l.ius alimẽ. ff.vbi pu.edu.de. qualitas aũt negociorum emergentiũ hoc exposcit.puta bella in.l.si chorus.de leg.iij.§.j. Et no.ꝙ dicit ſm suã excellẽtiã: ad hoc eñ ꝯcor.l.tutor.ſm dignitatẽ de admi.tu.⁊.l.precedẽti. §.in p̃mis. vbi dicit ꝙ põt donare qd̃ regũ sp̃ãle ⁊ ꝓpriũ est. de admi.tu. cũ plures. §.pe.⁊.l.si filiꝰ.ff.de dona. ar.ꝯ. s̃.de iureiur. intellecto. Sꝫ ibi loq̃tur in p̃iudicio enormi: vt no.ibi Jo.and. ¶ Undecimo no. in ver.alioq̃n.ꝙ papa dedit isti regi ꝓdigo ⁊ inutili coadiutorẽ non aũt remouit a regno. Rõnem vide in glo.⁊ q̃ sentit. Et idẽ in nouella ꝙ papa ideo eũ dedit: q2 iste rex nõ habebat supiorẽ colligit̃ deficiẽte potuit ecclesia coadiutorẽ dare ad petitionem quoꝝ interest ſm Inno. ⁊ Jo.mo.q̃ allegat de tu.⁊ cura.da.ab his.l.diuus.ff.⁊.s̃.q̃ fil.sint legi.per venerabilẽ.facit qd̃ not.xj. q.j.nullus. Aduerte q2 de iure nõ videt̃ regi deficere supior scꝫ imperator. ipse eñ mũdi dñs est: vt.l.deꝑcatio.ff.ad le.rhodi.de iactu.⁊ oĩa sua esse intelliguntur: vt.l.bene a zenone. C.de q̃dri. prescrip.sub eo eñ sunt oẽs nationes.xj.q.j. §.hec si q̃s. ⁊ totiꝰ orbis obtinet monarchiã.xvj.q.vij.futurã.⁊ merito q2 imperiũ a celesti maiestate traditũ est.C.de vete.iur enu.l.j.in p̃n. Nam sacerdotiũ ⁊ imperiũ ex eodẽ fonte ꝓcedũt.in aut̃.quo.opꝫ epis. in prin.⁊.s̃.de maio.⁊ obe.solite. Imperatorẽ eñ misit deꝰ legẽ animatã ĩ terris: vt difficilibꝰ rebꝰ legẽ imponat: ⁊ generi humano iura distribuat.in aut̃.de ꝯsul.§.fi.col.iiij.⁊ in aut̃.de instru. cau.et fi.§.q2 ergo.col.vj.⁊ de hispania ꝙ fuerit subiecta imperatori exp̃sse habet̃.ff.de orig.iur.l.ij.§.⁊ q2.et de inter.⁊ rele.l. relegatoꝝ.§.interdicere.ad ꝓpositũ ergo cũ papa nõ debeat iurisditionẽ alteriꝰ vsurpare: vt c.nouit. de iudi. ⁊.c.licet. de for. cõiu.quo iure dederit isti coadiutorẽ nõ video.⁊ si dicas ꝙ iste rex de facto nõ recognoscit imperatorẽ: sicut dicit̃ de rege francie.c.per venerabilẽ.q̃ fi.sint legi.ista nõ videt̃ bona sol. q2 subtrahẽtes se ab obediẽtia imꝑatoris nõ videt̃ ꝙ papa debeat in suã iurisditionẽ recipere sed potiꝰ ei auxiliũ p̃bere ꝯ rebelles. Sicut versa vice petit sibi impẽdi ab imꝑatore ⁊ suis iudicibꝰ vt sic vna ptãs per alterã adiuuet̃.de noui ope.nun. c.j. ⁊.c.j.de offi.ordi. Itẽ si dicat̃ imꝑator est in hoc negligẽs: ideo fit deuolutio iurisditionis ad papã.de ista deuolutione nõ memini me legisse: nisi in casu in quo vacat imperiũ in.c.licet. de fo.compe. oportet ergo nos pro sol.huius ꝯrij diuinare ⁊ dicere ꝙ vel vacabat imperiũ vel p̃tẽdit in illo loco iura imperij: sicut in certis alijs ꝓuincijs donatis per ꝯstantinũ. Alibi tñ Oldra.late proseqũtur: an de iure diuino getiũ vel alio reges debeãt subesse imperatori.⁊ ꝓbat ꝙ reges habent antiquiorẽ ⁊ iustiorẽ titulũ q̃ imperator.cuiꝰ motiua hic nõ ꝓsequor. Sꝫ si vis plene videas
5 cõsilio.lxiiij. ¶ †Duodecimo no.ad fi.c.dum dicit in vita ⁊c.ꝙ per mortẽ p̃ncipalis expirat coadiutoris officiũ.qd̃ tꝫ Jo.and. per hunc tex.ratio de cleri.egro.c.ꝯsultoribꝰ. ⁊ hanc opi.seq̃tur Bar.ff.de tute.l.q̃sitũ.⁊.l.seq.⁊ ꝓbat per rõnem.nam qñ supuenit administrator legitimꝰ cessat datiuꝰ.ff.de tu.⁊ ra.distra.l.si tutor.§.j.sed cũ est ꝓcurator legitimꝰ.i.a iure datꝰ: vt.s̃.de ma. ⁊ obe.c.cũ olim.pro h̃ facit qd̃ dicimꝰ in vsufructuario decedẽti nam expirat cessio vsufructus in personã illius qui ab eo hꝫ causam: vt.l.si necessario.§.ꝙ si pendẽte.de pericul.⁊ cõmo.rei ven. Nã ius ⁊ titulus radicatꝰ in ꝑsonã vniꝰ nõ euellit̃ lꝫ alteri dicti iuris exercitiũ.⁊ administratio ꝯcedat̃: vt.ff.pro soc.l.iij.⁊ ptꝫ in ep̃o mortuo vel trãslato.perit eñ iurisditio vicarij q̃ ab eo dependet: vt.c.ꝯsulti.s̃.de ꝓcu.⁊ dixi pleniꝰ in.d.c.ꝯsultationibꝰ. in.vj.q. ¶ Quero tex.iste ſm glo.loq̃tur in rege ꝓdigo q̃d de rege pupillo cui datꝰ est tutor: an eius tutela finiat̃ anno.xiiij. ita ꝙ extũc sine alio curatore possit per seip̃ꝫ libere admĩstrare. Oldra.ꝯsi.xcviij.arguit iuribꝰ ⁊ exemplis ꝙ sic. deinde firmat ꝯriũ ꝙ nõ possit. fragile eñ est ⁊ infirmũ huiꝰ etatis ꝯsiliũ multis captionibꝰ ⁊ multoꝝ insidijs expositũ: vt.l.j.ff.de mino.⁊ cum iura talibꝰ administrationẽ ꝓprij p̃rimonij nõ ꝯfidãt nec ꝑmittãt vt ꝑ totũ illũ titulũ de minore. multo minꝰ vĩ eis admĩstratio rei publice ꝑmittẽda.vbi maiꝰ periculũ ĩminet: ergo cautiꝰ est agẽdum: vt.c.vbi periculũ.s̃.de elec.⁊.l.ij.de carb.edi. Tales eñ sapientũ iura tractare nõ debẽt: vt.c.ex eo.qd̃.s̃.de elec.⁊ est exp̃ssum ꝙ minor.xxv.annoꝝ nõ dꝫ admitti ad regimen rei publice. ff.de mune.⁊ hono.l.ad rẽ pub.facit.c.in decorationẽ.s̃.de eta. et q̃li.cũ ibi notat̃.est eñ violẽta p̃sumptio ꝯ iuuenes ꝙ nõ bene regãt.vñ eccl'i.x.c.vhe tibi terre cuiꝰ p̃nceps puer est.⁊ dñs cominãs religõibꝰ ꝑuersis. ait Esaie.iiij.dabo pueros p̃ncipes eoꝝ.⁊ ĩ hoc residet.⁊ alle. Host.c.cũ notat̃ hic per Inno. sed vltra q̃ro vtrũ qd̃ dicit̃ hic in coadiutore dato ꝓdigo locũ habeat in tutoribus ⁊ curatoribꝰ dat̃ istis pupillis ⁊ minoribꝰ regibꝰ: vt administrẽt oĩa q̃ sunt iurisditionis ⁊ p̃rocinij. Bar.in tuto. dicit ꝙ sic. in curatore v̾o dicit ꝙ admĩstrabũt q̃ sunt de p̃rimonio.que aũt sunt iurisditionis exercebit adultꝰ ꝑ seip̃m. Rationẽ huiꝰ differẽtie vide ꝑ eũ in.l.q̃daꝫ ꝯsulebat.ff.de reg.iur. ¶ Ultimo q2 tex.iste loq̃t̃ in rege ꝓdigo: q̃d iuris in alijs ꝓdigis ꝑsonis. an si est notoriũ eos tales esse valeãt alienationes ⁊ gesta eoꝝ.⁊ an firment̃ iuramẽto.⁊ vtrũ in delictis teneant̃. vide plene per Bar.in.l.cui bonis.de ver.obli.facit.s̃.de consue.ex parte.

1 ☞ Captus a paganis habetur loco mortui.
2 Mors ciuilis equiparatur naturali.

Si episcopus.

No.ꝙ qñq; quis capit̃ a paganis vel etiã a precisis ⁊ idem si ab hostibꝰ. Bonis eñ taliũ de iure ciuili medio tꝑe ꝓuidet̃: vt.l.muto.§.fi. ff.de tutel. ⁊.l.fi.C.de senten.pas. Idẽ si a latronibꝰ vel piratis capiat̃: vt.l.q̃ a latronibus.ff.de testa. Talibꝰ eñ succurrit̃ post reuersionẽ si medio tꝑe res eoꝝ vsucapi vel aliter dãnificari ꝯtingat: vt.l.succurrit̃ cum seq.et.l.ab hostibus.⁊ qd̃ ibi no.in glo.j.q̃uis. ff.ex q̃.cau.
1 maio. ¶ †Scd̃o no.ꝙ captus[a] a scismaticis ⁊ paganis habet̃ pro mortuo quo ad deuolutionẽ administrationis in capitulũ.
2 †Ex quo collige post Archi.⁊ Jo.an.ꝙ mors ciuilis eq̃parat̃ naturali.de quo dixi.s̃.de rescrip.susceptũ.⁊ de cõuer.cõiug.cũ sis.per Jo.an. ¶ Tertio no.in ver.donec.ꝙ administratio capituli isto casu durat ep̃o existẽte capto. liberatꝰ aũt iura sua recuperat: vt.d.l.fi. ¶ Quarto no.ꝙ iste administrat in tꝑalibꝰ ⁊ sp̃ualibus. Et per hoc ꝙ dicit sp̃ualibus. Archi.plene disputat vtrũ capitulũ sede vacante sicut potest iurisditionẽ exercere: ita possit visitare ⁊ ꝓcuratorẽ recipere. de quo per Jo.and.in cle.j. de here.in glo.hec litera. Tangit etiã an sede vacante det literas indulgẽtiarũ.⁊ remittit ad nota.ĩ.de peni.⁊ remis.romana. ad fi.⁊ vide ad materiã qd̃ Jo.an.de exces.p̃la. accidentibus.in glo.nunq̃d ⁊.ĩ.de ma.⁊ obe.c.vno.vbi in nouella enumerat plures casus q̃bus succedit capitulũ sede vacante.

[a] ¶ Captus Adde tñ ꝯ q2 põt testari sicut captꝰ ĩ bello. bar. ĩ.l. hostes. de cap. Bal.ĩ marg. ver. p̃nceps. in l.cũ cogitatũ. ibi bal. C.de inge.

1 ☞ Ecclesie vacanti visitator dari potest.
2 Archiep̃s supplet negligentiam capituli.

Ecclesie ca.

Diuidit̃ in duas partes.secũda ibi: huiusmodi. prima pars tria facit. ponit dictum a quo duos casus excipit ibi nisi quos statim limitat ibi: tunc enim. ¶ †No.p̃mo hic post Lap.⁊.s̃.c.pxi.ꝓbari ꝙ ad capl'm ecclesie collegiate sede vacante spectat custodia ⁊ administratio ⁊ nõ ad ep̃m.de quo ꝑ
1 eum.s̃.de elec.cupiẽtes. el.j.⁊ dixi eo.tit.xvj.q.cui. ¶ †Scd̃o no.ꝙ ecclesie vacãti nõ põt dari visitator per aliũ q̃ ꝑ papã.cuꝫ eñ habeat tũc administratorẽ legitimũ.s.capl'm: vt.s̃.de maio. ⁊ obe.cũ olim.ideo cessat datiuus.i.datus a iudice. Sicut in tutelis legitimꝰ excludit datiuũ.iuxta plene notata in.l.si q̃s sub ꝯditione.ff.de testa.tute.legitimo aũt vt suspecto remoto succedit datiuꝰ vt ibi.⁊ ita hic. Sil'r si legis administrator: puta prelatus sit senio ꝯfectus vel aliter impeditꝰ administrare sine culpa sua. dabit̃ eñ sibi tunc coadiutor. non aũt succedit legitimꝰ: vt.ff. de tutel.l.solet.qd̃ tenet hic Archi.post lõgã disputationẽ tenet ꝙ abbati.de quo maius erat dubiũ est dãdus coadiutor si est inutilis ꝓpter senectutẽ vel egritudinẽ: vt.s̃.de cle.egro.c.fi. per Jo.an.q̃ dicit hic ꝙ idẽ in alijs p̃latis inutilibꝰ est dicendũ rõne p̃dicta: nec est afflictio danda afflicto.vij.q.j.cũ percussio.

¶ De officio horū coadiutor̄ dic vt plene per Jo.and. in.c.de
2 rectoribus.per Jo.an.in.c.de cleri.egro. ¶ † Tertio no.ꝙ ar-
chiep̄s supplet negligentiā capl'i:similiter ⁊ ep̄i:vt.s.c.j. in no-
uella. Et aduerte q: ad istā capituli negligentiā tex.exigit co-
pulate ꝙ negligat in tēporalib⁹ ⁊ sp̄ualibus. Non em̄ ad deuo
lutionē sufficeret alterū ex eis ſm Jo.an.qui remittit ad notata
in.c.fi.s.de elec.eo.li. Utrū aūt ad negligētiā inducēdā req̄rat̄
precedēs monitio archiep̄i. Archi.ꝙ sic. Jo.an.hic arbitrat̄ ho
nestā nō necessariā. ¶ Quarto no.ꝑtāte visitatoris.hꝫ em̄ legi
timā in tēporalib⁹ ⁊ sp̄ualibus. Utrum aūt possit dare licentiā
trāseundi ad aliā ecclesiā. Jo.et Lan.ꝙ non.lxxx.dist.fraterni-
tatē.vbi idē dicūt in capl'o vacātis ecclesie cū sit ibi quedā alie-
natio.dicit tū Hug.ꝙ licētia metropolitani cū clericis suffice-
ret.qd̄ nō tenet Archi.cū hoc nō reperiat̄ in iure permissum. de
hoc etiā no.iiij.dist.presbyteri.de visitatore dato a papa videt̄
cōtra.s.eo.de electis cui.per Jo.an.in nouel. De secūdo v̄o vi-
sitatore ab eo dato.vide de maio.⁊ obe.c.cum olim.

¶ De temporibus ordinationum. Rubrica.

Sepe contingit. Primo ponit constitutionis causam impulsiuā.secūdo statuit ibi:nos igitur.tertio trāsgressores punit ibi:eos v̄o.⁊ ad penā inhibitionē annectit ibi:oībus. ¶ Nota ꝙ excōicati apost.et
alij indigni patriā ꝓpriam fugiunt ex causa de qua in tex. Ta-
les igitur nō sunt passiui ꝓmouendi:vt hic.nec etiā ad celebra-
tionē diuinor̄ admittēdi:vt.s.de cleri.peregri.c.j.⁊ per totum.
Secūdo no.de excōicatis apost.⁊ alijs indignis qui ꝯtra iura
ad ordines ꝓmouētur.innuit enīꝫ hic tex.ꝙ ordinē recipiūt sed
nō executionē sicut minores etate.s.eo.vel non est compos. Et
de excōicatis dic vt de sen.excō.cum illor̄.de apostatis siue tri
plici apostasia .dic vt.s.de aposta.c.j. ¶ Tertio no.ꝙ hec con-
stitutio ꝓhibet italicis ep̄is ꝓmouere citramontanos. Quid
ergo de illis qui nō sunt vltramontani nec citra:q: sunt in sum-
mitate montiū videtur inspiciendū cui magis cōueniant.arg.l.
querit̄.de sta.ho. Jo.an.dicit ꝙ cum dicta ꝯstitutio sit penalis
⁊ localis:in talibus non vendicat sibi locum sed antiqua iura.
¶ Circa hoc incidēter q̄rit glo.quid ecōuerso si ep̄s vltramon
tanus ꝓmouet italicū:an vēdicet sibi locū ista cōstitutio.arguit
efficaciter ꝙ attenta mēte cōstitutionis videret̄ dicendū ꝙ sic:
tenet tū ꝯtrium idē Jo.mo.⁊ Archid.⁊ Guil.j.c.proxi. alleg.de
his qui no.infa.l.furti.§.fi.⁊ qd̄ ibi no.⁊ est ratio quare magis
cōtra ep̄os italicos locū habeat:q: magis in italia frequētaba
tur.ff.de abigeis.l.ij. Et cōsueui alias notare hanc glo. dum di
cit ꝙ vbi est eadē ratio:⁊ penitus eadē similitudo nō dicitur lex
extendi.⁊ ideo quātūcunqꝫ sit penalis comprehēdit casum vbi
eadem subest ratio. Nam tacite cautū videt̄ vbi eadē ratio re-
peritur:vt.l.his solis.C.de reuo.dona. ⁊ vide qd̄ de mēte legis
dixi.s.de elec.si postq̄.de extēsione autem̄ legis qū sit ꝓhibita
vel cōcessa.vide per Bar.in.l.non dubiū.C.de legi.⁊ alibi sic di
stinguitur. Cum queritur vtrū ꝯstitutio extēdatur ad casus si-
milē rōnem habētes.dicas ꝙ aut ꝯstitutio est ꝓlata simpliciter
Aut in ea sunt verba taxatiua.primo casu aut per extēsionē in-
duceretur correctio:⁊ nō extendit̄:vt in aut.quas actiones.C.
de sac.san.eccle. Aut induceret̄ legū declaratio seu distinctio ⁊
tunc fieri potest:vt.l.si cōstante.ff.sol.ma.⁊.l.que ꝓpter necessi-
tatem.de reg.iur. ¶ Secūdo casu qū in.l.sunt verba taxatiua:
⁊ tunc aut per aliam legē apparet de extēsione ⁊ extēdimus:vt
C.de repudi.l.ob es.⁊ qd̄ ibi no.in.l.cōtract⁹.in prin.de reg.iu.
Aut per aliā legem nō apparet de extensione:⁊ tunc aut lex est
prolata in casu fauorabili ⁊ extēdit̄: vt.l.illud. C. de sac.san.ec.
Aut in casu odioso ⁊ tunc sec⁹:vt.C.de prin.qui filios distrax.
⁊ no.Dy.in regula in argumētū.de reg.iur. Istam distinctionē
ponit Bar.in.l.si ꝯstante.p̄alleg.in.ix.q. Et hꝫ locū in extēsio-
ne legū siue ꝯstitutionū. In extēsione aūt statutor̄ per similitu-
dinē vel maioritatē rōnis qū locū habeat vel nō.vide per Cy.in
l.ij.C.que sit lon.cōsue. ¶ Quarto no.ꝙ ista ꝯstitutio ꝓhibet
ordinare clericos vltramontanos. Utrū ergo si laicū vltramon
tanū ordinet habeat locū hec pena.glo.tenet ꝙ sic punctuandū
literā ꝑut dicit.que etiā intellige hunc tex.in collatione ordino
nō sacror̄.lꝫ ꝓhemiū loq̄tur de sacris.nam ſm Archydi.etiam
minores ordines sunt sacri largo sumpto vocabulo. de quo
per Jo.an.s.de fil.presby.c.j.⁊ hic per Archi.q̇ etiā arguit ꝙ nō
dꝫ iste tex.intelligi de collatione minor̄ ordinū:q: circa mino-
res ordines est statuta certa pena.j.eo.c.fi.sed ſm Jo.an.de pri
ma tōsura tm̄ loq̄tur nō distinguēdo vltramōtanos ab italicis.
¶ Quinto no.ꝙ ep̄i originis vel domicilij ꝯcedūt literas cō-
mēdatitias ad ordines. Item de ep̄o domicilij lꝫ alibi natus sit
qd̄.G.non approbat:lꝫ Jo.mo.⁊ Archi.hoc teneant:vt sic vnū
ius per aliud suppleatur:vt in glos.ad hoc. C.de diuer.rescrip.
l.j. ¶ Sexto no.ꝙ ordinās ꝯtra ordinē huius ꝯstōnis punitur
pena cōdigna. Que aūt sit cōdigna:dicūt quidā ꝙ illa de qua
j.c.ꝓxi.que est regularis ꝯ oēs ordinātes. Alij dicūt ꝙ in casu
huius.c.debebit pena ordinātis esse maior q̄ ibi.cū hic ordina
tus durius puniat̄:ergo sil'r ordinans.qd̄ dic vt hic in nouella.

1 ☞ Ordines alieno clerico quis sine licentia superioris con
ferre non debet.
2 Ignorantia affectata idem operatur qd̄ scientia.
3 Ordinans clericos alienos suspenditur a collatione ordinū.

Eos qui clericos. Tria facit.primo ponit ordinantem. secūdo ratificat penas ordinati.tertio licētiat clericos ordinantis.secunda ibi:hisqꝫ.tertia ibi:clericis.
1 ¶ † No.ꝙ sine superioris licētia nō dꝫ q̄s cōferre ordines cle
rico alieno.forma aūt literarū hui⁹ licētie vide in Spe.de cleri.
peregri.⁊ hic dicit Jo.an.sufficere si de ea constet per testes vel
per publicū instr̄m non sic in casu.c.s.ꝓxi.vbi req̄rit̄ scriptura.
2 sicut in mult̄ alijs casib⁹ enumeratis in.c.j.j.de cēsi. ¶ † Scd̄o
no.ꝙ affectata ignorātia idē qd̄ cōsciētia operat̄.que q̇dē scien
tia p̄sumitur in illo q̇ tenetur a principio inquirere de cōditio-
ne persone:vt.c.innotuit.s.de elec.⁊ ita tenet hic in glo.que tū
dicit ꝙ cōtra presumptā scientiā sufficit iuramentū. Subdit tū
ꝙ cōtra iuramentū potest ꝓbari sciētia per ꝓbabiles coniectu
ras. ⁊ hoc tenet Gar. Jo.mo.ꝯtra.dicit enim ꝙ ex quo iurauit
se ignorare nō audietur pars aliena ꝓbare volens scientiā vel
affectatā ignorantiā:q: decisum iureiurādo iterum discuti non
debet:vt.l.j.C.de re.cre. Sed certe ſm Jo.and.in nouel.ibi lo-
quitur de iuramēto delato a parte non a iudice qd̄ bene potest
reprobare:vt.l.admonēdi. de iureiurando. remittit Jo.and.ad
no.per eum.s.de rescrip.statutū.ver.sed ⁊ in duobus.super ver
3 bo iuramēto.⁊ qd̄ dixi.s.de elec.vt circa. ¶ † Tertio no.ꝙ or-
dinans clericos alienos suspēdit̄ a collatione ordinū per annū
⁊ si infra annū iteratur hec culpa:an statim incipiat scd̄s annus
an primo finito.vide.s.de elec.cū in cunct̄.in nouel.super verbo
termino.⁊ de magistris.cle.cum sit.in fi. Et aduerte q: tex.inde
finite dicit ordinū ⁊ glo.supplet omniū. Jo.mo.⁊ Archi.cōtra
quos facit finis .c.et qd̄ no.j.q.j.si qui.⁊.l.qui indigno. ff.de se-
nato.q̇bus tū respōdet ꝙ loquātur de indigno ꝓpter culpā nō
ꝓpter penā que nō extēditur vt odiosa.de reg.iur.odia. ⁊ lꝫ fue
rit hic culpa nō tū de ea querit̄ sed de pena que suos limites nō
debet excedere.xxiij.q.iiij.qui peccat.in fi.ſm Jo.an. ¶ Quar
to no.ꝙ suspenso superiore a collatione ordinū poterunt cleri-
ci vicinos ep̄os adire ⁊ ab eis ordines recipere.⁊ est ista suspen
sio multū equa vt sicut alienos ordinauerūt sine licētia:sic ⁊ sui
sine licētia ordinent̄. Et aduerte q: hec cōstitutio ꝑmittit cleri-
cis laicis:ergo subditis ep̄o sic suspenso nō videt̄ licere. Et sit
ratio q: nō subest tacita necessitas laicū clericari sicut ad supe-
riores ordines clericos ꝓmoueri. quare aūt ad vicinos ep̄os
magis q̄ ad remotos fiat ista deuolutio.dicit Jo.and.q: ꝑ eos
de vita ⁊ morib⁹ ordinandor̄ meli⁹ sciri pōt.c.quāto.de p̄sump.
⁊ de elec.c.postq̄.ad archiep̄m v̄o necessario nō recurrit̄:q: hoc
nō est iure exp̄ssum.s.eo.li.de supplē.negli.p̄la.c.j.dꝫ tū ep̄is vi
cinis de tali suspēsione cōstare aliter q̄ per assertionē clericorū
ordinandor̄ ſm Guil.⁊ tex.hoc ꝓbat dū exigit ꝙ sit hec suspen
sio manifesta.qd̄ tū dicit Jo.an.nō posse ꝯtingere de facili pro-
pter negationē:vt.s.no.s.de trāsla.quāto.sup glo.notoriū. ⁊ de
cleri.excō.mi.illud si diceret̄ denegatū vel ꝯtradictuꝫ hoc bene
posset esse euidens ſm eum.in nouella.

1 ☞ Superior quo ad licentiā concedendā quis dicatur.
2 Inferiores prelati ordines conferre non possunt.
3 Nouitius infra annum ꝓbationis an possit ordinari.

Eum nullus. Quatuor sunt partes que patent. No.regulā de qua in principio. Et sic non dꝫ quis ad ordines recipere clericū alienū:vt hic.ita in publico admittet̄ ad cele-
brationē diuinor̄:vt dixi.s.c.j. Sed hic queritur:nūquid mo-
nachi in ecclesijs suis possint aliquos instituere vel recipere si
ostendant literas dimissorias.dic ꝙ ista cognitio:vtrū clericus
peregrinus sit plene dimissus pertinet ad ep̄m. ar.s.de sen.exc.
c.ij. Et ideo abbas etiā exemptus cum populo talem instituere
non poterit.nisi ep̄s eum ꝓnūciauerit prius plene dimissuꝫ. Et
posset ep̄s in illū aliter receptū aīaduertere cum delinquat in
sua diocesi.nisi obstaret sibi tenor priuilegij. de priuile.porro.
Et hoc verum in ecclesijs habentibus populū exemptū vel nō
exemptū. Si autem non habent populū ⁊ sunt capelle exempte
videtur ꝙ possint instituere extraneum habentem dimissorias
etiam sine licētia ep̄i.⁊ hoc vide per Inno.in.c.fi. de cleri.pere.
1 ¶ † Secūdo no.quis dicatur superior quo ad licentiā conce-
dendā.et dic altero ex tribus modis scꝫ rōne originis domicilij
vel beneficij.

vel beneficij. Circa originē dubitatur quid iuris de origine paterna. ar. ꝙ sibi sufficiat. ff. ad muni. l. assumptio. §. j. vbi dicitur filiū originariū ciuitatis de qua pater traxit originē. ꝛ l. libertus. §. patris. eo. ti. Textus tñ huius. c. ponderat locū originis ipsius ordinādi. ꝛ hoc Jo. an. ꝯsiderat ante factū. post factū vero haberet excusatos ordinātē ꝛ ordinatū. Adducit similia de quibus in regula cū q̇d. de reg. iur. in sol. q̄nis de origine aui paterni. Mihi videt̄ dubiū min⁹ ꝙ curāda nō sit. de quo in simi. per Jo. an. j. de sepul. is qui. in nouel. sup glo. iiij. ¶ Circa scd̄z modū. s. ꝙ rōne būficij habeat quis in clericū alienum ius superioritatis. occurrit dubiū qualiter hoc modo potest ꝑprio epō auferri eius clericus vel in eū iurisditio ꝛ ptās minui cōtra totū titulū. lxxj. ꝛ lxxij. di. Sol. dic vt no. Inno. in. c. j. de cleri. peregri. ꝛ c. cū iam dudū. de p̄ben. Ubi q̇d iuris qñ ratione pluriū beneficoꝝ q̇s est subiectus plurib⁹ epis qui ꝯtria sibi mandant cui debeat obedire. dicit ꝙ p̄mo in dubio: q: scd̄s videt̄ eum sub ista ꝯditione recepisse. ar. l. in operis. ff. loca. Item fm Jo. and. intellige de būficio ecclesiastico collato in titulū nō de būficio tēporali: puta dato magistro. s̄. de magi. q: nōnullis. ¶ Circa tertiū de iure superioritatis rōne domicilij quo ad collationem ordinū. hic doc. nihil dicunt vltra glo. que incipit potest q̇s ꝛc. que tangit vbi dicat̄ q̇s habere domicilium. In qua q̄one vltra glossam. dic ꝙ quo ad ꝯstitutionē domicilij lex videt̄ requirere habitationē. x. annoꝝ. Ante vero qui habitat vocatur incola. vt l. j. C. de incolis. sed Jo. an. in. c. significauit. s̄. de parochia. dicit ꝙ illa lex nō seruat̄ ꝛ dicit hoc arbitrariū. Nam si loco relicto oīa vēdidit: ꝛ secū que habere potuit asportauit ꝛ alio loco domū ꝛ possessiones emit p̄sumitur primū domiciliū reliquisse ꝛ elegisse scd̄z. pro quo dicto allego qd̄ no. Bar. in. l. assumptio. §. filius. ff. ad munici. ꝛ l. predia. de fun. instru. Et de ista materia domicilij qualiter ꝯstituatur: ꝛ amittatur. ꝛ q̇d iuris quo ad munera ꝛ honores ꝛ quo ad ius ꝯueniendi cū quis hꝫ plura domicilia ꝛ de religiosis ꝛ vxore que transeūt ad alia loca: an dicatur sibi ꝯstituere domiciliū. Bar. ponit in varijs locis in tit. ad munici. ff. cuius dicta magis vtilia reassumo in. d. c. significauit.

2 ¶ † Tertio in. §. inferiores ꝙ inferiores prelati nō possunt ordines cōferre: vt. c. aqua. de ꝯsecra. eccle vel alta. ergo nec super hoc licentiā dare. sed hec rō nō vꝫ bona: q: vicarius in spūalib⁹ ꝛ capl'm sede vacā. istā licentiā tribuūt: vt hic ptꝫ: ꝛ tñ ꝯferre nequeunt: nisi dicas ꝙ isti repn̄tant epm ꝛ eius vice fungunt̄: vt c. eam te. de rescrip. per Inno. in. c. j. de offi. vica. potest etiā esse ratio: q: ista collatio ordinū est de iure epoꝝ. iuxta not. in. c. quāto. de cōsue. j. di. c. aqua. vnde quantūcūq; ecclesia ab eo eximatur. ista pōtificalis autoritas sibi intelligit̄ reseruata: vt. c. veniens. de p̄scrip. Nō mirū ergo si inferiores prelati se nō immiscent de re alij reseruata. ¶ Quarto no. ꝙ priores etiā tēporales ꝛ eoꝝ socij q̇ morant̄ in ipsis prioratibus subsunt illi epō vbi morā trahunt quo ad ordines: lꝫ em̄ prioratus subsit monasterio alteri⁹ diocesis: non tñ eximit̄ ab ordinario loci vbi situs est: vt. c. j. de reli. domi. In alienatione aūt rerū ipsi⁹ prioratus cuius epi autoritas exigat̄. An principalis monasterij vel ipsi⁹ membri. dic per Inno. in. c. pastoralis. de priuile. Et vide qd̄ de istis religiosis oriūdis aliūde q̄ in monasterio vbi manent: an censeant̄ ciues vbi morant̄ ꝛ retineant ibi domiciliū originis. dic per Bar. in. l. j. ff. ad munici. ꝛ dixi in. d. c. significauit. ꝛ aduerte: q: iste tex. loq̇tur de prioratibus nō exemptis. In exemptis ergo an epi possint cōferre ordines. Jo. an. in nouella sup verbo. in nō exemptis. tenet ꝙ exemptos diocesani nō ordinēt sine licētia pape. ar. huius litere. ꝛ de priuilegijs aucte. ipsi ergo abbates ꝛ prelati exempti dabūt literas suis ad ordines. si ita exēpti sint ꝙ diocesani nō habeāt ordinationē: vt no. Inn. s̄. e. cum in distribuēdis. Jo. tñ. xvij. di. q: abbatibus. dixit ꝙ q̄tūcunq; abbas sit exempt⁹. p̄mo dꝫ petere epalia ab epō loci nisi maliciose deneget. ꝛ hoc placet Host. vt no. Jo. an. j̄. de priuile. c. j. Et per ista cōcludit hic Lap. ꝙ in iurisditionalib⁹ ꝛ penalibus nō possit diocesanus de exemptis etiā eis ꝯsentiētibus iudicare sine licētia pape nisi vbi reperitur ei hoc iure permissum. Et sic intelligat̄ qd̄ no. Jo. an. sciēti. In his vero que sunt iurisditionis volūtarie: vt est ordinatio: ꝯsecratio: absolutio: in casibus reseruatis epō dispēsatio ꝛ sil'ia. poterūt exempti pro ipsis obtinēdis diocesanos adire ꝛ forte etiaꝫ nō diocesanos in eos iurisditionē volūtariā ꝑrogando. facit de peni. ꝛ remis. c. fi. fm Lap. que verba no.

3 ¶ † Querit etiā an nouitius infra annum ꝓbationis poterit ordinari ab epō: in cuius diocesi est in ꝓbatione positus. videt̄ ꝙ nō cum nondū sit perfecte religiosus: vt de sen. excō. religioso. ipse tenet ꝯtrium per hunc tex. vbi ptꝫ ꝙ quis nō minus licite ordines ꝯfert ꝙ persona cui cōtulit nō dꝫ ibi perpetuo morari. sufficit em̄ ꝙ possit ibi ꝑpetuo morā trahere: vt sic tanq̄ de perpetuo iudicemus: vt cle. ꝛ si principalis. s̄. de rescrip. ꝛ qd̄ ibi dixi. facit. l. nō ideo. de rei vendi. ¶ Ultimo quero de promoto in curia nondū ordinato vtrū possit recipere ordines ab epō: an subest altero ex istis trib⁹ modis. Archi. hic ꝙ non per extrauagantē inuicte. et. c. meminimus. de accu. et. c. vt vestrū. de app. ꝛ qd̄ no. Spe. in ti. delegato. §. nec ostendendū. li. iij. ꝯtrium credit de iure Jo. an. et ꝯtria loquunt̄ in consecratione benedictione cōsecutiuis ad illā dignitatē: sed ordinatio respectu alterius beneficij vel patrimonij fieri potest. de facto tñ seruatur opinio Archi. fm eum.

1 Infanti prima tonsura non est conferenda.
2 Tonsura prima illiterato nō est conferenda.
3 Collatio prime tonsure coniugato est prohibita.

1 NUllus. † No. ꝙ infanti nō est cōferēda p̄ma tonsura. ar. cōtra. xj. q. j. xp̄ianus. et. c. siluester. sꝫ ibi est modus loquēdi ꝙ a cunabulis clericus fuerit: potest tñ infans religionē intrare saltē per oblationē parentū vel tutoris. De effectu aūt talis oblationis: ꝛ an ipse possit infra pubertatem egredi: ꝛ an p̄ris vel m̄ris oblatio sufficiat vel tutoris. dixi. s̄. de regula. i. c. xj.

2 ¶ † Scd̄o no. ꝙ p̄ma tōsura nō dꝫ ꝯferri illiterato. qd̄ intellige de illiterato penit⁹. j. q. j. ecce si cleric⁹. si tñ talis ordinet̄ recipit caracterē vt no. xxxvj. di. c. j. ꝛ Jo. an. post Hosti. ꝛ Inno. de elec. cū in cūctis. Cū istis aūt penit⁹ illiteratis epi dispēsare nō possunt: vt no. Inno. s̄. eo. dilect⁹. ¶ Querit Jo. an. in nouel: si pro patiēte hunc defectū literature vel pro ꝯiugato papa scribit an impediatur ptās ordinarij. dicit ꝙ nō si papa nō ꝯsueuit sup defectu quē talis patit̄ dispēsare: al's sec⁹: puta in defectu ordinis etat̄ ꝛ nataliū. qd̄ dic plene p Inno. de exces. p̄la. inter dilectos. et p Compo. de rescrip. capl'm. in glo. magna. ver. item q̇d si ꝓuiso.

3 ¶ † Tertio no. ꝙ ꝯiugatio est ꝓhibita collatio p̄me tonsure nisi in duob⁹ casib⁹ in q̇bus qñ sit licitū. dic plene vt in. c. ꝯiugatis. de ꝯuer. ꝯiuga. qd̄. c. in tota illa materia tene mēti. Nā in toto illo titulo multa sunt capl'a q̄ loquunt̄ de ꝯiugato volēte ingredi religionē nolēte vel inuita vxore. De ꝯiugato vero volēte minores ordines vel sacros suscipere: ꝛ sic in seculo remanere: vtrū possit: ꝛ an vxor tunc teneat̄ religionē itrare: vel emisso voto cōtinētie simpl'r in seculo remanere. ibi vide: ꝛ q̇d iuris si nō est m̄rimoniū ꝯsummatū: an sicut posset inuita sponsa sponsus religionē ingredi ꝛ ecōtra: vt. c. ex pu. de ꝯuer. coniug. ita possit ordines recipere. vide in extrauag. Jo. que incipit antique. idē tenet in despōsatis qd̄ vxoratis. ¶ Quarto no. penā cōferētis primā tonsurā ꝑsonis hic ꝓhibitis: q: per annū ꝛc. Sed tūc est dubiū si laici voluerint tonsurari infra annū suspēsionis quem adibunt. videt̄ ꝙ vicinos epos. s̄. eo. eos qui. ꝯtriū tenet glo. fi. sup qua dicit Jo. an. in nouel. ꝙ iste sic suspēsus poterit dare literas cōmēdatitias ad ipsum ordinē vel tonsurā ad instar cōfirmati nō ꝯsecrati. de elec. suffraganeis. ¶ Ultio hic tractat plene Archi. de ordine psalmistat⁹ ꝛ an ꝯferat̄ a sacerdote. de quo per Jo. an. in. c. cū ꝯtingat. de eta. ꝛ quali. de quo dic vt ibi.

¶ De etate ꝛ qualitate ꝛ ordine preficiendoꝝ. Rubrica.

1 Etas que requiratur in dignitatibus adipiscēdis.
2 Eps in qua etate de dignitatibus possit dispēsare.
3 Defectus ordinum an vitiet electionem.

DEmittimus. Duo puncta examinant hic doctores.

1 † Primū est que etas[a] sufficiat de iure cōi in ꝓmouēdis ad dignitates siue personat⁹ sine cura aīarum. Scd̄m est vtrū epi in citeriori etate q̄ ius cōe exigat dispēsare possint. Tertiū tangit glo. fi. vtrum defectus ordinum vitiet electionē ad personatus siue dignitates sine cura. ¶ Circa primū refert hic Jo. an. in nouel. opi. Inno. qui dixit ꝙ ad tales non curatos sufficiebat etas. xiiij. annoꝝ: quia ex tunc bona sua possunt administrare. Arch. dicit hanc opi. Inno. hic cōfundi vbi req̇ritur dispensatio: etiam in habēte annū. xx. Preterea in assumendis ad dignitates seculares cū administratione req̇ritur. xxv. annus cōpletus: in alijs sufficit incohatus. ff. de munc. ꝛ hono. ad rempu. ꝛ de decurio. l. spurij. §. minores. multomagis ergo in dignitatibus ecclesiasticis req̇ritur ista etas. preterea in. c. cū in cunctis. §. inferiora eq̇parant̄ dignitates ꝛ ecclesie parochiales in quibus req̇ritur tanta etas: quid iuris. ergo est in illis ꝛ istis: vt. l. fina. C. ad. l. fal. Itēz ille. §. inferiora ꝓhibet collationē sup his qui nō attigerūt. xxv. annū. ergo aliter facta nō valēt: vt. l. nō dubium. C. de legib⁹. ꝛ. x. dist. vides. p̄terea canon antiqu⁹ ꝓhibet archidiaconatū ꝛ decanatū ꝯferri adolescētib⁹. lx. dist. innouamus. lꝫ Inno. illū intellexerit de habētib⁹ curā aīaꝝ.

2 ¶ † Circa scd̄m scꝫ in qua etate possit eps dispēsare in dignitatib⁹ ꝛ ꝑsonatib⁹ sine cura. Jo. an. refert opi. Archi. dicētis ꝙ ꝓpter prerogatiuā meritoꝝ pōt post. xiiij. annū etiā in curat̄. de qua opi.

[a] ¶ Etas. ad de quotuplex sit etas glo. in. l. hereditatum. ff. ad. l. fal. Cy. ꝛ doc. i l. si infanti. C. de iu. de liber. Flo. de scto pet. in. l. inuiti. ff. de testi. vide Aulū geliū li. ix. c. xxviij. vñ etas. xviij. annorū est apta ad bellū. gl. i. c. j. de pac. iura fir. ꝛ ibi bal. sꝫ etas legitima dicit̄. xxv. an. l. fina. ꝛ ibi bar. de his qui ve. eta. impe. l. cuꝫ filia. §. fi. d̄ leg. ij. l. qd̄ serui⁹. ꝛ ibi Alexan. de condic. ob causam.

miratur Jo.an. Nam hoc.c.permittit hic hodie in.xx.ann.ante ergo fateri opꝫ fuisse ꝓhibitū.in hoc ergo opi. Archi.nō videt̄ vera:fatendū est tñ ꝙ in dispēsatione pmissa epo cause cognitio reqrat̄ ⁊ ꝯsideratio habēda ī hac cause cognitiōe. ¶Circa aūt bñficia curata dixit Archi.s̄.de elec.licet canon.ꝙsubsistēte magna necessitate vel vtilitate ecclesie pōt eps dispēsare. curia tñ ꝯ̄riū tenet:⁊ absurdū putat ꝙ eps ꝯ̄ solēne ꝯsiliū cū in cūctis valeat dispēsare.de tē.or.cū dilect⁹.sic etiā dixit Jo.mona.in.c.cupiētes.§.deniqꝫ.de ele.⁊ in hac opi.residet h Jo.an. ¶Unū circa istā dispēsationē no.ꝙ lꝫ sit ī bñficio dispēsatū cū miore nō tñ intelligit̄ dispēsatū in admīstratione bonoꝝ tpaliū dicti bñficij qd̄ est verū:nisi appareat exꝑsse de alia ꝑncipis volūtate.qd̄ dic vt no.Jo.an.s̄.eo.ex rōne.⁊ vide qd̄ de ista dispēsatiōe ipse no. de ꝑben.c.de multa. ¶†Circa tertiū vtrū defect⁹ ordinū vitiet electionē ad dignitatē ⁊ ꝑsonatū sine cura. Glo.refert opi. Inno.⁊ Ber.ꝙ de iure cōi possint ad istas eligi.idē Compo.et Archi.hic Hosti.cōtra:vt in glo.fi.sup q̄ dicit Jo.an.in nouel. ꝙ equa esset distinctio inter personat⁹ reqrēs sacros ordines ꝺ qbus in.c.j.⁊ eos q̄ nō reqrunt:vt est cancellaria:custodia:primiceriat⁹:⁊ cantoria.remittit tñ ad id qd̄ no.de elec.auditis.super glo.vltima. ¶Quero vtrū pendēte lite sup defectu etatis: ordinū:nataliū:⁊ similiū possit inuito opponēte superior dispēsare in casib⁹ in qbus licite potuisset ante litē motā.vide p Jo. and.de elec.dudum.vbi de materia dispēsationis plures vtiles qstiones.⁊ in Spec.delegato.§.penul.⁊ fi.vbi oīno vide in defectu nataliū qs dispēset.dic vt.j.c.pxi. In criminib⁹ aūt vtrum possit eps dispēsare,vide de iudi.at si clerici.

¶De filijs presbyteroꝝ ⁊ alijs illegitime natis. Rubrica.

1 ☞ Dispensatio cum inhabili restringi debet.
2 Episcopus an possit dispensare cum patiente defectum natalium.
3 Eps cōtra ius cōe dispensare potest.

IS qui. Nota ꝙ eps potest dispēsare cū patiente defectū nataliū in minorib⁹ ordinib⁹ ⁊ bñficio sine cura.circa epm qrit Archi.an possit dispēsare sol⁹ sine ꝯsensu capl'i.tenet ꝙ nō.de quo vide de elec. cū ex eo.in glo.licet. caplm aūt sede va.vtrū possit dispēsare.vide in cle.j.de here. in glo. hec litera ad fi.⁊.j.de maio.⁊ obe.c.j. Itē pōdera qd̄ dicit̄ natalium indistincte. Nam cum quocūqꝫ illegitime nato ex dānato coitu quo ad ista poterit dispēsare:vt in gl.ij. Est tñ dubiū vtrū possit cū illis cū qbus papa nō ꝯsueuit dispēsare de facili vt est nat⁹ ex religioso adulterio vel incestu cū qbus nō ꝯsueuit dispēsare vt religionē ingrediant̄.videt̄ etiā ꝙ cū istis possint postꝙ eis simpl'r est ꝯcessum.ar.c.j.de ꝯiu.lepro.qd̄ tꝫ Jo.mo.⁊ Arch. ¶Scd̄o no.dñ dicit si ei aliud ꝙ qñqꝫ plura īpedimēta cōcurrūt in ꝑsonā eiusdē vni⁹ aūt eorūdē amotio nō sufficit si reliquū remanet:vt.l.si nō lex.de here.insti.⁊.c.pastoralis.⁊ ibi ꝯcor.de priui. ¶Tertio no.ꝙ nō ita de facili dispēsat̄ in maiorib⁹ sicut in minorib⁹ de qb⁹.xxvj.di.accolitis.cū q̄tuor capl'is seq.sil'r nō ita de facili in curatis sicut ī alijs sine cura.q̄liter aūt sumit̄ hoc verbū cura.no.hic Archi.⁊ p Jo.an.de elec.licet canō.sup v̄bo curam. ¶†Quarto no.in ver.ille v̄o.ꝙ dispēsatio cū inhabili veluti odiosa dꝫ restringi.⁊ p hoc no.hic Jo.an. ꝙ lꝫ dispēsatū sit cū ītelligibili postulād⁹ erit nō eligēdus:vt.c.licet. de trāsla. per Inno.sꝫ ibi remāsit impedimētū:q: erat eps:vt.s̄.de postu. c.vlti.vbi no.tolleret̄ sicut in illegitimo videt̄ eligibilis.de elec. cū vinctoñ.qd̄ hic vide lati⁹ in nouel.sup ver.restrigi. ¶Uenio ad ea q̄ restāt vtiliter hic tacta in nouel.⁊ p̄mo q̄ro hic ꝯceditur epo dispēsare in bñficijs sine cura cū illegitimis:vtrū ergo poterunt in canonia ecclesie cathedralis. Archi.ꝙ sic. Jo.mo ꝯ̄: q: cura accedit ꝑbēde eccl'ie cathedralis nō eꝯ̄.de ꝑbē.extirpāde. §.qui v̄o.si ergo nō pōt ī min⁹ digno.i.in bñficio cū cura:vt hic multo min⁹ in magis digno.s.in canonia eccl'ie cathedralis.ar. l.q̇ indign⁹.ff.de testa.⁊.l.q̇ pacto.de ser.expor. alle.etiā ad hoc c.ꝙuis.§.j.j.de ꝑben. Jo.an.h in nouel.tenet op.Arch.in hoc satis est em̄ ꝙ eps non reperit̄ hic ꝓhibit⁹.alleg.no.p Inno.s̄. c.veniētis.idē tꝫ Lap.natura em̄ ꝑbēde vl' bñficij cui est annexa eccl'ia parocial' ꝓpter talē annexionē nō mutat̄:q̇nimo curata veluti accessoria seq̄tur ꝑncipalis naturā:vt ī regula accessoriū. ⁊ bene ꝓbat.c.sup eo.j.de ꝑben.⁊ de sta.mo.recolentes opinio ꝯ̄ria esset vera:qñ sic inuicē vnirent̄ ꝙ vna nō pēderet ab alia: sed q̄libet retineret statū suū iuxta regulas traditas in materia vnionis de qb⁹ ne sede va.c.j. ¶Ad idē q̄rit si est aliqua p̄latio vel rectoria q̄ nō cadit ī nomē dignitat̄ vel ꝑsonatū vtrū cū tali illegitimo in hoc poterit eps dispēsare.dicit̄ ꝙ sic:q: iuris lator reseruauit sibi dispēsationē in certis tm̄.s.dignitatib⁹ ꝑsonatib⁹ ⁊ curatis,de qbus.s̄.de ꝑben.de multa.⁊ hanc tenet Archi.licꝫ Jo.an.nō firmet pro hac decisione Archidiaconi facit qd̄ not. do.Fede.de se.in sil'i de canonia siue prioratu curali nō habēte collegiū nec curā aīaꝝ:nec ptātē exercēdi cēsurā in aliquos:nec ꝑrogatiuā inter alios rectores nec cimiteriū. Tenet em̄ ꝙ talis ꝑorat⁹ ꝯferri possit mīor.xiiij.an.vt sic cēseat̄ simplex bñficiū nō attēta denoīatione q̄ sonat in vocabulū dignitat̄ postꝙ effectū nō hꝫ.ar.c.ītelligētia.de v̄b.sig.hic efficaciter ⁊ plurib⁹ rōnib⁹. cōsi.cxxviij. ¶†Quero vtrū cū patiēte defectū nataliū possit eps dispēsare,in bñficio sine cura qd̄ ex ꝑuilegio ꝯsuetudīe vel statuto reqrit sacrū ordinē.glo.q̄ inci.q: nō pr̄ñū.tꝫ ꝙ nō posset sicut nō posset ī tali ordine dispēsare vt hic.idē Archi.q̇ alle.de leg.j.l.sꝫ si res.idē Jo.mo.quoꝝ opi.est vera ꝑm Lap.qñ a ꝑn.s. receptiōis tpe talis ordo reqrit̄. Si aūt reqrit̄ post collationē tūc vr̄ ꝙ possit eps ī tali bñficio dispēsare:ordinē v̄o illū postea recipiet in ꝓximis tpib⁹ ab eo q̄ dispēsare possit:al's ab ipso beneficio remouebit̄.fac̄ qd̄ no.de elec.cōmissa.ij.rñso.⁊ qd̄ ibi no. ⁊ de re.iur.īputari.ī mercu.⁊ qd̄ no.de ꝑbē.ei cui.sup.j.gl. ¶Sꝫ pone ꝙ ī ecclesia est statutū iuratū ⁊ ꝯfirmatū p papā qd̄ illegitimatis bñficia nō ꝯferant̄ modo q̇dā illegitim⁹ īpetrauit ī illa ecclesia cū dispēsatione sup natalib⁹ nō facta mētione de illo statuto:cui postea opponebat̄ de ipso.⁊ videret̄ p̄ma facie dicēdū ꝙ sicut p dispēsationē ꝑdictam est sublatū ius cōe:ita ⁊ statutū ꝯtinēs idē iuxta no.de ꝯsti.c.j. Nā de statuto vel ꝑuilegio continēte idē qd̄ ius cōe nō expedit ī petitiōe facere mētionē:vt no. Inno.ī.c.j.de rescrip.⁊ vr̄ maxīe hoc verū qñ l'r̄e hñt clausulā nō obstātiū.ꝯ̄riū tꝫ hic Jo.an.nā ⁊ si papa tollat statutū nō tñ iuramētū vel ꝯfirmationē statuti q̄ ꝑcesserūt īpetrationē.s̄.de rescr. constitut̄.vñ subiecta mutant̄ p statutū ⁊ ꝯfirmationē.⁊ vident̄ alia de iureiur.debitores.⁊.c.cū ꝯtingat. Non ob.clausula nō obstātiū posita ī l'r̄is papalib⁹:q: nō iustificat ꝑsonā īpetrātis: sꝫ l'r̄aꝝ īpetratarū formā ꝑm Jo.an.cū opi.seq̄tur Lap.qñ ad petitionē alteri⁹ pape scribit quo casu habet̄ respect⁹ ad īpetrātē ⁊ ipsi⁹ habitationē:⁊ ad finē ad quē ponit̄ clausula nō obstātiū cū restringēdo nō ampliādo:vt.c.si motu ꝓpo.⁊.c.seq. de ꝑbē.j. si aūt scribat motu ꝓprio cū clausula gñali siue cōi nō obstātiū: tūc ⁊ formā literaꝝ ⁊ īpetrātē iustificat.hoc aūt casu non habet̄ respect⁹ ad ꝑdicta sꝫ ad ꝯfirmātē siue scribētē q̄ nō arctat̄ legib⁹ ideo sufficit q̄litercūqꝫ sciat̄ ei⁹ intētio:q̄ colligit̄ ex eo ꝙ motu ꝓprio scribit cū gñali clausula nō obstātiū remittit Lap.de ista clausula ad no.p eū.s̄.eo.li.de rescrip.c.ꝙuis.⁊.c.si ꝓpter.⁊ hoc de dispēsatiōe pape. †Eps aūt vtrū possit ꝯ̄ tale statutū dispēsare sicut pōt ꝯ̄ ius cōe.vr̄ ꝙ sic:q: qñ due ꝓhibitiōes habēt originē ab eodē fonte siue radice vna submota reliq̄ tollit̄:vt.l.si liberta.C.de nup. Nō em̄ dꝫ dici plurib⁹ vijs īhabilis ex quo oīa ab eodē fonte siue radice ꝓueniūt:⁊ sic soluit̄.s̄.de ꝯsti.c.j. q: loquit̄ in statut̄ ꝓter vel ꝯ̄ ius. Jo.an.sentit ꝯ̄riū in epo.dicit enīꝫ ꝙ lꝫ epo p hoc.c.ꝯcedat̄ ptās dispēsandi cū illegitimo ⁊ sic tollēdi ius cōe non tñ poterit statutū vel ꝯsuetudīes eccl'ie īmutare. de ꝯsue.cū ꝯsuetudīs.si est dispēsatū cū illegitimo ī sacerdotio an videat̄ dispēsatū ī cura.vr̄ ꝙ sic ꝓpter ꝯiūctionē inter curā ⁊ sacerdotiū siue ordinē:⁊ qd̄ in vno dr̄ in altero dictū videat̄. ar. c.trāslato.de ꝯstitu.ꝯ̄riū tꝫ hic Jo.mo.q: sublata vna de duab⁹ ꝓhibitionib⁹ remanet alia:vt.c.pastoralis.⁊ ibi ꝯcor. de ꝑuile. Nā ⁊ religio dispēsat in ordīe:⁊ tñ nō in cura:vt no.Jo.an.s̄.e. c.j.⁊ de rescrip.ꝙuis.sup glo.pe. ¶Quero dr̄ in fi. c.ꝙ vigore hui⁹ dispēsatiōis nō poterit nisi vnū bñficiū obtinere. Sꝫ nūq̇d si vnicū obtinuit ⁊ dimisit poterit obtinere scd̄m:⁊ sic successiue scd̄m ⁊ tertiū.vr̄ ꝙ nō:q: in p̄mo est sortita gr̄a effectū. ar.c.non pōt.j.de ꝑbē.⁊ hoc tꝫ Archi. Jo.an.ꝯ̄ in.d.c.nō pōt.vbi plene p eū. Lap.pleni⁹ hic distin. Aut papa illegitimū legitimat aut secundū dispēsat. Primo casu poterit hr̄e aliud bñficiū post primū In scd̄o casu nō. Rō q: in p̄mo casu vertit̄ fauor:īō ampliādus de dona.cū dilect⁹.in scd̄o casu odiū ideo restrigēdus:vt ī scd̄a odia.facit qd̄ no.Jo.an.in.c.p venerabilē.sup glo.ij.distinguēdū est etiā in dispēsatione:q: aut dispēsat̄ cū illegitimo gñal'r vt ꝓmoueri possit ad ecclesiasticū bñficiū:aut spāl'r. Si gñal'r:aut eū ꝯseq̇tur cū effectu:aut non.p̄mo casu nō poterit etiā dimisso primo aliud ꝯsequi:q: vt dicit Archi.gr̄a est sortita effectū per adoptionē p̄mi bñficij.facit.ij.q.j.si q̇s executoris.in tex.⁊ ī gl. fi.ij.xxxiij.q.ij.c.vltimo.ī glo.j.scd̄o casu:aut fuit in culpa:vt q: ipsum primū bñficiū recepit iniuste vel iuste:sꝫ spōte postea voluit ipꝫ ꝑdere:⁊ tūc idē qd̄.s̄.q: scd̄ꝫ hr̄e nō poterit.de ꝑbē. eū q̄ ⁊ de re.iur.regula dānū. Aut nō fuit ī culpa:⁊ tūc poterit aliud obtinere:q: dispēsatio dꝫ intelligi cū effectu.de peni.di.j. §.hec aūt verba.⁊ qd̄ no.Jo.an.de offi.dele. in l'r̄is. Si aūt fuit spāl'r dispēsatū sup certo bñficio:tūc nō poterit aliud obtinere cū sup isto alio nō fuerit dispēsatū.s̄.de rescrip.susceptū.⁊ de offi.dele. cū olim abbas. Si tñ cū tali dispēsatū esset sup p̄mo bñficio vacaturo si illud alteri deberet̄ habebit sequēs qd̄ primo vacabit

nulli debitum. de preben. cum in ecclesia. cum simi. ⁊ ita intelligendũ est hoc. c. ſm eum. ¶ Quero si ille cum quo dispensatũ fuit vt dicit litera in. §. ille vero adeptus sit duo beneficia. ⁊ tenet vtrũq; nũqd vtroq; priuabit̃. per. c. de multa. de p̄bẽ. tenet Jo. mona. ꝙ nõ scd̃m sed compellit̃ alterũ eligere. de p̄ben. referẽte. ad. c. de multa respõde vt hic in nouella. Lap. distinguit ꝙ aut ista duo beneficia curata vel nõ curata: fuerunt isti simul collata: ⁊ vtrũq; perdit: q2 nec cõferens nec acceptans potuerunt sic agere ſm ea que no. Jo. an. post Inno. ⁊ Hosti. de cleri. nõ resi. q2 nonnulli. in vltima. q. ⁊ de diuor. gaudemus. §. q2 vero. in glo. patet ergo. si vero non simul: tunc dic ꝙ aut ambo sunt curata et perdit vtrũq;. primũ per. c. de multa. de prebẽ. scd̃m per istud. c. Si autem sint sine cura tunc precise cogitur dimittere scd̃m qd̃ iniuste adeptũ est. ⁊ si ipsum retinere cõtenderit priuabit̃ etiam primo: vt sic careat habito ⁊ ambito de transla. quanto posset etiam isto vltimo casu nõ improbabiliter dici ꝙ recipiendo secundũ beneficiũ renunciet primo ſm ea que no. lxxxj. dist. si qui sacerdotum. de cleri. non resi. c. si. in nouel. ⁊ per Archi. s. eo. lib. de rescriptis. c. gratia. nec propterea habebit scd̃m. ⁊ sic carebit vtroq; ſm Lapum.

Si is cum quo. Decidit casum dubiũ. ⁊ rationem annectit ibi cum nõ sit verisimile. ¶ No. formã dispẽsationis latissimã quo ad oẽs ordines. Quid ergo si indefinite diceret̃ ordines sine noie vniuersali omnes. glo. in. c. literas. eo. tit. dicit ꝙ tutius est ꝙ intelligat̃ de minoribus. idem Lan. Tan. Vin. Gof. Inno. ⁊ Hosti. qui ponit in summa. eo. titu. §. quis possit. ver. qd̃ si dispẽset̃ cum aliquo ⁊ seq. et in Spe. eo. ti. ⁊. §. vlt. in prin. lata est etiã hec forma quo ad bñficia. ¶ Quia comprehẽdit curata nõ aũt dignitates vel personatũ. ad hoc. s. eo. c. si. vbi hec tria ponuntur in hac ꝓhibitione vt diuersa: vno igitur cõcesso nõ veniũt reliqua. ar. xij. dist. nos ꝯsuetudinẽ. nec in dispẽsationib9 debemus arguere de maiori ad minus. de rescrip. postulasti. multominus ergo de simili ad simile diuersoꝝ generũ. Circa hoc tñ incidẽter querit̃ vtrum per hanc formam dispẽsationis poterit obtinere canonicatũ in ecclesia cathedrali vel metropolitana. dixi ꝙ sic. s. c. proxi. j. q. Est enim dispensatio de qua in tex. multũ fauorabilis ⁊ ampla. primo inq̃tum dispẽsatur in oibus ordinibus per quod dispensatum videt̃ ꝙ possit beneficia ecclesiastica simplicia obtinere ne mendicet in opprobriũ ordinis clericalis: vt. c. cum scd̃m. de p̄ben. ⁊. C. de decurio. l. neminẽ. ⁊ no. Inno. s. eo. c. si. Et subditur in dispẽsatione ꝙ possit beneficia obtinere etiam si curã ⁊c. Si ergo potest obtinere curatũ in quo reqritur ois integritas nataliũ scientie ⁊ etatis: vt in. c. cũ sit. de eta. ⁊ quali. c. cũ in cunctis. §. inferiora de elec. quis dicet talẽ a simplici canonicatu cuiuscũq; ecclesie repelli vbi ista nõ sic reqruntur. s. eo. li. de elec. ex eo certe null9. In eo enim genere nõ debẽt licere maiora minoribus denegatis. ff. de reg. iur. l. nõ debet. ⁊ de eta. ⁊ quali. accepimus. hic videtur fuisse intẽtio Spec. in ti. delegato in tractatu dispẽsationum. §. postremo. ⁊ Hosti. in summa de fi. presby. §. quis possit. ver. quid si cũ tali. ⁊ allegat duo capl'a scz. s. de p̄ben. cum illoꝝ. vbi sub gr̃a venit ecclesia cathedralis xantoneñ. ⁊ de eta. ⁊ qua. accepimus. vbi venit metropolitana: q2 bracharensis: ⁊ sic tam in cathedrali q̃ metropolitana potest beneficium obtinere. Et ſm hanc opi. cõsuluit Oldra. cõsi. cclix. ¶ Scd̃o no. ꝙ dispensatio certe forme ⁊ nature nõ extendit̃ ad aliã impetrationẽ nature diuerse ⁊ cõditionis: sed tanq̃ casus omissus respectu alterius relinqtur dispositioni iuris cõis: sicut regulariter in qualibet dispõne cõtingit: vt. c. susceptũ. de rescri. s. eo. lib. ⁊. l. si extraneus. de cõdi. ob cau. Contra hoc tñ. iiij. glo. obijcit. nam videtur ꝙ dispẽsatio tollat oẽm maculã ⁊ reponat eum in iure pristino quo oẽs liberi nascebant̃: vt in glo. que soluit ꝙ ibi loqtur de restõne nataliũ: ⁊ sic in legitimato. Nã legitimatio tanq̃ generalis fauorabilior est q̃ dispẽsatio que respicit certũ actũ: super quo vide qd̃ no. Jo. an. s. qui fil. sint legi. per venerabilẽ. super glo. ij. ¶ Tertio no. ꝙ in impetratiõe noua diuersi generis a prima opz facere nouã mentionẽ de eodẽ defectu sup quo extitit dispẽsatũ. Ex quo collige ꝙ ad obtinendũ beneficiũ inclusum sub prima dispẽsatione nõ expedit cũ cõfertur de ea facere iterũ mẽtionẽ postq̃ enim qs semel dispẽsationẽ obtinuit. de qua in hoc. c. nõ opz ad impetrationẽ beneficij ad qd̃ habilitatus est ꝙ de ea mentionẽ faciat. ⁊ ita dicit Jo. an. curiã tenere: ⁊ sic in preallegato ꝯsilio in dicta curia determinauit Oldr. nam ſm eũ q̃tum ad beneficiũ sub dispẽsatione inclusum: talis dispẽsatio ius regeneratiõis ei tribuit. ff. de na. re. l. ij. i si. ⁊. l. q̃ris. ⁊. l. si. e. ti. Esset eñ nugatoriũ in collatiõe siue impetratiõe bñficij intrare iam obtentũ. ad hoc. C. de nup. l. imperialis. §. j. ibi omni macula penit9 deleta ⁊c. Alijs etiã rõnibus hoc cõfirmat Jo. an. hic in nouel. qui in vltima glo. no. ꝙ litere ad beneficia subreptitie ipso iure nõ valent: ⁊ per ꝯsequens nec ꝓcessus habitus per easdẽ. s. de rescrip. c. cũ olim. ¶ Quare aũt aliud in literis ad lites que valẽt nisi exceptione elidantur. dic vt hic plene per eum post Jo. mo. qui eqparat literas ad beneficia cõtractib9 bone fidei: ⁊ literas ad lites ꝯtctibus stricti iuris. In illis aũt dolus siue fraus dans causam ꝯctui vitiat ipso iure contractum. In istis scz ꝯtctibus stricti iuris vitiat per exceptionẽ iuxta nota. in. l. elegãter. ff. de dolo. ita igitur in p̄dictis literis est dicendũ: vt hic latius in nouella. plures vtiles q̃ones de ista materia dispensationis. vide in Spec. in prealle. §. postremo. ⁊ per do. Fede. consi. lxxix.

¶ De bigamis. Rubrica.

1 ☞ Bigamus omni priuilegio clericali priuatur.
2 Bigamus non priuatur priuilegio monachali.
3 Consuetudo dicens bigamos gaudere priuilegio ecclesiastico reprobatur.
4 Bigami clerici sub pena anathematis ꝓhibent̃ ferre tonsurã.
5 Bigamus quis dicatur.
6 Dispensare cum bigamo quis potest.

Altercationis. No. ꝙ de casu hic deciso olim erãt variae opiniones de qb9 in glo. ij. ⁊. c. lector. alleg. in. d. glo. j. ⁊. s. eod. c. ij. vbi plenius in nouella. ¶ † Secũdo no. ꝙ iste tex. priuat bigamos oĩ priuilegio clericali qd̃ glo. iij. intelligit de bigamis in minoribus: nõ aũt in sacris. idem Guil. Gar. Jo. mo. ⁊ Archi. Boa. cõtra qui dixit in. c. bigamis. s. eo. tit. ꝙ si sacerdos ꝯxit cũ vidua vel duo matrimonia successiue: ⁊ postea committat adulteriũ puniet̃ per iudicẽ secularẽ. per hoc. c. ita refert hic Jo. an. in nouel. ¶ † Tertio no. ꝙ iste tex. priuat bigamos priuilegio clericali non igit̃ monachali. vnde si fiat monachus gaudebit immunitate nõ ex hoc capite clericoꝝ sed ex illo monachoꝝ. de quo in regula delictũ per Jo. an. in q̃one galterij in secũda parte. ¶ † Quarto nota hic reprobari ꝯsuetudinẽ que habebat bigamos gaudere p̄uilegio ecclesiastico. Et sic reprobat nota. per Inno. ⁊ Hosti. s. c. j. nam ibi Inno. dixit istos fore de foro ecclesiastico vel seculari prout ꝯsuetudo vigebat in loco: vt. C. de emanci. lib. l. si. Hosti. dicit hoc verum qñ ꝯsuetudo fauebat ecclesiastico foro. ⁊ vide qd̃ no. Jo. an. s. de cleri. ꝯiug. c. iohãnes. in. iij. q. ¶ † Quinto no. ꝙ clerici bigami sub pena anathematis ꝓhibẽtur deferre tonsurã vel habitũ clericalẽ. de ista tõsura ⁊ corona clericali tractat hic Archi. ⁊ plenius in cle. ⁊ de vita ⁊ hone. cleri. in glo. si ergo deferẽtes autẽ lz per ista verba sub anathemate ⁊c. nõ sint ipso iure excõicati: vt in glo. fina. possent tñ excõicari ꝓpter peccatũ: vt hic. ⁊. xj. q. iij. nemo epoꝝ. Item extraordinarie punit̃ in aut. de san. epi. §. pe. ⁊ insti. de iniur. §. j. ¶ † Quero qs dicat̃ bigamus. respon. vt in. iij. glo. de hoc quot modis dicat̃ bigamus. vide. s. c. super eo. ⁊. xxxij. dist. nemo. ⁊ glo. in summa huius titu. §. iter pone. ⁊ per Hosti. in sum. eo. ti. §. ij. ⁊. iij. ¶ Quero si matrimoniũ ꝯctum fuit nullum ꝓpter aliqd̃ impedimentũ: puta ꝯsanguinitatis affinitatis vel alterius. nam sunt multa que glo. enumerat. insti. de nup. ad fi. an ꝓpter tale matrimoniũ qs incurrat bigamiã carnali copula subsecuta. Arch. ꝙ nõ si ignorabat illũ defectũ: sec9 si sciebat ⁊ ita intelligit. c. nuper. s. eo. Jo. an. ibi cõtra. Satis eñ est qd̃ habuerit effectũ ꝯiugij cũ opere subsecuto: vt ibi. pro quo facit j. de spon. c. j. figura eñ matrimonij videt̃ sufficere ad effectũ bigamie inducẽde. Sicut ad ĩpediẽdã donationẽ inter virũ ⁊ vx. vt. l. iij. §. j. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Ad hoc vide qd̃ plene no. Bar. j. de do. inter vir. ⁊ vxo. plerũq;. vbi figura matrimonij qd̃ nõ tenet sufficit cõtra mulierẽ fornicantẽ ad amissionẽ dotis. in his ergo casib9 sicut in multis alijs iuris articulis p̄fert̃ opinio veritati. de qb9 remissiue tetigi in. d. c. nup. ⁊ Jo. an. ponit in regula qd̃ qs. j. de reg. iur. ¶ † Quero qs possit dispẽsare cũ bigamo in ordinib9. dic ꝙ eps nõ põt etiã in minorib9. papa autẽ vtrũ possit. videt̃ ꝙ nõ: q2 apl's ꝓhibet bigamos ordiari. ad titũ p̄mo ⁊ pe. ad thimotheũ. j. c. Sz glo. ĩ. c. sup eo. p̄alle. tz ꝙ papa possit. Nã irregularitas q̃ ꝓuenit ex bigamia nõ ꝓcedit a iure naturali: sed positiuo. qd̃ ptz: q2 verũ ordinẽ recipit: vt no. s. eo. c. sup eo. circa illa aũt q̃ sunt iuris positiui papa multũ potest: vt no. Jo. an. in. c. per venerabilẽ. qui fil. sint legi. sup glo. ij.

¶ De officio vicarij. Rubrica.

1 ☞ Vices vicarij quandoq; quis gerit.
2 Vicarius an possit constituere alium vicarium.
3 Clericus coniugatus an possit esse vicarius epi.
4 Consensus capituli an requiratur in cõstitutione vicarij.

Romana. Tria facit ſm Jo.mo. statuit.rationem ponit.ꝛ tacite questioni rñdet. Secũda ibi:cum non. Tertia ibi:ea tñ. ¶ No.ꝙ archieps officiales sui suffraganei potest excõicare subsistente causa legitima:que autẽ possit esse causa legitima.dic vt in glo.iij.sup qua in nouel.post Hosti.Jo.mo.ꝛ Archi. ponit plura exẽpla q̃ per te videas. ¶ Scdo no.ꝙ qñqꝫ q̇s gerit 1 vices vicarij.†Sed hic occurrit vnũ dubiũ:vtrũ q̇libet iudex possit loco sui ↄstituere vicariũ. Sicut põt eps:vt i isto.c.Bar. sic distinguit. Aut queris ante ingressum officij:aut postea. Si ante aut est iusta causa impedit⁹:aut nõ. Primo casu põt vicariũ facere:vt.l.obseruare.ꝛ.l.aliqñ. ff.de of.ꝓcõsul. ꝛ leg. Scdo casu nõ põt:vt.l.legat⁹.eo.titu. Si ṽo q̃ris postq̃ est in officio silr distingue:qꝛ aut subest iusta causa aut nõ.ṗmo casu aut impedimẽtũ est longũ:ꝛ tunc nõ põt vicariũ ↄstituere:sed eo remoto dꝫ alius loco ei⁹ surrogari:vt.l.si lõgius.ff.de iudi.aut nõ est lõgũ impedimẽtũ:ꝛ tũc vicariũ facere põt:vt in auẽ.de collato. §.j.col.ix. Si ṽo nõ est iusta causa impedit⁹:tũc vicariũ facere nõ põt in auẽ.de defen.ciui.§.nulli.col.ij.ꝛ qđ ibi no.ita distinguit ipse in.d.l.obseruare. ¶ Itẽ no.tertio ꝙ excõicato officiali eius vicẽ gerens nõ põt iurisditionẽ exercere qđ est verũ.vt dicit litera qñ iurisditionẽ recipit ab eodẽ:sec⁹ si post ↄstitutionẽ nõ a ↄstituẽte sed a canone iurisditionẽ recipiat:vt est vice dñs. lxxxix.dist.qui.in hoc em̃ ꝛ silibus excõicatio supueniẽs ꝑsonã ↄstituẽtis nõ impedit istos agere ꝛ suũ officiũ exercere.secus si tẽpore ↄstõnis cõstituens fuisset excõicatus.qđ dic vt plene legitur ꝛ no.s̃.de ꝓcur.ↄsulti.vbi dixi vtrũ excõicato tutore possit agere cõstitut⁹ ab eo:vel excõicato adulto curator eius agere possit.ꝛ q̇d iuris de coadiutore excõicato epo dic vt ibi. ꝛ tetigi.s̃.de rescrip.c.j.ꝛ no.istũ articulũ cũ est ↄnexitas aliqua in ꝑsonis.vtrũ vno impedito agere ꝑpter excõicationẽ vel aliter ali⁹ agere possit:ꝛ in cedẽte ꝛ cessionario.dic vt.ĩ.co.lib.de iure patro.c.j.vbi bona glo.de mãdato directo vicẽ gerẽti: an liget principalẽ dñm vel ecõtra.vide plene per Jo.and.post Inno.s̃. 2 de rescrip.eam te. ¶ †Opponiẽ iste tex.innuit ꝙ vicari⁹ possit cõstituere aliũ vice sui. Sed ↄtra.c.clericos.s̃.eo. vbi vicarius nõ facit vicariũ. Sol.vt in glo.iiij.super qua dicit Jo.an.post Hosti.ꝙ vicari⁹ in totũ ꝛ ad tp̃s de ↄsensu põt cõmittere vices suas ex causa:puta qꝛ imminet necessaria ꝑfectio.de of.eius cui man.est iurisdi.l.j.ꝛ sic dicit seruari de approbata ↄsuetudine. ¶ Quero q̃ fuit ratio dubitãdi in casu huius.c. Rñ.qꝛ ex quo sine exp̃ssione ꝓprij nõis fuerat excõicat⁹ officialis videbaẽ ligari q̇libet officialis tanq̃ actus esset gestus sub nõie dignitatis. Ad hoc de immu.ec. aduersus. Nam ꝛ decretũ in personã antecessoris factũ respicit successorẽ: vt.l.cũ quasi.de fideius.li. Sꝫ rñde ꝙ excõicatio nõ põt ↄcernere dignitatẽ:sed ꝑsonã afficit:ideo successorẽ nõ culpabilẽ nõ astringit nisi ipse de delicto ↄsentiat:vt.d.c.aduersus:ꝛ hic in glo.que incipit.ita cõstrue.in ↄ:ijs ṽo onus inherebat re vel officio. facit qđ not. Inno.in.c. cũ dilectus.de ordi.cog. ¶ Quero si vicari⁹ vel ali⁹ iudex delegauit causam:ꝛ postea fuit excõicatus:an delegat⁹ possit in causa ꝓcedere.glo.remittit ad no.in.c.licet. de offi.dele. Sꝫ hic in nouel.dicit post Hosti.ꝙ si ante excõicationẽ delegãtis perpetuata erat iurisditio:nõ plus impedit delegatũ excõicatio delegãtis q̃ faceret ipsi⁹ mors:vt.d.c.licet.ꝛ.c gratũ. eo.titu. sec⁹ si fuit excõicat⁹ re integra. idẽ tenet hic Fran.ꝛ Archi. Epo ṽo excõicato quo ad eius vicariũ siue officialẽ nõ distinguiẽ an sit cepta vel non per dictũ officialẽ:qꝛ per ipsum impedit excõicatio principalis dñi sui. Ex quo ptꝫ ꝙ multũ est depẽdens ꝛ accessoria iurisditio vicarij ꝛ cõnexa iurisditioni epi:ꝛ ideo nõ in oĩbus hꝫ naturã ordinarie iurisditionis per se stantis:vt ptꝫ ex nota.per Bar.in.l.qđ principi.ꝛ.l.si auguste.de leg.ij. vbi oĩno 3 vide. ¶ †Querit Lap.vtrũ clericus ↄiugatus possit esse vicarius epi. Jo.an.ꝙ nõ:etiã si nõ sit bigam⁹:vt ipse no. in.c.ioannes.de cleri.ↄiuga.in.v.q. Silr nec potest esse iudex delegatus epi in causa sp̃ũali.allegat.ĩ.de cleri.ↄiu.c.vno.ꝛ ita refert hoc bononi.disputatũ fuisse.s.ꝙ ipsius talis vicarij sentẽtia nõ valeret. Ex quo etiã infert Lap.in q̃õne de facto ꝙ si cõpromissum est factũ in clericũ ↄiugatũ in postulando aliquã in abbatissam in monasterio vacãte ꝙ tale cõpromissum.ꝛ postulatio sunt nullius valoris.ꝛ ita refert respõdisse in quadã priuata examinatione Jo.cal.ad hoc facit.viij.q.j.nõ ergo. et.c.j. de cleri.ↄiug. ibi in ceteris ꝛc.et.ĩ.de reg.iur.ꝙ alicui in solutione q̃õnis mer 4 curialis. ¶ †Querit etiã Lap.vtrũ in ↄstitutione vicarij etiã queratur consensus capituli. Jo.and.in.c.tua nobis.s̃.eo.scripsit ꝙ non.idẽ Hostien.in summa eo.titu. ꝛ.§.in quibus.ꝛ hoc approbat consuetudo que in talibus est seruanda. de his que fiunt a prela.ea noscitur.

1 ☞ Cause criminũ possunt specialiter demandari.

2 Vicarius a suo beneficio aliquẽ amouere non potest.

3 Vicarij quando sunt duo vtrũ vnus sine alio procedere possit.

Licet in. No.ꝙ sub generali cõmissione trãsfertur cognitio ꝛ decisio causarũ nõ autem correctio ꝛ punitio delictoꝝ. ¶ Quid ergo si in cõmissione vsus fuit eps his verbis:cõmitto tibi curã ꝛ regimen ep̃atus:an poterit cognoscere de casib⁹ hic exceptis.videẽ ꝙ sic.vt.l.j.§.tibi vrbẽ.ff.de offi.p̃sidis. ↄtrium tenet ibi Bar.per.l.quã tuberonis.§.alia. ff.de pecul. pro quo facit l.ij.in fi.de offi.ꝓconsul.ꝛ leg. Nam legiẽ ꝙ ꝓcõsul habet commissionẽ similẽ de qua.s̃.in ꝓuincia decreta.ꝓcõsuli. Tñ de causis meri imperij nõ cognoscit sine spãli mandato:vt.l.solet.ff.de offi.ꝓcõsul.ꝛ leg.lꝫ em̃ regulariter indefinita eq̇polleat vniuersali.illud tñ est verũ qñ est eadẽ ratio ꝛ ↄditio oĩm particulariũ 1 ↄtẽtoꝝ sub ea:al's sec⁹:vt no.ĩ.c.vt circa.s̃.e.li. de elec. ¶ †Secũdo no.ꝙ cause criminũ possunt spãlr demãdari. Et hoc verũ de iure canonico:vt.ĩ.de rapto.c.in archiep̃m. ꝛ reprobatur hic opi.Vin.q̇ dixit.ĩ.de frigi.c.j.ꝙ ep̃s inq̇sitionẽ criminũ cõmittere nõ poterat:vt hic ptꝫ.ij.q.j.deus omp̃s. ꝛ.ĩ.de symo. lꝫ ibi mittere ꝛ inq̇rere.de iure aũt ciuili cause meri imperij nõ delegaẽ nisi in casu absentie:ꝛ tũc quo ad cognitionẽ nõ executionem:nisi qñ esset insignis latro cuius penã differre esset periculosum.tũc em̃ delegat⁹ põt latronẽ talẽ punire ꝓpter mai⁹ periculũ euitandũ per.l.j.ff.de offi.eius cui est mã.iur.ꝛ.l.si q̇s exheredato.§.hi tñ.de iniusto testõ.ꝛ.l.de pupillo. §.si q̇s riuos. de no.ope.nun.ꝛ qđ dixi de iure ciuili causas meri ĩperij posse delegari in casu absentie.idẽ in casu infirmitatis q̃ est in recessu.facit.c.si pro debilitate.de offi.deleg.idẽ ſm Guil.de cug.si p̃ses vel ali⁹ ordinari⁹ est occupat⁹ tot ꝛ tãtis causis criminalib⁹ ꝙ nõ possit oĩb⁹ intẽdere.poterit em̃ tunc vnã causam delegare:vt 2 no.Bar.in.d.l.j.alleg.l.ij. C.de his q̇ latro. ¶ †Tertio no.ꝙ vicari⁹ nõ põt aliquẽ amouere a suo bñficio siue admistratione. ꝛ ad hũc finẽ intelligit Jo.mo ꝓhibitũ vicario de criminib⁹ inquirere. Et sic intelligit hũc tex.vt sic ſm eũ ista dictio seu ponaẽ copulatiue:ꝛ sic debeãt oĩa hic exp̃ssa ↄcurrere ne possit inquirere. Jo.and.dicit ꝙ hoc dictũ cõiter nõ approbaẽ ꝛ dictio seu disiũgit.ꝛ ad eius veritatẽ sufficit alterũ adimpleri:vt.s̃.de rescrip.c.statutũ.§.j.ꝛ.ij.ſm eũ:q̇ reddit rõnem quare nõ possit vicari⁹ a bñficio amouere:qꝛ ea sine spãli mãdato nõ põt cõferre:vt.ĩ.c.seq. Silr vt sic dixerim auferre:vt sic inde veniat cure priuatio.vnde datio in auẽ.de defen.ciui.§.nõ habẽte.colla.iij. ꝛ ↄtrioꝝ eadẽ sit disciplina:vt insti.de his q̇ sunt sui vel alie.iur. in prin. ¶ Sed hic q̃ritur vtrum si ciuiliter agatur ad priuationem bñficij possit vicari⁹ cognoscere:puta agit patron⁹ corã vicario vt institut⁹ per ep̃m amoueaẽ ꝛ admittat aliũ p̃sentatũ ab eo.hoc em̃ casu nõ agiẽ criminaliter ad priuationẽ bñficij sꝫ ciuiliter:ꝛ spãli actione ꝓdita in hoc patrono.iuxta no.in.c.querelam.s̃.de elec.ꝛ de ↄces.p̃bẽ.qꝛ diuersitatẽ.post prin.in nouel. refert Jo.an.hoc fuisse disputatũ ꝙ vicarius possit de hoc cognoscere. Nã cognoscit de matrimonio carnali ꝛ spũali in quo interuenit arbiter:nõ in p̃cedenti.s̃.de in integ.resti.in integ.c. penul.in fi. Lap.dicit ꝙ ista decisio nõ videẽ bona. Nam lꝫ nõ agatur de crimine:agitur tamen de institutione facta per ep̃m. de qua nõ licet vicario cognoscere vel se intromittere sine speciali ꝛ exp̃ssa cõmissione epi.xxj.di.inferior.ꝛ qđ ibi no.per Archidia.et de electione romani in prin. bene facit.ĩ.de p̃ben.dudum.§ nos igitur.ꝛ qđ [illegible] ot.Jo.an.post Hosti.ꝛ Inno.de offi. deleg.super eo.ꝛ de reg.iur.decetero.pro hoc allego.l.si hoiem. ff.man.vbi ꝓcurator nõ potest rescindere factũ dñi sui.ꝓcedit igitur predicta decisio disputantis:quãdo institutio nõ est facta per ep̃m sed per aliũ inferiorẽ: puta plebanũ. Pro opi. Jo. and.ꝛ disputãtis alleg. Lap.qđ no.xxvj.q.vij.c.j.in glo.j. Sed in alio casu loq̇tur vt hic per eum.qui etiã hic dicit ꝙ lꝫ vicari⁹ nõ possit de criminib⁹ inq̇rere ad punitionẽ.potest tñ inq̇rere vt supiori referat:vel vt delinquẽtes se corrigãt ꝛ emẽdent qđ male fecerũt:vt si inquirat cõtra vsurariũ vel aliũ vt peniteat.facit qđ no.Jo.and.post Inno.ꝛ Hosti.de iureiur.ad nostrã. el.ij.et de fo.cõpe.cum.c.laicus.do.Lap.format hic aliquas pulchras q̃õnes quas succincte referam. ¶ Primo q̃ro in his casibus ꝛ simi.in q̇bus req̇ritur spãlis cõmissio iurisditionis.vtrũ iurisditio vicarij erit ordinaria sicut est in casibus qui veniũt in gñali cõmissiõe:vt no.hic in gl.ꝛ an nõ erit delegata. Jo.an. in additionibus spec.hic refert opi.quorũdã dicentiũ ꝙ sit delegata ꝛ alioꝝ distinguentiũ an simul ꝛ in vnica cõmissione fiat exp̃ssa cõmissio horũ casuum specialiũ: an diuisim ꝛ separatim. primo casu ꝙ sit ordinarius.ad hoc.ĩ.de consecra.eccle.vel alta. c.j.de sentẽ.excõ.si ciuitas.in fi.ꝛ.c.translato.de consti.ibi qꝛ simul ab eodem ꝛ sub eadem spõsione ꝛc. Ad hoc facit materia connexorum de qua ibi.ꝛ qꝛ magis dignũ ꝛc. de consecra.eccle.vel alta. quod in dubijs et vniformis debet esse vnius autoritatis intellectus de

lectus.de pe.dis.iiij.§.finis.ver.vt ergo.Lap.dicit ꝙ siue simul siue diuersis tꝑibus fiat cōmissio spālis ⁊ noīatim alicuiꝰ vel aliquoꝝ requirentiū spāle mādatū: ⁊ additur clausula gn̄alis tūc tota iurisditio fit ordinaria: aut nō addit̄ clausula gn̄alis. ⁊ tūc in exp̄ssis requirentibꝰ spālem cōmissionē erit iurisditio ꝯdelegata. Nam vniuersalis cōmissio causarū facit ordinariū: vt.l.cū ꝓtor.§.ff.de iud.⁊ de appel.romana.in prin.fm eū. Ex cuius decisione habes ad quē debet appellari a sn̄ia lata in casibꝰ qui exigunt spāle mandatū. appellabit̄ eīm ad ep̄m in casibꝰ in quibꝰ cēsetur delegatꝰ. in alijs in quibus censet̄ ordinariꝰ appellabitur ad ꝑmū superiorē. Sicut ab alijs sentētijs ordinarij.s̄.eo.li.de ꝯsue.nō putamꝰ. ¶ Quero vicariꝰ in cā que requirebat specialē cōmissionē sine ipa ꝓcessit ⁊ sn̄iam tulit quā ep̄s vult habere ratā. vtrū possit: videt̄ ꝙ sic ꝑ.c.cū quis.de sen.exc.⁊ per regulam rati. in ꝯtrariū facit p̄allegatū.c.cū q̄s.vlt.rn̄.⁊ regula ratū. ⁊ per ea que no.Host.de rest.in integ.ex l'ris. Et per Joā.an.de p̄ben.si motu ꝓprio. Sol.in quibꝰ cōsiderat̄ initiū vt in electiōe ⁊ sn̄ia tūc non est locus ratihabitioni: vt ex tūc vel ex nūc. per ea que no.Jo.an.in.d.regula rati. In alijs in quibꝰ nō attenditur initiū: videt̄ ꝙ possint haberi rata per talē vicariū: vt saltim valeāt vt ex nūc ꝓut no.Jo.an.in regula nō firmat̄.de reg.iur.et.c.prudentiā.de offi.dele.in nouella. ¶ Quero ep̄s ꝯcessit vicario suo ꝙ posset oīa que ip̄e pōt beneficioꝝ collatione dūtaxat excepta. nūquid poterit exercere alia que nō veniūt in gn̄ali commissione de quibꝰ in tex.vr̄ ꝙ sic. Nam excipiēdo a cōmissiōe generali vnū de casibꝰ requirentibꝰ spāle mādatū vr̄ ceteros alios cōmisisse. Natura eīm exceptiōis est firmare regulaꝫ in casibꝰ nō exceptis.xxxij.q.v.clericis.in tex.⁊ gl.⁊ qd̄ no.Jo.an.post Dy.j.de reg.iur.sup res.⁊ Spe.in ti.de iur.om.iu.ver.quid ergo dices ibi presertim qn̄ ⁊c. ꝯtrariū credo. Naꝫ lꝫ exceptio firmet regulā vt dixi. nō tn̄ ampliat ⁊ extendit ad casus sub regula non inclusos. q2 exceptio venit ad diminutionē. regula ergo nō dꝫ operari ꝯtrariū.s.augmentū: vt.l.legata inutiliter.de le.j.⁊ de bap.maiores.⁊ qd̄ no.in cle.j.de p̄ben.⁊.xij.q.ij.cognouimꝰ.⁊ h̄ tenet Lap.j.de ꝓcu.qui ad agendū. Ad hoc vide qd̄ no.Bar.in.l.generali.§.vxori.de vsufru.le.vbi dicit ꝙ licꝫ exceptio firmet regulam in nō exceptis.nō tn̄ eā dilatat vt faciat compreh̄edi que de

3 sui natura nō comp̄hendunt̄.⁊ hoc no. ¶ † Quero si duo sunt vicarij vtrū vnus possit ꝓcedere sine alio: dic ꝙ nō si sunt simpliciter ꝯstituti. Secus si insolidū: ⁊ tūc erit melior ꝯditio occupātis ⁊ in occupātis officio nō poterit aliꝰ se intromittere: nisi post occupās fuerit impeditus.ad hoc.vij.q.j.nō aūt.⁊ qd̄ ibi no.⁊ ꝑ Jo.an.post Host.de offi.deleg.prudentiā.sup glo.xxvij.de off.deleg.cū plures.j.eo.li. Idem tenet Fed.de se.vt refert h̄ Lap. Qui etiā dicit ꝙ vicarius ex generali mādato nō poterit visitare: quia nec hoc pōt capitulū se.vac.de quo per Jo.an.in cle.j.d̄ her.in glo.h̄ l'ra. Itē ex generali cōmissione nō pōt vicariꝰ audire cōfessiones ⁊ penitētias iniungere in casibus reseruatis ep̄o: vt no.Hos.in summa de pe.⁊ re.si ep̄s. ¶ Quero quidā est substitutus loco iudicis mortui vel absentis: an poterit cognoscere de causis meri ⁊ mixti imperij: ⁊ sic de prohibitis per hoc.c.videtur ꝙ nō per hunc tex.bar.notabiliter sic distinguit. qn̄qꝫ quis gerit vices alteriꝰ ex mādato eiusdē tanq̄ eius delegatꝰ vel vicarius: ⁊ tūc nō transeūt ea que sunt meri ⁊ mixti imperij. vt hic.et l.j.de offi.eius cui mā.est iuri.⁊ in aut̄.de collato.§.ꝓhibemus. Quādoqꝫ quis gerit vicē alteriꝰ ex mādato imperatoris vel vniuersitatis. Naꝫ q2 forte ꝑtās est mortuus vel finiuit officiū: cōe ꝓuidit ꝙ aliꝰ gerat vices eius. Sicut hic sepe ꝯtingit ⁊ vulgariter appellat̄ vice ꝑtās.⁊ in istū oīa transeūt q̄ habebat is cuiꝰ vices gerit: vt.l.j.C.de offi.eius q̄ vicē al.gerit.lꝫ illā.l.al'r intellexerit. Hoff.in sum.huius tit.in prin.vt refert Jo.an.j.c.se.circa fi.in nouella. Sed tene qd̄ dixi fm bar.qui hoc no.ff.de leg.iij.l.j.§.prefectis.⁊ in.l.obseruare.de offi.ꝓcon.⁊ leg.

1 ☞ Pluralitas resoluit̄ in plures singularitates.

Cum in generali. Premissa rōne ponit dictū a quo excipit ibi nisi. ¶ No.primū dictū ꝙ in gn̄ali ꝯcessiōe ⁊c. Quero quō dep̄hendat̄ istud fuerit verisil'e vel nō vide ꝑ bar.in.l.filiussa.ff.de do. Et collige ꝙ nō tm̄ operat̄ genus quo ad oīa q̄tū spēs quo ad spēm ꝯtra regulā.l.si duo.de admi.tu.⁊.l.oēs.de quadri.p̄scri. ¶ Scd̄o not.ꝙ gn̄alis administrator etiā cū libera nō pōt donare ꝯcordātias ⁊ exceptiōes. vide i glo.iij. ¶ Tertio no.Jo.an.ꝙ duo singularia pluraliter copu-

1 lātur.ff.de le.j.cū filio ad fi.⁊ ibi ꝯcordātie. † Qn̄qꝫ pluralitas resoluit̄ in plures singularitates: vt.l.falsa.§.si quis.de cōdi.et demō.⁊ vide in.l.hoc articulo.de her.insti.ꝑ bar. ¶ Quero plebanus ꝯstituit vicariū gn̄alē ꝫ cū plena ꝑtāte tꝑaliū ⁊ spūaliū. vicarius de ꝯsensu ep̄i ⁊ maioris ꝑtis capituli ꝯ̄ priuilegiuꝫ dicte plebis voluit augere numerū canonicoꝝ irreq̄sito plebano. Tenet Joā.an.in nouella ꝙ nō possit etiā si excreuissent facultates ecclesie.ad hoc.s̄.de p̄ben.dilecto.de insti.cū venissent. Nā ep̄s iuri eccl'ie p̄iudicare nō potuit.x.q.ij.c.si.vicariꝰ etiaꝫ beneficia ꝯferre non pōt: vt hic.nec illis priuare: vt.s̄.c.ꝓxi.ergo nec illa creare. An aūt ad ep̄m vel plebanū ⁊ capl'm spectet numerum augere.no.Jo.an.s̄.de insti.c.j. ¶ Quero vicariꝰ meus in ecclesia ⁊ ex ea mihi censualis soluit me inscio ꝑ quatuor annos censum alteri p̄lato etiā bonafide recipiēti ꝓ sua eccl'ia. Refert Jo.an.disputatū fuisse ꝙ ille p̄latus nō p̄scripsit nec mihi talis solutio p̄iudiciū attulit. Naꝫ cū vicarius meo noīe possideat.s̄.de rest.spo.cū venissent ꝯtra me per aliū possidentē p̄scriptio non cucurrit. Nam si ego illo tꝑe possedi sequit̄ ꝙ ille p̄latus nō possedit q2 idē duo insolidū possidere nō pn̄t.s̄.de ꝓba.lꝫ. Si non possedit ꝑ ꝯsequens nō p̄scripsit vt in regula sine possessione.de reg.iur. Itē si ille per quē possideo alij ꝓdat me possessione nō p̄uat vt.l.si.C.de acqui.pos.⁊ Hu.tenuit illū p̄scripsisse sicut p̄scribit qui emit a pupillo credēs illū ꝓpuberem.ff.ꝓ empto.l.ij.§.si a pupillo. Jo.an.dicit posse distingui inter vicariū perpetuuꝫ qui titulum habet ⁊ tꝑalem.facit cle.j.j.eo.cū ibi notatis sup verbo ꝑpetuis. Ego dico ꝙ siue loquamur in vicario perpetuo siue temporali: licꝫ soluat alteri censum per talem solutionē nulla queritur pos. Nam licet colonus vel alius meo noīe possidēs alij possessionē tradēdo vere me possit possessione priuare: vt.l.iij.§.ꝙ si quis seruus.ff.de acquir.pos.tamē tradendo ficte puta soluēdo pensionē vel cēsum: me taliter po.nō priuat: vt.l.q̄uis.§.si conductor.ff.d̄ acqui.pos.vbi ficta traditio coloni nō priuat dn̄m pos.vbi tn̄ de alteriꝰ pos.nō appareat: ex mercedis solutione ꝓbatur possessio: vt no.Bar.in.l.cū diuersas.§.per colonū.ff.de acqui.pos.⁊ probat̄ in.l.litibꝰ.de agri.⁊ censi.li.xj.⁊ vide in.c.inter.de fide instru.ad fi.vbi ex instrumētis locationis nō ꝓbatur possessio. ille tamē qui cōduxit etiam in mille annis non posset referre questioneꝫ dominij locatori: vt.l.male agit̄.C.de p̄scrip.xxx.vel xl.an.⁊.l.si quis ꝯductionis.C.locati.⁊.c.si diligenti.de p̄scrip. vbi de vicario qui sibi vllo tempore nō prescribit. ¶ Quero archiep̄s agens in remotis ꝯstituit vnum ep̄m vicarium generaleꝫ cum pleno mādato ⁊ expressis casibus de quibꝰ.s̄.c.ꝓxi.cū potestate instituendi ⁊ destituēdi ⁊ exercendi ea que sunt autoritatis ⁊ ordinis pōtificalis: ⁊ que cōstituēs facere posset etiaꝫ si maiores sint exp̄ssis. queritur an ex hoc tā lato mādato possit electuꝫ cōfirmare: ⁊ cōfirmatum ꝯsecrare: ⁊ hec duo nō fuerint noīatim expressa: videt̄ ꝙ nō: quia iste sunt de maioribus causis ⁊ spāleꝫ exigūt exp̄ssionem: vt.c.q̄uis.s̄.eo.li.de elec.cōiuncta cle.nō potest.de ꝓcur. ꝯtrarium tenet hic Jo.an.nā verisimilitudo de qua loquitur hoc.c.surgit ex duobꝰ. primo ex libertate eligendi personā cui beneficiū cōfertur. scd̄o quia collationē facere pōt vbicūqꝫ sit.de offi.leg.c.nouit.⁊ hec duo cessant in cōfirmatiōe quā necesse est fieri.s̄.de elec.postq̄.⁊ cū cause cognitionē requirat.s̄.eo.li.de elec.c.si.extra territoriū nō potest expedire: vt not.in d.c.nouit. verisimiliter ergo ea que foris nō poterat cōmisisse: ⁊ sic cessat verisimilitudo de qua in princ.huius.c. Non ob.clem.non potest: quia maiora erāt expressa.s.pontificalia in quibus iurisditio ⁊ ordo requirit̄ ⁊ nō ita in cōfirmatione in qua sufficit iurisditio ⁊ quā facit cōfirmatꝰ in archiep̄m nō ep̄s.s̄.de ele.suffraganeis.⁊.c.trāsmissam: ⁊ in hoc residet Jo.an.in nouella.

¶ De officio delegati. Rubrica.

Statuimus. Dominꝰ Joā.and.post Archi.⁊ doc sup isto.c. multa scribit que magis clare ⁊ breuius reassumā. ¶ † Primo quero quid est ꝯseruator. Ad

1 qd̄ dic ꝙ cōseruator est iudex datus ad tuendū aliquos ꝯ̄ manifestas iniurias oēs vl' certas iudiciali nō vtēs indagine. ⁊ ista diffinitio hic ꝓbatur. Sed dices videt̄ ꝙ ista impetratio certi iudicis sup omnibꝰ litibus sit a iure prohibita.s̄.de rescrip.ad hoc. Item ꝓ violentia ⁊ rapina debet actor sequi forū rei: nō aūt eum corā suo iudice trahere: vt.c.cum sit.de fo.cōpe. So.dic ꝙ ꝯseruator de dubijs nō cognoscit quia sic essent iudices generales illorū qui eos impetrarūt contra illud.c.ad hoc. Sed de manifestis tm̄: vt i hoc.c.a manifestis aūt iniurijs debet iudex quēlibet coercere: vt.l.equissimuꝫ.ff.de vsufru.⁊.s̄.de symo.querelā. quia ergo papa est iudex ordinariꝰ omniū etiā laycorū cū damna ꝯinferūt in personis vel rebus ecclesiasticis: vt.d.c.cū sit generale. nō mirū si super talibus dat ꝯseruatores miserabiliū personarū: vt in glo.ij. Nam ipi ⁊ p̄sidētes

capitulis ꝓuincialibus possunt dici ꝯseruatores monasterioꝝ vt no. Jo. an. de sta. mona. in singulis. §. fi. ⁊ d. c. querelaꝫ. in fi. ⁊ vide ad predicta bonā. l. ff. de offi. prefi. l. illicitas. per totā. l. vbi ꝯtra extorsiones innumeras ꝙ potētiores ne humiliores opprimāt: ⁊ in multis alijs habēt ꝓsides potestatē: ⁊ sic cū ista illicita coercere ad officiū ordinarij pertineat ista ꝓuisio ꝯseruatorū videtur supflua nisi quia magis timeret ⁊c. ¶ † Scdo quero vtrū 2 ꝯseruatores habeāt ordinariā vel delegatā. glo. ij. in prin. dicit eos habere delegatam. ⁊ probat̃ qꝛ eorū iurisditio expirat quo ad nō cepta: vt. ī. eo. c. fi. §. officiū. ergo nō est ordinaria. ī. e. c. iij. 3 ꝺm Jo. an. in nouella. ¶ † Tertio quero vtrū alius ꝙ papa possit dare istos ꝯseruatores. Jo. an. in nouella. ꝙ delegatꝰ pōt cuꝫ sit ordinarius. ī. de offi. le. cū. c. ij. si potest per se: ergo ꝑ aliū vt in regula pōt quis. Et ita refert de facto quedā legatū fecisse. Ex qua ratiōe sequit̃ ꝙ quilibet ordinarius posset in sua diocesi tales ꝯseruatores creare ꝺm Jo. an. ī. e. c. fi. super verbo dietā. allegat quedā iura ciuilia que ꝓhibēt per loca ꝯseruatores ꝯstitui in aut̃. vt iud. sine quo suf. §. nulli quoqꝫ iudici. ⁊. §. interdicimus. col. ij. ⁊ de mandato prin. §. eos aūt. col. iij. ⁊ nulli iud. li. habere loci ser. in prin. col. ix. Nam vt dicit tex. in d. §. interdicimꝰ magis isti ꝯseruatores erāt fures ⁊ violenti: ꝙ illi quos a talibus cohibere debebāt. Ex qua ratione ⁊ alijs ꝯcludit Jo. an. super verbo dietā. ꝙ equum est sentire ⁊ ꝯcludere tales ꝯseruatores per solos romanos pōtifices dari posse: qꝺ probat istud. c. dū dicit ꝯcedimus. ⁊. c. fi. ī. eo. ibi a se. aposto. ꝯcedūtur ad hec 4 prestat argumentū. ī. e. li. de off. ord. c. j. ver. nec ꝓ eo. ¶ † Quarto quero quot sint spēs ꝯseruatorū. de hoc in glo. ij. v. scire debes. Nam ponit aliquas formas varias. ipoꝝ igitur iurisditio ⁊ potestas dependet a forma literarū: ⁊ latior est forma inuenta post istam ꝯstitutionem: ⁊ ꝯstitutionem finalem. ī. eo. vt ibi no. Jo. an. super verbo dietā. attendatur igit̃ literarū tenor sicut et 5 priuilegioꝝ. ꝯ. de priui. porro. ¶ † Quinto quero de quibꝰ cognoscere possint. Tex. iste dicit ꝙ de manifestis iniurijs ⁊ violentijs. de hoc in glo. ij. ver. de manifestis. Sed quid dices si h̃ ipm reuocat̃ in dubiū. vtrum sit factum notoriū nec ne: naꝫ multa dicūtur notoria que nō sunt: vt. c. ꝯsuluit. ꝯ. de appel. Ad hoc responde ⁊ collige ex dictis in nouel. ⁊ in glo. quinqꝫ mēbra. nā qñqꝫ reus ꝯuentus super notorio negat factū ⁊ qualitatem facti. scꝫ notorietatē. Qñqꝫ fatetur notoriū factū: sed dicit se iuste fecisse. Qñqꝫ notoriū est factum qualitas facti ⁊ estimatio: sed incertus est ille qui fecit. Utrū ergo in oibus istis casibꝰ vel similibus habet locū ꝓcessus notorij. Et videt̃ ꝙ non qꝛ super his q̃ requirūt iudicialē indaginē ꝯseruator nō pōt ꝓcedere: vt in fi. huius. c. sed in quolibet casuū predictorū requirit̃ iudicialis indago ⁊c. ꝯtrariū tenet Jnno. ⁊ exponit istū tex. duꝫ dicit nec ad alia ⁊c. s. dubia nō notoria: ⁊ in quibus notorijs ꝓcedit̃ ꝯtra nō citatū ꝯuictuꝫ vel ꝯfessum. ij. q. j. c. j. ⁊. q. vj. §. diffinitio. ⁊. C. de sen. l. prolatā. qꝺ ergo de indagine dicit tex. debet intelligi de illa que in casibus dubijs fieri debet: si qua vero indago imminet faciēda in causis notorijs illa bñ poterit ꝯseruator facere postꝙ sibi iurisditio est permissa: vt. l. ij. ff. de iur. om. iud. Naꝫ in casibꝰ ⁊ mēbris predictis nō debet ad punitionē ꝓcedere nisi citet partes: ⁊ ꝯtumaces puniat in expensis: ⁊ ꝙ habet cognitionem pater qꝛ pōt excōicare: que excōicatio nō fit sine cause cognitione ij. q. j. sicut. ⁊. c. nemo. ⁊ de sen. excō. sacro. ⁊ hoc dictū Jnnoc. plꝫ Archi. licet aliter hoc dicat ꝺm Jo. an. Sed videtur ꝙ si ipm notoriū negetur esse notoriū nō possit procedi tāꝙ super notorio. qꝛ negatione fit res dubia. So. vt in glo. mag. ver. sed q̇d si negatur ⁊c. Jn nouel. post Host. dicit Jo. an. ꝙ iudex in talibꝰ debet attendere famā. Jmpossibile eñ est facti notoriū non esse famosum: qꝺ si sic nō reperiat abstineat. aliter ꝓcedat ⁊ testes recipiat ad instructionē suā iuratos si velit de testi. veniēs. ⁊ ad cautelam. de ele. bone. §. licꝫ. Exceptiones etiam ꝯtra testes admittat ꝺm Arch. licꝫ alij ꝯtra: vt hic in nouella. Sed dices per ista nō est solutum ꝯtrariuꝫ qꝛ negatione fit res dubia. Jteꝫ qꝛ per ista ⁊ cū de iustitia facti querit̃: vel de estimatione quātitatis dāni deuenitur ad iudicialē indagineꝫ: ergo videt̃ ꝓcessus notorij cessare in omnibus supradictis mēbris. So. dic ꝙ nō omnis negatio facit rem dubiā: vt no. in. c. nostra. de coha. cle. ⁊ mu. ꝑ Jnno. ⁊. c. venerabili. de censi. per Jnn. ⁊ in. l. post rem. ff. de trāsact. ⁊. l. j. C. de ꝓcur. Ad aliud ꝯtrarium dic ꝙ si ipm factum est notoriū quātūcunqꝫ circūstantie sint occulte vel alia que ex ipo facto notorio habent dependētiaꝫ puta iustitia ipius facti estimatio damni: ⁊ alia de quibus in predictis mēbris: tamē habebit locū processus notorij. ⁊ h̃ sentit Jnn. in. d. c. vestra. vbi dicit ꝙ super occultis circūstantijs facti notorij que aggrauant vel extenuāt delictū tanꝙ super ipo notorio ꝓcederet. ¶ Nam si aliud diceremus sequeret̃ ꝙ super nullo delicto posset ꝓcedi tāꝙ super notorio: quia nullū est qꝺ nō possit habere excusationē: vt homicidium: quia poterat impune occidi inuasor: quia fecit eā cum iudicis autoritate. transitus ad aliū epatum primo retento: qꝛ de licentia pape adulteriū: quia solutam ⁊ meretricem credidit: furtum: quia ꝓpter necessitatem famis: ⁊ sic de singulis. arg. ī. de accu. cum dilecti. duobus igitur solūmodo ꝯcurrentibus habꝫ locum iste processus notorij quādo. s. dicitur delictū esse ꝯmissuꝫ: ⁊ hoc ipm est notorium. ista eñ qualitas notorij alterat naturaꝫ iudicij: quod a iure habet certū ordineꝫ quē non pōt iudex trāsgredi: vt. l. ꝓlatam. cum alijs preal. illū autē ordinē non tenet̃ iudex sequi in notorio de quo loquimur: vt. c. ad nr̃am. el. ij. de iureiur. ⁊. ī. dicam. Sed hic queritur de secūdo mēbro si reus ꝯfitetur factū sed negat ipm notorium ad exclusionē extraordinarij processus notorij. Jo. an. post Jnno. dicit hic ꝙ ꝯseruator ꝓcedit: qꝛ licet nō sit notorium per euidentiam: est notorium ꝑ ꝯfessionem suā. de coha. cler. c. vestra. ⁊ illud. c. est notandū. Nam ꝺm hoc semꝑ quādo reus ꝯfitetur maleficium: lꝫ defensiōes opponat que maleficij penaꝫ extenuant vel excludāt. iudex ꝓcedet in talibus sine iuris ordine qui seruādus est in criminalibus sicut in ciuilibus vt. l. absentē. ff. de pe. Aduertēdum tamē ꝙ si negatur factū ⁊ maleficiū ⁊ qualitas facti. i. notorietas: ꝯseruator tamen qui dicit factū notoriū. de hoc nō debet cognoscere ꝑ. l. si quis ex aliena. ff. de iud. ⁊ si reperit factū notoriū ꝓcedet. al's desistet. naꝫ ab ista qualitate notorij causatur ⁊ suꝑ ea fundatur iurisditio conseruatorū de quibus in tex. debꝫ ergo de ea qualitate ꝯstare vt no. ⁊ dixi. ꝯ. de foro ꝯpe. c. si clericus. Et si bene aduertas ista cognitio an sit notoriū necne: licet adhibeatur ad finem fundādi iurisditionē: tñ concernit negociū principale: quo casu comperto notorio per ꝓbationē an feret eius vigore sentētiam super principali facto: vel ꝓnunciabit se tantūmodo esse iudicē: dic vt dixi in. d. c. si clericus. vbi in nouel. ⁊ per Bar. in. l. ꝓscrip. C. si ꝯtra ius vel vti. publi. ⁊ per Jnn. ꝯ. de rescrip. super literis. vbi de ista exceptione nō ꝯtradixi vel nō deliqui in tuo territorio opposita ad exclusionē ferri cognoscit̃ in vim dilatorie: tamē ꝯcernit principale negociū et ea taliter ꝓbata quid iuris de vlteriori ꝓcessu iudicis in preallegatis locis declaratio aliorum mēbrorum: de quibus. ꝯ. ptꝫ per predicta. cum eñ sint circūstantie principalis facti notorij super eis tanꝙ super ipso facto notorio poterit ꝓcedere: nisi cū maleficiū vel ipm factuꝫ qꝺ dicitur notorium sit occultū: vt. ī. dicam. ¶ Ulterius quero iste tex. dat ꝯseruatoribꝰ iurisditionē super notorijs ⁊ manifestis. Quero quid est notoriū: de hoc plene per Jo. an. post Jnno. ⁊ doc. ꝯ. de coha. cle. ⁊ mu. c. vestra. ⁊ in spec. iiij. parte. de noto. crimi. vbi dicit ꝙ sepe dicimus aliquid notoriū qꝺ ignoramus. vide etiaꝫ per Host. in summa de coha. cle. §. fi. ⁊ per Bar. in. l. ab accusatione. §. fina. ff. ad turpil. et per Cy. in. l. ea quidem. C. de accusa. 6 ¶ † Quero vlteriꝰ quia iura dicūt ꝙ in notorijs nō est ordo[a] iuris seruandus. vtrum istud sit simpliciter veruꝫ. Ad hoc dic ꝙ ꝓceditur in criminibus altero ex tribus modis: vt in. c. qualiter ⁊ quando. el. ij. de accusa. fallit in notorijs ⁊ manifestis. vt. c. ad nostram. el. iij. de iureiuran. vbi glo. dicit ꝙ non requiritur ex toto quasi innuat ꝙ requiritur qualis: cuius omissio ita vitiaret iudiciuꝫ sicut omissio ordinis iudiciarij in alijs modis ordinarijs vt sentit Jnn. in. c. tua. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. d. c. ad nostrā. qꝺ verbum no. Et apertius declarando ꝓsequitur quis ordo in notorijs requiratur. Jo. an. in. d. c. ad nostram. multum confuse post Jnn. istum articulum examinat. Ego autē ordinate ⁊ clare ꝑ singulas partes iudicij hoc ꝓsequor incohando a citatione que est principiū iudicij. vt no. in. c. ecclesia sancte Marie. de ꝯsti. ⁊. ff. de in ius vo. in rub. Arch. hic refert opi. Jnno. ꝙ in omni notorio requiratur citatio: vt ipe no. in. d. c. ad nostram. ⁊. c. tua nos. preallegatis. vbi al's refert opi. Sed predicta opi. vera est. Nā vt. ꝯ. dixi. omne delictum potest habere excusationem. ⁊ no. in. c. j. de dila. per Jnn. ad hanc igitur faciendā debet quis citari: nā citatio est spēs defensionis que non potest etiam per principeꝫ auferri: vt cle. pastoralis. de re iud. vbi imperator ꝓtendebat crimina ꝯtra regē Robertum notoria: ⁊ tamē quia citationē legitimā omisit sua sentētia declaratur nulla: ⁊ hoc breuiter de citatione. ¶ De litis contesta. an requiratur ibi refert opin. varias quando ꝓceditur contra presentem. Sed melior videtur ꝙ siue ꝯtra absentem siue presentem ꝓcedatur non requiritur ordo iuris. ⁊ vide per Guil. de mō. lau. in cle. pastoralis. ⁊ per Hosti. de re iudi. cum olim. vbi Jo. an. post eum tenet ꝙ in notorijs criminibus potest ferri sententia ꝯtra absentem ꝯtumacem: ⁊ ꝓbatur in. d. cle. pastoralis. vbi papa contra illam sententiam imperatoris allegat plures causas nullitatis illa omissa qꝺ lata fuerat contra absentē: ⁊ sic innuit ꝙ alijs rite seruatis potuisset absentem ꝯdemnare. ꝓbationes autē vtruꝫ sint necessario recipiende in notorijs. ibi dixi in. iij. q. ¶ Quid de sentētia. Ber. tenet ꝙ sentētia requiratur in. d. c. ad nostrā. ⁊ de testi. co. super eo. ⁊ ꝺ diuor. porro. Appellari autē vtrum possit ibi dixi in. v. q. Certū est autem ꝙ sententia lata super crimine qꝺ dicitur notoriū potest redargui

a ¶ Ordo. Addꝺ ꝙ nec etiā seruat̃ coram arbitratore. Jnno. in. c. qñtauallis. ꝺ iureiu. Jtē nec corā executore. Jnnoc. in. c. ex rōne. de appel. Jtē nec corā ꝓuisore. tex. ī cle. j. de of. del'. Jteꝫ nec in bonoꝝ possess. l. iij. §. cā cognita. ff. de bo. poss. bal. in. l. fi. C. de ꝯhen. emp. Jtem nec in diffinitionibus iuris. bal. ī l. postꝙ liti C. de pact. Jnno. in. c. cū iuramento. de iura. calum.

test redargui de nullitate:vt est casus in.d.c.pastoralis.⁊ ibi plu res cause nullitatis.⁊ no. Inn.in.d.c.tua.succincte ergo ꝑ om nes partes iudicij discursum est an in notorijs requiratur iuris ordo:que plene videas in.d.c.nostra.per Io.an. Qui post In no.hic dicit ꝙ si maleficium est notorium sed nō malefactor: ⁊ ꝑ testes de aliquo ꝓbatur ꝙ fecit maleficium:sed nō probatur ꝙ sit notorium.s.talem fecisse sibi nō nocet:quia nō potest cōserua tor ꝓcedere nisi cōtra notorios qualis iste nō est. Nam licet de occultis circūstantijs possit inquirere ꝯseruator que occulte cir cūstantie sint accessoria notorio:nō tamē potest inquirere de oc culto facto vel occultis personis que sunt principalia. De ordi nario vero an per tales ꝓbationes ꝓcedat etiā remittit Inno.s. de elec.bone.el primo.vtrum aūt post sententiam latā forte con tra absentē reus veniens audiatur allegās ꝙ delictū nō erat no toriū. Et quid iuris si in rei veritate erat notoriū:sed iudex non facta sibi de hoc fide tulit sententiam:an valeat.dic vt.d.c.ad no stram.⁊ hic in nouel.dicit ꝙ si iniuria nō erat manifesta sed pro nūciatum fuit illā manifestam nec appellatū teneret ꝓcessus cō seruatoris:⁊ vide de hoc qđ no.in cle.pastoralis.in fi. princ.sup verbo declarato.de re iud. ¶ Querit glos.pe.vtruȝ cōseruator possit cogere manifestos inuasores siue damnū inferētes ad sa tisfaciendū:videtur ꝙ nō:quia eoꝝ officiū est defendere qđ pro prie respicit inferendā iniuriam nō illatā:nam iam facta infecta fieri nō possunt:vt.l.bello.§.facta.ff.de capti. Glo.tenet ꝯtrium ⁊ plenius ꝓbat in nouella post Archi.

☞ Pene quando inferūtur deferendū est dignitati ⁊ ꝑsone.
Ecclesie ingressus quādoqȝ interdicitur.

Cum via pontificali. Premissa causa po nit cōstitutionē in genere:quā secūdo specificat ibi itaqȝ. tertio excipit ibi nisi. ¶ Not.hic Io.and.ꝙ quedam sunt ordinis ep̄alis:quedam ep̄alis dignitatis.illa que sunt ordinis ep̄alis numerātur.lxviij.dist.corep̄is.⁊ de vtrisqȝ vide per Ioā.an.s.de exces.prela.accidentibus.vbi etiā no.an electus cōfirmatus in ep̄m nōdum cōsecratus possit aliqua ex istis. ¶ † Secūdo no. ꝙ in inferendis coactiōibus siue penis deferendū est dignitati ⁊ persone.ꝯcor.s.c.sane.⁊.c.pastoralis.⁊.l.fi.C.vbi sena.vel cla. vbi habes de clarissimis ⁊ illustribus ꝯtra quos ꝓceditur in cri minibus:an corā iudice debeant stare vel sedere. Alia etiā vltra hec duo cōsideranda sunt in penis inferēdis.de quib⁹.s.de trās ac.c.fi.⁊ no.ꝙ in penis est cum modestia ꝓcedendum.vnde dicit lex ꝙ neqȝ excandescere debet iudex aduersus eos quos malos putat.id enī nō est cōstantis ⁊ recti iudicis cuius animi motus vultus detegit:vt.l.obseruandū.de offi.presi.vbi dicit glo.ꝙ de bet aliud gerere in corde quādoqȝ ⁊ aliud simulare.ꝓ quo.c.ij.de presump. ¶ Tertio no.ꝙ a minori pena est inchoandū alibi di citur ꝙ ab illa que magis timetur in.c.quoniā frequenter:vt.s. vt lit.nō cōt. ¶ † Quarto no.ꝙ quādoqȝ interdicitur eccl'ie in gressus:cuius effectus est ſm Archi.vt suspensione durāte in ec clesia celebrare nō possit nec psallere nec orare nec si interim mo ritur in cimiterio sepelitur. Extra eccl'iam vero diuina officia ce lebrare potest etiaȝ in officio siue ordine suo:⁊ ista satis probat ꝓpria verborum significatio ſm eū:qui allegat no.ꝑ Inn.⁊ Ho sti.j.de sen.excō.sacro. ¶ Aduertendum etiā ꝙ suspensus ab ec clesie ingressu vel a pontificalib⁹ ab his solū prohibetur que sibi interdicta sunt ⁊ que dependent ab illis nō ab alijs cū pene sint emoliende nō exasperāde.de peni.dis.vij.pene no. Ber.s.de cō sue.cuȝ dilectus. ¶ Quinto no.ꝙ suspendit̄ quādoqȝ quis ab officio.pro hoc aūt intelligit̄ suspensus ab ordinaria potestate vt no.hic Arch.qui allegat Host.in sum.⁊.§.quid si religiosi in fine. Alij ꝯtra vt legitur ⁊ no.xxiiij.q.j.audiuimus.facit qđ not. Inn.de eta.⁊ quali.cum bone.⁊ de ele.cōsiderauim⁹.no. vltimo ꝙ suspensus a pontificalibus si celebrat nō incurrit irregulari tatem.vt no. Spe.in titu.de legato.§.iuxta.

☞ Causa eadem aliqn̄ pluribus delegatur.

Si duo. ¶ † Not.ꝙ quādoqȝ delegatur pluri bus eadē causa:⁊ hoc vtili⁹ est q̄ vni.vt no.in.c.prudentiā.de offi.deleg.vbi de eorum iurisdi tione in ordine procedendi ⁊ pronūciandi cōmuniter vel diuisim.dixi.j.de here.c.per hoc. ¶ Secūdo no.ꝙ si plurib⁹ est cā cōmissa ꝑ papaȝ possunt aliqui ex eis alijs subdelegare vi ces suas.vtrum autem ⁊ quādo teneatur tales subdelegatos ad mittere:vide distinctionē Ioā.calde.s.c.coram. ¶ Tertio no ta quod quandoqȝ plures cognoscunt de eadem causa habētes iurisditionem diuersam. Nam diuersa est iurisditio delegati pape ab illa subdelegati.primo quo ad potestatem subdelegan di.secūdo quo ad potestatem appellādi in casu quo cōmissa fue rit appellatione remota:⁊ ad quem appellandi.vt legitur ⁊ not. s.c.j.⁊.cap.super questionum.in principio.§.porro. Similiter quandoqȝ cognoscit ordinarius et inquisitor heretice prauita tis,et sic ordinarius ⁊ delegatus pape:cum autem talis mixtu ra contingit.iurisditio magis dignior debet ꝯsiderari in appel latione interponēda ab eorū sentētia:etiam si alij sint plures:vt hic:vt si magis cōsideretur dignitas q̄ numerus personarum.⁊ hoc quo ad appellationē:vt dixi:vbi vero in sententijs discorda rent starem numero iuxta regulam.c.fi.s.de re.iur.licet glo. in nuat contrarium.ff.de re iudi.l.pomponius al's si vni. Sed non bene ſm Oldra.qui simpliciter dicit numerū considerandū: vt C.de palatinis sac.lar.l.fi.li.xj.⁊ de veteri iu.enuc.l.j. ⁊ vide bo nam concordantiam ad hūc tex.C.de appel.l.precipimus.ad fi. ver.eo.vbi si illustris ⁊ non illustris de causa cognoscunt appel labitur ab eorum sententia ad imperatorē habito respectu ad il lustrem nō ad illū a quo deberet ad aliū appellari:⁊ ibi est etiaȝ tex.quando non in personis diuersorum seu eiusdem residet du plex iurisditio. Similiter enī ꝯsiderabitur iurisditio magis di gna:vt.d.l.ver.ꝙ si.⁊ tex.in.d.c.sup questionū.§.si vero duo.in fi ne.etiā cū ꝯtingit ista mixtura duorū simpliciū diuersam naturā habentiū cōsideranda est natura simplicis dignioris.vt.c.quā to.de iudi.vbi plenius dixi.

☞ Plures qn̄qȝ simpliciter delegantur.

Si contra. ¶ Not.ꝙ quādoqȝ plures dele gantur simpliciter.et de hoc.s.c. prudentiam. † Quādoqȝ delegātur cū clausula ꝙ si ambo:⁊ de hoc etiā ibi:⁊ hoc ibi tangit Archi.an so la volūtas sufficiat:videtur ꝙ clausula si nō possint interesse. cō prehendat casum etiam si nūc velint:vt.d.c.prudentiam.§.adijci mus.vbi de hoc in nouella. Quandoqȝ fit cōmissio alternatiue vt oēs aut alter vestrū.⁊ de hoc.j.e.cum plures.vtrum aūt si duo ex tribus vel pluribus citant:teneatur citatus cōparere ⁊ quali ter debet fieri fides de impedimēto tertij vt ad citationem alio rum cōparere teneatur.et si duo tertio irrequisito ꝓcesserint an possit postea ille terti⁹ eorū ꝓcessum ratificare:dic de his ⁊ alijs hanc materiam tangentibus.vt.d.c.prudentiaȝ. ⁊ hoc tangitur in nouella an sufficiat requisitio college vt sic si non venerit pos sit aliter procedere. Hosti.visum est ꝙ trina requisitio facienda sit:de hoc.s.eo.cum causa.vbi not. Vincē.ꝙ si collega requisit⁹ impedit etiā querentē datum cū clausula ne ꝓcedat:forte posset eū excōicare:quia iam iurisditionē habet in impediētes ⁊ requi situs ratione delicti factus est inferior.C.de sena. vel cla.l.ij. ſm Io.an. ¶ Tertio no.ꝙ in nullo casu huius.c.causa suspitionis ꝯtra iudicem allegata est ꝓbanda coram eo.sed coram arbitris ep̄o vel collega.ratio est:quia forte ꝓuocat⁹ obesset:⁊ qua ratiōe suspectus est in principali:suspectus est etiā in accessorio tangē te personam suā.cesset ḡ.l.si quis ex aliena.ff.de iud.⁊.c. sup lite ris.s.de resti.spo.habent autē locum illa iura ⁊ similia cum exce ptio declinatoria fori cōcernit iurisditionē nō personā iudicis. vnde de exceptiōe excōicationis infamie ⁊ simili opposita ꝯ iu dicem nō cognoscit ip̄e vt no.bar.in.l.quidaȝ cōsulebat. ff. de re iudi.licet ꝯtrarium dixerat Inn.s.c.cum super abbatia:⁊ vide de ista exceptione ꝯtra iurisditioneȝ opposita quis cognoscat vnū notabile dictū Inn.in.c.venerabili.de cēsi.⁊.l.de iuris.ff.ad mu nicipa. ¶ Quarto no.in.§.cum aūt.ꝙ de recusatione ꝯ delega tum ep̄i vel ei⁹ vicariū opposita cognoscit ep̄s ⁊ nō arbiter:qua re aūt nō sic papa de recusatione opposita ꝯ eius delegatuȝ.dic vt in glo.antepe.ꝓuidetur enī vt dicit in vtroqȝ casu:licet diuer simode laboribus ⁊ expensis partium ex qua ratione posset ar gui ꝙ si ep̄s qui causaȝ delegauit vel vicariū dimisit esset absens ꝙ de causa recusatiōis sui delegati vel vicarij esset recurrendum ad arbitros sicut hic dicitur de delegato pape:quia eadē est ra tio vt parcat̄ ⁊c. Inn.⁊ Host.c.suspitionis.tenet ꝙ tūc est in cau sa supersedendū donec reuertatur ep̄s:quod dictū est probabi le si est ep̄s prope intra diocesim vel in loco vicino. Si autē mul tum distaret:iniquū videtur ꝙ reus recusans eius officialem vel delegatū debeat tā longe accedere: vel actor ius suum differre. equū igitur videt̄ Io.an.ꝙ hoc casu recurratur ad arbitros ⁊ de exceptione ꝯtra delegatum opposita cognoscat eius vicari⁹.al legat ad hoc qđ disputatū fuit de collega ad partes valde remo tas se absentante.nam cū nō possit cōmode adiri.xxij.q.ij.faciat nō est hoc casu necessario requirēdus. Et iura etiā volunt ꝙ nul lus sit trahēdus extra ꝓuinciam.de do.cum olim.iij.q.iiij. vltra ad hoc de testibus ꝓ̄tata.vbi equiparātur mors vnius ⁊ longa absentia alterius.ad hoc.l.cū post.C.de appel.peregrinari etiā quis nō cogitur.eo.li.de ꝓcura.c.ij. ¶ Quinto ⁊ vltimo not.ꝙ de exceptiōe recusatiōis opposita ꝯtra vicarium cognoscit ep̄s ⁊ non ita de appellatiōe que sit ratio differentie cōsueui dicere: quia appellatio cōcernit iurisditionē que eadem videtur in per sona vicarij ⁊ ep̄i.ideo de vno ad alium nō recurritur.s.eo.de con sue.nō putamus.recusatio vero coheret persone ⁊ eam concernit non iurisditionem.s.titu.j.romana.⁊ quod no.j.eo.prox.in.iiij. glo.ibi pro ista parte ⁊c. ¶ Ultimo tangit hoc in nouella super

glo. recusatur &c. que sint iste iuste cause recusandi iudicez. dicvt in Spe. ti. ij. §. superest. Item vtrum pendente causa recusationis contra vnum collegā possit procedere in principali tenet gl. magna ꝙ non. similiter in nouella.

1 ☞ Iudex delegatus pape legitime recusari pōt.
2 Delegatus potest cōmittere vices suas in totum ante recusationem propositam.
3 Jurisditio delegati per solam propositionem recusationis est impedita.
4 Pronūciatio facta in cā idem operatur qđ snīa.
5 Jurisditio extincta de consensu partium post pronūciationem reassumi nō potest.
6 Iudex delegatus si sit suspectus an possit alteri cōmittere.

Judex ab. Partes patent. sunt em̄ due principales. primo quando delegauit causam ante recusationē cōtra ipm ꝓpositam. secunda ibi post recusationez quando post eam ꝓpositam.

1 ¶ † No. ꝙ etiaz iudex delegat⁹ pape pōtest legitime recusari [a] a & tūc dicitur legitime cum causa est ꝓbabilis. plures ex istis causis enumerat. Spec. eo. tit. §. superest videre. & Hosti. in sum. de appel. sub rub. de recu. §. ex quibus causis. de iure ciuili. an causa legitima requirat̄: dicvt. l. apertissimi. C. de iud. vbi glo. dubitat an possit ordinarius recusari: quod de iure canonico certuz est ꝙ sic: vt. d. c. cū spāli. & s. de foro cōpe. si quis. ¶ Incidenter tangit hic Joā. an. post Archi. de prelato qui in causa eccl'ie sue impetrauit consanguineū in iudicē. Tenet em̄ ꝙ possit recusari 2 s. c. insinuāte. & hoc plenius per eū. ¶ † Secūdo not. ꝙ ante recusationem ꝓpositam potest delegatus cōmittere vices suas in totum: que cōmissio postea impugnari nō potest pretextu recusationis. Quod intelligūt quidam verū quādo post citationez factam per subdelegatū ꝓponitur recusatio. Secus si ante. naz ante non videtur iurisditio efficaciter trāsiuisse cū possit reuocari. j. c. pxi. hanc distinctionem vt refert hic Archi. tenuit Hosti. de appel. cū speciali. Jo. an. post Archi. tenet simpliciter ꝙ sola cōmissio totalis iurisditionis sufficit ad tollendā exceptionem que excluderet ipm subdelegantē. Non ob. c. j. pxi. quia loquit̄ in reuocatione nō in recusationis ꝓpositione: & sic sunt casus diuersi nō aduersi: & intelligūt hoc verū quādo subdelegat⁹ postea acceptaret: vel alia ratione causa rediret ad subdelegantē exceptio recusatiōis ꝯtra ipm remanet salua quasi cōmissio de qua hic debeat intelligi cū effectu. arg. l. j. ff. qđ quisqz iur. & c. relatū de cle. nō resi. ¶ Tertio not. in ver. qđ posset: ꝙ si delegās aliqđ sibi de iurisditione retinuit potest eius cōmissio impugnari per exceptionē recusatiōis. Ratio est: quia ad eū posset causa redire: & sic habet potētiam nocendi in habitu: qđ sufficit vt recusari possit. ar. l. labeo. ff. de sta. lib. qđ secus est quādo nil sibi de iurisditione retinuit: quia reassumere causam non pōt nec ad ipm reuerti. s. c. super questionū. §. porro. & §. se. Et aduerte q: tex. dicit eius cōmissio impugnari &c. nec declarat coram quo sit exceptio recusationis ꝓponēda: an corā subdelegāte ꝯtra quem opponitur: an coram ei⁹ subdelegato. Impugnabit̄ igitur ꝼm Jo. mona. per hūc modum quia notificabit̄ recusatio corā subdelegato: & petetur terminus ad eam ꝓponendā coram subdelegante: & iste est modus vt hic i nouella. ¶ † Quarto no. in ver. post 3 recusationē ꝙ per solam ꝓpositionē recusationis est ligata & impedita iurisditio delegati intantuz ꝙ eius cōmissio est nulla. vt hic. multo magis ergo nō valeret si ꝓcederet in causa principali. Inn. tamē dixit ꝙ si exceptionē recusationis iudex nō admisit: vel de ea mentiōe nō habita adulteriora processit. valebit ꝓcessus: nisi fuerit appellatū. Nam vt dicit non meminit se legisse ꝙ sola recusatio subtrahat recusantē a iurisditiōe iudicis. Hos. s in. d. c. cū speciali. & idē Bar. ꝯsuluit per. l. j. C. si quacūqz predi. po. vbi allegās suspitionē hoc ipo eximitur a ptāte & iurisditiōe iudicis recusati: & per cōsequens non valet qđ agitur: de hoc in 4 Spe. de recusa. §. qualiter. ver. sed quis cognoscet. ¶ † Quinto no. ꝙ nō idem operatur ꝓbatio facta in causa. qđ ꝓnūciatio & snīa: vt in glo. ꝗ ista &c. Et ꝑ hoc dicit alibi glos. singularis ꝙ ex ꝓbationib⁹ nō oritur actio in factū. al's iuramēto. nec ex furto ꝓbato irrogat̄ infamia nisi cōfessio vel snīa intercedat. vt no. in. l. sed si possessori. ad fi. ff. de iureiurā. & de h. s. de his qui not. infa. athletas. §. calūniator. cū. §. se. & l. nō alia. qñqz varia sunt sententia & probatio. de ver. sig. cū olim. & de dā. infec. l. damni. §. sabin⁹ & qđ no. C. de adul. l. q̄uis. ¶ Sexto no. ꝙ super exceptiōe recusationis opposita est ꝓnunciandū: & est ista ꝓnūciatio interlocutoria. ꝼm Arch. qui allegat de ap. significātibus: pōt tñ eo pretextu dici diffinitiua q: post ipam alia nō sperat̄. qđ dic vt not. in 5 aut. habita. C. ne fil. ꝓ pa. ¶ † Septimo no. ꝙ iurisditio extincta ꝑ ꝓnunciationē non pōt de ꝯsensu partiū reassumi: & loquit̄ tex. qñ est extincta per ꝓnūciationē sup recusatiōe. idē si iudex ꝓnūciauit se incōpetentē: casus est no. in. c. significantibus. s. eo.

[a] ¶ Recusari. Adde ꝙ recusatio delegati valet etiā si delegās eum sciuit esse partibus suspectū. gl. in. c. ad h. in ver. elegerūt. de rescri. qđ ē verū nisi ꝓprio motu sit delegat⁹ gl. & ab. i. c. cū olim. circa fi. de off. deleg. not. i c. cū inter. & ibi ꝑ sicu. & phil. de ap. & est notandū ꝙ recusatio iudicis dz fieri corā ipo allegata causa suspitionis Phil. in. c. postremo. de ap. & etiā dicitur tollere iurisditionē. spe. in titul. de le. §. restat. vers. itē ꝑ recusationē. & i ti. de recu. per totum.

¶ Incidēter tangit hic Archid. q̄s cognoscet de cā principali postq̄ est approbata corā arbitris legitima cā suspitionis. & super ea ꝓnūciatū. Host. sequēs Roff. dicit ꝙ ipi arbitri q̄ cognouerūt de cā suspitiōis allegat ꝓ casu. C. de iudi. apertissimi. in fi. l. nā sic est in appellatiōis articulo. s. de appel. vt debit⁹. & equiparātur appellatio & recusatio de appel. sup eo & ꝓcedēt ꝼm tenōrem literarū directarū ad subdelegatū: vt no. in sum. de offi. del'. §. q̄s sit effectus. ver. q̄d ꝗ. alij fere oēs vt Jo. Vin. Tan. Gof. & Ber. dicūt ꝯtrariū per. c. ij. requiris. iuxta fi. de ap. & hec opi. verior est ꝼm Arch. q̄ remittit ad Spe. de recu. §. effect⁹ aūt. et per Jo. an. s. c. suspitionis. ¶ Opponitur & vr̄ ꝙ etiā post ꝓpositaz exceptionē recusationis & ꝓbatā possit iudex recusati alteri delegare vt in allegato. c. cū speciali. v. ac ipa ꝓbata limine. Sol. hic in delegato ibi in ordinario q̄ etiā ꝓnunciat⁹ vt suspect⁹ pōt causam delegare q: remanet iudex etiā post talē ꝓnunciationē lz sine exercitio illius cause ad hoc. c. si quis ꝯtra. de foro cōpet. vbi videas si appellet̄ a tali delegato. an appellatur ad ipm ordinariū recusatū vel ad ꝓximū ei⁹ superiorez ibi. Ber. dicit ꝙ ad ipm q̄ denuo delegabit. Vin. & Host. s. & Spec. cū eis in ti. de ap. §. 6 nec tractem⁹. in fi. j. col. ¶ † Opponit̄ & videt̄ ꝙ nullo modo iudex delegat⁹ si sit suspect⁹ possit alteri cōmittere. q: si est eius iurisditio papa adit̄ ꝓpter suspitionē. ergo & alterius dependētis ab eo. s. ti. j. c. j. & alijs rationib⁹ hoc ꝓbat̄ de quib⁹ in gl. iiij. que soluit ꝙ suspitio cōcernit personā & vitia personalia nō transeūt in aliam vt in ea. Secus ergo dicendū qñ exceptio ꝯcerneret iurisditionē & diceret̄ delegat⁹ ipam nō habuisse. & per ꝯsequēs nō potuisse subdelegare. Tunc em̄ sublata iurisditiōe legati nō potest subsistere iurisditio in persona subdelegati: vt. j. c. si a subdelegato qđ tenet hic Jo. an. facit ad no. in. c. j. j. de iurepa. vtrū. s. exceptio que obstat cedenti obstat cessionario: tetigi. s. ti. j. c. j. ¶ Querit Jo. and. rescriptū est directū abbati sub noīe dignitatis qui statim post recusationē decessit an cognoscet successor Dama. disputādo innuit ꝙ nō. Bart. brix. post. T. ꝙ sic si ante mortē nō fuerat exceptio ꝓbata vel probata sed nōdum lata sententia: q: cessat cā recusatiōis in successore. vbi vero esset lata sententia añ mortē successor nō cognoscit: q: illa iurisditio iā extincta erat per illā ꝓnunciationē. & in hoc casu sit vera opi. Dama. ꝼm Jo. an. qui predictā questionē intelligit qñ suspitio cōcernebat personā non dignitatē: hoc em̄ casu semp transit ꝯtra successorem. ponit exemplū sicut suffraganeus vel subditus impetrantis: vt. s. vt lit. nō ꝯtest. accedens. el. ij.

1 ☞ Delegat⁹ pape qñqz subdelegat vices suas in totū.

Quamuis alicui. Ponit dictū cuius rationē reddit ibi cum iurisditio &c. ¶ † Not. ꝙ delegat⁹ pape qñqz subdelegat vices suas in totū. vtrū autē subdelegādi licentiā trāsferre possit. no. plene Jo. an. j. eo. is cui. & ibi dicā. ¶ Scđo no. ꝙ quādoqz aliquid licet re integra. qđ nō licet postea penitere. ad hoc. C. de ꝯdi. ob causam. l. si pecuniā. In materia autē in qua sum⁹ perpetuat & cōfirmat iurisditionē subdelegati irreuocabiliter quo ad ipm subdelegātem. nō aūt quo ad papā: qui sicut post vsuz iurisditiōis reuocare posset suū delegatū: ita subdelegatū. Sicut etiā hoc posset quilibet ordinari⁹ qñqz. vt. l. iudiciū soluit̄. ff. de iud. in hoc ergo est deterior iurisditio delegati pape subdelegātis in totū q̄ alterius ordinarij. & qđ dicit tex. de reuocatiōe expressa. idē dicit Arch. in tacita: puta si ad partis petitionē citat vel ꝓcedit. all'. de ap. intimasti. & facit. j. de ꝓcur. si quē. Per quē aūt actū inducat̄ iste vsus subdelegati. vt sic viā claudat reuocationis. in glo. pe. dicit qualitercūqz & sic sentit ꝙ per vsuz min⁹ legitimū inducat̄ ista ꝑpetuatio. de quo hic ꝑ Arch. & Jo. and. in c. cū plures. vbi dicā. Arch. tamē dicit ꝙ nō per oēm vsum sed ꝑ citationē tm̄ inducit̄ perpetuatio. s. c. gratū. & dicit hāc esse opi. Vin. Tan. Gof. Inn. & Ber. in. c. licz. s. eo. nā citatio est principiū ꝓcessus. de ꝓba. qm̄ ꝯtra. & qđ no. Inn. de app. vt debitus. et Ber. s. c. sup questionū. §. si vero. in glo. hic ptz. Sed ꝓ ista glo. sua Jo. an. in nouella. allegat. j. eo. cū plures. §. j. vbi sufficit inchoasse. & tex. hic. & j. c. ꝓxi. vtitur verbo vti. vel ꝙ res nō sit integra. Preterea ꝑpetuare iurisditionez & inducere litis pen. sunt diuersa. graue est ꝗ citationē exigi in ꝑpetuatiōe iurisditiōis: sicut in pendētia litis. vt in cle. ij. vt lit. pen. ꝼm eū. ¶ Querit Jo. an. Jo. canonic⁹ Bonoñ. delegat⁹ pape delegauit cām Arch. bonoñ. noīe nō exp̄sso: qui vsus iurisditiōe decessit: vtruz successor Arch. cognoscet: Jo. mo. s. e. c. statutū in actiōibus dicit ꝙ nō. Nam dictus Jo. in futurū suū successorē nō trāsmitteret istā delegationē. arg. no. ꝑ doc. s. de ele. nihil. ꝗ nec debet subdelegando trāsmittere in alteri⁹ successorē. Non ob. ꝼm eū. c. qm̄ ab. s. e. q: loquit̄ in papa qui nō habēs notitiā ꝑsonarū videt̄ exprimēdo nomē dignitatis sibi cōmittere. sec⁹ in casu nostro in quo delegatus videt̄ poti⁹ hr̄e cōsiderationē ad personā sibi notam cui subdelegat q̄ ad dignitatē. hoc dictū reprobat Jo. an. ꝑ. c. licet. s. e. &. c.

§.e.⁊.c.si delegatus.primo re͂.pro Joā.tamen mo.allegat.l.qm̄ habebat.ff.de reb.du.vbi ex notitia disponentis inspicit̄:an nomē ꝓprium vel dignitatis siue officij inspicere debeamꝰ.⁊ ex pluribus ꝯiecturis qn̄qꝫ percipitur ꝙ exp̄ssio dignitatis nō attenditur:quas vide ꝑ Bar.in.l.si seruus cōis.ff.de stip.seruo.facit c.requisisti.⁊ qđ ibi dixi.s.de testamētis. ¶ Scđo querit etiā post Jo.mo.si cui cōmissa erat cā factꝰ sit ep̄s vel archi.an sic trāslatus cognoscat:videt̄ ꝙ non ꝑ.c.qm̄ ab.⁊.c.pastoralis.s.e.nā translatus habet̄ pro mortuo.vij.q.j.§.ecce.Jo.mo.tenet ꝯtrariū:qꝛ non censetur mortuus sed auctus:ergo durat.arg.l.iiij.ff.de re.iu.⁊.l.senatores.ff.de senato.Non ob.§.ecce.quia verū est haberi ꝓ mortuo quo ad illam eccl'iam:nō quo ad aliā.Et iura que de expiratiōe per mortē loquūtur debēt intelligi de morte naturali nō ciuili.iuxta doctrinā glos.in.c.susceptū.de rescri. Jo.and.dicit simpl'r standū.c.qm̄ ab.s.qđ in successorē in dignitate cognitio transferatur:⁊ nō illū sequatur etiā si cepisset ī iurisditione.Nam iste trāslatus nō posset in alio loco cognoscere per.c.statutū.§.in nullo.s.de rescrip.⁊ quātum ad extinguendā delegationē in personam trāslatam videtur paria absentia ⁊ trāslatio.ar.c.presentata.de testi.⁊ hoc verū qn̄ talis cōmissio sic est transmissibilis ad successorē:qꝛ facta sub noīe dignitatis vt dixi.Si autē nō est transmissibilis tūc mutatio cōditionis ꝑsone iudicis delegati ⁊ trāslatio non curatur:quia cōmissio eū sequit̄ in quocūqꝫ statu.qđ tenet Jo.an.in questione canonici qui desijt esse canonicus.de qua in prealle.c.statutum.post prin.in gl. que incipit habentibus.ad fi.⁊ idem ibi Archi.⁊ in Spe.eo.ti.§.fi.ver.quid si causa.⁊ se.

1 ☞ Mortuus censetur abesse.
2 Abesse pluribus modis quis dicitur.
3 Reseruatio cuiuscūqꝫ actus sufficit subdelegāti.
4 Casus in quo nō appellatur omisso medio.

Si delegatus. Primo ponit dictum primū cū sua determinatione ibi dū tamē. ¶ Scđo scđm ibi idē cū cause redditione ibi nam talis. ¶ Tertio tertiū ibi ad eum vbi tria cōiungit que in fi.fortificat ibi etiā si. ¶ No.formā huius delegatiōis in casu absentie in reditu:ergo intelligit̄ reuocata:sꝫ q̄ moritur nūq̄ꝫ redit. Sic ⁊ in ꝓcuratore dato ꝓpter absentiā domini.nam reuerso dn̄o nō ꝓcedit in cā:quod dicvt leg.⁊ no.j.de procu.si quē.⁊.l.qui mutuā.ff.mandati.rursus ḡ si delegatus aberit reassumet delegatus iurisditionē in casu huiꝰ.c.⁊ ꝓcedet vigore veteris delegatiōis que ꝓtēditur ad multas vices quibus abfuit delegatus.ar.l.titius.ff.de excu.tu.tex.est in.d.c.si quē.
1 ¶ † Scđo no.ꝙ mortuus[a] censet̄ abesse.ꝯcor.sunt in glo.iij.et licet ille qui est in rebus humanis possit adesse et abesse.tū mor-
2 tuus sēꝑ abest. ¶ † Arch.tangit hic plures modos quibꝰ q̇s dicit̄ abesse[b].qn̄qꝫ ille qui est in ortis.qn̄qꝫ qui est mortuꝰ.qn̄qꝫ qui nō est in vrbe.qn̄qꝫ qui nō est in loco quo petit̄:qđ dic vt hic per eū.⁊.ff.de ꝓcu.l.p̄ns.cū.l.se.vbi de hoc.⁊.l.iiij.§.p̄tor ait.ff.đ dam.infec. ¶ Tertio no.in ver.idē poteris:aliā formā cōmissionis donec.s.duxerit reuocandū ⁊c.ista eīm potētia reuocādi ī habitu idē opatur qđ retētio ꝓtātis in actu.ar.c.nō solū.j.e.lib.de ap.⁊.l.labeo.ff.de statu lib. ¶ Incidēter tangit Jo.an.quid iuris si subdelegās sub hac forma donec ⁊c.addat qđ nō intēdit iurisditionē reuocare per ꝓcessum quē facit in cā:an si postea ꝓcedat intelligitur reuocasse:videt̄ ꝙ nō postq̄ꝫ ambo cōsenserunt ꝓtestationi.ar.eorū que no.Inn.de spon.c.veniens.⁊.l.fi.§.itē si predixerit.ff.nau.cau.sta.⁊ hāc partē ip̄e tenet.De hac tū materia an per actū ꝯtrariū videat̄ quis a ꝓtestatione recedere:vide plene per Jo.an.in regula in generali.de reg.iu.in.vj.in mercu.⁊ per Bar.in.l.nō solū.§.fi.de ope.no.nū. ¶ Quarto no.ꝙ si cā simpliciter cōmittat̄ videt̄ etiā cōmissa ip̄ius diffinitio per sn̄iam.⁊ hoc tenet etiā Spe.qn̄ delegatio esset facta sub hac forma:talē causam tibi cōmittimꝰ cognoscēdam in ti.de offi.deleg.§.sequit̄.ver.quid sit officiū.⁊ ver.vero.Ego dico ꝙ ille cui cōmittitur cognitio nō potest ferre sn̄iam.vt not.bar.in.l.qui ꝓcuratorem dat.de ꝓcur.Si vero causa simpl'r cōmittat̄:tūc pōt sententiare:⁊ sic intelligo hoc.c.vt no.bar.ff.de re iud.l.a diuo pio.in prin. ¶ Sed vtrū in casu isto qn̄ simpl'r cōmisit videat̄ etiā cōmissa executio.Bart.in delegato ab alio q̄ꝫ a principe tenet ꝙ nō:qꝛ nō potest suā sn̄iam exequi:licet quidā ꝯtra vt legi.⁊ not.in.c.si quis ꝯtra.de foro cōpe.in delegato vero principis cui cā est cōmissa nō est dubiū ꝙ potest exequi:vt no.in.l.a diuo pio.⁊ c.querenti.s.eo.In subdelegato no.eius cui cā est cōmissa simpliciter s̄m formā huius ver.an poterit exequi si ille nō reuocet.videt̄ etiā hoc casu ꝙ possit exequi talis subdelegatꝰ:vt.l.j.C.q̄ ꝓ sua iuris.in fi.qđ sentit bar.in preal.l.a diuo. ¶ † Quinto no.circa fi.c.ꝙ sufficit subdeleganti reseruatio cuiuscunqꝫ actus vt ad ip̄m possit ⁊ debeat appellari.Quid ergo si aliq̇d de medijs cause reseruauit:puta litis ꝯtest.vel examinationē testium.An tūc appellabit̄ ad ip̄m.dicit in nouella ꝙ sic si ante illos actꝰ appelletur.Secus aūt si post illos actꝰ.Nam in actibꝰ postea subsequentibꝰ est habendū perinde ac si residuū cōmisisset nihilo reseruato.Et sic ꝯtingit ꝙ qn̄qꝫ in parte eiusdē instātie appellabitur ad vnū qn̄qꝫ ad aliū:nec mirū.Nam ⁊ alibi hoc ꝯtingit:vt.j.eo.si is cui.⁊ qđ ibi not.in glo.pe.s̄m eū:qđ dictū licet subtile vr̄ ꝯtra hūc tex.duꝫ dicit.aut quicq̇d aliud ⁊c.qđ importat vt reseruatio cuiuscūqꝫ articuli operet̄ vt appellet̄ ad ip̄m:s̄m quem sequeret̄ ꝙ si cā esset simpl'r cōmissa nulla reseruatio mediorū cause sufficeret ad ip̄m appellādum quasi post illa media videat̄ ab eo iurisditio abdicata s̄m eū cuius ꝯtrariū innuit iste tex.vt di-
4 xi cogita. ¶ † Sexto not.casum in quo nō appellat̄ omisso medio ⁊ refert Jo.an.ꝙ cancellaria nō daret l'ras appellāti ad papam a subdelegato sui delegati dato nō in totū.Nisi in casibus vt.j.c.si is cui.⁊.c.si a subdelegato. ¶ Sed hic querit̄ in casibꝰ ī quibus est appellādū ad subdelegantē:q̇d iuris si fuerit appellatum ad papā.dixit Arch.ꝙ valet ꝓcessus nisi fuerit exceptū allegat no.ꝑ Inn.in.c.cū bertoldus.de re.iu.vbi ꝑ Jo.an.sup verbo ad nos.Nam omissio medij nō reddit appellationē ip̄o iure nullā:sed ope exceptiōis annullandā:vt est glo.not.de appel.dilecti.⁊ qđ ibi per Jo.an.lꝫ alij dicāt aliter ⁊ male s̄m eū. ¶ Querit Lap.delegatꝰ pape cōmisit executionē sue sn̄ie alteri:ab illo executore pars vult appellare in casibꝰ ꝓmissis:querit̄ an ad papam vel ad illū sit appellandū.vr̄ ꝙ ad papā cū ille sit functꝰ suo officio per sn̄iam.s.in l'ris ꝓ hoc istud.c.a ꝯtrario sensu.⁊.c.s.ꝓxi.naꝫ vsqꝫ ad executionē istā facultatē ad ip̄m appellādi ꝯcedit ⁊ nō postea.In ꝯtrariū alle.qđ no.Jo.an.in.d.c.in l'ris.sup prima glo.⁊ hoc videt̄ verꝰ ꝙ infra annuꝫ ad ip̄m ab eiꝰ executore appellet̄:nō vt de sn̄ia sua cognoscat:sed de viribus executiōis ⁊ ponit exemplū per.c.veniēs.s.de testibꝰ.⁊.c.cū sup.de reg.iu.vbi ab executione appellat cuiꝰ interest vtrū ad delegatum q̄ executionē cōmisit an ad papā debeat appellari.Bar.i.d.l.a diuo pio.§.sn̄iam querit si ad l'ras ꝓtātis Floreñ.ꝓtās Bonoñ.exequitur sn̄iam.vel ꝓtās Bonoñ.ad l'ras rectoris scholariū si iste qui exequit̄ grauat.vtrū ad superiorē ꝓnūciantis an exequentis appellabit̄:dic vt ibi per eum. ¶ Scđo querit Lap.in casu quo erat appellandū ad subdelegantē appellatū fuit ad papaꝫ cui appellationi subdelegatꝰ detulit.appellatꝰ vero corā subdelegante cōparet ⁊ petit executionē:nūquid illā exequi poterit:⁊ dictā delationē reuocare videt̄ ꝙ nō per.c.cū appellationibꝰ.j. de appel.imputet eīm sibi qui tali subdelegauit ꝓ ⁊ ꝯ ⁊ facit.c.si cōpromissarius.s.de elec.eo.li.fatetur tū ꝙ posset eū de hoc punire.iuxta no.per Arch.in.c.cordi.j.de appel.

1 ☞ Forma delegationis alternatiua.
2 Preoccupatio habet locum in pluribus habentibus iurisditionem insolidum.
3 Jurisditio extincta prorogari nō potest.
4 Disiunctiua posita inter personas an debeat recipi ꝓ ꝯiuncta.
5 Jurisditio quo ad omnes videtur perpetuata per ꝓcessum vniꝰ.
6 Jurisditio an perpetuet̄ per actū minus legitimū.

1 **Cum plures.** Tria sunt dicta ⁊ partes patēt. ¶ † No.formā delegatiōis alternatiuā:quādoqꝫ copulatiuā:vt.s.c.prudētiaꝫ q̄ multum differūt:qꝛ per alternatiuā datur cuilibet ꝓtās insoliduꝫ vt hic per copulatiuā nō datur vni sine altero:vt.d.c.prudentiā.ꝓprie eīm natura disiunctiue siue alternatiue est rē cuilibet insolidum attribuere.Secus in copulatiua vel collectiua oratione vt l.si pluribus.de le.ij.e.l.si ex toto.de le.j.facit.c.ij.cōiuncto.c.ad aures.de rescrip.⁊ vtrobiqꝫ de hoc. ¶ Scđo not.ꝙ si plures iudices habēt iurisditionē insolidū quilibet solus pōt in causa ꝓcedere.⁊ quādo de hoc cōstat per formā cōmissiōis nō est dubiū vt hic.vbi aūt nō apparet vtrū potestas ⁊ iurisditio pluriū iudicum videatur cōcessa insolidum:dic vt.s.c.prudentiā.⁊.l.j.ff.de offi.ꝓcon.De ꝓcuratoribꝰ dic vt.j.de ꝓcur.c.si duo in tutoribꝰ.[b] vt.l.si plures.de admi.tut.in pluribꝰ executoribꝰ vltimarū volun-
2 tatū.dic vt.j.e.lib.de testa.c.fi. ¶ † Tertio not.in.§.porro.ꝙ in pluribus habentibꝰ iurisditionē insolidū habet locū preoccupatio:⁊ preuentio inter eos:vt sic alij non possint se intromittere. Quid ergo si se intromiserit an valebit ꝓcessus:videt̄ ꝙ sic:qꝛ per talē preuentionē nō est extincta eorū iurisditio sed suspensa vt in ver.nisi.si ergo nō fuerit exceptū ꝯtra ꝓcessum debet valere cōtrarium tenet hic Jo.an.post Arch.nam adeo est ligata eorū iurisditio ꝙ nō valet ꝓcessus eorū.allegat.l.j.ff.de offi.cōsul.vbi cepta per vnū consulē alter nō exequit̄ nisi ex causa.⁊ Odof.illud intelligit verū esse in iurisditiōe cōtentiosa ⁊ est singulare dictum istud qđ ꝓcessus illius qui nō habet iurisditiōis exercitiū licet eam habeat in habitu siue exceptiōe.sit inualidus ip̄o iure ¶ Quero vtruꝫ possit talis iurisditio ꝓrogari expresse quo ad exercitium:nō reperio hoc tactū nisi per Bar.qui ꝯsultus dixit
3 ꝙ sic. ¶ † Nam licꝫ iurisditio extincta nō possit ꝓrogari iuxta

a ¶ Mortuus. adđ qn̄ mortuꝰ possit damnari glo. inst. de her.q̄ ab intes. defer. §. ꝑ ꝯtrariū. glo. ī.c.a nobis de sent.exc. ⁊ an mortuus possit ex ꝯicari. vid. nota.ī sum. x.q.ij.glo. ordi. in.c.neqꝫ.lxxxviij. dist. Jo. de lig. in trac. de sen.exc.ī prima charta.⁊ in.c.a nobis.đ senten. excom.

b ¶ Abesse. Adđ ꝙ absentia ꝙ̇n qꝫ sant gn̄a vt ꝫ Spe.in ti.de sen.§. iuxta.v.est etiā nulla.⁊ §.qm̄.versi. porro.q̄ ꝙ̇n qꝫ gn̄a cāru lati ꝑ seq̄re vt ꝑ bar.i l.fin.in.ij.⁊ iij.col.ff.de rest.in inte. ⁊ ibi viđ gl.

no.in.c.cũ venisset.s̃.de testibus.tñ suspensa põt:quia aliud est ius in aliquo:aliud exercitiuȝ impediri:vt.l.si forte.§.fi.ff.de so lu.⁊.l.si pluribus.ff.de admini.tut.⁊ ita reperi in quibusdã suis scriptis.licet non in lectura.in.l.nec ille.ff.de tuto.⁊ cura.da ab his.⁊ ꝑm hoc dictum Jo.and.⁊ Archi.est verum.nisi partes expresse prorogauerint iurisditionem istius alterius sic preuenti. Nec obstaret litis pendẽtia coram primo qui preuenit: quia talis pendentia nõ reddit scõm iudiciũ ipo iure nullũ.iuxta not.ꝑ Inno.in.c.cum.M.de consti.⁊ Bar.in.l.ij.de sepul.vio.Bar. alibi tangit an talis iurisditio sine exercitio possit alteri demandari.vt not.de rescript.pastoralis.in glo.habet ergo quam not. ¶ Quarto not.ꝙ si ille qui negocium occupauit non possit vel nolit procedere:qd̃ possunt alij preuenti iurisditionem reassumere.Ex quo ptȝ ꝙ preuentio nõ extinxit sed suspendit eorũ iurisditioneȝ.⁊ hoc intelligit glo.verũ nisi impeditus subdelegaret quia subdelegatus preueniẽtis esset preferẽdus collega preuento.fateť tamen in nouella ꝙ si collega preueniat talem subdelegatũ in processu ipe prosequetur:vt sicut ipe subdelegãs reintegra reassumit:vt.s̃.c.q̃uis.sic ⁊ collega hoc casu. Nec est eadem ratio in ꝓcuratore qui per litis cõtest. factus est dñs instantie. ideo substitutus eius prefertur alteri procuratori preuento: vt j.de procura.si duo.ver.dum tamẽ.⁊ remittit ad not.per eum.de ap.cũ cám.sup glo.pe.Ego vltimo addo.quid iuris si pariter occuparẽt subdelegat⁹ p̃ueniẽtis ⁊ collega p̃uent⁹:forte subdelegatus esset preferendus ex prerogatiua preoccupantis cuius vice fungitur vt sic illius p̃uentio sibi prosit.ff.de offi.eius cui mã.est iuris.l.j.§.qui mandatã. Nam etiã in simili substitut⁹ in portione deficiente excludit cõiunctum:vt.l.pe.ff.de testamẽtis.⁊ hoc tangit.d.Fed.ↄsil.ccxxiiij.Ubi etiam mouet dubiũ an collega possit reassumere executionẽ sentẽtie late per collegã qui preuenit eum impeditũ ⁊ cognoscere de exceptionibus que post sentẽtiam opponi possunt.sentit ꝙ sic ibi videas. ¶ Quinto not.ꝙ pluribus delegatis insolidũ perpetuatio quo ad vnũ perpetuata intelligitur quo ad oẽs.⁊ intellige quo ad reliquos vt procedant in casibus hic exceptis:nõ autem dũ procedit ille preoccupans:⁊ sic sane intellige hũc tex.⁊ est simile qd̃ dicim⁹ in ꝑpetuatione p̃scriptionis vt interrupta p̃scriptione quo ad vnũ ex pluribus obligatis insolidũ videať facta interruptio quo ad alios Similiter perpetuatio vnius ex creditorib⁹ alijs non ꝓdest vt.l. fi.C.de duo.reis.In separatis aũt que non traxerunt origineȝ ab eodem fonte:vt sic ↄtra plures ex diuersis causis obnoxios: vel cõtra vnũ ex diuersis obligationib⁹ ligatũ si rescriptum emanauerit an ꝑpetuatio ↄtra vnũ vel sup vna causa perpetuet quo ad alios ⁊ alias causas:dic vt plene legiť ⁊ no.s̃.e.c. licȝ vndiq̃ȝ. ¶ Oppo.innuit iste text.ꝙ causa plurib⁹ alternatiue cõmissa: vnus possit alios preuenire:sed ↄtra hoc opponitur ⁊ videtur ꝙ prius sunt alij requirendi:vt.l.si fundũ sub ↄditione.§.his v̾bis ff.de le.j.⁊ ad trebel.heredes mei.§.fi.So.glo.ij.hic sentit istud ↄtrarium:⁊ nõ tradit perfectã doctrinam:ideo distingue vt dixi j.de here.vt cõmissi. ¶ † Opp.⁊ videtur ꝙ disiuncta posita inter personas debet accipi ꝓ cõiuncta:vt.l.cũ quidam.C.de ver. sign.⁊ si ita est videť ꝙ in casu huius.c.vnus sine altero ꝓcedere nõ possit:sicut si copulate fuisset facta cõmissio:vt.d.c.prudẽtiã. Sol.doc.nõ tangunt.Sed materia est pulchra ⁊ caderet hic distinctio quam ponit Cy.in.d.l.cũ quidã. Nam quãdoq̃ȝ disiuncta stat ꝓprie in sui natura quãdo.s.poniť inter ꝑsonas grauatas:vt.l.si ex toto.de le.j.⁊ ita in casu nostro.nã iudicare est on⁹: vt.c.pastoralis.s̃.eo.⁊.l.munerum.§.iudicãdi.ff.de mune.⁊ ho. Quãdoq̃ȝ poniť inter personas honoratas tũc regulariter accipitur ꝓ cõiuncta:vt.d.l.cũ quidaȝ.fallit vbi poneretť inter personas inter quas cadit affectio ordinata:q: tũc stat ꝓprie: vt.l. cũ pater.ff.de leg.ij.vel nisi aliud ↄstaret de mente disponẽtis vt l.titio aut seyo.de leg.j.Et hec de disiuncta simplici vt est dictio aut est etiã disiũcta duplex:vt dictio seu:⁊ ista importat ampliationẽ de sui natura:vt.l.si quis ita.de aur.⁊ arg.leg.qd̃ dic vt plenius per Cy.in.d.l.cũ quidam.Qui inducit ista ad questioneȝ si deposui libros meos penes fratres.⁊ dixi hoc depositũ volo restitui illi aut illi aut mihi nunquid sufficit restituere vni:an teneať oib⁹. Tu dic ꝙ vni:q: isti sunt ↄstituti tãq̃ ꝓcuratores:vñ sicut in mãdato iurisditionis disiũcta stat ꝓprie vt hic.ita in mãdato ꝓcurationis.ar.l.⁊ q:.ff.de iur.om.iu.⁊.ff.de dona.l.donationes.§.pe.⁊.ff.mãdati creditor.§.duob⁹. ¶ Quero ille qui p̃uenit nõ vult vel nõ põt:aut maliciose recusat ꝓcedere. Ali⁹ anteqũ hoc sibi liqueat ꝓcedit in cã an valeat ꝓcessus: Jo.and.post Arch.tenet ꝙ sic lȝ ꝓcedere nõ debuerit ꝓ hoc Uin.de veritate remittit ad no.ꝑ eũ in regula eũ qui cert⁹.de reg.iu.in mer.de iure posset defendi ↄ:iũ.s.ꝙ ꝓcessus nõ teneat postq̃ iudex ignorabat fundamentũ exercitij sue iurisditiõis.s.impotẽtiã vel maliciã college. Nam de his que gerit dȝ sibi liquere:vt iudici ⁊ nõ facto ꝓcedere.vñ tenet bar.ꝙ si iudex ante factã sibi relationem

a ¶ Accessorium. Adde bar.in.l.fi.s̃ j.no.C.per q̃s ꝑso.nobis acquir. Car.in cle. ij.de p̃ben. bar.in.l.lecta.ff.si cer. pe.in.l.potẽs.e.tit.in l.ꝙ ꝑ man⁹ de iu.codi.

citationis nũcij cõdemnauit aliquẽ tanq̃ cõtumacẽ:nõ valet cõdemnatio licet ille in veritate citauerit:⁊ citatus ille nõ venerit. Ita no.in.l.hoc aũt.ff.ex qui.cau.in pos.ca.⁊.l.multuȝ.de ↄdi.⁊ demon.sciens eñ collegam p̃uenisse ⁊ ignorans impedimentuȝ procedendo in causa credit vel credere nõ debet ꝓcessuȝ eius de iure valere.Opinio ergo veritati cõtraria est sequẽda:⁊ non veritas.ar.c.cuȝ super.de offi.dele.⁊.l.quero.ff.de eo qui ꝓ tu. ges. ⁊ quod no.doc.in.c.cum ex officij.de prescrip.in nouel. ¶ Qualiter autẽ dicať de impotentia vel malitia cõstare hic vide in nouel.vbi dicit ꝙ presumit maliciã eo ipo qd̃ nõ apparet iusta causa quare recuset.ij.q.vij.sicut inquit ⁊.c.metropolitanũ.item si ꝓcedat lente vel negligenter ꝑm Arch.ij.q.j.si homo.Ideȝ si is q̃ inchoauit lõge abest a loco in quo ꝓcessus vł excõicatio fieri dȝ poterit eñ etiaȝ isto casu collega expedire qd̃ imminet:facit qd̃ no.Jo.an.⁊ qd̃ ibi dixi.s̃.eo.si ↄtra vnũ.⁊.l.sicut dotẽ.§.si pater ꝓpter.ff.so.ma.⁊.l.si longius.ff.de iud. ¶ † Quero dř in fi.c.ꝙ per ꝓcessum vnius vř perpetuata iurisditio quo ad oẽs hoc casu quid ergo dices in alio pone delegatus ꝓcessit in cã deinde ali⁹ est sibi adiunctus:qui anteq̃ inciperet ꝓcedere decessit:vł decessit primus similiter anteq̃ secũdus inciperet.vtrum ergo in primo casu solus primus ꝓcedit:vel solus adiunctus in scdo: vř ꝙ nõ per hũc tex.qui in casu huius.c.statuit vnius perpetuationẽ alteri ꝓdesse. Nec mirum quia iurisditionẽ oẽs habebãt a principio.i.tempore perpetuationis insoliduȝ.ergo prodest factum vnius alteri:vt.l.fi.C.de duo.reis.Quod secus est in terminis questionis nostre. Nam iurisditio adiuncti que nõ erat in rerũ natura tꝑe quo ꝓcessit prim⁹ ꝑpetuari nõ poterat.de despõ.impub.ad dissoluendũ:et in adiũcto qd̃ sibi nõ prosit perpetuatio per aliũ prius facta videť ista opinio vera.Sed si iste adiunct⁹ p̃moritur re integra.an postq̃ prim⁹ inceperat ꝓsequi poterat dicit in nouella ꝙ sic nisi in duob⁹ casibus qñ rescriptũ adiuncti sibi fuerat p̃sentatũ vel aliter intimatũ. Naȝ talis intimatio vel p̃sentatio affecit ipius iurisditionẽ ne deinceps possit solus ꝓcedere sicut in simili.j.de cõces.p̃ben.si capitulo suaderet tñ equitas ꝙ omni casu perpetuatio vnius sufficeret tã adiuncto q̃ sibi inchoãti:quia fit adiunctio sup iam perpetuato: vt hic per eum plenius in nouella.vbi circa duos adiunctos vni si discordãt ab isto de loco cognationis hic videas. ¶ † Quero tertio post gl. fi.vtrũ per actũ minus legitimũ perpetueť iurisditio:⁊ exemplificat vt in ea:⁊ post multa tenẽt ꝙ nõ.ideȝ in nouella vbi remittit ad Archi.ij.q.vj.nõ ita vbi satis de hoc.nã ad perpetuandã iurisditionẽ citatio debet esse legitima.⁊ etiã perẽptoria ꝑm quosdam.Sed hoc nõ placet Uin.nec Archi.de quo post Jo.an.s̃. de fo.cõpe.proposuisti. ¶ Quero post Lap.si ille qui preuenit excõicauit:deinde fuit impeditus:⁊ sic ad collegam fuit iurisditio deuoluta:vel ad subdelegatũ.vtrũ subdelegatus vel collega poterũt talẽ absolueẽ. Tenet in vtroq̃ȝ casu ꝙ sic.ar.c.pastoralis de offi.ordi.⁊.c.is qui.de reg.iur.Aduertendũ tamen quia subdelegato posset subdelegans inhibere talem absolutionẽ:quod nõ posset college.in primo casu quia collega recipit ptãtem ꝓcedendi a iure:subdelegatus ab homine.ista ergo potest limitate transferri.s̃.c.si delegatus.cum si.secus autem vbi ius transfert in parẽ in quẽ par non hȝ imperium.s̃.de ele.innotuit. ¶ Quesierit Lap.si in casu huius.c. inciperẽt oẽs ꝓcedere. vn⁹ postea ex eis alio nõ requisito vel nõ impedito vult ꝓcedere. Tenet ꝙ nõ poterit. Naȝ sicut vno occupante alij nõ procedũt:ita oĩbus occupantibus preclusa est via vni ne solus amodo sine alijs prosequatur.alleg.not.in Spe.de snĩa.§.sup.ver.quid si duo. Nam in duobus ordinarijs habet locũ preoccupatio:vt.l.j.ff.de offi. cõ.et tamen si ambo inceperunt debent ambo diffinire. facit qd̃ no.de appel.cuȝ appellationibus.in glo.dubitat.in fi. ⁊ dicit ꝙ hoc tenet Jo.an.hic super verbo vno eorum.

1 ☞ Gratia iam facta nõ finitur morte cõcedentis.
2 Accessoriũ recipit perpetuitatẽ a suo principali.

SI super gratia. Ponit dictum qd̃ primo ꝓbatur ꝑ regulam. secũdo per euitationẽ absurditatis.do.Bar.allegat hũc tex.ad questionẽ d̾ facto iudex cõmisit cuidã executionẽ sentẽtie vt poneret aliquẽ in possessione.quẽ introduxit post finitũ officiuȝ:dixit Bar.ꝙ potuit q: talis erat accessoria ad sentẽtiam:que nõ expirat morte iudicis. Nec per finẽ officij vt.l.gesta.C.de reg.iur.⁊ hoc ipe no.in.l.fundi vẽditor.ff.de acq̃ ren.pos.per hoc.c.in quo. ¶ † Primo no.ꝙ gratia iaȝ facta nõ finitur morte cõcedentis.Secus in facienda vt dicit glo.ij. ideȝ Jo.mo.⁊ Archi.facilius eñ impeditur faciendũ q̃ iam factuȝ. Quãdo aũt dicatur facta vel faciẽda colligiť ex.c.si cui.in fi.de preben.j.eo.li. ¶ † Scd̃o no.ꝙ accessoriũ[a] recipit perpetuitatẽ a suo principali.Similiter peremptionẽ ⁊ prorogationẽ:vt.l.eos. C.de vsur.⁊.l.lecta.§.sed cuȝ fortis.ff.si cer.pe.⁊ vide per Dy.in regula iuris accessoriũ.vbi allegat hoc.c.⁊ qd̃ dicitur hic de accessorio

cessorio. Idē dicas in cōnexis. vt ppetuatio sup vno inducat ppetuationē in alijs. vt dixi. s. c. pxi. in. v. no. z facit quod no. Inno. de rescr. pastoralis. ¶ Querit Arch. hoc. c. loquit in executoribus gratiarū sedis apo. quid in executore gratie legati. dicit q idē q: eadē est rō. ergo zc. s de osti. trāslato. Nā licet legatus sit aliud a sede apo. vt. j. de sen. excō. ea noscit. in fi. z non intelligat emanare a sede apo. quod emanat ab ei⁹ legato. vt not. Inno. z Host. de fil. psby. dilectus. tū quo ad id quod dictū est idē ius est in legato zi quolibet ordinario. vt dixi. s. e. post bar.

1 ☞ Mortuo vel suspenso ad quē debebat appellari appellabitur ad proximum illius.
2 Excommunicatus equiparatur mortuo.
3 Excommunicatio vtrum reddat sententiam nullam.

Si is cui. Ponit dictū cui⁹ cām inserit ibi: ne ab solutionē. ¶ Not. q ad illū q subdelegat non in totū debet appellari. sec⁹ si in totū. vt in glo. ij. z sit rō q: retētio iuris in parte indiuidui operat retentionez iuris in toto. sicut dicit Inno. in iurisditiōe. Nā ille qui vtitur in parte retinet totā. vt not. in. c. dilectus. de capel. mon. Nō ita in acquisitione partis. quod declara vt no. Barto. in. l. si prius ff. de aqua plu. arc. z. s. de prescrip. auditis. z hec cōsideratio de subdelegatione in totū vel in parte hz locum in delegato pape subdelegante. In ordinario vero delegāte secus. q: si in totū delegat reuocare pōt. vt. l. iudiciū soluit. ff. de iudi. Nā non pōt a se iurisditionē abdicare. delegatus sic q: nil hz propriū. vt. l. j. §. qui mandatū. ff. de offi. eius cui mā. est iuris. z ista sit rō quare ordinarius trāsfert reuocabiliter. delegatus nō. ¶ † Secūdo nota q mortuo vel suspenso ad quē debebat appellari appellabit ad proximū illius. Nā cū appellationes debeant fieri gradatiz vt no. in. c. dilecti. de app. deficiente gradu proximo deuenit ad sequentē. Simile in successione. vt in defectū primi gradus proximior admittat. vt in aut. post fratres. C. de legi. here. z lex alibi in defectū iudicis q debebat adiri alios gradatim substituit ne iustitia desit. l. vt perfectius. C. de anna. prescri. Aduerte tamen q: dubito an quod hic dicit habeat locū in alijs q in papa puta a plebano debebat appellari ad epm q est excōmunicat⁹ vel mortuus. vtrū appellabit ad archiepm videt q sic q: rō posita hic in fine. c. adaptat ad hoc. c. Ɔriū credo in casu mort epi: q: in appellationib⁹ z alijs iurisditionib⁹ succedit capitulūz. et sic cessat rō expectādi successorē. vt de maio. z obe. cuz olim. Sz non ita in causis epo delegatis a papa. etiā sub noīe dignitatis in quibus caplm nō succedit vt credo. arg. hui⁹. c. z eoꝝ q no. de foro cōpe. verū in nouel. z de hereti. ad abolendā. in fi. z sic remanet rō de qua hic. s. expectādi successorez. In casu vero excōicationis epi q debeat in cā supsederi. non aūt ad archiepm deuoluat ius quod cōpeteret epo in appellādo ipm. videt tex. s. eo. libro de sup. neg. pla. c. j. loquit tū ibi de iurisditiōe epo cōpetente nō cōpetitura. Sicut est appellatio interponēda in qua nullum ius poterit ptendere ante ipsam interpositā. arg. opt. de of. ord. romana. §. qui in causis. ¶ † Tertio no. q hic comparatur mors z excōicatio. Nā excōicatus fingit ciuiliter mortuus. xj. q. iij. §. euidenter. Sicut ergo mors naturalis delegātis nō impedit processum delegati qui ante mortē ceperat vti iurisditiōe vt. s. eo. gratū. z. c. lz. ita nec dz delegātis excōicatio ipedire pcessum sui delegati. licet excōicatio epi impediat pcessum vicarij. Rōnem differentie collige ex no. s. eo. lib. de offi. vica. c. j. in quarta glo. ¶ Quarto no. q ppter verisimile piudicium ex dilatione proueniens adit alius q de iure debuisset adiri. que rō adaptat etiā ad absentiā subdelegātis. vt ppter absentiaz eius possit appellari ad papā. sicut hic dicit in casu mortis z excommunicationis. quod esset verū qn esset notabilis distantia. sicut dictū est in casu simili de pcessu college. s. c. si ɔ vnū. si vero modica sit distātia est appellandū ad eū qui cām subdelegauit. z pbatur hec distinctio de longo spacio vel propinquo in. l. si longius. ff. de iud. vbi longior occupatio iudicis est cā subrogandi aliū. z si ppter absentiā filij vel aliā iustaz cām volentis experiri patris ɔsensus adhiberi nō pōt pmittit filio sine ei⁹ ɔsensu agere. vt ibi ptz. ¶ Quinto no. q tex. loquit de appellatiōe interponenda tpe imminentis impedimēti. Si igit post eū submotū esset appellandū secus esset dicendū in princ. gl. magne q qrit si sit dubiū de assumptione. dic vt in ea. quā nota qn admittat appellatio alternatiua z qn non. de qua questione vide plenius in regula in alternatiuis. in mercu. Quod collige argumentuz q impedimentū occurrens in personā iudicis ad quē dz appellari non excusat partē quominus appellet. quod si nō faceret curreret sibi tps vt credo. nō ob. quod no. in. c. ex rōne. de appel. quia loquit in prosecutione appellationis iam interposite. que cum debeat prosequi corā iudice si nō sit ei⁹ copia nō est quid imputetur appellanti. ideo sibi nō currit tps. vt ibi. z in aut. ei q. C. de tempo. ap. sed ab appellatōe interponēda infra tps iuris. ideo non excusat iudicis impedimentū. q: pōt extra iudiciū appellari coram honestis psonis. vt in. c. si iustus. de app. ideo est qd sibi imputetur si non nitit summa ope in eo qd sibi incūbit. vt ibi z. l. fi. §. illud. de tempo. app. z. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. de ope. no. nun. ¶ † Querit Lap. tex. loquit de excōicatiōe 3 superueniente post delegationē. vtrū ergo talis excōicatio redderet sniam eius nullam. Soluit q nisi esset excōicatus publice valet eius snia. s. de reg. iur. ad probanduz dūmodo nō ferat sniam excōicationis q: illa non valeret. vt no. xxiiij. q. j. in summa. si aūt esset excōicatus tpe date rescripti etiā nō publice. putat ipse q snia nō teneret. vt in. c. j. s. de rescri. eo. li. quod tū loqtur de impetrāte excōicato non de iudice impetrato. dic vt ibi

1 ☞ Iurisditio arbitroꝝ circa que versatur.
2 Iudex recusatus quare nō recognoscit de articulo recusatiōis.

Ab arbitris. Ad arbitros pm formā iuris electos in duob⁹ casib⁹ deuenit. primo cū iudex delegat⁹ pape vel ordinari⁹ recusat. vt i. c. cū spali. de app. z. c. suspitionis. s. eo. ti. z deuenit ad istos arbitros in casu. c. pastoralis. z. c. cū contingat. s. de rescri. et de his loquit hic in ver. vel quicūqz. Jo. an. post Arch. hic tangit q hoc nomen arbiter accipitur multis modis. vt hic per eum videas. ¶ † Scdo no. circa que verset iurisditio istoꝝ arbitroꝝ[a] versatur enim circa oīa que emergunt in dicto articulo suspitiōis in contumacia punienda testibus cōpellendis z alijs que contingunt cām ipsam. arg. s. c. preterea. z. l. ad legatū. z. l. ad rē mobilem. de procu. Que sit rō quare ipse iudex recusatus nō cognoscit de isto articulo † recusationis. dicit Arch. q: esset in sua potestate an recusaret vel non. Sed certe eadem rō in quacūqz exceptione declinatoria fori. de qua tū iudex cuius iurisditio recusat cognoscit. vt. l. si qs ex aliena. ff. de iudi. melior est ergo rō q: cū suspitio ɔcernat psonā z nō iurisditionē forsitan prouocatus obesset. vt. s. eo. suspitionis. z vide quod no. Bar. in. l. q cōsulebat. ff. de re iud. ¶ Opp. z videt q nō appellet a snia arbitroꝝ. vt. l. j. ff. de arb. So. vt in glo. fi. que soluit q aliud in arbitris ex conuentione electis. aliud in electis ex necessitate iuris. vt hic. magis enim subueniendū est positis in necessitate q gerentibus voluntarie actū. vt in iuribus alle. in glos. z mult alijs in nouel. Et hoc etiā vltra doc. infero q si p statutum partes cogūtur cōpromittere in arbitros. isti arbitri necessario electi accedunt ad naturā iudicū. z ex eoꝝ snia orit actio in factum: z hz executionē paratā z cōmittit euictio sicut p sniam iudicis. z hoc no. Bar. z post eū Bal. in. l. cū spāli. C. de iud. z ibi dicūt q censentur iudices delegati q: eoꝝ iurisditio non coheret solo. ideo est censenda delegata etiā si cōmissa esset vniuersitas causarum certi generis. sicut in inquisitoribus heretice prauitatis. vt dicam in. c. ij. j. de offi. leg. circa illa que in arbitris electis cū iudices diuersarū literarū in deferendo sibi inuicem discordant. nihil dico q: plene Abbas in prealle. c. pastoralis. z. c. cuz contingat. hoc tangit Archi.

a ¶ Arbitroꝝ. Adde q seq debent ordinem iudicioruz. l. j. z ibi Bar. et doc. ff. de arbi. secus in arbitratore Bal. in. l. fina. iij. q. C. de contrah. emp. Bar. z Alex. ibidem Inno. in. c. quintauallis. circa medium. de iureiurādo. Spe. in tit. de libel. cōce. §. restat videre. ver. sed nūquid

1 ☞ Papa qnqz mādat prouideri certe psone. qnqz incerte.
2 Industria persone electa qualiter cognoscitur.

Si is cui. Que sunt ptes q p se patēt. vt in textu. ¶ † No. q qnqz papa mādat puideri certe psone. qnqz icerte. de offi. hui⁹ puisoris vtrū teneatur legitimas exceptiōes admittere z seruare iurisditionez. dic vt plene leg. z no. i. c. fi. de psum. z cle. j. de of. dele. ¶ † Scdo collige qnō cognoscat vtrū i cōmissiōe alicui⁹ negocij sit electa industria psone vel nō. nā qn oīa sunt expssa ita q nō hr respectus nisi ad ipz fctm nō vr electa idustria. Sec⁹ si vltra fctm alia examinatio reqrat. Quid aūt in dubio dicit Inn. q vr electa idustria cū cōmittunt magna. z q dicant magna vel parua relinqt iudicis arbitrio. z ita no. s. e. c. fi. Host. ibi dicit tunc iudici electā idustriā cū id cōmittit qd ɔcernit fauorē publicū. vt inqrere de ministris eccl'ie: puidere z si. Cū vo ɔcernit fauorē puatorū nō vr electa idustria. gl. iuris ciuilis dicit q i dubio vr electa industria psone in. l. inter artifices. ff. de solu. z pbat in. l. ɔtinuus §. si ab eo. ff. de verb. obl. z hoc verū nisi ex qlitate psone aliud appareat. vt no. bar. i pall. l. iter artifices. vnū adde q in qcūqz cōcessiōe fit mētio hrdis ibi nō vr electa idustria q: idustrialia nō trāseūt ad hrdē. vt. l. cui⁹ bonis. ff. de cura. furio. z ita dicit. d. baldus i. l. qsqs. C. de epi. z cle. vbi de isto articulo an liceat per substitutū seruire siue facere possint pluriū ɔsideratiōes. et deinde breuiter sic distīguit. aut tractat de dignitate. aut de feudo. aut de alijs actis siue negocijs. Primo casu nō lz p substitutū regulariter seruire. C. de pxi. sac. scri. l. fi. fallit in casib⁹ ibi no. z. C. de cu. l. null⁹ q. facit. c. extirpāde. s. de pb. Scdo casu in feudo dic vt no. i. x. col. si de feu. fu. ɔtr. c. siqs decessit. z de bn. fra. c. j. de phi. feudi alie. p fed. c. firmiter. z. xxiiij. q. ij. latores. facit qd not. Inn. i c. in pntia. de pba. Tertio casu dic vt. l. aretusa. ff. de sta. ho. z vide p Cy. in. l. j. §. ne aūt. C. de cadu. tol. vbi de doctore electo ad

lecturā.⁊ de aduocato an possint legeꝛ ⁊ aduocare ꝑ aliū.ꝺ quo ꝑ Bar.in.l.nemo est qui nesciat.de duo.reis.Jo.an.in doctore dicit ꝙ nō pōt habere salariū si vult ꝑ aliū docere.idē dicit ī rectore ciuitatis ⁊ scriptore nisi cā absentie esset iusta:qꝺ dic plene ꝑ eū in regula q̇ per aliū facit.de reg.iur.in mercu.⁊quare secus in eo qui ꝓmisit edificare.ibi vide ꝑ eū.Et conclude ex p̄dictis ꝙ eoꝝ que in faciēdo cōsistūt quedā facientis industriā respiciūt.quedā vero solius facti executionē attendūt.prima quidem sic ꝑsonis electis inherent vt ꝑ alios expediri etiā ex commissione nō possint.vt.d.l.inter artifices.⁊in.§.ne aūt prealleg.⁊.c.fi.s̄.eo.Secūda vero ꝑ quēcunqꝫ expediri sufficit dūmodo preconceptus effectus facti sequaꝛ.ff.de verb.obli.cū seruus.et C.si manci.ita fue.alie.l.si puellā.⁊ in auꝛ.de here.⁊ fal.§.is igiꝛ Sub primo genere sunt arbitria.ff.de verb.oblig.si q̇s arbitratu.ista sunt verba Old.cōsi.xl.qn̄qꝫ cōtingit ꝙ cōmittiꝛ vnum negociū quod pro parte merū facti ministeriū exigit.pro ꝑte vero ꝑsone industriā req̇rit.hāc ergo vltimā cōmittere nō poterit.primā vero sic ꝺm Jo.an.q̇ ponit exemplū si papa expressa cā ꝛemotionis cōmittat delegato ꝙ si est ita illū remoueat ⁊ ecclesie vel officio ꝓuideat de ꝑsona idonea.delegat⁹ hoc casu ꝺelegare poterit.nō aūt partē cōmissionis q̄ iudicialis est.⁊ aliā nō ꝓpter rōnē hic expressam ꝺm eū in nouel.vbi questionē quā h̄ disputat glo.fi.vtrū.s.delegatus ab alio q̄ a principe cū ꝑtāte sub delegādi poterat subdelegare.Tenet glo ꝙ sic in nouel.altius exordiꝛ.⁊ refert opi.Archi.⁊ Pe.de bellaperti.q̇ precise tenet ꝙ nō possit vndecim rōnib⁹ quibus rn̄det ⁊ cū glo.residet

1 ☞ Impedit⁹ cognoscere ī loco deputato pōt alibi cog̊scere.
2 Consideratio duplex est habenda circa locū iudicij
3 Citatus semel in loco postea an poterit opponere de loco non idoneo.
4 Processus factus alibi q̄ in loco cōmissionis an valeat

Statuimus. Ponit spāle statutū cū sua cā.scd̄o illud gn̄aliter prorogat ⁊ cām reddit.ibi:idē faciat.¶ No.ꝙ cōmittiꝛ qn̄qꝫ inquisitio faciēda in aliquo certo loco.fieri autē dꝫ vbi habeꝛ noticia inq̇siti.s̄.de elec.postq̄.⁊.c.scriptū.vtrū aūt possit cōmittere siue subdelegare talis:dic ꝙ nō qn̄ dictū est ꝑsonaliter exequaꝛ.al's secus.s̄.de reg.iur.cū.J.⁊.A.s̄.eo.venerabili.vel dic vt eo.ti.c.fi.¶ Scd̄o no.ꝙ qn̄qꝫ aduersarius vl' fautores eius īpediūt ne cognosceꝛ possit in loco delegatōis.Qn̄qꝫ ne possit ad eos citatio ꝑuenire.s̄.vt lite nō ꝯt.qm̄ frequēter.§.porro.Qn̄qꝫ impediūt testiū cōparitionē.⁊ de hoc de testi.constitutis.Qn̄qꝫ cōparitionē aduersarij.⁊ de hoc.ff.ne q̇s eū qui in ius voc.vi exi.ꝑ totū ꝯ oēs taliter ip clientes ꝓuisum est in ꝑ alle.iurib⁹.⁊ gn̄aliter ꝯ oēs turbātes vel impediētes iudicis ꝓcessum.vt plene no.Jnn.s̄.eo.c.j.⁊.l.j.ff.si q̇s ius di.non obtem.

1 ¶ † Tertio no.ꝙ impeditus cognoscere in loco deputato pōt cognoscere alibi.Sil'r debitū certo loco alibi petiꝛ si nō potest in loco solutioni destinato.vt.l.j.ff.de eo quod cer.loc.Sil'r fit cōmutatio ⁊ alteratio volūtatis defuncti si non pōt ꝑfici vt decreuit testator.vt.l.legatū ciuitati.ff.de an.leg.⁊ de testa.nos q̄

2 dē.¶ † Quarto no.ꝙ circa locū iudicij est habēda duplex cōsideratio ꝙ sit tutus ⁊ idoneus.idoneitas ꝯsideraꝛ respectu facilis aditionis ꝙ nō grauenꝛ litigātes in longitudine itineris.vt l.cū post sn̄iam.C.de ap.⁊ respectu honestatis q: nō in taberna vel ī lupanari.vt in.l.nō distinguem⁹.§.cū quidā.ff.de arb.Securitas etiā attendiꝛ vt sit tut⁹ partib⁹:aduocatis:⁊ alijs.facit c.ex parte.de ap.⁊.c.accedēs el.ij.vt li.nō ꝯte.⁊ cle.pastoralis.ꝺ

3 re iu.¶ † Querit hic Jo.an.post Arch.si q̇s semel citat⁹ comparuit ⁊ rn̄dit in loco vtrū poterit excipe postea de loco nō idoneo ⁊ peteꝛ locū tutū ⁊ tutiorē.Tenet ꝙ sic ꝑ cle.q̄uis post pri.de fo.cōp.⁊ de elec.vbi periculū.§.porro.⁊.s̄.de ele.bone el prio

4 ¶ † Opp.⁊ videꝛ ꝙ nō valeat sn̄ia ⁊ ꝓcessus fact⁹ alibi q̄ ī loco cōmissionis:q: forma mādati diligēter custodiri dꝫ.vt in ca.cū dilecta.s̄.de rescri.j.de preb.cui de nō sacerdotali.⁊ postq̄ ē locus deputat⁹ alibi lata sn̄ia ipso iure nō valeat.vt.l.si vt ꝓponis.C.qn̄o ⁊ qn̄ iud.So.id regulare fallit ī casu hui⁹.c.vbi subest necessitas ⁊ impedimentū.vt hic ⁊ sil'ia alleg.s̄.in.iij.no.⁊ in cle.j.de fo.cōp.iura em̄ post alle.ita disponent ꝙ id quod debebat certo lo.expediri si ibi nō pōt alibi termineꝛ.ad hoc.s̄.ꝺ rescri.statutū.§.cū vero.ver.nisi ab ipso.⁊.c.vbi periculū.§.porro ver.nisi sit.s̄.de elec.ꝯsensu ergo partiū circūscripto impedimēto vtrū iudex qui dꝫ cognoscere certo loco possit cognoscere in alio.glo.titubādo loquiꝛ in sil'i.c.statutū.§.cū vero.sup ꝟbo cōmittaꝛ.s̄.de rescri.⁊ inclinat ꝙ de ꝯsensu partiū possit cā extra loca ibi deputata cōmitti ꝑ.§.in nullo.in eo.c.Sꝫ gl.illa loquitur in cōmissione alibi fienda q̄ vbi dꝫ fieri.questio nostra loq̇tur de cōmissione iam facta certo loco alibi explicāda de ꝯsensu partiū.quo casu dicendū est ꝯriū q: cōsensus ꝑtiū non pōt alterare formā delegatiōis nec ꝯferre iurisditionē aliter q̄ fecit delegās.arg.no.ī.c.ab excōicato.de rescri.in nouel.Jn ꝯriū tn̄ facit q: sicut pōt ꝓrogari iurisditio delegata quo ad tp̄s ⁊ res.vt s̄.c.P.⁊.G.ita etiā quo ad locū.qꝺ an sit verū in ordinario.dic ꝑ Cy.in.l.si q̇s ex ꝯsensu.de epi.au.⁊ ꝑ Bar.in.l.fi.ff.de iu.⁊ iure.vbi de loco maioꝝ seruādo in sentētijs ꝓferēdis.⁊ in.d.c.p.⁊ G.⁊ ꝓcedit dubiū in ordinario vtrūꝫ possit ī alio loco q̄ in suo territorio cognoscere vigore ꝓrogatiōis.in suo em̄ vbiqꝫ pōt vt c.cū ep̄s.j.ti.proxi.Ex predictis igitur multa iura hic collecta sunt que tractant de loco in quo causa cognoscitur.

1 ☞ Exceptio que obstat subdeleganti obstat ei⁹ subdelegato
2 Exceptio coram subdelegato est opponenda.
3 Mortuo mādatore reintegra expirat iurisditio delegati
4 Jurisditio subdelegati multis modis impugnatur
5 Conseruator sui ꝯseruatoris quis esse non potest.
6 Religiosi alicuius monasterij sunt ciues loci illius.
7 Conseruatores sunt similes iudicibus delegatis a papa.
8 Principis promissio simplex debet reduci ad intellectum iuris communis
9 Pena que imponitur conseruatoribus egredientibus suam iurisditionem.

Si a subdelegato. Prio ponit statutū.qꝺ scd̄o ꝓrogat ibi idē.tertio rōnē reddit.ibi al's.¶ †

1 Nota ꝙ exceptio q̄ obstaret subdelegāti obstat ei⁹ subdelegato.⁊ hoc verū qn̄ exceptio afficit ⁊ ꝯcernit iurisditionē ipsi⁹ subdele-

2 gātis.vt hic.Si vero ꝑsonā ei⁹.dic vt.s̄.c.iudex.¶ † Scd̄o no.ꝙ corā subdelegato est opponēda exceptio q̄ elidit eius iurisditionē ex defectu iurisditionis in ꝑsonā delegātis.Si vero ex de

3 fectu suspitionis.dixi in.c.iudex.in.iij.no.¶ † Tertio nota qꝺ mortuo mādatore reintegra expirat iurisditio delegati.vtrū autem ipso iure vel ope exceptiōis.dicūt q̇dā ꝙ ope exceptiōis ꝑ hūc tex.magis dubia formaꝛ qꝺ ī.c.cū venissent.s̄.de testi.vtrū scꝫ mortuo mādatore reintegra possit delegat⁹ ꝓcedere de consensu partiū.⁊ sic valeat iudiciū saltim vigore ꝓrogatiōis.q̇dā vt Gof.⁊ Bar.bri.ꝙ sic ꝑ illud.c.Ber.tꝫ ibi ꝯriū.⁊ Jo.and.in no.⁊ Host.⁊ Vin.s̄.c.lꝫ.Nā cū iurisditio sit extincta ꝑ mortē nō pōt ꝯsensu ꝑtiū ꝓrogari.Idē Acc.ī.l.ei⁹ q̄ in ꝓuincia.si cer.pe.Nō ob.c.cū venisset.vt ibi ꝑ Jo.an.¶ Quarto not.ꝙ elisa iurisditiōe autoris ꝑ ꝯn̄s elidiꝛ iurisditio successoris.q: ex īfecta radice fruct⁹ nō produciꝛ nec ꝓpago deriuaꝛ.j.q.j.vulnera-

4 tor.⁊ nemo trāsfert qꝺ nō hꝫ.j.q.vij.daybertū.¶ † Quito not.ꝙ multis casib⁹ impugnaꝛ iurisditio subdelegati ex defectu iurisditiōis in ꝑsonā cōmittētis.⁊ gl.q̄ incipit puta q: dꝛ ⁊c.multos enumerat.⁊ idē Archi.q̇ vnū casuꝫ ꝓsequiꝛ magis late.s.de heretico an sit capax iurisditiōis.vꝛ ꝙ nō q: extra eccl'iaꝫ nulla ē iurisditio.⁊ iō sn̄ia lata ꝑ talē nō tꝫ.Ad h̄.xxiiij.q.j.apte.⁊ ca.vbi sana.ī pri.⁊.§.his autoritatib⁹.⁊ h̄ tꝫ Host.ī sū.de homic.§.q̄ pena.ꝟ.⁊ si opponas in ꝯriū facit qꝺ le.⁊ not.xxiij.q.vij.c.j.vn̄ dicūt Lau.⁊ Jo.ꝙ lꝫ q̄tū ad sn̄iaꝫ excōicationis nulla sit ꝑtās extra eccl'iaꝫ.tn̄ in causis ciuilib⁹ ⁊ crīalib⁹ sn̄ia ex eccl'iaꝫ hꝫ firmitatē.xj.q.iij.iulian⁹.⁊ h̄ no.xxiiij.q.j.ī ꝓn.⁊.c.q̇sq̇s.ad h̄ facit qꝺ no.Jnn.de voto.qꝺ sup his.vbi dicit ꝙ licite sine pctō iurisditiōes sunt apꝺ īfideles.vn̄ ꝺm quosdā tꝫ instr̄m factū ab heretico.de quo in Spe.de instr.edi.§.restat.ꝟ.q̇d si ꝯfectū.all'.etiā qꝺ no.Jnn.s̄.de ele.nihil.ī gl.isti.ita dicit Jo.and.ī nouel.post arch.q̇ vltio no.post Jnn.ꝙ subdelegatiōes ꝓbanꝛ ꝑ sola sigilla delegātiū cū nō sint acta iudicij ⁊ fiāt sine cāe cognitiōe ⁊ ꝑtibus abn̄tib⁹.de quo remittit Jo.an.ad no.ꝑ eū.s̄.de ꝓb.qm̄ ꝯ.in gl.no.ꝙ.¶ Opp.qn̄ delegat⁹ subdelegat nō in totū ad ip̄m est appellādū nō ad papā.vt.s̄.c.si delegat⁹ ī fi.h̄ dꝛ ꝯriū.g̊ male.So.id regulare fallit cū papa ex eo ꝙ subdelegans nō hēbat iurisditionē ꝑ rōnē ꝺ q̄ ī fi.c.¶ Sꝫ iterū ꝯ istꝺ opponiꝛ si coraꝫ ipso delegato esset proposita exceptio exclusiua sue iurisditionis ipse cognouisset.vt.l.si q̇s ex aliena.ff.de iud.g̊ ad eū debuit deuolui cognitio ꝑ viā appellatiōis.gl.fi.format h̄ ꝯriū.qꝺ dicē ē mirabile ⁊ nō soluit.posset dici ꝙ postq̄ est semel cognitū de dicta exceptiōe ꝑ subdelegatū.⁊ sup ea ꝓnūciatū nō dꝫ iterū de eadē cognoscere ip̄e subdelegās postq̄ discussum ⁊ cognituꝫ est per eius subdelegatū qui eius vice fungitur.vt in.l.j.§.qui mādatum.ff.de offi.eius cui man.est iuris.

Hac cōstitutione. Pria ps circa q̄litatē ꝯseruatoꝝ ponit tres ꝓhibitiōes.Scd̄a ꝓuidet circa ꝓcessum loca subdelegatiōis ⁊ durabilitatē ipoꝝ ꝓrogās ad ꝓuisa ꝑ.c.statutū.ꝺ rescr.s̄.tertia decretū apponit.scd̄a ibi cōseruatores āt.tertia ibi.q̇cq̇d āt.No.ꝙ tex.loq̇ꝛ ꝺ ꝯseruatorib⁹ deputatꝭ a se.apo.Alij āt vtꝝ possint daꝛ istos ꝯseruatores.dixi.s̄.c.c.j.⁊ h̄ ī nouo ibi pleni⁹.Scd̄o no.cui⁹ ꝯditōis ⁊ stat⁹ dēant eē isti ꝯseruatores ꝺn̄t ei admin⁹ obtīeꝛ dignitatē ī ec.h̄ exp̄ssis.de vic.ep̄i dubitaꝛ an possit dari ꝯseruator ꝺ q̄ dicvt ī cl'.ij.ꝺ res.iij.

nota

a no.ꝙ q̇s non pōt esse ꝯseruatoꝛ [a] sui ꝯseruatoꝛis.ista em̄ ptās ⁊ reciꝓca iurisditio ꝙ vnus tueaꝛ aliū est suspecta iuri,in hͦ casu nō ita in iudicibus delegatis.dicit glos.fi.in testibꝰ.vtrū possiꝫ illū in testē ꝓducere q̇ vult me ꝓducere in cā sua.dic ꝙ sic etiam in cā cōnexa.vt plures legatarij in cā testamēti.vicissim em̄ vnꝰ pro reliquo testis esse pōt.vt.l.q̇ testamēto.ff.de testa.⁊.l.dictā tibus.C.eo.ti.⁊ quod ibi ꝑ Cy.Similiter duo tutores eiusdeꝫ pupilli pn̄t inuicē vnꝰ pro alio fideiubere:⁊ plures accusati vel inq̇siti.vel inuenti cū armis ꝓhibitis vt relaxenꝛ similiter fideiubere poterūt.vt no.Bar.in.l.romanꝰ acolus.ff.de tuto.⁊cur.da.ab his. ¶ Quarto no.in ver.nec aliq̇s ꝙ text.iste loquiꝛ de ꝯseruatoribꝰ deputatis laicis.quod demonstrat exceptio de regibus ⁊ reginis.Nā exceptio declarat regulaꝫ de qua materia loquiꝛ.vt.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi.⁊ oleo leg.Istis aūt ꝓhibenꝛ deputari ꝯseruatores epi ⁊ alij de q̇bus in tex.si ꝯsistant sub iurisditione dn̄io vel districtu ipsoꝝ dn̄oꝝ.Ex quo colligit Joā.an.arg.ꝙ priuilegiū ⁊ imunitas districtualibꝰ certi loci ꝯcessa⁊ facta inter diuersos dn̄os in fauorē coꝝūdem districtualiuꝫ prosunt ⁊ respiciūt etiā clericos p̄dictoꝝ locoꝝ.Nā ꝭm euꝫ probat iste tex.ꝙ clerici ⁊ p̄lati sunt de districtu dn̄oꝝ tꝑaliū quoꝝuꝫ est territoriū.Ad idē.s̄.vt lit.nō ꝯte.accedens.Nā et certis casibꝰ clerici pn̄t distringi ꝑ dn̄os tꝑales loci vbi resident.xxiij.q.pria principes.⁊.s̄.de elec.vbi periculū.satis est ergo istud ad hoc vt dicanꝛ eoꝝ districtuales siue ꝓuinciales.ad hoc alle.not.ꝑ ipm s̄.de foro cōp.dilecti.suꝑ verbo anglicis.Lap.etiā vltra dicit ꝙ

6 religiosi alicuius monasterij sunt ciues † illiꝰ loci vbi monasteriū est situ etiā si nō sint inde oriūdi.vn̄ si statutū in pena homicidij facit differentiā inter ciuē ⁊ forensem.vt perusij religiosus monasterij certi loci etiā alibi natus pro ciue reputabiꝛ quo ad penā imponendā suo interfectori.Alle.Lap.de ꝯsec.dist.iij.rogatiōes:ibi oꝑe relaxanꝛ.quod magis plebs vniuersa ꝯueniat ego addo tn̄ ꝙ ꝑ monachationē nō desinit q̇s eē ciuis sue ciuitatis.vt.l.ordine.§.fi.ff.ad muni.ꝑ monachationē em̄ nō ꝑdit q̇s iura ciuilia.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cler.⁊ ille q̇ monachaꝛ diciꝛ ascēdere ad maiorē statū.in auꝛ.de mo.sꝫ ꝑ digniorē supuenientem prima ciuilitas nō tolliꝛ.ff.de sena.l.fi.⁊ nō solū monachatio nō aufert ciuitatē originis.sꝫ etiā alibi natus efficiꝛ nouus ciuis alteriꝰ loci ꝑ monachationē sicut ꝑ adoptionē.vt.l.j.ff.ad muni.durat tn̄ talis ciuilitas donec ibi manet ⁊ inde se ad aliud monasteriū trāsferēs primā ꝑdit ⁊ nouā querit.vt no.Bar.i.d.l.j.vbi dicit ꝙ capitula eccl̄iarū pn̄t esse ciues.⁊ ad ipsa adaptātur statuta q̄ de ciuilibꝰ loquunꝛ q: sunt ꝑsone rep̄sentate.vt.l.mortuo.ff.de fideius.Idē dicit ipse in forense adepto prelaturā in aliena ciuitate vt ibi censeaꝛ effectus ciuis sicut p̄positꝰ i aliquo loco ad exercēdā militiā efficiꝛ ciuis illiꝰ loci.l.municipes.§.fi.ff.ad muni.facit quod no.s̄.de rescri.statutuꝫ.§.eiꝰ vero.in glo.olim dicebamus ad fi.⁊ quod ibi dixi. ¶ Quīto no.ꝙ ista tria ponunꝛ vt diuersa.dn̄ium:iurisditio:⁊ districtꝰ.de quo vide glo.opt.in cle.ne romani.de elec.⁊ dixi in.d.§.cū vero denotant aūt ista iurisditionē ordinariā suꝑ alios ⁊ in certo loco ratio nō adaptaꝛ ad ꝯseruatores.⁊ sub ista ꝓhibitiōe nō veniunt.ideo de eis emanauit sp̄alis ꝓuisio in ver.nullusq̧.Sꝫ dices cū habeāt iurisditionē gn̄aliter ꝯ̄ oēs inferentes iniurias manifestas.ergo vꝛ eoꝝ ꝓuisio iurisditio ordinaria.cuiꝰ ꝯ̄riū no.s̄.eo.c.j.Nā cōmissio vniuersalis causarū censenda videꝛ cōmissio iurisditiōis ordinaria.vt.l.j.ff.q̇ ⁊ a q̇bus appel.⁊ quod no.Inn.de foraneo officiali epi.in.c.romana.j.de foro cōpe.Sol.dic ꝙ qn̄q̧ fit cōmissio causarū sub cōmemoratiōe territorij.puta cōmittunꝛ oēs cāe hoim certi castri:⁊ iste redactus est ad instar ordina.Qn̄q̧ cōmittunꝛ oēs cāe certarū ꝑsonarū.puta q̄ xti possunt inter Titiū ⁊ Seiū.⁊ illa cōmissio gn̄alis quo ad cās nō representat iuris.ord.q: solū territoriū hoc facit.arg.l.fi.C.vbi et apud quos.de quo ꝑ Gui.de cu.in.l.a iudice.C.de iudi.⁊ quod no.Bar.⁊ Ja.bu.in.l.precipimꝰ.C.de app.dixi in.c.qm̄ abbas

7 s̄.eo. ¶ † Sexto no.in.§.ꝯseruatores ꝙ isti cōseruatores sunt similes iudicibꝰ delegatis a papa in ventilatiōe cause in q̇busdam locis.⁊ in multis alijs.excepto ꝙ nō pn̄t committere vices suas nisi vt hic in textu.alias differētias ponit gl.fi.vltra quas i nouel.addit aliā q: cōseruatores danꝛ ad futuras ꝯtrouersias sꝫ nō iudices delegati.vt ipse no.in.c.audita.in prin de re.spol.quod Lap.intelligit verū si ille future ꝯtrouersie orianꝛ suꝑ rebus possessoris tꝑe date cōseruatorie.suꝑ rebꝰ vero nouiter acq̄sitis ꝯseruatores non hn̄t ptātē:q: tales litere sunt odiose.ideo restringende ꝭm eū.vt in regula odia.ad hoc.s̄.de rescrip.c.fi.⁊ quod no.Arch.xj.q.j.ꝑuenit.⁊ Cō post.de rescrip.ad hoc.et de

8 priuile.cū capella.⁊ quod dixi in cle.literas.de rescrip. ¶ † Septimo no.in ver.sed nec tūc ꝙ simplex ⁊ indeterminata pricipis ꝑmissio dꝫ limitari ⁊ reduci ad intellectuꝫ iuris cōis.vt ad loca ⁊ ꝑsonas ꝓhibitas de iure cōi se talis ꝑmissio nō extēdat.ad hͦ ff.de mu.⁊ ho.gradatim.§.⁊ si lege.⁊.l.habeat.C.de sac.san.ecc.

sil'r arbitriū disponēdi inhabili ꝯcessum intelligiꝛ ꝙ cū iuris solennitate ꝑagat.vt.l.si qn̄.C.de inof.test.vide tn̄ quod ꝯtra hoc no.Bar.in.l.j.§.itē nūciatio.ff.de oper.no.nun. ¶ † Octauo

b no.in ver.vt autē.sp̄alem penā ꝓditā ꝯ̄ istos cōseruatores [b] ex

9 cedentes terminos sue iurisditiōis.† Similiter ꝯ̄ partē hoc ꝓcurantē.ꝑ hanc tn̄ sp̄aleꝫ penā nō puto recessuꝫ a pena a iure imponēda iudicibꝰ ꝑperā ꝓcedētibꝰ ⁊ male iudicātibꝰ.de qua.j.e.de sen.⁊ re iud.c.j.Nā iudex q̇ fert sn̄iam nullā si ex hͦ altera ꝑs ledaꝛ teneꝛ ad interesse.qd̄ ꝓsequor vt no.Bar.in.l.si iudex.ff.de var.⁊ extraor.cog.⁊ dicā in.d.c.j.Ad p̄dicta facit.l.j.§.dixerit aliq̇s.ff.de publi.⁊.l.quot.ff.de act.⁊ ob. ¶ Nono no.ꝙ quo ad non cepta offm̄ conseruatoꝝ expirat morte.⁊ in hoc sunt similes iudicibꝰ delegatis.vt.c.relatū.s̄.e.cepta.ergo negocia sunt alteriꝰ nature q̄ alia nō incepta.Simile in.l.is q̇ reꝰ.ff.de pub.iud.⁊ qd̄ dꝛ hic est verū qn̄ lr̄a ꝯseruatoria nō hr̄et tp̄s limitatū Sꝫ vbi hr̄et vtrū quo ad cepta duret iurisditio post tp̄s p̄fixuꝫ vꝛ ꝙ sic eq̇parādo mortē ⁊ finē termini limitati.Nā ꝑ talē fineꝫ dꝛ iurisditio mori.Sicut ⁊ īstātia iudicij.vt.l.cū ista mortua.ff.iud.sol.Itē terminꝰ iuris de quo hic durat quo ad cepta etiam post terminū.vt hic ptꝫ.ergo idē i termino hois.ꝯ̄riū putat Joannes an.q̇d talis clausula tꝑis limitati iponit fineꝫ iurisditioni.iuxta no.s̄.c.de causis.in.j.q.⁊ si diceremꝰ ꝯ̄riū sequeretur ꝙ etiā post scd̄m q̇nquēniū posset remanere ꝯseruator ꝯ̄ xbā⁊ mētē scribētis ꝭm eū.Sꝫ ꝯ̄ eiꝰ decisionē facit.l.meminisse.ff.de off.ꝓcō.⁊ leg.vbi etiā post tp̄s finitum durat iurisditio si nō venit successor.Itē administratio siue gestio tꝑe limitato cōcessa durat etiā post tp̄s in cōnexis ⁊ cōtiguis tꝑi p̄cedēti.vt.l.tutores.ff.de admi.tu.⁊.l.q̇d ergo.§.iudicis.ff.de ꝯ̄rio iud.tut.⁊.l.tutor post pubertatē.C.arb.tu.ecce ergo plura iura ꝙ dispositio tempore limitata.vt tutela protēdiꝛ in lōgiꝰ tp̄s quo ad cepta priꝰ His nō ob.teneo cū Jo.an.⁊ r̄ndeo ad has leges.loquunꝛ eniꝫ in casu quo post tp̄s finitū nullus successor deprehendiꝛ nisi detur ab hoīe.⁊ est rō ne deseraꝛ publica vtilitas vel pupilloꝝ.iō tutores dati tꝑe limitato debēt i administratiōe ꝑseuerare vsq̧ ad trāslationē.hͦ aūt successor est in quē administratio trāsferaꝛ vt.C.vt cause post pub.adsit tu.in.l.j.⁊.ff.de admi.tu.l.ita autē.§.pe.⁊ fi.Sꝫ in ꝯseruatoribꝰ ⁊ iudicibꝰ delegatis datis ad tp̄s ipso iure succedit delegās in ꝓcessu.⁊ res d̄ facili reuertiꝛ ad naturā suā.Ad hoc.l.cū nō eo die.C.qn̄ ꝓuo.nō est ne.⁊ clem̄.si appellationē.de ap.in q̇bꝰ ptꝫ ꝙ nō inspiciꝛ an cā fuerit incepta.j.tp̄s iurisditiōis.sꝫ an.j.illud tp̄s fuerit terminata. ¶ Quero dꝛ i.§.offm̄ ꝙ expirat ꝯseruatoris offm̄ obitu ꝯmittētis.Sꝫ pone ꝙ ad ꝯseruationē antiq̄ priuilegij datꝰ est cōseruator.vtrum istiꝰ offm̄ expirabit morte pape.Arch.ꝙ nō ꝑ hoc.c.in prin.coniuncto isto.§.ex quibꝰ ptꝫ ꝙ loquiꝛ cū daꝛ ꝯseruator suꝑ nouis iniurijs.nō cū daꝛ in casu p̄dicto in quo cōseruatoria venit accessorie ad priuilegiū iā ꝯcessuꝫ.Si ergo priuilegiū nō expirat morte pape.ergo nec ꝯseruatoris offm̄.ar.opt.s̄.e.si suꝑ gr̄a.ꝯ̄riū tenet glo.q̄ incipit quasi dicat.Idē corroborat Inn.⁊ respōdet ad ꝯ̄riū.⁊ dicit idē tenere Jo.mo.vt in ea videas.

¶ De officio legati. Rubrica

1 ☞ Officium prelati in quo consistat.
2 Prelati participant de quiete subditorum.
3 Cardinales letantur honoris prerogatiua.

1 Fficij. † No.offm̄ p̄lati in quo ꝯsistat.nā dꝫ inuigilare remedijs subditoꝝ.⁊ ad hͦ teneꝛ ex debito.xliij.dist.c.j.Nā negligētia prelati maxime circa correctionē subditoꝝ est maxima culpa.⁊ vꝛ tacite ꝯsentire.lxxxiij.di.error.⁊.lxxxvj dist.facientis inuigilare ergo dꝫ vt hic.⁊ poniꝛ in pro valde.sicut in.l.gallus.§.ille casus.ff.de lib.⁊ posthu.vbi plene ꝑ Barto.de ista dictione in.⁊ in Spe.de dispu.⁊ alle.§.post hec.dꝫ ergo remouere scandalū quod semꝑ est vitandū dn̄modo ꝭm Hostiē.deus ꝑ id nō offendaꝛ.al's dicit text.vtilius scandalū nasci ꝑmittiꝛ q̄ veritas relinquaꝛ.s̄.de renun.nisi cū pridē.§.ꝓ graui.⁊ de reg.iu.qui scādalizauerit.⁊ ꝑ Host.in summa de renun.

2 §.pe.ver.est aūt scandalū. ¶ † Secūdo no.ꝙ prelati ꝑticipant de quiete subditoꝝ.A ꝯ̄rio ergo sensu in eoꝝ laboribꝰ nō quiescunt.in auꝛ.vt iud.sine quoquo suffr.in prin.⁊ hoc est quod dicit.l.quod congruit bono presidi curare vt quieta prouincia sit quā regit qd̄ nō difficile obtinebit si sollicite agat.vt.l.cōgruit ff.de offi.presi.interest etiā superioris subditos habere locupletes.⁊ ne q̇s re sua male vtatur.ideo dat curatorē prodigo.vt.s̄.de consue.ex parte.⁊ insti.de his qui sunt sui vel alie.iur.in pri.

3 facit.l.cū rō.§.si plures.ff.de bo.dā. ¶ † Tertio no.ꝙ cardinales letanꝛ prerogatiua honoris.⁊ cōsistit in multis de quibꝰ hͦ in nouel.ecōtrario aūt ista p̄rogatiua hꝫ multiplex onꝰ annexū vn̄ Ber.ad senonē.epm sic scribit.meditātibꝰ honores blandiū

a ¶ Conseruator. Adde an ꝯseruator possit subdelegaꝛ offm̄ suum. Spec.in titu.de iu.de leg.§.fi.xͦs.itē ꝙ nō est

b ¶ Cōseruatores. Adde ꝙ eorum officium cōsistit in mero imperio. ita tenet Inno.in.c.statuimus. in gl.in ver.ad alia.de off.deleg.⁊ ibi Bald.vide plene ꝑ do. Guido.pape ibidem

tur: sed onera pensantibus tedio sunt atq; formidini: multi non tanta alacritate et fiducia currerent ad honores si esse sentirent et onera: grauari profecto metuerent: nec cū tanto labore et periculo quarūlibet affectarēt infulas dignitatū. nec vero: qr attendit gloria et non pena purū esse clericū erubescit in ecclesia: seq; viles et inglorios existimāt qui quocūq; eminētiori loco nō fuerint sublimati. Ita dicit hic Jo. an. in nouel. et remittit ad nota. ꝑ eū. s. de preb. graue. sup verbo rōne. et de ele. venerabilē super verbo vsurparūt: qr totus iste titulus loquit de ptāte legatorū de latere circa bnficiorū collationē. Et glo. iij. tāgit de eorū ptāte circa causarū cognitionē: excōicatorū absolutionē: delictorū punitionē: et exemptorū ɔfirmationē. Ideo de singulis breuiter est videndū. ¶ Et primo circa eorū ptātē: circa bnficiorū collationē. gl. mouet dubiū an ɔferre possint bnficia deuoluta ad curiā ꝑ lateranēse ɔciliū. tenet ꝙ possit. Idē Egi. et Boa. plus fm Frā. qui dicit ꝙ legati nō de latere hec pnt. alle. s. de sup. negli. pla. c. pe. Itē de taliter deuolutis cessat rō scādali inter legatos et ordinarios, ppter quod scandalū emanauit hec ɔstitutio. cesset ergo ei9 ꝓhibitio. arg. l. adigere. §. quis. ff. de iurepa. et c. cū cessante. de app. Jo. an. in nouel. circa fi. dicit ꝙ curia nō reciperet seruat in legatis nō de latere: et in eis refert ipse curiā dubitare an talia possint ɔferre. vt hic ꝑ eū pleni9. Executor aūt datus ꝑ papā ad ɔferendū bnficiū spectās ad alicui9 collationem bene ɔferret sicut deuolutū. vt in cle. si de bnficio. j. de pbē. et qd ibi no. in glo. antepe. ɔclude ꝙ legati de latere vacantia bnficia ɔferūt et vacatura reseruāt. vt. j. c. pñti. vtrū aūt hoc sit verū si spectāt ad pñtationē clerici vel laici: dic vt in. c. dilect9. de iurep. et ibi qd iuris de alijs executorib9 an reseruēt. et in Spe. de leg. §. nec tractem9. vbi de materia. et hic breuiter de prio. ¶ De scdo. sc; de eorū ptāte circa causarū cognitionē. dic ꝙ adiri pñt ꝑ simplicē querelā omisso ordinario. vt. s. e. c. j. vbi nō. Ber. an possit deponere epm: dic ꝙ nō. s; bñ pſbyterū adiūctis sibi alijs epis: qñq; etiā nō adiūctis. vt in casu heresis. vt in. c. j. j. de here. vtrū aūt possit appellari ad eū omissis medijs. dic vt in Spe. de leg. §. superest. vbi etiā videas an possit exercere iurisditionē cōtra exemptos et cognoscere de causis sine strepitu et figura iudicij. de quo plene. j. c. fi. de here. de quo vide etiā quod no. s. de app. ɔstitutis. vbi reuocat i dubiū an possit cognoscere de causis deuolutis ad papā ꝑ appellationē. ¶ De tertio. s. d eorū ptāte circa excōicatorū absolutionē reuocat in dubiū vtrū possit absoluere excōicatos ppter violentā manuū iniectionē in clericos. dic ꝙ sic. vt. s. e. c. fi. quod vtrū sit verū si fuerit enormis lesio ibi notat. et hic t; Archi. opi. Host. ꝙ in enormib9 nō possit. de quo ꝑ Jo. an. de sen. exc. c. ad eminentiā. et vide quod no. xciij. disti. c. ij. vbi dicit ꝙ capiēs legatū pōt ab eo absolui. quod intellige saluo quod no. j. de pe. felicis. de quo in Spe. eo. tit. §. nec putam9 ver. sed querit. Circa istā abso. reuocat etiā i dubiū Jo. an. vtrū legatus de latere si sit extra ꝓuinciā possit absoluere: vr ꝙ non qr legat9 sicut ꝓconsul extra ꝓuinciā iurisditionē nō h;. de off. ꝓcō. et le. l. iiij. de quo vide in Spe. in tit. de leg. §. nec dicamus. vbi tangit vtrū nō ingressus ꝓuinciā possit exercere iurisditionē volūtariā vel ɔtentiosa;: vel an ei9 ingressu; cās cōmittere. et si ingressus est et exiuit aīo redeūdi vtrū possit iurisditionē contentiosam vel volūtariā exercere. ibi videas. et. d. c. pe. s. eodem. ¶ Ultio Jo. an. in nouel. enumerat qdā alia spālia in legat de latere. dicit ꝙ cardinales. vt no. Bar. in. d. c. pe. Idē ibi Inno. et Host. q dicit curiā sic tenere multas ꝓrogatiuas cardinalium legatorū vel nō cardinaliū enumerat zen. in extrauagāti execrabilis. sup vbo sublimitatē. et ibi iter alias reuocat in dubiū vtrū dignitas cardinalatus liberet a patria ptāte q in multis ɔsistit vt insti. de patria pot. ꝑ totū. et in cardinalib9 q sunt epi nō vr dubiū qr ipsa sola epalis dignitas liberat a pria ptāte. vt in autē. ɔstitutio q de digni. §. illud. coll. vj. in alijs vero cardinalib9 nō epis videret pria facie dicendū ꝙ nō liberent qr nulla ɔstitutio hoc dicit. erubescimus ergo cū sine lege loqmur. in aut. de triē. et se. §. ɔsiderem9. coll. iij. Ipse t; ibi ɔriū et efficaciter ꝓbat. sacerdotiū vero vel alius ordo an liberet ab ista patria ptāte. dic vt in. c. indecorum. s. de eta. et quali.

1 ☞ Officium legati in quibus consistat.
2 Legati sunt similes proconsulibus.
3 Papa confert iurisditionem ordinariam et qñq; delegatam
4 Jurisditio legati non expirat morte mandatorum.

1 **Legatos.** Duo facit. ꝓmittit et ꝓbat declarationis cām. scdo declarat ibi pñti. † No. in quib9 versat offm legati vt euellat. dissipet etc. q vba exponit hic Jo. an. Arch. et Jo. an. s. de maio. et obedien. solite.
2 ¶ † Scdo no. ꝙ legati sunt siles ꝓcōsulib9. ꝑ qd arguit Arch. ꝙ delegat9 legati pōt subdelegare. Cū delegat9 ꝓconsulis hoc possit. vt. ff. de offi. ꝓcon. l. legat9. arg. ɔ. s. de ap. cū cām. in fi. qd ɔriū d; intelligi fm eū quo ad totā cām. secus forte quo ad vnū articulū. puta citationē fiendā. nā delegat9 legati cogit eu; cui cōmisit citationē. Si aliter expedire nō posset iurisditionē suā. s. de re iud. cū bertold9. et hoc no. Host. de offi. dele. pastoralis. sup verbo citationis.
3 ¶ † Tertio no. ꝙ papa ɔfert iurisditionē ordinariā et qñq; delegatā. vt. s. ti. j. ꝑ totū. S; qño h cognoscā vtrū cōferat ordinariā vel delegatā. dic ꝙ qñq; cōmittit iurisditio respectu territorij. vt qr dr facio te iudicē in tali loco. et vr ɔferri iurisditio ordinaria. vt. l. j. §. cū vrbē. ff. de offic. pſidis. Qñq; cōmittit cognitio causarū: vt qr dr volo ꝙ cognoscas d oī cā occurrēti in tali loco. et tūc vr delegat9 ad vniuersitatē causarū. et hinc est ꝙ inqsitores heretice prauitatis hnt delegatam qr eis cōmittit certū gen9 causarū in loco. et ita no. Ja. bu. i. l. cū spālis. C. de iudi. et hoc verū qñ istud certū gen9 causarū cōmittitur ab hoīe. Si vo ɔmitteret a lege cognitio causarū absq; territorio an talis hret ordinariā vel delegatā. dic ꝑ Jac. bu. in. l. ꝑcipimus. C. de ap. Ego de hoc pleni9 referēdo Cy. dixi in. c. qm abbas. de offi. dele. in. v. q. et ibi etiā ꝑ Jo. an. vtrū aūt ali9 ꝙ princeps possit dare iurisditionē ordinariā. dic ꝙ sic vt vniuersitas et ɔsuetudo. de quo plene ꝑ Inn. in. c. cū ab eccliarū. de off. or. et ꝑ Cy. post glo. in. l. more maiorū. ff. de iur. om. iud. in cōmento
4 ¶ † Quarto no. ꝙ iurisditio legati veluti ordinaria non expirat morte mandatorū. vtrū aūt sit verū si moriat papa añ ingressum legati in ꝓuincia. glo. pe. ꝙ sic. Guil. ɔ eo. tit. in Spe. §. finit. ver. qd si papa. delegata vo iurisditio an expiret re integra morte pape. distingue tres casus. aut fuit demādata sub nomie ꝓprio. aut dignitatis: aut sub vtroq;. Prio casu expirat et non trāsit in successorē. insti. mā. §. itē si adhuc. Scdo casu subdistingue. aut talis habebat dignitatem noīe suo: aut bnficio alieno. Prio casu trāsmittit in successorē in eadē dignitate. vt. d. c. quoniā abbas. Scdo casu qñ h; bnficio alieno. vt augusta imperatrix: vel alia ɔsularis. vel vicari9 epi: et nō trāsit in successorē delegatio eis facta. vt. l. si augusta. de leg. ij. et ibi no. Bar. de vicario epi. Tertio casu qñ sub vtroq; noīe. dicūt qdā inspiciendu; qd nomē ꝑcedit. vt no. in. d. c. qm abbas. aliter no. Cy. i. d. l. more maiorū. i. ix. q. Bar. in. l. si seru9. de stip. ser. dicit ꝙ dicta distinctio quod nomē precedat h; locū in dubio. S; ex aliquib9 coniecturis diuersa pōt colligi disponentis intētio ex qualitate negocij noticia personarum et alijs ibi per eū. et ꝑ Jo. an. in regula priuilegium. de reg. iur. in mercu. vbi plene

1 ☞ Legati possunt reseruare beneficia sue collationi.
2 Tempus vacationis an trahat ad tempus reseruationis

1 **Presenti.** Tres sunt ptes. Pria i vno declarat. Scda circa duo restrigit. Tertia decernit. scda ibi ceterū. tertia ibi qcquid. ¶ † No. ꝙ legati pñt reseruare bnficia sue collatiōi. et itellige etiā de bnficijs vacaturis. vt i. c. cu; dilect9. de iurepa. S; dices ꝑ talē reseruationē inducit votū captāde mortis. ergo nō v; ꝑ. c. detestāda. et. c. ne captāde. j. d concess. pb. So. ibi loquit in collatiōe tituli. ptās aūt ɔferēdi ɔcernit ꝓprietatē. Ideo etiā i bnficio nō vacāte pōt de vno in alium trāsferri. vt i. c. cū venisset. de re. spo. et. c. ɔsultationib9. de dona. et infert h rō ꝙ etiā bnficiū certi clerici viuētis possit legat9 sibi reseruare qr ꝓprietas iuris ɔferēdi ita penes legatū sicut penes ordinariū pōt ɔsistere absq; voto captāde mortis. de qno dic vt in. d. c. dilect9. et in spe. de leg. §. nūc tractem9. Scdo no. qd dicit dūmodo etc. ꝙ reseruatio nedū vacaturi: s; etiā vacātis beneficij expirat finito ei9 officio si nō sit ꝓcessum ad collationē. refert h tñ Lap. Jo. an. sibi scripsisse ꝙ si vacaret tpe reseruatiōis nō haberet locū qd hic dr. qd pōt esse veru; fm eū re nō integra. Puta qr facti erāt executores et ꝓcessus. et postea expirauit legatio. Secus si re integra qr tūc haberet locū qd hic dr in vacātibus. et facit. j. de pb. si cui. §. secus. Ego simplr dico standū textui qd collatio requirat. vt in ver. dūmodo. qd sentit glo. iij. et ꝓbat rōne postq enim extinctū est ius et ꝓprietas ɔferēdi penes collatorē in legatis oīs processus inhibitio et decretū tanq accessoria pereūt. vt in textu ad hoc facit litera. ibi quorūcunq; beneficiorū q generaliter prout verba sonant d; intelligi vacantiu; et nō vacantiū. Sed ista mea rō non videt bona qñ res non est integra. Nā in tali casu peremptio iuris in ꝑsonam principalis a quo actus trahit originē nō curat. vt pt;. s. de offi. deleg. licet. et c. graui. So. vt in glo. que incipit hic pōt esse etc. q ponit differētiam inter delegatā iurisditionē que re non integra nō expirat finito officio delegati et reseruationes q tanq odiose expirant cū oībus appendicijs finito legationis officio. subtilior rō redditur. j. in nouella. litere enim ad lites concedunt sup iure creato et in esse producto. non sup iure futuro. vt. c. fi. s. de rescript. et l. non pōt videri. et. l. non queadmodū. ff. de iud. Non mirū ergo si durat subdelegatio siue delegatio postq durat ius de quo principaliter agit. arg. c. sup gra. s. tit. j. Sed reseruationes hnt tractū tpis et pendēt ex futuro euētu. facili9 ergo pereūt. vt. c. quem admodū

admodū.§.de iu. Addo aliā rōnem.nā si perit ius quod residet
in psona agentis pendēte iudicio finit iudiciū.vt.l.si mulier.ff.
solu.matri.z.l.post finitā.ff.de suspe.tuto.Sed in casu hui⁹ ca.
perit ius legati quod habebat in beneficioꝝ collatione p finez
sui officij.nō mirū ergo si perit instātia incohata sup illo iure.ta
liter em̄ extincto z corrupto principali corrūpit oē id qd ab eo
dependet.ff.si quis cau.si eū.§.fi.z.l.j.§.si quis sub cōditione.ff.
vt leg.no.ca.z.c.tāta.de exces.prela.accedit ad hoc.l.si certarū.
§.fi.ff.de test.mili.vbi ɔfirmatio codicilloꝝ ptensa post tps mi-
litie nō facit censeri illos fuisse militis codicillos:vt sic nō tem-
pus inite dispositionis.s₃ quo dispositio sumit effectū q̄tuz ad
abilitatē disponētis inspicere debeam⁹.z ibi ponit glo.exēpluz
de arbitro q̄ non pōt statuere diē quo nō est futurus arbiter.vt
ff.de arbi.l.cū dies.§.finit.z.l.in pupillari.ff. de vulga.z pupil.

2 ¶ † Opp.ɔ predicta z videt̄ q̄ tps vacatiōis trahat̄ ad tps re
seruatiōis.Sicut dicim⁹ in ɔctibus z cōditionalib⁹ dispositio
nibus.vt existēs postea cōditio fingat retro.vt.ff.q̄ po.in pi.ha
be.l.potioꝛ.z.l.qui balneū.z de testa.mili.l.quod dicit̄.So.dy.
format z soluit istud ɔriū.j.de reg.iur.c.bn̄ficiū.dicit em̄ q̄ dctā
iura loquunt̄ in vero dn̄o disponente conditionaliter de re sua:
hic loquit̄ de legato q̄ disponere nō pōt de beneficijs vltra tps
sue legationis.Tu dic q̄ ad hoc vt cōditio siue dispositio i die
apposita trahatur retro requiritur qd extrema sint habilia.ex-
tremū a quo:z extremū ad quod.iuxta illa que dixi in.c.si pro te
z.c.q̄uis.s.de rescri.sed hoc tpe existētis cōditionis extremum
ad quod.s.habilitas disponētis erat extincta.Nō mirū ergo si
eius dispositio h₃ tractū retro.ar.l.bonoꝝ.ff.rē rat.hab.z p bar
to.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuca.vbi plene de ista habi-
litate extremoꝝ. ¶ Opp.z videt̄ q̄ decreta.pcessus z alia q̄ fe
cit legatus sint ppetua:nec expirēt p finez officij.vt in.c.fi.s.eo.
So.illud loquit̄ de ɔstitutione siue decreto quod principaliter
p se stat z pure gerit̄:z sic statim pducit effectū.hoc vero loquit̄
de decreto quod nō est cōstitutio nec statutū:vel si est cōstitutio
nō est statuēs:s₃ aliū actū firmās.illo g̊ sublato perit talis con-
stitutio veniēs ad ɔfirmationē actus iam extincti.argu.s.de fi.
instru.inter dilectos.z quod no.de prescri.veniēs.in glo.sic pa-
tet fm Jo.an.in nouel. ¶ Circa istā primā partē q̄rit Arch.hic
dicit̄ q̄ talis reseruatio viribus vacuat̄.q̄ro ergo ad quē specta
bit collatio talis bn̄ficij reseruati.tenet q̄ ad ordinariū cui⁹ ma
nus erāt ligate autoritate leg.de iure pa.cū dilectus.z ibi h̊ te-
nent Jo.Phi.z Ber.Secus est in puisore q̄ pro aliquo in ec-
clesia aliqua reseruationē fecit.si em̄ prouisoꝛ moriat̄ non redi-
bit prouisio illius beneficij ad ordinariū:s₃ ad papā cuius auto
ritate puisio facta fuit.vt no.Inn.in.d.c.cū dilectus.et vide ad
hoc quod ipse no.de exces.prela.inter dilectos. ¶ Vltio aduer
tendū ad vnū no.Lap.p quod hoc.c.limitat̄ in eo q̄ dicit pro-
cessum executoris z oia expirare finito officio legati.est em̄ hoc
verū qn̄ legatus simplr̄ reseruauit.Si v̊o canonicatū ɔtulisset
z prebendā prime vacaturā sue collatiōi reseruasset sup hoc cer
tis executorib⁹ deputatis finito legati officio nō expirat illa re
seruatio.nec ptās executoris.ideo prebendā vacantez etiā post
finitā legationē poterit talis executoꝛ ɔferre:q̄ꝛ collatio cano-
nicatus facta a legato tribuit ius in prebēda reseruata q̄ncūq̄
vacet.alle.hoc.c.s.j.proxi.z.c.si clericus.z.c.hi q̄.z.c.si postq̄.et
c.si cui.j.de prebē.et licet dubitādo loquat̄ de ptāte executoris
isto casu ego credo q̄ simpliciter duret ei⁹ ptās si durat reserua
tio in prebenda prout ipse firmat.arg.c.si sup gratia.s.ti.j.z qd
ibi p Jo.an.sup verbo apo.se.z p Arch.sup verbo deputatum.
istā aūt collationē canonicatus cū prebende reseruatiōe pōt fa
cere legatus.vt no.Joan.an.j.de prebē.si eū.z ibi etiā querit an
possit reseruare cum beneficio acceptandi.

Ceterum. No.phibitū legato plures reseruatiōes fa
cere in eadē eccl'ia cathedrali vel collegiata
In nō collegiata igit̄ videt̄ q̄ possit si nō impediat̄ ex capite.d
quo in ver.nec etiā. ¶ Scdo no.q̄ pria z scda phibitio hui⁹.§.
h₃ locū qn̄ pendet reseruatio semel facta.ex tali nāq̄ pendentia
dr̄ grauari ecclesia vel p̄latus sicut grauat̄ q̄s ex snia sub condi-
tione lata.statim em̄.i.an̄ ɔditiōis euētū grauari dr̄.iō.j.x.dies
a die late snie appellare tenet̄.vt.s.de ap.p̄terea.paria em̄ sunt
nocere vel habere potentiā nocēdi.vt.c.pisanis.de rest.spo.z.l.
labeo.de sta.lib.Circa istā pendentiā q̄ro prio post Jo.and.et
Arch.si post factā collationē moueat̄ q̄stio sup dicto bn̄ficio an
dicat̄ pēdere adhuc reseruatio:dicūt q̄ sic:q̄ꝛ finale iudiciū pē-
det ex futuro.de frigi.z malefi.fraternitatis.facit cle.si duobus
§.si vero.vt li.pen.z quod no.Jo.an.s.de rescri.capitulū.super
glo.fi. ¶ Querit glos.q̄ incipit ille igit̄ nunq̄d illa sublata pōt
nouā reseruationē facere.dicit q̄ sic.S₃ tūc q̄ro vtrū faciēdo se-
cundā teneat̄ facere mentionē de prima.arg.q̄ sic.c.mandatum
cū.c.seq.s.de rescrip.Nā si papa seruat hoc vt ibi.ergo z ipsius
legatus.s.de rescri.sup literis.z dicit Jo.an.hoc verū in vaca-
tura.in nouella.sed de vacāte non expedit facere mentionem.vt
hic p eū. ¶ Scdo querit Jo.and.metropolitanus dedit execu
toꝛē qui ɔferret titio bn̄ficiū ad se deuolutū si eēt idone⁹. z cum
executoꝛ incohasset inq̄rere metropolitan⁹ ɔtulit illd seio. q̄rit̄
q̄s sit potioꝛ.z videt̄ q̄ seius p.l.quotiēs.ff.de rei ven.Itē talez
executoꝛē potuit metropolitanus reuocare.l.iudiciuz soluit̄.ff.
de iud.refert Step.prouincialē disputasse ɔriuz cui⁹ motiua h
videas in nouella.Quid dices in legato q̄ pro titio reseruauit
bn̄ficiū vacaturū sue collatiōi datis executorib⁹:qd bn̄ficiū va-
cās postea ip̄e legat⁹ ɔtulit seio:executoꝛ v̊o illi titio in hac q̄ō-
ne vr̄ q̄ seio debeat̄ q̄ꝛ legat⁹ potuit suā reseruationē reuocare.
vt i glo.ille igit̄ zc.Lap.dicit q̄ reuocare pōt anteq̄ vacet:non
postea.d.Jo.de li.t₃ q̄ etiā postea anteq̄ executoꝛ ad collatio-
nē pcesserit.vt.d.l.iudiciū soluit̄.z dicit ita tenere Jo.an.i spe.
eo.ti.§.nec tractem⁹.circa pri.v̊si.idē legat⁹.sup v̊bo reseruare
ita dicit ipse.cuius decisio videt̄ ɔria ei qd.s.dixi in.q.disputa
ta p Step.nō em̄ video rōnē q̄re ibi nō liceat metropolitano re
uocare ptātē executoris an̄q̄ ɔferat:et liceat h̊ casu legato post
vacationē bn̄ficij z executoris pcessuz incohatū:z maxie q̄ꝛ pl⁹
afficit bn̄ficiū vacās pcessus executoris legati q̄ ordinarij:z sic
deberet eē reuocatio difficilioꝛ.posset igit̄ pbabiliter in vtraq̄
q̄ōne distigui vtrū ille p quo ordinari⁹ vel legat⁹ executoꝛē de-
dit ante collationē p̄dictoꝝ ɔsenserit executoris pcessui sup di
cto bn̄ficio ɔferēdo sibi.z hoc casu nō liceret ordinario vl' lega-
to reuocare z alteri ɔferre.Si v̊o collatio ordinarij vel legati p̄
uenit ɔsensum illius pro quo executoꝛ erat deputat⁹:tūc valeat
p̄dictoꝝ collatio.nā prio casu post ɔsensuz accōmodatū:z si nō
in bn̄ficio.h₃ tn̄ ius ad bn̄ficiū postq̄ ɔcurrit in vno vtriusq̄ cō
sensus.s.volētis ɔferre z ei⁹ cui collatio est fiēda.nō miruz ergo
si nō l₃ reuocare.s.de pac.c.j.z.c.in causis.de elec.s₃ qn̄ ille non-
dū ɔsentit cui erat collatio faciēda nullū erat sibi ius q̄situm ex
facto ordinarij vel legati.vt.l.ɔsensu.ff.de act.z ob.Nō mirū g̊
si reuocatio z collatio facta alteri de illo bn̄ficio sunt valide de
iure.S₃ dices imo absenti z ignorāti ius querit̄ in bn̄ficijs re-
spectu irreuocabilitatis de qua loquitur.c.si tibi absenti.j.e.li.
So.ibi loquitur in collatione iam facta.predicte questiōes lo-
quunt̄ i faciēda q̄ facili⁹ tollit̄ q̄ iā facta.d iu.iu.c.quēadmodū.

1 ☞ Dignitas maioꝛ post episcopuz in ecclesia cathedrali est
priuilegiata.

2 Legatus non potest committere alteri receptionem resignatio
nis beneficioꝛum.

Eliberatione. Pria ps duo facit.p-
mo ponit phibitionez
i q̄druplici spē.scdo decretū:ibi decernētes.secun-
da facit q̄tuoꝛ.prio ponit phibitionē.scdo ei⁹ cām
ibi cū p h.tertio decernit:ibi:nos em̄.q̄rto progat
ibi volētes. ¶ No.q̄ de eccl'ijs h expssis i tex.legat⁹ nō pōt se i
tromittere:nec aliq̄d ordiare.tāgit circa h̊ Jo.an.i nouel.vtruz
h sit verū vbi ipaꝝ puisio eēt deuoluta ad se.apo.T₃ q̄ tūc pos
set sicut poss₃ alia deuoluta ɔferre.vt no.s.eo.c.j.lap.dic̄ q̄ l₃ h
dctm̄ sit nouū tn̄ ē verū sentire ɔriū.s.q̄ legat⁹ sic de eccl'ia col-
legiata nō p̄t puidere pncipalr̄.vt i h̊.c.ita n̄ possit cū ē duoluta
ad papā.q̄ꝛ hui⁹.c.phibitio durat i ea.q̄ꝛ.s.ē collegiata.Illd au
tē certū ē q̄ i deuolut̄ ad alios iferioꝛes a papa durat rō hui⁹ p
hibitiōis.z p ɔn̄s phibitio.fa.cle.si de bn̄ficio.de p̄bē.fm eum.
Ego tā leui argumēto suo i deuolut̄ ad papā n̄ recederē ab opi.

1 arch.z Jo.an.Nā z maioꝛa pōt.vt no.s.e.c.j. ¶ † Scdo no.q̄
maioꝛ dignitas p⁹ ep̄₃ i eccl'ia cathedrali ē puilegiata in h̊ q̄ le
gat⁹ n̄ p̄t d ipa disponeꝛ.z cū multiplex sit maioꝛitas.vt i gl.iij.
itellige d maioꝛitate p̄latiōis.vt i ea pt₃.Sup q̄ Jo.an.i nouel
la mouet dubiū vtrū d₃ itelligi d maioꝛitate q̄ sit i actu.an etiā₃
d illa q̄ sit tūc i hītu l₃ casu possit ēt i actū deduci. ponit exēpluz
i eccl'ia Taurini vbi p̄positura est maioꝛ dignitas in eccl'ia post
ep̄m q̄ꝛ maioꝛa exercet.S₃ arch.i dicta eccl'ia se.vac.gerit vices
ep̄i quo tpe est.s.p̄positū z alios.q̄ g̊ cēsend⁹ erit i maioꝛi digni
tate.T₃ q̄ p̄posit⁹ q̄ꝛ tal' gestio arch.puenit p casū aduētitiū q̄
curari nō d₃.ff.de in lit.iu.l.j.z.l.āplioꝛē i fi.C.de ap.Aduētitij
enim casus ponderādi nō sunt.ff.q̄ z a quib.l.iulianus.cū ɔcoꝛ.
hinc est q̄ p talem gestionē Arch.nō vacaret eius dignitas ar-
chidiaconalis.censet̄ em̄ vicarius vel administratoꝛ tpalis ec-
clesie vacantis que tpalis administratio non est attendenda.vt
pt₃ in extrauagā.execrabilis.z dixi post papā de hac q̄ōne ple-
ne in cle.j.de offi.vica.in vlt.q.z hic pleni⁹ in nouel.Circa actuz
siue habitū q̄rit Lap.vtrū iste tex.d₃ intelligi de eccl'ia collegia
ta actu z habitu.vel sufficit q̄ sit habitu tm̄ l₃ nō actu vt sic lega
tus ɔferre nō possit.z aduerte q̄ꝛ differt ista q̄stio a p̄cedēti.Nā
ibi loquit̄ de habitu tpali q̄ꝛ sede vacāte tm̄.q̄stio v̊o ista loquit̄
de habitu q̄ posset eē ppetuus forte p reparationē collegij non
extincti.dicit Lap.q̄ hoc.c.d₃ itelligi etiā de eccl'ia collegiata
habitu tm̄.z itelligit h̊ verū.s.q̄ habit⁹ sufficiat cū d iure cōi cō

petit id de quo agit̃.vt in hoc.c.⁊.s̃.de elec.statutū.Secꝰ si cō-petat ꝑ priuilegiū.de verb.sig.abbate.⁊ de priui.vt priuilegia. Oportet enimꝙ illud propter quod dat̃ priuilegiū duret actu ⁊ habitu.Nā faciliꝰ perdit̃ quod cōpetit ex priuilegio ꝙ quod cōpetit de iure cōi.vt in aut.de non alie.§.qꝛ nō verisimile.decisio huius.q.multū pendet ex no.in si.s̃.eo.ti.de ele.lꝫ canon.in nouel.⁊.c.de multa.de preb. ¶ † Tertio no.ꝙ nō pōt legatꝰ cōmittere alteri receptionē resignationis beneficioꝝ ⁊ collationē ipsoꝝ.quod est verū ꝼm Lap.nisi fieret cōmissio receptiōis:resignationis ⁊ collationis ex cā ꝑmutationis.quo casu non haberet locū ista prohibitio.nec etiā.c.fi.j.e.Nā in tali casu valebit etiā ꝑ legatū facta collatio nō habita mentione beneficij quod is al's obtineret cui ex cā ꝑmutationis beneficiū confert̃.⁊ est rō qꝛ collatio beneficij q̃ fit ex cā ꝑmutationis nō est proprie liberalitas:sed necessaria in dando:⁊ cui dando in cle.j.de re.ꝑmu. Alia collatio est libera saltē in dando.s̃.de preb.relatū ꝼm euꝫ vendicat ergo sibi locū iste.§.in alia cōmissione ꝙ ex cā ꝑmutationis.vt dixi.Quid ergo dices si de facto ꝑ legatuꝫ fiat talis cōmissio ⁊ in manibus illius fiat renunciatio an valebit. Arch. ꝙ non:qꝛ iste tex.irritat talē concessionē.cū ergo eius vigore secuta sit renunciatio ergo irrita.vt in tex.Utrū aūt ꝑdat saltem posses.talis male renūcians.⁊ vtrū priuari debeat qꝛ male renūciauit.vide hic ꝑ Archi.⁊ ꝑ Jo.an.in.c.quod in dubijs.de renūcia. ¶ Quero legatus apo.se.vniuit quandā plebē collegiatā mense cuiusdā cathedralis ecclesie.querit̃ an potuerit.d.Fede. de facto ꝯsultus dixit ꝙ non ꝑ hoc.c.quod vtit̃ verbo disponere ⁊ ordinare.q̃ verba cōprehendūt etiā vnionē:nec eoꝝ significatio restringit̃ ad actū ꝯferēdi solūmodo.nā hec verba ꝯferre: ordinare:⁊ disponere ponunt̃ hic vt diuersa.arg.c.cū in illis.§. primo.de preben.⁊ ꝙ verbū ordinare cōprehendat vnioneꝫ.notat Jo.an.in.c.si tibi absenti.in glo.sed nunquid poterit.j.de p̄ben.ꝙ cōprehendat etiā oēm actū circa rem aliquā exercenduꝫ colligit̃ in.c.j.de offi.ord.ꝙ etiā sub verbo disponere cōprehendatur vnio.colligit̃ ex.c.sicut viuere.de exces.prela.plus dixit ī dicto ꝯsi.exc.videlꝫ ꝙ legatus alterare nō posset collegiū ecclesie.puta religiosum locū in collegio ꝯstituendo.vt colligit̃ ex.c. pe.de eccle.edi.nec etiā inuitis canonicis possit autoritatē prestare plebanis volentibus ꝑmutare suas plebes collegiatas:qꝛ qui non pōt ꝯferre nō pōt autoritatē ꝑmutationi p̄stare.quē regula videt̃ colligi ex not.ꝑ Jo.an.de re.ꝑmu.in.c.vno.in glossa pe.nā ⁊ si eps̄ hꝫ collationē ecclesie collegiate nō posset eā ꝯferre legatus.vt tenet glo.iij.plus etiā tenet ibi Fede.s.ꝙ legatus simplices capellas vnire nō posset si ꝑ eius vnionē auferret̃ ius conferendi ordinario loci:qꝛ nō ꝯcedit̃ legato iura aliena:in ꝑpetuū turbare:licet possit ipsa nō collegiata vacantia conferre. Nā ⁊ papa vnionē faciēdo nō vult alicui p̄iudicare:nec alicuiꝰ ius absorbere.vt ptꝫ in vnione quā fecit in.c.ij.de relig.do.facit l.j.§.si q̄s a principe.⁊.§.merito.ff.ne q̄d in loco pu.⁊ vide ad p̄dicta quod no.Spe.in ti.de leg.§.nūc tractemus.versi.pe.lꝫ de hoc dubitet.eo.ti.§.nunc ostendendū.versi.v.⁊ sic ꝯsuluisse do. Fede.refert hic Lap.succincte q̃ dicit ita declaratū ꝑ papā Jo an.xxij. ¶ Subdit tñ ꝙ vnio de qua papa declarauit fuit facta ꝑ legatū durāte reseruatione.d.pape Jo.de quibus reseruatis ꝑ legatū nō pōt fieri vnio.vt colligit̃ in extraua.benedic.q̃ incipit dudū felicis recordationis Jo.pa.xxij. ¶ Circa ꝑmutationem etiā de qua dixi.s̃.dicit Lap.ꝙ legatus etiā de ꝯsensu collatoꝝ vel eoꝝ ad quos spectat electio vel collatio beneficioꝝ vl' collegiatoꝝ nō possit talia beneficia ꝑmutare ꝙuis eps̄ hoc posset.Nā si legatus posset hoc iure suo facere nō requireretur predictoꝝ ꝯsensus.eps̄ vero sine taliū consensu nō posset hoc. Nā nisi essent patroni laici ad quos spectat p̄ntatio in bñficijs ꝑmutationis.nā tunc absꝗ illoꝝ ꝯsensu saltē tacito:nec ꝑ legatū.nec ꝑ ordinariū valeret ꝑmutatio ipsoꝝ beneficioꝝ.de quo plenius post eū dicā.j.de re.ꝑmu.c.j.sed hic post euꝫ requiritur vtrū ista.§.prohibemus inquantū prohibet cōcessionē inquirere ⁊ in specie.vt in eo ptꝫ.locū hꝫ in cōmissione recepte resignationis ⁊ collationis ex cā ꝑmutationis faciende tenet ꝙ nō habet locū illa prohibitio.nec etiā.c.fi.j.eo.Nam in tali casu valebit etiā ꝑ legatū facta beneficioꝝ collatio.Nā habita rōne beneficij qꝛ aliter obtinet is cui ex cā ꝑmutationis beneficioꝝ cōfertur.⁊ est rō qꝛ collatio beneficij que fit ex cā ꝑmutationis nō est proprie liberalitas:sed necessaria in dando ⁊ cui dando.vt ī cle.j.de re.ꝑmu.alia collatio est liberalis saltē in cui dando.supra de preb.relatū ꝼm eū ⁊c. ¶ Ultimo quero post Jo.an.si in vna ecclesia sunt due dignitates pariter maiores post ep̄m ⁊ apparere nō pōt que sit maior ex eis propter parē ⁊ equalē ptātē in oībus.vtrū poterit legatus alterā:vtrāꝗ:vel neutrā conferre Tenet ꝙ neutrā:nā cū vtraꝗ sit principalis in vtraꝗ debet sibi vendicare locū prohibitio de qua hic.ff.de solu.l.si duo ad fi. sicut ꝯ nō posset ꝯferre alterā de duabus ecclesijs cathedralibꝰ vnitis.quod esse pōt.xvj.q.xij.tp̄is qualitas.vt aliā ex collegiatis.de relig.do.c.⁊ ita nec alterā ex istis dignitatibus sic vnitis in maioritate ꝼm eum.

Collatio beneficij facta al's beneficiato de illo non habita mentione an valeat.

Collatio. Lap.circa materiā collatiōis beneficioꝝ ita hic plene distinguit post eū clarius ita dicas. ¶ † Cuꝫ querit̃ vtrū valeat collatio bñficij facta al's bñficiato d̄ illo nō habita mētiōe distingue.Nam aut collatio fit a papa.aut ab eius legato de latere.aut a delegato pape.aut ab ordinario.Primo casu qñ a papa:subdistingue:aut ꝯfert vel ꝯferri mādat ꝑprio motu:aut sine.si ꝑprio motu.⁊ tūc aut ille habebat vnū bñficiū vel plura q̃ simul d̄ iure poterat tenere iuxta no.s̃.eo.ti.de rescr.gr̃a.⁊ tūc tꝫ collatio licet d̄ illis primis nō fiat mētio.vt no.de p̄b.si motu ꝑprio.⁊ ī cle.si romanus.de p̄b.Si vͦ nō poterat illa simul tenere sine dispensatione ⁊ valebit gr̃a sup alio facta motu ꝑprio:tenebit̃ tñ illa dimittere habita possessiōe vltimi.vt ī cle.si plures.de p̄bē.aut dicta bñficia retinebat sine dispēsatiōe.et tūc gr̃a sup tali bñficio nō valebit.Nō ex eo ꝙ sit surrepticia ꝑpter motū ꝑpriū qꝛ excludit vitiū surreptiōis.Sꝫ ex eo ꝙ talis pluralitas iniusta reddit eū inhabilē:quā inhabilitatē nō purgat motꝰ ꝑpriꝰ.⁊ notat Jo.an.j.de p̄b.si motu ꝑprio.hoc tñ intellige verū nisi sit ibi generalis clausula nō obstātiū.Scdo casu p̄cipali qñ fit collatō a legato.⁊ subdistingue.Nā aut ī collatiōe nulla fuit facta mētio de bñficio qd̄ tenebat aut fuit.primo casu aut legatꝰ ꝯtulit motu ꝑprio.aut sine.Si motu ꝑprio.multi tenēt ꝙ valeat.dicūt eī ꝙ motꝰ ꝑpriꝰ legati sicut pape excludit vitiū surreptiōis.vt.d. c.si motu ꝑprio.⁊ hoc firmat ħ gl.Jo.mo.Arch.⁊ Lap.ꝯdicūt eī ꝙ exp̄ssio motꝰ ꝑprij legati nihil opat̃.opi.gl.tꝫ ħ.d.Jo.d̄ li. Idē ꝼm eū tꝫ zenzeli.Step.⁊ Mathe.ī cle.ij.de offi.ord ī.vbi tā gam.ista tñ opi.Jo.an.posito ꝙ sit vera dꝫ ītelligi qñ ille cui ꝑprio motu est facta collatio possidebat iuste.Si vero iniuste vel etiā iuste cū dispensatione.tunc nisi primo renūciet habitis nō valeret collatio vltimi ꝑ.c.ordinarij.§.in conferendis.j.tit.primo.⁊ idem si de talibus fuisset facta mentio vt ibidē.Alio vero casu qñ sine motu proprio legatus contulit certū est ꝙ collatio est nulla.vt hic.Si vero facta fuit in collatione legati mētio de alio beneficio valet collatio vltimi.quod verū est si possideat iuste ⁊ sine dispensatione.Si vero iniuste vel cū dispensatiōe opꝫ ꝙ prius renunciet talibus:nec mentio de talibus habita sine renunciatione redderet collationē validā.vt.d.§.in conferendis. ⁊ que dicta sunt in collatione legati idē intelligas in collatiōe sui delegati.Tertio casu principali qñ fuit facta collatio a delegato pape.⁊ tunc aut tali delegato papa fecit gratiā ꝙ conferret.aut fecit gratiā beneficiando:qui tñ aliud beneficiū obtinebat.primo casu aut delegatus ꝯtulit al's habenti beneficiū sufficiens:aut insufficiens.primo casu non valet nisi primo renūciet scdo sic.vt.j.de preben.is cui.si vero gratia concernebat ipsum beneficiandū:tunc non valet nisi fuerit facta mentio de beneficio quod tenebat.vel proprius motus pape interuenit.vt.d.c. si motu proprio.Quarto ⁊ vltimo casu qñ ab ordinario fuit facta collatio.⁊ valet etiā non facta mentione beneficij quod tenebat ille cui contulit.vt.d.cle.ij.⁊ hoc verū qñ tenebat iuste et de iure cōi.Si vero iniuste vel iuste.sed erat pluralis cū dispensatione.tunc nisi prius illis renunciet non valeret etiā collatio ordinarij tali facta.vt.d.§.in conferendis.⁊ hec est eius distinctio in effectu breuius ⁊ clarius recitata.

¶ De officio ordinarij Rubrica.

1. Archiepiscopus constitutionem foraneorum officialium in diocesibus suffraganeorum prohibet.
2. Jurisditio cōpetens habitu non actu non pōt alteri demādari.
3. Consuetudo potest iurisditionem prorogare.
4. Archiepiscopus ꝙdiu est in prouincia non potest eius officialis contra suffraganeos exercere censuram.
5. Paria sunt esse in prouincia vel esse circa.
6. Dispositio quelibet an possit esse in pendenti

Romana. Scdm Joā.mo.in q̄nꝗ partes diuidit̃.primo ponit prohibitionē.scdo appositionē ipsius prohibitionis soluit:ibi nec pro eo.tertio ibi:qꝛ in causis subijcit solutionis rōnem.quarto ibi officiales officialibus archiep̄i iniungit quandā moderationē.quinto ibi:⁊ hoc idē illa ad alios extēdit.plus placet ꝼm Jo.an.ꝙ sint due partes.vt in glo. ¶ † No.ꝙ prohibet archiep̄is constitutionē foraneoꝝ officialiū in diocesibus suffraganeoꝝ:in suis ergo hec possent,⁊ etiā quilibet ep̄s in sua diocesi ꝼm Jnno.

ꝛm Inno.⁊ Host.ꝗ all.de of.archi.c.fi.xxxvj.q.vj.eps in sinodo de accu.sicut oli.⁊ de test.ꝑterea. Isti aũt officiales foranei non possunt deputari in iudices a se.ap.⁊ habet delegatum.ideo ab eoꝝ sentẽtijs appellaẽ ad ꝯstituẽtes.qđ dic vt in cle. si principalis de rescrip. ¶ Scđo no.ꝓhibituꝫ ingressum archi.in diocesi suffraganeoꝝ cã iudicãdi disponẽdi vel aliud agẽdi.ꝯferre igiẽ ordines nõ poterũt:nec ecclesias nec altaria cõsecrare:nec celebrare diuina.de hoc tñ vltimo dic.vt in cle.archiepõ.de priui.de ordinationibꝰ.dic vt.s̃.de temp.ord.cũ nulli in nouel.⁊ hec oĩa ꝓhibita intelligas cũ attendat ipsa autoritate ꝓpria.autoritate vero pape vel diocesani hic posset.j̃.eo.li.de foro cõpe.romana.j.rñso. ¶† Tertio no.in.ver.in causis ꝙ iurisditio cõpetẽs habitu sed nõ actu non põt alteri demãdari.Et hac rõne rescripta nõ ꝯceduntẽ suꝑ futuris ꝯtrouersijs.s̃.de rescri.c.fi. qꝛ tractꝰ futuri tꝑis nõ spectãt ad iudicẽ.vt.l.nõ queãdmodũ de iudi.⁊.l.j.de vsu.⁊.s̃.de ꝑcu.auditis. ¶† Quarto no.in ver.nisi ꝙ consuetudo põt ꝓrogare iurisditõeꝫ archi.vt.hic ⁊ j̃.de app. romana.§.j.⁊.§.debet. Nec mirũ qꝛ cõsuetudo ꝛꝫ.Host.põt cõcedere iurisditioneꝫ priuate ꝑsone.vt no.hic Archi.⁊ Ioã. an. post Host.s̃.de fo.cõpe.cum contingat. Aduerte tñ ꝙ iste ver.in fi. excipitur a verbo ꝯstituere nõ a verbo in futuris causis appellationũ ⁊ inhibitionibꝰ faciendis ⁊c.exercitiũ eñi in his nõ daret cõsuetudo añ ꝙ̃ sit appellatũ vt ꝓbãt sequentia ꝛm Hostiensẽ. ¶† Quinto ⁊ vltimo not.ꝙ ꝙ̃diu Archi. est in prouincia vel circa ipsam non põt eius officialis cõtra suffraganeos exercere censuram. Qñ autem dicaẽ esse circa ipsam vide in gl.que incipit puta.scđa opi.ꝙ istud sit arbitrariuꝫ placet Io.mo. ex quo ergo Archi.est in loco vicino ad ferendam sñiaꝫ censure ꝯ̃ epõs non dꝫ officialis ꝓcedere:sed eũ dꝫ requirere:nõ vt existens extra ferat sñiam.sed vt scribat voluntatem suam vel cõmittat.ff. de of.ꝓcõ.l.iiij.de hoc tñ an existens extra possit excõicare vide s̃.de of. le. nouit. Et† facit iste tex.ꝙ paria sunt esse in ꝓuincia vel esse circa ipsaꝫ.⁊ sic est ar.ꝙ ita citãdus est ille q̃ est circa ꝓuinciam sicut si esset intra.de quo dicvt.s̃.de do.⁊ ꝯtu.cum olim ad fi.de cle.non resi.ex tue. ¶† Opp.Io.mo.ad ver. non sic auteꝫ ⁊ vr̃ ꝙ promissio ⁊ q̃libet dispositio possit esse in pendenti. pꝫ in contractibus.ff.de verb.ob.si stipulatus fuerit.§.j.⁊.l. si a colono. Item vltima voluntas de re.iur.que legata. Item iurisditio sub conditione ⁊ ad diem potest cõmitti.s̃.de rescrip. ab excõicato per Inno.⁊ de offic.deleg.de causis.ex quibus videẽ ꝙ iste tex.qui prohibet cõmissionẽ anteꝙ̃ sint cause deuolute male loquaẽ. So.hic deficit iurisditio ex ꝑte ꝯcedẽtis:vnde nemo dat qđ nõ hꝫ vt i gl.ĩ ꝯ̃rijs ꝯ̃o erat iurisditio penes delegantem. vñ delegationi ⁊ cõmissioni poterat moduꝫ ⁊ formã adijcere. vt c.pisanis de rest.spo.⁊.c.cũ dilecta.de rescrip. Sed dices videẽ ꝙ etiam iurisditio que nõ cõpetit actu sine exercitio demandari possit.nam episcopi ⁊ oẽs iurisditionem habentes ordinariã constituunt officiales foraneos suꝑ futuris litibus.vt.d.cle.⁊ si principalis.⁊ dixi.s̃.in.j.no. Sol.ꝓhibitio đ qua loquitur hoc c.nõ fundaẽ:qꝛ facta sit de causis futurarum appellationuꝫ.sed qꝛ est facta in diocesi suffraganei:in qua cũ archi. iurisditioneꝫ non exerceat nisi in certis casibus:non põt ibi suꝑ futuris causis officialem deputare.qꝛ ꝓuideri non dꝫ ei qđ non est.vt ĩ hoc casu ⁊ multis si.de quibus.s̃.de despon.impu. ad dissoluẽdum. vide quod no.Io.an.s̃.eo.li.de elec.si confirmationeꝫ. Sed iterum oppones.videtur enim cõmodius esse in causis deuoluendis ad archiepiscopum ꝑ appellationem deputare officialeꝫ intra diocesim suffraganei ꝙ̃ ad eum accedere cũ labore ⁊ incõmodo litigatoꝝ.arg.l.cum post.C.de app.⁊.j̃.c.vt litigantes. So. Io.an.fateẽ ex constõne huius officialis posset resultare predicta cõmoditas euitandi sumptꝰ longioris itineris:vt dixi. Sꝫ hic iurislator ponderauit contentiones et discordias que poterant ex hoc verisimiliter ꝓuenire. qꝛ isti officiales sic in diocesi constituti erant onerosi admittendo passim appellationes. contra.c.cum in ecclesia.de appel. Nã cum eminere videbanẽ in illa diocesi ꝑꝑ maiorem iurisditioneꝫ:vñ alibi dicit lex ꝙ ẽt ex cõuersatione equali contemptio dignitatis nascitur.vt.l.obseruãdum.ff.de offi. presi. ⁊ ideo cõio territorij sicut aliaꝝ rerũ parit discordias.vt.l.cũ pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.⁊ dicit Host. hoc esse ꝯtra principes ⁊ ꝓuinciaꝝ ꝑ̃sides: qui lꝫ nõ habeãt iurisditionẽ in locis sibi subiectis nisi in certis casibus.tñ quo ad illos casus cõstituũt tales officiales ⁊ eos vocant baiulos.⁊ ꝙ hi non possint facere allegat in auẽ.de defen.ciui.§.non habentes licentiã.⁊.§.se.⁊ in auẽ.de collator.§.iubemꝰ aũt oẽs.col.ix. Tales eñi quodãmodo ꝑ aluuionẽ ⁊ latẽter trahunt ad se oẽm iurisditionẽ:⁊ potentioribus paresesse nõ possumus.ff.de alie. iudi.l.iij.⁊ prouerbioꝝ vbi leo tenet pedẽ cetera aĩalia quiescũt. ¶ Tertio quo ad cãm huius.c.addo aliam rationem quare nõ possit. Nam in causis deuolutis ad eum habet Archiepis. iurisditionem vt de eis cognoscat in suo territorio vbi habet tribunal:erigere aũt hoc tribunal in diocesi non sua non videtur posse.arg.j̃.eo.cum eps. Nam habere officialem in loco.signum est euidens.ꝙ qui constituat iurisditionẽ habeat.sed lꝫ archiepiscopus iurisditionem habeat in causis deuolutis nõ tamen ratiõe talium causarũ acquirit iurisditionem in diocesi suffraganei.ergo ibi officialeꝫ habere nõ potest:⁊ infert hec ratio ꝙ archiepꝰ non posset de causis deuolutis ad eum ꝑ appellationem cognoscere in territorio suffraganei a quo fuit appellatũ. Sed hec nõ credo:quia potest eas ibi delegare:vt in ver.nec pro eo. ⁊ ipsas ibi audire.vt.j̃.eo.vt litigantes. Quero si contra prohibitionẽ de qua in.§. officiales feraẽ sñia censure cõtra epõs an valebit. Glo.antepe.refert dicere quosdã ꝙ non:⁊ in hac opi.sunt Ioã. mo.⁊ Archi. Nam ꝛm eos iuris sufficit prohibitio ad nullitatẽ actus attentati cõtra legem.vt.l.non dubiũ.C.de leg. Istud est priuilegiũ epoꝝ a iure eis concessum ne per officialem archiepiscopi ĩ hoc casu ligentur sentẽtia censure: sentẽtia ergo ꝯ̃ priuilegium lata non tenet.de cõ.preben. qꝛ cunctis.§.ex parte. Item cum ista sit inhibitio factũ cõtra eã nõ tenet.j̃.de app.romana.§ sin autem ⁊.c.non solum. Iteꝫ papa hoc limitat et restringit ⁊ iurisditionem officialis:ergo nõ valet quod facit vltra ꝑtãteꝫ sibi datã sꝫ est irritũ.s̃.de of.deleg.cũ olim ab.glo.tamẽ hic tꝫ ꝯ̃riuꝫ et idẽ in nouel.vbi ad cõtraria rñdet ꝙ ista ꝓhibitio nõ emanauit hic per modũ priuilegij sꝫ ꝑ̃cepti nec sunt hec verba q̃ sapiãt iurisditiõis defectũ:⁊ ex opi.ꝯ̃ria seq̃reẽ ꝙ nõ valeret excõicatio lata nõ ꝑ̃missa monitiõe:vel nõ in scriptis vel nõ seruata modestia.de qua in.c.j.s̃.tit.j. Nam in his oĩbus casibus ⁊ in multis alijs iura tradunt iudici certum modũ procedendi ad sententiã censure:cuius tñ omissio non reddit eam nullaꝫ sed iniustam: vt pꝫ in forma tradita in.d.c.j.⁊.c.sacro.de sen.excõ. Si ergo iste vnus de casibus in quibꝰ multa non debent fieri.tñ facta tenent vt no.in.l.j.ff.de feri.⁊.l.j.§.biduum qñ app.sit. ¶ Quero textus in versi.officiales prohibet ferri sñiam censure in suffraganeos ꝓpter reuerentiã pontificalis officij.vtrũ ergo istud sit verum si non sint cõsecrati. Host.⁊ Io.mo.dicunt ꝙ sic.tales eniꝫ gerunt officiũ pontificale quo ad ea q̃ sunt iurisditiõis.vt.s̃.de elec.transmissam. Item in eis vrget ratio que habetur de accu. qualiter.§.qꝛ propter correctiones quas faciunt odium multorum incurrunt:⁊ ideo magis est eis prouidendũ.⁊ in hoc residet Io.an.lꝫ Archi.referat quosdã contra pro quibꝰ adducit lr̃am pontificalis officij q̃ est in textu. Sed rñde vt dixi ꝙ pontificale officiũ etiam in iurisditione cõsistit.s̃.de exces. prela.accedentibus.⁊ facit.s̃.de ele.si cõpromissarꝰ.§.hmõi. ¶ Quero vtrũ ꝙ hic đr de officialibꝰ archiepõꝝ locum habeat in eoruꝫ delegatis.glo.fi.ꝙ sic qđ probat hec lr̃a q̃ loquitur de archiepiscopo ĩ singulari ⁊ officialibus in plurali.vñ si vnꝰ ex his officialibꝰ est principalis:alij habẽt delegataꝫ.vt no.in.d.cle. si principaliter sic intelligẽdo hunc tex. probaẽ decisio glo. vera ꝙ etiã in delegatis hec ꝓhibitio vendicet sibi locum.

1. Iniuria illata canonicis alicuius ecclesie facit cessare a diuinis.
2. Scriptura ad substantiam actus requiritur.
3. Sigilla singularia in actu collegij qui fit a pluribus possunt apponi.
4. Plures ex vna offensa agere possunt.
5. Estimatio damni ⁊ interesse iniurie taxaẽ iudicis arbitrio.
6. Iniuria fit ecclesie cui subtrahitur debitum officium.
7. Causam dans interdicto ciuitatis tenetur omnibus qui ex hoc leduntur.
8. Cessatio a diuinis debet fieri ex causa legitima.
9. Cessatio a diuinis dicitur aggrauari.
10. Celebrans in ecclesia postꝙ̃ est facta cessatio a diuinis an sit irregularis.

Si canonici. Quatuor sunt partes.ꝑ̃mo ponit cessationis formam.scđa ibi scituri punit nõ obseruãtes illã.tertia ibi sinaũt punit illos ꝓpter quos est canonice cessatũ.quarto ibi ceterũ punit quendam abusuꝫ quẽ facientes puniri decernit. ¶† No.ꝙ pro iniuria ⁊ offensa illata canonicis alicuius ecclesie possunt a diuinis cessare in dicta ecclesia.⁊ hoc de cõsuetudine:vt in glos. vel ex priuilegio de ver.sig.ex parte vel ex cõcessione epi siue sinodali cõstitutiõe vl' papali priuilegio ꝛm Archi. ¶ Scđo not.ꝙ papa hic prefigit certã formã super obseruantia consuetudinis priuilegij vel statuti. Nam cũ possit ipse in totum tollere:multo magis addere ⁊ aliter reformare. Similiter ⁊ pacta super rebus spũalibus inita moderatur:vt in.c.dilecto.s̃.de preben.⁊.c.significatum.eo.tit. ¶† Tertio no.casum in quo requiriẽ scriptura[a] ad substantiã actus. Alij plures enumerantur.j̃.de censi.c.j. ¶† Quarto nota ꝙ in actu collegij q̃ sit a pluribus possunt apponi singularia sigilla. Nam ⁊ singuloruꝫ nomina sunt exprimenda:vt.l.fi.ff.de

[a] ¶ Scriptura. Adde ꝙ etiã ẽ de substantia subhastationis bar.i.l.j.C de fid. istr. ⁊ iu.ha.fis. li.x. Itẽ de substantia statuti bal. in.l.digna. ⁊ inhumanũ.C.de legi.car.ĩ ꝓhe. cle.§. nec sane bal.ĩ.l.j.C. de mã.ꝑn. ⁊ ĩ.l.si qua de episc. et cle.⁊ĩ.l.j.C de sen. res. Tñ no.ꝙ ĩ ꝯ̃ctu feudali nõ req̃ritur scriptura cum testes sufficiãt bal. in rub.C.đ cõdi.ex leg.

albo scri. vnde si subscribunt se singulariter: vt ibi ergo ⁊ sigilla
sua apponunt. ff. de testamentis. l. ad testium. §. si quis a testib⁹
pōt etiam iste textus intelligi de capitularib⁹ sigillis vt sic plu
ralitas sigilloꝝ respiciat pluralitatē ecclesiarū ⁊ capitulorū qꝺ
tutius est sentire ꝭm Archi. lxiij. di. c. j. ⁊ j. de app. significātib⁹.
¶ Quinto no. in ver. sciturі canonicis cessantibus a diuinis si
ne causa illo tpe cessationis percepta restituūt. ⁊ est ista pena cō
digna: vt q2 illo tpe abstinuerunt sine cā a diuinis priuent̄ inte-
rim emolumento. arg. c. fi. de rescrip. s. eo. li. qui em̄ non seruit al
4 tari nō debet viuere de altari: vt in gl. in tribus. ¶ † Sexto no
ta ꝙ si ex vna iniuria offendunt̄ plures: oēs possunt agere ad in
teresse ⁊ ad estimationē iniurie. vtrū aūt in eodem libello vel di-
uersis: dic ꝙ si plures iniurie inferunt̄ vni debent oēs coniungi
non de singulis separatim agi: vt. ff. de iniur. l. pretor edixit. §. si
mihi plures cōtra. plures aūt inferētes iniuriā videt̄ posse eodē
libello agi. vt. l. j. C. si reus vel accu. mor. fue. Credo ꝙ etiam pos
sit separatim: q2 singulorum propriū malefactum est: vt. l. si plu-
5 res. ff. de iniur. ⁊ facit. l. j. §. si ad plures. ff. de sepul. vio. ¶ † Itē
no. ꝙ estimatio ad interesse damni ⁊ iniurie taxatur arbitrio iu-
dicis. estimabit aūt ipsam lesus. vt in glo. ⁊ ex superiore ⁊c. Cui
adde ꝙ nō solum qn̄q3 habetur consideratio ad damnu3 passi in
iuriam: sed interdū ad lucrum iniuriam inferentis: vt. l. j. §. q̇ se-
pulcrum. ff. de sepul. vio. ⁊ l. medicus de ope. lib. ꝭm vnum intel-
lectum. qualiter aūt formetur libellus in actione iniuriarum. vi
de per Cy. in. l. si non cōuicij. C. de iniur. ⁊ ibi plene vtrū in libel-
lo debeat estimari iniuria nec ne. ⁊ in. ix. q. ⁊ an considerabit̄ re-
spectu damni vł respectu lucri ibi in. x. q. ¶ Septimo collige ꝙ
in eodem libello agitur ad estimationem iniurie ⁊ ad interesse.
non ita accumulantur ciuilis ⁊ criminalis etiam descendētes ex
eodem facto: vt. l. interdum. ff. de publi. iudi. Item no. ꝙ in eodē
iudicio quo agitur an sit cessatum legitime nec ne cognoscit̄ de
damno ⁊ iniurijs occasiōe cessationis descendētibus. ⁊ hoc pla
cet Guil. ⁊ Archi. ꝙ vnica sit instantia super iusticia cessatiōis
⁊ super damnis ⁊ expensis ⁊ est simile. s. de offi. dele. cū ꝯtingat
⁊ de sen. excō. sacro. §. cunq3. ⁊ ad hoc vide qꝺ no. Barto. in. l. i
terdu3. §. qui furē. ff. de furtis. ⁊ l. iij. §. si ducantur. ff. finiū regū.
⁊ de ele. cum dilectus. §. prefatū. ⁊ de rescrip. olim. Ob. tn̄ huic
cumulationi quod legit̄ ⁊ no. in. l. fundi. ⁊ l. fundū. ff. de ex. Na3
preiudiciale videtur vitium cessationis ad petitionē damni ⁊ in
iurie: donec ergo de eius iustitia constet non videt̄ posse agi ad
ista que ab eo dependent. sed contrarium hic apparet in ver. fin
aūt vbi dicit ꝙ si cā fuerit inuēta canonica condēnetur ad inter-
esse ⁊ ad certam quantitatē ⁊c. facit qꝺ no. in. l. cōductores. C. lo
6 ca. ⁊ de testamentis. Raynaldus per Inno. ¶ † Item no. ꝙ in
iuria fit ecclesie cui subtrahitur debitu3 officium ad hoc de sen.
excō. alma. §. q2 vero. Sed dices cum ecclesia sit res inanimata
⁊ sic nō possit ad damnū prouocari quō potest dici pati iniuriā.
Sol. dic ꝙ ex parte inferentis iniuriam requirit̄ intentio ⁊ affe
ctus: ex parte vero recipientis non requiritur. vnde mortuis di
citur fieri iniuria violando coꝝ cadauera. Item infantibus fu-
riosis ⁊ dementibus qui tn̄ iniuriam facere possunt vt. l. j. §. quo
7 tiens. ⁊ l. illud relatu3. ff. de iniur. ¶ † Itē no. ꝙ qui dat causa3
interdicto ciuitatis vel castri tenetur oībus qui ex hoc ledūtur
ad interesse exemplifica: vt in glo. no. ar. ⁊c. Super qua refert in
nouella hic Guil. practicasse in ciuitatibus Romandiole ⁊ pa
trimonij dum ibi erat rector. ⁊ Archi. dicit se de facto sic vidisse
seruari. ⁊ ponit exemplum in clericis contra quos cessatu3 est q̇
ex hoc non perceperunt in ecclesia cōsuetas oblationes. vel si
erat laycus: subditi ꝓpter hoc nō respōdebant sibi de tempora-
libus. ⁊ faciunt hic in ar. ꝙ ille cuius occasione contra ciuitate3
aliquam sunt concesse represalie tenet̄ resarcire damna oībus q̇
ex hoc ledunt̄: declarato tn̄ prius per sn̄iam ipsum in hoc adhi-
buisse culpam. puta q2 erat verus debitor nec soluebat ⁊ contra
ipsum iustitia non fiebat in sua ciuitate. ideo cōtra ipsam ciuita
te3 fuerunt concesse represalie. iuxta no. j. c. j. de iniur. ⁊ dam. da.
8 j. eo. lib. ⁊ per Bar. in tractatu represaliarū. ¶ † Item no. ꝙ ces
a satio [a] a diuinis debet fieri ex cā legitima q̄ sit vera ⁊ debet esse
notoria. ꝭm Inno. Archi. dicit sufficere si sit manifesta cum exa-
minari debeat: vt in textu. Ex quo pt3 ꝙ non loquitur de noto-
9 ria qꝺ placet Io. an. ¶ Item no. in. §. ceterū. ꝙ cessatio † a di-
uinis debet agrauari cum irreuerentia creatoris ⁊ sanctorum.
Circa hoc tractat Lap. quid sit dulia: quid sit latria: ⁊ q̇d idolo
10 latria. hoc vide per eum. ¶ Quero si quis † celebrat in ecclesia
postq̄ est facta cessatio a diuinis: vtrum sit irregularis. glo. iiij.
ꝙ non: q2 talis cessatio nō habet vim interdicti. In cōtrariu3 fa
cit qꝺ no. Inno. s. de spō. nō est nobis. sed dic ꝙ aut cessatio fit
spāliter in certa ecclesia: ⁊ ibi celebrans non est irregularis. ⁊ ita
debet intelligi ista glo. ⁊ qꝺ no. Inno. s. c. irrefragabili. ⁊ ibi in
nouel. sup verbo manifesta. Qn̄q3 fit cessatio generalis in loco
⁊ ibi celebrans bene incurrit irregularitatē. ⁊ ita debet intelli-

[a] ¶ Cessatio Adde ꝙ cessatio a diuinis eq̇parat̄ iterdicto car. i ce. de sen. exc. non tn̄ quoad irregularitatē

gi. qꝺ no. Inno. in. d. c. nō est vobis. ⁊ probat cle. j. de sen. excō. q̇
equiparat generales cessationes inductas ab eo qui potest ge-
neraliter interdicere. sed non ita spāles certarum ecclesiarum. ⁊
ita no. hic Io. an. reprobata dist. Archi. qua3 ponit in. c. is qui.
j. eo. li. de sen. excom.

1 Ordinarius pōt compellere possessorē pluriū beneficio-
rum incōpatibiliū vt ostendat dispensationem.

3 Causam iniustam habere presumitur non probans infra termi-
num constitutum.

3 Dignitates plures habēti non pōt alia conferri.

4 Possessor beneficij an cōpellatur ostendere titulum.

ORdinarij. Due sunt partes. Pria pro-
uidet circa collata beneficia.
Secunda circa cōferenda ibi in cōferendis. Item
prima tria facit. primo ꝓuidet circa p̄ceptu3 dispē
sationis exhibēde ⁊ penā non exhibētis. scda ibi ce
terum cū exhibet̄ distinguit: an sit euidēter sufficiēs an dubitet̄
scōm membrū ibi. si vero. Scda etiā principalis tria facit. p̄mo
ꝓuidet. scdo decernit ibi aliter. ¶ Nota. ꝙ spectat ad officium
ordinarioꝝ inquirere ꝙ ecclesie canonice possideant̄ ⁊ per ordi
narios intelligas oēs illos q̇ habent in ecclesijs sic detentis in-
stitutionem ⁊ destitutionē. vt in glo. j. idem Io. mo. ⁊ Archi. ali
bi tamen pro ordinario debet intelligi ep̄s. s. de tempo. ordi. cū
nullus. Sed ibi loquitur in materia sibi soli in diocesi attribu-
ta. s. ordinationis: ꝭm ergo subiectā materiam sunt intelligendi
sermones. vt. l. vno. ff. loca. ⁊ l. si stipulatus de vsur. ⁊ s. de maio.
1 ⁊ obe. c. solite. ¶ Scdo no. ꝙ † ordinari⁹ potest cōpellere pos-
sessorem plurium beneficioꝝ incōpatibiliū vt ostendat dispensa
tionem: quā nisi ostendat presumit̄ indebite detinere vt in text.
cōpellere aūt eos potest per excōicationem beneficiorū subtra-
ctionem: ⁊ alijs modis ꝭm Guil. ⁊ Archi. ⁊ contra clericū latissi
mum est iudicis officiū cōtra inobedientes in coactionibus in-
ferendis vt li. non conte. quin ad fi. ⁊ l. j. ff. si quis iusdi. non ob.
2 ¶ Tertio no. ꝙ † non probās. j. terminū q̇ incumbit. j. presumi
tur non habere iustam cām: ideo cōtra eum proceditur. de ex. pa
storalis. paria sunt non esse: ⁊ esse sed non apparere: vt in glo. ꝙ
ostenderit ⁊c. ¶ Quarto no. ꝙ postq̄ constat ordinario colla-
tori possessorem beneficij minus canonice possidere: pōt id alij
conferre. ⁊ etiam posset auferre illo vlterius non citato. Nō ob.
c. l3 ep̄s. j. de preben. q2 loquitur quando est dubium de iure de-
tinentis: de cuius iustitia non erat cognitum nec discussum. Se
cus vbi fuerit prius cognitū ⁊ per sn̄iam declaratum ipsum fore
priuatum: vel per sn̄iam priuetur. his em̄ casibus potest ep̄s con
ferre alteri ⁊ posset auferre: q2 in hoc exequitur officiū suū de in
sti. c. iij. ⁊ de pac. c. accepimus. ⁊ c. cum clerici. l3 ergo collatio be
neficij ab alio detenti possit fieri: si prima facie presumitur ꝯtra
possessorem. vt. d. c. l3 ep̄s. occupatio tamen possessionis fieri nō
debet nisi precedat sn̄ia priuatiua vel declaratiua priuationis.
ar. c. cum ꝭm leges. j. de here. qꝺ sentit hic Io. an. in nouel. super
verbo conferat̄. ¶ Quinto no. ꝙ l3 ordinarius de dispensatio
ne pape nō possit cognoscere si de eius iuribus dubitet̄. vt in. §.
si vero. tamen ad eius spectat officiū vt tales ecclesie. etiā cum so
lenni dispensatione possesse bene regant̄: vt in versi. prouideat.
l3 ergo ordinarius nō habeat potestatē in principali ꝓpter dis-
pensatione3: in his tn̄ qui hic dicunt̄ de cura ⁊ obsequio ecclesie
potestatē habet. q2 dispēsatio semꝑ datur vel data intelligit̄ cū
istis duob⁹ modificationib⁹. videtur tn̄ ꝙ sicut non pōt talē cu3
quo dispensatū est molestare suꝑ beneficio. Ita nec suꝑ cura vel
obsequio. ar. c. accessoriū de re. iu. sed cōtrariū est verum vt hic.
Nam q̄tum ad gubernationē ecclesie obedientiā subiectionē ⁊
similia dispēsatio nō subtrahit nec eximit talē ab ordinarij pote
3 taste. ar. c. ꝑ tuas de ma. ⁊ obe. ¶ † Sexto no. in. §. in ꝯferendis
ꝙ habēti plures dignitates vel bn̄ficia curata nō pōt aliud cō-
ferri: nisi appareat dispensatū secū in pluralitate. ratio redditur
in glo. q̄ incipit quare ⁊c. Cui adde qꝺ no. in Spe. de delega. §.
nec videndū ver. sed nunq̇d habēs. Et an ep̄s cū tali dispēset ibi
vide in ver. se. hodie vero circa resignationē prioꝝ bn̄ficioꝝ con
tra volētes alia obtinere pingui⁹ est prouisum ꝑ extrauagā. exe
crabilis: vbi p3 ꝙ habēs etiā vnū solū si recipit scōm incōpatibi
le. primū qꝺ ip̄o iure vacat sine more dispēdio verbo ⁊ facto sub
publico testimonio in manib⁹ ordinarij debet dimittere. al's est
priuatus scdo ⁊ inhabilis ad sacros ordines ⁊ ad bn̄ficia. vt ibi
in. §. q2 vero. Plenius ergo ibi ꝓuidet̄ q̄ in. c. de multa. de pre
ben. ¶ Septimo no. i ver. aliter ꝙ collatio aliter facta q̄ hic di
catur nulli⁹ penit⁹ est momēti. Ex quo infert fran. ꝙ ꝑ talē inuti
lem collationē ⁊ etiā apprehēsionē possessionis nō perderet pri-
mam. allegat regulā non p̄stat de reg. iur. Itē ꝭm eū nō dꝛ factū
qꝺ nō durat factū de ver. sig. nā ⁊ ego ⁊ verba cū effectu ⁊c. de cle
ri. nō re. relatū. Cōtrariū est tenendū ꝑ. c. eū qui de prebē. quod
Fran. nō vidit. ⁊ vide de hoc pleni⁹ in cle. si plures de p̄ben. ⁊ qꝺ
ibi post glo.

ibi post gl.scripsi. ¶ Opponitur quod in prin.c.quod nō ostēsa dispēsatio ne solenni pōt ordinari⁹ illa oīa libere ꝯferre ꝛ sic ꝑ oñs oib⁹ illis ē priuatus. Sꝫ cōtra de prealle.c.de multa. vbi nō ipso iure sꝫ ꝑ sniam priuatur scdo ꝛ tūc demū cū ꝯtenderit retinere primum So.dicit Fran.eo ipso videtur ꝯtendere ꝙ reqsit⁹ ab ordiario ñ ostendit dispensationē de qua hic. Ex hoc.n.orta est cōtra eū infamia:iō ab oibus repellēdus.de exces.pla.c. iter dilectos. Sꝫ certe ꝑ hoc nō tollitur qn necessaria sit snia ꝑ illō.c.q̄ hodie nō reqritur ꝑ dictā ꝯstōnem execrabilis.vt dixi.s.in.vj.no. ¶ Ob. etiā ei qd dicitur hic in fi.illud.c.de multa in alio.ibi em̄ dicitur ꝙ vꝫ collatio vltimi.sꝫ primū vacat ipo iure hic vero i fi.dicitur ꝙ secūdi collatio nulla est:nisi spōte priora resignet So.ibi loquitur cū primū possidebat de iure cōi hic vero de iure spāli.s.dispēsatiōis.non mirū ergo si tollitur facili⁹ qd ꝯpetit ex priuilegio ꝙ qd de iure cōi vt.l.ci⁹ militis.§.militia.ff.de testō mili.qd sentit

4 glo fi. ¶ † Tertio opponitur ꝛ videtur ꝙ possessor bñficij nō sit cōpellendus ostēdere titulū sue possessiōis.C.de peti.here.l.cogi. So.vt in gl.sꝫ cōtra ꝛc. In reb⁹.n.que possidēdo possideri pñt de iure cōi nō tenetur ostēdere possessiōis titulū.in alijs vero qb⁹ ius cōe resistit possessiōi cogitur possessor titulū ostēdere.al's presumitur vsurpasse.c.di.q̄ cōtra morē.ꝛ idē in bñficijs q̄ nō possunt sine institutiōe canonica possideri vt i.c.j.de re.iur.ꝛ infert hec rō ꝙ nō solū plura obtinēs:sꝫ etiā obtinens vnū tm̄ tenetur titulum ostēdere. Al's hoc nō presumitur canonice possidere. Ꝙ vtrū sit verū indistincte Archi.plire ꝓseqtur ex cuius dictis distingue breuiter duo mēbra. Aut q̄ris vtrū ad petitionē tertij possessor beneficij teneatur titulū ostendere:ꝛ nō tenetur.ꝙtuꝫ em̄ ad ipsum liberas edes hꝫ.vt.l.loci corp⁹.§.ꝯpetit.ff.si serui.vē.ꝛ hinc est ꝙ cōtra possessorē agentē ꝑ iurib⁹ beneficij:nō potest ille cōtra quē agitur accipere de titulo min⁹ iusto vl'nullo:vt no. Inn. in.c.trāsmissaꝫ.s.de ele. Aut q̄ris vtrum ad petitionē ordinarij teneatur titulū ostēdere:ꝛ tenetur:nisi visus fuerit in eū ꝯsentire tacite vl' expresse.s.de ijs q̄ fi.a ma.par.ca.c.ex ore.hoc tamē casu poterit ordinarius dicere ꝛ approbare collationē ꝯtra ius factā.s.de preben.dilecta.ꝛ i hac opi.dicitur residere. Jo.an.in d.c.j.de re.iur.referēs in nouel.hoc dictū vltimū Archi. ꝛ qd dictum est de exhibitione tituli ordinario faciēda Idē dicas si q̇s pretendat se exēptū ab eo ex priuilegio.tenetur em̄ priuilegiū.j terminū ab ordinario prefigēdū ostēdere.j.de priui.cū persone vtrobiqꝫ.n.s.in beneficijs ꝛ priuilegijs intētio ordinarij est fundata de iure cōi ꝛ q̇ cōtra eū nitunt titulū oñdere tenentur vt hic ꝛ.d.c.cū persone. Cōclude ergo ꝙ quasi possessio in talib⁹ q̄ q̇s ex priuilegio vēdicare nititur vt militiā doctoratū tabellionatū ꝛ filia nō sufficit.qd dicvt no. Cy.C.de fi.instru.si solēnibus.inn. alibi in matrimonio carnali ꝛ spūali q̄rit an sufficiat ꝓbari quasi possessionē:puta duo se diu gesserūt vt marit⁹ et vxor:vel vnus diu se gessit pro rectore talis ecclesie.vtꝝ talis q̄si possessio sufficiat alio titulo nō probato.ꝛ qꝛ aut est qd cū eisdē.aut inter tertios de istorū titu. Si cū eisdē distinguit inter possessionē recētem ꝛ antiquā:vt recēs nō sufficiat sed antiqua sic. Si vero tertij de istoꝝ titulo litigāt pro eorū interesse qꝛ vn⁹ dicit iter illos nō fuisse matrē vel nō fuisse rectorē. Alius hoc affirmat.tūc sufficit quasi possessio:vnde filius sufficit ꝓbare parentes fuisse in quasi possessione matrimonij ad probandū se legitimos:ꝛ producēti instrumentum tanꝙ publicum sufficit probare illū si confecit fuisse in quasi possessione tabellionatus:ꝛ ita sentit Inno.in.c. veniens.de verb.sig.ꝛ plenius in.c.illud.de presump.ꝛ ibi in nouel.ꝛ vide qd ipe de hoc no.in.c.innotuit.de eo qui or.fu.ꝛc.vbi tangitur an ex quasi possessione sacerdotij presumatur q̇s sacerdos. Ultimo aduertendum ꝙ in certis casibus ad substantiam actionis requiritur ꝙ quis sit dñs. vt in.l. aquil.ypothecaria. ꝛ si.vtrum ergo ex possessione preterita vel presenti presumatur esse dñm si negetur.vide plene per Bar.ff.de condi.insti.l.quidem.vbi loquitur de possessione rerum corporalium:an per eam presumatur possessor dñs alio titulo non probato.sed de reb⁹ incorporalibus:puta seruitutum. Jure eligendi:ꝑsentandi:iurisditionē exercendi:excōicandi ꝛ si.an ex quasi possessione presumatur titulus ꝛ dñium.vide per Bar.in.l.si prius.ff.de ope.no.nun.ꝛ.l.fi.§.fi.de itiner.actuqꝫ priua. Et quod no. Inno.in.c.in literis.restitu.spolia.ꝛ.c. cum ecclesia sutrina. de causa possessi. ꝛ proprie.

☞ Superior non pōt astringere iuramētis subditos suos.
Pactionibus priuatis non pōt iuri publico derogari.
Obligatio cōtra iura cōtracta non firmatur iuramento.

Uelia pleriqꝫ.

Primo inhibet. scdo decernit.tertio presumptores punire precipit.scda ibi decernētes. tertia ibi presumptores. Nota ꝙ plures sunt qui habēt in monasterijs ꝛ alijs pijs locis iurisditionem insolidū:vt ordinarij:superiores eorū:ꝛ speciales visitatores ꝛ ratio est vt qd vnus omittit:alius peragit:ꝛ cum vnus dormit:ali⁹ vigilet. Quid si concurrant pariter quis alteri preferatur. videtur

1 ꝙ maiori sit deferendum.arg.de off.leg.volentes. ¶ Secundo no.ꝙ non potest superior astringere iuramentis ꝛ promissionibus suos subditos ad celandū veritatem superioribus inquirētibus.leditur em̄ ex hoc publica vtilitas que consistit in delictorum punitione.vt.l.ita vulneratus .ad.l. aquil.ꝛ ca.vt fame.de

2 sen.excō. † Priuatis aūt pactionibus non potest iuri publico derogari.vt.l.neqꝫ pignus.§.priuatorū.ff.de re.iur.ꝛ.c.si diligēti.de foro cōpe. Est ꝛ alia ratio ꝛ qꝛ talia pacta inter subditum ꝛ prelatum sunt inita super iure ad alium pertinēte.s.ad superiorem quo minus puniat ꝛ reformet:hoc aūt non potest facere inferior.s.impedire superiorē in exercitio iurisditionis cum ad eū deuoluitur.vnde ne liceat appellare.vel appellatione pendente liceat sententiā exequi:qꝛ concernit ius superioris nō potest inferior statuere.vt in.c.venientes. de iureiu.ꝛ.l. in concedendo.ꝛ a

3 l.se.ꝛ ibi ꝑ Bar.ff.de aqua plu.ar. ¶ † Tertio not.ꝙ ꝓmissio[a]

a ꝛ obligatio cōtra iura ꝯtracta nō firmatur iuramento nec penarum adiectione.ista em̄ accessorie veniunt ad cōtractum principalem:qui si non valet:ergo nec accessorium.vt in.l.seius . ꝛ augerius ad.l.fal.per Bar.no.ergo casum in quo iuramentum nō obligat.facit regula non est obligatorū.de re.iu.ꝛ in Spec.de actore.§.j.ver.quid si q̇s.ꝛ de cita.§.j.in fi. ꝛ per hoc qd dixi ꝙ non valet promissio etiā iuramento vallata cum legitur ius superioris:disputando.tenuit Bar.brix.ꝙ non ob.voto de nō iurando presbyter infamatus cogitur ꝑ iuramentum purgare ꝛ super contractu veritatē dicere:qꝛ in omni iuramento videtur excepta autoritas superioris.vt.d.c.venientis.ꝛ.l.fi.ff.qui satis.co. ¶ Quarto no.a quibus superiores de statu ecclesiarū personarum ꝛ rerū debeant informari. Nam a subditis qui melius scire presumuntur.vt.l.cōsensu.C.de repudi.ꝛ de testi.c.veniēs. Erit aūt hec inquisitio generalis:nec poterit contra testes excipi:qꝛ non est curanduꝫ q̇s in talibus testificetur vel denunciet.vt no. Host.de testibus in omni.ꝛ de iudi.c.nouit. cōtra inquisitores dicit etiam Archi.nō competit exceptio recusationis.c.nec cōtra denunciatores qui eum diffamaret.alleg.no.per Hoff.s.de re iudi.cum.J.ꝛ.A.non est ergo locus subtilitatibus in tali inquisitione generali quo ad illos qui penitentiā agere debēt. vt d.c.cum.J.ꝛ.A.hoc tm̄ nō habet locum in foro iudiciali quo q̇s reconuenitur ab administratione.vt pꝫ in.c.cuꝫ oporteat.ꝛ.c.dilectus.de accu. ¶ Opponitur ꝛ videtur ꝙ valeat pactuꝫ quo q̇s se obligat ad non denunciandum vel accōmodandum.vt de accu.c.veniens.ꝛ.l.si maritus.§.si negauerit.ff.de adulte. hic vero videtur oīs promissio reprobata:ergo male. Sol.id verū q̄ñ illud pactum nō impedit iudicē quin ꝓcedat:lꝫ em̄ vnus vel duo excludantur ab accusatione per pactum.tm̄ poterunt alij reperiri: hic vero per tale pactum iudex procedens ex officio impeditur postꝙ subditi sunt astricti ad celandum veritatē ꝛ crimina nūcianda.ideo non valet:maxime quia inita inter prelatum ꝛ subditos.de testibus intimauit.ꝛ pctm̄ est celare veritatē. Nec minus de falso tenetur qui tacet veritatem ꝙ ille q̇ falsum dicit.vt.l. presbyteri.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ facit.xj.q.iij.quisquis.

a ¶ Promissio. Adde pau.de ca. Alex.in.l. si plagij.ff. de vb.obl. Rapha.i l.ipossibil'. ff.e. hinc ē ꝙ ꝓmissio oīꝫ bonoꝝ nō vꝫ bal.i l.j.i fi.C.ꝓ so. Dy.i.l. nec ꝑmittēdū.ff.e.tit.

1 ☞ Archiepiscopus de consuetudine potest alibi cognoscere ꝙ sit a iure prouisum.
2 Archiepiscopus solus an possit cognoscere de paruo crimine episcopi.

Ut litigantes.

Tria facit.prio ponit constitutionis cām.scdo cōstitutionem ibi statuimus.tertio exceptionem ibi nisi. ¶ Nota ꝙ certis locis tantū potest archieps audire causas deuolutas ad eum per appellationem vel iure metropolitano.que aūt hoc iure ad ipsum deuoluātur enumerat glo. ix.q.iij.in summa. ꝛ cum hic ponantur tria loca alternatiue in q̇bus potest cognoscere sua erit electio in quo velit.in prefecto tamen pretorio lex loquens dicit.ꝙ si ad ipsum fuerit prouocatū: ꝛ mediocritas negocij:aut longinquitas regionis ad iudicium suum litigatores venire non patiatur. debet in prouincia delegare causam.vt.l.cū post.C.de app. Similiter papa patriarche ꝛ Archi.venientes de longinquo causa litigandi debēt ad partes remittere ꝑ illaꝫ.l. Nisi in causis deuolutis in curia ad quarum deuolutionem multa sunt necessaria:vt no.in cle.causaꝫ.de el.facit.ij.q.vj.anteriorum. ¶ Scdo no.ꝙ archie. causam vni⁹ diocesis.puta Boñ.deuolutam ad ipsum non potest in alia diocesi cognoscere.lꝫ ergo habeat sub se plures dioceses tamē causam vnius in alia non cognoscet.legatus vero in pluribus prouincijs bene cognoscit de causis vnius in alia. Quod dic vt de offi.leg.nouit. In archie.est ratio qꝛ in diocesibus suffragan eorum non plus potest ꝙ vnus extraneus eps:nisi quantum reperitur sibi iure concessum.ix.q.iij.nullus ꝛ.c.conquestus. Sꝫ ali⁹ eps hoc non posset.vj.q.iij.scriptum.ꝛ est hoc mirum ꝙ ratione

cause deuolute querat iurisditionem cognoscendi de ea in loco sibi regulariter prohibito. Sed ratio huius.c.in prin. hoc facit
1 ¶ † Tertio not. quod de consuetudine pōt Archieps cognoscere alibi quam sit a iure prouisum. et si hec potest inducere consuetudo. que resultat ex tacito consensu. vt.l.de quibus.ff.de lega. multo magis expressus consensus partiū et hoc tenet hic glo. et loquēs de expresso consensu. Idem in tacito fm eum in nouel. post Archi. vnum tamen verbum glo. no. dicit em̄ quod requiritur consensus illius iudicis in cuius territorio vult cognoscere de cōsensu partium. Idem no. in.c.p. et g. de offi. deleg. Cy. tamen dicit sufficere quod ille iudex non prohibeat. posset em̄ prohibere ne ille cognoscat ī territorio suo. sicut posset phibere ne īgrederetur fundum suum. ff. de iniur. l. iniuriam. §. fi. ad hoc. l. quero. ff. de solu. Ad predicta tamen adde qđ no. in cle. j. de foro competē. vbi videas in casu quo alibi cognoscit de consensu partium fm q̄ statuta causaꝫ decidet et an procedet fm propria vel illius loci vbi cognoscit dic vt ibi et per Cy. in. l. si qui ex consensu de episcopali. audi. in. j. q.
2 ¶ † Querit Jo. an. in nouel. vtruꝫ solus archie. possit cognoscere de paruo crimine epi qđ nō requirit priuationem ordinis sed beneficij. videtur quod non qꝛ omnis causa epi est tractanda in sinodo. iij. q. vj. si quis et c. accusatus. et q. viij. accusatores. nec mirum. nam si ciuiliter cōtra eum agatur sinod9 est iudex. vj. q. iiij. si inter. xj. q. j. si clericus refert ipse fuisse disputatum cōtra. per. c. qꝛ cognouimus. x. q. iij. pro hac so. facit. s. e. romana. ad fi. vbi suspensionem interdictum et excō. non solum archie. sed eo absente officialis profertur in epm. nō ob. contraria que loquuntur in generalibus criminibus que requirunt depositionem. qđ ptꝫ qꝛ in illis diffinitio reseruatur pape. et vide qđ circa hoc no. Joan. andr. s. de preben. graue in glo. magna. ver. Item fm Inno.

1 ☞ Episcopus per se et per alium suam diocesim visitare pōt.
2 Eps per alium visitans nihil debet cōsequi.
3 Eps an tenetur si visitans noīe suo deliquerit.

Si episcopus. Primo puidet circa expēsas vicariorū extra victualia. scđa ibi hi tamen circa expensas victualium. tertia ibi cum fm cām reddit. quarta ibi idem tñ epo personaliter nō visitanti recipere quicq̄ vetat.
1 ¶ † No. quod eps potest per se et quñqꝫ per alium suam diocesim visitare de officio huius visitatoris qualiter se habere debeat vide. j. eo. lib. de censi. c. j. qđ. c. loquitur in visitatore archie. in quo tñ et in quocūqꝫ visitatore qui vult personā visitare habet locū qđ hic dicit fm Jo. an. in nouel. ¶ Scđo not. quod vltra victualia sunt alia personis necessaria que enumerat glo. s. que ex hoc sentit quod appellatione victus siue victualium non veniāt vestes equi: et familia. Appellatione aūt alimentorum omnia ista veniūt. vt. l. legatis. et. l. diarijs. et. l. fi. ff. de alimen. et ci. leg. ista em̄ q̄ debent visitāti sunt diaria: qꝛ singulis dieb9 debent vltra ergo cibū et potū alia non veniunt. vt. d. l. diarijs. et. l. verbo victus. de verb. sig. vtrum autē appellatione alimentoꝝ veniant medicine vel etiā salaria p magistris vide Bar. in. d. l. legatis. et. l. si cū dotē. §. si aūt in seuissimo. ff. so. ma. hodie vero in his q̄ debent isti visitāti noīe alieno in victualib9 siue in pecunia puisum est p cōstōnem bñdicti q̄ incipit vas electiōis. de qua p Jo. an. j. de cēsib9 felicis. ¶ Tertio no. in v̄. cū fm ar. p opi. Vgo. q̄ notat. ix. q. ij. c. null9 primas. quod eps inuitat9 ad alienā diocesim p clericis ordinādis altaribus cōsecrādis et silib9 dꝫ hr̄e expēsas. alle. iura q̄ ponit finis gl. fi. cū v̄o eps extra domiciliū pficiscit alia rōne q̄ visitatiōis vtrū debebit hr̄e expē. et ī casu visitatiōis et alijs q̄b9 dꝫ: habebit rō expēsaꝝ q̄s esset factur9 dñs. vide in. c. statutū. de rescri. s. e. li. i. §. insup sup v̄bo Moderatas.
2 ¶ Quarto no. in v̄. itē tñ. † quod eps q̄ nō visitat p scipm sꝫ p aliū nihil dꝫ cōseq: etiā illū excessuꝫ quē visitat9 expēdisset vltra si episcopus visitasset. ff. māda. si q̄s alicui. §. Impendia fm Joan. Mo. ¶ Querit Jo. and. si iste q̄ visitat nomine alieno deliquerit quia forte plus extorsit vtrum
3 episcop9 teneat dicit quod sic ar. l. j. et in fi. ff. de exercitor. et de offi. procō. l. obseruari. §. pficisci. de hoc remittit Archi. ad nota. in summa Azo. de exercitor. §. qđ tenet et de fideius. qđ quibusdā per Inno. et de p̄ben. si eps. Tu lati9. dic quod quñqꝫ ille q̄ est prepositus ab alio deliquit in officio sibi cōmisso et tenet domin9. vt l. j. §. familie. ff. de publica. et. ff. nau. cau. sta. p totū. Aut deliq̄t extra officiū sibi commissum et nō tenetur dñs. vt. d. §. familie. Non. n. videt delinq̄re de consciētia dñi facit ad no. in. c. cū ad sedē de re. spo. Aduertendum tamen quod in casibus in quib9 tenetur dominus vt dixi. liberatur exhibendo ipsum delinquentē. et per ista dicas quod rectores terrarū tenent modo predicto de delictis familie quā secuꝫ ducunt. ff. ad. l. iuliam. repe. l. j. et. l. si post depositam. C. de assessor. liberantur tamen exhibendo vt dixi et ita no. Bar. ī. d. §. familie. Prouideat ergo sibi eps ī casu hui9 c. eligere idoneū. s. e. inter ibi viros idoneos ⁊c. ad ipm em̄ spectat electio quē mittere voluerit: qđ intelligit Archi. verū de annua visitatione. quotidianā autē que fit quotidie varijs de causis emergentib9 non potest eps demandare alij q̄ Archi. all. qđ no. Vgo in. c. eps. xj. q. j. et. c. perlectis. xxv. dist. Jo. and. dicit quod hoc dictum non recipit vsus nec a iure pbatur.

1 ☞ Judex iurisditionē exercens sedere debet.
2 Eps in loco exempto non potest erigere tribunal.
3 Eps propter delictum procedere potest ad capturam clerici delinquentis.
4 Eps per se vel per alium in tota dyocesi sedere potest.

Cum episcopus. Ponit dictum cuius rationē submittit ibi dubium. ¶ No. quod quo ad iurisditionis exercitiū intentio epi est fundata de iure cōi in tota sua dyocesi. ideo qui existit inter ipsam si se exemptum pretendat ab eius iurisditione debet hoc ostendere. quod dic vt. j. de priui. cum personе. et per Inno. in. c. venerabili. de censi. vbi vide. ¶ Scđo no. quod qui habet certum territorium limitatum potest ibi sedere in quocunqꝫ pro tribunali: in loco tamen honesto in quo ius sine incommodo litigantium reddi possit. ff. de iust. et iu. l. pe. et de in di. l. si locus. alibi dicit lex quod debet sedere in loco maiorum. ff. de iust. et iu. l. fi. Sed dic quod locus maiorum est quod extra territorium ius non dicat: vt no. Host. in sum. de feu. §. apud quem. ver. nam is.
1 ¶ Tertio no. quod † cum iudex iurisditionē exercet dꝫ sedere. et ideo non valet quod fit a pcedente iudice: vt. C. de di. l. a procedente. et vide quod circa hoc no. j. de reg. iu. c. fi. vbi quid iuris si sedet in alta turri pallatio siue equo: et quid iuris si sedere nō potest: et quid iuris si iaceat. dic vt ibi et. l. j. C. de sen. ex. peri. reci.
2 ¶ Quarto no. quod † in loco exempto non potest eps exigere tribunal. equiparatur enim locus exemptus loco extra territoriū. quod dic vt dixi in. c. vt animarum. de consti. et. c. si propter. de rescrip. Dicit tamen hic Jo. mo. quod in casib9 in quibus epi habent iurisditionē in loco exempto: vt in casu. c. ad abolēdam. de here. hic bene possunt fm eum: quod dictum est verum sed exemplum non est bonum: vnde ponderandū est vtrum a iure cōcessa sit eis iurisditio in personas: an in loca. facit. j. de priui. per exemptionem. primum quando in personas patet. j. de priui. c. j. de testa. cle. j. Secundum quando in loca exemplifica. p cle. attendētes.
3 de sta. reg. et de reli. do. cle. qꝛ contingit. ¶ Quinto no. quod † propter delictum potest episcopus procedere ad capturam clerici delinquentis. priuato v̄o etiam creditori non est permissa regulariter captura proprij debitoris. fallit cum fugam arriperet vt. l. ait pretor. §. si debitorem. ff. de his qui in fraudē. credi. Item fallit etiam in delictis cum quis capit non vt detineat sed vt ad iudiceꝫ ducat. ff. de adul. l. capite quinto. al's capiens in casibus non permissis caderet a debito: vt in aut. vt non fiant pignorationes. col. v. et in aut. vt nul. iud. §. quia vero. quando v̄o caperet res debitoris ppria autoritate. dic vt. l. extat. ff. qđ me. cau. ¶ Dic tamen de ista captura post Bar. latius distinguendo sic. Nam aut queris vtrum q̄s possit capi a priuato pro debito pecuniario et regulariter non potest: vt. l. nō est singularis. de de re. iur. fallit in. d. §. si debitorē. Aut queris an possit capi pro crimine: et tunc si est tale crimen quod ingerat penam corporalē: et potest capi etiā a quocūqꝫ priuato: vt. d. l. capite quinto. dum tamen talem captum ducat ad iudicem infra tempus statutum. ibi facit. C. de malefi. et mathe. l. fi. et. l. ij. C. de fal. mone. Si vero queris an possit capi a iudice siue iudicis autoritate. tunc p causa criminali potest indistincte capi: et etiam de domo extrahi: vt no. in. l. nemo. de re. iur. et. l. pleriqꝫ. ff. de in ius vo. fallit in muliere: vt. l. j. C. de offi. di. iu. Si vero queris an possit capi pro causa pecuniaria tunc subdistingue. Nam aut est debitū fiscale: et pōt personaliter capi: vt. l. cum ex eo. C. ad. l. iul. pecu. non tamen in carcerib9 ponitur: vt. l. nemo in carcerē. C. de exa. trib. li. x. Nisi persistat in cōtumacia: vt ibi. Si v̄o pro debito priuato si aliquo tempore stetit in iudicio et pmisit de sistendo iuri et non stetit. et potest capi: vt in aut. de exhi. re. §. si v̄o quidam. col. ix. et. C. quō et quando iud. l. consentaneū. Sed si in iudicio nunq̄ fuit et cautionem non dedit: tunc iudex non cogetur facere eum capi nisi prius citet: vt no. in. d. l. consentaneum. Potest tamen si vult facere eum capi vt veniat non vt in carcerem ponat dummodo de domo non extrahat: vt. d. l. pleriqꝫ. Ponere vero pro debito in carcerib9 iudex non potest: nisi qui condēnatus est: vt. l. j. C. qui bo. ced. pos. qui tamen a carcere liberatur cedendo bonis: vt ibi dicitur. et ita distin. Bar. in. d. l. cum ex eo. al's labeo. ff. ad. l. iul. pecu.
4 ¶ † Quero dicitur in tex. quod eps potest per se vel alium sedere in tota dyocesi ⁊c. vtrum hoc sit verum quando in certa parte dyocesis: alius hꝫ iurisditionē ordinariam ex antiqua consuetudine in omnibus causis videt quod non qꝛ generalis puisio. de qua hic non videtur extēdi ad loca de quibus specialiter de iudice est puisum: vt. l. doli clausula. de ver. ob. cum si. et hoc tenet Archid.

Archi.idem. Jo.mo.arguendo tamen Jo.an.credit hanc opi. esse veram cum eps ex priuilegio vel consuetudine illius specia lis loci non posset immediate adiri.adducit no.per eu.s. de off. or.pastoralis.super.j.glo.als secus credit.Ad hoc de offi.ordi. ad hoc z de off.leg.c.volentes.vltimo ponderat hunc tex.lz gene raliter loquatur q eps in sua diocesi vbiqz cognoscat de causis zc.tn duz de captura loquitur se restringit ad personas ecclesia sticas z sic facit ad.q.vtru in criminib ecclesiasticis possit cape re z punire laycu.videtur q non p hunc tex.qui stricte loquitur de captura clericorum. Ad idem.j.de pe.c.quis:z maxime de iu re ciuili.scdm q non videtur q possit cognoscere sine preside in aut.de man.prin.col.iij.pro hoc.l.placet.C.de sacro san.ec.ver. iudex ecclesiasticus excommunicauit z secularis deportauit sa crilegium.Item in casibus in quibus clericus est penis legali bus puniendus:per iudicem secularez: hoc non fit sine traditio ne vt no.in.c.cum non ab homine de iudi. ergo econuerso eccle siasticus non debet sine traditione inijcere manus in laycum de linquentem.ar.l.j.ff.qd quisqz iur.in contrarium videtur qr ra tione delicti factus est de foro ecclesie.vt.c.cum sit de foro com pe. Ad eum ergo spectat corrigere z punire z inuocare ad hoc auxilium brachij secularis.vt.c.j.de offi.ordi.z ibi per glo.z In no.z videtur tex.C.de epi.z cle.aut.ca q fit cum monacho.in fi. z hoc est expressum in crimine heresis:qd est ecclesiasticum vt de here.c.vt inquisitionis.z.c.vt commissi.Alij tamen dicunt q ibi est speciale factum.j.de pe.c.felicis.z cle.j.eo.ti.z.j.eo.de cen.ro mana.Oldra.hoc arguendo pertransit consi.xc.Jo.an.hoc eo. ti.in addi.Spe.similiter arguit.z concludit communiter tene ri inferiores platos potestatem de qua queritur non habere in laycos:preter crimen heresis de quo no dubitatur.vt.d.c.vt co missi z apertius.d.cle.j. ¶ Ultimo qr in fi.hic dicitur q multa sunt que spectant ad officium episcopi vide de eis in Spec.eo. ti.§.officium.

1 ☞ Cessatio a diuinis est odiosa.
2 Partes trasigere possunt lz agatur de crimine.
3 Costitutio penalis noua no tollit pena legis antique.

Clamuis. Sunt tres partes. prima ponit in gne ius antiquu z p co stitutionis ca ponit transgressionem ipsius. scdo dat formam cessationibus ante factum in facto z post factu.tertio cessationes aliter factas iubet non obseruari.scda ibi nos.tertia ibi per te. ¶ No.q antiq co stitutioni additur noua forma p constitutionem superueniente z cum dicto moderamine est seruada:vt sic posteriores leges ad priores trahant z leges legib cocordent.vt.l.ij.§.posteriores ff.de leg.z.c.cu expediat.s.eo.lib.de elec. ¶ † Scdo no.q cessa tio [a] a diuinis est odiosa.ideo cu magna maturitate pcedendu anteq fiat.tendit em ad diminutione diuini cultus:quez papa desiderat augeri.s.eo.li.de rescrip.c.fi.multa igit sunt seruada anteq fiat de quib in glo.fi. ¶ Tertio no.de vocatione oim si cut in electionis negocio.In alijs vero negocijs z tractatib ec clesie an oes etia absentes sint vocadi dic vt.j.de preben.c.cum in ecclesijs. ¶ Quarto no.q dicit layco cuiuscunqz dignitatis status zc.nam fm Jo.an.coprehedit seruos monachos iudeos inferetes offensam.ix.di.c.ij.z.C.de iude.l.fi.na etia seru z mo nachus delinquere possunt.z ea rone coueniunt.xj.q.j.de pso na.In pmulgatioe tn constonis no videt hoc exprimi necesse. Nam gnalib verbis plata vr includere oes cuiuscuqz stat exi stant.vt.c.nouit de iudi.z.l.cunctos pplos.de sum.tri.In inter pretationib aut rescriptoz siue graz vtru debeat fieri metio di gnitatis z status impetratis vel ei cotra que impetratio facta est.vide.s.de fi.ps.c.fi.in nouel.z.s.de rescrip.ad aures.z.c.cum ordine. ¶ Quinto no.q reqrend est ille ppter cui offensam z iniuria est cessatio facieda vt satisfaciat z anteq cessatio publi cetur.videt tn iniquu q ppter delictu singularis psone cesset i ecclesia.vt sic ecclesia puniat q non peccauit.Nisi forsita ille de linques esset rector vel dns illius loci.ad hoc.s.de spo.no est.z de postu.c.j.q tn p delicto singularis psone possit fieri cessatio facit.j.de sen.ex.c.fi.§.illis zc. ¶ † Sexto no.i v.nisi supueniete zc.q lz agat.de crimine possunt partes sup eo trasigere z paci sci:qd qn sit veru vel non dicit.vt.s.de collu.c.j.z. C.de transf.l. transigere. ¶ Septimo no.in ver.z cotinuatis zc.q vbi qs te netur coparere in loco remoto debet cotinuare singulis diebus iter z gressus:qd intellige vt in glo.no credo zc.quam no.z ad de q no minus dicitur cotinuu si sit ibi interuallu nature neces sarium.de psecra.di.v.si tibi vbi de hoc.z facit q de aqua quoti diana dicit.l.qua vide.s.de ca pos.z pprie cu ecclesia in glo.ex hoc. ¶ Octauo no.i ver.vt pntibus q paria sunt parte esse pre sentem vel absentem tn legitime monitaz.Nam vtroqz casu pot in ca pcedi pcor.s.vt li.no ptest.qm frequenter z.§.porro:z per hanc equiparatione pz veru esse qd no.Jnn.s.de dila.c.ij.inq tum dicit absente ptumace postea pparente admittendu ad caz in eo statu in quo ea reperit:z ad illos act duntaxat ad quos de beret admitti si cotumax no fuisset: z exeplifica vt ibi per eum. ¶ Nono no.q monitio iur.quo monent litigates cora iudice pparere hz vim pemptorie citatiois sup tota ca:in qua sine alia citatioe pcedit vt hic pz.Sil'e.s.eo.li.de ele.c.j.z ibi dixi an ta lis i absetia pdenat possit appellare.di.c.vt ibi z cle.j.d dolo z contu.z ibi plenius. ¶ Decimo not.ibi preter als penas zc.q quis plurib penis afficitur.pro eodem delicto pcor.de calunia c.j.arg.contra.s.de iudi.atsi clerici.l.senatus.de accu.Sol.dic vt ibi. ¶ Undecimo etiam ex hoc no.q noua constitutio pena lis non tollit penam legis antique super eode facto prole.vtru sit idem in statutis z constitutionib synodalibus penalibus vt per eas non videatur recessisse a pena iuris communis.dic per Bar.in.l.j.ff.de vi bo.rap.z in.l.qui sepulchra.C.de sepul.vio. per Cy. ¶ Duodecimo z vltimo no.q ex eadem instatia conde natur qui improbe litigauit ad penam de facto pncipali dixi.s c.si canonici.in.ix.nota.z plenius in.d.c.j. ¶ Quero vtru for ma hic statuta sit seruanda in omnibus cessationib.Nam ipsa rum tres sunt species.Queda enim fiunt per illos de capitulo autoritate sua ppter iniuriam vel offensam eis illatam.Queda ex mandato superioris mandantis capitulo a diuinis cessare. Quedam fiunt per statuta psiliorum puincialiu.Utrum ergo in qualibet ex pdictis tenentur canonici ad obseruantia huius forme.ad hoc dicas q in prima specie certum est hanc forma co seruanda esse:vt in isto.c.In secunda quando ad mandatu supe rioris canonici cessant.dicit Archi.idem.qr ista constitutio ge neraliter loquitur z nullum casum excipit.ergo zc.de coniu.lep. c.quoniam.nam in quolibet pcepto videtur excepta autoritas pape que hic pcedit statuens istam formam seruada in cessatio nibus.ar.c.venietes.de iureiu.In tertia specie dicit Jo.an.In no.q non videt ista solenitas necessario obseruada:per cle.j.j. de senten.excom.z quod dixi in secunda specie credo verum vbi superior non cognito negocio nec discusso madasset canonicis a diuinis cessare.dz enim tunc in cessatione ista formam pmitte re.arg.l.meminerint.C.vnde vi.Si vo superior pnunciasset z ser uasset formam de qua hic:tunc canonici quibus mandat vt ces sent non tenentur ad obseruantia huius forme qr sunt censendi meri executores eius qd superior decreuit:ar.c.literis.de rescr. z quod no.Jnno.in.c.decetero.de re iud.

[a] ¶ Cessatio Adde tn q purgat vsqz ad snia z ita tenet bal.i.l.j.pe nul.col.iv. Ite not.q mora.C.d his q pe. no.z vide q tetigi.s.e.

1 ☞ Bona obuenietia vacationis tempore debent reseruari futuro successori.
2 Consuetudo super bonis obuenientib applicandis alteri q fu turo prelato valet.
3 Clerici an possint de bonis ecclesie testari.

Presenti. Diuiditur in tres partes. scda ibi porro.tertia ibi sane.prima subdi uidit in phibitione exceptione z pene impositione. scda ibi nisi.tertia ibi alioquin. No.q prelati vel alij ius habentes in dignitatib prioratibus vel ecclesijs qbuscuqz non vendicat sibi fructus dimissos vel obuenientes vacationis tpe.Na si hoc no lz epo.s.bona ecclesiaz sibi subiectaz in vsus suos couertere.x.q.iij.qr vbi de hoc.z.c.seq.fortius non licebit abbati.xxv.q.ij.amputato.z multo minus patrono vel alteri ha benti ius in ecclesia limitatu.nouis enim generalib no sunt ec clesie onerade.de censi.phibemus.z de pac.cum clerici.z de pre ben.auaritie.z aduerte qr tex.loquit de ecclesijs z beneficijs va cantib.z pro hoc erat dubium quid de prioratib manualibus: vel ecclesijs spectatib ad mensam in quib hodie emanauit.cle. 1 qr regulares.de supp.neg.pla.dic vt ibi. ¶ Scdo no.q † bona obuenietia vacationis tpe:vel dimissa a defuncto debet reserua ri futuro successori vel expedi:vt hic dr.z ex hoc q dicit dimissa. patet q defunctus non potuit testari vel aliter disponere de pre dictis bonis:vt de testa.relatu.z dicam.j.Quis autem pserua bit futuro successori talia bona?dicit glo.q yconom vel alter vt in glo.super qua dicit in nouel.q monasterio vacati pot eps dare yconomu istum per.c.cum nos.s.eo.z per not.per Jnno.z Host.de sta.mo.ea que.§.q si abbas.z qd ibi per Jo.an.super 2 ver.puideatur. ¶ Tertio no.q † valet psuetudo pscripta super istis bonis obuenientib vel dimissis applicadis alteri q futu ro plato.Sed incideter quero quare magis valet hic q in.c.qr sepe.s.eo.lib.de elec.de qua loquit.§.sane.in.c.vide ibi in.ij.no tabili.z illud.c.non extendit vltra collegiatos:vt ibi glo.z in.v. notabili.z rndet Jo.an.in nouel.q ibi leditur caput per mebra. hic ecouerso qr leditur ecclesia subiecta a capite suo.Naz lesio capitis est grauior.de accu.qualiter ibi ne pcussis columnis zc. Uel dicit ipse absurdu est q filius in parentem vel subditus in prelatu vel ipsius bona habeat potestate.de ma.z obe.cum infe riore. ¶ Quarto no.in ver.alioquin penam occupatiu bona ec clesie vacatis,suspensi enim sunt donec restituat:vt hic dr:restitu

tione ergo facta desinit ista suspēsio ipso iure sine iudicis ministerio. Sec⁹ est in excōicatiōe sub dicta forma a iure vel ab hoie ꝓlata. vt no. in cle. j. de deci. in glo. sic suspēsi. ¶ Quinto no. in ver. porro qualiter itelligant̄ bona. debet em̄ intelligi deductis expēsis. sic̄ dixi de fructib⁹ q̄ debēt intelligi deductis expen. de quo plene dixi i repetitiōe. c. si ꝓpter. de rescrip. ideo hic de illis obmitto. Sꝫ in dubiū reuoco an sit verū indistincte ꝙ bona itelligant̄ deductis expē. cū simpl'r fit mētio bonoꝝ in aliqua dispositione. Pone em̄ q̄dā in testō vel inter viuos reliq̄t vel ꝓmisit tertiā partē vel dimidiā bonoꝝ suoꝝ: vtrū habebo talē ptē absq; onere debitoꝝ incumbētiū. vr̄ ꝙ sic. ꝑ. l. mulier bona. de iure do. Bar. de hoc tāgit in. l. ꝑnceps bona. de v̄. sig. ꝛ ibi dicit ꝙ qn̄q; verbū bona ꝓfert̄ in priuilegijs siue bn̄ficijs: ꝛ sumit̄ large. Qn̄q; ꝓfert̄ in vltima volūtate: ꝛ tūc dic vt ꝑ eū. in. l. si q̄s seruū. §. fi. de le. ij. Qn̄q; ꝓfert̄ in ꝯctu: ꝛ tūc aut sub noīe hr̄ditatis ꝛ continet debita ꝛ credita. vt. l. j. ꝛ. ij. C. de heredi. vel ac. vē. Qn̄q; sub simplici vocabulo bonoꝝ ꝛ intelligant̄ deducto ere alieno. vt. d. l. mulier bona. Qn̄q; ꝓfert̄ a lege. vt. l. j. C. de bo. pos. ꝛ ibi etiā ꝑ Bar. qn̄o aūt veritas hui⁹ distinctiōis applicet̄ ad interpretationē pape. de qua i isto. §. porro. vbi siue ꝓferat̄ in ꝑuilegijs siue ꝯsuetudine: siue al's. nomē bona itelligit̄ deductis expen. ꝛ debitis. pōt dici ꝙ ꝑncipal'r debita ꝛ expēse ecclesiaꝝ ꝯcernunt illa bona mobilia donec extāt. vt in aut̄. hoc ius porrectū. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ ideo de eis sunt primit⁹ deducēda: vel pōt dici ꝙ isti ep̄i ꝛ alij ꝯtra ius cōe sibi ꝑdicta vēdicāt ex ꝯsuetudine ꝑuilegio vel aliter. ideo ꝓpter hoc stricte nomē bonoꝝ interpretet̄ vt itelligat̄ deductis debitis ꝛ expēsis. ¶ Sexto not. ꝙ dicit vsq; ad nouos reddit⁹ ꝛc. ꝙ on⁹ expēsaꝝ ꝛ debitoꝝ ꝯcernens bona siue reddit⁹ ꝓtendit̄ vsq; ad nouos q̄d ergo d̄r in. l. fruct⁹. ff. sol. ma. ꝙ fruct⁹ intelligunt̄ deductis expēsis dꝫ intelligi de expēsis imminētib⁹ etiā post ꝑceptionē fructuū vsq; ad nouos reddit⁹: vt i colēdo seminādo attributis. ꝛ de quo plene dixi in. c. si ꝓpter de rescrip. s̄. e. li. circa fi. ¶ Vltimo ex eo q̄d dicit text⁹ bona dimissa successori obseruāda ꝛc. Colligit glo. magna ꝙ clerici nō pn̄t de fructib⁹ ecclesiaꝝ testari. q̄d verū dicit i clericis administrationē hn̄tib⁹. Sꝫ in bn̄ficiatis simpl'r q: in vita ꝛ i morte eq̄parant̄ vsufructuarijs. tenet ꝙ de eis poterūt facere testm̄. q: faciūt fructus suos. Ab intestato tn̄ succederet i eis eccl'ia. ꝛ ita dicit ꝯsuetudine obseruari. Itē no. de testis relatū sup v̄bo morietis i nouel. Ad hoc etiā allegat q̄d no. in Spe. in ti. de sta. reg. v̄si. lviij. vbi dicit ꝙ seculares clerici ꝛ ꝯuersi: q̄ sua ꝓpria licite retinent: pn̄t testari de his q̄ acq̄rūt de ꝑbēda sua vl' alio legitimo ꝛ iusto ti. q: ꝑsumunt̄ de bonis administrationū suaꝝ habuisse: nisi ꝯtriū ostendat̄. Vn̄ pōt relinq̄re ꝛ donare fm Lap. Et ꝙ possit donare est tex. de dona. ceterū: Nā ꝓprietas ꝛ dn̄iu: taliū fructuū collectoꝝ est ipsoꝝ clericoꝝ: vt no. Jo. ꝛ Lau. xxv. q. j. c. duo sunt in gl. rerū ꝓbat̄ etiā in. c. ꝑuenit de fideiusso. ¶ Archi. est in ꝯtria opi. i. c. statutū. §. assessorē. s̄. de rescri. vbi plene de hoc disputat ꝛ ꝯcludit ꝙ siue loquamur i simplici clerico: siue canonico. siue ꝑlato nō pōt de eis salua ꝯscia ꝓuidere siue disponere: ꝛ sentire ꝯtriū est hr̄ticū iure nostro. fm eū: p̄rio inducit illū. §. assessorē duꝫ dicit de suo ꝓprio ꝛc. quasi dicat nō ꝓuentib⁹ eccl'ie. scd̄o alle. c. res ecc. xij. q. j. vbi rerū ecclesiaꝝ ꝓhibita est clericis dispēsatio: nisi in necessitatib⁹ suis: seruitoꝝ: ꝛ pauperū helemosinis: ꝛ aliter facere est iniquū. xxx. q. iiij. sic nō sunt. tertio allegat q̄d legit̄ ꝛ no. xliiij. di. i ꝑn. v̄. sacerdos. Quicq̄d em̄ de agris: de frugib⁹. de oblatiōib⁹: sacerdoti ꝑuenerit i iure eccl'ie ꝯseruari cēsuimus xij. q. j. ep̄i de reb⁹ ꝛ. §. si ergo nō ob. distinctio iter clericū hn̄teꝫ vel nō hn̄tē administrationē. dicit em̄ ꝙ dicta distinctio reprobat̄ xij. q. iij. c. j. in ꝑn. vbi est exꝑssum de quocūq; clerico. Nō ob. q̄d d̄r ꝙ sint dn̄i: q: hoc verū q̄tū ad fidelē ꝛ debitā dispēsationē faciēdam suis: sibi: ꝛ paupib⁹. q̄nquagesima di. studeat ꝛ. xij. q. j. quia tua. Nō ob. c. ꝑuenit q: vt colligit̄ ex antiqua factuꝫ fuit ibi de sp̄āli mādato pape vel lꝫ ibi papa mādet satisfieri de reddıtib⁹ clericoꝝ illoꝝ: nō sequit̄ necessario ꝙ ibi reddit⁹ ꝓuenerint de reb⁹ eccl'iaꝝ: ꝛ in hoc residet. Archi. cui⁹ opi. de iure veriorē credo. Nec multū vr̄ ꝓbabilis hec distinctio iter clericū hn̄tē administrationē vel nō. Nā fauere magis clerico nō hn̄ti administrationē q̄ hn̄ti circa facultatē testādi de ꝓuētib⁹ eccl'ie caret rōne ꝛ vrget i oppositū mai⁹ onus ꝙ incūbit ꝑlato cui pl⁹ deberet fauoris ipēdi sup hoc: vt sic iuxta seruitij ꝛ laboris nūciū mai⁹ bn̄ficiū ꝯferat̄. vt. c. relatū de testis el. ij. ꝑterea ibi vr̄ tex. i ꝯtriū i clerico nō hn̄te administrationē. Nā cleric⁹ simpl'r bn̄ficiat⁹ d̄r ille q̄ a ꝯgregatiōe recipit bn̄ficiū sine administratiōe vt est cano. tn̄ cōgregatio sibi succedit. vt ibi dicit text⁹: ꝛ ita ibi scripsi in. q. not. Itē seq̄ret̄ absurdū ꝙ clerici diuidēdo bona ecc. ꝑ ꝑbēdas pingues ditati de eoꝝ fructib⁹ testarēt̄ ꝓ libito volūtat̄ ꝛ sic pie volūtates disponetiū: bōa relicta paupib⁹ erogari ꝯputarēt̄ alibi ꝛ i'pensis q̄d nō pōt facē nisi Papa. vt cle. q: ꝯtigit de reli. do. claudēda est ḡ ista via q̄ parat viā malitijs: ꝛ ad aliter disponēdū de reb⁹ eccl'ie q̄ decernāt sacri canones allegati. s̄. post Archi. cuꝫ infinitis sil'ib⁹ ad hoc. c. quāto de diuor. ꝛ. c. tue de ꝓcu. ꝑ ista tn̄ nō sentio ꝯ decisionē Jo. an. in. q. quā ponit in regula nemo pl⁹ pōt de re. iur. vbi approbat ꝯsue. mutin. ecc. q̄ ꝑmittit canonicis testari de fructib⁹ ꝑbendaꝝ suaꝝ ꝑcipiendis post mortem vsq; ad annū ꝯcludit em̄ ibi talē ꝯsuetudinē valere ꝑ extrauagā. q̄ incipit suscepti. ꝛ ego idē sentio: q: ꝑ cā nō multū grauat̄ ec. ꝛ ius in istis modicis q̄tū ad facultatē testādi ꝛ q̄tū ad lucrū cū fructus primi anni bn̄ficij vacātis debēdi alicui ꝯsuetudinē exꝑsse approbat. s̄. de rescri. si ꝓpter ꝛ. d. c. relatum de quo plenius videas in ꝑdicta q̄one vbi circa fi. dicit ꝙ moderatio hui⁹. §. porro nō habet locū in ꝑbendis nec in eis de facto seruat̄. ꝛ ex hoc vltimo dicto si v̄a est opinio Jo. an. ꝯ Archid. poterit canonic⁹ de oībus fructib⁹ q̄ supsunt testari on⁹ expēsaꝝ incūbentiū remanebit canonico successori postq̄ fm eū hec moderatio nō vendicat sibi locū in ꝑbēdis. q̄ illatio vr̄ iniqua etiā in decisione supradicte determinationis: quā verā dixi in. d. ꝯsuetudine mutinē. Nam q̄tum ad expēsas cōcernentes fructus: de q̄bus in. c. pastoralis. de decimis semꝑ verbū fructus debet intelligi illis deductis. vt. d. l. fructus ꝛ dixi in. d. c. si propter. predicta habēt locum cū queritur an clerici possint testari de fructibus bn̄ficiorum suoꝝ. Sꝫ de alijs rebus testādo ꝛ disponēdo in morte vtrū valeat eoꝝ dispositio in ijs: dic ꝙ aut loquimur in monachis ꝛ canonicis regularibus: ꝛ in his non est dubium ꝙ non possunt vtpote nec domini rerum: vt in auten. ingressi. C. de sacrosan. ecclesi. Nisi vt legitur ꝛ nota. in autenti. si qua mulier. eo. titu. et vtrobiq; per Cyn. de episco. ꝛ cleri. ꝛ alios. Quandoq; loquimur in clericis que pn̄t ꝓpriū possidere. ꝛ in his dic ꝙ aut loq̄mur de bonis acq̄sitis an̄ clericatū: aut de acq̄sitis postea. in primo casu pn̄t de eis disponere. vt. c. j. ꝛ. ij. de pec. cl'i. scd̄o casu subdistingue. nā aut ꝯstat ꝙ acq̄siuerunt nō ꝯtemplatiōe eccle. puta ex ꝯsanguineoꝝ donatōe: artificio vl' doctrina: aut ꝯstat ꝙ ꝯtemplatiōe eccl'ie. aut dubitat̄ primo ꝛ scd̄o casu. dic vt in. c. q: nos. d̄ testamētis. ꝛ. c. relatū. e. ti. tertio casu cū dubitat̄. Jo. an. distinguit iter clericū habentē administrationē ꝛ nō vt in habēte ꝯtemplatione eccl'ie presumat̄ quesiuisse: ꝛ sic testari nō possit. In nō habēte presumat̄ quesiuisse ꝯtemplatione ꝑsone sue: ꝛ sic testari possit. vt. c. req̄sisti. ad fi. de testamētis. ꝛ de pec. cl'i. c. j. vbi dixi in dubio ꝯsiderationē habendā ad obuētiones quas ꝑcipit de eccl'ia offō vel ꝑrimonio siue doctrina: ꝛ exinde qn̄q; ꝓ vno. qn̄q; ꝓ altero ꝑsumamus: vt ibi plen⁹. Sꝫ hic occurrit dubiū q̄d de acq̄sitis nō ꝯtemplatiōe eccl'e: sꝫ occasione officij vel seruitij eccl'iastici vt est capellan⁹ vni⁹ principis q̄ ei multa donauit. Ho. vr̄ velle ꝙ idē in istis q̄d in q̄sitis ituitu amiticie. Jo. an. in. d. c. q: nos diuersimode loquit̄. Sꝫ Ja. bu. dicit ꝙ clerici hn̄t bona triplicis generis. Nam hn̄t bona acq̄sita nō ꝯtemplatione eccl'ie mediate: vel imediate. ꝛ in his sunt cēsendi vt ceteri priuati: habēt quedā alia bona: q̄ querūt ꝯtemplatiōe eccl'ie imediate vt si reliquat̄ eccl'ie vel querit̄ de bonis eccl'ie: ꝛ in istis nō testat̄ vt. d. c. q: nos Tertio hn̄t bona que ꝯferunt̄ vt ipis. nō mediāte eccl'ia: sꝫ dignitate quā habēt vt ꝓ missis dicēdis ꝛ orōnibus ꝓ defunctis. ꝛ de his possunt testari ꝛ disponere: ꝛ ita no. in. l. sacro sancte. C. de sacrosan. ecclesi. ¶ Circa hoc tamen occurrit dubium vtrum istud sit verum si sint filij familias: ꝛ idē est dubiū in canonicis q̄ de fructib⁹ ꝑbendaruꝫ suarū testari possunt fm hanc glo. vtrum h̄ sit verū si sint in patria ꝑtāte. videt̄ ꝙ nō: q: tales nō possunt facere testamētū etiā de ꝯsensu ꝑris: vt. l. q̄ in ꝑtāte. ff. de testa. cōtrariū dixi i. d. c. q: nos. Nā sp̄āle est in clericis filijs familias ꝙ etiā in bonis aduētitijs possunt facere testm̄. Ad hoc. C. de epi. ꝛ cle. ꝑsbyteros. ꝛ. l. si q̄s ꝑsbyter. ꝛ. d. l. sacrosancte. lꝫ ibi Ja. bu. teneat ꝯtriū tn̄ q̄d ꝑdixi approbat Ho. in. d. c. q: nos. ¶ Quid a dices in q̄sitis ex illicita aduocatione vel alio inhonesto lucro[a] puta in ludo vel vsuris. Host. dicit clamores sedādos si apparēt vl' per ep̄m loci paupib⁹ erogent̄: vt. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ aut̄. oēs ꝑegrini. C. cōia de succes. de quo ꝑ eū. s̄. de testa. relatū. el. ij. de his tn̄ illicite extortis ꝯtēplatiōe officij Cy. format. q. an dn̄s possit a tali rectore exigere. dic vt ipse no. i. l. cū opꝫ. in. ij. q. C. de bo. q̄ li. ꝛ an i administratorib⁹ secularib⁹ sit ꝑsumēdū in dubio ꝯtēplatione administrationis: vel industrie. dicit ꝙ in administratore ꝑpetuo ꝑsumit̄ ꝙ ꝯtēplatione officij. sicut in ꝑlato. in tꝑali ꝑsumit̄ ꝙ ex industria sua: vt ipse no. in aut̄. licētiam. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ. l. si defunct⁹. arbi. tu. Ex ꝑdictis patet ꝙ ꝑlatus vel rector secularis q̄d q̄rit ex opere suo vel idustria q̄rit sibi nō ecc. vel officio vel in hoc differūt ab vxore: q̄ istis de causis q̄rit viro vt no. Jo. an. i. c. cū ex officij. de testa. lꝫ aliter no. Ja. bu. ꝛ nō bn̄ in. d. c. aut̄. licētiā. vide etiā. c. cū in officijs. plene videas i nouel. q̄s occupabit ꝛ apꝑhēdet bona dimissa ꝑ clericos sepultos: an ei⁹ heredes ab intestato: an successor in ecclesia. ꝛ ibi etiā plene cū dubitat̄ q̄tū acq̄siuerit de bonis ecclesie: q̄tū de industriali patrimonio: que cōsideratio sit ꝑ iudice habenda: ibi videas.

¶ De maioritate

An clerici pn̄t de fructib⁹ eccl'iarū testari.

a ¶ Inhonesto lucro. Adde Albe. de rosa. ꝛ q̄ ibi addidi i aut̄. aliarū v̄sus. C de relig. et sūpt. fune. bart. bal. ꝛ Saly. ibidē vide plene i tracta. meo d̄ alee vsu.

De maioritate & obedientia. Rubrica.

1 Capitulum sede vacante quandoq; in iurisditionem succedit.
2 Archipresbyter excōicans canonicū suū postea eū absoluensq; desinit esse canonicus an valeat absolutio.
3 Capl'm sede vacante an possit visitare monasterium.

Episcopali sede. Not. ꝙ sede vacante nūq; in iurisditione succedit capitulum: quandoq; alius † Regularis aūt successio est capl'i. alij vero succedunt aliquo spāli iure. vt in glos. iij. Nam in multis ecclesijs gallicanis reges sibi se. vacāte vsurpant temporaliū iurisditionē. s. eo. l. j. de elec. generali. & certis dignitatibus competit ex spāli iure administratio spūalium. facit qd̄ dixi. s. de offi. leg. c. pe. s. eo. li. in. ij. notabili post Ioan. an. in cle. j. de off. vica. ¶ Scd̄o no. regulam ꝙ a qualibet excōicatione a qua ep̄s absoluere potest eius capl'm sede vacante absoluit. vtrum glo. absoluat illos qui leuiter percusserūt clericos Archi. tenet ꝙ sic. Io. an. remittit de hoc ad no. per eū. s. de sen. exc. peruenit. Circa hoc etiam tangitur vtrū ep̄s poterit absoluere excōicatos ab inferioribus prelatis. Archi. dicit ꝙ pōt in defectum: alias non nisi excōicatos per archiep̄m quos potest ep̄s indistincte absoluere cū sit eius vicarius. alleg. not. in. ix. q. iij. nullus primas. & de sen. exc. venerabilibus. §. qui aūt. Idē ergo poterit capl'm se. va. s'm Archi. ¶ † Incidenter annectit Io. an. q. disputatā. Archipresbyter excōicauit canonicum suum q2 non residebat: deinde postq; desijt esse canonicus eum absoluit. Tenet eīm ꝙ valuerit absolutio. & hoc ratione preuentionis. de foro cōpe. c. pe. & ex eo foro delicti. eo. ti. c. fi. Tenet etiam ꝙ teneret ep̄i absolutio: per iam dicta & capi. se. va vt hic. & vide qd̄ de hoc no. Io. an. s. de off. ord. cum ab ecclesiarum. in nouel. super gl. fi. ¶ Vltimo aduertendum ꝙ Io. an. enumerat quosdam casus permissos capl'o sede vacante: quosdam prohibitos: quosdā dubios vtrum sint ꝓhibiti vel concessi. vt ergo addam aliqua post Lap. singulos prosequamur. Et primo de casibus ꝑmissis. Nā administrat in tp̄alibus & spūalib' siue vacet siue quasi vacet. s. de sup. negli. prela. c. pe. & fi. Iudicat hereticos de here. ad abolendā in prin. Dat inquisitores heresis vt in cle. j. de hereti. Cōfirmat electos. s. eo. cū olim. Instituit presentatos de insti. c. j. j. per qd̄. c. dixit Io. an. in. c. illa ne sede vacante ꝙ capl'm sede vacante potest cōmendare prebendas q̄ habent onus annexum. de p̄ben. significatū: lz illas ꝯferre nō posset qñ spectat illarum collatio ad prelatū. Itē cōpellit executores testamentorum ad executionem postq; susceperūt officiū de testamētis. Io. an. in nouel. sup verbo diocesis. Et sede nō vacāte dat coadiutorem ep̄o demēti q̄ nō desistit de cle. egro. c. vno. §. si vero. & isti sunt casus ꝑmissi capitulo se. va. indubitabiles. ¶ Prohibiti vero casus sunt quidā & primo est ꝓhibita collatio bn̄ficiorum spectās ad solū ep̄m: ne se. va. c. ij. Et idē iuris est in electionib' & p̄ntatiōib' spectātib' ad solū ep̄m: vt no. Guil. in Spe. ne se. vacā. circa mediū. Item nō alienat imobilia. nā hoc non facit visitator datus a papa. s. e. li. de ele. is cui. Item nō succedit immunitatib' & priuilegijs ep̄ali dignitati ꝯcessis: de quib' no. j. e. li. de priui. c. fi. Itē non succedit in p̄bendo consiliū qd̄ requiri debet ab ep̄o. j. ne se. va. c. vno. §. fi. & hoc de casib' prohibitis. ¶ Casus vero dubij sunt q̄plures. & primo dubitat' an possit visitare de quo plene ī cle. j. de hereti. in glo. hec lr̄a. vbi dicit indigere declaratiōe. Io. mo. s. e. li. de sup. negli. p̄la. c. ecc. tenet ꝙ nō possit. Archi. in. c. si ep̄s tenet ꝙ possit. lap. dicit ꝙ opinio Io. mo pōt esse vera in gn̄ali visitatione ciuitatis & diocesis. ¶ Opinio vero Archi. in visitatiōe spāli vel inquisitione ꝯtra certas ꝑsonas vel loca. Itē est dubiū an det subdito gn̄alē licētiā trāseundi de quo. s. eo. li. de ele. si abbatē in nouel. ver. dicit Io. mo. tenere ꝙ sic. Archi. ꝙ nō Io. an. tenet ibi opi. Io. mo. vt ibi plene ꝑ eum. Item est dubiū an possit p̄bere autoritatē ꝑmutatiōib' bn̄ficiorum. de quo in cle. j. in gl. pe. de re. ꝑmu. vbi dicit ꝙ sic. Item an det lr̄as indulgētiarum de quo. s. de exces. p̄la. accedētib'. in nouel. vbi tenet ꝙ nō. Itē an dispēset in septēnio rōne studij iuxta. c. cū ex eo. s. eo. li. de elec. vbi inclinat ꝙ sic. Circa hoc vide plene ꝑ do. Fed. de se. ꝯsilio. xxviij. Item dubitat' an faciat al's dispēsationes ꝑmissas ep̄o de qb' in Spe. e. ti. §. nūc de ep̄orum. hoc egeret declaratiōe. vt no. Ioā. an. s. e. li. de fil. pres. c. j. in no. Itē est dubiū an succedat in iurisditione ep̄ali delegata a iure. de quo ꝑ Io. an. in. d. c. ad abolendam sup glo. fi. vbi refert Io. mo. tenere ꝙ sic: ipse tenet ibi contrariū dicēs ꝙ illa q̄ cōpetūt ep̄o ex rescripto vel iurisditiōe delegata in casu. c. qm̄ ab. de off. dele. vel ex priuilegio vt. s. c. olim in istis capl'm nō succedit: & sic nec in casib' in quib' ep̄s habet delegatā a iure. Ex quo īfert lap. Io. an. sibi scripsisse ꝙ caplm † 3 sede vacāte nō posset visitare monasteriū monialiū exemptarum quas posset visitare ep̄s vt in cle. attēdētes de sta. regula. Item est dubiū an conferat bn̄ficia ad ep̄m deuoluta de quo. s. eo. q̄q̄ a de elec. in nouel. sup glo. pe. vbi refert Io. mo. tenere ꝙ habet'. j. eo. li. ne se. va. c. vno. Io. an. plurib' rōnibus ꝓbat ꝙ in taliū collatione succedit capl'm. Nam talia deuoluta cōferre est ꝓprium iurisditionis ep̄alis. Sicut ꝯfirmare electos & instituere p̄sentatos: in quib' certum est capl'm succedere vt p̄dixi. in collatiōe aūt aliorum bn̄ficiorum ideo nō succedit q2 nō est ꝓprie iurisditiōis ep̄alis cū alijs inferioribus hoc cōpetat. Non mirū ergo si alterius nature sunt deuoluta beneficia q̄ alia. vt no. in cle. si de beneficio de p̄ben. in glo. antepe. deuolutio eīm additamentum est ad iurisditionē: nō ad collationē: vt plene videas in nouel. in. d. c. q̄q̄. Itē est dubiū an succedat in cognitiōe feudi de quo in. c. verū de foro cōpe. sup prima glo. in nouel. & ibi tenet ꝙ nō. Ratio est quā. s. tetigi: q2 cōpetit iurisditio feudalis ep̄o ex priuilegio. & in talibus nō succedit capl'm per no. in. d. c. ad abolendam vnde perusij fuit obtentū ꝙ se. va. ep̄ali nō pōt dare caplz licētiā doctorandis: q2 ibi hoc cōpetit ep̄o ex priuilegio spāli imperatoris dubitat' etiā an succedat in officio executionis testamētorum de quo in Spe. de instru. edit. §. nūc vero aliqua ad fi. j. col. ver. Item circa. & dicit ꝙ sibi videt' vberius dicere ꝙ forte. c. se. va. possit exequi vt hic etiā refert lap. Item est dubium an succedat in elec. q̄ iure priuato cōpetit ep̄o: de quo. s. de elec. scriptum sup glo. hec ratio in nouel. & ibi s'm lap. tenet ꝙ non. Item similiter dubitatur an possit facere statuta iusta & salubria: refert hic Ioā. an. magne scientie iuris. d. Fed. de senis perusij disputasse ꝙ sic. q2 succedit in iurisditione a qua causat' potestas statuēdi: vt pz ex diffinitione iurisditionis de qua in. l. j. ff. de iuris. om. iudi. Est eīm iurisditio potestas de publico introducta cū necessitate iurisdicendi & equitatis statuēde. vt ibi no. & l. j. ff. qd̄ quisq; iuris ꝑ Ly. & alios post gl. plus ibi tenuit. d. Fed. tale statutum durare ī tp̄s ep̄i substituti. Nisi reuocet qd̄ posset. xij. q. ij. si qua de rebus ꝓ quo Io. an. adducit ꝙ ī simili ipse no. de elec. lz canō in glo. pe. & ista q̄ enumerat Io. an. in nou. adiūctis decisionib' in singularib' casib' quas omittit: sed ipsas in cursu lectionum hincinde q̄rere & cartas reuoluere tediosum est. & habēt p̄dicta locum ep̄ali se. va. q̄s in iuribus ep̄o cōpetentib' succedat. Sed in alijs p̄latis inferiorib' decedentib' dubitat' quis succedat in iurisditione & alijs eorum iurib'. de hoc vide in. d. c. ad abolendam in nouella. post Inno.

a ¶ Capl'm Adde quā ptātē habz capl'm sede vacāte per Car. ī cle. j de hereti. Io. de lig. in. c. cū oliz de maio. et obe. Io. de imo. in. c. j. e. ti. j. bar. ī l. vlt. absūt de tuto. et cura. da. ab his gl. ī. c. isq̄ de ma. & obe. j. pe cu. ī titu. d instr. edi. § nūc vo aliq̄ ver. itē circa legitios

De pactis. Rubrica.

1 Parochianis per pactū rectoris preiudicatur.
2 Ius sepulture ex priuilegio cōpetit monasterio.
3 Priuilegio priori per priuilegium libere sepulture non preiudicatur.

Pactum. ¶ Not. ꝙ rector parochialis pōt pacisci sup iurib' eccl'ie sue & loquit' text' cū pactū concernit fauorē ipsi' ecclesie: & ꝯseruationē iuris sui circa parochianorum sepulturā: quo casu nō requirit' autoritas & decretū supioris. Sec' si pactū redundaret in p̄iudiciū ecclesie: q2 tūc requirit'. vt. c. statuim' de transactio. valet ergo pactū sine supioris autoritate qñ tendit ad acquisitionem ecclesie: sec' si ad obliuionē vel damnū. ar. l. nō eo minus. C. de ꝓcu. & Institu. de auto. tu. post prin. Aduertendū tñ ꝙ text' stricte loquit' in pacto inito ꝑ rectorē eccl'ie sup iure funerandi. Sup alijs vero iurib' ecc. an rectores ecclesie possint transigere vl' pacisci videt' ꝙ sic sicut ꝓcurator qui hz liberā administrationem. vt. l. ꝓcu. cui libera. de ꝓcu. & sicut tutor. ff. de fur. interdum §. qui tutelā. & sicut administrator ciuitatis. vt. l. p̄ses. C. de trāsac. Nam q̄tum ad potestatē transigendi. gl. in. d. l. preses equiparat ꝓcu. tutorē curatorē p̄fcm & p̄latum. Nā & p̄latus dicit' ꝓcu. de dona. c. ij. & tutor. xvj. q. j. in canonibus. & administrator et dispēsator. x. q. ij. post cause. oēs aūt isti possunt transigere de re dubia. Nam cū incerta sit victoria iudicij. ff. de pecul. eo tp̄e neuter transigentiū vr' ledi cū vterq; sit in pari cā dubitādi. vt. C. de inoff. testa. l. si pater puelle. Intellige tñ ꝙ cū trāsigit' sup re inalienabili sine decreto requirit' tale decretum. vt. l. ij. C. si aduer. trāsac. Nā si ip̄m decretū requirit' in ꝯtractu reqrit' & in distractu q̄ resultat ex trāsactōe. vt. l. si ad rē soluēdā. C. de p̄di. mi. lz aūt p̄latus & alij p̄dicti habeāt ptātē de re dubia trāsigēdi. vt dixi. nō tñ habēt ptātē remittēdi debitū liquidū. vt. l. pactū curatoris. e. ti. Nā gratis remittere ē donare: sicut ꝯfiteri debitū de q̄ nō ꝯstat vel renūciare exceptiōib' dn̄o ꝯpetētib'. hoc aūt administrator nō pōt vt. l. q̄ legauerit. ff. de noua. & qd̄ no. Inn. ī. c. cū olim. de ꝯf. dele. & plenissime de hac trāsactiōe remissiōe & ꝯfessiōe p̄lati qñ ecc. preiudicēt vel nō. dixi post Io. an. in. c. grauis. de depo. vbi qualiter in mutuo obliget' ecclesia. ¶ † Secūdo no. ꝙ per pactū re

ctoris preiudicat̄ parochianis in elec.libere sepulture in eccle. aliena:⁊ sic pactū inter.ij.ꝑiudicat.iij. ↄtra.l.si vnꝰ.§.ante oīa.ff de pac. Sed lʒ quis possit eligere in aliena sepultura: nō tamē ille cogit̄ eum necessario recipere:⁊ ad nō recipiēdū pōt obligare se:vt in hoc.c.qđ no. ¶ † Tertio no.in versi.ꝙꝙ.ꝙ ius sepulture siue ius funerādi ↄpetit monasterio ex priuilegio:⁊ sic non de iure cōi. Alias frustra fuisset priuilegiū impetratū.vt.l.j. C. de thesaur.li.x. Joā.an.in nouel.hoc reuocat in dubiū.vtrū scilicet oīs eccl.habeat cimiteriū de iure cōi.ponit primo opi. Gof. secūdo Raimū.qui dixit ius funerandi cōpetere ecclesijs parochialibus ⁊ alijs quibꝰ a iure vel priuilegio est concessum. Capellis vero priuatis nō cōpetit.⁊ idē tenet Jnn.in.c.j.de sepul. Rofre.dixit oībus cōpetere postꝙ̄ sunt epi autoritate fundate Hosti.de sepul.in summa.§.ij.⁊.iij.dicit ꝙ hoc ius nullus habʒ nisi ei per epm sit cōcessum.hoc placet Archi.per.c.nemo.de cōsecra.dis.fraternitatē.de sepul. Lap.hic dicit ꝙ quelibet eccle. parochialis de iure cōi habet cimiteriū idest ius funerandi eos qui sunt de sua parochia.vt no. Archi.xiij.q.j.ecclesias.⁊ibi est expressum ꝙ eccle.parochialis habʒ cimiteriū. ¶ Quarto no. in.ꝟ.cū per dictū.⁊c.ꝙ per pactū derogat̄ priuilegio:⁊ hoc verū qñ pactū est posterius.si autē pactū precederet:tūc subsequens priuilegiū cōtra pactū precedens esset inualidū.vt in.c.ex multiplici.de deci. Sicut enim priuilegiū primū non tollitur per secundum:ita similiter nec pactū precedens ꝑ sequens priuilegiū ¶ Et per hanc equiparationē priuilegij ad pactuʒ disputatum fuit ꝙ per priuilegium libere sepulture nō preiudicatur priori priuilegio.quo ↄcessum fuerat monachis ꝙ eis inconsultis vel contradicētibus nullus posset eoruʒ parochianos sepelire.pro quo alle. Jo.an. Not.xxv.q.ij.in fi.summe.⁊ de rescrip.c.j.circa mediuʒ secunde glo.in cōtrarium all'.s̄.de regu.licet. Sed dicit ipse in artiori religione locus est amplius merendi:in sepultura non sic.xxv.di.qual'.⁊ qđ ipse no.j.de priuile.c.j.super verbo apostolico priuilegio. Contra hoc videt̄ ꝙ non valeat pactum quo quis astringitur ꝙ in suo sepelire nō liceat.vt.l.nemo. que est.l.pe.e.ti. So.ibi non intererat paciscentis:hic vero intereat suos parochianos ab alijs non recipi ad sepulturaʒ. Simile dicit.l.ꝙ valet pactum ne queras aquam in fundo tuo:si posset ex hoc desiccari aqua fundi mei.ff.de aqua quod.⁊sti.l.j.§.siquis Jlla eniʒ q̄ sunt liberi arbitrij possunt pacto coartari si interest illius qui sibi hoc ex pacto vel alio iure vendicat: vt qđ in ciuitate non vendantur carnes nisi in domibus capituli.de app. significante. ¶ Op.⁊ videtur alia ratione hoc pactum non valere. Nā sepulchrum non est in bonis alicuius:cum sit iuris diuini ⁊ priuato debere seruitutē non potest.ff.cōia predio.l.caueri. So.verū est qđ non pōt debere seruitutē ꝑuato sʒ alteri cimiterio vel eccl'ie. Sicut vna eccl'ia pōt eē alij subiecta per solutionē census vel aliā seruitutē de ↄsue.cū dilectꝰ.de elec.q̄relam.de ver.sig.abbatē. Nā in habentibꝰ simbolū facilis est trāsitꝰ de re. ꝑ.quesitū ⁊.c.ad q̄ones. Jtem sepeliēdi cōmoditas reputat̄ iter bona:vñ hoc ius pōt remitti ⁊ acq̄ri.ff. de serui.l. seruitutes.§. seruitꝰ.⁊ de sepul.vio.l.iij.§.siq̄s in hereditariū. ¶ Quero hoc fuit pactū ↄceptū ne liceret recipe parochianos q̄d si in ꝑdicto pacto fuit additū ꝙ nō liceret ī ꝑiudiciū parochialis ecclesie vr ꝙ tūc sit licitū recipere salua quarta quā recipiēdo nullū sibi fit ꝑiudiciū ↄtrariū tenet hic in nouel. Nā hr̄et totū si eū ibi nō reciperet.⁊ plus est hr̄e oīa funeralia ꝙ̄ quartā partē.posset tñ dicta clausula opari respectu illoꝝ q̄ in alia ecclesia haberēt sepulchra maioꝝ:tales eñ possent eligere sepulturā in monasterio nō ob.pacto ꝑdicto soluta quarta illi parochiali ecc.paciscēti:cum vltra eius nō intersit q: nō esset a talibus ampliꝰ ꝑceptura fm Jo.an. Scđo q̄ro vtrū ꝑ cōcessionē libere sepulture possit sepelire illos q̄bus interdicta est eccl'iastica sepultura:dicit Archi. ꝙ nō ⁊ bene ꝑ.l.si qñ.C.de inoff.testa.⁊.c.vt priuilegia de priui. ¶ Tertio q̄ro vtrū monasterio cuius derogat̄ priuilegio ꝑ hoc pactum detur restō tanꝙ̄ leso. Jo.an.post Archi.tenet ꝙ nō q: hic ⁊ in.c.fi.j.firmat̄ istud pactū iuris autoritate: ergo ↄtra euʒ restō denegat̄.vt.l.j.C.de his q̄ ve.e.impe.vñ dicit hic Lap.s. ꝙ pactū de quo in textu ex parte religiosoꝝ est reale:etiā si ↄsensus siue suꝑioris autoritas nō interuenerit.s̄.de trāsac.veniēs. Nā collegiū semꝑ idē.ideo gesta sub noīe collegij debēt durare ꝑpetuo:vt.l.ꝑponebat̄.ff.de iudi.ex ꝑte vero rectoris parochialis dicit ꝙ est ꝑsonale si nō intercessit autoritas suꝑioris. Allegat no.in fi.in Spe.de arbitro.§.restat ver.sed nunq̄d electus.⁊ de his q̄ fiunt a prela.versicu.⁊ hec no. istud dictum non habet rationem postꝙ̄ enim hoc pactum firmatur iuris autoritate vt dictum est.s̄.ista iuris autoritas non minus debet operari ad faciendū pactū reale ꝙ̄ autoritas iudicis imo magis q: ↄtra iudicis autoritatē datur restō lesione ꝓbata:sed nō ↄtra autoritatē legis.vt.d.l.j. Jteʒ ꝑ hoc pactū querit̄ eccl.nō rectori. vt no.hic in nouel.in ꝑn.cū ergo semꝑ ecclesia sit eadē sicut ⁊ collegiū.ita ex parte sua debet esse reale: sicut tenet ipse debet esse ex parte collegij. Qualiter autem cognoscatur vtrum pactū sit reale vel personale ⁊ quid in dubio dic.vt in.l.iurisgentium.§.pactorum ff.de pact.⁊ eo.titu.qui in futurum per Barto.⁊ de institu.cum venissent.

1 Pactum inter patrem ⁊ filium per qđ obligatur filia patri ad non petendum valet.
2 Statutū an possit excludere filias a patris successione.
3 Juramentum semper seruandum est.

Quamuis pactum. Not.ꝙ valet pactum inter patrem ⁊ filiū per qđ obligat̄ filia patri ad nō petendum. † Et quo pacto oritur naturalis obligatio que pōt consistere inter tales ꝑsonas: sicut inter dñm ⁊ seruū iuxta no.in.l.frater a fratre de ↄdi.inde. Ciuilis aūt obligatio inter eos nō consistit vt ibi q: pro vna ꝑsona reputantur pater ⁊ filius:⁊ quicq̄d querit filius querit patri de iure antiquo. Unde si se obliget filio:illa obligatio statim sibi queritur:⁊ ideo inter patrē ⁊ filium non potest lis consistere.vt.l.lis nulla.ff.de iudi. Ab extraneo aūt stipulando vtrū pater possit q̄rere filio vel econtra longa est materia de qua in.l.qđ dicitur de ver.ob.per Bar.⁊ ibi quid iuris de matre an possit filijs querere stipulando:⁊ quid iuris de auo dic vt in.l.gayus solu. matri. de prorsus extraneo certum est ꝙ non potest alteri stipulari nisi sua intersit vt.l.stipulatio ista.§.alteri de verb.obl. Coniunctio igitur personarū inducit diuersitatem in iure in predictis casibus. ¶ Scđo no.ꝙ dicit tex.dote contenta ⁊c.potest eñ ex hoc argui ꝙ nulla dote filie assignata pactuʒ per qđ filia se excludit a successione paterna non valeat etiā iuramento firmatū.primo q: corrigitur hoc.l.ciuilis in certo casu.s.filia dotē habet de bonis patris:quo casu de iure ciuili pactum esset inualidum.vt.l. pactū qđ dotali.C.de colla.hoc ergo casu.lex debet intelligi correcta: non in casu quo nil ꝑcipit. Jtem qñ aliquid percipit.s. dotem habet equitatem obseruantia pacti iuramento firmati succedit enim dos loco legitime que appellat̄ debitum bonoꝝ subsidium vt.C.de inoff.tes.auc.nouissima. Sed mulieres dotate habent subsidium dotis ⁊ maritorum:⁊ raro eis deficiunt alimenta q: mariti eis in hoc tenentur.vt.l.si cum dotem.§.illud ⁊ ibi per Bar.ff.solu.matri.hinc est ꝙ dos dicitur proprium patrimonium mulieris.vt.l.iij.§.sed vtruʒ.ff.de minori. Jtem si pactum non assignata eis dote valeret iuramento firmatum nō reperirent quibus nuberent sine dote:⁊ hoc esset cōtra publicam vtilitatem vt.l.j.ff.so.ma. Jtem non haberent vnde se alerēt:sed non valet pactū cum iuramento ꝙ pater nō teneat̄ alere filiā vt hic in nouel.vbi remissio ad Spe.q̄ filij sint leg.ꝟ.sed pone q̄dā q: ergo dos succedit loco alimētoꝝ sicut nō pñt pacto alimēta remitti.ita nec ius dotale successiōis aliquo nō retēto puta dote. Jtē cū pr̄is hereditas naturali voto sit filijs debita:nō distincto masculo a femina vt.l.nā ⁊ si parētibꝰ.ff.de inoff.te.l.in suis de libe.⁊ posthu.⁊.l.maximū vitiū.C.de libe.ꝑte. satis includit dolū re ipsa renūciatio talis successiōis dote aliqua nō recepta ⁊ ad rescisionē actus ita sufficit dolꝰ velatus.i.re ipsa:sicut dolꝰ aliter ꝓbatus.vt.l.j.ff.de dol.ex.⁊ satis re ipsa dicitur inesse qñ actus gerit̄ ↄtra naturalē equitatē vt ibi:nec est verisil'e ꝙ lex canonica sequēs cōiter naturalē equitatē ↄtra rigorē iuris ciuilis voluerit filias pacto iurato excludere a debita parētū successione.nō sine igit̄ ministerio puto hoc positū est hic dote ↄtēta ⁊c. ¶ † Per statuta tñ vtrū filie possint excludi a pr̄is successione vel eoꝝ legitima minui:disputat late Dynus in regula indultū de reg.iur. Ubi tenet ꝙ sic:q̄ decisio facit ↄtra ea q̄.s̄.dixi. Naʒ si hoc pōt statutū ergo ⁊ pactū iuxta regulā de qua in Rubr.C. de decre.decu.li.x.⁊ ꝑ decisione Dy.alle. Jo.an.c. Raynutius. de testis. Sʒ certe fortior est exclusio ꝑ statutū ꝙ̄ ꝑ pactū:q: tale statutū nō reperit̄ expresse reprobatū a iure:sicut reperit̄ pactum de nō succedēdo.vt.d.l.pactū qđ dotali.hic aūt approbat̄ cū certa forma q̄ seruet̄ ad lr̄am prout iacet ꝑ iam dicta.s̄. Tertio no.ꝙ hoc.c.approbat pactū iuratum ꝙ filia nō succedat patri. Sʒ nunq̄d ecōuerso valet pactū cū iuramēto ꝙ filius vel extraneus mihi succedat. Dy.sentit ꝙ sic in regula nō est obligatoriū.de re.iu. Bar.hoc reprobat in.l.hec stipulatio hoc modo de ver.obli.tenet ꝙ pactū de succedēdo etiā firmatū iuramento nō teneat. Nō ob.hoc.c.q:.loq̄t̄ ꝗ pacto de nō succedēdo qđ nō inducit votū captāde mortis:sed magis aufert postꝙ̄ tollit paciscenti spem successionis:pactū aūt de succedēdo inducit votū captāde:qđ est ↄtra bonos mores.vt.c.ne captande.de cōces.ꝑ ben.ergo non firmat̄ iuramēto.vt.d.c.nō est obligatorium.habes ergo duos casus. Nā qñqʒ pactū interponit̄ suꝑ iure successionis amittēdo seu ꝑdēdo:⁊ loq̄t̄ hic.c.j. Qñqʒ suꝑ iure successionis acquirēdo ⁊ nō firmat̄ iuramēto ꝓpter votū captāde mortis. Sūt ⁊ alij duo casus:q: qñqʒ fit pactū suꝑ iure successionis

cōseruando

conseruando.⁊ de hoc dic.vt insti.de leg.agna.suc.§.fi. Quandoqꝫ fit pactū sup iure successionis acquirende certo modo diuidendo seu disponendo:⁊ in hoc membro subdistingue.vt no. Bar.in.d.l.stipulatio hoc modo. ¶ Quarto no.ꝙ papa inter laycos statuit hoc capl'm seruari:⁊ sic disponit inter hoīes non subiectos sue iurisditioni:cōtra.c.nouit.de iudi.⁊.c.lꝫ ex suscepto.de foro cōpe. So.dic ꝙ istud cōtingit ratione iuramēti qđ prestitū in contractu facit laycos de foro ecclesiastico.j.de foro cōpe.cum laycus. Item.l.succūbit canoni in casib⁹ in quib⁹ lex fauet pacto sicut in casu nostro in quo q̇s incurreret pactum ꝓpter non obseruantiā iuramenti:qđ potest seruari sine dispēdio ⁊c.⁊ ad hoc vide not.in regula possesso.de re.iur. ¶ † Quinto no.regulā ꝙ iuramentuꝫ [a] semꝑ est seruandū qn̄ seruari pōt sine dispēdio salutis eterne.⁊ pondera hoc verbū dispendiū:q₂ minus importatq̄ si dixisset sine interitu. Interit⁹ eīm sonat in mortē aie:sed dispendiū sonat in damnū etiā paruū. Ex hoc infert Jo.an.ꝙ siquis iuraret facere aliqđ veniale: non tenetur illud iuramentū seruare:⁊ q₂ vergit in peiorē exitū ⁊ damnū: lꝫ nō necessario in interitū salutis eterne.iuxta no.ꝑ eum.s̄.co.lib.in salutatione.⁊ hoc.no. Jo.⁊ Lau.xxij.q.iiij.si aliquid. ¶ Quero qn̄ filia renunciat in casu huius.c.an debeat certificari. de le.beneficio videt̄ ꝙ sic.ar. in aut̄.quō oportet epi.§.igit̄ ordinād⁹.⁊.xxxviij.di.placuit.⁊ no. Host.in summa.de fideius.§.⁊ quib⁹. sub.§.inutiliter.ver.idem est. Jo.an.post Archi.tenet hic cōtrarium in casu hui⁹.c.cū hec lr̄a indistincte loquat̄.pro hoc adducit no.ꝑ.eum.s̄.de emp.⁊ ven.c.pe.sup gl.fi. Ego remitto ad no. per Bar.in fili.in.l.sciendū.de ver.ob.⁊ dixi in.c.si diligenti.de foro cōpe. ¶ Scđo quero iurauit debitor nō probare debiti solutionē nisi per instrumentū redditū an poterit aliter ꝓbare.puta ꝑ testes. Jo.an.remittit ad no.in Spe.de ꝓbatio.§.fi.ver.sꝫ pone ꝙ in instrumēto:vbi dicit ꝙ poterit ꝓbare aliter nō obstāte tali pacto. ¶ Tertio q̄rit ipse. Filius debitori pr̄is fecit pactum de non petēdo an eo mortuo possit repetere: remittit ad Spec.de pactis.ad fi.intellige qōnem qn̄ filius successit patri. Nam q₂ tale pactū fuit inutile a p̄n.nō videt̄ nocere dicto filio paciscenti.in ꝯtrariū facit q₂ qn̄qꝫ ius superueniēs venditori ꝓderit emptori.vt.l.si alienā.ff.de act.emp.de materia q₂ lōga est vide ꝑ Bar.in.l.cū prediū.ff.de vsuris. ¶ Ultimo aduertendū q₂ hoc.c.excludit filiā dotatā a successione pr̄na.ꝓpter pactū iuramēto firmatū.sed ꝑ italiā cōiter sunt statuta disponētaꝙ filia dotata stantib⁹ masculis nō succedat.sup pacto igit̄ de quo hic ⁊ super dictis statutis oriunt̄ dubia q̇d iuris in casu huius.c.si null⁹ filius superest vel alij descendētes vtrū alij ꝯsanguinei patris excludāt filiā ꝓpter talē renunciationē. Itē q̇d iuris si filia viuo pr̄e decesserit relictis filijs:an isti succedant auo.ita ꝙ ista matris renūciatio nō sit eis nociua:iste ⁊ alie qōnes occurrunt quas nō prosequor ꝓ modo vt procedā in lectura.

1 ☞ Cōstitutio.c.q₂ de pactis includit oēs mendicantes.
2 Religiosi puritatē in suis actib⁹ obseruare debent.
3 Mendicātes dicunt̄ habere superiores.

1 Uelia ex. Primo ponit pactum.scđo illud decidit ibi nos his. † No.ꝙ hec ꝯstitutio cōplectit̄ ⁊ includit oēs mendicātes. Sꝫ dices cū mēdicantes ⁊ maxime minores non possint ꝓpriū possidere in singulari nec in cōi:nec se iudicioꝝ strepitib⁹ immiscere vt in cle.exiuit.de ver.si.sup quib⁹ ergo reb⁹ dices cuꝫ eis inita ista pacta cū non cadat obligatio in ꝑsonis eoꝝ. dic ꝙ quedam sunt eis a iure reseruata.vt ius funerandi ꝯfessiones audiēdi ecclesias possidēdi.sup istis igit̄ reseruatis valēt pacta inita inter eos ⁊ illos quoꝝ interest:sicut serui monachi ⁊ alij incapaces ꝓ iurib⁹ reseruatis eis possunt iudicis officiū implorare.vt.l.si victum.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de re.iur. Nam dictum officium sepe cōpetit in locum deficientis actionis.vt.l.quint⁹.§.pompo.ff.de annu.leg.⁊ no. Bar.de his fratribus minorib⁹ ꝙ possunt iudicis officium implorare ꝓ legatis factis fratrib⁹ in cām alimentorū ⁊ idem in qūolibet religioso.vt no.ipse in.l.seruos ad custodiaꝫ ff.de ali.⁊ ciba.leg.facit.l.hereditas.ff.de pe.her. ¶ Scđo not. ꝙ dicit tex.pacta cum p̄latis capl'is ⁊c.q₂ eniꝫ inter istos nulla ponit̄ hic copula arguit Archi.ꝙ in bonis nō cōibus sed diuisis inter p̄latum ⁊ capl'm quilibet possit pacisci ⁊ agere potestate sua.de quo remittit ad no.s̄.de rescrip.edoceri:ego alibi dixi ꝙ punct⁹ ponit̄ hic loco copule.vt no.in.l.cū duob⁹.§.in coeunda.ff.pro socio.hic vero multoꝝ noīm ꝯculcatio sine copula operatur perinde ac si singuli ponerent̄ in diuersis orationibus. vt no. Bar.in simili in.l.j.ff.de his qui no.infa.⁊ sic bene colligit̄. arg.de quo super. ¶ Tertio not.ꝙ ita q̇s tenetur ad obseruantiam promissorū ꝑ predecessorē sicut per se ip̄m cōco.s̄.de sol.c.j.ponit hic Arch.differentias inter predecessorē antecessoreꝫ decessorem ⁊ similia noīa:que tn̄ sunt sinonima ⁊ vnum ponit̄ pro reliquo ſm eum. ¶ Quarto no.ꝙ religiosi debent puritateꝫ in suis actibus obseruare in fi. textus loquitur de ecclesia ꝙ cultrix ⁊ auctrix iustitie non patitur contra iustitiam aliquid fieri etiam semel in alterum.priuatus vero semꝑ obuiat iustitie.vt in x.col.de alie.feu.c.j.iij.carta. ¶ Sed no.ꝙ qn̄ fit compositio siue pactum cum capl'o vel conuentu sufficit generaliter exprimere in instrumento capl'm vel cōuentus talis ecclesie sic fecit etiā si non fuerint singuli singulatim expressi contrarium no.pe.in.c. quanto de his que fi.a prela.vbi pro eo videtur casus de hoc tāgit Jo.an.in.c.vlt.s̄.eo.ti. Bar.in simili distinguit. Nam qn̄qꝫ tractatur de alienatione rei spectantis ad collegium vel vniuersitatem.⁊ tunc necesse est ꝙ noīa scribantur.vt.C.de vend.re.ciui.vel si.lib.x. Quandoqꝫ tractatur de alijs actib⁹.⁊ tunc si collegium est magnum vt populus ciuitatis vel consilium magnū ⁊ tunc non est necesse ꝙ noīa scribantur.vt.d.c.fi.debet tn̄ dici in instrumento oēs fuisse presentes.vel tot quot faciant duas partes.vt.l.ꝙ maior.ff.ad municipal'. Si autem collegiū est paruū puta ancianoꝝ vel priorum:⁊ eorum noīa debent noīatim inseri.vt.C.de legatio.l.fi.li.x.de hoc etiam Spe.de sindico.§.j.ver. Item opponitur.⁊ ego dixi plenius in.d.c. quanto. ¶ Sexto no.ꝙ dicit litera de suoꝝ conuentuū ⁊c.ꝙ in pactis ⁊ conuētionibus presidentis collegio requiritur consilium ⁊ cōsensus collegiatorum:lꝫ quedam iura requirere videtur consilium tm̄.de his que fi.a prela.c.nouit. Quedā consensum ⁊ subscriptionem eo.ti.c.j.⁊ vltra predicta illa iura exigunt ep̄i autoritatē de qua in isto.c.non fit mentio.dicit ergo ꝙ qn̄qꝫ tractatur de alienatione rerum inferioris ecclesie.⁊ requiritur ep̄i autoritas ⁊ cōsiliuꝫ sui capl'i.vt.d.c.nouit. Clericorum tamen alienantis ecclesie requiritur subscriptio.⁊ consensus.xij.q.j.c.placuit.⁊ ad hoc vide qđ no.j.de re.ecc.non alie.c.j. Quādoqꝫ tractatur de alienatione rerum ecclesie cathedralis.⁊ tunc canonicoꝝ requiritur consilium cōsensus ⁊ subscriptio.vt.d.c.j.de his que fi.a p̄lato. vbi de hoc.de istis tn̄ non expedit plenius hic tractare. q₂.c.loquit̄ in mendicantibus qui non possunt possidere proprium in cōmuni. In compositionibus igitur ⁊ pactis initis sup iuribus reseruatis eisdem nō magna requiritur solēnitas: sed sufficit illa de qua hic ⁊ ratio forte quare non ita exacta requiratur solēnitas: q₂ non de magnis rebus transigunt ⁊ cōponunt: sed sup funeralibus confessionibus penitētijs ⁊ alijs.non mirū ergo si sup minimis relaxetur iuris solennitas. xij.q.ij.interullas.⁊.l.scio de resti.in inte.cum simi.⁊ ex hoc infero ꝙ ꝯpositio siue transactio abbatis cum capl'o non sufficeret sup re quam noīe ecclesie vēdicaret vt eam aliquo recepto tradat:cum cōtra eam agitur vel dimittat aduersario cū abbas agit sicut in alienatione.ita in compositione tali dico necessariam episcopi autoritateꝫ.xvij.q.iij. i venditionibus.d.c.placuit ⁊.l.si disoluendam.C.de predi.minorum. ¶ 3 Septimo ⁊ vltimo no.ꝙ isti mendicantes habent suos superiores:⁊ fratres predicatores appellant eum magistrū:minores ministrū. Augustini priorem. Ideo ista tria hic ponūtur ⁊ ipsorum autoritas non requiritur in cōpositionibus initis ꝑ priores cōuentuales ⁊ capitula:lꝫ sint eis subiecti. Quid dices in alijs pone abbas prior vel plebanus habet iurisditionem in prioratib⁹ ⁊ capellis an in alienatione rerū talis prioratus vel capelle requirat̄ eoꝝ autoritas vel ep̄i:dic vt in.c.statuimus de transac.vbi dixi.⁊ Jo.an.de priui.cum plantare in glo. nō soluꝫ ⁊ cle.j.de re.ec.non alie.

[a] ¶ Iurm. Adde.xxij q.iiij.ꝑ totū nisi esset ꝯtra bonos mores.l.qđ eis ⁊ ibi bar to.C.de nupti.c.nō est obligatoriū de reg. iur.in.vj.⁊ ibi Dyn.⁊ dn̄s meus dn̄s boherij bar.i.l.si q̇s ꝑ eo.ff. de fideic.⁊ in.l.fi.C.đ pac.l.si q̇s inquilinus §.fin.⁊ ibi bar.de leg. j.bal.i.l.pactū ⁊ i aut̄. sacr̄a.C.si aduer.vē.

¶ De procuratoribus. Rubrica.

1 ☞ Laycus pōt esse ꝓcurator in causis sp̄ualibus.
2 Inhabilis procurator an possit constitui ad constituendum habilem.
3 Procurator alium substituere non potest.
4 Procurator in rem suam ante litem contesta.alium potest substituere.
5 Dn̄s non pōt dare potestatē alium substituendi.
6 Procurator ad negocia pōt qn̄cunqꝫ alium substituere.
7 Procurator datus post litē cōtesta.an possit substituere.

On indiscrete. Tres sunt partes q̄ patent. ¶ No.ꝙ dicit nō indiscrete a d̄rio eīm si iudex admitteret ꝑsonā inhabilē ꝓ alio dicere t̄ indiscrete agi.nā dꝫ ipsam ex officio repellere etiā parte nō opponēte puta infamē excōicatū:militē:⁊ etiā p̄ncipalē nō ydonee ꝯparentē.vt.l.quos ꝓhibet.ff.de postulādo.⁊.c.j.j.de excep.⁊.l. si filius.§.veterani.ff.eo.⁊.c.cām de iudi. Et si dicatur ſm hoc supplet̄ de facto qđ nō potest vt dixi de postu.bone.el.ij. Dicas ꝙ ideo isto casu potest:q₂ ista inhabilitas subijcitur oculis ei⁹ ⁊ constat de ipsa ipsi iudici vt iudici. ideo supplet tali casu. argu. l.nullum.C.de restituti.⁊.s̄.de confes.c.ij. Item ad suum offi-

cium spectat prouidere ne iudicium suum sit delusorium. vt dixi
3 in. d. c. causam ⁊ qđ no. in. l. j. ff. de. asses. ¶ † Secundo nota. ꝙ laycus potest esse procurator in causis spiritualibꝰ: et sic potest quis tractare nomine alieno quod non pōt suo: vt. c. decernimꝰ de iud. sꝫ cōtra sicut iudeꝰ non potest ꝓesse xp̄ianis suo nomine vt de iudeis. c. ij. ita nec nomine alieno. liiij. di. nulla ⁊ ī heretico qui pro se nec pro alio pōt beneficiū impetrare in. c. ij. ī. de here. ⁊ in excōmunicato sicut nō agit pro se sic nec pro altero. de ꝓba. post cessionē ad hoc. s̄. de rescrip. statutū. §. in nullo. So. ista ē via brocardica. ideo dic ⁊ solue vt in regula pōt q̇s de re. iur. ⁊ ī illa. q. Cy. vtrū possit cōstitui procurator inhabilis puta frater minor ad substituendū habilē. de qua per eum in. l. ꝙ quis. C. e. ⁊ plene in cle. si religiosus. de procur. vide tñ quod no. in. c. accedens de preben. in no. vbi tangitur an laycꝰ possit recipere inuestiturā beneficij noīe absentis. dicit tutiꝰ esse ꝙ sit clericus: et sic seruatur. tāgit ⁊ ibi an hñs gratiā cum beneficio acceptādi possit ad acceptandū constituere laycū. ⁊ ibi concludit ꝙ sic ꝯm ꝯmunem obseruantiā ⁊ minime sunt mutāda. ⁊c. vt. l. minime. C. de legi. Sed dices in casu huius. c. ⁊ in alijs spiritualibꝰ in quibus admititur ꝓcurator laycꝰ videtur maledictum q2 ꝑ ꝓcuratorē nō querit̄ domino ipo iure nisi mediāte cessione vt no. in. c. ꝙ ꝙ. ī. eo. lib. de vsur. añ ergo ꝙ cessio fiat videt̄ spiritualis titulus radicatꝰ in laycū: sꝫ hoc est impossibile ꝙ in eum cadat. vt in d. c. decernimus. ⁊ in. d. glo. iij. Sol. dicit ꝙ in iuribꝰ inseparabilibꝰ a persona procurator prebet nudū ministeriū: ⁊ recta via q̄rit̄ dño absq3 alia cessione. vt no. Barto. in. l. possess. quoq3. ff. de acquir. posses. dixi pleniꝰ in. d. c. accedens ⁊ hoc tetigi q2 vtile ꝓ
3 intellectu illius. c. ¶ † Tertio no. in. §. licet aũt. ꝙ ante lit. ꝯte. non pōt procurator aliū substituere. Idē dicas ī tutore ⁊ curatore vt. l. neq3 tutores. C. e. ⁊ est rō ꝯm dominū meū ibi q2 procurator dꝫ constitui a dño ⁊ ab eo qui suo iure pōt in suo actu de q̊ querit̄. vt. ff. e. l. j. sꝫ añ li. cōte. isti nihil possunt illo iure. post litē vero cōte. sic: q2 ex ea resultat quidam quasi ꝯctus. vt. l. iij. §. idē scribit. ff. de peculio. ideo procurator tāq̄ dominus illius quasi ꝯctus potest aliū substituere. vt. l. quecunq3 gerimꝰ. ff. de actio. ⁊ ob. Aduerte tamē q2 ista substitutio quādo ꝓcurator substituit iure suo fit periculo ꝓcuratoris substituentis si substitutꝰ negligit vel dolose versetur. vt no. Inno. in. c. j. s̄. vt lit. non ꝯte. ⁊ hic Jo. an. in nouel. dñ dicit ꝙ procurator cōstitutꝰ ad negocia potest aliū substituere: ⁊ ille aliū: ⁊ sic in infinitū ⁊ vnus alteri tenebit̄: sꝫ tm̄ existimabit̄ q̄tum interest dñi principalis cōstituētis vt ff de neg. gest. si q̇s mādato titij hoc etiā tenet dñs meꝰ in. d. l. ꝙ quis alle. l. cū in plures. §. seruū. in fin. ff. locati. Ego per hoc in fi. allego. l. solet in fi. ff. de test. tutela. vbi coadiutor cōstituit̄ periculo tutoris. ⁊. l. si ꝓcuratorē. §. si tutores. ff. mā. ibi nō sunt
4 igitur excusandi ⁊c. ¶ † Quarto no. ꝙ procurator in rem suā potest alium substituere ante li. cōte. ⁊ ratio q2 agit ad vtilitatē suā: ⁊ suo iure pōt in actu de quo agitur. vt. l. illud. C. de dona. ideo cessat rō de qua. s̄. ī pr. no. ⁊ hinc est ꝙ talis īproprie dicit̄ ꝓcurator. q2 nō administrat negocia aliena sꝫ ꝓpria. vt no. ī. l. j. ff. e. ⁊ Cy. C. e. in rub. ⁊ ꝑ hoc potest argui ꝙ ꝓcurator rei q̇ satisdedit possit ante litē. ꝯte. substituere aliū. arg. l. titius. ff. e. nā in eo fit executio vt. l. plautiꝰ. ff. e. de quo in Spe. de ꝓcura. §. j. ver. sed nunq̇d defensor. Item si est questio sup ꝓcuratorio ⁊ nō super negocio principali similiter ꝙ ante li. conte. possit ꝓcurator alium substituere. quia questio mādati reputat̄ ꝓpria ipsiꝰ ꝓcuratoris. vt no. in Spec. de ꝓcur. §. ratione ver. porro restat. duas remissiones ad Spec. super ꝓdictis dat dñs meꝰ in. d. l. ꝙ
5 quis. ¶ † Quinto not. ꝙ pōt dñs dare ꝓcuratori suo potestatem aliū substituendi etiam incertū nā de certo substituendo nō videbat̄ tāta dubitatio. q2 tūc nominatus a ꝓcuratore a domino nominatꝰ videt̄ vt in glo. tunc. n. ⁊c. de condi. insti. l. institutio talis: ⁊ no. in. l. j. ff. e. Sꝫ idē hic decidit̄ de incerto. nā attēto fine nō pōt dici īcerta dispō postq̄ est ꝑ aliū declarāda. ff. de ma. vin. l. si pu. ⁊. l. vnū ex familia. ff. de leg. ij. ⁊. l. theopōpꝰ. ff. de dote ꝓle. Contra hoc tñ op. glo. añ pe. ⁊ solue vt ī ea. Ja. de are. soluit aliter dicit. n. distinguēdū in mō faciendi ꝓcuratorē. Nā aut cōstituit cū potestate substituēdi. ⁊ vꝫ. vt dixi q2 videt̄ ꝑ dñm substitutꝰ. si aũt dicat facio te ꝓcuratorē ⁊ quecūq3 feceris postea ⁊ nō valet substitutio. vt. l. dũmodo. ⁊. l. tutor incertus. ff. eo. ⁊ ita refert Cy. Ja. tenere in. d. l. ꝙ quis ⁊ legitur tex. in cōstōne ꝓcuratoris ad substituēdū aliū etiā incertū. ¶ Sed nūquid idē est in testatore vt possit alij cōmittere electionē cōmissariorum Refert hic Joan. an. in nouel. Lābertinū de Rāpo. disputasse ꝙ nō illa rōne q2 actus moriētiū nō dꝫ esse in suspēso. vt. l. tutor incertꝰ. ff. de testa. tu. ⁊ cōtra ꝓdicto. l. fi. facit ad hoc. l. nulli de epi. ⁊ cle. ⁊ in autē. de eccl. titu. §. si aũt ꝓ redēptione. noīatione aũt pauperū videt̄ ꝙ testator possit cōmittere suo fideicōmissario: ⁊ ille poterit cōmittere noīationē cui voluerit vt no. Joā. an. ī. de
6 testa. si pater super gl. lꝫ certa ꝯm Lap. ¶ † Sexto ⁊ vltimo no. ꝙ procurator ad negocia potest quandocunq3 alium substitue re: ⁊ quare magis iste q̄ procurator ad iudicia Cy. tangit in. d. l. ꝙ quis. d. Bal. reddit ibi ratiōes: illa videtur efficacior: q2 negocium extra iudiciū sumit originē in ꝑsonam ministri ⁊ per e[um] transit ad dñm: vt. l. quecūq3 gerimus de act. ⁊ ob. vnde in facti[s] ipse procurator est dñs quo ad originē facti: secus in iudicijs q[2] omne iudiciū fundat̄ in ꝑsonam dñi: ⁊ postea trāsfunditur in ꝓcuratorē. nec potest cadere suo noīe sed solum noīe dñi: vt. ff. e. l.
a si procurator meus. ¶ Vlterius de isto procuratore[a] in rem su[am] vide in Spe. de cessio. act. §. consequenter ver. q̇d si is: ⁊ vide q[d] no. Jo. an. de alie. immu. c. ij. super glo. Ego circa istum ꝓcuratorem in rem suam scđo quero. an sibi obstet exceptio que obst[a] ret cedenti puta excōicationis banni cōpensatiōis ⁊ si d. Bal. plene hoc examinat. C. eo. l. qui stipendia: ⁊ dicit cōmuniter di stinguendum ex causa lucratiua ⁊ ex causa onerosa. vt in prim[a] ob. in secunda non. vt. net. in. c. j. de iure patro. in eo. lib. et ibi v[i] de per eum quam actionem cedens in dubio videtur intentar[e] an directam nomine cedentis an vtilem nomine suo. et vtrum cessionarius agens ex iure cesso teneatur ante lit. contest. facer[e] fidem de cessione dicit ꝙ non si intentat vtilem nomine suo. N[ā] pertinet hoc ad iustitiam cause principalis non ad legitimati[o] nem persone vt ibi per eum: ⁊ vide qđ no. in. l. plane. ff. fami. he[rc.] ¶ Tertio quero an id quod hic dicit de tutore procuratore: v[t] dixi ꝙ non possit ante lit. contest. alium substituere: habeat loc[um] ī administratoribus vel qui agere possunt pro alio vt sunt prel[a] ti nomine ecclesiarum pater nomine filiorū dicit ꝙ secus ī isti[s] nā isti non sunt simplices administratores sed vsufructuarij. v[t] no. s̄. de offi. or. c. fin. ⁊. l. cum non soluꝫ de bo. que libe. ⁊ ideo h[a] bent pinguius ius ⁊ ante li. con. possunt procuratorem constitu ere vt no. Cy. ⁊ post eum dominus meus in. l. neq3 tutore. C. e. [⁊] ibi per eum videas quare magis tutor an. li. cont. constituit ac torem q̄ procurator facit ꝙ no. Joan. an. post Inno. in. c. lꝫ he
7 li de simo. ¶ † Quarto quero an procurator datus post li. cō[t.] possit substituere alium glo. que incipit si procurator ⁊c. Tene[t] ꝙ non idem Archi. pro quibus facit quia iste non est litem con testatus: ergo alium non substituit. vt in hoc. c. ⁊ in. d. l. neq3 tu tores. Pet. distinguit nam aut procurato[r] interueniens post li[t.] contest. exercuit aliquem actum in cā ⁊ tūc pōt aliū substituer[e] vt. l. ij. C. de consorti. e. litis. Aut non fuit secum processum ⁊ si non exercuit aliquem iudiciarium actum: ⁊ tunc non potest. e[t] ita not. in. l. nihil. C. eo ⁊ ista opinio videtur verior. nam in procuratore constituto post litem contesta. idem operatur exerciti[um] cuiuslibet actus iudiciarij quod operatur in procuratore consti tuto in princ. ipsa lit. contesta. vt probatur. ī. d. l. nihil. ⁊ per ho[c] etiam dico ꝙ in causis in quibus nō contestatur lis actus iud[i] ciarius in tali causa agitatus per procuratorem habetur ꝓ lit[e] contesta. q̄tum ad precludendum viam dilatorijs ⁊ potestatem substituendi. ad hoc allego glo. in. c. is cui. e. li. de elec. ⁊ vide i[n] Specu. de procura. §. j. versi. quid ergo. ⁊ hoc tenet dominꝰ me[us] in. d. l. nihil. ⁊. l. ꝙ quis ad fi. C. eo. ¶ Vltimo vt plene scias a[n] ꝓcurator possit aliū substituere sic plene distingue: aut est ꝓcurator in rem suā ⁊ pōt q̄ñcūq3 q2 nō agit vt nudus minister: sꝫ v[t] cōmodū sentiēs vt in isto. c. ⁊. l. illā. C. de dona. aut est merꝰ procurator. ⁊ tūc aut hꝫ in mādatis ad substituendū certū vel īcerti ⁊ pōt substituere. vt hic. ⁊. l. cū essent. §. j. ff. de serui. ru. pre. ⁊ no. in. l. j. ff. e. Aut nō hꝫ mandatū ad substituendū. ⁊ tunc refert a[n] sit procurator ad lites an ad negocia an mixtus ad lites ⁊ nego cia. primo casu non substituit ante lit. conte. vel quasi quia non est dominus litis: vt hic. secundo casu aut habet generale man datum ad negocia ⁊ pōt substituere: vt hic ⁊. l. j. ff. de insti. q̄ñcū q3. Nisi sit dictum ꝙ non possit: vt. l. j. §. magistrum. de instituti. Aut habet speciale mandatum. ⁊ tunc refert aut circa illud ne gocium vertitur singularis industria vel fides puta circa matri monium contrahendum alienandum vel permutādum: vel recipiendum solutionem. ⁊ tunc non potest alium substituere si per hoc posset domino generari aliquod ꝑiudicium: vt. l. penul. ff. de diuer. ⁊ tempo. prescri. Aut non est electa industria vel fides singularis procuratoris. ⁊ tunc potest ad negocia substituere: vt. l. si procurator. §. j. ff. man. ¶ Scias autem ꝙ nunq̄ videtur electa industria quando dominus certo modo limitauit mandati formam nec posuit in potestate procuratoris facit. c. is cui. de officio delegati. s̄. eodem libro. istam distinctionem ponit dominus meus in dicta. l. quod quis. ⁊ habet locum in substitutione procuratoris. In iudicibus deputatis ad causas vel alia. dic vt legitur ⁊ notatur in. c. fi. s̄ de off. dele. ⁊ dixi in. d. c. is cui.

a ¶ Procuratore. Adde ꝙ ꝓcurator in rē suā ꝑ v̄ba pono te in locū meum cōstituitur bar. Ang. ⁊ Alex. i. l. ij. §. fin. de ope. no. nū. in. l. q̇. cccc. ff. ad trebel. ⁊ in. l. plane cum gl. ff. fami. herc.

1 ¶ Dominus ante litem contestatā potest libere reuocare suū procuratorem.
2 Procurator inuitꝰ post litem contesta. a dño reuocari nō pōt.
3 Causa quare dominus post litem contesta. possit reuocare suū procuratorem.

Quamuis

Quamuis. Prima pars tractat de reuocãdo. secunda de intercedẽdo. scḋa ibi verum. ¶ † [1] No. ꝙ ante lit. cõte. põt dñs libere reuocare suũ ꝓcuratorẽ ⁊ sic admittit̃ pnĩa ĩ hoc 9ctu mãdati re integra: sicut ĩ 9ctib⁹ inoiatis ⁊ certis alijs de q̃bus in. l. si pecuniã. ff. de 9di. ob cãm. Regulariter vero in cõtractib⁹ nõ habet locũ penitentia nisi ambo cõtrahẽtes in distractu consenserint qḋ dic vt plene legit̃ ⁊ no. in. l. sicut. ff. de act. ⁊ obl. l. ab emptore. ⁊. l. iurisgentium. §. quinimmo cũ se. ff. de pac. ¶ Scḋo no. ꝙ dicit text⁹ libere reuocare ⁊c. exponit em̃ Jo. and. i. non interueniente cause cognitione de qua in ver. nisi. aliqua tamen interuenire dꝫ an s. sit datus in rem suã: ⁊ alia de quibus no. in. l. is cui⁹. ff. e. ⁊ hic i nouel. ¶ † [2] Tertio no. in ver. postea ꝙ post lit. cõte. procurator inuitus non põt a dño reuocari eo ergo volente reuocatio fieri potest qḋ intellige verum etiã consentiente aduersario. q̃ potest resistere huic reuocationi sicut ipse procurator nisi cã subsit legitima. vt. l. qui oĩa. ij. responso. ff. eo. per lit. em̃ conte. procurator cum eo quasi cõtraxit. vt. l. iij. §. ideꝫ scribit. ff. de pecul. quẽ quasi contractum non põt procurator vel dñs dissoluere sine cã aduersario inuito vt ibi. ¶ Quarto no. ꝙ ex cã legitima instãtia iudicij siue litis persecutio trãsfertur de ꝓcuratore in dñm sꝫ cũ procurator litis ꝑ eum agitate sit dñs: quõ transfertur istud ius litis in dñm. Glo. in. d. l. mutari. ff. eo. dicit ꝙ in illa mutatione oĩa de nouo narrari oportet. ⁊ pondera hoc verbũ narrari non dixit a capite inchoari. interrogabitur ergo dñs vno contextu dicendo: tu das libelluꝫ sicut tu⁹ procurator egit sic litẽ cõtestaris ⁊ si. facis: ⁊ erit vtilis illa reuocatio sic succincta: nisi aliquis actus fuisset inutilis q̃ factus tp̃e feriato vel aliter. nã vno contextu si ꝑtes erunt in cõcordia põt ille processus refici ſm Bar. q̃ ita no. in. l. añ lit. ff. e. vbi ponit aliũ modũ trãsferẽdi instãtiam de procuratore. in dñm vꝫ ꝙ ꝓcurator cedat dño ius instãtie. vt no. in. l. in cause. §. si ex parte. ff. de procu. in illa añt translatione instantie de ꝓcuratore in dñm vel econtra. vtrũ transferant̃ satisdationes cautiones pignora: ⁊ similia si non fuerit dictum. vide plene ꝑ doc. in. l. iulianus. qui satis. cog. si trãsferatur de vno iudice ĩ alium. vide per Bart. in. l. cũ apud semper. ff. iudi. solui. ¶ † [3] Quinto no. ꝙ hic numerantur plures cause ꝓpter quas põt dñs suum procuratorem reuocare post lit. contest. que sunt elicite. ex. l. ante litẽ cum. ix. le. se. ff. eo. ti. iusta igitur cã superueniens facit obligationẽ ad contractũ quãdoq̃ꝫ reuocabilẽ. quasi alias per penitentiam reuocari nõ posset concor. de iureiurã. quẽadmodũ. ⁊ qḋ dixi. s̃. e. li. de elec. nulli vbi videas bona similia. Sed hic dices quare mandatũ iurisditionis etiaꝫ sine cause cognitione reuocatur quandocunq̃ꝫ. vt. ff. de iudi. l. iudiciũ soluitur. ⁊ mandatuꝫ procuratoris nõ sine cause cognitione. vt hic So. vt no. in. l. post litem. ff. eo. ¶ Sexto no. in ver. verum ꝙ lꝫ sine cã non possit dñs reuocare suũ procuratorẽ potest tñ adesse cause sue: sicut potest oĩs cuius interest. vt. l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. proderit añt ista assistentia. q̃ poterit testes ⁊ instrumenta ꝓducere ⁊ alia allegare: vt ibi ⁊ per Inno. in. c. cuꝫ super. de re iudi. ⁊ aduerte q̃ ad esse cause isto casu. quo reuocare non potest relinquit iste tex. arbitrio dñi. inuitus ergo nõ compellitur nisi ex causa. vt. C. e. l. fi. ⁊. l. si actor malit. ff. eo. ¶ Ex quo infert Bar. ꝙ si citaretur dñs ⁊ non procurator ad aliquẽ actum puta videndum iurare testes vł publicare vel ad audiendã sententiam: si dñs non cõpareat vel procurator sententia erit nulla q̃ talis citatio non artauit dñm: debuerat em̃ citari ꝓcurator q̃ erat dñs instantie. ⁊ ita tenuit disputando dñs Lamb. de rãpo. vt refert Bar. in. l. furioso. ff. de reg. iur. ⁊ Bal. in. l. procuratoribus. C. eo. Isto ergo casu posset esse vtilis subtilitas legistarum dum disputant in cuius per substantiam sint verba concipiẽda sententie. canoniste em̃ tenent nihil referre de elec. querelã. nam vno casu multum posset referre si concipient̃ in illũ qui nõ erat dñs instantie: nec in ea citatione tenebatur necessario cõparere ⁊ dic plene ꝑ Bar. in. d. l. furioso. ¶ Pro declaratiõe huius. c. quero in casu in quo non põt dñs reuocare suum procuratorem puta q̃ est lis contest. ⁊ non subest iusta cã reuocãdi: si ipse dñs facit in iudicio aliquẽ actum an ille actus valeat: dicit ꝙ qñq̃ꝫ ꝓcurator ideo fuit datus ad cãm: q̃ oportebat ipsum dñm absentari. ⁊ tunc ipso dño reuerso finitur mandatum post lit. cõtest. vt l. qui mutuã. §. fi. ⁊ qḋ ibi no. ff. mandati. Qñq̃ꝫ procurator non fuit dat⁹ ex causa absentie: sed a presente datus est procurator. ⁊ tunc aut dñs superuenit in iudicio nõ vt aliquem actũ faceret sꝫ vt procuratori assistat. ⁊ non est dubiũ ꝙ ꝓcedit iudiciũ nec videtur reuocari. vt. ff. eo. l. paulus rñdit. aut aliquẽ actũ facit in ꝑsona sua. ⁊ tunc si q̇d presente ꝓcuratore ⁊ aduersario: ⁊ valet iudicium. non em̃ necessaria est cause cognitio nisi qñ procurator contradicit vel aduersarius. vt. l. post litem. ⁊. l. mutari. ff. eo. qḋ intellige nisi fuerit expresse dictuꝫ ꝙ non aĩo reuocandi vel nisi interueniret dñs in aliquo actu in quo necesse habebat interuenire quo casu interueniendo nõ videtur procuratoreꝫ reuocare ar. l. fideiussoria. §. si rem. de leg. iij. ⁊ est expressum. j. eo. si quem. Si vero interuenit absente procuratore presente tamen aduersario: tunc valet actus celebratus: non tamen videtur reuocat⁹ procurator: q̃ non potest fieri nisi causa cognita q̃ non interuenit nec interuenire potest aliquo eoruꝫ absente. Et si dicas quomodo valet actus postq̃ non est in dñm translata instantia per reuocationem actorum vel instantie cessionem. vt dixi. s̃. in. iij. no. respon. procuratori q̃ritur ius instantie directum. dño queritur ius instantie vtile. vt. l. in cause. §. fi. ff. eo. ⁊ ideo ex vigore illius vtilis iuris prosequitur instantiam. Non obstat hoc. c. et alia iura que requirunt cause cognitionem. q̃ verũ est q̃tuꝫ ad reuocandum procuratorẽ ⁊ ad transferendum iudicium in dñm potest em̃ interesse aduersarij iudicium nõ sic mutari: q̃ de his q̃ gesta sunt in causa procurator nouit melius veritatem q̃ dñs q̃ de nouo venit animo reuocandi procuratorem. vt. l. apud celsuꝫ §. quesitum. ff. de dol. ex. ⁊. l. si actor malit. ff. eo. Sed quando remanet procurator. lꝫ dñs faciat aliquem actum: non interest aduersario ꝑ dñm nõ fieri: q̃ adhuc poterit citari ꝓcurator ad illũ actum quem melius nouit. vt. d. l. si actor. lꝫ ergo dñs non possit cogi vt intersit in causa vt predixi. potest tamẽ adesse si vult ⁊ valebit qḋ cum eo geretur. ⁊ videtur per illum actuꝫ procurator reuocari si pars nõ contradixit nec aduersarius nisi illum actum gessit non aĩo reuocandi: vel necesse fuerit talem actum fieri per eum: vt. d. c. si quem. j. eo. ⁊ not. Bal. in. l. procuratoribus. C. eo. ¶ Scḋo quero si post lit. cõtest. per ꝓcuratorem moriatur dñs quomodo formabitur sentẽtia cõtra procuratorem. non em̃ possunt concipi verba procuratorio noĩe in causa defuncti q̃ mors soluit oĩa: vt no. in. l. eius qui in ꝓuincia si cer. pe. Bal. in. l. nulla. C. eo. dicit ꝙ formabitur tanq̃ cõtra procuratorem hereditatis vel heredis facit. ff. de re. iur. si cum ꝓcuratione. ⁊. ff. mandati si nõ remunerandi. ver. si. ſm eum. in. d. l. nulla vbi etiaꝫ dicit si post lit. contest. procurator alium substituit ꝙ lꝫ quo ad illũ substitutum sit res integra tamen mandatum illius substituti non finitur morte dñi principalis: q̃ non tanq̃ ab eo: sed tanq̃ a ꝓcuratore habet mandatũ qḋ tene menti. facit qḋ dixi. s̃. c. proxi. in. iij. notabi. ¶ Quero quid in causis in quibus nõ fit litis cõtestatio quando procurator incipit esse dñs litis in talibus: dic ꝙ tunc est cum incipit tractare causam. casus est. C. eo. l. nulla. ⁊ Bart. no. in. l. ante litem. ff. eo. vt dixi. s̃. c. proxi. in. iiij. q. ⁊ predicta sufficiant cum queritur an dominus possit reuocare suum ꝓcuratorẽ. Procurator añt aliũ substituẽs qñ possit a se substitutũ reuocare. est materia. c. pxi. vbi statim dicã. d. P. de an.

[1] Procurator qñq̃ꝫ substituit aliuꝫ qui habet super hoc ab alio speciale mandatum.
[2] Substitut⁹ nõ põt reuocari post mãdatũ a substituto susceptũ.
[3] Procurator generalis in vna substituere potest.

Si qui. Primo ponit dictũ ferẽs argumentuꝫ 9trariũ ibi lꝫ. Scḋo excipit a dicto ibi nisi. ¶ † [1] No. ꝙ ꝓcurator qñq̃ꝫ substituit alium q̃ hꝫ sup hoc a dño spãle mãdatũ vtruꝫ ergo tñc substituet ante litẽ 9test. Spe. in ti. de ꝓcu. §. j. ver. sꝫ q̇d si ꝓcurator ponit opi. ⁊ dicit curiã tenere ꝙ possit. ad euadẽdas añt opi. cõsulit ꝙ addatur in procuratorio. ⁊ eam vel eos ex nunc ipse constituit: ⁊ de hoc vide per Cy. C. e. l. ꝙ q̇s. ¶ Tangit etiã hic Jo. an. vtrũ substitutus satisdabit ratã rem dñm habiturum an vero procurator q̃ eum substituit. dicit Spe. satis esse si satisdet procuratorem rem ratã habiturũ. nã fact⁹ est dñs ꝑ litem cõtest. ⁊ p̃iudicat dño qḋ fit ꝑ talẽ: ⁊ credo hoc verũ in casu in quo Spe. loquitur cum. s. ꝓcurator substituit iure suo: q̃ fact⁹ erat dominus litis: ⁊ ideo periculo suo substitut⁹ ꝓsequit̃: vt dixi. s̃. eo. c. j. in. iij. no. Si v̇o substituit ex speciali mandato domini: tunc satisdabit: dominum rem ratam habiturũ. arg. eius quod de delega. d̃r qui subdelegauit in totũ nam nihil in causa vlterius hꝫ agere sic subdelegans postq̃ ille cepit vti: vt. c. sup q̃ōnũ. §. porro. de off. deleg. ita ergo ⁊ in ꝓcuratore substituente qui post iuramentum a substituto susceptum in causa nihil põt: vt hoc qḋ tenet hic Jo. an. in nouel. ¶ Scḋo no. ꝙ dicit post mãdatũ susceptum ⁊c. per hoc enim arguit Jo. an. ꝙ officiũ ꝓcuratoris. non incohat quis ante receptionẽ ꝓcuratorij. Archi. remittit ad no. per Cõpo. de elec. statuimus. in glo. quasi quis ꝓcurator. in fi. Spe. tꝫ ꝙ añq̃ ipsum recipiat nõ hꝫ potestatẽ in causa. de app. sup eo. ⁊ de offi. ꝓcõ. obseruare: que iura loquunt̃ in iudice qui nõ recipit exercitium iurisditionis. ex die receptionis literarũ. iuxta no. per do. in. c. ex 9questione. de re. spo. ad hoc. l. quero. ff. de eo qui ꝑ tu. ⁊ fa. her. l. qui erat. cir. fi. ⁊ si cer. pe. l. ei⁹ qui in ꝓuincia. in q̃b⁹ casibus d̃r ꝙ debeat quis scire 9ditionẽ ꝑsone. ⁊ vtrũ fuerit ꝓcurator. ⁊ vtrũ fuerit tutor. ⁊ vtrũ fuerit heres. Cy. loquẽs in ꝓcuratore ad negocia consulit contrariũ. ⁊ rñdet predictis legibus q̃ loquunt̃ ſm eum qñ tractat̃ de p̃iudicio illius q̃ d̃r aliq̇d igno-

rasse: q2 si tūc sibi imputat̄ ignorantia. pbabilis vere vel psum-ptiue eū in totū excusat. ff. de pba. l. verius. ff. de acqui. here. l. si is ad quē. C. q mili. nō po. l. si seruis. Sed qñq3 tractat̄ de piudicio illius quē cōstat sciuisse vel improbabiliter ignorauit ⁊ tūc nō excusat̄ immo veritas qōni prefert̄ etiā si de diminutiōe bonoꝝ aliqd opinātis cū veritate tractet̄. vt. ff. de iur. ⁊ fac. ignor. l. ij. §. qui igno. ⁊ de manumis. vindicta. l. si pater. §. quotiēs ⁊ arguitur inst. de le. si qs rem. ⁊. ff. pro emptore. l. ij. §. si sub cōditione: ⁊ ibi no. In questione ergo proposita cū non tractetur de piudicio dñi quem constat procuratorē3 constituisse ⁊ sic sciuisse q2 in facto pprio non est tolerabilis ignorantia. frustra de ignorantia videtur aliquid allegari. ⁊ ita cōsuluit Dy. ⁊ incipit. In noīe dñi amen: questio talis est. quidam noīe Fede. ⁊c. Et predictum consiliū loquitur: qñ procurator ignorabat se procuratorem nomine tamen dñi contrahebat: ⁊ multo magis tenet ibi Dy. quando se procuratorem sciuisset l3 procuratorium non recepisset. videtur em̄ procuratorio noīe contraxisse in dubio: siue ⁊ nomine dñi celebrauit contractum. Idem ergo dico in officio procuratoris ad lites: vt ignorantia procuratoris de sui cōstitutione: vel non suspectum mandatū procuratoriū reddat iudicium nullum: si tanq̄ procurator egit ⁊ in rei veritate procurator erat: nec inter procuratorem ad negocia ⁊ iudicia ratio differentie reddi posset. Barto. tamen in casu in quo procurator ignorat se procuratorem esse: reprobat hoc dictum Dyni. nam si ignorat se procuratorem esse: non potest obligare dñm tanq̄ procurator sed vt negociorum gestor. si eius contemplatione gessit allegat textum in. l. iij. §. quidam tutores ibi vel dum ignoret. ff. iudi. solui. In sciente igitur se procuratorē3 esse qui nondum mādatum suscepit teneo dictum Dy. ⁊ vide de hoc. per Bar. in. l. si pupilli. §. iter. si procurator. ff. d neg. gest. ⁊ ibi p eū an sit necesse 3hentem cum pcuratore q sciat ipsum hře mandatum: ⁊ an si non exprimit videatur 3here pcuratorio nomine dñi: vt sic dñm obliget 3henti secū: ⁊ econuerso 3hentē dño dic vt ibi ⁊ in additionibus spe. in ti. de pcu. §. j. credo tū q pte contradicente non debeat admitti tanq̄ procurator: nisi doceat de mandato iuxta materiam. l. j. C. e. Cum aūt procurator recepisset procuratorium satis est quo ad efficaciam processus licet non fuerit in iudicio productum intra terminum prefixu3 ad pducendum mandatū ad causas: vt hic in nouel. ¶ † Tertio no. q post mandatum a substituto susceptu3 non potest substitutus reuocari. qd est verum ēt si hñs duo procuratoria eiusdem date alterum gñale alterum spāle. na3 si ex vi spālis constituit nō pōt ex vigore generalis reassumere: ⁊ sic dicit Spec. iudicatū fuisse per cle. ⁊ auditores. e. ti. §. iij. ver. sed pone titius: ⁊ hic in nouel. Si vero hñs generale mandatum ad causas cum potestate substituendi in vna substituit post litem contest. vtrum possit reuocare: maius est mihi dubium q̄ in predicta qōne. in qua proponitur substituentem in vna habuisse: in ipsa mandatum spāle in hac autē gñale. in oībus: ⁊ similis pōt formari questio in iudice delegato ad vniuersitatem causarum qui vnam in totum subdelegauit an postq̄ subdelegatus vti ceperit reuocare possit vigore generalis potestatis. cogita. vr̄ enim prima facie dicendu3 q generale mandatum ad causas sit sufficiens ad reuocandū pcuratorem substitutum a se specialiter in vna causa. h3 enim iste generaliter in omnibus ptātem tanq̄ dñs. sicut ergo posset ante litem conte. dñs reuocare ita ipse substituens: ⁊ sicut post lit. cōte. posset dñs reuocare pcuratorē cū cā. vt. s. c. pxi. ita ipse substituens vigore gñalis mandati. multum tū facit in contrarium iste textus qui aufert pcuratori habenti mandatum ad substituendum ptātem reuocandi post mandatum susceptum: sed non obstat si intelligas in speciali pcuratore ad vnam cām cum substituendi ptāte: sicut vr̄ debere intelligi pp dissimilitudinem qua3 subiungit de iudice delegato. ¶ † Quarto nota in ver. verum. q generalis[a] pcurator pōt substituere in vna ⁊ in alijs retinet ptātem q2 in penitus sepatis non infert̄ de vno ad aliud: secus in dependentibus ⁊ cōnexis. ar. s. e. li. de of. deleg. cum plures. vt tū plene scias vtru3 ⁊ qñ possit pcurator substituēs reuocare a se substitutū breuiter sic distingue. nā aūt pcurator substituit tāq̄ dñs litis ⁊ cāe. ⁊ dic vt i. l. si vo nō re. §. pe. ff. mādati. ⁊ hoc ī glo. magna. aut substituit noīe dñi rōne ptātis sibi date in pcuratorio: ⁊ tūc aut in pcuratorio cauet̄ q possit substituere ⁊ substitutu3 reuocare: ⁊ poterit tunc reuocare: q2 facit hoc autoritate dñi non iure pprio: qd ītellige posse eo mō quo dñs. vnde substitutum a se qui contestatus est litem non reuocabit. nisi eo cāu quo reuocaret dñs constitutum a se. non enim d3 plus posse procurator qui substituit q̄ dñs qui concessit hanc substituendi potestate3 fm Jo. an. in nouel. Aut hoc non h3 in mandato. ⁊ tunc aut est procurator generalis ⁊ substitutum a se in vna causa reuocare pōt. q2 substituendo non desinit esse pcurator generalis ar. ff. man. l. si hominem. intellige vt predixi q poterit sicut dñs ipse potuisset: ⁊ non aliter: aut h3 speciale mandatum. ⁊ tunc nō reuocat substitutum a se post susceptum mandatum. vt hic quod intelligo veru3 si substitutus sit habilis. alias non fungitur substituens officio suo. ar. no. de off. deleg. c. in litteris. Nam paria sunt non acceptare ⁊ inutiliter acceptasse. arg. l. hec conditio. de condi. ⁊ demon. ff. ⁊ de offi. deleg. cum plures in glo. fin. eod. lib. ¶ Ultimo quero vtrū pcurator habens potestatem substituendi a domino vel a iure si non substituit imputetur domino ⁊ teneatur eum substituere suis expensis. Spe. in. d. §. eo. ver. remittit ad notata per Inno. in. c. j. in fi. vt lite non contesta. dic vt ibi do. Pet. de ancharano.

[a] ¶ Gñalis Adde q pōt oīa q̄ q̄libet diligens pr̄sa. faceret ⁊ nō alia bar. in l. si pcurator. ff. d cōdi. indebi. in. ij. colū. ad fi.

1 ☞ Procuratorium an valeat in quo constitutus est procurator ad agendum.
2 Clausula generalis non comprehēdit casus qui exigunt speciale mandatum.
3 Procurator absq3 speciali mandato iuramentum deferre non potest.
4 Mandatū speciale in quibus casibus requiratur.
5 Procurator an cogatur precise dñm defendere.
9 Pater agens noīe filie tenetur eā defendere.

Uti ad agendum.

Primo ponit de generali procuratorio cum clausula. Secundo cu3 ibi forme adijcitur speciale. Tertio ponit tria que requirūt speciale mādatum casum excipit. secunda ibi sed si. tertia ibi procurator.

¶ No. formam procuratorij. s. ad agendum ⁊ defendendum valet enim procuratorium: l3 nō exprimat̄ in eo ad defendēdu3 vt no. in Spec. eo. ti. §. ij. ver. sed pone q mandatum. tacite. n. videtur sibi mandatum q debeat defendere. vt nota. in. l. iij. §. is qui. ff. eo. ⁊ ibi per Bar. notabiliter vtrum valeat procuratorium in quo constitutus est procurator ad agendum dumtaxat. dicit. n. q valet si reus conuentus non vult reconuenire: alias repelleretur propter mandatum insufficiens de quo. s. c. constitutus vbi in tex. ⁊ glo. De procuratore autem in rem suam vtru3 teneatur dominum qui sibi iura cessit defendere in causa reconuentionis dic vt. l. si quis in rem. ff. eo. Item an teneatur defendere nomen futurarum actionum ⁊ quāto tpe duret ista obligatio ad defendendum. dic vt. l. omnium. ff. e. Et aduerte q2 illa defensio quam tenetur suscipere procurator non est restringēda ad casum recōuentionis iuris. Nam ⁊ in casu conuentōis tenet̄ ēt cora3 diuerso iudice. puta agit cora3 ptāte coget̄ dñm defendere in casu spirituali corā epō. vt no. Bar. in l. sed he persone. §. nō solū. ff. eo ¶ Secūdo no. q dicit ad aliquē articulū per hoc em̄ innuit q si in causa incidat articulus qui requirat speciale mandatu3 nō poterit generalis procurator interuenire contrarium hoc nota in prin. glo. magne in restitutione in integrum incidenter emergente. ⁊ ideo expone articulum pro causa principali. Tertio collige q in certis casibus requiritur speciale mandatum de quibus glo. permultos enumerauit quos habuit a spe. in specu. eo titu. §. j. ver. etiam opponitur q licet habeat. vbi subdit q l3 in dictis casibus admittatur speciale mādatum: tamen si de eo dubitet̄ sufficit cauere de rato. vt. l. q si de speciali. ff. de minor. Cū ista em̄ cautione de rato debet quis semper admitti quando est dubium de mandato de quo plene in. l. j. C. de quo. j. dicam.

2 † Tertio nota q clausula generalis non comprehendit casus q exigunt speciale mādatum. nisi in quo aliqui specificati fuissent tunc enim clausula generalis includit alios eiusdem similitudinis ⁊ nature: qd dic vt in cle. non potest eo. titu. ⁊. c. sedes. de rescrip. expressionem autem casuum exigentium speciale mandatum intellige permissiue non exceptiue: na3 exceptionis officiū est remouere non inducere siue ordinare. vnde si cōstitui procuratorem generale3 ad omnes casus ⁊ negocia excepto q nō possit iuramentum deferre: vel iurare de calūnia. per exceptionē em̄ istorum casuum specialiū sub generalitate predicta non veniūt alij casus quos de sui natura generalitas non includit. de quibus in glo. pe. Exceptio em̄ venit ad diminuendum ergo nō debet inducere contrarium sc3 augmentum: vt. l. legata inutiliter. ff. de leg. j. ⁊ dixi. s. de offi. vicar. c. ij. in. iij. q. ⁊ hoc per Lap. quasi etiam prosequitur casum que3 glo. pe. tangit q in petenda absolutione ab excōmunicatione requiritur speciale mandatū. dicit circa hoc Lap. q non absoluetur ipse procurator nomie dñi sed ille a quo absolutio petitur mandabit alicui vt illum absoluat: vel ipse absoluet ⁊ mandabit alteri introduci in ecclesia cu3 forma ecclesie consueta. de qua in. c. cum desideres. de sen. excō. ⁊ no. Specu. eo. ti. ver. Item oppono q non habeat mandatu3 ⁊ Inno. in. d. c. cum desideres vbi videas plenius in nouel. facit q no. Specu. in ti. de iur. calūnie. §. restat ver. quid ergo fiet in fi. vbi procurator habens speciale mandatum ad petendum absolutionem admittitur ad iurandum pro dño excommunicato

3 etiā si non habeat spāle mādatū: vt dicit hic Lap. ¶ † Quarto nota q

a no. ꝙ pcurator[a] absq spāli mandato non pōt iuramētum defer re: transigere: vel pacisci. qḋ intellige in piudicium dñi: ad hec vero vt psit sufficere gñale mandatum. ff. de pac. l. nam ⁊ nocere. ⁊ qḋ dixi. s. e. ti. c. j. ¶ Utrum aūt possit facere pacem sine spāli mandato Jo. an. ꝙ non remittit ad spec. in ti. de treu. ⁊ pa. ver. hoc quoq. d. Bal. formauit. q. in tutore an possit facere ḋ iniuria pris pupilli. ⁊ vr ꝙ sic: q: facere pacem non est aliq̇d pdere: sed quoddam reconsiliari: ⁊ nō ḋ: q̇s ex hoc pdere s; lucrari: vt ff. manda. l. creditor. §. j. Concludit ipse ꝙ possit si pax expedit pupillo. Sed si ess; ad dānū vel dedecus ꝙ tūc nō possit. Nam fama ⁊ estimatio iniurie est cuilibet pecuniario cōmodo pferēda vt. l. iulius. ff. si q̇s obmissa cā testamēti. ⁊ l. pe. ff. de ali. ⁊ cib. leg. p Bar. ⁊ no. ipse de hoc in. l. pactum. C. de pac. inter pcuratorem tñ gñalem tutorem. ⁊ alios habētes administratōem a lege est dñia: q: illi psit de re dubia transigere ⁊ pacisci q: hñt liberam: vt dixi. s. ti. j. c. j. ¶ Ultimo no. ꝙ pcurator bonoꝝ vel certe cāe cum libera pōt ista tria de q̇bus in. §. pcurator. ⁊ hoc importat istud verbum libera. p alia ēt vba importaṭ ⁊ denotaṭ libera vt no. Jo. an. s. e. petitio sup gl. j. ⁊ hoc in nouel. vbi dicit ꝙ platus h; liberam: ergo ista poterit. vt in Spe. de iuramēto delato in fi. ⁊ p Host. de iureiu. §. q̇s pōt. ver. in rebus. ⁊ ver. se. Quid si est dcm̄ in pcuratorio ↄcessit plenam administratōem ⁊ non dixit liberam dicit ꝙ idem importat plena qḋ libera: vt l. si pcurator. C. e. Idem si dcm̄ fuisset ꝙ posset facere q̇cq̇d dñs facere posset p hoc em̄ ↄcessa vr libera. ff. māda. l. creditor. §. lucius. vr ēt ↄcedi libera si pmisit se ratum habiturum quicq̇d p eū fcm̄ fuerit vt. l. j. ff. de of. pcu. cesa. ↄcessio aūt libere importat ꝙ possit facere oīa q̄ posset dñs: dum tñ dolus malus absit vt. d. §. luci⁹. Item ꝙ donatōem veram nō ↄtineat vt. l. ↄ ius. ff. ḋ pac. ⁊ ita dicit Bar. in. l. pcura. cui. ff. e. ¶ Sexto no. in versi. nisi ei ꝙ ide; importat ↄcessio libere ⁊ generalis administratōis quo ad omnia. quod importat concessio libere ⁊ generalis quo ad speciem vel cām: vt hic. ⁊ l. qui rome. §. calimacus. in fi. ff. de vb. obl. ⁊ ad hoc ibi allegat Bar. hunc tex. vbi dicit aduertendum ad modum ⁊ formam ↄstituendi. nam si dico facio te pcuratorē in tali cā ⁊c. ↄcedens liberam in predictis ⁊c. h; locum qḋ dictū est. si aūt facio te pcuratorem ad agendum defendendum libellum dandum litem ↄtestandum ⁊c. concedens in predictis liberam ⁊c. hic non esset ↄcessa libera cause administratio: sed solu; instantia vt ipsa verba important. ⁊ ideo de causa non poss; trāsigere sed solum de instantia: ⁊ idem in similibus. Si vero dcm̄ fuisset constituo te pcuratorem in causa quam habiturus sum cum tali nec causam expressi: tunc verbu; causa necessario refertur ad instantiam nō ad ipsum ius principale: quod est de presenti instantia non est futura ergo ⁊c. vt. ff. de ver. ob. l. cum stipulatus fuero. ⁊ l. si a colono. ⁊ ita dicit ipse in. d. §. calimacus.

4 ¶ † Quero in casibus in quibus requiriṭ speciale mandatu; vt in gl. pe. vtrum sufficiat eos exprimere in gñe puta cōstituo te pcuratorem ad petendam restōnem vel absolutōem vel debeat nominatim exprimi in qua causa ⁊ in qua re Jo. an. sentit h̃ in nouel. ꝙ expressio specifica requiraṭ dum dicit ꝙ spāle mandatum ḋ: dari vbi nominatim q̇d mandaṭ. ff. e. nō solum. §. vlti. ⁊ l. pomponius in prin. ⁊ de mino. illud noīatim em̄ fit qḋ fit expresso nomine pprio vel ꝙ habeat vim nominis pprij vt. ff. si cer. pe. l. certam. ⁊ scdm̄ hoc nō sufficit expressio gñalis sed requiriṭ spālis: vt aduersus talem lesionem petat restōnem: ⁊ aduersus talem sniam petat absolutionem qḋ t; Cy. post Pe. C. etiam p pcur. cām in integ. rest. agi pos. l. j. p. l. si q̇s bona. §. iussum. ff. de acqui. here. ↄtra quam decisionem facit. l. qui saxum. §. fili⁹. ff. de dona. vbi in donatione requiriṭ speciale mandatum ⁊ tamē sufficit si dicaṭ in genere qḋ donare possit. ⁊ c. ij. in fi. s. e. lib. de offi. vic. pbaṭ in hoc. c. vbi in genere sufficit exprimere tales casus post specificatōem aliquoꝝ spālium: vt ergo plenius istam materiam habeas: dic vt no. Bar. in. d. §. filius cuius dicta retuli in. c. si pcurator. s. eod. lib. de elec. ⁊ melius applicatur.

5 ¶ † Secundo quero vtrum pcurator cogaṭ precise dñm defendere. Archid. de hoc no. s. c. pxi. ⁊ distinguit inter pcuratorem actoris ⁊ pcuratorem rei. Nam pcurator actoris postq̄ cauit de defendendo ⁊ est receptus ad agendum cōpelliṭ pcise defendere etiam si nolit agere vt. ff. e. l. sed he. §. ptor. Nisi ex iusta cā desierit ab agendo vt ibi. Procurator autem rei qui cauit p se se vel p dño inscio vel absente: non compelliṭ precise defendere sed committitur stipulatio. Si vero eo presente ⁊ nō cōtradicēte cauit dñs ⁊ compellitur precise defendere vt. l. si defūctus. ff. eo. ti. ⁊ ita dicit Arch. in. c. s. pxi. vbi subdit quod no. Inno. in c. non iniuste. eo. ti. vbi dicit de pcuratore qui suscepit defensionem in vna causa ꝙ per hoc non cogiṭ in alia: l; posset Joā. an. de hoc no. s. e. accedens. ⁊ in cle. j. e. ti. in gl. precise. ⁊ in. c. cōstitutus. s. e. ¶ Tertio quero iuxta predicta vt dixi. s. in princ. c. pcurator actoris videṭ habere mandatum ad dñm defendēdu; Sed pone ꝙ reus nolit statim reconuenire actorem: sed petit sibi caueri a pcuratore vt defendat qñ agere voluerit vtrum ad hoc pcurator sit cogendus. Gl. in. l. actione. C. eo. dicit ꝙ sic. ⁊ idem no. in. l. seruum. §. ait pretor. ff. eo. ⁊ videṭ pbari ista opio in. l. ⁊ ideo. §. s; si pater. ff. re. admo. vbi pater agens nomine filie teneṭ eam defendere ⁊ satisdare: ⁊ econtra videṭ pcuratorem non cogendum ad cauendum q: hoc nulla lege caueṭ nisi qḋ defendat actorem si vult eum recōuenire: ⁊ tunc cauebitur de iudicato soluendo ad hanc causam em̄. s. de iudicato soluendo ⁊ ad aliam. s. ꝙ caueat de rato cum est dubium de mandato reperiṭ in iure actoris pcuratorem cogendum vt. l. j. C. e. non debemus ergo addere aliam. Nam cum predicte due sint pretorie nō l; eis addere vel minuere vt. l. j. ff. de preto. stip. ⁊ l. in cōuentionalibus de verb. obl. ⁊ ex opi. ↄ̃ria sequereṭ absurdum. pone em̄ ꝙ pcurator venit Boñ. de remotis partibus boñ. vbi vult agere noticiam nulla; habens. dicit reus conuentus satisda. de. x. milibus libris de quibus volo recōuenire dñm tuum: nunq̇d excludeṭ ab agendo si fideiussionem prestare non poterit fm pdictā opi. gl. videreṭ ꝙ sic: qḋ esset absurdum. ⁊ hac rōne ↄcludit Cy. post Pe. ꝙ pcurator non tenetur cauere de defendendo. sed demum controuersia mota ⁊ reconuentione subsecuta teneṭ suscipere iudicium in causa reconuentionis: ⁊ tunc prestare cautōe; de iudicato soluendo. que cautio tres clausulas ↄtinet vnam ꝙ verbum sonat: aliam de dolo malo qḋ absit: ⁊ tertiam de defendendo. ⁊ ita no. Cy. in. l. actione. C. eo. ⁊ ibi per Jac. but. q̇ idem t;. ⁊ addit ꝙ si pcurator non poterit fideiussorem reperire ibi p̄stabit iuratoriam cautōem. ⁊ sic predicte fraudi occurreṭ per. l. de die qui satis. cog. ⁊ l. clericis. C. de epi. ⁊ cle. Jo. an. in. c. pcurator. §. j. in additionibus plenius examinat istum passum. ⁊ sequiṭ opi. Pe. ⁊ Cy. quam dicit equam. immo plus dicit ꝙ ante lit. conte. vel in contestatione recōuenire tenebiṭ: al's nō audireṭ. q: cum infra illud tp̄s teneaṭ recōuenire dñm vt in auṭ. ⁊ ↄsequēter de seu. ergo ⁊ ipum q̇ eius vices gerit. ff. de mino. §. j. nec est grauior ↄditio pcuratoris q̄ dñi: pter q̄ in satisdādo. ff. eo. l. sed he. §. defendere. Sed dices si reus incōtinēti recōueniret sup. x. milibus satisdare tenebiṭ vt dixi s; eadem erit incōueniētia q: si satisdatōem p̄stare nō poterit repelleret vt. l. mutus §. pena. ff. e. Sed dicit ipse tūc iudex puidebit inspecta qualitate psonaꝝ. ita ꝙ nō graueṭ pcurator in cautōe supuacua. ff. vt leg. no. ca. l. stipulatio ista in fi. ⁊ obuiabit malicijs. de rescr. plerāq in fi. d. Bart. t; gl. in. l. seruum quoq. §. ait ptor. ff. e. p. l. j. C. de satis. vbi est tex. Nam si teneṭ defendere qñ recōueniret vt pdicti tenēt. ergo teneṭ satisdare defendēdo vt. l. j. §. in omnib⁹ ff. de iudi. ad incōueniēs de quo. s. respondet vt. s. Jo. an. istam opi. Bar. t; Bal. vbi reus ex iusta cā differat recōuentionem: puta q: vult sibi preordinare pbatōes. ar. ff. de vsur. l. sciendum dicit tamē ꝙ dicta cautio debeat p iudicē moderari quo ad q̄titatem ⁊ quo ad tp̄s ad fugiendum inconueniens de quo. s. ar. l. omnium. ff. eo. ex hoc ergo Bar. ⁊ Bal. sentiūt ↄtra Joā. an. in eo qḋ dcm̄ est. s. ꝙ ista recōuentio debeat fieri statim. Nam fm eos poterit fieri qñcunq. q: iura defensionem quā teneṭ suscipere pcurator actoris nō itellexerūt ita stricte. s. de ppria recōuentione vt dixi. s. in. j. no. ad fi. qḋ credo verius

a ¶ Procurator. adḋ bar. i. l. iusiurādū. qḋ ex ↄuētiōe §. pcur. ff. ḋ iureiurā. spe. i. ti. ḋ pcu. §. si. v. j.

1 ☞ Procurator ad negocia potest in negocio experiri defēdere et agere.
2 Procurator generalis non admittitur in casibus in quibus requiritur speciale mandatum.
3 Filiusfamilias pōt esse pcurator ad iudicia ⁊ negocia.
4 Differentia inter pcuratorem ad iudicia ⁊ negocia.
5 Minor in q̇bus casib⁹ h; legitimam psonam stādi in iudicio.
6 Excepio pcuratoria rōne forme aliqñ opponiṭ.

Vli generaliter. Tria dubia soluit. primū de forma. scdm̄ de psona. tertiū de etate partes patēt

1 ¶ † No. ꝙ gñalis pcurator ad negocia pōt in iudicio experiri defendere ⁊ agere: ⁊ hoc iportat ppria significatio hui⁹ vbi negociū. de quo j. de ver. sig. forus. §. negocium. si aūt natura vbi al'r se hrēt certum est ꝙ pcurator ↄstitutus ad certum actum non d; admitti ad alium nec valeret qḋ ageret vt. l. si pcurator ad vnam spē;. C. eo. Et p hoc dico ꝙ si pcurator est ↄstitutus ad solutōem recipiendam non sufficit si ↄfiteaṭ sibi solutum vel solutōe; recepisse. Aliud est em̄ recipe aliud ↄfiteri recepisse. differūt em̄ illa inter se vt. l. ij. in fi. ff. si cer. pe. ⁊ est tex. cū gl. in. l. j. §. si mutuam. ff. si q̇s in fraudem pa. d; ergo dicere notarius in instrō ꝙ dedit ⁊ numerauit. ita no. bar. in. l. si debitorem. ff. de noua. p hoc rñdit alibi Spe. ꝙ pcurator ↄstitutus ad exigendū non pōt recipe a sponte soluētibus nec eos liberare: q: nec h; mandatū ad hoc vt ipse no. in ti. de procu. §. vt aūt. ver. notabil'r aūt. p quo facit l. nō solum. ff. sol. ma. vbi do. meus post Jac. de are. Ant. ḋ pisis

et Bar.tꝫ ɔ̃riū p.l.vbū exacte.de ver.sig.ꝛ.l.inductū.C.d sol. ꝛ.l.nō abstulit.C.de noua.implicitū est eñ istō mādatū ad vtrū q̈ tam ad agendū q̃ ad solutōem recipiendam vt.l.solutū.§.solutam.ff.de pig.act.ꝛ.l.siq̈s seruo de solu.ꝛ de diuersis formis q̇bus ɔstituit̃ pcurator vide in spec.de pcur.§.rōne aut forme p totū.§. ¶ † Scdo no.q̈ pcurator [a] gñalis nō admittit̃ in casibus in q̇bus req̇rit̃ spāle mandatū.§.q̈ sint aūt isti casus remisi. s.c.pxi.in.ij.no.hic ēt dicit Jo.an.q̈ gñalis nō admittit̃ i crīalibus in q̇bus nō admittit̃ pcurator fm Arch.q̄ remittit ad sū mā.e.ti.§.ij.ꝛ de accu.veniens.ꝛ.s.de do.ꝛ ɔtu.ṽitatis si tñ admissus fuerit tꝫ iudiciū vt no.in.c.j.j.e.li.de iudi.Sꝫ hic q̄ro an cōiuncta psona admittat̃ p ɔiuncta in casibus in q̇b⁹ exigitur spāle mādatū.tex.est q̈ non.nisi ꝑtēdat ppriū interesse in.l.pr̃ p filio.ff.de mino.ꝛ sicvbi req̇rit̃ spāle mandatū hoīs non sufficit gñale mandatū legis.nam ɔiuncta psona agere pōt p ɔiuncta vigore gñalis mandati sibi a lege ɔcessi:ꝛ tñ non agit in casib⁹ req̇rētibus spāle mandatū hoīs vt ibi qō no.In ɔ̃riū facit.c.nōnulli.de rescri.Cogita p solutōe.ɔiuncta tñ psona nō est pcurator.nam lꝫ possit agere p ɔiuncta vt.l.sꝫ he.ff.e.tñ fcm̄ suum non ꝑiudicat dño nisi mandet vel ratum hēat vt.l.iij.ff.iudi.sol. ꝛ.l.j.C.q̄ res iudi.non no. ¶ † Tertio no.q̈ filiusfa.pōt esse pcurator ad iudicia ꝛ negocia ꝛvr̃ mirū.nam p se nō admittit̃ ēt ɔ̃ extraneū nisi in casibus quos vide in spe.de acto.§.j.ver.ꝛ filius.admittit̃ ēt ɔ̃ pr̃em in casibus no.in.d.§.ver.Itē q̈ filius.ꝛ an tūc egeat ɔsensu pr̃is.dic vt ibi.ver.q̄ro si filius.Vt tñ canonista plenius intelligat hanc materiam recurrat p fundamēto. ad no.in.l.cum non solum.§.necessitatē.C.de bo.q̄ lib.vbi an filius sine ɔsensu pr̃is possit esse in iudicio Bart.sic distinguit. aut loq̇mur in casibus in q̇bus actōes q̄runt̃ pr̃i p filiū plēo iure.ꝛ tūc fili⁹ nō pōt agere sine ɔsensu pr̃is.q̈ nō hꝫ actōe vt.l.si pupilli.§.videam⁹.ff.de neg.gest.Aut loq̇mur in casibus i q̇b⁹ actio remaneret apud filiū sꝫ exercitiū cōpetit pr̃i.ꝛ tūc aut pater est pn̄s ꝛ nō pōt filius agere sine ɔsensu.aut est abn̄s.ꝛ tūc secus vt.l.si longius.ff.de iudi.ꝛ.l.sꝫ si vnꝫ.§.si filio.ff.de iniur.aut loq̇mur in casibus in q̇bus actōes remanēt apud filiū pleno iure:ꝛ tūc pr̃is ɔsensus non requirit̃ vt.l.miles.§.j.ff.de ca.pecu. ꝛ illa pcedūt de iure.ff.de iure ṽo nouo.C.dicit q̈ aut loq̇mur in pfecticijs.ꝛ iura antiqua non sunt immutata vt.l.cū opꝫ i p̄n. de bo.q̄ lib.aut loq̇mur in aduēticijs:ꝛ tūc aut pr̃i querit̃ vsufructus:ꝛ filius non pōt agere nec defendere:q̈ sibi nō cōpetit administratio.sꝫ pr̃i vt.C.de bo.mater.l.j.d.l.cum nō solum.§.nisi aūt.ꝛ.§.filij.Aut pr̃i non q̄rit̃ vsufructus:ꝛ tūc aut q̈ nō voluit ꝛ req̇rit̃ pr̃is ɔsensus in signum repudiatōis vt.d.l.cum non solum.§.necessitatis.Sꝫ si de repudiatōe ɔstaret in iudicio vt q̈ esset datus tutor filio pp pr̃is repudiatōem ꝛ nō req̇ret̃ patris ɔsensus vt ibi ꝛ in aut̃.vt li.ma.ꝛ auie.in prin.ꝛ.j.de iudi.c.j.eo. lib.hic ēt apparet in castrēsibus ꝛ quasi.in q̇bus pr̃i non querit̃ vsufructus nec eius ɔsensus requirit̃ vt.l.j.§.j.de castren.pecu. ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.l.sacrosan.Idem in alijs iudicijs q̄ agitant̃ super rebus in quibus nullus cadit vsufructus vt.l.si noxali.C.d noxa.ista est distinctio bar.in.d.§.necessitatis.vbi circa hoc alias qōnes format.Et prima quid iuris si pater recusat ɔsentire in casibus in quibus requirit̃.dicit q̈ cogetur captis pignoribus ꝛ mulcta indicta vt.l.j.§.quid ergo.de ven.īspi.Scda si pater interpellatus non ɔsentit.ꝛ iudex pcedit in cā an valebit iudicium.distinguit:q̈ aut filius agit.aut conuenitur.primo casu requirit̃ precise consensus:nec sufficit pr̃em interpellari naꝫ cum pater sit legitimus administrator vel saltem de hoc dubitetur nisi filius legitimet personam suam non dꝫ admitti:q̈ ꝑus de personis ꝛc.vt.l.si queramus.ff.de testa.sed si pater esſꝫ vilis psona:tunc non requireret̃ interpellatio vt.l.si cum dotem.§.e. tpe.ff.sol.mat.Item si esset absens tanta absentia.q̈ non possꝫ haberi vt.l.si longius.ff.de iudi.Si vero filius ɔuenit̃ tūc dicit interpellationem factam sufficere vt ibi per euꝫ.vbi querit̃ post gl.de eo qō hic decidit̃ cum interuenit vt pcurator ꝛ sicut tutor an possit agere sine consensu pr̃is.dicit q̈ sic ꝛ an coraꝫ arbitro possit esse sine patris consensu vel in accusationibus punitoruꝫ criminum.dicit in isto vltimo q̈ sic.ꝛ quid si ab initio pr̃ nō ɔsensit sed postea:an iudicium valideт̃.ꝛ an possit consentire p nuncium ꝛ eplam:dic vt ibi de his ꝛ alijs satis clare.Tertio hic no. differentiam inter pcuratorem ad iudicia ꝛ pcuratorem ad negocia.quo ad etatem in negocijs requiritur etas.xvij.annoruꝫ in iudicijs.xxv.Circa tamen hanc differentiam.In pcur.ad iudi.Hosti.tenebat sufficere etatem.xvij.annoꝝ.primo p rōnem que est hic in gl.pe.ij.per tex.l.si collateranus.de ma.vindic.et insti.qui ma.non po.§.iuste qui.§.fm euꝫ dꝫ intelligi de pcuratore ad iudicia.nam ad negocia etiam pupillus poterat esse pcurator.ff.de insti.l.sed ꝛ si quis.§.si.cum.l.se.ꝛ.l.j.§.cum autē de exerc.vbi dicitur q̈ nihil refert cuius etatis vel conditionis sit magister.ꝛ sibi imputet qui eum ꝑponit ꝛ dicit Hosti. hanc

opi.eius veram qñ minor vt pcurator veniens in iudicio se ꝛ suos fideiussores non obliget.sed constituens qui sit soluendo p ipso caueat.alia est opinio hic approbata.s.q̈ minor.xxv.ann. non possit esse pcurator ad iudicia quam tꝫ Accur.ff.eo.si minor.naꝫ rō est quare dꝫ excludi:q̈ posset restitui vt.d.l.si minor que ratio vrget etiam qñ dn̄s satisdedit p eo cum ipsius intersit non vexari vt.ff.de mino.l.minoribus.Ad.§.iuste.ꝛ alias rationes Host.ꝛ Jac.de are.hic r̄ndet in nouel.Jo.an.qui vltimo tꝫ q̈ si opponat̃ excep.xxv.an.repellit̃ qñ vero non excipit̃ procedat opinio Host.Jac.de are.Idem Inn.Jo.an.s.c.non iniuste.super gl.ij.est tñ reperire casum spālem in quo minor admittitur ad plenam defensionem nedum ad allegandum causas absentie cum.s.pater est absens qui nisi filius minor fuissꝫ admissus p eo in iudicio poterat affici magno incōmodo vt.l.exigendi.C.eo.vbi plene de hac materia per doc.ꝛ ibi per dn̄m meum vide rōnem differentie quare magis minor.xxv.an.pōt esse pcurator ad negocia q̃ ad iudicia.Nam in iudicijs pōt quotidie emergere lesio iuris:lꝫ sup principali condemnatōe nō fieret in ipm executio.tamē rōne lesionis emergentis posset petere restitutionem in integrum.ꝛ sic fieret durior conditio aduersarij p interuentum pcuratoris:qō est absurdum vt.l.ij.§.defendi.ff.ex qui.cau.in pos.e. ¶ † Sꝫ hic incidēter quero in casib⁹ in q̇bus minor hꝫ legitimam psonam stādi in iudicio vt in.d.l. exigendi.an tunc si emergat lesio poterit petere restōnem in integrum.gl.ibi tꝫ qō non.ne quis decipiat̃ iuris autoritate qua legitimat̃ minor ꝛ admittit̃ tanq̃ maior.ɔ̃rium videt̃ tenere gl. in.l.j.si de momenta.po.C.ꝛ in.c.ex parte.de rest.spo.Bal.dicit in.d.l.exigendi q̈ in casibus in quibus minor hꝫ legitimaꝫ personam standi in iudicio p alio non dat̃ sibi restitutio si ɔtingat lesio:sed qñ hꝫ legitimā personaꝫ p se:tūc restituit̃ in integ. Ita loquunt̃ gl.predicte qō not. ¶ Quero minor femina vel alius inhabilis fuit admissus ad iudicium tanq̃ pcurator q̄rit̃ vsq̈ ad qō tempus possit opponi exceptio talis ꝛ an reddat iudicium nullum.Sol.dic q̈ exceptiones pcuratorie sunt multe. Qn̄q̈ opponit̃ ex psona ɔstituentis:vt q̈ erat minor vel fil'is ꝛ ista non pōt opponi si actus celebratus respiciat fauorem cōstituentis.secus si damnum vt.l.non eo minus.C.eo.ꝛ ibi p doc. Qn̄q̈ opponit̃ rōne eius qui ɔstituit̃ pcurator:ꝛ tūc nullo mō poterat esse in iudicio.q̈ seruus vel fil'is:tunc semp ista exceptio pōt opponi:q̈ reddit iudicium retro nullum:vt.l.ij.§.j.q̄ satisda.cog.ꝛ no.Bar.in.l.si minor.ff.eo.Sꝫ si aliquo mō poterat esse in iudicio.ꝛ tunc dꝫ opponi ante lit.conte.vt.C.eo.l. ita demum.Qn̄q̈ opponit̃ rōne cāe in qua dr̃ pcuratorem esse non posse puta in criminali.ꝛ tunc dic vt.j.de iudi.c.j.ꝛ.l.q̈uis C.de adulte.ꝛ.l.pe.§.ad crimen.de pub.iud.p Bar.Qn̄q̈ opponit̃ exceptio cautionis non prestite.ꝛ de hac dic vt.l.pomponius.§.rati.ff.eo.cui adde qō no.s.eo.lib.de elec.c.j.in gl.vbi eñ agitur ꝛc.Quandoq̈ opponitur exceptio tu non es pcurator.ꝛ hoc est aduertendum aut fuerat de hoc semel disputatum non autem decisuꝫ:sed fuit admissus pcurator cum cautione d rato.ꝛ non potest amplius obijci q̈ non sit pcurator.vt.l.inter quos.§.qui alieno.de dam.infec.Quandoq̈ fuit disputatum sed non decisum:q̈ instrumentum fuit amissum.ꝛ tunc ideꝫ q̈ non potest amplius opponi vt.l.fi.C.de fideius.ꝛ.c.qm̄ contra de pba.Quandoq̈ circa mandatum non fuit quesitum nec aliud oppositum:ꝛ tunc ista exceptio tu non es pcurator.semper potest opponi:vt.C.eo.lꝫ.Immo plus q̈ si aduersarius sciret eum non esse pcuratorem ꝛ taceret idem esset.Nam cū hoc non pendeat ex voluntate sua eius taciturnitas vel ratihabitio nihil operat̃:vt.l.si expressum.de app.secus si penderet ex volūtate mea:q̈ tunc taciturnitas inducit tacitum mandatum puta me sciente ꝛ patiente aliquis agebat tanq̃ meus pcurator.ex quo eñ non phibeo videor tacite mandare vt no.Inno.in.c.ex parte decani.de rescrip.que opinio est vera in eo qui egit tanq̃ procurator actoris.facit quod no.in.l.mutum.§.is qui.ff.e.ex parte autem rei cum defensor possit admitti inuito domino:scientia non inducit tacitum mandatum.Sed dꝫ seruari id qō dicit textus in aut̃.qua in prouincia.C.vbi de cri.agi opꝫ.et ita no.dominus meus in.d.l.ij.in fi.ꝛ ibi plene per eum de ꝑdictis exceptionibus pcuratorijs.ꝛ maxime de illa exceptione tu nō es pcurator.cuius dicta ꝛ aliorum rettuli in.c.in causa de procur.ideo hic non prosequor.† Quandoq̈ opponit̃ exceptio pcuratoria ratione forme.ꝛ tunc si est talis defectus in forma q̄ non redderet mandatum nullum.ꝛ pōt semper opponi.Si ṽo redderet mandatum nullum puta cum est factus pcurator tantum ad agendum ꝛ tūc dꝫ opponi ante lit.cōte.sicut alie exceptiōes pcuratorie.ꝛ illa distinctio quibusdam additis est.bar. in.d.§.rati. ¶ Vltimo q̈ hic in fi.fit dr̃ia inter iudicia ꝛ negocia q̄d de negocio inito siue qō dꝫ coram iudice explicari sine figura iudicij.Spe.tangit in pcuratore ɔstituto ad petendum interpositionē

[a] ¶ Procurator.adde spec.i ti.de pcu.§.j.ṽ.pe.card.in cle.ij.de pcura.

interpositionem decreti super venditione rei minoris: ⁊ tz ꝙ ac cedat ille actus ad naturam iudicij: qꝛ exigit cause cognitionez vt.l.magis puto .§.ne passim.ff.de re.eo.⁊ ita no.in ti.de ꝓcur. §.j.ver.quid ergo si.⁊ credo hoc vnum .nam decretum illud nō potest interponi sup̱ tali alienatione die feriato rōne predicta: qꝛ.s.requirit cāe cognitionem vt.l.actus.C.de fer.p̱ Ly.si autez aliud a iudice nō in figura iudicij impetrat̃ forte talis actus a c cedit magis ad naturam act⁹ extraiudicialis ꝙ̄ iudicialis post ꝙ̄ non est ibi figura iudicij necessaria. ¶ Ultimo aduertenduz ad id qd̓ dixi de exceptione procuratoria tu nō es ꝓcurator ⁊c. ꝙ qñ est de ipsa cognitum ⁊ sup̱ ea ꝓnūciatum vel non sed p̄stita cautio rati. ꝙ non pōt vltra opponi vtrum id sit verū in p̄iudicium dñi absentis q̇ non interfuit in p̄dicta lite Ly.variat i ꝑal le.l.lz.C.e.ti.vbi in.iiij.q.tz ꝙ non.p̱.l.cum nō iusto.ff.de collu. de.non ob.l.j.§.pomponius.ff.qd̓ falso tu.au.qꝛ dare tutorem vel curatorem est in iudicis ptāte.ideo eius ꝓcuratio ⁊ decretū sup̱ hoc hz effectum ꝓductum: sed dare vel creare ꝓcuratorez nō est in eius ptāte: ideo eius sñia non pōt inducere nec ꝓcuratorē facere qui non est ibi. Postea in se.q. dicit ꝙ si ꝓpositis exceptionibus ꝓnunciat ꝙ eis non obstātibus admittat̃: ꝙ p̄iudicat talis sñia: vt.d.l.fi.de fi.instru. Idem Cy.cum examinat qōnem an mādatū ꝓcuratoris possit ꝓbari p̱ testes.⁊ an p̄iudicabit dño talis ꝓbatio facta inter ip̄m q̇ se ꝓcuratorem asserit ⁊ aduersarium q̇ hoc negat: ⁊ q̇dam ꝙ sic sicut p̄iudicaret ꝓbatio facta p̱ lr̄as ⁊ instrumentum Cy.non audet hoc firmare p̱ illā regulam res inter alios acta ⁊c. qd̓ dicvt p̱ eum plene in.l.j.C. eo. in.vj.q.vtruz aūt sñia p̄iudicet ipsi ꝓcuratori si postea detegat̃ ip̄m non habere mandatū dicvt no.in.d.l.lz.⁊.l.si exp̄ssum d̓ ap. ⁊ Bar.sentit ꝙ sibi preiudicet postꝙ̄ se liti obtulit aliene in.c. mandato.s̄.eo.nam alibi dicit Bar.qñ ꝓcur.ꝓmittit aliq̇d ꝓcuratorio noīe saltem ad hoc est obligatus vt se ꝓcur.doceat vt.l. j.C.credi.euic.pig.non de.vel tenet̃ ad hoc qd̓ dñs ratum habe at: vt.l.si ꝓcur.falso.de condi.ob cau.⁊ hic no.Bar.in.l.si ꝓcur. qui pro euictione.ff.eo.

1 Procuratores plures quis cōstituere potest.
2 Procuratores plures insolidū ꝯstitui possunt.
3 Conditio occupantis dicit̃ esse melior.
4 Occupatio p̱ que attentatur.
5 Judicij instantia pluries est ambulatoria.
6 Procuratores qñ dati sunt an vnus ꝯ̄ alium agere possit.

Si duo. Diuidit̃ in duas ptes.prima loquit̃ i duob⁹ ꝓcuratoribus simul datis simul vel insolidum in causis ꝓphanis.scd̓a loquit̃ in datꝫ in causis electionuz ibi sane. ¶ † No.ꝙ pōt q̇s pl̓es 1 ꝓcur.constituere.⁊ sic in eadem cā p̄nt interuenire plures defensores: ⁊ etiam plures agere noīe alieno qd̓ nō est verum indistincte: ⁊ ideo dicvt no.in.l.non tm̄.§.si tn̄ plures.ff.iud.sol.⁊.l.oīm ff.eo.⁊.l.ne in plures de exercitor. Ueritas em̄ est ꝙ ex pte rei defensio non pōt diuidi in plures: qñ quis conuenit̃ vna actiōe secus si pluribus: sed ex pte actoris bene pōt in plures diuidi nisi natura negocij exigat ꝙ per vnum agat̃ vt.l.qd̓ si nolit.§. ꝙ si plures.ff.de edil.edic.⁊ per Bar.in.d.§.si tn̄ plures vbi etiam quid iuris de pluribus heredibus an cogant̃ per vnuz se defendere.dicvt ibi. ¶ Scd̓o no.ꝙ plures ꝓcur.simpl̓r constituti nō vident̃ ꝯstituti insolidum sed ꝓ parte.ita ꝙ vnus sine altero nihil pōt. Idem in iudicijs ⁊ arbitris de of.dele.prudentiam.⁊ de arbi.c.ij. In tutoribus dicit secus.vt.l.si plures.ff.de admi. tu. in executoribus testamentoꝝ.dicvt in.d.ti.c.fi. In principalib⁹ vero personis puta reis debendi vel credēdi.vtrum insolidum vel ꝓ parte concernat eos obligatio ⁊ actio.dicvt no.in.l. reos 2 §.cum in tabulis.ff.de duo.reis. ¶ † Tertio no.ꝙ plures ꝓcu. possunt constitui insolidum ⁊ s̓m Jo.an.non est vis.vtrum per istud verbum insolidum vel per aliud qd̓ importet idem fiat cō 3 stitutio vt s̄.eo.li.de offi.dele.cum plures. ¶ † Quarto not.ꝙ melior est conditio occcupantis in pluribus constitutis insolidum: et ideo dicitur melior quia occupanti ita placet alias graue est et onerosum agere.vt.no.ff.eo.l.pluribus bonum tamē ⁊ lucrum etiam censetur adimplere suam voluntatem.vt.no.in.l. 4 pe.ff.de condi.ob causaz. ¶ † Quinto not.per que attentatur occupatio siue preuentio: qꝛ per litis ꝯte.vt hic alibi dicit̃ ꝙ p̱ citationem.vt.c.pe.de fo.comp. Alibi dicitur ꝙ per sententiaz vt in glo.tunc ⁊c. Super qua Joan.and.distinguit in nouella. Sed tu distingue plenius vt no.Bar.⁊ post eum doc.i.l.si pluribus de leg.j.⁊ dicas sic aut tractatur de preoccupatiōe officij: ⁊ tunc aut officium est vniforme in qualibet sui pte vt iurisditio ⁊ preuentio que īducitur per citationē.vt.d.c.pe.⁊.l.siquis postea.ff.de iudi.aut per lit.conte.vt hic. Quādoqꝫ tractat̃ de p̄occupatione in ordiñe ꝓcedendi.⁊ ille d̓r preoccupare qui primo dedit libellum: vt.l.qui prior.⁊.l.qui tribus de iudi. Quādoqꝫ tractat̃ de p̄occupatione et effectus eius de quo agitur: ⁊ tunc aut plures agunt ad idē aut ad diuersa. Si ad idem aut ex eadem cā aut ex diuersa. Si ex eadem: aut non est possibile illas cās duas esse simul veras: ⁊ tunc ille d̓r p̄occupasse qui prius venit ad sentētiaz exemplum in duobus vendicantibus eandem rem rōne dñij: vt l.si is a quo.ff.de rei ven.⁊.l.pe.de pe.here. Si vero possunt esse simul vere ille due cause ⁊ sunt: ⁊ tunc aut habuerūt originez eodem tempore: ⁊ ille dicit̃ preoccupasse q̇ preuenit ad contestationem: vt.l.si pluribus de leg.j.⁊.l.si ex duobus de duo. reis.⁊. l.si fideicōmissa.§.inter de le.iij. Si vero non habuerunt originem eodem tp̄e: ⁊ tunc ille d̓r prius occupasse qui prius hz ius petendi vt.l.in operis.ff.loca. Si vero non petit̃ idem sed diuersuz vl̓ ex diuersis causis.tunc per lit.conte.nemo potest dici p̄occupare: qꝛ cuiuslibet petitio tendit ad diuersa. Sed opz ꝙ deueniatur ad sñiam que est cā immediata executionis ⁊ ille per executionem p̄occupasse d̓r: vt.l.siquis a multis de noxa.⁊.l.si vero.ff. de pecu. Et ista est distinctio ꝓ maiori parte Bar.in.d.l.si pluribus.vbi do.meus inducit predicta ad.q. Quidam heretic⁹ de marchia stetit bonoñ.per.x.vel.xx.annos. inquisitor de bononia cepit ꝯ̄ eum inquirere ⁊ litem contestari.postea incepit inq̇sitor de marchia ⁊ p̄parauit se ita ꝙ prius tulit sñiam ꝙ̄ inquisitor de bononia.⁊ hoc fecit ꝓpter bona.querit̃ igitur ad quem p̱tineant.d.Dyn.dixit ꝙ ad eum qui preuenit per sñiam vt.d.c. pen.de fo.compe.⁊.l.siquis postea de iudi.alijs etiam rōnibus hoc ibi approbat idez doc.⁊.d.Bal. ¶ Sexto no.in ver.nisi dictum ꝙ non sit melior conditio occupantis.non em̄ operat̃ i totum qd̓ verbum sonat.nam p̄uentio locum hz ad exclusionem alterius illo q̇ p̄uenit p̄nte. Sed eo negligente non valēte: p̄uent⁹ exercitium sibi vendicat sub eisdem modis ⁊ ꝯditionibus q̇bus ille impeditus vel negligens sibi occupauerat. Ex quo pz ꝙ nullo casu sunt simul admittendi plures ꝓcur.insolidum ad agēdū vel defendendum posset em̄ ꝓpter talem concursum negociū intricari: vt.j.§.sane.⁊.d.§.si tamen plures vbi Bar. ¶ † Septi 5 mo no.ꝙ instantia iudicij pluries est ambulatoria de vno in alterum. Et collige s̓m Guil.⁊ Ja.bu.ꝙ multipliciter potest esse ista mutatio.aut enim mutat̃ res: causa agendi vel actio.⁊ habz locū.l.cū querebat̃ in fi.ff.iudi.sol. Aut mutatur iudex id est nō aditur ille iudex cuius respectu fuit stipulatio interposita: ⁊ tūc habet locum.l.iij.ff.iud.sol. Aut mutatur iudex ex vi appellationis interposite ⁊ habet locum.l.cum apud sempronium. eo. tit. Aut mutatur persona litigatoris que non fingit̃ eadem cuz prima.⁊ loquitur.l.j.in fi.ff.quibus mod.pignus vel hypo.sol. Si vero fingitur eadem cum prima ⁊ habet locum.l.si cum hominē ff.de fideius.⁊ quod dixi in.c.quia.ij.de iudi. Sed si persona nō mutatur sed superuenit mandatum non habenti.⁊ loquit̃. l. iulia.ff.qui satisd.cog.in istis omnibus membris dubitari potest si fuit prestita cautio siue satisdatio in iudi.⁊ contingat ista mutatio altero ex predictis an fideiussores dati teneantur.⁊ pone exemplum in casu huius.c.si ꝓcurator qui occupauit satisdedit vt dixi deinde eo impedito vel negligente alius cōprocurator insolidum superuenit an fideiussores dati per primum tenebūtur in isto iudicio sic translato in alterum. Bar.format.q.in ꝓcuratore qui post satisdationem per eum prestitam alium substituit an extinguetur satisdatio.⁊ distinguit: qꝛ aut substituit alium ex vigore mandati sibi facti de substituendo.⁊ tunc iste videtur substitutus a dño vt.l.j.ff.eo.⁊ ideo sicut mutatione persone vnius ꝓcuratoris extinguit̃ satisdatio.ita hic. Sed si ꝓcurator substituit eum ex virtute iuris sibi quesiti per lit.conte.tunc nō extinigutur.sicut quando reus satisdedit ꝓ seipso ⁊ ipse idez dedit ꝓcuratorem.⁊ ex hoc infert ipse in casu huius.c.ꝙ si lis fuit cepta per vnum ex ꝓcuratoribus datis insolidum si facta mutatione de qua in tex.cā fuerit per alium terminata extinguit̃ illa fideiussorum datio qꝛ ꝓcurator sup̱ueniens est datus a dño nō a ꝓcuratore.ideo satisdandum est pro illo superuenienti. ⁊ ita ipse no.in.l.si ante acceptum ad fi.ff.iudi.sol. qd̓ dictum not.ꝓ intellectu huius.c. ¶ Septimo etiam subtiliter loquitur d̓ ista mutatione an possit fieri inuito aduersario: ⁊ quot modis contingat ⁊ durent vel extinguant̃ satisdatiōes facte tali mutatio 6 ne ibi pleni⁹ vide. ¶ † Quero qñ dati sunt ꝓcuratores an vn⁹ contra alium possit agere in eo in quo est dño obligatus. Glo. pe.s̄.c.pri.loquens de duobus ꝓcuratoribus omnium rerum dicit ꝙ vnus non pōt exigere ab alio sine spāli mādato ꝓ qua est casus in.l.q̇ ꝓprio.§.fi.ff.e. Sed lex ibi se.dicit ꝯ̄rium.s.ꝙ h̓ ponit glo.in.d.§.fi.soluit dcm̄ ꝯ̄rium multis modis.⁊ primo ꝙ illa.l.se.intelligit̃ s̓m p̄cedentem.§.s.ꝙ loquat̃ cum hz spāle mādatum. Alij distinguunt qꝛ aut est ꝓcurator ad exigenduz debita.⁊ loquit̃ ille.§.fi. Aut est procurator omnium bonoꝝ.⁊ loq̇tur.l.se.⁊ est ratio differentie qꝛ in ꝓcuratore ad exigendū non videt̃ alicui ex eis mādatum ꝙ a seipso exigat.qꝛ exigere est ab inuito extorquere vt.l.xj.§.scire.de leg.iij.⁊ nemo seip̄m cogit: vt.l.ille quo.§.tēpestiuū.ff.ad treb. Secus in ꝓcuratore omniū

rerum.sibi enim videt tacite mandatum.vt soluat dño id qd debz ideo illud deuoluit in actõe mandati. Sicut debitum in quo tutor tenet pupillo:vt.l.quotiens.ff.de admi.tu.et hac rõne secus dicẽduz esset in speciali mandato in quo non venit vt sibi soluat vel a se exigat qd dño dz et ideo alter aget vt.l.si vo nõ remunerãdi.§.apud iulianum.ff.mandati. ¶ Tertia so.est qd in.l.se. fuit administratio diuisa ideo agit vnus contra alium q: nõ cõcurrũt mandata circa idem vt vult ille.§.Iste sunt sol.gl. ibi quam approbat Bar.et addit q pdicta nõ habẽt locum in duobus pcuratoribus non datis insolidũ q: in ipsis vnus sine alio nil pt vt hic.et.l.pluribus.ff.eo. Item non hz locum si vnus datus fuit post aliuz.q: tunc primus reuocatus videt p datione scdi vt no. hic in gl.ij. Habẽt ergo sm euz locum que dicta sunt qñ duo fuerũt dati insoliduz vel fuit datus scds nõ animo reuocãdi primũ Sed tũc opp.et dices q sunt dati.insolidũ ergo vnus põt exigere ab alio indistincte:sicut in tutoribus vt not.in.l.ij.C.de diui. tu.so.aliud in tutore vt ibi aliud in pcu.vt h.rõ dñie est q: ibi pricipalis deficit q̃ cõ alterum agat.ideo lex supplet dando ptãtem exigendi cõtutori:sed in pluribus pcura.reprobat principalis psona.i.dñs qui cõ alterũ ex pcur.debitorem suum põt sibi puidere et iõ vr nõ hec alteri demandasse.nam vt dicit gl.asinus itumescit cum videt se p cõparẽ apphẽdi vt no.in.l.p seruum. ff.de acqui.here. ¶ Et ex hoc ĩfert q si dati sunt duo executores vniuersales in testamento.vnus contra alterum ex eis debitorem defuncti põt agere:in istis tamen est alia rõ.q: cuz vnus nõ vult exequi alius hz ptãtem in totum.vt in.c.fi.de testa. Si ergo ille q̃ est debitor sibi vel socio nõ soluit:apparet q non vult exeq̃ iõ alius in totum põt petere. ¶ Vt igit ista materia liqat tibi vtrum pluribus pcur.simul datis vnus possit cõ alium agere sic distingue aut sunt dati ad diuersa et vnus põt agere cõ alium in his q̃ spectant ad suam administrationẽ vt.s.in.iij.so. Aut sunt dati ad idem.et tũc aut nõ est dcm vel subintellectum insolidum:et nõ põt vnus sine alio aliqd facere:vt.d.l.pluribus et hic. Aut fuit dcm vel subintellectum insolidum et tunc aut fuit mandatuz ad exigendum tm:et vnus põt ab alio exigere vt in.ij.so. pdictarum aut fuit mandatum vniuersale.et tunc aut supest psona mãdãtis q̃ põt sibi puidere:et vnus non põt agere cõ alium nisi hẽat spãle mandatum.vt.d.l.qui pprio.§.fi.aut nõ supest persona mandãtis:et tunc vnus põt cõ alium agere vt.l.si plures de admi.tu.et no. in.d.l.ij.de diui.tu.et ex hac distinctiõe apparet verum cõsuluisse do.Fede.de senis consi.clxxv. Refert Lap.s.e.qui ad agendũ q si sunt plures pcur.dati insolidum ad petẽdum exigendum et recipiendũ debita pñtia et futura:q vnus põt exigere ab alio cõ procuratore debita post cõstitutionẽ cõtracta alle.d.l.ij.de diui. tu.et rationem.d.§.fi.et.d.l.qui duos.in fi.ff.et.l.j.§. vsuras.e.ti. et per istam distinctionem fit istud.c.expeditum exceptis gl. ad quas venio succincte.

a ¶ Tacet ad de barto.et pet.de sun.i l.j.C.de rela. raph.et pet. de su.i.l.iij. C.quõ et qñ iu.lãfr.i tracta.de arb.j pte.bar. in l.ne i arbitris.C.de arbi. bart. cepo. in cau. clxvij. ale.i l.j.de v.obl. Dy.i regula q̃ tacet et ibi do. me' domi.boerij et post eũ do.dissutus vbi subtil'r tractauit materiã licz aliq' eo miores doctrine eius nõ applaudent.

1 ☞ Tacens an videat consentire.
2 Depositum apud amicos cõiter fieri solet.
3 Dissentiens semel postea consentire potest.

Iacet. No.q absens cõstitutus ab alio pcuratore nisi post mandatum susceptum recuset offm acceptare vr.de quo est hodie casus in cle.ij.j.e. pñs vo si constituat an si † tacet[a] videat consentire Io.an.q non p.l.filius.§.inuitus.ff.eo.Cy.dicit hoc verum cũ constituit extraneus qui tacẽdo non videt cõsentire sed potius dissentire vel deridere. Si vo constituit cõiuncta psona eius taciturnitas hr p consensu et hoc rõne cõiunctionis.ff.de do. ĩter vir.et vxo.l.si seruus.et idem dicit ecõuerso ex pte cõstituẽtis pone q̃dam me pñte agit in cã mea.certe inter me et ipm rõne cõuentionis videor cõsentire sm Iac.de ra. Idem si est multuz amicus sm Pe.qd est notandum ad vnũ sm Cy. † Nã depositum solet fieri cõiter apud amicos.modo pone q socius in camera socij socio pñte et non cõdicente dimittit librum suũ.nunq̃d vr cõsentire.vt depositi teneat:videt q non q: cõtus depositi innitit cõsensu et iste non cõsensit ergo etc.vt.l.j.§.adeo.ff.de pac.ipse tenet cõtrium.naz ppter amicitiam vniuersale est q velit.sicut enim ppter conuentionem ita tenet q̃s rõne amicitie naturalr amici negocia expedire.ff.mandati.l.pe.§.lucius et ipse no.ita in.l.inuit'. C.e.ti.vbi pure per eum.de illo generali an taciturnitas habeatur p cõsensu.et per Bar.in.l.q̃ dotis.so.matr.et dicam in. d.cle. j. ¶ † Scdo no.q qui semel dissentit.põt postea cõsentire ante mutationem volũtatis illius q̃ ad eum misit nũcium vel eplam. vtrum hoc sit verum in oĩbus cõtibus qui pficiunt cõsensu ĩter absentes.de q̃bus in.l.cõsensu.de actio.et obl.videt q sic: q: iste tex.loquit in cõtu mandati qui oritur ex consensu adhibito in transmissione pcuratorij vt.d.cle.prima ergo idẽ in alijs eiusdẽ similitudinis et nature.ar.l.illud.ad.l.aquil. Preterea in obligationibus que cõhunt inter absentes post nũcij missionem ad impediendum obligationem nasci oportz vnius cõsensum alteri intimari.vt in cle.j.de re.iur.ante ergo intimationez dissensus pt qui dissensit consentire et no.hunc articulum p alium h notatũ ¶ Opponit gl.fi.d.l.j.§.qui semel.de suc.edic.soluit q ibi ius repudiatum deuoluebat ad alium hic ad nullum. Idem ergo esset hic si in defectum primi repudiãtis deuolueret ad aliũ pcuratoris offm sm gl.q̃ idem dicit in electo.vt post dissensum cõsentire valeãt si psistant electores in eadem volũtate intellige tm q dissensum reuocat infra tps iuris.de quo.s.e.li.de ele.q sit. facit qd no.Io.an.in.c.si tibi absenti.j.de pben.vbi ponit.q.in puiso.hic vero in electo. Idẽ hic dicit in iudice delegato:et multo fortius cum ipsius offm sit necessarium de rescrip.sciscitatus et de offi.presi.l.legatus. ¶ Opponit extra gl.et doct.iste text' innuit q officium pcuratoris sit volũtarium a princi.dum relinquit in sua ptãte acceptare vel non. Sed cõ ĩmo videt necessariũ q: est munus publicum vt.l.seruum quoqz.§.publice.ff.eo. So. vt no.Cy.in.l.inuitus.C.eo.ti.vbi dicit q triplex est munus publicum:quedam sunt publica autoritate et vtilitate.vt officia publica magistratuum vt.l.j.§.ius publicum.ff.de iust.et iure.et ista suscipiunt ab inuitis.vt.c.pastoralis.de offic.dele.l.munerũ.§. iudicãdi.de mune.et hono. Quedam sunt publica autoritate sz vtilitate priuata vt tutele et cure.et idem vt in.l.j.in prin.ff.de admi.tut. Quedam econuerso sunt publica vtilitate sed autoritate priuata vt officia pcuratorum:et ad ista nullus a principio inuitus cogit.vt.d.l.inuitus.post susceptũ aũt an cogat dicã.in.d. cle.j.vbi de hoc. ¶ Quero pluribus pcuratorib' successiue datis vt dicit glo.primus acceptauit:et re integra decessit:an sequẽs poterit acceptare:videtur q sic quia non videt acceptasse post q non durauit:vt.l.j.§.versum.ff.de in rem verso. dic vt nota. Cyn.in.l.post aditam.C.de impu.et alijs substitutionibus.do. Pet.de ancharano.

1 ☞ Procuratoris offm ad tps suspendi potest.
2 Procurator ad tps an possit constitui.
3 Differẽtia inter actũ volũtarium et necessarium.
4 Presumptio vna aliam dicit tollere.
5 Procurator impeditus an teneat alium pcuratorẽ substituere

Si quem. Ponit qõnem quam distinguẽdo soluit scdm membrum ibi sec'.et ad decisionem scdi membri excipit plures casus ibi nisi ¶ † No.q officiuz pcuratoris potest ad voluntatẽ constituentis ad tempus suspendi:et tunc est pcurator illo tempore absqz exercitio.sic in iudice qui quandoqz hz iurisditionẽ sed ligatam.vt in.c.pastoralis.s.de rescri.et circa hoc vide.l.titius.ff.de exc.tu.vbi de dictione donec.l.qd.que dictiones nõ inducunt conditionẽ ppetuo extinctiuam sed suspensiuaz. Sicut hic dicit de dictione quo vnus. Aliud est enim ad tempus suspẽdere:aliud tollere:vt no. Inn.in.c.cũ inter.de consue.et.l.iiij.§.si p interualla.ff.de seruit. Et per ista dico q si procurator constitutus.vt hic dicitur fuit litem contestatus dño absente tandem reuersus tractauit causam per seipsum.si iterum eo absente pcurator causam reassumpsit non potest contra eum opponi exceptio procuratoria q̃ opponi posset si tanq̃ nouus pcurator accederet vt.l.pompo.§.rati.ff.eo.coniuncta.l.ij.C.de consor.e.litis.et hoc innuit iste textus dum dicit quinimmo idez pcurator etc. ¶ † Vtrum autem possit constitui pcurator ad tempus: puta vsqz ad annum.vide in Spe.de pcur.§.rõne autem forme. v. quid si mandatum. ¶ Secundo no.tacitam reuocationem pcuratoris simpliciter constituti.cum.s.dñs tractat causam volũtarie per seipsum:de hac reuocatione tacita et expressa. dixi.s.eo. q uis. ¶ † Tertio nota differentiam inter actum dñi voluntarium et necessarium quo ad reuocationem pcuratoris.nam volũtarius actus inducit tacitam reuocationem:non necessarius: similiter in tacita reuocatione legati distinguit inter voluntariã et necessariam alienationem rei legate vt.ff.de leg.iij.l.xj.§.si rez facit.l.si fideiussor.§.si necessaria.ff.qui satisd.cog. Inducit etiam tacita pcuratoris reuocatio si mutauit mores.puta quia est effectus pdigus:ribaldus.vt no.Bart.in.l.sicut cornelius. de solu.et dixi in.c.nulli.s.eo.lib.de ele. ¶ Quarto no.q vna presumptio tollit aliam. Nam presumpta reuocatio per tractationem cause:tollitur per aliam:quia hoc facit ex necessitate. facit de presump.literas.et de restit.in integ.l.diuus. ff. ¶ Quinto no.in fi.c.q ppter impedimentum contingens in personam pcur.tenetur dñs venire ad causam necessario per seipsum. Casus tamen contingens in personam procuratoris excusat dñm a contumacia siue a pena vt.c.significante de pign.et.l.cum a matribus.C.qui pe.tu. Ipsius autem procuratoris negligentia siue dolus an noceat dño. dic plene vt lit.non conte.c.j. in nouel. post Inn.et p Bar.in.l.cum filius.de ver.ob. ¶ † Sed hic q̃rit an pcurator impeditus teneat alium pcuratorez substituere ad causaz suis expensis.vt si non teneat domino ad interesse ratione mandati: vel non possit domino imputari culpa siue negli-

gentia

gentia quo ad hoc Inn. ⁊ post eum Io.an. tāgunt hoc in. d.c.j. ⁊ tꝫ ſm quoſdam ꝙ ſi ꝓcurator erat litē ↄteſtatus teneat̄ ad hoc ſiv̄o non. nō tenebat̄ neceſſario lꝫ poſſet ſpōte ſi voluiſſet q: habebat a dn̄o hoc in mādatis non imputat̄ dn̄o. ſi hoc nō facit q: dare ſibi illam ꝑtātem fuit de gr̄a nō de neceſſitate. Alij tn̄ ↄ. vt ibi ꝑ eos. dn̄s aūt impeditus an teneat̄ neceſſario ꝓcuratorem mittere. dic vt dixi poſt gl. s̄. e.c. q̄relam. ⁊ c. cū dilecti de do. ⁊ cō tu. ¶ Op. adv̄. ſecus vbi d: ꝙ dn̄s poſt lit. ↄte. ꝑ ꝓcuratorē tractās cām ꝑ ſeipm̄ vr̄ eū reuocare ↄ qd̄ nō p̄t fieri exp̄ſſe nō p̄t fieri tacite vt. l. q̇ ad certū. ff. loca. ſꝫ exp̄ſſe nō poſſet dcō caſu euꝫ reuocare: vt. s̄. e.c.ij. ergo nec tacite. So. vt in gl. mag. q̄ bn̄ ſoluit: ⁊ ideꝫ tꝫ Archi. ⁊ dixi in. d.c.ij. ¶ Quero poſt Io.an. in nouel. ſi dn̄s ꝑegre ꝓfecturus ↄſtituit ꝓcuratorem ſimpl'r non adiecta iſta clauſula. quotiens eum abeſſe ⁊c. ſi reuerſus mandatū non reuocat exp̄ſſe ⁊ iterum ſe abſentat an duret mandatum primuꝫ ⁊ ꝙ non duret alle. q: eo reuerſo finita eſt cā mādati. Sicut finito negocio ꝓpter qd̄ ↄcta fuit ſocietas: vt. ff. ꝓ ſocio. l. actōes. §. item ſi alicuius. Si ergo eſt finita nō reuiuiſcit ꝑ ſcd̄am ꝑegrinationem: vt. l. qui res. §. aream. ff. de ſolu. Sicut nec dos reuerſa ad aliquem per diuortium intelligit̄ reintegrari reintegrato m̄rimonio vt. l. inſulam. §. fi. ff. ſol. mat. In ↄtrium alle. qd̄ d: d̄ cōductore q̇ finito ↄductōis tp̄e in ↄductione. intelligit̄ eñ cōductio renouata vt. l. item q̄rit̄. §. fi. ff. loca. ⁊ non vr̄ veniſſe q̇ nō ſtetit. s̄. de iudi. c.j. ⁊ de acq̇. poſ. non vr̄ cū ſi. tenuit pileus diſputādo ꝙ ꝑegrinatōe finita q̄ fuit cā mandati: expiret mandatū: vt d. l. actōe. ¶ Utrum vero reintegret̄ ꝑ ſcd̄am ꝑegrinatōem diſtinguit: q: ſi ſtatim diſceſſit nō reintegret̄: ſi moram traxit ⁊ videns cām illum ꝓſequi paſſus fuit vr̄ tacite renouaſſe ⁊ ↄfirmaſſe vt. C. d̄ inof. teſt. l. iij. ⁊ dic d̄ hac. q. vt no. in. l. q̇ mutuā. §. nō iō ff. man. ¶ Extra quero d: in ver. vt ſi forſan ꝙ ſi emergat articulus in quo dn̄s melius nouit veritatem q̄ ꝓcurator dꝫ dn̄s cōparere. quero ergo gn̄aliter vtrum poſſit aduerſarius recuſare cōparitionē ꝓcuratoris ⁊ petere ꝙ cōpareat principalis tanq̄ melior vel legalior. Aduerte q: materia eſt pulchra ⁊ hꝫ principaliter duo membra. qn̄qꝫ recuſat̄ ille qui venit ex parte rei. qn̄qꝫ qui venit ex parte actoris: primo caſu qn̄ ex parte rei. aut ſine mandato: aut cum mādato. Et ſi ſine mandato aut aīo nouandi aut animo defendendi ſuo periculo que membra ⁊ alia ꝓſequerer vt diſtinxi in. ca. paſtoralis de iudi. vbi eſt materia ecōtrario qn̄qꝫ. ſ. cōparente principali petit̄ ꝙ cōpareat non ꝑ ſe ſed ꝑ ꝓcuratorem. Nam hoc fieri dꝫ quando principalis perſona eſt indiſcreta. Idem ſi in magna dignitate ita ꝙ preſentia ſua poſſit videri horribilis aduerſario: vt. l. fi. C. eo. ⁊ vide per bar. in. l. fi. §. ſi actor male. ff. eo.

1 ☞ Mādatū ſpāle reḋrit̄ ad matrimoniū ↄhendū.
2 Procurator ↄſtitutus ad renūciandū ex cā ꝑmutatōis an valeat renūciatio ⁊ ꝑmutatio facta poſt reuocationem.
3 Nuncius priuati nūq̄ pōt eſſe generalis.

1 P Rocurator. † No. ꝙ ad m̄rimoniū ↄhendū requirit̄ ſpāle mandatum. multos alios caſus enumerat gl. pe. in. c. q̇ ad agendum. s̄. eo. Eſt tn̄ differētia inter hunc caſum ⁊ illos: q: in illis ſufficit in genere exprimere tales caſus vt ibi ꝓ dixi in. j. q. h̄ v̄o reḋrit̄ exp̄ſſio noīatim ⁊ ſpecifica vt no. hic in gl. ſed nunq̇d. ver. ſed q̇d dices: que etiam dicit ꝙ expreſſis quibuſdam de talibus caſibus ſub clauſula generali non venit caſus iſte ꝙ poſſit matrimoniū ↄhere: ⁊ ſic eſt alterius nature hic caſus q̄ alij qui exigūt ſpāle mandatum ↄcor. ff. de acq̇. here. l. ſiq̇s mihi bona. §. ſed vtrum gn̄aliter ⁊ qd̄ dixi in d. j. q. ¶ Scd̄o no. in ver. ⁊ q̄uis caſum in quo ꝓcurator ↄſtitutus ad actum extraiudicialem alium non ſubſtituit. ⁊ hoc ꝓpter grauitatem negocij cōmiſſi regulariter contra. s̄. eo. c. j. rationē etiam ſpecialitatis aſſignat. Io.an. in no. Nam multa ꝓcuratori ſuo dixit dn̄s viua voce cum confidentia que alij nō dixiſſet: ⁊ natura negocij huius eſt per domeſticos expediri non ꝑ extraneos. non mirum ergo ſi vbi fides ⁊ induſtria eligit̄ ſubſtitutio deneget̄. c. fi. s̄. de of. dele. ſed ↄ hoc vr̄ caſus in. c. is cui. de offi. deleg. s̄. eo. lib. Nam poſtq̄ ꝑſona cum qua dꝫ contrahi eſt expreſſa. deputatus ad hoc pōt alium ſubſtituere. q: nulla in hoc caſu vertit̄ induſtria. vt ibi dicit tex. So. illud in carnali: vt hic aliud in ſpūali vt ibi. vbi etiam apparet ꝙ ſpūale poteſt demandari contrahi cum perſona incerta carnale non vt hic. Et ſic ex illo. c. coniuncto cum iſto habes duas differentias inter carnale matrimonium ↄhendum ⁊ ſpūale. Similiter de ↄcto dirimēdo de tranſ. pre. c. inter corporalia. vbi de hoc. ¶ Tertio no. in §. ſane caſum ſpālem in quo reuocatio ꝓcuratori non intimata vel illi cum quo debebat ↄhere impedit actum gerendum in ſpirituali matrimonio: ſecus in cle. j. de renū. qd̄. c. loquit̄ cum conſtituit̄ procurator ad renūciandum ſimpl'r ⁊ ſic ad diſſoluenduꝫ vinculum ſpūale ↄctum. ꝓcurator aūt conſtitutus ad ſpirituale matrimonium ↄhendū puta ad eligendū vel ↄfirmandū electū. ſi reuocet̄ reuocatōe ꝓcuratori non intimata: an ſubſequēs electio vel ↄfirmatio ꝓcuratoris erit inualida. Lap. hic ꝙ ſic. q̇ dicit ſic Pau. tenere in cle. † Quid ergo dices in ꝓcuratore con-

2 ſtituto ad renūciandū ex cā ꝑmutatōis. vtruꝫ valeat renūciatio ⁊ ꝑmutatio facta poſt reuocatiōem ꝓcuratoris ſibi non intimatam. Quidam dicūt ꝙ non vꝫ ſicut nec matrimonium carnale: vt hic. Lap. tꝫ ↄtrium. dicit eñ ꝙ illa cle. locum hꝫ ſiue ad renunciandum ſimpl'r ꝓut dicit ille tex. ſiue ad renūciandū ex cā ꝑmutationis fuerit ꝓcurator ↄſtitutus ⁊ reuocatus intimatōe non facta. Niſi in caſu quo ꝑmutanti cum ꝓcuratore reuocatio fuiſſet nota. quo caſu ſaltem quo ad illum qui reuocationem ſciuit: renūciatio ⁊ ꝑmutatio eſſet nulla. q: in dolo fuit tacendo reuocationem ſibi notam. ⁊ in his beneficialibus dꝫ oīs dolus abeſſe. de ele. cum dilecti cum ſi. hic alle. ꝑ eum. Ex cuius dictis concluſiue habes ꝙ reuocatio non intimata ꝓcuratori impedit ſpirituale matrimonium ↄhenduꝫ. Similiter hic d: de carnali. nō autem impedit renūciationem factam ſimpl'r vel ex cā ꝑmutationis niſi illi reuocatio innotuerit cum quo erat ꝑmutatio facienda. ¶ Opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ ſola reuocatio nemini intimata non ſolum in caſu huius. c. ſed in omnibus impediat actum gerendum. vt. l. ſi pater. de manu. vindi. Sol. qn̄qꝫ quis ↄhit ꝑ nūciuꝫ vel epiſtolam: ⁊ tunc ſi ante hoꝝ p̄ſentationem mittētem peniteat obligatio impedit̄ vt ibi. Qn̄qꝫ quis ↄhit ꝑ procuratorem vl' ſindicum: ⁊ tunc ad impediēdum obligationem ↄhi dꝫ ꝓcuratori reuocatio intimari: vt no. in. l. j. §. fi. ff. de ↄhen. emp. ¶ Utrū etiam ↄhenti ſit intimanda. remittit Io.an. ad no. per eum d̄ reſcri. ex ꝑte decani. ſuꝑ glo. ſed. j. Sed hic quero de rōne differētie quare magis ꝓcuratori q̄ nuncio eſt intimanda talis reuocatio. Rn̄. q: nuncius concipit verba in ꝑſonam dn̄i. dicit eniꝫ dn̄s meus mittit me ad te. ⁊ dicit ꝙ vult emere talem rem tuam: vt. l. qui autem. de conſti. pecu. eſt igit̄ nuncius tanq̄ pica ⁊ organum per quem dn̄s ꝓfert verba. deficiente ergo conſenſu dn̄i tempore quo ꝓfert verba nuncius nil agit etiam ſi non fuerit certioratus. lꝫ glo. in. d. l. j. §. fi. etiam in nuncio vel epiſtola teneat ↄtrium. Sed cum dn̄s procuratorem conſtituit facto ꝓcuratoris voluit obligari: ⁊ ſic alterius miniſterio. neceſſe eſt ergo illum ꝑ quem ↄſenſum ſuum tranſtulit certiorari: vt. ff. qd̄ iuſ. l. j. Ex p̄dictis igit̄ habes differentiam inter nuncium ⁊ ꝓcuratorem: q: nuncius in perſonam dn̄i: procurator in ꝑſona ꝓpria ꝓfert verba: ⁊ ſi aliter conciperet non valeret actus vt. l. multuꝫ. C.

3 ſiquis alteri vel ſibi. vbi de hoc. † Et ex p̄dicta differentia īfert Bar. ꝙ nuncius priuati nūq̄ poteſt eſſe generalis: ita ꝙ ex virtute illius generalis mandati deſcēdat ad aliqua ſpecialia. tūc eñ non eſſet tanq̄ organum poſtq̄ aliud facit vltra q̄ dn̄s mandauerit: ⁊ hoc videt̄ velle tex. in. l. j. ff. eo. Ex hoc etiaꝫ infert Cy. in. d. l. multum ꝙ idem qd̄ facit q̇s vt nuncius non poſſet validari ratihabitione ſi mandatum non preceſſit. q: tunc non pōt dici organum dn̄i: ⁊ vide qd̄ de iſto nuncio vltra predicta no. bar. in. d. l. qui autem. §. conſtituere. vbi tangit vtrum requirat̄ ꝙ ꝑſona nuncij ſit idonea ſicut ꝑſona ꝓcuratoris remittit ad no. ꝑ euꝫ in. l. ſi is qui ꝓ emptore. ff. de vſuca. in materia fictionis trāſlatiue de ꝑſona ad ꝑſonam. Aduerte ad vnum verbum Io.an. in nouel. ſuper glo. dicit eñ ꝙ in caſu huius. c. ꝓcurator eſt quaſi pica miniſter ⁊ organum dn̄i. vt. l. ⁊ lꝫ. ff. de conſti. pec. ⁊ no. in d. l. multum. hoc forte dicit ꝓpter effectum quem. s̄. dixi in. c. j. in ij. notabili. v̄. ſi dices. ⁊ ſi hoc eſt veꝝ videt̄ ꝙ ꝓcur. in caſu huius c. nō dꝫ ↄcipere v̄ba in ꝑſona ſui ſed dn̄i. vt no. in ſumma d̄ ſpō. §. qualiter ↄhat̄ poſt prin. ¶ Querit etiam in nouel. Nūcius portauit lr̄as ignarus ipſaꝝ ↄtinentie mulier receptis lr̄is conſentit: ſed conſenſum ſuum nulli intimauit: dicit ꝙ non eſt m̄rimonium niſi conſenſum intimauerit nuncio ⁊ alteri. nam ſolus conſenſus non notificatus nō facit matrimoniū. alle. no. ꝑ eum s̄. de ſpon. c. tue.

¶ De his que vi metusve cā fiunt. Rubrica.

1 ☞ Abſolutio violenter extorta licet non teneat tamē punit̄ qui violentiam intulit.
2 Metus excōicatōis cōminate an ſit cēſendus iuſtus.
3 Amiſſio reꝝ q̇b' vita corꝑalis adimit̄ inducit iuſtū metū.

A Bſolutionis. No. ꝙ ius ⁊ metus reddūt ipo iur̄ nullā abſolutōeꝫ a ſn̄ia cēſure. Quid ī excōicatōe ꝑ vim vel metū extorta. Glo. q̄ incipit ipſo iure tꝫ ꝙ ſec'. de h̄. xj. q. iij. iuſtū. ⁊. xxv. q. j. oē. Regula eſt eñ ꝙ q̄ vi vel metu fiūt valēt ſꝫ reſcindunt̄ ꝑ actionē qd̄ me. cā. fallit h̄ regula ī mult̄ caſibus enumerat̄ ī. c. abbas. s̄. e. q̇b' adde caſum hui'. c. Sꝫ poſſes iſtare ꝙ oīa geſta ꝑ metū ſint nulla: q: met' ↄtinet ī ſe dolū. dol' aūt dās cāꝫ ↄctui

reddit eũ nullũ: vt. l. elegãter. ff. de do. So. vt no. Cy. C. e. l. si vi. ¶ Scdo no. in v. ne aũt ꝙ ꝯ inferẽtes violẽtiã hoc. c. ꝓuidet in hoc casu cũ. s. absolutio extorquet ꝑ vim vel metũ emanauit etiã cle. ꝯ dños tꝑales: q̃ cogũt aliquos violare interdictũ d. sen. ex. cle. grauis. ⁊ aduerte q: text. iste loquit cũ ꝑ vim vel metũ violat snĩa suspẽsiõis. Si ergo alr cogerent clerici reuocare cessatões diuinoꝝ nõ esset locus huic ꝯstõni: q: cũ sit penalis nõ extẽdenda. s. e. li. de ele. statutũ. ¶ † Item no. ꝙ lz absolutio violẽter extorta non teneat tñ punit q̃ violẽtiã intulit. ⁊ sic punit affect⁹: lz nõ sequat effectus. ꝯcor. l. si q̃s seruo. C. de furt. de qua materia dicvt. l. si q̃s nõ dicam rape. C. de epi. ⁊ cle. ꝑ Cy. ¶ Quero q̃ sit dñia inter snĩam absolutiõis ⁊ reuocatõem cũ hic in tex. ponat alternatiua iter ista. ¶ So. vt in gl. ij. sup qua in nouel. dicit ꝙ v̓bum absolutio refert cum ꝑ metum absoluit a snĩa lata pure: verbũ reuocatio refert ad snĩam latam sub ꝯditõe vel in diẽ ⁊ sꝫ hoc dic solutã. q. vtrũ hoc. c. locũ hẽat i tali snĩa añq̃ liget. Dic tñ post Archi. ꝙ excõicatio suspẽsio ⁊ interdictũ nõ sunt ꝓprie snĩe: q: puniũt ⁊ nõ diffiniũt: large tñ appellant snĩe siue pure siue sub ꝯditõe siue in diẽ ferant d. ap. ꝑterea ⁊ de sen. ex. romana §. caueãt. ¶ Querit gl. fi. vtrũ ꝯstitutio hec locũ hẽat cũ q̃s per metũ vanũ cõpulit: dicit ꝙ nõ q: nõ est ꝓprie met⁹. reqrit g̃ metus ꝙ inferat mortis ꝑiculũ vel corꝑis cruciatũ: ⁊ talis q̃ possit cadere in ꝯstantẽ viꝝ: qd arbitrio iudicis relinquit: vt no. C. de trans. interpositas ⁊. s. e. cũ dilect⁹ vbi gl. alijs modis ꝯsiderat iustũ metũ ad rescissionẽ actus. Tu dic lati⁹. nã qñq; q̃s vult rescindere qd gestũ est ꝑ metũ ex edicto ꝑtoris ꝙ met⁹ cã. ⁊ tũc reqrit metus de quo ꝑdixi. qñq; q̃s vult rescindere ex snĩa sine mente edicti: ⁊ tũc sufficit si in ꝑsonã filij vel ꝯiuncti iferat vt. l. isti q̃dem. ff. eo. qñq; q̃s vult rescindere ꝑ offm̃ iudicis. ⁊ tunc sufficit metus verecũdie lz ibi nõ sit mortis ꝑiculũ vel cruciat⁹ corꝑis vt l. fi. §. fi. ff. e. Aliqñ infert metus alicui⁹ futuri euẽtus vt in medico q̃ cã extorquẽdi pecuniã morbũ leuẽ aggrauat: ⁊ tũc rescinditur offõ iudicis. vt. l. medic⁹ de var. ⁊ extraor. cog. qñq; infert metus cã maioritatis ⁊ obediẽtie: ⁊ hoc dupl̓r. nam q̃dam est maioritas absq; publica ꝑtãte vt maioritas q̃ hꝫ a marito in vxorẽ ⁊ a patrono in libertũ. ⁊ tũc rescindit offõ iudicis vt. l. j. §. q̃ honorãde. ff. quaꝝ rerũ ac. nõ da. ⁊. l. fi. ff. de fur. q̃dã est maioritas cum publica ꝑtãte cuius timore aliq̃d gerit: ⁊ tũc rescindit ꝯdictõe ex lege. l. si ꝑ impssionẽ. C. e. Quõ aũt hoc cognoscaꝫ vtrũ metu publice ꝑtãtis aliq̃d gerit. dicvt dixi hoc iudicis arbitrio relinquendum ponderatis circũstantijs an ꝯsueuerit esse terribilis ⁊ alijs silĩa fecerit: vt no. Bar. in. l. de pupillo. §. si q̃s ipsi ꝑtori. de no. ope. nun. ¶ † Ulterius q̃ro an metus excõicatõis cõminate sit censendus iustus. dicvt no. Jo. an. in. d. c. cum dilectus. vbi no. regulam ꝙ sicut reqrit metus q̃ possit cadere in ꝯstãtẽ ad rescissionẽ actus ita reqrit dolus q̃ potuerit cadere in prudẽtissimũ. si q̃s inducit fatuitate ad actũ gerendũ: ex hoc nõ põt ꝑtendere se deceptum. q: fatuitas q̃ est silis late culpe cum dolo alterius cõpensat: ⁊ ibi dicit notabiliter Inno. omnis ꝓmissio inductio ⁊ iuramẽtum q̃ sunt ꝯ cursum inferioꝝ causaꝝ nõ esset iusta cã rescindendi actum celebratum. pone exemplũ in iuuene ad religionẽ inducto cum ꝑsuasiõe ꝙ ꝓfessio amouebit stimulũ carnis ⁊ appetitũ carnium vt. c. dudũ de ꝯuer. ꝯiu. ¶ † Predictis adde ꝙ amissio reꝝ q̃bus vita corporalis adimit: vel patit grauem iacturam inducit iustum metũ vt. d. c. abbas. Idẽ intelligas si timeat amissio maioris ꝑtis vt. l. ꝓpter litem de excu. tu. ⁊. l. fi. C. de reuo. dona. Idem si timeat amissio magni lucri vt no. Cy. in. d. l. interpositas. Quõ aũt metus purget vt sic recõualescat qd per metum gestum est: dicvt no. Jo. an. s. eo. ad audientiam: ⁊ per Inno. in. c. super hoc de renun. ⁊ qd dixi. s. eo. vbi de metu continuato.

¶ Fraus. Adde ꝙ ꝑsumit ex actuũ celeritate bal. in. l. eã quã d fideicõ. item vbicũq; minor appet lesus gl. in l. fi. C. si ad. vẽ. itẽ i emptõe fcã ꝑ i terpositã ꝑsonã. l. pupilli. §. fi. ⁊ ibi bar. ff. d auc. ꝑstan. itẽ ex petitõe clãdestina bar. i. l. barbarius ff. d of. ꝑto. ibi i donatõe q̃ fit cõiũcte ꝑsone pau. in ꝯsi. lxiij. itez in pr̃e alienãte in ꝑiudicio filioꝝ itẽ qñ facit vt ꝑuet successiõe eũ q̃ d iure succedere deberet. c. j. §. noui. ꝑ bal. ꝑ que fiat inuesti. col. x. item si alienat titulo lucratiuo. l. cũ aũt d his q̃ i frau. cre. itẽ si aliẽat titu. oneroso. ꝓ modico ꝑcio per l. diuersas. C. mãda. et plene vide alia ꝑ alex. d imõ. in. l. oẽs. §. luci⁹ q̃ i frau. cre.

¶ De in integrum restitutione. Rubrica.

1. ☞ Forma petitõis ecclesie sup restitutione in integrũ.
2. Ecclesia vsq; ad quadriẽnium admittit aduersus ꝯctum vel sententiam beneficio restitutionis.
3. Fraus aperit viã ecclesie ad petendã restõnem in integrum.
4. Fraus impedit cursum ꝑscriptõis quadriẽnij.

Ecclesia. No. ꝙ aduersus snĩam vel ꝯctum cõpetit ecclesie restitutio: ⁊ appellatione ecclesie intelligas monasteria ⁊ oẽm pium locum. Nam ista eq̃parant. de testamẽtis requisisti. §. q: secus ⁊. s. e. li. de ele. c. sciant. ⁊. c. generali. ⁊ de sup. neg. prela. c. ij. que omnia possent induci in ꝯctum. ita dicit Jo. an. j. c. pxi. in nouel. Ego de hoc dixi in. c. auditis. s. eo. vbi tex. monasterium appellat ecclesiam quo ad istud restitutionis beneficium ⁊ remisi ad do. Bal. de epis. ⁊ cle. C. aut. hoc ius porrectum. vbi tꝫ in hospitalibus autoritate epi fundatis competere istud beneficium si ledant. Sed non fundata autoritate epi non habent priuilegium pie domus. xviij. q. j. quidam. ⁊ cle. q̃a contingit de reli. do. presidentes igit talibus hospitalibus non gaudent priuilegio clericorum: vt no. in Specu. de sta. mo. ver xxxvj. ¶ Tãgit etiã ibi de rebus fraternitatum que sunt licite ⁊ capaces: vt no. xj. q. j. c. si qui clericorum. ⁊ tñ nõ habẽt hoc priuilegium fm eũ. ¶ † No. formam petitiõis ecclesie sup restõne in integ. petit em̃ se restitui aduersus snĩam vel ꝯctum. ipsa igit restitutione concessa an fiat restitutio ad rem ipsam sup qua est lata talis snĩa vel ꝯctus initus Jo. an. post Inn. hoc plene ꝓseq̃tur in. c. tam ex lr̃is. s. e. Breuiter dic ꝙ restitutio est in statũ pristinum repositio. vt. l. ꝙ si minor. §. restitutio. ff. de mino. illd restitutio restituit qd abstulit lesio. Ex quo infero in predicta. q. ꝙ aut ecclesia fuit lesa in tradendo possessionem ex ꝯctu vel snĩa ⁊ tũc rescissa snĩa vel ꝯctu restituet ẽt ad rem ipsam: ⁊ sic erit vnũ iudicium. Si v̓o fuit lesa solum in vendendo non in trãsferẽdo possessionem: q̃ forte apud emptorem erat: tũc restituet solũ aduersus ꝯctum: non aũt fiet possessiõis restitutio in qua lesa nõ fuit ⁊ sic erit necesse nouum iudicium. Eodẽ modo exemplifica in snĩa vt si ꝑ eam amissa fuit possessio ad eãdem fiat restitutio. Si v̓o ꝓpter eam non sit ꝑdita possessio. sed dimissa aduersario absoluto a petitione ecclesie aduersus ipsam tm̃ modo erit restituẽda ⁊ sic ea rescissa opus erit nouo iudicio vt. d. c. tam ex lr̃is vbi tñ vide an possint hoc casu hec duo iudicia accumulari ⁊ peti ꝙ snĩa rescindat: ⁊ ea rescissa res per eãdem snĩam adiudicet vt sic sup lesione snĩe vel ꝯctus ⁊ super re principali ꝓbationes permixtim recipiant: dic subtiliter vt ibi: vbi etiam vide si sunt duo iudicia an ꝓbationes facte in vno iudicio ꝓsint in alio: ⁊ vide qd no. Cy. in aut. si oẽs. C. si vt se ab here. absti. Idem etiam Cy. loquens cum absens cã rei pub. petit restitui aduersus vsucapionem rei sue. vtrum vno iudicio possit petere ꝙ vsucapio vel ꝑscriptio rescindat ⁊ res sibi restituat. de quo plene ꝑ eum in. l. quo tempore. ff. de rest. mil. Et formam libelli cum est nouuz iudicium: aut duo iuxta predictam theoricam. vide per eum in. l. si ab hostibus. C. ex qui. cau. ma. in. xiij. q. ¶ Tertio no. ꝙ dicit ecclesia postulat se admitti ⁊c. ⁊ sic verba snĩe vel ꝯctus ⁊ cuiuslibet dispositionis concipiunt in ꝑsonam ecclesie: q: iura ⁊ actões dicunt penes eam consistere. vt no. s. de cã posses. ⁊ ꝓprie. aget tñ ecclesia ꝑ prelatum suum sicut vniuersitas ꝑ sindicum: ⁊ hereditas per curatorem sibi datum. ista em̃. s. ecclesia vniuersitas ⁊ hereditas sunt ꝑsone repñsentate ⁊ ficte vt. l. mortuo. ff. de fideius. id sunt capaces iurium ⁊ bonorum vt. l. j. §. municipes. ff. de acq̃r. pos. ⁊. l. j. qd cuiusq; vniuer. no. ⁊. l. sicut. e. ti. ⁊ dicit hic Archi. ꝙ si aliqua de cã repellat prelatus ab agendo admittet ecclesia. s. de insti. cum venissent. ⁊ qd ibi no. ad fi. ⁊ de transa. ꝯtingit. ⁊ de simo. querelam. in ꝯtrium facit qd no. lxviij. d. c. fi. Quidam dicũt hoc casu dari curatorem: vt no. v. q. iij. c. fi. ⁊. s. de rescri. edoceri: ⁊ qd ibi per Jo. an. ¶ † Quarto no. ꝙ vsq; ad quadriẽniũ admittit ecclesia aduersus ꝯctum vel snĩam bñficio restitutiõis per viam autem nullitatis audiet ꝑpetuo. Et vtrum possint ista remedia accumulari. dicvt dixi post Innoc. s. eo. constitutis: et aduerte q: istud quadriẽnium incipit currere ecclesie statiꝫ post ꝯctum vel snĩam. minori v̓o incipit currere post. xxv. annũ. ⁊ sic bene dicit hic glo. ꝙ ecclesia equiparat minori facto maiori.

¶ Utrum autem sit semꝑ verum ꝙ aduersus lesionem det quadriẽnium dic ꝙ sic cum petit aduersus snĩam vel ꝯctum de q̃b⁹ loquit tex. Si autem petatur restitutio aduersus lesionem contingẽtẽ ex tꝑe. Tunc aut est lesio tanti temporis q̃ntum ad quadriẽnium ⁊ vltra: ⁊ idem q: quadriẽnium ꝯcedit. Si v̓o est lesio minoris tꝑis forte anni vel mensis. vtrum tũc det quadriẽnium magna est altercatio legistaꝝ de qua ꝑ Cy. in. l. sup vacuã. C. de temp. in integ. rest. in. vj. q. q̃ hodie est d̓cisa in cle. ij. j. e. vide. Et ꝑ Cy. in vlt. q. vtrum ꝑ viam exceptõis vltra quadriẽnium possit ecclesia vel minor se restitui petere aduersus ꝯctum vel snĩam. si ex eis ꝯueniat. ⁊ dicit ꝙ non. Nam qñ ad idem cõpetit actio et exceptio eiusdẽ vite est exceptio cuius est actio vt no. subtiliter Jo. an. post Inn. s. de or. cog. c. fi. qd no. ꝓ limitatione illius regule que annua sunt ad agẽdum ꝑpetua sunt ad excipiendũ. C. de ex. l. lꝫ. debet em̃ intelligi qñ competit mera exceptio non ad idem actio. facit qd no. in. l. nõ postea. §. si minor. ff. de iureiurã. vbi restitutio põt peti ꝑ viaꝫ exceptionis. ¶ Quinto innuit iste tex. ꝙ sufficit petere restõnem infra quadriẽnium: sꝫ in. l. sup vacuam ꝑallegata d: ꝙ dꝫ dicta cã infra dcm̃ tempus incipi ⁊ finiri. ⁊ idem in cle. j. j. eo. ver. de hoc in glo. hic est ⁊c. vbi etiam no. q̃d iuris si post istud tempus decursum restitutio ꝯcedat d quo etiam in. d. l. sup vacuam. ¶ † Sexto no. ꝙ fraus ⁊ ꝑuaricatio ⁊ quecũq; rõnabilis cã interueniens aperit viam ecclesie ad petẽdam restõnem vltra quadriẽnium. ⁊ sic vltra tꝑs iuris. Rationabilis aũt cã põt esse vita prelati male alienantis. vt in gl. fi. quam tꝫ Jo. mona. Archi. ꝯ. vt hic in nouel. sup. d. glo. ⁊ bene.

¶ † No. ꝙ fraus ⁊ ꝑuaricatio impedit cursuz ꝑscriptõis quadriẽnij

driennij ipso iure: vt innuit hic tex. Sił'r certa alia impedimenta
faciūt ꝑscriptionē dormire. q̄dam vero cursum ꝑscriptionis non
impediūt: sed parant viam restōni in integrū impeditis: qđ dic
plene ꝑ Inn. in. c. ex trāsmissa de ꝑscri. Aduerte ēt q: iste ver. nisi
non ponit casum spālem in ecclesia. q: idem in alijs q̇bus ꝑ be-
neficium restōnis subueniť: vt impeditis nō currat quadrienni-
um vt. d. l. sup vacuam. in fi. ⁊ l. intra vtile. ff. de mino. ¶ Querit
Jo. and. in nouel. ecclesia ꝯuenta interdicto vnde vi omisit exce-
ptionem: ⁊ sic lata est sniā ꝯ eam sup dicto possessorio: impetrat
rescriptum sup restōne in integ. nō expresso iudicio possessorio
sup quo fuerat lata sniā. Primo queriť vtrum possit aduersus
dictam sniam restitui scđo si pōt an ꝑdicta surreptio vitiet re-
scriptum. In prima. q. arguit ꝙ nō deť restitutio q: iudiciū pos
sessorium est momētaneum: ⁊ dr̄ talis possessio vilis ⁊ abiecta ꝓ
pter iudicium ꝓprietatis q̄ possessionis cām ad se trahit vt. c. cū
dilectus de cā pos. In vilibus aūt ⁊ modicis nō dať restitutio vt
l. scio. ff. e. Item appellatio ⁊ restō in hoc sunt pares q: qđ ꝑstat
appellatio maiorib⁹ hoc īdulget restō minoribus. s. ad rescissio
nem actus. ff. de mino. l. ꝑses. Sed in hac cā maior nō appellat
C. si de momē. pos. l. j. ergo sił'r minori vel eccł'ie restō nō cōpetit
Item in hoc iudicio momētanee possessiōis minor hʒ legitimā
ꝑsonam standi in iudicio vt. C. q̇ leg. ꝑso. l. momētanee ergo nō
vr̄ debere restitui ne q̇s decipiať legis autoritate vt. l. j. C. đ his
q̇ veni. e. impe. His non ob. tʒ ꝯrium. s. ꝙ aduersus talem sniam
sup possessorio latam deť restō maxime de iure canonico qđ per
mittit appellare a quolibet grauamine vt de hereti. de app. ⁊ qđ
no. in. c. significātibus de no. ope. nun. ⁊ est exꝑssum in hoc iudi
cio ꝙ possit appellari in. c. cū ad sedē de rest. spo. Si ergo appel
latio est ꝑmissa in tali possessorio ergo ⁊ in integrū restōnis pe
titio vt ī. d. l. ꝑses. Nec est verū ꝙ possessio sit vilis. imo magnum
affert cōmodum. vt insti. de interdi. §. cōmodū: ⁊ ꝑsertim ꝙ dif-
ficile est ꝓbare ꝓprietatem agendo rei ven. vt. l. at qui natura. §.
cum me absente de neg. gest. Non ob. ꝙ si minor hʒ in hoc iudi-
cio legitimam ꝑsonam ergo non restituiť istud non est verū. imo
restō cōpetit minori in oībus casibus in q̇bus admittiť tāꝙ ma
ior vt no. in. đ. l. j. C. si de momē. pos. ⁊. c. ex ꝑte de rest. spo. ¶ In
scđo dubio an talis surreptio vitiet rescriptū. dicit Jo. an. gl. in
nuere ꝙ non ipse addit. q. Jac. q̇ tenuit disputando ꝙ si per ec-
clesiam opponiť surreptio ꝯ rescriptum gratiosum ⁊ succūbit:
⁊ non appellat: poterit petere aduersus illam sniam rest. in ite.
Si vero rescriptum erat scđm ius cōe dans iudices si surreptio-
nem illam repulsam in vim dilatorie opponere velit restōnis be
neficio in vim ꝑemptorie non est talis restitutio cōcedenda fm
euʒ. Aduerte iste passus vtrum. s. aduersus dilatoriam solutōis
vel aliam vel ꝑemptoriam siue declinatoriam fori omissam vł' op
positam: sed non ꝓbatam deť restitutio ad opponendum vel ꝓ-
bandum. Jo. an. post Inn. ⁊ Host. plene examinat. ꝯ. eo. coram
ex quorum dictis ibi distinxi ⁊ vide in Specu. de rest. in integ.
§. j. ver. sed pone.

1 ☞ Confessio prelati an noceat ecclesie.
2 Cursus quadriennij incipit a tempore lesionis.
3 Error de iure cōi reuocari potest.
4 Renūciare an idem sit ꝙ concludere.
5 Pupillus an restituať ꝯtra ꝓpriam confessionem.

SI aduersus. No. ꝙ ꝯ ꝯfessionem ꝓpriaʒ
pōt īfra q̄driēnium restitui.
1 Confessio † aūt solius ꝑlati an noceat ecclesie vel cō
fessio tutoris vel curatoris pupillo vel adulto vel con
fessio ꝓcuratoris dn̄o dic plene ꝑ Cy. C. de ꝯfes. l. vna. in. xiiij. ⁊
xv. q. ⁊ l. certum. §. sed amissos. ff. de ꝯfes. ꝑ bar. post gl. Aduer-
sus aūt alium articulum emergētem in cā vtruʒ possit ecclesia re
stitui. puta ad ꝓductionem instrorū vel testium post dicta te-
stificata dic vt. ꝯ. eo. auditis. ꝑ Inn. ⁊ ꝑ Bar. in. l. j. §. nūciatio.
ff. de no. oper. nun. ⁊ l. minor. xxv. anno. omissam. ff. de mino.
2 ¶ † Scđo no. ꝙ a tꝑe lesionis incipit cursus quadriennij qđ cō
cediť ad petēdam restōnem. ⁊ in hoc differt ecclesia a minore. vt
dixi. ꝯ. c. ꝓxi. in. iiij. notabili. ¶ Tertio no. in ver. vbi vero ꝙ non
ita breui tꝑe tolliť remedium iuris cōis: sicut tolliť remediū sin
gulare restōnis in integ. ⁊ hoc est qđ dr̄ ꝙ tolliť difficilius ius
cōe q̄ singulare vt. l. ei⁹ militis. §. militia. ff. de test. mil. vtrū autē
pōt concurrere dic ꝙ non. nam restitutio in integ. est remediuʒ
extraordinarium: qđ nūꝙ cōpetit vbi hʒ locū ordinarium. i. iu-
ris cōis vt. l. in cāe. el. ij. de mino. ⁊ ꝑ Bar. in. l. in ꝓuinciali. ff. de
no. ope. nun. ¶ Quarto hūc tex. inducit Jo. an. ꝯ Ja. de are. q̇
dixit ꝙ error facti in iudicio ante sniam non reuocať nisi ꝑ resti
tutionem in integ. vt refert Cyn. in. l. error ad fi. C. de iur. ⁊ fac.
igno. Nam hic est casus ꝙ reuocať per viam iuris cōis. qđ ibi
tʒ Cy. post pet. qui dicit ꝙ error facti siue in iure siue extra ius
ante sniam reuocať ipso iure. sed post sniam reuocať ex clausu-
la generali. vt ibi plenius. ⁊ per Jo. an. ꝯ. de ꝯfes. c. fi. ¶ Quin-
3 to no. ꝙ de iure cōi potest error reuocari q̄ncūꝙ ante negociuʒ
finitum: ⁊ finitum intelligas: vt in gl. fi. cui addiť in nouel. ꝙ fi
nitum etiam potest dici post conclusionem in cā: vt. ꝯ. de ꝓcu. au
ditis ⁊ de cā pos. ⁊ ꝓprie. pastoralis. ⁊ qđ no. Cy. C. de tute. l. q̄-
uis. nam post conclusionem non est cognoscere. sed cognitum
esse: ⁊ sic non est ꝓbatio accipienda que tamen est necessaria ī re
uocatione erroris fm Arch. ꝯ. de fide instru. cum dilectus. ⁊ ff.
de euict. si rem in fi. ¶ † Tractat etiam ipse hic vtrum idem sit
4 nunciare quod concludere de quo in. đ. c. pastoralis in nouella
Sed hic incidenter queriť post Lap. nunquid errorem habitū
in causa principali potest quis corrigere in cā appellatōis spe.
ꝙ sic in ti. de confes. §. postremo. ver. sed nunquid. dicit enim ꝙ
corrigere errorem est ꝓponere ꝑemptoriam qđ lʒ vt. c. fraterni-
tatis de testi. nec hoc impedit conclusio in causa principali que
non extendiť ad causam appellationis vt no. in. đ. c. fraternita-
tis. ¶ Opponiť ⁊ videť ꝙ aduersus confessionem non deť ec-
clesie restitutio. ⁊ arguo a diuisione vt in gl. ij. que soluit hoc cō
trarium tribus modis ⁊ videť mihi ꝙ hoc. c. inq̄ntum loquiť aū
sniam innuat ꝙ eo ipso ꝙ ex confessione lediť: cōpetat sibi resti
tutio alr non ꝓbato errore. Nam si ꝓbaret errorem admittereť
ad hoc de iure cōi sicut quilibet maior vt in ver. vbi vero. ⁊ sic nul
lum esset ecclesie priuilegium in reuocatōe ꝓprie ꝯfessiōis spec.
tū in ti. de rest. in integ. §. j. ver. sed nunquid ecclesia formans qō
nem in ecclesia ⁊ minore dicit ꝙ aduersus confessionem non re-
stituunť ante sniam non ꝓbato errore sicut nec maior. post sniaʒ
vero admittunť in restitutionis beneficio. sed non maior: ⁊ in
hoc est beneficium ecclesie ⁊ minoris: sed certe etiam post sniam
admittiť maior ex clausula gn̄ali. vt dixi. ꝯ. in. iiij. notabili. vt er
go aliqđ sit ecclesie priuilegium oportet necessario fateri ꝙ in-
fra quadriennium deť restitutio non ꝓbato errore contra ei⁹
confessionem: postea vero q: de iure cōi admittiť: debet ꝓbare
errorem vt in ver. vbi no. quod an sit bene dcm̄ cogita. ¶ † Pu
5 pillus autem vel adultus an restituať ꝯtra ꝓpriam ꝯfessionē fa
ctam in iudicio cum autoritate suorū administratorum vel sine
dic ꝑ Cy. in. l. clarum. C. de auť. prestan. ⁊ l. certum. §. si tutor. ff.
de ꝯfes. ¶ Quero qualiter dʒ ꝓbari error facti ⁊ iuris ⁊ vsq̄ ad
qđ tꝑs ipsum liceat reuocare. dic per Joā. an. ꝯ. de confes. c. fi. ⁊
plenius ꝑ bar. in. l. non fatetur. ff. de confes. ⁊ plenissime per do.
Bal. in prealleg. l. error vbi querit si iudex fecit preceptum in
confessum iuxta. l. si debitori. ff. de iudi. vtrum possit postea re-
uocari illa confessio. Bar. ꝙ sic: quia illud preceptum fit ad ex-
cusationem non ad condemnationem. Ipse tū tʒ ꝯriuʒ: q: illud
preceptum transit in rem iudicatam. vt. ff. de re iudi. l. debitori-
bus. ⁊ de mino. ait pretor. §. permittitur. Item ex illo precepto
oriť obligatio ⁊ actio vt. l. non solum. §. necessitatem. C. de bo. q̄
lib. Item tale preceptum est finis ⁊ terminus disceptatiōis. vt
conclusio in causa postq̄ confessio non reuocať. vt hic in nouel.
Reliqua dic vt ibi.

¶ De arbitris. Rubrica.

1 ☞ Arbitri si sint discordes an tertius assumi debeat.
2 Numerus minor an includať in maiori.

SI ex tribus. No. ꝙ arbitris iter
se discordantibus vʒ
sniā plurium etiam ꝯdemnantium in maiori
summa q̄ tertij qui discordat ab eis: ⁊ quod
hic dr̄ de numero triū idem intelligas đ quo
cūꝙ numero dispari. puta ex. x. vel. v. cōcor-
dant tres. vel ex. vj. siue. vij. concordāt. iiij. vł'
plures fm Jo. an. in nouel. ¶ Scđo no. in ver. lʒ ꝙ si tres arbi-
tri sint discordes in summa ꝯdemnatōis stať sniē illius q̇ ꝯdem
nauit in minore: q: in illa om̄es ꝯcordant. Nam in maiori sum-
ma minor inest vt. l. j. §. si stipulanti. de ver. ob. ⁊ qđ hic dr̄ in tri-
bus idem intelligas in. ij. quorū vnus cōdemnat in. x. alter in. v.
stabiť sniē ꝯdemnantis in. v. vt no. Accur. in. l. diem ꝓferre. §. si
plures. ff. e. alle. l. inter pares ī fi. ff. de re. iur. per quam. l. pʒ ideʒ
esse in iudicibus. vt hic in nouel. ¶ Quid dices in testibus vn⁹
ex duobus deponit. v. alter in. x. an debituʒ sit probatum videť
ꝙ sic per. đ. §. si plures. per. c. nihil ob. de ver. sig. In contrarium
facit q: si testes discordant in circūstantijs neutrius dicto stať
iij. q. ix. nihilominus. multo minus cum discordant in re de cā
pos. cum ecclesia. Et hoc tʒ. đ. me. s. ꝙ non ꝓbant debituʒ. Spe.
videť tenere ꝯrium in ti. de teste. §. antepe. post prin. In alijs tū
terminis loquiť cum. s. testes deponūt decimam collectā quorū
vnus dicit de. x. corbibus alter de. v. vel si deponit sup iurisdi-
tione vnus dicit ꝙ vidit condemnari. x. homines alter. v. nā ad
ꝓbāduʒ ius decimādi vel iurisditōis talis varietas ⁊ diuersitas
in numero ⁊ qđ plus est in substantia rei decimate vel in substā-
tia vsus iurisditionis non vitiat dicta testiū. puta vnus deponit.

de decima soluta a martino ali⁹ a Gaio.vel vnus de solutione frumenti alius de solutione ordei.qđ dic vt no.Jo.an.in.c.qualiter.el.ij.de accusa. In questione autem predicta probatio numeri limitati siue de quãtitate videtur esse de substãtia quo ad testes.si em̃ deponunt de diuersis summis apparet q̄ non deponunt de eadem in qua fuerunt ambo p̃ntes: et sic non sunt cõtestes.vt.l.iij.C.de testi.nã pluralitas sũmarũ infert in pluralitatez contractuũ ⁊ dispõnum.vt.l.cum centum.ff.de ali.lega.⁊.l.quinquaginta.de proba.facit qđ no.Bar.in.l.tacitũ de v̄.ob.gl.tñ iuris ciuilis in testib⁹ discordãtibus de valore rei siue estimatõe.dicit q̄ plus credit̃ duob⁹ affirmãtibus q̃ mille negãtibus vt no.in.d.§.si ples.qđ nõ est verũ qñ negatiua põt cadere ĩ sensum testiũ:puta q̄ iste sextus me⁹ nõ valeat.xxx.si em̃ q̇dã dicunt q̄ sic:q̇dam q̄ nõ stabit̃ maiori numero vt.l.j.ff.de vẽ.inspi.si hincinde est par numer⁹ p̃ualebit illoꝝ testimoniũ q̇ deponunt de minori.Hic est idẽtitas substantie sup qua deponunt.s.ipsa res.Sꝫ in mutuo cũ discordãt in sũma discordãt in substãtia idcirco nõ pbãt f̃m Dama.cũ quo teneo rõne p̃dicta:⁊ p̃dict⁊ adde qđ no.Cy.in.l.i bonefidei.ad fi.C.de iure iu. ¶ † Opponit̃ ⁊ vr̃ q̄ si arbitri sint discordes.dꝫ assumi terti⁹ cuius sñie pareat̃ vt.l.itẽ si vnus.§.p̃cipal'r.ff.eo.⁊.c.cũ spãli.de ap.in hoc v̄o.c.al'r disponit̃:ergo male. So.ibi loquit̃ qñ oẽs sunt ꝯ.iij h v̄o in sũma minori oẽs ꝯcordãt. ¶ Scđo ꝯ istud opponit̃ ⁊ vr̃ q̄ minor numer⁹ nõ includat̃ in maiori vt.l.ex fcõ.§.j.ff.de vul.⁊ pup.vbi si p̃r filio ĩpuberi substituat titium si filius decesserit ĩfra.x.annũ ⁊ meuiũ si decesserit.j.xiiij.filio decedẽte ĩ.viij.anno solus titius veniat ad substõnẽ lꝫ verũ sit ip̃m ĩfra.xiiij.decessisse. So.f̃m Jo.an.intẽtio ⁊ volũtas testatoris sic distincta facit qđ numer⁹ minor nõ includit̃ sub maiori:sed nõ est possibile condemnatũ in.xv.non esse ꝯdẽnatũ in.x.sed est bene possibile fieri substitutõem in maiori numero annoꝝ:⁊ nõ in minori ⁊ ecõuerso.vt pꝫ in.l.si ita q̇s ⁊.l.in pupillari. ¶ Quero vnũc⁹ arbiter electus a ptibus ꝯdemnauit in.v.cũ.x.peterent̃ eadẽ.q.in iudice cõdẽnante.sil'r Jo.an.in nouel.nõ clare.q.exprimẽs remittit ad spe.de sen.pla.§.qual'r.v̄.q̇d si peto.⁊ ad pleni⁹ no.in.c.cũ inter vos de re.iur.vbi elicit extenuate duas q̄ones. Prima est vtrũ valeat sñia sup pte petitoꝝ nõ fcã mentõe de alia pte. Scđo ĩ casib⁹ q̇busvꝫ q̇d erit de illa alia pte de q̄ nõ est fcã mẽtio in sñia vtrũ videat̃ in ea ꝯdẽnatus vel absolutus vel in suspẽso dimissus. In prima.q.dic breuiter q̄ aut est vnũ capl'm aut plura. Si vnũ aut iudex p pte ꝯdẽnauit ⁊ p pte absoluit ⁊ vꝫ sñia:⁊ sic dꝫ intelligi qđ no.de ꝯuer.ꝯiu.plꝫ. Aut p pte p̃nunciat ⁊ p pte tacet:⁊ nõ vꝫ sñia in aliquo vt.l.in hoc iudicio.ff.fa.her.⁊ in hoc sit v̄a opinio quam no.do.meus in.l.j.C.de re iu.vbi de h̃. Scđo casu principali.qñ sũt plura capl'a ⁊ tũc aut ꝯnexa.⁊ idẽ qđ.s̃.ff.de edil.edi.l.cũ eiusdem.aut sunt separata:⁊ vꝫ in eo q̄ p̃nũciatum est.quia tot vident̃ sñie quot sunt cãe.vt.l.scire debemus de v̄.ob.⁊.l.etiam.§.j.ff.de mino.⁊ ibi de hoc. ¶ In.ij.q.cũ petit̃ plus ⁊ iudex cõdemnat in min⁹:in casu quo dixi valere sñiam an videat̃ a reliq̇s absoluere:vr̃ q̄ nec absoluere nec ꝯdẽnare.q: in omissa q̃titate deficit scriptura ⁊ recitatio q̇ sunt de substãtia sñie.j.e.li.ꝺ re.iur.c.fi.⁊.l.ex sñia.C.de sen.expi.re. In hac.q.sunt opi.quas vide in no.in.d.c.cũ inter.⁊ in.d.v̄.q̇d si peto.vbi dr̃ qđ si iudicium est habitum coram iudice intelligit̃ reus in residuo absolutus:sed coram arbitro sec⁹:facit.l.q̇ tñ cum.l.seq.ff.eo. ¶ Querit Lapus vtrũ qđ dr̃ in arbitris q̄ vꝫ sñia plurium.vtrum dꝫ intelligi p respectum ad oẽs arbitros vel partium cõparatõe minoꝝ:nam in electione intelligit̃ p respectum ad oẽs.c.in genesi ⁊.c.cum in iure de ele.in patronis laicis p̃ntantibus sec⁹ est nã vꝫ p̃ntatio facta a maiori pte ptis cõparatõe minoris vt no.Archi.xxxj.di.vicẽna. Quid ergo in arbitris vel iudicib⁹ dicit ip̃e verius suo iudicio videri q̄ dꝫ intelligi.maior ps p respectũ ad oẽs.naꝫ q̃uis maior ps nõ ꝯcordauerit in cui dãdo ꝯcordarũt tñ ĩ cui nõ dãdo. Ponit exẽplum cũ a tribus sunt electi.xj.iudices vel arbitri sup vna re q̃tuor p̃nũciant p vno duo p alio.⁊.v.p alio nõ em̃ valebit sñia illoꝝ q̇nqꜫ.lꝫ sit maior numerus q̇ cõcordet postq̃ nõ est maior oĩm. ¶ Ultimo q̃ro cum deberent̃ mihi x.petij.xx.reus iurauit simpl'r se non teneri an sit piurus q: nõ sequit̃:nego me non teneri in.xx.ergo nego in.x.nam in maiori q̃titate negatiue prolata non ꝯtinet̃ minor vt in p̃dicto exẽplo Bar.tꝫ ꝯtrium in.l.j.§.si stipulãti de ver.ob.vbi plene distinguit an in maiori quãtitate insit minor vel nõ que distinctio melius hic cadit q̃ alibi.

1 ☞ Arbiter male p̃nuncians an faciat litem suam.

T questionibus.

Tria facit f̃ꝫ Jo an.mo. prio ponit p̃hemiũ.scđo statutũ.tertio tacite q̄õni r̃ndet.scđa ibi statuim⁹.tertia ibi circa ⁊ determinat no.p Inn.⁊ Host.in.c.Raynaldus ꝺ testa.⁊ Spe.ꝺ arbi.§.fi.in prin.ver.⁊ no.⁊ plenius in v̄.q̇d ergo si.⁊ seq. Inn.

dixit ibi q̄ qñ om̃s arbitri sunt p̃ntes ⁊ vnus nõ vult cum alijs concordare ẽt si dicat se nõ instructum:alij qui ꝯcordant p̃nunciare p̃nt.idem si suam opi.dixisset ⁊ recessisset audita opi.alioꝝ. Cessat em̃ hoc casu rõ legis q̄ alios ad suaꝫ opi.trahere potuisset.secus si illoꝝ opi.non audisset dato q̄ maliciose recederet:lꝫ quidam contra isto casu nam ex quo conuenerunt ad sñiaꝫ ferendam qualitercũqꜫ.vnus postea recedat alij sententiare poterũt.q: est verum oẽs affuisse ad sñiam ferẽdam.i.ad diem ferende sñie assignatam:ppter istas ergo varias opi. emanauit ista constitutio vt hic in nouel.⁊ Bar.ista dicta Inn.refert in.l.duo ex tribus de re iu.⁊ ibi reprobat dcm̃ Inno. inq̃tum dicit q̄ si opi.suam dixisset ⁊ non potuisset alios trahere in suam sñiam ⁊ sic discessisset ab eis:q̄ alij eã ferre poterũt.dicit em̃ hãc opi.nõ veram:q: non est illa rõ sola q̄ trahere posset ⁊c.sed illa q: oẽs iudicare debẽt vt.d.l.si duo ex.iij.⁊.ff.e.sicuti adeo q̄ si vnus cõmitteret alteri q̄ certo modo iudicaret nõ valeret vt no.in.l.itẽ si vnus.in fi.ff.eo.opꝫ ergo ad hoc q̄ p̃ntes vno absente possint p̃cedere ad sñiam ꝯstet de volũtaria vel maliciosa absentia illi⁹:p hunc tex.qui seruet̃ in terris ecclesie postq̃ discordat a iure ciuili.vt dicit glo.que incipit.ff.e.⁊c. Idem Bar.in.d.l.duo.vbi tangit q̇d si vnus ex iudicib⁹ delegatis vel arbitris moriat̃.dicit em̃ in iudicibus q̄ vno mortuo superior dabit alium vt.l.plꝫ C.de peda.iudi. Si vero excusat̃ aliquo iusto impedimẽto si q̇dem ad modicum tempus expectabit̃.al's a superiore alius dabitur.in arbitris vno mortuo finit cõpromissum.C.de iud.vt.l.pedius.⁊.l.nõ distinguem⁹.ff.e.mors ergo ⁊ absentia nõ p oĩa sunt sil'es:vt dr̃ in.c.si delegatus.s̃.eo.li.de of.dele. ¶ † Ultio q̃ro si arbiter male p̃nũciauit vtruꝫ faciat litem suam sicut iudex ordinarius ⁊ delegatus. Gl.dicit q̄ sic.C.de arbi.si quis in conscribẽdo.⁊.l.si iudex.de var.⁊ extraor.cog. ¶ Querit hic Lap.si tertius sit p̃sens ⁊ tacet nunq̇d videat̃ ꝯdicere vel consentire. Hosti.in summa.eo.ti.§.prohibet̃.in fi.dicit q̄ videt̃ contradicere.⁊ ibi inver.quid si habeat.dicit q̄ si sunt duo ordinarij quilibet põt per se ferre sñiam si quilibet per se cognouit:sꝫ si simul cognouerunt simul p̃nunciare debent.dic p Bart.in.l.si vni ex pluribus.al's pomponius.ff.de re iud. ¶ Quero istud.c.⁊ p̃dicta locũ habẽt cum vnus ex tribus vel pluribus est absens:⁊ spõte vel dolose vel mortuus:q̇d si om̃s sunt p̃ntes ⁊ discordãt ĩ sñia in hoc differũt ordinarij delegati ⁊ arbitri.p̃ut legit̃ ⁊ no.in.c.fi.de re iu.⁊ tangit Bar.in.l.inter pares.de re iud. ¶ Scđo q̃ro dicit̃ in fi.c.q̄ absentia facit istum haberi p p̃nte.quero ergo quando sunt plures iudices vel arbitri an debẽt omnes iudicare:vel sufficit q̄ sint presentes.textum habes in.c.pe.j.eo.lib.de re.iu. Sed gl.in.l.si vnus ex pluribus.ff.de re iud.dicit sufficere si dicant consentimus tali iudici iudicanti:vel dicere consentimus illius sententie.⁊ ibi Bar.tangit an talis consensus possit adhiberi ante latam sñiam p interuallum temporis q: vnus cõmisit alteri animi sui motum dicit q̄ non in arbitris ⁊ iudicibus delegatis qui nõ possunt subdelegare:sed in ordinarijs secus. Tangit etiam an post factum possit ille qui non interfuit ratum habere.gl.q̄ non.C.de iure fisci.l.ij.⁊.ff.de iudi.l.lꝫ.ideꝫ Inno.de offi.dele.prudentiam.⁊ in spe.in ti.de executi. sententie.§.sequit̃.versic.si sunt duo.⁊ ver.his.⁊ vide.j.de re iudi.c.penul.j.eo.libro.

¶ De iudicijs. Rubrica.

1 ☞ Judex delegatus non potest cogere litigatoreꝫ ad p̃sonalem comparitionem.
2 Citatus in cã crĩali põt cogi ad cõparendũ p̃sonaliter.
3 Citatus legitime impeditus an necessario teneatur mittere p̃curatorem.

Uris esse ambiguuꝫ.

Prio ponit dcm̃.scđo casum excipit ibi nisi. ¶ † No.iudicẽ delegatum pape non posse cogere litigatorẽ ad p̃sonalem cõparitionẽ. Regulariter videbat̃ cõtrarium quia fungitur vice pape quo ad illã causam:vt.s̃.de offi.leg.studuisti. Sed hoc est verum q̄ fungit̃ eius vice quo ad illa sine quibus causa expediri non põt.de of.dele.c.j.⁊.ca.preterea.sed sine personali comparitione expediri potest per procuratorem ergo ⁊c. Sicut ergo non posset illi precipere q̄ iret ad sanctum Jacobum: ita non potest ad personalem comparitionem compellere f̃m Joan.and.in nouel.vbi querit circa hoc quid iuris si delegatus citat personaliter causa non expressa.dicit post Joan.mona.q̄ aut status cause req̇rit vel forma rescripti id habet.⁊ tunc valet:al's non. Dat simile in citato tempore feriato fauore hominum.ff.de ferijs.l.j.⁊.j.de appel.cordi.§.j.⁊ de sen.exc.romana.§.caueant. Sed ego dico q̄ licet subsit causa personalis comparitionis. Si tamen in citatorio

tatorio nō exprimit nō videt arctari citat⁹ q2 dʒ sibi innotescere ex tenore citatōis. Sicut simplr citatio nō arctaret citatū cōparere tpe messium: lʒ esset casus in quo dicte ferie nō ob. vt. l. j. cū l. seq. de fer. ⁊ hoc innuit iste tex. dum a regula excipit quosdam casus de qbus dʒ in citatōe ɔstare. Ad hoc facit qd no. Inn. s̄. de dila. pterea. vbi plene in nouel. post ipm ex qbus causis citatio reddat nulla. ¶ Scdo innuit iste tex. q in certis casib⁹ pōt qs vrgeri ad psonalem cōparitionē: ⁊ tūc non sufficit mittere pcuratorem. de quo dicvt. s̄. de ma. ⁊ obe. c. fi. in gl. cum enim qs. ¶ Tertio no. q iste tex. loquit in iudicio in quo qs cōpelli non pōt psonalr cōparere ēt p ordinariū. Sed hic qrit Jo. an. vtrū extraiudiciū possit ordinarius cogere subditos ad psonalē cōparitionē: si forte eget ipsoꝝ ɔsilio vel psonali auxilio. Hosti. q sic. xxij. q. v. de forma. de of. dele. c. vlt. Naʒ in dubio semp est obtemperandū. xxiij. q. v. qui culpat. hinc est fm Joā. mo. q vocat abbates psbyteros ⁊ clericos psonalr venire ad synodum. xviij di. c. fi. Item clerū ⁊ pplm ɔgregat ad sermonē. s̄. de ele. vbi periculū. §. q2 vo. ⁊ ad curiā mittit clericū. xvj. q. j. nos aūt. ⁊ i auт. de san. epi. §. reuerēdissimi. col. ix. ¶ † Quarto no. q i cā crīali pōt citatus cogi vt cōpareat psonalr: qd est veꝝ nisi ageret de crimine ɔ vniuersitatē: sup quo vide qd no. Jo. an. de simo. dilectus. el. ij. Item intellige nisi esset pena relegatōis vel. j. quibus casibus interuenit pcurator fm Host. de accu. c. veniens. Sed pone q iudex in isto crimine relegatōis vel. j. vult oīno q cōpareat principalis tanq nouerit meli⁹ veritatē. vtrū possit eū ad h cogere. vr q non. q2 beneficium mittēdi pcuratorem nemini dʒ auferri vt hic in gl. iiij. in ɔtrium facit. l. fi. C. de pcu. ⁊ s̄. e. li. de pcur. c. si quem ver. vt si forsitan. Ja. bu. dicit q si sup articulo sup quo vult q cōpareat psonalr dn̄s sic citatus ɔstituit pcuratorē ad sic rn̄dendum: ⁊ nō pōt cogi ad psonalē cōparitionē postq pcurator est plene instructus de ɔscīa dn̄i: sed qn hret mādatū gnale. q2 p hoc appet eum nō plene instructū pōt iudex cogere principalē cōparere psonalr fm eum. Bart. dicit q ēt qn hret mādatū ad sibi rn̄dendū poterit cogi venire psonalr q2 p h melius dephendit vitas vt. ff. de qō. l. de minore. §. tormēta. Nam iudicium vitatis sumit ex vultu ⁊ trepidatiōe ⁊ qua ɔstātia qs loquit: vt ibi fm eum q ita no. ēt in cā ciuili in. l. ij. ff. qui. ex cau. in pos. e. Tu dic post do. meū in. d. l. fi. q vbi sunt indicia ɔ reum pbata iudici iudiciario ordine tūc pōt eū cōpellere psonalr cōparere siue sit locus torture siue aliquali interrogatōi vel distractōi. Si aūt non sunt indicia ɔ reū legitīe pbata nunq pōt iudex auferre reo legis bn̄ficium qd est in mittēdo pcuratorem legitime ɔstitutum ⁊ ita dn̄t ɔcordari opi. Ja. bu. ⁊ Bar. fm eum qd no. ¶ Querit glo. antepe. lʒ pcurator nō posset interuenire in causis crīalibus si venit ⁊ fuit admissus an valebit iudicium agitatū cū eo arguit p ⁊ ɔ. ⁊ tandē refert Ber. ⁊ Spe. tenere q vʒ iudiciū. hoc idem dicit in nouel. tenere Jo. mo. ⁊ Archi. s̄. e. li. de pcu. q gn̄alr refert tū Frā. accur. tenuisse ɔtrium ex eo q verba snīe non pn̄t ɔcipi in psonam pcuratoris in hoc casu q2 innocens est. C. de pe. l. sancim⁹ cū tū in psonam suā sit ferēda snīa vt l. j. C. de sen. in psonā ēt dn̄i abn̄tis ɔcipi nō pn̄t sicut deberent isto casu vt. l. abn̄tē. ff. de penis ɔiuncta. l. fi. C. de iniur. semp ergo poterit dicta exceptio opponi vt. l. lʒ. C. de pcura. ⁊ ita refert Cy. in. l. fi. C. de adul. Jo. an. hic in nouel. ɔcludit in pdicta. q. q quo ad fiēda repellet. valebit tū prius cū eo gesta: p iura palle. Bar. in. l. pe. §. ad crimen in vltima. q. dubitat in ista. q. In qua sic distinguit. Aut pcurator fuit admissus ex parte accusatoris aut ex pte rei. Si accusatoris vʒ pcessus. Ratio q2 ps ⁊ iudex pōt remittere accusatori penam calūnie ⁊ solū ppter dictā penā est statutū q debeat principalis admitti. Si vo ex pte rei: tunc non pōt interuenire nisi post ɔclusionē cāe: vt. l. q̄uis. C. d adul. Si vo ante ɔclusionē interuenit. tūc vt videtis. Jo. an. tʒ q pōt ista exceptio opponi in reliquo pcessu: valebūt tū acta cum eo prius facta. Sed Bar. sub dubio forte dicit q melius est dicere non valere pcessum. q2 vna de rōnibus quare pcurator non pōt interuenire est q2 diligētius aget cām p se q p alium. Preterea dicit tex. in. §. ad crimen. Ad crimē publici iudicij frustra pcurator interuenit. si ergo valeret pcessus hic non esset frustra ⁊ hoc nisi post cāe ɔclusionē. vt in. d. l. q̄uis ⁊ in hoc sibi residet. ¶ † Quero hic d: q non pōt qs cogi cōparere psonalr: sʒ pone q est legitimo īpedimēto detētus an citatus teneat necessario mittere pcuratorem do. Jo. cal. distinctionem de hoc ponit s̄. e. c. j. Sed Bar. in. l. j. ff. de diuer. ⁊ temp. pscrip. magis plene dic ergo fm eū an impeditus teneat necessario mittere pcuratorem distingue aut queris ex parte actoris ad pscriptōem interrūpendam. ⁊ tūc tenet mittere vt in. d. l. j. aut ex parte rei ad cōtumaciam excusandam ⁊ tunc aut qs impedit venire rōne dignitatis siue priuilegij ⁊ subdistingue. nam aut impedimētum est ppetuum ⁊ tenet mittere pcuratorem. aut est tpale: ⁊ nō tenet. vt l. pars literarum. ff. eo. ⁊ de iniur. l. nam ⁊ magistratus. ⁊ l. iij. de in ius voc. Aut absens impedit ppter aliam cām. ⁊ tunc aut īpedimentum non est necessarium sed volūtarium. ⁊ tenet mittere: vt. l. j. ff. cum q appel. in puin. def. Aut est impedimētum necessarium ⁊ iterum subdistingue. Nam aut est necessarium: sed nō pbabile: ⁊ tūc tenet mittere vt. l. papinianus exuli. ff. de mino. ⁊ l. sed si p pretorē. §. j. ⁊ §. aduersus. ff. qui. cau. maio. Aut est necessarium ⁊ pbabile: ⁊ tūc est parum duraturum ⁊ non tenet mittere vt. l. ij. ff. si quis cau. Aut est longo tempore duraturū: ⁊ subdistingue fm. l. edē. ff. de legatio. ¶ Quia aut venit impedimētuʒ ante lit. contest. Aut post: ⁊ ista est distinctio sua. ibi Jo. tamen cal. in impedimento temporali subdistinguit inter cām arduaʒ ⁊ non arduam vt in ardua non cogat in non ardua cogi possit. ita no. ipse in. d. c. j. s̄. de pcu. vbi dicit q in causa beneficiali etiam impeditus cogitur constituere pcuratorem. s̄. eo. li. de elec. cupientes. §. insuper. ⁊ de appel. oblate: ⁊ sic pōt intelligi de dolo ⁊ contu. cum dilecti. ⁊ de appel. constitutis. ⁊ de elec. bone ad materiam facit. v. q. iij. si egrotans vbi de hoc. ⁊ adde q vbi est pcurator constitutus ad causam cause non sufficit mittere nuncium ad absentiam allegandam siue excusandam. casus est notabilis in. d. c. cum dilecti. vtrum autem debeat mittere quis pcura. instructum. dicvt no. Bar. in. l. ij. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ c. dilectus de procura.

1 ☞ Mulieres nisi in casibus a iure expressis psonaliter cōparere non tenentur.
2 Testium receptio qn̄qʒ cōmitti non potest.
3 Judex in actibus suis fictionē adhibere non dʒ.
4 Religiōis cā pōt qs obligari ad ppetuā moram in certo loco.

Mulieres. Primo ponit phibitio de mulieribus in genere. scdo ibi sʒ cū. puisio bimēbris circa ipsaꝝ testimonia cum certa phibitōe ⁊ pena. tertio phibitio circa religiosas ibi ceteꝝ. quarto decretū ibi decernim⁹. ¶ † No. q mulieres [a] nisi in casibus expssis a iure non sunt cogende per iudicem ad personalem comparitōem. iste tamen tex. non phibet quin si velint possint. forte em̄ sic comparendo inueniēt iudicem magis pium: vt. l. denūciasse. §. fina. ff. de adulte. Nomine vero alieno non debēt se litibus miscere ⁊ postulare phibent. ⁊ hoc calfurnia femina improbissima introduxit: q inuerecunde postulās ⁊ magistratus inquietans causam dedit edicto vt. l. j. §. sexum. ff. de postu. bene ergo dicit gl. ij. q periculosa est sexuū commixtio. Sed quid dices de matre tutriceölioꝝ. credo q p seipsam si voluerit possit in iudicio esse. postq enim tutela sibi defertur a lege tanq legitimam administrationem habēs pōt rem in iudicium deducere. s̄. de app. c. sua nobis. potest etiam constituere actorem suo periculo cuʒ decreto iudicis: ⁊ iste aget causas pupillorum. insti. de cura. §. fi. ⁊ fm Jo. and. poterit hoc petere per procuratorem habentem ad hoc speciale mādatum: vt. l. cum a matribus. C. qui pe. tu. Et quia tex. iste loquitur simpliciter q cogende non sint comparere psonaliter. vtrum vendicet sibi locum in criminibus: vt cōtra eas pcedat. de quo dic vt in aut. vt nulli iudicum. §. si vero crimen. ⁊ C. de custo. re. l. qm̄. ⁊ in aut. hodie. fm Jo. mo. ⁊ Archi. ¶ Secundo no. in ver. sʒ cuʒ necessarium q licet testis debeat deponere pro vtraqʒ parte. vt C. de epis. ⁊ cle. aut. sed iudex. tamen cum ad eū mittit hoc fieri debet expensis pducentis. Similiter cum venit ad iudicem de longinquo. iiij. q. iij. venturis. ⁊ s̄. de rescri. statutum. §. pferendo. ⁊ ibi in glo. no. lʒ ⁊c. Sed an idem dices. si mulier est principalis in iudicio ⁊ pro respondendo articulis de veritate dicenda vel iuramento calūnie. Siue propter aliquam causam necessariam oporteat ad eam mitti. vtrum hoc fiet expensis aduersarij: vel ipsius mulieris: credo q ipsius mulieris propter cuius priuilegium de quo hic non dʒ effici conditio aduersarij deterior. ff. de admi. tut. l. impube. ⁊ hoc no. Bar. in fi. in. l. ij. §. descendi. ff. qui. ex cau. in pos. ea. Cui adde bonum textum in. l. generaliter. §. expensis. C. de re. cre. vbi si mittitur ad absentem pro iuramento decisorio cuius expensis mitti debʒ: relinquit ille tex. 2 hoc arbitrio iudicis. ¶ † Tertio no. in ver. vel si forte q qn̄qʒ testium receptio cōmitti non pōt. puta in cā criminali: vt dicit gl. ⁊ sic videt q in tali causa admittat mulier ad testimoniuʒ qd intellige. vt no. in. c. forus. de ver. sig. ⁊ v. q. iij. ex eo. ¶ † Quar3 to no. q iudex non debet in suis actibus adhibere fictionem nec certe pandere animi sui motum. vt. l. obseruandum. ff. de offi. presi. qn̄qʒ fictio cōmendat in iudice pro veritate eruenda. vt in. c. afferte. de presump. Sed dic q commendatur non vt eam impleat ac si verum esset qd fingit: vt hic. Sed vt in actum deducat non tū peragat est interdum cōmendabile. vt in ɔtrijs. ⁊ vide de isto iudice sic fingente. qd no. Spe. in ti. de cita. §. sequitur. circa medium. Querit circa hoc Jo. an. vtrum ista pena habeat locum in iudice laico. Tenet q sic cum causa mere ciuilis laicorum sibi delegat per papam. qd an possit. vide p Jo. an. in. c.

[a] ¶ Mulieres add gl. isti. d testa. §. testes. et ibi Joā. de pla. Cy. in l. fi. C. d codi. spe. itit. de test. §. j. v. itē qd est mulier ⁊ ibi Jo. an. i addi. ⁊ i. c. qm̄ ⁊ i. c. cū lr̄is ⁊ ibi but. d test. ⁊ ita archi. h ⁊ i. c. forus d v. sig.

sua.de appel.in glo.laicis.plus dicit ipse ꝙ si pars vel ꝓcura-
toꝛ huius fictionis vel fraudis sit particeps:puta nominando
mulierem in testem ad hunc finem ex hoc participio in crimine
dãnato excõicati erunt.vt de sen.excõ.si concubine. ¶ Quinto
no.in ver.aut si talis casum meo iudicio satis singularem si ge
neraliter intelligatur.vult enim ꝙ si ex parte testis est priuile-
gium sibi fauens ne ad iudicem personaliter vadat:ex parte iu
dicis ẽt status eius ⁊ conditio repugnat ne ad mulierculaꝫ ac
cedat.vt in gl.puta.⁊ natura cause super qua examinari debet
ꝑñtiam testis exigit coꝛam iudice quid fiendum in ista ꝑplexi-
tate.tex.iste notabiliter vult ꝙ tali casu cõmissio al's pꝛohibita
hꝫ locum vt sic priuilegia partis ⁊ iudicis non ledantur:sed po
tius natura cause qđ est verum de iure cano.in quo causa meri
imperij est delegabilis.vt in.c.in archiepãtu de.rap.Sed de iu
re ciuili esset maius dubium.Idem tñ credo qꝛ ista mera causa
criminalis in casu necessitatis de iure ciuili ꝯmittitur.vt.l.j.ff.
de offi.eius cui mã.est iuris. Sed hic subest necessitas cũ iudex
ad testem:⁊ testis ad iudicem accedere non tenent̃ ex iusta ⁊ ho
nesta causa.vt hic patet.⁊ sic limitari põt.vt.l. apud eloquentis
4 simuꝫ.C.de fi.instrumen.qđ no. ¶ †Sexto no.ꝙ causa religio
nis põtꝰquis obligari ad perpetuam moꝛaꝫ in certo loco. facit
l.j.ff.de in ius vo.⁊.l.seruos ad custodiam.ff.de ali. ⁊ ciba. leg.
Alia vero de causa non vꝫ quem posse obligari ad mansionem
perpetuam certi loci:qꝛ videt̃ species seruitutis: ad quam etiã
quis volens se non obligat.vt.l.nec si volens. C.de libera.cau-
sa.⁊ vide qđ circa hoc no.Bar.in.l.titio centum.de condi.⁊ de
monstra.⁊.d.l.seruos. ¶ Querit Jo.an.vtruꝫ eo ipso ꝙ iudex
fingit contra istaꝫ constitutionem sit excõicatus.tenet ꝙ non:
immo expedit ꝙ perduxerit eam ad effectum:qꝛ verba ⁊c̃. vt.c.
relatum.de cler.non resi.remittit ad no.per euꝫ in regula in pe
nis.j.de reg.iur.vbi notabiliter dicit ꝙ pena in quam quis in-
cidit ipso iure per legeꝫ non cõmittitur ex delicto attentato nõ
consummato.quod tene menti.

1 ☞ Maioꝛ.xiiij.annis habet legitimam personaꝫ standi in iudicio.
2 Cause ab alijs dependẽtes assumunt sibi naturã principaliuꝫ.
3 Minoꝛ in causis beneficialibus admittit̃ tanꝙ̃ maioꝛ.
4 Maioꝛ.xiiij.annis recipit curatoꝛem ad lites.
5 Curatoꝛ ad certam causam dari potest.

Si annum. Prima pars tractat de minoꝛe.
secunda de filio fa.ibi in hmõi.ite
rum prima pars subdiuiditur.qꝛ primo tractat de mi-
noꝛe qui est minoꝛ vel maioꝛ septẽnio:⁊ venit ad determinatio
nem illoꝛum.de quibus in.j.gl.⁊ per Jo.xv.q.iij.ceteris. ⁊ per
Accur.de mino.l.pretoꝛ ait.in princ. ⁊ principium coꝛrigit qđ
1 no.Guil.in Spe.de sta.mo.ꝟ.xxxj. ¶ †No.ꝙ maioꝛ.xiiij. an.
habet legitimam personam standi in iudicio in causis benefi-
cialibus ⁊ spiritualibus ⁊ accipias annum.xiiij.ꝓ completo qꝛ
tex.dicit peregeris.Sic.s̃.de offi.dele.cum.xx.cũ.si. all'. hoc in
nouel.Cui adde qđ de hoc plene legitur ⁊ no.in.l.iij.§.minoꝛẽ
2 ff.de mino.⁊.l.qua etate.ff.de testa. ¶ †Secundo not.ꝙ cause
ab alijs dependentes assumunt sibi naturam principaliũ a qui
bus dependentiam hñt ⁊ dependentibus absentialibus.pone
exemplum in decimis.⁊ earum fructibus ⁊ in iure patronatus
c.q̃to de iudi pñt dici dependentia que clericus acquirit bene
ficij cã.vnde illa vendicat sine patris consensu:de quo in Spe.
de actoꝛe.§.j.ver.sed cum clericoꝝ.Dos ẽt dependet a matri-
monio sine quo esse non põt.vt.l.iij.ff.de iure do.⁊ ꝑꝑ istaꝫ de-
pendentiam cã dotis est de foꝛo ecclesiastico:vt.s̃.de dona. in-
ter virum ⁊ vxo.c. de pꝛudentia. Ex quo posset inferri ꝙ filia-
fa.possit agere ⁊ pacisci super dote sine patris consensu:sicut ⁊
super matrimonio a quo dependet.vt.c.ex parte de re. spo.⁊.c.
j.de despon.impuber.⁊ ꝺm hoc multe.ll.que vetant filiefa.exer
citium actionis de dote essent coꝛrecte:vt.l.ij.ff.so.mat. cum si.
Qđ non credo.nam inter patrem ⁊ filiam est quedam cõio in
dote.vt.d.l.ij.cum se.⁊ se.⁊ in ista cõione hꝫ aliquantuluꝫ plus
pater.s.exercitium actionum.vt pꝫ in illis.ll. ⁊ sua interest do-
tem filie saluam foꝛe:qꝛ al's tenetur iterum dotare. vt in auc̃.lꝫ
q̃uis.C.de rei vxo.ac.non est ergo ius dotis ꝓpꝛium filie licet
a matrimonio dependeat.ergo non potest ipsuꝫ deducere in iu
dicium al'r.q̃uis ius ciuile statuat qđ permittit in certis casi-
bus.vt in aut̃.ꝙ locum.C.de colla. ¶ Sed maius dubium eẽt
si filiusfa.habitat seoꝛsuꝫ a patre an dos vxoꝛis debeat esse pe
nes eum vel patrem tanꝙ̃ administratoꝛem aduentitioꝛum in
quibus hꝫ vsumfructum.dic vt no.in fi.d.Bal.in.l. si cuꝫ dote
3 in.§.transgrediamur.ff.so.ma. ¶ †Tertio no.ꝙ in istis causis
spiritualibus beneficialibus minoꝛ admittitur tanꝙ̃ maioꝛ et
sic per pꝛocuratoꝛem agere ⁊ defendere.⁊ in hoc concoꝛ. p̃alle.
c.ex pte.⁊ collige regulam ꝓ vera ꝙ vbicũq; minoꝛ hꝫ legitimã
personam standi in iudicio per se ibi semp poterit constituere
pꝛocuratoꝛeꝫ.nec requiritur tutoꝛ vel curatoꝛ. ita loquit̃.l.j.§.
si quidem.ff.qui pet.tuto.⁊ de iniur.l.sed si vnus.§. idem ait.et
qđ no.Inno.in.d.c.ex parte.⁊ hanc regulam ponit Bar.in.d.
§.si quidem:quã no.vtrum añt istis casibus quibus admittit̃
tanꝙ̃ maioꝛ si ledatur possit petere restitutionem in integ. tan
ꝙ̃ minoꝛ.videtur pꝛima facie ꝙ non postꝙ̃ admittitur tanquã
maioꝛ.contrarium tenet gl.in.d.c.ex parte.⁊.l.j.C. si de momẽ.
pos.vbi plenius qđ est notandum. ¶ Quarto nota ꝙ minoꝛ.
xiiij.annis licet posset habere titulum in beneficio non tamen
posset ꝓ iuribus beneficij experiri sine curatoꝛe.⁊ hoc no. bar.
s̃.de eta.⁊ quali.c.ex rõne vbi dicit ꝙ licet papa dispensauerit
cum eo qui est minoꝛ etate in beneficiuꝫ:non tñ intelligitur dis
pensasse in libera ipsius administratione. Idem tenet Hoff.
4 e.ti.indecoꝛum. ¶ †Quinto no.ꝙ minoꝛ.xiiij.an.recipit cura
toꝛem ad lites.vtrum antem iste curatoꝛ possit dari tali minoꝛi
habenti tutoꝛem.vꝫ ꝙ non qꝛ ipse tutoꝛ debet agere ⁊ defende
re.vt.l.j.ff.de admi.tu.de hoc vtrum hñti vel non habenti tuto
rem possit dari curatoꝛ ⁊ si põt quid poterit facere:dic ꝑ Bar.
in.l.curatoꝛ.ff.de tu.⁊ cu.da.ab his.vtrum etiam talis curatoꝛ
detur volens vel inuitus.dic ꝙ volens:sed ex cã põt cogi sicut
dicimus in curatoꝛe dato bonis.vt.l.ij.§.itẽ queritur.ff.de cur.
bo.dã.⁊ in spe.de cura.§.fi.ver.sed nunquid.inuitus.⁊ per Cy.
in.l.j.C.qui pe.tu.⁊ per Bar.in.l.iij.§.si pupillus.ff.de tut.Sꝫ
hic quero vtrum pupillus hunc curatoꝛem recipiat demum vo
lens an inuitus.De adulto enim quando volens ⁊ quando
inuitus recipiat legitur ⁊ nota.institu.de cura.§.item iuiti bar
to.in antiq̃s scriptis infoꝛtiati dicit ꝙ hũc passum nõ repit ta-
ctum ꝑ aliquẽ sed bonus Azo.ꝺm eum tãgit in sũma de test.tu.
post pꝛimã col.vbi dicit ꝙ pupillus demũ curatoꝛẽ accipiet vo
lẽs ⁊ nõ inuitus.Sicut adultus.⁊ ꝑ hoc eq̃parat pupillũ adul
to ⁊ hoc ipse no.in.l.si filio.ff.de ꝯfir.tu. ¶ Sexto no.ꝙ ꝑ ep̃ꝫ
ꝓpꝛiũ vel ꝑ eiꝰ officialẽ dabit̃ iste curatoꝛ:⁊ sic inuit ꝙ in testõ pꝛ̃
non possit eum sibi dare licet tutoꝛẽ sic.vt.C.q̇ petãt tu.l.j. ⁊.C.
de testa.tu.l.pe. in fi.datus tñ curatoꝛ in testõ ꝯfirmabit̃ inst.
de cu.§.j.Canõ tñ innuit curatoꝛẽ ẽt in testõ dari.xxj.q.iij.c.iij
Ex quo infert Archi. ꝙ aliud ꝺm canones qui non curãt de
istis subtilitatibus.s̃.e.dilecti.⁊ de do.⁊ cõtu.c. j.Ego dico ꝙ
ius ciuile dum loquit̃ de curatoꝛe nõ dãdo in testõ dꝫ intelligi
de curatoꝛe adulti:cui nisi volenti nõ dat̃.vt.d.§.itẽ inuiti. Nã
hoc casu aut dicimus adultuꝫ velle recipere.⁊ tunc non ex testõ
sed qꝛ vult:aut dicimꝰ eũ inuitũ recipere.⁊ hoc esset ꝯ regulã il
liꝰ.§.itẽ inuiti.Impuberi ẽt iõ nõ vꝫ posse dari curatoꝛ.in testõ
qꝛ curatoꝛ dat̃ bonis ⁊ nõ ꝑsone.tutoꝛ añt pꝛincipaliter perso
ne.vt.l.certaꝝ.ff.đ testa:tu.⁊ qđ no.Bar.in.d.l.curatoꝛẽ.fateoꝛ
tñ ꝙ verbum tutela vel cura q̃nq; sumit̃ impꝛopꝛie ⁊ vnũ ponit̃
ꝓ altero vt sic actus valeat:⁊ de noĩe nõ curat̃.vt.l.pꝛ̃ seuerinã.
§.cõditionum.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊.c.petitio.de ꝓcu. ¶ Sꝫ hic
quero.vtrum si pꝛ̃ dedit pꝛo filio impuberi hñti beneficiũ tuto
rem in testõ:an poterit iste tutoꝛ agere pꝛo iuribus beneficij:vꝫ
ꝙ sic qꝛ bona veniunt in ꝯsequentiã ad personã.vnde ep̃s boñ.
clerico suo dabit curatoꝛẽ sup lite quã hꝫ coꝛã ep̃o floꝛeñ.ẽt sup
bonis ibi sitis.ar.eoꝝ q̃ no.Inn.in.c.pastoꝛalis de pꝛiui.⁊.l.il-
lud.§.q̃ri põt.ff.de re.eoꝝ.⁊ si talis tutoꝛ esset clericus esset ma
ius dubiũ.Sed sub dubio foꝛte dico ꝙ quicũq; fuerit tutoꝛ te
stamentarius legitimus vel datiuus clerici minoꝛis de bonis
bñficij se nõ dꝫ intromittere.Sicut nec ẽt pꝛ̃ hñs filiũ clericum
in ptãte:ẽt si ipse pꝛ̃ esset clericus:vt tꝫ hic Jo.an.in nouel. sup
verbo nõ hẽat.regunt̃.n.ista bona ecclesiastica alio iure ꝙ̃ pꝛi-
monialia.vt in isto.c.circa fin.⁊ hac rõne tractatum tutelarum
omiserunt canones tanꝙ̃ supfluuꝫ cũ tutoꝛes se de bonis eccle
siasticis non debeant impedire:sicut nec pater vt dixi.⁊ no.hũc
passum ꝑ aliũ nõ tactũ quem viderim. ¶ Septimo not. in ver.
aut tu.ꝙ maioꝛ infante cũ autoꝛitate sui iudicis cõstituit ꝓcu-
ratoꝛem in causis sui beneficij.in constitutione ergo pꝛocurato
ris a pupillo requirit̃ iudicis autoꝛitas. Sed non a maioꝛe.
xiiij.an.in istis causis.vt in pꝛin.c.facit.l.si infanti in fi.C.đ iu.
deli.⁊.l.bonoꝛum.C.qui ad bo.pos.ad.po.vbi de iudice supplẽ
te defectum tutoꝛis in negocijs pupilloꝝ.Aduerte tñ qꝛ si iste
beneficiatus exñs.j.annũ.xiiij.hẽat curatoꝛẽ eiꝰ autoꝛitate po-
terit pupillus constituere ꝓcuratoꝛem.Nã lꝫ ipse curatoꝛ non
possit hoc facere ante litem conte.vt.l.neq;.C. de pꝛocu. tñ ipse
minoꝛ cum eius autoꝛitate hoc facere poterit.vt.d.l.neq;. ⁊.l.
decreto de admini.tu.Ad hoc alle.Arch.no.per Inno.de pꝛo
cura.accedens.⁊ in Spec.de acto.vni.§.poꝛro actoꝛ. ¶ Octa
uo no.in versi.delegatus ꝙ delegatus pape ⁊ subdelegatus ab
eo in litibus minoꝛum que agitant̃ coꝛam eis possunt dare cu-
ratoꝛem ⁊ autoꝛitatem interponere in datione pꝛocuratoꝛis.
⁊ repꝛobat opi.Inno.de qua in.c.petitio.ad fi.pꝛime glo.s̃.de
pꝛocu.vbi dixit curatoꝛem generalem vel spãleꝫ ad litẽ nõ pos-
se dari nisi ꝑ oꝛdinariũ.repꝛobat̃ eũ ꝑ hũc ver.d.opi.in delega
to pape.

to papevt ħ pȝ. Sȝ an idē sit si corā alio ꝙ corā istis minor hēat cām q̄ nō sit suus ordinarius. Sȝ alia rōne corā tali sortiatᷣ forꝫ rōne forte delicti ꝯctus vel rei de qua agitᷣ an ille corā quo talᷣ q̄ vertitᷣ dabit talē curatorē. doc. ħ non tāgūt. ⁊ vrᷣ primo ꝙ nō q̄ spālevrᷣ in delegato ⁊ subdelegato pape. idem est titiꝰ i regľa accesso. lxxiiij. col. de q̄bus ħ spāliter est ꝓuisum. Secus ergo in alijs a ꝯrio sensu vt. l. j. ff. de of. e. cui mā. est iuris. tex. tm̄ singľaris ⁊ mēti tenēdus vrᷣ ꝙ ꝓcur. ad litē sp̄ possit dari ꝑ illū iudicē sub quo lis vertitᷣ vt. l. fi. §. sȝ si q̄s. C. de ad. tu. quē tex. sic intelligūt Cy. ⁊ bar. sȝ mihi vrᷣ ꝙ ille tex. dicatꝰ ꝯrium. dicit em̄ curatorē in cōpetenti iudicio ordinari cura ⁊ ꝓuisione tam iudicis sub quo lis vertitᷣ ꝙ cognatorꝫ ⁊ ꝓpinquorꝫ ⁊c. Ecce ergo ꝙ i iudice sub quo qō agitatᷣ tex. ille exigit diligētiā suā vt ꝑsona sit legitia q̄ litigat corā eo. ne alᷣs iudiciū sit delusoriū. Sicut in fi. dicit tex. s. e. cū cām ibi ꝓuideas attētius ⁊c. incōpetēti iudicio. q̄ est dā‑dus vt hic in v̄. si vero nō ꝑ illud sub quo lis vertitᷣ. fallit in delegato pape: ⁊ eiꝰ subdelegato. ⁊ sic intelligo istū ver. delegatꝰ ⁊c. ❡ Quero circa hoc q̄dam pupillus hȝ domiciliū habitatiōis in vna ciuitate. puta venetijs in alia domicilium originis. puta florētie. in tertia hȝ bona: q̄s ex istis dabit sibi tutorē. ⁊ vrᷣ ꝙ nullus ex eis. Nā iudex originis non vrᷣ posse postꝙ bona nō sunt de sua iurisditōe. ff. de excu. tu. l. iuris ꝑitos. §. q̄ oriūdus ⁊. l. nō solū. §. q̄ testa. ff. e. ti. Itē roma cōis patria est vt. l. roma. ad muni. ⁊ tm̄ non datᷣ pupillo tutor nisi ꝓ rebus quas ibi hȝ: vt. ff. de tut. ⁊ cura. l. pupillo. ⁊ ex eisdem iuribꝰ ꝯcluditᷣ de iudice domicilij ꝙ non possit de iudice ēt vbi sunt bona. ꝙ nō possit ostēditᷣ ille iudex dat tutorem q̄ hȝ iurisditōem in pupillū rōne ꝑsone nō rerꝫ vt. ff. de tut. ⁊ cu. l. j. in fi. Sȝ iste rōne rerū non ꝑsone hȝ iurisditōeȝ in pupillū vt. l. libertus. §. sola possessio. ff. ad muni. ergo ⁊c. Breuiter dicit Dy. ꝙ iudices q̄ hñt iurisditōem in ꝑsonam pupilli dāt tutorē ⁊ non ille vbi sunt bona ꝑ. l. magis puto §. illud de rebus eorꝫ. ⁊ alibi dicit Cy. s. ꝙ ēt iudex vbi sunt bona sita dare possit vt plene ipse no. in. l. j. q̄ pe. tu. ❡ Bart. ibi tȝ ꝙ iudex originis possit dare tutorem qui presit bonis q̄ nō sūt in eius territorio. Nam iurisditio q̄ cōpetit in ꝑsonam pupilli ꝑ quādam consequentiam extenditᷣ ad bona vbicūqȝ sita: vt in d. §. illud. ⁊ i hoc sequitᷣ opinio Azo. qui idem tenet. Ad hoc facit qō no. Jo. an. in prealleg. c. pastoralis. vbi omnino vide: ⁊ vide qō dicam. j. ti. j. c. j. §. contrahentes. ❡ Incidenter hic queritur vtrum iudex rōne persone pupilli possit dare tutorem illū qui non est de sua iurisditiōe videtᷣ ꝙ sic si pōt quo ad bona vt dixi ad hoc in ꝓallegato. §. ꝯhentes. ꝯrium dicit bar. in. l. diuꝰ. ff. de tu. ⁊ cura. Bona em̄ tanꝙ accessoria ad ꝑsonam subditaȝ sequuntᷣ eius ꝯditionem. vt dixi. Sed tutor quem dare intēdit in. q. predicta nō subest sibi principalᷣr nec accessorie quod no. ❡ † Nono. no. ꝙ curator pōt dari ad certam cām siue causas: secus in tutore qui non pōt dari certe rei. sed vniuersitati ⁊ ꝑsone: vt. l. certarum de testa. tu. curator aūt datus simpľr ad lites videtᷣ datus ad oīs. q̄ indefinita equipollet vniuersali. ad hoc l. iij. §. si pupillus. ff. de tutel. ⁊ de priui. quo circa habemus aliū administratorem bonorꝫ pupilli qui vocatᷣ actor ⁊ cōstituitur a tutore cum decreto iudicis de quo ꝑ bar. in. l. decreto. ff. de admi. tu. ❡ Decimo no. in ver. in hm̄oi ꝙ filiussa. non pōt esse i iudicio sine ꝯsensu patris ⁊ hoc regulariter vt in glos. fi. de cuius materia vide plene in Spec. de actore. §. j. ver. item ꝙ est filius cum duabus chartis sequentibus ⁊ specialiter de clericis in v̄. sȝ cum clericorꝫ ⁊ vide etiam plene per Bar. post gl. in. l. cum nō solum. §. necessitatem. C. de bo. que libe. ❡ Undecimo collige ꝙ clericatus non liberat a patria potestate q ō pȝ q̄ iste tex. loquēs de beneficiatis ⁊ per ꝯsequēs de clerico dicit in ptāte patris existas ⁊c. ⁊ hoc est verꝫ ƀm Lap. nisi ꝓmoueatᷣ ad epatū vel ad ordinem epalem ƀm Inn. de eta. ⁊ qua. indecorꝫ vbi de hoc. ⁊ est hoc verum etiam si ꝓmoueatᷣ ad sacros quo ad patrimonialia vel ꝓfecticia sed quo ad aduenticia ⁊ quo ad bona post clericatum acquisita. ⁊ quo ad ꝑsonam. vt non possit ꝑcuti bñ liberatᷣ ꝑ sacrum ordinem vt no. Hostiē. in. d. c. indecorꝫ. ⁊ Guil. in Spec. de actor. ver. sȝ cum clericorꝫ. xxiij. q. v. centumcelliones vbi ꝑ Archid. per monachatum vero bene exit filius de patria ptāte vt no. in Spe. de sta. mo. ver. xij. ⁊ ver. lij. ⁊ hic ponit Lap. per ista apparet istud. c. satis declaratum vtiliter vltra dicta doc. to. Et vide Bar. consilio. lxv. quod incipit filiusfamilias. vbi etiam consuluit ꝙ filius sacerdos notarius potest in testamento ascribere patri.

❡ De foro competenti. Rubrica.

☞ Iudex appellatiōis omisso illo articulo de quo appellatᷣ de cā principali cognoscere non potest.
Clerici an possint de suis causis cōpromittere.
Archieps ex ꝯsuetudine querit iurisditionem.

Romana. Habet. xj. dicta circa forꝫ incōpetens vel cōpetens. Prio ponit duo. Scdo tria. ibi neqȝ. tertia ibi nec ēt. quarta ibi ꝯhentes ponit vnuȝ ⁊ in q̄nto ⁊ in ver. si. nec pōt ponit alia tria. ❡ † Nota ꝙ si appellatᷣ ab 1 aliquo articulo non pōt iudex appellatiōis illo omisso cognoscere de cā principali hoc em̄ tunc pōt cuȝ constat sibi legitime appellatum. c. vt debitus de app. ⁊ hoc est veruȝ. s. ꝙ non potest illo articulo ꝑtermisso cognoscere de cā principali qū suffraganeus non detulit appellationi alᷣr bene posset: quasi suffraganeus hoc voluerit. ad hoc. j. eo. ti. de app. cuȝ appellationibus. de cōsensu vero ꝑtium vtrum possit ꝑtermisso appellationis articulo de cā principali cognoscere videtᷣ ꝙ sic. j. de app. cordi. sed ibi loquitᷣ in papa: vt hic in glo. j. ratio aūt quare non possit metropolitanus illo articulo pretermisso cognoscere est: q̄ nō potest per subditos suffraganeorꝫ adiri ꝑ simplicem querelā: nec possent eius iurisditionem nec consentiente epo ꝓrogare. vt ħ a ꝯrio ergo sensu alij ordinarij qui possent adiri per simplicem querelam possent cognoscere de causa appellationis ꝑtermisso dicto articulo in. d. glo. j. hic. ❡ Secundo no. ꝙ clerici nō possunt iurisditionem non sui iudicis ꝓrogare sine voluntate ꝓprij epi. nec sufficeret isto casu consensus officialium cum eorꝫ offm̄ se ad ista non extendat. s. e. li. de off. vic. c. fi. ⁊ ō tpe or. cū nullus §. j. coram tm̄ delegato pape. bene liceret ꝓrogare: vt in nouel. hec ⁊ plura que requiruntᷣ in ꝓrogatione clerici in non suū iudicem vide per Jo. an. s. eo. significasti super. j. gl. ❡ † Utrū āt 2 possint clerici de suis causis compromittere absqȝ ꝯsensu diocesanorum. videtᷣ ꝙ sic postꝙ hic ⁊ vbiqȝ tanꝙ coram iudicibus ꝓhibentᷣ. de quo hic in gl. bene dicit ⁊c. ⁊ per hoc. s. e. si diligē 3 ti. in fi. j. gl. ❡ † Tertio no. in ver. neqȝ tres casus in quibus ex consuetudine archiepus querit sibi iurisditionem in subditos suffraganeorꝫ in duobꝰ igitᷣ casibus quos premisit. s. cū ab vno articulo. vel minime appellatum fuit non posset cognoscere etiam consuetudine fauente. qō tȝ Archi. postꝙ enim in his propter consuetudinem expresse conceditᷣ. videtᷣ in precedentibus denegare de presumptionibꝰ. non ne. ⁊ de iudic. l. cum ꝑtor. alᷣs imrisditio ordinariorum posset vacuari totaliter ƀm Joā. an. in nouel. detractatio igitur iurisditōis in pte ⁊ in certis casibus ⁊ personis ꝓpter consuetudineȝ ꝑmittitᷣ ⁊ per ipsam in totum absorberi ꝓhibetᷣ. vt in ꝑsonis duobus casibus rūsis i ꝑn. c. de isto tamen articulo quō ꝑ ꝯsuetudiuem possit q̄ri iurisditio de quo. s. e. c. cum ꝯtingat vbi dixi de mero ⁊ mixto imperio an ꝑscribi possit referēdo sup hoc que subtiliter loquitᷣ. d. bal. in disputatōe sua que incipit accolus. de quo etiam vide per Cy. in. l. j. C. de emanci. lib. ❡ Quarto no. ꝙ lȝ per appellationem cā deuoluatᷣ ad superiorem. i. Archie. non tamē deuoluitᷣ iurisditio: in personis videbatᷣ ꝯrium ratiōe accessionis. sicut enim ratione deuolutiōis vendicat sibi ius in cā principali ita videbatᷣ in omnibus accessorijs sine quibus cā expediri nō potest. vt. c. prudentiam de off. dele. §. pe. ⁊ fi. Sed ibi loquitᷣ in delegato pape qui non habet distinctum territorium. sicut nec delegans ideo omnes cogit. Aduerte tamen q̄ tex. ad ver. nisi vsqȝ ad. §. contrahentes. videtᷣ debere intelligi cum de causis deuolutis cognoscit Archie. in remensi curia vt ibi in remensi curia ⁊c. si ergo cognosceret in diocesi in qua extitit appellatum quod potest. s. eo. lib. de offi. ord. litigantes. forte posset cogere subditos suffraganei ad testimonium. vel delegationem suscipiendam ⁊ ad soluendum salaria aduocatis. vt sicut querit iurisditionem cognoscendi in illo territorio propter deuolutionem. ita querit etiam in personis necessarijs accessorie ad predictam causam. super quo cogita an sit verum. ❡ Quero vtrum hic qō dicitᷣ in clericis ꝙ nō possunt ꝯsentire in iudicem non suum habeat locuȝ in laicis: vt non possint prorogare iurisditionē nō sui iudicis absqȝ ꝯsēsu sui ordinarij. Jo. an. super glo. iiij. dicit post Jo. mo. ꝙ in eis est secus quo ad temporalia sed idem ꝙ in clericis quo ad spiritualia allegat de peū. ⁊ remis. c. omnis. ⁊ qō no. Host. de despon. impube. c. ij. ⁊ de offi. dele. p. ⁊. g. super glo. fi. in nouel. ad fi. do. Bar. de ista prorogatione vtrum quo ad laicos fieri possit dicit ꝙ quidam sunt iudices perpetui: quidam sunt iudices qui sunt quodāmodo simplices administratores: vt potestates qui dantᷣ ad tempus ⁊ horum consensus non requiritur: q̄ non reperitᷣ iure cautuȝ ⁊ placere dȝ eis qō placet litigatoribus. vt. l. j. §. ⁊ post operis de ope. no. nun. Quidam sunt q̄ habent iurisditionem magis appropriatam ⁊ horꝫ cōsensus requiritᷣ vt eporꝫ vt hic. ⁊. s. e. c. j. ⁊ idem esset de iure ciuili si esset aliquis de aliquo comitatu vľ regno vbi esset rex vel comes perpetuus. talis enim nō poterit litigare corā extraneo iudice sine eius consensu alle. gl. notabilem in. x. col. de ꝓhi. feu. alie. imperialem. §. preterea circa fi. legis vbi videtᷣ hoc velle gl. in simili ⁊ istud esset verū qū illi subdi

ri cētvasalli ꝓpter ꝑdia tributaria.al's sola iurisditio ꝑpetua non impediret laicis ꝓrogare iurisditionē iudicis sine ꝯsensu sui ordinarij:⁊ ꝑdicta rōne forte q: clerici tenēt ecclias ab epis ꝓpter quas tenent̄ ad obediētiā cathedra.⁊ filia.iō non pn̄t sine eoꝝ ꝯsensu corā nō suo iudice litigare.Sꝫ in clericis q̇ non hn̄t eccliasvel ꝑbendas videret̄ dicēdū ꝯtrium rōne ꝑdicta.Nisi dicas ꝙ in clericis sp̄ale in laicis ergo seruet̄ ꝑdicta distictio ⁊ hoc plꝫ Bar.in.d.§.⁊ post operis.

1. Litigare in certo iudicio qn̄ quis precise cogi nō pōt tn̄ potest in contumaciam constitui.
2. Judex vnus iurisditionē alterius nō exequit̄.
3. Officiales suffraganei nō pn̄t trahi corā archiepo.
4. Notarius non potest conficere instrumētum extra territoriuꝫ illius a quo creatus est tabellio.
5. Judex an possit decernere sup bonis non sitis ī suo territorio.
6. Inuitus ad locum ꝯtctus an possit trahi.

Contrahentes. Scd̄m Jo.mo.materia hui⁹.§.ē quotidiana.iō plenius distiguēda de lib.leg.l.legaui.in prin.⁊ quatuor facit ſm eum ponit regulam,ꝓuisi onem annectit ibi lꝫ quam ampliat ibivel sic ⁊ executori ꝓuidet ibi sed tn̄c. ¶ No.ꝙ ista ꝓuisio respicit ꝯtrahentes idem dico de quasi ꝯtrahentibusvt ibivbi quasi ꝯtrahunt sortiantur forum.namverbum ꝯtrahere in ista materia includit quasi ꝯtctus ⁊ delictum quasi delictumvt no.s̄.e.cum si.in gl.⁊ qd̄ ibi dixi i.vij q.remittēdo ad bar.in.l.mutuum.§.j.⁊.l.mote.ff.de acq̇.here.⁊ l.apud iulianum.§.si pupillus.q̇.ex cau.in pos.e.ff.⁊.C.vt acti.ab here.⁊ ꝯ here.l.j. ¶ Scd̄o no.ꝙ lꝫ rōne ꝯtctus sortiat̄ q̇s ibi foꝝ:tn̄ si ibi non reperit̄ non pōt inuitus cogi ad comparēduꝫ a ꝯtrio ergo sensu si reperiret̄ posset inuitus cogi ſm Jo.an.ad hoc.l.ꝯsentaneū.C.qn̄o ⁊ qn̄ iu. Ego dico ꝙ ēt si non reperiret̄ ibi ꝯtrahens in duobus casibus posset cogi.,primo qn̄ coram iudice satisdedit de iudicio sisti ⁊ iurauit in lite ꝑsistere:⁊ deinde discessit cogit̄ eñ oīno illuc redire;vt est casus in aut.de exhi.⁊ intro.re.§.siuero ēt q̇dam.col.v. Scd̄o si ꝯtrxit in loco ⁊ renūciauit priuilegio fori:nam lꝫ ꝑmissio non declinandi forum nō sui iudicis non obliget ꝑcise ad ipm forum subeūdumvt.l.si conuenerit de iur.om.iud.tn̄ si ibi contrahēs sic ꝑmittit.s.ibi rn̄dere vel non declinare cogitur.ibi precise litigare:⁊ habebit locum remissio.vt est gl.singularis.ff.siquis in iusvo.nō ie.l.j.habes ergo duas limitationes ad istum.§.quas no. ¶ Tertio not.ꝙ dicit lꝫ alibi sui copiam faciant ⁊c.ꝙ electio iudicis est actoris non rei.siquis enim pōt conueniri in pluribus locis vt in loco ꝯtctus domicilij:⁊ similium de quibus in.c.fi.s̄.e.actoris est electio coram quovt hic colligit̄ ⁊ est tex.in.l.iij.§.q̇ stichum.ff.de eo qd̄ certo loco.fallit in scholaribus quorum est electio vtrum ab epo doctorevel ꝑtāte litigarevelit.vt in aut̄.habita.C.ne fi.ꝓ patre.⁊ no.in prima cōstitutione.ff.ad fi.si tn̄ in altero litigare se pacto astrinxerint postea declinare non poterūtvt.l.pe.C.de pac.⁊ dixi in.c.j.de iudi.s̄. ¶ † Quarto no.ꝙ lꝫ non possit quis precise cogi in certo iudicio litigare.pōt tn̄ in contumaciam constitui quo ad missionem in pos.⁊ in bonis alterius territorij:quod est mirumvt plus iuris habeat iudex in bonis nō sitis in suo territorio q̄ꝫ ꝯ ꝑsonam sibi subditam ⁊ effectam d̄ suo foro rōne ꝯtctus. Sed dic ꝙ lꝫ ꝓpter ꝯtctum efficiat̄ de foro vbi ꝯtrxit illi⁹ iudicis:nō tn̄ efficit̄ eius subditusvt est gl.no.in cle.j.j.eo.in glo.supverbo subdito. Per hoc aūt qd̄ dicit tex.nō pn̄t ibi trahi inuiti tꝫ Jo.an.ꝙ tales ꝯtrahētes excōicari nō poterūt q: solum hic ꝑmittit̄ missio:non est ergo nostrum leges extēdere vt.l.siuero.§.deviro.ff.sol.mat. Jtem si possent excōicari īdirecte cogerent̄ inuiti comparerevt in.c.cum ꝯtingat.de offi.dele.⁊ sicviavt dixerim indirecta traherent̄ ꝯ.c.tue.de pcu.⁊ ita tꝫ hoc in nouel.vbi etiam no.qn̄ possit revelverbo quis inuit⁹ trahi ad iudiciumvel non. Ponit eñ tres casus .nam qn̄q; nō trahit̄ re necverbo qn̄q; re ⁊verbo:qn̄q;verbo ⁊ non re.vt hic videas superverbo trahere.in casu autem huius.§.vtrum sicut pōt quis decernere missionem in bonis non sui territorij ita ⁊ etiaꝫ possit eum non comparentem mulctare.videt̄ ꝙ non postq̄ꝫ nō possit eum excōmunicare. Jac.but.tꝫ contrarium.s.ꝙ mulctare poterit sicut ad pignora ⁊ tenutā ꝓcedere .ita no.in.l.heres absens.ff.eo.⁊ in hoc sentit al'r q̄ꝫ Joā.an.inq̄ꝫtum dicit ꝙ non est nostrum leges extendere.extendit eñ istum.§.qui loquit̄ d̄ missione ad impositionem mulcte: ⁊ ad alia remedia cōtra ꝯtumaces ꝓdita:eo excepto ꝙ persona non trahat̄ inuita qd̄ credo verius. ¶ Quinto no.ꝙ rōne persone que est de eius foro rōne ꝯtctus pōt quis decernere super bonis alibi sitis. Circa hocvide qd̄ dixi.s̄.ti.j.si annum in.viij.notabili.ver.quero circa hoc ⁊ bene. ¶ † No.ꝙ vnus iudex non exequit̄ sn̄iam alterius nisi ad requisitionem illius iudicis ꝓferentis sn̄iam. Jdem dicas de sn̄ia diffinitiua:vt.C.de iudi.ꝓperandum.§.sin autem reus ⁊ in spec.de pla.sn̄ie.§.sequit̄ ver.q̇d si iudex.⁊ per Cy.in.l.j.C.de confes.in.x.q. Bar.circa hoc plenius sic distinguit.qn̄q; q[...]ris.vtrum sn̄ia lata ꝑ vnum iudicem possit mandari executiōi [...] alium qui successit in eodem tribunali:⁊ non est dubium ꝙ p[...] q: censet̄ idem iudexvt.l.ꝓponebat̄.ff.de iudi. Siuero non su[c]cessit sed est omnino alius:tūc si eiusdem tribunalis:⁊ non p[...] sinevolūtate primi iudicātisvt.l.j.de of.consul.ff. Aut est alterius tribunalis.⁊ tunc si est talis ad quem spectet de iure cōi [...] municipali executio sn̄iarū ⁊ pōt exequi.vt.l.a diuo pio in ꝑi[n.] ff.de re iud. Aut ad eum non sic pertinet.⁊ tūc q̄ris an possit a[d] lr̄as iudicis ꝓnunciantis ⁊ pōt. Aut sine lr̄is ⁊ non pōtvt.d.§ sin autem reus.⁊ in isto.§. Siuero coram isto diuerso iudice n[on] peteret̄ sedvellet qui hꝫ sn̄iam ꝑ se agere actione in factum v[el] iudicati.que orit̄ ex sn̄ia:⁊ posset q: talis actio sic alie.pōt vbi[que] exerceri.vt.l.fi.in fi.C.de ꝑscrip.lon.tēp.offm̄ ergo iudicis [a] quo petit̄ executio non pōt peti coram diuerso iudice sine lr̄i[s] sed bene pōt intentari actio iudicati vel in factuꝫvt dixi.⁊ qu[ia] re sic diuersum.dic ꝑ Bar.in.d.l.j.in prin.⁊ ibi ꝑ eum an ꝑtā[s] possit exequi sn̄ias capitanei.⁊ econtra.et ibi de sn̄ia rectori[s] scholarium exequēda.⁊ quid iuris si iste alius ad lr̄as nō vul[t] exequi.dicit ꝙ poterit cogi ꝑ superiorem ⁊ etiam puniri. vt i[n] aut̄.vt dif.iudices.§.j.⁊ hic plenius in nouel.superverbo facie[n]... tenebit̄ etiam ꝑti actione in factum ad interessevt.l.si iudex d[e] var.⁊ extraor.cog. ¶ Et quid iuris si ille alius qui ad lr̄as ex[e]quit̄ excedit modum in exequendo ad quem appellabit̄.vtru[m] ad superiorem exequentisvel ꝓnūciantis. Dicit bar.ꝙ si exe[qui]tur ad lr̄as appellabit̄ ad superiorem iudicis exequētis:q: ipsam exequit̄ iure suovt delegatus iudicis iudicātis qd̄ verbu[m] no.⁊ dixi in cle.j.de offi.dele. Siuero ipse alius non exequit̄ [s]exequenti ꝑstat auxilium:⁊ tunc aut auxilium iuris puta excō[mmuni]cando mulctando:⁊ idem q: ad eius supiorem appellabit̄ au[t] ꝑstat auxilium facti.puta ꝑhendo familiam ⁊ si.⁊ tunc appell[a]bit̄ ad supiorꝫ iudicātis:q: ipse est q̇ ledit alterius ministeri[um] ⁊ ita dicit in.d.l.a diuo pio. ¶ † Sexto no.inver.nec clericos ꝙ officiales suffraganei non pn̄t trahi coram archiepo ad ho[c] s̄.e.c.§.nec etiam. Sed nunq̇d eps poterit cognoscere de delictis suoꝝ officialium:⁊ ēt de q̄ōnibus ciuilibus:hic dat̄ intelligi ꝙ poterit postq̄ꝫ coram archiepo non pn̄t. Sol.in delict[is] di[c] ꝙ qn̄q; officialis deliquit in officio.⁊ poterit iudex de hoc cognoscerevt.l.siq̇s.ff.de pe.⁊.l.ij.C.de sportu. Qn̄q; deliquit extra officium in alium.⁊ tūc non possit iudex de hoc cognoscere ⁊ ita dꝫ intelligi gl.in.l.senatus.de offi.ꝑsi.⁊ hocverum nisi crimen esset notorium.⁊ ita no.Bar.in.d.l.si quos.ff.de fer.vbi d[icit] rit etiam ecōtra si aliq̇s delinquat contra officialemvel famili[am] an ꝑtās possit de hoc cognoscere.dicvt ibi ⁊ per Cy.in.l.j.C.n[e] q̇s in sua cā.⁊ per Jnn.in.c.fi.de pe.⁊ dever.sig.vbi plenius .e[t] vide qd̄ no.in spec.de cōp.iud.adi.§.sequit̄.ver.item no.⁊ add[e] ꝙ in casibus in quibus rector pōt de delicto sui officialis cognoscere non poterit ab eius sn̄ia appellari:q: non presumitur ꝙ iudex ferat contra eum iniquam sn̄iam nisi clare reperissꝫ delictum.casus est notabilis in.l.nulli.C.quo.app.non re. quam l.ita intelligit Placē.in summa sn̄a.⁊ glo.in.c.nulli.ij.q.vj.
¶ † Septimo no.ibi nec clericos ar.ꝙ notarius[a] non pōt ꝯficere instr̄m extra territorium illius a quo creatus est tabellio. istoꝝ eñ sigilla faciebant scripturas ꝯtctuum autenticas nō tn̄ extra diocesim illius a quo dati erant:⁊ hoc no. Spe.in tit. de instr.edit.§.restat.ver.⁊ no.ꝙ tabellio ⁊ver.ego credo. Bar.de hoc no.plenius in.l.cūctos ppl'os de sum.tri.vbi si persona legitimat̄ ad actum puta ꝙ filiusfa.possit testarivel spurius a patre heres instituivtrum effectus statuti quo ad ꝑsonam subditam extendet̄ vbiq; etiam extra territorium:ibivide:⁊ dixi i.c.olim.de cle.cōiu. ¶ Expeditis notabilibus id quod restat vtile in nouella expediam per tres oppo. ¶ Et primo opponitur dicitur hic ꝙ ꝯtrahentes non inuenti in loco contractus si ibi citati non comparēt tanq̄ꝫ ꝯtra contumaces pōt fieri missio:⁊ sic innuit ꝙ possint extra citari. Sed contra hoc opponit̄.⁊ videt̄ ꝙ extra territorium ius dicentis ⁊c.s̄.de consti.c.j.eo.li.⁊.l.extra territorium de iurisdi.om.iud. Sol. Jo.an.prolixe istaꝫ.q.hic examinat.s.vtrum quis possit citari extra territorium.⁊ primo ꝓbat ꝙ possit ꝑ hunc tex.⁊.c.ex tue.de cle.non resi. Jtem locus in quo quis citat̄ non est necesse ꝙ sit de territorio citātis qd̄ pꝫ in arbitro q̇ citat ꝑ nuncium ⁊ epistolam:⁊ tamen nō habet territoriumvt.l.sed interpellatus.§.j.de arbi. Jtem canonicus citat concanonicum ⁊ pars partem:vt de elec.cuꝫ nobis olim.⁊.eo.ti.c.j.li.vj.⁊ cle.cām.eo.ti. Jtē sicut ex delegatiōe facta extra territorium ꝓcedit̄.ff.de of.pre.vr.l.fi.sic ex citatione facta extra pōt intra ꝓcedi. Jtem arguēdo de tpe ad locum qd̄ estvalidum.vt.l.vinum.ff.si cer.pe.sicutvalet citatio facta die feriato ⁊ sic de inhabili si confert̄ in diem habilem.i.non feriataꝫ vꝫ.vt no.doc.in.c.fi.s̄.de fer.ita in loco dicamus ꝙvaleat facta in loco inhabili.si citationis effectus conferat̄ in locuꝫ idoneū

[a] ¶ Notari⁹ adde tn̄ ꝙ si ꝯficit ꝓbant bar. ī l. cunctos ppl'os d̄ sū. tri.⁊ si.ca.⁊ ī.l.j.de off. ꝓcō.⁊ in.l. nec ei.§.eorū.ff.d̄ ado. Jo.an. hic Ro.decis. ccxciiij.

ita sunt

ydoneū.ista sunt argumēta.pro vna parte.Pro alia primo adducit pall'.c.fi.⁊.l.extra territoriū.scd̄o cle.pastoralis.de re.iur.vbi non valuit citatio impatoris de rege Roberto facta in territorio ecclesie.tertio ꝓbat arguēdo de toto ad partē per.l.q̄ de tota.de rei ven.nam totus ꝓcessus nō pōt agitari extra territorium:vt.d.c.fi.ergo ne pars.s.citatio que est pars ꝓcessus:vt.c.quoniā contra.de ꝓba.quarto ꝓbaꝛ per locū a speciali in cle.j.ĵ.e.nam si ibi est speciale ꝙ in alio territorio pōt citare ⁊ ꝓcedere:vt patet ibi dum dicit indulgemus:ergo in ꝯrium est ius cōe vt.l.qd̄ v̄o.ff.de legi.q̇nto ꝓbatur.iudex ꝑsonaliter extra territoriū existēs censendus est vt priuat⁹ quo ad exercitiū iurisditionis ꝯtētiose.ff.de off.ꝑsi.l.iij.multo fortius ipsius nūcius vel epistola cēseri debēt vt priuati postꝗ̄ extra territoriū ꝯferūtur.quid ergo dicēdū.Breuiter Jo.an.tenet primā partē.s.ꝙ iudex citare possit extra territoriū.⁊ nō insinuādo vel reqrēdo iudicē illius vt citet.adducit pulchras rationes ꝓ hac ratione factas:⁊ istū tex.dū dicit eoꝝ autoritate citati ⁊c.ergo nō alteri⁹ sui iudicis sed ipsius autoritate citaꝛ.Ad ꝯria rn̄det satis efficaciter vt hic videas in nouel.vbi refert tres opi.Jo.mo.q̇ dixit ꝙ ꝯhēti iniūgiꝛ vt vadat ad locū:delinquēs v̄o remittiꝛ.sed p̄dictam opi.Jo.an.tꝫ Cy.post Pe.⁊ Ja.de are.in.l.oēs.de epi.⁊ cleri.Bar.vltra alios distingnit.dicit enim ꝙ quedā sunt territoria distincta sub vno tn̄ dn̄o sunt oīa.vt imperiū diuisum per p̄sidatus:⁊ tūc vnus p̄ses poterit citare in ꝓuincia alteri⁹ que sit sub eodē dn̄o.Quedā sunt territoria adeo separata ꝙ vnū dn̄m nō recognoscūt vt imperiū ⁊ sacerdotiū:tunc vnus nō pōt citare in territorio alterius:nisi ille requiraꝛ.⁊ ita sustinet cle.pastoralis de re.iur.quā Cy.dixit emanasse ex errore canonistarū in quadā sua dispu.⁊ ita not.in.d.l.omnes.⁊ in.l.j.ff.de req̇.re.⁊ pleni⁹ in extrauag.ad repri.sup ver.per edictū vbi ꝗ̄tum ad ꝓpositū.vltra querit.s.si in territorio ꝯctus citat⁹ cōparuit ⁊ postea se absentauit qualiter citabiꝛ ibi inter alia dat practicā ꝙ eū moneat vt eligat sibi locū certū in ciuitate vbi citetur.Jtem qn̄ citaꝛ ordo citationis esse dꝫ ꝙ veniat in tota causa ꝓcessurus sicut in fi.facit papa.de resti.in integ.cū ex literis.in fi.⁊ tūc dꝫ stare vsꝗ̄ ad fi.in ciuitate:ita ꝙ extra nō expediet vlterius iterare citationem:sed citabiꝛ per generale ꝓclama.vel ad domū si quā elegerit:⁊ plenius de hoc vide per eum in.l.iiij.de dam.infec.d.Bal.dictā.q.de citatione extra territoriū plenissime examinat vltra omnes in.d.l.omnes.§.si v̄o apertior.vbi magis aperit intellectum.d.cle.pastoralis.vt ibi dicā.

4 ¶ †Scd̄o opp.⁊ videꝛ ꝙ iudex nō possit decernere super bonis nō sitis in suo territorio:vt l.cum vnus.§.pe.ff.de bo.au.iu.pos.Sed ꝭm Jo.an.generaliter decernēdo videꝛ decernere sup bonis in suo territorio ꝯstitutis vt ibi:sed hic speciali casu pōt decernere vt hoc non ꝑcipere vel exeq̇:vt.s̄.eo.postulasti.⁊ hanc tenet Jo.mo.Host.⁊ Archid.lꝫ idē Host.ꝭm.d.suum aliter dixerit in.d.c.postulasti.Bar.in.d.§.pe.tenet opi.p̄dictoꝝ.s.ꝙ exp̄sse iudex ꝓnūciat petitorem mittendū in bonis que non sunt sita in suo territorio lꝫ executionē facti facere non possit.ad hoc.l.magis puto.§.illud.ff.de re.eo.vbi ratione ꝑsone sibi subiecte interponit decretū super reb⁹ alibi sitis:vt no.in fi.Jnn.in.c.pastoralis.de priui.alibi dicit bar.ꝙ dispositio que fit in penā alicuius nō pōt directo egredi locū iudicis disponētis:vt.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ff.de interd.⁊ rele.sed si nō fiat in penā eius sed fauorē lꝫ forte alius dānū sentiat tūc valet illa dispositio etiā extra locū.puta iudex īterdicit bonis ꝓdigo istud enim interdictū tāꝗ̄ sibi fauorabile extēdiꝛ ad bona vbicūꝗ̄ sita:vt.l.j.C.de emā.lib.⁊ idem ipse no.in.d.§.interdicere.Sil'r in tutore cuius dationis effectus extendiꝛ ad vniuersum patrimoniū.⁊ tn̄ non valeret datio noīatim facta in reb⁹ ecōtra teritoriū:vt sentit glo.in.l.ꝓpter litē.§.lꝫ.de exc.tu.do.meus tenet ꝙ valeat q꞉ officiū tutele imprimiꝛ principaliter persone ⁊ ꝑsona est subiecta ⁊ per ꝯsequēs trahiꝛ ad bona alibi sita.⁊ ita no.in.l.nō solum.§.qui testamēto.de excu.tu.⁊ no.hūc passum in quo patet ꝯdictio aliqua ex p̄dictis iurib⁹.¶ Tertio opp.⁊ videtur ꝙ ad locū ꝯctus possit quis inuitus trahi:vt.C.vbi de ratioci.agi op.l.ij.C.vbi de cu.vel cohar.l.fi.p̄terea delicta ⁊ ꝯctus eq̇paranꝛ:vt.l.omnem ⁊.l.tam ex ꝯctibus.ff.de iudi.sed in delictis habet locum remissio:vt in auꝛ.vt iudi.sine quoquo suf.§.necessitatē.Sol.prima duo ꝯria locū habēt in casib⁹ suis qui sunt speciales.§.necessitatē loquiꝛ in delictis in quib⁹ hꝫ locū remissio:⁊ in hoc differunt a ꝯctibus.rationē diuersitatis.vide hic in no.super glo.dicebā.de quo dixi latius in repeti.c.postulasti.de fo.compe.⁊ tangit Jo.cal.in repe.c.j.de rap.vbi etiā plene.¶ Quarto oppo.⁊ videꝛ ꝙ non possit quis ꝯueniri ibi in loco ꝯctus:vt.s̄.in ver.nec subditos.Nam ratione ꝓcurationis ⁊ aduocationis in loco videꝛ cliētulus ꝯxisse cum ꝓcuratore ⁊ aduo.postꝗ̄ ibi implemētū operis ꝯferꝛ:vt.l.ꝯxisse.de ac.⁊ ob.⁊ tn̄ non pōt ibi ꝯueniri:vt ibi patet.Sol.glo.que est in.d.§.nec subditos.que inci.non ergo ⁊c.dicit ꝙ ad curiā archiepi accedēs de aliena dyocesi:videꝛ cum p̄dictis ꝯhere vt viator:nō mirū ergo si ibi ꝯueniri nō pōt:vt.l.heres absens.ff.de iudi.⁊ ex hoc infertur ꝙ si q̇s hic bon̄.vēdidit viatori roncinū suum non poterit eū hic Bon̄.ꝯuenire ad p̄cium.Sed hoc videꝛ iniquū ꝙ vēditorē qui roncinum tradidit oporteat pro p̄cio proficisci in alemaniā.Propter qd̄ Bar.in.d.l.heres absens.dicit ꝙ illa q̄ veniūt expediēda tpe ꝯctus:puta vt tradita re offeraꝛ p̄cium et ecōtra ille qui nō implet ex parte sua tāꝗ̄ fallēs ratione saltē delicti ibi poterit ꝯueniri.Sed quedā sunt que veniūt expediēda postea vt euictio si immineat:vel p̄cij solutio si de eo est habita fides ⁊ in istis hꝫ locū ꝙ aduena ⁊ peregrinus non poterit ꝯueniri in loco ꝯctus:vbi etiā dicit ꝙ euntes ad nundinas ⁊ eligētes ibi pergulā vel champ;bernā poterūt ibi cōueniri.¶ Querit etiā de debitore q̇ cepit vagari per mūdū nec in aliquo loco figit se.dixit glo.in.d.l.heres absens.ꝙ ille tāꝗ̄ vagabund⁹ poterit vbiꝗ̄ ꝯueniri.Jdē no.in.l.j.C.vbi de cri.opor.⁊ de dā.infe.l.iiij.§.ait p̄tor.⁊ ibi tāgit Bar.Ja.bu.tāgit etiā de scholari an possit conueniri in loco studij.dicit ꝙ sic.si ibi ꝯxit ⁊ nō aliter.Jdē Bart.in.d.l.heres absens.⁊ Cy.in.l.ij.C.de iur.or.plene.s̄.eo.ꝙ clericus.in nouel.Sed al's dubitaui vtrū ratione assidue ꝯuersationis fortiaꝛ quis foꝝ in illo loco.Jnno.sentit ꝙ sic.s̄.e.ex patre.pro quo videꝛ tex.in.l.j.vbi sena.vel clari.Cy.all'.dictū Jnn.qd̄ intelligit verū si ꝯuersatio fuerit assidua.ix.ann.al's sec⁹:vt.C.de inco.l.ij.¶ Quinto opp.⁊ videꝛ ꝙ quo ad forū nō dꝫ inspici locus ꝯctus:sed domiciliū ꝯhētis:vt.l.exigere.ff.de iud.Solu.speciale est in dote ꝙ inspici debeat domiciliū viri lꝫ in domicilio vxoris fuerit celebrat⁹ ꝯctus dotalis.qd̄ dicit Bar.esse not.ꝓpter lucrū dotis ex forma ꝯsue.vel statuti ꝓueniēs marito in casu soluti matrimonij per obitū vxoris debebit enim attēdi cōsuetudo que est in domicilio mariti lꝫ ꝯctus fuerit alibi celebratus.⁊ est speciale in ꝯctu dotis.nam in alijs ꝯctibus lꝫ quis sortiatur foꝝ in loco destinate solutionis:vt.d.l.ꝯxisse.tn̄ verba cōtractus interp̄tabimur ꝭm ꝯsue.⁊ statuta loci vbi est celebratus ꝯctus:vt no.Bar.post Cy.in.d.l.ꝯxisse.¶ Ex p̄dictis pꝫ qualiter debeat intelligi iste.§.inꝗ̄tum.dicit ꝙ pōt quis ꝯueniri in loco ꝯctus.vtrū ergo alibi ⁊ ibi semꝑ habes ex p̄dictis.quib⁹ adde qd̄ leg.⁊ nota.per Bar.in.l.si vt ꝓponitur.ff.de fideiuſ.esset hic si q̇s vellet per modū repetitionis vltra ꝓcedere vltra declarandū.quot alijs modis sortiaꝛ quis forum ꝗ̄ ratione ꝯtractus qd̄ dic:vt.s̄.eo.c.fi.vbi non tangiꝛ modus ratione originis paterne siue materne:sed dic per Cy.vt in.d.l.ij.C.de iuris.om.iu.¶ Quero post Jo.an.in nouel.si citatus a nō suo iudice tanꝗ̄ ibi ꝯtraxerit cōpareat ⁊ neget se ibi ꝯtraxisse.dicit Jo.an.ꝙ nō cogiꝛ respōdere libello super principali.q.porrecto nisi prius summarie patet eum ibi prius cōtraxisse:⁊ tunc iudex iudicabit suam esse iurisditionē cognoscēdi de principali.ff.de iudi.l.si q̇s ex aliena ⁊ postea coget illum principali rn̄dere libello:⁊ vterꝗ̄ suis iurib⁹ vtetur.ꝭm Jnno.Sil'is est questio de accusato qui se negat in territorio delīq̄sse:de qua in Spe.de cōpe.iudi.adi.ver.sed pone aliq̇d.⁊.s̄.de rescrip.sup literis.in nouel.in glo.fi.ver.querit.Jnno.ita scribit hic Jo.an.¶ Bar.istā.q.in ꝯtractibus ⁊ delictis plenius examinat in.l.p̄scriptione.C.si cōtra ius vel vti.pub.⁊ refert ibi Ja.but.tenere opi.de qua.s̄.⁊ Guil.de cu.tenet ꝯtrariū.Jpse no.d.q.iij.s.qn̄ id qd̄ opponiꝛ per modū declinatoris iudicij tangit negociū principale.vtrū debeat examinari ante li.ꝯte.vel post.⁊ ibi plene examinat.⁊ opi.p̄dictoꝝ distinguēdo ꝯcordat cuius dicta non recito q꞉ lōgū esset.⁊ dixi s̄.e.si.c.laycus.vbi etiam de hoc in nouella.Ex omniū tn̄ dictis vnū notabile collige.ꝙ lꝫ al's per negationē facti principalis deducti in libello inducaꝛ li.ꝯte.vt.s̄.de li.ꝯte.c.j.tn̄ si illius facti negocio ꝯcernit etiam iurisditionē iudicis q꞉ eliditur per negationē illius facti:vt in p̄dictis exemplis tunc non induciꝛ li.ꝯtesta.sed ex negociatione tali resultat declinatoria fori qd̄ est not.¶ Et de p̄dictis vide per Cy.⁊ Bar.in.l.ex quacūꝗ̄.ff.si q̇s in ius vo.non ie.⁊ no.ĵ.ti.j.c.j.vbi qd̄ de ista q̄one deficit ibi tāgā.Est etiam hoc querēdū qn̄ in rei veritate ille qui dr̄ deliquisse in alterius territorio vel ꝯtraxisse qui non ꝯtraxit vel nō deliquit.iudex tn̄ contra ipsum cōparentē vel non cōparentē ꝓcessit ⁊ sententiā tulit.vtrum valebit.dic per Jnno.s̄.de dila.c.ij.vbi plene ⁊ subtiliter de his ⁊ alijs ad materiā huius.§.faciētibus.

1 ☞ Judex laycus an possit mandare executioni sn̄iam latā cōtra clericum per iudicem suum.
2 Judex ecclesiasticus exercet iurisditionē contra iudicem secularem clericos molestantem.
3 Clerici nō possunt per iudices seculares super debitis arctari.
4 Clerici coram iudice layco an possint litigare.

SEculares. No.ꝙ anteꝗ̄ isti layci compellerent clericos ad soluendū recipiebant solum ꝓbationes:⁊ presupposita iudicis cōpetentia an istud esset bene factum certe non ex solis

ꝓbationibus ꝙtuncūq; liquidis: quia non ex eis sed a snīa oritur actio in factum ꝛ ius cōpulsionis: vt est glo. no. in. l. ꝫ si pos sessori. ante fi. de iureiur. ꝛ dixi. s. eo. li. de offi. dele. iudex. istud ergo ius cōpellendi sine snīa ꝓcedebat ex statutis vel ꝯsue. laycorum quib' clerici non ligant: vt. c. ecclesia. de ꝯsti. ¶ Utrum 1 †ergo snīam latā cōtra clericū per iudicē suum possit iudex laycus mādare executioni: credo ꝙ non. tum ꝑpter defectū iurisditionis in exequēdo: vt. s. c. ꝑx. §. ꝯhentes. tum etiā q᷑ ad literas iudicātis est per aliū exequēda: vt ibi dixi ad literas iudicis sui posset ipsos ꝯdēnatos cogere: vt. c. si clericos. de sen. excō. j. e. li. ¶ Scd̄o not. ꝙ ꝫ litere ꝓpria manu ꝛ alia instrumēta legitime confecta plenā fidem faciāt: tn̄ recepte a non suo iudice sunt nullius valoris. nec mirum q᷑ nec etiā ꝓpria confessio fidē facit: vt c. at si clerici. s. eo. Similiter snīa ad quam acta referunt̄ est lata per iudicē incōpetentē: vt ibi similiter ꝛ acta. Nam vt no. dicit Inno. in quib' casib' prodest snīa acta profunt: vt ipse no. in c. cum causam. de testi. vt ergo dicit hic Jo. an. in no. fides est coram iudice facienda: vt no. in. l. is apud quē. C. de eden. Subdit etiam ꝙ litere sigillate sigillo iudicū seculariū in locis in quib' non est vsus tabellionū facient fidem coram iudice ecclesiastico sicut instrumēta tabellionū laycoꝝ: quod bene ꝓbat. c. cum dilectus. de fi. instru. ex defectu igit̄ iurisditionis non ꝓbationis in se efficacis emanauit hec ꝓhibitio de qua hic. ¶ Tertio not. ꝙ hec ꝯstitutio ꝓhibet generaliter omnes personas ecclesiasticas cōpelli per iudices seculares: ꝛ per ꝑsonas ecclesiasticas accipe clericos prime tonsure clericos ꝯiugatos non bigamos si incedant in habitu ꝛ tōsura. item scholares ꝛ seruitio ecclesie deputatos. item depositos siue degradatos: vt no. de his omnib'. s. c. nullus iudicum. ꝛ de duob' alijs hic in glo. iij. ¶ Quarto no. 2 ꝙ †iudex ecclesiasticus exercet iurisditionē contra iudicē secularem molestātē clericos: ꝛ sic ratione iniurie ꝛ offense irrogate in subditū alicuius dn̄i efficit̄ q̇s de illius foro. si ergo florentie quis delinquat in ciuem boñ. poterit ratione illius delicti hic boñ. ꝯueniri tāꝙ delinq̇t in personā hic subditā: qd̄ non est verū nam in layco offendēte clericū est alia ratio quare efficiat̄ de foro iudicis ecclesiastici: q᷑ clericatus qualitas alterat delictū: sicut cum res ecclesie occupat̄. incidit enim occupās in crimen sacrilegij ꝛ sic efficitur de foro ecclesie: ꝛ hoc dixi in repe. c. postulasti. s. eo. in. v. q. referēdo Bart. in. l. cūctos populos. de sum. tri. q. viij. Fateor tamē ꝙ si q̇s vēdicat iurisditionē in subditos alicuius pōt illius dn̄s contra talē agere ꝛ subditos defendere: vt c. dilectus. ꝛ ibi per Inno. de app. ꝛ ff. ad muni. l. de iure. vbi plene per Bar. ꝛ ita intelligit̄ hic iste tex. q̇ plus tribuit iudici subditi talis oppr̄ssi q᷑ ipse in talem offendentē iurisditionē exercet ꝛ hoc ꝑpter crimē sacrilegij in qd̄ incidit: vt p̄dixi. ¶ Ulti. colli 3 ge hic ar. †ꝙ sicut clerici non possunt per iudices seculares sup debitis artari: ita nec sil'r per eoꝝ statuta. sicut enim causa finita non pōt ꝓducere effectū infinitū: ita iurisditio limitata ad certū genus ꝑsonarū non pōt cōplecti alterū genus etiā per statutum ipsius iurisditionē habētis: vt in. c. fi. s. de ꝯsti. eo. li. ꝛ ꝑ hoc glo. pe. reprobat statutū Boñ. vt in ea pꝫ super qua in nouella. dicit dictū statutū fuisse reuocatū post traditū regimē dicte ciuitatis. dn̄o Post. ꝛ aduerte q᷑ istud statutū disponebat exp̄sse de ꝑsonis ecclesiasticis. Sed q᷑ qn̄q; indirecte nitunt̄ layci per statuta sua cogere clericos ad litigādū coram iudice seculari querit̄ de remedio. pone exēplū sunt statuta in multis ciuitatib' ꝙ quicūq; declinauerit iurisditionē potestatis sit extra ꝓtectionē cōmunis ꝛ non dꝫ audiri in ciuili vel criminali. modo cleric' ꝯuentus corā potestate nō audet declinare ꝑpter periculū sibi imminēs ne sit extra ꝓtectionē ꝛ posset impune offendi: ex aduerso timet penam canonū litigādo. quid ergo faciet sic ꝑplexus. dicūt quidā ꝙ cōparere dꝫ ꝛ allegare corā iudice layco ꝙ non pōt coram eo litigare nec venit ꝯ statutū: q᷑ non declinat. Nam aliud est nolle aliud non posse: vt. l. hec ꝯditio. de cond. ꝛ demō. tutius tn̄ est ꝙ nil dicat ꝫ appareat in habitu ꝛ tonsura patēti per hoc enim non excipit̄ sed lex eum eximit a iudicio seculari. ego dixi tale statutū generaliter sic loquēs nō includere clericos. q᷑ esset ꝯ ecclesiasticā libertatē ex eo ꝙ clerici ꝑpter ipsum efficerent̄ timidiores: vt. l. j. §. qui honorāde. ff. qua. re. act. non da. ꝛ c. nouerint. de sen. ex. per Inn. ꝛ de ista. q. plenius dixi in. c. si diligēti. s. eo. in vlti. q. ꝛ do. meus post Ja. bu. ponit ipsam in aut̄. statuim' C. de epi. ꝛ cle. vbi plene. ¶ Si tn̄ clericus sponte litiget corā iu 4 dice †layco ignaro de tali clericatu an valebit snīa. dic plene per Jo. an. in. c. sciēti. de re. iu. in mercu. ¶ Oppo. ꝛ videt̄ ꝙ clerici possint corā iudice seculari litigare: vt. c. si clericus laycus. s. e. Sol. id regulare hoc speciale. Sed quero in casib' in quib' clericus sortitur foꝝ iudicis secularis vtrū causa tractabit̄ ꝛ decidetur ꝓm canones an ꝓm leges. de hoc dixi plene. s. eo. ꝙ cleric' Item an in dictis casib' iudex laycus suam snīam mādabit executioni Inno. loquēs in causa feudali dicit ꝙ sic in. d. c. verum.

a ¶ Fideiussor. Adde etiam ꝙ tenet̄ in dubio soluere vsuras qd̄ est sing. dictū gl. in. l. q̄ro. ff. loc. Cy. in. l. fideiussor. C. de fideiuss. doc. i. c. ꝯstitutus. e. ti. ꝛ in. l. cētū capue. de eo qd̄ cer. lo. Alex. in l. si cū dotē §. si nāūt. ff. sol. ma.

qd̄ Jo. an. ibi nō approbat. ergo sustineo ibi dictū Inn. sane intelligēdo vt ibi plenius. de causa recōuētionis: tāgit hic Jo. an. remissiue. dicam post Archi. j. de cle. ꝯiug. c. j.

1 ☞ Fideiussor tenetur soluere creditori etiā de substātia sua.
2 Juramētum aliqn̄ facit laycum de ecclesiastico foro.
3 Fideiussor qui soluit debitum creditori debet agere contra debitorem.
4 Obligatus nullo iure volens liberare captū pro debito animo repetendi an possit repetere si soluit illo capto inuito.
5 Jurans non fideiubere an iuramentum sit licitum.

Cum. c. laycus.

No. ꝙ hic tex. loq̇t̄ ꝑsonal'r dū dicit. soluisti. ꝛ sic pōt ītelligi ī clerico ꝛ laico fideiubēte: qd̄ an sit verū ī clerico dic vt. s. de fideiuss. c. j. ꝛ c. ꝙ q̇busdā. vtrū aūt q̇ tenet̄ dare fideiussorē. dādo clericū liberet̄ a tali obligatione dixi in. d. c. j. remittēdo ad Bar. in. l. ij. ff. de fideiuss. ꝛ ad no. in 1 l. j. ff. si q̇s in ius vo. non ie. ¶ Scd̄o no. ꝙ †fideiussor[a] tenet̄ sol a uere creditori etiam de substātia sua vt hic: pōt etiam soluere de substātia debitoris ꝛ res eius vendere pro soluēdo debitū: vt est casus in. l. si ꝓcuratorē. §. si ignorātes. ff. māda. Et aduerte q᷑ h̄ soluit spōte. Utrum aūt ꝯueniri possit dic ꝙ sic. hꝫ tn̄ beneficiū ordinis: vt. s. prius ꝯueniat̄ principalis. q̄ ipse. qd̄ dic vt not. in aut̄. p̄sente. C. de fideiuss. fallit si debitor esset notorie inops: vt no. in. l. fideiussor. ff. de pac. ꝛ. l. fi. si cer. pe. Sil'r si renūciasset tali beneficio: vt no. insti. de fideiuss. §. fi. ¶ Tertio no. magnū ef 2 fectū †iuramēti p̄stiti in ꝯctu. facit enim laycū de ecclesiastico foro. vtrū aūt ex tali iuramēto oriatur noua actio. dic per Inn. vt in. c. cū venissent. de insti. ꝛ ibi dixi in quarta opp. remittēdo ad Bar. in. l. si quis ꝓ eo. ff. de fideiuss. ꝛ ad Ho. in summa de aser. iur. §. j. ver. quid sit effectus. ꝛ qd̄ no. j. q. vij. quotiēs cordis oculus. Sed hic querit̄: q᷑ iste tex. loquit̄ in iurāte. vtrū ita sit dicēdum in eius herede vt ꝯueniri possit corā iudice ecclesiastico ꝑpter iuramētū defuncti. videt̄ ꝙ sic. q᷑ heres sortit̄ forum ex persona defuncti: vt. l. heres absens. ff. de iudi. ꝛ. s. de sepul. c. fi. per abbatē. ibi hic tenet ꝯtrariū. tenet ibi Jo. an. per hūc tex. dū dicit a se p̄stitum ꝛc. iuramētū enim. lꝫ ex parte recipiētis sit reale. i. trāsmissibile ad heredes: tn̄ ex parte p̄stātis est ꝑsonale ꝛ ad heredē non trāsit: vt no. Inn. in. c. veritatis. de iureiur. ꝛ hoc. l. generaliter. C. de re. cre. non ob. aut̄. qd̄ obtinet. C. de ꝓba. vbi heres cogitur stare iuramēto defuncti. nam lꝫ obligatio ꝯcta in eum descendat. non tn̄ obligat̄ ad piurium nec accumulat̄ foꝝ foro ista enim accumulatio fit ꝑpter pactū trāsgrediētis: vt hic dn̄ dicit. temere veniēdo qd̄ periuriū non pōt cadere in heredē postꝙ in eum non descēdit obligatio iuramēti. lꝫ descēdat obligatio p̄n 3 cipalis. ꝛ h̄ teneo in. d. c. fi. ¶ †Quarto no. ꝙ fideiussor q̇ soluit debitū creditori dꝫ agere contra debitorē: qd̄ intellige actione mādati qn̄ fideiussit de ꝯsciētia debitoris ex hoc eñ videt̄ mādare ꝙ soluat: vt. l. indebitā. de ꝯdi. indeb. ff. ꝛ hoc in fideiussore ꝯctus. fideiussor aūt iudicij qui fideiussit de iudicato soluēdo si soluit post ꝯdēnationē hꝫ executionē paratā contra debitorē cōdemnatum sicut econuerso sententia lata contra debitorem condēnatum pōt exeq̇ contra eū sine nouo ꝓcessu: vt est tex. no. in. l. fi. C. de vsu. rei iud. ꝛ ibi per Cy. ꝛ glo. no. in. c. j. de iniu. ꝛ dā. da. j. ꝛ no. istā differētiā inter fideiussorē ꝯctus ꝛ fideiuss. iudicij. de iudi. sol. de fideiussore aūt. de iudicio sisti non est dubiū ꝙ liberatur per snīam vt. l. grege. §. ꝛ post litē. ff. de fideiuss. ꝛ no. in. d. c. j. qd̄ tene menti. ¶ Quinto no. quid ꝯsequit̄ fideiussor agendo contra principalē dꝫ enim ꝯseruari indēnis: ꝛ sic est argumentū ꝙ si soluit vsuras pōt ab eo repetere. in ꝯtrariū facit: q᷑ obstāte exceptione eas soluere non tenebat̄. vñ imputet sibi si exceptionem peremptoriam nō opposuit: vt. ff. man. l. si fideiussor vbi plene qn̄ sit fideiussori imputandū vel nō si exceptionē ꝑemptoriaꝫ vel dilatoriam reo cōpetenteꝫ non opposuit. de p̄dicta tamen q̄stione. vide per Jo. an. in. c. damnū de re. iur. in mercu. Sed pone ꝙ opposuit sed iudicis iniuria vl' imprudentia succubuit an talis iniuria sibi facta ꝑ iudicē noceat sibi: vel debitori pro quo fideiussit. vide per Bar. in. l. acceptatione. ff. de fideiuss. facit. l. si per imprudentiā. ff. de euic. ¶ Ultimo no. ꝙ in casu quo laycus est de foro ecclesiastico cōpellitur satisfacere per ipsum ecclesiasticū iudicem ꝑ censuram. ꝛ hoc no. q᷑ eo ipso ꝙ cōcedit cōpesci per censuram videtur denegare ꝑ capturam persone vel rerū de quo dixi. s. eo. li. de off. ordi. cum eps. ¶ Quero post Jo. an. in nouel. dicitur hic ꝙ propter iuramentū prestitū in contractu laycus efficitur de foro ecclesie. Sꝫ vtrum poterit cōueniri etiā coram suo iudice seculari: refert Jo. mo. ꝛ Arch. sentire ꝙ nōdū dicunt ꝙ adiectio iuramenti mutat forum pro quibus facit: q᷑ periurium est crimen ecclesiasticum. vt. s. eo. cū sit in. iij. glo. ergo iudex secularis cognoscere non pōt. Sicut nec de heresi. vt. j. de hereti. c. inquisitionis. §. prohibemus ad hoc. s. c. nouit de iudi. ꝛ de elec. venerabilem. §. insuper. Joā. an. tenet contrariū. s. s. ꝙ

etiam

etiam ꝯueniri poterit corā iudice layco si agitur de interesse partis non ad penitentiā peragēdā de periurio: q̄ tūc sine dubio est crimen ecclesiasticū: vt no. Jo. an. de purg. ca. nos inter. super. j. glo. adiectio igitur iuramēti non mutat forum sui iudicis sꝫ accumulat sibi aliud forum. s. ecclesie. Non ob. ꝙ sit crimen ecclesiasticum q̄ non est sic necessario crimē mere ecclesiasticum ꝙ secularis non possit de illo cognoscere: ⁊ etiam deierātē punire et qd̄ cognoscat ꝓbatur. j. eo. li. de iureiur. lꝫ ibi q̄uis eis constet legitime ⁊c. ⁊ in fi. c. ibi dr̄ ꝙ ꝓnunciare nō impediunt̄. immo coguntur ꝙ etiam punire possit iudex laycus deierātē patet. C. de trāsac. si quis maior. ⁊ de iureiur. si duo. §. fi. ⁊ ꝓbatur. xxiij. q. v. rex dꝫ. Non ob. §. ꝓhibemus. q̄ ibi loquit̄ de delicto mere ecclesiastico. ⁊ ita in tex. ponit̄ ibi mere. Ad. c. nouit. ⁊. c. tuā. de or. co. rn̄det hic in nouel. vbi demum distinguit an agatur ex iuramento: vt seruetur. An excipiat̄ ex illo. Primo casu contra laycum vterqꝫ est iudex competēs sicut de sacrilegio no. s. c. cum sit. Secundo casu si contra agentē in seculari foro excipiat̄ de iuramēto laycus iudex cause de hoc cognoscet ⁊ diffiniet: in qua diffinitione seruare debet ius canonicū ⁊ ad hoc per ecclesiā cogi pōt ⁊ sic loquit̄. c. lꝫ. sic etiam practicat̄. c. q̄uis. s. de pac. e. l. ij. ⁊ aut̄. sacramēta. C. si aduer. ven. Si tamen reuocaret̄ in dubium vtrū iuramentū sit licitum vel illicitum remittendū esset hoc ad ecclesiasticum iudicem: vt. c. venerabilē. ⁊ ita in hoc residet. ⁊ tene ista menti de crimine adulterij an sit crimen ecclesiasticū remittit ad no. per eum in. d. c. cum sit de vsura remittit ad cle. dispēdiosam. j. de iudi. ⁊ de vsur. j. c. j. vbi per eum. ¶ Scd̄o quero post eum dicitur hic ꝙ isto iure poterit ꝯueniri ⁊c. Sed vtrū iudex ex officio suo poterit contra talem inquirere. remittit ad no. s. de iureiur. ad nostram. el. ij. in nouel. super glo. penul. vbi mouet dubiū de certis alijs casib' vtrum iudex in eis possit inquirere ex officio. dic ergo ꝙ aut queris vtrum possit inq̄rere ad priuatū interesse. aut super iuribus ecclesiarū: aut super criminib': aut super matrimonijs: aut super iurib' principis. Primo casu. s. ad interesse priuate persone. non potest. Sed ꝓcedēdū est in eis oblato libello ⁊ seruato iuris ordine. ⁊ per hoc vide no. s. de iudi. nouit. in nouel. super ver. corrūpere. ver. est ⁊ alia. Secundo casu inq̄ritur de rebus ecclesiarū. ⁊ idem. s. ꝙ non inquirit ex officio. fallit in papa qui hoc facit ex plenitudine potestatis. de hoc. s. de testi. cum olim. ⁊ in. q. disputata. de qua. j. subdā. Tertio casu cum queritur super criminib'. ⁊ potest iudex inquirere non ad priuatum interesse vt dixi: sed ad penitentiam imponēdā: ⁊ sic loquit̄. c. j. de offi. or. talis tamen penitentia includit restitutionē interesse: quia aliter fructuosa esse non potest: vt in reg. peccatū. j. de reg. iur. ⁊. xiiij. q. vj. c. j. Quarto casu cum queritur super matrimonijs. dic ꝙ potest inquirere de quolibet impedimēto canonico. nam in eis est eadem ratio que est in criminib'. ergo idē ius. arg. s. de consan. ⁊ affi. tua. ⁊ in ꝯheudo est exp̄ssum. de clan. despon. c. fi. Quinto casu cum querit̄ de iuribus principis certuꝫ est ꝙ potest inquiri. C. de bo. va. l. pe. ⁊ fi. lib. xj. ⁊ per Host. s. de confir. vti. vel inu. cum dilecta. §. nolentes. ⁊ hanc distinctioneꝫ quia vtilem collegi ex no. super. d. glo. pe. Cui adde qd̄ no. bar. de inquisitione criminum prohibita vel permissa in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. Et ista faciunt ad questionē disputatam hic positam in nouella. si laycus denūciat clericum ꝙ cum multitudine hominum damna ⁊ spolia intulit dicens id notorium: ⁊ emendā petens. concludit enim ꝙ iudex non poterit ex officio ꝓcedere: sed oblato libello ⁊ seruato iuris ordine. ad hoc. s. de or. co. c. ij. vbi in facto simili seruatur iuris ordo. ⁊ de offi. dele. consultationibus. Nam regulare est ꝙ in causis offertur libellus etiam in criminalib'. Nisi in certis casib' no. in. c. vt nostrum. vt eccle. bene. de quibus iste non est. Item etiam si dicatur agi officio iudicis in predicta. q. tamē cum intentat̄ officium iudicis nobile est offerendus libellus. Secus si incidēter: vt no. doc. post gl. ff. de interro. act. in rub. non ob. ꝙ in facto quod dr̄ notorium non seruatur iuris ordo quia hꝫ locum in notorio actu permanēte non transeūte: sicut est istud. Item habet locum cum ad punitionem agitur non ad priuatū interesse. ⁊ ita in hoc residet. ¶ † Tertio post eum quero vtrum nullo iure obligatus sponte volens liberare captum pro debito animo repetēdi possit repetere si soluit illo capto inuito. Quidam ꝙ non per. l. fi. C. de neg. gest. refert fuisse ꝯtrium disputatū de equitate. non ob. l. vlti. que loquit̄ in eo qui gessit negocium voluntariū: sed istud erat necessariū s̄m eum: ⁊ sic dicta decisio locum hꝫ quando deficiebat omnis spes liberationis: nisi per solutionē. Bar. format. q. in genere quando quis liberat inuitum: vtrum habeat actionem ne. gest. refert Guil. de cu. dicere ꝙ sic. similiter Cy. in. d. l. fi. Ipse tenet ꝯtrium in. l. si stichum. §. si ab alio. ff. de noua. ⁊ all'. casum cōtra eos in. l. si pro te. ff. manda. cui legi difficile est respōdere s̄m do. meum in. d. l. fi. nec etiam rationi. Nam prohibitio facit cessare cōsensum exp̄ssum ⁊ tacitum ⁊ sic facit cessare ciuilem ⁊ naturalem obligationem. Sed ponamus s̄m eum ꝙ ꝯiunctus meus erat in periculo perdendi personam nisi pro eo soluerem certam pecuniam: solui eo vetante. queritur vtum repetā. dicit ipse ꝙ sic quia non minus interest rei pub. homines conseruari q̄ꝫ mortuos tumulari. pro quibus tumulādis expensa exigitur ab inuito: vt. l. sed et si quid. §. item labeo. ff. de reli. ⁊ sump. fu. Preterea interest mea ratione cognationis. ⁊ amicitie: vt. l. iij. ⁊. iiij. ff. de li. cau. ⁊ de appel. l. non tantum. ⁊ ita no. in. d. l. fi. ⁊ pro ista eius opi. facit decisio predicte. q. disputate que ꝓponitur vbi erat captus pro debito. ista vō cum erat in periculo persone nisi solueret: ⁊ sic maiorē habet equitatē talis repetitio cū natura hominū gratia omnia cōparauerit: vt. l. in pecudū. ff. de vsur. ¶ Quarto q̄ro post euꝫ si quis iurat non fideiubere pro aliquo. vtrum iuramētū sit licitum. tenet ꝙ sic quia si pro vtilitate proximi iurare pōt fortius pro sua: vt not. Archi. xxij. q. j. non est. ¶ Quinto ⁊ vlti. quero vltra doc. quidā clericus fideiussit pro layco in iudicio seculari de iudicato soluendo: condēnatus est laycus in mille. vtrū ergo sicut contra ipsum laycum sn̄ia habet paratam executionē: ita ꝯ ipsum clericum fideiussorē. Si enim non fuisset clericus sed laycus certum est ꝙ haberet: vt dixi. s. in. iiij. no. ⁊ videtur ꝙ exequi contra eum possit. Nam in iudicijs quasi ꝯhitur in. l. iij. §. item scribit. ff. de pecu. ratione ergo quasi ꝯctus sicut rōne ꝯctus coram non suo iudice respondere tenetur per. c. dilecti. s. e. ꝯiūcto quod dixi in. §. ꝯtrahentes. in. v. nota. s. eo. c. j. Item illa condēnatio facta de principali ꝯcernit clericum fideiussorē incidēter ⁊ venit ex iuris dispositione non ex sn̄ia iudicis principaliter. ergo non ꝓhibita: vt in simili dicit. l. j. ff. de auto. tuto. Cy. format istam. q. in. l. j. ff. si quis in ius vo. non ie. ⁊ tenet ꝯtrium in predictis terminis. secus s̄m eum si fideiussisset coram delegato: quia potest eius iurisditio ꝓrogari: sed certe iurisditio delegati non potest ꝓrogari ad alias personas q̄ꝫ expressas in rescripto: vt in c. P. ⁊. G. de offi. dele. ista ergo ratio non est bona: sed ratione quasi ꝯctus qui ex tali fideiussione oritur: ⁊ ex sn̄ia subsecuta ꝯ principalē. vtrum possit sn̄ia exequi contra ipsum fideiubētem coram delegato pape: vel coram alio iudice ecclesiastico est dubium subtile ⁊ pulchrum in quo cogita.

Questio in materia clerici fideiussoris pro layco.

¶ De litis contestatione. Rubrica.

1 ☞ Exceptio peremptoria ꝓposita ante litem contestatā non impedit litem contestari.
2 Exceptiones sunt tres que impediunt litem ꝯtestari.
3 Exceptio rei iudicate impedit nouum p̄cessum incohari.
4 Exceptiones peremptorie que dicantur.
5 Taciturnitas peremptorie excōicationis aduersario competētis non reddit rescriptū surreptitium.
6 Executio presentationis an impediat litis contestationē.
7 Exceptionem surreptionis opponens contra rescriptum quis probare debeat
8 Surreptio que reddit gratiā vitiosam an vitiabit literas executorias.

Exceptionis. ¶ Ponit regulam in cuius ventre exceptionem inserit quam regulā exagerat ibi lꝫ s̄m Jo. mo. ¶ No. ꝙ † exceptio peremptoria ꝓposita ante litem ꝯtestatam non impedit litem conte. sed debet ꝓponi postea: ⁊ cautū est ipsam ꝓponere postq̄ꝫ actor fundauit suam intentionē. Nam vt notabiliter dicit glo. stultus est reus qui prius ꝓbare nititur exceptionē q̄ꝫ fundet intentionē suam actor: vt no. in. c. de testibus. s. de testi. quinimmo non cogitur reus recipere terminū ad ꝓbandum defensionem simul cum actore ad intentionem ꝓbandam: qd̄ dic vt no. in cle. sepe. ver. ⁊ quia. super ver. partes. de ver. sig. ¶ Secundo no. tres exceptiones que impediunt lit. ꝯte. ⁊ est ratio in eis ne rei vel litis semel finite cogatur reus subire instantiā contestando litem: quia iste exceptiones cōcernūt instantiā ⁊ ipsam finiunt. alia vō concernūt rem ipsam s̄m Jo. mo. Sed certe trāsactio non p̄supponit instantiam necessario: q̄ extra iudiciū facta valet ⁊ per eam extinguit̄ actio: qn̄qꝫ ipso iure: qn̄qꝫ ope exceptionis: vt. l. vbi pactum. C. de transa. Item finitur lis alijs modis nulla instantia p̄cedente vt per p̄scriptionem ⁊ iusiurādum voluntarium: non est ergo eius ratio generalis. sit ergo ratio in istis ⁊ similib' vt sit litium finis: ad quem finem omnes. de quibus. j. subijciam sunt inuente. ¶ Sed hic queritur si transactio facta est post litem motam ⁊ sic postea opponat̄ an impediat reliquum ꝓcessum: vel cognoscetur tāq̄ꝫ de peremptoria. dicit Ja. bu. ꝙ ea que ante litem conte. competētia tunc posita impediūt processum: si postea incipiant competere habent impedire reliquum processum: vt. l. eleganter. §. si post. de condi. ind. vbi circa hoc. Et queritur si exceptio transactionis competēs ante li. cō-

testa. postea ꝓponatur. an impediet reliquum ꝓcessum. tenet ꝙ non: q̄ꝛ postea opposita habet effectū peremptorie qui effectus tunc declinatorie est extiuctus. modus ergo ⁊ finis attendi debet ⁊ ſm illud fieri. s. de or. co. c. ij. ⁊ dixi. s. de iudi. exhibita. i. xiij notab. ¶ Querit etiā Ja. bu. in. d. §. si post exceptio trāsactionis ortum habuit post litem contest. ita ꝙ pōt opponi in vim declinatorie vt dixi. Sed pone ꝙ non statim eam opponit: sed ꝓcessit ad aliquos actus. vtrū a modo ad istum effectum impediē di ꝙ restat opponi poterit. Tradit ibi pulchram theoricam dicens ꝙ si singule exceptiones veniūt opponende ꝯtra singulos actus lꝫ quis precludat sibi viam quo ad actus ꝑfectos ⁊ ꝯsummatos: nō tñ quo ad sequētes fiendos. ponit exemplū in. l. agraria. ff. de termi. amo. ⁊. l. pe. ⁊ fi. ff. de col. illici. ⁊ qd̄ no. in. l. j. C. de anna exce. Sed vbi est vna exceptio contra totū ꝓcessum si passus fieri fuerit actum quē poterat impedire ꝑ obiectuꝫ exceptionis a modo sibi viam ꝑclusit ad ipsam opponendā. Nisi fuerit ꝓtestatus. protestatio em̄ reseruat sibi ius illaꝫ etiam opponendi ff. qui satis. co. in. l. si fideiussor i prin. ⁊. l. debet. §. iter. si ꝑdixerit

5 ff. nau. cau. sta. ¶ † Tertio no. ꝙ exeptio rei iud. impedit nouū processum inchoari: sed pone ꝙ ea omissa vel opposita ⁊ reiecta lata est scd̄a sentētia an valebit. dicit bar. ꝙ aut scd̄a snīa fert̄ ꝯ primam ex nouo processu ⁊ videlꝫ scd̄a: siue scd̄a noceat reo siue actori. imputet em̄ sibi qui eā non opponit: vt. l. duobus. ⁊ quod ibi no. ff. de ex. rei iudi. ⁊ qd̄ no. in. l. j. C. si plures vna sen. ⁊ est casus in. c. inter monasteriū. de re. iu. Aut scd̄a sententia fertur ex eisdem actis quibus lata fuit prima: ⁊ tunc est nulla indistincte siue concordet siue discordet a prima. Nam cū finita sit instātia per primā snīam: ita ꝙ iudicis officiū nihil pōt amodo sup illa instantia perempta: vt. l. terminato. C. de fruc. ⁊ li. exp. ⁊. l. paul⁹ ⁊. l. iudex de re iu. Concluditur ex hoc ꝙ scd̄a sentētia reperit̄ lata sine instantia. i. sine libello li. contest. ⁊ si ergo nulla. vt. l. j. C. qñ prouo. nō est ne. In iureiurando ⁊ transactione dicenduꝫ est ꝙ nouissima valēt. rōne diuersitatis. vide per Bar. in. l. nā post

4 ea. §. si dānetur. ff. de iureiu. ⁊. l. si diuersa. C. de trāsac. ¶ Quarto no. que dicantur exceptiones peremptorie dicunt̄ em̄ ille que tangunt negociū principale: ⁊ sic opponuntur ad perimendā intentionem agentis. Sunt ⁊ alie. q̄ non concernunt merita cause principalis sed opponunt̄ ad processum ⁊ ad ipm impedimentū ⁊ iste an impediant litis cōte. Dicas ꝙ quedam est exceptio dilatoria siue impediens ꝓcessuꝫ propter priuilegiū fori: ⁊ illa debet opponi in iudicio. anteꝙ̄ fiat aliquis actus per quē videat̄ in iudicē cōsentire. vt. l. fi. C. de ex. ⁊. d. c. inter monasteriū. Quedam est exceptio que impedit ꝓcessum propter ꝑsonam agētis ⁊ ista qñqꝫ purgatur ꝑ lit. contest. vt exceptio procuratoria cum em̄ per cōtestationē efficiatur dn̄s litis. nō potest amodo sibi dici non es ꝓcurator. vel nō potes esse ꝓcurator. vt. l. pomponius §. rati. ff. de ꝓcu. ⁊. C. eo. ita demum. qñqꝫ non purgatur ꝑ litis contesta. vt executio excōicationis. Sicut em̄ ab initio ita post contestationē remanet excōicatus. ⁊ ideo lꝫ ista exceptio nō possit opponi contra ea que acta sunt: poterit opponi contra illa q̄ restant vt. j. eo. li. de excep. c. pia. Quedam est exceptio. que impedit litis cōte. ex natura cause. vt rei iudicate transactionis et si. ⁊ tunc ad impediendum ꝓcessum debet opponi ante lit. cōtes. vt hic. Sed si opponant̄ postea cognoscit̄ de eis vt de ꝑemptorijs. vt. l. ꝑemptorias. C. sen. resci. nō pos. nisi haberēt ortū postea: tunc em̄ opponi possunt ad impediendū reliquū ꝓcessum. vt s. dixi per. d. §. si post vbi ꝑdicta not. Barto. de ista exceptione. ¶ Sed hic queritur si simul opponunt̄ plures exceptiōes de q̄bus debet cognosci ordine successiuo vt declinatoria fori de ꝓcuratoria ꝑemptoria ⁊ sil'ib⁹. an ꝑmixtim possit iudex cognoscere: vel poti⁹ in eis ordo ꝑposter⁹ reddat iudiciū nullū: dic ꝙ nō attento ordine scripture illa vr̄ pri⁹ opposita. q̄ de sui natura dꝫ aliā in cognitiōe ꝑcedere: vt no. Bar. in. l. q̇dā ꝯsulebāt. ff. de re. iur. ⁊ si iudex velit in cognoscēdo ordinē ipsaꝝ ꝑuertere grauat partē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s poterit appellari. vt est casus notabilis in. c. exhibita. de iudi. vñ in casu hui⁹. c. si iudex exceptionē trāsactiōis opa positā vel aliā de quib⁹ hic ad impediendū ꝓcessum vellet reseruare post li. ꝯte. ⁊ de eā cognoscere in vim ꝑemptorie. posset ab eo appellari. ꝑ. d. c. exhibita. ꝑuersio aūt ordinis inter exceptiones dilatorias q̄ ꝓponunt̄ ordine successiuo de q̇b⁹ dixi nō redderet iudiciū nullū. vt no. Bar. ⁊ post eū. d. me⁹ in. l. si q̄ram⁹. ff. de testa. vbi etiā notabiliter dicit ꝙ qñ est ordo in exceptionib⁹ opponēdis. si exceptio scd̄o vel tertio ꝓponēda opponit̄. prius in dilatorijs videt̄ sic excipiēs renūciare ꝑcedentibus omissis. vt. l. sed si susceperit de iudi. §. in peremptorijs. sec⁹ alleg. gl. singularē. ff. de excu. tu. l. ꝓpter litē. §. j. ¶ Quinto collige in ꝟ. li-

5 cet ꝙ taciturnitas † ꝑemptorie excōicatiōis aduersario cōpetētis nō reddit rescriptū surreptitiū: qd̄ pꝫ q̄ꝛ ad ipm eligendū nō pōt talis suppressio opponi in vim declinatorie fori. ⁊ hoc not. Inno. s. eo. sup. lr̄is. Ratio ſm Jo. mo. ⁊ Archid. q̄ꝛ actor non

a ¶ Excōicatiōis. adde Car. in cle. j. de excep. spe. in ti. de excep. §. ij. ver. idē q̄r. ⁊ dꝫ ꝓbari infra octo dies. c. pia. de excepti. Bal. in. l. si qñ. C. de testi.

tenetur in libello de cle. exceptione rei facere mentionem: vt no. Innocen. s. de libel. oblatio. c. finali. multo minus in rescripto quod precedit libellum secundum eos: vt hic in nouella. in fine. ¶ Venio ad dicta vtilia que possunt elici ex nouella per q̄ōnes Et primo quero dicitur hic ꝙ res iudicata. transacta seu finita impedit lit. conte. quero vtrum sint alie exceptiones ꝙ̄ iste que producant istum effectum. Respondeo ex dictis Jo. an. colligo certas alias. Et primo pactū de non agendo super debito. Nā talis exceptio impedit lit. cōte. siue iuramentū interuenerit siue non. Secundo pactum de non petendo iuramēto firmatū. istud enim etiam li. conte. impedit: vt impediatur periuriū. Simplex vero pactum de non petendo non impedit: ⁊ sic differentia est ſm eum inter pactum de non petendo: ⁊ pactum de non agendo: vbi in neutro interuenerit iuramētum primum non impedit litem contestari secundum sic: ratio differentie est: quia pactum de non petendo tollit obligationē: sed pactum de non agendo non tangit eam. Ideo non obstāte pacto remanet obligatus lꝫ agere non possit: ⁊ post li. ꝯtest. talem exceptionē de non agēdo tarde opponeret ſm eū super glo. ij. Sꝫ sup gl. sufficiebat intelligit hoc verum si post litem motam iurauit se perpetuo non acturum: per tale enim iuramentum d̄r lis finita. Ego dico ꝙ etiam vbi questio non precessit aliqua sed pactum de non agendo solummodo: habet locum quod dictum est. nam iuramētū cum adijcitur pacto de non petendo de inuito extra iudicium producit effectum dictum. Multo magis si adijcitur pacto de non agendo quod est validius: vt patet ex predictis patet. Aduerte do. Bar. all'. hoc. c. in. l. ꝯquerebat̄. ff. iu. sol. ⁊ istud verbum rei finite quod hic ponitur intelligit multū late. s. ꝙ omnis exceptio per quam concludit̄ actori accessionem nō cōpeteret vt est exceptio solutionis: trāsactionis: acceptilationis: ⁊ si. dicuntur exceptiones rei finite: ⁊ sic impediēt lit. cōte. primo hoc probat per illam l. ver. deinde. ⁊ si forte vbi expresse dicitur dictas exceptiōes esse rei finite. secundo probat per. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. ge. vbi dicitur ꝙ sine actione nemo experitur impedit ergo lex ipsum experiri. ⁊ per consequēs li. ꝯte. Simile adducit de. l. nam postea. ff. de iureiur. vbi dicit pretor actionem non dabo qd̄ idē est dicere quod non patiar eum agere. ⁊ ideo exceptio iurisiurādi impedit li. conte. ⁊ hec vera ſm eum si iste exceptiōes possunt probari incōtinenti. al's si requirerēt altiorem indaginē reseruarentur post conte. vt no. in. d. l. nam postea. dicit tamen aduertēdum in modo ꝓponendi. nam debet dicere opponēs non potes agere: q̄ꝛ non habes actionē. Secus si diceret non habes iustitiam q̄ꝛ solui: tunc enim non ꝓponeretur ad ꝓcessum sed magis ad veritatē cause. ⁊ ita no. in. d. l. ꝯquerebat̄ ⁊. l. nam postea ꝑall'. ex cuius dictis patet ꝙ glo. iij. dum dicit defensionis dꝫ intelligi de defensionib⁹ que perimūt ipso iure actionē: ꝙ debeant reseruari post li. conte. impediūt si ꝓbationes offerunt̄ incōtinēti parate ſm Bar. d. meus in. l. postꝙ̄ liti. C. de pact. singulariter enumerat exceptiones que impediūt li. cōte. ⁊ primo istas tres de quibus in isto. c. Est ⁊ quarta. s. exceptio renūciationis litis: vt. d. l. postꝙ̄ liti. Est ⁊ q̇nta. s. pactū de non adeūdo iudicē: vt. l. heredi. in prin. ff. de cōdi. ob cau. Sexta est exceptio pacti de nō agendo: quia per ipsum induciт̄ quedam litis renūciatio. all'. dictum Inn. de quo. s. Septima exceptio est que opponit̄ via notorij q̄ꝛ non ꝯsideratur strepitus iudicioꝝ in ꝓpositione vel de ꝓbatione talis exceptionis. ⁊ hoc tenet hic Jo. an. super ver. retardet. vbi dicit ꝙ ex quo notoriū est de exceptione. iudex nō dꝫ ꝑmittere ꝙ causa in iudiciū deducatur. de filijs ꝑsby. quoniam. Octaua exceptio est vbicūqꝫ statutum vel constitutio. dicit non audiatur: vt. C. ne quis vel reg. li. ij. ⁊ hoc etiam no. Bar. in. d. l. nam postea. de iureiu. Nona est exceptio quando ipsa perēptoria apparet ex narratis per actorē: excludit̄ enim quasi per confessionē propriam: que confessio in quacūqꝫ parte litis idē operatur: vt. l. cum pactū. C. de lib. ca. Decimā adde. s. arbitrij emologati ex quo datur actio ⁊ exceptio: vt. C. de arb. l. cum antea. ⁊ c. per tuas. eo. ti. qd̄ sentit hic Jo. an. super glo. sufficiebat. Idē sentio in laudo arbitratoris. tale enim hꝫ vim trāsactionis: vt in aut̄. vt dif. iud. post prin. idem dicunt quidam de amicabili compositione super spiritualib⁹ vbi non cadit trāsactio: vt de trāsac. super eo. qd̄ verum credit Jo. an. si post litem motā intercessit il-

6 la cōpositio. ita ꝙ per illam dicatur res vel lis finita. ¶ † Sed iuxta ꝑdicta reuoco in dubiū de executione ꝑscriptionis: an impediat litis ꝯte. Host. ꝙ sic. Jo. an. ꝯ per. l. emptor. C. de ꝑscrip. lon. tem. ⁊ refert Guil. in spe. dicere ꝙ curia ro. nō recipit. ꝙ prescriptio ante lit. ꝯte. possit opponi Guil. de cu. in. l. elegāter. §. j. ff. de condi. inde. tenet opi. Host. nam ſm eum executiones que introducte sunt vt sit litium finis impediūt li. conte. vt in isto. c. sed ꝑscriptio est de istis: vt est casus in. l. fi. ff. pro suo. vbi Bart. istam questionē plene examinat ⁊ cōcludit ꝙ si opponat̄ in vim declinatorie ad exclusionē iudicij: ⁊ opponēs paratus sit eā in-

cõtinẽti ꝓbare ĩpediet li.ꝯt.all'.ad h̃ duas leges.l.oẽs.C.de ꝑsc. xxx.an.vbi lex ꝑcipit ꝙ tale ius ꝑscriptũ non moueat̃.ꝛ.l.sicut. in fi.ibi nulli mouendi ꝛc.ꝛ sic exꝑsse prohibẽt motionem actio‑nis:ꝛ per consequẽs li.conte. Si ṽo dicta exceptio inquirat al‑tiorem indaginẽ:deberet postea reseruari.ꝛ sic intelligit̃.d.l.em ptor. Idem si opponat̃ in vim peremptorie vt ꝑdixi.formã aũt ꝓponendi in vim perẽptorie vel declinatorie ibi vide per eum. ¶ Scdo principaliter quero.pone ꝙ reus ad impediendũ pro cessum opposuit alteram ex ꝑdictis exceptionib' nec ꝓbauit:et sic ea non ob.ꝓcessum est ad li.conte.vtrum poterit iterũ eã pro‑ponere post li.ꝯte. Archi.ꝙ sic.all'.no.per Inno.in.c.super lite‑ris.de rescri.in glo.antepe.ver.sed certe.vbi tenet ꝙ sñia lata ꝯ excipiẽtẽ de peremptoria in vim dilatorie ad cassandũ rescriptũ eadem poterit opponi in principali:vt ꝑpetuo absoluat̃ q: ad aliud excipit̃ scdo q̃ primo.facit qđ no.de or.co.c.ij.in glo. hoc patet in fi. Io.mo.tenet ꝯtrium ȝ non bene ſm Io.an.in nouel. pro quo allego casum in.c.veniẽs.ꝰ.de testi.vbi de exceptiõe de qua cognitũ summarie fuerit ante li.ꝯte.poterit postea cogno‑scere plenarie in iudicio principali.certũ est aũt ꝙ exceptio que põt opponi in vim perẽptorie ꝛ declinatorie si tñ declinatoria opponat̃ cognoscet̃ de ea summarie vt dixi ꝛ remisi.ꝰ.titu.j.c.j. §.ꝯhentes.ad fi. ¶ Tertio quero pone ꝙ aliqua de dictis exce‑ptionib' impedientib' li.ꝯte.est opposita in vim declinatorie ꝛ probata qño ꝓnũciabit iudex:de hoc in glo.que incipit sufficie bat ꝛc.sup qua de materia ipsius glo.ꝛ dicte.q.remittit ad Sp. de exce.§.dicto.in vlti.charta.ꝛ dicit hic.ꝙ opi.Rof.in ꝑdicta q.est verior.s.ꝙ iudex ꝓnunciat sic.te ad agendũ non admitto. ꝛ non admittendũ fore ꝓnũcio:tutius tñ est eas opponere post li.conte.q̃ tunc absoluere in principali vt in glo.tenet ergo glo. ꝙ dicta absolutio ante li.ꝯt.facta non pariat effectũ diffinitiue sñie. Ex quo infert in nouel.ꝙ si impetrent̃ alie litere super eo‑dem debito iterum tenebit̃ respõdere. Ratio potest esse quã‑dixi:quia si ad declinandum forum talis peremptoria proponi‑tur.cognoscit̃ summarie ergo non parit effectũ rei iudicate per petuo exclusiue ad hoc allego.qđ no. Inno.in.d.c.ij.de or.cog.ꝛ

7 c.fi.eo.ti. ¶ Quarto quero † si opponit̃ exceptio surreptionis contra rescriptum quis ꝓbabit an impetrans vel excipiens.po ne enim excipio ꝙ falsum suggessit dicẽdo se doctorẽ vel paupe rem:vel suppꝛssit pendẽtiã litis.de hac.q.videas hic.in nouel.ꝙ super veritate expresse probet excipiẽs.ita ꝯcludit Io.an.in no uel.opposita. ¶ Quinto quero si gratia sit surreptitia.lȝ litere

8 executorie separatim sint concesse. † vtrum surreptio que reddit gratiã vitiosam vitiabit etiã literas executorias hoc videas.ad fi.vbi querit an litera in bñficijs habeat̃ loco tituli per te vide.

1 ☞ Actor libellum offerre debet.
2 Obiectus peremptorie exceptionis non inducit litis contesta‑tionem.
3 Litis contestatio est de substãtia processus.

1 Si oblato. No.ꝙ actor debet offerre libellũ ꝛ an offerre debeat iudici vel ad‑uersario dic ꝙ iudici:vt in aut.generaliter.C.de epi. ꝛ cle.ꝛ.iij.q.iij.offerat̃. Circuitus tñ iste nõ est de sub stantia quia recta via potest offerri aduersario ſm Inn.qui hoc no.de lib.ob.c.j.ad quem aũt finem offeratur.dic vt aduersari' deliberare possit an velit cedere vel ꝯtendere.l.j.ff.de eden.ꝛ ad hunc finem dantur inducie deliberatorie que sunt de substãtia. si petantur:vt no. Io.xvij.q.iiij.vxor.ꝛ hinc est quod dicit Inn. in.d.c.j.ꝙ si negarent̃ inducie deliberatorie non valeret ꝓces‑sus:lȝ possint artari ꝛ eis renũciari tacite ꝛ expresse:vt.in.c.ij.de dila.vbi tetigi de multis specieb' dilationũ:de quibus per Cy. C.de dila.l.j. Utrum etiam libellus sit de substantia ita ꝙ eius omissio reddat iudiciuȝ nullum. Glo.ij.hic dicit ꝙ sic de quo in cle.sepe.de ver.sig.in glo.datur.in multis tamẽ casibus non est necessarius libellus quos enumerari.in.d.c.j.etiam prima opp.

2 ꝛ ibi Inno.plene. ¶ Scdo no.ꝙ obiectus perẽptorie exceptio nis non inducit li.conte. Ratio redditur in glo.antepe.que in‑telligit hunc text.cum exceptio peremptoria simpliciter ꝛ pure proponitur.secus si adiuncta negatione cui in nouella addit qđ ꝙ no. Accur.in aut.de exhi.ꝛ intro.re.§.sancimus.in glo.s.col. v.format enim ibi.q.de eo qui negatione ꝑmissa:lȝ in solutione videatur generalius loqui:vt ibi videas. Sed hic querit̃ cum in libello fieri oporteat mentionem de contractu obligatione ꝛ actione ꝛ etiam ꝯtinere debeat ꝯstitutionẽ:an ad inducendã li. conte.sufficiat negare alterum ex predictis.puta nego me ꝯtrax‑isse vel nego me obligatũ vel actionem tibi agẽti competere:vel debere ꝯdẽnari ꝛ cogi. Inno.tenet ꝙ per negationẽ alterius ex ꝑdictis inducitur li.conte.vt nõ.ꝰ.eo.c.j.quod tene menti.põt enim quis ꝯtraxisse sed non obligatus esse.ꝛ econuerso.vel vtrũq: adesse tamen agenti actionem non competere.vnde salua ꝯsciẽ‑tia non posset reus omnia negare.neget ergo alterum ꝛ sufficit

ad litis conte.vt dixi:ꝛ plenius in.d.c.j.vbi an per responsionẽ ad positiones ꝛ capitula inducat̃ li.ꝯte.ꝛ an per confessionẽ:et vtrum si plura petantur sufficiat vna negatio:vt sic super omni‑bus videatur lis contest.ꝛ an ratione partis false possit negare

3 omnia:dic vt ibi dixi. ¶ Tertio ex eo qđ † dicit testis fieri opor tebit collige ꝙ li.conte.est de substantia.ꝛ sine ea non valet ꝓces‑sus:vt.c.j.ꝰ. Sed an de ꝯsensu partium possit omitti:de hoc.et vtrum partes possint renũciare ordini iudiciario.dic vt not.de of.dele.de causis.ꝛ dic pleni' in.c.fi.j.de re.iu.in gl.C.de sen.ꝛc. ¶ Quero reus est ꝑsens ꝛ non vult litem ꝯtestari.an cogi pote rit videtur ꝙ sic.quia tex.iste imponit necessitatẽ cum dicit op‑portebit. Accur.tenet ꝙ non poterit cogi sed peruenit̃ ad mis‑sionem in possessionẽ ex primo decreto.vnde si iudex mandauit partibus ꝙ deberent li.conte.anteq̃ recedant si reus discedat poterit contra eum interponi primum decretũ:sine alia citatio‑ne:q: eo ipso apparet ꝙ non defendit.ad hoc.l.quotiẽs.§.ꝑtor. de noxa.ꝛ.l.nemo.de reg.iur.ꝛ ita no. Bar.post glo.in aut.qui semel.C.qño ꝛ quan.iud.ad fi.

¶ De iuramento calumnie. Rubrica.

1 ☞ Iuramentũ calumnie debet prestari in ipso litis exordio.
2 Iuramentũ omissum in principio debet postea prestari.
3 Lis prius debet contestari q̃ iurari de calumnia.
4 Actor an prius iurare debeat q̃ reus de iuramento calumnie.
5 Iuratur in spiritualib' de veritate dicenda.

Si de calumnia. Tres sunt par‑tes:scda ibi:pro

1 pter.tertia ibi:q̃uis. ¶ Not.ꝙ † in ipso litis

a exordio ꝑstari dȝ calũnie iuramẽtũ [a].ꝛ expone exordiũ.i.statim post lit.ꝯte.ꝛ ſm Io.an.mul‑tis modis sumitur exordiũ:vt not.de offi.dele. super questionũ.§.ꝙ si.in prima glo. Ego remitto ad no.subti‑liter.per Bar.in.l.ij.ff.de fur.vbi tractat ꝙ dicat̃ principiũ offi cij ꝯsueti durare certo tꝑe.si statuto caueat̃ ꝙ in principio offi‑cij sic fiat.dic vt ibi ꝛ de principio medio ꝛ fine litis.dic vt no.in

2 l.j.ff.si quis iusdi.non ob. ¶ Scdo no.ꝙ † iuramentũ omissum in principio dȝ postea ꝑstari ratio est dicit tex.q: non est de sub‑stantia ordinis iudiciarij a ꝯtrio ergo sensu solẽnitas substantia lis omissa a principio.si suppleat̃ postea non facit ꝯualescere inu tiliter retro gesta.ar.huius litere.vnde si in testamẽto in quo de bent adesse.vij.testes vno ꝯtextu:vt.l.heredes palaȝ.ff.de testa. vnius omissio vitiat totum ꝛ non hȝ locum suppletio nisi pera‑gantur omnia ex integro:vt.l.heredes palam.ff.de testa.facit.c. qualiter.el.j.de accu.ar.contra de cle.per sal.pro.c.j.vbi omissio ordinis clericalis.qui ꝑcedere dȝ alios:ꝛ non vitiat aliorꝝ colla tionem:sed suppleri dȝ quod omissum est. ¶ Incidenter tangit hoc in nouel. Io.an.si post ꝯclusionẽ cause apparet non iuratũ de calũnia an poterit exigi:dicit ꝙ sic per officiũ iudicis.facit de fi.instru.cum Io.ver.non obstãte. Ad petitionẽ ṽo partis vi detur ꝙ non possit per.c.pastoralis.de cau.pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ.c.au‑ditis.de ꝓcur.ita dicit in nouel.qđ verum credo.nam cum istud iuramẽtũ deferat̃ officio iudicis etiam partib' ꝯdicentib':vt.l. ij.§.sed q: veremur.C.eo.termini assignati partib' non ꝯcludũt iudi. In eo ꝙ põt partib' ꝯdicentib' ex officio facere ꝛ est dictũ do.mei in.d.§.sed q: veremur. Ex quo infert ꝙ lȝ per ꝯstitutio‑nem ecclesie.nulla exceptio impediat litis ꝯte.tamen si iudici li queat de calũnia ex officio suo ꝛ eo non excipiẽte põt repellere actorẽ:nec facit ꝯ ꝯstitutionẽ:q: istud officiũ nõ est exceptio.sȝ est iurisditõis exercitiũ quã iurisditionẽ hȝ iudex i q̃libet parte litis.facit qđ no. Inno.de offi.vica.c.j.i.j.q.ꝛ qđ dixi.ꝰ.ti.j.c.j.

3 ¶ Tertio no.ex ordine titulorꝝ † ꝙ prius dȝ lis contestari q̃ iu rari de calumnia:ꝛ ꝓbatur in.l.ij.C.eo. Nunq̃d ergo ad petitio nem partis prius exigat̃.ꝛ quid iuris si prius fuerit exactũ.vi‑de in Spe.eo.ti.post prin.vbi ponit sex casus quib' prius iurat̃

4 ¶ † Item q̃s prius iurare debeat an actor vel reus.videtur ꝙ actor:vt.l.j.C.eo.ti.in ꝯtrium ꝙ reus.insti.de pena teme.liti.§.j. Io.an.post Archi.dicit hoc casu de ordine non curandũ.ꝛ vide qđ no.in Spe.eo.ti.§.j.ver.sed pone ꝙ. ¶ Quarto no.in versi. ꝓpter omissum ꝙ tacita omissio iuramẽti calum.non reddit iu‑dicium nulluȝ:exꝑsse autem omitti non posset.q: esset ꝑsumptio ꝙ partes sic remittẽdo vellẽt calũniose litigare:qđ non possent sine dei offensa.omissio aũt creata ab obliuione non sic. Hic q̃ri tur an iuramentũ testis põt exꝑsse remitti:vt in.c.tuis.de testi. dic ꝙ nihil ꝓhibet quominus possiȝ me obligare ꝙ stabo dicto titij. Nam põt in pactũ deduci ꝙ iuramento titij a controuersia discedat̃.l.j.§.ij.ff.quarum rerum ac.non da.ꝛ.l.theopõpus.de

5 do.ꝑleg. ¶ Quinto no.in.§.q̃uis.ꝙ † in spiritualib' iuratur de veritate dicẽda ꝛ de calum.iure isto ſm canones:vt hic ꝛ.ꝰ.c. literas.vbi enumerant̃ plura genera causarũ:ꝛ an in omnibus

[a] ¶ Iuramẽtum. Adde Bar.i.l.ij. C.de iura. calũ.vbi dicit ꝙ etiam post li.ꝯte. ꝑstari põt. Bal.i.l.j. C.eo.titu. Bal.i.l.si accusatur' de accu.

iurari debeat ibi vide. Et aduerte ꝙ aliud est iuramentũ veritatis aliud calũ. vt. l. ij. §. obseruari. C. eo. ibi dicit̃ ꝙ iuramentum calũ. est de credulitate: q̃ si est cõtraria veritati non põt q̃ iurauit redargui de piurio. secus est in iuramento veritatis in quo credulitas cõtraria veritati non excusaret a periurio. vt ibi per do. Bal. sed ſm hoc quid operatur iuramentũ partis super positionibus vel articulis sup quibus consueuit responderi p verbum credit vel non credit Cy. ibi tangit in. x. q. ⁊ dicit ꝙ ita preiudicat parti dicta respõsio de credulitate sicut de veritate. ⁊ ibi idem tenet do. meus. Nam ille qui respondet credo videtur cõfiteri rem ita se habere: non ꝙ aliud sit credere aliud esse. sed qꝛ illa responsio per verbũ credo releuat aduersariũ ab onere probandi. Nam qui sic credit mille ꝓbationes sibi fieri debere credit. ista ergo respõsio nõ est proprie ꝯfessio: sed releuatio ab onere ꝓbandi. Ex quo infero ꝙ lꝫ ex ꝯfessione facta in iudicio oritur actio. ex ista tñ rñsione nõ oritur: qꝛ nõ est ꝓprie cõfessio: sed releuatio ab onere ꝓbandi vt dixi. facit de rest. spo. cũ ad sedem. ⁊ hoc dicit in. d. §. ꝙ obseruari. qđ est notandũ. adde tñ aliquas differentias inter iuramentũ veritatis ⁊ credulitatis in Spec. eo. ti. §. j. in fi. Subdit hic vltimo Jo. an. in nouel. ꝙ quidaꝫ iuramento de veritate adijciunt iuramentum credulitatis qđ multum commendat Hostiẽ. in. c. presentium. §. preterea. j. de testi. vbi in nouel.

1 ☞ Procurator cogitur subire iuramentũ calumnie.
2 Judeus litigans cũ xpiano an iurabit de calũnia.
3 Juramentũ de veritate qđ dicitur.
4 Juramentũ calũnie non excludit iuramentũ malitie.

Juramentũ de veritate dicit

In appellationis. Sunt tres partes. scđa ibi ꝓcuratores. tertia ibi in oĩbus autẽ. ¶ No. arg. ꝙ cã appellationis non est eadẽ cum prima. Nam si esset eadem iuramentum pstitum in principali extenderet̃ etiam ad istaꝫ. vt C. eo. aut̃. sacramenta vbi tex. dicit non debere amplius iurari ⁊ no. in. c. lr̃as de rest. spo. ⁊ quidam hoc tenet ꝙ sit diuersa a pͥma differt eñ in persona iudicis. C. de app. l. eos. in diuersitate tribunalis. s. eo. lib. de con. c. ij. in diuersitate ordinis iudiciarij de testi. l. fi. §. illud ⁊. s. de appel. ꝑ tuas in diuersitate instantie litis. vt. C. eo. ex ratione de appel. coniuncto. c. venerabilis. s. de iudi. l. properãdum. de qua. q. vide per Cy. in. l. inuitus. C. de ꝓcu. ¶ † Scđo no. in. §. ꝓcurator. ꝙ ꝓcurator[a] cogitur subire iuramentum calũ. sed non ita in iuramento veritatis. nam istud ꝓstari debet per dñm litis: vbi non immineat responsio facienda vel si imminet dñs qui iurauit paratus est respõdere ſm Jo. an. in nouel. Et aduerte qꝛ iuramentum calũ. qđ exigitur a procuratore est duplex vnum noĩe suo. ⁊ de isto loquitur hic. ⁊ nõ exigit̃ speciale mandatũ. vt in gl. no. ꝙ ⁊c. Aliud prestat noĩe dñi si dominus absens ad hoc sibi dederit spãle mandatũ. vt in. c. px. formam aũt iuramenti calũ. vide. s. eo. c. j. ⁊ plenius in Spe. eo. ti. §. nec dicamus. ⁊ per Cy. in. l. fi. C. eo. in. viij. q. ¶ † Nunquid aũt iudeus litigans cũ xpiano iurabit de calũ. Spe. ꝙ sic. eo. ti. §. restat. ver. sed pone. vbi ponit formã iuramenti iudeorum. Et aduerte ꝙ tex. iste loquitur in procuratore: qđ in alijs administratoribus: puta tutoribus. curatoribꝰ: sindicis: prelatis: ⁊ hospitalarijs: ⁊ alijs. dic vt. l. ij. §. obseruari. C. eo. ⁊ dixi. s. in. c. in ꝑtractandis. Et an isti. ⁊ etiam procuratores possint deferre iuramentum veritatis dixi. s. eo. cum cãm. vbi notabiliter dicit Inno ꝙ iuramentum de veritate dicit̃ non tm̃ de hisq̃ vidit: sꝫ etiã de his que indubitanter nouit: ac si dicat ſm Jo. an. ꝙ ita possum cũ bona conscientia confiteri que indubitãter noui vel que firmiter credo, sicut illa que vidi. nõ eñ vidi xpm crucifixũ: ⁊ tñ firmiter credo. Itẽ nõ vidi ꝯstãtinũ Julianũ ⁊ Justinianũ imperatores: tñ eos sic fuisse bene noui. põt ergo iurans illa asserere vera esse: de quibꝰ nõ dubitat. lꝫ illa nõ viderit: ⁊ lex dicit factũ sciri ⁊ indubitatũ esse qđ cõi auditu percipit̃ ab antiquis. l. i summa. §. item labeo. ff. de aqua plu. ar. vide in Spec. de proba. §. j. ver. ⁊ not. Et per hoc dixi in. d. c. cum causam: ꝙ illud qđ ibi dicit Jo. an. de testibus. ꝙ debent deponere de veritate. de his q̃ in eorum presentia acta sunt: si per hoc sentit ꝙ non possint deponere de predicta indubitata credulitate nõ sane intellexit. nã quando credulitas est coniuncta ⁊ ꝓxima sensui: bene valet eiꝰ testimoniũ. puta inducit̃ ad probandũ copulã. dicit ꝙ credat interuenisse qꝛ vidit hoĩem supra mulierem, ⁊ nudum cum nuda: ⁊ ex hoc ita credit̃ si non scit pro certo si rem intrinsecã peregerint certe istud testimoniũ ⁊ credulitas ita ꝓxima ⁊ ꝯiũcta sensui habet̃ pro testimonio veritatis: vt. c. ꝑterea. de testi. ⁊ potiꝰ referenda est ad credulitatẽ iustis rõnibꝰ corroboratã q̃ ad veritatẽ: vt l. lucius. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊ hoc no. Cy. in. l. testiũ. C. de testi. in v. q. ⁊ Bar. in. d. §. item labeo. ¶ Tertio no. in ver. etiã si a suis ꝙ qñq ꝓcurator venit instructus ad causam ad sic ponendũ et rñdendum vel agendum. vtrum autem tale iuramentũ sic limitatum releuet dñm a personali cõparitione. dixi. s. eo. li. de iudi. c. ij. certum est aũt ꝙ ꝓcurator non releuat a iuramento calum. qđ prestare tenetur nomine ꝓprio: vt hic patet. Sed dices postq̃ hꝫ mandatũ sic explicituꝫ aliter agendo non p̃iudicaret dño. de rescrip. cũ dilecta. ⁊. l. diligẽter. ff. man. ꝯtra ergo credulitas ⁊ cõscientia ipsius ꝓcuratoris non videt̃ in hac causa attendẽda: ⁊ per ꝯsequens iuramentũ calũ. nullum effectum producẽs nõ est ab eo exigẽdũ. l. stipulatio. §. diuus. ff. vt le. no. ca. Ad hoc dico ꝙ in alia materia cum dñs est in mala fide ꝓcurator in bona vel econuerso. cum ꝑsona sit ꝯsiderãda ad efficaciã actus qui gerit̃. vide plene per glo. in. l. cum mancipiũ. ff. de edil. edi. Quicquid tñ sit in iudicijs dꝫ concurrere bona fides in litigãdo ꝓcuratoris ⁊ dñi ⁊ aduocati: vt. l. rem non nouam. §. patroni. C. de iudi. lꝫ ergo ꝓcuratori suo dñs sic mãdauerit. si ipse ꝓcurator credit se improbe litigare non dꝫ mandatũ qđ non putat licitum suscipere: nec taliter litem peragere: vt. d. §. patroni. non ergo vt dño preiudicet ꝓcuratoris diuersa credulitas: sed vt a lite discedat quam improbã credit tale iuramẽtũ ab eo exigitur. ⁊ sic intelli‑

4 go istum tex. ¶ Tertio no. in. §. in omnibꝰ † ꝙ iuramẽtum calũ. vel de veritate non excludit iuramẽtũ malitie: ⁊ est species iuramenti de per se. inclusa tñ sub iuramẽto generali calũ. sed ex eo ꝑstatur ꝙ solet plus timeri qđ specialiter iniungit̃ ⁊c. ⁊ dꝫ super exigi cum iudici visum fuerit. ⁊ pone exemplũ: vt in glo. fi. ⁊ plura alia in Spe. eo. ti. in ver. verum ſm. ¶ Quarto nota. ꝙ dicit quotiẽs viderit expedire. nam per istud verbum dicit Jo. an. ꝙ vbicũq ista vel similis clausula apponit̃: per quam actus visioni ⁊ arbitrio iudicis relinquit̃: nulla imponit̃ probandi necessitas: nec põt de hoc referri q̃stio. sicut nec qñ aliud relinquit̃ conscĩetie alicuius. s. eo. li. de rescri. statutũ. §. assessorem. qñq ista clausula viderit expedire non refertur ad iudicẽ sed ad partẽ. sicut. s. eo. ti. c. j. ver. nos vtiq. ex quo magis patet veritas eius. qđ dictũ est. s. eo. ꝙ nulla ꝓbatio recipitur super tali arbitrio ⁊ visione: quia ꝓbationes recipere pertinet ad iudicẽ non ad partem: vt. d. c. statutum. §. cum vo. in fi. ita dicit super ver. expedire in nouel. Lap. pro hoc dicto Jo. an. adducit ꝙ no. de here. vt cõmissi. super ver. expedierit. in ꝯtrium all'. no. de cor. vit. c. ij. in glo. vlti. in prin. Soluẽdo respõdet: ꝓbabiliter posset dici ꝙ aliud est quando aliquid committit̃ conscientie alicuius: vt. d. §. assessorem. aliud quando discretioni vt hic. vt primo casu non audiatur in ꝯtrium: in vltimo sic ſm eum. quod credo verũ. Ista eñ verba si visum fuerit. si arbitratũ fuerit: si placebit: si existimauerit: si iustum putauerit. si cõprobauerit ⁊ similia. referenda sunt ad arbitrium boni viri: ⁊ non libere ⁊ absolute volũtati vt. l. si sic in prin. de lega. ij. ⁊. l. xj. §. q̃ q̃. de lega. iij. ⁊. l. thays. §. sorore. de fideicom. libe. ⁊ quod no. Jo. an. de arbitrio potestati ꝯcesso ad quid referatur in cle. sepe. de ver. sig. super ver. defensiones legitime. Unum tamẽ dico ꝙ in ijs que arbitrio iudicis relinquuntur presumit̃ pro iudice. ⁊ ꝙ recte ⁊ ꝙ iuste fecerit nisi ꝯtrium doceatur: vt no. Inno. in. c. innotuit. de eo qui fur. ord. re. ¶ Ultimo querit Jo. an. si delegatꝰ pape recusatur: an a recusante possit exigere iuramentũ malitie quidam ꝙ sic: vt refert Spe. de recu. §. qualiter. ver. quid si sit presumptio. ⁊ hanc partem tenet et ad contraria respondet: vt hic videas in nouel.

Nullam. Not. ꝙ licet dicat lex debere principales personas iurare de calum. vt. l. j. ⁊ aut̃. principales. C. eo. tamen satisfactum est illi legi si iurat ꝓcurator ad hoc habẽs speciale mandatũ: tale enim iuramentũ ꝓcuratoris specialis satis dicitur iuramẽtum domini. circa quod vide. s. eo. li. de elec. vt circa ⁊ ibi in nouella super glo. penul. ¶ Utrum autem iuramentũ censeat̃ esse dñi vere vel ficte. quod est vtile inuestigare propter statuta que non compr̃hendunt casum fictum: vt. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. gest. dico ꝙ vere censetur esse domini. quo ad omnem effectũ: vt colligitur ex no. per Bar. in. l. sed si vnius. §. seruus. ff. de iniur. vbi plene in materia delictoꝝ examinat. vtrum ille qui mandat aliquid fieri secuto facto ipse dicatur vere facere vel interp̃tatiue. dic vt ibi. ¶ Secundo no. ⁊ pondera in tex. verbum ad causam ⁊ verbum in ea. Nam vt habeat locum qđ hic dicitur: requiritur ꝙ habeat speciale mandatum in certa causa. si quis igitur haberet mandatum ad omnes causas vel ad plures hoc expresso quod posset in eis iurare de calumnia non sufficeret. licet Johannes andre. referat se vidisse ꝙ datus ad omnes causas cum mandato iurandi de calumnia admitti debeat ad tale iuramentum contra quod facit iste textus. dum loquitur in singulari ad causam ⁊c. Item ſm eũ certa instructio dari non potest in talibꝰ procuratorijs generalibus ⁊ que comprehendunt etiam futura vnde forsan negabit ꝙ cõfiteret̃ instructus. istam opi. Jo. and. tenet Bar. in. l. qui bona. §. qui alicui. ff. de dam. infec. fatet̃ tñ ꝙ cõis obseruãtia a qua nõ est recedẽdũ habet qđ sufficit: si habet speciale mandatũ ad iurandũ de calũnia lꝫ non exprimat in

qua causa

qua causa pro qua obseruātia.facit cle.non potest. de ꝓcurato.
¶ Quid de ꝓcuratore ad negocia q̄ pro illis agere ⁊ defende-
re potest:vt.s̄.eo.li. de procur.qui generaliter:nūq̄d iurabit de
calūnia. tenet ꝙ sic super negocijs gestis per ipsum.cū satis sit
instructus in eis:maxime cum illo generali mādato.de quo.s̄.
ar.iiij.q.ij.serui.que est. C.de testib⁹.l.seruos. ¶ Tertio no.ꝙ
admittere talē specialē ꝓcuratorē ad iurandū videt̄ iste tex.re-
linquere in potestate iudicis.si autem procurator esset discolus
rixosus:dn̄s aūt legalis ⁊ bonus nō tenet̄ iudex talē ꝓcuratorē
admittere:vt.l.fi.C.de ꝓcur.qd̄ intelligit verū Jo.an.si habuit
mandatū ad iurandū de calūnia in oībus causis:qd̄ sufficit ſm
cōem obseruantiā:vt p̄dixi. Si xō haberet mandatū ad iurādū
in aīam dn̄i in speciali causa dicit se nō videre ad quid dn̄s licꝫ
iustior req̄ratur. Non ob.d.l.vlti.q: loq̄tur in respōsionib⁹ fien
dis ad positiones partis:vel ad interrogationē iudicis. bene
facit.j.eo.li.de iureiur.c.fi.ſm eū. circa qd̄ vide qd̄ scripsi in.c.j.
s̄.de iudi.li.vj. ¶ Ulterius aduerte dicit Cy.ꝙ decisio hui⁹.c.
sicut multe alie canonistarū emanauit ex falso ⁊ erroneo intelle
ctu. Nam ſm eū incōueniēs est ꝙ ꝓcurator qui debet cōcipere
verba in persona sua iuret in cōsciētia aliena iurando in animā
dn̄i:vt.l.stipulatio ista.in prin.ff.de verbo.obli.si dicas iurabit
tanq̄ nūcius ⁊ minister dn̄i:⁊ sic nullū absurdū ꝙ in persona ei⁹
verba cōcipiat:vt.ff.de ꝯsti.pe.l.eū qui.ad hoc ipse r̄ndet ꝙ iste
nō est actus q̄ possit per nunciū explicari:q: exigit p̄sentiā prin
cipalis.nam p̄statur tactis sacris euangelijs vt per eoꝝ p̄sentiā
magis hoīes terreant̄.l.j.⁊.l.iij.§.finaūt. C.e.sed si principalis
q̄ mittit ꝓcuratorē est absens:q̄no terrebit̄.certe male ar. C.eo.
l.j.§.j.⁊.l.ij.§. qd̄ si actor.ita dicit ipse in.d.l.ij.§.hic etiā.Bar.
referēdo hoc dictum.Cy.in.d.§.qui alieno.saluat hoc.c.⁊ dicit
ꝙ in ijs que adeo sunt personalia ꝙ ex persona ꝓcuratoris nō
possunt transire in dn̄m ꝓcurator rep̄sentat personā directe si-
cut nūcius:vt.ff.ad treb.qui ita.§.j.vnde si aliq̄s despōsat vxo-
rem ꝓcuratorio noīe non est dubiū ꝙ illa non est vxor ꝓcurato-
ris ante cessionē:sed efficit̄ vxor dn̄i directe: vt.l.fi.ff.de spon.et
s̄.de procur.c.fi.eo.li.vbi dixi.⁊ plenius in.c.j.eo.ti. ¶ Ultimo
si quis velit materiā huius.c.plenius declarare recurrat ad no.
per Bar.in.d.§.qui alieno.vbi tractat de quatuor generib⁹ iu
ramentoꝝ.quoddā eīn est iuramentū calūnie qd̄ est de solēnita-
te ⁊ forma iudicij.de quo in isto titu.quoddā est iuramētū calū-
nie qd̄ succedit in locū ꝓbationis.quoddā iuramētū veritatis.
quoddā est iuramentū affectionis.vtrū ergo quodlibet istoruꝫ
possit prestari per ꝓcuratorē cū speciali mādato vel sine:ibi ple
ne per eum vbi de ratione huius.c.quare hoc casu exigitur spe-
ciale mandatum ⁊ quid iuris si tale mandatum non habet:⁊ do
minus multum dister:. dic vt ibi. et nota. s̄. eodem. ceterum.
vbi de hoc.

¶ De restitutione spoliatorum. Rubrica.

1 ☞ Spoliatio plerūq̄ꝫ deducitur in iudicio in modum exce-
ptionis.
2 Exceptio spoliationis obstat contra actorem in criminalibus
⁊ ciuilibus.
3 Differentia inter causas criminales ⁊ ciuiles.
4 Dies termini non computatur in termino.
5 Terminus prefigitur infra quem agatur.

Frequens. Due sunt partes. in pri-
ma ꝓhemiū:⁊ constitutio-
nis causa.in secūda constitutio ibi:statuimus.
que tria facit.primo ꝓuidet quādo obstet exce-
ptio spoliationis in ciuilibus ⁊ criminalibus
⁊ tempus ꝓbandi ⁊ penam nō probantis.secū-
do soluit scholasticā dubitationē ibi:solet.tertio certo casu pro
hibet exceptionē ibi:ad hoc. ¶ † No.ꝙ spoliatio plerūq̄ꝫ de-
ducitur in iudicio in modū exceptionis ad exclusionē agentis:
quandoq̄ꝫ per modū actionis ad effectū restitutionis. ¶ Utrū
autem qui deduxit per modū exceptionis si succubuit possit de
ducere per modum actionis.aduerte quando est ꝓnunciatū su-
per exceptione:vtrum possit dicta exceptio repulsa in diuersa
instantia opponi.dixi.s̄.titu.j.c.j.in.ij.q. Sed nunq̄d sentētia
lata super exceptione obstet:si idem deducatur in iudicio ordi-
nario. Sic distingue:aut super exceptione ꝓnunciatur in casu
quo summarie est ꝓcessuꝫ:⁊ tunc nunq̄ in alia causa nocet talis
ꝓnunciatio:vt.l.a diuo pio. §.si super rebus. ff.de re iudi. ⁊ ita
debet intelligi dictum Inno.in.c.fi.s̄.de ordi.cog. circa finem
magne glo. Aut ꝓnunciatur super exceptione in causa de qua
plene cognoscitur:⁊ tunc aut contra agentē pro excipiente:aut
econuerso primo casu:aut iudicium est accessoriū:⁊ quodā mo-
do dependens ex primo:vt in stipulatione penali.⁊ quod deci-
sum semel est non potest amplius in alio iudicio refricari in.l.
qui rome.§.duo fratres. ff.de verbo.obli. Aut illud iudiciū est
principalius vel eque principale.⁊ iterum poterit refricari:vt.l.
sed si ante.ff.de excep.vbi si egi confessoria pro via:⁊ aduersari⁹
excepit me non dominū ⁊ succubui.non ob.mihi postea agenti
rei vendi. Secundo casu quādo econtra scꝫ pro agente contra
excipientē:⁊ tunc aut illa ꝓnunciatio respicit fauorem status:⁊
non potest in alio iudicio refricari.l.j. C.de or.iudi. ⁊ ibi not. in
vl.glo. Aut non respicit fauorem status:⁊ tūc subdistingue.naꝫ
aut in primo ⁊ secundo iudicio ꝓponitur ad eundeꝫ finem.⁊ nō
potest iterum refricari:vt.l.quod in diem.§.si rationē.ff.de com
pensa. Aut tendit ad diuersos effectus:⁊ tunc potest: vt.l.ven-
dicantem.⁊.l.seq.ff.de euict.⁊ ibi est distinctio Bar.in dicto.§.
si duo fratres.⁊ dixi.s̄.de ordi.cog.c.ij.in.vj.q. vbi Inno.de se-
cundo articulo loquitur multum subtiliter ⁊ cōfuse.⁊ ponit ter-
minos in exceptione deducta in iudicio per modum exceptio-
nis vel principaliter:vt in iusta si taliter opponēs vel deducēs
succubuerit:vtrum iterū eam opponere poterit in alio iudicio
2 ibi videas. ¶ † Secundo no.ꝙ cōtra actorem obstat exceptio
spoliationis in ciuilibus ⁊ criminalibus. concor.s̄.de ord.cog.
c.fi. Sed cum multi sint casus in quibus spoliato denegat̄ re-
stitutio:vt no.in Specu.de peti.⁊ po.§.fi.per totum. ⁊.s̄.eo.ex
transmissa.in nouel.super glo.j.vtrum sicut in dictis casib⁹ spo-
liatus excluditur ab agendo:ita excludatur etiam si excipiat de
predicta exceptione spoliationis. Ad hoc dico post Jo.and.ꝙ
talis exceptio non competit nisi ei cui competeret interdictum
vnde vi.vel vi bo.rap.ex vi expulsiua vel ablatiua ſm Jo.andr.
in nouella.super verbo destitutis:quam regulam tene menti.
3 ¶ Tertio no.differentiam inter causas criminales ⁊ ciuiles.
cōuentus enim in ciuilibus potest excipere de spoliatione con-
tra suum spoliatorem duntaxat.in criminalibus autem contra
omnes:vt in tex. Incidenter tangit Jo.and.in ciuilib⁹ si actor
nomine suo spoliauit.vtrum si agat procuratorio nomine obsta
bit talis exceptio.⁊ tenet ꝙ non.ff.de excep.do.si procurator.ij.
Similiter non ob.sindico collegij si singularis de collegio spo
liauit.vt no.in Spec.de pet.⁊ po.§.j.ver.sed nunquid.⁊ versic.
seq.⁊ in sequenti versi.etiam no.ꝙ reus excipere non potest de
spoliatione facta tertie persone a qua ius habet. Item non po-
test excipi contra illum ad quem res spoliata peruenit lꝫ possit
contra talem agi possessorio:vt.c.sepe. de restit.spolia. ⁊ ita no.
Jo.and.in nouel.super verbo ab alio.⁊ super verbo in ciuilib⁹.
In criminalibus autem spoliatus accusatus excipere potest cō
tra omnes de sua spoliatione.ratio redditur in tex.quia nec nu
di ⁊c.maiori enim suffragio indiget accusatus q̄ꝫ ciuiliter con-
uentus.⁊ talis fauebit et assistet restituto qui deficiet spoliato.
xj.q.iij.paup. ¶ Quarto no.ꝙ hic p̄figitur terminus q̄ndecim
dierum ad probandum istam exceptionem:vtrum autem ista di
latio possit augeri vel minui.vide quod not.in simili de excep.
4 pia.in glo.licet enim. ¶ † Quinto no.ꝙ dies termini nō com-
putantur in termino.multa similia ponit glo.que incipit:quia
dies. Sed nunquid vltimus dies termini si incidit in feriatam
computabit̄ in isto termino limitato a iure.videtur ꝙ non: q: si
computaret̄ non haberet terminū.xv.dierum ad ꝓbandū. con-
trarium est verum in ferijs limitatis a iure in quibus ille cui ter
minus est prefixus debet preuenire diem vltimā:vt est casus no
tabilis in.l.j.in fi.C.de tempo.appel. ¶ Sexto no. in ver.alio-
quin.ꝙ deficiens in probatione huius exceptionis condēnat̄
in expensis:non differtur ergo huius condēnatio in expēsis in
fine cause sicut fit regulariter.C.de iudi. ꝓperandū.§.finaūt al-
terutra.est ergo speciale hic cuꝫ ista exceptio maliciose ꝓponit̄
simile.s̄.de dolo ⁊ contu.finem.vbi tamen loq̄tur de perempto-
ria maliciose opposita.iste xō.tex.loq̄tur de dilatoria.nam exce
ptio spoliationis est dilatoria nec potest opponi post lit.cōtest.
etiā si nouiter emerserit vel de nouo peruenerit ad notitiā.super
quo vide.s̄.de ord.cog.c.ij.in nouel.in glo.j. an hec in glo.hanc
exceptionē.ver.est aūt dilatoria.⁊ hoc in nouel.super glo.de fa-
cto. ¶ Septimo no.in. §.illum aūt. ꝙ vt spoliato accusato de
crimine competat ista exceptio req̄ritur ꝙ fuerit spoltat⁹ tota
substantia vel maiori parte.concor.l. de q̇bus.in glo.interpre-
tatur ⁊c.et equa fuit ista interpretatio ſm Jo.mo.q: accidentia
nō curant̄ nisi adsint in toto vel maiori parte:vt.l.seruis legat̄.
§.si vnus.de le.iij.⁊ no.ꝙ idē est iudiciū de maiori parte bonoꝝ
qd̄ de oībus bonis.facit ad intellectū.l.si vnq̄.C.de reuo.dona.
ꝙ locū habeat in donatione oīm bonoꝝ vel maioris partis.et
cum tali sic spoliante presumit̄ capitalis inimicicia vt.l.athlete
§.amplius.ff.de excu.tu.⁊ colligit̄ ex ratione que hic reddit̄ dn̄
5 appellat talem inimicū. ¶ † Octauo no.ꝙ prefigit̄ alicui ter-
minus infra quē agat:⁊ sic inuitus agere cogit̄ ꝯtra.l.vnā. C.vt
nemo inuitus. Solu.illud regulare fallit in multis casib⁹ quos
enumerat hic Jo.an.in nouel.vbi q̄rit an precise cogatur quis
defendere.de quo etiā in predicta.l.vna. vbi q̄rit Accur. de.q.

quā hic tangit Jo.and.vtrū scʒ ad instātiā scholaris assignabit iudex terminū ciui Boñ.q̄ differt eum ꝯuenire donec voluerit equum ascendere vt sic impediat eum.dicit hic ꝙ poterit ⁊ post talē terminū eū nō audiet:vt.l.diffamari. C.de inge.manu.cum simi.hic alleg.in nouel.facit qđ no.in.l.titia. ff.de accu.⁊ ex multis iuribꝰ q̄ alleg.ad hoc Jo.and.collige in summa ꝙ actiones perpetuas ⁊ lōgissime vite iudex ex causa coartare ad tp̄s breuissimū vbi subsit legitima cā.de quo ꝑ Bar.in.l.ij.ff.de re.iur. ¶ Nono no.in ver.ꝙ si.j.qđ exclusus ꝑ lapsum termini ab agēdo videt̄ exclusus etiā ab excipiēdo.vide qđ dixi.s̄.in.ij.notab. ¶ Hic q̄rit̄ pone ꝙ ego ꝯuētꝰ ad.x.nō opposui exceptionē ꝯpēsationis de alijs.x.mihi debitis.vel ꝯuētus hipothecaria nō excepi de prioritate obligatiōis in tp̄e:vel ꝯuētus ciuiliter vel criminal'r nō excepi de spoliatione:vtrū post sniam in p̄dictis ꝯ̄ me latā potero in p̄mo exēplo agere ad mea.x.in scđo hypothecaria.in tertio īterdicto videt̄ ꝙ nō:q2 snīa est terminꝰ perēptoriarū in.C.sen.rescin.nō pos.l.ꝑemptorias.ꝯ̄riū tʒ Inno.s̄.eo.c.fi.⁊ rn̄det subtil'r ad.l.⁊ sil'ia iura q̄ habēt locū in exceptionibꝰ que sunt mere exceptiōes ex actionibꝰ descēdētes siue ipsas ꝯcernētes vt pactū de nō petēdo:solutio:trāsactio:iusiurādū:res iudicata:⁊ sil'es.q̄dā v̄o exceptiones habēt actiones ex eodē facto ꝓcedētes:⁊ vbi idē q̄rit̄ ⁊ in istis si fuerint opposite ⁊ reiecte q̇d iuris.dixi.s̄.in.j.notabili.si v̄o nō fuerint opposite poterūt per viā agēdi in alio iudicio deduci:vt.d.c.fi.ꝑ Inno.quā theoricā tene mēti. ¶ Decimo no.i.§.ad hoc scimꝰ.ꝙ agēti sup rebꝰ ecclesiastic; nō pōt opponi exceptio rerū priuatarū spoliatiōis nec ecōtra.⁊ glo.fi.volēs fugere ꝯ̄riū de.c.ij.de or.cog.sumit hic causas ecclesiasticas pro sp̄ualibꝰ.sup tp̄alibꝰ em̄ rebꝰ semꝑ cause debēt dici p̄uate.⁊ hūc intellectū sequunt̄ Host.⁊ Jo.mo.vel dic s̄m Archi.ꝙ hic loq̇tur de rebꝰ q̄s priuatꝰ tenebat vt ꝓpas ibi de rebꝰ q̄s ab ecclesia tenebat in feudū.vel pone ꝙ spoliauit laicꝰ p̄latū de rebꝰ ecclesie.ꝯuenit postea eūdē ad ꝓpriū ⁊ priuatum debitū nō obstabit exceptio. Uel pone ꝙ p̄latus spoliauit noīe suo nō obstabit agēti noīe ecclesie:vt h̄ pleniꝰ in nouel.ī fi. Cui adde ꝙ in certis causis dubitat̄ an obstet ista exceptio spoliationis:puta in actione depositi vel in ꝯ̄ctu iuramēto vallato. Itē an agēti interdicto vti pos.ꝓpter turbationē. Itē an causa recōuētionis.de q̇bus dixi post Jo.an.in.d.c.cū dilectꝰ.in.iij.q.principali. ¶ Ultimo q̄rit ipse ī nouel.sup v̄bo accusat̄.ꝙ tex.iste loq̇tur in accusato ꝙ pōt excipere ꝯ̄ quēlibet de spoliatione vtrū habeat locū in denūciatore ad pniam.tenet ꝙ nō:sil'r nō hʒ locū dicta exceptio cū de crimine ciuil'r agit̄ siue ad īteresse agētis.sil'r nec cōtra ꝓmotorē inq̇sitionis.⁊ breuiter cū ista decre.exorbitet a iure cōi solū in casu exp̄sso ⁊ stricte ītellecto locū habebit cū.s.spoliatꝰ tota substātia vel maiori parte accusat̄ a spoliatore vel a tertio.alijs ergo modis q̇bꝰ de crimine pōt agi nō vendicat sibi locū dicta exceptio. Ex quo inferas ꝙ noua cōstitutio que inhibet vel restringit vnū modū ꝓcedendi alios non comprehendit.quod nota.

1 ☞ Restitutio pretendēti se spoliatū an concedatur.
2 Possessio:restitutio:⁊ spoliatio dicuntur eadem.
3 Clericus p̄tendēs titulū in aliena parochia dʒ titulū exhibere.
4 Restitutio an aliquo casu negetur spoliato.
5 Quasi possessio rei incorporalis acquisita qualiter perdatur.

Ad decimas. Ponit thema ⁊ solutionē ibi nequaq̄ ⁊ rōnem sol.annectit ibi:q2. ¶ † 1 No.ꝙ pretēdēti se spoliatū nō ꝯcedit̄ restō nisi ꝓbet se possedisse.⁊ ī hoc ꝯcor.s̄.c.olim.el.j. Itē ꝙ ꝓbet etiā titulū possessionis legitimū:vt in ver.nisi.⁊ in hoc ꝯ̄dicūt multa iura q̄ volūt ꝙ etiaʒ predo sit restituēdus si fuerit spoliatꝰ.s̄.eo.in l'ris.⁊.c.itē cū q̇s.dicā statim. ¶ † 2 Scđo no.ꝙ in decimis cadit possessio:spoliatio:⁊ restō.⁊ cū sint iura incorporalia rebꝰ corporalibꝰ adherētia q̄ūo in eis ⁊ in alijs iuribꝰ incorporalibꝰ possit cadere possessio.dicam.j. ¶ † 3 Tertio no.ꝙ clericꝰ q̄ p̄tendit possessionē decimarū in aliena parochia dʒ ostēdere titulū:q2 tali possessioni resistit ius cōe:ideo p̄sumit̄ vsurpata ⁊ vitiosa:vt dicit l'ra.cui concor.cētesima dist.cōtra morē. ¶ Quarto no.ꝙ lʒ exceptio dn̄ij nō possit opponi spoliato restōnem petēti:tn̄ si de dn̄io spoliantis manifeste ꝯstat per euidētiā narratoꝝ ab ipso spoliato restō denegat̄.qđ est notandū.cui adde no.ꝑ Inno.in.c.ꝯstitutis.de appel.⁊ ibi in nouel. Sʒ nunq̇d sicut denegat̄ sibi restō:vt hic.ita si possideat deneget̄ actio cōtra debitores decimarū:postq̄ est p̄sumptio ꝯtra eū de vsurpatione. Aduerte Inno.format.q.in illo q̄ est in possessione dignitatis mala fide:vtrū debitores ab eo ꝯuēti sup iuribꝰ dignitatis possint ꝯ̄ eum excipere.dic vt ipse no.s̄.c.in literis.⁊.l.si vrbana.ff.de condi.inde.facit qđ no.Inno.in.c.trāsmissam.de elec.⁊ ibi in nouel. ¶ Quinto no.in ver.sitq̄ʒ manifestū.ꝙ eo ipso ꝙ cōstat rem esse inter cōfines alicuius parochie iura parochialia illiꝰ rei p̄sumunt̄ ad dictā ecclesiā ꝑtinere.sil'r de iurisditione ep̄i p̄sumunt̄ oīa que sunt posita inter ꝯfines sue diocesis.de p̄scrip.cū olim.et.c.cū venerabi.de excep.§.q2 vero.et.c.dudū.de deci.⁊.vj.q.vij.oēs basilice.et x.q.j.regēda.vtrū aūt ita sit in castris ⁊ locis sitis inter territorium alicuiꝰ ciuitatis vt p̄sumat̄ esse quo ad iurisditionē de illa ciuitate.vide per Inno.de iureiur.nimis. † 4 Opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ quātūcunq̄ʒ dicat̄ possessio improba restō nō neget̄ spoliato.s̄.eo.in literis.⁊.c.itē cū q̇s. Sol.illud regulare fallit dicit glo.antepe.vbicūq̄ʒ factū est pro reo notoriū:vt.c.significasti.de diuor.idē Jo.mo.erat aūt in isto.c.ius rei notoriū ꝓpter fatuā allegationē actoris q̄ decimas q̇bus p̄tēdebat se spoliatū fatebatur cōsistere in parochia spoliati.⁊ sic erat iure notoriū ꝑtinere ad ipsum.cū ergo ex hoc de exceptione vel defensione rei cōstet sine ꝓbationibꝰ facti statim de illa ꝓnūciandū est:vt no.Inno.Cōpo.⁊ Host.de elec.cū inter.⁊ facit qđ no.de ꝯsuc.cū īter vos in nouel.post Inno.⁊ Cōpo.⁊ ꝑ hoc tollit̄ ꝯ̄riū.de p̄alle.iuribꝰ vbi predo restituitur ex eo ꝙ ius commune:nec facit pro reo.si vero pro reo nec pro actore:hic vero secus:quia facit pro reo nō faceret ius cōe:licʒ cōtra actorē fieret restō:vt hic in glo.iiij. Sʒ videt̄ ꝙ ista solutio nō sit bona ꝑ.c.cū eccl'ia.de cau.pos.vbi cōtra illos clericos spoliatos faciebat ius cōe ⁊ pro canonicis ꝯuētis faciebat:⁊ tn̄ clerici restituunt̄ ad illā q̄si possessionē eligēdi q̄ fuerāt spoliati. Sol.hic soluit Jo.an.in nouel.duobꝰ modis.⁊ p̄mo ꝙ clerici nō poterāt ibi dici sine titulo possidere:q2 patiētia canonicoꝝ in electiōibꝰ celebrat̄ ibi retro erat habēda loco tituli:q2 in corporalibꝰ patiētia habet̄ ꝓ titulo:vt ipse ibi no.in glo.⁊ ita. Sʒ certe s̄m hoc idē hoc esset dicēdū in decimis q2 īcorporales sunt ꝙ patiētia esset habēda loco tituli:cuiꝰ ꝯ̄riū innuit iste tex.p̄terea ille tex.exigit aliū titulū q̄ patiētiā:licʒ q̄ ad illum loquat̄ in petitiōe.vel scđo dic ꝙ p̄scribere ꝯ̄ capl'm ne eligat bene esset ꝯ̄ ius cōe.⁊ iste casus nō est ibi sed p̄scribere ꝙ eligāt simul cum capl'o nō est ꝯ̄ ius cōe:sed est scđm vel p̄ter ius cōe.vel dicit tertio ꝙ ibi est sp̄ale q2 ius eligēdi cōpetit ex commodo possessiōis bone fidei:vt ipse no.de elec.q2 ꝓpter.⁊ de iure p̄fonatꝰ ꝯsultationibꝰ. Quidā s̄m eū sumūt sol.ex v̄bo q̄ dicitur hic posito in tex.per qđ v̄bū fatebant̄ se possedisse breui tp̄e.et ex hoc.⁊ ex eo qđ fatebant̄ decimas ī aliena parochia succubuerunt.dic igit̄ ex p̄dictis vtrū dn̄ium tertij rei qua q̇s extitit spoliatꝰ impediat restōnem.distingue.nā aut de eo liquere pōt per ꝓbationes facti.⁊ nō impedit restōnē.qđ dic vt.s̄.e.c.j. Aut de eo liquet per modū notorij iure facti:puta ꝑ ꝯfessionē partis.et tunc aut liquet taliter de dn̄io rei ꝯuēti ⁊ restō impedit̄ si possidēti resistit ius cōe:secꝰ si non assistit vt in electione dixi.aut liquet de dn̄io tertij ⁊ nō impedit̄:vt ptʒ ex p̄dictis. ¶ Scđo opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ debuerit restō indistincte ꝯcedi:q2 ille clericꝰ taliter spoliādo canonicos incidit in penā.l.si q̇s in tantā.C.vnde vi.q̊ tanq̄ dn̄o p̄uato.⁊ per ꝯn̄s nō dn̄o nō debuit fieri restō. Sol.vt no.in.c.pastoral'.de cau.pos.in glo.sed nunq̇d.⁊ de do.⁊ ꝯtu.c.j.in glo.no.ar.⁊ ista sunt que tāgit Jo.and.sup isto.c.sup quibus sparsim alibi notata per Inno.⁊ doc.apte possent hic applicari.primo qualiter rerū incorporaliū vt decimarū iurisditionis excōicationis ⁊ similiū quasi possessio acq̇rat̄. Scđo de effectu talis possessiōis acq̇site. Tertio q̄liter acq̇sita ꝑdat̄.de q̇bꝰ Jo.and.⁊ Inno.ponūt vnā glo.minꝰ vtilē q̄ subtilē.s̄.eo.in literis de his igit̄ ad ibi no.⁊ alibi remittā breuiter.⁊ de p̄ma q̄one q̄liter scʒ in rebꝰ incorporalibꝰ q̄si possessio acq̇rat̄:⁊ ꝑ quos actus dicit ipse ibi ꝙ q̄n̄q̄ʒ quasi possessio iuris incorꝑalis adheret rei corꝑali vt possessio q̄si seruitutis q̄ adheret rebꝰ corporalibꝰ.in p̄dijs.q̄n̄q̄ʒ nulli rei corporali adheret vt q̄si possessio iuris eligēdi ⁊ sil'ia.in p̄mis q̄n̄ adheret dicūt q̇dā ꝙ ad acq̇sitionē quasi possessiōis illiꝰ iuris incorporalis sufficit app̄hēsio illiꝰ rei corporalis cui adheret:vt.l.iiij.§.dare.ff.de vsufru. Sʒ certe talis rei corꝑalis vsufructuariꝰ acq̇rit possessionē naturalē:sʒ decimarius ⁊ ille cui debet̄ seruitꝰ in p̄dio nullā acq̇rit possessionē in re in q̄ ista debent̄.in istis igit̄ tenet ipse ꝙ sufficit solꝰ vsus perceptionis decime vel seruitut̄ patiēte illo cui debet̄ vel p̄iudicium gn̄atur:vt.l.quotiēs.ff.de serui.q̄si possessio aūt iurisditiōis q̄liter acq̇rat̄.no.Inno.in.c.dilectꝰ.de capel.mo.⁊ Bar.in.l.iij.ff.de acq̇.pos.vbi q̄rit an app̄hēsa possessiōe castri sit acq̇sita iurisditio in eodē.q̄si possessio ⁊ dignitat̄ ep̄alis vel alteriꝰ an acq̇ratur per īstallationē in sede:vel ꝑ quos actꝰ.no.Inno.in.d.c.in l'ris In scđo casu.s.q̄n̄ illa q̄si possessio rei incorꝑalis nō adheret alicui rei corꝑali vt q̄si possessio iuris eligēdi ⁊ in alijs ī q̇bꝰ nō est reperire sp̄eʒ siue formā rei corꝑalis cui adhereat q̄liter acq̇ratur q̄si possessio.no.Inno.ī.d.c.in l'ris.ī ver.possessio aūt eligēdi ⁊c. ¶ Utrū aūt ad talē q̄si possessionē sufficiat semel vti:vel req̇ratur pluralitas actuū.dic ꝙ ex q̄litate actuū ⁊ frequētia arbitrabitur bonꝰ iudex.q̇dam em̄ sunt actꝰ q̄ nō ꝯsueuerūt exerceri nisi iure debiti. Quidā ꝯsueuerūt exerceri iure familiaritat̄ ⁊ amicicie in primis citiꝰ q̄si possessio q̄rit̄.in scđis difficiliꝰ.qđ exēplificatur per Inno.

per Innocē.in.c.bone.el.ij.de postu.prela.⁊ ibi etiam per eum. vtrū reqratur sciētia aduersarij.de quo remisi ad Bar.ff.de iti. actuq₃ priua.l.j.§.hoc interdicto.⁊ ibi cū incumbit onus ꝓbādi de iustitia vel iniustitia talis quasi possessionis.⁊ aduertēdū qꝛ q̄nq₃ non est dare quasi possessionē sine titulo vt in matrimonio carnali vbi nō reperit̄ aliqua quasi possessio que h₃ certā formā necessario inferentē quasi possessionē matrimonialē. eque enim bene potest mulier manere cum viro tanq̄ cōcubina sicut tanq̄ vxor.ad formā igit̄ ⁊ essentiā talis quasi possessionis reqrit̄ titulus.⁊ in hoc differt a quasi possessione matrimonij spūalis:in quo forma reperit̄ sine titulo necessario inferēs ⁊ cōcludēs talē quasi possessionē:vt no.subtiliter Inno.in.c.ex parte.s̄.eo.titu. vbi oīno videas.facit qd̄ no.in.c.vt nostrū. de offi.archi. in nouella. ❡De scdo dubio sc₃ qualiter quasi possessio rei incorporalis acq̄sita perdat̄.tangit Inno.in.d.c.in literis. vbi dicit ꝙ perdit̄ ↄ̄rijs modis q̄bus queritur.qd̄ exemplifica:vt ibi per eū ⁊ plenius in.c.querelā.de elec.vbi eius cōfusum apparatū expediui per tres q̄ones.primo qualiter perdat̄ quasi possessio pensionis.secūdo qualr̄ q̄si possessio iuris eligēdi. tertio q̄liter perdat̄ q̄si possessio exercēdi iurisditionē ep̄alem:archydiaconalē vel similē.dic vt ibi.⁊ pleni⁹ de hoc vltimo in.c.olim.el.iij. s̄.eo. vbi querit qualiter quasi possessio iuris ep̄alis:quā q̄s in vno ꝓpopulo h₃ amittat̄.distinguit em̄ q̄nq₃ neq₃ possessor dicti iuris:nec subditi eius parēt sentētijs cēsure illi⁹ acq̄rere intendentis:⁊ tunc ille nihil querit:sed tm̄ labia sua mouet etiā si paucis vicib⁹ populus paruisset illis sentētijs.vtrū autem cōtra talem posset tanq̄ cōtra turbatorē agi interdicto vti possi.vel aliter dic vt no.per Inno.in.c.ij.s̄.de resti.in integ. ⁊ per Bar.in.l.j. ff.vti possi.q̄nq₃ populus paret ⁊ obtēperat illi⁹ sentētijs acq̄rere intēdētis:⁊ tunc aut ille ep̄s q̇ possidet hoc scit ⁊ patit̄:⁊ eam perdit quia est meticulosus ⁊ pusillanimus:ideo videtur possessionem deseruisse ⁊ in alium transtulisse.ff.si seruitus vendicetur l.si forte.§.j. ⁊.l.si ego. §.j.ff.de publicia. quandoq₃ episcopus qui est in quasi possessione nec nō patit̄:qꝛ punit subditos non parētes illi⁹ sentētijs:vel aliter se defendit:⁊ tūc quantūcunq₃ subditi pareāt nō priuat̄ quasi possessione sua. S₃ dices certe postq̄ obediūt subditi illi quesita est quasi possessio:ergo non est licitū possessione priuato taliter ex interuallo recuperare s₃ iudice innuēte.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.q̇ ⁊ a q̇bus.Sol.dicit subtiliter Inno.aliud in posses.rerū corporaliū:vt in illo.§.aliud in corporaliū:vt in ista.q. Nam incorporalia ꝺm eum tenaci⁹ inherent ossibus ⁊ difficilius perdunt̄ ex quo seq̄tur ꝙ facilius retinētur:vt.l.iij.⁊ qd̄ ibi no.ff.pro soc. Item ꝓlatio sententiarū nō est actus agens in corpus per tactū.magis ergo retinent̄ q̄ corporalia que subiacent tactui ⁊ apprehēsioni: vt insti.de re.cor.⁊ incorpo.⁊.l.quarūdā.ff.de acq̇.re.do.⁊ hoc perpetuo tene mēti. ⁊ pro hoc eius dicto allego.l.seq̄tur.§.si viam.ff.de vsucapioni. ❡De tertio principali dubio sc₃ de effectu quasi possessionis incorporaliū Inno.tangit in.d.c.in literis.an quasi possessori debitores dignitatis debeāt respōdere de debitis:⁊ an ei⁹ sententijs parere.de quo etiā in.c.consultationibus.de iurepa.per predicta potes extēdere istud vtiliter quantum placet.

❡De dolo ⁊ contumacia. Rubrica.

☞ Aduersarius est citandus ad instantiam litigatoris.
Actor in termino comparere debet.
Actor an videatur satisfacere veniendo in termino.
Sententia incerta potest ferri super expensis.
Condēnatio expensarum debet fieri ratione contumacie.
Contumax super vno actu debet citari ad alium.
Contumax debet audiri contumacia purgata.
Impedimentū iustum an excuset a contumacia.

Actor qui. †Nota ꝙ ad instantiā litigatoris aduersarius est citandus.⁊ similiter oīs actus explicādus:vt.l.ꝓperandū. de iudi.C.§.⁊ si q̇dem. Nam iudex ex officio in causis priuatoꝝ nō ꝓcedit:vt dixi s̄.de fo.compe.cum.c.laicus.et.c.bone . el.j. de postula. ❡†Secūdo no.ꝙ actor d₃ cōparere in termino:vtrū autem possit terminū preuenire.dic ꝙ non quādo est ꝑfixus ad explicandū aliquē actum momentaneū:puta litem cōtestandā iurandū de calūnia ⁊ simi.secus si ad actum qui req̄rat interualla temporū vt ad ꝓbandū.nō enim debet se in fine termini coartare:sed infra totum illū terminū d₃ esse sollicitus.qd̄ dic vt no. Bar.in.l.q̇ ante kalēdas. de ver.obli. ❡†Tertio no.ꝙ actor videt̄ satisfacere in termino veniēdo supple ⁊ stando ⁊ non recedendo sine licētia iudicis:al's nō diceretur venisse qui nō sic stetit:vt dixi in.c.j.de iudi.ideo req̄rit̄ in discessu iudicis licentia: qꝛ potest retinere ex causa comparētē etiā vltra terminū vt expectet aduersarium de longinquo forte venientē:vt not.Inno.de penis calūniam. ❡Quarto no.qd̄ dicit venienti reo ⁊c. ꝙ ita demū actor nō veniens patitur istam penā si reus comparuerit in termino subaudi ⁊ actoris contumaciā accusauerit:vt est tex. no.in.d. §.et si q̇dem.ibi actoris cōtumaciā accusauerit ⁊c.sit ergo cautus qui cōparuit vt in actis describi faciat:quomodo in termino cōparuit:⁊ aduersarij cōtumaciā incusauit ⁊ licētiatus recessit per iura predicta. ❡Quinto no.ꝙ ↄdēnatio expēsarū fit cōtra cōtumacē statim eo vlterius nō citato. Aliā ṽo penam extrinsecā puta mulcte excōicationis vel aliā nō deberet imponere nisi eū iterū citet ad se excusandū:quare nō debeat condēnari:vt dixi in.d.c.j. de iudi.remittēdo ad Barto.in.l.j.§.si ad diē.ff.de re mil. ❡†Sexto no.qd̄ dicit ↄdēnetur in expēsis ⁊c. ꝙ super expēsis potest ferri sn̄ia incerta:l₃ enim regulariter nō valeat:vt.l.j.⁊.ij.C.de sen.que sine cer.quāti.tū ista venit accessorie ⁊ iudicis officio pōt incerta deduci in sn̄ia reseruata taxatione iudici.qd̄ dic vt no.Bar.in.l.ab executore. de appel.ff.et l.terminato.C.de fruc.⁊ lit.expen. ⁊ vide qd̄ de istis accessorijs in libello vel sn̄ia deducēdis.not.in.c.grauis. de resti.spo.⁊ per Inno.in.c.tanta.de exces.prela.et.c.auditis.de procur.⁊ qd̄ no. Cy.C.si quis alteri vel sibi. l.cū in ꝓpria. ❡†Septimo no.ꝙ ↄdēnatio expensarū fieri debet ratione cōtumacie statim.similiter si facte fuerint ꝓpter exceptionē ꝓpositā ⁊ nō ꝓbatam:vt.s̄. c.fi.⁊ dixi.s̄.ti.j.frequens.in sexto notabili. ❡Octauo no. qd̄ dixit ꝓpter hoc factis ⁊c.ꝙ ratione cōtumacie veniunt solū ille expēse que facte sunt vitio ⁊ pretextu cōtumacie:puta expectando partē in hospitio ⁊ simi. Quid ergo in lucro perdito : puta erat artifex ⁊ nō potuit operari:⁊ sic lucrū perdidit:vtrū de hoc habeat̄ ratio.dic de hoc per Cy.in.l.sancimus.C.de iudi.⁊ dixi in.viij.q.in repetitione.c.finē.s̄.eo.tit. ❡†Nono no.qd̄ dicit ad citationē aliam ⁊c.ꝙ contumax[a] super vno actu d₃ citari ad aliū:nec valeret ali⁹ actus sine noua citatione.qd̄ dic per Inno. in.c.cōsuluit.de offi.deleg.⁊ no.in.c.proxi.in glo.pe.⁊ super ea in nouel. ❡†Decimo ⁊ vltimo no.ꝙ purgata contumacia d₃ cōtumax audiri ad quos aūt actus d₃ admitti.dic ꝙ debet resumere causam in illo statu in quo eam reperit. qd̄ dic vt no.subtiliter Inno.in.c.ij.de dila. ❡Opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ ista ꝓuisio sit superflua.nam cōtra actorē contumacē postea comparentē erat plene ꝓuisum de refectione expēsarū:vt in aut̄.qui semel.C.q̄uo ⁊ quādo iud.Similiter de ꝑstanda cautione per ipsum in aut̄. libellū.C.de lit.cōtesta.Solu.iste tex.dum loq̄tur de refectione expensarū nō inducit ius nouū sed antiquū repetit.inq̄tum ṽo loq̄tur de cautione nouū ius statuit.lic₃ Hosti.dixerit etiā quo ad istā cautionē hoc sumptū esse ex illa aut̄.libellū quasi per modum innouationis:vt etiā.iij.q.iij.libellū.in fi.glo.j. S₃ ꝺm Io. and.quicq̇d dicat Hosti. Inno.verius dicit sc₃ ꝙ illud qd̄ hic dicitur de cautione alio iure nō cautum erat. ⁊ dicta aut̄.loq̄tur de alia cautione que prestari debet etiā nulla cōtumacia precedente.⁊ vere ꝺm intellectū Hosti.quia ex eo ꝙ tex.loq̄tur in singulari termino ⁊c.intelligit ꝙ pro defectu cuiuslibet termini locus sit pene alio iure nō credo hoc. ❡Quero vtrū ista constitutio vendicet locū in reo:⁊ certe quo ad ↄdēnationē expensarū nō est dubiū ꝙ sic:vt.l.sancimus.C.de iudi.etiā pro prima contumacia:vt hic in glo.Sed quo ad onus cautionis de comparendo in quolibet termino est dubium an habeat locum in reo. Hosti.ꝙ sic.⁊ ad tex.istum dum dicit actor supplet ⁊ reus allegat:vt lit.non cōtesta.quando.§.in alijs.⁊. C.de bo.auto.iudi. pos.aut̄.⁊ qui iurat.allegat generalia ꝙ nō debet claudicare iudiciū:⁊ ꝙ reo nō debet licere qd̄ nō actori ⁊ ecōuerso. Io.an.in nouel.dicit ꝙ dicta iura ꝓbāt de ↄdēnatione expēsarū ⁊ de cautione:de iudicio sisti.S₃ de cōparitione in termino vno vel pluribus nō loquūtur:qꝛ tale onus ita videt̄ esse actoris qd̄ nō rei contra cuius contumaciā satis erat ꝓuisum per antiqua iura: sed in actore nō. ❡Secūdo quero qꝛ tex.loq̄tur in actore.vtrū habeat locu₃ in accusatore.in nouella tenet ꝙ sic etiam quo ad condēnationem expensarum. Aduerte in criminalibus non est dubium ꝙ ratione cōtumacie veniūt expense sed ratione victorie:vtrum veniant.dubitat̄. Iaco.bu.ꝙ sic.Bar.ꝙ non:vt ipse no.in.l.j.§.q̄m potest.ff.ad turpil.⁊ per glo.in.c.cū dilecta.s̄.eo. in glo.no.arg.⁊ ibi in nouella. ❡†Tertio quero vtrum iustum impedimentū cōtingēs in persona actoris vel accusatoris excuset eos ab ista cōtumacia ⁊ eius pena:dicendū est ꝙ sic sine dubio:vt.l.ij.⁊.l.seq.ff.si quis cau.Sed dubitatur qualiter probetur istud impedimentū de hoc in nouel.vbi dicit hoc iudicis arbitrio dirimendū:qualitate persone ⁊ impedimenti:qd̄ proponitur ⁊ cause cōsiderata:ꝺm que pōderatis etiam alijs adminiculis de testibus.preterea.et.c.in nostra.quandoq₃ plenā fidem exiget.quandoq₃ deferet iuramentū:vt.s̄.de iureiuran.c.fi. Archidia.alle.l.non omnes.§.a barbarijs. ff.de re mili. ⁊ qd̄ nota. lxxxvj.dist.c.tanta.in glo.argu.ꝙ.

[a] ❡Contumax. adde ꝙ ver⁹ cōtumax d̄r ille q̇ citatus dixit: nolo venire. doct.i.l. ↄsentaneū. C.q̄uo ⁊ q̄n iudex.⁊ ibi bar. ⁊ in.l. ex cōsensu. ff.de app.⁊ i.j.§.pena. ff.de liber⁊ agno.bal.i l.falsus.C. de fur. spe. in ti.depo. §.ix. bar. i l. finita. §. iulian⁹. ff. de dā.infe. ⁊ in.l. fi. ff. de in iteg. resti. Inn. in.c.ad accusationē. de accusa.

1 Appellatio quandoq; in causa interponitur ab interlocutoria.
2 Appellans tacite quid videatur dicere.
3 Appellans an possit renunciare appellationi.
4 Contumax super vno articulo an debeat in alijs citari.

Eum qui. Soluit casum dubiũ rationem interserit ibi cum ꝓtestari ⁊ vnũ casum excipit ibi:nisi. ¶ † No. ꝙ qñq; in causa interponit̃ appellatio ab interlocutoria vł grauamine. ꝙ quãdo sit valida. dic vt. c. cordi. j. de appel. ¶ † Secũdo no. ꝙ qui appellat tacite videt̃ dicere ꝙ nõ vult decetero comparere corã illo iudice in ṕdicta causa. ⁊ hec iuris ṕsumptio ex eo descẽdit:q: appellatio suspẽdit iurisditionem iudicis a quo:vt. j. de appel. nõ solũ. ⁊ ff. nil inno. appel. pen. per totũ. ¶ Tertio nota ꝙ qui appellãdo dicit ꝙ nõ vult corã iudice cõparere nõ debet vlterius ab eo citari:sed iudex ꝓcedet in causa ipso vlteri⁹ non citato. Utrum aũt si contra talẽ appellantẽ ferat postea diffinitiuam poterit ab eo appellari. dic vt in cle. papa. j. eo. vbi hec satis explicant̃ subtiliter. ¶ † Quarto no. ꝙ appellans[a] potest renũciare appellationi ⁊ redire ad iudicẽ a quo. Usq; ad qđ tẽpus sibi liceat. dic vt no. de appel. ĩterposita. ¶ Quinto no. ꝙ valet ꝓcessus iudicis a quo cõtra appellantẽ etiam specialiter nõ citatũ. qđ intellige quo ad illa que cõtra absentẽ possunt expediri. Pro quo etiã sñia ferri debet si appareat eum fouere iustã causam. l. ꝓperãdũ. §. ⁊ si q̇dem. ⁊ §. seq. C. de iudi. Aduerte tamẽ ꝙ istud qđ hic dicit̃ ꝙ valet ꝓcessus debet intelligi nisi per talẽ appellationẽ alio nõ discusso:nõ reddat̃ inutilis. sed si apparebit bene appellatũ ab interlocutoria vel grauamine reuocabit̃ ille ꝓcessus iudicis a quo. erit ergo iste ꝓcessus interim in suspẽso:⁊ euẽtus appellationis declarabit vtrum sit validus vel ne:sicut in simili. de elec. si forte. ¶ Quid ergo si talis appellans appellationẽ deseruit an irreuocabiliter valebit ꝓcessus iudicis a quo ⁊ sñia quãtũcũq; iniqua. Arguẽdo dico ꝙ desertio appellationis ab interlocutoria nõ iustificat minus legitime attentata per iudicẽ a quo:vt tex. est notabilis in. c. licet. de sen. excõ. j. eo. li. Item appelllatio etiã frustratoria deuoluit ad iudicẽ ad quẽ cognitionẽ nullitatis sñie ⁊ ꝓcessus post eius interpositionẽ subsequẽtiũ per iudicẽ a quo:vt videt̃ tex. in. c. accedens. eo. li. š. vt lit: nõ ꝯtest. ibi in quẽ ⁊ si minus legitime ⁊c. et. c. cõuenisset. ad fi. de eo q̇ mit. in pos. ¶ Quero dicit̃ hic ꝙ si sponte renũciet dꝫ ad reliquos actus citari. q̇d ergo si nõ spõte sed coacte? dic vt in nouel. ¶ † Scđo quero cũ glo. pe. an contumax sup vno articulo debeat in alijs citari. Tenet ꝙ sic non obst. iste tex. qui loq̇tur in appellatiõe etiã ab vno articulo. Nã talis appellatio etiã subtrahit appellantẽ in totũ a iurisditione iudicis a quo:sꝫ nõ ita cõtumacia sup vno articulo vt in glo. antepe. Si autẽ aliquis esset citat⁹ nõ ad certũ articulũ:sed ad totã causam. dicit hic in nouel. ꝙ sine alia citatione ad vlteriora ⁊ ad sñiam ꝓcedi poterit: qđ est verũ ẜm Hosti. qñ in citatione cõminatus fuit se etiã diffiniturũ. de hoc per Inno. j. de procura. auditis. ⁊ ibi in nouel. sup verbo ꝯclusum. et. c. cõsuluit. de offi. dele. sup verbo incũbit. facit. c. cũ ex literis. de rest. in integ. vbi de ista citatione mota causa ꝓcessus. ¶ Tertio quero an iudex qui ꝯdixit sñie a collegis suis late sit vocandus in ipsius executione? glo. fi. ꝙ sic. idẽ Io. mo. in ꝯrium facit:q: executio venit accessorie ad sñiam ⁊ super ea fundat̃. qui ergo repudiat antecedẽs ⁊ principale:ergo eius ꝯñs ⁊ accessoriũ. l. illud. ff. de acq̇. heredi. presertim q: prima ꝯdictio ṕsumitur durare. de baptismo. c. maiores. in fi. ad hoc allego qđ not. de testa. c. raynaldus. vbi si vnus ex iudicib⁹ non potuit in sñia cũ alijs ꝯcordare possunt alij ꝓcedere illo vlterius nõ citato. Item executio regulatur ẜm naturã principalis dispõnis. vt. c. si sup gratia. de offi. dele. š. eo. lib. Non ob. similitudo glo. de ꝯdicente alijs in assignatione termini:q: nõ est eadẽ cõnexitas in assignatione vni⁹ termini ad alterũ:sicut inter sñiam ⁊ executionẽ que a sñia causatur ⁊ oritur. ¶ Quarto quero q: iste tex. simpliciter loq̇tur de appellãte ab interlocutoria vel grauamine:vtrũ vẽdicet sibi locũ in appellãte ab interlocutoria vel grauamine que nõ parat preiudiciũ negocio principali:vel nõ reddit iudiciũ nullũ exemplum. de appel. c. fi. j. eo. lib. ⁊ videt̃ ꝙ vẽdicet sibi locũ etiam in talibus:q: indistincte loq̇tur. Sed contra q: appellatio in tali capitulo separato nõ operat̃ quo min⁹ debeat appellari in principali:vt no. Archi. in. d. c. fi. lꝫ Io. an. sentiat ꝯrium in. c. super eo. el. j. de appel. dũ dicit ꝙ appellatio super tali articulo separato suspẽdit iurisditionẽ iudicis a quo. ⁊ si pronũciabit̃ legitima reuocabit̃ per iudicẽ ad quẽ:quicq̇d fuerit attentatũ. Lap. seq̇ẽdo Archi. intelligit hũc tex. de tali appellatione a tali interlocutoria vel grauamine que paret preiudiciũ negocio principali:nõ in penit⁹ separato lꝫ in isto possit esse loc⁹ recusationi etiam in alia causa que remansit:vt. c. ad hoc. š. de appel.

a ¶ Appellans. adde Spe. in ti. de ap. §. fi. ver. item ꝙ appellans renũciauit

¶ De eo qui mittit̃ in possessionẽ causa rei seruãde. Rubrica.

¶ Querit Io. an. super ista rubrica de duabus questionibus. prima est vtrũ ille qui est passus missionẽ infra annũ cogi possit vt possessionẽ recuperet. tenet post Archi. ꝙ sic. ff. de ven. inspi. l. j. §. quid ergo. ⁊ C. vt in pos. leg. l. qui legati. ⁊ de regu. iur. l. ij. Non ob. ꝙ habeat annũ ad recuperãdũ possessionẽ ⁊ soluẽdas expensas:q: annus ille statuitur ad finem maioris pene infligẽde:vt. c. qm̃ freq̃uẽter. §. in alijs. vt lit. non cõtest. Interim ergo non debẽt cessare alia iuris remedia contra cõtumaces prodita que sunt multa:vt patet ex no. per Inno. in. c. dilecto. de verbo. signi. est huic similis questio de illo cui annus prefigit̃ ad suscipiendũ sacerdotiũ sub pena. Nam etiam ad ipsum suscipiendũ cogi poterit interim:vt no. š. eo. li. de elec. licet canon. ¶ Secundo quero pone ꝙ super plurib⁹ litigat̃:puta super tribus:et ꝓpter rei contumaciã fit missio:qua pendẽte partes trãsigũt super duobus:demum reus vult possessionẽ recuperare ⁊ soluere expẽsas pro rata illius tertie sup qua nõ est transactũ. actor petit integras. querit̃ quid iuris. refert Io. de deo tenuisse in questionibus suis ꝙ integre debent̃ nisi etiã super expensis fuisset transactũ. nõ obst. l. eos. C. de vsur. vbi dicit̃ ꝙ superuacuum est principali actione nõ subsistente de vsuris vel fructibus querere. Solue enim ibi vt in fi. glo. ⁊ item vt est dictũ distincte sunt expense:maxime ꝯtumacie a negocio principali lõge plusꝙ̃ fructus a re vel vsure a sorte. qđ collige ex no. per eũ. de do. ⁊ cõtu. finem. super glo. sed nũq̇d. ita dicit quasi ad literã hoc in nouel. Contra quã decisionẽ fortiter faciunt due leges:videlꝫ. l. terminato. C. de fruc. ⁊ lit. expen. vbi post negociũ transactũ non est querendũ de expẽsis. ⁊ l. ij. post prin. ff. si quis cautio. vbi pena iam cõmissa:q: non est comparitũ in termino tollitur per transactionẽ super principali negocio:ecce ergo ꝙ petitio expẽsarũ ⁊ pena est sublata negocio trãsactione finito:sicut finito per sententiam: vt. l. paulus. ff. de regulis iuris. ⁊ d. l. terminato. vbi ratio redditur generalis videlꝫ ꝙ post absolutũ dimissumq; iudiciũ nephas est alterã litem cõsurgere ex prime litis materia: que ratio adaptat̃ etiã ad transactionẽ cũ per eam dicat̃ negocium absolutũ ⁊ finitũ:sicut per sñiam. š. eo. li. de lit. ꝯtest. c. j. et credo per ista iura ꝙ expẽse q̄ veniũt iudicis officio nõ possunt peti post transactionẽ:sicut nec post sñiam:q: post eam iudicis officiũ mercẽnariũ quo petunt̃ non hꝫ cui adhereat ⁊ extinguit̃ extincta instãtia:⁊ sic de talib⁹ intellexit Io. an. ꝙ duret earum petitio post trãsactionẽ nõ credo sane intellexisse. Expense aũt que petunt̃ ratione cõtumacie de q̇bus loq̇tur qđ ꝓposita per Io. de deo bonã credo predictã eius decisionẽ:q: petunt̃ actione in factũ ex edicto. ff. si q̇s iusdi. nõ ob. l. j. ⁊ ibi no. Sed regula est ꝙ expẽse que spãli actione veniũt etiã finito iudicio peti possunt:vt. l. si mulier. §. si rẽ. de leg. iij. ⁊ facit qđ not. in. d. l. eos. in glo. ij. ⁊ sic sustineo istã opi. Io. an. in expẽsis debitis ratione cõtumacie vel alia speciali actione:nõ in alijs que veniũt iudicis mercẽnario. ⁊ adde ad ṕdicta qđ no. Bar. in. d. l. terminato. et Inno. in. c. sepe. de appel. vbi de petitione expensarũ factarũ sup articulo emergẽti deciso per interlocutoriã nulla facta mentione de eis:an poterit ꝓnunciari de ipsis postea in diffinitiua sñia. tenet ꝙ sic. Idem si instãtia sit perempta rei interitu. quod dic vt no. in. l. item si verberatum. ⁊ l. non vtiq;. ff. de rei ven.

1 Contumacia illud operatur ꝙ non fit missio in re petita.
2 Remedio vno contra cõtumacem submoto aliud grauius adhibetur.
3 Contumacia an sufficiat ad condemnationem.

Eum qui. Casus est in prima glo. primo ponit dictum. secundo eius rationem. tertio contumacie permutationem secunda ibi:ne per hoc. tertia ibi:sed liceat. ¶ No. primo ꝙ tex. loquitur cum agitur de beneficio ecclesiastico. sec⁹ ergo si de temporali prebẽda: vt in glo. pone exemplum vt in nouel. scꝫ cum ecclesia alicui benemerito dedisset possessiones ad vitam. xvj. q. j. possessiones. vel in precariam. de precari. c. j. ⁊ ij. vel in feudum. de feu. c. ij. vtrum aũt qđ hic dicit̃ locum habeat cum agitur de seculari dignitate:vel cum ep̃s petit ius episcopale vel incorporale in ecclesia. no. Io. and. in. c. cum cõtingat. de do. ⁊ cõtu. sup vlti. glo. vltra mediũ. ver. hodie xᵒ. Ego remitto ad no. plenius per Inno. š. eo. tit. c. j. ⁊ l. si prius. ff. de ope. no. nun. vbi plene per Bar. qñ petunt̃ ista incorporalia vt obediẽtia: iurisditio: ius filiatiõis: libertatis: seruitutis: ⁊ similiũ. qualiter in his ⁊ ꝯsilibus fiat missio ibi vide. ¶ Scđo no. ꝙ in beneficijs ⁊ dignitatib⁹. qñq; vn⁹ possidet alius titulũ ṕtendit siue ꝓprietatẽ:⁊ ante sñiam maior est effect⁹ possessiõis ꝙ̃ ꝓprietatis quo ad oĩa:maxime quo ad fructus percipiẽdos. Circa qđ vide no. per Io. an. ĩ. c. cũ ecclesia. de cau. pos. ⁊ ꝓprie. et. c. cõsultationibus. de iurepa. postꝙ̃ xᵒ proprietas est deducta in iudiciũ:

cta in iudicium: ⁊ probata absorbet causam possessionis: vt. d. c. cum ecclesia. ⁊. c. cum dilectus. eo. ti. ¶ † Tertio no. casum specialem in quo ꝑpter contumaciã nõ fit missio in re petita. Ratio redditur in tex. ne per hoc ad eam ⁊c. Ex qua ratione collige ꝙ quãdoq; est missio vitiosa: forte si presens petit iam solutũ quo casu. si post primũ vel secundũ decretũ interpositũ comparet contumax ⁊ vult ꝓbare solutionẽ: an debeat audiri etiã non refectis expẽsis. vide p Jo. an. post Inno. de dila. c. ij. ¶ Quarto no. ꝙ missio que fit ꝑpter contumaciã a papa causa rei seruãde est ex eo sic dicta: q: missus dicitur custos ⁊ nõ possessor: nec facit fructus suos. qd dic vt legit ⁊ no. in. c. cõtingit. de dolo et cõtu. ¶ † Quinto no. ꝙ submoto vno remedio cõtra cõtumacem adhibet aliud grauius sc; pro missione in posses. snia diffinitiua que plus ledit: ideo dicit hic tex. diligẽter examinato negocio ⁊c. Nam in missione ex causa rei seruãde. i. ex pmo decreto sufficit examinatio summaria etiam per iuramentũ: vt no. fm quosdã in. l. cum ꝓponas. ⁊ aut. ei qui. C. de bo. auto. iudi. pos. ¶ † Sexto no. ꝙ sola cõtumacia nõ sufficit ad ꝯdẽnationem: ideo hic papa mãdat diligẽter examinari negociũ in qua examinatione si patebit cõtumacẽ fouere iustã causam d; pro eo ferri sentẽtia mulctata eius ꝯtumacia solũmodo in expẽsis: vt. l. properandũ. §. finaũt ex gestis. C. de iudi. ¶ Septimo no. qd dicit diuina repleta presentia expone. i. iudicis. l; enim iudex nõ debeat regulariter supplere de facto. iuxta nota. in. c. bone. el. j. de postu. prela. §. hoc autez iudiciũ. de dam. infec. per Bar. tamen isto casu sc; in fauorem absentis cõtumacis põt de facto supplere. vt in aut. qui semel. C. qũo ⁊ quando iud. ibi perquisita veritate pronũciet. ⁊. l. ampliorẽ. C. de appel. ⁊ hoc verũ maxime in his beneficialib' in q̇bus iudicis officiũ est latissimũ. de elec. cũ nobis olim. ¶ Octauo no. illud speciale in istis beneficialib': sc; quia in eis ꝓceditur ad sniam diffinitiuã lit. nõ ꝯtest. cõcor. s. vt lit. nõ ꝯtesta. qm̃. §. porro. vbi specialiter tractat de electione. Sed hic generaliter de quacũq; beneficiali. Itẽ illa nõ ꝓhibet; expsse fieri missionẽ qd facit hoc. c. ⁊ sic nõ est superfluũ per illud: vt hic dicitur in nouel. ¶ Hic quero cũ sint plures alie cause q̇bus potest procedi ad sniam lit. nõ ꝯtest. de q̇bus in clemẽ. dispẽdiosam. de iudi. vtrum in illis cessabit missio ex primo decreto ꝑpter contumaciã sicut hic in matrimonialibus: sine dubio dico ꝙ cessat. Sed in vsuris decimis ⁊ alijs ibi enumeratis nõ credo ꝙ ꝑpter fauorẽ qui specialiter in illis causis adhibet cesset ꝓuisio iuris cõis. argu. l. si miles que ex tertia. ff. de testa. mili. ⁊ no. hoc dictũ. ¶ Opponit ⁊ videt ꝙ hec ꝓuisio sit actori dãnosa: q: forte aliter q̃ per cõfessionẽ cõtumacis nõ potest ꝓbare. Sol. dic ꝙ ꝯfessioni nõ esset standũ simplici sine aliqua ꝓbatione: sicut nec in causa matrimonij. Nam in vtraq; req̇rit titulus ⁊ sola possessio nõ sufficit: vt in. c. j. j. de reg. iur. ⁊ de eo q̇ co. con. vxo. sue. super eo. ¶ Querit glo. mag. tex. iste loquitur de beneficijs obtinẽdis: quid de obtentis recuperandis an fiet missio ꝑpter contumaciã. glo. ꝓbat efficaciter ꝙ idem sc; ꝙ in eis nõ fiet missio. ⁊ dicit ꝙ doc. sic tenent. s. Inno. Hosti. Spe. in. c. de cõtumacia. §. seq̇tur. ver. illud autem. ⁊ ibi refert in hoc concordasse clemen. iiij. et oẽs auditores. idem hic Jo. mo. et Com. de rescrip. capitulũ. in fi. vlti. glo. vbi dicit sic iudicatũ: cõtra quos oẽs. glo. ista allegat. j. tex. dupliciter: vt in ea pt;. ⁊ est quod dicit ista glo. ꝓbabile. vt dicit Compo. vbi. s. ⁊ verum fm Fran. bertel. qd ego probo euidenti ratione in spoliato agente ad recuperationẽ sui beneficij. si enim suo spoliatore p̄sente contra quem agit nõ fuisset cogendus ad ꝓbationẽ tituli: vt in. c. in literis. de resti. spo. multominus eo ꝯtumaciter absente ad hoc urgeri. Item nego ꝙ sit eadẽ ratio in obtentis recuperãdis que est in obtinẽdis: q: est fortius ius in re q̃ ad rem: vt pt;. j. eo. li. de conces. p̄ben. c. fi. Item in recuperandis cessat aditus vitiosi timoris. nõ plus enim erit vitiosa ista missio q̃ fuerit ante spoliationem. Preterea potest esse ꝙ nõ poterit ꝓbare titulũ propter eius defectũ nolunt iura spoliatũ debere carere effectu sue intẽtionis. de resti. spo. sepe. Item ꝑpter contumaciã aduersarij nõ debet spoliatus grauari in ꝓbatione tituli. Cõcludo ergo ꝙ probata spoliatione habeat locũ missio ꝑpter cõtumaciã ⁊ sic habeat locum ista glos. ea vero non probata licet allegata habeat locum ista ꝓuisio vt missio cesset ⁊ ꝓcedat vt dicitur hic in tex. in hoc teneo cũ predictis canonũ patribus. Ex predictis contrariũ apparet ꝙ illud qd hic dicit Abb. sc; fallere consiliũ. l. is qui. ff. de rei ven. vbi ꝯsuluit non agendũ petitorio per eum qui potest possessoriũ intẽtare nõ habet locũ in hoc casu. Ego vero dico ꝙ habet locũ spoliatione ꝓbata non al's vt predixi. Subdit ipse ꝙ in tali possessorio non ꝓcedetur lit. nõ cõtesta. cum tex. il loquatur in obtinendis. sed hoc non approbat Jo. and. per clemen. dispendiosam. de iudi. ⁊ refert hoc in nouel. post Archi. ⁊ pronunciatũ fuisse per Inno. quartũ. alleg. c. cõsultationib'. de offi. deleg. An autẽ petens restitutionẽ beneficij habeat necesse probare de titulo. Archi. hoc tãgit. Jo. an. remittit ad no. in cle. j. de causa pos. in glo. vlti. ¶ Secundo quero vtrum habeat locum qd hic dicit si agatur de beneficio ecclesiastico tanq̃ de ꝓprietate. Glo. que incipit nõ enim. dicit ꝙ non. idẽ Uincen. si agatur de iurepatro. fm Hosti. ⁊ Archi. ⁊ Jo. mona. contra: q: l; illud non sit spirituale tñ est spirituali annexũ. de iudi. quãto. de iurepatro. de iure. Sed de iure hec ratio nõ est bona. nam ⁊ spiritualis est causa cum agitur de ꝓprietate ecclesie. de iura. calum. c. ij. de deci. dudum. ⁊ tamen est locus missioni: vt dictum est. vnde nõ excipit hoc. c. causas spirituales sed beneficiales fm eum in nouel. ¶ Tertio querit Jo. an. post Hosti. duo litigant de beneficio: neuter probat plene: sed ambo semiplene. nemo est actor: q: in forma inquisitionis cõmissum est negociũ de communi consensu. de rescrip. ceterum. quero cui sit adiudicandum. nam diuisioni sorti delationi iuramenti gratificationi nisi per papam non videtur locus: vt per ordinem probatur. de preben. maioribus. de sortile. c. fi. de cohabita. cleri. clericos. et lvj. distinc. satis peruersum. Alij dicunt ꝙ erit locus delationi iuramenti. facit qd no. Azo in summa. de re. credi. ⁊ de iureiur. §. item in causa monachationis. ⁊ quot not. de regulari. vidua. ⁊ videtur expressum. de procu. ex insinuatione. cõcludit Hosti. ad ordinarium recurrendũ qui debet cognoscere oues suas. ⁊ si sibi poterit fieri fides de iustitia alterius sequatur eam: al's assignet vtriq; diem ad docendũ de iure suo: ⁊ extunc se priuatum sciat. de resti. spolia. frequens. §. solet. neutro probante ordinet ecclesiam vel ad papam remittat. si per papam negocium est sibi commissum. de offi. ordi. pastoralis. de senten. excõ. cõmuniter. alia hec est similis questio cum duo vẽdicant sibi vnam in vxorẽ ⁊ ambo plene pariter probant cui sit adiudicãda. de qua dic vt no. per glo. s. de testi. in nostra. ⁊ per Jo. and. post Hosti. in rubrica de spon. duorum.

¶ Ut lite pendente nihil innouetur. Rubrica.

1 ☞ Electi inter se contendere possunt.

2 Instantia iudicij expirat quo ad vnum et durat quo ad alium.

Dispendijs. Tria facit. primo constitutionis causam. secũdo constitutionem ꝓhibitoriam. tertio decretum. secunda ibi: statuimus. tertia ibi: alias. ¶ Nota ꝙ causa cõstitutionis procedit a dispendijs que imminebant propter discordias in electionibus. si ergo aliter q̃ per electionem prouidetur ecclesie: vtrum habeat locum ista constitutio. Jo. and. in nouel. dicit idem in postulationibus ⁊ presentationibus saltem clericorum: quibus cumulare non licet: vel etiam laicoꝝ post tempus quadrimestre. facit quod no. s. eo. li. de elec. si electio. in glo. antepenul. et. c. fi. in glo. ij. ⁊ quod ibi in nouel. Aduerte vt dicit Lap. ꝙ si laicus post quadrimestre tẽpus alium non presentet non procedit propter litis pendentiã sed propter lapsum temporis quadrimestris sibi indulti ad presentandum: quod tempus vt ex hoc videtur innuere Jo. andr. currit patronis lite pendente inter presentatos super temporũ presentatione. contrarium tamen no. ipse Jo. and. sc; ꝙ non currit in. c. cum nos. de offi. ordi. ⁊ de iurepatrona. c. iij. ⁊ quod not. Pau. in clemen. fi. de iurepatro. ⁊ quicquid sit de cursu temporum concilij lateranensis vel generalis cõcilij. cum quo ad prouisionem huius. c. istud. c. locum habet in presentationibus: cũ questio est inter ipsos presentatos de presentationib' de ipsis factis: sicut quando vertitur questio de electionibus. ¶ Quid ergo si non inter electos: sed inter electores vertitur questio: q: quelibet pars electorum potest suam electionem conferre quod potest: vt no. Jo. and. post Inno. Hosti. ⁊ Compo. de elec. dudum. vtrum altero de electis mortuo vel cedẽte siue aliter exclu so poterit procedere ad aliam electionem: dicit Lap. ꝙ idem in electoribus litigantibus. qd hic dicitur de collectis ꝑpter connexitatẽ. lxxxj. di. tantis daniel. xxiij. q. vj. hoc quippe. ¶ † Secundo no. qd electi possunt inter se cõtendere ⁊ in iudiciũ deducere ius quesitũ eis ex electione. per electi enim cõsensum ⁊ eligentium est ꝯtum vinculum inter ecclesiã ⁊ electum. c. cum inter canonicos. de elec. ⁊ hoc est quod dicitur ꝙ ius prelature consequitur electus per electionẽ ⁊ exercitium administrationis per confirmationẽ: vt no. lxiij. dist. quanto. vbi de hoc. ⁊ Archi. s. c. proxi. ¶ Tertio no. ꝙ si vnus ex collectis decedit vel aliter iure suo priuat per hoc nõ accrescit plus tunc alteri secũ litigãti. oportet enim illũ alterũ iure suo vti vt hic. ⁊. s. de rescrip. olim. in reb' aũt ꝓphanis si vnus cedat liti vel aliter excludat: vtrũ ius suũ accrescat aduersario. dic ꝙ nõ: etiam si transegit secum. per transactionẽ enim ius trãsigentis non transfunditur in alterũ: vt colligitur ex. l. si ꝓ fundo. C. de transac. ⁊ vide quod not. ff. de excep. rei iudi. l. exceptio. ¶ Quarto nota ꝙ electus renunciat

iuri suo. qđ vtrum sit verū postq̄ cōsensit. dic vt. s. de trāsac. c. ij. et. c. si electio. s. eo. li. de elec. ¶ † Quinto no. ꝙ instātia iudicij expirat quo ad vnū ⁊ durat quo ad reliquū cū ius nō est extinctum ꝓpter mortē litigātis secū: nec magis iustificatū: vt dixi. facit. l. si cū dotem. ff. sol. ma. §. fi. Aduerte tñ q᷑ vt dicit glo. pe. quereꝛ etiā de iure postmortui vt sciaꝛ de iure superstitis coelecti. Item quereꝛ ad aliū finem scꝫ ꝓpter eligentes vt sciatur an penes ipsos: aut penes quos ex ipsis remaneat electio: an vero sit ad superiorē deuoluta: vt. s. de ele. cū vintonensis. ⁊. e. ti. q̄ꝙ sit: ⁊ hoīe mortuo ferꝛ sn̄ia ꝓpter bona. C. si reus vel accu. mor. fue. l. fi. ¶ Opponiꝛ ⁊ videꝛ ꝙ istud. c. multis iuribus ꝯdicat. q̇bus diciꝛ ꝙ valeat secūda electio nō cassata ꝑma: vt in iurib' alleg. in glo. iij. Sol. vt in ea. ⁊ mirū videꝛ ꝙ min' liceat electoribus postq̄ res est deducta in iudiciū q̄ primo: q᷑ litis motio nō ꝯsueuit facere deteriorē ꝯditionē litigatoris: vt. l. solet. ff. de reg. iur. Sꝫ dic ꝙ cōsueuit q̄tum ad ius tertiū transferēdi post litē motā in cui' preiudiciū quicq̇d agiꝛ reuocaꝛ per modū attentati. qđ dic vt no. Jo. and. post Inno. de cōsti. cū. M. ad fi. ¶ Quero nunq̇d noua electio attētata ꝯtra istud. c. ꝯualescat si appareat superstitē nō habere ius in illo beneficio. Tenet ꝙ nō sed de nouo poterit eligi vt in ea ptꝫ: qđ vltimū est verū vbi nō sit vitiū persone: vt q᷑ electus nō acceptauit sciens casum et se liti nō immiscuit. ista enim culpa incidens in facto facit eam cassari: vt. s. de excep. c. j. in fi. ⁊ de cōces. preben. c. j. et. j. de preben. si beneficia.

1. Possessio vera cadit in beneficijs.
2. Petitori decedenti an possit alius subrogari.
3. Electio impeditur ex duob' competitoribus altero defuncto.
4. Venientes in causa pro suo interesse admitti debent.

Ibi cōtra quos. Primo ponit statutū ꝓhibitoriū interserēs causam. secūdo decretū ibi: ꝙ si. tertio prouisionē illius cuius interest ibi: sane. ⁊ differt istud. c. a precedēti: vt dicit glo. ij. ¶ No. ꝙ in beneficijs qñqꝫ vn' possidet alius cōtra eum agit. qua aūt actione agat cum nō possit in bñficijs ꝑtendi dñium: cū nō sint in alicui' bonis. de causa pos. cū sup per Inno. dic ꝙ qñqꝫ q̇s vendicat bñficiū vt suū. qñqꝫ vt sibi debitū. qñqꝫ iure ꝓprietatis. de elec. querelā. de reg. iur. cū bertold'. cū simi. facit. l. j. §. per hāc. cū ibi no. ff. de rei. vē. † Certum est aūt ꝙ vera possessio cadit in beneficijs: ideo introducta sunt in eis iudicia possessoria: sicut ⁊ in reb' ꝓphanis: vt ptꝫ. s. de resti. spo. sollicite. ⁊. c. in literis. ⁊. c. cū venisset. ⁊. c. j. de causa posses. cū simi. Ad vnū est aduertēdū ꝙ possessio est duplex scilꝫ ciuilis ⁊ naturalis. ⁊ qñqꝫ hꝫ plus facti q̄ iuris. qñqꝫ ecōtra cū nostris. de ꝯces. ꝑben. ⁊ qđ ibi no. ⁊. c. accedēs. de ꝑben. qñqꝫ q̇s nō possidet sꝫ detinet vt coloni: depositarij ⁊ sil'es. ⁊ ista detētio quē effectū ꝓducat: dic vt. l. j. ff. de acq̇. pos. per Bar. oīs aūt q̇ insistit rei ꝑsumiꝛ possidere nō detinere nisi ꝯꝛium ꝓbeꝛ: vt no. Jo. an. hic. ⁊ Archi. in. c. ad decimas. de resti. spo. vbi etiam. in nouel. facit. c. olim. el. j. de rest. spo. ¶ Scđo no. ꝙ ista ꝓuisio hꝫ locū cū possessori decedēti vel cedenti alius subrogaꝛ. forti' ꝭm Archi. locū hꝫ vbi nō cederet vel nō decederet. ⁊ hꝫ ista opinio eq̇tatē ꝭm Jo. an. q̇ tenet ꝯꝛium. de rigore iuris. nam cū ista cōstitutio innitaꝛ eq̇tati ꝯtra iuris rigorē non dꝫ excedere casum suū. ad hoc. s. de rescrip. susceptū. ⁊ de libe. ⁊ posthu. l. cōmodissime. vbi casus omissus remanet dispōni iuris cōis. Sed certe lꝫ tex: exprimat cedēte ⁊ decedēte tñ causa huius ꝯstōnis fundaꝛ super indēnitate ecclesiarū que ꝓpter nouos possessores maliciose alijs subrogatos dispēdia patiunꝛ: que ratio īcludit istos sicut alios substitutos de q̇bus. s. ⁊ multomagis cedētibus vel decedētib' possessorib' ⁊ multomagis inq̄tum talis apꝑhensio est iniustior: vt. c. j. de cōces. ꝑben. nec dꝫ esse iste melioris conditionis q̇ plus deliquit: vt. c. eū q̇. de ꝑben. j. eo. lib. qđ ergo dicit tex. cedētib' vel decedētib' ⁊c. exēpli gratia dictū puto. aptatur autem rō indēnitatis ecclesiarū cōtra oēs nouos possessores: vt in simili dicit tex. in. l. scire opꝫ. §. q̇ nō iuste. ff. de excu. tuto. vbi exēpla nō arctant regulā. ¶ † Tertio no. ꝙ iste tex. ꝓhibet lite mota aliū subrogari possessori. Petitori aūt decedēti vel cedēti: vtrū possit alius subrogari. Jo. an. tenet ꝙ sic. q᷑ ista ꝯstitutio nō vetat: nec est eadē ratio ꝓhibitionis. non eñ interest possessoris nō subrogari alium petitori: q᷑ ita modo possidet sicut primo. sed petitoris multū interest aliū nō subrogari possessori q᷑ facili' aduocabit vacuā q̄ nō vacuā possessionē ipse petitor: vt ptꝫ ex no. per Jo. an. post Inno. in. c. veniēs. de testi. Itē mortuo petitore finita est q̄stio: nec substitut' vtitur iure primi: sed ex noua collatione succedit. ⁊ sic censeꝛ successio nō hereditaria que repꝛsentat personā defuncti: vt. l. mortuo. ff. de fideius. ⁊. l. nō min'. §. fi. ff. de here. insti. mortuo aūt possessore nō expirat ius supstitis sed durat sicut ius coelecti mortuo altero coelecto: vt s. c. proxi. Non mirū ergo si ꝓpter ius morte alteri' nō extinctū eo nō discusso alius nō subrogatur. Sed nouū mihi super hoc occurrit dubiū elicitū ex no. per Inno. ⁊ doc. de resti. spo. ex cōquestione. vbi cōis hꝫ opinio ꝙ etiā reus ꝯuētus rei ven. possit se petere dñm declarari: ⁊ sic ius suū deducere in iudiciū: si hoc ergo petijt possessor bñficij ꝯ petitorē: an eo defuncto ⁊ sic eius iure finito possit ali' petitor subrogari anteq̄ qđ sit sopita sup iure supstitis possessoris. Audeo dicere ꝙ nō. ⁊ sic limitarē dictū Jo. an. hic. s. ꝙ locū hꝫ vbi possessor simpl'r se defendit: secus vbi ius suū in iudiciū deduxit. ¶ Sꝫ videꝛ ꝙ nulla sit adhibēda: vtrū decedat possessor an petitor q᷑ vtrobiqꝫ altero supstite ꝓhibita videꝛ collatio bñficij litigiosi in cle. j. §. si vero. j. eo. Sol. dicit Jo. an. qñqꝫ mortuo petitore nulla lis pēdet cū supstite. et tunc ꝓcedit qđ dictū est. s. qñqꝫ remanet qđ cū supstite vel cum eo cui' interest: ⁊ hꝫ locū ꝯꝛiū. ¶ † Cōclude ergo ꝙ ex duobus cōpetitorib' altero defuncto vel cedēte electio impediꝛ donec cū supueniēte qđ sit finita. s. c. pxi. Itē vbi est vnus possessor alter petitor mortuo vel cedēte possessore sil'r anteq̄ possit cōferri discutiendū est de iure petitoris: vt in isto. c. ecōuerso aūt mortuo petitore subdistingue: aut nulla remanet qđ cū supstite possessore ⁊ collatio nō impediꝛ: aut remanet qđ ⁊ tūc sec'. ¶ Subdit hic in nouel. q. disputatā si ꝯ impetrātē sibi ꝓuideri de ꝑbenda capl'm se opponit: ⁊ ab executorib' appellat ⁊ postea cōfert. dicit eñ ꝙ pōt tenere collatio si ꝑbēda nō debeaꝛ illi impetrāti ꝓuisus si vult defendere capl'ꝫ assumet causaꝫ in eo statu in quo est. Si vero agere vellet suo noīe non cogereꝛ ad id: sed de nouo inciperet. Non ob. c. precedēs q᷑ loq̇tur cū litigāt duo coelecti. nec ēt ob. h' capl'm: q᷑ loq̇tur cū possessor alius subrogaꝛ: qđ nō est in casu hui' q̄ōnis. Ego etiā dico ꝙ si iste sic electus a capl'o cedit vel decedat nō posset capl'm item eligere. argu. s. c. proxi. ¶ † Quarto ⁊ vlti. no. in. §. sane. quē habeo pro notabili ꝙ veniētes in causa ꝓ suo interesse admittunꛈ in eo statu in quo causam reperiūt. qđ verū q̄ñ sciuerūt causam agi ⁊ nihil dixerūt. fit eñ eis ꝑiudiciū isto casu: vt no. de testi. veniēs. el. ij. sec' si ignorasset: vt ibi diciꝛ. et. c. q̄uis. de reg. iur. Jo. tñ mo. arguit ꝙ etiā sciēti nō dꝫ ꝑiudicari isto casu. nā sua nō intererat nisi ex postfacto. in ꝯꝛio intererat principal'r lꝫ ꝭm gradus. Sol. ꝙ iste nō excludiꝛ ex ꝑsona sua sed ex ꝑsona sui autoris. s. de here. fraternitatis. cui' manus sunt ligate per istud. vnde si iste a quo hꝫ causam repellere ꝑ. c. statuim'. s. de elec. vel per. c. ꝑallegatū q̄uis. fit isti ꝑiudiciū: sec' in ignorāte. ⁊ ista distinctio sciētie ⁊ ignorantie locū hꝫ in causa electiōis cū extra curiā est. si aūt est in curia oēs quoꝝ interest ītelliguntꝛ citati ꝑ ꝑalle. c. statuim'. ¶ Et infert ex ꝑdictis Jo. mo. ꝙ si re' erat ī cadēdo ꝓpter app. nō iuratā: vt. c. vt circa. de elec. l. c. vt ꝓpter terminū perēptoriū iuris vel hoīs: vel ꝓpter ꝯclusionē ꝑiudicabiꝛ istis quoꝝ interest sciētib' causam agi: qđ verū credo. nā cui ꝑiudicaret sn̄ia ꝑiudicāt acta: vt no. Inno. in. c. cū causam. s. de testi. vnde si principali est preclusa via ad ꝓducēdos testes ꝓpter publicationē: vel instrā ꝓpter ꝯclusionē sil'r huic cōpetēti ꝓ suo interesse intelligiꝛ via ꝑclusa. ad hoc vide qđ no. Jo. an. post Inn. de reg. iur. c. cū sup. ⁊ plenissime de isto tertio veniēte ad causam in ꝑncipio medio vel fine litis. vide ꝑ Bar. in. l. si perlusorio. ff. de ap. ⁊. l. sepe. de re iudi. Quero istud. c. loq̇tur in bñficijs q̄ nō debēt trāsferri in tertiū post litē motā. q̇d in reb' ꝓphanis lite mota in aliū trāslatis: an ꝯ illū nouū possessorē erit opus nouo iudicio ⁊ ꝓcessu vel poti' instātia īcohata cū actore trāsibit in ipsum. Istā. q. examino plene in. c. q᷑ u. de iudicijs. et diuido eā in tres. ꝑma est vtrū iste q̇ lite pēdēte dolo desijt possidere possit ex eadē instātia cōdēnari. Scđa est in casu quo possit vtrū ꝯ illū possessorē in quē trāstulit poterit illa sn̄ia exeq̇ sine nouo ꝓcessu. Tertio ibi generali' q̄ro an instātia incohata ꝯ actorē trāseat ī successorē vl'em vel singularē. ⁊ q᷑ ibi plene ꝓsequor hoc omitto. ⁊ de ꝑma remitto ad no. ꝑ Bar. post Dy. in. l. quāq̄. §. iulian'. ff. de aq̄ plu. ar. de scđa ꝑ eū etiā plene in repetitiōe. l. creditores. ⁊. l. a diuo pio. §. si sup reb'. de re iudi. de tertia vide ī. l. si cū hoīeꝫ. ff. de fideius. vbi plene per eū. Inno. etiā de hoc tractat in. d. c. q᷑ u. de iudi.

¶ De confessis. Rubrica.

1. Negatiua an sit dabilis que probari non possit.
2. Confessio est species probationis.
3. Negatiua an semper transferat onus probandi.
4. Impertinens dicitur triplex.
5. Respondere an quis teneatur.
6. Reus an cogatur respondere.

Statuimus. Querit Jo. an. super rubrica cum ista duo. c. loquantur de positionibus: quare magis intitulauit de ꝯfessis postq̄ erat tractaturus de positionibus. Sol. dicit ꝙ de positionibus non curamus ꝓpter se sed propter finem: scꝫ

propter

ꝓpter responsionē ex qua habeť confessio. hunc enim finem re
spicit moralis philosophus. ⁊ hec sciētia supponiť ethice. i. mo
rali philosophie. vt. s. in prohemio decre. in nouel. super glos. j.
1 ¶ † No. ꝙ quedā est negatiua que probari nō pōt. de qua vi-
de exempla in. ij. ⁊. iij. glo. ad fi. ex quibus exēplis pt3 ꝙ iste tex.
d3 intelligi de negatiua facti simplicis nō de negatiua iuris q̄-
litatis. facti pregnantis. vel facti determinati que bene veniūt
in probatione. ⁊ per consequens in positione ſm Jo. an. qui re-
mittit ad Host. in summa de proba. §. sed quis d3 probare. ver.
nunquid ergo. ⁊ in Spe. de positio. §. vij. versi. viij. de predictis
speciebus negatiue vide ꝑ glo. de ele. c. bone. et. l. ij. ff. de proba.
2 ¶ † Secundo no. ꝙ confessio [a] est spēs probationis. ⁊ hoc pro
bat ista exceptio nisi que consueuit excipere a regula. ⁊ colligiť
ex no. de resti. spo. cū ad sedē. Alibi tū dicit Jo. an. ꝙ proprie lo
quendo confessio non est probatio: s3 ꝓbationis releuatio. hinc
est ꝙ mera negatiua probať ꝑ confessionē: cū tū dicat lex ꝙ per
rerū naturā nulla est eius probatio. vt. l. actor. C. de proba. ⁊ ca.
qm̄ s. eo. tit. sup qua rubrica Jo. an. not. hec. ¶ Tertio nota ꝙ
id quod probari non pōt venit in positione. quid ergo si lapsus
est terminus peremptorius ad probandū partibus. quaru3 vna
post terminū facit positiōes ⁊ petit partē cogi ad respondendū
videť ꝙ debeat in hoc audiri. q2 qui probare nō pōt ponere po
test. vt hic. Itē rūsio partis non est proprie ꝓbatio. vt dixi. spe.
dicit ꝙ lapso termino ad ꝓbandū positiones fieri non possunt
vt no. in ti. de dila. §. videndū. ver. Itē quid si datus: ⁊ pleni9 in
ti. de positio. §. iiij. ver. sed si ante. vbi tū dicit ꝙ iudex ex officio
etiā post lapsum terminū poterit interrogare. ⁊ etiam post ꝯclu
sionē in causa vt in. c. cū Joanes. de fide instru. qd dicit esse verū
cu3 aliqua ambiguitas oriť sup iam actitatis: sup nouo aūt ar-
ticulo interrogare nō potest maxime ad partis instantiā ꝯclu-
sione obstante. Ita dicit ipē ibi: ⁊ sic pridie ꝯsului cū in quada3
causa post ꝯclusionē fieret positio de simulato ꝯtractu ⁊ petere
tur ex officio partē interrogari. ⁊ vide qd dixi post Jo. an. s. eo.
li. de iura. cal. c. j. ¶ † Quarto no. Jo. an. ꝙ nō semꝑ negatiua
3 etiā que per negantē ꝓbari nō pōt transfert onus probādi i ne-
gantē. nā si sola negatio trāsfert inutile esset remediū hui9. c. ſm
eum. Pro cuius declaratione quero que est illa negatiua sim-
plex ⁊ absoluta cui9 probādi onus incūbat ipi neganti, maxime
si habeat ex aduerso affirmatiuā vt in exemplis glo. ij. ⁊. iij. ex q̄-
bus nō colligiť ꝙ neganti incūbat onus ꝓbandi: sed affirmāti
⁊ sic nō ꝯgruūt huic. c. qd innuit huic neganti onus ꝓbationis
incūbere. Ut ergo exempla apta ad ipm̄. c. habeas ꝑmitte hanc
regulā: ꝙ vbicūq3 negatio est causa intentiōis agentis siue exci
pientis: ei q̄ negat incūbit onus probādi: ⁊ in agente ꝙ debeat
probare negatiuā cū est causa sue intentionis est casus in. l. hoc
iure. ff. de ver. ob. ⁊. l. si ita stipulatus. ver. ꝙ si ab initio. e. ti. ⁊ idē
si est causa exercitij mee actiōis. puta non possum peruenire ad
pignorū possessores nisi qn̄ principalis nō est soluendo. hoc em̄
debeo ꝓbare: vt in auť. hoc si debitor. C. de pig. ⁊ in auť. presen-
te. de fideius. alia exēpla vide ꝑ Bart. in. l. in illa stipulatione si
kalēdis. de ver. ob. ver. quid iuris. si opponiť exceptio tu es per
iurus: q2 in termino nō soluisti: vel nō debes audiri: quia nō sol
uisti gabellā: vel nō debes tu tutor audiri: quia inuentarium nō
fecisti: vel es priuatus hereditate q2 voluntatē defuncti non im
pleuisti. in his em̄ exemplis ⁊ si. an tali negāti incūbat onus pro
bandi ⁊ qualiter ꝓbabunť tales negatiue loco vl' tp̄e nō coarcta
te. ibi plene videas. ⁊ facit qd no. Inn. in. c. super his. d accu. vbi
subtiliter loquiť de ista negatiua cui9 dicta refert Bar. vbi. s. ⁊
Cy. in. l. ij. C. de iure emphi. ¶ Quinto no. ꝙ vtrū talis negati-
ua positio sit admittenda vel nō: relinquiť arbitrio iudicis a cu
ius arbitrio si pars senserit se grauatā poterit appellare: vt di-
cit glo. fi. Lap. circa hoc ponit vnā additionē arguēs ꝯ istā glo.
ꝙ nō possit appellari i casu hui9. c. q2 text. dicit possint. ergo nō
tenētur. de offi. deleg. ꝯsuluit. ⁊ quod no. in Spe. de offi. iud. §.
impedit quoq3. ver. quid si iudex. ⁊ per Jo. and. de excep. c. exce
ptionē. in fi. ⁊ de reg. iur. infamib9. Sed ſm expositionē Hosti.
Arch. ⁊ Jo. mo. qui exponūt possint subaudi. ⁊ tenētur. glo. be-
ne dicit ꝙ poterit appellari ſm Lap. Ex qua not. ꝙ in reserua-
tis arbitrio iudicis habet locū appellatio si inique arbitrať: ad
hoc. s. c. j. de di. in pena arbitraria ꝙ possit appellari ab ea. no.
Ber. de accu. super his. ꝯtrariū tamē sentit Inn. in. c. fi. de feri.
⁊ aduerte ꝙ dicit hoc si viderit expedire: que verba sonāt ꝙ non
possit iudici referri questio sup eo quod sibi visum fuerit: vt no.
Jo. an. in. c. j. de iur. cal. eo. li. in nouel. sup verbo expedire. ⁊ hoc
dicit ꝙ poterit appellari. ergo sibiipi contrarius dicvt ibi dixi.
¶ Primo quero extra glo. quare negatiua nō est ꝓbabilis: dic
ex eo qd testis debet deponere super eo quod percipit altero ex
quinq3 sensibus corporis: vt no. Inn. de testi. cum causam. ⁊. l. q̄
testamento. §. fi. ff. de testa. ista autē negatiua simplex nō fui ci-
tatus: non fuit mihi pecunia numerata: non cognoui Bertam
⁊ simi. non possunt cadere in sensum testis. ideo nō probant. ⁊ h
est quod dicitur ꝙ plus creditur duobus testibus affirmantib9
q̄ mille negantibus. vt. l. die3 proferre. §. si plures. ff. de arb. qd
intellige vt dixi. s. de arb. c. j. eo. titu. Cy. in. l. actor quod asseue
rat. C. de proba. Et de ista qn̄ sit probabilis ꝑ testes. ⁊ qualiter
debent super ea deponere vt ꝯcludant. dicvt not. Jo. and. in. c.
bone el. j. de elec. in nouel. super glo. ⁊ hic etiā post Jo. mo. tan-
git de directa ⁊ indirecta probatione. ⁊ qn̄o probetur miraculū
Negatiua coartata loco ⁊ tp̄e probať directo sicut affirmatiua
vt no. Bar. ⁊ exemplū ponit. C. de cano. frumē. vrb. rome. lib. xj.
¶ Secundo quero de materia positionū quā hic ꝑ modū sum-
me Jo. an. plenius tentat ⁊ prosequiť. quā materiā prosequitur
Cy. in. l. ij. C. de iura. cal. ⁊ ibi Jac. bu. Bar. ⁊ Bal. Spe. in tit. a
de positionibus multū plene. ⁊ ex multis ibi vtiliter declaratis
hoc prosequor breuiter ꝙ qn̄q3 q̄s pōt probabiliter recusare ne
respondeat positionibus pluribus de causis. nā qn̄q3 ꝯ ipas al-
legatur incertitudo: qn̄q3 impertinentia: qn̄q3 ꝯrietas: qn̄q3 qd
est iure: qn̄q3 quod est negatiua: qn̄q3 qd est criminosa. dixi pri-
mo qn̄ ꝯ positionē opponiť incertitudo. ⁊ hoc dupliciter. vel ex
parte rūdentis vel ex parte ponentis. Primo casu pone ꝯtinet
positio ꝙ Titius est mortuus. Ego qui debeo rūdere an sit ita
possum ḡ rūdere dubito: sed an mihi dubitanti in ꝑdicto exēplo
⁊ alijs iudex debeat dare tp̄s ad liberandū. distinguit Bart. in
ter factū antiquū ⁊ recens. vt in primo casu deť: q2 memoria ho
minis labilis est. vt. l. peregre. de acqui. pos. In secūdo casu idē
si negociū erat valde implicitū. vt. l. pe. ff. de ꝯfes. si vero nō erat
implicitū non d3 dari terminus ad deliberandu3. vt. l. ꝙꝙ. ff. ad
velle. Et hec vera cū petiť tp̄s ad deliberandū de facto proprio
Si vero positio continet factum alienum. tunc dicunt quidā ꝙ
non cogetur respondere. alij dicunt ꝙ cogetur. sed prefigi d3 ter
minus ad deliberandū. qn̄q3 incertitudo emanat ex ipa positio
ne siue extra ponētis. tūc d3 anteq̄ꝫ rūdeať ei declarari. qn̄q3 em̄
positio est implicita seu captiosa vel multiplex non est ei rūden
4 dum. vt no. in. c. pri. in glo. puta. ¶ † Secundo ꝯ positionē op
poniť ꝙ est impertinens. ⁊ hoc tripl'r. Nā qn̄q3 est ꝓcessus im-
pertinēs. puta peto. x. ⁊ pono ꝙ rex est in francia ⁊ nō d3 rūderi.
vt. c. cū ꝯtingat. s. de offi. deleg. ⁊ de iureiu. si duo patroni. §. iu
lia. ⁊. l. si q̄s li. de pe. here. Qn̄q3 petitio nō est ꝑtinens necessa-
rio pro presumptione iuris est pertinens. vt pono me fuisse oli3
dn̄m. tūc admittiť. vt. l. siue possidetis. C. de proba. vide tū ad h
quod leg. ⁊ no. in. l. certū. §. si fundus. ff. eo. Qn̄q3 positio est im
pertinens in seipsa sola. sed iuncta cū alia est ꝑtinens. puta pe-
to a te centū. Itē ꝙ Titius est publicus notarius. Ista em̄ sola
est impertinēs. sed coniūcta cū prima quā volo probare per in-
strumentū hui9 notarij est ꝑtinens. Et hoc no. in. d. l. ij. §. qd ob
seruari. In dubio aūt si dubitať an sit ꝑtinēs vel nō d3 admitti
saluo iure impertinentiū ⁊c. Et ita seruať vt not. s. de offi. dele.
cū contingat. De predicta etiā dependēti dicit hic Jo. an. ꝙ in
terdū scđa depēdet a prima negata q̄ non depēdet a prima affir
mata. vt si pono ꝙ appellaui. scđo ꝙ in scriptis. tertio ꝙ ifra. x.
dies. negata prima negať scđa ⁊ tertia: ⁊ sic dependet. S3 si ꝯ-
fessetur prima erit necesse rūdere secūde ⁊ tertie. ¶ Tertio op.
⁊ videť ꝙ non est rūdendū rōne ꝯrietatis hic duob9 modis. pri
mo ꝙ ponēs est sibi ꝯrius ⁊ tūc non d3 audiri. vt. c. sollicitudinē
de ap. ⁊. l. j. C. de fur. Secūdo si rūdēs rūderet ambabus incide-
ret in ꝯrietatē. q2 vna depēdet ab alia. Preterea pono ꝙ insti-
tuit me suū heredē. certe illa depēdet a prima. ideo nō debes illi
rūdere. vt colligiť ex no. in. d. §. vbi. Circa hoc querit glo. vtru3
eidē positioni teneať q̄s sepius rūdere. dicit ꝙ nō nisi ex cā. dic
vt ibi. S3 hic quero post Lap. pone ꝙ actor facit duas positio
nes quarū secūda depēdet a prima ⁊ prima fuerit negata. secun
da vero ꝯfessata. an preiudicet reo ꝯfessio. dicit ꝙ nō. arg. ei9 qd
de torto diciť: qui si torqueať minus legitime ꝯfessio ei9 nihil ei
preiudicat. ff. de questio. l. diuus. §. ex quib9. ⁊. l. maritus. §. pe.
5 quod no. que est iuris. ¶ † Quarto op. ꝯ positionē quod est iu-
ris. ⁊ huic vtrū q̄s teneať rūdere. glo. ibi arguit pro ⁊ ꝯ. bar. di-
stinguit inter ius disponēs ⁊ dispositū. ius disponēs est lex seu
statutū. in quo casu dic ꝙ aut positio est iuris cōis ⁊ nō d3 ei re-
sponderi. ⁊ si rūsum fuerit aliter q̄ꝫ disponat nō valet. vt. l. orna-
mentoꝝ. de auro ⁊ arg. leg. ⁊ de ꝯfes. l. ij. ⁊ ibi not. ¶ Quedā est
positio iuris municipalis. tūc si est alteri9 ciuitatis q̄ꝫ in qua lis
vertiť ⁊ d3 probari q2 est in facto ⁊ in facto consistit. vt in. c. j. s.
de ꝯsti. eo. lib. facit quod no. bar. in. l. oēs populi. ad fi. de iust. et
iure. Si vero est eiusdē ciuitatis in qua lis vertiť. tunc si quidē
est ius non scriptū vt ꝯsuetudo ⁊ d3 huic rūderi q2 est probabile
ergo ponibile. Sed si esset ius scriptū: tūc nō d3 rūderi eadē rō
ne qua nō d3 positiōi iuris cōis. alio vero casu qn̄ est ius dispo
sitū. vt ob. actus: seruitutes ⁊ similia. tūc si de tali fiat positio est
rūdendū. vt. l. fi. ff. de iureiu. ⁊. l. quidā in iure. ff. de donationib9
¶ Quinto op. ꝙ est negatiua ⁊ huic nō videť ꝙ d3 rūderi: q̄a

[a] ¶ Cōfessio Adde Anto. de bu. in c. fi. de li. obla. in. l. sed si priori. §. penul. ff. de iureiu. Bart. in. l. j. i fi. ff. de off. cōsu. ⁊ ibi Alex. bal. in. l. a diuo. §. sniam de re iud. et diciť habere vim snīe. l. j. C. de confes. paul. de cast. ꝯsi. iiij.

ponens non habet necesse probare.sed dic ꝙ qñq; hꝫ.vt.s.dixi. Ideo si tunc equitas suadeat rñdere tenetur.vt hic.⁊.l.optimū de ꝯhen.stipu.adde ꝙ dictio absq; ⁊ dictio tantū sunt negatiue ⁊ in eam resoluuntur si adijciantur orationi affirmatiue.vt si di cat ponens fuit absq; eo ꝙ essem in tali loco tali die.vel fuit tā-
6 tum Titius ibi.vt no.Jo.an.in.d.c.bone. ¶†Sexto oppo.ꝙ est positio criminosa.in hac dicit glo.ꝙ reus nō cogit̄ respōde- re per.c.nō tibi dico.alle.in glo.⁊ no.l.dist.ex penitentibus.per Archi.⁊.s.de elec.dudū secūdo.in nouel.§.tandē.in glo.super processu Bar.distinguit.Nam qñq; per positionē talem dete- gitur aliquē esse detentatorem rerū ad alium pertinentiū vel eē alterius debitorem ⁊ cogit̄ rñdere.vt.l.quotiēs.§.preter.de no ua.⁊.l.qui petitorio.de rei vē.nisi p hoc retractaret̄ quod semel decisum est.vt.l.qm̄ iurasse.§.si ptꝫ.⁊ ibi glo.ff.de iureiu.⁊.l.si a te.in prin.⁊ quod ibi no.de exce.rei iudi.Qñq; per hoc delictū non detegitur:sed solum persona repellitur.⁊ tunc non dꝫ rñde ri huic positioni criminose.⁊ ita intelligit no.p Inn.⁊ doc.in.c. dudū.prealle.Primū membrū huius distinctionis impugnat d.meus.d.Bal.dicit enim ꝙ ex dicto eius sequit̄ ꝙ quis teneť rñdere huic positioni an sit vsurarius:q: per hanc positionē de tegitur quē esse alterius debitorem.sed hoc falsum dicit.Nam si positioni captiose q̇s non cogit̄ respondere ne incidat in per iurium.multominus criminose p̄quam si fatetur suū crimē dete gat infamiam incurrit ad quod nemo cōpellendus est.Itē si ne garet periuriū incurrit.Et sic vtraq; parte se in periculo ponit. sed videt̄ ꝙ indistincte cogat̄ q̇s sup crimine respondere:q: in- terrogat̄ q̇s an dolo desierit possidere.l.q̇ petitorio.ff.de rei vē. de peti.here.l.qui interrogatus.Itēꝫ accusat⁹ de crimine cogit̄ super eo respondere.l.neganda.qui accu.non pos.⁊.s.de accus. cum dilectus.et.l.marcellus.rerum amo.¶Sed ex istis le.iste distinguit.nam qñq; quis interrogat̄ super crimine delato sibi iuramento litis decisiuo ⁊ cogitur respondere.vt.d.l.marcellus Aut interrogat̄ sup crimine ad aliū effectum.et tunc refert aut ad preparationeꝫ iudicij:⁊ talis interrogatio est de natura cau se.⁊ debet rñderi.vt.l.qui petitorio.fit em̄ ex officio iudicis cui⁹ maior est autoritas q̄ ponentis.aut fit ad incohationē iudicij. ⁊ dꝫ similiter responderi propter necessitatem ordinis iudicia- rij qui incipit a contestatione litis.vt.d.c.cum dilectus.l.negā- da.aut interrogatur post litis contesta.super positionibus cri- minosis ⁊ non tenetur respondere nec se prodere ⁊ aduersariuꝫ releuare ab onere probandi.Et ita intelligit istā materiā q̇ sub dit ꝙ si nō fiat positio super crimine sed super infamia cogitur respondere.similiter in spiritualibus.⁊ vbi fit positio de sñia su per crimine prolata.allegat Inn.in.d.c.dudum.in nouel. etiam dicit de teste ꝙ non cogit̄ respondere an sit criminosus.de quo in.c.testimonij.de testibus.⁊ de predicta materia etiā no.Bar. in.l.marcellus.rerū amo.⁊ in spe.de posi.§.vij.versi.xix.⁊.d.me⁹ in.d.§.quod obseruari.vbi in ista positionū materia aliqua di- cta ponit inter alia ꝙ formās positionem dꝫ habere libellū pre oculis.⁊ ex ipsius tenore positiones formare ⁊ ex ipso eas euel- lere.ꝯ positiones rei debent fundari super defensione rei.vt no. Spe.de posi.§.v.ver.formans enim.⁊ hoc collige p positiones quas hic format glo.magna.dicit enim Spe.ibi in ver.in sum- ma ꝙ ille qui non cognoscit naturam actio.vel exceptio.nō po- test scire formare exceptiones ⁊ positiones.Ex quo sequitur ꝙ non sana est exclamatio Host.ꝯ Inno.ꝙ non sit curandū de spe cie acti.vt.s.de iud.examina.c.dilecti ⁊c.¶Quero fecit actor positionem ꝙ reus teneť sibi in centū.reus respondet sub cōdi- tione puta promisi dare tibi si Titius mortuus fuerit an re⁹ vi- deatur pure confessus.Archi.arguit primo ꝙ sic q: cōtra se q̇s testificari potest.pro se minime.xxiiij.q.ij.§.j.de transac.preter- ea.ff.de interro.actioni.de etate.ergo credit̄ sibi in eo quod di- cit promisisse.sed non est in eo quod dicit conditionaliter pmi- sisse nisi conditionem probet.vj.q.vlt.accusator.C.de probatio nibus exemplo.Archi.tenet ꝙ ex tali confessione actor nō fun- det intentionē suā mouet̄.q: quod quis approbat pro se etiam approbare dꝫ contra se.xix.dist.c.j.vbi de hoc.⁊.iij.q.iij.si quis testibus.xxxvj.dist.si quid veri.s.de censi.cum olim.in fi.vñ cū ipsa responsio sit vnica ⁊ vnico instructu ipse actor:aut totuꝫ ap probet.aut totū reprobet.⁊ quodcunq; eligit sequetur dicta cō clusio.Item reus non videt̄ fateri qđ non sentit sicut nec actor videtur in iudiciū deducere quod non sentit.ff.de except.rei iu- di.sic ex testamēto.Pe.de bellapertica distinguit ꝙ aut rñdet p vnicū capitulū ex vnico constructu verbo℞.vel plura capitu- la connexa.⁊ tunc procedat quod dictum est.Aut respōdet per plura capitula diuersa.⁊ tunc posset partem approbare ⁊ partē reprobare.⁊ sic intelligit.l.publia.§.fi.ff.deposi.Et per illam.l. dixit Jac.de are.terminatam istam questionem vltra montes ꝯ confitentem.facit.s.de insti.cū venissent.Et quod no.C.de do- na.ante nup.l.ij.dicit tñ Archi.ꝙ cogeret eū respondere simpli

¶Questio vbertiꝫ sub tilis.

a ¶Post.ad de Bart.et doct.in.l.ij. §.creditum in.j.colū.in versi.venio adversiculū veluti.ff.si cer.pet.Jo. de imo.in.l. mortuo.ff. sol.ma.bar. in.l.quib⁹. §.si.ff.d cō- di.⁊ demō. ⁊ in.l.si fili⁹ ff.de dolo.

pliciter sicut simpliciter ponitur.⁊ dicit hic Joā.an.ꝙ putat ꝙ reus iuste petere posset declarari p actorem an ponat ipsuꝫ pro misisse pure an sub conditiōe.⁊ sic cessaret dicta perplexitas.de quo remittit ad Spe.de positionibus.§.fi.in fi.Conclusio est ergo ꝙ si confessio fit pure postea additur conditio ꝙ tunc con fessio possit pro parte approbari per aduersariū vt addens con- ditionem illam probet.⁊ de hoc est tex.de elect.dudū.ij.ver.tan dem.⁊ ibi glo.⁊ tex.in.c.preterea.ij.de transac.Aut fit sub vno constructu.⁊ tunc debeat in totuꝫ approbari vel reprobari.per iura alle.per Archi.Jo.an.Sed circa hoc pōt dubitari quādo dicatur confessio facta in eodē capitulo siue connexo.⁊ qñ in se- parato.d.Jo.de imo.dicit ꝙ Bar.in.l.aurelius.§.ideꝫ quesit. ff.de libe.lega.dicit ꝙ vnum capitulum vel plura connexa dicit̄ quando vnum factū ponitur cum qualitatibus suis.ponit exē- plum si promitto tibi centum sub conditione hoc est vnum capi tulum.si vero promisi tibi centum pacto apposito incontinenti vt vadas pro me romam tunc sunt plura connexa.diuersa vero capitula ⁊ separata dicuntur quādo diuersis tpibus facta sunt vt si promisi tibi centum.demū ex interuallo feci pactuꝫ de non petendo.Item si sunt plura pacta incontinenti quo℞ vnum nō venit qualificatiue ad aliud.vt si promitto tibi scribere librum. Item promitto ire romam.Et per hoc patet ꝙ non est differen tia siue dicatur promisi sub cōditione.siue dicatur promisi quia est totum vnum capitulum ex quo fit incontinenti talis qualifi catio.secus si ex interuallo.vt si hodie dico promitto ⁊ cras dice rem ꝙ verum est:sed sub conditione.arg.de testi.cogē.c.preter- ea ẛm eum.tu dic ꝙ si plura separate etiam eodē instanti dicun- tur ista censentur diuersa.de appellatio.intimasti.⁊.j.de conse. eccle.vel alta.c.j.in fi.Si plura separata eodē instanti dicūtur sed non separate q: iungitur aliquo signo denotante vnitatem tunc dicitur vnū negocium.vt est glo.§.de conse.dist.ij.nō opor tet.Si vero plura dicuntur sed non separata.vt q: vnum venit accessorie ad aliud si illud accessorium nō exprimitur eodē tem- pore censetur diuersum.probat tex.in.d.c.j.§.j.j.de conse.eccle sie vel alta.arguendo de distantia temporis ad distantiam loci que argumentatio procedit de plus peti.c.j.Si eodeꝫ tempore dicuntur censetur vnum argumentum.d.ca.j.§.j.⁊ idem si qua- lificate exprimatur.vt.s.eo.lib.de electio.ab eo.de probationi bus licet causam.

1 ☞ Post dictio potest referri ad actū mediatū ⁊ immediatū.
2 Iuramenti due sunt species.
3 Positionibus aliquando per iuramentum veritatis respōdet̄
4 Positiones ⁊ interrogationes qualiter differant.
5 Positiones non debent fieri nisi cum iuramento
6 Positionibus per procuratorem responderi potest.
7 Differentia inter interrogationem ⁊ iussum.
8 Taciturnitas habetur pro confessione.
9 Recedens a iudicio sine licētia iudicis punitur tanq̄ ꝯtumax.
10 Tanq̄ dictio quandoq; est nota veritatis.
11 Taciturnitas procuratoris nocet domino.
12 Contumax si moriatur anteq̄ iudex pronunciet non transit ad eius heredes pena ꝙ habeatur pro confesso.
13 Iudex super dubio dicitur interrogare.

a **SI post.** [a] Glo.j.summat ⁊ sunt duo dicta.secū
1 dum ibi verum.¶†Not.argu.ꝙ di- ctio post potest referri ad actum mediatum ⁊ imme-
2 diatū.¶†Nota hic duas species iuramenti.ad idē
3 de iura.cal.c.j.¶†No.ꝙ positionibus qñq; respondetur per
4 iuramentuꝫ veritatis:qñq; p iuramentū cal.¶†Et in quo dif ferant positiones ⁊ interrogatiōes ẛm diuersitatē iuramēti.ha
5 buisti glo.magnā.s.c.proxi.¶†No.arg.ꝙ positiones non de beant fieri nisi iuramento de calūnia vel veritatis precedēte.de
6 quo per glo.s.c.proxi.¶†No.ꝙ positionibus pōt responde- ri per procuratorem.⁊ no.ꝙ contumacia procuratoris nocet do mino.de quo vt lite non conte.c.j.¶No.ꝙ iudex non pars de- bet aliam partem interrogare super positionibus.glo.s.c.pro-
7 ximo.¶†No.differentiā esse inter interrogationē ⁊ iussum.et sic simpliciter interrogatus non dicitur precipere.quod not.q: facit ad dubiū ꝙ volentes probare electionē factā p metū prin- cipis:q: si testis diceret ꝙ princeps precepit probaret̄ metus. vt not.glo.xxiiij.q.viij.cōuenior.super verbo morere.secus si te stis diceret ꝙ interrogauit electores si vellent eligere talem:q: dato ꝙ ad hoc probaretur non esset probatus metus cuꝫ aliud sit iussus.aliud interrogatio.vt hic.¶No.penam huius text⁹ non habere locū qñ quis denegat ex cā rationabili positioni re spondere.¶No.ꝙ paria sunt qñ quis artat̄ ad respondenduꝫ expresse denegare vel non respondere ⁊ a presentia iudicis con- tumaciter discedere.ad hoc.s.de dolo ⁊ contumacia.c.secundo
8 ¶†No.ꝙ taciturnitas habetur pro confessione.ad hoc de po stu.prela.c.j.⁊ de ordi.cogni.cum dilectus.¶Nota ꝙ ꝯtumax habetur

habetur pro confesso.vide glo.iiij.q.ix.decernimus.xj.q.iij.rursus.Archi.in.c.vt cõmissi.j.de here.¶ † Not.ꝙ recedens a iudicio sine iudicis licentia punit᷑ tanꝗ̄ contumax.ad hoc de iud.c.j.ix.q.iij.certum.⁊ de elec.si postꝗ̄.s.eo.lib.¶ † No.ꝙ dictio tanꝗ̄ [a] qñq; est nota veritatis.glo.in.c.cũ pro cã.de senten.exc.Pau.in cle.j.de vsu.in fi.qñq; est nota similitudinis.tex.de biga.nuper.glo.in.c.solite.de maio.⁊ obe.in verbo tanꝗ̄.Ex isto tex.colligunt Jo.mo.⁊ Archi.contumaciã procura.nocere domino post lit.contest.arg.ff.de doli except.si procurator.¶ Sz dubiũ est de contumacia ante lit.contest.dicit Lap.abb.ꝙ Jo.cal.in.c.j.vt lite non conte.in.j.dis.scripsit ꝙ aut loꝗ̄mur de his que fiunt in iudicio:⁊ que possunt sequi ex sola ficta cõtumacia vt missio in possessionẽ ⁊ similia.⁊ tunc dolus ꝓcuratoris vel cõtumacia nocet dño.Aut de his que inferunt᷑ rõne veri doli ⁊ cõtumacie.⁊ tunc lit.contest.nocet.de re iudi.suborta.de ap.sepe.ante vero litem contestatam non nocet nisi sit procurator generalis.ff.de libe.cau.apud celsum.§.quesituz.⁊.l.si procurator.in prin.⁊.l.post litem.saluo ꝙ in vltimis duobus casibus propter ignorantiam dñi ex illa contumacia procuratoris dñs nõ excõmunicabit᷑ q: excõicatio requirit propriã contumaciã.xj.q.iij.nemo epõrum.⁊.xxiiij.q.iij.si habes ẜm Jo.cal.⁊ sic videt᷑ intelligendũ istud.c.Si ergo ante lit.contes.procurator sit ↄtumax in rñdendo positionibus interrogatus ⁊ iussus a iudice non ꝓpter hoc haberi dz pro confesso ita ꝙ dño ignoranti nocere non dz.Secus si post lit.contest.vt dicit istud ca.facit quod scripsit Compo.s.eo.lib.de elec.c.j.in glo.qualiter probationes.§.sed de quo contumace.vbi tenet ꝙ licet procurator propter dolum ⁊ contumaciã suã ante litẽ contest.appellare nõ possit.dñs tñ infra.x.dies a tpe scientie appellare poterit ẜm Lap.¶ Quid si positio fiat ante iuramentũ an habeat locũ dispositio isti⁹ text.Jo.an.ꝙ non per hunc tex.qui ponderat qñ positiones sunt facte post.a contrario ergo secus si ante.istud dictũ multũ restringit istum tex.q: ẜm hoc non videtur hunc tex.habere locũ in positionibus que fierent ante lit.contest.cum iuramentum calumnie prestetur post.vt in.c.j.de iur.cal.⁊ tñ tex.hic ꝗ̄tum ad confessionem videt᷑ ponderare tm̃ contumaciã ⁊ contemptũ nolentis respondere.⁊ ideo puto Jo.an.intellexisse quando nullũ iuramentum interuenit ex parte interrogati et iussi.sed si iurasset etiam ante litem contestatam quod verũ respondit ad quod bene potest artari etiã ante litem contestatã.vt no.in glo.magna.super.c.proxi.tunc puto etiam hunc tex.habere locum.⁊ ita credo Jo.an.intellexisse licet aliter se non declarat:al's magna eẽt restrictio huius tex.¶ Quid si facta positione ponẽs petit aduersariũ vt rñdeat.iudex autẽ nõ precipit ⁊ ipse rñdet an valeat responsio.Arch.⁊ Host.s.c.proxi.tenent ꝙ sic.alle.ff.de interro.actio.l.si sine.⁊.s.de dolo.prout.Jo.an..¶ Sed pone principalis respõdet quibusdã positionibus iudex precepit sibi ne discedat a iudicio donec responderit oĩbus.ille postea recedit anteꝗ̄ respondeat an intelligãtur positiones ille confessate.tenet hic Archi.ꝙ non per hunc tex.⁊ idem Spec.de positionib⁹ §.viij.ver.item pone de illo.Jo.an.⁊ quod dicit tex.hic de recusante.intellige siue recuset expresse siue tacite.s.male appellãdo s.eo.lib.de dolo.eum qui.Jo.an.¶ Quid si reus recuset rñdere positionibus in cã beneficiali an habeant᷑ pro confessatis.archi.hic dicit ꝙ non.q: sicut expressa confessio nõ iuuaret aduersarium in beneficialib⁹ nec in eis pateat vitiosus ingressus.vt s.de eo qui mit.in pos.c.j.eo.lib.ergo nec ista recusatio.Jo.an.quod est verum ꝗ̄tum ad vtilitatẽ ponentis.sed ꝗ̄tum ad ꝑiudicium ipsius nolentis respondere bene preiudicaret q: etiã sibi tunc preiudicaret sua cõfessio ẜm Lap.abb.hic an si reus est contumax non respondendo positionibus possit ferri sententia diffinitiua contra eum si liquet de cã eo aliter non citato.Spe.de positio.§.viij.in fi.dicit ꝙ sic.⁊ ita dicit se pronũciasse de mãdato Clementis quarti.Nec obst.si dicat᷑ ꝙ licet ipse sit contumax super articulo positionum nihilominus deberet vocari ad alios actus.arg.eorum que not.glo.s.eo.lib.de dolo.eum qui.q: ipse respondet ꝙ contumacia circa articulos positionũ est talis ex qua pendet tota causa.⁊ ideo in illis ↄtumax quo ad alia contumax reputatur.quod secus est in alijs articulis.Jo.and.hic tenet contrarium:q: cõtumacia circa positiones interuenit altero de duob⁹ modis vt patet hic in tex.Primus qñ interrogatur ⁊ iussus per iudicem non respondet.⁊ tunc certa pena est sibi statuta vt habeatur pro confessione.vt hic.sed si iste confessus esset citaretur ad reliqua.ergo ⁊ iste qui pro confesso habet᷑ citabitur.nam ex quo certa pena est statuta alia supaddenda nõ est.de iud.atsi clerici.Secundus modus contumacie est q: si citatus vt veniat illis responsurus non venit tunc huic nõ imponitur noua pena sed tanꝗ̄ contra contumacem procedi iubetur Modus autẽ procedendi est vt in.c.prout.de dolo.⁊ ẜm illum modũ certũ est ꝙ dz ad sequentia vocari nisi appellasset.vt.d.c.eum qui.⁊ sic patet ꝙ vtroq; casu requiritur citatio.Nec obst.ratio Guil.q: illa contumacia respicit totã cãm q: contumacia nolentis rñdere libello plus respicit totam cãm ꝗ̄ positio.q: libellus continet plenã narrationẽ ⁊ conclusionẽ.positiones vero narrationẽ solũ vel eius partez.⁊ sic est maior contumacia nolle respondere libello ꝗ̄ positionibus.⁊ tñ ille qui non vult respondere libello citandus est anteꝗ̄ procedatur.de testi.cũ olim ẜm Jo.an.¶ Quid si iste abest ex iusta cã an habeant᷑ positiões ꝓ confessatis.sol.dic ꝙ non q: non esset contumax quod requirit iste tex.ff.de re iud.contumacia.§.pe.⁊ vlt.⁊ dicit Arch.ꝙ iusta cã absentandi tollitur.xviij.dist.peruenit.⁊ in eo qđ ibi no.Jo.and.¶ Quid si interrogatus iubetur a notario vt respondeat ipse non vult an incurrat hanc penã.sol.quidã Guil.ban.hic tenet ꝙ non per tex.qui dicit a iudice.ergo secus si a notario.⁊ dicit hoc verũ esse etiã si iudex cõmiserat notario.q: cũ iste tex.loquitur de iudice ⁊ sit penalis non dz extendi ad aliũ casuz.s.de elec.statutũ.eo.lib.ẜm eũ.¶ Glo.ij.recita per ↄtrium ꝙ in spũalibus vtrunq; iuramentũ exigatur.cuius ↄtrium innuit tex.ꝗ̃ loquitur alternatiue.glo.sol.¶ In fi.glo.no.istam glo.ꝙ vbi aduersatiua aut ponitur inter diuersa quoꝝ vtrunq; est necessariũ ad materiã in qua profertur exponit᷑ in coniunctiuã.ad hoc gl.in verbo figura.in cle.sepe.de verbo.signi.⁊ glo.ij.q.v.omnib⁹.Archi.xx.q.j.monachus.¶ Glo.super verbo reus querit quid de actore.⁊ sol.in fi.glo.¶ No.istam glo.ꝙ cõstitutio penalis loquens de reo hz locum etiam in actore quando eadem est ratio in vtroq; ⁊ constitutio.ideo expressit de reo q: cõis actus super quo disponit accidere solet in reo.ad hoc facit quod no.gl.in simili in cle.j.de rescri.super verbo possidẽtes in fi.de quo dixi.s.de tempo.ordi.c.j.super.j.glo.¶ Glo.super verbo procurator colligit notabile ex tex.In fi.glo.dicit Jo.an.ꝙ hic etiaz probatur de taciturnitate videlicet ꝙ taciturnitas [b] procuratoris nocet † dño.⁊ idẽ tenet Inno.in.c.j.de postu.prela.⁊ Guil.in Spe.de positionibus.§.ix.post prin.⁊ facit.ff.de procu.non solũ.in prin.Jo.an.¶ Glo.super verbo iussus recitat per questionẽ ⁊ soluit in fi.gl.idem qđ glo.tenet Archi.hic.⁊ Dy.in regula contra eum.j.de reg.iur.Jo.an.⁊ Spe.de positi.§.viij.ṽ.item q: tenet ꝙ si mittatur citatio ad domũ cum cõminatiõe qđ habebunt᷑ pro confessatis si talis nõ comparet.sed But.in.l.ij.§.fi.C.de iura.cal.dicit ꝙ sufficit si mittatur copia positionũ ad domũ ⁊ habebunt᷑ pro confessatis si iubetur vt respõdeat.⁊ ista pars glo.videtur vera de rigore iuris:q: tunc videtur factuz a iudice quod fit per nunciuz.ar.l.iij.§.si procurator.ff.qđ quisq; iuris.dicit tñ Jo.de imo.ꝙ credit glo.seruari in practica.⁊ pro isto dicto but.facit.c.mulieres.in fi.de sen.exc.vbi ille dicit᷑ facere vere cuius autoritate fit actus.ergo si interrogat eum mittẽdo positiones ad domũ ⁊ iubet respõdere concurrunt illa ꝗ̃ hic requirunt᷑.tñ contra facit tex.hic qui videtur velle ꝙ ista interrogatio ⁊ iussus fiat in iudicio in presentia iudicis.vt patet ibi seu contumaciter se absentet.⁊ sic videt᷑ tutior opi.gl.hic.Glo.in verbo rationabili ponit.xij.exempla quibus quis põt denegare rationabiliter respõdere positioni.¶ Ibi vel impertinẽs intellige glos.veram qñ constaret ꝙ esset impertinens.sed si eẽt dubium tunc tutius est ꝙ admittatur saluo iure impertinentiũ ⁊ ita seruat᷑ in practica ẜm Jo.an.hic.⁊ idem tenet in.c.bone.j.s.de elec.Aliqui tñ iudices pronunciant ꝙ si respondetur positioni impertinenti habeatur pro non responso.⁊ similiter pars protestatur.⁊ talis protestatio videtur prodesse.vt probat glo.prima in fi.glo.s.eo.li.in prohemio.⁊ ibi feci notari ad hec illaz glo.⁊ intellige istam glo.ẜm.d.Jo.de imo.quando positio esset impertinens etiam iuncta cũ alia.sed si esset per se impertinens si iuncta cum alia esset pertinens debet admitti.exempluz peto centum pono ꝙ promisisti mihi.itez pono ꝙ talis est notarius Item pono ꝙ publicus.Item pono ꝙ fuit rogatus de tali promissione.nam posito ꝙ talis est notarius per se nõ facit ad causam:sed iuncta cum alijs bene facit.¶ In glo.ibi vt responsum ⁊ est ratio q: cũ ponens velit habere certum responsum dz etiaz ipse ponere certuz vt sic illo iure vtatur quo ad alios quod ipse exigit.ff.quod quisq; iur.l.j.de consti.cũ omnes.ẜm Jo.an.Ibi l.titia primo responso.idem si sit dependens a negata.hoc intellige quando prima a qua alie dependent est negata.sed si postea esset confessata deberent etiam respondere dependentib⁹ positionibus.exemplum.primo pono ꝙ appellaui.secundo qđ in scriptis.tertio qđ infra decez dies.si nego primã per consequẽs nego secundã ⁊ tertiã dependentes a prima.vnde non deberem compelli ad respondenduz alijs duabus dependentibus.Sed si confiteor primam bene teneor respondere secunde ⁊ tertie ꝗ̃a prima potest esse vera ⁊ non secunda vel tertia ẜm Jo.an.hic.⁊ Jo.mona.s.c.proxi.Ibi de viduis si actor facit positiones ⁊ reꝰ positiones quis debeat primo respõdere.dicit Jo.an.⁊ Archi.s.c.proxi.qđ aut positio rei est preiudicialis positioni actoris.

a ¶ Tanꝗ̄. Adde bar.in.l.oẽs populi.ff.đ iusti.⁊ iu.bal.in.l.apđ antiquos.C.đ fur.ĩ.l.si pater.§.ꝗ̃ duos.đ adop.

b Taciturnitas. Adde qđ semꝑ tacens in iudicio habetur pro consentiente.bart.⁊ pe.de san.ĩ lege.iij.C.quo.⁊ quã.iud.Lanfr.in tract.de arb.j.parte x.col.bart.ĩ l.ne in arbitris.C.đ arbi.barthol.cepo.in caute.clxij.alexan.in.l.j.ff de verb.ob.Dy.ĩ regula qui tacet ⁊ ibi.d.medo.Boherij.⁊ post eũ diffutus

q̄ illam interimit.ꝛ tunc actoꝛ pꝛimo dꝫ respondere positiōi rei alleg.xxiij.q.iiij.qui peccat. Aut nou est pꝛeiudicialis illi ꝛ tūc non tenetur pꝛimo respondere.ꝛ sic intelligitur ꝭm Joā.de deo ff.de pꝛoba.circa.q̄ qui pꝛius appellat pꝛius agat.de oꝛd.cog. c.ij.ad hoc optime tex.j.de testi.pꝛesentium.§.j.quod limitat verum Jo.an.nisi actoꝛ inutiliter occuparet tp̄s:et hoc relinquit̄ arbitrio iudicantis.ꝛ sic dicit ꝙ hꝫ cōis consuetudo curie q̄ est optima legum interpꝛes.de consue.cum dilectus.ꝛ in Spec.de positionibus.§.iiij.ver.hoc quoqꝫ ꝛ seq.ꝛ ibi pꝛesentium.§. pꝛeterea.dicit super hoc ibi Inno.ꝙ si in vna positione continent̄ plura ꝙ licet aliud sit falsum.aliud verum ꝙ non dꝫ tota negari sed dꝫ particulariter responderi ad singula contenta in eadeꝫ positione.ꝛ hoc expꝛesse voluit tex.in.d.§.pꝛeterea. ¶ Ibi sigillatim al's disiunctiꝫ super quolibet articulo in qualibet positione contento.d.meus in.c.dilecti.de maio.ꝛ obe.concludebat in hac materia ꝙ aut ponens petit totũ ꝛ quālibet partem in petitione contentā pꝛout est debita.ꝛ tunc non potest totum negari pꝛopter partem indebitam cum petit etiam partem.ꝛ istud tenet hic Pau.vnde dicit ꝙ cōis pꝛactica hodie sic se hꝫ et bene: q̄ dꝫ cuilibet parti responderi. Sed si simpliciter diceret peto positionibus responderi.tunc pꝛocedat ista glo.ꝭm Paul. Si autem positio est simplex:tunc si cōpꝛehendit plures articulos distincte ꝛ tunc non potest tota negari.vt.d.§.pꝛeterea. Si vero continet plures articulos nō distinctos sed quoꝝ vn⁹ venit qualificatiue ad alium ꝛ qualitas est indebita.vel petitũ est indebitum ꝭm qualitatem inductam:tunc pōt negare totuꝫ.vt si debitum sub conditione petatur pure.arg.s̄.de plus peti.c.j.ꝛ quia iste est vnicus articulus a qualitate inseparabilis ꝛ inseparabiliter videtur deductus.quod patet q̄ ad victoꝛiam non sufficit pꝛobare substantiam sine qualitate.de pꝛoba.licet cām.de elec. ab eo.s̄.eo.lib.ꝭm do.meum. ¶ Ibi iuris.dic ꝙ si positio sit de iure communi in coꝛpoꝛe iuris non clauso.vt est de extrauaganti cum in illa detur pꝛobabilis dubitatio.tunc super illa posset fieri positio.ad hoc de fi.instru.pastoꝛalis.ita no. Jo.an.in addi.Spe.de posi.§.vij.ver.xij.vide quod no. Archi. xviij .dist.super glo.summe. Aut positio sit de iure cōi clauso.ꝛ tunc aut cōtinet in parte qđ est iuris.in parte quod est facti.vt puta q̄ pꝛocuratoꝛ agit ad salarium contra dñm.ꝛ ponit ꝙ de tali administratione meruit centum.ꝛ tunc talis positio est admittenda q̄ licet illud verbum meruit sit iuris cuꝫ remuneratio sit debita de iure communi.xij.q.ij.charitatē.tñ estimatio remuneratiōis est facti.ꝛ ideo super illo exigitur pꝛobatio.ita no. Spe.in.d.§.septimo.ver.sed pone pꝛocuratoꝛ.ꝛ ideꝫ Oldra.tenet in consilio ccxlij. Aut positio sit in totuꝫ de iure cōi ꝛ non cōpellitur.vt notat glo. Aut sit de iure speciali.vt puta statuto vel cōsuetudine ꝛ tunc cum illa sint facti ꝛ in facto consistant.vt in.c.j.de consti. tunc de illa pōt fieri pꝛobatio per positionē.ita no. Lap. hic.et ita no.etiam Jo.an.in.c.fi.de cōsuetu.in tractatu.§.circa quintum.in pꝛinc.idem Old.in dicto consilio.ccxlij. ¶ Ibi itē si sit impossibilis.dic vt in glo. ¶ Et ibi nō ibi dico de hac materia per Archi.l.dist.de penitentibus.per Inno.de elec.dudũ.ij.de confes.c.ij.ꝛ in Spe.de positio.§.vij.ver.xviij. Conclusio est qđ aut crimen est manifestũ vel notoꝛium.ꝛ tunc dꝫ respondere. de accu.qualiter.j.ꝛ.ij.ꝛ tunc si negat positionem ipse tenetur pꝛobare ꝯtrium ex quo est notoꝛium.vt est casus in.d.c.duduꝫ. Aut non est notoꝛium.ꝛ tunc si est de delicto infamatus tenet̄ respōdere q̄ peccaret ex quo est infamatus grauādo aduersariũ onere pꝛobandi.ꝛ tunc si confitetur infamiam ꝛ delictuꝫ tunc planũ Si confiteretur infamiam ꝛ negat delictum tunc indicet̄ ei purgatio.de accu.cum. P.ꝛ.c.inquisitionis.non tñ pꝛecise cōpellitur respōdere positioni super infamia sed causatiue.vt videlicet si renuerit respondere sicut ꝛ si se purgare renuerit puniet̄ tanq̄ conuictus.de accu.cum. P. Si autem crimen est occultum tūc non compellitur respondere.ꝛ sic pꝛocedit glo.hic. ¶ Glos.super verbo eiusdem querit ꝛ soluit. In fi.glo.intellige glo.de pꝛocuratoꝛe speciali. Sed in pꝛocuratoꝛe generali bene daret̄ dilatio ad consulendũ dñm.s̄.de pꝛocur.dilectus.si nō fuit in culpa vt ibi no.licet ibi loquatur de dilatione deliberatoꝛia ad respōdendũ petitioni.ꝛ hic de illa que datur ad respondendũ positioni ꝭm Jo.an. ¶ Glo.pe.querit de pluribus ꝛ soluit ibi ꝑ sniam istud tenet hic Jo.mo.sed Archi.ꝛ Jo.an.hic tenent ꝙ ipso iure. Bar.in.l.fi.§.quod si actoꝛ.C.de iura.cal.dicit ꝙ necesse est ꝙ iudex pꝛonunciet eum contumacem in respondendo.vel pꝛonunciet eũ sine rationabili cā recusare.vnde opoꝛtet iudicē patefacere eius delictũ anteq̄ habeat̄ pꝛo confesso.alleg.pꝛo casu l.eius qui delatoꝛē.in pꝛin.de iure fisci ꝭm Bar. Et per pꝛemissa dicit ibi Bar.ꝙ si contumax anteq̄ iudex pꝛonunciet moꝛit̄ non † transit ad eius heredē ista pena ꝙ habeat̄ pꝛo confes.ꝛ alleg.pꝛo casu.l.eius qui delatoꝛē. Ex isto dicto Bar.apparet ꝙ ipse etiā tenet̄ habere pꝛo confes.ipso iure sed requirit̄ declaratio iudicis ꝙ denegauit r̄ndere positiōi. Et ad hoc facit.j.de here.cũ scđm.de homi.ꝑ humani.ꝛ.c.felicis.de penis.ꝛ qđ ibi no. vbi apparet ꝙ qñ imponit̄ pena a iure ipso iure requirit̄ declaratio ꝛ ꝙ sit late sn̄ie pꝛobant verba tex.ibi haberi dꝫ pꝛo cōfesso.q̄ ista verba pꝛolata ab eo q̄ hꝫ p̄tātem inducēdi qualitatem eq̄pollent istis esse talē.vt ptꝫ in.c.ex parte.de spō.ꝛ q̄ si sint legi.tāta.ergo idē est dicere haberi pꝛo cōfesso ꝙ si diceret est ꝯfessus. ¶ Ibi pꝛo negāte.idē Host.ꝛ Arch.ꝛ in Spe.de positiōibus.§.ix.ver.itē illud. ¶ † In fi.glo.diuersitatis rō q̄ iudex super dubio interrogat nec iurat.pars vero ponit sup certo et iurat quasi sit mens Jo.an.iuncta rōne hic assignata cũ gl.ꝙ si ex interrogatiōe nō haberet̄ qñ est sibi damnosa pꝛo negāte nullũ cōmoduꝫ hr̄et altera ps ex tali interrogatione sꝫ ex positiōe q̄ ponēs intendit qñ facit positionē habere ꝓbationē ab aduersario de eo quod ponit.sed si habetur pꝛo confesso etiam si sit vtile contumaci ponens habet id quod intendit

¶ De testibus ꝛ attestationibus. Rubrica

1. ☞ Agentes ꝛ consentientes pari pena plectunt̄.
2. Leges q̄uis disponant super his que frequenti⁹ accidunt.tamen quandoqꝫ disponunt de his que quandoqꝫ occurrunt
3. Mediatoꝛ regulariter ad testificandũ non admittitur
4. Testes pꝛopter criminis enoꝛmitatem aliquando admittũtur: qui al's non admitterentur.
5. Ciuiliter ꝛ criminaliter aliquando de crimine agi potest.
6. Mediatoꝛ quare censetur suspectus ad testificandum.
7. Emolumenti appellatione quid continetur
8. Pꝛoseneta si receperit pꝛomissionem salarij an repellatur a testimonio.
9. Per dictio semper refertur ad personas pꝛincipales actum gerentes.
10. Pꝛobatio sufficit in vno modo agendi que nō sufficeret ī alio.
11. Turpitudinem suam allegans an sit audiendus.

Mediatoꝛes. Glo.j.summat ꝛ ponit dictũ cui subdit triplicem determinationē.ibi si nō. ¶ † No.ꝙ mediatoꝛ etiā dicit̄ facere crimen cui⁹ ꝑfectioni operā dedit.ꝛ hoc ꝓbat text.ibi cōmittit̄:q̄ agētes ꝛ ꝯsentiētes ꝛc.de quo ꝑ glo.in.c.j.de offi.dele.qđ no.ꝑ statutis īponētib⁹ penā cōmittētib⁹ delictũ qđ videt̄ includere etiā mediatoꝛes. ¶ † No. ꙗ lꝫ leges ꝓuideāt sup his q̄ frequēti⁹ accidũt.vt.s̄.e.li.de rest. spo.frequēs.tñ qñqꝫ disponunt de his que qñqꝫ occurrunt. pꝛobat tex.ibi plerunqꝫ. ¶ † No.arg.ꝙ mediatoꝛ nō admittit̄ regulariter ad testificandũ sup negocio de quo fuit operatoꝛ.fallit isto casu de quo aliquid hic in glo. ¶ † No.ꝙ pꝛopter criminis enoꝛmitatē qñqꝫ admittunt̄ testes qui al's non admitterentur.ad hoc de confes.c.j. ¶ † No.ꝙ de crimine pōt agi criminaliter ꝛ ciuiliter.ꝛ qñ dicat̄ agi ď crimine symonie criminaliter vł ciuiliter.vide opt.tex.in.c.per tuas el.j.de symo.in fi. ¶ † No. ꝙ pꝛopter participationē emolumenti mediatoꝛ censet̄ magis suspectus ad testificandũ super ꝯctu ip̄o mediante gesto.ꝛ ideo minus sibi creditur. ¶ † Quero quid ꝯtinet̄ appellatiōe emolumenti exponit Arch.i.fructus laboꝝ vel acquisitiōis alicui⁹ rei tñ pꝛopꝛie dicit̄ fructus vel redditus molendini.vt no. Joā. an.in.c.nemo de symo.late dicit̄ quilibet pꝛouentus.vt hic.ꝛ in cle.statutũ.de elec.ꝛ est rō ꝭm Jo.mo.quare iste repellit̄ quia ex quo recipit emolumentũ est magis infectus.ꝛ ideo minus est sibi credendũ ꝭm Jo.an. ¶ Glo.pꝛimā in ver.ꝛ per hanc recita ꝑ contrariũ de opi. Jo.ꝛ Ber.glo.sol. ¶ Glo.secundā recita per ꝯtrium ꙗ licet recipere salarium pꝛosenete.glo.sol.ꙗ hic in sp̄ualibus pꝛohibetur contraria in tempoꝛalibus loquunt̄. ¶ † In fi.glo.quid si pꝛoseneta receperit pꝛomissionē salarij nō tñ salarium an repellatur a testimonio. Jo.an.hic tenet ꙗ non repellitur per tex.hic qui ꝯtruꝫ ad repulsionē pꝛosenete req̄rit culpā ꝛ receptionē salarij in odiũ criminis.ergo sola culpa nō inducit repulsionem.ꝛ pōt esse rō differentie q̄ qñ subest sola culpa ille est astrictus tantũ penitētie pꝛopter culpā ꝛ non restitutiōi.sed qñ est culpa ꝛ receptio ille est astrictus penitentie ꝛ restitutioni quod est grauius.de symo.c.fi.ꝛ facit quod not.ff.de testi.l.fin. vbi dicit̄ ꙗ aduocatus qui conuenit de salario ex quo illud nō recepit pōt esse testis in cā ꝭm Jo.an. ¶ Sed cōtra istud dictũ Jo.an.videt̄ tex.in.c.veniens el.j.s̄.e.tit.vbi repellit̄ testis tāq̄ socius criminis ꝛ muneris.ꝛ tñ nihil receperat q̄ ibi rectoꝛ tantum remiserat bariles vini. Sol.pōt dici ꙗ ibi iam ex illa remissione consecuti fuerant emolumentũ.q̄ cum ipsi essent obligati ad soluendũ bariles vini ꝛ rectoꝛ remisit eis iam cōsecuti fuerāt emolumentũ q̄ ꝑ illam remissionē ꝯsecuti fuerũt liberationē obligationis saltē per respectũ ad ipsum remittentē.nā ille qui re-

mittit

mittit dare intelligitur.viij.q.iij.talia.⁊ no.ibi glo.j.Sed ex so
la promissione de dando adhuc non est cōsecutus emolumētuʒ
⁊ ideo non repellitur cum iste tex.hoc requirat.vt dicit Joā.an.
tñ non bene satisfacit illa solutio illi tex.q: ille text.ibi nō dicit
ꝙ remiserit bariles vini:sed promisit remittere nisi velles;intel-
ligere ꝙ tex.in prin.loquit᷑ de promissione facta ante presenta-
tionem:sed postea qñ testes examinabantur remiserat eis bari
les vini:q: tempore examinationis testiū iam erat institut⁹ in
beneficio vt aperte colligitur ex tex.⁊ sic iam consecuti fuerāt re
missionem.¶Glo.tertiam recita per contrariū ꝙ immo symo-
nia cōmittat᷑ per ipsos principales non per prosenetam: q: ipsi
paciscentes sunt symoniaci.vt patet de symo.per totum.So.ex
9 ponendo vt in glo.¶†Et no.glo.ꝙ dictio per [a] semꝑ refertur
a ad personas principales actum gerentes.Sed qñq3 refert᷑ ad
personas quorum ministerio principales inducuntur ad actuʒ
faciendū quod facit ad saluandos testes qui dicerēt ꝙ talis cō
tractus fuit factus per talem ⁊ ille non fuisset principalis sʒ me
diator.q: dictum testis posset saluari vt per illum factuʒ fuerit.
idest eius ministerio vt vult glo.hic.¶In glo.super verbo ple
runq3.No.ex glo.ꝙ hec dictio plerunq3 non denotat continua
tionem actus sed interpositionē.quod no.q: si quis vellet pro-
bare se prescripsisse ius eligendi ⁊ probaret quod plerunq3 eli-
git non esset probata prescriptio q: oportet ꝙ sit cōtinuata pos
sessio.de prescri.illud.⁊ verbum plerunq3 non denotat cōtinua
tionem vt vult glo.hic.¶Glo.super verbo testimoniuʒ recitat
per cōtrarium ꝙ etiam in alijs casib⁹ tales testes admitantur ⁊
sic nō est speciale in istis gl.soluit ꝑ tex.istum.⁊ deinde querit
quid de accusatione.⁊ sol.¶Ibi veniēs.no.glo.ꝙ testes inha
biles al's licet non plene probent tñ inducunt presumptionem.
idem no.Inno.in.c.cum dilecti.j.de accu.glo.fi.⁊ ibi Innoc.de
re iud.cum.J.⁊.A.⁊ glo.ij.q.iij.c.ij.Jo.an.in.c.ij.de cle.peregr.
Glo.super verbo autoris querit quare isti admittunt᷑ et soluit.
¶In fi.glo.Nota glo.ꝙ de facto proprio questione vertēte in
ter alios pōt quis testificari qñ act⁹ est talis nature qd ꝑ alios
conuinci non possit.vt q: fit occulte.vide glo.in verbo ⁊ si tres.
in.c.cum dilecti.de elec.⁊ glo.de proba.tertio.quod no.q: vide
tur ꝙ mediator possit esse testis in cā solutionis vsurarū cū ta-
lis actus fiat cōiter occulte ita vt probari nō possit.vt in clemē.
prima.de vsuris.¶Glo.super verbo criminis querit an intelli
gatur de teste emendato ⁊ soluit dupliciter.In fi.glo.ista secun
da solutio videt᷑ melior per quā ista decretalis est nimis contra
ria iuri cōi vt sic intelligat᷑ in casu in quo nimis ledat ius com-
mune q̃ꝫ fieri possit.arg.regule que a iure.j.de reg.iur.¶Glos.
super verbo criminaliter alleg.cōcor.ad tex.¶In fi.glo.pꝰ istū
10 tex.⁊ illū colligit Joā.an.notari ꝙ ꝓbatio sufficit † in vno mo
do agendi que non sufficeret in alio.nā in criminibus requirun
tur probationes luce apertissime.v.q.vj.epiphaniū.ij.q.vj.sciāt cūcti
⁊ vbi de salute hois tractat᷑ strictius est agendū.C.de appel.ad
dictos.Jo.an.¶Glo.pe.recita per contrariū ꝙ non sit specia
le in isto crimine ꝙ mediator admittat᷑ ad testificandū.vt no.de
testi.cog.dilectoꝝ.glo.sol.ꝙ immo est speciale hic.In fi.gl.idē
Host.⁊ de hoc remittit Jo.an.ad no.ꝑ se in.d.c.dilectoꝝ.Glo.
fi.primo querit quid de alijs criminib⁹ exceptis.deinde oppo-
nit ꝯ tex.⁊ sol.tripliciter.¶In fi.glo.glo.hic tenet secundā so-
lutionē glo.magne.in fi.lxxix.dist.si q̇s papa.dicit isto casu spe
ciale propter horrorem criminis ꝙ q̇s audiat᷑ allegās turpitu-
11 dinē suā ⁊ ꝙ eius confessio nō puniatur vt in isto casu parcat᷑ si-
bi † sicut parcit᷑ socio criminis lese maiestatis consocium accu
santi cū ista nō sit directa confessio qñ confitet᷑ vt aliū repellat.
de hoc per Host.in summa de symo.§.qui ad accusationē.in fi.
⁊ in Spe.de accus.§.j.ver.caue tñ.⁊.§.precedēti ſm Jo.an.Sʒ
querit glo.in.d.c.si q̇s papa.q̇d si iste ꝯfitens nō pōt ꝓbare cri
men nunquid sit puniendus.⁊ tenet ibi glos.ꝙ sic q: fuit in cul-
pa cū tacere debuisset crimen quod probare non poterat.ij.que
stione.vij.pleriq3.vj.q.ij.si tantuʒ ꝯ determinationē illius glo.
facit quod not.hic q: sic taliter excipiens non habet᷑ pro cōfes-
so.ergo propter illud crimen non deberet damnari de quo non
constat.posset saluari illa glo.vt non damnet᷑ de crimine ꝓpter
illam confessionē:sed vt damnet᷑ de calūnia ex quo nō probauit
quod obiecit.s.de elec.c.j.⁊.c.si forte.eo.lib.¶Et no.ex secun
da sol.glo.limitationē ad dictū Inno.in.c.qualiter.ij.de accus.
ꝙ pōt quis dānari ex confessione criminis nō attento modo in-
stantie incohate.q: illud verū qñ crimen confitet᷑ simpliciter.se
cus qñ non simpliciter sed implicite.¶Itē not.hic aliā limita-
tionem ꝙ crimen de quo constat confessione qñ est connexū ne-
gocio principali de quo agitur non punit᷑:nec pena ordinaria:
nec extraordinaria qñ confessio non est simpliciter.sed fit quasi
conditionaliter obijciendo exceptionē cum talis obiectus non
habeat vim confessionis.sic limita no.de excep.c.j.de elec.ꝑ inq̇
sitionem.de confes.c.ij.

1 ☞ Congregatio ⁊ vniuersitas regularium appellat᷑ cōuent⁹
2 Prelatus non potest agere super iuribus ecclesie sine consensu conuentus.
3 Libellus potest dirigi quando agitur de subiectione.
4 Olim dictio refertur ad tempus preteritum.
5 Res diuerse in eodem libello peti possunt.
6 Sindicus agens pro vniuersitate in animam propriam iurare debet.
7 Actor potest facere positionem post testium productionem.
8 Persone principales debent per se positionibus respondere
9 Positio non est repellenda licet in ea contineantur plures articuli.
10 Scire et credere differunt
11 Abbas an possit reuocare mandatum datum procuratori a conuentu
12 Abbas ⁊ monachi an possint esse testes in causa monasterij.
13 Sindicus an possit iurare sine speciali mandato de calumnia
14 Forma iuramenti
15 Expensas interrogatoriorum a reo factorum quis exoluet.

Presentium.Glo.j.summat ⁊ sunt tres
partes.prima tractat d̄ po
sitionibus iuramento ⁊ responsione ipsarū. secun
da ibi testes de testib⁹ reprobatorijs probatoria-
rum.tertia ibi si vero.de reprobatorijs reprobato
1 riarum.¶†No.ꝙ congregatio ⁊ vniuersitas regulariū appel
latur conuentus.seculariū vero clericoꝝ capitulū appellat᷑.ta-
men quandoq3 non seruatur.de quo per doct.s.de rescri.c.capi
2 tulum sancte crucis.¶†No.arg.ꝙ prelatus non pōt agere su
per iuribus ecclesie sine consensu conuentus.de quo de rescrip.
edoceri.de procu.c.j.¶Nota ꝙ quando nominatur ecclesia q̄
nō est principalis in loco fit denominatio sub vocabulo alicui⁹
sancti.secus qñ est principalis in loco etiā dato ꝙ non sit cathe
dralis ecclesia.hoc probat tex.hic expresse in expressione quam
facit de priore ⁊ conuentu q: exprimit eos sub noie loci ⁊ nō san
3 cti.de hoc per glo.⁊ Jo.an.in.c.q̃uis.j.j.de preben.¶†Nota
qñ agitur de subiectione potest dirigi libellus ꝯ subiectum:nec
videtur necesse ꝙ dirigat᷑ contra possidentem.de quo de maio.
⁊ obe.inter quatuor.de prescri.auditis.¶No.ꝙ non vitiatur
libellus licet agens possessorio recuperande in incorporalibus
petat se restitui ad possessionē ⁊ non dicat de quasi possessione.
nam licet incorporalia non possideant᷑ sed quasi possideant᷑.vt
est tex.de iud.c.fi.⁊ no.glo.in.c.conquestus.de foro cōpe.tñ non
vitiaretur libellus posito ꝙ appelletur possessio ⁊ non quasi

a Per. Addō Bald.in.l.ex arrali.C.de act.emp.in.l.vrbana de ver.sign.Bart.in.l.quinquagita.de excus.tuto.Bal.ī c.j.§.siquis si de feu.fuerit ꝯtro.colla.x.Bal.⁊ doct.in.l.si cui.ff.de le.primo.Dy.in.l.iurisperitos.ī apostillis.M.de excus.tu.Car.in cle.cām.de ele.

4 ¶†No.ꝙ dictio olim [b] refert᷑ ad tp̄s preteritū.ad hoc text.et
b glo.de accu.c.ij.¶†No.arg.ꝙ in eodē libello possunt accumu
5 lari ⁊ peti diuerse res ⁊ iura.vide de elec.querelam.glo.in ver.ꝑ
sonalibus.in.c.fi.de rescri.⁊ Inno.in.c.cōstitutus.de resti.in in
6 tegrum.¶†No.ꝙ sindicus vel procurator agens pro vniuer-
sitate dʒ iurare in animā propriam ⁊ vniuersitatis.⁊ sic extendit᷑
glo.in.c.in pertractandis.de iura.cal.⁊.lxiij.dist.tibi dño.q̄ di-
cit ꝙ iurat in aīam ꝓpriam q: dʒ etiam iurare in aīam cōstituē-
tium.formā autem huius iuramenti ponit glo.in.d.c.tibi domi
no.No.arg.ꝙ in actibus vniuersitatis non sufficit fieri a sanio
ri parte sʒ copulatiue requiritur maior ⁊ sanior pars.de quo ꝑ
7 glo.in.c.ecclesie.ij.de electio.¶†No.ꝙ actor pōt facere posi-
tionem post productionem testium suorum etiaʒ super eo super
quo testes ꝓduxerat ad probandū.¶No.hic opt.tex.ꝙ actor
prius debet iurare de calūnia q̃ꝫ reus.hoc probat text.hic quia
primo premittit iuramentū exigendū ab abbate qui erat actor
q̃ꝫ a priore qui erat reus.⁊ sic habes decisionē dubij tacti ꝑ do-
ctores in.c.j.de iura.cal.s.eo.lib.⁊ idem videt᷑ hic de positioni-
bus ꝙ primo debeat reus respondere positioni actoris q̃ꝫ actor
positioni rei.de quo ꝑ Jo.an.in.c.ij.s.de confessis.eo.lib.super
8 glo.¶†No.ꝙ qñ principales persone debent per se responde
re positionibus propter distantiā loci fit remissio ad partes vbi
sunt principales persone litigantes.nō autē cōpellunt persona
9 liter comparere ad respondendum positionibus coram iudice.
¶†No.arg.ꝙ non est repellenda positio licet in ea continean
tur plures articuli.sed iudex dʒ separate interrogare partē suꝑ
quolibet articulo in positione contento.de quo.s.tit.proxi.c.fi
nali.¶No.ꝙ nō sufficit quelibet rñsio facta positioni sʒ debet
esse rñsio sufficiens.al's pōt iudex partē cōpellere ad rñsionē suf
ficientē.¶No.ꝙ postq̃ꝫ positiōes sunt a iudice recepte appro
bate ⁊ examinate nō admittit᷑ ꝯdictio partis in rñsione.sʒ dʒ sic
approbate rñdere.¶No.ꝙ qñ pricipalis ꝑsona rñdet positio
nibus ꝑ iuramentū si postea suꝑ eisdeʒ interrogat᷑ ꝓcurator vel
10 sindicus nō est necesse ꝙ iuret.¶†No.ꝙ aliud est scire.aliud
est credere circa eandē rem.⁊ sic videt᷑ ꝙ testis q̇ dicit prio se sci
re ⁊ postea se idē credere tāq̃ꝫ ꝯrius sibijpsi nō ꝓbat.de quo ali-
quid ꝑ Jo.an.in.c.inquisitionis.s.de accu.tñ ꝙ probet optime

b Dictio oliʒ Adde glos.in.l.nec emptio.§.j.ff.de contrah.emp.Alex.post Bart.in.l.j.§.j.ff.de oper.no.nun.Bar.ī l.eius qui.ff.si cer.pet.Alex.in le.ge viro.ff.so.so.ma.Jac.but.in.l.cū aliq̇s.de iure delibe.

facit tex. de re iu. cũ oliꝫ. ista sunt notabilia vsqꝫ ad. §. testes. Ex
pediã dicta doc. ⁊ gl. suꝑ ista ꝑte. ¶ Op. prio ꝙ abbas ⁊ cõuẽt⁹
nõ possit agere ꝯ priorẽ ⁊ cõuentũ. q: nõ possunt plures insolidũ
eandem rem possidere eodem iure. de fide instru. inter dilectos
vnde vel abbas solus possidebat. vel conuentus. So. ſm Inn.
hic abbas agebat tanq̃ minister conuentus ⁊ nomine conuen
tus contra priorem tanq̃ ministrum ⁊ nomine alterius conuen
tus. vnde ministri ⁊ prelati dicuntur esse procuratores non dñi
xij. q. j. si primates. ⁊ sic iste conuentus dicebatur possidere tãq̃
vnum corpus. ⁊ in isto corpore includũtur ministri ⁊ prelati. de
concessio. preben. post electionem. cum cõcor. ⁊ bene agit cõuen
tus nomine proprio q: sunt domini. ij. q. vj. biduum. ver. palam
ff. quando app. sit. l. j. §. in propria. dicit tñ ꝙ ideꝫ videret̃ si etiã
ministri actionum non sunt de conuentu. vt sepius est videre in
vicedominis ⁊ in sindicis qui deputãtur monasterijs sufficit cõ
tra alterum ferri sententiam vel contra abbatem nomine conuẽ
tus. vel etiam contra ipsum cõuentum nomine proprio. Jo. an.
Et per hoc cessat contrariũ supra formatum q: isti possidebant
simul tanq̃ vnum corpus nõ tanq̃ plures. ⁊ isto vltimo casu ꝓ
cedit contrarium. ¶ Oppo. secundo ꝙ sufficit solum abbatem
⁊ priorem respondere positionibus cuꝫ ipsi possint agere. de re
scrip. edoceri. si ergo possunt agere. ergo possunt respõdere po
sitionibus. vt. s. de confes. c. ij. sol. ſm Host. hic abbas agebat ⁊
conuentus. ideo hic interrogantur tanq̃ honestiores ⁊ propter
vehementiores causas. C. de procu. l. fi. ⁊ q: etiam simul egerũt.
vt patet in tex. nam si solus abbas egisset solus potuisset requi
ri. vel ideo conuentus ⁊ abbas simul requiruntur: q: honestior
reputatur conuentus collectus ex abbate ⁊ monachis q̃ solus
abbas. Jo. an. ¶ Opp. tertio ꝙ nõ deberent compelli isti pre
lati ad iurandũ de calumnia ex quo in curia litigabant per pro
curatores. ⁊ q: illi habent iurare de calumnia ex quo habẽt mã
datum. de iura. cal. c. j. ⁊ eo. tit. c. fi. s. eo. lib. Sol. Inno. fatet̃ cõ
trarium. sed dicit ꝙ ideo isti iurant q: placuit partib⁹ ꝙ ꝑ istos
iuraretur ⁊ erat consonum iuri ⁊ equitati cum essent capita con
uentuum. vel dic ſm Archi. ꝙ contrariũ loquit̃ in iuramẽto ca
lumnie. hic loquitur in iuramento de veritate. que iuramẽta val
de differunt. vt patet ex no. per glo. in. c. j. de confes. s. eod. libro
¶ Querit hic Host. que expressio requirat̃ in rescripto in quo
sit cõmissio cause. dicit Host. ꝙ requirit̃ expressio quatuor sub
stantialiũ iudici que optime hic in textu exprimunt̃. videlꝫ iudi
cis: actoris: rei: ⁊ cause super qua vertit̃ lis. quoꝝ vno deficien
te non erit iudiciũ. de verb. sig. c. forus. ⁊ error in talibus vitiet
rescriptũ. vt. s. de rescrip. super literis. remittit ad summã eo. ti.
11 §. que possunt. ver. hoc autẽ ſm Host. Jo. an. ¶ † An abbas so
lus possit reuocare mandatũ datũ procuratori a conuentu noĩe
conuentus agendi in cã. dicit hic Inno. ꝙ sic ante litis cõtesta
tionem pro libito voluntatis q: ipse ex officio suo hꝫ exercitiuꝫ
actionis. de rescrip. edoceri. post litis vero contestationẽ nõ po
test nisi in casibus in quibus posset alius dominus procurato
rem suum reuocare. de quo. s. de procu. c. ij. eo. lib. Secus auteꝫ
esset si conuentus vellet reuocare. q: tunc singulares de conuen
tu hoc non possent. sed requireret̃ consensus omnium vel maio
ris partis ex quo consenserunt tanq̃ conuentus. de elec. in cau
sis. hoc vltimũ dictũ ponit Inno. in. c. bone. ij. de postu. prela. in
glo. quia nõ erat primum dictum Inno. intellige verum quan
do esset constitutus procurator a conuentu de cõsensu abbatis
in casibus in quibus solus cõuentus nõ posset sine prelato age
re. sed si esset datus in bonis diuisis per capitulum tunc abbas
non posset reuocare quia exercitium actionis esset penes con
uentum iuxta not. in. c. edoceri. de rescri. ⁊ ideo abbas tunc reuo
care non posset. ⁊ hoc videtur etiam fuisse de mente Inno. hic q̈
dixit ꝙ abbas ideo põt q: hꝫ exercitiũ actionis. ¶ Quid si ab
bas agit in causa monasterij simul cũ procuratore conuentus ⁊
ambo simul cõtestantur litẽ an postea possunt agitare causaꝫ si
mul ⁊ separatim. Inno. dicit ꝙ sic sicut si essent procuratores in
solidũ quorum quilibet agere posset. vt no. de procu. in nostra.
nam de abbate planum est ꝙ hꝫ exercitium actionis ⁊ etiã cõsti
tutus est a conuentu. q: appellatione conuentus comprehendi
tur etiam prelatus. de conces. preben. c. post elec. propter quod
infert istud procedere etiã si libellus esset datus noĩe conuent⁹.
vt q: libellus diceret talis abbas agit ⁊ talis procurator cõsti
tutus a conuentu nomine conuentus. q: lꝫ quo ad verba libelli
videant̃ agere diuersis nominibus: q: tñ constat ꝙ eiusdem no
mine agitur videlicet nomine monasterij. ergo poterit quilibet
istorum causam per se agitare. quod secus esset si causa speciali
ter tangeret abbatem q: tunc talis procurator illã agitare non
posset ſm Inno. ¶ No. ex isto dicto Inno. per quod videtur li
mitare tex. c. si duo. s. de procu. eo. lib. vt ꝙ alius procuratorum
datorum insolidum alter non possit intromittere post litis con
testationem quando alter preoccupauit locum per litis conte
stationem. sed secus videtur velle hic Inno. si ambo simul litem
12 contestantur. de quo aliquid ibi dixi. ¶ † Quero an abbas et
monachi possint esse testes in causa monasterij. Innoc. dicit hic
ꝙ aut abbas ⁊ monachi simul constituunt procuratoreꝫ ad cau
sam. ⁊ tunc quilibet ipsoruꝫ poterit esse testis. de iureiu. ⁊ si chri
stus. in fine. et licet instrumentum dicat abbas ⁊ monachi cõsti
tuunt talem procuratorem propter hoc non repelletur abbas:
quia tunc facit illum actum vt pars conuentus. ⁊ ideo sicut qui
libet de conuentu hoc posset. ita et ipse. Aut ipsi non constituũt
simul procuratorem sed abbas per se ⁊ monachi per se. ⁊ tunc li
cet monachi simul constituerint procuratorem. tamen in illa cã
poterunt esse testes: quia tunc nullus monachoruꝫ singulariter
est defensor. sed conuentus simul et res collegij non sunt singu
lorum. xij. q. ij. qui manumittũtur. Aut abbas constituit procu
ratorem solus per se ⁊ tunc non poterit esse testis: quia cum ipse
sit legitimus defensor monasterij. de rescriptis edoceri non de
bet gerere duplicem vicem in iudicio. videlicet actoris et testis
iiij. q. iiij. nullus. istud vltimum non placet Hosti. immo dicit ꝙ
si abbas agit per procuratorem ꝙ poterit esse testis in illa cau
sa tanq̃ priuata persona. s. eo. insuper. ⁊. c. cum nuncius. ⁊ capi
tuis. ⁊ ratio est quia ꝓcurator abbatis est factus dñs litis per
contestationem. s. de procur. c. j. vnde abbas in illa causa rema
net tanq̃ priuata persona. vnde procurator et non ipse iurat de
calumnia. j. c. proximo. et sicut res collegij non sunt singulorum
xij. q. ij. qui manumittuntur. que est ratio quare singulares col
legij admittuntur in testes. sic ⁊ res ecclesie non sunt prelati cuꝫ
ipse sit procurator nõ dñs. de dona. c. ij. ergo sicut capitulo lꝫ te
stificari in cã ecclesie. ita ⁊ prelato ex quo causam per se non agi
tat. ad hoc de prescrip. cum non liceat ſm Host. Jo. and. in. c. in
super. eo. titu. reducit opi. ad concordiam. vt si prelatus consti
tuit procuratorem in bonis mense sue ꝙ tunc non possit esse te
stis in illa causa. quia videtur propria. ita procedit opinio In
no. Si autem constituit procuratoreꝫ in bonis communib⁹ vel
ecclesie communem causam agitat procurator tunc poterit esse
testis. ⁊ ita procedit opinio Host. Et ista videtur equa distin
ctio quia si prelatus agit pro fructib⁹ deputatis pro victu suo:
ipse videtur suspectus. ⁊ est presumptio contra eũ ne ex illa affe
ctione potius deponat pro sua parte q̃ pro alia q̄ est causa pro
pter quam quis repellitur a testificando. vt patet ex notatis in
fra. c. proxi. in prima glo. ¶ Sed quid si procurator reuocatur
ex cã post litis contestationem an prelatus possit esse testis. di
cit Host. ꝙ si prelatus vult prosequi causaꝫ in propria ꝑsona ꝙ
tunc non poterit esse testis. arg. j. c. proxi. ⁊ eodem modo si ipse
ante reuocationem procuratoris iam fuerit testificatus in cau
sa non poterit assumere officiũ procuratoris. immo habebit ne
cesse alium procuratorem constituere ne in eodem iudicio sit te
stis ⁊ pars. de verbo. signi. forus. iiij. q. iiij. nullus. arg. ff. de pro
13 cu. in cause ſm Host. ¶ † An sindicus iuret sine speciali mãda
to de calumnia. Sol. ſm Archi. Aut est sindicus datus ad vnã
causam tantuꝫ. ⁊ tunc non iurat sine speciali mandato. sicut nec
procurator priuate persone. s. de iura. calum. c. fi. Aut sindicus
datus est ad omnes causas monasterij et tunc talis iurat q: ta
lis habet generalem administrationem. ad hoc quod not. de iu
ra. cal. cum causam. de procu. quia in causis ſm Archi. idem spe
cu. de iura. cal. §. restat. ver. sed quid dices. Sed dicit hic Inno.
ꝙ sindici iurare possunt de veritate dicenda tã super diffinitiõe
cause q̃ super expensis ⁊ super toto negocio. C. de iudi. properã
dum. in fine. C. de rebus creditis. l. penul. §. penul. argu. C. de iu
ramento calum. l. finali. §. j. ⁊ tunc licet sine iuramento possit in
quiri de credulitate. tamen per iuramentum inquiri non debet.
vt hic. dicit tamen ꝙ aliqui in iuramento de veritate addunt ꝙ
etiam de credulitate respondebit. Joã. and. ¶ Quero nunq̃d
isti prelati qui prosequuntur causam per se possint cõmittere al
teri vt prestet istud iuramentum. Solutio dicit Innoc. ꝙ sic. vt
s. de iuramento calumnie. c. j. in fine. licet isti prelati hic nõ agi
tassent causam per se. vel fuerunt litem contestati. tamen parti
bus placuit ꝙ per istos iuraretur. ⁊ erat consonum iuri et equi
tati cum essent capita conuentuum. et pro isto dicto Innoc. no.
alleg. Archi. s. de iuramento calum. c. ij. ⁊ in. c. in pertractãdis.
⁊. c. cum causam. ⁊. s. eo. lib. ⁊ titu. c. finali. tamen dicit ꝙ illa iu
ra non multum faciunt quia loquuntur in iuramento calumnie
et hic de veritate. et ista multum differunt vt infra dicetur. tamẽ
dicit verum dictum Innocentij dumtamen specialiter detur po
testas iurandi de calumnia. vt. d. c. finali. ⁊. lxiij. distin. tibi dño.
⁊ persona sit idonea. vt. d. c. in pertractandis cum concor. Joã.
and. ¶ Quero quare isti iurent nomine suo. Solutio dicit In
no. ꝙ isti sunt de conuentu et inter respondentes faciunt nume
rum. sed Pe. exponit nomine suo. idest in causas suas ſm Joã.
and. ¶ Quero quare isti iurent in animas suoꝝ conuentuũ. so
lu. ſm Inn. rõ est q: isti non faciũt hoc vt procuratores vel ꝑtes

sedvt

sed vt nuncij ⁊ organum conuentus. nam si essent procuratores vel sindici tunc in causis in quibus licet procuratori iurare de veritate dicenda: vt puta in causis quando hoc sibi mādatum est. ff. de iureiuran. iusiurandum. ⁊ de hoc de iur. calū. c. fi. tunc non iurarent in animā alterius: sed in suam: ⁊ hoc bene probatur h fm Inn. nam a sindico queritur quid scit vel credit: ⁊ sic patet ꝙ de sua scientia vel credulitate respōdet nō alterius. ad idem facit: quia videmus ꝙ in iuramento decisiuo tutor ⁊ procurator iurare debent in animā suam: quia illusorium esset ꝙ in animā pupilli iuraret cum nō habeat intellectum. ergo idem dicenduz est in iuramento qđ prestatur in prosecutione cause fm Jo. and. Sed Lap. ab. hoc nō placet ꝙ in iuramento de veritate nō iuret etiā in animā cōstituentis: vnde ⁊ iurabit in animam propriam ⁊ constituentis: vt. s. de elec. procurator. eo. lib. et facit. s. de iuramento calum. c. ij. ⁊ fi. ⁊ quod ibi not. fm Lap. ¶ Sed quero quare isti de conuentu in animam suam iurant per alios et non per se. sol. dicit Innoc. ꝙ ratio est quia sic placuit partibus. s. de testi. tuis. vel secundo dic ꝙ hoc faciunt autoritate huius decretalis per quam licitum est collegijs per alium iurare. ⁊ est ratio: quia cum collegium in causis vniuersitatis fingatur vna persona dignum est ꝙ per vnum iurēt licet possint per se iurare si velint. C. de iuramē. calum. l. ij. §. hic etiam: ⁊ fit hoc etiaz quia facilius expediuntur positiones ⁊ responsiones per eos si fiant per vnum. al's quilibet per se ⁊ in animā suam iurare debet. de iura. calum. c. fina. ⁊ in. c. in pertractandis. idem videm⁹ in imperatore qui ꝑ alium iurat. lxiij. dist. tibi domino. ⁊ allegat Hostien. centesima
14 ✝ distin. optatum. xvij. q. iiij. metuentes. Joā. and. ¶ † Sed que erit forma iuramenti. Sol. fm Inno. component sic iuramentū. Juramus per talem ꝙ veritatem dicemus: vt dicto. c. tibi domino. lxiij. distin. vel si illi in quorum animas iuratur non sint presentes iurabit sic. Juro in animas talium dicere veritatem quā sciunt: vel dic melius. Juro in animas talium ꝙ ipsi per me veritatem quam sciunt dicent. vel ipse iurat ꝙ per meipm veritatem respondebit. ⁊ alleg. Hostien. de preben. c. accedens. ⁊ dicit hoc quotidianuz in curia. ⁊ ideo cautus debet esse dominus cui animā suam cōmittat: quia non est ludus in vndis fm Joan. andr. ¶ Sed pone ꝙ postꝙ nuncius sic iurauit pars petit vt domin⁹ etiam interrogetur super negatis. Solu. planum est ꝙ cū semel iurauerit iterum iurare non cogitur. de testi. cogen. preterea. de elec. c. significasti. C. de iuramen. calum. auten. hoc sacramentū. sed putat Hostien. ꝙ ex causa respondere cogetur: immo sic responsiones facte per nuncium si sunt cōtra conscientiam statim debet illas corrigere: al's incurrit periurium. hoc patet. j. titu. ꝑ xi. c. fina. in fi. alleg. Hosti. de offi. delega. cum olim abbas. in fi. Jo. and. ¶ Quero quando sit prestandū illud iuramentum de veritate. Solu. dic ꝙ statim post litis contestationem est prestādum cū succedat loco iuramenti de calumnia. vt. s. eo. lib. de iuramen. calū. c. j. ⁊ hoc hic tenet Host. ⁊ ab. Jo. and. ¶ Sed quero an isti possint nouas positiones facere. so. videtur ꝙ sic. quia tex. hic dicit ꝙ isti tam ponendo ꝙ respondendo iurare debent ⁊ sic videt̄ ꝙ alias positiones facere possint fm Pet. sed Boa. tenet contrarium: quia vt hic apparet positiones iam facte erāt in curia ⁊ transmisse sub bulla. vnde exponit tex. dum dicit positiones faciendo. i. iam factis respondendo ⁊ illas repetēdo. Jo. andr. ¶ Sed qualiter debeat responderi positionibus. so. dicit Inn. ꝙ quando iuramentum est prestitum de veritate ponens ⁊ respondens non debet dicere ꝙ credit sed ꝙ nouit. arg. iij. q. ix. hortamur. sed quando iuratur de calumnia tunc ponitur fm qđ credit: et sic de credulitate respondetur. C. de iuramen. calum. l. ij. §. j. ⁊ idem notatur de iuramen. calum. ex literis. in prima glo. ⁊ vide qđ not. j. super glo. sed licet. ⁊ alias sex differentias quas not. hic Host. vide in Spec. de iura. cal. §. j. in fi. ⁊ per Hosti. in summa de iuramen. calum. §. quando. dicit tamen Inn. ꝙ si esset causa ciuilis vbi iuratur de calūnia nō esset necesse ꝙ in animas cōuentuum iuraret sed in animam suam tm̄ ⁊ fm suum placitum positionibus responderet. s. de iura. calum. cum causaz. Jo. an. ¶ Quero an procedat textus indistincte ꝙ sindicus nulluz iuramentum debeat prestare. Solu. dic ꝙ sic: quia non iurabit de veritate cum iam sit prestitum per abbatem ⁊ priorem. Item nec de calumnia: quia de illa in his casibus non iuratur fm Host. ⁊ vide quod not. hic in quinta glo. ⁊ hoc intellige verū in casu isto sed in iuramento calumnie: secus videtur ꝙ licet dominus iurauerit de calumnia nihilominus procurator vel sindicus etiā iuraret de calumnia in animam propriam: ⁊ de isto iuramento nō loquitur iste tex. ⁊ per hoc patet ꝙ non ob. c. ij. s. eo. libro. de iuramen. calum. fm Archi. Joan. and. ¶ Sed quero an confessio huius sindici preiudicaret ecclesie. Solu. dicit Inno. ꝙ sic sicut enim confessio principalis persone sine iuramento facta preiudicaret sic ⁊ ista: nec ob. ff. de confes. l. certum. §. penult. quia illa loquitur de confessione facta per procuratorem minoris que cū effectu non preiudicat cum detur restitutio. Joan. andr. non video quare in hoc faciat Innocē. differentiam inter ecclesiam et minorem: quia ecclesia restituitur aduersus confessionem. s. de restitu. in integrum. c. primo. Sed de isto an cōfessio preiudicet ecclesie tractabitur cuz glo. ¶ Super glo. prima querit Archidia. an ista remissio examinationis testiuz que fit per partes sit de rigore iuris an vero sit in arbitrio iudicantis. Archidia. hic disputat pro et contra: et primo ꝙ de iure sit facienda alle. quia causa ibi debet tractari vbi sunt testes. ij. qō. ij. c. fina. vbi non sit difficile illos producere. xxxiij. q. ij. siue de fideiusso. constitutus de appel. ex parte. immo videtur ꝙ iudex ad locum accedere debeat. de offi. ordina. significauit. in contrarium ꝙ immo debeat ad se testes vocare. iij. qō. ix. hortamur. et maxime si ibi altera ꝑ suos testes produxit. s. de priuileg. cū olim. vt sic seruetur equalitas. Solu. ꝙ ista remissio que fit de vna ciuitate ad aliam procedit ex iudicis arbitrio: alleg. in auten. eo. titu. §. sed ⁊ quoniā. et quod ibi not. iudex ergo etiam in ciuilibus precipere poterit testes coraz se presentari etiam inuitos. C. de testi. si quando ex quo sibi sic videtur propter magnitudinē cause vel propter suspitionem testiū: et sic loquitur fm Accur. in auten. vt defuncti seu funera. §. illud. ad idem. iij. q. ix. testes. ibi tamen no. Joan. and. ꝙ in talibus seruetur consuetudo regionis. ff. de testi. l. iij. in fi. ad egregias tamen personas iudex mittere debet vt ipsorum dicta recipiantur in auten. de testi. §. et quoniam. ad hoc optime xj. q. j. episcopum. vbi mittitur ad episcopum si eius testimoniū est necessarium: ⁊ hoc in ciuilibus et non in criminalibus: vt in dicto. c. testes. iij. qō. ix. fm Archidia. videtur pro decisione Archidia. casus in. l. iudices. C. de fide instrumentorum. ibi dum dicit vt possint si hoc perspexerint. nam verbum posse non inducit
15 necessitatem: vt no. glo. in clemen. auditor. de rescrip. ¶ † Sed quis soluet expensas interrogatoriorum datorum a reo fm que petit testes examinari. Domini de rota conclusione. lxij. in antiquis. dicunt ꝙ aut actor propter talia interrogatoria non erat expensurus plusꝙ expēdat pro missione testiū: et tunc nihil resolueret. Aut actor erat aliquid vltra expensurus propter portationem articulorum: et tunc reus contribuet ad illas expensas. alleg. ff. fam. herciscunde. ex parte. fm eos vidi hoc anno dubitari: reus dat positiones. ⁊ quia dicit principale melioris conditionis ꝙ procurator vult ꝙ domin⁹ qui erat in domicilio valde remoto respondeat positionibus propter quod iudex decernit remissionem ad partes vt ibi respondeāt positionibus quis habeat soluere expēsas huius remissionis reus dicebat ꝙ actor quia ipse debebat esse in iudicio vbi litigabat̄. vnde ipse est causa quare remissio fit ad partes. ergo ipse qui dat causam huic remissioni ⁊ expensis debeat illas facere. argu. c. fina. de iniurijs. ¶ Ego dicebaz contrarium: primo quia actor non est in culpa licet litiget per procuratorem cum ius hoc sibi concedat̄ de procura. querelam. et maxime cuz procurator esset paratus positionibus respondere quod poterat. s. de confes. c. ij. Item video ꝙ quando remissio fit ad partes pro probatione ex parte rei que potest prodesse etiam actori reus facit in totum expensas: vt. s. de iudi. mulieres. §. j. et de rescriptis. statutum. §. penulti. eodez libro. multo fortius isto casu in quo reus vult probationem tantum pro se: cum responsio ad positiones non prosit respondent. argumen. iiij. qō. iij. Item nullus. et quod etiam not. glo. penul. in. c. ij. s. de confes. eodem libro. Sed probatio testium facta per reum bene prodest actori. qr testis bene deponit pro vtraqꝫ parte: vt not. glos. in dicto. c. mulieres. et dicto. c. statutum. §. penul. ergo videtur ꝙ solus reus debeat facere expensas: ⁊ sic obtinui ⁊ seruaui in practica. Sed cōtra hoc facit quod habetur in tex. ⁊ glo. iij. in. l. ij. §. defendendum. et ibi per Bartol. ff. ex quibus causis in posses. eatur. vbi videtur tenere contrarium. ⁊ bo. text. ad dubium in. l. penul. §. his de presentibus. C. de iureiurando. ¶ Glo. super verbo possessione recitat per contrarium qđ text. male dicat: quia deberet dicere quasi possessione. glo. soluit. Itē per aliud contrarium ꝙ non deberet iurari de veritate sed de calumnia cum causa possessoria nō dicatur spiritualis. glo. soluit. ¶ Ibi. quia de incorporalib⁹ per hoc colligit hic abbas ꝙ etiā in incorporalibus. quia spoliatur: et in eis competit possessoriū vt hic: et remittit Archidiaconus ad not. lxxxiij. distin. quisqꝫ. j. q. j. nullus episcopus grauamen. in fine. ij. glo. et. ij. q. ij. nullus ij. de causa posses. et proprie. cum ecclesia. in glo. hic ideo de restitu. spolia. olim. iij. vt lite pendente. c. primo. facit canon. xvj. q. j. reuertimini. qui dicit ꝙ scientia possidetur fm Jo. and. ¶ Nota istam gl. iuncto tex. ꝙ licet libellus super possessorio incorporalium concludat restitui ad possessionez non vitiatur: posito ꝙ non dicat ad quasi possessionē. quod no. pro saluandis libellis. ¶ Glo. super verbo cōuentū recitat ꝑ ꝯriū ꝙ nō possit iudex de

ferre iuramētum in animas cōuentuū cum non habeant animā: quia sunt res inanimate. glo. sol. exponendo tex. deinde glo. opponit ꝙ sufficiat solum iurare in animam prelati. glo. etiam soluit. Deinde colligit notabile an concessio prelati ⁊ conuētus ꝑiudicet ecclesie. ¶ Ibi romana. No. istam glo. ꝙ vbi dispositio refertur ad vniuersale ⁊ materia est talis que non congruit vniuersitati collectiue sed tm̄ singularib⁹ de vniuersitate illa dispositio debet sumi distributiue quo ad singulares vniuersitates: ⁊ non collectiue. vide glo. super verbo non competunt in. c. si sententia. j. de senten. excom. vnde si vniuersitati conceditur indulgentia vel remissio peccatorum illud intelligitur concessum non vniuersitati collectiue sed singularib⁹ de vniuersitate: vt no. Guill. de monte lau. in prohemio clementinarum. ¶ Sed contra illa que habentur hic in glo. opponit Archi. ꝙ prelatus non possit habere mandatum a capitulo cum ipe sit ille qui habet procuratorem constituere. s. de procura. c. j. ⁊ de iudi. causam que. vn̄ debet esse differentia inter datum ⁊ dantem. receptum ⁊ recipientē vt in. c. fi. de insti. sol. Si queritur an istud mandatū tribuat effectum vt virtute illius dicatur admitti. ⁊ dicendum est ꝙ nō: vt in contrarijs. Sed si queritur an operetur vt appareat ipm agētem habere ꝯsensum sui capituli. ⁊ dicendum est ꝙ sic. vnde ostēdit ꝙ prelatus tanq̄ legitimus administrator agit. de rescript. edoceri. ff. de serui. vrb. predi. l. per fundum. ff. de pa. l. si vnus. §. pe. Jo. and. ¶ In fine glo. de hoc an confessio prelati noceat ecclesie. vide glo. xxij. dist. de constantinopolitana. ¶ Glo. in verbo dicenda que incipit notarius. in. c. dudum. ij. de ele. ⁊ glos. fi. in. c. fi. de prescrip. Et dixit hic Jo. an. ꝙ ideo glo. hic dixit soli⁹ prelati: quia si prelatus haberet mandatum a capitulo tunc bene preiudicaret ecclesie: vt no. in dicto. c. constātinopolitana. nisi probaretur error. de confes. c. fi. dic ꝙ aut prelatus agit in bonis discretis ⁊ distinctis a capitulo ⁊ sola eius confessio preiudicat ex quo administrationem habet. Aut agit in bonis cōmunibus: et tunc requiritur mandatum capituli. ita intelligitur ista glo. similiter econuerso de capitulo: quia si agit in bonis discretis ⁊ distinctis preiudicat confessio. secus in bonis cōmunibus ⁊ ista distinctio sumitur ex not. de rescript. edoceri: quia ex quo quilibet ipsorum habet mandatum a iure: vt per se agere possit preiudicabit actus. ⁊ hoc videtur etiam fuisse de mente Inn. vt not. j. super glo. in verbo illos. ¶ Glo. super verbo ipoꝝ recitat per contrarium ⁊ per questionem glo. sol. ¶ In fi. glo. Not. istā glo. que facit regulā ꝙ in actibus capituli nunq̄ absentes sint vocandi nisi in tribus casibus hic positis. do. meo. do. Anto. de but. plus placebat dictum Inno. in. c. ij. de no. ope. nunci. vbi facit regula ꝙ in omnibus causis magnis ⁊ arduis absentes sunt vocandi. Et ratio quare in istis tribus casib⁹ positis hic in glo. vocantur non est nisi quia sunt ardui. ita no. ipe in. c. licz. de euitanda. de elec. in. c. fi. de maiori. ⁊ obedien. ⁊. d. c. ij. de no. ope. nūcia. Nec ob. c. fi. de maio. ⁊ obedien. ⁊. d. c. ij. de no. ope. nūci. vbi agebatur de negocio magno ⁊ arduo: quia ibi illud processit ꝓpter mandatum pape qui expresse voluit tantum presentes vocari ⁊ non absentes ſm eum. Et pro dicto suo facit gl. in. c. j. de his que fiunt a maiori parte capituli. que vult ꝙ in actu statuendi absentes sint vocandi. ⁊ idem glo. in. c. cum omnes. de constitu. que glo. an sint vere examinat Jo. and. in regula ꝙ omnes. j. de regu. iur. in mercu. Dicit tamen Feder. de senis in cōsilio. clvj. ꝙ etiam in actibus in quibus non vocātur absentes non debēt vocari omnes qui sunt presentes: sed illi qui sunt presentes ⁊ ecclesie seruientes motus. per tex. x. q. ij. hoc ius. qui dicit ibidem seruientium per quod limitatur hec glo. que dicit tantum de residentibus. pro cuius dicto facit tex. j. de cleri. non residē. c. vnico. vbi aliud est residere: aliud ecclesie deseruire ⁊ tex. in. dicto. c. hoc ius. de seruientibus loquitur. ⁊ dicit hic Inno. ꝙ non sufficit ꝙ in aliqua positione consentiat maior pars iurantium: sed maior pars conuentus ibidem residentis. ⁊ est ratio quia cōfessio minoris partis non potest ꝑiudicare toti conuentui ſm Jo. and. ¶ Glo. super verbo transmissis querit ⁊ soluit in fine glo. ⁊ sic bulla pape ibi appensa omnem suspitionem excludit vt dicit Inno. in. c. ex parte. de fide instrumen. ſm Archi. Joā. andr. ¶ Glos. super verbo illos. in prin. declarat text. Deinde querit de duabus questionibus. ⁊ sol. ibi scientie prelati. Jo. andr. hic recitat dicta Innocen. aliqualiter confusa. vnde reducendo ad aliquem ordinem distingue ꝙ aut prelatus interrogatur de aliquo quod ipse ignorat: sed alij quorum etiā nomine iurauit sciunt. et tunc si maior pars conuentus dicit sibi certum quid scire tunc debet illud respondere. si vero minor pars conuenit in illo tunc de eo non debet respondere vt vult iste textus. Si vero nullus de conuentu scit: sed ipse tantum scit: tunc recitat duas opiniones. vna q̄ tenetur respondere. ⁊ ratio est. quia ipse suo nomine iurat: vt de his que scit veritatem dicat etiā si alij nesciant sed ista opinio sibi nō placet: vnde residet in opinione ꝙ si illud super quo interrogatur est de facto proprio: ⁊ tunc non tenet̄ respondere licet ipse etiam sciat ex quo alij ignorāt et est ratio differentie: quia quando interrogatur de eo quod scit nō debet respondere nec preiudicare. quia non interrogatur vt procurator cum causam non agitet nec etiam vt testis ⁊ licet compellatur ſ iurare in animā suam dicere quod scit hoc non fit nisi vt dicat veritatem eius quod scit vna cum alijs. non autem eius q̄ scit solus. Item alia ratio: quia lex permittit ꝙ quis interrogetur de facto proprio. C. de questionibus interrogari. sed quando interrogatur de facto alieno non interrogat̄ eo modo vt hic. sed tanq̄ testis. dicit tamen ꝙ si iuraret dicere veritatē tantum in animas aliorum: ⁊ ipse scit et alij in quorum animas iurauit ignoranter ꝙ tunc nil dicet: quia de se non iurauit: sed de illis tantum. Itē si illi dicerent prelato ꝙ aliter dicat q̄ se habeat veritas quā veritatem prelatus scit non respondebit ſm dictum ipoꝝ: quia pro nullo homine debet falsum dicere vel contra conscientiā facere: immo debet illos monere vocatis illis qui ꝓdesse possunt vt abstineāt a falso testimonio vel dicto. xxij. q. v. hoc videtur alleg. Hostien. de senten. excommu. inquisitioni. tamen dicit ꝙ si voluerit respondere per se non per procuratorē non videt̄ quare non admittatur ſm Inno. Jo. andr. ¶ Quid si dominus iurauit respondere positionibus postea vult respondere illis per alium non iuratum. In hoc format dubium ⁊ non sol. Jo. an. dicit ꝙ putat ipm posse respondere per procuratorem si sibi est datum mandatum expressum de sic respondendo. Non obst. c. fi. j. de iureiurando. in fi. quia hic procurator est constitutus ad hūc actū specialiter. tamen dicit Jo. and. ꝙ cōmendaret iudicē qui talem procuratorē non admitteret nisi causa legitima subesset ſm Jo. and. in fi. glo. hoc limitat verum Jo. and. nisi prelatus responderet super his que essent diuisa inter abbatem ⁊ conuentū ⁊ spectarent ad solum abbatem: quia tūc staretur dicto abbatis de rescriptis. edoceri. sed hic ista erant communia inter ipsos: ⁊ ideo abbatis responsio non preiudicat ſm Inno. Hosti. ⁊ Joā. and. dicit tamen Hosti. ꝙ iudex qui sentit conuentum discorda revocare debet illos coram se ⁊ informare eos de responsione seniorum ⁊ illorum per quos id de quo agitur gestum fuit. argu. q̄ matri. accusa. poss. videtur et. s. eo. veniens. ij. in fi. ⁊. c. in nostra. ⁊ si factis iuuenes nolunt eis consentire scribat dicta vtrorūq; ⁊ q̄ scribit ⁊ q̄ inde sentit rescribat. s. de fideiusso. ꝯstitut⁹. in fi. Joan. andr. ¶ Glo. super verbo positionibus que incipit sigillatim querit de ratione tex. ⁊ sol. ibi negari. Innocē. tenet ꝙ debet super quolibet. c. contento in positione respondere per hūc textum. dic vt dixi de confes. c. scdo. s. eodem libro. super glossa. ¶ Glo. super verbo quid sciat querit et soluit. ¶ In fine glos. not. ex fine istius glo. quis dicatur titubare. quia ille qui est positus inter duo extrema et nescit animum suum ad alterum applicare. vide glo. in verbo titubare. de procurato. in nostra. Jo. andr. in. c. ad apostolice. de cleri. excō. mini. ⁊ Archi. xxxviij. dis. q̄uis. Secundo not. ꝙ quando negatio precedit verbum credo non includit certam credulitatem in eius opposito. et ratio est: quia tunc nihil ponit: sed negat tantum. quia potest esse q̄ non credit eum mortuum. nec credit eum viuū. secus si postponeret negatiuam dicendo credo eum non esse mortuum: quia tunc crederet eum viuere: quia tunc ponit certum quid. ita ponit Spec. de positionibus. §. vj. ver. sed nunquid. ⁊ glo. antepenul. C. de iuramen. calum. l. ij. §. j. et dicit Hosti. ꝙ debet respondere non solum de scientia: sed etiā de credulitate. tamen dicit ꝙ quicquid dicatur iurans de veritate debet respōdere de credulitate. quia si id quod nō credo confiteor ⁊ assero verum esse deiero. alleg. de re iudi. cum olim. §. j. in fi. ⁊ quod not. in summa de iura. calū. §. quādoq; ver. sed quid refert dicens hic ⁊ ibi ꝙ veritate inspecta iuramentū est de credulitate. quia si id quod nō credo confiteor ⁊ assero verum esse deiero. xxij. q. ij. c. homines. de iureiuran. ⁊ sic christus de ele. c. significasti. xxiij. dist. psalmita. in omni ergo iuramento cauendum est ne quis dicat contra scientiā. de scruti. c. vno. ⁊ si illā sequat̄ sufficit. iij. q. ix. hortamur. Nec ob. iste tex. ibi dum dicit quam sciunt ⁊c. quia illud scire dicuntur quod ab alijs audiuerunt. xxij. questione quinta. hic videtur. s. de rescriptis. cum contingat. et ideo ibi subiunxit tex. et per illos intelligunt ⁊c. dic maxime in notorijs et ecclesiasticis contra subtilitatem per iudicem respuendam. xxij. questione. iiij. innocens. Joan. andr. ¶ Glo. super verbo inquitas. querit et soluit. In fine glo. Joan. andr. hic concludit ꝙ aut prelatus et capitulum confessi sunt certum quid. et tunc illis stabitur nec fiet interrogatio a sindico. quia cōfessio que est probatio ampli⁹ reuocari nō potest. de proba. per tuas. ⁊ quis non debet admitti ad probandū q̄ probatum nō releuat. de offi. deleg. c. cū contingat. ergo nō recipiet̄ interrogatio sindici. Si vero prelatus ⁊ capitulū nō respondent

spondent certum quid de credulitate: ⁊ sindicus habens mādatum respondet de certa scientia. ⁊ tunc cū possit preiudicare. de cōfes. ex parte. tunc sibi derogant. sicut si vnus esset sibi ꝯtrarius de appel. sollicitudinem. Si autē econtra prelatus ⁊ capitulum de certa scientia ⁊ sindicus de credulitate stabitur cōfessioni cōuentus: quia maior est scientia cōuentus ꝙ̄ credulitas: ⁊ vterq̄ principalem personam repńtat. alleg. no. s̄. eo. super glo. in verbo illos. Si vero vterq̄ de certa sciētia vel de credulitate loquit̄ ⁊ sunt ꝯtrarij: videlicet ꝙ sibi derogent sicut si vnus esset sibi ipsi contrarius: vt. d. c. sollicitudinem. ¶ Pro quo autem tunc feratur sentētia. dicit ꝙ si iudex poterit informare motum animi sui per aliquas circūstantias illis stabitur. s̄. eo. preterea. Si autē non poterit informare sententiabitur contra dominū sicut quādo confitetur pro se ⁊ ꝯtra se. ff. de interro. act. l. de etate. §. j. xiiij. q. ij. §. j. ⁊ est simile. quod not. de ꝓcura. si duo. in. iij. glos. s̄. eo. li. Si autem omnino obscura sunt iura procedat. quod not. de ꝓba. ex literis. ⁊ de re iudi. c. fi.

☞ Articulos ꝓbare volēs noīa testiū in eis exprimere debz.
Dilatio data per mensem certū intelligit̄ de ꝓximo.
Exceptio criminis ꝯtra testes pōt opponi in genere.
Exceptiōes in scriptis ⁊ nō verbo porrigi debent.
Articuli an de necessitate in causa sint dandi.

Testes. ¶ No. hic differentiā esse inter articulos ⁊ positiones. ꝓbat hic tex. quia. s̄. dixit de positionib⁹ prioribus. nunc dicit de ipius articulis. vide de hoc per Jo. an. j. de iureiuran. c. fi. ¶ Not. ꝙ licet actor ꝓduxerit suos testes in curia. reus nō debet compelli ad ꝓducenduz suos ibidē. de quo de priuile. cum olim. el. j. ¶ † Not. argu. ꝙ volens ꝓbare articulos debet in eis exprimere noīa testium: per quos ꝓbare intēdit ꝙ an sit verum examinabitur cum glo. ¶ † Not. arg. pro ⁊ cōtra ꝙ dilatio data ad mensem certum intelligit̄ de ꝓximo ⁊ non de alio remoto. ad hoc. j. de p̄ben. non potest. ¶ No. ꝙ pars cōtra quam fit examinatio testium est illa que debet formare interrogatoria. ¶ † No. ꝙ exceptio criminis ꝯtra testes potest opponi in genere absq̄ specificatiōe aliqua: tamē ad ꝓbandū q̄s nō admittitur nisi primo crimina specificet. de quo per Inn. c. cum dilectus. de purg. cano. Pau. in cle. cōstitutionē. super verbo certi. de elec. ⁊ examinabitur. j. super glo. ¶ † No. argu. ꝙ exceptiones debent porrigi in scriptis ⁊ non verbo. vide glo. in verbo confessione. in. c. prudentiam. de offi. deleg. ⁊ glo. in. c. appellatione. j. de appel. ¶ Quero an simul possit dari idē terminus ad ꝓducendos testes probatorios ⁊ reprobatorios. Jo. and. dicit hic ꝙ licet possit tamē nō expedit vt simul detur sed ꝙ primo detur ad probatorios. ⁊ illo elapso detur ad reprobatorios: ꝓut fecit hic papa. ⁊ hoc expedit ad euitandas fraudes quas posset facere actor producendo suos testes probatorios vltima die termini. de quo remittit ad Specu. tit. de proba. in prin. vbi datur remedium circa hoc. s. ꝙ detur reo noua dilatio ad istaz probationem faciendam. arg. C. de temporibus in integ. resti. pet. l. petende. ad hoc. iij. q. iij. spacium. ver. ei autem. ¶ Quid si papa cōmittit istis examinatoribus vt recipiant testes ⁊ instrumēta que vtraq̄ pars duxerit producēda an isti possint recipere cōfessiones partium ita vt talis cōfessio partium facta coram talibus probet vt iudiciales: domi. de rota cōclusione. cclxxix. dicunt ꝙ maior pars ipsoꝝ tenuit ꝙ sic: quia nomine instrumētorum omnia comprehenduntur quibus causa instrui potest. ff. de fide instru. l. j. ad idem allegat glo. in verbo munimenta in. c. coram. de resti. in integrum. Item quia iudices recipiendo confessionem quasi iuxta mandatum. ⁊ not. cōtra mandatū faciunt. argu. ff. iudi. sol. l. ita tamen. §. in hac. ſm dominos de rota contra ipos posset allegari iste text. quia dicit exp̄sse ꝙ datur potestas recipiendi confessiones partium. ergo secus videretur si non habui etiam expressum mandatum. Item licz ex quadam latissima significatione vocabuli appellatiōe instrumentorum comprehēduntur omnia quibus causa instruitur. nō tamē de stricta significatione: vt no. glo. in dicta. l. j. ⁊ not. Archid. xij. q. ij. si quis. de clericis. hoc probat etiam diuersitas rubricaruz: quia in compilatione gregoriana ponuntur tanq̄ diuerse. ergo delegatus datus ad receptionem testium ⁊ instrumentorum non poterit recipere cōfessiones cum istud nō cōtineatur in mandato: cuius forma seruanda est. de rescrip. cum dilecta. de rest. spolia. c. pisanis. ⁊ sic talis cōfessio videtur facta coram nō suo iudice que non valet. de iud. at si clerici. ad idem glo. fi. vij. q. j. peruenit. ⁊ xxvij. q. j. si homo. que glo. determinat ꝙ si papa cōmittit vni ꝙ aliuz excōmunicet non cōmittendo sibi aliter decisionem cause ꝙ talis delegatus excōmunicatum a se absoluere non poterit: quia delegato vno articulo iudiciali nō venit reliquus articulus. videlicet absolutio. ad hoc etiam optime facit. c. super questionum. §. j. vbi cōmisso articulo cause non venit alius articulus. Ad rationes dñorum de rota responde ꝙ glo. in. c. coraz. de resti. in integ. loquitur de munimentis ad causam facientibus: sed fateor pro appellatione munimentorum cōprehenduntur cōfessiones cum sit nomen generale ad quod optime. s̄. de electio. cupiētes. §. j. eo. lib. sed testes ⁊ instrumenta sunt nomina speciei que differunt a cōfessione: vt est dictum. Ad. l. j. de fide instrumen. est responsum. s̄. ad id qd̄ dicunt ꝙ recipere cōfessiones est iuxta mādatum nego: illa enim dicunt iuxta mandatuz ⁊ delegato cōmissa sine quibus negocium sibi cōmissum nō potest expediri: vt in c. preterea. de offi. delega. sed ex quo est sibi cōmissa tm̄ receptio testium ⁊ instrumentoruz isti duo articuli bene possunt expediri sine receptiōe cōfessionis. ergo eorū potestas ad illam cōfessionem se nō extendit. ad qd̄ optime facit glo. iij. in. c. solet. j. de sen. excō. ⁊ qd̄ super illa no. Jo. an. vbi expresse voluit ꝙ licet delegatus possit illa sine quibus negocium expediri nō pōt: nō tñ pōt illa per que causa facilius expediretur ex quo nō includūtur in mandato: vnde licz ex cōfessione negociorū principale facili⁹ expediatur. quia tamen delegatus pōt expedire negocium sibi cōmissum sine receptione confessionis illam recipere non poterit. ¶ Glos. super verbo articulus querit q̇d sit articulus. ¶ In fi. glo. Jo. an. hic ponit multa significata hui⁹ nominis articulus.

5 ¶ † Sed querit an de necessitate articuli sint dandi in cā. Sol. dicit Archi. ꝙ si petātur debent dari: al's sufficit qualitercunq̄ testes sunt ꝓducti dūmodo super libello deponāt siue sint facti articuli vel positiōes siue nō. alle. per Host. in summa huius tituli. §. super quibus. sub. §. ⁊ cuncta. ver. fiunt aūt ⁊ sequenti. ⁊ in Spec. e. ti. §. nunc videndum. per totum. §. ⁊ facit de rest. spo. cū ad sedem. dicit tamen ꝙ cauere debet tradens articulū vel positionem ne faciat illum plura cōtinentem ne obliget se ad totū ꝓbādum taliter ꝙ perdat causam nisi ꝓbet cui mos gerendus est de proba. licet causaz. quia bene pōt se obligare probationi sub amissione cause. de elec. cum dilecti. de crimi. fal. c. fi. sicut ⁊ stare dicto aduersarij testibus nō iuratis. C. de fideiusso. l. fi. ⁊ de test. tuis. al's sufficeret probare vnū de mille propositis qd̄ sufficeret ad intentionez fundādam. de appel. significauit. de p̄ben. cū iaz dudum. allegat istud dictum ꝙ plura narrans in articulo vel positiōe videtur se astringere ad ꝓbandum omnia in illo cōtenta. ¶ Glo. super verbo ꝓductos querit corā quibus isti testes fuerint producti. Deinde recitat per cōtrariuz ꝙ nō potuerunt recipi. lit. nō cōtest. glo. Sol. Item opponit glo. ꝙ post examinationem vel receptionem testium nō iuretur de calum. nec fiāt positiōes glo. sol. in fi. glo. ¶ Contra determinationem glo. opponitur ꝙ nō possint fieri positiōes. quia aggrediēdo ꝓductiōes testium pars sibi precludere videtur viam ponendi. ¶ Nec ob. quod glo. inducit de iura. calum. quia illud ideo potest prestari in qualibet parte litis: quia nō p̄staretur ꝓpter partem tm̄ sed ꝓpter vtilitatem publicam cuius interest lites dirimi. sed positiones tm̄ fiunt fauore partium: ad qd̄ facit de foro cōpe. si diligenti. ita dicit Jo. mona. quosdā tenuisse: sed ipe dicit tenenduz qd̄ tenet glo. ne ꝓbatiōis copia sic angustetur. C. de hereti. l. pen. in fi. ſm Jo. and. ¶ Glo. super verbo omnia querit quare nomina testium exprimūtur deinde qualiter nomina practicētur. Item an possit alios a nominatis ꝓducere ⁊ soluit in fine glo. ex v̄bis glo. cōcludit Jo. an. ꝙ nō sufficit excipere in genere ꝯtra testes ꝙ sunt in talibus criminib⁹ irretiti: sed sigillatim illa ꝯtra quēlibet testem debet̄ exprimere crimen in quo est irretitus. ad hoc de elec. per inquisitionem. ⁊. j. de sen. excō. cōstitutionez inducit etiam Archid. de elec. c. j. s̄. e. lib. Et istud examinabitur. j. dicit tamen Jo. an. pōderandum ꝙ in exemplis positis hic in glo. nō exprimitur locus vel tp̄s criminis cōmissi. Et ista potuit esse ratio quare papa mandat ꝙ in partib⁹ fiat specificatio cause. vel posset dici ꝙ in curia nō erat facta specificatio ꝓut hic glo. assignat. sed dicebatur intendit ꝓbare titium adulteruz periurū ⁊c. ⁊ sic specificatio de qua dicitur hic in tex. latius sumet̄ Jo. and. ¶ Glo. super verbo interrogatoria. ista glo. ponit practicaz interrogatoriorū. ¶ In fin. glo. No. ex ista glo. que facit in argumentū ꝙ nō valet dictuz testis nisi partes cognoscat. de quo per glo. in. c. cū causam. s̄. e. ti. ꝓxi. ꝑ Arch. iij. q. iij. §. itē testiū. Sup dubio glo. dicit Jo. an. ꝙ si pars nulla daret interrogatoria ꝙ iudex debet facere ꝑ se illa que habent̄ in. c. cū cā. eo. ti. ⁊ ꝯsuluit Host. ꝙ potius fiant superflua ꝙ̄ omittat̄ aliqd̄ necessariuz vel vtile: ⁊ hoc q̄ si fuit omissum interrogatoriū tale negligenter vl' dolose: fiet iterato examinatio testium. nō ob. publicatiōe. s̄. e. ti. ꝑ tuas. qd̄ secus esset si nullū fuisset factū. Item vtile est q̄ forte iudex plura resecaret ꝙ̄ expediret. ⁊ arguit cōtra iudices qui cōmttunt examinationem testiū notarijs vel alijs cum deberent examinationē per se expedire. C. de fide instr. aut̄. apud eloquētissimū. vel ad minus cōmittere ꝑsonis idoneis et discretis. s̄. e. si qui testium. de testi. cogē. c. j. de ꝯsan. ⁊ affi. c. j. cuz in probatio

nibus sit tota vis cause potius deberēt cōmittere alia ꝙ̄ examinationem testiū. xliij. distin. quiescamus. sed quia istud est onerosum. ideo de facili cōmittitur etiaʒ per eos qui sportulas exigunt contra id. ff. de regu. iuris. l. secundū naturā. ⁊ de cle. coniugatis. diuersis. de preben. cum secundum. Joā. an. Bononie est consuetudo ꝙ quelibet pars ponat pro sua parte vnū examinatorem. ⁊ isti duo examinant ꝯm interrogatoria data per iudiceʒ correcta. ¶ Glos. super verbo specificatiōe colligit notabile ex tex. ¶ In fi. glo. per tex. ⁊ alleg. per glo. dicebat Inno. ꝙ nō sufficiebat excipere cōtra testem dicendo ꝙ erat periurus vel adulter. sed an talibus exceptionibus debeat specificari locus ⁊ tempus commissi criminis in accusatione. Idem ⁊ fortius in exceptione cum minus sit odiosa accusatio ꝙ̄ exceptio cōtra testes. vnde in exceptione compelluntur testes. ⁊ in accusatione nō. de testi. cogen. dilectorum. Et idem tenet hic Arch. ⁊ dicit Jo. an. ꝙ licet iste tex. sic allegatur ꝙ specificatio requirat̄ in exceptionibus. tamen iste tex. non probat: sed bene probat qđ specificatio non facta in exceptionibus debet fieri anteꝙ̄ probatio sup illis admittatur. quia hic erant admisse exceptiōes. ⁊ papa mādat ꝙ fiat specificatio ante probationem exceptionum: siue facta non fuerit primo. siue facta: sed non plene vt dixi. s. sup verbo nomina. ⁊ istud multum tenet Lap. abbas hic. et etiam dicit tenere Pau. in clemen. constitutionem. §. ceterum. de electioni. super verbo circunstantiarum. ⁊ allegat ibi istum tex. dicens qđ ille cui datus est terminus ad opponendū crimina vel defectus satisfacit termino ea indeterminate ponendo. ⁊ si petat̄ declaratio poterit declarari post terminum. quia qui declarat nō addit ff. de testa. l. heredes palam. §. quod vero quis. ⁊ de appel. vt nostrum. tamen dicit Lapus ꝙ talis exceptio efficaciter non dicetur recepta donec fiat specificatio cum illa requiratur ante temporis probationem. vt hic. ⁊ sic receptio talis exceptiōis ex futuro dependet euentu. de frigi. fraternitatis. ⁊ s. eo. lib. de elec. si forte. ergo quod a principio debebat fieri fiet postea ante receptionem testium super ea. facit tex. viij. dist. que contra. ꝯm Lapum. ⁊ idem tenet Pau. hic. ⁊ dicit ita fuisse consultum per do. Guidonem episcopum concordieñ. et ita dicit Stepha. seruari in romana curia ꝯm Pau.

1 ☞ Testes coraʒ iudice produci debent
2 Differentia inter productionem ⁊ receptionem testium
3 Judex an possit prefigere terminum ad testium personas reprobandas ante attestationum aperturam

1 **Si vero.** ¶ Nota primo ꝙ testes debent produci corā iudice. non ergo sufficit producere coram no-
2 tario. ¶ Nota differentiam esse inter productionem ⁊ receptionem testium. ⁊ inter examinationeʒ. ⁊ sic videtur ꝙ astrictus ad productionem testium. ⁊ infra certum terminum satisfacit termino si producit licet testes infra terminuʒ non sint examinati. de quo. j. de exces. prela. ¶ Nota ꝙ exceptio criminis ad repellendum testes potius videtur opposita contra testes ꝙ̄ contra producentem. ⁊ sic videtur hic tex. contra dictum Inno. in. c. verum de foro compe. vbi dicit ꝙ potius videtur opposita contra producentem. Sed potest intelligi dictum Inno. quantum ad effectum. quia ex tali exceptione producentis frustratur intentiōe sua cum probare non possit intentum propter talem repulsionē. ¶ Nota iuramentum malicie exigendum quando est presumptio contra excipientem crimina. ad hoc. s. de iura. cal. c. ij. in fi. eo. lib. ¶ No. opt. argu. ꝙ iudex potest eodem instanti assignare partibus super expeditione diuersoꝝ actuuʒ diuersos terminos. vt primo termino lapso pro vno actu assignato expediatur alius actus in alio termino. ad hoc de priuile. cum olim secūdo.
3 An iudex possit prefigere terminum ad reprobādas ꝑsonas testium ante aperturam attestationum. Innoc. hic tenet ꝙ sic per hunc tex. vbi expresse apparet ꝙ statuit̄ terminus ad reprobandum personas testiū: quorū dicta non erant publicata cum ipse examinator hic haberet remittere dicta testiū cum clausula: tamen ꝙ etiam potuisset opponere contra personas post aperturam testium si iste terminus hic non fuisset statutus. iuxta nota. eo. titu. presentium. ¶ Sed an poterūt reprobari testes reprobatorij reprobatoriorum quo ad dicta ipsorum post publicationem: qꝛ quo ad personas secūdi reprobatorij reprobari nō possunt. s. eo. titu. licet. iij. quod patet qꝛ tex. ibi bis dicit cōtra personas testium ⁊c. ⁊ videtur ꝙ contra dicta istorum secundoꝝ reprobatoriorum possit opponi: qꝛ pars non potuit videre eoruʒ dicta ante publicationē. ergo nō potuit percipere quid diceret. admittendus est ergo postea. et maxime si corruptionem admisceat. iuxta not. de proba. licet causam. in glo. ij. al's dabit̄ ipsis materia deponendi falsum. cōtra id de accu. qualiter. ij. §. debet nec mirum si facilius repellitur reprobatio persone ꝙ̄ dicti: q͛a testis licet criminosus habere possit zelum iustitie. ⁊ etiā de iure criminosus certis casibus admittit̄. patet de symo. licet hely. in fi. sed nunꝙ̄ falsum approbat̄ a iure cū sit ꝯtra xp̄m qui de se dicit Jo. xiij. Ego sum veritas. Iteʒ de falso pōt etiā opponi post sententiā. de ꝑba. licʒ cū ꝯcor. forti⁹ ergo videt̄ id fieri posse post scđam reprobationē. ⁊ licet hoc habeat multum equitatis. ratio tamen illius. c. licet. eo. ti. que est vt finē litibus imponat. multū obstat ꝯm Jo. an. hanc partē vltimā ꝙ non admittatur. tenet hic Jo. cal. pro qua inducit ꝙ reprobatio dicti etiaʒ respicit personam testis: que ex hoc arguit̄ de mendacio ⁊ periurio ꝑpter hoc odiū: ergo restringitur. de testi. co. delictorū. Item nō stat̄ dicto testis ꝑpter ꝯditioneʒ persone: puta qꝛ criminosus: quia ex hoc presumitur ꝙ verū nō dixerit. s. e. ti. testimoniū. ⁊ tamē nō auditur tertia reprobatio ꝯtra personam que nūꝙ̄ fuit reprobata. q͛ iura ꝑpter superfluitatē nō permittūt tertiā reprobationē ⁊ maxime hec ratio habet locū quādo in tertia reprobatiōe opponeretur ꝯ testem ꝙ al's deierauit. que tamē exceptio tūc nō admitteretur ⁊ tū ꝯstat iuris ꝑsumptione al's periuriū: ideo repellit qꝛ presumitur etiā postea deierare. xxij. q. v. paruuli. Et hoc etiā videtur tenere Hosti. s. eo. ex tenore. in fi. vbi dicit ꝙ sicut mulier nō auditur volēs ꝓbare indirecte falsitatē testiū viri. ita vir poterit ꝓbare per alios testes ꝙ primi sui dixerūt verū: ⁊ hoc etiā dicit ibi gl. sed addit Host. ꝙ ꝯ hos scđos nō licebit mulieri ꝓducere tertios. alleg. decreta. lʒ. ⁊ sic de reprobatione dictorū videtur loqui ad ea que dicit Jo. an. sup rub. ꝙ. d. c. lʒ nō permittit in probatione dictoꝝ qđ ꝓhibet in reprobatione personarū sed respicit factū ꝯm qđ ꝯ personas fiebat oppositio. ratio aūt qđ dabitur audacia deponēdi falsum nō ꝓcedit. quia id nō est ꝑsumendum. Item ꝯm illā etiaʒ quecūqʒ possunt reprobari persone per illū. §. debent. qđ tamē nō est verū: vt in. d. c. licet. ¶ Quod autem certis casib⁹ credat̄ testi criminoso est spāle. ⁊ qđ dicit ꝙ falsum nunꝙ̄ approbat̄ fateor cū id falsum forte ꝯstat sed hic non ꝯstat immo ꝑsumitur ꝯtrariū saltē ꝑpter iuramentū qđ prestiterunt. Ad vltimū respōde id verum cū corruptione vt dicit Inno. in. c. licet. Item nec illa cōsequentia est necessaria cū diuersa sint impedimenta snīa. ⁊ est secūda reprobatio. vnde ⁊ sicut in questione falsi est tp̄s limitatū de excep. cū venerabilis. ita nō est absurduʒ ꝙ scđa reprobatio illi etiā possit finē imponere ꝯm Jo. cald. dominus meus Anto. de but. tenet opi. Jo. an. dicēs ꝙ cū nos sumus cōtra regulas iuris cōis simpl'r permittētis reprobationē dictorum testiū stemus illi ex quo nō reperitur vitiata. cum. c. lʒ loquat̄ tm̄ in reprobatione personarū ⁊ nō dictorū. possent opiniones reduci ad ꝯcordiam ꝙ aut iste vult reprobare dicta testiū nō ꝑ alios testes sed per instr̄a vel per dicta suamet testiū ⁊ ex suis attestationibus. ⁊ tūc possit ad qđ optime tex. iiij. q. iij. si q̇s testibus. ⁊ qđ ibi no. glo. ⁊ Arch. ⁊ glo. in. c. presentiū. s. eo. tit. ⁊ ita ꝓcedit opi. Jo. an. ⁊ dn̄i mei: aut vult reprobare per alios testes. ⁊ tunc credo ꝙ nō possit per ratiōes Jo. cal. nisi adderet falsitati corruptionē testiū vult tex. in. d. x. si quis testibus. Nec ob. rō dn̄i mei ꝙ istud sit ꝯtra regulas iuris cōis nō admittere testes tertio reprobatorios qꝛ īmo est ꝯm regulas iuris cōis q̄ volūt ꝙ publicatis attestationib⁹ super eo. vel directe ꝯtrario articulo testes nō admittātur. s. eo. fraternitatis. ⁊ cle. de testi. eo. ti. vel dicʒ meli⁹ ꝙ nō est ꝯtra regulas iuris cōis. īmo dicit regula iuris cōis circa productiones testiū refrenatas tenētes in infinitū: vt in. c. significauerūt. e. ti. ⁊ in. c. fraternitatis. vt sit litiū finis nō admittitur testis publicatis attestationib⁹: licʒ etiā alia ratio illud induxerit. al's sequeret̄ ꝙ qua rōne admittitur quarta reprobatio dictorū eadē rōne admittet̄. v. ⁊. vj. et sic de alijs. vnde debet esse aliquis terminus ꝑcludens hāc infinitatē. Item ratio exp̄ssa in lege facit extendere legem ad aliqua comprehensa in illa q̄ sunt subiecta ⁊ ꝓportionabilia illi rationi etiā si lex sit exorbitās. vt no. glo. in cle. j. de elec. ratio ergo vt infinitas restringat̄ posita in dicto. c. lʒ est ꝓportionabilis etiā circa dicta ergo ad illam extēditur. ¶ Glo. penul. querit quare requiratur iuramentuʒ ⁊ sol. dupliciter in fi. glo. idem Jo. mo. Jo. an.

1 ☞ Aduocatus obligatus ad cause defensionem non videtur obligatus ad causam appellationis.
2 Juramentū in defectū plene ꝓbationis nō debet deferri nisi primo adsit presumptio ꝓ altera partium.
3 Sollicitator cause an possit esse testis.
4 Aduocatus meus in causa principali an possit esse aduocatus cōtra me in causa appellationis.
5 Notarius qui scripsit acta an possit esse testis.

Romana. Glo. j. diuidit sʒ nō summat ꝑpter tex. breuitatē pōt tamen sic summari. Aduocatus vel ꝓcurator principalis cause in causa appellationis testificari nō potest iuramentū etiā presumptione faciente pro appellante sibi deferri non debet nisi iudici videatur. h. d. ¶ † Nota argu. ꝙ aduocatus vel procurator obligati ad defensionem cause nō videntur obligati ad defendendaʒ causam appellationis de aduocato per Archi. vj. q. iiij. osius.

iiij.q.ij.osius.⁊ per Jo.an.in regula contractus.de regu.iur.in.ij.q. ẽ.de procura.nõ iniuste. ¶ Nota ꝙ ille qui est suspectus testis propter affectionem quã habet ad causam principalem.est etiã suspectus in causa appellatiõis:⁊ sic mutatio instantie litis nõ tollit suspitionem ex quo est eadem causa ⁊ persona. ¶ No.qꝺ procurator non potest esse testis in eadem causa ⁊ per se agitata. Nunquid autem instrumentum per procuratorem rogatum ante motionem litis in fauorem sui principalis faciat fidẽ in lite per ipsum procuratorem agitata. Jo.an.examinat.j.in regula cum quid.de reg.iur.in mercu. ¶ No.ꝙ illud dicitur fieri indistincte quod fit quolibet casu. ¶ No.ꝙ iuramentum in defectum plene probationis non debet deferri nisi primo adsit presumptio pro altera parte.ad hoc de iureiu.in.c.fi. ¶ No.ꝙ iudex non necessitatur ad deferendum iuramentum illi tantũ pro quo est presumptio siue sit reus.siue sit actor.sed in arbitrio suo est cui debeat deferre.⁊ sic videtur hic tex.pro dicto Jo.an.in ca.fi.de iureiu. ¶ No.quid debeat considerare iudex in delatione iuramenti fienda magis vni parti ꝙ̃ alteri.de quo plene ꝑ Joã.and.in.d.c.fi. ¶ Quero an iste tex.habeat locũ in appellato vt non possit producere in testem procuratorem vel aduocatũ. Jo.and.hic tenet ꝙ sic cum eadem ratio quare isti prohibentur habeat locum tam in appellato ꝙ̃ in appellante.ergo idem debet esse ius.de consti.translato.de rescri.inter ceteras. Nec ob.qꝺ hic exprimitur de appellante:q2 hoc ideo de eo fuit expressuz q2 eps remen.fauebat istis appellationibus ad curiam suaz vt ipsi inducerentur ad imponendas appellationes.⁊ cause ad curiaz suam deuoluerent.⁊ ideo admittebat in testes aduocatos ⁊ procuratores.⁊ etiam deferebat iuramentum appellanti indistincte presumptione faciente pro eo.⁊ ideo tex.potius expressit de istis.s.appellantibus. Jo.and. ¶ Quid de syndico vel actore an repellatur. Franc.tenet ꝙ sic.tamen q2 eadem est ratio.ergo idem debet esse ius.tum q2 ius canonicum de his nominibꝰ nõ curat.de procu.petito.ad quod optime.ẽ.eo.tit.in causis.⁊ idez tenet Jo.an.hic in consorte litis qui admittitur sine mãdato cũ eadem sit ratio in eo.immo fortior q2 maiorẽ affectionem presumitur habere ad causam ꝙ̃ simplex procurator.ẜm Joan.and. ¶ † Quid de sollicitatore cause an possit esse testis. domi.de rota conclusione.ccccxlij.dicunt ꝙ aut sollicitator est deputatꝰ ad causam per principalem cum assignatione salarij.⁊ tunc non poterit esse testis in illa causa.q2 maiorem affectionem videtur habere ad causam ꝙ̃ procurator qui propter hoc repellit̃.vt hic est casus.aut est deputatus vt per procuratorez ipsius cause.vt puta q2 procurator deputauit familiarem suum ad sollicitãdas causas suas.⁊ tunc poterit esse testis quia socius socij mei non est meus socius.lxxxj.dist.legitur maxime quãdo agitur de probatione leuis preiudicij.puta ad probandam diligentiam procuratoris.vel signa ⁊ sigilla ẜm.d.de rota.istud vltimum dictum non videtur verum in grauibus:quia vbi quis ad honorem reputat sibi victoriam cause.vel ad dedecus succũbere est testis suspectus.vt qui not. Sed ista ratio concludit etiaz in sollicitatore deputato per procuratorem.ergo videt̃ ꝙ etiam repelli debeat. An in delatione iuramenti que fit in defectum probationis requiratur citatio partis.d.de rota in conclusione.dclxxxix determinant ꝙ sic quia interest partis.⁊ quelibet pars poterit dicere sibi deferendũ esse ẜm qualitatem personarũ ⁊ circunstantias negocij.vt dicit tex. Item vna pars poterit alteri referre.vt no.de iureiu.c.fi. ¶ Quero de ratione quare isti repellantur a testificando.ratio est quia vterq3 est oblatus domino de dolo ⁊ negligentia.C.mandati.l.in re mandata.C.de admi.tuto.l.non est ignotum.vnde ⁊ aduocatus fidem susceptaz adhibere d3.ff.de varijs ⁊ extraor.cog.l.j.§.in honorarijs. Itẽ q2 vterq3 istorũ victoriam cause sibi reputat ad honorem ⁊ perditionem ad dedecus.ideo sunt suspecti etiam repellendi.ẽ.eo.in literis.et est expressuz extra.iiij.q.iij.ver.patroni exponendo quod ibi dicit̃ de executore.i.de procuratore ad impetrandũ ẜm Hosti.Joan.mo.Archi.⁊ Fran.⁊ Jo.an. ¶ Quid si procurator est datꝰ ad vnum articulum cause tantum an poterit in alijs articulis ipsiꝰ cause esse testis.dic ꝙ aut vult testificari in alijs articulis cõiunctis illi in quo fuit procurator vel aduocatus ⁊ nõ potest.aut in alijs separatis ⁊ potest.ad hoc de app.secũdo requiris.⁊.c.inquisitioni ẜm Fran. Et ex hoc infertur ꝙ procurator ꝯstitutus ad impetrandũ tantum rescriptũ poterit esse testis cuz tex.hic loquatur de illo qui fuit ꝓcurator in priori iudicio. Jo.an. ¶ Quid si aduersarius consentit ꝙ isti admittantur ad testificandũ.sol.possunt admitti cum istud sit introductum in eius fauorem cui renunciare potest.ad hoc.ẽ.eo.tit.tuis.⁊.C.de fideius.l.fi.⁊ procedit iste text.etiam si ageretur de probãda exceptione propter quam erat appellatio interposita ẜm Abb.⁊ sic dicit ponenduz casum. Jo.an. ¶ Glo.ij.recitat per ꝯtrarium ꝙ isti possunt esse testes:q2 instantia cause principalis differt ab instantia cause appellationis.glo.sol.assignando rationẽ. ¶ In fi.glo.super isto dubio an causa appellatiõis sit alia a causa principali. Joã.an.hic alleg.primo iura que ꝓbãt ꝙ sic.allegat primo text.ij.q.vj.si episcopus.xvj.distin.ab eo.vj.q.iiij.a suis.⁊ in omnibus his locis de hoc.⁊ facit quod no. Accur.C.de appel.pro hac facit etiã ẽ.eo.li.de iura.calũ.c.ij.primo responso. Ad contrarium ꝙ non sit alia inducitur.iij.q.vj.accusatus.xxxj.q.ij.lotharius.in fine.⁊.ij.q.vj.post scꝺam.⁊ in his etiam de hoc Lau.⁊ Jo.dicunt qꝺ eadem est causa ⁊ non est idem iudicium.pro quibus optime facit iste tex.ibi in priori iudicio. Goff.de procura.non iniuste.tenet ꝙ est alia causa. Archi.dicit aliquos distinguere causam appellationis a grauamine vel a diffinitiua ẜm Jo.an. Credo opinionem Jo.⁊ Lau.veram ꝙ licet causa possit dici eadem:tamen iudiciũ est diuersum.⁊ hoc tenet Jo.an.in.c.dispendia.ẽ.de rescrip.eo.libro.super verbo questiones.et idem tenet.j.in regula contractus.de reg.iuris.in mercuria.ij.q.⁊ de hoc opti.tex.in.c.accusatus.iij.qꝺ.vj.ibi.⁊ dum iterato iudicio pontifex causam

4 suam agit ⁊c.ibi optime probatur hec distinctio. ¶ † An aduocatus meus in causa principali possit esse aduocatus contra me in causa appellationis. Jo.and.dicit hic ꝙ sic:licet non sit honestum.⁊ hoc tenet Guilł.in Specu.de aduocato.§.nunc tractemus.in fine ⁊ idem not.ff.de posthu.l.finali. Jo.andr.⁊ pro hoc facit glossa bona.xlj.distin.disciplina.que dicit ꝙ in eadem causa potest idem esse aduocatus ambarum partium. ¶ Quid de compromissario ad eligendum vel ad laudandum an possit esse testis si agatur de illo actu super quo fuerat assumptus. Innoc.tenet ꝙ sic.de electio.cum dilectus.⁊ de arbi.non sine. Jo.andr.dicit hoc verum in defectum probationis:al's secus prout volũt

5 illa iura. ¶ † An notarius q̃ scripsit acta possit esse testis. Frã.dicit hic ꝙ sic cum non reperiatur a iure prohibitum et edictum de testibus est prohibitorium:vt not.in glo.in.c.primo.ẽ.eodẽ titu.⁊ hic ad idem.de fide instrumentorum.cum Joannes. Joã.and. ¶ Glo.super verbo fuerat querit de duabus questionibꝰ ⁊ soluit. ¶ Glo.super verbo in testem.querit de duabus questionibus ⁊ soluit. ¶ In fine glo.idem Joan.mona.⁊ Archi.qui dicunt ꝙ administrator bonorum ecclesie de contractu per ipsum celebrato potest esse testis.alleg.iij.q.ij.c.j.ver.ceterum.⁊ quod not. Bart.brix.in questione veneriali.xlvij.que incipit aliquis erat administrator. Jo.and. ¶ Quod autez dicitur hic in glo.de gestore negocij ꝙ admittitur ad testificandum intelligit barto.in.l.deferre.§.idẽ.ff.de iure fisci.q̃n ad eũ non spectat cõmodũ vel incõmodũ al's eũ non posset esse testis.C.de testi.l.omnibus. Exemplum volo probare teneri mihi ad centum produco Titium qui dicit se tibi portasse centum que sibi dedi tuo mandato.iste non est idoneus quia si tibi tradidit est liberatus a me si tibi nõ tradidit remanet obligatus mihi ẜm Joan.de san.hic. ¶ Glo.penultima querit ⁊ soluit. ¶ In fi.glo.idem Inno. Et not.ex glo.ꝙ dictum vnius testis facit presumptionez.vide glo.fi.in.c.licet.j.ẽ.eo.tit.⁊ glo.fi.in.c.preterea.eo.ti.

¶ De iureiurando. Rubrica.

1 ☞ Statutum ꝙ prelatus iuret seruare consuetudines est validum.
2 Symonia an committatur in traditione iurium spũalium.
3 Adiectiuum prolatum in neutro genere concipit femininum.
4 Differentia inter ciuitatem castrũ ⁊ terrã.
5 Rectorũ appellatiõe compꝛehendũtur etiam qui preficiũtur administrationibus laicorũ.
6 Officiales dignitatũ tꝑalium nõ ꝯfirmãtur.
7 Jus canonicum principaliter saluti animarum prouidere intendit.
8 Pape iuramẽti virtutem declarare spectat.

Contingit. ¶ Glo.prima summat.et primo ponit thema circa clericos et laycos.secunda ibi.quia vero constitutionis causam et constitutionẽ circa vtrosq3. ¶ Nota primo qꝺ due negatiue simul iuncte faciunt vnam affirmatiuam.de quo Joan.mona.ẽ.eodem libro.de constitutio.c.ij. ¶ Glo.in verbo nonunq̃.de peni.distin.ij.sunt plures.quod est verum quãdo ambe negationes referuntur ad idem.secus si ad diuersa:vt notat glo.xxij.

1 questione.j.§.j.⁊ not.docto.eodem titu.⁊ si xp̃s. ¶ † Nota valere consuetudinem vel statutum ꝙ prelatus vel nouus canoni-

2 cus iuret seruare consuetudines ⁊ statuta. ¶ † Nota argu.ꝙ in traditione iuriũ spiritualiũ nõ cõmittitur symonia si deducit̃ in pactũ inter partes ꝙ quis prestet iuramentum recipiendi obsequium etiã spũale,de quo aliquid de electiõe significasti,de pre

ben. significatum. ¶ Nota argumentū ꝙ de esse statuti nō est
ꝙ fiat in scriptis. ad hoc tex. in cle. dudū. de sepul. de hoc ꝑ Jo.
an. in. c. j. s. de renun. eo. lib. ⁊. j. in regula nemo potest. de reg. iu
3 ris aliquid. Archi. ij. q. j. in primis. in fi. ¶ † Nota ꝙ adiecti-
uum prolatum in neutro genere cōcipit etiam femininū. ad idē
tex. ⁊ Guil. in cle. j. de procu. ⁊ de hoc per Jo. an. in. c. ij. de sum.
4 trini. ⁊ fide catho. super glo. disiunctiua. ¶ † Nota differentiā
inter ciuitatem castrum et terram. de quo per Jo. an. in. c. si ciui
5 tas. j. de senten. excom. eo. lib. ¶ † Nota ꝙ appellatione recto
rum comprehenduntur etiam illi qui preficiūtur administrato-
6 ribus laicorum. ad hoc tex. j. de hereti. vt inquisitiōis. ¶ † No
ta argu. ꝙ potestates ⁊ officiales dignitatum temporaliu₃ non
confirmantur. sed administrationem habent ex sola admissione
ad talia officia. probat tex. ibi admittant. de quo aliquid ꝑ doc.
s. de iudi. c. fina. ¶ Nota argum. ꝙ iurans seruare statuta exi-
stentia in vno volumine videtur iurasse se seruaturu₃ quodlibet
statutum de per se. de quo per Archidia. xxij. q. iiij. inter cetera.
¶ Nota tria que inducunt validitatem statutorum vel consue
tudinum. videlicet quando sunt illicita: impossibilia vel ꝯtra li-
bertatem ecclesie. vide. iiij. distin. erit autem lex. ¶ Nota argu.
ꝙ licet statutum laicorum non teneat quando disponit cōtra li
bertatem ecclesiasticam. tamen videtur valere quando nō est cō
tra libertatem ecclesie. ⁊ sic argumētatiue posset induci iste tex.
ad opinionem Barto. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. ꝙ sta
tutum laicorum simpliciter disponens ⁊ non contra libertatem
ecclesie liget clericos. cuius contrarium communiter tenetur.
¶ Nota ꝙ iuramentū non est vinculum illaqueans quo ad ma
lum perpetrandum. concordantie sunt in glo. Et hic nota ꝙ or
dinata ad vnum finem ad alium trahi non debent. ad hoc tex. de
7 appel. ad nostram. ⁊ cle. q2 contingit. de religio. domi. ¶ † No
ta finem iuris canonici quia intēdit principaliter prouidere sa-
luti animarum. ad hoc. s. de constitu. vt animarum. ius autem ci
uile tantum quieti corporum. vide glo. in. c. cu₃ contingat. s. eo.
titulo. ¶ Nota ꝙ disponere principaliter super iuramento an
debeat prestari vel non sup aliquo actu spectat ad ecclesiā etia₃
in factis laicorum. ¶ Nota ꝙ iurans seruare aliquod prohibi
tum etiam animo ⁊ intentiōe illud seruandi non artatur ad ob-
seruantiam talis iuramenti. quem textum inducit ad questionē
An minister prouincialis ordinis minorum qui iurauit renun-
ciare in capite triennij in manibus capituli prouincialis astrin
getur tali iuramento cum ex suis constitutionibus papalibus
debeat renūciare in manibus generalis vel capituli generalis.
iste tex. facit ꝙ non. ¶ Nota ꝙ quādo actus iuratus potest re-
ferri ad permissu₃ ⁊ illicitum in dubio potius debet intelligi qd
intentio iurantis referatur ad actum licitum q̄ prohibitum
8 ¶ † Nota ꝙ ad solum papam spectat declarare virtutem ⁊ vali
ditatem iuramenti. ad hoc. s. de electio. c. venerabilem. ¶ Op
po. ꝙ iuramētum non debeat exigi in istis spiritualibus. immo
exactio symoniam inducit. vt patet. viij. q. iij. in summa. ⁊ qd no.
eadem causa ⁊ questione. artaldus. Solu. aut iuramentum exi-
gitur ante electionem ab illo qui debet eligi. ⁊ tunc symoniacu₃
est. ⁊ ita procedant contraria. ⁊ ita debet intelligi quoddam cō-
cilium romanum quod incipit cum in cunctis. vbi etiam prohi-
bebatur ne clerici iurarent consuetudines ecclesie. Aut iuramē
tum exigitur post elec. de seruandis statutis ⁊ consuetudinibus
ecclesie licitis ⁊ honestis. ⁊ tunc symoniacum non est. ⁊ ita proce
dat iste tex. ⁊ hoc innuit illud verbum prelati positu₃ hic in tex.
in principio. quod verbum innuit eos confirmatos ꝯm Archi. ⁊
Jo. an. ¶ Nota illud dictu₃ ꝙ in appellatione prelati compre
henditur electus et confirmatus. vide quod not. glo. ⁊ docto. in
capi. j. de religio. domi. de ista materia vide per glo. summe. s. al
legatam. ¶ Quero canonicus in receptione iurat seruare sta-
tuta ecclesie ⁊ in literis suis sunt clausule tollentes statuta eccle
sie. an per tale iuramentum videatur renunciare illis clausulis.
Jo. an. hic remittit ad questionem quam posuit. s. in regula in-
spicimus. j. de regu. iuris. in questione. ⁊ ibi arguit pro ⁊ contra
tamen tenet ꝙ non renunciet. ¶ Quid si in volumine statutorum
iuratorum sunt duo statuta contraria quod illorum debeat ser-
uare iurans. Solu. aut alterum ex contrarijs est illicitu₃. ⁊ tunc
planum ꝙ tenetur ad licitum ⁊ non ad illicitum. vt est text9 hic.
Aut vterq₃ est licitum quod est possibile in duobus contrarijs
vtrunq₃ esse licitum. iuxta nota. per Jo. an. in. c. fina. s. de cōsue.
⁊ tunc aut ꝯtrarietas potest aliqua distinctione iuuari. ⁊ vterq₃
compellitur seruare suo casu. argu. de testi. cum tu. s. de elec. cu₃
expediat. eo. lib. aut non potest aliqua distinctione iuuari. ⁊ tūc
aut vnum est conditum a superiore. aliud ab inferiore ⁊ seruabi-
tur conditum a superiore etiam si sit prius cōditum. vt in cle. ne
romani. s. de electio. aut ambo sunt edita pari autoritate. ⁊ tunc
seruabitur vltimum statutum q2 legum ⁊ statutorum proprium
est secundum corrigere primum. s. de consti. c. j. eo. lib. hec proce
dunt quando constaret quod ipsorum esset prius. Si qñ dubi-
taretur quod esset prius seruaretur ordo scripture. s. eo. lib. de
elec. c. pe. ⁊. j. de preb. mandato ꝯm Jo. an. hic. ⁊ istud tenet Dy.
q2 quotienscūq₃ sunt plura que inspecto ordine compositionis
habent se ordine successiuo: q2 vnum prius alterum posterius: li
cet se habeant vt concurrentia in actu cōfirmationis. nihilomi-
nus inducantur ꝯm diuersa tempora. vt prius ⁊ posterius. ff. de
testa. mili. l. si certarum. §. fina. ⁊. ff. de iure codicillorum. l. confi-
ciuntur. §. similes. ⁊ sic prius ⁊ posterius tolletur. Non obst. §.
codicilli. l. in libello. ff. de capti. ⁊. C. de re mili. l. tribuni. lib. duo
decimo. q2 dato ꝙ ibi dicatur inspici tempus confirmationis vt
valeant. tamen iudicabimus vt valeant vt prius ⁊ posteri9: vbi
simul stare non possunt. Nec obst. l. ij. C. de test. tute. cū sua glos.
vbi si in testamento prius facto sit datus vnus tutor ⁊ postea in
codicillis datur alius ambo erunt tutores cum datio ipsorū su
mat vires a morte testatoris: q2 ibi erant actus adinuicem se cō
patientes cum multi simul possint esse tutores vni9 ꝯm Andreā
zaf. de pi. in. l. gallus. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ refert hic Joā. de fan.
contra illud quod dicit hic Jo. an. ꝙ statur hic in vltimo statu-
to. facit quod ipse no. j. eo. lib. de hereti. vt officium. super gloss.
post Archi. ⁊ Jo. mo. vbi dicit ꝙ licet inter iura inserta in eodē
volumine sit diuersitas in tēpore editionis. tñ ex quo sunt simul
in eodem volumine ⁊ eodē tempore approbata nō est dare prio
ritatem vel posterioritatē. pro quo optime facit prohemiū hui9
libri ⁊ cōpilationis gregoriane. ꝯm hoc ergo si nō est dare prio-
ritatem non procedit dictum suum ꝙ vltimum valeat. ⁊ ideo pu
to dictum Jo. an. procedere quando in eode₃ volumine sunt cō
traria statuta diuerso tempore approbata. s₃ vbi sunt eodē tem-
pore approbata puto neutrū valere ⁊ iurās nō obligatur ad ob-
seruantiam alteri9 ipsorum. arg. s. de fide instru. imputari. C. e. ti
tu. scripture. vbi pt₃ ꝙ si in eodem instanti fiunt actus contrari
mutuo se impediunt pro hoc optime facit tex. j. c. fi. vbi patet q
licet positiōes fiant vel scribātur diuerso tpe si postea producā-
tur in iudicio et apparent ꝯtrarie vna derogat alteri intantū q
videt̃ periurus. ⁊ sic licet diuerso tempore fiant attendim9 tem-
pus approbationis ipius vt vna deroget alteri ad idē de appel-
la. sollicitudinem in fi. vbi pt₃ ꝙ licet vnus actus ꝯtrarius. secū
do procedat si postea facit actum ꝯtrarium primo nihilominus
vult papa scd₃ actū valere. ¶ Glo. super verbo scripta recitat ꝑ
contrariū ꝙ statuta dicantur ius scriptum. j. dist. lex est cui9 con
trarium innuit iste tex. solu. vt in glo. hec solutio non videtur bo
na quia tex. loquitur in genere neutro. vnde referendo ad cōsue
tudines illud verbum scripta ꝯm hoc esset incongrua latinitas ⁊
ideo videt̃ ꝙ non sit facienda relatio vt dicit glo. sed poterit sta
re hic ꝓprie. et sic erit hic tex. ꝙ non sit de esse legis scriptura. de
quo. s. remisi notando. ¶ Glo. super verbo vinculu₃. in fi. per iu
ra alleg. in glo. probatur ꝙ promissio in malis nō obligat. ergo
nec iuramentum adiectum ad hoc de foro compe. si diligenti. s₃
Archi. ¶ Glo. fi. querit an istud sit ius nouū an antiquū. ⁊ sol.
Deinde in materia distinguit. ¶ In fi. glo. habes ex glo. ꝙ iu-
ramentum temerarium lic₃ non sit seruandum: tamen contraue-
nientem illaqueat ad periurium largo modo sumendo ⁊ non stri
cto quod not. pro statutis facientibus mentionem de periurijs
quia non videtur ꝙ tales comprehenderētur. ¶ Sed quero an
tale periurium repellat quem a testimonio vel promotiōe. Lap.
abbas tenet hic ꝙ non si penitentiam egerit de tali delicto. alle.
qd not. glo. fi. xxij. q. iiij. diffinitio. ⁊. lxxxv. dist. florentinu₃. ⁊ qd
no. Ber. eo. ti. sicut nostris ꝯm Lap. abbatem.

1 ☞ Consensus mulieris in alienatione donatiōis propter nu
ptias requiritur.
2 Modus confirmandi contractū al's inualidū.
3 Dispositio iuris canonici ⁊ ciuilis in obseruantia iuramenti at
tenditur.
4 Juramentum licitum quis precise seruare cogitur.
5 Judex secularis de vinculo iuramenti an cognoscere possit.
6 Judex eccl'iasticus iudicē seculare₃ seruare canones in materia
peccati disponētes cōpellit.

LIcet. ¶ Glo. j. sūmat. primo ponit factū re-
prehensibile contra quod ꝓuidet. Se-
1 cundo ibi nos animarum. ¶ † Nota ꝙ in aliena
tionibus dotis vel donatiōis propter nuptias re
2 quiritur consensus mulieris. ¶ Nota modū con
firmandi contractum al's inualidum ex solo consensu videl₃ per
adiectionem iuramenti contrahentis. ad hoc. s. eo. lib. q̄uis. de
pactis. ⁊ eo. ti. cum contingat. ¶ Nota duo que habent inuali-
dare iuramentum videlicet metus ⁊ dolus similis tex. in. d. c. q̄-
3 uis. ¶ Nota ꝙ in obseruantia iuramenti attēditur dispositio
iuris canonici ⁊ ciuilis ratio hic assignatur propter peccatum.
4 ¶ † Nota ꝙ quis precise compellitur seruare iuramentum lici
tum ⁊ obligatorium. ad hoc. d. c. cum contingat. ne prelati vices
suas

5 suas querelam. ¶ † No. tex. expssum ꝙ iudex secularis potest cognoscere de vinculo iuramenti quando dubitatur an quis iurauerit vel non ad finem: vt compellatur iuramentum seruare. probat tex. ibi q̃uis eis constet legitime: ⁊ ita all'. hunc tex. ibi Jo. an. in. c. cum laycus. de fo. compe. fm Jo. an. ¶ No. ꝙ canones in materia peccati quo ad decisiones causarum debent seruari etiam in foro ciuili inter puros laycos ⁊ eodem modo in ordinatorijs litis quando ex non obseruantia induceretur peccatum: vt. j. de sen. ex. decernimus. secus si non induceretur peccatum in ordinatorijs non seruatis. ita potest intelligi glo. in cle. dispēdiosam. de iudi. ⁊ glo. in ver. ecclesiasticis. in. c. pia. j. de excep. ¶ † No. ꝙ iudex ecclesiasticus compellit iudicem seculare seruare canones disponētes in materia peccati. ad idem. d. c. decernimus. j. de sen. ex. ¶ Oppo. ꝙ iudex secularis non debeat cōpelli: quia bene facit inter laycos seruare ius ciuile. s. de app. si duobus. sol. si leges non disponant in materia peccati contra ius canonicum: tunc debent per eos seruari: vt in contrario. Si autem disponunt in materia peccati tunc debēt seruari canones etiam in foro ciuili: vt hic est ratio: quia in talibus leges canonibus condescēdunt. ad hoc. C. de sum. tri. l. fi. in auť. quomodo opor. epi. j. respōso. col. j. de man. prin. §. si vo canonicus. col. iij. vt cleri. apud pro. epi. §. si vo ecclesiastici. col. vj. de eccle. ti. j. responso. co. ix. C. de sacrosan. eccle. l. priuileg. ⁊ auť. cassa. quorum iurium mente ponderata emanauit. auť. sacramenta puberū. C. si aduer. ven. ⁊ ad hoc. s. de iudi. clerici. ij. q. iij. §. hoc autem. in fi. fm Jo. an. ¶ Oppo. ꝙ tale iuramentū non sit obligatorium. j. de reg. iur. in regu. non est obligatorium. sol. aut iuramētum est prestitum super re turpi ⁊ illicita: ⁊ tūc non obligat. vt ibi aut iuramentum est prestitum super renunciatione iuris concernētis fauorem ipsius iurantis circa rem familiarem ⁊ priuatā ipsius: ⁊ tunc obligat: vt hic fm Archi. qui no. hoc de pac. q̃uis. eo. lib. Jo. an. ¶ Quero an mulier astringatur virtute alienatiōis an vero iuramenti tantum sol. Pau. hic dicit ꝙ virtute iuramēti: ⁊ hoc probat tex. hic qui dicit seruare huiusmodi iuramētum: ⁊ sic patet ꝙ iuramētum ⁊ non alienatio astringit. ⁊ idem probat ibi q̃uis eis constet de huiusmodi iuramēto. per quod videtur ꝙ tantum iuramentum astringit ⁊ non alienatio. Ex quo infert ꝙ ista obligatio non rtansit ad heredem mulieris. de quo remittit ad no. s. de pac. q̃uis. e. li. fm eum. Posset etiam induci tex. iste in contrarium: quia dicit proprio iuramento firmantis. ⁊ sic patet ꝙ iuramētum firmat talem alienationem. Et ad tex. dum dicit hic compellať seruare ⁊ non loquitur nisi de iuramento potest responderi ꝙ mulieres erant ille que non seruabant. ⁊ sup isto papa fuit interrogatus: vt patet in prin. tex. ⁊ ideo papa tātum de illis respondit. ¶ Quero an ordinarij inferiores ab episcopis possunt compellere iudicem secularem. Sol. dic ꝙ sic: q: tex. dicit ordinarios non dyocesanos. facit quod no. glo. in cle. j. de iurep. Jo. an. ¶ Glo. iij. querit quando dicatur proprium. ⁊ sol. in fi. glo. ¶ No. istā glo. ꝙ factū dr ppriū etiam si fiat per pcuratorē ad hoc habētē speciale mādatū. ad h regula qui per alium de reg. iur. vide glo. pe. ⁊ qd ibi no. in. c. vt circa. s. de elec. ¶ Glo. fi. recita per cōtrarium ꝙ ecclesiasticus non compellat secularem cum de laycis non debet se intromittere qui filij sint legiti. lator. Glo. sol. Deinde querit de alia questione ⁊ soluit. ¶ In fi. glo. no. ꝙ vbi primum iuramētum est licitum secundum contra illud non obligat ⁊ idem quod tenet glo. hic tenet etiam Spe. de emp. ⁊ ven. §. tertio loco. ver. ⁊ non generale. Ratio autem quare iudex ecclesiasticus compellit seruare est fm Archi. quia semper vbi agitur de periculo anime vel vbi agitur de sua temporali iurisditione ⁊ vbi mandat suas sententias obseruari potest eum compellere. remittit ad no. per Inno. de offi. ord. c. j. Johannes and.

1 ☞ Positiones post iuramentū sunt fiende.
2 Tanq̃ dictio est nota pprietatis ⁊ veritatis.
3 Procuratoris delictū non nocet domino nisi habuerit speciale mandatum.
4 Procurator in causa electionis debet fundare libellum.
5 Confessio facta coram arbitro facit fidem coram ordinario.

Cum in positionibus.

Glo. j. summat. ⁊ sūt due partes. secūda ibi idem fiet. ⁊ prima loquitur de dominio. secūda de procuratore. ¶ No. ꝙ † positiones sunt faciende post iuramētum. ⁊ vide. s. de confes. eo. li. c. ij. ¶ No. arg. ꝙ ponens dicitur confiteri id quod ponit ⁊ sic facit iste tex. pro glo. mag. in fi. s. de confes. c. j. eo. lib. ¶ No. argu. ꝙ ex productis in iudicio inducitur manifestum. ad hoc. s. de ver. sig. cum olim. ¶ No. ꝙ † dictio tanq̃[a] est nota pprietatis ⁊ veritatis. vide glo. de maio. ⁊ obe. solite. ¶ No. ꝙ ex iure superuenienti pendente lite potest ferri sententia contra litigantem. de quo. j. de re iudi. abbate sane. ¶ Not. ꝙ † delictum pcuratoris non nocet domino nisi habuerit speciale mandatum. materiam vide in. c. j. vt li. non conte. ¶ No. ꝙ paria sunt agere cum mandato vel actum ratificare nomine actus ratificantis gestum ad hoc regula rati. j. de reg. iur. ¶ No. arg. ꝙ † procurator in causa electionis debet fundare libellum ⁊ alios iudiciales noīe electi ⁊ non nomine ecclesie. secus quando ageret pro iuribus ecclesie. quia debet fundare nomine ecclesie ⁊ non constituentis. Ad hoc optimus tex. de proba. licet causam. in prin. ⁊ fi. de reli. do. constitutus. circa fi. ¶ Quero an iste tex. habeat locum tātum in formante contrarios articulos sicut in formante contrarias positiones. Archydiaconus dicit ꝙ sic cum positiones ⁊ articuli equiparantur: vt no. Guil. in. c. circa in glo. patet ex hoc. s. de elec. eo. lib. Jo. an. hic distinguit ꝙ aut ille qui format articulos producit eos. ⁊ iurat articulos sicut fit in positionib' ⁊ tunc producit dictum Archi. ⁊ in hoc equiparantur positiones ⁊ articuli. s. propter vinculum iuramenti. Aut formans articulos illos non iurat: ⁊ tunc licet sint contrarij per hoc non erit periurus. ratio differentie est: quia ille qui ponit asserit sic esse: sed nō sic in articulis. immo dicit probare intendit illos. ⁊ ideo non potest si ex illis contrarijs resultaret periurium. dicit tamen ꝙ formans tales articulos contrarios repellendus est. iiij. q. iij. §. j. de app. sollicitudinem. in auť. quomodo oporteat episcopos. §. si tamen. col. j. ff. de testi. qui falso. C. si mi. maio. se dixe. l. si alterius. Jo. an. per predicta decidit aliam questionē. Actor impetrauit rescriptū ad delegatū dicens ꝙ reus qui partē debiti sibi soluerat aliā sibi soluere recusabat: reus excipit rescriptū surreptitium ex aliqua taciturnitate. ⁊ sic fuit pronunciatū. an possit se reus iuuare ex illa assertione rescripti ꝙ illam partem debiti soluerit. ⁊ dicit Jo. an. Gof. q. xiij. terminasse ꝙ sic: all'. in simili. C. de libe. prete. auť. ex causa. ⁊ de epi. aud. auť. liberti furiosi: vt patet ꝙ testamēto rupto vel impugnato fides adhibetur quo ad legata ⁊ fideicommissa. ⁊ sic rescripto per exceptionem eliso fides est adhibenda quo ad in illo contenta. sic etiam ex iuramēto in vno prestito adhibetur fides etiam in alio: vt not. s. de lite conte. c. j. eo. li. Et † confessio facta corā arbitro fidem facit coram ordinario. C. de arb. l. cum antea. ⁊ de testi. l. fi. Item presentatio rescripti ⁊ ipsius publicatio ⁊ partibus facta edictio sunt de gestis que durant etiam in iurisditione soluta. facit de testi. spo. audita. Non ob. reg. ex eo ꝙ. j. de reg. iur. quia aliud est dicere rescriptum falsum in bulla ⁊ aliud est dicere veritatem in illo suppressam vt in casu nostro. ⁊ est simile quod ibi notatur sup prima glo. de testamento. Jo. an. ⁊ pro hoc facit quod not. Jo. an. post Inno. ⁊ Host. de excep. cum venerabilis in glo. verificari videtur vltra medium fm Lap. abbatem. ¶ Quid si fiant positiones contrarie ante iuramētum an dicatur periurus. Jo. an. dicit ꝙ non per tex. hic qui dicit post secus. ergo a contrario litere si ante. ⁊ procedit siue iuramentum fuerit prestitum de calumnia siue de veritate. s. de iura. calū. c. j. in fi. ⁊ in prin. Jo. an. ¶ An ille qui negauit vnam positionem in qua plura continebantur si postea facit positionem continentem partem illius qd continebatur in negata dicatur periurus Jo. cald. in consi. ij. de confessi. dicit ꝙ non: quia cum fuerit aliud aditum in negata in ista noua ista secunda dicitur noua ⁊ non eadem. arg. xxij. q. ij. decessorum. Nam ille qui detrahit hic dicitur aliquod nouum facere. arg. cle. ne romani. de elec. Item cum prima fuerit multiplex potuit tota negari: vt no. glo. in. c. presentium. de testi. s. eo. lib. ⁊. c. ij. de confe. eo. lib. Item cum in prima continerētur plura penitus diuersa in secunda alterum tantum. illud non debet dici contrarium sed diuersum. diuersa enim non dicuntur contraria: vt est tex. de his que fi. a prela. cum apostolica. ¶ Sed quid si respondens positioni vna die dicit vnum alia die oppositum: an dicitur periurus. Archid. hic tenet ꝙ non: quia hodie potest credere vnum ⁊ cras contrarium. ff. de interro. act. de etate. §. fi. arg. de peni. dis. iij. iudas. Item possum hodie habere de aliquo bonam cōscientiam ⁊ cras malam ex aliquo superuenienti ⁊ econuerso sic. s. de simo. ex insinuatione. ⁊ in. c. vt circa. §. alioquin. s. de elec. eo. lib. ⁊ de fri. ⁊ malefi. fraternitatis. in fi. fm Archi. Jo. an. hoc dicit verum in iuramento calumnie ⁊ responsione credulitatis. sed in iuramēto de veritate non procederet ex quo assertiue non respondet ad hoc. de proba. per tuas. ¶ Quare ex sola productione positionum iste damnaretur vt periurus. sol. dic ꝙ producens positiones illas confitetur: quia iste est effectus producentis positiones: vt no. s. eo. li. de conse. c. j. in fine prime glo. Jo. an. ¶ Quid si fiant positiones contrarie diuersis temporibus an habeat locum iste tex. Jo. mo. ⁊ Archi. ꝙ sic quia ea que fiunt in iudicio sunt quasi simul coniuncta. ita vt non sit attendendus prioritatis ordo vel posterioritatis. all'. ff. de pecu. l. quidem. in contrarium all'. Jo. mo. ff. de dam. infec. si finita. §. si quis stipulatus. ⁊ idem esset si per positionē ⁊ responsionē appareret cōtrietas non per alterum tantum cum eadem sit ratio ⁊ exē

a ¶ Dictio tāq̃. adde Bar. in. l. oēs ppl'i. ff. de iu. ⁊ iur. Bal. in. l. apud antiquos. C. de fur. i. l. si pr̃ §. q̇ duos ⁊ in. §. fi. ff. d ado. Alex. ps. xxix. iiij parte. bal. ī l. j. C. de hē. instit. ⁊ ibi Alb. de rosate. ⁊ que ibidē apostillaui.

plum est in prima glo.j. Jo.an. ¶ Quid si dñs expresse mandauit vt pcur. faceret positiones ỹrias: procurator tamen illas nõ fecit an dñs sit periurus. Jo.an. ꝙ non lꝫ ipse peccauerit sic mandando. Nam hic punitur factum vcꝫ porrectio facta in iudicio: secus ergo si mandauit tantum all'.no.in.c.pe.in glo.fi.s.de ele. eo.lib.ꝛ.c.perpetuo.eo.ti.ꝛ li.ꝛ ratio quare dominus non reuocans positionem pcuratoris est periurus est: qꝛ factum alienum facit proprium per cõsensum ad idem.lxxxij.dist.per totum vsqꝫ ad.§.si autem. Jo.an. ¶ Per quem debeat imponi silẽtium isti ponenti ỹria. Lap.ab.hic dicit ꝙ per iudicem coram quo agetur causa electionis all'.notata in Spe.de teste.§.j.ver.sed nunquid iudex.ꝛ quod no.ij.q.iij.§.notanda.ij.in glo.j.ꝛ facit.j.de re iudi.abbate sane.ꝛ cle.auditor.de rescri.ꝛ qḋ ibi no.ẜm Lap. Pau.hic ponit diffinitionẽ Comp.de rescriptis mandatum dicens ꝙ aut papa procedit ꝛ tunc cum ipse sit supra ius illum puniet.ꝛ sic cedit de fideius.peruenit. Si vͦo est iudex inferior.tũc punire non potest.sed formet inquisitionem contra eum ꝛ ex prima confessione periurij illum puniet cum confessio facta in vno iudicio in alio preiudicet.de elec.per inquisitionem ẜm Pau. ¶ Glo.j.in fi.declarat que nõ. Guill'.in.c.vt circa in glo.patet ex hoc per quas glo.patent exempla. Primum Host.de abbatissa electa per compromissum duraturum vsqꝫ ad cõsummationem candele cui per iudicem facte fuerunt interrogationes ex quarum responsione concludebanẽ periurium.exempla Guiller.sunt.pono me electũ ad decem quod negasti.deinde disiunctim pono de decem vocibus quod fateris.vel pono me bone fame quod fateris sed postea ponis me periurum vel homicidã. ꝙ de hoc est publica vox ꝛ fama.ex his apparet periuriũ ex quo conuenit in tempore Jo.an. ¶ In fi.glo.ij.sed quero an hoc qḋ dicit glo.habeat locum in veniente contra fidem p̃stitam do.de Rota conclu.ccccxxij.in antiquis tenent ꝙ non: quia iura dicunt de veniente contra iuramentũ.ergo secus de veniente ꝯtra fidem prestitam cum pene sunt restringende: vt in reg.in penis. Item quia magis videtur contẽnere qui super libro prestat iuramentum corporaliter q̃ qui fidem promittit.C.si mi.ma.se dixe.l.iij.ꝛ hoc dicunt tenere rotam lꝫ Arch.teneat ỹrium in.c.j.j. de sepul.ẜm eos. Archi.xxij.q.v.iuramẽti.super glo.recitat opi. tamen ibi nihil cõcludit.credo opi.dñorum de Rota veriorem: quia lꝫ iuramẽtum ꝛ fidei prestatio equiparenẽ q̃tum ad obseruantiam non tamen contrauenien s simplici fidei prestationi in tantum delinquit sicut veniens contra iuramẽtum: vt no.glo.in c.clericus.s.de iureiu.ꝛ dicit Spe.in ti.de arbi.§.fi.ver.sed pone.si ergo minus delinquit minor pena est imponẽda cum quantitas pene debeat cõmẽsurari delicto vt pro maiori delicto grauior pena imponatur.xxiiij.q.j.non afferamus.non ob.tex.in.c. peruenit.de fideius.vbi videntur equiparari etiam quo ad penã quia ibi vt patet per tex.erat imposita copulatiue fidei p̃statio. ꝛ iuramẽtum simul.vel potest dici ꝙ lꝫ equiparenẽ quo ad penã suspẽsionis: vt vult ille tex.non tamen quo ad penam positionis que est grauior.ꝛ quod tenet glo.hic tenet Archi.qui all'.xxiiij. q.iij.ecce.ẜm Jo.an. ¶ Glo.super ver.datis inducit tex.ad solutionem questionis. In fi.glo. ¶ No.istam glo.ꝙ delictũ põt probari per instrumentũ quando delictum committitur scribendo.de quo per Jo.an.in reg.semel malus.j.de reg.iur.ꝛ dicã de hoc.j.de ver.sig.c.ij.vbi etiam glo. ¶ Glo.super ver.piuro querit quare isti periuri repellunẽ.ꝛ glo.sol. ¶ In fi.glo. No.istam glo.ꝙ periurus est infamis idem glo.eo.ti.querelam de hoc per Arch.xv.q.vj.autoritatẽ.tex.ꝛ doc.de testi.testimoniũ. ¶ Glo. super ver.iusta causa querit de exemplo ꝛ dupliciter exemplificat. Deinde querit de alia questione.ꝛ sol. ¶ In fi.glo. Not.ex ista glo.ꝙ cõfessio facta in iudicio potest statim reuocari absqꝫ probatione erroris: qñ nondum est descripta in actis.ꝛ idem tenet Host.de diuor.ex literis.vt ibi no. Jo.an.ꝛ idem tenet Archi.ꝛ Jo.mo.qui remittit ad no.de app.cum causam.in ver.glo. ꝛ facit quod no.de ele.scriptum.in.j.glo. In eo autem qḋ glo.dicit istum excusatum si probat se errasse.hoc non est de facili probabile in confessione deliberata.de quo vide no.de diuor.ex literis.in glo.ij.ꝛ in.c.vt nostrum: vt eccle.bene.in glo.cum persone Item in eo qḋ dicit glo.istum excusari si ignorantia est tolerabilis idem erit etiam si sit excusabilis ẜm Archid.qui ponit exemplum quando est electus de aliena ecclesia contra quem oppo. cuius vita potest probabiliter ignorari ꝛ similiter ipse põt probabiliter ignorare numerum canonicoꝝ ecclesie ꝛ his similia ad hoc.ff.de interr.act.l.de etate.§.fi.ꝛ.ff.de col.bo.l.nonnunq̃.ad idem.ij.q.iij.paulum.ꝛ.s.eo.li.de elec.c.j.in fi.in auẽ.de excu.et his qui conueniunẽ in prin.col.vij. Jo.an. ¶ Glo.super ver.debebit in prin.querit an aduersarius confirmetur propter istius periurium. Deinde colligit notabi.ꝛ all'.similia. In fi.glo.idem Jo.mo.ꝛ Archidi.ꝛ est ratio: quia res deuenit ad eum casum a quo non poterat habere principium ante sui complexionem.

ff.ad.l.aquili.quia in cum.vnde sicut agendo prosequitur quis ius agendi non recte incohatum ex noua causa superueniente. s.de re iudi.abbate sic agẽdo perdit ius recte incohatum: vt hic ẜm Jo.mo. Jo.an. ¶ Glo.in ver.expresse querit de vna.q.ꝛ sol. ¶ In fi.glo.no.glo.ꝙ delictum procuratoris etiam post litem contest.commissum in iudicio non nocet domino nisi in casibus hic expressis quãdoqꝫ secus est in ꝯtumacia: vt.s.de confes.c.ij. ꝛ ideo vtilius est aduersario ꝙ dominus respondeat positionibus per se q̃ per procuratorẽ. Tractat hic Pau.an vbi ius iubet aliquem proprio iuramẽto iurare possit iurare per procuratorem: ꝛ dicit ꝙ iste tex.facit ꝙ sic quod patet qꝛ ex iuramento prestito per procuratorem dominus efficitur periurus.de quo dixi in.c.vt circa.s.de electio.eo.lib.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

1 ☞ Ecclesia dicitur mater fidelium.
2 Excommunicatio minor ꝛ maior est dabilis.
3 Exceptio excõmunicationis in vim peremptorie opponi non potest.
4 Excommunicatus quare repellitur ab agendo.
5 Statutum vbi trahitur ad malum an sit reuocandum.
6 Iudex obuiare debet ne partes fatigentur expensis.

Ia consideratione.

¶ Hec est notabilis decreta.ꝛ quotidie practicabilis.legam per partes. ¶ Glo.j.summat.ꝛ diuidit.secũda ibi: si quis igitur.tertia ibi: si vero: quarta ibi: puisio.quinta ibi: sed si post.sexta ibi: eo tamẽ.
1 ¶ No.ꝙ † ecclesia vocatur mater fidelium.ꝛ ratio est quia nos
2 in baptismo regenerat.vij.q.ij.qui abstulerit. ¶ No.ꝙ † est dare maiorem ꝛ minorem excõicationem.de quarum effectu.vide tex.s.eo.tit.a nobis. ¶ No.effectũ exceptionis dilatorie: quia eius natura est litem tantum differre: non aũt perimere. ¶ No.
3 arg.ꝙ † exceptio excõicationis in vim peremptorie non potest opponi in qualibet parte litis: sed assumit naturã aliarum per-
4 emptoriarum. ¶ No.hic causas † quare excõicatus repellitur ab agendo: que sunt quatuor in tex.expresse. ¶ Not.verecũdiã esse non posse interesse actibus illorum: cum quibus quis cõuersatur: ꝛ de quorum vniuersitate existit.ꝛ sic videtur magni incõmodi esse inter gentes: ꝛ eorum carere commertio.ad hoc.s.de
5 iude.ꝛ si iudeos. ¶ No.ꝙ † vbi lex vel statutum trahitur ad malum non propterea est reuocandum: sed fini malo est prouidendum quando materia super qua disponitur est necessaria: ꝛ cau-
6 sa cõstitutionis semper durat. ¶ No.ꝙ † iudex inq̃tum potest obuiare debet ne partes fatigentur in litigio laborib⁹ ꝛ expensis.concor.tex.s.de offi.ord.vt litigantes.

1 ☞ Exceptio quando opponitur circunstantie eius specificari debent.
2 Probatum in iudicio inducit notorium.
3 Dilatio data per dictionem infra non includit diem in qua dilatio assignatur.
4 Excipiens exceptionem suam probare debet.
5 Deficiens in pbatione exceptionis dilatorie illico ꝯdẽnari dꝫ.
6 Taxatio debet precedere expensarum condẽnationem.
7 Positio exceptionis an differat lites.
8 Appellans extra iudicium an repellatur exceptione excommunicationis.
9 Exceptio excõicationis quando opponitur an habeat locum absolutio ad cautelam.
10 Excommunicatus an possit dici hereticus.

Siquis.

1 ¶ No.ar.ꝙ † quando opponiẽ exceptio debẽt specificari oẽs eius circunstantie.de quo.
2 s.de testi.presentium.eo.lib. ¶ No.ꝙ † omne probatũ in iudicio inducit notorium vide tex.s.de ver.sig.cum olim. ¶ No.ꝙ
3 † dilatio data p dictionẽ infra non includit diem in qua dilatio
4 assignaẽ de quo aliq̇d cum glo. ¶ No.ꝙ † excipiens habet pbare suam exceptionem de hoc.s.de resti.spoli.frequens eo.lib. ¶ Not.ꝙ paria sunt quo ad impediendũ iudicium q̇d non esse vel esse ꝛ non posse probari ad hoc.s.de offi.ordi.eo.lib. ¶ No.
5 ꝙ † deficiens in pbatione exceptionis dilatorie debet statim condẽnari nõ aũt expectari finis litis.ad idem dictũ.c.frequẽs de resti.spo. ¶ No.ꝙ condẽnatio expensaꝝ q̃ fit pter aliquẽ articulũ iudicialẽ nõ debet extendi nisi ad expensas factas cir-
6 ca illũ articulũ nõ aũt ad alios. ¶ † No.taxationẽ debere p̃cedere ꝯdẽnationem expensaꝝ ad hoc dictũ.c.frequens ꝛ hec sunt notabilia vsqꝫ ad dictũ ver.si vero. ¶ Oppo.ꝙ ecclesia non fecit statutũ sed papa vt pꝫ.s.eo.ti.exceptionẽ. Sol.dic ꝙ etiam qḋ fecit papa intelligiẽ facere ecclesia gñalis qꝛ ipse est gñalis sponsus ecclesie. Unde qḋ ipse facit ecclesia intelligiẽ facere.ar. de transla.

de trãsla.ꝑla.c.j.ij.⁊.iij.xxiiij.q.j.questiones.⁊.c.rogam⁹.⁊.c.cū beatissimus.⁊ ideo ipsi⁹ constitutio gñalis.oēs astringit de ꝯst.c.fi.ſm Host.⁊.ix.q.iij.cuncta ꝑ mundum.⁊.e.ꝑ principalem ſm Archid.Jo.an. ¶ Oppo.scđo ꝙ sola positio exceptionis non differat lites.q: nō sufficit opponere exceptionē nisi probet̄ de re iud.cū sup.⁊.c.suborta. Sol.dic hoc verū ⁊ ad tex.rñde ꝙ differt qñ de ea ꝯstat ⁊ non prius.q: si esset occulta.secus esset ſm Host.⁊ Archi.Jo.an. Sed dicit Lap.abb.ꝙ etiam anteq̃ constet de ea differt processuz negocij principalis si fuit admissa:q: pendente dilatione data ad probādum exceptionem differt sup ꝑncipali ꝓcessu sicut in alijs exceptiōib⁹ dilatorijs ſm ea q̃ no. in Spe.de exce.§.nunc videndum restat.ver.est ergo. ſm Lap. Sed dicit dominus Jo.de imo.ꝙ posset saluari dictum Hosti. ꝙ non differtur effectualiter si non probatur infra terminū licet sic durante termino ſm eum.⁊ credo ꝙ istud sit verum.⁊ hoc probat optime iste tex.qui non loquitur de dilatione litis que fit super probanda exceptione sed loquitur de illa que fit propter inhabilitatem excōicati:vt patet per tex.qui dicit lites differat et repellat agentes sed agens non repellitur super processu ꝓbationis excōicationis sed tantum excōicatione probata.⁊ sic bene intellexit Hosti.tex.licet dictum Lap.etiam sit verum in se. ¶ Quero quid si appellatus est excōicatus ⁊ vult prosequi appellationē a diffinitiua quam appellās negligit prosequi an obstat sibi exceptio excōicationis. Arch.hic tenet ꝙ sic nā ius suū non fuit per iudicem lesum.sed per sñiam fuit magis firmatū.ff. de pig.l.grege.§.etiam.de re iud.cū inter.⁊.c.suborta. Itez ipse hʒ remedium appellatus appellāte non ꝓsequēte:q: rata manet sñia.ij.q.vj.ei qui.⁊ de app.cum sit romana. Item si victor excōicatus peteret sententiam confirmari vel exequi repelleretur.primum patet de confir.vti.vel inuti.bone.ij.j.eo.c.§.pe.facit.s.de accu.accedens. Nec ob.c.significauit.s.eo.tit.vbi vtraq; pars admittitur:quia ibi vtraq; pars appellauit a sententia lata inq̃tum erat ꝯ se quod fieri pōt.de testa.raynal.⁊.c.raynutius.fatetur tñ ꝙ cōe est tam actori q̃ reo ꝙ postq̃ appellat prosequi pōt appellationē al's appellare nihil ꝓdesset.s.eo.venerabilem Jo.an. ¶ Quid de appellante extra iudicium an repellatur exceptione excōicationis. Jo.mo.concludit ꝙ aut appellatio est mere extraiudicialis.⁊ tunc cum illa sit quedam prouocatio ad causam.de appel.cum sit romana.bene repellet talem:quia tunc venit voluntarie ad iudicium quo casu repellitur.eo.tit.cum inter.aut appellatio non est mere extraiudicialis vt in illo qui appellat ab executore qui vult alteri prouidere de beneficio ⁊ tunc quia talis vexari ⁊ grauari potest ab executore appellare poterit ⁊ prosequi:non obstante exceptione excōicationis. ad hoc s.eo.li.venerabilē.cum tunc non veniat voluntarius ad iudiciū sed stimulatus venit se defendendo quo casu admittitur.s.e.ti. cum inter.ſm Archi. Et per hanc viam dicit Jo.an.possunt saluari duo dicta Inn.que videntur in hoc ꝯtria quorum vnum posuit in.c.dilecti.de ma.⁊ obe. Aliud posuit in.c.cum inter.s.eo. ti. ¶ No.vnum incidēter hic ꝙ appellatio interposita a collatione executoris dicitur appellatio extraiudicialis lʒ non mere hoc limitat verum Inno.in.c.ad dissoluendū.de desp.impub.in glo.mag.in fi.qñ non assumeret partes iudicis sʒ meri executoris. Sʒ qñ assumeret partes iudicis qđ potest:vt no.in.c.dudū. de ꝑsump.tūc non censet̄ appellatio extraiudicialis qđ est not. vt appareat an in talib⁹ appellationib⁹ debeat seruari.c.vt circa.de elec.eo.li.quod non hʒ locum nisi in appellationib⁹ extraiudicialib⁹:vt est casus in.c.ꝯstitutio.s.e.ti.⁊ li. Et hanc partē tenet hic Pau.dicēs ꝙ quedā est appellatio mere extraiudicialis:vt est illa que interponit̄ ab electione:vt.j.de app.ꝯcertationi:quedam est mixta inter iudicialē ⁊ extraiudicialem:vt est qñ interponit̄ a collatiōe executoris que participat de iudiciali ex eo.q: vice iudicis ꝯfert cū habeat iurisditionē. Item participat de extraiudiciali.quia ibi nullus actus iudiciarius interuenit. ⁊ ideo d: mixta ſʒ Pau. ¶ Quero qño differat litis oppositio excōicationis.sol.dic q: non pōt eodē instanti procedi sup exceptione ipsa ⁊ negocio principali:vt.s.de iudi.exhibita.igit̄ opʒ ꝙ differat̄ cognitio negocij principalis ſm Jo.mo.⁊ Jo. andr. ¶ An qñ opponit̄ exceptio excōicationis habeat locū absolutio ad cautelam. Arch.distinguit ꝙ aut talis exceptio opponit̄ in vim dilatorie.⁊ tūc hʒ locū absolutio ad cautelā.de cle.ex.mi. apostolice.de sen.excō.venerabili.⁊.j.de sen.ex.solet.⁊.c.venerabilib⁹.§.pe.⁊ fi. Aut opponit̄ in vim ꝑemptorie.⁊ tunc nō hʒ locū ſm Arch.⁊ Jo.an. ¶ Quid si reus iurauit non opponere ꝯ actorē aliquā exceptionē dilatoriā an possit opponere exceptionem excōicationis sine pena periurij. Jo.an.hic dicit Jo.de mōtemurlo.disputasse ꝙ poterit opponi sine pena periurij si illā ꝓbat:vel etiam si non probat dūmodo habuerit verisimilē causaz opponēdi.all'.s.de sen.excō.sacro.⁊.s.eo.li.de elec.c.j. Itē sicut non excludit̄ reus a tali oppositione per tacitā renūciationem quam facit litem conte.vt hic ⁊ s.eo.exceptionē.vel per lapsum termini statuti ad illam opponēdā:vt in cle.j.eo.ti. Eodem modo non dʒ excludi per generalē renūciationē. Itē necessitas excusat a ꝑiurio.de iureiur.querelā.⁊ de pig.significāte.sʒ iste propter periculuʒ cōionis.ad hoc videt̄ a iure astrictus:vt hic vult tex.⁊ ex rationib⁹ ꝑdictis ⁊ maxime ꝓpter istam vltimā ꝯcludit Jo.an.idē esse si exꝑsse iurasset hāc exceptionē nō opponere all'. in simili quod not.in.d.cle.j.in glo.penultima. Jo.an.⁊ ad hoc optime facit tex.in.c.j.s.de iureiuran.eo.libro.vbi etiam iuramentum sciēter prestitū super re illicita nō astringit iurantem. ¶ No.illud dictū ꝙ nō valet renūciatio exceptionis qñ renuncians incurreret peccatū si illā nō opponeret de q̊ ꝑ dñm Ant. in.c.ex parte.ij.s.de offi.dele. ¶ An excōicat⁹ possit dici hereticus. Archidi.hic dicit ꝙ sic lato sumpto vocabulo.all'.iiij.q.j.ꝙ aūt. Item ipsi remouent̄ ab ecclesiastica cōione ⁊ mittūtur extra ecclesiam :ob quā causam dyabolo tradunt̄.xj.q.iij.oīs xpian⁹. ⁊ heresis idē est ꝙ separatio.xxiij.q.iij.inter scisma.c.heresis.⁊.c. heretic⁹.ſm Arch.⁊ Jo.an.vide de hoc glo.in.d.c.ꝙ aūt.⁊ in.c. firmissime.s.de here.⁊ hic ꝑ Inno.sub rub.de scisma.

1 ☞ Exceptionem turpem opponens an teneatur actione iniuriarum.

Si quis. An sit necesse ꝙ dilatio.viij.dierū hic in text. posita assignetur per iudicem. Host.hic tʒ ꝙ non immo post admissam exceptione excōicationis currūt ipso iure absq; alia iudicis assignatione ſm Host.hic.⁊ idē Spe.in ti.de dila.§.j.ver.sed nunq̇d.⁊ ibi dicit Jo.an.in addi.ꝙ in illa dilatiōe cōputant̄ etiā dies feriati.all'.C.de dila.siue pars.⁊ de fer.l.j.istud tñ nō ꝓcedit in terminis.c.cupiētes.de ele.eo.li.nisi vt ibi no.Jo.an. Et intellige dictū Host.ꝙ currit tp̄s octo dierum exceptione admissa per iudicē. Si aūt illa opposita statim ꝯ illā exceptionē replicarent̄.⁊ in ista replicatione transeūt.viij. dies nō nocēt cū adhuc nō fuerit admissa ⁊ sic dicit Paul⁹ quēdam se vidisse maliciose opposuisse.⁊ tñ nil ei profuit ſm Pau. ¶ An sufficiat ꝓduxisse testes infra istū terminū:lʒ nō fuerint examinati.de hoc tract.Jo.an.⁊ in Spe.de testi.§.qualiter.v.de his q̊.⁊ in ti.de dila.§.j.ver.sed quid si. Ita ꝯcludēdo materiā simul iūgēdo omnes distingue ꝙ aut est statutus termin⁹ ad testes ꝓducēdos.⁊ tunc sufficit si ꝓducit eos.⁊ facit eos iurare īfra terminū lʒ nō fuerint examinati.arg.C.de testi.l.pe.facit.s. de testi.ꝑsentiū.eo.li.ij.⁊.iij.rñso. Aut datus est termin⁹ ad ꝓbādum vel ad ꝓducēdū ⁊ faciēdū illos examinari:⁊ tūc non sufficeret ꝓductio cum iuramēto nisi fuerint examinati.ad hoc de ꝓb. lʒ causam.⁊.d.c.ꝑñtium.nec est necesse ꝙ fuerit publicati.immo etiā post terminū poterit petere publicationē.nā publicatio ꝑtinet ad iudicē non ad partē.⁊ sic pars ꝓducēdo ⁊ faciēdo eos examinari fecit qđ ī eo fuit.sunt eīm isti articuli reuersi examinatio ⁊ publicatio:vt patet de ꝓba.qm ꝯ ergo parti nō dʒ imputari ex quo infra terminū fecit qđ sibi incūbebat. Et hoc etiam videt̄ esse de mēte Pauli in cle.j.de ꝯces.ꝑb.⁊ pro hoc optime facit tex. de peni.di.iiij.nouit.vbi d: factū lʒ nondum sit publicatū.tñ dñi de Ro.in ꝯclu.cccxcij.tenēt ꝙ isto casu sufficeret iuramentū cū testes qñq; habeāt ꝓduci de lōginquo.⁊ etiā req̇rat examinatio lōgū tractū ꝓpter interrogatoria ⁊ scripturā.vnde qñq; posset vix infra terminū statutū adimpleri ſm eos.credo verum primū dictū de iure ⁊ si impedimētū esset prout dicūt do.de ro.tūc tp̄s non curreret vel ꝓrogaret:vt infra dicet̄. Aut est statutus terminus ad ꝓbandū:⁊ ꝓbatū habēdū ⁊ tunc nō sufficeret etiā examinatio nisi fieret publicatio.ita videt̄ sentire Jo.and.in addi. Spe.ti.de testi.§.ꝑall' Quidā aūt statuūt terminū ad ꝓbādū ⁊ ꝓbatū habēdū per oēm modū ⁊ quālibet speciē ꝓbationis.⁊ tūc post terminū nō admittit̄ ꝓbatio etiā per iuramentū in defectū plene ꝓbationis cū talis termini assignatio videatur excludere oēm modū ꝓbādi.⁊ post dilationē datā ad ꝓbandū q̇s admitti nō dʒ.de ꝓba.lʒ causam.hec oīa ꝓcedūt qñ nō stetit per excipiētem sed ꝑ partē aduersam vel per iudicē vel ꝓpter infirmitatez ꝓbare volētē vel ꝓpter aliud iustū impedimētū:q: tūc nō curreret termin⁹ vel saltē fiet ꝓrogatio ad hoc de re iud.cum Bertol. Et qđ no.de app.ex rōne.⁊.j.de sen.exc.solet.⁊ hoc vltimū etiā. tʒ Archid.ij.q.vij.testes. ¶ Quid si ꝓbat reus excōicationē et actor absolutionē an habebit locū ꝯdēnatio expēsarū. Jo.an.cōcludit ꝙ aut absolutio erat ita publica ꝙ non licuit reo ignorare.⁊ tūc fiet ꝯdēnatio expēsarū q: in casib⁹ publicis ignorantia nō excusat.de post.ꝑla.c.j.aut nō erat publica absolutio sed occulta ita ꝙ ꝓbabiliter ignorabat̄.⁊ tūc excusat̄ a ꝯdēnatione expēsarū.ad qđ faciūt no.s.de elec.c.j.in glo.⁊ qđ no.glo.ii.hic in ista parte. Et de hoc in Spe.eo.ti.§.j.ver.q̇d si ꝓbat̄.⁊ hanc vltimā partē tenet hic Archi.⁊ Jo.an. An sufficiat reo ꝓbare ꝙ actor petierit absolutionē. Archi.tʒ hic ꝙ non.de quo Jo.an. remittit ad not.per se.de electioni.venerabilē.versi.fuit Jo.an. ¶ Sed si excōicatio opponatur cōtra iudicem quis cognoscet

de illa.Jo.an.hic recitat opi.⁊ nullam eligit:vna est opi.ꝙ iu-
dex superior de illa cognoscat.⁊ hanc ponit Host.hic ⁊ Jo.mo.
ratio q: reus in exceptione fit actor.ff.de excep.l.j.⁊ actor dʒ se-
qui forum rei.de fo.comp.cum sit.pro hac opi.allꝫ.dictum Gof.
in.c.interposita.de app.vbi dr̃ ꝙ si opponatur exceptio que nõ
concernit iudicem est ꝓponenda ⁊ probanda coram eo si contin
gat iudicem:lʒ sit coram eo ꝓponenda non tamen probanda:q:
facile ꝓbationes subuerteret.sed probabitur coram superiore.
⁊ istam opi.Gof.tenet Archi.iij.q.v.q: suspecti.neqꝫ arbitri co
gnoscent isto casu cum non reperiatur iure cautum nisi in causa
suspitionis.⁊ illa iura que volunt ꝙ iudex cognoscat an sua sit
iurisditio loquuntur vbi non est suspitio de iudicij subuersione.
vnde cognoscat superior.⁊ hoc seruat curia ſm Archi.ibi.lʒ rõ
impugnatꝫ quia concludit ꝯrium.Nam si reus est actor in exce-
ptione vbi primo conueniebatꝫ coram suo iudice nunc dʒ ꝯueni
re actorem qui efficitur reus coram suo iudice ⁊ non coram iudi
ce superiore iudicis excõicati.⁊ sic ista ratio non concludit.Jtẽ
secundo q: multi sunt ordinarij qui non habent alium superiorẽ
q̃ papam ⁊ sic difficile erit semper papã adire.¶ Scđa est opi.
etiam Host.hic ⁊ Egidij in suo libello in rub.qualiter excõica-
tionis exceptio.⁊ Guil.in Spe.de recu.§.fi.versi.sed nunquid
excõicatio.Jsti tenẽt ꝙ cum iudex in hoc articulo merito sit su-
spectus.de offi.dele.suspitionis recurretur ad arbitros:vt ibi.⁊
j.de app.legitima.Jtem cum eadem sit ratio in suspitione qua-
re itur ad arbitros que in ista ideo arbitri de ista causa cogno-
scẽt.cum aliter iurisditio ista nequeat expediri.⁊ lʒ aliqui velint
hoc restringere in delegato illa ꝯcludit etiam in ordinario.sed
in delegato pape posset distingui ſm dispositionem.c.si contra
vnum.s.de offi.dele.eo.lib.Sed Jo.an.dicit hic sub dubio for-
te hanc opi.non posse bene defendi ꝙ arbitri qui iuris necessi-
tate adeuntꝫ assumi debeant nisi in casibus a iure exp̃ssis qui ha
bentur.s.de offi.dele.ab arbitris.eo.li.in tex.⁊ in gl.¶ Tertia
opi.est Jnno.in..c.cum super.de offi.deleg.vbi tenet ꝙ hec exce
ptio sit ꝓponenda ⁊ probanda coram iudice contra quem oppo
nitur.qui si eam admittit.hʒ opponẽs intẽtum.si non admittit
sed repellit opponens appellet recitatis opinionibꝰ.sic residet
Jo.an.Jo.de san.hic dicit ꝙ Bar.in.l.quidam ꝯsulebat.de re
iud.tenet ꝙ quando exceptio cõtingit personam iudicis ⁊ eius
famam vel honorem sigillat:vt q: opponitur ꝙ est seruus vel in
famis.⁊ idem si opponitur excõicatio ipse non cognoscet sed su
perior.⁊ tenet etiam ꝙ vbicũqꝫ superior de exceptione cognosce
re hʒ possunt arbitri eligi.C.de iudic.l.apertissimi iuris.⁊.s.de
app.cum speciali ſm eum.crederem ꝙ si opponitur delegato ha
benti collegam cum clausula ꝙ si non omnes.vel delegato sine
officiali ordinarij ꝙ tunc seruetur dispositio.c.si cõtra vnum.s.
de offi.dele.eo.lib.nec alius collega vel ordinarius cognoscet:
vt sensit.s.Jo.an.Si autem opponitur delegato non habenti
collegam vel ordinario principali:tunc si excõicatio est notoria
sufficit sola oppositio absqꝫ ꝓbatione.s.de fi.p̃sby.quoniam di
ctum est Jnno.in.d.c.cum super.Aut excõicatio nõ est notoria
sed occulta ⁊ tunc credo ꝙ possit cognoscere ⁊ ꝓnũciare ex quo
non oppõitꝫ exceptio funditus excludẽs habitũ iurisditionis:
sed exercitium tantum impediẽs quia ex quo est iudex ⁊ vertitꝫ
in dubium de exercitio iurisditionis tamen põt cognoscere an
sua sit iurisditio.de rescri.super literis.nec potest ab eo discedi
nisi per viam appellationis vt in.c.vt debitus.s.de app.⁊ ita vi
detur tenere.d.meus Ant.de bu.in.d.c.cum super.¶ Sed an te
neatur iniuriarum actione iste qui opponit exceptionẽ turpem
si illã non probet.Sol.vide in Spe.de accusatore.§.fi.ver.sed
pone.Jo.an.Et ibi allꝫ.pro ⁊ contra ⁊ demum dicit puto ꝙ pa-
ter vel patronus habent actionẽ iniuriarũ si contra eos filius
vel libertus turpem obijciat exceptionẽ ſm Lap.ab.⁊ est ratio
q: in eis est speciale vt tales exceptiones opponere non possint
¶ Sed quid si iudex ꝓnunciat exceptionẽ non ꝓbatam non ta
men condẽnat in expensis an postea poterit vsqꝫ ad diffinitiuã
vel indiffinitiuã condẽnare.Arch.hic tenet ꝙ sic qui remittit su
per hoc ad Spe.eo.ti.§.ij.ver.sed quid si iudex ⁊ de expensis.§.
postremo.ver.illud.allꝫ.etiã no.per Host.s.de app.sepe.in glo.
⁊ etiam si.iuxta fi.Nec ob.tex.j.de app.cum appellationibꝰ.eo.
lib.vbi videtur debere fieri ꝯdẽnatio eadem die:q: ideo ibi dʒ
fieri q: remittẽdo appellantẽ desinet esse iudex.ff.de re iud.pau
lus.sed hic durat iurisditio ⁊ sic iudicis officium per qđ expense
petuntur.C.de iudi.sancimus.C.de fru.⁊ li.exp.terminato Jo.
an.¶ Quid si iste in secũda vice quam opponit excõicationem
probat an debeat recuperare expensas quas soluerat in prima
vice.sol.Abb.hic tenet ꝙ non.allꝫ.C.de iudi.ꝓperandum.§.⁊ si
quidem.vbi victor absens quem apparet ꝓbabiliter litigasse tũ
ad expensas ꝯdẽnatur ⁊ per hoc soluitur quod obijci posset ꝙ
nunc apparet eum non fuisse calũniosum.arg.de purg.vulg.c.ij.
Jo.an.⁊ pro hoc facit quod no.Guil.in Spe.de arbi.§.sequitꝫ.

in penul.charta.ver.sed pone actum.vbi dicit ꝙ si ꝓnũciatum
est titium dare debere decem sempronio sub certa pena que non
dedit ⁊ sic penam commisit lʒ postea mandetur per ꝓnunciatio
nem ꝯrium nihilominus poterit pena peti ſm Lap.¶ Glo.su-
per ver.cõibus querit de verbis tex.an debeant stare eo modo
quo exprimuntꝫ.Deinde qualiter intelligatꝫ.⁊ sol.¶ Jn fi.glos.
pro conclusione glo.⁊ dictoꝝ doctoꝝ hic premitto ꝙ quidã sunt
actus publici.quidam ciuiles.⁊ quidam communes.Publici
sunt tutela ⁊ cura.insti.de tute.circa prin.Ciuiles sunt iudicare
⁊ arbitrari.ff.de iudi.cum pretor.iij.q.vij.§.tria.de arbi.dilecti.
Communes ꝯo dici possent officium procuratoris ⁊ testium q:
nec inter ciuiles nec inter publicos numerantꝫ.⁊ ab istis vltimis
excõicati excluduntꝫ de proba.post cessionem.de procu.c.fi.mul
tofortius a publicis ⁊ ciuilibus.s.eo.exceptionẽ.de re iudi.ad
probandum.vbi apparet ꝙ repelletur a iudicando si est publi-
cus.Jtem ab arbitrando de quo in Spe.de arbi.§.differt.ver.
item ſm eum.Jtem ab impetrãdo.s.de rescrip.c.j.eo.li.Jtem a
beneficijs de cle.excom.mini.postulasti.Jtem ab agẽdo ꝓnun-
ciando ⁊ testificando:vt.j.de sen.excõ.decernimus.Super du-
bio igitur an valeant actus gesti ab excõicato.distingue ꝙ aut
excõicatus aliqua facit vt persona publica aut vt persona priua
ta.si facit vt persona publica quidam sunt actus sacramẽtales.
quidam sunt actus beneficiales.quidam sunt actus tp̃ales.Jn
sacramentalibꝰ confert ⁊ recipit caracterem sed non executionẽ
de conferente.est tex.de ord.ab ep̃o.c.j.⁊ fi.de reci.de eo qui fur.
or.reci.c.j.⁊ fi.⁊ de sen.exc.cum illorum.Jn beneficialibꝰ dando
⁊ recipiendo nil agit de elec.cum inter.de consue.cum dilectus.
de app.constitutus.quando est publice excõicatus.secus si esset
toleratus:quia occultus.de iud.ad ꝓbandum.hoc verum limi-
tat Jo.cal.in.c.ad ꝓbandũ.quando error surgeret a causa pro-
babili.secus si non surgeret a causa ꝓbabili vt q: fuerat publi-
ce excõicatus tunc lʒ haberetur pro non excõicato tamen nõ va
lerent gesta allꝫ.xvj.di.quod dicitis.de post.prela.c.j.xj.q.iij.c.
cure.Jn temporalibꝰ si sunt publice excõicati non tenent actus
sui.de re iud.ad probandum.de immu.eccle.aduersus.vnde si ta
lis publice excõicatus alienãti prestaret autoritatem vel decre-
tum:vt tutor curator vel iudex non valeret.s.de procu.consulti.
de do.⁊ contu.veritatis.vbi non valet alienatio rerum ecclesia-
sticarum.idem de instrumẽto confecto per notarium publice ex-
communicatũ.iij.q.iiij.nullus.⁊ idem esset si alienaret prelatus
excõicatus bona prelature sue:quia nõ valeret ipso iure.de do.
⁊ contu.veritatis.in fi.nam ex quo excõicatus est ei saltem quo
ad alienationem est interdicta administratio rerum ecclesiasti-
carum:vt ibi:⁊ facit de app.pastoralis.Aut excõicatus facit ali
qua vt persona publica.⁊ tunc aut isti actus tendunt in finẽ ab-
solutionis sue ab excõicatione:⁊ oĩs sunt sibi permissi.de sent.
excom.cum voluntate.⁊.s.de rescr.c.j.eo.li.Aut non tendunt in
finem absolutionis:⁊ tunc si concernunt damnum ipsius excom
municati valent.vnde si excommunicatus cederet actiones alte
ri valeret cessio.⁊ statim cessionarius agere posset ⁊ si vẽderet vil
lam in qua iuspatronatus haberet emptor statim posset p̃senta
re ſm Archi.hic arg.eorum que no.j.de iurepa.c.j.eo.li.⁊ quod
no.s.de dolo veritatꝫ.⁊ qđ no.ij.q.j.in p̃mis.aut facit aliqua ad
commodum suum.Host.hic tenet ꝙ ꝯhendo non valet.⁊ alleg.
quatuor considerationes hic in tex.positas.Abb.hic tenet ꝙ lʒ
peccet ingerendo se communioni.de cle.exc.illud.nihilominus
tenent cõtractus etiam in fauorem excommunicati:tamen ex eo
agere non poterit donec fuerit absolutus.de iudi.intelleximus
inducit hunc textũ.Si enim valet iudicium cum eo gestum ita
ꝙ ex eo proceditur cuʒ fuerit absolutus sic ⁊ tenere debet ꝯctus
si agatur ex illo post absolutionem cum parificentur iudicia et
contractus ⁊ in iudicijs quasi cõtrahitur.ff.de pecu.licet.§.sed
⁊ filius.ſm Abb.hic ⁊ Jo.an.Ponit tamen hic Abb.vnam re-
gulam ꝙ omnis actus qui sine communione alterius non proce
dit est interdictus excommunicatis per.c.illud.de cler.excõ.mi.
vbi dicitur ꝙ alios non vitare excommunicatus sine delicto nõ
potest ergo ex quo non potest sine delicto alteri communicare
omnes actus quos exercere non potest nisi alteri communicet
sunt sibi interdicti sicut reperiantur sibi a iure permissi ſm eum.
¶ Glo.super ver.agentes.querit quid de defendente ⁊ soluit.
¶ Jn fi.glo.intellige glo.de reo necessario.sed de reo volunta-
rio tractat hic Archi.illud quod no.s.eo.dilecti.dic vt ibi Jo.
an.¶ Glo.super ver.contumacie querit ⁊ soluit.¶ Jn fi.glos.
vide de hoc.xj.q.iij.episcopi.ij.q.iiij.de presbyterorum.ſm Ar-
chi.Jo.an.¶ Glo.in ver.ecclesiasticus.querit an ista forma de
beat seruari si opponatur coram iudice seculari.⁊ sol.¶ Jn fi.
glo.No.istam glo.ꝙ ius canonicum disponens circa ordinato-
ria litis debet seruari etiam in foro ciuili quãdo disponit super
materia que etiam in foro ciuili esset admittẽda ex dispositione
iuris canonici.⁊ idem tenet glo.j.in verbo opponit.quod not.

quia habes

quia habes per hoc vnam limitationem ad glo.super ver.vsuris
in cle.dispendiosam.de iudi. ¶ Sequuntur glossa.in.§.si quis.
¶ Glo.super verbo opponit.recita per tres.q.⁊ solue vt in ea.
¶ In ea.glo.ibi:ex insinuatione.idem tenet Inno.Pe.⁊ Ab.
⁊ dicit Ab.hoc patere expresse per hunc tex.quia in vim perem-
ptorie non posset opponi in qualibet parte litis.s.de li.conte.c.
j.eo.li.Io.an. ¶ In.e.glo.ibi:vt.s.dixi.propter hoc dicunt do
ctores ꝙ hec exceptio etiam admittitur in curia romana.tamen
dicunt ꝙ ad probandum istam exceptionem vel aliam dilatoriā
non datur dilatio extra curiam ad probādum.ad quod faciunt
no.de app.c.j.⁊ de priui.cum olim.el.j.⁊ no.Spe.ti.de dila.§.j.
ver.sed si.in eo quod dicit glo.ꝙ coram iudice seculari admittit
hec exceptio.tenet hoc Hosti.Io.mo.⁊ Archi.tamen dicunt ꝙ
cognitio ⁊ diffinitio erit iudicis ecclesiastici.all'.de ord.cog.tuā
¶ Ex isto dicto infert hic Lap.Abb.ꝙ iudex secularis exce-
ptionem excōmunicationis coram eo propositam debet remit-
tere ad ecclesiasticum iudicem:vt no.Host.in.d.c.tuam.⁊ idem
si opponitur crimen cōtra clericum productum in testem coram
iudice seculari:vt not.Hosti.in.c.verum.de fo.compe.fm Lap.
Istud credo verum quando verteretur in dubium an excommu-
nicatio teneret vel non.sed si non esset dubium de validitate ex-
communicationis.sed tantum an esset excommunicatus vel non
credo ꝙ posset cognoscere de hoc prout dixi in.c.fi.s.de fo.com
pe.eo.lib.⁊ facit quod ibi no.de iura.sed dicit ꝙ iudices secula-
res de his exceptionibus non curant.tamen curare debent cum
⁊.ll.hoc etiam ponderant all'.in versi.feudo.ti.finitur lex deinde
incipiunt consuetudines regni.c.domino mouēte guerram.qui
dicit vasallum non teneri ad adiuuandum dominum excommu-
nicatum vel a rege bannitum.immo a sacramēto fidelitatis ab-
solutus est.Ad idem.xvj.q.vj.nos sanctorum.⁊.c.alius.⁊.s.de
preb.c.fi.Inducit etiam in aut.de sanc.epi.§.vt autem.vbi eps
facit prouinciale concilium ad faciēdum seruari sacras regulas
⁊ ad puniendos ipsorum transgressores.ad idem in aut.co.viij.
vt cum de appellatione cognoscitur.§.generale.⁊ de priui.dot.
here.mulie.non prestan.§.antepenul.ver.sed sicut.Item vt dicit
Lotharius imperator statuit per iudices seculares distringi
excommunicatos contumaces:vt in lombar.de decimis.l.deci-
mis.⁊.l.fi.lib.iiij.Item inducit ꝙ leges sequi volunt in talibus
canones:vt in aut.quomo.opor.epi.§.j.coll'.j.⁊ no.de se.nup.c.
pe.⁊ fi.Io.an.in fi.glo.Item etiam non habet locum quādo ex-
cipitur de excōmunicatione iudicis vel testis quia tunc assigna
bitur dilatio congrua ponderatis circūstantijs fm Archi.⁊ all'.
no.de procu.c.dilectus.Io.an.dicit tamen Pau.ꝙ quando op
ponitur exceptio ista in vim peremptorie sunt exprimende circū
stantie sicut cum opponitur in vim dilatorie:vt hic.⁊ ratio quia
si circunstantie sunt exprimende vbi minus est periculum:ergo
⁊ vbi maius fm Pau.tamen contra dictum Pau.hoc dicit hic
glo.que vult ꝙ in alijs casibus vbi agitur de grauiori preiudi-
cio non habet locum dilatio hic assignata ergo nec alia disposi-
tio. ¶ Glo.super ver.speciem.querit quare tex.arctet ad expres
sionem speciei ⁊ sol.in fi.glo.Contra tex.⁊ glo.opp.ꝙ sufficiat
simpliciter opponere excōmunicationem quia appellatione ex-
cōicationis in dubio intelligitur de maiori:vt in.d.c.si quem al
legato hic.ergo non est necesse exprimere speciē.Sol.Egidius
fatetur contrarium.⁊ ad tex.hic respondet exponēdo speciem.i.
causam sed illa solutio destruit tex.ideo dic ꝙ iste text.loquitur
in exceptione odiosa propter abusum opponētium.⁊ ideo cum
in odiosis intelligeretur potius de minori.arg.regule odia.j.de
reg.iu.oportet ꝙ exprimat speciem.contrarium loquitur in sen
tentia iuris vel hominis que q̄tum ad hoc est fauorabilis cum
sit medicinalis:vt ibi no.in prin.⁊ similiter gl.sit ergo ibi secus.
Io.an. ¶ Quero que sit forma seruanda in oppositione istius
exceptionis.vide in Spe.e.ti.§.viso.ver.sed quando excommu
nicationis.Io.an. ¶ Sed an in exceptione sit exprimenda cau
sa propter quam fuit lata excommunicatio.sol.Spe.tract.in lo
co proxi.all'.⁊ fuit Egi.in opi.ꝙ sic.sed dicit Io.an.ꝙ illud non
procederet in sententia lata ab homine quia etiam si esset lata
sine causa ligaret.xj.q.iij.c.j.⁊ quod ibi no.in summa.⁊ de hoc la
tius in.d.§.per Spe.Io.an. ¶ Quid si opponatur excōmuni-
catio lata a canone an debeat exprimi nomen canonis excōmu-
nicantis.Sol.de hoc in Spe.preall'.loco Hosti.Pe.⁊ Archi.
tenent ꝙ sic ⁊ mouentur primo propter idētitatem rationis.all'.
s.de simo.per tuas.⁊ de sen.ex.ꝙ in dubijs.⁊.c.seq.⁊.s.eo.li.de
elec.qui contra certam in contrarium facit quia cum ius sit cer-
tum ergo non est necesse ꝙ exprimatur.ff.de iur.⁊ fac.ig.l.ij.nec
est differentia quo iure pferatur.ff.de lib.⁊ posthu.l.gallus.§.si
eius.ad hoc.s.de coh.cle.⁊ mu.c.vestra.in prin.cum concor.que
ibi habentur.super ver.alibi.vel saltem videtur ꝙ sufficiat sine
nomine canonis allegare ipsius autoritatem.ad hoc.s.eo.li de
elec.cū non deceat.⁊.c.fi postq̄.§.j.⁊.c.is qui.⁊ in cle.vnica.hoc
eo.ti.Io.an.dicit primum tenendum.Nam diuersi sunt cano-
nes etiam eiusdem autoris per quos infringitur excommunica
tio.qui habentur.j.de sen.excom.eos.in cle.j.eo.ti.⁊ sic patet ꝙ
per expressionem autoris incertitudo non tollitur vnde requiri
tur ꝙ reprimatur canon vel nomine proprio vel competentib⁹
indicijs que equipolleāt nomini pprio:vt.s.de ꝯsan.⁊ affi.tua.
⁊ de testi.lꝫ ex quadam.ff.si cer.pe.l.certū.ne sit loc⁹ vacationis.
vt.s.ea.glo.tamen si exprimatur causa ita ⁊ taliter ꝙ tollatur in
certitudo videtur ꝙ sufficiat in sententia iuris.⁊ ita potest pro
cedere opi.contraria de qua.s.Io.an.Et pro isto vltimo dicto
facit opti.j.de cler.coniu.c.j.ij.responso.vbi exprimit canonem
concilij super priuilegio clericali absqꝫ expressione nominis ca-
nonis.hoc etiam tenet Pau.hic. ¶ Glo.super ver.nomen.pri-
mo querit qualiter nomen exprimi debeat ⁊ soluit.Deinde que
rit quare debet exprimi nomen.⁊ sol.Item an sufficiat probare
quem fuisse denunciatum excommunicatum ⁊ soluit.quod not.
¶ In ea.glo.ibi non requiritur.no.bene istam glos.ꝙ pro sniā
lata a delegato non presumitur quo ad fundamētum iurisditio-
nis nisi aliter probetur.quod secus est si est lata ab ordinario.
de quo per doc.etiā habetur de offi.dele.cum in iure. ¶ In.ea-
dem glo.ibi Host.⁊ ista opi.placet hic Archi.Non ob.iste tex.
fm eos quia de ipsius mente patet ꝙ loquitur de excommunica
to occulto:non de illo cuius excommunicatio est solenniter pro
mulgata.quia tunc propter autoritatem iudiciariam presumet
hoc iuste factum.de renun.c.in presentia.Nunquid autem suffi
cit probare eum fuisse per excommunicationem repulsum.vide
no.de ord.cog.c.cum dilectus.super glo.pe.Et an sufficiat pro
bare famam.vide de offi.dele.c.prudentiam.in glo.nunquid suf
ficit.Io.an.Istam opi.Host.s.ꝙ denunciatio probet excōica-
tionem.tenet etiam Archi.xj.q.iiij.nemo contemnat.super glo.
per rationes hic positas. ¶ Glo.in.c.licet.j.de sen.excō.recitat
duas opi.⁊ neutram firmat.domini de Rota in conclu.dcxliij.
que incipit licet sit concertatio determinant ꝙ si opponatur ex-
communicatio in vim peremptorie non sufficeret.q2 excommuni-
catum non probat sola denunciatio vt in.c.licet.preall'.Item q2
huiusmodi exceptio quando opponitur contra impetrantem sa
pit obiectum qui debet clare dari ⁊ probari.de accu.c.super his
⁊.c.accedens.de electio.c.vt circa.eo.lib.⁊ cle.constitutionem.
Item quia licet opi.hic posita esset vera:tamen procedit quan-
do opponitur in vim dilatorie.sed dilatoria leuius ⁊ citius ad
mittitur ⁊ probatur q̄ peremptoria.de ord.cog.c.cum dilectus.
⁊.s.de li.ꝯte.c.j.eo.lib.quando autem opponitur in vim dilato-
rie non decidunt ibi.Io.de san.Geor.hic tenet ꝙ sufficiat quā
do opponitur in vim dilatorie.opi.glo.procedat quando in vim
peremptorie ⁊ mouetur eadem ratione qua domini de rota.⁊ di
cit dominus Io.de imo.hic ꝙ illa distinctio videtur equa.Nec
ob.verbum apertissimis per no.in.l.si tutor.C.de peri.tu.Forte
possent reduci opi.ad concor.per hanc viam etiam in dilatoria
ꝙ aut ex denūciatione excōicationis potest constare de specie
excōicationis ⁊ de nomine excōicatoris.⁊ tunc procedat opi.
Host.⁊ sequacium.⁊ hoc videtur sensisse text.hic:quia loquitur
de exceptione excōicationis per quam repellitur quis ab agen
do.sed sola denunciatio absqꝫ alia pbatione excōicationis.ha
bet hunc effectum repellendi:vt probat tex.in.d.c.licet.⁊ ibi di-
cit glo.Item videmus ꝙ si constat de excōicatione per solam fa
mam debet quis vitari donec fuerit absolutus.de sen.excō.cum
desideres.ij.responso.multo ergo fortius si constat ex denomi-
natione facta iudicis excōmunicantis autoritate que maiorem
fidem facit q̄ fama que potest habere originem a falsis proba-
tionibus.arg.eorum que no.iiij.q.iij.item sepe.Itē iste tex.non
dicit expresse ꝙ debeat probare excōicationem sed dicit eam rē.
et sic loquitur per generale nomen.⁊ eadem res potest dici illa
que non est eadem specie sed eadem quo ad qualitates ⁊ accidē
tia:vt no.glo.ij.vij.q.j.deniqꝫ.sed exceptio ⁊ denunciatio sunt
eadem quo ad effectum huius litere quia quelibet de per se ha-
bet effectum vt repellat a communione:vt est probatum.s.⁊ pa-
tet.xciij.di.si inimicus.ergo sufficit probare eam rem que cōclu
dit ipsum a iudicio repellendum.aut ex tali denunciatione non
constat de specie ⁊ nomine excōicatorum.⁊ tunc non sufficit pro
bare denunciationem quia non essent probate qualitates que
hic in tex.requiruntur ⁊ sic procedit alia opi. ¶ Glo.super ver.
notionem.recita per contrarium ꝙ non sufficiat deducere excō-
municationem in publicam notionē quia oportet ꝙ de illa fiat
fides iudici ⁊ sic habenti iurisditionē sed notio est diuersa a iu-
risditione.ergo ⁊c.timore ꝯtrarij.glo.exponit tex. ¶ In fi.glo.
no.bene istam glo.de isto nomine notionem. ¶ Glo.super ver.
octo dierum in prin.recita per contrarium ꝙ probatio non de-
bet angustari ⁊ sic non debeat restringi hec glo.sol.Deinde que
rit an iste terminus possit prorogari.⁊ sol.Item querit quare
maior dilatio non fuit assignata.⁊ sol. ¶ In ea.glo.ibi taceat.

intellige glo. ꝙ taceat pro tunc ex quo ꝓbationem idem non hʒ donec sibi superueniat facultas ꝓbandi in termino. viij. dierum cum istam exceptionem posset opponere in qualibet parte litis Jo. an. ¶ In ea. glo. ibi de procu. ex insinuatione. ⁊ pro ista parte facit. quia poterit iterato opponere istam exceptionē vt sequitur in tex. ⁊ hoc tenet Fran. inducens etiam rationem: q; istud est priuilegium actoris ꝙ si reus non probat infra. viij. dies sibi condēnetur in expensis quod priuilegium iudex sibi auferre nō potest. alle. xxviij. di. de his ⁊ simile quod no. de sen. exc. romana. ad fi. super glo. antep. ⁊ vide no. s. eo. li. de offi. or. romana. ad fi. super glo. attentet. Jo. an. ⁊ idem quod glo. hic sentit Zenzeli. ¶ No. bene istam glos. ꝙ vbi ius statuit certam dilationem in actu parui preiudicij: non potest iudex etiam ex causa illam ampliare. ¶ Glo. super ver. computato. all'. simile ad tex. In fi. glo. quia dies. ⁊ repete hic que ibi no. s. vltima die termini probationem fieri posse quod hic no. Inno. Host. ⁊ Jo. Tenet tñ Arch. s. de rest. spo. frequens. ꝙ dies termini in dubio computetur in termino a contrario huius litere. Sed dicit hic Jo. de imol. ꝙ Butr. ⁊ Bar. tenent contrarium in. l. j. ff. si quis cau. ipse distinguit ꝙ aut dilatio datur super eo quod est leuis vel modici preiudicij. ⁊ procedit dictum Archi. al's procedit dictum aliorum. ⁊ ita proprie loquitur iste tex. ⁊ illud. c. frequens. ſm eū. ¶ Glo. super ver. apertissimis. querit de intellectu tex. ⁊ Sol. in fi. glo. ⁊ innuit iste tex. ſm Lap. Abb. ꝙ non sufficit vnus testis nec locus est dilationi iuramenti. Jo. an. nec etiam sufficeret isto casu vnus testis cum fama ſm Archi. vt ipse no. iiij. q. iij. item sepe. super glo. ⁊ all'. ij. q. viij. sciant cuncti. all'. dictum Spe. de noto. cri. §. fama est. versic. quid si agenti. ſm eum ibi. ⁊ dictum Spe. all'. etiam hic Lap. ab. ¶ Glo. super ver. documentis querit de intellectu tex. ⁊ sol. ¶ In fi. glo. no. quid cōprehendatur appellatione documētorum. ⁊ vide quod no. doc. in. c. quoniam contra. de proba. cir. fi. ¶ Glo. super ver. ꝙ recita per cōtrarium ꝙ tex. incōgrue loquitur. quia. s. dixit ꝙ propter excōicationem. ⁊ hic iungit relatiuum neutri generis. timore contrarij. glo. sol. exponendo text. ¶ In fi. glo. posset etiam saluari tex. ꝙ adiectiuum in neutro genere ſm philosophum predicat̄ de omni genere vt vir est album mulier est album ⁊ mancipium est album. ita not. Jo. mo. in extraua. Benedicti. xj. que incipit dudum. super ver. penitus tollimus. ¶ Glos. super ver. diebus querit de quibus diebus intelligitur. glo. sol. In fi. glo. ⁊ vide de do. ⁊ contu. cum dilecti. in fi. ſm Host. Jo. an. ¶ Glo. super ver. taxatione. recita per contrarium ꝙ non condēnetur in expensis taxatione facta quia requiritur iuramentum. glo. fatetur contrarium ⁊ supplet ad tex. In. ea. glo. ibi premisso intellige glo. ꝙ iuramētum debet premitti quo ad condēnationem non autem quo ad taxationem Jo. an. ¶ Glo. super ver. condēnans. recita per contrarium ꝙ non debeat condemnari non probans quia potuit habere probabilem causam litigandi. s. de elec. c. j. eo. lib. glo. fatetur contrarium. ⁊ ad tex. subaudit.

1. Exceptionis sola oppositio nisi probet̄ non est sufficiens.
2. Excipiens arctatur onere probandi exceptionē suam.
3. Processus habitus cum actore excōicato valet si non opponatur quando fit coram ordinario.
4. Actus gesti per excōicatum in iudicio an indistincte valeant.
5. Instantia iudicij dicitur durare de iure canonico quousq; per sententiam causa fit finita.

Si vero. No. arg. ꝙ quando quis est exclusus a potestate proponendi exceptionem dilatoriam intelligitur exclusus in eadem instantia. secus ergo videtur in diuersa. ¶ No. speciale in excōicatione ꝙ repulsus semel propter defectum probationis exceptiōis excōicationis iterato admittitur in eadem instantia si facultas ꝓbandi supueniat. ¶ Not. ꝙ † non sufficit sola oppositio exceptionis[a] nisi probet̄. ad hoc s. de re iud. suborta. de conces. preben. cum super. ¶ No. ꝙ † excipiens arctatur onere probandi exceptionē suam. s. de re. spo. frequens. ¶ No. ꝙ † processus habitus cum actore excommunicato valet si non opponatur quando fit coram ordinario. Si autem fit cum delegato. vide. s. de rescr. c. j. eo. li. ¶ Not. ꝙ succumbens bis propter defectum ꝓbationis exceptionis excōicationis repellitur a potestate amplius in eadem instantia opponendi. Quid autem de exceptione perēptoria. vide in cle. cū a repulsiōe. de app. ¶ Quero de q̄ excōicatione iste tex. permittat iterato opponi oppositionē eandem. Sol. dicit Hosti. ꝙ de illa de qua primo erat oppositum. Sed an possint produci primi testes qui fuerunt producti super alia oppositiōe. Sol. tenet Joannes mona. ⁊ Archydiac. ꝙ non. argumen. c. fraternitatis. de testibus. Nec obstat eodem. titu. veniens. ij. quia loquitur quando est diuersus modus agendi. ⁊ quādo variatur finis. sʒ hic non variatur finis nec modus. ergo secus. Jo. an. no. limitationem ad illud. c. veniens. ¶ Quero quia text. dicit ꝙ iterato potest excipi de alia de qua alia ītelligatur. sol. Host. intelligit de alia que sit de nouo orta. s. c. pastoralis. Sed dicit Jo. an. ꝙ de hoc non curat: quia etiam si non fuerit exorta de nouo etiam admittitur Jo. an. ¶ Quero de quibus actibus precedentib⁹ debeat intelligi tex. hic ꝙ valeant. Sol. Inno. intelligit de precedentibus oppositionem excōmunicationis. Hosti. vero dicit de his que precesserunt probationem exceptionis. ⁊ per hoc et per sequentia dicit ꝙ est approbata opi. sua quam no. in sum. de procu. §. quis dari. ver. is vero. Subdit tamen ꝙ aliqui aliter supplent hic quod sibi non placet Jo. an. ¶ † Sed quero an indistincte actus gesti per excōicatum in iudicio valeant. solu. ſm Host. quo ad actorem vel reum valent acta precedentia non obstante ꝙ actum sit cum excōicato etiam si erat publicus dummodo fides fieri possit ꝙ coram iudice coram quo agebat̄ reputabat̄ occult⁹. si vō iudex erat excōicat⁹ publice ipsius snia non valet si postea detegat̄ excōicatus. s. de re iudi. ad probādū. Et ratio diuersitatis est ſm Inno. quia plus timet pars obijcere iudici q̄ parti. ⁊ quia plus afficit sententia excōicationis iudicē q̄ partem ſm eum quasi dicat ſm Host. ꝙ iurisditio nō cadit in excōicatum. ⁊ sic eius snia nulla: cum nullā iurisditionē habeat. ij. q. j. in primis ⁊ autore damnato eius scripta sunt damnata. de here. excōicam⁹. §. credētes. sed parti imputādū est: q; non excipit ꝯ partē ⁊ modicū rei interest: vt no. hic super glo. igit̄ nō mirum si valent acta. Sed dicit Host. ꝙ idē posset ꝓbari de actore excōicato: ⁊ probat̄ sic. Litis conte. non fit sine libello. de lib. ob. c. j. ergo ex quo dānatus est actor libelli: damnatus est libellus ⁊ litis conte. ⁊ omnis processus. s. de li. ꝯte. c. vnico. Cōcludit ergo Host. idē in iudice quod in actore. quia tenet snia excōicati occulti qđ est verum: salua snia excōicationis. quia illa est nulla ex quo detegit̄ nūc ꝙ fuit lata per illū qui tunc erat excōicatus q; cum sit extra cōiōnē ecclesie aliū extra ponere nō potest. xxiij. q. j. audiuimus. ⁊ ibi de hoc. ⁊. c. aperte. ⁊ remittit etiā s. de or. ab epi. c. fi. Jo. an. Sentit ergo Host. ꝙ si actor erat publice excōicatus sed reputabatur occultus coram iudice valent gesta iudicialiter sec⁹ si erat etiā penes iudicē publice excōicat⁹ sʒ hoc non credo verū. q; etiam si iudici esset publicum illum esse excōicatum. si eum nō repellit sʒ de facto admittit valet iudiciū: ⁊ hoc vult tex. hic in fi. iuncto princi. quia fateor ꝙ tunc iudex ex officio repellere potest. sed non sequitur ꝙ iudiciū sit nullum si de facto admittat̄: vt vult iste tex. Nec ob. ar. Host. ꝙ ex quo dānatur actor per ꝯsequēs eius libellus: q; ratio sua ꝓcedit in libellis per quos inducunt̄ argumēta vel decisiones aliquorum dubiorum: vt patet in. c. fraternitati. de here. cum ibi not. Sed iste tex. loquitur de libello dato super quo petitur ꝓnunciatio alicuius iuris vel rei quam actor dicit sibi debitā: vt patet de li. ob. c. j. ⁊. ij. ⁊ in isto non procedit sua argumētatio. al's sequeret̄ ꝙ libelli traditio facta in terminis istius tex. esset nulla cuius ꝯrium hic deciditur. Et ratio quare illi libelli damnantur si sunt editi per damnatū ⁊ non isti. potest esse quia illi trahunt̄ ad consequentiā ex rationib⁹ ibi positis: sed isti non: q; res inter alios acta alijs non p̄iudicat. de re iud. q̄uis. ⁊ hoc exp̄sse voluit glo. hic super ver. duraturis. ⁊ ibi per Jo. an. ¶ Quero de ītellectu litere q̄ dicit ꝙ acta in suo robore ⁊c. So. dic ꝙ est sensus tex. ꝙ non obstante ꝙ acta sint gesta cum actore excōicato ante probationem excōicationis habebūt robur etiam post probatā excōicationē vt absoluto actore reassumat̄ causa in eo statu in quo erat tpe quo fuit inceptū. Jo. an. ¶ Quero q; dicit tex. ꝙ exceptio hec non opponitur nisi bis. de qua exceptione intelligatur sol. dic ꝙ intelligitur de exceptione excōicatiōis in genere nō in spē q; etiā si vellet opponere de alia specie excōicationis antiq̄ de qua nō erat exceptū nō poterit. ⁊ hoc probat opti. iste text. q̄ primo ponit regulā ꝙ hec exceptio vltra binam vicē nō opponitur: ⁊ ab illa reg. excipit duos casus: vnus si est etiā noua excōicatio. alius si supuenerit noua ꝓbatio euidens de antiqua: sed si intelligeretur regula ⁊ de excōicatione tantum al's opposita. exceptio prima hic posita male staret: quia nedum noua sʒ antiqua de qua nūꝙ fuit oppositū posset opponi: ergo patet ꝙ regula ꝓcedit generaliter de quacūq; excōicatione al's exceptio non fuisset inclusa sub regula quod est ꝯ naturam exceptiōis: vt no. j. in ꝓhe. regularum. ſm Jo. an. lʒ non sic explicite loquatur. ¶ Sed quero que dicatur hic noua excōicatio. sol. dic ꝙ intelligitur de noua. i. de nouo orta vel ꝓmulgata. ⁊ isto casu habebit dilationē nouā ad ꝓbandū. immo qđ plus est ſm Host. ⁊ Arch. admittetur bis adhuc ad illam ꝓbandum. Sed non pro tertio: vt patet. s. in tex. quia eadem ratio subest isto casu que subest in illa: ergo idem erit ius. de consti. transla. dicit tamen hoc verum esse nisi iudicium videretur hoc maliciose proponi. s. de dolo et contu. finem litibus Jo. an. ¶ Glo. super ver. iudicij. recita per contrarium ꝙ instantia iudicij non pereat de iure canonico. s. de iudi. c. pe. cuius contrarium innuit tex. hic qui dicit durante

instantia

a ¶ Exceptiōis. adde ꝙ exceptio de necessitate in scriptis opponi nō dʒ Bart. in. l. j. ff. de exce. Lanfrā. i. c. qm̄ ꝯ. de ꝓba. Spe. in ti. de exce. ver. vij. nū. q̄d iudex. Bar. in. l. scire. §. oʒ. ff. de ex. tu. Inno. in. c. qm̄ ꝯ. alle. Car. in cle. sepe. §. j. in fi. de exce.

instantia iudicij.timore cõtrarij.glo.sol. ¶ In fi.glos.Est ergo intẽtio gl.ꝙ text. nõ loquaẽ de instãtia iudicij q̇ ꝯm leges perijt cursu triẽnij qđ non ꝓcedit ꝯm canones.vt.d.c.pe. de iudi.⁊ dicit hic Hostiensis.ꝙ ratio quare de iure canonico non perijt:⁊ de iure ciuili sic sumitur ex.c.super eo.ij. de appellationibus. vt no.in.d.c.penul.Jo.an. ¶ † No.istã glo.iuncto tex.ꝙ instãtia iudicij dicitᷓ durare de iure canonico quousqꝫ ꝑ sñiam cã sit finita qđ no.ꝑ cõstitutionibꝰ vbi fieret mentio de instãtia iudicij. ¶ Glo.sup verbo duraturis.in prin.q̃rit ⁊ soluit. deinde in verbo olim recitat ꝑ contrariũ de.c.exceptionẽ eo. tit.⁊.c.j.§.de rescrip.eo.li.glo.soluit rñdendo cuilibet separate. ¶ In ea.gl. pro occulto.istud nõ placet hic Archi.⁊ ꝑ sua opinione inducebat Host.vltra tres decre.superius.allegatas.c.fi. de procur.⁊ l.nõ idcirco.§.cũ postea.ff.de iud.que.l.dicit ꝙ si nunc apparet seruus is cuius noĩe per ꝓcuratorẽ fuerat actum absolui debebit debitorẽ cui.l.dicit Host.sufficiẽter rñderi non poterit ꝑ tenentes contrariã opinionẽ quasi intendat Host.vt putat Joã. an.ꝙ si dicitᷓ illud qđ hic dicitur spãle in occulto remanet.l.illa ĩ publico.Sꝫ si dicatur idem in vtroqꝫ in totũ tollitur argumentum illius.l.sed cũ fateatur Host.illud membrũ argumentum illius.l.hic tolli.ꝙ ex eo magis ꝓprie sumitᷓ scꝫ de occulto qui primitus nõ apparebat.⁊ nõ apparet fateatur tolli ⁊ reliquũ ꝙ nõ sic ꝓprie sumebatur.⁊ sic hoc spãle ꝓpter rõnem no.§.in gl.lꝫ in prin.⁊ vide qđ dixi super tex. ¶ Glo.sup verbo duas alle.similia ad tex.in fi.glos.bene facit.ff.de bo.auto.iudi.possi.l.fi.in fi. Jo.an. ¶ Glo.sup verbo prompta allegat sĩle ad tex.in fi.glos. ⁊ intellige qñ dilationẽ non petit.idem Host.Archi.⁊ Jo.and. ¶ Glo.sup verbo superuenerit.q̃rit qualiter cõstabit ꝙ probatio superuenerit:⁊ sol.dupl'r.In fi.glo.ꝓ hoc alle.§.eo.exceptione.⁊ idem Jo.mo.⁊ Archi.Jo.an. ¶ Glo.super verbo antiqua querit de qua antiqua intelligaᷓ glo.soluit dupliciter in fi.glo. ꝯm Host.Jo.an.

1 ☞ Res iudicata dicitur quando est lata sententia que mere tur excusationem.

2 Dilatoria obstans executioni sententie non tollit ipsam sen tentiam.

3 Judex ex officio supplere potest nemine opponente in his que inducunt peccatum.

4 Judex ex officio quare excõmunicatum repellat.

1 **Sed si.** ¶ No.ar.ꝙ res iudicata dicitᷓ qñ est lata sñia q̃ mereᷓ executionẽ ⁊ sic intelligitᷓ qñ nõ est appellatione suspẽsa vide doc.§.de re iudi.sup rubrica. ¶ No.hic vnã 2 exceptionẽ dilatoriã q̃ impedit executionẽ sñie. ¶ † Not.ꝙ lꝫ dilatoria obstans executioni sñie impediat eius effectuꝫ non tñ tollit ipsam sñiam. ¶ No.ꝙ nõ sequitᷓ actus est publicꝰ ergo iudex est de illo certificatus:q̄ potest esse publicus alijs ⁊ nõ iu3 dici.vide.ij.q.j.§.notandum. ¶ † Nota ꝙ iudex potest supplere ex officio etiam nemine opponente in his que si non supplerentur inducunt peccatum. ¶ Oppo.ꝙ iste tex.habeat superfluitatem:q̄ iam erat dictum ꝙ durante iudicio poterat opponi exceptio.non ergo expediebat dicere de executione sentẽtie. Solu.dicit Hostien.ꝙ immo non est superfluum: quia cum.§. dixit ꝙ iudicio durante poterat opponi.videbatur ꝙ post sententiam non posset opponi.⁊ ideo tex.subdit rem iudicatam.i. diffinitiuam latam etiam si ab ea non est appellatum:ita ꝙ habeat vigorem rei iudicate.Jo.and. ¶ No.ex illo dicto qđ dicitur iudicium vsqꝫ ad prolationem sententie sed nõ comprehendit executionem.vide no.§.de rescrip. dispẽdia. §.reus quoqꝫ. eo.lib.quod no.quia facit ad dubium qđ de facto vidi an procurator datus ad iudicia dicatur habere mandatuꝫ ad impediendam executionem sentẽtie.istud dictum iuncto tex. facit qđ nõ. ¶ Quero quia tex.dicit ꝙ si exceptio proponatur post sententiam admittetur an intelligatur de causis oppositis an de diuersis.Sol.dicit ꝯm Innocen.ꝙ admittetur siue ex eisdem causis siue ex diuersis dũtamen sint precedentes.⁊ intellige ꝙ iste admittetur si probet:al's si non probaret non impediret executionem ꝯm Hostien.sed si probat tardabit vel differet executionem ꝯm Hostien.Sed que est ratio iuris. sol.Inno.in.c.fi. §.eo.dicit ꝙ ratio est:q̄ noua actio orta est ex sententia:⁊ excõmunicatus actionẽ non intentat.⁊ istam cũ alijs ibi vide in glo. 4 de his ꝯm Jo.and. ¶ † Quare iudex ex officio excõicatum repellat.Sol.dic.ꝙ propter periculũ anime ꝯm Hostiẽ.alleg.de elec.cum nobis olim.ad finẽ.⁊.§.c.exceptionẽ.in glo.fi. Jo.ad. ¶ Sed quid si iudex vult repellere excõmunicatũ reus cuius interest petit procedi in causa:an debeat iudex admittere. sol. Inno.tenet ꝙ sic.§.eo.exceptionẽ. in glo.fi. ¶ Et in eo qđ dixit ꝙ iudex repellit ex officio excõicatum inducit Archi.simile quod habetur.ij.q.vij.alicui.in glo.qđ iudex. et.c.querendũ. in glo.a iudice.⁊ dicit Hostien.hoc vtile vt xp̄iani timentes saltẽ incõmodũ ex quo denunciati sunt per ecclesiã circa absolutionem petendam non dormiant qđ multi faciunt.de concess.ꝑben. q̄ diuersitatẽ. et de peñ.c.fi. ꝯm Hosti.Jo.and. in eo qđ tenuit Inno.iudicem debere admittere excõicatuꝫ ad agendũ si reus consentiat.ego tenui ꝯrium.ij.q.vij. alieni.super glo. ⁊ ratio est q̄ excõmunicatus repellitur est introductũ inter alias causas hic assignatas ꝓpter ꝑiculũ cõmunionis:vt hic dicit tex.⁊ ideo iudex participando cũ excõicato peccat ex quo sumus in casu a iure ꝓhibito.ergo velit nolit reus poterit repellere. Nec ob.rõ Inno.ꝙ illud fuerit introductũ in fauorẽ rei ⁊ odiũ excõmunicati.vnde non debet torqueri in odium rei per regulã qđ fauore j.de reg.iur.q̄ fateor ꝙ ista fuit vna ex causis:tamen multe alie cause fuerũt propter quas excõmunicatus repellitur:quas assignat hic tex.que cõcludũt etiam ad alios q̃ ad reum:nec est fauor reo ꝙ actor admittatur:immo est odium cum possit impugnare reum ⁊ intendit aliquid ab eo cõsequi.vnde puto ꝙ etiã inuito reo iudex poterit repellere actorem excõicatuꝫ. ¶ Glo. super ver.executionem colligit notabile ad tex.In ea.glo.in fi. Ex glo.igitur habes ꝙ merus executor debeat admittere exceptiones. ¶ Sed an possit examinare illas ⁊ pronunciare.sol. dic ꝙ potest illas de quibus hic dicitur admittere ⁊ summarie examinare.ff.de re iudi.diuus.ff.de custo.⁊ exhibitione reoruꝫ. diuus.ff.de iudi.pretor.tamen non potest pronunciare. de offi. deleg.pastoralis.§.quia vo.immo remittit partes ad delegantem qui hoc determinet.⁊ sic intelligitur.xxv.q.ij.et si nõ cognitio.⁊ de re iudi.decetero.C.de execu.rei iudi.l.si vt ꝓponis. sed si mixtus esset nedum istas sed etiam alias exceptiones rationabiles admitteret:examinaret:⁊ determinaret.C.si ex falsis instrumentis.l.fi.de eta.et quali.accepimus.⁊ de rescrip.cõstitutus.ꝯm Hosti.et remittit ad summã.de offi.deleg.§.que delegari.ad fi.⁊ de his exceptionibus no. hic Hosti.⁊ Jo.mo. Jo.an. ¶ Glo.super verbo sit publice.ista glo.inducit textũ pro opi. Hosti.⁊ deinde illi respondet ostendendo oppositũ. ¶ In fine glo.idem qđ tenet glo.hic tenet Jo.mo.Jo.an.Et no.istã glo. in quibꝰ iudex possit supplere de facto. ¶ Glo.penultima querit de ratione quare reus nõ excipit de excõicatione. ⁊ sol.in fi. glo.⁊ rõne ista nõ excipit reus sed ꝓtestaᷓ vel oĩno silet ꝯm hoc. Jo.and. ¶ Glo.super verbo repellere. querit an possit iudex repellere excõmunicatum.glo.sol. ¶ In fine glo. idem ꝙ glo. tenet Jo.mo.sed quia Host.tenuit ꝓcessum habitũ cum actore publice excõmunicato ⁊ notorio nõ valere.dicit ꝙ etiam si fuisset executus iudex reuocaret executionẽ:sed illud non placet: vt no.§.in glo.etiam si.Jo.and. ¶ Sed pone reus recipiẽs de excõmunicatione cõtra actorem:q̄ non probauit fuit per iudicem condẽnatus in expensis:ipse postea iterato de eadem excõmunicatione vel alia excipit.⁊ pendente termino dato excipiẽti ad ꝓbandum:actor petit sibi restitui expensas in quibus ille fuerit condẽnatus:cum nondum recepisset ab illo reus excipit ꝙ audiri non debet tanq̃ qui est excõicatus:⁊ pro excõmunicato debet haberi.etiaꝫ si nõ esset dato termino dicto ad ꝓbandũ excõicationẽ pendente cum interim iudicis officiũ cõquiescat. §.de appel.significante.quid fiet.sol.dicit Lap.abb.ꝙ ꝯm predicta non debet actor audiri saltem dicta dilatione pendente. ad quod facit quod scripsit Guil.in specu.de arbi. §.seq̄tur. in ix.col.ad finem.ver.quid si potest.⁊ de cõtu.§.vltra.ver.sed pone reus.⁊ quod scripsit Jo.an.post Inno. eo.titu.exceptioneꝫ. in glo.que ergo.in fi.⁊ in glo.que semper.⁊ quod no.§.eo.li. de rescrip.ipso iure.ꝯm Lap.ab.⁊ pro decisione Lap.casus est hic quia exceptio excõicationis impedit executionẽ sententie:sed petere expensas est petere executionẽ illius ꝯdemnationis.igitur debet repelli.

1 ☞ Cognitionis cause appellatione comprehẽditur decisio.

2 Exceptionem rei iudicate per iudicẽ competentẽ nõ admittẽs dicitur illius iurisditioni derogare.

3 Judex ecclesiasticus in aliquibus casibus an possit secularem compellere.

4 Judex ecclesiasticus an admittat exceptionem rei iudicate per laicum.

5 Judex laicus non potest compellere ecclesiasticum nõ admittẽtem exceptionem rei iudicate per ipsum.

6 Monitio an debeat precedere compulsionem.

7 Judex ecclesiasticus quibus casibus cognoscit de causis laicorum.

Cum quidam. Glo.ꝑma summat. ⁊ primo ponit factũ reprehensibile seculariũ iudicũ.cõtra quod ꝓuidet ibi:decernimus.secũda ibi:similiter ꝓuidet ad casum ꝯuersum. et prima pars fuit sumpta ex decreta.Alexandri quarti:q̄ non nulli.quã alleg.Spe.eo.titu.§.ij.ver.⁊ no.sub ver.porro.⁊ vide 1 not.j.de immuni.eccle.c.j.in prin.Jo.an. ¶ † No.argumen.ꝙ appellatione cognitionis cause comprehenditᷓ decisio quando

profertur in materia necessario includente decisionē: vel quādo per alia verba p̄cedētia apparet ꝙ intēdit includere decisionē. nam hoc dicebat exceptionibꝰ rei iudicate in causis spectātibꝰ ad cognitionē iudicis ecclesiastici. ⁊ sic pꝫ ꝙ cognitio includit hic decisionē. 2 ¶ † No. ꝙ nō admittēs exceptionē rei iudicate per iudicē competentē dicit̄ derogare ⁊ contēnere iurisditionē illius. ⁊ sic ille iudex talē contēnentē posset pro defensione sue iurisditionis compellere. ad hoc de offi. dele. c. j. 3 ¶ † No. ꝙ iudex ecclesiasticus potest cōpellere secularē in casibꝰ in q̇bus derogaret iurisditioni ecclesiastice. ¶ No. ꝙ exceptio rei iudicate inter easdē personas potest opponi corā quocūq; iudice. et sic pꝫ ꝙ sn̄ia lata ab vno competēte iudice debet seruari ab alio cuiuscūq; iurisditionis sit. 4 ¶ † No. ꝙ iudex ecclesiasticus non admittit exceptionē rei iudicate per laicū si ex sn̄ia surgeret periculū anime. ⁊ sic facit ꝙ iudex ecclesiasticus nō exeq̇tur sn̄iam iudicis secularis anteq̄ cognoscat an sit p̄iudicialis aīe. de quo 5 s. de offi. ordi. c. j. ¶ † No. ꝙ iudex laicus non potest cōpellere ecclesiasticū non admittentē exceptionē rei iudicate per ipsum. ¶ Quero de q̇bus ordinarijs intelligat̄ iste tex. ꝙ habeat cōpellere iudices seculares. Sol. dic ꝙ loq̇tur de ep̄is vel eoꝝ officialibꝰ. fm̄ Archi. alleg. s. eo. li. de offi. or. c. ordinarij. Jo. an. 6 ¶ † Quero an debeat p̄cedere monitio anteq̄ cōpellat̄. Sol. dic ꝙ sic. xxiij. q. v. administratores. per qđ. c. in fi. videt̄ fm̄ Archidia. ꝙ iudex secularis qui negligit facere iustitiā clerico sit ipso iure excōicatus. de quo. j. de statu mona. c. periculoso. in fi. Jo. and. ¶ Sed pone ꝙ laicus debitor alterius laici qui post completā prescriptionē quinquēnij introductā per statutū municipale se fecit clericū cōuenitur a creditore laico corā iudice ecclesiastico an possit se tueri p̄scriptione statuti illius municipalis cōtra creditorē. sol. dicit Jo. an. ꝙ ista questio fuit disputata hic ⁊ determinata per istū tex. ꝙ non posset se illo statuto tueri ꝓpter periculū aīe illius: vt dicit hec litera. dat etiā simile q: nō posset se defendere in foro canonico p̄scriptione. xxx. an. quā cū mala fide dum erat laicus perfecisset. s. de prescrip. c. fi. nam cause clericoꝝ qui tn̄ laici fuerūt debēt decidi fm̄ ius canonicū. de foro cōpe. c. qđ clericis. Item nō debet clericus velle locupletari cū graui dāno creditoris. j. de reg. iur. locupletari. cū concor. ⁊ per premissa videtur etiam in foro ciuili nō valere tale statutū. de quo vide notata. s. de consti. que in ecclesiarū. super prima glo. ⁊ qđ no. ff. de consti. princi. l. j. in fi. C. de preci. impe. offe. quotiens. in fi. prime glo. Jo. and. Et ad q̄onem istam vide qđ no. Hosti. in summa. de cōsue. §. j. ⁊ de virtute versi. sed pone ⁊ sequēti. de testa. §. qualiter ↄfiteatur. ver. cuꝫ querit̄ ⁊ sequēti. Et in vltima allegatione hic posita habet̄ ꝙ si laici litigant coram ecclesiastico iudice etiam de re temporali: vt q: prorogant in ipsum iurisditionē. iudex ecclesiasticꝰ iudicabit fm̄ canones nisi sit dictū in ꝓrogatione ꝙ volebāt fm̄ leges nō fm̄ canones iudicari. qđ scribit Archi. viij. dist. que cōtra mores. super p̄ma glo. in fi. vbi dicit tenendū de iuris rigore dictū Hosti. ⁊ idē videtur tenere Guil. in spec. de sen. §. qualiter. ver. item pone fm̄ Lap. ab. hoc dictū principale Jo. an. credo verum in terminis suis videlicet q: statutū non erat seruabile absq; peccato. sed si statutū esset seruabile sine peccato ex quo ingesserat vires in clericū anteq̄ transiret ad clericatū tunc ligaretur tali statuto etiā post clericatū: vt est casus de resti. in integ. cōstitutus. ⁊ no. Jo. and. in regula sine culpa. de reg. iur. In secūdo dicto in quo dicit ꝙ laici iudicabūtur fm̄ canones in re temporali si ꝓrogant iurisditionē iudicis ecclesiastici. Intellige q̄tum ad illa que cōcernūt ordinaria litis. ⁊ ita loq̇tur glo. j. c. qđ clericis. ⁊ no. Jo. and. in additione Spec. de cōsti. sed q̄tum ad decisionē debent seruari leges q̇bus ligant̄ litigantes. iuxta no. per Inno. de cōsuetu. in rubrica. ¶ Quero q: dicit̄ ꝙ ecclesiastici compellunt̄ per supiores qui intelligant̄ supiores. Sol. dic ꝙ quo ad ep̄m superior intelligit̄ fm̄ Archi. metropolitanꝰ. ad hoc. xxxiiij. di. c. j. in fi. est simile. j. de hereti. vt cōmissi. in fi. vbi de hoc no. nam archiep̄s potest suspēdere ⁊ excōmunicare ep̄m. s. de offi. ordi. c. j. sed nō ab ep̄atu remouere vel administratione non obst. c. extue. de cleri. nō residē. vt ibi no. Et ex isto. c. infertur ⁊ per canones. ix. q. iij. cū scimus. ⁊. c. nunc vō. viij. q. iij. artaldus. xvj. q. vij. filijs. ꝙ quādo inferior renuit facere qđ debet ad superiorē recurritur vt illū cogat ⁊ puniat. ad idem de iurepa. ex literis. de offi. ordi. ad reprimendā. et. c. duo simul. et. c. quanto. in fi. et. c. irrefragabili. §. excessus. in aut̄. de ecclesiasticis titulis. §. si aūt pro redemptione. et. §. seq. col. ix. Jo. and. ¶ Quero que pena dicatur aīaduersio. Sol. dic fm̄ Archi. ꝙ ponitur pro censura ecclesiastica: vt hic ponit̄. facit qđ habetur per Hosti. de penis in quibusdā. super verbo seueritatem. Jo. and. ¶ Glo. ij. recita per ↄrium ꝙ tex. presupponat impossibile de iure in eo qđ dicit ꝙ exceptio rei iudicate admittit̄ per iudicē secularē in casu quo cognitio de iure spectat ad ecclesiasticū, sed lꝫ spectet cognitio non tamen sequit̄ ꝙ possit decidere: q: aliud est cognitio: aliud decisio. de offi. deleg. super questionū. non ergo sequitur ad eū spectat cognitio: ergo admittitur exceptio rei iudicate que competit vbi causa est decisa. glo. timore huius contrarij solu. ¶ In fi. glo. plures alios casus in q̇bꝰ iudex cognoscit de causa ⁊ tn̄ ꝓnunciare nō potest. vide in. c. cū super. allegato in glos. 7 ¶ † Quibus casibus iudex ecclesiasticus cognoscit de causis laycoꝝ. glo. sup verbo de iure colligit casus. ¶ In fi. glo. concludet fm̄ Pau. aut loq̇mur de causis sp̄ualibus: vel matrimonialibꝰ eis annexis ⁊ cognoscit ecclesiasticus contra laicū. s. de ordi. cogni. tuam. q̇ filij sint legi. causam. de iudi. quanto. Aut loq̇mur de articulis fidei ⁊ tunc ad iudicē ecclesiasticū spectat cognitio sed ad iudicē secularē executio. s. de hereti. excōicamus. j. eo. tit. cum scōm. Aut sumus in alijs criminibus: ⁊ tunc aut sunt crimina per ius canonicum introducta: vtputa crimen symonie. ⁊ ad iudicē ecclesiasticū spectat cognitio: vt. s. de foro cōpe. cū sit generale. Aut sunt introducta per vtrūq; ius ⁊ tunc est locus preuētioni. arg. de ꝓcura. tue. fm̄ Pau. ⁊ vide de hac materia per glo. de purg. cano. nos inter. addit Lap. abbas casum quādo ecclesiasticus cognoscit ex prorogatione ipsoꝝ laicorum. iuxta no. de foro cōpe. significasti. fm̄ Lapum. ¶ Glo. super verbo admitti. recita per ↄrium ꝙ nō semp sit admittēda exceptio rei iudicate. no. s. eo. tit. aduersario. glo. sol. assignādo ea que req̇runtur ad hoc vt exceptio obstet illis nō obstātibus cessat exceptio. ¶ In fi. glo. idem Zen. ⁊ no. ex ista glo. illa que req̇runtur ad hoc vt exceptio rei iudicate habeat obstare. ⁊ de ista materia per Inno. in. c. fi. de ordi. cog. vbi etiā per dominū meū plene. ¶ Glo. super verbo iudicata querit an semp iudex ecclesiasticus debeat admittere istam exceptionē. ⁊ sol. ¶ Glo. super verbo inducūt. recita per ↄriuꝫ ꝙ papa nō possit disponere de factis laicoꝝ. q̇ fil. sint legi. ꝑ venerabilē. glo. sol. ¶ Glo. sup verbo supiores. q̄rit quare iudex secularis isto casu nō compellat iudicē ecclesiasticū sicut fit ecōuerso. glo. sol. in fi. glo. ad idem de cle. pastoralis. ad fi. de re iudi. Jo. and. ¶ Glo. fi. q̄rit qua pena punit̄ iudex ecclesiasticus. glo. sol. in fi. glo. ⁊ facit de accusa. inq̇sitionis. p̄mo rn̄so. in fi. ⁊ etiā tenebit̄ parti ad interesse. s. de sen. excō. sacro. j. de immu. eccle. qm̄. Jo. and.

¶ De prescriptionibus. Rubrica.

1. Excipiens de prescriptione illam probare debet.
2. Spiritualia iura prescribi ⁊ vendicari possunt.
3. Jus cōmune qn̄q; resistit possessori.
4. Titulus in prescriptione duobus casibus de iure canonico requiritur.
5. Prescriptio legitima ius ab vno offert ⁊ alteri tribuit.
6. Fides bona qualiter probari potest.
7. Fides mala autoris an noceat successori.
8. Dominiū an in prescriptione queratur.
9. Prescriptio qualiter probari potest.

EPiscopum. ¶ Glo. p̄ma summat. et primo ponit dictum rationē interserēs. Scđo rationē explicat ibi: naꝫ licet. Tertio a dicto ⁊ a ratione vnū casum excipit ibi: nisi. ¶ Premitte ꝙ ep̄s super subiectione ecclesiarū sue diocesis. ⁊ super perceptione decimarū fundat intentionē suam de iure cōi: vt in iuribus alleg. in glo. ¶ No. ar. ꝙ vbi agitur de re possessa per prelatum potest dirigi libellus contra ipsum prelatū lꝫ non exprimatur ꝙ cōueniatur nomine ecclesie. ¶ Quid autem ex parte prelati agentis an debeat fundare libellū nomine ecclesie. vide 1 de dila. litere. vbi tex. ⁊ ꝑ Inno. in. l. ex literis. de ꝓba. ¶ † No. ꝙ excipiēs de p̄scriptione habet illam ꝓbare: ⁊ nō tm̄ exceptionem sed etiā qualitates necessarias ad illam: vt vult tex. hic de 2 titu. ad hoc. s. titu. proxi. pia. ¶ † Tertio no. ꝙ ecclesia ⁊ alia iura spiritualia p̄scribunt̄ ⁊ vendicant̄ vt hic. et. c. cū venerabilis. de excep. Sed obijcies rei vēdicatio datur dn̄o: vt. l. in rem actio. ff. de rei ven. sed res sacre religiose ⁊ sancte nō sunt in bonis alicuiꝰ: vt insti. de re. di. §. nullus. g̊ venditio non competit. Sol. in cuiꝰ bonis sint res ecclesiarū. ⁊ penes quē dicat̄ consistere ipsarū dn̄ium: vtrum penes ecclesiā vel penes rectorē vel ep̄m siue papam vel xp̄m sunt opi. de q̇bus in. c. cū super. de cau. pos. 3 ¶ † Quarto no. ꝙ possessori quādoq; resistit ius cōe. qn̄q; cōtra ipsum p̄sumitur. quādoq; possidet sine aliquo predictorum. Pone exempla in oībus his tribus: vt in glo. magna. versi. dic iudicio meo ⁊c. in nouella. et circa exempla quādo est ↄtra possessorē p̄sumptio. alleg. not. per Inno. in. c. si diligenti. s. eo. vbi dicit ꝙ lꝫ ex cursu temporis p̄sumatur pro prescribēte: possunt tamen esse violētiores p̄sumptiones cōtra eū: per quas oportet eum probare titulū. Ponit exemplū in p̄latis qui seruilia grauamina

uamina

namina exigunt a subditis. nam presumitur ꝙ subditi prestent potius ex timore q̃ ex obedientia. ⁊ ideo nõ currit prescriptio. j.q.j.nullus.x.q.iij.q: cognouimus. Idẽ cũ presumitˀ curialitatis vel caritatis gratia datũ prandiũ vel hospitiũ. ⁊ in hoc remittit ad no. per eum. de cau.pos.c.cũ ecclesia. super glo.caute. Ego in hoc exemplo dico ꝙ defectus possessionis que nõ queritur per istos actus ⁊ nõ ꝑsumptio. de qua dicit Jo.andr.facit cessare ꝑscriptionẽ: vt ipse no.per Inno.de postu.prela.c.bone. el.ij.facit.l.iuris familiaritatis.ff.de acq̃rẽ.pos. in hoc Jo.and. subdit ꝙ ꝑsumptio faciẽs pro eo cõtra quẽ ꝑscribitˀ eliditˀ presumptione que facit pro prescribẽte sicut q̃n cõtra priuilegiatũ sue diocesis ꝓscribit eps epalia: vt ipse scripsit de cõfir. cũ dilecta.in fi. Aduerte si eps sciebat priuilegiũ exẽptionis nõ videtur posse ꝑscribere ꝓpter malã fidẽ sciens illũ exemptũ a vinculo quo de iure cõi sibi erat obnoxiꝰ. Si vo ignorabat: tunc eius animus nõ erat nouũ ius cõtra priuilegiũ q̃d ignorabat querere sed antiquũ ius de iure cõi sibi cõpetẽs retinere. videndũ est ergo an illud q̃d facit ad ꝯseruandũ operetˀ ad acq̃rendũ. Glo. singularis sentit ꝙ nõ in.l.iij.in prin. de acq̃.pos. Bar.tenet cõtrariũ ibi. nam illud q̃d quis facit ad cõseruandũ operatˀ ad inducendũ: vt in.l.ij.C.cõia vtriusq̃ iudi. ⁊.l.posthumus. §.fi. de iniusto testa.de bo.pos.ꝯm tabu.⁊.l.q̃ liberis.§.testõ. Pro hoc allego: q: in ꝑscriptionibꝰ nõ curatˀ de ignorãtia eius ꝯtra quẽ ꝑscribitˀ: sed de negligẽtia nõ petẽtis. facit q̃d no. Bar.in.l.seq̃tur.§.si viam.de vsucap. ¶ † Quinto no. ꝙ in duobꝰ casibus req̃ritur titulus de iure canonico in prescriptione.s.cũ ius cõe vel ꝑsumptio ꝯtra eũ. ⁊ aduerte q: titulus dꝫ esse talis q̃ tribuat causam ꝑscribẽdi. ⁊ talis est multiplex. pro soluto. pro emptore. pro trãsacto. pro herede. pro donato. pro derelicto. pro legato. pro dote. pro suo. ⁊ de quolibet sunt tituli spãles. C.et.ff. Host. in hac materia canonistis incognita volẽs eos instruere de predictis titulis facit speciales rubricas. in summã huiꝰ tituli parte. prima que tractat de vsucapi. vt hic refert. titulus aũt iniustꝰ siue vitiosus nõ ꝓdest ad vsucapionẽ: etiã q̃libet ex ꝑdictis põt esse talis ꝓpter malã fidẽ ꝯhentis vel acq̃rẽtis altero ex predictis titulis. ⁊ maxime si cõtra iura mercatˀ. de reg.iur. li.vj. ⁊ q̃d no.in.c.cura.de iurepa.⁊.l.nunq̃.de vsucap. põt etiã q̃s possidere sine altero ex ꝑdictis titulis: tũ putat se cũ eo possidere iusto ductus errore. ⁊ hoc casu etiam talis titulus putatiuus tribuat causam ꝑscribẽdi. dic vt.l.q̃d vulgo.ff.pro emptore. De isto errore iusto: iustissimo: ⁊ iniusto. vide q̃d no. Bar. in.l.celsus. de vsucap. q̃d ergo velit tex. q̃ dicit q̃ possessori tribuat causam prescribẽdi. habes ex ꝑdictis. ¶ Sexto no. ꝙ spaciũ tanti tẽporis cuiꝰ nõ est memoria in ꝯtrium purgat malã fidẽ a iure ꝑsumptã ⁊ titulũ legitimũ tribuit cõtra ius cõe. ⁊ hoc videtˀ mirum ꝙ tpis lõgitudo purget vitiũ ⁊ peccatũ. Nam alibi dicitˀ ꝙ auget: vt.c. ſi.de cõsue.⁊.c.cũ haberet. de eo q̃ duxit in mr̃imo. quã pol.per adul. antiqua eñ vsurpatio nõ facit ius.x.q.iij.q: cognouimꝰ. ⁊ q̃d rõne caret extirpari necesse est. vnde census ignorãtie non debet. de censi. peruenit.lxviij.dist. corepi. hic aũt prebet titulũ cõtra ius cõe: ergo male. Solu. illa q̃ in suo genere mala sunt et peccata nutriũt nullo tpe ꝯfirmantˀ vt in ꝯtrijs: sed possidere decimas ⁊ ecclesias in alteriꝰ diocesi nõ est pctm̃ ex suo genere. nã potest hoc esse de priuilegio vt ecclesia scti Johãnis de florẽtia que spectat ad epm phesulanũ. vt no. de rescrip. c.statutũ. §.cum vero. q̃d ergo est ꝯcessibile est ꝑscriptibile. ⁊ licꝫ ius cõe resistat credendũ est ꝓpter tanti tpis tractũ oĩa solẽniter acta. arg.l.v. .sed si nõ adiecit.ff.de acq̃.here.⁊.l.si filiꝰ.C.de peti.here. ⁊ lex dicit ꝙ ductus aque cuius origo memoriã excessit ꝯstituti loco habetˀ.l.hoc iure.§.ductꝰ aque.ff.de aqua.quo.⁊ esti.⁊.l.j.in fi. de aqua plu.arcen. ¶ † Septimo ⁊ vltimo collige ꝙ legitima prescriptio ius ab vno auocat ⁊ alteri ꝯfert. si eñ ille eps cõtra quẽ agebatˀ ꝓbasset titulũ vel memoriã nõ obstare in ꝯtriũ obtinuisset ⁊ exclusisset istũ agentẽ cui fauebat ius cõe. Sed dices possibilis est ꝯcursus duoꝝ epoꝝ in exercitio legis diocesane ⁊ iurisditionis in eadẽ ecclesia sicut pluriũ visitatoꝝ ⁊ iudicũ concurrentium in iurisditione super eisdem rebꝰ ⁊ personis vt sunt presbyter. archi. eps. archieps. ⁊ legatꝰ: vt de offi.archi.c.j. et.c. cum satis. ergo prescriptio nõ videtˀ auferre ius prioris dñi: sed creare ꝯsimilẽ: sicut per spãlẽ ꝯcessionẽ vel priuilegiũ vni datũ: puta deferẽdi crucẽ ꝑ alienã ꝓuinciã vel exercẽdi iurisditionẽ. nõ eñ per ista videtˀ ius archiepi sublatũ vt dixi.j.de here.c.per hoc. Sol. aliud in priuilegio ⁊ cõcessione: aliud in ꝑscriptione. rationẽ differẽtie vide per Jo.and.post Inno.de offi.ordi.cõuerẽte.super verbo obediẽtia.ver.sed cõtra hoc sic opponitˀ. et vide etiã in.c.auditis.de prescrip.in nouel. sup verbo exceptũ. Et ibi notatˀ ꝙ si testes vtriusq̃ partis sunt per oĩa pares preferuntˀ testes q̃ cõcordant cũ iure cõi cui etiã per istud.c.multũ fauoris impenditˀ inq̃tum ille qui cõtra ipsum nititur non prescribit sine titulo vel sine spacio cuius non est memoria in ꝯtriũ.

¶ Expeditis notabilibꝰ venio ad oppo. Et pᷓmo oppo. ⁊ videtˀ ꝙ ꝑscriptio nõ ꝓcedat quãtũcũq̃ interueniat bona fides scripta est eñ eq̃tas naturalis ꝙ nullus dꝫ locupletari cũ aliena iactura: vt.l.nam ⁊ natura.ff.de ꝯdi.inde. sed ille q̃ ꝑscribit est huiusmodi: ergo ⁊c. dñia rerũ ⁊ obligationes sunt de iure gentiũ: vt.l.ex hoc iure. de iusti. ⁊ iur.⁊.l.j.de pactis. ergo per ꝑscriptionem q̃ est iuris ciuilis corrũpi nõ põt: vt insti.de iure natu.gen. ⁊ ciui.§.sed naturalia. Sol. vt no. Dy.in.c.malefidei possessor. in.iij.oppo. Cui adde q̃d no. Inno.in.c.q̃ in ecclesiarũ.de cõsti. ex causa eñ ius positiuũ põt tollere in parte ius naturale.i.ius gentiũ. ⁊ causa q̃re ꝑscriptio fuerit inducta est bonũ publicũ ne dñia rerũ essent in incerto: vt.l.j.de vsuca. ⁊ ibi ꝑ Bar. vtrũ iuri ꝑscriptiõis possit renũciari ꝑ pactũ. Cadit tñ hic ꝯsideratio: q: nulla ꝑscriptio põt ꝓcedere cũ mala fide: an valeat statutũ quo cauetˀ ꝙ si creditor steterit ꝑ.x.an. ꝙ debitũ ñ petierit postea nõ audiatˀ. tetigi remissiue.s̃.ti.j.c.si.post Jo.an. ⁊ inq̃tum valeat an possit haberi recursus ad ecclesiasticũ iudicẽ per viã denũciationis euãgelice: vt debitor q̃ ꝑscripsit exeat de peccato: dixi in repetitione.c.si ꝓpter. ⁊ vide q̃d de istis acq̃sitionibꝰ ꝓueniẽtibus de rigore iuris ꝯtra naturalẽ eq̃tatẽ. not.per Inno.in.c.q: plerisq̃.de imu.eccle. ¶ Scdo opponitˀ innuit iste tex. ꝙ in decimis currit canonica ꝑscriptio cũ titulo. sed cõtra perceptio decimarũ nõ hꝫ ꝯtinuã causaꝫ sed interpolatã: ergo req̃ritˀ tm̃ tps cuius ꝯtrij memoria nõ existat: vt plene not.in.l.seruitutes.ff.de seruitu. vel saltẽ req̃ritˀ tps duplicatũ: vt.l.si fit.ff.queadmo.ser. amit. ⁊ no. de causa pos. ⁊ ꝓprie.c.cũ ecclesia.in glo. ⁊ ita ptꝫ solu. vt dixi in.c.de quãta.s̃.eo. nam in personalibꝰ iuribꝰ q̃ inherẽt persone dicitˀ inesse possessio cõtinuata: q: animo retinentˀ. ⁊ est quasi possessio vsufructꝰ iurisditionis decimarũ perceptionis vectigalis ⁊ similis. Si vo talia iura debẽtur a re rei vt seruitutes rustice ⁊ vrbane: q: carent aĩo: si nõ habeãt causam cõtinuatam nõ ꝓcedit legitima ꝑscriptio sed illa de qua. s̃. ad hoc vide quod no. Bar.in.l.iuste.§.nõ mutat.de vsucap.⁊.l.vti possidetˀ vbi per eum. ¶ Tertio opponitˀ ⁊ videtˀ ꝙ nõ sufficit in prescriptione bona fides sine iusto titulo: vt.l.j. C.de vsucap. Sol. ibi loq̃tur de vsucapione in qua nihil est mutatũ de iure canonico ꝯm Dy. qui ita no.in.d.c.possessor.in.iij.col. in alijs prescriptionibus inductis de iure ciuili: vt in ꝑscriptione decẽnij req̃ritur titulus ⁊ bona fides. Alie sunt in q̃bus sufficit sine titulo bona fides: vt in rebꝰ ecclesiasticis. de q̃bus loq̃tur illud.c. vt hic ptꝫ. Alie ergo ꝑscriptiones de iure ciuili inducte: vtrũ in rebus ecclesiasticis vendicẽt sibi locũ. dic vt legitˀ ⁊ not.in.c.j. de resti.in integrũ. vbi de vsucapione triẽnij an vendicet sibi locũ in rebus mobilibꝰ ecclesiarũ dubitatˀ. ¶ Quarto opponitˀ ⁊ videtˀ ꝙ in decimis nulla currat ꝑscriptio: q: in eis non req̃ritur possessio. fundũ enim decimalẽ nõ possidet quis ciuiliter vel naturaliter: vt in.c.in literis.de resti.spol.per Inno. sed sine possessione prescriptio nõ procedit: vt in regula sine possessione.j.eo.lib. Sol. vtrum in istis annuis ⁊ menstruis prescriptionibus sit reperire quasi possessionẽ de iure canonico: certũ est ꝙ sic. vt.c.querelã. de elec. sed Cy. ꝯtriuꝫ tenens dicit ꝙ aduersus querelã opus est querela: ⁊ cõcludit ꝙ in talibus nulla possessio deprehendatˀ: vt l.si certis annis. C.de pac. sed Bar. distinguẽdo saluat illud.c. vt.l.finali.ff.quo.leg. ⁊ plene per Jo.an. in.c.peruenit. de censi. ¶ Quinto opponitˀ ⁊ videtˀ ꝙ in prescriptione decimarũ non sit necessariꝰ titulus: sicut nec in ꝑscriptione seruitutis ⁊ iuriũ incorporaliũ: in q̃bus sufficit bona fides: vt.l.si quis diuturno. ff.si serui.ven. Sol. hic cõtra prescribentẽ ius incorporale faciebat ius cõe in ꝯtrio secus. vel dic ꝙ sicut vsufructꝰ qui ex re percipitur est pars dñij: ita decima. ⁊ ideo si nõ resisteret ius cõe nõ prescriberetˀ sine titulo. aliud est ergo in seruitutibꝰ: in quarum prescriptione titulus nõ req̃ritˀ. aliud in prescriptione dñij totalis vel partis illius. ⁊ rõnem differẽtie vide per Dy.in.d.regula possessor.ver.inter nũq̃d in ꝑscribẽtis. ¶ Sexto opponitˀ ⁊ videtˀ ꝙ ecclesie nõ querantˀ ꝑscriptione. sed canonica institutione vt in regula prima.j.eo.lib. Sol. ibi loq̃tur cũ vendicatur vel agitur de ecclesia tanq̃ de titulo beneficij: hic tanq̃ de proprietate. Ista enim in hoc ⁊ in alijs differũt: vt ptꝫ ex nor.in cle. dispẽdiosam.de iudi.⁊.c.cũ venissent.de resti.spo. ⁊.c.consultationibus.de dona. vbi ecclesia tanq̃ in ꝓprietate ꝯceditˀ nõ vacans: sed nõ ita in beneficiũ: vt.c.j.de ꝯces.ꝓbẽ. ¶ Venio ad aliquas q̃ões succincte: ad quarũ euidẽtiã ꝑmitto ꝙ ad substantiam prescriptionũ req̃ritur possessio: vt in regula sine possessione. Itẽ req̃ritˀ bona fides. vt hic ⁊ in.d.c.male fidei. Item q̃nq̃ req̃ritur titulus: q̃nq̃ non: vt hic. ⁊.c.si diligẽti.s̃.eo.ti. ¶ Primo quero circa pos. cũ duplex sit possessio ciuilis ⁊ naturalis an req̃ratur vtraq̃ vel altera tm̃: ad euidentiã.q.reuocat in dubiũ an sit tm̃ vna possessio vel due: ciuilis et naturalis. et post longam disputationem concludit ꝙ tutiꝰ est tenere ꝙ sint due. scꝫ ciuilis ⁊ naturalis. et ad questionẽ ꝓpositã rediens tenet ꝙ

ad p̄scriptionē sufficit sola ciuilis:sed nō sufficiat sola natura-
lis ⁊ vtrūq; per leges ⁊ rōnes ꝯfirmat in.d.c.fine possessione.in
vltima col. Ex quo notabil'r infert ꝙ donec absens retinet pos-
sessionē ꝙ est donec ignoret aliū occupasse non incohatur cōtra
ipsum p̄scriptio duplici rōne.prima q: cōtra ciuiliter possidētē
nō p̄scribit:vt.l.ij.C.de p̄scrip.xxx.an. Scōa q: q̄ ciuiliter possi
det p̄scribit:ergo ali⁹ nō p̄scribit eodē tpe:q: duo insolidū non
possunt q̄rere dn̄ium eiusdē rei:vt.l.si certo.§.duob⁹.ff.cōmo.et
pleni⁹ per Dy.in.d.c.fine possessiōe.⁊ p Bar.q̄ approbat Dy.
vide in.l.iij.§.ex ꝯtrario.ff.de acq̄.pos.vbi refert alioꝝ opi.q̄ tenēt
ꝙ vtraq; req̄rat.⁊ ex hoc qd̄ dixi ꝙ donec q̄s possidet aīo.i.ciui
liter.ali⁹ nō incipit p̄scribere alibi.infert Jo.an.post Inno.ꝙ
si q̄s habet generalē administrationē in aliquo loco sicut ep̄s in
tota diocesi.de excep.cū venerabilis. nullus pōt de nouo totā
ep̄alem iurisditionē p̄scribere vel aliqd̄ capl'z ex ea nisi ep̄s hoc
sciat ⁊ aliquo modo per quē possessio perdit̄ eā perdat. Si vo
capl'm qd̄ p̄scribit̄ nō tangat ep̄m sed archiep̄m vel plebanū.sil'r
illi⁹ sciētia req̄rit̄ vt p̄scribat nō ep̄i cui ex hoc p̄iudiciū nō pa-
rat̄:qd̄ declarat̄ per exēpla:vt no.doc.in.c.ꝯquerēte. de offi.or.
in nouel.ad qd̄ vide qd̄ no.in.l.si q̄s in tantā.C.vnde vi. in glo.
magna.in.ij.q. Et aduerte subtiliter q: per p̄dicta sentit Inno.
ꝙ in iurib⁹ incorporalib⁹ sit reperire possessionē ciuilē que aīo
detinet̄:⁊ naturalē que ab aliquo occupat̄.qd̄ Bar.reuocat in
dubiū vtrū.s.quasi possessio iuriū realiū ⁊ incorporaliū diuidat̄
in ciuilē ⁊ naturalē.⁊ tenet ꝙ sic:vt.l.j.de acq̄.pos.⁊ ibi plene p
eū q̄d est possessio:⁊ an duplicet̄:vt dixi.tenet ꝙ triplex ciuilis:
naturalis:⁊ corporalis.dic vt ibi.ꝯclude ergo ꝙ ad substantiā
p̄scriptionis req̄rit̄ possessio ⁊ ꝓbatio principij ipsi⁹ possessiōis
⁊ hoc ꝯtingit per traditionē ⁊ appositionē nō vitiosam:⁊ vtrum
exigat̄ ꝙ ab illo a quo q̄s p̄tendit titulū possessionē habuerit.
vel sufficit si ab vno titulū ab alio possessionē.no. bar.post guil.
in.l.cū solus.de vsucap. ¶ Et vtrū req̄rat̄ ad vsuca.ꝙ fiat tradi
tio vacue possessionis:vel sufficiat etiā si nō vacue.dic per eum:
vt.l.celsus. eo.ti. Aduertendū etiā ꝙ req̄rit̄ possessio ꝯtinuata.
si eñ fuerit interrupta p̄scriptio etiā interrūpit̄:vt.s.eo.tit.c.il-
lud.⁊ plene de interruptione ciuili ⁊ naturali. Qual'r aūt ꝓbat̄
continuata possessio:maxime p testes q̄b⁹ est impossibile vidisse
vnū.xl.an.cōtinue possedisse. Bar.plene tāgit in.d.l.celsus. et
alle. Spe.in ti.de ꝓba.§.ij.ver.sed q̄liter.vbi dicit ꝙ ꝓbet se oī
anno recollegisse fruct⁹ vt.l.titia.ff.de sol.ip̄e dicit ꝙ ꝓbat̄ extre
mis.s.principio p̄scriptionis per traditionē vt dixi.⁊ ꝓbato ꝙ
hodie possidet p̄sumit̄ medio tpe possedisse: vt no. Cy.in.l.sup
longi.C.de p̄scrip.lon.tēp.⁊ ipse etiā no.in.d.l.celsus. vbi dicit
ꝙ nō sufficit in articulo ponere nec testis ꝓbare ꝙ talis posse-
dit a.x.an.citra.nam illa ꝓpositio v̄ificat̄ in vno die.ff.de aqua
quoti.⁊ esti.l.j.§.qd̄ aūt.debent ergo dicere a.iiij.an.⁊ citra: vt
no. Jo.an.in.c.licet.de ꝓba.in nouel.sup v̄bo citra.fit ergo cau
tus aduocat⁹ in formādo articulos vt ꝯcludat ꝯtinuatā posses-
sionē ⁊ p̄scrip.cōpletā ante litē motā:q: postea nō ꝓdesset:vt.l.
mote litis.C.de rei ven.⁊ circa hoc vide per eū in.d.l.celsus. ad
fi.⁊ in.l.si is q̄ pro emptore.§. si q̄s bona.eo.ti.vbi dicit ꝙ lz in-
terrūpat̄ possessio nō tñ interrūpit̄ effect⁹ p̄cedētis tituli:⁊ ideo
si post amissam possessionē de nouo incipiā possidere bona fide
incipiā p̄scribere ex titulo p̄cedēti nō interrupto ꝓpter interru
ptionē p̄scriptionis.allegat ad hoc.l.iusto.§.ij. si ponis in fi.de
vsucap. Cōcludo ergo ꝙ supueniēs defect⁹ in possessiōe impe-
dit p̄scriptionē:⁊ an intelligat̄ de defectu vtriusq; ciuilis ⁊ na-
turalis vel alteri⁹ ex eis.⁊ q̄re ista naturalis interruptio p̄sit
oībus:nō sic ciuilis.vide per eū in.l.natural'r.de vsuca.⁊ ibi q̄l'r
interrūpat̄ p̄scriptio iuriū incorporaliū:puta seruitut̄.⁊ sil'r pre
scriptio libertat̄.⁊ hec sunt dicta de possessione.p̄mo substātiali
p̄scriptionis. ¶ Scōo q̄ro principal'r de scōo substantiali.s.de
bona fide:hec de iure ciuili nō req̄rit̄ in p̄scriptiōe.xxx.an.vt.l.
illud.⁊.l.oēs.⁊.l.cū notissimi.C.de p̄scrip.xxx.an. de iure v̄o ca-
nonico in oī p̄scriptiōe req̄rit̄:vt.c.fi.et.c.vigilāti.s.eo. Et ad-
uertendū ꝙ sicut possessio dz esse ꝯtinuata vt dixi:ita etiā bona
fides de iure canonico:lz sec⁹ de iure ciuili:vt no. Dy.i.d.c.pos-
sessor.in.ij.oppo.⁊ ibi ꝓbat ꝙ in hoc ius canonicū ꝓcedit meli⁹
q̄ ius ciuile s̄m gn̄ales rōnes ⁊ regulas cōes. Aduerte tñ dili-
gēter ad modū loquēdi cū dico ꝙ supueniēs mala fides interrū
pit p̄scriptionē:que verba min⁹ importāt q̄ si dicerē supueniēs
defect⁹ bone fidei.ar.ff.de acq̄.pos.l.iij.§.fi.⁊ ibi no.sup v̄bo bo
na fide. Ex quo īfero ꝙ si q̄s cū p̄scribit incipit dubitare an ad
eū ptineat vel nō.⁊ sic nō hz bonā fidē nec malā:lz ille ab initio
nō vsucaperet:vt no.in.d.l.j. C.de acq̄.pos. tñ talis defect⁹ non
extinguit p̄scriptionē.⁊ hoc sentiūt Inno.⁊ Ber.s.eo.c.fi. In-
fero ad aliud:q: lz denūciatio a p̄ncipio faciat quem malefidei
possessorē:vt.l.si fundū.C.de rei vē.tñ denūciatio facta post vsu
capionē ceptam nō facit possessorē malefidei:vt.l.alienā. ff.pro
emptore.⁊ qd̄ no.de maio.⁊ obe.dilecti. Aduerte etiā ꝙ tunc fi-
des mala supueniēs interrūpat p̄scriptionē vt dixi qñ supuenit
irreuocabiliter.si eñ medio tpe putaui rem alienā:postea infor-
mat⁹ putaui eā meā illa fides q̄ fuit illo medio tpe nō impedit:⁊
ita sentit Inno.in.d.c.fi.ius ergo ciuile tūc solū corrigit̄ cū ma
la fides irreuocabil'r supuenit.⁊ ita no. Bar.in.d.l.natural'r.de
vsucapio.vbi q̄rit si supuenit mala fides aduersus vnū tm̄:puta
aduersus creditorē vel aduersus fructuariū:an interrūpat̄ pre-
scriptio aduersus oēs:dic ꝙ non:vt no.ff.de acq̄.pos. ⁊.l.si fun-
dum.⁊.l.sicut. in glo.malefidei. C.de p̄scrip.xxx.an. ⁊ videt̄ esse
6 casus in.l.qui balneū.in fi.q̄ po.in pig.ha. ¶ † Circa hoc etiā
quero q̄liter ꝓbabit̄ bona fides.cōiter oēs dicūt ꝙ p̄sumet̄ nisi
ꝓbet̄ mala:vt no.in.c.si dilecti.⁊.c.fi.s.eo. Sed ꝯ hoc opponit̄
d.l.fi.C.vnde vi.vbi oēs scire debēt ad alios modis oībus perti
nere qd̄ suū nō est.per quā.l.dicit Bar. ꝙ illud qd̄ cōiter dicūt
ꝙ p̄sumit̄ bona fides est verū nisi appareat antiquior possessor.
iste eñ bene pōt facere dictā electionē. Itē illud est verū qd̄ p̄su
mit̄ nisi possessori resistat ius cōe vel vbi sit p̄sumptio ꝯ ipsum
vt in illo.c. Item illud est verum in p̄scriptione rerum corpora-
lium.in prescriptione v̄o rerum incorporalium an presumat̄ bo
na fides.not. Cy.in.l.j.C.de seruituti. Barto.in.l.j.ff.de itine-
re actuq; priuato. qualiter autem probabitur mala fides.not.
Barto.in.l.celsus.p̄alleg.vbi ponit aliquos modos.s.per de-
nūciationē tpe quo mercat̄ rem:vt.d.l.si fundū. Itē si hoc ꝯfir-
mauerit corā aliq̄b⁹. Itez si erat fama in vicinia rem esse alteri⁹
7 et ipse erat vicin⁹:vt.c.quāto. de p̄sump. ¶ † Quero an mala
fides autoris noceat successori vel in eo purget̄ vitiū malefidei
autoris ⁊ in successore priuati.dicit vt.l.titia. C.de acq̄.pos.et
l.pōponi⁹.§.cū q̄s.ff.de acq̄.pos.⁊ ibi plene de accessione posses
sionis autoris dicit ad successorē qñ locū habeat ⁊ qñ nō. et est
necessaria discussio hui⁹.c.qd̄ exigit in p̄scriptione rerū ecclesie
simpl'r bonā fidē an hoc sufficiat successori si actor fuit male:⁊
an tpa ꝯiungant̄ ad implementū p̄scriptionis. Itē si res sit affe
cta vitio reali:puta violēta:furtiua:vel aliter vitiosa.vtrum in
p̄scriptione tali sufficiat bona fides possidētis.nam de iure ci-
uili tales res affecte vitio reali etiā cū titulo non p̄scribunt̄ nisi
primo vitiū sit purgatū:vt insti.de vsucap. §.furtiue. ⁊.§.aliq̄n.
vtrū in p̄scriptione taliū reruz sufficiat bona fides vt hic dicit̄
cogita. Successori aūt in dignitate an obstet mala fides prede
cessoris in p̄scriptiōe:videt̄ ꝙ sic:sicut vitiū vniuersalis succes.
predecessoris nocet heredi:vt.d.§.cū quis.in ꝯtrium facit:q: ta-
lis nō succedit persone sed dignitati. Videndū est ergo an ipsa
dignitas que tunc possidet ex cōtractu inito per prelatū male fi
dei dicat̄ ipsa malefidei:ita ꝙ bona fides noui prelati sibi non
prosit:nō declaro aliter sed remitto ad no.per glo. Inno.⁊ doc.
in.c.cura.de iurepa. Lap.hic dicit ꝙ bon⁹ ⁊ malus titulus pre-
decessoris ꝓdest ⁊ nocet successori:sed bona vel mala fides non
prodest nec nocet.de reg.iur.cū quis.⁊.c.si is qui in ius. eo.tit.
¶ Tertio principaliter esset querendū de titulo cuius defect⁹
superueniēs:vtrū interrūpat prescriptionē.dic per Bar.in.d.l.
naturaliter.⁊ de titulo putatiuo per eū in.l.celsus.p̄alleg.⁊ hoc
8 tangit Lap. ¶ † Quarto principaliter quero an in p̄scriptio
ne querat̄ dn̄ium.⁊ in hoc dicit ꝙ quādoq; querit̄ directū.quā-
doq; vtile.qñq; nullū.sed exceptio cōtra vēdicationē. qd̄ decla
ra per Dy.in.d.c.possessor.in.j.col. ⁊ q̄d iuris si post completā
prescriptionē supueniat mala fides an noceat:dic vt no.in.c.fi.
9 s.eo.titu.⁊.c.j.de cōces.p̄ben. ¶ † Quinto quero qualiter po
test ꝓbari p̄scriptio de qua in fi.c. Sol.vt in glo.fi.que instruit
quomodo sit ꝓbanda per testes.⁊ qualiter ꝓbari debeat ꝯtrium
scz memoriā facti extare.⁊ aduerte:q: in ꝯtrū glo.ponit dic pro-
bationē fiendā per testes.sentit ꝙ ista cōis opinio vel negatiua
nō possit ꝓbari per instrumentū:q: s̄m Jo.an.in nouel. non est
res de qua instrumentū rogari vel cōfici possit:lz secus sit quā-
doq; in negatiua determinata:vt ipse not.de elec. bone. eo.lib.
sed ipsius ꝯtrium cū sit actus cōfirmatus bene recipit ꝓbationē
per instrumentū per quod patere poterit memoriā ꝯtrij s̄m eum:
qui pro materia huius glo.remittit ad Spe. de proba. §.j.ver.
vltimo querit̄.vsq; ad fi.querit etiā circa hoc Lap.quante eta-
tis debet esse testis qui deponit.de hac memoria de qua in fi.c.
vel de auditu.c.licet ex quadā.de testi. dic ꝙ debet esse.liiij.an.
vel saltē tanti temporis vltra.xl.an. ꝙ fuerint doli capaces cū
videre inceperūt.ad hoc qd̄ no. Arch.xxxvij.dist. relatū. in glo.
fi.vt saltē.xl.an.probet posses.⁊ prescriptionē.facit qd̄ no. Ber.
s.eo.cū nobis.⁊ Inno.⁊ Hosti.de verb.fig.veniens.vbi dicunt
ꝙ ista ꝓbatio hz locū a centū annis supra.nam ꝓpter impossi-
bilitatem ꝓbandi admittitur talis ꝓbatio.sed cum infra centū
annos saltē vsq; ad.xl.facile esset ꝓbare possessionē ⁊ p̄scriptio
nem de visu.nō dz sufficere testimoniū de auditu nisi a.xl.annis
supra:⁊ hoc ad ꝓbandū titulū:vt hic facit.c.prealleg. lz ex qua-
dam.in fi.vbi testis q̄ testificat̄ de auditu dz etiā in aliquo gra-
du testificari de visu.⁊ nota istam.q.pro intelligentia obserua-

tionis in illa materia.de qua in.d.c.veniens.et.c.quid per moniale.eo.titu.et.l.arbiter. de probationib⁹.ꝛ.l.ij. §.idem labeo. ff.de aqua plu.arcen.

☞ Confessio in iudicio in crimine lese maiestatis quãtũ ad infamiam requiritur.

Jura ꝛ bona romane ecclesie spacio centum annorum prescribuntur.

Alienationes facte ante sñiam quando bona delinquentis veniunt publicanda per sñiam an valeant.

Si qui exigentibus. Nota ꝙ quandoq₃ q̃s tenet bona ab ecclesijs:vel ecclesia romana.exempla patẽt in.iij.et.iiij.glo.ꝛ.s̄.de feu.c.j.ꝛ.ij. et.c.ad audientiã. s̄.eo.ꝛ dictis bonis sic detẽtis.quãdoq₃ ꝑpter culpã priuatur ipso iure.quãdoq₃ per sñiam est priuãdus.ꝛ in multis differũt iste pene ipso iure:vel per sñiam.ꝛ sic apparet de mẽte legis que in dubio p̄sumat̃.dixi in.c.ij.et.c.cũ scdm.de hereti. j.eo.li. ꝛ.s̄. de rescrip.eo.li. † ¶ Scdo no.ꝙ dicit apprehẽdẽdis postea ꝛc. ꝙ post sñiam iuris vel hoīs debet fieri executio realis.dicit tñ Archi.ꝙ in priuatione iuris apprehensionẽ ꝛ occupationẽ debet precedere sñia declaratoria:vt.d.c.cũ scdm. ꝛ hoc est verum nõ solũ in executione que fit in bonis sed etiã in illa que afficit ꝛ concernit statũ persone.vnde dicit notabiliter Jo.an.ꝙ etiã in crimine lese maiestatis q̃tum ad infamiã req̃ritur vel ꝯfessio in iudicio:vel sñia saltẽ generalis:nec sufficit ꝓbatio criminis etiã si ꝓbatum sit notoriũ:q₂ non sunt paria aliquid esse ꝓbatũ vel sententiatũ:vt dixi.s̄.eo.li.de offi.deleg.iudex.ꝛ si dicas ad quid ergo ꝓdest sñia iuris si postea quo ad eius effectũ inducẽdum super infamia ꝛ super bonis cõfiscandis req̃ritur sñia declaratoria hoīs dicit ipse ꝑpter fruct⁹ medij tẽporis qui debẽt restitui fisco:vt no.in aut̃.de incest.nup.§.j.et ita no. in.c. felicis.super ver.infamis.de penis.ꝛ ego dixi in.d.c.cũ scdm.ꝙ hoc ꝓdest quo ad trãsmissionẽ pene cõtra heredes. Et ex predictis posset inferri ꝙ si talis ipso iure dãnatus ꝛ in fama ꝛ in bonis agat ante dictã declarationẽ non potest repelli tali exceptione tu es heretic⁹ vel priuat⁹ ꝑpter crimẽ heretice prauitatis cõmissum:ꝛ in eo qui venit priuãdus per sñiã nõ dubito ꝙ nõ posset dicta exceptione repelli:q₂ retinet titulũ in bonis donec priuetur per sñiam:vt no.in fil'i in.l.is ꝯsequẽter. ff.famil.her.ꝛ.c.potuit.de loca.per Inno.sed de illo q̃ ipso iure priuat⁹ est:an tertius cõtra quẽ agit possit eum repellere tali exceptione exclusiua ipso iure iuris agẽtis:est magis dubitandũ ꝑpter nota.per Bar.post Cy.in.l.cũ seruus. C.de ser.fugi. ꝛ vide ad predicta glo.notabilẽ in aut̃.de tabellio.§.vt tamen. ver.q̇d iuris in instrumentis cõditis a notario priuato ipso iure per.l.officio. tenet enim l₃ dubitãdo ꝙ valeant. ¶ Tertio no.ꝙ iuri executiuo quesito per sñiam iuris vel hoīs p̄scribit̃ legitimo tẽpore etiam cũ talis executio fiat per iudicis officiũ:vt not.in.l.a diuo pio. ff.de reg.iur.per Bar. Collige ꝙ tale officiũ est eiusdẽ vite et perpetuitatis cui⁹ est quelibet actio personalis:ꝛ sicut prescribitur cõtra actionẽ vel accusationẽ certis tẽporib⁹ de q̇bus in l.sicut.C.de p̄scrip.xxx.an.ꝛ.l.querela.C.de fal. ita p̄scribit̃ contra officiũ iudicis:vt no.in.d.l.sicut. Ex quo infert Bar.in.d.l. querela.ꝙ si ex forma statuti nõ p̄ot q̃s de crimine accusari post certũ tempus:ita nõ poterit iudex per inq̇sitionẽ ꝓcedere vltra illud:qd̄ s̄m eũ est perpetuo mẽti tenendũ. ¶ Quarto no.ꝙ in incorporãdis bonis deuolutis ad fiscũ ecclesie alia tẽpora sunt statuta q̃ in fisco imperij siue iudicis secularis.ꝛ aduertendũ ꝙ varie sunt cause ꝑpter quas fiscus sibi vendicat bona dãnatoꝝ que enumerant̃ in tex.ꝛ glo.in.l.j.de iure fisci.ff.que aũt sint tẽpora in eis hic nõ declarat̃.sed distingue post Bar. aut querit̃ de reb⁹ incorporat̃ in patrimonio fisci ꝛ p̄scribit̃ spacio.xxx.an. vt.l.oẽs.C.de p̄scrip.xxx.an. fallit in casibus positis in. l.fi. C. de sac.san.eccle.ꝛ.l.eũ de fund.reipu.ꝛ de fun.patrimo.l.pe.ꝛ fi. Aut queris de reb⁹ incorporãdis:ꝛ tũc aut sunt delata in fiscũ ꝑpter vectigal nõ solutũ ꝛ sufficit quadrienniũ:vt.l.j.ꝛ.ij. de vectigal.ꝛ cõmissis.aut sunt delata ꝑpter aliã causam:ꝛ tunc aut sunt nũciata fisco:ꝛ tunc p̄scribunt̃ spacio quatuor annoꝝ:vt.l. intra quatuor.C.de diuer.ꝛ tẽpo.p̄scrip.l.j.et.§.diuus. ff.de iure fisci.aut nõ sunt nunciata:ꝛ tunc aut q̇s possidet cũ titulo.et sufficiunt.x.anni:aut sine titulo.ꝛ req̃runt̃.xx. vt.l.in oībus. C. de diuer.ꝛ tẽpo.p̄scrip.vbi ita dist. Bar. ¶ † Quinto no.ꝙ iura ꝛ bona romane ecclesie p̄scribunt̃ spacio centũ an.ꝛ cũ dicta prescriptio excedat lõgissime vite tẽpus q̃uo poterit ꝓbari per testes talis cõtinuata possessio.oportebit enim testem excedere etatem centũ annoꝝ in tanta etate ꝙ perceperit sensu ꝛ visu talem possidere qd̄ non poterit esse nisi excedat in.xiiij.anno.ꝛ ita oportebit esse etatis centũ.ꝛ.xiiij.annoꝝ qd̄ videtur quasi impossibile cum pauci sint reperti tantũ tẽpus attingere. Sol.vt no.s̄.eo.cum nobis. ¶ Incidẽter tangit Jo and.post Archid. quomodo accipitur ecclesia romana.in ista prescriptione priuilegiata dicit ꝙ intelligitur laterañ.que patriarchalis est:ꝛ vbi summus patriarcha.i.papa freq̃ẽtius residet.xxiij.dist.c.j. Et subdit ꝙ res dicte ecclesie ꝛ generaliter oẽs q̃ dispositioni apostolice spectant gaudent priuilegio centenarie prescriptionis. s̄.eo.ad audientiã. Quãdoq₃ tamen romana ecclesia fungitur iure aliarũ ecclesiarũ:vt in glo.antepe. super quo remittit Jo. and.ad no.xvj.q.iiij.nolumus.in glo.antepe.ꝛ de capel.mo. dilectus.in glo.penul.ꝛ quod ibi in nouel.ꝛ qd̄ deciditur hic not. per Archi.qd̄ ibi in nouel. ¶ Sexto no.ꝙ bona hereticoꝝ vendicantur ab extraneis possessorib⁹ nisi prescripserint spacio de quo hic.nõ ergo valet alienatio facta per hereticũ lic₃ catholic⁹ haberetur. Ratio q₂ ex die cõmissi criminis perdit dñium ipso iure:vt.d.c.cũ scdm.ergo nõ potest trãsferre in alium qd̄ nõ habet.j.q.vij.dalbertũ.ꝛ.l.traditio.de acq̇.re.do.sed nunq̇d debet restitui preciũ emptoribus.dic ꝙ aut illud preciũ fuit cõuersũ in vtilitatẽ heretici venditoris.ꝛ debet restitui:q₂ succedit loco rei:vt.l.imperator.in fi.de leg.ij.al's nõ.ꝛ ita no. bar.in.l.si debitor.ff.de his qui in frau.credi. ¶ † Quãdo xo bona delinquẽtis veniũt publicãda per sñiam vtrum alienationes ante sñiam facte valeant.dic plene per eum in.l.post contractũ. ff.de dona. ¶ Utrũ etiã sicut cõtra hereticũ ipsum post declaratoriã sñiã super crimine fieret executio sine nouo ꝓcessu:ita etiã cõtra istos habẽtes causam ab eo.posset argui ꝙ sic. nam fiscus tenet locũ heredis:vt.l.iij.C.ad.l.iul.de vi. Sed heres cõtra nouos possessores post adiectionẽ bona occupãtes petit missionẽ ex edicto diui adriani:vt.l.fi.C.de edic.diui adri.ergo ꝛ fiscus in istis bonis post acq̇sitionẽ in aliũ trãslatis potest petere dictã missionem. Ex hoc ergo capite forte dici posset sed iudicis officiũ executiuũ an cõtra tertiũ sibi cõpeteret sicut cõtra ipsum hereticũ forte nõ.facit qd̄ no. Cy.C.ne vxor pro marito.l.ob maritoꝝ.et l.cũ filiũ.de ver.obli.per Bar. ¶ Septimo no.ꝙ ista p̄scriptio de qua in ver.si potest incipit post mortẽ hereticoꝝ:ergo nõ in vita. Sicut eni₃ in vita nõ p̄scribit̃ crimen:ita nec bona que veniũt accessorie ad personã:vt in glo.fi.ꝛ.l.apostatarũ. C.de apostta. Sed dices immo videt̃ ꝙ p̄scribat̃ crimen spacio.xx.an. vt l.querelã.C.de fal.ꝛ.s̄.de excep.cum venerabilis.ꝛ dixi.s̄.in tertio notabili. Sol.ibi loq̃tur de delicto momẽtaneo hic de delicto heresis qd̄ est cõtinuatũ ꝛ quotidie nascit̃:ideo post centum annos si tãto tẽpore viueret heretic⁹ ꝓcedi posset in heresi:sed non ita in homicidio:falso:adulterio:ꝛ simi. in q̇bus accusatio vna oritur a principio pro toto tẽpore. ad hoc vide qd̄ no. in.l. si diutino.ff.de penis.ꝛ.l.eũ qui.§.in pluralib⁹.ff.de iureiur.ꝛ.l. inficiãdo.§.infans.ff.de fur. ¶ Octauo no.ꝙ in ista p̄scriptione filij hereticoꝝ ꝛ extranei eq̃parant̃. ꝯtrium videbat̃ in filijs:sc₃ ꝙ nõ possent vnq̃ p̄scribere.sunt eñi legi odibiles. ꝛ debent esse perpetuo egeni:vt.l.quisq̃s.C.ad.l.iul.maie.ꝛ.c.vergentis. de here. Nam cũ bona materna ꝓhibeant̃ perpetuo possidere videt̃ ꝙ nõ possunt ea p̄scribere:vt.l.alienationis. ff.de ver.sig. etiã ne vno iure recipiãt qd̄ alio ꝓhibent̃.s̄.de ꝓcu.tue. ꝯtrũ p₃ hic determinatũ s̄₃ Jo.an. Aduerte tñ ꝙ in filijs ꝛ extraneis est differẽtia in p̄scribẽdo titulo pro herede:q₂ sui nõ p̄scribũt isto titulo:sed heredes extranei sic:vt.l.nihil. C.ꝓ herede.ꝛ qd̄ ibi no. ¶ Nono no.in ver.quãq̃.ꝙ prescribit̃ cõtra ecclesiã etiã si ignoret ius sibi cõpetere in bonis que p̄scribunt̃. Nã in p̄scriptionũ cursu nõ attendit̃ sciẽtia vel ignorãtia eius cõtra quem p̄scribit̃:vt.l.fi.ad fi.C.de p̄scrip.lon.tẽp.ꝛ innuit iste tex.ꝙ etiã post.xl.an.a morte heretici cõputãdos possit eius memoria dãnari:ꝛ tñ post mortẽ nõ potest dici crimen continuatũ cũ morte extinguat̃.xxv.dist.qualis.qd̄ est ꝯ id qd̄ dixi.s̄.in.vij.notabili. sed ista nõ est sñia que inducat sed declarat in p̄teritũ sic fuisse ꝛ que declarat nihil de nouo facit:vt in.c.nouit.s̄.de app.ꝛ.l.heredes palã.§.sed si notã.ff.de testamẽtis.que aũt erit forma huius sñie cõtra iã mortuũ.vide glo.notabilẽ.insti.de heredi.que ab intest.defe.§.per ꝯtrium. ¶ Opponit Jo.an. videt̃ enim ꝙ nõ incipiat p̄scriptio a tẽpore mortis heretici sed a tp̄e ꝓnũciationis super crimine.ante eñi nõ sunt bona vacãtia nec apprehendi possunt.c.cũ s̄m leges.de here. Sed lege cauet̃ ꝙ non valẽti agere nõ currit p̄scriptio:vt.l.j.ad fi.C.de an.prescrip.nõ soluit Tu dic aperire viã huic ꝓnũciationi erat in p̄tãte ecclesie:negligẽtia igit̃ in p̄cedẽti p̄iudicat in sequẽti. Sil'r actio pignoratitia nõ oritur ante numerationẽ pecunie vt.l.si rem.§.oīs.ff.de pigno.act.ꝛ tñ cõtra dictã actionẽ incipit p̄scriptio ante numerationẽ:q₂ in p̄tãte debitoris erat eam in esse ꝓducere pecuniã numerãdo. Quero quare breuiori tp̄e p̄scribit̃ cõtra romanã ecclesiã in.§.si postq̃.in prin.capl'i. Sol.in isto.§.tractat̃.de lucro captãdo in prin.capl'i.de dãno vitãdo.ꝛ ista inter se differũt in.l.fi.C.de codicil. Sed certe vbi de acq̇sitione tractat̃ vt in donationib⁹ ꝛ in alijs rebus obueniẽtibus romane ecclesie titulo lucratiuo videt̃ exigi p̄scriptio centũ an.sit ergo speciale in hoc

casu:vt ista litera ducit in hoc casu ⁊c. Quare aũt nõ in primo si res feudalis ecclesie vel emphiteotica ad ipsam reuertiť propter crimen heresis nõ prescribiť.xj.ann.ↄtra romanã ecclesiaꝫ sicut prescribiť in.§.post mortẽ. Ad hoc dico ꝙ in prin.c.ad ecclesiã reuertiť res sua ⁊ vtile dñium qđ habebat heretic⁹ extinguitur ⁊ resoluiť. Sicut resoluiť pignus ⁊ omne ius trahẽs ab eo causam:vt.l.lex vectigalis.de pig. ⁊ in.x.col.q̇.mo.feu.amit.§.rursus.sic ⁊ vsufruct⁹ mortuo vsufructuario ↄsolidať cũ proprietate:⁊ perdit nomen vsufructus formalis:vt.l.vsufructu.ff.sol.ma. cũ simi.nõ mirũ ergo si res reuersa ad naturã suã priuilegium suũ retinet:sed in reb⁹ heretici deuolutis est mera acq̇sitio nõ reuersio.ad h̃ vide.l.filio q̇ patri.de li.⁊ posth.ibi nõ trãslatus:sed redditus videreť ⁊c.de isto aũt vtili dñio qđ habet priuatus in re romane ecclesie:vtrũ sit priuilegiatũ in p̄scriptione sicut ius directũ romane ecclesie a quo causať.vide qđ dixi in.c.ad audientiã.š.eo.qđ.c.bene facit ad istud principium.

De sententia ⁊ re iudicata. Rubrica.

1 ☞ Sententia iniusta ligat in foro iudiciali non in foro diuino.
2 Fauor:timor:odium:⁊ premium:in iudicio sunt precauenda.
3 Iudex contra conscientiam iudicare non debet.
4 Damnabiliter agere dicitur qui suspensione durante diuinis se ingerit.
5 Suspensus a canone ingerens se diuinis efficitur irregularis.
6 Iudex qui corruptus precio vel precibus male iudicauit:qua pena sit puniendus.
7 Iudex nolens recipere ꝓbationes partis qua actione teneať.

Vam eternum. Diuiditur in quatuor partes. p̄mo ponit ꝓhemiũ.secũdo dat formã ꝓnunciandi ⁊ ꝓcedendi ibi:caueant.tertio cõtra facientẽ suspendit ibi:si quis.quarto nõ seruantẽ suspensionẽ punit multipliciter ibi:scitur⁹. 1 † No. ꝙ iniusta snĩa ligat in foro iudiciali nõ in foro diuino. illud em̃ sepe fallitur:istud nunꝙ.vt.c.a nobis.de sen.excõ. nec tenetur quis parere iniuste snĩe in foro ↄsciẽtie.qđ dic vt legiť ⁊ not.in c.q: plerięꝫ.de immu.eccle.per Inn.facit.c.literas.de resti.spo. Vtrũ aũt exacta pena fori iudicialis tollať illa fori penitentialis vel ecõuerso.dixi in.c.de his.de accusa. 2 † Secũdo no.ꝙ quatuor sunt in iudicio precauẽda fauor:timor:odiũ:⁊ premiũ. quatuor enim ista peruertũt humanũ iudiciũ.xj.q.iij.quatuor. vnde Salu.oẽs qui de rebus dubijs q̇dem consultãt:odio amicicia ira vacuos esse decet:haud animus ꝓuidet verũ vbi quatuor ista officiũt.de istis quatuor vide canones alleg.in nouel. vbi addit duo alia precauẽda:scꝫ ignorãtiã ⁊ negligentiã. š. de tempo.or.nõ est.⁊ de homi.pro humani. Tertio no.ꝙ licꝫ in toto iudicio sit seruãda equalitas.de qua hic. seruãda est maxime in cõceptione ⁊ ꝓlatione snĩe:vt dicit litera.⁊ hoc ideo:quia alia acta ⁊ interlocutiones cõtrario imperio reuocari possunt: vt.l.qđ iussit.ff.eo.⁊.c.cum cessante.de appel. Sed nõ ita in sententia diffinitiua:vt.l.iudex posteaꝙ. ff.eo. ⁊ formã concipiẽdi 3 sniam ⁊ ferẽdi.collige ex.l.ij.⁊ fi.ff.de sen.ex per.rec. † Quarto no.in.§.si quis autem.ꝙ iudex nõ debet iudicare contra conscientiã ⁊ cõtra iustitiã.⁊ sic hec duo debẽt cõcurrere. Quid autem si discordãt:q: cõscientia dictat vnũ:iustitia aliud.dic vt legitur ⁊ no.in.c.si sacerdos.de offi.ordi.⁊ in.l.illicitas.§.veritatis.ff.de offi.presi. In iudicijs tene post Hos.ꝙ lꝫ iudex debeat sequi conscientiã:debet tñ ipsam ex actis cause informare ⁊ nõ ꝓprium sensum sequi.alleg.qđ no. ff.de cõsti.c.j. in glo.s.malo. facit qđ no.xv.q.v.presbyter.in glo.hic cõsueuit. ⁊ de consecra. dist.ij.ꝓhibeat. Quinto no.ꝙ plura req̇runtur vt ista pena vendicet sibi locũ.primo ꝙ contra conscientiã.secũdo ꝙ contra iustitiã.tertio ꝙ in grauamen partis .quarto ꝙ in iudicio.quinto ꝙ per gratiã vel per sordes.sexto ꝙ faciat ideo mentionẽ:ergo vel negligentẽ nõ videť includere:nec ista pena teneri:vt no. Io.an.de priuile.c.dilectis.super glo.j. contrariũ no.Hosti.j. titu.j.c.legitima.super glo.caueãt.de hoc.s.vtrũ qui omittit dicatur facere. dic vt.l.si mora.ff.solu.ma.⁊.l. in fraudẽ.que est tertia.de his que in frau.credi. vbi glo.no.ex tex.illo ꝙ qui nõ facit.facit pro quo.ff.de reg.iur.l.qui nõ facit. ⁊.l.necare. de libe.agno.⁊.l.omne delictũ. de re mili. plus tñ delinq̇tur cõmittẽdo ꝙ omittendo:vt.l.si seruũ.de ver.obli,et q: tot debent cõcurrere vt vidistis.attẽtat Io.an.dicere ꝙ ista pena nõ facile probabitur in iudicio.quis enim ꝓbabit qđ fecerit cõtra cõscientiam vel per gratiã. Nam cũ ista dependeãt ex animo solus deus est scrutator cordiũ:vt.c.j.vt eccle.benefi.⁊ hinc est ꝙ id quod consistit in cõscientia ꝓbatur per iuramentũ tm̃:vt no.in.c.presentiũ.de testi.et.c.significasti.el.j.de ho.⁊ insti.de actio. §.aij aũt.

Sexto no.fieri suspensionẽ ab officio.sed vtrum illa suspẽsio includat suspensionẽ a beneficio.dic vt in glo.quid de beneficio de cuius materia vide plenius in cle.cupiẽtes.de pe. in glo.no. nouam.⁊ ibi ad finẽ inuenies qđ hic no.Io.mo.⁊ Archi. Vtrũ aũt istã suspẽsionẽ possit eps remittere.videtur ꝙ sic. sicut ex eo casu:vt in. c.nuper.de sen.excõ.ↄrium tenet Hos.in fi.š.eo.lib. de elec.c.cupiẽtes.§.ceterũ.in glo.est ergo.⁊ de cleri.ven.c.j.su4 per glo.fi.in nouel. † Septimo no.ꝙ qui suspẽsione durãte ingerit se diuinis diciť dãnabiliter agere.⁊ sic innuit ex hoc ꝙ peccat mortaliter.l.dist.de his.eo.li.in fi.⁊ per hoc no.Io.and. hic post Archi.ꝙ sicut exercet hmõi officia publica ad que teneť:vt q: sacerdos cantet missam.diaconus euangeliũ.subdiaconus epistolã.si peccator est peccat mortaliter.nõ in eo qđ facit sed qđ facere presumit.l.dist.quid est. et.c.cũ exaudiuero. ex hac p̄sumptione sibi nocet vnde alijs prodest. viij.q.iiij.nonne. xxj.q.j.si fuerit.Aduerte tñ ꝙ licet publice immiscẽdo se predictis peccet.priuatim tñ nõ officiãdo tenetur dicere horas suas lꝫ sit suspẽsus vel excõicatus:vt no.xxxiij.di.c.pe.in vlti.glo. et de cleri.excom.ad illud.in glo. Querit circa hoc Io.and.in nouel.qñ iste diciť ingerere.dicit ꝙ qñ agit in suo officio sicut prius.xj.q.iij.si quis eps.⁊ de sen.excõ.is cui. primo respon. celebrando igitur matutinũ vel vesperas est irregularis:vt.d.c.si quis eps.de cõstituto in minorib⁹.no.Io.an.de cle.excõ.mini. c.ij de psalmista no.hic Archi.⁊ per Io.an.post alios.de exces. prela.tanta.vbi plene. Vnde aũt sumpserit originẽ istud nomẽ irregularis ⁊ vnde dicať.dicit ipse ꝙ nõ antiqui canones:sed iura decretaliũ vsa sunt isto verbo.⁊ dicunť irregulares ex eo ꝙ sint extra regulã alioꝝ qui possunt ordinari ⁊ ministrare sal5 tem ex dispẽsatione epi vt hic per eũ. † Octauo in ver.scitu rus. No.ꝙ suspẽsus suspẽsione canonica siue a canone ingerẽs se diuinis efficitur irregularis.⁊ hoc est verũ ẽm Archi. quãdo canon hoc exprimit:al's secus.de sen.excõ.is qui.Io.and.tenet contrariũ dicens ꝙ sufficit per canonẽ quẽ suspẽdi:vt sic ingerens se diuinis irregularis efficiať.⁊ hoc efficaciter probat vt plenius in nouel.super verbo inuoluet.vbi dicit ꝙ ad cõmissionem huius pene nõ est necessaria monitio.de cleri.excõ.mini.c. clerici. Aduerte dicit alibi Io.an.post Inno.ꝙ quãdoqꝫ pena adijciť ↄstitutioni negatiue:puta si clericus nõ resederit vel vicariũ nõ cõstituerit sit priuatus.tunc ad cõmissionẽ pene req̇riť monitio. Qñqꝫ adijciť cõstitutioni affirmatiue vt si quis percusserit clericũ sit excõicatus:⁊ tunc sine aliqua monitione contrafaciens incidit in penã.hoc dictũ ⁊ rationẽ differẽtie vide de preben.extirpãde.in nouel. Bene ergo dicit Io.an.ꝙ hic non req̇ratur alia monitio:q: pena huius cõstitutionis imponiť iudici faciẽti.i.iudicãti per gratiã vel sordes. Nono no.in ver. saluis.ꝙ si noua cõstitutio statuit nouã penam pro delicto infligendã nõ videť ꝓpter hoc recessuꝫ a pena legis antique.cõcor. l.quot.de act.⁊ ob.ff.⁊.l.j.vi bo.rap.et.l.qui sepulchrũ.C.de sepul.vio. Sed oppones lege caueť ꝙ nullus potest plurib⁹ legibus reus fieri.l.senatus.ff.de accu.nec pro vno delicto duplici pena puniť. de iudi.at si. Solu.vt no.Cy.in.d.l.qui sepulchrũ vbi tangit si per statutũ imponiť alia pena ꝙ iuris cõmunis:an videatur ab ipsa recessum.⁊ tenet ꝙ ad vtrãqꝫ potest agi a principio.vna tñ exacta alia cessat nisi ĩ eo qđ plus est:sicut in ciuilibus.ff.de act.⁊ ob.l.cum ex vno. Alij dicũt ⁊ melius ꝙ nec etiã in eo qđ plus est poterit agi:vt.l.qđ senatus.ff.de iniur.⁊ aliud est in ciuilibus vbi alia lege agi potest in eo qđ est plus.aliud quãdo agiť ad vindictã.⁊ de materia in.l.j.vi bo.rap.per Bar. ⁊.d.l.senatus.⁊ ego plenius distinxi post do.meum in.c.cõquestus.de foro cõpe.que etiam hic cadit. Decimo ⁊ vltimo no. ꝙ cum ex vno delicto plures leduntur pluribus penis delinquẽs punitur.⁊ declara vt in glo.pe.et.c.j.de cri.fal. Et de istis delinquentibus vtrum pluries puniantur.Bar.istam materiã ita ordinat. Nam quãdoqꝫ plura delicta cõmittũtur ex parte cõmittentis circa rem:puta in vna causa ꝓduxit plures testes falsos vel pluries lusit vel per plures dies tenuit rem occupatã:queritur an pro pluribus puniať tanꝙ sint plura delicta.plene no.in l.inficiando.§.infans.de fur. Qñqꝫ plura delicta cõmittuntur verbo:puta pluries dixit tu es fur proditor ⁊ similia.⁊ hoc casu vtrũ pluries puniať. Remittit ad.l.item apud labeonẽ. §.cõuitium.de iniur. Quãdoqꝫ cõmittiť vnũ delictũ ex parte inferentis:sed est pluralitas ex parte recipiẽtis vt si aliquem percutio cũ forfice.⁊ de hoc ipse tractat in.l.furti. §.si gema.ff.arbo.fur. cesa. Quãdoqꝫ plura delicta committunť per plures personas cõmittẽtes.⁊ de hoc ipse no.in.l.si in rixa.de sicca. Quandoqꝫ plura delicta cõmittũtur per plures personas recipiẽtes vt q: vnus aggrediť.x.⁊ de hoc per eum in.l.iij.§.si plures. de sepul. viola Quãdoqꝫ cõmittiť vnũ factum tm̃ ex quo resultãt plura: puta cognoscit consanguineã alteri nuptã.⁊ de hoc per eũ in.l. si adulteriũ cũ incestu,de adulte.Io,an,disputat in fi.qõneꝫ de

gualterio qui percussit tres clericos vno ictu: ⁊ socius eiꝰ vni cle
rico intulit tres ictus. in primo casu tenet ꝙ ter sit excōicatus.
5 in secundo ꝙ semel. vide in regula delictū. in mercur. ¶ † Que
ro qua pena puniatur iudex qui male iudicauit corruptus pre
cio vel precibus. Sol. vt in glo. que incipit. C. de pena iudi. qui
ma. iud. ⁊c. Cui Inn. addit qd̄ not. ij. q. vj. hic etiam plura reme
dia ponit glo. in. l. ij. C. de pena iu. qui male iud. vbi dicit Bart.
circa hoc ꝙ quandoqꝫ iudex iudicat dolo: ⁊ tunc tenetur in to
tum. vt in dicta. l. ij. Et. l. filiussa. ff. de iudi. Quandoqꝫ iudex iu
dicat male per imperitiam: ⁊ tunc tenetur quotiens religioni iu
dicantis videbitur: vt insti. de ob. que ex quasi delic. in prin. ⁊. l.
j. de vari. ⁊ extraor. co. Ista autem imperitia pōt esse duobꝰ mo
dis. vno modo si iudicat expresse cōtra casum legis: ⁊ in hoc di
stingue. Nam aut errauit in. l. difficili ⁊ obscura ⁊ puniet̄ mitiꝰ.
Aut in. l. clara ⁊ aperta ⁊ punietur durius: vt no. insti. de ob. que
ex quasi delic. in prin. Quandoqꝫ errauit in eo in quo sunt opi.
qui ex pluribus opi. doc. elegit malam opi. ⁊ tunc aut inter illas
erat vna cōmuniter approbata: ⁊ illam tenetur sequi: quia mini
me sunt mutanda ⁊c. l. minime. ff. de legi. Si vero opi. sunt hinc
inde difficiles: quia quandoqꝫ seruatur vna: quādoqꝫ alia: vt in
materia substitutionis cōpendiose facte per verbum cōe. Tunc
putat iudicem excusandū qui errauit errore probabili. pro hoc
facit. l. ij. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ hoc de iudice male iudicāte. Con
tra partem autem corrūpentem iudicem ad votuꝫ procuratoris
siue testium aduersarij qualiter succurratur. dicvt dicta. l. j. ⁊. ij. ⁊
aut. nouo iure. C. de pe. iudi. qui male iudi. ⁊ ibi quid iuris si pro
curator partis alteri ex predictis corrūpit. ⁊ an ex hoc sententia
ipo iure sit nulla: dicvt ibi. ¶ Quero vtrum pena huius consti
tutionis habeat locum in arbitro. Io. an. remittit ad Spec. de
arbitro. ver. sed si. ⁊ ver. seq. Ego dico ꝙ sicut iudex ita arbiter si
male pronūciat facit litem suam: vt est glo. no. in. l. si quis in cō
scribendo. C. de pact. ⁊ not. Bart. in. l. si iudex. de var. ⁊ extraor.
co. vbi querit quid iuris in arbitratore. ⁊ dicit qd̄ de hoc non re
perit. l. expressum. Sed per similitudinem putat ꝙ arbitrator ē
tanꝙ prosoneta adhibitus per partes super cōcordia: vt. l. si de
meis. §. recepisse. ff. de arb. Sicut ergo prosoneta tenetur de do
lo ⁊ lata culpa: vt. ff. de prosone. l. j. ⁊. ij. ita ⁊ eodem modo tenebi
tur arbitrator de dolo ⁊ lata culpa. est autē lata culpa errare in
iure. ff. de verb. sig. l. late. ⁊ not. in. l. liber homo. ff. de his qui not.
infa. ¶ † Quero si iudex noluit recipere pbationes partis vel
alia que de iure petebat noluit expedire: gl. videtur dicere ꝙ te
neatur actione in factum de qua no. in dicta. l. si iudex. ⁊ ita not.
in. l. argentarius. §. fi. ff. de eden. Bartol. dicit ꝙ cōtra iudicem
negligentem implere id quod ab eo iuste petitur in quibusdam
casibus sunt prodite speciales actiōes: puta si noluerit dare tu
torem. Tenetur enim actione in factum ex illo titulo de magist.
cōue. similiter contra pretorem negligenteꝫ facere ea que sibi in
cumbūt in cautiōe damni infecti. Similiter in casu. l. mancipia.
C. de seruis fugitiuis. ⁊. l. si quis. C. de testi. in alijs igitur casibꝰ
in quibus non reperitur specialis prouisio: puta ꝙ iudex negli
gens iustitiam ministrare teneatur actione in factum per titulū
vt diffe. iudi. in quo imponitur iudici negligenti pena crimina
lis. ⁊ regula est ꝙ vbicunqꝫ quis potest accusari criminaliter ex
eodem facto datur ciuilis actio ad interesse: vt. l. qui nomine. ff.
de fal. facit ista questio ad ea q̄. s̄. dixi in. vj. notabili. ¶ Quar
to quero an sententia cōtra iustitiam lata pars appellauit. ⁊ in
appellatione succubuit. vel pendet appellatio tempore quo fi
niuit officium iudicis: ⁊ sic tempore sindicatus an possit iste ap
pellans agere cōtra iudicem: ⁊ quid iuris si non appellauit. an
ex hoc preiudicet sibi in recursu cōtra iudicem. de istis. q. vide p
Barto. in. q. que incipit iudex qui per imperitiam. ⁊ tangit Io.
and. post Inno. in. c. sepe. de ap. vnum no. ꝙ si iudex propter ne
gligētiā adhibitā vel imperitiaꝫ satisfacit parti lese pꝑter inter
esse: nō pꝑter h̄ pōt petere sibi cedi vel vēdi ius illud tanꝙ solue
rit in illis estimationē: vt sentit glo. notabilis in. d. l. mancipia.
¶ Ultimo quero si potestas siue magistratꝰ iudicat male p im
peritiam assessoris consilio. quis tenebit̄ an ipe vel assessor. glo.
hoc notabiliter tangit in. l. ij. ff. qd̄ quisqꝫ iuris. ⁊ ibi Bart. post
eam dicit ꝙ imperitia assessoris excusat magistratus a dolo nō
ab actione in factū ex quasi malefacto: ⁊ refert pluries se vidisse
contra magistratus dari petitiones de imperitia assessoris: qd̄
not. Sed vtrū magistratus siue potestas lederet̄ exhibēdo ipm
assessorē. dicvt. l. j. §. familie. ⁊. l. si cū exhibuisset. ff. de publica.

☞ Belli cōmotio est pꝛuincie afflictiua.
Pax per nūcios tractari potest.
Dominus ꝓ suis subditis agere potest.
Uniuersitas an possit remittere dāna illata subditis in bello.
Satisfactio absolutionē pcedere debet.
Periuriū toties quis cōmittit quoties venit ꝯtra pmissa.
7 Sacrilegus efficit̄ immittēs manus in personā eccl'iasticam.
8 Imperator pōt esse feudatarius pape.
9 Feudatario feudo priuato reuertitur feudū dn̄o.

1 **A**d apostolice. Diuide vt in pria glos. ¶ † Not. ꝙ cōmotio
guerrarum est afflictiua prouincie vbi viget: ꝯtra
rium facit pax vnde dicit lex: qd̄ belli calamitas in
troduxit hoc pacis lenitas sopiat vt. l. j. in prin. C.
de cadu. tol. ¶ Secundo no. ꝙ hic papa dicit Federicū huius
tribulationis autorem ⁊c. hic no. ꝙ talis autor delictorum tene
tur de delictis cōmissis nō solum a se: sed etiam ab his qui sunt
cum eo: licet ipi etiam teneātur. de quo plene Cy. in. l. qm̄ multa
C. ad. l. iul. de vi pu. ⁊ aduerte: quia plures varijs cōsiderationi
bus sunt culpabiles in delicto. Nam quādoqꝫ pariter delique
runt vt principales. Et queri potest vtrum ita ciuiliter: sicut cri
minaliter teneātur insolidum. Quandoqꝫ vnus deliquit prin
cipaliter alij accessorie: ⁊ hoc multipliciter. Naꝫ quādoqꝫ delin
quenti mandauerūt. quādoqꝫ consuluerūt. quandoqꝫ suggesse
runt. quādoqꝫ astiterūt. ⁊ hoc multipliciter. Quādoqꝫ astiterūt
maleficio auxiliū exhibendo. quādoqꝫ ne delinquens posset of
fendi dissuadebant tamē offensaꝫ vel delictū. quādoqꝫ astiterūt
vt si qui vellent resistere offendēti coercerēt eos. Quādoqꝫ asti
terunt vt pacificarent. Singula ista mēbra elicio ex dictis Inn.
in. c. sicut dignum. de homi. ⁊ ibi in vnoquoqꝫ mēbro per ordinē
declaraui qualiter teneantur. ¶ Tertio not. ordinē proceden
di. primo cōtra imperatorem imperator em̄ excōmunicatur. se
cūdo caritatiue monetur vt desistat a delicto. deinde in duritia
perseuerans deponitur. vtrū autem ille ordo sit regularis. dicvt
s̄. de iudi. cum non ab homine. Posset hic applicari illa vulga
ris questio: quo iure papa sibi vendicat istam iurisditionem su
per imperatorem: cū sacerdotium ⁊ imperiū emanauerint ab eo
dem fonte. s. a deo. s̄. de ma. ⁊ obe. c. solite. ⁊ distincte sint iurisdi
tiones. in aut. quō oportet epis. in prin. col. j. Sol. vt plene not.
Io. an. post Inn. s̄. de foro cōpe. licꝫ. ⁊ hoc de iudi. c. nouit. ⁊. c. p
2 venerabilē. qui fil. sint legi. ¶ † Quarto not. ꝙ pax potest tra
ctari per nūcios. ⁊ subaudi fieri per procuratorem si ad hoc ha
beat speciale mandatū. de quo etiam fiat mentio in instrumēto
pacis: vt not. in Spec. de treuga ⁊ pace. ver. hic quoqꝫ. ⁊ de pcu.
§. j. ver. Item opponit̄. facit quod not. C. de transac. l. trāsactio
nis placitū. ⁊. l. preses. ⁊. l. seruus furiosi. ff. de manumis. differen
tiam autem inter nūcium ⁊ procuratorem alibi dixi. ¶ Quinto
not. sub alia inductiua homines debellātes ad paceꝫ. s. vt hinc
inde fiat restitutio subtractorū ⁊ satisfactio de iniurijs ⁊ offensis
⁊ hoc verum quādo bellū erat iniustum. Sicut hic ex parte im
peratoris. vbi auteꝫ esset iustum: capta efficerētur occupantium
vbi fuisset indictū a papa vel imperatore: vt not. Inn. in. c. sicut.
de iureiuran. ⁊ circa hoc consideratur cui sit licitum mouere ar
ma siue bellum. Quidam enim sunt qui habent merū ⁊ mixtum
imperium quibus subditi constituūt se rebelles: quidā alij sunt
priuati quibus alius nitit̄ res indebite vsurpare vel inferre vio
lentiam in personam: quidam sunt quibus nō infertur violētia:
sed res iporum indebite detinētur vel debitū denegatur in his
omnibus dubitat̄ an sit licitū pro talibus vsurpatis mouere bel
lum. Inn. ista tria mēbra tangit in. c. olim. el. j. de resti. spo. ⁊ cir
ca primos tenet ꝙ sit licitum ꝯtra subditos sic rebelles mouere
bellum. Nec proprie dicitur bellū sed iustitie executio: vt. l. q̄ re
stituere. ff. de rei ven. ibi manu militari. ⁊. l. j. §. si quis missum. ff.
ne vis fiat ei. hinc dicitur ꝙ iuris executio nō habet iniuriaꝫ. ff.
de iniur. l. iniuriarum. ⁊ quia vt dixi istud nō est proprie bellum:
capti in eo nō fiunt serui. Secūdo casu quādo fit violētia in per
sona vel rebus. Tunc incōtinenti licitū est se defendere ⁊ vim vi
repellere. vt. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ incōtinenti accipe f̄m fa
cti qualitatem. ⁊ difficilē vel facilem recuperationem rei inuase
vt no. in. d. l. iij. §. eum igitur. ff. de vi ⁊ vi arma. debꝫ etiam in ista
violentia propulsanda adhiberi multiplex moderamen. de quo
per glo. in. l. j. C. vnde vi. Utrum autem sit licituꝫ ad hanc iustā
defensionē inuocare amicos testes. videt̄ ꝙ sic in. c. dilecto. j. de
sen. excō. eo. li. ⁊ no. in. d. l. vt vim. ⁊ de ista defensione vide in. c. si
gnificasti. s̄. de homi. Tertius casus est quādo quis debituꝫ mi
hi subtrahit vel rem meaꝫ detinet indebite vtrū sit licitū per me
ipm recuperare: dic ꝙ aut ille nō habet superiorem vt papa ⁊ im
perator. ⁊ licite mouet belluꝫ. ⁊ istud dicitur mere bellum in quo
capti fiunt serui ⁊ res occupantiū. xxiij. q. viij. scire. ⁊. c. omni. Te
net tamē Host. ꝙ si imperator esset iniquus ⁊ peccator ⁊ monitꝰ
nō desisteret: nō posset indicere bellū iustū forte ꝯtra ecclesiam:
vt ipe not. in. d. c. olim. ⁊ de tali potest: ⁊ debet intelligi iste text.
Quādoqꝫ ille inuasor vel debiti alieni detentor habet superio
rem: ⁊ tūc aut ille superior vult ⁊ potest iustitiaꝫ facere: aut vult:
sed nō potest: aut non vult nec pōt. Primo casu debet adiri: al's

creditor puniret qui diceret ius sibi ipi: vt. l. extat. ff. quod met⁹ causa. et. l. si quis in tantam. C. vnde vi. cum multis si. Secundo casu quando vult sed non potest: et tunc an contra istos pro sua iustitia consequenda sit belluz licitum: tangit Oldra. subditis vero alterius ex predictis qui iustitiam nō receperunt in illo regno vel ciuitate de facto videmus ꝙ represalie cōcedūtur: ⁊ videtur de iure licere etiaz ꝑpria autoritate res a tali debitore inuadere ⁊ furari: vt no. j. d. ius gentiuz. ⁊ d. c. olim. per Inno. facit. l. nullus. C. de iude. per represalias cōceditur istud plus: quia nō solum debitores: sed etiam alij de illa ciuitate vbi non ministrat̄ iustitia capiūtur. ⁊ ideo sunt multū odiose: vt in. c. j. ī. eo. li. de iniur. ⁊ dam. da. ⁊ per Io. an. in regula nō debet aliquis. de reg. iuris. in mercu. ⁊ per Barto. in tractatu represaliarum. Tertio casu principali quādo superior nō vult nec potest idem dicas ꝙ in precedenti ⁊ multo magis: ⁊ de predicta materia belli ⁊c. qualiter liceat vim vi repellere: ⁊ qualiter sibi quis possit ius dicere: vide per Host. in summa de sen. ⁊ re iudi. §. quis debet sententiam ꝑferre sub. §. proprius or. ver. Item ratione rei ⁊ se. ⁊ in summa de treu. ⁊ pace. §. quod sit iustuz bellum. Esset etiā hic tractandum vtrū vocati ad iustum bellum vel iniustum si perdiderunt equos ⁊ arma aliaq; damna sunt passi: possint illa petere a vocante eos vel ipe vocans a suo aduersario talia inferente: dic plene ꝑ Ioā. an. in. d. c. sicut. ⁊ per Cy. in dicta. l. quoniā multa. ¶ Sexto no. in ver. ⁊ quia. ꝙ hic papa principaliter petebat relaxationem captiuorum ab imperatore. ¶ † Ex quo collige ꝙ domin⁹ potest agere ꝑ suis subditis si ab alio īdebite teneant̄. facit. c. dilectus de appel. ⁊ l. de iure. ad municipales. Quid ergo si subditi non capiunt̄ sed molestantur ⁊ inquietantur: puta coloni ⁊ laboratores: dic ꝙ domini possunt agere ꝑ eoruz interesse interdicto vti possidetis. et actione iniuri. si in iniuriam domini hoc fiat. vt. l. qui pendentem. ff. de actio. emp. ⁊ l. vim facit. ff. vti posside. Ad interesse autem subditorum verū dominus possit agere ⁊ emendam petere. Inn. ꝙ nō. in. d. c. dilectis. de quo per Host. in summa de penitentijs. §. fi. sub. §. fi. ver. sed pone ꝙ guerre. Io. and. in nouel. dicit post Archi. ꝙ dominus vel prelatus potest agere pro iniuria facta subdito vel clerico ad hoc. j. q. j. in primis. et de proba. c. licet. ⁊ de peni. c. presbyteri. ⁊ de maio. ⁊ obe. inter quatuor. ⁊ quod not. de sen. excō. cōtingit in glo. ī. ⁊ est ratio quia ī molestatione subditi intelligitur dn̄s molestari. arg. xxv. dist. in nouo. ⁊ iij. q. j. c. nulli. cum si. hoc alleg. in nouel. ¶ † De vniuersitate an possit remittere damna illata subditis in bello. text. facit ꝙ sic. in. c. in nostra. de iniuri. qd̄ intelligit Inn. verū si singuli cōsenserūt. Sed certe multorū de vniuersitate nullus est ꝯsensus: vt infantiū pupillorū dementium ⁊ si. oportet ergo aliter intelligere illum tex. ⁊ habui de facto. In pace enim inita inter dominos venetos ⁊ Ianueñ. ꝯuentū fuit ꝙ de depdationib⁹ hinc inde perpetratis nō fieret subditis iustitia sed remisse intelligerentur: quidaz autem de talibus depdationibus ⁊ rapinis emit multos pannos scienter: de quorū lucro ditat⁹ est quesiuit a me an in foro cōscientie sufficeret illa liberatio ⁊ remissio. de qua. s. Similiter senis fuit questio si statuto cauetur ꝙ de criminibus cōmissis tempore guerre nō possit potestas cognoscere vtrū debeat audire repetentē ꝯdictione furtiua res sibi subtractas penes reū repertas. pro decisione istarum questionū. vide qd̄ dixi in repetitione. c. si ꝑpter. qualiter per statutū possit alicui auferri dominium rei sue: ⁊ nūquid in foro conscientie sit sequendum ibi dixi. Referendo dispositionem Ioā. cal. ⁊ do. Bal. facit qd̄ not. Inno. in. c. quia plerique. de immu. eccle. ¶ † Septimo not. in ver. ac ꝑponi. x. insuper ꝙ satisfactio debet precedere absolutionem. de quo. ⁊ q. vij. accusatio quoq;. in fi. ⁊ . cxiij. dist. mirat⁹. ¶ Octauo no. in ver. ⁊ offerri. ꝑterea ꝙ pōt quis de iure aduersarij facere mentionē in sua petitione quo ad effectū elidendi et perimendi. Sicut hic papa de iure imperatorū facit mentionē in ver. ⁊ si diceret. Unde ꝑcedit iste libell⁹. peto a te decē ex causa mutui. Non ob. pacto de nō petendo: ⁊ si. quia dolo vel metu inductus fui. de quo vide per Inn. in. c. cum bertoldus. de re iu. ¶ Nono not. in dicto ver. ꝙ papa vult se submittere iurisditioni principum ⁊ p̄latorū. ⁊ dicit glo. ꝙ hoc est de honestate. ꝯcor. ij. q. vij. nos si incōpetenter: ⁊ est hoc verū qñ ꝯtra papaz nō subest suspitio. si aūt talis subesset: quia ꝑsequūtur se odio capitali vt hic erat q₂ papa tanꝙ homo pōt iniuriā recipere ⁊ inferre. ꝙ debeat imperator se sibi subijcere repugnat rō naturalis. ⁊ etiā papa reprobat sn̄iam imperatoris latā ꝯtra regē Robertū qui ꝯstitueret se hostē ⁊ rebellē licz suppleuisset in eius sn̄ia oēm defectū ex plenitudine p̄tātis. vt cle. pastoralis. de re iu. hoc nō firmo. ¶ Decimo no. in v̄. erat parata. ꝙ papa offerebat se reuocaturū sn̄iam de ꝯsilio ꝯcilij: ⁊ hoc de honestate: vt euitet̄ oīs suspitio mali ⁊ claudātur ora detrahentium q̄ sunt persequēdi. vj. q. j. deteriores. xxiij. q. iiij. nimiū. ¶ Undecimo no. ꝙ impator in illo bello habuit spāles amicos ⁊ adherētes quos ad iustū belluz vocare potuisset: vt in. d. c. dilecto. ⁊ . d. §. eū igit̄. Sed q₂ impator iniuste pugnabat: isti amici ⁊ adherētes erāt digni pena quā papa offert se remissurū. Ex quo collige ꝙ si de adherentibus ⁊ amicis nō fuisset facta mētio pax inita cū autore delicti non includeret eos: dubiū facit cōnexitas delicti et natura accessorij q̄ est vt liberatio principalis sibi ꝓsit: vt. ff. de fideiuſ. si fideiussor. ⁊ regula accessoriū. ⁊ . c. trāslato. de ꝯsti. ⁊ qd̄ no. in. c. q̄uis. s. eo. tit. Inn. de hoc tangit in. d. c. sicut dignū. vbi querit vtrū fiat satisfactio principalis delinquētis. vel remissio sibi facta ꝓsit cōsiliarijs. dic vt ibi. vbi querit etiā ecōuerso an remissio vel satisfactio ꝯsiliarij ꝓsit principali in mandāte ⁊ mādatario. dic vt no. in l. nō ideo minus. C. de accu. ꝑ Cy. ⁊ l. nō solū. §. si mādato. ⁊ l. sz si vnius. §. seruus meus. de iniur. ꝑ Bart. ⁊ l. j. §. vt tractem⁹. de tu. ⁊ ra. dist. ⁊ vide qd̄ de istis adherentib⁹ no. in. c. j. s. de postu. ī glo. que incipit bona fuit ⁊c. que est no. ad p̄dicta. ⁊ l. nō dubito de cap. vbi plene ꝑ bar. de istis ꝯfederatis. ¶ Duodecimo not. in ver. deierauit multotiēs: ꝙ totiēs q̄s incidit in periuriū quotiēs venit ꝯ promissa siue ꝯ pacē iuratā. ad hoc alle. in nouel. vj. q. j. mutare. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ in Spe. de sen. §. spes aūt. versi. sed pone in statuto. Ego allego in ꝯtrariuz. l. si duo. §. fi. ff. de arbi. vbi pena semel cōmissa amplius nō cōmittit̄ nisi sit actū. Solue. vt no. bar. in. l. si sic. de ver. ob. ¶ † Tertiodecimo no. in ver. perpetrauit. ꝙ incidit in crimen sacrilegij q̄ immittit man⁹ in ꝑsonas eccl'iasticas ꝑpter qd̄ delictū fit ratione ecclesie sicut rōne periurij: vt in. c. cū sit. de fo. cōpe. ⁊ c. nouit. de iudi. ⁊ refert hic Io. an. breuē tenorē litere quā trāsmisit imperator cū fecit istos capi q̄ fuit talis videlz. Omnes p̄lati papa mādante vocati. Et tres legati venient huc usq; ligati. Et aduerte q₂ impator nō cepit sed capi fecit. ⁊ tñ eandē penā incurrit. de sen. excō. mulieres. Utrū sic per aliū delinquēdo videatur facere vere vel ficte. dic vt ibi dixi. ⁊ no. bar. in. l. hec verba. ff. de adulte. ¶ † Quartodecimo nota in ver. ꝑter hoc ꝙ Impator pōt se ꝯstituere censualē ⁊ feudatarium pape. Similiter clericus pōt esse feudatarius layci ⁊ isti sic recipientes quātūcūq; sint in maiori dignitate: tñ quo ad iura que debēt vasalli dn̄is suis tenētur ad ea prestādā ⁊ subiacent iurisditioni dn̄i quātūcūq; vilissimi. vt no. Inn. in. c. ceterū. de iudi. ⁊ c. verū. de foro cōpe. ⁊ c. solite. de ma. ⁊ obed. de ista autē dictione preter vtrū sit inclusiua vel exclusiua. Io. an. remittit vt h̄ ad Archid. xiij. q. ij. hebrō. ego remitto ad. l. seyo amico fidelissimo. §. fi. de annu. leg. ⁊ l. j. in fi. ff. de pigno. ꝑ Bart. ⁊ c. dudū. de elec. per Inn. ¶ Quintodecimo no. in. d. ver. ꝙ Imperator redarguitur: quia male tractauit regnum per eccl'iam sibi datū in feudū. hoc autē feudatario nō licet. s. facere deteriorē ꝯditionez rei feudalis: sic nec vsufructuarius rei in qua habet vsufructū. vt in. x. col. de inuesti. de re aliena facta. c. j. circa fi. ⁊ aduerte: quia in regno multi sunt comites ⁊ barones qui habent a rege dignitates infeudatas: ⁊ sic sunt feudatarij Imperatoris seu datarij pape. vasallus ergo habet aliū vasallū sub se. Utrū aūt si iste vt sic dixerim subuasallus ledat dn̄m principalez priuet̄ feudo. dic vt in. d. lib. de prohi. feu. ali. per fed. c. illud quoq;. ⁊ qd̄ no. Inn. in. d. c. ceterū. ⁊ c. verum. ⁊ c. postulasti. de fo. cōpe. ⁊ forte in casu huius. c. isti de regno cōpulsi per imperatorē debellare ecclesiaz nō venirent priuādi feudis. quia cōpulsi faciebāt. vt dicit litera: quinimmo sufficit timor coactionis: vt excusent̄ sicut dicūt legiste debitoribus expulsoꝝ de ciuitate rōne partialitatis. Si eñ cōpulsi sunt soluere debita in cōi ab intrinsecis vel a tyrāno qui forte occupauit regimē ciuitatis liberātur ꝑ talem solutionez a veris dn̄is: vt no. do. meus in. l. nouissime. ff. qd̄ cū fal. aut. ⁊ Cy. in. l. fi. C. qd̄ metus cā. ⁊ Bar. in. l. creditor. ff. de solu. ⁊ dixi plenius in. c. j. s. qd̄ me. cā. ¶ Decimosexto not. ver. posset etiā ꝙ h̄ redarguitur ex alio Imperator. s. q₂ ix. annis nō soluit annuaz pensionē: ⁊ sentit glo. ꝙ sufficiat cessatio per bienniū in re feudali sicut in emphiteotica. vt. s. de loca. c. fi. Textus tñ iste hoc nō probat: quia non dicit ꝙ ex hoc veniat priuandus sed merito repellendus iure censuali: videt̄ ꝙ cessatio per multos annos etiā xl. nō sit sufficiens ad priuationē. ⁊ est tex. not. f̄m vnū intellectū in. c. ꝯstitutus. de relig. do. ⁊ ibi differt inter rem censualem ⁊ emphite. ⁊ per bar. in. l. j. ff. de publica. ¶ Decimoseptimo no. in v̄. nos itaq;. ꝙ papa hic cuz sancto cōcilio cum fratribus deliberauit sine ipis: tamē potuisset papa ferre sententiam depositionis cōtra imperatorem. vt no. Io. an. in. c. super in glo. in nouella. ⁊ hic de absoluta potestate: de ordinata agenduz est: vt hic dicit̄. In alijs iudicibus vtrū coraz suis officialibus: ⁊ in quo loco debeant ferre sentētias. dic vt in. l. cum sententiā. C. de sen. de Cardinalibus an sint in arduis necessario requirendi: vide. s. de cleri. nō resi. ex gestis. in nouel. per Host. ¶ Decimooctauo nota formā huius ꝑnūciationis: nā denunciat eum priuatum dn̄io ⁊ nihilominus priuat. vidētur tamē ista duo incōpassibilia super eodem facto. a sentētia declaratoria pene ipo iure inflicte: ⁊ sentētia inductoria que disponat super eadē pena. Nam nō potest

idem

idem donari ⁊ cõfirmari: vt in.c.inter dilectos.§.ceteruȝ.de fide instru. Itẽ sicut dominiũ vel quasi nullitas ⁊ iniustitia sententia vel contractus impossibile est ꝙ cadant in eodẽ subiecto. ita impossibile videtur ꝙ cadat priuatio ipõ iure ⁊ per sniaȝ. Sed dic ꝙ sicut illa possunt sub certa forma cumulari in libello: vt dixi.s. de resti.in integ.ꝯstitutus. ita in sentẽtia ista cumulatio tolerãda est: vt hic ptȝ. qd̃ tutũ arbitror quotiẽscunqȝ verba legis sunt dubia an ipõ iure vel per sententiã denotẽt ad quod vide not.in fi.s.co.de postu.prela.c.j. ¶ Decimonono not.in ver. omnes q. ꝙ papa post sententiã priuatiõis inflictã absoluit fideles a iuramẽto fidelitatis. Sed nũquid sine ista expressione potuissent subditi se subtrahere ab obedientia ꝓpria autoritate videtur ꝙ nõ. quia sic se subtrahendo vidẽtur exequi sententiã autoritate propria: qd̃ non licet etiã ei pro quo principaliter lata esset vt.l. miles.§.qui iudicati.ff.eo.ti. Aduerte cuȝ sententia lata est pro actore vel reo. vtrũ licet victori ꝓpria autoritate sibi vendicare: qd̃ in sentẽtia ꝯtinetur. No. Jo.an.post Inn.in.c.cum nostris. de ꝯces.preben. Ex quorũ dictis breuiter sic distinguit. Aut loquimur in actore: aut in reo. Primo casu aut in sentẽtia est deducta res corporalis aut incorporalis. Primo casu nõ licȝ propria autoritate apprehẽdere sed ꝑ executorem: vt.d.§.qui iudicati. ⁊ quod no. Joã.and.in.c.cũ olim.de priuile.in glo.cursore. vtrũ autẽ iudex possit istam licentiã cõcedere victori vt sua autoritate rẽ occupet. Inn. ꝙ sic.in.d.c.cuȝ nostris. Bar. distinguit. Nam aut iudex cõmittit vt possit ingredi etiã violenter: ⁊ nõ potest: vt.l.nõ est singulis.ff.de regu.iur. aut ꝙ possit ingredi si nõ reperit resistentem: ⁊ potest. ⁊ ita no.in.l.iuste.de acquir. posses. Scd̃o casu quãdo in sententia deducit̃ res incorporalis. ⁊ tunc aut nõ adheret alicui rei corporali: vt eligere ꝑsitare iurisditione vti: ⁊ si. aut adheret. vt seruitutes reales et ꝑsonales. Primo casu cum nõ adheret statim lata sentẽtia sine alia missione: ille q̃ obtinuit poterit eligere presentare iurisditiõe vti. ⁊ si. Tuti⁹ tamen est ꝙ iudex in sentẽtia iudicet ⁊ victo perpetuũ silentiũ imponat. ⁊ ad hoc vide qd̃ not. Jo.an.post Inn.in.c.qualiter ⁊ qñ. de accu.in glo.ij.que incipit.ij.q.vij.ver.credimus. ⁊ ꝺm hoc licẽtia de qua in ver.illi autẽ ⁊c. nõ fuit necessaria de iure. Secundo casu cũ incorporalia sunt annexa corporalibus: vt vsufruct⁹: decima: seruitutes: prediales: ⁊ si. ⁊ in his dicit ꝙ debet interuenire executio que anteq̃ fiat quasi possessor non desinit possidere sed vtetur possessione vt prius. ¶ Quõ autẽ fiat traditio. patiẽtia hr̃ loco traditiõis: vt.l.quotiẽs.de serui. ⁊ cautio etiã est ponenda. de qua in.l.harũ. ⁊.l.egi.ff.si ser.ven. facit qd̃ dixi in.c. ad decimas.de rest.spo.eo.li. Si vero loquimur in reo ꝓ quo lata est sentẽtia: dic ꝙ nõ indiget executione q̄ sentẽtia absolutoria trahit secum executionẽ. ⁊ sufficit reo ꝙ se potest exceptione tueri: vt.l.j.§.si debitori.ff.vt in pos.leg. ⁊.l.j.§.si rem.ff.de eo ꝑ quẽ fac.erit. facit quod no.in.c.pastoralis.de appel. ⁊ ibi de snia iuris que nõ exigit factũ hominis sed trahit secũ executionem de quo ibi. ⁊.l.qui vltimo.ff.de pe.ꝑ bar. ¶ Qui etiã in.d.§.qui iudicati latius predictã materiã executiõis sententiarũ suꝑ incorporalibus ꝓsequitur ponẽs exemplũ in vsufructu in seruitutib⁹ realibus quarũ quedam exigũt factum quedã patientiã tantuȝ. Item si agatur actionib⁹ preiudicialibus vt aliquis pronũciet̃ liber vel in patria potestate siue extra. Iteȝ si ferat̃ snia super iurisditione qualiter fiet executio suꝑ istis ibi vide per eũ ⁊ etiam dixi in.d.c.cum nostris. ¶ Uigesimo no.in ver.apostolice. dum dicit de cetero ⁊c. ꝙ post sententiã priuationis nõ est respondendum deposito de iuribus dignitatis. Ante ergo sententiam nõ debent subditi ab obedientia se subtrahere: ⁊ tenẽt per eũ gesta quod est verũ sine dubio quãdo quis veniret priuãdus per sentẽtiam. Nam lite pendente ⁊ etiã si a sentẽtia ꝯtra eum lata appellauit: retinet administrationẽ.viij.q.iiij.nõne. vbi de hoc. ⁊.c.sepe.de appel. vbi vero per legẽ esset quis ipõ iure priuatus gesta per eũ pendente causa principali vel appellationis super declaratione criminis nõ tenerẽt: ⁊ ita audiui a domino meo.d. Lap. dũ legeret.d.c.sepe alle. Bar. in libello suo de tyrãno ꝓ quo facit.c.tanta.de exces.p̃la. ⁊.c.veritatis.de do. ⁊ ꝯtu. ⁊ no. hunc articulũ. Tex.eñ iste de gestis per imperatoreȝ pendente iudicio cõtra eum nihil dicit. vtrũ ergo valuissent priuilegia ⁊ alia q̃ gessisset secuta sentẽtia priuatiua vł declaratiua. collige ex p̃dictis ⁊ vtrum snia ꝯtra eũ lata p̃iudicaret illis qui hic habuissent ab eo cãm. vide in fi.s.e.c.q̃uis. ⁊ ad p̃dicta adde qd̃ legi. ⁊ no.in.l. post ꝯtractũ.de dona.ꝑ bar.ver.quid iuris.de aliena. post delitum cõmissum per illũ cui⁹ bona per sniam veniũt publicanda. ¶ XXj. Jo.an.in nouel.super verbo priuamus. ꝙ iudex in ꝓlatiõe sentẽtie nõ debet vti verbis narratiuis de p̃terito: sed assertiuis de p̃nti. pro quo dicto alleg. multa iura ⁊ demũ remittit ad Jo.per eum in.c.abbatẽ.de ver.sig.super glo.ex hoc in fi.ver.que it quid iuris si iudex dicat. noueritis ꝙ talẽ clericum ordinauimus vel cõstituimus. nũquid per hec verba de preterito per predicta ꝓbentur. arguit ꝙ nõ ⁊ tenet ꝯtrarium alle.de proba.post cessionẽ. ⁊.ff.de dona.l.ex hac scriptura. ⁊ de here.insti.l.qui volebat. ⁊ videt̃ expressum de iure patro. ꝙ aut adducit iura ꝙ nõ est curandum de verbis ⁊ an notarius loquat̃ in secũda persona vel tertia de cõ.diu.dudũ. Sed hic quero si ex tp̃e priori vel posteriori resultet varius ⁊ diuersus effectus sentẽtie: verba ꝓlata in preteritũ ad qd̃ tp̃s referemus do.meus post bar. tangit istã q.in.l.post dotẽ.so.ma. ⁊ dicit ꝙ verba enũciatiua emissa de p̃terito in aliqua dispõne intelligũtur de tp̃e cũ ipa dispositiõe coniuncto. Nam tp̃e ꝯtractus p̃sumitur factũ quicq̃d potuit tũc celebrari inter partes: vt no. Inn.in.c.qm̃ ꝯtra.de ꝓba. ⁊.l.j.C.de fid.instru.li.x. per hoc.l.si ita stipulatus.§.grisogonus.ff.de v̾b.

9 ob. quod no. ¶ † Uigesimosecũdo no.in ver.de p̃fato. ꝙ priuato feudatario feudo ipõ iure vel per sniam feuduȝ reuertitur ad dñm. Sed dices immo deberet transire in futurũ successorem in imperio. Nam in simili p̃latus sua culpa priuat̃ feudo qd̃ ecclesia eius tenet dũ vixerit: post mortẽ aũt eius reuertit̃ ad successorẽ: vt.xj.col.de capitulis corradi i fi. Hic vero papa dicit ꝙ dicto regno deuoluto ꝓuidebit: vt sibi videbitur. ergo male. Sol. istud regnũ imperator nõ tenebat sub noĩe imperij: sed vt ꝓpriũ ⁊ priuatũ patrimoniuȝ a bonis imperij qd̃ esse põt: vt.l.oĩs. ⁊.l. bene a zenone.C.de qua.p̃scrip. vbi vero imperator sub noĩe imperij teneret feudũ ab eccl̃ia regnũ vel ꝓuinciã ꝓpter eius delictũ nõ deberet imperiũ perdere feudũ: sed transire ad successorẽ vt ibi. ⁊ facit quod no.in.c.cum venisset.de insti. ¶ Esset etiaȝ h̃ tractandũ si vasallus cõmittit crimẽ ꝓpter qd̃ veniunt ei⁹ bona publicãda. vtrum feuda iuspatronatus: bona emphiteotica vel que ab ecclesijs vel priuatis tenet ꝯfiscabuntur dic vt plene not. Bar.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam.infect. ⁊ ꝑ Cy. in.l.j.C.de bo.lib. ¶ Querit Jo.an. de vna questione facti post mortem huius imperatoris depositi duo fuerũt electi in discordia. Demũ precibus filie hui⁹ imperatoris defuncti renũciauerunt ambo ⁊ dicta filia precibus institit. vt filius eius eligeret̃ ⁊ sic electus fuit: queritur vtruȝ eius electio valeat: ⁊ ex tribus arguit ꝙ non. Primo ex precibus interueniẽtibus in renũciatione illorũ duorũ ⁊ in electione istius. Secũdo ex renũciatione inualida. Tertio ex successione ꝓhibita. De primo ptȝ quia imperium est donũ dei. ergo nõ est precibus ambiendum in aut. quõ oportet epis.in prin.xxj.q.j.ordinationes. ⁊.c.sunt nõnulli. Est eñ munus a lingua.s.aliqueȝ dep̃cari qd̃ non licet.j.q.j.si quis eps̃. ⁊ de simo.c.j. De secũdo ptȝ.s. ꝙ illi non potuerũt renũciare quia in imperio est ius publicũ autoritate ⁊ vtilitate. vt in auten.vt iud.sine quo.suffra.in prin.col.ij. ergo tali iuri renunciari nõ potest.ff.de pact.l.ius publicum. ⁊ si diligenti.de foro cõpet. De tertio patet quia successio hereditaria ꝓhibetur in imperio sicut in beneficijs ecclesiasticis vt de elec. venerabilẽ. ad fi. Sed iste electus erat nepos imperatoris depositi: ergo ꝓhibitio extenditur ad eũ sicut ad filium.s.de fi.presby.ad extirpãdas. his nõ obstantib⁹ tenet ꝙ valuerit. ⁊ respõdet ad ꝯtraria vt hic lati⁹ in nouel. vbi refert dicta Host.in.d.c.venerabilẽ. qui dicit quẽdam ep̃m suꝑ vno negocio. de quo in tex. de quatuor fuisse cõsultum. primo de potẽtia deponẽdi. scd̃o de contemptu clauiuȝ. tertio de captione: dep̃datione: ⁊ infectione prelatorũ. quarto suꝑ fictiõe pacis firmate per eccl̃iam. vtrũ quodlibet horũ quatuor fuerit sufficiens ad deponendũ imperatorẽ ⁊ probat efficaciter quod sic: quod per te videas quia clare loquitur.

1 ☞ Reivendicatio an detur contra possidentem ciuiliter tm̃: vel naturaliter tm̃.
2 Res vendicatur sine expressione cõfinium.
3 Res infidelium licite occupare possumus.
4 Dominiũ quare acquirat̃ eccl̃ie sine traditione.
5 Condẽnatio ex dominio superuenienti sequi potest.

Abbate. Nota primo Jo.an.post Inno. ex suprascriptione ꝙ quando ad plures pertinet actio de re aliqua: quorũ vnus subest alteri: ipse maior et inferior simul ⁊ diuisim possunt agere sicut hic p̃ceptor cui subest cõmendator. ⁊ tamen ambo in hac lite peruenerũt. de hoc plene per Inn.in.c.cũ deputati.de iudi. ⁊.c.olim causam.de rest.spo. ⁊.c.cum venerabilis.de relig.do. ⁊ cle.ij.de rescrip. ¶ Scd̃o no. ꝙ abbas agebat hic pro se ⁊ conuentu suo: ⁊ est ratio quia locus petit⁹ cõiter pertinebat ad vtrũq̧. si aũt ad alteruȝ tm̃ lȝ securius sit ꝙ etiã simul agãt. tamen quilibet pro suis agere posset: vt.s.de iudi.causam ⁊ qd̃ no.s.eo.li.de testi.p̃sentiũ.in glo.iij. ⁊ hic in nouel.suꝑ glo. ponit varias formas agẽdi que oẽs inferũt: ꝙ ad vtilitatem monasterij ageret ad ipȝ referũtur. In tutore ⁊ curatore an ipi agãt simpliciter vel noĩe pupillorũ ⁊ adultorũ vel isti eoꝝ autoritate. vide in.l.j.ff.de admi.tu. ⁊.l.post mortẽ.ff.qñ ex fac.tuto. ¶ Tertio no. ꝙ reivendicatio qua hic agebat̃ causat̃ ex duobus principijs. vnũ est ex parte agẽtis q̄ dñs.ff.de reiven.l.in rem actio.

Aliud est ex pte rei qꝛ possessor dn̄ dicit amoueri. Et vide q̄d de
1 ista pos. no. Cy. C. d ali. iu. mu. cau. l. vna. Ubi plene an rei † ven
dicatio detur ꝯtra possidentem ciuiliter tm̄ vel naturaliter tm̄ vl'
nullo modo possidentē: qꝛ dolo desijt possidere. Et an vbi vendi
tor p̄supponat possessorē ꝯtra quē agitur obligatū. dic vt ibi sa
tis ꝓlixe per eū. ¶ Sed hic queritur si egit reivendicationē ⁊ ꝓ
bauit dn̄ium nō tm̄ probauit reū possidere: vl' apparet eū nō pos
sidere an debeat condēnari quasi se liti obtulerit possessor. bart.
ꝙ non in. l. is qui destiuauit. ff. de reiven. vbi dicit ꝙ primo casu
iudex ꝓnunciabit actorē dn̄m ⁊ ille absoluet̄: quia nō possidet
l. si a te. de exce. rei iud. Practica ergo ⁊ cōsilium iuris est ꝙ an
te dationē libelli interroget̄ re⁹. vtrū possideat vel dolo desierit
possidere ⁊ si talis interrogatio omissa fuerit ante lit. ꝯtesta. pōt
fieri postea vt est glo. no. in. l. qui petitorio. ff. de reivē. ¶ Quar
to no. conclusionem libelli in quo petijt rem adiudicari. alibi vi
detur ꝙ agens reiven. debet petere rem sibi restitui: vt de fid. in
stru. inter dilectos. in prin. lex dicit ꝙ debet petere se dn̄m decla
rari: vt. l. sicuti. §. si queratur. ff. si ser. ven. ⁊ super hoc vide quod
not. Jo. an. de do. ⁊ ꝯtu. c. ij. super verbo restitui. ¶ Bar. appro
bat etiā libellū antiquo⁊ in quo petit̄ reū condēnari ad rem pe
titam restituendā. ⁊ ita format Hoff. in spec. ⁊ glo. in. l. j. de edē.
Nam eo ipo q̄d peto eū condēnari ad rei restitutionē videor pe
tere ꝙ ꝓnunciet me dn̄m. arg. l. j. C. de or. iud. ⁊ ita no. in. l. ex di
uerso. ff. de reiven. Istū ergo tex. qui dicit adiudicari exponunt
Jo. mo. ⁊ Arch. i. adiudicari ad se spectare. Nam s̄m eos adiu
dicatio ꝓprie fit in illis actionib⁹ que habēt mixtā causaz. vt in
sti. de actio. §. quedā. ⁊ de offi. iud. §. si familie. ⁊. §. seq. Sed nun
quid in personalib⁹ procedit libellus in quo peto declarari ali
quem debitorē meū intentū. do. meus dicit ꝙ in personali iudi
cio ꝓcedit libellus cōcludens solā declarationē: quia declarata
causa statim tacite includit̄ effect⁹ qui est cōiunctus cause: et est
tex. de hoc s̄m vnū intellectū in. l. viro atq; vxore. solu. matrimo.
2 ¶ † Quinto not. ꝙ vendicat̄ res sine expressione ꝯfiniū. Alibi
dicit. l. ꝙ debet res exprimi per duos ꝯfines p̄ximos. ff. de censi.
l. forma. Sed id verū quādo nō declaratis ꝯfinibus nō habetur
certitudo. Sed vbi habet̄ non requiritur talis declaratio: vt di
cit glo. in gallo presso. in. l. hac ꝯsultissima. C. qui test. face. pos. ⁊
vide ꝙ de illa declaratiōe si facta nō fuerit quid erit de iudicio
in. c. auditis. de p̄scrip. in nouel. ⁊ q̄d not. Jnn. in. c. sup. de eo q̄d
metus cā. Jo. an. de his cōfinib⁹ remittit ad no. s̄. de rest. spo. cū
ad sedem. Et ego ad id q̄d no. bar. in. l. rei appellatiōe. ff. de ver.
sig. vbi querit an ꝓcedat iste libellus peto res quas possides in
tali villa: ⁊ si petā fundū an videar petere seruitutē debitā fundo
dic vt ibi. ¶ Sexto no. in ver. allegabat̄. cōiuncto fi. c. ibi finali
ter absoluēdos ⁊c. ꝙ licz reus deduxerit ius suū in iudicio ⁊ ꝓba
uerit: nō tamen sup iure suo fertur sn̄ia: sed tm̄ absoluit̄ a petitio
ne aduersarij. Sed an possit exp̄sse petere sup iure ꝓnunciari et
se dn̄m declarari: videt̄ ꝙ nō qꝛ non est ꝑdita actio possessori: vt
l. j. ff. vti pos. dic per Jo. an. post Jnn. ⁊ Host. in. c. ex cōquestio
ne. de rest. spo. ⁊. l. circa. de ꝓba. vbi videas. Jn isto tm̄. c. nō deci
ditur an iste titulus allegat⁹ ꝓ parte reo⁊ū sit efficax vel nō: sed
ex eo absoluūtur. quia actores nō ꝓbarent intentionē suā ⁊ hoc
sufficit reo etiā nihil ꝓbanti. vt. l. res alienas. C. de reiven. Nec
cogitur ostendere titulū sue possessionis si nō possidet ꝯtra ius
cōe: vt. l. cogi. C. de peti. heredi. ¶ Septimo no. ꝙ res que sunt
apud hostes possunt sub ꝯditione donari nō pure. q̄d est verū in
rebus que semp fuerūt hostium. si aūt semel fuerūt nostre nec an
te ab hostibus occupate: possunt donari pure legari ⁊ in institu
tione deduci ꝓpter spē quam habem⁹ in eis iure postliminij: vt
l. id quod ap. ff. de leg. j. vbi ex predictis infert Bart. ꝙ cōcessio
regni hyerosolymitani facta per papā regi Karolo ⁊ suis succes
soribus lz nil teneret de eo valuit ꝯcessio: quia semel illud regnū
fuit xp̄ianorum. ⁊ sic cōstitit cōcessio ꝓpter spem postliminij. vt
3 dixi. ¶ † Et ex p̄dictis habes ꝙ licite possumus occupare res
infideliū. ⁊ efficiūtur occupantiū. Sed an hoc est verū quādo vo
lunt nobiscū viuere pacifice. dixi post Jnn. in. c. sup his. de voto
in. iij. q. vbi tenet Jnn. ꝙ penes infideles est dn̄ium rerū. nec pos
sunt ab eis licite auferri si pacifice nobiscū viuunt. nobis tm̄ ab
eis licet petere terrā sanctā ⁊ alias regiones quas imperatores
olim acquisiuerūt. ⁊ quare nō ita licet eis repetere italiā hispa
niam ⁊ angliā quas cōstat xp̄ianos per violentiaz occupasse ⁊ si
militer imperator romanus partes ipo⁊um. ibi vide ⁊ etiaz de re
bus heretico⁊ ⁊ scismatico⁊ū. ¶ Octauo no. in ver. ⁊ salubre il
lud brochardum q̄d inspicitur q̄d euenire potest. q̄d vt plene li
queat. Sic distingue. Aut id de quo agit̄: respicit tm̄ p̄ns tp̄s ⁊
nullā habet dependētiam de futuro ⁊ nō inspicit̄ q̄d euenire pōt
vt. l. si stipulatus fuero. §. j. de ver. ob. ⁊. l. sciendū. §. fi. qui satisd.
cog. Aut respicit futurū: ⁊ tūc aut id q̄d euenire pōt: est ꝯtingēs
s̄m naturā ⁊ dz inspici vt. l. heres me⁹. §. fi. de ꝯdi. ⁊ demō. ff. Aut
est ꝯtingēs s̄m legē. ⁊ tūc aut est ꝯtingēs de iure sp̄ali ⁊ nō inspi
citur q̄d euenire pōt: vt. l. iiij. ff. de fideicō. lib. Aut de iure cōi et
inspicit̄: vt. d. l. iiij. ⁊. l. sed si per pretorē. §. sed cuz ferie. ff. ex qui.
cau. ma. Aut est ꝯtingens p̄ter naturā ⁊ preter legē. ⁊ tunc aut p̄
sens status rei indicat ꝯtingentiam de futuro ⁊ inspicitur quod
euenire pōt: vt. l. qui bona. §. qui inter heredes. ff. de dam. infec.
⁊. l. si idem cū eodē. de iur. om. iu. Aut presens status rei nō indi
cat ꝯtingentiā de futuro: ⁊ tūc nō inspicit̄. vt. l. inter stipulantē.
§. sacra. de ver. obli. fallit rōne culpe. vt. l. diuortio. ⁊ ibi no. ff. de
nego. gest. ⁊. l. eū qui. §. pompo. ff. de fur. fallit etiā fauore liber
tatis. vt. l. generaliter. §. si libero homini. de fidei. lib. predictaz
dist. inducit Bar. ad aliquas. q. in. d. §. sacra. ¶ Nono no. in v.
quare. ꝙ rei donate al's legate sub cōditiōe statim cōditiōe exi
stente transit dn̄ium in legatarium ipo iure: et est sp̄ale in eccl'ia
ꝙ dn̄ium acquiratur ex solo titulo sine traditiōe: vt. l. vt inter di
uinum. C. de sacro san. eccl'. regulariter secus: vt. l. traditionib⁹.
C. de pac. ⁊ no. ff. de reiven. si ager. ⁊. s̄. de ꝯsue. c. ij. ¶ Sed hic q̄
rit Lap. nūquid est idē in quasi dn̄io. vt sine traditione cōpetat
publiciana. videt̄ ꝙ sic: quia ex qua cā traditio facta a dn̄o do
miniū transfert ex eadem facta a nō dn̄o queritur publiciana vt
l. eū qui. ff. de publicia. Jtē dicit ꝙ spec. tenet ꝯtrarium in tit. de
4 loca. §. nūc aliqua. ver. lviij. ¶ † Nam ꝙ dn̄ium acquirat̄ eccle
sie sine traditiōe est inductū in priuilegiū ꝯtra iuris regulas: vt
d. l. traditionibus. Non est ergo trahendū in consequentiaz vt
sit idē in quasi dn̄io: vel dicit ipe si ille a quo habet eccl'ia fuisset
in possessione tpe quo sibi ꝯcessit: licet ipe nō tradidisset ecclesie
equū tm̄ esset dare publicianā s̄m eū qui ex verbis eius sentit q̄d
publiciana cōpetit habenti quasi dn̄ium de quo. j. dicā. ¶ De
cimo no. in ver. multū quoq;. ꝙ agenti reiven. nō sufficit allega
re titulū autoris sui. sed debet allegare titulū suuz ꝓprium. ⁊ ex
eo niti: non ex titulo autoris. al's succūbit. ꝯtrariuz sentit glo. in
l. fi. C. de her. inst. l. fi. vbi si sum heres titij ex testamēto qui titi⁹
fuit hr̄s sey ab intestato dicit ibi ꝙ agēdo possuz allegare cāz p̄
ximā meam ⁊ remotā. s. autoris mei Bar. qui mouet hāc. q. ⁊ all'.
hanc decre. ꝯtra illā. glo. distinguit. Aut loquimur in successore
vniuersali ⁊ verum dicit illa gl. ⁊ ibi per Cy. aut in successore sin
gulari ⁊ nō potest niti ex titulo autoris sui: sed ꝓprio. ⁊ ita loq̄
tur iste tex. Ratio qꝛ vniuersalis eadē persona fingit̄ cū defun
cto: sed nō ita singularis. vt. l. nemo plus iuris. ff. de regu. iur. et
ita no. ipe in. l. an eadē. §. exceptiones. ff. de ex. rei iud. ⁊ no. ordi
nem allegandi vt dicit glo. bonus aduocatus ⁊c. vnde Jsidorus
prius est vt nostra firmem⁹. deinde obiecta cōfutem⁹. ¶ Unde
cimo no. in ver. nec ꝓ eo: ꝙ licet quis mandet monasterium con
strui in certo territorio illō territoriū nō debet pertinere ad mo
nasteriū sic ꝯstructū ⁊ est notabilis casus. Si eīm quis mādat cō
strui infra fines sui poderis eccl'iam: nō videtur velle podere ad
dictam eccl'iam pertinere. arg. ꝯtra. ff. de le. iij. p̄dijs. ⁊. §. paleas.
⁊. §. qui domū. ⁊ q̄d ibi no. vbi legata domo venit ortus ꝑ quē ad
ipam habet̄ aditus nec iste tex. facit in ꝯtrariū: quia multorum
alio⁊ū bono⁊ū facta donatio monasterio populeti grauato in
structione noui monasterij elidebat dictā p̄sumptionez. Cogita
si in dubio podere debeat̄ monasterio cōstruendo ibi si de inten
tione aliud nō apparet. ⁊ vide. s̄. de testa. nos quidez. ⁊. l. seruos
ad custodiā. de ali. ⁊ ciba. leg. ¶ Duodecimo no. in ver. p̄sertim
ꝙ pro monasterio edificādo donari nō pōt. Sed ꝯtra quia pōt
ei legari: vt. d. l. seruos. ⁊ legatum est quedā donatio in testamē
to relicta: vt. ff. de leg. ij. l. legatū. So. aliud in legato q̄d querit̄
absenti ⁊ ignoranti. vt. l. cum pater. §. surdo. ff. de leg. ij. ⁊ ꝑ hoc
dicit Bar. ꝙ monasteriū nōdum ꝯstructū pōt heres institui: si
cut posthumus nasciturus. vt. l. pe. de le. j. ⁊ ita no. in. d. l. seruos
⁊ ad predicta vide q̄d leg. ⁊ not. in. c. ad audientiā. de eccle. edifi.
¶ Tertiodecimo no. in ver. pro parte aūt quid iuris cū ille qui
preest iurisditioni ⁊ dignitati aliquid querit cui in dubio videa
tur querere. Jsta allegatio facit ꝙ videatur querere sibi vt priua
to: sed allegatio in v. sed ad h̄. facit q̄d videat̄ querere dignitati.
Quid ergo dices: ⁊ certe in prelato administrationē habente:
habemus casum ꝙ in dubio videat̄ querere dignitati in. c. req̄si
sti. de testa. Sed in administratorib⁹ secularibus an in dubio vi
deātur quesiuisse de suis bonis ⁊ industria: aut de bonis admi
nistrationis ⁊ officij. dixi in. c. j. de pecul. cleri. ⁊ remisi ad no. per
Cy. in aut. licentiā. C. de epi. ⁊ cle. vbi dicit ꝙ in administratore
seculari perpetuo. idem q̄d in prelato vt de bonis administratio
nis quesiuisse videatur. in tp̄ali presumitur ꝙ de suo ⁊ sua indu
stria: nō de tali officio tp̄ali. ⁊ vide per me plenius in. d. c. j. ⁊ ista
habent locum cū queritur de bonis iam acquisitis. ¶ Quid ḡ
si administrator aliquid stipulatur sibi vel alteri ꝓmittit nec ex
primit. vtrū ꝓprio noīe an vt administrator illud facit. Quid in
dubio p̄sumatur. vide ꝑ bar. in. l. post mortē. ff. qn̄ ex fac. tu. ⁊. l. si
ita stipulatus. §. grisogon⁹. ff. de ver. ob. ¶ Quartodecimo no.
ꝙ cū defunctus donat sub cōditione rē alienā que postea perue
nit ad heredē ei⁹ innuit iste text. ꝙ heres nō teneat̄ eam tradere

etiam in

etiam in herede priuati.vtrum possit repetere rem ꝓpriam quaʒ
autor eius alienauit.dic ꝙ si fecit inuentariuʒ potest rescindere
factū defuncti.si hereditas nō est soluēdo:aliter tenet̃ stare con
tractui autoris sui:vt leg.⁊ no.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iu-
re delib.⁊.l.cū a matre.C.de reiven.vbi etiā de hoc.In successo-
re aūt dignitatis minus videt̃ dubiū ꝙ nō possit grauari per p̄
decessorem in reb⁹ ꝓprijs.Quia succedere dicit̃ dignitati nō ꝑ
sone:vt dixi in cle.fi.de ꝓcur.Tex.autē videt̃ ꝙ p̄decessor possit
grauare successorē in dignitate ad aliqḋ factū.vt.c.licet vniuer-
sus.devoto.Sed ibi successor illi obligatiōi ꝯsentit.vel ibi erat
obligatio respiciens dignitatē⁊ nō personaʒ.¶ Tangit h̄ Jo.
an.vtrū in casu huius.c.potuisset successor reuocare donationē
aui factā istis hospitalarijs remittit ad Spe.de instru.edi.§.vt
aūt.in fi.⁊ ibi dicit ꝙ nō potest reuocare successor nisi imperiuʒ
regnū vel ducatus enormiter lederetur:q: tūc posset nisi prescri
ptione vel al's legitime se tueri posset ſm Lap.⁊ vide no.in si
mili in prima ꝯstitutione.ff.de donatiōe ꝯstantini facta ecclesie
an sit reuocabilis.de qua etiā ī cle.romani.de iureiu.¶ Quin-
todecimo.no.inver.qm̄.⁊ si petitū qḋ valent acta iudiciū ⁊ sn̄ia:
licet nulla cōpeteret actio a prin.qḋ ergo dicitur ꝙ sine actione
nemo experitur in.l.si pupilli.§.vidcam⁹.de neg.gest.debʒ intel
ligi si fuerit exceptū.¶ Sivero sine actione in causa sit ꝓcessuʒ
tenet iudiciū:vt hic.pro hoc allego.l.notabilē hoc dicentē.ff.fa-
mi.hercis.l.cū putarē.quinimmo ex ꝯsensu partiū iudiciū proce
dit si actio est perempta.vt est casus no.in.l.iulianus.al's.l.si q̇s
hoiem.§.quātum.ff.ad exhiben.¶ Sextodecimo no.inver.p̄ta
tus.ꝙ qn̄q₃ actor exprimit in libello cām ex qua agit.Quādo-
q₃ nullā cām deducit:⁊ vtrobiq₃ tenet iudiciū.vt hic pʒ.⁊.l.si ex
multis.C.de anna.ex.Aduerte tn̄ ꝙ cā que exprimit̃ debet esse
cōcludens al's nō valeret.puta peto decem.q: Rex est in frācia.
Causa aūt deducta necessario est ꝓbanda al's nō fieret condem
natio.vt hic inver.q: cuʒ certe.⁊.l.habebat.ff.de institoria.Ad-
uerte etiā q: nō est necesse ꝙ exprimat̃ causa cū suis qualitatib⁹
vnde dicit Inn.ꝙ si peterē a monasterio centū que sibi mutuaui
nō esset necesse dicere in libello ꝙ ꝯuersum fuerit in vtilitateʒ ec
clesie.Nam cū dico mutuaui intelligit̃ de mutuo efficaci qḋ pe-
ti possit:⁊ ita no.in.c.fi.de libe.ob.qualiter aūt sit exprimēda cā
etiā in reali ⁊ personali.no.in.l.j.ff.de eden.vbi plene.¶ Deci-
moseptimo no.inver.q: cuʒ certe cōiuncto ibi:⁊ sine quib⁹ ⁊c.ꝙ
si ex actis iudicij nō appareret cām ex q̄ actor petit hic habuisse
initiū ante litē motā quātūcunq₃ de debito cōstet nō sequit̃ con
demnatio.⁊ hoc clare dicit gl.que incipit.s.donatio.¶ Qḋ di
cit bar.esse notandū in.d.§.actiōes.alleg.qḋ no.in.l.eū actū.ff.
de neg.gest.⁊.l.nō solū.§.sed vt ꝓbari.ff.de ope.no.nūc.⁊ etiā ad
istā glo.facit qḋ no.in.c.venerabilib⁹.§.secus.de sen.exc.j.eo.li.
¶ †Decimooctauo not.in v̄.sed cū in genere ꝙ ex dn̄io supue-
nienti pōt sequi cōdemnatio cū est actū generaliter cā nō exp̄s-
sa:⁊ quare non sic cū est actū cā expressa dicit tex.ꝙ cā spālis hʒ
necessario cōcomitantias loci ⁊ tp̄is.sed nō sic generis:gn̄a em̄
certis locis ⁊ tp̄ibus nō mensurātur:sed spēs habēt locū ⁊ tp̄s se
cū cōcomitantia vn̄ nec homo vt genus generat:sed hō socrates
generat:genera ergo nō mensurātur tp̄e:q: tp̄s qḋ est mensura
motus singularia que mobilia sunt mēsurat:nō intellectualia vt
genera ſm Jo.an.in no.post Jo.mo.⁊ hinc est forte ꝙ si actū est
vniuersali iudicio veniūt in eo etiā illa que post litē motam acci
dunt.ff.de peti.her.Itē vidēdū.§.si quis.⁊.l.hereditatem.⁊.l.si
quo tp̄e.⁊.ff.de pecu.l.quesitū.Sed ibi p̄cedit titulus ꝓ herede
ip̄m vniuersalē iudiciū videndū intentatū:⁊ super tali fundatur
nō sup ista re vel illa que veniūt ꝑ modū declinatiōis ad titulum
precedentē:⁊ sic nō habēt instantiā de per se.vnde summarie co-
gnoscitur tempore executiōis an fuerit in hereditate:vt no.In
no.in.c.cōquerente.de offi.ordi.Itē intellige hūc tex.cū ius su-
peruenit lite pendēte ante ꝯclusionē in cā.Si vero postea quā-
tūcūq₃ actum fuerit causa nō expressa nō debet sequi cōdemna-
tio ex eodē iudicio.perinde est em̄ vno casu ac si post sententiam
mouisset.vt no.Bar.in fi.in.l.si eandē.§.eadem.ff.de except.rei
iudi.ad hoc vide qḋ dixi post Jo.an.s̄.eo.li.de iur.cal.c.j.qḋ di-
ctum no.ꝓ limitatiōe huius.c.¶ Decimonono not.in ver.licet
aliquibus ꝙ ista distinctio an sit actū causa expressa vel nō:aliq̄
bus nō videtur bona ⁊ certe omnibus legistis.Nam Cy.eam re
probat ⁊ dicit ꝙ siue sit actū expressa causa siue nō:⁊ superueniē
ti dominio post litem motam nō pōt sequi cōdēnatio.Nam ſm
eum quādo agitur reali cōsideratio cause remote vt emptionis
donationis ⁊ similis nō facit ad factū:quia nō ex eius virtute sʒ
cause ꝓxime.s.dominij fit cōdēnatio.Sicut in appellatiōe a dif
finitiua.Nam si ꝓbet etiam aliā causam q̄ deductaʒ in appella
tione debet obtinere.vt.l.scio.ff.de appel.Nam sicut cā ꝓxima
sentētie est iniquitas.ita dn̄iuʒ in cā ꝓxima reivendicatiōis.Si
cut ergo in appellatiōe pōt appellās allegare nouam cām ad re
darguendū sn̄iam de iniquitate:vt.d.l.scio.ita vendicās rem ex
vna cā pōt aliam deducere:⁊ hoc not.Cy.in.l.edita.C.de eden.
⁊.l.vna.C.de alie.rei iu.vbi p̄dicta cōfirmat alia ratiōe.ex dn̄io
nāq₃ superueniente pendēte iudicio:pōt actor iterū agere.Nec
ob.sibi exceptio rei iudicate:vt.l.si mater.§.eandeʒ.ff.de exc.rei
iud.ibi dn̄ dicit.mox ex alia causa ⁊c.⁊ si venisset in illo iudicio se
cuta absolutoria non posset ad id iterū agi ad quod in priori iu
dicio includebat̃:vt.l.si quis cū totū.ff.de exce.rei iud.his rōni
bus cōcludit post Jo.qḋ hic dicit:male dicit.idem do.meus ibi
⁊ ratio Inn.quā hic reddit de cōcomitātijs respicit ꝓbationem
nō litis cōtestationē ⁊ dn̄ium que oportet p̄cedere ip̄m iudiciuʒ
vnde si nec causa nec dn̄ium nec actio p̄cedunt lit.ꝯtest.impossi-
bile est ꝙ actor vincat.Naʒ iudicia debēt recte initiari:vt.l.vni
uersis.C.qui dari tu.po.Preterea ꝯtra istā decisioneʒ facit:q:
generalis petitio resoluit̃ in oēs singularitates que sub ea pos-
sunt claudi tp̄e ꝓpositionis.ff.de anna.exc.l.fi.⁊ nō cōprehēdit
ea que nō possunt tūc claudi.ar.ff.de aur.⁊ arg.le.l.si ita.Prete
rea litis ꝯtestatione quasi ꝯtrahitur.ff.de pecul.l.iij.§.item scri-
bit.Sicut ergo verus ꝯtractus simpl'r factus nō extendit se ad
futura:vt.ff.de ver.ob.cū stipulamur.⁊.l.si a colono.Ita nec q̄si
ꝯtractus debet futura cōplecti.Ex quibus ꝯcludit ꝙ hoc.c.nō
est seruandū in foro ciuili:quia ꝯtra iuris ciuilis regulas quod
etiā sentit hic iuris lator inver.p̄sertim.⁊ versi.vtilius.seruet̃ er-
go in foro canonico hec equitas.Et cōclude ꝙ dn̄ium superue-
niens pendēte iudicio nullo casu ꝓdest actori de iuris rigore.⁊
hoc verū nisi superuenerit ex causa de p̄terito ⁊ que retro trahat̃:
vt.l.si rem.§.fi.ff.de pig.act.⁊.l.nō potest videri.ff.de iud.vbi de
hoc.de equitate autē canonica prodest.si actū fuerit causa nō ex
pressa:vt hic.Ad vnū aduerte qḋ.s̄.tetigi.post Cy.s.ꝙ si est actū
expressa causa reivendicatiōe si ex alia ꝓbo ad me dn̄iuʒ pertine
re debeo vincere.Sicut in appellatiōe:vt.l.seyo p̄al.istud em̄ nō
approbat Bar.in.d.§.actiōis.nō ob.similitudo de appellatio-
ne.in ea em̄ ideo oēs possunt ꝓsequi:quia ꝓpter illaʒ aliam cām
nō possem iterū appellare.ideo q: peritius meū in omni cā mi-
hi cōpetente oēs deducere possum.hic vero ꝓpter causam nō de
ductā possum instituere nouū iudiciū.Nec ob.exceptio rei iudi
cate:vt no.in.l.j.ff.de eden.⁊.d.§.eandē.per Bar.¶ Opponi-
tur ſm Jo.an.exceptio superueniēs reo lite pendente sine facto
actoris sibi nō ꝓdest.vt.ff.de excu.tut.l.ij.§.numer⁹.Et de vac.
mu.l.ij.§.q: munera.⁊.s̄.de test.cām q̄.⁊ ang.in.l.si post acceptū
de reivendi.si ergo exceptio superueniēs nō prodest reo:multo
fortius dn̄ium superueniēs nō debet ꝓdesse actori:vt in.c.nō li-
cet actori.de reg.iur.So.dicit Joā.mo.hoc cōtingit ꝓpter cir-
cuitū euitandū vt inver.nec prodesset.Itē prius grauaret̃ actor
cui generaliter agenti obstaret exceptio rei iudi.vt hic in glo.si
em̄.Aduerte ad hoc suum dictū:q: credo veruʒ de equitate ista.
Nam postq̄ per ip̄am claudit̃ sub eodem iudicio.vt hic pʒ.si iu
dex tulit sn̄iam absolutoriā agenti iterū ex eo obstabit exceptio
rei iudi.Sed de iure ciuili quo cessat hec equitas vt predixi ite
rū agenti ex iure superueniēti pendēte iudicio nō obstabit exce
ptio rei iud.postq̄ in illo iudicio nō poterat claudi nec venire ꝑ
iaʒ dicta.Non ob.§.numerus.⁊.§.munera.quia ibi vocatio ad
munera fuerat legitima que ex superueniēti causa nō pōt infrin
gi.vt in regula factū legitime.d re.iu.bar.istā.q.vtrū.s.reus pos
sit vti exceptione que superuenit post litē cōtesta.examinat in.l.
j.ff.de excep.Et distinguit tria mēbra.Nam aut superuenit ex
causa de p̄terito ⁊ pōt:sicut actor ex tali iure superueniēte potest
fundare intentionē suā:vt.d.l.si reū.§.fi.ff.de solu.Aut superue
nit ius excipiendi pendente iudicio ex noua cā.⁊ tunc aut facto
aduersarij:⁊ possum illa exceptione vti:vt insti.de perpe.⁊ tēpo.
act.§.fi.⁊.l.iusiurandū.⁊ ad pecunias in fi.de iureiur.⁊.l.elegā-
ter.§.si quis post.de ꝯdi.inde.Aut superuenit mihi exceptio si-
ne facto aduersarij ⁊ nō possuʒ eavti ſm.P.qui alle.in aut.vt cū
de ap.co.in prin.pro quo.l.excusatur.ff.de excu.tuto.Sed bar.
in hoc vltimo mēbro dicit ꝙ exceptio que ꝯcernit ius ⁊ actioneʒ
in iudiciū deductam pōt opponi q̄tūcunq₃ superuenerit pendē
te iudicio:vt.l.sin aūt.§.ij.ff.de reiven.⁊ so.ma.l.rei iudicate.⁊.l.
Paulus.qui.mo.pig.vl' hypo.sol.hoc fallit in.l.si post acceptū.
ff.de reiven.⁊ ita not.in.l.j.ff.de excep.¶ Quero dixi quid iu-
ris quādo pendente iudicio superuenit ius reo vel actori.Sed
pone ꝙ a principio cōpetebat sed defecit pendente iudicio:pu-
ta reus desijt possidere vel actor desijt dominus esse.Cy.in.d.l.
j.in reo distinguit:quia aut desinit possidere dolo.Aut sine do-
lo.si dolo iuris interpretatiōe habetur pro possessore.⁊ ideo cō-
demnatur:vt.l.parem.ff.de reg.iur.in.c.pro possessore.j.eo.li.de
reg.iur.Si sine dolo absoluitur.vt.l.sin auteʒ.§.possidere.ff.de
reiven.Aut desijt possidere culpa.⁊ tūc aut lata.⁊ idem quod in
dolo.aut leui.⁊ tunc aut ante lit.contest.⁊ absoluitur.aut post li
tem contest.⁊ cōdemnatur ac si possideret.nascitur em̄ tunc qui
dam quasi contractus inter partes qui debʒ censeri celebratus
gratia vtriusq₃:sed non ita ante.¶ Si vero loquimur in actore

cui desijt actio competere pendēte iudicio: dic ꝙ aut perdidit ꝑpter aliquod factum. qd̄ potest reo imputari ⁊ sequitur condemnatio: vt. l. si post acceptum. ff. de iudi. Aut propter factū qd̄ nō potest reo imputari: tunc nō procedit iudicium nec sequitur cōdemnatio: vt. l. ligni. §. fi. ff. ad exhi. ¶ Secūdo opponitur ⁊ videtur ꝙ libellus de quo in princ. c. non debuerit admitti ꝑpter repugnantiā: vt in iuribus alle. in fi. iij. gl. que soluit in fine multis modis ibi: ⁊ videas qd̄ sentit Bar. ⁊c. Cui adde qd̄ dixi circa istas solutiones in simili. s̄. eo. li. de postu. pla. c. j. ⁊ de elec. c. vt quis duas. Tu pro clariori intelligentia huius glo. premitte qd̄ est reperire dominiū directum ⁊ istud qualiter acquiratur tāgit hic glo. iij. ⁊ insti. de rerum diui. per totū. ¶ Est ⁊ dominiū vtile et istud cōpetit emphyteote. Conductori ad nō modicū tēpus ⁊ similibus. Est ⁊ quasi dominiū et istud qualiter acquiratur ⁊ quot sint necessaria in eius acquisitione. ista tertia glo. prosequitur satis plene. ⁊ inst. de actio. §. alie. Ex isto causatur publiciana: vt in glo. ⁊ ideo iurisconsulti successiue fecerunt tres titulos. vnum de rei ven. que cōpetit pro dominio directo. alium de publiciana. que competit quasi domino. tertiū si ager vecti. vel emphi. pe. ⁊ competit ad vtile dominium vendicandū: vt dixi. hoc ergo p̄missō videtis hic ꝙ iste deduxit in libello dominiū vel q̄si et glo. ⁊ cōmuniter omnes tenēt ꝙ iste libellus procedit potius de cōsuetudine q̄ de iure quod tenet bar. in. d. §. actiones vbi dicit ꝙ licet talis libellus admittatur tamē vnum debeo prosequi vt dominiū vel quasi. all'. glo. in. d. §. alie. ¶ Sed tūc est questio an vno prosecuto obstet exceptio rei iudi. in alio. Refert hic Jo. an. notabiliter dicere ꝙ nō ob. quod est verū ꝑm eum quādo ꝓsecutio fuit specialis ita ꝙ discerni pōt ꝓsecutio alterius tm̄. Sed si non discerneretur: puta quia dixit rem ad se pertinere. Nam hoc verbum pertinere ad vtrūq; refertur: vt. l. cū pertinere. ff. de ver. signi. Tunc esset idem quod in personali generaliter intentata. quia obstaret exceptio ex omni causa iuxta materiā. l. licz. C. de iudi. Sed pone ꝙ quis dixit in libello rem ad se pertinere iure dominij. de quo dn̄io debet intelligi. Barto. plene tangit in. l. si mater. §. eandē. ff. de exce. rei iud. ⁊ breuiter ibi tenet ꝙ deducendo simpl'r dn̄ium debet intelligi de vtili ⁊ directo: ⁊ si additur vel quasi debet etiā intelligi de publiciana. vt in isto. c. ista ergo publiciana nō venit sub appellatiōe dominij. vnde succumbens in rei ven. potest intentare publicianā. vt plene no. ff. de euic. l. minor. §. j. ⁊ in Specu. de act. ⁊ peti. §. sequitur. ver. quid si primo. ¶ Quero dictū est. s̄. ꝙ agens rei ven. quandoq; exprimit causam ⁊ quādoq; nō. ⁊ intellige voluntarie. Nam ad hoc nō cogit̄. licet secus in personali: vt. c. fi. s̄. de libel. obla. Et not. in. l. j. ff. d̄ eden. Sed quero an debz exprimi locus ⁊ tempus: iste tex. facit ꝙ sic. Quādo agitur causa expressa. Nam tp̄e nō probato ⁊ loco vacua ⁊ inanis remanet intentio actoris vt in tex. Jo. an. post Inn. dicit ꝙ actor nō habet necesse exprimere in libello diez vel locū contractus. Sicut nec testis exprimit diem de fide instr. cū Joannes. Nisi iudex ex certis causis illud fieri iuberet vt ibi. et hoc intellige verum quādo agitur actiōe descendēte ex ꝯtractu. Sed quando actio descendit ex delicto siue agatur ex eo ciuiliter siue criminaliter debent exprimi locus ⁊ tp̄s. vt. c. tue. de procu. ⁊. l. pretor edixit. in prin. de iniuri. ⁊. l. libellorū. de accu. ⁊ hoc not. Bar. in. l. an eandē. §. actiones. p̄alleg. ¶ Ultimo glo. que incipit. s. donatio ⁊c. colligit ex illo text. arg. ꝙ tabellio in instr̄o debet apponere locū ꝯtractus ⁊ hoc firmat. Sed cōtra eaz facit l. pe. ff. de pig. vbi per ep'am que caret die ⁊ ꝯsule pign⁹ ꝯtrahit̄. Sed ibi loquitur de p̄iudicio scribentis: hic d̄ preiudicio tertij: vt no. Jo. an. in. c. inter dilectos. ver. super verbo facilius. de fide instru. Itē facit in ꝯtrarium q: valet dictū testis si nō fuerit interrogatus de loco: vt in. c. cum causam. de testi. ergo ⁊ instrumētum qd̄ eandē vim obtinet: vt. l. in exercendis. de fide instru. Ad hoc responde. vt. d. c. cuz causam. in nouel. Et hic ⁊ vide quod de hoc no. Cy. in. l. optimā. C. de contrahē. emp. ⁊. C. de tabularijs. l. generali. li. x. ⁊ per Jo. an. in. d. ver. facilius. qui etiam hoc tangunt. vtrū debeat notarius in instrumēto apponere locum loci. puta Boñ. in ꝯtrata sancti Andree. ⁊ quod nō sit necesse. alleg. d. l. optimā. vbi de ciuitate tm̄ fit mentio ⁊ stilum literarū papalium vbi nō fit alia expressio. facit pro eo ꝓhemium. cle. in fi. In contrariū alle. datā huius libri ibi rome apud sanctū Petrū ⁊c. Concludit ꝙ generalis mentio loci non sufficiat in aut̄. qui. modis na. effi. legi. §. quātum vero. col. vj. vbi etiā domus scribitur ⁊. d. l. libellorum. Ad ꝯtraria respondet vt hic in nouel. ⁊ hāc opi. tenet Cy. ⁊ Jaco. but. in dicta. l. optimam. nisi consuetudo localis aliud induceret. vt in aut̄. vt preponatur nomē imperatoris in. §. si qua vero. col. v. ⁊. C. de edif. priua. l. iij. ⁊ ista cōsuetudo viget Uenetijs vbi etiaz in instrumētis vbicūq; per ciuitatē fiant ponitur riualtus vbi fuit origo ciuitatis etiaz in tali casu remanet dubiū de quo in fi. glo. s. donatio cui adde quod no. in Spe. de instru. edit. §. restat. ver. ⁊ not. ꝙ tabellio. ⁊ ver. se. ¶ Ultimo no. glo. magna pro intellectu aut̄. malefidei. C. de prescrip. lōg. temp. vbi ad prescriptionem longi temporis requiritur bonafides tradentis ⁊ recipientis. illud em̄ est verum in prescriptione. Sed in publiciana sufficit bonafides excipientis que presumitur vt dicit glo. ⁊ idem Specul'. de causa pos. §. nec dicendū. ver. pe. ⁊ in illo. §. plene prosequitur materiam publiciane ⁊ libellorum super ea. Aduerte etiam quia malafides tradētis impedit prescriptionez longi temporis: quādo nō dominus alienat. Si vero dn̄s alienat rem suam quaz pignori obligauerat vtruz tunc contra creditorem possit qui accepit se tueri prescriptione lōgi temporis dubitatur. Nam licet debitor alienās nō fuerit malefidei respectu proprietatis: vt. ff. de acqui. pos. l. si quis fundum tamen fuit malefidei respectu iuris creditoris cui obligauerat: vt. ff. qui po. in pig. ha. l. qui balneum. in fi. propter igitur malā fidez videtur istud ius nō prescriptibile longo tempore. Jo. an. remittit de hoc ad Spe. de prescrip. ad fi. maxime adver. quid si debitor. ⁊ quod ibi per eum in additionibus. Cyn. eam ponit in aut̄. malefidei. in. iiij. qō. ⁊ tenet ꝙ illa aut̄. non corrigat. l. j. ⁊. ij. C. si aduer. credi. vbi facta alienatione per debitorez rei obligate prescribitur. x. annis ꝯtra creditorem. motiua sua ibi videas. ⁊ de intellectu illius autentice. vide plene per Bar. in. l. pomponius. §. cum quis. ff. de acquir. pos.

1 ☞ Arbitria ad instar iudicioꝝ dicūtur esse redacta.
2 Gerens actum plurium quandoq; in plurali loqui debet: quandoq; in singulari.

Cum ab vno. ¶ Primo ponit dictū. Secundo eius determinationem ibi oportet. ¶ Tertio casu determinationi dissimilem ibi licet. ¶ † Not. ꝙ eadē forma prefigitur arbitris ⁊ iudicibus in prolatione sententie. Hinc dicitur ꝙ arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū in. l. j. ff. de arbi. ⁊ oritur actio in factum ex sentētia arbitri sicut ex sentētia iudicis. vt. l. pe. ⁊ fi. de arbi. de sentētia arbitratoris. etiā dic per Jo. an. post Inn. in. c. quintauallis. de iureiurando. ¶ Secūdo not. ꝙ iste tex. copulatiue exigit presentiam ⁊ mādatum. alterū ergo nō sufficit: vt. l. si heredi plures. de cōdi. insti. et per hoc quod dicit tex. de p̄sentia. infero ꝙ per interuallū temporis ante ip̄am sententiā nō sufficeret mandatū: puta cōmisit vnus alteri motum animi sui: vt not. in. l. sicuti. ff. de arbi. qd̄ est veruz in arbitris ⁊ in iudicibus delegatis ab alio q̄ a principe. Sed in delegatis a principe qui possunt subdelegare: vt. l. a iudice. C. de iudi. ⁊ in ordinarijs sicut ip̄i possunt delegare. ita motū sui animi cōmittere. sicut vnus tutor cōmittit alteri gestionez tutele. Et ita no. Bar. in. l. si vni ex pluribus. ff. de re iudi. ⁊ si intellexit ꝙ ista cōmissio mot⁹ animi habeat̄ perinde ac si esset ab omnibus recitata: nō puto bene dictū per hūc tex. Si vero intellexerit ꝙ iure suo ⁊ tanq̄ delegatus college ꝓnūciaret: tūc dictū suū saluari pōt: sed forma tradita in ver. oportet. nō est de substātia. ⁊ ita sentit hic glo. que incipit necessitatē ⁊c. ⁊ magis est ius ⁊ effectus diuersus an sit recitata per vnū tanq̄ omniū delegatū an vero omnes videātur ꝓtulisse: vt in isto. c. differunt em̄ in spē ius electionis ⁊ iudicium in qua error interdum vitiat. qd̄ dic ꝑ Jo. and. s̄. de prescrip. cum ex officijs. per hoc ⁊ quod dicit mandantibus inferas ꝙ nō sufficeret subsequens ratihabitio: licz ꝑ vnum nomine suo ⁊ aliorum fuerit recitata. vt in glo. iij. ⁊ no. barto. in. d. l. si vni. ⁊ Inno. de offi. deleg. c. prudentiam. ⁊ in Spe. de sen. §. sequitur. ver. quid si sunt duo. ⁊ ver. xxviij. simplex aūt consensus. vtruz habeat vim mandati: puta consentit vnus ꝙ alius recitet sed nō mādat. Archid. hic sentit ꝙ sic. Sed contra aliud est vel aliud mandare. l. si pater. §. fi. ff. de manumis. vindi. ⁊ not. in. l. hec verba. ff. de his qui no. infa. Solu. dicit Bar. vtrū ꝯsensus siue voluntas inducat mādatum refert aut negociū pertinet principaliter ad volentē: ⁊ tunc inducit mandatum. vt. l. j. ff. mā. Aut pertinet principaliter ad gerentē ⁊ non inducit mandatū: vt in. l. prealleg. Aut potest pertinere pariter ad vtrunq; ⁊ tunc aut voluntas precedit actum ⁊ est causa actus ⁊ inducit mandatum: vt in. l. post dotem. ff. sol. mat. ꝑm tertiam lecturam aut act⁹ precedit voluntatem ⁊ est causa voluntatis: ⁊ tunc voluntas nō inducit mandatum. sed simplicem consensum. vt. l. si fundus. §. j. ff. de pigno. ⁊ ad hoc vide glos. in. l. si vero non remunerandi. §. si post creditam. ff. man. ⁊ inducit ista ad questionem. accuso titiū de voluntate. M. vtrum videar accusare tanq̄ procurator dicit ꝙ non si talis est causa in qua non admittitur procurator quia cum istud verbum voluntatis exponatur diuersis modis debet intelligi vt de iure potest intelligi. pro quo dicto facit. l. fili⁹. §. si filia. ff. de procura. ⁊ hanc distin. ip̄e ponit in dicta. l. post dotez. Ex qua inferas ad propositum nostrum: quia hoc negocium. s. ferre sn̄iam partiū pariter ad oēs iudices. si talis volūtas vel cōsensus vnius p̄cessit sentētiam seruata forma. de qua hic habet̄ pro mandato: ⁊ sic bn̄ sentit Arch. per iam dicta: q̄ sunt notāda.

Item

Itē qd̄ hic dicit̄ ꝙ per vnū pōt alijs presentib⁹ ⁊ mandantibus recitari. dʒ intelligi cū cōcordāt in sn̄ia: nā habent̄ tūc p vno. vt l.j. C. de erro. aduo. ⁊ l. si pcuratori. de v̄b. ob. Sec⁹ si nō cōcordarēt in vnā sn̄iam. vt in auē. vt iud. nō exp. sac. iussio. §. si autē colla. ix. ⁊ ita hic in nouel. post Arch. pro quo facit iste tex. in v̄. op̄z. vbi exigit ꝙ ꝯsensus recitātis ⁊ mandātis in vnū ꝯcurrāt: ppter quē ꝯcursum iste tex. tolerat ꝙ vnus possit p aliū recitare. al's nō sic. vt. j. c. pri. in ꝯriū facit. c. si q̇s iusto. §. porro. s. e. li. de ele. vbi qui hʒ mandatū expressum pōt aliter agere noīe proprio ꝙ̄ mandantis. Sʒ ibi loquit̄ in negocio quod pōt regulariter p aliū explicari. hic nō nisi in casu hui⁹. c. si cuʒ cōcordāt in vnā sn̄iam. ⁊ sic etiā rn̄de ad. l. accipietis. ff. de auto. tu. vbi vnus tutor autorat̄ duob⁹ pupillis inuicē litigātib⁹. qd̄ intellige ꝑut ibi no. ⁊ ad p̄dicta adde qd̄ no. Spe. in tit. de arb. §. fi. v̄. pone ġ vbi inuenies qd̄ hic ponit archi. de Azone ⁊ socio q̇ electi arbitri simul sn̄iam legerūt. ¶ † Tertio no. ꝙ vn⁹ q̇ gerit actuʒ vice pluriū dʒ qn̄qʒ loqui in plurali. qn̄qʒ in singulari. vt in v̄. lʒ sec⁹. rōnē differētie cogita. ⁊ adde ꝙ qn̄qʒ pluralis sermo reducit̄ ad singularitates. ⁊ hoc verū qn̄ pluralitas nō requirit̄ ad substantiā act⁹. al's secus. vt in testib⁹. vt. l. vbi numerus. ff. de testi. ⁊ facit ad. q. statuti puniētis ꝑducentē falsos testes. Nam ei⁹ pena hʒ locū in eo q̇ ꝑduxerit vnū tm̄. vt. l. j. ⁊ ibi p bar. ff. de neg. gest. ⁊ l. j. §. hoīes. ff. vi bo. rap. ⁊ ibi p Dy. facit. l. fi. ff. ad trebel. Aduerte tn̄ ꝙ lʒ vn⁹ ꝑ se ⁊ alijs ꝑferēs sn̄iam debeat loq̇ in plurali nō tn̄ ecōuerso si sit vn⁹ cogit̄ loqui i singulari. imo si dicat nos talis ⁊c. valebit sn̄ia. Et idē si ep̄s cōpromissari⁹ ad eligendum diceret nos talis ⁊c. vt in glo. fi. ⁊c. Nā cōsueuerūt epi de se loq̇ in plurali. de ꝯsec. dist. ij. re varia. ver. forte dicis. Et. c. in x̄po pr̄ facit qd̄ no. Jo. an. post Host. de bap. c. j. sup v̄bo te. ⁊. j. de pen. c. ij. in fi. ¶ Vlt. no. q. gl. pe. cū plures cōmiserūt vni electionē ⁊ publicationē illi⁹ quē ꝯcorditer noīauerāt: si postea noīauerit vnū. ⁊ illi dicāt nō de illo sʒ de alio mādasse cui sit credendū. dic vt in ea. cui adde. l. theopōpus. ff. de dote p̄leg. ⁊ qd̄ no. Cy. C. d̄ fal. l. si q̇s decurio. vbi not. de teste q̇ dicit aliter se dixisse ꝙ̄ scripserit notari⁹: cui potius sit credendū. ⁊ de nūcio q̇ dicit aliquē citasse: ⁊ ille neget. dic vt ibi. ⁊. c. ad audientiam. de prescrip.

☞ Sententia ad hoc vt valeat tria in ea requiruntur.
Appellare non est necesse a sententia que est nulla.
Episcopus sententiam per alium recitare potest
Episcopus illustribus assimilari dicitur.
Sententia sine scriptis an valeat
Partes an possint conuenire ꝙ sententia feratur sine scriptis.

Et si sententia. Sunt due ꝑtes. pria ponit regulare dictū ⁊ casum excipit. cui dat simile. scd̄a ponit regulā bimēbrem: ⁊ i sum. ponit tres casus sn̄ie diffinitiue. ⁊ a prima excipit vnum casum. ¶ No. ꝙ tex. loquit̄ de sn̄ia diffinitiua. Ex quo dat̄ intelligi ꝙ sn̄ia iterlocutoria valet etiā sine scriptis. vt in glos. j. Regulare est em̄ ꝙ scriptura nō sit de substātia dispositiōis nisi in casibus exp̄ssis in iure. de quib⁹ in. c. j. de censi. j. eo. li. Et hoc tʒ Bar. in l. ij. C. de sen. ex peri. reci. ⁊ ibi p eū vtrū interlocutoria exigat sessionē ꝑ tribunali sicut diffinitiua. ⁊ dicit ꝙ sic si requirit cāe cognitionē. al's secus. vt. l. a ꝑcedēte. C. de dila. ⁊. ff. q̇s ordo i pos. bo. ser. l. ij. §. dies. ⁊ no. Dy. in. l. qd̄ iussit. ff. de re iu. Itē fm Jo. an. in nouel. iste tex. req̇rit scripturā. vbicūqʒ igit̄ scripta fuerit nil refert etiā in pariete. arg. iij. q. vij. postulatis. vbi d̄ hoc. facit 1 l. j. ff. de bono. pos. fm tabu. ¶ † Scd̄o no. ꝙ iste tex. tria exigit vt sn̄ia valeat. videlʒ scripturā: recitationē ⁊ sessionē. Add̄ quartū. s. ꝙ pro tribunali maioꝝ. illū em̄ locū tenet̄ obseruare. vt no. Bar. in. l. j. C. de sen. ex peri. reci. ⁊ q: ille tex. loquit̄ in sn̄ia iudicis. querit Lap. q̇d in sn̄ia arbitri. dicit ꝙ est etiā in scriptis ferenda. alleg. glo. Accur. in. l. cū antea. §. si autē. C. de arbitris 2 ¶ † Tertio no. ꝙ a sn̄ia q̄ est nulla non est necesse appellare. q̇d si appellet̄ ⁊ deserat̄ an talis desertio ꝯfirmet eā ꝯ̄ nullitatē. dic ꝙ nō. vt. l. si expressim. ff. de app. Tp̄s em̄ p̄fixum instātie appellatiōis nō cōplectit̄ cām nullitatis. Qd̄ an sit verū qn̄ in appellatiōe est deducta iniustitia ⁊ nullitas. bar. tāgit in. d. l. si exp̄ssiʒ ⁊ pleni⁹ do. me⁹ in. l. tale pactū. §. q̇ ꝑuocauit. ff. de pac. Aduerte ꝙ lʒ appellatio iterposita a sn̄ia q̄ est nulla nō habeat effectū suspēdendi vel extinguēdi. hʒ tn̄ effectū deuoluēdi fm Jo. an. in nouel. vbi tāgit an possit q̇s simul ꝑsequi iniustitiā ⁊ nullitatē 3 ⁊ remittit ad no. de ap. dilecto. vbi dixi. ¶ † Quarto no. ꝙ episcopus pōt sn̄iam p aliū recitare. ⁊ hoc ꝑpter dignitatis p̄rogatiuā. Iste aūt honor debet̄ ep̄o ꝑpter ꝯsecrationē ⁊ ordinē epalem. vt ꝑbat̄ in. c. j. §. sicut aūt. s̄. de trāsla. ⁊ de ordi. ab epi. c. primo. Ex quo infert Jo. an. ꝙ elect⁹ confirmatus vel administrator ep̄atus nō habebit istā prerogatiuā. s. recitādi sn̄iam p aliuʒ ar. c. sane. de priuile. ⁊. c. que a iure. de reg. iur. ⁊ ita refert tenuisse generum suum. d. Joan. de sancto Zorzo in sua disputatione.

4 ¶ † Quinto no. ꝙ ep̄s hic assimilat̄ illustribus. Guil. in Specu. dicit eos spectabiles in titu. de iurisdi. om. iudi. in ver. scd̄m canones. ⁊ ibi in. j. ⁊. ij. col. de quinqʒ gradibus magistratuum. ⁊ in auē. de illustri. ⁊ qui super eos sunt. §. sancimus. coll'. v. De varijs noībus ep̄orum tractat hic Jo. and. Nam qn̄qʒ ep̄s dicitur pupilla oculi dei ⁊ columna ecclesie dei. Qn̄qʒ summus sacerdos. Qn̄qʒ ꝙ ep̄s hʒ personam christi. Qn̄qʒ ꝙ est suus vicarius. vt hic videas in nouel. ⁊ per hoc ꝙ episcopis tantuʒ cōceditur per alios recitare. argue ꝙ hoc alijs nō licebit. C. de senten. ex peri. reci. l. fi. canonizata. ij. q. ij. statutis. Ex hoc etiā. scilicet q: debent per se in scriptis iudices ferre sn̄ias. argue ꝙ illiterati non possunt esse iudices. Nam si nesciūt literas nō poterunt legere nec recitare. Ꝯriū tn̄ tenet glo. in. l. ij. C. de sentē. ex peri. reci. vbi Bar. dicit sic de facto seruari. s. ꝙ rectores terraꝝ quotidie eligunt̄ illiterati. et ciuitas eligendo tales videt̄ velle ꝙ recitent p aliuʒ. vt. l. quidam ꝯsulebat. ff. eo. Literati ergo nō possent etiā per assessores quos secū ducunt. vt no. Hos. in sum. ⁊. §. diffinitiua. ⁊ Lap. hic. ⁊ vide quod hic no. glo. ij. q̄ innuit ꝙ petitio ⁊ allegationes partiū sunt in sn̄ia inserende ⁊ redigēde. ⁊ licet ita seruet̄ de facto. tn̄ si omittat̄ non vitiat̄ sn̄ia. fateor tamen ꝙ sn̄ia referenda est ad petita in libello. al's stultus esset iudex qui pronunciaret super nō petitis. vt. l. fi. C. de fideicō. lib. ⁊ ca. qualiter ⁊ qn̄. de accusa. Sed quid dices in causis in quib⁹ sine figura procedit̄: dic ꝙ aliqualis petitio dʒ dari ⁊ sn̄ia ferri in scriptis. vt in cle. sepe. §. verū. ⁊. §. a sn̄ia. de ver. signi. ¶ Sexto no. in. §. sn̄ia. ꝙ non sufficit tradi sn̄iaʒ litigatoribus in scriptis sine recitatione. ꝯcor. l. j. C. de sen. ex peri. reci. Similiter nec te 5 stis p scripturā feret testimoniū. iij. q. ix. nō ad testes. ¶ † Opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ valeat sn̄ia sine scriptis. vt in iuribus allegatis in glo. v. ⁊ solue vt in ea. ⁊ plures casus enumerat. et inter alios cū ep̄s iudicat inter clericos suos. quod intelligit Jo. an. veruʒ solū de minoribus causis. Sed hic querit̄ vtrū in causis istis in quibus nō est ferenda sn̄ia in scriptis. Idē sit in processu eaꝝ vt nō debeat in scriptis redigi. Bar. videt̄ velle ꝙ de processu credatur simplici informatiōi iudicis. Sicut qn̄qʒ statur soli relationi nuncij. vt. l. magis puto. §. non tm̄. ff. de reb. eo. ⁊ dicit h̄o notandū pro cōpromissis q̄ fiunt in quibus datur ꝑtās procedendi in scriptis vel sine: q: per hoc vident̄ velle partes ꝙ eius simplici informationi credat̄. quod dicit ꝑpetuo notandum in. l. fi. C. de sen. ex peri. reci. ¶ Quero vtrū p̄sumat̄ sn̄ia in scriptis lata. Jo. an. remittit ad Spe. de sen. prola. §. iuxta. ver. nō vʒ etiā vbi dicit qd̄ si sn̄ia est lata in verbis prime ꝑsone p̄sumit̄ lata in scriptis. Secus si in tertia ꝑsona. Et no. circa hoc cautelā quita glo. ad fi. ꝙ tutū est instrumēto sn̄ie semp inserere in scriptis his ⁊c. Et circa hoc vide quod no. de app. §. j. ver. ⁊ notabiliter. vbi dicit ꝙ ex quo tabellio testificat̄ appellantem in his in scriptis appellasse sufficit. Sʒ si diceret i script̄ appellauit ⁊ ñ diceret i his ñ sufficit forte nisi appareret illa scriptura. Sʒ bñ sufficit si tabellio sic dicat lecta ⁊ porrecta fuit i script̄. h̄ appellatio 6 sub p̄dicta forma tali die ⁊ p̄ntibus talib⁹. ⁊ ita h̄ Lap. † Quero post gl. vtrū partes possint ꝯuenire ꝙ sn̄ia ferat̄ sine scriptis ⁊ renūciare ordini iudiciario: dic vt in ea quā bene no. ⁊ pro declaratiōe adde qui dicatur ordo substantialis iudicij ita quod ei⁹ omissio reddat iudiciū nullū. Ad hoc dic ꝙ quidaʒ est ordo vnius cause ad aliā. ⁊ iste si ꝑuertit̄ nō reddit iudicium nullum vt no. in. l. j. C. de app. ⁊. l. si mancipiū. C. de euict. Ex quo iferas ꝙ si pri⁹ eēt ꝯuent⁹ fideiussor ꝙ̄ principalis. vel prius possessor rei obligate ꝙ̄ debitor principalis. nec eēt opposita exceptio teneret sn̄ia ⁊ ꝑcessus q: ꝑuertit̄ ordo vni⁹ cāe ad aliā. Quidā est ordo vni⁹ cause ad seipsam. ⁊ hic est multiplex. Nā q̇dā est ordo sn̄ie in seipa. ⁊ iste si ꝑuertit̄ reddit sn̄iaʒ nullā. vt i h̄. c. Idē si ꝑuertat̄ substātia sn̄ie q: nō ꝯtinet absolutionē vel ꝯdenationeʒ vt. l. p̄ses. C. de sen. q̇dā est ordo instātie ⁊ ꝑgressus iudicij. ⁊ hic est ꝯsiderandū q̄ sint de ordine substātiali iudicij quorū omissio vel ꝑuersio reddat iudiciū nullū. bar. dicit ꝙ illa sunt de substātia alicui⁹ rei qua cessante res esse nō pōt. vt in emptiōe ⁊ venditiōe res ⁊ p̄ciū. vt. l. pacta ꝯuenta. ff. de ꝯ̄hē. emp. ⁊ in gl. de alijs q̄ sunt naturalia vel accidētalia dispositiōis. Qd̄ ad ꝑpositūʒ si remoues examinationē testiū vel publicationē sn̄ia est ⁊cē p̄t. Nā nō est de necessitate ꝙ ꝑbet̄ p testes q: multa p̄nt ꝑbari p ꝯfessionē vel instr̄a q̄ sufficerēt ad sn̄iaʒ. ⁊ ideo sn̄ia lata sine testibus ⁊ publicatiōe nō dr̄ lata ꝯ̄ substātialē ordinē iudicioꝝ: sʒ ꝯ̄ ius litigatoris. Idē in iuramēto cal. qd̄ pōt omitti vt. c. j. s̄. d̄ iura. cal. ⁊ ideo nō est de ordīe substātiali. vn̄ si prius iuret̄ ⁊ postea lis ꝯtestet̄ ista ꝑuersio nō redderet sn̄iaʒ nullā fm eū q̄ cōcludit ꝙ cause cognitio est de ordine substātiali iudicij q: sine ea nō vʒ ip̄o iure. vt. l. si a stipulatiōe. C. de sen. ⁊. C. cōmi. vel episto. p totū. cā aūt cognita dicit̄ fieri qn̄ act⁹ gerit̄ p̄ntibus partibus vel p cōtumaciā absentibus. vt. ff. de mino. l. in cause. §. cā cognita. Nam sola p̄ntia partiū vel alterius absentia cōtumaciter facit

cēseri actũ qui geritur gestuꝫ esse cā cognita ita ꝙ oĩs alia cognitio presumat̃. Ex quo notabiliter infert ꝙ si reperit̃ libell⁹ lit.contest.iuramentũ de calũ.⁊ citatio ad sñiam:⁊ ĩ scriptis lata.licet nullus appareat prefixus terminus ad probanduꝫ.vel nulla dilatio data ad iuriũ productionē.tñ valebit sñia ⁊ dicet̃ lata cā cognita per oĩa iam dicta nisi aliud ex breuitate temporis presumat̃.puta q: inter petitionē ⁊ sñiam est breue tp̄s medium. Ex hoc enim presumit̃ ꝙ iudex non fuerit instructus.et ideo talis sñia erit nulla tanꝙ precipiti festinatiõe prolata.vt est tex.notabilis in.c.tum ex literis.de in integ.resti.no.Bart. in.l.prolatam.C.de sen.que sunt notanda.

¶ De appellationibus. Rubrica

1. ☞ Propositum recti iudicis est lites minuere.
2. Dilationes dicuntur arbitrarie.
3. Causa est inserenda in appellatione ab interlocutoria.
4. Appellans apostolos petere debet ⁊ iudex dare.
5. Iudex quandoqꝫ non admittit appellationē ab interlocutoria
6. Terminus appellanti ad prosequendũ appellationem est prefigendus.
7. Appellatiõis articulo finito in principali causa procedi debet absqꝫ partium citatione.
8. Appellatus si succumbat in causa appellationis an condemnabitur in expensis.

Ordi. Summa ⁊ diuide vt in prima glo. vel ꝺm Io.mo.diuide in septē partes. In prima ꝯtestatiõis cā. Scd̄a dat formā appellādi ante diffinitiuā.ibi sancim⁹. Tertia ibi:in quibus informat q̇d facturus sit iudex a quo est appellatuꝫ. Quarta ibi:post h̄ tractat viā in appellatiõe huiusmodi ꝓcedendi. Quinta ibi:his q̄ prestatio et declaratio p̄dictoꝝ. Sexta ibi:qd̄ si appellator punit appellantē. Septima ibi:sin autē.punit appellatũ ei incũbētia nõ seruantē. ¶ † No.primo ꝙ dꝫ esse ꝓpositũ recti iudicis.s.lites minuere.ꝯcor.l.quidā estimauerũt.si cer.pe.⁊ ibi bona exēpla. Itē a laboribus releuare subiectos parcendi sumptib⁹ duꝫ lites accelerat q̄tũ pōt. In hoc enim latissimũ hꝫ arbitrium.vt l.properandũ.post priñ.C.de iud. † Hinc est ꝙ dilationes sunt arbitrarie ⁊ semꝑ in his ⁊ alijs suo arbitrio reseruatis pro iudice presumit̃ nisi ꝯ̄trium doceat̃.vt no.Inn.in.c.innotuit.de eo q̇ fur.ord.susce. Si tñ dilatiões a iure limitatas abbreuiat debet cām exprimere.al's poterit appellari.vt no.in.c.j.de dil.⁊ quod dixi in repetitione.c.finē.de dolo ⁊ cõtu. ¶ Scd̄o no.ꝙ ista cõstitutio hꝫ locũ cũ appellat̃ in iudicio quod ex tunc incipit cuꝫ q̇s est citatus.nā omne iudiciũ incipit a citatione.vt no.ff.de in in ius voc.in rub.⁊ in.c.ecclesia.de cõsti. Hꝫ etiā locũ ista ꝓuisio cũ appellat̃ extra iudiciũ.vt dicit tex. Qd̄ glo.iiij. intelligit duob⁹ modis.pr̄o cũ appellat̃ extra iudiciũ.tñ ab actu ꝑ iudicem illato nõ in figura iudicij.pone exemplũ post Io.an.in nouella in illo q̇ prouidet alicui de beneficio meo vel mihi debito me nõ vocato:vel de bñficio qd̄ possideo.vt.j.de preben.lꝫ ep̄s vel ꝺm Arch.de prebē.c.cũ ꝺm.ver.inde est. Alij intelligũt istaꝫ cõstitutionē etiā cũ appellat̃ extra iudiciũ nõ a iudice:sꝫ a quocunqꝫ.⁊ dicit hic tutius.sed in nouel.primũ intellectũ refert tenere Io.mo.⁊ Arch.primo ꝑ hunc text.dũ dicit de apostolis q̇ ꝓprie dicunt̃ cũ de vno iudice ad aliũ remittit̃ cā. Et hinc est ꝙ dicunt̃ litere dimissorie.ij.q.vj.post appellationē. Itē ista cõstitutio ꝓuidet suꝑ prefixione termini appellāti qd̄ ꝓprie competit iudici nõ parti. Nā pars ꝯ̄ quā appellat̃ non prefigit terminum appellanti:sicut nec dat apostolos vt dixi.tutũ tñ dicit qd̄ appellans extra iudiciũ petat apostolos sub hac forma.peto si sit qui eos dare poterit.vt no.in.c.vt sup.⁊ ita dicit seruari ĩ electionibus. Ex his ergo ꝯcludit̃ ꝙ intellectus Innoc.est ꝙ ista cõstitutio loquat̃ de grauamine illato extra iudiciũ. Tñ a iudice magis pōt de iure defendi si tñ ipse iudex appellet̃ etiā extra iudiciũ.ista cõstitutio locũ hꝫ.s̄.eo.de priore.⁊.c.cũ sit romana ⁊ ita hic in nouel.post Host. ¶ † Tertio no.ꝙ in appellatione ab interlocutoria est cā inserēda.quod est verũ ꝺm quosdā si nõ est notoria.nā notoriā non tenet̃ exprimere.vt.s̄.vt lite nõ contest.accedens el.j.in fi.glo.j. Io.an.hic dicit ꝙ lꝫ notoriũ iuris.scꝫ ꝙ cā sit rõnabilis.⁊ facti.s.ꝙ sit varia releuet ab onere ꝓbandi.non tñ ab onere exprimēdi siue excipiēdi. Idē not.in cle.appellanti.j.eo. Itē quod hic dicit̃ de exp̄ssione cause dicit nõ habere locũ qñ in maioribus ⁊ reseruatis appellat̃ ad papā.vt.s̄.eo.vt debitus.⁊ ibi in nouel.ad fi.⁊.s̄.eo.lib.de elect.q̄uis.ĩ gl.sexta. Et aduertendũ ꝙ etiā de iure ciuili in casib⁹ in quib⁹ permissum est appellare ab interlocutoria dꝫ in appellatiõe exprimi cā legitima.⁊ hoc ꝓbat Bar.in.l.eius.ff.de app.⁊ remis.vbi etiā dicit ꝙ appellatio ab interlocutoria dꝫ iustificari ex causis insertis in ipsa appellatione:nõ ex alijs.nā si posset ex alijs non reijceret̃ appellatio.sicut tex.dicit reijciendā esse in.d.l.eius ⁊.l.ait pretor.§.permittit̃.ff.de mino.⁊ est expeditũ in.d.cle.appellanti.j.eo. ¶ Quarto no.aliud quod requirit̃ in appellatione ab interlocutoria.s.ꝙ in scriptis appellet̃.sufficit tñ ꝺm Hosti.si pōt aliter fieri fides de ipsa.vt in glo. Subdit tñ ꝙ ꝯ̄ria opi.est magis expediēs.non tñ sic astringit ꝙ ad penā non scribentis extendat istā ꝯstitutionē.vtrũ aũt sufficiat priuata scriptura dic vt in gl.⁊ vide in Spe.iiij.parte.eo.ti.§.j.ver.⁊ notabiliter. Accur.in.l.j.ad fi.ff.eo.tenet ꝙ nõ est necesse appellare in scriptis ab interlocutoria.sꝫ pōt etiā viua voce.sicut ⁊ proferri.vt.l.diē ꝓferre.ff.de arb. Sed Bar.in.d.l.eius nitit̃ ꝓbare ꝯ̄riuꝫ ꝙ etiā de iure ciuili debeat ab interlocutoria appellari in scriptis vt sic iudex deliberet an sit admittēda:vel nõ.sicut ad hũc finem offert̃ in scriptis reo tenor libelli.vt in autē.offerat̃.de lit.contest. Et etiā ad hũc finē vt nõ liceat vagari ⁊ ꝑsistat q̇s in cā proposita:sicut dicimus ĩ libello accusatiõis.in.l.libelloꝝ.ff.de accu.facit.l.pretor edixit.ff.de iniu. ¶ Incidēter q̄rit Io.an.si dñ grauatus scribit appellationē. Iudex etiā scribit excõicatiõis sñiam quā prio ꝓfert.dicit Host.ꝙ nõ valebit.de sen.excõ.per tuas.ipse remittit ad no.ꝑ eũ in.c.cũ sint iura ꝑtiũ.j.eo.li.de re.iur.in mercu. ¶ † Quinto no.ꝙ appellās dꝫ apl'os petere ⁊ iudex dare.qd̄ est verũ etiā si appellationē nõ recipiat.tũc tñ tenetur tradere si petant̃. Si v̄o appellationē recipe vult tenet̃ tradere etiā nõ petitos.l.eos.ad fi.C.eo.⁊ ita h̄ in no.vbi q̄rit q̄ sit pena iudici si eos nõ tradit.dicit Host.ꝙ ĩcurrit penā.l.qm̃.C.eo.vbi dicit̃ ꝙ punit̃ in.xxx.põdo auri.adducit.l.iudicib⁹.e.ti. Arch.dicit penā arbitrariā ex quo nõ est certa limitata.vt.s̄.d offi.dele.de causis.primā opi.tenēt legiste q: casus est in ꝑalle.l.iudicib⁹. Et ita eā summat Ia.bu.ꝑti v̄o petēti nõ nocet si dati nõ fuerit.qd̄ dic vt leg.⁊ no.ĩ cle.j.j.e. ¶ Quare dicant̃ apl'i.h̄ ĩ gl.⁊ ꝑ Cy.ĩ.l.p̄ses.C.e.⁊ ibi ꝑ eũ q̇d debeāt cõtinere ⁊ ĩfra q̄tũ tp̄s debēt p̄ñtari.q̄ duo bñ declarat iste tex.ĩ ver.ĩ q̇bus.⁊ v̄.post hoc. Itē quot sunt apl'oꝝ sp̄ēs.dic vt ĩ spe.iiij.ꝑte.e.ti.§.sequitur.vbi põit.v.sp̄ēs.nā q̇dā sunt ꝯuētionales.q̇dā testimoniales.q̇dā delatorij.q̇dā reuerētiales.⁊ ibi ponit ipsorum formas ¶ † Sexto no.ꝙ qñqꝫ iudex nõ admittit appellationē ab iterlocutoria.qñqꝫ admittit.friuolā nõ tenet̃ admittere.j.eo.cũ appellatiõib⁹.⁊ ita punit̃ si admittit vbi nõ dꝫ:sicut qñ eā nõ recipit vbi dꝫ.qd̄ dic vt.s̄.eo.de priore.⁊.d.l.qm̃.ꝑ Ia.bu.vbi distiguit tres casus. Aut eñ certũ est ꝙ dꝫ admitti. Aut certũ est ꝙ nõ. Aut dubitat̃.⁊ ponit gl.exēplũ qñ dubitat̃ de iustitia cause allegate ꝓpter varietatē opi.ꝺm Abb.q̇ ponit exēpla ꝑ no.s̄.e.vt debit⁹. Utrũ aũt apl'oꝝ traditio vl' termini p̄fixio habeat viꝫ delatiõis.h̄ ĩ glo. Itē ꝺm Io.an.aũ traditionē apl'oꝝ qd̄ prioꝝ delatorioꝝ pōt reuocare grauamē.postea nõ.j.e.cũ appellationib⁹.⁊ h̄ ĩ no.suꝑ v̄bo delatũ. ¶ † Septio no.ĩ ver.post hec.qd̄ dꝫ p̄figi termin⁹ appellāti ad ꝓsequendũ appellationeꝫ innuit iste tex.ꝙ possit p̄figi post traditionē apl'oꝝ.vt ptꝫ ex ordie lr̄e:⁊ ex eo qd̄ dicit post hoc.exponit eñ Hos.i.post apl'oꝝ traditionē.vel.i.postq̄ fuit appellatũ ⁊ delatũ ꝺm Arch.⁊ aduerte quia istud tp̄s est arbitrariũ.vt ptꝫ.circa qd̄ vel suꝑ quo cõsidera qd̄ tria sunt tp̄a circa istos apl'os.primũ tp̄s est ĩfra qd̄ peti debēt.⁊ est.xxx.dieꝝ.vt.j.e.ab eo.⁊ ibi no.qñ ĩcipiāt suꝑ gl.ij.⁊.ff.de libel.dimisso.l.j.§.j. Scd̄ꝫ tp̄s est qd̄ dat̃ iudici ad tradēdũ eos.⁊ de hoc.j.e.vt sup. Io.an.ĩ no.suꝑ gl.antepe. Tertiũ tp̄s est ad apl'os p̄ñtandos iudici ad quē est appellatũ.⁊ istud nõ est limitatũ sꝫ relinq̇tur iudicis arbitrio.⁊ de tali loq̇tur iste text.⁊.C.eo.l.p̄ses. Quartũ tp̄s est qd̄ p̄figit̃ pti ad ꝓponēdā q̄relā ꝯ̄ iudicē a quo q̇ appellationē nõ recipit.vl' ea recepta apl'os nõ tradit.⁊ de isto ĩ.l.si appellationē.C.e.vtrũ aũt lapsus quorũlibet p̄dictoꝝ fataliũ siue terminoꝝ ĩducat desertionē appellationis sicut lapsus anni vel biēnij.dicā ĩfra ĩ prosecutiõe tituli. ¶ Aduerte etiā q: lꝫ iudex a quo possit p̄figere terminũ appellāti ad p̄ñtandũ se iudici ad quē vl' ad iter arripiendũ.vt c.ꝑsonas.⁊.c.seq.s̄.eo.tñ nõ pōt terminũ statuere ad terminandā cām appellatiõis. Hoc eñ est in ptāte iudicis ad quē cui tāq̄ maiori non pōt terminus limitari ꝑ iudicē a quo.vt est casus no.ĩ.c.ex insinuatiõe.s̄.eo.ꝑ qd̄ alibi dicit Bar.ꝙ si qd̄ sp̄ualis ĩcidat coraꝫ iudice seculari pōt ipse iudex laicus p̄figere terminũ opponēti vt se p̄ñtet corā eccl'iastico.nõ aũt ad ipsaꝫ ꝓbandā vel terminandā.hec ipse no.ĩ.l.ij.ff.de re iud. ¶ Octauo no.ꝙ ad ĩstantiam appellati cogit̃ appellās ab ĩterlocutoria cõparere instruct⁹ super tota cā corā iudice ad quē.⁊ hoc si petierit appellat⁹ vt dicit lr̄a. Si ergo noluerit nõ tenet̃ nisi suꝑ articulo suꝑ quo appellauit. ¶ Sꝫ querit Io.an.post Inno.vtrũ possit appellās similiter petere.videt̃ ꝙ sic ꝓpter equalitatē seruandā in iudicijs.vt l.fi.C.de fru.⁊ lit.expē.⁊ in.c.nõ lꝫ.j.eo.lib.de reg.iur.cõtrariuꝫ tenet ⁊ assignat rõnē differētie quare magis appellato q̄ appellāti h̄ liceat petere.dicit eñ ꝙ appellās asserit appellationē suā

legitimā. Et per hoc principale negociū etiā deuoluendū ad forum iudicis appellationis. c. vt debitus. de app. Si ergo ad hꝰ nitiť appellatus hoc idē petēs. s. ꝙ vult deuolui totā cām petit illud idē ad quod tendit appellās: ⁊ idē petit. Non hꝫ ergo ex hoc ius querele. Appellatus aūt resistendo ne totū negociū ratione huius articuli deuolnať innuit negociū nō delatū. nō mirum ergo si per appellantē ad portandū acta principalis cause nō sit cogendus. ⁊ hac rōne. s. qꝛ appellatus appellationem impugnat. ⁊ per cōsequens deuolutionē eo inuito ad priorē iudicem de voluntate appellātis est cā remittēda. ŝ. eo. interposita. §. ij. ⁊ ꝑ ista ꝯm eū ptꝫ ꝙ est quedā paritas inter appellantē ⁊ appellatū. vt quilibet eoꝝ inuito aduersario possit petere idē ad quod aduersarius eius tendit. Idē intellige ꝙ possit appellatꝰ petere. vt diciť in tex. anteꝙ litere presententť suꝑ appellatione vel etiā nunciū mittat pro impetrādo. tunc eñ cessat illa petitio nisi festinasset. vt diciť. ŝ. eo. c. oblate. Itē hꝫ locū si appellatio est recepta. alˀs sufficit appellāti ⁊ appellato mittere nunciū pro literis impetrādis. ŝ. eo. interposita. §. ei quoqꝫ. ⁊ quod not. eo. tit. c. nicolao. Itē hꝫ locū quod hic diciť vbi certꝰ terminꝰ est ꝑfixus. vt dicit litera. alˀs vtraqꝫ partiū pōt impetrare. vt dicitur ŝ. eo. c. oblate. Quod credo verū si appellatus nō petierit. vt hꝰ diciť. alˀs si petierit licet terminū non prefixerit habebit appellans terminū iuris ad cōparendū instructus: quē terminū ipse nō pōt abbreuiare lꝫ hoc possint iudex ⁊ appellās ꝯm Inn. q̇ dicit si appellatus nō petierit nec ipse: nec appellās patientur penas de quibus in tex. sed bene ꝓcedeť suꝑ appellationis articulo sine alia citatione: lꝫ nō super principali. vt. ŝ. eo. ca. sepe. ⁊ c. vt debitus. de app. Circa hoc etiā dicit Inno. ꝙ post talem cōparitionē ad curiā cū actis ⁊c. neutra partiū alia inuita pōt literas impetrare. quod nō tenet Jo. an. dicēs ꝙ curia hoc non seruat ꝙ cogat partes causas ꝓsequi q̄ de sui natura nō sunt ī curia. vt hic ꝑ eū. ¶ Nono no. qd̄ dicit cū rōnibꝰ ⁊ munimētis ⁊c: ꝙ acta facta in cā principali faciūt fidē coraꝫ iudice appellationis. Sꝫ hic aduerte ꝙ originalia acta nō dꝫ dare iudex a quo: sꝫ exēpla quibꝰ erit dāda fides si fuerint autoritate iudicis exēplata. vt no. Bar. in. l. eos. §. suꝑ his. C. eo. vbi etiā dicit ꝙ productio actoꝝ ⁊ instr̄oꝝ pōt fieri coraꝫ notarijs tribunalis. facit quod no. C. de preci. impe. offe. auť. q̄ supplicatio. ⁊ auť. itē si appellatiōe. C. co. ti. Sꝫ hic queriť pone ꝙ ꝑs appellata hꝫ sn̄iam ⁊ acta penes se. appellās petit ꝙ corā iudice ad quē cogať ea exhibere: qꝛ vult eā dicere nullā vel iniquā: an teneať. dic ꝙ iudex ad quē nedū parti ꝯ quā est appellatū sꝫ etiā iudici a quo p̄t mādare vt faciat sibi copiā actoꝝ prime cause. vt. l. is apud quē. C. de eden. quod si facere recusat. dicit Inno. ꝙ iudex ad quē p̄t interrogare partē vtruꝫ habeat illud instr̄m sn̄ie vel aliud de quo agiť. ⁊ si dixerit se nō habere vel noluerit exhibere ꝓnūciabit ꝙ si quo tꝑe instr̄m illud repiať sibi nō debeat dari fides: sꝫ sit cassum ⁊ vanū. ita no. Inn. in. c. H. ꝑpetuꝰ. de fide instru. ⁊ bar. euꝫ sequiť in. d. l. is apud quē. No. hoc dictū notabile vbicūqꝫ tenetur q̇s ꝓducere instr̄m ꝯ se. vt si recusauerit ꝓnūciet iudex. vt. ŝ. ¶ Decimo no. in ver. vt si nobis ꝙ lꝫ sit appellatū ab interlocutoria. tñ iudex ad quē pōt cognoscere de tota cā de volūtate partium vt dicit lr̄a. ⁊ sic videť exigi vtriusqꝫ partis cōsensus. Sed Jo. an. dicit in no. post Inn. ⁊ Host. sufficere solū ꝯsensum appellati. ⁊ colligit ex hoc subtiliter Inn. ꝙ hic fit ꝓrogatio iurisditionis cōditionalis: vel de casu in casum. Nā iudex appellatiōis pro magna parte nō hꝫ iurisditionē nisi sub cōditiōe vel ī casu si varia sit cā appellatiōis: sꝫ ꝑtes pn̄t extēdere eius iurisditionē vt simplr̄ cognoscat. vt hic. ⁊ est sil̄e in iudice delegato cuꝫ clausula ꝙ si nō oēs. ¶ Subdit tñ ꝙ hec nō est ꝓprie prorogatio sꝫ exceptiōis omissio. vt no. ŝ. de off. dele. c. prudentiā. ⁊ vide etiā quod no. in. c. ab excōicato. de rescri. ⁊ de offi. dele. P. ⁊. H. vbi plene de materia ꝓrogatiōis. ¶ Circa istū ꝯsensuꝫ partiuꝫ incidēter queriť an habeat locū cū appellať ad papaꝫ. vt iudex appellatiōis ꝓcedat in tota cā si est appellatū tm̄ ab vno articulo. ⁊ videť ꝙ nō qꝛ euētus appellationis suꝑ illo tribuit vel nō tribuit sibi iurisditionē. nā si bene reperit appellatuꝫ cognoscit de tota. si male remittit. vt. ŝ. eo. vt debitus. cōiuncto. c. cū in ecclesia. eo. ti. Cū ergo deuolutio cause principalis pēdeat ex euētu. ⁊ alˀs principalr̄ nō possit adiri. vel eiꝰ iurisditio ꝓrogari. vt d. c. cū eccl̄ia. ꝯiuncto. c. si diligēti. de fo. cōp. ꝯcludiť ꝙ illud qd̄ hic diciť de illo ꝯsensu vēdicet sibi locū in papa: non in alio. qd̄ tenet glo. suꝑ ꝟbo omisso. suꝑ qua dicit in nouel. placere Inno. ꝙ in delegato pape habeat locū quod hic diciť. ⁊ subdit notabiliter ꝙ si ꝟe nō sit cā deuoluta. puta appellātis sine cā ⁊ sine scriptis. si tñ iudex appellatiōis ꝓnūciet appellationē legitimaꝫ et ad ipm̄ iuramēto deuolutā cū nō eēt ī rei veritate poterit isto casu cognoscere. Nā hec sn̄ia ⁊ si sit ꝯ ius litigatoris. tñ facit ius īter ꝑtes. qd̄ dic vt no. subtiliter Jo. an. post Inn. ŝ. de rescr. suꝑ lr̄is. ¶ Undecimo innuit iste tex. ꝙ finito appellatiōis articulo vel omisso ꝓcedať in cā pricipali absqꝫ alia ꝑtiū citatiōe: ⁊ cū appellať in bn̄ficialibꝰ est clarū. vt. ŝ. e. li. de elec. c. j. Sꝫ in alijs causis dicit lex ꝙ vna ꝑtiū cōparēte dꝫ alia citari. vt. l. fi. §. illud de tēp. ap. ⁊. c. ꝑ tuas. ŝ. eo. Quid ergo vult iste tex. q̇ innuit cōtrariū dū monet ꝙ patres cōpareāt instructe suꝑ tota cā. pōt dici ꝙ tex. hoc nō dicit. s. ꝙ suꝑ tota cā. sꝫ intēdit ꝙ cōpareāt īstructe suꝑ ipso articulo suꝑ quo appellatum extitit. ⁊ hoc vult tex. dū dicit ꝙtū de iure poterit ⁊ debebit. ad hoc. ŝ. eo. sepe. ⁊ quod ibi no. in glo. vt si lis. spāle ergo videť cū appellať ab īterlocutorie grauamine vt ꝑtes cōpareāt cū actis ⁊ munimētis. subaudi spectātibꝰ ad articulū appellatū. ⁊ sic ꝓ eis ꝓducēdis nō detur post primā cōparitionē alia dilatio. qd̄ an sit spāle cuꝫ appellatur ad papā vel gn̄aliter ad quecūqꝫ. cogita. ¶ Duodecimo nota in ver. hisqꝫ. ꝙ ista ꝯstitutio nil ꝓuidet de appel. interpositis a diffinitiuis sentētijs in q̇bꝰ dicit stādū iuri antiquo qd̄ q̇dem ius diuersuꝫ statuit ab isto in pluribꝰ. ⁊ prīo inq̄tū ab interlocutoria appellādū est in scriptis ⁊ cū cā. diffinitiua ꝟo etiā sine cā. quinimo exꝑssio vniꝰ cāe nō nocet ī ꝓsecutiōe alteriꝰ nō exꝑsse. vt. l. scio. ff. eo. Itē nec semꝑ in scriptis: sꝫ tūc demuꝫ cū appellať ex interuallo. illico aūt viua voce appellari pōt. vt. C. eo. in litigatoribꝰ. ⁊ qualiter prīo casu intelligať illico siue incontinenti Quidā dicūt eadē die. Alij anteꝙ diuertāt ad extraneos actꝰ. Archi. tꝫ ꝙ illico dicať donec iudex sederit ꝓ tribunali etiaꝫ si post sn̄iam sederit ꝑ magnā horā. secꝰ si diuertit ad prādiū vl̄ ad alios actꝰ. vt probať. ff. eo. l. ij. ⁊ ibi Bar. in. §. libelli tꝫ hāc opi. ꝙ iudice sedēte pro tribunali semꝑ possit viua voce appellari: ⁊ sic cōiter obseruať ꝯm eū ibi. ¶ Circa istā app. a diffinitiua tangit Jo. an. post Arch. vtrū iudex cui est cōmissa appellatio possit cognoscere de nullitate sn̄ie ⁊ ꝓnūciare si illā īuenerit eē nullam. Arch. ꝙ sic. ff. eo. l. si expressim. ⁊ videť casus in. l. quedā mulier. ff. fami. hercis. ⁊. l. carmelia pia. ff. de iurepa. Aduerte tñ q̇a ista nullitas q̄ venit incidenter in appellatiōe nō est eiusdē efficacie cuius eēt deducta pricipaliter. Quod collige ex notatis ꝑ bar. in. d. l. si expressim. ⁊. l. j. C. qn̄ prouo. non est neces. ¶ Tredecimo no. in ver. ꝙ si appellatio. ꝙ appellans minꝰ legitime remittiť ad iudicē a quo. ⁊ loquiť iste tex. qn̄ appellatio est inepte concepta. Idē si deserta vel nō iustificata. vt in. c. vt debitus. ff. eo. ⁊ no. Bar. in. l. eos. C. eo. talis etiā inepte appellans cōdemnabitur in expensis. vt hic. ⁊ glo. intelligit ꝙ ꝑ iudicem appellationis fiet ista condēnatio. Quidā vt hic in nouel. refert dicūt ꝯrium per hunc tex. qui dicit ꝙ predicta nō seruans reputabiť non appellans. ⁊ sic non potuit dici ad eum cā deuoluta. Sꝫ certe non sequiť ex postfacto apparet eū non iudicem. ergo nō condemnet in expensis. Nā in illo articulo vtrū fuerit legitima appellatio nec ne fuit iudex cōpetens. vt. ĵ. eo. romana. ergo super expensis emergentibus suꝑ illo articulo est similiter iudex competens. vt no. Arch. ĵ. eo. cū appellationibus. ⁊ no. in simi. in clemen. ij. ad fi. de rescri. ⁊ aduerte qꝛ tex. loquiť cū inepte est appellatū: sꝫ si apte ⁊ appellatio sit deserta q̇s cōdemnabit in expēsis maxime factis post dictā appellationeꝫ. dixi in repetitione. c. finem. de dolo ⁊ cōtu. vbi plene quid iuris ex condēnatione expēsarum post peremptā instantiā cause principalis vel appellationis. Et Cy. tangit in. l. properandū. in fi. C. de iud. ⁊ Ja. but. in. l. eos. C. de appel. facit. ŝ. de rescrip. c. ex parte. S. vbi de hoc dixi. ¶ Quatuordecimo ⁊ vltimo no. casum in quo non obstante partis cōtumacia procedi pōt in cā. ⁊ tñ contumax condemnať in expensis. videbať ꝯrium quasi non intersit aduersarij contumacem cōparere cū possit eo absente in cā procedi. Sꝫ hoc non obst. vt leg. ⁊ no. in simili. ŝ. eo. lib. de elec. c. j. in glo. hāc penam. quā no.

8 ¶ † Querit Jo. an. vtrū si appellatus succūbat in causa appellatiōis condēnabitur ne in expēsis. Quidā ꝙ nō quia habuit iustā cām litigandi occasione sn̄ie pro se late. arg. l. iuste possidet. ff. de acqui. pos. factū enim iudicis excusat a pena ⁊ inducit presumptionē bonefidei. vt. l. furti. §. qui iussu. ff. de his q̄ no. infa. in ꝯrium facit regula generalis victus victori ⁊c. in. l. ꝓperandū. §. sin autē. C. de iud. Itē qꝛ appellans fuisset condēnatus si succubuisset. ergo ⁊ appellatus vt sic serueť equalitas. vt l. fi. C. de fruc. ⁊ lit. expen. glo. iuris ciuilis videť sentire ꝙ hincinde fiat cōpensatio ⁊ remissio expensarū postꝙ quilibet pro se hꝫ vnā sn̄iam. ⁊ istā opi. tenet Inno. Joā. mo. ⁊ Arch. nisi prima sn̄ia esset euidenter iniqua. nā talis sn̄ia non preberet iustā causam litigandi in cā appellationis. ⁊ pōt dici euidēter iniqua qn̄ succubuit in cā appellatiōis ex actis prime cause. Secꝰ si ex nouiter allegatis ⁊ ꝓductis. ⁊ hec no. Bar. ī. l. fi. ff. de re iud. ⁊ Jo. an. ī. c. ignorantia. de reg. iur. Cy. examiat istā. q. ī. l. generaliter C. de iureiur. ⁊ tenet indistīcte ꝙ victus ī causa appel. condēneť ī expensis. sed precedens distictio probabilior est. ⁊ vide ī Spe. ī titu. de expen. §. nūc videndū. ver. q̇d de appellato. Quid autē iuris sit si appellans pro parte obtinuit ⁊ pro parte succubuit. vt cōtingit in. c. Raynu. ⁊. c. Raynal. Inn. distinguit vtrū sint

plures articuli ⁊ fiet condemnatio expensarum. debuit enī appellare solū ab articulo iniuste sñie. Si vero sit vnus articulus tunc distinguere non tenebat. ⁊ sic non fiet condēnatio ex quo obtinuit in parte. ⁊ vide in Spe. in. d. §. nec videndum. versi. si. ⁊ Jo. an. s. de dolo ⁊ contu. c. finem. in glo. sed nunquid.

1 ☞ Judex ex causa legitima recusari debet

2 Judex allegatus suspectus prefigit terminum arbitris ad suspitionis articulum terminandum.

3 Jurisditio ad iudicem allegatum suspectum reuertitur post tēpus arbitris prefixum.

LEgitima. Ponit factū sepe ɔtingēs cui secūdo ꝓuidet ibi volētes. vel ſm Host. tres sunt ptes. in prima ponit dubitatio. i scda solutio. 1 in tertia dicit ꝙ iudex ꝓcedat. ptes patent. ¶ † Nota ꝙ dʒ iudex cū cā legitima recusari. iustas aūt causas legitimas recusandi enumerat hic Jo. an. in no. ꝙ plures q: cōmensalis. q: vnꝰ fanorabilis: q: concanonicus: q: ꝓcurauit causam sibi cōmitti: q: vnus est iudex alterius: q: litem hʒ cum eo: q: cōpatriota impetrantis in terra aliena: q: clericus impetrantis vel de terra sua oriundus ratione subiectionis. q: socius spālis. q: recepit precium. vel ab impetrante institutus est heres: q: recusans appellatur a iudice: q: est comes aduersarij. vel de eius familia. vel filius: vel libertinus vel inimicus dñi mei. vel meus: vl' familiaris inimici mei. vel nimis eū timet. vel nimis diligit. ⁊ in ista inimicitia dicit ipse ꝙ cā inimicicie dʒ specificari. nec requiritur grauis vel capitalis. sed sufficit probabilis. de excep. cuʒ inter. predictas causas hic enumerat allegādo iura. ⁊ ad alias sex remittit. s. de offi. deleg. si ɔ vnum. in. vj. glos. ⁊ quod super ea. in no. ¶ Secūdo no. ꝙ licet iudex cognoscat an sua sit iurisditio necne: non tū cognoscit vtrum suspitio ɔ eū allegata sit vera vel nō Ratio est q: forte prouocatus obesset. vt. c. suspitionis. de offi. dele. hac rōne etiā non dʒ cognoscere de exceptione concernente iurisditionē si suggillat eius famā. puta infamie: excōicationis ⁊ simi. licet ɔrium notauerit Inno. ⁊ non bene in. c. cū super abbatia. de offi. deleg. ⁊ vide quod no. in. c. venerabili. de censi. ⁊ sicut vt. s. dixi nō cognoscit de veritate cause suspitionis allegate. ita non cognoscit vtrū sit cā legitima necne. vt in glos. j. et in Spe. de recusa. qualiter. in prin. Idem si dicat renunciatū recusationi. nā si diceremus ɔrium sequeretur absurdum: q: pariter esset sibi suspectus in istis casibus sicut in cognitiōe veritatis. Idem super his suum iudiciū eligendo nō posset in alijs declinare. iij. q. viij. cuius in agendo. Ad hoc. s. de reg. iur. c. inter. Sed predictis ob. c. cum olim. de cā pos. ⁊ proprie. vbi iudex repulit cām recusationis. Sol. ibi erat notorium cās recusatiōis non procedere. ideo potuit eas iudex repellere. al's hʒ locuʒ qd̄ est dictum. s. ſm Jo. an. in no. ¶ Tertio no. ꝙ arbitri eligūtur vt cognoscant de suspitione allegata ɔ iudicem. fallit tū in certis casibus vt in gl. iij. que dicit ꝙ libellus recusationis dʒ produci coram iudice recusato ⁊ continere dʒ quis: quē: in qua causa ⁊ ex qua suspitione recuset. ⁊ cautum est ɔsiliū ꝙ recusans nominet suum arbitrū in libello sicut in appellatione dʒ dicere ad quē appellat ⁊ premissa exprimere. vt. s. c. proxi. Appellatio enī ⁊ recusatio fraternizant. vt. s. eo. cū speciali. ⁊ sicut post appellationē ita post recusationē nil est innouandū. ij. q. vj. appellatiōe ⁊ quod no. Jo. an. in. d. c. cū spāli. Idē dicit in nouel. ꝙ nec post relationē que hʒ similitudinē cuʒ predictis quo ad suspensionē iurisditionis. Unde sicut non teneret excōicatio post appellationē ita nec post recusationē vel reclamationē: quod est no. dignum ſm Host. ⁊ iō ista tria: scʒ appellatio recusatio. ⁊ reclamatio simul ītitulātur: vt detur ītelligi ꝙ ambulēt pari passu: ⁊ vide in spec. de recusa. §. qualr ad fi. ¶ Quarto nota ꝙ ad arbitros spectat si discordāt cōuocare tertium cū quo ambo vel alter ex eis cū eo procedat. vt in tex. ⁊ quod hic dicit de isto tertio assumendo si isti arbitri non cōcordant. idem dicas si sunt assumpti sup principali lite dirimenda: vt si discordant cogantur tertiuʒ assumere. vt. l. itē si vnus. §. principaliter. ff. de arbi. ⁊ ibi not. q̄d iuris si iste tertius discordat a predictis duobus. Contra arbitros ergo iuris vel electos ab homine si discordant dʒ iudex se interponere. Simile in heredibus non cōcordantibus in legato alternatiue prestando. vt. l. huiusmodi. §. fi. de leg. j. ff. Quīqʒ tū ipse iudex facit quod deberēt facere ipe partes discordes. vt l. iusiurandū. §. si de qualitate. ff. de iureiu. vbi dicit Barto. ꝙ si partes discordant in puncto mittendo consultori ipse dʒ eū formare. ad hoc. ff. de bo. auto. iudi. poss. l. in bonis. in fi. de ven. inspi. l. j. §. non tantū. facit quod not. in. c. in presentia. de proba. ꝑ Inno. ¶ Quinto no. ꝙ arbitros discordes vel negligētes diffinire articulū suspitionis ipse iudex suspectus cogit ꝑ sñiaʒ cēsure. Sed dices cū supra dixeris in. iij. notabili ꝙ appellatio et recusatio equiparantur. videt ꝙ sicut appellatiōe pendente iudex a quo nil dʒ innouare: ita nec pendente recusatione non debet se intromittere. Solu. id verū in preiudiciū appellationis ⁊ ita hic nil pōt in preiudiciū cause sup qua ꝑpter suspitionē allegatā eius iurisditio est suspensa. Quo ad alia vero q̄ non tangunt cām iste ⁊ ille pōt innouare. vt. c. cū teneamur. s. eo. et hic vbi colligit Jo. an. ꝙ delegatus pōt mulctare. de quo plene per eū. s. de offi. deleg. de causis. ⁊ collige etiā aliud ꝙ eiꝰ iurisditio extendit ad ꝑsonas nō inclusas in rescripto. de quo plene ꝑ Inno. in. c. j. de offi. dele. ¶ Et aduerte q: hoc. c. arbitris nō terminantibus dictū articulū introducit nouū remediuʒ. vt. s. ipse iudex allegatus suspectus lapso termino prefinito ꝓcedat. vtruʒ ergo remediū iuris antiqui. s. coactionis cesset. Credo ꝙ nō. argu. l. quotiēs. ff. de actio. ⁊ oblig. venit enī hoc. c. ad fortificāduʒ ius antiquū non ad tollenduʒ. Simile in. l. j. §. dixerit aliq̄s. de publica. erit ergo in electione iudicis vel cogere: vel terminum assignare ⁊ post ipsum iurisditionem etiam assumere. vt puto.

2 ¶ † Sexto no. ꝙ iudex allegatus suspectus prefigit terminuʒ arbitris ad terminandū suspitionis articulū. vbi ergo non itur ad arbitros pro isto articulo dirimendo. vt in causis notatis in iij. glo. non haberet locū ista termini prefixio. Nā ſm Jo. an. absurdū esset ꝙ officialis vel delegatus epi. vel collega alteriꝰ allegati suspecti prefigerent terminū epo vel college. s. de maiori. ⁊ obe. cū inferior. Quod ergo erit remediū si eps negligit diffinire dictū articulū. dicit Jo. an. ꝙ pōt ab eo appellari q: grauat in nō faciēdo qd̄ dʒ: a quo grauamine sicut a grauamine in faciendo pōt appellari. de sup. neg. prela. c. j. de symo. nemo. ⁊ de priuile. c. dilecti. ⁊ de sen. excō. sacro. §. caueāt. Naʒ qui omittit est similis faciēti. vt dixi. s. tit. j. c. j. idē faciet si collega nō ꝓcedit: q: ex vi clausule cognoscit de recusatiōe college. vt. c. si ɔ vnū. de offi. deleg. eo. lib. ⁊ ad idē hoc in nouel. ¶ Septio no. ꝙ ista cōstitutio deuoluit cāʒ ad iudicē allegatū suspectum si arbitri negligūt ɔuenire in idē infra terminū prefixū. ⁊ expone in idē. i. in eādem sñiam vt. s. iudicēt an cā suspitionis allegata sit legitīa necne. idē ſm Host. si discordāt in medijs cause. puta in assignatione terminoꝝ ad probandū cām allegatā. semꝑ enī vbi discrepāt

3 iudex statuet terminū de quo hic. ¶ † Octauo no. ꝙ post tempus arbitris ꝑfixū reuertit iurisditio ad iudicē allegatū suspectū. Et est mirū ꝙ negligētia siue dolus arbitroꝝ in decidendo dictū articulū debeat nocere parti q̄ pretendit iudicē suspectuʒ nō sic facit negligētia iudicis appellationis in terminādo cām infra tps iuris. Nā terminus legalis nō currit ipo iure si stat ꝑ iudicē. vt no. in. c. ex rōne. s. eo. ⁊ aut. ei q̄ appellat. de tēpo. app. Sʒ dic ꝙ in desertiōe appellatiōis vertit magnū periculum. s. amissiōis cause. hic vero paruū. s. ꝓcedēdi solūmodo. Nā si grauabit poterit appellari vel supplicari sup eiꝰ amotiōe vel aliter prouideri. vt sup glo. multa. in nouel. vbi dicit ꝙ nō esset absurdū statuere ꝙ nō posset appellari a sñia istoꝝ arbitroruʒ ꝑpter modicū preiudiciū de quo dixi. ¶ Nono no. ꝙ dixit suspitiōis negociū ⁊c. ꝙ isti arbitri nō habēt cognitionē nisi sup articulo suspitiōis tm̄. Sʒ q̄d si ꝓnūciant cās suspitiōis veras ⁊ legitimas nunq̄d cognoscēt de cā principali. videtur ꝙ sic sicut iudex appellatiōis cognoscit de tota cā si appellatio ab interlocutoria fuit iusta. vt. s. eo. vt debitus. ⁊ hoc tenuit Host. cuiꝰ opi. videtur vera de iure ciuili. sʒ nō de iure canonico. quod dic ꝑ Jo. an. s. de off. dele. suspitiōis. sup. iiij. glo. Sʒ dices ꝑostꝙ de causa principali nō cognoscēt arbitri nec ipse iudex ꝓnūciatus suspectꝰ q̄s cognoscet: dic ꝙ ordinariꝰ delegabit cāʒ. vt. s. de foro cōpe. siq̄s ɔ. delegatus pape remittet ad eū. s. eo. li. de off. dele. iudex. ⁊ est bene notandū in ordinario cū suspitio ɔ eū allegata nō deuoluit cām ad superiorē sicut facit appellatio. ⁊ sic nō sunt ꝑ oīa paria. Ad quē ergo appellabit a sñia delegati talis ab ordinario suspecto. dic vt dixi post doc. in. d. c. siq̄s. ¶ Querit gl. iiij. vtrū isti arbitri possint eē laici. dicit ꝙ nō. ⁊ reddit rōneʒ qd̄ intellige verū nisi de mādato pape. ix. dist. c. j. vbi de hoc. vel nisi interuenerit autoritas supioris qua accedēte pōt laicus cognoscere de spūalibus ſm Inn. quod nō placet Host. s. de arb. c. cōtingit. ⁊ ibi multa spūalia ⁊ ecclesiastica enumerat Jo. an. a quibus laicus excludit vt ibi videas. ⁊ aduerte q: illa gl. innuit ꝙ ad arbitros istos spectet cōpulsio testiū. quod est verū ꝑ preal. c. suspitionis. ⁊ ibi in nouel. sup verbo oīa. ¶ Secūdo quero dicitur in tex. ꝙ iudex recusatus suspectus dʒ assignare terminuʒ arbitris. q̄d ergo si prefigit minus cōpetentē. dicit glo. ꝙ poterit appellari ⁊ nō dicit ꝑ quem. Boati. intelligit per parteʒ non per arbitros. quod est verū si ex ista paruitate arbitrij nō grauātur al's etiam poterūt appellare. puta si in eos fulminaret excōicatiōis sñiam si infra terminū nō deciderēt. tūc enī interest eorū etiam appellare. ⁊ per predicta dicit Joā. an. ꝙ cessat dubitatio glo. ⁊ Hosti. q̄ dicebāt aliter. vt hic ꝑ eū in nouel. sup glo. ꝙ sit. ¶ Ultimo quero dicit elapso termino iudex ꝓcedere nō omittat ⁊c. Sed pone ꝙ fuit appellatū ab istis arbitris ⁊ vnus eorū defert appellationi: alter nō vtrū iudex qui recusabatur poterit

lapso

lapso termino procedere in pricipali.videt ꝙ nõ q: appellatio impedit deferentẽ ⁊collegã procedere.vt.j.eo.lib.de conces.pre ben.si capitulo.in.vj.glo.dilatio etiã legalis que inducit ex pẽdentia appellationis dꝫ impedire cursum termini arbitris assignati.vt.l.fi.§.donec.de iure delibe.C.⁊.l.j.in fi.C.de anna.excep.⁊ sentiendo ↄ̃trium sequeret absurdũ ꝙ cogeret quis litigare sub iudice suspecto.in ↄ̃trium facit ver.alioquin vbi cã per arbitros infra terminũ non finita procedit:sed per talem non est finita:sed magis intricata.⁊ sequeret absurdũ dicendo ↄ̃trium: nã reus cuius natura est fugere allegaret legitimã suspitionem sed falsam ⁊ appellabit. Arbiter quẽ elegit amicus fortevel cõpater deferret appellationi tali:alter non si eius delatio impediret iudicẽ ⁊ recusatũ protelabit diu negociũ ↄ̃ mentẽ et verba huius cõstitutiõis. Ecõtrario tenẽdo aliã opi.ꝙ possit isto casu ꝓcedere post lapsum termini posset cogitari fraus ꝙ re⁹ cogeretur litigare sub iudice suspecto.actor eñ traheret reũ corã iudice vere suspecto:reus recusabit:eligentur arbitri ⁊ appellabitur.arbiter actoris deferet.⁊ sic finito termino remanebit causa sub examine suspecti iudicis:quare tuti⁹ videt in hoc dubio Jo.an.isto casu non habere locũ istũ ver.alioquin. Nã appellatio dꝫ impedire cursum termini a iudice suspecto prefixi.⁊ quid in isto casu optaret Jo.an.statui.hoc videas in no.ad fi.alia circa materiã recusationis vide in.c.iudex.⁊.c.si contra vnum deo fidele.s.eo.lib.⁊ quod vtrobiq꜡ dixi.

☞ Appellari ad episcopum a sententia vicarij non debet.
Appellari non potest ad archiepiscopum omisso medio
Appellari debet ab interlocutoria sicut a diffinitiua
Confessus crimen in iudicio non appellat
Sententia excommunicationis non est reuocanda per iudicez appellationis nisi partibus vocatis
Appellandum est gradatim non omissis medijs.
Appellatio an valeat si dicatur appello ad iudicem cõpetentez
Forma sententie iudicis appellationis que sit.

Romana. Quia in diuisione ⁊ summatione prima glo.est nimis prolixa. ideo in nouel.dicit ꝙ ista ↄ̃stitutio de duobus tractat. Primo de appellatione ad archiepm̃. Scd̃o de eius ptãte circa iam interpositam. prima ponit tres casus in quibus dubitabat an posset vel deberet ad archiepm̃ appellari.⁊ hoc in primo ⁊ scd̃o respõsis.et in.§.dꝫ.secũda quoq꜡ facit.prima decidit qñ citare possit vel delegare:ibi cũ autem.scd̃a ibi.si vero qñ possit inhibere distinguẽs circa id tres casus.tertia ibi:in aliũ de ipsius ptãte in aliã ꝑsonã vel in aliaz cãm.quarta ibi sñias de ptãte reuocandi censurã.quinto ⁊ vltimo de ptãte remittendi appellantẽ.⁊ sic ista scd̃a ps diuidit in quinq꜡. ❡ † No.ꝙ a sñia vicarij nõ dꝫ ad epm̃ appellari.⁊ itellige de vicario gñali vt dicit litera nõ de foraneo.de quo in cle.⁊ si principalis.de rescri.a vicarijs eñ appellandum erit ad eos quoꝝ sunt vicarij.C.de app.l.precipim⁹.⁊ ꝑ Host.in sum.eo.ti.§.de quo ⁊ ad quẽ.sub.§.vt autẽ.vbi de hac materia.⁊ quod hic dicit vicario generali idem intelligas de quocũq꜡ vice gerente alterius generaliter vt nõ ad illos quoꝝ vices gerũt.sꝫ ad superiores eoꝝ dꝫ appellari ꝓpter rõnem huius litere que oĩb⁹ adaptat. Sed vtrũ possit supplicari examinat hic Joã.an.late in no.vbi vltimo dicit ꝙ sumpta supplicatione ꝓprie non ꝓcedit questio q: supplicatio non fit nisi ab illis a quib⁹ appellari non licet. Nec inferior a principe posset illã admittere.vt no.in spe.de supplica.§.j. Sumpta tñ supplicatione stricte pro restitutione in integrũ sicut vicarius aduersus sñiam suã restituere posset ita ⁊ eps̃ sup h̃ adiri.facit.l.ꝑfecti.ff.de mino.⁊ de materia supplicationis de resti.in integ.c.ex literis. ❡ Scd̃o no.q̇s dꝫ dici vicarius. Nã ille dicit q̃ cognoscit pro eodẽ tribunali cũ domino principali.⁊ sicut est idẽ adiutoriũ vtriusq꜡.differũt tamen in aliquibus.vt hic sup glo.iij.in nouel.nã in ep̃o firmior est iurisditio ⁊ descendit in vicariũ sicut riuulus ex fonte ꝭm Jo.mo. exceptis tñ casibus ꝓhibitis de quib⁹.s.eo.lib.de offi.vica.ca.j.regulariter recurrit ad vicarios vt ad dantes.de insti.c.iij.de 2 regu.c.ij.⁊ de frigi.c.j. ❡ † Tertio no.in.§.ab archidiaconis ꝙ nõ põt appellari ad archiepm̃ omisso medio q: gradatim est appellandũ.ij.q.vj.c.anterioꝝ.§.illo.fallit ĩ papa ⁊ legato.vt ĩ gl. fallit etiã in certis casibus de quibus in nouel.sup verbo omissis. Unũ tñ tene menti ꝙ si postpositis gradib⁹ appellatũ sit nõ hoc est appellatio ipso iure nulla.sꝫ ita demũ si exceptio opponatur alias valeret iudiciũ.vt est glo.no.s.eo.c.dilecti. ❡ Quarto no.in.§.cũ aũt offm̃ iudicis appellatiõis in citãdo ꝑtes. Nã anteq̃ citet dꝫ cognoscere an sit appellatũ ex cã legitima vel ꝓbabili.⁊ tũc citare vel cõmittere ⁊ non aliter:⁊ iste est vnus itellectus istius.§.vt in glo.⁊ si citauerint.quã no.⁊ adde qđ no.s.de dila.preterea.vbi oĩno videas ꝑ Jnno. Sꝫ querit hic Arch. pone ꝙ citatio fuit rite ↄcepta,puta cũ cã ꝓbabili vel legitima, constat tñ citato cãm esse falsam q: nõ erat appellatũ vel sine cã vel tertio.an teneat citat⁹ cõparere.videt ꝙ nõ q: iudex appellatiõis hꝫ iurisditiõis exercitiũ si appellatũ fuerit legitime ⁊ nõ aliter.vt dixi post Jnn.s.eo.c.j.in.x.nota. Sꝫ hoc ꝑ ineptaz appel.nõ dꝫ dici ei⁹ iurisditio purificata.ergo ⁊c. ↄ̃triũ tꝫ ipe dicẽs ꝙ si iudex ꝓnũciet ↄ̃ talem tenebit sñia nec querer ampli⁹ an fuerit appellatũ vel nõ. Et sic refert sententiasse Jnn.allegat tñ in ↄ̃triũ.s.de app.si duob⁹. Tu dic de illa.q.pleni⁹ ꝑ Jo.an.s.đ rescrip.sup literis.in glo.⁊ ver.itẽ pone ꝙ petitis.et est silis q̃stio cũ iudex Boñ.citat florentinũ vt cõpareat rñsurus titio h̃ Bono.rõne ↄ̃ctus.lꝫ eñ hoc falsuz sit si nõ cõparet valebit ꝓcessus ↄ̃ eũ.qđ dic vt in.c.ꝑterea.ꝑ Jnno.⁊ quod dixi in dicto.x.nota. ❡ Quinto no.in.§.si vero q̃ sit ptãs iudicis appel.in inhibendo.ante enim q̃ inhibeat dꝫ partes citare que semꝑ citãde sunt anteq̃ in iudicio ꝓcedat.vt in.c.inter quatuor.de maio.et obe.⁊.c.j.de cã pos.⁊ ꝓprie. Sꝫ videt ꝙ in cã appellatiõis ab interlocutoria debeãt partes cõparere instructe.i.cũ actis ⁊ munimẽtis sine alia citatiõe.s.eo.c.j. So.ibi spãle in appellationib⁹ interpositis ad papã.vel ibi loquit cũ appellat⁹ ita petijt volens cãm in curia ꝓsequi:alas non videt illa cõstitutio sic artare vt cõpareat q̇s instructus. Et no.ꝙ lꝫ in cã appel.possit ꝓcedi ad sententiã diffinitiuã lite nõ cõte.vt.l.fi.§.illud.de tẽp.app.⁊.c.pertuas.s.eo.tñ dꝫ pars citari.vt hic.⁊ no.in.d.§.illud. ❡ Sexto no.ꝙ anteq̃ iudex ap.inhibeat iudici a quo ne in cã ꝓcedat debet sibi liquere cãm deuolutã esse ad ipm̃.ista aũt deuolutio impedit multis de causis:puta q: nõ est appellatũ vel nõ infra decem dies.vel ei renũciatũ tacite vel expresse.de offi.delega.gratũ,⁊.s.de re iud.quod ad ↄsultationẽ vel appellatũ ex cã minus iusta vel nulla.vt in ver.qđ si.vel in casib⁹ nõ ꝑmissis.vt in.§.fin autẽ.oĩbus eñ istis causis ⁊ si.negat deuolutio ⁊ ꝑ ↄsequẽs negatur iurisditio.ista ergo cognitio an sit iudex dꝫ ꝑ̃cedere iurisditiõis exercitiũ.vt.s.de rescri.sup literis.sicut enim legitimatio ꝑsonarũ actoris ⁊ rei dꝫ ꝑ̃cedere cognitionẽ principalis negocij.vt.s.de iudic.exhibitã.ita legitimatio persone iudicis cognoscẽtis in qua nõ minus sꝫ magis substantiat iudiciũ ⁊ negociũ.vt in.c.forus.de verb.sig.facit.l.si queramus.ff.de testa.⁊.l.quidã referunt.de iure codi. Sed opponit ⁊ videt ꝙ ꝑ̃dicte exceptiones de quibus.s.tanq̃ perẽptorie licet ante opponi possint tñ debent seruari post lit.ↄtest.nã si sunt vere prima sñia rata manet.⁊ sic perimũt appellationẽ.vñ videt obstare.s.eo.lib.de lit.cõtest.c.j. So.lꝫ perimãt cãm appel.tñ elidũt etiã iurisditionẽ.⁊ sic cũ tangat cãm ⁊ iudiciũ prius de eis est cognoscendũ sicut cũ exceptio perimit literas ⁊ grãm.vt no.in.d.c.j.⁊ ibi dixi Et sic intellige istos tres.§. ❡ Septimo not.ꝙ paria sunt non appellare:vel nõ appellare infra.x.dies.⁊ lꝫ ↄstet appellatũ: nõ tñ ꝑ̃sumit id factũ infra decendiũ.vt in Spe.de ap.§.de offõ.ꝶ.pe.⁊ qđ no.j.de sen.exc.venerabilib⁹ ad fi.⁊ vide qđ dixi ĩ.c.abbate sane.de re iudi.in.xvij.no. Et ꝑ hoc dicit Jo.and.ꝙ cauti appellãtes portãt sñiam diffinitiuã vel interlocutoriã ⁊ appellationẽ vt ꝑ ista ↄiunctim appareat ꝙ sit appellatũ infra.x.dies. Si aũt sñiam habere nõ pñt quod sit remediũ.vide vt dixi.s.c.primo.in.ix.nota. Sꝫ pone ꝙ appellat⁹ negat appellatũ fuisse ꝓpter qđ appellãs facit fidez de appellatiõe iudi.dicit Guil.de appel.in Spe.§.nũc dicamus.ver.sed pone ꝙ nõ fiet copia ꝑti ante lit.ↄte.fatet tñ ꝙ eq̇tas suadet ↄ̃trium cui stari dꝫ ꝭm Lap. 3 ꝑ ea que no.Dy.de reg.iur.c.ij.⁊.c.indultũ.in fi. ❡ † Octauo no.ꝙ ab interlocutoria sicut a diffinitiua dꝫ appellari infra decem dies aliter trãsit in rẽ iudi.quo ad partẽ.vt in.c.cũ cessante.s.eo.quod vtrũ sit verũ qñ appellat a grauamine sup quo iudex non interloquit.vide in Spe.eo.tit.§.restat.ver.sꝫ quid dices ĩ cã tñ appel.grauamen a quo nõ fuit infra decendiũ appellatum vtrũ possit repeti in appellatione a diffinitiua:vide.j.eo.c.licet ❡ Nono no.in.§.quod si obijciat ꝙ in modũ declinatorie fori cognoscit vtrũ cã sit probabilis ⁊ legitima.⁊ in modũ perẽptorie de ipsius veritate.non enim sufficit cãm esse probabilem nisi etiã vera sit nisi se offerens probaturũ non fuisset admissus. vt ĩ glo.licet enim.super qua Jnn.dicit ꝙ sufficit probare oblationis repulsionẽ quo ad iustificandũ appellationẽ:nõ tñ quo ad consequendũ effectũ exceptionis non habita distinctiõe an sit dilatoria vel peremptoria.⁊ hoc no.Jo.an.de testi.ex parte.A. ⁊ sic intellige.c.interposita.s.eo.ad fundandũ ergo intentionez iudicis ad quẽ quo ad inhibendũ sufficit ꝙ cã declaretur ꝓbabilis.quantũ vero ad deuolutionẽ negocij principalis requirit ꝙ sit vera.nonduz ergo pendet ista cognitio an sit vera q: eius euentus declarabit q̇s debeat de principali cognoscere.ideo interim põt iudex ad quẽ inhibere quasi pẽdeat questio ꝑ̃iudicialis.vt.c.tuã.de ord.cog.⁊ de hac inhibitione vide satis in Specu.de ap.§.de offi.ver.sed querit qñ.⁊ trib⁹ versi.seq. vbi plena distĩctio qñ possit fieri ista inhibitio vel nõ possit.quã distictionem hic posuit Arch. Et inferas ꝙ ista cognitio ad quẽ debea

iurisditio principalis negocij pertinere spectat ad iudicem ap-
pel.non ad iudicem a quo.⁊ hoc pendet ex veritate cause appel.
vt dixi.facit.s.de rescrip.c.dilectus el.ij.Sed incidenter oppo
nitur ⁊ videtur ꝙ sine aliqua inhibitione postꝙ̄ est appellatum
iudex a quo cessare debeat a processu.vt.ff.nil no.appel.pen.ꝑ
totum.Sol.dicit Jo.an.qñ iudex a quo debeat cessare vel non
hoc non tangit.Sed Inno.hoc ponit de offi.deleg.c.pastora-
lis qui etiam hoc tangit vtrū quo ad reuocationē attentatorū
sufficiat ꝙ iudex a quo sciat iudicē ad quem incepisse cognosce
re de veritate cause appel.de quo per Jo.an.j.c.non solum.ij.re
sponso.qñ vero iudex appel.possit inhibere vel non hic decidit.
¶ Oppo.ꝯ istum tex.⁊ videt̄ ꝙ indistincte postꝙ̄ in dubio re-
uocat̄ vtrū sit appellatio recipiēda nec ne nihil sit innouandum
vt.l.j.ff.nil noua.app.pen.Sol.vt hic in no.sup verbo incipiant
¶ Decimo no.in.§.sin autē qñ iudex ad quē possit inhibere in
casibus non permissis a iure qñ appellatur.de quibus in tex.et
in glo.puta.Sed videt̄ ꝙ in talibus casibus non sit locus inhi
bitioni cū appellatio non deuoluat.So.vt in glo.ergo notori⁹
que dicit ꝙ in talibus casibus prohibitis admittēda est appel-
latio cū expressione iuste cause.vt in dicta glo.Sed hoc non vi-
detur bene dictū:q₂ in appellatione a diffinitiua non est cā ex-
primenda.vt no.s.eo.cordi.Sol.sicut appellatio sine expressio
ne cause non est admittenda in casibus in quibus appel.remo-
uetur ab hoīe in.c.pastoralis.s.eo.ita non est admittenda in ca
sibus in quibus remouet̄ a iure.in talib⁹ igit̄ sicut iudex a quo
appellationē recipere non tenetur.vt in.d.c.pastoralis.Ita iu-
dex ad quē non dꝫ anteꝙ̄ de veritate cause allegate incipiat co
gnoscere:inhibere.postea vero sic.nā crimen ꝙ̄tumcūꝙ̄ noto-
rium pōt habere iustam excusationem.vt no.Inno.s.de dila.ꝑ
4 terea.¶ † Undecimo colligit glo.arg.ex isto tex.ꝙ confessus
crimen in iudicio non appellat qñ confessio est spontanea non
formidine tormentoꝝ extorta nisi vellet probare errorem suum.
Nā hac de cā posset appellare.⁊ istā tenet gl.⁊ idēꝫ dicit si vellet
declarare confessionē suā tali declaratione que nō perimat:sed
exponat talē confessionē cum a principio nō fuit in culpa.de ac
cu.cū dilecti.do.Azo tenuit ꝙ cōfessus appellet in crimib⁹:nisi
talis confessio roboret̄ testibus ⁊ argumentis.vt in glo.Uincē
tius in.c.cum spālis.s.eo.dicit ꝯfessum appellare post sniāꝫ q₂
in cā app.errorēꝫ ⁊ alias peremptorias exceptiones poterit op-
ponere.s.de fide instru.cū Joannes.et de testi.fraternitatis.et
C.eo.l.eos.⁊ istā opi.s.ꝙ ꝯfessus possit appellare tenent hic ho-
stien.⁊ Jo.mo:pro quibus facit.l.creditor.§.iussus.ff.eo.Circa
tñ delationē talis appel.dic vt dixi.s.eo.in proximo nota.in cri
mine notorio vbi appellatio remouet̄ a iure.in quo casu siue añ
sniam:siue a snia diffinitiua dꝫ appellari cum cause expressione
al's non tenet̄ iudex a quo talem appellationē recipere q₂ hꝫ cō
tra se presumptā ꝯriam veritatē.arg.c.q₂ verisimile.de presum.
⁊ vide hoc per Lap.idē ergo sentit Joā.an.in appel.illius q̄ est
confessus crimē vt appellet cū cause expressione.Spec.vt refert
hic Lap.etiā tenet ꝙ confessus siue in ciuili siue in criminali po
test appellare.secus si sit confessus ⁊ conuictus ⁊ argumētis su-
peratus.vt in Spe.de app.§.in quibus.post prin.⁊ de ꝯfes.§.fi
na.ver.sed nunq̄d ꝯfessus.hoc etiā tenet Cyn.in.l.obseruare.C.
quoꝝ appel.non reci.⁊ Bar.in.d.§.iussus.multos autē casus i
quibus appellatio perhibet̄ enumerat hic Jo.an.in no.in duo-
bus versib⁹.Appellare vetāt scelus excellentia pacta.Contem
ptus minima res iurisditio facta.Arbitriū resꝙ̄ perit ⁊ si lōgi⁹
apta.Quos versus expone ⁊ iuribus ꝯfirma vt hic in nouel.su
per glo.puta.¶ Duodecimo no.in.§.in aliū ꝙlꝫ iudex appella
tionis sup re deducta in iudiciū cognoscere valeat ꝯ tertiuꝫ.tñ
super dicta re aliq̄d innouantē nō extēdit̄ eius offiñ nec pōt illi
tertio inhibere.Quod ergo dicit̄ pendēte appel.oīa debere sta
re in eodē statu dꝫ intelligi inter ipos litigātes.Secus si super
re illa q̄s a tertio ꝯuenit̄.⁊ ita est tex.⁊ glo.nota.in.l.creditor.in
prin.ff.māda.⁊ hic.quod nota ⁊ diligēter aduerte ꝙ lꝫ certis ex
causis plures sint ad eundē iudicē remittendi vt.s.de cōsti.cum
M.in nouel.sup verbo corā epo.⁊ de rescript.c.pastoralis.§.j.
sup verbo alijs.⁊.ff.ex qui.cau.apud eun.iudi.ea.l.j.⁊.ij.⁊ etiam
sup his sint audiendi extranei si se offerāt.vt.ff.de re iud.a diuo
pio.§.si rerū.⁊ de testi.veniens el.ij.tñ ad iudiciū tales non pñt
vocari vt hic nisi iurisditionē impediant.vt in gl.⁊ hoc not.Jo.
an.in nouel.sup verbo circa rē.Ex predictis ptꝫ ꝙ tales quorū
interest possunt licet non appellauerint litigare corā iudice ap-
pellationis:⁊ sunt ad eū remittendi in ꝑdictis casib⁹ si mouere li
tem velint vel assistere nō tñ inuiti trahi.vt hic.quod no.Nā si-
cut iurisditio delegati qñꝙ̄ extēdit̄ ad ꝑsonas extraneas.vt le
gitur ⁊ not.in.c.j.s.de off.dele.ita iurisditio iudicis appellatio
nis.Et circa hoc vide quod no.Bar.in.l.si q̄s separatim.et.l.si
plus sorte.ff.e.¶ Deciotertio no.in.§.cū vō ꝙ iudex appellatio
nis a suo ordinario in vna cā nō eximit̄ ab ipsius iurisditiōe in

alijs.Sꝫ vtrū possit in alijs ipꝫ recusare vt suspectū.vide ꝑ Jo
an.s.eo.ad hoc si in vna.⁊ ꝑ Host.in summa eo.tit.§.q̄s sit effe
ctus.ver.itē licet exēptus.Bar.sentit idē ꝙ Jo.an.vbi.s.scꝫ q
nō sufficit ad iustificandā suspitionē ⁊ recusationē sola appell
tionis interpositio sed requirit̄ ꝓbatio grauaminis coraꝫ arb
tris ꝓpter quod appellat.Et ꝙ iudex illud grauamē ītulit sci
ter.hoc eñ ꝓbato reddit̄ suspect⁹ q₂ ꝑ hoc ꝓbatur verbalis ini
ria ꝓpter quā pōt appellari s̄m opi.Placē.C.e.si q̄s ꝓuocati
nē q̄ appellatio ꝓpter iniuriā impedit iurisditionē in quacūq
cā.vt.C.si qua ꝑdi.po.l.j.⁊ ita no.in.l.j.C.apud eū a quo app.
Jo.an.in.d.c.ad hoc.Sꝫ s̄m hoc corā quo cōuenier̄ iste semel
iudice grauatus iniuste.dic ꝙ debebit cā delegari.vt i.c.si q̄s
de foro cōpe.¶ Decimoquarto no.in.§.dꝫ aūt ꝙ ab epis hñ
bus tꝑālem iurisditionē in causis illis appellat̄ ad archiepm.
ꝯ hopp.⁊ videt̄ ꝙ appellet̄ ad eos a quib⁹ hñt istā tꝑalē iuris
tionē.vt.s.de ma.⁊ obe.solite.⁊ ibi no.sup v̄bo recipiunt.Ad
xj.q.j.cū ergo cū duob⁹.c.seq.⁊.xxiij.q.vij.§.ecce q̄.ver.porro
c.cōuenior.⁊.c.tributū.Solu.dicꝙ aut illa tꝑalis iurisditio
incorporata libere in patrimonio eccl'ie.Nec pro illa dignit
te recognoscit dñm tꝑalem ⁊ tūc appellat̄ ad forū ecclesiasticu
vt hic.Tēporalia eñ esse mutatiōe ꝑsone desierūt vt dicit tex
in simili in.l.paulus.al's incipit ꝑ ꝓcuratorē.ff.de acqui.here
Ad hoc optime.j.eo.lib.de iurepat.c.j.ad fi.⁊ de preb.c.dilec
eo.l.fi.⁊ quod ibi no.in.j.glo.⁊ ꝑ Jo.an.post Host.qñꝙ̄ ꝓ il
tꝑali iurisditiōe recognoscit dñm tꝑalem q₂ habebat eā in fe
dū.⁊ tūc ad illū appellaret̄.vt.d.c.solite.et.c.lꝫ ex suscepto.d
cōpe.Ex quo infero ꝙ si clericus esset factus rector alicuius
uitatis.pone exemplū de rap.c.de archiepo.q₂ nō iudicat vt
ricus vel eps.sꝫ vt rector ad sup̄iorē illius ciuitatis esset app
landū.idē est si vnus rex haberet vnū comitatū et in illo iudi
ret vt comes:appellaret̄ eñ ad superiorem ipsius inꝙ̄tū com
nō inꝙ̄tū rex.vt est casus in.l.si qñ iudici.C.eo.facit.s.de ele
inter vniuersas.in fi.in feudalib⁹ ad quē sit appellandū. hoc
no.ad fi.sup glo.puta.⁊ ꝑ Inno.s.de iud.c.ceterū.in prin.m
5 glos.sue.¶ † Decioquinto nota ꝙ snia excō.vel interdicti
est reuocāda ꝑ iudicē appel.nisi vocatis partibus.excipe ca
vbi vertit̄ periculū aīe.vt in glo.⁊ de sen.exc.venerabilib⁹.§.
ne.Quid ergo si nō vocatis partib⁹ reuocet an valeat reuo
tio.Pe.ꝙ sic.alle.c.cū ab in ecclesiarū.de off.ord.in glo.fi.
illa loquit̄ in epo qui est immediat⁹ ad subditos subditorum
quo etiā quidā ꝯ.vt i no.pro eo tñ facit.d.c.venerabilib⁹.§.
aūt.Sꝫ ibi nō loquit̄ de reuocatiōe vel annullatiōe.sꝫ de ab
lutiōe vel relaxatiōe ad cautelā.facit q̄d no.hic in glo.cui ꝯ
Boat.vtrū aūt excōicatus pro ꝯtumacia possit absolui ꝑte
citata.Quidā ꝙ nō.sꝫ arg.ꝯ.s.de rescrip.olim.in fi.⁊ de v̄b
gni.ex parte el.j.de quo.xj.q.iij.excōicatos.⁊ in Spe.de co
ma.§.fi.ver.sꝫ pone ꝙ excōicatus.⁊ ver.se.vbi dicitꝙ absolu
nō dꝫ fieri nō vocata ꝑte tñ facta tenet.Uel dicas distingu
ꝙ si fuit excōicatus ꝓ manifesta offensa nō dꝫ absolui ꝑte n
tata.Tñ si aliter fiat valet.si autē sit excōicatus ꝓ contuma
tūc ꝑstita cautiōe de parēdo iuri ⁊ de soluēdo aduersario ex
sas poterit absolui illo aduersario absente.⁊ idē hic Lap.⁊ v
quod de predictis no.s.c.qua frōte.¶ Decimosexto not.in
cū aūt ꝙ iudex appel.remittit cām ad iudicē a quo cū sibi cō
terit min⁹ legitime appellatū fuisse.Si aūt legitime tota cā
eū deuoluit̄.vt.s.eo.vt debit⁹.quod intellige verū qñ appel
ab ordinario ⁊ delegato quorū iurisditio est certa ⁊ fundat
aūt articulus sup quo est appellatū cōcernit iurisditionē.p
q₂ dicit̄ rescriptū obrepticiū si ex eo ꝙ iudex rescripti se iud
ꝓnunciauit appellet̄ ⁊ iudex appellatiōis ꝓnūciet bene ap
latū nō procedit in principali.Nā sicut prim⁹ nō ꝓcederet
nūciasset rescriptū obrepticiū.ita nec iste iudex appellatōis
hoc bene facit.c.si a subdelegato.s.eo.lib.de offi.dele.⁊ est t
s̄m lec.Pe.⁊ Ab.in.c.olim.s.de excep.quod no.pro limita
ne oīm iuriū loquentiū de deuolutiōe toti⁹ cause si cōstet le
me appellatū.Expeditis quasi oībus vtilibus que hic form
6 doc.¶ † Quero de quibusdā alijs q̄ ꝯcernūt principium.c
quē.s.appellandū sit.⁊ regula est ꝙ gradatim est appelland
nō omissis medijs.ij.q.vj.anterioꝝ.Hoc ergo premisso prio
ro q̄d iuris si in hoc errauit appellās:q₂ nō ad maiorē sꝫ ad
rem vel minorē appellauit dicit lex ꝙ aut ad maioreꝫ ꝙ̄ deb
rit ⁊ valebit appellatio.⁊ idē si ad parē.Aut ad minorē ⁊ nō
let.vt.l.j.§.pe.ff.eo.ꝑ q̄d dicit Host.ꝙ valet ꝯsuetudo ꝙ ap
letur ad superiorē vel ad parē omissis medijs:sꝫ nō valet ꝙ
pellet̄ ad minorē q₂ est irrationabilis ⁊ inepta.xxj.dist.inte
⁊ de ꝯsue.c.fi.Aduerte tñ q₂ si est appellatū ad maiorē ꝙ̄ de
rit vel ad parē talis cā nō deuoluit̄ ad eū sꝫ ad illū ad quē in
veritate debuit appellasse.⁊ corā eo debebit ꝓsequi.vt no.i
§.pe.⁊ hic ꝑ Lap.qui etiā dicit ꝙ si fuit appellatū ad mino
ꝙ̄ debuerit pōt appellās infra tꝑa appellādi corrigere erro
suum

suū ꝙ si nō corrigit trāsiuit snīa ī rē iudicatā. vt no. Host. ī summa. e. ti. §. a quo ⁊ ad quē dʒ appellatio fieri ver. q̇d si putauerit ad hoc. l. libellorū. §. ꝙ si libelli. de accu. ff. ⁊ l. accusaturus. ff. de adul. Sed hic q̄ro q̄ sit ratio quare magis vicieẜ si est interposita ad minorem ꝙ̄ ad maiorem glo. in. d. §. pe. dicit ꝙ illud quod plꝰ est vtiqȝ tanti est. vt. l. cū furti. ff. de in litem iur. ⁊ quēad. serui. amit. l. is cui in prin. vnde appellando ad maiorem dignitatē videẜ etiā appellari ad mediaʒ. ⁊ aduerte: qꝛ illa ratio infert qū est appellatū ad maiorē gradatim. s. qꝛ minor ad quē debuit subalternaẜ sibi secꝰ credo si sit penitꝰ extraneꝰ: lʒ maior puta cū deberet appellare ad archiep̄m rauēnatem. appellauit ad patriarchaʒ ꝯstañ. qui lʒ sit maior tñ gradū nullū hʒ cū p̄dicto archiep̄o ⁊ ideo appellatio nō teneret ꝯ hāc credo mentē iuris. ¶ Quero scđo post Bar. si appellatū fuit ad principē omissis medijs: dic ꝙ ad ꝓximū superiorē cā deuoluiẜ. Sed papa ꝙ̄tū ad se ꝯtrariū statuit vt ad eū solū appellari possit omissis medijs. s̄. e. si duobus. ⁊ ij. q. vj. ad romanā. sed dicit Bar. factū esse vt hr̄et maiorem curiā. de quo imꝑator nō curauit. vñ alibi reddit rōneʒ quare ipse nō audit singulorū causas appellantiū. ne. s. nr̄is occupationibꝰ quibus ꝓ vtilitate mūdi a singulorū nōnunꝙ̄ negocijs aduocamur aliena fraudari cōmoda videanẜ. ita dicit in. l. p̄cipimꝰ. C. e. ¶ † Tertio q̄ro q̇d si simplr̄ dixit appello vel dixit appello ad superiorē vel ad iudicē cōpetentē di. Bar. ꝙ valet appellatio ar. d. §. pe. ⁊ l. se. ⁊ de ver. ob. l. q̄ rōne. §. pe. si tñ posset ꝓbabiliter dubitari ad quē esset appellandū valeret appellatio alternatiua ⁊ ꝯditionalis ꝑpter talē incertitudinē. vt no. in. c. si is cui. de off. dele. e. li. ⁊ ita vidi in. q. facti. Dñs em̄ padue deputauit quosdā qui audirēt oēs causas sue iurisditiōis cū potestate subdelegādi ab ipsorū subdelegato q̄ in vna cā snīam tulit ꝑs volebat appellare. dubitabaẜ an ad ip̄m dñm vel ad eos subdelegantes esset appellandū dubiū ꝯsistebat in hoc. an isti haberēt ordinariā vel delegatam. Nam primo casu ad eos. scđo ad dñm erat appellandū: vt. ff. q̇s ⁊ a quo. l. j. ꝑpter talem dubitationeʒ fuit appellatū ꝯditionaliter. de specie tñ iurisditiōis illorū fuit inter doc. multū in ꝯsilijs narratū sed recurre ad no. in. c. qm̄ abbas. de off. dele. in nouel. vbi de hoc plenius dixi. ¶ Quarto q̄ro pone ꝙ est ciuitas q̄ nō recognoscit superiorē ipsa eligit sibi rectorē. Nec habet aliū officialē q̇s erit iudex appellatiōis. dic ꝙ ipse ppl̄s siue ordo qui ip̄m officialē fecit q̇ solus reperiẜ superior ipsi pplo ⁊ sibi princeps est. vt. l. hostes. ff. de capti. ⁊ colligitur ex. l. ij. §. exactis. ff. de orig. iur. vbi ppl̄s romanꝰ liber faciebat officiales ⁊ ab eis erat ius appellādi nisi esset expresse inhibitū. ¶ Quinto quero in aliqua ciuitate est aliqđ collegiuʒ qđ facit sibi rectorē cui dat iurisditionē qđ pōt. vt. l. fi. C. de iu. om. iud. dic ꝙ ille q̇ est iudex ipsiꝰ vniuersitatis vt rector ipsiꝰ ciuitatis. ar. §. pe. ⁊. c. dilecti. s̄. e. ¶ Sexto q̄ro q̇d si proximus iudex nō pōt haberi: dic ꝙ si est impedimētū diu duraturū appellabiẜ ad aliū superiorē. ar. l. si longius. de iudi. ⁊ de vaca. mune. l. pe. in fi. ⁊ hoc siue sit impedimentū iuris siue facti. s̄. e. li. de off. dele. is cui pone exemplū cū proximꝰ superior nō est catholicꝰ appellabitur tūc omisso eo ad eiꝰ superiorē cū ille cognoscere nō possit de p̄scrip. veniēs. ⁊ de offi. or. ꝙ sedes. ⁊. c. qꝛ diligētia. de elec.

¶ Septimo q̄ro si iurisditio est cōis clerico ⁊ layco: puta dux vel comes instituit heredes ep̄m ⁊ laycū. itaꝙ iurisditio est cōis ad quē appellabiẜ. ⁊ loquiẜ vbi dicta iurisditio est incorporata in eorū patrimonio. vt non ob. qđ dixi. s̄. in. xiij. notabili. Bart. in. d. §. pe. dicit ꝙ appellabiẜ ad proximū superiorē iudicē ecclesiasticum. Nam corā eo pōt laycus stare sed nō clericus corā iudice seculari. c. si diligēti de foro cōpe. ꝓ hoc facit. qꝛ in ista mixtura: sicut in alijs p̄ualere debet magis dignū. vt. c. ꝙ̄to. s̄. de iudi. ⁊ ꝙ in dubijs de cōse. ecc. vel alta. Et hac ratione vniuersitas scholariū cōsiderata vt corpus ꝑpter mixturā clericorū ⁊ laycorum debet censeri ecclesiastica: vt sic denoīetur a nobiliori subiecto: vt in. c. j. de iure pa. ī. eo. li. ⁊ insti. de iure natura. gen. ⁊ ciuili. §. sed quotiēs pro hoc. s̄. de ꝓcu. c. in causis: vbi papa scholaribus perusij cōmorantibus ꝑmittit ꝓcuratorē constituere. ergo ad eum tanꝙ̄ ad ordinariū fuit habitus recursus: etiā ex hoc infero duo. primo ꝙ si vniuersitas scholariū esset ad debitū obligata: vel deliq̇sset: vt vniuersitas ꝑ modū notatū ī. l. sicut. ff. qđ cuiuſ. vni. no. deberet cōueniri corā ep̄o ⁊ non coram potestate. Scđo ꝙ si a sententijs rectoris appellaretur deberet appellari ad ep̄m: non ad potestatē de hoc dixi plene in. c. cū dilectus. s̄. de cōsue. aliter sentiens ꝙ̄. d. Jo. de ligna. q̄ in hoc videtur sibijpsi contrarius in. c. ex lr̄is. s̄. de ꝯsti. Sʒ dices videẜ ꝙ in ista mixtura essent ambo adeūdi ⁊ ad vtrūqȝ appellandū. Rñdet Bar. ꝙ hoc nō est equum ne ꝯtinētia cause diuidatur: vt. l. nulli. C. de iudi. ⁊. l. j. ff. de qui. re. ap. e. iu. e. alibi Bar. in clerico ⁊ layco insolidum obligatis format. q. corā quo cōueniantur. Nam ep̄s non pōt citare laycū nec iudex secularis clericū: nec scindi vel diuidi debet instātia vt predixi: ⁊ vt questio sit magis dubia. pone in casu in quo non pōt cā delegari: qꝛ est mixti imperij vt. l. iubere cauere. ff. de iur. om. iudi. dicit ipse ꝙ ambo simul cognoscere debent sicut ex necessitate. alibi hoc faciūt: vt in auẜ. si vero cōtigerit. C. de iudi. ⁊ ita no. in. l. solent. ff. de ali. ⁊ cibar. le. quare ergo alius dixerit in cā appellationis ꝙ tm̄ ad ecclesiasticū sit appellandum si appelleẜ a clerico ⁊ layco. ⁊ quare nō ita superiores eorū debēt ꝯuenire in ista cā appellationis terminā da. cogita. ⁊ adde ꝙ de isto ꝯcursu maioris ⁊ minoris iudicis in cognitione ⁊ appellatiōe. dixi. s̄. eo. li. de off. dele. si duo ex tribus. ⁊ p̄dicta locū habent qū appellaẜ ab ordinario. ¶ Octauo quero ad quē appelleẜ a delegato dic ꝙ semꝑ ad delegantē. vt. l. j. ff. q̇. ⁊ a quo. Quiqȝ appellaẜ a subdelegato. ⁊ tūc aut a subdelegato principis: aut a subdelegato ordinarij a subdelegato principis appellaẜ ad primū delegantē de iure ciui. vt. l. j. C. q̇ pro sua iur. Sed de iure canonico distinguiẜ. aut reseruauit sibi aliquid de iurisditione. aut nō. vt. c. super q̄onum de off. dele. scđo casu qū a subdelegato ordinarij. tunc appellaẜ ad ip̄m ordinariū omisso medio subdelegāte. vt. d. l. j. ꝺm lec. glo. q̄ intellig. illū tex. in delegato ordinarij ad vniuersitatē causarū q̇ subdelegat vnaʒ cām in qua si appelleẜ appellabiẜ ad ordinariuʒ nō ad subdelegantem. Aut loquimur in vicario. ⁊ tūc aut in foraneo ⁊ habet instar delegati. ideo ad eū qui cōstituit appellaẜ: aut in illo q̇ sedet ꝓ eodem tribunali. ⁊ tūc non ad cōstituentē sed ad superiorē ꝯstituētis appellabiẜ. vt hic. ad hoc cle. si principalis. ⁊ qđ no. ibi. Sūt em̄ isti vicarij ordinarij ⁊ eandē iurisditionē habēt cū eis quorū vices gerūt. vt. C. de off. e. q̇ vi. alte. ge. l. ij. facit. l. p̄cipimꝰ in p̄n. C. eo. ibi vel vicarijs ⁊c. Sed dices si ordinariꝰ semꝑ pōt causas delegare preclusa erit via deuolutionis ad archiep̄m. qꝛ ep̄s delegabit causas ⁊ cū a suis delegatis appellabiẜ ad eū appellabitur iterum ⁊ iterū delegabit. ⁊ sic qꝛ nō est ꝑmissum tertio prouocare. vt. s̄. eo. sua nobis impedita erit deuolutio ꝑ dictū modum vide quō cōtra istam fraudē sit ꝓuisum in Spe. eo. ti. §. tractemus ⁊ ꝑ Jo. an. in. d. c. super q̄onum. §. intentionis suꝑ glo. ⁊ in nouel. ⁊ etiā hic tangit. ¶ Nono q̄ro post Joā. an. in nouel. q̇s debet exequi snīam lataʒ ꝑ iudicē appellationis vtrū ipse iudex appellationis vel iudex a quo distingue casus. Nam aut iudex appellationis retractauit snīam primā forte absolutoriā. ⁊ ipse condēnauit. ⁊ tūc ipse iudex appellationis exequiẜ. ⁊ probatur ꝺm Jo. mo. in. c. pastoralis. §. p̄terea. de off. dele. Aut prima snīa confirmaẜ. ⁊ tunc aut ꝑ secundam sententiam iudicis appellationis: aut per lapsum fataliumꝫ. primo casu Joan. mo. tenet ꝙ vterqȝ pōt exequi: qꝛ ꝺm eum scđa snīa non innouat primā faciendo eā deteriorē. ff. de noua. l. aliā. Non ob. auẜ. de san. episc. §. si q̇s aūt litigantiū: vbi diciẜ ꝙ iudex appellationis exequiẜ. Non em̄ ꝑ hoc negat quin iudex a quo hoc possit Archi. ꝙ primus exequitur ꝑ illū. §. p̄terea q̇ dicit. interim executio snīe suspendatur. ⁊. ꝑ. c. cū in ecclesia. s̄. e. in fi. Tertio vero casu cum iudex appellationis pronūciat appellationē desertā vel non potuisse tertio ꝓuocari. vt. s̄. e. sua. Tunc dicit ꝙ primꝰ exequitur: qꝛ in his casibꝰ nō habet ꝓnunciare bene iudicatū. facit qđ not. in. l. eos. C. e. in glo. no. formā. ista est distinctio Jo. an. in no. ad fi. Ex qua apparet dubiū in vno casu cū. s. iudex appellatiōis cōfirmat snīam. Nam Jo. mo. tenet ꝙ vtriqȝ. Archi. ꝙ primꝰ vt dictum est. Aduerte qꝛ alia questio p̄cedit istam scʒ ex qua sententia oriatur actio in factū. ⁊ videtur ꝙ ex scđa qꝛ qui ꝯfirmat dat ff. de verb. sig. l. lege. ⁊. l. posthumꝰ. §. fi. de iniusto testō. Item qꝛ prima snīa est extincta. vt. l. j. in fi. ff. ad turpil. in hac. q. glo. in p̄ alle. l. eos dicit ꝙ ex prima. Sed in. l. furti. in prin. ff. de his qui no. infa. dicit ꝙ ex scđa. ⁊ hāc tenet Cy. in. d. l. eos. in. vij. q. ⁊ subdit ꝙ ista inuestigatio est vtilis ꝑpter fideiussores datos in prima cā an teneanẜ in cā appellationis. de quo in. l. cum apud sempronium. ff. iudi. sol. Item est vtilis ꝑpter quasi contractuʒ qui oritur ex snīa. vt. l. iij. §. item scribit. ff. de pecul. nam ratione illiꝰ quasi cōtractus poterit cōueniri in foro iudicis appellationis tanꝙ̄ ibi cōtraxerit. vt. l. oēs. ff. de iudi. ⁊ ꝑ ista pōt cōcludi etiā in predicta. q. s. ꝙ iudex cause appellationis mandabit dictam snīam cōfirmatā executioni ⁊ nō iudex primus. Et hoc ibi tenet Cy. alle. pro casu. l. precipimus. §. in his. C. e. ibi exequentibus iudicata ⁊c. istam etiā opi. s. ꝙ iudex appellationis exequaẜ qū confirmat primā snīaʒ. tenet Ja. bu. in. l. j. C. qū ꝓuo. nō est ne. alle. pro casu. l. tale pactum. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. vbi text. ⁊ glo. dicunt ꝙ iudex appellationis mandabit snīam executioni. Item probatur in. d. l. furti. vbi text. dicit ꝙ a tp̄e scđe snīe incipiunt currere tempora quadrimestria ad soluendū. d. Barto. tenet opi. Cy. s. ꝙ a snīa iudicis appellationis oriatur actio in factum. ⁊ ꝑ ip̄ʒ sit exequenda alle. l. si quis priore. ff. ad trebel. sic īducendo. Nam sicut non pōt q̇s decedere cū duobus testamentis: ita super eodem facto nō possunt fieri due snīe. vt. C. qū prouo. non sit ne. l. j. sed si scđm testamentū confirmat primū agitur ex scđo confirmante non ex primo. vt. d. l. si quis priore. Simili

ter ergo agatur ex scd̄a sn̄ia confirmante primā: ⁊ idem dicit de executione vt ad iudicē appellationis spectet qn̄ primā ↄfirmauit. Sed vltra p̄dictos casus est dare alium qn̄. s. de cōsensu partium ab appellatiōe recedit̄. tunc sil'r iudex appellationis exeq̄tur ꝺm Guil. de cu. in. d. §. q̇ prouocauit. Ja. bu. di. ꝙ idē isto casu ac si esset cursu fataliū ↄfirmata ⁊ sic exequet̄ eam prim⁹ iudex ⁊ hoc placet Bar. in. d. §. officijs. Bar. etiā ponit multoꝝ opi. in. d. §. p̄terea. cōcludit cū p̄dictis ꝙ iudex appellatiōis exequatur qn̄ primā sn̄iam ↄfirmauit vt dixi. Ex p̄dictis apparet ꝙ tribus modis p̄ma sn̄ia cōfirmat̄. Nam aut ꝑ aliaꝫ sn̄iaꝫ. aut cursu fataliū. aut pacto. ⁊ q̇s exequi debeat ex p̄dictis pꝫ: ⁊ latius per d. Bal. in repetitione. d. §. qui prouocauit vbi late disputat de p̄dictis. ¶ † Decimo ⁊ vltimo q̄ro q̄ sit forma sentētie iudicis appellationis: respondeo. tex. eam tradit in. l. eos C. eo. dicitem̄ ꝙ debet primam sententiaꝫ pronūciare iustā vel iniustā: sꝫ vtrū debet in sn̄ia addere: ⁊ ideo condēno vel absoluo. Barto. refert quosdam ita distinguere. Nam aut iudex appellationis pronūciat confirmando sententiā primā. ⁊ tūc nō est necesse ꝙ aliquid addatur. Nam aut pronūciat cōtra eam. ⁊ tunc siquidē p̄ria fuit absolutoria ⁊ pronūciat iniustaꝫ debet addere: ⁊ ideo cōdemno reum alias ista sentētia tanq̄ non continens absolutionē vel cōdemnationē non valet. C. de sen. l. preses. doc. in hoc vltimo mēbro tenent ꝙ etiaꝫ si non addat̄ condēno. sufficit sētētiam absolutoriā pronūciare iniustā. q: per hoc videtur reuꝫ condemnare ⁊ declarare eū creditorē eē. vt. l. si pretor. ff. de iudi. ⁊. l. quero in p̄n. de edil. edic. ⁊ de his qui no. infa. l. si te. expilasse. ⁊. l. in rōne §. cū quidā. ff. ad. l. fal. ꝓ hoc optime. l. generaliter. §. si iudex. ff. de iureiu. ⁊. l. qui ratione. §. pe. ff. de ver. ob. Non ob. ꝙ sn̄ia debet cōtinere abso. vel condēnationem. vt. d. l. p̄ses. Nam sufficit equipollens. vt ibi no. ⁊ ita tenet Cy. Ja. bu. in. d. l. eos vbi etiā no. vtrū super rescisione sn̄ie sit adeundus semꝑ iudex appellationis. Nam qn̄q3 quis cōquerit̄ de iniquitate sn̄ie. qn̄q3 de nullitate sententie: qn̄q3 per sn̄iam lesus est sua facilitate. de quib⁹ dicaꝫ in prosecutione tituli.

1 ☞ Appellationi multis modis q̇s renunciare dicitur.

Ut super. No. ꝙ ista cōstitutio districte p̄cipit iudicia quo vt tradat ap'los qd̄ p̄ceptū. s. cōstitutionis ita obligat sicut p̄ceptū hōis. de quo. s̄. c. cū spāli. §. sciant. ⁊ qd̄ not. Jo. an. s̄. de deci. c. nō est: ⁊ de p̄cepto legis: iudicis: arbitri. ⁊ priuati quē effectuꝫ habeat. vide in. l. si q̇s ita ꝓmiserit. §. ea. l. de ver. ob. ꝑ Bar. ¶ Scd̄o no. ꝙ ista cōstitutio refert se ad cōstitutionē cordi. s̄. e. Sed cū illa loquat̄ de appellatiōe interposita ad papā. ergo ista pena irritatiōis in alijs appellatiōib⁹ nō habebit locū. Sꝫ dic ꝙ illa ↄstitutio quo ad ea q̄ de nouo inducit hꝫ locū in appellatiōib⁹ interpositis ad papā nō ad alios lꝫ de hoc sint opi. vt ibi no. suꝑ verbo. ad nos. In ap'lis tū cōcedendis vera est opinio ꝙ vendicet sibi locū in quocunq3. ergo ⁊ ista qd̄ ap'lis loquit̄ ad quēcūq3 appellabit̄ locū habebit. Nam ratio hui⁹ ↄstōnis. vt. s. facilior instructio habeat̄ oēs cōplectit̄. Item. c. ab eo. j̄. e. referēs se ad istā nō repetit ista verba iuxta tenorē ⁊c. ¶ Tertio no. a quo tp̄e ꝓcessus iudicis a quo ap'los denegātis vel req̇siti nō tradētis incipit esse null⁹. Nā incipit. vt ī glo. antepe. Host. dicit ꝙ si ex quo sunt petiti ap'li. iudex in aliquo ꝓcedat anteq̄ sint exhibiti null⁹ est ꝓces. ꝑ hoc. c. ⁊ ꝺm hoc dꝫ exponi ex tūc. i. ex quo requisit⁹ fuerit: qd̄ non placet Jo. an. nec mihi. q: ista ↄstō hanc penaꝫ nullitatis ꝓcessus infligit post morā in tradēdo ap'los q̄ mora inducit̄ ꝑ denegationeꝫ vel per lapsum termini legalis. ¶ Quarto not. in ver. vbi ꝙ hec pena nullitatis cessat si fuerit appellatiōi renūciatū qd̄ qualiter dꝫ intelligi. declarat Jo. an ꝑ tres q̄ōnes. † Ad quarū euidētiā p̄mitte ꝙ appellatiōi renūciat q̇s multis modis. s. verbo ⁊ facto vere vel iuris fictiōe fauore partis appellate: vel in penā sui appellato etiā inuito: vt q: sue appellatōi vel partis aduerse nō detulit s̄. de rescri. ex parte. s. ⁊. s̄. e. an sit. ⁊cle. sicut appellationē. ⁊ pe. j̄. e. ⁊ qd̄ no. Jo. an. s̄. e. li. de do. ⁊ ↄtu. eū qui suꝑ verbo spōte. Iteꝫ p̄mitte ꝙ ista renūciatio pōt ↄtingere ante petitionē ap'lorum. Item post eoꝝ petitionē ⁊. j̄. terminū tradēdoꝝ puta. xxx. dierū. vt. j̄. e. ab eo. Itē post dictū terminū q: postea renūciat vel facit aliū actū ↄtra appellationē de qua ergo renūciatiōe dꝫ iste tex. intelligi. Ad hoc dico ꝙ sine dubio loquit̄ de duab⁹ ex p̄dictis s. renūciatiōe: q̄ fieret ante petitionē ap'loꝝ. Itē ⁊ de illa q̄ fieret post eoꝝ petitionē. j̄. terminū tū iuris. Sꝫ vtrum de illa q̄ fieret post terminū iuris elapsum: vt ꝓcessus post dictū terminū fact⁹ sit irrit⁹ ꝓpter denegatos vel nō ↄcessos ap'los. j̄. terminū si subsequat̄ appellatiōis renūciatio est dubiū. Joā. an. tenet ꝙ talis renūciatio subsequēs nō facit ↄualescere ꝓcessum q̇ iam erat irritus ꝑ hanc ↄstōnem: vt regula nō firmat̄. de re. iu. Cōtra istud dictū facit desertio vel renūciatio fingēs retro nō appellatū: vt l. furti de his q̄ no. infa. Nam sn̄ia rata manet postq̄ appellatio deserit. Sꝫ dic id verū in actis ⁊ sentētia que p̄cesserūt appellationē: vt firment̄ ꝑ eius desertionē: ⁊ in hoc desertio fingat retro nō aūt quo ad firmandū medio tp̄e attentata q̄ irritat ista cōstitutio. ⁊ vide qd̄ no. j̄. e. li. de sen. ex. c. lꝫ ī gl. ↄualescat. Quero iudex reuocauit grauamē ante traditionē ap'lorū. an possit libere ꝓcedere. dicit Jo. an ꝙ si reuocauerit ante tp̄s tradendoꝝ ap'lorū ꝙ sine dubio poterit ꝓcedere: vt. c. cū cessante. s̄. e. Sꝫ si post dictū tp̄s reuocauerit est dubiū. an ꝓcessus valeat. Nā denegatio vel nō facta ↄcessio. j̄. tp̄s est cā nullitatis ꝓcessus iudicis a quo vt hic. Sicut inhibitio iudicis ad quē. j̄. eo. nō soluꝫ ⁊ sicut inhibitio suspēdit iurisditionē iudicis a quo ita denegatio. vel nō facta ap'loꝝ traditio vt hic pꝫ. ergo postea reuocando reassumere nō poterit ad hec qd̄ no. Jo. an. s̄. e. cū cessante suꝑ. j. gl. de ista reuocatiōe dicā. j̄. e. si a iudice. ¶ Quinto q̄ro vtrū iudex q̇ reuocauit grauamē. j̄. tp̄s ap'loꝝ teneat̄ eos postea tradere. vr̄ ꝙ nō q:. c. cū cessante ꝑmittit ꝙ libere in cā ꝓcedat sꝫ nō ꝓcederet libere si tradere teneret̄ ap'los. Sil'e de p̄ben. c. multa cōiuncto. c. lꝫ. eo. ti. j̄. e. li. Itē hoc ꝓbat. d. c. si a iudice vbi reuocato grauamine ꝓcedit ac si nō eēt appellatū. ī ↄ̄riū facit h̄. c. ⁊. c. ab eo. j̄. e. vbi excipit vnū casum in quo tradere nō tenent̄. s. cū renūciauit si ergo nō renūciauit tradēdi sunt nō ob. reuocatione grauaminis. p̄terea talis habet̄ ꝓ appellāte quo ad hoc vt ꝓcedat̄ eo nō citato. vt. j̄. e. si a iudice in fi. ergo habeat̄ pro tali quo ad traditionē ap'loꝝ: vt qui similē cū alijs ⁊c. de sta. mo. recolētes. Item si ab initio male appellāti. ⁊ sic male instāti necesse est ap'los dari forti⁹ bn̄ appellāti lꝫ male instāti. ita dicit Jo. an. cui Lap. addit ꝙ si iudex vult caute ꝓcedere faciat vtrūq3. s. reuocet grauamen. ⁊ det ap'los. Si tū nō dederit nō ob. dici poterit nō valere ꝓcessum propter p̄dictas allegationes ꝺm eum.

1 ☞ Friuolum quid dicatur.

2 Superior appellationem friuolam de necessitate recipere non tenetur.

3 Iudex abdicans se a iurisditiōe eam reassumere potest.

4 Iudex postq̄ retulit appellationi an possit prefigere terminum appellanti.

Um appellationibus. Prima pars loquitur de appellatione cui non defertur. secunda ibi Si vero, loquitur de illa cui defertur. tertia protestatur. ibi saluis. ¶ Nota ꝙ friuole appellationi non est a iudice deferendum ⁊ dicitur friuolum quasi caducum ⁊ inutile: qd̄ non debet retardare processum. vt. l. quisquis. C. de rescin. vendi. ibi neq3 inanibus morari si autem obiectis. iura ergo que statuūt deferendum esse appellationi debent intelligi de appellatione intermissa ex causa iusta ⁊ ꝓbabili non iniusta ⁊ friuola. Sic iura q̄ loqunt̄ de sn̄ia testō exheredatiōe ⁊ alijs dispositiōib⁹ debēt intelligi de solēnib⁹ nō de illis q̄ sunt inualide carētib⁹ iuris solēnitate: vt. l. iiij. §. ↄdēnatū. ff. de re. iur. ⁊. l. ij. §. j. ff. quēad. test. ape. ⁊. l. nō putauit. §. nō que vis. ff. de bo. pos. ↄ̄ta. cū si. verba eī cū effectu ⁊c. relatū. de cle. nō resi. facit. l. cū seru⁹. ⁊. l. hec ↄditio ff. de ↄdi. ⁊ de. ¶ Scd̄o no. ꝙ iudex ad quē dꝫ remittere friuole appellātē ad iudicē a quo ↄcor. s̄. eo. cū in ecclesia. ⁊. c. cordi. doc. nec aūt ↄstet vtrū sit friuola nec ne vtrū possit inhibere. dic vt. s̄. eo. romana. §. ꝙ si obijciat̄. Tertio no. ꝙ iniusta delatio iudicis a quo defert totius cause cognitionē ad superiorē qd̄ est verum etiā si ob reuerētiā suꝑioris detulerit. lꝫ Host. dixerit ꝙ dilatio reuerētialis nō trāsfundit in superiorē cognitionē totius cause. Sꝫ dꝫ eā remittere si inuenit temere appellatū Jo. an. tꝫ vt dixi quoscūq3 apostolos delatarios dederit hꝫ locum h̄. c. vt remittere nō teneat̄ de necessitate lꝫ honestas plus artet iudicē in reuerētialib⁹: vt remittat. Itē intellige veruꝫ ꝙ deferat cognitionē toti⁹ cause. qn̄ certū est causam illā esse de iurisditione iudicis a quo. al's si nō ↄstat eū iudicē. lꝫ eius delatio deferat articulū appellationis. nō tū negociū p̄ncipale. de quo in Spe. de appel. §. quar'r. in fi. ⁊ vide ad hoc quod no. s̄. de excep. olim. ¶ Quarto no. ꝙ † suꝑior appellationē friuolā nō tenet̄ de necessitate recipere q̄tūcūq3 iudex a quo voluerit abdicare a se iurisditionē dicte appellationi deferēdo. Impitia eīn sua siue culpa nō dꝫ aliū ledere plusq̄ velit. Sil'e in hereditate in aliū trāsferenda ꝓpter culpā heredis. Nā si ille ali⁹ recusauerit heres cogit̄ retinere ꝓ se: vt no. in. l. si q̇s pluriū. §. si q̇s aū. ff. de le. j. ¶ † Quito no. ꝙ iudex q̇ abdicauit a se iurisditionē pōt eā reassumere. ar. ↄ̄. s̄. de offi. dele. significātib⁹. Sol. ibi ꝑ ꝓnūciationē erat facta abdicatio suꝑ toto h̄ suꝑ certo articulo tm̄. vn̄ nō mirū si aliud iuris est in ↄsumptione toti⁹ q̄ certe partis: vt no. in fi. C. de iu. emph. l. j. ⁊. s̄. de loc. c. ij. ¶ Sexto no. ꝙ quo ad iurisditionē trāsferēdam suꝑ tota causa idē opat̄ delatio etiā min⁹ rōnabilis q̄ iusta appellatio q̄ talē deuolutionē operat̄: vt. s̄. e. vt debit⁹. ex quo posset īferri ꝙ sicut iudex a quo ꝑ reuocationē grauaminis iurisditionē reassumit: vt. j̄. eo, si a iudice. ita sil'r reuocādo talē delegationem vt

tionem vt

tionem vt sicut alias ita istam interlocutoriā delationis posset
reuocare: vt.c.cū cessante.s.eo. Et hic dixit Jo.mo. Sed Jo.an.
hic ꝯ.⁊ remittit ad no.de accu.meminimꝰ.super ver.deferre. vbi
etiam qd iuris si post appellationē frustratoriā distulit ꝓcedere
an per hoc videaꝛ deferre.⁊ dic ꝙ nō.vt ibi inter deferre igitur ⁊
nō deferre est quoddā mediū.s.tacere. Quid ergo si notariꝰ scri
psit quā appellationē iudex benigne recepit.an videaꝛ ꝑ illa ver
ba detulisse. Spe.ꝙ nō.eo.ti.§.nec dicamus.in fi.ibi tn̄ dicit ꝙ
cle.quarto placebat ꝯriū. Itē an terminū assignādo videaꝛ de-
4 ferre.dic vt in glo.pe.quā tenet Archi. ¶ Quero † vtrū postꝙ
iudex detulit appellationi possit p̄figere terminū appellāti.bar.
ꝙ sic in.c.ij.de matrimonio ꝯcto.all'.c.sepe.s.eod.qd bene facit.
nā tex.p̄mittit de iudicis delatione ⁊ subsequiꝛ de termini assi-
gnatione. Itē post iustā appellationē iudex a quo p̄figit termi-
num vt.s.c.cum sit.⁊.c.rep̄hēsibilis igiꝛ similiter post delationē
cū appellatio ⁊ delatio ambulēt pari passu: vt dixi. Itē post ap-
pellationē a diffinitiua cui est necessariū deferri: vt hic in glo.fi.
pōt terminū assignare vt ī iuribꝰ all'.ergo ⁊ post delationē. Nec
pendet iste terminus a iure sed ordinatione iuris ad lites ab-
breuiādas.qd patet: qꝛ pōt appellās post p̄figere hūc terminū:
vt.s.c.ꝑsonas.⁊.c.oblate.⁊ ꝓ hoc est tex.s.eo.cordi.ver.post h°.
vbi talis terminus p̄figiꝛ post delationē.⁊ hoc tenet Jo.an. fa-
cit de fi.a iudic hꝰ.ad fi.eo.ti. Sed qd ecōuerso si iudex nō detu
lit appellationi.vtrū possit p̄figere terminū appellāti. Inno.ꝙ
non.de accu.c.fi.qd dictū posuit Guil.in spe.de remis.§.vidēdū
restat.ver.vtrū tn̄ ipse.in ti.de app.§.sequiꝛ videre in forma re-
uerēdo vel carissimo.dicit ꝙ si non deferat pōt dictū terminū as
signare ⁊ sub excōicationis pena ꝓ quo.s.eo.cordi.j.⁊.ij.rn̄so.⁊
ita hic Lap. ¶ Scdo quero iudex detulit appellationi frustra-
torie sꝫ appellās penitētia ductus reintegra vult ad eum redire
vtrū possit Jo.mo.vt refert hic Jo.an.tenet ꝙ sic. Non ob.iste
tex.qui dicit ꝙ non est ad eum qui male detulit necessario remit
tēda.dꝫ eñ intelligi ad instantiā ipsius iudicis male deferentis
sed ad petitionē partis appellantis que in hoc non peccauit re
mitti debet. Item appellās inuito aduersario potest redire ad
iudicem a quo: vt.s.eo.interposita.§.ille. qd beneficiū non vi-
detur posse tollere iniusta iudicis delatio.de reg.iu.indultū.nō
ob.ꝙ ius quesitū iudici appellationis propter talem delationē
per hoc tollatur cōtra.l.fi.ff.de pac.⁊.l.queriꝛ.§.qui impleto.ff.
locati.qꝛ in ipsum superiorē reintegra non censetur trāsfusa iu-
risditio cum effectu.s.eo.li.de offi.dele.ꝙuis.per hoc etiam rn̄-
detur ad.l.priuatoꝝ.C.de iurisd.om.iu. Iste enim iudex qui ma
le detulit hꝫ primordia iuris quam autoritate iuris per partes
reassumit. Item sicut delatio non ob.ꝯ iudicē appellationis qn
possit eum remittere: vt hic.ita non dꝫ operari ꝯ partē quominꝰ
possit redire reintegra contra iudicē igiꝛ deferētē solū dicta de-
latio hꝫ effectū per hūc tex.nō ꝯ superiorē vel appellātē.⁊ in hoc
residet Jo.an. ¶ Tertio q̄ro quando sunt duo iudices a quoꝝ
interlocutoria frustratorie appellaꝛ cui vnus detulit alter non
vtrū sit locus huic.c.ꝙ per delationē vnius ex duobꝰ iurisditio
trāsfundatur: vt hic dr.⁊ videtur ꝙ non.quia qd fit per vnum ex
duobꝰ iudicibꝰ nihil valet.de offi.dele. causam matrimonij.⁊.c.
cum causa. Si ergo nō valet qd vnus facit.ergo nec talis dela-
tio.ad idē.ff.de cu.fu.l.ꝯsilio.§.fi.vbi nō valet qd facit vnus tu
tor altero ꝓhibēte.cum enim iurisditionis exercitiū sit cōe duo
bus potior est ꝯditio ꝓhibētis delationē ꝙ deferētis: qꝛ per de
lationē extinguiꝛ vsus rei cōis qd socius nō pōt facere: vt.c. qd
omnes.⁊.c.impari.de reg.iur. Arguit in ꝯriū ⁊ ꝯcludit ꝙ aut
erāt duo ordinarij aut duo delegati: ⁊ si delegati aut dati simpl'r
aut cum clausula. Et si cū clausula: aut cū clausula nos vel alter:
aut cum clausula ꝙ si ambo. Item aut vnus erat ordinariꝰ alter
delegatꝰ.⁊ tunc aut post in primis aut college ⁊ breuiter omnia
ista mēbra ꝙtū ad.q.ꝓpositā rediguntꝛ ad duo.qꝛ ī casibꝰ in qui
bus vnus nō poterat ꝓcedere sine reliquo vnius delatio impe-
dit aliū nō ex vi delationis tm̄ ꝙtū ex carētia volūtatis. Si vo
vnus poterat ꝓcedere sine altero vt in pluribꝰ casibꝰ. Tūc vniꝰ
delatio nō impedit alterius ꝓcessum. Sꝫ restat dubiū vtrū ipse
male deferēs hoc casu penitētia ductus possit iurisditionē reas-
sumere ⁊ ꝓcedere simul cum collega: vt sic habeat ex ꝑsona alte-
rius qd nō hꝫ ex ꝑsona sua: ⁊ ex dictis Jo.an.elicio ꝙ possit vt
sic delatio que de iure nō tenuit nec trāsfudit negociūꝫ ad supe-
riorem sibi nō noceat: sꝫ possit venire contra de elect.nosti.ꝺm h°
ergo si ille q̄ detulit peniteat ⁊ vna cuꝫ collega det refutatorios
simul postea ꝓcedent ꝺm Jo.an.

☞ Apostoli infra.xxx.dies peti debent.

Appellans qui non petit apl'os infra tp̄s appellationi sue re-
nunciare presumitur.

Appellans ad iudicem appellationis mittere non dꝫ sine apo-
stolis.

Abeo qui. No.ꝙ idem terminꝰ prefigitur ꝑ
ti ad petēdū ⁊ iudici ad tradēduꝫ
apostolos. Sꝫ equiꝰ videꝛ ꝙ terminꝰ ad petēdū p̄ce-
deret terminū prefixū iudici ad tradēdū alias posset
sequi absurduꝫ. Si eñ vltia hora diei trigesimi peterenꝛ.iudex
nō haberet spaciū nedū ad deliberādū.sꝫ nec ad dādū.sꝫ dic ꝙ iu
dex nō petēti dare teneꝛ.vt.l.eos.C.e.iputet.n.sibi si se artauit ⁊
de se queraꝛ Nā sibi apte idē terminꝰ statuiꝛ.vt hic. Ideo vtriqꝫ
pariter currit.secꝰ aūt si esset ordo nā pendente termino vni non
curreret sequēti in ordine.quod dic vt dixi.in.c.fi.de cōsue.s.e.
1 li. ¶ † Secūdo no.ꝙ apostoli peti debēt.j.xxx.dies.in instanti
igitur appellatiōis petēdi nō sunt ad hoc quod no.in.c.quāuis
j.e.ti.in gl.lex dicit in fi. Sil'r nō est necesse ꝙ petātur in scriptis
lꝫ sit tutiꝰ.datio igitur apostolorū dꝫ esse in scriptis sicut appel.
et cōtinere dꝫ illa de quibꝰ in.l.j.ff.de libel.dimisso.⁊ vide ī spec.
eo.tit.§.sequiꝛ. ¶ † Tertio no.ꝙ appellās nō petēs apostolos
2 j.tp̄s presumiꝛ renūciare appellatiōi sue ⁊ de.iiij.tp̄ibꝰ aposto-
lorū dixi.s.c.cordi.⁊ vtrū lapsus cuiuslibet termini inducat de-
sertionē ibi nō tetigi.iō dicas ꝙ ꝑ lapsuꝫ.xxx.dierū videꝛ deser
ta appellatio vt h°. Si vero hūit apl'os debito tp̄e dꝫ eos postea
p̄ntare.iudicij ad quē ⁊ ī h°nō est tp̄s prefixū: sꝫ relinquiꝛ arbitrio
iudicꝫ cuiꝰ lapsus ēt desertionē īducit ꝺm quosdā.quod dic vt.s
e.ꝑsonas post p̄ntationē erāt ēt alia fatalia.s.ad intimādū iudi-
ci negociū: ⁊ incohādū ⁊ exercēdū: q̄ tp̄a hodie sunt reducta ad
annū ⁊ ex cā bienniū vt dicit bar.ī.d.l.j.de libel.dimis. ⁊ plene de
3 istis tp̄ibus ꝑ Ja.bu.ī.l.sꝫ his.C.de tp̄i.app. ¶ † Quarto no.
ꝙ sine apl'is nō debet ire vel mittere appellās ad iudicē appella
tiōis et talis missio vel accessus nō excusat eū nec releuat a peti
tiōe apl'oꝝ. cōtrariū tꝫ inno.s.eo.cordi. In ea.gl.⁊ no.bn̄ ꝑ hūc
tex. ¶ Quinto no.limitationē.c.vt sup.s.e.vbi post denegatio
nē vel nō factā apl'orū ꝯcessionē inualidꝰ est ꝓcessus. hoc eñ est
verū qn̄ precessit req̄sitio ꝑtis cōgruo loco et tp̄e. lꝫ ergo iudex
dꝫ eos dare ēt nō petēti.vt.l.eos.C.eo.tn̄ si nō dedit. qꝛ nō fuit
requisitꝰ.nō erit ex hoc eius ꝓcessus inualidꝰ sed pendebit.vt.j
c.proxi. Quis autē sit locus congruus: dic ꝙ tribunal. Nā ad
ortū vel domū ire nō tenetur vt est casus no.in.l.j.§.adeundi.ff.
quādo appel.sit.vtrū sufficiat vna req̄sitio vel debeāt eē plures
et quot: aliqui dicunt tres aliqui duas et aliqui vnā.et h° de cō
suetudine approbatur ꝺm formā traditā in cle.ꝙuis.e.ti.ij. rn̄so
de iure tamē scripto aliud esset vt.l.iij.ff.de pign.act. ¶ Quero
quādo incipiat iste cursus.xxx.dierū appellāti.qdā ꝙ a tp̄e snīe
alij a tempore appellationis interposite. aliqui quod precise
post decē dies q̄ danꝛ ad appellandū ⁊ sit vsqꝫ ad.xl. dies a tp̄e
snīe. Glo.ij.dicit ꝙ a tp̄e snīe si.j.x.dies fuit a snīa appellatuꝫ si
vero iādudū postea qꝛ forte sciuit postea snīaꝫ ꝯtra se latā: ⁊ tūc
a tp̄e scientie.vt in glo.q̄ ex hoc breuiter sentit ꝙ tp̄a petendoꝝ
apl'oꝝ incipiūt currere vna cū tp̄e appellatiōis interponende ⁊
sic a tp̄e snīe vbi p̄sens fuit.vel a tp̄e sciētie si sciētia snīe duduꝫ
postea superuenit. Refert tn̄ ino.opi. Ho.s.e.cordi.sup glo.instā
ter ꝙ a tp̄e interposite appellatiōis currāt isti.xxx.dies sicut an
nus appellationis prosequēde.vt in cle.si appellationē.j. e.⁊ p̄
ma facie equitatē habere vr̄ illa opi Hosti.pro qua facit istud.
c.qd dat.xxx.dies appellāti. Ergo anteꝙ appellet nō debet ici
pere cursus termini: qꝛ nō prius currit p̄scriptio ꝙ sit facultas
petēdi.vt.l.j.C.de anna.ex. Sꝫ ante appellationē: nō pōt apo-
stolos petere: ergo nō debet ante terminꝰ incipere: qꝛ ante nul-
la negligentia ⁊ oīs p̄scriptio cōtra negligētes est adinuenta.
vt.c.vigilāti.de p̄scrip.⁊.l.fi.C.de edi.diui.adri.tol.preterea cer
tum est ꝙ isti.xxx.dies currunt etiaꝫ iudici vt interim deliberet
an velit admittere vel refutare appellationē. Sꝫ cū ante inter-
positionē nō cadat deliberatio de despō.impub.ad dissoluēduꝫ
cum ꝯcor.ergo nec anteꝙ īcipere p̄scriptio.⁊ sequereꝛ absurdū
de quo dixi.qꝛ si peterenꝛ in vltimo momēto.xxx.dierum iudex
nullū haberet terminū ad tradēdum.his non obst. in nouel.resi
det cum glo.s.ꝙ a tp̄e sentētie vl' scientie incipiant vt predixi: ⁊
ita tenet glo.in.l.j.C.de libel.dimis.per.l.iudicibus.C. eo.tit.q̄
expresse dicit ꝙ a tp̄e sentētie currunt. Nam cum ab ea debeat
appellari.j.x.dies.si sic fuit appellatum restant. xx. dies.iudici
ad deliberandum vtrū velit admittere vel respuere.⁊.j.illos de-
bet vltro eos offerre non partis petitionem expectare vt dixi.
Item si grauatus tp̄e sentētie vel scientie appellaret statim ha
beret.xxx.dies integros: si hic differt sua culpa minus habet: il
li ergo.x.dies dati ad appellandum.j. quos in sua potesta-
te relinquitur appellare velit vel non cōfundantur cū residuo tē
pore petendorum apl'orum. Vltimo etiam ad hoc confirmāduꝫ
refert plura iura successiue edita.j.quātum tempus sunt aposto
li concedendi.⁊ tandem concludit ꝙ nulla etiam resultaret ini-
quitas si breuior terminus limitatus fuisset sicut iure veteri da
batur biduū vel triduū ad appellādū.⁊.v.dies dabanꝛ ad petē-

dum apostolos:que iura refert hic Jo.an.in nouella.ꝙ non pro‑sequor quia minus vtile.

1 ☞ Appellatione pendente per iudicem a quo nihil innouari debet.
2 Appellatur aliqñ ante sñiam diffinitiuam.
3 Differentia inter appellationem a diffinitiua ⁊ ab interlocutoria.
4 Inhibitio canonica ligat manus iudicis a quo.
5 Bannitus qui appellauit vtrum offendi poterit pendente appellatiōe si statuto caueatur ꝙ bannitus impune offendi possit

1 **Non solum.** † Sunt due partes.prima loquit̄ de appellatione interiecta a diffinitiua.scd̄a de interiecta ab interlocutoria.scd̄a ibi illa vero. ¶ No.regulā ꝙ pendente appellatione nō debet aliud innouari ꝑ iudicē a quo. Qr appellatio subtrahit ⁊ eximit appellantē ab eius iurisditiōe.vt.s̄.e.pastoralis.⁊.c. directe. Qd̄ ergo attēptat censet̄ factū ab incōpetēti iudice. ideo nō valet.ij.q.j.in primis.C.si a nō cō.iu.per totū.pendēte aūt cā restōnis in integrū supplicationis ⁊ nullitatis.vtrū sit idē iuris qd̄ in appellatione.vr̄ ꝙ nō.qd̄ dic vt.s̄.de re.in inte.c.suscitata ¶ Scd̄o no.ꝙ attentata ꝑ iudicē a quo reuocant̄ ꝑ iudicē appellationis ex officio suo nō iure actionis.vt.l.cirographis. de admi.tu.c.sollicitudinē.s̄.e.⁊ hoc veruz qñ sup hot aditur iudex appellatiōis.Si vero alius qd̄ qñq; ɔtingit.vt.d.c.sollicitudinem tūc fit ꝑ viam q̄rele.vt ibi dixi.Sed dices cū talia innouata lite pendēte debeāt restitui in statū pristinū ꝑ interdictū vnde vi vt.c.item cū quis.⁊.c.in lr̄is.de rest.spo.vr̄ ꝙ cesset istud remediū extraordinariū officij iudicis postq̄ꝫ habet locū ordinarium.vt.l.in cause.ff.de minor.So.pingui⁹ subuenit̄ ꝑ istud extraordinariū.qr de plano sine libello ⁊ lit.ɔtest.ꝓcedit̄.vt no.in c.j.vt lit.pen.s̄.secus in interdicto:⁊ ideo ɔcurrit cū eo.vt.j.tangetur:⁊ ad hoc vide qd̄ no.singulariter Innoc.in.c.bone.s̄.eo. ¶ Tertio no.ꝙ attentata post appellationē a diffinitiua reuocantur statim ⁊ ante oīa.i.anteq̄ꝫ ꝓcedat̄ in cā principali. Quedam tū.l.vr̄ velle ꝙ reuocent̄ postq̄ꝫ obtinuit in cā appellatiōis vt.ff.e.l.cuz ex cā. Sed ibi factū recitatur nō ius ponit̄.vt ibi pz ⁊ no.s̄.de iureiur.veniētes.⁊ Barto.in.l.j.ff.nil inno.app.pen. ¶ Quarto no.ꝙ sicut veniūt reuocanda attentata post app.a diffinitiua:ita attentata inter tp̄a appellādi qd̄ non est alibi in textu. Glo.tū idem no.in.l.j.ff.nil innoua.app.pen. Appellatio ergo in potētia ⁊ in habitu idem operat̄ qd̄ appellatio in actu. Sicut in simili legit̄:⁊ no.in.c.maiores.§.ceterum.s̄.de baptis. ⁊ alibi est eiusdez nature illud qd̄ est in spe sicut ius qd̄ est in esse productum. Nam paria sunt aliq̄d in esse consistere vel esse in eo statu qui de ꝓximo rem producit in esse.vt.l.licinius rufinus.ff. qui.ad lib.procla.non licet facit.ff.de vsufr.quemad. ca.l.si vsufructus mihi in prin.⁊ de adul.l.si vxor.§.j.ibi neq; matrimoniū neq; spem matrimonij violare ꝑmittitur. ⁊ istud facit ad ea que no.in.l.ex iudiciorꝫ.ff.de accu. Nā si reus criminis decedit post ɔdēnationē pena q̄ descendit ex legibus iudiciorꝫ publicorꝫ trāsit contra heredes. Si vero ante:non trāsit. Si vero post appellationem distinguit̄.vt in.l.iij.C.si pen.app.mors interue. Pone ergo ꝙ decessit post cōdemnationē.tū.j. tp̄a appellandi.s.x. dierum an transibit talis pena contra heredes:per hūc text.videtur ꝙ paria sint decedere post appellationē⁊.j.tp̄a appellationis.⁊ hoc tenet glo.in.l.ex iudiciorꝫ preallē. que nō est alibi s̄m Dy.Bart.ibi dicit hoc verū si heres appellet ⁊ appellationē ꝓ

2 sequat̄.vt dicta.l.iij. ¶ † Quinto nota in ver.illa vero ꝙ quandoq; appellatur ante diffinitiuam sententiam ⁊ hoc est regulare de iure canonico.si appelletur ex causa probabili.vt.s̄.e. vt debitus quod multum vituperat Cyn.in.l.ante sententie quorum app.non re.vbi de iure ciuili.an liceat appellare.ab interlocutoria:sic distinguit Jac.bu.nam aut post sñiam non speratur alia diffinitiua:⁊ tūc nō est proprie diffinitiua:sed quasi quādo fertur super emergēti.vt.l.intra vtile.ff.de minor.⁊.l. preuaricationis.ff.de preuarica.⁊ hoc casu qr tales interlocutorie excludunt totum iudicium ⁊ sic habēt vim diffinitiue: poterit ab eis appellari.l.a diuo pio.ff.de re iudi. Aut post talem interlocutoriam speratur diffinitiua.⁊ tunc aut grauamen ab interlocutoria potest remoueri per appellationem a diffinitiua ⁊ non appellatur:qr appellatio esset superuacua ⁊ fieret iniuria iudici. vt.l. omnem.C.qñ prouo.non est nec. Aut grauamen interlocutorie per diffinitiuam tolli non potest:⁊ tunc potest appellari. vt.l.ij. ff.de appel.reci. Conclude ergo ꝙ de iure ciuili si est talis interlocutoria que pretendat vires diffinitiue.vt.d.l.intra vtile.⁊.d. l.preuaricationis preallē.vel si tale grauamē infertur per interlocutoriam cui nō possit succurri ꝑ appellationē a diffinitiua:vt in tortura vel in approbatione fideiussorum.ff. qui satisda.co.l. ab arbitro.⁊.l.ij.ff.de app.re. In is casibus poterit appellari,de iure ciuili ⁊ non al's qd̄ ius equum ⁊ bonum est tendens ad litiū expeditionem effusa vero appellatiōis facultas a quolibet grauamine tendit ad litium immortalitatem. Nam de facto vidi in vna causa fuisse appellatum quatuor vicibus ab interlocutarijs ⁊ pretēsis grauaminibus. Jo.an.tū nititur defendere ius canonicum cum sit permittens appellari a quolibet grauamine cū sit equum.j.eo.c.fi.in nouel.⁊ sumpta occasione ex predictis regulis Bar.ꝑ oēs partes iudicis ꝓsequitur an de iure ciuili possit ab interlocutorijs appellari. Incipiens primo a citatione si citatur ꝙ cōpareat.j.breuem terminum. Scd̄o a ꝓnunciatōe qua ꝓnunciat quis se iudicē esse vel non esse. Tertio a pronūciatiōe qua ꝓnunciat legitimā personā standi in iudicio vel nō. Quarto si super existentibus oppositis contra libellū pronunciat sup eo procedendum esse vel nō.⁊ sic sup alijs partibus iudicij prosequitur an posset appellari qd̄ plene ꝑ eum vide in.d.l.ij.de app. re.⁊ ibi in.l.se.etiam de materia appellatiōis ab interlocutoria ꝓsequende examinat an ab ea sit appellandū:⁊ sententiandū in scriptis.⁊ de modo iustificandi impugnandi ⁊ deuoluendi cām ad iudicem ad quem post eius pronunciationem que alibi pro‑

3 sequar. ¶ † Sexto no.differentiā inter appellationē a diffinitiua ⁊ ab interlocutoria quo ad tp̄s reuocandi attentata. Nam illa statim:sed cū ab interlocutoria appellatum est non reuocantur statim:sed pendent interim innouata ante inhibitionem canonicam:ratio differētie est:qr diffinitiua finit officium iudicis ⁊ deuoluit totam cām ad iudicem ad quem: sed nō interlocutoria ⁊ app.super ea.sed ita demū si constiterit appellationis cām veram esse:ante igitur q̄ꝫ de hoc constet potest ꝓcedere: sed pendebit efficacia processus ex futuro euentu:potest etiam a ꝓcessu abstinere ⁊ appellationi deferre.⁊ sic postea nō procedit.vt.s̄.e. cum appellationibus.⁊ ꝙ sit in eius potestate de iure ciuili probatur in.l.intra vtile.ff.de minor.vbi preses in euentum appellationis cognitionem distulit.⁊.C.quo.app.nō re.l.ab executore. delatio ergo iudicis a quo sicut inhibitio iudicis ad quē suspēdit eius iurisditionē.⁊ vide ad hoc per Bart.in.l.eos allegata. s̄. Sunt alie differentie inter appellationem a diffinitiua ⁊ ab interlocutoria in insertione cause appellationis.s.appellādi in scriptis ⁊ iustificandi.ex causis deductis.l.non vt.l.⁊ cōiuncta

4 l.scio.ff.eo.⁊.l.litigatorib⁹.C.eo. ¶ † Septimo no.ꝙ canonica inhibitio ligat man⁹ iudicis a quo vltra in causa in qua fuit appellatum non procedat:non sufficit igitur s̄m Jo.an.ad reuocādum talia attentata scientia iudicis a quo scientis iudicem appellationis incepisse ꝓcedere. Nec etiam sufficeret intimatio sibi facta per iudicem ad quē sine inhibitione quaz exigit iste textus:qui in isto casu irritat attentata ꝑ eum sicut in casu delationis.⁊ denegationis apostolorꝫ.vt.s̄.c.cum appellationibus.⁊.c vt super:in alijs igitur casibus interim iurisditionem retinet q̄ pro eo presumitur magis q̄ꝫ pro appellante.vt in.c.in presentia de renun.⁊ aduerte qr istud.c.loquitur quando appellās appellationem prosequitur. Quid ergo si appellationem deserit: an per talem desertionem remanebunt valida attentata interim appellatione pendente vide textum.qui loquitur de sñia excō.interim attentata que nō conualescit per desertionem legitime appellationis in.c.licet.j.e.lib.de sen.ex. Sed quid dices si inhibitiōe nō facta iudex a quo inique processit cōdemnādo appellantem iniuste in expēsis vel aliter procedēdo:dic ꝙ si declarabitur per iudicē ad quem appellatio legitima.nō est dubiuz ꝙ veniūt reuocāda vt hic. Si vero appellatio frustratoria proñciabitur vel emissa ex cā nō vera an erūt nulla illa iniuste attētata. Textus videtur esse notabilis ꝙ iudex ad quem illa poterit reuocare: q̄ iniusta appellatio partis nō firmat que per iudicem a quo perperam vel inique gesta sunt:vt in.c.cū venisset de eo qui mit.in poss.licet igitur appellatio friuola manifeste precludat viam appellandi a diffinitiua postea lata per iudicem ad quē.vt cle.j.de do. ⁊ cōtu.tū nō firmat interim innouata quominus possit per appellationis iudicem reuocare quod est mirandum: qr appellatio friuola nō videt̄ deuoluere.vt.s̄.e.romana.ver. ꝙ si. Querit Joan.an.de tali.q.in libello petijt appellans sñiam retractari ⁊ attentata ante omnia reuocari lit.cōte.petit ꝙ anteq̄ꝫ procedatur super veritate propter quam appellauit: attentata reuocari:queritur an iuste petat. Archi.ꝙ non. Naz litē cōtestando elegit viam ordinariā:⁊ sic via extraordinaria officij iudicis cessat auxilio ordinario intētato.vt.l.in cause.ff.de mino. Itē a principali causa.s.vtrum iusta sit appellatio.nec ne pendet illa reuocatio attentatorum:ergo ipsa debet principaliter expediri. ⁊ refert Archi.sic obtinuisse Guil.in spe.eo.ti.§.pe.ad fi.ver.sꝫ pone Jo.an.istam opi.reprobat ⁊ concludit ꝙ lꝫ possit esse dubiū si petita fuisset in libello simpliciter reuocatio. Si tamen fuit dictum ante oīa reuocari ⁊c.li.contesta.non impedit quin debeat fieri ante discussionem ꝓpter qd̄ extitit appellatum:⁊ ꝓ veritate sue opi.adducit distinctionez. Jo.mo.super illo generali vtrum

ille qui

ille qui eligit vnā viā ꝑcludat ſibi viā ad aliam q̄ ad idē tendat. Nā aut aduerſe ſunt inter ſe ⁊ ad diuerſa tendētes ⁊ tūc eſt neceſſe vnam eligere. vt. C. de fur. l. j. Si vero ſunt diuerſe ad idem tñ tēdētes: ⁊ tūc. Aut vtrūq; eſt pricipale. ⁊ debeo eligere. vt. l. cū. fili⁹. §. varijs. de le. ij. ⁊. s. de ele. vt q̇s duas. Aut vna eſt principalis. ⁊ alia ſubſidiaria. ⁊ tūc aut p ſubſidiariā nō ſubuenitur pinguius q̄ per ordinariam. ⁊ tunc ceſſat remediū ſubſidiariū: ⁊ ordinariū locū habet. vt. l. in cauſe el. ij. ff. de minor. Aut pinguius ſubuenitur per remediū extraordinariū ſiue ſubſidiariū ⁊ hoc dupliciter. Nam aut ambe ſunt principales: ⁊ tunc ſubſidiaria poteſt prius proponi. vt. ff. nau. cau. ſta. l. ⁊ ita. §. ex hoc edicto. Aut eſt vna principalis ⁊ alia non. Et ambe poſſunt cōcurrere: ⁊ in progreſſu vna poteſt premitti: ⁊ per iſtud mēbrū decidit̄ queſtio de qua queritur. Nā pinguius ſubuenitur preueniendo in tp̄e ſicut in ſummis. ff. de eden. l. j. §. diem aūt. ⁊. c. j. de plus pe. conſtat. n. q̄ in reuocatiōe attentatorum eſt queſtio ordinaria per libellū ⁊ extraordinaria per iudicis officiū. vt hic p quā viā citius expedit̄. Nā ꝓbatis. iij. de quibus in. iiij. glo. nō eſt opus probare iniuſticiam interlocutorie quo ad reuocationem attentatorum. ⁊ ſic plenius ⁊ citius ſubuenitur appellanti Nam ⁊ in ſimili intentans petitorium poteſt redire ad poſſeſſorium per quod facilius ſubuenitur vt in. c. paſtoralis. de cauſa poſ. ⁊ proprie. ⁊ idem in milite qui eligendo viam ordinariā in teſtando non videtur renunciare viam priuilegij ſpecialis et extraordinarij militib⁹ cōceſſi. vt. l. iij. ff. de teſtō mili. Simile etiā in excōicato qui lꝫ elegerit viam nullitatis excōicatiōis. tanq̄ lata fuerit poſt appellationeꝫ legitimā. vt in. c. cū contingat. de of. dele. ⁊ ſi minus hec via defertur poteſt petere abſolutionem ad cautelam. j. e. li. de ſen. ex. ſolet ex quibus Jo. mo. decidit. q. talē petij appellationē pronunciari canonicā ⁊ reuocari in irritum quicq̇d attentatum eſt in preiudiciū appellatiōis. lite aūt con. peto certum articulū attentatū reuocari an poſſim. Ex predictis patet q̄ ſic. ⁊ etiā cōfirmatur: q: litis cōte. nō ſolet facere deteriorē cōditionem actoris ſed meliorē. vt. l. nō ſolet. ff. de re. iur. Ex his igit̄ Jo. an. cōcludit contra. Arch. in. q. ꝑdicta q̄ tali libello porrecto nō ob. nec etiā lit. cōte. ſup eo ad inſtātiaꝫ appellatōis peti poſſit reuocatio attentatorum priuſq̄ ſup meritis appellantis ꝓcedatur: ⁊ etiā durante proceſſu: quod verum credo etiam ſi ſimpliciter fuiſſet petita taliter reuocatio nō expreſſo ante omnia: vt ſic verba libelli ſicut cuiuſlibet diſpoſitōis ad iuris ordinē ⁊ intellectū referātur etiā ſi non fiet expreſſio vt. l. miles. §. decē. ff. de reg. iur. ⁊. l. ex diuerſo. §. ſi in iudicio. ff. ſolu. matri. facit quod no. Bar. in. l. ij. §. pri⁹. ff. de vulg. ⁊ pupil. Ad hoc optime. l. j. §. nō ſolum. ⁊. l. poſtq̄. §. imperator. ff. vt leg. no. caue. Confirmat iſtam ſuam opinionem. Joan. and. alijs rationibus quas omitto. ¶ Secundo querit poſt Bar. ſi iudex per diffinitiuā ſententiam aliquem a dignitate depoſuit depoſitus apparet: ⁊ eſt dubium an appellatio teneat hac dubitate pendēte ſubſtituitur alius. querit̄ an hec ſubſtitutio veniat reuocāda per modū attentati an pendeat ex euentu cauſe appellationis: dubiū queſtionis conſiſtit in eo q̄ dixi q̄ erat dubia. Nam ſi teneret certuꝫ eſt q̄ deberet reuocari per. l. cirographis. de admi. tuto. poteſt etiam fundari dubium queſtionis in hoc. quia iſta innouatio. videtur quo ad tertium ſubſtitutū facta. ⁊ ſic non venit reuocāda per viā appellatiōis. s. eo. ti. ⁊ li. romana. §. in aliū In illa. q. prolixe ſcribit ⁊ demū ſic diſtin. Naꝫ aut ſuper illa depoſitione fundatur dicta noua electio vel ꝓuiſio. ⁊ tūc quicūq; ſit eligens vel prouidens cū iam habeat cauſam a iudice deponente reuocabitur per modum attentati iuxta no. hic in glo. iij. verſi. hec tamen omnia. ⁊ quod no. viij. q. iiij. in ſumma. ⁊. s. e. ſepe in gloſ. ſicut ſupra. Si vero ſuper facto iudicis qui depoſuit non fundatur prouiſio vel electio. tūc ſecus vt hic plenius in nouel. vbi ad fi. ſubdit q̄ hec queſtio non eſt ſuperflua per. c. j. ⁊. ij. s. eo. li. vt lit. pendē. Nam non contingunt hunc caſum. ſed primum loquitur in duobus coelectis. ſecundū in petitore qui vēdicat beneficiū a poſſeſſore ſm eū. ¶ Extra quero ſtatuta ſunt communiter per italiā q̄ banniti poſſint impune offendi. vtruꝫ bannitus qui appellauit offendi poterit appellatione pendente. Dy. q̄ non per. l. j. ff. nil no. appel. pendē. ibi nec vllam aliaꝫ iniuriam. dubium facit quia ille titulus habet locum inter appellantem. ⁊ etiam iudicē: vt hic in gl. mag. Sed hic loquimur in tertia perſona: ⁊ ſic videtur aliud. vt no. l. creditor in princ. ff. mā. Sed illa gl. loquitur de tertia perſona que nō adheret proceſſui. Sed hic de tertia perſona que adheret bāno ⁊ fundatur ſuper eo. ⁊ ideo opi. Dy. eſt vera. pro qua facit quod. s. proxi. dixi. Quid ergo ſi offenſus deſerit appellationē nunquid fingit̄ retro potuiſſe offendi. videtur q̄ ſic: vt. l. furti. §. j. de his q̇ not. infa. cōtrarium eſt vtrum: q: inſpicitur tempus delicti quo tp̄e erat maleficiū punibile de iure. ⁊ ideo poſterior negligentia offenſi nō preiudicat fiſco ſuper iure queſito. ar. l. quotiens. §. ſi. ff. de noua. ¶ Quid de eo qui nō appellauit: ſed petebat bannum caſſari propter aliā cauſam: an pen. lit. poſſit repelli. videt̄ q̄ non: q: quacūq; via veniat̄ ad reſciſſionē interim ſuſpēditur pronunciatū. vt. C. de trāſac. l. ſi cauſa cognita. Dy. tꝫ cōtrariuꝫ in. l. iij. §. ſi ſeruus. ff. de acq̇r. poſſ. ſ. q̄ poſſit interiꝫ offendi. bar. ibi cōtra. ⁊ vide quod de his queſtionibus dixi in. c. non debet s. de teſt. q̇ꝺ optime. facit ad predicta. c. ſolet. j. e. lib. de ſen. exc. ⁊ adde ad predicta. quod no. Joan. an. poſt Jnnoc. s. de conſti. cum. m. vbi de innouatis principali lite pendente. vel pēdente appellatione an debeant indiſtincte reuocari: dic vt ibi.

1 ☞ Appellari poteſt ab actibus extraiudicialibus.
2 Appellatio generalis in iudicijs non valet.

Oncertationi. Primo ponit̄ motiuum conſtituētis. ſcdo ibi ſtatuimus ponitur conſtitutio que diſtinguit: an per appellatiōem vel aliter petatur reuocari grauamē. ſecundum membrū ibi. ſed ſi per determinationem interſerit ibi. dūmodo. ¶ † Not. q̄ ab electiōibus ⁊ alijs extraiudicialibus actibus pōt quādoq; appellari: ergo nō ſemper. Quomodo aūt cognoſcā quādo hoc poſſit vel nō. doc. iuris canonici non declarāt. Ego poſt Bart. declaraui plene. s. eo. li. de elec. c. conſtitutio. tangit̄ plene in. c. dilecti. de ma. ⁊ obe. per Jnno. ¶ Secūdo no. q̄ in tēpore appellationis interponēde cōueniunt appellatio iudicialis ⁊ extraiudicialis Nam infra. x. dies a die grauaminis illati eſt appellandum. in pluribus tñ differunt. Nam appellans in iudicio audit̄ excommunicatus etiā originarius actor. vt. s. de exc. ſignificauerunt. Sed nō ita extraiudicium appellās ſi eſt mera extraiudicialis ſecus ſi nō mera: q: apponitur ab executore qui vult prouidere ⁊ hoc no. Joan. an. s. eo. de excep. c. pia. Secūda differentia eſt q: appellatio extraiudicialis ſuſpendit effectū eorū que ſecuta ſunt poſt ipſam: non autem precedētium vt no. s. eo. cōſtitutus ſed illa que fit in iudicio ſuſpēdit effectū precedētiū ⁊ ſequētiū. ff. ad turpil. l. j. in fi. ⁊ de his qui no. infa. l. furti. Tertia q: ad iuſtificandum appellationem iudicialem ſufficit q̄ cauſaꝫ allegatam ſe obtulerit probaturum ⁊ non fuerit admiſſus vt. c. interpoſita. s. c. ſed in extraiudiciali non ſufficit ſe obtuliſſe ſed probare tenet̄ veritatē cauſe allegate. vt no. in. c. cum inter canonicos de electio. Quarta differētia eſt q: appellatio iudicialis impedit proceſſum iudicis a quo. Sed extraiudicialis non impedit innouari. ⁊ rationem differentie ſuper hoc vide in. c. cum in cunctis de his que fiunt a ma. par. ca. per Jnno. ⁊ hec in no. Quinta differentia eſt q: per appel. extraiudicialem non omnia attētata poſtea reuocantur. Sed illa ſolū que attentauit contra ipſam appellationē: quod declarat per multa exempla Jnn. in. c. cum nobis olim. s. de elec. ſed vigore iudicialis irritatur quod agitur contra ipſaꝫ ⁊ quod ſuper tota cauſa. vt. s. c. proxi. ſuſpēditur. vt no. in. c. ad hoc ſi in vna. s. eo. ſi autē eſt cōnexa vt cauſa conuentionis ⁊ recōuentionis an appellatio in vna ſuſpendat iuriſditionem in alia. Jnno. q̄ nō. Hoſti. q̄ ſic. vt tetigi ⁊ remiſi in. d. c. cū nobis olim. † Sexta differentia eſt q: in iudicijs non valet appellatio generalis. ⁊ etiam grauamine non iuſtificato per cauſam. vt. c. vt debitus. s. eo. ſed extra iudicium valet appellatio etiā certo grauamine non expreſſo: dummodo aliq̇d fiat vel dicat̄ quare grauamen timeri poſſit: ⁊ grauamen poſtea ſubſequat̄: ⁊ ſic interponit̄ a futuro grauamine ⁊ cōtra certaꝫ ⁊ ī certā perſonam dūmodo fiat ex probabilib⁹ coniecturis ⁊ factū ſit certū: ⁊ illa differētia no. in. c. cōſuluit el. ij. s. e. in nouella. Et dixi in. c. bone. ⁊ in prima oppoſitione in quo alias differētias enumeraui. ideo hic nō repeto. Sed quero quos effectus producat iſta appellatio extraiudicialis maxime: q: ſi cōtra talem appellantē aliquid extra iudiciū attentetur ſint prodita remedia ordinaria vt interdictum vnde vi. ſi fuerit ſpoliatus. Jtē interdictum vti poſſi. ſi fuerit turbatus. Jtem ſi in ſuo conſtructū fuerit aliquid vi vel clam interdicto quod vi aut clam. ⁊ de ope. no. nū. ⁊ ſic de ſi. ad quid ergo illa extraiudicialis appellatio ꝓdeſt vel effectū producit. dic vt no. Jnn. in. d. c. bone. ⁊. c. dilecti. de maio. ⁊ obedien. in. nouel. vbi plura enumerantur in quibus iudicialis: ⁊ extraiudiciales appellationes conueniunt. Ex q̇bus ⁊ ex his que dixi in. d. c. conſtitutio. habes noticiam plenā de extraiudiciali appellatione. communiter parum nota. Diligenter tamen aduerte ad id quod notat Joan. and. poſt Jo. mo. dicit enī q̄ appellatio extraiudicialis dicit̄ multiplex. Primo qñ eſt omnino extraiudicialis. vt. d. c. bōe. ⁊. c. cū nobis oliꝫ. Scdo mō q: nō fit ab actu iudiciali. nec in figura iudicij: ſed tñ a iudice qui iubet vel facit aliquid in grauamen partis. de ver. ſi. ex parte de tēp. ord. ad aures de eta. ⁊ qua. queris. Tale enim grauamen nō poteſt dicit factū iudicantis: ⁊ ipſo iure nō tenet C. cōmi. vel epiſto. per totū. ⁊ tunc an ille qui ex tali facto vel cōminatione grauat̄ poſſit appellare. dic q̄ aut eſt tale factuꝫ q̇ꝺ

iudex reuocare non posset vt quia diffiniuit.⁊ sic functus est officio suo bene vel male.vt.c. in literis de offici.delega. vel prouidit de beneficio quod meũ erat vel mihi debitum⁊ tunc oportet appellare.j.decendium via etiam simplicis querele ad hoc competit.quia cum non fuerit actum in figura iudicij non potest transire in rem iudi. Si vero est iussus vel factum reuocabile.tunc potest ab eo peti ꝙ reuocet: quod si non fecerit appellari potest vt hic in.fin.⁊.j.eo.c.si a iudice. Si vero talis iuss⁹ fieret super principali.puta de soluendo.x.consulit Joan.mo.hoc casu idem qđ.s.ad iudicem iubentem vadas vt reuocet tale grauamen offerens te stare iuri.qđ si nõ fecerit poteris appellare:⁊ etiam prius de ma.⁊ obe.inter quatuor.⁊ hoc no.quia mandata iudicum resoluuntur in simplicem citationem.i.ꝙ ille cui in absentia aliquid mandatur per iudicem⁊ si non vult illud adimplere saltem comparere tenetur ⁊ se excusare. Ad hoc consueuit allegare do.meus.c.tua de cohabi.cleri.⁊ muli. ⁊ quid iuris de grauaminibus illatis ꝑ iudicem que non habent vim interlocutionis:⁊ qđ de cõminatione hic in nouel.remittit.⁊ Archid.plene ponit. Qñq3 contingit ꝙ est actus oĩno extraiudicialis: fit tamen ab illo qui habet aliqua3 potestatem.puta capitulo qđ a iure habet potestatem eligendi.vt.s.de ele.c.j.cu3 si.⁊ tunc est locus huic.c.⁊ ista sunt vtilia ideo tene mẽti. ¶ Ultimo no.hic Jo.an.de ista dictione s3 ⁊ si [a] vel ⁊ si. Nã vbicunq3 coniungitur sine copula aduersant̃ in facto ⁊ in iure. Sed vbi ponitur inter ĩpas copula ⁊.q: dicitur.sed ⁊ si aduersat̃ in facto tñ sed in iure est identitas. idem no. Bar.post gl.in.l.j.ff.ne quis eum qui in ius vo.est vi eximat.

a ¶ S3 ⁊ si. Adde ꝙ ista dictio s3 ⁊ si denotat diuersitatẽ ĩ facto ⁊ ĩ iure bal. in.l.pñs ⁊ filij ꝟ. q̃ro circa hanc legem ⁊ ibi Jo.đ imo. ff.de vulgari ⁊ pupillari bar. ĩ.l.ij ff.ne q̃s eũ q̃ ĩ ius.vo. ⁊ ĩ.l.q̃cartã ⁊ ĩ.l. plane §.si cõiunctiz.ff.đ lega.j.

1 Appellatio emissa in absentia iudicis an excuset.
2 Libellus appellatorius cui dari debeat.

Appellatio. Not.ꝙ aliud est legere scripturã.aliud eam simpliciter exhibere.⁊ appellanti sufficit solum porrigere etiã si non legat. Sed non ita iudici sententiam in scriptis tradere. Nec testi dictum suum vt dixi. s. tit. j.c.fi.legere autẽ est oculis prospicere que scripta sunt.ff.de his que in testa.delen.l.j.vbi de significatione huius verbi legere.⁊ aduerte quia hoc.c.loquitur de appellatione porrecta iudici ⁊ sic de appellatione iudiciali. Idem dicit Jo.an.de appellatiõe penitus extraiudiciali. Nam licet in illa sit opinio extra casum c.vt circa.s.e.lib.de elec.de quo.s c.cordi in.iiij.glo.⁊ in gl.maxime.⁊ in gl.istud. Si tñ in scriptis appelletur sufficit tradi scripturam: cum eadem sit ratio ꝑm Jo.an.in nouel. ¶ † Scđo no. ꝙ coram iudice a quo est appellatio interponenda. Nisi in casibus.vt in glo.iij.super qua refert opi. Hos.q̇ dicit ꝙ appellatio emissa in absentia iudicis bene excusat si non fiat fraudulenter: qđ videtur placere Inno.s.eo.dilectus ad fi. Tamen eidem Inno.placet id qđ sequitur in hac glo.s.eo.si iustus.hoc autem certum est ꝑm Archi.ꝙ appellatio non protegit appellante3 a suo iudice donec ad ipsius iudicis noticiam perducatur.s.e.si duobus.vbi idem tenet Pe. ¶ Tertio no.ꝙ iste tex.solu3 exigit ꝙ scriptura porrigitur per qđ dicit Archi.ꝙ non est necesse appellanti cum tradit sedulam loqui vel dicere appello. Ad hoc.ij.q.vj.biduum ibi vt ei libellos daret ⁊c.⁊ ide3 dicit glo.in exceptionibus.vt eas sufficiat in scriptis dare ⁊ etiã ꝑ3 Jo.an.illas ꝟbo proponere dummodo apud acta scribantur. Ad hoc.s.ti.j.c.vl. in glo.j.in fi.in exceptione recusationis.videtur speciale qđ debeat dari in scriptis per.l.apertissimi.C. de iudi.⁊ qđ no.s.c.legitima in nouel. S3 nunquid in casu huius.c. requiritur ꝙ scriptura sit aut.glo.iiij.ꝙ non.contra quam opponitur de cle.causam de ele. Sed ibi loquitur in diuerso casu cum sc3 per scripturam fit fides plena de actu preterito. Sed hic loquitur cum scriptura producitur ad intimandum presentem actum. de quo ita constat iudici per priuatam sicut per publicam. immo etia3 sine scriptura quandoq3.vt cum incontinenti appellat quis a diffinitiua voce viua.C.de appel.l.litigator. ¶ Quia hic fit mẽtio de libello appellationis. Sciendum est ꝙ talis libellus est duplex vnus appellationis interponende qui datur iudici a quo. ⁊ de isto loquitur istud capitulum.alius est appellationis interposite prosequende qui datur iudici ad quem. ¶ Circa primum est aduertendum q: quandoq3 appellatur viua voce. ⁊ illa est breuis forma.sufficit enim dicere appello.vt.l.j.§.libello.ff.e. Sed quero q̃to tempore duret ista potestas appellãdi viua voce. cõmuniter seruatur ꝙ hoc facere potest iudice sedente pro tribunali.arg.l.diuus.de resti.in integ.⁊ dixi.s.eo.c.j.in.ij.no. Quãdo autem omissum est appellare viua voce necesse est postea appellare in scriptis.vt.l.litigatoribus.C.eo.⁊ tũc quid debeat cõtinere ille libellus appellatorius.no.in.d.§.libelli. Nam debet continere personam appellantis iudicis a quo: ⁊ sententiã contra quam. ¶ Circa appellantis personam querit ibi Barto.si procurator est condemnatus ⁊ appellat an debeat appellare ꝓprio nomine an procuratorio nomine dñi.⁊ videtur ꝙ noĩe proprio cũ sit dominus litis:⁊ in eum fuerit lata sententia.vt.l.j.C de sen.veritas est ꝙ debet appellare procuratorio nomine. vt.l.j.§.in propriam.ff.quando appel.sit. puto etiam ꝙ proprio nomine posset appellare.vt.l.ex emptione. §.j.ff.eo.⁊ si simpliciter appellaret non adiecto cuius nomine debet intelligi procuratorio nomine dñi. vt.l.fi.ff.de instito.⁊.l. pe.si quis cau. ¶ Circa personam iudicis dic ꝙ sufficit expressio nominis dignitatis.l. non exprimatur nomine proprio: q: appello tanq̃ a dignitate non a priuato.vt.l.si seruus communis.ff.de stip.seruo. Expressio autem sententie a qua fit appellatio debet fieri taliter ꝙ reddatur certa per relationem ad diem late sententie.⁊ tutũ est etiã ꝙ exprimatur res. l3 non expediat si per demonstrationem diei res est certa.vt.l.j.in fine.ff.de do.prele. Apostoli vero in ĩpo libello appellatorio non est de substantia ꝙ petantur. q: habent terminum separatum a termino appellandi. ⁊ dixi.s.eo. ab eo in secundo notabili. Sed vtrum in tali libello debet fieri mẽtio de iniquitate sententie.communiter seruatur ꝙ sic: sed nõ est de substãtia.q: qui dicit appello videtur dicere iniquam.vnde verbi significatio hoc importat.

2 ¶ † Circa hoc etiam quero cui debet dari libell⁹ appellatorius dic ꝙ iudici a quo si potest haberi eius copia: al's iudici ad quem.vt.l.j.§.dies.ff.quando appel sit. Item siquis timeret iudicem a quo posset interponi corã honestis personis.vt.s.e.si iustus.⁊.l.j.C.de his qui per me. iu.nõ appel. Modo breuiter est videndum de libello qui datur iudici ad quem ⁊ dicit Bar.ꝙ licet detur talis libellus: tamen non est necesse de iure. Nam sufficit ꝙ coram iudice a quo producatur appellatio:⁊ petat̃ super ea ius dici sine nouo libello vt ibi autẽ.de his qui ingre.ad app.§.volumus.⁊ Inno. videtur hoc tenere.s.de off.deleg.cum cõtingat.circa fi.magne glo. Sed q cõis practica se habet in contrariũ.ideo Bar.circa ipm libelli querit de conclusione ipsius in.d.§.si libelli.vbi vide de quibus ij.libellus.no.in Spe.de app.iiij.parte.§.dicendum restat.⁊.§ ijs precedentibus.

1 Appellatio suspendit iurisditionẽ iudicis a quo.

Si a iudice. Thema ponit. cui⁹ duo dubia soluit.vtriusq3 rationem reddens ibi.nisi coram secundu3 determinat ⁊ declarat ibi nisi. ¶ Nota ꝙ si citatio fiat super causa que non sit de iurisditione citantis non tenetur citatus comparere. non enim spectat ad iudicem a quo cognoscere de veritate grauaminis sed ad iudicem appellationis. vt s.eo.romana.§.ꝙ si ⁊.s.de rescrip.c.dilectus filius. Sed dices cum ex isto argumento pendeat an sit sua iurisditio.vel nõ. Nam si causa pretensi grauaminis est vera spectat ad aliu3.si falsa spectat ad ipsum.vt.s.eo.vt debitus.ergo videtur ꝙ sit eius cognitio.vt.l.si quis ex aliena.ff.de iudi. Solu.vt no.s.eo.sollicitudine in glo.sed querit̃. ¶ Secundo no.ꝙ non debet quis instrui super facto proprio de quo certus esse debet.ff. pro suo.l.fi.et.s de rescrip.ab excommunicato ⁊ ibi similiter dicit lex absurdum esse ꝙ ille qui in ea causa est.vt edere debeat petere ꝙ edatur sibi.vt.l.siquis ex argentarijs.§.pretor ait.ff.de eden. ¶ Tertio no.ꝙ iudex a quo debet videre vtru3 grauauerit nec ne. Sed contra.ij.q.vj.decreto vbi nihil pri⁹ de veritate grauaminis cognoscit. Sed vtrum sit emissa ex causa probabili.se instruit ⁊ videre debet. Sed quid dices si est dubium. vtrum sit probabilis. necne dic ꝙ idem: ꝙ ipse de hoc cognoscit ⁊ inquiret a peritis ⁊ collatione cum eis habita sententiabit.secundum ꝙ sibi videtur.vt s.eo.vt debitus in glos.colligitur vbi not.quid iuris si post talem collationem remaneat de hoc dubium: dicit ibi ꝙ debet differre ⁊ supersedere. Nam ꝑm Jo.an. hoc in nouel.in tali dubio potius statur appellationi q̃ sententie.s.eo.dilectus ⁊ presumitur propter grauamen appellatum.de re iudi.tenor.⁊ quod no. Jo.an.s.eo.pastoralis in glo.non tamen. ¶ Quarto no. ꝙ appellatio suspendit iurisditionem.iudicis a quo ⁊ per cõsequens effectum sentẽtie sue:⁊ in appellationibus ab interlocutorijs illud est clarũ.ꝙ suspenditur iurisditio.⁊ effectus sñie non extinguitur quod patet q: põt iurisditionem reassumere.vt. s. vt debitus. Sed appellatio a diffinitiua vtrum extinguat vel suspendat pronunciatum.varij varia sentiũt propter leges que in hoc variant. Quedam enim dicunt ꝙ appellatio rescindit pronunciatum.vt.l.j.in fi.ff.ad turpil. Itẽ.l.cauetur ꝙ condẽnatus vltimo supplicio statim efficitur seruus.vt.l.qui vltimo. ff. de pe. et tamen si appellat valet testamentũ eius: quod nõ potest contingere alia ratiõe nisi q: talis appellatio peremit pronunciatũ. vt ff.de iniust.test.l.siquis filio.§.hi autem oẽs. Item infamia per sententiã irrogata per appellationẽ aboletur vt.l.furti.§.j.ff.de his qui no.infa.in cõtrarium faciunt rationes ⁊ iura ꝙ per appellationem nõ extinguatur: sed pronunciatum suspendatur vt C.de re.cre.l.si quis iusiurandũ ibi prouocatione suspensa ⁊c.

C.de app.l.precipimus τ quo.app.nõ re.l.ab executiõe. τ de of.
deleg.pastoralis.§.j.in oĩbus enĩ istis iurib⁹ habet̃ verbũ suspẽ
dere qd̃ aliud est q̃ extinguere:vt.l.illa institutio.§.is qui.ff.de
here.insti.ibi suspẽso retinẽtur vel nõ obrũpunt̃ τ.ff.de pact. l.si
vnus.§.j.τ.s̃.de cõsue.cũ inter per Jnn.qd̃ eñ suspẽditur nõ tol
lit̃ substantialiter sed eius effectus interim cessat.ff.de do.inter
vir.τ vxo.cũ intestat⁹.§.ne aũt τ.c.ad hoc.τ qd̃ ibi not.s̃.eo.τ.c.
dilect⁹.τ multe etiam rõnes vrgent pro illa parte quas ponit.d.
Bal.in.l.tale pactũ.ff.de pac.§.q̇ ꝓuocauerit in repetitiõe. Ef-
fect⁹ qõnis cõsistit q: si sñia suspẽdit̃ ꝑ appellationez.põt vires
reassumere per cõfir.τ sic ex ea orieẽ actio in factũ τ officiũ iudi-
cis executiuũ.Si ṽo extinguit̃:ius exequẽdi τ actio in factum
habebũt ortũ ex sñia iudicis appel.de his dixi.s̃. eo. romana in
viij.q.post Jo.an.❡ Quinto no.in ver.nisi q̃ appellans a gra
uamine citatus per iudicẽ a quo ad audiendũ reuocationẽ gra-
uaminis cogit̃ cõparere.Quod vtrũ sit verũ qñ citatus fuit iu
xta formã hui⁹.c.in prin.vel cũ precise citatus est ad actũ reuo-
cationis.Jstud verbũ nisi cui⁹ natura est p̄cedentia limitare in-
nuit q̃ cõparere tenet̃ etiã citat⁹ sub p̄dicta forma.q̃ duo conti-
net.s.grauamen reuocari τ de eo doceri.lꝫ ergo ad istud scd̃ꝫ nõ
teneat̃:cogit̃ cõparere sup̱ prio q̃si duo fuerint mãdata. vt in.c.
cũ dilecti de do.τ cõtu.τ lꝫ pro vno intellectu multum faciat iste
tex.Tamẽ ꝯtrariũ tꝫ Lap.dicens q̃ termin⁹ assignat⁹ in forma
de qua in prin.c.nõ artat appellantẽ.Jste ergo ṽsi. nisi.dꝫ intel
ligi qñ fuit simpl'r citatus ad audiẽdã reuocationẽ grauaminis
Ex tunc eñ si nõ cõparuerit vꝫ processus iudicis a quo ac si nõ
fuerit appellatũ τ hoc credo verũ maxie.si reuocationẽ pollicet̃
sub cõditiõe si de eo docuit vt in textu.Si ṽo simpl'r dicit se vel
le reuocare.τ q̃ de eo doceat.tũc est maius dubiũ ꝑ.d.c. cũ dile-
cti vtrũ.s.cõparere teneat̃.Sed hic q̃rit̃ vtrũ citato nõ cõparen
te τ iudice reuocãte grauamẽ sine noua citatiõe poterit ad vlte
riora ꝓcedi.τ sñia ferri.Archi.hic q̃ sic.s̃.eo.li.de do.τ cõtu.eũ
qui.in ꝯriũ facit.iste tex.ibi ac si appellatio τc.cõtumacia eñ ta
lis fingit eũ nõ appellasse.Non ergo tanq̃ ꝯ appellantẽ est pro
cedendũ forma illi⁹.c.τ hãc partẽ q̃ req̃rat̃ noua citatio. tꝫ Jo.
an.si tñ citat⁹ appellationi insistens cõparere cõtẽpserit loc⁹ est
opinioni Archi.❡ Sexto no.q̃ iudex põt grauamẽ inflictum
ꝑ suã iterlocutoriã reuocare:vsq̃ꝫ aũt ad q̃tũ tp̃s duret ista ptãs
Jo.an.s̃.eo.cũ cessante refert varias opi.Ego ibi post Bar. di
stinxi.iiij.tp̱a.Nã quoddã est tp̃s.x.dierũ appellandi post gra-
uamẽ illatũ.quoddã est post.x.dies vsq̃ꝫ ad sñiam. quoddã post
sñiam diffinitiuã.quoddã post executionẽ interlocutorie. dic er
go q̃.j.x.dies ad appellandũ põt reuocare ad petitionẽ partis
postea nõ põt ex officio.vsq̃ꝫ ad sñiam diffinitiuã:post sñiam au
tem nõ posset:similiter nec postq̃ fuerit executioni mãdata. nisi
causa cognita.vel de partiũ volũtate.vt probat̃ in.l.j.in fi. ff.de
p̄tor.stip.Jtẽ intellige q̃ possit reuocare.j.x.dies.vel ante sñiaꝫ
vt dixi.Nisi eẽt talis ĩterlocutoria ꝑ cui⁹ ꝓlationẽ iudex desine
ret eẽ iudex.q: tũc eã nõ posset reuocare.vt.s̃.de off.dele.signifi
cantibus τ loquit̃ istud.c.qñ desijt esse iudex qñ pronũciauit se
non iudicez idem si quocũq̃ꝫ alio modo.puta tradẽdo ap̄los de
negatorios:vel exp̄sse denegãdos:vel.j.tp̃s debitũ nõ tradẽdo
vel si iudex appellationis inhibeat appellatiõe recepta. Jn his
eñ casibus est extincta ei⁹ iurisditio in aliũ τ nõ suspensa. Qd̃
exigit iste tex.vt eã valeat reassumere ad hoc.s̃.eo. vt sup̱.τ.c.ab
eo.τ.c.cũ appellatiõibus.τ not.hoc ꝓ limitatione huius.c. Cui
etiã adde qd̃ dixi in.c.vt sup̱ preallegato in.ij.τ.iij. q. Opposi-
tio ergo Bar.in.d.q.est q̃ iudex ex officio semp̱ ante sñiaꝫ reuo
care possit interlocutoriã.d. Jo.an.in.d.c.cũ cessante ponit tres
sp̃es interlocutoriaꝝ.Nã q̃dã p̄parãt τ ordinãt litẽ.Quedã de
cidũt incidẽtia.vel emergẽtia.Quedã iubent aliq̃d restitui vel
dare fieri.vel nõ fieri.vel aliud equipollẽs.Sup̱ potestate autẽ
reuocãdi.istas interlocutorias ponit multoꝝ opi.τ demũ suã q̃
sup̱ p̄dictis trib⁹ sp̃ebus de iure canonico habẽt potestatẽ reuo
candi ex cã.Sine cã vero nõ posset maxime post.x.dies sine vo-
luntate partis ꝓ qua lata est allegat.l.j.in fi.de p̄tori.stipu.τ qd̃
no.Jnno.de sen.ex.sacro.vbi.lꝫ ponat opi. demũ postea ad l'raꝫ
sic dicit:vel dic idem in alijs interlocutorijs:vt de expensis.τ si.
q̃ reuocari possint a ꝓferente etiã si post lapsum.x.dierũ trãsiue
rint in rem iudi.τ sic loquit̃ lex q̃ iussit.nã sicut ex officio suo si-
ne solẽnitate condẽnat ex quo partib⁹ oritur ius τ actio. Sic τ
sine magna solẽnitate poterit reuocare.ar.iiij.q.v. quisq̃s.fatet̃
tñ Jnn.q̃ si sine cã reuocat poterit appellari.plures aũt qõnes
circa reuocationẽ interlocutorie ponit Bar.in.d.l.qd̃ iussit.τ in
ter alias no.illã si sup̱ eodẽ facto apparẽt due sñie interlocuto-
rie.Nec apparet q̃ iudex tulerit scd̃am aĩo reuocãdi primaꝫ.an
prima sit reuocata.vr̃ q̃ sic:q: in his q̃ pendẽt ex volũtate vnius
τ sunt mutabilia semp̱ vltima priorib⁹ derogãt:vt.c.j.s̃.eo.li.de
cõsti.τ.l.si mihi τ tibi.§.in legatis.de leg.j.dicit ipse q̃ prima nõ
vr̃ reuocata:q: scd̃a p̄sumitur lata ꝑ errorẽ pro quo dicto allego
c.cum olim.s̃.de reg.iu.τ qd̃ no.Jnno.in.c.auditis.s̃.de procu.
❡ Septimo τ vltimo no.q̃ iudex ad hoc vt reassumat cãm ꝑ re
uocationẽ grauaminis requirit̃ q̃ reuocet cũ effectu.Qd̃ decla
ra.in glo.pe.Ex qua no.q̃ vbi facto opus est non sufficit dicere
sum parat⁹ nisi realiter offerat:pro quo allego qd̃ no.Bar.in.l.
p̄tor ait.§.siquis paratus.ff.de op.no.nũ.τ vide de hoc glo.no-
tabilẽ in.c.cupiẽtes.§.si vero.s̃.de ele.ille ergo q̇ tenetur solue-
re pecuniã sub pena vel aliter non sufficit si dicat se paratũ solue
re nisi portet pecuniã in manibus ad hoc.l. fundus.ff. de rescin.
vendi.τ.s̃.de eo qui mit.in pos.c.j.Ar.contra.s̃.de resti.in inte.
c.constitutus.

1 ☞ Prelatus interest aliquãdo capitulo vt prelatus aliquã-
do vt canonicis.

A Collatione. Circa vnum thema distin
guit.primũ mẽbrũ ibi non
ad ip̃m.scd̃m ibi al's si. ❡ Not.q̃ ad ep̃m τ capl'm
hic spectabat collatio p̄bendarũ qd̃ vtrũ ita sit de
iure cõi vide.s̃.de elec.cũ in ecclesia in. ij.glo.τ ibi
1 in no.❡ † Scd̃o no.q̃ p̄lat⁹ interest qñq̃ꝫ capl'o vt p̄lat⁹: qñq̃ꝫ
vt canonic⁹.in dubio tñ semp̱ p̄sumit̃ residere:vt ep̃s nisi probet̃
contrariũ ex aliquib⁹ cõiecturis quas hic ponit glo.ij.Quõ au
tem põt residere nomẽ canonici vt effectus in ep̃o dubitari põt
nam vox canonici ꝓuenit ex titulo canonie:vt not.in.c. cũ tu de
ꝯsti.Sꝫ titulus canonie τ eius effect⁹ extinguit̃ ꝑ eius ꝓmotio
nem ad ep̃atũ:vt in.c.cũ in cũctis.de elec.Si ergo est extinctus
nõ vr̃ q̃ possit retinere vocẽ:vt canonic⁹.Ad hoc vide qd̃ no.j.c.
cum nr̃is de cõ.p̄ben.τ.c.cũ in ecclesijs.j.eo.lib.de p̄ben.lꝫ enim
possit hr̃e titulũ canonie τ eius effectũ nõ tñ est canonic⁹: vt j.d.
c.cũ in ecclesia. ❡ Tertio not.q̃ cũ a duobus grauamen infert̃
q̇ habẽt diuersos sup̱iores:ad quẽ ex eis debeat appellari.Naꝫ
capl'm habet ep̃m.ep̃s archie.Si ergo ep̃s τ capl'm simul graua
uit respectu capl'i erit appellandũ ad papam respectu ep̃i ad ar
chiep̃m:in hac ergo mixtura tex.iste vult q̃ sit ad archie. appel-
landũ:q: grauamẽ illatũ est indiuisibile ratio : q: illatũ a pluri-
bus vr̃ illatũ a quolibet insolidũ:vt.l.eadẽ.§.cato.de verb.obli.
Ad ep̃m ergo veluti inferentẽ grauamẽ insolidũ nõ est appellã-
dum:q: nõ appellaret̃ gradatim sed de eodẽ ad seip̃m ꝯtra iura.
s̃.eo.dilecti.τ.s̃.e.li.de ꝯsue.nõ putam⁹.est τ alia ratio : q: ĩ ista
mixtura duoꝝ grauantiũ est appellandũ ad sup̱iorez digniores
q: natura ꝯpositi ex duob⁹ simplicib⁹ est talis:vt magis dignuꝫ
trahat ad se min⁹ dignũ vt.c.q̃ in dubijs de ꝯsecra.ec.vel al.Sꝫ
dignior est ep̃s q̃ capl'm sicut pater filio:τ sicut caput membris
iuxta no.in.c.edoceri.de rescri.τ.c.nouit.de his q̃ fi.a p̄la.τ vide
oĩno de hoc.qd̃ dixi.s̃.e.romana in.vij.q.Sꝫ dices ista ratio in-
fert q̃ etiã si grauauit:vt canonic⁹ de capl'o nõ sit ad eũ appellã
dum:postq̃ dicis q̃ grauamẽ a plurib⁹ ꝯcernit oẽs insolidum.
Ad hoc rñde q̃ grauamẽ illatũ a capl'o nõ vr̃ illatuꝫ a singulis.
Sicut nec debitũ vel creditũ capl'i est singuloꝝ.xij.q.j.q̇ manu-
mittit̃.τ.l.sicut.ff.qd̃ cuiusq̃ꝫ vni.no.non habet̃ ergo ꝯsideratio
ep̃i si interest vt canonic⁹.❡ Quarto colligit Jo.an.de hoc ver
bo tanq̃ actũ.nã qñq̃ꝫ ep̃s est p̃ns actui vt ep̃s. qñq̃ꝫ vt canoni-
cus.ad hoc de elec.cũ inter.in glo.fi.q̃ incipit sed nõne. Et ĩdu-
cit ad.q.ambasiatoꝝ mediolañ.quib⁹.Jmp̱ator ꝯstantinopoli-
tanus ad quẽ vt ambasiatores cõis accesserant multa donauit.
an cedat eis vel cõi talis donatio dicit in nouella. q̃ cedit eis si
prius erãt sibi noti.al's cõi:si erãt ignoti:vel aliter si donũ cõue-
niebat cõi:vt leo.statua.vel sil'e cõi cedat:si ꝯueniebat ꝑsonis:vt
si doctori librũ vel militi arma donauit cedit sibi s̄m eum in no.
Bar.istã.q.examinat post Accur.in.l. si vero.§.item q̇cq̇d.ff.so.
ma.τ ibi tenet q̃ in dubio nõ fiat restõ:nisi exp̄sse id fuerit eis da
tum vt cõi restituerẽt:τ inducit ꝓ hoc.l.diu⁹.ff.de bonis dãna.τ
l.j.C.pub.le.lib.xij.τ alleg.casum in.l.sociũ q̇ in eo.§. si ꝓ socio.
d.me⁹ ibi subtili⁹ loquit̃.dicit eñ q̃ qñq̃ꝫ donat̃ aliq̃d alicui ꝓ
alio:qñq̃ꝫ ꝑ aliũ:qñq̃ꝫ ꝓpter ip̃m recipientẽ:qñ dubitat̃:prio ca
su acquirit̃ alij.ff.de dona.inter vi.τ vxo.l.mulier:τ de vul.τ pu-
pil.l.sed plures.§.in arrogato.τ.l.si ꝓfectitia.ff.de iure do.scd̃o
casu refert aut accipiẽs habebat ꝑsonã rep̃ntatã rõne officij:aut
nõ gerebat representatã ꝑsonã alteri⁹:primo casu aut gerit ꝑso
nam p̃ntatã in ipsa acquisitiõe.τ tũc acquirit illi.C. de iur.deli.
l.cũ aliq̇s.τ.C.de vsufr.l.si.aut gerit ꝑsonã representatã:sed nõ
in illo actu verbi gr̃a ambasiator gerit ꝑsonã dñi in punctis am
basiate.nõ extra formã mãdati:vñ cũ donatio nõ ꝑtineat ad for
mã mãdati nõ q̃rit̃ alij q: nõ gerit ꝑsonã rep̃ntataꝫ in hoc.τ hoc
pꝫ ex sequẽti mẽbro qñ nõ rep̃ntat aliũ q̃ seip̃m:q: tũc acq̇rit si-
bi τ nõ alteri.vt.d.l.sociũ in fi.tertiũ mẽbrũ p̄ncipale est clarũ q̃
acq̇rit sibi.Jn.iiij.mẽbro.s.in dubio recurrendũ esset ad ꝯiectu-
ras.nã si officiũ qd̃ q̇s gerit est cã acq̇sitiõis acquirit dño.Sꝫ si
ꝓpria ꝑsona est cã immediata τ p̄ncipiũ acq̇sitiõis:τ acq̇rit sibi
semp̱ eñ cã ĩmediata respiciẽda est nõ remota:vt no.in.l.mulier.
ff.re.amo.τ in.c.decetero de homi.Si aũt nihil appet dicã eũ si-

bi acquisiuisse qꝛ ꝑsona extranea nõ est subintelligenda in actu. ff. de ver. obli. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ꝛ no. istam distinctionez: cui adde. c. requisisti de testis. ꝛ de pecu. cle. c. ij. ꝛ. iij. vbi dixi an in dubio gerẽtes officiũ ꝑsumant̄ acquisiuisse ꝯtemplatione officij qd̃ exercent vel ꝓpria: facit. C. arb. tu. l. si defunctus ¶ Querit Jo. an. de tali. q. ad ep̄m ꝛ capl̄m spectat collatio ꝓbendarũ: ep̄s solus vel cũ vno siue duob⁹ canonicis confert vni: capl̄m ꝯfert alteri: q̃ collatio ꝓualeat. Host. tenet ꝙ collatio ep̄i refert hic Jo. an. ꝯtrariũ fuisse disputatũ p. d. Principalem de mediolañ. ꝛ ꝑ do. Fed. de se. q̃ plus tenuit. s. ꝙ nisi ep̄s in tali electione habeat maiorẽ partẽ capl̄i nõ valeat eius elec. plures rationes adducit Jo. an. ꝓ illa parte quã firmat: ꝛ ad iura ꝛ rõnes Host. q̃ faciunt in contrariũ rñdet ꝛ probat opi. Host. in pluribus continere absurditatẽ: ꝛ qꝛ istam. q. plene examino in. c. postulastis. de conces. preben. ideo hic non prosequor. ꝛ Jo. an. plenissime in no.

1 ☞ Repulsio exceptionis peremptorie in vna causa an preiudicet in alia.

2 Appellatio a diffinitiua deuoluit ad iudicem ad quem cognitionem omnium que deducta fuerunt coram iudice principalis cause.

3 Statutum ep̄i de cõsilio sui capl̄i ꝙ nõ possit in suo foro ab interlocutorijs appellari an valeat.

Jcet ab interlocutoria. Due sunt partes. scd̃a ibi ver. Si vero. ꝛ venit ad determinationem altercationis Jnnoc. ꝛ Hostien. vt in glo. j. ꝛ in Spe. de app. §. d. ver. sed si in prin. dictũ est. s̄. i. c. si a iudice ꝙ iudex a quo põt grauamen illatum ꝑ interlocutoriã reuocare. hic decidit̄ vtrũ possit iudex appellationis. s. interlocutoriaꝫ primi iudicis reuocare ꝛ distinguit̄ vt in tex. ¶ No. ꝙ sup̱ exceptiõibus peremptorijs vel q̃ reddunt iudiciũ retro nullũ iudex interloquit̄. Qd̃ an debeat vel possit. dic vt. s̄. de or. co. c. j. ꝛ. l. j. C. de

1 or. iudi. ¶ † Vtrũ aũt ista repulsio exceptionis peremptorie in vna cã ꝑiudicet in alia. ita ꝙ nõ possit iterato in illa cã diuersa opponi: videt̄ ꝙ sic. nam sp̄ale vr̄ ꝙ possit in cã appellationis a diffinitiua vt hic. ꝛ hoc credo verũ qñ est mera exceptio: puta pacti ꝑscriptionis: ꝛ si. Si aũt sup̱ eodẽ cõpeteret etiã actio spoliationis cũ qua cõpetit ad id interdictũ vnde vi vel cõpensatiõis cũ qua cõcurrit principalis actio ad idem debitũ qd̃ excipiẽdo deducit̄. tunc lꝫ q̇s succumbat in exceptione nõ prohibet̄ illud idem deducere ꝑ modũ actionis iuxta doctrinã Jnno. in. c. fi. de

2 or. cog. ꝛ ibi dixi. ¶ † Scd̃o nota ꝙ appellatio a diffinitiua deuoluit ad iudicẽ ad quẽ cognitionẽ oĩm q̃ deducta fuerũt coraꝫ iudice principalis cause. Nam ſm Jo. mo. totus ꝓcessus ordinatur ad diffinitiuã. vnde appellatio ab ipso interposita suspendit nõ solum illã sed etiã oĩa ordinata ad illã. vt. l. j. §. si quis sub condit. ff. vt leg. no. ca. ꝛ. l. si eum. §. si iniurarũ. ff. si q̇s cau. Nam cum ꝓcedentia ordinent̄ ad ipsam vt ad finẽ: rescisso fine rescinduntur ordinata ad finẽ: sicut rescisso testamẽto. ꝛ snĩa rescindũtur oĩa q̃ ab eis dependent: vt. l. papinian⁹. §. si ex cã. ff. de inoffi. testa. ꝛ. c. auditis de ꝓcu. cũ si. ꝑ talẽ ergo appellationẽ a diffinitiua oĩa deuoluunt̄ ad iudicẽ appellationis: vt corrigat ꝛ reformet decisa ꝑ iudicem a quo. vt in. c. Raynuti⁹ ꝛ Raynaldus de testamẽtis. Aduerte tñ ꝙ põt tale grauamen ꝑ appellatiõis iudicem emendari ꝛc. Sed vtrũ teneatur necessario audire parteꝫ contra interlocutoriam q̃ transiuit in rem iudi. ꝑ lapsum. x. dieꝝ vt. s̄. de elec. cũ dilecti. iudex em̄ appellationis non teneretur. lꝫ posset. vt in. c. cum cessante. ꝛ dixi in. c. si a iudice. ꝛ tex. ille dat potestatem iudici reuocandi: sed nõ parti impugnandi vel contra ipsam aliq̇d allegandi. ꝛ glo. mag. sentit ꝙ ad hoc vt pars possit eam impugnare requiritur licentia iudicis ad quem qui in causa hac succedit in locũ iudicis app. ergo cũ simili potestate. vt. d. §. q̇ iniuriarũ. qd̃ tñ precise audire debet partẽ impugnanteꝫ interlocutoriã facit qꝛ natura hui⁹ app. a diffinitiua est nõ deducta deducere: ꝛ nõ probata ꝓbare. vt no. in. c. fraternitatis de testibus ꝛ. l. ꝑ hanc de temp. app. Ex quo inferas ꝙ lꝫ appellatio ab interlocutoria nõ possit iustificari vel impugnari nisi ex antiquis. vt cle. appellãti. eo. ti. si tñ cognitio hui⁹ interlocutorie deuoluatur ad iudicẽ ad quẽ ꝑ appellationẽ emissam a diffinitiua sequat̄ veluti accessoria. c. si sup̱ gr̄a. s̄. e. li. de off. dele. ꝛ si est hoc verũ est no. limitatio ad. d. cle. sup̱ quo cogita. ¶ Tertio not. in ver. vbi vero ꝙ incidũt ꝛ emergunt qõnes in cã que nõ tangunt ipsam cãm. Qd̃ exemplifica. vt in glo. sicut ꝛc. ꝛ iste sunt alteri⁹ nature cãm ipsam ꝯtingẽtes. ꝛ facit hoc ad no. ꝑ Bar. in. l. pe. § ad crimẽ. ff. de publi. iudi. in qõne rauagese. Jnterlocutoria aũt lata sup̱ talib⁹ articulis separatis a negocio principali adeo trãsit in rem iudi. ꝙ nõ põt emendari ꝑ iudicẽ appellatiõis: ꝛ sic vr̄ hr̄e minorẽ potestatẽ q̄ꝫ iudex q̇ eam tulit q̇ posset qñcunqꝫ ante snĩam reuocare maxime ex cã vt dixi. s̄. eo. si a iudice. Aduerte tñ ꝙ lꝫ in talib⁹ separatis interlocutoria ẽmẽdari nõ possit ꝑ iudicem appellationis: vt hic: si tamen iudex a quo omisit pronũciare super eis poterit hunc defectum supplere iudex appellationis. vnde si omisit condemnationem expẽsaꝝ iudex appellationis vigore appellatiõis interposite a diffinitiua poterit ꝯdẽnare in talib⁹ expẽsis omissis. vt in. l. oẽm honorẽ. C. qñ ꝓuo. nõ est neces. decisa ergo ꝑ talẽ interlocutoriã nõ poterit reformare: vt isto ver. vbi vero. Sꝫ talib⁹ sub silẽtio ꝑtermissis poterit supplere: vt. d. l. oẽm plus est ergo interloq̇ q̄ꝫ omittere. vñ si iudex post oppositã exceptionẽ dilatoriã vel aliã nõ tangentẽ cãm principalem ad vlteriora ꝓcessit: poterit dicta exceptio repeti in cã appellationis. Sec⁹ si eã ꝑ interlocutoriã repulit. Ego dico ꝙ in subordinatis ad inuicẽ ꝑ ꝓcessum ad vlteriora. vr̄ ꝓcedẽs exceptio reprobata. intm̄ ꝙ nisi appellet̄. j. x. dies nõ poterit repeti in iudicio appellatiõis a diffinitiua: nisi prout hic dꝛ. ar. c. exhibita de iudi. ꝛ. c. subdita. de re. iu. Paria em̄ vident̄ repulsio expressa ꝛ tacita q̃ resultat ꝑ ꝓcessum ad vlteriora. Non ob. l. oẽm qꝛ loquit̄ in omissa ꝯdẽnatione expensaꝝ tp̱e diffinitiue snĩe vñ appellatio a diffinitiua. j. x. dies interposita deuoluit etiã illud grauamẽ. Sed si esset omissa ꝯdẽnatio expensaꝝ sup̱ certa exceptione: puta in exceptione excõicationis non ꝓbata in termino vel alterius ꝑemptorie iuxta no. in. c. snĩe de do. ꝛ ꝯtu. ꝛ. c. pia. de exc. vtrum iudex ad quẽ posset illũ defectum supplere ꝛ condẽnare. vr̄ ꝙ nõ si omissio ꝛ interlocutio sunt paria vt ꝑdixi. iudex tñ a quo posset dictã ꝯdẽnationẽ expensaꝝ omissam supplere vsqꝫ ad diffinitiuã: vt no. Jo. an. in. c. sepe. s̄. e. ꝛ vr̄ mirũ ꝙ nõ ita possit iudex appellatiõis q̇ in eius locũ successit. Sed dic ꝙ in istis interlocutorijs minor est eius potestas: vt in isto ver. vbi vero Querit glo. vtrũ post interlocutoriã. j. tp̱a appellãdi ab ea possit ad vlteriora ꝓcedi: vr̄ ꝙ nõ qꝛ paria sunt appellasse vel esse. j. tp̱a appellãdi: vt. s̄. eo. c. nõ solũ ꝛ pro ista parte. s. ꝙ nõ possit efficaciter arguit ꝛ ꝯcludit contrariũ nõ ob. c. nõ solũ: qꝛ loquitur quo ad ꝑdictam equiparationẽ in appellatione a diffinitiua [...] refert oẽs doc. de hoc ꝯcordasse. Sed vr̄ ꝙ male nã grauat̄ q̇ suscipit terminos ꝛ ꝓcepta iudicis puta dilatiões ad ꝓbandũ vel aliq̇d faciendũ videt̄ ꝑ hoc ꝓcludere sibi viã ad appellandum [...] tales actus ꝯtrarios. vt. l. ad solutionẽ. C. de reg. iu. ꝛ. c. quo ad ꝯsultationẽ. s̄. e. ti. ꝛ. c. sollicitudinẽ. s̄. eo. Sol. dicit Jo. an. post Jnn. ꝙ lꝫ grauat⁹ testes ꝓducat. j. x. dies corã iudice q̇ grauauit adhuc. j. x. dies appellare põt. nõ obstãt ꝯtraria ꝑallegata: qꝛ loquitur in appellatione interposita. Sec⁹ in interponẽda. Sed certe glo. Accur. in. d. l. ad solutionẽ sentit ꝙ idem in interponenda dũ dicit in eo q̇ appellauit vel appellare potuit: vt dicatur acquieuisse snĩe petẽdo terminũ ad ꝓbandũ. Sed dicit. Joan. an. istud ꝓcedit in vltimo petẽte: sec⁹ in ꝯparẽte iussu iudicis. Ego hoc ꝯfirmans dico ꝙ termin⁹ ad soluendũ est ꝯtrarius iudicio ꝛ tacite vr̄ sic petẽs debitũ ꝯfiteri: vt. l. si reus parat⁹. ff. de ꝓcu. nõ mirũ ergo si postea nõ põt appellare. Secus est in eo q̇ suscipit aliũ terminũ nõ exclusiuũ iudicij ꝛ litis. Nam talis act⁹ non est prorsus cõtrarius iuri appellatiõis qd̃ cõpetit. j. x. dies qui dantur ad deliberandũ vtrũ velit appellare vel nõ: ꝛ maxime quia grauamina. j. tp̱a appellatiõis inflicta deuoluunt̄ ad iudicẽ ad quẽ. Sicut ad eũ deuoluit̄ tota cã si grauamen ꝓbat̄. s̄. e. cordi dilatio quoꝝ dierũ ad hũc finẽ. s. deliberatõis ꝑsonã actũ difformem ꝛ nõ prorsus cõtrariũ nõ est sublata. ¶ † Querit Jo. an.

3 in nouel. vtrũ valeat statutũ ep̄i de ꝯsensu ꝛ ꝯsilio sui capl̄i: facto ꝙ nõ possit in suo foro ab interlocutorijs appellari. ꝛ ꝓbat primo ꝙ possit statuta facere de ꝯsecra. di. iij. c. j. ꝛ de ma. ꝛ obe. c. ij. Nam ꝛ legat⁹ põt de off. le. c. fi. ꝛ senat⁹ põt legẽ facere: ꝛ ecclesia senatum hꝫ. vt. l. nõ ambigit̄. ff. de leg. ij. xvj. q. j. ecclesia. cui⁹ ep̄s est caput ꝛ ꝓordinator in cunctis. xxj. d. ꝑlectis. scd̃o hoc probat ex materie qualitate. Nam ꝯcordat statutũ tale cum iure ciuili quod ore principũ est diuinit⁹ ꝓmulgatũ: vt. l. ante snĩe. C. quoꝝ. app. nõ reci. ꝛ. viij. di. quo iure. tertio hoc ꝓbat equiparatio pacti ad statutũ de qua in rubrica de decre. decurio. C. naꝫ ꝑ pactum hoc põt. vt. l. fi. in fi. C. de temp. app. ergo ꝛ ꝑ statutũ in ꝯtrariũ allegat al's rões ꝙ nõ valeat: qꝛ est ꝯtra ius canonicũ ꝛ inferior legem supioris ꝛc. vt in cle. ne romani de elec. possunt em̄ statuta facere dum tñ nõ obuiẽt canonicis institutis: vt in. l. ij. C. de off. pref. ꝑto. Ad hoc. xxv. q. ij. instõnis vbi expresse dꝛ decreta romanorum pontificũ in totũ vel in partẽ ab aliquo ep̄o conuelli vel mutari nõ pñt. Sũt em̄ debitores sacras regulas custodire. ix. q. iij. cũ sim⁹ ꝛ ꝯtrafaciẽtes depositionẽ merent̄. iiij. di. §. fi. xxv. q. j. c. hac ꝯsona. ꝛ. c. violatores. ꝛ de sepul. viola. l. iij. §. diu⁹: vlterius hoc ꝓbat ꝓpter ipsi⁹ statuti iniq̇tatẽ q̃ consistit in eo ꝙ oppressis denegat facultatẽ cõquerẽdi ꝛc. hoc ꝓbare nitit̄ ꝙ canonica ꝓuisio q̃ ꝑmittit ab interlocutorijs appellari incedat equius q̄ꝫ ius ciuile: qd̃ hic ꝓhibet: ꝛ tandẽ post multa concludit statutum de quo q̄rit̄ nõ valeret: ꝑ qua decisiõe optime facit. c. venientes de iureiu. vbi ꝑ statutũ ledi nõ põt ius supiorꝫ qd̃ hꝫ vt ad eum

possit a

possit a grauaminibus appellari: ⁊ ꝙ appellationi ad eum in-
terposite deferēdum sit. ⁊ hoc tenet Bar. in. l. fi. C. de aqua plu.
ar. ⁊ Cy. in. l. si appellatione. C. eo. super quibus ergo poterunt
episcopi statuta facere: dic vt no. Jo. an. s. de offi. archipresby-
te. c. fina.

¶ De vita ⁊ honestate clericorum. Rubrica.

1 ☞ Eps potest statuere ꝙ clerici viuant in cōmuni.
2 Honestas clericoꝝ in pluribus dicitur versari.

Clerici qui. Jo. an. sup ista rubrica ꝓ-
sequit. p̄rio qualiter cle-
rici debeant viuere scd̄o in quo consistat hone
stas clericoꝝ. ¶ † Circa primū dicit ꝙ eps po
test statuere ꝙ clerici viuāt in cōi. s. eo. qm̄. Itē
ꝙ debeant continenter ⁊ caste viuere. s. e. tit. vt
clericoꝝ in prin. ⁊ fi. Item vita eoꝝ dꝫ esse tpata in cibis ⁊ poti-
bus ⁊ a crapula in p̄n. ⁊ fi. Item ⁊ honestas clericoꝝ versatur in
pluribꝰ. primo in celebratione diuinoꝝ vt stent a laycis separa-
ti. s. e. c. j. Qd̄ comā nō nutriant nec portēt arma. eo. ti. c. ij. Qd̄
coronā ⁊ tonsurā deferāt ꝯgruētes eo. ti. clerici. Qd̄ cū feminis
non cōuersent: nec monasteria visitēt monialiū eo. ti. vt monaste
ria. Qd̄ gratis iudiciariū ordinē impendāt eo. ti. cū ab oi. Qd̄
ludibria vel teatrales ludos nō exerceāt eo. ti. cū decorē. Mi-
mis: histrionibus: vel ioculatoribus nō intendant eo. ti. clerici.
Fortius igit ꝙ tales actus nō exerceāt: ⁊ circa hoc ꝓuidet ista
ꝯstitutio penā annectēs. Item versatur eoꝝ honestas in vestibꝰ
deferēdis: vt abstineāt a certis coloribꝰ. Item a ludis taxilloꝝ
⁊ alearū: ab annulis: fibulis: corrigijs: calcaribus auratis: ⁊ cer
tis alijs. de quibꝰ. eo. ti. clerici eo. Itē abstineāt a certis artibus
mechanicis. de quibus in cle. ij. eo. ti. Itē a negociatoribꝰ cleri-
corum vt ibi. Cōmendat etiā Jo. an. in hac rubrica castitatem ⁊
plures autoritates super hoc allegat.

☞ Delictum detrahit quē a dignitate clericali.
Monitio an requirat. ad hoc vt qs incurrat penā iuris.
Priuilegiū dicitur esse multiplex.

Clerici qui. No. ꝙ ꝓpter delictū detrahit
clericali dignitati. † Clericatꝰ
em̄ est dignitas. vt in glo. ij. Quilibet aūt in digni-
tate ꝯstitutꝰ dꝫ ingenio suo augere autoritatē digni
tatis. vt in. l. obseruandū de off. p̄si. ¶ Scd̄o no. ꝙ hec tria voca
bula ponunt. s. ioculatores golliardos: ⁊ buffones ⁊ alludit vul
garibus ꝓuinciarū. canon aūt vocat eos histriones. iiij. q. j. c. s.
⁊ de ꝯsec. di. ij. ꝓ dilectiōe: ⁊ vnde sumpserit exordiū ponit vale-
rius li. ij. c. j. circa medium facit qd̄ no. Jo. an. s. eo. clerici isti ex
suis actibus cognoscunt: nā actus alioꝝ cū ludibrio sui corpo-
ris repres̄etāt. ⁊ intellige qñ publice faciunt spectaculū sui cor-
poris. Tales em̄ sunt infames ipso iure. vt. d. c. ꝓ dilectiōe. Nō
mirū ergo si talibꝰ porte dignitatis patere nō debēt. vt. l. ij. de di
gni. C. li. xij. ⁊ de exces. p̄la. inter dilectos. ⁊ vide de istis. lxxxvj.
di. donare. ⁊ l. ij. §. ait p̄tor de his q̄ no. infa. Equum fuisset hac
pena puniri clericos q̄ tenent mancipia questuaria vt lenones.
Naꝫ lex istos exequat supradictis sub pena infamie. vt. l. athle
tas de his q̄ no. infa. §. ait p̄tor. vide qd̄ scripsi in. d. cle. j. vbi ī pe
nis ibi nō extendunt iura ad casus maioreꝫ rōnem habētes. vn̄
illa cōstitutio q̄ loquit de exercentibꝰ illas duas artes viles ma
celli ⁊ taberne nō extenduntur ad illos q̄ exercent viliora: puta
ad lenocinia siue ꝓstibula vt ibi dixi post gl. bertra. ⁊ Jo. de lig.
vide tn̄ qd̄ in simili no. Cy. in. l. j. C. q̄ sit long. consue. ¶ Tertio
no. actū damnatū dici artē sicut in vsura dicit ars. xlvj. di. sicuti.
⁊ magica. j. q. j. Petrus. ⁊. C. de male. ⁊ math. l. ij. ⁊ balistarioꝝ
de sagit. c. j. Sic ⁊ cura aiaꝝ dicit ars de eta. ⁊ quali. cū sit: dic ꝙ
ars ꝓprie dicitur qñ percipit cū industria ⁊ doctrina. hinc enim
est ꝙ artificiū extinguit nomē officij nō ecōuerso. vt no. l. in lega
tis. §. si ex officio de le. iij. vbi q̄d iuris si mutat officiū de vno in
aliud an extinguat legatū. vide in. d. l. legata p̄dicta inducūtur
ad. q. si q̄s ꝓmisit dare scacum mattū cum pedite ⁊ dedit cū pe-
dite facto regina. dicit ꝙ vr̄ vicisse cū pedite alleg. no. ꝑ Cy. in. l.
ij. C. de suspec. tut. ¶ Quarto no. ꝙ ille dicit exercere arteꝫ qui
exercuit ꝑ annum continuū. ⁊ hoc verū quo ad penam infligen-
dam exercenti artem vetitā. vt hic. Sed in arte cōcessa ꝙ exercē
ti parat immunitas. vtrū ad primū ꝯsequendū dꝫ exercuisse per
annū vel sufficiat semel tm̄. Aduerte si tales manēt cā addiscen-
di artem statutū qd̄ ꝯcedit immunitatē artificibꝰ nō cōprehēdit
addiscētes artem illā. vn̄ dicit Bar. ꝙ lꝫ docto. ⁊ aduocati dicā
tur hr̄e quasi castrēse peculiū nō tn̄ scholares vel studētes: vt ip
se no. in. l. j. §. nec Castrēse. ff. de cast. pec. ar. ꝯtra. l. legatuꝫ. §. or
natricibꝰ de le. iij. vbi legatis ornatricibꝰ cedūt scholares illius
artificij. Sed dicit sp̄ale fauore legati vbi fit latior interp̄tatio:
vt. l. in testamētis de reg. iur. ⁊ idem in bn̄ficijs vbi fit latissima.

Secus in priuilegijs cōtra cōe ius cōcessis vbi fit stricta: vt. c.
cum dilectis de dona. Querit etiā in. d. l. legatis. vtrū quis di-
cat mercator q̄ tm̄ semel emit vel vēdit ānos siue alias merces.
videtur ꝙ sic: q: ille d: ꝓcurator qui semel est cōstitutꝰ. ⁊ Impe
rator qui semel imꝑauit: ⁊ expilator qui semel expilauit heredi-
tatem: vt. l. j. §. expilatores. ff. de cri. expil. heredi. Sed ꝯ hoc vr̄.
l. j. in prin. ff. de tributo. vbi sepius dꝫ facere. ⁊ hoc ipse tꝫ. Nam
illa d: mercatio q̄ fit negociādo ⁊ ineūdo ꝯtractꝰ vltro citroqꝫ
oblgatorios sup rebꝰ que recipiunt iteratā ꝯtinuatiōem ⁊ hoc
requirit vt dicatur mercator: vt ibi plene per eū ⁊ tāgit in. l. ma-
riti lenocinium. §. questū. ff. de adulte. ¶ Quinto no. ꝙ trāscur
sus āni inducit priuatiōeꝫ ipso iure immunitatis ordinis cleri-
calis. Sicut in simili. s. de ele. lꝫ canō. in minori vero tp̄e requi-
ritur trina monitio. grauiꝰ ergo peccat q̄ pluries ꝑseuerat in de
licto. ⁊ hoc veꝝ in delicto ꝯtinuato. in delicto v̄o momētaneo se
cus est: vt. l. si duriciā. ff. de pen. ⁊ aduerte ꝙ dicit Archi. ꝙ annꝰ
dꝫ esse ꝯtinuꝰ in quo artem istā exerceat. Sentit em̄ ex h̄ ꝙ si tri
bus mēsibus vnius āni ⁊ alterius anni vno mēse: ⁊ sic ex interru-
ptis annis cumulatis in vnū facerēt vnū annū nō haberet locuꝫ
ista pena. Alibi tn̄ etiā in simili doc. reuocāt in dubiū si papa cō
cessit alicui clerico ꝙ possit per triēnium audire leges an intelli
gitur de tribꝰ ānis ꝯtinuis an etiā interruptis: ⁊ vr̄ ꝙ tp̄e cōiun
cto nō interruptor interpellato: vt. l. non solū. §. annus de excu.
tu. ⁊. l. fi. §. quotiēs de publica. ⁊ est si l'is questio in illo q̄ nō ꝑ an
nū cōtinuū: sꝫ sepius interruptū stetit in monasterio an per hoc
inducat ꝓfessio que inducit per trāscursum āni: dic vt. d. §. quo-
tiens ⁊ adde ꝙ tp̄a interrupta in materia p̄scriptiōis nō ꝓsunt:
lꝫ qn̄qꝫ fiat ꝯfictio tēpoꝝ ad ipsam cōplendā. vt. l. sicut de p̄scri.
xxx. an. sed regulare est qd̄ dictū est. ¶ Sexto no. Jo. an. ꝙ sicut
clericus turpe agēs in ꝓprium corpꝰ incurrit hāc penā. Sic vr̄
ꝙ qui seuit in seip̄m īcurrit penā canonis siquis suadēte de quo
2 dic per eū de sen. ex. ꝯtingit. ¶ Septimo no. ꝙ ad hoc vt q̄s in-
currat penā iuris qn̄qꝫ requirit monitio: qn̄qꝫ nō: in dubio aūt
quō hoc cognoscā recurre ad doctrinā Inn. in. c. extirpande de
p̄ben. ⁊ dixi in. d. c. lꝫ canon. ¶ Et vt tetigi in. d. cle. j. eo. ti. istud
c. ⁊ illud. facit ꝯ theoricā Inn. in. d. c. extirpāde vbi dicit ꝙ si pe-
na opponit cōstitutiōi affirmatiue nō requirit monitio ad com
missionē pene: secus si cōstitutiōi negatiue: q: f̄m eū facta patēt
nō facta latēt. Sed certe ista ꝯstitutio imponit penā faciēti siue
exercēti artes istas viles: ⁊ tn̄ requirit monitio: sꝫ vt ibi dico di
ctū Inn. locū hꝫ vbi in lege vel canone aliud exprimat: ⁊ ita hic
⁊ ibi. ¶ Octauo no. de ista trina monitiōe circa quā in. d. cle. q̄
rit vtrū sufficiat illo casu vna ꝑemptoria ⁊ sentit ꝙ nō qd̄ est no.
vt ī penalibꝰ cū ī iure exprimat de triplici monitiōe nō sufficiat
ꝑemptoriū qd̄ vt dixi: tꝫ ibi gl. iij. ⁊en. Jo. de ligna. Step. ꝯ. Nā
ꝑemptoriū cū ꝯpetēti iteruallo hꝫ vim triū denunciationū: vt. l.
tres. C. quō ⁊ qn̄ iudex. ⁊ hꝫ minorē dubitationē illa opi. si vna ꝑ
emptoria diuideret in tres. ꝓ prio tres. ꝓ scd̄o tres. ꝓ tertio ⁊c.
Facit qd̄ no. d̄ sen. ex. ī audiētia. ¶ Et aduerte q: tex. ille simpl'r
dicit tertio moniti nec adducit noīati sicut ī pal. cle. q̄d aūt īpor
3 tet illō noīati ibi dixi. ⁊. c. ꝯstōnē de sen. ex. ¶ Nono no. ꝙ dicit
oī priuilegio ⁊c. ex quo colligit ꝙ multiplex est p̄uilegiū cle. vt
tāgit gl. vn̄ aūt illud multiplex priuilegium traxit origineꝫ dixi
in. d. cle. ī. viij. no. vbi bertrā. enumerat. xiiij. priuilegia clericoꝝ ⁊
dic qualiter sunt īmunes. a muneribꝰ realibꝰ ꝑsonalibus vel mi
xtis: vt in. l. placet. ⁊. l. administrationē. de sacro san. eccle. ꝑ Cy.
⁊ alios in. c. fi. s. eo. Et aduertendū q: istud. c. ⁊ p̄alleg. cle. enu-
merauerūt potiꝰ cōtra clericos exercētes istas artes ignomini-
osas ⁊ viles: ꝙ contra clericos exercentes seua ⁊ immiscētes se
enormitatibus dimisso vel non dimisso habitu clericali. vide ī. c.
cōtingit. ⁊. c. perpēdimꝰ. ⁊. c. in audiētia de senten. excō. Contra
clericos aūt incorrigibiles: dic vt. c. cuꝫ nō ab hoīe de iudi. vidi
dubitare vtrū cōstitutio sinodalis possit clericū in minoribꝰ vel
cōiugatū priuilegio fori priuare ꝓpter nō delationē habitꝰ ⁊ tō
sure vel ꝓpter alia nō exp̄ssa in iure. Querit Johā. an. in nouel.
vtrū ista cōstitutio vēdicet sibi locū in clericis cōstitutis ī sacris
videt ꝙ nō: q: est penalis ⁊ ꝑ ꝯñs simpl'r loquēs de clericis vide
tur restringēda ad clericos in minoribꝰ. ⁊ hoc tꝫ Jo. mo. dicens
ꝯstitutos ī sacris priuilegiū nō ꝑdere. ⁊ lꝫ plus peccent nō desi-
nunt esse clerici ⁊ clericaliter viuere tenent ꝓpter caracterē im-
pressum alle. s. ne cle. vel mo. c. j. ⁊. ij. de cle. ꝯiuga. c. sane. Archi.
ꝯtra. dicit em̄ ꝙ ista dꝫ intelligi etiā de talibꝰ ꝯstitutis ī sacris
q: indistincte loquit ⁊ q: plꝰ peccāt. ⁊ hoc firmat Jo. an. alle. c.
ꝑpendimꝰ quo ad alle. glo: qd̄ de p̄sbytero loq̄tur. Nā canones
sp̄aliter notabāt clericos ꝯstitutos ī sacris de his ludibrijs: ḡ de
talibꝰ hec dꝫ ītelligi facit. §. īterdicimꝰ ī aut. de san. epi. ⁊ vide ꝙ
no. in. c. si q̄s ꝙ de cohabi. cleri. ⁊ muli. dicit etiaꝫ ꝙ sub isto v̄bo
clerici īcludunt monachi hoc casu siue exerceāt istā artē ī habitu
monachali siue dimisso: lꝫ tūc sint ip̄o iure excoicati. vt. j. ne cle-
ri. vel mo. c. ij. facit ī aut. de san. epis. ī fi. ⁊. C. de ep̄ali audi. l. mi-

vime. Scdo querit an cū talib⁹ vere penitētib⁹ possit eps dispē sare in recuperādo priuilegio clericali. Credit ꝙ sic. facit. d. §. in terdictis. plus dicit aliquos tenere ꝙ sine dispēsatiōe illud re cuperet. Sicut dicit in clerico ꝯiugato q̄ reiectū habitū ꝛ tonsu ram reassumit. tenet eñ ꝙ recupet. vt. j. c. pri. dicā. cessat eñ pri uilegiū durāte delicto sed nō extinguit̄ ꝑ tales act⁹ a iure repro batos ꝛ hoc operat̄ virt⁹ caracteris q̄ nō pōt ab ossib⁹ euelli ꝓ pter quē res de facili reuertit̄ ad naturā suā. vt. l. si vnus. §. pact⁹ ne peteret. ff. de pac. ꝛ. l. si testamentū. ff. de testis facit qd̄ no. etiā de rescri. ꝗuis. e. li. Hec tñ qd̄ an desistēdo recupet in clerico ꝯiugato. dic ꝑ Jo. an. in no. in. iiij. q. ꝛ qd̄ no. in cle. j. eo. ti. Nam exercēdo ista vilia si monit⁹ nō desistat nō recupat postea desi stendo. Si aūt artes nō viles vel nō vilia officia exerceat nō vr̄ ꝙ eps possit eū monere. vt dixi. s̄. in. d. cle. j. in nō ꝯiugatis autē si dimittāt vr̄ ꝙ recuperēt. vt in. d. cle. sup verbo ꝗdiu. vbi q̄siui q̇d fiet de lucro qd̄ cleric⁹ acquisiuit ex illicita negociatiōe ꝛ q̇d videt̄ si reassumit in fraudē postꝗ est deprehēsus in delicto. vi de qd̄ plene no. in. c. j. de ob. ꝛ ra. q̇d iuris in eo q̄ assumit post de lictum ordinem clericalem.

De clericis coniugatis. Rubrica.

Posset cōtra hanc rubricā opponi ꝙ sit male situata dum di cit de clericis ꝯiugatis. Naȝ vr̄ oppositū in obiecto. Nā postꝗ sunt ꝯiugati nō sunt postea clerici nuncupādi qd̄ ꝓbat̄ ex eo ꝙ nō retinent beneficiū. ꝛ breuiter nō sunt vocati in sortē dñi: sicut clerici. vt. c. cū ſm. s̄. de ꝓben. So. no. Jo. an. s̄. eo. in rubrica vbi dixi in tertia oppositione.

1. Coniugatus ad hoc vt retineat priuilegiū fori requirit̄ ꝙ contraxerit cum virgine.
2. Ad retentionem fori ecclesiastici in criminibus an sufficiat con traxisse cum virgine.
3. Clericus per iudicem secularem condēnari non debet.
4. Clericus coniugatus incidens in habitu ꝛ tonsura retinet pri uilegium fori.
5. Priuilegium clericale dicitur esse multiplex.
6. Clericus coniugat⁹ dimittens habitū ꝛ tonsurā si tandē reassu mit an perdat priuilegium.
7. Clerici in causa feudali an teneant̄ litigare coram dño seculari a quo tenent feudum.
8. Clericus agens contra laycum in iudice seculari an possit ibi re conueniri.

Clerici qui. Diuiditur in duas par tes. Nā prima pars re seruat clericis cōiugatis duo priuilegia cum certa moderatiōe scd̄m priuilegiū ibi ꝛ cū iu sta. scd̄a pars reliqua priuilegia tollit ꝛ etiaȝ ꝓdicta duo si moderatio nō seruet̄ ꝛ ex hac cō stitutione conquerit̄ Jo. mo. qꝛ olim regula gn̄alis fauebat clericis cōiugatis vt quo ad forū gauderēt priui legijs nisi negociarentur. vt. s̄. eo. ex parte hic vero cōuertit̄ qꝛ est regula contra eos vt regulariter sint de foro seculari quo ad oīa nisi in casib⁹ hic exceptis. Scandala ꝛ querele principū fue runt cā huius constitutionis grauant̄ eñ ꝙ cōiugati gaudeāt priuilegijs clericoꝝ ſm Jo. an. ¶ † No. ꝙ vt cōiugat⁹ retineat priuilegiū fori req̄rit̄ ꝙ cōtraxerit cū virgine. Sec⁹ si cū corru pta etiā cum virginē esse credebat. vt no. xxxij. di. nemo. ꝛ ponde ra ꝙ tex. dicit simpl'r contraxerūt nec dicit vtrū sponsalia tñ vel matrimoniū Jo. an. format q̄ōnem an talis q̄ tñ sponsalia con traxit perdat beneficiū. videt̄ ꝙ non. qꝛ tex. notabi. c. si quis eo. loquitur in vxore. ipse tñ ibi distinguit inter sponsalia de futuro ꝛ de presenti. ꝑ sponsalia de futuro non perdat beneficiū. ipso iu re quia pn̄t dissolui. Nā hac rōne ingrediens religionē. j. annū professiōis non perdit bn̄ficiū. qꝛ pōt redire ad seculū vt in. c. lȝ. j. de regu. secundo casu cū loq̇tur de sponsalib⁹ de p̄senti dicit ꝙ per ipsa perdit beneficium. ar. ff. ad municipa. ea q̄. Et ex hoc in fertur ꝙ lȝ talia sponsalia dissoluantur per mortē vel ingressum religionis: nō tñ recupat bn̄ficiū sic amissum. qd̄ tȝ Jo. an. tȝ ibi etiā Spe. e. ti. i fi. Quātū vo ad priuilegiū fori eēt forte eadē di stinctio adhibēda. ꝛ hoc habui in facto vene. Quidā eñ cleric⁹ cōtraxit sponsalia ꝛ deinde sine habitu ꝛ tonsura deprehēsus in delicto captus ꝑ curiam secularē declinabat forū ꝓpter clerica tū. replicabatur de illis sponsalibus. ꝛ qꝛ nō fuit probatū ꝙ cō traxerit sponsalia de presenti sed tñ de futuro remissus fuit ad curiā epi. Erat ibi aliud dubiuȝ qꝛ posito ꝙ fuissent spōsalia de pn̄ti: ille dicebat se velle ingredi religionem qd̄ poterat ꝑ. c. ex publico. de conuer. cōiu. ꝛ sic sponsalia dissoluere. an sibi hoc ꝓ desset ad exclusionē fori secularis. videt̄ ꝙ nō qꝛ sicut per disso lutionē taliū sponsalioꝝ nō recuperat bn̄ficium. vt dixi. ita nec fori priuilegium recuperat. ¶ † Secundo no. ꝙ ad retentionē priuilegij canonis ꝛ fori ecclesiastici i criminibus non sufficit cō traxisse cum vnica ꝛ virgine sed requiritur etiam ꝙ incedant in habitu ꝛ tonsura. de hac tonsura vide in cle. de vit. ꝛ ho. cleri. in gl. si ergo de vestibus. ꝛ. s̄. de vi. ꝛ ho. cle. clerici. Si ista concur rant ꝗtuncunqȝ exerceat negociatiōes ꝛ secularia negocia. nō videtur ꝙ ipso iure perdat priuilegium clericale. Nam non te netur clericaliter viuere. s̄. eo. Joan. dicit tamen Archi. tales lȝ vxoratos a negociatiōib⁹ ꝛ armis debere abstinere. xxxij. disti. si qui. Non tñ ꝑ hoc credo si non abstinēt priuatos esse ipso iure priuilegio fori: sed post trinaȝ monitiōem forte nō debet i hoc defendi. ar. c. fi. s̄. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ. s̄. e. c. ex parte. ¶ Tertio no. in. §. ꝛ cum iuxta. ꝙ nullus clericus distringi. dȝ vel condemnari per iudicem secularē ꝛ ista dictio vniuersalis nullus ꝛc. includit clericos prime tonsure: vt. s̄. de iudi. cum nō ab hoīe. Item intel ligas de scholaribus seruitio ecclesie deputatis qui eodem pri uilegio gaudere debent vt no. in. c. nullius de fo. cōpe. cui adde qd̄ no. lxxxix. di. iudiciū. ꝛ. xj. q. j. c. ij. ꝛ in Spe. de ꝯpe. iudi. adi. §. j. v̄. ꝛ si. de deposito ꝛ degradato. dic vt. d. c. cū nō ab hoīe. ꝛ in Spe. de cōpe. iudi. adi. §. j. v̄. sed contra videt̄. ꝛ quid iuris de clericatu superueniente post delictum commissum vel post liteȝ motā. vide. s̄. de obli. ad ra. c. ij. in no. ꝛ i. c. nullus. vbi q̄siui quid iuris si clericus tacito de clericatu nō incedens in habitu ꝛ tō sura litigat in iudicio seculari ꝛ cōdemnat⁹ appellat an pōt di cere sn̄iam nullam ꝛ iudex appellationis posset super tali nulli tate pronunciare. dicit ꝙ sic ꝛ vide in regula scienti de reg. iu. in mercu. Quesiui etiam ibi. an familia ptātis possit capere cleri cum deprehensum in facinore sine pena excōicationis. Ber. sen tit ꝙ nō dum in hoc exigit licentiam prelatorum in. d. c. cum nō ab hoīe de iudi. Bal. tenet cōtrariū. Nā si hoc permittitur cui cunqȝ priuato: vt. l. si quis in seruitute de serui. multo magis mi nistro rei publice. ff. de offi. presi. l. j. §. si quis. pro hoc. C. de ma ledi. ꝛ mathe. l. fi. ꝛ hoc ipse no. i. l. officiales. C. de epi. ꝛ cleri. vbi etiam no. quid iuris in degradato ꝛ clericatu supueniente post capturam. ¶ Quarto not. ꝙ clericus coniugatus incedens in habitu ꝛ tonsura retinet priuilegium fori in criminibus siue de crimine agatur ciuiliter siue criminaliter. Naȝ vtroqȝ modo po test agi: vt. l. fi. ff. de priua. delic. ꝛ ibi no. qñ dicatur agi ciuiliter ꝛ qñ criminaliter. de quo etiam per Inno. in. c. qualiter ꝛ quan do de accu. ꝛ per Cy. in. l. qui sepulchra. de sepul. vio. vtrum aūt idem sit qd̄ hic dicitur. si agatur de crimine clerici per modū ex ceptionis: puta contra ipm productuȝ in testem obijcitur homi cidium adulterium vel aliud crimē qd̄ repellit eum a testimonio Inn. tenet ꝙ de hoc potest cognoscere iudex secularis corā quo opponitur: qꝛ cessat ratio districtionis vel punitionis in isto ca su: vt. c. cum dilectus ad fi. de or. co. Ho. cōtra vt ꝑ eos videas c. verum de foro compe. ꝛ cum Hosti. ibi teneo in tertia opposi tione ver. contra istud. ꝛ aduerte qꝛ tex. iste reseruat priuilegiu fori in criminibus ciuiliter vel criminaliter intētatis. Quid co tra in causis mere ciuilibus descendētibus ex cōtractu. vel qua si. Quidam dicunt ꝙ idem per ver. nec ab ipsis vbi ſm eos poni tur tertius casus ꝙ etiam in causa mere ciuili clericus coniuga tus declinare potest forum iudicis layci. Nam dicunt ꝙ alite ista litera esset superflua cum premissum sit de criminali ciuilite ꝛ criminaliter mota. Jo. an. tenet cōtrarium. dicit eñ ꝙ hec lite ra solum priuilegiat eos super causis criminalibus de quib⁹ ag tur criminaliter duplici modo: vt dictū est: intendit ergo iste x̄ ſm eū ꝙ sicut pena corporalis ita pecuniaria sibi non competat ꝛ hoc aperte probat lr̄a ne ꝑ vnam viam ꝛc. quaȝ sic expone ne ꝑ vnam viam scȝ condēnationis pecuniarie ꝯcedat̄ eisdē: scȝ puni tio clericoꝝ qd̄ per aliam. s. corporalis punitionis denegatur in hoc ipse residet. Sȝ oppones nam etiā in causis mere ciuili bus post condēnationē sequit̄ districtio corporalis ꝛ detrusio carcerē si nō soluat. vt. l. j. q̄ bo. ce. pn̄t. Cūꝯtrario iste tex. velit ex cludere oēm viā ꝑ quā seq̄ possit districtio corporalis ergo ꝛ co gnitio causaꝝ ciuiliū vr̄ vetita ꝑ quā ad ꝯdēnationē ꝛ districtio neȝ hic ꝓhibitā ꝑuenit̄. vt. l. oro. ff. de spō. Credo tñ Jo. an. sen sisse recte qꝛ alle. v̄. nec ab eis venit ꝯtinuatiue ad p̄cedētia: vbi dixit de tractiōe. ꝛ hic subsequit̄ de ꝯdēnatione in casib⁹ supra dictis ad ꝯtrariū rn̄de ꝙ sn̄iam iudicis layci contra talem lata in ciuili exequet̄ ecclesiastic⁹ ꝛ ꝑsonaliter distringet. s̄. e. li. de ex cep. c. fi. Sȝ nunq̇d habebit bn̄ficiū ꝙ nō fiet ꝯtra eum executio vltra ꝗ facere possit. Nam clerici nō cōiugati hoc habent: vt. l. miles. ꝛ ibi no. ff. de reg. iu. ꝛ. c. odoardus de solu. Credo ꝙ non habebit per hūc tex. qui priuat eū oī priuilegio clericali nisi i cri minib⁹. ¶ Quinto no. in ver. in ceteris ꝙ cleric⁹ ꝯiugatus re net priuilegiū clericale in duob⁹ tñ: scȝ sup foro in criminalib⁹ ꝛ in bn̄ficio canonis. ꝛ hoc verū cū defert tonsurā ꝛ vestes cleri cales. ꝛ no. ꝙ dicit de tōsura in singulari ꝛ de vestib⁹ in plurali vt det ītelligere ꝙ oīs vestis apparēs dȝ eē clericalis: ꝛ sic ītel ligitur illud pubice qd̄ habet̄ i. c. ij. de vi. ꝛ ho. cle. in cle. Item no

ꝙ ꝑ hoc

ꝙ per hoc ꝙ dicit copulatiue tōsuraꝫ ⁊ vestes collige ꝙ nō reti-
net deferendo alterꝝ tm̄ ar.l.si heredi plures.ff.de cōd.inst.⁊ hoc
tꝫ Joan.and.in no.sup glo.ex hoc ibi sine habitu.supplet.n.vel
e cōuerso.Nō ob.c.pte de priui.el.ij.et de sen.exc.cōtingit.Nā
lꝫ ī nō cōiugatis sufficiat alterꝝ in cōiugatis nō ꝑpter qd̄ ī pn.⁊
5 in fi.hec duo copulat hic ſm eū.❡†Sexto not.ꝙ dicit in cete-
ris ⁊c.ꝑ hoc innuit ꝙ multiplex est priuilegiuꝫ clericale.⁊ vltra
illa duo de qbus in tex.enumerat Jo.an.quosdā alios casus in
quib⁹ cōsistit.primo in ciuilib⁹ causis in qbus etiā si debituꝫ sit
liquidū nō sunt trahēdi ad iudiciū seculare de foro cōpe.secula
lares.Itē circa tutelas ⁊ curas nō recipiendas.C.de epis.⁊ cle.
gn̄aliter q̄ est.xj.q.j.Itē in eo qd̄ habet̄ de testi.c.de cetero.⁊.ij.
q.vij.in summa.Iteꝫ circa iuramētū calū.ꝑ aliū prestādū de iu-
ra.calū.c.j.in pedagijs nō soluendis de cēsi.ꝙꝙ:in īmunitatib⁹
in exactionib⁹ ⁊ collectis de quo ēt glo.j.de immu.ecc.c.j.Sub
isto ergo in ceteris p̄dicta ⁊ alia īcludūtur in quib⁹ clerici cōiu-
gati nō gaudent priuilegio clericali:⁊ sic nō poterūt esse vicarij
epī de quo.s.eo.Joānes in v.q.❡Septimo no.Jo.an.verbū
volum⁹ ꝑ hoc em̄ verbuꝫ papa videt̄ derogare ꝯsuetudini si qua
esset in ꝯtrariū ⁊ hoc tenet Jo.an maxime q: si qua fuisset ꝯsue-
tudo fundabat̄ sup iure ⁊ opinionib⁹ de quib⁹ in glo.Nō ergo
habebāt aīm inducēdi ꝯsue.tales vt est tex.vt hic ꝑ eum.❡Oc
tauo no.hic Archi.plus operari renunciationem facti ꝙ verbi.
Nā solo verbo nō pōt cleric⁹ renunciare priuilegio clericali de
sen.exc.cōtingit.⁊ tñ per factū cōtrariū clericatui qs renūciare
videt̄ vt hic facit.s.de app.dilecti.⁊ qd̄ legitur ⁊ no.de foro cō-
pe.cū dilecti.⁊ aduerte qd̄ eo ipso qd̄ deponunt habitū ⁊ tonsu-
ram nō gaudēt priuilegio.Sꝫ cōtra immo videt̄ necessaria mo
nitio de sen.exc.in audientia.⁊.c.cū cōtingat de vi.⁊ hone.cle.c.
si.Sol.illa iura loquunt̄ in clericis cōiugatis q̄ facil⁹ perdūt
priuilegiū ex eo ꝙ nō tenent̄ viuere clericaliter:lꝫ ſm Archi.de
beant ab armis ⁊ negociationib⁹ abstinere vt p̄dixi.❡Quero
primo cū glo.dicit tex.cū vnicis ⁊ virginib⁹ cōtraxerūt ⁊c.pone
ꝙ virginē deflorauit ⁊ postea cum eadē sic corrupta ꝯtraxit ar-
guit glo.ꝙ nō ⁊ cōcludit ꝯtrariū.Ego in.c.sane.s.eo.teneo pri
mam opi.quā ibi probat efficaciter Host.⁊ alij vbi videas ī no.
❡Scd̄o quero si talis cleric⁹ coniugat⁹ habebat lr̄as ad vaca
turuꝫ an mortua vxore possit petere beneficiū postea vacās.Te
net ꝙ nō possit.in cōtrariū facit q: media tp̄a non nocent si ha-
bilitas deprehendat̄ in extremis tp̄ibus.in prin.⁊ fin.vt.l.sed
si in cōditione.§.solemus de here.insti.Sed dic ꝙ nō ꝑpter in-
habilitatē medij tp̄is sed ꝑpter tacitā renunciationē q̄ resultat
ex cōtractu matrimonij iste repellit̄.ipso em̄ facto qs renunciat
iuri suo.vt in cle.gr̄a de rescript.⁊.c.ex ore.de his q̄ fi.a ma.par.
c.Similis est qd̄ in clerico q̄ cōtraxit matrimoniū cuꝫ nō posset
q: in sacris.vel cōtraxit clericus in minorib⁹ sed cōtraxit cū ea
que postea reperit̄ cōsanguinea:vel cū illa cum qua potuit:q̄ tñ
postea religionē introiuit:in oībus istis casibus apparet anim⁹
⁊ intentio cōtrahentis tacite renunciationis beneficij qd̄ est in-
cōpassibile cum p̄dictis vt in.c.diuersis fallacijs.s.eo.vnde ille
qui eligit vnū ex duobus incōpassibilibus videt̄ renunciare al-
teri qd̄ non ꝯpatit̄ se cū illo.vt.l.illud.ff.de acq.here.⁊.c.vt si qs
duas.s.de elec.⁊ lꝫ matrimoniū non teneat nō tñ ꝑ hoc illa taci
ta volūtas derogatoria minus sortit̄ effectū.vt.l.plane in prin.
de leg.j.⁊.l.⁊ si trāsferam.ff.de alimē.leg.⁊ qn̄ quis sciens impe-
dimentū taliter ꝯtrahit sine dubio beneficiū perdit q: in ipso re
tinendo nō debet esse melior cōditio eius q̄ deliq̄t.vt.c.eum qui
de p̄ben.j.eo.li.⁊.l.iij.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.ad hoc.s.de bi-
ga.nup.⁊.l.si vxor.§.planc.ff.de adul.⁊ ita tenet Jo.an.s.eo.c.j
Applicat hic Jo.an.aliam.q.similē de clerico in minoribus be-
neficiato qui factus est miles ⁊ postea penitet ⁊ vult retinere be
neficiuꝫ.Bar.brix.distinxit an dimiserit ꝑpter hoc possessionē
beneficij ⁊ a fructibus ⁊ frumēto cessauerit:an in ea remāserit et
fructus perceperit:vt primo casu nō recuperet.scd̄o sic.⁊ ꝙ ī illo
scd̄o casu recuperet alle.s.ti.j.c.j.⁊ de vi.⁊ ho.cle.c.j.in quib⁹ ap
paret ꝙ cōtrariū propositū assumēti datur dilatio anteꝙ priue
tur:⁊ videt̄ casus.xx.q.j.eos q̄ semel.Naꝫ ⁊ hereticus reuersus
recuperat bona.xxiij.q.vij.ꝙ aūt.⁊.C.de here.autē.idē de nesto
rianis.fortius ad ista facit.l.is qui.ff.de cessio.bo.vbi bonis ce
dens ꝑ penitentiā recuperabat bona re integra.Non ob.qd̄ di
ctum est in matrimonio q: in eo est dare cōtractū qui habet ꝑpe
tuitatē in militia nō est ita.q: nō est sacramentuꝫ nec ꝑpetuitas
reuocabilis.vnde sicut ingrediēti religionem si retrocedit reser
uatur bn̄ficiū.vt in.c.bn̄ficiū de regula.ita isti in casu p̄dicto.⁊ ī
6 hoc residet inno.❡†Tertio q̄ro cleric⁹ cōiugat⁹ dimisit habi-
tum ⁊ tonsurā.⁊ sic in nullo gaudet priuilegio.vt in tex.vtruꝫ si
reassumat recuꝑet tale priuilegiū Jo.an post Archi.⁊ Jo.mo.
tenet hic inno.ꝙ recuꝑet ⁊ priuilegio gaudeat ⁊ sic priuilegiuꝫ
est suspēsum eo tp̄e quo nō dꝫ facit cle.diocesan⁹ de vi.⁊ ho.cle.
ad quā tñ dicit posse rn̄deri vt ipse ibi no.sup verbo ōꝛo.pro ista
tñ decisione facit finis hui⁹.c.vbi nō d: ꝙ nō portātes ꝑdāt pri
uilegiū sed nō gaudeāt.illo ergo qn̄cunqꝫ portēt gaudebunt eo
vel si vis intelligere ꝙ ꝑdant intellige vsqꝫ ad reassumptionem.
ar.l.fi.C.de cura.fur.⁊ de testō mili.l.fi.Sepe em̄ suspendit̄ effe-
ctus priuilegij ⁊ nō expirat.vt.c.fi.de vit.⁊ ho.cle.Non ob.c.ex
parte.s.eo.q: illi reassumebāt in fraudē:⁊ in elusionē obsequio-
rum nā talis reassumptio in fraudē nō prodest talibus.Ex quo
inferri pōt ꝙ si captus ⁊ deprehēsus in delicto talis cleric⁹ ꝯiu
gatus reassumit talē habitū ⁊ tonsurā in carcere:⁊ sic comparet
postea corā iudice seculari vt vidi venetijs:ista reassumptio nō
vr̄ sibi prodesse ar.d.c.ex parte.vidi etiā tunc dubitari si constat
talē clericū coniugatū ꝯtraxisse:sed nō ꝯstat an cum virgine vel
corrupta:cui incūbat onus ꝓbandi an sibi vel aduersario:⁊ cer
te cū virginitas ꝓueniat a natura corruptio ex accidēti videt̄ ī
dubio ꝙ cōtraxerit cū virgine:nisi probet̄ cōtrariū.facit ꝙ not.
7 Dy.in.c.semel malus de reg.iu.j.eo.li.❡†Quarto q̄ro an cle
rici in cā feudali teneant̄ litigare corā dn̄o seculari a quo tenent
feudū Archi.dicit ꝙ si detur audacia tenendū est ꝙ nō:probat
ꝑ.c.j.xj.q.ij.vbi dicit ꝙ nemo vnꝙ p̄sumat exponit vnꝙ ⁊ in ali
qua cā.ergo nec in feudo inducit qd̄ no.Ugo.xj.q.j.clericū.c.lꝫ
⁊.c.ꝯtinua ibi nec quicꝙ ⁊c.⁊.c.experiētia in fi.⁊.c.si quisꝙ:ista
iura indistincte loquunt̄:ergo sic intelligēda de ꝯiu.lepro.c.qm̄
in ꝯtrariū alle.c.verū de foro ꝯpe.⁊ de ver.sig.ex parte.⁊ de app.
cū parati.vbi tenent̄ ire ad regem qd̄ intelligitur rōne feudi ad
idem de appel.romana.§.debet.s.eo.li.⁊ de iudi.nouit.Ad hec
oīa iura ipse rn̄det:vt hic refert Jo.an.q̄ tenet cōtrariū:⁊ ita di-
cit tenere oēs modernos ⁊ glosatores dummodo nō fiat distri-
ctio ꝑsonalis ꝑ dn̄m feudi:sꝫ solū ciuilis cā inter vasallos audia
8 tur:⁊ vide qd̄ dixi post Jo.an.in.d.c.verū.❡†Quinto querit
Archi.de.q vulgari.an clericus agēs cōtrā laycū in iudicio se-
culari possit ibi recōueniri.Jo.an.remittit ad no.ꝑ eum in.c.at
si clerici de iudi.Archi.hic tenet ꝙ nō habet locū recōuentio:q:
regula negatiua q̄ traditur.xj.q.j.c.ij.nō reperitur vitiata in cā
reconuentiōis ergo stat.ad hoc.s.de iudi.qualiter ibi qd̄ oīno
fieri ꝓhibem⁹ hec opi.placet.P.Cy.⁊ Bar.in aut̄.⁊ ꝯsequen-
ter.C.de sen.Nā ſm eos cleric⁹ expresse nō pōt ꝓrogare iurisdi
tionē iudicis secularis.s.de foro ꝯpe.si diligēti.ergo nec tacite
Jo.an.in.d.c.at si clerici dicit ꝙ illa opi.vr̄ sapere tyranniā ⁊ cō
tra equitatē cui⁹ opi.ibi teneo tanꝙ equam ⁊ eā ibi tenet Ber.
etiā si recōueniat̄ sup crimine ciuiliter qd̄ plus est.Ideꝫ Jo.ī.c.
multi.ij.q.j.⁊ Accur.in.l.cū papi.C.de sen.⁊ cōfirmo istā opi.in
d.c.at si clerici plurib⁹ rōnibus ꝑ hec verba in effectu in cā recō
uentionis lex siue ꝯstitutio facit illū iudicē recōuenti q̄ al's non
est eius iudex.vt.d.l.cū papi.⁊.iij.q.viij.cū in agēdo.constitutio
aūt siue lex pōt dare clerico iudicē nō suū ⁊ dat qn̄qꝫ:puta cū cō
trahit vel delinq̄t in alterius diocesi:vt.c.postulasti de foro ꝯp.
⁊.c.dilecti.eo.ti.Idē igit̄ faciat isto casu cū agit̄ in iudicio secu
lari q: sic vr̄ ibi.quasi ꝯtrahere.vt.l.iij.§.si fili⁹.ff.de pec.Itē lex
⁊ canon clerico agēti ꝯtra laycos dat iudicē laycū de foro ꝯpe.si
cleric⁹ laycū quare ergo nō idem senserit in cā recōuentiōis nō
est dare rōnem.cū recōuentio veniat incidēter ⁊ cōnexe ad cām
principalē:⁊ debeat vna sn̄ia terminari et vicissim vtraqꝫ discu
ti:vt.d.aut̄.⁊ ꝯsequēter.⁊.d.c.j.de mu.pe.Ratio Bar.q̄ funda
tur ꝑ tex.in.d.l.cū papi.vbi dicit ꝙ debet pati ⁊ non dedignari
iudiciū recōuentionis q̄ agit ꝙ cleric⁹ pati nō pōt ꝑ.d.c.si dili-
genti.tollit̄ em̄ ista ratio ꝑ.c.significasti de foro ꝯpe.ꝯiuncto.c.
j.de mu.pe.vbi loquit̄ de clerico recōuento corā nō suo iudice:⁊
tñ pꝫ expresse pati nō posse eius iudiciū ꝑ.d.c.significasti.Ra-
tio etiaꝫ Cy.q̄ fundat̄ q: non pōt expresse ꝓrogare.ergo nec ta
cite ꝑ recōuentionē silr̄ nō ob.dico em̄ ꝙ illa ratio q̄ procedit ex
recōuentōe nō est ꝓprie ꝓrogatio:sed iuris dispositio qd̄ pꝫ:q:
ꝓrogatio oritur ex ꝯsensu partiū.vt ptꝫ ex not.in.c.P.⁊.G.de
off.dele.cū recōuentio redditur in inuitū:vt.d.aut̄.⁊ cōsequēter
⁊.d.c.j.ita ꝙ arg.de ꝓrogatione ad recōuentionē non ꝓcedit:⁊
ita ibi scripsi cōcludendo ꝙ inter clericos materia recōuentio-
nis nō est sublata ꝑ constitutiones canonicas:sed potius corro
borata ꝑ.c.dispendia.§.reus quoqꝫ de rescrip.s.eo.li.❡Sex-
to quero si clericus corā iudice seculari fideiussit.deinde soluen
do ꝓ reo qui condēnatus est an illa sn̄ia poterit mandari execu
tioni contra clericū:⁊ quid iuris si fideiussit coram delegato pa
pe ista dubia ꝓsequor in.c.significasti de foro cōpe.vbi quero si
petita est missio ex edicto diui adri.coram iudice laico:corā quo
laycus se opponit ⁊ petit remitti ad suum iudicem.Quidam di
cunt ꝙ debeat remitti alij contra ego ibi distinguo.⁊ quero quā
do clericus venditor vult suscipere defensionem sui emptoris ⁊
petit se super illa causa remitti ad suum iudicem ⁊ dubium ī hoc
consistit an sit actor vel reus:⁊ videtur ꝙ remitti non debeat
prout ibi tango ⁊ alibi.circa hoc quero si cleric⁹ vult petere exa
minari testes ad perpetuam rei memoriam contra laycum vl' pe
tit reductum ad arbitriū boni viri an coraꝫ suo iudice vel iudice

Illius contra quē petit debeat hoc petere. Barto.tāgit in.l.admonendi de iureiura.et ego dixi in.c.si clericus laycum de foro compet. ¶ Ultimo quero si statutum ponit declinantes forum iudicis secularis extra protectionē communis ⁊ ꝙ non debeāt in ciuilibus:vel criminalibus audiri ⁊ admitti in hoc omnnem iurisditionē potestatis si clericus timens vulnerari nō audet declinare:⁊ econtra non declinando timet penas canonis.quid faciet in illa perplexitate dixit in.d.c.si diligenti ꝙ statutū sic simpliciter non includit clericos declinantes arg.eorum que nota. Joan.and.in.c.j.de immu.eccle.j.eo.lib. Si vero expresse de clericis declinātibus statutū non valeret nec ademptio iuris. ⁊ ibi iura ⁊ rationes.⁊ per Bal.⁊ Ja.bu.in auť.statuimus de episco. ⁊ cleri.⁊c.

¶ De clericis nō residentibꝰ in ecclesia vel ꝓbenda. Rubrica.

1 ☞ Residere verbū pluribus modis intelligi debet.
2 Ordinatio clericorum suꝑ distributionibus faciēdis inter clericos seruanda.
3 Infirmus post reconualescentiam an teneať reassumere horas quas omisit.
4 Utilitas ecclesie euidēs operať.vt absens ob dictā cām ꝑcipiat quotidianas distributiones.

C Onsuetudinem. Primo recitat cōsue. quā reprobat. Scdo statuit. Tertio penam apponit a qua duos casus excipit. Quarto ꝓrogat.scda ibi statuimus. tertia ibi qꝫ vero quarta ibi de distributionibus. ¶ † Not.ꝙ papa hic reprobat ꝯsuetudinē nimis late interpretantē verbū residere.s. pro presentibꝰ in ciuitate vel in loco bñficij etiā si diuinis officijs nō intersint cōtra mentem iuris disponētis suꝑ residētia clericoꝝ respectu diuini officij non simplicis residētie corporis pñtie.vt.s.eo.relatū.⁊ ideo vt dixi.s.e.c.ex parte.verbū residere dꝫ intelligi pluribꝰ modis. Qñqꝫ large vt intelligiť taliter ꝙ nunq̄ discedat de ecclesia.de cōse.di.v.sit tibi ⁊ hoc modo sumiť ꝓ ꝯstitutis in dignitate de off. Archi.c.j.⁊.ij.⁊ ꝓ illis q̄ habēt diuersa bñficia vnū intitulatū aliud cōmendatū de elec.dudū.⁊ in illis q̄ habēt bñficia dependētia a ꝓbendis de ꝓben.c.extirpāde.⁊.c.exposuisti. Qñqꝫ verbū residere accipiť strictius si ꝓbenda habet onus annexū.s.de ꝓbē. sig. Qñqꝫ latius vt si ministri seruiūt ꝑ septimanas.lxxxij.di.ꝓposuisti. Qñqꝫ verbū residere adijcitur dictioni cōtinue.⁊ tunc an augeat eius significatū.nō credo:sed ſm materiā de qua loquimur intelligendū est:⁊ cuꝫ interpellatione:⁊ sic intelligiť qđ de habitatione cōtinua triennij diciť in.c.fi.de frigi. ¶ Nā ⁊ stillicidium nō semꝑ cadens debet hr̄e cām cōtinuā.vt.l. foramē.ff.de serui.vrb.ꝓdio.⁊.l.j.§.quotidiana de aqua quoti.⁊ esti. facit ff.de cōdi.⁊ demō.l.si q̄s ita legauerit.⁊ de anuu.leg.l. meuia.et faciūt hec iura ad no.ꝑ Bar.⁊ alios in.l.j.ff.so.ma. Et vide consilium Fed.de sen.in opere suo.cxxxvj.vbi ponit regulā generalem ꝙ clerici teneanť ad residentiā ⁊ seruire ecclesie:⁊ ob hoc datur beneficiū ⁊ subtrahiť his qui nō seruiunt de cleri. nō resi.cōquerentis.l.generaliter.C.de epi.⁊ cle.canonizata.xvj.q.j.gñaliter.⁊.c.fi.s.de rescrip.eo.lib. Hec regula fallit in multis casibꝰ in quibus etiā non seruiēs ecclesie percipit fructus vt si talis est ecclesie consuetudo:vel si est in studio vel infirmus vel aliter impeditus:vt si duo talia beneficia canonicata obtineāt.vt plenꝰ videas in predicto consilio ⁊ cōtra non residentē qualiter procedatur ad priuationē.dic vt in cōsi.ciiij. Cardinales etiā habentur in suis beneficijs ⁊ titulis residentes no. Oldr.q.xlviij.⁊ in addi. Spe.hoc eo.ti.⁊ vtrum sufficiat gñalis ⁊ peremptoria monitio super residētia facienda ⁊ al's sit priuatus in addi.hoc eo.ti. Item si residentes habeāt aliquam prerogatiuam ex priuilegio an participabunt illi qui pro residentibus habenť.vide Jo.an.in.c.fi.de consue.s.eo.li.in nouel. ¶ Scdo not.ꝙ certa portio reddituum ecclesie quandoqꝫ dispensatur inter illos qui intersunt diuinis officijs:quid aūt erit de portione que tangeret absentem vide in clemē.ij.de vi.⁊ hone.cle.super verbo suspēsus vbi de ista portione que tangeret absentem ⁊ de fructibus quos deberet percipere de beneficio quid fiendum.⁊.c.ad hec.s.eo. ¶ Tertio no.ꝙ ista ꝯstitutio omnes beneficiatos astringit ad residentiam ⁊ presentiam in diuinis per subtractionem distributionum:⁊ etiam per priuationē a beneficijs.vt.s.eo. ex parte seruato tamen ordine de quo in.c.ex tue.s.eo.vbi no. ꝙ delictū vagationis sufficit ad priuationem beneficij etiam si residentiam non requirat.vt ibi in nouel.qđ est notandum. ¶ Quarto not. aliud est aliquem esse presentē aliud diuinis officijs interessentem.qđ facit ad no.j.glo.non ꝙ ⁊c.que ponit nouam formaꝫ impetrationis vt absens istas distributiones percipiat. fatetur tamen in nouel.ꝙ talem formam non vidit emanasse a se. apostolica:sed bene illam ꝙ percipiat q̄s in absentia quos de iure in certis casibus percipit.puta si est in seruitio pape.s.eo.dilectus.⁊ ibi quid iuris de illo qui residet cum cardinali.⁊ an per statutuꝫ possit esse ꝙ absentes possint percipere fructus prebendarū.dic vt legitur ⁊ no.de consti.cum omnes. Aliud est ergo presentem esse aliud diuinis officijs interesse qđ vt dicit supra dicta gl.nō perpenderunt Ber. Hosti.⁊ Uin.in.c.cum dilectus.s.eo.⁊.c.ad deliberandam de iude. ¶ † Quinto no.ꝙ super distributionibus faciendis inter clericos seruanda est ordinatio clericorū qđ exemplifi.vt in glo.⁊ adde quod no.in cle.vt hi.qui.de etate ⁊ quali.in glo.no. ¶ Sexto no.in ver. qui vero ꝙ statutū ecclesie ꝯferens quotidianas distributiones ineressentibus diuinis officijs extenditur ⁊ includit illos qui non possunt interesse ex causis hic exꝓssis. Ratio est qꝫ tales pro ꝓsentibus reputātur:vt.c.cum dilectus.⁊.c.ad audientiam.s.e.⁊ in tantum isti casus includuntur ꝙ si iurauit continue residere non est periurus si nō residet ex causis hic expressis.ratio est qꝫ fingiť residere.vt not.in.d.c.ex parte. Cui concor.C.de prepositis sacro.scrineo.l.hac lege.⁊ de agri.⁊ censi.l.cum fimus.⁊.l.predia.§.j.de fun.instru.⁊ l.testamento.de alimē.⁊ cibar.lega.lꝫ ergo statuta non comprehendant casum fictum:tamen si ille casus fictus procedat a iure cōmuni:ad talem casum extenditur statutuꝫ vt dixi in.d.c.ad audientiam.⁊.c.ex parte.⁊ no.textum dum dicit corporalis necessitas potest eñ ista necessitas corporalis absentie prouenire multis de causis.puta si potionem vel medicinam sumit: vel sanguinem minuit.vel vi detentus fuit:⁊ generaliter omne iustuꝫ impedimentum comprehendit qđ multipliciter occurrit:vt.l.ij.⁊ seq ff.si quis cau. Sed querit ipse quid de istis exiticijs ciuitatuꝫ propter partialitates in ecclesijs vel earum ciuitatibus morari non audēt.an ex hoc excusentur tanq̄ iuste impediti. dicit ꝙ e[…] quo non sunt in culpa videantur includi.s.de reg.iu.c.pastoralis.§.nunquid in cle.⁊ qđ no.de rescrip.statutum.§.cum vero.[…] credo vt ipse sentit hoc verū quando in contrahēda partialitate culpam non cōmisit.puta natus de genere guelforū vel nobilium vel certe domꝰ odiose in ciuitate. Secꝰ si partialitati hui[…] causam tribuisset vt multi clerici faciunt se in talibus immiscendo. Talis eñ necessitas causata a culpa ⁊ delicto suo non excusat eum:vt.l.ij.§.fi.⁊.l.seq.si q̄s cau.⁊.l.in his so.ma. ¶ Sed q[…] dices si est de consuetudine ꝙ mortuis defunctis quibus debetur fructus primi anni debeantur etiam iste distributiones an valeat talis consuetudo:⁊ ꝙ valeat in fructibus disputauit Joan.andr. vt ipse ponit in.c. nemo plus iuris de reguli[s] iuris in mercur. ꝙ etiam valeat in istis distributionibus facit vrgens ⁊ euidens necessitas absentie.que a morte causatur ipse tenet contrarium.⁊ rationibus probat:vt hoc videas in nouel. Item circa infirmitatem que excusat aduerte: qꝫ debet esse manifesta.ij.q.j.ꝓsentium ⁊ grauis.xviij.di.siquis episcoporu[m] ⁊ no.eadem di.placuit.⁊.c.si eps̄ ⁊ qđ no.v.q.iij.c.j.⁊ de procu[…] querelam.⁊ de reg.iu.l.quesitum.ff. ¶ † Utrum aūt post reconualescentiam teneatur infirmus reassumere quas horas dimi[sit] vide per Jo.an.de cele.missa.c.fi.super gl.fi.ibi dixi.in. xliiij.[…] ꝙ siue omisit ex negligentia siue propter grauem infirmitate[m] non tenetur reassumere:sed negligēti de peccato omissionis e[…] penitentia iniungenda.iuste vero impeditus liberatur tūc ex t[…] to ſm Jo.an.ibi contra quem opposui de.c.cum dilecti de dol[o ⁊] contu.vbi impedimentum non perimit:sed suspendit executionem obligationis.l.⁊ ideo.ff.de verb.ob.vbi si obligatus ad f[a]ctum impeditur implere statuto tempore debet implere poste[a] So.in illis iuribus ex implemento post terminum non result[at] diuersitas solutionis circa rem in obligatione deductam:qꝫ [ea]dem est domus que fit.j.terminuꝫ ⁊ que fit postea. Similiter [in] c.cum dilecti idem est implementum siue fiat vna die siue alia: non ita in diuino officio. Nam aliud est officium qđ dicitur d[ie] lune.aliud qđ dicitur die iouis:⁊ ideo non dicitur ideꝫ opus:[…] l.si vsufructus mihi in biennium.ff.de vsufruc.le. facit quod n[o.] Bar.in.l.j.de dam.infecto. Conclude ergo ꝙ si hora deputa[ta] nō dixerit quis officium propter casum fortuitum perit obligatio pro illa hora sicut periret per interitum speciei in obligatione deducte:vt.l.qđ te.ff.si cer.peta.⁊.l.si ex legati causa.de ver[b.] ob.⁊ ita dixi in.d.c.j.ad fi. Et etiam que infirmitas excuset.⁊ [si] clerici in minoribus:accoliti:⁊ alij beneficiati teneantur dice[re] officium ibi dixi in.ij.q. Et an possint anticipare tempus in d[i]cendo semel oēs horas dixi ibi ꝙ nō in.iij.⁊.iiij.no. ¶ † Quinto no.ꝙ euidens ecclesie vtilitas operatur:vt absens ob dict[am] causam percipiat quotidianas distributiones:⁊ intellige q[ue vti]litas sit euidens:vt in tex.occulta ergo non prodesset quod n[o.] Jo.an.contra illos qui fingunt subesse vtilitatem non prop[…] dam. Item intellige pro vtilitate illius ecclesie vbi eas percip[it] alterius ergo vtilitas non iuuaret. vt.s.eo.cum dilectus.⁊.c.
cetero.

cetero.⁊ hic in nouel. ¶ Sexto no.tex.ibi faciat ꝙ clerici faci-
unt ꝓuentus suos quos ꝑcipiunt de ecclesijs quo ad plenū do
minium:qḋ an sit verum ⁊ qualiter dicvt dixi.ṡ.eo.li.de offi.or.
in presenti vbi plene an possit de ipsis testari. ¶ Opponit gl.
que incipit ista duo ⁊c.de.c.cum non deceat ⁊ soluit duobus mo
dis in nouel.dicit ſm Archi.hoc.c.loqui in ecclesijs in quibus
est consuetudo ꝙ absentes ista percipiant:que tollit̃ in casib' h̄
exp̄ssis:ↄ̄rium loquit̃ in ecclesijs in quibus non est talis cõsue-
tudo. ¶ Querit gl.de his ⁊c.dicit̃ in textu ꝙ clerici percipien
tes contra formam huius constitutionis non faciūt ipsas suas
⁊c.Quid ergo si qui debent eas percipere remittent.Tenet ꝙ
tunc cesset ista constitutio.Arch.contra.nam ex quo non pōt il
las recipere vt hic.nullo modo sue fieri poterūt quin ad restitu
tionem teneat̃ cum illa recipiat contra mentem ⁊ ꝓhibitionem
huius ↄstitutōis.⁊ ita hic in nouel.sup.d.gl.⁊ vide qḋ no.⁊ dixi
in simili.ṡ.de rescri.statutuꝫ.§.ante pe. ¶ Scḋo querit gl. ante
pe.an ista constitutio trahat̃ retro ad restōnem fructuum perce
ptoꝝ ante istam constitutionem.Tenet ꝙ non.idem Arch.con
suetudo ergo licet reprobet̃ tanꝙ̄ irrationalis tenet̃ retro gesta
Et que acta sunt ſm eam non merent̃ penam.ar.eius qḋ legit̃ ⁊
nota.in.c.cum venerabilis.ṡ.de consue.in contrarium tamē fa-
cit.s.ꝙ consuetudo improba nõ excuset a pena.c.inter dilectos
de exces.prela. ¶ Tertio querit si in ecclesia non sunt alij reddi
tus vel prebende sed singulis diebus de redditibus cuilibet da
tur tm̄ ꝓ victu dicit ꝙ cessat ista ꝓuisio:vt in ea pꝫ:non em̄ sunt
iste censende distributões quotidiane sed p̄bende quorū loco
subrogant̃. ¶ Ultimo refert priuilegiū ↄcessuꝫ tūc studētibus
bonoñ.vt possint ꝑcipere fructus beneficiorum ipsoꝝ ac si eēnt
in ipsis ecclesijs residentes.de quo priuilegio nimis obscure lo
quitur super glo.penul.

¶ De prebendis ⁊ dignitatibus. Rubrica.

☞ Presentatio facienda est diocesano de illis qui debent
beneficijs institui
Presentatio ad patronum spectare dicit̃.

Susceptī. Sūma ⁊ diuide vt in prima gl.
¶ Not.ꝙ qñq; iura antiqua
innouant̃ ↄcor.xij.di.c.ij.⁊.lx.di.inouamus.⁊.v.
q.ij.non tam nouum.⁊.ṡ.de treu.⁊ pa.c.innoua-
mus.Innouata vero iura sine penaruꝫ adiectio
nibus raro ꝓficiunt.vt dicit gl.in cle.j.de etate ⁊
qua. ¶ † Scḋo no.ꝙ p̄ntatio facienda est diocesano de illis q̄
debent in bñficijs institui.xvj.q.viij.decernimus qñq; tale ius
pōt alteri competere.de consue.vel sp̄ali priuilegio de offi.del.
super eo.pꝫ exemplum in hac ecclesia boñ.in qua presentatiões
capellanoꝝ ciuitatis ⁊ suburbanoꝝ fiunt a capl'o de antiqua cõ
sue. ¶ Tertio no.ꝙ religiosi ad quos spectat p̄sentatio ī eccle-
sijs debēt in ipso actu p̄sentationis tm̄ assignare de ꝓuentibus
ipsis p̄sentatis qḋ eis sufficiat.al's non dꝫ presentatio admitti:
⁊ sic religiosoꝝ negligentia siue culpa videt̃ ipsis p̄sentatis esse
nociua:sed non est ꝑ illa que habent̃ in cle.j.de iurepa. vbi not.
vtrum assignatio dꝫ p̄cedere institutionem in glo.no.dicit ⁊ ibi
etiam singularis gl.quid iuris si diocesani quemꝙ̄ admiserūt:
⁊ non seruet̃ illa forma.vtrum videt̃ admissio tanꝙ̄ facta ↄ̄ for-
mam iuris.dicvt ibi subtiliter per gl.⁊ quid iuris si ad aliuꝫ ꝙ̄
diocesanum pertineat institutio in talibus ecclesijs religiosoꝝ
vtrum ipsi supplebunt defectum eoꝝ sicut diocesani ꝑ illam cle.
dic ꝙ non ⁊c. ¶ † Quarto no.ꝙ ad patronum spectat p̄senta-
tio.ad ep̄m institutio.Nam ex vi iuris patronatus spectat pre
sentatio.non collatio.de iurepa.c.fi.examinatio etiam p̄sentati
spectat ad ep̄m.an sit dignus de sup.negli.prela.sicut ⁊ si p̄ntat
indignum est priuatus ptāte p̄sentandi qḋ an sit verum in laico
patrono.vide.ṡ.de of.or.cum nos sup glo.⁊ in nouel. ¶ Quin
to no.q̇d de ꝓuentibus clericus percipere institutus in benefi-
cio.dꝫ enim ex eis cõmode sustentari:⁊ alia in eum beneficialia
onera supportare ⁊c.refert hic Jo.an.Host.dicere ꝙ hic trib'
modis queri potest de beneficio assignādo.Primo quo ad or-
dinatum qui conqueritur de ordinatore vel p̄sentatore:⁊ talis
dꝫ habere victum ⁊ tegumentum q̇bus dꝫ esse contentus ſꝫ apl'ꝫ
ad thimo.vj.⁊.xj.q.j.ep̄s qui ecclesiaꝝ.⁊.xxviij.di.ecce.⁊ tale po
test dici beneficium necessarium.ṡ.e.cum scḋm.Scḋo pōt que-
ri quo ad curatum ecclesie parochialis.⁊ tunc requirit̃ ꝙ bene-
ficium sit sufficiens.i.ꝙ sibi ⁊ ad minus vni clerico ⁊ plus scḋm
qualitatem ⁊ ꝙ̄titatem parochie sufficiat in victu ⁊ vestitu.⁊ quo
ad hospitalitatem.⁊ iura ep̄alia.vt hic.⁊.ṡ.de vita ⁊ ho.cle.c.j.⁊
de tali sufficientia loquit̃.ṡ.e.extirpande.Tertio pōt q̄ri quo
ad dignum egentem pluralitate beneficioꝝ rõne nobilitatis vl'
scie qui maiora beneficia dꝫ sequi ꝙ̄ idiota vt.ṡ.eo.de multa in
fi.cum concor.in his tm̄ tribus casibus morem patrie opꝫ atten
di.Nam ſm Host.in equalibus ꝑsonis minus sufficeret in ꝓ-
uincia ꝓuincie ꝙ̄ in anglia vbi fiunt maiores expense alleg.xlj.
di.quisquis.⁊.C.de dona.ceterum.⁊ de censi.cum apl's.§.fi.Nā
⁊ alibi attendit̃ in istis expensis consuetudo patrissa.ff.ḋ pign.
act.vel vniuersoꝝ:⁊ de vsur.qui semisses.in talibus etiam ↄside
rande sunt facultates ecclesie.q̄ ꝓuidere cogit.de vi.⁊ ho.cleri.
qm̄ ſm Jo.an. ¶ Sexto no.ꝙ omnis cura beneficij in quo est
aliquis institutus ad p̄sentationem alterius ꝑtinet ad ip̄m īsti
tutum.Ratio est q: talis est ꝑpetuus sicut p̄sentatus in eccl'ia
annexa.ṡ.e.extirpande.vbi dixi in.ix.notabili.penes quem re-
sideat titulus cure an penes rectorē principalē:an penes vicari
um:vt ꝑ hoc sciamus penes quem dicat̃ ↄsistere cura aīaꝝ vt pꝫ
sub ꝓhibitōe.c.de multa.⁊ ↄstōnis execrabilis cadat q̄ ꝓbat ꝙ
ↄsistat penes dc̄m vicarium ꝑpetuū ex quo sequit̃ ꝙ rector prin
cipalis non posset ibi exercere offm̄ cure fori penitentialis.⁊ h̄
verum qñ talis in beneficio institutus est ꝑpetuus ꝓut dꝫ esse
si hꝫ curam ppl'i.de capel.mona.c.j.j̄.eodem libr. Si aūt nõ ha-
beret ppl'm sed spectarēt ad mēsaꝫ abbatis vel capl'i possent ibi
ponere vicarium tꝑalem vt in cle.frequens de exces.p̄la.facit.c.
B.ꝑpetuus de fi.instr.⁊ qḋ.j̄.dicam.⁊ ꝑ hoc qḋ dixi ꝙ talis īsti
tutus dꝫ esse ꝑpetuus infert̃ ꝙ lꝫ moriat̃ rector q̄ p̄sentauit.nõ
ꝑ hoc expirabit offm̄ huius vicarij.Nam lꝫ ptās vicarij regula-
riter dependeat ab eo cuius vices gerit iuxta no.in.c.j.de of.vi
ca.ṡ.e.lib.tm̄ in eo vicario q̄ recipit autoritatem ⁊ approbatõeꝫ
a sup̄iore vt iste de quo.ṡ.aliud est dicendum.dixi plenius.i.d.
c.j.⁊.c.extirpande in.iij oppo.ver.⁊ aduertendum. ¶ Septimo
no.ꝙ ecclesia que spectat ad p̄sentationem religiosoꝝ tenet̃ ad
iura ep̄alia que ↄsistūt in multis.de quibus in.c.ↄquerēte.⁊.c.
dilectus de of.or.⁊ ꝑ Jo.an.de sta.mo.c.j.⁊.x.q.j.in sūma.Sed
ↄ̄ istud obijcit de multis iuribus q̄ dicūt monasteria exempta a
lege diocesana:⁊ sic ad ꝓcuratões vel cathedraticum nõ vident̃
teneri.xvj.q.j.cum ꝓ vtilitate.⁊.x.q.j.c.j.⁊.xviij.q.ij.c.fi.⁊.c.ꝙ̄ sit
So.dic ꝙ talis exemptio non vendicat sibi locum in eoꝝ capel
lis.de quibus hic.Nec ob.huic solu.x.q.iij.c.inter cetera.Sol
ue em̄ vt hic in nouel. ¶ Quero ꝓ intellectu.c.quo iure isti reli
giosi exempti ⁊ alij possunt sibi vendicare istam perceptionem
fructuum subiectarum ecclesiarum reseruata congrua portiõe
rectoribus.vt hic dicit̃.ad hoc respondeo ꝙ tribus modis pōt
ad eos ecclesia pertinere.primo ex laicorum concessione.Secū
do ex episcoporum donatione.Tertio ex ipsorum religiosoruꝫ
fundatione.⁊ ex quolibet horum modorum varium ius sibi ven-
dicant religiosi:ꝓut plene legit̃ ⁊ nota.in.c.de monachis.ṡ.eo.
vbi circa scḋm membrum cum.s.obtinent ecclesiam ex concessio
ne episcoporum dixi ꝙ attendenda est forma ⁊ tenor concessio-
nis.Naꝫ quandoq; ep̄i concedunt istis religiosis ecclesias ple
no iure.qñq; in ꝓprios vsus.quandoq; etiam non curatas.qñ-
q; curatas:qñq; collegiatas:⁊ omnibus istis modis qḋ ius ob
tineant religiosi in ecclesijs sic donatis ⁊ in tꝑalibus ⁊ sp̄ualib'
⁊ de iurisditione in rectores in ciuilibus ⁊ in criminibus dic vt
dixi post eos in.d.c.de monachis ⁊.c.cum ⁊ plantare.§.in eccle
sijs de priui.⁊.c.pastoralis.eo.ti.⁊ ibi in.ij.q.dixi an plus impor
tet concedere in ꝓprios vsus ꝙ̄ pleno iure tenui post Innoc.ꝙ
sic.Nam quando conceditur in ꝓprios vsus potest omnes fru-
ctus in vsus suos conuertere conseruato tamē bono ⁊ antiquo
statu ipsius ecclesie.quem non possum sine iusta causa ⁊ autori
tate ep̄i immutare tex.hoc ibi infert ꝙ ecclesia sic donata in ꝓ-
prios vsus retinet actiones ⁊ iura sua:nec transeunt in mona-
sterium cui est facta donatio.ita ꝙ possint ꝓ debitis monaste-
rij inquietari.immo creditores ecclesie.sic donate poterūt pete
re seꝑationem bonorum monasterij:vt ibi plene. vtrum autem
pleno iure.dicvt dixi in.d.c.cum ⁊ plantare.vbi recurre ꝓ intel
lectu materie huius.c.

1 ☞ Bñficia vacātia in curia romana ad hoc vt possint confer
ri per alium ꝙ̄ papam requiritur specialis expressa pape com-
missio.
2 Dignitatis appellatõe an veniat ep̄alis dignitas.

Licet ecclesiarum. Tria facit.Pri
mo recitat anti-
quam ↄsuetudinem.Scḋo illam approbat ⁊ inhibet.
Tertio decernit.scḋa ibi nos itaq;.tertia ibi nos em̄
¶ No.primo latissimam ptātem pape in beneficijs conferēdis
ipse em̄ est assumptus in plenitudinem:alij in ꝑtem sollicitatio
nis ⁊ laboris vt.ṡ.de presum.mandata.Sic ⁊ paterfamilias di
uidit agrum suuꝫ in plures gr̄a facilioris culture vt.l.grauis de
leg.ij.⁊ qḋ dixi.ṡ.de fo.compe.super rubr.facit.ṡ.de vsu ⁊ aut̃.
pal.ad honorem cum concor. ¶ Secundo no.in ver. collatões
tm̄ ꝙ in collationibus beneficiorum vacantium in curia papa
nitit̃ ex sp̄ali ↄsuetudine.que in hoc est fortior ꝙ̄ ius cõe compe
tens pape in collationibus.q: ius cõe facit ꝙ papa in benefi-
cijs conferendis non irritet collationem ordinarij q̄ ꝓuenit pa

pam in conferendo vt.c.dilectus.s.eo.sed specialis consuetudo sup vacantibus in curia hic facit plus:q: ligat manus ordinariorum ciuitatis ꝙ non ꝓdest ꝑuentio.ergo pōt ꝯsuetudo fortificare ius cōe ⁊ eius effectū augere:⁊ effectus talis auct⁹ recipit denominatōem a ꝯsuetudine.non a iure cōi.ar.ff.de iust.⁊ iur.l.ius ciuile.lꝫ ergo pape sint oēs eccl'ie vt.c.cūcta ꝑ mundū.⁊.c.ꝑ principalem.ix.q.iij.tm̄ q̄dam sibi spāliter reseruat ⁊ hec vocant iura curie romane.sicut impator dn̄s mūdi vt.l.deꝑcatio.ad legem rod.de iac.hꝫ spāle ꝑrimoniū:vt.l.bene a zenone.⁊.l.j.⁊.ij.C.de quadri.ꝑscri.ꝯfert ergo qn̄qꝫ ex potētie plenitudine ⁊ sic
1 iure gn̄ali.¶†Tertio no.ꝙ ad hoc vt bn̄ficia vacātia in curia possint ꝯferri ꝑ aliū q̄ ꝑ papam requirit̄ spālis ⁊ expressa ipsi⁹ pape ꝯmissio.pl⁹ ipe dicit Lap.ꝙ si ipse papa ꝯferat simpl'r bn̄ficium vacās in curia si in collatōe de hac spē vacatōis nō faciat expssam mentōem eius collatio est nulla:⁊ ꝓbat ex stilo curie iuxta quem semꝑ in collatione tali habet̄ expssa mētio de tali spē vacatōis.⁊ hoc verꝫ fm eū nisi esset fcā talis collatio ꝓprio motu Ego credo ꝙ si papa ꝯferat bn̄ficium simpl'r vacans:talis collatio omni eo iure quo pōt:postq̄ v̄ba indefinita oēm spēm siue modum vacatōis sunt apta comꝑhendere vt.l.gallus.§.q̄d si tm̄ de lib.⁊ posth.dcm̄ Lap.crederem verū qn̄ a papa exprimeret̄ expsse se velle conferre ex ꝑtātis plenitudine:cum ad eum spectare possit spāli ꝯsuetudine de qua hic ad hoc vide no.in si.in.c.cū ex officij.s.de ꝑscri.⁊ forte in hoc casu posset defendi ꝙ valeret q̄si spālis ꝑtās de qua hic non deroget gn̄ali postq̄ vtraqꝫ ꝑtās tēdit ad eūdem effectum ar.l.iiij.§.si ex conuentōe.ff.de re iud. ibi cum aliq̄d accessit rei iudicate non est a re iudicata recessuꝫ facit.l.iij.de test.mil.⁊ auxilium spāle nō tollit gn̄ale ad eūdem effectum tendēs.arg.l.quotiēs de act.⁊ ob.⁊.l.j.§.dixerit aliq̄s ff.de publica.¶Circa hoc etiam q̄rit Lap.si papa ꝓprio motu ꝯcedit alicui ꝑtātem ꝯferendi tot bn̄ficia qual'rcūqꝫ qualiacūqꝫ ⁊ vbicūqꝫ vacēt:ēt non obstāte eo de quo oporteret de v̄bo ad v̄bum spālem ⁊ expssam facere mentionē in nr̄is lr̄is:nūquid ista tam lata ꝑtās includat bn̄ficia vacātia in curia:arguit ꝙ valeat si dicta ꝑtās sit ꝯcessa ꝑ successorē cle.q̄ edidit istā ꝯstōnē.secus si ꝑ ipm̄ clementē.potuit eñ cle.sibi legem derogatoriā iponere sed non successori de ele.c.innotuit.⁊ qd̄ no.Jo.and.de ꝯsti.c.j. post Jo.mo.ꝯcludit tm̄ ꝙ ēt valeat talis collatio siue ꝯcessio per eūdem cle.si eam fecerit ꝓprio motu.allegat no.ꝑ Jo.an.s.e.li.de rescrip.in.c.fi.in gl.po.Ob.tm̄ huic ei⁹ decisiōi iste tex.dū dicit sub quacūqꝫ forma v̄borum receperit:quasi oēm formam reprobet nisi noīatim ⁊ expssam de talibus.de viribus tm̄ huius clausule non obstāte.⁊ si.vide qd̄ dixi de rescri.si ꝑ tua in repetitiōe ¶Querit Jo.an.post Archi.si exn̄s extra curiā ꝯstituit ꝓcur. ad renunciandum in curia ⁊ sic renunciauit.an dicatur vacare in curia vbi ꝓcurator renūciauit.an v̄o in loco vbi est dn̄s q̄ ꝯstituit.Tenet ꝙ ꝯsideret̄ locus renūciatōis nō ꝯstōnis ꝓcuratoris dicit.vt dixit plene in cle.si duobus vt li.pen.⁊ hoc in nouel. arguit ex q̄busdam iuribus ꝙ respiciat̄ locus renūciatōis ⁊ nō cōmissiōis.sed prima pars verior est in ꝑdicta.q.¶Scd̄o q̄rit q̄d de bn̄ficio.sup quo pendet qō:q: d: collatio nulla ꝓpter deuolutōem an si ille cui collatio facta est renūciet vacabit in curia.remittit ad no.s.e.li.de ele.si electio in gl.ij.circa mediū subdit tm̄ ꝙ in bn̄ficijs transfert̄ in supiorem cāe cognitio nō collatio.ad hoc allegat no.ꝑ Inn.de ele.dudū.el.ij.sup v̄bo dispēsationem.⁊ in.c.statuimus in gl.bene dicit.⁊ ꝑ Cōpo.de ꝯsti.cum M.in vltima gl.ver.⁊ idem est.¶Tertio q̄rit papa dedit legato.vel alteri spālem ⁊ expssam ꝑtātem ꝯferendi bn̄ficia vacantia in curia:an ista ꝑtās duret ēt tpe successoris.Quidam ꝙ non: q: par in parem ⁊c.vt.d.c.innotuit.⁊.l.ille a quo.§.tempestiuuꝫ ad trebel.in ꝯ̄triuꝫ facit.c.decet cum ꝯcor.de re.iur.s.e.li.Tenet ꝙ talis ꝑtās duret tpe successoris poterit tm̄ ipsam reuocare nā regl'r tradit̄ ꝙ gesta sub noīe dignitatis trāseūt in successorem. vt.c.qm̄ abbas de of.dele.lꝫ qn̄qꝫ ꝯ̄ illa excipi possit ⁊ rescidi.de solu.c.j.facit ad materiam.s.ne ꝑla.vi.suas.c.fi.¶Quarto q̄ro d: in tex.ꝙ siue electio siue collatio siue ꝓuisio bn̄ficij spectet ad aliquem:si illud vacat in curia spectat ad papam.q̄d ergo de beneficijs in q̄bus laici ius habēt ꝑn̄tādi an ꝯferat illa si vacāt in curia gl.ante pe.tꝫ ꝙ ēt talia includant̄ sicut illa q̄ spectāt ad ꝑn̄tationē patronorum clericorum vel ecclesiarum.⁊ facit ꝓ ista opi.q̄a laici ius patronatus in ecclesijs obtinēt de spāli grā non de iuris rigore.xvj.q.v.si q̄s epor.⁊ de iurepatr.qm̄ in prin.papa ergo qui laicis in hoc grām facit pōt de ipsa disponere cum sit supra ius.de ꝯces.ꝑb.ꝓposuit.Aduerte tm̄:q: lꝫ papa hoc possit si de eius intentōe expsse ꝯstet ꝑ lr̄as.tm̄ gn̄ales sup ꝯferendis beneficijs vacātibus ꝯferre nō poterūt bn̄ficia.q̄ spectāt ad ꝑsentatōem patroni laici:vt notat̄ in Spe.de actōe ⁊ petitōe.§.sup actionibus in vlt.col.ver.illud ēt ꝑtermittēdum nō est.Et q̄d iuris de legato de latere an poterit ista spectantia ad ꝑn̄tatiōem laici conferre.Spec.in ti.ij.§.nūc tractemus.ver.sed vnq̄d legatus tꝫ ꝙ non.Ego idem tenui ⁊ scripsi post docto.in.d.c.cuꝫ dilectus de iurepa.in.viij.q.¶Quinto q̄rit Jo.an.an ista ꝯstitutio comꝑhendat ꝑbendas in q̄bus laici ꝑtendūt collationeꝫ vt sunt reges francie ⁊ anglie qui in certis ecclesijs:dicūt habere ius ꝯferendi ꝑbēdas sede vacante anteq̄ soluat.q.examinat an istud ius conferendi ꝑbendas in eos cadere possit.⁊ ꝙ possit allegat qd̄ no.s.c.dilectus el.iij.⁊ maxime in regem qui etiā vngit̄ de sac.vnc.vno.Nam ⁊ decime ex spāli concessione cadunt in laicum.⁊ tm̄ sunt res spn̄ales.ergo ⁊ ius sil'r conferendi ꝑbendas maxime qn̄ hoc iure vsi sunt tanto tpe ꝙ non extat memoria in ꝯ̄trium talis cm̄ vsus hꝫ vim ꝯstituti siue priuilegij vt.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ esti.videt̄ tm̄ residere in hoc ꝙ nullo modo cadat in laicum tale ius conferendi ꝑbēdas Dicit tm̄ ꝙ sicut ex aliq̄ cā q̄siuerūt tale ius a principio.ita in eo debeant conseruari si in auferendo posset scandalum suscitari ⁊ hoc plꝫ Jo.an.maxime in illis ecclesijs quas fundauerūt eorum ꝓgenitores.ista ergo constitutio has ꝑbendas nō vr̄ includere vt papa ipsas conferat si vacant in curia.Refert tm̄ hic Lap.ꝙ Nicolaus papa ꝑbendam quam ante suam ꝓmotionem habebat in ecclesia lugdun̄.tanq̄ in curia vacantem ꝯtulit vni.Sed rex francie dicens collatōem ipsi⁹ ad se ꝑtinere de facto ꝯtulit illam alteri.¶†Sexto querit gl.ij.vtrum sub noīe dignitatis
2 veniat dignitas epālis.Tenet ꝙ non ⁊ sic seruat curia:dum de ipsis cum vacant in curia:facit spālem reseruationem:facit cle.j.de renun.⁊ dicit Gar.hoc ꝓbari ꝑ lr̄am conferri valeant ⁊c.de epālibus non sic loqueret̄.⁊ dicit ꝙ Nicolaus.iiij.sic interꝑtatus fuit in ecclesia bracharen̄.De abbatijs ⁊ prioratibus dubitant an veniant sub nomine dignitatis.Jo.mo.ꝙ sic in.c.īquisitores de hereticis.dic vt hic in nouel.¶Ultimo tangit de dictione ꝑter an ponat̄ inclusiue vel exclusiue.de quo per Archidia.xiij.q.ij.hebron.⁊ per Innoc.s.de elec.dudum el.ij.in fin.⁊ in Specu.titu.ij.§.videndum ver.quid si indulgeretur.⁊.l.j.in fi.ff.de pig.actio.

1 ☞ Interpretatio latissima in beneficijs est facienda.
2 Litere impetrate sup beneficijs dicunt̄ ambitiose.
3 Papa si mandat ꝓuideri alicui vsqꝫ ad certam summā an poterit ꝓuideri in pluribus beneficijs.
4 Ecclesiarum ciuitatis appellatōe includit̄ ecclesia cathedralis.

Clamuis. Primo ponit regulam ⁊ istātiam in genere ⁊ ex dicta instātia decidit duos casus in specie.Scd̄m ibi ⁊ idec Tertiū ibi q̄ꝙ.Quarto contra instantiam aliū casum subijcit ibi secus.¶†No.ꝙ in bn̄ficijs la-
1 tissima est interꝑtatio facienda cōcor.s.de dona.cum dilecti.⁊ ff.de consti.prin.l.beneficium.pone exemplum cuꝫ princeps cōcedit alicui beneficium intelligit̄ pleno iure:vt in aut̄.vt libert decetero.§.j.⁊ perpetuo iure:vt in aut̄.constitutio.que de dignitatibus.§.illud.Item si donat mihi ciuitatem videtur mihi donare communitatem:⁊ districtum.vt.l.j.§.cum vrbem.de offi.ꝑfec.vrb.secus in odiosis:vbi sub nomine ciuitatis non venit districtus nec econuerso.Siue loquamur de lr̄is ad beneficia siue de lr̄is ad lites:vt hic.⁊.s.de rescrip.rodulphus ⁊ qd̄ ibi in nouel.super prima gl.exempla circa latissimam siue strictam interꝑtatiōem beneficiorum faciēdam colligam.ex his q̄ plene scripsi post Jo.an.in.c.olim d ver.sig.ibi viso de primo articulo:vbi dixi de differētijs inter bn̄ficiū priuilegiū ⁊ rescriptū ⁊ donatōem
2 in ver.vltimo no.hic Jo.an.¶†Scd̄o no.ꝙ lr̄e impetrate sup bn̄ficijs sunt ambitiose:est eñ bn̄ficium ecclesiasticum de gn̄e illorum q̄ honeste dant̄ non honeste petant̄:sicut nec honores:vt.l.ij.§.primus diuus augustus d orig.iur.⁊.l.si quemquā.C.d epi ⁊ cle.ibi inuitus effugiat de ista interꝑtatione fienda in odiosis ⁊ ampla in fauorabilibus.vide in regula odia.de re.iur.⁊.l.cum quidam.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ ꝑ hoc.s.ꝙ odia sunt restringenda.dicit Jo.an.ꝙ si papa scripsit ꝓ aliquo in ecclesia cum clausula si ꝓ alijs non scripsimus ꝙ obstabit sibi executio si sit scriptum ꝓ vno tm̄ ꝓ quo.ff.de ver.sig.l.non est vbi habēs vnicum filium non est sine liberis:⁊ multa iura ad hoc allegat ꝙ dispositio q̄ loquit̄ in plurali vēdicat sibi locū in vno facit.l.iij.ff.d neg gest.allegat ēt iura in ꝯ̄trium.s.ꝙ ad minus pluralitas requirit duo:vt hic videas sup v̄bo restringi facit ad.q.si statutum dicit ꝙ ꝓducens falsos testes:soluat tm̄ an ꝓducens vnum solum debeat puniri.iura q̄ volunt ꝙ pluralitas resoluat̄ in singularitates faciūt ꝙ sic:alia ꝯ̄.¶Tertio collige ꝙ si papa scribit ꝙ ꝓuideat̄ alicui vsqꝫ ad certam sūmam dꝫ intelligi in bn̄ficijs non in pensiōibus.Ratio q: illa interpretatio est magis stricta ex eo q: ꝓpter beneficia q̄s intitulat̄ ⁊ obligat̄ ecclesie:⁊ tenet̄ ad continuam residentiam.s.de cle.non resi.c.fi.sed ꝑ pensionem non intitulat̄ nec ad residentiā tenet̄.xxviij.q.j.possessiones.ij.q.v illud nam pensio pōt concedi ēt laico vt ibi.⁊ aduerte videt̄ eñ iste tex.velle ꝙ si mandet̄ alicui ꝓuideri vsqꝫ ad certam summa

in bn̄ficijs

vel simplr̃ dȝ dicte summe p̃statio esse annua Bar. alibi reuocat in dubium si ꝓmitto dare. x. donec viues vtrum intelligat̃ de annis. x. an de. x. annuatim distinguit ꝙ intelligit̃ de annuatim: si ꝓmissio fiat paupi quasi videat̃ ꝓ alimẽtis fcã si vero fiat alteri intelligit̃ de annis. x. vt ip̃e no. in. l. eũ q̇ ita. §. q̇ stip. de ver. ob. cuȝ ergo bñficia sunt pauperũ si mandat̃ eis ꝓuideri in certa sũma in bñficijs intelligit̃ annuatim: suꝑ quo cogita. q: nullus tangit. ❡ † Quarto no. ꝙ si papa mãdat ꝓuideri alicui vsqȝ ad certam sũmam non exp̃sso an in vno vel pluribus bñficijs. poterit ꝓuideri in pluribus: qd̕ pȝ q: hic loquit̃ de ꝓuisione fienda vni ⁊ subdit de bñficijs in plurali. ⁊ p hoc corrigit̃ qd̕ no. Host. s. d̕ iure pa. cuȝ dilectus vbi dixit ꝙ non nisi de vno poterat ꝓuideri q: rescripta sunt ambitiosa vt hic. ⁊ vna ecclesia debeat esse vni⁹ rectoris. s. e. cum non ignores. Sed ista opinio reprobat̃ hic vbi pȝ ꝙ poterit in pluribus ꝓuideri. qd̕ intelligit Jo. mo. de duobus tm̃ ⁊ sine cura. j. eo. is cui. §. j. Arch. intelligit ꝙ de quocũqȝ vt impleat̃ intentio mandãtis. ad hoc de rescri. si qñ ⁊ cle. eo. ti. si romanus. alle. ẽt ⁊ no. ꝑ Inn. in. d. c. cum dilectus: vbi si mandat̃ alicui ꝓuideri in bñficijs vsqȝ ad certam sũmaȝ · tũc reseruari ⁊ ꝯferri possent plura bñficia vsqȝ ad illã summam. Secus si diceret̃ de bñficio. ⁊ ita hic in nouel. Ex cuius dictis. s. relatis distingue. Nam qñqȝ mandat̃ ꝓuideri vsqȝ ad certam summã in bñficio. qñqȝ in bñficijs. qñqȝ simplr̃ expressa sũma sine bñficijs ⁊ hoc casu nõ nisi de vno fm̃ Host. fm̃ Jo. and. de pluribus: fm̃ Jo. mo. de duob⁹ fm̃ Archi. de quocũqȝ. vt pȝ ex p̃dictis Lap. alr̃ dicit ⁊ sic. Aut papa mandat ꝓuideri vsqȝ ad certam sũmam ꝓprio motu in lr̃is hic exp̃sso: ⁊ tunc poterit ꝓuideri de plurib⁹ bñficijs etiam curatis vsqȝ ad summam exp̃ssam. ad hoc. j. eod. si motu ꝓprio. ⁊ cle. e. ti. si romanus. Aut ad petitõem alterius: et tunc siue mandet ꝓuideri siue ꝓuideat non valet ꝓuisio de curatis vel curato. Sed de simplicibus tm̃ quotquot sint in summa expressa vide hoc. j. eo. cum in illis. j. rñ. ⁊ qd̕ no. Jo. an. j. e. ei cui suꝑ verbo mandatum. ⁊ cle. e. ti. c. j. ❡ Quinto no. ꝙ reglr̃ sub nomine ecclesiaꝝ ciuitatis includit̃ ecclesia cathedralis. de quo ꝑ Host. in. c. j. s. de auto. ⁊ vsu pal. Nam sub noĩe familie pater familie ꝯtinet̃. ⁊ sub nomine exercitij pupilli includunt̃ eoꝝ capita siue p̃positi ⁊ rectores vt legit̃ ⁊ no. in. c. post electionem de ꝯcess. p̃ben. suꝑ gl. j. nec erat in nouel. ⁊ ibi dixi in scd̕a oppo. addens no. ꝑ Inn. in. c. eam te. de rescri. fallit in hoc casu in quo nõ includit̃. ⁊ est simile. C. de aqueduc. l. eos. li. xj. vbi dr̕ ꝙ habentes aqueductum non attentant matrices fistulas. Sexto no. in ver. secus ꝙ nõ est idem iuris in ecclesia metropolitana si fit mẽtio ꝓuincie sicut est de ecclesia cathedrali. si fit mentio ciuitatis vel diocesis. naȝ appellatione diocesis non venit cathedralis sȝ appellatione ꝓuincie venit metropolitana. rõ reddit̃ in lr̃a q̇a hoc casu gr̃a est vberior. Host. reddit aliam rõnem dicẽs ꝙ ciuitas ⁊ diocesis sunt correlatiua sicut pater ⁊ filius: ⁊ sic vnũ non est reliquum. sed ꝓuincia non est correlatiua ciuitatis: sed illarũ collectiua siue conclusiua. ita ꝙ ciuitatis ẽt ꝓpria includit. facit iij. q. vj. scitote. xxiij. q. vj. non liceat. Ex rõne tñ lr̃e q̇ fundat̃ suꝑ vberiori gr̃a colligit Lap. argumentum ad. q. pone ꝙ papa primo scripsit ꝓ vno in prima forma. de qua in ver. q̃ꝙ ꝓ alio iuxta formam ver. secus. ❡ Querit̃ vtrum habẽs istam p̃ferat̃ primo in ecclesia non cathedrali non ꝓcederet qd̕ quo ad primum ⁊ videt̃ ꝙ p̃ferat̃ iste scd̕s ex quo ampliorem hȝ gr̃am ad hoc. j. e. si pluribus. Sed dicit ip̃e verum est ꝙ non p̃fert̃. lȝ em̃ vltimus habeat vberiorem gr̃am in ampliationeȝ loci ⁊ ecclesiarũ. nõ tñ in p̃ferendo primo: nisi haberet aliam clausulam. s. anteferri. ad hoc. s. e. li. de rescri. q̃uis vel nisi essent sub eadem data. q: tunc p̃ferret̃ ille qui haberet vberioreȝ gr̃am. facit qd̕ no. Jo. an. s. de rescrip. duobus. e. li. in gl. qd̕ ver. sed quero. Sed q̇d si papa dispensat cum illegitimo. vt possit obtinere p̃bendam vel dignitatem in ecclesia cathedrali: an poterit obtinere in metropolitana dicit in nouel. ꝙ non. q: talis dispensatio est odiosa ⁊ restringẽda. s. eo. li. de fil. p̃sb. c. j. ⁊. ij. ❡ Querit gl. antepe. scriptum est in forma ver. q̃ꝙ vbi non põt ꝓuideri in ecclesia cathedrali. sed nunq̇d in eius mansionaria vel capellania poterit vr̃ ꝙ sic. q: isti non censent̃ de corpore ecclesie cum nõ habeãt vocem in caplo nec vocant̃ ad cões tractatus: sed vocant̃ assisij de q̇bus de cle. non resi. ad hoc. ⁊. c. ea que. de sta. mo. ad fi. vbi dixi in. xv. no. gl. tȝ ꝯtrarium idem Archi. qui adducit de sen. exc. c. fi. §. adijcimus. Nam idem iuris est in membris qd̕ in capite. lxiij. di. in sinodus ⁊ est incõgruum vt eadem ecclesia quo ad hoc diuerso iure censeat̃. xij. q. ij. cognouimus. ⁊ de deci. cum in tua. ❡ Scd̕o querit si q̇s impetrauit sibi ꝓuideri in ecclesia sancti Petri boñ. cũ nõ sit alia scti Pet. nisi cathedralis an in ea ꝓuideri poterit: dicit ꝙ non: q: cum de cathedrali in lr̃is fit mentio nõ exprimit̃ nomẽ scti: ⁊ talis est stilus curie vt in nouel. vbi dicit post Jo. mo. ꝙ ecclesia cathedralis nomẽ tȝ ecclesie in gñe: qd̕ distinguit̃ ꝑ singulas ciuitates eccl'ias ⁊ dioceses de iure cõi. sibi subiectas. xj. q. j. de ꝑsona ꝓ quo insti. de iure naturali gen. ⁊ ciui. §. sed quotiẽs In inferioribus ergo sentit ꝙ semꝑ exprimat̃ nomen scti. Fallit qñqȝ in locis solẽnibus habẽtibus matrices ecclesias. s. d̕ rescrip. cum adeo vbi sine noĩe scti exprimit̃ ecclesia modiceñ. q̇ tñ cathedralis non est. idem in tuscia in pratẽsi. ⁊ ita hic in nouel. ❡ Tertio q̃rit si in lr̃is non habet̃ mentio de ecclesia. sȝ simplr̃ scribit̃ ep̃o boñ. ꝙ ꝓuideat de bñficio spectãte ad suaȝ collatõeȝ an poterit ꝓuidere in cathedrali. dicit ꝙ sic si spectat ad collationem ep̃i. non em̃ vult iste tex. ꝙ litere bñficiales nõ extendantur ad ecclesiam cathedralem sed ꝙ in bñficialibus appellatio ecclesiarum ciuitatis nõ includit ecclesiam cathedralem. vt in prima gl. ⁊ aduerte ad varias formas q̇bus papa vtit̃ in lr̃is quas elicio ex nouel. Nã qñqȝ scribit ꝓuideri de bñficijs ciuitatis. Qñqȝ diocesis. Qñqȝ vtriusqȝ. Qñqȝ ꝓuincie. ⁊ d̕ his tribus ĩ tex. Qñqȝ de bñficijs ecclesiaꝝ patriarchatus. ⁊ includit̃ ꝓpria ecclesia. q: plus est patriarchatum q̃ ꝓuinciam nominasse: qd̕ colligit̃. xxj. di. cleros. Qñqȝ ꝙ ꝓuideat̃ in aliqua ecclesiarũ regni ⁊ idem in. d. c. scitote. ⁊ de sta. mo. in singulis in prin. ⁊ de postu. p̃la. boñ. eo. lib. dȝ em̃ ista censeri vberrima gr̃a ꝓpter excellentiam noĩatõis regni: quam etiaȝ ecclesia ponderat. facit. s. eo. li. de of. dele. c. fi. ⁊ de priuile. antiqua. Qñqȝ scribit̃ ꝓuideri in principatu: comitatu. ducatu. Nam in istis qñqȝ nulla est ecclesia cathedralis. sed si est putat includi ac ẽt principalem si qua ibi principalis diceret̃. Qñqȝ mandat ꝓuideri ad collationneȝ ep̃i. Qñqȝ in pensionibus. Qñqȝ vsqȝ ad certam sũmam in bñficijs. Qñqȝ simpliciter. ⁊ de omnib⁹ istis. s. q̇d iuris. ❡ Quarto quero mãdat papa per literas suas in certa diocesi ꝓuidere post datam rescripti diuidit̃ illa diocesis in duas vtrum in bñficijs precisis a prima ⁊ affectis scd̕e poterit prouideri. Tenet ꝙ sic sicut poterat ante diuisionem vt in extraua. Jo. que incipit. sedes ap̃lica per quam videt̃ ꝙ etiaȝ in cathedrali precisa fieri poterit si prius in ea poterit ꝓuideri. cum ibi etiam dicat̃ quo ad ius ad rem ꝙ habebat expectans ꝑ diuisionem mutari nõ debȝ ⁊ hic casus nullum hȝ dubiuȝ qñ cathedralis diuisa includebat̃ in gratia. ꝯ istam decisionem facit. l. si eadem. ff. de offi. asses. vbi lȝ q̇s ꝓhibeat̃ in sua ꝓuincia assidere si eadem eius ꝓuincia diuidat̃ in duas ex vna ortus in alia assidebit. quasi non spectem⁹ originalem cãm sed accidentalem nam si qualitas bñficij variat̃ de tp̃e impetrationis ad tp̃s vacatõis: vel variãt̃ collatores: qd̕ tempus debeamus inspicere. decisio Jo. and. innuit ꝙ tempus date. Ego remitto ad cle. literas de rescri. vbi dixi. ❡ Vltimo ex eo ꝙ dicit honores. ⁊ colligit Jo. an. argumentum ꝙ canonicatus cathedralis ecclesie. ad ruralem transferri non possit. C. si relic. cui. rus habi. voluerit. l. j. li. xj. sed Jo. an. post Arch. dicit hoc non seruari.

1 ☞ Papa potestatẽ quam hȝ in conferẽdis beneficijs restringit ad vnum mensem.

2 Potestas ꝯferendi onerata redit.

Statutum. Ponit constitutionẽ cle. cuius moderationem subdit ibi vt hi. postea restringit 1 ibi tãtummodo. ❡ † No. ꝙ papa potestatem quam hȝ in cõferendis beneficijs restringit ad vnum mensem: non ꝙ postea cõferre non possit vt in gl. antepe. sed quo ad hoc: vt post mensem manus ordinarij nõ sint vltra ligate nisi em̃ ista moderatio emanasset essent ligate perpetuo. per. c. s. ꝓxi. in fi. Aduerte tamen ꝙ ista moderatio locum hȝ cum ad papam spectat collatio propter vacationem in curia. Si aũt spectat ꝓpter deuolutionem vl' reseruationeȝ. de talibus nũq̃ se poterit ordinarius intromittere. Nam fm̃ Lap. nullum p̃figit̃ pape tp̃s ad conferendũ. Nisi vbi est expressum in iure: vt hic ⁊. c. si apostolicam. j. e. ⁊. ij. q. vj. anteriorum. §. ad hoc. ⁊ de app. ex insinuatõe. ar. contrariuȝ de app. cle. si appellationem ⁊ quod no. Jo. an. post Host. de app. ex ratione in glo. Sed illud in appellatione quam partes ꝓseq̈ habent: secus in collatione ad papam deuoluta in qua partes nihil habent facere. ⁊ credo ipsum verum dicere. nam nedum pape sed nec eius executori currit tempus concilij lateranensis: vt no. in cle. si de beneficio de p̃ben. ❡ Scd̕o no. ꝙ iste mensis currit romano pontifici. Ex quo inferas ꝙ non currit sedi apostolice vacanti: qd̕ tenet glo. que incipit est ergo ⁊c. Idem Jo. mo. ⁊ Archid. s. c. proxi. nam ibi ⁊ hic ptȝ ꝙ contra romanum pontificem est inducta ista prescriptio ⁊ non contra sedem ap̃licam Incipiat ergo mensis ille currere successori a tempore electõis Non a tempore incoronationis. Ex electione em̃ competit illi plena iurisditio vt. c. lȝ. s. de elec. Et de facto pȝ ꝙ ante coronationem confert beneficia ⁊ reseruat. ⁊ vide qd̕ no. in. c. auaritie. s. eo. lib. de elec. ❡ Tertio no. ꝙ elapso mense redit collatio beneficij vacantis in curia ad ordinarium. ⁊ per ordinarium intelligit̃ etiam legatum de latere: vt. s. eo. lib. de offic. lega. c. ij. Ad hoc. s. c. pri. ibi quacunqȝ autoritate. Plus dicit Jo. an. ꝙ delegatus vel executor datus per literas quibus arguat̃ ordinari⁹

collator illius bñficij poterit illud ↄferre ſm Boa.ar.c.ſi de beneficio p̄alle.qđ verꝫ credo.lꝫ eñi ꝑ lapſum mēſis ſit amotū ordinario vnū obſtaculū tñ remanet alterꝫ impedimētū ar.l.ſi dom⁹ de ſerui.vrb.p̄di.⁊.l.ſi non lex.ff.de here.inſti. ¶ Quarto not. ꝙ iſta ↄſtitutio moderaṫ p̄cedentem in bñficijs vacātibus in curia q̇bus ꝓuideṫ ꝑ collatōem vt pꝫ ibi ſpectat collatio ⁊c. Sꝫ q̄ꝛ p̄cedens loquiṫ ēt de illis q̇bus ꝓuideṫ ꝑ electōem: vr̄ ꝙ in talibus curſus mēſis nō noceat pape.⁊ ꝑ ↄñs nec ꝓſit ordinario qđ tꝫ Archi. Nam cum collatio: prouiſio: ⁊ electio: ſint diuerſa.vt.j.eo.cū i illis.ſtatutum in vno nō vendicat ſibi locū in alio: ⁊ qđ non mutatur ⁊c.C.de appel.l.precipim⁹: hoc non placet Jo.an. q̄ꝛ nō eſt dare rōnem q̄re magis ī vno q̄ꝫ ī alio ſit iſta moderatio ītelligenda. Jtem hic loquitur etiā de illis dignitatib⁹ quib⁹ cōmuniter prouidetur ꝑ electionē. ſicut ergo in.c.nulla de conceſ. prebē. que loquitur de deuolutione verbū collationis late ſumitur. vt includat electōem ⁊ p̄ñtationē ſic erit in ꝓpoſito. ad ideꝫ .ſ̄.e.c.de multa.§.his quoqꝫ.c.cum in illis loquiṫ de impetrationibus q̄ ſunt odioſe. ¶ Quīto no. ꝙ iſte mēſis incipit a die vacationis. vtrum ergo computabitur in menſe dies ipſa vacationis dubium facit iſta p̄poſitio a. an ponaṫ incluſiue vel excluſiue vt in.l.lꝫ.ff.de act.emp.⁊ de ver.ſig.l.anniculus ⁊.ff.ſi q̇s cau.l.fi. ⁊ hoc tꝫ gl. eſt ergo ⁊c. Jdem Gui. q̇ remittit ad ſpec.de cita.§.viſo.in fin. Jn ↄ̄riū alle. ēt multa iura ꝙ iſta p̄poſitio a includat. ⁊ ſic incluſiue intelligit Arch. hunc tex. vt.ſ. dies ipſa vacatōis includaṫ in menſe Jo.an. plꝫ prima opi. ⁊ dicit ꝙ q̇cq̇d dixerit de dictione vſqꝫ.ſ̄.de ordi.ab epi.q̇ renun.c.j.ſuꝑ gl.j.poſſet h̄ congrue adaptari Cy. etiam de iſtis duabus p̄poſitōibus no.ī.l.a caligato.C.de nup. diſtingue in vtraqꝫ vt ibi ꝑ eum. ¶ Sexto ⁊ vlti.no.poſt Garſ.⁊ Arch. in fi.c. ꝙ poſſum ꝑ me qđ nō poſſum ꝑ alium. Jtem ꝙ poſſum ꝑ alium qđ non poſſum ꝑ me regl'r v̄o ſecus eſt in vtroqꝫ.j.e.li.de reg.iu.c.pōt vbi de hoc. † Jtem colli-

2 ge etiam ꝙ ptās conferendi redit non libera ſꝫ onerata. Rōnē collige ex glo.añpe.ad fi. ¶ Opponiṫ d̄ hic ꝙ incipit currere iſte menſis pape a die vacationis. Sed ↄ̄ hoc opponiṫ ⁊ vr̄ ꝙ a die ſcīe ſiue noticie vacatōis vt in.c.q̄ꝛ diuerſitatem. ſ̄. de cōceſ. p̄ben. So. vt in gl. eſt ergo. Guil. eñi fateṫ ↄ̄rium ⁊ ſupplet tex. a die vacatōis.ſ.⁊ ſcīe. gl. tꝫ ꝙ p̄ciſe a die vacatōis incipiat qđ aperte ꝓbat. rō tñ quam reddit ꝙ ideo pape ignorāti vacatōem currit menſis: q̄ꝛ non in ſui odium ſed fauorem vacantis eccl'ie eſt p̄fixus non vr̄ bona. Nam ⁊ in.c.q̄ꝛ diuerſitatem ⁊.ſ̄.de ↄceſ.p̄ben.c.ij. p̄figiṫ illud tp̄s in fauorem eccl'ie ne diu vacet. ⁊ tñ currit a die ſcīe: vt ibi pꝫ. Aduerte quedam.l.vr̄ velle idem qđ gl. dicit.ſ. ꝙ ignorāti currit tp̄s legale ad cōmodum ignorātis vt annus luctus q̇ currit vxori a die mortꝭ viri lꝫ ipſa h̄ ignorat vt ipune poſtea poſſit nubere vt ē caſus in.l.genero.ff.de his q̇ no.īfa. ⁊ hoc eſt verꝫ qñ allegaṫ ignorantia ad cōmodum ignorantis vt euitet penam quam incurreret ſi gereret actum ꝓhibitum infra tp̄s. Si v̄o allegaṫ ignorantia ad eius cōmodum ⁊ ad lucrū cōſequēdum tunc ſecus eſt vt.l.ſi is.§.ſi ſeruus.ff.de acq̇rē. re. do. Exempli gratia pone in vtroqꝫ membro de facto. T. occidit bānituꝫ q̇ poterat īpune offendi: tñ iſte. T. h⁹ ignorabat. Certe nō poterit ſibi illa ignorātia opponi ad penam infligēdam. q̄ꝛ cuꝫ de cōmodo ignorātis queriṫ: ꝓualet veritas opiniōi vt.d.l.genero.⁊.l.inter omnes.§.recte.ff.de fur.⁊ inſti.de ob.q̄ ex delic. na. §.plꝫ. ¶ Jn ſcđo membro cum q̄riṫ de lucro ⁊ cōmodo ignorantis. dicit ꝙ ignorātia v̄itatis ſibi non ꝓdeſt. pone exēplū capiēti exbānitū ſtatutum ↄfert p̄mium puta mille. T. p̄ñtauit vnum ptāti tanq̄ꝫ debitorē fugitiuū vel tāq̄ꝫ reptum in flagrāti crimīe qđ lꝫ vt.l.ait p̄tor.§.ſi debitorem.ff.de his q̄ in frau.cre.⁊.l.capite q̇nto de adul. iſte ſic captus dep̄hendiṫ qđ erat exbānitus an iſte q̇ cepit eum ⁊ p̄ñtauit ↄſequeṫ illud p̄miū. dicit ꝙ non vt.d.§.ſi ſeruus. aduerte tñ q̄ꝛ p̄cedens membrū eſt verꝫ qñ tñ ignorātie non eſt mixta culpa. al'r ꝓpter ignorantiā puniretur ꝑꝑ culpaꝫ admixtam vt inſti.de excu.tu.§.q̇ añt. Et ex hoc infert ꝙ ſi aliq̇s occidit aliquem quem credebat exbānitum. vel adulterauit illā quam credebat non nuptam ꝙ non puniaṫ tanq̄ꝫ de ſimplici homicidio ſeu adulterio vt.l.pe.de adul.ff. Sꝫ ſi fuit in culpa: quia plenius inueſtigare potuit punieṫ tāq̄ꝫ de culpa vt.l.ij.§.q̄ actione.ff. vi bo.rap. habes hic tres caſus. nam qñqꝫ allegaṫ ignorātia: vt ꝓpter ipſam ignorās puniaṫ. qñqꝫ vt ꝑꝑ ipſam a pena excuſeṫ vt hic ſubdiſtinguiṫ. vtrū culpa ſit admixta vel nō. qñqꝫ allegaṫ vt q̇s ꝓpter ignorantiā a lucro ⁊ p̄mio excludaṫ ⁊ q̇d iuris in quolibet membro collige ex p̄dictis ⁊ p̄dicta inducit ad.q.dicit ↄſtitutio epī ꝙ ſi executor teſtamēti nō fuerit execut⁹ volūtateꝫ defuncti īfra annū cadat ab illo iure. an illud tp̄s currat executori ignoranti tꝫ ip̄e ꝙ non currat niſi a die ſcīe ēt ſi in ↄſtōne dicaṫ infra annū a tp̄e mortis. Subaudiendum eſt eñ.ſ.ſcīe ne ignorantia puniaṫ vt.d.l.genero alle. caſum notabilem.l.iij.§.ſi q̇s heredi.de ſta.lib. vbi teſtator dixit a die mortis: ſubaudit ei ⁊ adite hereditatis: q̄ꝛ tūc incipit eſſe in negligentia. facit.l.ſi in diem. de cōdi. ⁊ demō.⁊.C.de iur.deli.l.fi.§.ſin autem dubi⁹ vbi dicit tex. a die mortis ſubaudit ibi gl. ⁊ adite hereditatis ⁊ generaliter eſt hoc verum in omni p̄ſcriptōe que currit ex negligētia alterius. opꝫ eñi ꝙ in principio ponanṫ ea que negligētiam inducūt.ſ. ꝙ facere potuerit vt.l.j.in fi.C.de annali p̄ſcriptōe ⁊c.

¶ Querit Jo.an. in nouel. vacauit bñficium in curia ordinarius infra mēſeꝫ ipm ↄtulit ↄ̄ decretū ↄſtōnis.ſ̄.ꝓxime papa īfra dcm̄ mēſem cōferre neglexit. q̄riṫ an ex hoc collatio ordinarij cōfirmeṫ. arguit ꝙ non poſtq̄ꝫ a prin. fuit nulla. q̄ꝛ ↄ̄ decretum. ar.j.e.c.pe.⁊.l.ſi ſeruo.ff.q̇ ⁊ a qui.⁊ qđ ibi no.⁊ qđ no. Jnn. in.c.cū dilectus de iure pa.⁊ q̄ꝛ ꝓ non dato habeṫ ⁊c.c.qđ añt de iure p. in ↄ̄rium alleg.l.ꝓinde.ff.ſi cer.pe.⁊ de teſta.mil.l.ſi miles titio. Soluēdo tꝫ primam ꝑtem ꝙ collatio ordinarij facta ſtante decreto pape ſit nulla nec poſſit ↄualeſcere lꝫ decretum curſu tp̄is expiret vt.c.non fir.de reg.iur. ꝓ hoc allego.l.ſi filius q̇ in ptāte de lib.⁊ poſth.⁊ ꝓcedit p̄dicta qđ cum ordinarius ↄfert ↄ̄ decretum ↄſtōnis. Si ↄfert ↄ̄ decretum poſitum in reſcripto p̄ñtationis impetratōis bñficij. dicit idem ſi collatio p̄ceſſit renūciationem impetrantis reſcriptum. Si v̄o impetrās reſcriptū cum decreto primo renūciet infra tp̄s ⁊ deīde ordinari⁹ illud ↄferat vꝫ collatio ēt infra tp̄s durātis decreti q̄ꝛ potuit impetrās renunciare q̄ ꝓ ſe introducta ſunt ⁊ ī impetratōe ſubintelligiṫ illa clauſula ſi impetrās vti velit. vbi ergo ante collatiōem ordinarij apparet de animo impetrātis ꝙ noluit. vꝫ collatio ordinarij ēt infra tp̄s decreti quaſi tunc ſuꝑfluum ſit expectare finem tp̄is cuius nihil operaṫ euētus vt.l.aliq̇ñ.ff.ad velle. Sꝫ ſi poſt collationem ordinarij impetrās renūciet nō vr̄ tutus ꝓuiſus ſine noua collatōe ꝑ.c.pe.j.e. ſm Jo.an. poſſet arguēdo dici ꝙ immo ſit tutus. ar.l.filio p̄terito.ff.de iniuſt.teſtō vbi teſtm̄ nullum in fauorem filij p̄teriti ↄualeſcit ipſo approbāte ꝓ hoc ꝙ alibi dicit Jnno. ꝙ non vr̄ ꝓ eo ſcriptum q̇ reſcripto vti voluit de reſcrip. man. Jtem ſi reſcriptum cum decreto hꝫ tacitam ↄditionem ſi impetrās voluerit vti. vt.ſ̄.dixit Jo.an. ſequiṫ ꝙ id qđ geriṫ in ↄ̄rium non eſt nullum: ſed dꝫ pendere ex futuro euentu: ſicut pendet teſtamētū cū poſthumus eſt p̄teritus. Nam ſi naſciṫ eſt nullū ſi non naſciṫ remanet firmum vt.l.poſthumus.ff.de iniuſt.teſta.l.iij.in fi.de lib.⁊ poſthu.⁊ ꝓ hoc qđ cōiter teneṫ de teſtamento vſurarij manifeſti qđ eſt nullum per.c.q̄ꝫq̄ꝫ.j.de vſur.⁊ tñ per cautionem ſuꝑuenīetem confirmaṫ: vt ibi per doc. collationem vero factam infra menſem datum pape adeo credo nullam ꝙ non poſſit reconualeſcere ſine noua collatione: q̄ꝛ decretum iſtud ⁊.c.ſ̄.prox. nullam hꝫ tacitam conditionem nec fauorem alicuius cōcernit: ſed eſt p̄ciſum: nō poteſt igitur reconualeſcere qđ agitur contra ipſum: vt.d.l.ſi fili⁹ qui in poteſtate vltimo de illo decreto. vide quod no. hic Lap.

Clāuis pleniſſime.

Primo ponit regulā cum inſtātiam in gñe ⁊ ex dcā inſtātia decidit duos caſus in ſpē. ſcđm ibi ⁊ iō. tertium ibi q̄ꝫq̄ꝫ. quarto inſtantiam alium caſum ſubijcit. ibi ſecus. not. in bñficijs latiſſima eſt interp̄tatio facienda ↄcordat.ſ̄.ď don. cum dilecti.⁊.ff.de ↄſti.princi.l.beneficium pone exemplum cum princeps concedit alicui bñficium intelligiṫ pleno iure: vt ī au. vt libe.de cetero.

1 ☞ Miniſtri ſcđm ſtatū ⁊ qualitatē bñficij ſunt inſtituendi.

2 Verba ſimpl'r prolata debent intelligi ⁊ referri ad ſtatum ⁊ conditionem perſone.

Cum de beneficio.

Due ſunt partes. ſcđa ibi ⁊ hec ſcđa ponit dcm̄ a quo excipit ibi niſi. ¶ N... ꝙ iſtud dꝛ bñficium conſuetum regi per clericos ſeculares qđ eſt poſſeſſum per eos pacifice ⁊ continue.xl.annis. Sicut enim nomine conſuetudinis intelligiṫ de preſcripta vt.ſ̄.de elec.cumana.⁊ ibi per Jo.an. ſuper verbo preſcripta: ita per verbum conſuetudo intelligiṫ de preſcripta vt diciṫ per qđ.ſ̄.denotaṫ ꝓprietas ⁊ dñium non poſſeſſio iuris ſola impediret impetrantem vel ꝓuiſionem: vt.ſ̄.de priuilegi. dudum: ⁊ de deci.c.verbum ergo conſueuit denotat ius ⁊ facti vt no.ſ̄.de cauſa poſ.c.ij. ¶ De verbo ſolitum dic vt.l. mella. de ali.⁊ ciba.leg. ¶ Secundo not. ꝙ vt dicaṫ aliquid conſuetum non ſolum requiritur longum tempus: ſed etiam pacifica ⁊ continua poſſeſſio ad hoc.ſ̄.de priuil.accedentibus: ⁊ idem in quolibet preſcriptione vt.l.j.C.de vſucap.transfor.⁊.c.illud.ſ̄.de preſcrip. qual'r añt ꝓbeṫ poſſeſſio continua dic vt no. Bar.in.l.ceſſus.ff.de vſucap.⁊.l.j.ff.ſol.mat. ¶ † Tertio no. ꝙ ſcđm quali-

1 tem ⁊ ſtatum beneficij ſunt inſtituēdi miniſtri vt in regularibus regulares: ⁊ in ſecularibus ſeculares: hic eſt ꝙ clerici ſeculares non poſſunt eſſe p̄bēdarij in eccleſijs regularibus: vt dixi in ea que in.xiiij.notabili.de ſta.mona.⁊ ibi quid iuris e conuerſo. Status ergo cuiuſlibet eccleſie conſiderandus eſt nec per a...

cuius

cuius insolētiam subuertēdus de sup.neg.pla.c.ij. Sicut em̄ le-
gatum fcm̄ ad certum vsum nō pōt in vsum alium cōmutari sine
autoritate pape: vt in cle.q2 ptingit de relig.do.ita nec cōmuta
ri status ecclesie: vt.c.possessores.de re.ecc.non alie.⁊ ibi tangit
de materia huius.c. ¶ Quarto no.ꝙ cursus tpis.xl. annorum
prebuit statum beneficio.⁊ in illo statu ptinue ⁊ tanto tempore
conseruet̄ circa ministros instituēdos. titulus igit̄ nō videt̄ exi
gi.qđ est verum ſm Lap.quando seculares vendicant sibi talez
ecclesiam ex p̄dicta psuetudine: secus si religiosi sibi vendicarēt
ex solo tempore sine titulo. Nam ſm eum lʒ ad repellendum im
petrantem sufficiat administratio regularis continuata.xl. an-
no.etiam sine titulo.non tamen quo ad p̄iudicandum diocesa-
no loci nisi cum titulo vel tanto tempore cuius contrarij nō exi
stat memoria.š.eo.li.c.j.de p̄scrip. Ratio est q2 prima est cōtra
ius priuatum.fcđa est ptra ius cōmune saltem quo ad ea q̄ sunt
legis diocesane a quibus loca religiosa sunt exempta.de of.or.
cum dilectus.facit qđ no.Jo.an.š.eo.de monachis in glo. ⁊ in
nouel.in additione magna vltra medium ver.econtra notandū
vsqꝫ ad ver.tu dic.nisi dicat̄ hoc verum cum allegat̄ prescriptio
secus si consuetudo. ¶ Quinto collige etiā ꝙ subsequens pos
sessor alicuius temporis non absorbet effectum prescriptionis
legitime precedentis.⁊ hoc est qđ dicunt Inn.⁊ Host.in.c.acce
dentibus ꝙ iura per consuetudinem acquisita non ꝑdunt̄ mino
ri spacio.xl.annoꝝ sicut enim consuetudo non inducitur minori
vt ptʒ ex no.in.d.c.cumana.ita nec consuetudo.q2 eadem ratio:
vt.ff.de legi.l.de q̇bus ⁊.l.nihil tā naturale de re.iur.⁊ est bñ no
tandum ꝙ lʒ interruptio p̄scriptōis extinguat p̄scriptionem in
choataz vt.l.naturaliter.ff.de vsucap.tñ non extinguit p̄scriptio
nem completam. Silr̄ nec mala fides postea superueniēs vt no.
in.c.fi.de p̄scrip.facit qđ no.Bar.in.l.cum quis.§.si q̇s p eo. ff.
de solu. ¶ Sexto no. in .d.ver.etiam ꝙ presens status benefi-
cij regularis in quo alias cōsueuerunt ministrare clerici secula-
res non impedit impetrantem beneficium illud tanq̄ꝫ consuetū
gubernari per clericos seculares : quasi de illa quasi possessione
status presentis contra morem antiquū occupata nō sit in lite-
ris facienda mentio. Lap.dicit ꝙ si religiosi erant in quasi pos
sessione bona fide regēdi bñficium illud regulare nō valebūt li-
tere impetrate de illo: vt de beneficio psueto clericis secularibꝰ
assignari nisi fiat mētio in literis de religiosa possessiōe. ad hec
preal.c.dudum de priui.⁊.c.fi.de deci. Non ob.hec litera que di
cit qñqꝫ ministrauerint in eodem ⁊c.q2 non dicit ministrauerint
tempore impetrationis.vnde facit p ſm eum cuius dictum itel
ligo sicut ipse sentit qñ bona fide religiosi erant in quasi posses-
sione regulari. Sed si abbas ptra consue.antiquam ptulisset il
lud bñficium regulari cum esset consuetum regi per.xl.annos ꝑ
seculares impetrās ip̄m bñficium vt consuetum ꝑ clericos gu-
bernari non tenet̄ impetrans de illa collatione abbatis facere
mentionem: nec etiam de possessione quam tʒ: cui facta est talis
collatio: vt em̄ dicit Joā.an.post Archi.status ecclesiarum quo
ad ipsarum immutationez dr̄ pendere a potētia ep̄i nō abbatis
x.q.j.decretum.⁊.c.regēda ⁊ de exces.p̄la.sicut vnire. vbi de hoc
per Innocē.⁊ est exp̄ssum de sta.mona.cle.ne in agro. §.ad hoc.
vbi etiam de hoc. Collatio ergo facta ꝑ abbatem ꝑ quam muta
tur status bñficij non videt̄ tenere tanq̄ꝫ facta ꝑ illum q̇ talez im
mutationem inducere non potuit.ad hoc.š.de sup.neg.p̄la.c.ij.
Ex quo sequit̄ qđ p̄dixi scʒ ꝙ de tali collatione ⁊ subsecuta pos
sessione non tenet̄ impetrans facere mentionem ſm Archi.hic ⁊
Jo.an.j.eo.lʒ q̇nimmo non obstāte tali collatiōe lapso tp̄e pōt
ep̄s conferre ſm nota.per Inn.de re.iur.C.admonet.⁊ vide qđ
circa ista que p̱xime dicta sunt no.de pces.p̄bē.c.cum nostris in
2 no.post doc. ¶ † Septimo no.in.§.qñ ꝙ verba simpliciter ⁊ in-
definite p̱lata debēt intelligi ⁊ referri ad statum ⁊ conditionez
ꝑsone de qua sermo habet̄.lʒ em̄ v̄bum prioratus sit nomē gña-
le.vt dicit gl.relatum tamē ad clericum secularem intelligit̄ de
seculari vt hic. Silr̄ ad regularem intelligit̄ de regulari. ⁊ hoc
per dictam rōnem. Nam ſm subiectam materiaz interp̄tādi sūt
sermones vt.l.plenuz.§.equitij de vsu ⁊ ha.⁊.l.ex militari đ mili.
test.⁊.xxvj.dist.deinde opponit̄ ⁊.š.de ma.⁊ obe.solite. Querit
Jo.an.si de statu ecclesie constare non possit.q2 qñqꝫ fuerūt ibi
clerici qñqꝫ monachi.dicit Jo.mo.attendēdum cuius cōditōis
homines p maiori p̄te sint ibi versati.ff.de lega.iij.l.legatis. §.si
vnus seruus: ⁊ p̄sertiʒ vbi p maiori p̄te tenentes sunt vltimi pos
sessores.ff.ne de sta.defun.si mater.⁊ de ser.expor. l.si moueor.⁊
l.mella.§.j.de ali.⁊ ci.le. Jo.an.dicit ꝙ si l̄ exprimit̄ iuxta primā
formaz huius capl̄i de bñficio psueto clicis ⁊c.nō sufficit vltimꝰ
status per cuius dictum infero in.q. Lap.ꝙ si post datam lr̄arū
beneficium sit de nouo creatum ⁊ ordinatum p clericis seculari
bus: non poterit taliter impetranti conferri. Nam mandatum
concernit bñficium consuetum gubernari per clericos. ⁊ istud
nouiter creatum non pōt dici tale a forma ergo mandati nō est
recedendum.j.eo.cui de non.⁊.c.cum dilecta de rescri.secus di-
cendum est ſm eum si litere sint pcepte ſm formam. §. q̄to .nam
tunc vti prioratus post datam creatus possit conferri clerico se
culari sufficit ordinatio regulalis ꝙ sit prioratus secularis: ⁊ si-
mul econuerso ad impediendum clericum secularem sufficit or-
dinatio ꝙ sit generalis: ⁊ sic primo casu qñ simpliciter scribit̄ or
dinatio siue p̄sens quasi possessio bona fide attēdit̄ quo ad re-
ceptionem vel exclusionez impetrantis quod secus est in prima
forma huius.c.p̱pter v̄bum psuetum vt dixi. ¶ Scđo q̄ro post
Joā.an.ꝑ priuilegium pape p̱hibitum est abbati ne bñficia vel
prioratus monasterij pferat clericis secularibus ꝑ abbates fuit
contra fcm̄ annis.xl.an valebit impetratio facta iuxta primam
formam huius.c.s.tāq̄ꝫ de bñficio psueto clericis ⁊c. Arch.ꝙ nō
maxime si p̱hibitio pape hēat annexū decretum. adducit cl̄am
hic positam legitime sit completa ⁊c. Non em̄ pōt dici legitime
si q̇s venit ꝯ decretum pape. Nam ptās pape nō est ab hoīe sed
a deo de iudi.nouit.§.cū em̄.⁊ iđ ꝯ eius decretum sine eius psen
su nihil pōt fieri ab hoīe qđ sit ratum.xj.di.pñs ⁊.c. nolite. Nō
ob.c.accedentibus de priuil.vbi ꝑ lapsum tanti tp̄is renunciat̄
priuilegio.illud em̄ est verum in priuilegijs: non in p̱hibitōe pri
cipis q̄ inducit inobediētiam maxime cum decreto p̱hibitorio ꝑ
qđ apparet principis intentio: quam inferior elidere vel abro-
gare non pōt sine ipsius exp̄sso psensu vt no.Jo.iiij.dist. leges
non ob.qđ legit̄ ⁊ no.de psue.c.fi.q2 ibi loquit̄ in actu rōnabili:
⁊ vbi non fit ꝯ principis sanctionem: qđ non est in casu nostro vt
p̄missuʒ est ad hoc.lxiiij.di.q2. Non ob.decreta.j.⁊.ij.de ma.ꝯc.
q2 ibi non loquit̄ de interdicto principis sed inferioris ſm eum
vt hic in nouel. ¶ Tertio q̄ro post Lap.ep̄s prefecit religiosuʒ
ad beneficium ecclesiasticum curatum qđ pōt de iure cōi vt not.
xvj.q.j.c.iij.⁊ de sta.mo.c.quod dei timorem. Et sic per dcm̄ reli
giosum gubernatum est annis.xl.⁊ vltra.clericus secularis ob-
tinuit literas iuxta primam formam huius.c.an poterit obtine
re istud.videt̄ ꝙ non postq̄ꝫ est per religiosuʒ tanto tempore gu
bernatum.contrarium est verum fcđm eum: talis em̄ religiosus
ministrabit ibi vt secularis nō vt regularis vt not.in.d.c.j.⁊ per
Jo.an.in cle.de cele.mis.in glo.pe.⁊ quod no.do.Fed.consi.cij.
Non enim per religiosuʒ isto casu p prie gubernatur ex quo nō
vt beneficium religiosum sed vt seculare per eum regit̄ : quod
dictum nota.

1 ☞ Ecclesie parochiales annectunt̄ p̄bendis.
2 Dignitates due simul retineri non possunt.

Vel per eo quod. Capl̄m decidit ⁊ rōnem interserit
1 ibi cū hoc. ¶ † No.ꝙ qñqꝫ ecclesie ꝑochiales
annectunt̄ p̄bendis concor.š.eo. extirpāde.§.
qui vero. Pōt autem istam vnionez facere ep̄s
ex cā puta cum canonici habent paruos reddi
tus de p̄bendis.ita ꝙ non reperiunt̄ qui velint ibi intitulari. š.
eod.exposuisti.vbi patet ꝙ fructus ecclesie parochialis annexe
cedunt lucro canonici reseruata congrua portōe rectori qui dʒ
tali ecclesie deseruire: vt.d.§.qui vero.⁊ vide quod de tali vnione
legit̄ ⁊ notat̄ in cle.si vna.de re.ec.non alie.⁊.š.de temp.or.dile-
ctus super.iij.glo.in fi.vbi enumerant̄ aliqui casus in quibus
sunt licite iste vniones: vide etiam no.in.c.j.ne se.vac.vbi de ma
teria triplicis vnionis.⁊.c.sicut vnire.de exces.p̄la.vbi de ptāte
ep̄i in ecclesijs vniendis. ¶ Scđo no.ꝙ qui habet ecclesiam an
nexam exercet in tali ecclesia iurisditionem sp̄ualem de consue.
Sed de iure cōi non videt̄ ꝙ ecclesia sic annexa iurisditionē ha
beat nec super vicarium ⁊ alios institutos ibi : sed spectant ista
ad ep̄m scʒ visitatio correctio: ⁊ similia. Nam ⁊ religiosi in eccle
sijs in q̇bus debēt habere vicarios ꝑpetuos si vident ibi aliq̇d
corrigendum diocesano denūciant ⁊ non manuʒ correctōis ap
ponunt.xvj.q.vij.filijs.⁊ plene legitur ⁊ no.in.c.cum ⁊ plantate
2 de priuil.in nouel. ¶ † Tertio no.limitationem.c.de multa. š.
eo.qđ p̱hibet duo curata vel dignitatem ⁊ curatum in simul reti
neri.hʒ enim locum cum principaliter retinent̄. Secus si vnum
principaliter aliud accessorie . ¶ Sequit̄ enim tunc accessoriū
etiam si sit curatum vt hic naturam principalis ēt minus digni:
q2 nō inspicimus que res sit p̄ciosior: sed cuius rei ornāde cau-
sa fuerit adhibita vt.l.⁊ si nō sint.§.fi.de aur.⁊ arg.leg.ff. Sicut
dicit ꝙ naturam cāe incidētis nō attēdimus: sed principalis in
iudicio deducte: vt no.in cle.dispendiosam de iudi.in gl.si q̄rat̄
ad fi.⁊ in glo.cum repetunt̄ vbi videas: facit.l.ex pupillari.ff. de
vulg.⁊ pup.⁊.j.de pse.eccl.vel alta.c.j. ¶ Et si non apparet que
sit principalior.vtrum ecclesia vel p̄benda vide gl.notabilem in
fi.in cle.ꝑ lr̄as de p̄ben.in glo.q2 que talia ⁊c.⁊ ex predictis: q̇a
scʒ de accessorio non curamus duo inferas.primo ſm Jo.an.ꝙ
sicut non est necessaria dispensatio p̱pter annexum curatuʒ: ita
nō est necessaria ipsius expressio quando talis canonicus hñs
ecclesiam sic annexam impetrat aliud beneficiuʒ: vt sic sibi satis

fit de canonica facere meationem.facit.c.accessoriū cum sua materia de reg.iur.ꝑ ⁊ contra.facit cle.j.de ꝓben.in. v. glo. ita dicit in nouel.nec al'r firmat Lap.dicit ꝙ lz possit ꝓcedens opio sustineri.s.ꝙ non expediat facere mētionem qñ.s.eccl'ia pochialis est annexa ꝓbende:secus est qñ in simul sunt annexe ita ꝙ verisil'r neutra subesset vel esset accessoria alteri sz vtraqꝫ de ꝑse. nā tūc oporteret ꝙ de vtraqꝫ fieret mētio ad hoc.d.cle.⁊.d. c.j.d ꝯse.ecc.vel alt.⁊qd no.ne se.va.c.j.in gl.iiij. ¶ Et ꝑ Pau.i cle. j.de ele. ¶ Scdo Lap.ꝑ iam dcā ꝯsuluit in.q.tali. ¶ Est qdaz Arch.q de ꝯsuetudine nō hēbat ptātem excōicādi iterdicēdi vl' visitādi sed solum clericos ordinadi:examinādi ⁊ reptos idoneos epō pñtandi huic archidiaconatui erāt annexe due ecclesie pochiales.qrit vtrum eps possit dispēsare cum illo q ꝑegit.xx. annos vt obtineat illuz archidiaconatū ex eo capite ꝙ sit dignitas sine cura.certum est ꝙ pōt in tali ⁊ cum tali eps dispēsare: vt.c.ꝑmittimus de eta.⁊ qua.Cōsuluit ipse ꝙ possit ꝑ hūc tex. vbi pz ꝙ cura q̄venit accessorie non est ꝯsideranda sz q̄litas et natura principalis bñficij cui curatum subijcit.ꝓ hoc alleg.extraua.execrabilis.§.q̄ptum autem. ¶ Ultimo collige h ꝙ in eadem ecclesia pōt q̄s habere canonicatum cum ecclesia pochiali annexa ⁊ ēt paratum curatum.⁊ sic duas curas vnā principal'r alteram accessoriam sed duas ꝓbendas vnam principalem alteram depēdentem a dignitate nō pōt vt in cle.si.eo.ti.vbi gl. dicit ꝑ hoc ꝙ iura plus abhorrent duas ꝓbēdas q̄ duas curas in eadem ecclesia nam iure annexionis lz illud vltimum sed nō primum qd no.⁊ ꝑ hoc ibi ar.ꝙ in duabus canonijs eiusdez ecclesie non posset eps dispensare sed bñ in diuersis ecclesijs cuz eodem dispēsat sicut in duob' simplicibus:⁊ circa hoc vide no. in.c.lr̄as de ꝯces.ꝓb. ¶ Opponit extra gl.⁊ doc.de multis iuribus q̄bus cauetur ꝙ illud qd non lz principal'r non dz licere in ꝯsequētiam vt in iuribus alle.de ꝓcura. tue.⁊.l.j.de aut. tut. ꝑ Bar.vbi post Dy.sic distinguit qñ aliquid ꝑ se separatuz ab aliquo est ꝓhibitum.si illud necessario sequit ad positionem alterius ꝑmissi:tunc qd non lz directo.lz per consequentiam: vt in.d.l.j.⁊.ff.de pact.si vnus.§.illud ⁊ de vsucap.si aliena. §.hoc iure.⁊ de lib.leg.si is qui duos.⁊ de rest.in integ.c.non solum. Si vero illud ꝓhibitum non sequit necessario ad ꝑmissum. tūc qd non lz directo non lz per consequentiam:vt in ꝯtrarijs. Itē si permissum non potest ꝓcedere sine ꝓhibito quod non lz directo licz ꝑ consequentiam vt.C.de iud.l.quotiens.⁊ ita distiguit ibi.Cui adde quod d ista mixtura ꝓhibiti ⁊ concessi no.in.c.ad questiones de rerum permuta.omnino etiam vide quod no. in cle.si iusta.de preben.

1 ☞ Canonicatus absqꝫ prebēda aliqñ cōferri pōt.

2 Prioritas iuris in beneficijs ꝯsiderat ex tēpore tituli nō ex tēpore traditionis beneficij.

3 Collatio canonicatus facta per papam tribuit ius in ꝓbenda proximo vacatura.

Cum cui canonicatus.

1 Decidit casum cuius dubium fortificat ibi lz ¶ † No.ꝙ qñqꝫ ꝯfert canonicatus absqꝫ ꝓbēda.Sed ꝯ q: in ecclesijs non debēt ples instituti q̄ ibidem possint viuere de insti.c.j.⁊.c.autoritate.Nec dz esse canonicus sine ꝓbēda.q: sic haberet iane nomen canonici ꝯtra iura.s.eo.dilectus.⁊.c.relatum.Item aperitur via ꝯtra laterañ.ꝯcilium advacaturas.ꝯtra.c.nulla ⁊. c.ꝯstitutus.s.de ꝯces.ꝓb.Solue ista ꝯtraria vt no.⁊ dixi.s.c.dilect'. eo.li.in.iiij.oppo.⁊ an liceat epō creare quot canonicos voluerit dixi plene.s.eo.vacāte in prima opp. ¶ † Scdo no.ꝙ prio

2 ritas iuris in bñficijs ꝯsiderat ex tꝑe tituli non ex tꝑe traditionis bñficij vel receptōis.Secus est in reb' ꝓphanis vbi posterior in titulo si prius possessionem adipiscit ꝓfert illi q hz titulū potiorem:vt.l.quot.de rei ven.Rōnem ꝯrie vide in.c.si tibi ab

3 senti.j.e.tetigi in.c.si inter virum de spon.in.iij.no. ¶ † Tertio no.ꝙ collatio canonicatus facta ꝑ papā tribuit ius in ꝓbenda ꝓximo vacatura:⁊ adeo ipsam afficit ꝙ collatio alteri facta ipo iure non tz.Ex quo infero ꝙ cui est collatus canonicatus si receptus est in canonicum pōt petere recta via prebendam a quolibet detētore.Nam cum habeat ius in re ex receptione i canonicum pōt ꝓbendam a quolibet vendicare q: in istis spūalibus postq̄ sunt debita querit dñium sine traditōe.vt no.Inn.s.eo. c.inter cetera.⁊.j.eo.si tibi.iura eñ canonicatus ⁊ ꝓbende sunt connexa.s.e.relatum.⁊.c.trāslato de ꝯsti.⁊ ex hoc cōcludit alibi Jo.an.ꝙ pluribus in canonicos successiue receptis ꝓbenda vacans est ꝯferenda ad mandatuz executoris illius primi:nec sententia cēsure quam ferrent executores aliorum ꝯtra capl'm litigare:cum resistant de iure ⁊ snīa talium ita demum ligat siquis iniuste ⁊ de facto resistat vt no.s.e.ꝑ illorum ⁊.c.dilectus.e.lib. ¶ Quarto no.ꝙ collatio canonicatus tribuit ius in ꝓbenda, ⁊ hoc verum qñ talis collatio fit a papa quo casu ꝓcederet etiā si non fuit negligens in petēdo ꝓbendam vacantem al's ꝓderat ius prioritat ⁊ reponeret i iure cōi.qd dicvt.j.e.si cleric'⁊.s. de rescri.tibi q grām vbi ꝓpter neglig ētiam expirat decretū ⁊ inhibitio ligat. Si vero fiat a capitulo secus ē.nō eñ talis collatio afficit ꝓbendam vacaturā taliter ꝙ non possit capl'm eam ꝯferre alteri cum vacabit vt no.doc.s.eo.inter cetera. Qñ vo papa non ꝯfert canonicatū si ipm ⁊ ꝓbendam ꝯferri mandat. ⁊ tunc aut cum decreto.⁊ dicvt.s.e.li.tibi q de rescri. Aut sine decreto ⁊ dicvt.s.c.dilectus.eo.lib. Ultimo intellige hunc tex.quando constat de prioritate in data. Si vo non cōstat dicvt.s.e. li. de rescrip.duobus.§.si vero.

1 ☞ Defectus sacroꝝ ordinū an impediat ipetrantē curatum bñficium quominus possit ad ipsum ꝓmoueri.

2 Defectus etatis scie ⁊ morum magis vitiat impetrationē q̄ defectus ordinum.

3 Defectus sacroꝝ ordinuz patientes an possint de iure cōi sine dispensatione assumi.

Si pro clericis.

Prio decidit casuz quē Secūdo ꝯterminat ibi oportebit. ¶ No.formā lrāꝝ gñalem ꝙ ꝓuideat de bñficijs ⁊c.est eñ adeo latissima ꝙ vigore ipsius poterit ꝓuidere non solum de bñficijs spectantibus ad collatōem suam:sed alterius cuiuscūqꝫ:dixerunt tñ hic q̄dam ꝙ si scriptuz fuisset sub forma ꝙ ꝓuideret in aliqua ecclesiarum suaruz:istud verbum suarum restringit grām ad bñficia tñ illius cui scribit qd intellige large vt suum dicat etiam si ius minimum in ipo ꝓtendat:sicut archieps in ecclesijs suffraganeoꝝ qui parum ius habet de offi.or.pastoralis.⁊ tñ venient appellatione suarum vt c.ꝓ illorum.s.de ꝓben.vbi in prima oppositione dixi de significatione istorum ꝓnominum meus tuus suus ⁊ similia.Et ibi ēt q̄d iuris si dcm̄ fuisset in aliqua ecclesiarum tue ꝓuincie vel diocesis an poterit ꝓuidere in exemptis.de quo etiam.s.d rescrip. abbatem. Tāgit etiam hic Jo.an.post Arch.si scribat sub ista forma ꝓ paupere ꝓuideas in aliqua ecclesiarum ⁊c.cui scribit non hz ꝯferre nisi vnicam ecclesiam.non tenebit ꝓuidere de illa q: vbium aliqua ecclesiarum ⁊c.est participium de cuius natura dicvt in cle.j.j.eo.in gl.de isto considera contra varias literarū formas vt sic scias que bñficia siue qualia includant in gratia Plura eñ sunt bñficioꝝ gña siue spēs vt dixi post doc. in.c.su

1 per inordinata.s.e. ¶ † Scdo no.ꝙ defectus ordinuz sacroꝝ non impedit impetrantem curatum bñficium quominus possit ad ipm ꝓmoueri:nec taciturnitas huius defectus reddit lrās inefficaces. Qd intelligit verum Jo.an.etiam in bñficio quod ꝑ statutum haberet annexum sacerdotium ⁊ non posset cōferri nisi sacerdoti:dūmodo in rescripto statuta tollant fm Jo. mo. qui remittit ad no.s.de rescri.cum aliquibus. Posset etiam dici ꝙ etiam si expsse statutum qd requirit simpl'r sacerdotium nō tollat.posset conferri impetranti constituto in minoribus dummodo ꝓmoueat vt d: in ver.oportebit. Nam non minus reqrit sacerdotiū bñficium curatum de iure cōi q̄ illud bñficium vigore talis statuti:sed beneficiuz curatum potest ꝯferri ꝯstituto in minoribus vt hic.ergo ⁊ illud qd exigit sacerdotium ꝑ statutuz vt sic verba statuti moderent fm ius cōe.vt.c.cum dilectus. de consue.⁊.l.ij.C.de noxa. Sic ⁊ verba snīe:vt.l.miles.§.x.de reg. iur.ff.cum eñ iura talem habilitatem sacroꝝ ordinum non reqrant a principio.ergo nec statutum dz sic intelligi vt a prin.exigant. Si vero statutum diceret ꝙ non posset ꝯferri nisi sacerdoti:tunc requiritur sacerdotium tꝑe collationis:q: qualitas iūcta verbo dz determinari fm tps vbi:vt.l.in delictis.§.si extra

2 neus.ff.de noxa.⁊ ibi hoc verbum dicat Jo.an. ¶ † Tertio no. ꝙ non ita vitiat impetrationem defectus ordinum sicut defect' etatis ⁊ scie ⁊ morum. Ratio pōt esse q: defectus ordinum pōt suppleri volūtate impetrātis ⁊ in breui tꝑe si alia supradicta cōcurrāt:sed implementum ꝓdictoꝝ trium non dependet a voluntate impetrātis:sed a casu ⁊ fortuna. Sil'e in instōne filij sub cōditōe casuali vel mixta q non tz. Secus si sub ꝯditione potestatiua vt.l.si suus quoqꝫ.ff.de here.insti.⁊.C.de insti.⁊ substi.l.si pater. ¶ Sed iuxta ꝓdicta querit quidam tꝑe electionis ⁊ confirmationis erat in mortali non notorio.⁊ postea emendatus ifra annum factus est sacerdos.successor ꝓmouentis vult illū remouere an possit:dicit ꝙ non.ex quo crimē nō erat tale ꝙ ipediret ordinis executionē post snīam.de q̄bus criminibus vide.s.d renun.nisi sup gl.ex loco. Qualitas eñ si aboleт remanet substātia:qitam illa qualitas alterabat:vt.l.in delictis.§.si detracta. ff.de noxa.⁊ ita tz hic Jo.an. ¶ † Quero an patiētes defectuz

3 sacroꝝ ordinū possint assumi de iure cōi sine dispēsatōe ad bñficia curata.gl.q incipit olim ⁊c.dicit ꝙ non nisi in casu huius.c. ⁊ alijs vbi hoc expssum reperit.regl'r vero secus per.c. preterea §.de eta ⁊ qua.⁊ remittit ad no.in nouel.s.de ele.dudum super

verbo

verbo in ordinibus. ⁊ ꝑ Pau. in cle. j. de of. vic. ¶ Juxta ꝑdcā
querit Lap. pone ꝙ ꝯstituto in minoribus tacito de predcō
defectu papa mādat ꝓuideri de dignitate curata ⁊ collegiata:
an poterit ꝓuideri sicut pōt de curato. vt hic vr ꝙ non scḋm il-
los qui dicūt ꝙ talis non pōt eligi sed dꝫ postulari. quorum ra
tiones vide in. d. c. dudum. in nouel. Lap. tꝫ hic ꝯ̄rium. Nā ſm
eum magis vrget rō vt sit in sacris ꝓmouēdus vel ꝓmotus ad ec
clesiam curatam ꝙ̄ in ꝓmoto vel ꝓmouendo ad dignitatem ma
xime collegiatam: vt. s̄. eo. li. lꝫ canon de elec. coniuncto. c. sta-
tutum. eo. ti. nec in prouisione apostolica hoc reperit̄ ꝓhibituꝫ
dꝫ igit̄ haberi ꝓ ꝯcesso vt. s̄. de transla. c. ij. ⁊ qḋ ibi no. ¶ Ulti
mo q̄ro post Arch. caplm loquit̄ qn̄ impetrans est minoris or-
dinis ꝙ̄ bn̄ficiū req̄rat. q̄d ergo si est maioris puta est sacerdos
⁊ vacat ibi ꝑbēda diaconalis. Arguit ꝙ non debeat̄ q2 ꝓhibit9
est descēsus. nā de virtute in virtutem ⁊c. de peni. di. ij. dn̄ sanctā
⁊ de mune. ⁊ ho. vt gradatim. ꝑterea recipiēdo ordinem sacer-
dotalem vr̄ recedere ab executōe prioꝝ ordinū. lxxiiij. di. gesta
⁊. c. si q. vbi de hoc in ꝯ̄riū arguit ꝙ lꝫ sit sacerdos nihilominus
retinet ordines īferiores vt pꝫ. xv. q. viij. c. j. ⁊. c. siq̄s ꝑsbyter īfi.
⁊ de homi. ꝯtinebat̄ ⁊ executōem ēt ꝑdictoꝝ ordinū vt ꝓbāt pre
dicta iura. ⁊ ꝑ hac pte facit. C. de dig. l. iij. li. x. Soluēdo refert
ꝙ cū qḋ ista esset de facto bis fuit ꝓnunciatū ꝓ impetrāte ⁊ ter
tio ꝯ̄ eum ꝑ papā Jo. an. tꝫ primā ptem in. c. cū aliq̄bus. s̄. e. li.
de rescri. in nouel. vbi plene de hoc.

☞ Legati an possint facere reſuatōes cū bn̄ficio acceptādi

Si eum super. Primo decidit casum ex quo īfert solōnē alte rius ibi ⁊ iō. ¶ No. ꝙ tex. non declarat q̄d ꝯtine-
rēt lr̄e legati q̄bus non fuit paritū siue obtēpera-
tum. Quidā dicūt ꝙ mādabat illū ꝓ quo reserua
bat ꝑbēdam primo vacaturam statim recipi. nam si reseruasset
ꝑbēdam ⁊ canonicatū q̄uo posset dici ꝙ caplꝫ eis nō obtēpera
uerit cui nōdum q̄cq̄ mandatū fuerat: sꝫ reseruatio soluꝫ facta
Opꝫ ergo intelligi ꝙ statim mādauerat illū recipi ꝙ canōici
neglexerūt: ⁊ sic legati hodie ista forma vtunt̄: sed nō ꝓbat̄ iure
expsso: pōt tn̄ rōne formari. nam caplm tales collatōes canoni
catuum vel receptōes canonicoꝝ facere pōt. ergo silr ⁊ legatus
qḋ an sit verum siue numerus sit in ecclesia siue nō. ⁊ an firmat9
iuramēto vel non. vide in Spe. de legato. §. nūc tractemus ver.
sed si legatus. vbi dicit ꝙ si in ecclesia est certus numer9 canoni
coꝝ iuramento firmatus cum nullus vacet non poterit legat9
numerum infringere ⁊ facere ꝓ quo scribit in canonicum reci-
pi donec fuerit de ꝑbēda ꝓuisuꝫ. Si vō numerus iurat9 statut9
non sit auctus ꝑ papam lꝫ talis numeri taciturnitas ꝑ caplm
ꝯstitutis de rescri. non tn̄ ob. legato de latere q̄n ad mandatuꝫ
ipsius facta mentōe de iuramēto possit ⁊ debeat sine metu ꝑiu-
rij venire ꝯ̄ tale statutum q2 autoritas legati dꝫ intelligi reser-
uata ⁊ excepta de iure iu. c. veniētes facit qḋ no. Arch. xv. q. vj.
autoritate. vbi notat ꝙ siq̄s iurauit nō exire domū īfra mēsem ⁊
interim citet̄ a iudice si exeat non cēset̄ ꝑiurus. ⁊ no. Spe. in. c.
de cita. §. j. in ver. q̄d siq̄s. ⁊. s̄. de app. cum parati. ꝑ Jo. an. ī no
uel. vel pōt iste text. intelligi vt ꝑdixi ꝙ hic legatus reseruauit
solum ꝑbendam ⁊ canonicatum sue collatōi. Sꝫ tūc obstat ob
iectio supradicta ad quam pōt dici ſm Jo. an. ꝙ nō fuit obtem
peratum q2 lr̄as reseruatōis vel ꝓcessuum ꝑ executores recipe
noluerūt vel forsitan ab illis appellauerūt. tūc tn̄ in lr̄is papali
bus ad surreptōem euitādam de surreptōe fuisset mētio facien
da de rescrip. ex pte ⁊ de ꝯfir. vti. vel inuti. bone. ¶ † Querit
Jo. an. vtrum legati possint facere reseruatōes cū bn̄ficio acce
ptādi vr̄ ꝙ non q2 ꝑ hoc circa plura bn̄ficia successiue impedit̄
saltem ad tp̄s is ꝯ̄ quē scribit̄. qḋ vr̄ ꝯ̄ mētem. c. ꝑn̄ti. de of. leg.
Lap. dicit ꝙ hoc non est ꝯ̄ mētem illius. c. cū ibi ꝓhibeat̄ fieri
reseruatio bn̄ficij pēdente reseruatōe vnius spectātis ad colla
tionem eiusdem: ⁊ sic de duob9 bn̄ficijs. hic vō agit̄ de reseruatōe
vnius bn̄ficij tn̄ lꝫ cum acceptādi ptāte nec agit̄ de ptāte aufe-
rēda ei ad quem spectat collatio: nisi in vno bn̄ficio tm̄ ibi ī plu
ribus ſm Lap. Opponit̄ extra gl. ⁊ doc. de. c. lr̄is de rescri. vbi
q̄ exequit̄ fcm̄ alterius non dꝫ ipse facere sꝫ alterius fcm̄ exequi
Sol. illud verum in dubio vt q2 exequit̄ dispōnem alteri9 cēset̄
actum gerere non vt ipse sꝫ vt ille. Sꝫ hoc ꝯstabat de ꝯ̄ria pape
volūtate ꝑ id qḋ dixit autoritate nostra. Sꝫ dices ꝯ̄. nam ꝑ re-
seruatōem legati erat bn̄ficiū iam affectum vt in. c. cum dilect9.
de iure pa. Item iam debitum ei ꝓ quo fuerat reseruatum vt ī. c.
veniens in gl. arg. ꝯ̄. de renū. ergo mandatum nouū pape nō te
nuit directum ad illum q̄ iam erat obligatus ⁊ ꝓ illo cui iā erat
debitum saltem iudicis officio verum vr̄ obstare. l. q̄bus de ver.
ob. ⁊. l. si creditori de leg. j. Ad hoc optime. l. si seruo. ff. de here.
insti. vbi non dꝫ ꝯ̄ferre bn̄ficium q̄ ꝑsoluit debitum qḋ q̄s aliū
de ꝑcipere tenebat̄ ad hoc. l. vnum ex familia de leg. ij. Cōfirma
tur hec obiectio ꝑ hunc tex. dum dicit iuxta ipsius legati conti
nentiam ⁊c. vr̄ eñ dispositio sumere vigorem ex dispōne ad quā
fit relatio non a termino conferente sicut in tempo. dicit lex. ff.
de here. insti. l. in tempus. Solu. est standum contrarijs. si dice
remus per talem reseruationem aliquod ius quesitum isti pro
quo legatus scripserat: sed nullum sibi dꝫ intelligi ius quesitū
ꝑ talem reseruationem. qḋ sentit hic clare Archi. talis enim re
seruatio longe distat a collatione vel ꝓuisione. Nam finit̄ si ea
pendente expirat legati officium vt. c. presenti. s̄. eo. lib. de offi.
leg. accedēte igit̄ fortiori titulo primus extinguit̄ ⁊ mutat̄ ius
vt. l. si seruus. §. qui fideicommissariam. ff. de here. insti. ⁊. l. fun-
do. ad. l. falci. nec est verum ꝙ actus denominetur a termino ad
quem fit relatio. sed a termīo referēte vt. l. si ita scripsero ḋ ꝯdi.
⁊ demō. ⁊. l. asse. de here. īsti. Ob. tn̄ huic so. de. c. lr̄is. Nam ibi
ꝑ lr̄as monitorias ꝑdecessoris nullū ius fuerat q̄situ vt ibi no.
⁊ tn̄ si successor ꝓ eodem mādat. dꝫ exequi factū ꝑdecessoris ⁊ nō
ipse grauare super quo cogita.

Mandato nostro. Ponit thema cu ius dubium disti guēdo soluit primum mēbrum ibi de bn̄ficio. scḋꝫ ibi si vō. ¶ No. ꝙ qn̄q3 papa scripsit ꝓ certa ꝑso
na ⁊ īcerto bn̄ficio qn̄q3 ꝓ incerta ꝑsona ⁊ certo be
neficio. s̄. eo. li. de offi. dele. is cui. ij. respon. quandoq3 ꝓ incer-
ta persona ⁊ pro incerto beneficio ⁊ tunc gratia respicit eū cui
scribitur. j. eo. dudum. ⁊. c. ꝙuis. primo ⁊ scḋo responso ſm Jo.
an. qui ꝓsequitur alias scribendi formas. Circa quas querit
si scribitur scḋm formas de quibus in tex. de beneficio ad tuaꝫ
vel alterius ⁊c. quid si ad eum spectat collatio: sed ad presenta-
tionem patroni tenet in nouella super glo. ⁊ ſm Archi. ꝙ non
debebitur. Nam quod commune est episcopo ⁊ patrono episco
pus suum dicere vel vt suum dare non potest: vt. ff. de auro ⁊ ar-
gento lega. l. Q. Lucius. nec papa non nisi expresse intendit ꝑ
iudicare vel per rescriptum nouam potestatem dare. ⁊ per hoc
respondetur ad. c. dilectus de offic. lega. ¶ Secundo querit si
scribatur iuxta dictam formam ad tuam vel alterius collatōem
pertinente ⁊ si vacat beneficium spectans ad collationem com-
muniter vtriusq3 an conferre poterit. videtur ꝙ sic. q2 si papa in
tendit grauare quemlibet insolidum fortius quemlibet ꝓ dimi
dia. de reg. iur. plus semper ⁊. c. in toto. Contrarium tenet quia
ex forma mandati patet ꝙ grauare voluit alterum non vtrunq3
quod ꝓbat: natura alternatiue est ꝙ verificatur in altero ⁊ in h̄
differt a copulatiua ⁊ vt de rescrip. c. ij. ⁊. c. inter ceteras. ⁊ de cō
di. insti. l. si heredi plures. ⁊ si diceremus contrarium nulla esset
differentia inter coniunctam ⁊ disiunctam ⁊ vtrum scribetur cō
muniter vel diuisim quod est falsum vt. j. eo. c. fi. in fi. Ad cōtra
rium respondetur per. c. cui de non. j. eo. vbi patet ꝙ predicte re
gule non habent locum in forma mandati: vt. s̄. no. in. d. regula
plus semper. Quandoq3 tamen disiuncta ꝓ coniuncta: vt. l. eū
quidam de ver. sig. quod est verum quando ponit̄ inter ꝑsonas
honoratas: sed qn̄ ponit̄ inter ꝑsonas grauatas stat in ꝓpria
natura vt hic de quo dixi. s̄. eo. lib. de offi. delega. cum plures.
Item qn̄q3 dispositio in casibus distinctis hꝫ locuꝫ si simul am
bo illi casus eueniant vt. l. si ita scriptum de lib. ⁊ posthu. ⁊ fuit
questio disputata si legatus habebat ius legitimandi adulteri
nos. Item etiam incestuosos si quis sit conceptus in adulterio
⁊ incestu an poterit legitimari. Tangit Bar. in. l. si ita scriptuꝫ
⁊. l. ij. de verbo. oblig. vbi sub simplicibus continentur mixta fa
cit quod dixi. s̄. de iudic. quanto. ¶ Tertio querit si iuxta di-
ctam formam papa mandauit ad tuam vel alterius collationē
⁊c. si tria beneficia episcopi simul vacent que episcopus confert
alijs quod ex istis poterit sibi vendicare taliter impetrans. Te
net ꝙ vltimum tantum. nam ordinarius erat obligatus cōfer-
re vnum solummodo. ergo poterat dimittere quod volebat. ff.
de iure doti. l. plerunq3. ⁊ sic duo prima rite fuerunt collata. ar-
gu. ff. de fideicommis. libe. l. si a legatario. §. a duobus. ⁊ de so-
lutio. l. stichum aut pamphilum circa princip. facit quod nota.
j. eo. si pluribus super verbo elegerit in nouel. Similis est que
stio de immensa donatione facta per patrem in preiudicium fi-
liorum si plures donationes fecit varijs personis ⁊ per vltimaꝫ
insurgit inofficiositas circa legitimam filiorum illa reuocabi
tur ⁊ non alie precedentes. secus est in legatis quo ad detra-
ctionem falcidie. nam lꝫ propter vltimum legatum insurgat fal
cidia non tantū ex isto solo: sed etiam ex precedentibus detra-
het̄. ratio q2 simul omnia confirmant̄. scꝫ morte. secus est in col
lationibus ⁊ donationibus q2 quelibet recipit robur ⁊ firmita
tem ex tempore suo. de quo dic vt. l. j. C. de inoffi. dona. ⁊. l. titia.
§. imperator de lega. ij. sed vbi non posset apparere de priorita
te ⁊ posteritate collationis non esset malum dicere quod sit ele
ctio impetrantis vendicare quod velit ex illis vt sic propter cul
pam conferentis electio transferat̄ ad impetrantem. nam ⁊ ali-
bi si qui dꝫ eligere. hoc negligat. trāsfert̄ ius eligēdi in credito-

rem:vt.l.cum q̄dam de le.ij.c.ij.de ꝯces.pb.cū si. ¶ Quarto q̄rit de alia forma.s.si sit scriptum ad collatōem tuā vel alteri⁹ ⁊ tuaꝫ alioq̄n ad cuiuscūqꝫ collatōem spectāte in hac forma sentit aliō Archi.ꝙ in forma supradicta.quasi plus importet illud alioq̄n q̄ alternatiua vel ꝙ non approbat Jo.and.q: istud alioq̄n vr̄ respicere collatōem ⁊ vacationē non ꝯferēdi ptātem:⁊ hoc maxie cum scribit̄ de primo sine ptāte acceptādi ſm eum:⁊ credo verū nam forma de qua in tex.ad collatōem tuam vel alteri⁹ ⁊c. respicit vacatōem nō iuris ꝯferendi ꝓprietatem:⁊ ideo dꝫ exponi ad tuam si vacat:alioq̄n illius ⁊c.posset tm̄ ſm eum dcm̄ Archi. esse veruꝫ in hac forma.si qō ad sui collatōem ꝑtineat alioq̄n ad cuiuscūqꝫ collatōem spectante.nam tūc ꝯditio illa si refert̄ ad proprietatem iuris ꝯferēdi non ad vacationem īminenteꝫ. Alioq̄n Aduerte de natura istius alioq̄n dicit Bar.ꝙ non solum facit orōnem ꝯditionalem:sed in seipsa orōnem ꝯtinet. Et īducit̄ cōditioneꝫ ꝯtriam p̄cedenti dispōni.exponit̄ em̄ alioq̄n.i.si nō fuerit p̄dicta.l.si finita.§.ex hoc edicto.ff.de dam.infec.⁊ ibi no.⁊ et de dolo.eleganter.§.pe.⁊ de fideicom.lib.si cui legata ⁊ de leg.ij.l.lucius.§.lucius.⁊ ita ꝓnunciauit papa vt refert Spe.in tit. de citatōe.§.j.ver.sed pone papa. Unde iuriscōsultus q̄ in ꝯceptione penalis stipulationis laborauit in.l.cum q̄s.⁊.l.ꝯtinu⁹. de ver.obli.§.pe.vno verbo potuisset se expedire siue p̄cedat dispositio affirmatiua siue negatiua subijcere penalem stipulationem hoc modo.alioq̄n dabis tm̄.⁊ hoc no.Bar.in.l.j.de cōdi.⁊ demonst.vbi etiam de dictione al's que facit conditionem sicut alioq̄n ⁊ resoluit̄ in si.nō vt no.in.l.diuortio de neg. ge.ff.in pri. ⁊.l.alle.de iureiur.vbi de cōuentione copulatiua in alternatiua ⁊ sepe ponunt̄ improprie ⁊ vna ꝑ alia vt.l.has causas.⁊ ibi not. ff.de condi.⁊ demon. ¶ Ultimo tangit glo.pe.an dꝫ inspici ordo scripture sup qua in nouel.dicit regulare ordinem non spectādum ꝯtrium causale ne fiat exoneratio indebita:⁊ ne ledatur ius alterius vt hic.vel vt vitet̄ dispēdium vt.l.quotiens vel vt suspitio gratie indebite tollat̄.ff.de fideicō.lib.l.gn̄aliter.§.q̄s ergo tu dic post Oldra.cum querit̄ de ordine refert aut queritur an ordo omissus vitiet rem de qua agit̄. Aut querit̄ an ex ordie resultet ius. Primo casu aut est ordo necessitatis. Aut simplex instructio ordinā de volūtatis. Aut dubitat̄. Si est ordo necessitatis eius omissio vitiat vt.l.ij.§.prius. de vul.⁊ pup.⁊.l.vt debitum de actio.⁊ obl.c.qualiter de acc. ¶ Si aūt est simplex īstructio ordinande voluntatis:⁊ non vitiat.de pecu.leg.l.q̄dam īsti. de lega.§.ante heredis. Si autem dubitat̄ non vitiat q: vr̄ simplex instructio.C.de testa.l.ambiguitates.⁊. l.ꝑposteri. vel dic in dubio ꝙ si talis ordo habet in se rōnem ⁊ statuentis potestatem non est recedendum ab ordine.c.cum dilectā de rescrip.⁊.c. pisanus de rest. spo. Si autem querit̄ an ex ordine resultet ius dic ꝙ vbi dispositio legis ⁊ volūtas hominis loquētis est certa ⁊ non curamus de ordine vt.l.cum pater.§.fideius.de leg.ij. Sꝫ in dubio est curādum de ordine de lib.⁊ post.l.gallus.§.j.ad trebel.l.heredes mei.§.vlti.⁊.l.quotiens de vsufru. Itē est curāduꝫ de ordine vbicūqꝫ infra tp̄s ꝯsistit p̄rogatiua iuris vt.l.si duas. de excusa.tut.vbi ita distinguit ad literam doc.meus do. Bal. ⁊ vide per eum in prima constitutione.⁊ per Bar.in.l. ij. §.pri⁹ de vulga.⁊ pupil.

1 ☞ Negligentia in vno non nocet in alio.

Si clericus pro quo. Circa illum q̄ negligit gratiam ꝓseq̄ soluit dubios casus duos.⁊ primo primū rationeꝫ subdens ibi.cum facta.scdō scdm̄ ibi verum rōnem diuersitatis interserens.ibi tunc qō determinat.ibi dūmodo ⁊ declarat ibi.⁊ idem: decretum apponit ibi al's. ¶ No. ꝙ lꝫ multa sit coniunctio ⁊ connexitas inter canoniam ⁊ prebēdam.tm̄ diuersis temporibus ꝯferunt̄ siue conferri mandantur. puta prebenda primo.⁊ postea canonia ſm primam formam vel econuerso.primo canoniam.scdō prebendam:vt in.§.verum ad positionem ergo vnius non sequit̄ positio ⁊ collatio alteri⁹. Dixit tamen Archi.ꝙ si prebenda vacans instituta ꝑ canonico alicui conferat̄ hoc ipso canonia intelligit̄ esse collata. Fatetur tamen securius si prouisor dicat confero tibi p̄bendam cum plenitudine iuris canonici.s̄.de conces.p̄ben.proposuit.⁊ qō not. Compo.s̄.de consti.cum.M.in glo.vnde eis.⁊ per hoc infert ꝙ istud.c.dum post ꝓuisionem subiungit ꝙ faciāt eum recipi in canonicum dꝫ intelligi de receptione que consistit in facto cum ex collatione prebende sit canonicus.fatet̄ tamē ꝙ executor habens hanc formam de qua in prin.c.ante collationem p̄bende non posset facere istum recipi in canonicum q: hoc mandatum non patit̄.j.eo.cui de non.lꝫ aliqui ꝯtradicant ſm eum vt hoc vide in nouel. Ego dico ꝙ si primum dictum eius est verum ꝙ collatio prebende includit collationem tituli canonie.si primo cōferat canonicatum non videt̄ collatio nulla rōne ordinis ꝑuersi Nam lꝫ ſm ordinem verboꝝ rescripti post collationem preben de videatur debere sequi receptio in canonicum.tm̄ scdm̄ mētem iuris videt̄ ꝙ receptio in canonicum debeat esse prior:q: p̄benda cum accessoria canonicatui:vt minus dignum cum ꝯsistat in temporalitate canonia res sp̄ualis est de ꝯsti.cum.M.⁊ sic verba rescripti postposita vident̄ ad hunc iuris ordinem reducēda vt.c.causam q̄.de rescri.⁊.l.ij.§.prius.⁊ qō ibi per Bar.de vul.⁊ pup.⁊ dixi.s̄.ꝓxi.⁊ hac ratione non credo verum qō dicit.s̄.ꝙ mandatum de conferendo prebendam conferat titulum canōie q: accessorium vt est prebenda non vestit neqꝫ informat suū principale nec ex eo suscipit fomentum sed bn̄ econuerso:vt.l. ex pupillari.de vulg.⁊ pup.⁊ quod not.in.l.petens .C.de pact.⁊.j.de consec.eccle.vel alta.c.j.collatio enim preben.non infert necessario in ius canonie sed econuerso titulus canonie infert necessario in prebendam:vt hic in ver si.ac ꝑ consequens ⁊.c.dilectus el j.s̄.eod.titu.videtur tamen ꝙ in rescriptis que sunt stricti iuris mandatum super altero ex predictis non includit reliquum: ar gu.huius.c.ibi non per te cum mandatum ⁊c.per predicta redditur dubia decisio alterius .q.quam hic format in nouel.si papa mandat executori ꝙ prouideat de prebenda ⁊ faciat in canonicum recipi non apposito postea qō in tex.ponitur. querit em̄ an possit illum recipi facere anteq̄ prebenda vacet: Refert disputatum fuisse ꝙ non propter formam mandati ⁊ ordinem scripture seruandum.j.c.cui de non.⁊.s̄.ca.proxi.cum concor. Sed certe vt dixi ordo prepostetus in rescriptis reducitur ad ordinē iuris.⁊ talis ordo qui non habet in se rationem non debet attēdi vt dixi.s̄.c.proxi. ¶ Secundo no.in ver.cum facta ꝙ gratia extinguitur per negligentiam impetrantis ⁊ loquitur textus quando fuit negligens in petendo prebendam sibi debitam.intelligit tamen Lap.hoc verum quando talis prebenda huic negligenti debita fuit alteri collata.al's non obstante negligētia posset eam adhuc petere quasi re integra admittatur purgatio more:vt.c.si tibi absenti.j.eo.quod tenet glo.que incipit nota quia ⁊c. Joan.an.in clemen.j.de conces.preben.in glo. iste terminus vbi clausula cum beneficio acceptandi conseruat potestatem executoris in alia:si prima propter lapsum termini expirauit:quam primam vt ibi dicit glo.non posset re integra acceptare sed reseruatio ⁊ executoris datio sunt connexe cum spacio acceptandi:sed si papa contulisset canonicatum.tunc in alia acceptanda non expirat potestas executoris. non obstat istud c.quia hic non erat potestas acceptādi. Simile in rescripto ad lites quod expirat si impetrans vti neglexerit infra annum: e alius apparet impetrans super eo.vt.c.plerunqꝫ.s̄. de rescrip. In hoc ergo sunt similia rescriptum contentiosum ⁊ gratiosum sed differunt quia in contentioso negligentia inducit̄ ꝑ lapsum anni:in gratioso estimabitur negligentia prout iudex arbitrabitur:vt in glo.desidiosus ⁊c.videtur tamen in hoc tempus determinatum per cle.cum ei quem in si.de conces.preben. Sꝫ ibi determinat quando impetrans dicatur scire:hic loquit̄ quādo dicat̄ negligere vt ibi no.in glo.pe.⁊ hoc in nouel. Querit etiam circa hoc Lap.an ꝙ hic dicit̄ in negligente petere prebendam sibi debitam:habeat locum in eo:qui negligit petere canonicatum:dicit ꝙ sic si mandet̄ ꝓuideri decreto ⁊ scdō illum petit illo primo nesciente ⁊ negligente. Si autem nō sit scriptum decreto tūc non p̄iudicat:q: nō pōt dici negligens. Si autem scriberet de canonicatu:⁊ postea de prebēda:⁊ q: non pōt habere prebēdam nisi canonicatum:sic negligēs in canonicatu negligēs est in p̄benda:⁊ ideo sibi p̄iudicat in vtroqꝫ facit.j.q.j.sicut quidam ⁊ quod ibi no. Si vero in p̄dicto casu in canonicatu fuit diligēs in prebenda piger habet locum hoc.c.vltimo rn̄. ¶ Tertio no. in ver.verum ꝙ licet collatio canonicatus per papam afficiat prebendam:vt.s̄.c.eum cui.⁊.j.eo.si postq̄ tamen ꝓpter negligentiam in petendo cum vacat extinguitur ⁊ perimitur illud ius sicut etiam decretum pape ⁊ inhibitio legati:vt.c.tibi qui.s̄.de rescrip.in si.⁊ intellige ꝙ perimitur illud ius prioritat̄ ⁊ priuilegiatum:sed ꝓpter canonicatum ademptum:etiam tꝫ quoddam ius ad consequēdum p̄bendam autoritate publica nulli debitam qō hic pꝫ:qō declara:vt in glo.ꝑ istud verbum ⁊c.ꝑdit ergo propter negligentiam ius prioritatis ⁊ priuilegiatum ⁊ reponitur in iure communi:sicut in simili in.l.sed milites de exercito. ⁊ sic variatur ius siue alteratur:⁊ fit disgressio siue transitus vnius iuris in aliud:vt.l.seruus alienus.§.qui fideicommissariam.ff. de here.insti.ibi non vt desinat heres esse:sed vt ius in eo mutet successionis:ad hoc.l.j.§.sed videndum.ff.de successo.edict. vbi exclusus ex vno capite admittitur ex alio ad eandem hereditatem:⁊ ex his collige ꝙ facilius quis perdit ius quod sequitur ex rescripto q̄ ius qō non sequitur de iure cōmuni.istud eniꝫ negligentia non extinguit nec perimit.puta ꝙ canonicus habeat p̄bendam.istud enim est ius generale ⁊ equum vt. c.dilectus el.j.⁊.c.cū scdm̄ apl'm.s̄.eo.⁊ istud ius cōmune non tollitur ꝑ negligētiam:sed qō hꝫ ex rescripto tollitur:vt hic pꝫ. Ratio q:

cilius

cilius tollit̃ priuilegium ꝙ̃ ius cõevt in aut̃.de nõ alie.§.q: ve risimile in fi. Conclude ergo ꝙ remoto priuilegio reponit̃ q̇s in iure cõi.⁊ ꝙ p priuilegiũ priuilegiat⁹ nõ pdat ius cõevt.d.l. sed ⁊ milites.⁊.l.administrãtes.§.fi.⁊.l.se.⁊.l.ppter litem.§.fi. eo.ti.⁊.l.in bello.§.siq̇s seruum.ff.de cap. Collige ēt ꝙ negligē tia in vno non nocet in alio.ff.de alie.iud.mu.l.item si.in princ. ⁊.l.trãslatis in fi.queãd.serui.amit. ¶ † Opponit̃ ⁊ vr̃ ꝙ post adeptum canonicatũ non obstet negligētia in pbēda.nã ratõe ptis ꝯseruat̃ ius in toto: vt no.in.c.dilectus de capel.mo.in no uel. So.illud verũ in iurib⁹ acq̇sitis retinēdis: sꝫ i iurib⁹ acq̇rē dis ius firmatum in pte non extēdit̃ ad aliam ptem: qđ declara p exemplavt no. Bar.in.l.j.§.siq̇s hoc iterdicto.ff.de iti. ac.q: priua.⁊.l.si prius de aqua plu.arcē. Querit Jo.an.pone ꝙ añ negligētiam primi collatio est facta sequēti: ⁊ sic nõ tꝫ: sꝫ an ēt conualescat illius primi negligētia subsecuta. Tenet ꝙ nõ ad hoc de ele.auditis.⁊.ff.qđ vi aut clem.l.si alius.§.est ⁊ alia.⁊ de iure fis.l.edicto.§.cum añt.ita dicit in nouel.ꝯ queꝫ facit quia istud decretum pape ⁊ cã nullitatis collationis alteri facte sũt inducta in fauorem primi impetrãtis. Si ergo nõ ꝓsequit̃ dꝫ qui post eum ex dispõne pape admittit̃ remanere in pbēda sic collata. ar.l. filio pterito de iniust.te. Nã cum hodie eēt sibi cõ ferenda ppter negligētiam primi multomagis dꝫ in ea collata tueri.ar.l.si filius q̇ patri.ff.de vulg.⁊ pup.fingit̃ em̃ iste negli gẽs nullũ ius habuisse.in primo postꝙ̃ nõ fuit suo tpe ꝓsecut⁹ hoc suadet rõ circuitus euitãdi.si auditor de rescri.in cle. Naꝫ ⁊ alibi submoto obstaculo dispositio ꝯualescit vt.l.q̇ soluendo non erat.ff.de here.insti.⁊ pꝫ in testõ vsurarij manifesti qđ ex sa tisdatõe postea pstita ꝯfirmat̃: vt no.doc.in.d.l.filio pterito. ⁊ c.ꝙ̃ꝙ̃ de vsu.j.e.li. ¶ Querit Lap.d: hic ꝙ ppter negligētiaꝫ non põt petere illam primam: sed aliam si adept⁹ erat canonica tum. Sꝫ pone ꝙ illa prima iam alteri collata de nouo vacat an poterit sibi ꝯferri: tꝫ ꝙ sic quasi ex nouo iure.ff.de ali.leg.l.cuꝫ seruus ⁊.l.si seru⁹.§.si seruo.ad idem de renũ.ex trãsmissa. Non em̃ fingit̃ illa pbenda: sed alia ppter nouam vacatõem: ⁊ hoc ve ruꝫ sm eũ qñ debebat̃ sibi primo vacatura in genere nõ in spē.i. certa ⁊ expssa: ⁊ qñ nõ dicit vacaturam p mortem talis: q: tunc secus facit qđ no.j.e.cui in prin.p Jo.an.⁊.s.de ele.si alicui⁹.⁊ c.cõmissa.§.porro.eo.ti.⁊ li. ¶ Scđo querit vtrũ sicut extiguit̃ gr̃a p negligētiam impetrantis: ita ēt extinguat̃ si sciēter facit sibi conferri pbendam alteri debitam.dicit ꝙ sic.si em̃ excludit eum negligētia vt in primo casu multomagis dol⁹ siue culpa ex quo infert in casu v̇.verũ ꝙ lꝫ ppter canonicatũ adeptũ negligē tia nõ repellat eum a petitõe pbende nulli debite dolus tñ re pellit: puta si sciēter sibi puideri fecit de illa quã sciebat ad aliũ ptinere.ad hoc.j.e.eum q.⁊.c.si bñficia.⁊ no.hoc.s.e. cum scđm ⁊.c.inter cetera in gl.fi. Erit ergo isto casu canonicus sine pbē da ꝯ id qđ d:.s.e.relatum.sed hoc ē ppter dolũ ⁊ culpã suam q̃ imputat̃ sibi de re.iur.dãnum sm eum. ¶ Querit vltimo: an vl timũ dcm̃ huius.c.hēat locũ in eo q̇ ꝯsecutus est canonicatuꝫ a legato de latere: dicit ꝙ sic: dũmodo nõ sit ibi alius expectans autoritate pape.ar.no.p Jo.an.j.c.pxi.sed ꝙ non habeat locũ in expectante autoritate legati: pꝫ in versi.dummodo.⁊ in.c.p xi.⁊ sic pertransit.

☞ Collatores plẽs in eadem eccl'ia cõcurrere possunt.

Receptus autoritate pape prefert̃ prius receptis in prebēda postea vacatura.

Prioritas in tpe ꝯfert prioritatem in iure.

Si qui autoritate. Duo sunt dcã q̃ satis patēt. primũ dicit de prerogatiua receptorũ. scđo scđꝫ d ipsorũ qualitate. ¶ † No.ꝙ plẽs pñt ꝯcurrer̃ ordinarij collatores i eadē eccl'ia: ⁊ ex diuersitate collatorũ resultat diuersitas in effectu titulorũ circa receptos ꝯcor.j. e.si a sede. ¶ † Scđo no.ꝙ recept⁹ autoritate pape pfert̃ pri⁹ rece ptis in pbenda postea vacatura.rõ est q: talis receptio aliorũ nõ potuit ꝯferre ius aliud in talib⁹ vacaturis pp phibitioneꝫ lateranēsis ꝯcilij.s.de ꝯces.pb.nulla.cui legat⁹ de latere vl' ali⁹ nõ potuit derogare.s.c.dilecto.⁊.c.tue.papa võ q̇ ꝯcilijs nõ li gat̃ de ele.significasti bñ põt vt.s.e.li.c.ij.⁊ hoc facere vr̃ cũ scri bit executori vt recipi faciat ⁊ pbendam ꝯferat cũ vacabit. ista rõ nõ vr̃ bona.nam ⁊ legat⁹ reseruat bñficia vacatura q̃ reserua tio dcã bñficia reseruata adeo afficit ꝙ collatio de ipsis fcã nõ tꝫ vt.s.de of.leg.c.ij.⁊.iij. Ex isto ergo iure q̃sito ex reseruatiõe legati videret̃ recept⁹ eius autoritate pferēdus recepto autori tate pape postea quasi talis reseruatio fingat retro. Sol.talis reseruatio bñ afficit q̃tum ad impediendũ ordinariũ ⁊ ligãdũ eius manus: nõ aũt ꝯ papã vel habēteꝫ ab eo cãm: lꝫ post vt hic nec est visibile ꝙ papa legatos priuilegiauerit ꝯ se vt de cēsi.cum instãtia: ⁊ qđ no.in.c.petitio de iureiur. priuilegio qđ q̇s obti net ex psona alterius non vtit̃ ꝯ ipm: sed bñ ꝯ alios vt.l.amicis simos.§.fi.ff.de admi.tut.vbi priuilegio imunitatis a tutelis ⁊ curis ppter numerum filiorum non vtit̃ pater ꝯ ipm filium cui dat̃ curator.ad idem.l.si iudex circũuento.ff.de mino. ¶ † Ter tio ꝙ lꝫ regl'r prioritas in tempore conferat prioritatem in iu re vt in.c.q̇ prior de reg.iur.hoc tñ fallit vbi plures ꝯcurrunt q̇ veniunt ex diuersis titulis.pfert̃ em̃ prerogatiua tituli prerogati ue temporis.q: vt dicit hic glo.priuilegia non estimant̃ ex tpe sed ex causis ⁊ personis vt in.c.de multa.s.eod.⁊.l.j. C.de alie. iud.⁊ est argumentum ꝙ ex duobus fratribus militãtibus ille sit pferendus qui a digniori recepit militiam. Sicut maius do num estimat̃ ex psona dantis vt.l.restituende in fi.C.de aduo. diuer.iud.⁊.l.ij.de albo scri.⁊.l.j.C.de profes.⁊ med.li.xij.⁊ vide quod no.de maio.⁊ obe.per tuas. ¶ Quarto not.in versi.eum quoq3.ꝙ quandoq3 legatus mandat aliquem recipi non vt le gatus.sed vt pape specialiter delegatus: ⁊ sic cum in psona eius dem cadat duplex autoritas attendendum est quo iure siue au toritate actum gesserit. Circa qđ vide quod dixi.s.eo.li.de ap pel.appellationem. Et quid si in dubio non apparet quo iure actum gesserit.dic vt in si.no.in.l.p herede.⁊ qđ ibi no.super v̇ bo testari de acquir.heredi.⁊.l.ij.C.de iudic. ⁊.c.quintauallis de iureiur.per Innoc.quandoq3 contingit ꝙ erratur in specie iuris ⁊ gerit quis actum ex illa specie que non potest an valeat ex illa ex qua potest: dic vt no.in.c.ex officij de pscri.in nouella ¶ Quero que fuit ratio dubitandi in isto.§.respon.vt in glo. fi.quam no.ponit enim notabilem limitationem.l.si manēte.ff. de preca.quando concessio prorogata ad aliud censeat̃ eadeꝫ vel alia. Censetur enim eadem si est eiusdem forme ⁊ nature. secus si diuerse. Et facit ad.q.pone ꝙ episcopus cõmittit vicario suo causam non inclusam sub eius generali iuramento: vt de offic. vica.c.lꝫ. Certe vicarius non cognoscet de ea vt vicarius: sed vt specialiter delegatus.⁊ ideo ab eius sentētia appellabitur ad epm non ad metropolitanum vt no.in cle.⁊ si principalis de re scrip.in gl.de quo qđ tꝫ Lap.in.d.c.lꝫ ver.nunquid vicarius in his ⁊c.⁊ ibi alia vtilia.de hoc facit etiam ad no.in cle.ad abolē dam de here.an in casu istius.c.in fi.⁊ aliorum iurium in q̇bus ordinarius recipit potestatem a iure in casibus sibi aliter non concessis.iurisditio in talibus censeat̃ ordinaria vt sic dixerim ad illos casus protensa an vero censeat̃ delegata. Nam si ordi naria poterit appellari ad metropolitanum.al's ad papam: et videt̃ dicendum ꝙ sit delegata: q: est alterius nature ꝙ̃ prima de qua.q.dic vt ibi vbi queritur an capitulum sede vacãte succe dat in tali iurisditione prorogata a iure: vide quod dixi de fo.cõ pe.verum ⁊ quod no. Bar.in.l.iiij.ff.de dam.infec. ¶ Querit Archidia.que iura consequatur receptus vltra numerum. di cit ꝙ dꝫ sibi per capitulum assignare illa que ad canonicatum ptinent cum stallo chori ⁊ loco in capl'o. Ex quo colligit̃ ꝙ da bũt ei quotidianas distributões ⁊ in omnibus cõibus ius ha bebit talis receptus qđ videt̃ equum. Jo.an.si sit receptus per capl'ꝫ voluntarie. Secus si ad mandatum pape: quo casu ma gis est capitulo succurrendum cum necessario gerit ꝙ̃ qñ spon te: vt in.c.ab arbitris.s.de offi.dele.e.li.⁊.l.si fideiussor.§.si ne cessaria qui satisda.cog. Et aduerte q: lꝫ per receptionem in ca nonicum consequatur receptus ius canonie: non tamen qua si possessionem.vnde non installatus non posset agere de con temptu non vocatus ad electionē: que dic plenius in no.s.d cõ sti.cum. M.⁊.s.eodeꝫ.dilectus.⁊ vide qđ dixi.s.eod.lib.de re scrip.cum aliquibus.

1 ☞ Collatio canonicatus facta per papam afficit pbendam proximo vacaturam.

2 Incõstantia ⁊ varietas est reprehensibilis.

3 Receptus in canonicũ statim cũ pbēda vacat põt eã petere.

Si postquam. Prĩo diffinit casuꝫ. Se cũdo rõnem reddit ibi nã se ipo. ¶ † No.ꝙ collatio canonicat⁹ facta p papaꝫ afficit pbēdam primo vacaturam sicut afficeret ipsi⁹ decretum ⁊ receptio in canonicum vt.s.c.pxi. Secus in colla tione canonicatus facta a capl'o lꝫ enim scđm ordinem sue col lationis esset sibi conferēda pbenda: non tamē per hoc est nul la collatio facta alteri.vt no.in.c.inter cetera.s.eo. Rationem collige ex his que dixi.s.in.c.eum cui.ij.notabili. Sed hic que ritur an collatio ipsius pape de pbenda vacante facta alteri ꝙ̃ pdicto cui canonicatum contulit sit de iure valida. Et eadem est questio si post collationem prime vacature cum interpositio ne decreti conferat pbendam alteri postea vacantem.arguit in nouel.primo ꝙ non teneat ipsius collatio alteri facta vt surre pticia.nam p tale decretum ⁊ collatõem canonicatus talis pre bēda erat effecta p primo.videt̃ ergo contulisse scđo velut ꝯuē tus: ergo collatio nulla vt.c.cum olim de reg.iu. Item p scđam collationeꝫ non videt̃ voluisse papa toller̃ ius primi ex quo hoc nõ expssit de v̇b.sig. dilecto.⁊ de of.dele.ex pte. † Itē incõstãtia

etvarietas est rephensibilis in alijs de peñ. deriso2. multomagis in papa.dr ergo errasse tanq̃ oblitus facti.xxiij.di.pcat.τ sic nõ vz:q2 errãs non ɔsentit:vt.l.si p errorem.ff.de iur.om.iu.τ hanc ptem tz Arch.quam sequit Jo.an.si papa ɔferẽdo alterivtitur v̈bis gñalibus.s.pbẽdam si q̃vacat τc. Jdem si papavtit v̈bis spãlibus.s.talem pbẽdam vacãtem p mortem vel pmotionem talis τc.talis ei collatiovr surrepticia postq̃ nõ est fcã pprio motu.vbi v̈o papa ɔferret huic scdo motu pprio.dicit ipse q̃ qd est sibi dubia.τ potiusvr q̃valeat fm eum maxime si non erat affecta p ɔr̃iam primi cuz ẽt eo casu nõ obstet surreptio.j.e.si motu pprio saluo q̃ ipse no.gl.idem vez Lap.tz q̃ ẽt expsso motu pprio nonvaleat:q2 lz papa pprio motu scribat nõ tñ intendit alteri p̃iudicare in iure suo.allegat.s.e.li.de rescri.q̃uis τ qd ipe ibi no.τ de simo.Jaco.in prima τ vltima.q.subdit tñ Jo.and.q̃ clausule q̃ apponunt hodie in lr̃is tollũt hoc dubium:τ reseruãt ius expectatiuum.¶ Tertio no.q̃ receptus in canonicũ statiz cum pbẽdavacat põt eaz petere:sed an ppria autoritate apphẽdere:q̃dam q̃ sic:q2 rectavia transit ad eum.s.e.inter cetera.τ de acq̃r.pos.cum heredes τ.ff.de fur.l.a titio.τ ad trebel.l.restituto in ɔtrium facit:q2 ante collatõem sibi factam hz ius ad rẽ nõ in re.j.d ɔces.pb.c.si.in fi.τ.c.si tibi absenti.j.e.ergo ppria autoritate nõ põt apphẽdere.ff.de acq̃r.pos.l.si a stipulatõe:τ de priuile.pastoralis.lz em̃ ex solo titulo querat in istis spñalib9 dñiũ vt.d.c.si tibi.non tñ possessio.sicut nec ẽt in legatis in q̃bus querit dñium ipso iure:sed possessio dz accipi de manibus heredis vt.d.l.a titio ɔiuncta.l.non dubium.C.de lega.τ.ff.quo.leg.per totum τ qd dixi.s.c.pxi.in fi.q̃d est ergo q̃ dr q̃ ex sola ɔfirmatione electi hñt ptãtem administrãdi de ele.trãsmissam.Nã illa ptãs puenit ex possessioue non ex titulo solovt no.in.c.cũ. M.de ɔsti.in nouel.sup glo.videbat ad fi.cogita.¶ Quero si non possent ppria autoritate possessionem prebẽde apphẽdere quo iure agẽtvt ipsam ɔsequant.q̃daz q̃ actõe psonali.s.ɔdictione ex.c.relatum.s.eo.vel officio iudicis ɔ possessõremvel actiõe de dolo.Jo.an.remittit ad no.p euz.s.de rescri.mãdatũ.¶ Querit Archi.tenuit aliq̃s pbẽdam longo tpe q̃ nunc ab eo euincit q2 alteri reperit debitavtrum si tpe euictõis aliqua reperit vacans debeat sibi potius q̃ alteri.dr q̃ sic si fuit receptus autoritate illius q̃ potuit dare ius advacaturas.al's nõ:vt dicit colligi ex no.p Jnn.in.c.inter cetera.s.e.in glo.s.collatio in fi.Joã.an.dicit tenẽdum qd dr.s.eo.si clericus.Sed mihi vr hũc casum ab illovalde dissimilez esse.Jbi em̃ loquit in negligẽte cui rõne canonicatus collati reseruat ius in pbenda nulli debita:hic v̈o loq̃mur in pbabiliter ignorante quẽ credo pferẽdum in pbẽda vacãte alijs q̃buscũq3 postea receptis ẽt autoritate ap̃lica:imo plus forte posset auocare pbendam alij post collatam:vt sicut ab eo auocat quam bona fide adept9 est ita ipse auocet ab alio illam q̃ sibi suo ordine debebatvt sic rescissiovltimi grad9 rescindat ẽt pcedẽtes q̃ traxerũt ordinẽ ab eodẽ errore.j.e.si bñficia.in fi.τ.c.cũ intervos de re iu.collatio em̃ legitima min9 sibi ignorãti fcã nõ attulit p̃iudiciũ in petẽdo aliã sibi debitã.vij.q.j.pastoralis.ergo nec silr in iure platõis.salua tñ moderatiõe de q̃ s.e.si bñficia qd.c.bene facit ad pdicta.

1 ☞ Resignatio ad hocvtvaleat dz esse libera.
2 Papa q̃ñq3 statim ɔfert canonicatum τ reseruat collatõi sue pbendã primevacaturam cum decreto.
3 Gratia scda spãlis derogat prime generali.
4 Modus arguẽdi ex ɔsequẽtia absurditatis.

Vdum venerabili.

Prĩo ponit mẽtez duaz grãrũ ap̃licaz.scda ibi cũq3 pcessus habitus p illas.tertia ibi nos igit.multis argumentis ostẽdit ptem alterã potiorem.quarta ibi discretõi ɔcludit.¶ No.formã ɔcessiõis fcẽ huic legatovt possit bñficioz resignatõem recipe τ ɔferre qd non potuisset sine ista spãli concessione:vt in gl.hãc ptãtem τc.plus dicit Joan.an.q̃legatus de quo hic hanc potestatem sibi concessam non posset alteri delegare p.c.is cui de of.del.e.li. ¶ † Se1 cũdo no.q̃vt resignatio valeat dz esse libera.ratio reddit in gl.non em̃. ¶ Etvide qd de simoniaca resignatõe no.s.de renun.sup hoc in gl.que p expẽsis. ¶ † Tertio no.inver.nos q̃ papa 2 q̃ñq3 statim ɔfert canonicatum τ reseruat collationi sue prebendam proximovacaturam cum decreto:quodlibet tamen ex his afficit talem prebendam postea vacantem.s.canonicatus collatio:item reseruatio similiter:τ decretum maxime cum ista dictione ex tunc:nec estvis an dicat ex nuncvel ex tunc.nam semp trahit ad diem conditionis fm Archi.qui allegat no.per Jnno.τ Hosti.de app.preterea.τ.c.cum ei qui.j.e.per Jo.an.¶ Quarto no.inver.cunq3 q̃ iste legatus primo contulit vni.deinde executores contulerunt camerario non cassata prima:τ tñ tenet ɔ c.considerauimus.s.eo.τ.c.inter.de exces.prela.sed hic prĩa collatio fuit ipso iure nulla per rõnes de q̃bus in tex.qñ autez inter executores super hoc contendit τ mandat.c.sub diuersis penis contraria dicvt no.in.c.cum contingat de rescrip.¶ Quinto no.inver.ppter qd τc.gñalem ɔclusionez libellivt narrato fcõ ex quo orit ius generaliter quis concludat iustitiam sibi fieri:qd dicvt subtiliter no.Jnno.in.c.cum dilectionis.de ordi.cog.¶ Sexto no.inver.nos igit q̃ lz penes delegatuz sit eadem iurisditio τ ptãs que est apud delegantemvt.l.j.§.qui mandat.ff.de offi.eius cui man.est iur.tamẽ in psona delegantis est fortior.τ ideo ceteris paribus plus fauendum.Ex quo inferas in argumentum q̃ sivicarius habens spãle mandatum conferẽdi bñficia ɔfertvni τ ẽps eodem die confert alteri nec constat que collatio pcesseritvalebit collatio ẽpi tanq̃ habentis maiorem ptãtem q̃vicarius facit qd dixi.s.in.vj.no.in.c.q̃uis post Lapũ.¶ Septimo no.inver.eo presertim q̃ papa grãm hic factaz ẽpo appellat generalem τ suã p camerariovocat spãlem:lz quõ est spãlis sup beneficio nõdumvacante:τ sic incerto dicit Lap.q̃ qñ genus referat advnum beneficiuzvt hic erat in camerario habet loco speciei τ spẽs generi referenti se ad plura derogabit.Nam hec gratia concessa ẽpo erat gñalis τ vaga includẽs omnia beneficia anglicana:ista camerarij specialisvt in ecclesia lexonensi τ post collationez canonicatus.puta q̃ sibi proxima debebatvt.s.c.proximo.facit qd no.Jo.an.post Jnn.in.c.q2 cunctis de concess.pben.super v̈bo attendendum.vbi dicitur certaz reseruare prebendam qui reseruat primam.ad hoc qd no.Joã.an.post Jo.mo.s.eo.si tibi absenti superverbo vbi acquiras.τ hec rõ sufficeret fm Jo.mo.Nam prima gratia generalis erat nil continens actu sed habituvel potẽtia tñ:scda erat spãlis cõtinens aliquid actu:species ergo facta de genere tracta nõ itelligit amplius sub genere:alle.iura que allegat hec gl. ¶ † Oc3 tauo no.q̃ lz scda gratia non reuocet primam nisi de ipsa specialem faciat mentionez:tamen scda spãlis bene derogat prime generali etiam sine tali mentione.veritas em̃ tacita qua expssa qs literas habuisset non hzvitiare:de rescrip.super literis:sed hec regula estvera in literis ad lites non ad beneficia maxime in exprimendovt in.c.si motu alleg.in glo.s.τc.facit qd no.Jo.and.post Vin.s.de fo.compe.ex parte.B.super glo.vberta.τ de rescrip.si proponente.τ de presum.c.fi.cum si.facit qd no.in spec.de libel.concep.§.ad huius tituli consummationem ver.cum sit actor fm Lap.¶ Nono no.inver.q2 forte modum arguẽdi ex ɔ4 sequela absurditatis concor.ff.de neg.ges.l.pomponius scribit τ.l.diuortio.v̈.alioquin.ff.sol.mat.τ.l.offidius de le.iij.¶ Decimo no.in eo.ver.colligit Lap.a ɔtrio sensu.q̃vbi dz fieri d alquo mentio debet fieri expressio:nec sufficit generalius:ad hoc cle.si apostolice de offi.ord.facit qd no.Cy.in.l.j.C.etiam per pcur.in integ.resti.pos.τ.l.filiusfami.ff.de dona.per Barto.vbi casus qui requirunt speciale mandatum:an debeat specifice declarari vel sufficiat eos generaliter exprimere facit.l.sed τ siq̃s.§.quesitum.ff.si quis cau.¶ Undecimo not.q̃ in tribus casibus expressis inver.cum super nonvidetur ligare decretum taz super certo q̃ super eo quod pẽdet ex alieno arbitrio vt in tex.decretum enim habetvim sententie.vnde non debet interponi super incerto:sicut nec sententia ferri:vt.l.j.C.de sentẽ.que sine cer.quanti.de isto decreto dicam in.d.c.quia cunctis.¶ Duodecimo no.q̃ postq̃ mandatum est ab aliquo reuocatum nõ valet.qd facit etiam si ignoret reuocationem a se factam:quod nõ est perpetuoverum:sed in hoc casu scilz cum ille qui cum taliter reuocato contrahit certat de lucro:vt erat iste:sed secus si certaret de damnovitando:quia tunc debet reuocatio innotescere contrahenti:quod dicvt in clemen.j.de renũ.¶ Tertiodecimo no.q̃ si est commissa iurisditio generaliter in prouincia alicui τ postea alteri certi casus in specievidetur in illis casibus generalis iurisditio reuocata.quod an sitverum dixi in.c.super hoc de here.τ.c.studuisti de offi.lega.¶ Ultimo nota in ver.ista q̃ mandatum reuocatur morte mandantis:τ sic reuocatio tacita que ita impedit actum qui postea geritur:sicut expressa:vt hic patet:τ facit ad qõnem de qua per Vincẽ.s.de rescrip.mandatum q̃ si delegatus procedat contra aliquem ignorãs de morte delegantis re integra q̃ non valet processus suus:de quo p Archi.viij.q.j.qui petisti.τ no.in.l.eius qui in prouincia si certetur.¶ Querit Jo.an.vtrum per istam gratiam factam huic episcopo possit conferre beneficia ecclesie cathedralis.Tenet q̃ sic:q2 hic debet nomen beneficij large sumi.alle.in ɔtrarium j.eo.q̃uis.§.j.sed non obst.quia loquitur hic in literis gratiosis non ambitiosis.declara.collatio hic facta per ẽpm concernebat cõmodum tertij non ipsius ẽpi:quo ad ipsum contra ẽpum nõ est censenda grãvitiosa:sed fauorabilis.ideo nomen bñficij large sumitur:vt.j.c.si cui primo responso.sed in.c.quanuis gratia concernebat cõmodum impetrãtis ideo tanq̃ ambitiosa debet nomen bñficij stricte sumi.Ex quo ẽt infert Lapus q̃ qñ fit talis grã

lis gr̃a q̄ in alterꝫ deriuat̃ vt hic erat: veniūt in tali gr̃a ēt benefi cia curata. non ob. hoc dicto. ṡ. e. c. vlt. q: in alio casu loquit̃ ꝑ ut ibi no. Inn. ꝛ Host. ꝛ in nouel. ꝛ de v̾. sig. c. fi. ꝛ re adde rōne nō ob. c. cum in illis. primo rn̄so. s̄m Lapum.

☞ Potior in canonicatu est potior in p̄bēda postea vacāte. Dignitatem habere et esse canonicus in eadem ecclesia quis esse potest.

Uelia sepe. Primo ponit dubiū. qd̓ scd̓o distinguēdo declarat. ibi nos dubitatōez scd̓z mēbrū ibi vacāti. ❡ † No. ꝙ q̇ potior est in canonicatu est potior in p̄benda postea vacante quam collatio canonicat᷒ in tm̄ afficit ꝙ alteri ꝯferri nō pōt vt. ṡ. eo. si postꝙ. Item absq; collatōe canonicat᷒ prioritas tp̄is in lr̄is ad bn̄ficia inducit prioritatē p̄bēdaꝝ in collatōe postea vacantiū vt priori in tp̄e ꝯferat̃ primo vacās qd̓ dicvt. ṡ. eo. li. de rescri. tibi q̇. ❡ Scd̓o no. ꝙ p̄rogatiua dignitatis nō est cā p̄ferēdi posteriorē priori. nec maioritas scd̓i ꝯsiderat̃ ad p̄ferendū ip̄m prius impetranti in p̄bēda postea vacāte: qd̓ est verū nō solū cū canonicatus fuit collatus vt hic: sꝫ etiam si fuisset mādatū conferri. Nā iste tex. solum ponderat prioritatem in tēpore non prerogatiuam dignitatis impetrātis. Sed ꝯ de ma. ꝛ obe. statuimus vbi qui maior ē lꝫ posterius in ecclesia institutus in loco ꝛ portione potior esse dꝫ. no. C. de ꝯsul. l. j. in fi. lib. xij. Sol. vt no. Inno. ꝛ Hosti. in. d. c. statuimus qui per iura p̄ealle. talia erant in contrarijs opi. eius quod hic dr̃. ❡ † Tertio no. post Archidia. ꝙ in eadem ecclesia potest quis esse canonicus ꝛ habere dignitatē: qd̓ dic vt. in. c. j. ṡ. eod. lib. de consue. ꝛ. c. literas de conces. prebē. ꝛ. ṡ. eo. super eo. ❡ Quarto no. ꝙ si papa mādat alicui prouideri de p̄bēda ꝛ dignitate si altera tm̄ vacat debetur impetrāti. Nam si istum scd̓m non impediuisset primus p̄bēda illa vacans fuisset sibi debita lꝫ dignitas nō vacaret. ❡ Quid si nō copulate fuisset scriptum pro dignitate et prebenda: sed per dictionem cum: puta prouideas de dignitate cum prebenda vel ecōuerso an cum altera solum vacat debeatur Jo. an. remittit ad not. ꝑ eum in. c. cū marthe. §. qui vero alij no. de cele. mis. vbi dicit quod talis habebit canonicatuꝫ ꝛ prebēdā lꝫ nō vacet dignitas: vt h̓ nisi aliud appareat de intentione scribētis. dicit tm̄ qd̓ aliquibus videtur cōtrarium vt nō debeatur prebenda nisi vacet etiam dignitas: q: prepositio cum videtur facere coniunctionē: ꝛ sic cessat gratia nisi vacet vtriq; ar. de cōdi. ꝛ demō. l. iure paulus. ꝛ plenius per Jo. an. in regula nullus ex ꝯsilio post q̄ōnes. Tu dic ꝙ inter ꝛ: ꝛ cū nō est differētia in cōiūgendo: q: quelꝫ cōiūgit: vt. l. titie. textores. §. nil distat de le. j. sed in mō cōiūgēdi est dr̃ia. nā si coniūctio cū ponitur inter ꝑsonas quarū vna non accedit alteri cōiungit p̄cipaliter: vt. l. iustissime. ff. de edil. edic. ꝛ nō est dr̃ia inter ꝛ: ꝛ cū. Aut ponitur inter res quarum natura est ꝙ vna accedat alteri. ꝛ tunc est differētia inter ꝛ: ꝛ cū: q: ꝛ cōiūgit p̄cipaliter. ꝛ cū accessorie: vt. l. ij. ꝛ. l. si cui. ff. de fun. inst. ꝛ insti. de le. §. si quis ancillas. ꝛ hoc no. Bar. l. d. §. nihil. ꝛ Cy. in. l. fundo de v̾b. sig. Et ꝑ Dy. in regula accessorium facit. l. si ancilla cū liberis de leg. j. Et ꝑ istā theoricā argue ꝙ propter ꝯnexitatē ꝛ ꝯiunctionē que est inter canonicatuꝫ ꝛ prebēdā si mādetur ꝯferri canonicatus cū prebēda nō poterit ꝯferri canonicatus nisi vacet prebēda. Sed si de vtroq; mādet̃ per copulatiuā ꝛ: poterit cōferri quodcūq; ex eis vacauerit prio Similiter dico si mādetur de prebenda ꝛ dignitate: ꝛ etiam dicatur cū dignitate: q: natura istorū duorū nō est: vt vnū accedat alteri: sicut est de natura canonicatus ꝛ prebende: ꝛ no. istā theoricam. ideo aduertendum ibi an per cōiunctionē vel copulam ꝛ in litteris coniungātur. Sed de hoc non est curanduꝫ cuꝫ per istas dictiones ꝯiūgūtur duo quorum vnum alteri non accedit secūduꝫ theoricā predictam. ❡ Querit Jo. an. si pro quo scribitur pro dignitate personatu vel officio ꝛc. an per istud verbuꝫ officium possit ꝯsequi officium qd̓ cadit in laicum ꝛ cuius ille laicus capax sit. Arguit pluribus medijs quod debet intelligi de officio spirituali cuius laycus nō sit capax. cū. n. ista tria in litteris coniunguntur dꝫ intelligi vniformiter: vt sic idem sit iudiciū cōnexorū. ṡ. de cōsti. translato de baptis. maior. §. similiter ꝑ at hoc multis iuribus que cū faciunt mētionē de officio intelligunt̃ de sp̄uali q̄n cum alijs sp̄ualibus in oratione deducit̃. j. d. c. fi. ꝛ de eta. ꝛ qua. c. vt hi qui. ꝛ de ꝯsti. cum accessissent. ꝛ de ces. p̄ben. c. ij. ꝛ. j. q. iij. si quis p̄bendas: ꝛ. c. ij. soluat̃ ꝛ. j. de cōces. prebē. c. ij. ad hoc cle. lr̄as eo. ti. vbi in lr̄is directis sup̄ ꝓuisione clericoꝝ non includunt̃ officia quoꝝ laicus est capax siue laicos regi p̄nt: ad hoc cle. q: contingit. de relig. do. ꝛ ꝯcludit Jo. an. audiuisse a solēnibus officialibus curie ꝙ curia sic tꝫ qd̓ ꝛ credo q: p̄cedētia minuūt ꝛ restringūt significationē sequētium: vt s̄m naturam in p̄cedētibus cōprehensoꝝ intelligant̃ vt l. §. cui dulcia. ff. de vino tri. ꝛ oleo leg. ibi ex collatiōe vini ꝛc. ad qd̓ optime. l. seye. §. gaio de fun. instru. vbi virtus copule q̄litatem p̄cedentis legati repetit in sequēti. Item cuꝫ plura per copulam ꝯiungunt̃ dꝫ intelligi. vt vniformiter illa determinet etiam si diuersa sint vt. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. l. q̄uis de impu. ꝛ ali. substi. ꝛ. l. si legatarius. §. fi. de lega. iij. ꝛ. c. sedes. ṡ. de rescriptis.

1 ☞ Idoneitas maior in ꝓmouēdis ad regimē aīaꝝ req̄ritur.
2 Autoritas delegati referēda est ad intentionē delegantis.
3 Sn̄ia delegati ꝯtra intentionē delegantis an sit irrita.
4 Collatio ꝛ institutio sunt diuersa.

Um in illis. Quatuor sūt dcā ꝛ ꝑtes patēt. ❡ † Not. ꝙ maior idoneitas req̄rit̃ i ꝓmouēdis ad regimē aīaꝝ. h̄nt em̄ alios regere ꝛ pascere: iō pastores dicunt̃. lxiij. di. si in plebibus ꝛ. xcv. di. ecce ego ❡ † Scd̓o no. ꝙ p̄tās ꝛ autoritas delegati referenda est ad intentōem delegātis vt moueat ip̄m rō q̄ mouisset delegantē vt in gl. iij. † Utrū aūt sn̄ia vel ꝓcessus delegati ꝯ intentōem delegātis sit irritus ipso iure. hic ꝑ Archi. ꝛ ꝑ Joā. an. ṡ. e. c. fi. ❡ † Tertio no. ꝙ generalis appellatio beneficij dignitatis ꝛ ꝑsonatus facta in lr̄is non cōprehendit talia bn̄ficia si sint curata: nisi de cura facta fuit mentio sp̄ālis: ꝛ hoc est ꝓpt̃ lr̄arū odiositatē merito restringēdam vt. ṡ. eo. q̄uis. ꝛ ꝑ hoc nō ob. ꝙ dr̃ nil excellētius dignitate. C. de ꝯsul. l. j. lib. xij. ꝛ circa h̓ no. q. gl. hinc est ꝛc. ꝙ lꝫ non possit simpl'r impetranti beneficiuꝫ ꝓuideri de beneficio curato: poterit tamē ꝓuideri de illo quod requirit sacrum ordinem: dūmodo possit ad illum ordinem promoueri. vt in glo. idem Arch. Lap. dicit h̓ verū nisi a principio id est tp̄e quo recipit̃ deberet esse in sacris quo casu requiritur ordo sacer a principio. al's non posset sibi de tali beneficio prouideri: nisi de tali defectu esset fcā mētio in illis ꝛ vide qd̓ dixi. ṡ. eo. si ꝑ clericis in. ij. notabili. Iteꝫ aduerte q: tex. loquit̃ cū mādat̃ in lr̄is ꝓuideri. Idem dicit Lap. si papa ꝓuidet dūtā non ꝑ ꝓprio motu: ita ēt vitiat prouisionem surreptio sicut mādatū: vt j. e. si motu. ij. rn̄so. ꝛ no. Jo. an. j. c. ei cui. in nouel. sup̄ v̾. mādatū. ❡ Quarto no. in. §. illis v̾o ꝙ sub v̾bo ꝓuisiōis p̄ñtatōis ꝛ dispositōis non venit dignitas vel ꝑsonat᷒ cui ꝓuidet̃ ꝑ viā electionis. rō est s̄m Jo. mo. q: nō est verisil'e ꝙ papa voluerit vniuersitateꝫ grauare q̄ vtit̃ iure cōi vel saltē plus accedit ad ius cōe qd̓ nō dat electōem vni ꝑsone in eccl'ia collegiata ēt ep̄o vt. ṡ. d̓ ele. cū eccl'ia. Sub isto igit̃ noīe quorūcūq; ꝛc. nō includit vniuersitas. vn̄ impetrās ꝯ titiū: ꝛ quosdā alios nō ꝯuenit vniuersitateꝫ ṡ. e. li. de rescri. c. ij. ꝛ refert tp̄e pape. Martini se allegasse in. q. facti abbatē ꝛ ꝯuentum non posse ꝯueniri ꝑ lr̄as in q̇bus exp̄ssi erāt clerici ꝛ laici subiūcta cl'a ꝛ quosdā alios. nā abbas ꝛ ꝯuēt᷒ nō sūt clerici vl' laici: lꝫ ꝯstituat̃ corp᷒ ex istis ꝛ ex illis: sicut grex nō est ouis: lꝫ ꝯstituat̃ ex ouib᷒. Alijs rōnib᷒ hoc ꝓbat vt refert hic Jo. and. ex quo sequit̃ s̄m eum. ꝙ si in casu huius. c. collatio dignitatū ꝛ ꝑsonatuū ꝑtineret ad vniuersitatē vel collegiuꝫ sub illa exp̄ssione quorūcūq; non veniret qd̓ sibi non plꝫ. Ego vidi q. disputatam si statuto cauet̃ si q̇s cōmiserit tale crimē puniat̃ tali pena: an tali pena ligabit̃ vniuersitas id cōmittens: ꝛ v̾r ꝙ non q̄n verba sunt concepta in ꝑsonam non in rem. vt. ff. qd̓ me. cā in. l. metū. §. aīaduertēdum. Nam ibi ideo includit̃ vniuersitas q: v̾ba edicti erāt in rem ꝯcepta: secus si in ꝑsonā. p̄terea q̄n ꝯstitutio aliquam penam imponit sp̄āliter exprimit de vniuersitate vel collegio vt det̃ intelligi ꝯstitutōem illam ad eos al's nō extendi vt. c. j. de vsur. j. e. li. ꝛ in vsi. feu. de pace tenenda. l. hac edictali. §. si q̇s temerario ausu. Item statuta ꝛ rescripta veluti stricti iuris non extendunt̃ ad casum fictum si s̄m veritatem possunt intelligi. vt. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. gest. Sed collegium est persona ficta ꝛ representata vt. l. mortuo. ff. de fideius. ex istis et multis alijs gratia breuitatis omissis apparet ꝙ consideratio Joan. mo. in predictis non fuit sine iuris ministerio. Idem tamen sentio qd̓ Jo. an. in supradicta eius illatione maxime in casu huius. c. vbi nulla specificatione conferentium facta g̃naliter mandat̃ ad p̄sentationem ꝓuisionem ꝛ dispōnem quorumcūq; ꝛc. cum em̄ ista iura cadant in vniuersitatem ꝛ collegium. ergo sicut alij stringunt̃. facit. l. j. §. si autem. ꝛ. l. omnibus. ff. ad treb. Incidenter queritur per Jo. an. quid iuris si nullus modus de istis exprimit̃: sed simpliciter ꝓuideri mandatur de dignitate vl' personatu: an si ad talem consueuit quis per electionem assumi poterit de illo ꝓuideri. Remittitur ad no. in clemen. si dignitatem eo. titu. vbi dicit aliquos tenere ꝙ ita veniet isto casu modus electionis. sicut quiuis alius ex quo nullus exprimit̃. Sꝫ Jo. mo. de regu. iur. in regula in generali dicit ꝙ mandando ꝓuideri de dignitate cum cura non pōt ꝓuideri de dignitate ad quam assumit̃ quis ꝑ electionem. Ita dicit Lap. Sꝫ dices i forma de qua in isto. §. illis est positum verbum dispositōem qd̓ est v̾bū g̃nale aptum includere electōem vt. ṡ. e. c. ij. vt ergo posituꝫ in oratione post verba ꝓuisionem collationem ꝛ p̄sentatōeꝫ ali

quid addat.videt̃ includere electionem cuius ꝯ̃riuꝫ hic d̃r.So.
dicit Jo.an.istud verbum faciebat dubium in hoc casu quasi ꝓ-
pter eius generalitatem.⁊ vt aliquid importaret videbat̃ ad ele
ctionem referri.Sed ꝯ̃rium hic decidit̃ ⁊ refert̃ ad institutõem
Nam ſm eum idem est disponere q̃d ordinare.de testam̃etis cũ
tibi.sed ordinatio sumit̃ ꝑ instõne vt no.in.c.post electõem ĩ gl.
ij.de ꝯces.p̃b.ad instõnem igit̃ referat̃:⁊ sic stricte sumat̃ in ista
materia odiosa:ẽt si in l̃ris dicat̃ ad q̃libet siue q̃uis dispõnem
⁊ ita refert Jo.an.se ꝯsuluisse:vt no.in.d.cle.si dignitatem.Ad
uertẽdum est ꝙ in q̃tum iste tex.dicit sub ṽbo ꝓuisionis p̃ntatio
nis ⁊ collatõis electionem non includit refert se ad dignitates
⁊ ꝑsonatus.Ex quo infert̃ ꝙ bñficia q̃ non sunt p̃lature/ digni-
tates vel ꝑsonatus includant̃ lꝫ ꝑ electõem ⁊ ꝯfirmatõem ꝓui-
deat̃ in illis:ꝓ quo facit seq̃ues.§.q̃ d̃ bñficijs loq̃ues d̃ electõe
non repetit Jo.and.dicit ꝙ cõiter tenet̃ ꝯ̃rium vt no.in cle.ij.§.
ad hoc eo.ti.in prima gl.Ad hãc l̃ram r̃nderi põt ꝙ respicit nar
rata ſm eum.¶†Quinto no.in.§.cum aũt ꝙ collatio ⁊ p̃nta-
4 tio ⁊ institutio sunt diuersa.⁊ ideo exp̃ssio vnius modi nõ inclu
dit alteꝝ:⁊ inducit Jo.an.hoc ad.q.si papa mãdat ꝓuideri d̃ be
neficio spectante ad instõnem ep̃i:nunq̃d executor poterit ꝓui
dere de bñficio in quo ep̃s instituit ad p̃ntatõem vel electioneꝫ
alterius.vr̃ ꝙ non.q: sic grauaret̃ p̃ntans vel eligẽs:d̃ quo non
fuit dcm̃ nec cogitatum vr̃ em̃ papa nõ sensisse de bñficio in quo
alter hꝫ cõione aliquam vt.j.in fi.c.⁊.c.fi.j.e.Item si ille cui scri
bit esset p̃ntator nõ grauaret̃ si exp̃ssum fuisset ad eiꝰ instõnẽ:vt
hic.multo minus tertius de quo nulla mẽtio in l̃ris habet̃.In
ꝯ̃rium arguit:q: si l̃ra intelligit̃ d̃ instõne ep̃i diuersa a collatõe
vt vult tex.erit gr̃a frustratoria nihil afferẽs impetrãti:cũ talis
institutio semꝑ fiat ad p̃ntatõem vel electiõem alterius.decipe-
ret̃ ergo impetrãs ⁊ nõ iuuaret̃ bñficio ꝫ.c.ij.cõmoditati.Pre
terea ista institutio ita p̃supponit electiõem vel p̃ntationẽ sicut
confirmatio actum inferioris eligẽtis vel p̃ntantis.istos ergo
tacite vr̃ voluisse grauare q̃ grauauit ꝯfirmãtem silr̃ an dictos q̃
grauauit instituẽtem:vt sic ille q̃ voluit ꝯñs videat̃ voluisse ẽt an
tecedens sine quo ad istud ꝯñs ꝑuenire non põt:vt.l.illum d̃ ac
qui.here.⁊.l.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatum de ꝓcur.cũ si.Iteꝫ
si papa mandat ꝓuideri:vt hic d̃r de bñficio spectante ad colla-
tionem ꝓuisionem vel p̃ntatõem arctat̃ ꝑ hoc ius ꝯfirmãtis vel
instituẽtis vt sentit hoc.c.ergo silr̃ econuerso.posset tñ dici hoc
non esse sil̃e q: ista veniũt ꝯñr vt accessoria ad electõem ꝓuisionẽ
⁊ p̃ntatõem.non mirũ igit̃ si sequunt̃ naturam principalis:sed
non sic econuerso de ꝯse.ecc.vel alta.c.vno.j.eo.li.ꝑ ista ꝯcludit
ꝙ in patrono laico vel clerico rõne p̃rimonij q̃d nõ haberet du-
bium.Nam exp̃ssa mẽtio p̃ntationis nõ includeret eos vt not.
Jo.an.de of.leg.dilectus.multo minus ista tacite intellecta.Si
ṽo loquamur in patrono clerico q̃d est dubia ⁊ egeret declara-
tiõe ſm eum.¶Sexto no.in.§.si ṽo ꝙ si mandat̃ ꝓuideri de be
neficio spectante ad collatõem vel p̃ntationẽ titij ⁊ martini nõ
põt ꝓuideri de illo q̃d spectat ad alteꝝ p̃dictoꝝ.vident̃ em̃ gra
uari nõ insolidum:sed ꝓ ꝑte vt.l.reos.§.cuꝫ in talibus.ff.d̃ duo.
reis.Et intellige satis esse ꝙ spectet ad illos q̃bus scribit̃ p̃sen
tatio vel collatio simul vel successiue.puta q: scribit̃ ad p̃senta-
tionem plebani ⁊ abbatis:⁊ plebanus p̃sentat abbati:⁊ abbas
ep̃o ꝑ quem fit institutio.ꝓcedit em̃ impetratio ⁊ eius executio
sed ſm eum remanet dubium satis forte:quid si alter eoꝝ solum
sit exp̃ssus an sufficiat ⁊ q̃s ex eis exprimi debeat.Arguit ꝙ ple
banus vt sic a primordio tituli posterior formet̃ euentus vt.C.
qñ ⁊ q̃.quarta ꝑs debet̃.l.j.⁊ cuiuslibet rei potẽtissima ꝑs est p̃n
cipium vt.l.j.ff.de ori.iu.in ꝯ̃rium facit ꝙ abbas:q: semꝑ dꝫ in-
spici cã ꝓxima non remota vt.l.si mulier.ff.reꝝ amo.⁊ hãc ꝑtem
tꝫ vt plenius videas in no.vbi de mentõe fienda cum collatio est
cõis:⁊ al's non veniat vt in fi.d̃r.Tangit q̃d iuris si spectat ad
vnum de ꝯsensu vel ꝯsilio alterius:⁊ sentit ꝙ sufficiat exprimere
collatorem vt.j.ne se.va.c.j.Item si p̃ntatio ꝑtinet cõiter ad pa
tronos q̃ ꝯuenerũt eligere alternis vicibus sufficit exprimere il
lum solum ad quem ꝑtinet illa vice.facit.j.de iure pa.c.j.⁊.l.quo
tiens de vsufru.Non ob.hoc.c.in fi.nam in casu p̃dicto grauat̃
solum ille patronus ad quem spectat illa vice p̃ntare sed in fi.c.
grauaret̃ vtriq̃.dũtamen de grauãdo alterum tm̃ papa rescri-
pserit.Adducit Jo.an.l.simili si testator legat vxori que parata
erãt ad ipsius vsum:non veniẽt parata ad ipsius vsum ⁊ alterius
de leg.ij.l.legatis.⁊ sic non põt dici meum q̃d est mihi cõe cum
alio.Q̃ñq̃ tñ q̃d cõe est:meum est:q̃d dic vt.l.serui electiõeꝫ.ff.
de leg.j.⁊ hoc caderet sed omitto.vt referam dicta Lap.qui ꝓ
intelligentia.c.cum.s.q̃rit̃ vtrum valeat impetratio dignitatis
distinguit.Nam q̃ñq̃ est dignitas sine cura.⁊ sufficit exprime-
re ꝙ sit dignitas ad valorem l̃raꝝ vt.s.eo.c.fi.nec videt̃ sufficere
exp̃ssio de qua.s.ne cle.vel mo.c.fi.ꝑ ⁊ ꝫ.eo.ti.c.j.Q̃ñq̃ est di-
gnitas cum cura:⁊ tũc aut est collegiata ⁊ req̃rit̃ ad efficaciam
impetratõis ꝙ de hoc.s.ꝙ sit collegiata fiat mẽtio:alr̃ non vale

ret impetratio.ad hoc facit istud.c.§.j.⁊ cle.j.ij.r̃nso.eo.ti.⁊ ita
no.Jo.mo.in.c.in gñali de reg.iur.ista sunt vera qñ papa faci
gr̃am ad impetrantis petitionem vel alterius ꝓ ipso:secꝰ si mo
tu ꝓprio vt.j.eo.si motu.⁊.c.si pluribus:vel si facit gr̃am in aliu
deriuandam vt.s.eo.dudum.⁊.j.eo.si cui.j.r̃nso.⁊ de ver.signifi
istis em̃ casibus cõprehendit̃ dignitas in gr̃a facit q̃d no.Joã
an.de ver.sig.c.pe.⁊ de rescri.si ꝓpter.s.eo.li.⁊ de verbo.signifi
c.fi.sup verbo bñficia.⁊ q̃d no.Inn.in.c.fi.s.eo.Si ṽo exprimi
ꝙ collegiata sit:⁊ sufficit illa exp̃ssio in l̃ris ẽt si de cura non fia
mentio.Nam omnis collegiata ecclesia est curata vt.s.de offi
ord.cum ab ecclesiarum.⁊ de ma.⁊ obed.cum in ecclesijs ⁊ in ex
trauag.execrabilis.§.fi.q̃ em̃ vnum exprimit tacite videt̃ expri
mere oĩa q̃ sunt de substãtia siue essentia illius exp̃ssi ⁊ sine qu
esse non p̃nt vt.l.illud de acq̃.here.facit q̃d no.Inn.in.c.fi.de li
bel.ob.ṽba em̃ sunt ciuil'r intelligenda:⁊ ſm ꝓpriam significa
tionem vt.l.non alr̃ de leg.iij.⁊.l.non putauit.§.non q̃uis de c
tratab.Quandoq̃ est collegiata ⁊ parochialis.⁊ tũc an suffic
at facere mentionem ꝙ sit collegiata.Quidam ꝙ non nisi dic
tur ꝙ sit parochialis vel ꝙ sit curata.Ad hoc.s.de ele.statutu
⁊ cle.eo.ti.si dignitatem.j.r̃nso.Non ob.ꝙ exp̃sso ꝙ sit collegi
ta includat ꝙ sit curata.q: verum est ꝙ includit curã collegial
non parochialem:⁊ alia est vna q̃ alia.vnde vna exp̃ssa alia no
venit.facit.s.de sta.mo.ꝙ dei timoreꝫ.⁊ q̃d ibi no.est em̃ duple
cura:vnde non sufficit facere mentionem de altera.ar.optimu
ff.de adul.vim passa.§.p̃scriptionem.vbi de duplici ⁊ composi
to crimine aliter statuit̃ q̃ de ipsis simplicibus.Nec mirum q
vbi subsunt plura impedimẽta non sufficit alterum amoueri a
efficaciam actus vt.l.si nõ lex.ff.de here.insti.⁊ dicit Lap.ꝙ pl
res l̃ras fecit corrigi in q̃bus impetrabat̃ dignitas parochi
lis ⁊ dicebat̃ ꝙ erat collegiata non facta mentione de cura.q
dignitas parochialis erat.refert tamen alios tenere ꝯ̃rium ⁊
sufficiat exprimere ꝙ sit collegiata:q: cura parochialis cens
accessoria ad curam collegialem:⁊ minor ⁊ que sequit̃ princip
lem ⁊ maiorem curam collegialem.facit.s.eo.c.extirpande.§.
vero.⁊ q̃d ibi.s.eo.super eo.ꝑ Jo.an.⁊ Lap.preterea cura pa
chialis iuncta ecclesie collegiate non est eiusdem efficacie ⁊ ef
ctus.sicut qñ principaliter stat per se vt.s.de ele.statutum.eo.l
⁊ hanc opi.dicit tenere Pau.Jo.cal.⁊ cõmuniter curiales ⁊
bi placet in hoc casu:vbi diuersa cura reputatur pro vna q: e
ecclesia parochialis vnita dignitati.vt cle.si vna de re.eccle.n
alie.Secus vbi essent separate.puta ecclesia ꝑochialis ⁊ eccl
sia collegiata sunt simul vnite:ita ꝙ vna non subest alteri.T
enim de vtraq̃ cura debet fieri mentio.facit quod no.Jo.an.
cle.per literas.eo.ti.Concludit vltimum tenendum in l̃ris i
petratis.primum vero in impetrandis vt solidius agatur.Eg
idem sentio q̃d Lap.si cura parochialis ⁊ collegialis in diue
sis ecclesijs consistit vt inspiciamus principalem non accesso
q̃tum ad expressionem predictam vel ambas si sunt principal
pariter:sed si ambe cure sunt apud eandem ecclesiam vt sunt
netijs plebanatus collegiati ⁊ ꝑochiales videtur in prima ꝓ
verior de iure.s.ꝙ debeat fieri mentio de parochiali ⁊ colleg
li.Nam postq̃ non apparet ꝙ vna accedat alteri neutra est d
cenda accessoria.sed pariter principalis ⁊ diuersa vna ab alt
ra:⁊ sic vna non includit aliam:vnde sicut de qualibet per se st
te deberet fieri mentio:vt.s.proxi.dixit Lap.ita si concurra
in eadem ecclesia.vt sic compositum siue mixtum ex duobus s
plicibus assumat sibi naturam simplicium.⁊ quandoq̃ pote
tius agit mixtum q̃ simplicius:vt.d.§.prescriptione.Non o
c.cum statutis.q: ibi est ratio restringendi materia penalis.
etiam hic sit ratio impediendi odium literarum ad beneficia
quoꝝ q̃litate est in ipsis mẽtio facienda vt no.in cle.j.eo.ti.⁊ m
gna est qualitas cure parochie ⁊ populi que cura velut multi
dinem concernens est censenda dignior q̃ cura collegialis q
in paucis collegiatis consistit:vt in illis plebanatibꝰ venetis
vbi sunt.v.vel.vj.collegiati ⁊ populi eorum sunt numerosi:⁊
non videt̃ dubium ꝙ ꝓpter maius periculum animarum ma
idoneitas requirat̃ q̃ in cura.iiij.siue.v.clericoꝝ collegiator
nec videt̃ rationabile dictum ꝙ expressio iuris paucos ꝯcern
tis includat diuersam curam concernenteꝫ populi multitudi
q: in separatis ⁊ penitus diuersis non infert̃ de vna ad reliq
vt.l.papinianus exuli de minore.l.si maritus.C.de dona.int
vi.⁊ vxo.¶Querit Jo.an.expecto dignitatem in ecclesia bo
per literas pape cum clausula.non ob.literis impetratis vel i
petrandis:postea papa concedit ꝙ de archidiaconatu alicui
uidere non valeat per literas impetratas vel impetrandas c
clausulis non obstantibus.dicit Archidi.ꝙ durat prima g
tia etiam quo ad dignitatem archidiaconalem ex quo expre
mentio non fit de indulgentia.ff.de leg.iij.l.si quis in prin.⁊
leg.j.l.si mihi.§.fi.Alleg.in contrarium de ali.leg.l.si homin
⁊.l.seq.⁊ dicit ꝙ curia quandoq̃ seruat vnum quandoq̃ aliu
⁊

⁊ ita hic in nouella. Querit etiam si papa falso rumore sibi per
lato ꝙ is cui contulerat prebendam decesserat ideo mādat eam
conferri. bene dicit ꝙ litere non valent: vt. l. fi. de heredi. insti. ⁊
quod no. in Spe. de inst. edi. §. compendiose. ver. quid si is qui.
¶ Ultimo hic querit quid est collatio quid prouisio quid insti
tutio quid presentatio. dic vt hic per eum. ⁊ per Dy. de reg. iu. j.
eo. lib. c. j.

1 ☞ Beneficium absenti conferri potest.
2 Beneficium non liberum non est alicui conferendum.
3 Deliberationis tempus non facit cessare deliberationē.

Si tibi absenti. Circa beneficiū collatū absenti nōdum accepta-
tum soluit quinqꝫ dubia. primum an sit illius. ibi lꝫ.
secundum an possit alteri conferri. ibi ipse tamen. ter
tium an si conferatur valeat collatio. ibi ꝙ si. quartum quid si la
psus sit terminus datus ad acceptandum. ibi sed si. quintum q̇d
si prouisus post terminum preueniat collatorem. ibi anteq̄.
¶ No. ꝙ † absenti potest conferri beneficiū similiter omnis li-
beralitas: vt. l. absenti. ff. de dona. ⁊ l. qui absenti. de acqui. pos.
⁊ generaliter omnes contractus qui consensu perficiūtur inter
absentes contrahi possunt: vt. l. consensu. ff. de act. ⁊ ob. intelli-
ge tamen interueniente aliquo medio organo per quod consen-
sus vnius in alterum perferatur. secus si simpliciter. quidam ter
tius refert verba absenti ab alio prolata: vt ibi no. ⁊ l. j. §. j. ff. de
ꝯtrahē. emp. ⁊ vide quod no. in. l. postq̄ liti. C. de pac. ⁊ quod di
xi. s. de pac. cum pridem. in. vij. no. In casu autem huius. c. an sit
necesse interuenire nuncium vel epistolam siue alium qui absen
tis nomine collationem suscipiat. Glo. iij. videtur sentire ꝙ sic
dum ponit alium inuestitum nomine absentis: forte posset dici
ꝙ nullo interueniente medio collatio epī de qua constet valeat.
Sicut electio facta de aliquo non requirit presentiam electi vel
alterius pro eo. Nam ista iura spiritualia facilius acquiruntur
q̄ alia: quia conferuntur de necessitate: vt patet ex his que dixi
in cle. ne romani. de iureiur. in. x. no. facit quod no. j. q. vij. c. quo
niam quotiens cordis oculus. Item eps̄ tenetur necessario con
ferre vacans beneficium: vt. c. fi. de institu. In electione autem
istius vel illius non est necessaria penitentia eligendi: vt not.
Bar. in. l. vnum ex familia. §. si de falcidia. de leg. ij. ⁊ vide quod
no. in. c. accedens. s. eo. vbi de isto qui inuestitur nomine absen-
tis an possit esse laycus. puta etiam persona per quam actus ge
ritur querit absenti: vt. c. q̄q̄. j. eo. lib. de vsur. ¶ Secundo no.
ꝙ illud quod donatur absenti siue confertur non pōt dici suum
anteq̄ ratum habeat. concor. d. l. absenti. Interim igitur domi-
nium remanet penes mittentem: quia non solet perdi nisi alteri
acquiratur: vt. l. nec vtilem. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ quod not. in. l. si
ego. de neg. gest. potest tamen in quem liberalitas est oblata ha
bere ratum inuito conferente: vt hic. ⁊ d. l. si eo. ¶ Tertio no. ꝙ
2 † beneficium non liberum non est alicui conferendum. ⁊ ponde-
rat Jo. an. quia dicit non liberum ⁊ non dixit non vacans: dans
intelligere ꝙ donec ille non acceptet dicitur beneficium adhuc
vacare: desinit enim vacatio per consensum mutuum conferen-
tis ⁊ eius cui confertur non alterius tantum. Sicut dicimus in
electione ⁊ matrimonio carnali: vt. s. de elec. cum inter canoni-
3 cos. ⁊ de spon. tua. † Item tempus deliberationis non facit ces
sare deliberationem: sicut nec deliberatio heredis non facit ꝙ
hereditas non sit iacens ⁊ sint omnia in suspenso: vt. ff. de iu. de-
li. l. aristo. ⁊ l. ait pretor. ⁊ licet ista sint vera ꝙ talis collatio non
excludat vacationem: tamen facit ꝙ beneficium non censetur li
berum quo ad potestatem alteri conferendi. Ex quo infert Jo.
an. ꝙ est dare beneficium vacans liberum: ⁊ vacans non liberū:
⁊ non vacans. Ex quibus arguo ꝙ. c. j. de conces. preben. habet
locum in beneficio non vacante. In vacante vero non libero an
habeat locum pena de qua ibi forte non: ⁊ ꝙ ex tali collatione
nondum acceptata potest dici beneficium affectum: ne delibera
tionis beneficium auferatur nec precipitandus est absens si de
liberare velit: vt sequitur. facit. ff. si cer. pe. l. proinde. Ex quo in-
feras post Archi. ꝙ si is qui recipit secundum curatum post col
lationem sui primi beneficij nondum acceptatam impetrat dis-
pensationem retinendi ipsum cum predicto secundo: ꝙ non va-
let talis dispensatio tanq̄ surrepticia tacito de collatione pre-
dicta. etiam non acceptata. all'. quod no. j. eo. quod non potest. j.
responso. Item consensus subsequens vel ratihabitio videtur a
principio intercessisse de re. iur. c. rati. in ꝯtrariū facit ꝙ ꝑ dispēsa-
tionem videtur prius ius quesitum dispensato q̄ prouiso. et sic
prouisus postmoduꝫ acceptare non potuit. ff. quis or. in bono.
pos. ⁊ l. fi. ⁊ de his qui no. infa. l. quid ergo. ⁊ videtur casus. ff. rē
a. hab. l. bonorum. ⁊ l. fi. Jo. an. tenet primam partem. qr si non
valet collatio facta cum prouisus deliberat: vt hic: multo minus
dispensatio pluralitatis al's odiosa: ⁊ sic tollitur arg. quod fue-
rit quesitum ius aliquod dispensato. fuit enim talis dispēsatio
surreptitia facta super beneficio non libero ⁊ illud est verum fm
Lap. etiam si papa dispenset cum eo ꝓprio motu: vt. j. eo. si mo.
pro. ⁊ c. se. va. etiam si talis cum quo despenset ignorauerit di-
ctam collationē absenti factam. s. eo. li. de rescrip. gratia. nam lꝫ
illam surreptionē tollant. non tamen tollunt ius alteri quesitū
in re vel ad rem. facit. s. eo. de rescri. q̄uis. ⁊ quod ibi per Lap.
¶ Et faciunt ista ad. q. pone ꝙ post collationē factā absenti an
te ꝯsensum accomodatū ꝯcedit papa priuilegiū alicui de perci-
piēdis fructibꝰ beneficioꝝ vacantiū an beneficiatus ille perci-
piat fructus istius beneficij prius collati: ⁊ non acceptati. ⁊ vi-
detur ꝙ sic: qr vacans est lꝫ non liberū: vt p̄dixi. pro quo facit qd̄
no. s. de rescriptis. si propter. in. v. glos. nisi vbi dicitur ꝙ venit
beneficium quod vacat per permutationem. quod tamen non
est liberū quo ad collatorē. qr si alteri ꝯferret q̄ permutare volē
ti collatio non valeret: vt cle. j. de re. ꝑmu. ¶ Quarto no. ꝙ di-
cit per ep̄m tuum. q. d. secus si per alium. Sed dic idem in quoli
bet collatore vt possit conferre beneficiū absenti: vt dicit glo. ij.
Sed nunq̇d terminū assignare pōt. de quo in ver. sed si eps. di-
cit Lap. ꝙ idem in quocūqꝫ collatore vt possit terminū p̄figere
cui confert ad acceptādū. dū tñ sit eius subditus. Si v̄o confer-
ret absenti non subdito non videt̄ ꝙ possit tali non subdito ter-
minus ille statui: sed adiri dꝫ superior eius pro illo termino sta
tuendo. facit quod no. Jo. an. s. eo. lib. de rescr. gratia in glo. hic
non est. videt̄ tñ sibi ꝙ si in illo altero casu. tertio requisitus non
consenserit collationi habeatur pro non ꝯsentiēte. ⁊ extunc pos
sit beneficiū sibi collatū alteri cōferre. facit. s. de sup. ne. p̄la. c. j.
⁊ cle. q̄uis. de app. vlt. respon. ¶ Quinto no. ꝙ est differētia in
ter tuum ⁊ debitū per tuum ⁊ suum cōpetit ius ad rem. facit de
ꝯces. p̄ben. c. fi. ⁊ cle. auditor. de rescr. ⁊ cle. si duobꝰ. vt li. pen. vbi
de hoc per Jo. an. Aduerte tñ qr meus tuus suus: ⁊ similia de-
notāt dñium: vt. l. quintus. §. argēto. de au. ⁊ arg. le. Ex quo vi-
detur ꝙ beneficia possint peti tāq̄ sua. Sed q̄ñ est hoc: qr do-
minium talium rerum non est apud aliquē: vt insti. de re. diui. §.
nullius. Sꝫ dic ꝙ sunt nullius quo ad ꝓprietatē q̄tū autem ad
fruendū sunt clericoꝝ ⁊ pauperū. vnde sicut vsufructuariꝰ dꝫ ha
bere dñiū vsufructus post traditionē ⁊ ꝯstitutionē: vt. l. iij. §. da
re. ff. de vsufru. ita ⁊ clericus: ante v̄o petit ipsum tāq̄ debitū nō
vt suum. ¶ Sexto no. in ver. si eps̄ ꝙ. si actus efficacia ⁊ effectꝰ
pendet ex arbitrio alicuius pōt illi terminus statui vt approbet
vel reprobet qd̄ est gestum. ⁊ loquit̄ iste tex. in beneficijs in qui-
bus mora vacationis est dānosa. ⁊ in quibꝰ iudicis officium est
latissimū: vt. s. de ele. ne pro defectu. ⁊ c. cum nobis olim. Quid
ꝯ dices in materia vbi ista cessant pur gessit aliquis negociū no
mine meo ita ꝙ eius efficacia a me pēdet: an possit aduersarius
meus cogere me vt approbē vel reprobē. casus est singu. ꝙ sic in
l. iul'. §. si quis colludēte. de ac. emp. quem tene menti: ⁊ adde qd̄
leg. ⁊ no. in. l. q̄diu. ff. de acq̇. he. ⁊ c. fi. s. eo. tit. de ꝯsue. vtrobiqꝫ
enim habes de isto termino p̄figēdo alicui ius habenti: ne in al
terius p̄iudiciū diu maneat aliud in suspēso. ⁊ in. l. mācipioꝝ. de
opt. leg. ¶ Septimo no. ꝙ lapsus termini non habetur pro ac-
ceptatione sed pro recusatione. ꝯcor. d. l. q̄diu. in fi. Sed in con
trariū facit. C. de iur. deli. l. fi. §. sui aūt hic. ⁊. §. si quis v̄o teme-
rario. vbi habet̄ ꝓ acceptāte q̇ terminū sibi labi patit̄. Sol. dic
ꝙ si ad deliberādū iter duo extrema est alicui p̄fixꝰ terminꝰ ⁊ ī eo
nihil rñdet: talis taciturnitas est habēda ꝓ acceptatiōe vel recu
satiōe ꝓut sibi est magis nociua: vt pꝫ ex p̄all'. iuribꝰ. ⁊ ideo in ca
su huius. c. habet̄ pro recusante: qr hic sibi nocet ex eo ꝙ oblatū
sibi beneficiū non habebit. ¶ Octauo no. in ver. ante tamen. ꝙ
vbi est certus terminus prefixus a iudice potest purgari mora. ⁊
sic post terminum actus geri: qd̄ intellige re integra. i. anteq̄ sit
processum ad aliam collationē: vt hic. lapsus ergo termini prefi
xi non priuat aliquē ipso iure: al's non haberet locum purgatio
more: vt tetigi. s. eo. lib. de ele. lꝫ canon. ⁊ de materia an post ter
minum possit mora purgari distinxi plene in. c. potuit. de loc. in
q. xxix. ⁊ aduerte qr tex. admittit venientē post terminū si est ad-
huc res integra. Utrum ergo idem erit post exp̄ssum dissensum
vel post renūciationē: vt possit penitere re integra. Gl. pe. ꝙ sic
collatore in eadem volūtate manēte. Arch. ꝯ. vij. q. j. ꝙ periculo
sum. ⁊ de renū. ex trāsmissa. in quibꝰ patet ꝙ ius extinctū nō re-
uiuiscit. Itē sicut per mutuū cōsensum eligentiū ⁊ electi ꝯhitur
matrimoniū spirituale: vt. c. cū inter canonicos. de elect. ita etiā
dꝫ dissolui: vt. c. j. de re. iur. s. ⁊. l. nil tam naturale. de reg. iu. Jo.
an. in nouel. dicit opi. Archi. posse sustineri in renūciante. Sed
in dissentiente tenet glo. suā. Aut ergo tacet. ⁊ dic vt in text. aut
dissentit. ⁊ idem. s. qr penitere pōt: aut renūciat ⁊ nō pōt fm Jo.
an. Lap. dicit ꝙ opi. Archi. suo iudicio est verior: vt idem ope-
retur exp̄ssus dissensus qd̄ operatur renūciatio: qr post vtrunqꝫ
pōt ad aliam electionē procedi: vt. s. eo. li. de elec. si electio. exp̄s
sus enim dissensus magis accedit ad naturam renūciationis q̄
ad simplicem lapsum termini vbi est reperire solū fictum dissen-

sum. Sed dices videtur ꝙ indistincte post renunciationē post dissensum: ⁊ post lapsum termini audiri debeat reintegra: vt. l. quē penitet. de ces. bo. vbi post cessionē ⁊ sic renūciationē admittitur penitētia. Sol. ibi loqtur in renūciatione iuris ⁊ dnij iam q̄siti: hic querēdi quod facilius perdit: nec per penitētiā reparatur: nisi in filijs abstinentibus a paterna hereditate: qꝛ talē dissensionē rei integre reuocare pn̄t iuxta id qd̄ leg. in. l. fi. de repu. heredita. ¶ Querit Jo. an. circa istud vltimū responsum. pone ꝙ apparet epm̄ post terminum p̄fixum ei cui primo cōtulit alteri ꝯtulisse. ⁊ similiter apparet illum post terminū ꝯsensisse: sꝫ nō ꝯstat. vtrū collatio epi p̄cesserit hūc ꝯsensum vel ꝯsensus iste collationē. dicit Jo. an. ꝙ cū collatio facta alteri apparet facta post terminū assignatū primo est pro ipsa p̄sumendū. nisi ille primus probet eā factā post eius ꝯsensum accōmodatū. ꝑ hoc alle. hunc tex. dū dicit anteꝙ̄. et dum dicit ⁊ ex tunc. hꝫ ergo primo ꝓbare ꝓuisus: ꝙ ex tūc. i. post eius ꝯsensum fuerit facta alteri collatio postꝙ̄ em̄ intētio epi scd̄o ꝯferētis est fundata ꝓpter terminum lapsum primo qui dicit eius collationē nō tenuisse ꝓpter p̄uentionē: dꝫ hoc ꝓbare: sicut si de excōicatione ⁊ appellatiōe apparet ⁊ nō ꝯstat appellationē p̄cessisse. nam p̄sumitur ꝙ excōicatio p̄cesserit: qꝛ iurisditio epi est fundata de p̄senti nisi ꝓbetur p̄uenta: vt. c. venerabilib⁹. in fi. ⁊ qd̄ ibi no. in glo. de sen. excō. ad idē de do. in. vi. ⁊ vx. cum hic status. §. si ambo. Item de culpa primi constat per lapsum termini ex quo patet eum nō acceptasse. Si igitur innititur ex purgatione more dꝫ rem integram. tunc fuisse ꝓbare: vt sic ꝓbet ꝙ est causa sue intētionis: vt dixi in cle. lrās de rescr. ¶ Scd̄o q̄rit Jo. an. post Jo. mo. de tali. q. papa ꝯtulit mihi canonicatū ⁊ p̄bēdam si vacat: al's reseruauit vacaturā executore ꝯcesso: ⁊ tunc nulla p̄bēda de iure vacabat per eundē modum ꝓcessit executor ꝯferēdo p̄bendam si qua vacabat: ⁊ eo tp̄e vacabat p̄benda de iure: sed nō de facto qꝛ collata fuerat ꝑ ordinariū post gratiā pape decreto vallatā. tn̄ iuris vacationē ⁊ executor ⁊ impetrās ignorabant: querit an impetrās habeat ius in re. videtur ꝙ non: qꝛ ad eius acq̄sitionē non sufficit collatio nisi ad sit sciētia eius cui dꝫ q̄ri nam ignorāti non q̄ritur ius in re: vt hic patet scd̄o ꝓbāt: qꝛ huic executori videtur cōmissa nedū executio: sed cognitio adhibenda vocato possessore. xxv. q. ij. p̄scriptione. ⁊ eo. ti. ⁊ si nō cognitio. ea igit permissa nil agi videt. ff. de trāsac. cum hi. §. si p̄tor. ⁊ de re. eo. l. magis. §. si is alienū. tertio lꝫ vere p̄bēda vacaret. cum tn̄ talis vacatio nō esset nota executori non videt valere eius collatio sic ꝯditionaliter si qua vacat ⁊c. qꝛ de his q̄ iudex facit dꝫ sibi liq̄re ⁊ ꝯstare: vt iudici ⁊ nō fato agere: vt. l. hoc aūt. ff. ex q̇. cau. in pos. ea. ⁊. l. multū. de ꝯdi. ⁊ demō. per Bar. fato igit ꝯferēdo nō ꝯtulit ius in re. ad hoc op. l. q̄ro. ff. de eo qui. ⁊. l. q̇ in dn̄i testamento. de testa. vbi seruus factus liber nō pōt facere testm̄ si se effectū liberū ignoret. Preter ea hereditas tp̄alis nō pōt acq̄ri per heredē ignorātē testatoris mortē: vt. C. de ca. ⁊ postli. reuer. l. nec nos. ⁊ de acq̇. her. l. qui hereditatē adijt. ⁊. l. heres institutus. Quarto no. qꝛ illa verba rescripti apostolici ⁊ collationis executoris si qua vacat ⁊c. debēt intelligi et referri ad vacationē iuris ⁊ facti. no iuris tm̄: vt. c. cū nostris. de ꝯces. p̄ben. Ex quib⁹ videtur ꝙ talis collatio nō ꝯtulerit ius in re. Cōtrariū tꝫ Jo. an. post Jo. mo. ꝓbat primo decreti apostolici interpositio quo ligant manus ordinarij ⁊ ei⁹ collatio nulla fuit: vt. c. dudū. §. nos igit. ⁊. c. si postꝙ̄. s̄. eo. cū igit. eius collatio nulla fuerit: nec ipsa nec possessio eius p̄textu subsecuta collationē executoris impediuit. vt. j. eo. li. lꝫ eps̄. Itē papa dat ius in p̄bēda vacāte etiā si vacationē ignoret ipse ⁊ impetrās: vt. d. c. si postꝙ̄. ergo ⁊ delegatus eius: qui eius vice fungit vt. l. j. §. qui mādatā. ff. de offi. e. cui man. est iuris. ⁊. xciiij. dist. c. j. Ratio enim que mouet delegātē ⁊ delegatū. s̄. de rescri. super literis. ⁊ per hoc nō ob. ratio in ꝯtrium ꝙ non valet qd̄ per iudicē agit. nam cū referat se ad certū. s. ad p̄bēdā vacātē: valet qd̄ facit ar. l. si ita scripsero. de ꝯdi. ⁊ demō. l. asse. de here. insti. Nō ob. ꝙ verbū si vacat ⁊c. intelligat de vacatione iuris ⁊ facti. In eo em̄ ꝙ ꝯfert vacās de iure ⁊ nō de facto vꝫ collatio: vt. d. c. lꝫ executio nō tꝫ possessore nō vocato: vt ibi. Nō ob. arg. de hereditate temporali quia aliud ibi vbi quis succedit in iurib⁹ defuncti. vnde nisi sciat mortem vr̄ sollicitus de hereditate viuētis ꝯ. l. ij. §. iter dum. de vul. ⁊ pu. cū si. hec ꝟo non succedit in iurib⁹ defuncti: qꝛ in beneficijs cessat hereditaria successio ⁊ queritur ius in eis ex noua institutione. Cōcludit ergo ꝙ valebit collatio sed nō executio. Lap. dicit Jo. cal. tenere ꝯriū in distinctione quā fecit in d. c. cum vestris. s. ꝙ nō valet collatio executoris nisi prius possessore amoto. Sed dictū suū loquit cū ille qui ꝯtulit habebat potestatē ꝯferēdi lꝫ esset defectus ex parte ꝓuisi: in quo casu est possessio colorata: secus in. q. p̄dicta. vbi patet ꝙ ordinari⁹ non habebat potestatē ꝯferēdi per collationē canonicatus reseruationē ⁊ decretū pape. ex q̇b⁹ patet ꝙ nō poterat dici possessio colorata: ideo nō impediūt collationē executoris. nā talis possessio non colorata non impediret impetrationē si de ipsa nō fuisset facta mētio in rescripto fm̄ eū ibi. colorata ꝟo impediret forte collationē delegati nisi p̄cedat cause cognitio. lꝫ nō impediat collationē ordinarij: vt. d. c. lꝫ. ¶ Tertio ⁊ vlti. q̄ro post Lap. ordinarius ꝯtulit beneficiū. b. sed anteꝙ̄ ipse beneficiū acceptaret papa ꝯtulit vel mādauit ꝯferri cuidā alij cū clausula: si non esset tp̄e date alij ius q̄sitū. deinde ipse. b. recusauit acceptare ⁊ discessit. q̄ritur an ordinarius possit ipsum beneficiū ꝯferre in p̄iudiciū apostolici: ⁊ primo arguit ꝙ nō ad ordinariū: sed ad papam spectet collatio hac vice. per illa que no. Cōpo. de rescr. caplm̄. i gl. mag. charta. vlti. ver. qd si ꝓuisio. ⁊ Jo. an. post Inn. ⁊ Host. de ele. dudū. super ver. dispēsatis. ⁊ de exc. p̄la. inter dilectos ⁊ post Inno. de ꝯces. p̄ben. cum nostris. super ver. dispēsaret. ⁊ in cle. cū ei quē. super ver. infra mēsem. in fi. ⁊ hic ipse tenet ꝯriū. s. ꝙ ordinarius possit ipsum beneficiū conferre ⁊ valeat eius collatio. ꝙ sic probat. in agendis attendit causa modus: ⁊ finis agendoꝝ: ⁊ vltra qd̄ agitur extēdi non dꝫ. xv. q. vj. c. j. ⁊. ij. iij. q. viij. accede. Sed causa modus ⁊ finis in collatione pape. de qua. s̄. fuit si nō esset alteri in illo beneficio ius quesitum vel ad illud. Sed hic ꝑ collationē ordinarij que p̄cesserat dici poterat ius quesitum ad illud adeo ꝙ etiā per papā facta de ipso collatio. hoc tacito non teneret: vt hic. ⁊. s̄. c. si postꝙ̄. ⁊ qd̄ ibi no. gratia em̄ pape de illo beneficio est cēsenda surreptitia. ⁊ per ꝯseq̄ns nulla: ⁊ ideo nō impedit collationē ordinarij: ⁊ in ipsa eadē vacatione. secus fm̄ eum si papa beneficiū motu ꝓprio reseruasset. nam talis reseruatio lꝫ non impediat collationē ordinarij p̄cedētē. videt tn̄ impedire ꝯsensum subseq̄ntē per ꝓuisum accomodādū. arg. s̄. eo. li. de electionibus. si eo tempore. ⁊ quod ibi per Lapum secundū quem: licet prouisus non posset sentire posset tamen dissentire in quo casu. s. dissensus non posset ordinarius de illo disponere alicui prouidendo. nisi primo de ipso disponeret per papam: vt d. cap̄. si eo. isto em̄ casu in quo ꝯstat papam adimere voluisse potestatē ordinario non est surreptitia. Ex quo ꝯclude ꝙ si gratia est facta ꝑ rescriptū surreptitiū potestas reuertit ad ordinariū: vt no. Inno. in. d. c. cum nostris. adducit etiā qd̄ ipse not. s̄. eo. si clericus. vbi p̄bendā vacātē ꝯfert ordinarius canonico expectāti autoritate papali: que etiam erat per reseruationē ⁊ decretū affecta. ⁊ etiam confert neglectā. vnde si canonicus expectās p̄bendam gratie renūciauit vel ꝯsensit ꝙ alteri ꝯferat: vel negligit eam petere poterit ordinarius de ea disponere ⁊ ꝯferre. qd̄ tꝫ ibi Archi. ⁊ idē dicit in illa quā q̇s autoritate apostolica poterat infra mēsem acceptare. si infra mēsem nō acceptauit vt ipse no. s̄. eo. ti. ⁊ li. c. dudū. In istis em̄ casib⁹ ⁊ similib⁹ eo ipso ꝙ illi ꝓ quo scribit nō querit: cessat causa mādati. ⁊ per ꝯn̄s oīs eius effect⁹: ⁊ maxime hoc poterit ordinari⁹ in facto notorio. de fi. p̄sby. c. qm̄. de eta. ⁊ quali. eā te. de app. sollicitudinē. §. si ꝟo. ita dicit in effectu lꝫ ꝓlixi⁹ in cui⁹ verbis in vno dubito si post collationē ordinarij nōdū acceptatā papa mādat ꝯferri alteri ⁊ reseruat. q̄si ista reseruatio nō est dicēda surreptitia sicut collatio sine ipsa: si dicat vt ipse dicit: qꝛ reseruādo clare patet de eius voluntate volētis adimere ad certū finē: vt. s. impetrāti ꝓuideret. si g̊ ip̄etratio est surreptitia ⁊ nō vꝫ etiā ꝓprio motu facta silr̄ nō vr̄ valere reseruatio veluti accessoria ⁊ tēdēs ad eūdē finē: vt i reg. accessoriū. de re. iur. Nam etiā ipse sentit in impetrāte cū decreto ⁊ reseruatione si negligit vel renūciat. vel infra tp̄s p̄fixū in literis nō acceptat: decretū ⁊ reseruatio expirat simul cū gratia principali. q̄re g̊ duret reseruatio ī bn̄ficio nō libero collato per papā nō est dare rōnē. posset tn̄ habere locū dictū suū qn̄ papa motu ꝓprio reseruasset bn̄ficiū nō expresso cui vellet ꝯferre ⁊ ita sonāt eius verba. circa mediū. q. sꝫ in terminis. q. de qua. s̄. si reseruauerit vt vacās cū clausula si nō esset eo tp̄e alicui ius q̄situ̅ cum per collationē ordinarij appareat ius quesitū: deficit ꝯditio sub qua reseruatio pape fuit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s reseruatio. ⁊ sic credo.

1 ☞ Receptio canonica secundi beneficij curati inducit vacationem primi.

2 Clericus contra occupātem beneficium vi an possit presentari.

3 Violentia illata in recuperando beneficia est punienda.

Eum qui. Due sunt partes que satis patent scd̄a ibi insuper. prima subdiuidit: qꝛ primo ponit dictum cuius postea duas rōnes subdit. ¶ 1 No. istam † eq̇parationē ꝙ sicut canonica receptio scd̄i beneficij curati siue canonica institutio inducit vacationem primi ꝯsimilis ipso iure. per. c. multa. s̄. e. ita receptio iniusta ⁊ minus canonica hoc facit: vt. s. qui vi occupat vel ītrudit se minus canonice in scd̄o scienter priuat⁹ fit primo: qd̄ est verū. fm̄ Lap. nisi qn̄ sic vi occupās vel inuadēs talē priuationē affectat: qꝛ forte ordinarius ipsum inuitū in primo beneficio retinebat volēs recipere eius cessionē: vt. c. admouet. ⁊. c. qd̄ in dubijs de renū. s̄. Nam si vt eo priuaret vi scd̄m occupauit retinebit inuitus in primo. al's ꝯsequeret gratiā ex delicto ⁊ obtētū sue intentionis.

tentionis.contra.c.tue.s.de procur.ꝛ.s.de transla.inter corpo-
ralia.ver.nec ꝙ de cessione.Intellige contra tex.hunc qñ talis
priuatio tendit ad eius incommodũ:secus si ad commodũ ꝛ le
namen facit qđ no.in.l.si seruus plurium.§.fi.de leg.j.¶Scđo
no.ꝙ qñqꝫ quis vi occupat:vel iniuste beneficiũ ecclesiasticum
apphendit.Et circa istũ inuasorē qui pacifice possidet.†querit
Arch.an possit clericus ad beneficiũ psentare.Arguit ꝙ sic.xj.
q.j.si quisꝙ.ꝛ qui fi.sint le.per venerabilem.Arguit in contra-
rium.d.c.alienationes.xij.q.ij.ꝛ de ↄse.di.j.hic ergo.vbi de hoc
Jo.an.refert in nouella.quosdam dicere ꝙ si talis ab ecclesia id
poterit al's non.ad hoc quod not.vij.dist.c.j.in fi.ꝛ de elec.nihil
est in vlti.glo.ꝛ.xxiiij.q.j.in summa.ꝛ quod no.in no.de sen.exc.
si vere.Lap.dicit ꝙ licet istud dictum possit sustineri in eo qui
presentat nomine dignitatis vel ecclesie quam inuasit.Secus
tamen videtur in eo qui presentauit nomine suo ꝛ proprio.sicut
canonicus vel patronus:talis enim cum habeat malam fidem
non facit fructus suos.ẜm ea que no.Inno.Host.Comp.ꝛ Jo.
an.s.de ele.cumana.ꝛ.c.querelam.ꝛ de re.in inte.cum venissent.
de iurep.consultationibꝰ.de cau.pos.c.cum ecclesia.ꝛ in cle.ple-
risqꝫ.de elec.per Pau.Ego dico ꝙ siue presentetur nomine di
gnitatis siue proprio:postꝙ̄ de hoc constiterit.debent amoueri
quia mala fides prelati dum occupat debet nocere ecclesie quo
ad hoc vt non faciat fructus suos:vt.l.in huiusmodi.de contra-
hen.emp.Fateor tamen ꝙ siue occupet nomine dignitatis siue
proprio ex contractu.ꝛ alijs cum eo initis.debet sibi responderi
nec possunt secum contrahentes excipere quod sit predo.secus
cum alia iura beneficij peteret:quia tunc non debent sibi debi-
tores dignitatis respōdere.ꝛ ista est distinctio.l.si vrbana.ff.de
condi.inde.per quam aliter sentio ꝙ̄ predicti in predicta.q.ꝛ vi
de circa hoc quod no.Jo.an.post Inno.ꝛ Host.s.de re.spo.in
literis.¶Tertio no.ꝙ effectus iuris ita producitur cum actus
qui geritur fit de facto tantum sicut si fiat de iure.ꝛ habet multa
iura ↄtraria que volunt ꝙ non sufficiat fieri de facto etiam quo
ad pene commissionem:vt.l.j.ff.quod quisqꝫ iur.ꝛ verba debent
intelligi cum effectu.c.relatum.de cle.non resi.in contrarium ꝙ
attendatur intentio ꝛ propositũ non effectus iuris est casus hic
ꝛ.c.nuper.s.de biga.vbi dixit in.ij.no.ꝙ hec materia.s.an suffi-
ciat fieri de facto potest intelligi multis modis.primo quo ad
delicti punitionez.ꝛ loquitur hic.ꝛ.c.nuper.ꝛ.l.si quis seruo.C.
de fur.vbi punitur affectus licet non sequatur effectus.vide ta-
men quod circa hoc no.in.c.sine culpa.de re.iur.in mercu.vbi qđ
iuris de illo qui non iuratus tulit falsum testimoniuz an veniat
puniendus pena falsi.cum non teneat eius dictum de qua per
Bar.in.l.si quis legatum.ff.de fal.vide etiam quod no.in.c.ple
rũqꝫ.de do.in.vi.ꝛ vx.vbi quid iuris de illa que manens in figu
ra matrimonij quod de iure non valebat est cum alio fornicata
an perdat quod dedit nomine dotis.facit.ff.de his qui no.inf.
l.qđ ergo.§.ij.Quandoqꝫ querit an sufficiat fieri de facto quo
ad commissionem pene descendentis ex cōtractu.ꝛ dic per Cy.
in.l.hec quidem.C.si man.ita fu.alie.ꝛ.l.quidam cum filium.de
ver.ob.per Bar.post Dy.quandoqꝫ quo ad pene euitationem
ꝛ dic vt.l.mulier.C.de cōdi.insti.ꝛ tangit Bal.in.l.vbi pactum.
C.de trans.ꝛ.l.continuus.§.cum quis.de ver.ob.per Bar.ꝛ vi-
de quod circa hec no.Jo.an.in.c.cum nostris.de conces.pre.vbi
quid iuris si episcopus contulit infra tempus Lateranẽ.concilij
ꝛ non tenuit collatio an currat sibi tempus.Quandoqꝫ queri-
tur an sufficiat fieri de facto quo ad premij acquisitionem:ꝛ dic
ꝙ non vt.l.hec conditio.de condi.ꝛ demon.vbi legatum sub con
ditione nuptiarum non consequitur qui de facto contrahit non
de iure.faciunt ista ad.q.de illo qui occidit minus legitime ban
nitum an sit tutus ex forma statuti permittentis bannitum im-
pune occidi dic vt.l.pe.de adul.per Bar.per sponsalia etiam de
facto non de iure contracta oritur publice honestatis iustitia vt
j.eo.li.de spon.c.j.Jo.an.inducit ista in nouel.ad.q.dispu.de re
ctore qui rem quam bona fide ecclesia possidebat vēdidit quam
postea dominus auocauit:an pena dilapidantis vel male alie-
nantis habeat locum in isto.ista est alia materia cum quis cogi
tauit delinquere ꝛ non deliquit an veniat puniendus:vel non
putauit delinquere ꝛ deliquit:puta habuit agere cum nupta
quam credebat solutam vel econuerso an prefertur in talibꝰ opi.
veritati vel econtra.vide per Jo.an.in.c.quod quis.de re.iu.in
mercu.vbi de illo qui interfecit clericum bannitum a iudice se-
culari qui laycus putabatur.ita ꝙ non cogitauit delinquere et
deliquit:ꝛ quid iuris si putabat minus delinquere ꝙ̄ fecerit:pu
ta credidit vulnerare laycum cum esset clericus:vel habere rem
cum nupta:cum esset monialis an puniatur ẜm euentum:vel ẜm
opi.dic pulchre per Bar.in.l.diuus.ff.de sic.¶Quarto†no.
violentiam illatam in recuperādo beneficia ecclesiastica hic pu
niri nam taliter inuadentes ipso iure priuātur omni iure quod
habent in re vel ad rem:ꝛ differt in hoc a constitutione si quis in

tantam.C.vnde vi.vbi non ipso iure:sed per sententiam violenti
priuantur iure suo.Archydi.intelligit hic violentiam large pro
omni apprehensione beneficij minus iuste attentata:forte sine
executore vel iudicis autoritate quod met.cau.l.extat.Ex quo
infert ꝙ etiam qui furtiue ingreditur hac pena punitur.Nam ꝛ
beneficium contra ius collatum dicitur furtiuum.lxiiij.di.ecce.
Jo.an.tenet contrarium.s.ꝙ pena huius.§.insuper non habet
locum nisi contra violētos.Non enim punit iste.§.furem.vel in
iustum apprehensorem sed tantum violentum inuasorem.all'.ad
hoc prin.huius.c.vbi ista duo ponuntur vt diuersa:ꝛ licet vtrũ-
qꝫ in illa pena coniunxerit in princi.hic vero loquitur in altero
tantum.s.violento.ꝛ quia tex.loquitur de beneficijs ecclesiasti-
cis.Quid de monasterijs ꝛ alijs pijs locis an in violenter occu
pantibus habeat locum illa pena.Lap.ꝙ sic.s.de in inte.rest.c.
ij.super ver.ecclesia.in glo.not.ꝙ equiparantur in fi.per Jo.an.
Et aduerte quia tex.loquitur cum violentia committitur auto
ritate propria:si vero autoritate iudicis tunc cessat illa pena.cir
ca quod all'.Jo.an.not.per eum in.c.j.de iniur.ꝛ de arbi.in.c.ex
parte.in glo.ꝛ ideo.versi.quicquid.Ego remitto ad ea que post
eum dixi in.c.cum nostris.de conces.preb.in.iiij.princip.q.ꝛ ad
Bar.in.l.iuste.de acqui.pos.ꝛ.l.iij.de pig.in repeti.¶Quinto
no.ꝙ illa pena purgationis priuationis infligitur ipso iure sine
hoīs ministerio.dicit tamen Jo.an.post Archi.ꝙ oportet hoc
per sententiam iudicis declarari ꝙ sic occupauerit.de here.cuz
ẜm leges.ꝛ quod ibi plenius dixi.ꝛ per Archi.de pen.felicis.j.
eo.li.¶Circa hoc querit Jo.an.post Jo.de deo.de.q.disputa-
ta de clerico capelle qui litigans cum rectore a quo petebat di-
midiam fructuum ecclesie post li.conte.videntur assumpsisse offi
cium rectoris contra ipsius voluntatem oblationes factas in
principali festo ecclesie occupando.querebat an ex hoc deberet
ab officio remoueri.Arguit ꝙ sic propter inobedientiam ꝛ vio
lentiam taliter commissam ꝛ furtum ꝛ rapinam.de ele.dudum.el
ij.ꝛ de exc.prela.grauem in contrariũ facit communio circa rem
in cuius vsu modum excessit non proprie rapuit.ꝛ.vj.q.j.§.ij.
Item cum in oblationibus haberet partem de fi.pres by.propo
suit non commisit furtum vtendo saltem in parte iure suo.Sic
nec iniuriam.de ele.cum ecclesia.Soluendo dixit eum de rigore
remoueri debere.de pe.di.ij.principium.in fi.Nam debuit vsqꝫ
ad finem litis obedire prelato.viij.q.iiij.nonne.Credo veram
hanc decisionem postꝙ̄ constat ꝙ vsurpauit animo delinquēdi
in dubio vtens re communi videtur facere ratione partis sue et
non animo vsurpandi vt.l.merito.ff.pro so.vbi casus.¶Sexto
ꝛ vlti.Archi.inducit hoc.c.contra illos qui dicunt ꝙ confirma
tus ante installationem vel inductionem de qua.s.de of.Arch.
vt nostrũ.sine pena administrare non possit.Nam si diceremus
contrarium sequeretur ꝙ frustra esset inducta a iure installatio
de qua ibi.pro hoc facit istud.c.quod imponit penam ingrediē-
tibus propria autoritate possessionem:ꝛ vocat tales stultos ꝛ te
merarios.pro hoc facit quod no.Inno.ꝛ Host.de conces.preb.
proposuit vbi dicunt ꝙ non est licitum administrare in preben-
da anteꝙ̄ sibi assignaretur ab eo qui assignare possit ꝛ si aliter
administrat dicitur violentus.all'.etiam no.per Inno.ꝛ Hosti.
in.c.nihil.de elec.Ad idem.xxiij.di.in nomine domini.vbi dici
tur ꝙ si papa non potest intronizari:tunc poterit administrare
a contrario ergo sensu ante intronizationem nō posset vbi esset
intronizatio possibilis pro hoc.xcij.di.si quis ordinatus cum.c.
se.in quibus innuitur ꝙ non statim post confirmationez potest
quis administrare.all'.etiam pro hoc Archi.j.eo.lib.in prin.ꝛ fi.
ꝛ.s.eo.li.de elec.commissa.§.animus.Jo.an.dicit ꝙ salua pace
Archi.ista non probantur per istum.§.qui punit solum violen-
tiam.Inno.in.c.transmissam.s.de ele.tenet ꝙ post confirmatio
nem vel institutionem potest quis apphendere possessionem bo
norum dignitatis propria autoritate:si non habet contradicto
rem:ꝛ installatio fit de solennitate non de necessitate:ꝛ lꝫ consue
uerit fieri ante ꝛ post:potest administrare postꝙ̄ confirmatꝰ est.
ꝛ dicit hoc verum.nisi consuetudo sit contraria quo casu standũ
dicit ↄsuetudini que potest in hoc addere iuri communi:vt post
confirmationē installatio requiratur sed non potest detrahere:
vt.s.absqꝫ confirmatione posset administrare.de consue.cum ve-
nerabilis.vbi per Jo.an.super.ij.glo.ꝛ hic per Archi.qui dicit
ꝙ talis cōsuetudo esset perniciosa per quam omitteretur inqui
sitio que precedere debet confirmationem.de elec.qualiter.ꝛ.c.
cum nobis.ꝛ per priuilegium fatetur hoc posse competere vt ibi
per Jo.an.ꝛ hic remissiue tangit an vero installatus vocandus
sit ad electionē.s.de cōsti.cum insuper.glo.hoc ponit in nouel.

1 ☞ Beneficiũ ydoneũ habens non reputatur psona sufficiēs ad aliud beneficiũ obtinendũ quo ad literas apostolicas.

2 Beneficiatus de iure communi beneficiari non mandatur.

3 Mandatum ꝙ possit prouideri al's beneficiato intelligitur de beneficiato habente vnum beneficium non curatum.

4 Verbū pluralis numeri in materia odiosa restringit̄ ad duos.

Si cui conceditur. Primo determi
nat duos casus.
scđs ibi:si vero decretum apponit ibi:ꝓuisio.iterum
prima subdiuidit̄ q: primo ponit dictū a quo excipit
duos casus ibi nisi.⁊ secundum determinat ibi tunc eīn. ¶ No.
ꝙ qñq₃ ɔceditur sub hac forma vt prouideat alicui ydoneo: q:
non tendit ad eius cōmodū.sed alterius.ista ɔcessio est cēsenda
gratia non cōmissio vel mandatū.⁊ ideo est amplianda ⁊ reinte-
gra morte ɔcedentis non expirat:vt.j.e.si cui.fit talis gratia vt
ɔferre possit an conferre poterit curatā videtur ꝙ non.s̄.eo.cū₃
in illis.j.respō.⁊ cle.j.j.eo.ti.pro hoc facit hoc.c.vbi dr̄ in man-
dato ꝙ possit ꝓuidere.al's beneficiato nō venit beneficiū cura-
tum ergo sic d₃ esse in ɔferente vt l₃ possit de beneficio ꝓuidere
non tñ de beneficio curato:vt sic inter ꝓuidētē ⁊ ꝓuisum sit eq̄li
tas.xij.q.ij.cognouimus.⁊ de deci.cū in tua.⁊.c.ex parte.In cō
trariū ꝙ possit ꝓuidere etiā de curato facit:q: vt dixi talis ɔces
sio est gratia ⁊ fauorabilis:ideo amplianda.de ver.sig.olim.cū
si.Ad hoc facit qđ no.Lap.s̄.eo.dudū.in fi.⁊ Io.an.de rescri.si
1 gratiose.sup ver.bñficia.⁊ Archi.ibi. ¶ Secundo not.ꝙ† ha-
bens bñficium sufficiens non reputat̄ persona ydonea ad aliud
beneficium obtinendum quo ad literas apostolicas:vt.s̄.eodē.
2 super inordinata.† Nam de iure communi beneficiatus non
mandatur beneficiari:vt.s̄.codem.quia in tantum.⁊.j.eo.si mo
tu.verbū ergo ydoneus d₃ intelligi s̄m ius commune ⁊ ciuiliter
vt.s.bñficiatus non bñficiet̄.facit.s̄.de rescr.ad aures.c.postula
sti.⁊.c.si ꝓponēte.⁊ loquitur hoc.c.in habēte beneficiū sufficiēs
Si ergo minus sufficiens poterit sibi ꝓuideri vigore huius gra
tie:vt in glo.iij.quod intellige si in tali collatione facit mētionē
de illo primo.s̄.eo.li.de offi.or.collatio. ¶ Tertio no.ꝙ ille cui
est facta gratia ꝙ possit ꝑsone ydonee ꝓuidere.pōt ꝓuidere illi
qui dimisit beneficiū quod habebat.⁊ in hoc fauorabilior est il-
la gratia facta tertio ꝙ si fuerit facta ipsi impetrāti cui nō ꝓdes
set si paratus esset dimittere bñficium qđ habebat ⁊ non exp̄ssit
vt no.s̄.de elec.dudum.el.ij.in gl.non ꝙ tp̄s ⁊c.Nam in casu hu
ius.c.nil actualiter habet̄ ⁊ ideo sufficit ꝙ ꝑsona sit habilis qñ
potētia excitat̄ ad actum s̄m Io.mo.Ego hoc ɔfirmans dico ꝙ
verbum ꝑsone ydonee refert̄ ad verbum ꝓuidere.ideo qualitas
ydoneitatis sufficit adesse illo tp̄e quo ꝓuisio expedit̄:vt in.l.in
3 delictis.§.extraneis.ff.de noxa. ¶ Quarto no.ꝙ† mandatum
ꝙ possit ꝓuideri al's bñficiato:intelligit̄ de bñficiato habente
vnum bñficium non curatum:l₃ ergo verbum beneficium debeat
large sumi cum d₃ in alium deriuare:vt no.Lap.in.d.c.dudum.
istud est verum nisi gratia facta sit sup materia odiosa vt ꝙ bñfi
ciato ꝓuideat̄:vt dixi.s̄.in.ij.not.Tunc enim magis ponderat̄
odium rei q̄ ɔcedit̄ q̄ fauor eius in quem gratia est collata.hinc
est ꝙ priuilegia ⁊ rescripta stricte sunt interp̄tanda:q: ɔcedunt̄
contra iuris cōis ordinationē.quod dic vt no.in.c.cum olim.de
ver.sig.⁊.l.bñficium.de ɔsti.prin.Et aduerte q: tex.excipit solū
bñficium curatum.nunq̄d ergo habenti ꝑsonatum non curatu₃
poterit illi ꝓuidere.videt̄ ꝙ non q: de ꝑsonatib⁹ ⁊ curatis idem
iudicium est habendū de elec.dudum.el.ij.⁊ de p̄ben.multa.s̄.te
net hic Io.an.post Archi.Non ob.iura p̄all.quia eq̄parant̄ il-
la quo ad pluralitatē q̄ est odiosa.hic v̄o est gratia q̄ non est re-
stringenda nisi q̄tum verba sonant.de ver.sig.olim.Nam si idē
intellexisset de ꝑsonatib⁹ exp̄ssisset.de deci.ad audiētiam.Itē in
curatis maior cura est adhibēda:vt.s̄.eo.cū in illis. ¶ Quinto
4 no.in.§.si v̄o.ꝙ† v̄bū pluralis numeri ī materia odiosa restrin
gitur ad duos:⁊ sic sumitur stricte q̄tum pōt salua ratione recti
sermonis.⁊ totum istud.c.hoc intēdit.s.restringere verba q̄tum
potest in materia odiosa.ad minus enim pluralitas verificat̄ in
duobus vt.l.vbi numerus.ff.de testi.Sic delegatio libertatis q̄
est odiosa si dr̄ ad annos intelligit̄ de duobus.ff.de ma.test.l.si
ita fuerit.§.fi.Idem de ver.sig.inter illam.§.fi.semper enim ser
mo d₃ intelligi vt q̄ minimum pōt ɔtineat captiōis ⁊ detrahat
minus iuri communi.facit.l.si quando.C.de inof.te. ¶ Querit
Lap.ɔcedit papa legato non de latere ꝙ ꝑsonis sue legationis
possit de beneficijs ꝓuidere:⁊ ꝑ se vel alium in pos.inducere:cō
misit cuidam priori regulari ɔuentuali ⁊ manuali vt inq̄reret de
q̄busdam in commissione ɔtētis:⁊ si reperit veram esse cuidā.p.
rectori parochialis ecclesie.q̄ minus sufficiēs reputabat̄ ꝓuide
ret de canonicatu ⁊ p̄benda ecclesie cathedralis:q̄ executor inq̄
rens ⁊ compto exposita veritate fulciri de dicto canonicatu ⁊ p̄-
benda eidem rectori ꝓuidit.Ex dicto themate q̄nq₃ dubia oriū
tur.primo vtrum legatus potuerit alteri committere.scđo an di
cto priori.tertio an potuerit ꝓuidere dicto rectori:quarto an in
ecclesia cathedrali.q̄nto an de p̄benda sacerdotali.Sup primo
videret̄ dicendum ꝙ non potuerit alteri committere p.c.fi.s̄.de
offi.delega.⁊ quod no.Io.an.s̄.eodem.si cui.⁊.s̄.eodem lib.de
offi.dele,is cui ɔtrium tenet.s.ꝙ potuerit q: est legat⁹ apostolice
sequi pōt misteriū sibi commissum alteri delegare qđ alius non
posset:vt.d.c.fi.§.ceterum.⁊ de offi.or.c.fi.⁊ quod ibi no.in glo.
ij.Sup secundo videt̄ ꝙ non valuerit commissio:q: talis prior
non vr̄ habere dignitatem:vt no.Archi.s̄.eo.li.de offi.or.c.pe.
Hoc aūt ꝙ sit in dignitate req̄ritur p.c.statutum.s̄.e li.de resc.
dic contra.p cle.ij.de rescri.In tertio videt̄ ꝙ non valuerit ꝓui
sio de curato p istud.c.dic ɔ.⁊ ad istud.c.respondet:q: non ꝓhi-
bet habentem talem potestatem ꝓuidere habenti insufficiēs bñ
ficium l₃ curatum.facit de eta.⁊ quali.eam te.in fi.idem dicit in
quarto dubio:vt.s.valuerit ꝓuisio in ecclesia cathedrali:vt p₃ ex
no.p Io.an.s̄.eo.dudum in glo.supprimit̄.Non ob.c.q̄uis.s̄.
eo.quia in alio casu loq̄tur.idem in quarto ⁊ vlti.p ea que not.
Io.an.s̄.eo.cum in illis.j.rñ.⁊.s̄.eo.ti.⁊ li.si ꝓ clericis.⁊.j.eo.ei
cui. ¶ Vlti.quero post eum si cui ɔcedit̄ vt possit ꝓuidere ali-
cui in ecclesia ⁊c.an poterit ꝓuidere de ecclesia.Tenet ꝙ sic:q:
in p̄positione innuit p̄positionem de:vt hic per eum plenius.⁊
per Io.an.in cle.ij.eo.ti.

1 ☞ Reseruatio pape decreto interposito afficit ignorantes.
2 Reseruatio sola sine decreto an liget ignorantes.

Si beneficia. Decretalis ista succurit ignorātie.⁊
primo primi gradus.secundo secūdi
⁊ vlterior₃ ibi eundem.⁊ prima pars tria facit.p̄mo ponit casum
scđo rōnem ꝓuisionis ibi ne talis.tertio ꝓuidet parenti ibi sta-
tuimus resistenti.no.ibi alioquin. ¶ No.ꝙ collatio pape adeo
afficit p̄tātē ordinarij collatoris ꝙ collatio facta ab ipso postea
ignorante non v₃.⁊ hoc verum quando pape collatio fuit valida
de iure.Si autem fuit nulla forte ꝓpter inhabilitatem impetrā
tis vel surreptionem an talis collatio impediat collationē ordi
narij:videt̄ ꝙ non:q: non p̄stat impedimentum ⁊c.de re.iu.non
p̄stat.Ad hoc enim vt ordinarius ius suum in ɔferēdo ꝑdat re-
q̄ritur ꝙ collatio facta teneat.ar.l.nec vtilem.ff.ex qui.cau.ma.
⁊ actus inutilis non ꝓducit aliquem iuris effectum q̄tum ad ac
q̄sitionem vel iuris amissionem:vt patet ex no.in.c.cum plures.
s̄.eo.li.de offi.dele.in glo.vt q:.⁊ p Archi.ij.q.vj. non ita.ad h̄.
s̄.de offi.or.§.ꝙ si forte.vbi si ordinarius repit aliquem iniuste
bñficium possidere pōt illud ɔferre.⁊ dicit Inno.quosdam tene
re de exc.p̄la.interdictos.⁊ illa opi.est vera nisi appareret aliter
de intētione pape p reseruationem exp̄ssam vel interdicto factū
ordinario.ne ɔfirmet.vel aliter:vt.j.de con.p̄b.q: cunctis.⁊ hec
vera cum papa ɔfert ex plenitudine potestatis.Si v̄o iure sp̄āli
puta vt deuolutum vel vt vacans in curia si non v₃ eius collatio
an ad ip̄m vel ordinarium reuertat̄.videt̄ ꝙ ad ordinariū:q: nō
in tota illa vacatione sed in prima collatione censet̄ priuatus iu
re ɔferendi:vt.c.cum vintoñ.de elec.s̄m Ber.ita no.eo.tit.ne ꝓ
defectu quod t₃ ibi:Tan.Phi.Vin.Ior.Ho.⁊ p Io.an.s̄.eo.
li.de elec.si electio.in glo.trium mensium.l₃ Gof.ibi teneat ꝙ in
tota illa vacatiōe.Cui rñde.vt no.in.d.c.si electio.⁊.c.cupiētes.
§.insup.⁊ in glo.ꝑtineat.⁊ h̄ de collatione inualida que fit p pa
pam.Quid si p eius executorem datum ad ꝓuidendum ꝑsone
ydonee cuius ꝓuisio est nulla an poterit tunc ɔfirmare:⁊ si non
pōt ad quem collatio deuoluat̄.Ad primum ꝙ non possit.facit
de of.dele.in literis.⁊.c.si compromissarius.§.si v̄o.s̄.eo.lib.de
ele.⁊ hoc t₃ Ber.s̄.de iud.c.inter dilectos.in glo.vlti.Sed ɔt₃
Compo.in.c.cap̄l'm.de re.spo.in.ix.col.ver.item q̄rit̄ si collatio.
Sol.dic ꝙ aut collatio executoris non sortit̄ effectum de facto.
aut de iure.primo casu puta q: non potest habere possessionē:et
non poterit aliud ɔferre ne mādatum ꝓuisionis de vno bñficio
extendat̄ ad plura.scđo casu quando non h₃ effectum de iure.et
tunc aut defectus causat̄ a ꝑsona cui ɔtulit q: est minor vel al's
inhabilis:⁊ non poterit iterum ɔferre:nam sicut non posset ordi
narius:vt in.c.cum in cunctis.in fi.de ele.multominus executor
cuius potestas est magis odiosa ⁊ restringenda de rescr.ad h̄.⁊
quod no.s̄.eo.li.de rescr.c.j.in glo.iij.cir.fi.Quādoq₃ nullitas
collationis causat̄ non ex defectu ꝑsone.sed ex alio.puta q: ꝓui
dit de bñficio non vacante.⁊ tunc aut errauit in facto ꝓbabili-
ter ⁊ iterum poterit ꝓuidere:aut errauit in iure.⁊ iterum ɔferre
non poterit.⁊ sic disting.Inno.in.d.c.in literis.Sup scđo.s.ad
quem collatio deuoluat̄ cū executoris collatio fuit nulla.Ber.
ꝙ ad ordinē in.d.c.inter dilectos.idem ibi Io.an.Nam s̄m eu₃
si q̄bus commissum est nil egerunt:vel cōmissio fuit surrepticia:
nisi appareat ꝙ illa vice papa voluerit sibi ꝓuisionem retinere:
poterunt illi ad quos spectat eligere:quia non est verisimile ꝙ
papa ꝓuisionem voluerit ꝑpetuo impedire.Sol.dic ꝙ aut ꝑso
na exprimit̄ cui papa voluit ꝓuidere.Aut nulla ꝑsona expresse
mandat̄ ꝓuideri ꝑsone ydonee.primo casu:aut collatio ꝓpter
defectum ꝑsone eius ꝓ quo scribit̄ fuit nulla:aut ꝓpter defectū
eius cui scribit̄.Si ꝓpter defectū eius ꝓ quo scribit̄.pur q: ta
cuit aliquid ꝓpter qđ litera est surreptitia vel est inhabilis ad il
lud bñficium.⁊ tunc potestas reuertit̄ ad ordinarium ⁊ hoc casu
vera est opi.Ber.⁊ Io.an.⁊ idem si ex postfacto efficiat̄ inhabi

lis,intentio

lis intentio enim pape fuit grauare ecclesiam.pro isto non pro alio.vnde si sibi non pōt ꝯferri non dʒ impedire ordinem.ar.c.si clericus.s.eo.tit. ⁊ lib. scđo casu quando ꝑpter defectum eius cui scribit̃ a principio vel ex postfacto non pōt ꝓuisio sortiri effectum:q: excōicatus vel mortuus vel vxoratus:⁊ tunc redibit potestas ad papam:q: per tale impedimentū in ꝑsona executoris ꝯtingens gratia non expirat:sed reuertit̃ ad papam:vt.c.si sup gratia.de offi.dele.⁊.c.pastoralis.de offi.or.ad hoc optime cle.q: regulares.de sup.ne.pre.in glo.autoritate.Sʒ dices imo ptās reuertit̃ ad ordinem.de off.or.significauit.vbi ordinarius supplet defectum iudicis delegati.Sed ibi spāle ꝑpter ꝑiculuʒ anime.in alijs vō secus:vt no.Arch.iij.q.iij.ei aūt.Scđo vō casu ꝑncipali cum scribit̃ nulla ꝑsona expſſa:papa ꝓuidere debebit non ordinarius collator.quod tʒ Comp.in.d.c.capl'm.in.xij col.ver.q̇d si ꝓuisio.⁊ Inno.s.eo.ti.inter cetera. ¶ Scđo no.ꝙ †reseruatio pape decreto interposito afficit ignorātes:sed non ita ꝯstitutio.lxxxij.di.ꝓposuisti:qđ est verum quando ꝯstitutio non hʒ decretum annexum al's afficeret:etiam ignorātes quod credo verum q̄tum ad ꝑuationem ⁊ exclusionem a lucro.de quo loq̇tur hoc.c.Secus si ꝯstitutio cum decreto tenderet ad penaʒ vel priuationē iuris q̄siti:q: non ligaret ꝓbabil'r ignorātes.de cle.ex.ad apostolice.de hoc tamen quādo.s.incipiat ligare ꝯstitutio.dic per Jo.an.sup data.vj.lib.⁊ per Pau.in ꝓhe.cle.vbi tractat etiam quando incipiat ligare ꝯstitutio inferioris.Sed dices certe in casu huius.c.decretum tendit ad priuationē iuris q̄siti inq̄tum ordinario ignorāti aufert̃ ptās ꝯferendi bñficium quod ad eum spectat.Sed dic ꝙ ista non est priuatio.sed iuris papalis reuocatio in bñficio ꝯferendo:de cuius pape intētione cum ꝯstat ligat manus etiam ignorantis.Sicut dominus ⁊ pater reuocat ptātem datam filio vel seruo etiam eo inscio:vt.l.pater ex ꝓuincia.ff.de ma.vin. ¶ †Sed hic quero an sola reseruatio sine decreto liget ignorātes.videt̃ ꝙ non ꝑ h̊.c.vbi ꝯiungit̃ reseruatio ⁊ decretum.quod tʒ Jo.an.s.e.li.de ele.si eo tpe.Sʒ in noue.se mutauit ⁊ dixit non standum illi dicto:quia curia nō recipet.ꝓ illa tamen glo.facit.c.si capl'o.de ꝯces.ꝑben.vbi datio executoris ad ꝓuidendū videt̃ habere vim reseruationis.videt̃ verius de iure ꝙ sola reseruatio sine decreto non afficiat ignorātes:quod ꝓbat istud.c.vbi sicut dixi ista duo ꝯiunguntur ꝓbat etiam stilus curie vbi postq̄ reseruat semꝑ decretum adiungit. Item inhibitio ⁊ reseruatio parificant̃.s.eo.li.de rescr.tibi qui. Sed inhibitio sola ꝑ se non afficit ignorātes.s.e.dilectus.⁊.c.si soli.de ꝯces.ꝑb.igitur nec sola reseruatio.ad quod facit quod no.in.d.c.si eo tpe. ¶ Tertio no.ꝙ ꝑpter supueniētem scientiā dʒ q̇s dimittere bñficium quod scit ad alium ꝑtinere.Sicut in simili dʒ a lite discedere quam nouit improbam ex postfacto:vt l.rem nō nouam.ad fi.de iudi.⁊.l.si q̇s inficiatus.de posi.ꝑ bar. dʒ sil'r abstinere a mr̃imonio quod ex postfacto nouit illicitū:vt l.q̇ ꝯ legum.de ince.nup.⁊ bene no.ꝙ idem operat̃ quo ad pene impositionem malafides supueniēs quod scientia a prin.vt.d. l.qui ꝯ.vide tamen circa hoc gl.no.in cle.j.de spon. ¶ Quarto no.ꝙ si collatio facta alicui de bñficio apparet nulla ille a quo dictum bñficium euincit̃ reuertit̃ ad bñficium suū primum.Sicut redit q̇s ad veterem actionem si res euincit̃ ꝑpter quam debitorem liberauit:vt.l.si q̇s aliam.ff.de solu.⁊ in multis casibus competit repetitio eius quod datum est vel dimissuʒ ex causa ea non secuta:vt exempla patent.s.de ele.cum inter.⁊ de trāsa.l.cū mota.⁊.l.cum ꝓponas.cum si.⁊ vide.l.ij.cum.l.se.ff.de ꝯdi.inde. vbi legata soluta ex testamēto quod apparet postea falsum inofficiosum vel irritum repetunt̃:⁊ si testator falso existimans heredem quem instituerat decessisse alium instituit:non videt̃ ꝑmum reuocasse:vt.l.si C.de he.inst. ¶ Quinto no.ꝙ ad hoc:vt possit redire ad primum bñficium dʒ illud scđm alteri debitum dimittere semota omni difficultate.quod tunc intelligit̃ facere cū desistit ab omni allegatione iuris ⁊ facti:vt.C.de aboli.l.fi.q̄ est.ij. q.iij.destitisse.dicit tamen Jo.an.super glo.pe.ꝙ datur sibi dimittendi ꝯsilium vt sibi taliter ꝓuidcat quod clare ostēdere possit bñficium dimissum ad aliū ꝑtinuisse per instrumēta publica. vel alio modo. ¶ Sed circa hoc occurrit dubium de tribus.primo an ille qui bona fide possedit illud bñficium reseruatum vel collatum ꝑ papam fecerit fructus suos.scđo an gesta ꝑ talē durante tali iusta ignorātia valeant.tertio an soluentes tali nomine bñficij sint liberati.Repi hic tria dubia plene examinata super isto.c.ꝑ do.Pau.peru.de ꝑuisio q̇ hoc.c.commentauit ⁊ breuiter.in.j.q.tʒ ꝙ nullus non canonice institutus faciat fructus suos.s.e.dilecto.in fi.⁊ de iurep.cum dilectionis.facit quod no. s.de cau.pos.cum sup.in glo.⁊ ad ꝯria ꝙ bonefidei possessor faciat fructus suos:⁊ ꝙ titulus putatiuus excuset a fructibus.rñ lʒ non clare.⁊ ideo mihi videt̃ ꝙ non teneat̃ ad restitutionē fructuum ꝯsumptorꝝ:sed solum extantium:vt in fi.le.⁊ no.de rei ven.ex diuerso.ff.⁊.s.de rest.spo.grauis.In.ij.q.tʒ ꝙ valēt gesta per talem.all'.no.per Inno.s.de ele.nihil.vbi dicit ꝙ si collatio fuit symoniaca putabat̃ tamen bona ⁊ iuridica tenent gesta per talem donec toleret̃ in administratione.ad h̊.de conse.di.ij.⁊ dixit.⁊ qđ ibi no.⁊.l.barbarius.de offi.ꝑto.⁊.c.ꝯsultationibus de iurep.cum si.⁊ quod no.Dy.j.eo.li.de re.iur.Ex ꝑdictis infert̃ solutio tertie.q.s.ꝙ soluētes tali nomine bñficij sint liberati.Sicut soluentes possessori hereditatis vt heredi quem ꝯstat postea non heredē:vt.l.fi.C.de pe.he.⁊.l.iij.ff.de cond.inde.⁊ no.Inno.de re.spo.in literis.in.iij.col.post med.Idem Archi.viij.q. iiij.nonne.vbi dicit ꝙ q̄diu q̇s in administratione tolerat̃ possunt sibi solui decime ⁊ alia debita ratione bñficij vel dignitatis cuius administrationē hʒ.facit quod no.s.de elec.q̄relam.in gl. ij. ¶ Sexto no.ꝙ dicit libere reuertant̃ ⁊c.Ex hoc enim dat̃ intelligi ꝙ poterit reuerti ad bñficium suum primum autoritate ꝓpria bñficio huius ꝯstitutionis:quod ꝓbat litera ꝑiudicialis ⁊c.⁊ sic fictione vel iuris vel non videant̃ diuertisse vel illa bñficia dimisisse.ad hoc de pe.d.j.diuortium.Caueat tñ a pena.c.cū q̇.s.eo.ti.⁊ ideo cautum est iudicem req̇ri maxime si diceret̃ primum sibi fuisse debitum:vel eum fuisse nimis credulū.dicit etiaʒ Jo.an.per istud verbum libere.ꝙ sibi non poterit referri q̄stio sup beneficio quod iniusto titulo retinuerit.Non ob.reg.dolo facis.q: in possessorio recupato locū nō hʒ:vt ibi no.Sed videt̃ ꝙ redire non possit ad primuʒ nisi illud scđm quod possidet per sñiam euincat̃.Sicut nec emptor pōt agere ꝯ autorē de euictione:añq̄ res fuerit euicta;vt.l.iij.C.de eui.Sed aliud est vbi agit̃ de euictione contra autorem cui questio mota est nunciāda.hic vō iste q̇ vult redire ad bñficium suū non hʒ causam ab eo a quo bñficium suum repetit:nec sibi aliq̇d denunciare tenet̃.Sed tm̄ modo fidem facere ꝙ illud quod dimisit non erat sibi debitū.sʒ alteri per collationem vel reseruationē pape:facit quod no.Jo. an.s.eo.li.de rescr.c.ij.⁊.s.eo.ti.inter cetera. ¶ Septimo no.ꝙ tex.loq̇tur in decreto ⁊ reseruatione pape que afficiunt ignorātes.Sed nunq̇d eundem effectum operabit̃ reseruatio ⁊ decretum legati.videt̃ ꝙ sic q: pōt reseruare inhibere ⁊ decernere:vt c.si apostolica.j.eo.⁊.c.ꝑsenti.s.eo.li.de offi.le.⁊ de iurep.c.dilectus.⁊ hoc ibi plʒ Inno.vt.s.decretū legati afficiat ignorātes.⁊ no.Host.in sum.de ꝯces.ꝑb.§.is a quo.ad fi.ver.q̇d si leg Cōp. ꝯ.s.de re.c.capl'm.ad fi.ver.item q̄ritur cuiusmodi.⁊ Archi.j.e. si apostolice.vbi tʒ ꝙ decretum interpositū sup vacaturo beneficio:vel vacante ordinarij ignorātis non impedit potestatem.et est ratio ꝑm eum:q: ligare ignorantē per decretū est.s.vel ꝯ ius quo tales non ligant̃:vt.l.fi.ff.de decre.ab or.fa.⁊ locati.si ignorans.⁊.s.de ꝯsti.c.ij.Sed delegatus non pōt.s.vel extra ius facere:vt plene leg.⁊ no.j.de here.eo.li.ꝓ hoc facit quod no.s.eo. li.de offi.le.c.fi.⁊ cle.ij.de offi.or.Non ob.dicta Inno.in.d.c.cū dilectus.quia id verum post notificationē:vt ibi pʒ in prin.c.ij. hic de decreto delegati in quo decreto hodie legati de latere ita apponunt illa verba in suis literis reseruationē sciēter vel ignoranter sicut papa.⁊ ita dicit in nouel.in.d.c.si apostolice.de eiꝰ aūt collatione vel reseruatione an sit idem quod in papa.vt afficiat ignorantes.dic ꝙ sic in collatione.j.eo.si a sede.in reseruatione aūt secus:q: ante notificationē etiam si decreto valeret nō ligat ordinariū ignorātem:vt no.Archi.⁊ Jo.an.post eum.j.e. si apostolice. ¶ Octauo no.in ver.eundem.ꝙ si error.in prin.est causa lesionis pluriū:successiue ⁊ gradatim primo restituto aduersus scđm.scđs aduersus tertium restituit̃.⁊ sic deinceps vt sic q̇libet reuertat̃ ad suum.cum enim vitium ex vna radice nascitur ꝯsequens est vt vna lege tollat̃:vt.l.si libertam.C.de nupt.⁊ l.fi.C.de duo re.⁊.c.cum inter vos.s.de re iu.ibi que de ipso causam ⁊ originem accepunt vnde dicit canon ꝙ ex infecta radice fructus non ꝓducit̃.⁊ non bono pagunt̃ exitu que malo sunt inchoata principio.j.q.j.amputato.⁊.c.principatus. ¶ Querit Lap.ille qui poterat redire ad primum bñficium ꝑmissione huius ꝯstitutionis:post dimissionē huius scđi reseruati vel collati vel añ dimissionē añq̄ ad primum redeat morit̃.an dicet̃ vacare per mortem an vō per adeptionē illius scđi beneficij sic dimissi vel nondū.Tenet ꝙ vacet per mortem q: fingit̃ non vacauisse per collationē alterius quod iure nō valuit:⁊ sil'r collatio facta de illo ad qđ reuertit̃ fingit̃ non facta ⁊ per ꝯñs non iudicaret̃. vacabit ergo per mortē.facit qđ no.Jo.an.de re.ꝑmu.c.vno.j.e. li.⁊ per Fed.de sen.in trac.ꝑmutationum.q.vj.

1 Dispensationē impetrans super pluralitate beneficiorū nominatim beneficia exprimere debet.

2 Jura in dispositione causam proximam non remotam considerant.

3 Arbiter ꝯdēnans me ꝙ venderem rem meam ⁊ traderē sub pena vendidi ⁊ tradidi sed post traditionem veni contra vtrum incidam in penam compromissi.

4 Defectus conditionis tacite subintellecte in rescripto gratioso non vitiat literas.

Non potest. Diuisio patet. qꝛ tria sunt di-
cta ꝑ. §§. diuisa. tertiū aūt sui
1 rōnem subdit ibi hoc enim. ¶ † No. ꝙ impetrās dis
pensationē sup pluralitate bn̄ficiorum dꝫ exprimere
bn̄ficia nominatim ⁊ specifice ⁊ nunq̇d eorum qualitas pur cura
sit exprimenda. vide in cle. j. eo. ti. in. v. glo. subticentia autem cu
iuscūqꝫ modici bn̄ficij vitiat dispensationē: sicut etiam impetra
tionem: vt. s. de rescr. si ꝓponente. dispensationes ergo sup plu
ralitate ⁊ nouam bn̄ficij impetrationē vitiat suppssio cuiuscūqꝫ
parui bn̄ficij: ⁊ sic de modicis est curandum aliqua iura dicunt
ꝯtrium: vt hic plene ꝑ Arch. ⁊ ꝑ Jo. an. in. d. c. si ꝓponente. Tan
git h̄ si tacuit ꝑ̄stimonium an vitiet̃ dispensatio remittit. s. de re
scrip. postulasti. vbi dixi ꝙ quandoqꝫ possidet bn̄ficium vt cu-
stos siue vt commendatarius: quandoqꝫ vt vicarius perpetuus
quandoqꝫ vt vicarius tꝑalis: quandoqꝫ non possidet bn̄ficium
sed pensionem vel annuum redditum in ecclesia. ⁊ hoc casu: qn̄qꝫ
in titulum: quandoqꝫ in stipendiū vt doctor: quandoqꝫ q̇s possi
det bn̄ficium ⁊ in omnibus casibus an teneat̃ facere mentionē.
ibi videas ⁊ de ꝓprio ꝑ̄imonio si sit ordinatum ad eius ꝑ̄imo-
nium ibi habes. ¶ Scd̄o no. in. §. illud autē formam huius dis
pensationis, ꝙ possit q̇s duo bn̄ficia curata recipe ⁊ insimul re-
tinere si aliter canonice ꝯferant̃. Circa quā q̄rit Jo. an. de tribꝯ
q̄onibus. ꝑ̄ma est qꝛ ꝑ id quod dicit recipe videt respicere futu-
ra bn̄ficia. q̄ritur q̇d si dispensaret cum iam habente beneficium
curatum. videt̃ non valere: qꝛ dicta dispensatio non refertur ad
obtenta sed obtinenda. ꝓ quo facit tex. post dictum indultum.
Jo. mo. ꝯ all'. s. de rescrip. mandatum. Non obst. quod dixi qꝛ si
post dictam dispensationē suscipit scd̄m. tunc d̄r suscepisse duo.
⁊ tamen in receptione ꝑ̄mi non versabat̃ intentio dispensantis
nec dispensationis effectus: sed solum ius commune. alijs rōni-
bus hoc confirmat: vt hic in nouel. vbi q̄rit si data est ep̄o ꝑ̄tās
dispēsandi cum tribus clericis habentibus curata beneficia. vt
possint alia similia retinere qui ep̄s dispensauit in duobus cura
tis obtinendis cum illo qui nullum curatum habebat an valeat
dispensatio. dicit post Archi. ꝙ non. qꝛ mandatum fuit vt dispē
saret cum habente curatum. sed ille nullum habebat: vt d̄r in the
mate. excessit enim formam ⁊ finem indulgentie: ⁊ sic non vꝫ qd̄
actum est: sicut non vꝫ quod fit aliter q̄ ꝑ̄tor decreuerit. ff. de re.
eo. l. si pupillo℞. §. si ꝑ̄tor. Sed dices si papa voluit ꝙ posset dis
pensare cum habēte curata multo magis cum non habēte videt̃
voluisse. Sol. dic ꝙ in rescriptis ⁊ dispositionibꝯ odiosis cessat
argumentū: ⁊ illatio de maiori ad minus: vt. j. eo. cui de non. dis
positio enim stricti iuris in vno casu non extendit̃ ad alium q̄-
tuncunqꝫ fuisset in illo maior vel equalis ratio disponendi. circa
quod vide quod no. Jo. an. in. d. c. postulasti. ⁊ Cy. in. l. quod fa
uore. C. de legi. in. ix. opposi. ⁊ l. j. que sit lon. ꝯsue. in rescriptis.
casus omissus habet̃ ꝓ omisso: nec in eis infertur de vno ad reli
quum. l. quicq̇d astringende. de ver. ob. ⁊ l. commodissime. de li.
⁊ posth. ⁊. c. susceptum. s. eo. li. de rescri. Querit etiā circa istud
verbum canonice q̇d iuris si post dictam dispēsationem non fue
rint sibi canonice collata. dicit ꝙ lꝫ peccet retinēdo ⁊ posit ꝓce-
di contra eum ꝓ eo quod male tenet non ꝓ eo ꝙ plura teneat: vt
vt no. in Spe. ti. ij. §. videndum restat. ver. q̇d si dispenset̃. ⁊. s. de
ele. dudum. el. ij. in fi. super ver. canonice. ⁊ refert hic Jo. an. eos
dicere quod lꝫ insufficiens dispensatio non tribuat ius retinēdi
bn̄ficium. tamen ꝑ̄stat obstaculum ordinario ꝯferendi scd̄m be-
neficium. dum tamen in dispēsatione dicat̃ ꝙ possit primum cum
scd̄o retinere. istud tamen dictum plenius in nouel. ¶ Tertio
no. in. d. §. ꝙ dispensatio facta ꝙ possit q̇s duo bn̄ficia recipere
⁊ licite retinere intelligit̃ de duobus primis. ⁊ glo. que incipit.
ita dicebat ⁊c. all'. quatuor. ll. ⁊ vnum. c. ad hoc ad idem all'. in no
uel. ff. de iu. do. l. dotis ꝓmissio. ⁊ de pac. do. l. inter socerū. §. fi. ⁊
qui ⁊ a qui. l. matrimonij. ⁊ de ver. sig. l. sciendum. ⁊ de bo. au. iu.
pos. l. fi. ⁊ de le. ij. l. cum pater. §. pater ceteram. ⁊ vt leg. no. ca. l. j.
§. si cui. omnes iste leges ꝓbant quod ad dissolutionem obliga-
tionis ⁊ liberationis sufficit primum ⁊ vnicum implementū. ita
ꝙ id quod vigore dispensationis debetur sufficit impleuisse se-
mel. nec de ꝑseuerantia est curandum. Sicut in conditione dici
mus ꝙ sufficit semel extitisse etiam si non durat vt. l. si quis here
dem. C. de insti. ⁊ subst. facit. l. si socius. §. nec pro eo. ff. pro socio
vbi conuentio de dotando filiam vnius ex socijs de cōmuni pe-
cunia refert̃ ad vnam vicem tantum non plures: sic in casu huius
c. dꝫ intelligi de duobus primis. nam si intelligeret̃ de vlteriori
bus post duo prima. extenderet̃ in infinitum. Sed infinitas est
vitanda in dispositionibus vitiosis. ff. de dā. infe. l. qui bona. §.
fi. ⁊. c. cum in multis. de rescri. s. eo. li. facit quod no. in. l. martiꝯ.
ff. de loca. vbi de medico qui ꝓmisit liberare infirmū a podagra
quem liberasse videbat̃. sed tn̄ postea superuenit: an iterum teneat̃
curare ibi arguit pro ⁊ contra. ex multis iuribus quorum quedā
probant ꝙ sufficit impleuisse semel. Alia ꝓbant ꝙ sufficit si nō
duret. ⁊ ꝑ̄dicta faciunt ad. q. quam hic plene examinat Jo. and.
dispēsatū est cum illegitimo sup bn̄ficio obtinēdo si dimisso pri-
mo quod vigore dispēsationis obtinuit an poterit recipe scd̄m
Archi. ꝙ non. ꝓ quo faciunt supradicta iura que volunt ꝙ suf-
ficit semel tantū. ad idem. s. de fi. ꝑ̄sby. c. j. ⁊ quod ibi per Jo. an.
super ver. vnicum. ⁊ dicit Arch. ita ꝓnunciasse Bonifa. dura vi
detur Jo. an. ista opi. ⁊ nimis late officere. nam ꝯm eam idem es-
set in quocūqꝫ inhabili: puta ꝓpter crimen: ꝓpter vitium vel irre
gularitatē cum quo esset circa habendū beneficiū dispēsatuꝫ. vt
ad ꝑ̄mum tamen dicta dispēsatio restringat̃. Sed istud non est
verum ꝯm eum. Nō ob. istud. c. ⁊ iura pall'. nam aliud est dispēsa
re super ꝑsone inhabilitate, put loq̇tur ista questio: aliud sup be
neficio℞ pluralitate de qua loq̇tur istud. c. prima enim ꝑsonam
respicit. ⁊ est ꝑsonalis. ideo cum ꝑsona durat. sicut priuilegium
ꝑsonale. de re. iur. priuilegiū. nec dimissio primi bn̄ficij reddit eū
inhabilē nec reducit ad statum primum inhabilitatis: que remis
sio semel facta non dꝫ tolli. xxiij. q. ij si is qui. Nec spes melioris
ꝯditionis dꝫ adimi. C. de nup. l. imperialis. in prin. facit quod no.
Jo. an. post Inno. s. de transla. pla. c. fi. super ver. examinari dis-
pensatio vō sup pluralitate non ꝯcernit principal'r ꝑsonā immo
ipsam al's habilem ꝑ̄supponit. Sed ꝯcernit beneficio℞ nume-
rum quod est iuribus odiosum ⁊ ambitiosum: vt quis. s. sit plu-
ralis: vt. s. eo. qꝛ in tm̄. cum si. non mirum ergo si numerus duo℞
beneficio℞ de primis duobus intelligit̃ ⁊ ex causa restringit̃ ad
duo prima sicut nomen heredis qd̄ de sui natura ꝓtendit̃ ad pri
mos. ⁊ ad vlteriores. ff. de ver. si. l. heredis ex causa restringit̃ ad
primum qn̄. s. deducit in dispositione non trāsmissibili ad here-
des: vt in vsufructu: vt. l. antiq̇tas. C. de vsufru. ⁊. l. sciendum. de
ver. sig. non ob. c. j. de fi. ꝑ̄sby. nam ibi fuit dispēsatio. super vno
bn̄ficio cum ꝑsona inhabili: lꝫ enim non possit habere nisi vnicū
vt ibi dicit eo dimisso successiue vnum post alterum poterit ha-
bere plura: vt ibi no. Jo. mo. in addi. ⁊ sic ꝯcor. ⁊ istam opi. Jo.
2 an. credo verā. † nā iura semp ꝯsiderant in dispositione causam
ꝓrimam non remotā: vt no. in. c. de cetero. de homi. ⁊. l. si mulier.
ff. re. amo. ⁊. l. rogasti. in prin. si cer. pet. vbi dispositio iudicat̃ ex
causa ꝓrima non remota. Sic in q̇one ꝓposita cum papa dispē
sat cum inhabili sup beneficijs obtinēdis ꝑsona venit principa
liter in dispēsatione in qua vnum venit beneficiū. sed ꝑsona ha-
bilitat̃ ad ipsum. Sed cum dispensat̃ vt possit duo vel tria bn̄fi
cia obtinere. ista gratia ꝯcernit principal'r bn̄ficia non ꝑsonam
quod patet. qꝛ si iste esset inhabilis al's ꝓpter crimen ad bn̄ficia
vel irritationē non posset vigore dicte dispēsationis talia bene
ficia ꝯsequi. qꝛ papa dispensat super impedimento pluralitatis
non inhabilitatis. ⁊ ideo submoto vno aliud remanet: vt. l. si nō
lex. de here. insti. pro hoc facit quod no. Spe. ti. ij. §. nec ostendē
dum. versicu. is. Nam cum dispensat̃ cum inhabili dꝫ de hoc fie
ri exꝑ̄ssa mentio nec sufficit generalis maxime: quia dꝫ fieri cuꝫ
cause cognitione: al's potius pōt dici factum temerarium quod
agitur ꝯ iura: ꝙ dispensatio in factum a sciente ⁊ dispēsare volē
te: vt no. eo. ti. §. qual'r autem. ver. dicunt aūt q̇dam. ⁊ ver. nunq̇d
ergo. ¶ Iuxta ꝑ̄dicta quero de tali. q. arbiter cōdēnauit me ꝙ
3 venderem quandā rem ⁊ traderem sub pena. † Ego vendidi et
tradidi sed post traditionem veni contra. vtrum incidam in pe-
nam compromissi. dicit Bar. ꝙ non quia vendendo ⁊ tradendo
sum plene liberatus a laudo ⁊ est casus in. l. in munerationibꝯ.
ff. de sol. ⁊. l. seruus si heredi. ff. de sta. libe. ⁊ quod no. in. l. j. C. de
pac. in fi. gl. mag. Non ob. ff. de ꝯhen. emp. l. fundi partem. quia
ibi fuerunt verba tractum temporis importantia non mōmetū
pur conductum habet. Non ob. l. inter castellianum. ff. de arbi.
quia arbiter ibi diuisit ⁊ voluit rem sic esse ⁊ manere diuisam: vn
de considerauit factum successiue. non ob. ff. de act. em. l. si heres
qꝛ ibi loquitur in quibusdam accessorijs pro quibus potest agi-
⁊ vide quod no. Guil. de cug. in. l. sed si possessori. ff. de iureiur.
Posui hanc. q. pro eo. quod dixi. s. ꝙ sufficiat impleuisse semel
habet enim locum in dispositionibus que momento implentur
non in illis que habent tractum successiuum in quibus req̇ritur
perseuerantia. ¶ Quarto no. ꝙ per istam formam non obstan-
te ꝙ vnum beneficiū habeas ꝙ possis aliud obtinere non intel-
ligitur dispensatum. vt primum retineat cum secundo. sed talis
expressio excludit vitium surreptionis. Ponit Archydia. exem
plum in habente duas ecclesias curatas: vt si papa conferat sibi
tertiam cum dicta clausula non obstante ꝙ duas habeat non in
telligitur dispēsare in illis duabus si eas illicite detinebat. Du
bium facit quia dictio non ob. videt̃ nouam dispositionē indu-
cere in exꝑ̄ssis in ipsa. Nam in simili si testator dicit lego vxori
ꝑ̄ter dotē. c. videt̃ legare dotē: vt. l. seya. §. vxori. de an. le. idem si
dicat lego supra dotē centū: qꝛ verbū supra includit dotem sicut
verbum amplius: vt. ff. sol. ma. l. diuortio. §. iter si locatio. ⁊. ff. de
do. prele. l. seya. Idem si dicit centum vltra dotem vt. l. si vltra. C.
de fideius. ⁊ hoc no. Bar. ff. de do. preleg. in. l. cum ita. Ista ergo
clausula

clausula non ob. videtur super obtentis nouam dispositionem ⁊ sic dispensationē inducere: quia ita est repetitiua precedentiū sicut alie dictiones de q̇bus. s. Sol. hic facit odium dispēsationis super pluralitate vt clausule literarū ad beneficia nō importent istum effectū si possunt aliū operari: vt sic litere tales veluti odiose restringant quantū possunt. s. eo. cū in illis. ⁊ c. ꝙuis. et c. is cui. ita etiam clausule earūdem restringēde sunt potius q̄ laxande. vnde si papa concedit ꝙ possim aliquod beneficiū obtinere preter obtenta nō intelligit in obtentis dispēsatio: vt no. Inno. in c. dudum. de elec. Si autem diceret ꝙ cum obtētis possim tertiū obtinere videt super oibus dispensare fm Jo. an. qui alleg. ff. de leg. iij. l. sic. et l. si pater filiū. §. fi. eo. tit. Lap. dicit hoc verum si exprimat ꝙ prima duo minus iuste cōsecutus fuerit: al's nō valeret dispēsatio. de tenendo duo illa cū tertio beneficio: nec etiā quo ad tertiū habendū cū ꝓpter duplicitatē duorum curatoꝝ esset etiā inhabilis ad habendū tertium. s. de elec. dudum. el. ij. facit cle. j. eo. ti. ⁊ de offi. ordi. c. iij. §. fi. s. eo. lib. de primis enim beneficijs non fit mētio vt in eis nouus titulus cōferatur sed vt per collationē vltimi nō perdatur: ⁊ sic verba prolata ad retinendū non operant ad inducendū: vt l. iij. ff. de acq̇. posses. ¶ Querit glo. iiij. si cum habente ecclesiā curatā dispensatur vt possit recipe aliud beneficiū etiam personatū similem curam nō habens: queritur an si cōferatur archidiaconatus poterit illū retinere. Arguit ꝙ sic: ⁊ cōcluditur ꝯriū. ⁊ not. ipsam pro intellectu huius verbi. simile in nouel. dicit ꝙ similitudo est reꝝ vel singulariū differētiū cōparatio. vñ in illa nō req̇rit ꝙ tota res sit tote rei similis sed in eo ad quod cōfert. de confir. vti. vel inuti. cum dilecte. ⁊ quod ibi in nouel. ⁊ qui filij sint legi. per venerabilē. post prin. de admi. tu. l. si pupillus alterū. §. fi. ⁊ qđ no. Jo. an. de iudi. causam q̄. el. ij. ⁊ de consti. trāslato. super vltima glo. facit. l. quod nerua. ff. depositi. ¶ Ultimo no. q. alterius glo. magne ꝙ defectus cōditionis tacite subintellecte in rescripto gratioso non vitiat literas: nec alterat officiū vel naturam dispositionis. exēpla vide. s. de elec. licet canon. etiā si in nouel. ⁊ quod dixi post glo. j. de offi. deleg. cle. j. facit. s. eo. lib. de offi. ordi. c. ordinarij. §. prouideat. ar. cōtra. s. de transla. c. fi. ibi: dū tamen nihil ⁊c. sed illa determinatio erat de preterito: vel debebat precedere actum fiendū. ⁊ vide concor. ad hoc. s. de auto. et vsu pal. c. ex tuarum. super verbo dummodo.

☞ Legatus cum decreto decernere potest.
Confirmatio pape quam facit de dispositione ab alio celebrata denoiatur ab ipso confirmante.
Confirmationē gratie legati impetrans an teneat facere mentionem de prioribus beneficijs.
Confirmatio ius nouum dare non dicitur.

Si apostolice. Primo ponit factū continens gratiā legati ⁊ approbationē papalē. secūda ibi: certum est. soluit dubium: surgens ex facto rationē interserens: ⁊ dubiū fortificans. tertia, ibi: cum ipsa fortificatio ibi etiaꝫ. ¶ No. ꝙ hic legatus reseruauit canonicatū ⁊ prebendā proxime vacaturos cuꝫ decreto. Quādoq̄ mandat statim recipi in canonicatū ⁊ prebēdam ꝓxime vacaturā reseruat. ⁊ de hac forma dixi. s. eo. si eñ in primo notabili dic vt ibi. ¶ † Scđo no. cōtra opi. modernoꝝ: q: legat⁹ potest decernere cum decreto. de quo per glo. not. cōtra. ⁊ per Hosti. in summa. de offi. lega. §. quid pertinet. ver. irritat. ⁊ in spec. ti. ij. §. nec ostendendū. ver. xxxviij. Sed dubium vtrū tale decretū legati ignorantes liget. Inno. ⁊ Hosti. ꝙ sic. Archi. ⁊ Cōpo. ꝙ nō. dixi. s. eo. si bñficia. in. vij. notabili. ⁊ hic in nouel. vbi tm̄ opi. predictoꝝ refert. ⁊ subdit ꝙ hodie legati in suis literis reseruationū apponūt illa verba sciētes vel ignorātes sicut ⁊ papa. ¶ Tertio no. ꝙ illud qđ est debitū vno iure ⁊ ex vna dispositione pōt deberi ex alia ex nouo titulo superueniēti non aūt ex vtroq̄: vt c. vt quis duas. s. eo. li. de elec. Ratio q: due cause lucratiue nō possunt cōcurrere in eadem re etiā ex dispositionibus diuersoꝝ: vt l. meuius. de leg. ij. ⁊ l. non quocūq̄. de leg. j. Sed clerici in beneficijs dicunt habere titulum lucratiuū. s. eo significatū. facit. l. iij. §. ex plurimis. de acq̇. posses. ff. ideo aūt hic titulus iste superueniens a papa vincit et extinguit titulū legati q: est fortior ⁊ maioris potentie: vt c. hi qui. s. eo. vnde dicit lex vbi aliqua differētia obligationū potest cōstitui vna alterā perimit cū vo due sunt eiusdē potestatis nō potest reperiri cui altera poti⁹ q̄ altera cōsumat: vt l. generaliter. C. de fideius. titulus ergo debilior extinguit adueniēte potentiori: vt ibi. facit. l. si creditori. ff. de leg. j. ⁊ l. iij. §. qui fideicōmissariū. de here. insti. ¶ † Quarto no. ꝙ cōfirmatio pape quā facit de dispositione ab alio celebrata denoiatur ab ipso cōfirmante nō ab eo qui actū gessit. ⁊ hoc verū qñ hoc exprimit vt autoritate sua actus sortiat effectū: vt hoc factū fuit. nam vt dicit lex oia nostra facimus q̇bus nostra impartitur autoritas. C. de vete. iur. enucle. l. j. §. sed neq̄. ver. omnia. Sic ⁊ tutor datus in testamento ⁊ a iudice cōfirmatus datiuus est nō testamentari⁹ lꝫ datū in testamēto patris sine inq̇sitione ⁊ satisdatione iudex habeat cōfirmare. C. de confir. tu. l. ij. ⁊ in aut. de defenso. ciui. §. sed interim. ista sunt similia que alleg. Jo. and. sed nō faciūt ad ꝓpositum. c. in quo gratia legati erat efficax de se ⁊ valida. quo casu ille qui cōfirmat qđ de se est validū nō videt dare de nouo nec cōferre nouū titulū vel antiquū validiorē facere q̄ sit: vt c. inter dilectos. s. de fide instru. et c. q: diuersitatē. de cōces. pbē. in d. aut. l. j. §. sed neq̄. ⁊ l. ij. §. sed interim prealle gatis act⁹ celebratus erat inutilis nullū effectū ꝓducens sine cōfirmatione: ideo qui ꝯfirmat dat: vt in l. adoptio nō videt facta. ff. de adop. ⁊ q: iura in hoc variant vtrū qui cōfirmat videat dare. Jac. de bel. Jac. but. ⁊ alij vario modo loquunt in. l. et q: ff. de iur. om. iudi. vbi Bar. clarius sic distinguit ꝙ interdum quis cōfirmat qđ nullū est ⁊ videt dare: vt d. l. adoptio. ⁊ l. legata inutiliter. de leg. j. Qñq̄ q̇s cōfirmat id qđ nuper est factū nō nullū: vt qñ superior cōfirmat electionē tunc cōfirmans nō videt dare sed imperfectū perficere: vt d. §. sed interim. simile cū ptor interponit emācipationi vel alienationi autoritatē vel simile. nō eñ videt facere sed impfectū ꝯfirmare. Hinc est ꝙ electi ꝯsequunt titulū ex electione nō ex cōfirmatione: q: ꝯfirmatio nō cōfirmat inualidū sed imperfectū: vt alibi no. Qñq̄ q̇s ꝯfirmat actū perfectū ⁊ validū: ⁊ tunc aut ille actus nō erat in sua libertate: q: eū non poterat tollere: ⁊ tunc nō videt dare: vt l. vnū ex familia. §. fi. de leg. ij. aut erat in sua libera potestate: ⁊ tūc aut ꝯfirmat de nouo volens inducere. ⁊ videt primū reuocare ⁊ de nouo inducere: vt l. poscim⁹. §. fi. de iniusto testa. ⁊ l. querebat. de testō mili. Aut noluit de nouo inducere sed ꝯfirmare prout est. ⁊ tunc q̇ confirmat nō dat: vt s. de confir. vti. vel inuti. c. pe. ⁊ fi. Ita distinguit ibi. Ex cuius distinctione ad c. apl'ica ptꝫ ꝙ ex eo ꝙ erat in libera potestate pape reuocare gratiā legati nondū adimpletam potuit ipsam suā facere cōfirmādo ⁊ autoritatē impartiēdo. In dubio si hoc nō exprimit sed solū cōfirmat ⁊ exequi mādat dicit ibi Jac. de bel. ꝙ in dubio q̇ ꝯfirmat nō dat sed datū approbat vt d. c. inter dilectos. §. ceterū. vt c. cū inter vos. de re iudi. In casu ergo hui⁹. c. nō sola ꝯfirmatio grām legati alterauit ⁊ apostolicā fecit: sed verbū autoritate nostra. ex quo verbo expresso patet ꝙ grām alteri⁹ facit suā: vt s. de rescrip. cū aliq̇bus. in fi. sentit tū hic Jo. an. ꝙ sola ꝯfirmatio pape operet istā alterationem ⁊ trāsfusionē dū dicit ꝙ ex quo papa cōfirmat reseruationem ⁊ decretū legati etiā sine datione executoris affecta sit prebenda. s. c. pxi. ⁊ s. de rescrip. tibi qui. ⁊ de cōces. pben. c. si soli. ⁊ s. de ꝯces. pben. c. cōstitutus. super glo. j. sed Jo. an. loq̇tur in questione quā format ꝙ datio executoris de qua in tex. nō fuerit de substātia. ⁊ solum verbū cōfirmamus in dubio nō alterat: nec immutat naturā dispositionis vt dixi. ⁊ credo verū. faciunt predicta ad ea que dixi de sentētia cōfirmata per iudicē appellationis an ex ea vel ex prima oriatur actio in factū ⁊ ius executiuum. ⁊ cōiter tenetur ꝙ ex sentētia iudicis appellationis nō ex prima: vt dixi in c. romana. s. de appel. eo. li. ⁊ ibi in nouel. in fi. Sed dices per predicta videt ꝙ ex prima que apparet firma ⁊ valida: ergo qui eam cōfirmat nō videt de nouo dare per iam dicta. Solutio renouat: q: per appellationē erat extincta: vt l. j. in fine ad turpil. Sumit igit vigorē ex prima cōfirmatione: ergo ex ipsa snīa cōfirmata oritur actio: vt l. si q̇s priore. ad treb. Glo. que incipit non in forma querit de vna. q. vt in ea patet. et Archi. tenet opi. glo. dicit enim ꝙ si pape decretū obtinet in facto legati qui vnū ius dare potest in beneficio anteq̄ vacet fortius in facto capituli qđ potest dare ius canonicatus. Jo. mo. tenet ꝙ secūdus prefert. Nam primo habet formā iustitie que cōsueuit trāsire sine solēnitate. Executor enim deputat⁹ pro primo qui in forma iustitie impetrauit hꝫ potestatē reseruādi: decernendi ⁊ inhibēdi in exequēdo nō dādo. Non eñ videt papa liberaliter tali dare. Sed erga ipsum debitū iustitie exequi: et sic nō dicitur de nouo facere in c. nouit. de appel. ⁊ c. literis. de rescrip. facit. l. si seruo. de here. insti. ⁊ l. vnū ex familia. de leg. ij. Sed obst. huic opinioni. c. cū aliq̇bus. in fi. s. eo. lib. de rescrip. Sed si litera est gratiosa hic mixta. Nam in ea narrat capituli gratiosa receptio. Secūdo in literis pape iustitie exhibitio. ne inane nomen ⁊c. Tertia apostolica ꝓuisio erga ipsum que plus respicit iustitiā q̄ gratiā. Jo. an. dicit ꝙ ista opinio Jo. mona. procederet vbi papa sine ꝯfirmatione iudicem simplr dedisset: sed in q. glo. papa etiā receptionē capituli cōfirmauit ⁊ mandauit executoribus ꝙ autoritate apostolica prebendā ⁊c. et sic satis constat de eius intentione ꝙ voluerit autoritate apostolica hunc dici receptum. nam cōfirmatio ⁊ executoris datio cū predicta clausula multū adijcit iuri sibi competēti ex receptione capituli. Regulare est autem ꝙ in istis mādatis dum aliquid vltra ius cōmune additur vel detrahitur ex hoc suscipiūt nouam

formam:sicut cum mandatur ordinario qd facere tenetur.alia tamen forma. Nam ex hoc eius iurisditio alterat:vt in.c.licet.z quod ibi no.de offi.ordi.z per hoc credo qd sane senserit in hoc Jo.an.facit qd no.s.eo.hi qui autoritate. ¶ †Secũdo querit glo.penul.vtrũ ille qui impetrat confirmationẽ gratie legati in forma de qua in isto.c.teneatur facere mentionẽ de priorib⁹ beneficijs.tenet q sic vt in ea ptz.idem Archi.lz prius teneret cõtrarium rationib⁹ infrascriptis:qz in impetrationib⁹ z dispensationibus expressum est debere fieri mentionẽ nõ in cõfirmationibus.casus ergo omissus zc. c.susceptũ. de rescrip. †Item quia cõfirmatio non dat ius nouũ:sed primũ corroborat. s.de fide instru.inter. Item trahit originem a receptione z sic cessat ambitio:qz ius suum psequitur. Sicut licet petere cõfirmationem electionis electo. Sic ergo z recepto s.de elec.dudum.el.ij. Item cõfirmans nõ donat.ff.de iurisdi.om.iu.et qz. Sed ista z similia tollunt per id qd glo.dicit sm Jo.an.in no.

1 ☞ Legatus nõ potest beneficiare beneficiatũ nõ facta mentione de beneficio quod habebat.

2 Gratia pape facta motu proprio censetur surreptitia.

3 Surreptio impetrantis pro se sicut reddit impetrationẽ nullã ita surreptio impetrantis pro alio.

Si motu proprio. Distinguit duo mẽbra.secundũ ibi:secus demũ. primũ determinat ibi motũ. ¶ No. primo q tex.loqtur de collatione quã facit papa motu proprio. Quid de gratia siue collatione legati an eius pprius motus operet illud qd dicit hic in tex. Jo.an.remittit ad nota. per eum.s.de offi.leg. c.fi. Archi.hic tenet locũ habere qd hic dicitur in papa tm̃ nõ in alio ordinario per preallegatũ decre. Idem hic Lapus. †Ratio est sm eum qz legatus nõ potest beneficiare beneficiatũ nõ facta mẽtione de bñficio qd habebat:vt.d.c.fi.et.c. si apostolice.de offi.ordi.in cle.licz enim nõ possit notari surreptio ex parte illius cui legatus pprio motu cõfert. est tm̃ surreptio ex parte legati:si sciebat vel scire poterat beneficiatũ illũ.secus si scire nõ poterat:qz tunc valebit collatio:nec poterit surreptitia dici ad hoc.s.eo.lib. de rescriptis. gratia. ¶ †Secũdo no.q gratia pape facta motu pprio nõ censetur surreptitia ex hoc tm̃ q in ea nõ fuerit facta mẽtio alterius beneficij qd habebat is cui sic papa puidit.z aduerte qz gratia cẽsetur non solũ surreptitia ex taciturnitate alterius beneficij qd habebat impetrãs sed etiã ex alijs.pur.si tacuerit numerũ statutum in ecclesia:vt.s.de rescrip.cõstitutus.vel pro alio fuerit scriptũ.c.in literis.et.c.mandatũ.vel est surreptitia siue inualida:qz tacuit defectũ persone ipsius impetrãtis pur natalium. defectum etatis corporis vitiati.bigamie z similes.vtrum ergo proprius motus pape firmet gratiã cõtra istos defectus vt ex eis nõ possit censeri surreptitia sicut firmat ipsam cõtra taciturnitatẽ alterius beneficij.prout dicit hoc.c. Ad hoc respõdet notabiliter Jo.an.q lz isti defect⁹ per viã surreptionis opponi nõ possit ppter expressionẽ pprij motus.opponit tm̃ per viã iuris cõmunis cũ pprius mot⁹ taliũ dispẽsationẽ nõ inducat.ad hoc c.eam te.de eta.z qualita.vbi dicit tales nõ recipiẽdos per literas apostolicas nõ distinguẽdo:an fuerant vel nõ pprio motu date:lz ergo pprius motus excludat surreptionẽ.opponi tamẽ poterit grauatos nõ teneri:qz papa non intẽdebat ex quo non expssit infringere numerũ vel grauare ecclesiã pro alio vel dispẽsare in pdictis defectibus.sit ergo cautus aduocatus in modo opponẽdi. Nam lz motus pprius tollat vnũ defectũ irritationis literarũ qui est taciturnitatis:non tm̃ tollit alios supradictos:z sufficit ad nullitatẽ dispositionis vnũ ex plurib⁹ defectibus remanere:vt.l.si nõ lex.ff.de here. insti.z.l.si dom⁹.de serui. vrba.predio. ¶ †Tertio no.q sicut surreptio impetrãtis pro se reddit impetrationẽ nullã:ita surreptio impetrãtis pro alio:z sic inficit impetrationẽ dolus tertij.sicut pprius. circa qd vide Cy.de excõicato impetrãte noĩe alieno:vt legit z not.in.c.j. s.eo.lib.de rescrip.z qd dixi in.c.gratia.eo.ti.z vide etiã.l.iij.in prin.ff.qd quisqz iur.z ibi ista distinctio an scz ad petitionẽ alterius vel nullius aliqd concedat. ¶ Quarto no.q si taciturnitas etiã modici beneficij impetrãtis reddit gratiã surreptitiã z sic de modicis est curandũ:qñqz secus.qd dic vt legit z notat s.de rescrip.si proponente.z aduerte qz tex.loqtur de beneficio obtento z sic de iure qd impetrãs habet in re. sed numqd similiter de iure qd habet ad rem teneat impetrãs facere mentionẽ. dicunt qdam q non:sed sufficit si renũciat illi iuri. Primum vt hic refert.disputauit Jo.an:vt ipse no.in regula ignorãtia.j.eo.l.j. de reg.iur.z quid iuris si impetrãs vult renũciare beneficio qd tacuit in impetratione:an ex hoc eius gratia cõualescat.dic vt not.per eũ de rescrip.postulasti.dicit enim Lap. hic q litere nõ cõualescũt per talẽ renũciationẽ. Tangit etiã remissiue Jo.an. de habente prestimoniũ vel possessionẽ ab ecclesia quam tacuit in impetratione:an ex hoc impetratio reddatur surreptitia remittit ad no.per eum in.d.c.postulasti. Lap.hic post Gof.dicit q de istis non tenetur impetrans facere mentionẽ si habet ipsa in stipendiũ.z vt laicus:sec⁹ si vt in titulũ z beneficiũ. ¶ Quinto no.in.§.motu.quando dicat gratia facta motu pprio. Nam tunc dicitur quando exprimitur in eadem. Sola ergo scientia principis non expresso in literis motu proprio nõ excludit vitium surreptionis. Alibi tamen videt lex velle q idem operet scientia principis scribentis qd operatur clausula non ob.vt.l. idem scribit.§.fi de excu.tut.z.l.qdam consulebat.ff.de re iudi. et circa hoc no.qd dicit tex.expresse cautum in eadez zc.per hoc enim dicit glo.fi.qd motus pprius apparere debet ex serie literarum:nec potest pbari extrinsecus.ex quo collige q quis gratia pape possit pbari per testes:etiam si nondũ sit redacta in solita literarũ forma nec bullata:vt no. Archi.s.eo. in prohemio. in fine tamen pprius motus non probatur nisi per literas apostolicas. Ex quo etiam collige q vbi per scripturã inducit aliquis effectus ad talem effectũ cõsequendũ de necessitate requiritur scriptura:nec sufficit aliter fieri fidem.secus autem si scriptura sit de forma actus super quo requiritur:qz tunc forma et actus probant per testes:vt no.s.eo.lib.de elec.vt circa. in glo super verbo literis.z de appel.cordi. in glo.istud z idez est vbicunqz requiritur scriptura ad faciliorẽ pbationez. Sicut est in actis que fiunt corã iudice.s.de proba.qm̃ contra. Bene enim tunc pbari possunt aliter q per scripturã:vt ibi no. Inno.z no s.eo.li.de sen.z re iudi.c.fi.z quod no. Pau.in cle.vt constitutionẽ.§.insuper.de elec. Casus autem in quib⁹ scriptura est de substãtia enumerat.glo.in.c.j.de censi. j.eo.li. Quid dices econuerso ad testes papa expressit in literis q motu proprio aduersarius vult probare q ad impetrãtis vel alterius instantiã hoc fecit:an debet audiri:dicit in nouel.q non per rationẽ glo.fi.et etiam qz id esset arguere papam de mendacio.qd non licet.ad quod vide no.in cle.j.de proba.in glo.antepe. ¶ Querit Lap. aliquis vltra numerũ est receptus per literas pape sub expectatione prebẽde quam duxerit acceptandã:vacat prebenda quam acceptat:ipsam tamen prebendã z canonicatũ antequã decederet qui illos obtinebat papa reseruauerat cũ decreto:ille acceptãs sciẽs postea de pdicta reseruatione impetrauit a papa de nouo suggerens qualiter acceptauerat canonicatũ z prebendã:predictos antea reseruatos cum tamen non canonicatũ sed prebẽdam acceptauerat vt predixi.querit an dicta impetratio z collatio valeat:videtur q sic per no.per Ber.s.eo.dilectus.eo.li. in glo.ar.q sententia illi z isti intelligunt zc.vsqz ibi:non enim in contrariũ facit hoc.c.et.s.eo.titu.et lib.dudum.z quod ibi in glo.scz per potestatẽ.z hoc in glo.indistincte.z per Inno.s.de rescrip.super literis.in glo.scz veritate. Scribitur per Jo.an. et pro hac parte cõsuluit ipse Lap.et quidam alij.z ita dicit sentire curiales.

1 ☞ Minus quod est in obligatione generis debetur.

2 Collator eligere debet prebendã debitam impetranti.

Si pluribus. Ponit thema ex quo dubium oritur qd distinguendo soluit ibi gratiã.z secũdũ membrũ psequitur ibi si vo.z in vtroqz rationẽ reddit z subdistinguit.et in membris subdistinctis negligentiã punit. ¶ No.cuius est electio cum cõfertur beneficiũ in genere z plura beneficia simul vacant. Nam si facta fuerit collatio motu proprio erit electio creditoris.i.illius pro quo motu pprio scribit. Ratio est:qz principis beneficiũ debet late interpretari.C.de bo.vacan. li.x. l.ij. z in aut.de non alie.§.si minus.col.ij.sed oppones immo videt q stricte:qz ista gratia tendit in preiudiciũ tertij scilz ordinarij collatoris qui grauatur ex collatione pape:vt.s.de rescrip.mãdatum.et.c.literis.beneficiũ ergo principis debet stricte interpretari:vt no. Inno in.c.cũ dilectus.de dona. Cum ergo dicta gratia ledat ius ordinarij quantum minus potest:dicamus q ipsius semper debeat esse electio z semper minoris valoris beneficium debeatur cuius cõtrariũ dicitur in hac prima parte. Sol.dico q papa beneficia cõferendo nõ dicitur cõferre aliena beneficia:sed ppria z ius suum.habet enim potestatẽ liberam super oẽs in beneficijs:vt.s.eo.c.ij.hinc est q recepti eius autoritate sunt alijs preferẽdi.s.eo.hi qui.et.c.si a sede.hoc igit respectu scz iurisditionis pape in beneficijs eius gratia proprio motu facta est latissime interpretãda tanq facta de re proprie cõcedẽtis. ¶ Secũdo no.an vigore gratie facte motu pprio de prebẽda in genere debeat illã que est maioris valoris.z intelligit Jo.an.maioritatẽ valoris per respectũ ad redditus nõ estimationis rerũ ex qbus puenĩũt:vt si turrim haberet magne estimationis z paucorũ redditũ. idem verbum in.c.cũ causam. de testi.in glo.ij. vbi de hoc.z de iureiur.quãto.in pn. Ad hoc ego allego.l.qui bonis.ff.de ces.bo.vbi in exigendo aliquẽ quater

facere

facere potest inspicitur ꝙtum ex ipsius patrimonij fructib⁹ potest redigi non ꝙtum ex venditione rerū redigeret: ⁊ in beneficijs ecclesiasticis necessario talis estimatio referēda est ad redditus. Tum q: clericis quibus ꝯferūtur redditus solū debent: vt.c.p̄sent.de offi.ordi.cū ibi no.tum q: res ipse alienari prohibentur.frustra igitur fieret estimatio si clerico remaneret possessio magni precij ⁊ nullius redditus vt sunt gemme ⁊ lapides preciosi.ex talibus enim clerici pascerent oculos sed nō ventrē. ¶ † Tertio no.ꝙ in obligatione generis qđ minus est debet: vt in.§.si vo.concor.c.in obscuris.de regu.iur.⁊.l.post iulianū.§.scio.de leg.j.⁊.l.nūmis.de leg.iij. Ista enim materia cuius fit electio in obligatione generis.dic vt plene legit ⁊ notat in.l.legato generaliter.de leg.ij.⁊ in obligatione alternatiua dic in.l.lucio.de leg.ij.⁊ vide qđ dixi in.c.gratia.s.eo.lib.de rescrip.vbi post glo.dixi an qui semel elegit possit postea variare.de quo in c.ij.eo.lib.⁊ titu. ¶ Quarto no.ꝙ qui hʒ ius eligēdi dʒ eligere infra.x.dies post notitiā: ⁊ simile in tēpore prefixo ad appellandum qui est.x.dierū a die sciētie: vt in aut.hodie.C.de senten.et l.ab eo.C.qūo ⁊ qū iud.⁊ intellige hunc habere notitiā vacationis cum sibi fuerit patefacta per executores: vel impetrās ipse ostēdit literas: aliter credere nō tenet.s.de offi.dele.cuʒ plures in iure.⁊ qđ no.Compo.in.c.cōstitutus.de rescrip.in glo.mag.post princi.§.vnā causam.ver.alijs.vide etiā qđ de ista notitia habet in simi.de cōces.preb.cle.j.in glo.pe. ¶ † Quinto no.in ver.seu si sit ⁊c.ꝙ collator debet eligere prebendā debitā impetrāti.⁊ pōderat Jo.an.ꝙ dicit elegerit ⁊ nō dicit cōtulerit: liʒ enim hoc casu ordinarius eligat: executor tū illā cōfert fm Archidia.sed in hoc casu nō est necessaria collatio alicuius cū papa illā cōtulerit: vt ptʒ in prin.c.ibi cōferamus: ⁊ sic statim collatione facta per collatorē impetrans hʒ titulū: qui forte retrotrahitur ad tempus vacationis: ⁊ nō ex tempore electionis qđ est vtile scire ꝑpter fructus perceptos medio tēpore inter vacationē ⁊ electionē. Si forte debebant alteri fructus percepti vacationis tēpore.c.si ꝑpter.s.de rescrip.eo.lib. Talis eīm subsequens electio retro fingit fuisse debitū a tempore tituli collati per papā.arg.optimū de leg.ij.l.vnū ex familia.§.si de falcidia.facit.l.si tibi homo.de leg.j.§.cū seruus. ¶ Sexto ⁊ vltimo no.in ver.alterutro.ꝙ lapso termino iuris ad eligendū prefixo deuoluitur electio de vno in aliū.cōcor.de leg.ij.l.statu liberū.§.stichū.⁊ qđ no.de rescrip.ceterū.in glo.ij.⁊ loqtur tex.cū prefigitur terminus ad eligendū a iure. Si vo sine termino cōpetat ius eligēdi: est terminus prefigēdus a iudice: vt.l.mancipioꝝ.de op.le.⁊ loqtur tex.in electione rerū.in electione vo personarū cum datur mihi electio ꝯferendi vni ex duobus quē elegero: si sim in mora quid iuris.vide in.l.cū qdaʒ.de le.ij. ¶ Quero post Jo.an.c.loqtur cum cōfertur vni vel plurib⁹ motu proprio vel ad petitionē alterius fiat collatio ⁊ vacent plura prout hic dicit.si dicam⁹ ꝙ tunc primo impetrāti debeat minoris valoris: vt dicit in.§.si vo.ergo secūdo impetrāti debebit sequēs qđ erit maioris valoris.qđ erit absurdū: vt magis sit fauendū secūdo ꝙ p̄mo cōtra.c.eū cui.s.eo.⁊ pro tāto dicit ipse ꝙ iste.§.habet locū in vno impetrāte.⁊ ptʒ ex tex.dum dicit cuiꝗ.⁊ sic in simi.in duobus ergo vel pluribus impetrātibus.dic post euʒ ꝙ si sunt disparis autoritatis ille q erit potioris erit prior.s.eo.si qui.⁊.c.ad sedem. Si vo sunt paris autoritatis vincens in tempore ceteris paribus vincet etiam in iure.siue loquamur de prima parte.c.siue de secūda. Nam in hac secūda parte in fauorē ordinarij est inductū vt debeatur minoris valoris. Sed si eam teneret recipere post impetrās secūdus haberet aliam maioris valoris.⁊ sic beneficiū qđ cōcedit hoc.c.ordinario collatori nō esset fauor sibi sed scđo īpetrāti.sed hoc ꝓhibet lex ꝙ fauor vni⁹ extēdat ad alium: vt.l.cū patronus.de le.ij.⁊.ff.q po.in pig.ha.claudius.⁊ est simi.qđ no.in cle.j.de rescrip.in glo.in actore. ¶ Ultimo Jo.an.inducit hunc tex.ad.q.disputatā in ecclesia rauenē.sunt duo collegia: scʒ canonicoꝝ cardinaliū ⁊ cantoꝝ: vt refert Jo.an.in.c.bone.el.j.de postu.prela. Modo pone ꝙ aliqs impetrauit canonicatū ecclesie rauenē.simpliciter in quo ex eis dʒ recipi.dicit primo ꝯsiderandā qualitatē persone: vt in illo q magis sibi cōgruat recipi debeat.arg.s.c.si de beneficio.⁊.qū. Si vo neutro dignus est ad neutrū recipiet ꝑpter tacitā conditionē subintellectā si est dignus.de rescrip.cum adeo. Si vo est dignus vtroꝗ tunc videt distinguēdū: vt in isto.c.vt.s.si motu ꝑprio in maiori. Si ad petitionē alterius in minori recipi debeat. ¶ Lap.etiam circa hoc format.q.de facto. qdam habuit gratiā a papa super beneficio sibi ꝯferēdo qđ duxerit acceptandū cui⁹ reddit⁹ annui fm taxationē decie summā.xl.floreū.decimi nō excedāt in illo loco erant floreni veteres satis minoris valoris ꝙ noui: oēs tū habebant cursum in expendēdo: vacauit postea beneficiū qđ iste acceptauit.opponit ꝙ est maioris valoris per respectū ad florenos nouos: ⁊ sic nō potuerit acceptari. Replicatur ꝙ est minoris valoris habito respectu ad flo.veteres ⁊ per ꝯn̄s tale beneficiū videtur includi ⁊ acceptationē nullam esse per h.c. Ego dico ꝙ si post taxationē decime sit variata moneta in estimatione habeat cōsideratio ad valorē qui erat tēpore taxationis.⁊ fm illud tēpus valorē reddituū estimari.ar.c.cum olim.de censi. Si vbi in literis nō fieret relatio ad taxationē decime: sed simpliciter mādaret ꝓuideri de beneficio reddituū qdraginta florenoꝝ tunc esset adhibēda ꝯsideratio florenoꝝ maioris vel minoris valoris: vt dicit Lap.⁊ vt dr in isto.c.

1 ☞ Numerus canonicorum ⁊ prebendarū quandoꝗ in ecclesia est taxatus.
2 Episcopus potest habere prebendā ⁊ vocē in capitulo vt canonicus liʒ non sit canonicus.
3 Papa liʒ scribat pro aliquo in ecclesia habente numerū prebendarum ⁊ canonicoꝝ per hoc non videtur numerū ampliare.
4 Papa per suum rescriptum an videatur velle consuetudini derogare.

Um in ecclesia. Decidit casuʒ dubiū duplicē rationē interserens ibi: ne cōtra.secūda ibi: ⁊ dictus. ¶ † No.ꝙ qnꝗ in ecclesia est taxatus numer⁹ canonicoꝝ ⁊ prebendarū.⁊ est quādoꝗ iste numerus inequalis: q: hic erat maior numerus prebendarū: qnꝗ est maior numerus canonicoꝝ: quos creauit papa vel capitulū vltra numerū prebendarū. Qđ autē ius isti supernumerarij ꝯsequant.dic vt.s.de ꝯsti.cū.M.et.s.c.pro illoꝝ.vbi dixi an rupto numero canonicoꝝ videatur ruptus numerus prebendarū. Item an licet caplo creare canonicos quousꝗ voluerit.plene distinxi.s.eo.vacante.⁊ vtrū statutum numerū possint rumpere.⁊.c.dilecto.eo.ti. ¶ † Secūdo no.ꝙ ep̄s potest habere prebendā ⁊ vocē in caplo vt canonicus liʒ canonic⁹ nō sit.⁊ dicit Archi.nō posse cōsuetudine introduci vt ep̄s sit canonicus ꝑpter impossibilitatē vt quo ad idē codeʒ tēpore sit pater ⁊ filius.sed Jo.an.hoc nō placet ⁊ in effectu nil valet fm eum.allegat tū Archid.de conces.ꝑben.literas.⁊ vide qđ legit ⁊ not.s.eo.li.de appel.a collatione: qđ tamē de voce in caplo hic dicit non facit ad factū fm Jo.and.sed tm̄ id qđ dicit de prebēda de qua erat hec q̄stio.an impetranti an futuro ep̄o deberet fm Jo.an. Ego dico ꝙ etiam qđ dicit de voce capituli denotat iuris ministeriū ⁊ auget dubitationē in casu hui⁹.c.ex eo: q: ex istis scʒ quia vocē habebat vt canonicus ⁊ silr dicto iure prebendā.videbat dicta eius ꝑbenda vacans debita impetranti.sicut ⁊ quecūꝗ alia que alteri ex canonicis deberet.⁊ sic ꝑpter oīmodā similitudinē quā habebat cum alijs videbat eandē subire debere in legib⁹ disciplinā: vt.c.recolētes.de sta.mo. Sed dic ꝙ aliud est esse canonicū: aliud haberi pro canonico. Sicut aliud est esse ciuem: aliud haberi loco ciuis: ⁊ esse absentem vel loco absentis: siue esse meretricē vel loco meretricis haberi: vt plene no.Bar.in.l.si marit⁹.§.legis iulie.ff.de adulte. vnde in casu huius.c.q: verisimile est ꝙ papa voluerit ꝓuideri de ꝑbenda canonico debita.⁊ ep̄s nō esset canonicus liʒ loco canonici haberet nō deberet impetrāti ꝑbenda sibi debita: q: verba rescripti debēt verificari in ꝑpria ⁊ vera significatione non in ficta ⁊ impropria: vt.l.iij.§.hec vba.de neg.gest.⁊ hanc rōneʒ addo ad duas alias quas tex.ponit. ¶ Tertio no.ꝙ ꝑbenda debita alicui ex spāli iure nō potest ꝯferri simplr impetrāti prebendam. Que enim notabiliter insunt nisi spāliter exprimant videntur esse neglecta ⁊ sub verboꝝ generalitate nō veniunt: vt l.itē apud.§.heredē.ff.de iniur.⁊ ista est alia rō ad.c. ¶ Quarto no.ꝙ ep̄s pōt qnꝗ habere ꝑbēdā in ecclesia ⁊ vocē in caplo vt canonicus.⁊ vide qđ not.xciij.dist.c.ij.de canonico electo in ep̄m qui retinet prebendā.⁊ vide qđ no.Hosti.eo.ti.§.cui sit.et quod no.in.c.cū nostris.de cōces.ꝑben. ¶ † Quinto no.ꝙ licʒ papa scribat pro aliquo in ecclesia habēte numerū ꝑbendarū et canonicoꝝ.per hoc nō videt velle numerū ampliare: sed impetrans expectare tenet cū ꝑbēda vacabit.⁊ per hoc dicit Lap.ꝙ si in ecclesia est numerus.xij.canonicoꝝ iuramento firmatus.⁊ xiij.ꝑbēdarū quarū vna debet dignitati que est in ipsa ecclesia si papa cōfert ibi canonicatū vltra numerū ⁊ ꝑbendā ⁊ dignitatem cū vacabit cui postea ꝑbenda vacans collata fuit.⁊ deinde tractu temporis cū vacaret dignitas cū ꝑbenda cōnexa collata etiā fuit sic ⁊ prima vacabit per.c.literas.de cōces.ꝑben.⁊ cle.si iuste.j.eo.an per caplm poterit cōferri.dicit ꝙ nō sine licentia pape.ar.s.eo.lib.de rescrip.cū aliqbus.als essent periuri: q: facerent cōtra numerū.s.eo.dilecto.non tū curret ei tempus lateraneū.concilij.s.de conces.ꝑben.nulla.nisi ex quo fuerūt in mora petēdi licentiā.s.de elec.c.fi. Ego nō capio illud dictū Lap.quid velit: presupponit eīm ꝙ prebenda primo vacans fuit huic apostolico supernumerario collata: ex quo intra numerum est repositus ⁊ loco deficientis canonici in prebenda subrogatus deinde dignitatē ⁊ annexā prebendā adeptus est.in illa igitur

que ex hoc vacauit: si alius subrogetur non est vltra numerum sed inter: quid ergo velit vel non intelligo vel errauit in terminis

4 ¶ † Quero dicit̄ hic ꝙ papa non videt̄ per suū rescriptū velle cōsuetudini derogare. ⁊ loq̄tur tex. de cōsuetudine per quā prebēda alteri debet̄. sed nunq̄d ita erit dicendū de cōsuetudine per quam collatio certi beneficij vel vacantis certa specie ac modo vacationis spectet ad aliquē vt nō videat̄ velle derogare licʒ mandet generaliter ad cuiuscūq̧ collationem pertineat ⁊c. Glo. dicit tunc secus ⁊ per exempla declarat. Super qua querit Lap. quid iuris si prebēda pertineret ad collationē laici ex priuilegio pape: vt no. s. eo. li. ⁊ ti. c. ij. et c. is cui. an de tali prebenda per executorē ꝓuideri poterit: putat ꝙ nō. nisi papa de tali priuilegio expssam mentionē faceret. non ob. c. dudū. ⁊ c. q̄uis. s. eo. q: intelligunt̄ cū ad ecclesiasticā personā: non qn̄ ad laicū collatio spectat. ⁊ facit qd̄ de beneficio spectante ad presentationē patroni laici. dicit̄. s. de offi. le. dilectus. ⁊ de iurepa. c. dilectus. ⁊ no. s. eo. ti. ⁊ li. c. ij. et c. q̄uis. potest etiā dici ꝙ in. c. dudum est generalis gratia p̄cedēs ⁊ specialis sequēs. ⁊ ideo per secundā specialē derogat̄ generali q̄uis de ipsa mentio nō fiat. secus si specialis esset prima. puta si data alicui per papā gratiosa potestas vt autoritate apostolica posset vni ꝑsone de primo beneficio qd̄ vacauerit ꝓuidere. Nam vbi de predicta gratia fieret mentio: nō preferretur is cui papa ꝓuidit vel prouideri mādauit. de primo beneficio qd̄ vacabit. ratio: quia tali gratie speciali papa derogare non intēdit nisi exprimat hoc ⁊ multominus priuilegiato ab eo derogabit: ne de beneficio spectante ad collationē priuilegiati possit alicui per literas apostolicas prouideri: nisi in eis de tali priuilegio habeat̄ mentio s̄m eum.

1 ☞ Beneficium primū non censetur vacare donec qui illud obtinuit fructus percipiat de secundo.

SI tibi concesso. Diuisione non indiget. ⁊ cōcordat in thema te: quasi per oīa cū. c. si ꝓpter. s. eo. lib. de rescrip. lʒ tendant ad diuersam cōclusionē ⁊ solutionē questionū que ex predicto themate hic ⁊ ibi eliciunt̄. ¶ No. ꝙ istā gratiā hic fecit papa. inferior igitur vel legatus an possint fructus beneficioꝝ vacantiū ex causa alicui cōcedere. dic vt ibi. vbi plene post Jo. an. dixi que beneficia veniant sub appellatione beneficioꝝ an curata: ⁊ an beneficia exemptoꝝ vel vacantia per permutationē. dic vt ibi plene dixi ⁊ hic ⁊ alia que plene examinaui in repeti. que etiā hic pro parte cadunt. ¶ Secūdo no. ꝙ primū beneficiū tunc censet̄ vacare cū de iure potest quis fructus percipere a secundo. Ante enim plene trāslatus non dicit̄ nec habere posset pacificā qui nō habet fructus: vt in glo. fi. et hoc inducit Jo. an. ad duas. q. si cōstitutio legati excōmunicet habentē duo beneficia. vtrū retinēs hoc beneficiū ex quo alius percipit fructus simul cū alio erit excōicatus. dicit ꝙ non. Jste enim qui tenet tale beneficiū ex quo fructus nō percipit impune id retinet cum alio: nec incurrit penā. c. de multa. nec cōstitutionis execrabilis: ergo nec cōstitutionis legati que in dubio debet intelligi s̄m ius cōmune: vt. l. ij. C. de noxa. et. c. cū dilectus. de consue. habere enim significat cū effectu habere: vt. l. nomen filiarū. §. fi. de verb. sig. Jtem si cogeret̄ dimittere primū ex quo fructus percipit ꝓpter istud scd̄m ex quo ad tempus non percipit mendicaret in opprobriū cler. contra. c. cū scd̄m. s. eo. ¶ Secunda questio est si papa ꝓuidit de beneficio hoc adiecto ꝙ habita eius possessione ipso iure vacet primū. dicit enim ꝙ nō vacabit si fructus huius secūdi alteri debent̄ s̄m Jo. mo. qui alle. ff. de act. emp. l. tenetur. §. si vas. vbi dicit̄ ꝙ vas simpliciter venditum debet esse integrū ⁊ vacuū ab oneribus: vt. l. ij. §. vacua. eo. titu. Jtem quādoq̧ ille qui possidet fingitur non possidere: etiam si quādoq̧ fructus percipiat: puta si patitur cōtrouersiā. C. de acqui. pos. l. nemo. ⁊. ff. de rei ven. l. nō vtiq̧. possessio enim est nomen verbale equiuocū ⁊ requirit vt sit rei possesse passio ⁊ possidētis actio que possessio nō debet esse sterilis: sed fertilis vt possessor fructus apprehēdat vt hic in no. videas super glo. fi.

1 que circa hoc insistit plusq̄ expediat. ¶ † Tertio no. ꝙ primū beneficiū non censet̄ vacare donec qui id obtinuit fructus percipiat de secūdo. Sed circa hoc querit Jo. an. vtrū iste poterit posses. huius secūdi dimittere. ⁊ in primo remanere. videt̄ ꝙ sic posiq̄ ex apprehēsione huius secūdi non liberi non inducitur vacatio primi. Certis enim modis inducitur vacatio beneficij iam adepti: ⁊ inter alios per secundi apprehensionē liberā ⁊ vacuam: ergo ante videtur habere locū penitētia: quo ad primi retentionē sicut in illo de quo in. c. si tibi. s. eo. tit. ⁊ lib. ad hoc. l. q̄ bonis. ff. de ces. bo. vbi expressam abdicationem bonoꝝ potest quis reuocare ⁊ bona retinere: ergo idē in beneficio qd̄ adhuc nō vacat. facit. ij. q. vj. si quis libellos. ⁊ pro ⁊ contra. qd̄ dixi. s. de cleri. coniu. c. j. in. ij. ⁊. iij. q. Contrarium tenet hic Jo. an. nam ex apprehensione huius secūdi. primū debet censeri temporale: ⁊ secundū perpetuū qd̄ spōte acceptauit vt ei perpetuo adhereret vt no. s. de fil. p̄sby. veniens. ergo qd̄ semel placuit id sequatu[r] vt in regula qd̄ semel. Nam incōstantia precipue in clericis reprobat̄ a iure. s. de iurepat. qd̄ autem. quodā enī beneficio speciali ad tēpus cōcesso retinet tale primū qd̄ deberet vacare pe[r] c. de multa. s. eo. vtatur ergo iure ⁊ ꝓuilegio speciali quo sublato in retentione primi iuris alio nō iuuatur. ergo nō debet propter inconstantiā ⁊ mutationē ꝓpositi adiuuari ne iura sint sib[i] ludibrio cōtra. l. fi. C. de bo. que libe. ¶ Tertio quero eps̄ clerico existenti in studio ꝓmisit. x. marchas annuas donec habere[t] beneficiū eque bonū. iste est adeptus beneficiū. x. marcharu[m] quas tn̄ in studio habere nō potest. vtrū teneat̄ ei vlterius prouidere. videtur ꝙ sic: q: nō potest dici eque bonū qd̄ non percipit̄ in absentia: ⁊ habet onus qd̄ nō habebat primū. facit. x. q. ij. hoc ius. §. sicut autem. Jtem intelligentia sermonis sumitur e[x] causa ⁊ ex personis cum q̄bus habetur: vt. c. intelligētia. de ver[b]. signi. ⁊. xxvj. dist. c. deinde. ⁊. l. plenū. §. equitij. de vsu ⁊ habita. dixi in. c. de beneficio. §. quādo. s. eo. Cum ergo hic eps̄ loqueretur existenti in studio debet intelligi de beneficio qd̄ ibi percipi possit. facit. xxij. q. vij. apostolus. ⁊ de verb. obli. titia. caus[a] enim que in dispositione deducit̄ ampliat ⁊ restringit dispositionē ipsam: vt. l. generaliter. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊. l. adigere. §. q̄uis de iurepa. ⁊. l. fi. ff. de here. insti. in contrarium alle. l. qui actionē. ⁊. l. qui potest. de reg. iur. Jtem beneficiū epi fuit gratuitū a principio: ergo nō amare extorquendū. de censi. ex parte. facit. c. ij. d[e] fideiuss. Jtem acceptauit beneficiū: vacat ergo primū maxim[e] cuius extitit conditio. de condi. appo. verum. ⁊ hanc partem refert disputando firmasse Bar. brix. in. q. dn̄icali. lxj. nisi appareat inter eos aliud actum. Jsta decisio videtur mihi dubia e[x] eo ꝙ eps̄ ꝓmisit soluere. x. marchas annuas existenti in studio ⁊ sic solutio est collata in certo loco: quo casu si alibi soluitur e[st] habenda ratio ⁊ ꝯsideratio loci vbi erat solutio destinata. ⁊ s[m] illum locum plus vel minus quod soluit̄ estimari debet: vt. l. q[ui] si ephesi. ⁊ per totum. ff. de eo qd̄ cer. lo. et. s. de plus peti. c. j. vi[de] de studenti hic bonon̄. x. marche plus vtilitatis cōferunt si so[l]uantur sibi hic q̄ si in anglia vel francia vnde est perciperet [de] vno beneficio satis vltra. non est ergo loci vtilitas adimēda cre[di]tori. Jtem eps̄ tenet̄ in loco studij dare dictas. x. marchas: [vt] ergo beneficiū dici possit eque bonum debet intelligi ꝙ deductis expensis ipsas habeat cū effectu. ad hoc. c. presenti. §. por[ro]. s. eo. li. de offi. ordi. Jnter alias expēsas videtur computād[a] expensa itineris que imminet in portando ipsas vsq̧ ad locu[m] vbi est solutio destinata. si ergo ea deducta non remanēt. x. mar[]che non potest dici beneficiū eque bonum. ⁊ per ꝯn̄s non est cō[n]ditio adimpleta: ⁊ sic nec eps̄ liberatus. Jn dubio aūt si de loc[o] solutionis debiti nō apparet an debitor debet deferre pecun[iam] ad domū creditoris: vel creditor debet ire pro ipso ad domū [de]bitoris. dixi plene in. c. significante. de pigno. ⁊ per Bar. po[st] Cy. in. l. inter illa. de consti. pecu.

1 ☞ Prebende sacerdotales in ecclesia quādoq̧ esse dicun[tur].

2 Mandatū directum super aliqua re nō potest super alia adi[m]pleri.

QUi de non. Tria sunt dicta q̄ patēt per. [] ⁊ finis oīa respicit. ¶ † No. [ꝙ] in ecclesia quādoq̧ sunt prebēde sacerdotales: ⁊ ho[c] potest cōtingere per statutū: priuilegiū: vel prima[m] institutionē ipsius: vel per consuetudinē. istis enim modis p[otest] induci vt prebēda non cōferatur nisi sacerdoti: ⁊ sic ordo sacerdotij quādoq̧ annectit̄ p̄bende: qn̄q̧ dignitati: qn̄q̧ persona[]

2 tui: qn̄q̧ officio. qd̄ dic vt no. j. eo. ei cui. super glo. ij. ¶ † Scd̄o no. ꝙ mandatū directū super aliqua re nō pōt super alia adi[m]pleri. vnde dicit lex si mādaui ꝙ emeres domū seij pro centū: [si] emisti pro centū: titianā longe maioris precij nō videris impleuisse mādatū. nam q̄ excessit aliud facere videt̄: vt. l. diligēter. [ff.] mādati. ⁊. c. cū dilecta. s. de rescrip. ¶ Tertio no. ꝙ quādoq̧ i[n] ecclesia sunt p̄bende: quādoq̧ dimidie ⁊ integre. qd̄ intellige [vt] in glo. ij. potest vna prebēda in duas diuidi sicut domus ⁊ fundus sola destinatione patrisfamilias diuidūtur in plures vt. [l.] qd̄ in rerum. de leg. j. ⁊ intellige ꝙ prebēda potest diuidi ex ca[u]sa: puta necessitatis: vtilitatis: ⁊ elemosyne. als̄ non posset. q[d] dic vt dixi. s. eo. vacante. in. iiij. et. v. notabili. ¶ Quarto no. [ꝙ] lʒ in quantitatibus in maiori quātitate insit minor: vt. l. si stip[u]lanti. de ver. obli. ⁊ dixi. s. eo. li. si de arbi. c. j. debita tn̄ in speci[e]bus sub maiori nō includitur: nec venit minor: vt in ver. simil[i]ter. ⁊. d. l. diligēter. facit tn̄ contra istum tex. l. si quis mihi bon[a]. §. ꝙ si ex parte. de acqui. here. vbi mandatarius potest impler[e] non in minori q̄ fuerit iniūctum: sed ibi mandatum non fuit [in] speciebus sed in quotis: vnde in eis idem qd̄ in quantitatibu[s] vt in maiori insit minor: non autem econuerso. vna enim sp[e]cies non includit aliam: sed potius bene continet in se minu[s]

vnde dicit

vnde dicit glo. ꝙ qñ fit plus ꝙ̃ fieri debet videt̃ ipsum fieri qd̓ est faciendum: vt. l. is cui. ff. quemad. serui. amit. cum concor. ibi notatis. Sed dices istud est cõtra hoc. c. §. idem vbi in q̃titate valoris i maiori summa nõ inest minor nec in minori põt impleri mandatuz. Sol. ibi fit mentio q̃titatis respectu certe speciei quo casu idẽ de ea qd̓ de specie iudicatur vt. l. in naue saufelli. ff. loca. ⁊ l. titia textores. §. fi. de lega. j. ⁊ ex hoc dico ꝙ si papa mãdasset prouideri vsq; ad certam summã poterit prouideri de minori: q: in maiori q̃titate ad spẽz inest minor si relata. ⁊ hoc no. in. c. q̃uis. s. eo. in glo. aliud credo. ⁊ collige ꝙ aliud est facere extra mandatũ: aliud ẽm mãdatũ: aliud plus vl' min⁹ ꝙ̃ mãdatũ fit. hoc eñ vltimũ qñq; complectit̃ qd̓ mandatũ est: qñq; non. ⁊ faciũt hec ad. q. rusticus tenebat̃ dare mihi omni anno. x. paria caponũ: annis. xxx. soluit quinq; tñ. an prescripserit contra me in alijs q̇nq;: si censet̃ soluisse prorsus: aliud est prescriptũ. Si xͦo partẽ debiti tñ per solutionẽ part̃ retinet̃ ius in toto. iuxta qd̓ no. per Inno. in. c. cũ dilectus. de capel. mo. ⁊ l. cũ notissimi. §. sed cũ illud. C. de p̃scrip. xxx. an. Uel pone: debebas mihi. x. bonoñ. auri de antiq̇s soluisti de nouis q̇ sunt minoris estimationis annis. xxx. an prima obligatio sit extincta ⁊ noua exorta an xͦo censearis soluisse vt sic possim agere in eo qd̓ defuit. pendet etiã ista q̃stio ex p̃dictis an videar soluisse aliud: an de toto partẽ debiti. dic de ipsis vt not. bar. in. l. si prius. ff. de aqua plu. arcẽ. ¶ Quinto no. ꝙ illa impetratio de p̃benda certi valoris adeo est stricti iuris ꝙ nisi punctaliter sit illius valoris nõ debetur impetrãti. exceptio igit̃ ⁊ diminutio in valore facit beneficiũ sub gratia nõ includi. ⁊ q: raro esset reperire beneficia sic ad vnguẽ estimata. ideo illa forma nõ est hodie in vsu: sed dicit̃ dũmodo tot florenos auri ẽm estimationẽ decime non excedat: cũ enim inhibet̃ excessus seq̇tur ꝙ infra summã taxatã omne beneficiũ includat̃. ⁊ dic vt h̓ in nouel. sup xͦ. certi valoris. ¶ Opponit̃ ⁊ videt̃ ꝙ ille cui mandat̃ ꝓuideri de p̃bẽda integra possit eligere dimidiã: ⁊ ille q̇ maioris valoris possit de minori valore sibi petere ꝓuideri. per. l. qd̓ fauore. C. de legi. et. c. ad apostolicam. de regulari. Sol. quãdoq; in eo qd̓ min⁹ est nulla precedit legis vel hominis dispositio que includat ipsum minus. ⁊ tunc non venit cum dispositione: nec potest peti: vt. ff. de pericu. et cõmo. rei vendi. l. si vina. ⁊ in isto. c. Quãdoq; precedit legis vel hominis ordinatio in illo minori. ⁊ tunc ille cui pleni⁹ prouidetur potest hoc omittere ⁊ petere illud minus: vt. l. ij. ff. de in diem adiec. ⁊ hoc declarat latius per exempla. Cy. in. d. l. qd̓ fauore. in. ix. oppo. ¶ Quero quãdo mandat̃ prouideri vsq; ad certam summã turoñ. paruoꝝ cuius loci estimatio ꝯsideretur: ⁊ cuius tẽporis. ⁊ vtrum cõsideret̃ bonitas extrinseca: an intrinseca. quo ad primũ potest argui ꝙ cõsiderari debet loc⁹ vbi gratia facta est tanq̃ ibi oriatur. C. de testamẽtis. l. cũ antiquitas. in prin. ibi vel codicillis nascitur. ⁊ talis locus videt̃ cõsiderandus. ff. de leg. ij. l. nũmis. ꝓbabilius tamen videtur ꝙ cõsideretur locus beneficij de quo debet fieri prouisio. ff. si cer. pe. l. vinũ in fi. ⁊ de tri. l. fi. ⁊ de fideius. l. si vt ꝓponitur. ⁊ est ratio q: actus cuius expeditio in certum locũ cõfertur iuris fictione in loco illo celebratus intelligit̃. ff. de bo. auto. iu. po. l. iij. ⁊ de act. ⁊ obli. contraxisse. Ad scd̓m cũ querit̃ cuius temporis estimatio debet cõsiderari. videt̃ ꝙ tempus date. s. de rescrip. eam te. et. c. cõstitutus. Sic solutio legati ꝯsistentis in pecunia debet fieri de moneta que currebat tempore testamẽti nõ morte testatoris. ff. de leg. iij. vxorẽ. §. testamẽto. ⁊ de ali. ⁊ ciba. lega. l. medico. ⁊ qd̓ ibi no. Sicut etiam videt̃ in cõtractibus. ff. de contrahen. emp. l. imperatores. ⁊ de ver. obli. l. cõtinuus. §. cum quis. ⁊ de censi. olim. ⁊ ita no. Azo. in brocardis in rubrica de cõtractibus. ⁊ in rubricella eadẽ mensura vel moneta debetur que erat tempore cõtractus ⁊c. Oldra. tenet cõtrariũ in hoc secũdo dubio. dicit enim cõsiderari debere tempus quo gratia per vacationẽ ⁊ realem apprehensionẽ sortitur effectũ. ff. de verbo. ob. l. quotiens. ⁊ l. seq. ⁊ de reg. iur. l. si kalendis. Et est ratio q: talis gratia ꝯditionẽ habet. ff. qui ⁊ a qui. manu. lib. non fi. l. iij. ⁊ de op. le. l. cum ita. ⁊ de leg. ij. l. vnum ex familia. circa prin. ibi ceteri conditione deficiunt. in ꝯditionalibus autem tempus extantis cõditionis attendit̃. ff. de condi. ⁊ demon. l. eum qui post apertũ. ⁊ de leg. prestan. l. interuenit. ⁊ de lega. iij. l. si deportati. in princi. Ad tertiã q̄onem qua querit̃ an de estimatione pecunie turoñ. debet haberi cõsideratio ad valorẽ intrinsecũ vel extrinsecũ. dicit Oldra. ꝙ turonẽses sunt in vsu in loco beneficij vel circũposita regione que etiam in hoc attẽditur. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. l. pe. ⁊ s. de consue. cum olim in vsu ⁊ cursu cõmunis ⁊ vsu alioꝝ: valor extrinsecus attenditur. ff. ad. l. fal. l. precia. ⁊ l. in lege falcidia. Ratio huius est: q: cum quis vult rem aliquam per pecuniam estimare qua omnia estimãtur ⁊ ipsa per nihil aliud: vt. ff. de fideius. l. si ita fideiussorem non dirigit considerationẽ ad intrinsecũ valorem pecunie: sed ad desualẽ. ff. de verbo. sig. l. ꝓpe modũ. ⁊ hoc aperte dicitur in. l. j. circa prin. ff. de cõtrahen. emp. ibi vsum dominiũ que sui nõ tam ex substãtia prebet ꝙ̃ ex quãtitate. de vsuali igitur isto casu est intelligendũ: q: intelligendis sermonibus vsus omni regule: omniq; institutionũ derogat solus. ff. de leg. iij. l. liberorũ. §. quid ergo. ⁊ l. semper in stipulationibus. de reg. iur. et. c. ex literis. de sponsa. Si xͦo non sit cursus vel vsus turonensiũ. ad hoc. dicit Oldra. ꝙ per hoc gratia non redditur nulla. arg. l. in testamento. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ de his qui no. infa. l. liberoꝝ. §. j. quomodo ergo tunc estimabit̃. dicit ipse ꝙ fiat ad illam monetã que ibi currit ⁊ illius fiet postea cõparatio ad turoñ. habito respectu ad vtriusq; monete bonitatẽ extrinsecam. arg. s. de censi. olim. ⁊ de iureiurã. quanto. ⁊ eorum que ibi not. per Inno. ⁊ Hosti. ⁊ ista dicit Oldra. ꝯsilio. cciiij. ¶ Querit Archid. si in ecclesia vbi sunt beneficia ⁊ prebende mandat̃ simpliciter de beneficio ꝓuideri: an poterit sibi ꝓuideri de beneficio prebẽdali Jo. and. remittit ad no. per eum. s. eo. c. fi. ibi tenet ꝙ nõ. secus si sint ibi tantũmodo p̃bende: q: tũc appellatione beneficij includit̃ p̃bẽda ne rescriptũ pereat. arg. de ver. sig. abbate. Si aũt mandet̃ ꝓuideri de beneficio competẽti in aliqua ecclesiarũ: tunc ista competẽtia cõsiderabit̃ ex persona impetrãtis: vt sic sermo relatus ad personã intelligat̃ ẽm conditionẽ persone: vt dixi. s. c. si de beneficio. facit. l. sed si susceperit. de iudi. ⁊ de leg. iij. filie. ⁊ per hoc dixi post doct. in. d. c. fi. in. iij. q. ꝙ si in ecclesia sunt p̃bende sacerdotales vel annexe certis ordinibus per statutũ. s. c. significatũ. vel si annexe nõ sunt tñ in ecclesia est numerus sacerdotũ vel dyaconoꝝ q̇bus dicte prebẽde solite sunt cõferri: impetrans in tali ecclesia prebendã vacaturã nõ habebit prebendã alicui ordini deputatã vel conferri consuetã p̃sbytero vel diacono nisi receptus idoneus sit et velit ad tales ordines ꝓmoueri. nam dictũ mandatũ conferẽdi prebendã debet intelligi de p̃bendis que possunt honeste ⁊ sine alterius preiudicio cõferri. ar. j. eo. ei cui. Quid si tempore impetrationis beneficiũ taxatũ excedit summã sed nõ tempore vacationis. per Oldra. consi. xxxv.

1 Paria sunt habere possessionẽ secũdi beneficij vel per eũ stare quominus habeat.
2 Uacatio primi beneficij inducitur postq̃ recipit secundũ ⁊ possessionem pacificam habuit.
3 Presens potest conferre beneficium quod ab alio possidetur
4 Possessor debet vocari anteq̃ possessio aduocetur.
5 Possessor an teneatur ostendere titulum sue possessionis.

Licet episcopus. Primo dicit beneficiũ de iure vacãs cõferri posse possessore nõ vocato. scd̓o in danda possessione dicit illũ vocanduz. ¶ No. ꝙ lz titulus bñficij resoluat̃ ipso iure in casu hui⁹. c. per. c. de multa. s. eo. nõ tñ ꝑdit̃ dñium bñficij q: sicut facili⁹ querit̃ ꝑ solã collationẽ. vt. s. eo. si tibi. ita facilius ꝑdit̃. Sed possessio sicut in acquirẽdo habet plurimũ facti ꝙ̃ iuris vt in. c. cũ nostris de cõces. p̃ben. ita in amittẽdo requirit̃ actus corpore⁹. facit qd̓ no. s. eo. accedens. ⁊ l. iij. C. de acq̇. pos. ⁊ hinc est ꝙ lz in certis casib⁹ acquirat̃ dñium sine traditione nõ tñ possessio. vt. l. vt inter diuinũ. C. de sacrosan. ec. ⁊ l. si tibi mandauero. §. is cuius bona. ff. mandati hinc est ꝙ hereticus lz perdat dñium ipso iure. nõ tñ possessio est auferẽda sine s̃nia declaratoria: qd̓ dic vt dixi in. c. cum ẽm. j. eo. lib. de here. ¶ Scd̓o no. ꝙ nõ dz possessio auocari a possessore ex non vocato etiã si prima facie sit iniusta. dz eñ de tali iustitia ꝯstare iudici: vt iudici: qd̓ nõ põt ꝯtingere: nisi parte vocata. vt. l. fi. C. si per vim vel alio mõ. facit. l. meminerint. ⁊ qd̓ ibi no. C. vñ vi. ⁊. c. conquerẽte de rest. spo. vbi possessio sine ordine iudiciario aduocata est restituẽda añ oĩa. ¶ † Tertio no. ꝙ paria sunt hr̃e pos. secundi bñficij. vel per eũ stare quomin⁹ habeat: idẽ eñ iudicat̃ de eo qd̓ est in potẽtia qd̓ de eo qd̓ est in actu. vt. c. fi. de resti. spo. ⁊ l. labeo. ff. de statu li. multa eñ sunt q̇ nõ ad actũ sed ad aptitudinem referunt̃. vt. c. maiores. §. ceterũ de baptis. ¶ Quarto not. quare nõ est possessio auferẽda a possessore nõ vocato: q: ex aliq̃ cã põt sibi ius ꝯpetere retinẽdi: ⁊ aduerte q: iste cause retẽtiõis nõ pñt ꝓcedere nisi de iure spãli ⁊ singulari: nã de iure cõi est p̃sumptio ꝯtra eũ postq̃ ꝯstat eũ de nouo bñficiũ possidere incõpassibile cũ primo. vt. d. c. de multa. Ex quo no. ꝙ q̃tũcunq; contra possidentẽ faciat ius cõe vt sua possessio sit patẽter improbata tñ nõ est auferẽda eo nõ vocato. ⁊ hinc est ꝙ in delictis notorijs requirit̃ citatio. iuxta no. in. c. vr̃a de coha. cleri. ⁊ mulie. nullum est eñ delictũ adeo notoriũ qd̓ nõ habeat excusationẽ ad euasionem pene. vt dicit singulariter Inno. in. c. p̃terea de dila. ad hoc. c. cũ dilecti de accu. vbi dilapidatio rapina ⁊ symonia pñt excusari: lz ꝑ cõfessionẽ in iudicio sint effecta notoria. ar. cõtra. ff. de fideicõ. li. l. iiij. vbi non dz inspici qd̓ põt alicui cõpetere de iure spãli. Nec eps cõtra recusantẽ rñdere de iuribus sibi debitis de iure cõi impedit̃ exeq̇ officium suũ: lz ille dicat se munitum spãli

priuilegio: vt no. Inno. in. c. venerabili. de censi. facit. c. cū per-
2 sone. j. eo. li. de priuile. ¶ † Quinto no. ꝙ vacatio primi bene-
ficij inducit postꝙ̄ recipit scdm̄ ꝛ possessionē pacificā habuit. et
q2 illa duo ponunt copulatiue scȝ receptio: ꝛ possessio. dicit Io.
and. post Archi. qd̄ in beneficijs reqrit inuestitura siue instal-
latio. de qua. xxiij. dist. in noīe dn̄i. ꝛ de offi. archi. ad hoc. ꝛ. c. vt
nostrū. alr̄s frustra diceret in alijs iurib9 talē institutionē corpo
ralē spectare ad archidiaconū. finis tn̄ hui9. c. innuit ꝙ ep̄s pos
sit inducere in possessionē corporalē. sȝ exponit Io. an. inducere
id est inducēdū decernere. Nā vt dixi spectat illa traditio ad ar
chidiaconū quē nō pōt ep̄s impedire: nec remouere: nec pro li-
bito ipsi9 officiū exercere. pōt ergo intelligi qd̄ dicit in fi. c. qn̄
archidiacon9 nō erat in ecclesia: ꝛ sic pōt intelligi etiā qd̄ habet
xxiiij. di. quāto. ꝛ vide qd̄ dixi. s̄. eo. ti. ꝛ. li. c. eū qui. in. vj. ꝛ vlti.
3 notabili. ¶ † Sexto. no. ꝙ ep̄s pōt ꝯferre bn̄ficium qd̄ ab alio
possidet. Sed cōtra possessio ꝯsistens penes tertiū impedit ad
quē spectat electio eligere: vt de causa posses. c. iij. ergo ꝛ illū ad
quē spectat ꝯferre. Sol. nulla est turbatio vel violētia inferēda
pacifice possidēti quo min9 sua possessiōe vtat donec per sn̄iam
declaret ali9 dn̄s. ꝛ ita ibi vbi canonici volebāt eligere: ꝛ sic tur-
bare illos clericos in quasi possessiōe iuris eligēdi. Nā aliū eli-
gēdo auferūt illis in quasi possessione ꝯsistētib9 fructū sue pos-
sessionis ꝓpria autoritate qd̄ est ꝓhibitū ad hoc qd̄ no. in. c. cō
sultationibus. de iurepa. Sȝ in casu huius. c. collatio beneficij
causat a ꝓprietate ꝛ quasi possessione ꝯferendi q̄ est penes ep̄m
ꝛ nō penes possessorē beneficij. hūc ergo titulū pōt ep̄s in alterū
trāsferre: q2 est penes eum. sicut dn̄s pōt cedere rei vēdicatione
ad dn̄ium vendicandū rei sue que ab alio possidet vt patēt etiā
alia exempla in. iiij. glo. possessio ergo tertij nō est eo nō vocato
in aliū transferēda: sed titulus ꝛ ꝓprietas cōsistens penes dn̄m
cedi pōt ꝛ cōferri: vt hic. ꝛ hoc est qd̄ dicim9 ꝙ separata est cau-
sa possessionis ꝛ ꝓprietatis. ꝛ nihil habēt cōe: vt. l. fi. ꝛ. l. natura
liter. §. nihil cōe. de acq̄. pos. ꝛ dixi. s̄. de causa posses. ꝛ ꝓprieta.
4 super rubrica. ¶ † Septimo no. ꝙ anteꝙ̄ possessio auocet dȝ
possessor vocari ꝛ sic cause cognitio adhiberi. cognosceret autē
de canonica collatione petētis ꝛ de iniusta detētione possesso-
ris ꝑm Archi. s̄. de rescrip. cū olim. ꝛ. c. cū nostris. de ꝯces. p̄ben.
super. ij. glo. in nouel. Iuxta hoc dicit Lap. ꝙ ista cognitio fiet
summarie sine libelli oblatione ꝛ de plano ꝛ sine strepitu ꝛ figu
ra: vt in cle. dispendiosaȝ. de iudi. ꝛ de ver. sig. sepe. ꝛ sufficit cui
collatio facta est facere fidem de collatione. nec tenet eam aliter
ꝓbare canonicā: q2 p̄sumitur iuxta no. per Io. an. post Inno. et
Host. de re iudi. sicut. Si aūt possessor neget eam canonicā opȝ
eam ꝓbare. q̄s aūt exceptiones possit possessor opponere ꝯ̄ illū
cui facta est collatio: vtrū exceptionē criminis cū infamia. dicit
ꝙ sic per. c. accedēs. de accu. exceptionē ꝟo defect9 q̄ nō causet
a crimine vel quid aliud nō pōt opponere nisi statim offeratur
ꝓbatio. Si eīm appellatio nō suspēdit collationis ꝛ electionis
effectū: multominus talis obiectio. iuxta not. per Io. and. post
Inno. ꝛ Host. de appel. cōstitutis. de cōces. p̄bē. post electionē.
Exceptio subreptionis vel alia per quā negetur habere titulū
in beneficio ad cuius possessionē habēdā agitur etiā sine appel
latione impediet: vt pōt colligi ex no. per Io. and. s̄. de elec. qd̄
sicut. in magna glo. circa fi. ꝛ post Inno. ꝛ Hosti. in. d. c. ꝯstitut.
6 in glo. sed videt. ¶ † Utrū aūt possessor teneat ostēdere titulū
sue possessionis: ꝛ sic eam iustificare. dic ꝙ sic ad petitionē ordi
narij. Item etiā ad petitionē tertij siue litigatoris qn̄ possidet
cōtra ius cōe: puta q2 possidet primū beneficiū cū secūdo ꝛ sunt
ambo curata. Nam cogit hoc casu ostēdere de titulo etiā vbi hȝ
aduersariū ꝛ sic intelligat istud. c. ꝑm eū. Itē qd̄ dicit deuocādo
possessore ītellige verū ꝑm Io. an. qn̄ collatio fuit facta sine cau
se cognitione. Si ꝟo causa cognita ꝛ vocato possessore nō esset
necesse eū vocari in possessione tradenda: q2 datio possessionis
esset: tūc executio collationis iam facte causa cognita. loq̄tur er
go hoc. c. cū facto prius nō examinato facta est collatio: ꝛ sic est
dubiū de iure detinētis. Qn̄ ꝟo nō est dubiū tūc secus. Io. an.
post Archi. de hoc no. s̄. de offi. ordinarij. super verbo ꝯferant.
vbi dicit ꝙ quotiens beneficiat9 per sn̄iam hoīs que trāsiuit in
rem iudi. perdit ius qd̄ habebat in beneficio pōt ꝛ dȝ suū bene-
ficium alteri ꝯferre ꝛ licitū est ep̄o auferre poss. ei qui ius perdi
dit si illi incumbit de facto sine alia cause cognitione qui in hoc
exeq̄tur officiū suū. ad hoc. s̄. de insti. c. iij. ꝛ de pac. accepim9. et
c. cū clerici. ꝛ de resti. spo. accepta. qd̄ dicit Archi. in priuatione
iuris qd̄ Io. an. intelligit verū quo ad hoc vt ordinarius predi
ctam iuris priuationē conferat. Non aūt quo ad hoc vt posses.
auferat priuatio iuris sufficit: nisi talis priuatio fuerit declara
ta per sn̄iam ꝑm eum. qd̄ credo verum per. c. cum scdm̄. de hereti.
¶ Querit Io. an. hoc. c. loq̄tur in ep̄o cuius collationē nō im-
pedit possessio bn̄ficij sic collati penes tertiū ꝯsistēs. Sȝ nunq̄d
hoc habeat locū in executore: cū de possessione tertij nō sit facta
mētio in literis. de quo plenius hic per Archi. qui plene notat
ꝛ tȝ opi. Compo. distinguētis inter possessionē coloratā ꝛ detēti-
nem: vt refert Io. an. in. d. c. cum nostris. Sed q2 ibi do. Io. cal
de ista possessiōe tertij an si nō fuerit de ea facta mētio in literis
reddat ipsas surreptitias: ꝛ an executores ad ꝓuidendū vel ad
cōpellēdū possint se intromittere de talib9 beneficijs q̄ ab alijs
possident. Tradit ibi plenā doctrinā: ideo sic distingue post eū.
Cum querit an valeat collatio vel impetratio facta de benefi
cio: vt vacante qd̄ ab alio possidet. Aut beneficiū non vacat de
iure: ꝛ tūc est planū ꝙ nec collatio nec impetratio valet. de ꝯces.
p̄ben. s̄. c. j. ꝛ. iij. Aut vacat de iure: ꝛ tūc subdistingue. aut colla
tio fuit facta per papā: aut per inferiorē. Primo casu aut papa
tale bn̄ficiū ꝯtulit ꝓprio motu. ꝛ valet collatio etiā nō facta men
tione de alteri9 possessione facti colorata. arg. c. si motu. s̄. eo. li
ti. ij. Aut papa nō ꝯtulit ꝓprio motu: ꝛ tunc nō valet si nō fecit
mentionē de possessione alteri9 colorata. j. eo. li. de priuil. dudū
ꝛ. l. ij. ff. de natal. resti. secus si possessio nō esset colorata. Si aūt
collatio fuit facta ꝑ inferiorē. subdistingue. Aut fuit facta ꝑ or
dinariū: aut ꝑ delegatū siue executorē. Si ꝑ ordinariū: aut ille
ordinari9 est naturalis ꝛ perpetu9. Aut superueniēs ꝛ nō natura
lis. Si est naturalis ꝛ ꝑpetu9. Sicut est ep̄s vel ali9 q̄ ꝓtātē h
ꝯferēdi beneficia rōne natiuitat vel ecclesie. ꝛ valet ei9 collatio
etiā de alteri9 possessiōe colorata nō habita mētione: vt. s̄. eo. ti.
de multa. §. his q̄z. ꝛ in hoc. c. ꝛ in. c. si aplice. de offi. or. in cle. Si
aūt talis ordinari9 nō est naturalis sed superueniēs vt legat9. tū
nō valet collatio nō facta mētione de alteri9 possessione colora
ta. Si eīm hoc ꝓcedit in papa vbi ꝯtulit nō motu ꝓprio vt dixi
forti9 in legato ad hoc. d. cle. ꝛ si aplice. ꝛ. c. fi. de offi. leg. s̄. eo. li.
Si aūt ꝑ delegatū siue executorē facta fuit collatio talis bene
ficij qd̄ ab alio possideret. distingue. Aut ꝯtulit vigore literarū
sup nō exp̄sso: sed incerto bn̄ficio ꝯcessarū. tunc licȝ valeāt litere
cū nullū bn̄ficiū impetrās exp̄ssit: ꝛ sic de alicui9 possessione n
poterat facere mētionē: tn̄ de iure est meli9 ꝙ nō ꝯferat nisi p̄mo
possessor renūciet vel casset qd̄ factū est de eo. Aut litere fuerit
sup certo ꝛ exp̄sso bn̄ficio impetrate: ꝛ tunc aut in literis dic
beneficiū de iure vacare ꝛ valēt. nec hac exceptiōe possunt eli
sed etiā hoc casu executor nō dȝ ꝯferre: nisi p̄mo colorato poss
dēte a moto vel renūciāte. ꝛ sic ꝓcedat ꝑm formā iuris. de rescri
sup lr̄is. bene facit. c. lr̄is. de ꝯces. p̄bē. ꝛ idē vr̄ in auditore dep
tato ī curia qui ꝓnūciauit bn̄ficiū alicui fore debitū: si vult ei
ꝯferre illud qd̄ pōt: vt in cle. auditor. de rescrip. p̄mo eīm possi
tem colorate saltē ꝑ sn̄iaȝ amouebit: ꝛ sn̄ia sufficit hoc casu vt
cat etiā de facto vacare. ad h̄. c. ꝓposuit. Et h̄ dicta ī his duob
mēbris sunt ꝟa saluo qd̄ dicit ī. d. c. in. xiij. q. in fi. Aut in lr̄is
bn̄ficiū simplr̄ vacare: ꝛ tūc aut possessio detinent est colorat
aut nō. Prio casu valēt lr̄e ꝛ tȝ collatio executoris etiā nō amo
pri9 illo possessore. facit. c. illa. ne sede vac. lȝ tuti9 esset illū p̄m
amoueri. facit de ꝯces. p̄bē. q2 diuersitatē. Si aūt est colorata
tūc aut ī lr̄is erat illa cl'a amoto q̄libet illicito detētore: ꝛ tūc n
impedit ipetrās ꝑ alteri9 possessionē ēt coloratā. ad h̄. s̄. de ꝯce
p̄ben. ꝓposuit. ꝛ de re. ꝑmu. cū vniuersoꝝ. Aut ī lr̄is nō erat ill
clausula. ꝛ tūc aut ille color fuit acq̄sit9 post ipetrationē: aut a
p̄mo casu si nō ipedit ipetrās. nā nec poterat diuinare. facit
ꝯsti. cū accessissent. ꝛ de rescrip. ꝯstitut. ꝛ vt eccle. bn̄ficia. c. vn
valebit ergo collatio etiā illo pri9 nō amoto. ad h̄ de reg. iur.
bertold9. Scd̄o casu lr̄e sunt surreptitie. vn̄ nec tȝ collatio fac
illarū vigore. ꝛ ille est ver9 casus. c. cū nr̄is. ista est ei9 distincti
ibi. ad fi. ꝛ rōneȝ singuloꝝ mēbroꝝ dicit patere ex q̄ōnib9 form
tis ibi ꝑ eū. ¶ Circa etiā executorē gr̄e aplice q̄rit Io. si sit da
ad ꝯferrēdū vtrū possit inducere in possessionē. dicit ꝙ sic. qua
sit executiuū ad mādatū ꝯferēdi. de of. dele. significasti. Inter
dū apponit in lr̄is ꝛ defendas inductū. de quo remittit ad no.
eum. in. c. cū illoꝝ. sup ꝟbo ꝯ̄dictores. de quo dicā. j. eo. si cui.

Si cui prouideri.

Tria sunt. primo p
nit formā ꝓuisionis
scd̄o soluit illi9 dubiū. tertio solutionē declarat. scd̄
ibi: sacerdotalis. tertia ibi: sed aliā. ¶ No. ꝙ tex. lo
quitur cum mandatum fuit simpliciter de prebenda: secus si n
simplr̄: sed cum generali clausula. non ob. de qua in glo. ꝑm q
debebitur: tunc sacerdotalis ꝓpter virtutē dicte clausule ꝑm g
in nouel. refert opi. Archi. ꝯtrariam. dicit eīm ꝙ nisi ponat al
qua specialis clausula per quam euidenter appareat de tali in
tētione mandantis: cui tunc parebitur. de offi. delega. ex part
eo. li. ꝛ qd̄ ibi no. ista verba generalia de quibus in glo. nō suf
ciunt. Nam in generali clausula nō verisimilia nō vidētur incl
sa. de deci. c. ij. insti. q̄ manu. nō possunt. §. j. Nō est aūt ꝟisil'e
papa velit illā ecclesiā per dicta ꝟba defraudari officio vni9 s
cerdotis. pro hoc etiam adducit ꝙ effectus generalis clausul
nō ob. tollit impedientia gr̄am: non autem tollit inhabilitate
que ꝯcernit ꝑsonam impetrātis. Nam in tollenda inhabilita
persone

persone esset necessaria dispēsatio. alˀs esset gratia subreptitia impetrata ab inhabili: puta illegitimo: corpore vitiato: seruo bigamo ⁊ simi. Jo. an. defendit glo. suā. pro qua allegat qꝺ no. ipse Archi. ⁊ Jo. mona. ꝰ. eo. si pro clericis. sup verbo habentibus. vbi tenet ꝙ si ꝑ statutū beneficiū habens ordinē annexū conferri nō ꝺʒ nisi sacerdoti bene cōferretur impetranti q̄ etiā non est in sacris. Ex quo in ipsius rescripto statuta tolluntur. Non obst. ꝭm eñ ratio Archi. s. ꝙ clausula non obst. tollit gratie impedimēta non persone: qꝛ ꝺʒ intelligi de inhabilitate q̄ ꝓuenit a iure cōmuni vt cum illis de quibus. ꝰ. sed in qōne nostra inhabilitas causat̄ a statuto ecclesie. vt ꝙ non cōstitutus ī sacerdotio sit īhabilis ad prebēdam. Naʒ de iure cōmuni esset habilis etiā maior septēnio iuxta no. ꝰ. eo. sunt inordinata: magis igitur obst. īhabilitas causata a iure cōi: q̄ non tollitur per gn̄alē clām nō ob. q̄ꝫ causata a statuto q̄ bñ tollit̄ ꝭm eñ. ista rō nō vr̄ placere Lap. qui dicit ꝙ talis clā nō ob. in lr̄is apposita deberet facilꝰ derogare iuri cōi siue defectibꝰ causatꝭ ab eo q̄ꝫ causatis a statuto: vt. c. j. ꝰ. de cōsti. eo. li. Si ergo illa ꝑsone īpedimēta que a iure cōmuni ꝓueniunt nō tollunt̄: multo minꝰ illa que ꝓueniūt a statuto. ⁊ hinc sumpta occasione. ⁊ pro cōcordia istarū opinionum. Lap. de effectu huius clausule sic dicit in fi. huius. c. Aut papa scribit ꝓprio motu. Aut ad petitionē alterius. Jtē aut edidit ius de nouo vel cōstitutitionē facit etiā cū proprio motu scribit. sufficit quo ad oēm effectum clausula non obstātiū etiaʒ generalis ad hoc. ꝰ. de mag. c. fi. ⁊ de hereti. sicut ait: ⁊ ita loquat̄. c. j. ꝰ. de cōsti. Si vo facit gratiam vel aliud respiciens ius priuatum ad petitioneʒ alterꝰ. ⁊ tūc aut illud impediens de quo ꝺʒ fieri mētio procedit ex facto ꝓprio īpetrātis aut ex fcō alieno: si ex facto ꝓprio: vt qꝛ est bn̄ficiatꝰ ⁊ īpetrat bn̄ficiū. vel est defectuosus. ⁊ tūc nō sufficit mētio siue clausula generalis. sed ꝺʒ esse specialis ⁊ specifica duplr̄. s. speficādo ipsius defectū pro quo scribit̄. ⁊ cām illꝰ statuti cōsuetudinis. vel priuilegij. propter qꝺ talis defectuosꝰ redditur puta etatis ordinis ⁊ si. vt ī isto. c. ⁊ idē si ex facto alterꝰ publice. alias si noto ⁊ isto casu sit vera opi. Archid. si autē ex facto alieno nō publico. nec alˀs sibi noto. Tunc sufficit saltē mētio vel clausula nō obst. gn̄alis maxime aliqua expressiōe precedēte. ⁊ secuta clausula generali ad hoc. ꝰ. eo. lib. de ꝓcu. qui ad agēdū ⁊ cle. nō potest ⁊ isto casu habeat locum opinio Jo. an. videt̄ etiā ꝭm euʒ posse rōnabiliter dici vt qꝺ opat̄ motꝰ ꝓprꝰ sine aliqua clausula nō ob. nam tollit surreptiōem ⁊ nō impedimēta idē opet̄ gn̄alis clausula nō ob. cū ad petitiōeʒ alterꝰ papa facit grām. vt scʒ tollat̄ vitium surreptiōis: remaneat tn̄ ꝯtra illud rescriptū via iuris cōis ⁊ hoc qn̄ ꝓcedit impedimentū ex facto alieno non ꝓprio subdit ꝙ hic addēda est eius distinctio quā de hoc fecit. ꝰ. e. si ꝓpter ⁊ ista ibi vbi plenꝰ de hoc dixi ī repetitiōe. ¶ Secūdo not. ꝙ tex. loquit̄ cū papa mandat prouideri: vt sacerdotalis prebēda nō cōstituto in sacerdotio vel etate legitima nō debeat̄. idē dicas si papa prouideat non exꝑssa qualitate prebende ⁊ nec etate prouisi. Nam surreptio ita vitiat ꝓuisionē papaleʒ sicut mādatum de ꝓuidēdo: vt pʒ ꝰ. eo. si motu. ij. rn̄. ⁊ ꝰ. eo. nō pōt primo rn̄. ⁊ de offi. deleg. c. fi. ⁊ cle. ij. de off. or. Jdē dicit Jo. an. ī casu. c. cuʒ ī illis primo rn̄. ꝰ. eo. qn̄ ꝓuiderit de dignitate nō expresso de cura vt ꝓuisio sit censenda surepticia. ¶ Tertio no. ꝙ tex. loquitur de prebenda sacerdotali vt non debeatur simpliciter impetrāti prebendā nisi sit in sacerdotio vel etate ad ipm̄ suscipiendū idonea. nunquid idē sit in prebenda diaconali vel subdiaconali vt non debeatur simpliciter impetrāti prebenda nisi sit diaconus vel subdiaconus. vel in etate idonea prout ordo ille exigit. Archi. dicit ꝙ idem ꝓpter identitatē rōnis. ꝯtrium tenet hic Jo. an. dicens notabiliter hoc expressum de sacerdotali nā si de alijs ordinibus voluisset idem statuere dixisset prebendam requirens certū ordinē. vel ordinē sacrū. sicut dicit̄ in cle. vt hi qui. de eta. ⁊ qua. videtur enim hic iuris lator statuere aliquid speciale in ordine sacerdotali a quo pendet fideliū deuotio ⁊ ecclesiastica sacramenta. Jtē benedictio: baptismus: penitentia ⁊ extrema vnctio. vnde sacerdotes deoꝝ noīe nuncupantur. de here. cū ex iniuncto. §. lʒ ⁊ angeloꝝ. xj. q. j. sacerdotibus. ⁊ dicuntur lumen mundi. xciij. dist. sacerdotes. dicuntur etiā patres ⁊ magistri. xcvij. dist. si q̇s dubitet. ⁊ dicit apostolus duplici honore sacerdotes honorandos. prime ad Thi. v. pluribus alijs rōnibus hoc ꝓbat. ⁊ ꝯcludit ꝙ propter offm̄ misse expedit sacerdotiū non differre. ⁊ ideo sacerdotalē prebendā nō assequitur. Jn alijs vero ordinibus nec tantus fauor. nec tm̄ dispēdiuʒ est in differendo. cū ergo ꝑ cursum tꝑis velit nolit fiat quis maior. C. de in integ. resti. mino. l. sicut minore dabit̄ titulus ⁊ interim deseruiet in diuinis etate adueniente recipiet ordineʒ. Si vis vide latius in nouel. ¶ Quarto no. ꝙ impetrāti simplr̄ prebendā debet̄ sacerdotalis dūmodo sit in sacerdotio vel etate. sʒ ꝰ. ꝰ. eo. cū in illis. vbi simplex appellatio dignitatis nō includit curatā. So. Jo. an. post Jo. mo. dicit ꝙ sacerdotales prebende magis cōueniunt in noīe bn̄ficiali q̄ꝫ dignitatis cuʒ cura ⁊ sine cura. vt hic latꝰ in nouel. ¶ Quinto no. qꝺ dicit aliā expectare debebit ⁊c. Nā ꝭm Jo. mo. genꝰ qꝺ in vno de indiuiduis impleri nō pōt implebitur in alio. arg. ꝰ. eo. cū in ecclīa. ⁊ qꝺ no. ꝰ. eo. qꝛ sepe. in vlt. glo. Jtē intellige qꝺ dicit de expectādo aliam cū fuit scriptū de ꝑbenda ꝓxime vacatura. Si aūt mandatū de ꝓuidendo. vel ꝓuisio emanauit sup certa ⁊ exꝑssa si illa nō debetur: nō debebit̄ alia. ⁊ sic nō hʒ locū qꝺ dr̄ hic in fi. de alia expectanda ꝭm Jo. an. sup verbo mandatū. Rō differētie est: qꝛ vbi exprimit̄ certa ꝑbenda pōt notari ⁊ est ibi surreptio. ⁊ ideo non habebit aliā. ⁊ idē sentit Lap. si in ecclīa sunt oēs ꝑbende sacerdotales. Nā si impetrās ibi prebēdā simplr̄ vacaturā nō sit etatis legitime tꝑe date nullā habebit nisi iaʒ esset canonicꝰ ⁊ ignorasset oēs illas ꝑbendas esse sacerdotales. Nā si tūc tꝑe vacationis deprehendit̄ in etate legitima habebit eā rōne dicti canonicatus dūmodo nō sint ibi alij expectātes. vt dr̄. ꝰ. eo. si clericus. ij. rn̄so. si aūt is cui ꝓuidet̄ vel ꝓuideri mandat̄ simplr̄ de ꝑbenda sit infra septēniū tūc esset rescriptū surrepticiū ⁊ nullam haberet. vt. ꝰ. e. sup inordinata. ⁊. ꝰ. e. de rescri. si eo tꝑe. ¶ Oppponit̄ innuit hoc. c. ꝙ sufficit tꝑe vacationis ꝑbende sacerdotalis esse in etate legitima. Sed ꝯ hoc oppo. ⁊ videtur qꝺ debeat inspici tꝑs date. vt prealle. c. si eo tꝑe. So. vt in glo. iij. que residet ꝙ aliud in impetratiōe bn̄ficij curati: vt ibi. aliud in īpetratione ꝑbende sacerdotalis. vt hic. Lap. dicit ꝙ sicut ibi ita ꝺ inspicit̄ tꝑs date. ⁊ qꝺ hic dicit̄ aliā expectare debebit. ꝺʒ intelligi aliā. s. nō sacerdotalē quā hr̄e poterit si vacat vel postea vacabit. ⁊ ita intelligit Arch. hoc. c. in. d. c. si eo tꝑe. in glo. facies viʒ hic etiā hoc ꝓbat̄ ꝭm eū. Nā istud relatiuū aliā est accidens diuersitatis hn̄s referre diuersum in qualitate a suo antecedēti lʒ idē refert in substātia. vt xp̄s suspēsus est ⁊ alij duo latrones cū eo. vn̄ licet illud aliā habeat referre idē in substātia. s. ꝑbendam nō tn̄ hʒ referre id in qualitate. s. sacerdotalē. ad hoc facit quod no. post Jo. mo. ꝰ. eo. cū in illis. sup gl. electio. in fi. nec sup istꝺ nomē aliā facit positionē. vt no. de rescri. sedes. in. iij. glos. ⁊ cle. abbates. eo. tit. ꝑ Jo. an. sup verbo alijs. ⁊. xxvj. disti. deinde. in prima glo. Jo. mo. tʒ opi. Jo. an. dicit eīm ꝙ hic fauorabilior est forma q̄ꝫ ibi vbi gratia pōt hr̄e effectū in altera saltē ꝑte disiunctiue. sʒ hoc aliter interꝑtādo tota grā periret. Ego idē sentio: nec fundo me ex vbo aliā: sʒ ex vbo si nondū qꝺ vr̄ respicere tempus vacatiōis nō date. et sic Jo. an. ipm̄ intelligit dū sup dicto verbo ponit tertiā glo. Jtē pro hoc facit verbū expectare. Naʒ de sacerdotali nō dixisset expectari qꝛ illa satis breuiori tꝑe potuisset deberi. ꝺʒ ergo intelligi expectare ad aliā. s. sacerdotaleʒ cū vacauerit in etate legitima supuenīēti. ⁊ sic dictio aliā refert̄ ad silēm in substātia ⁊ in gn̄e. lʒ diuersam in spē. ⁊ ista est eiꝰ propria natura. ad hoc facit. l. si cui tibi. C. de seruis fugi.

1 ☞ Litere iustitie summi pontificis que sunt.

2 Litere impetrate in forma pauperum expirant eoipso ꝙ impetrans assecutus est aliquod beneficium.

Si pauper. Decidit casum dubiū rōnem interserens. ibi cū cesset. ¶ No. ꝙ clerico non habenti beneficiū mādat papa iuxta eius merita de bn̄ficio ꝓuideri: ⁊ ille sunt † lr̄e iustitie ⁊ sine ipsis ad hoc ordinarius tenebatur. ꝰ. eo. cū ꝭm aplm̄. Jn ista aūt ꝓuisiōe cōsiderabitur ꝑsone qualitas ⁊ ꝯsuetudo loci vt plus in anglia q̄ꝫ in ꝓuincijs. assignet̄ etiā ꝑsonis equalibꝰ. Jtē habēda est etiaʒ rō facultatū. vt. l. legatꝰ. ⁊. l. cū alimēta. de ali. ⁊ ciba. leg. ⁊. ff. de vsu ⁊ ha. l. plenū. §. j. ⁊ dixi. ꝰ. e. ti. ⁊ li. c. j. Sʒ dices cū iste pauper clericus passus est se ordinari sine titulo fuit in culpa sicut etiā fuit ep̄s. culpa igit̄ cū culpa cōpenset̄. ⁊ maxime qꝛ in pari delicto deterior est cōditio petitoris q̄ certat de lucro. vt. l. apꝺ celsum. §. marcellus. de doli excep. Sol. vt no. Jnn. in. c. intelligimus. de adul. ⁊. ꝰ. eo. cū ꝭm. vbi etiā q̇d iuris qn̄ bn̄ficiū ꝑ episcopuʒ collatū euincit̄ an teneatur de aliquo ꝓuidere. de quo etiā 2 in. c. inter cetera. ꝰ. eo. ⁊. vij. q. j. ꝑn̄tium. ¶ † Scꝺo no. ꝙ lr̄e impetrate in forma pauperū expirāt eoipso ꝙ impetrans est aliqꝺ bn̄ficiū assecutus. impetrās vero in forma cōi ꝑ assecutionē beneficij tūc expirāt qn̄ illud bn̄ficiū nō est cōpassibile cuʒ bn̄ficio qꝺ ꝑ literas expectat̄. cū eīm tūc expiraret ius in re. vt ī. c. ꝺ multa. ꝰ. eo. fortiꝰ ius ad rē. vt in cle. gr̄e. alle. in. j. gl. facit. l. sempronius actolus. de vsufru. leg. ⁊ aduerte qꝛ tex. dicit ꝙ fuit assecutus bn̄ficiū. nunq̇d ergo si ipʒ impetrauit a papa debuit facere mentionē de literis primis certū est ꝙ impetrās tenetur de quolibet minimo bn̄ficio facere mentionē. vt. ꝰ. eo. si motu. Sed an idē de iure qꝺ hʒ ad bn̄ficiū obtinendū vel obtentū recuperādū. vide. ꝰ. de rescri. in nostra. vbi etiā quid iuris si lite pendēte sup electione vel presentatione facta de aliquo recipit aliud beneficium an videatur cedere illi liti. dicit ꝙ sic si id super quo litigabat nō erat cōpassibile cū scꝺo. quo casu cū ꝑ adeptionē secun-

di finiretur ius in primo. multomagis iudiciũ incohatũ sup eo arg. l. si mulier. ff. solu. matri. & l. post finitã. de suspe. tuto. Sive ro esset cõpassibile tunc duraret questio sup eo mota. & hec vera vt dixi qñ adeptus est pacifice posses. secundi. Si autẽ ppter litem non põt posses. secundi consequi. tunc non videt̃ renunciare liti quã patitur sup primo. vnde vt refert Jo. an. in. d. c. in nostra ipse consuluit q̃ si habens gratiã ad dignitatẽ etiã quã duceret acceptandã non perdit gratiã consentiendo electiõi de se facte in aliqua ecclesia etiã petendo cõfirmationem. alle. d. cle. gratie vbi acceptatio collationis que tribuit ius in re. vt. c. si tibi absenti. s. eo. nõ perimit gratiã nisi post adeptã posses. pacificam. vt ibi. multominus electio & pacifica cõfirmatio. vt ibi plenius per eũ. ¶ Querit Jo. an. in nouel. vtrũ habẽs formã pauperũ si postea ordinet̃ ad titulũ sui patrimonij vel alteri9 p hoc perdat literas & gratiã. videt̃ q̃ sic p istud. c. quasi cesset isto casu cã mandati. Jtẽ forma pauperũ est inuenta ad subueniendu3 necessitatibus clericoꝝ. vt. c. postulasti. s. de rescri. cessat aũt necessitas propter talem ordinationẽ. Jn 9trium facit hoc. c. in q̃. tum dicit gratiam expirare p assecutionẽ beneficij. ergo nõ patrimonij sui vel alterius. q2 quo ad suũ nil noui cõsequitur si alterius facile pire posset. nec est expositũ ppetuitati sicut debẽt esse bñficia. lv. dist. precepta. & hoc tenet Jo. an. nisi in casu quo diceres illũ titulũ in bonis ecclesiasticis perpetuo constitutum ita q̃ caderet in nomẽ & effectum perpetui & ecclesiastici bñficij. iuxta no. per eũ in. d. c. postulasti. & quod no. s. c. tuis. & quod ibi per eum sup vlt. glo. ¶ Secundo quero post eũ de clausula moneas attentius & inducas. an per illam executor possit cõpellere ordinariũ. Archi. licet non clare videtur velle q̃ possit. induicit no. in Spe. de rescri. in prin. §. rõne forme. ad fi. ver. itẽ si papa roget. & fuit questio Jo. de deo. et Egi. de foscalarijs. tenuit enim Jo. & Egi. post eũ q̃ possit dicens q̃ sentiens 9triu3 pecus erat. refert Jo. an. eoꝝ iura facientia ad vtrãq3 partẽ. & tandẽ p c. cũ nostris. in fi. & p ea que ibi not. in glo. vlt. videtur sibi tenenda pars negatiua. allega. extraua. Jo. que incipit antique. ver. etiam additur instanter perpetue sñie de qua hic per eũ latius. Qui vltimo querit de intellectu clausule consuete apponi in literis impetratis in forma pauperũ. apponitur enim taxatio certe summe ẽm varietatẽ regionũ. Jtẽ examinatur de trib9 si bene construit: si bene legit: & bene cantat. deinde forma datur inquisitoribus vt inquirant si est vite laudabilis & honeste conuersationis. cle. j. de conces. preben. & tũc prouideant sibi ẽm sue pbitatis merita: & sibi volenti possit prouideri etiã de minori datur de facto vnius mensis terminus ad acceptandũ a tempore noticie: & in fine apponitur decretũ: & ante ipsum inhibitio ne is cõtra quem scribit̃ post insinuationẽ etiam ante acceptationẽ aliquid interim disponat. hoc casu dubitat̃ an ante dicta3 insinuationẽ valeat collatio facta per ordinariũ. & dicit q̃ sic de beneficio minoris valoris quod requirit acceptationẽ: non volũtatis declarationẽ: quod aliter nõ esset competens meritis probitatis illius propter tenuitatẽ: & sic non cadebat in gratia: non sic in beneficio incluso sub principali gratia quod non requirit voluntatis declarationem. tunc enim facta pronunciatione p executores super idoneitate impetrantis statim decretu3 ligat. qd̃ vide in. d. cle. primo responso.

1 ☞ Jura ptiũ vbi sunt obscura ceteris parib9 ille vincet q̃ habet titulum a maiori et digniori

2 Receptio facta per capitulum contra statutum suum iuratũ an valeat

Si a sede. Soluens casu3 dubiũ distinguit duo mẽbra. scd̃m ibi: si vero. ¶ No. q̃ qñq3 duo vel plures ad quos spectat collatio bñficij in collatione 9currunt: nec apparet que collatio fuerit facta prius: quo casu melior est conditio possidentis etia3 si petitor vtat̃ maiori autoritate q̃ possessor. si tñ in petitione vel possessiõe p oĩa sunt pares maioritas deberet attẽdi. vt in. §. si vero possessio igitur vincit autoritatẽ. & autoritas vt sic dixerim paritatẽ. Alibi etiã in duobus nitentibus ex possessione pari prefert̃ ille q̃ de antiquiori cũ titulo pbat. s. de pba. licet cãm. Rõ quare in prio casu est possessori fauendũ põt esse incertitudo tituli petitoris. incertũ est eñ vtrũ ante vel post ipsum titulũ habuerit anteq̃ possessor. cũ ergo iura partiũ sunt obscura &c. vt in. c. iter. de fide instru. Jtẽ sufficit reo aliquid pbare p quod actoris probatio efficiatur dubia vt ab eius petitione absoluat̃ etiã semiplene pbãdo qñq3. qd̃ dicvt no. Cy. in. l. ij bonefidei. C. de iureiu. ¶ † Se1 cũdo no. in. §. si vero. q̃ vbi iura partiũ sunt obscura ceteris paribus ille vincet q̃ h3 titulũ a maiori & digniori. facit qd̃ no. & dixi. s. eo. hi q̃ autoritate. & cle. duobus. vt lite pend. S3 videt̃ qd̃ vbi de prioritate & posterioritate tituli contendit̃ non sit habẽda ista consideratio: nec ex eo q̃ habeat q̃s titulũ a papa preferatur alteri, vt. l. si duas, ff, de excu. tu, vbi si de prioritate & posteprioritate eius quod fecit imperator & alius iudex 9tenditur nõ magis pro ipso q̃ pro illo presumit̃ nec fauet̃. So. ibi loquitur in onere. sed hic loquit̃ de beneficio & fauore. ¶ Querit Joan. an. c. loquit̃ cũ diuersi contulerũt eodẽ die nec apparet de prioritate: quid si tales collationes facte sunt ab vno de quibus similiter dubitetur que sit prior in papa sic cõferente. videt̃ casus. s. eo. lib. cũ duobus. de rescri. Sed ibi loquit̃ de prouisiõe fienda non facta. in illa enim possibile est vtranq3 valere etiã qñ prioritas apparet. quod nõ est hic. Simil. c. s. eod. lib. de elec. vt quis duas. & ideo dicit ipse in casu predicto: incertitudo talis vitiat vel saltem impedit. vt. ff. de reb. dub. l. si fuerit. de testa. tut. l. duo sunt. vel põt dici q̃ ppter dubiũ prioritatis ad superiorẽ sit recurrendũ vt declaret. sicut in simili. s. de offi. deleg. c. ij. facit. l. si quis seruũ. §. si inter duos. de leg. ij. ¶ Secũdo quero ordinarius contulit. sed papa vel legatus reseruauit: nec apparet quis primo: credit q̃ prouisus per ordinariũ de vacante obtinere d3 ex quo p aduersariũ nil probat̃ quod impediat. remittit ad no. in cle. literas. de rescri. in glo. pone. & quod no. s. eo. si tibi. ad fi. el. j. sup verbo anteq̃. Jbi tñ loquitur in eodẽ collatore. hic ĩ diuersis quoꝝ nullus maior altero. pro opi. tñ Jo. an. alleg. Lap. s. eo. si pluribus. j. & ij. rñso. per quod. c. dicit q̃ vbi pprio motu pape. hic expresso facta est reseruatio non valet collatio facta p ordinariũ. & idem videt̃ si sit reseruatio generalis q̃ habeat vim 9stitutionis. & idem si nõ motu pprio p. c. si beneficia. s. eo. li. et eo. ti. vbi equiparat̃ collatio & papalis reseruatio cũ decreto. facit ad hoc cle. si duobus. §. neutro. vt lite pen. ¶ Tertio quero: titius impetrauit in ecclesia Boñ. canonicatũ. eodem die cõcessum fuit priuilegiũ ne aliquẽ impetrante3 recipere teneant̃. nec apparet que gratia fuerit primo facta. dicit Archi. q̃ impetrãs obtinebit. nã non põt dici post indulgentiã impetrasse. & sic non est vt posterius impetrans repellendus. arg. ff. de do. inter vi. et vxo. cũ hic status. §. sil'r. al's. l. si ambo. & de reb. du. l. cũ impubes & l. qui duos. in prin. & §. cũ in bello. eo. tit. Jtẽ primu3 dicit̃ qd̃ non h3 aliud ante se. vt in prima constitutione. ff. & l. ex duobus de vulg. & pup. & dicit q̃ ista interpretatio est benignior q2 scd̃m eam valet vtrũq3 indultũ. s. rescriptũ & indulgentia: & talis interpretatio est in dubio facienda. de ver. sig. c. abbatẽ. Jtẽ iste clericus est actor 9 quem excipit̃ de indulgentia. d3 ergo qui excipit clare probare exceptionẽ suã sicut actor suã intẽtionẽ. iuxta doctrinã glo. in. d. cle. literas. & Bar. in. l. nõ solũ. §. sed vt probari de ope. no. nun. & dixi in repetitione. c. in presentia. de proba. hodie tñ ista questio est supflua ppter clausulã que apponit̃ in literis impetrantiũ per quas tollunt̃ indulgẽtie etiã literas pcedentes. multomagis igit̃ cõcurrentes in tpe. ¶ † Quarto q̃ro 2 vtrũ valeat receptio facta p capl'm 9 statutũ suũ iuratũ. Archi. q̃ nõ etiã ad mandatũ legati pape. pbat p. c. dilecto. s. e. vbi iuratũ statutũ & 9firmatio papalis ponunt̃ disiunctiue vt diuersa vñ sicut illa duo vitiant ita etiã iuramentũ: & multomagis q2 statutũ 9firmatũ validat purus hõ licet vicarius dei in terris: iuramentũ aũt 9firmat verus deus. de transla. post. c. & cui magis q̃ hoi est obediendũ. xj. q. iij. iulianus. & c. qui resistit. Jo. tñ an. in. d. c. dilecto. super verbo iuramẽto tenet qd̃ valet licet illi sint periuri. & ita post eũ ibi dixi in vlt. q. & hic adde q̃ si capitulũ potest excipere 9 impetrantẽ de numero iuramento firmato si non excipit. sed recipit nõ euitat periuriũ q2 excipere tenebat̃. vt nota. in. c. cõstitutus. de rescri. in nouel. vbi stãte numero iurato q̃rit quid iuris si papa mãdat q̃ vel recipiãt vel dent centũ nõ obstante iuramento vel numero: an si recipiũt sint periuri cum possint nõ recipere dãdo centũ. dicit q̃ nõ. arg. l. que sub cõditione §. iur. iurandi. ff. de condi. insti. per quẽ. §. dico q̃ nõ facta mentione numeri sic iurati etiã ad centum nõ tenebitur in terminis questionis predicte vt dixi in. d. c. constitutus. in. iij. questione.

1 ☞ Pluralitas officiorum requirit pluralitatem personarũ.

2 Monachi vagari non debent.

3 Monachi ad pluralitatem ecclesiarum curatarum assumi prohibentur.

4 Prior monialis an possit conqueri de abbate qui sine causa rationabili vult eum remouere.

Cum singula. Primo ponit cõstitutionis cãm. secũdo 9stitutionẽ circa religiosos: ibi pñti. in qua tria facit. Primo puidet circa futura & penã apponit. Scd̃o ibi circa: puidet circa preterita sub eadẽ pena. Tertio ibi: inhibem9 puidet circa administrationes vel officia vnius monasterij nõ cõmittẽda monachis alterius monasterij. & penã apponit cõmittenti & recipiẽti. & dicit Jo. mo. q̃ hec decretalis obuiat ambitioni monachoꝝ: & eã multiplicibus penis 9stringit. ¶ † No. principiũ ex quo patet q̃ 1 pluralitas officioꝝ requirit pluralitatẽ psonaꝝ. hinc est q̃ nullus põt esse in duob9 collegijs vel habere duas militias: siue honores etiã seculares. vt no. s. e. cũ preterea. & c. ad hoc. & lxxxix. dist. singula

dist. singula

dist.singula.vbi de hoc. ¶ †Secundo no.ꝙ monachi nō debēt
vagari ꝯcoꝛ.xvj.q.j.quidā.⁊.c.monachi vagātes:⁊ hac rōe nō
posset abbas dare licentiā suo monacho itrādi religionē arctio
rem nisi eā prius inuenerit ⁊ paratus sit eā recipere ⁊ si alr̄ facit
fugitiuꝰ est ⁊ apostata cū nō sit in alicuiꝰ obdiētia. posset tn̄ ab
bas dare licētiā monacho suo vt sub obediētia sua vadat querē
do religiosum locum arctiorē.hoc tn̄ Inno.non cōsulit nisi ab
bas hoc faciat vt euitet maius malum:⁊ dic latiꝰ ꝙ aut mona-
chus vult trāsire ad religionē latiorē.aut ad strictiorē:aut ad
parem. Primo casu requirit̄ licentia pape.Scdō casu dic vt in
gl.vt si. Tertio casu dicit glo.ꝙ requirit̄ licentia abbatis ⁊ ꝯuē
tus.In nouel.dr̄ ꝙ requirit̄ dispēsatio ⁊ autoritas epi qd̄ pla-
cet hic Io.mo.⁊vide qd̄ no.i Spe.tit.ij.§.sunt quoqꝫ.ver.xxiiij
⁊qd̄ no.Io.an.de re.iur.non est.sup glo.j. ¶ †Tertio no.ex eo
ꝙ prohibet monachos assumi ad ecclesiaꝝ curatarū pluralita-
tem vr̄ cōcedere qd̄ vni ecclesie curate licite preficiat̄.quod qui-
dā dicunt verū dispensatiue tm̄ alij qd̄ de iure cōmuni de quo in
ca.ꝙ dei timorē.de statu mona. ¶ Quarto not.ꝙ qn̄qꝫ vna ec-
clesia dependet ab alia qn̄qꝫ pariter annectuntur.⁊ quo ad que
dam est differētia inter ista.vt.c.j.et qd̄ ibi no.ne sede vacā.⁊ de
istis dependentibꝰ no.in.c.eā te.de etate ⁊ qua.in.iij.gl. ista aūt
duo bn̄ficia sic annexa nō reputāt̄ duo bn̄ficia:sed vnū ⁊ illius.s.
qualitatis ⁊ nature cuius est ipm̄ principale nō ab eo depēdēs
qd̄ dic vt.s̄.eo.lib.⁊ ti.c.super eo.⁊qd̄ ibi dixi circa istā annexio
nem siue vnionem.tangit hic Io.an.vtrum abbas possit eam fa
cere de ecclesijs sibi subiectis.dicit ꝙ nō fm̄ Inno.qui hoc no.
de ex.p̄la.sicut vnire.Idē hic Arch.qui dicit ꝙ abbas bene pos
set hoc prescribere saltem in simplicibꝰ ⁊ manualibꝰ:dic vt not.
in cle.ne in agro.de stat.mo.i glos.approbat.§.ad hoc. ¶ Quī
to no.in ver.circa eos ꝙ qn̄qꝫ cōstitutio prohibet in futurū ali-
quid fieri ⁊ ad iam facta prius inceptum futurū tp̄s respiciunt
extēditur ⁊ vēdicat sibi locum.facit qd̄ notat̄ in cle.ij.de cōsang.
⁊ affi.paria enim sunt de nouo facere vel iam factū ꝯtinuare.vt.
l.j.§.hoc interdictum.ff.ne q̇d in loco pu.⁊ vide qd̄ no.ī.c.fi.de
con.⁊ affini.in glo.sic ergo.⁊.l.vbi.§.in popularibꝰ.ff.de iur.iu.
ex eo vero ꝙ in hoc.§.de preteritis exprimit̄ dat̄ intelligi ꝙ al̄s
ad preteritas collationes ista cōstitutio non extenderet̄ saltim
eius pena quia pena legis est tēpore legis.vt not.s̄.de cleri.nō
resi.c.vno i glos.dicunt quidā. ¶ Sexto nota ꝙ monachus nō
potest habere locū i pluribꝰ monasterijs nec alioꝝ monasteria
prioratꝰ vel ecclesias gubernare nisi ad ipsa canonice trāsferat̄:
⁊ intellige canonice prout dixi.s̄.in secūdo notabili.ver.⁊dicit
⁊ aduerte ꝙ ista cōstitutio ꝓhibet tales prioratꝰ ⁊ ecclesias cō-
mitti monachis alterius monasterij.ius antiquū prohibet illa
cōmitti clericis secularibꝰ.vt.s̄.de re.ec.nō alie.possessiōes.pe-
na tn̄ de q̄ loquit̄ finis.c.nō hꝫ locū in eis de illo canonice trās
lato.Nunq̇d ꝑdit vocē in priori monasterio sicut translatus ad
aliā ecclesiā ꝑdit primā.quod dic vt leg.et no.s̄.de elec.constitu
tis.vbi quid iuris de electione abbatis q̇ preest pluribꝰ mona-
sterijs vtrum oēs abbates sibi subiecti debeant interesse in eius
electione.Glo.ꝙ sic.lxvj.dist.c.j.licet aliter dicat Inn.in.c.vo-
lentes.de priui.⁊.c.j.de relig.do. ¶ † Querit Io.an. an prior
manualis possit conqueri de abbate qui sine aliqua cā rōnabi-
li vult eū remouere forte ex odio:vel q: vult illum ꝯferre nepoti
suo.vel ex sili cā minus iusta.refert ꝙ apud vltramōtanos mul-
tū viguit opinio qd̄ corā supiore abbatis possit prior conqueri
ad instar serui supplicādo cū eū dn̄s male tractat.insti.de his q̇
sunt sui vel alie.iur.post prin.⁊ fundat̄ istoꝝ opi.super his q̄ no
tat Inno.ne cleri.vel mona.c.fi.⁊quod ibi in nouel.sup gl.ergo
nō erat.Pro hac opi.facit de sta.mona.cū ad monasteriū.§.ta-
les.ibi cū oportuerit reuocari.quod verbū repetit cle.q: regu-
lares.de sup.neg.prela.de quo verbo vide quod no.xxv.q.j.c.j.
⁊quod no.Io.an.in.c.cū dilecta.de cōfir.vti.vel inuti.sup glo.
apud italicos.hoc cōiter non recipit̄ ⁊ abbates cū talibus com
mittunt exprimunt in cōmissione ꝙ possint ad nutū et sine cā ad
claustrū reuocare.posset forte dici ꝙ prima opi.sit vera cū ma-
nualis conquerit̄ ꝓpter interesse loci:q: forte ex tali reuocatio
ne enormiter lederet̄ locus ⁊ administratio.Si vero pro ꝓprio
interesse velit conqueri non dꝫ audiri.q: pro se non hꝫ velle vel
nolle.sed pro vtilitate monasterij bene hꝫ contra abbatē etiam.
vt.c.ex parte.de accu.dico tn̄ ꝙ etiam in primo casu hoc pendet
ex arbitrio superioris.s.eum audire vel repellere.qui enim se in
gerit est suspectus.vt.l.que omnia.ff.de procu.

1 ☞ Absentes in receptione canonicorum sunt vocandi
2 Absentes sunt vocandi cum commode vocari possunt.
3 Canonici non vocati de contemptu agere possunt.

Cum in ecclesijs. Diuisio sup glos.j. ¶ No.ꝙ tex.loqui
tur generaliter de receptione canonicorū et preben-
darum collatio est in ecclesijs facienda.⁊ sic in omni
bus ecclesijs videt̄ illa receptio ⁊ collatio ad canonicos ꝑtine-
re.Aduerte qn̄ creatio canonicoꝝ imminet in ecclesia cathedra
li ⁊ collatio prebendarū sunt tres opi.Host.tenet ꝙ ad epm̄ cū
ꝯsilio capituli.Cōpo.ꝙ ad epm̄ cū cōsensu capl̄i.Bar.ꝙ cōiter
ad vtrūqꝫ.⁊ ista multū inter se differūt.vt colligit̄ ex no.in.c.pri
mo.ne se.vac.motiua aūt predictoꝝ videas in.c.cū eccl̄ia.de ele
ctio.in alijs vero ecclesijs inferioribus collegiatis infra episco
palem an ad prelatū cū ꝯsilio vel cōsensu capituli.vel cōiter ad
vtrūqꝫ vel ad epm̄ spectet.disputauit.d.Fede.de sen.⁊ tenuit ꝙ
canonici p̄sentant ⁊ ep̄s instituit vt dixi latiꝰ in.d.c.cū in eccle-
1 sia. ¶ †Scdō no.ꝙ in receptiōe canonicoꝝ sunt vocādi absen
tes.quod est verū qn̄ est receptio voluntaria.Si aūt est necessa
ria.puta ad mandatū supioris cui est necessario obtemperandū
tunc secus fm̄ Archi.q̇ remittit ad summā Host.de cōsti.versi.
q̇d ergo.Sed Io.an.hoc plenius tangit in.c.si capitulo.de cō-
ces.preben.vbi dicit ꝙ si loquimur de receptione que ꝯsistit i fa-
cto:q: inuestitū per se papa mādat recipi tūc singuli obediunt.
vt ipse no.de rescri.eā te.sup glo.ar.⁊ idē Inno.de postul. bone
el.ij.⁊ ibi in nouel.sup glo.ideo dicit̄.Si vero loq̇mur de rece-
ptione q̄ consistit in iure ⁊ q̄ titulū tribuit ad mandatum pape.
tūc dicit posse defendi qd̄ ex quo teneat̄ eū necessario recipe p̄-
sentes quo ad hoc teneant locū capituli.capitulariter tn̄ ipsum
debēt recipe:nō singulariter.nec abn̄tes isto casu poterunt age
re de contēptu cū nulla preelectio eis cōpeteret.immo si presen
tes fuissent oportuisset eos parere.⁊ hoc no.Io.an.in.d.c.si ca-
pitulo.Lap.dicit ꝙ si nō essent p̄sentes tot quot facerent duas
ꝑtes capituli vel saltē maiorem partē:tūc de absentibꝰ vocabū-
tur tot quot faciēt dictā partē.al̄s nō valeret dicta receptio ab
inde supra nō sunt vocādi nec pn̄t agere de cōtemptu.Rō hoꝝ
est q: qn̄ mādat supior ꝙ recipiat̄ videt̄ se ad ius referre.i.rece-
ptionē q̄ de iure valeat.quod tūc est qn̄ fit collegialiter in capi-
tulo:ad qd̄ mandatū dirigit̄.in minori aūt parte nō representa
tur capitulū.vt.l.quod maior.ad munic.fatet̄ etiā Lap.ꝙ rece-
ptio q̄ consistit in facto pōt fieri a singulis singulariter ⁊ ab ex-
cōicatis.nec ad istā debent vocari abn̄tes fm̄ no.in.d.c.eā te.et
in.c.pro illoꝝ.s̄.eo.tit.⁊ ꝑ eū de symo.Iac.⁊.d.c.si capitulo.vbi
idē repetit quod predictū est.s.ꝙ in casu in quo dꝫ esse receptio
collegialis.vt qn̄ tribuit ius in rem fateri opꝫ absentes vocan-
dos de necessitate quousqꝫ saltē maior pars illoꝝ fuerit p̄sens.
Ego etiā dico ista procedere nisi qn̄ maior ꝑs capl̄i negligeret
⁊ contēneret adimplere mandatū pape.Nā tūc executio deuol
uitur ad alios etiā ad vnū nō vt adimpleat vt singularis:sed vt
capl̄m.q: rōne talis negligētie ius capituli est ad ipꝫ deuolutū.
⁊ hoc no.hic Io.an.post Inn.in.d.c.bone.Et collige hic aliq̇d
explicari vt a capitulo.aliq̇d vt a singulis.⁊ ꝓpter hoc alibi re-
uocat in dubiū Io.an.vtrū ꝓpter ꝯtumaciā capituli i impediē-
do aliquē ad mandatū executoris possint singuli excōicari.⁊ an
appellatio facta noīe capituli tueat̄ singulos vt nō valeat excō
municatio lata in eos:postea ac si singuli appellassent.que duo
dubia videas ꝑ Io.an.in.c.romana.j.eo.lib.de sen.exc.sup ver-
2 bo culpabiles. ¶ †Tertio no.ꝙ tūc absentes sunt vocādi cum
cōmode pn̄t.⁊ dicit Archi.ꝙ hec cōmoditas respicit ecclesiam:
non ꝑsonā vocandā.allegat not.de elec.c.bone.eo.lib.in gl.si ci
3 tati.⁊.c.cū inter vniuersas. ¶ †Quarto no.ꝙ canonici nō vo
cati pn̄t agere de ꝯtemptu ⁊ eis instantibus dꝫ electio irritari.
Sic ⁊ filius preteritus a patre in testō pōt dicere testm̄ nullum
⁊ etiā approbare si vult.l.filio p̄terito.ff.de iniu.test.Electio tn̄
facta illo nō vocato q̇ vocari debebat non est nulla a principio
fm̄ Io.an.q̇ per hoc sentit ꝙ differentia sit inter testm̄ i quo fi-
lius est preteritus ⁊ electionē in qua canonicus est contēptꝰ in
hoc ꝙ testm̄ est nullū a principio.sed pōt cōualescere volūtate fi
lij.sꝫ electio in qua canonicus est ꝯtemptus est aliqua a princi-
pio licet possit in irritū reuocari canonici volūtate.istud tn̄ ius
dicendi nullū non est peremptū.vt.d.l.filius.⁊ hinc est ꝙ effica-
cia electionis non pendet ex volūtate canonici cōtempti. colli-
gitur ꝙ eiꝰ subsequēs ꝯsensus nō validet eā plus q̄ sit:nec eiꝰ
vox auget numerū.vt no.de ele.ecclesia.Suus em̄ ꝯsensus sub-
sequēs nō est ꝓprie ratihabitio:sꝫ ꝯtēptus vel iniurie remissio.
vt no.Io.an.de ele.quod sicut.sup glo.sic patꝫ.⁊ ex hoc quod di-
cit eis instantibꝰ ⁊c.collige ꝙ de ꝯtēptu vnius nō pōt aliꝰ exci-
pere.nec etiā iudex ex officio.Itē ꝙ ꝓsecutio contemptus mor
tuo vel trāslato eo q̇ fuit contēptus nō trāsit in aliū etiā si dece-
dat lite pen.sup ꝯtēptu.vt no.Io.an.in.d.c.qd̄ sicut.in gl.sic pa
tet. ¶ Oppo.⁊ videt̄ ꝙ vnꝰ canonicus nō possit petere irritari
qd̄ gerit̄ a capl̄o:q: electio est actꝰ q̇ spectat ad canonicos tāq̄
collegiū:nō vt ad singulos.vt in.c.in genesi.s̄.de ele.⁊.xvj.q.vi.
c.fi.vbi collegiū eligit p̄latū.Sꝫ iura collegij vel vniuersitatis
nō sunt singuloꝝ.vt.ff.qd̄ cuiusqꝫ vni.no.l.sicut.⁊.xij.q.ij.q̇ ma-
numittit̄.ergo nō videt̄ ꝙ possit ad hoc agere si ad eū nō perti-
net illud ius.p̄terea posito ꝙ posset pro suo iure agere non vide

tur.propterea ꝙ id quod gestū est ꝑ alios q̄ participāt simul se cū debeat irritari.vt.l.ꝑ fundū.ff.de serui.rusti.predio.hic autē in vtroq₃ dicit̄ ꝯtrium.ergo male.So.Joan.an.dicit ꝙ lꝫ collegiū eligat prelatū vt dictū est:tñ q₂ actus sunt singulariū.s.eligere:audire diuina ⁊ similia.vt.j.de sen.exc.si snīa.§.fi.ideo in his q̄ sunt vniuersitatis cōpetunt singulis ꝯ regulā.l.sicut.ī.l.ꝑ fundū.ff.de serui.rusti.ꝑdio.ad illos spectat seruit⁹.vt ad singulos.⁊ qđ agūt faciūt iure suo.⁊ sic eoꝝ factū est efficacius ⁊ minus corruptibile.⁊ sic habes vnā differentiā₃ an cōpetat aliq̄d pluribus vt singulis:an vt vniuersitati.⁊ pone exemplū in pluribus patronis:q₂ cōpetit ei ius pñtandi vt ad singulos:si sunt duo vn⁹ pōt aliū eligere.secus in duobus debentib⁹ eligere.vt collegiū.Jtē vnus pōt pñtare hodie.alius cras.Jtē vn⁹ nō potest rescindere alteri⁹ pñtationē rōne contēptus.Jtē maior ꝑs nō ꝯsideraṫ ꝑ respectū ad oēs:sꝫ ꝑ respectū ad alios pñtandos in singulis supradictis.Secus esset qñ aliq̄d ꝑtinet ad plures vt ad collegiū.⁊ istas differentias notaui in.c.qm̄.de iurepa.in.ij.q.Cui adde quod no.in.c.cū oēs.de ꝯsti.¶ Ultimo tāgit gl.vlt.nunquid in alienationibus ⁊ alijs tractatibus sint vocandi absentes.quam glo.no.

1 ☞ Loca que dicantur vicina.
2 Curia romana quandoq₃ transfertur de loco ad locum.
3 Curie romane migratio de loco ad locum dum est in itinere retinet ius in suis curialibus.

Presenti declaramus.

Quinq₃ sunt dicta q̄ ꝑ se patēt ⁊ tertiū respicit ꝓria duo. ¶ Po.ꝙ de istis bñficijs vacātib⁹ apđ se.apost.dictū est.s̄.c.ij.q̄ etiā possent hic repeti dic vt ibi. ¶ Scđo no.ꝙ illi dicunt̄ mori in romana curia q̄ decedūt in reditu vel discessu ab ipsa in locis vicinis ipsi curie.cū ergo solos veniētes ⁊ recedētes includat pꝫ ꝙ manētes extra locū in quo degit curia lꝫ loc⁹ sit infra duas dietas non includunt̄.qđ etiā ꝓbaṫ.j.§.ꝓpter. ¶ Tertio no.ꝙ curialis ꝯferens se ad locū curie vicinū decedēs:ibi tñ vr̄ in curia decessisse dūmodo vbi se ꝯtulit non habeat domiciliu₃ siue domū:eque bene potuisset tm̄ lator statuere qđ vbicūq₃ decesserit curialis fingaṫ in curia romana decessisse q₂ tꝑalis mora qua₃ trahit alibi nō vr̄ debere attēdi ex eo ꝙ fingit̄ q̄s esse in loco vbi ꝑpetuo morā trahit.nō vbi ad tp̄s.vt.l.ex facto.ff.de here.insti.⁊.l.seia.§.quesitū.ff.de fundo instru.⁊.l.seruis vrbanis.§.cū q̄.de leg.iij.iste em̄ leges ⁊ q̄plures alie probāt ꝙ dispositio q̄ cōcernit morantes in loco nō includit illos q̄ trahūt ad tp̄s morā alibi redituri ad locū postea.Hinc dicit̄ ꝙ nō mutat sedē q̄ non mutat mentē.facit.c.dilectus.de cleri.nō resi.Sꝫ certe ꝫm h° accedentes ⁊ recedentes de curia nō videnṫ in curia decessisse:sed in ꝓprio domicilio q₂ ad tp̄s illo se ꝯferūt ⁊ sic fingunṫ ibi non esse ꝑ iura ꝑallegata.⁊.c.is cui.j.eo.lib.de sepul.vbi decedēs in villa ad quā se ad tp̄s ꝯtulit fingit̄ in ciuitate decessisse quo ad sepulturā.dicas ergo ꝙ papa hic antiquā cōsuetudinē suꝑ conferendis bñficijs decedentiū in curia declarat hr̄e locu₃ in istis accedentib⁹ ⁊ recedentib⁹ si decedāt in locis vicinis curie.quasi ꝓpter vicinitatē sint censenda curie romane.Na₃ ex vicinitate locoꝝ ꝯhiꝫ quedā coniunctio ⁊ legis cōio quo ad penā ⁊ premiū.⁊ etiā quo ad mores.de peni.dist.j.sed cōtinuo.⁊.l.non tm̄.§.illiensib⁹.de excu.tut.⁊.xliiij.dist.cū aūt.⁊ forte nisi ista declaratio emanasset multi dixissent ꝙ ꝑ curia romana debuisset intelligi locus vbi curia habitat cū suis suburbijs.vt in glo.iiij.⁊

1 l.si q̄d.§.si ita.de penu leg. ¶ † Quarto no.in.§.loca que loca dicanṫ vicina.⁊ dicit tex.ꝙ sic vult itelligi in isto casu quasi nō ita in alijs casib⁹.Quero ergo si in alia dispositiōe fiat mentio de ꝑsonis ⁊ locis vicinis qualiter vicinitas ista debeat intelligi.Ad qđ dic ꝙ si queraṫ de vicinitate ꝑsonarū.q̄.s.dicanṫ vicini.dic vt no.Bar.in.l.si terti⁹.ff.de aqua plu.arc.vbi dicit ꝙ vicinus dicit̄ vsq₃ ad locū a quo pōt exaudiri vox hoīs clamātis.⁊ hoc verū nisi cōis vsus loquēdi aliter se haberet.vt.l.vt alphenūs.de verbo.sig.⁊.l.j.§.j.de flu.⁊.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fun.instru.ibi etiā querit Bar.cū voces alie sint basse.alie alte.Jtē cū longius euageṫ vox de loco alto q̄ depresso q̄d considerabitur.Jtē nunq̄d habitātes in domo ꝯducta dicunṫ vicini:et quid iuris si parietes duarū domoꝝ sint cōiuncte ex ꝑte posteriori.sed ostia introitus earundem distent an dicanṫ vicini:ibi videas de illa vicinitate ꝑsonarū.de vicinitate ciuitatū ⁊ castrorum qñ dicanṫ tangit in.l.iiij.§.si tā vicinū.de dā.infec.vbi allegat istud.c.ibi glo.dicit ꝙ vicini dicunṫ ꝑ centū miliaria.Jac.de are.ꝙ accipi debet locus vicinus ad arbitriū iudicis.⁊ istud dicit verū regulariter.sed hic specialiter aliter est ꝓuisu₃.⁊ ideo dicit hoc casu ⁊c. ¶ Quinto no.in.§.cause.q̄d iuris cū in loco originis curialis decedit ꝯsiderabit̄ enim in eo ⁊ ꝑponderat cā naturalis.s.origo.qđ est verū nisi in loco originis morā trahe-ret ꝓpter curiā ⁊ curialis esset.quo casu poti⁹ in eo qualitas accidentalis q̄ naturalis inspicit̄ de h°.s.ꝙ magis dꝫ inspici vtru₃ accidens:an natura:qñ ista duo tendūt ad varios effect⁹.Joā.an.remittit ad iura allegata pro ⁊ ꝯ in questiōe patronoꝝ.j.de reg.iur.q̄ prior.Bar.hoc tāgit in.l.j.§.bestias.ff.de postul.vbi inspicit̄ magis accidens q̄ natura.⁊.C.de his q̄ ve.eta.l.fi.qui dicit ꝙ quedā sunt naturalia ꝓprie ⁊ illa sunt īmutabilia.insti.de iure natu.gen.⁊ ciui.§.sed naturalia.quedā sunt nō de natura necessario sed ex presumptione nature.vt ꝙ leo habeat ferocem naturā.⁊ ꝙ hō sit bonus.⁊ illa ex accidēti pñt mutari.vt.d.§.bestias.⁊ ꝑ Dy.in regula semel malus.⁊ inducit ad.q.de florentino q̄ diu habitauit perusij an possit ibi capi ꝓ repsalijs cōcessis ꝯ florentinos.⁊ videṫ ꝙ nō q₂ ꝯsuetudo magis attendit̄ q̄ natura.vt hic.Nā qualitas ꝙ sit curialis ⁊ hac de cā in loco originis morā trahat plus attendit̄ q̄ origo.vt dixi in.c.statutum.§.cū vero.de rescri.vbi aūt tractarem⁹ de fauore origo non tollit̄ lꝫ aliquid acquiraṫ.vt.l.senatores.ff.de sena.⁊ aduerte q₂ ad hoc vt qualitas vincat originē isto casu requirunṫ tria.vt sit curialis:⁊ occasione curie ibi moram trahat et in curia decedat secus si in loco vicino.vt in ver.idem est ibi dūmodo.vbi domiciliū ⁊ domus ꝓpria attendit̄ si decedat in loco vicino poti⁹ q̄

2 qualitas ꝙ sit curialis.⁊ vide suꝑ hoc glo.pe. ¶ † Sexto no.in §.porro ꝙ qñq₃ curia romana transfert̄ de loco ad locū:⁊ tūc decedentes in itinere dicunṫ in curia decessisse.⁊ aduerte q₂ curia romana dicit̄ esse vbi est audientia causarū ⁊ lr̄aru₃ apostolicarum cōcessio etia₃ si papa sit alibi.vt in cle.ne romani.§.sane.de elec.Sicut enim quis cū rebus suis se alibi cōferendo dicit̄ primum domiciliū relinquere ⁊ nouu₃ cōstituere.vt in.l.predia.de fun.instru.Jta papa si cū suis curialib⁹ trāsfert se de loco ad locum sequit̄ ipsum iurisditio ⁊ ꝑtās tota.⁊ sic sua iurisditio coheret ꝑsone.⁊ totus orbis est eius territoriū.vt.c.cūcta ꝑ mundu₃ ⁊.c.ꝑ principalem.ix.q.iij.⁊ aduerte q₂.§.porro determinat q̄d iuris de curialibus decedentib⁹ dū sequunṫ curiā de loco ad locū.sed de accedentib⁹ ⁊ recedētib⁹ ab ea:si dū sunt in itinere decedant ibi vel infra duas dietas nihil statuit.vñ nō absurde tūc dici posset nō habere locū principiū.c.si aūt populus vni⁹ ciuitatis forte capte ab hostib⁹ se trāsfert de loco ad locū an sequatur eos iurisditio ⁊ sint cōsiderādi vt vniuersitas.dic vt no.Jnno.in.c.cū ex iniuncto.de ope.no.nun.⁊ ꝑ Bar.in.l.cūctos po-

3 pulos.C.de sum.tri.⁊ collige ꝙ † migratio curie romane de loco ad locū dū est in itinere retinet ius in suis curialib⁹ vbicūq₃ decesserint.ea aūt certo loco manente in suis curialibus si decedant extra loca vicina istud ius cōferendi eoꝝ beneficia sibi nō vendicat.vt hic pꝫ.Sed quero an ista ꝓuisio vēdicet sibi locu₃ in beneficijs vacantibus aliter q̄ per mortē.puta si in locis vicinis decedētes vel accedētes ad curiā renunciēt bñficijs suis:vl' ibi vxores ducūt an dicanṫ vacare in curia ista cōstitutio nō ꝓuidet nisi cū vacāt ꝑ mortem:sed cū sit declaratoria quo ad loca vicina.idē videṫ acsi in curia vacarent.Tangit hic Jo.an.quid est mors ⁊ vnde dicaṫ.Phi.dicit ꝙ mors est somnus etern⁹:dissolutio corpoꝝ:diuitū pauor:desideriū pauperu₃:ineuitabilis euentus:incerta peregrinatio.fugavite:resolutio omnium

1 ☞ Collatio parochialis ecclesie ad quem spectat.

Si apostolica.

Multum equitatis hꝫ ista cōstitutio q̄ circa parochiales ecclesias vacātes in curia ponit duo dicta.scđm ibi idē.⁊ rōnem interserit ibi:ne ipsarū. ¶ Po.ꝙ tex.loquit̄ cū vacante sede imminet vacatio ecclesie parochialis in curia:q̄d ergo si quasi vacāte.puta capto papa ꝑ scismaticos.s̄.e.li.de sup.negli.prela.si eps.dicit Jo.an.ꝙ tūc nō sit locus curie vel sed.apo.nō hꝫ locū decre.remittit ad no.ꝑ eū de cri.fal.dura.Jtē intelligit hūc tex.de ecclesijs parochialib⁹ nō collegiatis ⁊ q̄ non cadunt in nomen dignitatū.alleg.s̄.eo.lib.de ele.statutu₃.⁊ qđ ibi no.Nā rō illius ⁊ ita hꝫ locū isto casu sicut illo.Jtē decre.ij.s̄.eo.ti.⁊ lib.reseruat eccl'ias:dignitates:ꝑsonatus ⁊ bñficia ex cep.ergo illa de ecclesijs al's nō cōprehendit etiā si essent curate dūtamē nō sint parochiales.Jtē itellige hūc text.de ecclesijs parochialib⁹ curatis actu ⁊ habitu.nō de curatis actu tm̄.nam ista ꝯstitutio modificat:⁊ sic in parte corrigit ius antiquū.ꝑal.leg.c.ij.ideo restringenda ad casum de quo loquit̄ ꝫm Arch.al leg.ff.de verb.sig.l.viuaria.⁊ quod no.in.c.lꝫ canō.de ele.in gl.nunq̄d. ¶ Scđo no.ꝙ ista cōstitutio loquit̄ de parochialibus vacātibus apud sed.apo.vacantē.in deuolutis igit̄ nō vēdicat sibi locū ista ꝯstitutio:nec mirū:ibi enim est reperire culpa₃ ⁊ negligentiā collatoꝝ.hic nō.Jtē ille non spectāt ad papā ꝑ ꝯstitutionē cle.sed ꝑ ꝯciliū lateranē.qđ ꝯciliū decreta.ista non tangit.

1 ¶ † Tertio no.ꝙ ille ad quē spectat collatio parochialis ecclesie lꝫ vacet apud sedē apo.pōt eā libere cōferre.⁊ intellige quocunq₃ iure ad eū ꝑtineat.q₂ verbū ꝑtinere hic positum est latissimū etiā.ff.de ver.sig.l.verbū ꝑtinere.⁊ cōprehendit etiam iuspatronatus.

tronatus.fm Archi.alleg.no.per Inn.de reli.domi.cōstitut⁹.in nouel.sup verbo ptinere. Itē per hoc qd dicit libere collige ꝙ non dz expectare finē mensis.⁊ dicit hic Jo.mona.ꝙ si illi ad quos spectat collatio sunt in curia poterūt ipsi cōferre sz per vicarios tūc demū cū ipsi sunt in remotis ⁊ vicarij in ipsoꝝ territorio.vt.d.c.statutū.in fi. Non obst.fm eū ꝙ illud.c.sit sublatū in casu huius.c. Nā hoc est verum quo ad casum expressum:nō quo ad alia.vt.l.precipimus.in fi.C.de ap.quod tenet Joā.an. ꝑ ratione glo.antepe.q̄ est in.d.c.statutū.Cōtrarium sentio ⁊ dico ꝙ postq̄ ecclesia parochialis vacans in curia sede vac.eximitur a generali ꝯstitutione.s.eo.c.⁊ in nullo ex his que dicunt ibi debet dicta prouisio vendicare sibi locum in ipsa.nec quo ad alia. nec obst.q: lapso mēse ordinarius in beneficijs que in curia vacarunt recuperat ptātem limitatam per.c.statutuz prealle. Nā loquit de illis in quibus papa habuit ius ⁊ ꝑdidit.vt ibi patet Sed in casu huius.c.nunq̄ habuit speciale ius quesitū ꝑ istam constitutionē. Non mirū ergo si iam amissa recuperat cum aliquali modificatione quasi cicatrix remaneat ex vulnere iaz illa to.j.q.j.vētū.sed parochiales ecclesie a prin.non fingunt vacare apud sed.apo.vacantē per hoc.c.quasi igitur arctetur in eis potestas ordinarij nō est dare rationē.nec posset tunc libere ordinare.quod cōcedit sibi illa cōstitutio. Sublata enim vna cōstitutione per aliam debent inteligi sublata omnia que tendebant ad impetrationem ⁊ repletionem eiusdem:vt dicit textus in.l.edicto.in prin.C.de edic.diui adri.tol.in hoc ergo aliter q̄ predicti. ¶ Quarto no.ꝙ si de beneficijs vacantibus in curia viuente papa per ipsum nihil fuerit ordinatū:⁊ sic decesserit potestas ordinandi de ipsis deuoluit ad ordinariū.quod intellige verū de ecclesijs parochialibus de quibus predixerat. Naz in alijs nedum ꝙ non possint ordinari ꝑ ordinarios dū sedes vacat.sed nec etiā currit tp̄s ipsi sedi.in parochialibus autē sit ratio q: si vacant sede vac.in curia non artant per illam constitutionem secundā.ergo similiter si ad talem casum perueniūt cum adhuc vacant in curia.vt queādmodum a principio nō venirēt. ita si in hunc casum incidunt ꝙ non perdurent. vt.l. vranius.§. si cum duos.ff.de fideius.arg.ↄ.ff.de pub.iud.l.is qui reus.vbi aliud statuitur in rebus nouis instituendis.aliud in antiq̄s cōstitutis continuandis.ad hoc.c.cōsuluit.de iudeis. ¶ Querit Jo.an.post Arch.qn̄ intelligit ante ipsius obitum ordinatum de ipsis.dicit ꝙ per collationē vel cōmissionē.ad primū alle.de conces.preben.ex parte.⁊.c.post electionē ad scdm.de offi.dele. super eo. Lap.in eo quod dictū est de cōmissione distinguit qd aut cōmissio fit in modū gratie ei cui scribit.puta vt prouideat alicui ꝑsone idonee de predicto beneficio.tunc nō expirat morte pape.vt.j.c.proxi. Aduerte tn̄ ꝙ iste cui est talis gratia facta non habebit nisi tp̄s quod hz papa.puta mensem a tꝑe vacationis.vt.s.eo.c.ij. Si vero dz in alium deriuari. tunc morte pape reintegra expirat.sec⁹ si re non integra.vt hic fm Lap.i effectu

Si cui nulla. Due sunt partes:scda ibi.secus prima reddit rōnem sue decisionis.ibi:quā cum. ¶ † No.ꝙ qn̄q3 pa.dādo ptātē alteri conferendi beneficia dicit illi cui hoc concedit facere.qn̄q3 gratiam ⁊ qn̄q3 nō:⁊ exemplis hic positis videt hoc cognosci ex ꝑsonarū expressione vel non expressione quibus est collatio faciēda.vt sic expressio non inducat gratiā:sz cōmissio generalis inducat. Archi.tn̄ dicit ꝙ aliter per hoc dz apparere ꝙ ille q̄ hoc cōmisit voluerit facere gratiā quā qui allegat probare dz quod ex verbis concedentis pōt colligi.de conces.preb. cōstitutis.et hoc etiā no.Jo.an.s.de elec.in causis.in nouel.sup glo.hoc habes.sed qualiter scitur ⁊c.⁊ multū differt an translatio potestatis conferendi sit facta ꝑ modū gratie vel per modum simplicis ministerij.vt ex textu patet.⁊ etiā quo ad facultatem reuocandi ipsam re integra vel non.vt no.in.d.c.cōstitutis per Inno.et.c. in causis.prealle.alibi tn̄ certitudo ⁊ incertitudo ꝑsone cuz qua dz contractus celebrari facit vt contractus efficacia et effectus pendeat ex facto ⁊ scientia dn̄i vel mādatarij.vnde q̄tū ad redhibitoriam dicit lex ꝙ si mando mihi emi seruū in genere scientia ementis inspicitur. Sed vbi mando in specie scientia mandantis.ff.de edil.edic.l.cum mancipium. Sic q̄tuz ad id quod dicitur hic in tex.de morte mandantis attenditur forma mādati an cum certa vel incerta persona mādauerit aliud impleri fm Jo.mona.quod non credo. Sed ex eo vt dixi an voluerit transferre per modum gratie vel nudi ministerij per iam dicta

2 ¶ † Secundo no.ꝙ mandatum executoris ad prouidenduz expirat mortuo mandatore reintegra. Secus vbi committit executio gratie iam perfecte.vt in glo.fi.⁊ de offi.delega.super gratia.⁊ quod ibi dixi. Sed hic querit Jo.an.quando dicatur quo ad hoc res integra vel non in mandato iurisditionis contentiose.dic vt.s.de offi.deleg.licet.in nouel. Sed in mandato executoris ad prouidenduz ponit hic multas opiniones.prima est ꝙ tunc desinat res esse integra cum est facta collatio.argu.s.eo.libro.de offi.deleg.presenti. Sed ibi loquitur in delegatis legatorum quorum reseruationes sunt odiose nec possunt sic vacatas afficere vel in illis ius concedere sicut papa. Nam per mortem vel finem legationis vult ista constitutio qd pereat omnis eius reseruatio et processus pendentes.rationem ibi dixi. Alij dicunt rem non integram per presentationez rescripti factā executori per.c.vt debitus.de appella. Tertij dicunt rem non integram quando processum fuit ad substantialia.iuxta illa que in commissarijs no.Jo.an.in.d.c.in causis.super glo.antepenultima.ad fi. Quarti dicunt rem non integrā quando executor aggressus est negocium prouisionis.ad hoc de offi.delega.si delegatus.⁊.c.q̄uis. Aliquibus videtur ꝙ satis sit in forma pauperum de qua in cle.j.de conces.prebē.vbi inquisitionem facit executor.quod potest etiam parte non citata:fortius si per inquisitionem processum fuisset. Jo.an.dicit ꝙ tertia opinio ⁊ sequentes possunt sustineri. Tutius tn̄ est ⁊ communiter obseruatur ꝙ non pro perpetuatione is qui per literas grauabatur ⁊ sufficit vt de offi.deleg.licet.⁊.c.gratum.⁊.d.c.q̄uis.⁊.c.si deleg. Lap. dicit ꝙ vbi procedit vt iudex ad perpetuationez debet precedere citatio. Sed vbi procedit vt executor videtur sufficere facere processum qui sine citatione sufficit ad perpetuitatez nisi aliud mandaret per superiorem obseruari fm euz. ¶ Querit hic Archi.⁊ prolixe tractat cum in mandato executoris annectit clausula de qua hic contradictores ⁊c.an per ipsam possunt contradictores perpetuo cōpescere vel vsq3 ad quod tempus. de quo per Jo.an.in.c.pro illorū.s.eo.super verbo contradictores.vbi ponit opi.⁊ breuiter ex his que ibi dicit.⁊ in.c.querēti.⁊.c.in literis.de offi.dele. Potest in summa redigi ꝙ qn̄q3 aut in rescripto nulla ponitur clausula que concernat cohertionem. Qn̄q3 ponitur clausula de qua in tex. Quādoq3 ponit mittas in pos. ⁊ defendas inductum. Rursus etiam est sciendum ꝙ qn̄q3 cum altera ex predictis clausulis scribitur super facto super quo fertur sententia. Quandoq3 super facto in quo non fertur sententia. Si scribitur super facto in quo fertur sententia.tūc vsq3 ad annum potest sententiaz suam exequendo contradictores compescere si executionem impediunt.vt.d.c.querēti. Si vero post factam executionem impediunt siue turbant missuz in possessionem per sententiam. Ber.videtur dicere ꝙ possit infra annū cōpescere turbatorem a molestia.non autem partes cognitoris vltra assumere. vt ipse no.in.d.c.querenti. Jo.an.ibi dicit ꝙ si victus paruit executioni ⁊ victor aliquandiu pacificaz posses.habuit licet postea inquietet se non intromittet.⁊.c.in literis prealleg. Si vero non paruit vel statim factam executionem eū inquietat.⁊ tunc secus per iura ibi allegata. Credo hanc opinionem veram. Nam primo casu cum.s.sentētia est semel executioni mandata non durat amplius officium executum quod ortuz fuit ex sententia.vt.l.a diuo pio.§.si post aditum.de re.iur. Reuocauit tn̄ in dubium in.d.c.in literis vtrum si post factam executionem victor spoliatur re per sententiaz aduocata possit iterum petere executionem illius sententie.⁊ videtur ꝙ ꝑ primam executionem eius officium sit extinctum.vt.d.§.si post aditum. In contrarium facit.l.sed si possessori.ff.de iureiur.⁊.l.inter castellanum.de arbi.⁊ circa hoc vide quod dixi.s.eo.tit.⁊li.c.non potest.in tertio notabili.ad fin.ver.iuxta predicta.⁊ hoc de primo membro cum.s.scribitur super facto in quo fertur sententia. Alio vero casu cum scz scribitur super facto in quo non requiritur sententia. Jo.an.ponit opi.de quibus hic per Arch.quidā enim dicunt ꝙ durat eius potestas in compescendo donec mādatum fuerit plene sortitum effectum.post vero non etiam si illi qui iam impleuerunt inquietent.quo ad illos autem qui nō paruerunt durat donec adimpleuerint.ponit aliā opi.ꝙ etiā postq̄ delegatus inuestiuit poterit contradictores compescere vsq3 ad annum per.d.c.querenti.⁊ Host.dicit hoc verum quo ad nouam contradictionem ⁊ sn̄iam de nouo ferendam.vbi vero tempore inuestiture excōicant contradictores videtur ꝙ etiaz post annum contradicens ligetur sn̄ia nisi primo paruisset vt predictum est. Jo.an.in.d.c.pro illo.respondit curiam tenere ꝙ quādo in literis est clausula mittas in posses.⁊ defendas inductum talem executorem posse defendere posses.ei qui aliquandiu pacificam habuit cum sit illi quasi conseruator cuius officium durat.vt.s.eo.lib.de offi.deleg.c.fi.§.officium.⁊ hoc maxime procedit quando ex vetusta causa ⁊ ante possess.examinatam fieret turbatio. Nam tunc sine dicta clausula posset illum tueri fm archi.qui adducit.s.de rescri.ad hoc.in fine.ij.glo. Subdit tamē ꝙ idem de ista clausula ꝙ de illa contradictores ⁊c.ne nimiū derogetur ordinarie potestati cuius interest subditos a molestijs defensare.⁊ fm hoc lapso anno ad ipsum est recurrendum si ille qui inuestituram meruit molestetur.⁊ ita no.Jo.an.in.d.c.pro illorum. Ex cuius dictis in summa videtur tenendum ꝙ siue lo

quamur in iudice: siue in executore literarū, post executionē factam non duret contra impedientes eorum officium vltra annū siue cum clausulis predictis: siue sine eis fuerit scriptuz. licet in iudice dixerim. s̄. statim expirare post factam executionem ⁊ pacifice aliquandiu possessuz. quod etiā in executore gratie absq̧ clausula tolerari posset. Sed si cum clausula contradictores ⁊c. ⁊ illa defendas inductum etiam probabiliter dici posset durare eorum officium post factam executionē quandocunq̧ emergat turbatio infra annum vt sic dicte clausule aliquid operent̄. Remanet tn̄ dubium super eo quod supra dixit Host. qn̄. s. tempore sententie executor excōicat impedientes contradictores ⁊ rebelles quanto tempore duret effectus huius sententie. ipse dixit ꝙ etiam post annum sed non dixit q̄tum post. Ego credo ꝙ tanto tempore extendatur effectus huius sn̄ie generalis quanto tempore posset ferri sn̄ia specialis contra talem turbatorem. ⁊ sic intelligo obscurum dictum quod recitat Io. an. ibi sup gl. ⁊ ad fi. intelligo. ibi enim de tali sn̄ia generali loquēs dicit ⁊ nō extenditur hec generalis sententia ante receptionē vel post lata nisi in tempus quo sn̄ia ferri posset. Intellige enim de sententia speciali quam posset ferre contra talem turbatorez. quod est vsq̧ ad annum vt predixi. Sed dices cum prouisio per eum facta sit perpetua. ergo ⁊ sententia que ipsam concernit ei⁹ naturam debet sequi. vt. c. si super gratia. s̄. eo. lib. de offi. deleg. et in regula accessorium. de regu. iur. Solu. illud verum in his q̄ per ipsam sententiam sunt decisa cum cause cognitiōe. Sed in sententia generali contra impedientes in futuruz quo ad eos nulla fuit cause cognitio adhibita: nec culpa contracta. ergo finito officio proferentis non durat iuxta no. in. l. puto. ff. de postul. in glo. s. prohibitis. ⁊ per hoc soluitur contrarium formatuz super dicta glo. ij. scz ꝙ illa sententia generalis censeatur constitutio q̄ omnes ligat ⁊ futura respicit: quā constitutionem non potest facere delegatus. non enim est constitutio: q̄ non astringit perpetuo: sed ad tempus. quod secus esset in constitutione. vt. c. fi. na. de offi. deleg. Iterum contra dictam generalem sententiam obijcies ꝙ non teneat q̄ tractus futuri temporis ⁊c. vt. l. j. ff. de vsur. responde vt no. de procu. auditis. ⁊ de sepul. in nostra. per Inn. ⁊ Host. ¶ Ultimo quero quos liget illa gn̄alis sn̄ia sine cl'a ꝯdictores ⁊c. dic ꝙ illos qui restituunt de facto. non de iure. Simile quod no. Io. an. s̄. de rescri. cum contingat. ⁊ de cle. excō. mini. proposuit. vbi omnino videas in nouel. et bene facit l. pe. de his qui. vt indig. ff. ⁊ quod no. Bart. in. l. stipulatio ista de verbo. oblig. ⁊ dixi plenius in. d. c. pro illorum. in prima questione. prolixius tamen ibi examinata per docto. predicta ꝑ ista pauca percipies cum minori labore

1 ☞ Commissio simplex sup ordinibus conferendis includit sacros ordines.

2 Commissio generalis promouendi ad sacros ordines intelligitur de habentibus titulum

3 Potestas an teneatur suis officialibus ad medicinas.

Si episcopus cui. No. ꝙ ista commissio fuit facta epō. et ratio q̄ que sunt ordinis vel consecrationis non possunt nisi epis delegari. quod dic vt leg. ⁊ no. in. c. de qua. de conse. ec. vel alta. ⁊. c. quanto. de consue. Sed circa hoc querit Io. an. an ista cōmissio poterit fieri epō alterius prouincie. videtur ꝙ non. ix. q. ij. nullum. tenet ipse ꝙ poterit fieri etiam extraneo. ⁊ ita seruatur. ¶ † Secundo no. ꝙ simplex commissio super ordinib⁹ conferendis includit ꝙ possit ordinare ad sacros. Sed nunq̇d primam tonsuraz vel minores ordines poterit per hoc cōferre. Io an. mo. ꝙ nō. Archi. ꝙ sic. ⁊ ita seruatur. Nam ſm eum si potest conferre sacros fortius poterit conferre minores. j. de regu. iur. cui licet. Item cum ordo sit sacramentū large quilibet ordo est sacer. super quo remittit Io. an. ad not. per eum de filijs presbyterorū. c. j. ¶ † Tertio no. ꝙ generalis cōmissio promouēdi ad sacros dz intelligi de promotione habentium titulum non illorum qui titulo carent. quod intellige etiam si spem habent beneficium obtinendi. vt sunt expectantes etiam ꝑ executores et approbati ⁊ examinati per ista nondum est prouisum vite necessarijs quod requiritur vt conferri possit. vt hic. secus si adept⁹ eēt beneficiū cuius fructus alteri deberent̄. Nam ad id promotus de illo dz sustentari. s̄. de offi. preto. §. porro. Item etiā talis tenetur necessario ordinari. vt. s̄. eo. si tibi concesso. in vlt. glo. multo igitur magis sponte petenti sunt conferendi. ¶ Quarto nota in. §. si vero. differentiam inter generalem cōmissionez conferendi ordines ⁊ specificam de personis expressis. naz ſm primā est in culpa qui confert ordines non habenti. In secundo nō ille qui contulit sed ille qui mandauit conferri titulum nō habenti est culpandus. alle. pro simi. Io. an. in. l. cū mancipiū. ff. de edi li. edic. vbi siq̇s mandat emi seruū in genere. inspicit̄ scientia: et ignorantia ementis. si in specie scientia et ignorantia mandantis. ⁊ alibi etiā multū refert vtrū aliq̇d mādet̄ in genere vel i specie. s̄. eo. lib. de offi. deleg. is cui. Sed dices quare magis est in culpa conferendo titulum non habenti ex mandato generali q̄ ex mandato speciali. Ad hoc dico ꝙ qn̄ in specie mādat episcopus aliquem ordinare videtur illū examinasse ⁊ de titulo prouidisse. ⁊ sic pōt presumere ordinator. vnde aliud non tenet̄ inquirere. sicut cum sibi aliquis ab aliquo epō presentat̄. non eniz dz examinari ab ordinatore. ix. q. ij. eps. cessat autem ista ratio cuz mandatū est generale in quo non presumit̄ tanta diligentia. immo nulla adhibita cū personis incertis. ideo tota illa diligētia videtur cōmissa ordinatori cui in generali mandato nō videtur cōmissum quod culpabiliter vel dolose agat. vt. l. si procuratori de condic. inde. ⁊. c. si cōpromissarius. s̄. eo. lib. de ele. ¶ Quinto no. ꝙ siue per mandantē: siue mandatariū debēt ordinato vite necessaria ministrari. que autem sint vite necessaria. not. s̄. eo. eps. ⁊. c. cum ſm apostolum. vbi dixi in. v. notabili ꝙ considerat̄ persone qualitas: ⁊ consuetudo loci. Item habet̄ ratio facultatum. ff. de alimen. ⁊ ciba. leg. l. legatū. ⁊. l. cū alimenta. ⁊ de vsu et habi. l. plenum. §. ij. ⁊ vide quod dixi. s̄. eo. tit. ⁊ lib. c. j. ⁊ prealle. c. eps. vbi quesiui vtrū ille qui tenet̄ alicui prestare alimenta tenebitur ad medicinas ⁊ cibaria infirmorū. vt ad pullos et similia. dic ꝙ qn̄q̧ debentur alicui alimenta propter operas. vt maritus qui tenetur ad alimēta seruis dotalibus propter seruitia. ⁊ tunc impense medicinarum veniūt si sunt parue. vt. l. diuortio. §. impendia. ff. solu. matri. ⁊. l. omnino. ⁊. l. de impen. Qn̄q̧ debentur alicui alimenta ex legato. ⁊ tūc non videt̄ ꝙ inter alimēta debeant computari medicine. vt nōt. in simi. in. c. ex parte. de celeb. missa. ⁊. c. illud. vij. q. j. ⁊. l. non omne. de penu lega. In contrarium videtur tex. in. l. sicut dotem. §. sin autē. ff. solu. matri. facit. l. verbo victus. de verbo. sig. Qn̄q̧ quis tenetur ad cibaria vt est potestas suis officialibus. vel dn̄s familiari. et tunc tenetur solum ad illa que pertinent ad cibū infirmorꝫ. vt ad pullos et similia. sed ad medicinas ⁊ syrupos que sunt potius ad euacuandum q̄ ad alendum non tenent̄: nec ad salaria medicorum. vt. l. diarijs. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ per Bar. eo. ti. l. legatis. vbi dicitur ꝙ appellatione alimentorum venit lectus. Sed vtrum id quod expenditur in disciplina ⁊ studio. dic ꝙ non. ⁊ ibi est tex. nisi qui alimenta debentur propter sanguinis charitatem vel officio iudicis. vt. ff. vbi pupil. educa. deb. l. ius alimentorū. in clericis beneficiatis ista questio non procedit. sed in ordinatis sine titulo bene procedit an eis debeant medicine ministrari. ⁊ credo ꝙ sic q̄ tex. isti loquuntur per verba vite necessaria. vt hic patet. ⁊. s̄. eo. cum scdm̄. ⁊. c. eps. ad sustentationem autez vite conferūt medicine ⁊ medici. Sed hic pōt queri si eps vult isti sine titulo ordinato prestare vite necessaria in domo sua. iste aūt vult domui per se. de hoc. s. an ille cui debentur alimenta debeat ipse recipere in domo illius q̄ ipse tenetur. ⁊ ibidem operari dixi. j. eo. lib. de testa. c. si pater. in. iiij. notabili. ⁊ Io. an. hoc tangit in. d. c. cum scdm̄. dicit enim ꝙ solet de facto contingere qd̄ ordinatores al ordinatis conuenti volunt ei in suis capellis ꝓuidere vt ibi ipsi permaneant ⁊ seruiant. ipsi volunt beneficium vbi solent viuere. ¶ Sexto nota ꝙ ista obligatio qua tenetur ordinator tollitur eo ipso ꝙ ordinatus consecutus est beneficiuz. nec refert ab ipso vel ab alio assequatur. Lap. alleg. pro cōcordantia. l. cū seruus de verbo. obliga. vbi dicitur ꝙ si teneor aliqua facere et alter id faciat etiam sine meo mandato hoc mihi prodest. Aduerte glo in. d. l. cum seruus. dicit hoc esse vnum generale. nam aliqua iura volunt ꝙ non refert a quo fiat dūmodo fiat. aliqua volunt q multum intersit. immo plus: q̄ qn̄q̧ refert vtrum fiat eo animo vt acquirat alteri: vel sibi. an non. ⁊ sic non attenditur tantū ipsum factum q̄tum animus facientis. facit quod dixi. s̄. e. c. statutis ⁊. l. multum. de condi. ⁊ demon. per Bar. vera tamen ratio est in casu huius. c. q̄ in personam vnius non ex eodem facto possunt concurrere plures cause lucratiue. Unde si speciē mihi debitam ex causa lucratiua ab vno cōsequor ab alio. prima obligatio est extincta. vt. l. nō quodcunq̧. de lega. primo. Unde q̄ clerici dicuntur consequi beneficia ex causa lucratiua. vt in. c. significante. s̄. eod. non mirum si illud consecutus est ab vno tollitur alterius obligatio. vt. l. non quocunq̧. de leg. j. Sed dices istud est verum quando vnus soluit speciem mihi debitam ab alio. Sed si primus tenetur in genere licet alius soluat mihi vnam speciem sub genere illo inclusam prima obligatio ad hoc durat. vt. l. mutuius. §. duorum. de leg. ij. ⁊. j. c. proxi. per Io. an. ⁊ ita hic. q̄ obligatio ordinatoris non concernit certū beneficiū sed incertum ⁊ in genere videtur durare: licet alius ꝓuiderit ordinato. Sol. non potest dici obligatio epi generalis: sed specialis: q̄ ad vnum beneficium licet incertum refertur. vt dixi. s̄. eo. dudum. vel dic ꝙ hoc facit natura rei in obligatione deducte que vt vnum beneficium ⁊ non plura. vt. s̄. eo. q̄ in tantū. cū simi. vno ergo adepto cessat cā obligatiōis qua alius tenebat̄. ergo ⁊ obligatio. s̄.

eo.si pauper clericus. In aliavero materia an intersit a quo fiat dic ꝙ sic si loquimur de obligatione inducenda: vt.l.ij. de ꝯdi.⁊ demon. Sivero loquimur de pene cōmissione euitanda tūc non refert a quo fiat: vt.l.si puellam.C.si mancip.fu.ita alie. Unde si ep̄s excōmunicat heredes si non impleuerint voluntatem defuncti: si reperitur impleta. puta hospitale cōstructum quod mādauit construi: vel figuras sanctoꝝ pictas: hoc sufficit heredi ad euitationem pene etiā si nō probet se hoc fecisse. Naz ille fecisse presumitur qui ad hoc tenebatur: vt ibi per eum bona exempla. De alimentis pupillo prestitis ⁊ expensis factis in fructib⁹ colligendis presumūtur eē facte ab eo.penes quez erant: ⁊ natura ipsa tales expen.probat quando aliter non durasset res: vt.l.si. C.vbi pupil.edu.de. Quādoqꝫ queritur de cōseruatione iuris mei.⁊ tunc ſm Dy.nō refert a quo fiat: vt.l.qui fundum.ff. quēadmo.serui.amit.⁊.l.j.§.quesitum.de aqua quo.⁊ esti.⁊ hoc verū in seruitute mere reali. Sed in seruitute que coheret persone puta dn̄ium⁊ vsufructus: tūc est necesse ꝙ fiat per eum qui habz vel eius nomine: vt.l.pomponius.ff.qui.mo.vsufru.amit. Pridie fui interrogatus si ille ad quē erat emphiteosis deuoluta iure hereditario nō soluit canonez per multos annos: sed alius q̄ dictam rem bonafide vel mala inuaserat soluit canonē vero domino an solutio isti⁹ ꝓsit illi ad quē in rei veritate emphiteosis pertinebat vt sic excludi nō possit ex eo qd̄ canonē nō soluit. In scriptis.d.meuz Bal.memini me legisse ꝙ cuiuscūqꝫ solutio isti ꝓsit quo ad cōseruationē iuris sui: quia illa solutio est realis ex eo qd̄ rem cōcernit. Sed tūc dubitaui et dubito in hoc dicto: qꝛ videtur ꝙ obligatio emphiteote ad pensionē sit personalis: qd̄ patz: qꝛ nō posset se a tali onere eximere dimittendo rem.vt not. Bar.in.l.si prius.de aqua plu.arcē.⁊ tex.in.d.l.pomponi⁹multum facit ꝯtra inquātum exigit ꝙ vt solutio alterius prosit obligato requiritur ꝙ fuerit facta eius nomine. eadem esset questio in tributo ⁊ censu solutis ab alio q̄ ab eo ad quem res pertinet tali iure. ¶ Querit Jo.and.post Arch.si in primo casu hui⁹.c. ordinās nō habeat vnde ꝓuideat an tenebitur ꝓuidere illi qui sibi mandauit. videtur ꝙ sic: quia est quid sibi possit imputari.s. culpa ⁊ negligentia sicut ille tenetur qui vtitur opera maloꝛum hominuz: vt.l.j.§.qui sunt.⁊.l.fi.ff.nau.cau.stabu. Ad hoc.s̄. de offi. Archi.c.ea que. si enim is qui ab ep̄o preponitur in aliquo excesserit tenetur ep̄s qui deputauit: vt.l.j.in prin.ff.de exerci. ⁊ l.obseruare.ff.de offi.procon.⁊ le.⁊ ista pars est vera quādo potest imputari culpa ep̄o in eligendo imperitum. Si vero eligit idoneum ⁊ peritū: tunc licet preter spem cōmittentis contulerit non habenti titulum non tenetur cōmittens: vt.l.argentū.ff. cōmo. Non ob.l.preallegata.de exercitoꝛia: qꝛ ibi dn̄s ex ꝯtu ei⁹ cui cōmiserat sentiebat lucrū ⁊ ꝯhēs nō poterat deliberare in.l. obseruare. fuit officialis ī culpa ducēdo secū dn̄am in offō: iō ex delicto eius tenetur ſm Arch.in casu etiā.§.si vero.⁊ se.in quib⁹ tenet̄ mādās ⁊ nō ordinās: est dicēdū ꝙ si mādās nō sit sufficiēs ad administrandum vite necessaria non per hoc tenebitur ip̄e ordinans: ſm Jo.an. Sed nunquid in quolibet casuum predictorum tenebitur successoꝛ in dignitate ad istam presentationem sicut tenetur ordinans siue mandans iuxta iam dicta: et tex.in.d. c.cū scd̄m.dicit ꝙ tenetur successoꝛ.⁊ glo.ibi intelligit de successore in dignitate quod est verum nisi in casu quo ordinatoꝛ esset depositus vel translatus. Nam potius ip̄e q̄ successoꝛ in dignitate tenebitur ꝓuidere plus ibi subiungit.s.ꝙ heres ordinatoris teneatur plusq̄ successoꝛ. ista enim obligatio inter ordinatorem ⁊ ordinatum oritur ex quasi cōtractu⁊ sic transit ad heredē. Item si dicas ꝙ sit ex delicto cōmisso in ꝯtractu iuxta not. in.c. si.de postu. In subsidiuz igitur transit ista obligatio in successorem in dignitate. cōtra quod posset opponi ꝙ successoꝛ in dignitate non tenetur: quia delictum persone ⁊c. vt in regula delictuz persone⁊c. Item ꝙ crimina moꝛte extinguūtur. Item sicut ordinās fuit in culpa sine titulo conferendo: ita ⁊ ille recipiendo: ergo culpa cōpensatur: vt.l.si ambo.de compen.⁊.l.viro atqꝫ vxoꝛe ff.so.ma. So.dic vt in.d.c.cum scd̄m.

1 Generi per speciem derogatur.

2 Expressio iuris cōmunis generalis non tollit ius speciale derogatorium generalis.

Quamuis tibi. ¶ Duos casus explicat in quibus specialis concessio derogat prime generali: lz de ea non faciat mētionez. secunda ibi simili. ¶ Nota ꝙ tex.loquitur in secūda persona ibi tibi ⁊c. Ex quo patet ꝙ papa isti cui potestatem talem cōcessit gratiam fecit: ⁊ tamen effectus gratie nō concernit ip̄m: sed debet in aliū deriuari. dic ergo ꝙ est gratia quo ad eum inculpando: ⁊ sic ab ip̄o ille in quem confertur dicit̄ beneficium recipere. Sic in si.s̄.c.relatum.⁊ vide quod no.j.de verbo.signi.c.si.in nouel.super verbo tibi. ¶ Secundo not. ꝙ fuit illa gratia limitata ad beneficia cedentium vel decedentiū: que verba debent verificari vere non ficte: vt in si.no.s̄.eo.lib.de rescrip.susceptis.⁊ circa hoc no.q.glo.magne quam tenet Archi.

1 Tertio not.regulam ꝙ generi per speciem derogatur: discurrit autem ista regula in legatis substitutionibus: in contractibus. in constitutionibus priuilegijs ⁊ rescriptis: vt plene videas per exempla in regula generi.j.eo.in nouel.⁊ per Dyn. ¶ Quarto no.ꝙ hic contingit vacatio post factam gratiam sp̄alem. Si autem precessisset vacatio ip̄am gratiā videret̄ deberi gratioso primo in gn̄e: postq̄ enim deuentū erat ad sp̄ēm vigore gratie gn̄alis nō potest dici amplius generalis quo ad illā speciē ideo ali⁹ specialiter impetrās nō cōcurrit cum illo.vt.c.ex tua.de fil.p̄sb. Item intellige istam regulaz in literis ad beneficia. Sed in priuilegijs.dic ꝙ priuilegium generale nō tollitur per speciale nisi de eo fiat mentio.c.cuz ordinē de rescrip.vt.s̄.⁊ vide circa hoc

2 omnino quod no.de prescrip.veniēs. ¶ † Item expressio iuris cōis generalis non tollit ius speciale derogatoriū generalis in certo casu. Pone exemplū: papa dixit in gratia de residentia facienda: certe ꝑ hoc nō adimit potestatē ep̄o dispensandi suꝑ ea in casu.c.cum ex eo.s̄.de elec.eo.li.⁊ no.Jo.mona.in.d.c. graui. ¶ Quinto no.ꝙ papa cōcessit in genere potestatem cōferendi autoꝛitate sua. Specialis igitur concessio derogat dicte gratie generali⁊ extenuat illam in dicta specie. ¶ Item bene no.ꝙ dicit autoꝛitate nostra debz enim intelligi dicta gratia de beneficijs que nō poterat iste priuilegiatus cōferre autoꝛitate ꝓpria iure proprio vel deuoluto. Talia enim nō computabant̄ in gratia nec in eius numero: quia in re propria non consistit donatio ad hoc.s̄.de fide instru.inter dilectos ad fi. Cum enim sine gratia posset illa suo iure conferre. ergo de illis non debet intelligi per que posset gratia reddi inutilis.de priuil.c.illis. ⁊ de leg.ij. cum quis decedens.in prin. Preterea ista gratia cōferendi beneficia.vj.clericoꝛum est generalis: vt hic dicitur: sed licet obligatio in specie contracta ex causa lucratiua extinguatur si sp̄ēs illa peruenit ad creditoꝛez. similiter ex causa lucratiua: vt.l. non quocūqꝫ.de leg.ij.tamē secus est quādo vna sp̄ēs sub genere cōprehensa peruenit ad creditoꝛē ex causa lucratiua. Nam adhuc in aliam rem est illesa obligatio: vt.l.meuius.§.duoꝝ. de leg.ij. Sic in proposito subducto de genere eo in quo nō potest verificari gratia re ⁊ in numero integra ⁊ illesa. facit.ff.de sol.l. stichū aut pamphilū.circa prin.cōiuncta.l.cum his.§.qui hominē. de cōdi.inde.tertio hoc probat intentio cōcedentis in talibus pōderanda.s̄.eo.c.fi. Naz eius intentio referenda est ad beneficia spectantia ad collationez alienā non illius qui poterat suo iure cōferre: sic intentio de suis nō impletur per aliena.s̄.e.pro illoꝝ super.j.glo.in nouel.⁊.l.si domus.§.fi.⁊.l.serui electione.§.j.de leg.j.ſm.Jo.an. Aduerte si gratia cōcerneret numerum beneficioꝝ procedit qd̄ ip̄e dicit.s.ꝙ beneficia que quis potest cōferre sua autoꝛitate nō cōputent̄ in numero gratie: sed tex.nō loq̄tur de numero beneficioꝝ.sed.vj.clericoꝝ suoꝝ cedentiū vl̄ decedentiū: quoꝝ beneficia quotcūqꝫ sint etiā si.xx.vel.xxx. possz iste cōferre cui gratia facta est. Non ꝓcedit ergo dicta eius qd̄ si ad tex.referat̄: in quo ptz ꝙ nec in primo dicto nec in scd̄o ad numerū beneficioꝝ est habēda cōsideratio. vt ip̄e dicit suꝑ verbo.vj.clericoꝝ: ꝓcederet autē eius questio si decederet vel cederet de numero clericoꝝ vnus qui obtinebat beneficiū spectans solū ad collationē illius cui gratia facta fuit an iste computabit̄ in numero.vj.clericoꝝ. predicte rationes faciunt ꝙ non: qꝛ papa nō videtur de tali clerico intellexisse.⁊ quo ad eū gratia esset inutilis. Item nō peruenit ad eū hmōi collatio ex causa lucratiua sed iure debiti.⁊ obligatio generis nō extenuatur si sp̄ēs sub genere cōprehensa peruenit ad creditoꝛē ex causa lucratiua vt ꝓbāt p̄cedentia argumēta: ⁊ credo hoc verū etiā tenēdo opi.quaz sequoꝛ ꝯtra Jo.an.j.ꝑ xi.q. Que est talis. iuxta formā huius.c. facta fuit gr̄a cōferēdi.vj.bn̄ficia clericoꝝ cedentiū vel decedētiū: an debet intelligi de.vj.primis clericis cedentib⁹ vel etiā de alijs quibuscūqꝫ post dictos.vj.primos. Glos.ma.ad fi.tenet ꝙ illa gr̄a nō est restringēda ad primos postq̄ de primis clericis nō est dictū in nouel.refert alios tenere ꝯtrariū per.c.nō pōt.ij. rn̄so.s̄.eo. Nam si de bn̄ficijs primis intelligit̄ similiter de ꝑsonis debet idē intelligi.ar.l.qui plures.de vul.⁊ pup.ꝓ hoc faciūt oīa iura alle.in.d.c.nō pōt.in nouel. vbi siue loquamur de numero siue actu aliquo vel tꝑe: debet intelligi de primo numero tꝑe vel actu. Itē si aliud dicerem⁹ sequeret̄ ꝙ si non intelligit̄ de.vj. primis posset in infinitū gr̄a extendi etiā ad millesimū ꝯ.c. lz.s̄. de testi. Itē sic posset priuilegiat⁹ omittere istū ⁊ illū gratia ei⁹ in alijs remanēte salua. ⁊ istas omissiones posset venales exponere contra.l.filiuz.§.sed cū exheredatio.de ꝯtratab.⁊.c.nōnulli.de rescrip. Item in cōditione potestatiua legatario apposita intelligit̄ ꝙ adimpleat cū primū potest: vt.l.hec cōditio.ff.de cōdi.⁊ demon. preterea mandatū ꝓuidendi de vacatura intelligit̄ de proxima.s̄.eo.si clericus.⁊ de conces.preben.c. ne captande.

Sic ꝛ mandatū intelligaꝛ̃ de.vj.primis. Ioā.an.ɔtra istas rōnes nititur defendere gl.suā satis debili rōne in nouel. dicit eñ ꝙ si gratia restringenda esset ad primos sequereꝛ̃ cōtra vnū beneficium tenuissimū:puta.ij.solidorū occupabit gratiā epi:nec tale reperiret qui acceptaret ipm cōtra mentē cōcedētis.respuenda est ergo captiosa talis interpretatio ɔtraria intentioni concedentis de priuilegijs his cū si. Itē forte ꝑpter scandaluꝫ non expedit per priuilegiatū primū cōferri nec forte scdm vel tertiū ꝛ sic gratia per talem interꝑtationem posset reddi inutilis. Itē ille numerus.vj.clericorū non restringiꝛ̃ ad prius vel tunc habitos:immo includit etiā receptos postea sine fraude.j.de ver.sig.c.si.ergo nō restringetur ad prius mortuos vel cedētes.ꝛ in hoc residet ꝛ cōsuluit impetranti hanc gratiā ꝙ clausulā obtineat ꝑ quā istud dubiū tollaꝛ̃. Ego dico ꝙ aut ex primis.vj.clericis decedentibus vel cedentibus erāt aliqui vnū beneficiū obtinētes ab alio ꝙ̃ ab ipo priuilegiato:ꝛ isti nō cōputabūtur in numero vj.primorū:quia ad tales gratia nō refertur:per quā gratia redderetur inutilis:ꝛ in eis nihil operareꝛ̃ contra mentē cōcedētis d.c.si papa.ꝛ.l.si quando.de leg.j.beneficia. Si vero tales primi obtinebāt ab alio ꝙ̃ ab ipo priuilegiato:tūc dico ꝙ ad primos primos cedentes est gratia restringēda per rationes ꝛ iura pro hac parte superius inducta. Non ob.ratio Io.and.ꝙ inter sex primos possent esse aliqui obtinentes beneficia que non expedit priuilegiato cōferre ratiōe tenuitatis vel scandali. Nam dico hos casus aduenticios nō attendi:vt.l.inter stipulantē.§.sacramenta.de ver.ob. Item ecōuerso possent beneficia.vj.primorū esse preteritis opulenta:vnde si secus ɔtingat nō potest ꝑtendere lesionem ille cuius status pendet ad optimum vel pessimū ex insidijs fortune.arg.optimū.C.de vsur.l.si ea lege.ꝛ.l.si pꝛ̃ puelle.C.de inoff.testa.non ob.eius equiparatio de ceptis post gratiaꝫ ad prius mortuos vel cedentes.vt.s̄.dixi. Nam quo ad receptos gratia refert se ad tps cessionis vel mortis: dum dicit tuorū cedentium vel decedentium nō mirū ergo si in suos recepti postea includūtur.ar.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de nox.ꝛ sic teneo cōtra ipm in isto casu:ꝛ reperio Paul.de leazar.sic tenere in quibusdam scriptis super isto capitulo.

1 ☞ Dignitatē ꝛ prebendā in eadē eccl'ia quis habere pōt.
2 Canonicus nō ꝑbendari⁹ ex ɔsuetudine eccl'ie quis esse pōt.

Sis cui de canonica.

ꝭm Io.mo.hēt tria dicta:ꝛ surgit dubiū ex quadā cōstitutiōe quā fecit iste papa Boni.statim post ꝓmotionē suam in qua reuocauit gratias factas a Nico.ꝛ Celestino eius ꝑdecessorib⁹. Ex quibus quesitum esset ius ad rem. Sed vbi ius erat quesitū nō fuit per dictā cōstitutionē sublatum:modo ponit in hac cōstitutione vbi ius in re ꝛ ad rem:circa diuersa cōpetebat vtrū vtrūqꝫ vel neutrū vel alterū tollereꝛ̃. ¶ † 1 No.ꝙ potest quis habere in eadē ecclesia dignitatē ꝛ prebēdā:nō autē duas dignitates insimul:ꝛ prebendā:qd dic vt.s̄.eo.li.de cōsue.c.j.ꝛ cle.si iusta.e.tit. ¶ Scdo no.ꝙ gratia de canonicatu prebenda dignitate vel officio:adimplenda est etiā si nō simul vacēt in quocūqꝫ primo vacante:nec omniū simul vacatio est expectāda:qd dic vt dixi.s̄.c.quia sepe. ¶ Tertio not.quid iuris cū gratia facta suꝑ plurib⁹ est pro parte adimpleta.ꝛ ꝓ parte pendet. Nam licꝫ ɔstitutio reuocatoria superueniēs perimat id qd pendet:nō tamē perimit qd factū est:ꝛ hoc ideo qꝛ potest vtile ab inutili separari. Si autem nō posset vnū tolli vel stare sine altero id quod tolliꝛ̃ in virtute sustentareꝛ̃ remanentis.arg.l.si sponsa.§.generaliter.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ ptꝫ in fi.huius.c.vbi in cōnexis poti⁹ sustentatur ius ad rem ꝑpter ius in re ꝙ̃ corrūpatur ius in re propter ius ad rem.ꝛ hoc ideo qꝛ est potentius:vt patꝫ ex.c.quēadmodum.de iureiur.vbi multa impediūt que nō dirimūt.ꝛ.l.pluribus.§.ꝛ si placeat.de ver.obli. Io.mo.dicit super verbo cū ius ꝙ ratio huius dicti est:qꝛ cōstitutio reuocatoria noluit tollere ius in re:sed ius ad rem. Cum igitur hec dignitas canonico nō prebendario cōferri valeat fuit iustius:vt ꝑpter ius in re seruaretur ꝙ̃ per extinctionē iuris ad rē tolleretur ius in re cōtra mentem:ꝛ verba dicte cōstitutionis ꝭm eū pōt esse ratio:quia prebēda venit accessorie ad titulū canonie et dignitatis:ratione igiꝛ̃ iuris quesiti videꝛ̃ in ɔsequētiam quesitum ius qd venit accessorie:quesitū dico habitu:ꝛ aptitudine licꝫ nō actu:et sic trahitur ad maius dignū:vt in tex.circa diuersas res cōnexas vel penit⁹ separatas. An aūt impedimentū superueniēs vitiet vtrūqꝫ vl' alterū siue neutrū:in isto.c.declaraꝛ̃. Si vero nōdum vna dispositio est incepta ꝛ nō perfecta superuenit impedimentū inficit factū ꝛ fiendū:vt.l.ꝓ parte.ff.de serui.ꝛ.d.§.ꝛ si placeat.ꝛ.l. furiosum.C.qui test.face.pos.ꝛ.j.de cōces.preben.c.fi.§.sane.ꝛ istud ē bene notandum cū impedimentum aliqd superuenit post negocium incohatum nōdum cōsummatum:in separabilibus eñ separata ratio est habenda.in cōnexis vero perfectum nō finit im perfectum corrūpi.et sic cōsequitur alterius beneficio qd nō habet suo:vt no.in.d.c.j.de iurepa.j.eo.lib.in glo.vlti.facit.l. si qs duos.de lib.leg.et optime.l.et si nō sint.§.infecti.ff.de au.ꝛ arg. et inceptū accedit potius ad naturā facti.ꝛ ideo principiū diciꝛ̃ pars potissima cuiuscūqꝫ rei.l.j.ff.de ori.iur.facit.l. deniqꝫ.ff.de ritu nup. ¶ Quarto no. Io.an.post Archi.in.§.hic nos autē. ꝙ in ecclesijs vbi est cōsuetudo de qua in tex.potest excipi cōtra impetrantē a papa dignitatē illius ecclesie nō facta mentiōe de tali ɔsuetudine.alle.ff.de decur.l.honores.§.ij.vbi diciꝛ̃ ꝙ q̇ nō est decurio:decurionatu vel alijs honoribus fungi nō pōt:quia decurionum honoribus plebei frui prohibenꝛ̃:pro hoc dicto facit.c.ꝭm eum. ¶ † 2 Quinto ipe not.in ver.sed si ex epi:ꝙ ex consuetudine ecclesie pōt quis esse canonicus nō prebēdarius:ꝛ facit ad not.per euꝫ.s̄.eo.lib.de rescrip.c.statutū.§.j. super verbo canonicis.ꝛ inducit ad.q.si eps dedit ecclesiam ecclesie collegiate eo tenore ꝙ nō possit cōferri nisi canonico illius ecclesie: ꝛ demū canonici elegerūt quēdam ad illam eccl'iam ꝛ canoniaꝫ in cōfirmatione hoc adiecto ꝙ nō haberet prebendā querebat enim an posset petere prebēdaꝫ. Bar.bri.ꝙ sic ꝭm. T.sed sibi videbatur ꝙ ex vtraqꝫ parte interuenisset simonia per.c.vnicū.s̄. vt eccle.bene. Sed dices si maius dignū trahit ad se minus dignuꝫ: ergo corruptio dignioris iuris sicut est dignitas personatus vl' officiū deberet corrūpere minus dignum etiā iam quesitum cōtra principiū.c. So.ꝭm Io.mo.maius ꝛ minus hic nō habēt ordinē necessitatis:quia pōt esse canonicus sine dignitate:ita qd in penitus separatis nō inferꝛ̃ de vno ad reliquū: vt.l.si marit⁹. C.de dona.inter vi.ꝛ vxo. ¶ Sexto ꝛ vltimo no. Lap.ꝙ tex.dicit de prebenda quesita dignitati personatui vel officio non annexa. Nam si esset alteri ex his annexa ratiōe connexitatis pro vna reputaretur ꝛ vnius acquisitio infert acquisitioneꝫ alteri⁹ ex cōnexis. et sic nō haberet locū expectatio:de qua in tex. ad h.s̄.eo.ti.ꝛ lib.c.super eo.ꝛ.c.quia sepe.ꝛ de ɔsec.ec. vel alt.si ecclesiam.in primo respōso.ꝛ cle.si iuxta.j.eo.facit qd no. Io. and.in regula cū qd prohibeꝛ̃.in mercu.

1 ☞ Decretū pape nō solū afficit inferiores a papa etiā ignorantes verūetiā ipm papam.
2 Gratia decreto vallata licet reuocetur nō tū per hoc cōualescit gratia prius facta alteri ɔtra illud decretū.
3 Papa cōcedens alicui literas super prima vacatura.deinde concedit alteri eas ꝛ mutato ꝓposito mandat eas cassari an primo reassument vigorem.

Quodam.

¶ Decidit casum dubiuꝫ exortum ex duabus gratijs. Nico.ꝛ Celestini ꝛ processu facto per primaꝫ ꝛ secuta post reuocatoria ꝛ decisionis causam exprimit. ¶ Nota ꝙ celestinus mandauit aliū recipi in ecclesia in qua alter iam fuerat receptus per literas Nicolai.et sic grauata fuit ecclesia in receptione duorum.non ab eodem:sed a diuersis:quod dic vt.s̄.de rescrip.literis.ꝛ.c.mandatū. ¶ Secundo not.ꝙ Cele.voluit impetrantem suum alijs anteferri etiaꝫ receptis autoritate apostolica.ꝛ sic etiam si recepti fuissent pri⁹ autoritate sua volebat talibus anteferri.sed hoc non est de stilo curie.solent enim romani pontifices dare clausulam contra expectantes autoritate predecessoruꝫ non propria.de conces. ꝑben.c.pe. Cele.autē sic fecit quia nullam aliā adhuc fecerat ꝛ sic de hoc nō cogitauit vel quia stilum curie ignorabat.ideo renūciauit.s̄. 1 eo.li.de reg.iu.c.fi. ¶ † Tertio no. Lap.ꝙ decretum pape afficit non solum inferiores a papa etiam ignorantes:verumetiam ipm papam:ꝛ ipsius executoreꝫ nisi aliud exprimatur.ꝛ vide circa hoc quod dixi post Ioā.and.s̄.eo.si postꝙ̃.ver.sed hic queritur. ¶ Quarto not. Io.an.in fi.c.ex collatione queritur ius in re etiam ante adeptam posses.sic.j.de conces.preben.c.fi.ꝛ quod 2 not. Io.and.s̄.de consue.c.ij.ꝛ.s̄.eo.si tibi absenti. ¶ † Quinto not.ꝙ licet gratia decreto vallata reuocetur: non tamen per hoc conualescit gratia prius facta alteri contra illud decretuꝫ. Circa hoc instat Io.and.post Archid.et querit si scds habens clausulā anteferri repelliꝛ̃ ꝑpter crimē an prebenda vacās debebitur illi primo cui ante reuocatoriā facta fuit collatio. videꝛ̃ ꝙ sic:qꝛ clausula posita ꝓ scdo postꝙ̃ non est sortita effectū nō impedit primū.ff.ad tertul.l.ij.§.liberi.ꝟ.sed si sint.ꝛ.ff.cōia ꝑdic.l.in venditiōe.§.j.de vsufru.l.si sub ɔditione.ꝛ idē videꝛ̃ dicēdum quōcūqꝫ gratia habētis dictā clausulā sit perempta aū vacationem prebēde.l.si mulier.ff.ad velleya. Idē si nolit vti ꝑrogatiua ar.l.si iudex.ff.de min. Alij dicunt ꝙ loco istius primi expulsi capitulū habebit aliū eligere.ff.de his qui.vt indig.l.qui titij.ꝛ de vulg.ꝛ pup.l.ex facto.§.fi.ꝛ.l.j.ff.si quis ali.te.prohi. Sed vt dicit Archi.ista iura probāt papā vel a papa prouisuꝫ potius admittendū ꝙ̃ capitulū.ad idē.ff.de iniust.test.l.posthumus.ꝛ.l.lio.lꝫ litera videaꝛ̃ ɔtraria.eo.ti.qm̄ vxorē subdit Io.an. ꝙ si in rescripto esset clausula cū obtulerit se facultas.tūc certū ē ꝙ primus esset

mus esset potior: vt. l. j. et. ij. C. de lib. et posthu. sed nō declarat aliter q̄d teneat in p̄dicta. q. cū. s. scd̄s h̄ns clausulā anteferri repellitur aliqua rōne: vel q2 nō vult vel q2 nō pōt ex defectu inhabilitatis persone vel neglig̃etie vel mortis an talis p̄benda sit affecta p eo cū clausula et interpositi decreti debeat primo. Quidā ꝙ sic. alij aliter vt vidisti. Aduerte q̄nq3 gr̃a vallata cū clausula et decreto est surrepticia. et tūc gr̃a facta primo stat firma et ip̄am nō impedit alia que est nulla. Sicut nec primū testm̄ reuocat p scdm̄ minus solēne: vt. l. si fili' q̄ in p̄tāte. de libe. et posthu. et. c. nō prestat. j. eo. li. de regu. iur. Quādoq3 gr̃a cū clausula et decreto efficit inualida ex postfacto p renūciationē et reuocationē: p negligentiā vel aliter: et tūc an primus recuperet ius prioritatis: et credo ꝙ sic. Nam sicut in successionib' excluso primo gradu admittitur sequēs: vt. l. j. §. sed videndū. de suc. edic. cū simi. Ita in istis gratijs et collationib' in quib' submoto priore vt sic dixerim ex successorio edicto sequēs primus admittit. Naz plures post defectū primi possunt succedere in hoc iure. facit q̄d dixi. s. eo. statutū. in. iij. notabili. Auget tñ in hoc dubiū q̄d dixi. s. eo. i beneficio. in. j. col. si reseruatio et decretū pape sup certo b̄nficio interposita nō sortiuntur effectū. an de illo possit se alius intromittere: dicvt ibi. Et hoc credo verū vt dixi si post defectā gr̃am cū clausula et decreto petit admitti. si aūt deliberāte illo qui habet gratiā cū prelatiōe et decreto fiat altera collatio: si postea ille renūciat an talis collatio cōualescat: vide q̄d sup hoc dixi in d. c. statutū. in vlt. q. et tex. ille facit ꝙ nō. naz vt hic patet ante reuocationē gratie priuilegiate fuit facta primo collatio que nō cōualescit: licet postea reuocetur ista cū clausula et decreto. q̄d videtur tenere hic Lap. ¶ † Subdit Jo. an. post Archi. ꝙ si papa cōcessit alicui literas sup prima vacatura deinde cōcessit eas alteri: et mutato p̄posito mādat eas cassari ex hoc dicit ip̄e ꝙ litere primi reassumūt vigorem. ar. ff. de bono. pos. s̄m tab. l. qui liberis. §. nō sic. multo fortius si dicat ꝙ prime reuiuiscant: vt eadem. l. §. testamēto. Aduerte posset argui ex multis legib' ꝙ in casu in quo litere secūde reuocent primas ip̄o iure: licet secunde cassentur: nō credo per hoc primas reuiuiscere: vt. l. plane. in p̄n. de leg. j. et. l. et si transferā. de ali. leg. que leges probāt ꝙ si trāslatio legati sit inutilis in personā scd̄i. primo tñ non debet postq̄ fuit semel ademptū. facit q̄d legi. et no. s. eo. lib. de rescrip. q̄uis. ¶ Opponitur ad fi. c. de. c. s. pxi. nam Celestinus cōtulit huic scd̄o canonicatū sub expectatiōe prebēde vacature: vt. s. c. pxi. Nam canonia iam adepta est dignior q̄ prebēda hac igitur ratione ius ad ip̄am debuit cōseruari per ea que ibi dixi post Jo. mo. in. iij. nota. Solue vt. j. de cōces. p̄ben. c. fi. §. in illis.

1 ☞ Singuli de capitulo pro obligatione capituli conueniri non possunt.

2 Forma grauaminis capituli per papam.

Mandatum. Tres casus dubios cū scribit ad collationē capituli hic decidit: et in vltimo excipit. scd̄s ibi ad b̄nficia. terti' est ibi idē exceptio ibi nisi. ¶ † No. ꝙ p obligatiōe capituli nō possunt singuli ꝯueniri: q2 alia sunt iura vniuersitatis alia singulorū: vt. l. et si hūc. §. qui manumittit. de in ius vo. canonizata. xij. q. ij. et. l. sicut. ff. q̄d cuiusq3 vni. no. et facit ad id q̄d dixi s. eo. cū in ecclesijs. in. ij. notabili. ¶ Scd̄o no. ꝙ mādatum siue obligatio que astringit ad aliq̄d faciendū siue cōferendū: astringit etiā eū qui vice ac nomine illius cōfert illud quod in obligatione deducit. ad hoc. j. de reg. iur. qui per aliū facit mandatum igit directū dn̄o vice gerens tenetur adimplere. q̄d ecōuerso an mandatū factū vices ep̄i gerēti teneatur ep̄s adimplere. dic ꝙ si in defectū ep̄i defuncti forte aliquid iniūgatur eius vices gerēti: vt capitulo. ep̄s postea creatus ante mandatū perfectū tenebitur ille exequi. nec capitulū se vlterius intromittet. ¶ Et non solū si in defectū ep̄i rescribat capitulo: est verū q̄d dixi: sed etiā si in eius defectū scribatur cuicūq3 extraneo. debet em̄ intelligi in his mandatis si res in eodē statu permāserit vsq3 ad collationem. ff. si ex nox. causa aga. l. j. trāslatio em̄ cōmodi de vno in alterum operat translationē oneris: vt. l. s̄m naturā. ff. de re. iu. et. ff. de ali. et ciba. leg. l. gayo et seyo. ex quo cōclude post Inn. ꝙ mādatum factū vice gerenti arctat successorē vel dominū: sed iurisditio cōmissa ꝯtra vice gerentez nō astringit dn̄m. Ratio q2 est odiosa et restringēda: mādatuz x̄o q2 obedientiā ꝯtinet nō est restringendū s̄m Jo. an. post Inn. s. de rescri. eā te. vbi etiā q̄d ecōtra an mandatū factū ep̄o qui ante implementuz decessit teneat capitulū adimplere: et sic recipere illū p quo scribit: dicit ꝙ non ep̄s morit aū p̄ntationē literaꝝ. Sed si postea cū sit successor ibi d3 exequi factū incohatū: vt de rescri. lr̄is. Ista p̄cedūt cum vn' ex his cui nō scribit succedit alteri in administratiōe vt ep̄s capitulo et ecōtra. Si x̄o viuat ep̄s mandatū factū capitulo non astringit ip̄m: sicut nō astringeret si esset directum extraneo s̄m eum ibi. ¶ Tertio no. ꝙ hic scriptū fuit vt p̄uideret de b̄nficio spectāte ad collationē capituli quid ergo si fuerit scriptū simpliciter illi ad quē nō spectat collatio vel receptio vllo iure ꝙ cōferat prebendā vel recipiat talē in tali eccl'ia an poterit adimplere mandatū videt ꝙ nō: vt. d. c. eā te. ver. ip̄i vero. Jo. an post Boa. dicit ibi aut scribit alicui vt executori ꝙ b̄nficium ꝯferat: et tunc ꝯfert licet ad eū nō spectet collatio aut collatori ei qui collator est: et tūc clarū ꝙ teneret: aut vt collatori ei qui collator nō est. et tūc cōferre nō pōt: nisi papa ei scripserit ex certa sciētia. facit. s. eo. li. de rescri. cū aliquib'. ¶ † Quarto no. formā cū papa vult grauare nō solū capitulū: sed singulos ad quos aliquo sp̄āli iure spectat collatio prebēdarū ip̄ius eccl'ie. deb3 em̄ scribere cōiter vel diuisim: in alia materia. do. Bar. reuocat in dubiū q̄d sit remediū si quis ex ꝯtractu ineūdo cū aliqua ciuitate vel cōitate velit sibi obligare nō solū bona p̄pria illius ciuitatis: sed singulorū ciuiū: et etiā personaliter ip̄os ciues. de quo per eū in. l. iiij. in prin. de re iud. vbi per eū videas in casu tñ huius. c. cū scribit cōiter vel diuisim intelligo istud diuisim de p̄bēdis quas singuli obtinēt iure suo sp̄āli in illa eccl'ia cuius capitulo sic scribit. secus credo si in alia q̄d sentit glo. fi. ¶ Querit Joā. an. si scribit cōiter vel diuisim dicit tex. ꝙ tūc grauātur singuli ad quos spectāt ratione p̄bendarū etc. Sed nūquid idē si ad eos spectāt rōne dignitatū vel officiorū siue personatuū dicit ip̄e ꝙ nō. Idem et sic s̄m eū glo. fi. deb3 dicere nō dignitatū: vt sit sensus ꝙ si scribatur ad collationē capituli: lic3 addat cōiter vel diuisim dignitatē illam per hoc non grauet. al's eque dici potuisset ꝙ grauaret ep̄m. Si vero rōne p̄bendarū tenet secus. et hoc plane vult litera si nō violetur s̄m eū sup glo. fi. Jo. mo. et Archi. dicūt ꝯtra et ista exceptio nisi cōtineatur etc. s̄m eos refertur ad oīa supradicta vt siue ratiōe dignitatū officiorū personatuū vel prebendarū pertineat collatio: includātur in literis si adiectuz fuerit cōiter vel diuisim. et hāc opi. tenet Lap. q2 vtrobiq3 est eadez ratio. Nam siue ratiōe dignitatū: siue prebendarū ꝯferāt iure suo nō iure capituli ꝯferūtur. ideo cū dicta clausula comprehendūtur et nō al's. Nō ob. ratio de ep̄o siue p̄lato: q2 de capitulo nō est. nec veniret capituli appellatiōe: vt. s. de his que fi. a prela. in rubro et nigro: et vt no. Jo. an. in cle. vt hi qui. de eta. et qua. et de regula. vt professores. Unde per clausulā cōiter vel diuisim in hoc casu nō venirēt beneficia pertinētia ad collationē prelati. Plus dicit Lap. ꝙ si nō iure singulari aliquo ex p̄dictis: sed rōne canonicatus nō ex cōmissione capituli spectaret collatio ad canonicos erit idē iuris ꝙ si pertineret aliquo ex p̄dictis modis vt mādatum directū capitulo nō includat talia nisi scribat cōiter vel diuisim. facit quod not. Inn. et Host. s. eo. c. fi. super verbo beneficio. ver. et idem et eadem ratione. et quod no. bar. s. ne sede vac. c. j. in glo. ij. et credo ꝙ ille sit minor intellectus.

¶ De clerico egrotante vel debilitato. Rubrica.

1 ☞ Cura pastoralis officij in quib' constat.
2 Clericorū appellatiōe veniunt ep̄i.
3 Jus superioris vsu inferioris nō pōt tolli.
4 Famuli dū sunt egri dominis seruire intelligūtur.
5 Demens quis dicatur.
6 Ep̄s detentus morbo incurabili suscipit coadiutorē.
7 Coadiutor moderatas expensas recipere debet.

Pastoralis. ¶ Primo declarat cuius sit dare coadiutores ep̄orū: et superiorū. scd̄o prouidet cū ep̄s coadiutorem vult. tertio ibi si vero cū est demens. quarto ibi si autem cū ep̄s coadiutorē nō vult. quinto ibi presenti de coadiutoruz expensis et p̄tāte. sexto ibi ceterum ad superiores prorogat quod de ep̄is dixerat.

1 ¶ † No. de cura pastoralis officij que in quibus cōsistat remittit Jo. mo. ad pastorale Gregorij dicens ꝙ quilibet prelat' deberet ibi speculari. ¶ Scd̄o no. ꝙ rubrica loquitur solū de clerico egrotante et in capitulo solū queritur de ep̄is et superiorib'. simile. s. eo. ex parte. et de cleri. nō resi. c. ij. et. c. qualiter. et de cleri. percus. c. ij. 2 ¶ † Ex quo dat intelligi ꝙ ep̄i veniūt appellatione clericorum. cuius ꝯtrarium dicit hic Jo. mo. s. ꝙ appellatio clerici non includit ep̄m. C. de epis. et cle. aut. presbyteros. nec includitur in generali mandato. j. eo. lib. de hereti. c. inquisitionis. et s. titu. j. c. q̄uis. el. ij. non ob. ꝙ rubrica loquatur de clerico: et nigrum de ep̄o: quia in hoc generalior est rubrica q̄ text. s̄m eum. Lap. dicit ꝙ nomine clericoruz simpliciter non intelligunt ep̄i nisi forte sit constitutio vel mandatum generale vel edictū. xvij. q. iiij. si quis suadente. et. xxj. dist. clericos. et quod no. Jo. and. s. eo. lib. de elec. auaricie. et in Spe. de rescrip. presen. §. rōne autez forme. ver. quid si in rescripto dicit ꝯquestus est talis. 3 ¶ † Tertio no. ius superioris vsu inferioris nō posse tolli: et est ratio s̄m Jo. mo. q2 populus in ꝯsuetudine inducēda declarat voluntatē

suam ipsis factis: vt. l. de quibus. ff. de leg. Sed ipe populus in facto superioris nō habet declarare: sed alligat ipm necessitas obsequendi nō autoritas imperādi. ¶ Quarto not. ꝙ epis et superioribus impeditis impedimento perpetuo datur coadiutor a papa: ⁊ a papa coadiutor ꝓprie qui datur viuenti: vt. l. solet. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. Sed ille qui datur ecclesie vacāti vocatur visitator ⁊ quā potestatem habeat datus a sede apostolica seu ab alio est expssum. s. eo. li. de elec. is cui. ⁊ de sup. ne. prela. ecclesie. Sed incidēter quero que est ratio ꝙ nō det̄ epis ab alio q̄ a papa. Textus dicit: quia est de maiorib⁹ causis. Jo. mo. ꝙ licet nō detur inuito quo ad dignitatē: dat̄ tamen inuito quo ad administrationē: vt. j. eo. §. j. ⁊. ij. ⁊ cum hec sint cōiuncta in vno tangi nō potest vnū quin tangat̄ ⁊ reliquū. j. q. iij. si quis obiecerit. Sicut igitur nō potest deponi ab administratiōe ab alio q̄ a papa vt. c. inter corporalia. ita nec ei⁹ administratio modificari vel aliter coarctari. arg. l. si quis cū totū. ff. de except. rei iu. ⁊ l. vulgaris. de fur. Sed dices ꝯtra eps cōsequit̄ administrationē in ꝯfirmatione quā recipit ab archiepō: vt. c. transmissam. de ele. sicut ergo archieps ꝯfirmando administrationē tribuit. ita videt̄ ꝙ possit auferre in aut̄. de defen. ciui. §. nō habente. col. iij. So. licz in cōfirmatione tribuat ius administrādi: tamen ipam recipit vigore tituli p̄cedentis quesiti per electionē ⁊ cōsensum. Ex quibus creat̄ ⁊ nascitur titulus in p̄latura: vt no. lxiij. dist. quāto Archieps igitur nō pōt administrationē auferre: quia nō sola eius confirmatio eā tribuit sed p̄cedens electio subsecuto ꝯsensu: ⁊ sic vinculo spūali cōtracto. vt. c. cū inter canonicos. de elec. ⁊ ita sentit hic Jo. an. post Jo. mona. ¶ Quinto no. quid iuris cū eps senio valitudine cū alio impedimento perpetuo impedit̄ exequi officiū suum: ⁊ in qua etate dicat̄ quis senio cōfectus: dic per Arch. ⁊ Jo. an. s. vt lit. ꝯtest. qm̄. super verbo senes. ⁊ s. in ꝓhemio huius li. in prin. glo. mag. ⁊ quod not. l. j. §. puericiā. ff. de postul. vbi de etatibus. ꝑ C. qui test. fa. pos. l. seniū. Ualitudinarius est qui sepe infirmat̄: vt no. Jo. and. in d. c. qm̄. sup dicto verbo. ¶ Sexto no. ꝙ licet p̄latus morbo incurabili post pregrauetur nō per hoc remouetur a p̄latura vt in glo. ⁊ sic no. olim erant opi. quidā dicebāt nūq̄ impeditū remouendum sed dandū coadiutorē: vt hic. aliqui distinguebant inter morbum curabilem ⁊ incurabilē: vt primo casu nō remoueatur. secūdo sic. tertia opinio est distinguens an possit sine scādalo ⁊ errore populi remanere ⁊ dabitur coadiutor aut non: ⁊ remouebitur puta propter lepram. quarta est opinio Hostiē. distinctis inter epos ⁊ alios prelatos: ⁊ epi nullo modo remoueantur. alij vero sic. quinta est opi. Jo. an. qui tenet opi. Ugu. ⁊ Lau. q̄ est ꝙ nunq̄ viuente prelato leproso vel aliter infirmo substituit̄ alius: sed datur coadiutor ad dissimilitudinē matrimonij carnalis qd̄ nō dissoluitur etiam ꝓpter lepram vbi videtur maior ratio dissoluendi: quia nō potest ibi deseruiri per substitutum siue coadiutorē sicut in matrimonio spūali. motiua predictaruz opi. vide vt legi. ⁊ no. s. eo. tua. vbi plenius de hoc dixi. facit. ff. de excu. tu. l. post susceptā. ⁊ d. l. solet. de tu. ⁊ C. q̄ morbo. l. j. ¶ † Et

4 cōclude ꝙ egritudo etiā perpetua nō priuat ministrum ecclesie stipendio ꝯsueto. nam famuli dū sunt egri seruire dominis intelliguntur nec per hoc fraudātur suis stipendijs vt. l. iiij. §. stichus. ff. de sta. lib. ⁊ l. arboribus. de vsufruct. Et an sit idē in doctorib⁹ ⁊ rectoribus ciuitatum vt percipere debeāt salaria dicto tempore. vide plene per Bart. in. l. j. §. diuus. ff. de vari. ⁊ extraor. cog. Sed dices de rectore ecclesie infirmo videt̄ ꝙ debeat ab ecclesia remoueri postq̄ peruenit ad casum a quo nō posset hr̄e principium: vt. ff. de fideius. vicarius. §. sed cum duo. ⁊. ff. de iud. l. si a me. ⁊ l. si alter. Solu. dicit ꝙ multa impediunt contrahēda que non dirimūt iam cōtracta: vt. c. queadmodū. de iureiurā. ⁊ l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ quod not. Cyn. in regula malefidei possessor. Et cōclude ꝙ impeditus morbo incurabili retinet titulū dignitatis ad nouā autem spirare penit⁹ ꝓhibetur. vt dicit lex in dignitatibus secularibus. ff. de postu. l. j. §. casum. vbi de claudio ceco qui in senatu seuerissimā sententiaz de piratis disseruit ibi. ¶ † Septimo no. in. §. si vero. ꝙ de-

5 mens [a] dicitur qui nescit vel nō potest exprimere qd̄ vult. ¶ Et patet ex isto. §. coniuncto prin. c. ꝙ quedam sunt vitia corporis quedam animi. quedam vero vitia corporis vsq; ad animā penetrant: ⁊ eam inficiūt. videas pulchre. ff. de edi. edic. l. j. §. si cū tribus. vbi de freneticis dementibus furiosis ⁊ alijs. et facit. iij. q. ix. iudicas. vbi quid iuris. de illis qui habent dilucida interualla ⁊ nō constet an in furore vel sanitate quid in dubio presumendum. facit. C. de cura. furio. l. fi. ⁊ l. si cum dotem. §. in seuissimo. ff. solu. ma. vbi per que signa cognoscitur furiosus. ⁊ l. diuus. de offi. presi. De prodigis videas de cōsue. ex parte. ⁊ ff. de cur. fur. l. j. ¶ Octauo not. ꝙ coadiutor datus per capitulū epo dementi debet gerere eius officiū: vt in glo. est ergo: ⁊ quia epi officiuz circa multa versat̄. s. in his que sunt legis iuris ⁊ diocesane de q̄bus in. c. cōquerente. ⁊ c. dilectus. de offi. or. Item in his q̄ sunt ordinis ⁊ pontificalis dignitatis: vt in. c. accedentib⁹. de priuil. An super omnibus istis versabitur officiū coadiutoris. ⁊ etiam super beneficiorū collatiōe. plures sunt opi. quas retuli in. c. cōsultationibus. s. eo. in. v. q. vbi post Jo. andr. tenui ꝙ coadiutor possit beneficia cōferre. Item si scit possit exercere pontificalia. al's non. ⁊ ibi vide quod dixi post Old. de officio huius coadiutoris post. vij. q. ver. in ista materia coadiutoris ⁊c. Sed nūquid de causis de quibus eps ante dementiā cognoscebat vigore delegate iurisditiōis poterit coadiutor cognoscere. dicit Lap. ꝙ sic si cōmissio fuit facta epo sub nomine dignitatis non persone. de offi. deleg. qm̄ abbas. Idē dicit in administratore ecclesie vacātis. de quo. s. eo. li. de ele. is cui. pōt tamen dici ꝯm eū ꝙ licz p̄latus sit suspensus vel remotus ab administratione: nihilomin⁹ dignitatem retinet ratiōe cuius fit cōmissio. ⁊ ideo delegataz iurisditionem retinet: ⁊ eam exercere potest ꝯm Archi. vt ipe not. xxiiij. q. j. audiuimus. ⁊ hoc verū si est compos sui ⁊ sane mentis: al's secus ꝯm eum. ¶ † Nono not. in. §. si autē. ꝙ eps detentus

6 morbo incurabili suscipit coadiutorez volēs nō inuitus: de quo in glo. est ergo de pupillo vero et adulto an suscipiūt tutores et curatores demū volentes vel etiam inuiti: dic vt inst. de cura. §. sed nūquid inuiti. ⁊ ff. de tute. l. iij. §. si pupill⁹. ¶ † Decimo no.

7 in. §. p̄senti. ꝙ coadiutor debet recipere moderatas expeñ. de prouentibus p̄latorum in quorū auxilio assumuntur. ⁊ per hoc differt a tutore qui nō percepit sumptus de bonis pupilli nisi pro suis negocijs ꝓficiscat̄: vt. l. a tutoribus. §. fi. ff. de admi. tu. Sed quid dices si infirmo ⁊ coadiutori redditus ecclesie nō sufficiūt dic debiliori in dubio cōsulēduz: vt. s. eo. de rectoribus vbi post glo. dixi. facit. xviij. q. ij. in nullo. ¶ Decimoprimo no. in ver. rationē. ꝙ epo vt eius capitulo tenetur ille coadiutor reddere rationem. ⁊ sic videt̄ ꝙ durāte tempore administratiōis sit reddēda ratio. Sed ꝯtra de admi. tut. l. aduersus. vbi donec durat administratio nō est reddenda ratio. Sol. aliud in tutore ⁊ curatore quorū administratio habet certū tempus p̄fixum ⁊ limitatum aliud ī isto coadiutore cuius tempus est incertū. nescimus enim quāto tp̄e sit duratura ei⁹ administratio. ⁊ hoc no. in si. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. nisi. §. cuz furiosi. ⁊ hinc est ꝙ a p̄latis ⁊ rectoribus ecclesiarū potest peti ratio administratiōis: quia sunt perpetui ⁊ nescitur quāto tempore viuāt: secus est in officialib⁹ ciuitatis qui dātur ad tempus: nō eīn possunt durāte officio conueniri. ⁊ hic no. Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipi p̄tori. de operis no. nuncia. in. ij. q. ¶ Decimoscdō not. ꝙ successoribus istorū p̄latorum est reddenda ratio si nō reddita ipis fuit. Sed hic quero an coadiutoris officiū expiret per illius obitū cui datuz fuit. Jo. an. ꝙ sic. s. eo. cōsultationibus. alleg. ꝑ casu. s. eo. li. de sup. ne. p̄la. grandi. exercebit ergo iurisditionē capitulū vel ad quem spectat sede vacāte. s. de sup. neg. prela. c. iij. ⁊. iiij. ⁊ vt dixi in. c. cōsultationibus. in. vj. q. istam opi. tenet Bar. in. l. quesitum. ⁊ l. se. ff. de tutel. hoc ꝓbat ratione. Nam qñ superuenit administrator legitimus cessat datiuus. ff. de tut. ⁊ ra. dist. l. si tutor. §. sed capitulū est administrator legitim⁹. i. a iure datus. ꝓ hoc facit: quia si vsufructuarius alteri⁹ vsufructū cedit emolumentuz exercitiū actionū per mortē vsufructuarij nō illi⁹ expirat vsufructus: vt. l. necessario. §. ꝙ si pendente. ff. de periculis et cōmo. rei ven. ptz etiaz hic in epo mortuo vel trāslato. nam dictis casib⁹ sicut expirat iurisditio epi. ita ⁊ illa vicarij dependet ab eo: vt i. c. cōsulti. de ꝓcura. in no. Titulus eīn prelature residebat penes epm cui fuerat datus coadiutor ⁊ penes quem erat datū exercitiū cure ⁊ administrationis. extincto ergo titulo ꝑ mortē vel al' nō plus durat officiū administratoris. facit. l. lege vectigali. de pig. in rōne sui. ¶ Decimotertio ⁊ vlt. circa istā redditionez rōnis. not. Jo. an. post Jo. mo. ꝙ qui semel rationē reddidit superioribus eisdem amplius reddere illā nō tenet̄ qd̄ est verū vbi plene reddit ꝓut debuit. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. cū seruus. ⁊ nihil dolose egit. l. creditor. §. lucius. ff. mā. ⁊ de pac. l. tres fratres. ⁊ ita hic in nouel. Aduerte longa est materia: an in liberatiōe facta simpl'r veniat remissio doli ⁊ culpe q̄ cōmissa sunt in administrationem etiā reliquor: vel talis liberatio includat solū habita ⁊ recepta ⁊ ad reliqua ⁊ ad ea q̄ debētur rōne doli ⁊ culpe possit agi denuo nō ob. gñali liberatiōe: hoc nō ꝓsequor: sed remitto ad not. plene per bar. in. l. aurelio. §. gaius. de lib. le. vbi plene de ista remissione ⁊ liberatiōe gratuita. si vero ex cā transactiōis fuerit facta liberatio an possit agi iterum ad species postea repertas penes debitorē sic liberatū. ⁊ pro reliquis ⁊ ꝓ dolo ⁊ culpa vide in. l. ag. ⁊ in. l. si de certa. ⁊ in. l. si vt p̄textu. C. de transactionibus.

[a] ¶ Demēs Addō bal. ī aut̄. ex causa. xj. co. C. de lib. p̄te. ⁊ singularia h̄ tractarez nisi a quodā nō soluz demēte sed etiā homicida voluntario dcō pe. de monte ⁊ de ciuitate tholōsana proditorie vulneratus fuissem.

¶ De institutionibus. Rubrica.

1 Capitulū nō succedit epo in beneficiorū collatione.
2 Capitulū instituere p̄sentatos pōt et admittere.

Et si capitulū

Et si capitulum. Primo improbat similitudinē casuū. Scdo decidit dubium ibi p̄sentatos qd dubiū fortificat ibi licet. ¶ † No. ꝙ in beneficiorū collatione capitulū nō succedit epo. Alibi post Jo. an. dixi ꝙ in quibusdā succedit in quibusdam nō: ⁊ in quibusdā dubitatur qd ꝓsequitur: vt. s. de maio. ⁊ obe. c. j. s. eo. li. vbi omninovide. ¶ Secūdo no. ꝙ inter admittere ⁊ instituere p̄sentatos videt̄ differentia. nam inter ipa cadit hic copula que ꝯsueuit copulare diuersa. vt no. ff. de iu. ⁊ fac. igno. in rubrica. Archi. exponit admittere. i. recipere ⁊ eos examinare. instituere. idest approbare ⁊ ꝯfirmare. de eccle. edi. c. iij. de re. iu. cum Bertoldus. Sed Jo. an. exponit admittere. i. confirmare ⁊ approbare. instituere autē. i. in posses. mittere per p̄sentationē aūt habet ius ad rem. per cōfirmationem habet administrationē: vt no. lxiij. dist. quāto. postea in possessione inducitur. ⁊ ita hic in no. hoc dictū videt̄ ꝯtinere impossibile. s. ꝙ administratio que orit̄ ex cōfirmatione precedat missionē in posses. infert em̄ ꝙ administret sine possessione qd est impossibile. vn̄ est h̄ videndū quid est institutio quid inuestitura: qd ꝓsequitur Dy. in. c. j. j. de re. iu. ¶ † Tertio not. ꝙ capitulū pōt instituere ⁊ admittere p̄sentatos. ⁊ hoc ideo: quia cōfirmatio ⁊ institutio depēdet a iure: vt no. Inno. c. de cetero. de trāsla. ⁊ hec est ratio q̄r illa deuoluūtur ad capitulū sedevac. ⁊ vide circa hoc qd no. Joā. an. de maio. ⁊ obe. olim. in glo. sciendū. ⁊ qd ipe no. in. c. illa. s. ne sedevacā. vbi refert opi. Spe. de p̄sentatione nō facienda per. c. sedevacā. ⁊ quō facere pōt cōmendā. ⁊ ibi dixi in. ij. notabili ꝙ sicut. c. nō succedit in collationibus: ita nec in electionibꝰ: nec presentationibus quare magis iure ꝯferendi ibi etiā no. ⁊ aduerte q̄r iste tex. loquitur quādo collatio spectabat ad soluz p̄latum. Si autē cōmuniter ad vtrūqꝫ vel ad ep̄m cum cōsilio sui capituli vel assensu vel econtra ad capitulū de cōsilio ep̄i vtrum istis casibus mortuo vel suspenso ep̄o poterit ista capitulū expedire. dic vt. j. eo. li. ne sedevacan. c. vno.

1 ☞ Defectus sacrorum ordinum non impedit presentatuz ad parochialem ecclesiam.
2 Ecclesia si habeat rectorē ⁊ clericū an possidens presentationez vnius censeatur possessor alterius.

Si is ad quem. ¶ Not. ꝙ illa gn̄alitas si is ad quē ⁊c. cōplectit̄ oēs ad quos pertinet ius presentādi. tangit Joā. an. an populus tale ius p̄sentādi p̄scribere possit remittit ad. c. qd alicui gratiose. de re. iur. in mer. vbi tenet ꝙ talē presentationē possit p̄scribere. ¶ † Scdo no. ꝙ defectus sacroruz ordinū nō impedit presentatū ad eccl'iam parochialē: dūmodo al's sit idoneꝰ: vt in tex. similiter ⁊ tali pōt eccl'ia parochialis cōferri: vt. s. eo. li. de elec. lz canō. Sed nunquid eligi vel ad dignitatē curatā ꝓmoueri. Glo. remittit ad not. s. eo. li. de prebē. si ꝓ clericis pauperibus. ⁊ de elec. duduz. supe verbo ordinibꝰ in no. ¶ Tertio no. Jo. an. hūc tex. ad id qd no. s. ti. ij. cui de nō. super verbo ꝓmoueri. dicit em̄ quia ille tex. exigit idoneitatē ⁊ ꝙ infra tps a iure statutū valeat ꝓmoueri ⁊ nō sufficit ꝙ talis possit promoueri nisi ⁊ alie idoneitates cōcurrāt: licet ergo habeat etatez tantā ꝙ infra annū possit ꝓmoueri nō sufficit nisi habeat etatez quā requirit concilium f̄m eum. Qui querit de. q. disputata. in aliquo plebanatu est sita aliqua ecclesia parochialis habēs patronū clericū ⁊ rectorē ꝯ dictū p̄ronū rector p̄scripsit p̄n̄tationez clerici: ⁊ clericꝰ p̄n̄tationē rectoris p̄ronꝰ ⁊ hos plebanꝰ instituebat ꝯtingit ꝙ ecclesia vacat clerico ⁊ rectore. queritur quis ꝓuideat vel presentet. Arguit primo ꝓ episcopo ex iuribus quibus dicitur ꝙ cura ⁊ sollicitudo totius diocesis ad eū pertinet ⁊ fundata est eius intētio de iure cōmuni. xvj. q. vij. omnis basilice. de suc. ab intest. c. fi. de relig. do. de zenodochijs. cū multis si. secundo arguit pro plebano de eccle. edifi. ad audientiā. de prebē. cuz do ignores. de offi. deleg. coram. de priuile. cū olim. ⁊ qd not. de iurepa. significasti. ⁊ de excep. cū venerabilis. in glo. pe. in nouel. tertio arguit ꝓ patrono. Nam prescriptio attulit sibi preiudicium solū quo ad prescribētes. non autem quo ad alios. illis ergo deficientibus redeat res ad naturam suam: vt. l. si vnus. §. pactus. de pac. ff. ⁊. l. filio quez pater. de lib. ⁊ posthu. ibi nō trāslatus sed relictus videretur post ista argumēta cōcludit pro plebano per preal. c. ad audientiam. ⁊ per no. per eum in. d. c. cuz venerabilis. per que respondetur ad allegata pro episcopo. q̄r habet locum in ecclesia que non habet matricem ecclesiam mediā. iura pro patrono inducta nō obstant: quia prescriptio sustulit omnē eius actionē de prescrip. ad aures. ⁊ in hoc residet Jo. an. Sed Lap. vltra querit quomodo plebanus in hoc facto procedet. nam cum prius haberet institutionem vt premisi in themate an sibi ipe priꝰ p̄n̄tabit vel simpliciter instituet ⁊ an vtrunqꝫ vl' alterum. ⁊ ille postea alterum eidem plebano presentabit: vt sic clericus ⁊ rector postea instituti recuperent ius illud p̄scriptuz. Lap. ponit tres opi. prima est ꝙ plebanus habeat prouidere ꝯ rectore ⁊ clerico per modum prouisionis seu collationis. secūda est ꝙ ipe habeat presentationem vtriusqꝫ ⁊ post presentatos restituet vel ep̄s eos instituet. demuz istis ⁊ alijs opinio. recitatis subdit quod verius videtur ꝙ plebanus habeat presentationez rectoris ⁊ clerici tm̄ illorū ⁊ institutionem ipsorum iure suo ad h̄ xxiij. q. iiij. si ecclesia. et de elec. cum inter vniuersas. ⁊. c. cum inter canonicos. ⁊. c. qd sicut. ⁊ quod ibi not. Jo. an. post Inno. et Host. et. c. cum venerabilis. de excep. ⁊ ita dicit ⁊ habet pro indubitato ꝙ rector ⁊ clerici sic postea instituti recuperent illud ius quod prius habebāt circa reciprocam presentationem. nam si illud ius possiderent nomine ecclesie per eorum mortem non fuit extinctum. ideo dixit Lap. ꝙ iure illorum plebanus in defectuz vtriusqꝫ presentauit: ⁊ per hoc posset esse verum qd etiā ipe tangit: scꝫ ꝙ si plebanus primo prouidit de clerico talis clericꝰ habebit presentare rectorez ⁊ plebanus faciet institutionē vtriusqꝫ idem intelligo econuerso: vt. s. rector presentet clericuz si fuerit
2 de eo prouisum. ¶ † Querit etiam Joā. an. si ecclesia habet rectorem ⁊ clericum an possidens presentationez vnius censeatur possessor alterius. remittit ad not. de elec. querelam super verbo clericum in no. ibi dicit ꝙ si ecclesia habet presbyterum ⁊ clericū ille qui est in possessione eligendi clericū non censetur in presbyterum si apparet alium possessorez electionis presbyteri. si tamē aliquis possidet patronatum ⁊ vt patronus presentauit alteruz satis videtur ꝙ ad reliquum presentandum sufficiat illa possessio patronatus: vt. c. consultationibus. de iurepa. ego dico ꝙ si quis in presentando innitit̄ ex prescriptione nunq̄ prescriptio respectu certi actus ⁊ articuli extenditur ad alterū: sed de titulo patronatus apparet circa presentationem vtriusqꝫ presentatio in vno impedit cursum prescriptiōis in altero: ab alio tn̄ nō possesso. quod collige ex not. per Inn. in. c. dilectus. de cap. mo. ⁊ per Bar. in. l. j. §. si quis hoc. de iti. actuqꝫ priua. vbi videas.

¶ De cōcessione p̄ben. ⁊ ecclesie nō vacā. Rubrica.

1 ☞ Petitio que fundatur super iure cōi breuibꝰ verbis expediri potest.
2 Electio que nō tenet nō prestat impedimētum sequenti.
3 Prebendā petens ꝯtra possessorē ꝓbare debet.
4 Scientia inter domesticos semper presumit̄.
5 Tempus ad ignorandum priuilegia non datur sicut ad purgādum ius cōmune.
6 Sententia ⁊ decretum equiparantur.
7 Priuilegij reuocatio quādo incipit sumere vigorem.
8 Decretū fieri debet cū cause cognitione.

Olia cunctis. Summa vt in glos. j. ⁊ diuide vt in. ij. ad fi.
1 que ponit casum. ¶ † Not. primo f̄m Fran. ꝙ petitio que fundatur super iure cōmuni. pōt verbis breuibus expediri sicut fecit iste An. qui nitebatur ex collatione episcopi ad quem spectat de iure beneficiorum collatio ⁊ omnis cura dioce. xvj. q. vij. om-
2 nes basilice. ¶ † Secundo not. post Archi. ꝙ collatio ⁊ electio que non tenet non prestat impedimentuz sequenti. ad hoc. s. de elec. scriptum in fine. et. c. congregato. ⁊ quod not. eo. titu. auditis. hec enim collatio ⁊ inhibitio prioris fuerunt inualidum super incerto beneficio non vacante ⁊ non acceptato: ⁊ sic non impediunt collationem ep̄i: quia non prestat impedimentuz ⁊c. de regu. iur. non prestat. j. eo. lib. Circa istam primā partez Jo. an. recitat dicta Inno. per questiones. naz quia tex. dicit ꝙ duo de
3 ista dignitate vacante contendebant. ¶ † Primo querit quid debet probare qui petit prebendam contra possessorem: ⁊ distinguit: quia aut petit eam vt sibi debitam. Aut tanq̄ suam. primo casu cogitur dicere causam quare est sibi debita. de libel. obla. c. ij. secūdo casu quando petit eam vt suam dicens sibi prebendam collatā quā alius possidet: tūc habet probare ꝙ collator habuerit potestatem ꝯferendi ⁊ cōtulit vacantem cōgruo tp̄e ⁊ persone idonee. dicit tamen Inno. ꝙ cōgruū tempus ⁊ idoneitas prouisi presumitur nisi ꝯtrarium ostendatur. de presump. c. fina. quod est verum f̄m Host. ⁊ Jo. mona. nisi sit presumptio contra collatorē: vt. d. c. vno. facit qd no. s. e. li. d p̄bē. c. si tibi absenti. ¶ Secūdo quero quid iuris si hac lite pendēte superuenit alius idez petens. So. dicūt Inno. ⁊ Host. ꝙ dabitur primo vincenti cum cautiōe de seruādo reū indemnē quo ad aliū petitorem. ff. de rei ven. l. si is a quo. ⁊ no. de reg. iur. cum super. ⁊ de rescrip. mandatum. ⁊ iste. q. procedunt quando vnus conuenitur et alius agit. Sed quero tria quid si sunt duo confirmati a diuersis puta vnꝰ ab ordinario alius a delegato pape: si vterqꝫ conuenitur qual'r proceditur. dicit Inno. sicut quādo cōueniūtur heredes qui in-

ter se de hereditate contendūt:vt.l.fi.de peti.here. ꝛ fami.her.l. pe.alleg.Host.de preben.nisi.Siuero agant contra alios etiā nomine ecclesie nullus eis cogitur respōdere nisi probet suaȝ canonicam cōfirmationem.puta factam vocatis qui fuerint vocādi.alle.Host.de elec.quia ꝓpter.de offi.Archi.ad hoc nisi sufficit tamen ſm Inn.ꝛ Host.probare confirmationem factam vocatis illis quos res tangit.al's habet necesse ꝓbare canonicam electionem ꝛ confirmationem ꝛ procedunt hec etiam si in possessione sit ipe electus.Non ob.C.de pet.here.l.cogi.quia loquitur cum non est presumptio contra possidentem:hic vero est p̄sumptio:quia patitur cōtrouersiam status sui in sua nouitate. Secus si postq̄ diu forte.xxx.annis vel vltra pacifice possedit ꝛ veniet alius dicens se prelatum graue eñ esset dicere ꝙ cogeretur p̄dicta probare cum forte mille probationes extent nec est verisimile ꝙ illi ad quos spectat illū substituissent tanto tp̄e administrare.arg.ff.ad macedo.l.iij.viij.q.iiij.nōne.xvj.q.iiij.volumꝰ.ꝛ circa hoc adde quod no.Io.an.post Inn.in.c.innotuit.de eo q̄ oꝛ.fur.su.ꝛ.c.illud.de p̄sum.ꝛ.c.transmissam.de elec.ꝛ no.istā.q. vidi semel disputatā venetijs. agebatur eñ ibi ↄtra quendā tanq̄ ↄtra debitorē romane ecclesie ad magnā summā ꝓ parte do.Urbani sexti opponebatur de scismate:ꝛ ꝙ alius in auinione simil'r se gerebat pro papa.ꝛ sic soluere denegabat.quod an iuste colli ge ex predictis.ꝛ inducit ista Io.an.ↄtra executores pluriū petentiū fulminātes sentētias vt eis pareatur a quibus pōt appellari:si precise sine cause cognitione exequi velint:quia nō debet h' fieri nisi facta fide de iure petentis corā ordinario vel coram executore.arg.s.de rescrip.capitulū.vel forte ſm eū nō tenet sententia excōicationis:q2 iurisditionē nō habēt:nisi ↄtra resistentes vel rebelles indebite possessor aūt recusans sine cause cognitione dimittere nō indebite ↄtradicit.ar.s.de preben.c.fi.ꝛ de pet. here.l.si debitor.ꝛ deposi.l.j.§.apud iulianuȝ.ꝛ hoc etiam tenet Archi.dicit eñ ꝙ executor prius debet suā intentionē fundare nec in ↄtradictorē etiam facti penā inferre anteq̄ appareat contradictorem esse in culpa turbādo suam ptātem.de offi. dele.c.j. cōtradictores autē iure punire non pōt:vt no.s.de prebē.pro illorum.ꝛ dixi.s.eo.li.de prebē.si cui ad fi. ¶ Quarto quero papa precipit ep̄o vel capitulo ꝙ alicui det prebendā: nunquid ex hoc mādato habet ille pro quo scribitur actionē ad petendū illaȝ dicit ꝙ nō.licet inobediens puniri debeat.de p̄ben.c.dilectꝰ.sic si scribitur executori puniēdus est executor qui mandatū non adimplet.de offi.dele.pastoralis.Idem dicit si mandetur alicui ꝙ mihi prebēdam conferat.nam ex hoc mādato non potero agere prebēdam petere corā ordinario:sed coram executore qui etiaȝ sine cause cognitione poterit illā cōferre.vt no.s.eo. proposuit. ¶ Uenio ad scdam partē.s.adver.dicebat.in quo primo no.ſm Abb.ordinē allegatiōis.primo eñ probat ep̄m sciuisse:ꝛ sic bona cōscientia ↄtra dyaconem nil facere potuit.Secūdo ↄcludit idē etiam si ignorasset ibi nec al's.tertio ibi adijciebatur.ꝓbat omnino per mandatū pape sublatā ordinario ptātem ex vi decreti.

4 ¶ † Secūdo no.ꝙ nō lȝ illis de capitulo ignorare q̄ ibi fiūt inter domesticos eñ ꝛ cōiunctos p̄sumitur scia ꝛ vnus etiam scire facta alterius.vt.l.de tutela.C.de in integ.resti.mi.facit.c.eā te. s.de rescri.vbi similis allegatio. ¶ Tertio no.ꝙ inhibitio executoris eius collatio ꝛ intimatio si fiant ante tp̄s vacationis nō ligant manus ordinarij hoc scientis quominꝰ cōferre valeat cuȝ vacabit.ꝛ est ratio quia sup incerto.s.ꝙ ille pro quo scribitur duxerit acceptanduȝ ante eñ acceptationē predicta nō arctāt:nec etiā pape decretū qd̄ plus est.vt.j.in ver. verū autē. Unde circa hoc dicit Inn.ꝙ is qui optat:reseruat vel suspēdit de certa p̄bēda id facere debet.ad hoc.s.eo.li.de elec.c.ij.certā autem dicit si optat vel reseruat primā prebendā que vacauerit in eccl'ia diocesi vel prouincia.ita dicit in nouel.super verbo acceptāda.ꝛ not. hoc dictum q2 certa dicitur cū acceptat primā etiā nō expressam vt dicit glo.expressam ꝛc.dicitur autē certa ꝓ tanto:quia refertur ad vnicam.vere tamen prius est incerta ſm Io.and. supra in nouel.Cui adde qd̄ dixi.s.eo.li.de prebē.dudū. ¶ Quarto no.in ver.nec al's.ꝙ priuilegiū qd̄ vni cōceditur per qd̄ ab alteriꝰ iurisditione eximitur sufficit peruenire in noticiā eius cui cōceditur etiā si nō fuit notum ei in cuius preiudiciū est indultum. aufert ergo papa iurisditionem ep̄o etiā hoc ignoranti sicut pater ꝛ dominus potestatē dataȝ filio vel seruo.vt.l.pater ex ꝓuincia.ff.de manu.vindic.debet tñ peruenire in noticiā eius cui cōceditur vt dicit tex.ante igitur nō videtur tale priuilegiū ignorāti prodesse.censetur eñ talis cōcessio donatio quedā:que facta inter absentes tūc effectum sortitur cum ad illū peruenerit in quē est collata liberalitas ꝛ nō ante:vt.ff.de acquir.pos.l.qui absenti seruo ꝛ est simile qd̄ no.de p̄ben.accedēs.in fi.glo.ꝛ Inn.hic istam naturam cuȝ litere in quibus aliud prohibetur vel indulgere an statim cum cōcedūtur habeāt vigorē:vel tūc demū cū peruenerint ad noticiā illius in cuius preiudiciū vel fauorem emanāt:h' ipse

5 prosequitur prout.j.dicaȝ. ¶ † Quinto no.in ver.nec obstaret ꝙ non datur tempus ad ignorandum priuilegia sicut datur ad ignorandū ius cōe.quantū autem sit istud tempus dic vt in gl. quod est ꝛc.super qua in nouel.post Hostiē.dicit ꝙ id quod dicitur de duobꝰ mensibus est speciale in constitutionibus principis.al's autem hoc tempus erit arbitrarium.ff.de iure deliber l.j.§.ait pretor.ꝛ ideo sufficit ꝙ sit publice promulgata ad hoc vt omnes astringat:ꝛ que sit ratio diuersitatis.vide per Hosti in summa de constitutionibus.in prin.glo. que incipit hec alle ꝛc.Dicit ꝙ est rō differentie quia ↄstitutiones sunt penales.priuilegia gratiosa.Sed ista ratio nō est perpetua ſm Inn.ꝛ Hos nam in multis ↄstitutionibus non agitur de pena infligenda.dicit ergo Ioā. mo.q2 lex est oībus cōmunis ꝛ oēs astringit.s.de ↄsti.c.fi.ꝛ.l.leges sacratissime d̄ legi.iō ibi est tp̄s vniforme sȝ indulgētia est lex priuata.iij.dis.ꝓuilegia in q̄ sola cōcedētis intentio ↄtemplatur. ¶ Sexto no.in ver.adijciebatur ꝙ sniā ꝛ decreti equiparantur in hoc q2 afficiunt ignorantes.differūt tñ in aliq̄b vt no.j.eo.ꝛ de re.ec.nō alie.c.j. super glo.ſm quod per Ioā.an post Inn.Aduerte tamen quia lȝ snīa excōicatiōis sicut depositiōis afficiat ignorātes:tñ si nō gerit se ꝓ excōicato:q2 excōicationē ignorat nō tenetur de inobediētia d̄ cle.excō. ad apostolice.ꝛ ita hic in nouel.Ex quo infert Lap.ꝙ si post talē sentētiā in suo agat officio sicut prius nō erit irregularis quod est veru nisi fuisset perēptorie citatꝰ nec iuit nec misit ꝛ p h' fuit excōicat ꝛ sic excōicatus celebrat:q2 tunc erit irregularis.lȝ tunc nil d excōicatiōe sciat ꝛ oȝ p papam cum eo dispensari vt no.Gui.i Spe.de legato.§. iuxta.ver.vt auteȝ.est enim talis ignoranti crassa ꝛ supina quia ex quo sciebat se citatū debebat credere ꝓcederetur ↄtra eum ſm Gui. ¶ Uenio ad tertiā partē que est i ver.ex parte vero.i qua primo Io.an.no.de isto priuilegiato excōicari nō possit.tenet eñ ꝙ si postea citatꝰ nō comparet ꝛ p hoc ordinarius eum excōicat ꝙ nō tenet nec ipsius snīa quasi operetur ius verboꝝ priuilegij ꝛ intentio concedētis .Sed cōt hoc facit.l.siquis ex aliena.ff.de iudi.ꝛ.c.si duobus de ap.Io an.istud cōtrariū tāgit ꝛ pro solutiōe remittit ad.c.sciēti.de r iur.in mercu.in.lx.q.j non ob.c. quia cūctis ver.priuilegium excōicari non possit ꝛc.Hinc sumpta occasione ipse post In plura tangit:qñ aliquid in iudicio vel extra geritur cum absent an statim sortiatur effectuȝ:an vero cū peruenerit in noticiā abs tis.ꝛ primo loquitur de indulgentia absenti vel presenti cōces ꝙ ab aliquo excōicari nō possit.secūdo de his que fiunt in iu cio sicut sunt snīe diffinitiue ꝛ interlocutorie ꝛ excōicationū: statim habeant effectū suum etiam si ignorāt hi pro quibus:v cōtra quos fuerunt ꝓmulgate.tertio si potestas ablata ordin rio excōicandi aliquē fuerit sibi restituta ꝛ per ↄsequēs indu gentia reuocata an tanq̄ reuocatio peruenerit in noticiam p uilegiati sortiatur effectū.quarto quid in literis cōtentiosis si l tere secundo impetrate reuocent primas an ꝓcessus primoꝝ leat anteq̄ reuocatio fuerit eis intimata.quinto quid in liter ad beneficia si mandatur primis ꝙ prouideant titio.secund ꝙ prouideant:sclȝ non ob.primis literis an valeat quod fit p primos per literas secūdas sic obtentas.Quo ad primam qu ad indulgētiā ꝙ excōicari nō possit.dicit ꝙ si ↄcessa est absen vel presenti per procuratorē statim sortiri effectū ꝛ si habētes le ius in priuilegiū hoc ignorēt qui possent esse plures de sen excō.officij.postq̄ enim in vnum cōcurrunt voluntas priuileg tis ꝛ volūtas illiꝰ cui priuilegiū indulgere satis est ſm eū.Q verum credo nam quo ad papam ep̄i ꝛ alij prelati sunt censen vt simplices ministri:vt.c.mandata.s.de p̄sumptio.nō exped ergo eis intimari:quia nondū eoꝝ vertitur preiudicium si nō p sunt excōicare.s.eo.li.de p̄ben.dudum ad fi.ꝛ ibi exempla all gaui quo ad hoc fac.l.pater ex ꝓuincia.ff.d̄ ma.vin.Siuero p pa proprio motu non alterius instantiam cōcedit talem indu gentiā absenti tūc nisi appareat de intentiōe ↄtraria cōcedēt priuilegiatus nō gaudebit priuilegio nisi postq̄ ad eū peruen rit.ij.q.v.q̄to.ꝛ.ff.de acquirē.pos.l.q̄ absenti. in ↄtrariū tame facit.l.cū pater.§.surdo.de leg.ij.vbi ex testamēto queritur em lumentum ignoranti .ꝛ.ff.quemad. serui.amita.l.si patrem.ꝛ pecul.lega.sed si damnum.Sed potest dici ꝙ ista indulgent est quedam donatio ꝛ sic magis accedit ad dispositionis natu ram inter viuos ex qua non queritur absenti.vt.d.l.qui absen q̄ vltime voluntatis ex qua queritur vt in iuribus preallega ¶ Quo ad secundam.q.sclȝ.de effectu eoruȝ que fiunt in iud cio pro vel contra.absentem.tex.hic in ver.obijciebatur:adijc batur dicit ꝙ talis sententia statim ligat loquitur sȝ in sentēt depositionis.Sed immo videtur ꝙ ante excutionem talis se tentia contra eum fiendam retineat possessionē.ꝛ per consequ administrationem que causatur a possessione nō a titulo:vt n in.c.cum ecclesia de causa posse.ꝛ.c.consultationibꝰ de iure p Sol.collige ex his que dixi.s.in.c.ad apostolice de re.iu.ꝛ i

quod in

quod in tex. dicitur de sentẽtia depositionis. dicit Jo.an. de sen tentijs diffinitiuis ⁊ interlocutorijs ⁊ excommunicationum: vt statim habeant effectum suum etiam si ignorent hi pro quibus vel contra quos late fuerunt. ⁊ de sen. excõ. patet. de appel. cum sit. in fine. ⁊ de alijs sententijs ꝙ excommunicationis intellige verum si late fuerint contra contumacem al's sunt nulle ipso iure vt. l. ea que. C. quo. ⁊ quan. iu. ⁊. ff. que sen. sine app. re. l. j. xxiij. q. ix. per totum. Et aduerte quia licet pena que descendit principaliter a sententia excõicationis non afficit nisi fuerit sciens saluo quod dixi. s̄. in. vj. no. per que exemplifica quod dixi ⁊ idẽ intellige de prohibitione que fit in penam absentis. s. vt non habeat efficaciam nisi postq̄ absens fuerit certioratus: vt de post. c. j. ⁊ de consti. c. ij. ⁊ de appel. super eo. nisi ex genere prohibitionis appareat ꝯtraria voluntas pape prohibentis vt est in inhibitione alienationis. de do. ⁊ contu. veritatis. in fi. ¶ † Super tertio quando. s. reuocatio priuilegij incipiat sumere vigorem ⁊ efficaciam an statim postq̄ fuerit contra priuilegiatum restituta iurisditio ita ꝙ ex tunc valeat sententia contra illum ab sentem lata: dicit ꝙ ex quo promulgãs de restitutiõe certificatus est tenet sententia illius cum priuilegium reuocatum est. Nam ab eo cui concessa est indulgẽtia licet ignorante reuocari potest nec poterit illa postea vti ex quo fuerit facta reuocatio. ⁊ ex quo de intentione reuocantis apparet. ff. de ma. vin. l. si pater filio. et ita recitat Jo.an. in glo. dicit Inno. versi. sed nunquid tenet excommunicatio ⁊c. Sed hoc videtur contra id quod. s̄. prox. no. ibi. ⁊ idem in reuocatione indulgentie ⁊c. vbi dicit ꝙ reuocatio indulgentie vel mandati non nocet quousqꝫ fuerit certificatus is cui concessa est. ff. de procu. l. si procura. ⁊ de insti. l. sed si pupillus. §. de quo palam ⁊ manda. si mandassem. ⁊. s̄. de procur. c. pe. Ex quo dicto et iuribus patet ꝙ requiratur certioratio ipsius priuilegiati al's reuocatio sibi non preiudicet: ⁊ maxime quia citatus ab eo non tenetur comparere postq̄ priuilegium habet ꝙ credere poterat excommunicationem ordinarij nullam fore: vt dixi in prin. huius tertie partis posset dici ꝙ quo ad penam extrinsecam infligendam propter contumaciam ⁊ contemptum requirat᷑ certioratio reuocationis priuilegij. pena vero excommunicationis teneat: quia tenet etiam non seruato iuris ordine: lꝫ male faciat qui hoc omittit ⁊ veniat puniendus ⁊ eius etiam sententia relaxanda sit sine difficultate: vt. c. sacro. de sen. exc. ⁊ ita hic dico. s. istam excommunicationis sententiam relaxãdam statim quia iste credens suum priuilegium firmum si non cõparuit non dicitur contempsisse: quia non contempsit disciplinam qui ignorat militem. ff. loc. l. si ignorans. ⁊. l. item apud. §. si quis virgines. ff. de iniu. ⁊ sic intelligo ista dicta Inno. que videntur sibi inuicem contraria vt vidisti. Quo ad quartum de literis contẽtiosis. pone exemplum impetraui contra te: tu expresse impetras reuocationem huius primi in tuo secundo: nunquid valebunt gesta per primos anteq̄ fuerint certificati: videtur ꝙ sic. per. c. audita. de re. spo. Secundus enim non cogitur vti reuocatoria nisi velit quia eius fauorem emanauit vt. l. quod fauore. C. de leg. ⁊ hec opi. est vera ſm Inno. ⁊ Hosti. s. ꝙ tenet processus primi nisi secundus cum primum sciuerit infra. x. dies appellet. arg. C. quo. ⁊ quan. iu. l. iij. ⁊ de offi. dele. quoniam abbas. ⁊ not. de hoc in. c. cum contingat. de rescri. super glo. sed qualiter. vbi post Inn. distinguit inter directam reuocationem tali iudici factam. ⁊ hoc dicit motu proprio non in fauorem vel ad partiũ petitionem quod enim ille facit postea non tenet: quia non est iudex. de off. vi. c. pe. ⁊. ff. de iudi. l. iudicium soluitur. secundo casu necessaria est exceptio vt in secundis literis dicatur. non ob. literis super hac causa impetratis ad tales. Si enim non excipiat᷑ tenet quod fit ab eis: quia iudices remanent. ¶ De quinta ⁊ vlti. q. an. s. valeat quod fit vigore primarum literarum super beneficijs impetratarum que sunt per al's reuocate in hac forma. s. ꝙ non ob. primis prouideant. Dicunt quidam ꝙ valet quod fit a primis ante notitiam reuocationis. sed postq̄ eis innotuerit ꝙ secundus impetrans vult vti secundis literis non valet quod fit a primis. Alij dicunt ⁊ forte melius ſm Inno. ꝙ id quod fit a primis iudicibus tenet mero iure: sed si priuilegiatus id petat debet reuocari quia volebat vti priuilegio in negocio illo si sciuisset id fecisset: nisi ex aliqua causa presumatur contra ipsum: puta quia probatur ꝙ sciuit processum primorum iudicum: et potuit ꝯdicere ⁊ non ꝯdixit. ar. C. de exce. exceptionem. ⁊ de consti. cum. M. ⁊ hoc nisi ex iusta causa hoc omisisset. de quo etiam protestari debebat. de consti. c. fi. Sed dices hoc videtur contra hoc. c. versi. sed nisi prius. vbi semper valet processus primorum quousqꝫ secundi notificent eis ne procedant. Sol. ille ver. loquitur quando voluntas concedẽtis non fuit talis que velit statim primos potestate priuare. sed tunc demum cum eis esset inhibitum vt dicitur in litera. Sed que dicta sunt habẽt locum quando in vnum concurrit consensus priuilegiantis et priuilegiati ante processum iudicum. si autem non concurrit: valet irreuocabiliter quod fit a primis. Subdit etiam ꝙ predicta locum habent non solum cum prime litere reuocantur per secundas cum clausula non ob. primis sed etiam si dicatur in secundis expresse reuocamus iurisditionem primorum iudicum. Nam hec reuocatio in fauorem impetrantis debet intelligi. si vti voluerit reuocatione. ⁊ hoc verum si papa reuocauerit in fauorem vel ad petitionem alicuius. Si autem motu proprio. tũc reuocatio statim suum sortitur effectum. ex quo apparet reuocationem peruenisse ad notitiam reuocati: nisi constet de intentione contraria reuocantis. ¶ Sed hic incidenter queritur quare decretum pape magis afficit ignorantes q̄ predicta clausula non ob. primis

8 literis ⁊c. vel quare magis q̄ clausula reuocamus ⁊c. † Respõdet Jo.an. post Inno. quia decretum sicut ⁊ sententia habet ferri cum cause cognitione. ⁊ ideo statim debet habere effectũ suum vt in versi. adijciebatur. sed certe decretum de quo loquitur iste tex. nunq̄ datur cum cause cognitione. ⁊ ideo alia est ratio ſm eum: videlicet ꝙ ex quo papa suam inhibitionem decretum vocat vult ꝙ habeat vim decreti ⁊ statim consequatur effectum: ⁊ idem in alio q̄ in papa. Nam ex quo verbo decreti vtitur statim indicant voluntatem. de ver. sig. in his. vnde perinde est ac si dicat expresse voluntatis mee est ꝙ non valeat electio facta ab his a qb' reuoco ⁊ reuocare possum: vt hic tñ vt dicit Host. alius q̄ papa h' nõ posset. s̄. e. li. de offi. le. deliberatiõe: sꝫ si nõ decernit qd põt: sꝫ dicit inhibem' ne eligãt: dꝫ intelligi postq̄ sciuerit: ⁊ si sciant literas impetratas continentes reuocationem vel inhibitionem adhuc valet quod fit ab eis: nisi prius certificẽtur ꝙ de beneficio de quo agitur intendit inhibens alij prouidere: vel nisi decernat irritum ⁊ inane quod factum fuerit in contrarium. Sed huic dicto ob. ver. nisi forsan. vbi sine decreto sufficit inhibitio que sola impedit: vt apparet ex textu. sed ipsum intelligit Inno. in eo casu quo secundus vti voluerit litera sua. Et ex his patet ꝙ prima concessio tenet si secundus ratificet vel cassetur hoc petat nec mirum: quia idem contingit in contempto: vt. s̄. de elec. ꝙ sicut. §. fin autem ista sunt dicta Inno. ex quibus dicit Host. ꝙ studiosus peritus. ⁊ intelligẽs plures perniciosas subtilitates q̄ vtilitates colliget ex predictis: cum tamen contrarium iuri canonico sit innatum. s̄. de iudi. dilecti. ⁊ de do. ⁊ contu. c. j. vel ſm eum. dic vt. s̄. de preben. dilectus. el. ij. Jo.an. ita refert: ⁊ aliter non declarat quod optassem maxime in quo versentur perniciose subtilitates in predictis: ⁊ credo ꝙ circa hoc valet quod videtur velle Inno. rescriptum primum ad lites vel super executione gratie ad prouidendum impetratum non tollatur per secundum in quo dicitur non ob. primo vel reuocamus primum vel inhibemus primis iudicibus: ne procedant nisi secundus impetrans voluerit vti literis impetratis: ⁊ ꝙ tenet mero iure quod fit a primis si impetrans secundo ratificet vel cassetur si hoc petit: vt dictum est probat hoc Inn. per. l. quod fauore. ⁊ dat simile ei quod dicimus de contempto. ego per hoc allego. l. ij. ⁊. iij. ff. de leg. commis. vbi resolutio contractus pendet ex arbitrio illius in cuius fauorem fuit appositum illud pactum resolutionis. ⁊. l. sabinus. ff. de in diem adiec. vbi meliorem conditionem a te latam potest quis obijcere ⁊ primam sequi. ita hoc possit impetrans in cuius fauorẽ primi rescripti resolutio emanauit suum secundum obijcere ⁊ primum sequi ⁊ presertim: quia ante inhibitionem rescriptum est suum proprium ⁊ potest illud dilacerare nec cogitur id exhibere vel vti: vt no. de restit. spo. ex conquestione. ⁊ hec faciunt pro istis dictis Innoc. Sed contra ipsum facit ille tex. in ver. nisi forsan. vbi intentio declarata verbis sufficit ad aditionem potestatis inferioris: ⁊ ad ligandum sibi manus. predicte autem clausule reuocamus inhibemus non ob. primis ⁊c. ostendunt animum reuocandi. Preterea postq̄ prime litere sunt pure ⁊ simpliciter reuocate non videntur vires reassumere: licet secundus impetrans suis literis nolit vti: sicut legatum ademptum non reconualescit: lꝫ illi in quem trãslatum fuit non debeatur: vt. l. cum seruus. ⁊. l. ⁊ si trãsferamur. ff. de ali. leg. ⁊. l. plane. de le. j. ⁊ credo hoc verum in reuocatione directa: vt per consensum illius in cuius fauorem emanauit non possit reuiuiscere. postq̄ enim semel est a contractu discessum non põt vires reassumere nisi omnia reintegrentur: vt. l. ab emptione. ff. de pac. ⁊. l. heredes palam. §. si quis post. ff. de testa. ⁊ maxime est hoc verum in iurisditione extincta que non potest reassumi etiã de ꝯsensu partium: vt. c. significantibus. de offi. dele. Non ob. ꝙ secunde non emanauerint in fauorẽ. ergo non cogitur eis vti: vt l. si iudex circunuento. ff. de mino. Nam hic fateor ꝙ vti non cogitur ante presentationem ſm vnam opi. de qua in. d. c. ex conquestione. non per hoc tamen sequitur ꝙ priorum iurisditio: non sit reuocata que non potest reuiuiscere: nisi per nouam principis voluntatem: vt sic ab eo pendeat restitutio a quo pendet reuocatio non a potestate. argu. l. iij. ff. de re iud. in reuocatione

autem tacita ꝛ indirecta dicta Inno. facilius sustineri possunt. nam facilius reuiuiscit tacita reuocatio q̃ expressa: vt. l. iij. in fi. de adi. le. coniuncta. d. l. cum seruus. eo. ti. Ulterius in hac parte in versicu. subiunctim. in nota. quando incipiat potestas executoris dati in literis cum clausula acceptandi ꝛc. incipit enim post vacationē: similiter illo tempore incipit effectus decreti: vt in ver. vtrum. ꝛ collige post glo. no. ꝙ executor suspēdit ordinarium a collatione beneficij: quod intelligit Host. verum quādo in rescriptis est clausula decernētes. s. de p̄ben. inter cetera. Refert ꝙ alij generaliter intelligūt. ꝛ Archi. dicit opi. Host. ꝯfundi. j. eo. si soli. Ita dicit Jo. an. super glo. no. qd̄. Aduerte tamen vtrum istam suspēsionē oportet intimari ei ad quem ptinet collatio ad ligandū ipsius manus. glo. que incipit no. ꝙ qn̄ loquēs de acceptatione dicit ꝙ quando scriptum est sine clausula decernētes debet acceptatio intimari ꝛ antea non ligētur manus collatoris. pro quo facit de app. super eo. el. ij. in fi. Si v̄o scriptum esset cum dicta clausula acceptatio valet etiam sine penitentia ꝛ collatione executoris ſm Inno. Jo. mona. ꝛ Arch. vt hic no. in nouella. super glo. no. ꝙ ille ꝛc. vbi dicit ꝙ testes debent ydonei adhiberi ſm Host. qui all'. de offi. or. pastoralis. in fi. melius facit de sen. exc. sacro. in prin. Compo. tamen videt̄ velle ꝙ coram executore sit faciēda acceptatio. de resc. capitulū. in glo. mag. ad fi. ver. quid si litere. ꝛ ver. se. Sed vt dicit Arch. hoc non est iure cautum: immo ꝯtrium hic apparet: cum sic indistincte loquatur: nec dicatur coram quo acceptet ſm Jo. an. ꝛ hoc qn̄ scriptum est cum clausula decernētes: cuius effectus post acceptationē incipit: vt in ver. nostrum. Si aūt non sit apposita vtrum acceptatio sola in absentia non impedit sed ꝯiuncta cum suspēsione executoris non intimata collatori an liget eius manus. Jo. an. super glo. no. ꝙ quando sentit ꝙ sic per. c. inter cetera. de p̄ben. ꝛ c. innotuit. de ele. vbi executor interponit decretū etiam in absentia partis aduerse. Est ꝛ alius casus cum. s. ille pro quo scriptū est cum clausula acceptādi sine decreto acceptat beneficiū vacans in p̄sentia collatoris an talis acceptatio liget manus illius. ar. ꝙ non. s. de p̄ben. dilectus. el. ij. vbi mandatū purum a prin. etiā intimatū capitulo non afficit tunc p̄bendā vacantē. ergo nec ista talis acceptatio que non videt̄ aliud facere q̃ literas purificare ꝛ ꝯclude ꝙ quandoq; scriptum est cum clausula acceptādi: ꝛ cū decreto: ꝛ valet acceptatio vacantis absq; p̄sentia alicuius: aut absq; dicta clausula. ꝛ tunc aut executor intimauit ꝛ decreuit et ligat: aut decreuit ꝛ non intimauit. ꝛ idem. aut intimauit ꝛ non decreuit: ꝛ idem credo. s. ꝙ liget: aut nihil egit: sed pars acceptauit: ꝛ tenet̄: siue in p̄sentia: siue in absentia: nil agit postq̃ nō est ibi clausula decernentes ꝛc. ꝛ hec ꝓcedunt cum scriptū est cum clausula acceptādi absq; tpis p̄finitione. Si aūt est cum p̄finitione tpis ꝛc. puta mensis ꝛ cum decreto. ꝛ tunc etiam ante acceptationē infra dictum terminū sunt ligate manus ordinarij: ꝛ non h3 locum istud. c. vt in. j. glo. ¶ Uenio ad quartam partem que est in ver. sed extitit in qua no. ꝙ hic arguit de vltimis voluntatibus ad literas ad beneficia: ꝛ videt̄ bona similitudo q: vtroq; casu confertur gratia siue donum quoddā: vt. l. legatū. ff. de lega. ij. sed non est bona. vt in glo. cōis r̄n̄sio ꝛc. ꝛ in glo. vt lego nā legatū optionis seruoꝝ vel rerum est factum super seruis vel rebus p̄sentib' non futuris. ista autem acceptatio ꝯcernit bn̄ficia vacatura. Item tales gratie super beneficijs habent maiorem similitudinē ex dispositionib' inter viuos q̃ vltimarū voluntatū: q: inter viuentes gerunt̄. Sed in ꝯtctibus optio siue electio concessa non impedit alienationē ꝛ trāslationē in alterum ante factā electionē: cessat enim ratio que est in legato optionis electiōis in quo facta electiōe dn̄ium retro fingitur fuisse legatarij sic optantis: vt. l. si tibi homo. §. cum seruus. de le. j. ꝛ hac ratione alienatio vel manumissio facta interim. i. ante electionē irritat̄: q: etiam facta postea fingit̄ retro: secus est in ꝯtctibus ꝛ beneficijs in quibus nil retro intelligit̄ acq̄situm: ideo subsequēs acceptatio non vitiat p̄cedentem translationē in alterum. ꝛ hoc plenius tangit Jo. an. in nouella. super ver. propositum. ꝛ super glo. vt lego que debetur in recitatione coniungi: effectum autem ex predictis habes.

1 ☞ Priuilegia reuocantur cum incipiunt esse damnosa.
2 Constitutio istius capituli detestanda. de con. preb. irritat promissiones decetero faciendas.

Detestanda. Primo ponit exordium. scd̄o ius antiquū ꝛ eius sequelā ibi ꝯsane. tertio illud reuocat ibi nos magis. ¶ Nota ꝙ 1 † priuilegia reuocantur cum incipiūt esse damnosa: ꝛ similiter cum cessat ratio ꝓpter quam priuilegiū ꝛ ꝯcessio emanauit de deci. suggestū. similiter ꝯstitutio siue lex: vt. c. non d3. de ꝯsan. ꝛ affi. ꝛ hester. c. xvj. ibi: nec putare debetis si diuersa iubemus ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate tpis vt reipublice possit vtilitati ferre sn̄iam. ꝛ vide qd̄ dixi i. d. c. suggestū. vbi formaui. q. de patre qui fecit filium legitimari q: legitimos non habebat quos accepta vxore postea ꝓcreauit: an filius ille legitimat' possit succedere cum istis legitimis: sic postea ꝓcreatis Dy. ꝙ non in. l. ex facto. de vul. ꝛ pu. Ray. ibi ꝯ qd̄ verius v: 2 vt dixi plenius in. d. c. suggestū. ¶ Scd̄o not. ꝙ † ista ꝯstitutio irritat ꝓmissiones decetero faciēdas. circa hoc Jo. an. post Jo. mo. plene ꝓsequit̄ quid de ꝓmissionib' factis ante istam ꝯstitutionē in casu licito iuxta formā. c. accedēs. s. eo. hodie reprobatā per hoc. c. An talis ꝓmissio facta ante istam ꝯstitutionē sit irrita. distinguit plures casus. Nam qn̄q; tpe huius cōstitutionis illa ꝓmissio prius facta adhuc erat in pēdenti: q: nondum dies vacationis venerat: nec ꝯditio extiterat ꝛ talis gratia vitiat̄. cū em̄ an̄ sui implemētū ꝑuenerit ad casum a quo non posset incipere vitiat̄: vt. l. pro parte. ff. de ser. Qn̄q; dies vacationis venerat an̄q̃ ista ꝯstitutio emanaret: ꝛ tūc q: dicta ꝓmissio habuerat iam effectū. ꝛ planū est. vt. C. de nup. l. fi. ꝛ. j. de reg. iur. c. aptū. Idē si negociū diffinitū erat l3 fuerit appellatū. Idem si res in iudiciū deducta vel ꝯsultatio principi porrecta: vt in aut̄. vt cū de app. cog. in prin. ꝛ. §. j. ꝛ ibi no. Idē ex quo ante ꝯstitutionē dies aduenerat vel ꝯditio extiterat tn̄ nihil iudicialiter ceptū erat: nam ex quo ista ꝯstitutio supueniēs reperit beneficiū iam vacare: deuenit res ad eū casum a q̊ posset incipe: q: hodie valeret ꝓmissio de vacāte cū ista ꝯstitutio solū reprobet ꝓmissiones sup vacaturis: vt no. Jo. an. s. eo. c. ij. post prin. Item ius correctū per istud c. accedēs non loquebat̄ in vacante ergo nec istud corrigens: vt in aut̄. de fi. ante do. instru. §. tertia vero. col. iij. in prin. Preterea quod impedit cōditione pendēte nō impedit ꝯditione existente: vt. l. quotiēs. ff. de noua. ꝛ ius in re difficilius tollitur q̃ ad rem s. eo. c. fi. ꝛ de vo. c. j. j. eo. li. Contra istam tn̄ determinationem opponitur de. l. eos. §. si quis v̄o. ꝛ. §. seq. C. de vsur. vbi modificat noua ꝯstitutio vsuras ꝓmissas in p̄teritum: sed ibi loquitur in casu odioso in quo multa specialia sunt statuta ſm Jo. an. qui etiam scd̄o soluēs dicit qd̄ l3 illa modificet vsuras ꝓmissas in p̄teritū: non tn̄ absorbet ius stipulātis in totū. hic aūt ius partis absorberet̄ in totum: ꝛ facili' est modificare q̃ tollere. j. de deci c. pe. Sicut ꝯcessibilius est differre q̃ auferre. s. eo. li. de p̄ben. cui. ꝛ de re. per. c. vno. Mihi v̄r ꝙ illa lex nō ꝯdicat sed ꝯcordat cum ꝓrima eius decisione. Dicit̄ em̄ ibi ꝙ illi q̊ ante dictam constitutionē stipulati fuerāt grauiores vsuras ꝑ futuro tpe nō exigant vltra metam dicte cōstitutionis: sed illas quarū dies ante illam ꝯstitutionē cesserat possunt exigere: ꝛ sic noua ꝯstitutio h ꝛ ibi non respicit ꝓmissiones p̄teritas quarū dies iam cesserat sed solum illas que habebant dependētiam. ex futuro tempore l3 essent ꝯtcte in p̄teritum ante nouam ꝯstitutionē: ꝛ sic ꝯcordat ꝛ adde quod circa hoc dixi. s. eo. li. de elec. l3 canon. Sed dices videtur ꝙ ista non sit bona consideratio. vtrum dies ꝓmissiōis cesserit ante nouam ꝯstitutiōem vel postea. Nam etiam si cessit postea trahitur ad tp̄s ꝓmissionis: vt. l. qui potior. ij. responso qui po. in pi. ha. ff. ꝛ. l. ꝙ si pendēte. ff. de pi. ꝛ com. rei vē. vbi dies extātis ꝯditionis trahitur retro ad diem obligatiōis tm̄ nec refert an ꝓmissio a principio fuerit pura vel purificet̄ postea ꝑ aduētū ꝯditionis: vt. ff. de ꝯdi. si. cau. l. j. Sicut ergo ꝓmissiōes pure facte non reuocant̄ ꝑ ꝯstitutionē nouiter editam: vt dictū est. ita reuocari nō debēt purificate postea: vt. ff. de vul. ꝛ pup. l. seruum ꝛ titium. ꝛ de ꝯdi. insti. l. pupillus. j. r̄n̄so. Sol. ꝯtria locū habēt cum ꝯditione pēdēte non supuenit aliqd̄ obstaculum qd̄ resistat illi ꝓmissioni. sed hic pēdēte ꝯditiōe obligationis supuenit ꝯstitutio illā reprobās: ꝛ sic nō pōt retro fingere. ar. l. bonoꝝ. ff. rem ra. ha. ꝛ. s. eo. li. ꝛ de rescrip. si ꝓ te. peruenit em̄ ante impedimentū ipsius ad casum a quo non pōt habere principiū: vt p̄dixi ergo ꝛc. ¶ Quero post Jo. an. dictū est ꝙ l3 ꝑ istud. c. reprobet̄ ꝓmissio de vacaturo: non tn̄ ꝓhibet̄ ꝓmissio de vacāte. Sed ad q̊d aget ille cui est ꝓmissum beneficiū vacās: dicunt q̊dam q agit ad factum vt ꝓmissio impleat̄. ꝛ ad hoc p̄cise compellatur. Nam ꝛ alibi cogitur q̊s p̄cise ad factum: vt. l. stipulatio. §. sane. ff. de op. no. nun. ꝛ maxime illa coactio videt̄ habere locū in hoc casu in q̊ deuenit in ꝓmissione res spiritualis. s. beneficiū qd̄ est inestimabile. j. q. iij. si q̊s obiecerit: ꝛ sic in obligatiōe talis facti non v̄r succedere obligatio interesse sicut nec in certis alijs casibus. de quib' plene per Bar. in. l. stipulationes non diuidūtur. de ver. ob. Alij dicūt ꝙ etiam illo casu agetur ad interesse: vt si saltem vite necessaria administrent̄ donec fuerit sibi ꝓuisum. s. de preben. cum ſm. nec hic estimant̄ spiritualia vel eis annexa: s3 punit̄ ꝯtumacia ꝓmissoris ꝛ ipsius factum. ff. de tabu. exhi. l. locum. §. ꝯdēnatio. per quam. l. ꝛ si. non esset forte malum diceret ꝙ ꝓmissor puniatur in estimatione ꝓuentuum beneficij qd̄ conferre tenebat̄. Nam tales ꝓuentus licite alienant̄ ꝛ in affectum conceduntur. ar. eorum que no. in. c. q̃uis. s. de deci. ꝛ. c. fi. ne p̄lati vi. su. ꝛ istud interesse est magis ꝯforme rei in obligatione deducte q̃ ꝓuisio in vite necessarijs que potest excedere ꝛ minor existere q̃

stere q̃

ſtere ꝙ̄ eſtimatio ꝓuentuum ꝓueniētium ex beneficio quod cō-
ferre tenebat̄. Tangit etiam Jo.an.qñ oritur obligatio ꝯcta in
diem certum vel incertū vel ſub ꝯditione vel pure: ⁊ tangit min⁹
ſuccincte: ⁊ q: materia eſt longa vtilis ⁊ ſubtilis remitto ad no.
per Bar.in.l.ſi ſtipulatus.de ver.ob. ⁊ iſta ſunt dicta in nouel.
clarius ⁊ alio ordine recitata a quibuſdam aliīs.

1 ☞ Gratia ſedis apoſtolice non debet prebere aliquibus oc
caſionem delinquendi.

2 Acceptatio ⁊ proceſſus inualidus non impediūt neq̄ȝ ligant or
dinarium quominus conferat beneficium male acceptatum.

3 Collatio ⁊ inſtitutio ſubſequens poſt ineptā acceptationē ſuffi
cit ad ligandū manus ordinariī.

NE captande. Premittit conſtitutionis cauſam.ſcdo ꝯſtitutionē ibi
declarādū.vbi ponit thema de quo ſoluit duo dubia
affirmatiue ⁊ tertium negatiue: primum ibi lȝ.ſecun-
dum ibi: aut.tertium ibi: certum.quod tertium proſequitur ibi
quod ſi. ¶ † Not.ꝙ gratia ſedis apoſtolice non debet prebere
aliquibus occaſionē delinquēdi: quia ſic orirentur iniurie vnde
iura naſcunt̄ ꝯ.c.qualiter.el.j.de accu. ⁊ .l.meminerint.C.vnde
vi.votum autem captande mortis alterius eſt a iure reprobatū:
quia contra bonos mores: vt.l.fi.C.de pa. ⁊ .l.ſtipulatio hoc mo
do.de ver.ob.Et circa hoc vide quod dixi.ſ.eo.lib.de pac.licet.
¶ Secundo not.ꝙ ille qui habet gratiam cum beneficio acce-
ptandi in prouincia dyoceſi vel eccleſia non pōt acceptare bene
ficium nōdum vacans in ſpecie: ſed in genere bene pōt. Simile
dicit lex in ſucceſſione ꝙ ſup hereditate hoīs incerti valet pactū
de futura ſucceſſione ſed non hoīs certi: vt.l.iij.§.de illo.ff.ꝓ ſo.
ꝯiūcta.l.fi.C.de pac.Et ad ſimilitudinē ſucceſſiōis hereditarie
reprobant̄ iſte pactiones in ſucceſſione beneficioꝝ: vt.ſ.c.ꝑxi.
⁊ .c.ij.ſ.eo.Et collige ꝙ nō ſunt paria aliq̄d facere tpe ꝑmiſſo ⁊
ad illud tp̄s ſe referre. Nam ſi acceptat bñficium certi clerici cū
vacabit: refert ſe ad tp̄s ꝑmiſſum. ⁊ tamen non valet.quia tp̄s re
ſiſtit.§.initio.vt in ſimili dicit tex.in.l.ſi minor.ff.de ſer.aſpor.
Quīq̄ȝ tñ diſpoſitio celebrata tpe ꝓhibito valet: ſi eius effectus
ꝯferatur in tp̄s ꝑmiſſum: vt in.l.in tempus.ff.de here.inſti. ⁊ cir-
ca hec vide quod dixi de fo.com.romana.§.ꝯhentes ¶ Tertio
no.in.§.ꝙ ſi fecerit.ꝙ ſi acceptatio fuit nulla q: ꝑmature facta
ſimiliter et ꝓceſſus ⁊ ſnia executoꝝ que ad ipſa referunt̄: q: non
bono ꝑagunt̄ exitu que malo ſunt icohata principio dicit canō
j.q.j.principatus. ⁊ acceſſoriū ⁊ ꝓceſſus executoriū non tenet: ſi
non tenet principale: vt.c.acceſſoriū.de re.iur.j.eo.li. ¶ Quar-
2 to no.in ver.immo.ꝙ † acceptatio ⁊ ꝓceſſus inualidus nō impe
diūt neq̄ȝ ligant ordinariū ſiue eius ꝑtātē quomin⁹ ꝯferat bñfi-
ciū male acceptatū: q: nō ꝑſtat impedimētū ⁊c.vt in.c.nō ꝑſtat.
de reg.iu. ⁊ .l.nō queuis.ff.de ꝯtab.facit qd̄ dixi.ſ.eo.li.de ꝑbē.
eum qui. ⁊ quod no.in.c.cum plures de offi.dele.ſ.eo.li.ad h.C.
de capti.l.nec nos.vbi apprehenſio ꝑmatura hereditatis viuen
tis non impedit ꝙ non poſſit app̄hendi.etiam eo mortuo.Ar.
contra.ff.de dona.l.quidam.§.fi.vbi talis qui ſic ſe ingerit ante
tp̄s vt indignus priuatur. Sol.vt.d.l.nec nos. ¶ Quinto no.
ꝙ ille qui male acceptauit poteſt illud beneficiū acceptatū poſt
ea ꝯſequi per collationem ⁊ inſtitutionē. Sed nunquid per ite-
ratam acceptationē ⁊ ꝓceſſus legitimos ſubſequentes: videtur
ꝙ ſic: q: qui male eligit ſiue optat pōt iterum apte eligere.ſ.eo.
lib.de ele.c.ſi cōpromiſſarius.§.j. ⁊ .ij.de op.le.l.apud aufidium.
ſimiliter qui inepte egit non prohibetur iudicium a capite apte
concipere: vt de iudi.examinata. ⁊ hoc tenet Jo.mo. Arch.vide
tur hoc reſtringere ad ꝓceſſus habitos ſuper vacante per hunc
tex.qui videtur velle exp̄ſſe ꝙ in beneficio cōtra formā huius.c.
acceptatione non ligent̄ manus ordinariī niſi per collationē et
inſtitutionē: ⁊ hoc fit in penam male acceptātis ⁊ ambientis ad
iſtud beneficiū quo ad alia beneficia ſatis videt̄ ſufficere ſi rece
dat̄ a malis ꝓceſſibus ⁊ cū bonis fiat acceptatio debita: q: tex.
ille loquitur ſolum de male acceptato. Non ob.c.ſi compromiſ-
ſarius. ⁊ .l.apud aufidiū: loquunt̄ enim cum ille qui male optat
non fuit in culpa: ⁊ ſic iterum poteſt optare.hic v̄o fuit in culpa.
⁊ ſic ſibi imputet quo ad hoc vt non poſſit illud amplius afficere
niſi per collationē ⁊ inſtitutionē: non per ꝓceſſum ⁊ acceptatio-
nis iterationem.ſm Jo.mo.poſt quem Jo.an.vltimo ſubdiſtin
guit in hoc vltimo caſu: quia ſi gratia eſt cōis forme que facile
extinguitur dolo vel negligētia illius cui fit.ſ.eo.li.de reſcri.ti-
bi qui.in fi. ⁊ .c.ſi clericus.de preb. ⁊ procedat qd̄ dictum eſt. Sȝ
ſi gratia eſt vltra communem formam exuberans: vt hic q: maio
r non ita de facili deſtruunt̄ pōt recedere a mala acceptatione
⁊ ꝓceſſibus per eam habitis: ⁊ venire ad bonam ⁊ proceſſus le-
gitimos.vt hoc allegat.ſ.c.j.§.ſed extitit. ⁊ .§.econtra.huic di-
ſtinctioni ob.hoc.c.inq̄tum reſeruat ius in beneficio male acce
ptato: per ſolam collationem ⁊ inſtitutionem. Item gratia ma-
gis plena non debet eſſe cauſa minoris pene culpabili inſligēde
ꝙ̄ gratia magis debilis: immo maiori pena ſunt digni.qui am-
plius honorantur ſi dep̄hendant̄ in crimine: vt.l.ꝑſbyteri.C.de
epi. ⁊ cle.de iſto autem qui male eligit an amittat ius ſibi cōpe-
tens propter talem electionem incōgruentem.vide per Bar.in
l.clodius.ff.de acqui.here. ⁊ .l.non decedens.de inof.te. ⁊ quod
leg. ⁊ no.ſ.eo.li.de reſcri.cum in multis.ſuper glo.vlt.in nouel.
vbi de illo qui male acceptauit: an poſſit aliud acceptare abſq̄ȝ
eo quod declaret̄ per ſentētiam acceptatio eius nulla.dic vt ibi
3 ⁊ tenet ꝙ poſſit. ¶ Sexto no.in.§.immo.ꝙ † collatio ⁊ inſtitu-
tio ſubſequēs poſt ineptam acceptationē ſufficit ad ligādū ma-
nus ordinariī collatoris.Et aduerte q: non dicit tex.ꝙ ad col-
lationē ⁊ inſtitutionē proceſſerit acceptatio. ⁊ hoc ideo ſm Jo.
an.q: recipiendo collationē acceptare videt̄: vt.j.eo.cle.j.in ver.
qui etiam ſemper in ordine intellectus videt̄ ꝑcedere: qd̄ primo
faciendū eſt lȝ verbis non exprimat̄: q: celeritate ꝯiungendoꝝ
actuum medius occultat̄: vt.l.iij.ff.de do.inter vi. ⁊ vx. ⁊ .l. illud.
ff.de acqui.her. ⁊ .l.ſingularia.ſi cer.pe. ¶ Querit Jo.an.ſi q̄s
hȝ gratiam cum beneficio acceptandi in ꝓuincia an acceptare
poterit in certa dyoceſi vel eccleſia habente plures ꝑbendas: te
net ꝙ ſic.nam ſi pōt in ꝓuincia: multomagis in dyoceſi vel eccle
ſia: ⁊ papa hoc facilius ꝯceſſiſſet: ergo ⁊c.vt.c.ſuper literis.de re
ſcri.ſed quid ſi nominet decem beneficia plura vel pauciora: ⁊ ac
ceptet qd̄ ex illis primo vacabit.refert in nouel.obtentuȝ ꝙ non
valet talis acceptatio.tum ratione ambitionis.tum q: certe per
ſone mortem videtur appetere: vt hic: de quo per Jnno. ⁊ Hoſt.
de iurepa.dilectus. ⁊ ſm Jo.an.Boa.no.ꝯ.ſ.eo.c.j. ¶ Querit
Jo.an.an qui ſemel acceptauit poterit variare.dicit ꝙ ſi prima
acceptatio non tenuit dictum eſt.ſ. Si v̄o tenuit quia fuit rite
facta tunc videtur variatio reprobata: ſufficit enim ſemel elegiſ
ſe.C.de re.pig.l.fi. ⁊ de codi.l.fi. ⁊ .ſ.de ele.vt quis duas.de hoc
vide quod no. ⁊ dixi.ſ.eo.li.de reſcr.gratia. ⁊ .d.c.cum in multis
vt vnū hic notes ꝙ ſi acceptauit quod primo vacauerit ⁊ illud
reperiat̄ alteri debituȝ debebit̄ ſibi ſequēs non debitum. ⁊ iſtud
intelligere affectum: quia ſic verba debent intelligi.ſ.de primo
nulli debito vt ſic referant̄ ad id quod ſine alterius ꝑiudicio: et
commode fieri poteſt.ff.de condi.indeb.ſi procuratori. ⁊ .l.ij.§.ſi
a principe.ne quid in lo.pub. ¶ Ultimo quero an valeat acce-
ptatio beneficiī quo non erat dignus acceptans dicit ꝙ ſemper
in mādato debet intelligi clauſula ſi ſit dignus illo beneficio in
quo executor debet attendere conditionem illius mores ſcien-
tiam ⁊ etatem.de elec.cum in cunctis.de eta. ⁊ quali.accepimus
de iu.do.l.quero.ſuper iſtis dȝ verſari iudicis officium ⁊ execu
toris.ar.l.continuus.de ver.ob.

1 ☞ Executor ad ꝓuidendum in prouincia non poteſt genera
liter inhibere.

EXecutor. Primo ponit dictum negatiuū ⁊
ipſius caſum exceptū ibi in fi.ſcdo
ibi poteſt.ponit affirmatiuū cuȝ ſuo decreto. ¶ No.
1 ꝙ † executor ad ꝓuidendum in ꝓuincia non pōt ibi
generaliter inhibere.eſſet enim durum per generalē inhibitionē
collationē omnium beneficioꝝ in ꝓuincia impediri.ſ.eo.c.j.§.
econtra.reſcriptū ergo quod hoc non ꝯcedit ad hunc intellectū
iniquum ⁊ interp̄tationē trahi non dȝ.ff.de vul. ⁊ pup.l.ex facto
⁊ de re.iur.l.neratius.lȝ enim in mādato generali videat̄ id con
ceſſum ſine quo non pōt mandatū explicari: vt.c.ꝑterea.de offi.
dele. ⁊ .l.ij.de iur.om.iud.non tñ videtur ꝯceſſum id ſine quo pōt
commode expediri: ſed non ita cōmode abſq̄ȝ ſpeciali: ſpecialis
ergo hic ꝑmittitur: generalis ꝓhibet̄. ⁊ hoc voluit Jnn. ⁊ Hoſt.
in.c.dilectus.de iurepa.ad quorum declarationē etiam iſtud.c.
emanauit. ¶ Scdo no.in ver.pōt.ꝙ pōt fieri reſeruatio ſpālis
de primo vel ex cauſa de ſcdo ⁊ vlteriori: non tñ certo: ſȝ incerto
vt.ſ.c.ꝑxi. ⁊ in iſto primo poterit ſuſpendere totam ꝓuinciam.
Fatuus enim eſt ille qui talem inhibitionē pro ſe fieri ꝓcurat:
ſcȝ de primo qd̄ vacabit in ꝓuincia curatū: q: erit difficile hoc ꝓ
bare ꝙ fuerit tale primum: tum q: minimū eſſe poteſt. ⁊ ideo iſta
forma nō eſt in vſu.ſȝ alia.ſ.ꝙ in ꝓuincia dyoceſi vel eccleſia du
xerit acceptādū: quo caſu ita poterit acceptare centeſimum ſicut
primum: licet tunc ante acceptationē inhibitio vel reſeruatio nō
afficiat nedum prouinciam ſed nec eccleſiam: vt.ſ.c.j. ¶ Que-
rit glo.ij.an quod hic dicitur de executore in prouincia habeat
locum cum mandatur prouideri in dyoceſi ciuitate vel eccleſia:
vt non poſſit in his generaliter inhibere gloſ.ij.ꝙ non.idem in
nouel.de inhibitione executoris capitulis ⁊ prelatis ne ad col-
lationem procedant donec ⁊c.vt in tex.latius tractat.Et dicit
ꝙ quandoq̄ȝ papa ſcribit ſimpliciter: quandoq̄ȝ cum beneficio
acceptandi.primo caſu executor deputatus in ꝓuincia non pōt
ibi generaliter inhibere: vt hic: deputatus v̄o in dyoceſi ciuitate
vel eccleſia an poſſit.dicit ꝙ ſic q: reſtringit̄ ad primum de quo
haberi poterit certitudo in dyoceſi. ⁊ hoc caſu procedit glo.ſe-
cundo caſu qñ hȝ beneficiū acceptādi. ⁊ tunc aut cū ſpacio tpe ⁊

decretor⁊ non est necessaria inhibitio executoris q̄ sufficit papalis: vt in cle.j.j.eo. ¶ Quandoq̄ hz bñficium acceptandi simpliciter vel tp̄e limitato si absq̄ decreto.⁊ isto casu an possit inhibere. videt̄ ꝙ non q̄ multū grauaret dyocesan⁹ ciuitatē ⁊ ecclesiam retinendo bñficia vacantia in suspenso. ⁊ dicit Jo.an. ꝙ hoc casu multum eq̄tatis haberet prima pars glo. nō tamen pōt dici ꝙ ille tex. hoc probet sic notabil̄r p̄uinciam repetens. ita dicit ⁊ credo sine dubio hoc verum ꝙ si gratia hz annexam clausulam cum bñficio acceptandi inhibitio ante acceptationē nō impediet ordinariū ad quē spectat collatio: vt est casus.s̄.c.j.ver. subiunctū. p̄cedat ergo glo. quando simpl̄r est scriptum ⁊ per executorē inhibitū donec ⁊c. ¶ Scd̄o querit Jo.an. si sunt plures habētes gn̄ales lr̄as in eadē ciuitate vel dyocesi sub diuersa data: si oēs petāt bñficium vacans q̄s erit potior: dicūt q̄dā ꝙ ille cui p̄mo ꝯfert̄. ar. l. quotiēs. C. de rei ven. in ꝯtrarium facit. c. tibi q̄.j.rñ.s̄.eo.li.s̄.de rescri. Jo.an. dicit ꝙ vno modo d̄r generale q̄ vagat̄ per ciuitatem vel p̄uinciam p̄prie tamen loquendo quo ad materiam lr̄arum gn̄alium iste pro tanto possunt dici speciales quia restringunt̄ ad primum quod vacabit: nec ad aliud possunt extendi. facit quod no.s̄.de rescr.c.j.in fi.glo.vlti.⁊ c. ex parte.j.de of.dele.in vlti.glo. ⁊ esset locus prioritati in data saltim ex quo ante p̄sentationē primarum collata non esset: vt in.d.c.tibi qui. Si v̄o iuxta minorem omnes habeant beneficiū acceptādi: ⁊ hec est generalitas: quia lz vagari ⁊ admittere centesimum sicut p̄mū: ⁊ tūc aut litera primi hz spaciū mensis: ⁊ cum decreto iuxta formā cle.j.eo.ti. ⁊ infra ipsum mēsem primus p̄fert̄: vt ibi in ver. secus. Aut impetrātes omnes habent bñficium acceptādi sine spacio mēsis ⁊ maxime primus ita ꝙ est locus.c.j.s̄.eo.et tūc si valeret collatio facta per ordinariū añ acceptationē: sicut etiam facta p̄ alium executorē scd̄i ipsi secundo dz valere. hoc p̄bat cle. pall̄.j. responso. in fi. s̄m Jo.an.

> a ¶ Dolus. adde tñ ꝙ dolus dolo cōpēsat̄. l. domū i fi. ff. de ꝯhē. emp.l.fi.§. pe.ff.de eo p̄ quē fac. l. si duo. et ibi Bar. ff. de dolo q̄d est verū in ciuilib⁹ nā in criminalib⁹ ad p̄iudiciū fisci. s̄m Bal. in margarita ver. dolus. ad fi. ⁊ i.l.j. C. vñ vi. tñ limitandū est in ciuilibus nisi falsa p̄batio ꝯ dolosum actorē admitatur. bal. in rub. C. de fi. iustru. Alex. in. l. si ābo. de compē. Spe. in ti. de empt. et vē. §. vj. ẞ. quid si vendo.

1 ☞ Collatio prebendarū ⁊ receptio canonicoꝝ q̄ñq̄ ad capitulum spectare dicitur.

2 Dolus omnis in beneficijs abesse debet.

SI capitulo.

Ponit formam gratie cuius duo sunt dubia primum q̄ñ afficiunt. scd̄m quod sit officiū executoris. primum soluit ibi p̄sonam ⁊ solutionē exponit ibi absq̄. ad secūdum rñdet ibi vno: incidēs dubiū soluit ibi ⁊ si nō. ¶ No. ꝙ ad canonicatū d̄r quis recipi ⁊ p̄benda ꝯferri: ⁊ postq̄ papa sic scribit. s. aliquem in canonicū recipi dz intelligi de receptione que ius tribuit: ⁊ d̄r collatio. Si añt papa ꝯtulisset canonicatū ⁊ mādaret in canonicū recipi: deberet intelligi de receptione que ꝯsistit in facto vt ad stallū in choro ⁊ locū in capitulo. verbū g̊ recipere sonat in receptionē iuris ⁊ facti: ⁊ sic s̄m subiectā materiaz assumēdū vt res valeat ⁊ nō p̄eat: vt.c. intelligentia. ⁊ ibi no. de ver. sig. Et facit ad. q. datus est executor vt faciat aliquem recipi in canonicū ⁊ sibi de p̄benda p̄uideri. nō ob. numero req̄rit ep̄m qui se excusat ꝙ receptio nō spectat ad eū s; collatio. refert Jo. an. post Cōpo. obtentū ꝙ possit ep̄m cōpellere vt ꝯferat: ⁊ demū cōpellat capitulū vt illum recipiat ad stallū in choro ⁊ locum in capitulo vt sic verbū recipere intelligat̄ cum effectu: ⁊ aptet̄ singulis vt recte pōt vt sic res de qua agit̄ in tuto sit: vt. l. quot. de re. du. ¶ Scd̄o no. ꝙ † q̄ñq̄ spectat ad capitulū receptio canonicoꝝ ⁊ collatio p̄bendarum q̄d intellige: vt in glo.ij. ⁊ circa hoc tangit in nouel. vtrum cum mandat̄ capitulo vt recipiat: debeat ista receptio esse collegialis. ⁊ in capitulo vel singuli separatim possint recipere ⁊ sic mādato apostolico obedire. Archi. dicit ꝙ dz fieri in cōi. al's non teneret: q̄d intelligit verū in receptione p̄ quā ius ꝯfert̄: sed receptionē facti possunt facere singuli separatim. Jo.an. dicit ꝙ etiā receptionē iuris possunt facere p̄sentes tm̄ collegial̄r: absentib⁹ non vocatis: nā postq̄ necessario est parendū mādato pape tales absentes nō possunt ꝯqueri de ꝯtemptu: ista plenius examinaui.s̄.eo.li.de p̄bē.cū in ecclesijs. vbi vide. ¶ Tertio no. formam gratie. in.j.rñso.c.cū se facultas offerret. dicit enim Jo.mo. ꝙ illa est forma facultatis sicut in.c.cum aliq̄bus. de rescri. ꝯtrium tenet Jo.an. Nam s̄m eum aliud est dare licentiā vel facultatē recipiēdi aliud precipere ꝙ recipiant et prebendam conferant cum poterunt. vt hic. nam olim talis promissio obligabat p̄cise.s̄.eo. accedens. ergo ⁊ hodie mandatum pape in predicta forma dz obligare. non enim an debeat: sed q̄ñ debeat dicta forma continet: sed per formam facultatis committitur voluntati eius an debeat necne: vt.d.c. cum aliquib⁹. facit l. ductum. §. cum quidam. de re. du. in ratiōe sui. ¶ Quarto no. ꝙ in defectu capituli negligētis exequi mandatū apostolicum alius subrogat̄. sil̄r in defectū heredis negligētis exequi voluntatē defuncti alij subrogant̄ in onere ⁊ honore: vt in aut̄. hoc amplius. C. de fideiuss. ⁊ c. si heredes. de testa. facit.s̄.de of. or. significauit. ⁊ aduerte q̄ illa subrogatio. de qua in tex. dz intelligi prout iacet: ⁊ vt ipse executor exequatur capitulo negligente.

Ex quo infert Jo.an. ꝙ executor post deuolutionē talem nō potest compellere capitulum vt p̄uideat vel conferat. mandat̄ enim sibi vt id faciat: nō ꝙ cogat illos facere: ⁊ forma mādati ⁊c.s̄.e.li.de p̄b. cui de non. postq̄ v̄o capl̄o negligente executor p̄uidit bene coget capitulū ad illius receptionē que in facto cōsistit aliter nō fieret executio ⁊ hoc sibi placet. ¶ Quinto no. ꝙ sola p̄sentatio literarū facta capitulo afficit p̄bendā etiam añq̄ executori sue litere p̄sentētur: vt in glo. no. quia ⁊c. p̄sentatio facta solis executorib⁹ nō ita afficeret. ⁊ s̄m hoc intellige quod no. in c. fi. de p̄ben. in glo.ij. ⁊ Inno. ⁊ Hosti. de iurepa. cum dilectus. Similiter dicit Jo.an. non afficeret sola scientia collatoris. nā tex. ad afficiendum exigit p̄sentationem. ad hoc. ff. de arbi. l. denunciasse. ⁊ quod no. de procu. c. non iniuste. in fi. glo. vl. ⁊ quod no. de emp. ⁊ ven. c. fi. super.j.glo. Tenet etiam hic ꝙ p̄sentatio facta vicario vel p̄curatori capituli non afficeret. facit cle. causam. in prin. ⁊ q̄d ibi no. de ele. ⁊ in Spe. de app. §.j. ver. ⁊ primo circa med. Comp. in ep̄o ⁊ eius vicario tenet idem. qui circa hoc querit si p̄sentatio fuit facta vni canonico: ⁊ non ordinario collatori ⁊ postea bñficiū inclusum in litera ꝯferatur illi canonico. tz ꝙ non valet collatio vel saltem reuocabit̄. Sicut dicitur de processu habito pro illo qui sciuit reuocationē mādati p̄curatoris partis aduerse: vt.s̄. de p̄cu. mandato. ⁊ C. de satisda. l. vna. ⁊ de

2 euic. l. si fundum. † Item in beneficijs dz omnis dolus[a] abesse vt

a de elec. cum dilecti. ille añt fuit in dolo: etiam recipiēdo p̄bendā quā sciebat alteri debitā de mādato pape s̄m eū. Aduerte si dicamus istam p̄sentationē literarū factā huic canonico nō pl⁹ operari q̄ simplicem scientiā seq̄tur ꝙ ordinarius collator. lz añ p̄sentationē possit ꝯferre etiam post habitā notitiā literarū: vt dictū est. tñ nō pōt ꝯferre illi qui habuit notitiā de p̄dictis literis: q̄d forte nō est verū nec est dare rationē differētie quare magis simplex sciētia literarū impediat eū cui ꝯfert̄ q̄ ꝯferētē. intelligo g̊ dictū eius quādo ille canonic⁹ occultauit sibi literas p̄sentatas vel aliter impediuit ipsarum p̄sentationem donec fuit sibi prius p̄uisum. istis enim modis plus dep̄hendit̄ agere q̄ simpliciter scire: simpliciter enim sciēs factum alienum pōt dum ꝯhit illud dissimulare ne curiosus videatur: vt. l. doli mali. §. ideo añt. ff. de noua. ⁊ in emolumētis ꝯsequendis non est culpāda negligentia: s; supplātatio ⁊ nimia festinatio: vt. c. oblate. de app. ⁊ de iu. fis. l. j. edicto. §. cum ante. Facit questio de tutore qui induxit testatorem ad relinquendū sibi q̄d decreuerat relinquere eius pupillo. de qua in. l. titio cui esset ad munici. ⁊ l. licuit. C. arbi. tute. ¶ Sexto no. ꝙ executor deputatus vt in tex. potest p̄figere terminum capitulo per cuius lapsum apparet negligētia capituli: per quam in eum transfundit̄ p̄uidēdi potestas. Simile de sen. ex. sacro. §. q̄ si absq̄. ⁊ quod no. de offi. or. in glo. pe. c. significauit. sed q̄ mora ⁊ negligētia pōt alijs modis ꝯhi q̄ per lapsum termini. puta per interpellationē ꝯgruo loco ⁊ tp̄e factam. l. si ex legati causa. de ver. ob. ⁊ l. quod te. si cer. pe. an ex tunc potestas istius transferat̄ in executorē: sicut per lapsum termini. forte videntur ista differre lapsus termini ⁊ interpellatio. de qua.s̄.⁊ l. quotiēs. in diem. de ver. ob. Circa hoc querit Jo.an. vtrum post transfusionē istam per lapsum termini in executorē posset capitulum recipere ⁊ parere. Inno. videtur sentire ꝙ non.s̄.eo. p̄posuit. ⁊ ibi in nouel. in glo. sic debēt. ver. dicebāt. in nouel. ad hoc. s̄. de sup. neg. p̄la. literas. ⁊ de op. le. mancipioꝝ. refert Compo. tenere ꝯtrium ⁊ cum eo. Archi. ad hoc.s̄.eo.li. de offi. dele. q̄uis ⁊ de procu. c. lz. de p̄ben. si tibi. in fi. ⁊ quod no. Jo.an. de rescrip. ab excommunicato. super glo. antepe. ¶ Septimo no. ordinem quem tenere debet executor in p̄uidendo post negligētiam capituli debet eñi statim ꝯferre canonicatū. Sed reuocat Jo.an. in dubium an hoc sit verum etiam si non vacet aliquis canonicatus. Quidā ꝙ sic siue dicatur exeq̄ris siue ꝙ conferat quod est verum s̄m Compostel. si in literis sit clausula non obstāte canonicoꝝ numero ⁊ sic s̄m eum seruat curia. ⁊ placet Jo.an. per ea que no. in. c. constitutus. de rescr. in fi. glo.ij. cum enim executor succedat in locum capituli negligentis assumit eius naturā: quia eius loco subrogatur: vt. l. si eum. §. qui iniuriarum. si quis cau. Item vltra numerum capitulum non cōtulit canonicatum non poterat ex hoc dici negligens cum posset se exceptione legitima tueri ⁊ vbi nulla petitio nulla mora: vt. l. si pupillus. ff. de ver. ob. coniuncto pall̄. c. constitutus. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ hoc. c. debet intelligi de receptione in canonicum in ecclesia non habēte numerum. nam si haberet: ⁊ non vacaret canonicatus nec prebenda cessaret mora capituli: ⁊ per consequens translatio potestatis in executorem. Alij aliter sentiunt: vt hic in nouel. super ver. canonicatum. ¶ Octauo no. in fi. c. ꝙ executor prebendaz vacantem post capituli negligentiam confert absq̄ alia capituli vocatione vel monitione: nam vt; dicit gl. fi. qui fuit negligēs in vno p̄sumit̄ negligēs in alio: vt in iurib⁹ que alleg. ⁊ in. l. iij. §. queri potest. ff. de susp. tu. collige ex hoc tex. argu. a contrario

sensu ꝙ

sensu ꝙ executor ad prouidendum debet anteq̃ prouideat vocare ⁊ monere ordinarium collatorem anteq̃ conferat. loquitur tamen tex. quando fuit datus executor in defectum capituli negligentis. quid ergo si simpliciter datus sit vt prouideat an poterit hoc expedire non vocato capitulo siue eo ad quē spectat collatio. Inno. dicit ꝙ potest prouidere non vocatis illis qui in potestatem recipere dicunt. ⁊ hoc no. s. c. ꝓposuit. ⁊ c. accedens. de accu. ⁊ de officio huius executoris in procedendo sine iuris ordine. dixi post glo. in cle. j. de offi. dele. ⁊ per do. Jo. cal. in commento. c. cum nostris. s. eo. xij. ⁊ xiij. q. ¶ Quero post glo. qualiter fiet prima presentatio literarum capitulo. dicit reqrendum illum qui hȝ ꝯuocare capitulū vt ꝯuocet iuxta morem. Si aūt se recludunt vel impediunt habetur perinde ac si presentatio facta esset: ⁊ si quidam veniunt: quidam non: sufficit presentare decano siue maiori ⁊ presentibus nec requiritur presentia maioris partis: nam in edictis citationibus ⁊ denunciationibus vniuersitati faciendis sufficit ꝙ in loco congruo coram maioribus ⁊ alijs ibidem inuentis publice proponantur ſm glo. quod verbū bene nota. Et adde quod de ista citatione corporis vel collegij dicit Bar. ꝙ si fiat per edictum planum est: quia ibi sufficit propositio in loco publico: sed cum fit per nuncium vel epistolam quem citabit nuncius vel cui literas presentabit. Refert primū modum hic no. in glo. deinde dicit ꝙ sicut in citatione vnius sufficit ipsum requirere tanq̃ caput: vt. ff. de in ius voc. l. satis. ⁊ l. cum in diuersis. ff. de reli. ⁊ sum. fu. sic vniuersitatē potest quis citare citando eos qui ꝑsunt vniuersitati collegio vel municipio: vt. l. municipibus. ff. de cond. ⁊ demon. potest etiam dici ꝙ sicut tutor potest citari in causa pupilli ita huius rectores in causa vniuersitatis. arg. ff. quod cuiusqȝ vni. no. Subdit etiam Bar. sufficere ꝙ nuncius per terram clamet ꝙ ex parte talis iudicis citat ipsam vniuersitatem. Cum enim talis citatio fiat de multitudine sufficit fieri per preconem. arg. l. si eo tempore. de re. pig. Aduertendum tamen ꝙ per istas citationes que fiunt de rectoribus vniuersitatis cōstituitur contumax ficte: non autem vere quasi dolose se occultans: vt no. ff. de re. iur. l. non potest dolo carere. ⁊ ista ipse not. in extrauag. ad repri. super ver. citatum. per que ad propositum applicata videretur satis esse ꝙ presentatio fieret ipsi capiti vniuersitatis sicut conuenitur ⁊ agit ⁊ sicut per eum vniuersitas ipsa iurat: vt. d. c. edoceri. ⁊ l. municipibus. ⁊ §. quibus. preall'. ⁊ vide quod de hoc leg. ⁊ no. s. de elec. bone. el. j. in gl. j. soli. Querit etiam glo. si collatio spectet ad duos an presentatio facta alteri afficiat. videtur ꝙ non. s. eo. li. de preb. cum in illis. in fi. vbi mandatum directum vni de duobus ad quos spectet collatio non ligat alterum. ergo nec similiter debet afficere presentatio facta vni. Glo. dicit contrarium per. l. de pupillo. §. si plurium. de op. no. nun. Non ob. c. cum in illis. nam si ibi impediretur vtrunqȝ infringeretur voluntas pape qui voluit vnum solum grauare: hec vero voluntas pape seruat̃ eo fortius cum presentatio facta alteri de duobus quos grauabat afficit beneficium ſm eum.

1 ☞ Presentatio literarum pape facta ordinario non ligat eius manus quin alteri q̃ illi pro quo scribitur conferri non possit.

2 Inhibitio executoris ad compellendum afficit prebendam.

SI soli ordinario. Primo iungit tres casus in quibus literas beneficiales non afficit. secundus ibi: aut executor. tertius ibi: aut soli. secundo ibi: nisi nos. Ponit alios tres quibus afficit. secundus ibi: aut executor. tertius ibi vel nisi. ¶ No. ꝙ † sola presentia literarum pape facta ordinario non ligat eius manus quin alteri q̃ illi ꝓ quo scribitur conferre non possit: non ergo afficit talis presentatio prebendā siue beneficium sed operatur scientiam ⁊ contemptum: ⁊ per consequens penam: vt hic. Similiter non afficit presentatio facta soli executori ad compellendum vt hic: nec ad prouidendum: vt. s. proxi. Presentatio literarum directaruȝ ordinario facta eius vicario vel capitulo an afficiat. no. hic Archi. ⁊ dixi. s. c. proxi. in. v. not. ⁊ Jo. an. refert etiam hic ꝙ non afficiat presentatio facta vicario: quia per eius constitutionem non aufertur potestas episcopo conferendi quando vult. ff. depositi. l. j. §. pe. ⁊ de condi. ob cau. si pecuniam. §. iter sicut. ⁊. s. eo. li. de preben. c. dudum. §. nos igitur. presentatio etiam facta capitulo eum non arctat qñ ad eum solum spectat. Secus si communiter ad ipsum ⁊ capitulum: vt no. s. c. proxi. in glo. quero. hoc dicit esse verum nisi presentatio facta vicario vel capitulo fieret in subsidium: cum episcopi copia non possit haberi. hoc tamen casu dicit post Comp. per talem presentationem non adimi potestatem episcopi quando sic erat remotus ꝙ per presentationem illam scire non potuit vel presumitur sciuisse per. c. cum in tua. qui mat. accu. pos. licet dicitur sola scientia literarum pape non afficiat: vt no. s. c. prox. tamen coniuncta cum latitatione illius cui erat presentatio facienda videtur afficere sicut habetur cōditio pro impleta: quando stat per illum qui debet adimplere quominus impleatur: vt l. in testamento. cum ibi no. de con. ⁊ demon. l. j. C. de inst. ⁊ subst.

2 ¶ Secundo no. ꝙ † inhibitio executoris ad compellēdum afficit prebendam: ⁊ sic plus artat q̃ simplex mandatum pape de cōferendo: in alia materia dubitatur an iudex possit interdicere alienationem: ⁊ sic dominij translationem in alterum. dic per Bar. vt. l. si quis ita promiserit. §. ea lege. ff. de verb. obli. vbi de alienatione prohibita a contrahentibus a testatore iudice et a lege. ⁊ plene etiam in. l. si ea lege. C. de con. ob cau. facit. l. si is cui bonis. de ver. ob. ratio autem quare executor ad compellendum potest interdicere est illa eadem que in executore ad prouidendum vt. s. videantur sibi concessa omnia que ad ipsam faciunt et sine quibus prouisio expediri non potest: vt. c. preterea. de offi. dele. Tangit Jo. an. vtrum sicut executor ad compellendum potest interdicere vt hoc. ita possit reseruare Inn. in. c. pro illorum de preben. sentit ꝙ sic Jo. an. tenet hic contrarium. dicit enim ꝙ sicut non potest conferre: ita etiam nec reseruare ad conferendū quasi hoc etiam sibi videatur cōmissum lȝ talis executor ad prouidendum non possit compelllere collatorem vt prouideat: vt dixi. s. c. proxi. in. iiij. not. ⁊ no. Jo. an. s. eo. proposuit. in glo. sic debent. ver. dicebat etiam Inn. Collige etiam hic ꝙ delegatus decretum apponit. de quo. s. de preben. si apostolice. super glos. no. sola autem eius inhibitio ligat manus ordinarij etiam sine decreto: ⁊ sic verbum presertim hic positum exponitur pro maxime. licet alibi exponatur pro tantum. xij. dist. illud. ⁊ ibi concor.

¶ Tertio no. ꝙ postq̃ quis ad mandatum pape receptus est in canonicatum: prebenda postea vacās adeo est sibi debita ꝙ collatio eius facta alteri ipso iure non valet. ⁊ hoc not. Inno. s. de preben. inter cetera. istam ergo prebendam sibi debitam euincet a quolibet possessore agendo vt possessori auferatur: ⁊ sibi conferatur. ad hoc vide no. s. eo. c. j. in nouel. ⁊ c. si clericus. ad fi. s. de preben. eo. li. ¶ Ultimo Jo. an. tangit hic de istis executoribus. dicit enim ꝙ plura sunt genera executorum. s. sententiarum negociorum preceptorum testamentorum ⁊ gratiarum. de executoribus sententiarum. plene no. in. c. pastoralis. de offi. dele. ⁊ c. decetero. de re. iur. de executoribus negociorum ⁊ preceptorum no. ff. de neg. ge. l. iij. §. si executor. ⁊ de testi. l. fi. de executoribus testamentorum. no. s. de testa. Jo. vbi plene in nouella ⁊. s. eo. li. c. ij. de vltimis. s. executoribus gratiarum hic prosequitur distinguendo eos in. iij. species. Quidam sunt cōpulsores: ⁊ ad compellendum dati. Quidam prouisores. ⁊ ad prouidendū. Quidam mixti ⁊ partim ad prouidendum: ⁊ partim ad compellendū de quibus. s. e. li. de resc. tibi qui. ⁊ de compulsore ibi. vide. e. ti. abbatem. ⁊ circa eos. s. compulsores. hic ponuntur tres forme. primo cum sibi soli mandatur vt compellat ordinariuȝ vt faciat quod sibi mandatur. secundo cum sibi soli mandatur: vt compellat sine decreto. tertio cū decreto est. ⁊ quarto vt faciat assignari. de qua in. c. pro illorum. de preben. in glo. per talem. ⁊ quod super ea. in nouel. De secunda specie. s. de executoribus ad prouidendum varie sunt forme: quandoqȝ dantur simpliciter vt prouideant in defectum ordinarij negligentis ⁊ non prius: quandoqȝ sub alia conditione: quandoqȝ ad prouidendum ſm formam literarum legati: quandoqȝ cum beneficio acceptādi non determinato tempore: quandoqȝ determinatio tempore acceptationis: quandoqȝ vt ꝓuideant: primo de canonicatu: postea de prebenda prouident: quandoqȝ de vtroqȝ. Item vt quandoqȝ ꝓuideat certe persone: quandoqȝ incerte. iste varietates colliguntur ex iuribus hic all'. in nouel. vbi subdit de varietate literarum circa qualitates beneficiorum: ⁊ circa personas que grauantur circa quas etiam variantur forme: similiter circa modos vacationum: ⁊ similiter circa ipsorum durabilitatem: vt patet ex iuribus hic all'. in nouella. ⁊ iste varietates executorum: qualitates bonorum collatorum locorum modorum vacationis ⁊ durabilitatis reddunt istam materiam difficileȝ: maxime canonistis qui paucos habent tex. ex quibus possint decidi dubia que oriunt̃ ex predictis varietatibus. satis melius decidunt per similitudines tex. legum: vt patet ex his que dicta sunt in prosecutione ti. de preben. ¶ Ulti. not. glo. mag. que diuiditur in duas partes principales. prima tractat de pluribus expectantibus quis alter alteri preferatur in prebēda postea vacante. secunda incipit ibi videndum est de secundo ⁊c. tractat que gratie afficiant prebendas. ⁊ que non primam partem recita per. iij. q. j. est quando sunt plures expectantes autoritate apostolica que alteri preferatur. secunda quando sunt plures quorum vnus expectat autoritate apostolica: alias alia: puta ordinarij vel legati. tertia quādo plures expectant autoritate aliorum non apostolica. et ista subdistinguitur: nam quandoqȝ omnes autoritate legati. quandoqȝ omnes autoritate ordinarij. quandoqȝ aliqui autoritate

ordinarij aliqui legatorum.secunda questio incipit ibi:si vero
alter tantum.tertia ibi:si vero neuter.

1 ☞ Prerogatiua temporis habet locum inter plures haben
tes literas ad beneficia.
2 Pater excludit matrem in successione filiorum.

Auctoritate. Primo ponit tres gratias fa-
ctas trib⁹ in eadem ecclesia suc
cessiue:sed tertio cum prerogatiua.super primum ex
quibus.q.format quam secundo ibi igitur soluit ra-
tionem reddens.⁊ arg.inducens ibi:licet enim.¶ No.ꝙ auto-
ritate apostolica sunt plures recipiendi in eadem ecclesia:quod
quando sit verum.dic vt.s.eo.li.de rescr.duobus.⁊.c.literis.eo.
1 ti.c.mandatum.eo.ti.¶ † Secũdo no.ꝙ licet regulariter inter
plures habentes literas ad beneficia habeat locum p̃rogatiua
temporis:vt.s.de preb.eum cui.cum si.tamen hoc fallit quando
alia apparet intentio concedentis vt hic:specialis prouisio ho
minis tollit prouisionem legis in casu disposito:vt.l.si cum do-
tem.ff.so.ma.⁊.l.cum ex filio.§.filio.de vul.⁊ pu.⁊.l.fi.C.de pac.
con.Tertio no.ꝙ vigore clausule anteferri tertius prefertur pri
mo.Aduerte tamen quia clausule beneficiales que dant impe-
trantibus prerogatiuam super primos:debent intelligi de pri-
mis quibus non erat ius quesitum:quod intelligũt curiales de
iure in re:non de iure ad rem quod facilius tollitur q̃ in re vt.c.
proxi.ver.hic not.in nouel.Sed quid dices si tertius noluit vti
prerogatiua super primum an tunc secundus vincet primum:vi
detur ꝙ sic sicut institutus cui aperitur edictum beneficio' pre-
teriti:vtitur beneficio illo inuito:vt.l.si post mortem.§.fi.de cõ-
trata.Ar.contra.ff.de mino.l.si iudex conuento.vbi beneficium
rest.in inte.ꝙ maior quandoq̃ consequitur ex persona minoris
non vtitur eo inuito.Similis est questio cum ista tertia gratia
cum prerogatiua super primum nõ valet a principio vel ex post
facto:an tunc habeat locum:qđ hic dicitur de secundo ꝙ benefi
cio tertij vincat primum.dixi post Jo.an.s.eo.lib.de preb.c.pe.
¶ Quarto no.ꝙ super dubijs literarum ad beneficia recurren
dum est principaliter ad intentionem cõcedentis que debet eli-
ci ex ipsarum inspectione.similiter in dubijs testamẽtorum:vt.l.
si ita scriptum.de li.⁊ post.⁊.l.clemens.de here.insti.⁊.l.si seruus
§.fi.de legi.¶ Quinto no.post Archid.ꝙ ex persona alterius
habeo quod ex mea habere non possum sicut ille secundus non
ex persona sua:sed huius tertij vincit primum ⁊ mater patrem in
adoptiua familia constitutum ex persona agnati.ad hoc.l.arist.
ff.que res pi.ob.po.vbi ex persona primi creditoris habet secun
dus ius distrahendi.quod non haberet ex persona sua.ad idem
l.si post mortem.⁊.l.si iudex.preall'.⁊.l.petendo.C.de in inte.re.
¶ Sexto nota ꝙ illud quod est mihi inutile alteri ex persona
mea est vtile.tertius enim nocet primo in prima prebenda:⁊ sibi
non prodest:quia eam non ipse consequitur sed scđs.ad idem
ff.de inof.te.l.posthumus.§.si quis ex his.⁊.C.de iu.do.l.vl.§.j.
2 ⁊.ff.rem ra.ha.l.p̃curator.¶ † Septimo no.ꝙ in successione fi-
liorum pater excludit matrem ⁊ mater agnatum.⁊ intelligit Jo.
mo.ꝙ vincat agnatum per concursum:vt.s.concurrendo cum eo
vincat patrem adoptiuum quem al's non vinceret.Nam s̃m iu-
ra.ff.frater succe.cum mr̃e.vt.l.ij.§.si sit consanguinea.cum se.ff.
ad tertul.Aduerte tamen quia iste ver.sicut contingit loquitur
s̃m tempora.ff.sed de iure.aut.ista successio aliter regulatur.C.
ad tertul.aut.solis.⁊ aut.defuncto.per que iura dicebant qui-
dam per istud.c.reuocata iura antiqua.quod non placet Arch.
nec Jo.an.quia iurium correctio est vitanda:vt in.c.cum expe-
diat.de elec.Arguit ergo hic papa ex iure antiquo correcto si-
cut.s.de iudi.nouit.Opp.iste primus vincit secundum ⁊ secun
dus vincit tertium:ergo primus debet vincere tertium:ex perso
na secundi:quia si vinco vincentem te:multo fortius vinco te:
vt.l.de accessionibus.ff.de di.⁊ tem.presc.So.vt in glo.contra
rium dicebat ⁊c.super qua in nouel.sol.dictum Brocardum di-
stinguendo post Cynũ.sic.Aut queritur de diuersis casibus:et
tunc licet vnicam vincentem te non propter ea vinco te:vt in
aut.licet.C.de na.lib.Aut de eodem:⁊ tunc aut est eadem causa
vincendi te qua vinco vincentem te:aut non.primo casu vera est
regula:vt.d.l.de accessionibus.secundo casu non:vt.l.claudius
qui po.in pi.ha.vbi si tribus successiue obligaui rem:et primus
superatus a tertio non appellauit;per hoc tertius non succedit
in locum primi:sed sine preiudicio prioris sententie inter eos in
ter quos lata est.secundus creditor habet integre ius suum.Et
aduerte quia illa.l.contradicit huic.c.inq̃tum ex victoria tertij
super primum non efficitur melius vel deterius ius secundi:hic
vero ex persona tertij auget:q: res inter alios acta ⁊c.vt ibi p3.

1 ☞ Successor potest reuocare factum predecessoris.
2 Electus in papam ante coronationẽ adipiscitur põtificatum.
3 Interpretari spectat ei cuius est condere.
4 Recepti per literas facultatis an videantur titulum consequi.

Quoniam. Primo ponit mentem reuocato
rie.secundo ibi:presenti declara
quinq̃ dubia circa illa.⁊ primo tria.secundo quartũ
tertio quintum.ibi sane ⁊ cum in isto principio:quo
niam iunge literã que est infra multe dubitationes insurgũt ⁊c
1 ¶ No.ꝙ † successor potest reuocare factum predecessoris ⁊ ho
verum in istis gratijs siue priuilegijs.Secus in contractib⁹ ce
lebratis inter dominum ⁊ subditum:eos enim non potest supe
rior pro libito reuocare:vt.c.j.s.de proba.facit quod not.Bar
in.l.omnes populi.de iust.⁊ iu.ad fi.⁊.j.eo.li.c.decet.de re.iur.
2 cle.j.de sep.¶ Secundo no.ꝙ pontificatu3 adipiscitur electus
in papam ante coronationẽ.nam coronatio fuit facta post istam
constitutionem:quod colligitur ex glo.ij.de quo plene vide su
per data huius li.¶ Tertio no.beneficia ecclesiastica varijs no
minibus nuncupari:⁊ ex varietate nominum non variatur effe
ctus.Ex quo debet potius cõsiderari effectus beneficij q̃ ex no
mine:vt sic sermo rei sit subiectus:vt.c.intelligentia.de ver.sig
⁊.c.marchion.⁊ basilides.j.q.j.¶ Quarto no.ꝙ constitutio s
perueniens facilius trahitur ad preterita q̃ decisa et effectum
consecuta:ad quem constitutio non extenditur etiam si de pret
ritis caueatur:vt plene dixi.s.eo.li.de elect.licet canon.⁊ quo
3 no.in.d.l.omnes populi.¶ Quinto no.ꝙ † eius est interpret
ri cuius est condere concordantes sunt in glo.xj.q.j.⁊c.⁊ discu
rit regula ista per multas materias.In sententijs enim est mat
ria de per se:ad quem.s.spectet interpretatio verborum ipsiu
sententie.de quo in.l.ab executore.ff.de app.in ambiguitate ve
borum priuilegij.dic vt.s.de iudi.cum venissent.Item verbor
dubiorum contractus interpretatio ad quem spectet.dic vt.c
ex literis.de spon.⁊.l.veteribus.ff.de pac.Item testium procu
ratorum actoris vel rei.dic vt dixi in repe.c.in presentia.de pr
ba.⁊.c.cum clamor.de testi.⁊.l.si quis intentione ambigua.ff.d
iudi.verba autem dubia testamenti.per quem declarẽtur.dic v
l.si seruus plurium.§.fi.de leg.j.¶ Sexto no.ꝙ dicit in prese
tia fratrum reuocasse:quod minus est q̃ si dixisset de consili
quod est in maioribus requirendum non in minoribus vt er
ista reuocatio.circa quod vide quod no.s.eo.li.de re iu.ad ap
stolice.in prin.¶ Septimo not.ꝙ in ver.sinautem coniuncti
ver.precedenti ⁊ se.ꝙ aliud est expectare augmentum iuris ia
quesiti:aliud nouum ius.augmentum enim trahitur ⁊ refertu
ad titulum antiquum habitum in re ipsa ⁊ iudicatur de augme
to vt de principali:cui accedit.optime concor.ff.de pac.do.l.in
ter socerum.§.cum inter.vbi pactum super dote extenditur a
augmentum:etiam si conuentum non fuerit.ad idem.l.etiam.C
de iure do.⁊ facit ad.q.Statuto cauetur ꝙ banniti non possi
conuersari in ciuitate nec in eius districtu.post bannum aug
tur districtus:an in illo augmento poterint conuersari:videt
ꝙ non:quia idem iudicamus de augmento quod de principal
vt hic ⁊ in preallega.iuribus.⁊.l.si ex toto.de lega.j.⁊.l.non ta
tum.§.iliensibus.ff.de excu.tuto.¶ Octauo not.ꝙ quando
portiones in ecclesia regulantur secundum numerum canonic
rum:⁊ non numerum portionum:⁊ quando bona ecclesie diu
duntur sic per portiones:talis diuisio habet instar prebendar
quod dic vt legitur ⁊ notatur.s.eo.lib.de cleric.non resi.c.j.⁊
portionibus priuilegiatis:et quomodo religiosi illas habe
non possint.no.Jo.an.s.de preben.dilectus.el primo.vbi qua
do in ecclesia non sunt prebende distincte:sed portiones int
canonicos intra certum numerum diuidende: tales portion
habent instar prebendarum.⁊ sic sunt priuilegiate:ita q; recep
vltra numerum non habebunt in eis partem:sed in his tantu
que in mensa veniunt:⁊ tales non possunt habere religiosi:se
aliquam possessionem pro victu.an possit sibi superior assign
re.vide per Innocen.de rescrip.edoceri.⁊ quod no.qui cleri.v
mona.insinuante.¶ Nono not.ꝙ quandoq̃ quis est receptu
in canonicum:⁊ sic habet ius in re:cuius ratione nõ retinet iu
in prebenda postea vacatura si constitutio reuocatoria emana
uit super iure ad rem:⁊ videri poterat contrarium:quia acces
rium vt est prebenda que est minus digna debet sequi natura
principalis et dignioris.s.eodem libro.de prebendis.si is cu
4 §.non sic autem.dic vt ibi.¶ Decimo nota ꝙ † recepti per lit
ras facultatis videntur consequi titulum ab eo qui recepit no
qui concessit ideo reuocatoria non includit tales:⁊ declara ho
vt not.⁊ dixi.s.eodem libro.de rescriptis.cum aliquibus.et hi
in glo.concessas eis ⁊c.¶ Undecimo no.ꝙ quando non est n
merus prebendarum ⁊ portionum in ecclesia portiones def
cientium accedent superuiuentibus non per ius accrescẽdi:se
per ius non decrescendi:vt in simili habetur.C.de cad.tol.l.vn
§.sinautem a deficientis.quando vero prebendarum vel port
num est numerus taxatus portio vel prebenda decedentis si
eius redditus non accrescit alijs:quod dic vt legitur ⁊ notat
in cle.ij.de vita ⁊ honesta.cleri.¶ Duodecimo not.in.§.in illi
vero ꝙ

vo. ꝙ recepti vltra numerū autoritate pape non cōsequunt̄ illa que hic dicuntur scꝫ plenitudinē iuris canonici quo ad locum stallum ⁊ quo ad quotidianas distributiones: qđ an sit verum dic vt. s. de consti. cum. M. et lꝫ reuocatoria superueniens non perimat hec iura quesita: tamen perimit ius querendū in digni tatibus personatibus ⁊ prebēdis quas expectabant: ita ꝙ ius quesitū in parte nō prodest in alia parte querēda sed his in iure quesito cōseruando. nam ratione partis cōseruatur in toto. quod dic vt no. ⁊ dixi. s. de preben. cui de non. ⁊ l. j. de iti. actuqꝫ priua. ⁊ qđ dixi in. d. c. si is cui. ¶ Tertiodecimo no. in. §. sane. ꝙ per reseruationē an processus inde secutos non querit̄ ius in re: immo per sententia si fuisset adiudicatum sibi vigore gratie Nico. vel cele. si ante collationē reuocatoria superuenit videt̄ ad dictum beneficiū extendi: q2 sententia non confert ius in re nec transfert dominiū nisi post actualeꝫ executionē: vt no. insti. de offi. iudi. in fi. ad hoc optime de fun. instru. l. nepoti. vbi dedu cta in sentētia non mutant naturam suam anteꝗ̄ exigantur. ad hoc. c. cum aliq̄bus. de reg. iur. ⁊ probat hoc ille tex. Ex quo ptꝫ ꝙ decretū ⁊ reseruatio non cōferunt ius in re: ergo nec sentētia que ei equiparatur: vt. s. eo. c. j. §. adijciebatur. ¶ Quartodeci mo no. ꝙ per collationem queritur ius in re qđ intellige de collatione beneficij iam vacantis non vacaturi: vt. s. eo. c. j. Item intellige ꝙ collatio fuerit acceptata per illum cui facta extitit vel per eius ꝓcuratorem. nam ante acceptationē sola collatio non videtur cōferre ius in re sicut nec sola electio nō secuto con sensu electi: vt. c. cum inter canonicos. de elec. ⁊ probatur in. c. si tibi absenti. s. eo. lib. de preben. ⁊ ita hic Lap. ⁊ ibi. ¶ Uero post glo. magnam si in ecclesia nō habente numerū prebendarū scriptum est cum clausula si vacat vel cum primo vacauerit: an prouidebitur sibi in tali ecclesia. concludit ꝙ sic post Hostien. qui idem dicit si in ecclesia non habente numerum canonicoruꝫ nec prebendarum scriptum cum clausula fuerit pro prebenda si vacat vel vacatura non ob. numero canonicorum nec prebenda rum. dicte enim clausule veniunt ad fortificationem ⁊ augmē tum gratie: ergo non debet operari contrarium scilꝫ diminutio nem: vt. l. legata inutiliter. de lega. j. ⁊ clemen. j. in fi. de preben. et vide in nouel. in. c. quoniam. de vita ⁊ honesta. cleri. super fi. glo. prime.

¶ Ne sede vacante aliquid innouetur. Rubrica.

1 ☞ Collatio beneficioꝝ cōmunis epō ⁊ capitulo epō mortuo vel suspenso pertinet ad capitulū.

2 Collatio beneficiorum cōis epō ⁊ capitulo deuoluitur ad epm omnibus de capitulo excōicatis.

3 Collatio prebēdarū spectat ad episcopū cum consilio vel assen su capituli.

4 Eps si est in mora petendi relaxationē suspensionis deuoluit̄ potestas ad capitulum.

Si ad episcopum ⁊c. Sūt tres partes. secunda ibi: cū vo. tertia ibi: vbi vo. prima cum collatio est communis. soluit dubium qđ fortificat ibi: etiam si. secundo conuertit ibi: idem. secunda principalis cum collatio est solius episcopi soluit dubia ⁊ a solu tione excipit ibi: nisi. tertia principalis soluit duo dubia. secundū ibi: nec esset. ⁊ vtranqꝫ rationem subdit ibi: quia. ¶ † No. ꝙ mortuo vel suspenso epō capitulum confert beneficia quorum collatio erat communis vtriqꝫ: ⁊ sic impe dito vno ex pluribus habentibus ius in re deuoluitur insolidū ad alium exercitium dicti iuris. simile. j. de testa. c. fi. et est ratio in casu huius. c. quia episcopus ⁊ capitulum sunt vnum corpus quo ad illa que imminent communiter faciēda: ideo altero impedito alter expedit qđ incumbit. ⁊ hec est ratio Innocen. in. c. quia diuersitatem. de conces. preben. qui tenebat ibi qđ hic deciditur. lꝫ Uin. teneret ꝙ siue ad solum episcopum siue ad eum cōmuniter cum capitulo spectet collatio sede vacan. non conferat capitulum. ⁊ per hec glo. iiij. dum dicit propter dominum Inno. debet dicere Uin. Et aduerte quia tex. in primo respōso loquitur cum morte vel suspensione episcopus impeditur. Sed quid retentis terminis. c. scꝫ quādo spectat cōmuniter ad vtrūqꝫ ⁊ conferant indigno vnus episcopoꝝ scienter alter ignoranter. dicit Lap. ꝙ ad ignorantem deuoluitur collatio: si autem conferant diuersis vni digno alteri indigno: si ignorāter neuter valebit: si scienter valebit collatio facta digno: quod igitur hic in primo responso dicitur ꝙ propter impeditū fiat deuolutio de vno in alterum: idem intelligitur scꝫ ex delicto non autem ex negligentia sed in casu. j. proxi. in. §. cum vo deuoluit̄ ex negligentia ⁊ delicto lꝫ non ex defectu. et quod dictum est ex delicto intellige de delicto in conferendo: al's non deuolueretur: vt de elec. cum in cunctis. in fi. et. c. bone. et. c. auditis. et. c. cū vintoñ. ⁊ ex nota. de conces. preben. postulasti. et. c. ij. et hic ꝑm Lapum. ¶ Secundo no. in. §. idem qđ cum collatio spectat cōmuniter ad capitulum ⁊ prelatum sicut impedito prelato deuoluitur ad capitulum: ita econuerso impedito capitulo deuoluitur ad prelatum: et sic est equalitas inter eos. Sed an valebit tantuꝫ vox solius prelati ꝗ̄tum solius capituli. et quid iuris si episcopus habet secuꝫ tres vel quatuor canonicos et. xx. an preualeat vox ipsorum vel ipsius tantū toti capitulo. vide plene. s. de conces. preben. postulasti. ⁊ plenius in nouel. s. eo. lib. de appel. c. a col latione. Item qđ hic dicitur de collatione prebendarum. idem intelligit Io. and. in collatione quorūcunqꝫ beneficiorum cum

2 eadem sit ratio ꝑm eum. ¶ † Tertio no. ꝙ singulariter omnibus de capitulo excōmunicatis collatio deuoluitur ad episcopum vbi est communio inter eos. ⁊ nota ꝙ dicit omnes. Secus si essent duo vel vnus non excommunicatus. nam in ipsum conseruatur ius capituli ⁊ in eum solum resideret. de quo satis de postula. prela. gratum. in glo. cum illo ergo episcopus collationem faciet. Item colligo ꝙ excommunicati maiori non possunt eligere: immo eorum mixtura in actu electionis interficeret totum. qđ dic vt plene no. in. c. illa. de elec. Itē intellige hunc tex. quando omnes erant excommunicati ⁊ pro excōmunicatis reputati. nam si essent excōmunicati occulti ⁊ haberentur pro absolutis non possent vitari ⁊ valeret qđ facerent tanꝗ̄ capitulū: cum hoc ad capitulum ratione publici officij pertineat: etiam si appareat eos postea excommunicatos fuisse ꝑm no. per Io. an. post Inno. de senten. excō. si vo. in magna glo. ad fi. ⁊ de cōsue. cum dilectus. super glo. suspensos. ⁊ de reg. iur. mora. secus si iure singulari inter ipsos excommunicatos ageretur. Nam tunc vox talium etiam excōmunicatoꝝ occulte non valeret tali excōmunicatione probata vt hic. et. d. c. cum dilectus. ⁊. c. cum inter. de elec. et in. d. c. illa. per Inno. ⁊ Hostien. et. c. consulti. de pro

3 curato. ¶ Quarto no. ꝙ † quandoqꝫ spectat collatio ꝓbendarum ad episcopū cum cōsilio vel assensu capituli: ⁊ hoc est de iure cōmuni: vt in glo. ⁊ in ecclesia cathedrali. in ecclesijs vo inferioribus collegiatis. dic vt dixi in. c. cum ecclesia vlterana. de elec. post do. Fede. de senis. ¶ Quinto nota ꝙ aliud est habere partem in collatione: vt in. j. responso. aliud cōsensum vel cōsilium. in habente enim partem in collatione deuoluitur ius cōferendi: sed non ita in habente consilium vel consensum. Ratio quia in venientibus eodem iure est locus iuri accrescēdi sed nō in venientibus iure diuerso: vt. l. sed cum patrono. ff. de bo. pos. ⁊ in habentibus symbolum facilior est transitus: vt. l. an inutilis. ff. de accepti. facit. l. aliud. ff. de reg. iur. vbi aliud est vendere: aliud venditioni consentire: sicut hic. aliud est cōferre: aliud

4 collationi consentire vel consilium prebere. ¶ † Sexto no. in ver. nisi episcopus. ꝙ si episcopus est in mora petendi relationē suspensionis deuoluitur collatio ad capitulum: ⁊ sic minor supplet negligentiam maioris. ⁊ est ratio ꝑm Io. mo. quia episcopus ⁊ capitulum sunt vnum corpus cuius episcopus est caput ⁊ canonici membra: vt de his que fiunt a prela. nouit. ⁊ de verb. signi. cum clerici. vnde spirituale coniugium est inter eos. de testa. requisisti. ideo citius propter societatem huius collegij deuoluitur potestas de vno ad alium. ar. d. c. vlti. et. C. quando nō pet. par. l. j. Item intellige hunc tex. in beneficijs quorum collatio spectat ad episcopū cum consilio vel consensu capituli iure suo. Si autem iure deuoluto non ad capitulum sed ad superiorem eius deuolueretur potestas. de elect. ne pro defectu. Nam maior est communio in proprijs ꝗ̄ deuolutis: vt. d. c. requisisti. §. secus. ⁊ no. Io. an. in. c. cum in cunctis. de elec. super vlti. glo. ¶ Septimo no. in. §. vbi vo. ꝙ si dispositio est celebranda cum consilio alicuius si consilium adhiberi non potest valet dispositio tali consilio pretermisso. et collige hic qđ in. c. sede vac. non transit requisitio consilij quod erat ab episcopo requirendum. ratio est ꝑm Io. and. quia illud consulere non competebat de iure communi sed de consuetudine: prout dicit tex. ergo in eo capitulum non succedit. Circa quod vide nota. de elect. scriptum super glo. hoc ideo in nouel. vbi non plus dicit ꝗ̄. s. et sicut nō transit in capitulum: ita ⁊ non videtur ꝙ possit consilium alteri committi: cum industria cuiusqꝫ episcopi presidentis videatur electa. consuetudo enim vel statutum conferens episcopo consilium in collatione non debet extendi: vt. s. hoc possit alteri delegare. ad hoc. c. cum dilectus. de capel. mona. ¶ Octauo no. ꝙ iste tex. loquitur cum consilium alicuius requiritur ex consuetudine vel statuto vt possit absqꝫ tali ꝯsilio actus geri postꝗ̄ morte vel absentia consilij requisitio impeditur: quid ergo dices si ex forma mandati est consilium requirendum ⁊ non potest haberi. dicit in nouel. hoc referendū mādāti: ⁊ sic impeditur actus exercitium: vt no. de constitu. in nouel. in. c. penul. ⁊ per hoc di

cit Lap. ꝙ si mandetur alicui ⁊ cum cōsilio talis prelati proui-
deat ecclesie vel celebret electionem: si prelatus ille decessit vel
erit absens nō valebit electio vel prouisio facta sine eius consi-
lio: vt. s. de rescrip. cum dilecta. ⁊ de preben. cui de non. Si aūt
presens nolit cōsulere videtur posse procedi ad actum eius con
silio pretermisso: vt no. in. d. c. pe. per predicta ista materia non
est declarata que habet principaliter quatuor puncta. Primū
est si in aliqua dispositione dicatur ꝙ fiat cum cōsilio vel de con
silio an valeat si nō fuerit consiliū requisitum. Secundo an te-
neatur qui tenetur requirere consiliū illud sequi. Tertio si ille
cuius consiliū debet requiri nō dat consiliū: vel quia non vult:
vel quia nō potest an poterit ille actus geri eius cōsilio vel con
sensu non expectato. Quarto si det malum consiliū: an eo spre-
to poterit actus exerceri. ¶ Bar. quatuor ꝑdicta principalia
membra plene prosequtur in. l. j. §. si plures. ff. de exercito. ¶ Et
circa primū leges variant. nam. l. j. §. si plures. prealleg. dicit ꝙ
non potest vnus aliquid agere sine alio. sed. l. quidā decedens.
§. papinianus. de admini. tuto. dicit ꝙ sic. ⁊ ideo pro declaratio
ne ipsorum ⁊ aliorū iurium sic distingue. Aut alicui habēti ali-
quam administrationē aliquis additur vt collega eiusdem of-
ficij. Aut additur tanꝙ prestans autoritatē: aut vt consultor.
primo casu distingue vt dicam de testamētis. c. religiosus. secū-
do casu non potest fieri sine illius autoritate. ff. de rebus eo. l. si
pupillorum. in fi. ⁊. l. cum hi. in prin. de transac. tertio casu. Aut
assumitur vt cōsultor ille qui nō est nec esse potest particeps of-
ficij: ⁊ tunc de vrbanitate potest eius consiliū requiri sed de ne-
cessitate non expedit: vt. d. l. quidam decedens. ⁊. l. titium ⁊ me-
uium. eo. ti. in prin. Aut non est particeps officij esse tamen pos
set: ⁊ tunc aut additur vt consultor: ⁊ qui habet administratio-
nem a lege. aut ei qui habet ab homine quo casu. aut addit̄ con
sultor a lege ⁊ debet requiri: vt insti. de suspec. tuto. l. impuberi-
bus. ⁊ in aut̄. de nō alie. §. qđ aut additur ab homine: ⁊ tunc de
necessitate nō tenetur requirere: vt. d. l. titium ⁊ meuiū. in prin.
de admini. tuto. secūdo casu consiliū debet requiri. ff. mandati.
l. idēq̄. §. si quis ea. ⁊ de acqui. here. l. si quis mihi bona. §. si co-
ram titio. ¶ Circa scđm scꝫ vtrum in casibus in q̄bus tenetur
an teneatur consiliū sequi. dic ꝙ aut additur qđ fiat in disposi-
tione cum cōsilio simpliciter. aut qđ fiat cum consilio ⁊ cōsensu
siue volūtate vel similia verba. Primo casu aut adiectio cōsilij
est facta ei qui non habet intelligentiā. ⁊ accipitur consiliū pro
cōsensu: ⁊ sic eum sequi al's factū sine consilio nō teneret: vt. d. l.
impuberibus. ⁊. §. impuberes. ⁊ sic intelligitur qđ dicitur in. c.
venerabili. de offi. deleg. Aut adiectio cōsilij est facta ei qui ha-
bet intellectū: ⁊ tunc aut ille qui additur vt consultor est parti-
ceps illius officij ⁊ debet eius consilium sequi: vt. d. l. titium et
meuium. in prin. coniūcta. l. consilio de cura. furio. Aut non est
particeps officij: ⁊ tunc sufficit ꝙ req̄rat: et nō est necesse sequi.
c. cum olim. de arbi. ⁊. ff. manda. l. j. in fi. ⁊ sic debet intelligi. §. si
quis ea. ⁊. l. sed si pupillus. §. cōditio. ff. de instito. Secūdo casu
quando additur cum consilio ⁊ cōsensu vel consilio ⁊ voluntate:
⁊ tunc aut qui debet ꝯsulere potest esse particeps officij: aut nō.
Primo casu aut illa conditio fuit adiecta ab homine ei qui ha
bet potestatē a lege ⁊ nō tenetur eius consiliū sequi: vt. d. l. titiū
⁊ meuium: aut talis conditio fuit posita a lege: ⁊ tūc tenetur q̇s
sequi consiliū: vt. C. de sacrosan. eccle. aut̄. hoc ius porrectum. ⁊
C. de nup. l. si vt proponis. facit quod not. in. c. cum in veteri. de
elec. Aut talis conditio fuit apposita ei qui non potest esse par
ticeps officij: ⁊ tunc non tenet̄ quis eius consiliū requirere nec
sequi nisi de vrbanitate: vt. d. l. quidam decedens. ¶ Circa ter-
tium si ille qui debet dare consiliū vel nō potest vel non vult: an
possit procedi ad actum eius consilio vel cōsensu nō expectato
distingue. Nam aut fuit assumptus vt cōsultor ex legali dispo-
sitione: aut ex dispositione hominis. Primo casu siq̄dē est pre
sens ⁊ in tali actu potest prebere consiliū ⁊ cogetur per iudicē:
vt. C. de bo. q̄ lib. l. fi. §. necessitatē. ad qđ facit. C. de decreto. l. si
quos. li. x. Aut nō est in tali actu ꝙ possit cogi: ⁊ mora forte est
periculū allatura: ⁊ tunc poterit ille actus geri eius consilio vel
consensu nō expectato. ff. de iudi. l. si longius. §. fi. ⁊ de iure dot.
l. si ergo. §. fi. in fi. vbi ꝓbatur hec distinctio. facit. ff. solu. matri.
si cum dote. §. eo autem tempore. ver. sed si latitet. ⁊ est casus in
hoc. c. §. vbi v̄o. Si v̄o ex dispositione hominis: ⁊ tunc ille qui
actu non cōsentit non potest cogi suum consiliū prebere: vt. l. iij.
§. ij. ff. de arbi. Sed an possit negociū geri sine eo. dic aut erat
talis cuius debebat cōsiliū requiri ⁊ sequi. Primo casu si est in
mora dandi consiliū poterit procedi ad actum eius consilio pre
termisso: vt. d. c. cum olim. ⁊. ff. de verb. obli. qui rome. §. cum he-
res. ⁊. l. fi. C. de iure emphiteo. Secūdo casu aut fuit assumptus
consultor inter viuos: aut in vltima voluntate. Si inter viuos
sine eius cōsensu non valet quod agitur. ar. l. si quis arbitratu.
ff. de verbo. obli. ⁊. C. de contrahen. emp. l. fi. Si in vltima volū-
tate tunc si non potest vel per annum distulit poterit eius consi
lio spreto procedi ad actum: vt. l. fi. §. sed ⁊ si quis. C. communia
de leg. ¶ Circa quartum ⁊ vltimū punctum cum queritur si con
silium est iniquum an teneatur illud sequi. dicit ꝙ illud verbum
consiliū debet intelligi arbitrio boni viri: vt. d. l. titiū ⁊ meuiū.
ij. respon. ⁊ ideo si dat malum consiliū non est sequendum. ff. de
cōtrahen. emp. l. hec vēditio. ⁊ de leg. iij. l. fideicōmissa. §. quāꝙ.
quod ergo dicitur ꝙ tenetur sequi intelligit̄ si consiliū sit equū.
Sed dubitat̄ quid fiet an ꝓcedetur ad actum eius cōsilio spre-
to vel non ꝓcedetur ad hoc. dic ꝙ aūt talis casus in quo nul-
lo dato cōsilio actus vitiaretur: ⁊ quādo ex dispositione homi-
nis tenetur quis requirere consilium ⁊ sequi. Et tunc aut talis
potestas pendebat ex voluntate vnius seu potestate: puta con-
stituentis ꝓcuratorem ⁊ similia: ⁊ nō poterit vltra procedi sed
imputet sibi qui tam indiscrete constituit: vt. ff. de mino. l. cum
mandato. pro hoc optime. s. eo. li. de elec. c. pe. Aut pēdebat ex
voluntate duorum ꝯhentium: ⁊ tunc illud iniquū consiliū redu
cetur ad arbitrium boni viri: ⁊ sic ꝓcedetur ad actum: vt. l. si so-
cietatē. §. arbitrorū. ff. pro socio. ⁊ de ope. liber. l. si libertus. Aut
est talis actus in quo posset procedi etiam si nullū consiliū de-
disset: qđ quando sit ptꝫ ex his que dicta sunt. s. proxi. membro
⁊ tunc aut tale consiliū continet manifestā iniquitatē. ⁊ perinde
est ac si non dedisset: ⁊ sic ꝓcedetur ad actum: vt. l. si expressum.
de ap. ⁊. l. quotiens. vitiose. qui satisda. cog. nec est necesse adire
pretorem vt corrigat qđ manifeste iniquū est. ff. de condi. insti.
l. que sub conditione. §. penul. Aut non cōtinet euidenter iniq-
tatem. ⁊ tunc recurrendū ad iudicē qui causa cognita tale arbi-
trium reducat ad arbitriū boni viri: vt. d. l. si cū dotem. §. eo aūt
tempore. ver. sed si latitet. ff. solu. matri. Sed dices immo videt̄
ꝙ etiam quando consiliū manifeste est iniquū debet reduci ad
arbitriū boni viri: vt. d. l. si societatē. in fi. ⁊. l. seq. Respō. in casu
illo si illud consilium seu arbitriū haberetur omnino pro nullo
actus vitiaretur: vt. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obli. ⁊. l. fi. C.
de cōtrahen. emp. ⁊ ideo lex voluit ꝙ reduceretur ad arbitrium
boni viri vt res potiꝰ valeat q̄ꝑ pereat: vt. l. quotiens. de reb. du.
sed in casu premisso res non perit. Et predicta inducit Barto.
ad tertiam. q. ¶ Primo quero post ipsum si statuto cauetur ꝙ
feratur sentētia sm̄ consiliū sapiētis an valeat sentētia sine con-
silio. Bar. ꝙ non. Nam vt dictū est quādo lex precepit requiri
consiliū nō debet omitti: al's non valet qđ agitur. in aut̄. de non
alie. §. qđ autem. ⁊. ff. de suspec. tut. l. impuberibus. Non ob. q̄
omissio leuis solēnitatis nō vitiat actū: q: illa dicitur leuis pro
pter quam facti substantia nō mutatur. sed si ex solēnitate adhi
benda potest actus substantie variari nō debet dici leuis solē-
nitas: ⁊ talis est solēnitas requisitionis consilij: quia per ipsum
posset iudex trahi in aliam sententiā: vt. l. item si vnus. in fi. de
arbi. ¶ Secūdo quero si compromissum est in aliquo vt ferat
sententiā consilio alterius sapientis an valeat. ⁊ videt̄ ꝙ sic: q:
in iudicijs cōtractibus ⁊ vltimis voluntatibus potest talis con
ditio apponi: vt. d. c. cum in veteri. et. c. cum olim. de arbi. ⁊. l. ti-
tium ⁊ meuium. de admi. tu. ⁊. l. si quis arbitratu. de ver. oblig.
In contrariū videtur prealle. l. item si vnus. §. pomponius. per
quem. §. hoc tenet Bar. in. d. l. j. §. si vnus. de exercito. Nam ta-
lis cognitio est cōtra substantiā arbitrij que est vt arbiter possit
pronūciare eque vel inique: vt. d. l. diem. §. stari. de arbi. Si aūt
dictum esset ꝙ pronunciet consilio titij simpliciter. ⁊ tunc valet
q: non tenetur isto casu eius consiliū sequi. ⁊ hoc no. Specu. in
titu. de arbitro. §. seq̄tur. ver. quid si dicatur in iudice autem va
let pactum ꝙ ferat sententiā: vt videtur alicui sapienti. ⁊ ratio
nem differētie quare magis valet tale pactū in iudice q̄ꝑ in arbi
tro. vide in. d. §. si plures. ⁊ plenius per Jo. and. post Innocē. ⁊
Hosti. in. c. si pro debilitate. de offi. dele. in nouel. facit qđ not
in. l. illa institutio. de here. insti. vbi per do. Bal. quid iuris: qꝛ
aliqua dispositio celebranda committitur ad sensum sapientis
quid possit ponere sapiēs per hec verba. dic vt ibi per eum post
Bar. ¶ Tertio quero si causa est commissa alicui consulenda
an sit cōmittēda alteri ⁊ ille omittit vel iudex procedit alterius
consilio non requisito. ⁊ videtur ꝙ possit procedere per illa que
dicta sunt in tertio puncto. contrariū tenet: scilꝫ ꝙ debet alteri
committi. non obstant que dicta sunt. s. quia locū habent quan
do certa persona posita est in dispositione cuius consilio quis
vtatur. questio nostra loquitur cum statutum generaliter loqui
tur qđ feratur sententia cum consilio sapientis quod consilium
perire non potest: vt. l. in ratione. §. diligenter. ad. l. falcidiā. et
circa predicta vide multa verba que ponit Spec. in titu. de re-
qui. consi. per illa que dicta sunt. s. potest dici qđ glo. que inci-
pit quid si quis cum consensu ⁊c. non bene dicit dum dicit non
posse actum geri si cōsensus illius qui debet in electione inter
uenire prestari non potest. Nam vt dictum est. s. in tertio pun
cto cum consiliū vel cōsensus alicuius debet adhiberi ex dispo

sitione legali

sitione legali ⁊ non potest: ⁊ mora est periculum allatura potest ille actus geri tali consilio vel consensu non expectato. ⁊ est casus in simili. in. d. l. si longius. de iudi. ⁊. l. si cum dotē. §. si pater. ⁊. §. seq. sol. ma. in casu ergo in quo ↄsensus requiritur ex dispositione hominis in actu celebrando posset ꝑcedere ista glo. Nā tunc ⁊ si nō posset prestari consilium impediret actus vt dixi et remisi in septimo notabili. ⁊ vide qd̄ dixi in cle. j. de foro compe. ¶ Querit Jo. and. de. q. disputata per do. Egid. de foscharijs de clerico qui in proprio fundo edificauit ecclesiam quem ep̄s excōmunicauit in scriptis: si ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo consensu transferret: quam eo mortuo ⁊ sede vac. clericus ipse cuidam religioso concessit: an esset excōmunicatus: ⁊ an teneret donatio. Jo. and. primo de ista. q. remittit ad not. de iurepa. c. illud. in nouel. super glo. vlti. in qua dicit illum excommunicatum cum sentētia fuerit iusta ⁊ a suo iudice lata: ⁊ ab ea non fuerit appellatū: ⁊ lꝫ lata sub cōditione tamen tenuit: vt. c. preterea. de appel. nec ob. ꝙ pro futura culpa. de senten. excom. romana. §. caueant. qr iusta causa potuit subesse: puta quia id tractabat vel se ad id parabat. et posito ꝙ aliqua non subesset: tamen teneret vt ibi in prin. per Jo. an. Egid. tenuit contrariū. dixit enim ꝙ cum sententia lata fuerit sub conditione ⁊ viuente episcopo conditio non euenerit non durauit vltra tempus proferentis: nisi successor illam cōfirmauerit per. l. fi. ff. de penis. ad hoc qd̄ no. Jo. an. de offi. delega. c. fi. s̄. j. glo. ⁊ quod not. de sen. excom. a nobis. el. j. in fi. glos. ij. ¶ Quinto quero dicit̄ in tex. in. §. cum v̄o. ꝙ si in casu in quo spectat collatio ad episcopum cum consilio vel consensu capituli episcopus est suspensus ⁊ in mora petendi relaxationem deuoluitur collatio ad capitulum: sed an statim post moram an v̄o post sex mēses. tenet ꝙ post sex menses a tempore more. idem refert in nouel. tenere Archidi. et Hosti. in. d. c. fi. de elec. Sed tunc incidēter querit si fuit in mora per mensem postea absuit causa reipublice vel institit pro licentia ⁊ illam non habuit. iterum cessat ⁊ fuit in mora postea institit: an iste purgationes ⁊ negligentie sibi proderūt patet tempora negligentie coniūgenda ⁊ impedimenta media subducenda sicut in materia prescriptionis contingit. C. de re mili. l. qd̄ tempore. ⁊. C. in qui. cau. ces. lon. tempo. prescrip. l. prescriptione. et aut̄. ꝙ si quibusdam. et. s̄. de prescrip. cum nobis. et quod dixi in clemen. causam. de appel. quando autem mora incipiat. dic vt in glo. et quod super ea. in nouel.

¶ De rebus ecclesie non alienandis. Rubrica.

1. Alienatio rerum ecclesiarum anteꝗ̄ fiat multa requiruntur.
2. Ecclesia defensorem habere debet.
3. Consuetudo detrahere potest solēnitati iuris cōmunis in alienatione rerum ecclesie.
4. Decretum autoritas ⁊ sententia quid sint.
5. Consensus quomodo differat ab autoritate.

Udum ⁊ infra. Sunt tres partes. in prima actoris decisa petitio. in secunda rei defensio ibi: dictus. in tertia ibi: quia pape diffinitio: trib⁹ rationibus fulcita. secunda ibi: quia in. tertia ibi presertim. ¶ No. in prin. ꝙ iste cōtra quem agebatur allegauit titulū sue possessionis: ⁊ rector qui agebat nihil hic probauit ⁊ fertur pro eo sententia: sed hoc ideo quia ius commune faciebat pro eo: et contra Archi. ideo talis possessio non releuat ab onere probandi: quia presumitur vsurpata: vt. c. ad decimas. de restitu. spoli. s̄. eo. lib. ⁊ cētesima dist. contra morem. ⁊ per hoc non ob. l. cogi. C. de peti. here. ⁊. c. vt nostrum. vt eccle. benefi. ¶ Secundo no. ꝙ hic episcopus de consensu sui capituli alienauit iura inferioris ecclesie. ⁊ sic videtur sufficere consensus capituli ecclesie cathedralis in alienatione rerum inferiorum ecclesiarum. de hoc no. de his que fiunt a prela. c. j. in nouel. vbi dicit ꝙ in alienatione rerum ecclesie cathedralis requiritur consilium ⁊ consensus canonicorūꝫ ⁊ etiam subscriptio: vt eo. titu. c. nouit. et. c. pastoralis. Si v̄o alienatur res inferioris ecclesie adhuc dicit Inno. requirendum consensum canonicorum ecclesie maioris etiam sine subscriptione: requiritur etiam clericorū ecclesie cuius res alienatur ⁊ subscriptio eorundem. xij. q. j. placuit. ⁊ hoc dixi in c. j. in. ij. q. ⁊ ibi quid iuris si ecclesia cathedralis est destructa ⁊ caret canonicis: vt tusculana: quid faciet ep̄s in casib⁹ in quibus requiritur consilium ⁊ consensus canonicoꝝ. facit. s̄. c. pri. ¶ Tertio no. ꝙ ad substantiaꝫ dispositionis reꝗritur ꝙ subsit causa: nec sufficit ꝙ de ipsa constet per simplicē assertionē disponentis sed debet constare veraꝉ illis verbis assertorijs nulla datur fides sicut hic apparet: qr verbis episcopi ⁊ capituli asserentium redditus archidiaconatus tenues ⁊c. non credit̄. Sed contra de. l. optimam. C. de cōtrahen. stipu. ⁊ quod no. in. c. cum in iure. de offi. deleg. per Inno. vbi verba enunciatiue prolata in contractibus probant inter easdem personas. Sol. id verū quando verba enunciatiua emanant super eo quo partes possent libere renunciare ⁊ sibi preiudicare: hic v̄o non. ⁊ per hoc dicit Barto. ꝙ si aliquis donauit alicui pro benemeritis ⁊ seruitijs habitis ⁊ receptis ab eo: siquidem illa donatio fit ab eo qui posset donare libere nullis precedentibus meritis: tunc illa verba enunciatiua inducunt probationem inter easdem personas. sed si de necessitate requirerentur merita ⁊ alias donare non posset: tunc illa verba assertiua non probarent merita precessisse: vt no. C. de collatio. l. si donatione. ⁊ per hoc etiam ipse infert ꝙ si in instrumento venditionis facte a capitulo alicuius ecclesie contineretur ꝑcedentibus legitimis tractatibus ⁊c. ista verba inter easdem personas non probant: vt. l. sciendū. de ver. obli. per eum. qui etiam ista notat in. l. si forte. de castren. pecul. ¶ Quarto collige ꝙ non valet. qd̄ facit ep̄s in preiudicium ecclesie: que caret legitimo defensore. Sed dices ipse ep̄s est legitimus defensor ecclesie vacantis: sicut iudex pupilli tutore carentis: vt. l. bonorū. C. qui ad bono. posses. possunt ad. et. l. si infanti. in fi. C. de iure delibe. et. c. fi. de succes. ab intesta. male igit̄ hic dicit̄ ꝙ tunc careat defensore. Solu. episcopus est defensor mediatus: ⁊ multi possunt esse mediati vt canonici ecclesie ep̄s: archiepiscop⁹: papa: patronus: ⁊ similes. de istis igitur mediatis defensoribus quo ad hoc vt dicatur ecclesia indefensa non est curandum. sed de rectore immediato ⁊ proximo quo quideꝫ ecclesia viduata nihil debet innouari: vt. s̄. ne sede vacan. c. j. et per totum. Ex his inferas ꝙ si sint rectores in ecclesijs non potest ep̄s in preiudiciuꝫ ecclesie de rebus eius disponere sine illo rectore. de iudice v̄o super rebus ⁊ iuribus pupillorum ⁊ adultorum vtrum aliquid posset sine tutore vel curatore. dic vt not. Barto. in. l. si curatorem. C. de in integ. resti. mi. et ad predicta vide quod no. in clemen. abbates. de rescrip. ¶ † [1] Quinto no. ꝙ in alienatione rerum ecclesie multa solēnia requiruntur ⁊ cuiuslibet omissio reddit contractum nullum. Simile in alimentis dicit lex ꝙ si iudex nō de omnibus que inquisiuerit que oratio mandat ꝗ̄uis quesiuerit de quibusdam transactio erit irrita: vt. l. cum hi. §. si pretor. de transactione. ff. ⁊ in. d. l. §. quid ergo. no. ꝙ si ecclesia vel minor vendit in causa non permissa a iure tenet contractus si fecerit conditionē suam meliorem. allegat ff. de reb. eorum. l. si fundus. ⁊ dixi. s̄. de his que fiunt a prela. c. tua nuper. in quinto notabili. ¶ Sexto no. ꝙ hic papa per sententiam decernit contractum nullum ⁊ sic fuit ad hoc actum. faciunt que no. Bar. in. l. que sub conditione. §. fina. ff. de condi. insti. Sed cum ex tali ↄtractu a iure reprobato non fuerit translatum dominium nec possessio: vt est textus notabilis in. l. iubemus. in fi. C. de san. episco. videtur ꝙ iste rector potuerit propria autoritate rem ingredi: vtpote non priuatus quasi possessione. ⁊ lꝫ forte dictam viam potuisset eligere vrbanior tamen et tutior fuit illa: vt in fim. no. in. l. tertia. C. de pigno. posset etiam dici ꝙ anteꝗ̄ super dicta nullitate feratur sententia declaratoria non est licitum propria autoritate rem occupare: vt in simili dixi. de here. c. cum f̄m leges. ¶ Septimo no. ꝙ super incorporalibus: puta decimis: iudex per sententiam adiudicat ꝙ verbum an importet aliud ꝗ̄ verbum declarare. vide. s̄. de conces. preben. c. j. in fi. in nouella. quomodo autem fiat executio ⁊ in victorem rei incorporalis possessio transferatur. vide quod no. in c. cum nostris. de conces. preben. in nouel. ⁊ quod dixi. s̄. eo. lib. de re iudi. ad apostolice. circa finem. c. ¶ Querit Hosti. quare papa non condemnauit hic in fructibus vel decimis perceptis. dicit Jo. and. post eum quia forsitan bonefidei possessor fuerat ⁊ sic a perceptis excusatur: vt. l. qui scit. de vsur. vel f̄m Jo. mo. forte habuit iustam causam defendendi. argu. l. qui solidum. §. etiam. de lega. ij. Sed cum mercatus fuerit contra canones nō videtur posse pretendere bonam fidem: vt in. c. qui contra iura. de regu. iur. j. eodem lib. Sed illud verum quo ad prescriptionem non quo ad fructuum perceptionem: vt no. in. l. sed si lege. §. scientia. de petitio here. et. l. nunꝗ̄. de vsucapio. ⁊ vide quod legitur ⁊ notatur in. c. cura. de iurepatro. ⁊. c. grauis. de restitu. spolia. ¶ Quero quia tex. enumerat tria que sunt de substantia in alienatione vel perpetua concessione rerum ecclesie: scilꝫ ꝙ subsit necessitas ac vtilitas ecclesie ac tractatus ⁊ defensor legitimus. ¶ Quero an sint alia necessaria. ⁊ videtur ꝙ etiam autoritas episcopi ⁊ decretum ⁊ subscriptio clericorum ⁊ conuersio in vtilitatem ecclesie: vt in aut̄. hoc ius porrectum. C. de sacrosan. eccle. canonizata. x. q. ij. † [2] Aduerte quia ecclesia debet habere defensorem. est tex. hic: quia fungitur iure minoris. de resti. in integ. c. j. Sicut ergo pupillo non habenti tutorē vel legitimum defensorem debet dari per iudicem: vt. ff. de reb. eo. l. magis puto. §. non passim ita ⁊ ecclesie. de officio defensoris

huius tractat glo. que incipit si igitur ecclesia. que sentit ꝙ verba cõtractus alienationis debent concipi in personã ipsius: dũ dicit distrahere poterit ⁊c. in nouella. post Inno. dicit ꝙ hoc faciat ipse eps qui ex causa potest ipsam ecclesiã ⁊ res eius alteri donare. xij. q. ij. si eps. ⁊ de dona. c. pastoralis. ⁊. c. cõsultationibus. de quo dic vt in cle. si vna. j. eo. Nec est mirandũ ſm Inno. si ipse alienat. ⁊ ipse idem autoritatem prestat alienationi. nam alienationẽ facit nomine ecclesie cuius res est: ⁊ tanq̃ eius defensor. autoritatem vo prestat alienationi vt eps: ⁊ sic gerit vices duorum: vt in simi. s. de aliena. cum inter vniuersas. ⁊ ita dicit in in nouel. qd intelligo verũ in casu huius. c. cum res vnius ecclesie alteri concedit. debent enim tunc verba concipi in personam ipsius non rectoris ecclesie cuius bona cõceduntur: quando vo pro vtilitate vel necessitate ecclesie res ipsius distrahuntur: tunc in personã rectoris non epi sunt verba concipienda: q2 talis alienatio est de administratione que nõ spectat ad ipsum epm principaliter sed ad ipsum. qd dic vt legitur ⁊ not. de rescrip. edoceri. ⁊. c. cũ deputati. de iudi. in tutore ⁊ curatore: an debeãt verba dispositionis concipi vel in personis illorum quorũ negocia administrant. dic vt not. in. l. j. ff. de admini. tuto. ¶ Secundo quero de tractatu an sufficiat semel fieri. glo. que incipit ſm qd not. ⁊c. dicit ꝙ est vtile sepius iterari: non tamen necessarium ſm Io. and. pro quo facit iste tex. dum loquitur in singulari de tractatu: non dicit tractatus solẽnes ⁊ diligentes. simile quod no. in cle. causam. §. tm̃. de elec. in glo. lz ergo. de hoc tractatu ⁊ ipsius forma vide in Specu. de loca. §. sequitur. versi. et scias. Circa hoc etiam tangit glo. an valeant consensus canonicorum non habiti in comuni, in nouel. remittit ad not. de hoc in simili. s. eo. lib. de elec. sicut. in fi. glos. ij. vbi colligit multa iura, que probãt actus collegiatorum nisi fiant collegialiter in cõmuni nõ valere. dicit ergo ꝙ prelatus nomine capituli faciet contractus quem postea singulares ratificare poterunt. Remittit ad notata per eũ de postu. bone. super glo. ideo dicit. ⁊ ego de hoc dixi. s. eo. lib. de preben. cum in ecclesijs. ¶ Tertio quero post glo. an solẽnitas. d. aut. hoc ius porrectũ. in alienatione rerum ecclesie sit seruãda hodie. Ber. hic ꝙ non. idem hic Inno. ⁊ Io. xij. q. j. videntes. in. j. glo. facit quod no. x. q. ij. qd si. et. xij. q. ij. in summa. Fran. etiam hic dicit ꝙ illa solẽnitas de facto non seruatur. ⁊ Io. and. super glo. si igitur. post Inno. dicit ꝙ illa aut. inq̃tum loq̃tur de materia ordinatoris ꝙ si nihil sit mobile ⁊c. ⁊ de subscriptione nil fieri in lesionem ⁊c. et ꝙ nũcius mittatur qui referat precium solutum in vtilitatẽ domus ⁊ in decreti interpositione ecclesia non acceptauit in istis legem nec vsus: valet ergo contractus licz predicta non interuenerint. Reprobat etiam opi. quorũdam legistarum tenentium ꝙ contractus alienationis rei ecclesie recipiat substantiaz a scriptura: ⁊ sic debet fieri in scriptis. canoniste contra. Dicunt enim ꝙ lz in scriptis redigi debeat ⁊ subscribi. recipit tamen substantiã a ↄsensu contrahentium non a scriptura: ⁊ ideo ſm quosdam etiam sine scripture subscriptione debet valere. Sed dices cum illa aut. sit incorporata inter canones: vt in glo. per consequens videtur habere vim canonicarũ constitutionũ: ⁊ per consequẽs obseruanda. Solue hoc vt no. s. de rescrip. c. ij. super glo. pe. in nouel. vbi enumerat plures leges incorporatas in volumine decretorum que non seruantur in foro canonico: q2 habent contrarios canones vt ibi videas. Hosti. tenet contrariuz dicens ꝙ precedens opinio est ecclesijs onerosa ⁊ sic tollenda: vt. s. de consue. c. j. fatetur tamen ꝙ decretum non requiritur: tum quia illa aut. hoc non requirit. nec. l. iubemus. C. de sacrosan. eccle. tum propter desuetudinem predictorum: tamen opinio de consue. obseruatur.

3 ¶ † Et sic collige ꝙ consuetudo potest detrahere solẽnitati iuris cõmunis in alienatione rerum ecclesie: qd an sit verum. not. Io. and. in. c. cum nulli. s. eo. vbi vltimo dicit consuetudo nõ potest tollere siue minuere autoritatem canonicis sine exceptione xij. q. ij. adducit qd not. de dona. pastoralis. vbi dicit imprescriptibile ꝙ consensus. c. non requiratur in alienatione rerum ecclesie quam faceret solus prelatus: lz autem minuere nõ possit. posset tamen augere consuetudo solẽnitatem canonis. adducit no. per eum. de consan. ⁊ affi. qd super glo. ij. ⁊ de cleri. coniuga. iohannes. in. iij. questio.

4 ¶ † Quarto quero quid est decretũ: quid autoritas: quid sententia: q̃d collaudatio siue consensus. dic vt in ea. in nouel. dicit post Inno. in additione ꝙ lz sumatur sepe vniuoce decretum ⁊ sententia: proprie tamen sententia fertur inter aliquos quorum alter petit ab altero: ⁊ continet condẽnationem siue absolutionem. de verb. sig. c. etiam in his. et. C. de sen. l. iij. decretum vo dicitur cum nõ a parte sed a iudice aliquid petitur: qd ipse concedit cognitione premissa. C. de predi. mino. l. ob es. ⁊ de succe. edic. §. decretales. ⁊ qd cuiusq3 vni. no. l. item eorum. §. fi. do. Cy. in. l. nec quicq̃. §. vbi decretum. ff. de offi. procon. ponit differentias inter preceptum: decretum: sententiam diffinitiuam ⁊ interlocutoriam. preceptum enim prof[...] tur in confessum ante lit. contest. in casibus in quibus si esset l[...] contest. ferretur in ipsum diffinitiua. ff. de procur. l. si reus pa[...] tus. ⁊ de iudi. l. si debitori decretũ est vbi iudex officio suo pri[n]cipaliter aditus aliquid decernendo prohibet vel permittit. [...] de mino. l. etiam. §. fi. ⁊. C. de predijs mino. per totum. ⁊ aduer[...] qd dixi officio suo. nam si iure accessionis adiretur iudex: tu[nc] esset diffinitiua sententia: vt. C. de iudi. l. iudices. ⁊ dico prin[ci]paliter aditus: q2 etiam si incidenter esset sentẽtia. ff. de app[...] l. cum in vna. ⁊ de vsu. l. mora. sentẽtia diffinitiua est cum iud[ex] aditus iure actionis principaliter vel incidẽter precipit ali[...] dari vel fieri finẽ cõtrouersie imponendo. ff. de reg. iur. l. j. S[en]tẽtia interlocutoria est quotiẽs iudex aditus iure actionis v[...] iudicis officio incidenter aliquid decidit non precipiẽdo ali[...] dari vel fieri: vt. l. qd iussit. de regu. iur. Thomas de formasin[...] dicit ꝙ decretũ est iudicialis autoritatis interpositio permi[...] a iudicibus ordinarijs cum diligenti cause cognitione: vt. C. [...] offi. eius qui vicem al. ge. l. fi. ⁊ de publicia. l. quecũq3. §. fi. et p[...] hoc qd dixi cum cause cognitione inferas ꝙ nõ potest interp[...] ni die feriato: vt. Cy. no. in. l. actus. C. de ferijs. debet etiã inte[r]poni in scriptis vt no. hic in nouel. sup glo. ſm qd. ⁊ vide ad h[...] quod no. Bar. in. l. iuste. ff. de acquirẽ. pos. vbi obreptio citi[...] vitiat decretũ q̃ sententiã: vt. l. cum vo. §. subuentũ. de fideic[...] liber. decretũ etiam continet in se autoritatẽ. ⁊ pro tanto qua[n]doq3 dicitur autoritas: vt. C. quando decre. opus non est. l. j. [...] minus tamen se habet autoritas in specie sumpta q̃ decretu[m] quia autoritatem prestat administrator: vt in glo. que loqui[tur] de tutoribus ⁊ curatoribus pupillorum qui autoritatem pre[stant] rent actui. Idem dicas in prelatis ⁊ rectoribus vniuersitat[um] quia autorizant quando capitulũ vel vniuersitas vult agere [...] se obligare. C. de auto. prestan. l. clarũ. ⁊ de conces. l. certũ. §. p[u]pillo. ⁊ ista ſm Io. and. in nouel. interponitur sine scriptis. ff. [de] auto. tut. obligari. §. fi. ⁊ interponitur in ipso negocio vel par[um] post: vt insti. de auto. tut. §. tutor. Sed nunq̇d sola p̃sentia ta[...] administratorum ⁊ taciturnitas habeatur pro autoritate: ita ꝙ s[uf]ficiat dicit ꝙ nõ: vt no. Bar. ff. de auto. tuto. l. etiam. debet e[...] autoritas interponi non cõditionaliter. qd dic vt per eum in. [...]

5 si cõditionalis. eo. ti. ⁊ hec de autoritate. ¶ † Circa cõsens[um] quero in quo differat ab autoritate. dicit in nouel. post In[no]. ꝙ ↄsensus minus est q̃ autoritas ⁊ valet sine scriptis nisi in [ca]sibus in quibus in iure cõtrariũ caueretur. Sed qñ debet inte[rce]dere dicit ꝙ in ipso cõtractu ⁊ post quo ad hoc vt non possi[t] tradicere sed non quo ad validandũ qd de iure nõ tenuit: vt [...] elec. auditis. et. c. qd sicut. et. c. ecclesia. qd dicit verum in his [...] quibus certa forma req̃ritur sicut in electionibus ⁊ sentẽtijs [in] his vo que pendẽt ex solo cõsensu videtur ꝙ cõualescant ex su[bse]quenti cõsensu. Circa qd vide qd no. de regu. iur. non firma[...] de consue. cum cõsuetudinis. in glo. dicit Inno. Ego in cle. j [de] foro cõpe. tetigi ꝙ qñq3 iura disponũt ꝙ fiat aliq̃d cuz alter[ius] autoritate: quãdoq3 cum mandato: qñq3 de licẽtia: quãdoq3 [...] cõsensu: quãdoq3 cum cõsilio: qñq3 cum presentia. dic vt ibi. [...] retulit dicta Bar. super hoc in. l. si autem. de aqua plu. arce[n]. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. ⁊ placet qd. s. [...] tigi de cõsensu. post Io. and. qui bene loquitur de consensu [...] req̃ritur certo ⁊ limitato tempore. sequens enim ratihabitio [...] confirmat talem dispositionẽ que a principio fuit nulla ex [de]ctu cõsensus. vt no. Bar. in. d. l. obligari. §. tutor. Subdit I[o]. and. aliam differentiã inter consensum ⁊ autoritatẽ. dicit en[im] ꝙ cõsensus est minorum: autoritas maiorum. ⁊ dixit hic H[o]. ꝙ autoritas epi potest precedere contractũ alienationis: ⁊ [...] subsequi: lz secus in autoritate tutoris. sed hoc intellige vt p[...] dixi. ¶ Quinto quero illa que de predictis solẽnitatibus [di]cta sunt. s. locum habẽt in alienationibus rerum ecclesiarũ p[er]petuis: vt dicit tex. quid in temporalibus. dicit glo. ꝙ secus [suf]ficit enim in eis consensus tacitus: nec requiritur tractatu[s in] tali cõcessione temporali facta forte causa pietatis. xvj. q. j. [...] sessiones. facit etiam tales ↄcessiones eps sine capitulo. nõ [...] ad hoc. c. ea noscitur. de his que fiunt a prela. nam ibi loqui[tur] de cõcessione spiritualiũ vbi debet esse magna examinatio. [...] dist. quiescamus. secus in cõcessione alicuius possessionis a[d] tempus causa pietatis: vt dixi. Sed dices ↄcessio beneficij t[em]poralis est scz ad vitam. Item est necessaria: q2 prelatus sibi [re]tinere nõ potest. de insti. c. fi. Item fit causa pietatis. de resc[rip]. postulasti. si ergo hanc facere nõ potest: vt. c. ea noscitur. sim[ili]ter nec illam. Io. an. aliter non soluit. Lap. dicit ꝙ concessi[o be]neficij fit in titulũ etiã spiritualẽ: sed prima nõ. ideo sec9 in v[na] q̃ in alia: vt hic latius per eum. alios etiã casus in q̇bus in a[lie]natione rerum ecclesie non req̃ritur tanta solẽnitas. enume[rat] Host. s. de his que fi. a prela. c. j. ⁊ qd dixi in. c. vt super. s. eo [de] cõcessione in emphiteosim facta per episcopũ consanguineo [de] re modica.

re modica. ¶ Sexto no. post Lap. de. q. do. Fede. de senis an
prelatus vel rector alicuius ecclesie legatū rei immobilis factū
ecclesie sue possit repudiare absq̄ licētia sui superioris. Tenuit
in. ix. consilio ꝙ tenet repudiatio. pro quo facit qd̄ no. Jo. and.
de his que fiunt a prelato. cum in apostolica. super glo. ideo vbi
dicit ꝙ in rebus non habitis sed habēdis potest fieri per seruū
deterior conditio dñi: vt no. C. de pac. l. seruus. preterea reuoca
tur quod debitor alienat in fraudem creditoris. ff. de his que in
frau. credi. l. j. ⁊ tamen si omittit acquirere vbi potest: nō potest
creditor de hoc conqueri: vt. l. qui autem. eo. titu. Similiter nec
patronus de liberto si non querit cum potest: lꝫ quesita in eius
preiudicio alienare non possit. ff. ne quid in frau. patroni. l. j. §.
vtrum. nec est vna eadēq̄ ratio dānum pati ⁊ lucrum non cape-
re: vt. l. fi. C. de codicil. Simile in beneficio acquisito ⁊ acquiren
do. nam quesitum sine superioris autoritate renunciari non po
tēst: querendum vero sic etiam ipso facto. de his que fiūt a prela.
c. ex ore. ⁊ no. de elec. si electio. s. eo. li. ⁊ de preben. si tibi absen-
ti. vbi sine superioris autoritate ius quesitū per collationē po-
tēst repudiari. Ego de illa. q. dixi. s. eo. vt super. in. ij. oppo. ⁊ te-
nui contrarium per. l. magis puto. §. fundum. ff. de rebus eo. vbi
tex. istam repudiationē dicit esse alienationem: quomodo pro-
bant omnia illa iura que volunt dominium rei legate queri sta-
tim mortuo testatore etiam ignoranti: vt. ff. de fur. l. a titio. et. l.
seruum filij. de lega. j. ⁊. l. cum pater. §. surdo. de lega. ij. per que
iura patet ꝙ hic non cadit illa distinctio de iuribus acquisitis
⁊ acquirendis.

1 ☞ Alienatio rei ecclesiastice regulariter est prohibita.
2 Dominium rerum ecclesiarum est penes ipsas ecclesias.
3 Alienationes rerum ecclesiarū an sint permisse seruata forma.
4 Prohibitio ⁊ suspensio impediunt collationem ⁊ iuris transla
tionem.
5 Contractus a iure ꝓhibitus non cōfirmatur pene adiectione.
6 Titulus minus iustus non prebet causam prescribendi.
7 Clerici tenenꝫ denūciare superiori si vidēt bona ecclesie subijci
seruituti.
8 Laicus in eodem genere delicti punitur alia pena ꝙ clericus.
9 Dominium nō transfertur si traditio rei ecclesie fiat per metū.

Hoc consultissimo.

Diuide vt in prima glo. et
sm Jo. mo. hic. ⁊ in. c. j. de immu. eccle. prohibenꝫ
quidam modi alienationis vel dationis in rebus
immobilibus. Nam ante istam constitutionē pre-
lati oppressi contra opprimentes inuocabant nobiles ad defen
sionem suam ⁊ potentes faciendo eos aduocatos vel defenso-
res locorū. ⁊ propter hoc illi sibi vendicabāt quoddam ius do-
minij vel aduocationis in ecclesijs siue locis indefensis. ⁊ refe-
runt hic Guil. ⁊ Fran. se vidisse multos prelatos faciles ad ta-
le: ⁊ quandoq̄ nobiles submittebant alios vt opprimerent ad
predictum finem: a quo abstinebant videntes prelatis submis-
siones istas penitꝰ interdictas per istam constitutionē. ¶ No.
ꝙ ista prohibitio locuꝫ habet in rebus immobilibus ⁊ iuribus
ecclesiarum: secus ergo in rebus mobilibus: vt in glo. hec igitur.
in ipsis enim non potest dari certa regula: q̄ sm qd̄ donum est
paruum vel magnū tenet vel non tenet. ⁊ sm qualitatem dona-
tarij vtrum sit bene meritus necne. de dona. c. j. xxiij. et. xij. q. ij.
sine vllas. ⁊. ff. de iudi. l. sed si susceperit. ⁊ collige ꝙ alienatio iu
rium regulatur sm naturā rerum immobiliū de quo in glo. not.
iura per quod argue post Jo. and. ꝙ ecclesia iura sua vel nomen
debitoris non cedit sine decreto. de minore remittit ad Spec.
de cessio. ac. §. j. ver. sed nūquid minor. alibi glo. reuocat hoc in
dubium an scꝫ actiones computentur inter mobilia vel immo-
bilia. ⁊ distinguit: quia aut in actione venit res mobilis: ⁊ com-
putatur inter mobilia. aut competit ad rem immobilem: ⁊ tunc
inter immobilia: vt in aut. de non alie. §. j. col. ij. Ego. s. eod. c.
nulli. posui. q. Oldr. que fuit de facto circa hoc. Nam rex fran-
cie dimisit omnia sua mobilia eroganda per suos executores
in certos pios vsus. modo quidam tenebaꝫ regi in pecunia ra-
tione pene quam executores volebant exigere tanq̄ veniret ap
pellatione mobilium. econtra dicebat heres talia nomina debi
torum ad penā appellatione mobiliū non cōtineri. dixit Old.
q̄ mobiliū ⁊ immobiliū appellatio cadit in his que loco circū-
scribuntur. idcirco enim dicitur aliquid immobile: q̄ a loco nō
mouetur. mobile vero dicitur q̄ sui natura aptum est moueri de
loco ad locuꝫ: vt hec possunt colligi ex. l. si certe. ff. de furtis. ⁊. l.
mouentiū. de ver. sig. sed nomina nō sunt huiusmodi: q̄ non cir-
cumscribūtur loco: vtpote incorporalia: vt. l. fi. C. de prescrip. lon.
tempo. Est ergo tertiū genus qd̄ neutri extremoꝝ cedet. ⁊ sm. l.
ff. de verbo. sig. l. si ita quis. ⁊ ideo si quis leges recte attendat
actiones ⁊ nomina cuidā tertio generi adnumeranꝫ. ff. de reg.
iu. a diuo pio. §. j. ⁊. C. qui. ⁊ quando quar. pars. de. l. ij. Ex his
infert in legato predicto mobilium nomina nō includi: maxime
q̄ verba testatoris sunt potius referenda ad factum ꝙ ad ius.
arg. ff. de condi. ⁊ demon. l. qui die. §. dominꝰ. ⁊. l. stipulatio ista.
§. hi quoq̄. de ver. obli. ⁊ istam opi. sequitur Bar. quando non
est necesse ꝙ cedat alteri speciei. sed quando est necesse: puta cū
queritur de actionis alienatione prohibita vel permissa sm le-
ges ⁊ canones in rebꝰ minoꝝ ⁊ ecclesie: tunc sm eum habet locū
dicta distinctio: vt si in actione continetur quid immobile inter
immobilia si mobile inter mobilia continetꝫ. ⁊ hoc ipse not. in. l.
potest. de auto. tu. ⁊ ibi querit q̄ inter mobilia distinguitur: an
seruando seruari possint an non: vtrum pecunia seruando serua
ri possit ibidem no. ⁊ dicit ꝙ inter res mobiles que seruādo ser
uari non possunt: vt. l. j. §. fuit quesitū. ff. ad trebel. Quid de an-
nuo redditu: an inter mobilia vel immobilia computetꝫ: dic ꝙ
inter immobilia vt est casus notabilis in. cle. exiui de paradiso.
1 §. cunq̄ annui. de ver. sig. ⁊. l. iubemꝰ. C. de sac. san. ec. ¶ † Se-
cūdo no. ꝙ lꝫ regulariter oīs alienatio rei ecclesiastice sit vetita
nisi in casibus a iure concessis: tamen submissio de qua hic spe-
cialiter ꝓhibetur. nam sm Guil. si bene attendatur est quedaꝫ
alienatio quasi ad illos confiteatur dominiū pertinere directū.
ff. si ager vecti. vel emphi. pe. l. j. §. fi. Sicut cū me constituo tuo
noīe possidere in te transit possessio ⁊ abdicatur a me: q̄ is possi
det cuius nomine possidetur: vt. c. cum venisset. de resti. spo. ⁊. ff.
de acq̄. pos. l. qd̄ meo. Aduerte per ista sentit Jo. an. post Guil.
ꝙ si verus dñs ⁊ possessor constituat se alieno nomine rem suaꝫ
detinere per hoc transferat dominiū ⁊ possessionem. Sed dices
cum vera traditio facta sine titulo non transferat dominiū: vt. l.
nunq̄ nuda. ff. de acq̄. re. domi. ergo nec facta ficte. arg. l. qui ad
certum. ff. locati. Sol. talis recognitio habet vim donationis:
vt. l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. Bar. tamen hic reuocat in
dubium: an sicut in dominij trāslatione req̄ritur causa siue titu-
lus: vt. l. traditionibus. C. de pac. ita in trāslatione possessionis
per constitutionē precarij. de quo vide per eum in. l. qd̄ meo. ff.
de acq̄. pos. vbi tenet ꝙ non req̄ritur titulus siue causa. Sed an
tunc transferatur dominiū: qd̄ videtur: q̄ cōditio ⁊ precarium
non videretur cadere in re propria. ⁊ quia est fictus titulus: scꝫ
donationis vt dixi. de quo per eum videas in. l. si rem aliquam.
2 ff. de acqui. pos. ¶ † Tertio no. post glo. super verbo ipsarum.
ꝙ dominiū rerum ecclesiarū est penes ipsas ecclesias. Jo. and.
in nouel. dicit ꝙ Bar. super hoc dicit ꝙ ecclesia. i. congregatio
fidelium cuius xp̄s est caput: habet dominiū sed pauperuꝫ quo
ad sustentationē: ⁊ clericoꝝ quo ad gubernationē siue admini-
strationem. ⁊ sic dicit concordari iura. de quo vide per Inno.
de causa pos. cū super. ¶ Quarto no. ꝙ de ista submissione de
qua in tex. requiritur licentia specialis pape. non sufficeret igi-
tur generalis: vt in glo. humani enim moris est illum vereri ⁊c.
xvj. q. ij. c. j. oportet ergo sm Lapū ꝙ papa sciat quare ⁊ de qui-
bus rebus licētia sit concedenda. ar. ff. de rebus eo. l. magis. §.
non tm̄. et. C. de predi. mino. l. ab eo. pro hoc alleg. in fi. s. eo. lib.
de preben. c. ij. ⁊ de procu. qui ad agendum. super verbo genera
3 li. et. clemen. si apostolice. de offi. ordi. ¶ † Quinto no. ꝙ alie-
a nationes[a] rerum eccle. sunt permisse seruata forma ⁊ in certis
casibus de quo dictum est. s. c. proxi. de casibus permissis. vide
xij. q. ij. in summa. qui licet sint multi tamen reducunꝫ ad qua-
tuor ibi notatos. Sed querit Jo. and. post Archi. si sit seruata
forma: sed non est casus licitus an tenet alienatio. Archi. hic ꝙ
non per. c. multum. s. eo. ⁊. c. que in ecclesiarum. de consti. vtrobi
q̄ enim dicitur ꝙ legitimus debet esse cōsensus. facit quod no.
Bernard. de resti. in integ. c. j. Jo. dixit idem etiam in casu non
licito dūmodo seruetur forma. vt ipse not. xij. q. ij. in fi. summe.
idem Damasus hanc opi. tenet. Hostien. aperte in summa. hoc
eo. titu. §. iij. ad fi. videtur tamen tenere contrariā in summa. de
resti. in integ. §. in q̄bus. vbi in contractibus. ita dicit in nouel.
Lap. dicit ꝙ Hosti. in. d. §. iij. ad finem tenet hoc aperte. sed di
cit ꝙ locum habet quando cōtractus tenet: puta celebratus in
casu permisso ⁊ debita solēnitate seruata. xij. q. ij. sine exceptio-
ne: alꝛs nullus est contractus ipso iure. sed ipse Host. tenet cum
Ber. ⁊ Ar. facit quod no. x. q. ij. si iconomus. ita dicit Lap. tan
git etiam in nouel. vtrum prelato prohibito alienare hoc sibi li-
ceat in casibus permissis. dicit Archidi. ꝙ non. alleg. nota. per
Inno. in. c. raynaldus. vbi in nouel. tangit de alienatione pro-
hibita per contrahentes per testatorem per legem per senten-
tias arbitrorum ⁊ iudicum: an tales prohibitiones impediant
translationeꝫ dominij. de quibus plenius per Bar. in. l. si quis
ita promiserit. eadem lege. de verborum obliga. ⁊. C. de condi.
ob causam. l. ea lege. ⁊ quicquid sit in veris dominis sic prohi-
bitis ⁊ rebus temporalibus ipsorum: tamen in beneficijs ⁊ spi-
ritualibus. dicit Jo. an. ꝙ prohibitio ⁊ suspensio semper impe-
diunt collationem ⁊ iuris translationem. quod dic vt. s. de con-
suetu. cum dilectus. et. s. de concess. preben. quia diuersitatem.

[a] ¶ Alienationes. ad de qd̄ dꝫ fieri autoritate pape vel quādo. bal. i. l. illud. C. qn̄ decret. opꝰ nō est. Barto. in aut. hoc ius porrectuꝫ. col. j. C. de sac. san. ec.

et.§.eo.lib.c.j.et.c.si soli.z de iurepa. cum dilectus. Idem dicit si prelatus ꝓhibetur alienare:scʒ ꝙ etiā in casib⁹ a iure permissis alienatio per eum facta postea non tenet.de accusa.c.fi.et de do.z contu.veritatis.ad fi. Ratio differentie satis patet.beneficia enim ex electione z cōfirmatione sine traditione acqrunt̃ etiam quo ad dominiū z acceptationē.§.eo.li. de preben.si tibi absenti.quo ad scd̄m constat prelatos nō esse dn̄os rerum ecclesie:sicut sunt laici rerū patrimonialiū:sed sunt ꝓcuratores tm̄. de dona.c.fraternitatis.z ideo per illos qui dant ipsos administratores possunt facilius impediri ꝙ alij quo ad res proprias in quibus habēt plenius z pinguius ius.ad hoc ius.C.de iude.l.nemo.z mandati. l.in re mandata. Idem dicit in.c.ray. de testamen.super verbo impedire.in nouel. Sed aduerte ad hoc qd̄ dicit ꝙ ꝓhibitus alienare non possit in casibus permissis a iure:reperio consultū per do. Fede.ꝙ ep̄s qui iurauit non alienare possit concedere etiam ad perpetuā emphiteosim terrulā parui valoris vnius floreni cum dimidio z redditus quinqȝ sol.suo consanguineo:qui vult dare terram magni valoris z redditus quadruplo.nō enim est verisimile ꝙ iurans hoc cogitauerit: et voluisset ad hec minima iuramento ligari.ad hoc optime facit de eccle.edifi. c.fi.cum sua glo. Idem hec minima sunt exclusa a solēnitate z rigore iuris.xij.q.ij. terrulas.verbū ergo non alienare debet ciuiliter intelligi ſm verisimilē intentionē iurantis: z vt nulla sequatur absurditas.z sic debēt intelligi verba generaliter z indefinite prolata vt de coniugio seruo. c.ij.z hoc dixi plenius.§.eo.vt super.in.iiij.nota.z per ista alia decisio Jo.an. nō videtur vera:scʒ in casibus permissis a iure non possit prelatus ꝓhibitus alienare. talis enim ꝓhibitio debet limitari ſm formam iuris:vt.l.fi.ff.qui satisda.cogan.z.l.quero.§.inter locatorem.ff.loca. Item ꝓhibitio legis z testatoris restringitur nec extendit̃ ad casus in quibus est alienatio necessaria:vt.l.peto.§.fi.de leg.ij.ergo nec ꝓhibitio superioris:nec est verisimile per hanc ꝓhibitionē voluisse tollere multa iura que in casibus licitis alienationē permittunt:vt.c.cum ecclesia.§.de elec. facit l.quid ergo.§.si heres.de lega.j. ¶ Sexto no.ꝙ ꝓhibetur ista submissio ad tempus non modicū.ad modicū ergo tempus videtur concessa sicut z alius contractus.puta locationis ad modicum tempus permittit̃ super rebus ecclesie.de quo dic vt in clemen.ij.j.eo.z ibi no.qd̄ dicatur tempus modicum siue longū.

5 ¶ Septimo no.in.§.cōtractus.ꝙ ꝯtractus a iure ꝓhibitus nō cōfirmat̃ alicuius pene adiectione:nec etiā iuramēto. concor.l. seius.z augerius.ff.ad.l.fal. facit quod dixi.§.eo.li. de iureiur. 6 mulieres. ¶ † Octauo no.ꝙ titulus minus iustus non prebet causam prescribēdi.est enim talis malefidei qui mercat̃ contra iura:vt in.c.qui cōtra iura.de reg.iur.j.eo.li.dicit tamē glo.que incipit.C.de agri.z censi.zc.quod hic est speciale. nam regulariter ex inutili ꝯtractu transfert̃ dn̄ium:vt in glo.ergo z vsucapiēdi cōditio:vt.l.eum qui.z.l.quecūqȝ de publiciana. z hanc glo. inducit in nouel.pro opi. T.tenentis ꝙ emens a solo prelato si habuit bonā fidem prescribit. Quidā contra pro q̇bus prealle gatum.c.qui cōtra iura.vide per Jo.an.in.c.cura.de iurepa.in casu autem huius.c.nedū presumptio resistit istis qui istas submissiones suscipiunt sed etiam ius cōe cum ecclesia.z ipsarū iura debeant esse libera.x.q.j.nouerit.z.§.eo.c.fi.z.C.de epi.z cle. l.ij.z hoc verū nisi quantū ecclesia permittit.z sic soluit̃ de iure 7 patro.preterea.z.c.qm̄.eo.ti. ¶ † Nono no.in ver.clericos etiā ꝙ clerici tenent̃ denūciare superiori si vident ecclesiā vel ipsius bona subijci seruituti. Idem si videāt male alienari:vt.c.si quis presbyterorꝫ.§.eo.z vide qd̄ dixi.§.de his que fi.a maio.par.ca. c.j.vbi plene examinaui post doct.quādo vn⁹ vel plures his que fiunt in.c.non consentit:an ad euitationē pene que per iura infligitur consentientibus cōtractui illicito teneātur appellare. vel sufficiat simpliciter ꝯdicere. Distinxi enim ex dictis Inno. tres casus.nam quādoqȝ actus capituli explicant̃ in figura iudicij:quandoqȝ non in figura iudicij. Primo casu qui ꝓprium interesse vel ecclesie pretendit debet appellare:al's aquiescere videtur.§.de reg.iur.qd̄ ad cōsultationē. Secūdo casu subdistingue tres casus.nam quādoqȝ ex facto capituli vnus vel aliqui de capitulo pretendūt grauamen in facto proprio.quādoqȝ in facto ecclesie.quādoqȝ in facto tertij:z in quolibet membro ibi videas per Inno.cuius dicta per ordinem supradictū facilius 8 percipies. ¶ † Decimo no.ꝙ in codē genere delicti alia pena puniūtur clerici:alia laici. Item alia prelati:qꝛ ab officio z administratione:alia simplices clerici:quia a beneficiorꝫ suspēsione.z de istis suspēsionibus vide quod no.in.c.cum dilectus. de consue.z cle.cupientes.de penis.vbi glo.magistra.z.§.eo.li. de reg.iur.cum eterni.z quod ibi no.super verbo officij.qd̄ quideʒ verbū refertur ad officiū iudicandi z officiuʒ diuinū: vt in cle.j. de deci.super verbo officijs.z quod dixi.§.eo.lib. de preben.qꝛ sepe. ¶ Undecimo no.in ver.laici.ꝙ cōstitutio penalis punit delicta cōmissa in preteritum propter perseuerantiā z cōtinuationem ipsorum delictorum post constitutionē. Ante tamen ꝙ in eam incidat requiritur monitio sed non ita si de nouo delinquat.z vide ad hoc quod dixi.§.eo.lib.de preben.cū singula.in quinto notabili.z.c.si beneficia.e.ti.z vtrum ad cōmissionē pene canonis vel legalis requiratur monitio. vide no.per Inno. in.c.extirpande.de preben.z ibi dixi in prima op. ver.sed dices

9 ¶ † Duodecimo no.in ver.nisi post Jo.an.ꝙ si per metum fiat traditio rei ecclesie nō trāsferetur dominiū:z fuit opinio Ber. et Ugo.quam hic tenet Archi.de quo.xvj.q.vj. z per Jo.and. §.qd̄ met.cau.Abbas. ¶ Tertiodecimo no.in ver.ex cōtractibus ꝙ paria sunt illicite contrahere vel ex cōtractu licito vltra debitum aliquid vsurpare.licitum autem dicitur quicquid venit de natura contractus vel conuentione legitima siue pacto z aduerte qꝛ quedam sunt de substantia cōtractus:quedam de natura:quedā de accidētalibus.que declara per exempla:vt in l.pacta conuenta.ff.de cōtrahen.emp.z quod no. in.c.fi. de condi.ap.et.c.dudum. de con.coniug. ¶ Quartodecimo no.Jo and.in ver.qui vo.qd̄ licet hic.z.§.laicis.§.eo.necessaria sit monitio:non tamen est necessaria sentētia excōmunicationis. z de hoc vide cōcor.§.de rapto.excōicamus.super glo.fi. ¶ Quintodecimo no.in ver.z extunc ꝓpter delictū dn̄i terra eius subijcitur ecclesiastico interdicto.de quo in.c.non est.§.de spon. Sed querit Jo.an.quis prelatus subijciet interdicto dictam terram pone ꝙ terra illa est in diocesi florēn.z bononien̄. laicus cuius est illa terra z qui contra istam constitutionē deliquit hic bononie. Dicit Jo.and.ꝙ ꝓcedetur per illum prelatū cuius iurisdictioni spirituali subest illa terra:etiā si sit ille offensus ſm Gui. z clericū pisanum.allegant no.per Inno.de ver.sig.ex parte. eo.ti.j.eo.lib.dilecto.dicunt etiam predicti ꝙ si illa terra nō est subiecta prelato ecclesie grauate ꝓcedetur cōtra ipsum laicum qui contra istam constitutionē fecerit per superiorē illius loci in quo possessio est vsurpata.ad quod.§.de foro compe. sane. c.fi.z.C.vbi de cri.agi opor. aut̃.qua in prouincia. ita dicit in nouel. Ego circa hoc dico ꝙ si delictum istud cōtrahitur ex apprehensione possessionis rei ecclesiastice vsurpate tanꝙ ibi delinquerit procedi poterit vt predicti sentiunt. Sed si delictū istud oritur ex cōtractu illicite celebrato super re ecclesiastica.z tunc si contractū fuerit in loco rei est clarum ꝙ idem:scʒ ꝙ ibidē procedi potest.sed si alibi compulit ad cōtrahendū:tunc in loco rei non videtur quis sortiri forum:sed in loco contractus z hoc [...]nat hec litera que se refert vt plurimum ad cōtractus illicite celebratos. Sed restat dubiū cum extra locum ꝯtractus z possessionis vsurpate est terra istius:quis eam subijciat interdicto. [...]detur ꝙ ep̄s in cuius diocesi est sita illa terra ad reqsitionē iudicis loci vbi deliquit:vt.c.postulasti.de foro compe.z qd̄ ibi post docto.plene de ista materia dixi.

¶ De rerum permutatione. Rubrica.

1 ☞ Resignatio in illius manibus est facienda ad quem spectat collatio.
2 Permutatio facta autorizante ep̄o comtēptis collatoribus vel patronis an sit nulla.
3 Permutans pingue beneficium cum tenui an videatur frau[...]

Dicet in tua. Primo ponit thema in volētibus permutare vbi sunt expectantes qd̄ definit i[...] volumus.etiam ponit motiuū ibi equita[...] z eius rationē ibi:qui alias. ¶ No.ꝙ beneficia vacantia ex causa permutationis non debent̃ expectātib⁹ per literas apostolicas beneficia vacatura ꝓximo.non enim censetur hec vacatio:sed cōtinuatio misterio superioris z presidētis.a[...] ff.de cōsti.pec.z.l.licet.z de diuor.l.diuortiū.z de testō mili.l.c[...] dicit̃.§.miles.ad fi.quasi coniūcto munere cū in permutatione in instāti surroget̃ persona ꝑsone fingit̃ nō vacasse. de ver.si[...] nam z ego. Sed ꝯtra.C.de libe.z post.here.insti.l.ij.vbi posthumo ꝑterito nato rumpit̃ testm̄ nec recōualescit:lʒ illico moria[...] Itē ex restōne momēto duratura trāsfert̃ dn̄iuʒ:vt.l.seru⁹ dotalis. ff.solu.matri. vnde cū etiā resignatione interuenerit vacatio illico fuit:z sic debitū expectanti est affectū in certis casib[...] ergo collatio per ordinariū est nulla facta post ius alteri q̄sit[...] vt.l.insulā.§.fi.ff.solu.matri. z.l.fi.ff.de pac. z qd̄ not.in.l.ij.[...] seruis expor.et.c.ab eo.§.eo.li.de elec.vbi post ius tertio q̄si[...] ex facto alterius nō potest tolli nec perimi alicuius facto. S[...] ista iura:z similia vrgebāt ad dicendū ꝯrium illius qd̄ hic dec[...]ditur.ideo eq̇tatem dicit preferri rigori:z illa eq̇tas hʒ etiā p[...]se iura:que volūt ꝙ illa momētanea traditio nō trāsferat dn̄i[...] l.qui sic soluit.ff.de solu.z in casu illo videtur ista renunciat[...]

habere

habere tacitam cōditionem annexā: ſi permutatio ſortiatur effe
ctū: ſicut traditio vel ꝓmiſſio facta dotis nomine habet tacitam
cōditionē annexam ſi ſequatur matrimoniū: vt. l. ſtipulationem
cū ſe. ⁊ ſe. ff. de iure do. tiū. ⁊ ꝙ talis reſignatio nō ſit pura ptꝫ: qꝛ
nō valet collatio prebēde permutatiōis cauſa reſignate ſi ꝯfera
tur alteri ꝙ̄ permutare volenti: vt cle. j. co. ti. ⁊ qd̄ ibi no. in glo.
fina. ¶ Secūdo no. ꝙ dicit ſm formā iuris ⁊c. Eſt eñ in permu
tatione bonoꝝ forma ꝓdita a iure certa forma de qua. ſ. eſt qſi
tum. Sed videtur ꝙ nulla forma poſſit beneficia titulo permu
tationis acquiri. cōſtat eñ ꝙ de natura permutatiōis eſt ꝙ det̄
aliquid vel tradatur nō ſolo ꝯſenſu perficitur. Sed rei interuē
tu: ⁊ in hoc differt ab emptione ⁊ venditiōe que oritur ex ꝯſenſu
partiū: vt. ff. eo. l. j. Sed ꝓ ſpūalibus nihil debet ꝓmitti vel tra
di: vt. c. ꝙ̄ pio. j. q. ij. ergo ſequit̄ ꝙ in talibꝰ ꝑmutatio reprobat̄.
Sol. Jo. an. poſt Jo. mo. per qd̄ beneficioꝝ permutatio nō fit
autoritate beneficioꝝ: ſed totū permittitur arbitrio ſuperioris
qui ex cauſis ꝓpoſitis ad permutationē procedet vel illā dene
gabit: vt. d. c. queſitū. alle. xvj. q. vij. nemini. Titulus eñ in bñfi
cijs ꝑmutatis nō oritur ex ꝯſenſu partiū vel interuentu ſiue mu
tua traditiōe ipoꝝ beneficioꝝ: ſed ex noua collatione quaꝫ de
eis poſtea facit eṗs a quo cautū eſt ꝙ ſumat exordiuꝫ ꝯtractus
iuxta formā quā tradit Jo. and. in. d. c. queſitū. ſuper verbo bene
poſſet in nouel. ¶ Tertio no. ꝙ ille tex. loquitur in illis qui vo
lunt ſua beneficia permutare: ⁊ per iſtud verbū ſua qd̄ ſonat in
dominium: vt. l. ſeruos aūt ſuos. de leg. iij. Tria colligit hic Jo.
and. ¶ Primū ꝙ ipis permutātibus: ⁊ non alijs ſit collatio fa
cienda. vnde ſi renūcio meū beneficiū tibi. ⁊ tu tuuꝫ nepoti meo
vel amico: nō eſſet locꝰ huic decre. immo eſſet ſymoniacū: de quo
ſ. de offi. deleg. ex parte. el. j. in glo. ij. Lap. dicit ꝙ etiam facit in
ꝯtrariū. ⁊ melius facit in ꝯtrarium. ſ. eo. cū vniuerſorum. ¶ Se
cundo colligit ex predicto verbo ſua ꝙ ſi alter non habet ius in
beneficio: quia eſt ſymoniace electus ſi permutat cū alio iuſtum
titulū habēte non poteſt illud ſalua ꝯſcientia retinere: quia pri
mū nō erat ſuum. facit. ſ. vt lit. pen. eccl'ia in glo. ij. ⁊ de vſu. cū tu.
in glo. vlti. ⁊ hoc tenet do. Federi. de ſenis. q. lix. ⁊ ſi dicat̄ cū di
xeris. ſ. ꝙ titulū quis cōſequitur in noua collatiōe ab eṗo quā
facit de beneficijs permutatis. ⁊ hic nulla ſymonia interuenerit
nō videtur habēda ꝯſideratio tituli vitioſi in reſignatiōe extin
cti. Sicut in ſimili pecunia que ſuccedit loco rei furtiue non eſt
furtiua. ff. de furtis. l. qui vas. in fi. So. hoc operat̄ intentio cō
cedentis qui licꝫ poſſit beneficia certo iure ſibi cōpetente ꝯfer
re nō intendit ſed alio nō valet qd̄ agit̄: vt. ſ. eo. li. de reſcr. ſuſce
ptum: ⁊ de ꝯceſ. p̄ben. ex parte. per Hoſti. ſuper verbo occaſione
cōcilij. ⁊ in Spe. de arbitro. §. fi. in. x. col. ver. quid ergo. ſicut ꝓ
poſuiſti. cū ergo cōferēs intendat vtriqꝫ reſignantium ꝯferre ex
cauſa permutationis ⁊ ad hoc preciſe teneatur vt cle. ij. ſ. eo. ſi ex
hoc capite permutatio ſit nulla nō debet valere ex alia cā lꝫ col
lator ex illa etiā potuiſſet vt in prealleg. iuribus. ⁊ l. ſi is ad quē.
ff. de acqui. here. reſignatio ergo ⁊ ſubſequens collatio facta ob
cauſam cā nō ſecuta reuocatur. ſicut res tradita ſpe nuptiarum
nuptijs nō ſecutis. ff. de iure do. l. ſtipulationē. Sed hic inciden
ter queritur ſi permutatio nō eſt ſortita effectum ex cā predicta
an poſſit quis redire ad ſuū beneficiū reſignatū: ⁊ eadē eſt que
ſtio ſi reſignatiōe ab vno etiā recepta alter nō vult reſignare vel
moritur anteꝙ̄ reſignet vel alia de cā permutatio non pōt fieri.
Jo. an. dicit hic ꝙ ſi permutatio nō tenet ſine culpa vtriuſqꝫ re
dibūt ad beneficia ſua prima per equitatē. c. ſi beneficia. ſ. eo. li
bro. de p̄ben. ſi alterius culpa locus dabit̄ expectanti in locum
culpabilis: vel ordinario collatori. facit. ſ. e. li. de renū. c. ij. Jdē
videt̄ qñ ſine culpa vnius alteri bñficiū euincit̄ nō in limite per
mutatiōis: debuit eñ ille videre cū quo cōtraheret. C. de fur. l. ī
ciuile. Pone exemplū. erat beneficiū alteri debituꝫ ſed ignora
batur ſaluo caſu. c. ſi beneficia vel fuit omiſſus ꝯſenſus veri col
latoris qui alteri ꝯtulit qd̄ debuiſſet inquirere permutās. ita di
cit in nouel. ſuper verbo ſui eṗi. Aduerte in caſu in quo non te
net ſine culpa vtriuſqꝫ ꝑ qd̄ poſſint reſignātes redire ad benefi
cia ſua prima per. c. ſi beneficia. non intelligas ꝙ redire poſſint
autoritate ꝓpria: ſed accedēte noua collatione: ex reſignatione
eñ facta permutatiōis cā inducitur vacatio ꝓpter quā poſſet ex
pectans tale beneficiū acceptare de iuris rigore niſi obſtaret ſi
bi equitas de qua hic. ⁊ hinc eſt ꝙ olim ſi eṗs ꝯferebat tale bñfi
cium alteri valebat collatio. de p̄ben. inter cetera. Jtē cū res da
tur ob cām transfert̄ dñium: ⁊ ſi cauſa nō ſequatur dat̄ conditio
ob cām ad repetendū: vt in toto ti. de ꝯdi. ob cau. Si ergo trans
fertur in alterū per ꝯſequēs abdicat̄ ab eo qui tradidit: qꝛ duo
in ſolidū domini eſſe nō poſſunt: vt. l. ſi vt certo. §. ſi duobꝰ. ff. cō
modati. Ex quo infert̄ ꝙ opus eſt noua collatiōe. ⁊ vide ad hoc
qd̄ le. ⁊ no. de elec. cū inter. R. in gloſ. mag. nō ob. c. ſi beneficia.
quia ibi nō reſignauit ſed dimiſit: que dimiſſio nō habet vim re
nūciatiōis. qꝛ nō renūciauit verbo nec facto cū nō fuit vere trāſ
latus ⁊ ſic ex finali euentu apparet ⁊ declarat̄ ꝙ nō vacauit pri
mū beneficiū ꝙ non habuit animum dimittendi niſi crediſſet
poſſe aſſequi ſcd̄m affectualiter. ſecus ſi ſciēter percepiſſet. ſ. e.
li. de prebē. c. eū qui. ⁊ ita tenet do. Fede. conſilio. clj. ¶ Tertio
collige ex p̄dicto verbo ſua ꝙ ſi vnus vel plures expectent ꝑ li
teras apoſtolicas bñficia etiā vacātia eis debita ante collatio
nem ⁊ acceptationē permutare nō poſſit: nam licet ſint eis debi
ta: vt in. c. ſi tibi abſenti. ſ. eo. tamē ante acceptationē ⁊ collatio
nem nō ſunt ſua: vt. c. fi. in fi. ſ. eo. li. de ꝯceſ. p̄ben. Ex quo cōclu
de ꝙ expectātes ambo vl' alter permutare nō poſſunt per hoc. c.
⁊. ff. eo. l. j. ⁊ de ꝯdi. ob cau. l. fi. Jtē ceſſat ratio. c. queſitum. ſ. eo.
ibi. ⁊ hoc tenet do. Fed. in tracta. permutationuꝫ. xiij. q. iura eñ
que quis habet ad beneficiū nō poteſt permutare cū alio ſimile
ius habēte: qꝛ ſunt iura perſonalia ⁊ nō poſſunt de vno in aliuꝫ
trāſire niſi papa mediante. vt. c. p. ⁊. g. de offi. deleg. in ꝯtrarium
tamē facit. c. ad audiētiam. de reſcrip. vbi habēs literas ad bñfi
cium ex pacto poteſt renūciare vt habeat aliud beneficiū ratio
nē reddēs: qꝛ ſpūalium pōt adinuicē fieri permutatio. Sed dic
ꝙ illa nō eſt vera permutatio. nam vera requirit dñium hincin
de vt hic dñ dicit ſua ⁊. c. cuꝫ venerabilis. de excep. Sed ideo di
citur ibi permutatio. vt pactū qd̄ ibi interceſſit excuſetur a vitio
ſymonie. ius vero ad beneficiuꝫ illi habenti literas in nullū fuit
tranſlatum ſed extinctū per renūciationem ꝓpter quā renūciās
cōſecutus fuit aliquid ſpūale licꝫ pactiōe p̄cedente. Lap. iuxta
p̄dicta dicit ꝙ exiſtētes canonici autoritate pape licꝫ vltra nu
merū expectātes p̄bendas vacaturas permutare poſſunt cano
nici inter ſe vel cum alijs. etiā ad alia beneficia ⁊ hoc poterūt au
toritate dioceſani. Nec erūt poſtea canonici autoritate apoſto
lica. nec habebūt ius ad vacaturas p̄bendas. ſecus ſi non eſſent
canonici. ſed expectarent canonicatuꝫ ⁊ p̄bendas vel al's exiſte
rent expectātes etiā cū decreto. tales eñ permutare nō poterūt
qd̄ nō habent vt dictū eſt. ſ. ¶ Tertio principaliter not. qd̄ di
cit impleri bñficia ſua ⁊c. per qd̄ infert Jo. and. ꝙ poſſunt plura
beneficia ꝓ vno permutari. ar. ſ. de ex. cū venerabilis. ſuper ver
bo in eccleſijs. in nouel. vbi tenet ꝙ ſic. Nam ſicut iure ꝓprieta
tis poſſunt plures eccleſie ꝓ vna permutari: vt ibi: ſic etiā in ti
tulū. Aduerte quando quis habet duo vel plura beneficia cura
ta ex diſpenſatiōe: ſi vult ipa cū vno ꝯſimili permutare nō pote
rit transferre in alterū illa plura titulo talis permutationis: qꝛ
cū illa diſpenſatio ſit perſonalis nō poteſt trāſire in alteruꝫ: niſi
autoritate illius qui poſſet ſuper talibus diſpēſare: vt papa. or
dinarius ergo qui nō pōt ſuper pluribus curatis diſpēſare non
poteſt ex cauſa permutationis talia in ſuis manibꝰ reſignata cō
ferre. quod tenet do. Fed. xij. q. ſui tractatus: vbi plenius pōde
rat. ⁊ Jo. an. etiā qd̄ dicit ad beneficia ad aliud. ſ. ꝙ hincinde in
permutatione debēt eſſe beneficia. Si ergo eſſet alteruꝫ benefi
ciū alterū preſtimonia que nō haberet̄ in titulū vel que caderet
in laicū nō eſſet locus permutationi. facit. ſ. eo. c. fi. ⁊ de p̄ſtimo
nijs illis: vide. ſ. de reſcript. poſtulaſti. in. iij. glo. in nouel. Sed
iuxta hoc quero: vtrū hoſpitale cū beneficio vel ſimplex cū cura
to poſſint permutari in hoſpitali. videt̄ ꝙ ſic ſi cōceditur in titu
lum: ſicut ⁊ preſtimonia. ſecus ſi nō in titulū. dicit tamē do. Fe
de. ꝙ ſi clerico ſit cōmiſſum hoſpitale etiā nō in titulum poterit
cū beneficio permutare. lꝫ eñ nō ſit beneficiū tamē nō eſt locus
totaliter ꝓfanus ſed eccl'iaſticꝰ: nec poſſet vendi ſine vitio ſimo
nie per id qd̄ no. de ſimo. cū pſalletur. ⁊ accedūt ſibi ſpiritualia.
de prebē. c. literas. Ex quo etiā infert ꝙ duo tales clerici hoſpi
talarij vel laici poſſunt ipa permutare, ita dicit. q. xiiij. dicti tra
ctatus. Et cū mente collige ꝙ ſpirituale cū quaſi ſpirituali poſ
ſit permutari. vnde videt̄ ꝙ iuſpatronatus poſſit cū eccleſia per
mutari. An aūt ſimplex cū curato vel ecōtra ſentit Jo. de lig. ꝙ
ſic. in. d. c. exhibita. ſ. e. ¶ Quarto not. qd̄ dicit in hac parte ⁊c.
ꝙ vacatio que ꝯtingit in reſignatione facta permutationis cau
ſa nō ꝓdeſt expectantibꝰ beneficia ꝓximo vacatura. ⁊ hoc eſt ve
rum de eq̄tate inducta per hoc. c. nō de iuris rigore: vt dicit tex.
Ex quo collige ꝙ iſta equitas nō extenditur ad aliū caſum. vn
de cū beneficia ꝓximo vacatura multis de cauſis poſſint alij de
beri. nam quādoqꝫ ſunt ſpecialiter per papaꝫ reſeruata: vt. c. pro
illorum. de preben. quādoqꝫ in eis habent aliqui optionē: vt. c.
fi. de conſue. ſ. eo. li. Quādoqꝫ ſunt alijs vnienda ſiue vnita: vt
c. conſultationibꝰ. de don. ⁊ cle. ſi vna. de reb. eccle. nō alie. Quā
doqꝫ aliquis expectat fructus ipoꝝ vacantium: vt in. c. ſi ꝓpter
ſ. eo. de reſcrip. Quandoqꝫ per obitū vel receſſum inſtitutoruꝫ
reſtitutus eſt numerus in eccleſia propter diminutionē faculta
tū. in iſtis eñ caſibus ⁊ ſi. in beneficijs vacantibus cauſa permu
tationis habebūt locum dicte ordinationes: ⁊ includetur vaca
tio que contingit per reſignationē permutationis cauſa factaꝫ
qd̄ tenet glo. in. d. c. ſi propter. in glo. ſuper verbo mortis. ⁊ Jo.
an. hic ſuper glo. quid ſi in nouel. dixi de hoc plenius referendo
conſilia Fede. in. d. c. exhibita. in. iij. principali. q. ⁊ Lapus hoc

tenet in reseruatis ꝙ impediatur in eis ꝑmutatio. ex quo infert ꝙ legatus vel delegat⁹ apostolice sedis talia beneficia: vel al's reseruata specialiter cū titulo permutationis cōferre nō possit. ⁊ est simile. s̄. eo. li. de ꝓben. c. ij. ibi tamē plus requirit̄. Nec ob. cle. si de beneficio. eo. ti. quia in alio casu loquit̄: ⁊ quia ibi nulla ꝓhibitio de beneficijs ad se. apo. deuolutis. Secus hic ⁊ eodez modo responderi potest ad. c. hi qui. §. eum quoqȝ. s̄. eo. lib. de ꝓben. ſm Lapum. 1 ¶ † Quinto no. ꝙ in illius manibus faciēda est resignatio ad quez spectat collatio. si tamen collatio spectat ad inferiorē epo nō per hoc autoritatē permutantibus accōmodabit. de quo per Jo. an. in cle. ij. j. eo. in glo. pe. Aduerte istam materiā. s. qui debeant ꝯsentire vel autoritatē prestare permutationibus declaraui. s̄. eo. exhibita. in. ij. q. principali. ⁊ primo q̄siui de ip̄is permutationib⁹ an debeant cōsentire vel inuiti trāsferri: ⁊ videtur ꝙ nō: quia nemo cogit̄ crescere qd̄ tenet Jo. an. vij. q. j. ep̄s. de loco in ꝯtrarium facit. s̄. eo. quesituȝ. vbi videtur dari ptās ep̄is trāsferendi personas de loco ad locū: si viderint expedire: ⁊ hoc vident̄ tenere Inn. ⁊ Host. in. c. nisi cuȝ ꝓ pridem. §. ꝓpter maliciā. de renū. super verbo persecutio. vbi dicūt si periculum destructiōis ecclesie imminet vel magnū scandalū cogitur prelatus inuitus cedere dūmodo assignet̄ sibi bonū cambiū prelature vel dignitatis: ⁊ sic pōt intelligi. d. c. quesitū. ⁊ hoc videtur tenere Archi. in. d. c. ep̄s. de loco: vbi dicit ꝙ si necessitas vel vtilitas ecclesie exposcit pōt ep̄s cogere ad permutandū clericū. idem tenet do. Fede. in. d. tractatu. in. xv. q. ⁊ q. xxv. ¶ Ulterius quesiui si duo ꝓlati eccl'iarū collegiataruȝ volunt ꝑmutare an possunt hoc facere ⁊ ep̄s autoritatem ꝓstare inuitis collegijs. dixi ꝙ in papa nō est dubiū qd̄ pōt: quia pōt auferre de iure vni ⁊ dare alteri. de reli. do. ꝯstitut⁹. Aut vult hoc facere ep̄s. ⁊ tunc aut ad ip̄m spectat collatio taliū dignitatū ⁊ pōt etiaȝ inuitis collegijs: aut ad collegiū spectabat electio vel ꝓntatio. et tūc cōiter oēs tenēt ꝙ tale debet ꝯsentire. Cum em̄ in ꝑmutatione interueniat quedā vacatio: vt ꝓdictū est si eis inuitis ep̄s autoritatē ꝓstaret ꝑmutare volentib⁹ indirecte priuaret eos potestate eligendi in ecclesia vacante contra. c. cū Bertoldus. de re iudi. Concludēdum est ergo ꝙ huic permutationi cōsentire debeat collegiū vel maior pars ⁊ simil'r patronus. qd̄ tenet Jo. an. hic ⁊ Pau. in cle. j. e. ti. ⁊ Fede. in. d. tractatu. q. xix. xxv. ⁊. xxvj. 2 ¶ † Circa hoc etiā querit Lap. an ꝑmutatio a facta autorizante ep̄o cōtemptis collatorib⁹ electoribus vel patronis: sit nulla ip̄o iure vel annullāda ꝑ sententiā. Paul'. in cle. j. eo. tit. dicit ꝙ ꝯsensus predictorū pōt interuenire ante vel post ⁊ ꝑ hoc dat intelligere ꝙ nō sit nulla sed annullāda. Nam si censeret̄ nulla nō posset ratificari ꝑ subsequentē cōsensum. de elec. auditis. cum si. ⁊ ꝙ sit annullāda videt̄ ꝑ. c. ꝙ sicut. de elec. ⁊. c. cuȝ in ecclesijs. s̄. eo. lib. de ꝓben. ad qd̄ facit. c. ea noscit̄. de his que fi. a prela. vbi cōtemptus capituli vel maioris partis in accōmodo cōsensum reddit actū annullandū ſm expositionē Host. ⁊ Jo. an. sup verbo peruenit: ⁊ videt̄ casus de iurepa. illud in fi. ⁊ hanc opi. tenet do. Fed. vbi. s̄. q. xxx. ⁊ ex hoc sequit̄ ꝙ facta ꝑmutatione autoritate ep̄i collatores electores ⁊ patroni qui fuerit cōtempti ante cassationē illius ꝑmutationis inualide nō poterunt ꝓsentare eligere vel cōferre. secus si talis ꝑmutatio esset nulla iuxta not. in. c. inter dilectos. de exces. ꝓla. Fede. tamē residet in ꝯtrarium scȝ ꝙ ante cassationē cōtempti poterūt eligere ꝓsentare ⁊ cōferre ⁊ ꝑ regulā nō prestat impedimentū. de reg. iu. li. vj. pro quo facit. c. cū Bertoldus. ꝓalle. qd̄ tenet hic Lap. qui dicit ꝓdicta ꝓcedere in ep̄o autorizāte. In legato vero an requirat̄ in eius ꝑmutatione ꝓdictorū ꝯsensus dicit ꝙ si sunt beneficia collegiata etiā si ꝑ eum fiat ꝑmutatio cū cōsensu illorū ad quos spectat electio vel collatio nō valeat ꝑmutatio per. c. pe. s̄. eo. li. de offi. leg. Si enim prohibitio. d. c. nō cōprehenderet ꝑmutationē. tūc bene valeret etiā sine cōsensu illorum ꝑ. c. dilecti. de iurepa. ⁊ ꝑ. c. si abbatē. s̄. eo. li. de elec. In alijs aūt beneficijs nō collegiatis bene valeret ꝑmutatio legati etiā sine ꝯsensu illorū qui habent eligere vel presentare si sunt persone eccl'iastice. Si aūt sunt patroni layci tūc nō valet si cōtradicāt: qd̄ est verū etiā si ad eos ⁊ clericos spectat simul ꝓsentatio. Circa qd̄ vide qd̄ dicā post Lap. j. eo. lib. de iurepa. c. j. Hic etiā querit̄. dictū est. s̄. ꝙ prestare autoritatē ꝑmutationib⁹ spectat ad ep̄m ⁊ nō ad inferiorē: vt not. in cle. j. eo. ti. Pone ergo ꝙ ad inferiorē spectat collatio vel institutio. an renūciatio ꝑmutationis causa debet fieri in manib⁹ ep̄i vel illorum ad quos spectat electio vel collatio ep̄o autorizante. d. Fed. q. xxx. arguit ꝙ in manibus predictorū autorizante ep̄o ad similitudinē eius quod habet̄. xij. q. ij. placuit. ⁊. c. abbatibus. xvij. q. iiij. in venditionibus. Jo. an. ⁊ Pau. tenēt contrarium in. d. cle. j. s. ꝙ totum possit ep̄s expedire de cōsensu electorum vel collatorum: ⁊ videtur probari in. c. quesitum. s̄. eo. et ex hoc sequitur mirabile. s. ꝙ ecclesia consueta reformari per viā electionis vel per viam presentationis ⁊ institutionis reformabitur nūc per viaȝ collationis per ep̄m. nec est hoc incōueniens postꝙ cōsensus eius requirit̄ qui debet eligere vel cōferre. ⁊ est simile quod no. Joā. an. de iurepa. per vestras. in beneficio igit̄ permutato videtur ꝙ permutās consequatur titulū ab ep̄o non ab electoribus vel patronis. Ex quo posset inferri ꝙ vicari⁹ ep̄i vel capitulum sede vacante non possint in istis permutationib⁹ autoritatem prestare nec resignationes ex causa permutatiōis recipere cum nō possint cōferre nec destituere: quod tenet Fed. q. xxvj. Facit quod no. Jo. an. in cle. j. de here. ⁊ cle. j. j. eo. ti. De capitulo sede vacā. an possit resignatiōes recipere ⁊ cōferre no. Fede. ibi. s̄. q. xxvj. 3 ¶ † Querit Joā. an. post Jo. mo. an si habens pingue beneficium permutat cum eo qui habet tenue hoc ip̄o videatur fraus esse probata per illum qui expectabat in pingui. quod videtur per. c. ij. s̄. eo. li. de renun. Sed ibi non permutatur minus ⁊ maius sed renūcians minori ꝯtra quem erat presumptio fraudis de illa cōuincitur hoc ip̄o qd̄ sibi cōfertur postea maius. ⁊ breuiter concludit permutationē tenere. arg. l. si qs donationis. ff. de contrahē. emp. Cum enim venditio ⁊ emptio a permutatione originem sumpserint: vt eo. ti. l. j. in prin. sicut ibi tenet venditio: ita hic permutatio teneat: ⁊ hoc verum ſm Joā. an. vbi non sunt alie circūstantie fraudis: et bene facit. C. de rescin. ven. l. dolus ⁊ ergo fortius vbi circūstantie excludūt fraudē: vt. s̄. eo. cum vniuersorū. Reliqua que restāt super ista materia videas in. d. c. exhibita. vbi tractatum. d. Fed. ordinaui per. vj. principales questiones sub quibus oēs alie redigūtur. ¶ Ultimo quero post Lap. vtrū in permutatione beneficiorū que fit ꝑ papam vel ip̄ius legatuȝ oportet fieri mentionem de qualitate ip̄orum beneficiorū permutandorū in papa dicit ꝙ non. Si em̄ variat proprio motu secus si ad postulationē in legato qualitercunqȝ fiat nō valet ratio queritur in legatis ⁊ in papa cū nō proprio motu facit requirit̄ expressio qualitatū ⁊ beneficiorū: quia nō potest negari quin permutatio sit quedā beneficioruȝ impetratio ⁊ dispensatio. vt not. Hostiē. s̄. eo. quesitū. Unde sicut in ip̄orum impetratiōe ⁊ dispensatione debēt exprimi beneficia et ip̄orum qualitates: vt. c. nō potest. s̄. eo. li. de prebē. ⁊ cle. j. e. tit. ita in permutatione que fit autoritate pape vel legati: vt. s̄. dictum est: secus quādo fit per ordinarium: q: tūc non videtur necessaria talis expressio: cum nec etiaȝ in impetratione ꝓuisione seu collatione ip̄orum talis expressio requiratur: vt. s̄. eo. lib. de offi. le. c. fi. Et ita in permutationibus que fiunt per papā refert seruare curiā. ⁊ sic vidisse literas.

> ¶ Permutatio. Add̄ Lud. rom̄. decis̄. cccx. vbi ample tractat materiā. ⁊ vide de materia ꝑmutatiōis late ꝑ Joā. an. ⁊ Paul. i cle. de re. ꝑmuta. ⁊ ibi Car.

¶ De testamentis. Rubrica.

Si pater. Istud capitulū fuit solēniter repetitum per do. Pet. de ancha. Uin. Jo. doctorē. ⁊ ideo ip̄e nō dedit nobis in scriptis: ꝓut fecit in alijs capitulis eiusdē libri. vj. ⁊ si vis videre plene de testamētis: vide. j. in dicta sua repetitiōe: quam suprascriptus do. Pe. in orbe famosissimus fecit. Anno dn̄i nostri iesu xp̄i. M. cccxcv.

¶ De testamētis ⁊ alijs vltimis volūtatibus. Rub.

1. ☞ Testatoris volūtas ꝓ lege seruāda est.
2. Testamentum quid sit.
3. Testator dicēs instituo pauperes xp̄i deinde mors venit an valeat instituio.
4. Testari qui prohibētur.
5. Species vltime volūtatis plures esse dicūtur.
6. Institutio precedens est de materia substitutiōis.
7. Filius testamentum approbare potest in quo reperitur preteritus.
8. Expressio conditionalis filij in testamento non excludit vitium preteritionis.

OUia pro clariori intelligentia dicendorū aliqua super ista rubrica premittam. ideo ꝓpter solitum morem etiam continuationem rubrice ad precedentes annectā hoc ordine. ¶ Dictum est. s̄. de dispositionibus inter viuos. sequitur de dispositionibus defunctorum: licet enim mors omnia soluat: vt in aut̄. de nuptijs. §. deinceps. tamē vt dicit lex nihil est qd̄ magis hominibus debeat̄: ꝙ vt supreme volūtatis qd̄ postꝙ aliud velle nō possunt liber sit stilus ⁊ licituȝ qd̄ iterum non redit arbitrium: vt. l. j. C. de sac. san. eccle. 1 ¶ † Hinc est ꝙ voluntas testatoris pro lege seruatur. ⁊ debȝ omnibus dominari: vt in aut̄. de nup. §. disponat. col. iiij. ⁊ de cōdi. ⁊ demon. l. in conditionibus primū locum. Huic autem voluntati vltime iura multum fauent ⁊ ne fiant aliqua ratione caduca multifariā prouident: penam non implentibus infligendo et alios subrogando

gando

gando:vt in auth.de her.⁊ fal.§.si quis autē in plures.colū.j.vbi
generaliter ita subdit:vna est eñi legis intentio: vt que disposi-
ta sunt a morientibus impleātur. Facit.c.nos quidā.⁊.c.si here
des.s.eo. Circa etiam dubietates que super testamētorum dispo-
sitionibus oriūtur iura statuūt ꝙ plenior est interꝑtatio facien
da:⁊ desideriū morientium ex arbitrio viuentiū nō sine nuda ra
tione collegimus.dicit.l.qm̄.C.de naturalibus liberis.⁊.c.cum
dilecti.de dona.⁊.l.in testamētis.ff.de reg.iur. Ex predictis sic
leuiter de continuatione rubrice:vt a leuioribus initium faciā.
Quero super ista rubrica de quibusdā questionibus breuiter.
¶ † Et primo quid est testamentū.dicit lex ꝙ testamentū est vo
luntatis nostre iusta sentētia de eo qđ quis post mortē suā fieri
velit.ita dicit in.l.j.ff.eo.⁊ vt glo.ibi effugiat ꝯtraria.de codicil
lis.de dona.causa mor.⁊ de dona.omniū bonorū post mortē sup
plet ad istū tex.cum institutiōe heredis.nam predicte.s.codicil
li donatio causa mor.vel bonorū post mortē censenda est dispo-
sitio. De eo qđ quis vult fieri post mortē ⁊ nō cadunt sub specie
testamentorū si habent naturā propriā ⁊ separatā vnam ab alte-
ra.vt ptz ex diuersitate titulorū sub quib⁹ de ipis spālis tracta-
tus habet.de codi.⁊ de do.cau.mortis.C.⁊.ff. Bar.tñ in predi-
cta.l.j.dicit ꝙ dicta diffinitio est perfecta absq3 illa suppletione
nam ꝙ dicit iusta sentētia ⁊c.illud iusta debet accipi ꝑ perfecta
vt in simili.ff.de leg.iij.l.cum filio.in hoc ergo differt maxime te
stamentū ab alijs dispositionib⁹:quia ad substantiā testamenti
requirit heredis institutio que est caput testamēti.al's esset nul
lum:vt insti.de lega.§.ante heredis.voluerūt eñi iura mortuo te
statore aliquem succedere in iuribus defuncti qui in obligatio-
nibus actionibus ⁊ omnib⁹ vicem eius sustineat ⁊ personā reꝑ-
sentet:talis eñi heres ⁊ non alius cui res aliqua relinquitur. es
eñi alienū defuncti talē non sequitur sed heredem:vt.l.j.§.si he
res.ff.ad trebel.⁊ in auth.de iureiurādo a mo. post prin.col.v.⁊.l.
quotiēs.C.de here.insti. Aduerte tamē quia heres censet eadē
persona cū defuncto iuris fictione nō vere:vt in.d.auth. si act.et
obli.que in heredē descendūt ex persona defuncti an sint eedem
vere vel iuris fictione.videt ꝙ iuris fictione:quia mors oīa sol-
uit vt dixi qđ tenet Cy.post Pe.⁊ Jac.de ra.in.l.pacto succes-
sorū.C.de pac. Ego dico post Bal.ꝙ eadē est oblatio in perso-
na defuncti ⁊ heredis per veritatē nō per iuris fictionē. non ob
stat ꝙ mors omnia soluit:quia verū est in iure nō transmissibili
vnde etiam iacētis hereditatis sustentant iura in ipa heredita-
te que etiam representāt personā:vt.l.mortuo.ff.de fideius. imo
plus:quia bonis vacantib⁹ durat illud ius ⁊ sustentat in ꝓpria
ipius essentia sine vlla persona:vt.l.hactenus.de ꝯsti.pec. ⁊ no.
in.l.deniq3.§.sed verū.ff.de mino.⁊ hoc ipe no.in.l.quotiens.§.
heredis.ff.de here.insti.insuper aduertendū ꝙ sicut iura volue-
rūt in persona heredis representari personā defuncti ⁊ transire
etiam actiōes ⁊ iura actiue ⁊ passiue vti dixi. Jta etiā prouide-
runt ipi heredi vt testator nō possit eū ideo grauare onere lega-
torū ꝙ nō remaneat sibi quarta pars:que falcidia appellat. qđ
vnde dicta sit:dic vt insti.de le.fal.in prin.⁊.ff.ad.l.fal.l.j. in ꝑn.
¶ Jtē si vniuersaliter vellet grauare heredē super restitutione
hereditatis prouisum est etiā vt possit heres detrahere quartā
partē que trebellianica appellat:vt.l.j.⁊ per totū.ad trebel.C.⁊
ff.siue ergo singularibus relictis sine onere fideic.nullus heres
grauet ne inane nomē heredis penes eū remaneat ꝓuisum est si
bi de retentione quarte in titu.prealle.habere igitur titulū here
dis:⁊ sic directū magis vtile est q̄ habere titulū obliquū: vt no.
de leg.prestan.l.filiū.⁊ dicā.j. ¶ Et cōcludo ex predictis ꝙ vna
de formis substātialibus testamēti est heredis institutio.vel te-
stamentū esset sine capite:quod est impossibile: vt.d.§. ante he-
redis.alia est perfectio in materia:vt voluntas sit cōpleta ⁊ per
fecte enunciata etiam inter liberos:vt.l.is qui.⁊.l.ex ea.ff.eodē.
5 ¶ † Ex quo infero in questiōe facti.dixit testator [a] instituo mi
hi pauperes xpi ⁊ cum vellet vltra progredi superuenit ꝓrenesis
vel mors:an valeat illa institutio vel legatum simili mō expres-
sum videtur ꝙ sic:vt.l.iubemus.§.j.de testamētis.nam vtile per
inutile nō vitiatur.ad idem de testa.in.l.lucius.⁊ de le.ij.l.cū pa
ter.in fi. Jn contrariū ꝙ nihil valeat:quia fauorabilior est cau
sa liberorum q̄ ecclesiarū:vt dicam in.vij.not.facit quod not.in
.xj.in prin.de leg.iij.⁊.l.furiosum.C.eo.facit in ratione sui.de fi
de instru.l.contractus. Non ob.l.iubemus.quia ibi fuit volun-
tas completa ⁊ actus absolutus:licet fuit defectus forme in par
te non vt ibi no.⁊ ita consuluit Bald.vt refert in repetitione.l.
hanc.in.iiij.col.tertia est perfectio in solēnitate que appellatur
diligentia legum:puta quia asserit numerus testium rogatorū
fiat ex cōtextu:vt.l.codicillus.§.fi.de leg.ij.⁊.l.hac consultissi-
ma.⁊.l.antiquitas.⁊.l.iubemus.C.de testamētis.quarta est per
fectio quo ad formationem:⁊ hec est duplex.prima est quādo te
stamentū transit ad irreuocabilitatem per mortem testatoris.c.
cum marthe.de reg.iur.secūda est quando testamentū trāsit in
suum effectum:⁊ nō potest funditus reduci ad causam intestati
nisi in casibus expressis in iure:⁊ illud est per additionem here-
ditatis:vt.l.si alienum.§.in extraneis.de her.insti. Et circa hoc
vide quod not. Dy.in.c.j.de regu.iur.j.eo.lib.ibi nam in institu
tione heredis tria sunt per ordinem intuenda ⁊c. Jste tamē solē-
nitates.s.institutionis heredis.numeri testium.aditionis here
ditatis:⁊ similes an sint relaxate in relictis ad pias causas.dixi
plene.s.eo.c.cum omnis.in.j.ij.iij.⁊.iiij.q.vltra tamē predictas
quatuor perfectiones adde quintam.s.personas testantium de
quibus est ante omnia inquirendum:vt.l.si queramus.ff. de te-
4 stamentis.⁊ ibi de personis testari prohibitis. ¶ † Quidā eñi
prohibētur testari propter mentis exilium:vt furiosus ⁊ demēs
C.qui test.face.pos.l.furiosi. Quidam propter carentiam quo-
rūdam sensuum:vt.l.distractis.eo.ti. Quidam propter carētiā
quorūdam sensuum:vt.l.morbi acerbitatem:qr non possunt tra
ctari loqui neq3 scribere:vt.l.iubemus.C.eo. Quidam propter
defectum etatis:vt.l.a qua etate.ff.eo. Quidā propter defectū
sue potestatis:vt.l.senium.C.qui testa.fa.pos. Quidam ꝓpter
vitium prodigalitatis: vt.l.is cui bonis.ff.eo. Quidam ꝓpter
scelus ratione penalitatis:vt damnati ad mortē naturalē vel ci
uilem:vt.l.eius qui.ff.de testamētis. Quidam quia cōmiserint
delictum de quo post mortē possunt accusari.vt.l.ij.C. qui test.
face.pos. Quidam ratiōe vsurarie prauitatis.de quo in.c. q̄ꝙ.
de vsuris. Quidam ratione excōmunicationis de quo in.c.de-
cernimus.de sen.excō.⁊ auth.credentes.C.de hereti. Quidā ra
tione dubietatis:vt.l.de statu.ff.de testamentis.de quibus om
nibus an testari possint ad pias causas:vide in repetitiōe bart.
⁊ post eum domini mei Bal.in.l.hanc tibi.⁊ primo circa perso-
nas testantium ⁊c.quorū dicta retuli in.c.ij.s.e.vbi etiā de per-
sonis capacibus ⁊ habentib⁹ testamenti factionē passiue. Que
siui eñi de spurio de mendicantibus ⁊ deportatis ⁊ de exbanni-
tis an possint ex testamētis capere:dic vt ibi. ¶ Secundo que-
ro dicitur in rubrica et alijs vltimis voluntatibus: quero q̄ sint
iste alie:dic ꝙ codicilli:⁊ tales sunt ad testamētum:sicut scapha
ad nauem:vt no.insti.de codi.in prin.vbi no.qua de causa intro
ducti fuerunt quādo vult quis quādoq3 aliquid addere adime-
re vel mutare in testamēto:facilius hoc fit in codicillis:quia te-
stamentū iam perfectū a capite reformādo qđ esset necessariū vt
l.heredes palā.§.si quid post.ff.eo. ¶ Jtē qñ quis nō vult testa
ri sed aliqua fideicōmissa relinquere a suis veniētibus ab inte-
stato hoc pōt facere in codicillis in quibus nō est tanta solenni
tas obseruāda:sed sufficiūt quinq3 testes etiā nō rogati: vt.C.đ
codi.l.fi.⁊ no.in.l.qui testō.§.mulier.ff.de testamē. ¶ Est ⁊ alia
species que vocat donatio causa mortis:ista tamē participat đ
natura dispositionis inter viuos quo ad aliqua.vnde dic ꝙ do-
natio causa mortis pōt tripliciter cōsiderari.primo quo ad suā
ordinationē.scđo quo ad ipius ꝯfirmationē.tertio quo ad eius
efficaciam. ¶ Quo ad primū magis accedit ꝯtractui q̄ vltime
voluntati cū fiat stipulatione vel pacto.ff.de do.causa mor.l.in
ter mortē.⁊ no.de leg.ij.l.cū pater.§.nemo.⁊ ita intelligit glo.q̄
est in.l.ij.ff.de do.ꝑle. ¶ Et hinc est ꝙ filiusfa.pōt donare causa
mor.cōsentiente patre sed nō relinquere vel testari:quia ꝯtract⁹
possunt pēdere ex ꝯtractu ꝯsensu tertij:sed nō vltime volūtatis
vt.l.receptū.cōia predio.⁊ plene ꝑ Bar.in.l.cū is.de dona.cau.
mortis. ¶ Quo ad scđm dico ꝙ donatio causa mortis ꝯfirma-
tur morte nec requiritur aditio hereditatis:secus in legatis.fa
cit qđ no.de leg.ij.l.cū pater.§.corū.⁊ iure in glo.l.falcidia.bar.
tamen de hoc dubitat in.l.in mortis.ff.de dona.cau. mor. dic vt
ibi. ¶ Quo ad tertium dico ꝙ in dona.causa mortis nō oriun
tur tria genera actionū:quia nō oritur actio ex testamēto vel hy
poteca dñium tūc transit per viā ꝭm quādam glos.que est in.l.ij.
⁊.iij.de pub. Jn hoc tamē vide bar.in.l.j.ff.de don. cau. mortis.
Jn iure vero accrescendi donatio causa mortis equiparat lega
tis:⁊ inter coniunctos perit ius accrescendi:vt.l.j.in fi.C.de ca
du.tol.secus in cōtractibus in quibus cōiunctio nō ꝓducit ius
accrescendi nisi in vsufru.qđ dic vt leg.⁊ nota.in.l.si mihi ⁊ tibi.
de ver.obli.per bar.⁊ per ista.s.ꝙ donatio causa mortis partici
pat de natura cōtractus ⁊ vltime volūtatis:vt predictū est si fi-
liusfami.qui testari non pōt:sed donare causa mortis de volun-
tate patris fecit testamētum cum clausula ꝙ si non valet iure te
stamenti valeat iure vltime voluntatis nūquid relicta in tali te
stamento valebūt iure donationis causa mortis. videtur ꝙ sic.
postq̄ voluntas patris accessit et perinde haberi debet ac si de
dona.causa mor.facta fuisset mentio specialis propter clausulā
generalem subiunctam quo ad spēm vt.l.si duo.de admini. tuto.
¶ Jn ꝯtrarium facit:quia in dona.causa mortis requiritur spe
cialis consensus.ff.de dona.l.filius.§.ij. ¶ Jtē magis accedit
contractui iuxta eum quo ad ordinationē:vt dixi.⁊ hanc tenet
Cy.in.l.seruum.C.qui test.face.pos.⁊ idem Dy. ¶ Est ⁊ quarta
species vltime volūtatis que vocatur mortis cā capio.⁊ differt

[a] ¶ Testōr. Addō an testamētū in quo testōr iussit distribui oīa bona sua inter paupes an valeat.bar. in.l.j.C.de sa.san.eccl. Pau.đ ca. cōsi.cxlviij. alle.consil. cxxiiij.j.pte

in pluribus a donatione causa mortis:vt.l.inter mortis.eo.tit.
per bar. ¶ Reperitur ꝛ quinta spēs vltime volūtatis q̄ in cer-
to speciali casu vendicat sibi locum de qua in.l.licet inter.C. de
pac.que non alibi:valet em̄ ibi pactū successionis reciproce in-
ter milites in expeditione degentes vt morienti in acie superui
uens succedat. Dubitāt iuxta predicta alibi doc.vtrū testamen
tū nō solēne inter pauperes valeat:vt testm̄ an vt alia vltima vo
luntas dicit Bar.ꝙ aut accipimus testm̄ large ꝑut est testatio
mentis ꝑut accipiť insti.de tes.in prin.ꝛ tūc bene pōt dici testa-
mentū. Si vero accipimus ꝓprie ꝑut accipiť.ff.de testa.l.j. tūc
nō dicitur proprie testm̄ postq̄ inter solēnia deficit. ꝛ sic magis
pōt dici vltima volūtas q̄ testm̄:vt no.in auť.si qua mulier.C.d
sac.san.eccle.ꝛ.l.hac.C.de sac.san.eccle.in vlti.col. Contrariū te
net ibi do.meus.s.ꝙ sit ꝓprie testm̄:al's vero in simili.l.filij pris
ꝛ fami.her.ꝛ.in auť.ex causa.de lib.p̄te.ꝛ credo hoc veri⁹. nam ta
les dispositiones cū duobus testib⁹ ius canonicū testamēta vo
cat.vt.c.cū esses.de testamē. Et ex opi. Bar.sequereť ꝙ paupe-
res ꝛ ecclesie institute in tali testamēto nō solēni nō possunt ca-
pere iure directo.sed per fideicōmissum:q꞉ hereditas nō pōt di-
recto dari vel adimi in alia vltima volūtate q̄ in testamento:vt
insti.de cōdi.§.fi. Sed hoc nō videtur verū per.c.cuꝫ tibi. de te
stamētis.ꝛ per no.per eū in dispu.filiū adultū. Considerauit ta
men bar.qđ alibi ipē dixit.s.ꝙ valet institutio pauperū facta in
codicillis.ꝛ similiter liberorū:vt ar.l.militis codicillis.de testa.
mili.sicut em̄ miles pōt vt ibi. Ita in liberis ꝛ pauperibus est di
cendū propter iuris obseruantiam relaxatam similiter in eis:vt
d.l.habeat.ꝛ.l.hac cōsultissima.§.imperfecto.de testamētis.cu-
ius opi.p̄ceptor meus impugnat in.d.l.habeat ad finē:nā repu
gnat huic cōstitutioni species ꝛ natura codicillorū vt.l.si idem.
C.de codi.ꝛ dispositio imperfecta inter liberos diciť testamen-
tum nō codicillus vt dixi per.l.filij.C.fami.her.ꝛ qđ ibi per Ol
dra.in milite est speciale ex causa q꞉ sibi est licitum ignorare iu-
ra:vt.l.impuberi.de admi.tuto.ꝛ ibi nō relictis:sed testatori fa-
uetur:ꝛ in priuilegiū illud militi cōceditur.ergo nō est extendē
dum etiam vbi eadē vel minor ratio reperiť:vt not.in auť. quas
actiones.C.de sac.san.eccle.facit.l.qđ not.de legi.ꝓ hoc ipse al
legat.C.de codicil.l.fi.§.penul.vbi liberis permittit variare.nō
autē valent codicilli tanq̄ directa substitutio ꝙ si esset superua

5 cuum foret remediū variandi quod esset ꝯtra illā legē. ¶ † Ex
predictis patet ꝙ plures sunt species vltime volūtatis.vnde cō
stitutio vel statutū faciēs mentionē de vna specie nō includit re
liquas:qđ induco ad.q.de qua.j.de vsuris.q̄q̄.in vlt.glo. vtrū
scꝫ vsurarius manifestus prohibitus testari per illā ꝯstitutionē
possit codicillari vel alia specie vltime volūtatis ordinarie. vi-
detur ꝙ sic:q꞉ illa ꝯstitutio irritat testamēta solūmodo ĝ,ꝛc. Cō
trarium ibi tenet glo.ꝛ moueť ex prin.c.vbi dicit in vltima volū-
tatē ꝛc. Et sic ḡnaliter de qualibet intellexit. Ego dico ꝙ si no-
ua cōstitutio vel statutū reddat inhabilē ad testandū:talis non
poterit codicillari:nō ꝙ constitutio loquēs de vna specie inclu-
dat aliā:sed ex eo qđ lex antiqua vult illos fideicō.relinquere q̄
testandi ius habēt:vt.l.sciendū.que est in.l.ij.ff.de lega.j.vbi de
hoc per bar.ꝛ hec dicta sunt ꝓ intellectu rub.sed anteq̄ ad.c.ve
niamus ꝓ eius faciliori declaratiōe p̄mittenda sunt etiā quedā
leuia.semper em̄ quādo est quedā difficilis materia examinādā
est a leuioribus incohandū:vt sic primo leui ac simplici.post de-
inde diligentissima atq꞉ exactissima interp̄tatiōe singula tradā
tur:ꝛ hāc dicit sacratissimus princeps Iustinian⁹ instructioneꝫ
cōmodissimā in ꝓhemio institutionū.istis em̄ simplicib⁹ studio-
si animus eorū facili⁹ ad alterius ꝓuidentie redigiť sciam.dicit
tex.in.l.ij.§.romana aūt.C.de veteri iur.enucl.ꝛ alibi iurislator
dicit ꝙ iste leues p̄fationes libētius nos ad lectionem ꝓposite
materie perducūt:ꝛ cū ad grauiora peruenim⁹ euidentiorē pre-
stant intellectū:vt.l.j.ad fi.ff.de or.iur. Et quia principaliter de
materia substitutiōis:est hic aliquid pertractādum.primo vidē
dum est quid sit substitutio. Nam vt ait Tulius in ꝓhemio pri
mi lib. de officijs.omnis em̄ que suscipiť de aliqua re institutio
debet a diffinitione ꝓficisci.vt sciamus quid sit id de quo dispu
tamus. Quid ergo sit substitutio est videndū glo.ff. de vulg.et
pup.dicit ꝙ substitutio est scđa institutio etiā si sit vlterior: pu-
ta in defectū multorū graduū sic. oēs nuptie post primas dicun
tur secūde:vt.l.ij.C.de secū.nup.in rub.pōt etiā testator plures
gradus heredū facere.puta si filius meus mihi heres nō sit ille
sit heres. Et si ille nō erit heres sit alius:ꝛ sic deinceps.vt.l.pōt.
ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ isti.de vul.substi.in prin.ꝛ in isto.c.vbi ptꝫ ꝙ
pater si vnus ex filijs sibi heres nō esset substituit alterū:ꝛ si am
bo nō essent substituit pauperē. Et sic tres fecit gradus. primo
filios instituēdo.scđo eos inuicē substituēdo.tertio in eorū defe
ctum pauperes.similiter in defectū pauperū potuisset de alijs ꝓ
uidere. Et ista potestas disponēdi de plurib⁹ gradib⁹ vendicat
sibi locū nedū in hereditatibus:vt hic:sed etiā in legatis ꝛ alijs

dispositionibus:vt.l.vt heredibus.de leg.j.ꝛ.C.de impu.ꝛ alijs
6 substi.post aditam.ꝛ per Cy.ꝛ.l.tutoribus.de testa. tut. ¶ † Et
aduerte q꞉ ex predicta diffinitione colligiť ꝙ de substantia sub
stitutionis sit precedēs institutio:ꝛ sic non possit incipere a sub
stitutione nisi precesserit institutio:ꝛ hoc dicit gl.ꝙ substitutio
nō potest esse sine institutione in.l.j.ff.de vulg.ꝛ pup.in glo. ista
est.ꝛ.l.gallus.in prin.de lib.ꝛ posth.vbi dicit Accur.ꝙ cōsiliuꝫ
illud circa substitutionē necessario p̄supponit filij institutioneꝫ
Bar.tū dicit ꝙ possibile est fieri substitutionē vulgarē non p̄ce
dente institutione.pro quo allegat dictā.l.si quis ita heres.vbi
patet ꝙ substituit vulgariter legitimo.s.si heres nō erit.et tamē
si heres esse voluerit venit ab intestato non ex testamento vt ibi
no.ꝛ per hoc etiā ipē tenet ꝙ valeat testm̄ in quo instituiť extra-
neus sub ꝯditione ꝙ filius si voluerit esse heres:nec sit nullū ea
ratione ꝙ filius videať prius.ex hoc em̄ nō irrogatur filio aliq̄
iniuria que est causa rescindendi testamēta ꝓpter iniuriā irroga
tam in preteritione:vt in auť.vt cū de ap.cogno.§.aliud quoq꞉
capitulū.cū immo videť tacite institutus eoīpo ꝙ testator vult
eū ab intestato succedere ꝛ substituto p̄ferri. vt.l. conficiunť.de
iure co.ꝛ hoc ipē no.in.l.gallus.in prin.de li.ꝛ post.et allegat.l
cū intestato.de her.insti.ꝛ in.l.j.de vul.ꝛ pup.in materia vulga-
ri.in.iij.prin.q.vbi etiam alleg.ꝓ casu in.l.coheredi.§.fi.ꝟm vnā
lectionē.ff.de vul.ꝛ pup. Sed Bal.tenet ꝯtrarium per.d.l. gal
lus.§.in omnibus.ꝛ de iniuſ.test.l.posthumorū.§.ne ergo. ꝛ de
vul.ꝛ pup.l.si quis eū.§.fi.vlt.responso.ꝛ.l.si mater.§.si fili⁹. eo
ti.ꝛ.l.si quis eū.§.fi.de vul.ꝛ pup.puta si suo heredi posset subſti
tui vulgariter ergo ꝛ pupillariter quo ad tacitā vulgarē ꝯtra.l
ij.§.quisquis.de vul.ꝛ pup. Item ꝯtra bar.facit.l.si ita scriptuꝫ
§.testamentū.de lib.ꝛ post. ¶ Non ob.l.si quis ita heres.q꞉ ibi
non loquitur in suo sed in alio legitimo quē nō est necesse insti
tui vel exheredari.vnde eius preteritio nō reddit testamētū nu
lum sicut preteritio filij.ꝛ hāc opi.credo veriorē nam per illa ve
ba si filius mihi heres nō erit ꝛc.nō videť filius institut⁹ vel ex
heredatus vel ex facto etiā agitatū.de here.insti.ergo testame
tum illud peccat in forma substantiali.ꝛ per cōsequens nullum
7 vt.l.inter cetera.de li.ꝛ post. ¶ † Itē pōt filius approbare test
mentū in quo reperitur preteritus:vt.l.filio preterito iniusto t
stamento ꝛ confirmatur equitate ꝓpria nō rigore iuris ciuilis
vt ibi:sed bar.vult ꝙ si filius nolit esse heres valeat de iure ciui
li ꝯtra illā.l.ꝛ cōfirmatur illa opi.per.l.si quis sub conditione.
quis omi.cau.te.vbi illud quod est in cōditione nō est in dispo
8 sitione. ¶ † Ex quo infertur ꝙ cōditionalis exp̄ssio filij in test
mento nō excludit vitium preteritionis. Concludo ergo ꝙ su
stitutio facta filio in ptāte nō valet nisi p̄cedat institutio. Sed
id obstat .ista em̄ v̄ba si heres nō erit debēt exponi:et heres es
noluerit.a cōtrario ergo sensu videť voluisse testator ꝙ si here
esse voluerit possit esse:ꝛ sic hāc eius tacitā voluntatē que colli
gitur ꝓ arg.a ꝯtrario sensu.ar.l.inter soceruꝫ.§.cū inter.de pac
do. Sol.dicit bal.ꝙ argumentū a ꝯtrario sensu nō sufficit qu
ad institutionē heredis. Nam verba ordinata ad priuationem
etiā si interdū includant relictū illud est solū quo ad except.vt.l
emptor.§.ancilla.de rei ven.ꝛ.l.qui volebat.de her.insti. Et ita
dicit in.l.ex facto facit el.j.ꝛ qđ ibi no. Ex quibus cōcludo ꝙ nō
pōt dici substitutio si institutio nō precesserit.pōt tū cōditiona
liter institui ille qui in defectū veniētis ab intestato substituiť
vt in dicta.l.si quis ita heres.ꝛ quod ibi not. ꝛ dicta.l.prima.de
vulg.ꝛ pup. ¶ Secūdo principaliter est etiā p̄mittendū ꝙ sub
stitutionū alia est obliqua:alia directa. Obliqua est illa ꝑ qua
testatori succediť alio mediante de cuius manu bona percipiū
tur:puta vniuersalis fideicōmis.de manu heredis:vt.C.ꝛ.ff.ad
trebel.directa est quādo succediť testatori ex solo animo sine al
cuius ministerio quis efficitur heres ꝛ dn̄s.vt.l.cū heredes.ff.de
acquir.pos.ꝛ ita dicit Cy.in.l.precibus.in prin. Et idē hic Io
an.super glo.j.dicit em̄ ꝙ tūc est directa substiturio quando di
recto ꝛ nō per personā mediam substitutus venit vel venire pōt
ad hereditateꝫ substituentis vel substituti. Indirecta autem ve
obliqua est quādo persona media capit illam ꝛ eā restituit sub
stituto. Et iste.s.qui alio mediante capit nō dicitur heres pro
prie licꝫ habeatur loco heredis:vt inst.de fideicō.her.§. restitu
ꝛ est simile in negatiua facti cuius tunc est directa probatio qua
do est adeo coarctata ꝙ directo ꝛ non per causam mediaꝫ cadi
in intellectū testis.puta ꝙ nō habet in facie cicatriceꝫ vel capi
tium in capite. Sed quādo per causaꝫ mediā venimus in cogni
tionem illius.tūc est indirecta qđ exemplifica:vt no.de elec.bo
ne.el.ij.cum istis cōcor. Bar.in.l.centurio.ff.de vulga.ꝛ pup.in
pe.col.vbi querit que sint verba que sonēt in directam institutio
nem:ꝛ que in obliquā.dicit em̄ ꝙ verbū directuꝫ est illud qđ su
natura importat:vt illa cui relinquitur de sua manu accipiat
nec alteri⁹ factū exigit:vt no.in.l.eā quā.C.de fideicō.super ve
bo directus.§.cōia.de leg.l.omne verbū.pone exemplū.si testa

tor dixit

tor dixit. Titius heres esto: ex hoc enim verbo heres qđ idē est
qđ domin⁹ ptz ꝙ testator voluit eum accipere a seipo nō ab alio
ideo institutio est directa: vt.l.his verbis.de here.insti. Quedā
sunt verba obliqua siue indirecta: vt illa que sonant vt quis ca-
piat de manu alterius: ⁊ sic factum alterius ꝙ̄ testantis requiri
tur: vt probatur in ver.restituat.ff.de vul.⁊ pup.l.coheredi.§.cū
filie.⁊ in v̄.detur.vt.l.fundi.de vsufr.le.⁊ in v̄.reddatur in.l.fun
di.⁊ de le.ij. Quedam vero sunt v̄ba cōia: vt illa que possunt ha
bere vtranqꝫ significationem vt scilicꝫ capiat manu sua vel alte-
rius sicut est verbum substituo. Nam ita substituitur in heredi-
tate qui capit a seipso sicut si caperet de manu alterius respectu
enim rei vel hereditatis quomodocūqꝫ habeat dicit̄ substitut⁹:
ideo substituo est v̄buꝫ cōe de quibusdā tn̄ verbis dubitatur an
sint directa cōmunia vel obliqua. vt de verbo peruenire: ptinere
habere: remanere: reddere: succedere: reuerti: deuoluere: accre-
scere mori. ¶ Si enim testator in substituendo vtatur altero ex
istis verbis: puta dixit si fili⁹ me⁹ impubes decesserit ptineat vel
pueniat in talē vel succedat talis siue deuoluat̄ in talem: ⁊ sic de
alijs p̄dictis de quibus p Bar.in.d.l.centurio.⁊ noticia predi
ctorū v̄borꝫ in ista materia est multū necessaria. Nā varijs v̄bis
in substitutionib⁹ testatores vtunt̄ in quibus debes aduertere
an sint directa obliqua vel cōia qđ percipies ex theorica supra
dicta. Premitte etiā ꝙ q̇nqꝫ sunt genera directaꝝ substitutio-
nū: nā alia est vulgaris: alia pupillaris: alia exemplaria: alia bre
uiloqua: alia cōpendiosa. vt in p̄dicta glo. de quarū formis qua
liter concipi debeant vide.s̄.in.ca. Raynucius in glo. ex hoc v̄
⁊ insti.de pupil.sub.in.§.qua ratione. vtrobiqꝫ enim habes glo.
magistras que in singulis tradūt formas ⁊ dicta. Aduertenduꝫ
tn̄ ꝙ licet q̇nqꝫ sint genera directarū vt dictuꝫ est: tamen iuriscō
sul.in.l.j.ff.de vul.⁊ pupi.nō fecit mentionē nisi de duabus scilꝫ
vulgari ⁊ pupil. Et hoc ideo: quia oēs alie species ad istas redi
gunt̄ vel in eas resoluunt̄. Et ista resolutio siue inclusio aliaruꝫ
sub vulgari ⁊ pupil.⁊ etiā inclusio pupillaris in expressa vulgari
⁊ econuerso. inclusio vulgaris in expressa pupillari reddit istaꝫ
materiam difficilem: maxime quando concipiuntur verbis nō
cōgruentibus speciei substitutiōis cui adijciunt̄. vel si cōgruūt
sunt cōia que sunt apta includere species vt opposita. vt directā
⁊ obliquā. nam qualiter debeāt tunc interpretari magna est cō-
tentio ⁊ dissensio antiquorum et modernorum prout.j.patebit
⁊ his premissis descendo ad nigrum.

☞ Institutio directa esse debet non obliqua.
Filius ⁊ filia licet ab intestato pariter admittentur ad heredi-
tatem paternā tn̄ inter eos pōt esse disparitas.
Maritus in testamēto pōt vxori legare.
4 Substitutionis forma.
Substitutio compendiosa facta impuberibus excludit matreꝫ
ipis decedentibus in etate pupillari.
Legitima filij venit in substitutiōe pupillari.
Substitutio directa ex causa trahitur ad obliquā.
Substitutio directa nō trahitur ad fideicōmissa.
Pater pōt facere testm̄ suum filio impuberi.
0 Pater per pupillarem substitutionem potest priuare matreꝫ fi
lij successione.
1 Testamentū pupillare censetur paternū.
2 Matris preteritio quare habet̄ p exheredatione.
3 Exheredare tripliciter sumitur.
4 Institutio in legitima nō representat quottam hereditatis.
5 Dispositio legis ⁊ hoīs est diuisa in fideicōmissario.
6 Substitutio directa pupillaris infra tempora pubertatis an
obliquetur.
7 Substitutio cōpendiosa an fiat pupillo p verba directa cōmu-
nia vel obliqua.

SI pater. Jo.an. diuidit dupliciter prout pa-
tet in nouel. mihi autem plus placet
prima diuisio.s. ꝙ diuidatur principaliter in quinqꝫ
partes. Nam primo ponitur series testamenti ⁊ pa-
terne ordinatiōis. secūdo facti accidentia mortuo testatore con
tingēs. tertio decisio emergētis questionis que orit̄ ex p̄dictis.
quarto decisionis ratio ⁊ ꝯfirmatio rationis per quā subuertit
quinto respōdet duabus tacitis obiectionib⁹ ⁊ responsionē ad
alterā ratiōe ꝯfirmat. secūda ibi testatore. tertia ibi absqꝫ. quar
ta ibi p̄misse. q̇nta ibi ꝙ̄ ꝙ̄. ⁊ breuiter hoc dicit in sum. ¶ Sub-
stitutio cōpendiosa ⁊ breuiloqua facta per patrē filijs impube-
ribus debet intelligi in dubio pupillaris directa ex qua substi-
tutus admittit̄: ⁊ mater in totū excludit̄ si impuberes illi deces-
serint infra tp̄s pubertatis. h.d. vel sic. Substitut⁹ principal'r fi
lijs impuberib⁹ prefert̄ matri in successione filiorū decedentiuꝫ
infra tp̄a pubertatis. h.d. Diuide capitulū vt predixi. descendo
ad no. ¶ Quod pater in testamēto filios instituit: al's testamē
tum esset nullū in quo filius nō esset institut⁹ vel exheredat⁹: vt
1 l.inter cetera.ff.de lib.⁊ posth. ¶ † Et aduerte q: debet esse in-
stitutio directa nō obliqua quātūcunqꝫ vniuersalis: vt not.in.l.
cū ex filio.ff.de vul.⁊ pup. ¶ Et per hoc dico ꝙ filius relict⁹ fi-
deicōmissarius vniuersalis nō directo institut⁹ dicit̄ preterit⁹ ⁊
per ꝯsequēs testm̄ nullū: licet glo. dicat ꝯtrariū. ⁊ not. bene in.l.
scimus.§.cū aūt.de inoffi.testa. naꝫ ꝯ eā est tex.in.l.ita tn̄.§. qui
rogatus.ad treb.⁊ ibi per Bart.⁊ olim.s.tpe.ff. istud ius dicēdi
nullū erat valde rigorosum. reducebat em̄ rem ad cām intestati
etiā vno ex plurib⁹ filijs p̄terito: et oīa erāt irrita nisi preteritis
apparēt: vt.l.filio p̄terito.ff.de iniusto testō. hodie iure aut̄. beni
gnius agit̄: quia ex cā preteritiōis vel exheredatiōis filiorū ru
pto testō cetera firma permanēt: vt in aut̄. ex cā. vbi de materia.
2 C.de lib.p̄teri. ¶ Scđo not. ꝙ lꝫ ab intestato filius ⁊ filia pari-
ter admittātur ad hereditateꝫ paternā: vt.l. maximū vitiū.C.de
lib.prete. ex testō tamē pōt esse disparitas ⁊ineq̄litas inter eos
vt h: nec mirū. nec etiā extraneis posset plus ꝯferre ꝙ̄ filijs qui
legitima debēt esse contenti que est tertia si fuerūt quatuor: aut
infra aliter est dimidia: vt.l.cū queritur.⁊ in aut̄. nouissima.C.d
inoffi.tes. ¶ Tertio no. ꝙ instituit filiā in re certa ⁊ filiū in resi-
duo: ⁊ lꝫ regulariter institut⁹ in re certa alio vniuersali instituto
habeat̄ loco legatarij: vt.l.quot.C.de here.insti. tamē quo ad ex
cludendā filiā a querela sufficit talis institutio in re certa: ⁊ ha-
betur loco heredis: vt no.in.l.si quis priore.ad trebel. Aduerte
tn̄: q: lꝫ ista institutio in re certa rep̄sentat quottaꝫ.i. legitimā fi
lie: suscipitur tamen sine onere eris alieni: vt sentit glo. que inci
pit instituit: qđ est.j. Plus videtur ꝙ institutus exp̄sse in legiti
ma: ⁊ sic in quota nō est heres nec vt heres cōueniri vel experiri
possit per istā glo.⁊ per id qđ no.⁊ le.in.l.cū a matre.C.de rei vē.
¶ Contrariū tn̄ credo si instituat̄ sub nomīe quotte simpl'r vel
sub nomine legitime: vt sentit glo.in.d.l.cū a matre. dico ꝙ si nō
per verbū instituo: sed obliquū relinquat̄ legitima filia excludi
tur a querela. puta relinquo vel lego filio legitimā suā. arg.l.hu
manitatis.C.de impub.⁊ alijs substi. Secus si certa res relinq̄-
tur per verbū obliquū: vt in glo. nūquid. ⁊ tangit illa Bal.in re
peti.l.habeat.C.de sac.san.eccl'.in.iij.char. ⁊ pōdera quod dicit
simpl'r in re certa quecūqꝫ igit̄ fuerit illa res etiā parui valoris
puta.v.solid. sufficit ad substātiam testamēti. pōt tamen agi ad
supplementū: vt in glo. instituit ⁊c. Facit quod no.in.l.iij.§.sed
3 vtrū.ff.de mino.⁊.l.scim⁹.de inoffi.test. ¶ † Quarto no. ꝙ ma-
ritus pōt in testō legare vxori nō aūt inter viuos donare irreuo
cabiliter licꝫ ꝯfirmet̄ morte si in vita nō reuocet: vt ff.de don.in
ter virū ⁊ vxorē.l.j. que aūt vxori legauerit. tangit glo. hodie ve
ro mariti si ex vxore relinquūt filios disponūt in testō ꝙ ipa re-
maneat dn̄a ⁊ vsufructuaria donec honeste ⁊ caste vixerit q̄ ver-
ba qualiter sint intelligenda. Jo.an. remittit ad Specu. qui fi.
sint leg.§.j.ver.quid si dixit. dicūt em̄ intelligi ꝙ habeat alimen
ta cū sic relinquit̄ filijs superstitibus. ¶ Si aūt extraneus insti
tutus debet hr̄e integrū vsufructū. Idem si tp̄e mortis viri sup-
erāt liberi ⁊ postea moriātur: vt.s.habeat vsufructū integrū: qđ
dic vt no. Bar.in.l.titia.§.fi.de leg.ij. Et vide per Host.in sum
ma de pigno. super decretali cuꝫ constet.§.qualiter cōstituatur.
ver.quid si ita dicat. ¶ Quid dices si testator reliquit alimēta
in domo testatoris ⁊ nō possit ibi honeste morari: q: est iuuenis
⁊ heredes iuuenes forte filij ex vxore premortua possent insidia
ri sue pudicitie: dic ꝙ pōt recedere de domo ⁊ habebit alimenta
vt no. Bar.in.l.gayo.§.fi.ff.de ali.⁊ cib.leg.⁊ ibi per eum. vtruꝫ
ille qui percipit alimēta in domo alterius teneat̄ operari ⁊ quid
iuris. si nō est dictū ꝙ morā trahat: sed simpliciter alimenta per
cipiat: dic ꝙ poterit vbi voluerit ⁊ habebit alimēta: vt not. Jac.
de are.in.l.libertus.§.fi.de ali.⁊ cib.leg.⁊ Spe.insti.qui fil.sint
4 leg.ver.quid si ita.⁊ ver.seq. ¶ † Quinto no.in ver.adijciēs for
mā substitutionis. substituit em̄ singulis separatim: ⁊ hoc est iu
ris cōsilium quādo alter esset pubes alter impubes: vt.s.separa-
tim substituat: vt sic sit duplex substitutio ī persona impuberis:
videlicet pupillaris et vulgaris: al's si fiat substitutio personis
disparib⁹ sub vna cōmemoratione verborū equaliter intelligit̄
substituisse: vt sic in persona maioris tm̄ vulgaris intelligatur
si fuit substitutio breuiloqua. ita etiaꝫ in persona pupilli vulga
ris tm̄ includat̄: vt.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup. que loquit̄ cū
reciproce substituit extraneū ⁊ in vnū casum tm̄.s.in vulgarē sub
stituisse videat̄: vt.l.ꝙ̄uis.C.eo. vtile est igit̄ singulis separatim
substituere: vt sic sit duplex substitutio in persona impuberis.
¶ Sexto no. ꝙ sicut in substitutione vulgari ⁊ fideicōmis. pos-
sent fieri plures gradus: ita etiā in pupillari vt.l.quo gradu.ff.
de vulg.⁊ pup.⁊.l.pōt.eo.tit. prim⁹ em̄ gradus est impuberū in-
ter se. scđs de ipis ad pauperes lꝫ igit̄ iura in pupillari substitu
tione p̄figūt certā morā respectu tp̄is ⁊ duplicatiōis. pōt tn̄ te-
stator aliter moderari. vt ꝙ vulgaris nō ꝯtineat pupillarē ⁊ ecō
tra qđ videt̄ facere si singulos substituit casu suo. sił'r pōt tp̄s di
uidere. vt vnus succedat pupillo si decesserit infra decē an. ⁊ alis

ſi abinde eſt.vt.l.ex facto.§.itē q̃ro.de vulg.⁊ pup.⁊.l.ſi ita q̃s.⁊ l.cū ex filio.§.filio impuberi.ff.de vulg.⁊ pup.l.ꝙuis,C.de impu.⁊ alijs ſubſti. ¶ Septio no.ꝙ in iſtis ſubſtitutionibꝰ ſubalternis ſecutus eſt teſtatoꝛ oꝛdinē caritatis ꝓtulit eñ filios pauperibus ⁊ recte:qꝛ in ſucceſſoꝛibꝰ etiā deo ſunt filij ꝓferēdi.nam q̃ vult deū heredē inſtituere ⁊ filiū exheredare,aliū pro ꝯſilio q̃rat ꝙ Auguſtinū.xvij.q.iiij.c.ſi.⁊ no.in.l.ſi q̃s ad declinandaꝫ.C.de epi.⁊ cle.⁊per hoc pōt impugnari diſtinctio Bal.in illa q̃ſtione vtrū rupto teſtō ꝑ natiuitatē poſthumi cōſeruenť legata ꝑ auť.ex cā.nā glo.ſunt ꝯꝛie bar.ꝙ ꝯſeruenť legata ꝑ auť.ex cā: ſi ꝓterit ſciēter.ſecus ſi ꝓterit ignoꝛanter.⁊ ita no.in.l.filio ꝓterito.d.meus dicit hoc mēbꝛuꝫ verū niſi in relictis ad pias cās q̃ etiā ꝓterito poſthumo ignoꝛāter debenť:quaſi ſm euꝫ in dubio plus fauendū ſit talibꝰ relictis ꝙ filijs ignoꝛāter ꝓteritis.quod videť ꝯ btm̄ Aug.vbi.s. ¶ Sꝫ ītellige ſane vt ipſe dicit qñ.ſ.ꝑ incertis ⁊ male ablatis relinquať:⁊ ſic tanꝙ debituꝫ qd̄ pꝛeferť etiā in foꝛo iudiciali naturali debito filioꝝ.vt.l.ſi.§.in cōputatiōe.de iure deli.ſecus ergo ſi reliquiſſet pꝛo aīa ſimpliciter.nā tūc magis videreť fauēdū poſthumo ignoꝛāter ꝓterito ꝙ huic relicto.Et lꝫ quo ad alia ſit relictū illud fauoꝛabile:non tñ magis ꝙ fuit illud filij ꝑ iam dicta.de hoc tñ an illa diſtinctio bar.ſit vera.quidā dubitāt vt inferiꝰ foꝛſan ſubdā. ¶ Octauo nota ꝙ dicit teſtatoꝛe moꝛtuo ⁊c.nā ad ꝯfirmationē teſtamēti paterni ⁊ pupillaris requiriť moꝛs teſtatoꝛis.vt.c.cū marthe.§.ceterū.de cele.miſ.Et hoc eſt verū de moꝛte naturali.Si vero loquimur de moꝛte ciuili an ꝑ ipſaꝫ ꝯfirmať teſtm̄.dicit do.meꝰ ꝙ aut eſt penalis ⁊ ꝑ eam teſtm̄ rūpiť.vt.l.j.§.exigit.ff.de bono.poſſ.ſm tab.aut eſt caſualis.vt ſi q̃s capiať ab hoſtibꝰ:tūc nō rūpiť teſtm̄.nec firmať.ſꝫ in ſuſpēſo retineť.vt.l.illa.§.j.ff.de here.inſti.⁊.l.nec nos.C.de cap. ¶ Interdū eſt moꝛs ciuilis.i.iuris artificio introducta q̃ eſt bona moꝛs ⁊ meritoꝛia.vt ſi q̃s pꝛofiteatur religionē.⁊ tūc refert ſm Bar.dū aūt eſt talis religio q̃ non pōt aliquid poſſidere vel habere.vt fratrū minoꝝ:⁊ nō expectatur moꝛs naturalis:qꝛ pꝛeciſe habeť pꝛo moꝛtuo.aut talis religio in cōi hꝫ ꝓpꝛiū.tūc expectať moꝛs naturalis vt ꝯfirmeť teſtamentū.vt.C.de ſac.ſanc.eccle.auť.ſi qua mulier ⁊.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.ſꝫ ſi moꝛs.⁊ ita ipſe no.in.l.j.ff.de teſta.⁊ eiꝰ diſtinctio locū habeat an teſtm̄ eiꝰ ꝯfirmeť vel nō moꝛte ciuili.ſed de teſtō pupillari idē videť dicenduꝫ vt ꝯfirmeť vel irriteť ſicut ipſum pꝛincipale teſtm̄.qꝛ ꝑs eiꝰ eſt.vt in ſi.huiꝰ.c.⁊tenēdo opi.glo.in.d.auť.ſi qua mulier.ſ.ꝙ ꝑ ingreſſum monaſterij rūpať teſtamentū pꝛius factū ſi nihil monacho ī ꝓdicto teſtō reliq̃t quā ſequiť ibi Pe.rūpeť etiā pupillaris.⁊ in caſu quo nō rūpeť:puta cū in aliquo monaſterio inſtituit nō rūpereť etiā pupillaris:ſꝫ an poſtea pupillo decedēte in pupillari poſt ingreſſuꝫ patris adhuc viuētis veniret ſubſtitutꝰ tranſibūt in monaſteriuꝫ bona dicti pupilli reſtituēda demū moꝛtuo patre.ſicut tūc demū fit reſtitutio bonoꝝ paternoꝝ ⁊ nō ante.⁊an ante poſſit inſtitutꝰ adire pupilli hereditatē.nā ingrediēs ante moꝛtē eiꝰ naturalē non poſſet vt ſentiūt doct.in.d.auť. ¶ Nono not.ꝙ iſti filij deceſſerūt moꝛtuo patre in etate pupillari.q̃d ergo ſi adhuc patre ſuꝑſtite vtrū deuoluerenť bona ad pauperes pꝛout hic dr̄:et certo rigoꝛe pupillaris pupillo decedēte viuo teſtatoꝛe pauperes nō venirēt:qꝛ ipſa hꝫ locū cū pupillus eſt heres ⁊in pupillari etate decedit.vt inſti.de pup.ſub.in pꝛin.⁊.l.qd̄ ſi filiꝰ.de cap. ¶ Sꝫ vtrū veniāt vigoꝛe vulgaris q̃ includiť in cōpēdioſa facta ꝑ verbū directū vel cōe.vt no.Bar.in.l.centurio.⁊ videť ꝙ ſic qꝛ vulgaris locū hꝫ etiā in īſtituto decedēte viuo teſtatoꝛe.vt.l.thais.§.ſplēdofoꝛus.ff.de vul.⁊ pup.qd̄ eſt verū in exꝓſſa vulgari que tūc vtrū trahať ad bona impuberis vel ſoliꝰ teſtatoꝛis.dicaꝫ.ī.Sꝫ ex tacita vulgari cōpꝛehēſa in exꝓſſa pupillari vtruꝫ poſſit ſubſtitutꝰ ſuccedere dubitať.⁊ gl.ſunt ꝯꝛie.⁊ doc.vt no.Bar.in l.j.ff.de vulga.⁊ pupil.verſi.vlterius quero pupillus ⁊c.et eodē titu.l.lex coꝛnelia.per Bald.⁊ infra tangam. ¶ Decimo no.et pondera qd̄ hic dicit ſimpliciter qd̄ moꝛtuis filijs bona oīa deuoluantur ad pauperes nulla facta mentiōe qꝛ īpuberes iſti miſcuerunt ſe paterne hereditati.ſꝫ ꝯ ſi teſtm̄ pꝛnū ē caducū:qꝛ ex eo non aditur hereditas efficitur caduca ſubſtitutio pupilaris vt.l.ſi plures.§.ex aſſe.ff.de vul.⁊ pupil.So.duobus modis.ꝓmo ꝙ relicta ad pias cās nō requirunt aditionem:ſꝫ officio epī executioni mandātur.vt no.Spec.in titulo de inſtru.edi.§.nūc aliq̃.v.ſꝫ pone ꝙ ex eo pꝛo quo facit.l.ſi hereditas in ſi.de pet.heredi.⁊.l.q̃ntus.§.pōp.de annu.leg.⁊tꝫ.bar.in.l.habeat.C.de ſac.ſan.eccle.in vlti.charta.v.iiij.quero.Et hic adde ꝙ legata ad pias cās hñt vltra alia ſpecialem naturā in hoc ꝙ nō poſſūt effici caduca.ſꝫ ſi ꝑſona vel vſus ī quē vel quā erogatio eſt faciēda fieri nō poſſit ſunt cōuertēda in aliū piuꝫ vſum:qd̄ dic.vt ſingu.no.Bar.in.l.pr̄.§.tuſculanus.de le.iij.⁊ tāgit ēt doctoꝛ meꝰ in.l.habeat ꝓalleg.iij. charta.ver. queſtio talis eſt. Scd̄o vero tollitur illud ꝯꝛiū de.§.ſi ex aſſe ꝙ ibi exiſtētia ſui heredis non pōt ꝯfirmare tab.pup.qꝛ filius cui facta erat exheredatus.hic vero inſtitutus.ideo talis exiſtētia ⁊ effectus ſuitatis confirmat tab.pub.ſine alia cōditione.vt.l.ſi filiꝰ qui patri.ff.de vul.⁊ pu.Sꝫ iſta ſolutio remanet dubia ꝓpter duo:qꝛ hic iſti filij fuerūt coheredes ⁊ inuicē ſubſtituti.vt ſubſequenter eis pauperes vñ datio coheredis per ſe tm̄:⁊ datio ſubſtituti vulgariter videtur eneruare vires exiſtētie ſui heredis.vt no.in.l.pōp.§.iiij.autem ff.de inoffi.teſt.⁊.l.ſi filius heredis.ff.de lib.⁊ poſthu.Solu.iſte paſſus ſubtilis eſt ⁊ exigeret maioꝛē examinationē.⁊ nō eſt materia noſtra hic.ideo remitto ad no.in pꝛeallega.l.ꝑ doc.vbi de effectu exiſtētia ſui heredis:⁊ que ipſam impediant vel eneruēt plene declarat. ¶ Undecimo no.ꝙ in iſto.c.admittuntur pauperes ex eo ꝙ ambo filij deceſſerūt ſine liberis.a ꝯꝛio ergo ſi deceſſiſſent cū liberis nō venirēt.⁊ hoc ꝓpter verbuꝫ vtroq̃ꝫ qd̄ eſt collectū ⁊ non verificatur in altero tm̄ ſꝫ req̃rit cōcurſum in perſona vtriuſq̃ꝫ vt ſit locus ſubſtitutiōi.vt.l.cū quidā.C.de impu.⁊ alijs ſubſti.obſtat tñ huic ſolutiōi.l.heredes mei.§.cuꝫ ita.ad treb.vbi fuit facta cū adiectiōe noīs collectiui.⁊ tñ ſufficit ꝙ in ꝑſona vnius exiſtat cōditio.ob.etiā.l.lucius.§.caio.ad trebell.⁊.ff.de iniu.teſt.l.pe.vbi altero tm̄ decedēte admittitur ſubſtitutus in locū eius.So.iſta eſt materia ſatis bona de qua etiaꝫ infra dicā. ¶ Duodecio no.foꝛmā ſubſtitutionū de filijs ad pauperes.dixit eñ ſi deceſſerint ſine liberis ⁊c.exiſtētibꝰ ergo liberis nō eſt dubiū ꝙ pauperes excluduntur ꝓpter defectū cōditionis.Sꝫ an iſti liberi filioꝝ veniant ad iſta bona iudicio teſtatoris:vt ſic nō a patribꝰ:ſꝫ ab auo.ſꝫ vt aui bona percipiāt eſt dubiū quod mouet glo.in.l.luciꝰ.ff.de here.inſti.vbi liberi in modū cōditionis expꝛeſſi in teſtō vidētur capere ex teſtō.vt ibi in ſi.glo.tñ tenet ꝙ nō veniēt ex teſtō.nā talia verba cōditionalia nō inducūt conditionē.ad hec.l.ex facto etiā.⁊.l.ſi q̃s ita heres de here.inſti.Et ex hoc ſequitur ꝙ ſi iſti liberi abſtinerent ſe ab hereditate parentū nō pn̄t habere bona aui tanꝙ patribus ſubſtituti in dictis bonis.qd̄ tꝫ ibi bal.⁊ dicit ſe tenere Ja.de are.⁊ Cy.in.l.j.C.de cōdi.inſer.hoc eſt verū niſi filios filioꝝ teſtatoꝛ grauaſſet aliquo onere.nā ex hoc videť eis reliq̃ſſe.vt.l.deniq̃ꝫ.§.interdū.de pe.leg.⁊.l.alio.in ſi.j.glo.de ali.⁊ cib.leg.de oper.liber.l.ſi ita ſtipu.in pꝛin.l.ergo luciꝰ.⁊ ibi nō dꝫ intelligi quando ipſis filijs filioꝝ nullū grauamē imponitur.al's ſecus.et hoc no.bar.in.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pup.in vlt.charta.ver.q̃ro vlterius. ¶ Tredecimo no.ꝙ moꝛtuo patre deceſſit filiꝰ.deinde filia inſtituta in re certa.⁊ tñ dicit tex.ꝙ ad paupes bona oīa deuoluūtur.ex quo not.ꝙ ſubſtitutio pupil.facta in re certa ſicut fuit iſta ſubſtitutio facta filie extēditur ad oīa bona.qd̄ ergo dr̄ in.l.j.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſti.ꝙ inſtitutus in re certa eſt heres in totū alio coherede nō dato hꝫ locū etiaꝫ in ſubſtituto ī re certa eſt tex.no.in iſta ſubſtitutiōe pupillari facta in re certa.vt l.coheredi.§.ſi.ff.de vulg.⁊ pup.Et intelligo verū qñ talis ſubſtitutio facta fuit ꝑ verba directa ſicut fuit hic per verbū moꝛiatur.Si aūt facta fuit ꝑ verba cōia vel obliqua.tūc videť ꝙ v̄bū cōe adiectū certe rei vel ꝙtitati nunꝙ trahiť ad inſtitutionē directā.vt.l.cogi.§.gn̄aliter.ff.ad treb.qd̄ tenet Bar.⁊ īducit ad queſtionē in.d.l.cēturio.vlt.charta.ver.quero vlterius q̃d ſi ſubſtitutio ⁊c. ¶ Quatuoꝛdecimo no.ꝙ ſubſtitutio compendioſa facta impuberibꝰ excludit matrē ipſis decedentibꝰ in etate pupillari.ex quo infert ꝙ pupillaris incluſa in compēdioſa nō eſt dicenda tacita.ſicut illa que includitur in vulgari expꝛeſſa.illa enim matrem nō excludit niſi aliter apparet de intentiōe defuncti.vt no.in.l.pꝛecibus.C.de impu.⁊ alijs ſubſtitu.de pupillari etiā contenta in bꝛeuiloqua an ſit tacita vel expꝛeſſa.⁊ ſic mr̄em excludit.no.in.d.l.pꝛecibus.⁊ plenius in.l.lucius.ff.de vulga.⁊ pup. ¶ † Quindecimo no.ꝙ in pupillari ſubſtitutiōe venit legitima filij:ſed ꝯ qꝛ filiꝰ dꝫ habere legitimaꝫ ſine aliquo onere.vt.l.qm̄ in pꝛioꝛibus.C.de inoffi.teſt.nam ꝑcipitur vt es alienū vt no.in.l.ſi q̃s legatū.§.ſi.ff.de fal.ergo grauari nō pōt.ff.de lega.iij.l.iij.§.ſi rem.nec patronꝰ in poꝛtiōe ſibi debita.vt.l.cū patronus.de le.iij. ¶ So.ſubſtitutio pupillaris facta filio nō dicitur grauamē:ſꝫ filij ꝓuiſio.ideo in eo veniūt nedū bona paterna ⁊ legata in eis ſibi debita.ſꝫ etiā ꝓꝓiꝰ bona ꝓpꝛia.vt.l.ſꝫ etſi plures.§.ad ſubſtitutos.ff.de vul.⁊ pu. ¶ In fideicōmiſſaria vero non veniunt bona paterna:non ipſius filij qꝛ cenſetur onus.vt.l.coheredi.⁊.l.puta.⁊ rōnē huiꝰ diuerſitatis vide ꝑ Cy.in.l.ex tribus.C.de inoff.teſt.vbi no.dicit ꝙ lꝫ filius nō poſſit grauari ꝑ patrē onere.ꝑ fideicō.tñ ſuccedentes ibi ab inteſtato poterūt Rō quare magis poſſint ipſi ꝙ filius eſt qꝛ ipſi nō debēt ex neceſſitate.ſꝫ ex volūtate teſtātis.nā poſſet adimere ſubſtituendo pupillariter directo.vt.d.l.ex tribus.ille ergo qui pōt adimere ſi nō adimit vr̄ dare tacite ſaltem quo ad hoc vt grauare poſſit onere fideicom.vt no.in.l.j.§.ſciendū.ff.de leg.iij.Aduertendū tñ ꝙ fideicommiſſum relictum a tali legitimo ſucceſſoꝛe impuberis expirat aduenīēte pubertate vt eſt caſus no.in.l.ſi funduꝫ per fideicom.

per fideicō.§.sicuti.ff.de leg.j.qui nō est alibi fm Dy.per quem
§.limitatur.l.secū.ad trebel.vbi loquitur de certo fideicō.quod
nō valet vltra tempora pubertatis:vt ibi no. ¶ Sextodecimo
no.ꝙ dicit bona omnia ⁊c.per hoc em̄ ptꝫ ꝙ non possent paupe-
res hereditatē patris adire ⁊ filiorū repudiare.licet em̄ due he-
reditates censeant̄:vt inst.de pup.subst.§.igitur:tamē q꞉ defe-
rūtur ex eodem testamēto nō habet locuꝫ separatio.quod dicvt
plene leg.⁊ not.in.l.quidem eulogio.C.de iure deli.et.l.si filius
patri.de vul.⁊ pup.Et hoc verū nisi repugnet qualitas substitu
ti.puta est spurius testatoris.iste em̄ licꝫ nō possit institui a pa-
tre:tamē a fratre suo legitimo bene pōt capere q꞉ non est ꝓhibi
tum:vt in aut.qui.mo.na.effi.sui.§.fi.vbi est glo.singularis. pa
ter ergo suo filio pupillo legitīo instituto pōt pupillariter sub-
stituere filiū suū spuriū:⁊ tunc iste succedet in bonis impuberis
nō paternis:vt est tex.no.in.l.is qui bonis.de vulg.⁊ pup. Et h̄
ꝓpter qualitatē substituti:vt dixi regulariter nō habet locū qd̄
dictū est:⁊ vide qd̄ no.in.d.l.sed si plures.§.in arrogato.vbi ali⁹
casus in quo pupillaris substitutio nō refert̄ ad oīa bona:vt ibi
cōtingit ꝓpter limitatā potentiā cause efficiētis.s.patris arro-
gatoris qui in bonis ab eo ꝓueniētib⁹ substituit pupillus arro
gato ⁊ pater naturalis in alijs:⁊ dic vt.l.si arrogator.ff.de ado.
¶ Septimodecimo no.ꝙ ille qui succedit ex directa pupillari
nō patitur detractionē quarte trebel.vel legitime.secus si succe
deret vigore substitutiōis fideicō.q꞉ tūc vtraqꝫ detrahit̄ de iure
canonico.lꝫ apud legistas sit magna cōtentio:vt no.in.c. Ray-
nutius.ad fi.de testamētis.vtili⁹ est ergo succedere ex substitu-
tione directa q̄ ex obliq̄ siue fideicō.q꞉ illa capitur recta via. et
totū.Ista aūt via indirecta ⁊ de manu alteri⁹ vt dixi.s̄. post p̄n.
v̄.ij.principal'r etiā. ¶ Octauodecimo no.in v̄.premisse. ꝙ sub
diuersis casibus possunt diuersi pupillariter substitui sil'r vnus
in casum vulgareꝫ alius in pupillarē ⁊ alius in certa parte tem-
poris alius in alia vt in iuribus allegatis.s̄.in.vj.no. ¶ Et col
lige hic ꝙ inequalitas circa res in quibus instituūtur impube-
res nō impedit pupillarē substitutionē:ↄtrariū videt̄ ꝙ inequa
litas in etate facit eā nō includi:vt.l.iam hoc iure.de vul.⁊ pup.
ergo idē videbat̄ si erat inequalitas in quotis vel qualitate in-
stitutorū sicut est hic inter institutū in re certa ⁊ alios in vniuer-
so:vt in glo.instituit ⁊c.⁊ in glo.moret̄.arg.ad hoc.ff.de test.mi-
li.l.miles ita heredē.§.q꞉ dicim⁹.vbi decre.ad tp̄s est licitum ar
gumētum:ↄtrariū tamē hic decidit̄.⁊ hoc ideo q꞉ facta fuit sub-
stitutio diuisim nō reciproce:vt.d.l.hoc iure.dn̄s Bar. tū tenet
ꝙ inequalitas rerū nō impediat substitutionē pupillarē ↄtineri
in breuiloqua:vt.l.qui plures.⁊.l.pe.de vulg.⁊ pup.nā inequali
tas etiā in tp̄e nō impedit nec minus in ꝑsona vni⁹:lꝫ alter citi⁹
ꝑueniat ad pubertatē:vt.l.lucius.⁊ qd̄ ibi no.de vul.⁊ pu.vbi de
ista inequalitate vide aliā.q.per Bar.in.l.pe.⁊ vlt.col. ¶ Deci
monono no.in ver.cū in substitutionib⁹.ꝙ licꝫ dixerim.s̄.in cui
dentialibus. Quedā sunt verba directa ⁊ quedā obliqua:tamē
qn̄qꝫ ꝓbabiliter dicūtur sub qua specie ex p̄dictis cadāt. Quo
casu tex.iste notabiliter dicit ꝙ dubia substitutio recipit interp̄
tationē directe:vt de hoc ante istū tex.erat vnica singularis glo.
de hoc in.l.verbis ciuilib⁹.de vulg.⁊ pup.que allegat in fi.C.de
here.insti.nā per hoc ꝙ illa lex dicit ꝙ dubia illa substitutio de
qua ibi valet iure directo excludit fideicō.Itē illa lex probat ꝙ
verba in dubio intelligēda per prius sic.ff.de here.inst.l.luci⁹ ti-
tius seyo.⁊ in digniori significatiōe:vt.l.j.§.qui in perpetuū.ff.
si ager vec.vl' emphi.pe. ⁊ dicit i.d.l.verbis ciuilib⁹.doc.me⁹ no.
ꝙ in materia substitutiōis:vt in dubio verba cōia trahantur ad
directā substitutionē:sed aliud nō repugnat ⁊ est casus no.h̄ fm
7 eum. ¶ † Uigesimo not.ꝙ dicit q̄q̄ ⁊c.ꝙ ex causa substitutio
directa trahitur ad obliquā:⁊ hoc ex cā regulariter ꝙ̊ ↄtra patꝫ
hic in multis iurib⁹.primo in exemplari que nō trahit̄ ad fidei-
cō.vt.l.humanitatis.C.de impu.⁊ alijs subst.idē in breuiloqua
facta in testō vt nō trahat̄ ad fideicō.lꝫ valeat iurisditio:vt.l.iā
hoc iure.de vul.⁊ pup.Item cōpendiosa facta per militē etiā fi-
lio dūmodo mater nō sit in medio nō trahit̄ ad fideicō.vt.l.cen-
turio.Itē directa ⁊ expressa pupillaris facta pupillo in testamē
to nō trahitur ad fideicō.cū expiret pubertate:vt.d.l.verbis.et
post aditā.C.de impu.⁊ alijs substi. ¶ Ex quibus iuribus ptꝫ
8 ↄregula ē substitutionē directā nō trahi ad fideicō. ¶ † Qn̄qꝫ
ī trahit̄.vt in illo ver.quē Io.an.aliter nō declarat qn̄.s. subsit
causa ꝙ trahat̄. ¶ Tu ergo dic trahit̄ in duob⁹ casib⁹. Primo
qn̄ ab initio non pōt valere iure directo ꝓpter defectū solēnita-
tis vt q꞉ est facta in codicillis:nā ex natura codicillorū verbū di
rectū obliquat̄.ff.ad treb.Scd̄s casus est qn̄ ille cui fit substitu
tio est talis ꝙ eius ↄditio nō patitur sibi directo posse substitui
post aditam hereditatē:vt si vir faciat cōpendiosam substitutio
nem filio que nō potest valere iure directo:q꞉ non habet filiū in
potestate:tamē valet iure fideicō.⁊ verba materie directa habēt
naturā obliquoꝝ.i.naturā fideicō.vt.l.ex facto.in p̄n. ff. ad tre.

¶ Et ita vult glo.no.in.l.verbis ciuilibus ex qua duo not.post
Bal.ꝙ substitutio facta verbis directis que a principio hꝫ na-
turā directorū nūq̄ obliquat̄.Scd̄o no.qn̄ substitutio facta ver
bis directis que a principio nō habet naturā directe obliquat̄.
Adde tertiū ꝙ substitutio fideicō.nūq̄ efficit̄ directa.rō est:q꞉
facili⁹ est descēdere q̄ ascēdē:vn̄ qn̄ directa substō obliquat̄.tūc
descēdit.i.minuit̄ effect⁹:sed si obliqua fieret directa tūc ascēde
ret.i.augeret̄ effect⁹:⁊ esset supervoluntatē testatoris qd̄ essꝫ im
possibile.per p̄dicta.dicit Cy.cōsuluisse in.q.tali. Mulier hn̄s
filiū pupilluꝫ substituit sibi pupillariter eo mortuo substitutus
vult admitti.dicit̄ ꝙ nō pōt:q꞉ substitutio pupillaris fuit nulla
cū nō habeat filiuꝫ in ptāte qd̄ requirit̄ in substi.pup. vt.j.pate-
bit ↄ ↄsuluit Cyn.per glo.p̄allegatā in.l.verbis.q꞉ vbi substitu
tio per v̄ba directa nō ꝓcedit rōne persone cui apponit̄ tunc ta
lis substitutio obliquat̄ vt.d.l.ex facto.facit.l.si mulier.ff.de vul.
⁊ pup. ¶ Ex his ↄcludo ꝙ qn̄qꝫ substitutio est directa.qn̄qꝫ ob
liqua.qn̄qꝫ dubia.Itē ꝙ directa qn̄qꝫ obliquat̄ sed obliqua nū
q̄ vt sic dixerim.sed nūquid vna directa pōt variare in aliā dire
ctam dic ꝙ sic.vt est casus in.l.centurio.⁊ est ratio.q꞉ in habenti
bus simbolū facilior est transit⁹.ff.de accep.l. acceptolatum . de
rei ven.l.rē.§.itē quocūqꝫ.per ista patēt etiam declarata illa ver
ba dūmodo v̄bis ⁊ ꝑsonis ⁊c.nā qn̄qꝫ qualitas personarū ⁊ pro
prietas verboruꝫ nō patit̄ vt substitutio sit censenda directa:vt
ptꝫ ex p̄dictis. ¶ Uigesimoprimo no.in ver.lꝫ.ꝙ filius nō pōt
priuare matrē debita portione que alibi dr̄ luctuosa siue legiti-
ma portio:vt.C.de inoff.tes.l.liberi.⁊.l.cū quidā.de inst.⁊ subst.
⁊ lꝫ appellet̄ debitū iure nature cū dr̄ obuenire ↄ votū parentū ⁊
naturalē erga liberos caritateꝫ turbato ordine mortalitatis:vt
l.⁊ si parentib⁹.ff.de inoff.test. ¶ Et sicut liberis preteritis vel
exheredatis ab ascendētib⁹ multipliciter subuenitur a iure: ita
ecōuerso subuenit̄ parentibus ↄ testm̄ ⁊ alia dispositione descē-
dentium ne saltē legitima fraudent̄:vt.l.liberi.⁊.l.j.ff.de inoffi.
tes.⁊.l.filio p̄terito.de iniu.te.per bar. ¶ Quota aūt sit ista por
tio ascendentiū vtrū sit aucta sicut portio descendentiuꝫ que est
triēs:vt si sunt quatuor.aut.j.abinde vero supra est semis:dicvt
no.in aut.de triē.⁊ semis.§.cōsiderem⁹.⁊ aut.nouissima.C.de in
offi.tes.⁊ ibi de portiōe debita collateralib⁹ an sit aucta:vt p̄di-
9 cte de quo ꝑ Io.an.s̄.eo. Raynu.sup gl.no.ꝙ q̄rtarū. ¶ † Ui-
gesimosecūdo no.ꝙ pr̄ pōt facere testm̄ filio suo impuberi.nā cū
impubes nō possit facere testm̄:vt.l.a qua etate.ff.de test.ꝑmise
rūt iura patrib⁹ vt possint filijs impuberib⁹ ꝓuidere de hr̄de.vt
insti.de pup.subst.§.j.l.⁊ morib⁹.ff.de vul.⁊ pup.rōnē reddit gl.
que incipit q̄ exp̄sse. ¶ Et aduerte q꞉ de iure ffoꝝ solū ꝓpter im
pedimētum etatis liberoꝝ ꝑmissum erat patrib⁹ ꝓuidere impu
berib⁹ filijs de herede. ¶ Si v̄o ꝓpter defectū demētie furoris
obmutescētie vel aliū filiussa.nō possit sibi facere testm̄ vtꝝ pr̄ ꝓ
inde Iustinianus.l.humanitatis circa dementē:vt ibi hr̄ q̄ i ta
li inhabili ponit nouū gen⁹ substitutiōis q̄ exemplaris appella
tur vt ibi:⁊ insti.de pup.sub.§.qua rōne. ¶ Circa alios vero fi-
lios inhabiles ad testādū vtrū pr̄ possit in talib⁹ facere testm̄ si-
cut pōt in plurib⁹.Bar.tangit in.l.morib⁹.in.ij.col.⁊ tꝫ ꝙ non
pupillariter:sed an exēplarie per.l.humanitatis ibi vide.Et cō
clude ꝙ lꝫ regulariter q̊s nō possit facere testm̄ sibi ꝑ aliū:vt.l.il
la institutio.ff.de her.insti.Fallit in filio impubere cui pr̄ in bo
nis etiā ipius filij testm̄ facit.vt insti.de pup.subst.§.nō solum.⁊
§.masculo.Idē fallit in.c.cū tibi.s̄.eo.facit.l.captatorie.de her.
10 insti. ¶ † Uigesimotertio no.ꝙ pr̄ ꝑ pupillarē subst.pōt priua
re matrē filij successione.ↄcor.ff.de inof.testa.l.papinian⁹.§. sed
nec impuberis.⁊.l.p̄cibus.C.de impub.⁊ alijs substi.⁊ rō est fm
Iac.de are.q꞉ pr̄ fm p̄dicta iura p̄ferebat̄ matri in successione fi
lij impuberis:vt.l.j.§.obijcit̄.ff.ad tert.vn̄ sicut ipse excludebat
mr̄em ita ⁊ substitut⁹ datus ab eo.sed cū hodie fortificatū sit ius
matris que admittit̄ vna cū patre ad successionē filij:vt in aut.
defuncto.C.ad tertul.nō pōt pater pupillariter substituēdo ex-
cludere matrē a dicta filij successione.ꝓ hoc allegat.l.humanita
tis.C.de impu.⁊ alijs substi.pater exemplariter substituēdo nō
potest excludere certas personas ergo nec similiter si substituat
pupillariter.⁊ ita refert Cyn.tenere Iaco.de ra. ⁊ Marti. sil'r.
in dicta.l.humanitatis.in.ij.q.que opi.reprobat̄ per istā decre.
que ius nouis.ↄtinet.⁊ exp̄sse dicit ꝙ substitutio pupillaris ex-
cludit matrē.nō ob.§.obijcit̄:q꞉ p̄latio in successione nō erat rō
quare pater substitueret pupillariter:sed pr̄ia ptās.nō ob.l. hu-
manitatis:q꞉ loquit̄ in exemplaria nō inducta ꝓpter patriā po
testatē:sed humanitatis intuitu in qua humanitate etiā mr̄ par
ticipat:q꞉ pōt vt pr̄ ꝓuidere per illā substi.filio demēti. ⁊ hoc te
net bar.in.l.morib⁹.de vul.⁊ pup.in.iiij.p̄nc.q.⁊ Io.au.idē h̄ re-
11 fert sup glo.q̄ exp̄sse ⁊c.in nouel. ¶ † Uigesimoquarto no.ꝙ te
stamētū pupillare censet̄ pr̄nū siue ꝑs testi pr̄ni.ꝓcedit em̄ ab ea
dē cā efficiēte eadē formalis solēnitas sufficit ī vtroqꝫ eiusdē sūt
efficacie in essentia ⁊ cōsistentia.vt.l.patris ⁊ filij.ff.de vul.⁊ pu.

vbi no. ꝙ quo ad aliqua nō sunt duo: sꝫ vnū. vt. j. dicam. ¶ Uenio ad opp. ⁊ primo opp. ⁊ videt̄ ꝙ nō consideratur etas ex numero: sꝫ ex alio vt. s̄. de despō. impu. c. puberes. Scdo q̄tū ad testamenti factionē: vt pupillaris substitutiōis diminutionē cōsiderat̄ in ipsis ⁊ multis alijs. vt tutelis. ⁊ cur. honorib⁹ ⁊ filib⁹ etas limitata a tpe. vt. l. a qua etate. ff. de test. ⁊. l. j. de vulg. ⁊ pupilla. ¶ In matrimonijs vero nō considerat̄ principaliter etas: sed potētia generādi. vt. d. c. puberes. Repertū est eñ vt refert grego. in dialogo ꝙ puer. ix. ann. impregnauit nutricē. vt no. in dicto. c. puberes. i quo casu dico ꝙ si substitutio pupillaris facta tali impuberi expiraret si susciperet filios legitimos in pupillari etate: q꞉ non est verisimile ꝙ si testator pater impuberis de liberis talibus cogitasset ꝑtulisset ei extraneū. vt. l. cū au⁹. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. cū acutissimi. de fideicō. hac eius rōne dico ꝙ legatū relictū sub cōditione nuptiarū debet̄ statim cū est viripotens etiā ante moraꝫ prefixā: qd̄ tū non presumit̄ nisi appareret ex aspectu ita ꝙ in dubio potentia coeūdi mensurat̄ ex tpe si de preuentione aliter nō apparet. vt dixi de hoc plenius in. d. c. puberes. in tertia opi. ¶ Scdo opp. ⁊ videt̄ ꝙ in isto testō nō fuerit obseruata debita solēnitas q꞉ testator ille filiā non instituit sꝫ certā rem dimisit: sed testm̄ in quo fili⁹ nō est institut⁹ vl' exheredatus est nullū. vt. l. inter cetera. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊. l. gallus §. in oibus. eo. tit. ¶ Ex quo etiā sequitur ꝙ institutio filij: substitutio pauperū: ⁊ legatū vxori factū nō tenuerūt. vt. l. filio preterito. de iniu. testa. ¶ So. dicit glo. iij. verbū instituit qd̄ est in tex. refert̄ ad filiū ⁊ ad filiā. instituit eñ testator istā filiā i re certa al's potuisset rūpere testm̄ ꝑ q̄relam. ¶ Aduerte inēptum gl. dicit ꝙ filiā instituit in re certa bū dicit: sꝫ inēptum dicit ꝙ nō istituta potuisset intētare q̄relam inofficiosi testamenti nō posset sustineri: q꞉ q̄rela inofficiosi datur liberis exheredatis nō ꝑteritis a pr̄e vt fuit ista. preteriti eñ ꝑ lineam pr̄nam habent ius dicēdi nulluꝫ si sunt in ptāte vel ꝯtrab. si sunt emācipati: vt. d. l. iter cetera ⁊. l. pe. ⁊. l. j. ff. de iniu. te. ⁊. l. j. ⁊. ij. ff. de inoffi. te. posset sustineri glo. in ꝑteritiōe materna q̄ est habenda ꝓ exheredatione.

12 vt insti. de exhe. lib. §. iure. ¶ † Quare aūt matris preteritio: et non pr̄is habet̄ ꝓ exheredatione no. in. l. in suis. ff. de lib. ⁊ post. Et q̄d sit ꝑterire dic ꝙ est non instituere vel exheredare etiā si de eis in testō aliter fiat mentio vt no. in. l. nam ⁊ is. ff. de inoffi. te. ¶ Alibi dicit glo. ꝙ ꝑterire est nullā in testō de liberis mentionem facere: vt. l. si q̄s. C. de libe. ꝑte. ¶ Ex qua seq̄tur ꝙ si pr̄ filio aliq̄d legauit nō possit dicere se ꝑteritum: sꝫ hoc est ꝯ. l. pe. C. de fideicō. Et iō ad illam gl. addebat Franc. accur. preterire nullā de filio facere mentionem: scꝫ instituendo vel exheredando fallit in milite cuius preteritio habetur ꝓ exheredatiōe vt. l. si cū

13 in vtero. C. de test. mili. ¶ † Exheredare vō q̄d sit dic ꝙ exheredare [a] tripl'r sumitur vno modo stricte. ⁊ tunc exheredatio est ab hereditate exclusio expsse ⁊ solēniter fctā. Et ita loquit̄ ti. C. de li. prete. ⁊. ff. de lib. ⁊ posth. req̄rit̄ eñ ꝙ sit fctā exheredatio noiatim ⁊ interueniunt alia q̄ ponuntur in. l. iij. §. si filio. ff. de liberis ⁊ posthu. ¶ Alio mō sumit̄ exheredatio large: ⁊ tūc exheredatio ab hereditate est exclusio facta tacite vel expsse ꝟm volūtatē testatoris: ⁊ hoc casu exheredatio cōprehendit ꝑteritionē factaꝫ a testatore sciente filium se hr̄e vt ꝓbat̄ in. l. pr̄onus in ꝑnc. ff. de bo. lib. ⁊. l. si cum in vtero. C. de te. mili. ¶ Tertio mō dicit̄ exheredatio largissime oīs exclusio ab hereditate. Et sic cōprehēdit ꝑteritioneꝫ factā a testatore sciēte vel ignorante se filium hr̄e. vt l. si instituta in fi. cū. l. se. de inoffi. testa. ¶ Et est vtilis ista īuestigatio ꝓpter ītellectuꝫ auten. ex cā. C. de li. ꝑte. q̄ cōseruat legata rupto testō ex cā ꝑteritiōis vl' exheredatiōis an habeat locū siue ꝑteritio fiat a testatore sciēte siue ignorāte. de quo per bar. in. d. auten. ex cā. ⁊. d. l. filio preterito vbi plenius ꝑ euꝫ vtrū rupto testō ꝑ q̄relā vel ꝑ ꝯta. vel ꝑ ius dicēdi nullum hodie debeātur ⁊ ꝓuentur legata fideicō. tutele. substōnes pupillares ⁊ fideicōmissa vniuersalia. ⁊ q̄d iuris si testm̄ deficit rōne volūtatis nō cōplete. vel numerū testiū vel nō adita hereditare an legata debeātur maxīe ad pias cās dic per eū. vt. l. habeat. C. de sa. san. eccle. ⁊ ibi per bar. plene. ¶ Et cōclude ex predictis ꝙ q̄nq꞉ testm̄ est a ꝑncipio nullū vel ꝓpter defectū numeri testiū vel volūtatis īperfecte vel rōne preteritionis filiorum. De isto vltimo modo vide per Bar. ī. d. l. filio preterito vbi querit quanto tpe duret ⁊ an sit nullū simpl'r a principio: vel ita demū si fili⁹ dicat nulluꝫ qd̄ inuestigare est vtile ꝓpter plura. vt ibi ꝑ eū. Q̄nq꞉ est aliqd̄ sed rescindit̄. puta ꝑ querelam. vel ꝑ ꝯtab. de quibus remedijs rescisorijs sunt tituli spāles. C. ⁊. ff. de inof. test. ⁊ de bono. pos. ꝯ tabu. Q̄nq꞉ rūpit̄. puta posthumoꝝ natiuitate vel agnatiōe. vt l. posthumoꝝ. de iniu. test. Q̄nq꞉ fit irritū. puta adoptiōe vel arrogatiōe testatoris. vel capitis diminutiōe. vel ex omissa hereditatis aditiōe. que prosequere vt. l. j. ⁊. l. si q̄s filio. §. irritū. ff. d̄ iniu. test. ¶ Tertio op. ⁊ videt̄ ꝙ in casu quē ponit capl'm non

[a] ¶ Exheredare. Addō ꝙ cause exheredationis ponunt̄ in aut. nō lꝫ C. de lib. ꝑte. ⁊ in aut. vt cū de ap. cog. §. cās. glo. in. c. q̄ntauallis. de iureiurādo.

sufficit ad valorē testamēti institutio in re certa. nā ex tex. ptꝫ ꝙ fuit filius institut⁹ in vniuerso. ⁊ filia in re certa. ergo filia habetur loco legatarij. vt. l. quotiēs. C. de here. insti. ⁊ ꝑ cōsequēs debet censeri ꝑterita. vt dixi. s̄. proxi. opp. Et sequit̄ ex hoc aliud ꝙ substitutio pupillaris facta de pauperib⁹ fuerit nulla: q꞉ non fieri ꝑterito: sꝫ instituto vel exheredato dūtaxat. vt no. in. l. j. §. substituere. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ insti. de pup. insti. §. nō solū. Secundo glo. q̄ incipit morerent̄ ⁊c. soluit duob⁹ modis: priō ꝙ licet nō fuerit instituta heres in priō gradu: fuit tū instituta in secūdo. s. post mortē filij q̄ extitit. ⁊ sic valet pupillaris substitutio sibi facta. Ista solutio nō est vera q꞉ talis institutio cōditionalis cōditiōe pendēte facit interim haberi filiā pro ꝑterita. ğ testamentū nullū in quo etiā minimo momēto repit se ꝑterituꝫ. vt l. su⁹ q̄꞉. de here. insti. ⁊. l. si pr̄. C. de cōdi. insti. nisi dicas ꝙ talis ꝯditio causalis quo ad legitimā tollat̄ d̄ medio: sicut oīno aliō onus ꝑ. l. oīmodo. C. de inoffi. testa. ⁊ sic ille leges sint correcte. qd̄ an sit verū dubiū est vt in eis ꝑ doc. Trāsit ergo glo. ad aliā sol. ꝙ lex quotiēs loquit̄ in extraneo īstituto in re certa habeat̄ loco legatarij. Sec⁹ in filio instituto in re certa alio filio vltime īstituto. nā vterq꞉ est heres: lꝫ alter nō teneat̄ ad credita vl' legata. vt in gl. ⁊ hic fuit illa opinio Mar. fil. nā ꝗ iō in filio habet̄ loco heredis: q꞉ succedit loco legitīe. sꝫ ista rō nō est bona: q꞉ lꝫ talis īstitutio redigat̄ ad quotā legitīe: nō tū ad quotā hereditat̄ qd̄ ptꝫ q꞉ suscipit̄ absq꞉ onere eris alieni. vt. l. pāpi. §. iiij. de inoffi. test. sicut q̄n legat̄ alicui ꝑs bonoꝝ. vt. l. nō āpli⁹. §. fi. de le

14 ga. j. ⁊. l. si q̄s seruū. §. fi. de leg. ij. ¶ † Ex quo posset īferri ex cosꝫ ꝙ īstitutio ī legitīa nō repn̄tat quotā hr̄ditatis: q꞉ īter ipsu ⁊ alios coheredes nō fit loc⁹ iuri accrescēdi. nā tale ius nō hꝫ locū inter illos q̄ veniūt diuerso iure. vt. l. si cū pr̄ono. ff. de bo. poses. de qua plene ꝑ. d. meū in. l. pr̄ filiū. de inof. test. vbi plene ī repetitiōe de ista succes. in legitīa an succedat ad naturā vl'is successiōis vel singulariū relictoꝝ quo ad ius accrescēdi petition hr̄ditatis quo ad alia. dic vt ibi. Tu solue tertio dictū ꝯrium. edic ꝙ fili⁹ īstitut⁹ in re certa habet̄ loco legatarij nisi quo ad ecludēdū q̄relā. q꞉ quo ad hoc hr̄ loco hr̄dis vt no. ī. l. si q̄s prior ff. ad treb. ¶ Aduerte loquēdo gn̄al'r de īstituto i re certa vtrusit habēd⁹ loco legatarij vel hr̄dis. dic ꝙ aut nō hꝫ aliū coheredē ⁊ censet̄ heres in totū. vt. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti. ⁊ etiā hoc verū si sic fuerit īstitut⁹ in re certa in scdo testō. nā ꝑfertur vl'r instituto in prio qd̄ rūpit̄ ꝑ hoc scdm. vt est casus no. i. ⁊ l. si q̄s priore. Q̄nq꞉ in eodē testō vn⁹ est institut⁹ ī re certa: alin vniuerso. ⁊ tūc doc. varie loquunt̄. Quidā dicūt ꝙ talis īsttut⁹ in re certa quo ad oīa est censend⁹ legatarius. Alij dicūt vJo. Bal. ⁊ Jaco. de ra. ꝙ quo ad oīa hr̄ loco hr̄dis nisi quo aonera creditoꝝ ⁊ legatarioꝝ. vt. d. l. quotiēs. Et ita ibi Cy. ⁊ ista opi. est vera sequit̄ multiplex effect⁹. priō ꝙ habebit ius acrescēdi repudiāte hr̄de vniuersali. Itē nō patiet̄ falcidiā. Ithabebit remediū. l. fi. C. de edi. di. adri. ⁊ ei⁹ aditiōe cōfirmabtestm̄. ⁊ ꝑ ꝯn̄s oīa legata ⁊ substitutio pupillaris. Itē posset etiseq̄ dānū: q꞉ talis īstitutio in re certa rūpet̄ sicut īstitutio vniusalis rupto testō ex cā ꝑteritiōis vel exheredatiōis. vt in auten ex cā. C. de libe. ꝑte. Itē si ante aditionē decederet nō trasmitret. sꝫ si caperet vt legatū sic. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. in nouissim Quid ergo dicem⁹. Bar. in. l. ex facto la grande. ff. de here. istuē. tenet ꝙ institutio in certa re ꝑticipat de natura īstitutiovniuersalis regulariter quo ad oīa supradicta nisi ꝙ patit̄ faldiā. Itē si decedit ante agnitionē trāsmittit vt legatū. qd̄ dic vibi ꝑ eū. ⁊ ꝑ Bal. q꞉ nō est nostra materia hic principaliter exminanda. sed solūmodo ad sciendū ꝙ quo ad valorē testamen⁊ quo ad efficaciā pupillaris substitutionis facte filie fuerit satisfactū iuri ꝑ eius institutionē in re certa. ¶ Ex quib⁹ etiā ptest solui questio glo. q̄ incipit nunquid sufficeret dictā rem cetam reliquisse filie titulo sibi factā non suffecisset: q꞉ tale leganon excludit vitiū preteritionis que reddit nullam substitutinem pupillarē. vt. s̄. dixi. q̄tū autē ad alia in testamento dispota vtrū sufficiat reliquisse titulo legati. glo. tentat multoꝝ opPrima ꝙ necesse sit relinquere titulo institutionis. Secundꝙ hoc nō expediat. Tertia que est ante distinguit vt in glo. iipatet. Quarta est opi. Host. ꝙ ꝟm canones sufficiat quoquo tulo. Quinta ⁊ vltima aliter distinguit vt patet in gl. que dic ꝙ prima est tutior ⁊ tenenda. ⁊ hanc tenet Jaco. de rauen. PJaco. de are. ⁊ Franci. accursius vt refert Cy. in dicta autē. nouissima. C. de inofficioso testamento. ⁊ ibi ratio quare magis tulo institutionis q̄ legati. per Jacob. butri. ⁊ Barto. et hic inouella super dicta glo. nūquid. quas ratiōes si cogitasset Hstien. non ita de facili dixisset hanc subtilitatem perniciosam: hanc et alias multas dicit. ¶ Quarto oppo. iste textus innuꝙ ita demum admittantur pauperes si ambo filij decesserūt ifra tempora pubertatis. ¶ Sed contra illud opponitur et v

detur ꝙ

detur ꝙ immo veniant altero solūmodo decedente.vt.l.pe.ff.de
iniusto testa. Solu.hic ipsi impuberes fuerunt inter se inuicem
substituti.ideo primo moriente non admittunt̄ in eius portiōe
pauperes:sed coheredes in ꝯrio non fuerunt substituti inuiceꝫ
in portione deficientis.ideo admittunt̄ pauperes post mortem
vtriusqꝫ.vt.l.lucius.§.Cayo.ff.ad trebel. So.ibi fuit facta sub-
stitutio plurib⁹ simpliciter.hic.vō sub noīe collectiuo vtrūqꝫ ⁊c.
quod requirit cōcursum duoꝝ ⁊ non verificatur in altero.vt.le-
ge pe.C.de impu.⁊ alijs substi. Sed illa non videt̄ bona solutio
nā etiam vbi est appositū verbū vterqꝫ ⁊c.sufficit in personā al-
terius conditionē existere ad hoc vt veniat substitutus.vt.l.he-
redes mei.§.cū ita.ff.ad trebel. ¶ Itē etiaꝫ nō videtur bona so
lutio ꝙ si substitutio facta plurib⁹ fuerit cōcepta similiter vel co
pula altero decedēte veniat substitutus.immo requiritur quod
vterqꝫ defecerit.vt.l.ꝙuis.C.de impu.⁊ alijs subst.talis namqꝫ
est vera copulatiua:⁊ ad eius veritatē requirit̄ concursus copu
latorum.vt.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.⁊.c.ij.s̄.de rescri.
Videtis qn̄ substitutio fit pluribus vtrū existente conditiōe in
ꝑsona alterius veniat substitutus.iura multuꝫ variant:⁊ alij ꝙ̄
Bar.non declarāt mentem iuriuꝫ.⁊ptꝫ ex his que no.in nouel.
super verbo vterqꝫ.ipse aūt sic distinguit.aut substitutio est fa-
cta plurib⁹ separatim:aut simul.primo casu in ꝑsona cuiuscūqꝫ
existat conditio locus est substituto.vt.d.l.pe.⁊ ad.l.fal.l.pater
filiā.§.fi.ſm vnā lec. Secūdo casu qn̄ fit pluribus simul:aut fit
simpliciter:siue per copulam:aut fit cū adiectione noīs collecti
ui.primo casu aut loquimur in substitutione vulgari.aut in pu-
pillari.aut in fideicōmissaria:aut in cōpendiosa.primo casu exi
gitur ꝙ i vtriusqꝫ ꝑsona existat.vt.l.ꝙuis.C.de impu.⁊ alijs sub
stitu.⁊ ita intelligit̄ ibi glo.vt no.in.l.hoc ar.de here.insti.secū-
do casu qn̄ loquimur in pupillari.tūc idem ꝙ in fideicōmissaria
in qua dic ꝙ regulariter in cuiuscūqꝫ persona existat cōditio lo
cus est substitutioni.vt.d.l.lucius.§.gaio.et.l.fi.§.filiū.de le.ij.
fallit si presumat̄ testatorem aliud voluisse quod ex natura rel i-
cti:vel ex voluntate defuncti inter eos quibus est facta substitu
tio locus est iuri accrescendi.vt in vsufru.leg. Iteꝫ fallit,si super
est aliqua persona que ex presumpta volūtate defuncti exclude
tur fideicō.vel substitutū.vt.l.si is qui ducenta.§.si pater.de re
bus du.⁊.l.cū acutissimi.C.de fideic.⁊.l.generaliter.C.de insti.
⁊ substi.⁊ hic est casus in.d.l.pe.C.de impu.⁊ alijs substi.qđ de-
clara etiā in.d.§.cū ita. Si vero loquimur in substitutiōe cōpē-
diosa que continet vulg.⁊ fideicō.⁊ etiā pupillarem.qūqꝫ iuxta
no.in.l.precibus per glo.⁊ doct.tūc si succederet ex vulgari:dic
vt dictū est.s̄.in vulgari si succedit ex pupillari vel ex fideicom.
dic vt.s̄.dictū est de ipsis. ¶ Si vero substitutio fuit facta cum
adiectiōe noīs collectiui:q: dixit testator si ambo:vel si oēs ⁊c.
tunc aut queris ſm propriā significationem vocis ⁊ substitutus
excluditur nisi in personis oīm extiterit conditio.vt.d.§.cū ita.
Aut ſm interpretationeꝫ que ex defuncti mente colligit̄.⁊ tunc
aut subest aliqs ex liberis q substitutuꝫ excludit ex ꝑ̄sumpta vo-
luntate defuncti ⁊ substitutus excludit̄.vt.d.l.pe.de impu.⁊ alijs
substi. Si vero nullus superest qui eū excludat:ſꝫ illi qui super-
sunt:sunt in eodē vel in vlteriori gradu cū eo:tūc substitut⁹ ad-
mittit̄.casus est no.in.d.§.cū ita vbi ipse sic distinguit ⁊ ratiōes
differētie inter ipsos casus reddit vt ibi videas. ¶ Quinto op
po.⁊ videt̄ ꝙ nō valuerit substitutio facta de pauperib⁹:veluti
de ꝑsonis incertis.vnde videt̄ obstare insti.de leg.§.incertis.et
l.in tp̄s.§.j.de here.insti.⁊.l.quotiens.§.heres.eo.ti. ¶ Solu.
no.glo.que incipit licet certe:sentit illud ꝯriuꝫ:⁊ soluit vt in ea
ptꝫ. Aduerte q: ista est longa materia ⁊ discurrit in legatis he-
redū institutionib⁹.tutelis:ꝓcurationib⁹:executionib⁹ ⁊ alijs.
vtrū incertitudo vitiat has ⁊ se.dispositiōes.si igit̄ vis plene vi
dere vide ꝑ Cy.in.l.id qđ pauperib⁹.C.de epi.⁊ cle.⁊ ꝑ Barto.
plenius in.l.quidā.ff.de reb.du.vbi plenius an incertitudo per
sonarū rerū:vel mixtim rerū ⁊ ꝑsonarū vitiet dispositionē. et de
electionib⁹ ad officia secularia vtrū valeant:de incertis ꝑsonis
ꝙtū ad intellectū.c.dic ꝙ ideo substitutionē pauperū nō vitiat
incertitudo:q: venit illa incertitudo declarāda ꝑ epm̄.vt.l.nul-
l.de epi.⁊ cle. Quo casu.s.incertitudo venit extrinseca declarā
da nō vitiat dispositionem.vt.d.l.quidam.cum simi.vnum not.
quod dicit glo.verū ꝙ episcopus dꝫ eligere pauperes de domi
cilio testatoris.de quibus enim verisimile est sensisse ad hoc.l.q̄
conditio.§.vult.ff.de condi.⁊ demon.⁊ quod not. Cyn.in.l.j.in
quinta questione.C.de sacrosan.eccle. ¶ Et faciūt ista ad que-
stionem.quidā de aliqua ciuitate Tuscie exercuit vsuras in al-
tera.⁊ veniens ad mortem fecit executores ad restituendum in-
certa.queritur in quo loco debeat fieri distributio:an in domi-
cilio testatoris.an vero vbi fenus exercuit in.c.cū tu.de vsur.do
minus Fede.consuluit ꝙ possit fieri etiaꝫ in domicilio testato-
ris.q: ex quo fit distributio pro aīabus illoꝝ qui soluerunt vsu
ras non refert quibus pauperibus soluatur.allegat.C.cōia de

suc.oēs peregrini.⁊ ita refert doc.meus in.d.l.id qđ pauper ib⁹
in.viij.q. ¶ Ista decisio cōfirmat̄ ꝑ id qđ no.hic Jo.and.in no
uel.vtrū sicut ep̄s tenet̄ eligere pauperes de domicilio testato-
ris:ita fideicōmissari⁹ cui noīationeꝫ pauperū testator cōmisit
teneat̄ noīare de loco domicilij testatoris.⁊ videt̄ primo qđ sic:
q: ad hoc tenet̄ executor legitim⁹.i.a lege datus.s.ep̄s vt.l.siqs
ad declinandā.C.de epi.⁊ cle.ergo et deputat⁹ a testatore quasi
loco epī ad id tenebit̄.ff.siqs test.lib.esse ius.fue.l.j.§.hec actio.
¶ Item ſm voluntatē ꝑ̄sumptā lex exequit̄ in aut̄.de here.⁊ fal
ci.§.si qs aūt nō implēs.hāc ergo volūtatē coniecturatā quam
lex sequit̄ sequi tenet̄ ⁊ fideicō.ad hoc allegat ꝑ̄alle.l.⁊ q̄ condi
tio.§.cū ita. Jo.an.refert hic se cōsuluisse ꝯriū.et rn̄dens ad rō-
nes in oppositū dicēs ꝙ dicta eq̄paratio collatiōis ꝑtātis eli-
gendi iure ⁊ hoīs nō est simi.nā ille cui cōfert̄ ꝑtās a lege elige-
di ꝑ̄latū tenet̄ eligere de eccl̄ia vacāte.de elec.ne pro defectu.in
fi.cōmissari⁹ vero cui dat̄ ab hoīe eligēdi ꝑtās pōt eligere vnde
cunqꝫ.de renū.post trāsla.nisi sit restricta ꝑtās ad eccl̄iam vacā-
15 tem.s̄.de elec.cū in iure. ¶ † Itē in fideicōmissario diuersa est
dispositio legis ⁊ hoīs.vt.j.c.pxi.in fi.sic in ꝓcu.de ꝓcu.c.j.ita
hic ex quo simpl̄r dedit ꝑtātem noīandi noīet vū vult.ad hoc de
alea.l.j.§.qđ aūt.⁊.l.iij.de offi.ꝑ̄si.⁊ ad.l.fal.l.titia. ¶ Nō ob.l.
q̄ cōditio:q: ibi nulli cōmissa erat electio vel noīatio fori ſm eū
¶ Sexto opp.dicit̄ hic ꝙ ambob⁹ defunctis in pupillari etate
bona oīa deuoluunt̄ ad pauperes.⁊ sic nō videt̄ req̄rere aliud ꝙ̄
eoꝝ mortē in ista deuolutiōe. ¶ Sꝫ ꝯ:immo videt̄ ꝙ necessaria
fuerit immixtio pupilloꝝ hereditati paterne:q: al̄s nō succedi-
tur ex substitutione pupillari hereditate nō adita ex paterno vt
l.ſꝫ si plures.§.ſꝫ ex asse.ff.de vulg.⁊ pup.⁊.l.ij.§.adeo.e.ti. So.
id ꝯriū tetigi.s̄.in.x.notabili.vbi dixi ꝙ relicta ad pias cās nō
req̄runt aditionē.vel dic ꝙ existētia sui heredis firmat tabulas
pupillares.vt.l.filius qui se paterna.ff.de acq̇.here.non ob.cō-
traria q: locū habent cū pupillo dat⁹ est coheres extrane⁹:que
datio coheredis tollit ⁊ enervat vires existentie coheredis sui:
non sic datio coheredis necessarij.vt apparet ex isto capitulo.⁊
no.in.l.quidā eulogio magna gl.C.de iure deli. ¶ Sꝫ dices da
tio substituti vulgaris deberet istā existentiā impedire.vt.l.pa-
pi.§.iiij.ff.de inof.te.in gl. So.sub cōpendiosa includit̄ substi-
tutio pupillaris exꝑ̄ssa q̄ nō impedit existentiā sui heredis.imo
talis existētia ꝯfirmat substitutionē pupillarē.vt.d.l.fili⁹. Et hͦ
est qđ dicit Cy.ꝙ sola existētia sui heredis facit hereditatē ha-
beri pro adita.⁊ sic pupillaris substitutio incipit ⁊ vulgaris ex-
pirat vt ipse no.in.l.precib⁹.in.iiij.q.C.de ipu.⁊ alijs substi. Jo.
an.tū suꝑ verbo defuncti in nouel.dicit ꝙ hic isti ipuberes imi-
scuerūt se paterne hereditati:al̄s venissent pauperes ex directa
vulgari in cōpendiosa subintellecta.vt.ff.de vul.⁊ pup.l.lucius
⁊.C.de ipu.⁊ alijs substi.l.ꝑ̄cib⁹. Aduerte q: hͦ nō videt̄ bene di
ctū.nā ex vulgari directa succedit̄ defuncto:⁊ ex pupillari succe
dit̄ pupillo.vt insti.de pup.subst.in prin. Itē successio ex vulga
ri nō excludit matrē ex successiōe in pup.vt.l.fi.C.de insti.⁊ sub-
sti.ſꝫ ex isto tex.ptꝫ ꝙ mater excludit̄:q: pauperes admittūtur i
totū. Et rō tex.q̄ fundata est quo ad exclusioneꝫ matris fundat̄
suꝑ pupillari.⁊ ideo ex his incidim⁹ in aliā.q. vtruꝫ.s.vulgaris
exꝑ̄ssa q̄ ꝯtinet in se tacitā pupillarē trahat̄ ad bona ipuberis.⁊
attende q: ista cōtinentia siue inclusio ita hꝫ locū in vulgari cō
prehensa in cōpendiosa sicut si esset simpl̄r cōcepta.d.Cy.istam
questionē ponit in.d.l.precibus.⁊ refert istā opi.Dy.q̇ dixit qđ
rōne vicinitatis ⁊ cōtinentie pupillaris ad oīa bona.vt.l.ij.§.ſꝫ
si ita.ff.de vulg.⁊ pup.ibi:⁊ heres erit.nā exponit Dyn.ei.s.pu
pillo.glo.videt̄ innuere ꝯriū.C.de insti.⁊ subst.l.vlt.vbi dicit ꝙ
in vulgari tacita q̄ cōprehendit̄ in pupillari nō veniūt bona pu
pilli ex quo fili⁹ nō adiuit.breuiter.d.Bar.tenet opi.Ja.de are.
q̇ dixit ꝙ eoipso ꝙ pupillus abstinet a paterna veniat substitu
tus ex vulgari ad bona paterna. Sꝫ si postea morit̄ in pupilla-
ri etate veniat substitut⁹ ad ei⁹ bona ex pupillari ad cui⁹ confir
mationē nō requirit̄ aditio.vt.d.l.fili⁹.⁊ ita no.in.l.ij.ff.de vul.⁊
pup.vbi tractat de quarto effectu vulgaris.⁊ idē dicit in vulga-
ri tacita.vt si pupillus abstinet veniat substitut⁹ ad bona pater-
na tm̄.⁊ eo postea moriēte in pupillari etate veniat ad bona pu-
pilli. Et sic breuiter ꝯcludit nō repiri ꝙ ex vulgari pupillo suc
cedat̄. Et ex his ifero ꝙ i casu hui⁹.c.si filia q̄ vltimo decessit ab
stinuisset se ab hereditate paterna.⁊ deinde successisset fratri im
puberi qđ posset nō obstāte dicta repudiatiōe.vt.d.l.fili⁹.⁊.l.si
filius q̄ patri.ff.de vulg.⁊ pup.ꝙ etiā pauperes sibi succederēt
ea decedente ifra tp̄a pubertatis. Sꝫ dices q̇d si ista filia repu-
diauit hereditatē sibi delatā ex predicta substitutione.vtruꝫ ad
ipsaꝫ veniat mater:an pauperes:rn̄detur ꝙ mater:q: pauperes
nō veniūt nisi ambo decederēt.vt.l.pe.C.de ipu.⁊ alijs subst. In
contrariū facit theorica de qua dixi.s̄.i.iiij.oppo.cū eīm nullus
suꝑsit q̄ ex ꝑ̄sumpta volūtate defuncti succedat paupes admit-
tant̄ ex pupillari sicut admitterēt̄ ex fideic.vt.l.heredes mei.§.

cū ita.ff.ad trebel. Sed hoc etiā querit̄ si ambo isti impuberes
decessissent viuo patre an venirēt pauperes vigore huius substi
tutionis.d.Jo.an.format.q.in pupillo mortuo viuo testatore q̄
sibi pupillariter substituerat an veniat substitutus ad successio
nez ex vi pupillaris:vel saltē ex vi vulgaris tacite intellecte sub
expressa pupillari.refert profunde scientie doc.d.Lambertinū
de rāponib⁹ disputasse hāc.q.q̄ soluēdo tenuit ex pupillari sub
stitutū non admitti.nō obst.l.j.§.pro secūdo vbi substitutus ad
mittit̄ si decedat institutus viuo testatore:q: loquit̄ in expressa
vulgari:que talis etiam bene vendicat sibi locū:sȝ non expressa
pupillaris:nec etiā cū vulgaris que ſm eū expirat similiter di
cto casu.s.decedente pupillo viuo testatore per.l.quod si filius.
ff.de capti.nā si non valet pupillare testm̄ expressum.ideo dȝ va
lere tacitū sicut vulgaris tacita in eadem cōprehensa.licet glos.
no.ↄ̄rium in.l.si pater cap.ff.de vulg.⁊ pup.d.Cy.in.d.l.precib⁹
in.v.q.post quē dixit indubitanter tenendū quod predictuȝ est
subdit posse dici ꝙ hec substitutio vulgaris est potius presum
pta pupillaris in vulgari expressa q̄ ea expirata remanet.vt.l.ij.
§.sed si extiterit.ff.de vulg.⁊ pup.dū tractat de scdo effectu vul
garis substi.⁊ breuiter residet ꝙ si pupill⁹ naturaliter morit̄ vi
uente testatore:qui hoc sciens nō mutauit testm̄ cū posset talis
substitutus ex vulgari tacita nō pōt venire.secus si mutare nō
potuit q: tūc venit alleg.pro casu.l.tractabit̄ de mili.testa.et.l.
iij.C.de inof.testa. Dicit etiā ꝙ qn̄ pupillus decessisset ciuiliter
tm̄ viuente testatore:q: esset captus ab hostib⁹ ⁊ post mortē te
statoris decederet naturaliter veniret substitutus ex tacita vul
gari.⁊ ita pōt saluari glo.que est in.d.l.si pater captus.d.meus
in.l.lex cornelia.ff.de vulg.⁊ pup.tenet glo.in.l.si pater captus
scȝ ꝙ pupillo decedente viuo testatore veniat substitut⁹ ex vul
gari tacita.nā ex ea succedit̄ non nato posthumo.vt.ff.de vētre
inspi.l.pe. ¶ Scdo idē si moriat̄ viuo patre.non obst.l.qd̄ si fi
lius.de cap.q: ibi est nihil qd̄ de secūdis tabu.inquiri possit ⁊c.
nā verū est ꝙ nihil pōt tractari de pupillari:sed bene pōt tracta
ri de substitutione vulgari tacita.⁊ sic non ob.⁊ refert ibi hoc te
nere Gui.de cung.quicquid tn̄ teneas circa predictā vulgareȝ
tacitaȝ in predicta.q.in casu huius.c.in quo fuit substitutio cō
pendiosa q̄ cōtinet vulgares non tacitas:sed expressas.vt not.
doc.in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pu.videt̄ dicendū ꝙ mortuis istis
filijs ante mortē testatoris admittātur pauperes ex directa vul
gari ad bona testatoris:lȝ non pupillor̄ ꝑ illa que dicta sunt in
dicto.§.pro scdo.⁊.l.thais.§.splendoforus.ff.de fideicō.liber.
¶ Septimo oppo.dicit ꝙ non detrahit̄ quarta trebel.nec legi
tima.ↄ̄ imo videt̄ ꝙ vtraqȝ detrahit̄.vt.l.Raynu.⁊.c.Raynal.
ↄ̄.eo. Sol.hic filij decesserūt infra tpa pubertatis.ideo paupe
res successerūt iure directo.in ↄ̄rio decesserūt post tpe puberta
tis. Quo casu substitutus ibi nō potuit venire iure directo sed
iure fideicō.quo casu hȝ locū detractio vtriusqȝ quarte.vt ibi.
¶ Ex hac solutione elicio duas cōclusiones. Prima est ꝙ si in
casu huius ca.decessissent isti filij post tpa pubertatis venirent
pauperes ad ista bona ex substitutione fideicō.cū ista substitu
tio a prin.directa pupillaris.vt dicit tex.obliquet̄ post tpa pu
bertatis. Secūda conclusio est ꝙ cū pauperes admittunt̄ iure
fideicō.detrahit̄ ab eis nō solū legitima:sed etiā trebellianica.
16 hāc examinabo in scdo ↄ̄rio. ¶ † Reuertor ad primū et q̄ro an
sit verū ꝙ substitutio directa pupillaris infra tpa pubertat̄ ob
liquet̄ vel expiret in totū ꝑ aduentū pubertatis.⁊ loquor in sub
stitutione cōpendiosa que cōcipitur qn̄qȝ verbis directis.vt pu
ta si filius meus impubes decesserit sine liberis:vel qn̄cūqȝ de
cesserit talis sit heres. Qn̄qȝ concipitur verbis cōibus.vt talē
substituo. Qn̄qȝ verbis obliquis.vt qn̄cunqȝ decesserit vel sine
liberis decesserit restituātur bona tali. ¶ Quid iuris igitur in
quolibet predictor̄ triū casuum.declarandū est per tres princi
pales q̄stiones sequēdo in hoc ordinē Bar.quē tradit in.l.cen
turio super declarationē predictarū.q.et loquor qn̄ substitutio
sic cōcepta fit a pagano.nā si a milite dic vt.l.centurio.⁊.l.preci
bus sepius alle. ¶ Prima igit̄ questio est an substitutio cōpē
diosa q̄ cōcipit̄ verbis directis simpl'r nō adiecto sine liberis va
leat infra tpa pubertatis iure directo ⁊ postea in totuȝ expiret
vel obliquet̄ postea ⁊ efficiat̄ fideicō. Et ꝙ expiret in totuȝ tȝ ħ
glo.que incipit hic decidit:ibi si aūt paganus ⁊c. Idē Bar.su
per.c.Ray.in glo.sȝ videt̄. Idē Accur.in.l.precib⁹.C.de impu.
⁊ alijs substi.in glo.mag.ad fi. Idē hic Archi.dicit em̄ ꝙ in ca
su huius.c.si isti impuberes decessissent post pubertatē paupeꝝ
substitutio expirasset in totū ⁊ veniret mater. Ita dicit sup v̄bo
bona oīa.hanc opi.vt refert hic Jo.an.tenuit disputādo.d.bar
tholutius de pratis.d.Cy.etiā in.l.precibus.in pe.col.dicit qd̄
oēs sunt quasi in ista snīa.s.ꝙ substitutio directa q̄ potuit salua
ri tpe pupillaris etatis nūq̄ postea obligatur.pro istor̄ opi.fa
ciunt rōnes ⁊ iura. Primo q: pupillaris nō pōt protēdi in lon
gius tps q̄ etatis pupillaris etiā expressa dispositione testato

ris.vt.l.verbis ciuilib⁹.⁊.l.in pupillari.ff.de vulg.et pup.multo
minus igit̄ dȝ extēdi si generaliter sit cōcepta. Scdo ꝓbat̄ ex v̄
bis.nā dicēdo talis sit heres videt̄ velle facere directā ⁊ a v̄bis
nō recedit̄ nisi pateat exꝑsse ↄ̄ria volūtas.vt.l.nō aliter.de leg
iij.⁊.l.ille aut ille.§.cū in verbis.de leg.iij. Tertio hoc probat̄
simi.si apparet aliquē voluisse testari ⁊ omisit solēnia nō valebi
ei⁹ dispositio.vt codicillus:⁊ tn̄ ei⁹ volūtas fuit vt valeret eius
dispositio.sȝ tn̄ q: peccat in forma si nō valet vt valere voluit n
valet eo mō quo potuit.vt no.in.l.si vn⁹.§.fi.ff.de pac.⁊.l.j.d c
sti.pecu. Quarto q: nō potuit testator.l.ꝓhibēte verba direct
facere obliqua.C.de neces.ser.her.insti.l.cū quidā.§.sȝ cū vete
res.qd̄ ergo potuit voluit:⁊ qd̄ voluit ⁊c.vt.c.cū sup.de offi.de
leg.⁊.l.multū.C.si q̄s alteri vel sibi. Quinto directa trahit̄ a
fideicō.fauore libertatis.vt.l.generaliter.in fi.de fideicō.li.er
go in ↄ̄riū est ius cōe.pro hoc.C.de testa.ma.l.fi. Sexto specia
le est in militib⁹ vt directa obliquet̄ post tpa pubertatis matr
existēte in medio.vt.d.l.ꝑcibus.⁊.l.cēturio.ergo in ↄ̄riuȝ est iu
cōe. Septimo sic pater filijs īpuberib⁹ substituēdo directe vid
tur substituere in casu quo sibi non possunt facere testm̄:q: vsq
tunc est eis hoc a iure concessum.vt insti.de pupi.substi.§.libe
ris.⁊.l.humanitatis.C.de impu.⁊ alijs substi.et.l.ex trib⁹.C.d
inof.testa.post pubertatē igitur q: pn̄t sibi ꝓuidere de herede
facere testm̄.vt insti.de pup.subst.§.liberis.⁊.l.humanitatis.C
de impu.⁊ alijs substi.⁊.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.⁊ insti.qu
bus non est ꝑmis.face.test.§.circa.videt̄ in dubio recessuȝ a ꝓu
sione paterna sicut recedit̄ a ꝓuisiōe legis postq̄ cessat ei⁹ rō.v
l.ex facto.ff.de vulg.⁊ pu.⁊.d.l.humanitatis. ¶ Iste sunt rōne
quas elicio ex nouel.pro illa ꝑte vbi Jo.an.attētat tenere op
ↄ̄riam.s.ꝙ cōpendiosa facta simpl'r ꝑ verba directa valeat iur
directo infra tpa pubertatis ⁊ postea fideicom. Prio hoc ꝓba
ex coniunctiōe hui⁹.c.⁊.c.Raynuti⁹.ↄ̄.eo.hic em̄ fuit facta su
stitutio ꝑ verbū moriatur.⁊ ibi ꝑ verbū succederet.qd̄ verbū it
dȝ dici directū sicut hic dicit̄ de verbo moriatur.vt.C.de testa.
oīm.ex quo igitur ista verba sunt directa vt hic dicit̄ ꝙ intra p
bertatē valeat iure fideicō.manifeste cōcludit̄ ꝙ cōpendiosa f
cta per verba directa efficitur fideicō.post tpa pubertatis. S
cūdo hoc ꝓbat ꝑ.l.ꝑcib⁹.C.de impu.⁊ alijs substi.vbi cōpēdi
sa substitutio variatur.nō ob.dicit ipse qd̄ loquitur in milite
id notat ibi accidentiā facti ⁊ nō iuris ministeriū qd̄ triplex os
dit. Prio q: ibi loq̄tur de filio cōstituto in militis ptāte.g̊ lo
tur de milite testāte de iure cōi quod req̄rit vt fili⁹ impubes s
ptāte ad hoc vt valeat substitutio pu.vt.ff.de vulg.⁊ pu.l.ij.sȝ i
milite testante priuilegio militari nō requiritur patria ptās.
l.in fraudē.§.miles.ff.de testa.mili.quod ergo in illa.l.ꝑcib⁹ d
citur ꝙ directa conuertit̄ in fideicō.post tpa pubertatis.opȝ
teri ꝙ fuerit de iure cōi nō priuilegio militari.qd̄ etiā ptȝ ex
ꝙ ibi detrahit trebel.al's nō detrahendā ex priuilegio mil.vt.
j.§.pe.ff.ad treb.de testa.mili.in testō. Tertio ꝓbat Cyn.situ
tiōe illius.l.precib⁹.est em̄ sub titulo sub quo ꝓsequitur tract
tū substitutionū q̄ sumūt efficaciā ⁊ valorē de iure cōi nō mili
ri de quo est titulus specialis.C.⁊.ff.de testa.mili.lex ergo i du
bio dȝ intelligi ſm titulū in quo situata est.vt.l.imperator.de i
diē adiec.⁊.l.fi.de cōdi.inde.⁊ ibi no.facit qd̄ no.de elec.cū m
na.in glo.ij.⁊ de cōfir.vti.vel inu.bone.in vlt.glo.fit ergo mēti
de milite in.l.precibus q: sic accidit de facto ⁊ mulier ad sui p
pam hoc expressit conquerēs de casu. Et istas rōnes etiaȝ fac
Cy.pro ista parte quā dicit quosdā tenere in.d.l.precib⁹.in p
col. Tertio principaliter hāc opi.ꝓbat expresse testator̄ volu
tas.nā dicendo qn̄cunqȝ decesserit talis sit heres.patet etiaȝ
eo post etatē pupillarē decedēte voluit substitutuȝ admitti.st
ergo volūtati postq̄ de ipsa constat.dicit enim lex voluntatē t
statoris in oībus dominari censemus.C.de leg.l.cū questio.⁊
aut̄.de nup.§.disponat.coll̄.iiij.nā talis volūtas etiā si ex v̄bi
non appareat est sequenda si de ipsa aliter fiat fides. vel poss
de ipsa capi verisimilis coniectura.ff.de condi.⁊ demō.l.in co
ditionibus.in prin.⁊.l.q̄uis.⁊.l.cū notissimi.C.de fideicō.mu
tomagis est igit̄ sequēda i.q.nr̄a postq̄ d ei⁹ volūtate pȝ lȝ v̄b
nō ↄgruāt dn̄t accipi tūc ip̄roprie vt dispō salua sit vt no.i.c.si
ligētia.d v̄b.sig. Quarto ħ ꝓbat q: dubia directa si pōt recip
iterꝑtationē directe.vt.l.fi.C.d here.insti.forti⁹ g̊ fideic.q̄ hum
nior est.vt.C.cōia de leg.l.oīno verbū ibi q̄si humaniori aggre
get̄. Quito iducit ꝓ hac ꝑte benignā iterꝑtationē q̄ sumitur e
trib⁹.prio vt magis res valeat q̄ ꝑeat.l.quotiēs.d re.iu.scdo v
v̄ba post pubertatē aliq̄d opent̄.l.si qn̄.d leg.j.tertio q: fauor
bili⁹ est volūtatē exꝑssaȝ vl' tacitā seq̄ q̄ aliū ↄ̄ volūtatē admitt
d li.⁊ post h.l.cū q̄dā. Ad ↄ̄ria rn̄det.vcȝ ad.l.verbis ciuilibu
⁊.l.in pupillari q̄ magis vrgent ꝙ post pubertatē oīno expire
debēt em̄ itelligi de sola pupillari i substitutiōe exꝑssa ea mēt
vt pubertatis tpa nō cōꝑhēderet ⁊ mai⁹ tps fuit illi exꝑssum
errorē i.d.l.i pupillari ſm lec.Jo. Sȝ nos loq̄mur d ↄpēdiosa
licet

licet facta per verba directa trahit̃ ad fideicõmissariam post pubertatẽ postꝙ nõ põt valere. ¶ Cõcludo ergo ꝙ substitutio q̃ directo est directa psona pubescente nõ fit fideicõmissaria: sꝫ si est directa non directo: sed per interpretationẽ q: cõprehensa ĩ cõpendiosa. tunc secus in. d. c. Raynuti⁹. Quid dicendũ in tãta varietate. Bar. dubitat: sed tandẽ dictas opi. reducit ad concor. hoc modo ꝙ si substitutio facta sit per verba directa ⁊ ciuilia vera sit cõis opi. legistarũ ⁊ quasi oĩm de qua. s. Si vero facta sit per verba directa non ciuilia sit vera opi. Jo. an. ⁊ ita ipse no. in. d. l. cẽturio. in. iiij. col. vbi declarat que sint verba directa ⁊ ciuilia. ⁊ que directa non ciuilia. ibi vide. ⁊ ista habẽt locũ quãdo substitutio fuit facta p verba simpliciter qñcunqꝫ decesserit talis sit heres: vel facta sit sine adiectione nois qñcunqꝫ. glo. in l. precibus dicit ꝙ ista adiectio sine liberis opatur ꝙ oĩ tempore sit fideicõmissaria. Idem no. in. d. c. Raynu. ista opi. est contra tex. vbi in substitutiõe facta p verba directa fuit adiectuꝫ sine liberis. ⁊ tñ est directa infra tps pubertatis. Nõ tenet etiaꝫ Bar. post Dy. in. d. l. centurio. Scd̃a questio est qñ substitutio cõpendiosa cõcipit̃ per verba cõia. vt p verbũ substituo et similia an variet̃ fm tpa. vt. s. sit directa infra tpa pubertatis: ⁊ postea obliqua: an sit oĩ tpe fideicom. ¶ Aduerte qñqꝫ ista substitutio fit cũ distributione tẽporũ. puta si decesserit in pupillari etate vel postea qñcunqꝫ talem substituo. ⁊ illa fm oẽs infra pubertatem erit directa ⁊ postea obliqua siue fideicõ. vt no. in. d. l. precibus. Qñqꝫ fit sine distributione temporũ. tũc glo. in. d. l. precibus tenet ꝙ oĩ tpe fit fideicõmissaria. idẽ tenet in. l. centurio. Idem Azo in summa huius tit. Idem Bar. in. c. Raynu. idem hic glo. que incipit hic decidit ⁊c. idem Ja. de belui. Dy. Ray. quasi maior pars legistarũ cũ quibus cõcordat. d. meus in. d. centurio. vbi dicit sepius se ꝯsuluisse fm istã opi. Ratio horũ est q: ista est vna substitutio. ergo non dꝫ censeri diuerso iure et censeri diuisio volũtatis. vt. l. eũ qui edes. ff. de vsuca. ⁊ l. eũ qui tantũ. de his qui. vt indi. postꝙ enim dispositio semel vnã significationẽ ⁊ naturã sibi assumpsit ad aliud significatũ trahi nõ debet. vt. l. fi. C. de codi. ⁊ de re. pmu. l. j. Idem arguẽdo de psonis ad tps. qd̃ licet. vt. l. qui plures. ff. de vulg. ⁊ pupil. sicut substitutio facta fratrib⁹ dꝫ intelligi in eo casu qui põt oĩbus adaptari vt. l. iam hoc iure. de vulg. ⁊ pup. ⁊ l. ꝙuis. C. de impu. ⁊ alijs substi. ita facta sine tpis prefinitiõe dꝫ intelligi eo casu pro quo põt oĩ tpe vniformiter opari. ⁊ maxie q: in dubio ista interp̃tatio. s. ꝙ sit fideicõ. est benignior ꝙ si esset directa. vt. l. ij. C. cõia de legа. ⁊ etiã ex eo q: oĩ tpe ꝯseruat in esse dispositionẽ testatoris. g̃ sequentia. vt. l. quotiens. ff. de reb. du. ¶ Alia opi. est ꝙ ista substitutio facta p verba cõia variet̃ fm tpa in pupillari etate si pupillaris ⁊ postea obliquetur vt sit testator vsus verbo cõi videatur loqui fm conditionẽ psone cui substituit. ⁊ sic in casu quo in pupillari etate decesserit videat̃ simpl'r substituisse. sꝫ postea fideicõmissariũ. vt. l. plenũ. §. equitij. ff. de vsu ⁊ hab. pro hoc facit lex titia seio. §. vsuras. de leg. ij. ⁊ istã tenet glo. insti. de pup. sub. §. qua rõne. ⁊ videt̃ equior Cy. ⁊ fm eũ ꝯsuluit vt ipse refert in l. precib⁹. C. de impu. ⁊ alijs substi. in vlt. col. Jo. and. tꝫ etiaꝫ ipsam hic. ⁊ dicit ꝙ si is cui videret̃ ꝙ cõpendiosa facta p verba directa expiret adueniente pubertate. cuius tñ in ꝯtriũ. s. tenuit fateat̃ saltẽ ꝙ facta p verbũ cõe substituo vel simile etiã sine adiectione qñcunqꝫ trahat̃ post pubertatẽ ad fideicõ. ⁊ dicit ꝙ nõ sunt due tales substitutiones in vna psona inspecto. s. fine ⁊ effectu. sed erit vna sola. fatet̃ tñ ꝙ inspecto initio aptitudine ⁊ potentia bene sunt due tales. Et est sil'e. s. de postu. prela. c. j. eo. li. de elec. c. vt quis duas. ⁊ de iurepat. cle. plures. in fi. Jac. de are. dixit ꝙ aut testator substituit cõpendiose nõ adiecto verbo qñcunqꝫ: puta dixit ⁊ si decesserit sine liberis vel dixit post mortem eius talem substituo. ⁊ ista semp erit fideicõ. ⁊ in hoc sit vera prima opi. Si vero dixit qñcũqꝫ decesserit talẽ substituo. tũc sit vera opi. Cy. Jo. an. ⁊ glo. in. §. qua rõne. nã fm eũ illud verbũ qñcunqꝫ est distributiuũ. vt. C. de quadri. prescri. l. oẽs. ⁊ qd̃ ibi no. in. iij. glo. ⁊ ff. qui. mo. vsufru. amit. l. sicut. ⁊ sic singula tempora distinguit. vnde ante pubertatẽ erit pupillaris ⁊ postea fideicõ. vt sic valeat diuersis tpibus diuerso iure. ff. de fideicõ. lib. le. in testamento. ⁊ de here. insti. l. iij. in fi. ⁊ sic erũt in vna conceptione due substitutiões: sicut sunt duo p̃cepta arbitrij in. l. celsus. ff. de arbi. ⁊ de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. nã ⁊ alibi ex volũtate testatoris verbũ prolatũ ad tps retinet ppriã significationẽ ⁊ post tps assumit impropriã. ff. de condi. ⁊ demõ. l. pater. §. cõditionũ concordat. s. de reg. q: in casu. nec est mirũ q: ⁊ alibi ponit̃ v̈buꝫ proprie ⁊ improprie. s. eo. Raynaldus. in glo. illud verbũ. et. ff. si certum pe. l. certi cõdictio. post princi. ⁊ fm predicta ꝯcludit Ja. de are. ꝙ idẽ importat verbũ qñcunqꝫ ꝙ verbũ distinctũ si decesserit in pupillari etate vel post. quo casu oẽs concordãt ꝙ variat̃ fm tpa vt dictũ est. s. ¶ Istã eius ꝯsiderationẽ nõ approbat hic Jo. an. q: nec hic: nec in. c. Raynuti⁹ ponitur verbum qñcunqꝫ. ⁊ tñ hec est pupillaris infra tempora pubertatis. ⁊ in. c. Raynutius est fideicom. postea Cy. etiã non placet in. d. l. precib⁹. nam fm eum licet ista verba qñcunqꝫ videant̃ oẽs casus cõprehendere: non tñ comprehendunt enumeratiue siue disiũctiue. vt patet ex solutione ⁊ consonantia. l. que vident̃ sibi inuicem contradicere. ff. de dona. cã mor. l. senatus. §. fi. ⁊ de verbo. oblig. l. pluribus. §. j. cũ simi. reprobat etiã ipsam Bar. ⁊ Bald. in. d. l. centurio. ¶ Videndũ igitur restat que sit verior predictarũ opi. naꝫ si est omni tpe fideicom. vt vult prima opi. pupillo decedente in pupillari etate mater ⁊ alij venientes ab intestato detraherent trebel. ⁊ falci. Si vero sit infra pubertatẽ pupillarem ⁊ vult alia opi. eo in dicta etate decedẽte excluderet̃ in totũ. quid ergo dicendũ. d. Bar. in. d. l. centurio. in. iiij. q. principali inherẽs equitati plene ꝙ alij meo iudicio veritatẽ aperuit in predicta. q. per aliqua mẽbra. dixit enim ꝙ qñqꝫ testator in substitutiõe cõpendiosa facta per verbũ cõmune vsus est alijs verbis. p que põt liquere ꝙ voluit substitutũ de manu sua capere nõ alio mediante vel apparet ꝙ voluit eum capere totũ sine aliqua detractiõe. vt ibi ponit exempla. ⁊ hoc casu valebit infra tpa pubertatis iurisditio. qñqꝫ ex talibus nõ apparet de mente testatoris. q: simpliciter substituit per verbũ cõe. ⁊ illo casu cum volũtas testatoris sit dubia ꝑpter naturã verbi cõis qd̃ põt flecti ad fideicõ. ⁊ directam: dicit ꝙ si mater est in medio in fauorem eius dꝫ interpretari fideicõ. omni tpe. vt. l. qui duos. de reb. dub. ⁊ sic sit verũ qd̃ no. in. l. centurio. ⁊ l. precibus. ⁊ opi. oĩm tenentiũ ꝙ sit fideicõ. omnĩ tpe. s. qñ mater est in medio. qd̃ intelligit nisi essent substituti filij testatoris qui ex presumpta mente defuncti excluderẽt matrẽ etiam veniẽtes ex tacita pupillari que al's ꝯ matrẽ nõ admittitur. vt no. in. l. precibus. ⁊ l. in testamento. C. de testa. mi. sꝫ dices istud videt̃ contra istud. c. vbi mater erat in medio. ⁊ tñ cõpendiosa infra tpa pubertatis est directa. Itẽ similiter ꝯ. l. precibus vbi variat̃ cõpendiosa p verba directa. questio nostra loquitur cũ per verba cõia in. l. precib⁹ est speciale fauore militis ⁊ sic in pagano fauore matris cõpendiosa facta p verbuꝫ cõe oĩ tpe est cẽsenda fideicõ. Idẽ si essent alie psone in medio ꝯ quas sicut ⁊ ꝯ matrẽ admittit̃ tacita pupillaris. de quib⁹ p eũ in materia pupillaris: ⁊ earũ fauore sicut ⁊ matris censeat̃ fideicõ. oĩ tempore. Si vero neqꝫ mater: neqꝫ alia dictarũ personarũ esset in medio: tunc saluo iudicio ⁊ cõsilio saniori cui se submittit dicit ꝙ si decessit in pupillari etate erit pupillaris directa. postea aũt fideicõmissaria. nã verbũ quod põt se habere ad plura tẽpora videtur in dubio esse probatuꝫ ab initio vt ostendat futuros euentus. vt. l. iij. in fi. de adi. leg. ⁊ l. hec conditio la. j. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. qui res. post prin. de solu. aut ergo iste filius decedit in pupillari etate: ⁊ videtur hoc prolatum in fideicõ. ⁊ sic videt̃ ista substitutio vniformis q: l. semper certa est que facit istã substitutionẽ ab initio pupillarem ex postfacto fideicõmis. Et ideo non variatur ex tempore. sed est vniformis ⁊ in vnum casum potest committi. Et per hoc patet responsio ad cõtraria. Et sic in isto membro concordat cum Joan. and. ⁊ Cy. ⁊ glo. insti. de pupillari substitu. §. qua ratione. Tertia questio est quãdo substitutio compendiosa fit per verba obliqua. ista fm oẽs omni tempore est fideicommissaria nec matres excludit. vt. l. coheredi. §. cum filie. ff. de vulga. ⁊ pupil. super isto sexto membro ponit hic tres siue quatuor que quando testator mandat bona sua p executores inter pauperes distribui quandocũqꝫ filius decesserit sine liberis. vel dixerit si filius me⁹ decesserit sine liberis bona mea dẽtur pauperibus: vel dixerit si filius meus decesserit sine liberis bona mea vendantur ⁊ precium distribuatur inter pauperes quorum electio fiat per meos fideicom. an substitutiões predicte sint directe pupillares in tempore pubertatis. ⁊ postea obliquentur vel sint omni tempore fideicõmissarie. dic vt ibi in 17 secunda questiõe principali. ¶ † Ex predictis collige quid iuris an substitutio compendiosa fit pupillo per verba directa cõmunia vel obliqua. quandoqꝫ fit per verba communia ⁊ directa puta dixit quandocunqꝫ filius meus decesserit talem substituo ⁊ eum heredem facio. tenet ibi ꝙ verbum directum stabit in sua significatione. verbum cõmune trahetur ad fideicõ. vt sic aliud operetur. ex quo infert ꝙ erit in electiõe substituti capere ex directa vel fideicommissaria. vt. l. si quis. de manu. testa. ⁊ l. recusare. §. titius. ff. ad trebel. Idem si testator dixit post factaꝫ substitutionem valere vulgariter: pupillariter: ⁊ per fideicõmissariaꝫ Idem si vsus sit verbo directo ⁊ obliquo. istis eniꝫ casibus erit electio substituti quo iure capiat. vt dicto. §. titius. alia que circa substitutionem compendiosam dicenda essent infra subijciaꝫ ¶ Octauo opponitur. iste tex. innuit ꝙ ideo mater non detrahit trebel. ⁊ legitimam: q: substitutiones de filijs ad pauperes fuerunt directe pupillares. a contrario ergo sensu si fuisset fideicom. veniret detrahenda trebel. Sed contra. de. l. si quis ad declinandã. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ de. §. si autem heres. de ecclesia. titul.

vbi in relictis pauperib⁹ vel ad pias causas cessat oĩs falcidia. ⁊ idem. C. ad. l. falci. autẽ. si mulier. ¶ Sol. dicit glo. que incipit ergo q꞉ ꝯria loquunẽ in falcidia que cessat ĩ predictis legatis. Secus ĩ trebellianica q̃ de ꝭeis etiã detrahiẽ hodie: q꞉ in ea nõ reperiẽ correctũ. nã si voluisset legislator leges antiquas corrigere expressisset sicut expressit de falcidia: nec est eadẽ ratio in vtraq꞉. vt in glo. Ista solu. non videẽ bona. primo q꞉ ꝯ tex. in. §. si aũt heres. prealle. ibi omni falcidia vacante. ⁊ qui esse dicit ⁊c. vt in glo. si ergo virtute huius significati vniuersalis oĩs in vna tm̃ falcidia verificaẽ verificari non põt. ff. de leg. iij. l. mulier. in prin. ⁊ de leg. ij. l. meuius. §. eũ qui. et ibi not. ex quo inferẽ ꝙ de falcidia iure institutiõis debita ⁊ trebell. dꝫ intelligi. nã debita iure legitime intelligi nõ põt: q꞉ capiẽ tanq̃ es alienũ. Et ideo de relictis ad pias cãs sicut de alijs venit detrahenda. vt no. in l. si quis ad declinandã. de epi. ⁊ cleri. ⁊. l. j. §. ad munici. ad. l. fal. ⁊ hac glo. Secũdo hoc probat glo. ex identitate rõnis. Tertio ꝑ simile canonice portionis que de talib⁹ non detrahiẽ. Quarto ex coniunctione dicti. §. si aũt heres. coniuncto. §. si qs in nomine vbi loquiẽ de hereditate ⁊ legato. similiter. l. si qs ad declinandã vbi ꝑ falcidiã ⁊ aliã occasionẽ ⁊c. ⁊ de hoc ibi vbi dicitur sumi falcidia pro trebel. q꞉ loquiẽ de hereditate pauperib⁹ relicta. nam nomen falci. generale est. vt hic in glo. Quinto facit ꝑ hac parte qd̃ no. in autẽ. de here. ⁊ fal. §. si vero expressim. colla. j. vbi no. ꝙ sicut testator põt prohibere falcidiã: ita põt trebel. et pro hac parte dicit Guil. ꝙ vidit iudicari in spe. de instru. edi. §. cõpendiose. ver. sed cũ deductio: licet multis tunc videreẽ cõtrariũ. vt ibi refert Jo. an. tenet istã opi. ꝯriam. s. ꝙ detrahatur pauperibus quarta trebel. primo q꞉ ius antiquũ. l. j. §. ad municipiũ. ad. l. fal. non reperiẽ correctũ. ergo ⁊c. vt dixi. scd̃o probat per. d. l. si quis ad declinandã. versi. si eñ. vbi dicit ꝙ si a speciali herede recessum est vt non falcidie rõ inducaẽ qño ⁊c. ergo semꝑ habebit locũ vbi specialis est heres. Tertio probaẽ quia trebel. debeẽ principaliter. prouidentia ergo dꝫ remanere. vt. l. si arrogator. de adop. quarto ꝑbat q꞉ iura que loquunẽ de singularibus non trahunẽ ad vniuersitatẽ. nec econtra. de re. diui. insti. §. vniuersitatis. Quinto si iura q̃ loquunẽ de quarta falcidia extenderenẽ ad trebel. frustra esset senatuscõsul. trebell. quo ad detractionẽ quarte. quod esse non dꝫ. vt. C. de vete. iure enu. l. j. §. sed ⁊ hoc studiosum. Item rõ differentie est in prõptu quare magis est trebel. debita q꞉ heres cogitur adire per confirmationẽ vniuersalis fideicõ. sed non ita pro singularibus relictis. nõ mirũ ergo si plus honoraẽ qui magis oneraẽ siue grauatur. arg. ff. de iureiu. eum qui. ⁊ in hac opi. residet hic Jo. an. post archi. qui in predictis fere rõnibus idem tenet. d. Cy. tangit istã questionẽ in autẽ. similiter. C. ad. l. fal. ⁊ remittit ad dicta per eũ in autẽ. sed cum testator. eo. tit. vbi querit vtrũ sicut testator põt prohibere falcidiã ita posset trebel. glo. ibi tenet ꝙ non. contrarium no. in corpo. vnde sumitur. s. ꝙ possit. quã opi. ibi sequitur post Old. Jac. de ra. ⁊ Pe. in. iij. q. ¶ Ex hoc ergo sentit ꝙ sicut põt prohiberi ꝑ testatorem. ita etiã sit prohibita ꝑ. l. in relictis ad pias causas siue pauperibus. per iura prealle. Bar. istã opi. format in. l. marcellus. ff. ad treb. ⁊ dicit ꝙ hodie sicut in relictis ad pias causas cessat falci. ita cessat trebel. primo probat q꞉ appel. falcidie contineẽ trebel. vt hic in glo. sed tex. in corpo. eo. tit. §. si autẽ heres. dicit cessare oẽm falci. ⁊ ponderat verbum oẽm. vt dixi. s. Item vna particula scripture per aliam declaratur. sed in. d. autẽ. fit mentio de vniuersali fideicõ. ⁊ legato. Item potissime hoc probat per regulã que tradiẽ in illa. l. marcellus. que dicit ꝙ in quibusdã testamentis cessat falci. ⁊ treb. Ista igitur regula. l. antique dꝫ extendi ad casum noue legis prohibentis falci. vt videatur similiter prohibere treb. vt sic lex noua edita in. vj. casu extendaẽ ad aliũ qui fulcitur eisdem regulis ex antiqui iuris dispositione. ponit exemplũ de. l. ⁊ tantũ. ff. de seruo cor. que extendiẽ ad casum. l. si quis seruo. C. de fur. vt. d. l. intelligatur in corrũpente filiũ sicut seruũ. ⁊ pro hoc fm̃ eũ non obst. ratio que nõ mutaẽ ⁊c. vt. l. sancimus. C. de testa. Nõ ob. ꝙ grauatur in hoc heres rogatus de restituẽdo: q꞉ cogitur adire: sed non heres pro relictis singularibus. non enim dꝫ expectare coacte: sed expectare primũ adeo exercendo actũ piũ ⁊ restituẽdo in autẽ. de here. ⁊ fal. §. si non expressum. puta si nõ adiret nõ minus valerent talia relicta que debenẽ etiã hereditate nõ adita. vt no. in. l. eam quam. C. de fideic. Idem tenet. d. Bal. in. l. id ꝙ pauperibus. C. de epi. ⁊ cle. nã fm̃ eũ non est magis fauorabilis quarta trebel. q̃. fal. immo minus. vt ptꝫ ad. l. fal. l. in quarta. et qd̃ ibi not. istud. c. q꞉ hic non sumiẽ argu. a ꝯrio sensu postq̃ lex exprimit ꝯrium. vt. C. de condi. inser. l. ij. ¶ Ex predictis igitur collige in summa duas cõclusiones. prima est ꝙ sicut hodie cessat falcidia in relictis ad pias cãs. ita cessat trebel. fm̃ istos. Joannes and. ⁊ Arch. ꝯ. scd̃a est ꝙ sicut testator põt ꝑhibere falc. vt in autẽ. sed cũ testator. ita põt trebel. fm̃ Old. Ja. de are. pet.

⁊ Cy. licet alique glo. ꝯ. in hoc aũt oẽs cõcordant ꝙ legitima ue debita iure nature minuit hic relicta. vt in glo. ¶ Nono c po. dicitur hic ꝙ matre exclusa bona oĩa deuoluunẽ ad paupe q꞉ substitutio de filijs ad eos directe dꝫ ĩtelligi pupillariter. s ista nõ videẽ legitima rõ q꞉ lꝫ esset directa nõ tñ expressa pup laris: sed tacita. vt inclusa in cõpẽdiosa: sed regula est qd̃ taci pupillaris nõ admittiẽ ꝯ matrẽ. vt. l. precib⁹. C. de impu. ⁊ ali substi. ⁊. l. fi. de insti. ⁊ substi. scd̃o vt tetigi in. xiiij. not. regula vt dixi ꝙ tacita pupillaris non admittiẽ ꝯ matrẽ. ⁊ hoc est ve in pupillari tacita q̃ includiẽ in vulgari expressa. Sed illud c pitulum loquiẽ de pupillari que cõprehendiẽ in cõpẽdiosa. r tionem differẽtie reddit glo. in. d. l. precib⁹. que incipit al's p possunt ⁊c. dicit enim ꝙ cõpendiosa sub cõpendio verbor̃ cõ net expressam pupillarẽ lꝫ non specificatã. sed tacita pupillar q̃ contineẽ in vulgari nõ declaraẽ ex significatione verbor̃. s ex interpretatione legis. ⁊ ideo ꝯ matrẽ nõ admittiẽ vt ibi. t ta igiẽ pupillaris subintellecta a iure nõ excludit matrẽ. sꝫ t ta que cõprehendiẽ sub generalitate verbor̃ substitutiõis c pendiose bene excludit matrẽ. ⁊ no. Bar. in. l. centurio. ff. de v ga. ⁊ pupil. in prima col. ⁊ qd̃ dictũ est in matre idẽ intellige quibusdã alijs personis vt nõ excludanẽ ꝑ tacitã pupillarẽ i saꝫ vulgari. vt pater testatoris emãcipati ab eo. ¶ Itẽ nec a nec frater pupilli. vt no. Bar. in. l. morib⁹ in. v. q. principali. p nas enim adeo pupillo cõiunctas voluit lex ꝑ suã interpretat nem excludere. q꞉ fm̃ Cy. nõ dꝫ discooperiri. ĩ autẽ. quo. opor epos. §. sed neq꞉ eñ. ⁊. l. assiduis. C. qui potio. in pig. hab. Et in eis est quasi eadẽ ratio q̃ in matre. vt ibi ꝑ eũ vbi dicit ꝙ i est verũ. s. ꝙ tacita pupillaris inclusa ĩ vulgari nõ excludit m treꝫ nisi ꝑbetur ꝯria volũtas testatoris que colligiẽ ex quat Primo ex his que dixit extra testm̃. Secũdo ex his q̃ dixit i stamento. Tertio ex conditione persone matris ⁊ simi. perso rum de quibus excludendis tractaẽ. Quarto ex condition sone eius qui est substitutus. que prosequere vt ibi per eũ in ⁊ vlt. col. vbi etiã querit quot testes requiranẽ ad ꝑbandũ i ꝯriaꝫ voluntatẽ. j. repetam ista plenius. Et hic adde ꝙ illud dictũ est in pupillari inclusa in cõpendiosa vt excludat matr idem intelligas de inclusa in breuiloqua. vt. l. lucius. ⁊ ibi ꝑ to. ff. de vulg. ⁊ pupil. ¶ Juxta predicta quero ꝙ matreꝫ ꝯ dixi tacitã pupillarẽ non admitti est exclusa ab hereditate p pilli: q꞉ eo viuente decessit vel hereditatẽ eius sibi delatam n do adiuit. vtrũ veniat substitutus vel veniẽtes ab intestato i pupillo. questio stat in hoc si dicimus matre existente in me tacitam pupillarem a principio non cõprehendi sub vulgar pressa veniẽte tũc venientes ab intestato. ¶ Si vero dicam eam includi: sed sine effectu contra matrẽ. tunc ea sublata de dio reassumit vires. ⁊ sic veniet substitutus tanq̃ substituto staculo. ⁊ licet in hoc glo. vario modo loquaẽ. tñ videẽ cõclu Bar. Bal. in. d. l. centurio ꝙ etiã tunc includaẽ. sed sine effe propter matreꝫ. ex quo sequiẽ si ipsa excludiẽ vt predixi ven substitutus. ⁊ qd̃ veniet qñ ipsa precedit. videẽ tex. in. l. fin. in C. de insti. ⁊ substi. si tñ mortuo pupillo mater decederet nõ ta eius hereditate transmitteret ad heredes suos ius delibe di infra annũ. ⁊ sic excluderet substitutũ. ⁊ dicit Cy. in. d. l. fin ¶ Decimo ⁊ vltimo op. diciẽ hic in fi. ꝙ testm̃ pupillare est sendũ paternũ vel potius pars paterni. contra illud oppo. ⁊ detur ꝙ sit prorsus diuersum: ⁊ sint duo testamenta cuꝫ poss fieri diuersis horis. ⁊ sic non requiriẽ actus cõtinuatus sicut quiritur in vno testamento. vt. l. si quis eum. §. si suo. ff. de vu ⁊ pupil. ⁊. l. antiquitas. C. de testamentis. ¶ Solu. dic ꝙ sim ter non sunt vnũ testamentũ: sed fm̃ quid plura. dicunẽ eñ vn q꞉ ab vno. i. a patre procedit. ⁊ sic est vnũ respectu vnius cãe cientis. Iteꝫ diciẽ vnũ respectu vnius solennitatis: q꞉ in vtr simul facto sufficiunt septem testes ⁊ eadem signacula. ⁊ sic d tur vnum respectu vnius cause formalis. vt. l. patris ⁊ filij. ff vulg. ⁊ pupil. Tertio diciẽ vnũ respectu cõsistentie: q꞉ rupto terno non consistit pupillaris. vt. d. §. si suo. ¶ Quarto dici vnũ respectu iuris accrescendi. ff. de acq. here. l. qui pater. E tra quo ad quid sunt plura. primo q̃tum ad plures heredita vt. l. si plures. §. ad substitutos. de vulg. ⁊ pup. Secũdo q̃tũ expugnationes que fiunt iudiciali autoritate. non ipso iure pro parte põt rescindi paternũ et in nullo rescindiẽ pupillar vt. l. ⁊ si ꝯ. Item sunt plura q꞉ possunt fieri diuersis temporib vt. d. l. si quis eũ. §. fi. Item sunt plura q̃tum ad pluralitatẽ di siue forme. q꞉ põt fieri vnum in scriptis. alterum sine scrip Item sunt plura q̃tum ad ius adeundi vel repudiandi. vt. ff acqui. here. l. quesituꝫ. Et ista recolligit doctor meus in. d. l patris ⁊ filij. per ista que dicta sunt. tex ⁊ glo. arg. d. l. Joã. a in nouel. sunt plenissime declarata. ¶ Repetitio. M. cccx de mẽse martij: in die bti Thome de aquino. Boñ. per me trum de ancharano vtriusq꞉ iuris doctorem.

Religiosus

☞ Religiosus potest esse executor vltime voluntatis petita ⁊ obtenta a superiore suo licentia..
2 Mulier ⁊ minor an possint esse testamenti executores.
3 Excōicatus an possit esse executor testamenti.
4 Epūs executores testamentarios cōpellere debet.
5 Epūs loco recusantis mortui aliū surrogare non potest.
6 Executores nō possunt distribuere male ablata.
7 Epūs an possit cōcedere ꝙ male ablata conuertantur in reparationem ecclesie.
8 Executor testamēti an possit aliū deputare.
9 Executore mortuo an officiū transeat in heredem.
10 Executor testamenti an possit vendere de bonis defuncti pro satisfactione legatorum.
11 Heres vocatus an possit impedire alienationē executoris.
12 Executor an possit vendere nō presente pecunia.
13 Executor inter pauperes an possit eligere minus pauperes ꝑ cōparationem ad alium.
14 Executori an detur actio contra heredem.
15 Executor ad pias causas an possit ꝯpelli per epm ad reddendā sibi rationē de administratione.

Religiosus. Due sunt partes. scda ibi sane. prima ponit dictū cuiꝰ rationem reddit ibi cū velle. scdo in vno themate diffinit casum bimembrē ⁊ rōnem reddit ibi ne volūtatem ⁊ casum excipit ibi nisi no. ¶ No. ⁊ premitte primo ꝙ plures sint executores videlicet quidā sniaꝝ aliq̄ negocioꝝ. quidā lraꝝ aplicarū. quidā testamentorum: vt dixi post Jo. an. s. eo. li. de conces. preben. si soli. ¶ † Scdo no. ꝙ religiosus potest esse executor vltime volūtatis petita ⁊ obtenta licentia a suo superiore ⁊ nō aliter. Ratio quare pōt esse est: q2 istud opus est pietatis: vt in auť. de ecc. ti. §. si quis aūt cum duobus. §. se. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. ⁊ ideo ab hoc onere quod est pietatis nullus videtur eximi. C. de sacro san. eccle. l. ad instructionez ⁊ C. de priuilig. do. aug. l. absit. tutela autem ⁊ ꝓcuratio sunt monachis interdicte. in auť. de sanctissi. epi. §. deo autem ⁊. §. illud Sed cum monachi equiparentur seruis: vt no. Jnn. de priuile. cum olim. el. ij. ⁊ l. fi. de stipu. seruorū. per Bart. videtur ꝙ serui etiam possint esse executores testamentoꝝ: maxime q2 relicta ad pias causas in facto non in iure consistūt: ergo cadunt in seruū ff. de capi. dimi. l. fi. ⁊ l. seruus de alimē. ⁊ cib. leg. ⁊ leges simpliciter loquūtur ꝙ ille debet distribuere qui a testatore fuerit electus. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. §. si quidem. ⁊ de alimen. ⁊ ciba. leg. l. pecunie. Jtem cum talis distributio in pietate cōsistat: vt dictū est. non debet in ea esse distinctio personarum. in auť. de monachis. §. j. Sol. dic contra. Jsta em̄ potestas exequendi dať a lege: vt. l. nulli. ergo non cadit in seruū qui iuris ciuilis cōionē nō habet: vt. l. qd̄ attinet. ff. de reg. iur. ⁊ l. intercidit. de condi. ⁊ demon. Non ob. equiparatio de seruo ad monachum: q2 non est ꝑ oīa bona. Naz potestas monachalis est magis similis filiali ꝙ̄ seruili: vt no. Bart. in. l. j. ff. de vul. ⁊ pupil. in tractatu vulgaris. 2 ¶ De muliere ᵃ ⁊ minore: dic vt in gl. ij. que sentit ꝙ de iure non possit: lz secus de consuetudine. Sed dic in femina ꝙ de iure potest. Nam tutela ⁊ cura in muliere cadunt ⁊ consiliuz: vt in auť. vt matres debi. ⁊ cre. ⁊ in auť. de heredi. que ab intest. §. sancimꝰ ad hoc. ff. de exerci. l. j. §. curare. ⁊ de insti. l. sed ⁊ si quis. §. per vi. Jtem potest esse arbitrix de iureiur. quintauallis: ⁊ est expressuz ſm Dy. in. l. filio. §. mater. ff. de alimen. leg. qd̄ tenet ibi Bar. in Spe. in ti. de succes. edic. §. nunc vero. ver. quid in muliere. Jtez dico in istis personis que nō possunt esse executores: vt sunt fratres minores: ⁊ quidā alij. de quibus in Spe. in. d. §. nunc vero. ꝙ per hoc dispositio nō vitiať: sed per epz exequetur ac si nullꝰ datus esset: vel esset datus ⁊ mortuus vel negligens in exequendo: vt. d. l. nulli. ⁊. s. eo. nos quidem. ⁊ in auť. de eccle. titu. §. fin. autem. 3 ¶ † Sed nunquid excommunicatus ᵇ possit esse executor testamenti. d. Bald. ꝙ sic. quia omnia que agunt excōicati circa temporalia valent: vt no. Jnno. de senten. excom. siue re. Non ob. ꝙ excōmunicatꝰ non possit esse iudex: vt. c. ad probandum de reg. iur. q2 aliud in officio publico. aliud in priuato. Jta no. in. l. id quod pauperibus de episco. ⁊ cle. in. iiij. q. ⁊ idem ibi dicit in. q. iij. de exbannito: quo ad actum nudi ministerij. puta quo ad declinationem vel electionem aliquam faciendaz vt. l. ex facto. §. ex facto. ⁊ quod ibi per Bar. ff. ad trebellia. Jdem dicit de aliquo collegio: vt scilicet possit esse executor: quia est persona representata: vt. l. mortuo. ff. de fideiusso. ⁊ potest consentire: vt. l. aliud. §. refertur. ff. de regu. iu. ⁊ hoc breuiter de personis executorum. ¶ Secundo no. ꝙ cū licētia superioris potest esse executor vltime voluntatis religiosus. intellige superiorē immediatum. Sed quid si est mortuus. dicit Jo. an. post Jo. mo. negocium differendum: ⁊ si diu differretur monasterij ꝓuisio fore propter litē dicit papā consulendū. Sed Archidia. putat ꝙ epūs hanc licentiam dare possit. nā monasterio vacante epūs dat administrationem qui temporalium curam gerit de sta. regula. ea que. §. ꝙ si abbas. ⁊ qd̄ ibi per Jnno. ⁊ Host. fortius ergo poterit hoc qd̄ habet causam fauorabilem: ⁊ pendet a charitatis officio. facit ratio sequentis. §. ⁊ qd̄ no. Jo. and. s. eo. lib. de electi. si religiosus in nouel. Lapus dicit ꝙ conuentus tunc istam licentiam dare possit vel administrator siue economus ad hoc. s. de maio. ⁊ obe. c. cum olim. ⁊. s. eo. li. de supplen. ne. prela. c. penul. ⁊ fina. ⁊ qd̄ no. s. eo. l. si abbatem. per Joā. an. post Jo. mo. ¶ Tertio no. in. §. sane quid iuris cum vnus ex pluribus executoribus non vult exequi: vel non potest: vel agit in remotis ad alios em̄ deuoluitur executionis officium. alias non videtur ꝙ vnus possit exequi alio irrequisito. Jn pluribus tutoribus. dic vt. l. si plures de admi. tuto. in princ. ⁊ in. §. apparet. ⁊ C. si vnus ex pluribus. l. j. Jn pluribus procura. dic vt in. c. si duo. s. eo. li. de procur. Jn pluribus iudicibus ordinarijs vel delegatis. dic vt in. c. prudentiam de offi. dele. Ut tamen clarius tibi liqueat cum scz aliquid cōmittitur explicandum pluribus. An vnꝰ possit sine alio illud facere sic distingue. Quādoqz pluribus mādatur officium publicum autoritate ⁊ vtilitate. Qñqz publicū autoritate sz vtilitate priuatū. Qñqz vtroqz iure priuatū. Primo casu aut est admīstratio ordinaria ⁊ cōpetit cuilibet insolidū. vt l. j. ff. de off. consul. ⁊ l. pomponius scribit summi. ff. de re. iu. aut est administratio delegata. ⁊ secus. vt. l. duo ex tribus. ff. de reg. iur. nisi forte esset talis delegatus qui habereť pro ordinario. vt d. l. pomponius. Scdo casu subdistingue hoc modo. Aut est administratio principalis ⁊ ordinaria. vt pluribus tutoribus: ⁊ curatoribus. ⁊ tunc cuilibet competit insolidum. vt. l. fi. C. de au. ꝑ stan. Aut est administratio accessoria. ⁊ quodammodo delegata. vt si sunt plures actores vnius tutoris. ⁊ tunc non intelligiť insolidum nisi sit dictum ar. eius quod dictum est de iudice delegato. nec ob. l. decretum in fi. C. de admini. tuto. q2 ibi fuit demādata vni ex pluribus tutoribus. Tertio casu dic ꝙ qñqz plures proponunť a pluribus inuicem litigantibus: ⁊ non intelligiť in solidum nisi dicať. vt. l. parui. ff. de arbi. Aut proponunť ab vno siue pluribus non litigantibus. ⁊ tunc aut certe vniuersali administrationi ita ꝙ eis videatur concessa ordinaria administratio. vt in īstitore ⁊ magistro nauis. ⁊ tunc potest quilibet insolidum. vt. l. j. §. si plures. ff. de exercitor. Aut sunt alij administratores ⁊ non pōt vnus sine altero. ff. de procu. l. pluribꝰ. ⁊ qd̄ ibi no. Fallit si essent plures ꝓcuratores in re spāli. vt. d. c. si duo. §. j. Jtem fallit in pluribus executoribus vltime voluntatis in casibus hic expressis: ista est distictio Bar. in. d. §. si plures. ¶ Quarto no. cum dicit cum velle vel nolle non habeat. ⁊ cum dicit nolente. per ista enim innuit ꝙ istud officium sit voluntarium. ⁊ sic nō possit cogi per epm ad exequendū. ad hoc facit. d. c. Joannes. vbi post mandatū susceptum cogi pñt: a ɔ̄rio ergo sensu non videť ꝙ antea sint cogēdi. Cy. de hoc no. in. l. id qd̄ pauperibus in. iij. q. C. de epis. ⁊ cleri. Ego in. d. c. Joannes in. iiij. q. distinxi post. d. bal. sic. aut loquimur in mero executore. aut mixto. si in mero ⁊ tunc aut in relictis ad non pias causas aut ad pias cās. Primo casu aut executio ꝓmisit testatori ⁊ sibi fidem dedit de exequendo et cogiť. vt. l. ex sententia. ff. de testa. tut. ⁊ l. vxori. §. j. de falsis. ⁊ hoc ideo q2 testator non dz decipi. vt. l. vnum ex familia. §. fin. de leg. ij. Secus si tantummodo testamento patris fuerit ⁊ tacuerit. nō em̄ videť sentire ideo non cogeť ſm Jo. an. in. d. c. Joannes. super vbo susceptum. Aut non dedit fidem testatori. sed acceptauit officiuz. Et tunc refert: aut acceptauit officium deferendum aut officium iam delatum. si deferēdum non vz acceptatio. ⁊ pōt penitere. vt. l. si ita scriptum. §. sub ɔditione de leg. ij. ⁊ ff. quorū lega. l. j. §. ꝙ autem pretor. Aut acceptauit officium iam delatū ⁊ tunc non potest penitere nisi ex causa sꝑueniente petat exonerari. vt. s. eod. lib. de procura. c. j. ⁊ de procura. l. si post datum. ff. Tertio casu principali quando est executor ad pias. ⁊ tunc videtur ad officium epi pertinere vt compellat eum exequi. si eū vult cōpellere als ipe epūs exequeť per se vel alium. Naz sicut epūs potest cōpellere quēlibet cui vult delegare cāᵐ vt. l. j. C. si pro sua iuris. Jta ⁊ executorem istum ⁊ hec dicta sint in meris executoribꝰ Jn executore aūt mixto distingue. q2 aut acceptauit relictū ⁊ officium ⁊ cōpelliť. aut acceptauit offm̄. sed non relictū. ⁊ tunc aut officium est sibi iniunctum obtentu relicti ⁊ sub nomine appellatiuo: ⁊ nō pōt cogi: q2 expirauit officium. ff. de fideicom. liber. l. lucius facit quod no. in. l. neminem. cum. l. se. de lega. ij. aut est iniunctum contemplatione industrie. ⁊ tunc cogitur aut acceptauit relictum: sed non officium. ⁊ tunc aut scienter ⁊ compellitur. aut ignoranter. ⁊ tunc secus si velit cedere relicto. Sed si nolit tunc compellitur ꝑcise. vt. l. fi. C. de confir. tu. ⁊ ita distinguit ipe in. l. j. de le. ij. Et ego post eum in. d. c. Joannes. Quis autem dicatur merus ⁊ nudus executor ⁊ quis mixtus dixi. s. eo. tua nobis in. j. q. per quem autem episcopum compelletur in casibus in

a ¶ Muliere. Adde bar. ī. l. filio §. j. ff. d̄ adimē. leg. ⁊ in l. femine de reg. iu. Ange. in. l. ī feminis. ff. d̄ ꝓcu. And. de bo. in apost. in. l. si q̄s titio. deleg. ij.

b ¶ Excōicatꝰ. Adde rōnē q2 habeť ꝓ mortuo Jnno. ī. c. grauē. d̄ sen. ex. bar. in. l. barbarıꝰ. ff. de of. ꝑto. bal. in addit. ad spe. ī tit. de spu. v̄. pari rōne gl. īst. de capi. dimi. §. media. ⁊. in. c. pastoralis d̄ ap. Car. in cle. ij. de sen. excom.

quibus dixi cõpelli posse si forte testator erat de vno loco:⁊ eps de alio. Similis questio formatur de epo exequête ex dispositione iuris:an intelligatur de epo domicilij:an originis testatoris dixi.in.d.c.Joãnes.in.iij.q.⁊ ibi Jo.an.tenet ꝙ eps ipsi⁹ executoris dz ipsum cõpellere.vt.l.diuus.ff.de tuto.⁊ cura.da.ab his De quo aũt epo intelligatur.quidã ꝙ de epo domicilij testatoris.vt in autẽ.de eccle.ti.§.si quis autem pro redemptione. ver. si autẽ non hic.⁊.l.si quis ad declinandam.C.de epis.⁊ cle.ibi in qua testator larem fouere ac degere noscitur.in contrariũ facit. l.nulli.C.de episco.⁊ cleri.ibi ex qua testator oritur.⁊ ibi.gl.no. ꝙ vterqȝ episcop⁹ originis ⁊ domicilij ꝯuenire debet.ff.de excu. tuto.l.iurisperitos.§.cum oriund⁹.⁊ ita dixi.in.c. si heredes. in iiij.notabili.s.eo.⁊ not.bene istam.q.quando testator est vnius domicilij habitatione:⁊ alteri⁹ origine.⁊ in tertio sunt bona qs episcopus exequetur.⁊ aduerte qr vt dixi in d.c. Joãnes in .iij. q.docto.formãt.q.de episcopo domicilij vel originis qs exequatur.de episcopo vero vbi sunt bona sita non faciũt mentionem quasi ad ipsuz non spectet executio nullo mõ:p quo dicto facit quod dixi post Innocen.doct.in.c.pastoralis.de priuileg.⁊ . c. postulasti de foro cõpe.s.c.lib.de rescrip.statutum in glo.olim dicebamus.⁊ plenius de illa.q.videas.per do.bal.in.l.nulli.C. de episco.⁊ cleri. ¶ Quito not.ꝙ dicit libere adimplere. Inducit em̃ Jo.and.ꝙ eps loco recusantis mortui:vel absentis non possit aliũ subrogare qd̃ refert tenuisse Jo.de deo.in casu ĩ quo superstes exequi põt: solum em̃ defectum vel maliciam põt supplere episcopus:vt patz.s.c.nos quidẽ.⁊.c.tua.⁊.c. Johannes. ⁊ de voto.⁊.c.licet.⁊ ita etiã tz Bal.in.d.l.nulli.vbi dicit ꝙ non

6 solũ aliũ:sed seipm nõ põt associare. ¶ † Venio ad aliquas vtiles questiones executoꝝ.⁊ primo q̃ro post Jo.and.⁊ Arch. an executores possint distribuere ĩcerta:⁊ male ablata si ad hoc fuerint specialiter deputati p testatores. Ar.ꝙ sic qr testator ipse potuisset.s.eo.tua.⁊ de vsur.cum tu.ibi paupibus erogare. Inducit qd̃ no. Vin. Jo.⁊ Ber.in.c. cũ sit.s.de iude.⁊ cõcludit ꝙ epi se de hoc nõ habẽt intromittere nisi in defectũ vbi scz a testatore non est aliquis deputatus ad id Host.tz contrariũ in.d.c. cum sit:vbi dicit ꝙ illa restitutio : siue erogatio dz fieri per epm qr iste est de casibus epo reseruatis:vt.d.l.nulli.⁊ auten.oẽs pegrini.C.communia de succes. Jo.and.dicit hic ꝙ vtraqȝ opinio habet equitatem. Nam non est dare rationem quare non debeat quis haberi pro absoluto si restituit prout disponit.c.cum tu de vsu.illas pauperibus erogando equum est enim hũc haberi pro absoluto . ⁊ sic procedit opinio Archidiaconi . opi. etiam Host.habet equitatem propter suspitionis fraudem que de leui posset committi si erogando pauca certis pauperibus induceret vt faterentur se multo amplius percepisse:quod de leui facerent:per quam rationem ⁊ alia equa videtur ordinatio episcoporum.qui communiter per sua statuta sibi reseruant in incertis non solum absolutionem peccati.sed etiam dispensationem ipsorum incertoruz.do. Federi.de senis consilio.xxxij.refert bone memorie.d. Girardum ordinis heremitarum bonum decretistam tenuisse opi. Host.⁊ corroborasse inconuincibilibus rationibus. Lap.hic dicit ꝙ Pau.de leazar.putat verã opi. Arch. Fatetur tamen episcopum sibi posse reseruare confessionem ⁊ absolu.peccati.sed non dispensationem ipsorum male ablatorum:⁊ rationem quare nõ possit collige ex no.p Pau in cle. dudum.§.huiusmodi quoqȝ super verbo a iure de sepul.⁊ de priui. religiosi.§.quibus super verbum aliorum.opi.etiam Archi.tenet Joan.calde.⁊ Recupe.de sancto minia.qui sic consulendo scripserũt.ipse Lap.remittit hic ad no.per eum in cle. abusionibus de peni.⁊ remis.⁊ ibi ponit opi.de quibus.s.demum distinguit inter male ablata in quibus irreuocabiliter transfertur dominiũ:⁊ illa in q̇b⁹ nõ transfert̃ vel trãsfert̃:sed reuocabiliter:qr habet locum repetitio. Primo casu sit vera opinio Arc. Ratio quia cum sint sua potest elemosinam facere ⁊ habet ius dominij licet illicite.et ideo per se vel per alium debet posse disponere prout placet nec debet libertas sibi subtrahi de pen.di.ij.vbi liberi. Secundo casu cum nullum habeat dominium in rebus illis dispẽsandis vel habet sz reuocabiliter non debet ipse dispẽsare:sed episcopus qui est pater pauperum sue diocesis de ex.cũ venerabilis.⁊ de religi.do.de zenodochijs.et in hoc residet indicta cle. Vidi istã.q.de facto senis volebat eniz ille qui extorserat vsuras a personis incertis ipsas erogare et eo mortuo heredes ipsius siue executores offerebant episcopo ꝙ volebant fideliter dispensare.⁊ non sibi tradere timentes ne sibi imbursaret do. Bald.dicit ꝙ executor datus ad restituendum male ablata prefertur episcopo per generalitatez.l.nulli.C. de epi.⁊ cle. nisi obstet episcopalis constitutio vel fraudis suspitio:quia tũc posset episcopus demandare ꝙ nil fiat absqȝ eius conscientia.idez dicit in heredibus ꝙ possint restituere incerta absqȝ episcopo: nisi obstet alterum ex predictis duobus.⁊ ita not.in d.l. nulli.

Ego etiam vltra dico ꝙ episcopi prouidentia per ipsum principalem qui extorsit:vel eius heredem siue executores eius debe fieri distributio:et hoc sonat verbum prouidentia quod pon in.d.c.cum sit quod quidem verbum non sonat vt episcopus manu sua capiat:sed vt in erogando prouidentiam adhibeat. na ipsi⁹ ⁊ principalis siue heredis et executoris interest.vt voluntas testatoris impleatur:ergo omnes debent adesse per regu l.nam ita diuus.ff.de adop.⁊.l.de vnoquoqȝ de re.iu. ⁊ concursus iste admittitur.quotiens duo vel plures pretẽdunt habe ius in re.de qua agitur:vt.l.iurisperitos.§.qui oriundus de e cu.tut.istam opi.credo equam ⁊ sine suspitione cuncta proced Nam variatis hodie moribus et fide:non minus laici habe supectos episcopos q̃ econtra videntes in erogatiõe ⁊ exact nibus episcopos non seruare formam .l. nulli . que gestis interuenientib⁹ vult eos pecuniam recipere ⁊ numerum person rum in quas est erogatio facienda manifestare:ita ꝙ pia vol tas per oĩa impleatur.⁊.l.illa prefert episcopo executorez tes menti in talibus erogationibus. vnde ipsum excludere ab il erogatione male ablatorum et ipsum etiam principalem nõ e dare rationem nec ius expressum hoc dicens. Et maxime hoc e verum quando de incertis ⁊ male ablatis aliter non apparet per assertionem ipsius qui se asserit extorsisse iniuste ⁊ velle ero gare per se vel alium.standum em̃ videtur in totum sue conscie tie super hoc ar.c.significasti de homi.vbi illa que ad conscie tiam procedunt non sunt reducenda ad forum cõtentiosum. S vero aliter de extorsione illicita appareret conueniant vt pre

7 xi. ¶ † Secũdo quero an episcopus possit concedere ꝙ talia certa conuertantur in reparationem ecclesie parrochialis vide tur ꝙ non qr debentur pauperibus.vt d.c.cũ tu.⁊.ix.q.v.non ne:non contingit igitur liberatio si quod vni debetur alteri s uatur de iureiurã.eam te.⁊ de deci.tua el.ij.⁊ qui tenet paupe bus eroganda rapit aliena.xlv.dist.sicut hi ⁊ nemini est consu dum cum alterius iniuria.j.e.li.de reg.iur.locupletari. Item li principi licet deputatum ad certum vsum in alium comm tare.vt cle.j.de reli.do. Item a iure diffinitum est:de quo deb ecclesia reparari et per quos.de eccle.edif.c.j.in nouel opus tur pietatis non est cuz iactura pauperum exercendum:nec p textu pietatis impietas committenda.xxj.q.j.nosce. In cont rium arguitur episcopo equalis cura imminet de tribus scili de alendis pauperibus eclesijs edificandis ⁊ reparandis:et alendis ministris ecclesiarum.lxxxiij.dist.c.j.⁊.xij.q.ij.aurũ. I cum bona ecclesiarum sint pauperibus obnoxia sicut et illici acquisita.vt.d.c.aurum Et cum pro edificatione:vel reparati ecclesiarum potest episcopus dare quinquagesimam.xij.q.ij.l na.sic igitur videtur posse de illicite acquisitis. Itẽ expedit p perib⁹ ecclesias reparari in quib⁹ oblatiões recipiũtur ad pa perum alimoniam.xij.q.j.habebat. Item in ecclesijs inuitan fideles ad pauperum sustentationem:⁊ ad talia pia opera.et illos reparari expedit pauperibus ⁊ maxime:quia pauperes clesie debent in numero pauperum cõputari.⁊ hanc partem fert tenuisse disputando do. Bon .priorem sancti martini de nis in casu scilicet quo ecclesia reparatione vel augmento in geat necessario:vt quia in ea non potest populus conuenire diuina:nec facultates ecclesie ad ipsius reparationem suffici aliter id est si reparatio est voluntaria vel necessaria sed suffi unt facultates ecclesie tunc non poterit nec etiam quãdo nim fames iminet pauperibus.xcvj.dist.pasche.et his casibus p cedunt allegata in contrarium et hanc opi.refert nouissime

8 sputando tenuisse.d. Recuperiuz de sancto miniate. ¶ † Q ro tertio an executor testamenti possit alium deputare. Jo. a. dicit ꝙ debet per seipsum exequi non per alium.s.e.tua.ibi p manus eorum.ad idem.C.de epi.et cle.l.nulli ibi pro sua con entia ⁊c. Et hoc dicit verum nisi certe rei erogatio ⁊ certo lo fienda cõmissa esset.quia tunc forte posset alij committi ad h s.eo.lib.de offi.deleg.is cui.⁊ ita hic in nouel.post Archi. L. post Ja.de are.dicit ꝙ in iudicijs ad similitudinẽ tutorum p sint lit.cõte.alijs demandare ⁊ non ante.vt.l.neqȝ tutores.C. procurato. In alijs negocijs possint:⁊ ita no.in.l.id quod pa peribus.C.de epis.et cle in.xiij.q.pbabilius est quod dicit J. and.propter electam industriam ac fidẽ persone.vt.c.si.de of. lega. ¶ Quarto quero pro intellectu.c.pone ꝙ sunt.iiij.vel. executores nũquid minor pars maiore nolente vel impedita e qui poterit:dicunt quidam ꝙ quotcunqȝ fuerint vnus solus p terit ceteris impeditis vel nolentibus per hunc tex.et per ra nem eius ne voluntas testatoris ⁊c. Item quia text . dicit pl ribus executoribus et subiuugit vno eorum ⁊c.et sic loquitur pluribus q̃ duobus:et tamen vni executionem permittit ⁊ de re contrarium esset restringere hunc tex.ad vnum ex duobus pedimentuz esset prouisio huius.c.nimis stricta.d. Fede con luit ꝙ maiore parte nolente vel impedita minor pars nõ po

exequi

exequi nec habet locum iste.§.qui fauet vltime voluntati in hoc
quia de iure communi vno ex.iij.datis simpliciter impedito duo
non poteru͂t de offi.deleg.cam.⁊.c.vno delegatorum:⁊ ideo cum a
iure co͂muni exorbitet non debet sic extendi.esset enim graue di
cere ꝙ si testator instituit.iiij.vel.v.executores ꝙ vnus solꝰ pos-
sit exequi alijs impeditis vel nolentibus.Non ob.ꝙ sit nimis
arcta prouisio restringendo eam ad duos vel cum numerus est
par.Nam dico ꝙ habet locum etiam in pluribus ꝙ.ij.et cuz nu
merus est dispar.puta cum sunt.iij.v.vel plures na͂ vno ex.ij.im
pedito vel nolente vel.iij.ex.vij.maior pars poterit exequi spe-
ciali fauore vltime voluntatis.facit quod no.de arbi.in.c.ij.in.
glo.penul.s.e.lib.⁊ ita dixit co͂silio.lxv.⁊ in.Spe.de instru.edic
§.compendiose alias.§.nec alique ⁊ ego etiaz hoc retuli in.d.c.
Joha͂nes.in octaua q͂stio͂e.¶ Quinto quero post Lap.Dixit
testator in testamento volo per.iij.executores meos vel per du-
os ex eis iſolidu͂ ⁊ alio absente irrequisito vel defuncto fieri exe
cutionem mei testamenti mortuis duobus an vnus superstes po
terit exequi.Refert.Jo.and.consuluisse ꝙ non mouet per hoc.
c.in.ij.respon.vbi loquitur in datis simpliciter questio vero ista
loquitur in datis sub certa forma penitus diuersa ab ista huius
.videtur enim fuisse intentio testatoris ꝙ duo co͂current in exe
cutione.et vnum soluz exequi non posse.Sed ob.quod dixit in
solidum cuius verbi natura est attribuere totum de quo agitur
cuilibet ex personis in dispositione coniunctis.vt.ff.de procur.
l.pluribus.⁊.e.ti.s.e.li.c.si duo.Similiter in obligatione duo-
rum reorum credendi et debendi si sit dictum insolidum cuilibet
et contra quenlibet insolidum datur executio:vt.l.reos.§.cum
in tabulis.ff.de duobus reis.⁊.l.si diuisa.ff.loca.Sed ista locuz
habent quando dictio insolidum respicit personam disiunctiue
vel alternatiue:sed hic duobus ex pluribus co͂misit insolidu͂ vn
de sicut separatim disponendo de pluribus insolidum videtur
voluisse ꝙ singulos insolidu͂ concernat.vt dictuz est.ita pluribꝰ
nominatis subiungendo:ꝙ duo ex eis alijs irrequisitis insoli-
dum exequantur videtur velle illos coniungere loco vniꝰ:⁊ quo
ad solidi executionem alijs derogare alias si diceremus ꝙ quili
bet ex ipsis duobus possit insolidum exequi concederemus exe
cutionem vni ex tribus:alias ex quattuor cuius contrarium vi-
detur voluisse:dum vno irrequisito voluit exequi posse per du-
os insolidum:quasi totum isti duo distribuant non obstante ter
tio ⁊ sic refert sensisse omnes doc.vtriusq͂ iuris quos super hoc
consuluit.Joan.and.¶ Sexto quero post Bar.filium adultu͂
habens ip͂m heredem instituit.et quandocu͂q͂ȝ sine liberis deces
serit voluit ꝙ per executores quos in testamento nominauit bo
na sua distribuerentur inter pauperes.conditio͂e existente:exe
cutores quosdam pauperes nominarunt.et in eos solo verbo di
stribuerunt certam quantitatem de bonis ⁊ hereditate predicta
querit an heredes dicti filij possint conueniri a dictis pauperi-
bus nominatis cum effectu et in quantitate predicta.istam que
stionem.Bart.disputauit.et pro so.premittit quinq͂ȝ.Primo
ꝙ in questione predicta executores obtinent locum vniuersaliu͂
fideicommissariorum sicut obtinent locum heredum iure dire-
cto quando nullo instituto herede mandauit testator bona sua
distribui inter pauperes:vt.s.eo.cum tibi per doc.⁊.l.si quis ad
declinandam.C.de epis.⁊ cle.⁊ in Spe.de instru.edit.§.nec ali-
qua ver.⁊ scias.⁊ ꝙ si per fideico͂missum relinquitur sint censen
di executores vniuersales fideico͂missarij alleg.pro casu.l.nulli.
C.de epi.⁊ cle.⁊ in aut.de eccle.titu.§.si quis autem pro redem-
ptione.Secundo premittit ꝙ licet regulariter in fideico͂missa-
rium vniuersalem non transeant iura ⁊ actiones nisi facta resti-
tutione:vt.ff.ad trebel.l.facta.⁊.l.restituta.⁊.C.ad treb.l.penul.
tamen quando fideicommissum vniuersale relinquitur ad pias
causas incontinenti transeunt actiones ⁊ iura sine restitutione
vt.C.de sacro san.eccle.l.vt.l.inter diuinum.⁊ est expressuȝ.in.d.
§.si quis autem pro redemptione:vbi executor qui est legitimꝰ
vendicat absq͂ȝ alia restitutione.Tertio premittit ꝙ licet per ta
les executores omnia debeant distribui inter pauperes.tamen
potest fieri restitutio partis singularis vel precium eorum dan-
do siue assignando.C.de epi.⁊ cle.si quis ad declinandam.⁊.d.l.
nulli.⁊ de leg.ij.vnum ex familia.§.si cuz duos:vbi valet restitu
tio facta in illos duos de familia.licet non valeat in alijs.Nam
et inter heredes potest fieri diuisio certe rei:vel certe partis alijs
remane͂tibꝰ.C.fami.her.l.j.⁊.ff.fami.her.l.filie.§.famille.Quar
to premittit ꝙ quando fit talis denominatio siue distributio no͂
est necessaria presentia persone nominate:nec persone heredis
qui ex hoc poterit co͂ueniri.ff.de le.ij.vnum ex familia.§.si duos
⁊.C.de secu͂.nup.l.si quis prioris.§.ceteru͂.vbi apparet ꝙ potest
fieri in testamento talis nominatio.ergo persone presentia non
est necessaria.ff.de leg.ij.l.nullus.in prin.⁊.l.cum pater.§.dona
tionis.eo.ti.Quinto premittit ꝙ id qꝺ dictum est.s.ꝙ executo
res censea͂tur fideicommissarij vniuersales,⁊ ꝙ habeant actione͂
etiam non facta restitutione sunt vera ex priuilegio speciali i͂ re
lictis ad pias causas.Nam de iure co͂i tales executores no͂ pos
sunt agere.vt.l.luciꝰ.§.meuia ad trebel.sed pauperes electi ⁊ no
minati ꝑ eos possunt de iure co͂i agere co͂tra hr͂des ac si testator
eos expresse nominasset in testamento.vt.d.l.vnu͂ ex familia.§.si
de falcidia.⁊.§.rogo de leg.ij.⁊.l.a filia.§.fi.ad trebel.Ex his co͂
cludit ꝙ si heredes restituerint hereditatem dictis executoribꝰ
tanq͂ȝ vniuersalibus fideico͂missarijs qꝺ facere poterunt vt di-
ctum est.dicto casu heredes non poteru͂t conueniri a dictis pau
peribus nominatis q: per dictam restitutioneȝ iam sunt libera
ti.vt.ff.ad treb.l.j.in prin.⁊.l.ita tu͂.§.qui ex trebelliano.eo.tit.
si vero non restituerint vt predictum est:tunc dicti heredes a di
ctis pauperibus nominatis et electis poterunt conueniri in
illa q͂titate.per ea que dicta sunt ⁊ ꝑ alia iura que alleg.in.d.di
9 sputatione que incipit filium adultu͂ ⁊c.¶ † Septimo quero
post glo.vtrum mortuo executore eius officiuȝ transeat in here
dem.dic vt in glo.no.ex lr͂a ⁊c.Jac.de are.in suo tractatu quem
fecit de istis executoribꝰ idem tenet qꝺ glo.⁊ ad.l.cum vnus.⁊.
l.a filio.⁊.l.alimenta allegatis in glo.pluribus modis respon-
det Bar.dicit in.d.l.a filio.post.Dy.ꝙ transit ad heredem iure
cuiusdam obligationis quod intellige verum quando obliga-
tio qua tenebatur defunctus continebat onus bursale non per-
sonale tantum.Sed si esset onus personale tm͂ tunc non tra͂siret
vt.l.antepe.de tute.⁊.l.cuiꝰ bonis de cura.furio.Sed hic comu͂
gi po͂t qꝺ an officium executoris transeat in successorem in di-
gnitate glo.pe.hoc tangit et soluit distingue͂do fuerit expressuȝ
proprium nomen:et non transit.Aut appellatiuu͂.scilicet digni
tatis et subdistinguit inter prelatum extraneum et propinquuȝ
vt in ea pȝ.quam no.et de ipsa etiam vide per Bar.in.l.qui libe
ris.§.hec verba.de vul.⁊ pupil.⁊ i.l.quida͂ relegatꝰ.de rebꝰ dub.
10 et in dicto tractatu.Ja de are.¶ † Octauo quero an executor
possit vendere de bonis defuncti pro satisfactione legatoruȝ ad
pias causas vel non pias.Spe.tangit in ti.de instru.edit.§.nec
aliqua ver.nunquid executor.Bart.dicit ꝙ quidam sunt execu
tores vniuersales:et isti possunt vendere vt heredes.vt.l.si quis
ad declinandam de epi.⁊ cle.Quida͂ sunt particulares ad lega-
ta soluenda alio instituto herede:et isti no͂ pn͂t vendere.nisi hoc
eis testator ꝑmittat.⁊ ita no.in.l.alio.ff.de ali.⁊ ciba.leg.vbi ple
ne per eu͂ de viribus ⁊ effectu huius licentie qua͂ concedu͂t com-
muniter testatores suis executoribus quibus dant licentiam ⁊
pta͂tem vendendi et aliena͂di de bonis suis vsq͂ȝ ad satisfactione͂
integra͂ legatorum.Circa enim istam licentia͂ tangit plura dubia.
et primo an ante aditionem hereditatis possint ve͂dere dicto ca
su.Tenet ꝙ no͂:dȝ.n.datio executoruȝ confirmari per aditione͂
hereditatis sicut alia legata.vt.l.si nemo.ff.de testa.tu.Sȝ for-
te cu͂ legata ad pias ca͂s no͂ requirant aditionem vt ipse no.in.l.
habeat.C.de sa.san.ec.ita nec datio executorum quo ad ipsa.ar.
s.de offi.deleg.si super gr͂a.el.j.Deinde querit de illo verbo li-
centiam quid importet an arbitriu͂ boni viri an liberam volun-
tateȝ:dicit ꝙ arbitriu͂ boni viri:q: descendit a liceo lices.Sub
iungit vtrum propter licentia͂ ista͂ vendendi et aliena͂di poteru͂t
obligare vel permutare vel in solutu͂ dare:dicit ꝙ si ista ꝑmissio
vende͂di fiat a lege vel iudice debet stricte intelligi ꝓut ꝑmittit.
vt.l.si pupilloru͂.§.si pretor.ff.de rebus eo.Qn͂q͂ȝ fit ab alio pri
uato.⁊ tu͂c appellatio venditionis co͂tinet oe͂m actum alienatio
nis qua impletur causa propter qua͂ fuit ꝑmissa ve͂ditio.ad hoc.
ff.de statu liber.l.statu liberi a ceteris.§.quintus.Deinde que-
rit an possint vendere rem quam volunt ⁊ ꝑ qua͂to precio volunt
dicit ꝙ no͂ si co͂missio e͂ eis facta per verba importantia liberam
voluntatem:tu͂c dicit ꝙ libera voluntas importat vt faciat bo-
na fide no͂ dolose.vt.l.creditor.§.lucius.ff.ma͂.Si vero vellet re͂
magni precij vendere pro modico tunc non faceret bona fide.vt
l.magis puto.§.ne passim de rebꝰ eo.et sic debet intelligi quod
no.in.l.j.C.qua͂do decreto opꝰ no͂ est.⁊.l.q͂ȝdiu ꝺ distractio.pig.
¶ Item querit an sit heres require͂dus anteq͂ȝ executor vendat
dicit ꝙ quidam executores sunt q̇ potestate͂ ve͂de͂di a lege habe͂t
⁊ isti debe͂t requirere parte͂.vt.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de
re iudi.⁊ no.ꝑ Cy.in.l.ab executore.C.quo.app.no͂ rec.Quida͂
sunt executores qui habent potestate͂ ab hoie͂.⁊ tunc aut ista po
testas fuit voluntaria vt est illa quam dat dn͂s suo procuratori
quam potest ꝓ libito reuocare.⁊ tunc dn͂s non est requirendus
immo debet prohibere si vult.vt.l.si tibi mandassem.ff.man.Si
vero a principio fuit voluntaria postea incepit esse necessaria vt
potestas qua͂ dat debitor creditori.⁊ tunc si illa potestas fuit li
mitata.vt q: dixit do tibi potestate͂ aliena͂di a tali die in antea
pro tali precio.tu͂c non requiritur citatio dn͂i.vt.l.j.§.fi.C.de iu
re delibe.Si vero no͂ esset limitata.tu͂c debet citari:vt.l.si credi-
tor.⁊ qꝺ ibi no.C.de distractio.pig.Nunc ad propositu͂ manda
tum datu͂ executori fuit voluntariu͂ respectu testatoris a princ.⁊
dei͂de necessariu͂ nec est limitatu͂.io͂ dȝ heres requiri.vt.d.l.si cre-

11 ditor. nisi testator aliud disposuisset. ¶ † Utrum aũt heres vocatus possit impedire alienationem executoris dicit ꝙ sic. certis de causis. puta si offerat pecuniã pro soluendis legatis. vel offerat se in termino soluturũ datis fideiussorib⁹. Idem si vellet vendere ꝑ modico legato rem magni precij vel etiã pro paruo ꝑcio. vt dictũ est. ¶ Querit etiã vtrũ teneant̃ vendere cũ bannimentis siue subhastationib⁹. dicit ꝙ sic ad exemplũ executorũ sententiarũ. vt. l. ordo de execu. rei iudi. ⁊ l. edicto. C. si aduersus fiscum. ⁊ l. ij. ⁊ l. fi. C. de fide instru. ⁊ iur. haste fiscali. lib. x. ⁊ hoc est verũ etiã si in testamẽto daretur eis libera vendẽdi potestas Nam tutores constat habere liberã. vt no. in l. mandato generali. ff. de procu. ⁊ tñ tutores in venditione rerum pupillariũ debent adhibere istam solẽnitatem bannimentorũ. vt. l. si sine. §. j.
12 ff. de minor. ¶ † Querit vlterius vtrũ talis executor possit vendere nõ presente pecunia sed adhibita fide de precio. videtur ꝙ nõ in relictis ad pias causas. vt. l. si ꝓcurator in fi. de iure fisci. Item ad similitudinẽ executoris snie. vt. d. l. a diuo pio. §. sed si emptor. de re iudi. debet ergo dicere instrumentũ ꝙ precium habuit ⁊ recepit ꝓ solutione talium legatorũ. ⁊ hoc sufficit emptoribus vt sint tuti. s. ob dictã cãm soluisse. lꝫ postea non appareat satisfactum ipsis legatarijs. vt. l. j. §. non aũt. ff. de excep. rei vẽ. Si vero ꝙ pro dicta causa vendiderint nõ fuerit facta mentio ĩ instrumento quantũcunqꝫ fateantur se preciũ recepisse nõ videtur facta venditio pro satisfactione legati: nisi postea appareat vt. l. sed Julianus. §. proinde ad macedo. ⁊ l. j. §. post ꝙ si mutuã ff. si quid in frau. patro. ¶ Postremo circa hoc querit an ꝓmissio de euictione quã faciunt executores obliget heredes putat ꝙ sic: si faciunt promissionẽ ſm consue. ciuitatis. vt. l. si pignore. §. fi. de pig. actio. ⁊ l. Julian⁹. §. si ꝓcurator. de actio emptio. ipe aũt executor qui vendit ex officio sibi iniuncto de euictione non tenetur. vt. l. qui erat ĩ prin. fami. her. ⁊ de euic. l. si pignore. ⁊ hec dicta sunt de potestate executorũ in vendendo ⁊ distrahẽdo bona testatoris. ¶ Nono principaliter quero de horũ potestate ĩ distribuendo ⁊ dispensando inter pauperes. ⁊ primo an teneantur noiare. ⁊ eligere paupes de domicilio testatoris vel possint vndecunqꝫ. Jo. an. tenet qd̕ vndecũqꝫ. s̃. c. proxi. in nouel. super
13 glo. lꝫ certa. ¶ † Scd̕o an executor inter pauperes possit eligere minus pauperem ꝑ cõparationem ad alium. d. Bal. ꝙ sic. C. de epi. ⁊ cle. l. id qd̕ pauperibus in. xxij. q. per. l. cũ quidam. de le. ij. ¶ Tertio an executor poterit ita disponere vt aliq̃ pars veniat in eius religione si est religiosus vel si alius cõmissari⁹ vult sic disponere vt aliqua pars sibi remaneat. vel ꝓpinquo suo. ar. ꝙ possit monasterio suo sibi: ⁊ eius amico conferre ⁊ erogare. de leg. ij. ab oibus. §. item si iustus. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. aut̃. si qua mulier. ⁊ in aut̃. de san. epi. §. fideicõmissam. ar. tamen ꝙ non possit C. de sacro. san. ecc. aut̃. quibuscunqꝫ modis. ⁊ ff. mandati si mãdauero. §. si tibi. ⁊ de iuris. omni. iudi. l. q̃ iurisditioni preest. Nã volendo sibi acquirere vel amico suo suspitionẽ inducit ꝯtra se. ⁊ ideo hoc sibi permissum non videt̃. ff. de fal. l. si quis legatum. ⁊ l. vxori. ⁊ de excu. tut. l. pietatis. Posset distingui ſm Jac. de are. q: aut erat solus executor: aut cũ alijs. Primo casu sibi dare non potest. similiter nec valde coniuncto vt in iuribus alleg. pro hac parte. ⁊ c. per tuas de iurepatro. nisi forte in coniuncto esset paupertas: q: tunc posset. ar. ff. de adop. l. si pater. §. q̃ duo. In scd̕o casu quando. s. cum alijs est executor. ⁊ tunc põt. vt no. qd̕ cuiusqꝫ vni. no. l. nulli. ⁊ l. plane ⁊ de in diez adiec. l. ꝙ si vno. ¶ Quarto an possit eligere spurium testatoris. Idem Jac. dicit ꝙ nõ. q: de patris bonis ꝑ se nõ potest capere nec alio mediãte. C. de heredi. insti. l. neqꝫ. deueniretur eñ per hoc indirecte cõtra legem ⁊ circũueniretur eius intentio cõtra. l. cum hi. §. sꝫ cuꝫ his. ff. de transac. ⁊ de tuto. ⁊ cu. da. ab his. l. scire. Item arbitriũ dispensandi ⁊ erogandi sibi datum debet intelligi ꝙ non faciat contra ius. ff. de rit. nup. l. ꝙꝙ. ⁊ de inoff. test. l. si qñ. ⁊ ad munici. l. lucius. ⁊ hoc tenet. d. Bald. in. d. l. id qd̕ pauperibus in. xiij. q. vbi idem dicit de epo executore: scꝫ ꝙ non possit liberaliter concedere hereditatem spurijs testatoris: qd̕ est notãdum. Subdit tamen ꝙ alimenta posset eis cõcedere. per. c. cum haberet de eo qui duxit in matrimonio. quam pol. per adul. hoc tamen pretextu alimentorum non posset in eum conferre oĩa bona vel maiorem partem: vt. l. fi. ff. de executor. que est ad hoc no. Unum subiungit ꝙ spurius non continetur appellatione coniunctorũ: ⁊ sic consuluisse dicit qd̕ no. de ista etiam. q. spurij testatoris ⁊ coniunctorum ipsi no. in. l. habeat. C. de sacro san. ecc. in vltima parte causata. Querit etiam an possit eligere inimicum testatoris: dicit ꝙ si est odiosus ⁊ indignus: q: concubuit cum vxore: sorore vel matre testatoris: ⁊ non potest. vt no. in. l. fideicom. C. de fideius. Si vero erat odiosus: sed non indignus: ⁊ tunc põt si testator decessit cum confessione ⁊ contritione. ex hoc eñ videtur odiuꝫ remisisse: vt insti. de iniuri. §. fi. ⁊ de hoc fiat articulus: scꝫ
14 ꝙ in tali statu decesserit. ¶ † Decimo principaliter q̃ro an executori detur actio contra heredem vel legatarijs contra ipm executorem. d. Bal. in simplici executore distinguit: q: aut est da[…] ad pias causas: ⁊ dat̃ sibi actio: vt. l. nulli. ⁊ l. siquis ad declin[…]dam. de epi. ⁊ cle. C. idem si detur ad alimẽta: vt. l. alio de ali. le[…] Sꝫ si ad alias causas nõ habet actiones. ff. ad trebel. l. luci⁹. […] meuia. ⁊ ibi no. Datur tñ sibi forte officium iudicis: vt diceb[…] Dy. per. l. quintus de annu. le. facit qd̕ no. in. l. siquis titio. de l[…] ij. Sed an contra simplicẽ executorem detur actio. dicit ꝙ si n[…] datur sibi actio: ⁊ non sit consecutus rem: vel q̃titatẽ quam d[…]bet dispensare: ꝙ nec cõtra eum detur actio. ⁊ sic loquitur. l. fi[…]mio. §. j. ⁊ qd̕ ibi no. ff. qñ dies leg. ce. Si vero sit cõsecut⁹ ꝙ d[…]bet dispensare. tunc bene datur actio contra eum. vt. l. si a plu[…]bus. de leg. ij. Si vero sit talis minister cui datur actio. tũc si[…]liter cõtra eũ datur: ⁊ ita intelligitur glo. in. d. l. nulli. ⁊ d. l. si[…] ad declinandã ſm Oldra. Intellige tñ sane ꝙ si nonduꝫ ꝑcep[…] nõ cõuenieť vt distribuat sed vt agat. ideo eñ cõuenit̃ q: acti[…]nem habet. ⁊ est sil'is modus agendi. ff. locati cũ in plures. §. n[…]sem. Item intellige. s. contra eũ cõpetere actioneꝫ. vt dixi post[…] incepit gerere. nam tunc cõpellitur implere officiũ. Si vero n[…] incepit non cõpellit̃ incipere. ff. de relig. ⁊ sump. fu. l. ac siq̃s. §. [...] tibi. ⁊ eo. ti. l. siq̃s sepulchrũ. §. funeris. Iteꝫ in casib⁹ in quib[…] dicto executori cõpetit actio poterit cõstituere ꝓcuratorem a[…] petendũ ante lit. contest. q: habet actionem suo noie ſm Jac. [de] are. ⁊ ita no. d. Bal. in. d. l. nulli. ¶ Et hec q̃ dicta sunt habẽt […] cum in simplici ministro siue executore. Sed qñ quis est exec[u]tor ⁊ percipit cõmodũ iste nõ debet dici simplex minister: ⁊ id[…] habet actionẽ ad consequendũ oĩa que mandauit ꝑ eum dist[ri]bui. Item transit tunc eius officiũ ad heredẽ. Item si aliqua [le]gata que debet distribuere sint effecta caduca cedũt eius luc[ro]. Secus in simplici ministro. ⁊ de his vide plenius ꝑ Bar. in.
15 l. si q̃s titio. ⁊ l. pecunie. de ali. ⁊ cib. le. ¶ † Item q̃ro an execu[…]tor ad pias causas possit compelli per episcopũ ad reddend[…] sibi rationẽ de administratione ⁊ vsqꝫ ad quod tẽpus. dic ꝙ p[…] ⁊ vsqꝫ ad. xl. an. nã tanto tempore durat ius pauperũ. vt in au[…] de eccle. ti. pro tẽporalibus. ⁊ ſm Jaco. bu. in. d. l. nulli quilil[…] administrator siue generalis siue specialis tenetur conficere [in]uentarium si aliquid ad eũ ꝑuenit ex administratione. Sed [...] quero qualiter reddetur illa ratio. dicit do. Bal. in. d. l. nulli [...] l. id ꝙ pauperibus ad fi. ꝙ codex rationũ cũ sacramento exec[u]torũ sufficit in istis minutis de quibus nõ possunt cõmode fi[eri] instrumenta publica: vt si dat. v. soli. pro paupere. Secus aũt [in] his que cõtinent maiorẽ quantitatẽ de qua cõsueuerũt fieri [in]strumenta. Nã in talibus codex rationũ nõ faceret fidẽ ꝑ scri[p]te. nec etiã sufficeret iuramẽtũ ad plenã ꝓbationẽ. facit qd̕ n[o]. C. de iure delibe. l. fi. §. in cõputatione. Ad vnũ tamẽ aduert[…] qñqꝫ in testamẽtis releuant̃ executores ab isto onere reddẽd[…]nes ⁊ liberant̃ a testatore ab oibus in quib⁹ rõne administra[tio]nis possent mõ aliquo obligari. qd aũt ista liberatio ĩportet [...] psi. s̃. e. cũ Joãnes. in. v. q. ⁊ ibi remisi ad Spe. de instru. edic[…] cõpendiose. ver. nec aliqua al's est. §. ⁊ que hic deficiũt ibi vi[de]. ¶ Duodecimo quero tex. ꝓuidet ne defũcti dispositio diffe[rat] sed exequat̃ in defectũ vnius ex pluribus executorib⁹: sed p[…] ꝙ oẽs sũt negligẽtes dicit ꝙ executio deuoluit̃ ad epm post [an]nũ. qd̕ dic vt no. do. Bal. in. d. l. id qd̕ pauperib⁹. ⁊ ibi per eũ [...] incipiet iste annus. de quo. s̃. e. li. de pbẽ. statutũ. ⁊ ibi dixi. ⁊ [...] de leg. ij. Sed si nullo executore dato heres negligit adimpler[e] deť etiã ꝙ illo casu deuoluat̃ ad epm. vt in aut̃. de here. ⁊ fal[…] si quis aũt nõ implens col. ij. ⁊ in aut̃. de ec. ti. §. si quis aũt. [pro] redemptione: ⁊ in tm̃ sup ista deuolutione ad epm est a iure stri[…]e ꝓuisum ꝙ nõ posset testator eã ꝓhibere. vt ĩ palle. §. ibi licet. [...] pue testatoribus seu donatorib⁹ interdictũ sit ⁊c. sed hic adu[er]te ille. §. si quis aũt nõ implens heredẽ negligẽtẽ implere volu[n]tatẽ defuncti priuat hereditateꝫ defert eã alijs successiue cũ c[au]tione de implendo iudiciũ defuncti. Si ergo ad illos fit deuo[lu]tio cũ onere soluendorũ legatorũ: videt̃ ꝙ eps se de hoc nõ habeat impedire cõtra. c. si heredes. So. timore illius. §. ego ten[eo] in. d. c. si heredes ꝙ ad epm deuoluit̃ executio legatorũ ad pi[as] causas nõ aũt aliorũ ad nõ pias causas cõtra Inn. ⁊ Hosti. q[ui] tenẽt ꝙ executio relictorũ etiã ad nõ pias causas deuoluat̃ [a]d epm herede negligẽte per. c. tua. s̃. eo. ibi vniuersa ꝓcedant ⁊ [in] verbo plenarie. ⁊ in. d. §. si q̃s autẽ. ꝓ redemptione ibi oĩa. E[go] aliter sentio in. d. c. si heredes. vbi plene dico. ⁊ ad hec iura ⁊ [ali]as rationes ipsorum respondeo: ⁊ ibi vide.

¶ De sepulturis. Rubrica.

1. ☞ Periculis futuris obuiandum est.
2. Uotum fidei datio iuramenti ⁊ promissio paria sunt.
3. Sepeliẽtes illicite tenẽtur ad restitutionem corporum.
4. Uiatores vbi sepeliri debeant.

Animarum. Prima pars ponit inhibitionē: ⁊ decretum ibi nos eē̃ scḋa punit eligentem ibi statuentes. tertia punit inducentē ibi. si vero et penam aggrauat in nō parentem ibi. ꝙ nisi. ¶ † Not. ꝙ futuris periculis obuiandū est ꝑ superiorē. qui debet intendere vitijs extirpandis ⁊ plantare virtutes. de ma. ⁊ obe. solite facit. l. congruit. de off. presi. ⁊ c. j. de off. ordi. ipse eñ tenet̃ reddere rōnē de aīab⁹ sibi cōmissis. vt c. irrefragabili. ḋ offi. or. ⁊ ꝑ subditis suis agit de app. dilectis. ⁊ de iureiur. sicut ꝑ Jo. an. ¶ Scḋo no. ꝙ qñꝙ cōstitutio ꝓhibet siue vetat aliq̇d in virtute obediētie. Interdū sub interminatione: interdum sub anathemate: interdum sub pena excommunicationis: vt in iuribus hic alle. in nou. vbi subdit ꝙ contra talia precepta domini omnino fieri non licet. xxviij. q. iam nunc ad fin. ⁊ grauiter peccat qui non paret in. c. si quis de maio. ⁊ lxxxj. dist. si qui in fi. ¶ † Tertio no. ꝙ votum fidei datio iuramenti ⁊ promissio hic ponuntur vt paria. Nec videtur circa ista differentia. alle. Archi. quod me. causa ad aures. et de arbi. peruenit. ⁊ c. cum tempore: inde est ꝙ qui venit contra fidei interpositionem nulla necessitate compulsus priuatur beneficio vt. no. Inn. ⁊ Hosti. in. c. querelam. de iureiu. Aduerte tamen ꝙ licet deus non faciat differentiam inter simplicem loquelā ⁊ iuramentum. ecclesia tamen facit. Unde plus peccat trāsgressor iuramenti. qḋ pꝫ ex maiori penitētia. xxiiij. q. j. nō afferam⁹. Et est simile in voto solēni ⁊ simplici. j. qui cle. vel vouē. ꝯsuluit. ⁊ c. rursus. ⁊ ita no. Jo. an. de iureiur. debitores. suꝑ verbo cogēdi in nouel. ¶ Quarto no. ꝙ iste tex. ꝓhibet istis fratrib⁹ ne inducant aliquos ad eoꝝ ecclesias sepeliri. ⁊ dicit Jo. an. ponderandū in inducant ad vouendū iurandū ⁊ promittendū ⁊c. si aūt inducerēt vt eligant nō ligant̃ ista cōstitutione. naꝫ simpl'r eligens pōt variare ⁊ penitere: qḋ non pōt vouens iurās vel promittēs. ponderat etiā qḋ dicit apud eoꝝ ecclesias. Ex quo infert ꝙ inducens etiā ad vouendū apud non suā ecclesiā nō ligatur. ⁊ vide qḋ no. Host. in summa eo. ti. §. an licitū ver. quid si quis eligat. vbi de illo qui iurauit nō mutare sepulturā an mutare possit. Sed hic querit̃ quare prohibet̃ quis se ad id obligare qḋ libere pōt facere. nam a principio cōtrahere ⁊ alia ꝓmissa facere sunt voluntatis: sed postꝙ̃ sunt promissa necessitatis fiunt. C. de acti. ⁊ ob. l. sicut. quare nō ita in sepultura: dicimus vt sit a principio volūtatis, ⁊ in obligatione deducta sit necessitatis Sol. dicit Joā. an. post Jo. mo. electio sepulture est pars vltime volūtatis cuius libertas tolli nō debet. vt. l. j. C. de sa. san. ecc. nec pactionibus vel protestationibus coartari. vt. l. si q̇s in prin. testamēti. de leg. iij. ⁊. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis de leg. j. Item ius ꝓuidet nō eligēti sepulturā: ista ergo iuris prouisio nō debet impediri nisi libera voluntate testantis. Item electio sepulture est spāle inductū cōtra ius cōe: ⁊ tale ius solus princeps q̇ supra ius est pōt inducere. vnde sicut alius a principe nō potest tollere ius cōe: sic nec ad ius spāle adijcere quo artet̃ ius cōe ꝺm Jo. an. Ex quo dicto pōt argui ꝙ ꝓmissio ⁊ iuramentū ⁊ votū suꝑ sepultura motu proprio in aliqua ecclesia nō obligat precise quin habeat locū penitentia. Nam vt patet ex p̄dictis sepultura accedit ad naturā vltime voluntatis qḋ no. ¶ Quinto no. ꝙ illicita patione sublata reponit̃ quis in iure cōi sicut sublato priuilegio. vt in. l. sed ⁊ milites in prin. ff. de excu. tu. qḋ ergo dicitur per spālem ꝓuisionem videtur recessum a ꝓuisione iuris cōis: vt. l. fi. C. de pac. cōuen. debet intelligi cū de iure tenet ꝓuisio spālis: al's non tollit prouisionē iuris cōis. Qñꝙ tñ scḋa stipulatio aīo nouādi interposita tollit primā: lꝫ scḋa non teneat cū effectu vt insti. qui. mo. tol. ob. §. p̄terea. facit īsti. qui. mo. te. infir. §. posteriore. ¶ Sexto no. in ver. si vero dum dicit in ecclesijs suis ar. quem posse ī ecclesia sepeliri qḋ dic. vt not. xiij. q. ij. nullus. vbi generaliter est hoc prohibitū nisi sint epī: Abbates aut digni presbyteri vel fideles catholici: ⁊ qui dicant̃ fideles catholici quo ad hoc gl. ibi op. ¶ Septimo no. ꝙ q̇ illicite sepeliunt tenent̃ ad restitutionē corporū ⁊ hoc si petantur. ad restitutionē aūt aliorum. j. decendium etiā si non petant̃. de quo in glo. istud decendiū ⁊c. semper enī qui male accipit est in mora sicut fur. vt. l. in re furtiua. ff. de condi. fur. nō ergo debet interpellari. sed vltro se offerre: vt liberetur a peccato. ad penam aūt extrinsecā infligendā requiritur lapsus termini a iure p̄fixi de quo hic. ¶ Octauo no: ꝙ hic interdicitur ecclesia ⁊ cimiteriū ꝑpter delictū qḋ forte minim⁹ de ecclesia cōmisit ad talē ꝓmissionē votū ⁊ iuramentū illicitū aliquem inducendo. ꝯtra qḋ opponit̃ de regula delictū. j. eo. li. de reg. iu. So. vt in glo. fi. quā tenet Jo. mo. in nouel. addit aliā rationem dicēs ꝙ ista pena est tꝑalis quā per restōnem ꝑceptorū clerici euadere possunt. facit qḋ no. s̄. eo. li. de elec. q: sepe in gl. aliud. Item certū est ꝙ qñꝙ preiudicat in acquirendo qḋ in acquisito preiudicare non posset: vt. C. de acqui. pos. l. fi. vera ratio mihi videtur ꝙ isti hanc penā interdicti incurrūt potius ex sequenti eoꝝ delicto nō restituēdo male accepta ꝙ̃ ex facto alicuius de collegio hoc inducētis: quasi totū collegiū dicatur delinquere si retinent rem inuasam ab vno de collegio. facit qḋ no. in c. cum dilectus. de or. cogni. presumit̃. eñ ille talis eorū conscientia deliquisse postꝙ̃ retinent sic rem inuasam arg. de rest. spo. cū ad sedē. nam ratione cōiunctionis alter alterius facta p̄sumitur scire argu. l. de tutela. ⁊ quod ibi not. C. de in integ. resti. minor. ¶ Quero post glo. dicit̃ in textu ꝙ tali inductione non ob. debet iste sepeliri apud illam ecclesiā apud quā de iure sepeliri debuisset ⁊c. Quid si ipsa est illa cuius clericus sic deliquit deducendo in pactū, iuramentū vel votū ꝙ suus parochian⁹ vbi al's sepeliri debebat eius ecclesiā non dimittat in sepulturā dic vt ī ea. sed in nouel. dicit quosdā asserere q̄ōnem nō dubiā ꝑ not. in glo. pe. Item q: ista constitutio emanauit in fauorē ecclesie cui sepultura debet̃. ergo in ipsius penā retorqueri nō debet de re. iur. c. qḋ ob grām. j. eo. lib. Item lꝫ peccet auferendo libertatem eligendi sepulturam tñ certat de debito retinēdo. Nō est ergo habenda illa ratio de tali q̇ habetur de illo q̇ certat de lucro captando: vt. l. fi. C. de codicil. facit. C. si quis ali. te. ꝓhi. l. j. ⁊. l. Julianus. cū. l. se. de acqui. here. ¶ Scḋo quero pone ꝙ ecclesia in qua de iure debebat sepeliri erat interdicta cuꝫ eius cimiterio. dicit Archi. illū sepeliendū in ecclesia cathedrali: q̇ etiaꝫ si esset interdicta seruabit̃ ordo capl'i. xiij. q. ij. vbicunꝙ. Sed ego circa hoc quero si ista que debebant restitui huic ecclesie in qua debebat sepeliri si interdicta nō fuisset. vt in glo. non dicit ⁊c. post ꝙ̃ non ibi sed in cathedrali vel alibi sepelitur. vtrū debebuntur ista huic ecclesie ad quā funus transfertur. eadē esset questio de canonica portione debita ecclesie parochiali an eā perdat si deprehendit̃ interdicta tꝑe sepulture. posset dici in primo casu ꝙ postꝙ̃ cathedralis vel alia subrogat̃ loco interdicte dꝫ intelligi subrogata cū oībus qualitatib⁹. ⁊ cuꝫ onere ⁊ honore: vt. ff. si q̇s testō li. esse ius. fue. l. j. §. hec actio. onus eñ comitat̃ emolumentum in tali casu vt. l. alūne. §. seya. de alimē. leg. ⁊ qḋ no. Jo. an. j. c. pxi. super verbo ecclesie in nouel. posset dici ꝙ si sine ei⁹ delicto esset ecclesia interdicta nō esset priuāda cōmodis consuetis ar. l. ab administratiōe. C. de leg. Idem sentio si nō potuit sepeliri apud ecclesiā apud quā elegit sepulturā ꝑpter casum ꝯtingētem in ꝑsonā mortui: q: decessit in campis nec reperit̃ vel est exbannitus ꝑ ista eius ecclesia nō est priuanda legatis sibi factis grā sepulture. vt not. ⁊ dixi. s̄. eo. in materia ver. sed pone ꝙ q̇s. Si aūt quis post electā sepulturā ⁊ legatū ecclesie factū mutasset aīm eligendo alibi sepulturā an videat̃ legatū ademptum ⁊ translatū ad illā in qua voluit vltimo sepeliri: videt̃ ꝙ sic. ar. d. §. seya. ⁊ eorum que dicta sunt. ¶ † Tertio quero post Joā. an. de viatoribus decedentibus vbi debeāt sepeliri. Jo. an. in. c. j. s̄. eo. in nouel. dicit ꝙ in ecclesia cathedrali: hoc vero in nouel. recitat opi. Archi. qui tenet cōtrariū. s. ꝙ sepelit̃ in ecclesia in cui⁹ parochia mortuus est sequēdo Ugo. Uin. ⁊ Ray. ꝑ. c. eccl'ias. xiij. q. j. ⁊. xvj. q. j. c. j. exponēdo ibi patrū. i. xp̄ianoruꝫ. xj. q. iij. ad mensam. Gof. in summa. eo. ti. ver. q̇d si peregrinus. dicit eum sepeliendū vel in cathedrali vel in illa in cui⁹ parochia mortuus est. per. d. c. ecclesias. ⁊ fuit ista questio de facto senis in ꝑsona cuiusdaꝫ magnifici militis forēsis qui decessit in parochia sancti xp̄ofori ⁊ sepultus fuit in ecclesia cathedrali: cui⁹ funeralia fuerunt magnifica ⁊ plurimū sumptuosa. ibi tñ nō erat qḋ de oībus funeralib⁹: sed de quarta parochiali quā petebat ecclesia sancti xp̄ofori ex eo: q: ille in eius parochia domū cōduxerat. lꝫ nō habitaret q: erat capitane⁹ gñalis gentis armoꝝ. hincinde discurrens. vide qḋ dixi de ista q̄ōne. in. d. c. in nostra ad fi. ¶ Quarto quero dicit̃ hic ꝙ ille q̇ iniuste sepeliuit tenet̃ ad restōnē oīm illi eccesie vbi debuit sepeliri: vt in glo. pe. sed pone ꝙ ille in illa ecclesia nō poterat sepeliri: q: erat ciuitas interdicta: ⁊ de facto sepultus fuit apud fratres minores ipsis inuitis: multa tamē ꝓ oblationibus ⁊ p̄missis oblata sunt fratrib⁹. queritur an illa ecclesia debeat illa habere: vel parrochialis debeat ḋ ipsis habere quartam cum nec apud ipsam potuisset etiaꝫ sepeliri do. Fede. de senis tenet ꝙ ista male accepta ⁊ ablata nō veniant diuidēda ff. fami. her. l. certe. §. sed ⁊ si qui: ad hoc facit qḋ no. Inno. in. d. c. in nostra vbi ad l'ram sic dicit siue ergo his de quo agit̃: apud hospitalarios nō de iure: sed de facto sepult⁹ est de relictis eisdem nec totū nec partē reddēt ecclesie parochiali: sed corp⁹ tm̃ ⁊ oblatiōes oēs q̇ facte essent occasione sepulture. vt. s̄. e. ex parte. nō ob. c. in nostra. q: debet intelligi qñ parochianus alibi sepult⁹ de facto debebat apud suā ecclesiā sepeliri. Sꝫ in casu nostro nulla sibi irrogat̃ iniuria cū non haberet tunc ius sepeliendi ꝑpter interdictū de pen. ⁊ remis. ꝙ inte. ⁊ de priui. cū ⁊ plātare. §. ꝙ ⁊ si templarij. Et infert ista ratio ꝙ si ecclesia parochialis est interdicta sed nō parochiani: q: parochianus tunc alibi sepultus ex electione vel de iure. puta in sepulchro maioruꝫ, di-

cto casu dicta ecclesia parochialis non habebit quartã. qd̃ no. ⁊ ita scripsi in. d. c. in nostra. ver. vlt. querit̃. Et hoc dico ꝙ si apud aliam ecclesiã ꝙ̃ vt debuit est sepultus. de iure. potest qd̃ dixi de iure defendi vt sua ecclesia interdicta nihil ꝑcipiat. sed si alibi ẽ sepultus de facto: tũc si interdicta sua ecclesia ꝯmisit culpã esset forte idem. Si vero culpã non cõmisit q: forte ꝓpter delictũ dñi fuit ciuitas interdicta: tũc ecclesia non deberet suo iure priuari. vt cum ꝑ eam nõ staret. sed ꝑ casum. ar. d. l. ab administratione: ⁊ s̃. dixi. Itez si in sua poterat sepeliri. tunc oĩm debet fieri restitutio ꝑ ecclesiã: ꝗ illicite sepeliuit. ar. huius c. ⁊ d. c. in nostra. que enim occasione rei mee ad te veniunt debes mihi reddere sicut ipsam rem. quod dic vt plene no. Bar. in. l. pretor ait. §. quod d̃ fructibus. ff. de bon. aucto. iudi. possi.

1 ☞ Canonica portio debetur ecclesie vbi defunctus cõsueuit audire diuina.
2 Ecclesias parochiales duas quis habere potest.
3 Electio sepulture in loco minus religioso valet.

Cum quis. Tria sunt dicta diuisa per. § vt patet in tex ❡ † No. ꝙ canonica[a] portio debetur ecclesie vbi defunctus cõsueuit audire diuina ⁊ ecclesiastica ꝑcipere sacramẽta. ⁊ quid iuris: si in vna audit diuina vt ĩ capella. in alia percipit sacramenta: vt in baptismali. dicit qd̃ debent inter se diuidere. vt. no. Io. an. s̃. de illis in nou. super glo. ij. Itẽ intellige audire consueuit. i. debuit. vnde si nunꝗ̃ audiret diuia in ecclesia sua: sed apud mẽdicantes nõ minus sue ecclesie debetur illa canonica: q: sufficit per rectorem ecclesie non stetisse q̊ minus ministraret. vt. l. iuris ciuilis. de cõdi. ⁊ demõ. Item non inspicimus q̇d fiat: sed quid fieri debeat. de elec. cum cãm. Preterea tenetur parochian⁹ suã ecclesiã visitare saltem dieb⁹ dominicis ⁊ festiuis. vt de parochi. vt dñicis. peccat igitur si nõ facit ⁊ sic nõ debet ex hoc esse melior eius cõditio ꝗ̃ esset si nõ teneret̃ ad canonicã. ar. c. eum q̇. de ꝑ̃ben. s̃. eo. ⁊ de dona. inter virum et vxo. l. iij. ❡ Scd̃o no. ꝙ lz q̇s debeat sepeliri in sepulcho maiorum. vt. c. j. s̃. eo. tamẽ potest sibi de sepulchro aliter prouidere ⁊ ꝓuisio hoĩs tollit isto casu prouisionẽ iuris sic relicti contingit. vt. l. sicut dotẽ in prin. ff. solu. ma. ⁊. l. cũ ex filio. §. filio. ff. de vul. ⁊ pupil. ⁊ collige. ꝙ põt q̇s habere propriũ sepulchrũ. qd̃ intelligas quo ad vsum nõ quo ad proprietatẽ. nam cum sepultura sit res religiosa non est in dominio alicuius. ff. de re. diui. l. in tãtuz §. sacre. Circa quod vide quod dixi post Io. an. s̃. eo. abolende
2 vbi q̃rit Io. an. post Host. ❡ † Tertio no. ꝙ sicut põt quis hr̃e duo domicilia. ita duas ecclesias parochiales. s. in quolibet domicilio vnã: quaꝝ quelibet habet ius ĩ canonica portione: vt hic sic in fi. ff. de excu. tu. l. iurisperitos. §. cum oriundus. Facit hoc ad nota. in cle. cãm de elec. de illo qui cõsueuit habitare in duabus domibus. in qua citabitur: dic vt ibi. Itez qd̃ hic dicitur. si eligat sepulturam in tertio loco. Idem iuris intelligas si in altera predictarum. nam tunc ecclesia in qua sepulturam eligit diuidit canonicã cũ reliqua et residuũ habebit quasi precipuuz: ⁊ est si. s̃. de test. officij. ⁊. c. req̇sisti. ⁊. c. raynu. ⁊. c. raynal. ❡ Quarto no. ꝙ valet electio sepulture in loco min⁹ religioso. sup hoc vt dicit tex. erant olim opinio. de quibus. s̃. e. fraternitatem et ibi no. qualiter locus dicatur magis vel minus religiosus nam ex frequentia populi ⁊ celebratione diuinorũ cognoscitur. ❡ Venio ad questiones et primo quero an qd̃ dicitur hic de habente duas ecclesias parochiales vt diuidant inter se: habeat locum cũ quis habet domũ in confinio duarum parochiarũ glo. dicit ꝙ similiter dz fieri diuisio inter eas in nouel. remittit ad not. de parochi. super eo. vbi ecclesia que est in limite duarũ ecclesiaruz erit coĩs vtriꝗ̃ ep̃o: sicut arbor que est nata in confinio vt. ff. cõi diui. l. arbor. Pro hoc adducit decisionem. q. disputate ꝙ ĩ vtraꝗ̃ parochia talis tenebitur ad collectas. alle. ff. de cẽsi. l. forma. §. si vero. de munerib⁹ ꝑsonalib⁹ impositis. tz ꝙ si ĩ vtraꝗ̃ parochia habitat sua erit electio in qua velit sepeliri. Si vero solum introitum habeat in vna parochia et habitationem eiusdem domus in alia: debet sepeliri in illa parochia in qua habitat cum introit⁹ sit ꝓpter habitationẽ. ff. de le. iij. l. ꝑ̃dijs. §. antepe. ⁊ pe. Et est similis questio in decima ꝑsonali. ⁊ refert hoc deberi illi ecclesie in cuius parochia est illa pars dom⁹ in qua facit opam. ar. l. iiij. ff. de fun. instruc. Alij vt refert in. d. c. sup eo. dicũt ꝙ erit solius illius ecclesie in cuius parte caput positum est. ff. de religio. ⁊ sump. fune. l. cum in diuersis. ⁊. l. adeo. §. si. de acqui re. domi. primum putat ipse equius. in. d. c. sup eo. Bart. in. d. l. predijs. §. qui domum. dicit ꝙ si domus est posita in duabus parochijs cedet illi parochie per quam habet aditum: vt. d. §. qui domum. ⁊. §. balneas. ⁊ de leg. iij. si cui edes ⁊ de dam. infec. l. quod conclaue. Sed si habet aditũ ꝑ vtrãꝗ̃ parochiã cedet illi parochie per quã adit⁹ frequẽtatur. vt. l. legatis. §. si vn⁹. ⁊. l. pedicu lis. §. argento. de aur. ⁊ ar. leg. ❡ Secundo. quero ille qui est de duab⁹ parochijs vt ĩ tex. dicit ita. lego. ecclesie mee parochial ẽ tum. quero cũ non constet expresse de qua ipsaꝝ senserit cui d beatur. dicunt quidã ꝙ diuident inter se. ff. de reg. iu. l. paulus ⁊ de lega. ij. l. si quis titio. §. fi. Alij dicunt ꝙ accipient insolid e leg. j. l. filiabus. §. siquis. Alij dicũt ꝙ nihil percipient de tes tu. l. duo sunt titij. Pe. de bel. perti. vt refert Cy. C. de sa. san. l. j. dicit ꝙ est recurrendũ ad cõiecturas que colligunt̃ ex plu bus. Primo q: alterã ꝑ̃diligebat q: in ea voluit sepeliri vel ma gis conuersabat̃. in dubio vero dicunt quidã neutri debere. Jo. an. dicit ꝙ primũ est equius. s. ꝙ diuidant inter se. ❡ Q rit etiã circa hoc siquis legauit ecclesie sue parochiali. x. ⁊ tpe te stamenti habitabat in vna parochia: tpe mortis in alia: dicu quidam inspiciendum tp̃s testamenti. ff. de aur. ⁊ ar. leg. l. si i. Alij ꝙ tp̃s mortis. de fun. instru. l. pe. Quidã silr̃ dicunt recu ẽ dum ad ꝑ̃dictas coniecturas: de quib⁹ si non apparet dicit: q modicũ erat legatũ respiciẽs funeris sumptus tunc illa habe t apud quã sepelitur. vt. l. ꝭm naturã de reg. iu. Si vero magnũ t habebit illa ꝗ̃ erat parochialis tpe testamẽti cui⁹ merito ⁊ a ctione fecisse vr̃. ⁊ nõ scd̃e. ff. ꝓ socio. l. nec adiecim⁹ etiã ita h i nouel. Ista opi. mihi placet qñ expssisset in legato facto eccle e sue nomẽ scti. puta ecclesie mee scti Andree cũ eñ post trãslati nem ad aliã ecclesiã voluntatẽ nõ mutauerit ꝑ̃sumit̃ in eadẽ ꝑse e rare. vt. l. sancim⁹. C. de testa. ad hoc. l. tractabat̃. ff. de testa. m. Si vero simplr̃ legauit ecclesie sue parochiali. tunc cũ relictu n fuerit quodãmodo sub noĩe dignitatis ⁊ officij. videt̃ transir i futurã ecclesiã parochialẽ. ar. c. qñ ab. de offi. deleg. ponitur ñ ecclesia loco ꝑsone legatarie. sed in personis expressis sub no i ne dignitatis videt̃ cõsideratio habẽda ad presentẽ ⁊ futurũ ec clesie rectorẽ. vt. l. annua. §. fi. de annu. leg. idẽ in ecclesia. ad h c optime. l. placet. ⁊. l. se. de liber. ⁊ posthu. ❡ Tertio quero de i o qui morit̃ in religione. ĩ. annũ probatiõis an parochialis ecc e sia habebit canonicã. Archi. hic tenet ꝙ sic. q: nõ est plene co r sus. de peni. di. j. §. hoc idẽ ver. cõuersio. ⁊ de elec. ex eo in fi. Itẽ non videtur mutasse domicilium. xiij. q. ij. §. q: ergo. ⁊ qd̃ ibi n. Jo. an. remittit de hoc ad no. ꝑ eum. s̃. eo. de his sup glo. pe. i o uel. vbi tenet cõtrariũ post Goff. ⁊ Host. Nam lz non moria r ꝓfessus. fuit tñ plene cõuersus nec voluntatẽ mutauit. ⁊ ꝑ ill n transitũ apparet ꝙ voluit mutare domicilium ⁊ desijt esse pa ro chianus ꝓprie ecclesie de parochi. c. fi. ⁊ qd̃ no. in. c. beneficiu n. de reg. in glo. mag. ibi etiã multa iura ⁊ rõnes ꝓ opi. Archi. c⁹ opi. refert hic Lap. in cle. ij. eo. ti. tenere Pau. s. ꝙ debeat̃ ca o nica parochiali ecclesie cũ requirat̃ cõuersio in vita ⁊ sanitat z ille non fuit cõfessus: pro cui⁹ opi. facit decisio. q. quã disput i Padue de qua dicã. ĩ. de sta. regu. in. d. c. beneficiũ. vide etiã d̃ no. in. c. de his in nouel. de istis confratrib⁹ qui retẽtis bonis e cipiuntur in cõfratres. tenet ꝙ nõ eximant̃ a iure ep̃ali nec p iudicet̃ canonice portioni quomin⁹ suo tpe debeat̃ de priuil ũ ⁊ plantare. §. de cõfratrib⁹. ⁊. c. priuilegia. §. j. eo. titu. ❡ Quar to quero de quib⁹ veniat detrahẽda ista canonica. Ad hoc di co ꝙ in. c. j. s̃. eo. ꝙ de parte sui iudicij circa qd̃ reuocãt do. in u biũ vtrũ debeat̃ de relictis tm̃ factis ecclesie. vbi elegit sepu u ram an vero de factis ecclesijs q̇buscũꝗ̃. Hosti. Pe. ⁊ Egi. di cunt ꝙ de relictis factis ecclesijs q̇buscũꝗ̃ ꝑ. c. ij. s̃. ibi relict ũ oĩm. Sed glo. in. d. c. j. intelligit de relictis factis ecclesie sepul ture tm̃: ⁊ non de alijs. ⁊ hec opi. placet Abb. Nã ꝭm eũ si in a ecclesia elegisset sepulturã de legatis factis alijs ecclesijs nõ de beretur aliud dicte sue ecclesie. Idẽ tenet Archi. hic ⁊ Jo. an in cle. dudũ. ver. verũ in glo. q̃ro. tãgit etiã in. d. c. ĩ nouel. q: tex di cit quartã partẽ sui iudicij an ĩtelligat̃ d̃ eo qd̃ relinquit̃ eccle e sepulture iure institutiõis. Tenet ꝙ sic etiã de ĩmobilib⁹. vt di dixi. in. ij. q. ❡ Quinto quero dictũ ẽ. s̃. proxi. q. ꝙ rector paro chialis debet habere quartã de oĩbus relictis ecclesie sepultu e sed a quo dz petere ⁊ recipe istã quartã: vtruz ab ecclesia sepu ltu re an ab hererede. et eadẽ est questio in ep̃o cui debet̃ etiã quar ta de his que pro anima relinquunt̃ ecclesijs ⁊ alijs pijs locis. vt. s̃. de testa. officij. ⁊. c. req̇sisti vtrũ petet ipsam a dictis eccle sijs vel heredibus. Et est vtilis hec questio: q: quandoꝗ̃ ep̃s ⁊ rector parochie plus confidunt de herede ꝗ̃ de rectore eccle e sepulture presertim si sit dz mendicantibus ꝯ̃ quos difficile t recipere iusticiam coram quo ad hoc dico ꝙ ꝭm opi. Host. qã tenet hic Arch. in portiõe debita ecclesie parrochiali qd̃ nõ 5 dubium. Tenet eniz ꝙ ista portio danda est añꝗ̃ parochian s eligat sepulturam: vt dicit tex. in. d. c. j. Sed vt ibi dixi in. iij. o tab. post. Joan. and. Ista opi. non seruatur de facto. Et ideo n c. de his in. ij. q. retuli. iij. opi. prima est ꝙ episcopus et curat s possunt agere pro eorum portione: non solum contra ecclesi n sepulture sz etiã cõtra ipsos heredes. Non ob. ꝙ de episcop ⁊ curato non fuerit facta mẽtio in testõ: quia esset in nõ noĩa s in eo si spectat ad eos ex eo cõmoduz possunt agere. vt. l. xj. § in terdum. de le. iij. et. l. si cui. §. fi. de leg. j. ⁊. l. seruo legato. §. si te a

post ipsum.

a Canonica Adde panor. i. c. de his ⁊. c. sup eo. d̃ sepul. ĩ cle. dudũ. §. veꝝ. e. ti. ⁊ ibi Car. et vbiꝗ̃ sepultura eẽ põt. xiij. q. v. vbicũꝗ̃ ĩ c. sacruz de sepul. Flo. l. in rub. de relig. ⁊ sum ptiu. bar. cepo. i. c. fi. de serui. vrba.

tore.de leg.j.Unde cũ eis iste portiões canonice deferant̃ a iure etiã testatore inuito.vt.d.c.officij.⁊.c.requisisti.videtur ꝙ possint contra heredes agere.⁊ sicut falcidia resecat ipso iure legata.ita resecet ista canonica.vt.l.linea margaritarum.ff.ad.l.fal. Scđa opinio est ꝙ ep̃s ⁊ curatus recipiãt istas portiones ab illa ecclesia cui relictũ est. Tertia opinio Host. est expulsis subtilitatibus Inno.ꝙ de canonica equitate ep̃s ⁊ curatus possunt agere cõtra heredes pro eo qđ sibi debetur:q: si pecunia mea est penes te equũ est vt mihi eã reddas.vt.l.si me ⁊ titiũ.ff.si cer.pe. ⁊ sic accedit prime opi.quã sequi videt̃ Joã.de deo li.j.q.xxxix. Ego vt dixi in.d.c.de his ad fi.voluissem istos dños declarasse vtrũ istud in tm̃ sit verũ ꝙ si rector ecclesie sepulture agat ad integra legata possit heres contrariũ ipm̃ excipere. Ego volo retinere canonicas debitas ep̃o ⁊ curato.⁊ an nõ sit liberat⁹ si soluat integre hac exceptione omissa:quasi soluerit ei cui nõ debebat.vt.c.eã te.s̃.de iurei. Tenui vbi.s̃.ꝙ ep̃s ⁊ curatus poterũt preueniri ab ecclesia sepulture ⁊ sic petere ab herede. Predicti etiam admittendi sunt ad petitionẽ vt dixi.⁊ in cõcursu erunt p̃ferendi.⁊ circa hoc vide no.in cle.dudũ.§.hmõi in glos.per hoc dicebat.j.eo. ¶ Sexto quero iuxta p̃dicta dixi ꝙ de relictis ecclesie sepulture debet̃ quarta episcopo:⁊ similiter curato de cuius parochia corp⁹ assumitur. Sed q̃ prior detrahet̃ an illa episcopi vel illa curati:⁊ videtur in hoc ius ⁊ differentia in substantia.nam cũ secũda quarta veniat detrahenda de residuo non de aceruo integro circa qđ vide qđ dixi de testa. Raynutius in.ix. notabili illa erit minor que postea detrahetur.pone exemplũ legata sunt.lxxx. si ep̃s primo detrahet:sua quarta erit.xx. ⁊ de residuo scʒ de.lx.que restant curatus habebit quartã que erũt.xv. si aũt curatus primo detraheret contingeret econuerso. Jo.an. plene de hoc no.s̃.eo.certificari ad fi.in nouel.⁊ dicit ꝙ in hoc non est vis:q: episcop⁹ de quarta parochiali etiã quartam percipit.⁊ sic siue primo siue postea detrahat in idem recidit. Nam si scđo detrahens.xv.habeat vt dixi ab ecclesia sepulture de.xx. que primo habuit ecclesia parochialis habebit.v. ⁊ sic.xx. q̃ solum haberet si principaliter detraxisset ſm Jo. An.i.d.c.certificari.qui non bene considerauit vt ibi dixi in.vij.q. ¶ Septimo quero vtrũ iste canonice portiones debeant̃ episcopo et curato a quibuscunqʒ ecclesijs in quibus parochianus elegerit sepulturã.ad hoc respondeo ꝙ si tales ecclesie sepulture sunt intra diocesim non est dubium ꝙ debentur.vt.d.c.j.s̃.eo.cõiuncto.d.c.requisisti. Si vero ecclesia sepulture sit extra diocesim vel sit intra tamen exempta.tunc est differenria inter canonicam portionẽ episcopi et ecclesie parochialis.nam ad canonicam parochialeʒ tenẽtur ecclesie exẽpte.et etiã existẽtes extra diocesim:si i talib⁹ quis elegerit sepulturam sed ad ep̃alẽ non tenẽtur ecclesie extra diocesiʒ:nec exempte si apud eas fuerit electa sepultura ⁊ hoc dixi.s̃.eo.in nostra.i septima oppo.⁊.c.cũ sup eo.ti.hinc est quod predicatores et minores ad quartam parochialẽ tenẽtur.sʒ nõ ad episcopalem.vt.d.cle.dudum. Item de certis relictis priuilegiatis.de quibus.s̃.de testa.c.fi.non debetnr quarta ep̃o vt ibi. ⁊ tñ debetur de talib⁹ quarta parochialis.vt in.d.cle. ¶ Sʒ circa hoc.viij.quero vtrũ ep̃s ista canonica parochiali percepta de istis relictis priuilegiatis percipiet a curato quartã ep̃alẽ videtur ꝙ non quia istam percipit cuʒ curatus aliquid cõsequitur a defuncto vt.d.c.officij.et.c.requisisti.sed curatus percipit istaʒ quartã ex dispositione canonis.⁊ quandoqʒ contra voluntatem testatoris:vt preall'.iuribus. Preterea res priuilegiata semper durat priuilegiata:vt.c.fi.de priuile.⁊ non debet admitti ad id vna via a quo alia prohibetur:vt in reg.cum quid.⁊.c.tua.de ꝓcu.cum ibi not. In contrarium facit:quia ista quarta ep̃alis de mortuarijs ⁊ omnibus que obueniunt ecclesijs subiectis debet̃ vt.c.ꝯquerente.de off.or.⁊ de p̃scr.de quarta. Preterea priuilegium non dʒ egredi ad personam priuilegiatam.de priui.c.sane Sed si fratres non essent priuilegiati ab ep̃o tenerentur ad canonicam ep̃alem.priuilegium ergo eis concessum non dʒ extẽdi ad curatũ:quod esset si ipse de eo quod ab ipsis percipit non teneretur ad ep̃alem. Istam partem tenet.d. Fed.de se.consi.vj.dicit enim ꝙ ratione mutationis personaꝝ alteratur natura rei de urepa.c.j.j.eo.li.hoc etiam videtur tenere Jo.an.s̃.e.certificari vbi innuit ꝙ ep̃s petit quartam quarte quam ecclesia parochialis etiam cepit ab illo a quo episcopus nil recipere potuisset. Ad hoc allego quod no. Guil. in Spe.de immu.eccle.ad fi.contra ẽptores rerũ clericoꝝ q̃ nõ gaudẽt priuilegio clerici gaudeẽt.allego etiã ꝓ hoc casum in.l.cũ patronat⁹.de le.ij.vbi res existens cũ priuilegio penes vnũ si in alterum transferatur nõ trãsit cum eodem priuilegio.ad idem.l.paul⁹.al's ꝑ procuratorem. ff.de acqui.here.⁊ bono.col.l.j.§.antepe.⁊ ita dixi plenius.s̃.c. relatũ.plura alia de ista q̃rta parochiali ⁊ ep̃ali .dixi plene post d.m.d. P.de perusio in.c.officij.s̃.eo. vbi per questiones.viij. principales cum multis accessorijs istam materiam declaraui

1 ¶ Parochia in qua quis decedit quo ad sepulturam non non est inspicienda.
2 Sepeliri debet q̃s in ecclesia in qua elegit sibi sepulturam.
3 Mulier vidua retinet domiciliũ ⁊ honorẽ viri sui defuncti.
4 Mulier vidua decedens tumulanda est cũ vltimo viro.

Si qui habet. Partes patẽt . scđa ibi aliter ⁊ prima soluit dubium et solutionem moderatur ibi dũmodo. ¶ Not.ꝙ ista tria scilicet ciuitas castrũ et villa ponuntur hic vt diuersa ⁊ de diffinitione cuiuslibet scripsi.de rescrip.statutis.§.cum vo.⁊ per Jo.an.in.c.si ciuitas.de sen.ex.j.eo.li. ¶ Secundo no.ꝙ † quo ad sepulturã non inspicimus parochiã in qua quis decedit:sed in qua hʒ domicilium.lʒ enim q̃s ex causa ⁊ ad tp̃s se alio ꝯferat ibi tñ cõmorari p̃sumit̃ vbi hʒ domiciliũ.ad hoc.ff.de pig.l.debitor.⁊.l.ex facto. §.rerum.de he.insti.⁊ de ver.sig.l.malum.§.fi.⁊ inducit hic Jo an.ad.q.illius qui propter hostilitatem dyocesis currit ad ciuitatem vbi manet cum familia:⁊ durante hostilitate moritur electa sepultura.dicit enim quod ecclesia ville debet habere canonicam.⁊ non illa in cuius parochia decessit.non enim mutauit talis domicilium cum non habuerit animum ibi perpetuo manendi.quod requiritur in hoc ad munici.l.non vtiqʒ.⁊.l.domicilium.⁊.l.eius qui.§.penul.C.de inco.l.ij.⁊.l.ciues. Durante ita qʒ metu non dicitur habere animum mutandi domiciliuʒ.quod me.cau.c.j.⁊ qui dicit animũ mutatum id probet:vt ibi cum concor. Glo.pe.benefacit ad casum.ff.de dam.infect.l.si finita.§.si quis metu ⁊ de acqui.re.do.l.qua ratione.§.fi. Ponit etiam.q. de infirmo qui legauit centum monasterio sancti proculi.et ibi sepulturam elegit:deinde de alia parochia in qua morabatur se transtulit ad parochiam sancti Proculi ⁊ ibi decessit:ꝙ prima ecclesia habebit canonicam per.c.de his.s̃.eo.⁊ aduerte q: hoc c.⁊ iste proxime.q.probant ꝙ ex habitatione sola in vna parochia non queritur ius parochiale nisi concurrat propositum et voluntas ꝯstituendi ibi domicilium. Sed hic queritur quando queritur istud domicilium. lex dicit ꝙ quando per decem annos quis moram traxerit in loco:vt in.d.l.ij. C. de incolis Sed Jo. an.in.c.significauit.de paro.s̃.dicit ꝙ illa lex non seruat̃.⁊ ideo in p̃dicta.q.ꝯcludit h̃ arbitrariũ. Nam si in loco relicto oĩa vendidit ⁊ secũ q̃ hr̃e potuit asportauit ⁊ alio loco domiciliũ ⁊ possessiões emit p̃sumit̃ primũ domiciliũ reliquisse:⁊ elegisse scđm:ſm eũ.⁊ bene dicit.qñ em̃ quis recedit cum rebus suis de loco presumitur habere animum mutandi domicilium. vt no. Bar.in.l.assumptio.§.filius ad municip.⁊.l.predia maritima de fundo instr.⁊ vide qđ dixi in.d.c.significauit.quando possit quis esse sine domicilio.et ꝙ plura alia de quib⁹ aliqua.j.subdam. Pro clariori tamen intelligentia predictorum hic cadit.q do. Fede.de senis. Quidam puer de vna parochia habens ibi domum in qua pater habitauerat:et in ea habitans translatus est per matreʒ ad aliam parochiam qui postea ibi decessit:queritur si nõ habet sepulchrum maiorum in qua istarum ecclesiarũ debet sepeliri:vel si habeat que ex eis habebit plenariã partem et videtur ꝙ prima:quia ibi pater habebat domiciliũ. ergo. ⁊c. vt in isto.c.nec potuit infans illud mutare se alibi transferendo vt.ff.ad municip.l.placet.⁊.l.se.in constitutione enim domicilij requiritur nedũ factũ sed anim⁹.⁊ ista cessant i infante.vt.l.domicilium ad municip.cõiuncta.l.in negocijs.de reg.iur. contrariũ consuluit.d. Fed.dicit em̃ ꝙ non est arguendũ de iure parochie ad ius incolatus siue domicilij. In iure em̃ parochie consideramus presentem statũ alleg.s̃.e.in nostra.vbi vocatur ecclesia parochialis illa vnde forus assumitur ad idem.s̃.e.c.j. ibi audiuit diuina.⁊ ibi socij passionũ.⁊.c.de his.ibi salutis pabula ꝓ hoc. s̃.eo.c.pxi.ibi cum mercenario mercedis exhibitio debeatur.ex quibus etiã infert ꝙ si ꝓpter guerrã q̃s se transtulit ad aliã parochiã aĩo reuertendi ad primã guerra cessante : sed interim ibi decedat illa erit sua parochialis ecclesia.⁊ non illa dimissa.alle. pro casu.s̃.de parochi.c.fi.⁊ cle.cãm.de elec.ibi habitare cõiter consueuit. Idem dicit in mercẽnario famulo ⁊ nutrice:qui i aliena parochia seruiunt.illi em̃ sacerdoti debebunt confiteri ⁊ decimas personales soluere ⁊ non in sua.xvj.q. j.questi. Facit qđ no. Jo.de peni.di.vj.placuit:vbi dicit ꝙ scolaris dicitur parochianus illius ecclesie:vbi habitat. Ex quibus ꝯcludit ꝙ ille dicitur parochianus q̃ habitat in parochia aĩo manendi.lʒ nõ aĩo domiciliũ constituendi.ita ꝙ sit ibi vere translatus non iuris fictione:siue audiuerit diuina siue non.ideo dixi animo manendi propter istud.c.vbi nõ aĩo manendi:sed recreationis cã se ad illã ꝯtulit. Jõ dixit nõ iuris fictiõe.vt excludat domiciliũ iuris puta paternũ vel originis vel presumptũ ⁊ beneficij:siue audiat diuina siue nõ. Ideo dictũ est q: si parochianus non visitat ecclesiã suam sicut deberet:vel stetit tam breui tp̃e ꝙ curatus nullum laborẽ sustinuit debebit tñ habere canonicã portionẽ,vt sic

ista verba audire et percipere referantur ad adptitudinem non ad actum id est ꝙ percipere potuerit si voluisset cum curatꝰ quotidie officia celebrauerat vt in simili no. de baptismo maiores. ⁊ l. labeo. de statu lib. ad hoc facit quod no. Arch. de peregrino q̇ debet sepeliri in ecclesia in qua defunctꝰ est per. c. ecclesias. xiij. q. j. per ista redditur dubia decisio Jo. an. in eo ꝙ. s. dixi de illo qui propter hostilitatem fugit ad ciuitatē. ⁊ ibi in aliqua parochia cum familia habitans decessit alibi electa sepultura nã ꝭm eum ecclesia ē ville. sed ꝭm. d. Fed. ecclesia in cuius parochia moritur habebit canonicam. cuius opi. sequor quando guerra erat verisimiliter duratura. Secus si per transitum alicuius excercitus siue societatis transeuntis hostiliter per comitatum contulisset se ad ciuitatem. tunc. n. est verior opi. Joan. and. naʒ primo casu venit animo cōmorandi. in. ij. non. ¶ Tertio no. ꝙ ille qui non electa sepultura decedit non in parochiali sed in ecclesia in qua sepulti sunt maiores ipsius ab antiquo debet tumulari: et hoc intelligo verum quando illa ecclesia habet ius sepulture de iure communi. non enim omnes ecclesie habēt illud ius funerandi: sed ille que habent populum vel priuilegiū. super hoc facit quod no. Jo. an. de cle. non resi. c. quia nonnulli. ⁊ dixi plene in. c. certificari. s. eo. Si vero ecclesia in qua sunt sepulti maiores ipsius non habet ius funerādi de iure communi: sed priuilegium quod possit recipere illos qui apud eos elegerint sepeliri. et maiores vltimi decedentis eligerent ipse vero vltimꝰ nulla facta electione decessit an ibi vel in parochiali debeat sepeliri: questio est Lap. ⁊ primo arguit ꝙ apud parochialem'. vt hic et preallegꝫ. c. ecclesias. xiij. q. ij. in contrarium arguit quia licet ipse non elegerit est tamē sibi a iure dicta sepultura electa. ⁊ hāc partem tenet si illi nituntur ex priuilegio tenoris de quo dixi. secus si per prescriptionem haberet ius predictum. Ad primum allegat quod no. Jo. an. s. e. ī nostra in glo. si quis elegerit post prin. vbi idem intelligas. Pro scdo alle. de dona. cū dilectus. ⁊ de deci. ex parte. ⁊. c. cū contingat cum ibi no. ¶ Circa illud etiā quod hic dicit̄ ⁊ in multis locis ꝙ quis debet sepeliri in ecclesia in qua elegerit sepulturam vel in qua sunt sepulti maiores. Et vtrum in parochiali. Querit ipse si quis laborans in extremis commisit electionem sepulture cuidā: ⁊ mortuus est priusꝙ̄ ille eligeret: an possit eligere postea primo arguit ꝙ valuerit commissio: et electio per. c. cum tibi de testa. ⁊ de verbo. sig. cum tibi. et de regu. iur. potest quis. ⁊. c. qui per alium In contrarium arguit ꝙ talis commissio vt in certa non tenuerit. licet qualitas sepulture committi potuerit facit quod no. in. d. c. cum tibi. et. c. j. s. eod. lib. de procura. et posito ꝙ committi potuerit expirauit morte cōmittentis. xviij. q. ij. dudum. ⁊ de offi. deleg. c. licꝫ. et hāc partē tenet scꝫ ꝙ posito ꝙ tenuit cōmissio: tñ postꝙ̄ nō elegit viuente illo q̇ cōmisit: cōmissio expirauerit eius morte: ⁊ statim cū decessit ius sepeliēdi quesitū fuit ecclesie apud quā sepeliri debebat. qd̄ ius quesitū tolli nō potuit facto alterīꝰ subsequēte. vt. c. ab eo. s. eo. lib. de elec. ⁊ cle. ꝯstōnem eo. ti. ⁊. l. si post mortē. §. fi. ff. de cōtratab. Iteʒ vt ꝑiudicet̄ ecclesie apud quā debebat sepeliri requiritur ꝙ in vita elegerit alibi sepulturā. ⁊ ille modus loquendi est oīm iuriū. Sed aliud est electionē sepulture cōmittere: aliud eligere sepulturā. allegat no. per eū. s. eo. lib. de ꝓbē. si apostolica. Non ob. ꝭm eum ꝑ alle. c. cū tibi. q: loquunt̄ eo casu cum priuilegio derogat̄: hic aūt derogatur iuri cōi. q: per taleʒ cōmissionē sepeliat̄ ergo apud parochialē ecclesiā vel suoꝝ maiorum. ꝑ istud. c. ⁊. c. s. ⁊. j. proxi. ꝭm eum. Ista decisio nō videtur mihi bona: q: mandatū debet explicari vel saltē inchoari in vita mandantis. Tñ hoc fallit cū mandatū sumit initiū post mortem testatoris. sicut est mandatū sepulture. vt no. in. l. mandatuʒ C. manda. in fi. glo. mag. ⁊ q̄ allegat casuʒ in. l. si vero. §. fi. ff. mā. Item electione alicui cōmissa in testamēto si eligat post morteʒ testatoris videt̄ noīatim noīatio ipsa facta in testamēto. tex. est in. l. vnū ex familia. §. j. ff. de leg. ij. Ad hoc qd̄ no. in. l. institutio. talis. ff. de cōdi. insti. Item dispositio hoīs super sepultura accedit ad materiā vltime voluntatis non dispositionis inter viuos vt dixi. s. eo. c. j. in quarto notabili. ver. Item querit̄. ergo reintegra talis dispositio nō finitur morte. sed magis confirmatur. vt. l. cuʒ marthe. de celeb. mis. ¶ † Quarto no. in. §. vidua. ꝙ mulier vidua retinet domiciliū ⁊ honorē viri sui defuncti cōcor. ff. ad municipa. l. filij. §. j. vbi dicit̄ ꝙ vidua tenet domiciliū viri defuncti ⁊ ipsius dignitatē donec alteri nupserit. videt̄ enī stare ī primo matrimonio dū est vidua: vt. l. iij. C. de bo. mater. ⁊ in aut̄. de non eligendo scdo nubentes post prin. ⁊ no. Bar. in. d. l. filij. §. vidua ad municipa. ⁊ si ista cōsequitur ex persona viri defuncti. multomagis viuentis: vt. l. femine. ff. de senato. ⁊. C. de dig. l. mulieres. Sed hic quero vtrū mulier nupta efficiatur ciuis ciuitatis viri vel incola tm̄. ⁊ videtur ꝙ incola. q: nulla. l. cauetur ꝙ sit ciuis. Glo. tñ in. l. ciues. C. de incol. videt̄ dicere ꝙ sit ciuis qd̄ tenet Bar. in. l. fi. ad municipa. Argu. eius qd̄ dicit̄ de filio adoptiuo in. l. j. eo. ti. ⁊ q: efficit̄ vna caro cū viro. Sꝫ restat du[bium] an desinat esse ciuis ciuitatis sue originis. videt̄ ꝙ nō: q[:] origo mutari nō pōt: vt. l. assumptio. in prin. ad municipa. Sic determinat gl. C. e. l. originē. qd̄ videt̄ ꝓbari in. l. cū quedā pu[el]la de iurisdi. om. iud. ⁊. C. de mulier. ⁊ in quo loco. l. j. li. x. si enī [in] loco originis nō pōt cōueniri nec vocari ad munera vel honores nō vr̄ ꝙ remaneāt ciues sue ciuitatis: ⁊ īducit Bart. hoc [a]q. Statuto cauet̄ ꝙ forēsis nō possit in territorio emere īmo[bi]lia. vtrū mulier inde oriūda alibi nupta emere poterit. vr̄ ꝙ no[n] ꝑ iam dicta. ꝯtrariū tenet Bar. in. d. l. fi. ad municipa. dicit en[im] ꝙ mutat originē ꝙ̄tum ad oīa ꝓpter q̄ persona mulieris pos[sit] diuerti ⁊ separari a seruitio viri: qd̄ est si vocaret̄ alibi ad mun[e]ra vel honores: vt in iudicio ꝙ̄ in domicilio viri: quātū vero [ad] alia nō mutat originē. vt. d. l. assumptio. Sic̄ dicimꝰ in liber[ta] nupta volūtate patroni q̄ remanet liberta. nō tñ quo ad oper[as]. Concludit ergo ꝙ possit emere: ⁊ ꝙ occidēs eam puniatur tā[quam] occidēs ciuem: ⁊ gaudebit alijs priuilegijs ciuium: ⁊ ita scrip[si] s. de parochi. c. significauit in. v. q. vbi idē qd̄ in nupta dixi in [de]sponsata ꝑ verba de p̄nti per. l. ea q̄ desponsata. ⁊ ibi. no. ad m[u]nicipa. ⁊ circa sponsam. vide qd̄ dixi in. c. ex publico de ꝯuer. c[on]iug. ī. viij. notabili. ¶ † Vltio no. ꝙ mulier [a] vidua decedēs [tu]mulāda est cū vltimo viro. ⁊ hoc qñ vir ꝑdecessit q̇d ergo si p[ri]ipsa morit̄ ꝙ̄ vir. dicit Lap. ꝙ sepeliet̄ in ecclesia in qua vir p[ro] se elegerit sepeliri nisi enī pro se elegerit non posset eligere p[ro] vxore. vt. j. c. ꝓhi. facit qd̄ no. s. eo. de vxore in glo. pe. ⁊. c. in [fi.] in glo. ij. Si aūt maritus nō posset eligere sepulturā q: deme[ns] vel longe absens vel nō eligit. Tunc enī ꝭm eū debet sepeliri v[bi] deberet maritus si decederet nō electa sepultura. s. in parochi[a]li. vel vbi maiores ipsius viri sunt sepulti: ꝙ si ibi nō possit. sepelietur vbi cōmode poterit cū necessitas nō subsit legi. de ꝯseci. di. j. sunt etiā alij. ⁊ de consue. quāto. ¶ Quero post Joā. an[. in] nouel. an qd̄ hic d: de muliere vidua ꝙ debet sepeliri cuʒ vlti[mo] viro habeat locū si mortuo viro reuersa sit ad domū parentu[m]. ¶ Quidā ꝙ sic q: l. filij. §. j. simpl'r dicit ꝙ retinet domiciliu[m ⁊] honores viri sui. Ego. cōtra. vij. q. j. sicut el. ij. Nam redeūdo [ad] domū patris ⁊ relinquēdo habitationē mariti tacite renunc[iat] iuribꝰ ⁊ honoribus ex ipsius ꝑsona vel ex matrimonio sibi cō[pe]tentibus. ⁊ ꝑinde est ac si renunciasset expresse. ff. si cer. pe. l. c[um] q̇d. ⁊ de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. in cōtrariū facit qd̄ est [di]ctum ꝙ vidua retinet nomen ⁊ dignitatē viri defuncti. ⁊ ꝙ vr̄ [in] eodē matrimonio perdurare. vt in aut̄. de nup. §. soluto. Itē i[l]le bn̄ficiū mulieris ꝙ teneat honores mariti nō loco habitationis sed persone tantum est datū ergo non debet vidua induci [ad] discrimen ex differentia locorū. C. de tēp. in integ. resti. l. supera[c]uā. l. si vltra mediū. C. de prescri. lōg. tēp. ¶ Scdo quero p[os]t glo. ij. auus. ⁊ ꝓauus. et alij ab antiquo sepulti sunt in vno lo[co] pater elegit sepulturam in alio et ibi sepultus est vltimo decedit filius non electa sepultura q̄rit̄ an cū patre vel in sepulchro maiorum debeat sepeliri. Glo. tꝫ ꝙ in sepulchro maiorū In nou[el.] dicit ꝙ si ꝓauus auus et pater sepulti sunt in diuersis locis i[s] vltīo decedens nō electa sepultura sepeliri dꝫ cū p̄re. auita en[im] ⁊ suꝑiorum sepultura vel origo nō dꝫ inspici al's oporteret querere agrum damasenū vbi est ortus Adam quod esset absurdū vt no. ad municip. l. assumptio. Item sicut ex vnione carnis v[xor] consepelitur viro. vt. j. c. proxi. sic ex eadem vnione eo casu filius consepeliri debet patri. xxxv. q. vj. §. pe. in prin. vbi vna caro [di]batur pater. et filius. et lex dicit ꝙ fere vna persona intelligit̄ vt. C. de impu. ⁊ ali. sub. l. fi. facit. s. de consan. ⁊ affi. c. tua. ⁊ dicit Jo. and. hoc sibi placere. lꝫ quibusdā videatur ꝙ ex quo deficit sepulchrum maiorum fortius sit ius ecclesie parochialis. vt [i]c ⁊. j. eo. ꝓxi. Ego horū gratia hic subijcio. q. Oldr. quā posuit s. eo. c. j. que talis est. Quidā q: īpubes vel aliter ītestatus decedens nihil disposuit de sepultura. pater ⁊ auꝰ apud ꝑdicatores superiores vero in parochiali ecclesia sunt sepulti. modo queritur. vtra istarū ecclesiarū debeat in istius sepultura preferri. arguit ꝙ parochialis et cōcludit pro illa ꝑdicatorum dicit. n. q[ui] cu[m] se habet domiciliū in viuētibus sic se hꝫ ius funerādi in defunctis. xiij. q. ij. vbicūqꝫ. Sed in domicilijs viuētiū sic est ꝙ filius originale ⁊ immediatum domiciliū patris seq̄tur. ⁊ nō aliorū [su]periorū: al's oporteret querere agrū damasenuʒ vt dixi. Preterea quanto magis causa ꝓximior est: tāto magis influit ⁊ pot[ius] s. causatū maxime ꝭm iuristas qui proximam cuiusqꝫ rei caus[am] attendunt. ff. de excep. rei iudi. l. cum de hoc. ⁊ de condi. ob cā. l. pe. ⁊. ff. rerum amo. l. si mulier. sed constat patrem ⁊ auum ꝓximiores esse ad hunc de quo queritur ergo ⁊c. Preterea ista c[on]iunctio in sepulchro aut ex quadā affectiōe aut ex q̄dā sanguinis charitate descēdit. sicut pōt colligi ex his que dicuntur. xiij. q. ij. c. [de] hebrō. sed ꝯstat maiorē affectionē vigere inter filiū ⁊ patrē: ⁊ [ne]potem ⁊ auum ꝙ̄ inter remotiores. ergo ⁊ maior erit ⁊ ī tumulando ꝯiunctio. vt sicut durū est ipsoꝝ viuentiū seꝑatio. sic sit et [in]

defunctoꝝ

[a] ¶ Mulier Adde tex. in. c. de vxore. d̄ sepul. ⁊ ī. c. ebr̄ū. xiij. q. iij. ab bas. ī. c. is apl'ice. de dona.

defunctoꝝ.vt.ff.de edili.edic.l.plerićꝫ.⁊ de fun.inst.l.quesitum. §.vxori. Preterea id debet de iure seruari quod verisimile ē legislatorē vel priuatum vel testatorē dispositurū fuisse si ei id de quo queritur occurrisset.vt.ff.de codicil.l.qui graui.⁊ de pac.l. tale pactū.§.fi.⁊ consonum est rationi id sequi quod est verisimile defunctum si testabilis vel si testatus fuisset electum fuisse:sed verisimile est filium pretulisse sepulturam patris ⁊ aui sepulchro maiorum.q: in his que ex affectione et sanguinis charitate descendunt proximior quisćꝫ primo loco videtur inuitat⁹.vt.l.pe. §.fratre.de leg.ij.⁊.C.de fideius.cum acutissimi. Preterea sepulchrum maioꝝ descendit in posteros ex ꝑsona patris vel aui. .ff.de colla.bo.l.dedit dotē.sed per electionem alterius sepulture patris vel aui īpeditus est descensus: qd̄ est extraneū.ff.de questio.l.a diuo pio.marcho.⁊de natura.liber.l.fi.superioribus cum iste post ipsoꝝ mortem conceptus agnat⁹ vel cognat⁹ nō sit.vt sumitur ex.l.ticius cum duab⁹ sequē.de suis ⁊ leg.⁊.ff.vñ cognati.l.j.§.fi.⁊ istis rationibus cōcludit Oldra.ꝑ ista parte xxiiij.⁊aduertendum q: glo.vt dixi format.q.cum pater in vno cor:auus ⁊ progenitores in alio in nouel.cū proauus auus ⁊ pater.in diuersis locis. Oldra.cum pater ⁊ auus in vno: superiores in alio. Et ex decisione glo.in.q.sua.⁊ Old.in sua posset inferri ꝙ sola sepultura patris etiam vbi quis non habet sepulchrum maiorum non debet attendi quo ad filiuꝫ qui decessit ea non electa.c.cum primum.s̄.eo. ⁊ alia iura loquuntur de sepulchro maiorum quod non verificatur in sepultura patris. vnde forte Oldra.formauit.q.de sepultura patris ⁊ aui copulatiue quasi solius aui vel solius patris non dicatur sepulchrum maiorum.⁊ sic forte opinio illorum qui tenent ꝙ in ecclesia parochia non in sepulchro patris tantuꝫ debeat sepeliri:qui decessit nō electa sepultura magis posset de iure defendi. quia pro ea facit ius commune.s̄.eo.sed pro ecclesia sepulture patris tantuꝫ nullum ius facit. ¶ Quid dices si pater ⁊ auus quia forte mercatores decesserunt in partibus alienis an filius decedens nō electa sepultura sepelietur in sepulchro maiorum ꝟm vltimaꝫ rationem Oldra.videtur ꝙ non. quia post ipsorum mortem conceptus non est eis cognatus vel agnatus.nec ex ꝑsona patris vel aui.tale ius descendit in eum quia alibi sunt sepulti.contrariū credo quia tex.in.c.j.s̄.eo. refert se ad sepulturam maiorum ab antiquo.vnde istud ius descēdit a genere non a patre ⁊ auorum ex quo infero ꝙ licet quis abstineat a paterna hereditate succedit tamen in iuribus sepulchrorum ⁊ a iure agnationis ⁊ iure succedendi. In talibus enim factum patris non minuit ius filiorum.vt.l.eum qui.⁊ quod ibi per Barto.ff.de interdic. ⁊ rele. ⁊.l.iurisiurandi de bo.liber.§.si liberi.⁊ quod legitur ⁊ nota. l.diui fratres.ff.de iurepatro.facit.l.sine emptione.ff. de mi. ¶ Tertio quero post Joan.and.in nouel.de foro iudiciali. sequatur quis forum originis auite vel paterne non firmat. sed remittit ad Cy.C.de.iurisdi.om.iu.l.ij.⁊ad Spec.de com. iudi.adi.§.j.ver.lxij.vbi dicit ꝙ quis sortitur forum ratione originis paterne quo ad honores et tutelam:vbi etiam quo ad facultatem conueniendi dicitur ꝙ ratione paterne originis nō potest aliquis conueniri. Ratione autem proprie ex contractu ibi inito an possit conueniri. Refert ibi Accur. tenere ꝙ sic. ꝓ ꝙ non.et iura que videntur contradicere intelligūtur quo ad honores et munera ꝟm eum. Bart.plenius hoc examinat in l. assumptio.ff.ad municipa. Et ponit circa hoc.iiij opin.⁊ post has sic distinguit.aut loquimur de muneribus personalib⁹. aut de honoribus.aut de iure conueniendi.aut de patrimonialibus. primo casu necesse habet illa subire ratione proprie originis vel paterne.vt.l.libertis.§.prescriptio.ff.ad municipal.⁊.C.de incolis.l.ciues.⁊.C.de mu.⁊ hono.l.fi. Secundo casu cuꝫ loquitur de honoribus dic ꝙ idem scilicet ꝙ in loco originis ꝓprie vel paterne:vt.ff.de senator.l.penul. Idem in tertio casu cuꝫ scꝫ queritur de iure conueniendi:vt scilicet possit conueniri in vtroque foro:quod est verum si in loco paterne originis reperiat̄ alias non:vt.ff.de iudic.l.heres absens primo rñso. Quarto casu cuꝫ queritur de muneribus patrimonialibus certum est ꝙ tenetur illa subire.illa vbi.habet bona:vt.ff.de cēsi.l.forma.§.si vero quis. ⁊ de mune.⁊ hono.l.pe.§.patrimoniorum.

1 ¶ Sepulturam quis sibi eligere non potest ante.xiiij. annū. Pater non potest de iure filio eligere sepulturam.

2 Consuetudo potest tribuere ius patri vt eligat sepulturaꝫ filio impuberi.

3 Impuberes de iure cōi sunt tumulādi cum suis maioribus.

4 Filiusfamilias sine consensu patris. nō pōt ꝓ anima iudicare.

LIcet pater. Due sunt partes. secunda ibi ꝙuis. ¶ † No.ꝙ ante quartū decimū annum non potest quis sibi eligere sepulturā Sicut nec testari:nec profiteri:nec matrimonium regulariter cōtrahere:nec alteri obligari:vt.l.a qua etate.ff.de testamentis.⁊.s̄.de regulari.vt.c.j.⁊ de despō.impu.c.impuberes ⁊ insti.de inutil.stipu.§.pupillus.facit.l.in negocijs.ff. de regu. iu.

2 ¶ † Secundo no.ꝙ pater non potest de iure filio impuberi eligere sepulturam cuius contrarium tenebant Uincē. Lau. ⁊ Hoff.ea ratione:quia ei poterat testari insti.de pupil. substi.§. liberis. Item expense funeris filij spectant ad patrem.ff.de in rem ver.l.filius. Item pater substituit filio etiā in bonis maternis.ff.de vul.⁊ pupil.l.j.⁊ hoc placuit etiam Host.in summa huius ti.in prin.contrarium hic videas decisum.

3 ¶ † Tertio not. ꝙ consuetudo potest tribuere istud ius patri vt eligat sepulturam filio impuberi. Sed dices hec consuetudo est cōtra ius cōe quo iure distincta sunt loca sepulchroruꝫ. Sol.dicit Joā.an. in nouel.satis est ꝙ ius assistat de quo plene per eum.s̄.de consuetu.c.fina.super glo.penul.vidi inter cōsilia Federi.reuocari.in dubium an consuetudo de qua hic loquitur:debeat intelligi de prescripta vt sic preiudicet iuri scripto.videtur ꝙ non .naꝫ si deberet intelligi de prescripta non fuisset necessarium in casu hoc facere specialem mentionem:sicut nec in alijs materijs in quib⁹ consuetudo prescripta superat ius cōe:⁊ qñ vult iuris lator intelligere de prescripta:hoc exprimit.s̄.eo.li. de consue.non est. contrarium tenet do.Federi.consilio.lxxvj.dicit enim ꝙ doc. videntur intelligere istum tex.de consue.xl.ann.⁊ ꝙ aliqualis titulus dederit causam consuetudini inducende quod apparet vt ipse dicit per iura que allegant. nec est necessarium ꝙ nomine consuetudinis non debet intelligi de prescripta.nam immo debet vt colligitur ex.c.cumana.s̄.de electio. Nam in princip.illius.c.fuit allegata ⁊ protestata consuetudo:et quia non fuit probata prescriptio profuit. ¶ Quarto not.ꝙ dicit illius terre ⁊c. nam secundum Johan.and.colligitur ꝙ vnius terre vel loci cōsuetudo in alio nō preiudicat remittit ad no.xij.dist.illud. Idē hic Archidia.⁊ Lap.⁊ Fed.in.d.consilio.dicūt ꝙ debet esse generalis consuetudo terre non particularis ad hoc vt tollat̄ ius commune quo dicitur impuberes sepeliri in ecclesia parochiali vel maiorum:vt hic.

4 ¶ † Quinto nota ꝙ impuberes de iure communi sunt tumulandi cum suis maioribus vel in parochiali ecclesia.⁊ cum predicto modo alternatiue loquatur. Querit glo.cuius erit electio.ponit opi.⁊ tutius est:vt dicit ordinē scripture seruari. Idem Archid. Jo.mona.vt refert hic in nouel.variat.⁊ in additio.dicit parochialem potiorem:vbi decedit in parochiali. Si alibi sec⁹ vt hic.⁊.s̄.c.pri. Mihi placet opi. Joā. and.vt in ista alternatiua posita hic inter loca in quibus cadit affectio ordinata inspiciatur ordo scripture: sicut contingit in personis alternatiue nominatis in testamento. vt.l. cum pater. §.penul.de lega.ij. Maior autem est affectio ad sepulchruꝫ maiorum ꝙ̄ ad parochialem ecclesiam in iure funerandi:quod patet:quia iura illam ecclesiam sepulture maiorum preferant parochiali.c.j.s̄.eo. ⁊ sicut maior quando non eligit sepelitur ibi ita ⁊ minor qui non potest eligere ex defectu etatis. Idem si aliter impeditur. puta dementia vel furore. ¶ Sexto nota. in.§. quamuis ꝙ filiusfami.absćꝫ patris consensu potest sibi eligere sepulturam. Non obstat ꝙ non possit testari: vt sequitur. ⁊ institu.qui.non est per.fa.te.in princi.⁊ de donatio.l.filiusfami.loquuntur enim de rebus temporalibus. In ecclesijs autem ⁊ spiritualibus secus in quibus sui iuris esse censentur de regula.c. cum virum.⁊.s̄.eo. de iudic.si animum. Cum ergo sepultura sit quid spirituale.xiij.q.ij.questa.cum tribus .c. sequen. de symo. suam cum concor.poterit filiusfamili.illam sibi eligere sicut paterfamilias ꝟm Joan.andr.post Archidia. quibus adde quod dixi in.c.cum.c.laycus.s̄.eo.li.de foro competen.⁊ dicto.c. si animum.

5 ¶ † Septimo nota ꝙ filiusfamili.sine patris consensu nō potest pro anima iudicare ⁊ in vltima voluntate relinquere ꝟm glos.a contrario ergo sensu de voluntate patris poterit pro anima relinquere in qualibet vltima voluntate cuius plures sunt species.vt dixi.s̄.eo.lib.de testamen. in rubrica. Et sic pro anima poterit testari ⁊ codicillari de consensu patris. Quod an sit verum est dubium apud quosdam pone in facto comitius filiusfamilias reliquit de consensu ⁊ voluntate sui patris centum pro anima sua:an valet istud relictum domi. Federi.consi.cclxxxiiij dicit ꝙ quomodo intelligatur istud verbum iudicare glos. non aperit sed exponit ⁊ in vltima voluntate relinquere.legiste vt dicit exponunt.i.causa mortis donare.non debet eniꝫ hic sumi. argu.a contrario sensu.s. ꝙ pro anima possit in qualibet specie vltime voluntatis relinquere.cessat enim istud argumentum vbi contra reperitur iure cautum.vt.l. conuenticulam.C. de episco. ⁊ cleri.⁊.l.ij.C.de condi.inser.⁊ hoc tenet dominus Bal.in.l.habeat.C.de sacrosanc.ecclesi. Federi.ibi dicit al's se scripsisse ꝙ canonica simplicitas de hac subtilitate non curat cum relictum pro anima sit ad pias causas in quo multa sunt specialia ⁊ tex.

huius lib. vj. non consueuerūt esse obscuri. ⁊ bonifa. vsus est verbe iudicare generaliter. Item si intelligeretur tantum de donatione cā mortis. istud. c. qđ videtur velle aliquid specialitatis īducere in relictis pro anima seruiret nobis de nihilo. cū filiusf. possit cuilibet extraneo donare causa mortis cū cōsensu patris vt no. in. l. qui in potestate. ff. de testamētis. Preterea si regula ē dubia de quibus intelligatur declaratur p exceptionē. vt. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vino triti. ⁊ ole. le. sed hic excipit castrense vel q̄si de quibus sine patris cōsensu oēm vltimam voluntatē potest ordinare. in consilio tamē. cclxxxviij. dicit ꝙ lꝫ sic sibi videatur tamē non auderet cōsulere propter id qđ Jo. an. dicit hic in nouel. nam expositionē quā facit de verbo iudicare. ⁊ in vltima voluntate relinquere in nouel. declarat dum dicit non tamen in testamento super quo remittit ad no. per euꝫ. s̄. eo. lib. de testa. in prin. vbi dicit ꝙ etiā patre pmittente testari non potest: q: testamentū est publici iuris: ⁊ nō debet pendere ab alterius potestate. vt. d. l. qui in potestate. Et aduerte q: si non pōt testari cū cōsensu patris pro aīa vt vult Joā. an. ergo nec in alia specie vltime voluntatis relinquere. vt. l. sciendum. ff. de leg. j. ⁊ sic remanemus in opi. legistarū ꝙ istud. c. intelligatur ꝙ possit iudicare p anima de consensu patris ti. donationis causa mortis. ⁊ differt in pluribus a legatis ⁊ fideicommissis vt insti. de dona. §. est et aliud. ⁊ dixi in. d. rubrica de testamentis. ⁊ sm hoc istud. c. prout dixi. s̄. in nihilo seruit aīe. q: sic posset etiam cuicunqꝫ relinquere. qđ videtur durum. durius tamen ꝙ per argumentū a contrario sensu corrigantur leges. ⁊ in casu in quo per tale relictū pro aīa de consensu patris non preiudicaretur nisi ipsi. puta qui cōsentit posset ista simplicitas de qua loquuntur Fede. ⁊ Host. tolerari. sed q: ad bona aduentitia filij nō valentis testari veniūt cum patre mater ⁊ fratres. vt. C. ad tertul. autē. defuncto ꝙ sol⁹ consensus patris accōmodatus filio relinquēti pro aīa nō possit p̄dictis sibi in successione equalibus p̄iudicare sicut nec illi sibi: non est simplicitas: sed equalitatis obseruantia inter pares ⁊ coniunctos: grata legibus. vt. l. fi. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊. l. cū pater. §. libertis de lega. ij. ⁊. l. in sacris. C. de proxi. sacro. scri.

¶ Octauo no. ꝙ filijfami. qñqꝫ habēt peculiū castrense vel quasi. ⁊ in istis possunt indistincte testari. vt. l. fi. C. de inoffi. testa. et ibi habes quod dicitur castrense vel quasi. Nam castrense dicit̄ quod queritur in castris militando vel militie occasione ⁊ est titulus. ff. de castren. pec. per totum. Peculiū quasi castrēse est qđ querit filius ex publico officio vel aduocatione. qđ dic vt no. d. Bal. in. l. fori. C. de aduo. diuer. iudi. vbi querit vtrū sicut ex aduocatione ita procuratione reputetur quasi castrense. Tenet ꝙ non: q: tale officiū est vilissimū. ⁊ non publicum sed priuatum. insti. de excep. in fi. ⁊ ideo talis questus dicitur peculiū aduenticiū non autē quasi castrense. Quid in salario assessorum dicit ꝙ est quasi castrense. vt. l. velut. C. de assesso. sm Bart. ⁊ glo. Quid in salarijs tabellionū credit ꝙ cū gerant officiū publicū autoritate ⁊ vtilitate ꝙ dicatur peculium quasi castrense: ⁊ queratur eis pleno iure presertim si gerant officiū cum dignitate. puta est notarius in curia principis. vl' prothonotarius pape. Et est aliud peculium quod vocatur aduenticiuꝫ quando filiusfami. ex alijs causis q̄ publicis sibi querit. puta ex prospera fortuna artificio vel liberalitate aliorū. Et in isto filiusfa. hꝫ proprietatē ⁊ dñiuꝫ ⁊ pater administrationē ⁊ vsufructū in vita sua: vt. l. cuꝫ oportet. C. de bo. que liber. ⁊ in talibus sic quesitis filij non possunt facere testamentū etiam cū consensu patris: vt. l. penul. qui testa. face. pos. ⁊ qđ no. in. l. j. §. in filijs ad trebel. Fallit sm Lap. in clericis qui lꝫ sint in potestate cōstituti: tamen in eis possunt testari. vt no. xix. q. vltima si qui ingredientibus in glo. ij. ⁊ in Spec. de instru. edic. §. porro. in fi. forme. ⁊ no. eo. ti. §. compendiose. §. vij. Et vide qđ dixi post Hosti. de testa. q: nos. Est aliud peculium qđ vocatur profecticiū qđ proficiscitur a patre vel eius occasione. puta dat filio pecuniaꝫ: vt negocietur ⁊ lucretur: ⁊ ī isto quicquid querit filius querit patri qui etiam obligatur ex contractibus ipsius filij superinde confectis peculiotenus. i. quatenus est in peculio: vt. C. ⁊. ff. de peculi. per totū. ⁊ circa hoc vide ꝙ no. in. l. cum oportet: prealleg. vbi quid iuris si filius mortuo patre reperitur multa quesiuisse: ⁊ fratres dicunt ea esse cōia tāq̄ acquisiuerit de pecunia patris ⁊ de bonis ipsius. Ipse v̄o dicit sua precipua tanq̄ quesita ex industria ⁊ prospera fortuna. Quid in dubio presumatur dic vt ibi habes ergo nota ex predictis ꝙ multiplex est peculiū. Nam aliud est castrense. aliud quasi. aliud aduenticiū. aliud profecticiū: vt ex p̄dictis pꝫ. de istis ⁊ alijs generibus peculiorꝫ. vide p Host. in sum. de pe. cleri. ⁊ plenius in Spe. de actore. §. ij. ver. Item qđ agit de peculio ⁊ se. et ibi per Jo. an. in additionibus. Sumitur aūt peculium multis modis vt no. ff. de peculio. super rubrica ⁊ dixi. s̄. de pecu. cleri. in rubrica.

1 ☞ Monachi apud sua monasteria sunt tumulandi.

2 Monachi sepulturā sibi eligere non possunt.

Religiosi. Ponit dictum cuius rationem interserit ibi cū velle: ⁊ exceptionē p̄mittit ibi nisi. ¶ † No. ꝙ monachi sunt apud sua monasteria tumulādi cū eñ quilibet debeat sepeliri vbi debet audire diuina ⁊ pcipere sacramenta: vt. s̄. c. proxi. ⁊ monachus in suo monasterio p̄dicta cōsequitur vt in cle. ne in agro. §. sane. de statu. mona. g̊ ⁊ ibi debet sepeliri sm Joan. and. post Archidia. ¶ † Secundo nota ꝙ ideo non possunt sibi eligere sepulturam: quia non habent velle vel nolle concor. xij. q. j. non dicatis. ⁊. s̄. eo. li. de testamen. c. fi. descendit enim electio a libero arbitrio quod cessat vbi cessat libertas: ut c. vbi periculum. §. ceterum. s̄. eo. lib. de electio. Sed quid dicis si testator legauit in genere vel alternatiue monasterio vnuꝫ ex sertiis quem monachus elegerit vel monachus stipulatus sit [...]chum aut pamphilum vel vnum ex pulribus quem elegerit. videtur ꝙ non possit eligere vt hic. In contrariuꝫ videtur textus in l. fi. ff. de verbo. obliga. ⁊. l. si stipulatus fuerit. ff. eo. ti. Bartolo quens in seruo ⁊ filio quibus competit ius eligendi. vtrum possint eligere sic distinguit: quia aut habent potestatem eligendi ex sua propria opa ⁊ prouisione: ⁊ tunc possunt ipsi eligere: vt. l. fi. ⁊. l. si stipulatus fuero: quod patet quia tali casu posset sibi bere solui: vt. l. quod seruus. ff. depositi: ⁊. l. si vnus in princi. ff. de pac. Quandoqꝫ hoc habēt ex prouisione alterius puta ex testamento vel aliter: ⁊ tunc aut est optio. aut est electio in alternatiuis. Primo casu non possunt eligere sine patris vel domini iussu: vt. l. Julianus de lega. j. ratio: quia optione legata nihil est in obligatione cum optio sit magis ius querendum q̄ quesitū. vnde non transit in dominium nec per filium vel seruum potest explicari sine iussu. Sicut dicimus in. l. qui aliena. de acquirende re. Sed quando est electio in alternatiuis. tunc vtrumqꝫ est in obligatione ⁊ statim queritur domino vel patri. Sed electio est meri facti. ⁊ ideo explicari debet per filium ⁊ seruum: ⁊ que sunt facti non transeunt ad patrem vel dominum vt insti. de stipula. ser. §. sed cum factum: ⁊ ita notat. Bart. in. d. l. Julian⁹. Et hic est ꝙ ista voluntas que in facto consistit seruo ⁊ filio reseruatur: si seruus sit heres institutus ⁊ nolit adire preiudicat domino vt l. cum proponas de heredi. insti. ⁊ docto. reuocant in dubiuꝫ de monacho instituto. vtrum monasterium possit adire sine eo si ille nolit. ⁊ videtur ꝙ sic: quia non habet velle vel nolle: vt hic. ō tenet Archidia. xviij. q. ij. c. j. ⁊ tangit Joā. an. in. c. in presentia de probatio. in nouel. licet Jaco. de are. Raynu. aliter dicāt vt no. in. l. deo nobis. C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ ibi per Bal. ⁊ Bar. ff. de vul. ⁊ pupil. l. j. i. v. col. vbi videas. ¶ Tertio no. ꝙ alias prohibita conceduntur propter necessitatem concordantie in glo. ij. Nam propter necessitatem concessum est furari occidere domum vicini diruere debitorem capere ius sibi dicere ⁊ alia prohibita attentare. vt. c. si quis propter de furtis ⁊ cle. j. de homici. ⁊. l. scientiam. §. qui cum aliter ad. l. aquil. ⁊. l. ait pretor §. si dubitarem. ff. de his que in frau. credi. ⁊. j. dist. ius gentium ⁊ s̄. de feri. c. licet. ¶ Opponitur ⁊ videtur ꝙ religiosi possint eligere sepulturam: vt de exces. prela. nimis iniqua. versicu. si quis decendium. Sol. dicit Joan. mo. hoc. c. intelligendum illud: vt. scꝫ monachis eligat vbi ad suum monasterium portari non pōt. vt ibi. alias nō: vt hic. Ideꝫ Archi. qui dicit ꝙ quando religiosus moritur extra cōuentū pōt eligere sepulturaꝫ sm [...] no. Argu. huius. c. a contrario sensu. Idem Lap. qui querit quid quando eligit sibi sepulturam in casu in quo potest: si[...] cus solutioni canonice portionis de qua. s̄. eo. ti. ⁊ lib. c. cuꝫ s. videtur ꝙ non cuꝫ nihil habeat. vt. d. c. non dicatis. ⁊ quod [...] Hostiē. in. c. de vxore. s̄. eo. ⁊ Inn. et Hostiē. de deci. c. ij. et dicit tenere Fede. d̄ senis consilio. cclxv. Ipse Lap. dicit ꝙ [...] uenit aliq̄d ecclesie vbi talis sepelit̄. debet de illo solui canonica portio illi ecclesie vbi cōsueuit audire diuina ⁊ sacramenta percipere pone exemplum cum scolaris monachus decessit in [...] studio ⁊ habitabat in hac parochia. S. Andree facit qđ no. [...] an post Inno. ⁊ Hostien. s̄. eo. in nostra in nouel. super verbo [...] liquit. Sed quid si in remotis a monasterio existēs moritur [...] electa sepultura dicit. Lap. sepeliēdū in parochiali ecclesia in cuius parochia decedit ad hoc. xiij. q. j. ecclesias. ⁊ qđ not. Host. in summa eo. ti. §. ⁊ apud quem versi. quid ⁊ de viatore. ⁊ de [...] rochi. §. quis intelligatur versi. viator vero. ⁊ Arc. s̄. c. j. cui⁹ [...] ctum. Arch. hic ponit Joan. an. ibi vbi dicit ipse post. Inno. ⁊ Hostiē. ꝙ viator sepeliri debet in ecclesia cathedrali. Sed [...] dicit ꝙ in parochiali cui⁹ oppinio verior ē secūdū Lap. p p̄a[...] c. ecclesias. Facit quod no. Pau. in. clemen. dudum eo. ti. si monasterium est interdictum videtur similiter ꝙ ipsi⁹ monachi possint sibi eligere sepulturā vt sicut possunt quando sunt impediti impedimento facti. ita quando impedimēto iuris arg. nota de condi. et demon. l. obtinuit.

¶ De decimis. Rubrica.

1 Debitores decimarum quis verbo vel opere corrumpere non debet.
2 Decime an debeantur ex precepto ⁊ an consuetudine tollantur.
3 Decimas non soluentes an peccent mortaliter.
4 Clerici a clericis an exigant decimas.
5 Decima an sit soluēda de illicite acquisitis.
6 Decimas an q̇s soluere teneatur symoniaco.
7 Decime de iure cōi cui ecclesie sint soluende.

1 Discretioni. † Nota ꝙ non dꝫ q̇s verbo vel opere debitores decimaꝝ corrūpere vt nō soluāt ⁊ religiosi in hoc cōtrariū facientes sunt excōicati ipso iure ꝑ cle. cupiētes de peñ. ⁊ est simile in corrūpentibus seruos ⁊ filios alienos ex quo dñs damnū pat it̃. ⁊ ideo cōtra tales datur actio. vt. ff. de seruo. corrup. l. j. ⁊ ꝑ totū. ⁊ si q̇s seruo. C. de fur. similiter ꝯtra diffamatorē siquis forte diffamat me taliter ꝙ exinde patior damnū. vt no. Bar. i. l. j. §. cuius aūt interdicti. ff. vti possi. facit qd̄ no. Inn. in. c. ij. de resti. in inte. ⁊ c. sane de offi. dele. ¶ Scd̄o no. ꝙ dicit verbo ⁊c. ꝙ p̄dicatoꝝ officiū est in suis p̄dicationibus ꝑsuadere ppl'o vt soluāt ecclesijs debita. ⁊ hoc declarat cle. cupiētes que vult ꝙ in. viij. festiuitatibus anni in p̄dicationibus informent ppl'm super solutione decimaꝝ. qd̄ dic vt ibi. †

2 Querit glo. ij. ⁊ plene disputat an decime debeant̃ ex p̄cepto ⁊ an ꝯsuetudine tollant̃. ponit. v. opi. prima est Inno. scd̄a quorundā theologoꝝ qui dicunt sufficere aliquid dari pro decima. vt vigesima vel cētesima. tertia est quorundā alioꝝ indistincte tenentiū decimas hodie non deberi. quarta est opi. ꝙ in locis in quibus est cōsuetudo vt soluātur sunt debite ⁊ sic peccant nō soluentes. quinta est opi. Host. ꝙ p̄diales debeantur lege diuina sed non personales. ideo in istis si est consuetudo contraria non debentur. prediales vero contraria consuetudine non tollunt̃. prima opi. Inno. est tutior ⁊ ideo tenenda ſm glo. super qua allegat multa consilia hoc dicentia ⁊ subdit ꝙ summoꝝ pontificū hoc dicentiū nō est numerus. vt. s̄. eo. per totū ⁊ prealleg. cle. cupientes. ¶ Sed vt scias motiua p̄dictorū quero q̄ est ratio. ꝙ hoc reuocetur in dubiū per p̄dictos ad hoc dico. q: cum clerici abundent hodie in diuitijs cessat causa propter quā erant debite in veteri testamento in quo clericis erat prohibitū alia possidere. vnde scribitur Mathei. xviij. c. nihil aliud possidebitis decimaꝝ oblatione cōtenti. ⁊ ibi in terra eorum nihil possidebitis nec habebitis partē inter eos pars ⁊ hereditas tua ī medio filioꝝ israel clerici ꝰo ꝯtrariū faciēdo ⁊ possessiones ⁊ bona possidēdo vident̃ renūciare illi priuilegio. ⁊ iō eis dici pōt q̄ excedit suos terminos excedit̃ a nō suis terminis. l. fi. C. de edic. diu. adria. tol. Sed his ⁊ alijs rōnibus rñde vt Jo. an. s̄. eo. in rubrica. †

3 ¶ Scd̄o q̄ro an peccēt mortaliter nō soluētes decimas. Aduerte q: quatuor sunt gñа decimarum quib⁹. s̄. eo. a nobis in nouel. primū qd̄ ppl'us dabat leuitis. scd̄m qd̄ leuite dabāt sacerdotib⁹. tertiū qd̄ vnusq̇sq; separabat de suis horreis ad comedendū in tēplo. q̄rtū qd̄ pauperib⁹ erogabant. ⁊ habent̃ ista. s̄. e. c. j. Loco tertij gñis successerūt oblationes q̄ an sint hodie in p̄cepto ita ꝙ possint exigi ab inuitis. dicit ꝙ nō nisi cū sacerdos est paup. vt not. s̄. eo. ꝙuis. loco scd̄i gñis successerūt decime quas ecclesie īferiores hodie dant epis. s̄. de p̄scri. de quarta.

4 Clerici aūt a clericis an exigāt decimas dic vt. s̄. e. nouū gen⁹ remanet dubiū de primis decimis an peccant hodie mortaliter layci q̄ nō soluūt. Si eñ dicim⁹ ꝙ sic maxima multitudo est in dānatione: q: hodie pauci soluūt ⁊ de scripto iuris rigore ita est dicendū. Tñ de equitate q̄ fundat̃ super consuetudine ꝯtraria quā papa scit ⁊ tolerat est tenendū ꝙ nō peccant mortaliter: nisi post monitionē ⁊ p̄dicatiōes ipsas retineāt hec opinio est benignior ⁊ tenēda ſm Host. in. d. c. nobis. de q̄ dubito an sit bñ dictū. nā illa equitas est nō scripta. ideo p̄ferendus rigor iurta no. in. c. fi. de trāsac. ⁊ l. j. C. de legi. Itē apposit⁹ dies a lege solutiōi decimaꝝ ꝓ hoie interpellat ⁊ ei⁹ lapsus absq; alia interpellatiōe ꝯstituit nō soluētē in mora: vt. c. potuit de loca. ⁊ l. magnā de ꝯtrahē. stip. Vñ cū q̇s scit: vel scire debeat se teneri ad solutionē decime lapso termino est in mora. vt. l. ꝙ te. si cer. pet. Saluti igit̃ aīarū papa ꝓuideat q̇ pōt sup decimis disponere lꝫ sint in p̄cepto. Rōnem dixi in. d. c. nobis in pria op. Et vide de ꝯsuetudine theodoricoꝝ q̄ soluunt certas mēsuras siue multū colligāt siue nihil an valeat. dixi in. c. in aliquib⁹. eo. vbi tenui ꝙ de ꝯsuetudine venetoꝝ q̄ soluūt in morte decimas oim mobiliū ⁊ in vita nihil. dic vt ibi dixi. ¶ Scd̄o q̄ro an q̄ nil recolligit de frumēto vino ⁊ oleo ⁊c. nisi ꝙtū sibi ad victum sufficit teneat̃ de ipsis soluere decimā. vr̃ ꝙ sic. q: ⁊ paup tenetur de elemosynis eā soluere. arg. xij. q. j. habebat. ⁊ hoc tenet Vin. de censi. lꝫ nā ſm eū p̄textu pauptatis nō est licitū alienuꝫ retinere: et. l. palā de ritu nup. decima aūt ē aliena vñ dꝫ reddi ⁊ restitui nō ꝓprie dari: vt. c. ad ap'lice. s̄. e. Melē. vt refert Vin. ei⁹ discipul⁹ dixit ꝯtrariū. q: paupes nō tenēt̃ ad tributa: vt. d. c. lꝫ ⁊ decime sunt tributa: vt. s̄. e. tua nobis. Itē si eis solutis ad victū sibi ⁊ residuū nō sufficeret deberet sibi dari tāꝙ paupi. sꝫ melius est nō soluere ꝙ solutū repetere: vt. l. iij. ff. de ꝯpē. ad h̄. lxxxvj di. nō satis ibi ne vestimētis alimētis siue suis parcāt mie cā. ꝓ possibilitate eñ ꝯditiōis hūane mēsura seruet̃: ⁊ nō sibi q̇sq; totuꝫ eripiat. ⁊ ita firmat Melē. Vin. ꝯ ſm Jo. an. i. c. cū hoies. s̄. eo. Credo opi. Mel. veriorē ⁊ magis ꝯsonā eq̄tati. nā lex humana in multis casib⁹ statuit nō plus exigi a debitore ꝙ facere possit qd̄ exponit̃. i. deducto ne egeat: vt. l. in ꝯdemnatiōe de re. iu. Si q̇s igit̃ est debitor ipi deo: nō est verisil'e ꝙ plus ab eo exigi voluerit ꝙ facere possit. nā miti⁹ agit̃ secum ꝙ cū hoie qui etiā homi nū grā cuncta creauit: vt. l. in pecudū. ff. de vsu. vñ si ad tributū cesari debitū nō vrget̃ paup: multominus ad tributum deo: qui cor interrogat nō manum. ¶ †

5 Tertio quero an de illicite acq̇sitis sit soluēda decima. puta de latrocinio: meretricio: vsura ⁊ si. de hoc plene. s̄. eo. ex trāsmissa. Et dic breuiter ꝙ aut loq̄mur in decima p̄diali ⁊ deberet ēt ab inuasore vt i gl. d. c. ex transmissa q̄ tꝫ Jo. xvj. q. j. decimas. aut d̄ ꝑsonali: ⁊ tūc aut qd̄ illicite acquisitū est nō pōt repeti ⁊ debet̃ decima. pone exēpla in gl. in. d. c. ex trāsmissa aut pōt repeti: ⁊ nō debet̃ ēt si dñium sit trāslatū cōmutabiliter tñ ⁊ hoc tꝫ Jo. an. s̄. e. pastoralis. ⁊ phi. Inn. ⁊ Host. s̄. e. ex trāsmissa: ⁊ vt ibi dixi h̄ distinctio vr̃ habere locū in elemosyna: vt. s. fieri possit ⁊ recipi de iniuste acquisitis. dicit tñ ibi gl. ꝙ sacerdos nō dꝫ recipere decimas a meretrice: qd̄ est veꝝ nisi peniteat qñ vero nō penitet: tūc sacerdos dꝫ recipe cū licentia diocesani ⁊ nō al'r: ⁊ de tali elemosyna ⁊ oblatione. vide qd̄ no. Jo. an. i. c. cū volūtate de sen. excō. ⁊ d̄ materia plene. xvj. q. v. in summa. ⁊. j. q. j. nō est putāda vbi no. an eccl'ia ꝯstructa d̄ pecunia symoniaca dꝫ demoliri. ¶ †

6 Quarto quero an tenear soluere decimas sacerdoti meo quē scio symoniacū gl. tꝫ ꝙ sic. ī c. tua nobis. s̄. e. Idē Gof. ibi. ⁊ Vin. sꝫ Host. ꝯ ne videat̃ in suo peccato nutriri. ar. v. q. v. nō ois ibi vtilius esuriēti ⁊c. Idē Ho. de notorio fornicatore: dicit tñ ꝙ ꝓpter sacerdotis delictū non dꝫ parochianus eas lucrari: sꝫ in vtilitatem eccl'ie ꝯuertunt̃ autoritate diocesani. ar. de suc. ab inte. c. fi. ⁊ ita ibi ꝑtransit Jo. an. Ibi ego tenui cū Gof. ⁊ alijs: q: nō reperit̃ iste casus ꝙ rector ꝑ exceptionē criminis possit ab eccl'ie administratiōe amoueri: sꝫ per accusationē: denunciationē ⁊ inquisitionē d̄ appe. ꝯstitutis ⁊ de elec. trāsmissam: in exceptione tñ que nō ꝯcernit delictū administratoris: sꝫ dilapidationis vel male administratiōis vt ibi dixi semꝑ dubitaui: an potuit opponi clerico exigēti decimas ⁊ ꝙ possit moueor: q: clerici sunt ꝓcuratores: nō dñi. d̄ dona. c. ij sꝫ si ꝓcurator est ribaldus ⁊ de administratione suspectus debitor nō tenet̃ sibi soluere: vt. l. si cū cornelius. ff. de sol. Itē imputatur illi qui soluit ei quē scit in malū vsum ꝯsumptuꝝ. puta adolescēti luxurioso: vt. l. si vero nō remunerādi. §. adolescēti luxurioso. ff. mā. ⁊. l. si q̇s cū sciret. ff. ꝓ emptore. c. tñ p̄alle. tua nobis vr̃ innuere ꝙ nō possit sacerdotē repellere antedictis exceptionibus postꝙ in administratione toleratur. nā nō pōt pretextu criminis ab administratiōe repelli. ¶ †

7 Quinto quero cui ecclesie sunt soluende decime de iure cōi. ad hoc dico ꝙ in. c. cū cōtingat. s̄. eo. dr̃ ꝙ pertinent ad ecclesias parochiales. Sꝫ in. c. quoniam et dudum. eo. ti. dicitur ꝙ ad epm̄. Hosti. in. d. c. cum cōtingat. tenet ꝙ debeantur ecclesijs baptismalibus. ⁊ de perceptis ab ipsis eps hꝫ quartaꝫ de offi. or. cōquerēte. ⁊. c. de p̄scrip. Jo. an. dicit ꝙ est summe eq̄tatis ꝙ ecclesia parochialis forte tenuis habeat has decimas. vt. s̄. c. suggestū. ⁊ ita dicit in. d. c. cuꝫ contingat in nouel.

1 Priuilegiorū verba potius ad factum ꝙ ad ius in dubio sunt referenda.
2 Res affectata cum onere reali transit ad priuilegium cum onere suo.

Statuto. Diuide istud. c. vt i gl. ⁊ p̄mitte ad euidētiā ꝙ pōt q̇s ꝑcipere decimas in ꝑsona aliena ꝓuilegio ꝯpositiōe infeudatiōe p̄scriptione vel receptione: de manib⁹ laycoꝝ. vt dicit gl. iij. ius aūt ꝑcipiendi altero ex p̄dictis modis nō extendit̃ ad decimas noualiū que insurgūt in illa ꝑsona in qua tale ius ꝯpetit. vt. s̄. e. cū cōtingat nā cum ꝑceptio dictis modis in aliena ꝑsona sit contra ius cōe. non dꝫ extendi sed stricte interpretari. vt. c. odia. j. eo. li. de reg. iur. ⁊ facit. j. in. §. nec pro eo. Sed q: qñqꝫ illi qui percipiūt decimas dictis modis īpetrāt etiā ꝓuilegiū sup decimis ēt noualiū ꝑcipiēdis ad eū modū ⁊ portionē q̇b⁹ antiq̄ ꝑcipiūt. ideo qual'r istud priuilegiū dꝫ intelligi hic declarat. ¶ Not. prio ꝙ qñ noua ꝯcessio refert se ad aliā limitatiue dꝫ de illa constare: al's vltia

concessio est nullius valoris. ꝛ sic est in sñia incerta q̃ se refert ad
acta. nã si ex actis nõ põt incertitudo declarari sententia nõ te-
net. ꝛ hoc verũ qñ dispositio que se refert ad aliam nõ cõtinet in
se certum. Si aũt est certa de se sed addit̃ ſm qđ in tali priuile-
gio vel alia dispõne cõtinet̃. vtrũ sit necesse illã aliã exhiberi: vi
de de cõfir. vti. vel inuti. c. pe. ꝛ plenius de verb. signi. abbatẽ. et
d. c. contra morẽ. ¶ Scđo no. ad idem ꝙ dispositio que se refert
ad aliã determinat̃ ſm illam in loci q̃titate ꝛ tpe: ꝛ falsa demon
stratio facit deficere demonstratũ cõtra. l. in testõ. ꝛ. l. demõstra-
tio de cõdi. ꝛ demon. de istis dispositionibus se referentibus ad
aliũ. vide in. l. asse. de here. insti.. ꝛ. l. si ita scripsero de cõdi. ꝛ de-
mõ. ꝛ. l. pretor ait de reg. iur. ¶ Tertio no. ꝙ cõcessio super deci
mas noualiũ parochie certe non extendit̃ ad decimas noualiũ
que ab alio possident̃. ꝛ per hoc infert Archi. ꝙ iam culta appel
lantur noualia: q: ſm eñ aliter possideri nõ poterant quod nõ fa
tetur Jo. an. simpliciter per id qđ habes de loco inculto et eius
decima de verbo. sig. quid per nouale. in fin. cũ ver. seq. ꝛ collige
ex hoc textu aliud. s. ꝙ noualia preterita si nõ ab alio possidẽtur
veniunt in cõcessione decimarũ super noualibus. Tamẽ Jo. an.
post Jnno. in. d. c. quid per nouale super noualibus tenet cõtra
rium. s. tale priuilegium non extendi ad preterita noualia sed fu
tura: nisi forte ibidẽ. ꝛ de preteritis caueat̃. arg. in eo qđ legitur
ꝛ no. de cõsti. cognoscẽtes. ꝛ hoc casu scilicet qñ de preteritis cõ
ceditur. dicit Jnn. ꝙ debet intelligi de noualibus cultis a. x. an
nis citra. quod dicvt ibi. ¶ Quarto. not. in ver. nec ad alias. ꝛ
ver. sequen. ꝙ verba priuilegiorum sunt in dubio referenda ad
factum potius q̃ ad ius qđ sentit glos. que incipit tertia decla-
ratio ꝛc. que dicit ꝙ licet debeatur dimidia de antiquis tñ si nõ
percipit nisi tertiam tertia debebitur de noualibus nõ dimidia
licet debita. qđ est mirum sed alibi hoc cõtingit. s. ꝙ magis pre-
sens possessio attenditur q̃ proprietas. vt no. de causa pos. c. iij.
in nouel. ꝛ. c. cõsultationibus de iurepa. ꝛ patet etiã istud hic vbi
possessio tertij impedit vires priuilegij. vnde ad possessionem ha
betur consideratio quo ad priuilegium irritandũ. ergo similiter
quo ad ipsum validandũ. vt sic idem operetur oppositũ in oppo
sito qđ propositũ in proposito. vt. l. ꝛ si contra. ad fi. ff. de vulga.
ꝛ pupil. Ex quo infero ꝙ si veteres possidebãt bona fide sufficit
illa quasi possessio quo ad vires priuilegij impetrati super noua
libus: iuxta formam de qua in tex. Nec potest priuilegiata que
stio refricari quia sufficit illa quasi possessio. vt predixi. ¶ Qui
to no. in. §. statuimus. ꝙ si fit concessio modificata sub noĩe por
tionis non debetur amplius q̃ dimidia. quia appellatione par
tis dimidia continetur. vt. l. nomẽ filiarum. §. portionis de ver.
signi. licet quandoq; propter incertitudinez appellatio partis
contineat totuz. ff. de leg. iij. l. vxori in prin. ¶ Sexto no. in ver.
non est verisimile. ꝙ verbo generali non comprehenditur quod
non est verisimile. facit ad no. per Jo. an. post Jnno. s. de pscri.
veniens super verbo mentionem. vbi dicit ꝙ si papa vel ali⁹ pri-
mo concessit partem alicuius rei puta decimarum. ex priuile-
gio ꝛ partẽ reliquit iuri cõi ꝛ postea partẽ relictam iuri cõmuni
iterato concedit eidẽ alij nõ valebit iterata concessio nisi de pri
ori fecerit mentionem. Sec⁹ si totum ius de iure cõi alicui cõpe
tens cõcederet a pricipio. puta decimas parochie. nam de iure
communi quo rector parrochialis tenetur: non tenet̃ facere mẽ
tionem. ꝛ istam diuersitatem inducit intentio concedẽtis. facit
quod no. Jnno. in. d. c. j. de rescrip. ¶ Septimo no. in ver. cũ nõ
sit ꝙ verba priuilegiorũ debent stricte interpretari qñ cum piudi
cio tertij cõcedunt̃. Secus si cũ preiudicio cõcedentis tñ: quia
tunc latissime. vt. c. cũ dilect⁹ de dona. ꝛ de consti. prin. l. benefi-
cium ꝛ dixi de verb. sig. olim. facit de admini. tu. l. impuberi. vbi
priuilegiũ vnius ad alterius iniuriã extẽdi nõ debet. ¶ Octa
uo no. in. §. religiosos. Jo. an. facit mentionẽ quõ istos duos or
dines multũ ecclesia honorauit ꝛ spãlibus priuilegijs dotauit.
de seipso etiã loquẽs dicit ꝙ ad dictos ordines multũ afficitur
ꝛ cũ ordo cartusiẽsis hic boñ. domũ aliquã nõ haberet laborauit
ꝑ tpa posse tenus ꝛ nouissime ꝑ dei grãm optatũ obtinuit: scz or
dinem illũ hic prope boñ. collocari q̃ locus fundatus fuit. M.
cccxxxiiij. sub noĩe patroni sui beati Hiero. ad cuius gloriam et
laudẽ hieronymianũ anno illo cõposuit. remittit de his ordini-
bus de regula. sane. in fi. glo. mag. ¶ Nono no. ꝙ priuilegium
pape ꝑ qđ iura vnius ecclesie alij ꝯcedunt̃ debet intelligi vt nõ
vltra q̃ facere possit illa ecclesia exigat̃. ꝛ etiã hoc dictum valde
notabile: vt ex pape donatiõe nõ possit eccl'ia: cuius iura donã-
tur cõueniri plus q̃ facere possit. i. deducto ne egeat. vt. l. in ꝯdẽ
natione de reg. iur. ff. ꝛ hec est ratio: q: oĩs q̃ ex cã donatiõis cõ-
uenitur inq̃tũ facere põt debet exigi ꝛ nõ vltra: vt. l. sunt quidã
ꝛ. l. inter eos. de reg. iur. ꝛ in donatione quã facit tertius de reb⁹
alternis. puta papa. est casus hic ſm intellectũ Jo. an. q̃ hunc. §.
late intelligit vt referat̃ ad singulos supradictos. §. q: lr̃a sic so
nat dum dicit hmõi cõcessiones decimaruz: ꝛ q: gñalis est ratio
ordinationis ꝛ diffinitionis que sequitur ꝛ facit. j. §. diocesan
¶ Decimo no. i. §. sane ꝙ in feudatio ꝛ cognitio facta sup ꝓ
hibita. puta sup decima q̃ a laycis detinetur nõ probat veritẽ
illius cõtractus. cũ eñ decima cõtra ius cõe possideat̃ a layc q̃
spectat ad certã ecclesiã: si fatetur se illã ab alia in feudũ posside
re talis cõfessio siue recognitio nõ piudicat illi ecclesie ad quaz
spectat. Sic in simili reprobat̃ ꝯfessio q̃ emanat inter ꝑsonas ꝓ
hibitas cõtrahere inter se. si eñ ex alia cã q̃ ex cã ꝓhibita fa at̃
se vnus debitorẽ alterius. puta pater filio spurio vel clericus cõ
cubine: talis cõfessio psumit̃ in fraudẽ: ꝛ nõ sufficit ad probatio
nem debiti: vt. l. q̃ testiũ. ꝛ qđ ibi no. ff. de ꝓbati. ꝛ. l. cũ quis. fi.
de leg. iij. opꝫ ergo de veritate cause sup qua cõtractus põt sub-
sistere aliter apparere q̃ per ꝯfessionẽ: vt in ver. illas aũt. ¶ Jn
quo vndecimo no. ꝙ layci decimas quas ante lateraũ. conciliuz
possidebãt in feudũ possunt cõcedere religiosis vsq; eñ ad illud
tps cõcessum fuit laycis ꝙ possent decimas in feudũ acquirere:
sed postea fuit eis ꝓhibitũ ꝑ. c. q̃uis. ꝛ. c. prohibemus. s. eo. vꝫ
aplica de his q̃ fi. a pla. ꝛ fuit illud cõciliũ celebratũ. M. cc. lx.
ſm Archi. q̃ querit q̃d iuris si nõ apparet vtrũ laycis fuerũt de
cime quas modo possident ꝯcesse ante vel post. nam si ante iste
possident si postea tunc nõ. Cui ergo incũbit onus ꝓbãdi. vtrũ
sibi qđ ante: vel ecclesie vendicanti qđ postea. Tenet ꝙ incũbat
layco onus istud probãdi ꝙ ante. Jdem Jo. mo. q̃ allegat not.
in simili. xxxiij. q. j. in princ. vbi querit̃ si dubitet̃ de maleficio an
pcesserit vel secutũ fuerit cõtractũ matrimonij cũ petitur separa
tio ꝓpter maleficiũ ipm: ꝛ dicit psumendũ ꝙ impedimentũ om
fuerit secutũ matrimoniũ. Ego de prioritate ꝛ posteritate dicti
cõsilij lateraũ. in pdicta. q. tenui contrariũ post Jo. an. in. d. cũ
aplica in. ij. oppo. ibi eñ dixi post q̃ nõ apparet alium vllo vnq̃
tpe possedisse satis psumitur ꝙ qui modo possidet semꝑ posside
rit. circa qđ vide quod dixi in cle. lr̃as de rescrip. ꝛ in rubric de
spon. duo. post Host. ꝛ in. c. in psentia de ꝓbatio. in repetitione.
¶ † Duodecimo no. in. §. ceterũ. ꝙ res affecta onere reali tran-
sit ad priuilegiatũ cum onere suo. nam decima debet̃ in tributũ
qđ deus sibi reseruauit in signũ vniuersalis dominij: vt. c. tu no
bis. s. eo. sed onus tributi est reale ꝛ transit ad quemlibet succes
sorem: ꝛ ideo in multis ciuitatibus oĩa predia sunt effecta tribu
taria cui ꝑ hunc modũ ecclesie de possessionibus quas acquirẽt
teneantur ad onera cõis que imponuntur pro estimatione ꝓdio
rum que alias non tenerentur: cum sint immunes ab his que im
ponuntur ꝑsone pro rebus. qđ dic vt no. Bart. in. l. rescrip. j.
de mune. ꝛ hono. de pdicta tñ materia cũ res peruenit ad priuile
giatum. vtrũ ipse possit in eo priuilegio se tueri. dic per C. C.
de sa. san. ecc. aut̃. quas actiones. ꝛ. c. j. de iurepa. ꝛ qđ ibi dixi
Econuerso aũt si res existens cũ priuilegio penes vnum transeat
in aliũ an transibit cũ eodem priuilegio. puta emit quis sal a
cõi exempto a solutione datij. an similiter non tenebitur ad da-
tium qui ab eo emit. videtur ꝙ teneatur. ꝛ sic non transeat cũ eo
dem priuilegio: vt. l. licitatio. §. fiscus. ff. de publi. Aduerte etiã
q: tex. dicit ꝙ religiosi tenentur soluere decimas de possessioni
bus de quibus antea soluebantur. ꝛ sic loquitur de decimis fu
turum soluendis. Sed nunquid idẽ de decimis non solutis ꝓ
teritũ de predio sic quesito. ista est questio Fed. de senis. Que
rit eñ an emptor predij de quo pluribus annis non sunt solute
decime possit ad decimas preteritas conueniri videtur ꝙ sic q:
decima est tributũ: vt dixi: sed nouus possessor tenetur etiã ꝓ
preterito tpe: vt. C. sine censu vel re. l. fi. ꝛ de publica. l. impera-
tores Jo. and. vt scripsi in. c. cũ hoĩes. s. eo. in. iij. q. videtur terre
ꝙ sit in electione rectoris parochialis an velit cõuenire veterez
possessorem vel nouũ. quẽ posse conueniri probat̃ per. c. pastora
lis. s. eo. ꝛ hanc opi. Jo. an. tenet Fede. consilio. lxxiiij. ꝛ Arch.
no. de hoc. xvj. q. j. si quis laycus. Ego duas rationes feci cõtra
istam opi. s. ꝙ nouus possessor non possit conueniri ad preteri-
tas decimas. vt in. d. c. cũ hoĩes. vic vt ibi. ¶ Tertiodecimo no.
in. §. nec pro eo quid iuris cũ in fundo nouus fructus nascatur
de illo qui percipit decimas spãli iure percipiet etiã de hoc no-
uo fructu ꝛ dicitur hic ꝙ nõ. Sed contra. s. eo. c. ex parte. vbi ea
dem res non debet diuerso iure censeri. So. vt dixi in. c. cũ con-
tingat. s. eo. in. ij. oppo. vbi etiã dixi in. iij. notabili ꝙ nou⁹ fru-
ctus ad eũ pertinet ad quẽ spectat ille locus de iure communi.
Ex quo etiã collegi ꝙ si intra parochiã alicuius oritur nouus
casus super quo diocesanus ius suũ nunq̃ exercuit. poterit exer
cere sicut legibus ꝛ canonibus antiquis vti. lꝫ nunq̃ occurrit
casus quo fuerunt practicate. vt sunt multe leges in iure ciuili.
Circa quod vide qđ no. Jo. an. in. c. Joannes de cleri. coniu.
ꝛ conclude ex predictis ꝙ magis est extensibile qđ competit de
iure communi q̃ id qđ competit ex priuilegio vel alio spãli iu-
re. quod dic vt no. subtiliter Jnno. in. c. fi. de offi. archi. ¶ Vlti
mo super isto. c. bene cadit questio quam formaui. s. eo. nuper in
iiij. q. hodie eñ concessum est certis ordinibus priuilegium ꝙ de

decimis

decimis non soluendis: sicut olim habebant cistercienses. vt. d. nuper vtrū ergo tale priuilegium extēdatur ad decimas que per antiquum feudum ante laterañ. conciliū a laycis tenebātur possidebātur saltē de h̄ mētione nō facta Jo. an. subtiliter ibi disputat: ⁊ cōcludit ꝙ nō extēdatur. imo q: papa intēdit ꝑ tale priuilegiū grauare ecclesias q̄ ab eis decimas exigebāt de iure cōi de quo nō expedit facere mētiōe; ⁊ non illos qui suo iure ꝑ uato. nā ꝑ ꝑuilegiū princeps intēdit derogare iuri publico nō priuato. vt. l. j. §. si quis a principe. ⁊ §. merito. ff. ne q̇d in lo. pu. c. l. tollit. l. cōe; contrariam non legem spālis loci. s̄. eo. lib de consti. c. j. nā priuilegiū non tollit pactū ꝓcedēs. s̄. eo. ex multiplici: nec priuilegiū de presc. veniens hic est ꝙ quādo papa vult are ⁊ tollere hoc exprimit cle. dudum de sepultu. ad hoc optie quod no. de iure pa. cū dilectus vbi littere pape non preiudicāt patronis laycis super iure suo. ꝑ h̄ facit hoc. c. j. rñso vbi pz ꝙ so possessio tacita in priuilegio ipedit vires priuilegij quo ad il ad possessoriū: probatur etiā de priuilegijs dudū. fortius igit̄ impedire dz proprietas ⁊ possessio. vt in. q. nostra. Hic cōuenit quod no. de concef. preb. cū nostris vbi colorata possessio si ta tatur ipedit impetrationē. facit etiā qḋ habet̄ in. x. col. si de fe. de. otro. c. i gñali ibi i gñali, alienatōe vasalli nō ꝯtinent̄ nisi fue t dictum ⁊ de capita. qui curiā ven. c. j. vbi feudū feudi feudatarij non transit in venditiōe quā facit dominus de feudo alijs iā rōibus hoc cōfirmat. sed predicta magis vrgent vt ibi dixi.

De regularibus ⁊ trāseūtib⁹ ad religionem. Rubrica

1 Monachus ante. xiiij. annū efficaciter obligari non pōt tacite vel expresse.
2 Impubes religionē ingressus egredi pōt infra. xiiij. annū.
3 Pubes factus tribus casibus statim obligatur.
4 Approbare pōt quis qḋ in etate pupillari fecit.
5 Differentia inter puberem ⁊ impuberem.
6 Professus in monasterio delicato postea reformato an resire possit.

S qui monasterium. Prima ps tractat de impubere monasterium ingresso. Secūda d impubere. ibi si xo. Tertia declarat distinctionem habitantiū. ibi distinctos. Prima distinguit an egrediat̄ ante fi. xv. an. post ꝑmittit: s; tres casus excipit. secundu; prohibet ibi ꝙ si sūt habitus indistincti: sec⁹ si indistinctissimi. Secunda dicit pube; professum si per annū tulerit habitum indistinctū. etia; si sit indistinctissim⁹ ⁊ diuersitatis rationē reddit ibi qm̄. ¶ No. primo ꝙ dicit monasteriū ingredit̄ ⁊c. ad h̄ em̄ vt cursu tpis iducat̄ professio requirit̄ ꝙ moret̄ in monasterio. nam extra monasteriū assumptio habit⁹ etiā professorū non videt̄ iducere professionē tacitā: nec etiā lapsus anni. Multum em̄ ad professionem operat̄ claustrū congregatio ac loci stabilitas. vt. no. Hosti. s̄. qui clerici vel vo. insinuāte: ⁊ qḋ no. eo. tit. consuluit. Ite; ꝙ hic dicit monasterium intellige ēt canonicorū regulariū quorū loca vel ecclesie monasteria dicūtur de eta. ⁊ qua. accepim⁹ ⁊ de priuilegijs cum olim propter. Item requirit̄ nedū locus: s; anim⁹ vt sc; eo. aīo ingrediat̄ vt fiat monach⁹. si em̄ ingrederet̄ visitās locum: vel personā loci vel pro sua tuitione vel requie vel similibus causis: non esset locus his que hic dicūtur. nec i aut̄. ingres vbi hoc glossat̄. ¶ Secūdo no. ꝙ licet ante xiiij. annum possit quis religionem ingredi non tn̄ pōt efficaciter obligari tacite vel expresse. Sed dices cum minor. xiiij. an. doli capax oblige; diabolo delinquendo. vt de delic. pu. pueris. quare non ita deo ꝓfitendo sic bene agendo. Sol. dic ꝙ peccatum sine deliberatione committitur: nec peccati autor. s. diabolus deliberationem hominis querit: sed casum. xxvj. q. ij. visis post princi. deus autem qui nemini insidiat̄ vult ꝙ seruus deliberet anteq̄ votum mittat. xxvij. q. j. nuptiarum. ⁊ de conse. di. iiij. queris. ⁊ ita di. s̄. e. postulasti. ad fi. ¶ † Tertio not. ꝙ impubes religionem ingressus pōt egredi. j. totū. xiiij. annū. s; nūquid quādocūq; j. dictū annū xiiij. videtur ꝙ si ingredit̄ sua spōte. secus si a parentibus offerat̄: tūc enim ante. xiiij. annū completū non videt̄ posse ingredi: qḋ an sit ve;. dic vt. s̄. eo. c. ij. ⁊ c. cū vi;. vbi no. an si vt minor in contractibus potest aduersus contractum restitui nisi lesus: vt in to. titu. de minore. ita possit aduersus professionem: dicit ꝙ non: q: non potest in hoc pretendi lesio. cum seruiat cui seruire regnare est. facit quod not. in Spec. ij. parte de resti. in integ. §. qualiter. versi. sed nunquid minor ⁊. ff. de mino. ex causa. §. papinianus. al. l. papus. ⁊ qḋ ibi no. ¶ Quarto not. post Joan. an. in nouell. ꝙ q̄tuncumq; impubes in monasterio steterit tamen totus. xv. annus etatis sue est sibi annus ꝓbationis ita ꝙ. j. illum non est obligatus etiam religioni in ge

3 nere: sed libere redit ad seculū: vt in textu. ¶ † Quinto not. ꝙ
a factus pubes[a] in tribus casibus statim obligat̄. primo sc; cū expresse profitetur. secūdo cum suscipit habitum professorum. tertio cum professionem a se prius factam postea ratā habet. alios casus enumeraui post doc. s̄. eo. super eo. in. ij. q. ⁊ plenius in. c. insinuante. qui cleri. vel vo. vbi no. post Hosti. Aduerte tamen q: ille qui ante annum probationis completum profitetur i casibus hic no. ⁊ alibi. vt. s̄ non oblige; precise illi religioni in qua ingressus est: sed illi vel alij qḋ dic vt. j. c. iij. ⁊. s̄. c. signi. vbi post Hosti. dixi ꝙ vbi minor facit professionē poterit etiā ex dispensatione episcopi etiam leui trāsire ad minorem vt in illo. c. et ita no. in. c. de tēpore ordi. ⁊ vide qḋ no. Joan. and. s̄. eo. lib. de pre
4 ben. cum singula. ¶ † Sexto no. ꝙ potest quis approbare qḋ fecit in pupillari etate. Alie vero dispōnes inite per minores an statim post aduentum pubertatis confirmēt̄ tacite vel expresse dic vt. no. i. l. j. ⁊. fi. C. si maior fac. ¶ Septimo no. in ver. ꝙ si ꝑ totum ⁊c. innuit em̄ ista dictio per qḋ debeat esse annus continuatus non interruptus ad hoc. vt per lapsū anni professio inducat̄. vnde si quis stetit quatuor mensibus in monasterio ⁊ deide exiuit si ite; ⁊ ite; rediens compleuit annū non resultat tacita professio. Ego post Joan. de ligna. istam. q. formaui in. c. ad apostolicā. s̄. eo. in. ij. q. ⁊ dixi post eum ꝙ annus interpellat⁹ ad professionem non sufficit: q: intentio iuris fuit vt omnis asperitas monasterij probaretur continuo anni spacio. nam intermissio asperitatē minuit. vt ad sensum patet. nam aliud est nō comedere per annum continuum: vigilare ieiunare ⁊ alijs asperitatibus vti: aliud est leuius ista agere temporibus alternatis. Itē iura simpliciter dicunt de anno: sed cum lex de tempore loquitur intelligit̄ de cōtinuo: vt no. ff. de diuer. ⁊ tempo. pre. in Rubrica ⁊ videt̄ textus de elec. cupiētes. §. cete;. s̄. eo. lib. Ad idē faciunt omnia iura dicētia cursum prescriptionis per actu; contrarium interrūpi: vt sic sit opus prescriptionem a capite inchoari vt de prescrip. auditis ad hoc qḋ no. Jo. an. post Jo. mo. de here. cū cōtinua in glo. per annum. s̄. eo. lib. vbi dicit q̄ dictio ꝑ de sui natura inducat continuitatem ad hoc etiā allego d excu tu. ff. l. nō solum. §. annus. Spec. tamē no. contrarium de statu mo. q. xxxiiij. alle. xxij. di. fraternitatis Bart. de hoc no. in. l. fi. §. quotiēs de publica. ⁊ Gui. de cu. in. l. necnon. §. si quis sepi⁹. ff. ex qui. ca. ma. ¶ Octauo no. ꝙ quandoq; incedunt in code; habitu nouitij ⁊ professi: ⁊ dicunt̄ tunc habitus idistincti. qñq; indistinctissimi: vt cum eodē habitu cōtinuant̄ alijs seruientes qñq; vero nouitij ⁊ professi vtunt̄ habitu distincto: ⁊ hec distinctio est duplex latens ⁊ patēs vt legitur. ⁊ no. in. cle. j. eo. in quo aūt habitu debeant stare nouitij. j. annum in monasterio dicūt quidam ꝙ in laycali: alij in monachali quod tenet Lau. Vinc. ⁊ Philip. Tan. in hoc dixit, standum esse consuetudini monachorum ⁊ mandatis regule potius quam iuri scripto idem glo. Ber. de hoc not. s̄. cod. super eo. alleg. c. legem ⁊. c. si quis incognitus. vij. q. ij. vbi de hoc. Probabile tamen est ꝙ per signa distiguātur nouitij a professis sicut in simili christiani a iudeis: seruus a libero famulus a domino paterfami. a filio. meretrix a matrona. clericus a layco ecclesia curata a non curata: vt dixi in. d. c. statuim⁹ in. quarto not. ¶ Nono no. ꝙ factus maior per lapsum anni in religione persistens in habitu indistincto videt̄ tacite profiteri. ⁊ dicit Hostien. ꝙ ista est presumptio iuris ⁊ de iure que non admittit probatione; in ꝯtrarium de spon. is qui Idem Jo. mona. ⁊ Accur. Joan. and. contradicit enim ꝙ hec presumptio bene recipit probationē in contrarium. puta si fuit protestatus ꝙ per lapsum anni non intendebat obligari: remittit tamen ad no. in nouella. s̄. eo. c. ij. in glo. vt si legatis. ⁊. c. ex parte super gl. fin. Lap. dicit ꝙ talis protestatio iuri contraria cui contradicit per factum contrarium non videtur talē tueri: nisi ex causa fieret de consti. cum. M. ⁊ ꝙ me. causa. c. j. ⁊ de
5 appel. sollicitudine. ⁊ de censi. cum olim. ¶ † Decimo not. differentiam inter puberem: ⁊ impuberem sumentes habitum idistinctissime. nam pubes talem habitu; sumens per delationem ānalem intelligitur tacite profiteri: sed impubes assumens hoc deferendo ipsum post pubertatem per annum non intelligitur tacite profiteri rationem differentie reddit textus. Sed hic quero an deferens habitum indistinctum vltra annum intelligitur tacite profiteri dicit Inn. ꝙ nō q̄tocūq; tēpore eum differat: ⁊ sic dicit Ab. se vidisse literā absolutoriā datā cuidam monacho qui per. xx. an. steterat in habitu probationis: qḋ est verum quādo distinctio est patens in colore scissura vel forma: qḋ dic vt legitur ⁊ no. in cle. eos eo. ti. ⁊. s̄. eo. ex parte. Aduerte ēt q: ista tacita professio per lapsum āni procedit ex iuris presumptione. vt dixi ⁊ ideo si in monasterio esset cōsuetudo ꝙ in certo tēpore fiat vocalis professio vel alie solēnitates interueniant: tūc per solā receptionē vel portationē habit⁹ nō intelligit̄ quis professus qḋ dic vt no. s̄. eo. c. ij. vbi de hoc dixi. ¶ Undecimo no. Jo. an.

a ¶ Pubes. adde qñ pubertas dicat̄ i masculo ⁊ femina isti. d nup. i prin. bart. i l. arrogator §. nō tm̄. ff. d adop. ⁊ i l. s; milites §. iā aūt. ff. d exc. tu. in lec. Nic. de neapo.

6 sup v̾bo firmiter † argumētū ad.q.de pfesso in monasterio delicato postea reformato ꝙ resilire nō possit. Archid.remittit ad sum. Host.de voto.§.vtrum.⁊ p quemver.qd si aliqs scholaris vbi plene ⁊ cum distinctōe soluit Jo.an.remittit ad no.p eum s.eo.sup eo.vbi quesiui an in monasterio in quo regula seruat possit maior pars alijs inuitis indicere ⁊ ordinare regulā magis artam de qua p Jo.an.in.c.cū oēs de ↄsti.⁊ cle.vt hi qui d̄ eta.⁊ qua.⁊ no.j.de sta.re.c.j.in glo.sed quero. ¶ Duodecimo no.ꝙ impubes maior septēnio de his q̄ agit non hꝫ plenū itellectum:infans v̾o qd̄ videt ignorat vt in gl.pe.lex alibi dicit:ꝙ neqꝫ scire:neqꝫ decernere talis etas pōt nō magis q̄ furiosus vt.ff.de acq̇.here.l.pupillus:vbi dicit Bar.ꝙ in intellectu nostro.primo fit q̄dam examinatio post examinationem iudicat intellectus:istius examinatōis ⁊ iudicij capax nō est pupillus Item illud scire dicimur qd̄ p cām cognoscim⁹:⁊ p examinationem factam vel cū nobis vel cū alio vt.l.bonor de bo.pos.⁊ istō scire nō hꝫ pupillus.pupillus tū pximus pubertati bn̄ pōt scire ⁊ cognoscere:sed nō plene illa q̄ reqrunt examinatōem: illa v̾o q̄ sine deliberatōe cōmittunt vt delicta bn̄ pōt cōmittere pximus pubertati vt.l.j.§.an pupillum.ff.de pos.⁊.l.j.de noua. ¶ Tertiodecimo no.ꝙ qn̄qꝫ monachi ⁊ seruiētes eodem habitu gaudēt:⁊ si talis habit⁹ est religiosus:an ferētes tunc p lapsum anni videant tacite pfiteri:dicit Jo.an.post Arch.ꝙ vbi q̇s p annum fuit in religione tenet ad pfessionem vt.s.e. statuimus. Et ad illum p̄cise cogit si in loco quem intrauit seruat religio p distinctionē regularis discipline. Si v̾o ibi nō seruabatur religio:nec ipse se obligauit exp̄sse ad illam seruandam sed simplr̄ intrauit cogēdus est nō p̄cise:sed causatiue vt i gl.vt seruiētes:⁊ vide p Host.eo.ti.§.ad q̇d teneat.⁊ de ele.cū cām ⁊.c. cum clerici.s.eo. ¶ Decimoquarto no.ex q̇bus distinctio habit⁹ cognoscat:⁊ in dissimilitudinem habitus denotat distinctio patēs ⁊ ↄsistit i colore scissura vl̾ forma p bn̄dictionē deno. distinctio latēs.q̄dam v̾o est distinctio non p habitus sed per actus:q: non pfessi stāt ifra chorum pfessi.s.illi non habēt vocem in.c.isti sic p delationem habitus pfessorum post triduum inducit tacita pfessio in maioribus ita si miscet se actibus pfessorum quod dicvt no.s.e.vidua.in nouel. Tangit Jo.an.in nouel.quid est religio.dicit ꝙ est dei cultus vel veneratio:iō sic vocata fm ysido.q: p illam religam⁹ animas nr̄as ad diuinū cultū vinculo seruandi ad h̊ vide qd̄ no.s.e.sup rubr.in nouella In religiōe aūt reqrunt fides in credēdo.spes in sperādo:charitas in amādo religiosū insup differt a sacro:q: primū ad iustos hoies scd̄m ad deū ptinet. Sicut aūt religio est i virtute: ita supstitio in cultu illicito fm Jo.an.in nouel.

1 ☞ Conscie puritati dꝫ adesse iudicium rōnis.
2 Annus pbationis indulgetur a iure in subsidium fragilitatis humane.
3 Mendicantium ordinem ingrediens infra annū libere egredi potest.

1 **On solum.** Summa ⁊ diuide vt in glo. ¶ † No.ꝙ puritati ↄscie dꝫ adesse iudicium rōnis:⁊ vide prima ad corin.viij. c. ¶ Scd̄o no.ꝙ p̄dicatores ⁊ minores ante pbatōis annum elapsum nō pn̄t aliquem recipere ad pfessionē sui ordinis.nam cum eor regula sit in artissima pauptate fundata voluit hic papa aliq̇d spālitatis iducere sicut in insulis in q̇bus est dura ↄuersatio monachor vt.s.c.q: i isulis

2 ¶ † Tertio no.ꝙ annus pbatōis indulget a iure in subsidium fragilitatis humane.cui pōt renūciari tacite ⁊ exp̄sse.nisi i mēdicātibus vt hic pꝫ.⁊.s.eo.ad aplr̄icam vt tū ibi dixi posset ↄ h̊ obijci ꝙ non possit huic dilationi anni renūciari:q: dicta dilatio indulget a iure vt pbet q̇s asperitatem regule quā forte humana fragilitas non est apta pati:cum ergo de ipa nō possit q̇s esse certus nisi p expientiā non videt valere renūciatio sup re pꝛsus incognita:sicut non pōt quis renunciare iuri futuro ⁊ casibus fortuitis q̇ non pn̄t cadere in mente renūciātis: vt.l.j. C.de pac.⁊.l.sed ⁊ si q̇s.§.q̄situꝫ si q̇s cau.So.vt dixi in.d.c.ad aplr̄icam. ¶ † Quarto.no ꝙ ingrediens ordinem minorū vel

3 p̄dicatorū siue alior mendicantium pōt infra annū libere ad aliam regulam trāsire vel ad seculum redire:hoc tū de reditu intelligas esse verum nisi pfessus fuerit exp̄sse vel tacite vt in v̾.vel nisi.quem intelligit Archi.⁊ bn̄ quando est pfessus ordinē dictorum fratrum.lꝫ enim ista ↄstitutio nolit tales obligari religioni delinquētium:nō tamē sequitur ꝙ velit impedire obligationem deo factam:vt adimpleat.pn̄t ēt isti fratres q̇ tū nō deliquerūt agere vt.s.religionem ingrediat nec maneat in seculo vt hic in nouel.⁊ p Host.s.e.statuimus:⁊ est mir ꝙ si q̇s est pfessus obseruātiam regule mēdicantium nōv ꝫ pfessio:q: fcā infra annum obliget ad religionem in gn̄e:qd̄ non gessit in mente, Sꝫ dic ꝙ q̄libet religio hꝫ eadem substātialia q̄ ↄsistūt in tribus de q̇bus in.c.cum ad monasterium in fi.de sta.mo. aspi[...]s v̾o ⁊ laxitas q̄ diuersificant vnam religionē ab alia sunt accē[...]tia:⁊ iō pn̄t cōmutari ⁊ facilius alterari q̄ substantia vt.l.o[...] ff.de pub.iud.⁊.l.iurisgētiū.§.q̇nimmo ⁊.l.ab emptōe.ff.d̄ p[...]nam ⁊ alibi substātia non mutata pter difficultatem alter[...] cōmutat dispensatio tam in ciuilibus q̄ in criminalibus vt[...] ⁊ qd̄ ibi no.si cer.pe.⁊.l.pe.de in ius vo.⁊.c.si heredes de test[...] hoc dixi.s.e.sup eo. ¶ Quinto no.ꝙ in anno pbatōis nō [...] mit q̇s vitam voluisse mutare nisi clara pbatōe vel cōpetēti[...] indicijs doceat:ponit exemplum Arch.in dn̄o Alberto de[...] tor doctore hispano:q̇ oībus suis bn̄ficijs renūciauit exp̄s[...] oīa bona sua inter paupes dispēsauit:⁊ imediate est ingres[...] ordinem fratrū minor alia ēt euidētia indicia p q̄ p̄sumit v[...] voluisse mutare hic p Archi.⁊ p Hosti.in sum.qui cle.vel vo[...] fi.iuxta fi.v̾.vel p euidētia signa.⁊ intellige ꝙ istam vite mu[...]tionem infra annum dꝫ pbare monasteriū:q: non p̄sumit vt[...] tex.qd̄ tꝫ Jo.an.post Arch. ¶ Sexto no.ꝙ qn̄qꝫ q̇s suspē[...]ne possit ad pfessionē recipi. Sed hic querit Jo.an.si ali[...] durāte suspēsione reciperēt an sint irregulares. Tenet ꝙ n[...] mittēs ad no.p eum de exces.p̄la.c.fi.⁊ in spe.delegato v̾.q̇d[...] officijs.⁊ v̾.se.⁊ cle.cum sit d̄ magistris in gl.fi. ¶ Querit Jo. an hoc.c.hēat locum in mulieribus ordinum medicantiū. d[...]t ꝙ sic:⁊ refert se.d. Recupium ↄsuluisse. Nam mēdicātes su[...]t lꝫ ex priuilegio aplr̄ico possint hr̄e pprium qd̄ priuilegiū d[...]t se vidisse ⁊ legisse.facit qd̄ no.in cle.vt pfessores in gl. p̄dicatores eo.ti.⁊ qd̄ no.s.eo.li.de ele.gn̄aliter.⁊ de relig.c.vno.sup[...] bo cunctos. Hunc textum dum dicit ꝙ omnino nō impedi[...]t quominus infra annum possit redire ad seculum inducit ac[...]q. an nouitius existēs in nouitiatu delinquēs talr̄ ꝙ si essꝫ pfessus deberet puniri pena ppetui carceris:possit hac pena d[...]nari a p̄lato regulari:v̄r ꝙ sic p.c.sicut.xx.q.j.⁊.xxvj.q.vj. d[...]a pfis ⁊ de sent.excom.religiose. Tenet ꝙ non possit nisi spo[...]te consentiat:⁊ accōmodando ↄsensum videt tacite pfiteri:si [...] duo pseueret:nisi ↄtrium ptestet facit qd̄ no.in.c.bn̄ficium.[...] li.⁊ cle.ij.eo.ti.p Jo.an.

1 ☞ Professio dicitur esse duplex.
2 Profiteri exp̄sse pōt manens in habitu seculari.

Onstitutionem. Prima ps [...] cur de medi[...]cantibus. Scd̄a de non mēdicantibus ibi in alijs. [...]rum prima facit duo. Primo ponit declarato[...] Scd̄o pꝛogationem ibi vnde. Scd̄a etiam d[...] facit ponit regulam quam distinguēdo duo membra decla[...]t primum ibi sed exp̄sse.scd̄m ibi tacite. ¶ Not.ꝙ p idētita[...] rōnis inducitur legū extensio ad alios casus similes subad[...]i non decisos:decisos autem non immutat idētitas rōnis [...] notat in aut.quas actōes.C.de sac.san.ec.Bar.tū dicit cu[...]q ritur vtrum lex extendat ad casus similem rōnem habētes [...] ꝙ aut lex est plata simpliciter. Aut in ea sūt v̾ba taxatiua. Primo casu aut p extensionem inducit correctio alterius iuris [...] non pōt:vt.d.aut.quas actiones.aut legum declaratio seu [...]stinctio:⁊ tunc pōt fieri vt.l.si ↄstante.ff.so.ma.⁊.l.que pptc[...] cessitatem:⁊ ibi no.de reg.iur. Aut lex non est simplr̄ plat[...] sunt in ea v̾ba taxatiua:⁊ tunc aut p aliam legem apparet [...] tensione:⁊ extēdimus vt.C.de p̄di.minor.l.ob es.⁊ qd̄ ibi n[...] de vsucapio.l.serui noīe ⁊ de reg.iur.l.contractus. Aut p a[...] legem non apparet de extēsione:⁊ tunc aut est lex plata in [...] fauorabili ⁊ pior extendit vt.l.illud.C.de sac.san.ec. Aut in [...] su odioso:⁊ tunc secus:vt.l.ij.C.de patri.qui filios distr.⁊ [...] Dy.in ar.j.eo.li.de reg.iur.⁊ ita distinguit Bar.in.l.si ↄstate prealleg.in.ix.q. Et circa hoc omnino vide qd̄ no.Cy.in.l. [...] j.q.C.que sit lon.ↄsue.vbi ex similitudine rōnis non dꝫ ext[...] consuetudo vel statutum ad casum habētem maiorem rōne q̄ exp̄ssum sit in iure cōi aliter sit puisum: nisi verba ēt impropꝛie sumpta possent ad talem casum trahi vt ibi videas p exem[...] et qd̄ dixi.s.eo.li.de ele.si postq̄.⁊ de tempo.ord.c.j. Et ist[...] ciunt p decisione q̄onis quam format hic gl.iiij.vt.s.cle. du[...] non extendat ad alios q̄ minores ⁊ predicatores:q: a iure [...] exorbitat inq̄tum de relictis priuilegiatis vult illos teneri [...] quartam parochialem in nouel.tū dicit hic pꝛogatam per [...] ad heremitas scti Augu.⁊ per papam Jo.ad carmelitas [...] q.vide plenius in.c.que a iure.j.eo.lib.de reg.iur.⁊ qd̄ no.i[...] odia.j.eo.in mercu.in fi.argumentorum.⁊ in fi.q.ij.de pen. heret.statutum in fi.primi responsi el.ij. ¶ † Scd̄o not.ꝙ du[...]

1 plex est pfessio expressa ⁊ tacita:⁊ fortius expressa obligat [...] precise illi religioni quam pfessus est:sic ⁊ alibi pupillaris ex[...]pressa fortius agit q̄ tacita in exclusione matris vt no.in.l. [...] cibus.C.de ipu.⁊ ali.sub.facit.l.q: certū.ff.loca.⁊ est ratio:q[...] ta cita descendit ex lege p̄sumptiue.exp̄ssa vero ab hoīs disp[...] non mirum igit si durius agit cum hoīe q̄ cum lege vt in.l. [...] sus.

sus.ff.de arbi.ꝛ.c.potuit.de loca.ꝯiuncta.l.magnam.C.de ꝯhē. emp.¶ †Tertio no.ꝙ manens ēt in habitu seculari pōt expsse ꝓfiteri.Sed tangit Jo.an talis ꝓfessio necessario fieri debeat in manibus illius qui pōt incorporare ordini.remittit ad not. ꝯ.e.porrectum.ibi dicit ꝙ sic ꝯm Inno.ꝛ Host.ꝛ idem hic La. dum dicit ꝙ dꝫ fieri in illius manibus q̃ eam recipiat ꝛ recipe possit:vtputa abbatis vel epi vel alterius de mandato ipsoruꝫ plus dixit Arch.s.ꝙ fieri possit ꝓfessio in manibus abbatisse vel sup altari:allegat q̃ cle.vel vo.ꝯsuluit ꝛ idē Host.ibi i ꝯtriuꝫ facit qđ no.xx.q.j.vidua in prima gl.ꝛ.q.ij.statuimus.ꝛ ð peni. re.noua q̃dam.ꝛ de ma.ꝛ obe.dilecta.Sꝫ dicit Lap.posito ꝙ abbatissa possit feminam ad ꝓfessionem recipe:an pōt recipere masculum:ꝛ prima facie dicit ipse videretꝰ ꝙ non.nam p ꝓfessio nem efficitꝰ ꝓfitens filius spūalis:ꝛ subditus illius in cuiꝰ manibus ꝓfiteꝰ:ꝛ ideo dꝛ pater Abbas:sed mulier nō pōt aliquē in filium adoptare:vt insti.de adop.§.femine.ergo a simili nō videꝰ posse quem ad ꝓfessionem recipere.ꝛ ita in hoc deterior sit ꝯditio feminarum q̃ masculoꝝ:sicut in multis alijs enumeratis in Spe.de ꝓcuratore.§.j.in prin.ꝛ.l.in multis de sta.ho. ¶Quarto no.ꝙ receptio habitus ꝓfessoꝝ cum delatiōe tridui obligat religiōi in gn̄e.ista aūt obligatio in genere intm̄ solēnizat votum:ꝙ si dimissa religione assumpta: mr̄imoniū cōtrahat non teneret:vt hic in nouel.vbi remittit ad no.ꝯ.e.ꝯsuli super gl.pe.in nouel.ꝛ idem Guil.in Spe.de sta.mo.ver.xliij hoc verum qn̄ ꝓfiteꝰ religionem expsse vel tacite:sed ex cā illi religioni obligatus non est sed religioni in gn̄e vt hic.ꝛ.ꝯ.c.ꝓxi.Cum autem q̇s ꝓmittit vel vouet religionem intrare istð votum est simplex:vt.c.q̇ post votum.j.eo.ꝛ sic non dissolueret matrimonium post ꝯctum vt.j.ti.j.c.j.ver.hec vero in nouel.sup verbo alicui posset tn̄ iste qui sic ꝓmisit conueniri vt monasterium ingrediaꝰ.lꝫ votum sit de futuro.Nam ecclesia distinguit illuꝫ q in genere ꝓmisit religionem ingredi:qđ dicvt no.de censi.ex parte in nouel.facit.vij.q.ij.agatosa.Item diligēter aduerte ꝙ ex receptione habitus ꝓfessorum certi ordinis:dicit tex.hic ꝙ obligaꝰ religioni in genere.ꝛ non illi cuius habitū suscepit.Lap. intelligit hoc verum qn̄ p ip̄m is q̇ ingrediꝰ nouitius intendebat in genere.non aūt in specie certis loco vel ordini obligari. Nam si tpe emissi voti vel facte ꝓfessionis expssit de certis locoꝝ ꝛ ordine stabiꝰ expssioni si ꝓbeꝰ.ita ꝙ si ibi esse non poterit non erit nec in spē nec in gn̄e ordini obligatus:ꝛ ꝯhere matrimonium poterit ꝛ ꝯctus tenebit.Si aūt aliq̇d non expssit vel expssit:sed non ꝓbaꝰ.tunc stabiꝰ dicto suo:in foro anime.nō in foro ꝯtentioso:vbi forte iuraret delato sibi iuramēto si alr̄ ꝓba non posset.ꝛ hoc casu an ꝯhere posset.remittit Lap.ad no.p Jo.an.ꝛ Arch.j.de relig.do.c.religionum.ꝯ.eo.ꝯsulti p Inn. ꝛ Host.ꝛ ꝯm predicta.ꝛ qđ hic.ꝛ.ꝯ.c.ꝓxi.dꝛ de obligatione ad religionem in genere qđ resultat ex tacita ꝓfessione dꝫ intelligi vt p̄dictum est ꝯm Lap.qđ tene menti.¶ Ultimo no.ꝙ de penitentia tridui post assumptum habitum ꝓfessoꝝ que penitentia non hꝫ locum in illo q̇ tulit habitum p annum:vt in gl.ergo illa etiam obligat in specie illi ꝓfessioni:cuius habitū tulit nūc in genere.Item ista penitentia tridui non hꝫ locum in ꝓfessiōe expressa.Item nec in illo q̇ prius vouerat religionē intrare ꝯm Jo.an.in nouel.sup gl.fi.Lapus predicta confirmans non dixit amplius in effectu.Sed nunq̇d sicut susceptio habitus professoꝝ req̇rit ꝑseuerantiam tridui:ita ꝛ immixtio actibus ꝓfessoꝝ:dicit hic Lap.ꝙ Jo.an.eq̇parat actum distinctū ꝛ actū indistinctū:ꝛ ita isto casu sicut illo req̇riꝰ ꝑseuerātia tridui de istis actibus ꝓfessoꝝ.vide p Jo.an.ꝯ.e.de testa.c.ij.ꝛ.ꝯ.e.li.de ele.ex eo ꝙ ꝛ.c.indēnitatibus.ꝛ.ꝯ.e.vidua.vbi vide.¶Querit Jo.an.de illo q̇ animi leuitate religionem ingrediꝰ ꝛ.j.triduū penitet:sed de facto exire non potuit donec fuit ꝓfessus ꝛ recepit ordinem sacrum postea exiuit ꝛ impetrauit delegatos a papa dicens se tunc minorem annis.xiiij.de quo tamen dubitabat ipse ꝛ testes qui tn̄ absolute deposuerunt eū minorem:ꝛ fuit p iudicem absolutus:an poterit in seculo remanere.secꝰ si post annum.xiiij.consensisset.xx.q.ij.c.j.

1 ☞ Beneficiato consentiente eius beneficium aliter conferri potest.

2 Bn̄ficiū an ꝯferri possit ꝯstituto in anno ꝓbationis.

3 Canonicus ecclesie cathedralis infra annum ꝓbatōis an vocari debeat ad electionem epi.

Beneficium. Ponit regulam.ꝛ q̃tuor eiꝰ casus exceptos ibi nisi ꝛ in fi. ꝓuidet soluēs obiectionem a regula.ibi sed interim ¶No.ꝙ bn̄ficium ingredientis religionem non est infra annum ꝓbationis alicui conferendum.Ratio qꝛ omnia eius iura personam eius in suspenso retinenꝰ ꝛ non opprimunꝰ Sicut dicit tex.in eo qui est apud hostes.ff.de here.insti.l.illa 1 institutio.¶ †Secundo no.ꝙ consentiente beneficiato potest eius beneficium alteri conferri.iste ergo consensus hꝫ viꝫ renūciationis.nam aliter non valeret alteri facta collatio de beneficio non vacante vt.c.j.de conces.ꝓbē.ad hoc facit.l.filium.ff.de acqui.here.ꝛ.l.iij.de dona.inter vir.ꝛ vxo.ibi celeritate ꝯiungē doꝝ actuum ꝛc.Sed nunq̇d ita prelato consentiente electoribꝰ ꝙ alium eligant poterunt eligere videtur ꝙ sic per istum textū per quem posset fieri fraus.c.admodum.de renun.volens enim renunciare in manibus vt teneꝰ.vt ibi intrabit religionem:et cum protestatione ꝙ non per id intendit obligari religioni cōsentiet beneficium cōcedi vel alium ad illud eligi.ꝛ postea egredietur.Sed dicit Jo.an.ꝙ id qđ hic dicitur debet intelligi in collatore non in electore:pro quo adducit qđ hic dicitur conferendum ꝛc.ꝛ qđ ipse no.in.c.is qui tacet.j.eo.lib.de reg.iur. in prima qōne vbi dicit ꝙ prelato expresse consentiente electoribus ipsi non possunt eligere alium in eius locum.non sic si expresse consentit collatori ꝙ ipse conferat hoc ipse notat in.c.ex ore.de his que fi.a ma.parte capitu.vbi dicit ꝙ iste consensus prelati accommodatus per prelatum electoribus.vt alium eligant.ideo non habet vim renunciationis:qꝛ non est facta in illius manibus in cuius debet sciꝫ episcopi.secus si ipsi epo collatori consentit beneficiatus vt alij conferat habet enim talis consensus vim renunciationis vt dixi:ꝛ per ista infert Lap.ꝙ executor ad conferendum non posset beneficium de ꝯsensu impetrantis cōferre impetranti:qꝛ non in ipsius manibus est renunciatio facienda.ideo consensus beneficiati non hꝫ vim renunciationis:qꝛ executor ad conferendum nō potest renūciationeꝫ recipere nisi ad hoc mandatum haberet.facit ad hoc.ꝯ. eo.de ꝓben.dudum.vbi receptio renunciationis fuit expsse cōmissa.ꝛ hoc placet Jo.an.j.de ver.sig.c.sicut super verbo decedentium.¶ Tertio no.ꝙ si in ipso ingressu constat ꝙ ingrediens voluit absolute vitam mutare:ꝛ hoc p suam ꝯfessionem vel alijs modis de quibus per Jo.an.ꝯ.c.statuimus super gl.ij.et his casibus dicit tex.ꝙ potest eius bn̄ficium statim alteri conferri.nam frustra expectareꝰ finis anni postq̃ statim ꝯstat euꝫ ꝓfessum:qꝛ in incertis non certis ꝛc.l.continuus.§.cuꝫ ita.de ver.ob.ꝛ alibi dicit lex ꝙ frustra expectaꝰ tp̄s cuius nil operatur euentus:vt.l.aliqn̄.ff.ad velle.ꝛ faciunt ista iura ad.q.de q̃ p Jo.an.Uin.Jo.ꝛ Host.ꝯ.e.cōsulti super gl.pe.in nouel.de sponso qui ingreditur sponsa non cognita ꝙ illa statim ꝯhere potuit si apparet illum voluisse dimittere seculum Archi.ꝯ de elec.commissa.¶Quarto no.ꝙ ex cā deseruitur ecclesie per vicarium tp̄alem vel annalem concor.ꝯ.eo.lib.si pauper sup gl.ij. ꝛ de app.peruenit ꝛ de ele.cum ex eo.ꝯ.eo.lib.ꝛ dꝫ huic vicario assignari congrua portio sicut in vicario ꝑpetuo de quo de preben.extirpande.Sed q̇d fiet de residuo fructuum in casu huiꝰ c.an dabunꝰ huic existenti in ꝓbatione de hoc in gl.fi.q̃ refert opi.q̇dam dicunt ꝙ conseruabunꝰ subaudi ipsi eidem si exiuerit postea:sed certe iura que de fructibus ꝯseruandis loquunꝰ habent locum in ecclesia vacante:hic autem nō vacat.vn̄ Bar. brix.post.T.tenet vt in gl.pꝫ.Idem Archi.qui dicit ꝙ q̇ vult tenere ꝯtrium ostendat ius expressum al's dictum eius non ꝓcedat.alleg.xv.q.iij.§.cum autem.ꝛ.c.gonsaldus.xvij.q.j.glo.tn̄ ibi facit in ꝯtrium in illa.q.An qui fuit in ꝓbatione per annuꝫ stipendia repetat alle.ēt ꝙ in ꝓbatione existens non dꝫ eē onerosus monasterio.xvj.q.vj.de lapsis.ꝛ.vij.q.j.siquis rapuerit. Sed illa iura non de his qui sunt in ꝓbatione:sed de inclusis ꝓpter culpam loquunꝰ.ꝓbatio autem ita respicit fauorem monasterij sicut ingressi.ꝯ.e.ad ap̄licam ita dicit in nouel.sup gl. fi.vbi per ista sentit ꝙ si iste q̇ per annum stetit in ꝓbatione exiuerit non teneaꝰ restituere monasterio recepta illo anno vel teneaꝰ pro dimidia cum probatio in fauorem vtriusq̧ cesserit.cogita.

2 ¶ †Querit gl.magna.vtrum constituto in anno ꝓbationis poterit beneficium conferri:videtur ꝙ sic sicut retineat acquisitum.vt in hoc.c.ꝯtrium tꝫ glos.s.ꝙ non possit conferri sibi beneficium quod non pōt possideri per regulares.vt est beneficium simplex:vel hospitale ꝯm Lap.qui per hoc infert ꝙ ad curatum beneficium poterit eligi nedum expresse:sed etiam ꝓfessus:ꝛ etiam nouitius dummodo sit beneficium seculare non regulare in eo tn̄ erit an consentire velit nec ne.regulare autem beneficiū non ꝓfesso expresse non videtur posse conferri qđ dic vt in cle.ne in agro.§.ceteruꝫ de sta.mo.ꝛ per id qđ dicit Lap. ꝙ beneficium simplex non potuit huic nouitio conferri.collige ꝙ beneficium suuꝫ non poterit cum illo simplici permutare per id quod no.in cle.de pen.si quis suadente in gl.nō priuat obtentis.

3 ¶ †Secundo quero post gl.magnam an canonicus ecclesie cathedralis infra annum probatiōis vocari debeat ad electionem episcopi que tunc imminet facienda presupposito ꝙ sit in loco de quo al's esset vocandus:ꝛ non constat ꝙ adhuc voluerit mutare vitam.ꝛ ꝙ sit vocandus inducit qꝛ retinet bn̄ficium ip̄um.vt hic.ergo ꝛ iura ex eo ꝓuenientia:sed eligere est

quidam fructus possessionis: vt no. Inn. ⁊ Host. de rest. spo. in literis: ergo ⁊c. ⁊ ē similis huic illa questio disputata corā quo iste nouitius debeat conueniri: ⁊ tenuit disputans ꝙ coram ecclesiastico si de facto ⁊ quo ad posses. est plene translatus: vt sic religiosis adherētia religiosa censeant̃ vt. l. que religiosis. ff. d̄ rei ven. ⁊ fauor religioni debet̃ ⁊ ꝓ ea in dubio iudicandū. ff. de relig. ⁊ sump. fu. l. sunt ꝑsone ad hec opinio Hostiē. approbata de qua. j. e. li. de sen. exc. religioso. ij. rñso. facit etiam qd̄ no. Jo. an. de sepult. de his sup̄ gl. pe. in nouel. an si talis moriat̃ infra annum ꝓbationis parochialis ecclesia habeat canonicam ad idem qd̄ ipse no. de renū. ex transmissa in gl. j. sed opinionem q̄ hꝫ ꝙ ille sit ad electionem vocandus. tenet Archi. Non ob. ꝑ eum ꝙ per hoc oportebit eum exire claustrum pluries si vocandus erit ad electionem ⁊ ad alios actus in q̄bus absentes necessario sunt vocandi. vt ad receptionem canonicoꝝ. ⁊ ad cessationem diuinoꝝ ⁊ sic sepius discurrendo male experiet̃ mores ⁊ asperitatem regule. ⁊ in solitudine: ⁊ silentio dꝫ fieri ꝓbatio. vt in gl. Ad ista em̄ respondet Arc. ⁊ dicit ꝙ ad euitādum ista tan ꝙ iuste impeditus constituet ꝓcur. ne sua experiētia ipediatur vel interrumpat̃ alle. s̄. eo. li. de ele. c. pe. in prin. Item hoc ꝓbat q2 ille nouitius poterit facere testm̄. ar. no. ꝑ Inn. ⁊ Host. de testamētis q2 ingrediētibus: ⁊ per Host. in summa de testamen. §. q̄s potuit. ver. idem puto. item iste tex. ꝓbat ꝙ hꝫ consensum ⁊ dissensum ergo non est efficaciter religiosus. Non ob. c. religioso. ij. rñso. j. e. li. de sen. exc. ibi em̄ ꝑm eum de alia materia loquit̃. s. de priuilegio ordinis clericalis: ⁊ introducto in fauorē hic de eo quod est ꝓprium ⁊ priuatum ⁊ dependet a ꝓpria voluntate quam adhuc hꝫ. Non ob. ꝑm eum. s̄. e. de ꝓcu. c. ij. qd̄ fortiter facit in ꝯrium. vt in gl. circa fi. nam ibi agit̃ de facto alterius scꝫ dñi constituētis cuius factum impediri non dꝫ. gl. tꝫ ꝯrium circa fi. vbi dicit secus in patrono vel alio ad quem nō iure collegij: sed iure ꝓprio spectaret electio. ⁊ dicit in nouel. ꝙ in his ꝓcedit opinio. Arch. q2 fortius est ius qd̄ spectat ad aliquem iure singulari ꝙ̄ qd̄ spectat iure collegij: ⁊ facilius istud ius collegij euellit̃ ꝙ̄ priuatum: vt ptꝫ ex no. in. c. cum omnes. in. j. gl. de consti. Hinc est etiam ꝙ ius collegij non transit in monasteriū per ꝓfessionē: sed ius priuati bene transit. xix. q. iij. si qua. facit qd̄ no. s̄. e. li. de p̄bē. cum in ecclesijs super glo. fi. in fi. ꝑ Jo. an. post Jo. mo. Ista faciūt ad. q. quam padue disputaui in his terminis. Eps̄ idēq3 patronus ecclesie vicen̄. condidit testm̄ ī quo titio filio fratris sui eiusdem ecclesie canonico ꝓ anima centū legauit. iste. T. mortuo testatore in monachum scte͞ Justine receptus infra annum ꝓbationis mortuo iam ep̄o: ⁊ adita eius hereditate decessit: querit̃ an ⁊ cui legatum hm̄ōi debeat̃: an ecclesie vicen̄. an ecclesie sancte Justine. aut heredibus ab intestato ipsius. T. primo ꝙ ecclesie vincen̄. formaui. x. rōnes. ⁊. x. al's ꝓ monasterio scte͞ Justine. demum ꝯclusi ꝓ heredibus ab intestato vt eis dcm̄ legatum ⁊ vniuersalis successio huius nouitij debeant̃. primo per. l. apud labeonem in prin. ⁊. §. j. ff. de prescrip. ver. ibi em̄ est casus in simili. s. cum causa ineundi ꝯctum tradit̃ res experiūda. ⁊ si sibi displicet infra certum terminum res reddatur. Si vero placet sit ꝯctus perfectus. dicit em̄ lex ꝙ si displicet dꝫ cum ipsa re restitui quicquid eius occasione ꝑuenit. Itē si res ipsa perit infra tp̄s experimenti dicit ibi tex. ꝙ ꝯctus nō erit perfectus: immo talis interitus perimit eius ꝑfectionem ⁊ consummationem: ita ꝙ idem operat̃ mors siue interitus ante ꝑfectum ꝯctum ꝯtingens qd̄ operat̃ displicētia ꝯhentis: ⁊ ꝓbatur in mandato vbi idem operat̃ mors qd̄ pnīa ꝯstituentis quo ad reuocationem ipsius mandati ante actum ꝯsummatum vt. l. eius q̇ in ꝓuincia. §. nam ⁊ si tibi. ff. si cer. pet. cum ergo in q̄one ista ante annum experiētie inductum a iure. iste decesserit q̇ ipsum recepit non dꝫ eius occasione aliqd̄ emolumētum cōsequi p̄sertim: q2 talis eius transitus dꝫ censeri conditionalis nō purus resoluendus sub conditione: nam si censeretur purus dominus: ⁊ possessio bonoꝝ ingrediētis interim ꝑtineret ad monasterium vt. l. ij. ⁊. iij. ff. de in diem adi cum ibi no. cuius ꝯrium pꝫ hic: q2 hic retinet dñium ⁊ bona: ⁊ q2 pōt testari. vt dixi. ⁊ ēt si censeret̃ purus non posset redire ad seculum vt. j. eo. li. de re. iur. qd̄ semel deo. sed hoc pōt vt. c. ad aplicam. s̄. eo. Non ob. ꝙ iste decessit. vt monachus ⁊ in monasterio: ⁊ ꝑ ꝯsequēs videat̃ in morte perseuerare in eodem ꝓposito. vt in. c. maiores. de baptis. ⁊. l. scimus. C. de testa. nam dico ꝙ inter velle ⁊ nolle. ⁊ consensum ⁊ dissensum est quoddam medium. s. ad neutrū istorum extremoꝝ animum applicare: sed in suspenso retinere: ⁊ iste est dubius de statu suo: de quo dicit lex ꝙ certam legem dicere nō pōt: vt. l. qui in domum ⁊. l. testator. ff. de testa. ⁊ de isto loquit̃ q. nostra. Interim em̄. s. inter annum ꝓbationis pendet eius voluntas. ⁊ vtrum. s. in monasterio remaneat vel discedat declarabit futurus euentus: vt dicit tex. in simili. s̄. eo. lib. de ele. si forte. ⁊. c. fraternitatis de frigi. ⁊ male. ⁊. l. iure nostro in q̄bus inducit̃ tacita ꝓfessio enumerati in. c. statuimus. de regulari. e. mortem autem non reperit̃ ꝙ illa tacita ꝓfessio inducat̃ ei o ⁊c. vt. l. patre furioso. ff. de his qui sūt sui vel alie. iur. Nō ob p iste dicat̃ plene ꝯuersus vel mutasse domicilium vt sentiunt decretoꝝ pr̄es. Inn. Host. Jo. an. in. c. de his de sepul. Nā is d non est verum ꝑm Arch. post. T. s̄. eo. li. de sepul. cum quis. b stat em̄ plene ꝯuersioni bonoꝝ etiam tenendo testamēti facto ⁊ alia de quibus no. hic in glo. nō quidem a seculo discessit t ꝑpetuo esset in monasterio: sed ꝓbatōis cāvt. d. c. ad apostolā ergo plene cōuersus dici non potuit: nec potest. ar. ff. de diu. l. ij. ⁊ videt̃ casus in. d. c. religioso. ver. ꝙ̄uis. j. eo. lib. de sen. e. vbi dicit ꝙ talis non dꝫ cum effectu dici religiosus. Effectus autem religionis videt̃ esse bonoꝝ translatio cōsecutiua pe o nam si ergo persona que per prius ⁊ principaliter agit non st translata ergo nec bona que veniunt accessorie: ⁊ in ꝯsequēt ꝫ ar. l. ij. ⁊. iij. C. si pen. app. mors inter. preterea arguendo de a trimonio carnali ad sp̄ūale. vt glo. arguit in. l. generali. de r u nup. sicut ibi dotis ꝓmissio ⁊ cōstitutio hꝫ tacitam ꝯditionem si matrimonium sequatur. vt. l. stipulationem. de iure do. ita n sp̄ūali debet intelligi conditio. si sequat̃ ꝓfessio expressa vel tacita: q2 ante non querunt̃ monasterio vt in hoc. c. Ad rationē autem Cy. Raynerij de forli. ⁊ aliorum tenentium ꝙ spectat ad monasterium. Primo casu in aut̃. ingressi. de episc. ⁊ cle. p paret responsum per predicta: ⁊ plenius in predicta disputatione: vbi etiam ad iura que possunt adduci pro ecclesia vici. quo ad istud legatum factum ab ep̄o sub nomine canonici: ꝓ anima vt debeat̃ sibi. nam hoc est verum qn̄ relinquit̃ habēti d ministrationem. Secus si non habenti vt canonico. Item e ep̄s qui reliquit erat eius patruus: ⁊ sic cōtemplatione sanguinis non ecclesie reliquisse videt̃: vt. c. requisisti. s̄. de testamentis: quotiens enim cōcurrunt due cause. s. naturalis ⁊ accidentalis effectus in dubio naturali cause applicatur tāꝙ̄ cause inseparabili ⁊ ossibus infixe. ff. de excu. tut. l. si tutor petitus. j. ⁊. l. qui habet. §. qui autem. ff. de tutel. ita etiam disputans o reperio tenuisse dominū Guidonem de fulgineo decreto o cto. qui solenniter nimis tamē logicaliter: ⁊ obscure allegans pro herede abintestato concludit: cuius vt dixi opi. teneo per alia tamen iura ⁊ rationes. d. Petrus de ancha. vtriusq3 iuris doctor eximius.

1 ☞ Uotum precedēs de intrando religionem nō solēnizat ꝑ ingressum alterius.

Qui post votum. Ponit dcm̄ cōronem intersit ibi tanꝙ̄ ⁊ subdit de pena ibi ꝓ voto. ¶ Nota ꝙ qn̄q3 quis emittit votum de intrando certam religionem quo casu potest illa religio agere ꝯ ipsum vt votum adimpleat: q2 immo ⁊ si non expressisset certam cogeret illum ecclesia ad aliquam ꝓfitēdam qd̄ dic vt. s̄. de cens. r parte. in nouel. Sed quid dices si ille qui sic vouit in genere nō inueniat religionem que velit ip̄m recipere. dicit Host. ꝙ dꝫ esse sub obedientia ep̄i: ⁊ fiat eius monachus a quo sibi statuat̃ certa forma viuendi: ꝓut expedire viderit ipsius saluti: vt ise 1 no. in. c. porrectum. s̄. e. ¶ † Scd̄o no. ꝙ votum p̄cedens de intrando religionem non solēnizat̃ per ingressum alterius: sed illius quam vouit videt̃ solēnizari etiam assumendo habitum nouitioꝝ qd̄ est verum ꝑm Lap. qn̄ vouit intrare religionē certam. Si aūt ꝯtinentiam. tunc ingressus subsequēs non solēnizat illud votum ēt ꝯtinentie. intm̄ ꝙ non valeat matrimonium post ꝯctum: vt. c. meminimus qui clerici vel vo. ⁊ per hoc dicit qd̄ dicit ille tex. ⁊ ꝓfitet̃ in ipsa. tꝫ Lap. ꝙ si ille q̇ vouit de intrando certam religionem anteꝙ̄ ingrediat̃. ⁊ ēt post anteꝙ̄ ꝓfiteatur alteriorem religionem. s. matrimonium ꝯhat tenebit matrimonium ꝓbat ēt hic per hoc. c. ibi ꝓfitet̃ in ipsa ⁊ ibi per scd̄m solēne conuenis ꝙ in isto casu non dꝫ votum solēne ꝑ receptōem habitus sed ꝑ ꝓfessionem religionis factam in ipsa ꝑm eum. Qui in. vno. j. ti. j. inducit hoc ad. q. de facto q̇dam vouit seruari castitatem ꝑpetuo voto simplici. post tp̄s ingredit̃ religionē fratrum minoꝝ cui dat̃ habitus sine ꝓbationis caputio per p̄latum qui eum recipit ad religionem dictus autem intrās religionē post tres mēses: ⁊ infra tp̄s quo dcm̄ habitum portauit habuit pluries dicere ꝙ reputabat se ꝓfessum: ⁊ non vt nouitium ⁊ ꝙ volebat reputari vt ꝓfessus: ⁊ non vt nouitius a fratribus: tamen in nullo actu fuit tractatus a fratribus vt ꝓfessus. p̄dictus vero postꝙ̄ exiuit ordinem contraxit matrimonium cum quadam ꝑ verba de presenti: querit̃ an valeat istud matrimonium nec e fuit consultum per eum: ⁊ quēdam magistrum theologie ꝙ c ratio q2 habitus cum caputio suto dat̃ illi: vt nouitio ꝑm regulam dicti ordinis ꝓut placet prelatis: ⁊ in fine anni talis facit ꝓfessionem sicut si illum habitum non portasset. Nec ob. ꝙ ei mo emiserit votum continentie. nam solus ingressus cum receptione

ꝑtione habitus novitij: vel indistincti non sufficit ad dirimēdū matrimoniū post ꝯtractum vt hic pꝫ ibi. ꝛ pfitet. ꝛ ibi p scdm solen ne p qd colligit ꝙ votum de ingrediēdo religionē nō solēniza- tur p ingressum religiōis: ꝛ p receptōez habitus: sꝫ p ꝓfessionē ꝓfessio siue sit expressa siue tacita opꝫ ꝙ sit q̇ ꝓfitcat ꝛ ꝓfessio nem recipiat: ꝛ ptātem recipiēdi habeat ꝛ incorporādi vt. s. eo. porrectum. Idem in tacita ꝛ pari rōne vt. s. sit qui potuit dare habitū ꝓfessionis ꝛ q̇ recipiat vt no. Archi. j. ti. j. c. j. ꝛ p Inno. Host. ꝛ Jo. an. in. d. c. porrectis.

1 Monachus dicit creari.
2 Monachoꝝ creatio qn̄qꝫ ad solū prelatū spectat.

Si ad solum. Distinguit duo membra. scdm ibi alle. ¶ † Not. ꝙ monachus dr creari. qn̄qꝫ dr recipi. qn̄qꝫ ordinari qd facit ad no. in cle. dispēdiosa de iudi. in gl. nūq̄d ¶ † Scdo no. ꝙ qn̄qꝫ ad solū p̄latū spectat crea- tio monachoꝝ qd dicvt in glos. q̄ dicit ꝙ de iure cōi spectat ad vtrūqꝫ: qd tꝫ Jo. mo. p. c. ea noscit de his q̄ fi. a p̄la. ꝛ p no. de ele. cum eccle. Unde dicit Arch. qd monachuꝫ nō facit abbas sine volūtate fratrū. de iure cōi. alle. xvj. q. vlt. c. fi. qd loquit in crea tiōe abbatis fm Jo. an. Lap. dicit, de ꝯsilio vel ꝯsensu sui ꝯuen tus ptinet creatio monachi ad abbatem de iure cōi: ꝛ sine ꝯsen su sui ꝯuentus recipere non posset vt. d. c. ea noscit. ꝛ facit. xxiiij q. j. eps. ꝛ qd ibi no. in. j. gl. in fi. ꝛ de insti. ex frequētibus in glo. ꝛ qd no. Arch. xxj. di. §. j. Et hec v̄a qn̄ abbas vult creare mo nachum monasterium ipsi monacho obligādo. Secus si velit eum ad ꝓfessionem recipere ordinandū tm̄: ꝛ nō monasterio euꝫ obligādo: qꝛ tūc pōt sine ꝯsensu ꝯuentus: tn̄ si ꝯuentus nō ꝯdi cit ēt in primo casu valebit receptio. ꝛ vide qd no. Archi. xvj. q. vlt. c. fi. ꝛ Guil. in Spe. de sta. mo. ver. xx. querit. ¶ Quero an ad substātiam ꝓfessionis expediat ꝙ sit aliq̄s q̇ recipiat: dicunt ꝙ sic: qꝛ ꝓfessioni inest obediētia. de sta. mo. cum ad monasteriū circa hoc vr tenere Inn. in. d. c. porrectis ꝙ ꝓfessio in manib⁹ nō habētibus ptātem incorporādi ordini semp censet de futu- ro donec p ptātem habētez fuerit accepta. Secus est in voto cō tinentie emisso a vouēte de p̄senti. Nam lꝫ non sit aliq̄s q̇ illud recipiat tn̄ censet solēne. Rō est qꝛ pendet a vouente tm̄: sed ꝓ fessio non pendet a solo ꝓfitente. sed ēt ab eo q̇ ꝓfessionem reci pere pōt vt. s. e. ad ap̄licam. Conclude ergo ꝙ non pōt fieri pro fessio ab aliquo si non sit alius q̇ illam recipiat: ꝛ qui illi potuit dare regulam. ꝛ ipm corpori ordinis aggregare: de quo in spe. de sta. mo. ver. xxix. Sed videamus q̇ sunt illi qui possint ꝓfes sionem recipere dixi in. d. c. porrectum ꝙ abbas ꝛ capl'm ad qd spectat de iure cōi receptio monachoꝝ fꝫ Jo. an. vt p̄dixi. Alij vero an pn̄t recipere ad ꝓfessionem: ꝛ dic ꝙ aut cōicāte abbate: non est dubium ꝙ ēt laicus dicto casu posset sicut bn̄ficiū pōt recipere noīe alieno: ꝛ ēt ꝓcur. esse in cā spūali vt. s. e. li. de ꝓcu. c. j. ꝛ c. accedēs de p̄ben. Ratihabitio ēt subsequens abbatis ꝛ capli videt sufficere si alius nomine suo ipsam suam ꝓfessionez recipiat. xvij. q. j. cōsaldus: ꝛ qui clerici vel vo. insinuante. ꝛ de cō ser. cōiu. dudum. ante tamē ꝙ̄ abbas ratum habeat ille qui sic ꝓfessus est in alterius manibus accipientis noīe abbatis non censet monachus. vnde matrimonium ante ratificationem ab eo ꝯtractum teneret. non autem si ꝯheret post ratificationez abba tis. sic distinguit in matrimonio carnali alterius noīe ꝯcto. de quo remittit Host. ad summam de spon. §. qualiter ꝯhant. ita scripsi in. d. c. porrectum. Querens etiaꝫ q̇s potuit recipere ad ꝓfessionem in genere ꝛ per que verba vel actus professio in- ducatur. dic vt ibi.

¶ De voto ꝛ voti redemptione. Rubrica.

1 Solēnitas voti ꝯtinētie est inuenta ex ꝯstōne ecclesie.
2 Matrimoniū cepit exordiū a deo in paradiso.
3 Uotū nō solēnizatū nō impedit matrimoniū ꝯhendū.

Quod votum. In prima ꝯsultatio In secūda rn̄sio: ibi nos igit q̇: p̄mittit motiuū. scdo soluit ibi pn̄tis ponēs solēnis voti duas spēs. scda ibi aut. ter- tia ibi reliqua ponit penam de nō solēni ꝛ penā trāsgressiōis. ¶ No. ꝙ solēnitas voti ꝯtinētie est inueuta ex ꝯstōne ecclesie de qua solēnitate legit ꝛ no. xxvij. di. §. vlt. ꝛ xxvij. q. j. in prin. ꝛ c. j. ꝛ. s. qui cle. vel vo. rursus. Tan git hic Jo. and. q̇d sit votum. ꝛ dicit ꝙ votum est ꝯceptio animi deliberatione firmata. vel dic ꝙ est alicuius boni cum delibera tione facta ꝓmissio. xxvij. q. j. de viduis. de re em̄ mala vel bona sine deliberatione non obligat fm Raymundum ꝛ Gof. ad h° eo. venientes. ꝛ de regula. ad nostram. ¶ † Scdo no. ꝙ ma- trimonium accepit principiū ꝛ institutū fuit a rerū oīm ꝯditore in paradiso. ꝛ ab eo accepit vnionem ꝛ indissolubilitatem. vn̄ Mat. xix. quos deus ꝯiunxit homo nō separet. ¶ Tertio no. ꝙ votum solēne p susceptōem sacri ordinis vel p ꝓfessionem ta- citā vel exp̄ssam alicui de religionibus approbatis dirimit ma trimonium post ꝯtctum. ꝛ no. ꝙ dicit alicui de religionibus ap probatis ꝛc. q̇d ergo si religioni in genere. ponit Jo. an. exem- plum cum religionem mendicantium approbatam aliq̄s ꝓfitet in annum. tꝫ ꝙ lꝫ non sit obligatus illi religioni. tamen est ob- ligatus religioni in genere. ꝛ talis matrimonium ꝯhere nō p̄t ꝛ circa hoc vide qd dixi. s. ti. j. c. constitutōem in. iij. no. vbi retu li qd hic dicit Jo. an. super verbo alicui in nouel. Sed dices si matrimonium est institutum a deo: votum autem est ex ꝯstōne ecclesie. videt ꝙ nullum votum potuit dirimere matrimonium qꝛ ꝯstitutio positiua pape non videt posse tollere legem dei ꝛ na turalem. Sicut est institutio matrimonij vt insti. de iure na. gē. ꝛ ci. in prin. ꝛ. §. sed naturalia. Item papa est vicarius Jesu xp̄i in terris. vt in cle. pastoralis ad fi. de reg. iur. cum sil'ibus. Sed vicarius non pōt infringere legem dn̄i sui nec contra eius fcm̄ venire vt. l. si hominem. ff. man. ꝛ C. de offi. prefe. p̄tor. formaꝫ. l. ꝛ de ma. ꝛ obe. c. ij. ꝛ. c. de his. Eadē oppositio pōt fieri in voto qd cum sit de iure naturali ꝛ diuino non videt ꝙ naturalis ob ligatio que ex voto nascit potuit dirimi cōstitutione canonica vt. d. §. sed naturalia. So. collige ex no. s. qui cle. vel vo. rursus: ꝛ hic in nouel Nam ꝯstitutio ecclesie non pōt dirimere mrimo- nium iam ꝯtctum: sed ꝯhendum bene pōt impedire: ꝛ hoc pꝫ: qꝛ quasi omnia impedimenta mrimonioꝝ sunt de iure positiuo vt de consan. ꝛ affi. non dꝫ per totum. ꝛ de cog. spiri. cum si. ita fa- cit ꝛ hic: qꝛ precedens ꝓfessio tacita vel expressa ꝛ susceptio sa- cri ordinis dirimunt matrimonium post ꝯtctum. Ratio autem huius iuris fuit duplex. prima publice honestatis iustitia: ī ho nestum enim erat obligatum deo per monachatum: vel ordinez sacrum contrahere. lxxxiiij. di. cum in preterito. ꝛ. c. se. secūda qꝛ per votum solenne monachationis vel sacri ordinis sui corpo- ris dn̄ium in alium videt trāslatum: sicut ꝛ p matrimonium. qd ergo p̄dictorum p̄cedit soluit illud qd sequitur. i. si p̄cedit mri- monium solui t votum sequens: ꝛ econtra. si votum tale p̄cedit soluit matrimonium sequēs: ꝛ hoc facit constitutio ecclesie vt p̄ dixi. distinctio etiam voti simplicis ꝛ solēnis est inuenta ex cō stitutione ecclesie q̄ statuit ꝙ votum solēne dirimat mrimoniuꝫ postea ꝯtctum ꝛ non simplex: ꝛ sic non tollit sed distinguit ꝛ de- clarat legem diuinam qd pōt vt pꝫ ex his q̄ no. Inn. in. c. q̄ in ec clesiaꝝ de ꝯsti. Item vt dixi in. d. c. rursus. lꝫ lex diuina dicat vo tum seruandum: tn̄ non dicit non tenere mrimoniū post ꝯtctum quod pꝫ qꝛ lege diuina ꝓhibent tm̄ certe ꝑsone que notant de diuor. gaudem⁹ inter quas vouens non cōnumeratur: ꝛ hoc edi ctum ꝓhibitorium est certarum ꝑsonarum tātum. nam lege di- uina circūscripta lege canonica teneret matrimonium ꝯtctum a monacho ꝛ presbytero qd pꝫ: qꝛ sacerdotes veteris testamenti ꝯtrahebant. xxj. di. tenete. ꝛ greci ꝯhunt qui lege canonica non sunt astricti. xxxj. di. in cena. ꝛ p hoc tꝫ Host. ꝙ papa potuit sta tuere ꝙ sicut simpliciter vouens pōt contrahere: ita vouens so- lēniter. remittit de hoc Host. ad summā. qui cle. vel vo. §. q̇s vo uēdus. ꝛ sic in voto iam emisso pōt papa statuere ꝛ ipm dissolue re: sed non ita mrimoniū. Rōnem drie dixi in. d. c. rursus. ꝛ vid qd plene no. Jo. and. c. qd semel deo de re. iu. in mercu. vbi tꝫ ꝙ papa pōt ex cā dispensare cum monacho vt ꝯhat mrimonium: ꝛ tenebit: ꝛ sic ꝯ votum ꝯtinentie solēnizatum p ꝓfessionem tacitā vel exp̄ssam vel sacri ordinis susceptionem papa dispensat: vt ibi. ꝛ c. cum ad monasterium in fi. de sta. mo. in nouel. vbi etiam pleni⁹ scripsi in. iij. q. ꝛ tenui post eum ꝙ sic. pꝫ igitur ex p̄dictis ꝙ in voto solēni ꝛ simplici est latissima ptās pape sil'r in matri- monijs ꝯhendis pōt noua impedimenta inducere ꝛ inducta tol lere. In mrimonijs vero ꝯctis dirimēdis nihil pōt in initiatis autem per ꝯsensum ēt de p̄senti: ꝛ nō ꝯsūmatis per carnalez co pulam ēt multum pōt vt. d. c. ex publico. Cōtra interdictum vo pape decreto vallatum an valeat mrimoniū post ꝯtctum Hosti. ꝙ nō. Sicut em̄ eius ꝯstitutio impedit ꝯhendū: ita ei⁹ interdi- ctum decreto vallatū: ipse est em̄ lex aīata in terris: ꝛ in aut. d cō sulibus ante fi. col. iiij. ꝛ vox viua dignior est ꝙ̄ mortua vt ī aut. de instru. cau. ꝛ fide. §. si vo tale. ꝛ hoc no. Jo. an. in. c. ad dissol- uendū de despō. impu. vbi dixi in. ij. q. ¶ † Quarto no. in. §. re 3 liqua ꝙ nullū votū nō solēnizatū altero ex p̄dictis modis ipe- dit mrimoniū ꝯhēdū. de his aūt q̇ post ꝯtctum vouerūt ꝑpetuaꝫ cōtinentiam an p talē copulā videāt recedere a p̄dicto voto: ꝛ li cite hoc possint dixi post docto. de ꝯuer. ꝯiug. dudū. vbi dixi ꝙ istud votum ꝯtinentie: qn̄qꝫ emittit a ꝯiugatis: qn̄qꝫ a solutis. Si a ꝯiugatis. ꝛ tūc aut inter eos secuta erat carnalis copula aut nō. Si nō erat secuta. tūc aut emiserūt votū ꝯtinētie ambo nec fuit vltra ꝓcessum. Aut fuit vltra ꝓcessum. s. ad ingressuꝫ reli giōis alteri⁹ vel amboꝝ. Si nō fuit vltra ꝓcessum tūc illud votū seruare tenent. Nā ex quo ꝯiuges siue in priuato siue ī publico

cōi cōsensu solēniter ꝯtinētiam vouerit: illā seruare tenent̄ oīo
ꝛ si postea cōmiscent̄ erit commixtio illicita ꝛ filij inde suscepti
erūt illegitimi de fil.pſb.lfas.ꝛ no.lxxxj.di.ministri. Sꝫ nunqd
hoc casu alter altero īuito poterit religionē intrare ꝛ vitam mu
tare. dicit ꝙ nō. nam ꝛ si a debito reddēdo sint p emissam ꝯtinē
tiā absoluti: nō tñ ab alijs obsequijs.xxxiij.q.v.qd deo. Itē ēt
circa hoc incidēter an altero mortuo valebit mr̄imoniū a supsti
te ꝯtractum: tꝫ hic Inn. ꝙ nō ꝓpter votum ꝯtinētie ꝑcedēs Jo.an.
ꝯ p istud.c.hoc dcm̄ Jo.an. intelligo verū qñ ꝯiugati emiserunt
votum. nec fuit vltra ꝓcessum. Si aūt post votum vnius de ꝯsen
su alterius fuerit religionē ingressus ꝙ ꝙ decesserit nō poterit q̇
remansit in seculo ꝯhere ꝓpter votū eius solēnizatū alterius ꝓ
fessiōe: de qua ꝑticipat q̇ remansit in seculo: q2 vir ꝛ vxor actōes
ꝑticipāt hoc no. Jo.an.s̄.e.cuꝫ suis. Sed pone ꝙ ꝯiugati emis
so voto ꝯtinētie ꝛ data licētia de ingrediēdo se inuicem cogno
uerūt: ꝛ tādem alter est ingressus: an ꝑ talem ingressum solēni
zabit̄ eius votū ꝑcedens. vr̄ ꝙ non: q2 carnalis copula subsequēs
rumpit ipm votum ꝑcedens. vt in hoc.c. Item videt̄ a lnia data
recessum p actum ꝯtrium vt.c.cū. M. de cōstit. obligatio em̄ ad
ꝯtinentiā cōi cōsensu ꝯcta videt̄ cōi cōsensu soluta vt.l.nihil tā
naturale. de reg.iur. ꝯtrium tꝫ Jo.an. post Inn. q2 scd̄m eos sa
tis esset absurdum ꝙ illicita cōmixtio cōiugum tollat votuꝫ nō
ob.hoc.c. q2 loquit̄ qñ votū emittit̄ a soluto qd bene soluit̄ per
sequens matrimoniū. Secus cum emittit̄ a cōiugatis. tunc em̄
sequēs copula nō dissoluit votum. ꝛ hac rōne videt̄ ꝙ si sponsi p
verba de p̄senti ante carnalem copulam voueāt castitateꝫ ꝛ dein
de se cognoscāt videt̄ a voto recessum p istud.c. Quare aūt votū
cōtinētie plus astringit ꝯiugatos p carnalem copulam ꝙ solu
tos vel ꝯhentes solum per verba de presenti: ꝛ deinde vouentes
dicit Jo.an. q2 continentia est voti nō precepti.xxij.q.ij. itegri
tas. noluit igit̄ ecclesia iudicare votuꝫ solēne in solutis: nisi cer
te solēnitates interueniant per quas sciāt se irreuocabiliter ob
ligari. ar.xxix.q.ij. in monasterijs. Ex quo vero solēnitates in
teruenerūt conquerant̄ de ecclesia non de se.s̄.tit.j. ad aplicam
ꝛ.ca. statuimus. In coniugatis vero cum iam experti sint con
iugalia commoda et incommoda: vel experiri potuerint ces
sat querela inexperientie ꝛ p̄sumit ecclesia ꝙ obseruēt votum ꝛ
deo velint animas custodire. vt.d.c. ꝙ deo. ¶ Ex predictis ha
bes quia iuris in quolibet membro.s. in coniugatis sponsis et
solutis an votum efficaciter obliget vel soluat̄ per carnalem co
pulam subsequentem: ꝛ ita quasi ad literam scripsi in.d.c. oudū
que etiam hic bene cadunt. ¶ Quero dicit̄ hic ꝙ votum sim
plex non dirimit matrimoniuꝫ post ꝯctum. sed an talis vouens
ꝛ postea ꝯ votum contrahens potuit exigere. ponit hic Archi.
ꝛ.xxvij.q.j. de viduis hic tꝫ ꝙ reddit: sed non exigit licite: q2 pri
mum.s. reddere est necessitatis. scd̄m.s. exigere est volūtatis: ꝛ sic
exigendo frangit primam fidem ex quo damnatōem meret̄: vt
d.c. de viduis. ꝛ facit ꝯ ꝯsciam: ꝛ sic peccat de rest. spo. lfas cum
concor. inducit etiam quod no. de ꝯuer. ꝯiug. quidam. ꝛ.c. acce
dens in fi.gl. ita dicit hic in nouel. Jo.an. Sed vt dixi post euꝫ
in.c. rursus in prima opp. qui clerici vel vo. equius est tenere cō
trarium.s. ꝙ exigere potuit: nam per tale matrimonium solutū
est votum fm̄ Gof. ibi. ꝛ.s̄. de spon. cum inter in gl.j. ī fi. ergo ni
hil est qd talem debiti exactōem impediat. nimis em̄ esset peri
culosum ꝛ onerosum tale matrimonium si dicamus eum pecca
re mortaliter exigendo: ꝛ esset inijcere laqueum ꝯ.d.c. de viduis
ꝛ ista opinio est equior. tum q2 solēnis opinio se hꝫ in ꝯtrariuꝫ
quam sequit̄ beatus Tho.iiij.sen.di.xxxviij.art.iij. dicit Joā.
an. ꝙ hoc casu dispensatio peti pōt sup exactōe debiti: ꝛ cū hic
subsit iusta cā poterit ep̄s dispensare per cōmutationem ī aliō
bonum vt.s̄.c.j. Scd̄o quero post gl. an sicut per religionis in
gressum soluunt̄ spōsalia de p̄nti vt.c. ex publico de ꝯuer. cōiu.
ita soluant̄ p receptionem sacri ordinis ante carnalem copulā
glo. dicit ꝙ non. Idem Arch. in nouel. refert qd no. Boa. in.c.
verum. de ꝯuer. ꝯiu. Guido de suzaria q̇ post matrimoniuꝫ per
se ꝯctum nōdum ꝯsūmatum fuerat postulatus in ep̄m turoñ. cu
ius postulatio nō fuit admissa p eo tñ allegat̄.c. ex multo.s̄.eo.
vbi pꝫ perfectiorem esse statum ep̄alem statu monachali. Si er
go monachatus dissoluit sponsalia de presenti fortius ep̄atus
sed certū est ꝙ ēt si ep̄atus dissolueret postulatio nō dissoluit: ꝛ
ideo merito repulsa: constat autem ad ep̄atum ꝑueniri nō posse
nisi p sacrum ordinem q̇ nō dissoluit vt dcm̄ est. Cōclude ergo ꝙ
religio supueniēs est potētior in dissoluēdo spōsalia ꝙ sit sacer
ordo. in mr̄imonio aūt cōsummato p carnalem copulā an idem
potuit sacri ordinis receptio qd religio vt.s. muliere ī seculo re
manēte possit vir ad sacros ordines vel ad ep̄atum ꝓmoueri si
cut posset ꝓfiteri fm̄ no. in.c. cū sis peritus de ꝯuer. ꝯiug. dic de
ista.q. vt no.s̄. de ꝯuer. cōiu.c. coniugatus vbi de viro in ep̄m ꝓ
mouendo cōtinentiā ꝓmittente: dic vt ibi. ¶ Tertio querit gl.
ante pe. de illo q̇ profitet̄ religionem non approbatā cū crede
ret approbatā: vel de illo qui recepit subdiaconatum ab eo q̄
credebat ep̄m cū non esset: an si postea contrahat teneat ma
moniū. In primo exēplo tenet ꝙ sic: pro quo facit qd no. J
an. de preso. non ba.c.j. super gl.ij. Idem tꝫ in secundo exem
scꝫ ꝙ taliter ordinatus a nō suo ep̄o potuit contrahere. qd t
Archi. q̇ dicit ꝙ in istis spūalib9 ꝑualet veritas opinioni. x
q.ix.§. is ita. ꝛ ibi no. in gl. fi. nā p nō donato habet̄ ꝛc. de i
pa. qd autē cū concor. ibi. Itē sicut sponsalia vel mr̄imoniū
sunt nulla nō p̄stant ipedimentū matrimonio contrahendo
de spon. ipu. litteras. ꝛ.c. accessit. ꝛ de spon. veniens. ꝛ.c. cū ap
stolica: sic nec ordinatio. nulla in ꝯtriū allegat iura q̇ volūt o
impedimentū ex eo ꝙ est nullū: vt in mr̄imonijs que sunt nu
que impediunt futura matrimonia ꝛ ordines. de spon.c. vn
eo.li. ꝛ de biga. nuper. Itē in electione nulla de ele. auditis
de hoc: ergo idē in ordine maxime ꝓpter intentionē recipi
tis. facit de cōuersio. coniug.c. quidā. ꝛ ꝓpter cōem opi. qd
esset ep̄s.iij.q.vij.§. tria pp q̄ duo vltima. cōcludit Jo.an. ist
q̇ obligari intendebat ꝯhēdo peccare: nec hoc tractat gl. sed
cit ꝙ ꝯctū tenet. d. Fede. disputauit similē.q. T. ꝑcussit. S.
cū credēs eū clericū incedentē in habitu ꝛ tōsura ꝛ q̇ pro cler
cōiter tentus erat ꝛ reputatus inter clericos: viuentē cōuers
tē ꝛ officiantē ꝛ celebrationi diuinorū se ingerentē: ꝛ nō obst
ex hoc nō crederet se excōicatū diuina officia celebrauit ꝛ c
dens se ex hoc irregularē ꝑmisit se ad beneficiū promoueri: n
querit̄ an manifestata veritate.s. ꝙ. S. erat laicus debeat di
bñficio priuari vel ꝓnūciari ꝛ declarari ius nō habere vel ꝙ
latio siue ꝓmotio nulla fuerit. Sed lꝫ non fuerit nulla dici
ꝙ ꝑ indignitatē suā insurgenteꝫ ex cōtēptu ꝛ delicto suo q̄
cere nō debuit.xxiiij.q.v.c.vlt. dꝫ ꝑuari ꝛ remoueri fauēdo o
ni illorū qui dicūt ꝙ criminosus non irregularis nō est ineli
bilis de quo p Inn. ꝛ Host. de postu. prela.c.j. ꝛ p cōpo. de
considerauimus. ꝛ p Arch.viij.q.j. in scripturis p qua opi.
legat q̄dam iura ꝛ aliqua ꝯtraria vt in.d.q. q̄ est tertia in ord
cōsiliorū. Tangit Jo.an. quid e cōuerso si quis ꝓfessus est r
gionem approbataꝫ in manibus baratorū q̇ non erant illius
ligionis remittit ad Spec. de sta. mo. ver. xl. vbi dicit Jo. d
tenere in qōnibus suis ꝙ si ille voluit absolute vitam muta
in ordine cuius illi se esse noiabāt viuere siue ibi siue alibi vb
q2 talis ordo vigeret cogēdus est ad aliū ordinē seruādū. S
intēdebat se deo obligare in illo loco tm̄ ꝛ cū illis: tūc nō te
alibi. ita refert Lap. de vitate p̄ferēda vel nō opinioni in ꝯct
delictis iudicijs ꝛ alijs dispōnib9. dic vt pꝫ ex p̄dictis ꝛ dix
de biga.c. nup hic non ꝓsequor q2 longum.

¶ De statu monachorum. Rubrica.

1. Moniales extra sua monasteria discurrere nō debēt.
2. Moniales sub ꝑpetua clausura manere debēt.
3. Honeste ꝑsone clausurā monialiū ingredi ꝓhibent̄.
4. Sacramentum fidelitatis quis per seipsum personaliter p
stare debet.
5. Judex secularis tenet̄ iudicē ecclesiasticū adiuuare.

Periculoso. Diuide vt in prima gl. ¶ No. moniales nō p
se discurrere extra sua monasteria p habita
la seculariū. hꝫ ēt ꝓhibet̄ marib9.xvj.q.j. iuxt ꝛ
c. placuit. Nā fm̄ regulam bti būdicti mōa
inter clausurā morari ꝑcipit̄.xvj.q.j. calced
ꝛ sicut piscis sine aqua caret vita: ita monach9 sine monaste
vt in.d.c. placuit. ¶ † Scd̄o no. ꝙ mōiales debēt ꝑmanere
ꝑpetua clausura. dicit Jo.an. qd ista ꝯstitutio nō fuit recept
ꝑtibus gallicanis: ꝛ vidit ēt ipsam nō seruari venetijs. vbi d
vidi qōnem inter patriarcham grādeñ. datum a papa visita
rem monasteriorū monialium ꝛ moniales de celestria q̇ noie
recludi ꝛ ꝙ possint facit istud.c. ꝛ cle. ne in agro. eo. tit. dicit
pꝫ papam circa ꝓfessos multum posse in vestibus cibis ꝛ mo
manendi ꝛ si que plus cadunt in bonis fortune reseruata tñ
turali sustentatione ꝛ substantialibus regule de quibus.s̄.
cum ad monasterium in fi. Sed in contrarium facit qd ab i
tio datur annus ꝓbationis vt experiant̄ asperitates ordinis
fra quem si sibi non placet potest exire de regula. ad apostol
non ergo videtur ꝙ contra voluntatem suam ad asperiorem
tam. debet astringi: vel saltem ꝙ concedat̄ sibi alius annus
hoc quod no. Ugo. de regulari. in summa.§. ad quid. de ho
Archid.lxxij.di. proposuisti. ꝛ hoc clare videtur dicere tex.
ante tantum. ꝛ.xxxij.di. ꝛ.viij.di. de his ꝛ ne cleri. vel mona.
tum. p hoc qd nota. de statu mona.c.j. ꝛ de condi. appo.c. fi.
per seruum. de vsu ꝛ habi. ꝛ.C. de sacrosan. ecc. aut̄. sꝫ si. ¶ Ter
tio no. in versi. ita ꝙ nulla ratione vel causa debet exire nisi
casibus hic expressis. Tangit circa hoc in nouella vtrum ꝓ

tandis

trandis monasterijs sibi subiectis abbatissa possit egredi. iste tex. facit ꝙ non: q: generaliter loquitur ergo generaliter debꝫ intelligi de coniu. lep. c. ij. vbi de hoc. Item q: fortificatur prohibitio in eo qd̄ infra duo soli casus excipiunt̄ in alijs ergo stet valida ad hoc de deci. ad audientiam. xxxj. dis. omnino. xxxj. q. j. quomodo ibi non exires. ⁊ si dicatur ista litera non loquitur in abbatissa responde ꝙ appellatio monachorum includit abbates vbi de animarum salute agitur de simo. c. fi. Item. j. §. verum exprimit de abbatissa: facit ergo visitationem per alium ⁊ vide qd̄ no. in cle. j. eo. ti. post prin. in glo. istorum. ¶ † Quarto not. ꝙ etiam honeste persone prohibentur ingredi clausuram monasterij nisi subsit manifesta ⁊ rationabilis causa ⁊ accedat licentia specialis illius ad quem pertinet: puta illi⁹ qui p̄est illi monasterio. xviij. q. vij. in decima qui debet esse ab episcopo cōprobat⁹ de ea. q. que in religiosis ⁊ no. hic duo cōiunctim requiruntur. s. ꝙ causa sit rationabilis ⁊ manifesta sicut. s̄. de vi. ⁊ ho. cle. monasteria. ⁊ ibi concordantie. ¶ Quinto no. in. §. sane ꝙ non debent recipi in monasterio plures moniales q̄ de bonis ipsius possint ibi sine penuria sustentari. ⁊ Io. an. in glo. no. nō dixit ⁊c. istud verbū absqꝫ penuria ponderat ꝙ minus importat q̄ si dixisset cōmode sustentari: quod exemplifica. vt ī glo. super qua dicit in nou. ꝙ formantes articulos debent esse cauti ī ponderando verba facit quod ipse no. j̄. eo. li. de homi. c. j. super verbo xp̄ianorum ⁊ de vsu. c. ij. in prin. In monasterio aūt virorꝫ receptio vltra q̄ possint sine penuria sustentari non vitiat receptionē. vt in glo. hoc speciale quā tenet Io. mo. ⁊ Arc. ¶ † Sexto no. in. §. vnū. ver. ꝙ sacramentum fidelitatis vel omagiū debet quis prestare per seipsū personaliter. ⁊ etiam per p̄curatorem: quod dic vt no. lxvj. dis. tibi domino: ⁊ collige ꝙ pro debito soluendo debitor ire debet ad domū creditoris non aūt creditor ad domū debitoris: quod quando sit verꝫ: dic vt dixi de dign. significāte. ⁊ l. item illa. ff. de consti. pecu. p Bar. post Cy. ¶ Septimo no. ꝙ dicit q̄ primū cōmode poterit reuersura ⁊c. ꝙ spālitas concessa debet esse suis terminis ꝯtenta qua expedita sine fraude est redeūdum ad ius commune: ⁊ cā spālitatis cessāte cessat spālitas. C. de epi. ⁊ cle. l. gn̄aliter. ⁊ de vul. ⁊ pup. l. ex facto in nou. fm̄ Io. an. post Io. mo. ⁊ Archi. ad hoc optime s̄. eo. lib. de ele. cupientes. §. insuper. ver. ⁊ nihilomin⁹. facit qd̄ no. Bar. in. l. de pupillo. §. siquis ipsi pretori de ope. no. nū. ⁊ l. senatus de off. presi. vbi quādo aliquid propter necessitatē conceditur eatenus durat ꝯcessio quatenus durat necessitas: et nō vltra ad hoc. c. ꝙ pro remedio. j. q. vij. ¶ Octauo no. in. §. porro ꝙ iudices seculares non debent cogere moniales siue abbatissas vt litigent personaliter corā se. ad hoc. C. de epi. ⁊ cle. aut̄. cassa ⁊ quod leg. ⁊ no. xj. q. j. de p̄sona. ⁊. s̄. e. li. de iud. mulieres ¶ Nono no. i. §. ⁊ hoc quoniā ꝙ ordinarij locorū debēt subditos cogere ad obseruātiam canonū ⁊ regū al'r frustra occuparēt mēbranas. vnde primo Mach. legit̄ ꝙ mathathias zelat⁹ legē in deum idolis sacrificātē super ara trucidauit secundꝫ preceptꝫ legis: ⁊ moriens filijs ait: emulatores estote legis: ⁊ date animas vestras pro testō patrum: ⁊ post pauca cōfortamini ⁊ viriliter agite in lege q: in ip̄a gloriosi eritis. sup ista aūt obseruātia constitutionū possunt episcopi facere statuta exagerādo penas ipsius ꝯstitutionis: qd̄ dic vt legit̄ ⁊ no. s̄. de off. archipre. ꝙ singule. ¶ Decimo no. in. d. §. iiij. ordines maiorꝫ dignitatum ecclesiarum: nam quidam sunt patriarche ⁊ debet intelligi hoc de illis que habentur. xxij. di. c. pe. ⁊ fi. ⁊ de priui. antiqua. quidam sunt primates ⁊ dicitur primas qui est prior ⁊ maior in prouincia: ⁊ de isto loquitur. xviij. d. c. j. ⁊. lxv. di. de persona. ⁊ de ma. ⁊ obe. humilis. ⁊ de illis exposuit: ⁊ in capite cuiusqꝫ prouincie debet esse vnus primas. xcix. dist. c. j. vbi patet ꝙ patriarcha ⁊ primas idem sunt licet nomina sint diuersa ⁊ archiepiscopi p̄prie sunt primates sed hoc nomine ideo vtitur vt cōprehendat alios patriarchas: puta aquilegieñ. de quo habetur. ix. q. iij. §. nunc vero. Item bituriceñ. de quo habetur ix. q. iij. ꝯquest⁹. Itē ⁊ gradeñ. de quo. xxxij. dis. erubescāt. potest etiam idē dici de pisano fm̄ Ugo. qui ita no. xxj. di. c. j. vbi de hoc in glo. j. primatibus. Isti aūt oēs sub generali vocabulo ep̄orum continēt̄ vt pꝫ id. c. j. ℣. ordo ep̄orū ita dicit hic Arc. ¶ Undecimo no. in. §. inuocato ꝙ iudex secularis tenetur iudicem ecclesiasticum adiuuare: concor. de off. or. c. j. ⁊ ita hic in no. quid econuerso an ecclesiasticus teneatur iuuare iudicem secularem istud aūt auxilium iudicis secularis an possint inuocare iudices delegati pape vide in. c. significasti. d̄ offi. dele. Item an inferiores ab ep̄o vide. xxiij. q. v. administratores per Arch. ¶ Duodecimo not. in. c. ꝙ potestas concessa ordinarijs in exemptos debet stricte ⁊ limitate intelligi nec extēdi vltra casum cōcessum. ⁊ hoc est regulare ꝙ limitata dispositio limitatum p̄ducit effectum. vt. l. si decreta. C. de transac. casus enim omissus remanet sub primeua iuris dispositione vt. l. si. cū dotē. in prin. ff. so. ma. Item ista iurisdi-

tio concessa ordinarijs in exemptos est alterius speciei q̄ sua nam est delegata ⁊ iō diuersam habet naturam ab ordinaria qd̄ dic vt. no. in. c. ad abolendā in fi. de here. in nou. facit qd̄ no. ī. c. hi qui. s̄. eo. li. de preben. vbi de iurisditiōe prorogata alterius speciei q̄ prima. ¶ Querit Io. an. post Io. de deo si virgines dicentes se meretrices ingrediūt̄ monasterium institutū solum ad recipiendum meretrices. ⁊ nō alias ad agendū penitētiam. Tenet ꝙ nō tenet receptio talium: nec possunt ibi saluari fraude durante qua detecta inde debent expelli. alle. de ele. cū dilecti. nā humilitatis causa mentiri nō debuerūt. xxij. q. ij. cū humilitatis: ⁊ qd̄ ibi no. legaliter enim iuste ⁊ sancte debet fieri monasterij ingressus xxxiij. q. v. notificasti: ⁊ reprehensa fuit vxor ierobоam que sub specie paupercule intrauit ad prophetam tertij regum. xiiij. ⁊. j. q. j. iudices Non ob. de obserua. ieiu. c. consiliꝫ cum concor. vbi dicit̄ ꝙ bonarum mentium est culpam timere ibi culpa non est. ⁊ ꝙ non debet esse melior cōditio meretricū q̄ virginum. q: ex his non cōcluditur ꝙ liceat mētiri vel falsū dicere. Itē cum iste tex. irritet receptionē vltra numerum possibilem sustentari sine penuria sequeret̄ ꝙ virginibus occupātib⁹ illum locum non esset facultas postea recipiendi ibidē meretrices: ⁊ sic remanebūt in peccato cōtra mētem fūdatoris loci cui⁹ dispensatio est pro lege seruanda: ⁊ non in aliuꝫ vsuꝫ q̄ quo destinata fuerit alteranda vel committenda vt cle. q: contingit de religio. do. fatetur tamen Io. an. ꝙ super hoc verba institutiōis essent ponderanda de priuil. porro cū ꝯco. ¶ Secundo quero post Lap. si monasterium est exemptū ⁊ ep̄s facit cōstitutionē vt ad ip̄m monasteriꝫ nullus accedat sine ipsius lnīa sub pena excōmunicationis quā ip̄o facto incurrat: an contrafaciēs erit excommunicatus. videt̄ ꝙ non quia extra territorium ⁊c. vt. c. animarum. de cōsti. nihil enīꝫ ad ep̄m de monasterio exempto d̄ priui. c. j. idisticte ꝙ icurrit. In soluēdo dicit ī subdito ñ subdito dicit idē si vadit ad illud per suam diocesim: ⁊ cōstitutionē illā p̄babiliter nō ignoret: aliter si nō vadit per suā diocesim ad p̄dictum monasterium non sit excōmunicat⁹: vt. d. c. vt animarum ⁊ hoc quando constitutio est ꝯcepta per predicta verba nullus vadat ⁊c. si aūt cōstitutio diceret nullus ī tali monasterio sito ī sua diocesi ⁊ exempto aliquid inhoneste cōmittat tunc quicūqꝫ sit cōmittens non incurrit penā in cōstitutione cōtentam per. c. vt animaꝝ. de cōsti. facit. xviij. q. ij. criminoso. ⁊ preall. c. j. de priui. ⁊. c. si papa. ⁊. s̄. eo. lib. de of. or. si ep̄s. ar. a ꝯrio. facit etiaꝫ ad id qd̄ dicitur de exēpto qd̄ no. Io. an. de vi. ⁊ ho. cle. de diocesanis vbi dicit Lap. in primo eius dicto dubito an statutū valeat qd̄ prohibet accessum ad monasterium exemptum sine eius licētia Nam per hoc videt̄ ꝯtra priuilegium exēptionis facere īpediēdo liberꝝ accessum in subditis suis. ar. c. q̄to. de priui. nam ī subditis non potest fieri talis prohibitio si tendat ad preiudicium siue damnum talis priuilegiati. arg. j̄. eod. lib. de immu eccle. c. fina. Item considerato effectu tale statutum videtur principaliter concernere ipsos exemptos. licet verba ad aliud referantur et terminus ad quem non in quo dispositio celebratur debꝫ cōsiderari vt. l. ꝙ sponsa. C. de dona. ante nup. facit quod dixi in c. postulasti de foro compet. de indulgentia concessa subditis p̄ opere in alterius diocesi construendo. Sicut enim monasteriū eximitur ab episcopi potestate ita accessus ad ipsum debet ītelligi liber. Nam cui conceditur finis videntur concessa omnia que ad illum finem tendunt. ff. de procuratoribus. l. ad rem mobilem ⁊. l. ad legatum. ⁊ cui cōcedit̄ haustus ad fontem concedit̄ similiter ⁊ iter ad ipsum. ff. de serui. ru. predio. l. iij. §. fi. ⁊ cui relictum est horum ad quod erat transitus per domū videt̄ etiā relictus esse transitus d̄. ff. serui. vr. p̄di. l. olimpico. Ex quibus cōcludo ꝙ statutum tale non valeat tendens ⁊ p̄cipaliter disponens super re non subdita statuenti.

¶ De religiosis domibus. Rubrica.

1 ☞ Multitudo nimia confusionem parit.
2 Collegium vnius religionis non potest se transferre ad aliud sine licentia pape.
3 Collegiū q̄si debet destrui quid sit fiēdum de rebus cōibus.

a RELIGIONUM. No. ꝙ nimia multitudo [a] cōfusionē inducit. ideo refrenāda fuit vt hic: ⁊ de test. significauerūt ⁊. c. cū cāꝫ. Natura enim semp nouas deproperat edere formas: et nihil est in ea quod stare perpetuo potuit. vt. l. ij. §. sꝫ quia diuine. C. de veteri. iure enuc. Similr̄ ad nouitates p̄na est ⁊ ad dissentiēdū vt. c. cū ꝯsuetudis d̄ ꝯsue.

a ¶ Multitudo. add̄ bar. in tra. de scisma. co. v. gl. ī aut̄. de referēda. cir fi.

r.l. Itē si vnus.§.principaliter de arbi.bona igit͛ fuit prouisio
consilij nouitates refrenare ꝯ quas vide quod dixi in.c.fi.s.de
reli.do.in notabili.ij.ꝛ aduerte qꝛ istud.c.ꝛ.c.fi.s.eo.vr̄ ꝯ id qđ
no.Inn.in.c.fi.de exces.p̄la.vbi ꝑ aliqua iusta cā possunt p̄les
constituere collegium puta ad defensionem iustitie sue ꝛ alioꝝ
vel ne in officijs suis fraudē faciant vel cā religionis vel pietatꝭ
hoc em̄ est licitum ꝛ a iure ꝯcessum vt.l.j.ff.de colle.illi.hic vero
dr̄ ꝙ non lꝫ cā religionis ꝯuenire ergo ꝛc.Sol.dicit vt ibi ꝑ eū
vbi plenius dixi in prima opp.post Bar.ꝛ an in istis collegijs
possit quis intrare volūtarie vel cogat͛ necessario.ibi dixi.in.ij.
q.¶ Scđo not.ꝙ papa reuocat ordines adinuentos de facto
post gn̄ale concilium:cuius tempus ponit Io.an.s.de deci.c.
pe.ꝛ.s.e.li.de ele.nemo super gl.ij.in nouel.ꝛ ponit Guil.exem
plum in istis q̇ vulgo apostoli dicunt͛ nec tn̄ fm̄ apostolum vo-
lebant sibi victum manibus querere.x.q.iij.cauendum.ꝛ.s.ď cē
si.cum apl's.ꝛ refert etiam hic Io.an.quō papa Io.reuocauit
q̄tum de facto ꝓcesserāt eos qui dicunt͛ fraticelli vel fratres de
paupere vita vel bigochuli sine bigimi.ꝛ īcipit ꝯstitutio sancta
romana.ꝛ collige ꝙ id qđ agit͛ ꝯ ꝓhibitionem ꝯstōnis non va-
let.ar.ꝯ.s.de matrimo.ꝯc.ꝑ totum.Soluūt Garsi.ꝛ Io.mo.ꝙ
si constitutio ꝓhibens non ꝓcedit vltra qđ fit contra:non vꝫ.C.
de legi.non dubium si vltra ꝓcedit.illud seruabit͛.vide qđ not.
de spon.duo.tua.ꝛ per Io.an.de regu.ad apl'icam super verbo
obtinent.ꝛ per Bar.plenius in.l.p̄tor ait.ff.de ope.no.nunc.
¶ Tertio no.in.§.confirmantes qn̄ vult papa aliquem ordinē
iam confirmatum in posterum aboleri vel extingui.Non enim
dꝫ p̄ntes aliqua iniuria afficere.sꝫ loco ipsoꝝ ꝓhibet alios sub
rogari:ꝛ sic deficient in seipsis.facit in aut͛.de mēsura clericoꝝ
or.§.sancimus.colla.iij.vbi dicit ꝙ ne ecclesie videat͛ laqueum
iniecisse ex quo omnes fuerāt confirmati oēs in vnum ordinem
conflari debuisset ꝛ sic nō exterminaret qđ fecerat.¶ Quarto
no.ꝙ ista constitutio locum hꝫ in ordinibus mendicantium cō
firmatis post dcm̄ concilium:qꝛ erant fratres de sacco.ꝛ ēt fm̄
clericum pisanum fratres sancte marie:sed male dixit fm̄ Ioā.
an.qꝛ nec regule.nec constitutiones arctant eos ad mēdicāduꝫ
lꝫ aliqn̄ mendicent.Aduerte circa hec:qꝛ vt dixi ista ꝯstitutio
locum hꝫ in mendicantibus q̇bus vt dicit tex.ꝓfessio siue regu
la quelibet interdicit possessiones ꝛ redditus.Quid ergo si eo
rum regula ꝛ constōnes solum ista interdicūt.dicit Io.an.ꝙ in
libro Guil.erat istud verbum ꝯstitutōes ponēs exemplum cuꝫ
religiosi non mendicantes ex regula faciūt ꝯstōnes de non reci
piendis possessionib' vel redditibus:ꝛ ꝙ elemosynas querant
Lap.circa hoc referens no.per Pau.in cle.vt ꝓfessores ď regu
la.dicit ꝙ religiosi mendicantes ex suis constitutionibus tan-
tum non approbatis per papam non censent͛ mendicātes maxi
me qꝛ possunt ꝯtra constitutionem venire etiam iuramēto fir-
matam:ꝛ ꝑ paulo facit illa litera que non hꝫ constitutiones:sꝫ
in antiqua erat ꝛ scđm ipsam glossauit:ꝛ exemplum posuit hic
Guil.in contrarium.s.ꝙ censeant͛ mendicantes.facit qđ scri-
psit Io.an.in nouel.s.de regula.sane.in gl.j.si locus in princi.
vbi dicit ꝙ satis est ꝙ possunt non tolli.Quinto no.ꝙ isti mē
dicātes quorum dꝫ religio ꝛ ordo deficere ꝑ p̄sentium obitum
vel discessum non possunt loca acquirere nec hactenus acquisi
ta distrahere hodie omnibus mendicātibus ꝓhibitum est no-
ua loca acquirere ad habitādum:vel antiqua mutare sine sp̄ali
licentia pape.j.de exces.p̄la.c.vno.ꝛ per cle.cupientes.ꝓ io rn̄.
¶ Sexto no.ꝙ isti quorum dꝫ religio deficere vt predictuꝫ est
possunt transire singl'r ad reliquos ordines approbatos:quod
intellige etiam minoris religionis.Satis est enim ꝙ ꝓmittāt
tria substantialia de quibus de sta.mo.cum ad monasterium in
fi.in nullo igitur religio cum debet deficere dꝫ hoc nocere pre-
sentibus:similiter cum status ecclesie alterat͛ debet hoc fieri si-
ne p̄iudicio presentium qui sunt in ecclesia instituti.arg.c.ꝯsul
tationibus.de dona.ꝛ.c.cum venisset.de rest.spo.ꝛ vide qđ not.
in.c.pastoralis de priui.in nouel.¶ Septimo no.Io.an.in fi.
c.in nouel.aliquid licere singulariter quod non licet vniuersali
ter.ad idem.de re.dub.cum senatus.ff.ꝛ.C.de iude.l.ij.in q̇bus
dicit͛ ꝙ collegio iudeoꝝ vel al's illicito aliquid legari non pōt:
singularibus autē ꝑsonis ipsi' collegij pōt.¶ † Octauo no.in
fi.c.ꝙ collegium siue conuentus vnius religionis nō pōt ad ali
um conuentum alterius religionis se transferre sine licentia pa
pe:ꝛ loquitur iste in ordinibus qui debent deficere in seipsis.
Quid ergo in alijs vtrum sicut singularibus est permissum trā
sire de latiori ad arctiorem.ita ēt sit ꝑmissum vni ꝯuentui se ac
locum ad alium arctiorem tranferre.Ad hoc dico.ꝙ regulam
institutam in loco vel statum antiquum ipsius loci immutari vl'
alteri loco subijci non pōt sine autoritate epi:nec dꝫ ep̄s in tali
bus consentire sine ꝯsensu capl'i sui fm̄ Host.s.de sup.neg.pre
la.c.ij.ꝛ ď his que fi.a prela.c.nouit.ꝛ.c.se.facit qđ no.in.c.oliꝫ
cām.el.ij.de resti.spo.vbi de hoc dixi in.xiij.notabi.¶ Quero

post Io.an.pone ꝙ isti ordines debentes deficere obtinuerunt
licentiam transferendi se ad alium ordinem approbatum:sicut
obtinuerunt fratres de sacco translati ad ordinem scti fridiani
nunq̇d legata eis relicta debent͛ huic scđo ordini:vr̄ ꝙ sic:qui
res q̄ succedūt ꝛc.s.vt lit.pen.ecclesia.Item constat ꝙ iste ecc
sie ꝛ loca obueniebant ecclesie romane ꝑ istam ꝯstōnem:sꝫ in
libus bonis vacātibus q̄ deferunt͛ principi si illa donat latissi
ma fit interp̄tatio.C.de bo.vacā.l.ij.li.x.ꝛ hec sunt bn̄ficia qu
sunt interp̄tanda latissime de ver.sig.olim.Item constat ꝙ su
rogati tenent͛ ad onera:vt in cle.j.de censi.ergo eis debent͛ co
moda.de reg.iur.qui sentit li.vj.cum concor.simile qđ ipse no
de priui.cum persone in fi.pe.gl.¶ Scđo querit Io.an.de.
disputata.qua querit͛ an miles qui donauerat predia istis m
dicantibus inuentis post concilium cum pacto ꝙ rediret ad e
vel ad eius heredem si ꝯtigerit eos recedere vel habitum si
ordinem mutare.vtrum ipsis post istam ꝯstōnem transferētib
se ad ordinem approbatuꝫ miles potuit reuocare donata.dic
Io.an.ꝙ ista qđ no.in duobus.primo inꝙtum dicit ꝙ mend
cantes haberēt p̄dia.scđo inꝙtum dicit ꝙ trāsiuerūt ad ordi
approbatum cum nō possent nisi cum licētia pape:vt in fi.c.e
etiam solutio reprobat͛ vt hic in nouel.ꝛ ideo Io.de deo form
uit.q.in nō mendicātibus ꝛ tenuit ꝙ si debito modo trāsiueri
ad strictiorem religionem nō licebit reuocare donata cum mu
tatio fuerit in melius deuoto scripture.ꝛ tacite id debuerit in
telligi si ad latiorem dicebat locum esse reuocationi.de ver.si
abbate in fi.omni tn̄ casu locum dimittere sine licentia dona
tis non poterāt si ꝯtemplatione loci fuerat facta donatio.pu
qꝛ donans erat patronus vel habebat ibi sepulturam nisi id fi
ret de pape licentia q̇ est summus princeps.ix.q.iij.cūcta.cū
coꝛ.fm̄ Io.de deo li.j.q.vlt.ꝛ adde quod circa hoc no.in fi.in
verum.de ꝯdi.app.ꝛ qđ dixi in.c.postulasti.de fo.compe.po
Inn.ꝛ Hosti.monasterium.Lap.in hoc tangit.q.de Baro
qui edificauit ꝛ dotauit monasterium:si abbas ꝛ monachi ei
fiant ingrati an potuit bona monasterio collata ꝓpter taleꝫ
gratitudinem reuocare.vide in Spe.iiij.ꝑte ti.de dona.x.q
aliq̇s baro.vbi arguit ꝓ ꝛ ꝯ.ꝛ tandem dicit ꝙ monasterium n
poterit destruere nec bona ei auferre ꝓpter rōnes inductas ꝑ
ne tn̄ inde eximant͛ ꝛ alie ibi ponant͛.¶ Tertio q̄rit Io.an.
istis mendicātibus de q̇bus remittit ad no.gn̄aliter in Spe
sta.mo.§.j.ver.iij.in quo querit an bona ingrediētium ordi
minoꝝ vel p̄dicatoꝝ vel alioꝝ mendicantium transeūt in eos
dicit ꝙ sic.qꝛ ꝛ si illa retinere non possint:vendere tamen po
rūt ꝓ suis necessitatibus.Ibi etiam in ver.iiij.querit an illi o
dines possint petere bona ipsoꝝ ingrediētium vel alioꝝ:ꝛ est
cendum ꝙ sic fm̄ Inno.de ꝓba.c.in presentia.Sed ipse dicit
bona talium debent ꝑuenire ad ep̄m.Tamen Arch.scripsit.x
q.iij.qui ingredientibus ꝙ dictum Guil.est benignius ď iu
videtur dicendum ꝙ fratres minores nec bona talium possi
petere nec recipere per.c.exiui.ꝛ.c.exijt de ver.sig.Alij vero m
dicantes poterunt illa petere non vt illa teneant:sed vt ipsa v
dant ꝛ de precijs viuant etiam si legentur eis vel dentur non
vendant:sed vt retineant.Si autem prohibeantur ea vende
tali ꝓhibitione non obstante vendere poterunt ꝓpter turpit
dinem suam.facit.j.de re.iu.c.in pa.ita refert hic Lap.Ex ci
dictis non remanet intellectus declaratus:qꝛ nihil allegat
eius dicta ꝓbet ꝛ ideo de his plenius vide vt dixi in.c.in prese
tia.s.de proba.in repetitione.vbi plures q̄ones formaui cir
istos mendicantes maxime minores quibus Bar.multū fau
in tractatu suo minoricarum ꝛ in multis reprehendit͛ a discip
lo eius.do.Bald.vt ibi dixi.vide etiam qđ de his no.Cy.in
deo nobis in vltima.q.C.de epi.ꝛ cle.¶ † Quarto q̄ro vlt
doc.qn̄ vnum collegium siue chorus debet destrui siue dissol
quid fiet de rebus cōmunibus.Istud.c.talia bona collegiat
rum reseruat pape.Sed de alijs collegijs secularibus nihil
cit qn̄ dissoluunt͛ vel aliqui inde exeunt an retinent ꝑtem sua
Ego in.c.dilecta.de exces.prela.in.iiij.q.post Bart.ita scrip
ꝙ quedam sunt collegia que possunt habere bona in cōi non
particulari vt collegia monachorum ꝛ religiosoꝝ ꝛ in istis d
soluto collegio remanent apud superiorem vel cui ipse cōmi
rit vt.l.j.C.de bonis va.ꝛ.l.j.C.de iure fisci.Quedam sunt co
legia que possunt habere aliquid in remuneratione laboris
vt collegium vnius ecclesie cui bona conferuntur a christi fi
libus pro diuino officio:ꝛ tunc dissoluto tali collegio siue in
tum siue quo ad vnum recedentem bona non sequuntur eo
cessante enim labore cessare debet premium vt.l.seio.in prin.
annu.leg.ꝛ quod not.in.l.sicut.ff.qđ cuiusq; vni.no.Queda
sunt collegia que habent aliquid non propter se sed vt distri
ant inter alios vt sunt collegia hospitalium que habent bo
vt nutriant pauperes ꝛ alios infirmos:ꝛ tunc destructo col
gio non remanent apud eos:ꝛ si aliq̇s exijt nihil inde extra

Non em̄ hn̄t ho c. ppter eos sed ppter publicā vtilitatē ciuita-
is vt.l.ciuitatib⁹.ff.de le.j. Sunt em̄ nudi mistri. ⁊ iō apud eos
ullū dȝ cōmodū remanere vt.l.si q̄s titio.de le.ij. Quedā sunt
ollegia q̄ hn̄t aliq̄d ppter se p̄ncipal'r ⁊ directe. Exēplū in pe-
unia quam simul ɔferūt vt aliq̄d inde emat̄ frumētum ad eoꝝ
ictū vt.l.collegia.§.seruos de colle.illi. ⁊ tūc si aliq̄s recedit vl'
ollegiū dissoluit̄.dȝ recipe de illa pecunia put ei p rata tange-
at vt.l.j.in fi.de colleg.illi.ff. Eodē mō dico si erat in cōi aliq̄
es deputata ad p̄priū vsuȝ eius: vtpote in fraternitate discipli
atoꝝ est vestis ad vsum cuiuslibet deputata certe q̄ recedit dȝ
lam vestē sibi habere. Si vō aliq̄ respiciūt cōmoditatē vniuer
tatis ⁊ nō singulariū psonaꝝ principal'r. vt sunt p̄dia pascua ⁊
emora q̄ hȝ vniuersitas: ex q̄bus onera vniuersitati incūbēda
soluunt̄: ⁊ de istis ille q̄ exijt nihil dȝ hr̄e vt.l.sed si hac.§.q̄ ma
umittit̄.ff.de in ius vo. vnde scholaris q̄ recedit de studio non
ȝ hr̄e ptem pecunie siue reꝝ q̄ in vniuersitate reperiunt̄. Si vō
niuersitas dissoluat̄ in totum isto casu qd̄ reperit̄ dȝ diuidi in
er eos q̄ repiunt̄ vt.l.iij.in prin.de colle.illi. Sed hoc casu q̄ro
n dcā bona debēt diuidi inter eos d' vniuersitate ⁊ p capita: an
 solidū vel librā: dic q̄ q̄dam sunt bona q̄ vniuersitas hȝ ex col
tione eoꝝ p̄pria: ⁊ tūc dȝ diuidi habito respectu ad modū s'm
uem ɔtulerūt. vt.d.l.j.in fi.de colle.illi. ⁊ qd̄ ibi no. Quedam
nt bona habita ex largitōe alioꝝ q̄ donarūt vel legarūt ⁊ isto
asu dȝ fieri diuisio s'm euȝ modū scd̄m quē deseruiebāt vniuer
tatis oneribus vt.l.in colonia.ff.ad muni. ⁊ in.§.illud insti. p
cio. si vō seruiebāt p solidū ⁊ libram eodē mō fiet diuisio. Si
o non apparet qual'r vniuersitas hēbat dicta bona p̄sumēduȝ
t qd̄ habuerit ex largitōe alioꝝ vt no. Inn. de testis relatum ⁊
dicta no. Bar. in.l.vlt.de colle.illi. q̄ bene hic applicant̄: cum
te tex. loquat̄ de bonis ɔuētus siue collegij dissoluēdi: ⁊ dicit
 applicant̄ pape: ⁊ pȝ rō ex p̄dictis.

De capellis monachoꝝ. Rubrica.

1 Rectores p epm̄ sunt instituendi ad p̄sentationeȝ mona
choꝝum in eoꝝ ecclesijs curatis.
2 Instituti per epm̄ in ecclesijs monachorum curatis debent esse
perpetui.
3 Instō q̄n spectat ad monachos in ecclesijs curat̄ eis subiectis

Presbyteri qui Pōit dcm̄ cui⁹ rō
nē interserit ibi cū
ōbeāt. No.j. q̄ dicit q̄ p̄sōri nec distiguit an
sit monach⁹ vel clericus talis p epm̄ institutus
ad p̄ntatōem laicoꝝ: qd̄ inducit Io.and.ad.q.
Io de deo li.j.q.xxxvij. q̄ loquēs de monacho
ad p̄ntatōem abbatis p epm̄ instituto in capella dicit eum p ab
atem remoueri nō posse: nisi ex cā legitima: ne sic illudat̄ epo.
Dixit tn̄ q̄ si legitima cā subest. ex illa tn̄ epo exposita poterit
remouere alle.x.q.ij.p̄carie. dicit em̄ obediētiam p talem actum
ō extinctā: huic rōni ɔ̄dicit.xvj.q.j.ne p cuiuslibet s'm Io.an.
1 † Scd̄o no. q̄ ad p̄ntatōem monachoꝝ in eoꝝ ecclesijs cura
is sunt rectores instituēdi p epm̄. ⁊ gl.ij. dicit q̄ de iure cōi ta-
les p̄ntatōes debēt fieri a p̄lato ⁊ ɔuentu p.c.ea noscit̄. Sȝ cer
e istud.c. pbat q̄ dȝ fieri a p̄lato cum ɔsensu ɔuētus s'm Lap.
ista diuersa p̄nt fieri cōiter ab vtroq̄ȝ vel ab vno ex his cū ɔsen
 alterius vt pȝ.s̄.e.li.ne se.va.c.j. Item hoc qd̄ hic dr̄ q̄ ad mo
nachos p̄ntatio. ⁊ ad epm̄ institutio ptinet intelligit gl. veꝝ in
ecclesijs non spectantibus ad monachos pleno iure: al's p eos
fieret institutio vt in gl.iij. in nouel. sup v̄bo ppl'i dicit q̄ illd̄ qd̄
hic dr̄ hȝ locum ēt si al's in sp̄ualibus ⁊ tpalibus pleno iure ha
berēt eccl'iam ex epi collatione. Curaȝ em̄ ppl'i a se abdicare nō
ȝ.ff.de of. p̄si.l.pe. facit qd̄ no. de censi. cum veneralibus. Itē ēt
aduertēdum s'm Io.an. post Archi. q̄ regl'r p epos in ecclesijs
parochialibus debēt p̄sbyteri institui.xvj.q.ij.sane in fi. ⁊.q.j.
multis ⁊.q.vij.nullus.lxxx.di.epi. ⁊.x.q.j.regēda ⁊ hoc veꝝ nisi
p̄ntatio ptineret ad patronū vt.d.c.sane.j.rn̄. ⁊ de iurepa. p totū
idem si ecclesia est posita in terminis alterius ecclesie: nā eps
non ponet ibi ministrum sed rector parochie p̄sentabit q̄ si ne-
gligeret eps suppleret. p hoc facit q̄ rōne pochie rector v'r esse
patronus vt.c.iij.s̄.de ecc.edif. vbi de hoc. ⁊ ita dicit hic i nouel.
Referēs Inn. ⁊ Host. q̄ hoc dicunt.s̄.de excep. cum venerabi-
lis in fi. 2 † Tertio no. q̄ instituti p epm̄ in ecclesijs mōachoꝝ
curatis debēt esse ppetui.i.donec vixerint. de quo in gl.iiij. Q̄n
tn̄ est secus.s̄.de sup.neg.p̄la.q̄ regulares. ⁊ p Io.an.in.c.cū
in bn̄ficio.s̄.eo.li.de p̄ben. Quarto no. q̄ tales p̄sbyteri in
talibus ecclesijs instituti nō debēt: nisi p epos ⁊ ex cā rōnabili
remoueri. ⁊ intellige p cā.s.non leui: imo nec p graui q̄ in notici
am ppl'i non deuenit.xxx.q.j.c.fi. ⁊ no.lxxxj.d. Si quis eps fa-
ctus.lxxxiij.d. p̄sbyter s'm Arch. s'm quem ex quo de crimine agit̄
solus eps hȝ cognoscere.xvj.q.ij.c.j.in fi. ⁊ Archi.xj.q.j.de pso
na remittit ad no. p Bar. de priuil. cum ⁊ plantare. ⁊ p Inn. de
of.ord. q̄to. ⁊ de p̄ben. in lateran̄. ⁊ ita hic in nouel. super gl.fi.
3 † Quero q̄n ad monachos spectat institutio in ecclesijs cu
ratis eis subiectis: ita q̄ rōne ppl'i nō exempti ab epo recipiūt
ab eodem curam aīaꝝ ad quem spectabit remotio talis p̄sbyte
ri si delinquat. Aduerte q̄ al'r v'r sentire Lap. hic al'r Io.an. in
c.veniens de ver.sig. quorum mentem vt clarius habeas referaȝ
verba vtriusq̄ȝ. Lap. ɔ̄dicit hic q̄ isti p̄sbyteri de q̄bus loquit̄
c. erunt ppetui.i. quousq̄ȝ vixerint nisi reuocarent̄ ex cā rōnabili
p epm̄ vt in gl. ⁊ textu exprimit̄: ⁊ est ratio q̄ institutio ep̄alis
ad curam ppetuat institutionē p monachos in ipsoꝝ eccl'ia exē
pta: qui institutus non p monachos sed p epm̄ remoueri debe
bit: ⁊ hoc facit autoritas ep̄alis ⁊ p̄rogatiua cure ppl'i ad quaȝ
p monachos epis p̄sentant̄ ⁊ p epos instituunt̄ de of.ord.c.ad
hoc ⁊ de transac. de cetero.c.veniens. Quo ad primū de p̄bē ex
tirpande.§.q̄ vero quo ad vltimuȝ ex quo talis ecclesia est paro
chialis suberit loci diocesano vt.s̄.de priui.ex ore: multo forti⁹
suberit rector illius.j.de priui.p exemptionem in principio p-
pter qd̄ si delinquat p diocesanum puniri poterit ⁊ ecclesia ipsa
⁊ cura priuari tanq̄ ipsius subditus ad hoc.s̄.de iude. postula
sti. ⁊.j.eo.li.de priui. ad fi.c.j. ⁊ qd̄ no. Io.an. post Host. de cle.
peregr.c.fi. sup gl.ij. ⁊ de of.or.c.ordinarij sup gl. hoc ad ei⁹. Rō
q̄ cum ppter curam ipsam p monachos institutio fiat in ip̄a ec
clesia: ⁊ respectu ipsius cure institutio fiat p epm̄ ad curam insti
tutio ipsa erit accessoria instōni facte p ipsum ⁊ naturam ipsius
tanq̄ principalis ⁊ dignioris sequet̄ vt.j.de reg.iur. accessoriū
⁊ de conse.ec. vel alta. q̄ in dubijs ⁊ de p̄ben. is cui.§.non sic au
tem.s̄.eo.li. primo vel dicendum q̄ si ecclesia parochialis cōfe-
rat̄ per monachos ad bn̄placitum qd̄ esse pōt: vt in cle. q̄ regu-
lares. de sup.neg.prela. ⁊ de sta.mo. ne in agro.§.q̄ autem. ⁊ de
exces.prela.cle. frequens.§.quidam est. ⁊ cle. ⁊ si principalis de
rescrip. facit ad hoc ⁊ qd̄ vtrobiq̄ȝ p Io.and. vbi tunc institutio
facta p monachos erit principalis. ⁊ cōmissio cure siue institu
tutio fcā p epȝ erit accessoria. ⁊ sic sequet̄ naturā principalis vn̄
remoto instituto siue puiso p monachos p̄ntato epo ad curam
parochianoꝝ expiraret cōmissio cure facta per epm̄ facit quod
no. Io.an. ⁊ Archi. post Inno.j.de ver.sig. veniens super verbo
examinandi hoc qd̄ dr̄ aver. vel dicendum hucusq̄ȝ intelligēdū
est q̄n pertinet istud ad monachos ex priuilegio vt pȝ ex isto.c.
Si autem non institutio sed presentatio spectat ad monachos
etiam quo ad ecclesiam ⁊ parochianorum curam vel etiam insti
tutio rectoris ecclesie fienda per eos non ad beneplacitum sed
perpetuo ⁊ institutio quo ad ecclesiaȝ ⁊ curam ad epm̄ pertinet
tunc habebit locum istud.c. Ratio q̄ consuetudo vel statutuȝ
non debȝ posse dare ptātem reuocandi factam institutionem re
ctoris ecclesie maxime per epm̄ quo ad parochianorum curam
nec quo ad institutioneȝ per eos in ecclesia perpetuo nō ad be
neplacitum factam. ita dicit ad literam Lap. ex cuius mente ⁊
verbis colligo q̄ etiam vbi ad monachos spectat institutio in
eoꝝ ecclesia etiam exempta tn̄ ppter curam populi quam com-
mittit eps ad ip̄m epm̄ pertinebit amotio presbyteri taliter in
stituti. ⁊ si hoc est verum quero in quo casu habebūt locum no.
per Io.an. ⁊ Arch. post Inn. in.d.c. veniens super verbo exami
nandi vbi in nouel. ⁊ de istis presbyteris p̄sentatis p mōachos
dicit q̄ q̄n ecclesie sunt exempte ex toto tunc clerici instituētur
per fratres.xvj.q.ij.c.j. Sed ⁊ tunc si populus non est exēptus
talis rector institutus per fratres recipiet curam ab epo ⁊ red-
det sibi rōnem pppuli: q̄ ⁊ ibi ad consilium ep̄ale ⁊ recipiet sta
tuta sinodi ⁊ respondebit de quarta parte decimarū ⁊ oblatio
num ⁊ mortuarioꝝ ⁊ hmōi que sibi a populo obuenerunt: ⁊ pre
stabit sibi reuerentiam ⁊ obseqⁿium ⁊ honorem rōne populi ⁊
alia que alij rectores prestant epo. ar.s̄.de priui.ex ore. ⁊ d̄ ma.
⁊ obe. qd̄ super. nec est contra hoc qd̄ diximus.s. q̄ dȝ recipere
curam animarum ⁊ ab epo: q̄ eadem rōne v'r q̄ q̄n eps instituit
aliqueȝ in ecclesia non exempta vbi clericus est patronus q̄ de
beret recipere curam tpalium a patrono. Sed non est simile q̄
curam animarum non pōt q̄s habere nisi per epm̄ cui subest vel
vicarium eius.xvj.q. si nullus. ⁊.s̄.de offi.archi. cum satis. ⁊ de
insti. ex frequentibus: ex quo enim per patronum clericum insti
tutus est ⁊ cura animarum quasi accessoria est. ⁊ ideo etiam nul
la eius exceptio admittitur nisi forte infamia laboraret: vt.s̄.
de appel. constitutus. ⁊ de accu. accedens nec accusabitur a po
pulo vel ab alio coram episcopo. Item episcopus de criminib⁹
ei⁹ vel negligentia non inquirit: q̄ non est iudex ei⁹. Sed si est
negligens vel etiam absens tunc eps poterit dare licentiam po
pulo q̄ ab alio recipiant penitentiam ⁊ alia sacramenta.s̄.de
offi.ordi. inter cetera. in fi. Sed episcopus non phibebit q̄ pa
rochiani non recipiant sacramenta ab hmōi rectore quādiu to
leratur.viij.q.iiij.nonne. nisi sciret vel vehementer presumeret
q̄ parochianos vellet rector trahere ad errorem vel ad pec-

candū. Tūc em̄ nō quasi iudex nec in forma iudicij: sed q̄si supe rior rector eius ⁊ cui ēt ꝑ alijs ⁊ sup alios est cōmissa cura eius ꝑochie poterit eis mādare ꝙ ab eo nō recipiāt sacra. ar. ꝫ. ꝺ di uor. q̄to. Tn̄ bn̄ caueat iste eps: q2 si postea rector conq̄rit ꝺ eo opꝫ eum ꝓbare cās ⁊ ꝑsumptōes quare hoc fecerit: quas si non ꝓbauerit punieť. arg. ꝫ. de exces. ꝑla. c. ij. Ab hocaūt rectore si appellēt ꝑochiani extra iudicium appellādus est abbas suus: q2 ⁊ hec appellatio plus hꝫ vim ꝓuocatōis ad iudiciū ꝙ appel latiōis de ap. cum sit. Sꝫ si appelleť ab eo in iudicio: tūc appel lādus est eps a quo eos hꝫ de ma. ⁊ obe. solite. Sicut ecclia va cante custodiam hꝫ ppl'i quo ad curam. lxiij. di. si in plebib⁹ offi cia tn̄ audiēt in ꝑochiali ecclia ēt vacāte. ⁊ ēt ab extraneo sacer dote: q2 locus ille corꝑalis ad hoc deputādus est. ꝫ. de paroch. vt dn̄icis. immo ⁊ si rector ꝓcessisset inq̄rendo ꝯ parochianū ap pellabiť eps: ⁊ tunc vocabit rectorem vt defendat ꝓcessum suū de app. cum spāli circa fi. ⁊ si non comparuit ꝓcedit eps q2 in cā appellatōis bn̄ ꝓcediť lite non conte. Ita refert ad lr̄am in no uel. in. d. c. veniens. Cuius dicta inq̄ntum sentit ꝙ eps non sit iudex istius p̄sbyteri instituti siue p̄sentati ꝑ monachos nec in quirat de ipsius delictis: nec accuseť coram eo: nec ipsum exa minet ⁊ ꝙ cure cōmissio sit accessoria ⁊ abbatis institutio prin cipalis: videť omnia ista contra que suꝑius dixit Lap. ⁊ cōtra istud. c. ⁊ ꝯ. c. ꝑ exemptionem. j. e. li. de priui. vbi rōne ppl'i non exempti sacerdos ecclesie q̄tumcūqꝫ exempte subest diocesano vt ergo clarius intelligas recurrēdum. puto ad no. in. c. ex ore. de priuil. in nouel. post Inn. vbi de istis capellis subiectis ab bati exēpto. Ex dictis ibi collige tres casus. nam qn̄qꝫ abbas est exemptus ⁊ nō membra. qn̄qꝫ abbas ⁊ membra: sed nō ppl's qn̄qꝫ abbas membra ⁊ ppl's. ⁊ in quolibet membro dubitari po test vtrum abbas hēat iurisditōem in dictis mēbris: ⁊ ad quem ex eis spectet institutio ⁊ destitutio. Quo ad primū ergo casuꝫ q̇s exerceat iurisditōem in capellis siue membris nō exemptis dicit ꝙ abbas. ar. ꝫ. de of. or. q̄to. ⁊ de dona. pastoralis in gl. se cus in fi. Ad queꝫ aūt spectet institutio in p̄dictis ecclesijs nō exemptis dicit ꝙ ad ep̄m ad p̄n̄tationem abbatis: cui dꝫ ꝺ tpa libus rn̄deri. ꝫ. de priui. cum ꝯplātare. §. ⁊ in ecclesijs. ⁊ hoc ve rum nisi essent pleno iure ꝯcesse monasterio quo ad vtrāqꝫ legē scꝫ diocesanam ⁊ iurisditōis: q2 tūc abbas institueret. xvj. q. ij. c. j. Scdo casu qn̄ sunt exempta mēbra sed nō ppl'us. tūc abbas dꝫ instituere clericos: ⁊ si fuerint deponēdi referet ad papam de sta. mo. in singulis. §. ordinenť: ⁊ de iurisditōis exercitio. idē dico ꝙ qn̄ non sunt exempta. Tertio casu qn̄ abbas membra ⁊ ppl's sunt exempti tunc in nullo dꝫ abbas epo rn̄dere. ⁊ per ista vř dicēduꝫ ꝙ hoc. c. inq̄ntum loquiť de depositōe p̄sbyteri habꝫ locum qn̄ capella non est exempta nec pleno iure subiecta ab bati quo ad vtrāqꝫ legē ⁊ sic pōt itelligi dcm̄ Lap. al's si eēt dcō iure subiecta vel exēpta siue ppl'o vl' cū ppl'o: ⁊ sil'r abbas ad ipꝫ instō ꝑtineret ⁊ ꝺpositio ad papā cogita sup his: an sint bn̄ dcā q̄ tn̄ elicio ex dictis tantoꝝ patruꝫ vt vidistis. ⁊ adde qꝺ dixi. ꝫ. eo. li. de p̄b. c. j. ⁊. c. de monachis. e. ti. ⁊. c. cū ꝯplātare de ꝑui. vbi de his de q̇bus dicti p̄sbyteri debēt rn̄dere epo ⁊ sup possꝫiōib⁹ ⁊ delictis an coram epo vel abbate exēpto debeāt ꝯueniri: ⁊ cuꝫ quo si iponanť collecte debeāt ꝯtribuere. dicit ꝙ cū ꝑsonis exē ptis ⁊ nō cū epo. qꝺ no. vbi ēt ad quē spectat custodia talis ec clesie vacātis. vide ēt qꝺ not. in. c. recepimus de priui. vbi qn̄qꝫ clerici ⁊ nō rector sunt exempti. qn̄qꝫ oms: qꝺ dicvt ibi. vbi i de lictis coram quo conueniant isti exempti.

a ℂ Laic⁹. ad de ꝫ ꝙ iuſ pronat⁹ nō pōt dari ec clesie sine directa epi c. ex lr̄is et ibi Innc. ꝺ iurepa. sic i c. p̄terea. e. ti. arch. i. c. pie. xvj. q. vij. memini hic doc. i. l. in iudicio. ff. de ꝯhen. empt. bal. i l. fi. C. ꝺ edi. diui. adri. tollen.

ℂ De iure patronatus. Rubrica.

1. Laicus pōt habere iuspatronatus in ecclesia.
2. Iuspatronatus quid sit.
3. Laicus pōt dare iuspatronatus sine ꝯsensu ecclesie.
4. Donatio iurispatronatus facta ꝑ laicū non p̄iudicat epo qui consensum non adhibuit.
5. Patronus laicus ad p̄n̄tandū hꝫ tempus quadrimestre.
6. Legatus de latere eccl'iam spectantē ad p̄n̄tationē clerici ⁊ lai ci an possit conferre.

SI laicus ius. Due sunt partes. scda ibi vez. p̄ma ponit dcm̄. scda ꝓtestať. scda ibi ꝑ p̄fatam. scda ponit dcm̄ qꝺ postmodum ampliat ibi ⁊ oino. ℂ † No. ꝙ laicus pōt habere iuspa tronatus in ecclesia ⁊ q̇d sit iuspatronat⁹ † dicvt. ꝫ. eo. in rub. in nouel. Et ex q̇b⁹ causis acq̇rať dicvt. ꝫ. eo. cum scdm̄. Nam inter alios modos queriť cum vniuersitate. ꝫ. eo. ex lr̄is. circa quem modum acquisitiōis vltra ibi no. Io. an. de hoc in nouel. q̄rit ⁊ late disputat si vendať castrum cum omni iurisditione honore ⁊ districtu: ⁊ omni iure patronatus qꝺ competit venditori in ecclesijs dicti castri vel di strictus: an transeat isto casu dubium in. q. faciat p̄dicta ex[pres]sio ⁊ omni iure patronatus ⁊c. iura em̄ q̄ de tali transitu cum vni uersitate loquunť videnť solum debere intelligi cum vēdiť vni uersitas nulla facta mentione de ipso iure patronatus: ⁊ si p. eo nullum videať p̄cium ꝯstitutum. Sed qn̄ exprimiť non pōt negari q̇n aliqꝺ videať ꝓ ipso p̄cium constitutum sicut ꝓ alijs rebus exp̄ssis. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝯctus vitiosus ꝑ. c. ad qōnes ꝑ fi. de rerum ꝑmu. Io. an. ꝓ ista ꝑte ꝙ talis exp̄ssio nocet ⁊ vitiat. primo ꝓbat q2 exp̄ssa nocent que de sui natura venirent al's in ꝯctu vt. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. vbi expressa remissio fu[tu]ri doli non valꝫ lꝫ veniret in remissione vel pacto ne depositi a[ct]. Iteꝫ constat ꝙ iuspatronatus non pōt vendi vt in. c. de iur[epa]. eo. ⁊. ff. de ꝯhen. empt. l. sed celsus in princip. accedit tamen ei vendite: vt. l. imodicis. eo. ti. vbi ergo non venit accessorie sꝫ ex primiť non pōt negari quin aliqꝺ fuerit eius precium ad [hoc] ff. de euictio. l. pe. vbi pro seruitute vie vel actus quando venit tacite si euincanť non agitur de euictiōe. secus si specialiter ex primanť. in contrariuꝫ arguit q2 illa que sunt in spiritualibus sine vitio exprimunť de elec. significasti. cum coccor. ⁊ pro [h]ac parte dicit se audiuisse ꝓnunciatum in curia ꝓ ⁊ ꝯ facit qꝺ no. de fun. instru. l. quesitum. §. pe. ⁊ de supellecti. leg. l. legata ꝓ pter que consulit teneri certum vt non fiat exp̄ssio venditiō [ad]iuncta. s. ꝓpter quam possit dici illud exp̄sse venditū. Sꝫ i[n] instr̄i recognoscat venditor iuspatronatus transisse in empto rem ⁊ fateať se desijsse esse patronum ⁊ se omne cōmodū ⁊ ius

2 a deposuisse. ℂ † Scdo no. ꝙ laicus ᵃpōt dare iuspatronat⁹ ei dem vel alteri ecclesie sine ꝯsensu epi. sicut enim in fundatione hoc pōt agi ꝙ nihil iuris in ea retineat. vt de testib. significa uit sic ⁊ postea pōt sibi in totum remittere ⁊ donare: vt sic q[ui]s a principio liceat in ꝓcessu. Tangit hic Io. an. cum patronus ratione dicti iuris in aliquibus teneať ecclesie an taliter ecle sie ip̄e conferendo ius suum vel alteri possit se ab illo onere [ex]i mere. Ioan. ꝙ non. xvj. q. vij. considerandum. Barto. brix. di contra cum posset illud donare vt eo. ti. ex insinuatōe Io. ad. dicit ꝙ si Io. intellexit de eo q̇ renūciasset illi iuripatronatu e tēto ꝓcedere dcm̄ Bar. brix. sed Ioā. non videť sic intellexe. Ego tetigi sil'em. q. in vasallo an inuito dn̄o possit renunciare feudo: ⁊ cum hincinde sit mutua obligatio quo ad quedam vř ꝙ non vt. l. sicut. C. de act. ⁊ obli. dic plene ꝑ Bart. in. l. is cum quo. ff. de aqua plu. arc. facit. c. cum inter nos. ꝫ. de re iud. Tan git ēt in nouel. an in p̄iudicium legitimoꝝ heredum possit pa tronus renūciare iuripatronatus. Lau. ꝙ non. ꝓ quo facit qꝺ no. xvj. q. j. ꝯstitutū i fi. Arch. tꝫ ꝯtriuꝫ ꝑ istud. c. ⁊. c. significauit de testi. Ego credo istud dictum Arch. ꝓculdubio verum in iu repatronatus qꝺ descendit ab ipso renūciante: sed in alio qꝺ descendit a genere ⁊ transit ordine successiuo de vno in alteꝫ non vř ꝙ prior in gradu possit sequētibus in gradu p̄iudicare: vt. l. peto. §. fratre de leg. ij. ibi nec sequētium cās ꝓpter supe res in posterum ledi debēt. facit qꝺ no. Bar. in. l. j. ff. de int[er]d. ⁊ releg. ⁊. l. diui fratres de iurepa. vbi delictum prioris in gra du non nocet sequētibus in successiōe patronatus. ℂ Tertio no. ꝙ in ista donatiōe q̄ fit alteri eccl'ie: vel eidem non req̇ritur cōsensus epi. q̇d ergo si fiat donatio laico vl' clerico iure ꝓpo Arch. tꝫ hic ꝙ in tali donatōe necessarius sit ꝯsensus epi qa laici magis ꝯsueuerūt eccl'ias grauare q̄ clerici vl' religiosi ad hoc. ij. q. vij. laicos. Item q2 si clerici ledūt vel vexant eccles facilius cohercenť ꝑ iudices ecclesiasticos. lxxxix. di. iudices. Io. an. de hoc remittit ad no. ꝑ eum. ꝫ. c. illud in vlt. gl. vbi iꝫ tꝫ ꝑ istud. c. ⁊. c. pe. ꝫ. eo. ti. ⁊ vide qꝺ ipse no. eo. ti. cum scdm̄. vbi querit an iuspatronatus possit in feudum dari Hosti. ꝙ no. Item an potuit legari vel in ipso heres singulariter institui

4 cit ꝙ non sine autoritate epi. ℂ † Quarto no. in ver. ꝑ p̄fatam ꝙ donatio iurispatronatus facta per laicum non p̄iudicat epo qui consensuꝫ non adhibuit. videtur enim quis donare in du bio ius quod habet in re non autem ius qꝺ habet tertius in illa: vt. l. si domus. §. fi. ⁊. l. si serui. de leg. j. ⁊. l. q̇ tabernam de ꝯ trahē. empt. Si intelligitur ⁊ principis concessio videtur facta sine preiudicio tertij: vt. l. nec auus. C. de emancip. libe. ⁊. l. ij. merito. ⁊. l. seq. ff. ne quid in loco publi. ⁊. c. ex tuarum de vsur. cum si. Si autem episcopus consensisset in quo talis cōsensus sibi preiudicet. dicvt no. ꝫ. de dona. pastoralis. Sed quid si ta le ius donetur ipsi episcopo. Io. an. remittit ad no. ꝫ. e. signifi casti in nouel. vbi dicit ꝙ si habeat compatronum episcopus presentat rectorem ⁊ postmodum presentatum instituet. ⁊ sic p cedit opinio gof. Si autem non habeat compatronum tunc si ne aliqua p̄sentatione instituat ⁊ sic habeat locum dictum Ho sti. qui dixit ꝙ deberet absqꝫ presentatione instituere. ⁊ ita sic Lapus. ℂ Glo. ij. tangit quando ipsi ecclesie quis donat ius patronatus qꝺ habet in ea quis presentabit. dicvt in ea. c. ci[r]ca quaꝫ posset dici ꝙ tūc iuspatronatus confundanť. nā iuspatro

natus

natus est q̄dam seruit⁹ ⁊ ꝑ ꝯsequēs videt̄ extingui cum ꝑuenit ad eccl'iam: q: res sua nemini seruit: vt. l. siq̄s edes. ff. de ser. v:. ꝑdi. ⁊ l. in re cōi. eo. ti. ⁊ l. q̄cquid cōmu. ꝑdio. Sol. ꝙ ecclesia et clerici p̄sentent rectorem cum vacat non est seruitus: s; benefi- cium. respectu aūt epi q̄ haberet liberā collationem pōt dici ser uitus. ideo si ꝑuenit ad eum ⁊ nō habeat cōpatronum extingui tur. secus si habeat: q: rōne partis socij seruitus retinetur ī to tum: vt. d. l. siquis edes. ¶ † Quinto no. in. §. veꝝ ꝙ patronus laicus ad p̄sentandum h; tempus quadrimestre. ⁊ not. ꝙ dicit ad p̄sentandum ꝑ hoc em̄ infert Jo. an. ꝯtra laicos q̄ credūt cō stitutioni satisfacere eligēdo. s. tempus de quo ꝑ eum. s̄. eo. c. fi. in fi. ⁊ qd̄ ip̄e no. post compo. de rescri. cum post glo. ver. querit post. ¶ Sexto not. ꝙ iuspatronatus de laico in clericum trās latum decetero iudicat̄ fm naturā iurispatronatus clerici com petētis ⁊ non tanq̄ laici vt sicut ad p̄sentandum clericus habe- t semestre tp̄s idem in iure deuoluto ꝑ negligētia; laici patro ni vt refert tenuisse. d. Ste. disputādo. Idem de. c. statutis. s̄. e. l. de p̄ben. vt inferior ad quem potestas reuertit̄ nō h̄eat men- sem tantu;. sed tp̄s ordinarium. allegat qd̄ ip̄e scripsit suꝑ regu la ꝯ eum de re. iur. ꝑ hoc facit: q: mutata ꝯditōe ꝑsone ēt statu; ei ꝯuenit immutari. ff. de sol. l. cum q̄s sibi in prin. ⁊ qd̄ dixi de ereiu. q̄ēadmodum. ⁊ de acq̄r. here. l. paulus. Ite; filius repu diata possīōe bonoꝝ vnde liberi. in qua dat̄ annus recurrit ad possessionem bonoꝝ. vnde cognati in qua cum dent̄ cētum di- es ip̄e h; annum: vt. ff. de succe. edic. l. j. §. quibus ⁊. §. se. itē d ue res vnite in vnum retinēt priuilegium qd̄ singl'r habebāt de pe. l. j. medicamētum ⁊ cōia. de le. l. ij. ⁊ qd̄ legit̄ ⁊ no. ne se. vac. c. j. ¶ Item iste rōnes que corroborant qd̄ dicit̄ in isto. §. que faci unt ad. q. quam disputat dn̄s ⁊ p̄ceptor meus. do. Bal. in istis terminis statuto ciuitatis: cauet̄ ꝙ fenerator post q̄nquēnium non audiat̄ etiam de sorte qui ante q̄nquēnium lapsum alteri non feneratori iura cessit. querit̄ an lapso q̄nquennio excludat̄ cessionarius: nec ne istud capl'm ⁊ p̄dicte rōnes faciūt ꝙ nō ob stet sibi cursus q̄nquēnij: q: alterat̄ p̄scriptōe mutato statu rei ꝯditione ꝑsone: ip̄e t; ꝯtrium ꝑ. l. si fundum. ff. de fundo. vbi vr̄ expssum. Non obstat istud capl'm: q: hec nō erat p̄scriptio q̄dri mestre inchoata tp̄e iuris cessi qd̄ p;: q: dicit nullo mō attendi cedētem ꝙsi fuisset inchoata attēderet̄ saltem ꝓ rata tp̄is ꝓ q̄ currit. vt aut̄. ꝙ si q̄busdam de p̄scri. lon. tem. q̄ aut̄. facit ꝓ deci sione huius. c. ⁊ ꝯctus. ⁊ ꝯ eius decisionem in p̄dicta. q. inq̄tu; di dr̄ ꝙ modus p̄scribēdi ex accidēti variat̄ mutata qualitate ꝑ sone in qua fundat̄ p̄scriptio: s; dicit ip̄e non ob. q:. d. aut̄. loq̄- tur in vera ⁊ totali trāslatōe: vn̄ in futuro cursu nō d; attendi in ꝑsona q̄ nihil iuris h; vt. l. si ꝑtem. §. si ꝑ fundu;. ff. q̄ēad. serui. amit. ⁊ ita in casu huius. c. ꝓ quo facit qd̄ no. Bart. in. l. j. ff. de ꝑ. ⁊ qd̄ dixi de appel. romana. §. d; aūt. eo. li. sed in dicta eius cedēs non potuit in totum transferre: q: directa actio est ius inseparabile: ergo non interuenit v̄a translatio. ar. ff. de noua. siv sufructus. Cum igit̄ penes cedentem remaneat directa. et la in sui fructu ⁊ exercitio: non d; mutare qualitatē ac naturā ꝯsa p̄scriptio. Plus dicit ꝙsi ip̄e fenerator pēdente p̄scriptōe egit pniam: tn̄ p̄scriptio currit attēto initio vt. l. j. §. hoc tm̄mo- do. C. de vsuca. transfor. Sufficit em̄ qualitatem huius verbi fe nerator semel in principio p̄scriptionis affuisse. ar. C. de insti. ⁊ substi. l. pe. concludit igit̄ post muita cessionarium eodem p̄scri- ptionis genere. s. quinquēnij excludēdum: nisi interrumpat̄ p̄- scriptio. q: tunc de nouo d; inchoari. ⁊ non ꝯsiderari postea ꝑ- sona autoris: sed sua ꝓpria: ⁊ sic erit necessaria prescriptio. xxx. an. vt. C. de ꝯsti. pec. l. ij. Non ob. determinatio Ricardi malū- bre qui in quadam simili. q. tennit ꝙ interruptio simplex facit vt demum inchoet̄ eadem p̄scriptio. s. statuta regula: sed ꝑmuta tio bn̄ facit recedi a statuto loquit̄ em̄ qn̄ nō mutat̄ rō p̄scriptio nis. hic aūt rō ⁊ cā mutat̄ qn̄ p̄scriptio icipit a cessionario: ⁊ hoc casu aliquid obstabit directe: ⁊ non vtili vt. l. qnotiens. in prin. de admi. tu. ⁊ no. in. l. j. de actio. ⁊ obli. ¶ Huic accedit. q. dispu tat vt hic in nouel. Si titius rem seij p̄scentis cum bonafide: et titulo possedit spacio. an. v. ⁊ morit̄ scius instituto herede: dicit ꝙ nō sufficiēt titio alij. v. anni. immo req̄rent̄. xxxv. ad. xl. an. ꝯplēdos. Cy. in aut̄. quas actiones. C. de sac. san. cc. dicit ꝙ qn̄ priuilegiatus succedit illi ꝯ quem p̄scribit̄ aut p̄scriptio impe- dit̄ in totum vel in tp̄s incertum: aut retardat̄: aut nō impedit̄ primo casu non vtit̄ priuilegiatus priuilegio suo: vt. l. si fun- dum de fundo dotali. Scd̄o casu cum retardat̄ in tp̄s certum ⁊ it̄ vt. l. sicut de p̄scri. xxx. an. Tertio casu h; locum aut̄. ꝙ si q̄- busdam p̄alle. vt idem iuris sit de ꝑte tp̄is quo ad ꝑtem ꝙ ō to quo ad totum. gn̄aliter tn̄ loquēdo an priuilegiat⁹ succedēs non priuilegiato vtat̄ suo priuilegio vel ecōtra. dicvt in. d. aut̄. quas actōes. ꝑ Cy. ad que; remittit Jo. an. ex cuius dictis pos ꝯ hoc. c. opponi de regula. nemo plus iuris cum concor. ⁊ de dilecti de deci. vbi priuilegium cessat in re non priuilegiata.

Item ꝙ clericus succedēs laico censet̄ laicus vt. s̄. eo. cum dile- ctus ⁊ actio subrogata obtinet locum prime. ff. si seruus testamē to lib. esse ius. fue. l. j. §. hec actio. Item ꝙ res transit cū suo one re de deci. pastoralis. Ad idem. ij. q. j. nihil vbi personarum va- rietas naturam rei vel iuris non immutat. rn̄de ad ista ꝑ id qd̄ dicit gl. pe. ¶ Quero post gl. pe. vtrum ille in quem titulo do nationis excōicatus transtulit ac cessit iura repellat̄ agens ꝑ exceptionem excōicatōis sicut si ip̄e excōicatus egisset. iura al leg. s̄. ꝓxime faciunt ꝙ sic. Sed hoc. c. cum suis ꝯcor. allegatis s̄. facit ꝯtra. ⁊ hanc ꝑtem t;. s. ꝙ non obstet sibi excōicatio cedē tis in nouel. hanc. q. latius reassumit. Referens primo Dy. di stinguentem. primo inter cessione; ex causa lucratiua vt tali ob stet exceptio ex persona cedētis aut onerosa. ⁊ non obstet post multa. dicit Jo. an. ꝙ non ponderata hac distinctione in. q. pre dicta tenendum est cum glo. ⁊ ꝓ sol. ꝯriorum dicit ꝯsiderādū an vitium insit persone ⁊ rei: an rei tm̄. Exemplu; primi qn̄ res furtiua possidet̄ a fure. exemplum scdi. s. qn̄ rei tm̄: cum illam rē subtractam possidet bonefidei possessor: ⁊ hec vitia q: sunt rea lia transeūt ad vniuersalem ⁊ singularem successorem. insti. d vsu cap. §. furtiue. Quandoq; vitia tangunt actionem ⁊ ꝑsonam: si cut quando dolus interuenit in ꝯctu cum al's ꝯtractator ⁊ sic vitium non est in re: sed tangit dolosi ꝑsonam ⁊ actionem: ⁊ tūc ꝓcedit distinctio Dy. de cā lucratiua ⁊ onerosa. Sed in. q. gl. virum. tangit ꝑsonam tantum ⁊ non actionem in qua nullu; vi tium in contractu vel re. ⁊ sic non ob. ff. qd̄ quisq; iur. l. iij. §. qd̄ autem. de col. bo. cum emancipat⁹ in prin. nam ibi inflicta erat elisio actioni hic aūt ꝑsone tm̄. vnde exceptionem excōicatōis obijciens non litem inficit sed ꝑsonam euitat. ff. de ex. l. ij. in fi. qua rōne dicimus tales exceptiones persona; respiciētes nec afficiētes actionem non transire in heredem. ff. eo. ti. l. exceptio nes que personam. facta igit̄ vera cessione que al's teneat ces- sionarius lucratiuus vel non necessarius vel volūtarius ī distin cte agit nec opponet̄ cedentem non habere personam stādi in iudicio cum non stet ipse sed alius. Fatet̄ tamen Jo. an. ꝙ sunt certi actus facti ab excōicato sibi ꝓhibiti ꝯtra quos obstat ex cep. sicut si p̄latum eligit vel ꝓuidit de bn̄ficio. Elidunt̄ em̄ illa ꝑ exceptionem si in vim ꝑemptorie: ⁊ etiam ꝑ actionem ⁊ viam nullitatis si in iudicio deducant̄: ⁊ ista non tangunt p̄dicta;. q. glo. simil'r dicit in bannito qui alteri cessit iura an ob. exceptio banni cessionario. ⁊ loquor de bannito bonis non publicatis. alias actiones transirent in fiscum: itaq; cessio post bannū non teneret do. Bal. in p̄dicta dispu. in excōicato ⁊ bānito t; distin ctionem Dy. ⁊ Bar. qui dicunt ꝙ tali cessionario ex cā lucrati ua obstarent: sed non ex cā onerosa: nam fm eum statutū videt̄ actionem ad tempus suspēdere. s. donec duret bannum vel ex- cōmunicatio. ⁊ idem operat̄ tpalis suspensio facta interim qd̄ operatur ꝑpetua exclusio facta simpliciter: ar. de ꝯdi. inde. l. suffi- cit. Ista ratio ꝯcludit ꝯtra cessionarium etiam ex cā onerosa: ⁊ ideo nō videt̄ vera: q: statutum nihil loquit̄ actioni sed ꝑsone: ⁊ ideo fm eum ratio differentie pōt esse: q: cā onerosa: fauora- bilior est cā lucratiua. ff. de his que in frau. cre. l. fi. §. j. ⁊ no. in- sti. de act. §. item siquis in fraudem. ⁊ hoc veꝝ dicit ip̄e nisi ista cessio ex cā lucratiua fieret ex necessitate: vt q: testator legauit mihi nomē debitoris ⁊ heres testatoris excōicatus cessit mihi iura ⁊ talis cessio v; ⁊ statim expirat q: fit de ꝯscīa ⁊ mandato legis. Non ob. rō Jo. an. ꝙ ꝑsona cessionarij non sit infecta q: vtit̄ adminiculo infecte ꝑsone ⁊ ab eo h; cām ⁊ originem. ideo sibi nocet ne deludat̄ dispōni statuti: facit qd̄ no. Dyn. in. c. ꝙ alicui de re. iur. ⁊ q: qui non h; ipso iure exercitiu; ꝓpter bā- num non pōt agere ipse vel alius vt. l. q̄ aliena. §. q̄ꝙ de ne. ges. Et prius dicta locum habent cum exceptio ꝯcernens ꝑsonam autoris est odiosa excludens iudicium nō negocium. ¶ Sed quid dices de alia exceptione ꝯcernente personam nō inducta ꝓpter odium sed fauorem: puta ꝙ q̄ones inter ꝯsanguineos debeant compromitti ⁊ amicabil'r terminari q̄d erit si cessiona rius habēs cām a consanguineo ei cui vendidit in se suscipit et compromissum petit an d; audiri Bar. tenuit disputando in hoc vltimo exemplo ꝙ sic. ⁊ rn̄det ad. l. venditor. ff. de iudi. vbi videtur casus in contrarium ⁊ incipit disputatio consilium ci uitatis pisane ⁊c. que ambe disputationes bene cum his q̄ no. Jo. an. in isto. c. vt predixi adaptantur. ¶ Secūdo quero post glo. fi. si iuspatronatus est cōmune clerico ⁊ laico nunq̄d habe būt. vj. menses vel. iiij. vel laicus. iiij. ⁊ clericus. vj. ⁊ sic quilibet tp̄s suum. gl. t; ꝙ habebūt. vj. menses. ⁊ sic habebit laicus ex ꝑ- sona alterius quod non haberet ex persona sua. Idem Archi. qui alleg. simile. C. de tempo. in integ. resti. l. petende. Idem al leg. ꝙ magis dignum ⁊c. vt. c. qd̄ in dubijs de consecra. eccl. vel alta. ⁊. ff. de reivendica. l. que religiosis. prodest igitur laico cō munio quam h; cum clerico sicut ꝓdest maiori cōmunio cu; pu pillo: vt. l. si cōem. ff. quemadmo. serui. amit. ꝑ quam. l. determi-

nauit Gof. q illud ius cõe non pscribat p tertiũ ɔ laicũ mino ri tpe q ɔ eccl'iam. alle. l. si stillicidij. §. fi. cũ. l. se. e. ti. vbi in istis idiuiduis vno ex socijs retinẽte retinet alter: ꝛ tale ẽ ius pronatus. s. indiuiduũ vt. s̃. e. c. j. Itez in talibus vnius victoria pdest alijs de app. c. pe. cum ɔcor. in ɔ̃rium facit q tale ius cadit ĩ laicũ ꝛ est pscriptibile vt. s̃. e. cura ergo ꝛ ɔ laicum. x. vel. xx. an. pscribet vt. C. de pscri. lon. temp. p totũ. nec est nouũ vnum ex patronis pdere ius ꝛ aliũ retinere vt. l. si duo proni. ff. de iureiu. ꝛ de ele. cum vinton. ꝛ de pen. in qbusdam cũ ɔcor. sic ꝛ seruitus in pte pdit ꝛ in pte alia retinet. ff. queãd. serui. amit. l. nam ꝛ satis ꝛ denũciatio qbusdam ex dñis pdest. alijs nõ. ff. de no. op. nũ. l. de pupillo. §. si plurĩ sollicitudo dicit Jo. an. Aut loqmur in pscribẽte ius laici ꝛ eccl'ie ꝛ hñt locũ ista iura prio allegata. aut in pscribẽte diuisim ius laici stãte iure eccl'ie ꝛ hñt locũ ista iura vltimo allegata. ¶ † Circa istã cõionem inter laicũ ꝛ clericum de iurepatronatus q̃rit Lap. an legatus de latere eccl'iam spectãtem ad pñtatõem laici ꝛ clerici potuit ɔferre. Refert cõsuluisse. d. Fed. q non inuito prono. sz eo ɔsentiẽte sic ẽt inuito prono clerico. ex qua decisiõe ꝛ ex eis q̃ dicta sunt. s̃. post gl. ĩfert Lap. q clericus pron' cõicat rõne eccl'ie priuilegio laici ꝛ laicus priuilegio clerici in illa eñ vniõe ꝛ mixtura attribuit alteri qd in psona alterius repit vtili' vt dixi. s̃. in. vj. no. ¶ Accedit h alia qõ quid iuris si simul pñtant sciẽter indignum nũqd ambo vel neuter aut q̇s ipsoꝝ erit ea vice ptãte pñtandi priuatus refert Lap. do. cornetanũ de señ. disputasse q clericus erit priuatus ꝛ nõ laicus p qua so. adducit qd no. Jo. an. in regula cui lz de re. iur. in vlti. so. qõnis.

(margin: 6)

¶ De censib' pcuratõibus ꝛ exactõibus. Rubrica.

1 ☞ Archieps puinciam suam visitare põt.
2 Visitatio plena esse debet.
3 Ecclesie maiores ꝛ minores in visitatõe veniunt.
4 Procuratio a locis visitatis solum recipi dz.
5 Eps ad diocesim semel visitatam reuerti non debet nisi relique fuerint visitate.
6 Archieps visitatõe cõpleta ipsam iterare potest.
7 Visitator qualiter se habere dz.
8 Visitãtes vltra victualia exigẽtes eterne maledictionis penaz incurrunt.
9 Scriptura an sit de substãtia actus qui gerit.

Romana. Diuide vt in gl. j. prima ps vsqz ad. §. sane ponit ordinẽ visitandi loca ꝛ circa hoc ponit ordinem visitãdi capl'm ecclesie sue ciuitatis ꝛ diocesis. scda ibi deinde tãgit ordinem visitãdi puinciã. scda principalis in. d. §. sane. tãgit modum visitãdi. Illa tertia principalis ibi pcuratões: facit qd dicit gl. ¶ Est ꝛ iiij. ibi hanc autem: q̃ ɔstõnem prorogat ad alios visitãtes ꝛ ptestat. ¶ † No. q archieps põt suam puinciam visitare qd est verum ẽt epo non negligẽte vt. j. e. c. fi. Item intellige p se vel per alium vt in gl. ij. p. c. epm. x. q. j. qd. c. lz loquat in epo nõ occurrit rõ. quare aliud in archiepo q̃ ẽt eps est. ad hoc alle. Inn. hosti. ꝛ Jo. mo. xxj. di. in nouo ꝛ de sac. vnc. c. j. ver. p frõtis. ¶ Secũdo no. ordinem visitãdi dz eñ incipe a capite ꝛ a suis vt in gl. iij. ꝛ dicit hic Jo. mo. q ordo visitatõis traditus in isto. c. est ordo substãtialis in tm̃ q eius omissio reddit pcessum nullum. de rescri. cum dilecti. ꝛ. C. de sen. l. platam ꝛ refert q vidit lr̃as dari sup nullitate p cancellariam vbi ꝯo ordo nõ esset substãtialis tñ de iure debitus ꝛ peteret obseruari: non vitiaret tũc omissio eius nisi appellaret. C. de app. l. j. ꝛ de resti. spo. c. j. ꝛ. l. j. C. d ap. ꝛ qd ibi no. alibi plene dixi post. d. Bal. q̇ hec ponit ĩ. l. si duas ff. de excu. tu. ꝛ. l. ij. §. prius. ff. de vul. ꝛ pup. p Bar. ¶ † Tertio no. q visitatio[a] dz esse plena qd verum expone: vt in gl. iiij. Sup qua dicit in nouel. q non minus dici dz plena visitatio q due vl tres vel pauce remanent visitãde. de ɔse. di. ij. rex a vbi de modicis non est curãdum. ꝛ. s̃. in phe. greg. in gl. fi. ꝛ ſm eum modus regionis in hoc erit inspiciẽdus. ff. de ven. inspi. l. j. §. pe. nõ erit autem plena sinodum ɔuocãdo ꝛ plene in ea inq̇rendo vt in. d. gl. Idem Inno. Host. Jo. mo. ꝛ Arch. tenet ergo ire ad locum nec sufficit ad suam eccl'iam ɔuocare vnde dicit Archi. si ad cameram vel aulam suam vellet ɔuocare suum vel alterius ecclesie capl'm vt illud ibi visitet non poterit cum decre. requirat q accedit ad visitãdos. ad hoc. s̃. de of. or. conquerẽte ibi cum ad eos visitandos accesseris ꝛc. ¶ † Quarto no. q in visitatione veniunt maiores ecclesie ꝛ minores. ꝛ veniet in visitatiõe minoꝝ scire de vita ꝛ conuersatione ministri. ꝛ quomodo ecclesiam. ꝛ ipsius iura gubernet. Nam cum ibi possit delinqui ꝛ ecclesia non reparari ergo locus est visitationi. Item in visitatione veniunt populi vt in textu cum intelligit Fran. quo ad crimina eccl'iastica matrimonialia ꝛ alia que ad ecclesiaz spectant. in alijs corrigendis non vsurpabunt iurisditionem iudicis secularis d i[udi.] nouit. ¶ Quinto no. in versi. ꝛ si commode q si illud qd c[er]to loco dz explicari non potest ibi commode vel sine difficul[ta]te debet expediri alibi vbi commode possit. xxij. q. ij. faciat ꝛ [de] ele. q pppter. in prin. ꝛ putat Inn. q ex cã posset vnum collegi[um] in locis pluribus visitare lz sit honestius q in vno loco. collig[it] Fran. p hunc tex. q locus visitationis non est de substantia [si]cut nec locus electionis. remittit de ele. bone el primo. De l[o]co autem quo mandat inquisitio fieri si non possit dic vt. s̃. e. [et] de offi. dele. statuimus. el. ij. Item per hoc qd dicit tex. q in v[no] locum debent clerici ꝛ laici conuenire tangit gl. nunqd pop[u]lus pcurabit. Tenet quod no. Idem Host. ꝛ Jo. mona. Ar[ch.] contra allegat no. per Inno. ꝛ Host. de offi. or. inter cetera[s] x. q. iij. cauendum ꝛ quod ibi tz Vg. qui dixit q vna die erit [cum] clericis alia cum laicis ꝛ eorum sumptibus ꝛ idem no. x. q. j. pla[-]cuit. Nec est magnum si vbi seminat spũalia metat carnalia. [i]j q. j. c. ij. ¶ Sexto no. in. §. deinde q visitata sua ciuitate ꝛ dioce[si] si lz sibi visitare puinciam. prius ergo non lz nisi aliud obti[ne]at de consue. speciali de offi. or. romana. visitare autem dz p[erso]nas ꝛ loca vt hic d versatur autem visitationis officium vt p[rel]atus statum clericorum discutiat ꝛ qualiter diuinum officium [et] alia sacramenta ministrent ꝛ qualiter se habeant in ecclesia [in] vita ꝛ si omnia recte inueniat deo gratias agat. Si vo alr in[ue]nerit ignaros instruat. ꝛ puniat puniendos. deinde pdicet p[o]pulo vbum dei vt hic in nouel. vbi dicit post Host. q post p[ran]dium de illa ecclesia visitata ibit ad aliam ꝛ visitabit illam ibi [e]ro pcurabit ꝛ sequenti mane. alij intelligunt q de mane fa[cto] sermone ad populum ad aliam ecclesiam ibit sumere prand[iu]m quodcunqz summas vnius diei erit pcuratio. x. q. iij. inter. n[i]si vna die visitationem expedire non posset. tunc eñ p pluribus diebus put oportuerit pcurandum erit. x. q. j. placuit. Cũ en[im] hac de causa ad eam potuit redire vt in ver. nisi forte meli' [es]t remanere ꝛ visitationem perficere. Nec ob. in. c. felicis. ver[s.] adijcientes vbi non dicitur q solum vna die debeat procura[ri] sed q p vna die procurationem vnam solam debet habere e[t] si visitet plura loca. dicit tamen Hostien. vno in casu ecclesia [es]t grauanda vt patet. s̃. eo. sopite: ꝛ vide quod not. Joan. and[r.] eo. cum apostolus super verbo epistolas. ¶ † Septimo no[ta] q procuratio debet recipi a locis solum visitatis. Sed que[rit] Jo. an. an accedens ad vnam ecclesiam causa visitandi proc[ura]bitur ab alia per quam transitum facit. dicit q non iure visita[-]tionis quia non visitat: sed videtur hospitalitas nemini dene[gan]da de emptio. ꝛ vendi. c. j. Similiter iure visitationis non p[o]z petere expensas quas facit in via eundo pro visitatione facien[-]da quia hoc iure cauetur. tum quia vt ille exerceat: bona dig[ni]tatis sunt sibi deputata de quibus debet viuere cum paupe[re]s ecclesias visitat. ꝛ ita hic Jo. an. post Inno. Qui querit eti[am] circa hec quando intelligatur visitare vt sic sciamus quando [s]pcurari. dicit quando vadit causa consignandi pueros vel [con]secrandi ecclesias de relig. do. c. j. Siue p quocũqz alio cõm[u]ni negocio vel qd multos tangit. x. q. iij. relatum ꝛ. c. nam nume[ri]s ꝛ de simo. cum sit. Idem cum vadit p salute animarum vel p[ro] cul[]tu diuino ampliando vel p statu ecclesie in melius reformando x. q. j. placuit. Secus ſm Inno. si vadit p causis expediẽdis [s]i vadit p reconciliatione ecclesie: similiter pcuratio non debe[tu]r vt no. hic Arch. ꝛ vide qd super hoc no. Jo. an. de conse. eccl. [e]l alta. pposuisti. Item glo. intelligit loca. visitari siue sint ill[a] q̃ psonaliter visitat siue illa que ad visitationem conuocat. s̃. p[ro]xi. responso in fi. Nam vt dicit Inno. ꝛ Host. si potest archi[ep]iscopus in sua ppria diocesi: vt ibi non occurrit. ratio quare [i]d non possit in diocesi suffraganeoꝝ de consti. transla. ꝛ de exc[e]. inter. §. qua ratione. ¶ Querit etiam Joan. andr. an sit ca[u]sa iusta non accedendi ad locum ex eo q non sufficiat ad p[ro]cu[-]rationem archiepi. Host. sensit q sic. Archi. contra. dicit en[im] q iusta causa conuocationis non est paupertas ecclesie. nam [s]i potest ad locum accedere tenetur ad id. ꝛ si ecclesia sit paup[er] nil exiget vel recipiet. j. q. ij. placuit. x. q. iij. cauendum. ergo n[on] paupertas vel alia difficultas excusat ab accessu vt ibi patz. [a]d hoc enim sunt ei ecclesiastici redditus deputati de vi. ꝛ ho. cle[r.] cum ab omni. sic ꝛ in. c. nobis. s̃. eo. cum apostolus in glo. ij. [e]t contra facit. c. conquerente de offi. ord. vbi dicitur procuratio[-]nis nomine amplius exigi non posse q̃ pensatis facultatibus moderate possunt exhiberi. Item saltem si nõ in toto p ea q[u]a potest debet in procuratione contribuere: vt. c. cum instantia[m] ꝛ c. procuratione. s̃. eo. Sol. iura que loquuntur de contributio[-]ne non loquuntur de prelatis visitantibus: sed de legatis ꝛ nun[-]cijs. immo si dentur procurationes. facit contra cum pterm[is]sis episcopis de quibus premiserat contributionem permi[si]t solis legatis ꝛ nuncijs. argu. xxv. dist. qualis. ꝛ ita hic plenius in nouel.

(margin notes: 1, 2, 3, 4)

a ¶ Visitatio. adde q dz fieri per epz. c. si eps d of. or. isto lib. in. c. de cernim'. x. q. j. c. j. et ibi cardi. ꝛ gl. in prin. de sta. mo.

in nouel.vbi remittit ad no.per eum in.d.c.procurationis.post
Ho.super ver.per se ipsum. ¶ Octauo no.ꝙ †ad dyocesim se-
mel visitatam non debet reuerti nisi reliq̃ue dyoceses fuerint vi
sitate. Rō est ẜm Fran.s.ne illa dyocesis grauetur:⁊ ne aliarum
visitatio negligatur: compleat igitur eam anteꝙ̃ inde discedat.
melius est enim quandoq̃ non incipere ꝙ̃ incepta desererevt in
corpore.vnde sumitur aut.qui semel.C.quo.⁊ quan.iu.facit.C.
de iust.co.com.l.cordi.⁊ l.fi.in fi.ad fil.facit.s̃.de rescri.literis.
¶ Nono not.in ver.postꝙ̃ ꝙ archiepiscopus visitatione com-
pleta pōt ipsaꝫ iterare cum quadam moderatione.s.q̃ prius de
et requirere consilium suffraganeorum ⁊ diffinitione super hoc
habita in scriptis.prima ergo visitatio quam facit archiepisco-
pus est libera:sed non illa secunda quare autem ingeritur hec
difficultas diffinitionis.dic vt in nouel.vbi dicit ꝙ licet tenea-
tur illo casu requirere consilium non tenetur id sequi.quod dic
t dixi.s̃.ne se.va.c.j.Super ista igitur iteratione an sit oportu
na vel non stabitur dicto suo:nec poterit sibi super hoc questio
refricari ẜm Jo.an. ¶ Decimo no.in.§.sane.de officio visitato
s tenetur ei visitare loca diuino cultui deputata.Silr̃ pia loca
t hospitalia zenodochia ⁊ si.vt no.s̃.in ver.deinde.Sed an sit
hoc verum de hospitalibus de quibus nescitur an sint fundata
autoritate episcopi.necne licet multe elemosyne ibi fiant.⁊ ha-
beant campanilia.⁊ capellam.d.Fed.consi.cvj.consuluit ꝙ sic:
quia talia loca pia vt conseruentur in suo statu pertinent ad sol
licitudinem episcopi.de reli.do.c.iij.⁊.iiij.⁊ ꝙ talia loca censean
tur ecclesiastica probatur in cle.literas.de preb.al's frustra que
reretur an talia loca includantur in literis apostolicis. ¶ Un-
7 decimo no.†qualiter visitator debet se habere.per salubria em̄
monita nunc leuia.nunc aspera ⁊c.concor.xliij.dist.sit rector.et
xlv.d.disciplina.⁊ de peni.omnis.facit.l.respiciendum.de pe.⁊
Seneca in tract.de ira cum egritudini curande adhibitus sum
pro cuiusq̃ morbo medicina queratur hunc sanet verecundia:
hunc dolor:hunc egestas:hunc ferrum.⁊ equiparat ibi iudicem
medico qui egrotantes leuiter curat.dic vt ibi plene. ¶ Duode
cimo no.ꝙ absq̃ coactione iuramenti debet procedere visitatio
quod intellige cum intendit ad ipsorum emendationem vt dicit
litera bene enim coget venire ⁊ respondere:⁊ sibi in his que offi
cium respiciunt obedire alias delusoria esset potestas vel iuris-
dictio visitandi si nullam coactionem haberet de offi.dele.ex lite
ris.⁊ cui committitur principale ⁊ accessorium.de offi.dele. pru
dentiam. ¶ Tertiodecimo no.in ver.ꝙ si de aliq̃b⁹ q̇d iuris cum
archiepiscopusvisitans reperit aliquos infamatos.debet enim
hoc ordinario nunciare ad cuius denunciationem tenentur or-
dinarij inquisitionem facere.ij.q.v.mennam.Sed nunquid epi
scopo negligente deuoluitur ad archiepiscopum hec cognitio:
quia in canonib⁹ non est expressum.⁊ ita dicit Inno.facit quod
no.Jo.an.s̃.de sup.ne.prela.romana.super glo.no.⁊ hoc tenet
Jo.an.qui contra hoc opponit ex eo ꝙ sic tenendo remanēt cri
mina impunita contra.c.vt fame.de sen.exc.Respon.ꝙ archie-
piscopus coget episcopum vt procedat ⁊ puniat quod potest ra
tione negligentie.xxiiij.di.quorundam.vij.di.de his.in fi.facit
ad hoc quod no.Inno.⁊ Host.de cle.non resi.ex tue.decre.autē
ti.j.eo.non de correctione simpliciter.sed de visitatione loqui
tur ẜm eum.Item circa materiam denunciationum Host.ponit
satis vtilem glo.quomodo alia est euangelica alia iudicia-
lis:alia canonica:de qua in Spe.de denun.§.ij.ver.vt autem.et
Jo.an.de iudi.nouit.in nouel.post Inno.vbi etiam de regulari
de qua dicit hic ꝙ regularis denunciatio ⁊ proclamatio in.c.nō
requirit gl.quia non ẜm iuris subtilitates.sed ẜm obseruantias
regulares.⁊ ẜm diuersas religiosorum institutiones de plano ⁊
simpliciter expeditur in qua nec est appellatio admittenda.de
app.ad nostram.⁊.c.ad fi.⁊.c.cum speciali.eo.ti.⁊.c.qualiter.el.
ij.in fi.de accu.Aduertendum tamen ꝙ religiosi licet sint ẜm re-
gulam corrigendi misericorditer tamen nec passim more latro-
num in grauem carcerem detrudendi ẜm morem praue consuetu
dinis que quasi pro lege in quibusdam ecclesijs inuoleuit.de sta
tu re.c.ea que.j.respon.Item licet ad abbatem spectet correctio
tamen nimis est grauis de consilio conuentus ⁊ capituli sui tē
peranda est:vt.d.c.reprehensibilis.§.fi.⁊ de his que fi.a prela.
sine con.⁊.c.ea noscitur.Intelligo ergo fi.huius.c.prout iacet.s.
in talibus consuetudines religiosorum sunt seruande super
correctionibus.s.quando sunt rationales ⁊ approbate ⁊ ita no.
Jo.in nouel.ad fi. ¶ Quartodecimo no.in.§.notoria rationeꝫ
quia iste archiepiscopus punit ista quia eo ipso ꝙ sunt notoria
conuincitur negligentia prelatorum ⁊ sic videtur ꝙ propter ne
gligentiam episcopi fiat deuolutio ad archiepiscopum:vt puni
re possit crimina notoria impunita cuius cōtrarium dictum est
in proxi.no.Sed intelligo hunc tex.s.ꝙ punire possit dum est in
actu visitationis ⁊ reperit tunc crimen tale.alias.s.extra actum
visitationis non deuolutio sed cōpulsio locum habet:vt.s̃.dixi.

Tangit Jo.an.post Inn.ꝙ si dubium est iudici an crimina sint
notoria.primo de hoc inquirit nec videtur ꝙ habeat aliud pro-
nunciare:nisi quod suum est punire huiusmodi maleficia q̃ sunt
notoria cum solum in hocvideatur cognoscere.an sua sit iurisdi
tio puniendi ⁊ est crimen notorium cuius populus testis est vel
maior pars:vt hic in nouella.super ver.notoria.⁊ plene de ma-
teria.s̃.de col.de.⁊ mili.nostra. ¶ Quintodecimo no.in.§.pro
curationes.ꝙ procuratio non est exigenda in pecunia sed in vi-
ctualibus . Si enimuero philosophantes pecuniam contem-
nunt.ff.de va.mu.l.in honoribus.et.xij.q.ij.socrates.multofor-
tius visitantes.Item si ciuilis sapiētia precio numario dehone
stari non debet.ff.de va.⁊ ex.cog.l.j.§.est quidem.multominus
canonica depraauanda que detestatur auaritiam clericorum.s̃.
eo.ex parte.⁊.c.eam que.non enim respiciunt vnde veniunt sed
quo vadunt.⁊ si similam:⁊ mella fastidiunt nati in tugurio rusti
cano ⁊ in paupere domo.xij.q.ij.gloria.Sint igitur victualib⁹
contenti:vt in tex.quorum victualium nomine continentur esus
potus vestis ⁊ sacramenta ⁊ omnia hominis necessaria ad viuē
dum.ff.de ver.sig.l.victus ⁊ hospitium.ff.de ali.l.legatis ⁊ cal-
ciarium vltra tamen facultates grauare nō debent ecclesias.s̃.
eo.cum apostolus.vnde non debent conuiuia exigere cum ma-
gno grauamine subditorum.x.q.iij.cauendum.Quid si perdit
equum soluit vecturas equorum vel his similia.nunquid hoc ex
igit nomine procurationis.Jo.an.in nouel.post Inno.dicit ꝙ
non.per hunc.§.vbi exigit victualia tantum.et ita dicit super
ver.visitatis.sed.j̃.c.proxi.no.ꝙ pro vecturis ⁊ ferraturis equo
rum potest exigere pecu.in nouel.tamen super ea dicit ꝙ illa gl.
debet intelligi in legatis ⁊ nuncijs.sed in alijs visitantibus ha-
bet locum quod dixi.Tangit etiam in nouella an possit exigere
escūlentum ⁊ poculentum videtur ꝙ sic.quia illa non continen-
tur appellatione munerum.immo illis prohibitis conceduntur
ff.de of.pre.l.senatus.⁊.l.plebiscito.⁊.s̃.e.li.de rescri.statutum.
§.insuper dicit ꝙ mens huius litere innuit contrarium.quomo
do enim recipient esculenta ⁊ poculenta cum recipiant procura
tionem invictualibus:ergo illa sunt superflua.putat ergo ꝙ pe
riculum sit recipere victualia portanda:sed victualia ibidem co
medenda ꝙ̃ tuncūq̃ excellentia recipere non est periculuꝫ pena
rum infra positarum exigere cum posset esse peccatum.j̃.c.prox.
in glo.ↄsulte dicit impune posse recipi esculēta ⁊ poculenta.vbi
tenet in nouel.ꝙ poterit recipere asportandum non tunc eden-
dum vel bibendum puta si portat aliquos capones caseos vel
flascos vini.bene tamen facit si ab his abstinet.ita ibi dicit ⁊ re-
8 mittit ad ea q̃ ibi dixi. ¶ Decimosexto no.ꝙ †exigentes vltra
victualia incurrūt penam eterne maledictionis:quod expone.i.
penam eternam que debetur illi pro mortali Geñ.iij.⁊ facit hec
litera pro sententia dicentium ꝙ iustus homo vel iustus iudex
potest maledicere ⁊ habetur hec disputatio.xxiiij.q.iij.de illici-
ta cum.c.se.Cap.dicit ꝙ maledictio patris eradicat fundamen
ta:vt dicit ecclesiasticus ⁊ ꝙ pape maledictio non importat ex-
communicationem licet sit ar.contra.xxiiij.q.j.§.si ergo.ad fi.⁊
q.iij.si quis ex penitentibus.⁊.c.se.⁊.c.deus.⁊ ꝙ diuina maledi
ctio incurritur per peccatum mortale:vt.d.c.deus. ¶ Decimo-
septimo no.in.§.hanc autem.ꝙ forma hic prefixa episcopis in
visitatione extenditur ad quoscūq̃ quibus competit ex officio
visitare quod intellige quo ad capitula episcopis congruentia.
sunt enim.s̃.quedam que contingunt solos archiepiscopos:vt
in.j.parte.intelligatur ergo iste.§.de primo responso.⁊ de.c.sa-
ne.cum.§.seq.⁊ quo ad illa dicit Ho.ꝙ nō posset valere consue
tudo contraria. ¶ Querit Jo.an.vtrum delegatus pape tenea
tur ad obseruantiam huius forme.dicit ꝙ delegatus debet ser-
uare formam mandati.de rescr.cum dilecta.etiaꝫ si sit datus ab
alio ꝙ̃ a papa.ita tamen ꝙ delegans quod non potest non com
mittat de iurep.ꝙ autem.in legato autem dicit post Ho.et Jo.
mo.non habere locum triplici ratione.prima quia gerit vices
pape.xciij.di.c.fi.secunda quia maior est episcopo.de offi.dele.
sane qui non includitur sub clausula generali.de sen.excōi.quia
periculosum.tertia quia Romana ecclesia contra se ⁊ suos pri-
uilegiare non consueuit.de censi.cum instātia.ita dicit superver.
ordinario.in nouel.friuole mihi apparent iste rationes.naꝫ ista
constitutio ponit ius commune in omnibus ordinarijs.ergo vi
dentur teneri legati ad eius obseruantiaꝫ sicut alij:in capitulis
eis congruentibusvt predictum est.in alijs enim legati possunt
transgredi ius commune.j̃.eo.li.de her.c.fi.nec in hoc.s.in trans
grediendo funguntur vice pape.c.sane.non obst.quia loquitur
quo ad exercitium cause sibi commisse non quo ad iuris commu
nis obseruantiam ad quam equaliter sunt astricti.capitulū q̃
periculosum loquit̃ in speciali casu.⁊ ratio ibi redditur. ¶ Ul-
9 timo †signa glo.notab.⁊ magistram que enumerat.xxviij.casus
in quibus scriptura est de substantia actus qui geritur ⁊ sine ea
non valet.addit in nouella vicesimumnonum in elemosynarum

questoribus.de pe.⁊ re.cum ex eo.est ⁊.xxx.in extraua.Bonifa. que incipit ꝓuide.xxxi.in alia que incipit iniũcte.xxxij.in casu cle.cã̄m.de el.xxxiij.in cle.dudũ.de iudi.xxxiiij.in ꝯstitu.Jo.exe crabilis.Lap.addit.xvij.ꝓm⁹ est.de ꝓui.pasto.scḋs.s.e.li.de re scr.de ꝯsti.c.j.terti⁹.cũ aliq̄b⁹.q̄rtus.e.ti.si ꝓpt̃ tua debita.q̇nt⁹ eo.ti.statutũ.sextus.eo.ti.duobus.septimus.de ele.q̄uis.octa uus.eo.ti.c.ꝓcurator.nonus.s.e.li.de of.dele.c.fi.§.iudices q̄.decimus.s.de ꝓben.q̄uis.vndecimus.e.ti.cum de bñficio.duo decimus.e.ti.si motu ꝓprio.tertiusdecimus.de here.vt inq̄sito res.quartusdecimus.de ex.ꝓla.c.vno.q̇ntusdecimus.de priui.ꝑ exemptionem.in fi.sextusdecimus.de sen.ex.q: periculosum.de cimusseptimus.in cle.ꝑ lr̃as.de ꝓb.⁊ vide qḋ no.Jo.an.post Ar chi.s.eo.li.in ꝓhe.in glo.hoc tractat.per ista omnia dicta in no uel.in varijs apost.recollecta sunt per ordinem:vt p̄dictum est.

1 ☞ Pene quare adijciunt̃ in dispositionibus.
2 Creditore volente an aliud pro alio solui possit.

Exigit peruersorum.

¶ Tres sunt partes.prima ponit exordiũ.scḋa ibi ꝯstitutionẽ.finẽ.c.s.primi re petit addens mensem.tertia ibi alioq̇n penam appo nit distinguẽdo statum delinquẽtiũ. ¶ No.causam † quare pe ne adijciuntur in dispositionib⁹:q: ꝯ hominum audaciã sola ꝓhibitio nõ sufficit.ideo dicit lex bonos nõ solũ metu penarũ sed etiã p̄miorꝫ exhortatione efficere cupiẽtes.l.j.ff.de iu.⁊ iur.⁊.iiij di.facte sunt aũt leges.iste aũt pene debent cõmensurari delicto vt.c.non afferamus.xxiiij.q.j.⁊ lex dicit ꝙ est respiciẽdũ iudicã ti.ne q̇d aut duri⁹ aut remissius ꝯstituatur ꝙ causa deposcit:sed ꝑpenso iudicio.ꝓut queq; res expostulat statuendũ est:vt.l.re spiciendũ.in prin.ff.de pen. ¶ Scḋo no.ꝙ † aliud ꝓ alio solui non põt etiam creditore volẽte:⁊ est speciale.regulariter ṽo se cus:vt.l.ij.vbi de hoc.ff.si cer.pe. ¶ Tertio not.ꝙ inter exigere ⁊ sponte soluere cadit hic copula.ex quo patet ꝙ sunt diuersa vt no.ff.de iu.⁊ fac.ig.in rub.nam exigere est proprie ab inuito ex torquere:vt.l.xj.§.si rem.de leg.iij.⁊ facit ad.q.an ꝓcurator ꝯsti tutus ad exigendũ debita possit recipere a sponte soluentib⁹:et est questio Spe.de qua per.d.Bal.post Bar.ff.sol.ma.l.nõ so lum. ¶ Quarto no.ꝙ qui exigit ꝓcurationem aliter q̄ hic dica tur tenetur ad duplũ ecclesie quam offendit.⁊ sic penas legales ⁊ canonicas põt iuste etiam ecclesia exigere multomagis igitur priuate persone.Jdem in ꝯuentionalib⁹ dic tamen vt legi.⁊ no. de arbi.dilecti.⁊.xij.q.ij.fraternitas.⁊ not.ꝙ pene ꝯstitutionis applicantur huic offenso ⁊ non fisco.q̄nq; fisco.de quo dixi ali bi ⁊ remisi ad Bar.ad.l.agrariam.ff.de ter.moto.vbi plene di stinguit.facit qḋ no.de of.or.irrefragabili.in nouel.⁊ innuit iste tex.ꝙ dȝ computari simplum in isto duplo.de quo an.s.q̄n ꝯsti tutio imponit penam per nomina multiplicãtia:puta duplũ tri plum q̄druplũ ⁊ simi.vtrum misit simplũ.dicit vt.l.sanctio legũ ff.de pen.per Bar.multũ plene. ¶ Quinto no.in inferiorib⁹ nõ restituẽtib⁹ infra mẽsem qḋ illicite extorserũt penã suspẽsionis ab officio ⁊ bñficio.dicũt Bar.⁊ Jo.mo.ꝙ sufficiebat dicere ab officio.nam ab eo suspensus videt̃ suspẽsus etiam a bñficio:qḋ an sit verũ.⁊ q̇d econtra vide glo.notabilem ⁊ magistram in cle. cupiẽtes.de pen.in fi.glo.mag. ¶ Sexto no.ꝙ ista pena suspen sionis non est ꝑpetua:sed ad tp̄s.s.quousq; restituat:regulari ter ṽo bene dȝ esse perpetua:nisi ꝓpter contumaciam infligatur quod dic:vt no.de ꝯsti.ex literis.⁊ collige ꝙ illa suspensio tollit̃ subsecuta satisfactione sine alia absolutione.excõicatio ṽo post satisfactionẽ req̄rit absolutionem.quod dic vt no.in cle.j.de de ci.ad fi.in gl.sic suspẽsi. ¶ Septimo no.in fi.ꝙ qui illicite extor sit pecuniã vel aliud contra iura non liberat̃ nisi dupli solutiõe: ⁊ gratia ac liberatio vel remissio creditoris sibi non ꝓdest:⁊ est speciale sicut in certis casibus.regulariter vero ꝯ.circa qḋ vide qḋ dixi post Jo.an.s.eo.li.de rescr.statutum.§.si quid autem.

a ¶ Clerici. adde spe.i tit.de imu. ecc.⁊ Bal. i.l.vsurpa tionẽ.C.de vect.in.l.si quis ꝓ vxo re.de do.in ter vi.⁊ vx.

1 ☞ Obligatus ad ꝓcurationẽ põt ipsam in pecunia soluere.

Felicis recordationis.

Sũt qua tuor dicta primũ recitat ius antiquũ.scḋm ṽo illud temperat in parte.tertiũ ibi adijcẽtes addit ⁊ declarat.quartũ ibi cetera in reliq̇s ius antiquũ ꝯseruat. ¶ No.ꝙ † obligat⁹ ad ꝓ curationẽ põt ipsam soluere in pecunia si hoc velit ⁊ ille recipe: ⁊ q: hoc est volũtariũ ab vtraq; parte.putat Jo.an.ꝙ taliter pa ciscẽtes nõ p̄nt ad h̊ artare successores.Jtem ꝙ dicit in pecunia non intelligas stricte vt cõp̄hẽdat solum pecuniã q̄ ꝯstit in nu mero.immo large accipe ꝓ oĩb⁹ reb⁹:quicquid enim habent ho mines pecunia est.j.q.iij.totum ꝯcordare ergo poterũt de certa mẽsura ꝯsistentiũ in aridis vel liquidis de boue pullo vel re fil̃i dãda ꝓ quãtitate taxata vel sine alia taxatione.dũmodo seruet̃ modus de quo seq̄tur ꝑ ꝯstitutionẽ bñdicti q̄ incipit vas electio nis:taxata est quãtitas ꝯm diuersitatẽ ꝓuinciarũ diuersaq; sol uẽda est:siue in victualib⁹ siue a volẽtib⁹ in pecunia in qua etiã

distinguit̃ aut ꝑ se vel alios visitent ibi est ad vnam ꝓcuratio taxatã cum per alios visitãt restringere per caritatiuũ subsid ibi vide q: breuiter recitari non posset ꝯm eum. ¶ Scḋo not numerus ꝓcurationũ nõ dȝ excedere numerũ dierũ quib⁹ visi nam cum visitatio sit principale ⁊ ꝓcuratio accessoriũ vnius d visitationi non dȝ accedere ꝓcuratio plurium ne accessorium maius principali:vt in.c.accessorium.de reg.iu.benefacit.j.ti c.vno.ver.non sic.

1 ☞ Exactio pedagiorum de iure ciuili ⁊ canonico reprob
2 Clerici sunt immunes a rebus quas deferunt vel transmittu
3 Consuetudo an prosit in exactione pedagiorum.
4 Pena que infligatur contra exigentes pedagia a personis clesiasticis.
5 Negociator proprie quis dr̃.
6 Pedagium non soluenti que pena imminere dr̃.
7 Pedagium fraudare an sit peccatum.

Quanq̄ pedagiorum.

Primo nit exordiũ scḋo ꝓhibitionẽ ibi cum igitur.tertio penas trãsg sor ibi cũ ṽo. ¶ No.ꝙ † de iure canonico ⁊ ciuili probat̃ exactio pedagiorꝫ:vt patet in.c.q̇busdã.de ver.sig.⁊ no.vecti.insti.non pos.ꝑ totũ.decreto aũt principis põt insti nouũ vectigal.⁊ cum cã puta ꝓpter patrie pauꝑtatẽ:vt.l.j.C. vect.insti.non po.fisco aũt est soluẽdũ vectigal de his que de runt̃ venalia de vna ciuitate in aliã.⁊ est octaua pars ei⁹ mer que vehit̃:vt.l.omniũ.⁊.l.se.C.de vec.⁊ cõ.⁊ aduerte q: habe varia nõia.s.vectigal:pedagiũ:tributũ:cẽsus:pensio:pedagi vectigal idẽ significãt.⁊ soluit̃ ab itinerantib⁹ de his que ve siue deferũt non sui vsus causa ⁊ q̄nq; ꝓ transitu ꝑsonarũ ta vt ferrarie:tributũ ṽo est quod p̄statur fisco:⁊ ideȝ importat cẽsus vel pẽsio qḋ est verũ q̄n p̄stat̃ fisco:sȝ si ecclesie priuato ciuitati tũc est dr̃ia q: q̇ dȝ pẽsionẽ vel est ꝯductio vel emphy ta:⁊ si nõ soluit cadit a iure suo:vt.c.potuit.de loc.⁊.l.vectiga §.non solutis.de pub.⁊ iste q̇ sic ꝯcedit hȝ directũ dñiũ ⁊ q̇ re pit vtile:vt.l.ij.§.in ꝑpetuũ.ff.si ag.vec.vel emph.pe.quand ille qui tradit rem in aliũ trãsfert omne ius qḋ hȝ:vult tñ ali sibi solui:⁊ ille vocat̃ ꝯctus cẽsualis ⁊ per cessationẽ etiã lõg mo tp̄e nõ cadit a iure suo.⁊ iste est casus not.in.c.constitutũ reli.do.⁊ no.Bar.in.l.j.ff.de pub.vbi q̄rit an venalia pedag ⁊ similia sint munera realia vel ꝑsonalia ⁊ dicit ꝙ ꝑsonalia.i clerici nõ tenent̃ ad ea:vt.C.de vecti.l.fi.⁊ hoc.⁊ ita scripsi.s.
2 innouamus. ¶ Scḋo no.ꝙ † clerici[a] sunt immunes a reb⁹ qu deferũt vel trãsmittũt non causa negociandi:a ꝯtrio ergo sens negociãdi causa tenebunt̃.Sȝ ꝯ hoc.facit.c.fi.de vi.⁊ ho.cle. clerici negociatores ꝑdunt priuilegiũ immunitatis post tri monitionẽ non statim.Sol.ꝯm Lap.ibi post ternam monitiõ perdunt priuilegiũ in omnibus rebus suis:hic ṽo ante aliq monitionẽ perdunt in rebus tantum quas causa negociatio deferunt:vel deferri faciunt:⁊ merito vt puniantur in quo de
3 quunt. ¶ Tertio no.in.§.volentes.ꝙ † in exactione pedagij prodest ꝯsuetudo.⁊ in hoc aduerte q: tex.loquitur de consue dine.que concernit clericos que dicenda est corruptela.q: c tra ius diuinum:vt in glo.legitur Genesis ⁊c.contra laycos vtrum ꝯsuetudine possit introduci ꝙ teneãtur soluere pedag Bar.format.q.in nota.an habens castrum per ꝯsuetudinem quirat ius exigẽdi vectigal.Cy.ꝙ sic lõgissimo tp̄e vt ipse no l.j.C.no.vecti.consti.non po.⁊ intelligit tempus longissimũ ius non extet memoria in ꝯrium.quod intelligit Bar.quan quis intendit p̄scribere ꝑceptionẽ vel exactionẽ vectigalis nulli cõpetit:sed si cuidã nobili cõpeteret ex priuilegio vel ꝯs tudine.⁊ ego vellem p̄scribere minori tp̄e possum habita dist ctione.vtrum cum bona fide ⁊ titulo vel bonafide tantũ.qḋ vt ipse no.in.l.publicanus.ff.de pub.ad hoc vide quod no.in. j.s.de p̄scri.in gl.mag.ibi ⁊ ꝯm hoc possem⁹ dicere ⁊c. ¶ Qur
4 to no.† penã que infligit̃ contra exigẽtes pedagia a ꝑsonis clesiasticis.similiter leges puniũt publicanos:vt si illicite pub ce vel priuatim exigũt in altero tantum passis iniuriã obliga ⁊ extraordinẽ puniunt̃:vt.l.licitatio.§.ꝙ illicite.ff.de pub.⁊.l. in prin.⁊.l.pe.⁊ fi.C.no.vecti.insti.non posse.nec credo illas p nas per istã tolli:vt.l.j.§.dixerit aliq̇s.de pub.ff.⁊.l. qui sepu C.de sep.vio.⁊.l.quotiẽs.ff.de act.⁊ ob. ¶ Quinto not.in fi absolutionẽ ab excõicatione ⁊ relaxationẽ interdicti dȝ p̄cec re satisfactio simile.ij.q.vij.accusatio.in fi.⁊.xxvij.q.iiij.de p̄sb terorꝫ.⁊ idem dicit Jo.an.de satisfactione trãsgressionis cũ hic copulatiue ponant̃.ad hoc de immu.ec.c.q̄m.in fi.⁊ de he quicũq; in fi.Sed q̄rit Jo.an.cui dȝ satisfieri de illa trãsgress ne.videt̃ ꝙ p̄lato per no.xvij.q.iiij.Si quis ꝯtumax ⁊ placet chi.dictum Lau.qui ibi hoc tenuit ⁊ dixit illud.c.loq̇ cũ iniu fit loco.Si ṽo fieret ꝑsone locũ hȝ.c.parochiano.de sen.ex.⁊ cit Archi.ꝙ alij ꝯ ꝑ.c.si quis in atrio.ca.d.vbi dr̃ ꝙ dȝ satisfi

ecclesie.⁊

ecclesie. et ita dicit hic in nouella. super verbo competenter. ¶ Venio ad alias questiones. ⁊ primo quero dr̄ hic ꝙ ecclesie ecclesiasticeq; ꝑsone non tenent̄ de rebus suis soluere pedagia. quid de emptoribus reddituū clericorum vel rerum vtrum eisdē priuilegijs possint vti. Jo. an. remittit ad Spe. de immu. eccle. ⁊ Archi. hic tenet ꝙ non. pro quo facit quod no. ⁊ dixi. s. e. li. de parepa. c. j. dixi etiā de hoc. s. eo. innouam⁹. in. iij. q. vbi referēdo Bar. ita scripsi: q2 aut est vectigal ordinariū ⁊ ex ꝑsona eccl'ie si fisci nō trāsibit immunitas in emptorē: vt. l. licitatio. §. mercatores. ff. de pub. Aut est vectigal extraordinariū qđ nō ponit̄ lege vl' senatuscōsulto vel ꝯstōne p̄ncipis. ista eī sunt extraordinaria. ff. de va. mu. l. i honorib⁹. §. q̇d muneris. ⁊ quo ad illa immunitas trāsit in emptorē. ⁊ hoc not. Bar. in. d. §. mercatoris. dixi. s. j. ij. no. ꝙ clerici deferētes negociationis causa nō gaudēt ista immunitate. ¶ Quero † ergo q̇s dicat̄ ꝓprie negociator. dicit Jo. an. post Archi. ꝙ ille q̇ rē emit ⁊ ipsam integrā ⁊ immutatā vēdēdo lucrat̄: ille v̄o q̇ emit vt sit sibi materia aliq̇d inde operāti: ille nō est negociator: vt dicit Jo. chrisostom⁹. lxxxviij. di. eijciēs. ⁊ ꝑ ista ꝯsuluit Fede. de se. in. q. facti. monasteriū scti Galgani dyocesis vulterane h̄z venā ferri in insula helbe. ⁊ facit illā fodi ⁊ venā deferri ꝑ territoriū Señ. vt faciat inde ferrū ⁊ vēdat postea ⁊ lucret̄. Exactores gabellarū Señ. petebāt pedagium. Abbas dicebat se nō teneri. ¶ Querit̄ q̇d iuris. ⁊ vr̄ ꝙ teneat̄: q2 sic agēdo negociat̄: ḡ ⁊c. vt in isto. c. in ꝯtriū facit qđ. s. prime dictū est. ⁊ sic ipse ꝯsuluit. immo plus dixit ꝙ si fratres emerent eādē materiā: puta venā ferri vt faciāt inde ferrū nō dicunt̄ ex h̄ negociari: q2 vt dictū est negociari est rem emptā nō mutatā vendere. Emere v̄o rudē materiā ⁊ illā ꝑ artificiū ad aliquā formā redigere non est negociari. immo tales vocant̄ potius artifices q̄ mercatores: vt lanifex. textor. aurifex. faber ⁊ si. vt ꝓbatur i. d. c. eijciēs. vñ negociator dr̄ in cōmercijs. de ver. si. forus. negociatio aūt est clericis interdicta: artificiū v̄o nō: vt colligit̄. lxxxviij. dist. per totū. ⁊. xcj. di. clericus. ⁊ de ꝯse. di. v. nunq̄. Ergo qñ nō in ꝓprio solo venam ferri fodere faciūt: sed emūt vt ferrum inde redactū vēdāt ꝯsultus rñdi ꝙ negociatio est mixta artificio: si ꝑ magistros ⁊ alios faciūt hoc fieri. tunc enim nulla versatur industria clericoꝝ. ideo soluere tenent̄. sec⁹ si eccl'ia h̄z vnam siluā et alia ad hoc apta ⁊ ꝑ oparios fieri facit. ⁊ deinde vēdit. Sicut eī in simili de frumēto ⁊ alijs redditib⁹ recollectis in ꝓprio solo nō tenetur soluere. ita nec de isto ferro vl' materia q̄ appellatiōe fructuum ꝯtinetur: vt. l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. solu. ma. ⁊ dixi de ista. q. plenius. de vi. ⁊ ho. cle. c. fi. ⁊ ideo vide qđ not. Bar. in. l. legatis. ff. de lega. iij. vbi melius hoc declarat quis dicatur negociator vel mercator: ⁊ an si semel tantū emerit vel vēdiderit dicipossit ex hoc negociator. dic vt ibi. ¶ Tertio † q̄ro q̄ pena imminet nō soluēti pedagium dicit ꝙ amissionis rerum qđ patet: q2 tales res ab heredibus vēdicantur: vt. l. commissa. ff. de pub. ⁊. l. quotiens. §. dominus. eo. ti. de quibusdā tamen solui nō debent. de quib⁹ per glo. in. l. si publicanus. §. de rebus. ff. de pub. Quid ergo si in psalma: vel naui quedam licite. quedā illicite deferebat: an omnia publicabunt̄. Bar. ꝙ non in. d. l. si publican⁹. ⁊. j. ⁊ dixi in. d. c. innouamus. in. iiij. q. ⁊ Cy. in. l. j. C. de nauti. fenore. vbi etiam querit si quis cum mercibus deferri prohibitis deꝑhendat̄ in via priusq̄ perueniat ad locum ad quem nō est licitū deferre: puta ferrum ⁊ lignamina gallearū sarracenis: vt. c. ita quorūdā. de iude. nunq̇d sunt in causa ꝯfiscationis. ar. ꝙ sic. C. de ser. fu. l. si fugitiui. ⁊ de re mili. l. iij. §. si is qui. ⁊ de edi. edic. l. ꝙ si nolit. §. idem cassius. ar. ꝯ q2 redire poterat ⁊ penitere: vt. l. qui falsam. ff. de fal. ⁊ ꝓ hoc tota illa disputatio que fieri solet in. l. si quis non dicam rapere. C. de epi. ⁊ cleri. vbi an puniatur delictum incohatum: ⁊ non consummatum. Guido de suz. in. d. l. si fugitiui. tenet ꝙ sibi non ꝓsit penitētia. format tamē. q. in terminis multum strictis cum. s. est deꝑhensus in confinibus: ⁊ fatetur ꝙ portabat ad locum vetitum. Si autez hoc neget ⁊ dicat ꝙ intendebat deferre ad locū non ꝓhibitū. an sibi sit credendū dicit ꝙ iudex debet arbitrari qđ est verisimile: ꝯsiderādo viā vbi deꝑhensus est an sit recta ad locū vbi asserit ꝙ volebat portare: subiungens ꝙ si est ꝓpe ꝯfines loci ꝓhibiti vix negare poterit: ⁊ iō tenebitur: vt. l. q̇ sñiam. C. de pe. ¶ Quarto † q̄ro an sit pctm̄ fraudare pedagiū ⁊ gabellas. ita ꝙ ī foro ꝯsciētie teneant̄. dicit bar. ꝙ si ciues pro suis necessitatib⁹ hoc statuūt non soluētes ipsam peccant. Secus si in forēsibus. ita no. in. l. venalia. in prin. ff. de pub. super quo vide no. in. c. quia plerisq;. de immu. ec. post Jnn. ⁊ Ja. bu. in. l. fi. C. de vecti. ⁊ com. ¶ Quinto quero si inter exigentem pedagiū ⁊ portantē res sit questio de clericatu vel de h̄ vtrū portet negociationis causa necne. Jo. an. remittit ad no. in cle. presenti. eo. ti. in vj. glo. vbi dicit ꝙ graue esset semꝑ iudicem adire pro fide hmōi recipiēda. vnde committēdum videtur differentiā iuramēto vel suoꝝ nuncioꝝ si ꝑsonarum qualitas nō dissuadeat vel nisi de ꝯtrio fides habeat̄ in promptu. facit de iureiur. c. fi. ⁊ qđ metus causa. c. fi. quo ad ꝑsonaz videt̄ sufficere ꝙ sit in habitu ⁊ tonsura clericali per. c. si iudex. de sen. exc. Lap. in d. cle. presenti querit si ꝯtigat iudicē adiri quis erit ille videt̄ ꝙ loci illius vbi talia exigunt̄ ⁊ exequunt̄. Sed an ecclesiastic⁹ vel laycus ibi manēs dicit ꝙ siue sit qđ de clericatu siue de rebus. s. vtrū sit res clerici vel alterius: siue vtrum deferant̄ negociatiōis causa necne semꝑ iudex ecclesiasticus cognoscere poterit. facit de iud. q̄to. ⁊ de fo. compe. si diligenti. ⁊ ꝑalle. c. ꝑsenti ibi locoꝝ dyocesani. ⁊ ibi postq̄ de his constiterit ⁊c.

1 ☞ Archyeps̄ potest audire confessiones subditorum suffraganei.

Perpetuo de. Sunt due partes. scđa ibi: potest etiā. ⁊ primo ponit dictum de visitatione iteratione ⁊ ꝓcuratione. scđo vitiat ꝯsuetudinē ꝯtriā ibi ꝯsuetudine. ¶ No. ꝙ regula que tradit̄ per antiquos canones ꝙ archiep̄i nihil possint ī dyocesib⁹ suffraganeoꝝ nisi quatenus eis ꝯcedit̄ a canone vel a prisca ꝯsuetudine: vt. c. pastoralis. s. de offi. or. fallit in visitatione: ⁊ alijs hic exꝑssis. ¶ Scđo no. ꝙ plures habent in eadē dyocesi officiū visitādi: vt ep̄i archiep̄i legati: ⁊ alij quib⁹ competit ex officio: q̇d ergo faciet miser sacerdos totiens visitat⁹. no. s. de off. arch. mādam⁹. vbi dicit post Jnn. ⁊ Ho. de mēte iuris esse ꝙ nō grauetur ecclesia vltra posse de cēsi. cū apostolus. ⁊. c. sopite. suppleat ḡ visitās suis sumptib⁹ si ecclesia nō sufficit. C. d sta. ⁊ ima. l. fi. ⁊ vide per Host. in sum. eo. ti. §. quod sit eius officiū. ver. sed dices ⁊ se. ¶ Quare aūt iura voluerūt ꝑtinere ad tot personas officiū visitādi. no. Jo. an. de offi. arch. c. fi. in nouella. dicit enim ꝙ sicut propter defensionē vrbis ab incēdio. vij. cohortes ꝯstitute sunt sub vno spectabili ꝑfecto vigilū. ff. de offi. ꝑfec. vt. l. iij. sic multi descensiue sub vno pōtifice ꝯstituti sunt ꝓpter timorē spiritalis incendij. vt gererēt curam sollicitā ⁊ assiduam sc3 legati: primates: archyep̄i: ep̄i: archydiaconi: arhip̄sbyteri. Jtem ⁊ visitatores capituli prouincialis vigilēt ergo ⁊ non dormiāt. lxxxj. di. oportet. de homi. pro humani. j. eo. li. ibi expulso negligentie somno. ⁊ ꝑ hoc cessat oppositio que posset fieri de. d. c. sicut olim de accu. vbi ꝯsilium examinat ⁊ corrigit delicta non solū suffraganeoꝝ: sed etiam subditoꝝ suoꝝ: vt ibi patet. ⁊. s. de prebēdis. graue. ⁊. xviij. di. per totum. loquitur em̄ ibi de consilio ꝓuinciali ep̄orum per quod infertur ꝙ visitatio archyep̄i est superflua s3 non est ratione predicta. nam de q̇b⁹ non ꝑpendet archyeps̄ in transcensu ꝑpendet consiliū ⁊ econtra. Jtem l3 archyeps̄ potuit visitare singulis annis non sequit̄ ꝙ visitet vt experiētia demōstrat: quare vtilis fuit illa prouisio de prouinciali consilio ꝯgregando. s̄m Jo. an. in nouel. ¶ Tertio no. ꝙ procuratio d3 recipi a locis visitatis. quid ergo si due ecclesie sint vnite ꝓpter paupertatem vel ꝑ ep̄m in ꝓcuratione: ⁊ sic ad vnam ꝓcuratione tenent̄: an ad ipsam ꝯsequendā sufficiat alterā visitari vel debent visitari ambe. dicit Jo. an. post Archi. ꝙ ambe si commode pōt al's ad locū ydoneū congreget clerum ⁊ populum vtriusq;. s. eo. romano. ¶ Quarto no. ꝙ nō v3 consuetudo super istis tribus sc3 ꝙ archieps̄ nō visitet nō iteret ⁊ ꝓcuratione non exigat. sunt enim ista iuris publici statuta propter correctionē delictorum ⁊ obediētiam. ꝯ ista autem non pōt ꝑscriptio allegari: vt de ꝑscri. cum ex officij. ⁊. c. cum nō liceat. Sil'r nec pacto tolli: vt. l. ius publicum. ff. de pac. ⁊. c. si diligēti. de fo. compe. posset tñ s̄m Jnno. pacto ꝯueniri ꝙ certū quid ⁊ modicū pro visitatiōe detur. Sil'r ⁊ ꝯsuetudine introduci pōt ergo pactū ⁊ cōsuetudo modificare non in totū absorbere ꝓcurationē. Nam si nihil daretur posset negligi visitatio: sed non ita cū aliquid datur. S3 certe s̄m Jo. ita posset negligi ꝑ modicū datū si forte oporteret visitatorē de suo impēdere sicut qñ nihil ꝑciperet. ⁊ ad ꝑdicta adde quod no. Cy. in si'li de tributo ⁊ cēsu q̇ nō possunt ī totū tolli: s3 an ī parte. dic ꝑ eū in. l. cōpetit. C. de ꝑscr. xxx. an. ¶ Quito no. ꝙ † archieps̄ pōt audire ꝯfessiones subditoꝝ suffraganei: absoluere ꝯfitētes ⁊ penitētias iniūgere ⁊ hoc cum visitat. ergo non alias cum regulariter non sit iudex animarū ꝑdictoꝝ: ⁊ sic non pōt illas ligare vel absoluere. de peni. omnis. immo videt̄ ꝙ nec illos excōicatos minori absoluere possit. de sen. excom. nuper.

¶ De consecratione ecclesie vel altaris. Rubrica.

1 ☞ Ecclesia quando est polluta dr̄ esse pollutum cimiterium.
2 Ecclesia polluitur sanguinis aut seminis effusione.
3 Accessorium sequitur suum principale.

Si ecclesiam. ¶ Determinat quatuor casus. scđs ibi: secus. tertius ibi: non sit. quartus ibi: non vnum. ¶ No. ꝙ tex. loq̇tur de pollutione ecclesie. ⁊ vt dicit glo. illa que est cōsecrata proprie appellat̄ ecclesia. ⁊ hoc patet de conse. di. v. non oportet. ⁊. viij. q. j. possessiones. Non ꝯsecrata. dicit glo. appel-

latur basilica. Itē ⁊ ecclesia. de ↄſe. di. j. ecclesiã. j. ⁊. ij. vocaẗ autē ecclesia varijs noib⁹. nã qñq̃ vocaẗ oratoriū. qñq̃ dom⁹ dei. qñq̃ dom⁹ oŕonis. qñq̃ templum. qñq̃ tabernaculū. qñq̃ domus domini: vt in iuribus all'. in nouella. super. j. glo. ¶ Scđo no. ꝙ
1 †polluta ecclesia intelligitur pollutū cimiteriū si sit ecclesie ↄtiguum: ⁊ nocet vicinitas. ad idem de peni. dist. j. sed ↄtinuo. ⁊ de priui. super Specu. ⁊ ibi concor. ⁊ Señ. li. vij. declamationū. nec mirum tñ si difficulter apphenditur vitio ↄuicinio virtuti. ⁊ qñ dicatur contigua. dicit glo. qñ extrema se ↄiungunt. ⁊ fuit dictū Arist. v. phisicoꝝ: qui subdit illa esse cōtinua quorum terminus est vnus ⁊ idem datur exemplū de aqua in vase. Est enim vasi cōtigua: sed in se continua. totius enim aque terminus est vnus et idē. Unde versus. Cōtiguum medio sine medio ↄtinuum stat. ⁊ Señ. de naturali. q. li. vij. c. ij. dicit ꝙ ↄtinuatio est partiū inter se non intermissa ↄiūctio: vnitas est sine commixtura ↄtinuatio ⁊ duorum ↄiunctoꝝ inter se corpoꝝ receptorum. ita dicit Lap.
2 ¶ Tertio no. ꝙ †eccl'ia dꝛ pollui: sanguinis aut seminis effusione. ⁊ intellige istud pollui q̄tum in eis est: vt in iuribus alleg. in glo. ⁊ expssius. j. q. j. ꝙ q̇dam. in fi. vbi dꝛ ꝙ mali polluunt sacramenta q̄tum in eis est cum illa maneãt impolluta. ad idem. xlix. dis. c. vltimo. ibi dꝛ q̄tum ad se panem pollutū offerūt. ⁊ per hoc infert glo. ꝙ si pollutio sit occulta nō dȝ recōciliari. Idem Ho. qui hoc no. s. eo. c. fi. Item ꝙ dicit sanguinis gl. dicit. s. iniuriosi ad hoc. de priui. tuarum. in prin. secus si casu vel si quis diminutionem faciat. i. flebothomiã. Aduerte tñ qꝛ effusio sola non polluit: sed percussio iniuriosa facta intra ecclesiã etiam si sanguis effundaẗ extra. vel etiam in scutella. ita dicit gl. ⁊ Archi. ⁊ de cōse. dist. j. ecclesijs. Subdit etiam glo. ꝙ si sine sanguine occidaẗ intra ecclesiam. puta laqueo strangulatur idem est. s. ꝙ dicaẗ polluta. Ad hoc all'. in nouel. ff. ad. l. aquil. l. qua actione. §. j. ibi occisum: accipere debemus siue gladio siue fuste vel telo vel manibus. si forte strãgulauerit ↄsideraẗ ergo locus vulneris ⁊ non locus vbi sanguis fundiẗ vel etiam mors sequitur. ad hoc vide qđ no. Uin. s. eo. pposuisti. in. j. glo. p quo. ff. ad. l. aq̇. l. hec scriptura. ⁊ faciūt illa ad. q. quis locus debet confinari in libello accusatiōis an locus pcussionis an locus mortis? ⁊ certe pcussionis ⁊ fm illū pena imponēda si maior vel minor ibi imponiẗ p delicto: vt no. Bar. in. l. libelloꝝ. ff. de accu. Sed hic etiam cadit qđ de qua ibi per eum. q̇d iuris si q̇s existens in ecclesia cum balista vulnerat vnum extra vel ecōtra sagittãs extra vulnerat existētē intus ecclesiã. ⁊ eadē est questio si cum lãcea vel lapide talia ppetrenẗ. ⁊ lȝ circa impositionē pene si cū varia in pdictis locis dicat ïspiciēda esse vba statuti. tñ ï dubio. i. de iure attēdi dȝ locus pcussionis ⁊ nō loc⁹ vbi erat q̇ pcussit: vt. l. ita vulteran⁹. ff. ad. l. aq̇. fȝ h g̊ si pcussio facta sit in ecclesia polluta erit. sec⁹ si ex̃. lȝ tūc pcutiēs staret intra de his ⁊ alijs si. q. dixi ï repe. c. postulasti. de fo. cō. vbi ad aliū effectū. s. quo ad foꝝ sortiēdū tractaui de istis. q. s. si cū lapide lãcea vel balista q̇s existēs in vno territorio pcussit aliū existētē in alio. de quo per Cy. C. vbi de cri. agi opor. l. j. ¶ Tangit glo. q̇d si quis occidiẗ sup tecto ecclesie dicit ꝙ vr̃ occisus. ex̃. eadē rōne dicit in nouel. qñ sub ecclesia ï cella vel cauerna vel speluca ibi ista ad vtrūq̃ ïducit iura loquētia de ingressu ecclesie. s. eo. li. de offi. dele. c. ij. ⁊ de sen. exc. is cui. ¶ Circa effusionē seminis tãgit glo. si in ecclesia vir cognoscit vxorem an sit polluta? glo. que incipit humani. tȝ ꝙ sic. Refert Ugo. Uin. et Raudul. tenere ↄ̃rium cum quibus tenet hic Archi. nam lȝ fm eum in ecclesia non debeat debitū reddi vxori: si tñ ibi peteret ⁊ reddatur non potest dici adulteriū vel fornicatio. Non ob. fm eum. c. qm̃. xxxj. di. non enim dicit ibi tex. tempore vel loco honesto debere reddi sȝ dicit oportuno. i. cum vxor opus hȝ ⁊ petit p hoc facit. qđ no. Io. an. post Inno. ⁊ Host. s. de ↄiu. leproso. qñ vel dicit ꝙ si alter ↄiugū petat ab alio debitū teneẗ reddere. non obstãte exceptione dierū siue locoꝝ sacroꝝ. Host. s. eo. c. fi. istaȝ q. nō decidit. ¶ Quarto no. ꝙ aliter iudicaẗ de cimiterio ↄtiguo ecclesie aliter de remoto. ↄtiguū eñi sequiẗ ↄditionē ecclesie nō remotū. ⁊ facit ad. q. si vēdo domū ꝙ veniat ortus ↄtigu⁹ domui non remot⁹. Sil'r si vēdo vineã venit domus sibi ↄtigua de quibus dic p Bar. in. l. pdijs. ff. de le. iij. l. olympico. de ser. vrba. pd. ⁊. l. ꝙ ↄclaue. de dã. infe. ¶ Quinto no. ꝙ illa q̃ seiungūtur medio pariete nō censenẗ vnū sed plura etiã si habeãt portã iter mediã p accessu. Ideo vno polluto nō est pollutū reliquū: qꝛ in separatis nec inferẗ de vno ad reliquū: vt. l. si maritus. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. Tangit Io. an. q̇d iuris si in illa porta fit iniuriosa sanguinis effusio. videẗ ꝙ interdictū sit vtrūq̃. ar. ff. cōi diui. l. arbor. ⁊ p so. l. pe. arg. tñ ꝙ cēseatur pollutū id tantū cui magis accedit pollutio ff. de sta. ho. l. que etiã. ⁊ insti. de re. di. §. insula. Item arg. ꝙ neutrū cēseaẗ pollutū rōne incertitudinis: vt. ff. de test. tu. l. duo sunt titij. dicit Io. an. audisse determinatū ꝙ illud cimiteriū dicaẗ violatū cuius gratia vel causa paries ⁊ porta facte fuerint quasi sit illius accessio. ff. de aur. ⁊ ar. le. l. ⁊ si non sint. §. pe. ⁊ fi. eadē rōne dicit. Idē si ï porta ecclesie flat talis iniuria. Sil'is est qđ legistarū de delicto cōmisso in ↄfinib⁹. de qua. l. iurisperitos. §. oriūdos. ff. de exc. tu. ⁊ dixi in. c. postulasti. de fo.
3 comp. ¶ Sexto ⁊ vltimo no. regulã †ꝙ accessoriū seq̇tur naturam principalis: nō aūt ecōuerso principale seq̇tur naturã accessorij. ↄcor. ff. de vul. ⁊ pu. l. ex pupillari. ⁊ circa hoc vide quod no. in cle. dispendiosam. de iudi. in glo. si q̇raẗ. ⁊ in gl. cū repetitur. vbi naturã cause ↄsideramus ex eo ꝙ principaliter venit in iudicio. nō ex eo ꝙ incidit ⁊ accessorie venit. facit etiam quod no. in. l. petēs. C. de pac. vbi principale vestit accessoriū non ↄ̃. I habes hic ꝙ vnum accessoriū non sequiẗ naturam alterius accessorij. sicut nec par paris. facit quod no. in. l. per seruū. ff. de acq. he. ⁊. l. xv. veteres. de acq̇. pos. vbi aūt in duabus dispositionib siue rebus nō apparet an vna accedat alteri quid presumendū vide in simili nota. in cle. literas. de preben.

¶ De reliquijs ⁊ veneratione sanctorum. Rubrica.

1 ☞ Ordines dignitatum sunt in paradiso.
2 Digniores maioribus premijs sunt extollendi.
3 Apostoli vocantur athlete.

Gloriosus. ¶ Primo ponitur exordium de diuina puidentia que digniores extollit. secūdo ponit inuocationē ecclesie militãtis ibi sic alma. ⁊ hic dicit tria. primo commēdat apl'os ⁊ euãgelistas ⁊ q̄tuor doc. ecclesie diuisim. secūdo ibi idoq̃ ponit pteritam puisionē ecclesie circa ipsoꝝ excellētiã. tertio ibi: nos itaq̃ ponit suam additionē de festis illoꝝ sub duplici officio celebrãdo. ¶ Et no. plenã ↄstitutionē cōpositã sicut est in fil'i in. l. si quēq̃. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. dies festos.
1 C. de fe. cuius stilū ista seq̇tur. ¶ †No. ꝙ etiã in paradiso sunt ordines dignitatū ⁊ excellit vnus alterū: ⁊ quare in celo ⁊ ï terra fecerit istã differētiã. dicit canō ꝙ p maiori concordia tante multitudinis q̃ nō posset alia rōne subsistere. de quo vide. lxxix.
2 di. ad hoc. ¶ Secūdo no. ꝙ †magis digni sunt maiorib⁹ p̄mijs extollēdi: siue loquamur in militib⁹ celestis militie siue armate. xxiij. q. v. dicat ⁊ quod no. in. c. de multa. ad fi. de p̄ben. ⁊. c. statui
3 mus. de ma. ⁊ obe. ¶ Tertio no. ꝙ †apostoli h̄ vocanẗ athlete ⁊ sumitur athleta p luctatore. siue pugnatore: alias forti milite q̄si fortis athleta ad mortē. de his. C. de athle. l. j. li. x. vbi athlete certa priuilegia ↄceduntẗ tribus ↄcurrentibus de quibus ibi. ¶ Quarto no. de quattuor doc. ecclesie q̇ suis doctrinis ecclesiam illustrarūt ⁊ in q̇busdã se inuicē excesserūt: vt le. ⁊ no. ipsi. vt veterū. in. j. glo. de beato Hierony. dicit Io. an. ꝙ parū licet vsq̃ p ytalicos honoratus est ad cuius laudē cōposuit vnū librum sub eius nomine nūcupatū. s. Hieronymianū. reliquias hic ⁊ Padue hoc videas in nouel. ⁊ adde quod no. s. eo. c. j. vbi nullus dȝ in publico venerari. nisi ab ecclesia approbatus.

¶ De imunitate ecclesiarū cimiterioꝝ ⁊ loco. religiosoꝝ. Rb.

1 ☞ Layci per statuta sua libertatem ecclesiasticam minuere non possunt.
2 Pape pertinet ecclesiasticas personas tueri.
3 Ecclesiastice persone sunt immunes a collectis laycorum.
4 Collecte laycorum quo ad personas ecclesiasticas specialiter reprobantur.
5 Clerici an teneantur cōtribuere cum laycis si agatur de communi eorum vtilitate.

Quia nonnulli. ¶ Tria facit in Io. mo. primo recitat in genere tyrannidē secularis potestatis. scđa ibi: sane narrat in specie. tertia prouidet ↄ̃
1 ista ibi volētes. ¶ No. ꝙ †nō possunt layci per statuta sua minuere vel ledere ecclesiasticã libertatē: ⁊ talia statuta sunt nulla etiã de iure ciuili: vt in auẗ. cassa. C. de sa. san. ec. vbi Cy. no. que statuta dicanẗ esse contra libertatē ecclesie. ⁊ dicit ꝙ illa q̃ sunt ↄ̃ priuilegia ↄcessa vniuersali ecclesie vel a deo vel a vicario dei siue ab imperatorib⁹. all'. no. per Inno. in. c. nouerint. de sen. exc. Pro huius dicti declaratione q̄ro statuto caueẗ Perusij ꝙ qui offenderit non subditū iurisdictioni populi ac cōis Perusij puniaẗ in decem libris ad plus an illud statutū put respicit clericos sit ↄ̃ libertatē ecclesie videtur ꝙ non: qꝛ non aufert clericis aliud qđ sit eis ↄcessum in priuilegio sed aufert eis id qđ cōpetit cuilibet de populo: ergo non est ↄ̃ libertatē ecclesie per pdictã doctrinã. Bar. tenet ↄ̃ ⁊ tradit aliam meliorē regulã dicens ꝙ illa dicunẗ esse contra libertatē aliꝰ propter que efficiẗ timidior. ita dicit tex. in. l. j. §. que onerant. ff. qua. re. act. non da. sed per tale statutum clerici efficiunẗ timidiores: ergo

dioꝛes: ergo ⁊c. ita dicit ibi quod no. ⁊ dicit hic Jo. an. ꝙ multū
in hoc peccant ytalici: ⁊ ideo plage non deficiunt sed superabū-
dant. ¶ Secundo no. in ver. sane. quomodo ista illicita atten-
tantur: qn̄q3 per ipsa communia: quandoq3 per ipsoꝛum consu-
les: quandoq3 per eos quibus commissa est executio iustitie se-
cularis: ex quo patet ꝙ quandoq3 in vna ciuitate iurisditio exer
cetur per ipsius commune: quandoq3 per ꝯsules: quandoq3 per
rectoꝛes. super quo vide quod no. Jo. an. post Jnn. s̄. de consti.
c. cum omnes. vbi no. an penes ipsam vniuersitatē dicatur esse iu-
risditio. ⁊ dicit ꝙ sic ⁊ exercet ipsam per suum rectoꝛem ⁊ eo defi
ciente per seipsam l3 istud sit difficile: vt. l. ij. §. deniq3. ff. de oꝛi.
iu. vnde iste rectoꝛ debet esse tempoꝛalis non perpetuus. de quo
est dubium an de iure potuit ciuitas colligere rectoꝛem perpe-
tuum. i. ad vitam. de quo vide. s̄. de iudi. c. fi. in nouel. Quedam
tamen dominia sunt pꝛopꝛia ⁊ perpetua. de quib9. s̄. e. li. de ele.
c. fundamenta. §. vt ergo. de regentibus ad tempus dicit hic in
nouel. ꝙ varijs nominibus nuncupant̄. Quandoq3 potestates
vt hic Bononī. quandoq3 capitanei etiam ⁊ hic. quandoq3 recto
res seu senatoꝛes. quandoq3 iustitiarij. quandoq3 iudices. qn̄q3
prepositi: vt in iuribus hic all'. in nouel. ⁊ est differentia inter re-
ctoꝛes tempoꝛales ⁊ perpetuos in conueniendi facilitate durā-
te officio: vt no. Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pꝛetoꝛi. ff. de
no. no. nun. ⁊ dixi in cle. ⁊ si pꝛincipalis. C. de resc. vbi de officia
libus ad beneplacitū. ¶ Tertio no. ꝙ † ad papam pertinet de-
fendere ecclesias ⁊ personas ecclesiasticas similiter ad quēlibet
dominum spectat defensio subditoꝛum. quod dic vt not. de app.
c. dilectis. in nouel. ⁊. c. autoꝛitate. j. e. li. de pꝛiui. in glo. fi. que est
nota. Sed dices papa hic ⁊ multis iuribus laycos compescit a
molestia clericoꝛum ⁊ ecclesiaru3. ⁊ sic videtur sibi ius dicere qd̄
non lj: vt. C. ne quis in sua cau. l. j. omnes enim ecclesie subsunt
sibi: vt. c. ij. s̄. e. li. de pꝛeb. Sol. dicit ꝙ hoc pape l3 sicut ⁊ impe-
ratoꝛi. s. ius dicere in re pꝛopꝛia: vt. l. pꝛoxi. ff. de his que in test.
de. ⁊ no. in. c. cum venisset. de iudi. Ratio est quia non possunt
suum superioꝛem adire. Jnde est quod dicit Jnno. ꝙ pꝛinceps
sine autoꝛitate hois cui non subest: ⁊ sine autoꝛitate iuris quo
non astringitur mouet bellum: vt. C. de legi. l. digna vox. quinim
mo si non posset inferioꝛ superioꝛē adire: quia non esset: vel esset
et nollet iustitiam ministrare: tunc l3 passo violentiam res pꝛo
pria autoꝛitate recuperare. qd̄ dic vt plene no. Jo. an. post Jnn.
de re. spo. c. olim. el. j. ⁊ dicam. j. eo. li. de sen. ex. dilecto. ¶ Quar
to no. ꝙ † persone ecclesiastice sunt immunes a collectis ⁊ talijs
laycoꝝ. Quid dices de istis fratrib9 tertij oꝛdinis sancti Fran
cisci ⁊ de illis quos vocat Bar. milites gaudentes. pꝛedicti em̄
non renunciant pꝛopꝛio. Jtem habent vxoꝛes ⁊ viuunt in pꝛo-
prijs domibus sicut layci: l3 habeant quendam modum viuendi
⁊ habitum appꝛobatum ab ecclesia vt no. de isto tertio oꝛdine in
c. cum ex eo. de sen. exc. ⁊ videtur ꝙ isti non sint exempti a da-
tijs ⁊ collectis: quia l3 habeant certum modum viuendi: ⁊ habi-
tum: tn̄ non sunt clerici nec exercent ministeria clericoꝛum. vnde
qui non exercet artem l3 sit descriptus in collegio non per hoc
habet immunitatem: vt. l. sub pꝛetextu. C. de sa. san. ecc. Bar. ta
men dicit se vidisse consilia plurium doc. iuris canonici. ⁊ ciuilis
quod isti a talibus exactionibus sunt exempti. sunt enim deo deuo
ti. xij. q. j. duo sunt genera: pꝛo quo dicto facit iste text. dum dicit
personis ecclesiasticis. nam nō potest negari ꝙ iste non sint per-
sone ecclesiastice: l3 non sint clerici. ⁊ hoc tenet Bar. ff. de iu. im-
mu. l. semper. §. quibusdam. quod intelligit verum nisi assumpsis
set illum habitum in fraudem onerum: vt. l. cura. ff. de mu. ⁊ hon.
vbi gl. facit mentionē de istis fratrib9 de penitentia. ¶ Quin-
to not. ꝙ † ille exactiones ⁊ collecte laycoꝛum specialiter repꝛo-
bantur quo ad ecclesias ⁊ personas ecclesiasticas: quo ad laycos
vero non videtur licere dominis ⁊ vniuersitatibus talia exigere
quod intellige consentientibus illis de loco: et ipsis ad hoc
conuocatis cum tuba vel campana: vt not. in. l. sicut. ff. quod cuiusq3
vni. no. ⁊ sufficit ꝙ maioꝛ pars duarum partium veniat. ff. de de
cu. l. nominatoꝛum. ⁊ debet interuenire superioꝛis decretum. ff.
de ap. sit. l. j. §. solet. Aduerte tamen ꝙ dicta collecta non debet
imponi nisi vniuersitas vel dominus non potest aliter prouide-
re suis necessitatibus. arg. C. de vecti. ⁊ com. l. fi. ⁊. C. de fab. l. fi.
in auť. vt iu. si. quo. suf. §. illud. ⁊ de aqued. l. ad reparationē. in
casu ergo quo vniuersitas sit obligata ⁊ nō sit pecunia in archa
tunc cogn̄tur imponere collectā ⁊ soluere: vt no. in. l. ij. ff. quod cu
iusq3 vni. no. §. si vero. ⁊ in Spe. de censi. §. sequitur. ver. q̇d si vni
uersitas. ¶ Sed hic quero qualiter imponet̄: videt̄ ꝙ ꝓ solido
⁊ libꝛa estimationis bonoꝝ: vt. C. de aduo. di. iudi. l. sancimus. ⁊
de ope. pu. l. omnes. ⁊. C. de appocis publicis. l. j. cum ibi no. sup
ver. inopes. ⁊ hanc partem. s. ꝙ imponi debeat ꝑ solidū ⁊ libꝛā.
videtur tenere Jnno. in. c. nouerint. de sen. excom. Bar. notabi-
liter sic dicit ꝙ debemus inspicere causam ꝓpter quam collecta
est imponēda. qn̄q3 em̄ vniuersitas est obligata ex ꝯtu puta ex
mutuo vel alio contractu inito ex causa que respicit onus vni-
uersitatis: ⁊ tunc debet imponi pꝛo viribus patrimonij. i. pꝛo so
lido ⁊ libꝛa: vt. l. omnes. C. de appo. pu. | quandoq3 debitum qd̄
est contractum per vniuersitatem ex causa que concernit singu-
los: puta tenebantur ire ad exercitum ⁊ deuentū est ad composi
tionem ꝙ soluatur tantum. ⁊ non vadant: tunc imponetur colle
cta per capita sicut senserunt per capita leuamētum: vt insti. pꝛo
so. §. illud. ⁊ de re. iu. l. ꝭm naturam. Si vero debebant subire il-
lud onus per fumantes quia omnes habitantes in vna familia
habebantur pꝛo vno: eadem consideratio habebitur in collecta
Jn dubio vbi de hoc non liqueret collecta imponit̄ pꝛo viribus
patrimonij: vt. l. rescripto. ff. de mu. ⁊ hono. Si autem teneretur
vniuersitas pꝛo maleficio: qualiter imponatur collecta. dic per
eum: vt in. l. nequid. ff. de inc. rui. ⁊ nau. que pꝛedicta no. in. l. iiij.
§. actoꝛ. ff. de re iud. ¶ Sexto no. ꝙ isti rectoꝛes volebant cleri
cos cogere vt vel soluerent vel extra manum suam poneret. ⁊ di
cit Jo. an. ꝙ emptoꝛ domus pꝛohibitus extra manum suam po-
nere non potuit illam commodare vel alij seoꝛsum concedere: l3
alium secum possit ibi recipere. ff. de vsu ⁊ hab. l. pacta. ad hoc in
ducit ꝙ deponere est extra manum ponere. ff. depo. l. j. in pꝛin. de
hoc per Cy. C. de re. eccl. non alie. l. fi. Sed ego circa hoc quero
quo iure poterant hi rectoꝛes moueri. Ad hoc respō. ex eodem
quo alibi dubitabitur. vtrum ille qui tenetur ad aliud factū oc-
casione rei. puta feudi. cedendo feudum liberetur ab illa obliga
tione. ⁊ idem si quis tenetur ad collectas occasione fundi vel do
mus. vtrum liberetur a tali collecta renūciando domui siue fun-
do. ⁊ videtur ꝙ tales aut soluere aut dimittere teneantur: vt. c.
cum inter vos. s̄. de re. iur. ⁊ in. x. col. de vasallo qui contra con-
stitutionem Lotharij. c. j. ⁊ est simile in actione noxali in qua de-
betur pecunia ratione certe speciei vt dando speciem liberet̄ ab
illa obligatione: vt. l. miles. §. decem. ff. de re iud. istis ergo iuri-
bus videbatur bona allegatio istoꝝ laycoꝝ. Nam vt. s̄. dixi col
lecte in dubio imponūtur personis pꝛopter bona. Ad hoc dico
ꝙ postq̄ peruenit res ad ꝑsonam pꝛiuilegiatā non videtur tale
onus amplius durare. nam sequitur ꝯditionem ⁊ naturam noue
persone ad quam peruenit: vt. c. j. de iurep. s̄. eo. li. ⁊. l. j. paulus.
all'. l. per pꝛocuratoꝛem. ff. de acqui. her. vt tamen latius scias an
cedendo rei liberetur ab illa obligatione qua tenetur illius rei
occasione si ille cui est obnoxius non consentit. Distingue quia
aut conuenitur ex contractu suo ⁊ non liberatur cedēdo illi rei:
vt. l. quicunq3. C. de fun. patri. ⁊. l. sicut. C. de actio. ⁊ obliga. Aut
conuenitur ex suo delicto. ⁊ idem vt. l. is cum quo. de aqua plu.
ar. Aut conuenitur actione reali ⁊ liberatur cedendo: vt. l. si foꝛ
te. §. etiam. si ser. ven. Aut officio iudicis. ⁊ idem vt. l. pꝛetoꝛ. §.
hoc edictum. ff. de dam. infe. quia ⁊ ibi est eadem ratio cum non
pꝛesupponat obligationem. vt. l. si per collusionē. §. j. de act. em.
aut conuenitur actione personali ex virtute cōtractus vel quasi
pꝛeambuli. vbi hoc exꝑsse non ꝓmisit. sed venit occasione rei. et
tunc aut illud onus inde ꝓueniens erat ab initio certū aut non:
si certum non liberatur: vt in. x. col. de capitaneo qui curiā ven-
didit. c. fi. vbi plene de hoc quod est verum nisi cedendo rei plus
faceret: vt. d. l. is cum quo. ⁊ de tribu. l. illud. in pꝛin. Si v̄o erat
onus incertum a pꝛincipio cedendo rei liberatur ab illo onere:
vt in. d. c. fi. ⁊ ex ista dico ꝙ cum collecta imponatur persone pꝛo
rebus ⁊ sic incerta ab initio: quia onus extraoꝛdinariū est ceden
do fundo ipse non tenet̄ ad collectas ecclesie illius. vnde in casu
huius. c. ista allegatio. vel soluere vl' extra manū suā ponere fuis
set legitima in ꝑsona subiecta imponenti collectas: in censibus
⁊ tributis oꝛdinarijs que a pꝛincipio sunt certe videt̄ ꝙ quis ce
dendo rei non liberetur. ⁊ istam distīc. ponit Bar. in. d. c. is cum
quo. ¶ Quero post Jo. an quod dicitur in isto. c. sit verum. qn̄
possessio per ecclesiam acquisita erat astricta dare pꝛo solido et
libꝛa ad collectas. nam quandoq3 ista munera patrimonialia a
possessoꝛibus inducuntur: vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. rescripto. §. vlt. ⁊. l.
munerum. §. patrimonioꝛum. vnde cum ante acquisitionem res
sit affecta onere collectarum videtur ꝙ transeat in clericum ⁊ ec
clesiam cum onere suo: vt. ff. de act. em. l. alieno. ⁊ no. in. d. l. mune
rum. §. ab huius. ⁊ videtur expꝛessum. C. sine cē. vel reli. l. omnes
contra hoc refert tenere Archi. quia descriptio que fit pꝛo soli-
do ⁊ libꝛa non est perpetua. nec certa immo ꝭm varietatē nego-
cioꝛum imminentium immutatur: vt dicit sepe fieri Bonī. ⁊ ideo
non videtur huiusmodi onus durare postq̄ res peruenit ad per
sonam pꝛiuilegiatam. x. q. j. nouerint. ⁊ est expꝛessum in. d. c. j. de
iurepa. ⁊ dicit hoc tenendum. all'. l. fi. C. quan. ciui. mu. ind. Sed
iuxta hoc quero post Bar. vtrum sit dare medium ꝙ clerici con
ferant in istis collectis pꝛo possessionibus suis dicit ipse ꝙ non
pꝛo iam quesitis: sed in querendis in posterum. i. post statutum
refert duos modos vnum ꝙ omnia pꝛedia ciuium que sunt in
comitatu sint tributaria affecta onere tributoꝛum pꝛo collectis
imponendis: quo casu si clerici vel ecclesie querant possessiones

post dictum statutum tenebunt.⁊ hoc colligitur ex no.per Inn.
in.c.postulasti.de fo.comp.⁊ hunc modum tenuerunt Perusini.
illi de ciuitate Gubij tenuerunt alium modum. Nam oēs ciues
⁊ comitatenses singulariter ⁊ specifice donauerunt omnes pos⸗
sessiones communi:⁊ postea receperunt eas a communi sub an⸗
nuo censu ⁊ tributo collectarū ⁊c.⁊ cum pacto ꝙ possent in alios
trāsferre quocūq₃ titulo cum predicto onere quod semper intel⸗
ligeretur exceptum.⁊ dicit ꝙ fuit necessarium sic facere qꝛ eccle⸗
sie crescebant tantum in possessionibꝰ ꝙ alie que laycis remane
bant non sufficiebant ad onera communis subeūda. Subdit ꝙ
predicta dicit salua correctione sancte Matris ecclesie. Et sic
ipse no.in.l.rescripto.§.sciendum.ff.de mu.⁊ ho. ¶ Sed ego vl
terius circa hoc quero quid iuris si tractatur de communi vtili⸗
tate clericorum ⁊ laycorum vtrum clerici contribuere teneantur
pone.q.facti societas quedam gentium armorum hostiliter ve⸗
nire volens super territorio Senī.causa comburēdi domos:de⸗
populandi agros:capiēdi homines:⁊ animalia ⁊ cōmittēdi alia
multa mala.commune Senī.vt liberaret omnes a dictis oppres
sionibus imminentibus conuenit cum illis soluere magnam pe
cuniam vt cessarēt a predictis.vtrum ad hoc clerici ⁊ ecclesie te⸗
neantur conferre pro solido ⁊ libra possessionū:sicut layci:quia
ita passi fuissent detrimentum in eorum possessionibus sicut ce⸗
teri.ex his que dixi in.c.non minus.s̄.e.potest dici ꝙ sic.allego
primo quod no.Ja.bu.in.l.ad constructionem.C.de sa.san.ecc.
vbi dicit ꝙ clerici tenētur soluere gabellas de plaustris siue cur
ribus si gabella conuertitur in reparatione viarum ⁊ pontium:
quia in hoc vertitur eorum vtilitas:sicut etiam laycorū.ad hoc
ff.ne quid in lo.pu.l.ij.§.viarum ibi refectio.idcirco fit de cōi ⁊c.
⁊ idem dicit Spe.in refectione pontis ⁊ putei necessariorum ad
vsum hominum ville:vt ecclesia teneatur:vt in Spe. de censi.§.
quid dicendum.ver.item pone quedam vicinia. Item clerici te⸗
nentur vigilare pro custodia ⁊ in commune ciuitatis:vt.c.perue
nit.s̄.eo.l₃ etiam ecclesias incastellare vt boni a malis valeant
se tueri:vt no.Inno.in.c.cum ecclesia.s̄.c. Item nulla maior est
pietas q̄ꝫ defendere patriam debiles ⁊ paupes ab hostibꝰ.xxiij.
di.fortitudo.⁊.c.si quis.⁊.c.non inferēda.⁊ hac ratione.s.ꝙ pro
pace ⁊ quiete in qua tueri ⁊ defensari dicūtur ecclesie imperato⸗
ri est tributum ab ecclesia persoluendum.xxiij.q.viij. tributum.
Sed quia ecclesia non soluit nec imperator defendit a talibus
oppressionibus non videntur succedere ciuitates in illa defen⸗
sione vel si succedunt deberent subrogari cum eodem emolumē⸗
to:vt.l.ꝫm naturam.de re.iur.ff.non ob.c.non munus.s̄.eo. vbi
pro suis necessitatibus non possunt layci grauare ecclesias etiā
vbi ipsi non sufficiunt Romano pontifice inconsulto:qꝛ intelli
go illum tex.cum volunt grauare pro necessitatibꝰ ipsorum lay⸗
corum tantum sed si pro communi vtilitate ⁊ periculo euitando
non videtur exigi requisitio de qua ibi per iam dicta.vt tū ibi di
xi ista compulsio:per ipsos laycos fieri non debet sed peti d₃ ab
ep̄o:vt ibi videas ⁊ reperio hoc not.per Bar.in.l.nullus.C.de
cur.pu.li.xij.vbi ad literam.ita dicit no.istam.l. contra clericos
cum propter istam societatē que venit in comitatu:depredando:
comburendo:⁊ occidendo:vt possint clerici grauari ad datas ⁊
collectas ⁊ ad alia onera sordida vt cōtra dictas gentes repara
re valeant ⁊ hoc per illam.l.que dicit ꝙ ecclesia tempore expedi
tionis non excusat̄ ab angarijs vel perāgarijs multi non habēt
de Bar.vnde vltra quidam dicunt ꝙ quidam alius compleuit
post Bar.illū librum:sed cuiuscūq₃ fuerit ita dicit ⁊ probat per
illam.l.confirmat predicta vna distinctio quam Old.facit cum
generaliter querit an clerici excusent̄ muneribus.dicit enim ꝙ
aut loquimur de muneribus ꝑsonalibus aut realibus.primo ca
su excusantur.C.de epi.⁊ cle.aut̄.presbyteros.secundo casu aut
queris de ordinarijs ⁊ non excusantur:vt.C.de an.⁊ tri.l.fi.⁊ de
priui.domus aug.l.j.quod verum intelligit nisi pro iure decima
rum ⁊ primiciarum quia illa h₃ a deo.⁊ ideo pro illis in.l.solue⸗
re tenent̄:vt no.ff.de mu.⁊ hono.l.fi.§.hmōi.⁊ ꝫm ista intelligit̄
C.de epi.⁊ cle.l.de his.aut queris de extraordinarijs.⁊ tunc aut
aut inducuntur propter publicam vtilitatem.vel imminentē ne⸗
cessitatem vel propter damnum ineuitabile quod pōt reipubli⸗
ce euenire.⁊ isto etiam casu dico ꝙ viri ecclesiastici non excusan
tur. Sicut.C.de sa.san.ec.l.iubemus.⁊.l.neminē.⁊.C.a qui.mu.
vel presta.l.j.ij.⁊.iij.verūtamen canoniste dicunt ꝙ istud d₃ fieri
de consilio summi pontificis:vt.c.aduersus.s̄.e.quod verum cre
dit nisi mora esset periculum allatura:vt.ff.de dam.infec.l.iiij.§.
si causa.⁊ de ope.no.nun.l.de pupillo.§.si quis riuos.⁊ de iniu.
te.l.si quis.§.qui tamē.ad alia autem munera sordida vel extra⸗
ordinaria ecclesia non tenet̄ nec viri ecclesiastici.ar.C.de sa.san.
ec.l.placet.⁊ in aut̄.de ec.ti.§.ad hec.diuisionem autem munerū
posui in.d.c.non minus.post Jo.an. Qui tangit ibi ad que mu
nera ecclesia teneatur hic non ꝓsequor:quia ibi dixi ⁊ superius
dictum est. ¶ Ultimo quero post Jo.an.si ecclesia vel ꝑsona est

in vno loco vel in vna dyocesi ⁊ res vel predia earundem in al
⁊ onera imponantur ecclesijs vel personis in vna ecclesia an pro
rebꝰ hic sitis in alia dyocesi eccl'ia vel ꝑsone tales soluere cōpel
lantur. Idem econuerso si pones ꝙ onera imponunt̄ in illa dyo
cesi in qua sita sunt predia spectantia ad personas ⁊ ecclesias
terius dyocesis vtrum locus rerum siue prediorum an perso⸗
rum vel ecclesiarum debet ꝯsiderari pro ⁊ contra all'. Jo.an.ce
no.in.c.pastora.de priui.in nouel.⁊ deinde subdit ꝙ onera r⸗
lia solui debent in illa dyocesi in qua predia sunt l₃ persone
ecclesie alibi ꝯsistant.ponit exemplum in tributis que soluūr
vbi sunt sita predia.ff.de censi.l.forma.§.si ꝟo quis.⁊ in decims
predialibus que debentur ecclesie prediali ⁊ non parochiali.
de paro.c.fi.maxime.quando domini prediorum vel coloni sūt
diuersarum dyocesum:vt ponit thema.s̄.de deci.cum sint hoi
nes. Sed si onera sunt ꝑsonalia vel realia ecclesiarū:non tū e
diorum sicut sunt ꝓcurationes legatoꝝ fructus primi anni dci
me papales ⁊ similia.cum illa ecclesijs vl' personis ecclesiastis
imponant̄ in loco illo soluent̄ vbi sunt ecclesie:⁊ l₃ illoꝝ p̄diū
habeat̄ ꝯsideratio cum ꝓpter illa plus soluat̄ in ꝓcuratione u
ctu vel decima:non ꝓpter hoc est illud onus reale prediorꝝ d
personarū vel ecclesiarum debentiū.⁊ qꝛ accessoria sequunt̄ prin
cipale.de re.iu.accessoriū.⁊ ꝯstat ꝙ aliud est deberi fructus d
decimas p̄dij:aliud fructus vel decimas beneficij habētis p̄ a
sicut petēs p̄diū illud specificat in libello qd̄ non facit petēs
reditatē in qua sit p̄dium.iuxta plene no.de li.ob.c.ij. nec mi⸗
ris si aliud in p̄dijs cōibꝰ q̄ꝫ in papalibꝰ.vide similia no.in e.
dispendiosam.de iudi.super ver.decimis.⁊ de deci.c.ij.in fi.go.
v.ita dicit hic in nouel. Aduerte reuerēdissimus in xp̄o pate t
dn̄s meus do.cardinalis Bon̄.legatus tūc de latere in non l
lis partibus commisit mihi.q.consulēdam in terminis scrips
vez. Monasteriū sancti Georgij maioris de venetijs h₃ quā
ecclesiā pleno iure subiectā in ciuitate Trigesti:⁊ vocat̄ eccl a
sanctoꝝ Martyrū. Clerus trigestinus volebat qd̄ dicta ecca
secum ꝯtribueret in ꝓcuratione dicti legati.castellanus aūt ꝯ⸗
serebat eꝯ.s.ꝙ ꝯtribuere debebat secū:qꝛ in dyocesi sua sitū st
principale monasteriū sancti Geor.q̄ritur cum quo d₃ ꝯtribue
re:⁊ videt̄ ꝙ cum monasterio cui subest. Nā caput ⁊ mēbra ꝯi⸗
tuūt vnum corpus:nec l₃ a capite mēbra discedere:vt.c.cū ne⸗
ceat.de p̄scr.nec d₃ diuerso iure cēseri.de priui.qꝛ circa.xij.j.
cognouimus.scd̄o ꝓbat̄:qꝛ iste ꝓcuratiōes legatoꝝ imponūt
ecclesijs ⁊ monasterijs ꝫm estimationē bonoꝝ.de censi.sopite.
cum instantia ⁊.c.ꝓcurationes.⁊ sic possunt dici onera patrio
nialia.que imponunt̄ ꝑsone ꝓ rebus.i.ꝫm facultates.ꝯstat it
ꝙ talis munera quis subit in loco sue diocesys non in loco vi
sunt site possessiōes.ff.de mu.⁊ ho.l.rescripto.§.fi.⁊ pt₃ ex hiq
dicta sunt.s̄.post Jo.an.ꝓ hoc.c.accessorium.pall'. Itē inspit
locus vbi est caput nō vbi sunt mēbra:vt.l.cū in diuersis.de ri.
⁊ sum.fu. Ad hoc vide no.per Inn.in.c.cum ⁊ plātare.de pri.
vbi dicit ꝙ nō ep̄s vbi sitū est p̄dium.sed vbi sitū est monasteū
principale visitat ⁊ ꝓcuratur:⁊ idem sentit in ꝓcurationibꝰ la
toꝝ in quibꝰ Abbas sancti Georgij ꝯtribuet ꝓ facultatibꝰ i
monasterij vbicūq₃ sitis:vt hic dicit ꝫm Jo.an.ꝯtrium ꝯsului i
xi dictā ecclesiā pleno iure subiectā ꝯtribuere cū clero ciuitas
vbi sita est. Talis enim subiectio pleno iure non eximit ecclā
ab oneribꝰ.que ꝯcernūt ipsam qꝛ translata videt̄ cum oneribn
cumbentibꝰ.ar.cle.j.de censi.vnde cum ante dictā donationē ō
ferret cū clero vbi sita est.similiter cū eodē onere videt̄ esse fa a
trāslatio.ar.l.qui tabernā.ff.de ꝯben.em.⁊.c.ex tuarū.de aut ⁊
vsup.c.j.de reli.do.ꝑterea ecclesia sic subiecta retinet iura su ⁊
actiones.nec ꝯfundunt̄ cum iuribus monasterij principalis c
pro eis possent vēdi vel distrahi:vt no.Inno.in.c.pastoralis e
priui. Sed debitū ꝓcurationis computat̄ inter debita eccle:.
vt in.c.de monachis.cū ibi no.de p̄ben.⁊ hoc est qd̄ iura dicū p
instituto in ecclesia sic subiecta d₃ assignari portio de qua p⸗
sit ista onera supportare:vt ibi ⁊.c.j.de preb.eo.li.⁊ cle.ij.de ne
pa. Non ob.que.s̄.dixit Jo.an.s.vt debeamus inspicere prii
pale monasteriū vbi situm sit:⁊ non eius bona qꝛ intelligo di
suū sane vt ipse loquit̄.s.in possessionibꝰ alibi sitis:que habēe
lationē ad dn̄m principalē nec visitant̄ per ep̄s in cuius dyoi
sita sunt:⁊ Abbas etiā alterius dyocesis illi subest ratiōe die
ecclesie:vt.c.ex ore.de p̄ui.cēset̄ ergo ille Abb.sicut miles habs
duo patrimonia diuersa.s.ytalicū ⁊ ꝓuinciale. Nam quo ad ce
ra consideratur quodlibet de per se:vt.l.si certarum.de test.li.
Nō ob.no.ꝑ Inn.in.d.c.cū ⁊ plātare.vbi mēbrū ꝯfert cū suca
pite nō cū alio clero.loquit̄ eīn ibi cum mēbrum ⁊ caput sunt
eadē dyocesi nō in diuersis:sicut est in casu nostro.⁊ ita ꝯsul.

1 ☞ Sanctitudo decet domum domini.
2 Ingressus ecclesie d₃ esse humilis ⁊ deuotus.
3 Nomen Iesu xp̄i speciali reuentia attollendū est.
4 Seditio ⁊ acclamatio prohibetur specialiter in ecclesijs.

Uenia peccatoꝝ

Venia peccatorum in ecclesia est postulanda.
Strepitus secularium iudicioꝝ in ecclesia quiescere debet.
Arbitrator an possit procedere die feriata.
Iesuani quare non vocati sumus sicut xp̄iani.

DEcet domum. Diuide vt in glo. j. ꝛ dicit Archi. ꝙ fuit composita ſm stilū. l. dies festos. C. de feri. ¶ † No. principium ꝙ sanctitudo decet domū dn̄i: ꝛ vtrū decet denotat honestatē: vt. c. magne. de voto. sanctitudo aūt dicitur firmitas que corrumpi nō potest. vnde semel deo cōsecrata ad humanos vsus nō debent reuerti: vt. c. qd̄ semel deo. j. eo. lib. de regu. iur. ꝛ de rerū permu. mācipia. ꝛ. xij. q. ij. nulli liceat. ¶ † Secundo no. ꝙ ingressus ecclesie dꝫ esse humilis ꝛ deuotus. nam si humiliter ingredimur ꝛ manem⁹ coram dn̄o tēporali. forti⁹ corā dn̄o dn̄orum. ad hoc. s̄. de here. vergētis. ꝛ Hiero. timeo ne qūo per risum introim⁹ ecclesiā sic de nobis derideat is de quo scriptum est. qui habitat in celis irridebit eos. habetur psalmo. ij. ¶ † Tertio no. nomen saluatoris nostri Iesu xp̄i specialꝫ reuerentia attollendū qd̄ testari debet capite cū in missa vel diuinis officijs noīatur vt sic per exteriora intrinseca demōstrent̄: vt. s̄. de sacra. vnc. c. j. in prin. ꝛ de rerū diui. §. gallinarū. ꝛ. C. de testa. l. non codicillū. ꝛ dicit Fran. propter tria xp̄m attollendū: propter ipsius prioritatē: q: fuit ante oīa ꝓpter excellentiā cum sit omnipotēs: eternus: ꝛ ineffabilis. ꝓpter affectionē quā ad nos habuit creādo: pascēdo: ꝛ redimēdo. ꝛ nobis gloriā preparādo. ¶ † Quarto no. in ver. nullus. ꝙ seditio ꝛ acclamatio ꝓhibet̄ specialiter in ecclesijs. Isti aūt seditiosi sunt legibus odiosi. vnde in vrbe qui seditionē facit incidit in crimen lese maiestatis. In alijs locis capitalē penam scꝫ mortis patit̄. C. de seditio. l. j. ꝛ. ij. ꝛ vel pro qualitate dignitatis: aut furca suspenduntur: aut in insulā mittunt̄: aut bestijs tradunt̄. vt. ff. de penis. l. si q̇s. §. ij. Fit autem seditio cōcitādo plebē: vt in rubrica p̄dicta de seditiosis. ꝛ dicit̄ seditio quasi seorsuꝫ itio: q: in diuersuꝫ vadūt ꝛ alios trahunt. ¶ Quinto no. in ver. cessent. a q̇bus debent abstinere accedētes ad ecclesias. cessare em̄ debēt ꝓphana colloquia. cōcor. cle. de cele. missa. ꝛ cōtra tales ponit Franc. versus. Friuola qui ꝓfert dum sacer p̄sbyter offert. Lectio facta dei nō suffragatur ei. Cessare etiā debēt cōsilia: cōtiones: ꝛ parlamēta laicorum. ꝛ refert hic Io. and. valeriū li. j. c. j. qui dicit ꝙ Gayus cōsulatu gallie. ꝛ Scipio cōsulatu corsice priuati fuerūt: q: parlamenta faciebāt in tēplo. Circa hoc querit post Guil. an clerici vel scholares ad sua cōsilia possint in ecclesijs ꝯgregari. ꝛ videtur ꝙ nō cū litera dicat quarūlibet vniuersitatū ꝛ societatū. facit de ma. ꝛ obe. solite. in fi. Gui. credit ꝙ ecclesiastica ꝛ sp̄ualia negocia possint ibi tractari. Unde possunt ibi clerici synodū facere ꝛ de libertate ecclesiarū statu clerici: ꝛ reformatione morū in clero ꝛ populo. Itē scholares possunt ibi magistrari ꝛ similia facere: q: hoc ecclesiasticū est. ꝛ ab ecclesiastica persona magisterium recipiūt. de magi. c. j. ꝛ est res sanctissima sciētia. ff. de var. ꝛ extraor. cog. l. j. §. est q̇dam. Si aūt scholares velint ibi temporalia tumultuosa tractare ista ꝯstitutio eis obstat. Subdit etiā ibi in nouel. ꝙ si laici vellēt ibi spiritualia tractare: puta de faciēdo festū beate virginis vel aliquā ꝯfraternitatē in honorem dei vel alicuius sancti: vel de pace etiā inter laicos faciēda hoc eis nō interdicit mens huius constitutionis. ¶ † Sexto no. in ver. ne vbi. poti⁹ esse orandū in ecclesia q̄ in domo: ꝛ ꝙ in ecclesia est peccatoꝝ venia postulāda: ꝛ ideo nō debēt ibi peccata cōmitti. ꝛ est ar. ꝙ delinquēs in ecclesia nō gaudet eius immunitate. qd̄ tenet Hosti. s̄. eo. ti. c. fi. in nouel. ¶ † Septimo no. in §. oīs. ꝙ oīs iudicioꝝ seculariū strepit⁹ dꝫ in ecclesia ꝯquiescere ꝛ istud vniuersale oīs cōplectit̄ oīa genera causaꝝ vt criminaliū ciuilium ꝛ mixtarū: ꝛ irritat sn̄ias ꝛ ꝓcessus attētatos in predictis locis cōtra istā ꝓhibitionē. ꝛ si dicas quomodo potest papa irritare sn̄ias ꝛ ꝓcessus iudicū seculariū. per hoc enim videt̄ mittere falcē in messem alienā. ꝯtra. c. nouit. de iudi. Sol. dic ꝙ hoc sibi lꝫ ꝓpter iurisditionē quā habet in loco vbi delinq̇tur. s. in ecclesia. Itē etiā ratione peccati vt in. d. c. nouit. facit qd̄ no. de vsur. quāq̄. in glo. fi. ꝛ. s̄. de hereti. aduersus. ¶ Octauo no. ꝙ ordinarij debēt facere istā cōstitutionē obseruari. per qd̄ ptꝫ ꝙ sunt deputati ad exequēda ista nō ad ea relaxanda. vnde non poterūt cōtra istā cōstitutionē dare licentiā super conditionib⁹ parlamētis vel causarū cognitionib⁹ per laicos in ecclesia faciēdis. qd̄ tenet Guil. ꝛ clericus pisanus q̇ allegant. ff. de transac. cum hi. §. si pretor. ꝛ de offi. ꝓcura. cesaris. l. j. ꝛ. s̄. de va. ex lib. et. c. vno. dicit tamen Guil. hoc verū nisi vrgens ꝛ euidens causa subesset. ꝛ ita hic in nouel. ꝛ no. casum specialē in quo sn̄ia est nulla ratione loci. de quo vide in Spec. de sen. ꝓlatio. §. iuxta. ver. item est nulla ratione loci. ¶ Circa predicta querit Lap. de quibusdā q̄onibus. ꝛ primo quid iuris de sn̄ia ꝛ de processu arbitroꝝ habitis in ecclesia videtur ꝙ secus sit dicendū in illis. nam si idem de ipsis voluisset hoc expressisset. de deci. ad audiētiam. ꝛ q: cum cōstitutio sit penalis debet restringi. s̄. eo. lib. de elec. statuti. contrariū tenet. ꝛ dicit idem iuris est in eis qd̄ hic dicit̄ de iudicib⁹ ꝛ appellatione iudicū veniunt arbitri. ij. q. vj. a iudicibus. ꝛ dicit hoc verum tam in arbitris iuris de q̇bus. s̄. eo. lib. de offi. deleg. ab arbitris q̄ de arbitris a partib⁹ electis qui habeāt ꝓcedere ꝛ laudare de iure. ad hoc vide quod not. s̄. eo. lib. de reg. iur. c. j. in glo. quid de arbitro. ad hoc facit arg. qd̄ sumitur de tēpore ad locū ex. l. vinū. ff. si cer. peta. nam arbitris ob. exceptio feriarū sicut ꝛ iudicibus: vt no. in Spe. de arbitro. §. excipitur. ver. item ꝙ ꝓnunciauit. ꝛ. §. fi. ver. in forma. ꝛ seq. et per Archi. in. d. c. iudicibus. et. c. ab arbitris. ꝛ quod no. Spec. de libel. concep. §. restat. ver. nunquid pari. ergo ratione obstabit arbitris etiā locus qui obstat iudicib⁹ vt hic. bene facit qd̄ no. Io. and. de reg. iur. in iudicijs. vbi glo. ij. post Io. mo. super verbo arbiter. sic dicit. Si enim arbiter est iudex ergo arbitriū est iudiciū. ¶ † Quid de arbitratore dicit ꝙ bene potest procedere die feriato: vt no. in Specu. de arbitro. §. fi. ver. sed nunquid amicabilis cōpositor. Credo ꝙ possit: q: tale arbitramentum est quedā transactio. Est autem pacis ꝛ cōcordie actus de re dubia: ergo videt̄ posse fieri in ecclesia: q: est actus prius: vt dixi. s̄. in. v. nota. ad fi. sicut ergo trāsactio tali tēpore fieri pōt: vt. l. dies festos. C. de feri. sic de tali loco. arg. d. l. vinum. ¶ Secundo quero ille tex. irritat sn̄iam ꝛ ꝓcessum si fiant in ecclesia. Sed quid erit de cōfessione ibi facta: nūquid erit similiter nulla. videt̄ ꝙ nō: immo valebit ad hoc quod scripsit Archi. xxx. q. vlti. iudicantē. et Vin. de procur. auditis. ꝛ Io. an. post Abba. de resti. spolia. pisanis. in nouel. ꝛ hoc verū videt̄ cum sit confessio corā iudice nō ꝓhibito. prout Inno. ꝛ Io. and. scripserūt. s̄. de elec. per inquisitionē. al's secus: vt de iudi. at si. ꝛ ſm hoc videtur ꝙ valeat ꝯfessio facta coram iudice suo lꝫ extra territoriū q̄uis ꝓcessus alius nō valeret ſm Lap. ¶ Qui tertio querit si sunt duo iudices clericus ꝛ laicus: nunq̇d tunc valebit ꝓcessus: videtur ꝙ nō: vt. s̄. de offi. deleg. cū super. sed qd̄ valeat facit. s̄. de arbi. per tuas. ꝛ qd̄ ibi no. et. c. contingit. ꝛ qd̄ no. s̄. eo. lib. de iurepa. c. vno. in glo. ꝛ in nouel. ad hoc. j. de re. iur. vtile. ꝛ quod ibi no. ¶ † Quarto quero post Io. and. cum dicamus iesum ꝛ christum quare nō sic vocati sumus iesuani sicut christiani. dicit Arch. ꝙ nobis cōmunicauit rem significatiuā hoc nomine xp̄s qui dicitur vnctus scꝫ spiritu sancto a deo patre. hanc vnctionē cōmunicauit nobis. vnde dicit apostolus de plenitudine eius oēs accepimus: ꝛ eius vnctio nos docet de oībus: vt. c. vno. de sacra vnc. Sed rem significatā hoc nomine iesus nō cōmunicauit nobis: ꝙ nomen iesus nō sonat in saluatorē. ipsum enim saluare sibi soli conuenit. vnde ipse est qui saluū faciet populū suū vt hic. ac si dicat nō alius ad hoc. de cōse. distinc. iiij. nemo. et. c. aliud est. Item iesus est nomen ꝓprium. vnde Angelus. ꝛ vocabis nomen eius Iesum: qd̄ nomen q: ꝓprium non est cōmunicabile. sed xp̄s est nomen appellatiuū ꝛ sic cōmunicabile. nam est cōmunis potestatis nūcupatio. vnde habet plurale. iuxta illud Nolite tangere xp̄os meos. ideo autem vngimur a xp̄o: q: fecit nos luctatores contra diabolū. de consecra. dist. v. c. ij. ita dicit Io. and. in nouel.

CLericis. Capitulum istud nō glossatur in nouella: q: est correctū per clemen. q̄m. j. eo. tit. ꝛ qd̄ ibi per Io. and. in glo. j. ꝛ no. principiū capituli: videlꝫ ꝙ laici opido sunt infesti clericis. et no. totum. c. vsq3 ad ver. si nos igitur talibus ꝛc.

1 ☞ Iurisditionē ecclesiasticam defendere ad papam spectat.
2 Compulsionis modi plures sunt.

QUoniam. Primo recitat abusum secularium ꝓtātum. scd̄o ꝯtra illud statuit ibi: nos iustitiā. tertio trāsgressorib⁹ penā imponit ibi: si quis ꝟo. ¶ No. ꝙ qn̄q3 de cōsue. vel de iure cause laicoꝝ spectāt ad ecclesiasticū forū: ꝛ que cause sint iste. dic vt no. de fo. cōpe. c. cū sit. cui adde qd̄ no. Bar. in extrauag. ad reprimendā. sup verbo denūciationē. vbi refert dicta Inno. super his in. c. nouit. de iudi. ¶ † Scd̄o no. ꝙ ad officiū pape spectat defendere iurisditionē ecclesiasticā ne turbent̄ iudices in eius exercitio. Sil'r ꝛ defensio clericoꝝ ꝛ ecclesiarū: ꝛ nō solū ad ip̄m sed gn̄aliter ad quoscūq3 iudices ꝑtinet iurisditionē suā defendere penali iudicio: vt. l. j. ff. si q̇s iusdi. non ob. ꝛ. s̄. de offi. deleg. c. j. ꝛ loquunt̄ ista iura qn̄ quis impedit vt priuat⁹. sin aūt vt iudex q: pretēdit se sil'r iurisditionē habere. dic vt no. s̄. de rescrip. cū cōtingat. ꝛ. c. fi. de offi. archidi. ¶ † Tertio no. plures modos cōpulsionis. qn̄q3 per capturā ꝑsone: qn̄q3 rerū: qn̄q3 cōsanguineoꝝ ꝛ alijs indirectis modis q̇s dicit̄ molestari: turbari: ꝛ cōpelli. ad hoc. j. c. ꝑxi. ꝛ. c. quāto. de priuile. ꝛ. l. vim facit. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ. l. ij. iij. ꝛ. iiij. ff. qd̄ met. cau. Quarto. no. in. §. si q̇s ꝟo. ꝙ eadem pena punitur principalis delinquēs: mandans: et

consiliū prebens. Quod an sit regulare vt isti accessorie delinquentes veniant puniēdi eadē pena qua autor principalis. dic per Cy. in. l. nō ideo minus. C. de accu. ⁊ ea. l. j. C. de nili aggeri. nō rumpē. ⁊. l. is q̄ opem. de fur. per Bar. ⁊. c. j. de offi. deleg. vbi glo. magistra. facit qđ no. in cle. j. de penis. vbi vide. ¶ Quinto no. in fi. ꝙ ex eodē delicto obligat̄ q̄s pluribꝰ si plures offendit. cōcor. s. de cri. fal. c. j. ⁊ sicut offensa ⁊ delictū concernit plures: ita satisfactio ⁊ emēda debet fieri cuilibet ex eis. facit. l. eū qui nocentē. §. fi. ff. de iniur. ⁊. c. cum desideres. de senten. excō. ¶ Sexto no. ꝙ ex eodē facto orit̄ actio iniuriarū ⁊ ad interesse pro dānis expēsis ⁊ interesse. facit. l. pretor edixit cū ibi no. ff. de iniur. in quo aūt ista tria differāt scz dāna ⁊ expēse ⁊ interesse. vide in. c. in nostra. de iniur. ¶ Septimo no. ꝙ satisfactio predictorum debet precedere abso. ⁊ ita hic papa precipit dum dicit: nullatenus absoluat̄ ⁊c. vtrum aūt valeat absolutio prius facta cōtra istā ꝓhibitionē. vide in cle. j. de iurepatro. ⁊ qđ not. in. c. j. s. eo. li. de offi. ordi. super verbo nō attentēt. ¶ Querit Jo. an. q: ista cōstitutio loq̄tur qn̄ habens tēporalē iurisditionē impedit vel vsurpat iurisditionē ecclesiasticā istis modis an sit idem in priuata ꝑsona vt sit locus huic pene: ⁊ q̄d de clerico sic agente. videt̄ ꝙ non: q: in principio loq̄tur de seculari potestate tm̄. contrariū tenet ipse. nam lz sic variet in principio in habētibus temporalē iurisditionē. cōstitutio tn̄ videt̄ esse generalior dum dicit. Statuimus ne quis ⁊c. et in fine subdit si quis xp̄o ⁊c.

1 ☞ Dominus ꝓhibere non potest subditis ne ↄtrahant cum personis ecclesiasticis.

Os qui temporale.

Ponit dictū cuius rationē interserit ibi: cū talia. ¶ Nota ꝙ ista cōstitutio solū loq̄tur de habētibus dn̄ium tēporale q̄ talia interdicunt ꝼm Jo. an. q̄ exponit tēporale ⁊ seculare. Sicut. s. c. proxi. in prin. ⁊. j. ti. j. c. fi. hoc ideo sic exponit q: nō intēdit hec litera distinguere dn̄ium tēporale a perpetuo sed ab ecclesiastico. ⁊ dr̄ tēporale: q: preest tpalibꝰ ⁊ caducis. de ma. ⁊ obe. solite. ⁊ istius dn̄ij iudiciū qn̄q3 dr̄ publicū: vt. s. de fo. cōpe. si diligēti. qn̄q3 seculare: vt ibi. ⁊ eo. ti. c. licet. qn̄q3 ciuile qui fi. sint legi. c. per venerabilē. circa fi. ¶ † Scđo no. ꝙ dn̄s non pōt ꝓhibere subditis ne ↄ̄hant cū personis ecclesiasticis. Sed an ꝓhibere possit ne ↄ̄hant vel ↄuersent̄ cū hoībus alteriꝰ iurisditionis hoc reuocaui in dubiū in. c. quāto. de priuile. ⁊ videt̄ qđ possit: q: spāle videtur in clericis vt hic. pro hoc. ff. de decre. ab ordi. fa. l. fi. ad idē l. dudū. in fi. C. de ↄ̄hē. emp. vbi lex municipalis que arctat vendere certis ꝑsonis videlz per qđ tn̄ videt̄ alijs ꝓhibere: vt. l. cū ita. ff. de cōdi. ⁊ demon. ad idē. C. nō licere habitato. metro. loca sua ad extra. trāsfer. l. vna. in prin. li. xj. ⁊. C. de cō. ⁊ merca. l. mercatores. ⁊ hoc tenet hic Jo. an. scz ꝙ statutū valet qđ ꝓhibet ne quis vēdat vel donet rē immobilē alicui nō existēti de iure statuentiū: vel nō subeūtiū onera cōmuniū vel dn̄iorꝝ: totalē aūt cōuersationē siue cōmercium nō videt̄ ꝙ potuit subditis ꝓhiberi ne ↄuersent̄ cū subditis alteriꝰ dn̄ij vel cōis. Auferret em̄ cōem cognationē quam natura inter hoīes cōstituit: vt. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ vt ait Tuliꝰ. hoīes hoīm causa generati sunt ⁊ pena est hoīm carere cōsortio: vt. C. de aposta. l. hi qui sanctā. q̄ lex loq̄tur de hoībus q̄bus inter alios cōmorātibꝰ subtrahit̄ cōmerciū aliorꝝ: qđ pōt fieri ex causa vt ibi ptz. ⁊ sic loq̄tur. l. fi. ⁊. l. mercatores. ꝑalle. Sine causa sic gn̄aliter ꝓhibere nō videt̄ rōnabile. ¶ Tertio na. ꝙ paria sunt directe vel indirecte ꝓhibita attētare. indirecte em̄ ↄstōnes laicorꝝ nō possunt ligare clericos: vt c. que in ecclesiarū. ⁊. c. scte marie. de ↄsti. Silr̄ nec indirecte: puta ꝓhibēdo subditis ne cū eis ↄ̄hant vel misteria faciāt. nō em̄ refert cū quo q̄s loquat̄: sed in quē volūtatis intētio dirigat̄: vt l. cū pr̄. §. donationis. de leg. ij. indirecte em̄ tale statutū ↄcernit clericos sicut ꝓhibēs intrare notariū vel testes ad eū q̄ vult testari videt̄ ꝓhibere ipm̄ testatorē. ff. si q̄s ali. testa. ꝓhi. l. j. ⁊. ij. et sicut ꝓhibēs portari necessaria ad refectionē itineris videt̄ refectionē impedire: vt. ff. de iti. actuq3 ꝑua. l. veteres. nam in dispositionibꝰ veniūt quedā ꝑsone etiā nō expsse: vt. l. si ita stipulatꝰ fuero ꝑ te. de vb. ob. ff. ⁊. l. iij. ⁊. iiij. de vsu ⁊ habi. vnde paria sunt disponem respicere aliquē directe vel indirecte: ⁊ eadē est offensio qn̄ per indirectā viā illicita attētant̄: vt. l. athletas. de postu. §. ait ꝑtor. facit. l. j. de auto. tu. ⁊. c. tue. de ꝓcur. ¶ Quero post Jo. an. c. istud loq̄tur cū in iterdicto facto subditis exp̄mebant̄ persone ecclesiastice. Sz pone ꝙ nō facta ipsarū expssione per statuta terrarū simplr̄ ꝓhibet̄ oīs alienatio rei imobilis in personā nō subiectā vel nō subeuntē onera cōis irritat alienationē aliter factā ⁊ iponit penā: an talia statuta includāt alienatiōes que fiūt in ecclesiasticas ꝑsonas. ⁊ videt̄ ꝙ sic: q: nō sunt subiecte nec sustinēt onera cōis: vt. s. c. j. pro quo facit qđ not. Inno. in. c. postulasti. de fo. cōpe. ↄ̄riū tenet Jo. an. ↄstat em̄ imperatorē ↄcessisse ꝑuilegia ecclesijs ꝙ titulo donationis emptionis ⁊ relicti possint acquirere: vt. C. de sacrosan. eccle. l. j. ⁊. l. illud ⁊ l. fi. generalis ergo ptās cōcessa a iure vniuersitatibꝰ. ꝙ possint sibi facere statuta: vt. l. oēs ppl'i. de iusti. ⁊ iure nō extendit̄ ad illud qđ erat alteri indultū spāliter ⁊ in priuilegiū: vt. l. j. in pr. ff. de offi. eius cui mā. est iurisditio. ita etiā spālia semꝑ derogāt gn̄alibꝰ siue ꝑcedant siue sequant̄: vt. c. in gn̄ali. de reg. iur. ⁊ ē princeps ꝑuilegiū ↄcedēdo nō videt̄ in dubio ↄcessisse ↄ̄ seipm̄. de cēsi. cū instātia. Ex quo videt̄ ꝙ ciuitas nō potuit statuere in preiudiciū imꝑialis culminis vel iurisditiōis. ar. ff. de ope. noui nuncia. l. j. §. fi. ⁊ de peculio. si peculiū. §. sicut aūt. ⁊. §. seq. ergo nō ↄ̄ ecclesiā q̄ iure iꝑerij fungit̄ ⁊ maior est imꝑio. de ma. ⁊ o. solite. ⁊. lxvj. dist. duo sunt. ⁊ in aut̄. vt determi. sit numerꝰ clericorū. §. j. ⁊ qn̄o opz epōs. in prin. nec minor legē maioris tollere pōt: vt cle. j. de elec. nec ius maioris per minorē ledi. de iure iu. venientes. cū ↄcor. ꝑterea si expsse hoc statuisset ꝙ subditi nō possent ecclesijs donare: vēdere: vel relinq̄re cū essent excōicati ipso iure statuētes ⁊ q̄ ipsa fecerit obseruari vt in hoc. c. q: sic statuere esset ↄ̄ libertatē ↄcessam ecclesijs ⁊ ↄ̄ ꝑuilegia data vniuersali ecclesie a deo vel eiꝰ vicario vel ab imperatore: vt. s. de sent. excō. nouerint. in nouel. ergo ad hūc peruersum intellectū trahi nō dz cū sub gn̄alitate nō veniāt illicita. de elec. causam. ⁊ de rescrip. si generose. lib. vj. ⁊. ff. de cōdi. indebi. l. si ꝓcuratori. ⁊ hoc firmat in nouel. s. ꝙ gn̄alis ꝓhibitio statuti nō cōprehēdit ecclesias ⁊ per ↄn̄s statuētes nō sunt ligati excōicationis sn̄ia. Subdit tn̄ nō esse absurdū dicere ꝙ iudex ecclesiasticꝰ posset illos ad quos ꝑtinet cogere ad declarādū illud statutū: q: si nō de iure vt dictū est: de facto tn̄ ipedit̄ per illud vtilitas ecclesiarū. all. j. no. s. de arbi. ꝑuenit. ⁊ qđ ibi no. in glo. ij. ⁊ hoc verbū tene mi. conant̄ tn̄ laici per sua statuta gn̄alia ⁊ obscura includere clericos sub certis eorꝝ dispōnibꝰ. nā est statutū Seū. ꝙ si citatꝰ cora officialibus dicti cōis declinauerit ipsorꝝ iurisditionē sit extra ꝓtectionē cōis. ⁊ ptās in ciuilibus ⁊ criminalibꝰ nō audiat in clerici corā talibꝰ officialibꝰ citati nō audēt declinare: q: posita in eorꝝ iniurijs ⁊ offensis ptās nō audiret: certe epūs pōt si ex hoc videt clericos de facto dānificari ⁊ timidiores fieri cogere secularē ptātem ad declarādū ꝙ statutū illud sit gn̄ale nō intelligit̄ de clericis volētibꝰ declinare forum: ⁊ ita dixi in. c. si diligēti de foro cōpe. ⁊ ꝑ do. Bal. post Jac. but. in aut̄. statuimꝰ. C. de epis. ⁊ cleri. ¶ Scđo q̄ro post eū: q: quo ad laicos talia statuta ꝓhibētia alienationē i nō subiectos etiā si sint penalia valēt: vt c. i. s. q̄d iuris si per statutū publicet̄ res vēdita ↄ̄ illud vtrū pura bona ↄsciā potuit res illa emi a cōitate dn̄o vel fisco post publicationē in eis factā. dicit qđ vbi ↄ̄ tale statutū vēdidisset is de re vel interꝑtatiue fuisset ipse vel eiꝰ autor de numero statuētiū vel statuto ↄsentiētiū satis pura ↄsciā videt̄ posse emere a cōitate. si vēdens nō fuit talis vel fuit statutū dn̄i hn̄tis iurisditionē tn̄ directū dn̄iū rerū videt̄ secꝰ. Nā dn̄s ille lz ex cā potuerit ꝓhibere ⁊ forsitā irritare ↄtū: vt. l. j. C. de habita. metroco. l. j. li. j. nō tn̄ videt̄ ꝑuare posse dn̄io rei qđ est de iure naturali vel gētiū remittit ad no. ꝑ ipm̄ in. c. q̄ in ecclesiarꝝ. de ↄsti. sup glo. j. ⁊ certe ex no. etiā in nouel. potuit colligi ↄ̄riū. s. ꝙ ꝑ statutū editū ex cā legitima pōt tolli dn̄iū qđ descēdit a iure naturali vel gētiū. ut in vectigalibꝰ ⁊ bonis hereticorꝝ q̄ ipso iure trāseūt q° ad dn̄iū in fiscū de iure ciuili: vt. c. cū ꝼm leges. j. eo. li. de hēti. ⁊. l. cōmissa de publica. ⁊ ideo certa. hoc vide qđ no. Inn. in. c. q: plerīq3. de imu. eccle. ⁊ dixi plene i. c. si ꝑpt̄. de rescrip. in repeti. ⁊ eo. ti. j.

¶ Ne cleri. vel mona. secula. neg. se immisceant. Rubri.

1 ☞ Decani archidiaconi et prepositi phisicam audire prohibentur.

2 Ecclesiam parochialem obtinens an leges audire prohibeatur.

3 Decanus secrete an possit legere leges.

Tatutum.

1 † Ponit iuris veteris declarationē. primo dans regulā ꝙ decani: archidiaconi: ꝑpositi: cantores: plebani: ⁊ alij personatū habētes ꝓhibent̄ audire leges vel phisicā: ⁊ que sit ratio huius ꝓhibitionis ꝙ leges que sunt vtiles clericis ꝓpter regnum temporalium ⁊ q̄bus vtitur̄ ecclesia in defectu canonū: c. j. de ope. no. nun. ⁊. x. dist. si in adiutoriū. male em̄ sine legibus canonista simplex iudicabit de q̄ōnibus super ↄ̄tibus testamentis ⁊ alijs infinitis materijs de q̄bus in iure canonico modicū siue nihil habet̄. Solu. dic vt no. Hosti. s. eo. super specula. vbi dicit ꝙ poterit ipsas videre in camera. Sed certe male intelliget ⁊ de facili errabit. vel dicit ꝙ poterit ab alijs informari: sed tunc poterit sibi respōderi turpe esse patricio ignorare iura in quibꝰ versat̄: vt. l. ij. ff. de ori. iur. nō occurrit ꝑfecta ratio: ⁊ ideo dicit Rof. ꝙ qn̄ papa cum suo sacro cōcilio hoc statuit fecit vt vulpes faciūt q̄ dānant ea q̄ nō pn̄t comedere. ¶ † Scđo no. ꝙ

2

obtinens

obtinens ecclesiā parochialē que nō sit plebania nō ꝓhibetur audire leges: qd̄ intelligo si non sit sacerdos al's ratione ordinis ꝓhibetur: vt. c. sup specula. ad fi. Quid ergo si est parochialis ⁊ collegiata non tñ plebania sub se habēs capellas. videt̄ ꝙ non includat̄ sub ista vel illa ꝓhibitione postq̄ nō habet sub se capellas. Lap. tenet ꝯ̄rium ⁊ dicit sufficere ꝙ sit collegiata: q: nō potest negari: q: tunc sit dignitas. sil'r sufficit ꝙ habeat sub se capellas etiam si nō sit collegiata quasi ratione iurisditionis quā habet ratione dictarū capellarū sit dignitas. Erit tñ tunc locus. c. licet canon. ꝰ. eo. li. de elec. Solū eñ nō habet locū illa cōstitutio in ecclesia curata ⁊ collegiata: vt eo. ti. statutū. Collige ergo ꝙ quedā est ecclesia parochialis simplex. Quedā parochialis collegiata nō tñ plebania. Quedā parochialis ⁊ plebania nō collegiata: ⁊ in oībus habet locū ista ꝓhibitio. excepto in simplici curato vt dixi. ⁊ vide pro declaratione predictoꝝ nō. do. Fede. de senis. consi. lxxxj. ⁊ sequenti. ¶ Tertio no. ad hoc vt habens ecclesiā curatā cadat sub ista ꝓhibitione requiritur ꝙ sit plebania habēs sub se ecclesias in q̇bus ⁊c. Et inducit hunc tex. Lap. ad ꝓbandū ꝙ eoipso ꝙ ecclesia sita est in plebanatū vel parochia alicuius plebis ꝓbetur ei subiecta. xvj. q. j. plures. qd̄ autem ius habeant plebani in talibus capellis statur cōsuetudini. de quo per Inno. de capel. mona. dilectus. ⁊ aduerte q: tex. iste ad hoc vt habēs plebaniā cadat sub ista ꝓhibitione requirit ꝙ habeat sub se capellas ⁊ sic plures. ⁊ per consequēs secus esset si habeat vnā tantū qd̄ videtur tenere Spec. eo. titu. post prin. vbi dicit ꝙ plebania est habens diuersas capellas in q̇bus ⁊c. glo. tenet ꝙ tuti⁹ est tenere ꝯ̄rium: vt in ea ptꝫ. Jo. an. dicit hic ꝙ ex quo plebania habet capellas perpetuas reputatur dignitas ex quo plebanatus est collegiatus sit dignitas: vnde nō potest de tali per literas apostolicas ꝓuideri illi cui mandatur ꝓuideri de beneficio: vt not. Inno. ⁊ Hosti. ꝰ. de preben. c. fi. super verbo rectoriam. ¶ Ultimo in. d. c. super specula post doc. tetigi plures questiones circa istam materiā que etiam hic cadunt: ⁊ succincte ipsas repetam. ¶ Querens primo quādo persona audire ꝓhibita leges vel phisicam incidat in istam excōicationē. Quidam in religiosis dicunt ꝙ statim: alij ꝙ post duos menses: ⁊ hoc ibi tenui. ¶ Secūdo quero que sit pena. dicit ꝙ excōicationis et amissionis spei. nam illa spes ablata monachis ⁊ audiētibus legē vel phisicam per constitutionē super specula intelligit̄ repetita in alijs ad quos illa constitutio extenditur in. §. si ẏo. ⁊ ita ibi tenui ⁊ probaui in. vj. q. post glo. ¶ Tertio quero an istas penas incurrat qui ad principiū alicuius sui amici vadit causa ipsum honorādi doctorem qui caret scholaribus. de primo tenet Jo. and. ꝙ nō incidat: q: non est amara interpretatio faciēda. ff. ad exhi. l. fi. de secūdo dicit ꝙ nō admittit talem honorē. ¶ † Quarto quero an in camera priuatim ⁊ secrete possit persona ecclesiastica legere leges socijs suis. Hosti. ꝙ non in illo. c. q: a lectione studio ⁊ auditu principaliter ꝓhibentur. ⁊ vide circa hoc qd̄ not. Jo. an. in. c. cū quid fieri. de reg. iur. in mercu. ¶ Ultimo q̄ro nunq̇d istis personis ꝓhibitum sit studere in camera leges vel phisicam ratio c. super specula. §. quia ẏo. facit ꝙ sic. contrariū ibi tenui in tertio notabili.

1 ¶ Religiosi ad studia sine licentia adire non debent.

2 Abbas si religioso studioso licentiā studēdi dare nolit an eps dare possit.

3 Habitum monachalē dimittens est excōicatus.

4 Doctor docens leges monacho qui dimisit habitum est excommunicatus.

AT periculosa. Primo causa premissa ponit duplicē inhibitionē. Secūdo penā trāsgressoꝝ ibi: si q̇s. Tertio ibi: doctores illā prorogat vel declarat in doctoribus locū habere. ¶ † No. ꝙ duo religiosis in isto principio ꝓhibentur. primo ne in scholis vel alibi dimittant habitum. Secūdo ne accedant ad queuis studia literarū sine licētia. de qua hic. Circa primū de habitu querit in nouel. quid si portet habitū sed absconsum: remittit ad not. in cle. qm̄. in glo. hec litera. de vi. ⁊ hone. cleri. ⁊ plenius in regula certum. in mercu. ponderat etiam verbū temere vt in glo. ex causa. Sed nunq̇d in lectulo debet deferre. Canon sentit ꝙ sic. xx. q. j. c. fi. Non dicit semper. Jo. an. nō putat de mēte ꝙ monachus in cella dimittens habitū vel dum balneū intrat in occulto vel iam sine habitu ligetur hac cōstitutione. Sed tunc qñ exhibet se conspectibus hoīm sine habitu: al's pauci reperient̄ non ligati ⁊ hoc facit prohemiū siue ratio de qua in prin. c. Que ratio cessat in casibus supradictis. ⁊ ratio restringit dictū: vt. l. cū pater. §. dulcissimis. de leg. ij. Nec verbū positum in canone est estimare sumēdū vt nō fiat intermissio naturalis. de cōse. di. v. non. ⁊. l. antiquitas. C. de testamētis. ⁊. ff. so. matri. l. j. per doc.

¶ Circa secundū de accessu ꝓhibito ad studia literarū intellige etiā si studere velit in sacra pagina vel sciētia canonica. ratio q: monachus suo claustro debet esse contētus. xvj. q. j. qui vere. ⁊. c. placuit. el. ij. Inter claustrū ergo videt̄ ꝙ potuit dictas sciētias legere cū sint scientie pietatis. xxxvij. dist. si q̇s grāmaticā. nec obstat hec litera: q: loq̇tur de accedētibus ad loca studioꝝ extra claustrū. Hodie ẏo in monasterijs quoꝝ suppetūt facultates teneri debet magister qui in primis monachos instruat: 2 vt cle. ne in agro. §. pe. de sta. mona. ¶ † Sed querit in nouella quid si abbas religioso studioso ⁊ docili nolit dare licentiā studendi. Arguit ꝙ eps dare poterit. nam cōtemptor scientie est membrū diaboli. xxxviij. di. c. vlti. ⁊ dicit ꝙ hoc placet Archid. lꝫ alique rationes vrgeant in ꝯ̄rium. de q̇b⁹ hic in nouel. ¶ Secundo no. ꝙ obtēta licētia sui prelati cū cōsilio capituli potest accedere ad studia literarū: ⁊ tunc dicit glo. ꝙ sibi vident̄ concessa oīa sine q̇bus cōmode studere non posset. Ex quo infert ꝙ si accipit pecuniā mutuo pro sua necessitate obligatur monasterium: qd̄ intelligit verū Archi. vbi actum fuisset ꝙ aliunde sibi quereret forte a ꝯsanguineo vel amico. ¶ Querit in nouel. q̇d iuris si monachus existens in studio de licētia abbatis obligat res vel libros pro socio suo vel fideiubet. dicit ꝙ nō tenet obligatio. Nam monachus seruus monasterij dicit̄. liiij. distin. qm̄ multos. ⁊ no. in. c. nō dicatis. vnde sicut nō tenet obligatio seruorū in p̄dictis casibus. ita nec etiā monachoꝝ: vt. l. j. §. j. ff. que res pigno. ob. po. ⁊ de fideiuss. l. seruus. ⁊. l. seq. Sed querit de quo prelato debet intelligi iste textus an de epo vel de abbate. Archi. intelligit de abbate: q: ipse ꝓprie dicitur prelatus suus vt colligit̄. xix. q. iij. statuim⁹. vbi dicit hoiem nō dicit hoies. ad hoc. ꝰ. eo. lib. de sta. religio. ⁊ de elec. quorūdā. sibi enim magis q̄ epo obedire tenent̄: vt no. ipse Archi. ꝰ. eo. li. de electio. q̄ sit. Eps ergo hanc licentiā nō poterit cōcedere si abbas nō cōsentit: vt hic. ⁊. xij. q. j. nō dicatis. ¶ Tertio no. ꝙ hic ꝓhibet religiosis accessum ad studia sine superioris licētia. ⁊ vt dixi per superiorē intellige abbatē. quid ergo si abbas velit accedere: nunquid poterit sine licētia alicuius absq̧ metu excōicationis huius. Archi. dicit ꝙ lꝫ male faciat ire sine cōuentus sui licētia tñ si vadit nō incurrit istā penā. In ꝯ̄rium allegat ꝙ ista ꝯstitutio generaliter loq̇tur de religiosis quoꝝ appellatione continetur Abbas. de symo. c. vltimo. Itē causa studioꝝ sine licētia p̄latorum nō est ꝓbabilis causa absentie: vt in. c. relatū. ꝰ. de clericis nō residen. et. c. inter quatuor. ⁊. c. vlti. primū verius quo ad euitationē pene huius. c. lꝫ aliter puniri possit q̇ monasteriū sic dimittit. 3 ¶ † Quarto no. ꝙ qui dimittit habitū[a] monachalē est excōicatus. Sed circa hoc querit Archi. nunq̇d si male dimissum habitū reassumat ⁊ sit absolutus ⁊ effect⁹ bone vite: an poterit eligi in abbatē: dicit ꝙ nō q: sic temere dimittēdo est fact⁹ ineligibilis. xv. q. j. legi. circa prin. ⁊ ibi hoc tenet Lau. allegat ad hoc Archi. c. per tuas. de voto. vbi ptꝫ ꝙ ille vouens de quo ibi loq̇tur fuit ineligibilis anteq̄ regularem habitū suscepisset cū hoc vouisset: ergo multo magis ille q̇ habitū regularē susceperat ⁊ illū postea apostatādo dimittit est ineligibilis cum magis peccet ille q̇ habitū iam susceptū dimittit q̄ ille qui nunq̄ suscepit. ar. in corpore. aut̄. vnde sumit̄. aut̄. que semel. C. q̄no et qñ iudex. ⁊ dicit ꝙ huius sn̄ie fuerunt Jacobus ⁊ Petrus qui plus dixerūt scꝫ ꝙ nō solū erat ineligibilis: imo institut⁹ deijceretur: q: al's suam nō posset sanare cōscientiā nisi resignaret: vt ibi dicit̄. ⁊ ita ibi dicit. Subdens ꝙ habitus monachalis est cuculla: vt ptꝫ in eo qd̄ legit̄ ⁊ not. xix. q. iij. mandamus. ⁊. xx. q. iij. presens. Aduerte Oldra. in q̄onibus suis examinat hoc plenius. Querit eñ si monachus leuitatis causa dimisit habitū ⁊ sic excōicatus rediens ad monasteriū absolutus fuit: ⁊ laudabiliter cōuersat⁹ fuit electus in abbatē: an electio teneat. Arguit ꝙ nō: q: transgressor canonice regule ⁊ sic ineligibilis per iam dicta superius. ¶ In ꝯ̄rium arguit. Constat naq̧ f'm eū talem irregularē nō esse. est enim irregularitas de iure positiuo ⁊ nūq̄ cōtrahitur nisi hoc iure expresse caueatur. de sen. excom. is qui. lib. vj. Et no. Inno. de exces. prela. tanta. sed hoc in iure cautū nō est ergo ⁊c. et sic arguit. l. ff. solu. matri. l. si ẏo. §. de viro. et C. de repudijs. l. dissentiētis. ⁊ de colla. l. illam. ⁊ in aut̄. de nō eligendo secūdo nubētes. §. optimū. ⁊ ne sede vacan. c. illa. Itē in isto. c. imponitur solū pena excōicationis: ergo non est alia imponenda: q: contenti esse debemus penis legalib⁹: vt. ff. de ver. obli. l. si stipulatio facta. ⁊. C. de ope. libe. l. liberte tue. illa autē ⁊ omnes sint sublate per abolitionē: sicut qd̄ induxit deportatio hoc tollit in integ. resti. ⁊ qd̄ inducit captiuitas per reditū aboletur. C. de sen. passis. l. j. ⁊. l. fi. adeo ꝙ per hoc fit quis inhabilis ad nouos honores. ff. de decurio. l. j. ⁊ arg. ff. de postulando. l. imperatores. Est enim regulare qd̄ nō minus possit absolutio tollere q̄ potuerit excōmunicatio inducere. sicut est videre in acceptilatione ⁊ operis nūciati remissione. ff. de acceptila.

a ¶ Habitū. Adde tñ ꝙ si temerarie dimittat non est excōicat⁹. ī c. ij. ne cle. vel mona. isto li. Cardi. in cle. j. de elect.

l.pluribus.⁊ de ope.no.nuncia.l.quia in re presenti. ⁊ de remis. l.j.in prin.⁊ hoc scȝ ꝙ excōicatus post absolutionē possit eligi apud canonistas indubitatū videt᷑.xxxvij.q.iij.⁊.vij.preceptū.⁊ de elec.q꞉ diligētia.⁊ ibi not.per glo.⁊ per Uin. et.c.ecclesia. et per Inno.de testi.c.testimoniū.⁊.iiij.q.j.in summa.nec talis est cēsendus apostata irregularitatis de qua loq̄tur.c.j.de aposta. ⁊ ibi no.per Inno.⁊ q̇nquagesima dist.c.fi.nam ⁊ si habitū tātū semper ex leuitate dimittit aīum tū religionis nō deponit꞉nec ad seculū totaliter se ꝯuertit.ar.ff.de edi.edic.l.q̇d si fugitiuus. §.idem ait.⁊ de re milita.l.omne delictū.§.qui se vulnerauerit. in fi.pro hoc facit. ff.de iudeis.l.destitisse talis nempe leuitas siue lasciuia nō cōcludit de necessitate aīam occidēdi. ff.ad leg. cornel.de sicca.l.lege cornelia.§.cum q̇dam per lasciuiā.⁊ de tali largo sumpto vocabulo potest intelligi qd̄ dicitur in canone. oīs enim apostata refutādus est ante reuersionē.iij.q.iiij.Ber. ⁊ non vacabit articulū a ꝯ̄rio sensu.ad hoc de voto.c.per tuas. vbi durāte trāsgressione voti꞉nō potest quis ep̄atum salua conscientia retinere sed voto impleto factus est eligibilis꞉vt ibi dicitur.⁊ in hac opi.videtur fuisse Inno.de eta.⁊ quali.c.intelleximus.ita scribit Old.q.ccxxvij. ¶ Quinto no.in.§.doctores ꝙ doctor docēs phisicam siue leges monacho q̇ dimisit habitū est excōicatus.Idem si docet habitu nō dimisso꞉q꞉ participat in crimine dānato vt in glo.quid si super qua dicit in nouel.hoc tenendū saltem postꝙ̄ monachus incidit pro quo ligatus est remittit ad no.per eundē de sentē.excō.q꞉ contingit.⁊ ẜm hoc ista decre.non ponit in hoc ius cōe nouum. Sed intelligas ꝙ ante excōicationem ꝓpter auditū doctoris hanc penā incurrat꞉tunc est ꝓrogatio꞉nec excederet casum suū꞉⁊ non haberet locum nisi cum habitum dimittit.⁊ distinguo breuiter in isto articulo post lapsum. Quia aut religiosus egredit᷑ monasteriū causa audiēdi leges vel phisicam꞉aut theologiā vel canones siue aliā scientiam nō ꝓhibitam. Primo casu si nō reuertatur infra duos menses ẜm Inno.vel audiat semel tm̄ infra duos menses ẜm Hosti. per.c.fi.§.verum.s̄.eo. est excōicatus ipso facto꞉tam ipse religiosus ꝙ̄ ipse doctor sciēter ei participans.hoc verū etiā si habitum non dimittat꞉⁊ ideo subaudi ad textū dum dicit habitu suo dimisso꞉maxime quo ad leges vel phisicam ẜm Archi.etiā si de licentia sui prelati ipsas audiat.s̄.eod̄.c.magno.et.c.super specula.In secūdo casu dicas ꝙ si vadit de licentia sui prelati ⁊ portat habitū est clarū ꝙ non incurrit aliquā penam.Si autem vadat sine licentia vel cum licentia ⁊ habitū nō portet ipso facto incurrit excōmunicationis sententiā꞉vt hic. Similiter et doctor qui scienter ei participat docendo vel retinendo in scholis.Nam satis participat ei in crimine dānato ex quo eundem admittit scienter nō deferendo habitū.ita dicit Lapus.

1 ☞ Eps habens iurisditionē sanguinis si alicui cōmittat꞉an excusatur ab irregularitate.
2 Irregularitas contrahitur cum infligitur pena sanguinis.
3 Irregularitas qualiter contrahatur per homicidium.

Episcopus. Ponit dictū cuius casum reddēs soluit obstaculū ibi꞉licet. ¶ No.ꝙ iste tex.indistincte loquitur de prelatis et alijs quibuscūq; clericis iurisditionē istam habentibus vt absq; metu irregularitatis possit eam alijs delegare. et per istam generalitatē infert Io.an.ꝙ clericus habēs talem iurisditionē patrimonij hanc cōmissionē facere potuit. plus dicit ꝙ si laicus iurisditionē talem habeat exercēdo ipsam per alium prout hic dicit᷑ ordinari possit.Sed hic occurrit dubiū quomodo laicus causam meri ⁊ mixti imperij possit per alium exercere cū de iure ciuili nō possint tales cause delegari꞉vt.l.j. ff.de offi. eius cui man.est iurisditio. Item vt ibi dicit tex.qui mandatā iurisditionē suscipit ꝓprium nihil habet sed fungit᷑ vice eius q̈ mandauit.Ex quo seq̄tur ꝙ vel termini questionis.Io.and.nō ꝓcedunt in laico vel in casu quo ꝓcederent non euitet ille qui cōmittit penam irregularitatis.pro hoc facit quod hic ipse dicit de clerico qui nō ex necessitate sed volūtate causam delegat ex mādato prelati talem iurisditionē habentis.Tenet enim q꞉ talis cōmissio est volūtaria non necessaria nō habeat in eo locū ista constitutio que solum loq̄tur cum cōmittit ex necessitate officij꞉⁊ per cōsequens releuatur in hoc vt irregularitatē non incurrat. arg.l.post legatū.§.aduocatum. et.§.seq.⁊.l.fi. ff.de his quib.vt indig.⁊.l.fideiussor. §.si necessaria. qui satisda.cog.ad propositū ergo cum laicus talem habens iurisditionē sanguinis cōmittit eam alteri presupposito ꝙ hoc possit꞉q꞉ tamen volūtarie hoc facit nō videtur isto priuilegio gaudere per iam dicta.dictum tamen Io.an.equitatē habet. Quid enim si comes vel baro talem iurisditionē habens aspirat ad clericatū. Equū est vt iurisditionē sanguinis quam habet exerceat per alium ne amittat spem ꝓmotionis.subdit Io.an.ꝙ si papa cōmittit hāc iurisditionē sanguinis sicut facit rectoribus marchie ⁊ romandiole. Ideȝ iuris est in eis qd̄ in episcopis. ¶ † Secūdo no.ꝙ etiam si prelatus habēs iurisditionē sanguinis cōmittit vna[m] talem causam excusatur ab irregularitate.dixit tamen Gof.d[e] capto in archiep̄atu ꝙ cōsulebat prelato habēti iurisditionē t[em]poralē ꝙ nō cōmittat in specie laico puniendū corporaliter se[d] generaliter deleget causarū vniuersitatē꞉que sunt ad penā sanguinis.⁊ si Goffre.intellexit ꝙ non exprimat de pena corporali infligenda in speciali cōmissione hoc.c.non resistit huic consilio ẜm Io.and. ¶ Tertio no.formā cōmissionis iustitie debitum ⁊c. Ex hoc enim dicit glo.ꝙ si facit iniustitiā non tenet[ur] mandans.nec mirum꞉quia facit mandatū circa qd̄ tamen vi[de] quod no. Inno.in.c.prudentiā.de offi.deleg. Nam qd̄ iudex [fa]ciat iniustitiā est casus fortuitꝰ꞉⁊ sic nō imputat᷑ mādāti post[quam] talē casum fortuitū non precessit culpa꞉al's secus꞉vt.s̄.de hom[i]. c.postulasti.⁊ in legibus ibi alleg.in glo.ij. ¶ † Quarto nota [ꝙ] irregularitas ꝯ̄hitur cum infligitur pena sanguinis.⁊ intellig[itur pena] sanguinis que mortē vel mutilationē membri ꝯtineat.de hom[i]. c.is qui. tangit Io.and.de efficacia statutoꝝ que pro homicidio imponūt penā pecuniariā. Remittit; ad no.p Host.in.c. [...] in.j.glo.de consue.vbi tenet ꝙ nō valeat tale statutū viget p[...] rusij. ¶ Quinto ⁊ vltimo no.ꝙ habens merū ⁊ mixtum imp[e]rium si nō potest exercere per seipsum exerceat ipsum per aliu[m] ⁊ loq̄tur iste tex.de impedimento iuris sicut est clericus.Si [ꝟ]ro fuerit impeditus impedimēto facti꞉puta ꝓpter absentiā꞉[an] poterit delegari.dicit ꝙ sic quo ad cognitione nō quo ad exe[cu]tionem꞉vt.l.j.de offi.eius cui man.est iuris. Esset hic querend[um] quid est iurisditio꞉quid merū imperiū꞉⁊ quid mixtū. ⁊ exemp[la] in eis ⁊ que de iure ciuili sint delegabilia ⁊ q̄n non.que ꝓseq[ui]re vt plene no. Bar.in.l.imperiū. de iurisdi.om.iudi. ⁊ vide [...] no.in.l.j.C.qui pro sua iur. ⁊.c.super q̄onum.de offi.deleg. et [...] in archiepiscopatu.de raptori. ¶ † Ultimo de irregularita[te] que ꝯ̄hitur propter homicidiū siue mortē.multa dixi post d[...] in.c. sicut dignum.de homici. Nam homicidiū cōmittitur fac[to] consilio precepto ⁊ defensione꞉an quodlibet sufficiat ad ꝯ̄hendam irregularitatem꞉⁊ quid iuris si non directe factum vel co[n]silium ad illud tendit꞉sed indirecte꞉puta conducit homines [ad] expugnandū castrum vel inuadendum furtiue꞉⁊ homicidia cōmittuntur꞉⁊ alia circa hoc vide in.c.ad audientiā.eo.tit. et in[.c.] tua nos.vide de medico curante infirmū qui moritur꞉an ex h[oc] sit irregularis.dic vt ibi.

¶ De sponsalibus. Rubrica.

1 ☞ Impedimenta que reddunt sponsalia nulla.
2 Papa an possit dispensare ꝙ monachus ducat vxorem.
3 Dispēsatio pape ꝙ monachus ducat vxorem꞉an reddat filio[s] legitimos.
4 Iustitia publice honestatis ex sponsalibꝰ cōditionalibus an[te] conditionis euentum non oritur.

Ex sponsalibus. Sponsalia pu[ra] ⁊ certa ex cōsen[su] valida꞉lȝ al's nulla꞉inducunt publicā honestatem que habent dirimere sequentia sponsa[lia] sed nō precedētia quam publicā honestatē n[on] inducunt spōsalia cōditionalia ante conditionis euentum.h.d. Due sunt partes. prima tractat de sponsalibus puris.primo in genere.secūdo in specie ibi꞉quare.secunda tractat de cōditionalibus ibi꞉ille ꝟo. ¶ † No.ꝙ hic enumeratur quedā impedimēta que reddunt sponsalia nulla de quorum singulis sunt tituli speciales.iiij.lib.decretaliū.⁊ ista impedimenta ⁊ quedā alia impediūt ⁊ dirimūt.circa que tū cōsiderā[dum] est ꝙ matrimoniū solo cōsensu ꝯ̄hitur꞉vt.c.cū locū.s̄.eo. ⁊ captum est iure diuino. Quos deus coniunxit homo non separ[et]. quomodo ergo papa potest per suas ꝯstitutiones aliud statuere ꝙ̄ deus꞉⁊ legem dei tollere cōtra.c.inferior.xxj.dist. gerit [enim] vices dei in terris꞉vt.c.per venerabilē.qui fi.sint legi.ergo n[on] videtur ꝙ possit statutū dn̄i tollere sicut ꝓcurator nō potest q[uod] gessit reuocare꞉vt.l.qui hoīem.ff.mādati. Sol. circa matrimonium ꝯ̄hendum magna est potestas pape꞉q꞉ potest impedimenta inducere ⁊ futura mr̄imonia irritare꞉vt ptȝ in singulis titu[lis] iiij.libri.Idem potest circa matrimoniū initiatū sed nō consumatū carnali copula.s̄.de cōuer.coniu.ex publico.illa enim [au]toritas. Quos deus ⁊ c.intelligit᷑ de coniunctis aīo ⁊ corpo[re]. ideo ẜm quosdā papa tollere posset spōsalia de presenti꞉⁊ d[are] sponso vel sponse licentiā cū alio cōtrahendi꞉vt no.in.d.c.ex [pu]blico. ¶ Circa ꝟo matrimoniū carnali copula cōsummatū [non] potest aliq̇d statuere.⁊ sic loq̄tur illa autoritas꞉quos deus [⁊c.] fallit in matrimonijs infideliū꞉que etiam si vera sint nō tam[en] rata꞉ideo papa potest ea separare per suā ꝯstitutionē.iuxta [no.] in.c.quāto.de diuor. ¶ † Circa etiā īpedimēta īducta lege [v]el cōstitutione

onstitutione canonica. vtrū papa possit dispensare vt super im
pedimēto religionis: puta ꝙ monachus ducat vxorē: dic vt no.
e sta.mona.cū ad monasteriū. ad fi. ꝛ per Jo.an. qui alibi for-
mat.q. vtrū papa possit dispēsare cum monacho vt possit ꝯtra-
here matrimoniū duraturū donec filios ꝓcreauerit: quā ponit
n regula actus. de reg.iur.j.eo.li. in mercu. vbi de latissima po-
testate pape circa matrimonia: ꝛ circa legē euangelicā limitādā
etiā cōtra ipsam ex causa dispensando: de cuius etiā potestate
ide in Spe. de legato. §. nunc ostēdēdū. ver. lxxxix. ꝯtra ipsam
ide in. §. nec breuiter. Adde ad ꝑdicta qꝺ no. Jo.an. in.c. rur-
us. qui cleri. vel vo.mo. ¶ † Juxta ꝑdicta q̄ri potest an dispē-
tio ista pape reddat filios legitimos qui nascunt̄ in talibus
atrimonijs: ita ꝙ per talē dispensationē iam nati ꝛ nascituri
ddātur habiles ad successiones. ꝛ patrimonialia bona extra
ca subiecta que iurisditioni temporali. Jo.an.in.c. per vene-
abilē. qui fil. sint legi. videtur velle ꝙ simpliciter legitimādo fi-
os nō reddant̄ habiles ad predicta: qꝛ cum talis proles nō sit
ata ex matrimoniali coitu saltē ex affectu vel ꝯsensu nō potest
cere vel supplere matrimonialē cōsensum vbi nō fuit: ergo nec
lem prolē legitimare nisi quo ad forū suū. Si vero proles nata
it ex coitu matrimoniali: lꝫ de futuro ꝛ de facto contracto.
unc subdistingue: qꝛ aut matrimoniū esse non poterat impe-
ente lege diuina: vt qꝛ vxoratus cū alia cōtrahit: vel auus cū
pte. ꝛ idē qꝺ. s. scꝫ ꝙ non potuit. Si vero matrimoniū esse non
oterat impediēte lege canonica tm̄: vt qꝛ cōtrahit cū cōsangui
ea vel affini i. iiij. gradu: vel ꝯ publicā honestatē cū ꝯsanguinea
ōse sue: tunc si legitimat prolē quo ad vtrūqꝫ forū erit proles
gitima cū impedimētū lege canonica inductū papa possit tol
re. Sed dices cū papa possit dispēsare etiā qñ in gradibꝰ lege
uina ꝓhibitis. iuxta no. de resti.spo. literas. videt̄ ꝙ possit re
ouere istud obstaculū sicut potest canonicū: vt predixi. Solu.
c potest illa approbare vt extunc nō vt exnunc quo scꝫ filij fue
nt nati. Contracta vero cōtra legē canonicā approbare potuit
extunc. Nec mirum si plus potest in istis q̄ in illis. ita sentit
o.and.in.d.c. per venerabilē. ¶ Secūdo no. ꝙ ex spōsalibus
e facto ꝓsumptis per monachū fratrē meū vel aliter impeditū
i illa cōtrahere impedit me ꝯhere cum eadē ꝓpter iustitiā pu-
lice honestatis que orta est ex illis spōsalibus lꝫ nullis. ꝛ ma-
is videt̄ ille rigor ꝙ id qꝺ nullū est ꝓducat effectū iuris con-
a regulā nō prestat: ꝛ cōtra multa iura alle.in.c. ad audientiā.
eo. Sol. vt hic no. Jo.an. super glo. bene ergo. Nam qñqꝫ ad
ne cōmissionē sufficit fieri de facto: lꝫ de iure nō teneat. ad qꝺ
ducit multa similia in regula nō ꝑstat. in mercu. Ego in pre-
cto.c. ad audiētiā intelligo qꝺ hic dicit̄ in isto.c. ꝛ simi. quādo
tractus ille spōsalioꝝ fuit initus per errorē facti ꝓbabilē: vt
c casu cōsensus talis lꝫ erroneus habeat in se efficaciā indu-
ndi istam publicā honestatē ꝓpter affectū matrimonialis cō-
nsus qui in hoc actu magis cōsiderat̄ q̄ effectus qui inde na-
tur: vt de biga. nuper. ꝛ. l. iij. in prin. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo.
hoc casu posset tolerari qꝺ dicit̄ in prin. huius.c. Si vero fra-
r meus patruelis ex parte patris tm̄ sacerdos forte vel mona-
us cōtrahat cū extranea vel cū aliqua ex ꝯsanguinea matris
e: ꝙ ista spōsalia de facto presumpta impedient me cōtrahere
eadē rigorosum videt̄ sentire: qꝛ talis ꝯsensus cōtra iura cō-
odatus debet haberi pro nō ꝯsensu: ex quo etiā nō oritur obli
atio naturalis: vt. l. nō dubium. C. de legi. ꝛ. l. si non sortem. in
in. de cōdi. inde. nō enim habēt talia spōsalia subsistentiā siue
culū: nec etiā certe affectū matrimonij postq̄ ꝯhentes sciunt
el scire debēt impedimentū iuris qꝺ tollere per cōsensum non
ossunt. ar. l. nemo potest. de leg. j. ꝛ. c. req̇sisti. de testamē. Pro
ac cōsideratione facit qꝺ alibi habet̄ de colorata possessione
ue est maioris effectꝰ q̄ possessio notorie improba quo ad im-
pedimentū inducendū: vt in.c. cū nostris. de cōces. ꝑben. ꝛ quod
ibi notat̄ ꝑ Do. de viso visibili ꝛ inuisibili: vt. d. l. si q̇s legatū.
er Bar. ꝛ ita restringo istum tex. ad ꝯhentes ignorāter nō aūt
ienter. titubādo tm̄: qꝛ per Hosti. vel alios qui optarēt per cō
riam cōstitutionē tolli istud impedimentū publice honesta-
s. hanc limitationē nō reperio tactam licꝫ eis nō placeat hoc
pedimentū: nec illud qꝺ prouenit ex legali adoptione: vt no.
o.an.in.c. nō debet. de ꝯsang. ꝛ affi. nec mihi etiā multū placet
ud qꝺ inducit̄ ex sponsalibus ab impubere cōtractis que per
ortē vel aliter sunt soluta que vsqꝫ ad quartū gradū impediūt
perstitē ꝯhere cū cōsanguineis moriētis: nec illud qꝺ ꝓuenit
coitu fornicationis vnius cōsanguinei: impedit enim oēs cō
nguineos ꝯtrahere cū eadē cognita vsqꝫ ad quartū gradū: vt
de eo qui cogno. cōsan. vxo. sue. per totū. postq̄ tm̄ iura sic di-
nt seruāda sunt donec mutent̄. Et vide multa fere oīa impe-
nēta matrimonioꝝ. insti. de nup. §. sunt ꝛ alie. vbi gl. magna.
¶ Tertio no. in ver. nō autem. ꝙ quedā impediūt a principio
e nō dirimūt qꝺ legitime gestū est si superueniāt ex postfacto

videbatur cōtra: quia impedimentū superueniens ante actum
perfectū ꝛ consummatū reddit ipm inutilē. qꝺ dic vt no. Dy. in
regula malefidei possessoris. ¶ Quarto not. ꝙ dicit sponsalia
vel matrimoniū. videt̄ enim differētia inter ista duo: ideo iura q̄
loquunt̄ in sponsa nō vidētur habere locū in iam transducta et
cognita. qꝺ bene ꝓbat.c. ex publico. de conuer. coniug. facit ad
statutū quo cauetur ꝙ maritus solu. ma. per mortem vxoris lu-
cretur certā partē dotis mortua vxore in matrimonio. vel dicit
ꝙ filia maritata extātibus masculis nō succedet: an illa statuta
vendicent sibi locū in despōsata tm̄. dic vt no. Cy. in. l. non sine.
4 C. de bo. q̄ li. ¶ † Quinto no. in. §. ille vero. ꝙ ex spōsalibꝰ ꝯdi-
tionalibꝰ ante ꝯditiōis euentū nō orit̄ iustitia publice honesta
tis. Et intellige de cōditione que pendeat ex futuro: non con-
ditione de ꝑterito vel presenti: qꝛ illa nō suspēdit dispositionē:
vt. l. cum ad presens. ff. si cer. peta. Similiter ante euentū condi
tionis ex cōtractu sub cōditione concepto nō oritur obligatio
vel actio: qꝺ vtrū sit verū in cōditione que tacite inest. dic vt. l.
item qꝛ. ff. de pac. Et quid iuris si dicta cōditio que inest expri-
matur: an reddat dispositionē conditionalē. dic vt in glo. fi. que
remittit ad materiā. l. aliqñ. ff. de condi. ꝛ demonstr. ¶ Querit
Jo.and. an extraordinaria pollutio vel vsus carnalis copule indu
cat istam publicā honestatē. dic ꝙ non si fit citra maritalē affe-
ctum. ꝛ est questio Archi. quam deridet Jo.and. qꝛ illa publica
honestas nō fundatur super coitu sed cōsensu spōsalioꝝ vt hic.
vsus tm̄ ꝛ pollutio possunt inducere affinitatē que ꝯhitur etiam
ex coitu fornicario nedū matrimoniali: vt not. s. de eo qui cog.
cōsang. vxo. sue. c. discretionē. ꝛ posset inducere presumptū con
sensum in maioribꝰ infante. iuxta no. in.c. iuuenis. s. eo. ¶ Su
per glo. iij. que loq̇tur de spōsalibꝰ incertis ratione pluriū per-
sonarū. Quero q̇d iuris si cognoscit alterā ex illis: an illa copu
la faciat cum ea matrimoniū subsistere: ꝛ q̇d iuris si presentibus
iiij. vel. v. sororibꝰ: ita dico iuro ꝙ accipiā vnā de vobis in meā
coniugē: ꝛ ille rñderunt placet. deinde cognoscit vnā ex eis: an
sit matrimoniū cū ea. dic vt. s. eo. ex literis. De voto q̄liter impe
diat vel dirimat. dic vt. s. qui cleri. ver vo.c. rursus. per Jo.and.

¶ De desponsatione impuberum. Rubrica.

1 ☞ Infans aliquando contrahit sponsalia cum maiore in-
fante.
2 Etas superueniens non confirmat sponsalia inualida.
3 Cursu temporis firmatur quod a principio non valuit.
4 Actus qui non valet vt agitur valet vt valere potest.

Si infantes. ¶ Sūt tres partes. Prima tract. de spō-
salibꝰ ꝯctis per īfantes ambos vel alterum.
Scd̄a ibi: idem q̄ꝫ de matrimonio ꝯcto ꝑ im
puberes. Tertia ibi: porro de sponsalibꝰ cō-
tractis per parētes pro filijs: ꝛ hoc pro diui-
1 sione sufficiat. ¶ No. ꝙ † qñqꝫ ꝯtrahit spō-
salia infans cum maiore infante: quo casu si non oritur ex parte
infantis iustitia publice honestatis: non oritur ex altera parte:
vt hic: secus si spōsalia ꝯhat pubes cum impubere maiore septē
nio: quia pubes efficaciter obligat̄. Impubes vero pōt per peni-
tētiā resilere. quod plene dic: vt. s. eo. de illis. ¶ Scd̄o no. ꝙ ex
spōsalibꝰ ꝯctis post infantiam orit̄ publica honestas efficax ad
matrimoniū dirimēdū. Sed dices cum iustitia publice honesta
tis fundet̄ super ꝯsensu: ꝯsensus aūt infantis nullus est: qūo er-
go dꝛ ꝯfirmari post infantiā si a principio fuit nullus. Itē tex. et
gl. vident̄ velle ꝙ maiores septēnio ꝓximi infantie nō obligant̄
etiam naturalr̄: qꝛ eoꝝ ꝯsensus ꝓ nullo habet̄: vt. l. pupillꝰ. ff. de
ac. ꝛ ob. ꝛ no. in. l. j. ff. de noua. Sol. dic ꝙ sunt opi. vtrū maior in
fante ꝓximus tm̄ infantie naturalr̄ obliget̄: ꝛ ille inq̄tū fundat
iustitiā publice hone. sup ꝯsensu innuit ꝙ ꝯsensum habeat. ideo
autore tutore ꝓmittēdo ciuiliter: ꝛ naturaliter obligat̄. qꝺ dic:
2 vt plene no. bar. in. d. l. j. de noua. ¶ Tertio no. ꝙ † sola etas su
ꝑueniens non ꝯfirmat spōsalia inualida ratione ꝯsensus: vt igi
tur ꝓsumat̄ exigit iste tex. cohabitationē: vel ꝙ inuicem ꝯuersen
tur etiā habitādo seorsum ꝑ actus em̄ extrinsecos: ꝛ ꝑ verba col
ligit̄ oīs intētio ꝛ volūtas: vt. l. non codicillū. C. de testa. ꝛ cle. j.
3 de ꝓcu. ꝛ. l. labeo. §. idē tubero. de sup. le. ¶ Quarto no. ꝙ † fir-
mat̄ cursu tp̄is qꝺ a principio nullum fuit: ꝛ multotiēs hoc iure
ꝯtingit ꝙ actus inutiliter gestus a principio suꝑueniēte aliquo
ꝯfirmetur: vt. l. si quis aliena. de act. emp. ꝛ. l. cum vir prediū. de
vsuca. Et intelligo istū tex. ꝛ similes in illis q̇ scientes actum ge
stum per eos in infantia ꝑseuerant postea faciēdo actus de qui-
bus in tex. allego qꝺ no. in.c. fi. de ꝯiug. ser. de illo qui ignorāter
cum ancilla ꝯxit ꝛ sic matrimonium fuit nullum. si post manumis
sionem eam cognoscit. vtrum recōualescat distinguitur. vtrum
sciens an ignorans. ¶ Quinto pondera ꝙ iste tex. dum loquit̄

de infante precise loquit᷑. Sed dum loq̇tur de impubere maiore tamen infante subdit nō proximo pubertati: ⁊ in quibus malicia ⁊c. Ex quo tacite datur intelligi ꝙ in infantia non attendit᷑ primitas vel malicia: ⁊ sic precise etas infantie est seruāda. defectus vero pubertatis supplet᷑ altero ex predictis modis duob⁹. Archi. tamen dicit ꝙ si prima septēnio fuit tentata: ⁊ suppleat malicia etatem in ea. ⁊ sit prima infantie: tunc sufficit ad inducendam iustitiam publice honestatis: vt. s. de sponsa. iuuenis. ¶ Sexto no. ꝙ statuitur idem hic de proximo pubertati qḋ de pubere. quis autem dicatur primus pubertati. Accur. diuidit illud mediū tempus post infantiā vsq₃ ad aduentū pubertatis qui sunt. vij. anni in masculo. ⁊. v. in feminina: diuidit per mediū ⁊ si sit magis prope infantiā illud medium tempus censebitur proximū infantie: al's pubertati. ita sentit in. l. pupillū. ff. de regu. iur. ⁊. l. j. in fi. de noua. ⁊ ista ꝯsideratio videtur bona quo ad presumptionē doli ⁊ fraudis in pupillo: ⁊ per cōsequens veniet puniendus vel non: vt. d. l. pupillum. in matrimonijs nō dicitur proximus qui per modicū distat per paucos dies quo casu videtur tenere matrimoniū: vt. c. fi. s. eo. de quo tamen dubito an verum sit. vbi tali primitate non sit coniuncta malicia: siue potentia coeundi: de qua si non constat iura req̇runt in matrimonijs pubertatē perfectā vel eius defectum suppleri per maliciā vt predixi. ¶ Sed hic querit᷑ vtrum ista cōsideratio malicie habeat locum in alijs dispositionibus vt suppleat defectū etatis videtur ꝙ non. nam testamentū factū per sex horas ante perfectam etatem nō valet: vt. l. a qua etate. ff. de testa. per quā disputando tenuit Jaco. de bel. testamentū factū ab impubere valde sagace qui distabat a pubertate per triduum non valere ipsius enim tutela nō finiretur tali pretextu: nec impubes sagacissim⁹ ante finem pubertatis consequitur bonoꝝ administrationē: vt l. ij. C. de his qui veni. eta. impe. etas igitur limitata in iure non preuenitur malicia vel prudentia: vt no. Jo. an. in. d. c. fi. ⁊. c. puberes. eo. ti. in matrimonijs vero malicia sine potētia coeundi nō credo multū operari: sed coniūcta cum ea operatur multū. vnde ille impubes. ix. anno qui impregnauit nutricē: vt no. xx. q. ij. in summa posset matrimoniū cōtrahere. idem in puella cuiuscūq₃ etatis apparēte apta: maiore tamen infante: vt no. Hosti. s. eo. c. j. Sed dices frustra ergo iura que determināt etatem in matrimonijs sunt posita: cum tamen ad illam se referant. s. eo. pubes. Sol. dic ꝙ illi iuri est standū in tantū ꝙ formatur questio si puella habens annū. vij. cum dimidio desponsat᷑ ⁊ traducitur vtrum erit matrimoniū: ⁊ quid iuris si spōsus dicat eam cognouisse: illa vero negat. quidam dicunt ꝙ l₃ appareat apta: si tamen non est cognita nō erit matrimoniū: nec in dubio presumet᷑ cognita. plus etiam dicūt q̇dā ꝙ si etiā aperta appareāt claustra pudoris non presumitur interuenisse copula carnalis nisi alia adminicula suffragent᷑. puta magnitudo persone: ⁊ alia que cognoscunt melius mulieres ꝙ̄ literis hic possint scribi. si tamen talis puella que apparet apperta dicat se a viro ita cognitā et vir ita fatetur: dicunt q̇dam matrimoniū cōsumatum completo septēnio: vt no. s. eo. ꝯtinebat᷑. Et est p̄dictoꝝ notitia vtilis ad alia. pone testator dixit lego Titie mille cum venerit ad matrimoniū vel statutū cōfert marito lucrū vxore in matrimonio precedente: ⁊ lex cōsumato matrimonio ꝯfert marito lucrū fructuū dotis. vtrū iste dispositiones habebunt effectū statim cū femina traducta erit ad domū viri: etiā ante completū annum. xiiij. vel expectabit᷑ completū. dic ꝙ in dubio expectabit᷑. sed si appareat apperta ⁊ cognita: secus erit per iam dicta; que tn̄ loquunt᷑ de substātia matrimonij. Sed in alijs dispositionib⁹ dixi etatē nō anticipari per maliciā vel potentiā coeūdi de dispōnibus vero a matrimonio depēdētibus ⁊ cōnexis loq̇tur p̄dicta q̄stio in qua idem qḋ in matrimonijs credo dicēdū ratione ꝯnexitatis. ar. c. de prudētia. de do. inter vi. ⁊ vxo. ¶ Utrū aūt per hoc matrimoniū tale cōsumatū ante etatē completā rumperet᷑ substitutio pupillaris. cogita tu legista: ⁊ in casu quo ex tali m̄rimonio in etate non matura perfecto nasceret᷑ proles: nō dubito ꝙ expiraret per rationē. l. cū acutissimi. C. de fideicom. ⁊. l. cū ex pacto. ff. de vulga. ⁊ pupil. ¶ Septimo no. in. §. idem quoq₃. ꝙ sponsalia q̄ censentur de futuro iuris fictione per cohabitationem: ⁊ signa transeūt in matrimoniū de p̄senti. S₃ cōtra. s. de matri. cōtrac. cōtra inter eo. c. j. Sol. id qḋ hic dicit᷑ est verū in spōsalibus de futuro iuris interp̄tatione que tn̄ quo ad verba erant de p̄senti sed nō habebāt talē effectū etate ꝓhibente. sublato igit᷑ illo impedimēto: sc₃ defectu etatis ⁊ ipsis perseuerātib⁹ in eodē cōsensu ad statū suum redeunt: sc₃ de p̄senti vt ꝯcta fuerunt. Si vero a principio cōtraxerunt spōsalitia de futuro illa aduenīete etate nō traxerūt in matrimoniū de p̄senti q̄ntūcunq̄ interueniāt munuscula amplexus vel oscula: nec mirū q₂ nec etiā nixus siue conatus carnalis copule operat᷑ talem effectū trāsitū: vt. c. is qui de spon. et. c. attestationes. s. eo. ¶ Incidenter tangit h Jo. an. vtrum quod hic dicit᷑ de impubere vt spōsalia per verba de p̄e senti cōtracta adueniēte etate: ⁊ actibus subsecutis censeat ur spōsalia de presenti sit idem dicendū in infantibus: vt verb de presenti ab eis prolata si apparēt post pubertatē in eadē vo tate manere transeāt in matrimoniū de p̄senti. dicit Jo. an ꝙ videt᷑ absurdū istam iuris interp̄tationē que loq̇tur de ver bis prolatis ab impubere extēdere ad verba prolata ab infant cū talia a principio nulla sunt: vt in p̄mo respōso. facit bene fr ēū s. eo. lib. de regulari. c. j. ij. rn̄so. Contra istam eius determinatione facit principiū huius. c. vbi dicit᷑ talia spōsalia contracta ab infantib⁹ per excessum infantie cōfirmari quo ad iustitiā publice honestatis si appareāt actus per quos cōstet de perseuerantia volūtatis. si ergo illa perseuerātia corroborat cōsensum illum nullū accōmodatū in infantia: quare nō eodē modo corroboratur quo ad transitū in matrimoniū de presenti nō est dare rationē differētie: q₂ vtrobiq₃ cōsensus est de substātia. ⁊ per hanc rationem aliter in hoc sentio ꝙ̄ Jo. and. nam ⁊ alibi cōsensus a principio nullus accomodatus in matrimonio ꝓpter errorē cōditionis persone roborat᷑ per tales actus: vt in. c. fi. de cong. 4 seruo. cū simi. ¶ † Octauo no. in ver. post dictam tn̄ regulam ꝙ actus q̇ nō valet vt agit᷑ valet vt valere potest: qḋ est verū si nō quādo actus deficit ratione rei sup̄ qua obligatio ꝯhitur. si p⁹ si ratione cōceptionis inepte. de quo dic vt no. in. l. si vnus. §. pe. ff. de pac: vbi no. an inutilis acceptilatio habeat vim pacti. dicit ibi tex. ꝙ sic. ¶ Nono no. ꝙ ex spōsalibus cōtractis ab impuberib⁹ dissolutis per dissensum remanet iustitia publice honestatis. similiter si soluant᷑ alijs de causis de q̇bus. s. ti. proxi. c. j. Ad vnum tn̄ aduertendū ꝙ ꝓpter istud vinculū siue nexum qui remaneret ex isto ꝯtractu impuberū si soluat᷑: q₂ rigor cum est tot personas hincinde per talē cōtractū sponsalioꝝ resoluti postea impediri: statutū est ꝙ isti impuberes nō cōtrahant nisi vrgente magna necessitate: vt. s. c. ij. Ex quo. c. argue ꝙ si quis puellā nō nubilē desponsauerit ⁊ ad domū duxerit non lucrabitur fructus dotis anteꝙ̄ sit apta ad matrimoniū: lic₃ Azo aliud dixerit de equitate: vt. l. si ante. ⁊ ibi no. ff. solu. matri. sed nō videtur equitas postꝙ̄ ius canonicū ꝓhibet talem ꝯtractum causa nō existēte legitima. Similiter dico ꝙ nō lucrabit᷑ partē dotis quam defert statutū marito si prius decesserit vxor: q₂ vxor dici non potest que nō potuit virū pati. ⁊ videt᷑ de hoc casus. ff. qḋ fal. tu. auto. l. an in patrem ⁊c.

1 ☞ Pater contrahendo matrimonium nomine filiorum non obligat.

2 Filiusfamilias quando est in iudicio an semper requirat᷑ autoritas patris.

3 Sponsalia per parentes cōtracta nomine filioꝝ absentiū confirmantur per filios tacite et expresse.

1 **Porro.** † No. ꝙ pater ꝯhēdo matrimoniū vel spōsalia nomine filioꝝ eos nō obligat si non cōsentiant tacite vel expresse: ⁊ in matrimonio videt᷑ hoc bene dictū: q₂ talis res nō est alius in administratione patrimonij: ideo nec curator nec administrator obligare potest eū cuius negocia gerit in hoc ꝯtractu: vt. l. in copulādis. C. de nuptijs. In alijs vero obligationib⁹ vel ꝯtractibus per patrē initis nomine filioꝝ cum pater sit eorū legitimus administrator: vt. l. fi. C. de bo. que libe. vtrum filij obligent᷑ ⁊ an eoꝝ autoritas cōfirmet cōtractus initos per filios minores. Dic ꝙ quandoq₃ tractat᷑ de filiofamilias obligādo mere cū quo autoritas patris nō sufficit: vt insti. de inuti. stipu. §. pupillus. ⁊. l. fi. de verbo. obli. Quandoq₃ tractatur de heredi. acqui. ⁊ tunc potest etiam sine patre. Q̄nq₃ tractatur de actu de quo potest esse vtilitas ⁊ damnū: ⁊ tunc autoritas patris pōt operari obligationē filij: vt. l. si infanti. C. de iure deli. ⁊ ratio est: q₂ iura noua faciunt patrē legitimū administratorē in illis rebus in quibus patri querit᷑ vsufructus: vt. l. j. C. de bonis maternis. ⁊. l. cū non solum. §. vbi autem de bonis que liberis. Sed in alijs nō: vt ibi. In istis igitur casibus in q̇bus nihil patri querit᷑ in obligatione filij minoris sua autoritas nihil potest operari S₃ si tractat᷑ de alienatione rei in qua pater habet vsumfructū: patris autoritas sufficeret: vt. d. l. cū non solū. in §. 2 filijs aūt. ¶ † Et per ista patet decisio alterius q̄stionis vi₃ an q̄n filiusfa. qui est in iudicio semp̄ req̇ratur autoritas ⁊ cōsensus patris: ⁊ dicendū est ꝙ sic si litigatur super re de qua patri queritur vsufruct⁹: al's secus. vnde in obligatione personali vel causa criminali filiusfamilias conuentus poterit esse in iudicio sine assensu patris. et si sit minor dabitur sibi curator: vt. C. de bonis mater. l. j. vbi glo. dicit ꝙ detur curator filijs patre absente: quod intelligit᷑ cuiuscūq₃ etatis: vt. l. cum nō solum. §. vbi autem in vnum. C. de bo. que libe. Et hinc est ꝙ si clericus minor agat in iudicio super iurib⁹ beneficij quātūcūq₃ sit in potestate patris nō req̇rit᷑ eius cōsensus vel autoritas: q₂ sibi nihil queritur: nec habet administrationē bonoꝝ ad beneficiū spectantium. dabitur

s̄ti.dabit ergo sibi curator.vt est casus nota.in.c.fi.ad fi.j.de iu
i.⁊ vide ad predicta Bar.in.l.fi.de verb.oblig.¶ Itē no.ꝙ p̄ſ
ens ⁊ patiens actū geri noīe suo habet̄ pro consentiente.qn̄qꝫ
ꝑsens ⁊ tacens habetur pro ꝯdicente qn̄ tractatur de eius
obligatione seu preiudicio.vt.l.qui vas.§.vetare.ff.de fur.quā
oqꝫ tenet mediū.vt.l.ij.§.sacrā.ff.de tributoria.Sed dices cū
casu huius.§.tractetur de obligatione filij quo ad ista spōsa
ꝯcta per patrem quomodo taciturnitas habetur pro consen
ꝯ.l.si filius.§.in inter.ff.de procu.cum simi.dic ꝙ in actu ma
rimonij filius tenet̄ consentire patri saltim ex debito honesta
ꝫ.vt no.s̄.eo.c.j.ideo in tali casu ⁊ similibus in quibus q̄s te
tur ex debito consentire taciturnitas habetur pro cōsensu.vt
.§.voluntatē.ff.solu.matri.vbi plene de ista materia p.d.bal.
i adde vnum verbū Inno.in.c.ex parte decani.s̄.de rescri.de
o qui noīe meo egit sine mandato me tn̄ sciente ⁊ patiente an
hi preiudicet.⁊ quid iuris si quis conduxit aliquē ad credito
n dicens iste fideiubet pro me:⁊ sic vocauit notariū vt scribe
:qui sic scripsit illo presente ⁊ tacente.vtrū sit obligatus.vide
ꝙ non:qꝛ fideiussio exigit stipulationē verboꝝ.vt.l.blandi
ꝫ.C.de fideius.ꝯtriū tenet Dy.ꝑ.l.ij.ad municip.⁊ de decurio.
.§.fi.⁊.l.cū ostendimus.ff.de fideius.tut.¶ † Itē no.in ver.⁊
idē ꝙ sponsalia per parentes ꝯcta noīe filioꝝ absentiū cōfir
ntur ꝑ filios tacite ⁊ expresse.Sed hic quero vtrū sola taci
nitate videant̄ filij talia sponsalia confirmare sine verbo vel
to:vel cohabitatione.de quibus.s̄.proximo.§.videt̄ qđ sic.
si fuisset ipse presens a principio sola taciturnitas fuisset suf
iens pro consensu.vt.s̄.in principio.idem ergo si scientia su
uenit sine ꝯdictione.in ꝯtrium facit istud ca.in prin.⁊in.c.ni
ā si sponsalia a seipsis ꝯcta non confirmant̄ sola taciturnita
nisi interueniat aliquid quod habeat iudicare ꝯsensuꝫ.vt ibi
tet.ita dicamus similiter si a patre contracta fuerunt.⁊ istam
rtem tenet hic Io.an.super verbo idem est.plus ergo opera
taciturnitas in p̄sente ꝙ i absente postea certificato de actu
ie suo gesto ſm eū.cui non obst.quod no.in.l.quo enim.ff.reꝫ
ram haberi.glo.enim ibi dicit ꝙ non improbare ratihabita
ni par est.In quo articulo tn̄ Bar.sic distinguit:qn̄qꝫ aliq̄s
it actū me presente.⁊ in hoc vtrū presens videatur dissentire
consentire est materia.l.si filius.§.in inte.ff.de procur.quā
qꝫ aliquis actus geritur me absente.tunc si hoc sciui ⁊ taceo
videar approbare vel improbare.subdistingue:aut actus q̄
itur tendit ad mei acquisitionē ⁊ mei cōmodū.⁊ tunc non im
bare est approbare.vt.l.si absentis.C.si cer.pet.⁊ ibi ꝑ glo.⁊
.Qn̄qꝫ actus qui geritur respicit meū preiudiciū.⁊ tūc quā
qꝫ superuenit simplex scientia.et hoc casu non est approbare
probare.vt.l.procurator in fi.ff.rem ratam hab.Qn̄qꝫ super
it scientia cum aliquo actu.vt cū presentatione literarū vel
trumenti.⁊ tunc non improbare est approbare.⁊iste est casus
in cle.j.de procu.⁊.l.filius.ad mace.predicta fallunt in spon
ibus.vt.l.in sponsalibus.in fi.ff.de sponsa.ex qua.l.coniun
glo.ibi videtur dicendum ꝙ sola scientia filioꝝ nisi euiden
appareat de dissensu habeatur pro consensu.licet Io.an.cō
.⁊dixi ꝙsi in filij absentia sunt sponsalia per patrem contra
vt videatur filius tacite cōsentire est necessarius actus per
em liquido vel euidenter pateat ipsius consensus.facit.s̄.eo
.c.j.⁊.ij.rn̄so.plus ergo operatur taciturnitas in presente ꝙ
absente postea certificato de actu noīe suo gesto ſm eum.cui
st.quod predixi.¶ Itē no.Io.an.text.qui dicit parentuꝫ⁊c.
od verbū istud videtur includere matrē sicut patrē ꝙ contra
re possit noīe filioꝝ ſm ꝙ hic dicitur.similiter de vtroqꝫ dicit̄
possunt offerre filiū religioni.s̄.de regu.c.ij.per Io.and.nec
tria ptās videtur considerāda in his actibus spiritualib⁹:sꝫ
io naturalis ⁊ parentū reuerētia eis debita.vt.l.vt vim.ff.de
ti.⁊ iure.Ex quo infero ꝙ in filijs spurijs ⁊ quocunqꝫ dāna
coitu genitis hꝫ locū quod hic dicit̄ de contractu parentum
e filioꝝ.facit quod no.Bar.in.l.j.ff.de accu.⁊ alibi dicaꝫ la
s de hoc.¶ Querit gl.antepe.vtrū quod hic dicitur in isto
e contractu parentū inito in presentia vel absentia filiorum
eat locū in quocūqꝫ alio sic ꝯhente spōsalia alieno nomine.
st.ꝙ sic.Inno.contra.vt in glo.que tenet cū Host.in nouel
icit Archi.tenere opi.Inno.ex eo ꝙ non reperitur iure cau
ꝙ pater nō fratres vel similes possit istos obligare sine ex
sa voluntate vel ratificatione.potissime in casu in quo req̄
tur verba.vt in sponsalibus ⁊ matrimonijs.de spon.si inter.
e.in parentibus secus vt hic.Io.an.cōcordando dicit ꝙ in
entibus est hoc speciale.videlicet ꝙ si contrahūt noīe filioꝝ
sentiū eorum taciturnitas habetur pro consensu.in alijs ve
ersonis contrahentibus sponsalia noīe alieno requirit̄ illo
ratificatio expressa vel tacita patefacta per actus indican
consensum.nec sufficit taciturnitas pro consensu sicut suffi
t in parētibus ꝯhentibus regulariter.ista opi.videt̄ equa:

vt sic in parentibus sit aliquid speciale vt iura sonare videntur.
¶ Oppo.extra glo.⁊ doc.⁊ videt̄ ꝙ sola taciturnitas ⁊ consen
sus tacitus non sufficiat:qꝛ in matrimonijs requirunt̄ verba.vt
s̄.de sponsa.c.tue.Sol.illud verū regulariter fallit cum paren
tes contrahunt pro filijs.xxxij.q.ij.honorant̄.Iteꝫ fallit in ma
trimonio presumpto.s̄.de spon.is qui fideꝫ.Item fallit qn̄ pre
cessit tractat⁹:⁊ dictū fuit subsecuta subarratio etiā sine verbis.
talis enim subarratio inducit sponsalia de presenti:licet alij di
cant ꝙ in dubio de futuro.quod dic vt no.in.c.fi.s̄.eo.⁊ aduer
te latius.nam doc.inter se dissentiunt an in matrimonijs requi
rantur verba hec.q.sic inualentibus loqui nisi in casibus supra
dictis.vt no.in.d.c.tue.idem Io.go.Inno.⁊ Bar.brix.xliij.di
stin.sit director.Alij vt Host.Uin.⁊ alij dicunt solo facto mri
moniū contrahi sine verbis.Io.and.distinguit qđ aut precessit
tractatus.⁊ sit vera opi.Host.quasi tūc verba habita in tracta
tu referātur ad signa ⁊ actus qui postea sequunt̄.arg.l.titia.ff.
de verb.oblig.aut nullus precessit tractatus ⁊ sit vera opi.In
no.ex qua sequit̄ ꝙ si quis retinuit in domo vnā vxorem in le
cto mensa ⁊ simi.non iudicabitur pro matrimonio si non appa
reat de tractatu vel verbis.quod pōt esse verū de iure canonico
per ea que no.Inno.in.c.ex parte.de resti.spol.secus de iure ci
uili.vt.l.si in libere.ff.de ritu nup.⁊ quicquid esset de iure h° ca
su ipsis inuicem questionē referentibus.secus quo ad illos qui
bus ad legitimationē sufficit quasi possessio matrimonij paren
tum ꝙ pro coniugibus haberent̄.vt not.Inno.de verb.sign.c.
veniens.⁊ de presump.c.illud.¶ Quero de questione quā ha
bui de facto.Puella quedā etatis legitime ad matrimoniuꝫ re
cusabat sponsalibus consentire.tandeꝫ deducta in publico pre
sente multitudine.tertio interroganti si placebat igit̄ ille in vi
rum nihil rn̄dit per patrē accepta manu puelle:⁊ extēsa vir anu
lum in digito misit ⁊ verba apta protulit.deinde orta discordia
inter sponsum ⁊ patrem puelle dicit pater sponsalia non tenere
propter filie taciturnitatē.dubitabatur quid iuris.⁊ videtur ꝙ
non teneant postꝙ puella semꝑ a principio recusauit.et.l.titia.
de verb.obli.⁊.c.maiores.ad fi.sicut enim iste tex.presumit per
seuerantiam volūtatis.ita presumenda est ⁊ perseuerantia ꝯdi
ctionis.preterea taciturnitas ista tpe sponsalioꝝ videt̄ fuisse
meticulosa propter nimiā reuerentiā que operat̄ idē qđ iust⁹me
tus in personis quibus est habenda reuerentia.vt.l.j.§.q̄ hono
rande.ff.qua.rerū ac.nō datur.⁊ no.xxij.q.iiij.vnusquisqꝫ.⁊ vbi
statim nullo interueniente alio actu indicante consensuꝫ petita
fuisset ista separatio per puellā vel eius noīe questio esset dubia
secus si longo adhibito interuallo talis superuenisset dissentio
arg.s̄.de spon.ad id.¶ Quid si filius vel filia ꝯdicit patri.vel
eo inuito matrimoniū ꝯhunt vtrū sit iusta cā exheredandi eos.
dic ꝙ non nisi contraheret cum infami vel vili persona ꝯ volun
tatem patris.vt.l.notandum.§.si emancipat.ff.de contrata.vbi
est casus notabilis.

¶ De cognatione spirituali. Rubrica.

1 ☞ Cognatio spiritualis contrahitur cum illo qui aliquē su
scepit de baptismo.
2 Patrinus an obligetur ad aliquid filiolo
3 Compaternitas per procuratorem contrahi non potest.
4 Mutus baptizare non potest:nec puerum tenere.
5 Cognatio dicitur esse triplex,
6 Confirmatio in fronte quare exhibetur post baptismum.
7 Cognatio spiritualis cum quibus personis contrahatur

NEdum Scdm Io.an.diuidit̄ in tres partes.pria ponit.iiij.spūales cognationes ꝓ
uenientes ex leuamine in baptismo.scđa ibi:⁊eadem
ponit totidē que prouenīūt ex baptizāte.tertia illas
1 oēs repetit in ꝯfirmatione.ibi ex confirmatione.¶ † No.ꝙ cū
illo qui aliquē suscipit de baptismo ꝯhit̄ spūalis cognatio.qđ
est verū si ille qui suscipit erat xp̄ianus.Si vero fuisset iudeus:
paganus vel hereticus an cū talib⁹ ꝯhatur ista spūalis cogna
tio.no.xxx.q.j.c.ij.⁊ de ꝯse.dist.iiij.in baptismate.Io.an.tenet
hoc in nouella ꝙ cū heretico suscipiente ꝯhitur ꝓpter incorpo
ralitatē quā semel habuit cū ecclesia:cū alijs infidelibus nō cō
trahit̄.de hac questione vide ꝑ euꝫ in regula ex eo.de reg.iur.in
mercu.qui etiā hic dicit ꝙ iudeus cū sua cōmatre que vel cuius
vir in circūcisione tenuit filiū ꝯhere poterit.ad idem de illo qui
in catecismo vel circuncisione tenuit ex quo baptizata non fuit
2 ¶ † Incidēter querit Io.and.an patrinus obliget̄ ad aliq̄d fi
liolo.dicit ꝙ sic.tenet̄ em̄ ipsum docere symbolum orationē dn̄i
cam ⁊ quedā alia q̄ pertinent ad salutē.de ꝯse.dist.iiij.vos autē
vbi dicit̄ ꝙ apud deū patrinus est fideiussor pro filiolo.cui adđ
qđ no.ff.de reg.iur.l.de tutela.vbi querit̄ an precedat fiscum in
3 successione.¶ † Itē no.post Io.an.verbū suscipienteꝫ.ex quo

duo infert. primū ꝙ cōpaternitas ꝑ procuratorē ↄhi nō pōt. secundū ꝙ sufficit susceptio: lꝫ suscipiens nō loquaṫ. lꝫ ergo in baptizante requiraṫ verbū. vt. s. de baptis. siq̄s. ꝛ de ↄse. di. iiij. primo igiṫ. nō tn̄ in suscipiēte. ↄriū in hoc scd̓o dubio tenuit Host. in summa de matrimonio. §. q̄liter † ↄhaṫ. ver. sꝫ nunq̇d. ¶ Ex cui⁹ opi. sequiṫ ꝙ sicut mutus † nō pōt baptizare propter defectū verbi: ita nec puerū tenere. de ↄse. dist. iiij. paruuli. Jo. an. tꝫ primū. de prima etiā q̄ōne an ꝑ ꝓcur. possit ↄhi cōpaternitas. ꝛ ꝙ nō possit ex cognatiōis descriptiōe q̄ est attinētia ſm oēs ꝓueniēs ex sacramēti datione: vel ad id detētione. vt hic glo. no. ergo q̇ nō tꝫ vel leuat nō pōt esse cōpater. p̄terea nō posset q̇s ꝑ ꝓcura. baptizari ꝓpter actū q̇ in baptizando requiriṫ. s. submersio in aquā. vt. c. j. de bapt. siliṫ ergo req̇ritur leuatio patrini. Jō antiqui canones ꝛ iura moderna vtuntur verbo susceperit.

¶ † Preterea triplex est cognatio: carnalis: legalis: ꝛ spūalis de prima ptꝫ ad sensum ꝙ ꝑ ꝓcuratorē nō ↄhiṫ. siliter nec scd̓a. vt. l. necꝫ. ꝛ. l. post mortē. ff. de adop. ergo nec ista tertia. Ad idē facit q: nō pōt q̇s p̄sbytero cōfiteri ꝑ aliū: nec ꝑ aliuꝫ etatis veniam impetrare: nec hereditatē adire: vt hec ꝑ ordinē probātur. de peni. dist. j. quē penitet. ꝛ. C. de his q̇ ve. eta. impe. l. ij. ꝛ de acqui. here. paulus. ꝛ hāc partē tenuit Jo. an. in regula pōt quis. de reg. iur. in mercu. vbi tꝫ isto casu ꝙ ipsi ꝓcuratori leuāti q̄raṫ pro quo facit. l. si absentis. C. si cer. pet. qd̓ nō approbat. d. Fe. d̓ sen. ↄsi. xv. ver. vbi q̄rit si sindicus vniuersitatis hn̄s ad hoc spāle mandatū noīe vniuersitatis leuauit aliquē: an cū vniuersitate vel singulis: vel cū nullo cognatio sit ↄcta. tenet ꝙ cū nullo. naꝫ nō cū vniuersitate q: nō hꝫ animā requiriṫ ꝙ leuās sit xp̄ianus vt dixi. nō cū singulis. xij. q. ij. q̇ manumittiṫ. nō cū ipso syndico q̇ nō suo noīe: nec hoc egit vt sibi quereret. vt. l. multū. C. siq̇s alteri vel sibi. Bar. de ꝓcuratore leuāte tāgit in. l. gallus. §. forsitan. ff. de libe. ꝛ posthu. vbi q̄rit an legitimatio queri possit ꝑ ꝓcu. tenet ꝙ sic. pro quo facit. c. ꝑ venerabilē in princi. j. q̇ filij sint leg. vbi ꝑ illū archiepm̄ fuit legitimatio postulata. ¶ † Tertio no. in. §. ex ↄfirmatione ꝙ ista ↄfirmatio in frōte exhibetur post baptismū ꝛ ad firmitatē. de qua de conse. dist. v. c. j. cū alijs seq. vsꝫ ad. c. oī die. ꝛ. xxx. q. j. c. ij. ꝛ. c. dictū. ꝛ. c. de his. ¶ † Quero succincte de ꝑsonis cū quib⁹ spūalis cognatio ↄhatur in tex. numeranṫ plures quos vt addā aliq̇d ꝑ ordinē reassumā. Et p̄io diciṫ in tex. inter baptizatū ꝛ suscipientē illud est precise verum nisi suscipiens fuerit infidelis. vt dixi. s. Scd̓m q: inter baptizatū ꝛ suscipientē talis spūalis cognatio ↄcta ad alias ꝑsonas ꝓpagaṫ siue deriuaṫ. ideo de illa deriuatiōe aliqua oriunṫ. Et primo diciṫ vtrū cū filijs suscipiētis indistincte cōtrahaṫ. vt hic diciṫ. dic ꝙ siue ante: siue post talē cōpaternitatē sint geniti habet locū qd̓ hic diciṫ ꝙ cū illo ꝑ quē deuentū est ad cōpaternitatem ↄhere ꝓhibenṫ. vt sic pater q̄rit filijs suis fraternitatē quādam cū illo quē suscipit de sacro fonte: an pater illaꝫ poterit ducere in vxorē. videṫ ꝙ idē q: fili⁹ querit patri. ↄriū no. xxx. q. iij. c. illud. vbi no. ꝙ pater poterit ducere talem filiā spūalē filij sui. descendit ergo talis cognatio de patre in filios. nō ecōuerso. et hoc not. in glos. si igiṫ. vbi etiā diciṫ ꝙ pater spūalis pōt accipere sororem filij spūalis. Circa hoc etiā queriṫ q: tex. ille dicit ꝙ contrahiṫ in leuatum ꝛ filios leuantis: an appellatiōe filioruꝫ intelliganṫ nepotes. videṫ ꝙ sic. vt. l. iuxta. de ver. sig. ↄriū tenet Inn. qui hāc cognationē dicit nō transire ad nepotes et vlteriores. vnde leuatus licite ↄhit cū nepte leuātis: lꝫ nō cū filia etiaꝫ illegitima. ꝛ ista sunt dicta etiā de filijs suscipientis ꝛ leuato: et etiā ipso leuātis. vtrū ex ꝑsonis alteri⁹ ipsoruꝫ ad alios cognatio extendaṫ. ¶ De viro ꝛ vxore leuantib⁹ an vni ꝑ alterū acq̇ratur cōpaternitas. tex dicit ꝙ sic si alter ipsoꝝ leuat filiū tertij q: cū sint vna caro qd̓ facit ꝑs corꝑis alia ꝑs participat de eodem facto. vt. l. vulgaris. de fur. ꝛ hoc verū qn̄ post consummatū matrimoniū alter suscipit. secus si ante etiā post sponsalia. vt in tex. Et idē si filius ipsoꝝ cōis suscipiṫ a tertio. nā vterꝫ ipsorū efficiṫ cōpater. vt in tex. secus si tertius leuaret nō filiū cōem. sꝫ alteri⁹ ipsoꝝ. puta quē ex cōcubina suscepit. rōnem vide in glo. secunda. De certis alijs ꝑsonis ad quos ista spūalis cognatio protenditur. Jo. an. remittit ad summam suam quarti libri. ꝛ vltra personas ibi numeratas non reperiunṫ plures qui dirimāt matrimonium post contractum per cathecismum.

1 ☞ Cathecismus debet baptismum precedere
2 Baptismus est ianua aliorum sacramentorum
3 Baptismus quotuplex sit.

Er cathecuminuꝫ. ¶ † Nota ꝙ cathecismus dꝫ precedere baptismū. ꝛ sic est ei⁹ p̄paratoriū ꝛ cōstat ex plurib⁹ enumeratis in. c. cōtracto s. eo. ex quib⁹ ptꝫ ꝙ nō passim est baptismus infidelibus conferendus nisi primitus instruātur in fide ꝛ recipiāt successiue que tradunṫ. iij. dist. c. ↄcto. ¶ † Secundo no. ꝙ baptismus est ianua alioꝝ sacramentoꝝ. vnde non baptizatus non posset ad ordines ꝓmoueri nec recipe caracterem. de quo dic. s. de presby. non bapti. c. veniens. ¶ † Et quotuplex sit baptismus. no. eo. tit. ad apostolicaꝫ. Et an presumatur quilibet baptizatus ita ꝙ non expediat sibi aliud probare. in. c. fi. In quo autē cōsistat sacramentū baptismi ꝛ ei⁹ efficacia vtrū in ipsa aqua. vel vtrum in ablutione seu tentione vel ipsis verbis. dic vt no. s. de bapt. super rubrica in nouel. ¶ Itē no. ꝙ preparatoria que precedunt actū non sunt eiusdē efficacie virtutis quaꝝ est actus qui postea subsequiṫ. qn̄ tn̄ de materia ad certā speciē preparata idem ꝙ de specie iudicam⁹. vt. l. si ... sit. §. quid ergo. ff. de auro ꝛ arg. leg. nam habeṫ pro cincto ... proximo est cingendus. vt. l. pe. ff. de testa. mili. ꝛ pro clerico ... est de proximo postulandus. vt. c. ex literis. de transac. Ex ... ramentis istis vtrum desinat res esse integra quo ad hoc vt ... nitentia locū habeat in similibus. l. si pecuniā. ff. de ↄdi. ob ca.

1 ☞ Cognatio spiritualis contrahitur cum omnibus suscipientibus puerum de baptismo.
2 Sacramentum confirmationis in fronte ambulat pari passu cū baptismo.
3 Cognatio spiritualis non contrahitur per dationem aliorū sacramentorum.

Vlamuis. Tria dicta sunt. secundū ... de cōfirmatiōe. tertiū ... datione. ¶ No. ꝙ in ↄhenda cognatiōe spūali nō est differentia inter masculū ꝛ feminā. secus in legali. nā mulier nō pōt adoptare. vt insti. de adop. §. femine. ꝛ multa in quib⁹ differūt masculus et femina quo ad iuris ꝑrogatiuas. vide in Spe. de ꝓcura. §. j. ꝛ. l. in multis. de statu ho. ¶ Itē not. ꝙ de iure nō plures ꝙ vnus debent suscipere. de baptismo rō reddiṫ in. iij. gl. ꝛ in multis iuris articulis iura admittunt vnū volentē actū gerere nō plures. vt. l. iam tn̄. ff. iudi. solui. ꝛ. c. siq̇s iusto. j. de elec. ꝛ. l. si plures. ff. de accu. ¶ † Itē no. ꝙ si cōtra ꝓhibitioneꝫ canonis plures suscipiūt de baptismo puerū cōtrahiṫ spūalis cognatio cū oibus. ↄrium videbaṫ q: nō dꝫ subsistere quod agiṫ ↄ iuris ꝓhibitionē. vt. l. nō dubiū. C. de legi. So. vt ibi ꝑ Bar. hec enim ↄstitutio vltra precedit actū. s. confirmando. dicit tn̄ Arch. ꝙ peccant contra faciendo: q: faciūt ↄ prohibitionē canonis nō plures quē glo. allegat. Jo. an. dicit ꝙ vbi cōsuetudo non resistit ꝛ fortius si assistit est leuis culpa ꝛ leuiter indulgenda. de accusa. cū dilecti. Itē ꝙ si plures vnū suscipiūt lꝫ pro parte teneant ... nus. tn̄ ↄhiṫ vinculū spūale insolidū. ꝛ est rō q: ↄhiṫ sup re indiuidua. scꝫ spūalitate que non videṫ queri posse pro ꝑte: sicut ... seruitus ꝛ alia indiuidua. vt. l. pro parte. ff. de serui. ꝛ. l. ita vulneratus. ad. l. aquil. ꝛ de verb. obliga. l. ex his. Et si dicas qn̄o ... sunt plures suscipere. ꝛ an intersit in qua parte corporis teneat infantē. dicit Jo. an. ꝙ etiā tenendo linthēū i quo est puer inuolutus sufficit. videṫ enim tangere ꝑsonā qui linthēū apprehenderit ſm eū. quod not. facit ad questionē an ille q̇ lacerat vestes clerici videaṫ inferre iniuriā in ꝑsonā ita ꝙ incidat in canonem si q̇s suadente. de hac plene dixi post Inno. de sen. excō. nuper. ꝛ pro isto dicto Jo. an. de lintheo vide casuꝫ in. l. ad testa. §. ... ff. de testa. ¶ † Itē no. ꝙ sacramentū cōfirmatiōis in frōte ambulat pari passu cū baptismo. rōnem vide in gl. fi. ꝛ pleni⁹ ꝑ ... tum Tho. iiij. senten. xlij. dist. in. ij. arti. j. q. ¶ † Itē no. ꝙ ꝑ dationē alioꝝ sacramentoꝝ spūalis cognatio nō ↄhiṫ. q̇ autē ... alia. glo. enumerat quinꝫ. additis ergo cū baptismo ꝛ cōfirmatione sunt septē. cathecismus ergo de per se nō est de septē sacramentis. sꝫ preparatoriū ad baptismū. ideo sub eo includiṫ. queri rit Jo. an. si plures suscipiūt an inter eos suscipientes cōtrahatur spiritualis cognatio. tenet ꝙ non. sed tantūmodo cuꝫ suscepto ꝛ parentibus eius. idem no. s. eo. Martinus.

¶ De accusationib⁹: denūciationib⁹ ꝛ inq̇sitiōib⁹. Rubrica

1 ☞ Omissio ordinis iudiciorum non vitiat confessionem in eodem iudicio habitam.
2 Confessio coram iudice incompetenti emissa an valeat.
3 Confessus an possit appellare.
4 Episcopus si est confessus se promisisse mihi centum vt eum de morte patris non accusarem: an pro hoc sit deponendus

Ostquam. ¶ No. p̄io ꝙ cōmittitur q̇nꝫ ↄ aliquē inq̇sitio. qd̓ intellige vel ꝑ papā. vt. s. e. cū oporteat. vel ꝑ ordinariū. vt. s. eo. lib. de off. v. a. ¶ Itē ꝙ cui est cōmissa inq̇sitio dꝫ p̄io inq̇rere sup infamia si ꝑs ↄ quaꝫ inq̇rit h̓ petit. nā talis cōmissio inq̇sitiōis ꝙꝙ simplex pura intelligiṫ cōditionaliter si infamia p̄cesserit vt sic verba rescripti in

pti in

ꝑti in dubio intelligant̃ ſm naturã rei ſuꝑ qua cõmiſſio emana
uit.vt.c.cãm que.s.de reſcri.⁊.l.ſi vno.ff.loca.⁊ hoc verũ ſi papa
ſimpliciter cõmittit inquiſitionẽ.Sed ſi diceret ad aures nr̃as
multoꝝ relatione ꝑuenit ⁊c.ideo frequentibꝰ clamoribꝰ excita
ti cõmittimus inquiſitionẽ ⁊c.iſto caſu non videt̃ inquirendum
de fama ꝑ illũ cui eſt cõmiſſa inquiſitio.quod qñ ſit veruꝫ.dicvt
s.eo.cũ oporteat.⁊ vide quod no.Jo.an.eo.tit.qualiter ⁊el pri
mo.vbi de illo q̃ conſentit cõmiſſioni inquiſitionis ꝯ ipſuꝫ fien
de.vtrum poſſit corã illo poſtea obijcere ꝙ infamia non p̃ceſſe
rit. ¶†Itẽ ꝙ omiſſio ordinis iudicioꝝ nõ vitiat confeſſionem
habitã in eodẽ iudicio.⁊ hoc verũ qñ talis ordo non eſt prorſus
de ſubſtantia iudicij.vt in hoc.c.⁊ ſeq.Si vero ordo ⁊ forma eſ
ſet de ſubſtãtia ita ꝙ omiſſio eiꝰ redderet iudiciũ nullũ.vt omiſ
ſio forme mandati lit.conte.⁊ ſimilis an cõfeſſio talis habita in
iudicio valeat.videt̃ tex.ꝙ ſic.vt in.c.piſanis.⁊ ibi ꝑ Jo.an.de
reſti.ſpo.⁊ cle.conſtitutionẽ.ad fi.de elec.vbi eſt text.notabilis.
¶†Quid ſi ꝯfeſſio eſt emiſſa corã iudice incõpetenti.videt̃ oĩ
no nõ valere ſicut nec ſnĩa.vt.s.de iud.c.iij.quod qualiter dꝫ in
telligi.vide per Inno.s.de elec.per inquiſitionẽ.non preceden
te autẽ proceſſu ſi quis confitet̃ crimen coram iudice an eũ poſ
ſit punire.ſentit Inno.ꝙ ſic.vt in.c.qualiter ⁊ qñ el.ij.s.eo.titu
lo.pro quo facit.c.ij.de confeſ.⁊ vide de confeſſione facta coraꝫ
uno iudice an faciat fidem coram alio.in.l.ſi confeſſus.⁊.l.diuꝰ.
de cuſto.reo. ¶†Itẽ no.tex.dũ dicit puniaris ex ea ꝙ in crimi
nibus ſola confeſſio ſufficit ad punitionẽ.ad hoc vide.l.j.§.ſiq̃s
vltimo.ff.de queſtio.Vtrũ autẽ confeſſus poſſit appellare.vide
quod nota.in.c.romana.§.ſi autẽ poſt.de appel.j.eo.li.vide q̃d
dixi de immu.eccle.decet.de cõfeſſione emiſſa in eccleſia coram
iudice laico:⁊ ſic nulla. ¶Oppo.⁊ videt̃ ꝙ infamia debeat ne
ceſſario inquiſitionẽ precedere ⁊ copia dari inquiſito.vt.c.qua
liter ⁊ qñ.s.eo.retinet enim fama locum accuſatoris.vt.d.c.ſi er
go nõ precedit nõ poſſe ſequi condemnationẽ videt̃ q: ſine accu
ſatore vero vel ſaltim illo ficto nullus videt̃ poſſe condẽnari.de
mune.⁊ hono.l.reſcripto.§.ſi q̃s.So.regulariter verũ eſt ꝙ nul
lus ſine accuſatore punitur.vt d.§.ſiq̃s.fallit in caſibus no.c.j.
s.vt eccleſia.bñ.inter ceteros eſt caſus cũ crimen eſt notorium.⁊
ſic eſt in caſu huius.c.in quo ex confeſſiõe facta in iudicio reſul
tat crimen notoriũ.ergo ferenda ſnĩa ſuper eo.ij.q.j.ſcelus.nec
ob.de ordine q: duplex eſt ordo.vt no.ij.q.j.in ſumma.ordo au
tem in caſu huius.c.⁊ ſeq.de proceſſu infamie precedentis ⁊ ca
pitulis eſt de ſubſtãtia ⁊ neceſſitate:parte petente capitula:vel
recipiente ⁊ negante ſe infamatũ.ſed eo tacente nõ dicit̃ h̊ eẽ de
ordine ſubſtantifico:ſed congruitatis.ſimile q̃d not.xvij.q.iiij.
nor. ¶Quero q: inq̃ſitio qñq; fit ex mero iudicis officio.quã
q; aliquo promouente.iuxta not.per Inn.s.de teſti.cog.cla
mor.⁊ multe ſunt differentie inter ipſas.vt plenius not.in.d.ca.
qualiter.vtrũ vtrũq; modũ debeat precedere infamia.dic ꝙ de
mente iuris eſt ꝙ ſic.vt.d.c.qualiter ⁊ qñ.⁊ hoc regulariter fal
lit tñ in certis caſibus in quibus iudex inquiſiuit nulla infamia
precedente.quos caſus Hoſt.redigit ad regulas ſic diſtinguẽ
do.Quedã eſt inquiſitio generaliſſima ex mero iudicis officio
vta cũ in generali vel prouinciali concilio querit̃ de ſtatu pro
uincie.vt.s.eo.ſicut.Quedã eſt generalis.vt qñ fit de ſtatu ec
cleſie in capite ⁊ mẽbris.⁊ dũ officialis viſitat ex publico offõ.s.
de offi.ordi.c.j.⁊.c.irrefragabili.in iſtis duobus mẽbris inqui
ritur ſine infamia de qua hic ⁊.d.c.qualiter.fit etiam inquiſitio
generalis aliquo impetente vel deferente fama.⁊ tunc dic vt.s.
de reg.iur.cum.J.⁊.A.Quedã eſt inquiſitio ſpecialis ſiue ſin
gularis.⁊ tunc qñq; fit ad denunciationẽ illius ad quem ex offi
cio ſpectat:⁊ nõ requiritur ꝙ precedat infamie profeſſus.vt.l.ea
quidem.C.de accu.⁊ de cenſi.romana.§.ſane.s.eo.li.qñq; fit in
quiſitio nullo deferente ſed fama.⁊ tunc aut procedit̃ contra ſe
cularem:aut contra regularem:ſi ꝯ ſecularem:⁊ tũc aut ꝯ prela
tum:⁊ requirit̃ nedũ fama ſed ſcandalũ:vel ꝙ nõ poſſit ſine peri
culo tolerari.vt.d.c.qualiter.Si vero ꝯ ſecularem nõ prelatum
tunc ſufficit fama frequẽs ⁊ clamoroſa inſinuatio etiã ſi non ge
neret ſcandalũ.⁊ ita dꝫ intelligi quod hic dicit̃.et.d.c.qualiter.
Si autem ꝯ religioſum procedit̃.⁊ tunc aut ad correctioneꝫ ſm
regulam non requirit̃ iſte ordo.de app.reprehẽſibilis.aut vt re
moueat̃ ab adminiſtratione.⁊ tunc ſi ꝯ abbatem priorem vel cu
ram habentẽ ⁊ autoritate epĩ inſtitutũ.⁊ hꝫ locuꝫ.c.qualiter.ad
h.s.eo.Si aũt agatur de ſimplici priore obedientiario:⁊ tũc ſi
ne cã remouetur.⁊ per cõſequẽs vt remoueat̃ inquirit̃ ſine dicto
ordine.d.Bar.iſtã materiã clariori ſtilo ꝓſequit̃ in.l.ij.§.ſi pu
blico.ff.de adult.⁊ ꝑ modũ regularũ enumerat quoſdã caſus in
quibus ex officio inquirit ꝯ ſingularem perſonã etiã ſi infamia
nõ preceſſit.Primus eſt propter incidentẽ cognitionem crimi
nis.vt.d.§.ſi publico.ad hoc etiã.c.ij.s.de confeſ.Scd̃s eſt quã
do in generali inquiſitione reperit aliquẽ deliquiſſe:⁊ de iſto lo
quitur.l.congruit.de offi.preſidis.⁊.c.j.de off.ord.Tertius eſt
ꝓpter magnũ dolorem vel magnã offenſionẽ.vt qñ cõmittit̃ cri
men coram iudice:q: põt de illo inquirere.vt.l.calũniatores.C.
de calumnia.⁊.l.nullũ.C.de teſti.caſus eſt in enormibus crimi
nibus in quibus ſine metu calũnie admittit̃ accuſator.et ĩ ipſis
põt iudex inquirere.facit.l.ſi quis in hoc genus.C.de epi.⁊ cle.
⁊ iſta habent locũ cũ queritur vtrũ iudex poſſit inquirere ad vin
dictam publicã vt maleficia puniantur.ad priuatã vero vtilita
tem vtrũ poſſit inquirere.dic vt no.Inno.in.c.ad noſtraꝫ el.iij.
de iureiu. ¶†Quero poſt Jo.an.epſ eſt confeſſus ſe promiſiſ
ſe centũ petro vt eũ de morte patris ſui nõ accuſaret.querit̃ an
ex hac confeſſione ſit deponẽdus.videtur ꝙ ſic:q: videtur cõfi
teri crimen qui paciſcit̃.vt.l.qm̃.de his qui not.infa.ad hoc ſu
pra de ſymo.matheus.⁊.c.ſicut tuis.in contrariũ facit q: igno
ſcitur corrũpenti delatorẽ ⁊ redimẽti ſanguinẽ ſuũ qualitercũq;
vt.l.j.de bo.eo.qui mor.ſibi cõſci.Iteꝫ videtur iſte redimere ve
xationẽ ſuã q: forte volebat eũ iniuſte accuſare.⁊ ſic in dubio in
mitiorẽ partẽ dꝫ iſta cõfeſſio ſiue pactio interpretari.iuxta not.
ꝑ Jo.an.in ſimili.s.de elec.dudũ.ponit Jo.mo.qui diſputauit
hãc queſtionẽ.diſtinguit ꝙ qñq; res eſt integra.⁊ tũc licet vexa
tionẽ ſuã redimere:nec per hoc videtur crimen confiteri.ad tur
pil.l.mulier.⁊.l.ſeq.Qñq; res nõ eſt integra.⁊ tũc trãſactio vel
pactũ facit quẽ haberi pro cõfeſſo.vt.d.l.qm̃.que dꝫ intelligi de
tranſac.iudiciali nõ extra.preſumitur em̃ tranſigi metu accuſa
tionis imminentis.arg.l.ff.de bo.dam.l.j.§.fraudis.⁊ de mate
ria plene vide in.l.tranſigere.C.de tranſac.

Si is cui contra. Iſtius.c.⁊ precedentis ratio eſt:q: vtrobiq; eſt renũciatũ proceſſui qui p̃mitti neceſſario debuiſſet qui fuiſſet inefficax reſiſtente eo ꝯ quem inq̃ritur.habetur ergo talis taciturnitas pro cõſenſu.ſimile.s.de de
ſpon.impu.c.j. ¶Itẽ no.ꝙ cũ vnũ iudiciũ eſt preparatoriũ ad
aliud omiſſio talis iudicij preambuli nõ reddit ſeq̃uẽs iudiciuꝫ
nullũ.facit quod no.in.l.j.C.de ap.⁊ multa ſunt iudicia quoruꝫ
vnũ eſt preambulũ ſiue preparatoriũ ad reliquũ.vt actio ad ex
hibendũ ⁊ rei vẽdicatio.vt.l.j.ff.ad exhib.⁊ officiũ reſcindẽs et
reſciſſoria.⁊ querela inofficioſi teſta.⁊ petitio hereditatis.vt.l.
qui de inofficioſo.ff.de inoffi.teſta.prepoſteratio autẽ in talibꝰ
iudicijs ſubalternatis nõ videtur vitiare.facit quod no.Bart.
in.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acqui.poſſ.⁊.l.ordinarij.C.de
rei ven.Jo.an.examinat hic qualiter teſtes debẽt deponere ſu
per infamia vt ꝯcludãt.dic vt hic ꝑ eũ.q: enim fama põt trahe
re originẽ a ſuſpectis debẽt deponere de ꝑſonis a quibꝰ audiũt
vt per hoc appareat an habeat originẽ a ſuſpectis a maliuolis
an ab honeſtis ꝑſonis:quod plenius proſequere vt no.in.d.ca.
qualiter el.ij.in nouel.vbi poſt Inno.querit an debeãt eſſe cõte
ſtes q̃d audierint ab eiſdẽ ⁊ in eodẽ loco.vel ſufficiat q̃d ſinguli
a ſingulis ⁊ locis varijs ibi ſubtiliter videas.⁊ an requirat̃ ꝙ ſit
fama in tota ciuitate.vel in certa parte ibi tangit.et Bart.in.l.
cũ quidã.§.quod dicitur.de acqui.here.⁊ pleniſſime per eũ in.l.
de minore.§.plurĩũ.ff.de queſtio.ibi em̃ querit quid eſt fama.ſe
cũdo in quo loco dꝫ eẽ fama.tertio a quibꝰ ꝑſonis dꝫ oriri.quar
to ex quo tp̃e oriri dꝫ.Itẽ qualiter debẽt teſtes deponere vt cõ
cludãt.Item vtrũ fama poſſit negatiue ꝓbari.Item de effectu
fame probate.de quo tangit Jo.an.s.c.proxi.Si infamia ſit ꝓ
bata ꝯ epm̃ de graui crimine nũquid ex hoc veniat deponẽdus
vel ſaltem ſuſpendendus ab adminiſtratione tp̃aliũ ⁊ ſpũaliuꝫ
dicit ꝙ nõ regulariter.vt.s.de purg.ca.c.ij.Secus in crimine ſi
monie ⁊ dilapidationis.vt.s.de ſimo.accuſatũ.⁊.c.lꝫ hely.§.q:
vero.⁊ de offi.dele.venerabili.vbi de hoc. ¶Vlterius quero ſi
producti ſunt teſtes ad probandũ aliquẽ infamatũ vtruꝫ poſſit
probare per alios ſe eſſe bone fame.glo.not.ꝙ ſic in.c.cũ in tua
de ſpon.⁊ plene ꝑ Jo.an.in.c.cum oporteat.s.eo.⁊.c.qualiter ⁊
quando.in glo.ij.circa medium ibi ſi actor probet ⁊c.⁊ per In
no.de elec.bone el.j.in glo.no.ꝙ in iſto facto ⁊c.

¶De hereticis. Rubrica

¶Pro euidentia totius tituli premittendum eſt quis dicatur
hereticus.Archi.⁊ Jo.an.poſt eũ tangit.j.eo.c.ij.nam eſt here
ticus qui nõ recipit.iiij.cõſilia.vt.l.quicũq;.C.eo.tit.cum ſimi.
⁊.xx.diſt.de libellis.⁊ no.xxiiij.q.iij.interim gl.alio modo.⁊ Jo
annes an.no.de hoc poſt glo.s.eo.firmiſſime.hereticus autem
videri nõ debet qui errat:ſed eſt paratus corrigi.ea.queſtione.
dixit apoſtolus.ij.q.j.hoc eſt.vbi de hoc.

1 ☞ Degradatio clericorum per certum numerum epiſcopoꝝ
fieri debet

1 Quoniam. ¶†No.ꝙ ad degradationẽ clericoꝝ requirit̃ certꝰ numerꝰ epo
rum.de quo numero hic in glo.ij.Opꝫ aũt iſtos ĩ ſen
tẽtia cõcordare.s.de reg.iur.nõ põt.vbi de hoc.⁊ ad

uerte q̃ Jo. an. alibi reuocat in dubiũ vtrũ iste numerus dꝫ esse
presens in degradatione actuali: vel sufficiat ꝙ intersit in exa-
mine vel sñia. ⁊ hoc vltimũ tenet. j. de pen. degradatio. in nouel.
plura tñ capitula allegata ibi ꝑ eũ sonãt ꝙ in actuali istoꝝ pre
sentia requiratur: quibꝰ ibi rñdet super verbo numero. ¶ Item
no. ꝙ propter difficilem congregationẽ pluriũ in vnum locũ iu
ris solẽnitas relaxatur. ⁊ est simile cũ ad epm ⁊ capitulũ spectat
collatio prebendarũ: vel ad capl'm cũ consilio epi. Si enim mor
tuus sit eps. vel aliter impeditus poterit capl'm per seipsum cõ-
ferre. vt in. c. j. ne sede vac. s̃. eo. lib. ad idem. l. ij. §. si. ff. solu. mat.
⁊. l. si cũ dotẽ. §. si patris. eo. tit. ⁊. l. si longius. de iudi. nã ĩ dictis
iuribus ꝓpter absentiã eiꝰ q̃ dꝫ actui consentire actus gerit̃ si-
ne eius consensu. ⁊ hoc vbi presentia vel ꝯsensus requirit̃ a iure
Si vero requirat̃ ex dispositione hoĩs. vel ex cõuentiõe presen
tia. vel ꝯsensus: an tũc possint ꝑsentes ꝓcedere si sit absens ali-
quis ex eis: in arbitris est decisum ꝙ sic in. c. ij. s̃. de arb. eo. lib.
in iudicibus delegatis secus. s̃. de offi. dele. prudentiã. ⁊ vide ꝑ
Bar. in repetitione. l. j. §. si plures. ff. de exercitoria. ¶ Itẽ no.
ꝙ ꝓpter difficilem presentiã aliquoꝝ ad actũ alij subrogant̃. si-
mile in. l. vbi absunt. ff. de cura. ⁊ tut. dat. ab his. isti aũt subroga
ti vident̃ tenere locũ epoꝝ in examinatione ⁊ diffinitione q̃ eo
rum loco succedunt. vt. l. j. §. hec actio. ff. si quis testa. liber eẽ ius
sus fue. ⁊. l. si eũ. §. qui iniuriarũ. ff. si q̃s cau. Utrum aũt isti cen
seantur ordinarij vel delegati: videt̃ ꝙ delegati: q̃ vt diximus
super reliquo nil põt. vt. d. c. nõ põt. coniũcto. c. prudentiã ꝑalle
gato. quod est secus in ordinarijs. vt. l. j. ff. de offi. consu. ⁊ no. in
l. si vni ex pluribus. ff. de re iudi. opꝫ nos dicere ꝙ isti sic subro-
gati habeant ordinariaꝫ. ⁊ ꝙ oẽs inceperunt simul cognoscere.
quod dic plene vt no. in. d. l. si vni. ꝑ Bar. ⁊. d. c. prudentia. Iteꝫ
no. penã heretici. tradit̃ etiã iudici seculari penis legitimis pu
niendus. quod intellige vt no. in. c. ad abolendã. §. j. cũ alijs se-
quen. §. s̃. eo. Ex quo collige ꝙ de delicto cõmisso ꝑ clericũ tp̃e
clericatus punitur pena legali si tp̃e imponẽde pene deprehen-
datur clericatu priuatus: ⁊ sic in penis attenditur cõditio ꝑso-
ne s̃m tp̃s pene infligende: non s̃m tp̃s cõmissi delicti. quod dic
ꝑ Bar. in. l. j. ff. de penis. Itẽ no. nouã penã. s. immurãdi. ⁊ est pe
na canonica ad penitentiã peragendã adinuẽta nõ cognita de
iure ciuili: quo iure inuentus est carcer ad custodiaꝫ: non ad pe
nam. vt. l. aut facta. §. solent. ff. de penis. ⁊ collige ꝙ qñq; hereti
co est infligenda. vna ex istis penis. qñq; altera. ⁊ cũ tex. non ex-
primat cuiꝰ sit electio: dici põt ꝙ in penis alternatiue a iure im
positis est electio iudicis. vt no. in. l. quicũq;. C. de seruis fugi. ⁊
est de hoc glo. nota. in. c. a crapula. de vi. ⁊ hone. cleri. Bar. tñ in
l. quicũq; sic distinguit cuius sit electio in penis alternatiue im
positis. sic distingue. Qñq; verba imponẽtia penã dirigunt̃ ad
iudicẽ. qñq; ad reũ. qñq; ad neutrũ. Primo casu qñ ad iudicem
q̃ dicit in lege puniat vel condẽnet ⁊ simi. et est electio iudicis.
vt in. l. si fugi. C. de seruis fugi. scd̃o casu qñ verba executiua di-
rigunt̃ ad reũ: q̃ dicit̃ soluat. x. aut stichũ. ⁊ est electio rei. vt no.
in prealle. l. quicunq;. tertio casu qñ verba sunt dubia. puta dicit
lex sit pena pedis vel relegatiõis. et sic nõ referunt̃ ad iudicem:
nec ad reũ. ⁊ tũc in penis corporalibus est electio iudicis. vt ĩ. l.
j. §. expilatores. ff. de effrac. in pecuniarijs est electio rei. vt lege
plerunq;. ff. de iure do. similẽ quasi distinctionẽ facit glo. in con
tractibus ⁊ legatis alternatiue relictis in. l. lucio. ff. de leg. ij.

> a ¶ Fautores. Adde Specul. in titu. de here. ꝑ totũ. ⁊ tales sunt ꝺ testabiles a ctiue ⁊ passiue. Vñ notandum est vnum ꝙ hereticus plus punit̃ ꝙ̃ iudeus. ange. in. l. apõ iulianum

1 ☞ Heretici quare cogantur ad obseruantiam fidei metu pe
narum.
2 Credentes hereticis qui dicantur.
3 Receptatores hereticorum qui dicantur.
4 Hereticorum defensores qui dicantur.
5 Fautores hereticorum qui dicantur.

Quicunq;. Quinq; sunt partes que pa-
tent per paragraphos. primo
imponit penã sepelientibus hereticos. scd̃o laicis
disputantibus de fide. tertio punit credentes rece
ptatores fautores ⁊ filios hereticoꝝ. quarto reci-
piẽtes beneficia ⁊ dignitates ecclesiasticas ad preces heretico-
rum. quinto eorũ irritat emancipationes. partes patẽt prolixe.
Jo. and. scribit in nouel. ex cuius dictis magis vtilia elicias ꝑ
1 quinq; questiones. ¶ † Primo quero quare heretici cogãtur
ad obseruantiã fidei metu penarũ. dic ꝙ multiplici rõne. vt hic
2 in nouel. post Archi. ¶ † Secũdo quero qui dicant̃ credentes
hereticis. dic ꝙ illi qui ore dicunt se credere eoꝝ erroribꝰ. de pe
ni. dist. j. põt. Itẽ qui in orationibꝰ sequũtur eoꝝ ritũ ⁊ consola
tionẽ ⁊ cõionem ab hereticis receperũt: vel similia que ad rituꝫ
ipsoꝝ pertinent. ⁊ ideo tales dicunt̃ credẽtes: q̃ factis presumi
tur affectus. vt. l. dolũ. C. de dolo. ⁊ plus est facto ꝙ̃ verbo aliq̃d
facere. de app. dilecti. ⁊. l. certis. ff. si cer. pe. et intellige de factis
vt dixi que pertinẽt ad ritũ errantiũ. secus si preberet ducatum
heretico. vel alimenta: vel similia que nõ spectãt ad cultuꝫ fidei
tales enim nõ credẽtes: sꝫ receptatores dicerent̃. j. eo. accusati
§. ille quoq;. ¶ Quid de audientibꝰ sermones vel predicatio-
nes hereticoꝝ. dic ꝙ ibi nõ possunt dici credẽtes ꝓprie: sed gr
uiter sunt suspecti ita ꝙ esset purgatio indicẽda. s̃. c. excõicam
§. qui aũt. vbi de hoc. Similiter qui cõicant in ducatu cibis.
predixi. semel aũt in talibꝰ actibꝰ participãdo nõ põt dici qu
credẽs vel suspectus. immo ꝯtrium postꝙ̃ nõ reuertit̃. j. q. j. co
3 stat. ⁊ de presum. ex studijs. cũ si. ¶ † Tertio quero qui dican
receptatores. dic ꝙ illi qui sciẽter hereticos suscipiũt. j. de pe
felicis. post prin. lex aũt illũ receptatorẽ vocat q̃ receptat ⁊ cel
vt celatus iudicis manus euadat. vt. l. j. ⁊. ij. ff. de recepta. ⁊ de
fi. presi. l. congruit. ⁊ vide qd̃ not. in. l. quicũq;. C. de ser. fugi. v
de illo qui receptat seruũ alienũ fugitiuũ. ⁊ de his receptatio
4 bus no. Host. in summa huius tit. §. que pena. ¶ † Quarto q
ro qui dicant̃ defensores hereticoruꝫ. dic ꝙ qñq; quis defend
errorem. qñq; errantẽ. primus dãnabilior est. xxiiij. q. iij. q̃ alic
Secũdus qui defendit ꝑsonã etiã punit̃. vt hic. ⁊ ista defensio
sone põt multipliciter ꝯtingere. puta viribus ⁊ potẽtia ne pu
niat ad manus iudicis. ⁊ de ista defensione loquit̃. xxj. q. j. ꝑ t
tum. Itẽ dicunt̃ tales defendere principes ⁊ prelati q̃ tales n
corrigũt. nã ĩ eis negligere est fauere. iij. q. vij. negligere. lxxxi
5 dist. error. ⁊. c. fame. de sen. exc. ¶ † Quinto q̃ro q̃ dicãtur fa
a tores.[a] distingue inter ꝑsonas publicas ⁊ priuatas. illi eñ q̃
publica ꝑtãte sunt ex sola omissiõe possunt dici fautores. qñ s
licet ab ecclesia condẽnatos nõ fugãt neq; puniũt. xxiij. q. iij
põt. ⁊. c. ꝙ̃ te. de sentẽ. excõ. vbi de hoc. Priuate vero ꝑsone nõ
capiẽdo vel detinẽdo nõ dicunt̃ fautores q̃ hoc spectat ad hal
tes ꝑtãtem s̃m eũ. qd̃ põt tolerari ꝙ̃tũ ad capturã vel detenti
nem. ꝙ̃tũ aũt ad verbalem resistentiã q̃libet tenet̃ resistere bla
femantibꝰ. s̃. c. j. ⁊. c. q̃ alios. vbi de hoc. verbis autẽ an q̃s dic
fauere hereticis. dicit ꝙ sic si nõ ꝑ iocũ nec ex lingue lubrico. s
cus in publico ⁊ in cõuenticula dicũt illos nõ esse tales qual
dicunt̃. ¶ Et generaliter qñcunq; prouocãt verbis blãdis pl
bem ad hereticoꝝ amorẽ ⁊ fidẽ eneruãt fauere dicunt̃. vt prob
tur. xj. q. iij. timẽdo. ij. q. j. c. fi. Et canõ dicit ꝙ fucatis excusat
nibus eius tegere crimina videbat̃. xj. q. iij. ita defendẽs. igit
colorate dicit̃ fauere. secus si ꝑ lubricũ lingue. vt. ff. de act. ⁊ ob
l. obligationũ substãtia. aduocati etiã q̃ eos defendẽdo eoꝝ e
cessus excusant fauere dicunt̃ habita tñ ꝯsideratiõe ꝑsonarũ: t
porũ ⁊ locoꝝ. nõ enim hec oĩa ad vngueꝫ ꝑstringi pñt. ¶ Et d
istis aduocatis vide quod no. Jo. an. in. c. ꝓposuit. de cle. ex. a
mini. vbi quid iuris de aduocato q̃ se opponit ꝯ̃ processum ex
cutoris in quo excõicat impedientes eoꝝ ꝓmissiones an lig
tur illis processibus. ꝙ aũt q̃s faueat ꝓbatiõe nõ indiget. pu
in eo qui tali alimoniã ꝓcurat: q̃ liberat: q̃ ea ꝑ que liberat̃ a
ministrat. ⁊ si que sunt similia. xxiiij. q. iij. nõ est iniusta. ⁊. j. c. a
cusatus. §. sacerdos. Itẽ de illo qui ꝑcibus liberat. xiiij. q. vj.
pi. j. ista sunt visa mihi magis vtilia de his q̃ dicit Jo. and. p
Arch. fere ꝑ duas colũnas. Et licet stricte ꝑdicta intelligat J
annes an. de fauentibꝰ receptatoribꝰ ⁊ defensoribꝰ heretico
potes tñ aptare ad alias materias in quibus prestãtes cõsili
vel fauorẽ delinquẽtibus puniãtur. de istis defensoribꝰ: faut
bus: socijs: ⁊ ꝯsiliarijs vide glo. nota. ⁊ magistrã in cle. si q̃s s
dente. de pe. in glo. q̃ litera. ⁊ qualiter isti teneant̃ qui alijs d
linquentibꝰ prestãt auxiliũ vel fauorẽ. vide plene ꝑ Inno. in c
sicut dignũ. de homi. ⁊ de ꝯsiliario ⁊ mandãte delictũ commi
plenius ꝑ eundẽ in. c. ad audientiã. eod. titu. Vnũ iuxta ꝑdic
scias ꝙ qñ ꝓcedit̃ ꝯ̃ aliquẽ ex eo ꝙ prestitit opẽ vel aliqd̃ aux
lium ad aliquod maleficiũ opꝫ ꝙ prius ꝯstet de maleficio pri
cipali. ⁊ oportet ꝙ ꝯstet in ꝓcessu q̃ fit ꝯ̃ auxiliantẽ mihi. lꝫ en
principalis sit contumax vel alio mõ cõstet de maleficio ꝯ̃ eu
tñ hoc nõ nocet auxiliãti. vt. l. denũciasse. §. qui iure. ff. de adul
⁊ hoc no. Bar. in. l. is qui. ff. de fur. ex quo inferas ꝙ in casu h
ius. c. in ꝓcessu fiendo ꝯ̃ credẽtes ⁊ similes de quibꝰ in tex. op
tebit facere fidẽ ꝙ ille cui fauisse dicunt̃ sit hereticus vt concl
dat inquisitio vel processus ꝯ̃ tales. Idẽ dici posset in oibus
ex delicto tenent̃ ꝑ respectũ ad alios autores delicti. vltio sign
glo. q̃ incipit sꝫ nunq̃d ꝙ pena ꝯstitutiõis in dubio dꝫ intellig
nõ ipso iure. sed per sentẽtiam. cõcor. Cy. in. l. in criminali. C.
iuris. om. iudi. facit quod dixi in. c. ipso iure. de rescri.

1 ☞ Questio heresis post mortem an moueri possit.
2 Infirmitas aliquando inducit mentis exilium
3 Probatio ꝙ aliquis non sit sane mentis qualiter fieri debe
4 Testibus domesticis fides non est adhibenda.

Filij vel heredes. In casu dubio dif
guit. ⁊ scd̃m memb
prosequit̃: ibi alioquin. qd̃ determinat ibi non ta
1 ¶ † No. ꝙ post mortẽ põt moueri q̃stio sup heres
memoriaꝫ defuncti. ⁊ est sp̃ale in hoc crimine et in crĩe lese ma
statis. vt. c. vergẽti. s̃. eo. Quo aũt ꝯ̃ defunctũ sint ꝯcipiẽda v
ba tradit

ꝑa tradit glo. no. insti. de here. q̄ ab inte. defer. §. per 𝔠triū. Se-
cundo collige ꝙ filij ⁊ heredes sunt vocādi cū ꝯ autorē siue pa-
trem procedit̄ post mortē. Ratio est q: interest filioꝝ pr̄is me-
moriā non condēnari. vt. s̄. c. proxi. §. heretici. Interest etiā he-
redū ꝑꝑ bona que ab eis auferunt̄. j. eo. ꝭm leges. ⁊ d. §. ꝯtra-
riū. q: em̄ ista pena ꝯfiscationis bonoꝝ infligit̄ ipso iure ꝑ cō-
stitutionē transit ꝯ heredes. Secus si veniret ꝑ sn̄iam infligen-
dā: q: tūc nō trāsit iuxta plene no. in. l. j. ff. de priua. delic. ⁊ l. pri-
ma. C. ne ex delic. defun. similiter pena q̄ ꝑ executionez infligit̄
transit ꝯ heredē. vt est text. ⁊ gl. no. in. l. iij. §. qn̄ aūt. ff. qd̄ quisq̄z
iur. ⁊ plene de ista materia vtrum. s. heredes teneant̄ ex delictis
defunctoꝝ. vide in. l. j. ff. de priua. deli. ꝑ Bar. ⁊ c. fi. de sepultu.
⁊ c. in literis. de rapto. ¶ † Tertio not. ꝙ infirmitas [a] inducit
nūq̄z mentis exiliū ⁊ vocē aufert: ⁊ cōcludit aures. q̄ oīa si cōcur-
rant: vel ex eis alterū: an talis possit aliq̄d disponere. vide in. l.
discretis. C. de testa. Et de furore supueniente non est dubium.
vt in. l. furiosi. eo. tit. Sꝫ de surdo tm̄: vel de muto tm̄: vel vtrūq̄z
morbū simul patiēte est dubiū an aliq̄d agere recte possit. quod
plene prosequere ꝑ Jo. an. in. c. cū aut. de spō. ¶ Quarto no. ꝙ
admittit̄ q̄s ad ꝓbandū ꝙ defunctus nō fuerit sane mentis ⁊ cū
et negatiua videret̄ incūbere istud onus alteri ꝑti. solue vt no.
in. l. nec codicillos. C. de codi. ⁊ l. ij. qui dicit. ff. de proba. Quo
modo aūt probetur aliquē nō esse sane mentis. dic ꝙ ex verbis
vnde scriptū est. fatuus fatua loquit̄. facit. l. cū quidā. ff. de cōdi
no. insti. ⁊ l. j. §. pe. ⁊ fi. ff. de edi. edic. ⁊ l. si cū dotē. §. finautez in
nouissimo. ff. so. mat. ⁊ in Spe. de proba. §. j. ver. sed pone quidā
⁊ s̄. de succes. ab intest. cū dilectus. vbi est casus. ¶ Quinto no.
ꝙ actus qui gerit̄ presumit̄ gestus ꝭm consuetudinē. nā eius
obseruantia est presumenda in actu qui ab ea informat̄. vn̄ con-
trahentes intelligunt̄ tacite ꝯuenire ꝙ illud qd̄ est in cōsuetudi-
ne veniat in ꝯctu. vt. l. excepto. C. loca. ⁊ l. si prius. de aqua plu.
arcen. per Bar. ¶ Sexto no. ꝙ iudex nō dꝫ recipere nō verisi-
milem probationē. ⁊ est speciale: al's pena recipit̄: sed requirit̄ ꝓ-
batio magis plena. vt. s̄. de presum. c. q: verisimile. cū simil. hoc
allegat in nouel. ¶ Septimo no. ꝙ legitima ꝓbatio nō admit-
tit hic probationē in ꝯtrium. ⁊ intellige legitimā qn̄ nō reproba-
tur probatio infamie: suspitiōis: vel sane mentis. hoc eniꝫ casu
non hꝫ locū ꝓbatio ꝙ nō sane mētis. Sꝫ si corruptionē vel falsi-
tatem ꝯ talem probationē opponerēt deberent isti admitti: q̄a
hoc ꝓbato cōcludit̄ ꝙ nō erat legitima ꝓbatio. ad hoc. s̄. de ꝓ-
ba. licet cām. Et aduerte q: speciale est hic ꝙ ista ꝓbatio nō ad-
mittat probationē in ꝯtrium regulariter. regulare vero est ꝙ pro-
batio recipiat probationē contrariā. vnde reus fundata inten-
tione actoris admittit̄ ad probandū suā exceptionē. vt. l. ēptor.
C. de prescri. longis. temp. Saluo qd̄ dicit̄ de probationib' dire-
cto ꝯ̄rijs: siue sup articulis publicatis in cle. j. de testi. Est autē
nō spālitatis in isto casu: q: ⁊ si probaret̄ furor presumeret̄ id in
actū ex reliquijs pristine volūtatis. vt. s̄. de bap. maiores. in fi.
⁊. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ad fi. ꝭm Jo. an. ¶ Octauo
no. in ver. al's: ꝙ ex quo q̄s petit cōsolationē ab hereticis est cē-
sendus hereticus. vel saltē credēs qd̄ sufficit ad condēnationez.
vt. s̄. c. proxi. ex hac enim consolatione recepta nisi heredes pro-
bent ꝙ tunc nō fuerit sane mentis dānari deberet. ⁊ innuit iste
tex. in hac tn̄ probatione iudex dꝫ esse cautus: q: multi furorem
fingunt. vt. l. diuus. ff. de offi. presi. ⁊ iij. q. ix. indicas. vbi vide.
¶ † Nono ⁊ vltimo no. ꝙ testibus domesticis nō est danda fi-
des: sed fide dignis. ⁊ qui sint tales dicit̄. s̄. de testi. testimoniū.
de domesticis remittit Arch. ad no. iij. q. v. in summa. ⁊ l. etiam
C. de testi. vbi no. qui sint domestici. ⁊ hic in tex. aliqui enumerā-
tur ⁊ alij in. l. ij. C. qui ad eccle. confu. ⁊ in Spe. de teste. §. j.

1 ☞ Ecclesia nemini claudit gremium.
2 Cetus cardinalium ardua negocia in consilio diffinire debent.
3 Hereticus cum petit ecclesiastica sacramenta in eo signa mani-
festa penitentie apparere debent.

Super eo ¶ Ponit̄ duoꝝ iuriuꝫ aduersatio. scd̄o ipsoruꝫ interpretatio. ibi: nos
itaq̄z. ¶ † No. ꝙ ecclesia nō claudit gremiū redeūti
⁊ sic parcit delinquēti. ⁊ est spāle ī hoc crimine: ī alijs
vero nullus desinit ꝑ penitētiā eē nocēs. vt. l. j. ea mēte. ff. de fur.
Rō est q: ī isto principaliter deus offendit̄ cuius maiestas ab
heretico blasfemat̄. Deus autē nō diligit mortē pctōris. sed vt
conuertat̄ ⁊ viuat. ⁊ sicut facilius ꝯ deū q̄s crimen ꝯhit. s. cogi-
tatione ꝯt̄arat. ita facilius abolet̄. vt. l. si q̄s non dicā rape. C.
de epi. ⁊ cle. ¶ Scd̄o no. casum in quo oīs audiētia denegatur.
alios vide. xxiij. di. c. j. in gl. hic heres Quō aūt possit ius posi-
tiuū auferre audientiaꝫ. vide qd̄ dixi. s̄. de rescrip. c. j. ¶ Tertio
no. Jo. mo. ꝙ cetus cardinalium est in hac quasi possessione: ꝙ
ardua negocia † debēt ipsius cōsilio diffiniri. vtrum aūt valeret
qd̄ faceret papa. in ꝯtrium refert hic quedā ardua retractata: q̄a
omissum fuerat eoꝝ ꝯsiliū. remittit ad no. de re iudi. ad apostoli-
ce. ⁊ vide qd̄ ipse no. in. c. ex gestis. de cle. nō resi. in nouuꝫ. vbi q̄-
rit an solus papa potuit deponere cardinales. ¶ Quarto no.
ꝙ cognitio ꝯ hereticū spectat ad forū ecclesie. executio vero spe-
ctat ad iudicē secularem. cōsueuit em̄ esse pena ignis quā penaꝫ
corporalem ecclesia nō imponit. vt. c. in archiepātu. de raptori.
Utrū autē ista pena ꝯsuetudinaria potuit iure probari. vide ꝑ
Jo. an. in. c. ad abolendā. s̄. eo. tit. ¶ Quinto no. ꝙ iura que vi-
dentur ꝯ̄ria debent aliqua submissione iuuari. de quo. s̄. eo. lib.
de elec. cū expediat. ¶ † Sexto no. ꝙ in heretico petente eccle-
siastica sacramēta debēt apparere signa penitētie manifesta. in-
cipit tunc esse qd̄ nō fuit. l. distin. ferrū. ⁊ collige ꝙ deus facilius
ignoscit q̄ꝫ ecclesia q̄ non nisi semel vt hic: deus septuagesies se-
pties. de iureiu. quemadmodum. durius ergo agitur cum mini-
stro q̄ꝫ cum domino eius. vt. l. celsus. ff. de arbitris.

1 ☞ Papa testes minus idoneos habilitare potest.
2 Testes minus idonei contra hereticos admittuntur.
3 Particeps' criminū admittitur in testimoniū in causa heresis.

In fidei Primo ponit ꝯstitutiōis cām. secun-
do constitutionē: ibi cōcedimus. quā
fortificat: ibi presertim et moderādo determinat. ibi
si ex verisimilibus. ¶ No. ꝙ in fauorez fidei statuit̄
aliquid speciale. simile in fauorē religiōis ⁊ etiā multis iuris ar-
ti. hoc contingit ꝙ ꝯ oēs regulas plura sunt statuta in fauorem
cause personarū vel rerū q̄ colligas ꝑ exēpla ex no. ꝑ Dyn. in re-
gula priuilegiū. ff. solu. matr. In casu ergo hui'. c. testes minus
idonei al's in fauorē fidei idonei reputant̄. sil'r in fauorē fidei p̄t
papa accusari de occulta heresi. xl. dist. si papa. ⁊ dicit Joā. and.
post Archi. ꝙ ꝯ papā sic accusatuꝫ erit cōpetens iudex ꝯcilium
generale etiā quo ad cōdemnationē. vt. d. c. si papa. et hoc dicūt
indubitatū de papa viuente. sed si post mortez de heresi accuset̄
successor eius erit iudex cōpetens etiā sine cōuocatione dicti cō-
cilij generalis. vt p̄tꝫ in eo qd̄ leg. ⁊ no. xxiiij. q. j. c. j. ¶ † Secun-
do no. ꝙ papa pōt testes minus idoneos habilitare: siue habi-
les reputare ad ferendū testimoniū. ⁊ hoc verū qn̄ exceptio con-
tra testes causat̄ a iure positiuo. puta exceptio excōicatiōis. cri-
minis. seruitutis ⁊ simi. si vero causaret̄ a iure naturali. puta ex-
ceptio inimicicie. vel ꝙ testes careant sensu ⁊ similes. istas nō vi-
detur papa posse auferre. arg. cle. j. de re iudi. ⁊ dixi in. c. j. de re-
scri. s̄. eo. lib. remittendo ad Bart. in. l. si fili'. de dona. ⁊ hoc ꝓ-
bat̄ in. c. ꝑ tuas. de simo. vbi in crimine vult admitti testes crimi-
nosos ⁊ alios minus idoneos. nō tn̄ ꝯspiratores et inimicos q̄
de facili mentiunt̄. vt. l. j. ff. de questio. ⁊ hoc est qd̄ dicit tex. hic:
si ex verisimilib' ꝯiecturis nō falsa dicere presumunt̄: quasi per
administrationē testis inhabilis nō sit exclusa exceptio falsita-
tis etiā ꝯ dicta. ¶ † Tertio no. ꝙ spāle ⁊ ꝓpter fauorē fidei qd̄
testes minus idonei admittunt̄ ꝯ hereticos ⁊ si. in ipsa cā here-
sis. in alijs ergo causis heretici accusati videt̄ ꝙ debeāt cōuinci
ꝑ testes idoneos. ¶ Et glo. hic reuocat in dubiū si ꝯ testes op-
ponat̄ aliqua exceptio. puta criminis. seruitutis et simi. an pōt
ipse testis vel eū ꝓducēs replicare ꝙ ipse etiā est talis. ⁊ sic tali-
bus testibus dignus est. ⁊ determinat ꝙ nō possit replicare. q̄a
quilibet q̄ꝫtumcūq̄z criminosus dꝫ ꝯuinci ꝑ testes idoneos. ita
dicit glo. no. in. c. testimoniū. de testi. cui adde qd̄ no. bar. ⁊ post
eū Bal. in. l. cū mulier. ff. solu. mat. ⁊ l. hos accusare. §. oībus. ff.
de accu. ¶ Quarto no. in v̄si. ꝙ si ex verisimilib'. ꝙ si testes mi-
nus idonei admittunt̄ ad testificandū nō est eis de facili credē-
dū. sꝫ dꝫ attendi numer' ⁊ eorū qualitas ⁊ verisimilis ꝯiectura.
vt sic ex istis fides eoꝝ debilis cōfirmet̄. ⁊ tota ista inspectio iu-
dicis arbitrio relinquit̄ sicut erga alios iurib' nō exosos. iuxta
plene no. ꝑ Inno. in. c. ꝯ falsam. de ꝓba. In alio tn̄ casu q̄ꝫ huius
c. vtrū plures testes inhabiles faciāt saltē semiplenā ꝓbationez
ita ꝙ ei' ꝓtextu habeat locū delatio iuramēti. ꝯsului ꝙ nō in q̄-
dam cā in qua erāt ꝓducti ad ꝓbandū solutionez debiti vxor et
familia debitoris. ⁊ quidā terti' inimicus creditoris. vn' autez
testis idoneus cū alio minus idoneo. vt socio crīs vel participe
an faciāt plenā ꝓbationē. vel vn' testis cū fama. vide de testi. ve-
niens. ⁊ c. tā literis. eo. tit. ¶ Quinto ⁊ vlt. no. ꝙ socij ⁊ parti-
cipes † criminū admittūtur in testimoniū in cā heresis. sil'r ī cri-
mine symonie ⁊ lese maiestatis. secus in alijs. vt. s̄. de ꝯfes. c. ij. in
casibus igit̄ in quib' nō admittit̄ qūo dꝫ re' excipe ꝯ eum ne vi-
deatur crimē cōfiteri. Nā si diceret tu fuisti socius meus vl' par-
ticeps' fateret̄ de seipso. dic vt nota. in. c. j. de testi. s̄. eo. lib. ⁊ l.
si filiū. C. de libe. cā. ¶ Utrū aūt isti socij vel participes de fctō
recepti in casib' nō ꝑmissis faciāt indiciū ad torturā. dic vt not.
in. d. c. j. ⁊ l. fi. C. de accu. vnū vltio adde ꝙ in crib' q̄ cōmitti con-
sueuerūt occulte non requirit̄ ita plena ꝓbatio sicut in alijs. sed
videt̄ sufficere semiplena ꝓbatio cū fama. vt no. Jo. an. in. c. pre-
terea. s̄. de testi. Pet. de ancha. vtriusq̄z iur. doc. eximius

[a] Infirmitas. Adde ꝙ infirmitas ꝓbatur per medicos. Bald. in. l. cōtumaciā §. penaꝫ. de re iudi. in. l. semel. C. de re mili. li. xij Bar. in. l. j. ff. de ven. in spi. Bar. in l. quesitū. de re iud. Specu. in tit. de appel. § vij Car. in cle. sicut. de ap.

1 ☞ Iudex ecclesiasticus auxilium brachij secularis inuocat
2 Hereticos occidere an sit licitum.
3 Christianus ad suam defensionē an possit vti auxilio infideliū.

Residentes. Ponit dictum qđ ampliat: ibi et huiusmodi ⁊ protestat̄: ibi non tn̄. ¶ Not. ꝙ qn̄qȝ nō de iure: sed de facto dicit̄ q̇s ꝑsidere regno ꝓuincie siue loco. vt sunt intrusi ⁊ tyranni de quoꝝ sententijs: processibus ⁊ ꝯtibus celebratis sub nomine dignitatis vsurpate. dixi in. c. fundamēta. de elec. de infidelibus tangit hic Io. an. an apud eos sit iurisditio. remittit ad notata ꝑ eū. s. eo. lib. de offi. deleg. c. pe. ⁊ an vna ciuitas possit vni dn̄o se subijcere. remittit ad no. ꝑ Host. in. c. fi. de iud. ⁊ tenet qđ nō sicut nec dn̄s inuitis ciuibus pōt eos subijcere alteri. vt. l. inuitis. C. de fideicō. liber. ¶ † Itē no. in ver. ad requisitionē ⁊c. ꝙ iudex eccl'iasticus inuocat auxiliū brachij secularis ꝯ hereticos. silr ꝯ oēs sibi rebelles. vt. s. de offi. ord. c. j. Utrū aūt in casibus in quib⁹ iudex ecclesiasticus hȝ iurisditionē ꝯ laicos. de q̇bus in. c. cū sit. s. de foro cōpe. possit eos ꝑsonaliter capere sine auxilio brachij secularis. ibi dixi post Old. ⁊ Io. an. in addi. Itē no. ꝙ tex. dū loquit̄ de ordinarijs: subdit vel delegatis ipsoꝝ. et nō ita de inq̇sitorib⁹. ꝑ hoc forte inuenies inquisitores nō posse cās delegare vel alijs cōmittere. cui⁹ ꝯriū tȝ glo. in cle. volentes post prin. j. eo. ¶ Itē no. ꝙ vbi periculū est in mora pōt q̇s adire aliū q̄ iustū iudicē q̇ forte est multū remot⁹ ⁊ iustitiā nō ministrat. a ꝯrio ergo sensu ipse si posset esset adeūdus: nō tyrannus vel intrusus suꝑ executiōe iustitie. facit ad no. ꝑ Io. an. post Inno. in. c. cū ecclesia. de cā pos. ⁊. c. in literis. de resti. spo. vbi nota. cui debeat soluere dignitates: an intruso vel vero dn̄o de dignitate expulso: et q̇s ex eis reddet ius inter subditos. ad hoc vide cle. j. de foro cōpe. ⁊ ꝑ Inno. in. c. in literis. de resti. spo. ¶ Item no. in ver. non tn̄. ꝙ req̇sitio auxilij ⁊ fauoris ab eo q̇ iniuste possidet nō ꝯfert sibi plus iuris q̄ habeat. arg. ꝯ in. c. ex ore. de his q̄ fi. a ma. par. capi. vide in cle. si summus pontifex. de sent. excō.

2 ¶ † Quero post Io. an. vtrū cuilibet sit licitū expugnare hereticos: eosq̄ occidere ⁊ spoliare. vr̄ ꝙ sic. nā tota ciuitas pōt igne cōburi si heretici sunt ibidē. xxiij. q. v. si audiris. ⁊ ibi habetur ꝙ heretici pn̄t occidi. ⁊ eo. c. ij. q. j. c. qn̄. ⁊ ibi Io. ⁊ Lau. vident̄ velle ꝙ q̇libet possit hoc facere. q⁊ ecclesia cōcedit gn̄alē licentiam exterminādi hereticos. vt. d. c. si audiris. ⁊. c. si vos. q̄ nō dirigūtur principib⁹. dicit Io. an. ꝙ occisio ⁊ spoliatio taliū tuti⁹ est ꝙ fiat ex edicto principis vel eccl'ie. vt. j. eo. cū scd̄m. ne ex cupiditate vel vltiōe potius q̄ ex iustitia vel obediētia pugnare videant̄ xxiij. q. j. qui culpat̄. ij. q. ij. c. j. qđ tenuit Raymū. in summa huius tit. §. sȝ nunq̇d catholici. ⁊ Host. eo. tit. §. qualiter euitētur. ℣. sȝ nūq̇d catholici. ¶ Ego etiā q̄ro q⁊ h videtis ꝙ eccl'ia ad he-

3 reticoꝝ impugnationē † implorat auxiliū tyrannoꝝ ⁊ excōicatorū. vtrū quilibet xp̄ianus ad suā defensionē possit vti auxilio ⁊ adiutorio infideliū. ⁊ videt̄ ꝙ sic: q⁊ q̇cq̇d fit pro tutela sui corporis iuste fit. ff. de iusti. ⁊ iure. l. vt vim. maxime si aliter se tueri nō pōt. vt. l. sciam. §. q̇ cū aliter. ff. ad. l. aquil. Itē in ꝑiculo vite cōstituto ignoscit̄: nō solū si occidat aggressorē. sȝ etiā aliū non sociū. vt. ff. ad. l. cor. de sicca. l. j. §. qui aggressorē. ⁊ ibi not. ignoscendū est eīm illi q̇ sanguinē suū qualitercūq̄ redimere voluit. vt. ff. de bo. eo. q̇ mor. l. j. in fi. nec solū cū infidelib⁹ ⁊ dolosis possumus inimicos impugnare. sȝ etiā ꝑ dolū. xxij. q. ij. vtunt̄. xxiij. q. ij. dn̄s. ⁊. ff. de capti. ⁊ postli. reuer. l. nihil interest. Nā ⁊ canes in ecclesia pro pace ecclesie toleram⁹. xxiij. q. iiij. quidā exemplo dn̄i q̇ cū malis qn̄q̄ facit vindictā. xxiij. q. v. hinc notandū. Sicut videmus ꝙ in bello iusto fideles obediūt ⁊ iuuant infideles xj. q. iij. Iulianus. ⁊. xxiij. q. j. ordo. ⁊ ad defensionē fructuum vtimur arte mathematica. vt. C. de mathe. l. hoꝝ. cū tn̄ sit in vtroq̄ testō ꝓhibita. ⁊ Pau. vt ad sui defensionē ꝓuocaret phariseos dixit se phariseū. Actuū. xxiij. Et petijt a preside milites quorū auxilio seruaret̄ illesus. xxiij. q. iiij. §. ex. in fi. et. c. maximian⁹. et machabei q̇ fuerūt viri sancti ⁊ pugiles fidei inierūt pactū cum romanis vt mutuo se iuuarēt. j. Mach. viij. ⁊ tn̄ romani erāt pagani. Itē tp̄e necessitatis cōicam⁹ cū excōicatis. vt ca. si vere. de sen. excō. ⁊ Salomō ligna pro edificādo tēplo recepit ab infidelibus. In ꝯriū vero illud Paralipomenō. xix. c. ibi impio p̄bēs auxiliū eis q̇ dn̄m oderūt ⁊ rex hierusalem fuit ꝑ ꝓphetā rephēsus q⁊ voluit se iuuare cū regib⁹ israelitis. Esaie. xxxvij. ⁊. xxiij. q. iij. c. j. ⁊. c. maximianus. Sȝ ad primū rn̄de ꝙ ibi bellū fuit iniustū. ad scd̄m rn̄de ꝙ illi de israel volebant eos inducere de iudea ⁊ hierusalē ad adorandum vitulos aureos. vt. d. c. vj. et. c. se. ista ponit Old. consi. lxvj.

1 ☞ Contumacia ꝯtra suspectū adijcit vehementē suspitionē.
2 Suspectus debet vocari anteq̄ excommunicetur.

Cum contumacia. Premittit cōstitutiōis cām: ⁊ cōstitutionē subdit. ibi: sȝ si suspect⁹. ¶ † No. ꝙ ꝯtumacia cōtra suspectū adijcit vehementē presumptionē: suspitio aūt ad c[…] dēnationē nō sufficit: q⁊ nemo ex suspitiōibus est dānandus. [.] in. l. absentē. ff. de pe. mouet tn̄ iudicē ad prebendā audientiaȝ inq̇rendū. iuxta no. ꝑ Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiu. Quo a[…] tem multis modis ꝯtumacia ꝯhat̄. remittit Arch. ad no. xj. q[…] stione. iij. certū. ⁊ ꝑ Bar. i. l. ꝯtumacia. ff. de regu. iur. ⁊ est gra[…] pctm̄. iiij. q. j. i sum. ¶ Scd̄o no. ꝙ suspect⁹ dȝ vocari anteq̄ e[…] cōicet̄. Incidēter tāgit hic Arch. vtrū sufficiat vna citatio vl r[…] quirantur plures. dic breuiter ꝙ ad ꝯtumaciā ꝯhendaȝ quo a[…] sn̄iam ⁊ in illis q̄ sunt magni ꝑiudicij req̇rit̄ trina citatio vl' v[…] perēptoria. vt. c. ꝯsuluit. in actis vero singulis iudicij q̇libet c[…] tatio intelligit̄ perēptoria. ⁊ cōstituit nō cōparentē in cōtum[…] cia. hinc est ꝙ ad primā citationē nō veniēs cōdēnat̄ in expēs[…] vt. c. querelā. s. de ꝓcur. ¶ Tertio not. ꝙ in isto delicto heres[…] sola ꝯtumacia cōiuncta cū excōicatiōe durāte ꝑ annū sufficit a[…] cōdēnationē. Suꝑ alijs aūt delictis citat⁹ nō veniēs ⁊ ꝑ ann[…] in excōicatiōe ꝑsistēs habet̄ ꝓ ꝯuicto. vt dicit glo. fi. nō tn̄ ꝓ h[…] retico. vt nota. hic in nouel. de hoc tn̄ arti. s. quo ad alia cria. d[…] plene vt. s. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis. ⁊ qđ no. Bar. in. l. q̄stionis. [.] de q̄stio. ⁊ aduerte q⁊ ista cōdēnatio vr̄ fundari suꝑ ficta ꝯfessi[…] ne ꝯtumacis. Nā ⁊ alibi iura fingūt ⁊ statuūt quē haberi ꝓ co[…] fesso. vt. c. fi. s. de iura. cal. ⁊. c. ij. de ꝯfes. ⁊. l. is q̇ delatorē. ff. de i[…] re fisci. vbi circa istā ꝯfessionē Bar. tāgit ista singularia. prim[…] est ꝙ lȝ effect⁹ vere ꝯfessiōis trāseat ꝯ heredes. nō tn̄ effect⁹ fic[…] nec etiā ꝯ tertiū. Scd̄m est ꝙ lȝ vera ꝯfessio ꝑiudicet i alijs ca[…] sis ꝯfitēti: nō tn̄ ficta nisi in illo iudicio in quo est habit⁹ ꝓ co[…] fesso. Tertiū est ꝙ post talē fictā ꝯfessionē dȝ sequi sn̄ia: qđ et[…] hic ꝓbat̄. ⁊ no. in. c. fi. ꝑallegato. ex quib⁹ dictis in casu hui⁹ c[…] posset inferri ꝙ nisi post ꝯctā tā solēnē ꝯtumaciā de qua h sec[…] ta fuerit sn̄ia ꝯdēnatoria. talis ficta ꝯfessio ꝯtumace mortuo a[…] dictā ꝯdēnationē nō nocebit heredi suo nisi aliter ꝓbet̄ ꝯ eū. [.] s. c. filij. Scd̄o infert̄ ꝙ talis ficta ꝯfessio aū ꝯdēnationē nō n[…] cebit sibi in alijs causis lȝ vera noceret. ⁊ ista no. ꝓ intellectu c[…] fi. ⁊. c. ij. ꝑalleg. Id aūt qđ dixi ꝙ ꝯtumax ꝑ annū in alijs cribu[…] habeat̄ ꝓ cōuicto nō ꝓcederet de iure ciuili nisi aliter de crim[…] ne appareret ꝯ. l. absentē ibi a relegatiōe. ff. de pe. qđ plene ꝑs[…] quere ꝑ glo. s. de dolo ⁊ ꝯtu. videatis in. d. l. absentē. Quid g[…] ꝯ absente apparerēt indicia sufficiētia ad torturā ⁊ cōparere c[…] temnit. dic ꝙ in casib⁹ in quib⁹ de iure vel statuto ꝯtumax hab[…] tur pro ꝯfesso pōt citari vt cōpareat subiturus tormēta. qđ si c[…] tēpserit poterit ꝯdēnari tāq̄ ꝯfess⁹. vt no. bar. i. l. qōnis. ff. d q̄[…]

1 ☞ Factum subsequens per precedens declarari dicitur.
2 Animus ⁊ voluntas per actus extrinsecos declarantur

Accusatus de. Diuide vt in gl. ⁊ venit ad interpretationē. c. ad abolend[…] §. illos. s. eo. ⁊. c. suꝑ eos. s. eo. lib. vbi dicit̄ ꝙ relapsi [.] ne vlla penitus audiētia relinquēdi sunt iudici seculari. Qui dicant̄ relapsi declarat istud. c. vsq̄ ad. §. lȝ vero. ¶ No. ꝙ qu[…] doq̄ de heresi est q̇s vehemēter suspect⁹ q̄ vehemēs ⁊ magna [.] sumptio nō habet̄ pro plena ꝓbatiōe quo ad ꝯdēnatione. vt [.] ver. lȝ. ⁊. s. de ꝑsum. c. lr̄as. ⁊. s. eo. ꝟgentis. ⁊. j. eo. q̇cūq̄. §. her[…] tici. nā si in alijs criminib⁹ debent esse probationes luce clari[…] res. multo fortius in isto crīe vbi simul q̇s criminaliter damna[…] ciuiliter punit̄ ⁊ ei⁹ posteritas ꝑpetua notat̄ infamia. et sic br[…] uiter in cognitiōe huius criminis concurrere vident̄ oīa cog[…] tionū genera. de quibus. ff. de varijs ⁊ extraor. cogni. l. cogniti[…] nū genera. Et lȝ qui leui argumento a fide catholica deuiat h[…] reticus sit censendus. vt. C. de hereti. ⁊ mathe. l. ij. tn̄ deuiation[…] talē opȝ plene ꝓbari. nā ⁊ vbi indicia ad ꝓbationē alicui⁹ actu[…] sufficiūt debēt tn̄ plene probari. vt est glo. no. in. l. fi. C. fami. he[…] cis. in glo. super verbo indicij. ¶ Scd̄o not. qđ dicit̄ relapsus [.] nō plene cōuictus abiurauit heresim ⁊ postea depͤhendit̄ in ea[…] dem. fingit eīm ius istū a principio talē fuisse qui postea talis e[…] cōuincitur. arg. ad hoc optimū. C. de adul. l. si qui adulterij. su[…] qua lege fundatur ista fictio de qua tex. loquit̄. ¶ Itē nota di[…] uersum ius statui in graui ⁊ leui suspitiōe. ⁊ de istis indicijs pr[…] pinquis siue ꝓximis ⁊ remotis quo ad alia delicta. vide ꝑ bart. in. l. fi. ff. de questio. vbi ponit bona exēpla. vnū tn̄ circa hoc no. ꝙ si iudex procedit: qn̄q̄ ad sn̄iam ex presumptionibus. nūq̄ tamen dȝ imponere penā corporalem: sed ciuiliter condēnare. q[…] ptȝ ex sn̄ia salomo. s. de presum. afferte. ⁊ no. Inno. eo. tit. q⁊ verisimile. ¶ Itē no. ꝙ relapsis grauissime suppliciū imminet: q[…] eis nō parcit̄: ⁊ videt̄ hoc gn̄ale in oīb⁹ cribus in quib⁹ cōstitutio delinquentibus ignoscit. dȝ enim intelligi semel ⁊ non pluries. vnde ait lex remissionē venie crimina nisi semel cōmissa n[…] habeant. nec in eos liberalitatis auguste referatur humanita[…] qui impunitatem veteris cōmissi non emendam potius q̄ consuetudinem deputarunt. vt. l. nemo. C. de episco. aud. ⁊ ista est r[…] tio q⁊ semel tantum parcitur hereticis et non plus. vt. s. c. supe[…] eo. vbi adde. d. l. in. v. notabili. ad finem. ¶ Quinto not. in ve[…] eum vero. quid iuris si quis errorem super vno articulo abiu[…]

rauit et

rauit ꝛ depꝑhendat̃ errore in alio:censet̃ em̄ ex hoc relapsus si ab iuratio fuit gñalis vel simplex ꝯ qḋ glo.op.de.l.si certa.C.ḋ trās act.ex cuiꝰ solutiōe collige ꝙ illud qḋ trāsactio vel snīa sup vna re nō ꝑiudicat in alia dꝫ intelligi in alia penitꝰ diuersa nō conti gua ꝛ cōnexa.ad hoc optime.l.sicut tibi.ꝛ qḋ ibi no.in vlt. so.C. de iud.in penitꝰ ergo sepatis suspectꝰ habitꝰ in vno nō reputat̃ suspectꝰ in alio:exemplū collige in.l.tutor quoqꝫ.§.qḋ si q̇d.ꝛ §.queri pōt.ꝛ se.ff.de suspe.tu.q̄ filia sunt bona.ꝛ qḋ no.Inn.in c.cū venerabilis.de ex.de cōnexis ḡ idē iudiciū est habēdū.xvj. q.ij.sed ꝛ istud.vbi dr̃ ꝙ per vnū membrū in totū corpꝰ diffundi tur macula. ¶ Sexto no.in ver.illa quoqꝫ.ꝙ sufficit postea ab iuratione cōstare de heresi abiurata ad cōuincendū aliquē vt re lapsum sup his de quibꝰ in tex.ꝛ hoc not.ꝑ intellectu versi.licet sūt.ꝯ.e.nā leuiter suspectꝰ post abiuratione depꝑhensus nō dam natur vt relapsus vt ibi.qḋ intelligo nisi post depꝑhensione ꝯstet de illo crimine de quo prius erat leuiter suspectꝰ.ꝛ sic ꝓbatio mi nus plena pōt alijs ꝓbationibꝰ cōfirmari post depꝑhensionē de qua in alio iudicio querit̃ ad exaggeratione pene.qḋ notandū est.ꝛ subtile vt sup crimine iā deciso possit qō refricari ad maio rē penā infligendā in alio iudicio instituto sup nouo crimine qḋ habet penā aggrauare in crimie iam deciso ꝛ scḋo cōnexo.quod no.ꝑ intellectu.C.de accu.l.de his.ꝛ.l.si duo patroni.ff.de iure iur.q̇ facit ꝯ.

1 ¶ † Septimo no.ꝙ factū subsequēs declarat̃ per precedēs.silr̃ ꝛ ꝑcedēs ꝑ subsequēs vt.d.l.si qui adulterij.illa em̄ que veniūt in cōsequentiā videtur ꝓhibita vel cōcessa ꝓut ipm principale cōcedit̃ vel negat̃.silr̃ ꝛ dilata videtur.ꝯ.de dote post diuor.re.c.iij.ꝛ.l.ad rē mobilē.ꝛ.l.ad delegatū.de ꝓcu.ꝛ.l.oratio de spō.ꝛ.c.iij.ꝛ.c.ꝑterea.de offi.deleg.ꝛ in regula cū q̇d.de re. iur.ꝛ.l.cū soluendū.ff.de distrac.pig. ¶ Sed hic querit̃ si māda uit Titio ꝙ cōmitteret homicidium qḋ diu postea cōmisit.an vi deatur cōmisisse vigore ꝑcedentis mādati.videt̃ ꝙ sic.ar.huiꝰ li tere.sicut ille qui possessione vtit̃ videt̃ vti ꝑtextu tituli quē hr̃e depꝑhendit̃:vt.l.quedā mulier.ff.de rei vē.de quo dic qḋ no.In no.in.c.ad audientiā.de homi.

2 ¶ † Collige etiā ꝙ animꝰ ꝛ volū tas declarat̃ per actus extrinsecos.ꝛ ꝑsumit̃ animꝰ confirmatꝰ ex actibꝰ exterioribꝰ subsecutis.facit.c.maiores.ad fi.de baptis. ex isto etiā.c.pꝫ ꝙ si quis cōtinuaret crimē heresis multo tpe nunq̄ posset vt relapsus puniri ꝛ si q̇s ꝑ modicū tpis spaciū fuis set depꝑhensus in heresi ꝛ abiurasset eā ita vt postea deprehēsus censeretur relapsus:abiuratio ergo media aggrauat deprehen sum valde ꝛ modus ꝛ forma colligit̃ ex canone.ego berengariꝰ. de ꝯse.dist.ij.ꝛ.c.inter.de purg.cano. ¶ Octauo no.in ver.lꝫ ve rū casum specialē in quo testis corrigere potest dictum suū.de quo dic vt.ꝯ.de testi.co.ꝑterea.ꝛ.l.repeti.ff.de qō.et quid iuris si testis aliter deposuit in vno iudicio aliud extra cui dicto stet̃: an primo vel secūdo vel neutri.dic vt no.Ioā.an.post Inn.in.c. cū oēs.ꝯ.de testi.ꝛ.c.sicut vobis.e.ti.ꝛ collige ꝙ ex quatuor cau sis pōt testis moueri ad correctionē dicti sui:leuitate odio corru ptione ꝛ zelo veritatis.ꝛ iste vltimꝰ modus admittit̃ si de eo cō stet indicijs manifestis:vt dicit tex.prima ergo facie talis corre ctio ꝑsumitur.ideo nō de facili admittenda.

1 5 **Sane cum.** ¶ † Nota ꝙ est prohibitū diuinare ꝛ su mitur hic in mala parte ꝑ scientia magi ca ꝛ fallaci.Falsi em̄ prophete ꝛ magici fingūt se ꝑuidere vel ꝑ dicere futura de quibus numeri.xxij.ꝛ.xxvj.q.vij.non obseruaue ris.ij.q.ij.intelligitur.Quatuor autē sunt genera diuinationū que habētur eadē causa ꝛ qō.iiij.c.j.in prin.ꝛ ibi colligitur diffe rentia inter sortilegos ꝛ diuinatores.ad idem.q.iij.c.j.in princ. de istis etiam sortilegis habes.xxiij.q.j.c.fi.ꝛ.ij.q.viij.quisquis fi.

2 ¶ † Sed hic querit̃ vtrum sumere pocula vel dare hostiā cōsecratam ad attentandā pudicitiā mulieris ꝛ amorem ꝓuocā dum sapiat heresim manifestā vel sumere hostiam nō cōsecratā pro cōsecrata.Oldr.cōsuluit quia alia est pena istorum:q̄ here sis.ꝛ ꝙ sint diuersa delicta patet ex diuersitate rubrice ad hoc ḋ c.missa.de hoie.Similiter nō est heresis manifesta imagines facere ꝛ demones incātare ad amorem ꝓuocandū magis est su perstitiosum q̄ hereticū.Inuocat̃ em̄ tunc demō ad id qḋ est eiꝰ proprium.s.ad tentandū.vn̄ saluator eū in euangelio vocat attē ptorē:licet ergo hoc facere sit fetidū ꝛ peccatū mortale nō tn̄ he reticū.facere vero illa que dicit glo.sicut est ꝛc.ad ꝑscientiā futu rū sapit heresim manifestam:qr attribuit creature qḋ est pro priū creatoris iuxta illud Esaie.xlj.annūciate q̄ vētura sunt in futurū ꝛ sciemus qr dei estis vos.volūtas ergo ꝛ ꝓpositū distin guunt maleficia.vt.ff.de fur.l.verū.ꝛ hoc tenuit Oldr.ꝯsulēdo qui etiā plene examinat cōsil.lxix.de archimista an peccet.et sit ars reprobata.ꝛ tenet ꝙ nō.scripsi post eū in.c.j.de sortilegijs.

3 ¶ † Secūdo no.in ver.si vero bonū tex.vtrū heres teneat̃ age re penitētiam de peccato defuncti tenet̃ quidē si erat imposita. secus si iniūgēda.ex quo collige ꝙ illud qḋ dicit̃ teneri heredē ex delicto defuncti debet intelligi offense parti cuiꝰ interest.vt in.c.fi.de sepul.ꝛ.c.literis.de rap.cū si.de dei aūt offensa nō te netur heres satisfacere nisi penitētia esset iniuncta ꝛ in bonis tē poralibus.secus ergo si penitētia cōsisteret in ieiunijs peregri nationibꝰ ꝛ si.vt in glo.hoc dicit ꝛc.circa qḋ vide qḋ no.Io.an. in.c.licet vniuersis.ꝯ.de voto.vbi plene:an heres teneat̃ adim plere vota defuncti. ¶ Quare aūt magis onus satisfactionis fiende parti tenet̃ heres adimplere q̄ penitētiā nō indictā.vel indictā vt in ieiunijs.dic ꝙ ista onera ꝑsonalia ꝛ que cōcernunt animā nō possunt per aliū explicari.Sicut nec comedere vl' dor mire siue orare.ideo ex facto defuncti non tenet̃ heres:sicut nec est periurus si venitꝰ ꝯ iuramentū defuncti.vt.l.generaliter.C.ḋ iureiu.ꝛ qḋ no.Io.an.in.d.c.fi.de sepul.vbi oīno vide.tene igit̃ ꝙ in onere mere spūali spūaliter explicādo nō tenet̃ heres:nec ꝓpter impossibile implementū est in aliud cōmutandū in perso nā heredis.sed bene in personā eius cui erat indictū.arg.c.ma gne.ꝯ.de voto.

4 ¶ Tertio collige ꝙ obligatio q̄ ex delicto descē dit nō cōcernit bona.nec sunt tacite obligata qḋ patꝫ quia hic iste inquisitor recepit istam obligationē bonorū:fiscus aūt vtrū habeat in penis descendentibus ex delicto tacitā hypothecam. vide.ff.de iure fisci.l. Et collige etiam ꝙ inquisitor pōt ꝑ his quorū interest stipulari.Similiter alij officiales ex quorū ꝓmis sionibus alijs querit̃:vt.c.q̄q̄.de vsur.ꝛ.l.eum pro quo.ff.de in ius vo.pōt etiā inquisitor suā snīam exequi ꝛ heredes cogere vt hic patet.

5 ¶ † Quarto not.in.§.porro.ꝙ si hereticus peniteat de heresi ꝛ fuerit reincorporatus vnitati eccl'ie heres eiꝰ ad suc cessionē admittitur vt in aut̃.vt cū de app.co.§.gñalem.xv̄.si vo. ꝛ ver.se.col.ix.ꝛ hoc verū videt̃ ante snīam diffinitiuā sup crimi ne:vt.j.e.cū scḋm.hic vero fuit spōte ꝯfessus ante snīam sm̄ Io. an.ꝛ Arch.crederem satis posse de iure defendi ꝙ etiā post sen tentiā redeūdo ad ecclesie vnitatem bona recuperet ꝛ transmit tat ad heredes.nam sicut ecclesia sibi parcit quo ad penā perso nalem:vt.ꝯ.c.super eo.ita etiam quo ad bona que veniūt acces sorie ꝛ in cōsequentiam.ar.l.iij.si pē.ap.mors inter.ꝛ eorū q̄ not. in.c.sane.de renū.de cle.cōiug.ꝛ aut̃.ingressi.C.de epi.ꝛ cle. Et per hoc qḋ dixi ꝙ postq̄ est incorporatꝰ eccl'ie recuperat bona. collige ar.ꝙ si ante incorporationē decedat licꝫ signa penitētie in eo apparuerint manifesta:heredibꝰ nō reddūtur bona ipo iu re in fiscū delata.ar.huius.§.ꝛ.ꝯ.c.vergētis.cum si. ¶ Quinto no.in.§.porro.ꝙ penitētia nō iniūcta in vita defuncti nec decla rata per iudicē non potest post eius obitū declarari.lꝫ enim ta lis penitētia posset cōcernere id in quo heres teneret̃:ꝛ etiā id in quo nō teneretur per iā dicta in scḋo notabili.tamē talis de claratio post mortē obligati ꝯtra eius heredem fieri nō pōt qḋ est mirū cū omnis obligatio ꝯ eū transeat:ꝛ q̇ declarat nil de no uo facit sicut nec ille qui exequit̃:vt in.c.nouit.de app.ꝛ.l.here des palā.§.sed si notā.ff.de testa.Sed dic ꝙ hec declaratio ꝑn cipal'r cōcernebat defunctū q̇ ꝑ eā agere debebat penitentiā vel in bonis vel in ꝑsonā postq̄ igit̃ in vita nō est imposita nō debꝫ imponi post mortē.xxvj.q.vij.c.j.ad heredes em̄ nō trāsit penitē tia sm̄ Arch.qui remittit ad no.j.q.iiij.in ꝑn.facit ad.q.si iudex posuit aliquē ad ꝯfinia q̄ dixerit declarāda si aū declarationem decedat snīa est nulla:qḋ dic vt no.Bar.in.l.cētesimis.de v̄.ob. ꝛ.l.cū pr̃.§.vlti.de le.ij.q̄ in alijs casibꝰ loquūtur.Et hūc tex.no. ꝙ ꝯ defunctū nō pōt aliq̇d declarari.ꝛ loquit̃ iste text.de ꝓmis sione facta sup re nō trāsmissibili ad heredē.si vero fuisset facta sup re trāsmissibili secus puto ꝛ dico ꝙ sicut trāsit obligatio ꝑn cipalis ad heredē:ita ꝛ ptās declarādi.ar.c.si sup grā.de offi.de le.ꝯ.eo.li.

6 ¶ † Querit Io.an.q̇s peccet magis in eodē gñe pec cati.vtrū religiosi vel alij seculares:refert btm̄ Tho.scḋa scḋe.q. c.lxxxvj.arti.j.tenere ꝙ religiosus plus peccat in tribꝰ casibus. primus est cū peccat ꝯ votū religionis fornicādo:furādo:ꝛ ꝯ le gem diuinā.secūdo cū peccat ex cōtemptu cū per id sit magis in gratus diuini beneficij quo sublimatus ad statū perfectiōis. et filium dei cōturbat propter cōtemptum.vnde Hyeremie.xj.q̇d est quod dilectꝰ meus in domo mea facit scelera multa. Tertio propter scandalum cum multi ad eius vitam respiciunt. Unde Hyere.xxiij.in ꝓphetijs hierusalē vidi similitudinē adulterij:ꝛ iter mendacij ꝛ cōfortauerūt manus pessimorū:vt nō converte rentur vnusquisqꝫ a malitia sua.facit de voto magne cū concor. suis:sed si religiosus nō ex cōtemptu sed infirmitate vel ignorā tia peccat nō ꝯtra votū religiōis ꝛ occulte ꝛ absqꝫ scādalo leuiꝰ peccat in eodē genere ꝙ secularis:nā de facili reparat̃ sicut He

trus qui amarissime fleuit. Matth. xxvj. dum ceciderit iust⁹ nō collidetur. ⁊ hoc plenius in nouella.

1 ☞ Ciuitas castrum ⁊ villa possunt sibi statuta facere.
2 Iurisditio eccl'iastici iudicis nō debꝫ impediri statutis laicoꝝ.
3 Edere statuta sua cōtra se an quis cogatur.

S Tatutum. Primo irritat statutum per qd directe vel indirecte impedit' vl' retardat' inquisitoris officiū. secunda ibi ipsiusq; offi ciales ad quos spectat iubet excōicari si illud non re uocāt vl' referāt aut reparēt. ¶ † No. q ciuitas castrū ⁊ villa pñt sibi facere statuta. vide p Bart. ff. de iust. ⁊ iur. l. omnes populi. ¶ Secūdo q iurisditio eccl'iastici iudicis nō debet impediri vl' retardari statutis laicorū directe vel indirecte: ⁊ de eo qd dicit indirecte. pone exemplū de priuil. quāto. in glo. ij. quā no. sentit eni q iudex secularis pōt cogi declarare statuta sua que ppter generalitatē verborum vidētur includere id qd impedit ⁊ retar dat iurisditionē clericorū. Et facit ad questionē Florentie Se nis. ⁊ cōiter per Italiā sunt statuta q quicunq; declinauerit iu risditionē potestatis sit extra ptectionez cōis ex hoc eni clerici ibi conuenti dubitāt declinare: ne postea impune offendi valeāt certe possunt presidentes cogi ad declarandū illud statutum ne ad clericos extendat'. facit qd de isto statuto no. Iac. bu. in aut'. statuimus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ dixi plenius post do. meū in. c. si dili genti. de foro cōpe. ⁊ bar. tangit in. l. j. §. que honorād. quaꝝ re rū act. nō datur. ¶ Tertio no. q iudex eccl'iasticus cuius iuris ditio impedit' p statuta iudicis secularis pōt ipm cogere ad tol lendū vel modificandū talia statuta. Alij vero iudices cū vnus ab alio impedit' vel etiā a priuato. an ipi possent coercere ⁊ iuris ditionē suā defendere: ⁊ sic esse iudices in re ppria. vide plene p Inn. de ver. si. ex parte. ⁊ c. venerabili. de censi. ⁊ c. cū contingat. 3 s. de rescrip. ⁊ per Cy. C. ne quis in sua cā. l. j. ¶ † Quarto not. in materia editiōis q cogitur quis edere contra se statuta sua. simile de vsu. cle. j. regulariter vero nullus aduersario suo cogit' edere instrumēta siue arma ꝯ se: qd dic vt. s. de pba. c. j. ¶ Vlti mo format hic Io. an. notabilē questionē disputatā si statutū ci uitatis imponit penā ꝯtrahenti matrimoniū cū filiafa. sine con sensu patris ⁊ Titius cōuenitur ad penā illā quia cōtrafecit co ram iudice seculari. vtrū iudex eccl'iasticus possit inhibere ne p cedat: refert fuisse determinatū q nō: quia statutū est iuri conso nū. xxxij. q. ij. hortamur. nec est sup substantia matrimonij: sꝫ sup forma cōtrahendi. ar. no. s. de spō. c. j. Item licet lex positiua le gem dei tollere nō possit illā tñ distinguit ⁊ modificat: vt dixi. s. de ꝯsti. c. j. ⁊ habet equitatē tale statutū: qr femine semp laborāt cōtra cōmoda: ⁊ sentiūt tristē exitū: pater vero capit ꝯsiliuꝫ pro liberis: vt. l. iiij. C. de spon. ⁊ l. nec in ea. C. de adul. in ꝯtrariuꝫ ar guit ⁊ ꝯcludit: quia nō potest negari q iste met⁹ pene impediat matrimoniū indirecte ꝯtrahi. Itē in multis casib⁹ sunt correcte leges que certos phibebāt matrimonia cōtrahere. et presertim ille que loquebātur de cōsensu patris vt no. Io. an. de secū. nup. c. fi. Item ne libertas matrimonij impediat' phibita est apposi tio pene. s. de spō. gēma. nā matrimonia ⁊ eis accessoria sunt de foro ecclesiastico. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. ij. vnde sicut in eo p hibetur pena conuentionalis vt. d. c. gēma. ita ⁊ statutaria cū am bulent pari passu. vt. C. de decre. decurio. in rub.

N E aliqui. Primo ponit dubiū. qd secūdo de clarat ibi presenti. ¶ No. ar. q inq sitores in certa puincia deputati habēt ordinariā: quia nec eorū potestas expirat per obitū cōcedentis etiaꝫ reintegra sicut nec etiā legatorū: vt. s. eo. li. de offi. le. legatos. ꝯtrarium te net Io. an. s. q habeāt delegatā. j. e. per hoc. ⁊ est hoc speciale fa uore fidei vt litera dicit. Secūdo no. q perpetuatio iurisditio nis in vno articulo intelligitur perpetuata quo ad alios non in ceptos mandatore viuente. ⁊ hoc nō est absurdū dicere qñ ꝯtra vnā personā facta est delegatio. Secus si ꝯtra diuersas: qr tunc perpetuatio ꝯtra vnā personā nō inducit perpetuationē ꝯ aliaꝫ sm Arch. de qua perpetuatiōe iurisditiōis hic lati⁹ in nouel. et de offi. dele. lꝫ vndiq;. Vnū dubiū hic tactū p Io. an. videlꝫ cuꝫ iurisditio vicarij epi sit ordinaria. vt no. in. c. ij. de of. vic. e. li. qua re ei⁹ iurisditio expirat per mortem epi. dicit ipe capitulum suc cedit in exercitio iurisditiōis epo competentis. s. de ma. et obe. cum olim. vnde sicut superueniēte tutore legitimo cessat datiu⁹. C. legi. tut. l. nemo. sic epo mortuo datiua administratio vicarij cedit legitime capituli. Nec est tante potentie ista ordinaria vi carij sicut alia. vt hic latius in nouel. cui adde quod no. Bar. in l. q principi. ⁊ l. si auguste. de le. ij.

1 ☞ Inquisitores in eadē puincia deputati habent iurisditio nem insolidum.
2 Inqsitores in tota puincia sibi cōmissa pñt p tribunali sedere.
3 Inquisitores possunt absoluere iuxta formā ecclesie.
4 Inquisitores possunt inuocare auxiliū brachij secularis.

1 **V T officium.** ¶ † No. q inqsitores in ea dem puincia deputati habē iurisditionē insolidū. ⁊ in hoc sunt similes ordinarijs vt in glo. regulariter ⁊c. ⁊ pleni⁹ de offi. deleg. prudē tiam. vbi not. qd iuris in delegatis. ⁊ in arbitris. dic vt. s. de ar bi. c. j. in executorib⁹ testamēti. dic vt. s. eo. lib. de testa. c. fi. in tu toribus ⁊ pcur. dic vt. s. eo. li. de pcur. si duo. in istis aūt et simi libus qui habēt iurisditionē vel negocij executionē insoliduꝫ quē actū dicatur vnus aliū pueni re vel preoccupare: no. in. c. p nul. s. de foro cōpe. ⁊ bar. in. l. si plurib⁹. de leg. j. ⁊ qd not. in. l. i de sepul. vio. ⁊ dixi in. c. si duob⁹. de rescrip. s. e. ⁊ vide quod no 2 Bar. in. l. ij. ff. de sepul. vio. ¶ † Secūdo not. q inquisitores i tota puincia sibi cōmissa possunt p tribunali sedere ⁊ ius dicere extra nō: nisi forte partes cōsenserint: ⁊ etiaꝫ ordinarius ibi q non credo. dic tamē de ista prorogatione de loco ad locū. vt no Io. an. de offi. deleg. P. ⁊ G. ⁊ s. eo. li. de rescrip. statutum. §. i nullo. ⁊ per Cy. in. l. si qui ex cōsensu. de epi. audi. ¶ Tertio no in ver. necnō. q propter famā ⁊ suspitionem potest pcedi in ho crimine ac etiā ppter scandalū ⁊ tumultū populi. ij. q. v. omnib 3 ⁊ de purg. cano. inter. ¶ † Quarto no. q inquisitores possu absoluere iuxta formā ecclesie. i. redeūtes ad catholicā vnitat qd est verū etiam nō obstantib⁹ sentētijs quas diebus solēnil ter in anno papa pfert ꝯtra tales: super quo vide no. per Io. a s. eo. excōicamus. §. j. ⁊ §. sane. eps etiā ⁊ eius superior possu tales absoluere. xxiiij. q. j. c. ij. in fi. vtrum auteꝫ valeat absolut non seruata forma. vide plene in. c. cū desideres. de sentē. excom ¶ Quinto not. q simulata cōuersio non prodest. ⁊ est regula q illud qd geritur simulate non valet. vt. C. plus valere qd ag q qd simulate concipitur. l. j. ⁊ per totū. quādoq; simulatio co mēdatur. xxij. q. ij. vtilem. ⁊ xxiiij. q. j. officij. ⁊ est mala simulat ista cū quis vult bonus videri: ⁊ est malus: vnde Tulius li. j. d officijs. Totius aūt iniurie nulla capitalior q illorū qui cū m xime fallūt id agunt: vt boni viri esse videātur. Et alibi simula equitas est duplex iniquitas. debet g iudex in casu nostro sub liter aduertere: vt dicit tex. quia sepe vitia se esse virtutes mēt tur. nam troianos equus nō fefellisset nisi quia formaꝫ miner mentitus est facit. xlj. di. sepe. ¶ Sexto no. in. §. verū. q in ex minatiōe testiū vltra iudicē ⁊ notariū requiritur pñtia duor est spāle. regulariter vero statur actis iudiciarijs etiaꝫ sine te bus. qd dic vt no. s. de pba. qm ꝯ in glo. sic ergo. Quid igit' i ris erit si testes dicāt aliud notariū scripsisse q dixerint. vide. de pscrip. ad audientiā. ⁊ p Cy. C. de fal. si quis decurio. Reu cat hic Io. an. in dubiū. vtrū in hoc crimine ad pbationem su ciāt duo testes. arguit qd no. s. eod. excōicamus. §. adijcim⁹. i tres aut plures ⁊c. ⁊ sic no. Host. eo. ti. §. qualiter. ver. vt tñ. I noc. in. c. sicut. el. j. de symo. dicit q in crimine symonie ⁊ here minores pbationes sufficiūt. C. de hereti. l. ij. dicit tñ q lꝫ le argumēta sufficiāt ad cōuincendū queꝫ de heresi illa tñ opor plene pbari: vt. c. lr̄as. de psump. ¶ Septimo no. in. §. ad ꝯsc bendas. de tabellionib⁹ qui postea efficiūtur religiosi vel cle ci in sacris. in cā eni heresis possunt libere exercere officiū tal lionat⁹ ⁊ cū hoc sit spāle videt' in ꝯtrariū in alijs ius cōe. s. q alijs causis nō possunt. qd dic vt in glo. p hāc deuenerūt ergo cām a qua incipere nō possunt. ergo ⁊c. vt. l. vrani⁹. ff. de fidei. Et tene menti glo. p hāc ⁊c. in eo qd dicit q veteres rogation complebit: sed nouas nō recipiet. de clerico ꝯstituto in sacris men seculari est dubiū. an possit in causis ⁊ negocijs clericoꝝ ficere instrumēta. ⁊ quid iuris de confectis ab eo inter laicos faciāt fidē. dic plene vt. s. ne cle. vel mo. c. sicut. Incidēter tang Io. an. quis satisfaciet de labore istis tabellionib⁹. dicit q n ab his cōtra quos inquirit': qr inquisitiōes debēt fieri sine in modo reorū. in aut'. vt nulli iudicū. §. his insup. col. ix. ad hoc de qd no. Io. an. s. de do. ⁊ ꝯtu. cū dilecti. in fi. super glo. vltim. ¶ Octauo no. in. §. cōpensandi. q maiori iudici qui ꝯcurrit exercitio cū minore est deferendū. ⁊ pōt ipm minorē cōpescere molestia. sed nō ita par parē. de elec. innotuit. ⁊ qd no. Inn. de 4 scrip. cū ꝯtingat. ⁊ c. volētes. de offi. le. vbi vide. ¶ † Nono n q inquisitores possunt si opus fuerit inuocare auxiliuꝫ brach secularis. alij aūt delegati pape vtrū hoc possint. not. hic Arc. de quo plene per Io. an. de offi. dele. significasti. ¶ Decimo n in. §. nō obstantib⁹. q papa derogat omnib⁹ priuilegijs qbus q; cōcessis per que posset inquisitorū officiū impediri. lꝫ eni fr tres minores etiā pdicatores ⁊ multi alij sint exempti. tales e ptiones eis nō psunt in causis heresis. ad hoc. s. e. ad abolen in fi. ⁊ no. hic istā clausulā non obstantib⁹ que hic venit ad de gationē religiosorū. qñq; venit ad derogationē iuriū statuto ⁊ priuatarū personarū iuriū. de quo plene scripsi in. c. si propt s. eo. lib. ⁊ vide qd no. in aut'. qua in puincia. C. vbi de crimi. a oportet. ⁊ p bar. in extrauagāti ad reprimēdum. ¶ Querit c ca hoc glo. qr ista cōstitutio est prior in tpe q. c. statutū. s. de scrip.

scrip. vtrũ per istam sit illi derogatum sicut est derogatum cõsti
tutioni de duabus dietis. videt᷑ ꝙ nõ: qꝛ de natura legis est cor
rigere priorẽ non ecõuerso. glo. tenet ꝙ ista cõstitutio non tãgit
illã: qꝛ loquitur in diuerso casu. idem in nouel. ꝛ Archi. qꝛ inter
cõstitutiones hoc volumine cõprehensas nõ inspicim⁹ tp̃s adi-
tionis sed ꝯfirmationis. que eodẽ tp̃e facta fuit. ad hoc vide qd̃
no. Cy. in. l. ij. C. de testa. tute. ꝛ hoc in nouel. super glo. que inci
pit. s̃. de rescript. ¶ Undecimo not. in. §. statuimus. ꝙ dñi tpa-
les prestare possunt iuramentũ ad requisitionẽ inquisitorũ sup
obseruãtia cõstitutionũ que sunt ꝯ hereticos ꝓmulgate ꝛc.

1 ☞ Sententia ꝯtra hereticos est ferenda.
2 Acta facta in vno iudicio faciũt fidẽ ꝯtra eundẽ in alio.
3 Heretici obedientes qui dicãtur.
4 Inquisitor põt mitigare penam.
5 Inquisitor põt mitigare penã de ꝯsilio diocesani.

Ut commissi. ¶ No. formã delegationis vobis ꝛ vestrum singulis ꝛc. Alia est forma in. c. prudentiã. de offi. deleg. Alia in. c. cũ plu
res. eo. ti. s̃. eo. li. iuxta hoc vltra doc. queritur statutũ est hic ꝙ
omnes priores vel quinq; ex eis possint super aliquo prouidere
vtrũ quinq; poterũt hoc expedire alijs aliter nõ vocatis. videt᷑
ꝙ non: vt. l. heredes mei. §. peto. ad trebel. in ꝯtrariũ facit. d. c.
cũ plures. dic ergo ꝙ qñq; aliquid cõmittit᷑ pluribus apposita
clausula: ꝙ si aliqui noluerint vel nõ potuerint interesse alij exe
quãtur. tũc per istos alios nõ potest procedi ad actũ nisi primo
constet de aliorũ impotentia vel volũtate: vt. s̃. c. prudentiã. qñ-
q; apponit᷑ clausula ꝙ possit expediri per eos vel aliquos ex eis
nec aliud adijcitur. ꝛ tũc aut qd̃ cõmittit᷑ respicit eorũ cõmodum
ꝛ tũc intelligitur si alij noluerint vel nõ potuerint: vt. d. §. peto.
ꝛ l. fundũ sub cõditione. §. his verbis. deleg. j. aut nõ respicit eo
rũ cõmodũ sed grauamen. vt in pluribus iudicib⁹ vel delegatis
vel arbitris. ꝛ tũc possunt alij nõ requisitis alijs actum gerere ꝛ
preoccupare: vt. d. c. cũ plures. ꝛ hoc ex predictis pꝫ sol. questio
nis ꝓposite. Nam aut fuit cõmissum prioribus id qd̃ concerne-
bat eorũ cõmodũ aut grauamẽ vt ex p̃dictis apparet. ¶ † Se-
1 cũdo no. ꝙ ꝯtra hereticos ꝛ similes est ferenda sñia ꝛ est sñia de
claratoria nõ de nouo inductoria: qꝛ prius erãt a lege ꝛ canone
condemnati. xxiiij. q. j. ꝛ qd̃ no. Jo. and. j. c. cũ ꝑm leges. ¶ Ter
tio no. ꝙ parati ad requisitionẽ inquisitorũ debẽt assistere ꝛ eis
debere cõsiliũ sed vtrũq; gratis: videt᷑ ꝙ nõ: qꝛ nullus de suo
cogitur impendere beneficiũ. de p̃scrip. cũ ex officij. dic cõtra qꝛ
negociũ fidei quilibet tenetur defendere. ij. q. iij. nolite. ꝛ est spe
ciale. Al's nullus cogitur suis sumptib⁹ militare siue de suo im-
pendere beneficiũ. de prescrip. cũ ex officij. cũ si. ¶ Quarto no.
in ver. ꝛ ꝯtra illos ꝛc. ꝙ in ꝓuincia in qua quis ꝯtraxit crimẽ he
resis est ꝯtra ip̃m procedendũ. Judex etiaꝫ domicilij videtur ꝙ
possit ꝓcedere. Sed pone ꝙ heretic⁹ de bononia recessit ꝛ trãs-
tulit se Rauẽne. Inquisitor bononie petit eũ remitti. iuxta no.
in cle. pastoralis. §. ꝙ si punitio. j. de reg. iur. Inquisitor rauẽne
vult ip̃m punire. An possit. Ja. de ra. ꝙ sic. quia ex quo heretic⁹
in omni loco delinquit. vt. l. arriani. C. eo. ti. Pe. ꝯtra qꝛ remit-
tendus ad locũ vbi magis delinquit ꝛ vbi notoria sunt eius de-
licta: vt. l. si cui. §. fi. ff. de accu. ꝛ ita refert hic Jo. and. remittens
ad Cy. C. de sum. tri. l. j. De ista remissione in ꝯtractibus ꝛ deli-
ctis qñ fieri debeat vel nõ not. Jo. cal. in ti. de rapto. Et ego ple
ne in repetitiõe. c. postulasti. de fo. cõpe. ¶ Quid si forensis hic
condemnatus de heresi alibi habet bona an fiscus hic vbi est la-
ta sñia: an ille vbi bona sunt occupabit varie disputatum reperi
omniũ dicta refero in. d. repeti. cõe. in. d. c. postulasti. de foro cõ-
pe. ꝛ Bar. tangit in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. ¶ Quin-
to no. qd̃ dicit licꝫ ad alias partes ꝛc. videt᷑ em̃ ꝙ ꝯtra absentem
possit procedi super crimine heresis in loco delicti. In alijs etiã
criminibus qualiter ꝯtra absentẽ ꝓcedat᷑. vide. s̃. de do. ꝛ ꝯtu. ve
tatis. xxiij. q. ix. in summa. in ꝯtractib⁹. vide in. c. romana. §. cõ
trahentes. s̃. de foro cõpe. Sed qd̃ nec in ꝯtractibus nec in deli
ctis cõtra absentẽ extra ꝓuinciaꝫ procedi possit ꝓbatur aperte
quia iudiciũ incipit a citatione: ꝛ sine ip̃a iudiciũ est nullũ: vt. l.
que. C. quõ ꝛ qñ iud. Sed ꝯtra existentẽ extra territorium iu
dex nõ põt aliud statuere: vt in. c. vt animarũ. §. j. s̃. de ꝯsti. ergo
processus iste non põt habere principiũ. So. dicit Jo. mo. benefi
cio huius cõstitutionis quo ad ꝓcedendũ extra territoriũ inq̃si
toruꝫ iurisditio intelligit᷑ prorogata. vel loquitur de fugitiuo q̃
remittendus erat ad requisitionẽ inquisitoris sub quo deliquit
vt. l. j. C. vbi de cri. agi opor. Ego dico ꝙ so. hui⁹ ꝯtrarij pendet
ex illa. q. an citatio verbalis possit fieri extra territoriũ: ꝛ si tene
mus qd̃ cõiter oẽs tenẽt leuis est so. ꝙ inquisitor citare poterit
hereticũ vbicũq; moret᷑. vt. d. §. ꝯtrahẽtes remanet tñ dubiũ: qꝛ
d. §. effectũ talis citatiõis limitat ꝛ restringit ad missionem in
bo. ꝛ exp̃sse ꝓhibet personalis pene impositionẽ: q̃ cũ veniat he
retico imponẽda nõ videt᷑ ꝙ citatio talis possit eũ arctare extra

2 cogita. ¶ † Sexto no. in v̄. necnõ faciendi ꝙ acta facta in vno
iudicio faciũt fidẽ ꝯ eundẽ in alio. ꝛ sic videt᷑ ꝙ iudex laic⁹ tenea
tur stare actis ꝛ scripturꝭ inq̃itoris cũ sñiam ei⁹ exequit᷑: qd̃ dic
per bar. in. l. si ꝯfessus. ꝛ. l. diuus. de cust. re. in ciuilib⁹ v̄o an acta
corã vno iudice faciãt fidẽ corã alio: ꝛ sint edẽda corã eo. dic ple
ne vt. l. is apud quẽ. C. de edẽ. ꝛ. c. fi. s̃. de ꝓba. ꝛ. c. cãm q̃ scꝫ de te
sti. vbi plene an inter easdẽ vel alias ꝑsonas fidẽ faciãt in alio iu
3 dicio. ¶ † Septimo no. in ver. ꝛ illoꝝ. ꝙ heretici cõuersi ꝛ obe-
diẽtes humiliter mãdatis sunt carcerãdi vel murãdi: qui aũt di
cãtur obediẽtes. dic ꝙ moniti infra tp̃s gr̃e cõparẽtes ab alijs
nõ p̃uenti. ad hoc. l. j. §. si mater. ff. ad tertul. Idẽ si post tp̃s gra
tie re tñ integra qꝛ nec ꝑsonaliter requisiti nec ꝓbatiões ꝯ eos
recepte. ad hoc. s̃. de p̃bẽ. si tibi absenti post tp̃s vero gr̃e ꝑsona
liter requisit⁹ lꝫ veniat indign⁹ est venia: lꝫ errorem detegat ꝑm
Arch. qui remittit de hoc ad Host. in sum. eo. ti. §. qualiter dep̃
hendatur. ver. aduerte tñ. ¶ Hic incidẽter querit Jo. and. post
Arch. vtrũ pena carceris inferat᷑ per modũ sentẽtie diffinitiue.
dicit ꝙ non: quia carcer' nõ est inuentus regulariter ad penam:
vt. j. de penis. q̃uis detrusi. ergo in carcere vel alijs penitentijs
leuioribus onerati ex hoc nõ dicũtur diffinitiue damnati. nã de
trudũtur in carcerem ad penitẽtiam de quo si exiuerint possunt
vt heretici cõdemnari ꝑm Archi. formã aũt ꝓnũciatiõis contra
4 hereticũ hic videas ĩ nouel. vbi aliter tenet q̃ Arch. ¶ † Octa
uo no. ꝙ inquisitor põt mutare ꝛ mitigare penã inflictã: non so-
lus sed cũ ep̃o ꝛ est speciale regulariter em̃ ista alteratio vel mi-
tigatio debet fieri tempore diffinitiue sentẽtie. non postea et ex
causa iusta. de quo plene in. l. q̃d ergo. §. pena grauior. ff. de his
qui no. infa. ꝛ per Inn. s̃. de consti. ꝛ de voto. c. j. ¶ Nono nota
in ver. priuandi preterea formã pronunciatiõis sup beneficijs ꝛ
alijs hic expressis. videt᷑ em̃ ꝙ talis priuatio fit in sententia ex-
primẽda ꝛ vtũtur inquisitores verbis hic expressis videlꝫ priua
mus ꝛ priuatos nũciamus ꝛc. aduerte quia in ꝯclusione mea in
c. postulasti. tenui ꝙ iudex delicti nõ debet expresse ferre senten
tiã priuatiõis super beneficio cõdemnati sito in alia diocesi. qꝛ
illa priuatio venit in cõsequentiã delicti. sup quo tñ videt᷑ ferẽ
da sñia. ꝛ nõ sup pena que a iure descẽdit: vt. l. j. ff. ad turpil. Un
de in casu huius ver. sup̃fluã puto hãc expressionẽ priuationis ꝛ
sufficere credo ꝙ iudex pronũciet aliquẽ fuisse hereticũ: vt. d. l. j.
post prin. ibi. ꝛ q̃uis nihil de pena subiecerit tamen legis ptãs
aduersus eũ exercetur: nam facti quedam questio in arbitrio iu
dicãtis est ad hoc. j. c. cum ꝑm leges. in fi. vbi super crimine man
5 dat ferri sñiam. ¶ † Decimo no. ꝙ inquisitor debꝫ mitigare pe
nam de ꝯsilio diocesani. Utrũ aũt hoc casu ꝛ in si. cũ mandatur
ab hoĩe vel. l. aliquid fieri de ꝯsilio vel cũ cõsilio. teneat᷑ ille cõsi-
lium sequi. vide plene de re. iu. nullus ex ꝯsilio. in mercu. ꝛ ꝑ bar.
in. l. j. §. si plures. ff. de exerci. ꝛ ne sed. vacã. c. j. s̃. eo. li. ¶ Unde
cimo not. ꝙ in eadẽ inquisitione põt ꝓcedi ꝯtra hereticos rece-
ptatores filios ꝛ credentes. Sed ꝯtra hoc opponitur ꝙ nõ pos
sint accusari plures in eodeꝫ libello nec etiã in diuersis nisi duo
tm̃: vt. l. hos accusare. §. l. iulia. ff. de accu. Sol. distingue vt ibi ꝑ
Bar. ¶ Duodecimo no. ꝙ nõ est cõsilium ep̃i requirendum in
destitutione qui dolũ adhibuit in collatiõe sed est ex illa fraude
puniendus a suo iudice. ꝛ sic nõ ab inquisitione quãtũcunq; hũc
dolum ip̃e detexerit ꝛ cognouerit incidenter de eo. Nam istud
crimẽ est separatũ ab heresi. Si vero esset connexum nõ esset du
biũ ꝙ punitio ad eũ pertineret. Qñq; tñ cõtingit ꝙ põt q̇s pu-
nire crimẽ cõmissuꝫ corã eo lꝫ al's de illo nõ posset principaliter
cognoscere: vt. l. nullũ. C. de testi. ꝛ per bar. plene in. l. si quis ob
repserit. ꝛ. l. diuus. ad. l. corne. de falsis. Tangũt hic doc. q̇s erit
iudex ꝯtra ep̃m delinquentem: vt hic dicit᷑. Quidã ꝙ Metro-
politanus. xxx. q. iij. qꝛ cognouimus. in ꝯtrarium videt᷑ ꝙ sino-
dus. xxxj. q. j. si clericus aduersus Arch. tenet primũ. ꝛ ad ꝯ̃riũ
rñdet ꝙ loquit᷑ ꝑm antiqua iura qñ oẽs cause deferebãtur ad cõ
silia ep̃orũ. Arch. tñ subdit ꝙ qñ tractatur de pena ep̃oꝝ metro
politanus existens in sinodo est iudex cõpetens: qd̃ remittit ad
no. per Inn. ꝛ Host. de p̃ben. graue.

1 ☞ Metus baptismũ impedire nõ dicit᷑.
2 Judeus transiens ad secta saracenorũ an sit puniendus.

Contra christianos. Soluit dubiũ qd̃ fortificat ibi
1 ꝙ si. ¶ † No. ꝙ met⁹ ꝛ coactio nõ impedit baptismũ si
ue eius effectum nisi fuerit coactio absoluta et precisa de qua et
de conditionali. vide exemplum. xv. q. j. merito querit᷑. ¶ Que
ro vtrum contra iudeos qui istos baptizatos ad eoruꝫ perfidiã
transeũtes vel redeũtes suscipiũt extendat᷑ inquisitoris officiũ.
videt᷑ ꝙ nõ. qꝛ nõ possunt ex tali fauore censeri heretici: cũ nũq̃
fuerint xp̃iani. Jo. an. tenet hic ꝯtrarium in nouel. Et si dicatur
cum isti tales defensores debeant tanq̃ heretici condẽnari vt. s̃.
c. quicũq;. quomodo poterit vt hereticus condemnari qui nũq̃
credidit siue fidem habuit. dic ꝙ aliter punientur. ꝛ no. hũc arti-

culꝑ.nam quandoqꝫ pena ordinaria qua punitur principalis.⁊ puniri debet etiā prestans opem nō cadit in prestante opem: certe punietur alia pena.Et aduerte quia quādoqꝫ in persona principalis est qualitas ꝓpter quam durius punit̃ ꝙ̄ prestans opez quādoqꝫ mitius.pone exemplū nobilis in eodez genere delicti plus punitur ꝙ̄ popularis:vt ergo nobilis mandans populari ꝙ delinquat punietur pena sua.⁊ quid ecōuerso.dic vt.l.ꝗ̇ seruo.ad fi.ff.de fur.

2 ¶ † Quero secūdo vtrū sit puniēdus iudeus qui transiuit ad sectā saracenorū:videtur ꝙ nō:q: cū vtraqꝫ secta tolereẗ a nobis:vt.s̄.de iude.⁊ si iudeos.⁊.C.de paga.l.christianis.⁊ quelibet sit in statu perditiōis nō est curanduz in qua ipsarum sit:quia nil refert quid de equipolentibꝰ fiat.C.de epis.⁊ cle.l.deo nobis.⁊ cum ambo sint extra eccl'iam nihil ad nos de his ꝗ̇ foris sunt.ij.q.j.multi.Judei em̄ ⁊ saraceni canonicis ꝯstitutionibus nō arctātur.de diuor.gaudemꝰ. hanc partem tenet Oldr.ꝯsi.xlvij.vbi latius examinat istam.q.

1 ☞ Bona viri lꝫ ꝓpter delictū veniant cōfiscanda:tamen nō publicatur dos mulieris.

2 Matrimoniū cōtractū cū heretico an teneat.

1 **DEcreuit.** Ponit dictuz qd̄ scd̄o determinat ibi qd̄ intelligendū. ¶ † Not.ꝙ licet propter delictū viri bona sua veniant cōfiscanda nō tamē publicabiẗ dos mulieris que nō fuit culpabilis.Ratio dubitandi fuit q: maritus constante matrimonio censeẗ dn̄s rerū dotaliū:vt.l.dote.C.de rei ven.ergo videbaẗ venire in cōfiscatione sicut alia bona sua.Ratio decidendi in contrariū fuit quia dos est ꝓpriū patrimoniū mulieris:vt.l.iij.§.sꝫ vtrū.ff.de mino.⁊ ꝓpter delictū viri nō debet remanere indotata in.c.ex literis.de pigno.nō ob.l.doce.q: dominium qd̄ vir habet in dote ꝓcedit ex quadā iuris fictione:naturali vero cōsideratione est mulieris:vt.l.in rebus.C.de iure do.Unde sicut viro vergente ad inopiā debet dos mulieris restitui:vt.d.c.ex literis.⁊.l.si cōstante.so.ma.ita cum eius bona publicātur.ex hoc em̄ detegitur ꝙ vergit ad inopiā.etiā pōdera tex.qui dicit non debeāt cōfiscari ⁊c.Ex hoc em̄ verbo argue ꝙ mulier veniēs tp̄e excusatiōis super bonis mariti heretici impedit in cōparationem in fiscū.de alijs vero qui veniūt p̄tendentes hereticū possedisse aliqua de eorū bonis.vtrū impediāt istā in cōparationē. vide ꝑ Cy.in.l.ob maritorū.C.ne vx.ꝓ mar.⁊.l.j.C.de priuilegio fisci. Quero quid ecōuerso ad text.vtrū ꝓpter heresim mulieris publicabiẗ dos.⁊ loquor in casu quo matrimoniū nō soluiẗ.q: forte mulier carceraẗ vel etiā vbi debet mori quia tradiẗ iudici seculari tanꝙ̄ relapsa.maritus vero ex pacto vel cōsuetudine debebat lucrari certā partem dotis.an lucrabiẗ hoc casu.dic ꝙ ꝗ̇nqꝫ casibus publicaẗ dos ꝓpter delictuz mulieris enumeratis:in.l.quinqꝫ legibꝰ.ff.de bo.dam.in alijs ergo delictis ⁊ ꝓ ciuilibꝰ debitis mulieris cuz matrimonium nō soluaẗ non pōt fieri executio suꝑ dote.vt ibi no.qd̄ not. ¶ Quid si hereticus possidebat feuda vel emphyteosim ab aliqua eccl'ia.vtrū ista ⁊ alia bona cōditionata publicabūtur.dic plene per Bar.in.l.si finita.§.si de

2 vectigalibus.de dā.infec. ¶ † Ultimo no.ꝙ tenet matrimoniū

3 cōtractum cū heretico [a].de quo ꝑ Jo.an.de cōdi.appo.c.fi.suꝑ ij.glo.de ꝯtracto cū excōicato etiā certū est qd̄ tenet.s̄.de eo qui dux.in matri.c.significasti.no.etiā glo.fi.ꝙ qn̄ lex punit sciēter ꝯtrahentez ad cōmissionē dicte pene requiritur scia tempore cōtractus.nec noceret quo ad illam penā scientia superueniēs ex postfacto.de quo vide glo.not.in cle.j.de ꝯsan.⁊ affi.in glo.iij.

a ¶ Cū heretico.Adde Spe.in ti.de diuor.v̄ si.de modo

1 ☞ Infectio est maior in viro ꝙ̄ in femina.

2 Delictū parentū an noceat descendētibꝰ per lineā femininā.

STatutum. No.ꝙ cum dicat condemno vel cōcedo vsqꝫ ad scd̄am gn̄ationē dictio vsqꝫ poniẗ inclusiue.vt sic secūdam gn̄ationez includat.de qua dictiōe vsqꝫ vtrū ponatur inclusiue:dic plene per Bar.in.l.patronus de leg.iij.⁊.l.meminisse.de offi.ꝓconsul.⁊ leg. per Archid.s̄.de rescrip.gratiose.⁊.xv.qō.iiij.placita.per eundē.⁊ multa iura de hoc varia vide per Old.ꝯsi.xlv. ¶ Secūdo not.ꝙ plus extendiẗ quo ad prolē delictum pa

1 tris ꝙ̄ matris. ¶ † Nam infectio in viro est maior ꝙ̄ in femina ideo maiori bono maiꝰ malū opponiẗ s̄m philosophuz. ¶ Tertio no.in ver.hoc sane.ꝙ pena cōtra filios habet locū si parētes decesserunt heretici fautores ⁊c.Secus aūt si emendati ⁊ incorporati ecclesie vnitati.tales em̄ redeūtes nō fingūtur fuisse heretici:quia ecclesia eis parcit ⁊ recipit:vt.s̄.c.super eo.Sed quid dices de filijs relapsorum qui tamē relapsi penitentes ⁊ conuersi sacramēta ecclesie receperūt an teneantur hac pena de qua in prin.c.videtur ꝙ nō:quia sunt de corpore ecclesie.Itē benigna interpretatio est facienda pro filijs qui puniuntur pro crimine alieno:vt.C.de natu.lib.l.legem.ꝯtrarium tenet hic Jo.and.in nouella.Saluti em̄ anime taliū prouideẗ non corporis:ex quo credit ꝙ eius corpus exustum vel cineres nō debēt in cimiterio sepeliri.nam.c.super eo.p̄alleg.sepulturam nō permittit:sed penitentiam ⁊ eucaristiam s̄m eū hoc latius tex.igitur istuz sane intellige in non relapsis quorū filijs parcitur quo ad istas penas

2 prout hic dicitur. ¶ † Opponiẗ ⁊ videẗ ꝙ delictū parentū noceat descendētibus per lineaz femininā:vt.j.de peni.vbicūqꝫ nam tales nō sequūtur in honoribus ⁊ beneficijs ꝯtradictio matris sed patris:vt no.in.d.c.vbicūqꝫ. vt.d.l.cum legitime sta.ho.So.vt in glo.hucusqꝫ.que ponit duos intellectꝰ ad tex.vt in ea patet.⁊ vide per Cy.in.l.quisquis.C.ad.l.iuliā maiesta.vbi tangit an in crimine lese maiestatis cōmisso per feminam filij puniantẗ.⁊ ibi per eum videas in.iij.q.quare plus punitur posteritas ex delicto patris ꝙ̄ matris.⁊ intelligit Jo.an. quo ad bona delinquentis que cōfiscantur debet intelligi omnis gradus exclusus:vt sic pena sit perpetua:vt.l.seruꝰ.C.de penis.quātuz vero ad officia publica vel beneficia ecclesiastica loquitur iste tex.quātum vero ad hereditates extraneoruz eis relatas in crimine lese maiestatis est expressum ꝙ filij talium non sunt capaces.in.d.l.quisquis.Quod vtrū ita sit in crimine heresis.Cy.ibi ꝙ sic ad fi.vbi etiaz tangit an auferētur ab eis tanꝙ̄ ab indignis.⁊ sic deuenient ad fiscū.an vero sit taliuz institutio pro nō scripta:⁊ sic deferatur veniētibus ab intestato ipi defuncto.de quo dicūt ibi in.v.q.et per Jac.de bel.in.q.quam ponit in.C.de his qui.vt indig.habes igitur tres casus ex predictis. nam quandoqꝫ queritur de punitione descendentium ab hereticis in bonis ipsorum hereticorum:an in beneficijs publicis et ecclesiasticis.aut de dictorum descendentium inhabilitate circa hereditates extraneorum:vt ex predictis patet.Quero post glo.que incipit.s̄.dixit ⁊c.quia tex.iste.⁊.c.quicunqꝫ.s̄.eo.loquitur de filijs.vtruz debet intelligi de legitimis ⁊ naturalibus vero de illegitimis quibuscunqꝫ.plures enim sunt species filiorum:vt not.in.c.tanta.qui fil.sint legiti.Glo.tenet ꝙ etiaz illegitimi includantur sub ista constitutione si ex hereditate parentum hereticorū aliquid deberent percipere.sic refert Joā.an. consuluisse cum quibusdam doc.nam cū illegitimus sit de genere improbato nō minus timetur in eo paternū crimē ꝙ̄ in naturali ⁊ legitimo:vt.d.l.quisquis.Nam si puniūtur filij nō odibiles:multomagis iuribus odiosi:ne plus habeat luxuria ꝙ̄ castitas:vt.l.iij.ff.de dona.inter virum ⁊ vxo.Et hanc opi.glo.tenet Cy.si illegitimus sit natus ex certo coitu.Si vero coitus talis sit ex quo lex non vult eū filiū appellari:⁊ sic existimat patrez incertū.tūc non includiẗ sub ista ꝓhibitione:vt sic conscia hoīs conformetur cū cōscientia legis:vt in auẗ.de iudi.§.oportet.Ubi circa naturales tm̄ glo.distinguit ꝙ aut loquimur quo ad paternam reuerentiā.⁊ hoc casu appellatione filiorū naturales continētur.Aut loquūtur quo ad cōmoda vel honores:⁊ taliū nō habetur ratio.ita dicit glo.nota.in cle.ij.de baptis.suꝑ verbo liberi.quantū ergo ad ipsorum punitionē etiā continētur s̄m Jo.an. hic in gl.⁊ hoc regulare videẗ ꝙ magis extendamꝰ ad eos odia ꝙ̄ fauores.⁊ ex dicta eius theorica sequitur ꝙ si statutuz procederet de pena erga aliquos priuando eos cuz filijs suis honoribus ciuitatis:vel forte ꝙ tales de tali domo cū suis filijs sint perpetuo banniti.sub isto vocabulo filiorū veniēt ⁊ naturales.sic pro premiū cōferendo forte doctoribus vel militibus cū eorum filijs:ad immunitatē illā nō includerētur naturales.Alibi sentit Cy.in sn̄ia qua cōdemnatur pr̄ cū filijs:ꝙ aut est odiū rōnale ⁊ includenẗ filij naturales.Aut irrōnale ⁊ includenẗ.ita no.ip̄ in l.si libertinū.C.de interdic.ma.facit.l.fi.C.de na.lib.vbi ꝓz naturalē in odio irrationali nō cōprehendi appellatione filiorum. Ego dico ꝙ ista.q.latius discurrit:quia quādoqꝫ verbū filij profertur in legibꝰ siue statutis.qn̄qꝫ in testamētis.qn̄qꝫ in ꝯctibus qn̄qꝫ in sentētijs.Et si in legibus dic vt.d.l.fi.et.l.parētes.ff.de in iusvo.⁊.l.adoptiuis.§.seruiles.ff.de ritu nup.Si in statutis habui questionē de facto Senis vbi est statutū ꝙ de omnibꝰ legatis siue relictis soluatur gabella exceptis filijs qui d̄ relictis a patre soluere nō teneātur.Erat questio vtrū filij naturales de talibus tenerētur soluere.⁊ videẗ ꝙ sic:quia tales nō continentur appellatione filiorū quo ad eorū cōmoda:vt not.in.d.cle.j.⁊.q.v.si quidē.⁊ in.x.col.si de feu.fue.cōtro.c.adoptiones.§.naturales.Item filij naturales ꝯtinentur appellatione filiorum per interpretationem ⁊ extensionē vt est tex.C.de insti.⁊ substi.l.generaliter.§.humanitatis.Sed talis interp̄tatio extēsiua cessat in statutis:vt in.l.quicquid astringēde.de ver.ob.In ꝯtrariū appellatione filij veniāt naturales tm̄.videẗ tex.in.l.ij.C.de na.lib.⁊.l.lucius.§.fi.de lega.ij.Et q: de illa.q.facti plene scripsi in c.raynaldꝰ.d̄ testa.in.viij.q.ideo hic remitto ad id qd̄ plene scripsi in.c.Raynaldus.de testamentis.in.viij.q.Tertium mēbrum fuit cum appellatio filiorum profertur in testamentis:vtrum extendatur ad filios illegitimos.dic vt not.s̄.de proba.in presentia.⁊ in.l.si quis ex facto.§.si quis arrogatꝰ.ad treb.⁊ ibi ꝑ bar. De alio mēbro quādo ꝓfertur in sententijs ꝗ̇ nō firmat:sꝫ remittit ad no

tit ad not. per Cy. vbi. s. Ultimũ membrũ est quãdo ꝓfert in
contractibus. puta recipit quis emphyteosim pro se ⁊ suis filijs
Spec. format istam. q. in ti. de loca. §. nec aliqua. ver. lxiij. et ibi
equiparat quo ad hoc contractus et vltimas voluntates. aliter
Bart. in. l. si quis arrogatus. ⁊ ego plenius in. d. viij. q. facit q̃d
no. Bar. in. l. j. ff. de accu.

1 ☞ Epi sub gñali cõmissione quare nõ includantur.
2 Par licet in parem non habeat iurisditionez tamen tenet eius
delictum superiori nũciare.

Inquisitores.

Prĩo ponit dictuz a quo
excipit vnũ casum ibi nisi.
secũdo inquisitores informat quõ exceptio locuz nõ
habeat. ibi. ¶ † Quero q̃ est rõ quare sub gñali cõ-
missione nõ includãtur epi: dic q̃d forte: qꝛ speciali nota digna:
nisi exprimãtur vidẽtur neglecta: vt. l. iter apud labeonez. §. hoc
dictũ. ff. de iniur. vel dic aliter: qꝛ cũ sunt plures iudices in pro
uincia paris potẽtie vnus nõ potest ꝓcedere ꝯtra reliquũ si de-
linquat: quia par in parẽ ⁊c. vt in. c. innotuit. de elec. In ꝯtrariũ
facit: quia romulus puniuit fratrẽ sibi parẽ in iurisditione: vt. l.
ij. ff. de re. diui. ⁊ vidi de facto. duo em̃ habebãt in castro merũ ⁊
mixtũ imperium. vnus cõmisit homicidiũ capitaneus patrimo-
nij volebat partẽ cõfiscare ſm cõstitutionẽ ibi frater dicebat ꝙ
ad eũ spectabat punitio. de qua. q. vide per Bar. in. l. inter tuto
res. de admi. tuto. ⁊ dixi latius in. c. postulasti. de foro cõpe. ad h̃
optime facit. l. qui duos. ff. de procura. vbi duobus ꝓcuratoribꝰ
datis ad omnia facta dñi vnus non poterit agere ꝯtra reliquuz
2 ad debitũ in quo esset domino obligatus. ¶ † Secundo not. ꝙ
licet par non habeat iurisditionem in parem. tenetur tñ eius de
lictũ nũciare superiori. vtrũ aũt sit credendũ eius relationi. dic
vt. l. diuus. de custo. reo. ⁊ c. ꝑterea. s. de testibus cogẽdis.

1 ☞ Ordinarius ⁊ inquisitor habent iurisditionẽ insolidũ cõ
muniter ⁊ diuisim.
2 Inquisitor et ordinarius si simul citant corã quo magis debeat
comparere.

Per hoc quod.

Sunt tres partes que patẽt
secũda ibi verũ. tertia ibi siue
aũt. ¶ Not. ꝙ dicit delegatũ ex hoc em̃ verbo patet ꝙ
inquisitor etiam generaliter deputatus in prouincia habet dele
gatam. hoc etiã probat ver. verum. Nam si haberet ordinariam
⁊ discordaret ab ordinario in sentẽtia valeret absolutoria. vt de
re iu. duobus. Sed in dicto ver. dicitur ꝙ est recurrendũ ad pa-
pam cũ discordãt. Non ob. c. ne aliqui. s. e. vbi innuit ꝙ habeat
ordinariam ex eo q̃d nõ expirat eius officiũ reintegra moriente
papa. nam ibi dicit ꝙ est speciale in fauorẽ fidei ergo alleg. expi
raret. ⁊ sic facit pro. ij. notabi. ꝙ epi quãdoq; ꝓcedũt autoritate
ordinaria. quãdoq; delegata cõtra hereticos: quãdo autez vna
vel alia via dicãtur ꝓcedere. dic vt. s. eo. ad abolendã. in fi. ⁊ hoc
in glo. si habẽt ⁊ si hoc nõ appareat ex ꝓcessu quid in dubio. do.
Fed. de se. ꝯsil. cxxv. format. q. in casu quo vicarius epi habẽtis
delegatã a iure simpl'r ꝓcessit non expresso ꝙ tanq̃ delegatꝰ vel
autoritate apostolica ꝓcederet tenet em̃ ꝙ ꝓcessus sit nullus qꝛ
qui nõ exprimit intelligitur vti sua ordinaria ptãte. Nam cũ in
procedendo nomẽ ordinaria exprimitur nõ ꝑsumitur ꝙ autori-
tate apostolica hoc faciat vt põt colligi ex verbis Inn. ⁊ Host.
s. de offi ord. licet in verbo faciẽdis. ⁊ de ꝑscrip. cũ ex officij. im-
mo plus ſm eũ in terminis supradicte questiõis videt. s. ꝙ eps
cõstituendo generalẽ vicariũ nõ videtur cõmittere nisi ea q̃ com
petũt sibi ratione ordinarie iurisditionis. arg. ad hoc. s. de offi.
vica. c. ij. ⁊ de ꝓcur. qui ad agendũ. nam talis potestas delegata
q̃uis perpetua nõ transit in capitulũ sedevacante: vt no. Arch.
in tractatu hereticorũ in. iij. char. §. post hoc quero. ⁊ Io. an. in
d. c. ad abolendã. super penul. glo. ⁊ no. predictũ articulũ cuz q̃s
põt actũ gerere duabꝰ vijs quã videatur in dubio eligere. ad q̃d
vide no. in. c. vbi essent. de prebẽ. ⁊ l. ij. ff. de iudi. vbi de hoc glos.
singularis. Et per doc. in. c. quintauallis. de iureiurã. in. q. arbi
tratoris quo iure videatur in dubio ꝓcessisse. facit. l. iij. de testa.
mili. per Dy. ⁊ alios. ¶ Tertio no. ꝙ si vnus iudex deputat spe
cialiter in diocesi super certo genere causarũ nõ per hoc videt il
lam eximere ab ordinario quo ad illas causas reuocare. videba
tur ꝯtrarium qꝛ papa dando delegatũ in certa causa videt illaz
eximere ab ordinarij potestate. vt. c. studuisti. de offi. leg. So. di
cit Ioã. an. speciale est in fauorẽ fidei: qꝛ facilius inuenit ⁊c. xx.
dist. de quibꝰ. ⁊ qꝛ integrũ est iudiciũ ⁊c. s. de offi. deleg. pruden-
tiã. Io. mo. dicit ꝙ regulare est ꝙ spãlis cõmissio certe cause est
exempta a suo genere. s. ordinarij potestate. Sed qñ ꝑpter fauo
rem certi generis causarũ deputat spãlis iudex. etiã iudex ordi
nariꝰ poterit ꝓcedere ſm eũ. q̃d credo verũ ad similitudinẽ actio
nũ nouiter institutarũ in fauorez. per hoc em̃ antiqua actio non
tollit sed cõcurrit cũ noua. ff. de act. ⁊ obl. l. quotiẽs. Naz ⁊ qñq;
auxiliũ extraordinariũ de nouo introducit in auxiliũ ordinarij
⁊ tũc cũ eo cõcurrit iuxta no. in. l. in ꝓuinciali. ff. de ope. no. nũc.
per Bar. ⁊ l. j. §. dixerit aliquis. de publica. Et faciũt ista ad. q.
quã de facto vidi. Papa dedit visitatorẽ patriarchaz grandeñ.
sup omnibus monasterijs monialiuz sue ꝓuincie. Eps castella-
nus etiã volebat monasteria sue diocesis visitare. ex ꝑdictis vi-
detur ꝙ possit ad hoc. C. de offi. ꝑfec. l. ex studentibus. vbi crea-
tio noui officialis nõ derogat veteri. nec eius iurisditioni. facit
1 q̃d no. xxv. q. ij. in gallianũ. ⁊ no. istum passum. ¶ † Quarto no
ta in ver. verũ. ꝙ ordinarius ⁊ inquisitor habẽt iurisditionez in
solidum cõiter ⁊ diuisim. ⁊ in hoc sunt similes pluribus ordina-
rijs qui possunt insolidũ procedere: vt. l. j. ff. de offi. ꝯsul. Secus
in delegatis simpl'r. s. de offi. delega. prudentiã. Quod aũt hic
dicit de cõmunicando inuicem ꝓcessus ⁊ ꝙ possint diuisim ꝓce
dere spãle credo. nam in talibus iudicibus simplicibus habenti
bus potestatẽ insolidũ habet locũ preuentio: vt. d. l. j. nec debet
quis de eodem facto diuersis instantijs fatigari. ⁊ sic cause cõti
nẽtias diuidere. ff. de qui. re. apud eun. iu. eat. l. j. ⁊ ij. e. tit. c. tuã.
⁊ l. nulli. C. de iud. Ideo indulta est except. litis pendẽtis ne q̃s
de eadẽ re trahatur coram diuersis iudicibus. vt not. Inn. s. de
2 consti. cũ. M. ⁊ l. ij. de sepul. mor. ꝑ Bart. ¶ † Circa hoc que-
rit Io. an. si inquisitor ⁊ ordinarius simul citãt corã quo magis
debeat cõparere. Arguit ꝙ primo coram ordinario. ⁊ deinde cõ
cludit ꝙ corã delegato cũ iurisditio est dignior qꝛ fungitur vice
pape. vñ corã eo tanq̃ corã maiore tenet cõparere. q̃d dic vt no.
bar. in. l. ij. de cur. eo. ⁊ dixi in. c. cũ parati. s. de appel. plus tenet
Archi. ꝙ citatus prius corã ordinario si postea per inquisitorẽ
citetur deserto iudicio ordinarij venire debeat corã illo. vt. l. cõ-
tra pupillũ. ff. de reg. iu. ¶ Quinto no. in ver. ⁊ si diuisim. ꝙ qñ
sunt duo ordinarij qui discordãt in sñia valet absolutoria. si duo
delegati pendet ex arbitrio delegãtis que valeat. s. de regu. iu.
duobꝰ. Si vo sit ordinariꝰ ⁊ delegatꝰ. dicit iste tex. ꝙ in ista mi-
xtura recurrit ad superiorẽ. Ratio est qꝛ in isto casu. s. cũ iuris-
ditiões diuersorũ iudicũ cõmiscentur que habeãt diuersam na
turã. debemꝰ sequi naturã iurisditiõis dignioris: vt. c. si duo ex
tribus. s. de offi. deleg. ⁊ l. ꝑcipimus. C. de appel. facit. c. quãto.
⁊ q̃d ibi dixi. s. de iudi. ⁊ de ꝯsec. eccl. vel alta. c. ꝙ in dubijs. Sz
hic queritur si duo ordinarij ferãt ꝯtrarias sentẽtias. nec appa-
ret quis fuerit actor vel reus. ⁊ per hoc nõ potest habere locũ. ff.
de reg. iur. nec. c. duobus. ꝑalle. dic ꝙ recurreret etiã ad superio
rem. vt est casus notabilis in. l. duo iudices. de regu. iu. ⁊ ibi per
Bar. que dicta sunt in hoc notabili que no. ¶ Sexto not. in v.
siue autẽ. ꝙ cõstitutiones spãles directe inquisitoribus sup ne-
gocio heretice prauitatis debẽt etiam per ordinarios obserua
ri. ⁊ hoc ꝑpter cõionem quam habẽt in ꝓcedendo simũl. naz ⁊ in
materia vniõis dr ꝙ statuta in vna de ecclesijs vnitis debẽt etiã
in alia obseruari. iuxta no. in. c. j. s. ne sede vacã. ⁊ l. j. de leg. ij. ff.
per Bar. Nam ⁊ imperator cum vnit diuersas actiones vult ꝙ
illa que sunt magis in vna vtilia ad alterã extendãtur: vt. l. j. C.
de rei vxo. act. ¶ Septimo no. ꝙ ista cõicatio ꝓcessus habz lo
cum qñ ambo ꝓcedunt. Non aũt quãdo alter tm̃. quod dic vt. j.
cle. multorũ. j. c. ⁊ in extrauaganti benedicti que incipit ex eo ꝙ
quedam. Aduerte etiam quia debent ante sñiam conuenire. ⁊ si
concordant ferant sñiam al's non. Sed remittant ad superiorez
⁊ ita Io. an. intelligit hũc tex.

1 ☞ Iudices seculares tenẽtur parere inquisitoribus.
2 Sentẽtia lata sup crimine heresis statim dz executiõi mãdari.
3 Iudex secularis nõ põt quoquo mõ de crĩe heresis cognoscere.
4 Condemnatꝰ ꝑ cõtumacia nõ est ꝑ maleficio cõdemnãdus.

Et inquisitoris.

Not. ꝙ vt leges locum si
bi vendicent sup rebꝰ ec-
clesiasticis requirit spãlis cõfirmatio pape. alibi dr ꝙ
ipo iure sunt approbate nisi canonibꝰ contradicãt. x. distin. si in
adiutorium. de hoc. s. de cõsci. c. ecclesia. ⁊ c. fi. de sol. per Io. an.
¶ Secũdo not. ꝙ hic papa approbat aliquas leges ex pluribꝰ
promulgatis per Fede. ⁊ non omnes. Sed cõtra h̃ opp. ⁊ vide-
tur ꝙ aut debuerit in totuz approbare aut in totũ reprobare: vt
l. in cause. in prin. ff. de procur. ⁊ l. cum queritur. de admi. tu. So
lu. dic ꝙ hec materia est longa ⁊ discurrit in multis iuris articu
lis. vtrum. s. posset quis pro parte reprobare in instrumẽtis con
tinẽtibus plura capitula in cõfessionibus in administrationibꝰ
negociorum ⁊ alijs in quibus quis vult in parte approbare ⁊ in
parte reprobare an possit. de qua materia ꝑ bart. in. l. aureliꝰ. §.
idẽ quesijt. de libe. leg. ⁊ tãgitur in. c. cũ olim. de censi. in instris.
⁊ in. c. cũ venerabilis. de ex. per Inn. ⁊. C. de dona. ante nup. l. ij.
per Cy. in rõnibus reddẽdis. dic vt. d. l. cũ queritur. ⁊ l. in cause
1 ꝑalle. ¶ † Tertio no. ꝙ iudices seculares tenẽtur parere inq̃si-
toribꝰ ⁊ epis ⁊ eorũ precepta ⁊ sentẽtias exequi ꝯtra hereticos
de quibus in tex. exequi indilate. Non ergo videt ꝙ possint co
gnoscere de iustitia ꝓcessus vel sñie eorundem postq̃ eis mere
executio demãdatur. alibi dicit bar. cõtrariũ videlz ꝙ iudex secu

laris nõ habet necesse inquisitoris processui ꝯsentire. Sed põt de nouo facere ꝓcessum de nouo examinare crimẽ ⁊ punire si sibi videbitur in aut. de sancti. epi. §. si vero crimẽ. col. ix. ⁊ ita no. ipe in. l. diuus. de cust. re. Guil. de cũ. ponit istã. q. in. l. magistratibus. ff. de iurisd. om. iud. cõtra Barto. facit iste tex. dũ dicit pareant ⁊ intendant. ⁊ dũ dicit faciant sine mora. ⁊ ibi statim recipiant indilate animaduersione debita ⁊c. ⁊ in. §. ꝓhibem⁹. inhibet iudici seculari ne de hoc crimine quoquo mõ cognoscat. ⁊ sic per hũc tex. nõ video quõ possit eius opinio sustineri. Judex eñi secularis in hmõi mandatorũ ⁊ snĩe executione censet̃ nõ mixt⁹ sed merus ⁊ nudus executor qui nullã cognitionez habet: vt. l. executorem. C. de execu. rei iudi. ⁊. c. pastoralis. de offic. delega. ¶ Quarto no. in ver. sub arcta custodia ⁊c. ꝙ ille ꝯtra quẽ procedit̃ sup crimine heresis debet duz pendet questio in carcere detineri: ⁊ hoc est regulare vbicũq; tali crimine intentato venit imponẽda pena corporalis. nã si nõ detineretur fugã arriperet. ⁊ sic deluderet penã. Aduerte tamẽ, q: in modo detinẽdi carceratos talis est differẽtia. nã si quidẽ sunt cõfessi nõ solũ tenẽtur in carcere: sed in cathenis vinculis siue cippis: vt. l. si ꝯfessus. ff. de custo. ⁊ exhi. re. idem si nõ sunt cõfessi. Sed crimẽ de quo agitur est graue. ⁊ hoc vult dicere iste text. sub arcta custodia ⁊c. et. d. l. diuus. Si vero crimẽ nõ sunt cõfessi ⁊ nõ est graue crimẽ de quo agitur. tũc potest poni in carcere nõ ꝙ vinculet̃: sed qd̃ cõmittitur custodiẽdus militibus vel fideiussorib⁹ qui promittẽt ꝙ ille nõ recedet de certo loco. Sicut in simili i. c. ex rescripto. de iureiu. ⁊ hoc no. Bar. in. l. j. de custo. re. vbi etiã not. quid iuris qñ in defectũ pene pecuniarie venit imponenda corporalis an interim debeat retineri vel fideiussoribus relaxari. ¶ Sed pone ꝙ i casibus permissis ꝓ reo criminis quis fideiussit. reus fugã arripuit. vtrũ ille fideiussor puniet̃ illa pena corporali qua fuisset ille punitus. videt̃ ꝙ non: quia ad talem penã corporalem nõ videtur ꝙ quis se possit obligare. quia nemo est dñs mẽbrorũ suorum: vt in. l. li. homo. ff. ad. l. aquil. de ista. q. vide ꝑ Cy. in. l. a commentarieñ. C. de custo. ⁊ exhi. re. vbi tenet ꝙ quãdoq; indirecte et in cõsequentiã quis põt se obligare ad penã corporalem lz non
2 directe: quod verbũ no. ⁊ si. ibi vide per euz. ¶ † Quinto no. ꝙ dicit indilate ⁊c. ꝙ snĩa lata sup crimine heresis statim debz executioni mandari. ⁊ in isto crimine nõ est mirũ ex quo appellatio prohibet̃: sed in alijs criminib⁹ in quibus damnato et cuilibet ꝓ eo licitũ est appellare: vt. l. nõ tm̃. ff. de appel. vtrũ infra decez dies qui dant̃ ad appellandũ debet snĩa exequi. videt̃ ꝙ non vt ff. nil. no. appe. penden. l. j. ⁊ qui vltimo. ff. de pen. vbi Bar. breuiter cõcludit ꝙ quedã est executio que fit a iure: vt q: quis efficiatur infamis seruus ⁊ similia. vnde talis executio fit statim lata sententia: vt ibi. ⁊. l. furti. ff. de his qui no. infa. Idez dicimus in sentẽtia excõmunicationis. que statim trahit secum executionem: vt. c. pastoralis. s. de appel. Quedã est executio que fit ab homine: que nõ debet fieri infra decẽ dies qui dant̃ ad appellãdum. quod intelligo verũ nisi in criminibus quibus non est licitum appellare. quia tũc etiã executio hominis debet statim fieri: vt hic ⁊ per ista fit declarata glo. not. ꝙ ⁊c. ¶ Sexto not. ꝙ a snĩa diffinitiua sup crimine heresis nõ est licitũ prouocare. quid ergo si in processu inquisitionis ille cõtra quez procedit̃ sentiat se grauari. videtur similiter ꝙ nõ possit appellare: q: si causa est priuilegiata similiter omnes articuli sunt eiusdem ꝯditionis et nature. vt dicã in cle. causam. de elect. in prin. cõtrarium Jo. an. hic post Archi. tenet dicens ꝙ si grauat̃ in processu poterit appellare. al's esset sibi auferre defensionem cõtra. c. cũ inter. de ex. nõ ob. hic tex. quia loquit̃ de his quos constat ꝑ sententiaz esse tales. Sed anteꝙ̃ hoc liquidet̃ retinet ꝑmũ statuz: nec sunt tales vt dicunt̃ interim reputandi: vt. l. qui a latronibus. §. si de testamentis. ff. de iniusto testa. §. si quis filio. §. irritũ. vbi ergo cõstat talem esse qualis dicit̃ denegatur sibi appellationis presidium. Sed anteꝙ̃ de hoc constet omnis defensio reseruat̃ quod
3 not. ¶ † Septimo no. in. §. prohibemus. ꝙ iudex secularis non potest cognoscere quoquo modo de crimine heresis: quia est crimen mere ecclesiasticum cõtra quod opponit Jo. an. in nouella de multis autoritatibus veteris testamẽti. per quas licere videtur principibus cõtra tales procedere. nam deuteronomij. c. vij. legit̃ ꝙ mandatum fuit populo israelis ꝙ aras hereticorũ subuerteret. ⁊ alias autoritates hic allegat in nouella. et soluit qd̃ multa in veteri testamento cõcedebantur: que hodie nõ sunt trahenda in exemplum nostre accusationis. xxxij. q. iiij. quis ignoret. ⁊ de pen. dist. ij. quis enim: vel illa loquunt̃ in executione facti. que etiam hodie fieri debent per iudicem seculare: vt. j. c. ꝓximo. Sed cognitio vtrum quis sit hereticus necne ad eccl'iam spectat vt hic. ¶ Octauo no. in ver. si quis vero. dũ dicit cõtra predicta fecerit ⁊c. ex quo colligit Jo. an. ꝙ non facile id ad qd̃ quis tenetur est aliud facere. ff. de regu. iur. qui non facit desu. c. j. ver. qui vero. ⁊ de symo. nemo comprehẽdit. ergo iste ver. culpas que in non faciendo consistunt. Maior tamen est culpa c[…] missionis ꝙ̃ omissionis ⁊ maleficium maius. vt not. ff. ad sille. diuus. ⁊. l. j. §. si impubes. eo. tit. per Dy. ⁊. c. si aduersus delic[…] l. j. Alibi dicit Bar. ꝙ omittere nõ est proprie maleficium. qu[…] non est male facere nisi interp̃tatiue: que interpretatio non h[a]
4 bet locum in statutis. ¶ † Ex quo concluditur ꝙ condemna[…] pro contumacia non est condemnatus pro maleficio: vt ipe n[…] in. l. omne delictum. ff. de re militari. ⁊ dixi in repetitione. c. fin[…] de dolo ⁊ contu. in continuatione rubrice. Et vide per Bal. q[…] hoc tangit in. l. si mora. ff. sol. matr. facit quod no. in. l. qui seru[…] in prin. ff. de ver. obliga.

1 ☞ Crimẽ heresis lz sit ecclesiasticũ tamen bona hereticoru[m] per iudices seculares cõfiscant̃.
2 Clericus qui tenebat bona emphyteotica a dño tp̃ali si est co[n]demnatus de heresi ab epõ cui debeãt dicta bona applicari.

Cum secundũ leges.

Due su[nt] partes. p[ri]ma de confiscatiõe loquitur. secũda de apprehẽs[io]ne. ibi confiscationis. prima tria facit inducit tr[ia] vel quatuor argumenta legalia: ex quibus ꝯclud[it] primũ ibi bona. scd̃m arg. ibi ⁊ mulier. tertium ibi ac etiaz. qu[ar]tum ibi aut rerum. ¶ No. ista exempla legalia quibus pz qu[…] ipo iure priuari dominio rerum suarũ. Et est speciale regular[…] ter enim ꝓpter delictum ex quo veniũt bona publicanda deli[n]quens non perdit dominium ante sentẽtiam. nec administrat[io]nem. vnde alienationes bonorũ facte post delictum ⁊ ante co[n]demnationẽ valent: vt. l. post contractum. ff. de dona. ⁊. l. aufer[tur] §. in reatu. ff. de iure fi. vide tamen quod no. in Specu. de don[…] ver. item pone aliquis. ⁊ quod ibi per Jo. and. in additionibu[s] vbi quid iuris. de alienatione facta per illum qui iam cogita[…] rat delinquere. que cogitatio colligitur ex pluribus cõiecturi[s] quas ponit Bar. in. d. l. post contractũ. Cum vero ꝯstitutio p[ri]uat delinquentez statim ⁊ ipo iure dominio: alienationes fac[te] per eum post contractum delictũ non tenent. sed reuocantur p[…] fiscum: etiaz nõ restituto precio emptori primo vel vlteriori p[…] quotcũq; manus transiuerit res alienata cuius iam dominiu[m] erat acquisitũ fisco: qd̃ est verum ẽm Jo. an. nisi precium solut[…] vel aliud loco precij esset in bonis heretici. ff. de leg. ij. l. imperator. §. fi. ẽm Jo. an. post Archi. vnum no. ꝙ licet in his casibus simi. queratur dominiũ ipo iure: non tamẽ queritur possessio: v[…] est glo. no. in. l. fi. C. de sac. san. eccl'. ⁊ no. Bart in. l. cõmissa. ff. d[e] publica. Et hinc est ꝙ talia bona tenentes etiam ꝯtra romana[m] ecclesiam prescribũt spacio. xl. annorũ. vt. c. fi. de prescript. s. e[…] lib. ꝙ nõ posset si cũ dominio fuisset trãslata possessio. c. sine po[s]sessione. de reg. iur. hinc est etiam ꝙ tales pene in casibus hic e[x]pressis transeũt contra heredes. quod est regulare in omnib⁹ c[a]sibus in quibus pena infligitur ipo iure per legem. Secus si v[e]niret imponenda per sententiam: q: tũc ante condemnatione[m] reo defuncto extinguitur pena. quod dic vt. l. ex iudiciorũ. ff. d[e] accusa. ⁊ ibi per Bar. ⁊. l. j. de priua. delic. ¶ Quomodo aũt c[o]gnoscatur vtrũ lex imponat penam ipo iure vel per sententiam dixi in. c. j. s. de rescrip. ⁊. l. imperator. de iure fi. per Bar. Ult[ra] etiam in casibus in quibus lex nõ publicat bona ipo iure. sz im[…] ponit certam penam delinquenti: ad illam exigendam fiscus h[a]beat tacitam hypotecam ꝯtra possessores bonorum delinquen[…] tis. dic per Bar. in. l. aufertur. §. fiscus. ff. de iure fisc. per Cy. i[n] l. si quis post hac. C. de bonis damna. ¶ Secundo no. in ver. c[on]fiscationis ⁊c. ꝙ quãtũcunq; constitutio irroget penam ipo iure tamen requirit̃ sentẽtia declaratoria super ea anteꝙ̃ fiat executio super dictis bonis. Ex quo argue ꝙ per exceptionem heresis non posset quis excludi ab agendo contra proprios debitores. nam ante talem sentẽtiam retinere videtur administrati[o]nem bonoruz. arg. huius. c. ⁊. d. §. in reatu. vide ad hoc glos. in. l[…] his consequẽter. ff. fami. hercis. ⁊. l. ij. ff. si ager vec. vel emphi. pe[…]
1 ¶ † Tertio no. ꝙ licet crimen heresis sit ecclesiasticum: tamẽ bona hereticorum confiscãtur per iudices seculares. Ratio q: talia bona non sunt in territorio proferentis sententiam. ideo a[d] eũ non pertinet executio: sed ad iudicem territorij vbi sita sunt vt. c. postulasti. s. de fo. compe. Sententia tamen lata per vnum super crimine sufficit ad confiscationem bonorũ: per alium iudicem sine nouo processu: vt hic ⁊ ibi. porrigit ergo vires suas sententia vbicũq; etiam extra territorium ius dicentis: vt. l. a diu[…] pio. in prin. ff. de reg. iur. ⁊ quod not. Jo. an. in. c. romana. §. co[n]trahentes. de foro compet. Aduertendum tamen q: post hoc. c[…] emanauerũt quedam papales constitutiones que bona hereticorum diuidũt in tres partes. vnam attribuũt iudici. aliam officiali. aliam romane ecclesie pro tuitione officij. qua questione supposita fuit questio disputata in istis terminis Bonoñ. origine ⁊ patrimonio constituit domicilium Florentie ⁊ ibi damnatur de heresi. vtrũ apprehensio bonorũ que sunt Bonoñ. specte[t]

ad cõe

d commune et officialem Bonoñ. vel Florentie. Jo. an. refert ic istam. q. disputatam per Ricar. malumbre. qui tenuit ꝙ ad idicem ⁊ commune Florentie spectent illa bona. Hac potissi- a ratione apprehensio ⁊ occupatio bonorum damnati spectat l iudicem secularem directo per generales ꝯstitutiones: vt hic l. j. ij. ⁊ fi. C. de bo. va. Sed si princeps dat administrationem. ita tutorem ille nõ solum administrabit bona pupilli que sunt sua prouincia: sed etiam que sunt extra. Res. speciale in dato rincipe. Secus in dato ab alio: vt no. in. l. nõ solum. §. qui te- mento. ff. de excu. tu. bona tamen que sunt Boñ. non occupa : per se que sunt extra suum territorium. Sed per relationem iudicem Boñ. hoc faciet: vt. d. §. contrahentes. ⁊. d. l. a diuo). cum fi. Nouissime refert Jo. an. adoptiuum suum. s. do. Jo. . disputasse iterum. q. istam: ⁊ quo ad partem que debetur offi libus sibi placuit predicta determinatio: quia ipsi negocia egerunt: quo ad alias duas partes tenuit contrarium cum erali fisco sit confiscata. ⁊ a tempore commissi criminis. indu l. iij. C. de bo. va. quam inducebat Ricar. vult enim illa lex ꝙ utatus ad fiscalia in aliqua prouincia: illius prouincie bo- capiat que differũtur fisco. fortificat hoc equitas ne sit iuris- ionum confusio: maxime quando loca de quibus queritur es t inuicem valde remota do. Bar. in. l. cunctos populos. C. de . tri. in. x. q. in qua tractat de effectu sententie iudicis punien vtrum extendat effectum suum extra territorium iudicantis tinguit in diuersis membris. Nam interdum pena imposita sentẽtiam respicit personam: interdum respicit bona. primo u: aut pena respicit certi loci vel artis interdictionem: aut di iutionem status. primo casu non extenditur extra territoriũ icantis ex potestate sententie: sed ex iuris dispositione porri ur ad quedam loca per quandam consequentiam: vt. l. relega um. §. j. ⁊. §. interdicere. ⁊. §. seq. de inter. ⁊ rele. Secũdo casu ando respicit diminutionem status: vt quia efficitur infamis seruus pene. nam his casibus dicitur status eius minui: vt. l. gnitionum. §. existimatio. ⁊. §. seq. ff. de va. ⁊ extraor. co. ⁊ isto u talis pena imposita in ipso loco habet locum vbiq;: vt. l. ex ff. de postu. que loquitur de infamia. Idem de excommunica- ne que afficit personam. vnde excommunicatus hic vbiq; p communicato debet haberi: vt. c. cum ab ecclesiarum. s. de off. l. pene ergo que afficiunt personam ipsam sequuntur sicut le- leprosum: vt not. in. d. l. ex ea. ⁊. ff. de pe. l. quo ad statum. ⁊. l. vltimo. Secundo casu quando pena respicit bona p̃mitten n est ꝙ ciuitates de iure non habent ius confiscandi bona pter delicta. C. de bonis vacan. l. j. nec mirum: quia graui- es delictorum propter que bona publicantur non habent co itionem: vt in auẽ. de defen. ci. Ciuitates ergo ytalie que hoc sibi vendicãt faciunt hoc vel speciali priuilegio: vel antiqua suetudine: que habet vim priuilegij: vt. l. hoc iure. §. ductus e. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. ⁊ ita dicit glo. in auẽ. de defen. ci. §. urandum. in fi. glo. mag. Hoc ergo premisso dic ꝙ aut iuris- diones sunt separate: sed eadem est bursa fiscalis in vtroq; lo- n effectu. Aut sunt separate iurisditiones: et separate burse ales. primo casu aut illa publicatio fit de iure communi. ⁊ bo vtriusq; loci erunt publicata: vt. l. si quando. de bo. vac. lib. x. tamen executio per illos officiales vbi sunt bona delinquen de iure communi intelligerentur publicata. illa que haberet inquens in prouincia patrimonij vel ducatus: vt in. c. postu- i. de fo. com. Aut publicatio fit ẽm consuetud. ⁊ leges specia . ⁊ tunc aut ille leges vigent in vtroq; loco. et idem quod. s. rimo membro dixi. Aut non vigent: ⁊ tunc ad bona alterius i effectus sententie non porrigitur: vt. l. extra territorium. ff. iurisd. om. iu. Secundo casu principali quãdo iurisditiones t distincte ⁊ diuerse burse fiscales. ⁊ tũc aut publicatio fit de e speciali. ⁊ non extenditur ad bona alibi sita: vt. d. l. extra ter orium. Aut fit de iure communi: et tunc extenditur ad bona cunq; posita: quelibet tamen ciuitas occupabit bona sita in territorio. C. de epi. ⁊ cle. si quis presbyter. vbi partem bono habet ecclesia partem curia vel patronus. ⁊. C. de exac. trib. . fi. facit. l. iurisperitos. §. cum oriundus. de excu. tu. ista in ef- u est eius distinctio. ex qua patet decisionem. do. Jo. cal. ve- 2 em esse ꝙ̃ Rich. malum. ¶ Juxta predicta † quero clericus tenebat bona emphyteotica a domino temporali habente sditionem omnimodam in loco vbi sunt illa bona sita: con- natus est de heresi ab episcopo suo. Queritur cui debent di bona emphyteotica applicari. vtrum domino an episcopo ⁊ ; de quibus. s. in dicta ꝯstitutione papali: Old. consi. xvij. disputat ⁊ concludit ꝙ ad dominum reuertantur. Nam pro delictum possessoris bona applicantur domino temporali. e an. ⁊ tri. l. indictiones. li. x. Clerici enim ratione talium re- sunt dominis temporalibus obnoxij. xj. q. j. §. cum ergo. his ita. vnde ratione feudi coram eis conueniuntur: vt in. c. verum. ⁊. c. ex transmissa. de fo. com. ⁊. c. romana. §. debet de app. s. eo. li. pro hoc optime. l. fi. de exa. trib. li. x. ⁊ preal. c. postulasti. Item in feudo est expressum ꝙ ad dominum immediatum reuer titur in. x. col. de pro. fe. ali. per Fed. l. imperialem. §. illud. ergo idem in emphyteosi pari ratione. Preterea idem est econuerso. Nam si vasallus ecclesie laycus condemnetur de heresi feudum ad ecclesiam reuertitur. de pe. c. in quibusdam. ⁊ eo. tit. felicis. §. si qua vero feuda. ⁊ in emphyteosi est casus ꝙ ad ecclesiam reuer tatur in auẽ. de alie. ⁊ em. §. j. quod ergo ius petit pro se debet ec clesia recipere contra se: vt. l. frater a fratre. de cond. inde. ⁊ plu- ribus alijs rationibus hoc probat. dic vt ibi. Aduerte tamen q; questio loquitur de bonis emphyteoticis clericorum. de bonis vero alijs clerici condemnati de heresi: vtrum in eis habeat lo- cum quod dicitur hic in. §. confiscationis vt super eis debeat fie ri executio per dominos temporales: ⁊ eis applicari. Credo ꝙ non sed ecclesie. quod sentit domi. Bal. in. d. l. si quis presbyter. vbi format. q. de clerico herede instituto qui accommodauit ta- citam fidem defuncto de hereditate restituenda spurio testato- ris. vtrum applicabitur fisco ecclesie. et videtur ꝙ fisco ecclesie per. d. l. si quis presbyter. ⁊ in auẽ. de ecc. titu. §. interdicimus. in contrarium videtur per regulam. l. papinianus. §. meminisse. de inof. test. Preterea ista pena descendit de iure ciuili. ergo debet fisco ciuili non ecclesiastico applicari. C. de epi. ⁊ cle. l. si qua per calumniam. et hanc partem tenet ipse in. d. l. si quis presbyter. Nam talia bona transferuntur in indignum cui erant ei acqui- ta iam commutabiliter ⁊ non clerico rogato vt. l. ex facto. §. fi. ff. de vul. ⁊ pu. Et ex hoc sequitur conuertendo terminos questio- nis ꝙ si clericus fuisset incapax ⁊ indignus cui talia bona fuis- sent restituta ex tacito fideicommisso. deberent applicari eccle- sie: vt sic idem operentur sententia iuris ⁊ iudicis. Et sicut bona clericorum per sententiam iudicis secularis non possunt appli- cari fisco imperij. similiter non possint per sententiam legis ẽm eum quod no. posset opponi contra hoc. c. auẽ. bona damnatorum. C. de bo. dam. vbi bona damnatorum non confiscantur de iure ciuili. Male ergo facit hic papa qui all'. leges correctas pro si- militudine. Sol. doc. iuris ciuilis multum variant super intelle ctu illius auẽ. quorum opi. refert Bar. in. l. j. ff. de bo. dam. ⁊ di- cit ꝙ communiter tenetur ꝙ si pena ademptionis bonorum ve- nit expresse per leges. tales leges nõ sunt sublate per illam auẽ. Ex quo infert ꝙ titulus de reis requirendis non sit correctus. Sed post annum fiet bonorum confiscatio contra contumacem qui infra annum annotationis non comparuit. quod dic latius ibi per eum. ⁊ per Cy. in. d. auẽ. bona. ¶ Querit glo. que inci- pit cum parentes ⁊c. cum de iure canonico possit rapta nubere raptori. an hodie pena legalis. de qua in tex. vendicet sibi locũ. tenet ꝙ sic inq̃tum lex priuat talem nubentem lucro aduenien- te sibi a raptore. similem questionem format glo. in illa que nu- bit infra tempus luctus que de iure ciuili patitur multas pe- nas et priuatur emolumentis ⁊ bonis obuenientibus a marito defuncto: quem velociter nubendo videtur dehonestasse. ⁊ parũ honeste vixisse: vt. l. j. ⁊. ij. C. de se. nup. vtrum ergo quia autorita te apostoli statim potest nubere ille pene cessabunt glo. format istam. q. in. c. fi. s. de secun. nup. vbi etiam per Jo. an. Et ego ple nius ibi scripsi referendo. do. Fed. qui tenuit consulendo consi. xxxv. ꝙ mulier non perdit quod sibi relictum fuit a marito de- functo ne decipiatur apostoli ⁊ canonis autoritate. xxxiij. q. iiij. qui peccat. ⁊. l. gracchus. C. de adul. dicit ꝙ hoc tenet Acc. in. l. j. C. de se. nup. ⁊ glo. decreti. ij. q. iij. in fi. ⁊ Host. de sec. nup. in fi. in sum. ⁊ Gof. eo. ti. in fi. Ja. bu. Pau. de leaza. ⁊ Raynu. consu luerunt in ista. q. dicẽtes ꝙ vbi propter festinãtiam mulieris ve- lociter nubentis vertitur timor turbationis sanguinis ius ciui le non sit correctum per ius canonicum: quia non est verisimile ꝙ ius canonicum velit dare filium vnius alteri. ff. de ven. insp. l. j. §. q̃uis. Sed vbi cessat timor turbationis sanguinis. tunc ha bent locum predicta: vt sic ius canonicum tollat festinationis penam non sanguinis pertubationẽ. ⁊ hoc videtur tenere Hos. in ti. de bo. pos. que autem sit equior prouisio vel iuris ciuilis vel canonici dixi in. d. c. fi. vbi etiam quid iuris: si hic timor per- turbationis occurrit: quia morte viri natus est in. ix. mense. ⁊ in vij. a tempore nuptiarum. ita ꝙ potest esse primi viri ⁊ secundi vt ibi. ⁊ vide quod no. Cy. de predicta materia in. l. j. C. de ince. nu. in vltima. q.

1 ☞ Cause hereticorum simpliciter ⁊ de plano euacuari debent.
2 Adhibitus pro consilio sibi patefacta per iudicem in secreto re tinere debet.

Statuta. Diuide vt in prima glo. ¶ No. ꝙ † in causis hereticorum potest proce- di simpliciter ⁊ de plano alie cause in hoc etiam pri- uilegiate enumerantur in cle. dispendiosam. de iudi. ⁊ põdera quod dicit procedi potuit ⁊c. quasi sit hoc iudicis ar-

bitrio reseruatum. poterit ergo procedere via ordinaria si volue rit: vt est tex. in simili in cle. sepe. de ver. sig. ad fi. ⁊ in illa cle. plene videas expositionem istorum verborum. ⁊ per Bar. in extrauag. ad repri. ¶ Secundo no. in ver. iubemus tamen: ꝙ in causis in quibus proceditur sine strepitu ⁊ figura. debent dicta testium publicari. nam est speciale in casu huius. c. propter iustum metum odij capitalis. Sz hic quero statuto cauetur ꝙ potestas nullam iuris solennitatem teneatur obseruare. Quid importēt ista verba. dic ꝙ tolletur omnis solennitas iuris ciuilis non autem solennitas iurisgentium vel diuini. puta qd in ore duorum vel trium ⁊c. vt in. c. in omni. de testi. ⁊ probatur hec theorica in l. ij. ff. de te. mi. ⁊ l. lucius. ⁊ l. diuus. eo. tit. hoc apparet etiam in restitutione natalium in qua nihil aliud fit nisi ꝙ non obstante solennitate introducta a iure ciuili reducitur ad pristinum ius naturale: vt in aut. qui. mo. na. effi. le. §. liceat. non ergo poterit auferre defensionem que descendit a iure naturali: vt in cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ no. in. l. pactum inter heredem. ff. de pactis. Utrum ergo poterit examinare testes parte absente. dic ꝙ nō: quia hoc esset auferre defensionem. nam text. dicit ꝙ hoc nullo iure licet. iij. q. ix. omnia. ⁊ c. testes. Utrum etiam poterit testes recipere sine iuramento vel diebus feriatis in honorem dei. dic ꝙ sic: quia ille solennitates fuerunt inducte de iure ciuili. nam iuramentum testium potest remitti pacto partium: vt in. c. tuis. de testi. ⁊ no. in. l. j. ff. de fer. Item solēnitatē feriarum inductarū in honorem dei. potest tolli per legem prouincialem. C. de ferijs. Ar. contra in. d. cle. sepe. Sed ibi sunt alia verba non eiusdem importantie. ¶ Quero etiam circa hoc an poterit admittere personas a iure prohibitas dic vt. l. qui saxum. §. filius. ff. de do. vbi de hoc per Bar. magis plene. ¶ Tertio not. ꝙ quandoqz testibus deponentibus in causa criminali potest graue periculum imminere: cum. s. deponunt contra potentem. ex tali enim testimonio oritur inimicitia capitalis: vt. c. cum penitētia. de acc. ⁊ si dicatur cum veritatem deponunt non videtur ex hoc testis aliquam inferre iniuriam vel offensam: quia iuris executio non habet iniuriam. ff. de iniu. l. j. Sed dic ꝙ ad inimicitiam contrahendam non inspicitur an de iure fiat vel de iuris effectu. sed an de facto noceat. ar. ff. de his qui. vt ind. l. j. ¶ Quarto no. casuz specialem in quo nomina testium sunt occulta ⁊ secreta accusato siue inquisito regulariter vero contra: vt. c. qualiter ⁊ quando. de accu. ⁊ c. licet hely. de symo. que capitula talem receptionem reprobant: ne per suppressionem nominum deponēdi falsum audacia prebeatur. Sed contra hunc timorem tert. iste prouidet dum statuit alias personas prouidas ⁊ honestas: ⁊ in iure peritas adhiberi: ⁊ eis nomina testium publicari: vt sic tot inspecta oculis tot insinnata sensibus hanc suspitionem excludant: vt dicit tex. in si'i. C. qui te. fa. pos. l. hac cōsultissima. ¶ Quinto no.

2 in ver. vt eorundem ꝙ adhibitus pro consilio in indicio debet sibi patefacta per iudicem retinere in secreto sicut sacerdos confessionem: vt in. c. omnis. de pen. ⁊ re. Sed quid si iste publicent nomina accusatorum vel testium qui ex hoc incurrunt graues inimicitias ⁊ damna in rebus proprijs: videtur ꝙ teneantur ad interesse quia rem illicitam attentantes dederunt occasionem damni. ar. eorum que no. s. de testi. sicut nobis.

¶ De scismaticis. Rubrica.

1 ☞ Bastardi an dicantur esse de domo.
2 Scisma quid sit.
3 Fautores delinquentium qualiter punianrur.

D succidendos. ¶ Diuide vt in prima glo. ⁊ dicit Jo. an. super ipsa: parum instandum quia hodie non legitur ⁊ reuocata fuit quo ad omnes penas per Jo. xxij. ⁊ restituti fuerunt isti ad cardinalatum ⁊ descendētes dicti Jo. ad cardinalatuz ⁊ prelationes al's sunt recepti: vt hic in nouel. ¶ Not. ꝙ hi qui sunt de eadem cognatione dicuntur de eadem domo descendere ita ꝙ domus accipitur pro agnatione: vt de domo de columna de vrsinis ⁊ simi. Quandoqz domus ponitur pro familia: vt l. j. ff. a d fille. ⁊ C. ne li. po. l. j. ibi potentiorum domorum operibus ⁊c. ¶ Utrum au-

1 tem † bastardi dicantur esse de domo de iure. dicit Bar. ꝙ non: quia non censentur de agnatione: vt institu. de suc. ag. §. fi. ⁊ hoc no. in. l. fi. C. de ver. sig. vbi dicit ꝙ de consuetudine in quibusdā partibus reputantur de domo: vt in tuscia ⁊ est tunc talis vulgi opi. preferenda iuri: vt. l. cum de lanionis. §. a sententia. de fun. inst. ⁊ l. librorum. §. ꝙ tamen casus. de le. iij. Appellatione etiaz cōiunctorum dixi eos non contineri in. c. religiosus ad fi. s. e. li. de test. ¶ Secundo no. ꝙ Ja. ⁊ Jo. fuerunt fratres: vt dicit tex. ⁊ Pet. dicti Jo. filius dictur hic nepos Ja. ⁊ sic appellatione nepotis continetur filius fratris: leges vero illos appella ne potes qui descendunt ex filio vel filia. ff. de gra. l. j. §. ij. ⁊ l. ris gentium. §. secundo gradu. ⁊ istud est tenēdum de propria gni ficatione. Sed de consuetudine ⁊ cōmuni vsu loquendi fil fratrum appellantur nepotes. dixi de hoc in. c. tua nos. de co an. ⁊ affi. ⁊ Jo. an. in. c. fundamenta. s. eo. li. de elec. ¶ Tertio o. ꝙ hic papa expressis nominibus principalium delinquentiu fautores ⁊ sequaces eorum deducit processum ⁊ sentētia sub ne ralitate ⁊ sic nominibus non expressis: qd an fieri potuit d iure vide per Innoc. in. c. certificari. ⁊ c. in nostra. de sepul. ⁊ d ide li. ob. c. j. in repe. ⁊ facit quod de istis sequacibus. no. Cy. doc.

2 in. l. quoniam multa. C. ad. l. iul. de vi publi. ¶ Quarto n † ꝙ hic bene describitur quid sit scisma. est enim insurgere contra vniuersalem catholicam ecclesiam: ⁊ eam dictis et blasph nijs impugnare: insurgere vero contra suum prelatum non vi etur scismaticus: licet veniat deponendus. de quo dixi in rubri. eo. ¶ Quinto no. ꝙ persone scismaticorum exponuntur fide bus occupande similiter ⁊ bona hereticorum in casu. c. excom uni camus. § moueatur. de here. ⁊ ibi dixi quid iuris de feudis bonis emphyteoticis quando bona alicuius publicātur. ibi nim est tex. ꝙ publicantur saluo iure domini principalis. dixi. co. c. ij. cum secundum leges. ⁊ per Bar. in. l. si finita. §. si de ve iga libus. de dam. infe. ¶ Sexto no. in ver. contra. insuper ꝙ oste ri puniuntur ex delicto progenitorum. quandoqz perpetuo. uan doqz vsqz ad certum gradum siue descenderint ex linea fe ini na siue masculina. de quo. j. de pe. vbicunqz. ¶ Septimo nt. in ver. omnem personam. quomodo priuatur quis quasi poss sione dignitatis: mandatur enim ꝙ nullus debeat eum rep are pro tali nec sibi respondere de iuribus dignitatis simile. s. li. de reg. iu. in. c. ad apostolice. ad fi. ⁊ c. cum nostris. de conc pre ben. ⁊ c. olim. el. iij. de rest. spo. vbi oīno vide in nouel. ¶ cta uo no. in. d. ver. quod dixit Ja. ⁊ Pe. vel eorum alterum: q pe na adijcitur si fauebo. J. ⁊ P. non committitur si faueam vi tā tum ex eis nisi sit dictū vel eorum alterum ⁊c. Nam ad veritatē pu latiue requiritur concursus copulatorum: vt. c. ij. de rescr. ⁊ ide de hac materia in. l. fi. ff. si qs in ius vo. nō ie. ⁊ in. l. si seru'. olu riū. ff. si quis ca. vbi plene: an implēdo pro parte filr p part on sequatur premium siue penam. facit. l. demonstratio. ff. de c di.

3 ⁊ demon. ¶ Nono no. † puniri eos. qui fauent delinquenti us. ⁊ fauor iste potest multis modis impendi: vt no. in. c. j. de of e. ⁊ plenius in cle. j. de pe. vbi est glo. nota. ⁊ magi.

¶ De homicidio. Rubrica.

1 ☞ Papa sollicitam curam circa oues gerere debet.
2 Potestas omnis dicitur esse a deo.
3 Assasini qui dicantur.
4 Mandans ex solo mandato tenetur.
5 Delicto fauere quis multipliciter dicitur.

1 Pro humani. ¶ Diuide. c. in glo. ¶ No. † fi cium pape. debet enim sollicitam curam ge rere circa oues: vt. s. de eta. ⁊ qua intel ci mus ⁊ consistit ista sollicitudo vt dicit l ra in remouendo noxia. ⁊ agendo profutur vn de non sufficit prelato hoc annunciare c si lio. s. quod eos facere ⁊ vitare oporteat: nisi puniat non pa ne tes. xxiij. q. iij. quidam. ⁊ ibi in glo. non ergo. ⁊ ex hoc sequit ꝙ vita dissoluta et ignorantia clericorum redarguit prelatu de negligentia. super quo vide quod no. in. c. irrefragabili. in p n. de offi. ordi. ⁊ c. pe. s. de reg. iu. vbi bona glo. debet ergo ha re vigilem curam: sicut preses prouincie ad quem spectat cura vt quieta et pacifica prouincia sit: quam regit. quod non diffi le obtinebit si sollicite agat vt malis hominibus prouincia ca at eosqz conquirat. ita dicit lex congruit. de offi. pre. ⁊ inducit o. an. hunc tex. dum dicit excusso negligentie somno ⁊c. primo n tra scholares pigritantes ⁊ dormientes: qui melius facere si se ⁊ suos inanibus sumptibus non vexarent. ff. de inof. testa. j. secundo inducit hoc contra prelatos negligentes qui disc te agerent si se a tanto onere procurarent absolui nec se tantis e riculis obligarent: quia subiectorum sanguis ⁊c. xliij. dist. e pe

2 sis. ¶ Secūdo no. ꝙ † omnis potestas est a deo. vnde ad ro nos. xiij. potestas a domino deo est etiam. xxij. q. ij. sicut etia si ue sinente siue iubente. xxiij. q. j. quid culpatur. iuxta si. ij. q. ij. quesitum. ⁊ quia est a deo infert Jo. an. post Ho. ꝙ non est er pecuniam acquirenda. ⁊ intelligit pro papatu vel imperio. ⁊ n cidit in legem iul'. de ambitu: vt. ff. ad. l. iul'. de ambi. l. j. j. resp n. Nec ob. quod ibi dicitur ꝙ non habet locum in ciuitate ro a na: quia illud intelligitur quo ad principem iam canonice e ctum: quia super omnes est. de elec. licet. ⁊ vt legibus solu s

quod placet

quod placet disponere potest.ff.de legi.l.princeps.xxix.q.iij.
cuncta per mundum.de quo plene.de conces.preben.proposuit.
¶ Tertio no.ꝙ dicit cooperante.per hoc dicit Jo.an.ꝙ domi-
nus non cooperabitur non operāti iuxta illud.dat deus omne
bonum:sed non per cornua taurum.⁊ vide quod no.in cle.inter.
de magi.in.v.glo.⁊ Salustius in Catilinario in arenga Cato-
nis contra pigros ⁊ desides loquens dicit.Non votis neqꝫ sup
plicibus muliebribus auxilia deorum parantur. Sed vigilādo
bene ꝯsulendo omnia ꝓspera succedūt.vbi secordie atqꝫ igna-
uie te tradideris:nc quicꝗ deos implores irati infestiqꝫ sunt.
Et lex dicit vigilantibus:⁊ non dormientibus iura subueniunt
.pupillus.de priui.cre.¶ Quarto no.ad quem effectum deus
instituerit potestates.s.ad iustitiam rectumqꝫ iudicium exercen
dum.vnde Regum est proprie facere iustitiam ⁊c.xxiij.q.v.re-
gum.⁊.c.principes.⁊.c.administratores.Summum enim bonū
est colere iustitiam ⁊c.xj.q.ij.cum deuotissima.Ex hoc sequitur
ꝙ iniustitia que est eius contrarium est summum malum ⁊ au-
fert nomen boni ⁊ religiosi principis.vnde si caret nomine care
bit ⁊ re.C.de fe.l.a nullo.⁊.§.de ver.sig.Nam ⁊ ego.non permit
tat igitur eos ad arma venire quos potest sua iurisditione com
pescere.ff.de vsufru.l.equissimum ⁊ iudicialis vigor ideo ⁊c.C.
de iude.l.nullus.Subdit Ho.ꝙ si aliquis est negligens in ex-
hibitione iustitie.nec aliter potest sibi quis consulere:habebit
locum quod leg.⁊ no.in.c.dominus.xxiij.q.ij.⁊ per Jo.an.in.c.
.de iniu.⁊ dam.da.j.eo.li.¶ Quinto no.in versi.nos tanto.ꝙ
dicit ecclesiastica animaduersione.⁊ in fi.c.ceteras penas impo
suit.s.depositionis diffidationis ⁊c.⁊ sic ecclesiastica animaduer
sio in multis consistit.Sed contra hoc oppo.de.c.querenti.de
ver.sig.vbi non continentur nisi tria.de quibus ibi.Sol.ibi lo-
quitur de censura ecclesiastica.hic de verbo animaduersionis
quod latius patet:vt in fi.c.Et aduertendum ꝙ animaduersio
de qua hic non competit delegatis etiam a papa qui non potue
runt beneficijs priuare:deponere.nouam mulctam indicere nec
alias penas infligere de quibus sequitur:licet possint subdele-
gare:⁊ in expensis condemnare de offi.dele.c.significasti.de do.
⁊ contu.c.ij.⁊ de eo qui mitti.in pos.c.j.⁊ per totum.ordinarius
autem ecclesiasticus ista omnia poterit:nisi prohibeatur de cle.
non resi.ex tue.Subdit Jo.an.ꝙ licet ordinarius iudex eccle-
siasticus possit infligere ordinariam mulctam.debet tamen ca-
uere ne propter questum pecunie sustineat subditos in delictis:
vt in.c.dilectus.de pe.⁊ consuluit ꝙ ad euitandam suspitionem
auaricie faciat tales penas conuerti in pias causas.de iud.cum
sit.in fi.de vi.⁊ ho.cle.cum ab omni.⁊ quod no.in.d.c.irrefraga-
bili.in nouellla.vbi omnino vide.Si tamen iudex penam spiri-
tualem credit plus timeri debet illam infligere:vt hic ⁊.§.vt lit.
non conte.quoniam.in fi.nam plectendo ⁊ ignoscendo ⁊c.xxiij.
.v.prodest.facit.j.de sen.exc.venerabilibus.§.deniqꝫ.ꝑm Jo.
qui in hoc not.de duplici mucrone episcopali quorum vnus est
eradicans per degradationem.alius disciplinans qui vibratur
ad punitionem:nec de facili dispensatur.de cle.non resi.ex tua.
secundus vibratur ad correctionem.ij.q.j.multi.hunc vibrare
possunt inferiores episcopis:vt hic.sed non primum.de sen.ex.
romana.in prin.⁊.§.de elec.transmissa.¶ Sexto no.ꝙ † quan-
doqꝫ quis mandat alium occidi per assassinos qui dicuntur a
scindo scindis.scindunt enim animam a corpore ꝑm Archydia.

3

Sed ꝑm communem ⁊ vulgarem modum loquendi assassini di-
cuntur qui precio conducti delicta committunt.⁊ isti attrocius
de consuetudine puniuntur ꝗ̄ si gratis mandato suscepto deli-
cta committerent:vt not.Bar.in.l.non solum.§.si mandato.de
iniu.⁊.l.cicero.de pe.⁊ per istas remissiones intelliges quis di-
citur assassinus.⁊ concor.hic Jo.an.in nouel.Qui dicit ꝙ vul-
gare assassini dicuntur qui per pecuniam homines occidunt.
¶ Septimo not.ꝙ si timeo offendi per aliquem possum adire
eius dominum pro securitate ⁊ sic facit ad.q.ꝙ si quis timet of-
fendi ab aliquo potest adire iudicem ⁊ ab eo petere ꝙ faciat eū
assecurari.⁊ dicit Cy.ꝙ iudex debet eum exaudire causa cogni-
ta inquirendo de inimicitijs:et si al's talia facere consueuit:⁊ si
est persona que potuit verisimiliter ledi:⁊ ista veniunt in cau-
se cognitionem ꝑm eum post Jaco.de aret.Pe.⁊ alios:vt ipse
no.in.l.denunciamus.C.de his qui ad eccle.confugiunt.Tu
dic post Bartolum ꝙ quandoqꝫ petitur prestari securitas a re
i.⁊ de hac habes per totum titulum de damno infe.quando-
qꝫ a re persone.⁊ de hac dicit nulla.l.caueri.ꝙ prestari debeat
dicit tamen ꝙ potest iudicis officium implorari:vt faciant eam
reffici si est vicinus:vt.l.preses.ff.de offi.presi.ibi idem reperi in
Old.Marsi.Old.Tho.de forma ⁊ And.Caf.de pisis ꝙ si do
mus tua mee domui minatur ruinam ꝙ ego possum adire iudi-
cem.⁊ petere ꝙ eam reficias:nec audieris si velis cauere de
damno infec.quia eam ego et filij mei personaliter habitemus
domus tua reret super nos inutilis esset cautio et non plene
consultum:vt.d.l.preses.facit.c.accedens.ij.vt li.non contest.in
ratione sui.Si vero non inhabitaremus.tunc sufficit cautio
damni infecti.ad primum facit.C.de officio priuato.l.singuli.
ꝑm Odof.quandoqꝫ petitur prestari cautio a persona rei:et
ista est licita ⁊ bona:vt.l.fi.in prin.C.de erro.mi.ann.li.xij.facit
l.si fideiussor.§.fi.ff.qui satisd.cog.quandoqꝫ petitur prestari a
persona persone.⁊ de hac loquitur iste tex.⁊ Cy.vbi.§.Sed nū
quid ab isto de quo probabiliter timeo potero petere securitatē
non solum pro me:sed etiam pro amicis meis.dicit ꝙ sic.per.l.
cum precario.ff.de preca.⁊.l.si stipulatus fuero partē non fieri.
de ver.ob.⁊.l.ij.⁊.l.non solum.de vsu ⁊ ha.similiter econuerso.di
cit Guil.de cu.tenetur prestare talis seularitatē ꝙ nec ipse nec
familiares sui offendent:⁊ sic pro se et alijs quos potest prohi-
bere:vt.l.in lege.⁊.l.q̇ insula.ff.loca.Sed dices duplici ratione
illa cautio non videtur prestanda.prima quia leges securitatē
omnibus tribuunt dum delicta coercent metu penarum:vt.l.
capitalium.§.has statuas.ff.de peni.secunda quia vbi est peri-
culum ⁊ timor mortis fragile est remedium cautionis:vt.c.acce
dens.el.ij.§.vt li.non conte.⁊.l.qui ita.ad treb.Sol.quo ad pri
mam dicit Bar.ꝙ iste qui venit contra fidem ⁊ securitatem a se
datam acrius punietur.quasi ista sit iusta causa aggrauandi pe
nam legalē sicut q̄dā alia.de q̇bꝰ in.l.q̇d g̊.§.pena grauior.de
his q̇ no.infa Quo ad secundam dico ꝙ quando cautio est pre-
standa super eo quod non recipit estimationem debet adijci pe-
na iudicis arbitrio si fuerit conuentum.Circa quod vide quod
no.Jo.an.§.de offi.dele.c.coram.⁊ quod ibi dixi in.ij.oppo.vbi
remisi ad Spe.⁊ ad.l.fi.de pre.stipu.¶ Ad idem querit vtrum
ille qui sic timet offendi potuit petere a iudice vt licitum sit sibi
ducere famulos vel seruiētes.⁊ videtur ꝙ nō.quasi sufficiat cau
tio:vt dictū est.ipse tā tenet ꝙ iudex potuit cōcedere ex causa.
ar.l.fi.in p̄n.C.de ero.mi.anno.li.xij.⁊ ibi no.cuiꝰ expē.ista fiāt.
¶ Tangit vlterius ꝙ illa cautio durabit ⁊ limitabitur ad tem
pus prout iudici videbitur.cum non sit lege determinatum:vt
l.fi.de iu.deli.Item ꝙ committitur etiam si extra territorium iu
dicis committatur offensa.¶ Tangit etiam de alia specie secu
ritatꝭ:quandoqꝫ concedunt iudices exbannitis.⁊ delinquenti-
bus vel hostibus vt secure compareant siue veniant et istam
vtrum iudex possit concedere et seruare teneatur.dic vt in.l.is
qui reus.de pub.iud.⁊.l.j.ff.de do.⁊.l.item quia.de pac.⁊ predi
cta no.Bar.in.l.illicitas.§.ne potentiores.ff.de offi.presi.qui
ista ibi habuit ex addi.Jo.an.⁊ Caffi.de pisis vt ibi reperiunt.
¶ Octauo no.ī v̄.sacri approbatiōe.ꝙ.j.ꝯsti.astringit omnes
principes ⁊ prelatos.⁊ sic duo sunt genera hominum:quorum
vnum non venit sub expressione alterius.xij.q.duo.⁊ quid im-
portet illud verbum principes:⁊ quos includat.vide in cle.pre-
senti.de bap.super ver.regum.¶ Nono no.ꝙ illa pena includit
illos qui mandant per assassinos occidi christianos.secus ergo
si iudeos vel alterius secte.ex quo dicit Jo.an.se defendisse quē
dam prelatum contra quem fuerat probatum ꝙ fecerat occidi
homines per assassinos.sed cum homines illi potuissent esse nō
christiani non concludebat articulus in hanc penam.⁊ sic debēt
esse aduocati cauti in formandis articulis vt concludant:alias
dubia probatio nō releuat probantem:vt.c.in presenti.de pro-
ba.facit quod ipse no.j.c.pxi.§.eo.li.de sta.reg.c.vno.§.sane.in
prima glo.⁊.j.ti.j.c.ij.in prin.Cautela autem vt hic dicit versa-
tur in formandis articulis ꝑm verba legis siue statuti.⁊ ita etiā
no.dominus meus do.Bal.in.l.si quis non dicam rapere.C.de
epi.⁊ cle.vbi all'.illud dictum Jo.an.pro notabili.¶ Aduerten
dum etiam ꝑm Archi.ꝙ ista decre.loquitur de his qui non sunt
sub alicuius dominio:sed per pecuniam homines occidunt:qui
vulgariter assassini dicuntur.⁊ ita hoc in nouella.super glo.pro
babiliter:vbi refert de quodam barone saraceno quia ita nutrit
suos ꝙ parendo mandatis domini sui credūt saluari:⁊ isti sunt
multum timendi.de quibus Señ.ad lucillium epistola.iiij.ait.
Nemo vero seruus habet vite necisqꝫ arbitrium.Ita dico quis
quis vitam suam contempsit cui dominus est.¶ Decimo no.ꝙ

4

† tenetur quis ex solo mandato etiam si ex eo non sequatur ho-
micidium quod mandatum fuit.alibi dicit tex.ꝙ non tenetur ex
solo mandato:nisi delictum fuerit subsecutum:vt.l.item apud.
§.si curauerit.ff.de iniu.Sed ibi loquitur in delictis leuioribꝰ.
secus in delictis atrocioribus:vt ibi no.Bar.⁊ plenius eo.tit.
l.non solum.§.si mandato.⁊ dicam.j.plene.vtrum.s.delictum in
cohatum.⁊ non consummatum veniat puniendum.¶ Undeci-

5

mo no.ꝙ † multipliciter quis fauet delicto.s.mandando:rece-
ptando:defendendo ⁊ occultando.primi grauius puniuntur.
Reliqui ꝑm ordinem quilibet minus altero:vt.§.eod.sicut di-
gnum.in casu tamen huius.c.pariter puniuntur.Bart.de istis
auxiliantibus plene no.in.l.in furti.ff.de fur.vbi de auxilio pro
hibito simpliciter:⁊ de alio prohibito respectu certi actus.Itē
quandoqꝫ prestatur auxilium ante delictum.quandoqꝫ in deli-

cto. quandoqꝫ post delictum, puta ad euitādum. dic vt ibi ⁊ cle.
j. de pe. vbi glo. magistra. ¶ Duodecimo no. multiplicē penam
proditam contra tales assassinos ⁊ inter alias penam expositio
nis bonorum delinquentium ⁊ inobedientium. de qua vide per
Jo. and. de here. excommunicamus. §. siuero. super ver. exponat
vbi no. ꝙ etiam eps̄ bona excōicati rebellis ⁊ per annum expe-
ctati potest exponere. ⁊ de multiplici pena quam canones irro-
gant ⁊ pro eis imponēdis ad brachium seculare recurritur. hoc
vide in nouel. super ver. bonis mundanis. Ex quibus infert ꝙ
ecclesia habet iurisditionē non solum quo ad spiritualia: sꝫ etiā
quo ad tpalia. Subdit tamen semper equum fore. primo per ec
clesiam recurri ad tpale dn̄ium quando agitur de correctione
seculariū: qui si non obediunt vtrosqꝫ astringit. de iude. ita quo
rundam. ⁊ c. ⁊ si iudeos. ⁊ c. in nonnullis. ⁊ c. cum sit. ⁊ c. liberan
dam. eo. ti. ⁊ de vsu. post miserabilem. ⁊ c. q̄to. ¶ Tertiodecimo
no. ꝙ constitutio canonica potest aliquem diffidare cum omni-
bus bonis suis: ⁊ credo ꝙ idez sit simpliciter diffidare qd̄ pone
re in banno imperiali. de quo banno habetur in aut. Item nul-
la communitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ibi de bannitis a ciuitate quem
effectum habeant talia banna. ⁊ an taliter bāniti sint similes de
portatis: vel relegatis siue in metallum damnatis de quo plene
per Bar. in sua dispu. que incipit Lucane ciuitatis: ⁊ colligunt
hic quidam ꝙ xp̄ianus xp̄ianum offendere non debet: nisi eum
prius diffidauerit. alias est ꝓditio: quia insidiatur homini cui
est quedam naturalis ꝯiunctio: vt. l. vt vim. ff. de iust. ⁊ iu. Sub-
dit tamen Host. ꝙ ista diffidatio ad hunc effectum offensionis
⁊ vltionis fieri non potest: nisi prius iudicis sententia decernat̄
⁊ hinc sumpta occasione Jo. an. post Ho. dicit. vij. esse bella. pri
mum Romanum. secundum iudiciale. tertium presumptuosum.
quartum licitum. quintum temerarium. sextum voluntarium. se
ptimum necessarium. Primum. s. Romanū est iustum. ⁊ fit per
fideles contra infideles: ⁊ dicitur a roma que est caput mundi.
de here. excōicamus. Secundum. s. iudiciale etiam est iustum si
fiat autoritate iudicis habentis merum imperiuz non dicentis
sibi ius ⁊ debitum ordinem seruantis que verba exponit Host.
in sum. de treu. ⁊ pa. §. quid sit iustum. Tertium. s. p̄sumptuosuz
faciunt subditi contumaces: ⁊ inobediētes iudicibus. ⁊ istud si-
cut est licitū ex parte iudicis inferentis. ita est p̄sumptuosum ex
parte subditi resistentis. de pe. dist. vj. §. j. ad fi. ⁊ de ma. ⁊ obe. si
quis. ⁊ l. qui restituere. de rei ven Quartum. s. licitum dr̄ quod
infertur iuris autoritate: vt hic. ⁊ C. quan. li. se sine iud. vin. ⁊ in
casibus propulsande iniurie a se vel a socio. j. de sen. ex. dilecto.
Quintum. s. temerariū dr̄ quando deficit autoritas iuris ⁊ iu-
dicis quod est temerariū in aggrediēte: ⁊ iustum in defendente
vt. s̄. proxi. dixi. Sextum. s. voluntarium est quod ineunt princi
pes inter se maxime post diffidationē quod non licet sine supe-
rioris autoritate: vt. s̄. dixi. Septimum. s. necessarium est in de-
fensione consistens: vt. d. l. vt vim. ⁊ d. c. significasti. ⁊ d. c. dilecto
⁊ de his plenius videas. vbi. s̄. s. in summa. ⁊ per Jo. an. post In
no. s̄. de re. spo. olim. el. j. ⁊ c. sicut. de iureiur. ⁊ dicam plenius in
d. c. dilecto. ¶ Quartodecimo no. in ver. ⁊ postq̄ ꝙ i pena que
infligitur ipso iure per constitutionē non requiritur sententia:
sed contra id opponit Ar. de. c. vt inquisitionis. s̄. e. li. de here.
vbi quis de heresi prius condemnatur ⁊ post condemnationem
recipitur a iudice seculari: qui non potest ante sententiam iudi-
cis ecclesiastici executionē facere in personam nec in bonis he-
retici licet ipso iure sint bona confiscata: vt. c. cum s̄m leges. e. ti.
Sol. dicit Jo. an. post Arch. in nouel. hunc tex. sic intelligendū
ꝙ non est necesse de p̄dictis penis exprimi in sententia. sed hoc
ipso ꝙ pronunciatum fuit illum esse fautorem assassinorum pene
suum sortiuntur effectum: q̄uis in sententia specificatū non fue
rit. Sicut enim hoc ipso ꝙ de capitali crimine quis est damna-
tus tacite venit confiscatio bonorum: vt. C. si pen. ap. mors in.
l. si is qui. ⁊ l. fi. C. si re. vel acc. mor. fu. ⁊ sufficit iudicem pronun-
ciasse accusatorem calūniatum esse in causa etiam si de pena ni-
hil dixerit. ij. q. iij. §. notandū. ⁊ hoc mō dicit intelligenda omnia
iura canonica ⁊ ciuilia que dicūt ipso iure: vel ipso facto aliquē
puniri confiscatione bonorum: vel quacūqꝫ alia pena: vt. s. suffi
ciat iudicem pronunciare ⁊ declarare illius criminis talem esse
culpabilem. ⁊ locus erit penis iure etiam si in sentētia non expri
mantur: vt hic ⁊ d. c. cum si. secundum. ⁊ aduerte quia Jo. an. so-
lum loquitur cum iudex pronunciat in delictis in quibus pena
infligitur ipso iure per legem. Sed quid in delictis in quibus
pena venit per sententiam infligenda. Bar. in. l. j. ad. turpil. di-
cit ꝙ quedam sunt delicta que habent nomen a iure ⁊ ex vi no-
minis comprehenditur delictum vt furtum: falsum: adulterium:
calūnia ⁊ similia: ⁊ in istis si quidem est a iure imposita certa pe
na tunc sufficit pronunciare esse commissum delictum. ⁊ ita loq̇-
tur. l. j. Idem si a iure non reperitur certa pena statuta. Nā tunc
succedit lex que pronunciat super pena que communiter consue

uit imponi ꝓ illo delicto: vt. l. quid ergo. §. pena grauior. de h
qui no. infa. Quedam sunt delicta innominata: vt si iudex pro
nunciat te percussisse. T. vel ipsius incidisse arbores vel eius
busisse domum. ista sunt verba magis facti q̄ delicti. qr possu
quandoqꝫ committi absqꝫ delicto. ⁊ super istis si iudex pronu
ciat te alia simpliciter commisisse non videtur pronunciare
per delicto nisi iudex adijceret penam in sententia vel diceret
lose ⁊ culpabiliter hec commissa: hanc differentiam probat
tex. vbi si iudex ꝓnunciat nō ꝓbasti qr hoc potest esse absqꝫ
dolo ⁊ sine iure in hoc dubio absoluetur. Sed si diceret calūn
tor es cum non possit esse calumnia absqꝫ dolo. videtur sic dis
guendo condemnasse. ⁊ dicit hanc practicam vtilē propter ig
rantiam assessorum qui quandoqꝫ penam pro delicto inflig
dam ignorant. possunt enim sine pene expressione pronu
ciare talem deliquisse: ⁊ in penam succedit potestas legis. Ex
predictis tacite infertur ꝙ in libello criminali non est necess
accusator vel denunciator aliquid concludat de pena certa: s
ꝙ dicat quare peto talem puniri iuxta formam nunc seruata
lennitate. l. libellorum. de accu. vbi Bar. ita not. cui adde qu
no. Inno. in. c. cum dilectus. de or. cog. super ver. iustitiam fi
postulabat. ¶ Opp. dicitur hic certa si. ꝙ si ex mandato m
forsitan non sequatur tenetur qui mandauit istis penis. Sec
hoc oppo. ⁊ videtur ꝙ delictum attentatum ⁊ non consumm
non puniatur de pe. di. v. cogitationis. ⁊ l. j. ff. quod quisqꝫ i
ibi quid enim offuit conatus cum iniuria nullum habuerit ef
ctum. ad hoc. l. item apud. §. si curauerit. ff. de iniuri. vbi delic
non secuto non puniri manda. ad idem. l. si quis vxori. §. nec
bo. ff. de fur. cum multis si. Solu. ista est longa materia. de c
per Cy. Ja. bu. do. me. Bal. ⁊ alios in. l. si quis non dicam r
re. C. de epi. ⁊ cle. di. Cy. est plenior. ideo sequamur ipsum ad-
tis aliquibus dictis Bal. distinguendo sic cum queritur: n
quid delicta perfecta vel non puniantur: quod aut quis non
gitat delinquere: nec agit nec perficit: aut cogitat tantum
non agit: nec perficit: aut cogitat agit ⁊ perficit: aut agit ⁊ pe
cit: sed non cogitat. Primo casu quando non cogitat: non a
non perficit: ⁊ non punitur regulariter quia pena suos debe
nere autores: vt. l. sancimus. C. de pe. ⁊ c. quesiuit. de his que
a ma. par. cap. Fallit in crimine lese maiestatis: ⁊ heresis quo
quedam ⁊ in casu. c. felicis. de pe. ⁊ c. j. de scisma. Fallit ⁊ in al
certis casibus prout ibi no. Secundo casu quando tantum c
gitat: ⁊ tunc aut non persistit in tali cogitatione: ⁊ non punit
nec a deo nec ab homine: quia primi motus non sunt in nost
potestate s̄m philosophū. aut in tali cogitatione persistit ⁊ tu
punitur in foro penitētiali non in iudiciali. Fallit in heresi
sola mentis deliberatio sufficit ad consummationem delicti:
requirit aliquem extrinsecum. vnde mentalem hereticū: licet
extra non ostenderit signa heresis puniet inquisitor: si per ei
confessionem sibi de hoc constaret quia de occultis cordis al
rius iudicare non posset. Tertio casu quando cogitat agit:
non perficit. et tunc aut queritur de actione ciuili contra tal
concedendam ⁊ non datur: vt. l. vulgaris. §. qui furti. ff. de fu
Fallit vbi delictum illud attemptatum: ⁊ non consummatū p
set trahi in exemplum: vt. l. si quis seruo. C. de fur. Aut queri
de actione criminali contra talem concedenda. ⁊ tunc aut per
nit ad actum proximum: aut remotum. Primo casu: aut nō p
fecit: quia noluit: ⁊ non punitur: vt. l. falsam. C. de fal. ff. aut qu
non potuit. ⁊ tunc aut fuit impeditus impedimento iuris: ⁊ n
punitur ac si perfecisset: vt. l. inter omnes. §. fi. ff. de fur. Aut i
pedimento facti. ⁊ tunc in atrocibus dicunt quidaz ꝙ puniet
perinde ac si consummatum esset: vt. l. si is qui cum telo. C. ad
cor. de sicc. Alij dicunt ꝙ punietur mitius quod videtur equi
Cy. per. l. j. ff. de extraor. cri. In leuioribus dicunt quidam ꝙ
parcitur: vt. l. j. ff. quod quisqꝫ iu. sed ibi non est proprie delict
s̄m Jac. de are. Quarto casu quando cogitat agit et perficit.
tunc punitur nec per penitentiam desijt esse nocens: vt. l. qui
mente. ff. de fur. Fallit in certis casibus quos ibi tradit Ba
tolus per modum distinctionis dic vt ibi. Quinto ⁊ vlti. c
su quando non cogitat tamen egit ⁊ perfecit. ⁊ tunc dicit Cy.
aut commisit delictum casu aut culpa. Si casu ⁊ tunc aut tale
casum precessit culpa ⁊ punitur. ff. de dam. infe. l. fluminum. §.
pulatio. ⁊ de ac. ⁊ ob. l. ex maleficijs. §. xvj. quo. et. l. j. de legi. S
vero culpa non precesserit ⁊ punitur. ff. de admi. re. ad ci. perti
ij. §. si eo tempore. et de pe. l. respiciendum. ⁊ C. ad. l. cor. de sicc
l. j. Secundo casu quando delictum est commissum culpa. ⁊ tu
aut culpa lata: aut leuissima siue leuis. si lata punitur sꝫ minu
q̄ si fuisset in dolo: vt. ff. de sicca. l. in lege. ⁊ quod no. in. l. vide
mus. ff. de in lit. iur. Si vero deliquit culpa leui: ⁊ minus adhu
punitur: vt. ff. de regu. iur. l. quod calore. si vero culpa leuissim
minus adhuc punietur: vt. ff. ad. l. aquili. l. scientiam. §. qui cu
aliter. his tamen duobus vltimis casibus nō punitur crimin
liter: sed

iter:sed ciuiliter tātum.ſm Cy. Tu dic de his delictis leui cul-
pa vel leuissima perpetratis an criminaliter puniantur:vt not.
Bar.in.d.l.respiciendum.ista est distinctio Cy.in effectu in.d.
.si quis non dicam.licet super certis membris predictis alleget
quedam iura que videntur contrariari quibus respondet vt ibi
Procedit autem illa distinctio quando delictum cogitatum at
temptatum ⁊ perpetratum perfectum cadit sub illa specie deli-
cti in qua delinquere cogitauit.Si autem cogitauit de vna spe
cie.et incidit in aliam vel cogitauit minus et deliq̄t plenius do.
Bal.tangit in.d.l.si quis non dicam.⁊ remittit ad.l.eum qui.§.
iniuria.de iniu.ff.⁊.l.quoniam multa facinora ad.C.ad le.iul'.
de iu.adde quod pena que imponitur ipso iure vel ipso facto per
legem semper requirit factum cōsummatum:vt no.Jo.an.sing.
in reg.in penis.de reg.iu.in mercu.alibi etiam dicit Bar.ꝙ pe
na que infligitur ipso iure nunꝙ̄ potest crescere per inficiationē
quod est vtile ad statuta que contra negantem maleficium au-
gent penam.Nam in penis ipso iure per legem inflictis non ha
bet locum illud statutum:vt ipse no.in.l.id quod.ff.de pecu.leg.
Juxta predicta quero vtrum in delicto incohato in vno loco et
perfecto in alio attendamus locum principij an finis.puta di-
cat statutum ꝙ villa teneatur capere malefactorē alias punia-
tur que villa tenebitur in predicto casu quo in vna est incohatū
in alia est consumatum delictum.determinauit Ja.ꝙ vtraqȝ vil
la teneatur quod dicit per domi.Bal.in.d.l.si quis non dicam.
Ibi requirit vtrum in penis statutorum processum ad actum
proximum puniatur pro delicto consumato.Breuiter dicit ꝙ
pena legalis municipalis stabit stricte nature verborum.vn-
de si statutum dicit.Adulter decapitetur requiretur actus con-
sumatus.⁊ ita tenet Spe.⁊ Cy.in.d.l.is qui cum telo.¶ Vlti.
pro intelligentia predictorum.vide no.in prealle.c.in penis.in
mercurria.vbi enumerat multos casus in quibus ipsum atten-
tare habetur pro consumatione delicti. Inter alios enumerat
casus huius.c.vbi punitur solum mandatum etiam delicto non
secuto.⁊ ita hic in nouella.vbi subdit ad fi.ꝙ quo ad deum et in
delictis consumatis habet locum penitentia:vt in iuribus que
allegat.

1 ☞ Clericus de delicto querelam proponens coram iudice se
cularibus debet protestari ꝙ ad vindictam sanguinis non intendit.
2 Offensus emendam damni iam illati petere potest.

DI **Relatis vel.** Primo ponit dictum:qd̄
secundo probat per euita-
tionem absurditatis ibi alioquin.Pro intelligē-
tia.c.premitte.ꝙ ex delictis maxime publicis orit̄
duplex actio.ciuilis ⁊ criminalis.ciuilis dat̄ par-
ti ad interesse.criminalis datur reipublice ad penam vt.l.pretor
dixit.ff.de iniu.⁊.l.fi.de pri.deli.facit.c.tue.de procu.vbi in cri
mine adulterij oritur ciuilis ad separationem thori ⁊ repetitio-
nem dotis:vt.c.j.vt li.non conte.⁊ criminalis ad vindictam pu-
blicam:vt.l.ij.§.si publico.ff.de adul.facit quod no.in.c.at si.de
iudi.Clericus igitur potest agere ciuiliter ex delicto pro suo in
teresse consequendo.nec imputatur sibi si reperto delicto iudex
criminaliter puniat delinquentem:vt in isto.c.¶ No.primo ꝙ
omissa criminali accusatione pōt quis de crimine ciuiliter age-
re vtramqȝ autem.s.criminalem ⁊ ciuilem non videtur ꝙ possit
intentare:vt.l.interdum.ff.de pub.iu.⁊ an sententia lata in vna
preiudicet in alia.j.dicam.¶ Secundo no.ꝙ †clericus de deli
cto querelam proponens coram iudice seculari debet protestari
ꝙ ad vindictam sanguinis non intendit.Ex quo collige ꝙ si
omissa hac protestatione simpliciter querelam proponeret im-
putaretur sibi mors per iudicem illata:quod est verum quando
tale erat delictum ex quo debebat tali pena puniri.secus si im-
peritia vel seuitia iudicis sit processum ad talem penam:q2 tunc
querelato taliter conquerenti non imputaretur talis imprudētia:
vt.l.si per imprudentiam.ff.de euic.⁊.l.qui cum maior.§.fina.de
bo.lib.⁊ idem si petita executione sententie in ciuili late pro cle
rico contra laycum laycus familie resistens occiditur vel muti-
latur.hoc enim non clerico sed sue duricie imputatur:vt.s̄.eo.c.
postulasti.protestatio igitur de qua hic tunc habet locum cum
in narratione facti pregnantis potest comprehendi ciuiliter et
criminaliter.debet enim tunc talis duplicitas temperari verbis
per clericum querelantem:vt hic patet.Sicut actio que infa-
mat intentata contra patrem vel patronum per filium vel liber-
tum est verbis temperanda:vt.l.ij.§.aduersus.ff.de do.exce.⁊.l.
non debet.⁊ per ista bonum est consilium quod tradit hic Jo.
clerico querelanti vt dicat conqueror potiusꝙ̄ accuso:vt sic
caueat se cum verbis quibus vtitur iste tex.putat tamen ꝙ ꝙ̄uis
dicat accuso:si tamen protestatio vt hic cessat irregularitas.naz
querela inofficiosi si licet persequatur regulariter familiarem
tamen dicitur accusatio:vt.l.in arena.⁊.l.in parentibus.C.de in
off.test.¶ Tertio no.ꝙ †offensus potest petere emendam dāni

iam illati ⁊ prouideri etiam in futurum ne similia malefactor il-
le presumat quod intellige quando de iteratione offense esset
presumptio contra malefactorem.puta est notabilis et potens
vicinus quem offendit ⁊ damna intulit in personis animalibus
⁊ alijs rebus de quo dicit vt dixi.s̄.c.proxi.in.vj.no. ¶ Quar-
to no.ꝙ proposita querela contra malefactorem ciuiliter iudex
quandoqȝ procedit ad vindictam sanguinis iustitia exigente.⁊
hoc aduerte quia si in casu huius.c.iudex laycus poterat cogno
scere de ciuili ⁊ criminali:sicut potest hoc potestas Boñ.tunc si
actum est de crimine ciuiliter,de quo constet:videtur ꝙ talis iu-
dex potest talem punire criminaliter etiam si ad hoc nō sit actū
⁊ hoc sonat iste tex.quod forte esset verum quando de tali crimi
ne ciuiliter intentato constaret per confessionem rei quo casu cū
per ipsam confessionem in iudicio sit effectum crimen notorium
videtur ꝙ iudex possit ipsum punire sine alio ꝓcessu:vt no.Inn.
in.c.qualiter.el.ij.de accu.⁊.c.cum super.de confes. Si vero per
testes vel alias probationes constaret de crimine ciuiliter intē
tato non videntur probationes ille vel acta habita in ciuili fa-
cere plenam fidem in criminali:vt.C.quan.ci.ac.cri.pre.l.j. facit
c.j.de exce.⁊.c.cum dilectus.ad fi.de ord.co.hoc ergo casu quā
do aliter.s.ꝙ̄ per cōfessionem constat iudici de crimine:quomo-
do potest intelligi iste tex.vt mortem inferat iustitia exigēte cre
do per incohationem noui processus per viam inq̄sitionis qua-
si processus super crimine in ciuili sufficiat quo ad hoc:vt iudex
possit de tali crimine inquirere de quo constat sibi per probatio
nem in ciuili processu:vt sic iste sit de casibus in quibus de iure
ciuili possit iudex procedere per inquisitionem sicut in certis
alijs.de quibus per Bar.in.l.ij.§.si publico.ff.de adulter.⁊ hoc
etiam modo potest intelligi iste tex.Si autem iudex qui cogno
sceret de crimine ciuiliter non esset iudex competens in crimini
bus non videtur ꝙ possit inferre mortem vel aliam penam infli
gere.Sed quid erit de crimine coram eo probato.nam impuni-
tum remanere non debet:vt.c.vt fame.de sen.ex.⁊.l.ita vulnera-
tus.ad.l.aqui.videtur ꝙ debeat remittere ad maiorem iudicem
vt.l.diuus.ff.de fal.⁊ in aut.de testi.in.ij.col.facit quod no.In-
no.in.c.pe.⁊ vlti.de pe.⁊ omnino vide quod no.Cy.in.l.fi.C.de
spor.vbi dicit ꝙ si iudex potest cognoscere vsqȝ ad.xl.sed delin-
quentem coram se non poterit punire vltra.et si delictum illud
maiorem penam exigat residuum iustitie pertinebit ad princi-
pem qui poterat punire in illo excessu.⁊ vide etiā quod ipse no.
in.l.nullum.C.de test.vbi de teste.qui deponit falsum coram iu-
dice an sit iudex in illius criminis punitione.licet alias non sit
iudex suus text.ibi videtur ꝙ sic quod no.¶ Juxta ꝑdicta que
ro iudex maleficiorum fert sententiam super pena an in eadem
sententia possit delinquentem condemnare ad restitutionez rei
subtracte rapte vel inuase:videtur ꝙ non.quia ciuilis ⁊ crimina
lis non possunt simul intentari in libello:vt.l.interdū.ff.de pub.
iu.ergo nec deduci in sententia que debet esse conformis peti-
tioni:vt.l.vt fundus.commu.diui.⁊.c.licet.el.ij.de simo.Item vt
dixi.s̄.iudex ciuilium non cognouit de crimine sed remittit.er-
go econuerso iudex criminalium non debet pronunciare vel se
intromittere de ciuili ne promiscuis reum actibus turben-
tur officia:vt.l.consulta diualia.de testa.do.Bar.de hoc not.in
l.interdum.§.qui furem.ff.de fur.vbi dicit ꝙ licet iudex malefi-
ciorum non possit de ciuili cognoscere:vt.l.solemus.§.latruncu
lator.ff.de iudi.tamen incidenter poterit cognoscere de questio
ne ciuili descendente ex eodem facto de quo criminaliter cogno
scit iubendo rem restitui vt est casus in.d.§.qui furem.⁊.l.iiij.§.
si dicatur.ff.si.reg.Et per hoc infert ꝙ procedit libellus seu ac-
cusatio de damno dato vel robaria dicendo peto eum puniri et
condemnari ⁊ rem mihi restitui:vel emendam damni:nec videt̄
intentari ciuilis ⁊ criminalis in eodem libello concor.dictam.l.
interdum.si videor intentari criminalem tantum ⁊ implorare of
ficium iudicis vt incidenter faciat mihi rem restitui seu dānum
emendari ſm formam preall'.§.interdum.⁊ sic intelligit.l.medi-
cus.de va.⁊ ex̄or.co.⁊.l.qd̄ euitandi.C.de con.ob tur.cau.facit
quod no.Cy.in.l.si quis a se fundum.C.ad.l.iu.de iu.in.iij.⁊ vl.
q.vbi tenet ꝙ iudex siue per viam accusationis siue inquisitio-
nis sit processum criminaliter non possit condemnare ad rei re-
stitutionem.primo quia ad illam non fuit actum ⁊ fatuus est iu
dex ⁊c.vt.l.fi.de fideius.Item non potest condemnare vltra ꝙ̄
petitum sit:vt.l.si ex testamento.de exce.rei iud.Item frustra di
ceret lex ꝙ si est actum criminali:potest postea agi ciuili.non
enim esset opus si posset eadem sententia condemnare.⁊ dicit ꝙ
omnes ita tenent.Bar.aliter vt vidistis:vt probat.ll.quas all'.
⁊ ibi idem tenet in.c.cum oporteat.de accu.cui respondet Cy.⁊
intelligit illud dictum quo ad forum penitentie non quo ad fo
rum iudiciale.¶ Vltimo quero iuxta predicta vtrum sentētia
lata in criminali profit vel noceat in ciuili.legiste dicunt ꝙ aut
vtraqȝ causa tam ciuilis ꝙ̄ criminalis tendunt ad vindictam vt

actio ⁊ accusatio iniuriarum ⁊ sententia lata in vna parit iudicium in alia siue fuerit absolutoria siue condemnatoria: vt. l. pretor edixit. §. j. ff. de iniur. Si vero ciuilis prosequitur rem familiarem: criminalis vindictam publicam: ⁊ tunc aut super vna fertur absolutoria super facto: quasi crimen non sit commissum aut super iure quasi non sit probatum: vt profertur. Primo casu obstat exceptio rei iudi. primo per. l. preses. C. de plag. secundo per rationem: quia quando illud idem quod est examinatum in vno iudicio venit examinandum in secundo. semper obstat exceptio rei iud. vt. l. si quis cum totum. ff. de exce. rei iud. in. §. plane. ⁊. §. si ancillam. ⁊ tenet Dy. in. c. nullus pluribus. de re. iu. j. eo. li. Si vero absolutoria fertur super iure quasi non probatum non obstat exceptio rei iud. arg. ff. de exce. rei iud. l. duobus. ⁊ hoc tenet Dy. in. d. c. nullus. ⁊ Cy. in. l. j. C. quan. ciui. act. cri. pre. aut dubitatur. ⁊ tunc dicit Barto. ꝙ sententia absolutoria videatur lata in dubio: quia non probatum: vt. l. iul. ⁊ quod ibi no. de cond. inde. ⁊. l. procur. ad exhib. §. j. ff. rem hab. In iure dicit ꝙ in dubium videtur prestitum super facto quasi non debitum: vt no. in l. fi. de iureiur. ratio differentie inter sententiam ⁊ iuramentum est quo ad hoc dupliciter. prima quia iusiur. habet vim solutionis. secunda quia ille qui iurat de eo quod scit ⁊ de facto suo vnde potest recte scire et iurare non esse factum vel contrarium iudex non iudicat de facto alieno. Et ideo non posset pure dicere esse factum: vel non factum. ideo super eo de quo cognoscit. s. an actor probauerit necne videtur pronunciare. arg. l. cum heredes. de acqui. pos. Si vero sententia absolutoria esset lata super vna tunc non prohibetur redire ad aliam: vt. l. pretor. §. j. ff. vi bo. rap. vbi predicta dicit Bar. etiam plene per eum an probationes recepte in vna prosint vel noceant in alia: ⁊ an post dicta testificata in vna possint super eisdem articulis publicatis produci testes in alia. dic vt ibi. Idem que dicta sunt habent locum quando crimen examinatum est in vno iudicio per modum principalis intentionis. quia tunc habet locum predicta distinctio an noceat in alio iudicio aduersum effectum instituendo. Sed si crimen est examinatum in vno iudicio per modum exceptio. pone in. c. cum dilectus. de ord. co. tunc vtrum possit in alio iudicio refricari per modum principalis intentionis. dic vt no. Cy. in. d. l. j. C. quan. ci. ac. in. iij. q. ver. ij. loco. ⁊ Bar. in. d. l. si cui §. ijsdem. de accu. ⁊ Jo. an. post Inno. in. c. cum dilectus. de pur. ca. vbi dixit ꝙ de crimine agitur multis modis per accusationē: denunciationem: inquisitionem: ⁊ exceptionem: an sententia lata super vno modo preiudicet in alio. dic vt ibi dixi. ⁊. c. de his. de accu. vbi quid iuris si actum est ad penitentiam dic ꝙ non impedit quin postea agi possit ad vindictam publicam nec vnum forum tollit penam alterius: vt ibi no. all. hoc Jo. an. in nouella de isto rancore animi dimittendo quod per te videas ⁊c.

1 ☞ Paria sunt occidere ⁊ mutilare quo ad irregularitatem contrahendam.
2 Mors mandanti imputari debet.
3 Protestatio an releuet ab irregularitate.

Is qui mandat. Ponit dictum cuius causas subdit ibi cū mandato. ¶ No. ꝙ † quo ad irregularitatem contrahendam paria sunt occidere ⁊ mutilare. concor. eo. ti. c. le. si furiosus. ⁊ in concor. in glo. v. ¶ Secundo not. ꝙ quando culpa est ordinata ad casum casus omnis qui sequitur imputatur culpabili concor. j. de po. c. bona fides. nam cōtra dolosum ⁊ culpabilem semper inspicitur quod euenire potest: vt no. in. l. diuortio. ff. de ne. gest. facit qđ no. in. c. sicut nobis. s. de iudi. ¶ Tertio no. ꝙ iste tex. loquitur cum mandatum fuit illicitum: quia tunc mors: ⁊ quicqđ sequitur imputatur mandanti. si autem fuit licitum dicit in nouella. ꝙ non imputatur mandanti pone exemplū cum ad expugnandum castrum epi plures conueniunt. si enim episcopus subditis mandat ꝙ arma capiant ⁊ viriliter se defendant licet homicidia ⁊ mutilationes ibidem perpetrentur non erit irregularis eps qui mandauit quod dic vt no. s. eo. c. ad audientiam. in nouel. ¶ Quarto no. ꝙ † ideo imputatur mandanti mors siue mutilitatio subsequens post mandatū: quia debuit cogitare ex verberibus illa posse cōtingere. et sic culpa precessit ordinata ad casum quid igitur si precessit culpa in genere nō ad casum illum principaliter ordinata an erit irregularis si ex tali culpa occasionaliter mors sequatur. pono exemplum clericus tenet leonem vrsum vel canem inmāsuetum ⁊ aliquē occideret an eps incurreret irregularitatem: precessit enim ipsius culpa ⁊ nō ad illum casum principaliter ordinata. Inno. tenet ꝙ non si maliciam non adhibuit vel illata culpa non fuit. ar. ff. si qua. pa. fe. di. l. ij. ⁊. l. fi. ⁊ ita no. in. d. c. ad audientiam. vbi dixi in vl. q. ⁊ istā dist. vtrum culpa sit ordinata ad casum vel non. ponit Cy. in fi. in l. si vt certo. §. nec vidēdū. ff. com. in addi ¶ Op. ⁊ vr ꝙ † ptestatio releuet ⁊ excuset ptestātē ab irregularitate sicut ptestatio impedit obligationem contrahi: vt. l. v. §. celsus. ff. mand. ad hoc l. nensennius. de neg. ge. ⁊. l. pro herede. de acqui. her. ad hoc fit quod no. C. vti pos. l. j. vbi si inferens violentiam protestatur intendit querere ciuiliter possessionem tantum vel natura[lem] tantum non tenentur vltra. Sol. dic ꝙ quedam sunt delicta [?]e facta que possunt sm animum moderari et in illis non tene[tur] mandans vltra quod mandauerit. ⁊ ita est in illa. l. j. quia acquisitio possessionis requirit animum ⁊ factum: tamen sm anim[um] regulatur: vt. l. licet. C. de acq. pos. quedam sunt delicta que [n]on sm animum regulantur: sed habent temerarium euentum sicut aggredi alium vulnerare ⁊ si. in quibus modis excedit sepe: in istis protestatio modificatiua talis mandati illiciti nihil operatur: vt hic ⁊ no. Bar. allegans hunc tex. in. l. non solum. §. fine ope. no. nun. Et posset inferri ꝙ in casu huius. c. si vero ille mandatur verberari: sed ipse mandatarius fuisset mutilatus vel occisus mandans esset irregularis: quia potuit cogitare hoc euenire posse sicut autori multitudinis imputatur perpetra[ta] etiam contra suos quos secum ducit: vt. l. quoniam multa. C. ad l. iul. de iud. ¶ Quero vtrum quod hic dicitur in mandante [habeat] locum in consulente: ⁊ sit irregularis si mors vel mutilatio subsequatur. Jo. and. sentit ꝙ sic qui dicit ꝙ si solum aggressuram consuluit ⁊ ex ipsa sequatur mors vel truncatio [erit] irregularis ⁊ de isto cōsulente multas. q. tāgit in. d. c. ad audientiam. in nouel. Primo querit si quis non consuluit homicidium directe sed indirecte. puta suasit iactum machine vel baliste [v]el ꝙ fiat insultus ad castrum capiendum ⁊ exinde aliquis interficiatur vtrum consulens sit irregularis tenet ꝙ sic: quia occasionem verisimilem ⁊ propinquam dedit homicidio. Idem dicit in ij. q. in nouella. si non consuluit castrum expugnari: sed furtiue ⁊ proditorio modo capi in. vj. q. quesiui post eum quid iuris si [a]u post mandatum vel consilium sequatur delictum: an mandans ⁊ consulens teneatur ⁊ qualiter vtriusqꝫ debeat fieri reuocatio [v]e postea teneatur. dicam. j. de sen. ex. c. cum quis. vbi reserua hanc materiam de mandante ⁊ mandatario circa delicta.

¶ De vsuris. Rubrica.

1 ☞ Vsura dicitur vorago.
2 Vsura an numeretur inter peccata.
3 Occasio delinquendi tolli debet.
4 Alienigene non debent recipi volentes fenus exercere.
5 Layci alia pena puniuntur ꝙ̄ clerici.
6 Layci delinquentes in vsuris puniuntur per censuram ecclesiasticam.
7 Vsura quid sit.
8 Pecuniam dans mercatori vt de lucro partē habeat an sit vsurarius.
9 Emens vilius vt carius vendat an peccet.

Vsurarum. Diuide vt in. j. g. dicit in nouel. ꝙ hec constitutio fuit facta propter Florentinos: Senenses: Pistorienses: Lucanos: ⁊ Astenses qui circuibant diuersas prouincias ad exercendum vsuras immoderatas. ⁊ quia multos prelatos ⁊ principes recipiebant ideo hoc prouisum. ¶ No. ꝙ † vsura[a] dicitur vorago. vnde Lucanus hinc vsura vorax auidumqꝫ in tempore fenus. Sed dices quomodo potest deuorare animam cum sit immortalis dicit beatum Greg. iiij. dyalogorum ꝙ anima est immortalis quo ad viuere: quia illud nunꝙ̄ amittit sed est mortalis quo ad bene viuere quod perdit per mortale peccatum. Faciunt enim contra vetus testamentum. vnde querit propheta. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis stabit in loco sancto tuo. Et deus respondet. qui suam pecuniam non dedit ad vsuras. xiiij. q. iiij. si quis oblitus. ⁊. c. quoniam. Item faciunt contra euangelium Luce. Mutuum dantes nihil inde sperantes. Item faciunt contra prohibitionem omnium sanctorum patrum: vt tet. xiiij. q. xxxiiij. ⁊. v. ⁊ per totum. Item faciunt contra constitutiones ecclesie: vt hic ⁊. s. c. per totum. Item faciunt contra constitutiones nouas ciuiles: vt patet in eo quod no. x. q. v. quid cam in glo. xij. s. eo. quia in omnibus in. j. glo. ⁊ ex istis dicit Archi. ꝙ vsurarij dicūtur raptores. Item pauperum trucidatores. Item acceptatores turpis lucri auaritie causa: dicuntur etiam infideles: possunt etiam dici fures. Item serui. Item capite diminuti. Item filij dyaboli non nascendo: sed imitādo ipsius opera. dicuntur etiam maledicti. vnde super omnes mercatores maledictus est vsurari⁹. pdicta ꝯfirmat Arch. multis iurib⁹ de quibus hic per eum. ¶ Et predicta faciunt ad. q. vtrum vsura numeretur inter illa peccata q̄ sunt peccata: quia ꝓhibita vt fuit peccatū primi parētis. s. peccatū ꝓhibitū non ex sui natura. an vo numeretur

inter peccata

a ¶ Vsura. adde ꝙ vsura dr̄ qcqđ forti accedit. c. plerique. ⁊. c. seq. xiiij. q. iij. glo. in. l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. pe. Pa. de ca. ꝯsi. lxxiiij. inci. viso compromisso. Item dr̄ pciū temporis vl' dilatiōis. gl. in. l. in fraudē. §. fiscalibus. ff. de iu. fis. Jo. d' pra. in. l. q' pcur. ff. de pcu. dr̄ etiā prauitas. Car. i cle. j. in princ. de vsu vn̄ no. vnū qđ est singulare ⁊ ꝯ naturā ꝙ pecunia dr̄ parturire.

inter peccata prohibita: quia peccata ⁊ habentia in suo genere maliciā conuolutā vt sunt illa de quibus Exodi.v. ⁊ est similis consideratio in symonia: vt legitur ⁊ no. de offi.deleg. ex parte. el.j.cum suis remis. Jo.an.plene de hoc no.in regula peccatum. in mercu.⁊ ar.primo ꝙ vsura sit peccatū qꝛ ꝓhibita: non quia in genere sit mala vel habeat maliciā conuolutā. Nam quandoqꝫ ille cōtractus potest esse vtilis reipublice: ⁊ partibus gratus et vtilis si forte pascit pauperes ex eis morituros fame vel redimit captiuos: ⁊ alia etiam opera charitatis possunt inde sequi. Itē si esset in suo genere malū ius canonicū ⁊ ciuile non permitteret quādoqꝫ vsuras qđ faciunt: vt.s.eo.c.j.⁊.c.cōquestus.⁊.c.salubriter. contrariū tenet scꝫ ꝙ ꝯctus vsurarius ex sui natura sit vitiosus ⁊ malicia cōuolutus. primo probat autoritate Aristo. qui nulla doctus nisi naturali vsuras detestatꝰ est. primo Politicoꝝ. qđ nō dixisset nisi esset ex sui natura vitiosus. secūdo ptꝫ qꝛ rapina est actus sui natura vitiosus: qui autem vsuras extorquet rapinā cōmittit.xiiij.q.iiij.si quis: ergo cōfirmat hoc multis rationibus in.ij.q.super.d.regula peccatū.⁊ sic concludit ꝙ vsura ideo ꝓhibita: qꝛ in se vitiosa: non vitiosa: quia prohibita. idem Jo.cal.in cōmento.c.nauiganti.eo.titu.vbi dicit ꝙ inspe[c]to facto exagerandū fuit istud crimen. Nam vsurarius deum contēnit audacius q̄ alij peccatores cum alijs peractis erube[s]cat homo: sed illo minime facit.s.eo.qꝛ in oībus. Item naturā [e]ludit expressius qui rem que non germinat germinare facit. et [v]ti re ad alium vsum q̄ a natura vel ab arte fuerit ordinata. con[t]ra id qđ habetur.xxij.q.⁊ his autem.⁊.s.de relig.do.de zenoloch[ij]s. Item scripturā respuit deterius. nam si perfecte crede[r]et scripture non est verisimile ꝙ tam aperte contra ipsam attē[t]aret. ad hoc.xiiij.q.iiij.nec hoc. Item iura spernit diutius. Nā [s]epissime vsqꝫ ad mortis articulū perseuerat non obstante iuriū [pro]hibitione.⁊ ꝓpter hoc emanauit.c.qꝛ in omnibus.s.eo.et.c. proximū.⁊ fuerunt ista verba Jo.and.in.d.c.peccatū.in.ij.q. [a]d fi. ¶ Secūdo no.ꝙ per istam cōstitutionē augetur pena cō[ci]lij.s.eo.quia in oībus.⁊ sic illa noua constitutio non tollit illā antiquiorē sed corroborat. Ex quo sequitur ꝙ quis punitur va[r]ijs legibus de eodē delicto: ⁊ vna pena non tollit aliam sed cō[c]urrit contra.l.senatus.ff.de accu.et.c.ac si.de iudi.sed dicit de hoc: vt no.in.l.seq.qui sepulchra.C.de sepul.vio.per Cy.⁊.l.j.ff. [v]i bono.rap.vbi per Bar.de cōcursu pene statutarie ⁊ legalis [a]d hoc.ff.de publica.l.j.§.dixerit aliqs.

3 ¶ † Tertio no.in ver. quia.ꝙ debet tolli occasio delinquendi. de quo in glo.not. ꝙ .s.eo.lib.de sta.mona.c.vno.in fi.⁊.C.de lati.liber.to.l.j.§.sed [n]e curandi.⁊.xiiij.q.iij.nec hic quoqꝫ. ¶ Quarto no.ꝙ hec po[n]untur vt diuersa vniuersitas collegiū ⁊ singularis persona. et [d]icit ꝙ vniuersitas est pluriū corporū inter se distantiū vno no[m]ine specialiter eis deputata collectio.⁊ per hoc vniuersitas ab [c]ordio in vno constitui non potest lꝫ in vno poterit conseruari [v]t.l.sicut.§.fi.ff.quod cuiusqꝫ vni.no.⁊.s.de postu.gratum. sunt alia nomina pluriū capitū inter se distantiū collectiua vt cor[p]us: societas: ⁊ collegium. que in quo differant inter se. vide in [l.]j.ff.quod cuiusqꝫ vni.no. vide etiam quod no.in.c.ad romanā. [d]eo.lib.de sen.excom.super glo.per hanc.in nouel.⁊ collige ex [h]oc tex.ꝙ vniuersitas potest delinquere ⁊ puniri: alia tamen pe[n]a q̄ singularis persona de qua per glo.in.c.dilectus. de symo. [e]t.c.grauē.de sen.excō.per Inn.⁊.l.aut facta.ff.de pe.per Bar.

4 ¶ † Quinto no.ꝙ alienigene non debent recipi in terris alie[n]is volentes fenus publice exercere.⁊ ad hoc nō debet aliquis [d]omū locare. ad aliquā igitur mercationē honestā cōducere nō [pro]hibentur: dum tamen hoc colore quesito fenus non exerceat. [p]onit exemplū Jo.an.in illo qui conducitur ad emendū ⁊ ven[d]endū pannos: ⁊ illi qui indiget pecunia vēdit carius ⁊ postea [a]b eodem statim ipsos emit vilius. in tali enim habebit locum [il]la constitutio.⁊ de illa fraude ⁊ alijs vide.s.de empt.⁊ vendi. [a]d nostram.in nouel.super verbo mutuū. ad fi.glo. facit clemē. [cu]randi.§.ceterum.j.eo.⁊ aduerte: qꝛ ad hoc vt habeat locū illa [co]nstitutio. requiritur ꝙ non sit inde oriundus.⁊ sic lꝫ sit aliter [in] decimis vel incola includetur sub illa prophetia ꝯm glo. qđ [in]telligit verum in nouel. nisi sit sub eodē domino. Talem enim [no]n arctat illa constitutio: lꝫ inde oriundus non sit. sufficit er[go] ꝙ terra originis sit sub eodē dominio: vt sic in alia sub eodē [d]ominio conducēdi domū non arctetur illa cōstitutione ꝯm eū [su]per verbo in terris suis. ¶ Sexto no. dum dicit ꝙ non debēt [ex]pelli nunq̄ de cetero admissuri: si hoc vltimū non fuisset dictū [vi]deretur ꝙ post expulsionē potuisset admitti quare constitu[ti]oni satisfactum fuerit expellendo: ⁊ sic facit ad.q. Si ciuitas [ve]l castrum condēnetur ad destructionē murorū: an post destru[cti]onē possint reparari quasi pena fuerit cōsummata per ipsam [de]structionem: quod videtur nisi in sentētia dictum fuerit ꝙ nō [po]ssint reparari. de qua.q. dixi.s.de consti.ex literis.⁊ per Cy. de pe.l.seruus.⁊ per Bar.in.l.qui adulterium. ff.de adul. facit etiam ad.q. de illo qui iuxta formam laudi rem tradidit ⁊ reuersa re ad eum iterum conuenitur vt tradat vigore eiusdē laudi: vtrum teneatur postq̄ semel paruit. de qua per Bar. in.l.fideiussor.de leg.j.⁊.l.in numerationibus. ff.de sol. ¶ Septimo no.in.§.qui vo.ꝙ alia pena puniunt̄ clerici. alia laici. alia vniuersitates ⁊ collegia contrariū facientes.⁊ no.glo. que dicit ꝙ dicitur facere contrariū qui patitur eos stare in loco vel omittit expellere: ⁊ sic non facere qđ quis deberet facere: vt dicit glo. quā no.⁊ est tex.ff.de his qui in frau.cre.l.iij.⁊.l.si mora.sol.ma Item aduerte inq̄tum tex. loquitur de vniuersitate ecclesiastica non seculari. Guil.⁊ Archi. intelligunt de vtraqꝫ vt sic generaliter dictum generaliter intelligatur. de priuile. quia circa.cū concor. Jo.an.in nouel. dicit ꝙ ille intellectus est nimiū rigorosus ⁊ includeret totum orbem istud interdictum: ideo prior intellectus sibi magis placet. Ego credo ꝙ intellectus Guil. ⁊ Archidiaconi sit verior. nam cum ille versicu. si vero. comprehendat omnes supra specificatos ꝯrium facientes.⁊.s.dictū sit de vniuersitate in genere hic ergo hoc quod seq̄tur generaliter debet intelligi: vt sic sint talia subiecta qualia predicata demonstrant: vt.l.fi.§.cui.ff.de vino fru.⁊ oleo leg. Item nisi sic intelligamus vniuersitati seculari hoc ꝯrium facienti non imponeret̄ aliqua pena per istam ꝯstitutionē cuꝫ tamen generaliter prohibeat ⁊ penam subiungat. Non ob. qđ dicit ꝙ ver. ceterū puniet vniuersitates seculariū: quia punit eos in singulari non in cōi: sicut.s.eis singulariter supradicta prohibuit ibi vniuersitates vel singularis persona ⁊c. Non ob.ꝙ ꝯm istum intellectū totus orbis esset interdictus: quia est fatendum ita esse vbi ista attentantur ⁊ lꝫ istud sit rigorosum non minus durum est ꝙ epi ⁊ prelati ⁊ minores clerici sint suspensi ⁊ excōmunicati: vt dicitur in ver.qui vo. cōtra istam dist. igitur iuris asperitatē remediū est: vt ipse dicit in nouel. post Fran. ꝙ ordinarij hanc constitutionē frequēter faciant publicari sicut eis precipitur in.c.j.de loca. et c.sicut olim.de accusa.⁊ qꝛ nec illa nec alia eis incumbētia peragunt potest eis obijci id quod no.in illis.ver.s. de re.eccle.non alie.c.fi.ibi notatis. ver. epi muti de iure suo nolūt vti: cum sint cornuti non audent cornibus vti. ¶ Octauo no. in fi. ꝙ laici delinquentes in predictis puniunt̄ per censurā ecclesiasticam. ⁊ hoc ideo: qꝛ ꝯm Bar. propter periculū animarū istud crimen vsurarū est crimen ecclesiasticū. Nam cum leges necessitates et vtilitates hoīm considerātes istud crimen permitterēt necessarium fuerit ꝓuidere per ꝯstitutiones canonicas saluti animarū ꝓuidētes vt istud crimen cohercerer̄. de quo hic pleniꝰ in nouel. super verbo aīas deuorat. ¶ Quia super isto.c. bene cadunt alique vtiles.q. examinate alibi plenius per doc. ideo hic ipsas succincte referam: vt sic istud.c. habeat bonā dotē. ¶ Primo ergo quero quid est vsura. Jo.an.in.d.c.peccatū. ponit duas diffinitiones. prima est ꝙ vsura est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactum. Inq̄tum dicit ex mutuo ponit ꝙ est materia in vsura: qꝛ vsura nō gignitur materialiter nisi ex mutuo qđ consistit in rebus cōsistentibus in pondere: numero: ⁊ mensura.⁊ queritur in istis magis q̄ in alijs. dic vt ibi per eū. ad fi. j.q. inq̄tum aūt subditur in predicta diffinitione pacto debitū vel exactū ponit̄ qđ est formale in vsura sciꝫ ipsa lucri exactio: siue obligatio in pactū deducta. Ex illa diffinitione infert̄ ꝙ vbi nullū precessit pactum vel obligatio si sponte aliquid vltra sortem offeratur potest illud recipi tanq̄ gratis oblatū. differunt ista scꝫ petere vel sine petitione oblata sponte recipere.⁊ ideo dicit lex ꝙ quedam honeste dant̄ non honeste petunt̄: vt.l.ij.ff.de orig.iur. et canon dicit ꝙ oblatio nulla turpē maculā ingerit que nō ex ambientis petitione ꝓcessit.j.q.ij.si epm.et.c. quā pio.⁊.xviij.dist. de eulogijs.et.xiij.q.ij. questa est. presumit̄ enim esse grata donatio quā obligatio vel pactio nō precessit: vt.l.relegatā.de ali. leg.⁊.l.cum per errorem.de reg.iur. quādo ista sint vera patebit ex sequēti.q. cum his que statim subijciam.⁊ talis vsura est quicquid sorti accidit.xiiij.q.iij.pleriqꝫ. addit huic diffinitiōi pacto vel intētione precedente.⁊ ꝯm istam suppletionē debet limitari quod dixi de oblatione sponte facta vltra sortē scꝫ ꝙ tunc non sit vsura: quādo spes vel intentio mutuātis nulla preuenit: alꝭ sola intētione ⁊ spe lucri videt̄ cōmitti crimen vsure.⁊ vident̄ in hoc oēs cōcordare ꝙ vbi mutuans expectat aliquid vltra illud qđ dedit vsurā cōmittit: ⁊ per ꝯñs ad restōnem tenet̄ pro hoc illud Luce.vj. Mutuum dantes nihil inde sperantes. vt not. in l.rogasti.si cer.peta. Quidā tamen theologus vt refert Jo.an. in.d.j.q. dixit hoc verum: quando ista praua intentio mutuantis erat nota ipsi debitori: qꝛ tunc resultat quoddā tacitū ⁊ implicitum inter eos propter talem scientiā: secus si debitori erat occulta corrupta intentio mutuātis: quia tunc aliquid vltra ab ipso oblatum recipere non est vsura sicut non est furtū cum animo furandi librum ingredior domū tuam: ⁊ tu mihi ipsum donas. Jo.and. tenens ꝙ sola intētio mutuātis corrupta sufficiat

absq; scientia debitoris respondet ad istam ⁊ alias rationes vt ibi per eum videas. ¶ Secundo principaliter quero iuxta predicta: nūquid recipiendo saltem ex pacto seruitiū facti vel verbale: puta ꝙ sibi q̄s remuneret vel pro ipso intercedat vel ipsuz instruat vel pro ipso roget: an in talibus cōmittatur vsura: videtur ꝙ non: q2 ad ista obligatus est debitor tanq̄ ad anthidora. vt no. xiiij. q. iij. c. j. et. ff. de peti. here. l. sed si lege. §. consuluit. ⁊ de testa. cum in officijs. sed que sunt debita tacite absq; vitio possunt deduci in pactū ⁊ exprimi: vt. c. significasti. de elec. et. c. significasti. de preben. ⁊. l. qui mutuat. ff. mandati. ⁊ hoc iure tenetur. Jo. in. d. c. j. hanc etiam opi. nititur defendere Hosti. ex eo ꝙ pecunie nihil lucri vel superabundantie percipit: ergo non dicitur vsuras percipere que cōsistit in predictis. xiiij. q. iij. per totuz. Item talia seruitia videntur spiritualia. ⁊ bene tenet compensatio spiritualium ad inuicem. de rerum permu. ad questiones. finaliter tenet tamen cōtrariū ⁊ sequendū tanq̄ tutius de spon. iuuenis. ⁊ ita no. in summa. §. fi. ver. quid si tibi. Idem Raynu. ⁊ goffre. in summa huius titu. do. Jo. cal. tenet hic idē: quia negari non potest quin ille percipiat aliquid vltra sortem: ergo illud vltra quicq̄d sit percipitur in vsura. xiiij. q. iij. c. j. ibi l. qd̄ licet aliud. ⁊. c. ij. ibi omnis rei superabundantia. ⁊. c. iij. ibi quicquid sorti accidit ⁊ quodcunq; nomen imponas. ⁊ ea causa ij. q. iiij. nullus ibi quicq̄d aliud simile in symonia in qua prohibitio muneris includit non solum munus a manu: sed a lingua ⁊ obsequio. j. q. j. sunt nonnulli. ⁊ de symo. vt si questiones. beatus Tho. xxij. q. lxviij. articulo. ij. dicit ꝙ si q̄s accipit ex pacto aliquid quod potuit pecunia estimari peccatū incurrit: q2 illud habetur pro pecunia postq̄ potest pecunia mensurari: vt dicit philosophus. iiij. ethicoꝝ. illa autē que pecunia nō mensurant̄: puta beniuolētia: amor: ⁊ similia. licitum est sperare pro mutuo: non ob. c. significasti. et. c. significasti. preallega. quia illa onera insunt ex natura rei. Unde si deducantur in pactis est quedam declaratio ꝑm predicta. ⁊ etiam anthidora. tamen non sunt debita simpliciter. ⁊ ideo plus obligatur illa ꝓmittēdo. nam tunc est proprie debitor a quo potest inuito pecunia extorqueri. de verbo. sig. l. debitor. per predicta soluuntur alique q̄estiones. pone mutuat quis pecuniam vt vadat ad molendinū vel furnū suum vel intret scholas alias non mutuaturus. Si enim ex isto introitu vel accessu ille percipit maiorem vtilitatem per hoc habebit maiorem concursum aliorum: ⁊ sic magis lucrabitur ⁊ famosus efficiatur vsurarius est censendus. Sed dices cui tenebitur illud lucruz reddere cum illi. T. ex isto seruitio nihil absit cum iuisset ad alium. ⁊ tantūdem expendisset: ⁊ nihil isti tribuit quod alteri non dedisset: puta mercedem de furno ⁊ molendino ⁊ collectam pro introitu. putat Jo. cal. ꝙ isto casu restitutio sit facienda pauperibus qui semper succedūt ex quo est restitutio facienda ⁊ non cōstat cui fiat. s̄. eo. cum tu. ⁊ quod no. de symo.
8 de hoc ⁊ hoc ipse no. in commento. c. fi. s̄. e. c. j. in. v. q. ¶ † Tertio quero vtrum dans pecuniam mercatori vt de lucro partē habeat sit vsurarius. Jo. an. dicit ꝙ si periculū spectat ad recipientem non est licitum: quia est quedam societas in qua vnus potest ponere pecuniā: alius operam ⁊ industriam: vt. ff. pro socio. l. v. §. j. quinimmo potest pacisci ꝙ ponens pecuniam plus habeat de lucro si preponderat pecuniam suam opere alterius: et econuerso: vt. ff. pro soc. l. si non fuerit in dubio partes debēt esse equales: vt insti. pro socio. §. illud. refert inde Jo. calde. Hosti. dicere ꝙ si damnū totum suscipit ipse recipiens possit licite pecuniam ponentem conuenire de parte lucri: quia ⁊ in alijs contractibus valet pactum quo quis in se suscipit periculū casuum fortuitorum de quibus al's non teneretur: vt patet in deposito cōmodato ⁊ simi. vt de cōmoda. c. j. ⁊ de depo. c. fi. ꝯtractus enim ex conuentione legem accipiunt: vt. l. j. §. si conuenit. ff. deposi. Sed certe istud non videtur licitum in hoc cōtractu societatis qui obtinet vicem fraternitatis. et appellat lex talem societatē leoninam. Ex quo vnus percipit cōmodum alter damnū: vt. l. verum pro socio. ff. vnde cum tale pactum sit contra naturā contractus. non tenet: vt. ff. de precario. l. cum precario. et hoc tenet Accur. ⁊ Azo. in. d. l. si non fuerit. hoc etiam ipse tenet in. d. c. nauiganti. in. ij. q. Ex qua decisione potest colligi contra istos locatores equorum qui tradunt eos conductoribus estimatos. ⁊ ꝙ ducant eorum periculo pro certa mercede. Cum enim nō possent subire periculum interitus ⁊ percipiāt lucrum certum videretur illud percipere vsuram. Idem in tradente boues rustico estimatos vt laboret ad cōmune lucrum ⁊ boues stent periculo rustici quod credo verum si suscipit periculum interitus: et deteriorationis post estimationē cōtingentiū. Sed vbi damnū deteriorationis pertineat ad tradentē: tunc forte secus. ⁊ idem in locatore domus ⁊ alterius cuiuscunq; rei que per vsum cōsumitur vel deterior fit: vt. s. licitum sit pro eis recipere mercedem ⁊ casum siue periculū ex pacto suscipiat conductor. ⁊ sic speciale sit in cōtractu societatis: vt dictum est. in alijs stet regula ꝙ c[...] tractus ex conuētione legem accipit: vt. d. §. si conuenit. ⁊ in [...] gula contractus. de reg. iur. facit ad predicta. c. per nostras. [...] dona. inter vir. ⁊ vxo. ¶ Quarto quero habens pecuniā vo[...] bat ire ad nundinas ⁊ merces ibi emere vt alio loco deferret v[...] seruaret propter lucrum. Ego indigens pecunia illam recip[...] mutuo offerens me illam restituere cum lucro sperato in term[...] no ⁊ in loco: nunquid ille contractus sit vsurarius. dicit Inn[...] ꝙ sic. sed Hosti. s̄. eo. salubriter. tenet ꝙ tali mercatori oblig[...] tus sum ad interesse illius lucri quod ex illa pecunia erat veri[...] militer facturus dūmodo nihil fiat in fraudem vsurarū. ⁊ ta[...] mercator dicto modo non consueuerat pecuniam talem trad[...] ad vsuras. idem videt̄ placere Raymundo in summa. de vsur[...] ver. iter aliquis. in fi. Jo. an. tenet cum Inno. ⁊ dicit talem t[...] dere ad vsuram. ⁊ qd̄ dicitur de interesse habet locum post m[...] ram debitoris non ante. nam si ante posset ille qui mutuat co[...] uenire de sperato lucro facile esset effingere mutuanti qd̄ v[...] cum pecunia sua alio proficisci: vbi tantū lucrabitur. ⁊ isto co[...] re quesito fenus exerceret. istis autem figmentis nō est via ap[...] rienda. de diuor. quanto. Et hoc placet Jo. calde. in. iij. q. di[...] commenti. ¶ Sed quid dices in mercibus venalibus alio de[...] rendis si quis a mercatore vult emere tanto carius q̄to in lo[...] destinato esset verisimiliter venditurus: ⁊ sic offerre verum p[...] cium cum sperato lucro: an ille venditor sit ex hoc vsurarius. [...] cit Inno. ꝙ non dūmodo computato periculo ⁊ labore: nō a[...] piat vltra id quod in loco erat venditurus verisimiliter luc[...] turus fuisset: quia quo iure potest vendere carius propter [...] bium temporis: vt. d. c. fi. eodem modo potest propter dubi[...] loci sumpto. argu. de tempore ad locum quod licet: vt. l. vinu[...] si cer. peta. ⁊ hoc placet Raymundo. in summa. de vsur. ver. it[...] aliquis. in fi. Hosti. contra quia daretur via figmentis: vt. [...] quanto. do. Jo. cal. in. vij. q. xiij. opp. Inno. cum precium sta[...] soluitur: quia tunc queritur speratum lucrū alterius loci po[...] modo percipere emptor sicut poterat creditor. Sed si hoc p[...] textu solutio precij differatur: tunc est vera opi. Hosti. quia p[...] test de facili fraus committi ⁊ vendere carius fingendo ꝙ p[...] rant alibi tm̄ vendi: vt sic illud plus concernere videatur loc[...] ⁊ non tempus solutioni prefixum: ⁊ sic fieret de facili fraus. [...]
9 nauiganti. ¶ † Quinto iuxta predicta quero: nunquid pec[...] qui emit vilius vt vendat carius. videtur ꝙ sic per. c. eijcien[...] lxxxviij. dist. ⁊. xiiij. q. iiij. quicunq;. in contrarium facit. c. nau[...] ganti. vbi istud est prohibitum in illis casibus in quibus dif[...] tur solutio precij vel traditio rei ꝓpter quod solūmodo cari[...] vendere vel vilius emere prohibemur. videtur ergo cōtra. n[...] mercari non videtur prohibitum nisi clericum. lxxxviij. dist. f[...] nicari. ⁊ de dona. inter vir. ⁊ vxo. per vestras. Sol. Jo. calde[...] viij. q. vbi. s̄. dicit ꝙ in clericis planum est ꝙ peccarent: quia [...] gulariter omnis mercatio ⁊ negociatio secularis est eis pro[...] bita: vt. d. c. fornicari. ⁊ circa. d. c. fornicatores. ⁊. lxxxj. per to[...] ⁊ no. xiiij. q. iij. in fi. summe. de laico qui emit vilius vt vendat [...] rius: non ex cupiditate sed vt prouideat suis necessitatibꝰ: t[...] est licitum. vnde etiam si emit sine proposito vendendi: ⁊ pos[...] casus necessitatis vel vtilitatis occurrerit: poterit carius v[...] dere: vt. d. c. quicunq;. Cum istis videt̄ ꝯcordare beatus Th[...] scd̄a scd̄e. q. lxxvij. articulo. iiij. Dicens ꝙ si negociatio fit p[...] pter lucrum quod ordinat̄ ad aliquem effectū necessariū vel [...] nestum est licita: puta ad domus sue sustentationem: vel eti[...] ad subueniendū indigētibus: vel cum aliquis negocium int[...] dit propter publicam vtilitatem: sc3 ne res necessarie ad vit[...] patrie desint: ⁊ lucrum expetit non quasi finem sed laboris [...] pendium. Item si emit rem non vt vendat sed vt teneat ⁊ pos[...] propter aliquam causam eam vendere velit non est negociat[...] ⁊ l3 carius vendat tamen licitum est: vel q2 rem meliorauit: [...] quia rei precium est mutatū ꝑm diuersitatē loci ⁊ temporis: [...] ꝓpter periculū cui se exposuit transferēdo rem de loco ad lo[...] sed illicitum est vbi finem principaliter constituit in lucro qu[...] do sc3 re non mutata carius vendit vel quando rem emit solu[...] ad hoc vt carius vendat. Nec per hoc necessario sequitur ꝙ a[...] fuit iniustitia in emptione primo loco facta: quia precio vili[...] emit: aut fuit iniustitia in vēditione quā postmodū facit de ea[...] re in aliquo nō mutato. est ergo hinc vel inde iniustitia. ⁊ sic t[...] pore lucrum: vt. c. j. ne cleri. vel mona. ⁊ ideo dicitur in cano[...] eijciens ꝙ qui comparat rem vt integram ⁊ nō mutatā vende[...] do lucretur ille est mercator qui de tēplo eijcitur. Si v̄o fac[...] mutatione rem ipsam mutatā vēdat carius q̄ emerit nō pecc[...] Mutationē autem ipse intelligit altero de tribus modis. p[...] mo q̄n de materia fecit speciem: puta de ferro instrumentum: [...] d. c. eijciens. in fi. vel ratione loci: puta emit mercātias vilius [...] loco abundātie vt portaret in loco in quo erant ꝓpter inopi[...] cariores. his enim casibꝰ videt̄ quasi lucrum ex opere ⁊ artific[...]

⁊ hoc est

et hoc eſt licitum.xcj.diſtinc.clericus.vel ratione tempoꝛis:pu⸗
ta emit tempoꝛe abundantie vt venderet tempoꝛe cariſtie.hoc
tamen caſu ſi facit hoc in alioꝛum diſpendium ex cupiditate nõ
pꝛopter publicam vtilitatem:tunc eſſet turpe lucrum:ꝛ ſic intel
ligitur dictũ.c.quicunqꝫ.ſed ſi hoc fecerit ne in terra ſua defi⸗
ciant victualia:qꝛ videbat homines ipſas transferre ad terras
alienas vel diſſipare:ꝛ debitam diligentiã non adhibere:tunc
non peccaret.nam hoc fecit Joſeph.Gene.xlj.ꝛ hoc no.Jo.an.
poſt Jnno.ꝛ Hoſt.in.d.c.j.ne cleri.vel mona. ꝛ ſic intelligitur
quod dicit Augu.ꝛ habetur.lxxviij.diſt.quoniã non cognouit.
ſubdit ad fi.q.ꝙ pauci ſunt mercatoꝛes qui pꝛedicta ꝯſiderent.
vnde bene dicit chꝛiſoſtom⁹ in.d.c.ejciens.ꝙ mercatoꝛ nũq̄.i.
raro poteſt placere deo.ꝛ dat conſiliũ ꝙ nullus xp̄ianus ſit mer
catoꝛ.ad hoc de peni.diſtin.iiij.qualitas.cum.c.ſeq.que ſunt in
telligenda ſm pꝛedictam diſtinctionem. ¶ Sexto quero ſi mu
tuans reciperet eandem rem in genere ſumẽdo genus vt iuriſte
accipiunt in pondere:numero:ꝛ menſura:tamen tempoꝛe ſolu.
eſt maioꝛis eſtimationis q̄ fuerit tempoꝛe mutui:an ille exceſ⸗
ſus ſit cenſendus vt vſura. Ego no.xiiij.q.iiij.diſtin. ſi quis. ꝙ
non.pꝛo quo facit.l.cum quid.ſi cer.peta.vbi debet reſtitui res
in eadem bonitate intrinſeca:ꝛ de extrinſeca non curatur.qꝺ pꝫ
quia ſi factum fuit ꝙ tempoꝛe redderetur quo ad eſtimationem
quam tempoꝛe mutui cogeretur creditoꝛ eam accipere ſm pꝛe⸗
ſentem eſtimationẽ:ita ergo ſibi liceat recipere cum augmento
ſicut teneretur recipere cum diminutione valoꝛis. arg.optimũ
C.de vſur.l.ea lege.ꝛ de inoffi.teſta.l.ſi pater puelle.ꝛ quod.j.di
cam.dixit tamen Ego ꝙ quandoqꝫ illo caſu intentio mutuãtis
poſſet eſſe pꝛaua:ꝛ tunc peccaret. Quidã diſtinguunt.nam aut
eſt veriſimile ꝙ ipſa res mutuata non erit pꝛecioſioꝛ tempoꝛe ſo
lutionis.aut de hoc ꝓbabiliter dubitatur:ꝛ tunc nullum vitiũ:
ut in.d.c.nauigãti.aut eſt veriſimile ꝙ erit pꝛecioſioꝛ:ꝛ tunc aut
creditoꝛ non erat ſeruaturus pecuniam ſed interim conſumptu
rus:ꝛ tunc eſt vſura.aut erat ſeruaturus:ꝛ tunc aut creditoꝛ au
fert libertatẽ debitoꝛi interim ſe liberãdi:ꝛ tunc eſt ẽt vſura. Jn
his enim caſibus ſe exonerare voluit creditoꝛ ꝛ debitoꝛem one⸗
rare.aut talem libertatẽ non aufert debitoꝛi:ꝛ tunc non eſt vſu⸗
ra:immo poſſet mereri ſi ante ſolutionem requireret debitoꝛẽ
ante terminũ vt ſoluat ne oneretur.ſed ſi haberet intentionem
coꝛruptam:qꝛ dicit ſibi ꝙ poteſt vſqꝫ ad terminũ retinere:vt ſe
damno releuet:licꝫ non auferat ei facultatẽ ſe liberandi:ꝛ tunc
non ſit vſura peccat tamen.hec diſtinctio ſm Jo.calde.inniti⸗
tur magne equitati.ꝛ ita dicit in.vj.q.dicti commenti. ¶ Se⸗
ptimo quero:pone ꝙ debitoꝛ vſurarij mutuauit ſocio pecuniã
eo pacto ꝙ ipſe reſtitueret vſuras vſurario in futurum currẽtes
an talis mutuans ſit vſurarius.videtur ꝙ non:qꝛ nullum lucrũ
percipit ex tali mutuo:ergo ꝛc.vt.d.c.nauiganti.ꝛ.xiiij.q.iij.ple
riqꝫ.et.c.ſeq. Jtem ſi ſoluiſſet pꝛo vtilitate ſocij poſſet ab eo pe⸗
tere ſoꝛtem ꝛ vſuras:vt.s.de fideiuſ.peruenit. et. c.conſtitutus.
multo foꝛtius poterit excipiendo retinere.j.de regu.iur.qui ad
agendum.quid dicendũ Jo.cal.in.iiij.q.dicti commenti ponit
hoc.ꝛ tandem dicit ꝙ ſi tunc omnino intẽdebat ſatiſfacere vſu⸗
rario de illa pecunia quam ſocio mutuauit.ꝛ non eſt vſura neqꝫ
peccat:quia hic non fit ſtipulatio vſurarũ ſed vt damnũ euitet
non vt ſibi aliquid accreſcat.ad hoc.xiiij.q.iiij. ſi quis oblitus
ubi aliqua incrementa.et.c.qm̄ ibi ad queſtum.et quod ibi not.
nec enim cum damno ſuo tenebatur ſocio ſubuenire.xxiij.q.v. ſi
nõ licet.ſolum ergo damnũ euitat qꝺ erat euitaturus.vnde ſibi
nihil germinat pecunia:qꝛ in eo deficiunt rationes diffinitionũ
vſure.de quibus dixi.s.in.j.q.pꝛo hoc alleg.quod no. Jnnocẽ.
in.eo.c.ij.vbi dicit ꝙ ſi teneris mihi ad centum ad diem. ꝛ quia
non ſoluiſti recepi ab alio ſub vſuris reſtituere teneris.adducit
etiam quod no. Guil.de eo qui mutuauit cõmunitati cum pa⸗
cto ꝙ durante debito non teneretur ad collectas.nam talis nõ
eſt vſurarius:quia lucrum non capit lꝫ damnum euitet: vt not.
Spec.de vſuris.verſi.ſed pone verum.immo plus videretur
teneri in illo caſu:quia ibi euitat damnũ a quo al's non poterat
tueri ꝛ volebat.ꝛ ita feciſſet ſi non mutuaſſet ſocio ſi ille ergo
non teneretur qui maioꝛẽ videtur vtilitatem habere:multomi⸗
nus ille de quo queritur in queſtione qui penitus nullã habet.
Credit tamen Jo.cal. ꝙ ſi collecte imponende eſſent certe is de
quo loquitur Guil.non excuſaretur.ſed ſi dubitatur an durãte
debito ſit aliqua collecta imponẽda habet locum dictũ Spec.ꝛ
hic tangit Jo.and.s.c.conſuluit.vbi x̄o non intendebat ſatiſ⸗
facere vſurario ceſſant pꝛedicte rationes.ꝛ ideo ſi tunc a ſocio
cui mutuat vſuras percipit ad reſtitutionẽ tenetur. ¶ Octauo
quero ſi conſtitui alicui certam penſionem ad vitam pꝛo certo
an talis contractus ſit vſurarius in hac.q. Oldradus conſul⸗
tus reſpondit ꝙ non.pꝛimo mouetur:quia cui nõ competit dif⸗
finitio nec diffinitũ.ff.de auro ꝛ argen.leg. l.quintus lucius. §.
in aurum. diffinitio autem tradita per theologos ꝛ iuriſtas
talis eſt.vſura eſt lucrum ex mutuo pacto debitum vel exactum:
vt colligitur.xiiij.q.iij.c.vſure.et in euangelio luce dicitur. Mu
tuum dantes ꝛc.colligitur.s.eo.conſuluit.nunc autem ita eſt ꝙ
hic nullum eſt lucrum:quia omne lucrum eſt id quod ſoꝛte ma⸗
nente ei accedit:vt.ff.pꝛo ſocio.l.mutuus.hec autꝫ a pꝛincipio
ſoꝛs vel pars ſoꝛtis cõſumitur:ergo lucrum non eſt. Preterea
non eſt mutuũ.datur enim mutuũ animo recipiendi idem nõ in
ſpecie ſed in genere:vt.ff ſi cer.peta.l.ij.hoc autem nunq̄ debet
recipi quod eſt datum ſaltim totum:ergo non eſt mutuũ: ſic er⸗
go deficit quod eſt materiale in vſura ſcꝫ lucrum accedens mu⸗
tuo ſi ſic:ergo ꝛc. Sed dicet aliquis in quod ergo nomen cõtra⸗
ctus iſte incidit. Reſpondeo ꝙ eſt vera emptio iuris percipien
di talem redditum ſeu tot reddituũ percipiendoꝝ in vita emen
tis.ff.de pericul.ꝛ cõmo.rei ven.l.neceſſario.§.vlti.ꝛ de ꝯtrahẽ.
emp.l.vlti.§.fi. Nec dicat aliquis hic deficere rem que vendit:
quia immo ſubeſt cum emi fructus futuri qui nondũ ſunt in re⸗
rum natura:vt.l.nec emptio.ff.de contrahen.emptio.in hoc au
tem contractu emptionis ꝛ venditionis licet ꝯhentibus natu⸗
raliter ſe decipere:vt.ff.de minoꝛi.l.in cauſe.ij.§.penul. Nõ ob.
ꝙ ille emptoꝛ poſſet nimis viuere:ꝛ ſic poſſet multoplus perci⸗
pere q̄ emeret de pꝛecio:quia iſtud conſiderare eſſet contra na⸗
turam.C.de libe.pꝛete.l.maximum vitium.non enim debet ven
ditoꝛ audiri ſi conqueratur ꝙ plus vixit:quia non conquereretur
ſi altera die deceſſiſſet:vt.C.de ſolu.l.penul. Jtem ad oſtenden⸗
dum ꝙ iſte contractus ſit licitus manifeſte pꝛobat dubia dura⸗
tio empte perceptionis que debebat cum ipſius emẽtis vita fi⸗
niri:ſicut dicitur de donatione annue perceptionis collate in
aliquem quoad vixerit que libera eſt a monumentoꝝ obſerua⸗
tione.ꝛ ſubdit lex rationem dicens incertus foꝛtune exitus hic
nobis ſuggerit vt poſſibile ſit vnius anni tantũmodo vel etiam
amplioꝛi tempoꝛe metas ſuperuiuere vel donatoꝛẽ vel eum qui
donationem acceperit:vt.C.de dona. l.ſancimus. §.penul. hoc
etiam ſic pꝛobat ſicut canones ſimpliciter pꝛohibent vſuras ſi⸗
cut leges pꝛohibent exceſſiuas:puta centeſimas. Sed ſi res da
tur pignoꝛi:vt fructus loco vſurarum cedant:lꝫ fructus legiti⸗
mas vſuras excedant non per hoc tamen dubium euentum fru⸗
ctuum talis perceptio videtur licita. Et hoc eſt quod dicit lex
obtentu maioꝛis percepti emolumenti ꝓpter incertum fructuũ
euentum reſcindi placita non poſſunt:vt.c.de vſur.l.ſi ea lege.ꝛ
l.ſi he pactiones.ꝛ.l.oleo.eo.ti.et.C.de vſufru. l.ambiguitatis.
§.j.pꝛo hoc facit expꝛeſſe.s.eo. nauiganti.§.j. Nec ob.pꝛinci⸗
pium eiuſdem.c.quia loquitur in mutuo in quo mutuãs ex in⸗
tentione ſemper agit cum intẽtione integra.vna cum lucro ſoꝛ⸗
tem ad ſe redire:ꝛ ideo illud eſt illicitum lꝫ creditoꝛ periculum
ſubeat:hic autem totum oppoſitũ eſt:qꝛ hic non agitur vt ſoꝛs
data reddat̄:immo tanq̄ pꝛeciũ incertoꝝ fructuũ retinetur:ꝛ ſic
eſt caſus valde diſſimilis. Ultimo iſta queſtio videtur determi
nata pꝛo iſta parte per Hoſti.in.c.in ciuitate.s.ꝛ in ſumma de
vſur.§.in alijs autꝫ caſibus ꝛc.in ver.quid de his qui oues ꝛc.
ꝛ in ver.quid de his qui emerũt.ꝛ idẽ tenet Jnno. Uin.ꝛ Goff.
in.d.c.in ciuitate ſi bene intelligant̄.ꝛ Ber.in.d.c.nauiganti.q̄
oẽs tenent ꝙ tali cõtractu ratione incertitudinis tollitur pꝛe⸗
ſumptio vſurarũ. Subdit vltimo ꝙ hanc opinionẽ fere coꝛro⸗
boꝛat cõſuetudo totius mundi ſm quam tales ꝯtus quotidie
celebꝛantur.ff.de ꝯhen.emp.l.ſi emp. §.j.arg. ꝛ coꝛam pꝛedio.l.
venditoꝛ.§.ſi conſtat.cum ſimi.ꝛ ſic concludit.q.ccxlij hoc con
ſilium' Oldr.credoq; vidiſſe Jo.and.qꝛ ponit eius poſitiones.ꝛ
alleg.eaſdem.ll.fere eodẽ oꝛdine in additionib⁹ Spec.in tit.de
vſur.poſt pꝛin.lꝫ de ipſo nõ faciat mentionẽ Et vide etiã circa
hoc qꝺ ipſe no.poſt Jnno.ꝛ Hoſt.in.d.c.in ciuitate.vbi de iſta
emptione reddituũ alicuius caſtri vel fundi ad certũ tẽpus vel
incertũ:puta pꝛo ſe ꝛ ſuis heredib⁹ an ſit licita.ita ꝙ nõ ſapiat
vſuram. Et tenent ipſi ꝙ ſic qñ talis redditus erat iam cõſtitu⸗
tus ante ꝯtum:putaq; cenſus:tributũ:penſio:ꝛ ſimi.ſecus ſi tem
poꝛe ꝯtus naſcat̄ ſiue cõſtituatur. Jdem tenetq; in emptione no
minis ſiue actionis:vt ſcꝫ poſſit actio iam nata ad mille:pꝛo mi
noꝛi pꝛecio abſqꝫ vitio vſurarũ emi:vt in.d.c.ciuitate. Et iſta fa
ciunt ad.q.que pluries venetijs occurrit in dubiũ. Jbi enim cũ
guerre ꝛ alia onera occurrũt in cõi coguntur ciues mutuare pe⸗
cuniam cõi ꝛ cuilibet mutuãti reſpondet' commune tm̄ pꝛo cen
tenario.ſoꝛtem x̄o receptam nunq̄ reſtituit.ꝛ illa in vulgari illi
appellantur impꝛeſtita.iſtum ergo annuũ reddituũ multi emunt
ꝛ ſepe reuocat̄ in dubium:an iſtud emere ſit vſura. Ex pꝛedictis
patet ꝙ non.ꝛ ſic tenui in.d.c.in ciuitate. Tum quia non plus
percipitur q̄ de emptione vnius pẽſionis ſimilis eſtimationis
Tum quia pꝛeciuꝫ pꝛo eis creſcit ꝛ decreſcit.nam cum ibi eram
quandoqꝫ valent.xxx.quandoqꝫ.l.nunc autem.lx.ducatos pꝛo
centenario dant. Tum qꝛ ſubiacent etiã periculo:qꝛ poſſet cõe
eis in totum tollere ꝛ ſepe ipſis onera imponere ſicut poſitioni
bus:ita ꝙ fere in oĩbus conueniunt rebus immobilibus inter

que de iure computantur: vt in clemen. exiui. §. cunq;. de verbo. signifi. Reperio tamen inter consilia Federici consilio. ccxcij. quendã theologũ disputasse latissime istam. q. et conclusum tenuisse ꝙ quo ad ipsos ciues coacte mutuantes cõmuni non sit vsura cẽsenda si quid pro illa forte coacte mutuate recipiat mutuans. ab ipsis autem emere talem redditum annuum est vsura cuius rationes: ⁊ motiua non refero q: de iure iudicio meo efficaciter non cõcludunt nec tollunt rationes: ⁊ illa que post doc. superius dicta sunt.

1 ☞ Satisfacere ⁊ mandare vt satisfaciat an sint paria.
2 Usurario de vsuris satisfacere an sufficiat.
3 Sepultura vsurario manifesto denegatur.
4 Cautio danda per vsurarium idonea esse debet.
5 Religiosis prohibitum est recipere vsurarios ad ecclesiasticã sepulturam.
6 Usurarius manifestus sine satisfactione absolui non debet.
7 Testamentum vsurarij manifesti est ipso iure nullum.
8 Inhumatus qui probatur vsurarius manifestus an exhumabitur.
9 Heres qui non fecit inuentariũ in foro conscientie an teneatur restituere vsuras vltra vires hereditarias.
10 Usurarius manifestus si idonee cauere non potest an carebit ecclesiastica sepultura.

a ❡ Usurario. Adde argu. in. l. etiã. §. fi. ff. sol. matri. vbi Bar. ĩ fi. dicit esse standũ opinioni doctorꝫ theologorum. ⁊ ibi Ange. qui sil'r se remittit ad theologos ⁊ Iohã. de imol. ibidẽ dicit ꝙ vsurari⁹ manifest⁹ de iure ciuili dꝫ incarcerari vt soluat. ⁊ ibidẽ alex. ⁊ do. Pet. de ancha. ĩ regu. peccatum. j. de regu. iu. bal. in. l. vnica. §. similiq;. modo. C. ð lati. liber. tollen. in. l. falsus. C. ð fur. in. l. j. C. de sacro sanc. eccle. Bar. ĩ. l. ij. ff. de fur. in cle. eos. de sepultu.

Quanq̃. Decreta. precedens prouidit ne exigantur vsure. ista probat vt exacte restituantur ẽm Fran. qui credit ꝙ ista constitutio vt thesaurus est seruãda per quam ad restitutionẽ vsurarum vsurarij indirecte compellũtur. ⁊ quia quotidiana: ideo diligentius declarãda: quam diuide vt in prima glo. sunt enim tres partes. Prima prouidet quãdo sepeliẽdi sunt vsurarij manifesti. secunda ibi omnes punit sapientes cõtrarium. tertia ibi nullus ponit duas ꝓhibitiones: ⁊ irritat testamẽtũ. Et pro clariori intelligentia premitte in casus positione qð dicit glo. dicebat lateraneñ. consiliũ ⁊c. Nota ꝙ quandoq; vsurarius mãdat in testamento vsuras restitui: ⁊ quandoq; certas: ⁊ quãdoq; incertas. ⁊ si certas non videtur legatũ vtile sicut non est cum debitor legat debitũ creditori: vt. l. si creditori. de lega. j. Sed dic ꝙ immo si de earum solutione aliter non probetur. sufficit enim tunc talis professio vt legatũ valeat ⁊ non vt debitum sed vt legatum tunc percipiet: vt. l. lucius. §. quisquis. de leg. ij. vbi confessio facta a testatore nõ probat debitum sed fideicõmissum petitionẽ inducit: qð est verum nisi confessio facta fuisset presente parte vel interuenisset nũcius vel epistola: q: tunc probaret debitum per. l. publia. ff. depositi. ⁊ ita Bar. per quod potest dici verum esse qð dicit hic Lapus si testator presentibus testibus: ⁊ notario legauit trecenta pro incertis ⁊ male ablatis describẽda per suos cõmissarios. deinde legauit simili modo centũ solũmodo omnem aliam reuocans voluntatem ⁊ mortuus est: queritur an centum tm̃ vel' trecenta vel omnia debeantur. consuluit ꝙ centum solũmodo: ex quo alia solẽnitas non interuenit. ⁊ ita refert respondisse sibi Io. and. secus dicit ipse si transisset ad naturam cõtractus: quia tunc deberentur omnes. ad quod alleg. istud. c. et illud quod dicit Martinus de fano in eo qui confessus est in testamento se debere certam summã certa causa adiecta. ⁊ sic eam determinat. ad quod adde no. per Cy. in. l. generaliter. C. de non nu. pecu. ⁊ per Bar. plenius in. l. cum quis. §. codicillis. de leg. iij. vbi omnino vide. ❡ Secundo no. ꝙ ista constitutio locum habet in vsurarijs manifestis qui vsuras receperunt. a contrario ergo sensu si nullas receperunt: sed solum mutuauerunt sub vsuris non est locus huic constitutioni. Caueat ergo sibi aduocatus qui vult vti constitutione ista ad vitiandũ testamentũ vel sepulturam impediendam ne simpliciter formet articulum qð mutuauit ad vsuram: vt dicit se iam vidisse sepe. nam sepe contingit qð qui fenerari incipit ante alicuius vsure exactionem moritur vel penitet ⁊ abstinet. quandoq; neq; vsuras recipit neq; sortem: in his locum hec constitutio non habet ẽm Io. and. in nouel. ❡ † Tertio no. ꝙ non sunt paria satisfacere ⁊ mandare vt satisfiat. et sic est arg. ꝙ si teneor sub pena excõmunicationis vel alia tibi soluere certa die si mitto nuncium cum mandato ꝙ soluat non excusor a pena si ille non soluit. ad hoc. s̃. de elec. si compromissarius. in prin. Archi. contra ꝙ excusor si misi nunciũ idoneũ lꝫ ipse infideliter: vel propter casum non impleuerit in. c. significante. de pigno. ⁊. l. cum a matribus. C. qui pe. tu. quod credo verum. de quo dic per Bar. in. l. cum filius. ff. de verbo. obli. hoc autem non excusat mandantẽ nisi sequatur effectus: scilꝫ satisfactio: quia voluntas non sufficit vbi facto opus est: vt. c. j. de eo qui mit. in posses. ⁊. l. pretor ait. §. si quis paratus. de ope. no. videtur etiam ꝙ ad euitationem pene non sufficeret simpliciter mãdare ꝙ debitũ solueretur nisi mandatario pecunia numeraretur. ⁊ hoc forte si mandaret ⁊ solueret mandatario vsuras extortas vt redderet: sufficeret ad euitationem penarum huius. c. qð verum credo si mandatarius est persona fidelis ⁊ legalis. non enim minus est tali sic soluere idonee cauere qð sufficit per hunc tex. ar. contra: quia a forma constitutionis non est recedendũ. ff. ad municipales. l. constitutionibus cogita. ❡ Quarto no. ꝙ ista constitutio non astringit vsurariũ nisi vt satisfaciat iuxta facultates qð intellige habita ratione ne egeat: vt no. s̃. eo. cum tu. in glo. antepe. Secus ces cum defectus facultatũ non eximat ab obligatione: nec impediat difficultas cõmissionẽ obligationis: vt. l. continuus. de verbo. obli. quare vsurarius non tenetur vltra facultates. non magis videtur teneri propter delictũ ⁊ transgressionẽ omnium iurium. Sol. intellige hunc tex. ꝙ difficultas excusat vsurariũ a pena huius cap. si non potest satisfacere: quia difficultas impedit cõmissionẽ pene legalis. facit quod no. de testi. cog. c. j. et c. querelam. de iureiuran. quantũ ṽo ad obligationem principalem ⁊ condẽnationẽ solidi ⁊ carcerationẽ videtur ꝙ pauperies non excuset vsurarium: immo forte nõ prodesset sibi cessio sicut prodest debitoribus non dolosis: vt. l. j. et per totum. C. qui bo. ce. pos. et. c. odoardus. de solu. ❡ † Quinto no. ꝙ sufficit vsurario[a] satisfacere de vsuris: ⁊ sic nõ tenet̃ ad interesse. ⁊ quantũ ad casum huius. c. dicit Io. and. ꝙ sufficit cautio de vsuris. ñ generaliter loquendo refert hic Archi. quosdam dicere vsurarium teneri restituere non solum vsuram sed ⁊ quicquid ex ijs lucratus est: vtputa trahentibus originem ab infecta radice. xiiij. q. j. neq;. et. j. q. ij. principatus. Item vsura dicitur rapina. xiiij. q. ij. si quis. ⁊ raptor tenetur ad ista. de resti. spo. grauis ergo ⁊ vsurarius. Io. an. refert in nouel. beatum Tho. secũda secunde. q. lxiij. articulo. iij. tenere ꝙ si res consumptibilis ⁊ non fructificans recipiatur pro vsura vt pecunia triticum: vinum et similia. sufficit restituere receptam: quia de tali requisitum ex industria non ex fructu rei tenetur: tamen ad compensum dãni qð alter in bonis suis sustinuisset per detentationẽ illius rei. si ṽo non est vsu consumptibilis: sed fructus ferens vt est domus. et si per vsuram extortam non solũ rem sed ⁊ fructus percepit ex illa re cuius nõ ipse: sed ille dominus erat sibi restituere tenetur. ita dicit in nouel. que consideratio est multum equa ẽm Lap. do. Io. calde. hanc. q. plenius examinat in. c. nauigã. s̃. eo. in. ix. q. cõmenti sui. et post multa idem concludit. ⁊ ad contraria respondet vt ibi videas. ❡ † Sexto no. ꝙ denegat̃ vsurario manifesto sepultura: donec de vsuris fuerit satisfactũ vel cautum idonee de satisfaciendo illis de quibus in tex. ⁊ ponderat Io. an. dicta verba fuerit satisfactũ vel cautum que cum impersonaliter sint prolata sufficit per quẽcunq; satisfieri ⁊ caueri et post mortẽ ipsius vsurarij: qð verum credit quo ad sepulturã sed quo ad valorem testamẽti debet satisfieri vel caueri in vita: nec satisfactio vel cautio superueniens post mortem facit reualescere testamẽtũ quod in morte reperitur nullũ ipso iure vt in fi. huius. c. circa quod vide qð dixi. s̃. de rescrip. si eo tempore. ❡ Septimo no. ꝙ ordinariu[illegible] sine eius vicẽ gerens queritur ex promissione sibi facta ei cuius interest. Et dicit tex. ꝙ autoritate huius constitutionis procedit ista acquisitio quasi singulariter per iudicẽ non queratur absenti. do. meus Bal. post Pet. dicit ꝙ in his que incumbunt officio iudicis anteq̃ partes sint in ꝯdictorio iudicio querit̃ parti absenti per iudicem: ⁊ hic intendit ⁊ debet intendere. Secus in his que de sui natura requirũt partis presentiã: que explicant̃ per modũ ꝯdictorij iudicij. qð est no. dignũ. ⁊ a multis ignorantibus non intellectum ẽm eum qui alle. ff. de fur. l. si quis vxori. §. si fugitiuũ. ⁊ per hoc declarat̃. l. certum. §. si quis absente. ff. de confes. quia ibi loquitur in confessione cuius receptio nõ pertinebat ad officiũ iudicis: sed partis presentis et recipientis. Item patet intellectus l. fi. ff. de interroga. act. q: ibi in persona absens nõ erat pars iudicij. ⁊ ideo pars iudicij non protendit̃ ad ipsam: etiam per modũ cõfessionis. ⁊ ita ipse notat in aut̃. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. hoc ergo autoritate huius ꝯstitutionis absenti queratur. ⁊ est speciale: q: hoc non spectabat: al's ad officiũ iudicis. ⁊ vide hoc qð etiam no. Cy. in aut̃. sacramenta. C. si aduer. vendi. ⁊ qð dixi in. c. cum pridem. de pac. ⁊. l. postq̃ liti. C. de pac. Item dicit vice gerenti ⁊c. expone vicario vel officiali: qð intelligit Io. an. siue in spiritualib⁹ siue in cognitionib⁹ causarũ. Nam ad huius officiũ spectat cognitio ⁊ cohertio restitutionis vsurarum sicut ⁊ aliarũ causarũ matrimonialiũ. de cogni. spirit. c. fi. ⁊ ita seruat̃. ❡ Octauo no. in ver. sic aut seruo publico quod ad hoc vt ex stipulatione notarij acquiratur parti requiritur mandatum ordinarij. ⁊ hoc mandatũ requiritur propter taxationem ⁊ approbationem cautionis prestande. de qua in ver. ceterum. hoc autem casu si tabellio receperit minorem q̃ debuerit: an ipse vel ordinarius qui mandauit teneantur. distinguit: vt no. in simi. s̃. de preben. si eps. aut ordinarius quãtitatem

illam

illam expresserit nec ne. Sed hic incidenter quero an per notarium regulariter acquiratur actio. Jo.an. in cautionibus iudicialibus remittit ad no. per eũ de conuer.coniug. dudũ. post p̃n. ⁊ dicendũ videtur ꝙ in stipulationibus pretorijs: ⁊ iudicialib⁹ queritur per notariũ. Sed in conuentionalibus an querit̃ vtilis sine cessione. Bar. plene no. in. l. ij. rem pupil. saluã fo. vbi tenet indistincte ꝙ ꝑ stipulationem notarij ⁊ cuiuscunq̃ꝫ alterius officialis publici potuit nobis queri actio vtilis. de notario cõstat in. d. l. ij. ⁊. l. nõ aliter. de adoptio. ⁊. l. his verbis. e. ti. de alijs officialibus ꝓbatur in auꝫ. vt sine probi. matres debi. ⁊ credi. §. q: vero. ⁊ ibi no. ⁊ in auꝫ. de his qui ꝯuen. ⁊ rece. §. fi. ⁊ inde sumitur auꝫ. qualiter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ ibi etiã no. ⁊ ꝙ idem sit in conuentionalibus qd̃ in pretorijs ⁊ iudicialibus. ꝓbat tali ratione q: in modo acquirendi nõ reperit̃ differentia inter eas. Tradit tñ consilia ꝙ si notarius est presens faciat sibi cedi actiões ⁊ ad hoc cogeretur vt. l. j. §. j. quoꝝ. de acqui. posses. si vero nõ esset presens. ⁊ sic non posset cedi sine dubio cõpeteret vtilis: vt. l. j. ĩ fin. de institoria. ⁊. l. j. C. de actio. ⁊ ob. ⁊ no. in. l. dãni infecti in fi. de dã. infe. ¶ † Nono no. ꝙ cautio danda per vsurariũ dꝫ esse idonea. ⁊ quid veniat in promissione dic vt in glo. nomĩe idonee ⁊c. ⁊ aduerte q: qñq̃ꝫ quis tenetur satisdare. qñq̃ꝫ cauere. qñq̃ꝫ idonee cauere ⁊ de his modis in glo. cui adde qd̃ nota. Bar. in ꝓpretorie. ff. de p̄toꝛ. stip. qñq̃ꝫ quis tenetur plene cauere vel ad sensum sapiẽtis: ⁊ tunc an tenetur dare fideiussores vide ĩ Spe. de emptione. ⁊ venditione. §. primo ver. quid si actum. ⁊ ver. precedenti. In hoc ver. dicit ꝙ si in instrumẽto dicitur facies me securum ad sensum sapiẽtis mei ꝙ si sapiẽs iusserit dari fideiussores nõ tenetur ad dandũ. solũ eñ sapiẽtis est vt legitime securet caute ꝼm naturã ipsius contractus. in ver. quid si actum. dicit ꝙ si actum est vt plene caueatur. tunc etiã fideiuss. dare debebit. vel vt nõ omittas ꝙ ille qui tenetur cauere simplici cautione venit promissio pene. ⁊ bonoꝝ obligatio qd̃ dic: vt no. in. l. ij. ad fi. de iudi. ff. ⁊ per Bar. in. l. in pretorijs de p̄toꝛ. stip. de illo qui ꝓmittit indẽnitates. vide ꝑ eum in. c. pater. ff. de dote prele. facit l. sancimus. C. de ver. sig. ⁊ qd̃ ibi per Cy. ¶ Decimo no. ꝙ qñq̃ꝫ quis est vsurari⁹ manifestus: sed non constat q̃ta sit q̃titas vsurarum quo casu declaratio spectat ad iudicẽ: vt dicit notabiliter ille textus. Simile alibi habemus: scꝫ q: constat de delicto sine dolo. ⁊ non de q̃titate specifica interesse: ⁊ tũc declarabitur arbitrio passi violentiã siue dolum: vt. l. si qñ. C. de iureiu. ⁊. c. fi. scꝫ d̃ me. cã. ⁊ circa declarationem in casu huius. c. iudici cõmissaꝫ qualiter debeat se habere. vide glo. q̃ incipit. l. si q̃titas ⁊c. quã bene no. Sed circa hoc q̃rit in nouel. post Archi. an sufficiat repetenti vsuras ꝓbare mutuantẽ fuisse publicũ vsurariũ ante cõtractum tp̄e contractus ⁊ post ⁊ qd̃ cõsueuit exigere instrumẽta de duplo vere sortis. Pro debitore inducebat. eo. ti. cũ in dioce. de pig. illo vos: ⁊ ibi in nouel. super vl. glo. de homi. tua. ⁊ qd̃ notatur in nouella. Sup verbo inter signa. de cleri. peregri. c. ij. de hereti. excõicamus. §. fi. de p̄sump. afferte. C. de rei ven. l. iudicia. ⁊ qd̃ no. C. de vsuris. l. cũ allegas. in glo. sup falso. Pro creditore allegat in dubio: qd̃ cõtra petitorẽ est iudicandũ de fi. instru. inter. nec sequitur si sic fecit alios cõtractus: ergo ⁊ illũ. immo p̄sumi debet pro instrumento de presump. illud ⁊ ponderari debet forma ⁊ tenoꝛ instrumenti de priui. porro de dona. cum dilecti. facit de spon. c. fi. nec incerta vel ambigua sunt iudicanda. xx. q. v. incerta. Item vsura est crimen ergo ꝓbationes debent esse apertissime. ij. q. viij. sciant. hanc partem tenuit Archi. vt scꝫ in dubio stetur verbis instrumenti: vt. ff. de exerci. l. j. §. si is qui. sed dicit Jo.an. ꝙ hoc non approbatur in scholis ⁊ in iudicijs reprobatur ⁊ bene iudicio meo: quia vt dixi postq̃ cõstat de delicto sufficit de interesse cõstare per presump. ⁊ indicia. consuetudo enim patrissa. est consideranda. ⁊ ꝼm' ipsam in dubio iudicandum: vt. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. et. l. vel vniuersoꝝ. ⁊ ibi no. ff. de pigno. acti. Non ob. ꝙ in criminibus probationes debent esse apertissime. nam ꝼm Lapũ illud est verum cum quis criminaliter accusatur: secus si de crimine ciuiliter agitur Quo casu ad probandum contra vsurarium videtur sufficere. ⁊. cũ summa. s̃. eo. cum in' tua. ꝼm Hostiẽ. quod dic vt ipse no. in summa. de probatio. §. ⁊ quot sunt species. ver. iij. ita supplet Pap. do. Fede. de senis disputauit ꝙ nunq̃d cõstitutio episcopalis valeat qua cauetur ꝙ per vnum testem de veritate vel per duos testes de fama: vel per quatuoꝛ singulariter: vel per confessionem extraiudicialẽ factam. coram quocũq̃ꝫ presbytero possit quis ꝯuinci de crimine vsurarũ: ita ꝙ ex tali ꝓbatione habeat̃ pro manifesto vsurario. ⁊ cõcludit ꝙ non. absoꝛbet enim ius alterius. ⁊ potest innocẽtia hic non ꝯfundi ⁊ veritas occultari cõtra. c. licet. el. ij. de symo. et. c. ceterum. de iura. calũ. ⁊ de testibus et. ⁊ est questio. xvij. in oꝛdine consilioꝝ. ¶ Undecimo no. in ⁊ si secus. ꝙ iudex immitius q̃ debeat cautionẽ recipiẽs tenetur satisfacere de suo si in reatu: q: non idoneos fideiussoꝛes exegit a tutoꝛe vel a curatoꝛe. tenetur enim pupillo ⁊ pupille in eo ex quo in illa negligẽtia siue dolo fuerint damnũ passi: vt. l. j. et. l. fi. C. de ma. ꝯue. et est ille casus in quo iudex super interesse priuatoꝛum tenetur impendere suum officium non petitum regulariter contra. quod dic vt no. s̃. de postula. prela. bono. et ibi dixi. facit quod not. Jo.and. post Inno. s̃. de iureiuran. ad nostram. vbi oĩno vide. ¶ † Duodecimo no. in ver. omnes prohibitum religiosis ⁊ alijs recipere vsurarios ad ecclesiasticam sepulturam. ⁊ vide circa hoc el. j. ĩ. de sepul. Incidenter querit in nouella. quid iuris si non sepeliuit: sed sepelire simulauit: q: forte moꝛtuus. tunc erat vsurarius manifestus nõ prestita cautione ⁊ clerici archam siue beram sepelierũt fingendo cadauer vsurarij intus esse: cum nullum vel aliud ibi esset. dicit disputatum esse locum penis concilij: satis probat ratio huius prohibitionis. Certum est enim ꝙ sepultura solẽnis non ꝓdesset impetrãti: sicut nec vilis noceret penitenti. de sepul. sacris. ⁊ quod ibi in nouella. ad finem. in illius ergo opprobriũ ⁊ heredum ⁊ alioꝛum terroꝛem statutum est hoc in cuius elusionem fit hec simulatio que reducitur ad. l. fraudem. de qua. s̃. de priuile. quanto. Item si a genere non excusat simulatio boni qd̃ non facit. multominus excusare debet simulatio mali qd̃ non facit. probatur primum de testa. mili. de homine. Item ex eo ꝙ ista malũ exemplum dederunt alijs ⁊ scandalizarunt excusari nõ debent a pena. xj. q. iij. precipue. de eo qui dux. in ma. cũ haberet. Item determinat in nouel. ⁊ credo bene. conatus enim cum opere subsecuto punitur. quãdoq̃ꝫ etiam si effectum nõ haberet: vt. c. nuper de biga. et. c. eum qui. cum concoꝛ. s̃. eo. lib. de preben. facit. l. si quis seruo. C. de fur. vbi ad terrendũ alios a delicto punit̃ delictum attentatum ⁊ non secutum. ¶ † Tertiodecimo no. ꝙ nullus manifestũ vsurarium debet ad confessionem admittere siue absoluere. ⁊ ꝙ non recipiatur ad confessionẽ est durum: nec statutum erat hoc in concilio lateranẽ. nam de iure confessio peccatoꝛis perseuerãtis in crimine bene debet audiri: sed nõ debet absolui etiam ab alijs peccatis: vt hic in glo. quod dictũ fallit hic. ⁊ ꝼm hoc dictio siue ponit̃ alternatiue: ⁊ erit sensus ꝙ a tali confiteri volente querat sacerdos si vult cauere saltẽ al's ipsum repellet. ⁊ talis ruboꝛ ad satisfactionẽ foꝛsitan inducit. dicit tñ Jo.an. ꝙ iste rigoꝛ nõ seruat̃ ⁊ est durũ dicere. Et ideo dat aliũ intellectum litere: vt ista dictio siue exponatur pro. ⁊ erit sensus ꝙ nullus debet vsurarios manifestos ad confes. admittere: et ipsos absoluere. ⁊ nihil in hoc speciale: q: vt dixi in crimine perseuerãs admissus ad confessionẽ non debet absolui. eius xͦo cõfessionem tantũmodo audire nõ est ꝓhibitum: vt predixi. et ita hic in nouel. super verbo ad ꝯfessionẽ. ¶ † Quartodecimo no. in fine. ꝙ testamentũ vsurarij manifesti est nullum ipso iure nisi de vsuris satisfecerit vel cautionẽ prestiterit: vt in tex. remissiue tangit in nouel. de testamẽto excõmunicati an valeat. ⁊ remittit ad no. in. c. decernimus. de sen. excõ. Iteꝫ de heremita an possit testari. dic ꝙ potest si non sit professus religionis approbatus. xiiij. q. iij. §. ecõtra. plures personas inhabiles ad testandũ enumerat Spec. in ti. de instru. edi. §. compẽdiose. in prin. ⁊ Accur. ff. de testa l. iiij. ⁊ ego dixi. s̃. eo. lib. de testamen. super rubrica. Et q: inter alios enumerant̃ capite damnati naturaliter ⁊ ciuiliter qui nec testari nec codicillari possunt. vt. ff. de testa. l. eius qui. §. j. cum seq. et. l. qui a latronibus. §. j. cum multis similib⁹. Circa talem querit hic Jo.andr. de. q. disputata. Dãnatus est quidam de falso ad mille soluẽda infra triduũ: al's decapitetur q: postea in testamẽto vel codicillis pro anima quedã reliquit ⁊ ad pias causas ⁊ lapsa die tertia decapitatus fuit: an legata ista debeãtur. videtur ꝙ sic fauoꝛe ⁊ priuilegio talium legatoꝝ que patent de testamentis cum esses. ⁊ eo. ti. relatum. C. de epi. ⁊ cleri. l. si quis ad declinandã. ⁊. l. nulli. Item iste efficitur intestabilis de iure ciuili tñ: vt in iuribus prealle. legata autem ad pias causas non subiacent legi ciuili: sed regulariter legi dei: vt. s̃. de testamentis. relatũ. ⁊. c. cum esses. ⁊. c. filius. In contrarium facit: q: iste perdit dominiũ rerum per sententiã: ergo velut bonis carens testari nõ potest: vt. l. lectoꝛ. de vulga. ⁊ pupil. et auꝫ. ingressi. C. de sac. san. eccle. ⁊. l. ꝙ si filius. de cap. preterea non reperitur cõtrariũ in canonibus: ergo standũ legibus: etiã in foꝛo canonico. de ope. noui nuncia. c. j. Item bona talis condẽnati deuoluuntur ad agnatos vel ad fiscum. iuxta distinctionem auꝫ. bona dãnatoꝛum. C. de bonis damnato. ergo dispositio de illis bonis facta est ab illo qui non potuit: ⁊ sic habetur pro non dato ⁊c. de iurepatro. qd̃ autem. in fi. Non obstat ꝙ testamentum valuit a principio: quia presumit̃ ꝙ tempoꝛe testamenti erat pecunia in condẽnatione. Et sic existens postea conditio decapitationis non debet officere testamento. argu. l. furiosum. C. de testamen. nam hoc non ob. quia ad efficaciã testamenti inspicitur habilitas testantis tempoꝛe moꝛtis: sicut ⁊ testamenti: vt. l. j. de leg. iij. ⁊. l. interdicit. de condi. ⁊ demon. Item

aduenieñte conditione retro fingitur quis dãnatus.ij.q.vj.bi- duum.ꝛ de his qui no.infa.l.furti.nec obstat fauoꝛ legatoꝝ ad pias causas:qꝛ locum habet cũ quis legat qð durat suũ nõ qð desinit esse suũ qð auelli nõ debet ab eo cui queriẽ ne sic priuile gium vni cõcessum alteri sit damnosum: vt.C.ex tenoꝛe.de foro compe.ꝛ.l.impuberes.de admi.tuto.Et hanc partẽ tenet vbi il la legata essent obligata restitutioni:qꝛ male ablata certa reli- cta qbus debebanẽ vel incerta pauperibꝰ:qꝛ tunc debereẽ non tam iure legati ꝙ prime obligationis.vnde deduciẽ vt es alie- num debitũ deo vel certis personis.ꝛ que dei sunt reddẽda sunt deo.de cleri.coniug.ex parte.licꝫ ergo deferanẽ a lege ꝛ nõ iure successionis.tñ transeunt cum suo onere.de pig.c.ex literis.cum cõcoꝛ.ꝛ in hoc residet. Sed aduerte primo ad terminos qõnis ex qbus ptꝫ ꝙ in defectũ solutionis pene pecuniarie veniebat infligẽda coꝛpoꝛalis. Et ꝑsupponit ꝙ ista pena capitalis sub- rogata sit capitalis. Sed hoc nõ videtur bene dictum:qꝛ ilico augmentũ contingit ꝑpter contumaciã nõ soluentis:ꝛ sic non debet cõsiderari:sed id qð principaliter in dispõne deduciẽ:vt l.j.ff.de in litem iuran.sed dic ꝙ bona est decisio.ꝛ responde ad hanc.l.vt plene no.Barto.in.l.ij.ff.de publi.iudi.vbi subtiliter super hoc loqtur.Aduerte etiã ad id qð dicit male ablata:ꝛ in- certa detrahunẽ in predicto casu:vt es alienũ.intelligo hic esse hoc verũ quãdo de eis cõstat aliter nõ constat.credo ꝙ habeãt potius vim legatoꝝ ꝙ̃ eris alieni.qð dic vt dixi.s.in primo no tabili.ꝛ maxime videtur hoc verũ qñ talis cõfessio emanat post nomen receptũ inter reos:qꝛ tunc videtur facta in fraudẽ.quod dic vt no. in.l.post contractũ.de dona. Et si diceremus ꝯtrium sequereẽ ꝙ semper reus cuius bona per sñiam veniũt publican da vel alijs applicanda fateretur se debere pro ablatis ꝛ incer- tis totam eius substantiã:vt sic potius ad pauperes ꝙ̃ ad eos ad quos iura deferunt deuoluerenẽ qð esset absurdum.facit.l.si quis post hanc. C.de bo.dam. Item aduerte ad hoc qð dicit ꝙ dãnatus ad moꝛtẽ non potest testari etiam ad pias causas est verum in eo qui dãnatur in presentia ꝛ naturaliter moriẽ. Nam cum talis efficiatur seruus pene:ꝛ bona sua alijs applicenẽ non testatur vt dictum est.ꝛ no.Bar. ꝛ post eum Bal.in.l.hanc. C. de sacrosan.eccle. Sed dicitur manet dubium:quid de illis qui condẽnanẽ ad moꝛtẽ in absentia ex foꝛma statutoꝝ disponentiũ ꝙ cõtumax habeaẽ pro ꝯfesso. Jac.de are.dicit ꝙ aut vult testa ri ſm statuta ꝛ priuilegia ciuitatis:ꝛ nõ potest cum is sit hostis sue ciuitatis:vt.l.omissione.§.q̇ deficiũt.de capi.dimi. vnde lex municipalis ei nõ patrocinaẽ. ar.ff.de mino.l.auxiliũ. in fi.ꝛ qꝛ extra ꝑtectionẽ statutoꝝ.C.de na.li.l.j.ꝛ ibi Cy.aut vult testari ſm ius cõmune ꝛ potest qð sex rationibꝰ probat do.Bal.in.d.l. eius qui.§.si cui.de testamen.vbi no.ꝙ in tali sic condẽnato nõ habeat locũ auẽ.bona dãnatoꝝ.vt bona eius deferãtur heredi- bus ab intestato:sed deferunẽ in fiscum.de quo plene per Bar. in.l.j.§.bona dam.Quid dĩces de illo cui est amputata manus ex maleficio:vtrum valeat eius testamentũ.videtur ꝙ non:quia ille qui dãnatur ad mutilationẽ membꝛi cõdẽnatur capitaliter ergo efficiẽ seruus pene.nam sicut not.in.l.impiũ. ff.de iurisdi. om.iud.ista pena equiparatur moꝛti.Et idem no.in.l.suggeren tis.de officio eius qui vi.al.ge. contrariũ est verum:qꝛ cum su- peruiuat nõ efficitur seruus pene:nec etiam perdit iura ciuilia. de hoc no.Spec.in titu. de insti.in edi.edi. §.compẽdioso. ver. quid compendiose.vbi quid de exoculatis. ꝛ hoc not.do.meus Bal.in.l.qui manus. ff.de testa. ꝛ ibi Bar.ꝛ in.d.l.habeat.per ista ptꝫ.c.declaratũ.restat vt alia que tanguntur in nouella per questiones expediã:ꝛ alia vltra addam. ¶ Primo ergo quero dicitur in tex.cautio prestetur illis q̇bus est restitutio faciẽda: aut illis qui eis possunt acq̇rere. ¶ Quero qui sint isti ex quo- rum cõtractibus alijs queritur.glo.remittit ad titulũ. insti.per quas personas nobis acq̇ritur.ꝛ plene ꝑsequitur de ꝑcuratoꝛe an per ipsum queraẽ obligatio dño ipso iure.ꝛ plene distingue. do.Barto.declarat hanc materiã per quasdã regulas. regula enim est ꝙ alteri stipulari vel pacisci nemo potest. Ratio reddi tur in.l.stipulatio.§.alteri.de verb.obli.fallit prima vbi est per- sonarum idẽptitas vt in filio ꝛ in seruo qui censentur eadẽ per- sona cum patre ꝛ dño:vt insti.de inuti.stipula. §.si quis ei. An autem isti scilꝫ filius ꝛ seruus possint stipulari patri ꝛ domino vel econtra.notatur.ff.de verbo.obli.l.quod diciẽ. Secũdo fal lit vbi est officij necessitas:vt in tutoꝛe ꝛ curatoꝛe: vt.l.quotiẽs. de admi.tuto.ꝛ.l. eum qui.§.si actoꝛi. ꝛ. §.sequen. de constituta pecunia:ꝛ hoc verum in his que pertinent ad administrationẽ ipsoꝛum stipulantiũ:alˀs secus. ff. de pigno.solu.§.per libꝛum. Tertio fallit vbi est persone autoꝛitas vt in notario ꝛ officiali per quos queritur vtilis:vt dixi.s.in.viij.notabili.Quarto fal lit vbi est pretoꝛia solẽnitas:vt est in omnibus stipulationibus pretoꝛijs:vt.l.in omnibus. de preto.stipula. Quinto fallit vbi est rerum cõnexitas vt quãdocunqꝫ quis stipulaẽ super re mea

vt in ꝑcuratoꝛe circa quem an querat vtilem necne aliqua m[illegible] bꝛa ponit:ꝛ etiam hic glo. Sexto fallit vbi est presentia per[illegible] ne ꝛ vicinitas:vt.l.si procuratoꝛ presentis.de verbo.oblig.S[illegible] ptimo vbi est defectus persone que cedere tenebaẽ. Nam t[illegible] datur vtilis ipso iure:vt.l.j.in fi. cum.l.sequen. de insti. et.C[illegible] actio.ꝛ obliga. l.j. et.l.sancimus. ad trebelľ. Octauo fallit [illegible] personarum affectio ꝛ rei de qua agitur equitas:vt.l.gaius [illegible] solu.matri.dic vt ibi. Nono fallit vbicunqꝫ super re mea sti[illegible] loꝛ vel paciscoꝛ alteri:tunc queriẽ vtilis sine cessione:vt.l.qu[illegible] tiens.C.de dona.que sub modo.ibi tamen dicit tex.ꝙ id est [illegible] benignitate:quasi regulariter in alio casu ꝙ̃ donationis nõ [illegible] beat illud locum.ipse tamen dicit ꝙ quãdoqꝫ ego stipuloꝛ al[illegible] ri super re que durat mea ꝛ queriẽ:vt.l.publia.ff.depositi.Q[illegible] doqꝫ non durat mea:ꝛ tunc regulariter nõ queritur. Fallit [illegible] est fauoꝛ ex tertij liberalitate:vt.d.l.quotiens. Item fallit p[illegible] pter singularia precepta pecunie:vt.l.certi ꝯdictio.§.si min[illegible] si certũ peta.predicta sunt vera in acquisitione que fit per a[illegible] ciuilem. Ea ꝟo que acquiruntur per actum naturalem ꝛ coꝛ[illegible] reum possunt queri per aliũ:vt.l.ea que ciuiliter.de acqui[illegible] rerum domi. Item predicta vera quando quis paciscitur al[illegible] ad actionem:vt.l.quecunqꝫ.de actio.ꝛ obli.ꝛ.l.ꝛ heredi.§.qu[illegible] tiens.de pactis. ¶ Sed in modo querendi differunt:qꝛ ex[illegible] ptio queritur sicut vtilis pacti vel doli.vt.l.rescriptis. §.si[illegible] pactis.Bar.in.l.si stipulatio ista.§.si stipuleris.de verbo.o[illegible] Adde qð no.ij.q.vij.quotiens.vbi dicit glo.ꝙ si promitto [illegible] me daturum titio.x.credit me teneri de iure canonico.arg.x[illegible] q.v.iuramenti.maxime vbi interuenit iuramentũ. arg.de co[illegible] stitu.pecu.l.j.ista sunt verba glo.ibi:que si vera est predicta [illegible] uestigatio casuum esset inutilis si generaliter de iure canon[illegible] alteri per alterum queretur:qð durum videtur sentire ꝛ corr[illegible] re tot iura. ¶ Secũdo quero dicitur hic ꝙ ista cautio est p[illegible] standa sacerdoti parochiali coꝛam aliq̇bus fide dignis de i[illegible] parochia.circa hoc primo querit quare coꝛam isto.dicit:q[illegible] iudex istius quo ad respiciẽtia foꝛum anime.de peni.dist.j.[illegible] penitet vltra medium. Tangit ad idem si aliquis in peniten[illegible] est cõfessus sacerdoti se vsuras extoꝛsisse:sed hoc est occult[illegible] nunquid sacerdos isti denegare debeat sepulturã heredibꝰ [illegible] lentibus ad dictum eius restituere.videtur ꝙ nõ:qꝛ non de[illegible] illum publicare.de peni.ꝛ remis.omnis. Item sibi sic asserẽti [illegible] creditur.vj.q.ij.placuit. Taceat ergo.ij.q.vij.pleriqꝫ. In ꝯtri[illegible] ꝙ publicare possit.allegat qð not.de testi. c.testimoniũ. in g[illegible] 8 quãdo grauata. ¶ † Querit vlterius quid de illo qui post [illegible] a pulturam detegitur fuisse vsurarius[a]:an exhumabitur. dici[illegible] nõ.ex quo in vita cõmunicatus fuit:ꝛ eius oblationes rece[illegible] cogẽtur ergo heredes precise isto casu ad restitutionẽ vt hi[illegible] quinta glo. Subdit ꝙ si ante sepulturã super hoc questio r[illegible] ratur nisi ꝑbatio sit in promptu sepelietur postea lis suo m[illegible] procedet:alˀs cuiqꝫ esset sepulturã alterius impedire ꝛ illũ vi[illegible] perare.qð ꝑhibitum est:vt.l.fi.C.de sepulchꝛo viola. ꝛ in au[illegible] domũ. In cõtrariũ allegat ꝙ appellatio impediat sepultur[illegible] de sepul.c.ex parte. Sed ibi soluitur in.ij.glos.ꝛ quod supe[illegible] in nouella. Subsequẽter tangit de istis testibus:an sit de s[illegible] stantia ꝙ sint de parochia.tenet post Archi.ꝙ non.sed suff[illegible] ꝙ sint idonei.iiij.q.iij.ad fidem.ꝛ.iij.q.ix.si debitum.ꝛ qð n[illegible] q.v.canonica. ¶ Querit vlterius an sufficiat vnus testis c[illegible] illo q̇ recipit cautionẽ. Archi.ꝙ sic.cũ hic nulli fiat preiudi[illegible] de cõse.dist.iiij.paruulos.in fi.ꝛ.c.cũ ita.vbi de hoc.nam et [illegible] gens habendus est pro vno teste sicut ꝛ monens.qð satis pu[illegible] verũ Jo.an.si de nullius preiudicio agereẽ.sed si veniẽs ab [illegible] testato dicat se heredẽ:qꝛ testm̃ non valuit hoc nõ posset neg[illegible] in preiudiciũ instituti:ꝛ idẽ in filˀibus ſm eum. ¶ Tertio q[illegible] ro si post prestitã satisdationẽ aliqui nõ apparent q̇ vsuras [illegible] petant:quid faciet oꝛdinarius.dicit glo.iij.ꝙ pauperibꝰ erc[illegible] bit.ꝛ in nouel.dicit hoc verũ etiam si apparent:sed petere [illegible] curant.qð est verũ ſm quosdã vbi liberaliter remitterent eti[illegible] soluenti partem:qꝛ tunc esset ita ꝙ nec in pauperibus solue[illegible] tur ſm Hos.in summa.c.vt vltra mediũ. vbi quid vsurarius [illegible] Hosti.plenius.eo.ti.§.vlti.ver.quid si feneratoꝛ.ꝛ versi.seq[illegible] summa. Theologi dicunt ꝯtrium nisi totũ soluant qð potest [illegible] bere locũ ſm Bar.ꝛ Jo.qñ totũ soluere potest:alˀs locũ hab[illegible] primũ dictũ per literã hic prout patiunẽ facultates ꝛc. Dy.[illegible] stinguit vtrũ pecunia sit parata restitutioni.ꝛ ꝑsit remissio:[illegible] dic vt no.Jo.an.j.de reg.iur.peccatũ. Ego pleniꝰ de hoc scri[illegible] s.de rescrip.statutũ.§.si quid aũt.eo.lib.ꝛ vlti.ibi dicta scias [illegible] Jo.an.q̄rit de vsurario cui eram obligatꝰ in soꝛte ꝛ vsuris e[illegible] git a me vtrũqꝫ.ꝛ postea a me remissionem obtinuit extincta [illegible] totũ obligatione postea vsuras exercuit et decedẽs cõfessus [illegible] se vsurariũ.ꝛ mãdauit vsuras a se extoꝛtas restitui:q̄rebaẽ a[illegible] las vsuras solutas repetere possit.ꝯsuluit silˀ cũ eiꝰ ad optiu[illegible] currẽdũ ad ꝯiecturas.nam si ex eis põt verisilˀr apparere ꝙ [illegible] missio fuerit

a ¶ Vsurarius. adde Bal. in. l. principalr. la.j. C.de li be.cau. Jo. andr. in. c. quãꝙ. isto titu. Abb. in.c.nuper. de sta. mo. Car.in cle. j. de sepul, post glo,

missio fuerit liberalis ⁊ gratuita sponte facta repetere nō pote-
rit postq̄ sic remisit. Si vero ex cōiecturis pōt liquere ꝙ remis
sio nō fuerit sic spōtanea. tūc dicit remissionē vsurarū nō obsta-
re petenti vel eius heredi de cōiecturis spontanee remissionis
posuit exempla: q: p̄sumitur liberalis ex quātitate vsure: quia
erat temperata: puta ad duos denarios pro libra. Nam curiali
bus vsurarijs etiam non petentibus quis sponte soluit vsuras.
Item presumitur liberalis remissio etiam grauis vsure si ex illo
mutuo lucratus est hereditatē adimplēdo illam ex illa pecunia
conditionali. sub qua fuerat institutus: vel euasit penā capitis
coacta p̄sumitur si erat vsura grauis: ⁊ tales remissiōes erat so-
litus procurare: vel erat ita potēs ꝙ nisi remissionem habuisset
grauare poterat renitentē in alijs: quia forte ex alio contractu
habebat ip̄m insolidū cum alijs obligatum ita ꝙ potuisset ip̄m
preceteris cōuenire. Ex his ⁊ alijs p̄sumitur remissio vsurarum
sibi facta non spontanea: sed extorta: ⁊ ideo ad earum repetitio
nem deberet admitti vel eius heredem. ⁊ ita dicit in additioni-
bus Spec. hic e. ti. Sed hic aduerte remissio vsurarū facta vsu-
rario liberaliter ⁊ sponte sufficit ad plenam eius securitatē vt
dictum est: quare non ita pactum de vsuris nō repetendis quod
non videtur impedire repetitionem: vt. c. ad nostram. de iureiu.
hoc quesito. d. Griffo. respōdit. d. Federi. de sen. ꝙ nō sunt pa-
ria remissionem vsurarū facere ⁊ pactum de nō petendis vsuris.
Nam qui remittit ius crediti transfert aliquid in creditorem ⁊
quodam modo a se abdicat actionem sibi competentē: ⁊ pro tā-
to satisfacere: ⁊ soluere dicitur. ff. de sol. l. solutionis verbum. qui
vero nō facit pactū de nō petendo non agit in obligatiōis sub
stantiam. ⁊ nō dissoluit obligationem: sed obligat ad nō peten-
dum: vt. l. si vnus. §. pact⁹ ne peteret. ff. de pac. vnde qui paciscit̄
non repetere vsuras si remoueatur exceptione replicabit de im-
probo facto quasi nō potuerit obligari iure. saltim iure obliga-
tionis cōsequetur vsuras saltim per remedium. c. ad nostrā. sed
qui remittit non poterit repetere etiā per illud. c. quasi pingui⁹
est remittere q̄ pacisci. vel dicit ꝙ non est differentia inter illa.
nam vtroq; modo tollitur obligatio naturalis: vt. l. stichum. §.
naturaliter. de solu. nam post pactum sunt naturaliter indebite
ut ibi. ⁊ hoc verum quādo pactū tale vel remissio interponitur p̄
sentibus iam cōmissis: sed super debēdis in futurū non valet re
missio siue pactū de nō repetendo post solutionē: q: inuitat ho-
mines ad delinquēdum: vt. l. cōuenire. de pac. dota. Non ob. c.
ad nostram. quia ibi testator retulit se ad pactū nō ad ius: iussit
enī vsuras restitui his qui probarent̄ soluisse quod perpetuo du
rat etiā post remissionem: nō autem iussit eas restitui his quib⁹
eas debebat: quia tūc nihil redderet̄ heredibus. Ita refert do.
Fede. cōsil. clxxix. ⁊ predicta de remissione locū habēt cū de vsu
ris est questio in foro contentioso: in foro aūt conscientie an re-
missione siue reali restitutione sufficiat plene per eūdem do. Fe
de. q. xviij. ⁊ per Jo. an. in regula peccatum. in mercu. post Dy.
qui etiam hoc tangit. ¶ † Quarto quero post Jo. an. in nouel
la. an heres qui nō fecit inuentarium teneatur in foro ꝯscientie
restituere vsuras vltra vires hereditarias. ⁊ videtur ꝙ sic: quia
lex humana facta ab eo qui potest si nō nutrit peccatum ligat in
foro conscientie. de quo per tho. scda scde. q. lxxxvj. arti. iiij. glo.
fi. C. de iure delib. edita super obligatione solidi per habentē
potestatē astringere debet heredē in foro cōscientie. ꝯtrariū de-
terminat hic post Host. qui hoc tenet in summa de testamentis
§. pe. ver. quid si nō sufficit. ⁊ ꝑm hoc qd̄ idē Host. s̄. e. tua nos.
et ip̄e Ber. de raptor. in literis. debet intelligi in foro iudiciali.
quod in hoc discordat sicut alibi. qn̄q; s̄. de resti. spo. literas. et
de sen. excō. inquisitioni. Item lex humana obligat heredē inso
lidum si non fecit inuētarium: quia presumit bona fuisse sufficiē
tia ad solidū totum es alienū postq̄ heres contempsit legis be-
neficiū: ⁊ sic fundatur lex super p̄sumptiōe. Sed si heredi est no
ta veritas ꝙ non ita sit si potest vitare iudicialē compulsionem
debet sequi legē cōscientie que prefertur. de sent. excō. a nobis.
ad hoc facit quod no. in. c. quia pleriq;. de immu. ecc. in nouella.
post Inno. refert hāc partem tenuisse disputando do. Fed. de se
his ratione de iure ciuili heres non teneretur ex delicto de-
functi nisi quatenus ad eum peruenit vt. l. j. C. ne ex delic. defun.
ita ꝙ frustra de iure ciuili. Primo casu restitutionis vsurarum
quererimus de beneficio inuētarij cū absq; eo heres locuples, in-
uenit si ex eis nihil peruenit ad ip̄m. de iure vero canonico tene
tur heres ex delicto defuncti etiam si ad ip̄m nil peruenit. dū ta
men hereditas sit soluendo: quia vltra nō tenetur hic. ⁊ prealle.
c. tua nos. ⁊. c. ī literis. cum ergo ius canonicū istā obligationē
descēdētem ex delicto moderetur vsq; ad vires nō debem⁹ ip̄am
vltra protēdere. licet heres nō fecerit inuentarium. Ex quo con
cludit ꝙ vltra in foro conscientie nō tenetur. Idem tenet Bar.
post eum Bal. ff. de acqui. here. super rub. ver. omnino vide. et

aduerte: quia predicta decisio do. Fede. infert ꝙ nedum in foro
conscientie: sed etiā in iudiciali nō debeat cōdemnari heres ex
delicto defuncti obligatus solū ex canonica equitate nisi iuxta
vires facultatis: ⁊ ille rigor. l. fi. in hoc debito ꝯtra legis disposi
tionē equitate canonū introducto cesset in hoc casu qd̄ est mē-
ti tenēdum. do. Bal. etiam de hoc not. in. l. habeat. C. de sac. san.
eccl'. vbi plene tractat an in foro cōsciētie sit sequēda lex ciuilis.
dixi in repetitione. c. si ꝓpter. s̄. eo. li. de rescri. ¶ Quinto que-
ro post glo. fi. pone ꝙ vsurarius manifestus fecit testamentū nō
prestita hac cautione: deinde ante mortē eam prestitit an istud
testm̄ recōualescat. Garsi. ꝙ nō per. c. nō firmat̄. j. de re. iu. glos.
ꝯtra ꝙ sufficiat ad valorē testamēti qn̄cunq; p̄stitit eā ante mor
tem ꝑ Garsi. faciūt. ll. que volūt ꝙ testm̄ factū ab inhabili; puta
filiofa. seruo puta capto ab hostibus ⁊ si nō recōualescit lꝫ mor-
tis tp̄e dep̄hendat̄ habilis. vt. l. j. de leg. iij. ⁊ qd̄ no. ⁊. l. iiij. ⁊. l. ei⁹
q̄ apud hostes. ⁊. l. filiusfa. de testa. ꝑ quas leges dicit in nouel-
la ꝙ legiste nō reciperēt istā eius glo. sed defendēs glo. suā disti
guit inter ꝑsonas p̄dictas funditus inhabiles a principio ⁊ ma
nifestū vsurariū. iste enī non est simpl'r ꝓhibitus sed solū vitiat̄
testm̄ ex defectu cuiusdā actus preambuli. qui etiā nō est de solē
nibus que insunt testō. nec pendet a volūtate vel potestate tertij
papa enī vel ꝯsiliū non ꝓhibet hic vsurariū testari. nec facit ip̄m
intestabilē ita ꝙ ip̄m inhabilem reddat sed impedimēta reperit
ne testet̄ dū alios ꝓhibet interesse. Itē vt dictū est cautio nō est
de substātia testamēti. cū nō in ꝯfectione testamēti sit necessario
exhibēda sed sufficit ante vel post. nec de ip̄a in testō expedit fa-
cere mentionē cū hoc nō reperiat̄ iure cautū. j. de sen. excō. his q̄
bene. tū ista decre. irritat testm̄ ex defectu huius actus p̄ambuli
adducit simile de. c. quia ꝓpter. vbi dicit̄ aliter electio ꝯtra illā
formā nō valeat. ⁊ tū eligētes ꝯtra formā ex hoc nō reddūtur in
habiles. Itē si electio nō sit ꝯtra formā sed ꝯtra p̄ambula forme
sicut est vocatio absentiū bene recōualescit ꝑ subsequentē cōsen
sum ita hec recōualescat per subsequētem p̄stationē cautionis
que nō est de forma vel substātia testamēti sꝫ p̄ambulū quoddā:
vt. s̄. est probatū. p̄terea defect⁹ institutionis filioꝝ in ptāte red
dit testm̄ ip̄o iure nullū: vt. l. filio p̄terito. de lib. ⁊ posthu. ⁊ tū de
equitate qn̄q; recōualescit: vt. l. filio p̄terito. de iniust. testa. ⁊ ali
bi sublata causa nullitatis testamēti testm̄ recōualescit: vt. l. qui
soluēdo nō erat duos. ff. de here. insti. cōstat aūt ꝙ ius canonicū
innititur equitati: vt. s̄. de trāsac. c. fi. ⁊ de re. permu. c. xvj. eo. lib.
hanc partē refert tenuisse distinguēdo do. Nico. de mata. l. vni-
uersa. C. de diuer. rescrip. canonizata. xxv. q. ij. aperti⁹ facit. l. vni
uersa. C. de preci. impe. offe. que dicit de rescriptis ꝙ aliter non
valeāt nisi fideiussio idonea sup solutione debiti p̄beatur ⁊ tū il
la postea p̄terita statim habēt effectum. hic tū plus dicit tex. sed
sint irrita ip̄o iure ꝓ hac etiā parte alle. quia effect⁹ huius. c. nō
leditur ex opinione p̄dicta. Itē fauor qui debet̄ testamētis: vt
s̄. de re iud. c. fi. cōcludit ꝙ gl. ex p̄dictis remanet defensata ma-
xime cōtra heredes ab intestato qui impugnabāt testamenta vt
haberēt hereditatē ab intestato absq; onere legatorū ⁊ fideicō-
missorū. istā etiā opi. tꝫ do. bar. in. l. filio p̄terito. pal. ⁊ do. bal. ī re
petitione vel habeat. C. de sac. san. eccl'. Nam ꝑm ip̄m ista decre.
est cōtenta cautiōe. nec determinat ante vel post. ergo sufficit ꝙ
ante vel post p̄beat̄ quia vt dictū est nō est de solēnitate que de-
bet esse cōiuncta cū actu. vt. l. obligari. §. fi. ff. de aut. tuto. l. here
des palā. §. fi. de testamētis. p̄terea hoc. c. equiparat quo ad istā
cautionē testm̄ ⁊ sepulturā. Sed huic qui cauit quādocūq; non
denegat̄ eccl'iastica sepultura. ergo idē in testamēto. p̄terea illa
cautio videtur indicta per istud. c. fauore anime testatoris ⁊ cre-
ditorū. quādocūq; igitur prebeat̄ vtriq; est cōsultū ergo cessat
causa nullitatis sicut in testō filij preteriti: vt. d. l. filio. ⁊ ita ibi te
net. Istis omnino adde qd̄ dixi post eā. s̄. eo. lib. de rescrip. si eo
tp̄e. Unum tū ob. p̄dictorum determinationi. nā hic dicit̄ de vsu
rariorū testamētis ne quis intersit si ergo remouet testes istud
testm̄ peccat in solēnitate omniū testiū: quorū debet inspici con
ditio tp̄e testamēti: vt. l. vij. testiū. §. conditiones. de testa. illa est
oppositio p̄ceptoris mei qui format aliquas questiōes circa te
stamentū vsurarij manifesti in. d. l. habeatur. ⁊ primo quid si mor
te preuētus cum vellet ⁊ cauere non potuit: quia ibi nō erat no-
tarius vel sacerdos dicit ꝙ sibi imputet qui se arctauit: vt. l. j. §.
quod diximus. si quis cautionibus. Secūdo quid si fecit testm̄
anteq̄ esset vsurarius manifestus deinde recipit publice dicit ꝙ
rumpitur: quia illa inhabilitas superuenit delicto suo ⁊ hoc suf
ficit ad rupturā testamēti iuxta doctrinā glo. in. l. j. §. exigit. de
secūdis tabu. ⁊ hoc dixi in. d. c. si eo tempore. Tertio quid si vsu
rarius prestitit cautionē ⁊ cōdidit testamētum deinde fecit ite
rato vsuras dicit ꝙ testamentū rumpit̄: quia illa cautio nō respi
cit vsuras futuras: vt. l. si quis ita stipulatus fuerit. §. cum stipu
lamur. ⁊. l. si a colono. de ver. obli. cum ergo pro illis vsuris non

fit idonee cautũ testamẽtum est nullũ. Idem credo si nõ cauit de omnibus sed de parte. idem disputando tenuit do. Fede. de senis de testamẽto vsurarij qui prestitit cautionẽ ⁊ postea ꝯtinuauit vitium vsurariũ licet nõ manifeste. tenuit enĩ ꝙ testamẽtum eius nõ valuerit per hoc. c. vt refert hic Lap. qui de eo qui confessus est se vsuras exercuisse in testamẽto an ex hoc dicat̃ manifestus. Tenet ꝙ non: quia talis cõfessio inepta etiã quo ad obligandum nõ probat de iure fisci. l. ita fidei. immo etiã certe nõ ꝓbat debitum ⁊ põt reuocari. quia est pars testamẽti nõ ꝯtractus de libera. le. l. aurelius. §. fi. ⁊ hoc credit verũ ⁊ addit no. per Cy. C. de nõ nume. pec. l. generaliter. Postremo circa predicta tangit. quis dicatur manifestus vsurarius dicit ꝙ qui palam coram multis feneratur: nec sufficit ꝙ duo sciãt de iure fisci. l. nõ inter. §. si quis palam. Sed fur dicit̃ manifestus cũ in furto depꝑhenditur a dño rei: vel eius ꝓcuratore vel negociorũ gestore. ff. de fur. l. si quis in seruitute. ⁊ l. si quis solutioni. de vsuris. §. mora. facit quod no. de hereti. ad abolẽdam. in glo. facti euidẽtia. ⁊ de testi. ex tua. dicit̃ etiam manifestũ qd̃. x. sciũt: vt no. Cy. in. l. ea quidẽ. de aco. in illa. q. vel qd̃ scit tota vniuersitas vel populus siue maior pars: etiã si ille populus nõ habeat. x. hoĩes vt q̃nq̃ contingit in villis paruis. C. de testamẽtis. l. fi. Bart. de hoc no. in. d. l. j. defuit. ff. ⁊ alleg. glo. s̃. eod. c. j. super verbo manifestos. de quo etiã in illo. c. in. ij. glo. ❡ Sexto quero de effectu huius cautionis quã exigit iudex si Italicus in ꝓuincia frãcia vel anglia publice vsuras extorsit ⁊ de hoc est fama publica in ciuitate sua vbi moritur ⁊ iudex arbitratus est quãtitatẽ: vt hic dicitur. tñ postea nõ apparet ꝓuincialis gallicus vel anglicus qui petat dicit post Gui. ꝙ ordinarius faciet sibi edi librũ rationis illius ⁊ que extorta ibi inueniet restitui faciet. facit ele. ex grandi. e. ti. ⁊ dicit Guil. se ibi q̃nq̃ fecisse. Jac. de belui. disputãdo tenuit ad petitionẽ partis id fieri nõ debere indu xit. c. j. de proba. cum concordantijs. nulla enĩ cauetur lege hoc fieri posse. ergo erubescimus cũ sine lege loquimur: vt. C. de colla. l. illicita. Itẽ prohibitum est res alienas rimari ne secreta p̃rimonij diuulgẽtur. C. de alimen. pu. p̃stan. l. fi. nil durius q̃ paupertatẽ deregi vilitatis. C. quando ⁊ qui. quar. pars debe. li. x. ⁊ iudex rimari volẽs posset prohiberi. C. de iure fisci. l. prohibitum. eo. li. ⁊ est iniuria alterius domũ ingredi illo inuito. de iniur. l. lex cornelia. iudex ergo qui debet alios ab iniuria cõpescere non debet eam cõmittere. de nat. ex lib. ven. c. ij. Joã. an. subdit ꝙ hodie in satisdationibꝰ semper exigãtur libri rationũ vel saltem ꝓmissio de tradẽdis. ⁊ aduerte quia. c. ex grandi. non dicit ꝙ libri violenter de archa tollantur: sed ꝙ per censuram eccl'iasticam illos edere cõpellatur: vt etiam ibi no. ⁊ ita hic in nouel. Ex cuius mente collige ꝙ iudex domicilij vel originis est iudex competens in exhibendo istam cautionẽ de vsuris alibi extortis. Sed tũc est dubium. an si debẽt pauperibus erogari debebit erogare inter pauperes vbi ipas exercuit et extorsit. an poterit inter illos domicilij vel originis. dixi post Jo. an. s̃. eo. li. de testa. si pater. ⁊ vide quod super hoc plene scripsi in. c. cum tu. in. vij. q. s̃. post do. Feder. Ulterius ad idem queritur post exactam cautionem quod erit officium iudicis super restitutione vsurarum. Sol. vt in glo. iij. ver. de edicto publice proponẽdo ⁊c. Sed circa hoc querit Lap. quid si aliquis apparet cui postea debeantur vsure. dicit ꝙ si hoc sciuit ⁊ non comparuit in termino imputabitur ei. al's non. ad hoc. qui sma. accu. pos. cum in tua. ⁊ quod no. in Spec. de secundo decreto. §. sed nec dicẽdum. ver. sed pone ꝙ vnus. Est autem aduertendum prout not. Host. in summa de testamẽtis. in fi. §. ad quid heres. sub. §. tenetur aũt heres ver. quid si nõ sufficiat hereditas. dicit qd̃ primo debet satisfieri creditoribus. secũdo damnũ passis ⁊ in solidum sine aliqua detractione tertio legatarijs ⁊ alijs qui causam lucratiuam ꝓsequũtur detracta falcidia sed primis creditoribꝰ. primo satisfieri debet. secũdo secũdis per ordinem ⁊ hoc si simul veniãt creditores ⁊ legatarij. nam si separatim liberat̃ heres soluendo per ordinẽ cuilibet veniẽti dum tamen sit sine dolo ita dixit Lap. ⁊ probatur in. l. fi. C. de iure delib. ⁊ cum predictis coniunge glo. que incipit paupertas que dicit inter alia ꝙ pro vsuris restituendis bona vsurarij sunt tacite obligata. de hoc plene dixi in. c. cum tu. in. iiij. q. Nam Joã. and. tenet ꝙ sint obligata. Guil. vel duran. ⁊ Arch. contra. Ego opi. Jo. an. dixi ibi equam in casu quo possessiones pro quibus agere hypothecaria apparerent empte siue quesite de pecunia vsuraria illius agentis al's

10 sit vera opi. Archid. ⁊ Guil. vbi vide latius. ❡ † Septimo quero post glos. si vsurarius [a] manifestus non potest cauere idonee an carebit ecclesiastica sepultura. Tenet ꝙ sufficit iuratoria in glo. nomine idonea. in nouel. dicit quosdam tenere eum non sepeliendũ. ex quo idonee cauere non põt. ⁊ sic ille rigor ad terrorem criminis sicut. j. §. omnes. ⁊ sufficit sic scriptum licet perquã durum. ij. q. iij. scriptũ. xix. dist. in memoriã. ff. qui. ⁊ a qui. l. ꝓspexit. ⁊ in re dubia tutius est verbis seruire. de sponsal. iuuenis. de

[a] ❡ Usurarius. Add bal. i. l. executorẽ. C. d exec. rei iu.

leg. iij. l. non aliter vel fiat: vt dicitur in raptore. de raptor. sup eo. ꝯm Guil. Ego dico ꝙ si difficultas satisfactionis excusat penis huius. c. vt dixi. s̃. in. iiij. nota. multomagis talis difficu tas prestande cautionis debet eum excusare a penis huius. c. ita sufficiant ad plenam declarationem omniũ que tangũtur nouel. perfectius declarata.

❡ De excessibus prelatorum. Rubrica.

1 Mendicãtes loca noua ad habitãdũ acquirere nõ deb

2 Mendicantes de licentia prelatorum possunt eligere vitam remiticam.

1 Cum ex eo. Diuisio sup p̃ria gl. ❡ † N ꝙ prohibitum est mendican bus noua loca ad habitandũ acquirere et antiq mutare simile in certis personis cõditionatis: q nõ possunt relictis locis vbi degũt alio se transfe re de quibus. s̃. de iude. c. ij. ⁊ C. ne rei do. vel templo. l. j. Adu te tñ quia iste tex. non prohibet transitũ singulorũ fratrum de co ad locũ: hoc enim est permissum ex causa: vt. c. licet. de regu ri. cũ si. Sed prohibet nouũ capitulum siue conuentum de no in aliquo loco ad habitandum fundari vel in vno loco funda ad aliũ transferri: ⁊ videt̃ spãle in istis mendicantibus: respec vero noua monasteria fundari. ⁊ iam fundata ad aliũ locũ tra ferri ex causa nõ videtur ꝓhibitum: vt. c. pe. ⁊ fi. de eccle. edifi. c. sicut viuere. de excessi. prela. et. c. ij. ⁊ c. inter quatuor. de reli. do. facit quod not. de ꝯsti. cũ accessissent alibi de populo vni ciuitat̃ vel collegio an possit se trãsferre ad aliũ locũ ad habi dum. ita ꝙ idem populus censeatur vel plures possint cõstit re ciuitatem vel collegiũ in aliquo loco. de quo tangit Inno. c. cũ ab ecclesiarum. de offi. or. ⁊ c. cum dilecta. de exces. prela. per Bar. in. l. j. de col. illi. ⁊ vide q̇d de populo expulso de ciui te destructa vel occupata. no. Inn. in. c. j. de no. ope. nũc. ❡ S cũdo not. casum huius ꝓhibitionis. nam oriebãtur scandala predictis translationibus ⁊ accessu ad hoc respondendum. ⁊ tellige scãdalum prouenire respectu clericorũ. ⁊ aliorum relig sorum quibus appropinquant ⁊ ob hoc ꝯm Jo. an. sunt multi ligiosi priuilegiati ne ad certam mẽsuram mendicãtes ꝓpe e locare se possint. oritur enim inuidia inter vicinos si alter alte expellit: vt. l. cũ asseuerãs. C. de p̃scrip. xxx. anno. immo plus i ra statuũt ꝙ in proprio solo non possit quis cũ scandalo vici rum erigere fortaliciũ. vt not. in. l. penul. C. de edifi. priua. ⁊ c. de resti. spo. per Inn. ❡ Tertio not. ꝙ hic prohibetur mendi tibus locorũ acquisitio ad mendicãdum ⁊ quesitorum alienat alibi ⁊ iure est prohibita acquisitio vt officialibus militibus quibusdam alijs vt. l. j. C. de contra. iudi. ⁊ l. non licet. de cont hen. emp. ⁊ l. milites agrum. de re mili. ⁊ ff. de fun. dota. per to ⁊ de pigno. ⁊ l. in quorum. de habitatione certi loci prohibita de in. l. cui pacto. de seruis expor. ff. cum si circa predicta bñ p set adaptari illa materia. s. cum per pactum vel legẽ vel statut per iudicẽ vel arbitrum vel testatorem prohibetur alienatio te rei vel possessionis. an si contra fiat transferatur dominiu ❡ Item an intelligatur prohibita alienatio titulo singulari vniuersali: puta successionis ex testamento vel ab intestato q omnia plene vide per bar. in. l. si quis ita permis. eo. tit. §. ea. l ge. de ver. obli. facit quod no. in. c. Raynal. de testamẽtis. in uel. vbi de prohibita alienatiõe per contrahẽtes per arbitrũ iudicem super verbo impedire. Pro intellectu. c. circa istã ac tionem ⁊ mutationẽ habitationis querit Lap. quia illud. c. p hibet ⁊ ad habitandũ noua loca acquiri hactenus acquisita mitti vtrum habeat locũ si dimittant̃ antiqua. non causa acqu rendi noua dic ꝙ etiam illa cõstitutio locũ habet. ad hoc alle. relig. do. religionum. §. cõfirmatos. subdit ꝙ illa prohibitio sat si dimittant̃ loca quesita post hoc. c. quia illa constitutio p hibet admitti quesita. hactenus nõ quesita post ipam constit

2 tionẽ. ⁊ exponit hactenus. i. vsq̃ nũc ꝯm papiam. ❡ † Quar no. post glo. ꝙ mendicãtes de licẽtia prelatorum possunt elig vitam heremiticam ⁊ sic mutare locum. s. de conuẽtu ad heren similiter de heremo trãsire potest ad aliũ locũ forsitan aptior ex causa ꝯm Jo. an. qui hoc plene prosequitur an de iuribus rogatorijs in rescriptis ⁊ priuilegijs sit facienda mentio spec lis an sufficiat generalis clausula nõ obstante. ⁊ quia istã mat riam declaraui plenius in repetitione. c. si ꝓpter. s̃. eo. lib. de scrip. ideo hic nõ repeto: sed remitto ad ibi not. ❡ Quero p Lap. dicitur hic ꝙ ista acquisitio locorũ ad habitandum de uo ⁊ mutatio nõ põt fieri absq̃ sedis apostolice licẽtia. Sed quid sufficit bona licentia legati de latere. videt̃ ꝙ sic. s̃. de o leg. ꝙ translationẽ. ⁊ qd̃ no. Jo. an. eo. li. de elec. si abbatem. ⁊ priuile. autoritate. §. iubemꝰ. ⁊. j. de ver. sig. c. j. ipe tenet ꝯtra. aliud est sedes ap̃lica aliud ipius legatꝰ ad hoc. de fil. p̃sbyte.

si. ⁊ de

i.⁊ de senten.excō.ea noscitur.⁊.c.quod de his.et.j.eodez libro
de sentent. excom. c.eos.⁊ cle.super literas.de pben.non em̄ li-
cet legato facere cōtra iura.vt in primis iuribus.⁊cle.ij.de offi.
ordi. Nec enim quod facit legatus dicitur facere sedes aposto-
lica.s.eo.lib.de preben.hi qui sm ea que not.Specu.in titu.de
legato.§.nec tractemus.in prin. Non ob.in ꝯtrarium allegata:
quia intelligūtur in leuibus causis.secus si in grauibus: vt hic
fi.facit quod not.de religio.domi.cle.quia contingit in glo.j.
ibi sed nūquid alteratio.

¶De priuilegijs. Rubrica.

1 ☞Priuilegiū sedis apostolice nullus infringere debet.
2 Exempti ratione delicti contractus ⁊ rei de qua agitur possunt
coram ordinarijs conueniri.
3 Exempti ratiōe domicilij non possunt corā ordinarijs ꝯueniri.
4 Exemptio quandoqꝫ per priuilegium conceditur super certis
articulis.
5 Processus ordinarij contra exemptū an valeat.
6 Exempti subsunt ordinario loci.
7 Exemptus in quibus casibus corā ordinario possit cōueniri.
8 Eps si exemptum delinquentem in suo territorio excōicauit an
poterit eum denūciare.

Volentes. Primo p̄misso ꝓhemio posuit declarationem circa priuilegiū exemptionis:⁊ declarationem obijcit.soluit ⁊ protestatur. secūdo declarationē prorogat ad priuilegiū de certo iudice.tertio determinat quid iuris de p̄uilegio quod eximit a pena censure.secūda ibi ⁊ ipsum.tertia ibi in eos. ¶Not.ꝙ.c.istud tractat de exemptiōe ꝯcessa per apostolicā sedē:qd̄ est ip̄ius ꝓprium:vt in glo.ij.vnde legatus etiā de latere hoc nō posset.s.de cōfir.vtil.vel inuti.fina. Nec eps de exces.prela.c.ij.nec archieps.de exces.sicutvidere.⁊ ita hic in nouel. ¶† Secūdo no.ꝙ priuilegiū se.apostolice nullus debet infringere.vn̄ dicit alibi ꝙ non vult de eis per alios iudicari:vt.s.de iudi.cuz venisset.similiter de sentētijs eiꝰ ⁊ cōfirmationibus nō pōt aliquis cognoscere:vt.c.j.⁊.ij.de con⁊.vti.vel inuti. Ratio colligitur ex.c.inferior.xxj.dist.⁊.c.cum inferior.de ma.⁊ obe.debet tn̄ interpretari taliter ꝙ nō deterior sit ius tertij:quia nō videtur pape intētio iuri alterius ꝑ rescriptum p̄iudicare alij:vt.c.ex tuarū.de vsu pal.⁊.l.j.§.merito.⁊.§.quis a principe.ne quid in loco pub.cū multis si. ¶† Tertio not.ꝙ exempti ratione delicti contractus ⁊ rei de qua agit̄ possunt corā ordinarijs cōueniri nec mirū:quia etiā prorsus extranei dictis casibus cōueniri possunt.c.fi.de fo.cōp. ideo glo.que incipit.nūquid posset ergo ⁊c.equiparat exemptū anglico q̇ hic Bonon̄.cōueniri posset in p̄dictis tribus casibꝰ.quinimmo bonon̄.eps plus iuris habz in exempto q̄ꝫ in anglico:qꝛ in multis casibus exemptus sibi subest:vt in glo.vt.s.⁊c.dicit tamen Jo.an.ꝙ multi hodie sunt exempti etiam cōtra hanc decre.vt etiam in istis tribus casibus in quibus ista decre.permittit nō possint corā ordinarijs cōueniri.plus dicit se vidisse priuilegia que eximūt etiam loca priuata in quibus exempti habitāt q̄ꝫdiu habitant.multū igitur in his sunt ponderāda verba priuilegiorū.e.§.porro.cū cōcor.ibi in glo.iij. ¶† Quarto no.ꝙ ratiōe domicilij nō possunt exempti coram ordinarijs cōueniri si in loco exēpto cōtrahant vel delinquāt vel vbi res de qua agitur sita sit.similiter si alibi q̄ꝫ in loco exempto extra domiciliū ista agāt:⁊ nō solū ratione domicilij ꝓhibetur cōuentio exemptorū corā ordinarijs:sed etiā remissio ⁊ iniunctio:lꝫ al's in loco domicilij cōueniri possint de delictis ⁊ cōtractibus vbicūqꝫ initis ⁊ cōmissis:⁊ etiā ratione rei alibi site:si in loco delicti cōtractꝰ ⁊ rei de qua agitur:in loco vbi p̄dicta sunt inita cōmissa ⁊ sita :cōuenit̄ ordinarius domicilij in delictis debet remittere in cōtractibus ⁊ rebus alibi sitis debet iniūgere vt accedāt ad locum iudicis:vt de foro cōpe.romana.§.cōtrahentes.el.j. Exemptio igitur subtrahit exemptos ab ordinarij potestate ab omnibus in quibꝰ ratio domicilij ordinarij ius habēt in exemptos suꝑ remissione cōuentiōe ⁊ iniunctiōe.⁊ hoc etiā declarat glo.que incipit quia videtur ⁊c.⁊ in nouel.super verbo nec verbū.vbi dicit ꝙ verbuz remittere respicit delicta:de qua remissione vide in cle.pastoralis ibi ꝙ sit punitio de re iu.in glo.sed nūquid.vbi aūt iniūgere respicit cōtractus ⁊ rē de qua agit̄.pōt em̄ quis in loco ꝯtractus ⁊ rei de qua agit̄ cōueniri:vt.d.c.fi.de foro cōpe.⁊ si ibi nō reperiuntur nō habet locū remissio:sed adhiberi debz remediū: p̄alle.ꝯtrahētes.vt ibi dixi. ¶Sed dices si exempti in loco contractus vel delicti vel rei de qua agit̄ nō reperiūtur ⁊ ordinarij eis nō valent iniūgere:nec etiā coram eis cōueniri quid fiet tūc cōtra eos:cū remedia.§.cōtrahētes.tūc nō sufficiāt.dicit Host.ꝙ recurretur ad papā.⁊ in hoc eis prodest priuilegiuz exemptiōis ¶Quinto no.in ver.saluis.ꝙ in certis alijs casibꝰ q̄ꝫ ratiōe delicti ⁊ ꝯtractus ⁊ rei de qua agit̄ subsunt exempti ordinarijs locorū. Qui sunt illi alij casus. dic vt glo.vt.s.de hereti.⁊c.super qua in nouel.addit alios:vt.s.de rescrip.veniēs.vbi ptz ꝙ chrisma.oleum sctm̄:cōsecrationes basilicarū.ordines clericorum.⁊ his similia sunt a diocesanis epis postulāda. Nisi aliud in eorū priuilegijs cōtineat̄.addit not.in cle.dudū.de sepul.in glo. multo.⁊ de peni.⁊ re.c.ij.in glo.pe.per quas glo.vt dicit Jn.and. de multis iuribus instrueris quibus ordinarij potestatem habent in exemptos sm verbū saluis.continuat Hosti.ad p̄cedentia h̄ modo q̄ꝫuis dixerimus ꝙ in tribus casibus ordinarius habeat potestatem in exemptos nō per hoc derogamus iuribus que ordinarijs in certis casibus potestatem dant suꝑ exemptos:q̄ per hoc corrigere nō intendimus:sed volumꝰ esse salua:pro qua cōtinuatione facit istud verbū nihilominus. ¶Sexto no. in ver. idip̄m:quod q̄nqꝫ ex priuilegio apostolico quis nō tenetur nisi sub certo iudice respondere.⁊ sic super futuris litibus nō potest quis per literas apostolicas trahi nisi coraz certo iudice: quod videtur ꝯtra.c.ad hoc.s.de rescrip.vbi talis impetratio iudicis super omnibus causis ꝓhibetur. Itē videt̄ ꝯtra.c.fi.s.de rescr. vbi suꝑ futuris litibus nō valet impetratio rescriptorū. Solue primum cōtrarium.vt in glos.istud Hostien. dicit quod priuilegiū istud dat̄ ad impetrātes defensionē:sit ergo tāq̄ꝫ fauorabile ⁊ validum dilatanduz rescriptum datū ad alterius impugnationem.⁊ ideo odiosum ⁊ restringēdū ad lites presentes tantū Archid.dicit ꝙ si istalitera exponatur certo idest determinato per priuilegium expresso:non per rescriptū soluta erunt omnia

4 contraria. ¶† Septimo not.in ver.in eos aūt:ꝙ quādoqꝫ per priuilegium cōceditur exemptio super certis articulis:puta ne interdici suspēdi vel excommunicari possint:super alijs igitur subiacent ordinarij potestati. vt in gl.scilicet interdictū ⁊c.suꝑ qua in nouel.dicit post Host.ꝙ etiam deponere istos sic priuilegiatos poterunt:⁊ in arctum monasterium detrudere si talis casus fuerit potestati enim ordinarij non detrahitur hoc nisi in quantum est expressum:sicut ⁊ de prescriptione dicitur de p̄scri. auditis.⁊.c.cum olim. ¶Octauo no.ꝙ cōtra exemptos in casibus in quibꝰ exemptio se extēdit:ordinarij iurisditionē penitꝰ exercere nō possunt:qd̄ si fecerint sn̄ia nō tenet tanq̄ꝫ lata a non suo iudice sm Host.qui alle.s.eo.li.de offi.ord.romana.in fine. Nam sm eū statim bullato priuilegio videt̄ scōs pōtifex ptātē alijs ademisse.s.e.lib.de cōces.p̄ben.qꝛ cūctis.§.nec etiā.⁊.§.ex parte.alle.in ꝯtrariū que no.s.e.li.de offi.ord.c. romana.§.officiales.in glo.fi. Respōdet ꝙ per hoc priuilegiū omnino subtrahitur ptās:ptz em̄ ꝙ talis fuit intētio cōcedentis:vt hic sequit̄ ibi penitus.ij.d.§.ex parte.ius vero scriptū nō omnino subtrahitur nisi apertius hoc dicat̄:vt ibi:⁊ ideo quādoqꝫ⁊ si ꝯtra ius factū fuerit nō reuocatur:lꝫ fieri nō debuerit:vt ibi no.⁊ sic melius agit̄ cū priuilegio mortue legis:q̄ꝫ cū priuilegio legis viue Simile.ff.de arb.l.celsus.⁊ de cōpensa.l.si cū militi.⁊ in aut̄.de testi.§.si per nouale.⁊ ita hic in nouella.super verbo presumat.

5 ¶† Aduerte Jo.an.disputat.q.vtrū valeat processus ordinarij cōtra exemptū.qui aūt fuit cōtumax nec venit priuilegiū suū allegaturus. Itē an potuit sponte iurisditioni ordinarij se subijcere sine pape licētia:et quid iuris de ꝓcessu iudicis secularis cōtra clericū qui laicus putabatur. ¶In secūdo dubio concludit qd̄ exemptus priuilegio fori renūciare nō potuit expresse vl' tacite sine pape licētia ⁊ si renūciat ꝓcessus vl' sentētia nō tenet. In primo dicit ꝙ exēptus corā ordinario debet cōparere ⁊ suū priuilegiū allegare:qd̄ si nō fecit excōicare potuit vt contumax. Nam cognoscit in dubio an sit sua iurisditio.j.e.cū persone:qd̄ est verū nisi exemptio esset notoria per qd̄ ptz ꝙ quia exemptio clericorū a iudice seculari est notoria.citatꝰ nō tenet̄ cōparere. Nec valet eius sn̄ia vel processus cōtra talē clericū.facit ad hoc quod no.Spe.in ti.de citatione.§.j.ver.sed pone ꝙ iudex.⁊.§.pe.in fi.cuius verba ponit Arch.xv.q.iiij.c.ij.in fi.⁊ hoc no.Jo.an.in.c.scienti.de reg.iur.in mercu.ad hoc facit qd̄ not. Jnn.de censi.venerabili. Idem cōsultum reperi si citatus comparuit:et omissa exceptiōe ordinis clericalis sponte corā iudice laico litigauit. Nam pōt dicere causam nulla rōne iudicis incōpetentis qꝛ tale priuilegiū qd̄ omisit allegare nō est suū:sed totius ordinis clericalis:vt.c.si diligēti.de foro cōpe.⁊ cū ibi sit talis conuentio ⁊ iudiciū reprobatū nihil opatur approbatio etiā expressa

6 facientis.de p̄ben.dilecto cū si. ¶† Nono no.in ver.nisi forsan.ꝙ exempti subsunt ordinario loci:si in eius diocesi assumantur ad regimē ecclesie nō exempte:vel ibi resideāt.cōcor.qd̄ leg.⁊ no.in.c.ex ore.s.e.⁊ sicut exēpti suscipiēdo regimē ecclesie non exempte tacite vident̄ cōsentire in illū iudicē lꝫ al's non sit suus Sicut ratione ꝯtractus delicti ⁊ rei de qua agit̄:vt.s.in prin.c. sed dices cū.s.ꝓximo notabili dixerim post Joā.an.ꝙ exempti

nō possunt expresse etiā in nō suū iudicē ꝯsentire sine pape licē-
tia: ergo nec tacite supradictis modis: q2 nō debet esse potētior
prorogatio tacita ꝙ̄ expssa. ar. l. qui ad certū. ff. locati. ver. quod
nō pōt fieri expresse nō videꝛ fieri posse tacite. Sol. dicit ꝙ in p̄
dictis casibus illa est prorogatio iuris nō ipius ꝯtrahentis vel
delinquētis vel dic vt no. Inn. de foro cōpe. dilecti. ¶ Decimo
no. ꝙ isti q̄ morātur in prioratibꝰ numeralibꝰ tādiu subsunt epō
quādiu morātur ibidē. Ex quo querit Boa. an ille prior excōi-
catus post reuocationē ad claustrū sit ad hoc excōicatus. tenet
ꝙ sic: si excōicatus est ꝓprio nomine. secus si expsso noīe priora
tus vel dignitatis: vt. c. qm̄ ab. de offi. deleg. Jo. an. remittit ad
no. de hoc. s. de immu. ec. aduersus: vbi excōicatio prelati ex ꝓ-
pria culpa proueniēs nō ligat successorē: nisi illā culpā faciat ꝓ
priam: vt ibi. ¶ Undecimo no. ꝙ pōt quis habere locū in duo-
bus monasterijs quoꝝ vnū dependet ab altero: secus si vterqꝫ
principaliter per se stat: ⁊ sic ratione dependēte lꝫ qō al's non li
cet ad idē. s. eo. li. de prebē. super eo. ⁊ infert glo. ex hoc tex. ꝙ il-
le vocabitur monachus qui moraꝛ in prioratu dependēte habe
bit vocē in electiōe vtriusqꝫ p̄lati qō dic vt in glo. cui ꝯcor. Hos.
Jo. mo. ⁊ Arch. Jo. an. remittit in nouel. ad no. per eū post In-
no. de relig. do. c. fi. §. vltimo. vbi dicit ꝙ si habēt electionē prio
ris vel bona discreta nō vocabūtur tales ad electionē abbatis
maioris monasterij: al's vocabūtur. ⁊ ita hic Lap. sed hic quero
cui querat ille monachus missus ad beneficiū manuale. videꝛ ꝙ
debet diuidi inter primū monasteriū ⁊ ipm beneficiū postꝙ̄ est
monachus vtriusqꝫ. Ad hoc facit. s. de testa. relatū. primo bart.
dicit ꝙ si talis monachus acquirit ⁊ ex re beneficij vel ex opera
sua. tūc querit beneficio ⁊ nō priori monasterio cū quodā modo
ipa eccl'ia dicatur vsufructuaria dicti monachi. debet eī in om-
nibus ecclesie operari. alle. s. eo. li. de offi. ord. pūti. ad hoc facit
cle. quia regulares. de sup. neg. p̄la. ver. in quibus. vbi de benefi
cijs manualibus loquiꝛ. dicit tamē ꝙ autoritate prelati tale q̄si
tum poterit expendi ex causa in vtilitatē prioris monasterij. al-
leg. de offi. or. quāto. ⁊ hoc tenet ibi ab. vt refert Joā. an. ī nouel.
Si vero aliūde querat ꝙ̄ ex beneficijs vel ex opera sua. tūc que
rit priori monasterio cuius est monachus: ⁊ sub cuiꝰ est obediē-
tia ꝓꝫ quo facit finis huiꝰ. c. si aūt ipe monachus trāsferatur ad
beneficium taliter ꝙ ex toto absoluaꝛ a priori monasterio: ⁊ ab
obedientia monasterij ⁊ sui p̄lati. tūc indistincte querit bn̄ficiū.
xxviij. q. j. statutū. ⁊. s. de priuileg. cū olim. ij. ⁊ hō no. de habit. cle.
volētes. in glo. de bonis. ⁊ hoc no. bar. in. l. seruus cōis. ff. de sti-
pu. ser. in hoc vltimo casu sine dubio verū dicit. Sed in secundo
mēbro dn̄ dicit ꝙ querens extra rem vel operā querat monaste-
rio. primo ꝓpter obedientiā quam in eo retinuit abbas. dubito
an bene dicat ī casu quo bona beneficij manualis sint distincta
a monasterio principali. Naꝫ donec nō reuoceꝛ censetur mona-
chus beneficij in quo manet. vnde ꝙ interim nō querat sibi non
videtur rationale dubiū. Non minus eī dici debet eius mona-
chus interim lꝫ poterit etiā vocari. ar. l. nō ideo. ff. de rei ven. ⁊ vi
detur ille trāsitus purus: lꝫ ad beneplacitū resoluēdus: quo ca-
su in simili quis lucraꝛ fructus. s. ante resolutionem ⁊ per omnia
videtur vt dn̄s: vt. l. ij. ff. de in diem adiec. facit qō dixi in. c. bene
ficiū. s. eo. li. de regul. Item alibi ipe bar. dicit ꝙ de eo qō est ad
beneplacitū interim videꝛ vt de perpetuo vt ipe not. in. l. de pu-
pillo. §. si quis ipi pretori. de oper. no. nun. ⁊ cle. ⁊ si principalis.
de rescrip. ⁊ satis videꝛ absurdū ꝙ beneficia manualia non pos-
sint querere extra rē vel operā. dū ibi morātur cū ibi magis par
ticipēt ⁊ ſm ipius naturā iudiceꝛ: vt patꝫ in isto. c. ¶ Duodeci-
mo no. post Lap. dicit tex. in prin. dū dicit ratione delicti ⁊ dum
dicit ꝓut ius exigit exercere ꝙ ordinarij locoꝝ ratiōe delicti in
eoꝝ diocesibus per exemptos possunt ꝯtra eos ꝓcedere: ⁊ bn̄fi
cijs que ibi possidēt priuare. ⁊ etiā extra si delictū cōmissum pe-
nam priuatiōis exigat. quicquid Host. scripserit in summa. eo.
ti. §. fi. sub. §. sed dici pōt. ver. sꝫ q̇d si exemptus. Idē Jo. an. post
j. eo. si papa. in glo. minor. facit de foro cōpe. postulasti. ꝓ hoc fa
cit equiparatio de exempto ad anglicū: qui de delicto hic boū.
cōmisso priuareꝛ beneficio qō possidet in anglia: vt. d. c. postula
sti. Subdit idem Lap. quid de ꝯtractu inito ante exemptionē.
dicit ꝙ forte coraꝫ suo iudice cōueniretur ſm Accur. vt ipe not.
C. de epi. ⁊ cle. auꝛ. causa que fit cum monacho. dicit ꝙ cōueniri
pōt corā iudice laici. maxime vbi ante exemptionē contraxit ſm
qō sibi rn̄dit Joā. an. ⁊ vide ad p̄dicta qō no. s. de obli. ad ratio.
Immo. in nouella. vbi de illo qui post delictū effectum est cleri-
cus: ⁊ sic exemptus. de qua etiā per bar. in. l. j. ff. de pen. ¶ Que
rit Jo. an. de monacho exempto: qui stans in loco exempto per-
cussit lapide existentē extra locū exemptū: quis erit iudex. dispu
tatū ē ꝙ vtriusqꝫ loci habita cōsideratiōe vterqꝫ erit iudex. s. ab
bas ⁊ ordinarius tū pōderato initio potior est causa primi. s. iu
dicis loci exempti. alleg. ff. arb. fur. ces. l. si plures. in fi. de qua. q.

remittit. j. de reg. iur. c. in obscuris frau. s. de foro cōp. c. fi. dicit
vtrūqꝫ iudicē cōuenire. alle. de rescrip. pastoralis. ⁊ de sen. ex[...]
cū illoꝝ. Ego de illa. q. dixi in. c. postulasti. de foro cōp. ⁊ ib[...]
alijs si. quādo delictū est iniciatum in vno loco. ⁊ in alio con[...]
matū. vide qō dixi in simili. in cle. j. de offi. deleg. ⁊. s. e. li. de [...]
eccle. vel alta. ⁊ cle. j. vt lit. pen. vbi de illo qui mādat hic Bo[...]
delictū cōmitti Flo. vel ibi suo noīe cōmissum hic Boū. ra[...]
habet que questiones cadūt etiā in exempto: qui in loco exē[...]
mandat delictū cōmitti in loco nō exempto: vel cōmissum a[...]
7 ibi ratuꝫ habet dic vt ibi. ¶ † Secūdo querit in casibꝰ in q[...]
exemptus pōt cōueniri coram ordinario: vt in casibus hic n[...]
tis: an ligabitur suis statutis. refert Sthep. disputasse ꝙ si[...]
modo statuta religioni cōgruāt: q̄'sint discipline cōueniētia [...]
luti proficiāt. j. dist. ꝯsuetudo. ⁊ sic soluiꝛ ꝯtrariū. d. c. nimis [...]
tria. de exces. prela. qō intellexit de religioni cōtrarijs. Ide[...]
fierent in fraudē exemptionū factarū. eo. tit. quāto. ⁊ vide q[...]
ipe no. de ma. ⁊ obe. ꝙ super his. super. j. glo. in nouel. Ego p[...]
nissime in simili de ista. q. dixi. s. an forēses hic Boū. delinq[...]
tes veniāt puniēdi pena iuris cōis: vel statutoꝝ huius ciui[...]
tis vel sue si ibi cōueniātur: de qua plene dixi in. d. c. postulas[...]
tetigi in. c. ij. s. eo. lib. de consti. vbi in nouel. ⁊ in. c. j. de rapto[...]
Jo. cald. ⁊ in. l. cūctos populos. C. de summa tri. plenissime [...]
Bar. tangit ⁊ ibi de monacho qui extra monasteriū exempt[...]
incedit sine habitu. Nam per hāc literā arguit ꝙ ordinarius [...]
lum punit: secus si intra locū exemptum: ⁊ sic posset intelligi [...]
no. Inn. s. eo. recepimus. ⁊ arg. hoc ipe remittit ad not. per e[...]
8 post Inno. in. c. ex ore. in fi. s. eo. ti. ¶ † Tertio quero si eps [...]
ptum delinquētem in suo territorio excōicauit an poterit eū [...]
nūciare dicit ꝙ sic. primo q2 denūciando nō cognoscit nec iu[...]
cat sed declarat: ad hoc. xij. dis. preceptū. ⁊. ff. de testa. l. hered[...]
§. j. ⁊. c. nouit. de appel. scdo q2 per hoc ꝯsulitur anime delinq[...]
tis. ij. q. j. multi. ⁊ de cle. excō. min. illud. ⁊ qō no. de offi. lega. n[...]
uit in nouel. super vlt. glo. in fi. vbi dicit ꝙ si legatus in ꝓuin[...]
existens excōicat egressus potest denūciare cū per id ampliꝰ [...]
ligetur. Tertio probat q2 conditio accessorij sequitur princip[...]
le. de reg. iur. accessoriū. de appel. pastoralis. ⁊ q2 denūciās nō [...]
nunciat: sed declarat ꝙ potest fieri in tempore. ⁊ post tp̄s: vt [...]
cta. l. heredes palā. ⁊ de testi. cogen. p̄terea. dixit etiā super gl[...]
ibi. §. vltimo. ꝙ eps existēs extra suā diocesim potest excōicar[...]
notorijs: in quibus nō requiritur cause cognitio: ⁊ vide Gui[...]
Spec. tit. ij. §. nec dicamus. ver. sed nūquid pōt. bene facit ad [...]
de appel. sollicitudineꝫ. ver. si vero. ibi pōt archieps autorita[...]
metropolitana declarare ⁊c. ⁊ qō ibi no. Host. ⁊ post eū Jo. a[...]
facit. s. e. li. de offi. or. c. ordinarij. §. j. ⁊. iij. ⁊. §. se. ⁊. j. eo. ti. per[...]
ne. ⁊ quod no. idē Jo. an. j. de pen. felicis post Archid. in glo. [...]
⁊ ita hic no. Lap. ¶ Quarto quero post Jo. and. diciꝛ in ver[...]
idipm: ꝙ quādoqꝫ est aliquis priuilegiatꝰ ꝙ non possit nisi [...]
certo iudice cōueniri. pone ergo ꝙ talis est debitor. T. qui. [...]
habet priuilegiū ꝙ potuit reos trahere coraꝫ certo iudice hu[...]
sic priuilegiatū tanꝙ̄ debitorē suū cōuenit coraꝫ illo. vtrū po[...]
rit illum declarare. nec opponas textū. q. de. c. ad hoc. s. de res[...]
quod non ob. vt dixi. s. in. vj. notabili. Item nec ob. quātum [...]
ipe no. post Compo. ⁊ intellige cōuentionē fieri sup lite orta [...]
te impetrationē actoris vel post: sed priuilegiū exprimebat et
de primo extortis. hoc premisso refert Jac. de bel. disputādo t[...]
nuisse ꝙ preferꝛ actor vel reus qui solus fouet causam fauora[...]
lem. facit. s. de re iud. c. fi. cum cōcor. Itē si vterqꝫ fauorabilis [...]
alter fauorabilior: ille p̄fertur. ff. de priui. cred. l. priuilegia. et [...]
auꝛ. de equādis do. §. his cōsequens. Si aūt vterqꝫ pariter p[...]
tendit fauorē cause: vel neuter id pretendit: sed solū priuilegi[...]
persone cū sit reus habet plures iudices ꝯstitutos sibi et acto[...]
electionis priuilegio attributo: vt in scholaribus: vt in auꝛ. ha
bita. C. ne fil. pro patre. erit electio actoris. ff. ac. ff. de pecul. fi[...]
ro. ⁊ de iudi. qui prior, de reg. iur. ⁊. l. in tribus. nā ⁊ in princip[...]
cause fauemus actori. ff. qui satisd. co. l. de die. ⁊ dubiū ipe act[...]
declarat. l. si quis intentiōe. de iud. ff. si vero reus habet iudic[...]
de iure cōi ⁊ alium ex priuilegio sibi ⁊ actori tributo electioni[...]
ꝓuilegio: vt in viduis. ⁊ si est iudex. qū nup. inter pupi. ⁊ vi. l. vn[...]
tūc ille actor vel reꝰ q̄ forū eligit ſm ius cōe prefeꝛ eligēti ꝑ pri[...]
legiū. Nam fortior est cā vtētis iure cōi ⁊ priuilegio: ꝙ̄ vtenti[...]
solo ꝓuilegio: vt. l. fi. C. de edi. di. adri. tol. ⁊ in auꝛ. de consan. e[...]
vte. fra. §. fi. ⁊ de decimis suggestū. vbi vide cōcor. Inn. ⁊ sup g[...]
fi. in nouel. ⁊ predicta vt dicūt possunt habere locū ī priuilegij[...]
datis per ius cōe in quibꝰ quo ad partes non est dare prius v[...]
posterius: adducitur qō ipe no. de hereti. s. eo. li. c. vt officiū. a[...]
fi. super glo. sed in priuilegijs datis singularibus personis vid[...]
tur habēda ratio prioritatis nisi quo ad causam illam: per der[...]
gatoriā clausulā secūdi tollaꝛ primū. de p̄scrip. veniēs. ⁊. xxv. q[...]
ij. in fi. summe de hoc vltimo facit qō no. s. eo. li. de pac. c. j. sup[...]

verbo libera. in nouel. ista est distinctio Jnn. vel super verbo pri
uilegio. Ego addo aliā questionē in causis a centuz libris. j. est
deputatus per statutū certus iudex: alius viduis ⁊ pupillis: cō
tingit ꝙ causa pupilli vel vidue est a centū libris. j. querit quis
erit iudex ex istis. do. Bal. dicit Cy. tenere ꝙ melior est cōditio
preuenientis et si citatus ꝓuenit vterqȝ pōt cognoscere ſm Cy.
ipse dicit ꝙ questio stat ⁊ hoc vtrū priuilegiū persone ꝓponderet
summe. Jtem stat in alio. s. qd istoruz statutoruz dicatur magis
speciale an quod est speciale respectu persone quia sicut species
derogat speciei: vt not. Dy. j. eo. lib. de reg. iur. generi. ⁊ quia il
la se habent vt excedentia ⁊ excessa non videtur ꝙ potuit maior
specialitas denotari. Sed potest denotari maior prerogatiua:
et tunc est dubium que sit maior prerogatiua vel cause vel per
sone ⁊ potest induci in ratione sui. ff. de priuileg. cred. lege priui
legia. et lege assiduis. qui potio. in pigno. hab. quando nup. in
ter pupil. ⁊ viduam. ita dicit in. l. gallus. §. ille casus. ad fin. ff. de
lib. ⁊ posth. Bar. super hoc alibi loquitur clarius quādo. s. vna
cōstitutio est magis specialis quo ad quid. s. quo ad personas. se
cūda est magis specialis quo ad causas an secūda limitetur per
primā vel prima per secūdam hec ambiguitas ⁊ quodāmodo ꝑ
plexitas est: cū in neutra istarū dispositionū possit genus ⁊ spe
cies separari ex virtute ꝓprietatis nominis. ideo ad mentem le
gis dicit recurrendū. dicit ergo ꝙ sicut ius singulare semper est
introductum ꝓpter aliquā vtilitatem: vt. l. singulare ius. ff. de le
gibus. Cum ergo prima lex. et regula aliquid speciale continet
debemus illud speciale obseruare: in quo maior ⁊ euidētior vti
litas reperitur: illa enī est benignior interꝓtatio que semper est
in dubio faciēda: vt. l. benignius. ff. de leg. ⁊ qr causa magis pri
uilegiata ꝓfertur: vt. d. l. priui. ⁊. l. j. de ꝓuil. do. C. et per hoc infert
ꝙ lz lex antiqua statuat in causis certarū personarū certum spe
cialem ordinem debetur obseruari: vt. C. de pri. sacro. scrin. l. in
sacris: tn̄ in crimine lese maiestatis nouissima lex ad reprimēdā
que in dicto crimine statuit specialē modum seruabitur ꝯtra il
los qui i hoc casu nō gaudebūt illo priuilegio: quia specialitas
d. extrauag. ad reprimendā est inducta ꝓpter publicā vtilitatez
vrgentissimā. vt ibi in prin. Ecce aliud exemplū lex noua statuit
in fauorē minorū ꝙ nulla currat ꝑscriptio contra eos: vt. l. fi. C.
in qui. causis in integ. rest. nō est neces. ⁊ est dicta constitutio ge
neralis quo ad causas: sed spālis quo ad personas minorū: alia
est cōstitutio que limitat generaliter tempus instātie iudicij ⁊ hoc
fauore publice vtilitatis: ne lites fiant immortales: ⁊ est genera
lis quo ad personas. s. litigantes: ⁊ specialis quo ad causas: scz
quo ad ꝑscriptionem instantie: ⁊ per hanc lz sit antiquior limita
tur. d. l. lz sit posterior: vt not. in. l. fin. C. si aduer. rem iud. Sed si
lex antiqua haberet causam spālitatis maiorem ⁊ fauorabiliorē
tunc limitaret legem nouam: eadē ratiōe. Si vero non esset vna
ratio spālitatis fauorabilior alia tenet ⁊ putat legem nouam ꝑ
ualere: ⁊ ita semper occurrit in statutis. ista sunt verba sua in di
cta extrauag. super verbo nō obstantibus: per que clarius ⁊ per
fectius intelliges. que dixi. s. post Jo. an. ⁊ sunt bene notanda.

1 ☞ Papa ex priuilegio cōcedit studiū.
2 Studentes in studijs approbatis habēt immunitatē.
3 Jus canonicū ⁊ ciuile in studio romane curie legi debet.
4 Studere quid sit.
5 Studentes in studio generali debent percipere fructus suoruz beneficiorū integre.

Cum de diuersis.

Premissa causa ꝓuidet ⁊ ꝓuisionem declarat ibi. vnde volumꝰ. ¶† Not. ꝙ papa
ex priuilegio cōcedit studiuz ⁊ studij priuilegia in
loco in quo se. aposto. morā trahit. Ex quo bn̄ col
ligitur qd alibi dixi scz ꝙ quātūcunqȝ locus sit insignis: tamen
ibi studentes nō habent priuilegia studij nisi sit ibi studium ap
probatum de iure cōmuni. Sicut est in curia: vt hic patet: et in
vrbe: vt. ff. de excu. tu. l. sed reprobari. §. fi. ⁊ ibi not. licet ergo lex
dicat ꝙ leges in regijs ciuitatibus sint docende vt in ꝓhe. ff. ad
. et no. in. d. §. fi. Tamen non sufficit ꝙ sit regia nisi de iure vel
ex priuilegio sibi cōpetat: vt Boñ. Perusij. ⁊ Papie. vel ex an
tiqua consue. vt Padue. ⁊ hec vera nisi ex causa necessitatis. pu
ta quando ꝓpter guerraz vel pestē ingentē in loco studij appro
bati alio se transferrēt: tunc ibi vbi student habebūt priuilegiū.
Jdem si occasione vnius famosi doctoris. Jdem faciunt ſm Jo.
an. in. c. tue. de cleri. non resi. ad hoc de. l. sed reprobari. §. valde.
im disciplinatos ⁊ vide quod dixi. s. in salutatione huius li. in
2 nota. ⁊. d. c. tue. ¶† Secūdo not. ꝙ studentes [a] in studijs ap
probatis habēt immunitatem ⁊ priuilegia que autē sint illa hic
non declaratur: sed dicvt in aut. habita. C. ne filius ꝓ patre. ⁊ de
priuilegio scholarium in. d. l. sed reprobari. vbi de priuilegio do
ctorū legentiū in studijs approbatis habēt enī immunitatem in
omnibus muneribus publicis ⁊ ciuilibus ⁊ filij ⁊ vxores eorū vt
C. de ꝓfes. ⁊ medi. l. medicos. ⁊ ita not. in. d. l. sed reprobari. in fi.
3 ¶† Tertio nota qd in studio romane curie debet legi ius ca
nonicum ⁊ ciuile: ⁊ est mirabile ꝙ in curia permittat legi ius ci
4 uile ⁊ parrhisius ꝓhibeat. s. eo. sup specula. ¶† Tangit in no
uel. quid est studere ⁊ dicit ꝙ est discipline inuigilare: ⁊ cum ma
gna animi voluntate applicare ad proficienduz in ea. Quid er
go de illis qui stant in studio. ⁊ non student lz intrēt scholas dic
vt dixi in salutatione huius libri. ⁊ Arch. hic tangit ꝙ debet in
telligi de dātibus operā scientie: quasi alij nō gaudeant huius
modi priuilegijs quod dic: vt. s. eod. super specula. de magistra.
5 ¶† Quarto nota ꝙ studentes in studio generali debent per
cipere fructus integre suorū beneficiorum quod intellige: vt in
glo. fi. cum. s. super hoc habent licētiam a prelato suo: ⁊ an illi cū
quo dispensatum est vt possit esse in studio debeātur fructus. vi
de. s. de cler. non residen. tue. in nouel. ego ibi dixi ꝙ sola licētia
residendi in studio non sufficit quo ad fructuum perceptionem:
vt no. Arch. xxxvij. dist. de quibusdam tenet ꝙ studētes in theo
logia iure canonico ⁊ ciuili: de iure cōmuni debēt percipere fru
ctus bonoruz dūmodo sint ibi de licentia sui prelati hoc est epi:
⁊ ita tenet hic Lap. qui dicit ꝙ Jo. an. contra qui tenet ꝙ requi
ritur dispensatio superioris. sufficit tamen licentia inferioris ꝑ
lati. Lap. tenet vt dixi cum Arch. dūmodo non obuiet eis con
suetudo vel statutum in contrarium edita. ⁊ probat opini. istam
optima ratione quam hic vide per eum. Sed quid dices si peti
tam licentiam non potuit obtinere: dicit agendum coram supe
riore. vt. c. nullus. de iurepatrona. Non ob. c. licet. de regula. vbi
sufficit ipam petere. licet non obtineat quia id speciale in fauo
rem religiōis. facit quod not. Host. de magistra. c. iij. Quantuz
autem ad istam licentiam cōcedendam qui dicātur prelati. Jo.
an. dicit tenendum quod ipe scripsit. s. eo. lib. de elec. licet canō.
super glo. penul. subdit ꝙ excusans se a receptione ordinum ꝓ
pter ignorantiam debet ire ad studium sine licentia epi quod si
faciat vocatus nō rediens poterit bn̄ficio priuari. alle. no. ꝑ euz
de cle. non resi. c. relatum. ⁊. c. ex tue.

1 ☞ Abbates ex priuilegio apostolico possunt benedictionez solēnem super populum exhibere.
2 Ecclesie aliqn̄ pertinēt ad abbates pleno iure.
3 Abbates quibus personis possunt cōferre primā tonsuram.

Abbates.

Due sunt partes. prima tractat de benedictione super populuz
facienda. secūda de collatione tonsure ibi nec eis.
Circa primā dicit quid abbatibus liceat determi
nando locum et tempus. secunda ibi alibi ponit
quid non liceat ⁊ exceptionez subdit. secunda pars principalis
miscēdo quid liceat ponit quid non liceat a quo excipit ibi nisi.
1 ¶† Nota ꝙ abbates ex priuilegio apostolico possunt benedi
ctionem solēnem super populum exhibere. Jdem intelligit glo.
ij. de prepositis ⁊ alijs inferioribus prelatis: quibus idem priui
legium esset indultū. Nam ſm Archi. eadem est idētitas ratio
nis. ergo ⁊c. vt. s. de consti. translato. benefacit. j. eo. apostolice.
de hac benedictione solēni dicvt in glo. iiij. in nouel. dicit ꝙ hāc
facit archieps per totam ꝓuinciam in locis exemptis. vt. e. tit.
cle. archiepo. et vide qd de epis cardinalibus ipe scripsit. s. de
sup. negli. pla. c. j. super glo. ij. de benedictione simplici siue pri
uata. dicit glo. ꝙ eam exhibent simplices presbyteri. quod intel
lige non presente epo. xxj. dist. deniqȝ. ⁊ vide. xxvj. q. vj. ministra
re. ⁊ ibi not. de ista benedictione solenni. ⁊ de consecra. dist. j. cuz
ad celebrandas. ¶ Secundo no. ꝙ concessio exercitij alicuius
actus ꝓhibiti presidenti certo loco est in dubio limitanda ad il
lum locum vbi resident et est equa dicta interpretatio: quia per
hoc ius nullus leditur nisi concedentis. pro hoc. c. ex tuaruz. de
2 vsupal. ¶† Tertio no. ꝙ quādoqȝ ad abbates pertinent eccle
sie pleno iure. ⁊ dicūtur tunc cōpetere pleno iure: quando in eis
sacerdotes instituunt ⁊ omnes percipiunt obuentiones preter
stipendia ministrorū. de preben. auaricie. ⁊. C. de monachis. vbi
de hoc. ⁊. xvj. q. j. in summa. ⁊ ita hoc in nouella post Ala. ⁊ idem
Lap. qui addit not. s. eo. lib. de offi. ordi. presenti. in glo. querit
hic Arch. Tu adde etiam quod not. s. eo. pastoralis. ⁊ quod di
xi. s. eo. lib. de preben. c. j. ⁊. c. j. de capel. mona. ¶ Quarto not.
ꝙ certis horis est illa solennis benedictio super populum adhi
benda. s. post missarum solēnia vespertinas ⁊ matutinas laudes
iste due hore solēniores sunt ceteris. vt patet in clemen. si diui
num. in fi. de celebratione missarum. ¶ Quinto no. ꝙ abbati
bus potest ex priuilegio apostolico competere ius magis pin
gue super illa benedictione super populuz exhibere ⁊ ponderat
Joā. andr. qd dicit apostolico priuilegio: quasi consuetudo hec
non possit operari cum insignia pontificalia per inferiores non
prescribantur. xciij. distin. peruenit. el. ij. ⁊. c. illud. facit. s. de con
sue. quanto. quod tenet hic Jo. and. non solum in exhibitiōe be
nedictionis: sed etiam in collatione prime tonsure: vt. s. ex con

[a] ¶ Studētes. Adde Albe. d rosa. bar. bal. saly. ⁊ mod. i aut. habita. C. ne fil. pro patre.

suetudine non possunt abbates sibi querere sed apostolico pri- uilegio tantū: ⁊ dicit ꝙ in antiqua excipiebat de priuilegio apo stolico. ⁊ consue. iam ꝑscripta que litera remota fuit hic ꝑ Bo- nifa. vt sciatur. hoc casu consue. non valere licet contrarium no. Hosti. de eta. ⁊ quali. cum contingat. ⁊ non bene ſm Joan. and.

3 ¶ † Sexto nota quibus personis abbates possint cōferre pri- mā tonsuram de conuersis ⁊ qui conuolauerint ad eorum mona steria: vt scilicet fiant monachi. Consilium est tamē ꝙ hoc nō fa ciant infra annum probationis: quia certum est ꝙ postea posset exire ⁊ sic etiam fraus que precauenda est de seruis non ord. c. j. pro ⁊ contra. ĩ. eo. lib. de senten. excō. religioso. Aduerte tamē ꝙ licet non debeant cōferre alijs ꝙ̃ personis hic expressis: tamē si conferant imprimūt caracterem ſm Joā. andr. post Boa. alios autem minores ordines an possint conferre abbates dicit: vt in glo. penulti. que intelligit hunc text. de abbatibus benedictis ⁊ presbyteris: ⁊ vide quod not. in. c. cum contingat. de eta. ⁊ qual. in nouel. ¶ Septimo per hoc quod hic dicitur ꝙ abbates pos- sunt conferre primā tonsuram ⁊ alios certos ordines. vt in glo. penu. dicunt quidam ꝙ hoc facit ꝓ abbatibus benedicentibus calices: patenas: vestes sacerdotales: cruces: ⁊ similia de quibꝰ de sac. dist. j. vestita. nam si benedicunt ⁊ consecrant personas vt hic. fortius ⁊ res. xij. q. j. precipimus. Jo. and. dicit ꝙ abstinere debent a consecratiōe calicis in qua fit vnctio. vt. d. c. immo. In alijs vero superioribus ⁊ simili. vbi fit solū verbalis benedictio sustineri potest quod est dictum: quando ad opus ecclesiaꝝ sua rum hec faciunt: al's abstinere debent sicut ab exhibitione bene dictionis super populos alienos: vt in primo responso: vt sic de personis ad res licite arguamus: vt quod not. licet circa perso- nas non subditas: vt in secūdo responso huius. c. non liceat cir- ca res: argum̄. l. qui plures. ⁊. l. potest. ff. de heredi. insti. Item ar gue ꝙ sicut non possunt benedicere solenniter nisi ex priuilegio ita nec aquam solenniter benedicere: vt in. c. aqua. de consecr. ec cle. vel alta. maxime quia eorū benedictio simplex vel ad plures mixta. vt not. in. c. attendentes. §. statuimus. de statu mona. ſm Jo. an. qui de mutatis abbatibus remittit. ĩ. eo. vt apostolice su per glo. ⁊ Petrus de ancha.

1 ☞ Exempti in solo alieno nō possunt erigere oratoria.
2 Oratoria in diocesi nō sunt cōstruenda sine autoritate epi.
3 Priuilegiū exemptorū nō extendit̄ ad subditos.

Autoritate. Ponit triplicē prohibitio- nem contra exemptos. secū- da contra ibi ꝙ facientes iubet̄ compesci per ordi narios. ibi ꝙ si. tertia prouidet ordinarijs 9tra cō seruatores ibi ⁊ si quas. secunda principalis ibi in hibemus ponit inhibitionem et executionem. tertia ibi causas

1 ponit aliam inhibitionem quam declarat. ¶ † No. ꝙ exempti in solo alieno non possunt erigere oratoria vel capellas quod si fecerint cedunt diocesano cum suis fructibus. s̃. eo. cum olim. el ij. ver. insuper. ⁊ quod ibi per Jo. and. super vnica glo. vbi dicit ꝙ ecclesie sic constructe cedunt diocesano non vt suas habeat: sꝫ vt ipas sicut alias sue diocesis ecclesias regat ⁊ fructus in vtili- tate ecclesiarum edificatarum conuertat. ¶ Sed querit Lap. quid iuris si de licentia superioris religiosi edificant in suo fun do ecclesiam. et eā non dotant: dotat̄ tñ ab alio habebunt ne ibi potestatem religiosi quo ad omnia temporalia. dicit ꝙ sic: quia quicquid illi confertur ecclesie datur etiam religiosis edifican- tibus ipam ecclesiam ſm Ugo. quod dic vt not. Archi. xvj. q. ij. sane. respondebit ergo rector eiusdem ecclesie diocesano vel al- teri superiori de spiritualibus de temporalibus not. religiosis esse censum: si quis in potestate est soluendo ⁊ rationem redden do de ipsis temporalibus. s̃. eo. cum ⁊ plantare. §. in ecclesijs. et idem videtur si clerici in fundo ecclesie construxerint ecclesiam:

2 vt not. ea. causa. ij. q. in summa. ita dicit Lap. ¶ † Secūdo not. ꝙ in diocesi non sunt oratoria ꝯstruenda sine autoritate episco- pi que autem sit differentia inter ecclesiam ⁊ oratoriū. dicit Jo. and. ꝙ ecclesia est vbi statuta est certa dos pro rectore clericis ⁊ alijs necessarijs. de consecra. dist. j. nemo. Oratorium est qđ nō est dotatum nec edificatum ad missam celebrandam: sed ad orā- dum. de consecra. distin. j. vnicuiqꝫ. De licentia tamen episcopi potest ibi celebrari quam licentiam non concedet in maioribus festiuitatibus. eadem distinc. clericos. ⁊. c. si quis extra. facit in auten. vt nullus fabri. ora. §. j. coll'. v. Itēꝫ priuata oratoria non habent immunitatem ecclesiarum nec sunt ab episcopis visitan da nec ab eis procuratio exigenda nec debēt habere campanile quod dic vt no. in. c. autoritate. s̃. de censi. facit. c. patentibus. s̃. eodem. ¶ Tertio nota in ver. ⁊ si quas. casum in quo non valet sententia censure. Ratio quia conseruatores habent delegataꝫ vt. s̃. eodem libro. de offi. delega. c. j. delegatorum autem excom municatio ligat illos qui de facto resistunt: non qui de iure: vt

not. in. c. pro illorum. de preben. ⁊. c. proposuit. de cler. excom. m nistran. glo. tamen super verbo reuocamus assignat aliam rati nem: sed predicta melior. ¶ Quarto not. in. §. causas. ꝙ in ca sis subditorum dominus non habet legitimam personam age gi vel defendendi. quare pro dictis iuribus nō potest agere ne defendere. Et hoc tenet Innocen. in. c. cum dilectus. de appell tionibus. quod est verum quando causa siue questio tangit so lum subditos: vt hic patet dum dicit que videt tantum ⁊c. qua si dicat: secus si quoquo modo tangeret dicta questio dominū puta turbantur coloni in cultura agrorum domini vel capiun tur ita ꝙ cultura deseritur: potest enim istis casibus dominu agere ad suum interesse: quia ipse videretur turbari. vt. l. vim f cit. ff. de vi et vi arma. Et hinc est ꝙ in dicto. cap. dilectus deca nus recte egisset coram iudice competenti contra episcopum suum subditum detinebat: quia ex hoc minuebatur eius debit obsequium: vnde ciuitas repetit ciuem suum: episcopus cleric suum: et clericus ascripticium suum: vt. l. de iure ad municipa. capitulo si iudex laycus. de senten. excommunica. ĩ. eodem lib ⁊. cap. scđo. ĩ. de iudeis. Et hoc est verum cuꝫ in persona ab ali detenta pretendit quis ius subiectionis vel seruitij. Si aute pretendendo modo actuꝫ personalem: quia tenetur mihi in m le an si ab alio detineatur: et sic non potest mihi soluere possu agere vt relaxetur. dixi quod non in dicto capitulo dilectus. i secunda oppositione. remisi ad notata post Joan. andr. in cap tulo intra quatuor. de maioritate et obedientia. ⁊ capitulo du simul. de offic. ordi. super glos. sed nec in nouella. idem quod h dicitur quod hic non possum recipere defensionem meorum ho minum est verum si ipsi reperiunt iustitiam coram quo aguntv conueniuntur: al's possum eam suscipere. et etiam represalias bellum indicere de quo plene in capitulo non debet aliquis. d regulis iuris. in mercurialibus. ⁊ de causa. ĩ. de iniurijs. c. ⁊ si p gnoratiōes. c. ergo istud intelligitur cuꝫ domini lites suscipi agendo vel defendendo que spectant solum ad ipsos subdito Secus si in molestia subditorum ipsi letantur. et secus si subd ti iustitiam non reperiunt vel personaliter detinentur: et ad quod not. Hostien. in summa de peni. §. fina. sub. §. fina. versic lo sed pone. ꝙ guerra vbi no. an dominus possit petere emend damnorum datorum in bello subditis suis. Et vide quod circ hoc not. et dixi. s̃. eodem libro. de re iudicata. ad apostolice. vb erat quoqꝫ parata. et ibi in nouella vide quod omnino dixi po Innocē. in. c. in nostra. de iniur. vbi quesiui an vniuersitas faci do pacem cum inimicis possit remittere debita subditorum qu fuerunt passi depredationes ⁊ damna ⁊ sic habent actionem a ipsa repetenda dixi ꝙ sic per modū legis et statuti: quia est is iusta causa denegandi actionem ⁊ etiam priuandi dominum d minio sue rei. Quod an comprehēdat infames furiosos ⁊ fem nas damnum passos qui talibus statutis non poterunt conse

3 tire dixi ꝙ sic ibi videas. ¶ † Quinto ⁊ vltimo nota ꝙ priui gium exemptorum non prodest nec extenditur ad subditos ⁊ miliares eorum quod dic vt. ĩ. de deci. clem̄. j. vbi glo. not. arg pro ⁊ contra. ĩ. eo. c. licet.

1 ☞ Priuilegium concessum regi nō extēditur ad eius filio vel reginam.

Ne aliqui. Premittit cōstitutionis dupl cem causam ⁊ cōstitutionem su dit ibi omnes in qua exceptionē interserit ibi illi ¶ Not. ꝙ priuilegium de quo hic cōceditur cle cis: quādoqꝫ laycis. his enī duobus gradibus cō plectitur totum humanum genus. xij. q. j. duo sunt. Et aduert ꝙ ista cōstitutio nō reuocat priuilegia: sed modificat vt eorū fectus ordinarios nō includat. Et per hoc dicit Jo. an. ꝙ hab locū nō solum in priuilegijs cōcessis tempore huius cōstituti nis: sed imposterum cōcedendis. Et sic verbum cōcessa nō int dit distinguere cōcessa ante hanc cōstitutionem: an postea cō dendis. sed qđ queris de iuribus talis priuilegij queritur an l cus sit ei qđ hic dicitur: ⁊ est simile de verb. signi. priuilegiū. j. li. ⁊ hoc patet per rationes quas ponit princi. c. que vtrisqꝫ co

1 petūt patet etiā in fi. edicto perpetuo. ¶ † Scđo no. arg. ꝙ p uilegiū cōcessum regi nō extenditur ad eius filios vel regina nisi exprimātur ad hoc alle. Lap. quod not. Joā. an. s̃. eo. lib. d cle. cōiug. c. j. in glo. his casibus. sed cōtra. s̃. eo. lib. de sepultu. his. §. fi. ⁊ qđ no. ĩ. eo. licet. in glo. concor. ⁊. ĩ. de regu. iur. cuili in mercur. in vlti. parte. ver. vj. ⁊ ver. de iure ciuili. ⁊ in regula f stra. in mercu. parte prima. ver. iij. ad fi. ⁊ quod no. xj. q. j. cleric vbi dicitur in prima glo. ꝙ eodem priuilegio gaudēt vxor ⁊ fil quo clericus. ad hoc alleg. l. medicos. C. de ꝓfesso. ⁊ me. vbi pr uilegiū cōcessum doctoribus a muneribus publicis ⁊ ciuilibu extenditur ad vxorem ⁊ filios: vt no. in. l. sed reprobari. l. legū ro doctores. ff. de excu. tut. ad idē. l. princeps. ff. de legi. Itē a

uerte

[c]erte ad id quod dicit filijs regum ⁊c. dicit enim Jo. an. qd filius regis dicitur etiam post mortem regis etiam si in regno nõ succedat: q: non sit primogenitus. quod intelligo si natus patre adepto regni dignitatem: al's autem non est dicẽdus filius regis: vel sacerdotis qui natus fuerit anteꝙ rex fuerit vel sacerdos. vt no. C. de nup. l. imperialis. §. illud cum ibi no. ⁊ l. emancipatum C. de sena. que est optima ad predicta vbi plene qui dicant filij senatoris: per quod si hic instrui potes qui dicantur filij regum. ponderat Jo. an. qd dicit filijs ⁊ non liberis. circa quod remittit ad nota. in cle. j. de bap. latior est enim appellatio liberorũ ꝙ filiorum. vt. l. quod si nepotes. ff. de testa. tute. ⁊ l. ij. §. hoc autem de excu. tuto. filiorum autem appellatio an includat nepotes. dic l. iuxta. de verbo. signi. per Bar. ¶ Tertio nota ꝙ quãdoq3 priuilegium conceditur personis. qñq3 ordini siue loco. ⁊ fortiora sunt priuilegia data personis contemplatione ecclesiarũ ꝙ contemplatione ipsarum personarum. quod patet q: difficilius reuocantur. ⁊ bene nota ꝙ priuilegiu3 quod interdici vel extracari non potest ⁊c. non dicitur concedi qñq3 loco. sed hoc quomodo cum locus veluti res inanimata non sit capax extracatiõis vel interdicti. So. vt dixi in repetitione. c. postulasti. de foro cõ. ⁊ in repetitione indulgentie concesse per episcopum subditis conferentibus opem in alterius diocesi construendo. Facit qd no. in. c. tanta. de exces. prelatorum. in glo. no. ꝙꝙ in dubio vtrũ priuilegium quod potest pariter respicere personas ⁊ locum siue ordinem videatur concessu3 personis: an ordini: siue loco. istud est querere an in dubio priuilegium censeatur reale vel personale de hoc. j. in. c. cum venissent. §. de insti. vbi in secunda opinione breuiter sic distinxi. Quia qñq3 talis concessio continet beneficium principis. ⁊ tunc in dubio debet intelligi concessio realis: q: beneficia principum ⁊c. de consti. princi. l. fi. ⁊ c. olim. j. de verbo. signi. Quandoq3 concessio continet priuilegiu3. hoc est aliquid contra ius scriptum. ⁊ illo casu si quidem datur ciuitati vel alicui vniuersitati et in dubio videtur concessio realis. vt lex forma. §. ꝙꝙ. ff. de censi. Quandoq3 datur certe persone singulari. ⁊ tunc glo. in. d. §. ꝙꝙ. dicit idem. s. ꝙ in dubio censeatur realis. Oldra. reprehendit illam glo. Barto. de hoc membro not. in l. quia priuilegium. ff. solu. mat. Qñq3 talis concessio nõ continet beneficium siue priuilegium principis: sed est alia concessio priuata: vel alterius inferioris. ⁊ tunc qñq3 conceditur mera facultas facti. vt concedo tibi facultatem eundi: vel ꝙ possis ire ⁊ similia verba que referuntur ad factum magis ꝙ ad ius. ⁊ tunc concessio presumitur personalis. vt. l. apud iuli. §. si quis alicui. de lega. j. facit insti. de inuti. stipula. §. sed cum factum. Si vero concessio refertur ad ius. ⁊ tũc aut fit determinato respectu fundi domini ante ⁊ presumitur concessio realis. vt. d. c. cum venissent. ⁊ ff. de ser. per totum: nisi ex qualitate relicti ⁊ psone aliud presumatur. vt. l. pater filie. ff. de serui. leg. Et ex his inferas qd si imperator concedit iurisditionem in quodam castro cuidam comiti: ⁊ dubitatur vtrum iurisditio sit concessa castro: vel dumtaxat persone comitis presumitur territorio. ⁊ ita no. Bar. in. l. pater filie prealleg. Ego dixi contrarium post dominum Bal. in d. c. olim. ver. item cum probabiliter dubitatur ⁊c. Et adde ad predicta quod no. Barto. in. l. si sub vna. de verbo. oblig. ⁊ Jo. ⁊ Dy. in. c. priuilegium. de reg. iur. j. eo. lib. vbi autem verba immunitatis essent adeo diuersa ꝙ possent trahi ad contrarios intellectus recurretur ad papam. quod dic vt. §. de iudi. cum venissent. ¶ Querit Jo. and. si priuilegium de quo in tex. non extenditur ad sententias ordinariorum: ad quas ergo sententias extenditur. dicit ꝙ ad processus ⁊ sententias legatorum conseruatorum ⁊ executorum nisi clausule derogatorie essent in rescriptis tales que in hoc priuilegijs derogarẽt. de quibus clericis bene dixi in repetitione. c. si propter. de rescri. Subdit Jo. an. ꝙ si non extenditur hoc indultum de quo in tex. ad sentẽtias ordinariorum. multominus ad sententias statuti que fortius ligãt. in regula cui licet. in mercu. ⁊ quod ipse no. in. c. vt animaru3 consti. eo. lib. super verbo diocesim.

1 ¶ Prelati inferiores ex benignitate sedis apostolice possunt vti mitra ⁊ alijs pontificalibus ornamentis.

2 Inferior insignijs superioris vti non debet

3 Insignia sibi assumere autoritate propria an liceat.

T apostolice. Premittit constitutionis causam. secundo cõstitutionem. ibi defectũ. et hic duo facit: quia primo prouidet de locis conciliorum. secundo de alijs. secunda ibi ma... Item prima prius statuit de exemptis. secunda de nõ exemptis. ¶ † No. ꝙ ex benignitate sedis apostolice isti inferiores prelati possunt vti mitra ⁊ alijs pontificalibus ornamẽtis: ⁊ baculo pastorali quo papa non vtitur. de sacra vnctio. c. vno. ad fi. ⁊ compagis vel sandalis. ⁊ de his. xciij. distin. §. compagus. ⁊ c. a nullo. ⁊ §. de vita ⁊ honesta. cleri. clerici. ver. si nec anulos. ⁊ per Joan. and. An abbates quibus vsus anuli est concessus. ponit exemplum in matrimonio possint illo vti. et dicit formam priuilegiorum attendendam. Idem in Specu. hoc titulo. ver. ⁊ queritur. Ista decretalis facit ꝙ possint ꝯm eum qui etia3 dicit ꝙ legatus de latere non posset inferioribus prelatis facere istam concessionem. vt no. in Spe. titu. ij. §. nunc ostendẽdu3 versi. lix. ¶ Secundo no. ꝙ papa concedit istis inferioribus prelatis vsum pontificalium ornamentorum in gloriam ⁊ honore3 suarum ecclesiarum. ⁊ sic in amplitudinem officij eorũdem. vnde propter istam concessionem nihil quod sit pontificalis ordinis exercere poterit. per quod reprobat in nouella dictu3 Basia. tenentis ꝙ abbates mitrati possunt virgines consecrare. qd ponit Archi. xvj. q. vj. c. secundo. nam vt dicit tex. in honorẽ ecclesiarum dantur ista. ⁊ sic in amplitudine3 officij. vnde vulgariter dici solet ꝙ hoc operantur pontificalia in istis qd genitalia in mulis. contra tales autem abbates multo labore ⁊ precio talia ornamenta procurãtes beatus Bernardus ita loquitur. dicẽs Si attenditur rerum dignitas hanc monachi abhorrent profecto: si ministeriũ solis liquet cõgruere põtificalibus. al's põtificibus pfecto esse desiderant quod videri gestierant merito: q: illis subiecti esse nequeunt quibus ipse se desiderio comparant qd si ⁊ eis nomen conferre priuilegiorum posset autoritas: ꝙ putas auro redimerent vt appellarentur põtifices. o monachi vbi timor mentis. vbi rubor frontis. quis autem probatorum monachorum hoc verbo docuit. aut exemplo monstrauit. hoc vide in Specu. hester. lib. xxix. c. lxxxiiij. ¶ Tertio no. in versi. ĩ alijs ꝙ abbates ⁊ alij priuilegiati in vsu mitre ⁊ aliorum ornamentorum pontificalium possunt in alijs locis ꝙ concilijs et synodis vti iuxta tenorem priuilegiorum. ⁊ dicunt Joã. mona. ⁊ Archi. hunc ver. loqui quando talis non est in presentia sui prelati. scilicet locutus. ⁊ quando suus prelatus est presens. Jo. an. dicit ꝙ illud dictum minus videtur restringere priuilegiorum equitatem tamẽ habet. ⁊ de facto seruatur apud multos. vnde vt dicit ipse videmus ꝙ his mitris albis ⁊ planis vtuntur episcopi in presentia legatorum ⁊ multas alias cerimonias seruant que fundantur super ratione istius decre. vt non tenere respõdellu3 in ipsorum mensa ⁊ his similia. Ego de hoc dixi post Barto. in ca. volentes. de off. leg. vbi distinxi inter habentes iurisditionẽ generaliter delegatam in aliquo casu. ⁊ tunc superueniente maiore cessant minores iurisdi. vt. d. c. volentes ⁊ c. antiqua. de priui. Si vero quis h3 iurisditionem ordinariam. ⁊ tunc nõ cessat per aduentum maioris iudicis nisi circa insignia. Eps ergo superueniente legato poterit iurisditione sua vti: sed non in eius presentia benedicere. de hoc per Bar. in. l. iiij. §. fi. de dam. infecto. ⁊ per doc. in. d. c. volentes. ¶ † Quarto no. ꝙ ex maiori decore ornatuum apparet maioritas dignitatum. ⁊ sic inferior non debet vti insignijs superioris. ⁊ licet alibi iste articulus plene sit examinatus. s. in. c. dilecta. de exces. prela. in. vj. q. tñ quia hic cõgrue cadit ideo repeto ⁊ quero an sit licitũ cuilibet reperire insignia ⁊ deferre pro libito voluntatis. Ad hoc dixi ꝙ queda3 sunt insignia dignitatis vel officij. vt insignia consularia ⁊ legatorum ⁊ insignia episcoporum. ⁊ illa potest portare quilibet habẽs dignitatem illam. vt. l. j. ff. de offi. procõ. alius autẽ portare nõ posset. immo portans incurreret penam falsi. vt. l. eos. §. fi. ff. de fals. vñ illi qui portant insignia doctoratus ⁊ nõ sunt doctores tenẽtur illa pena. ⁊ pro tanto vt inferiores portent requiritur specialis principis cõcessio. vt in hoc. c. ⁊ no. §. in. c. accedẽtibus. de exces. prela. quedam sunt insignia cuiusdam singularis dignitatis. vt videmus quilibet rex: princeps et ceteri potentiores habẽt sua arma: ⁊ sua insignia. ⁊ illa nemini licet deferre vel suis rebus depingere. vt. l. j. C. de his qui poten. no. in aut. de mand. princi. §. pe. Quedam sunt insignia siue arma priuatorum nobiliũ: siue popularium. ⁊ de istis quidam reperiuntur qui ista arma portant et insignia ex cõcessione imperatoris. ⁊ istis licet autoritate q: de principis ptãte dubitare sacrilegũ est. vt. C. de cri. sacril. l. ij. Ad idem vt nõ liceat. siue in. d. aut. in rub. ⁊ nigro. Quidam autem

3 arma siue † insignia assumũt sibi autoritate propria. ⁊ istis an liceat. dicit ꝙ sic. Sicut enim noĩa inuenta sunt ad recognoscẽdum. C. de inge. ⁊ manu. ita etiã ista insignia ad hoc sunt inuẽta ff. de rerũ diui. l. sanctũ. S3 noĩa imponuntur ad beneplacitũ. vt in prealle. l. ita ⁊ insignia cuilibet licet portare ⁊ pingere in suo tãtũ ⁊ nõ in alieno. C. vt ne. lic. sine iud. aut. sig. impo. l. ij. ⁊ ibi no. ⁊ hoc verũ qñ talia ĩsignia nõ sunt p aliũ alijs prius appropriata. Sed si vnus cepit aliqua insignia siue arma portare. an alius volens illa assumere prohiberi possit. videtur ꝙ nõ arguẽdo vt dictu3 est de insignijs ad noĩa que possunt pluribus imponi ⁊ plures esse eiusdem nominis. vt. l. duo sunt titij. de statu reg. In cõtrariũ facit. l. id quod nostrum. de reg. iur. Sol. dic ꝙ signũ alienum portans põt prohiberi per illum cuius est signũ si ex h ipsi iniuriatur. q: forte ille cum vituperio portat. vl' vituperiose tractat. vt. C. de iudeis. l. iudeos. ⁊ est expressum in dicto capitulo dilecta. de exces. prela. ad hoc facit. C. de latina libertate tollen.

l.j.§.sed ⁊ quidē.ibi:circa eos qui pileati qñ antecedunt lex antiqua statuit ne populus decipiaᵗ ⁊ expressius.§.de iude.ca.in nonnullis. Si vero est de natione alterius taliū insigniorū aliter ipse non ledit:nec verisimiliter ledi pōt.⁊ non pōt prohiberi.vt si vnus nobilis de francia ⁊ alamania defert arma nobilis italici. Nam ppter magnā distantiā nullū pōt pretendere interesse. Secus si italicus assumeret sibi arma alterius nobilis forte domus:qꝛ tunc posset prohiberi per officiū iudicis ad quem spectat quies populariū que ex hoc posset turbari.s.plebeiꝰ forte vel infamis sumeret sibi arma nobilis pacifici ⁊ famose domꝰ Gradus enim ⁊ ordines dignitatū non debent confundi.sꝫ cōseruari.vt.C.vt digni.ordo seruet.l.j.⁊ per ista etiam infero ꝙ si in ciuitate esset faber vel alius artifex doctissimus cuius laborerium siue ministerium cognoscit per certū signū ꝙ alius sumēs illud posset ab eo ⁊ etiaꝫ ꝑ populū prohiberi qui posset per hoc decipi. Similiter si quis vellet erigere insignia hospitij ad qḋ propter eius bonā famā oēs confluunt.nā posset alius prohiberi si vellet eadē īsignia erigere.⁊ sic vidi seruari.⁊ no.de hoc barto.in tractatu de insignijs vbi plenius.per signa igit habet noticia dignitatū. Similiter per signa distinguunt nouicij a professis.meretrix a matrona.clericus a laico.vt cle.si.de statu reg.⁊.c.si iudex laicus.j.eo.lib.de sen.exc.per actus etiā appropriatos vni dignitati cognoscit illa ab altera.vt.c.quod sicut.§.de elec.cui omnino adde quod not.in.c.vt verum.de offic.archi.in nouella.Ex cuius doctrina potes instrui in formādo articulos in predictis. Petrus de ancha.

1 ☞ Citatus coram iudice si intendit iudicium declinare comparere debet.
2 Priuilegia in loco congruo exhiberi debent.
3 Subditus per prescriptionem libertatem pretendere pōt contra suum superiorem.
4 Reus conuentus priuilegio se tueri potest
5 Priuieglium per se minus sufficiens cām prescribendi prebet.
6 Spoliato licitum est inquietare spoliatorem ex interuallo.

Cum persone. Glos.prima diuidit.c. in tres partes.vltimā subdiuidit in nouel.in scḋa qꝛ prima tractat qñ priuilegiū vel sufficit:vel dat cām prescribendi.scḋa ibi:si vero: qñ neutrū hoꝝ occurrit. ¶ No.ꝙ istud.c.loquit cū eoꝝ iurisditio sit fundata de iure cōi.vt patet.j.§.penul.⁊ si.coraꝫ ipsis vel eorū delegatis est fides ⁊ probatio facienda.⁊ lite pendēte quādoqꝫ iurisditio exercenda.vt hic dicit. Idem intelligit Ioā.an. de illis ordinarijs quoꝝ iurisditio est tā notoria ⁊ fundata priuilegio vel consuetudine que non posset negari.immo qñqꝫ longe plus in facto est notoria ꝙuis cōmune.vt in partibus gallicanis ⁊ in multis ecclesiarum capitulis:decanis:archidiaconis ⁊ simi.exemplificari posset.de quibus loquunt decre.dilectꝰ.de appel.de verb.signi.ex parte.de foro compe.cōtingat. de off.archi.c.si. Notorium igitur facti eundē hꝫ effectum queꝫ hꝫ notorium iuris quo ad iurisditionis exercitiū. Idem quo ad nullitatem sententie contra notorium late. Sicut enim notoriū fauēs sententie illam fortificat in tantū ꝙ ab illa non licet appellare de appel.cum sit.eo.tit.c.peruenit.⁊.c.consuluit.ita ⁊ fortius tale notoriū resistens sententie habet illam reddere nullam potissime cum fauorabiliores sint absolutiones ꝙ̄ condemnationes de proba.ex literis.cum concor.⁊ hoc not. Io.an .in.c.romana. j.eo.lib.de sentē.excōmu.in nouel.super verbo innoxios.de quo tamen notorio loquatur ibi vide de exceptione etiā notorie cōpetente reo si feratur sententia contra:vel iudex ea etiam nō allegata procedat contra absentem an valeat.vide quod nota.in ca.accedens el primo.§.vt lite non contest.et cle.appellanti. de appel.⁊ cle.pastoralis.ver.pisana.⁊ ver.vt illud.de re iudi. Secundo nota ꝙ potest quis quandoqꝫ pretendere se exemptū indulgentia.quandoqꝫ priuilegio apostolico.de indulgentijs vide de sepul.in nostra.in nouella.de priuilegijs pape ⁊ inferioꝝ vide plene.⁊.v.q.ij.in summa.vbi an episcopi possint concedere priuilegia.⁊ quando vltimum derogat primo.⁊ quando non.⁊ ꝙ quandoqꝫ priuilegiū est personale.quandoqꝫ reale.dic vt ibi
1 ¶ † Tertio nota ꝙ citatus coram iudice si intendit iudiciū declinare debet comparere ⁊ allegare priuilegium suum.concor.l. ex quacunqꝫ.ff.si quis in ius voca.non ierit.⁊.l.si quis ex alieno ff.de iudi.si autem non comparet vtrū valeat processus iudicis contra ipsum vel alium qui non sit de ipsiꝰ iurisditiōe.vide plene per Inno.in.c.ij.de dila.cuius dicta distinguendo retuli in clemen.secunda.de iudi.⁊ Io.and.de hoc.s.vtrum citatꝰ teneat venire allegaturus priuilegium suum plene distinguit in.c.sciē
2 ti.de regu.iur.in mercu.columna vltima. ¶ † Quarto nota qḋ priuilegia exhibere debent in loco congruo ⁊ securo. concor.§. de fide instru.accepimus.vbi dicit Io.and.ꝙ ratio requirit qḋ locus exhibitionis sit tutus:quia quandoqꝫ traditum integrū ⁊ illesum redditur aduersario corruptum.quandoqꝫ in manꝰ producentis in conspectu iudicis per aduersariū laceraᵗ. Co ibi dixi ꝙ in istis exemplis in quibus de dolo aduersarij co[...] pentis vel lacerantis constat tenor talis instrumenti probet per iuramentum.vt.l.si de possessione.C.de proba.⁊ articulo[...] tatorum in.c.finali.quod metus causa. ¶ Quinto nota ꝙ [...] tenor priuilegij debet legi. Sed particula tantum que facit [...] causam debet tradi ⁊ exhiberi.concor.§.de fide instru. cōti[...] ⁊ in simili dicit lex ꝙ plus est in restitutione ꝙ̄ in exhibition[...] ff. de verborum significa.l.plus est.⁊ hic vt diuersa ponunt.vt [...] pra de dolo ⁊ contumacia.c.ex literis.in prima glos.et facit [...] textus ad questionem qḋ si hic Bonoñ.allegetur statutum [...] constitutio ecclesie Florentine ꝙ totum volumen debet exh[...] ri.sed de particula que facit ad causam describēdi debet co[...] fieri.de hoc dixi post Barto.⁊ Cy.in.d.c.contingit.vbi di[...] ꝙ sufficit producere vnum capitulum:nec requiritur ꝙ exhibeat totum volumen.de quo per Barto.in rub.ff.de operis no.nu. ⁊ per Cy.in.l.si.C.de precibus impe.offeren.facit etiaꝫ iste [...] ꝙ legatario petenti copiam testamenti debet solum tradi p[ar]ticula que ad ipsum pertinet.vt.l.pretor.ff.de edendo. ¶ Sexto nota qḋ dicit exhiberi:⁊ qḋ dicit tradere.patet eniꝫ ꝙ ista exhibitio fieri debet parti sumptibus producentis. Sicut de co[p]ia libelli dicimus.vt no.in clemen.ꝙuis.de appel.vbi vide in [...]
3 sepius.⁊ in clemē.causam.de elect. ¶ † Septimo no.in ver[...] ꝙ si autem.vbi per prescriptionem potest subditus pretender[e] libertatem contra suum superiorem.⁊ ponderat Io .mona. illud verbum libertatem ꝙ hic iurislator vtitur loquēs de prescriptione.dicit enim ꝙ exemptionem plenam subditus non posset [pre]scribere:sed bene certas libertates.vt c.cum non liceat.de [pre]scriptio.coniuncto.c.auditis.eo.titu.⁊ de exces.prelato. accedētibus.⁊ de consan.⁊ affini.c.j.⁊ vide quod not.Cy.in.l. comari.C.de prescrip.xxx.anno.circa princi. ¶ Octauo nota ꝙ [qu]ādoqꝫ committitur inspectio ⁊ electio priuilegij prudentibu[s] iuris ⁊ oportet nos dicere ꝙ istis prudētibus iuris de tenore [pri]uilegij postea deponentibus detur fides ⁊ eis credatur.de [qu]o dic vt.§.eodem cum olim el secundo.vbi est verbū notabile [...] per testes vult probare quis tenorem instrumenti an eis crea[...] tur.⁊ videtur ꝙ non quia sicut nec exemplo sumpto de origi[na]li.vt in auꝫ.si quis in aliquo.C.de eden.⁊.c.j. de fide instrum[en].
4 ¶ † Nono no.in ver.ꝙ si talis.ꝙ reus conuentus potest se defendere priuilegio ⁊ prescriptione.⁊ sic contrarijs defenden[...] de quo in.c.nullus pluribus de reg.iur.⁊ hic in glo.⁊ sic alle[...] ⁊c.in prescriptionibus ⁊ priuilegij allegatione est in hoc contrarietas qꝛ si per priuilegium est exemptus vel res effecta me[a] et econuerso.vt.c.inter ad si.de fide instrumen. Sed Io.mona [di]cit ꝙ hoc.c.in duobus casibus fallit primo quando dubium [e]st de prima causa ex qua dico meum.quia tunc ad cautelam po[...] fieri meum ex secunda.vt.§.de conces.preben.c.post electio[...] sic est in priuilegijs si dubium sit:an plena libertas detur ꝑ [...] consuetudinem poterit declarari.ar.§.de consue. cum dilec[...] Secūdo fallit quando pinguius subuenitur mihi per secu[...] ꝙ̄ per primaꝫ ff.ad.l.falci.l.iiij.ad hoc.l.impello §.si quis se[...] ff.de cap.vbi vsucapere possum qḋ est meum si per vsucapion[e]m augetur effectus.⁊ hoc requiritur etiaꝫ in re que effecta mea [e]rat vinculuꝫ pignoris:qḋ habebam.vt.l.qꝛ debitorem.ff.qui [po]tio.in pigno.habe. Sed iuxta predicta querit Io.an.an dat[...] per priuilegium lꝫ non possit dari per prescriptionem possit [ta]men augeri.pone exemplum priuilegium de sepultura conti[...] salua iustitia ecclesiarum a quibus mortuorum corpora sum[un]tur de sepultu.certificari:nunquid quo ad illam canonicam [po]terit per prescriptionem priuilegium augeri dicit in nouell[a] Ioan.mona.tenet ꝙ non:quia si procederet prescriptio ex t[...] lo priuilegij ⁊ inspecto toto priuilegio volens prescribere e[...] male fidei propter quod prescribere non posset.vt.§.de pres[cri]ptio . veniens. ⁊ de regulis iuris.c.ij. ⁊ ille approbans priu[ile]gium pro se tenetur recipere contra se de censi.cum olim.nec [...] dem res diuerso iure censeatur de deci.cum in tua.⁊. c.quia [...] ca de priuileg.in fi.⁊ ista inducit Lap.ad.q.florentinorum ⁊ [fe]sulanorum:an scilicet fesulanus prescribere possit vltra priu[ile]gium qḋ habet vt possit causas subditorum suorū in ecclesia [...] do manendo in campo ciuitatis florentie audire ad predict[...] lego.l.que bene facit.ff.quēad.seruitu.amit.l.is cui.vbi de ill[...] latiori itinere vsus est ꝙ̄ in conuentione deuenerit aut plur[...]
5 menta duxit ꝙ̄ licuit aut aque debite aliam miscuit an in his quibꝰ vltra vsus est prescriptio ꝓcesserit.dic vt ibi no. ¶ † De[...] cimo no.in ver.⁊ si priuilegium:ꝙ priuilegiū per se minus su[ffi]ciens prebet cām ꝑscribēdi.pone exēplū in priuilegio surrep[ti]cio vel impetrato lite pendēte:⁊ sic nō valebat.§.vt lit.pend[...] si.⁊ de test.cām tñ successori impetrantis qui habet bonam fi[dem] prebet cām ꝑscribēdi ꝑpter ꝓbabilē errorē.vt de ꝑscrip.cū om[...]

Nam

Na cum error probabilis faciat ius qñq3.vt.ff.de supel.lega.l. iij.fortius dare pōt viam ad acquirendū ius per prescriptionez facit.ff.pro so.l.fi.⁊.l.si hoiem.⁊ prescribet titulo pro suo.vt hic in nouel.plenius super verbo cām prebeat. Sed istud non videtur bene dictū:q2 mala fides autoris subiectiōe impetrātis debet nocere successori quo ad impediendū prescriptionez.vt.l.titia.C.de prescrip.long.tempo. Itē ecclesie de cuius cōmodo acquirendo p prescriptionē tractaᵣ videᵣ saltē nocere mala fides prelati.nā mala fides administratoris ex contractibus descendentibus ab eo nocet dño licet habeat bonā fidem.vt.l.procuratoris.in prin.ff.de tribu. Sol.ista 9ria vt no.⁊ dixi de iurepa.cura.post Ber.⁊ docto. ¶ Undecimo no.ꝙ in possessione iustificata ⁊ adiuta aliquali titulo colorato d3 possessor defendi l3 9 ipsum faciat ius cōe.secus si nullo titulo fulciaᵣ.tunc enim p̄sumitur vsurpata.vt.c.ad decimas.š.eo.lib.de resti.spolia.⁊.c.distin.contra morem. Ex quo videtur iste tex.inferre ꝙ interim.i.lite pen.possit iste possessor etiam 9 quem facit ius cōe turbari ⁊ violenter expelli:sicut q̄ possidet vi clam vel p̄cario.possessio em̄ vitiosa altero ex predictis modis non tueᵣ possessorez.quod an sit verū.dic vt no.subtiliter Inn.in.c.veniens.de prescri.vbi exponit illa verba vi clam vel precario.⁊ ibi dixi post Bar.⁊ Dy. 6 Explicitum est † spoliato turbare ⁊ inquietare spoliatorez suum ex interuallo licet non nisi incontinenti possit per vim recuperare possessionē ipse spoliatus.⁊ hoc no. Bar.in.l.j.§.quod ait.ff. vti possi.cōiuncta.l.iij.§.cu3 igitur.de vi ⁊ vi arma.⁊ quicq̄d fit de spoliato de cuius spoliatione non liquet statim.iudici tñ illi cuius intentio est fundata de iure cōi videᵣ licitū turbare possessorem in iuribus delegatis si eius possessio non est aliquo titulo colorata.⁊ hoc vult ille tex. ¶ Duodecimo no.ꝙ 9 illum q̄ se pretēdit exemptū prescriptiōe pōt ordinarius exercere iurisditionē suā quousq3 ille qui ex prescriptione innitiᵣ de ipsa docuerit. Secus qñ allegat priuilegiū:vel priuilegiu3 ⁊ p̄scriptionem simul querit.dicit post Lap.ꝙ aut quis 9 ordinariū suū de iure cōi ad probandū se exemptū allegat priuilegiū tm̄ vel p̄scriptionē tm̄.aut priuilegiū ⁊ prescriptionē.primo casu nō pōt ordinarius pendente probationis articulo exercere iurisditionē suā 9 illū.vt.j.eo.§.pe.in prin.a 9rio sensu sumpto.hoc tñ videᵣ intelligendū qñ talis collegans est in possessione exemptionis. arg.š.vt lite pen.c.j. Secus si ordinarius esset in possessiōe subiectionis.tunc enim posset ordinarius exercere iurisditionē sup ipsum:sicut 9 alios subiectos suos etiā si talis appellaret. Ratio q2 talis appellatio nō d3 ep̄m vel aliū ordinariū sua possessione priuare:⁊ si fiet excōicaᵣ licet postea doceat se exemptu3 p priuilegiū.tñ iusta erit excōicatio.sicut no.per Jo.an.post Inno.de censi.venerabilis.⁊ de verb.sig.ex parte el primo.⁊ p Hostien.de censi.procurationes. Secūdo casu videᵣ ꝙ siue ordinarius sit in possessione subiectionis:siue non: possit vti sua iurisditione 9 illum quousq3 ille prefert prescriptionē.vt in fi.c. Ratio propter odiū prescriptionis de deci.cum contingat.⁊ fauore iuris cōis.š.eo.lib.de resti.spolia.ad decimas.⁊ de prescri.c.primo.facit quod no. Archi.xvj.q.iiij.volum⁹. Tertio casu idē videtur dicendū quod in primo.vt.j.eo.tit.§.quod si tales.in fi ⁊.§.fi.in prin.⁊ hoc fauore priuilegij quod est fauorabile.de deci.ex parte el.iij.ad secundū dictū ⁊ ad alia facit quod no. Jo.an.post Jo.mona.super verbo fundeᵣ.⁊ ita dicit Lap.cui⁹ verba intelligas prout ipse dicit.š.ꝙ quasi possessio lite pen.qñq3 iuuetur possessorem 9 ordinariū.⁊ qñq3 non.ab onere autē pbandi exemptionē ipsa legitimatione quasi possessio nunq̄ releuat possessorem.vt patet in isto tex.⁊ no. Cy.in.l.ij.si solennibus.C.de fide instru.vbi de hoc bene loquitur.⁊ alle.istud.c.iij. ¶ Tredecimo ⁊ vlt.no.ꝙ ep̄s 9 quē subditus se pretendit exemptū cognoscit de illa questione.vtrū.s.exemptus necne 9 iura que dicunt ꝙ nullus pōt esse iudex in cā ppria nisi papa vel imperator no.in.c.cū venissent.de iudi.⁊.l.proxime.ff.de his que in test.delen. Solue vt in glo.que incipit mirū est ⁊c. Lap.dicit ꝙ cum ad instantiā partis procedit.⁊ illa pars de iurisditione loquiᵣ.tunc cognoscit bene iudex de sua iurisditiōe an sit sua iurisditio.vt ibi.secus qñ procedit vt pars.q2 tunc nō cognoscit.vt no Jo.an.post Inno.de verb.signi.ex parte. Sed certe idem videtur qñ procedit vt pars.vt in isto.c. Sed dicit ꝙ tunc dicitur procedere:vt pars qñ procedit quod tangit personā suā vt priuatam.puta cum sibi vel suis est iniuria irrogata nisi esset notoria puta prolata in publico:vel sedet pro tribunali. Sed quando procedit super eo quod spectat ad officium suum vel sua3 ecclesiam.⁊ tūc potest cognoscere.vt in isto.c.⁊ de hoc alibi distinguit Cy.no.in.l.j.C.ne quis in sua causa.⁊ vide glo.notabilē in l.iure.ff.ad muni.vbi dicit ꝙ tunc iudex cognoscit an sua sit iurisditio qñ de iurisditionis exercitio non debet commodū reportare.secus si debet.puta sportulas.quod nota de iniuria vel questionibus et delictis subditorum an debet ipse cognoscere.

dicit per Bartolum in lege si quis.de penis.ff. ¶ Querit Joannes andree an probetur exemptio probato quod de mandato pape ecclesia plene cū personis exempta:tñ ministris destituta conceditur ordini vel collegio non exempto.et arguit primo ꝙ de cetero non poterit pretendere se exemptū:q2 locus translatus sequitur conditionem personarū in quas translatus est.de statu mona.recolentes.§.ceterum.ad ide3 de iurepatro.c.j.⁊.l.paulus.de acquiren.heredi.ibi castrensia esse mutatione persone desierint. Item ecclesia dicitur vxor.vij.q.j.sicut.sed vxor seq̄tur forū viri ⁊ collegij cui nupsit.⁊ ammmodo copulata est.ff.de iurisdi.om.iudi.l.penul. In contrarium alleg.q2 beneficium loco concessum debet esse mansurum.de reg.iur.decet.cum cōcor. Non obst.ꝙ fuerit ministris destituta:q2 postea reparata recuperat.vel propri⁹ loquendo a principio retinuit.nec perdidit ppter carentiam ministeriorum:quia iura ⁊ possessiones ecclesie possident parietes.vt not.in.l.sicut.ff.quod cuiusq3 vniuersi.nomine.sic ⁊ hereditas vacans retinet iura ⁊ possessiones ⁊ dominia.de acquiren.rerum domi.l.hereditas.facit quod no. Joan.and.post Innocen.in.c.cum super.de causa posses. Item quando vniuntur simul magis dignum trahit ad se minus dignū.ca.quod in dubijs.de consecra.eccle.vel altaris.⁊.š.ne sede vacante.c.j.in secunda glo.⁊ est expressum.ff.de censi.l.formam.§.ꝙ ꝙ vbi priuilegia ⁊ immunitates concesse locis transeunt cu3 ipsis rebus. Preterea non est presumendum ꝙ papa suam iustitiam neglexerit qui alios in sua iustitia tuetur.vt.š.eo.lib.de immu.eccle.quoniam.quid dicendum. Refert fratrem Jaco.disputādo tenuisse hanc vltimam partem nisi religio prima in loco fuisset finalis causa priuilegij concedendi:quia tūc illa cessante cessaret exemptio.facit de verborum significatio.abbate.in fine.⁊ quod ibi nota.in nouella super glo.vltima.cum enim tunc ordini non illi ecclesie specialiter sit concessa exemptio:cessante ibi illius ordinis obseruantia cessat et exemptio.idem quando illa ecclesia erat simpliciter exempta:sed apparet exemptionē fuisse concessam fauore ordinis ibi instituti.procedit ergo dubiu3.q.qñ specialiter et simpliciter ecclesia fuerat exēpta.nec papa expressit exemptionem competere vel non competere subrogatis. Tunc dicit ꝙ duplex est modus prescribendi.scilicet iuris cōmunis et gratie.de primo quia papa mandat ecclesiam de religiosis alterius ordinis reformari:vel secularibus clericis.si de religiosis reformari non potest.de religiosis domib⁹.inter quatuor.⁊ de cleri.vel mona.relatum. Secundus modus est gratie puta Papa gratiose concedit certo collegio vel certo ordini.⁊ si collegio hoc potest fieri dupliciter.scilicet per viam vnionis:⁊ per viam translationis.vij.q.j.tempore qualitas.⁊ de consec.distin.prima.tribus.⁊ quolibet istorum modorum potest priuilegium exemptionis durare ⁊ eximere subrogatos.j.eo.si papa. Primo hoc probat quia priuilegium est penale.ergo ⁊c.vt no. Dy.in regula priuilegium.⁊ quod ibi in mercuria. Secūdo q̇a quando papa ista concedit vt propria latissime interpretamur. C.de bonis vacantibus.l.secunda.lib.decimo. Tertio quia cu3 subrogati sustineant onera.ergo ⁊ commoda.vt clementina prima.de censibus.⁊ capitulo qui sentit.de regulis iuris. Simile quod ipse notat.š.eodem lib.de religiosis domibus.capi.vno.in glossa finali. In casu autē quo concedit per viam vnionis locus erit decreta.cum capella.supra eodem.vt minus ecclesie respectu tantum sint exempti illi de collegio.qd̄ dic vt ibi.hic etiā addit ꝙ vbi per viam translationis sedes episcopalis transferatur ad ecclesiam inferiorem exempta3.vt si ecclesia sancti Andree fuisset exempta non putaret per id episcopum exemptum. Mouetur ex eo quod concedens a principio hoc non intendebat:nec etiā ipse trāsferens presumitur hoc a principio voluisse de regulis iuris.in generali.cum concor. Secunda respōsio q2 cum exemptio data esset contra episcopum absurdu3 esset quod suffragaretur episcopo.et dicit lex euidenter iniquissime exceptionem rei iudicate proficere ei contra quem iudicatum est.ff.de exceptione rei iudicate.euidenter facit de translatio.capitulo secundo. Lapus circa id quod dictum est supra de vnione dicit quod si vnio fiat ita quod vna non subijciatur alteri h3 locū quod dictum est supra. Si autē vna subijciatur alteri.tūc aliud dicendum est vt supra si exempta vniatur non exempte videᵣ sibi assumere naturam ipsius ecclesie non exempte cui vnitur.⁊ sic perdat exemptionem.facit supra eodem libro.de prebendis super eo.si autem non exempta vniatur exempte tunc assumet naturam exempte.per consequens erit exempta pro et cōtra.facit quod notat Joannes andree post Inno.⁊ Host.de relig.domibus.capitulo secundo.

1 ☞ Ciuitas castraville ⁊ alia loca subijciūᵣ eccl'astico īᵣdicto
2 Pena contra eos qui admittunt excommunicatos ad ecclesiasticam sepulturam.
3 Ep̄s an possit pcedere 9 exēptos qui excōicatos sepeliunt

Episcoporum. Prīo ponit quadruplicē prohibitionē: secūdo penā
1 adijcit penis antiquis. ibi qui no. ¶ † Nota ꝙ ciuitas
castra ville et loca alia subijciūtur ecclesiastico interdicto: ⁊ sic
loca propter delicta hominū puniūtur cōtra id quod no. ī auť.
vt nulli iudicum. So. vt not. Ber. ṡ. de exces. prelato. c. tanta.
¶ No. ꝙ interdictū ponitur in loco vel ab hoīe vel a iure: si ab
homine dupliciter vel ab ordinario vel a delegato: īferiores aūt
ab epīs an possint ponere interdictū no. hic Archi. de quo. ṡ. de
appel. dilectus ⁊ de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. vbi de hoc
in nouel. ¶ Secūdo no. ꝙ excōicatos publice vel interdictos
exēpti ñ dʒ admitteř ad diuia officia ⁊ p diuia officia ītellige mis
sam ⁊ septem horas canonicas vel ipsarū aliquā ſm Lap. qui di
cit ꝙ intelligāř aliqui admitti ad diuina officia eo ipso ꝙ sunt
ibi cuʒ assistentibus ⁊ videntibus: siue sint maiores siue pares
siue minores non repelluntř: siue non receditur a diuinis eo ipo
quod non receditur dicuntur admitti. xj. q. iij. sicut apostoli. ⁊ vt
ibi not. ⁊. c. si quem de sentē. excō. ⁊. c. nuper. ⁊ ibi no. ⁊ is qui. pri
mo respon. de senten. exc. j. eo. lib. quando ergo publice excōica-
tus intrat ecclesiam omnes debēt exire. xxiiij. q. j. oēs qui. ⁊ no.
xj. q. iij. sicut apli in glo. sicut ergo. vbi etiam no. ꝙ sacerdos nō
dimittet propter hoc missam incōpletā qđ Inno. intelligit si ca
nonē incepit. vt no. de sen. excom. nuper. Et hoc verum in publi
ce excomunicato sed in oculto dic ꝙ ille qui scit euʒ excōicatum
taliter dʒ exire ꝙ crimē non prodat. facit. vj. q. ij. si tantū. ⁊ qđ ibi
not. in. j. glo. ⁊ ij. q. j. si peccarit. ⁊ ita hic in nouella post Archi.
2 Itē no. in cle. grauis. de senten. exc. ¶ † Tertio no. nouaʒ penā
contra alios qui publice excōicatos admittunt ad diuina vel ad
eccl'iasticā sepulturā hodie aggrauata ē pena. vt ī cle. j. de sepul.
⁊ cle. ex frequētib⁹. de sen. ex. puniř ergo quis quādoqʒ pluri b⁹
penis descēdentib⁹ ex diuersis ꝯstitutionib⁹ cōtra. c. at si clerici
de iud. ⁊. c. senatus. de accu. Sol. dic vt ibi no. ⁊. l. qui sepulchra
de sepul. vio. p Cy. ¶ † Querit Io. and. post Io. mona. in no-
3 uel. an episcopus possit procedere cōtra exemptos qui excōica-
tos a se recipiunt ad diuina officia vel sepeliunt Ioā. mona. ꝙ
sic q: priuilegiū nō videř cōcessum vt inuitet ad deliquēdū sicut
nec pactum vel cōsuetudo ad hoc debent extēdi. vt. l. cōuenire.
de pac. do. ⁊ de cōsue. c. ex pte. Itē exempti ponēdo vel pulsādo
cāpanas in domib⁹ suis coerceřř per ordinarios: allegat not.
p Inn. ī. c. cū ⁊ plātař. e. ti. vbi no. Inn. ṗuilegiatos p ordiarios
coercendos si extra priuilegioꝝ suoꝝ tenorē excedant. Ad ideʒ.
l. j. C. vbi sena. vel claris. vbi si clarissim⁹ rapit virginē vel alie-
nos terminos inuadit vel alias deliquit ordinarius eū puniet
nullo sibi priuilegio suffragante: q: reatus oēm honoreʒ exclu-
dit vt ibi. per hoc adducit quod no. in. l. magist. C. de iurisd. om.
iud. vbi miles priuilegiatus relinquiř suo iudici puniendus cū
est delictū militare. puta vendit arma. vel est delictum de iure cō
muni: sed leue. de graui vero delicto puniet eum ordinarius. ita
hic vbi delictū priuilegiatū est graue. dʒ enim ordinarius puni
re. facit etiā pro hoc auť. vt iudi. sine quoquo suffra. §. volumus
vbi preses prouincie animaduertit in legatos principis q̄ illuc
missi excedunt formaʒ sibi traditā. sic diocesan⁹ poterit in istos
exemptos excedentes priuilegioꝝ formā. hoc etiā allego qđ no
tat Cy. in auť. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet. in vlt.
questione. ⁊ quod no. Io. an. ṡ. de rescri. c. fi. in nouel. super vlti.
glo. quod etiā facit ṡ. ⁊ hanc partem tenet Io. mona. vbi aperte
priuilegia non resistant. oīno ergo tenor priuilegia videař ⁊ ser
uetur. vt. ṡ. eo. porro. Sed in dubio locū hʒ quod dixi ſm eum.
Io. an. dicit ꝙ si essent exempte persone. sʒ nō loca ipsoꝝ quod
esse pōt. vt. j. c. proxi. tunc exemptio cōis non impediret quomi-
nus ordinarius puniret talia facientes. vt. ṡ. c. j. cōis dixit pro-
pter id quod ipse no. in. d. c. in princi. sed si personas ⁊ loca in q̄-
bus hoc faciunt dicamus exempta graue esset dicere exemptos
per ordinarios puniri extra casus expressos in iure. de quibus
ṡ. eo. dixi post eū remissiue. Et ratio Io. mona. que dicit eos su
per predictis priuilegiatos non esse: nec priuilegiari potius se
parū vrgeret. q: idem cōcluderet in adulterio fornicatiōe ⁊ quo
libet delicto ſm Io. an. Lap. dicit hoc fore veruʒ nisi delictū es-
set notoriū. facit quod no. Host. in summa de priui. §. fi. sup gl.
sed nunquid. ⁊. ṡ. eo. lib. de rescri. statutū in fi. dicit autē Hosti.
in summa in dicto. §. sub. §. ⁊ si. qđ priuilegiū expresse cōtinet ꝙ
nō possit ab alio q̄ a papa puniri illud serueř. Si autem simpli
citer eximit. tunc aut delinquit in re: aut circa rem exemptā non
preiudicādo alijs: aut preiudicando. ¶ Item aut notorie. aut oc
culte. primo casu referendum est pape. secundo casu si alteri p̄iu
dicat ⁊ notorie delinquit corrigi potest. quod male fit per excō
municationem. Tertio casu quādo nō notorie est cōmissum de-
lictum. tunc nec excommunicari: nec corrigi poterit nisi per apo
stolicam sedem. tamen ⁊ hoc dicit approbari per. c. volentes su-
pra eo. tit. Ego credo ꝙ quandocunqʒ notorie delinquat etiam
in offensam ⁊ preiudicium diocesani. si non fecit hoc in eius te[r]
ritorio non pōt eū punire: sicut nec anglicū offendentem ipm e[x]
tra eius dioceſiʒ. puniet ⁊ no. in simili in eo. in. c. postulasti de f[o]
ro compe. Item si impedit eius iurisditionem: vel offendit no[n]
in eius territorio: sed alibi in loco exempto in quo admittit su[b]
ditos epī vel extraneos ad exercitium illorum que epīs ṗhib[et]
non poterit ex hoc eos punire nam limitare sibi concediř iuri[s]
di. ꝯtra eos. p. c. j. ṡ. e. cui. c. stādū est. ⁊ de delictis cōmissis ext[ra]
diocesim. vł ī loco exēpto nō pōt cognoscere vł eos punire nō [di]
stinguendo sit delictum notorium: necne vt ibi pʒ. Tenet igit[ur]
simpliciter cū Io. an. q̄ querit vtrum ista constitutio inq̄tuʒ p[o]
nit penam nouam de ingressu ecclesie habeat locū solummo[do]
in exemptis: an in eis ⁊ alijs gl. fi. tenet ꝙ in eis: ⁊ alijs vt oīb[us]
sit ingressus ecclesie interdictus qui admittūt excōicatos pub[li]
ce ad diuina ⁊ alia hic ṗhibita. Ideʒ tenet Archi. in prima s[ua]
glo. dicens ꝙ illud q̄cunqʒ implicat decre. locum habet etiā [in]
non exemptis. Item pro hoc facit qđ sequiř in tex cuiuscūqʒ [or]
dinis vel religionis ⁊c. in nouella dicit ꝙ optaret preualere o[pi]
nio. contrariā propter multa pericula q̄ imminent clericis ma[xi]
me de illa parte q̄ loquitur de admissiōe ad diuina ⁊ conatur [de]
fendere hanc partem: scʒ ꝙ illa constitutio: ⁊ eius pena solū h[a]
beat locū in exemptis. primo q: ꝯstitutio situata est in titulo [de]
priuilegijs: ⁊ p hoc in dubio dʒ intelligi de priuilegiatis ⁊ exe[m]
ptis: nec est aliqua decretalis in illo titulo que decisio de exe[m]-
ptis aliquid statuat. congruat igitur ista constitutio suo vniu[er]
so als turpis esset pars. ⁊. viij. disti. que contra de spon. du. c.
¶ Et ad verbū quandocunqʒ facile respondebiř: ⁊ dicitur q[ui]
cut in dispensationibus ⁊ gratijs beneficialibus est dare po-
tiuum comparatiuum: ⁊ superlatiuum: ita ⁊ in expectationib[us]
primum no. xij. di. nos consuetudinem. scōm patet. ṡ. eo. li. de re-
scriptis duob⁹. ⁊ de preben. si pluribus ex quo dicit ꝙ illud q[uan]
docunqʒ implicat plenam pleniorem ⁊ plenissimam exemptio[nē]
⁊ sic implicat soluʒ exemptos ⁊ est simile. ṡ. de fil. presby. ad a[bo]
lendam in fi. penul. glo. ¶ Ad text. etiam dum dicit cuiuscun[qʒ]
ordinis religiōis ⁊c. Respōdet ⁊ dixit ꝙ debet intelligi de e[xē]
ptis quasi dicat cuiuscunqʒ stat⁹ conditionis vel religionis si[t]
isti exempti hac constitutione ligentur. ⁊ ſm illuʒ intellectū e[st]
oratio vniformis sicut debet esse de bapt. maiores ver. sicut si[mi]
liter ergo si diceret clericos cuiuscunqʒ status ⁊c. non compre-
henderet laycos. Ita si dicis sedis apostolice priuilegij non i[n]-
telligit cuiuscunqʒ conditionis religionis ⁊c. non debet incl[u]-
dere non exemptos. ⁊ ita concludit in nouel. querens veniaʒ [ab]
exemptis quibus suffragari non potest habent tamen promp[ta]
remedia super absolutionibus: ⁊ dispensationibus per priui-
gia apostolica eis concessa ⁊ per commissiones que suis mai[ori]
bus de facili fieri solent. ¶ Ultimo dicit Archi. per istum t[ex.]
in fi. cum dicit cuius sententiam contempserunt ⁊c. ꝙ iste pe[ne]
habent locum cum contemnitur sententia hominis. ita dicit [Io.]
an. and. ⁊ non plus sed cum versicu. qui non referatur ad omi[a]
supradicta vbi facta est mentio de illis qui contemnunt sente[n]-
tiam constitutionis videtur ꝙ ista pena locum habeat etiaʒ [si]
contēnitur snīa iuris. ⁊ tunc illud ad arbitrium eius cuius se[n]-
tiam ⁊c. refertur ad sententiam hominis. et quantum ad sen[ten]
tiam iuris non recurretur ad arbitrium alicuius. vel erit tūc [re]-
currendum ad arbitrium diocesani loci. argu. clemen. eos. in [fi]-
ne. de sepul. ⁊ hoc videtur verius. ⁊ sic ꝙ dicat ad arbitrium
cuius ⁊c. vtrunqʒ casum respicit. ⁊ ita hic Lap.

1 ☞ Exemptio concessa ecclesie includit ipsi⁹ ecclesie cleric[os]
2 Exemptio concessa clericis alicuius ecclesie an includat ips[am]
ecclesiam.
3 Priuilegium concessum ciuitati Lingoneñ. an prosit ciuib[us]
4 Exemptio facta canonicis non includit clericos.

Ex exemptionem. ¶ Tria s[unt]
dicta. nā [quandoqʒ]
ꝙ priuilegium exemptionis datur ecclesie. qu[an]
doqʒ canonicis. quandoqʒ clericis ex quo incl[u]
1 dat in quolibet casu declarat. ¶ † Nota quo[d]
exemptio concessa ecclesie includit ipsius eccl[e]-
sie clericos conuersos: perpetuoqʒ oblatos. conuersi ergo ga[u]-
dent exemptione. multo ergo magis immunitate capitu. siqu[is]
suadente. de quo dic vt supra de sententia excommunicationi[s].
non dubium. oblati dicūtur qui se et sua dederunt ecclesie cu[m]
effectu. vt clementina prima. in fine. de decimis. Ioannes an[.]
quod mos diuersarum regionum debet habere cōuersos. ⁊ i[lli]
portant habitum religiosorum. Item oblatos: isti conuers[i]
habitu non vtuntur: participant tamen priuilegijs. vt hic vid[es]
et in dicta clementina. vbi vero de alijs seruientibus. de fami[lia]-
ribus et rusticis exemptorum. vt. c. autoritate. ṡ. eodē lib. ⁊ c[a].
ne aliqui. ⁊ quod ibi dixi in secundo notabili. et patet hic qu[od]
appellatione ecclesie includuntur clerici et alij: de quibus
tex. de

ex.de varijs aūt significatiōibus quas habent ecclesie vide in c.cū clerici.de verb.signi.⁊.c.querelam.ne p̄lati vices suas

2 ¶†Scd̄o no.ecōuerso.s.ꝙ exēptio cōcessa clericis siue canoni is alicuius ecclesie non includit ipsam ecclesiā:sed nunq̇d idē n legato si testator legat i testō clericis vl' canonicis mille.vtrū ecclesie aliquid acquirat̄.videt̄ ꝙ non per hūc tex. ¶In ꝯ̄rium acit.l.ciuibus.ff.de reb.dub.vbi dicit text.ꝙ ciuibus ciuitatis egatū vel fideicōmissum datū ciuitati relictū videt̄ sicut ⁊ sacer doti relictū capit ecclesia.xij.q.iij.pontifices.⁊.s̄.de testa.requi sti.⁊.ff.de annuis leg.l.annua.§.titia.quare ergo exēptio con essa clericis non concernit ecclesiā sicut ipsa cōcernit legatum is factū.pōt dici q: legatū est fauorabile ideo extendit̄:sꝫ exē tiones vt hic dicit Joā.an.sunt stricte interpretande dūmodo liquid conferant.⁊ hoc ex eo q: preiudicant ordinarie potesta que fauorabilis est.xj.q.j.ꝑuenit.⁊.q.iij.qui resistit. ꝓm hosti. ¶Ista tū rō nō videt̄ vera ꝑ primū rn̄sum.c.vbi exemptio eccle e concessa possit aliquid ꝑari quo ad ipsam ecclesiaꝫ siue cor us ipsius.tū extendit̄ ad clericos cōuersos ⁊ alios.vt in textu ¶Itē ꝙ relictū ciuibꝰ videat̄ relictū ciuitati nō est fauor ipsis ngularibꝰ ciuibꝰ:q: ipsi non habebūt:sꝫ ciuitas q̄ hꝫ iura sepa ta.vt.l.j.⁊.l.sicut.ff.quod cuiusq; vniuer.noīe.quare ergo exē tio concessa canonicis ⁊ personis ecclesie non includit ecclesiā in fi.sicut includit exēptio:sic ecōuerso facta in prin.c.maxie ecclesie contemplatione videat̄ concessio emanasse.ergo mul magis debent gaudere.vt in aut̄.multomagis. C.de sac.san. cle.vide bonā rōnem.vide tū oīno quod no.Bar.in.d.l.ciui s de legato facto qn̄q; administrationē habenti.qn̄q; cano co ecclesie:qn̄q; clericis siue canonicis.qn̄q; ecclesie.dicvt ibi

3 ¶†Itē faciūt ista an priuilegiū cōcessum ciuitati Bonoñ. ꝓ ciuibus:vel ecōuerso cōcessum ciuibꝰ prosit ciuitati prout hꝫ ra sua a ciuibus separata.alibi dixi vt Bar.tangit in.l.vrbis pellatione.ff.de verb.sig. ¶Tertio no.ꝙ qn̄q; ecclesia ⁊ eius nonici clerici conuersi ꝑpetuoq; oblati sunt exēpti.⁊ non pre yter qui hꝫ curā populi nō exempti.ratio est ꝓm Jo.mona.q: e presbyter est cōis eis ⁊ ep̄o.⁊ genus cōprehendit ꝓpria non ia.vt ipse no.in.c.in generali.j.eo.lib.de reg.iur.ad hoc alle .l.legatus.ff.de leg.ij.vbi legatus seruus vxori que eius cau parata sunt veniūt que ipsius proprij ⁊ nō cōis vsus cā para sunt.tex.dū dicit nō participat de exēptione ⁊c.dicit qd̄ non rticipat de exēptione quo ad ea que ad curā populi pertinēt quo ad illa cēsetur esse nō exēptus:sicut nec populus cui ser t.Secus ergo videt̄ quo ad illa que non tangūt curā populi fit alibi confederatio cū vni verne:alij testō res legant̄. Naꝫ rna ⁊ testator cōicabūt legatarij inter se:vt sic postꝙ vnꝰ par ipat de natura duoꝝ vterq; dꝫ cedere sub eadē conditione cu s sunt dn̄i quibus est cōis.ad hoc.l.seruis vrbanis.§.legata s.ff.de lega.iij.In eo vero quod est indiuisibile cederet illud ixtū ex duobus simplicibus diuersam naturā habentibus di iori.vt.c.ꝙto.⁊ quod ibi dixi de iudi.facit quod dixi.s̄.eo.li. iurep.c.j.ad fi. ¶Quarto no.ꝙ exēptio ecclesie simpliciter cta includit ipsius ecclesie clericos ⁊ ꝑsonas.nō aūt populum Bene igitur dixit Inno.in.c.recipimꝰ.s̄.eo.ꝙ ꝑ exemptionem clesie nulla iura in parochianos perdit ep̄s.dabit ergo peni ntias publicas:crismabit ⁊ cetera iura ep̄alia ad vtrāq; legeꝫ ectātia exercebit.s̄.eo.cū olim ꝓpter.de sepul.in nostra. Nec irū ꝓm Host.si in priuilegio magis includunt̄ clerici ꝙ laici: illi plus ecclesie sint cōnexi.vnde etiā noīe ecclesie cōtinētur. .c.cū olim.ver.⁊ ꝙ nō liceret per exemptionē.ergo ecclesie con essum nihil iuris accrescit vel decrescit quo ad populū ep̄o:vel lteri qui habebat ius in populo quo ad administrationē sp̄ūa um.Ex quo sequit̄ ꝙ ipsis soluent̄ decime sicut prius ꝓm Jo. nd.qui circa hoc opponit de simili sn̄ia.nam si per sn̄iam adiu catur vel aufert̄ ius ep̄ale ⁊ omne ius cōpetens in ecclesijs ve t in sn̄ia tam in clericis ꝙ laicis.vt.s̄.de offi.ordi. cōquerente go ita deberet dici in priuilegio exēptionis simpliciter indul vt includat clericos ⁊ laicos talis ecclesie. Rn̄det ꝙ in iudi videt̄ omne ius deducere nisi expresse agatur in ꝯ̄riū de cau poss.cū ecclesia.de iudic.solemus.Sed in priuilegijs non sic o.porro.sunt enim restringenda q: cū alterius preiudicio cō

4 untur vt dixi.s̄.in.ij.notabili. ¶†Quinto no.ꝙ exēptio fa de canonicis non includit clericos.Sed ꝯ̄ exemptio clerico n includit canonicos.⁊ sic latius ptꝫ verbū clerici ꝙ verbum onici.facit ad.q.si impetretur beneficiū consuetū canonicis gnari non includit illud quod cōsueuit alijs clericis.de quo vt.s̄.de preben.c.si.alibi post Host.dicit Jo.an.ꝙ canonicꝰ itur a canone:⁊ canon idē est ꝙ regula que est norma recte vi di.iij.dist.canon.⁊.c.regula.⁊ canon dicit ꝙ oēs qui sacris. st ecclesiasticis ordinibus mancipant̄ canonicis regulis te tur astricti.xxiij.dist.ꝙ ꝙ.ergo quilibet canonice institutus est dici canonicus.ita not.s̄.eo.lib.de ele.c.j.in nouel.super verbo canonicis.Ex quo dicto ptꝫ ꝙ hic talis lata interpreta tio cessat ꝓpter strictam interpretationē fiendam in priuilegijs exemptionū.vt dictū est.s̄.proxi.not. ¶Querit Jo.and.in no uel.de questione Joā.de deo lib.iiij.q.vij.de debitore qui facto testō ⁊ filia instituta factus est cōuersus ecclesie illi offerens oīa bona sua saluo testō predicto:an creditor cui ipsiꝰ bona fuerant obligata ex mutuo agere debeat ꝯ̄ eum:vel ꝯ̄ ecclesiam:vel ꝯ̄ fi liam.⁊ primo arguit ꝙ cōuersus ipse dꝫ conueniri q: actio ꝑso nalis personam sequitur ⁊ ab ea separari nō pōt.vt.s̄.vt lite nō contest.qui.ad fi.⁊.c.tue.⁊.ff.pro socio.l.iij.Itē certi sunt modi quibus tollitur obligatio.vt insti.qui.mo.tol.obli.ꝑ totū.ꝯuer sio aūt inter illos non numeratur.ergo ⁊c.vt.l.obligationū fere de actio.⁊ oblig.⁊.l.pater furioso.de his qui sunt sui vel alie.iu ris.⁊ confirmat̄ hic q: tales conuersiones fiunt solū ex consue tudine in ecclesijs secularibꝰ.nec est dare rationeꝫ quare nō po tuit iste cōueniri cū potuit ꝯ̄here matrimoniū.ij.q.j.vt lex.Se cundo arguit ꝙ filia dꝫ conueniri cū sit heres ⁊ ipse per conuer sionem fingatur mortuus.xix.q.iij.q: ingredientibꝰ.Tertio ꝓ bat ꝙ ecclesia que sentit emolumentū:q: decetero querit sibi.er go sentiat ⁊ onus.vt in regula qui sentit.cū ꝯcor.Soluendo di xit ꝙ ꝑsona cōuenienda sit q: ꝑsonalis est actio.vt.s̄.dictuꝫ est executio vero fiet in bonis penes quēcunq; sint ꝓpter hypothe cam.de qua.xvj.q.iij.§.prescriptionū.in prin.q: res transit cuꝫ onere suo.c.ex literis.de pign.cū concor.⁊ dixit ꝙ qui sentit cō trariū pecus est.⁊ subdit Jo.an.ꝙ per hāc decre.conuenietur vt exemptus si ecclesia est exempta.Aduerte q: si illa oblatio ⁊ cō uersio facta in aliqua ecclesia approbat̄ solum de consuetudine opꝫ ad similia recurrere ⁊ videre quid operet̄ ista cōuersio quo ad translationē iuriū ⁊ persone ipsius oblati.⁊ certe si obtulit se ⁊ sua vt traditur in ista forma in cle.j.in fi.de deci.tunc videtur posse iste equiparari arrogato q: transit per hoc in ptāteꝫ eccle sie sicut transit arrogatus:⁊ tunc predicta decisio non videt̄ bo na:q: suscipere actionē ⁊ mouere spectat ad ecclesiā in qua tran seunt actiones ⁊ iura.⁊ etiaꝫ possessiones.vt.l.si adoptauero.ff. de precario.⁊ de adop.l.si pater.⁊.l.onera.Sicut in fiscuꝫ tran seunt onera illius cuius bona publicata sunt ⁊ in monasterium actiones ⁊ iura ingredientis.vt.l.si tutorē.C.ad.l.iul.de iu.⁊ au ten.ingressi.C.de sacrosan.eccle.⁊ quod no.in.c.in presentia.de proba.Unde ꝙ iste debeat suscipere iudiciū suꝑ iuribꝰ iaꝫ trā slatis in alterū nō videt̄ bene dictū.Similiter credo ꝙ nec filia viuo patre naturaliter teneat̄ iudiciū suscipere q: talis mors fi cta nō sufficit ad aditionē hereditatis.facit quod nota.in.l.j.ff. de testa.Si vero oblata sint bona ⁊ nō ꝑsona.tūc posset substā tiari iudiciū presupposita ꝑsone habilitate etiā in bonis.arg.l. prima.§.si heres.ad trebel.⁊ tūc in eo qd̄ subdit ꝙ executio sen tētie fiet in bonis ab alio possessis nō credo si ad hoc ꝯ̄ eos non fuit actū.sn̄ia enim lata ꝯ̄ debitorem in personali nō sufficit ad executionē hypothecarie actionis ꝯ̄ tertiū possessorem ꝯ̄ quem nouo iudicio est opus:sicut ꝯ̄ fideiussorem ex ꝯ̄ctu.vt.j.eo.li.de iniur.c.vno.facit autē.hoc si debitor.C.de pigno.

1 ☞Exemptio plena per quatuordecim modos designatur

2 Solutio census est signum subiectionis.

SI papam. Primo distinguens inter verba narratiua et assertiua posuit sex formas verboꝝ que assertiue prolata sapiūt exēptio nem.⁊ de vltimis quatuor rationē subdit. scd̄a ibi:et est.idem ponit alias octo.⁊ sic quatuordecim.vsq; ad. §.non sic ibi ponit tres formas ꝑ quas nō datur exemptio.vsq; ibi:licet. vbi de formis alijs protestatur:⁊ q: materiam huius.c.prosecu tus sum plene in cle.literis.de proba.facilius hoc trāsibo. No. in prin.que dicantur verba narratiua in dispositione. dicuntur enim illa que non proferunt̄ principaliter super eodem quo agi tur:sed incidenter:pone exemplū in.l.ex his verbis.C.de testa. mili.pone etiā exemplū de no.in.l.cū aliquis.C.de iure delibe. ⁊ ex his que no.Inno.in.c.cū in iure.de offi.deleg.⁊ ex his infe ras qd̄ falsitas in talibus verbis narratiuis non vitiat disposi tionē.quod dicvt no.Jo.an.post Inno.de here.c.fraternitatis ⁊ per Bar.in.l.eos.ff.de fal.⁊ hinc est ꝙ narratio in qua erratū est in noībus possessionū abradi solet in literis apostolicis.s̄.de fide instru.ex literis.quod intellige vt ibi no.in nouel.super ver bo priuilegia.Rōnem ꝓm Jo.mo.q: natura narratoꝝ est ꝙ ꝓ bentur ⁊ non probent.Et ꝑ ista refert hic in nouella ꝙ lꝫ tabel lio multa narret in instrumento et subscribat: talis subscriptio non refert̄:neq; includit narrata:sed illa solū que illo die ⁊ loco gesta sunt.⁊ hoc est dictū Inno.in.c.qm̄ ꝯ̄.s̄.de proba.Unde si dicatur in sn̄ia oblato libello:iurato de calūnia:lite conte.rece ptis testibus:datis terminis ⁊c.ista verba nō faciunt fidē de ta libus actis:de quo dixi in dicta cle.literis.⁊ per Bar.in.l.scien dum.de verbo.obliga.hinc est etiam qd̄ si tabellio hic in studio meo existens narraret in instrumento quomodo vendidi ⁊ tradā

di. T. fundū sitū in districtu Bono. ⁊ castro sancti. P. non per hoc probat᷑ traditio possessiōis fundi: q᷑ nō fuit possibilis propter loci distantiā. operant᷑ tñ illa verba ꝙ. T. possit illā ꝓpria autoritate apprehēdere. quod nō posset al's. vt. l. si ex stipulato. ff. de acqui. pos. ⁊ hoc nō. Bar. in. l. predia. eo. tit. facit quod notat Cy. in. l. minus instructus. C. de acq̄. pos. ⁊ vide quod notat Bar. in. l. si stipulatus. §. grisogonus. de verb. obli. ⁊. l. post dotem. ff. solu. matri. p. d. Bal. subdit hic in nouel. post Archi. ꝙ si papa sic dicat. eximim⁹ oēs vestras ecclesias q̄ per vos sumpserunt regulā Augustini quas hīs duximus vocabulis exprimēdas: narratiua dicunt᷑ illa verba. arg. iij. q. vj. hic quippe. ⁊ ideo ex ecclesijs sic expressis nulla ꝓbatur exempta: nisi probetur ꝑ eos ꝙ assumpserint regulā Augustini. ⁊ dicit hoc fuisse dictum Inno. in quadā sua adiectione in. c. inter dilectos. de fide instr. ante fi. super verbo alia. ¶ † Scđo no. xiiij. modos ꝑ quos plena exemptio designat᷑. inter alios no. modum in ver. similiter. ꝙ recepti in proprios et speciales subiectos censent᷑ exempti. Et aduerte q᷑ hic ponunt᷑ ista duo verba. proprios ⁊ speciales. putat tñ Jo. an. qđ idē iuris sit si alterū exprimat᷑. Nā verū ꝓpriū ꝰm philosophū est illud quod soli inest. vnde ꝓprij subiecti pape sunt qui soli pape subsunt ꝰm eū. facit quod no. ff. de procu. l. theopōpus. §. si is qui. ibi cuz iudicatur rem meā esse: videt᷑ illi⁹ non esse. ⁊ collige ꝙ papa pōt ius vnius tollere ⁊ sibi applicare loquit᷑ tñ ille tex. in rebus ecclesiarum in quas plenissimā potestatem hz papa ita ꝙ alij sunt administratores ⁊ vocati in partem sollicitudinis. de presum. mandata. ⁊. c. ij. ꝰ. eo. lib. de prebē. Res autē alias priuatoꝝ an possit sine cā: vel cū cā auferre. dic vt no. imperator. C. de quadri. prescri. l. bene a zenone. ¶ Tertio no. id ad quod allegat᷑ istud. c. s. ꝙ verba debent aliq̄d opari legiste alle. l. si qñ. ff. de leg. j. vt autē dispositio salua sit trahunt᷑ ad improprium intellectum si non possunt proprie intelligi. no. in. c. intelligentia. de verb. sig. ¶ Quarto no. in versi. hīs enim ꝙ licet verba que faciunt mentionē de annuo censu cum clausula ad iudiciū libertatis percepte denotent plenariā libertatem tñ si sequantur post certum articulū libertatis ad illum solū restringuntur. Bene ergo dicit glo. si quod vnum ⁊ idem nomē diuersificatur ratione adiuncti: supple ⁊ ꝰm materiā subiectaz de qua loquimur: sic precedentia minuunt significatū sequentium ff. de vino tri. ⁊ oleo leg. l. fi. §. cui dulcia. ¶ † Quinto no. ꝙ solutio census est signum subiectionis. vtrum autē ad probanduz subiectionem sufficiat solutio census. dic vt nota. in. c. peruenit de censi. ⁊. l. cū de in rem verso. ff. de vsur. ⁊. l. si certis annis. C. de pac. per Cy. ⁊ alios.

1 ☞ Priuilegium cum certa moderatione concessum quo ad personas etiam al's a iure prohibitas non extenditur

2 Priuilegium concessum alicui super auditione diuinorum extēditur ad familiares domesticos

Licet vobis. Diuisio patet: q᷑ sunt quatuor dicta p. §. diuisa diffinientia totidem dubia circa priuilegiū de celebrando tpe interdicti. primo decidit an vigore priuilegij possit admittere aliunde venientes. ⁊ dicit ꝙ nō. scđo an familiares domesticos. et circa hoc distinguit inter cōcessionē factā collegio vel ꝑsone singulari. tertio an possit admittere eos q̇ dederūt cām interdicto. ⁊ dicit ꝙ nō. ¶ No. ꝙ qñq3 ex priuilegio certis cōcedit᷑ celebrare tpe interdicti cū moderamine. de quo in tex. ⁊ intellige interdicti gñalis. de quo de verb. sig. cū in partibus. Itē qđ dicit clausis ianuis. intellige clausas ita ꝙ ibi foramina nō faciāt ꝑ fenestras. vt in cle. j. de sen. excō. ¶ † Scđo no. ꝙ priuilegiū cū certa moderatione cōcessum quo ad personas etiā al's a iure prohibitas non extendit᷑. aliunde enim venientes non debēt admitti ad diuina tpe generalis interdicti. vt in glo. ij. licet ergo priuilegium cōcedatur certis ꝙ celebrare possint dicto tpe exclusis excōicatis ⁊ interdictis hoc ⁊c. per istam exceptionē non videt᷑ ꝑmissum ꝙ alij prohibiti admittant᷑. Ratio reddit᷑ in glo. ⁊ in nouel. vbi dicit post Jo. mona. ꝙ per ista priuilegia dirūpitur neruus ecclesiastice discipline que iubet interdicta seruari. de ꝯsuetu. cū inter vos. vnde hoc casu improba sit consuetudo vt ibi. merito priuilegiū circa hoc datū stricte est interpretandum. Ego dico ꝙ licet exceptio firmet regulam in non exceptuatis: nō tamen eam dilatat vt faciat sub ea comprehēdi que de sui natura non cōprehendūtur. vt. l. generalis. §. vxori. ff. de vsufru. lega. et ibi ꝑ Bar. hoc declara vt dixi. ꝰ. q᷑ illa executio excōicatis ⁊ interdictis non ampliat concessionē ad alias personas tpe interdicti ꝓhibitas audire diuina in loco interdicto. vt sunt aliunde venientes. de quibus papa concedendo priuilegiū non videtur intellexisse: q᷑ persone extrinsece non veniunt in dispositiōe sed ille cū quibus loquimur. vt. l. si stipulatus. §. grisogonus. de verbo. oblig. ¶ † Tertio no. in. §. cū non ꝙ priuilegiū cōcessum alicui super auditione diuinoꝝ extenditur ad familiares domesticos. Circa hoc dicit Archi. ꝙ est multiplex genus familie. Nā quedam est familia que est perpetua ⁊ religiosa. vt puta cōuersi ⁊ consimiles. ⁊ de tali loquitur. ꝰ. de arb. cū olim. de tali nō credit hanc literam in ver. non sic intelligendam. immo credit tales gaudeant priuilegio collegij vel conuentus postq̄ cū alijs similem vitam ducunt. ⁊ ne vna ⁊ eadē res ⁊c. de sta. mo. recolentes ⁊. xij. q. ij. cognouimus. Est alia familia mercennaria ⁊ profana. ⁊ de tali intelligitur. ff. de publi. l. j. §. familie. ⁊ de vi ⁊ vi arma. j. §. familie. ⁊. ꝰ. de testi. in literis. ⁊ de tali familia dz intelligi hoc c. vt non includat eos priuilegiū concessum collegio vel conuentui sed concessum singulari persone an tales iucludat dubito: q᷑ licet vxor ⁊ filij sint domestici non tñ familiares. opz ergo qđ iste due q̄litates familiaritat᷑ ⁊ domesticitat᷑ ꝯiungātur vt sic participent de isto priuilegio in. §. cū vero. Quedā est familia nō perpetua. videlicet mercennaria: sicut clerici ⁊ religiosi cum papa ⁊ cardinalibus cōmorantes. vel cū alijs personis familiares domestici cōmorantes in domo. ⁊ isti possunt appellari familiares domestici ex eo ꝙ in eorū domibus cōmorantur quasi in domo stantes. ⁊ isti habent priuilegiū de quo in. §. cū vero. priuilegiū enim singularibus personis cōcessum ad istos domesticos commorantes in domo extenditur: sicut ⁊ ille cui conceditur habitatio pōt habitare cū coniuge: liberis: libertis: ⁊ hospitibus. si stipulor per te non fieri quomin⁹ illa domo vti mihi liceat sicut rem meam prohibeas cōmittitur stipulatio. vt. l. ij. §. j. cuz. l. q. de vsu ⁊ habi. ⁊. l. si stipulatus fuero per te non fieri. de verb. ob. tam late. tñ familiaritatem domesticaz non intelligo quo ad casum huius. c. vt ptz ex predictis ⁊ ex principio. c. ibi aliunde venientes ⁊c. licet isti sint dicendi hospites. ¶ Aduerte etiā quia tunc familiares domestici participant de isto priuilegio quādo sunt cum dño suo. vt hic dicit tex. ad celebrandum cum ea ⁊ celebrandū sibi ⁊c. Ex quo infert Jo. an. ꝙ in absentia dñi tales familiares sibi inuicem celebrare non possent. ⁊ vide quod dixi in c. autoritate. ꝰ. eo. ⁊. c. ne aliqui. vide etiā oīno quod dixi. ꝰ. in salutatione huius libri in. iiij. nota. ver. sed nunquid familiare. ¶ Quarto no. in. §. huiusmodi. ꝙ iuris siue hoīs beneficiū concessum collegio nō includit illos qui culpā dolum vel fraudem cōmiserunt in perpetratione delicti cuius cā pena erat imposita. de talibus enim delinquentibus non videt᷑ cogitatū. ad hoc facit. l. iiij. §. fi. ff. de condi. ob tur. cām. vbi premiū pollicitū indicanti furem non debetur furi vel furis socio indicantib⁹ seipsos ad hoc. l. ij. §. fi. ff. si quis cautio. vbi impedimentum excusat si fuerit procuratū vel affectatū. Sic licet exceptio inimicicie contra testem prosit. non tñ prodest ei qui mediate hanc inimiciciā procurauit. puta q᷑ dedit alapam testi vt sic euz repellat postea a testimonio. non enim oīno iste testis repellitur: sz ita demum si iudici videat᷑. vt no. Bar. in. l. j. §. lucius titius famā. de leg. ⁊ infra de sen. exc. c. alma. §. illis etiā. vbi iuris beneficiū interdicti relaxationē certis tpibus nō cōplectitur culpabiles ⁊ dolosos de quibus hic in tex. ⁊ quod no. in. d. l. ij. §. fi. ⁊ faciūt ista ad questionē ꝙ premiū quod datur a statuto capienti bannitū nō debetur bannito capienti aliū bannitū. ar. ꝰ. ff. ad sille. l. si quis in graui. §. hoc quoq3.

1 ☞ Episcopi quandoq3 ex causa habent necesse se a suis ecclesijs absentare.

2 Episcopi an possint concedere licentiam deferendi altare

Quoniam epi eorū. Premittit cōcessiōis ꝯ scđo ꝯcedit epīs priuilegiū altaris viatici. † N. ꝙ qñq3 ex cā epī habēt necesse se a suis ecclesijs absentare. sine cā vero nō debent abesse. facit. vij. c. peruenit. ⁊. c. ⁊ tpis. ⁊. xxiij. q. iiij. sicut. ver. ipse vero. nec excusaret consuetudo. vt ibi patet. ⁊ de consec. dist. iij. epīs. vbi de hoc. Que aūt pōt esse iusta cā dicit in nouel. qñ pro negocijs ecclesie proficiscitur vel ad requisitionē nō solū ecclesiasticoꝝ. sz etiā regū si regalia teneāt. de quo de appell. cū parati. in glos. ij. vide extraua. Jo. pape. xxij. etiā que incipit et si deceat vbi prohibetur quilibet presul sine sui superioris licētia nisi pro negocijs ecclesie sibi cōmisse extra suam diocesim pernoctare ꝰm Lap. ¶ Secundo no. ꝙ epīs concedit᷑ in priuilegiū vt si nequeūt in ecclesijs celebrare vel facere celebrari celebrent alibi q̄ in ecclesijs. de conse. dist. j. c. j. in fi. ⁊. c. sicut. ⁊. c. quicūq3. ⁊ vide ea. dist. cōcedimus vbi de tabula altaris dicitur que idem est ꝙ altare portabile sicut ⁊ baptismus in ecclesijs dandus est. vt in cle. j. de bap. ¶ Tertio no. ꝙ isto priuilegio debēt vti epī in locis al's nō ꝓhibitis. quelibet enim cōcessio est intelligenda ⁊ referenda ad iuris communis obseruantiā q̄tum pōt. vt. l. si qñ. C. de inoffi. testa. dū tamen aliquid operetur vltra ius cōe. vnde in casu huius. c. operabitur ꝙ sine licentia diocesani ꝑ cuius dioces. transitū facit. iste epīs poterit celebrare: al's nihil sibi cōferret si licentiā requirere teneret᷑. Nā tunc sine illo priuilegio hoc posset. vt. c. in hīs. ꝰ.

¶ Opponitur

¶Opponitur ⁊ videt̃ ꝙ ista decre. sit sup̄flua ꝑ.c. ꝙ cū non nul lis.§.eo. Sol. istius.c. latior est ꝓuisio ꝙ̃ illius: in pluribꝰ. ⁊ pri mo q: ibi nō dicebat̃ ꝙ faceret celebrari. scđo q: lꝫ posset celebra re: in alijs tñ poterāt ꝓhiberi ꝑ diocesanos qđ modo nō possent ꝑ istud.c. Item ibi dicebat̃ ꝙ qñq3 poterāt celebrare: hic pꝫ eos posse hoc singulis diebꝰ. ¶†Quero vtrū istam licentiā deferē di altare ⁊ viaticū possunt ep̄i alijs cōcedere sicut ista cōstitutio hic cōcedit ep̄is: videt̃ ꝙ nō postꝙ̃ ius cōe ex priuilegio hoc cō cedit. Ueritas est ꝙ hoc pōt in sua diocesi. facit qđ no. Jo. and. de censi.c.fi. ⁊ no. in Spe. ti.ij.§. nec de ep̄oꝝ. ver.cxx. Non obst. ⁊ ꝑall.c. in his. q: loquunt̃ de priuilegio gñali in toto orbe: qđ solus papa cōcedit. Secus in speciali certe dioces. q: tenet̃ ep̄s hoc pōt. ⁊ ita scripsi post Jo. an. in. d.c. in his.

¶De iniurijs ⁊ damno dato. Rubrica.

1 ¶Pignorationes vulgariter ꝓappellant̃ represalie.
2 Represalie sunt cōtra naturalē equitatem.
3 Represalie cōcesse simpl'r non cōceduntur ad clericos.
4 Represalie an possint cōcedi cōtra ambasiatores.
5 Debitore principali condēnato an videatur cōdemnatus eius fideiussor.

ETsi pignorationes. Prio ponit ꝓhibitionis cām. scđo ibi vt tñ prohibitionē tertio ibi autem cū moderati tp̄is ad iūctiōe infligit penā. ¶†No. ꝙ pignorationes vul gariter appellant̃ represalie ⁊ ille cōis vsus loquendi plus debet ꝯsiderari ꝙ̃ ꝓpria verb. ꝫ. vt in iuribꝰ alle. in glo. iij. ⁊ l. libroꝝ.§. ꝙ tñ casus. ff. de le. iij. vide ꝑ Bart. in. l. labeo. ff. de supel. lega. vbi tangit de triplici vsu cōi loquēdi. Item de cōi vsu intelligēdi ⁊ de cōi vsu vtendi. Ad hoc aūt vt iste cōis vsus cōstituat̃ ita ꝙ debeat attendi quā tū tp̄e vsus requirit̃ dicit ꝙ. x. annoꝝ q: vsus sit ꝑ cursum longi tp̄is. vt. l. de q̇bus. ff. de legi. ⁊ l. ꝯsuetudinis. C. q̄ sit lon. consue. Qualiter aūt testes debeāt deponere de isto cōi vsu vt ꝯcludāt an debeāt exprimere ꝑsonas q̄ ita vse sunt ⁊ a quot vidisse de ponant talē vsum: ibi plene ꝑ eum vide in quolibet predictorum. ¶†Scđo no. ꝙ represalie sunt cōtra naturalē equitatē q: vnꝰ pro alio pregrauat̃ ꝯ̄ illud ezechielis. xviij. aīa q̄ peccauerit ipsa morial̃. ⁊ filius non portabit iniquitatē patris sup̄ quo vide in c. non debet aliq̄s in primo ⁊ scđo articulo. in mercuri. Pro par te cōtraria ꝙ in foro cōscientie teneat̃ restituere q̇ ꝓpter repre salias ꝯsecutus est debitū ab alio ꝙ̃ a suo debitore. In casu tñ sunt licite cōtra certas ꝑsonas ⁊ vniuersitates q̄ requisite iusti tiam nō ministrāt ⁊ cōtra sibi fauentes. ꝯtra singulares aūt per sonas q̄ nō deliquerūt nunꝙ̃ sunt licite. qđ dic. vt. l. plenꝰ ad fi. j. ꝑ Bar. plenissime in tractatu suo represaliarū in. j. q. ⁊ seq. ⁊. soluēdo. q. ꝑdictā. dicit post Jac. de bel. vbi ꝓ iustitia potest ad superiorē haberi recursus nō est locus represalijs. vt in autē. differ. iudi.§. j. ⁊. ij. ⁊ in aut̃. de questore.§. si vero alias cōcedi possunt ⁊ reipublice ꝓpter iniuriā sibi factā ⁊ ꝓpter eandē cām priuate ꝑsone. vt.c. dñs. xxiij. q. ij. vbi gens vel ciuitas plecten da est: q̄ vindicare negligit qđ a suis est improbe factū. ⁊ lꝫ hoc malefactū sit purgare insidijs fortius per viā represaliaꝝ: tūc so lum cōtra delinquētes. puta cōtra magistratus officiales ⁊ cōsi liarios iustitiā denegātes. j. eo. li. de sen. exc. romana in fi. ⁊. ff. de dolo. vbi de hoc. Item cōtra vniuersitatē iustitiā denegantē. ff. q metus cā. l. metū.§. aīaduertendū. ⁊. l. aliud.§. refert̃. ff. de re. iur. ⁊ cōtra subditos ꝑbentes auxiliū dño ad iniustitiā. j. eo. lib. de sen. si snīa.§. j. ⁊. C. de hereti. autē. si vero dñs ⁊ cōtra principa lem debitorē ⁊ euꝫ q̇ res detinet. ff. de his q̄ in frau. credito. l. ait pretor.§. si debitorē. sed in ꝑsonas ꝯcedi possunt. Cū em̄ iustitiā denegantes habeant̃ ꝓ ꝯdemnatis. qđ pꝫ q: eis pōt indici bel lum ⁊ eoꝝ res apprehendi. vt. d.c. dñs. ⁊. ff. de rei vendi. in. l. qui restituere. ff. ne vis fi. e. l. si quis missus in prin. ⁊ ꝯdemnatus ca pi in carcerem detrudi pōt. C. qui bo. cede. pos. l. j. ⁊ idem in de bitore qui patrimoniū dispergit vt creditor ad suū debitum per uenire non pōt. vt. ff. de his que in frau. credi. l. fi.§. vl. ergo hoc casu ꝑsone etiā capi poterūt: dicit aūt nullo casu modo represa lias ꝯcedi posse ꝯ̄ ꝑsonas singulares que nō deliquerūt cū ꝓ de licto vniuersitatis vel dñi non tenent̃ singulares ꝑsone. ar. eoruꝫ que no. Inn. in.c. graue de sen. excō. ⁊ de resti. spo. olim el. ij. ⁊ ita dicit Jo. an. in. d.c. nō debet aliquis. Sed aduerte ad hoc vlti mum eius dictū q: de facto nō seruatur. nā etiā singulares qui nō deliquerūt propter represalias capiuntur nec ꝑdicta distinctio ꝑsonarū delinquentiū in neganda iustitia a non delinquenti bus adhibet̃. ⁊ ideo in hoc meliꝰ sentit Bar. in tractatu suo re presaliaꝝ. q. j. dixit em̄ ꝙ ius ꝯcedēdi rep̄salias nō vr̃ iure ciuili ⁊ canonico introductū: sꝫ magis iure diuino: vt. d.c. dñs. ⁊ ď iu

regentium qđ permittit licita bella vt. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iure. bellum autē est licitum ex predicta cā scꝫ ob tutelam vnius ciuis: sicut ob tutelā rerum suarū vbi superioris copia nō habet̃ qui iustitiam faciat: vt. l. si alius.§. plenissime. ff. ꝙ vi aut clam. et l. nullus. C. de iude. ⁊ probat̃ apertius vbi alia remedia cessant contra debitoreꝫ possunt capi hoīes liberi in quibus ius habet debitor. vtputa liberti. Casus est no. in. l. pro herede.§. si qui tñ ⁊ ibi no. in. fi. glo. ff. de acqui. here. Sed ciuitas vel dñs iustitiaꝫ facere negligens est debitor iustitiam postulanti. ergo oēs ho mines subditi illi ciuitati dño vel populo poterūt capi puta ꝓ pter delictum dñi negligentis facere iustitiaꝫ potest indici bel lum contra totam terram ⁊ omnes gentes que subsunt sibi: vt in aut̃. si vero dñs. C. de here. Et sic concluditur represalias esse li citas ex causis legitimis. ita dicit ibi. Ex cuius dictis pꝫ ꝙ in distincte ꝯtra omnes subiectos populo vel dño nō faciēti iusti tiam licite conceduntur represalie qñ scꝫ ad superiorem nō po test contra talem denegantem hic iustitiam haberi recursus si ue copia. Sed tunc quero quomodo hoc intelligatur scꝫ ꝙ non potest haberi copia superioris. Non em̄ vere hoc posset contin gere: q: in defectū secularis aditur ecclesiasticus ⁊ etiaꝫ impera tor si inferiores negligunt: vt.c. licet ex suscepto cum ibi not. de foro compe. Solu. dicit Bal. in. d. tractatu in. ij. q. ad fi. ꝙ quā doq3 non potest haberi copia superioris neq3 de iure: neq3 de fa cto: q: non est: ⁊ tunc est clarum ⁊ habet prealleg.c. dominꝰ. xxiij q. ij. locum. ⁊ quod not. in. d. l. nullus. ⁊.§. plenissime. cum sua gl. Quandoq3 potest haberi copia de iure: ⁊ non de facto. Exem plum imperator est modo in Alemania: ⁊ de iure est superior: tamen in partibus istis de facto ei non paretur: vel pone ꝙ est rector in marchia cui ꝓpter occupationem tyrannorum simili ter non paret̃. ⁊ tunc idē ꝙ qñ de superiori copia nō pōt haberi de iure. Nā modicū est snīas ferre ⁊ exequi nō posse. vt. l. ij. ff. de orig. iur. ⁊.c. vbi periculum.§. preterea. s. eo. lib. de elect. Qñq3 pōt haberi copia de facto: sed nō de iure: vt qñ aliquis tyrānus occupauit ciuitatē: ⁊ tunc aut sua autoritate occupauit ⁊ nō ha betur pro superiore. ⁊ nō valeret qđ fieret ab eo. vt. l. sancimꝰ. C. de sacrosanc. eccle. aut fuit electus ab habentibus ptātem forte per vim vel metum. ⁊ tunc si hoc nō est notoriū videlicet ꝙ facit ꝓpter cōem errorem. vt. l. barbarius. de offi. preto. ⁊ sic censetur haberi tunc copia superioris. Aut est notoriū de vi ⁊ metu ⁊ nō valet. de hoc per Inno. in.c. nihil. de elec. Qñq3 copia sup̄ioris haberi pōt de iure ⁊ de facto. sed habere nō expedit: q: plus ex pēderet ꝙ̃ illud de quo extendit̃ vel forte passus iniuriā est pau per. tunc putat nō esse necesse adire superiorem. immo procedē dum est ac si superioris copia nō haberet̃. vt ar. l. si seruus. ff. de pig. act. ⁊ ita dicit ibi vbi in alijs questionibus plene tractat an talia debent concurrere vt represalie cōcedant̃. ⁊ quo ordine re presalie ꝯcedant̃. dic vt ibi. hoc non prosequor q: longum esset.
3 ¶†Tertio no. ꝙ represalie concesse simpliciter nō ꝯceduntur ad clericos vel eoꝝ bona. ideo q: expressa concessio nō valeret. ideo generalis nō cōprehendit que in specie prohibent̃. vt. j. e. lib. de reg. iur. in generali. vbi de ista materia. d. Bart. in. d. tra ctatu. vj. q. ꝓsequit̃ ꝯ̄ quos represalie ꝯcedant̃ expresse. Et pri mo an ꝯ̄ rectoreꝫ ciuitatis forensem. Scđo an ꝯ̄ officiales dicti ptātis. Tertio an ꝯ̄ cōsules vel priores ciuitatis iustitiā dene gantes. Quarto an ꝯ̄ singulares hoīes qui nihil habent agere in regimine ciuitatis. Quinto an possint ꝯcedi ꝯ̄ hoīes terraꝝ subditarū quo ad quedā lꝫ non quo ad oīa. de quibꝰ oībꝰ dic vt in. d. vj. q. ⁊ hic prosequor aliud magis in practica vtile: qñ scili cet simpliciter concedunt̃ ꝯ̄ quos exercent̃. Tex. hic dicit ꝙ nō ꝯ̄ clericos vel eorū bona. Circa quos querit an hoc priuilegio gaudebunt clerici ꝯiugati. dicit ꝙ nō. vt.c. j. s. eo. lib. de cleri. cō iuga. Sed quid si vnus ep̄s nō facit iustitiā de clericis suis ⁊ ad superiorē nō pōt haberi recursus: q: forte ille ep̄s est tyrannus vel scismaticus. vtrū ꝯ̄ clericos illius ep̄i poterūt represalie cō cedi ⁊ exerceri. videt̃ ꝙ sic. Non obst. istud.c. q: loquit̃ qñ cōce dunt̃ propter delictū laicoꝝ. subdit tñ in hoc standū canonistis Jo. an. in nouel. dicit post Gar. ⁊ Archi. ep̄m nō posse ꝯcedere vt clericus pro clerico pignoret̃. Guil. hꝫ hoc pro dubio. Ego credo qđ ꝓpter identitatē rōnis idē iuris sit de clericis inter se qđ de laicis. vt ibi laicis licite ꝯcedunt̃ ꝭm ꝑdicta. Similiter ⁊ inter clericos quibus licet bellū mouere: ⁊ represalie quodāmo do pro bello licito reputant̃ vt dictū est. s. facit. j. eo. lib. de sent. exc. dilecto. Ulterius ibi querit vtrū represalijs indistincte con cessis ꝯ̄ florentinos poterūt capi municipes ⁊ incole ibidē habi tantes. tenet ꝙ sic si ibi subeūt munera. vt. ff. ad munici. l. j. ibi re cepti in ciuitatem: secus si munera non subeunt. Nam tunc po test ciuitas illum non acceptare: vt. l. fi. de leg. Sed ꝙ quis po test acceptari ⁊ nō acceptare anteꝙ̃ acceptet non dicitur in bo nis nostris. Ita incola anteꝙ̃ acceptetur ad munera non dicit̃ incola ciuitatis. Deinde querit an contra florentinos alibi mo

rantes possunt concedi represalie contra florētinos cōcesse.⁊ videtur ꝙ sic.q꞉ origo non mutatur.vt.l.assumptio ad municipales.Bar.vbi.s̄.ponit multorum opi.⁊ vltimo ponit suaꝫ:⁊ dicit ꝙ florentinus siue de florentia dicitur ille qui tantum est municeps qui subit munera vt dictū est.s̄.Aut ergo quis habitat alibi ⁊ florentie non subit munera nec per se nec ꝑ fratrem vel prēꝫ ⁊ non dicit̄ florentinus proprie:aut ibi subit munera per patreꝫ vel fratrē.⁊ tunc lꝫ alibi moretur florentinus tn̄ est.vt.l.j.ad municipales.⁊.l.sed reprobari.§.amplius.ff.de excu.tuto.⁊ hoc videtur expressum.de agrico.⁊ censi.scimus.in fi.li.xj.Querit vlterius an possint exerceri contra scholares qui sunt de illa ciuitate cōtra quam represalie sunt cōcesse tex.est ꝙ non.in aut̄.habita.C.ne filius pro patre ⁊ hoc verū est siue iam applicuit ad locum studij siue non.⁊ hoc dicit verum non solū in scolaribus sed etiā in eoꝝ nuncijs ⁊ subditis vt in.d.aut̄.habita ibi ⁊ eoꝝ nuncij.ideꝫ dicit de scriptoribus libellis ⁊ oībus qui necessarij sunt in studio vt in constitutione Fed.circa fi.vbi eodem modo cōcedit iurisditionē in scriptoribus ⁊ ī alijs arg.l.scrinearios de testamento milita.C.idem puta in patre qui vadit ad videnduꝫ filium in studio.vt no.ff.de iudi.l.ij.§.id idem in glo. super verbo venerant.Sed qualiter probabit̄ ꝙ sit scolaris vel ꝙ vadit causa studij dicit ꝙ ex q̄litate ꝑsone ⁊ ex q̄litate reꝝ quas defert.vt
4 l.non oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.¶ † Subseq̄uēter q̄rit an cōtra ambasiatores possint represalie cōcedi dicit ꝙ nō.vt in.l.sanctū.ff.de re.diui.⁊ de leg.l.fi.⁊.l.ij.§.fi.ff.de iudi.⁊ hoc verum ꝙ nō possunt capi in ciuitate ad quā sunt destinati nec in illa ꝑ quam transitū faciunt.vt.l.j.§.legatis ⁊ ibi no.in glo.sup verbo destinati:qui autem sint legati probatur per lr̄as legationis vl̄ ambasiate vel alio modo legitimo.vt.l.j.C.de man.prin.ideꝫ dicit de his qui cā testimonij vel alias inuiti trahuntur vel destinati sunt ad aliā ciuitatē.⁊ idem de seruitoribus eorūdē cōtra euntes ad nundinas an represalie extendantur dicit ꝙ non in loco in quo nundine fiunt.vt.l.j.C.de nundi.Sꝫ in loco per quē trāsitum ad eas faciunt si sunt represalie an exercent̄ dicit ꝙ nō vt C.cōia de successio.autē.omnes peregrini ibi libere hospitētur ⁊ glo.hoc tenet in.d.l.ij.§.claudius.Idem dicit illis qui vadūt ad loca vbi sunt indulgentie generales.⁊ idem de seruitoribus ⁊ ministris eorum.¶ Vltimo iuxta p̄dicta tangit an contra eos qui nō possunt in ius vocari.Tenet ꝙ nō si em̄ essent condēnati non possent capi:multominus pro debito vel delicto alioꝝ.Ex quo infert ꝙ si aliquis cōtra cuius ciuitateꝫ ⁊ hoīes sunt hic cōcesse represalie eligeretur hic potestas non posset capi ꝓpter officium.Idem si aliquis duceret vxorem de vna ciuitate ad aliaꝫ faciens nuptias.Idem si aliquis iret ad aliam ciuitatem ad funus consanguinei sui.Ideꝫ si esset furiosus:infans:vl̄ impubes non possēt cōtra eos represalie exerceri.vt.l.ij.⁊.iij.⁊.l.neqꝫ ipuberes.ff.de in ius vocā.Querit Jo.an.ad fi.q.in.d.c.nō debet aliquis an ille cui represalie sunt cōcesse possit personas captas pro represalijs in vinculis detinere.⁊ de rebus sibi satisfacere dicit ꝙ illa concedenda nō sunt sed vt possit personas ⁊ res iudici representare.vt in publico carcere custodiantur ⁊ vt sibi de reb⁹ autoritate iudicis satisfiat:q꞉ non est singulis concedenduꝫ qō magistratibus competit.vt.l.nō est singulis.ff.de reg.iur.Bar.in predicto tractatu.vij.q.principali dicit hoc verū in personis captis vt debeant duci ad iudicem.vt.l.generali.C.de decurio.⁊ no.c.vbi qui decurio.vel artal.l.j.in prin.⁊ in.x.col.de pace firmanda.§.j.nisi dicatur in cocessione ꝙ possit in suo priuato carcere detinere in rebus vero dicit ꝙ cum represalijs capiūtur vt ex cā iudicis.vnde nō est dubiū ꝙ res debet remanere penes capienteꝫ.vt.l.⁊ si is cui.§.si legatoꝝ.ff.vt in pos.leg.⁊ per hoc nō est necesse plus adire iudicē:sed sufficit prima ꝯcessio.ita ibi dicit et subdit qualiter vendantur vel estiment̄:vt sibi remaneant ⁊ an possint exerceri die feriata dic vt ibi:de his ⁊ multis alijs super illa materia p̄dicta rettli vt scias plures alias esse ꝑsonas
5 q̄ꝫ clericos cōtra quas nō possunt represalie exerceri.¶ † Querit glo.vtrū cōdemnato debitore principali videat̄ condemnatus eius fideiussor:vt sic cōtra eū fieri possit executio sine nouo processu.Rn̄det ꝙ non de fideiussore cōtractus.sed in fideiussore iudicij distinguit inter fideiussoreꝫ de iudicio sisti.⁊ iste ꝑ sententiam liberatur:⁊ fideiussorē.iud.sol.⁊ iste videtur condēnat⁹ ⁊ per cōsequēs cōtra ipsum poterit fieri executio sine nouo processu.⁊ ista est intentio glo.magne.Aduerte in fideiussore ꝯtractus oēs cum ista glo.concordant vt refert Bar.in.l.j.ff.iud.so.in fideiussore de iudi.sol.ibi refert multorum opi.⁊ tandem concludit ꝙ si fideiussor iud.sol.conueniatur ex ista clausula mereatur exeutionem cōtra euꝫ:sn̄ia cōtra principalem lata ꝓbat hoc per.l.fi.C.de vsu.rei iudi.vbi ponitur statim qō verbum significat absqꝫ iudiciario ordine.vt.l.momentanee.C.vnde vi.Itē importat vt non requiratur noua sententia.vt in aut̄.de incest.nu.§.j.col.ij.Preterea confessio facta coram iudice meretur executionem absqꝫ noua sententia.vt.l.j.C.de confes.ibi ⁊ non solu cogetur.⁊.l.iudicem.ff.de iudi.Sed ille qui in iudicio prom iudi.sol.iam est cōfessus se debere illud qō iudicabitur ergo Preterea debitum est liquiduꝫ iudici vt iudici ergo meret̄ executionem:vt.l.ij.C.de exe.rei iudi.Non ob.ꝙ posset habere cutionem aliquam ex persona sua que obstaret actori:vt.l.di bus.§.si quis iurauerit.ff.de iureiu.Nam hic examinabitu illa summaria cognitione que fit tp̄e executiōis:vt.l.a diuo p §.si super rebus.ff.de re iudi.Et sic fideiussor non leditur.N ob.illa regula res inter alios acta ⁊c.q꞉ hoc non est verum i stincte sp̄aliter:q꞉ actum est cum alio te volente.⁊ consentien vt.l.semper de re iudi.Non ob.l.in stipulatione.ff.iud.so.vt per eum.Qui subdit ꝙ si talis fideiussor non conuenitur ex dicta clausula iudi.sol.sed ex clausula de defendendo.l.ex cl sula de dolo malo qōabsit seutit qō idem:q꞉ ille cōmittuntur interesse dicit ꝙ illud interesse confiscabitur in summaria co tione que fit in executione sententie:dic vt ibi.Qui etiam quitur de fideiussore de iudicio sisti qui si stetit vsqꝫ ad senten non est dubium ꝙ est liberatus:vt in illa glo. cum enim sister vsqꝫ ad illud tp̄s impleuerit qō promiserit.vt.l.grece.§.j.de f iuss.non est tractandum de executione sententie:sed si nō imp uit.puta q꞉ non stetit:tunc tenet Bar.in.d.l.j.iudi.sol.ꝙ sen tia contra principaleꝫ mereatur executionem contra ipsum bus concurrentibus.primo ꝙ certa pena sit promissa si non terit iudicio.⁊ sic stipulatio habet certam q̄ꝫtitatem liquidā ꝙ sit appellata certa dies sistendi.⁊ ita loquitur.l.scimus.C fideiuss.Si vero haberet diem limitataꝫ tamen non haberet tam penam:sed cōmittetur ad interesse ad hoc idem dicit:sc mereatur executionem ꝑ ea que dicta sunt.s̄.q꞉ videtur ꝯfes se debere interesse si non steterit ⁊ certificabitur in summari gnitione que adhibetur in executione sn̄ie ꝑ iam dicta.in oīb aūt casibus p̄dictis in quib⁹ dictū est sn̄iam mereri executio ꝯtra fideiussorē intellige si sit talis stipulatio interposita in i cio corā iudice.alias sec⁹.vt.l.ij.C.de exe.rei iudi.⁊.l.minor. an.cui fideicōmissum.ff.de minori.Ratio q꞉ tunc non est liq dum iudici nec videtur cōfessio facta coram iudice.¶ Sed i ta p̄dicta formo.q.notabiles.Pone ꝙ clericus nō subdit⁹ boñ.coram eo fideiussit pro alio clerico ibidē conuento.Qu an sententia cōtra istum lata mereatur executionem cōtra d clericū fideiubentem.videtur ꝙ non:q꞉ expresse nō potuisse ipsum consentire tanq̄ꝫ in iudicem non suū:vt in.c.si diligēti foro compe.ergo nec tacite.puta vt apud acta fideiubendo. contrarium facit qō no.Inn.in.c.dilecti de fo.compe.vbi ta potest in non suum iudicem consentire scꝫ contrahendo.Sꝫ fideiubendo contraxit vt.l.indebitam de condi.inde.et in iu cio quare cōtrahitur.vt.l.iij.§.idem scribit. ff.de peculio. In ista executio contra fideiussorē venit potius ex iuris dispos ne q̄ꝫ ex dispositione iudicis:⁊ in quandā cōsequentiam ꝑ q alr̄ prohibita sunt ꝑmissa:vt.l.j.⁊ ibi no.de aut̄.tu.⁊ qō no.L l.ad comitariensem.C.de custo.⁊ exhi.reo.contrariū sentit L l.j.si quis in ius vo.non ie.Nam non suppositus iurisdition dicis corā quo fideiubet dꝫ renūciare suo priuilegio:vt sic di idoneus vt ibi.Sꝫ hoc nō pōt esse in clerico:vt.d.c.si dilige hoc tn̄ dicit.ff.alle.si fideiussit corā delegato pape.Nā eius v fungit̄ ⁊ sic ꝑinde est ac si fideiussisset corā papa.Nō ob.qrc ptū nō possit extēdi ꝑ ꝓrogationē ad ꝑsonas extraneas:q꞉ v est ꝑ viam ꝓrogationis.sed ꝑ viā accessionis.Nā cui iurisdi ꝯcedit̄ in principali ⁊ in accessorijs:vt est persona necessaria iudiciū:vt satisdet:vt.l.ij.ff.de iurisdi.om.iu.⁊.c.j.⁊.c.p̄terea off.dele.⁊ ita ibi.Cy.in.j.⁊.ij.q.quoddā tn̄ dictū Bart.in.d. iudi.sol.multū vrget qō idem iuris sit si iste clericus extrane fideiussit corā ep̄o Bonoñ.vt scꝫ teneat̄.dicit em̄ ipse ibi ꝙ s lata ꝯtra principalē non meret̄ executionē cōtra fideiussorē: stipulatio qua fideiussor est obligatus iudi.sol.declarata ꝑ tentiā vt est casus in.d.l.fin eum.Ego dico ꝙ illa satidatio f matur autoritate iudiciaria illius iudicis coram quo prestati q꞉ si esset interposita extra iudiciū nō mereretur executioneꝫ: est dictum.s̄.Cum ergo ille Bonoñ.non sit iudex suus non p test eius declaratio:⁊ sententia producere effectum istum: sic nec confessio corā eo:vt.c.at si de iudi.operet̄ ergo hunc effect in illis fideiussorib⁹ qui possunt se subijcere ꝓrogādo illius risditionē:⁊ sic teneo cuꝫ Cy.vt dixi etiā de hoc.in.c.significa de foro ꝯpe.in.iij.q.Qō igit̄ dictum est.s̄.limita.ꝑ illa q̄ di sunt in ista.q.vt locū habeat si fideiussio sit facta corā iudice petēti principaliter vel ꝑ viā possibilis ꝓrogatiōis.¶ Vlti q̄ro si facta est executio ꝯtra fideiusso.de iudi.sol.vtrū ipse c tra principalē ꝓ quo soluit debeat agere via ordinaria.an v possit impetrare executionē ꝯ ip̄m sine nouo ꝓcessu.dic ꝙ pō ne nouo ꝓcessu petere executionē ꝯtra ip̄m īpetrare vt est ca notabilis in.l.fi.C.de vsur.rei iudi.per illa remanet ista glo. ne declarata.

ne declarata. Petrus de ancharano.

¶ De penis. Rubrica.

1 ☞ Archiepō visitanti qūcq̄ irrogatur iniuria.
2 Archiepiscopus indistincte an possit punire turbantem iurisditionem suam.

Romana. Primo cū triplici modificatione declarat ius vet⁹ ꝛ executionē subdit. scd̄o ibi sibi etiā illud ꝓrogat scd̄m moderationē tollēs: ꝛ forsan tertiā temperās. ꝛ dicit Host. ꝙ hoc est vnū mirandum. ꝙ primū dictum statim corrigit̄ ꝑ scd̄m Sed fm Jo. an. nō debet Host. de hoc mira[ri] vel alius de modo quē hic tenet papa cū iuste fecerit ꝓnūcian[d]o inter partes prout tūc ius vetus cōstitutuꝫ erat. ꝛ ex iusta cā [n]ouū ius statuēdo: ꝛ ita facit hic. Sil'e. s̄. de accu. ad petitioneꝫ [i]n fi. ver. qūcq̄ de iure iudicat ꝛ statim ꝯtrariū ꝓuidet ad ideꝫ. s̄. [d]e concess. ꝑben. c. ex parte. ¶ † No. ꝙ qūcq̄ archiepō visitāti ir[r]ogatur iniuria: qūcq̄ familie sue: qūcq̄ alijs quos mittit ꝛ si est [n]otoria ipsam punit si ꝑ eā sua iurisditio impedit̄. Ideꝫ si mani[fe]sta vt in glo. penul. Utrū manifestas ꝛ vtruꝫ notorias accipit̄ [p]ro diuersis hoc est notoriū de ꝑ se. ꝛ manifestū de ꝑ se. vt sic illa [con]cessio Jn no. probet ius antiquū ad iniurias manifestas ꝓ[c]et qd̄ tm̄ de notoria iniuria loquebat̄: ꝛ huic intellectui amica [p]r lr̄a ꝛ ad lr̄am violentandā nullū ius cogit. immo benigna in[te]rpretatio faciēda est in hac gr̄a archiepis facta de priuilegijs [...]his. ꝛ ita hic in nouel. ad fin. ¶ Scd̄o no. ꝙ de gr̄a spāli ista [...]tio ꝛ vindicte ꝓsecutio pro iniuria in se ꝛ in suos irrogata cō[ce]ditur archiepis: ꝛ alijs dum visitāt. Ex quo infert a contrario [se]nsu ꝙ in alijs casibus nō liceat. scꝫ propriā iniuriā vel suorum [v]indicare. ꝛ hoc est necessariū duꝫ eis irrogat̄ in loco in quo nul[la]m aliā iurisditionē habet nisi ex officio visitādi vel habēt limi[t]atam in certis casib⁹ prout habēt archiepi. vt. c. pastoralis. de [o]ff. or. Sed in ꝑpria dioce. archieps ꝛ quilibet eps oēm iniuriā [si]bi illatā tangentē ecclesiā vindicare possunt ꝛ tenent̄. vt in gl. [...]tio. qꝛ regulariter ꝑ suas dioce. ordinariā iurisditionē nō cau[sa]liter sed ordinarie exercēt. Sed archieps vltra casus ꝑmissos [ca]usaliter vbi cōsuetudo plus sibi tribuat vt in textu. ꝛ ita Joā. [...]d. sup verbo spāli: ꝛ sup verbo consuetudine. ꝛ per ista collige [...]iniuriam irrogatā in subditos vel etiā in seipm̄ extra propriū [te]rritoriū non pōt iudex punire: qꝛ iurisditio coheret territorio [ꝛ] ex eo fundat̄ iurisditio iudicis si ibidē aliq̇d ꝯmittatur: non si [in] personis sibi subditis vel etiā in ipsis propria: tn̄ extra terri[to]rium. vt no. Inno. s̄. de foro cōpe. postulasti. vbi plenius dixi [re]ferēdo Bar. in. l. j. C. de sum. trini. ꝛ fide catho. Immo plus qꝛ [...]ā vbi habet iurisditionē limitatā nō poterit in alijs casib⁹ q̄ꝫ [ex]pressis hic in textu vbi sibi cōcedit̄ limitate: ꝛ stricte cū scꝫ est [in]iuria notoria vel manifesta irrogata in se vel in suos dum pro[nu]nciat vel visitat aliter ergo nō lꝫ. facit. l. in agris. ff. de acq̇. re. [do]mi. immo forte iurisditio sic limitate cōcessa in certis casibus [nō] posset ad alios de cōsensu partiū prorogari sicut nec ad cām [ult]erius speciei q̄ꝫ sit iurisditio ꝓroganda. vt. l. testa. oīa. C. de te[sta]mētis ꝑ Cy. ꝛ d. l. in agris limitatis. q̄ bene facit qd̄ intelligo [...]ū nisi eps dioce. in qua vult cognoscere cōsentiret. qꝛ tunc de [lo]co ad locū ꝓcedit ꝓrogatio iuxta no. in. c. P. ꝛ G. de offi. de[le]. ꝛ cle. j. de foro ꝯpe. ¶ † Oppo. ꝛ videt̄ ꝙ indistincte possit [ar]chieps punire turbantē iurisditionē suā dum est in actu visita[ti]onis. qꝛ cui est cōmissa iurisditio vident̄ cōmissa oīa sine quib⁹ [iu]risditio explicari nō pōt. vt. l. ij. de iuris. om. iudi. ꝛ. c. ꝑterea. de [of]fi. dele. ꝛ est expressum in. c. j. eo. ti. vbi plene per Inno. de exer[cit]io cōtra extraneos turbantes iurisditionē. So. dicit Jnn. ꝙ [d]e hac cohertiōe q̄ fit in extraneas ꝑsonas bene pōt perficere [iur]isditionē suā. ꝛ sic cessat cōtrariū. Jo. mo. dicit istā artationeꝫ [...]qua in tex. fieri ad notorias ne archieps regulariter prohibi[tus ...]hoc ꝑtextu in omni casu iurisditionē attentaret vsurpare. ¶ Scd̄o oppo. ꝛ vr̄ ꝙ nullo casu posset archieps punire iniuriā [...]ꝛ vel in subditos irrogatā. qꝛ lege cauet̄ ꝙ q̇ iurisditioni pre[est]neq̄ꝫ sibi neq̄ꝫ suis pōt ius dicere. vt. l. q̇ iurisditōi. ff. de iuris. [om.] iudi. ꝛ. l. j. C. ne q̇s in sua cā. Solue. vt in glo. mag. Jo. an. re[mit]tit ad no. ꝑ eū de ver. sig. ex parte. ꝛ ad Host. ī summa de sn̄ia [...]s debet sn̄iam sub. §. ꝑprius. Ego qn̄ iniuria infertur iudici [...]i distinguēdo dixi ꝙ qūcq̄ iniuria infert̄ ꝑsone. qūcq̄ digni[tati] qūcq̄ iurib⁹ dignitatis. Si ꝑsone ꝛ nō pōt est occulta qd̄ in[telli]ge quo ad cognitionē ꝛ punitionē sed quo ad capturā ꝛ car[cera]tionē. donec superiori notificet bene pōt. vt. l. si adulterium [...]§. ff. de adul. Sꝫ si est notoria ꝛ pōt: qꝛ nō pōt recurri: vt suspe[...]ꝫ in cognitiōe criminis q̄ nō requirit̄ in notoria. c. vestra de [coh]a. cle. ꝛ mul. ꝛ. c. nouit de app. hoc intellige verū si irrogatur [...]r eius territorium. Sed si extra q̄ꝫtumcunq̄ notorie: ꝛ non potest nisi in casibus hic expressis in textu. Scd̄o casu cū infert̄ dignitati ꝛ siue sit occulta siue manifesta: ꝛ potest. ij. q. vij. si quis erga. Tertio casu cū queritur an possit cognoscere de iurib⁹ ad ꝑlaturam ꝑtinentibus. ꝛ tunc aut sunt talia iura que spectāt ad eum de iure cōi vt est ꝓcuratio. ꝛ in hoc casu potest esse iudex et denegātes punire. ꝛ plene legitur ꝛ no. de censi. cū venerabilis. de ꝑscrip. cū ex officij. Aut agit de iuribus que nō spectāt ad ꝑlaturam de iure cōi ꝛ distingue: vt. s̄. qꝛ aut est notoriū illa deberi ꝛ potest cognoscere alias nō. Si vero sunt iura ꝑtinentia ad ꝑsonam ꝑlati. tunc videtur codeꝫ modo distinguendū: an sit notorium necne. de hoc plenius in. d. c. ex parte. dicit tn̄ Cy. in. l. j. C. ne q̇s in sua causa ꝙ lꝫ iudex iniuriam suam q̄ respicit dignitatem vel rempublicā punire possit. nō tamen ipse solus poterit ius dicere. Unde si delegatus fuerit recusabitur. si ordinari⁹ petiti poterit alium adiungi. C. de iudi. l. apertissimi. ꝛ aut̄. ibi posita qd̄ dictum est equum vt no. Jo. an. in. c. j. de maledictis vbi illa dixi. ¶ Quero tex. loquitur in archiepō q̇ non potest punire iniuriam suis irrogatam nisi sit notoria vel manifesta ꝛ illata dum visitat q̇d si intra eius propriaꝫ dioce. suo familiari iniuria irrogetur an cognoscere ꝛ punire poterit. ꝛ idem queras in potestate ꝛ quolibet rectore cuius familie irrogatur iniuria. Bar. ꝙ sic si est notoria. Si vero occulta ꝛ aut concernit executioneꝫ officij ꝛ pōt. aut concernit mere personam ꝛ nō potest: vt. l. senatus. ff. de off. presi. vbi dicit ꝙ hoc est verum si questio vertitur inter ipm̄ familiarem ꝛ extraneum. Sed si inter ipsosmet de familia poterit cognoscere ꝓpter parem satisfactionem. vt. l. nō solum. §. si puelle. ff. de ritu nup. Quid dices de delicto qd̄ cōmissuꝫ dicit̄ per ipm̄ officialē vel familiarē an poterit rector de hoc cognoscere ꝛ punire dicit ipse ꝙ sic si deliq̇t in officio sibi ꝯmisso: vt. l. ij. C. de sportul. Si vero dicit̄ deliquisse in aliū. tūc idem si est notoriū alias secus. ꝛ ita no. in. l. senatus. vbi de ista materia. do. Petrus de ancha.

1 ☞ Constitutus in minoribus ordinibus per episcopūm degradari potest.
2 Degradatio dicitur esse duplex.
3 Degradatio actualis debet fieri a ꝓprio episcopo.
4 Papa argumentat̄ de armata militia ad celestem.
5 Episcopus in degradatione debet incipere ab ornamēto qd̄ vltimo datum fuit.
6 Clerici degradati debent capite radi.
7 Episcopus in degradatione actuali quib⁹ verbis vtatur.
8 Episcopus in degradatione an debeat esse vestitus vestib⁹ pōtificalibus.
9 Degradatio an debeat fieri.

Degradatio. Cōis diuisio. scd̄a ibi sup quo ꝛ hec duo facit. primo tractat de verbali. scd̄o de actuali. ibi actualis. iteruꝫ scd̄a duo facit. primo dans simile ponit formā subtractionis insigniū. scd̄o formā verboꝝ. ibi poterit aūt: ꝛ determinat no. ꝑ Guil. in Spe. de accu. §. ij. loco ver. ꝛ no. ꝛ ver. se. ꝛ. §. iiij. loco ꝑ totū. §. ¶ † No. primo cōstitutuꝫ in minoribus degradari posse per epm̄: ad ideꝫ. xj. q. iij. eps in fi. ꝛ xvij. q. j. eps. incurrit etiam irregularitatem: vt. s̄. de cler. excom. admi. c. j. in nouel. post Hosti. ꝛ vide in. c. cū non ab homine de iu[dic]. ¶ Secundo not. ꝙ est duplex degradatio verbalis [a] ꝛ actualis sic ꝛ obligationes queda ꝫverbis quedā re contrahuntur: vt insti. de ver. ob. ꝛ insti. q̇. mo. re cōtra obl. ꝑ totuꝫ. Sil'e ꝛ iniuria verbis ꝛ factis. vt. l. de quibus. ff. de leg. fortius tn̄ factis q̄ꝫ verbis exprimitur propositū ꝛ voluntas. de appell. c. dilecti. vbi de hoc. ꝛ patet etiam hic. hec degradatio actualis siue facti req̇rit maiorem solennitatem q̄ꝫ verbalem. ista enim potest fieri etiam de absente contumace. de dolo ꝛ contumacia veritatis. vbi de hoc xxiij. q. ix. in summa. actualis vero requirit presentiam. vt patet in hoc. c. ¶ † Tertio no. ꝙ degradatio actualis dꝫ fieri a proprio epō assistente sibi numero epoꝝ in canonib⁹ diffinito. Sꝫ circa hoc dubitat̄ de tribus. primo vtrū electus ꝯfirmatus nōdum consecratus hoc possit. dicit in nouel. ꝙ de hoc sunt opi. de quibus. s̄. de elec. transmissam. fm Hosti. qui plus in hoc fauet confirmato q̄ꝫ alij. dicit ꝙ pōt diffinire illum degradandū: sꝫ degradare non pōt. subdit ibi ꝙ etiā in illo casu in examinatiōe interueniet debitus numerus eporum. Secundo dubitatur vtruꝫ in numero taxato per canones includatur proprius eps. Text. ille probat ꝙ nō: qꝛ numerus iste. ideo dꝫ assistere ꝓprio episcopo. ergo ipse nō computatur in numero. ꝛ per hoc dicit gl. ꝙ adiunget sibi numerū quasi ipse vltra naturā reputet̄. Tertio dubitatur vtrū isti debeant simpliciter assistere. vel simul cum episcopo iudicare. Uidetur ꝙ illi non iudicent: sed simpliciter assideant. vt in tex. cōtrarium tenet. ꝛ probat per. c. duodecimuꝫ. v. q. iiij. remittit ad no. per eum post Inno. de prebē. graue. in gl. an quot epi. ¶ Quarto no. ꝙ iste tex. dū loquit̄ de verbali de-

a ¶ Degradatio. Adde spe. ī tit. de accu. §. ij ꝟ. ꝛ nomē. ī l. ij. §. sed si. cū. ff. de ī[n]fa. ꝛ ibi gl. ꝛ de forma d̄gradatiōis vide Ja. bu. ꝛ Bal. ī aut̄. pbr̄i. C. de episco. ꝛ cle. bart. ī. l. qui vno. §. exautorator. ff. d̄ re mili. Ange. ī tractatu maleficiorum ver. caput a spatulis.

gradatione facit mentionē de illo numero epoꝝ. Sꝫ in hoc ver. actualis vbi vſqꝫ ad fi. de iſta actuali degradatiōe proſequitur nō repetit de illo numero: ſed de ſolo epō. Ex quo Jo. an. reuocat in dubiū: ꝛ querit an ille numerus epoꝝ debeat intereſſe in actuali degradatiōe. ꝛ primo arguit ꝙ ſic ex. c. j. ſ. eo. li. de here. vbi dicit ꝙ numer⁹ epoꝝ ſtatutus eſt ꝑ canones ad degradationem clericoꝝ ꝛ in fi. dicitur ꝙ ſolus eps in illo caſu degradat cōuocatis abbatib⁹ ꝛc. Ex quo infertur ꝙ illi abbates cū teneant in illo caſu locū epoꝝ debeant epi in alijs caſib⁹ intereſſe in degradatione. facit qd̄ ibi no. Jo. an. ſuꝑ glo. fi. Ad idem adducit xj. q. iij. eps. nam ſi in caſu quo apparet iniuſte deiectus recipit iſta ornamenta de manu epoꝝ: ergo videt̄ ꝙ de epoꝝ manu fuerint ibi ſubtracta. in contrariū alle. alios canones ꝛ autoritatez Spe. qui dixit in. d. §. ij. loco. vbi ꝛ eſt notandum ꝙ actualis degradatio eſt executio ſiue depoſitio ſnīe. depoſitionis ꝛ epoꝝ ꝑſentia q̄ neceſſaria eſt in ſnīe prolatione non eſt neceſſaria in hac executione alleg. multos canones. q̇ vident̄ hoc ſentire ꝛ primo c. j. xv. q. vij. in prin. vbi dicit ſine ꝯcilij examinatione presbyteꝝ vel diaconē non deijciendū in iudicio dicit ꝙ ſolus eps honorē auferre nō poteſt in fi. dicit̄ ꝙ exui non poſſunt vno dānante ſui honoris priuilegio. Sed diffiniri opꝫ preſente ſinodali iudicio huic medio ꝛ fini cōcor. c. fi. ꝛ ſiquis timidus. ꝛ. c. felix. e. cū. ij. q. in quib⁹ dicit̄ cauſas audiēdas a vicinis epis ꝛ cōcor. iij. q. viij. ſuggero caplm ſi aūt. dicit cauſas diſcutiant: cui concor. c. illud xxiij. di. c. non pōt. ſ. de re iudi. dicit ꝙ ſnīam. Item antiqua iura que loquunt̄ de degradatione clericoꝝ ꝛ traditione fiēda iudici ſeculari de numero epoꝝ nihil exprimitur. vt. iij. q. iiij. clericis. ꝛ. xj. q. ſi q̇s ſacerdotū. ꝛ. c. ſtatuimus de here. ad abolendam c. j. ꝛ. c. excōicamus in prin. ꝛ. c. pe. ꝛ de cri. fal. ad falſarioꝝ ꝛ de verb. ſig. nouimus de degradato etiā loquit̄. lxxxj. di. dictū. xxj. q. j. §. opponitur in prin. de dicto etiā numero nihil dicunt iura que volunt clericum deponi ꝛ peregrinari per orbem: vel in monaſterium detrudi vel degradari cum impreſſione caracteris de primo ſcd̄o tertio. q: ſiquis ſacerdos de peni. di. vj. ſacerdos. de ſcd̄o. lxxxj. di. dictū. de tertio de cri. fal. ad audiētiā. Ex quibus iuribus infertur ꝙ iſti epi habent examinare audire ꝛ diffinire ꝛ ſententiare cauſas criminales talium clericoꝝ. ꝛ iſta bene conueniunt verbali degradationi de qua hic loquimur in prin. ꝛ nō de actu. aliud ꝯtra ſequitur ꝛ ſm̄ iſta prealleg. c. j. de here. debet intelligi de degradatione verbali vel cū diffinitur actualē fiendam ad cuius rei cōſilium literati vocantur qui in actuali inutiliter vocarent̄ ad. c. eps. reſpōde per id qd̄ no. in Spe. ij. ver. ſed nunquid tot. ꝛ in hoc reſidet Jo. an. ꝛ ſubdit ꝙ vbi eps non tenderet ad degradationē actualē poſſet etiam in ſuo clero audire cauſas criminales ſuoꝝ clericorum etiam de grauibus criminibus: homicidio ꝛ ſi. pro quib⁹ pena depoſitionis debetur ꝛ non adiuncto epoꝝ numero. ꝛ eos confeſſos ꝛ conuictos punire de talibus ꝛ hoc placet Jo. xv. q. vij. in ſumma. ꝛ ita obtinet de conſue. generali pro qua alleg. de iudi. ac ſi. ꝛ. c. cū non ab hoīe. ꝛ de foro cōpe. poſtulaſti. ꝛ de here. ad abolendā. §. j. ꝛ. §. qui vero. in fi. ꝛ de cle. excō. mi. latores. ꝛ. d. c. ad audientiam. ꝛ. ſ. eo. li. de cōſue. nō eſt. ꝛ de off. or. c. j. ver. niſi. ꝛ. c. vt litigātes. in fi. ¶ † Quinto no. ꝙ papa arguit de armata militia ad celeſtem. Ex quo argue ꝙ ſicut illi nō poſſunt conuenire niſi quaten⁹ facere poſſunt ꝛ ita iſti celeſtis militie. vt no. in. l. miles. ff. de re iudi. de quadruplici militia no. ſ. celeſtis. equeſtri. legali. remigum: ꝛ vigilū not. ff. de teſta. mili. l. penu. ¶ Sexto no. ꝙ per cōtrarios actus perditur quaſi poſſeſſio quibus queritur. ꝛ vnūquodqꝫ diſſoluitur eo vinculo quo ligatur. vt. l. nihil tam naturale. de reg. iu. qd̄ dic vt in. c. is. de re. iur. facit. l. ſi vt proponis. C. de nup. ꝛ autē. cō. C. de repu. vbi ſolēnitas que requiritur in cōtractu: requiritur ſimiliter in diſtractu ꝛ vide qd̄ dixi in cle. paſtoralis. de re iu. ſiue in. c. ad apoſtolice eo. ti. lib. vj. vbi de ſententie executione. ſuper iurib⁹ incorporalib⁹ cū ī eis lata fuerit ſnīa qualr̄ fiet executio.

¶ Septimo no. ꝙ in degradatione debet eps incipere ab eo ornamento qd̄ vltimo datum fuit. ꝛ ſic ſucceſſiue deuenire vſqꝫ ad primū. Simile dicit philoſophus ethicorum primo ꝙ vltimum in conſtruendo eſt primū in deſtruendo. exemplum patet in domo ꝛ no. hic de iſtis inſignijs ꝛ ornamentis. que tradūtur in ordinationibus clericoꝝ. ꝛ q: in prima tonſura vel pſalmiſtatu nihil traditur videtur quibuſdam degradationi locuꝫ non eſſe. Sed iſta litera probat cōtrarium ſm̄ Jo. an. qui exponit veſtibus ſacris. i. benedictis ꝛ ab eo epō. de conſe. diſt. cōſulto. vbi exponit̄ conſecrato. i. benedicto. ꝛ eſt cōtra quoſdā ſimplices ſacerdotes qui benedicunt corporalia ꝛ ſacerdotalia indumēta remittit ad no. per eum. ſ. eo. lib. de priui. abbates. ¶ † Octauo no. ꝙ debent clerici degradati caput radi vel tonderi. Guil. in Spec. in d. §. ꝛ ver. degradati. dixit ꝙ loca capitis vel manuum q̄ fuerant innuncta radenda erant intro vl̄ alio hmōi. talis raſura hic nō ꝑcipitur: nec etiaꝫ prohibetur. veſtigiū hoc ponitur pro ſigno aliter in. c. is de iura calūnie. ¶ † Nono no. in ver. poterit aūt . . . bus verbis vtatur eps in illa actuali degradatione: non em̄ . . . nit hic formam verboꝝ degradationis verbalis: ſed actuali . . . ſunt eius pars ſm̄ Jo. an. ¶ † Qui circa hoc querit vtrum . . . bet eſſe indutus veſtibus pontificalibus dicit ꝙ non. q: ho . . . colligitur ex hoc oēs cōcordant. lꝫ ſeruet̄ contrariū. ¶ † Querit etiam vtrum debet fieri in eccleſia dicit hoc eſſe honeſtū . . . etiam audiuntur cauſe ſpūales. ij. q. ij. preceptum de appell. . . . fronte. ꝛ lꝫ ſit hoc de ſolēnitate non tamen de ſubſtātia degradationis. ꝛ hoc no. de his in. §. ij. loco. ver. ꝛ eſt notandū circa fi . . .

¶ Glo. fi. q̄rit de. ij. q. j. e. vtrū percutiens degradatū incidit . . . canonem ſi quis ſuadente. ala. ꝛ Bar. brix. ꝙ non. Ugo. ꝛ J. . . . Ber. ꝙ ſic quorū opinio videtur reprobata ꝑ hunc textum . . . in fi. dicit. Exuimus te omni ordine beneficio ꝛ priuilegio clericali ad idem. liiij. di. c. ij. vbi dicitur ꝙ poſtq̄ de gradu decidit eius condtionis eſt cuius fuerat ante gradū ad idem. liiij. d. ex antiquis ibi exuti religioſo priuilegio. Preterea non poteſt . . . ci illum retinere priuilegiū poſtq̄ iudex ſecularis iniicit in . . . manus ꝛ punit: vt. c. cuꝫ non ab hoīe. ꝛ. c. nouimus ꝑalleg. Lo. tenet iſtam opi. in actuali degradatione de qua loquit̄ iſte t . . . Sed in verbali de qua loquitur prin. c. tenet opi. Ugo. Jo. ꝛ Ber. Sed tunc dices cū actualiter degradatus celebrando ꝯficiat: vt tenent quidā vt Lau. Inno. ꝛ Hoſt. ꝛ ar. hic ꝛ plen in c. ij. ſ. de cleri. exc. mi. q̄tare nō retinet iſtud priuilegiū canonis. So. dicit Jo. an. in nouel. ꝙ lꝫ predictoꝝ opinio poſſet de re defendi ꝙ conficiat qd̄ pꝫ: q: ſi per papā reſtitueretur non ordinaretur de nouo lꝫ inſignia ablata reſtitui debēt tū verū eſt . . . priuatum priuilegio canonis vt ꝑdictum eſt. Nam iſtud priuilegiuꝫ cōceditur a iure poſitiuo: ergo eodē iure tolli de facili poteſt. vnde in multis caſibus aufertur etiā nō declarato: vt pt̄ ſ. eo. li. de biga. c. vno. ꝛ de cle. cōiug. c. vnico cū ſi. Sed caracter a deo imprimitur in aīa qui per hoīem non pōt auferri. Et in hoc reſidet in nouel. ex cuius dictis relinquit deciſionem glo. ſu . . . biam in qua firmat ꝙ degradatus celebrādo non ꝯficiat. re . . . tit ad ea que plene ſcripſit ī. d. c. ij. dic vt ibi. vbi tenet gl. ꝙ depoſitus conficiat ſicut hereticus. cui cōcor. Inno. Hoſt. ꝛ theologi preciſe. in contrariū allegat̄. l. di. accedens vbi taleꝫ appellat eum preſbyterū. ꝛ dicit eum ſacro ordine priuatū ad idem. l. di. ſt. vt conſtitueretur ibi ad clericatum redeat ad hoc. xj. q. iij. ep . . . ar. d. dictum in quibus dicitur ordinē vel gradum amiſſuꝫ a . . . tunt. Ad idem. j. q. j. §. opponitur in prin. vbi dicitur ꝙ talis . . . nulla remanet poteſtas ſacrificandi. Sed iſtud vltimū ſoluit . . . ibi notatur. ad alia ſupradicta iura reſpōdet Ug. ꝙ de ordinis executione loquuntur. ꝛ q̄nqꝫ de ipſius ordinis priuilegio ꝛ . . . dit Jo. and. in. d. c. ij. ꝙ Goff. loquens de depoſito dicit ſe . . . Lau. ala. ꝛ T. ꝯcordare: q: ſicut ꝑ depoſitionē nō tollit̄ caracteris poteſtas circa immunitatē: ergo nec caracteris poteſtas . . . ca confectionē eucharиſtie. lꝫ executio ſit ſublata ꝛ loquit̄ vi . . . xi in depoſito in degradato non dicit ibi amplius q̄ ꝑdixi. Petrus de ancharano.

1. † Carcer de iure ciuili inuentus eſt ad cuſtodiam.
2. Detinens aliquē in via an poſſit accuſari de carcere. priuato.
3. Pena carceris dicitur arbitraria.
4. Carcer an ſumat̄ pro detruſione in monaſterium.

Quamuis ad reorum.

Preſcit . . . ut cā . . . uentionis carceris quam ampliat ibi nos tam . . . vel premittit qd̄ de iure ciuili. cuius contrarium p . . . mittit de iure canonico. ¶ † No. ꝙ de iure ciuili carcer eſt inuentus ad cuſtodiā non ad penā. cuſtodiēdi eū ſ . . . q̄ de criminib⁹ accuſantur al's fugiendo penaꝫ deluderēt. ꝛ hic eſt ꝙ nō pūt ſe in tali cā defendere ꝑ procu. vt. c. veniens de a . . . ꝛ. l. pe. §. ad crimen de publi. iudi. ci. Aduerte tū q: reus cōfitetur crimen. ꝛ tūc nō ſolum ponitur in carcerē: ſed in vinculis catenis vel cōpedibus: vt. l. ſi cōfeſſus. ff. de cuſt. ꝛ exh. re. Idem ſi nō cōfitetur: ſed eſt graue ſcel⁹ vt. l. diu⁹ eo. ti. Si vero crimē nō ꝯfitet̄ nec eſt ſcelus ita graue tūc pōt poni in carcerem nō ꝙ vinculet̄: ſꝫ cuſtodiendus cōmittitur fideiuſſoribus qui nō erūt fideiuſſores de repn̄tando: ſed ꝙ ille talis d̄ palatio vel alio loco ſibi deputato nō diſcedet. Et q̇d iuris tūc ſi fugiat. dic vt in no. Cy. in. l. ad comitarieñ. C. de cuſto. ꝛ exhi. reo. ꝛ glo. no. xx . . . q. v. cum homo. ꝛ vide bar. in. l. j. ff. de cuſto. ꝛ exhi. reo. vbi querit q̇d iuris ſi in defectū pene pecuniarie venit imponenda corporalis. an interim dꝫ in carcerem detineri. dicit ꝙ ſic. adhibet ſi remediū ꝙ ſoluat illam pecuniam transferēdo dn̄ium in fiſcum ſub hac ꝯditione. ſi ꝯdemnabitur: vt. l. ſub ꝯditione. ff. de ſolu . . .

¶ Scd̄o no. ꝙ carcer de iure ciuili eſt deputatus ſpālıter ad cuſtodiam. Sed de iure canonico ad tpalem penam vel ꝑpetuam ſi iudici viſum fuerit. ꝛ ſic iudici tantum talis carceratio eſt permiſſa. priuatis vero detinentibus aliquem in carcerem immitt . . .

pena

pena vltimi supplicij: vt. C. de priua. carce. l. j. vbi tex. dicit ĩ quocunqȝ loco ⁊c. Ex quo verbo colligit Cy. ꝙ si aliquem detineas in via possis de priuato carcere accusari. ⁊ vide ad hoc qđ no. de verb. sig. ff. l. qui neqȝ. Sed dices ergo videtur qđ impune possit priuatus capere priuatum ex causa. puta deprehensum in facinore vel in fuga: vt. l. pretor ait. §. debitorem. ff. de his q̃ in frau. credi. ⁊ l. capite quinto de adul. Sol. dicit Bart. super ista. l. capite. vbi ꝙ quidam sunt priuati qui habent illud ius detinendi ⁊ capiendi: vt dñs seruum ⁊ pater filium: vt. l. j. ⁊. ij. C. de pa. po. ff. de re. li. exhi. l. iij. §. j. ⁊ isti sine dubio priuatum carcerem nõ cõmittunt. vt no. Cy. i. l. j. C. de priua. car. Quidam sunt q̇ habent ius capiendi non tamen detinendi: ⁊ isti videntur cõmittere priuatum carcerem si vltra. xx. horas detineant: vt. d. l. capite. v. vnde in casibus in quibus iura permittunt aliquem capi vt falsatorem monete. furem: vel adulterum in adulterio deprehensum: vt. l. j. de fal. mo. ⁊ de fur. l. si quis in seruitute circa fi. ⁊. l. ait p̃tor §. si debitorem de his que in frau. credi. ⁊ in istis ⁊ si. casibus non potest retinere vltra. xx. horas. aliter videtur committere priuatum carcerem. facit qđ no. insti. de actio. in prin. Quidam sunt qui non habent ius capiendi neqȝ detinendi. ⁊ in istis est aduertendum. Nam quandoqȝ aliquem capiunt vel vt occidant: vel predentur. ⁊ tunc si hoc faciunt incontinenti inspicimus solũ illud delictum propter qđ capiebantur. vt. l. illud. ff. ad. l. aquil. cõfunditur enim tunc captura cum depredatione vel homicidio subsecuto incontinenti. facit qđ no. in. l. qui de crimine. C. de ac. Sed si ex interuallo occiderint vel depredati fuerint tenẽtur de priuato carcere ⁊ de occiso. vt. l. nunꝙ plura. ff. de priua. deli.

3 ¶ † Tertio no. ꝙ pena carceris perpetui vel ad tp̃s est arbitraria pensatis circũstantijs ꝑsone delinquentis ⁊ specie delicti ꝑ certo ergo ex speciali crimine nõ videt̃ pena ꝑpetui carceris limitata a iure isto ergo genus pene non relatum ad certum titulum criminis non videtur operari affectum depositionis vel dãnationis in metallum. Sicut equiparat Innoc. in. c. qualiter et quando de accu. titulus eñ criminis ⁊ non durior forte sententia videtur hoc operari. ar. l. ictus fustiũ. ff. de his qui notã. infa. vbi effect⁹ iuris ponit̃ ex titulo criminis nõ facto iudicis ad id ⁊ si seuerior. ff. de his qui notã. infa. Item ille textus istã condẽnationẽ tolerat ad effectum peragendũ penitẽtie: hunc ergo debet producere effectũ ⁊ non aliũ. vt. l. nõ oẽs si cer. pe. Ex his infertur ꝙ vbi genus delicti non reddat ip̃m inhabilẽ ad testãduȝ vel testimoniũ ꝙ iste condẽnatus ad perpetuuȝ carcerem potest testamentũ facere ⁊ testimoniũ ꝑhibere: nec tacite eius bona intelliguntur confiscata. ⁊ no. hunc passum. pendet eñ hoc de facto in quodã clerico condemnato ad perpetuũ carcerem ex crimine tñ atrocissimo: q: scȝ voluit subuertere statutum sue ciuitatis. ⁊ sic incidit in crimen lese maiestatis. vt. l. fi. C. de abolitio. quod tñ genus criminis non videtur cadere in clericũ nec ligari penis ciuilibus. vt cle. pastoralis. de re iudi. vbi laycus nõ subiectus imperatori non potuit istud crimen cõmittere. ergo min⁹ clericus assumpt⁹ in sortẽ dñi. vt. c. duo sunt. xrij. q. ij.

4 ¶ † Querit Jo. an. vtrũ hic debeamus sumere carcerem pro detrusiõe in monasteriũ. Nam sicut sumitur. s̃. de sen. exc. vt fame. putat Archi. directe de carcere hoc intelligendũ. qđ potest habere ecclesia. xvij. q. iiij. attendendũ in fi. ⁊ de apo. c. a nobis. ⁊. s̃. eo. li. c. vt inquisitionis: primo respõso. de hereti. ⁊ cle. eo. ti. de here. c. j. §. fine. ⁊ in concor. vlt. gl. ¶ Quarto no. ꝙ quandoqȝ pena est perpetua. qñqȝ temporalis concor. s̃. de const. c. ex l̃ris. in dubio autem debet intelligi perpetua. vt in glo. antepe. quam tenet Archi. dicit tñ latius. vt in. l. quam alleg. ff. de postulando. l. puto. § facit qđ no. in. c. pro illorum. s̃. de preben. vbi de sententia censure per delegatuȝ contra turbantes quanto tempore duret ei⁹ effectus. ⁊ adde ad predicta quod no. in. l. si fine. ff. de penis. naȝ ibi casus notabilis ꝙ si iudex condemnat ad tempus ⁊ non exprimit ꝗtum tempus de decennio intelligitur. Quid si ad beneplacitum. dic vt dixi in. c. si gratiose. de rescrip. s̃. eo. lib. Petrus de ancharano.

1 Damnari an quis possit cũ filijs suis.
2 Prolis appellatione quid contineatur.
3 Prosapia quid dicatur.
4 Gens dicitur cognatio.
5 Generis ãppellatione quid cõtineatur.
6 Necessariorum appellatione qui cõtineantur.
7 Consanguineorum appellatione qui veniant.
8 Suorum appellatione qui veniant.
9 Cognatorum appellatione qui veniant.

Vbicunqȝ. Ponit regulam cum sua exceptiõe ibi vbi. ¶ No. hic post Jo. an. de illo aduerbio vbicunqȝ ꝙ videtur aduerbium loci ⁊ interrogantis de loco. xiij. q. ij. vbicũqȝ ⁊ tunc arguit ꝙ hic ponatur incongrue ⁊ ideo dicit ꝙ hic est aduerbium ⁊ exponitur vbicunqȝ ⁊ quandocunqȝ facit s̃. eo. lib. de elec. vbi periculum cum concor. ⁊ est expressum in. d. c. vbicunqȝ temporum vel locorum facultas tulit ⁊c. est etiaȝ aduerbium qualitatis quantitatis ⁊ similitudinis. hic etiã potest sumi pro aduerbio loci: vt dicamus vbicunqȝ ⁊ in quocũqȝ loco

1 iuris scripti ⁊ non scripti. ¶ † Secundo no. ꝙ damnatur quis quandoqȝ cum suis filijs siue posteris vsqȝ ad certam generationem qđ regulariter fieri non debet: q: non portabit filius iniquitatem patris nec econuerso ⁊ peccata ⁊c. de his que fi. a ma. par. capi. quesiuit. ⁊ l. sancimus. C. de peñ. fallit in certis casibus. vt in. c. vergentis. s̃. de hereti. facit. §. in quibusdam. ⁊ l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ¶ Tertio no. ꝙ verbum posteris siue posteritatis complectitur descendentes concor. prealleg. c. in quibusdam vbi no. an includantur tunc descendentes iam nati vel solum nascituri. ⁊ dicit ꝙ ⁊ iam nati si delictuȝ erat tale propter qđ filij tenebantur. vt sic verba referantur ad intellectum iuris cõmunis. Sicut verba contractus ⁊ aliarum dispositionuȝ. vt. l. quero. §. inter locatorẽ. ff. loca. c. cũ dilect⁹. de ꝯsue. ⁊. l. ij. vno. ff. loca. cũ si. ¶ Circa h̃ tãgit Jo. an. q̇d iuris si ꝯstõ siue sñia nõ loquit̃ ꝑ verbũ posteritatis sȝ cognatiõis. puta papa ꝯdẽnat. T. ⁊ cognationem suam vsqȝ ad quintam generationẽ: an veniant descendentes tantũ vel etiam collaterales. refert Bar. tenere ꝙ sic: lȝ puniri collaterales non debuerint cum nec puniantur in crimine lese maiestatis. vt. l. si quis cum militibus. vj. q. iij. potuit tñ ex plenitudine potestatis. facit. s̃. de scisma. c. vno. ⁊. j. c. proxi. §. ceteruȝ Si queritur quid papa intendit per verbũ cognationis. dic eñ consulendum. C de legi. l. humanum. Sed si hoc fieri non potest presumetur noluisse collaterales punire. vt sic pena ⁊ odium restringantur de reg. iur. odia. ⁊. c. in penis. ⁊ hoc sibi magis placet: alias sequeretur etiam adoptiuos includi qui etiam cognati sunt. ff. vnde cogna. l. j. ¶ Quarto not. ꝙ pena alicui inflicta cum posteris vsqȝ ad certum gradum ab homine vel a iure intelligitur de posteris descendentibus per lineam masculinam non femininam nisi aliud exprimatur. idem in priuilegijs in muneribus ⁊ honoribus vt ad descendentes a masculis deferantur vt in iuribus alleg. in glo. ij. que hec optime probant. ⁊ aduerte q: tex. loquitur quando vsqȝ ad certam generationem condemnatur posteritas fortius dicit Jo. an. si simpliciter damnaretur posteritas sine determinatione quote propter maius preiudicium sed tunc vsqȝ ad quotum gradum extenditur credit ꝙ hoc decidere non sit glo. sed pontificis statuentis. ¶ Vltimo no. ꝙ hoc c. facit mentioneȝ de posteris ⁊ qui veniant tali appellatiõe hic habes. nam includuntur descendentes ex masculis non ex feminis concor. l. vacatio. ff. de mune. ⁊ ho. ⁊. l. j. in fi. ff. de iur. immu. ⁊ prealle. §. in quibusdam. Quid si dicit dispositio cum liberis qui veniant sub illa appellatione respon. vt. l. liberorum de ver. sig. ⁊ de senator. l. liberos. ⁊. C. de inter. ma. l. libertinus in fi. per Cy. ⁊ in Spe. de locato. §. nec aliqua. vbi. s̃. de appellatione autem filiorum qui veniant. Vtrum nepotes ⁊ ceteri descendẽtes dicam in cle. j. de baptis. ⁊ per Bar. plenissime in. d. l. liberorum quid si fiat mentio de herede dic ꝙ regulariter continentur omnes successores vsqȝ in infinitũ. vt. l. heredes de verb. signi. ⁊ per Cy. in. l. in annalibus. C. de leg. ⁊ per docto. in. l. gallus de lib. ⁊ posthu. ⁊ vtruȝ contineatur successor de iure pretorio glo. tenet ꝙ non in. l. herede. ⁊. l. hereditas. de verb. sig. ⁊ Bar. in tractatu substi. ⁊ nunquid fideius. vl'is dicit ꝙ non. q: licet effectus sit heres: vt. l. si filius ꝙ cum eo. ⁊. l. postulante in fi. ff. ad trebel. nõ tamen est heres: sed similis heredi. in auẗ. de heredi. ⁊ falci. §. in ordinatum. Quid in fisco vtruȝ appellatione heredis comprehẽdatur. dicendum est ꝙ sic: vt. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. ⁊ not. in l. non inter. de iur. ⁊. l. nouatio de nouatio. ff. Sed nunquid monasterium comprehendatur appellatione heredis. dic ꝙ sic: vt no. in. c. in presentia de proba. ⁊ in autẽ. nisi rogati. C. ad trebel.

2 ¶ † Vlterius quero quid contineatur appellatione prolis dic qđ idem importat quod liberi: vt. l. fin. C. de bon. dam. Idem de

3 verbo progenies: vt. l. fi. C. de eman. liber. † Quid de verbo prosapia dicit ꝙ prosapia est generatio siue familia alicuius: vt. l. si

4 quis ex corpore. C. de murilegu. l. xj. ⁊. d. l. ne diutius. † Quid de verbo gentis dicit glo. ꝙ gens alicuius dicitur cognatio qđ

5 dic. vt. l. j. ff. de proba. † Quid de verbo generis: quid contineatur gñis appellatione. videtur ꝙ genus idem sit ꝙ agnatio: ⁊ sic veniant consanguinei ex parte patris qđ dic vt in. d. l. j. ⁊. l. j. ij. ⁊

6 iij. de lib. cã. † Item qui cõtineantur appellatione necessariorũ videtur similiter ꝙ agnatos ꝯtineat. vt. l. fi. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊. l. j. ĩ fi. ff. de eo qui pro tutel. nego. gest. ⁊. l. impuberibus in princ. de suspec. tutor. Item q̇ veniãt appellatiõe parentũ dic ꝙ de proprio significatu cõtinentur cõsanguinei vsqȝ ad tertiũ gradum vt. l. iurisditionis. §. parentes. ff. de gradi. Sed large loquendo cõtinentur cõsanguinei in infinitũ. l. quippe. §. j. ff. de in ius vo.

7a † Qui veniant appellatione ꝯsanguineorũ[a] dic ꝙ ꝓprie loquẽ-

a ¶ Cõsanguineorum Adde ꝙ cõsãguinei dicunt̃ etiam nati ex illicito coitu. Jo. an. ĩ arb. aff. j. par. bal. in l. frẽs. ff. de inoff. testa. doc. ĩ. l. fi. C de ꝟ. si. ⁊ ĩ. l. liberorũ. ff. eo.

do intelligunt fratres ⁊ qui sunt ex latere transuersali: vt. l. post ꝯsanguineos. in prin. de su. ⁊ le. ⁊ de vsu. l. in fideius. §. cum pollidius. Quid si fiat mentio de propinquis qui veniãt appellatione ꝓpinquoꝝ. vide. l. officiales. de epi. ⁊ cle. ⁊ per Cy. in. l. etiam C. de testi. vbi dr̃ ꝙ ꝓpinqui dici possint. Quid si fiat mẽtio de suis. Qui veniant appellatione suoꝝ dicit ꝙ illi quorum iniuriam põt ꝓsequi: vt no. glo. in. l. si femina. ff. ad turp. Quid si fit mentio de nepote nunq̃d ꝯtineant filij ex fratre. dixi. s. eo. li. de scisma. c. vno. ⁊ ibi qui dicantur de domo. facit. l. j. C. de suc. edi. ⁊ de inof. te. l. si instituta. §. j. Quid si fiat mentio de familia dicit ꝙ appellatione continentur liberi nepotes ꝓnepotes gener nurus ⁊ oẽs in eadẽ domo existẽtes: vt. l. pronũciatio. §. familie ff. de ver. sig. ⁊. C. e. j. l. fi. Quid si fiat mentio de antiquitate dic ꝙ idem est antiquitas ꝙ ꝯsanguinitas vt. l. cum sancimus. in fi. de ag. ⁊ cen. Quid si fiat mẽtio de necessitudine dic ꝙ ꝑinde est ac si fieret mentio de necessarijs suis: vt in. l. in fideicõ. §. cũ pollidius. ⁊ no. de vsu. que veniant appellatiõe affinitatis. dicit vt l. non facile. §. affines. de gradi. ⁊. l. affinitates. C. com. de suc. in q̃b⁹ dr̃ ꝙ vir ⁊ vxor sunt causa affinitatis: ꝯsanguinei v̄o vxoris ⁊ ꝯsanguinei viri sunt ipsis affines. de quib⁹. in. c. nõ dz. de con. ⁊ affi. Qui veniũt appellatione cognatoꝝ dic ꝙ ꝯsanguinei ex latere mr̃no: vt. l. j. §. j. de grad. ⁊ insti. de fru. cõ. per totũ. Quid si fiat mentio de agnatis dic ꝙ intelligunt ꝯsanguinei ex latere paterno: vt. l. j. §. idem gradi. Quid si fiat mẽtio de homine. puta dixi si sine homine decesserit. dic ꝙ intelligunt filij masculi ⁊ femine: vt. ff. de ver. sig. l. hominis. Quid si fiat mentio de natis dic ꝙ appellatione natorum continentur filij ⁊ nepotes: vt. l. natorum. de ver. sig. ff. habes ergo multa verba quibus vtimur in dispositionibus lz hic fiat mentio solum de nomine posteroꝝ.

1 ☞ Cardinalem insequens est excõicatus.
2 Cardinalem offendens multipliciter punitur.
3 Debitores delinquentium post bonorum publicationem non tenentur eis de debitis respondere.
4 Feuda ⁊ officia in confiscatione bonorum non veniunt.
5 Nepotes an puniantur propter delictum parentum.
6 Fauor arbitrio iudicis punitur.
7 Bona confiscata post penitentiam peractam quis non recuperat.
8 Pena legalis per canonicam non tollitur.
9 Ciuitas punitur que non punit subditos delinquentes.
10 Cardinalem offendens perpetuo est infamis.
11 Filius propter casum patris an priuetur dignitate quesita.

Felicis recordationis.

Diuid vt ĩ pria glo

¶ Nota. ꝙ ille qui offendit cardinalẽ altero ex modis hic expressis dicit ꝯmittere sacrilegiũ: cuius species hic ponit Jo. an. post Archi. in nouel. dicit em̃ ꝙ sacrilegiũ cõmittit qui inuadit res ecclesie. et qui iniuste vexat ecclesiam. et qui violat monialẽ vel templũ dei cõsecratũ: clericus qui aruspices incãtatores ariolos. ⁊ ceteros similes ꝯsuluisse fuerit deprehensus. ⁊ qui violat immunitates ecclesie. Itẽ qui clericũ ꝑcutit de his in iur. allega. in nouel. super. iiij. glo. in sua tñ ꝓpria significatiõe. dicit lex ꝙ sacrilegiũ ẽ auferre sacrũ de sacro. ⁊ hic duo requirunt ſm leges. sed ſm canonẽ sufficit alterũ. xvj. q. iiij. quisquis ⁊. ff. ad. l. iul. pec. l. diuus. ⁊ no. C. de fur. l. si nondum. et tunc q̃ sit pena habet. ff. ad. l. iul. pecul. l. sacrilegij. improprie tñ etiã ad alia crimina refert. vt. C. de cri. sacri. ꝑ totũ. ⁊ vide de hoc xvij. q. iiij. sacrilegiũ. ¶ † Secũdo no. ꝙ ille qui solũ insequitur cardinalẽ est excõicatus. ⁊ est speciale. Nã insequẽs aliũ clericũ et etiã vibrãs: nõ tñ ꝑcutiẽs excõicatus nõ est ſm Joã. an. post Archi. super gl. de percussione. ⁊ nondũ hostiliter qualificat id nondũ fuerit insecutus. ⁊ sic ponit in mala parte nõ sicut de homicidio. c. exhibita. ¶ Tertio no. ꝙ multis modis dicit q̃s delinquere hostiliter insequẽdo: ⁊ de hoc dictũ est. quãdoqz percutiendo ⁊ hoc clarũ. quãdoqz capiendo. ⁊ hoc intellige cũ effectu ſm Archi. qui nõ putat ꝙ per insultũ vel obsessionẽ ad domum locus sit huic pene: sed nõ obsidet ibi ad custodiã: sed ad verecundiam. per ea que no. Inno. in. c. nuper. de sentẽ. excõ. de alijs delinquẽdi modis hic exp̃ssis. de socio mãdãte. de ratũ habẽte. de receptãte. etiã cõsulẽte vel aliter auxiliãte. vide cle. j. j. de pe. vbi est gl. singularis sup verbo defensauerit. Et circa receptatores no. hic gl. q̃ dicit ꝙ ille q̃ receptat cõsanguineũ vel affinẽ. q̃ ꝯtra cardinalẽ deliq̃t nõ tenet istis penis. qd intelligit in nouũ verũ ꝙ nõ puniunt pari pena: sicut extranei. ⁊ hoc vult illa. l. ij. quam glo. alle. dicit em̃ ꝙ nõ absoluunt nec tã seuere puniunt vt extranei. ⁊ facit ad. q. statuti quo cauet ꝙ receptãs exbãnitũ puniat tãta pena. dicit Bar. ꝙ sic si erat talis bãnitus q̃ poterat impune occidi. nã talis est hostis sue ciuitatis. ⁊ ꝑdit agnationẽ ⁊ cognatioẽ. vt. l. postliminiũ de captiuis. vñ videt ꝙ vigore statuti filius possit impune occidere patrẽ bãnitũ. de quo tñ dic. vt. l. adulteriũ cũ incestu. §. liberto. ff. de adulte. Si vero est talis bãnitus q̃ nõ põt impune occidi. dic vt Bar. no. in. l. fi. de recept. facit. l. inuitus. §. manẽte. ff. de iure dot. ⁊. l. minime. ff. de relig. et sumpti. fune. ¶ † Quarto not. multiplici pena puniri q̃ ꝯtra cardinalẽ Romane eccl'ie deliquit: tenet em̃ ac si crimẽ lese maiestatis cõmisisset. ledit em̃ maiestas pape leso eius collateral. Sic. vj. q. j. si q̃s cũ ⁊ cõmitti videt hoc crimẽ etiã ex lesione p[rin]cipis inferioris a sup̃mo. ij. q. j. in primis. et cũ sit crimẽ public[um] q̃libet ad accusandũ admittit. vt ibi. ⁊. l. ij. C. q̃ ad eccle. cõfug. vide ad illa q̃ dixi in cle. pastoralis de re iudi. ¶ Quinto no. ver. si intestabilis ꝙ iste ꝑdit testamẽti factionẽ actiue ⁊ passiu[e] et nõ mirũ si actiue. q: perdit bona. ⁊ sic testari nõ põt vt pote n[on] dñs. vt. l. cornelia. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. ꝙ si pr̃ de capti. ⁊ autẽ. igr[edi] si. C. de sacrosan. eccle. passiue etiã ꝙ ꝑdat acquirẽdi facultatẽ [ex] testõ videt mirũ q: postq̃ ẽ fil'is deportato q̃ ꝑdit ciuitatẽ ⁊ bo[na] ar. eoꝝ q̃ no. insti. q̃. mo. ius pa. pote. sol. §. relegati videt ꝙ [de]beat q̃rere fisco: qd auferť ab indigno applicať fisco. vt. l. hr̃[edi]tas. C. de his q̃. ⁊ indi. So. videt fatendũ ꝙ hic sit fil'is depor[ta]to. ⁊ etiã magis iurib⁹ odiosus: q: est diffidatus atqz bãnit⁹ b[an]no sup̃mi principis. i. pape. ⁊ sic hostis imperij. vt. l. amissione. q̃ deficiũt. ff. de capi. dimi. ⁊ ex hoc sequit ꝙ nõ est indignus [sed] funditus etiã incapax sicut dãnatus ĩ metallũ. vt. l. si metallũ. [ff.] de his q̃ pro nõ scrip. habẽ. sicut dãnatus ĩ metallũ. ⁊ etiã deportatus habent ꝑ mortuis. vt. l. j. §. penul. ff. ꝯtratab. ⁊. l. si neces[sarios] §. si deportatus. ff. de bo. libe. Itẽ ita est etiã dicendũ de isto: [in] quo in tex. ⁊ vide circa hoc qd no. Bar. post Cy. de bãnito an dat testamẽti factionẽ actiue ⁊ passiue in. l. j. C. de hered. insti. l. eius. §. si cui de testis. ⁊ ibi ꝑ do. Bal. ¶ Sexto no. ꝙ isti⁹ e[di]ficia debẽt dirui. Circa hoc q̃rit Jo. an. q̃d iuris si habebat do[mu]mũ vel turrim cõem cũ alio ⁊ ꝑs inferior erat sua ⁊ superior so[cij] videt ꝙ nõ destruat ne socius innocẽs ex hoc ledat: q: nõ deb[et] alteri ꝑ alterũ ⁊c. ff. de reg. iur. l. nõ dz. ⁊. xxiij. q. j. q̃ culpat. Qui[dam] dã dicũt ꝙ iste socius coget redimere partẽ delinquẽtis. ⁊ istu[d] preciũ erit fisci. ff. cõi diuidũ. l. cõi. §. fin. ⁊. C. de cõi seruo. ma. l. Alij dicũt ꝙ superior pars destruet ⁊ inferior assignabit soci[o] ista est mala diuisio. q: remanebit pars inferior absqz tecto. ⁊ f[it] inutilis. Alij dicũt ꝙ tota destruet. ff. de aqua plu. arcẽ. l. sed i[n]terdũ. ⁊ cõi diui. l. si is cũ quo. q̃. l. ꝓbat ꝙ superior ꝯtra inferior[em] regressum habebit. ita hic refert in nouel. Bar. ipsaz pleni⁹ examinat in. l. hacten⁹. §. de eo. ff. de aqua plu. ar. ꝓbabilior mihi [vi]detur opinio ꝙ fiscus redimat partẽ socij maxĩe in casu hui⁹. [in] quo succedit in bonis oĩbus. vt sic potius ipse ad quẽ transf[ertur] cõmodũ sentiat istud incõmodũ redimẽdi q̃ socius ar. l. ſm naturã. ff. de reg. iur. ⁊. l. j. § in prĩo de cadu. tol. nã ⁊ alibi fiscus redimit ꝓ executione publice vindicte rẽ in qua est executio facienda. vt. l. postulauerit. ff. de adulte. ⁊. l. ij. C. qñ ⁊ q̃. quar. pars de. l. si mulier in opus salinarũ de captiuis. Bar. tñ ipaz latius examinat. in. d. §. de eo. dic vt ibi. ¶ Septimo nota. ibi vllo tẽpore reparent videt em̃ ꝙ si hec clausula nõ fuisset apposita post demolitionẽ posset reparari. reperi istã q̃onez disputatã si romanus pontifex vel imꝑator ciuitatẽ aliquã cõdẽnauit ad destructionem muroꝝ. q̃rit vtrũ post destructionẽ põt ciuitas reparari: siue de nouo fabricari: qd si fecerit an debeat iterum demolliri. Argu[it] ad partes ⁊ finaliter ꝯcludit ꝙ nõ possit reparari sine iussu principis. Idẽ Cy. in. l. seruus. C. de peñ. Idẽ Bar. in. l. si q̃s adulteriũ. §. j. ff. de adulte. ⁊ ſm hoc ista verba nullo tꝑe reparent sũt e[x] abũdãti hic apposita. ¶ † Octauo no. ꝙ post publicationẽ bonoꝝ delinquentiũ debitores nõ tenent eis de debitis rñdere siue soluere: sed fisco q̃ vicẽ heredis obtinet. vt. l. iij. C. ad. l. iul. de vi pu. ⁊ hoc iterũ. qñ bona sunt ipso iure publicata. qñ vero venirent per sñiam publicãda. vtrũ tũc ante sñiaz debitores soluẽdo liberent: videt ꝙ sic. vt. l. auferť. §. in reatu. ff. de iure fisci. ⁊. l. rec[te] ff. de sol. In sñia iuris q̃ ipso iure bona defert in fiscũ: dubito an ante declaratoriã sñiam suꝑ crimine possit debitor repellere debitorẽ agentẽ p̃textu huius criminis ꝓpter qd ipso iure deferũtur bona in fiscũ. videt em̃ ꝙ retineat administrationẽ ante talẽ sñiam declaratoriã: vt. j. dicã. ⁊ dixi. s. eo. li. de here. cum ſm. facit qd plene no. Bart. in. l. post ꝯtractũ de dona. ¶ Nono no. capitulũ quo bona delinquẽtis publicant. alibi dicit lex ꝙ reseruantur hr̃dib⁹: vt in autẽ. dãnatoꝝ. C. de bonis dãna. Sz illa autẽ. loquit cũ q̃s ꝓpter delictuz dz mori nõ de eo q̃ suꝑuiuit: vt ẽ iste et etiã deportatus. istis em̃ bona auferunt. et deferunt ĩ fiscũ: vt no. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. autẽ. sz hodie de peñ. l. q̃ vltimo. ⁊ in autẽ. vt nulli iudicũ. §. fi. ⁊ ita dicit do. Bal. in. d. §. si cui qd cõiter tenẽt oẽs ⁊ subdit ꝙ si aliq̃s est bãnitus ad mortẽ in absentia ꝙ filijs nõ reseruant bona. q: ille de facto suꝑuiuit. ⁊ etiã de iure donec veniat in fortiã curie: vt in cle. pastoralis de reg. iur. Sed in ꝯtrariũ videt casus in autẽ. de pace tene. ⁊ eius vio. c. j. §. si q̃s hoiem col. x. ⁊ diligẽter hic not. ꝙ si quis delinquat in personaz

ecclesiasticã

eccl'iasticā.ita ꝙ ꝓpter hoc debēt bona publicari ꝯstitutiōe ca-
nonica illa publicatio nō cōcernit cōmodū fisci ecclesie: sed dñi
tpalis illius delinquētis.qd̄ no.⁊ vide qd̄ dixi in.c. cū ſm leges
p̄alleg.⁊.c.postulasti ad fi.de foro cōpe.¶ † Decimo no.in.§.si
qui vero ꝙ in cōfiscatione bonoꝝ nō veniūt feuda officia benefi
cia spūalia vel tpalia que dānatus ab ecclesia detinebat.facit ad
no.xvj.q.vij.filijs in glo.vbi de cōfiscatione vel dānatione iudi
cis secularis nō perdit quis ius patronat⁹.⁊ no.in cle.pastora-
lis de re.iu.vbi absoluēdo quoq3:similiter cōfiscatis bonis non
venit in talib⁹ bonis emphiteosis ecclesie.immo ecclesia repetit
a fisco.vt in aut̄.de alie.⁊ emphi.§.j.col.ix.Sed quid econuerso
si eps cōdemnauit aliquē clericū de heresi: an in cōfiscatione ve
niet emphiteosis quā tenet cōdēnatus a nō tpali.qd̄ est Oldr.
de qua dixi in.d.c.cū ſm leges.vbi iuxta p̄dicta querit Bar.de
psa no.i.l.si finita.§.si de vectigalib⁹.de dāno infec.vbi tenet ꝙ
feuda indistincte nō veniūt in cōfiscatione ita ꝙ iste.§.si qua ve
ro nō ponit aliquid spāle in feudo ecclesie.l3 Spe.dixerit feudū
cōfiscari in ti.de feu.§.quin.ver.iiij. sed in cōtrarium est casus ꝙ
feudū reuertitur ad dñm vel ad agnatos.⁊ sic vasall⁹ priuatur tñ
fisco nō q̄rit̄ in.x.colla.si vasal.ven.feudū.c.⁊ si de feu. fue.cōtro
uer.c.⁊ de eo qui interfecit fratres do.sui.c.j.facit de prohi. feu.
alie.imperialē.§.illud.Pro hoc facit q2 si vasallus efficit̄ cleri-
cus vel ingredit̄ religionē statim perdit feudū:nec trāsit in eccle
siā3 casus est in.x.col.si de feu.fue.ꝯtro.⁊ si cleric⁹ ⁊ de beneficio
femine.c.j.⁊ vide qd̄ de hoc no.s̄.de proba.c. in p̄ntia in nouel.⁊
in aut̄.ingressi.C.de sac.san.ecc.Rōnem hui⁹ vide per Bar.in
d.§.si de vectigalibus qui dicit ꝙ hec ratio est q2 feudatarius te
netur ad seruitiū ꝑsonale vt in.x.col.qui.mo.feu.amit.c.j. ⁊ que
fuerit prima cā benefi.ami.c.j.⁊ ꝑ hoc habet vtile dñium qd̄ non
potest separari a sua cā.Sicut igit̄ in fiscum nō transit illa obli
gatio fidelitatis q̄ est mere personalis vt.x.colla.de forma fide-
lita.c.j.⁊ de noua fidelita.forma.c.j.ita em̄ non trāsit in fiscū vel
monasteriū:accedit hic ꝙ alie sunt opere vnius hoīs alie alteri⁹
vt.l.nemo est qui nesciat de duo.re.¶ † Undecimo no.in.§.ꝙ si
quis.filios ⁊ nepotes puniri ex grauib⁹ penis ꝓpter delictū pa
rentum.⁊ est spāle in isto crimine sicut in crimine lese maiestatis
⁊ heresis.de quo per Cy.in.l.pe.C.ad.l.iul.maie.alias vere non
debet vnus alterius odio pregrauari.vt dixi.s̄.c.proxi.in.ij.no-
tabi.⁊ aduerte q2 filijs ⁊ nepotibus istis non aufert nisi act⁹ le-
gitimos ⁊ publica officia ⁊ honores requirere igitur sibi ex con
tractibus nō prohibentur ⁊ capere etiam ex dispositionib⁹ alio
rum.⁊ in hoc minus grauatur q̄꜕ eoꝝ parētes sceleru3 autores.
¶ † Duodecimo no.i.§.illō ꝙ nudū cōsiliū siue fauor punit̄ ad
arbitriū iudicātis ⁊ illō d̄r nudū qd̄ ad maleficiū nihil addit ſm
Jo.⁊ in nouel.ponit exēplū in illo q̄ post insecutionē req̄situs ab
insequēte grauauit maleficiū.ꝯsuluit tñ ꝙ sibi caueat vel peccat
⁊ nō iudicat ad qd̄ tenet̄.supra de furt.c.q̄ cū fure.siue supra il-
le habeat ptātē siue nō cū sit diffidatus.vt hic primo rñso.sil'e in
participio excōicati.nā plus peccat.⁊ iō plus punit̄ q̄ cōicat in
crimine q̄꜕ q̄ extra.de sen.excō.nuꝑ.⁊ aduerte q2 vt dixi i. c. sicut
dignū in.ij.q.de homici.plures p̄nt esse culpabiles in delicto va
riis modis.Nā qñq3 plures pricipaliter deliquerūt.qñq3 vnus
principaliter.alij accessorie.⁊ hic accessorie multis modis.qñq3
mādato.qñq3 ratū habēdo.qñq3 cōsulēdo.qñq3 suggerēdo:siue
animū inflāmādo.qñq3 assistēdo.⁊ hoc multipliciter.nā qñq3 as-
sistit vt adiuuet.qñq3 nō vt adiuuet.sed ne offendens ledi possit.
qñq3 vt pacificet.qñq3 custodiēdo vestes spolia victualia passu3
transitū ⁊ silia.singulis igit̄ casib⁹ qualiter puniat̄ non pōt dari
certa doctrina:q2 plus ⁊ minus peccat̄ in talibus.ideo imponit̄
pena extraordinaria vt sicut excessus exegerit vīdicta ꝓcedat vt
in textu.vnde deuteronomij.xxvj. ꝓ mēsura peccati erit plaga-
ru3 modus.grauius ergo delictū est grauius vindicandū.xxiiij.
q.j.nō afferamus.⁊ circūstātie sunt pōderande.xxiij.q.viij.occi-
dit.facit.l.aut facta.ff.de penis.tāgit hic in nouel.super glo.nu-
merum.de ceteris modis quos nō prosequor.¶ † Tertiodecimo
no.in.§.numerū.ꝙ post pactā penitentiā ⁊ recōciliationē eccl'ie
ciuitati nō recuperat quis iā bona cōfiscata: sed facultatē acqui
rendi in posterū q̄ facultas videbat̄ sublata per sentētiā cōfisca
tionis quasi etiā quesita postea intelligant̄ similiter confiscata.
Textus tñ dicit ꝙ bonis publicatis quicquid postea acquirit̄ nō
acquit̄ fiscū.vt.l.si mādauero.§.is cuius bona.ff.mādati. ⁊ de in
dulgentia siue restitutione in integrū condēnati: an includat re
stitutionē bonoꝝ dixi.s̄.eo.lib.de rescrip.q̄꜕uis.¶ Quartode-
cimo no.in.§.si quis vero de pena occidētiū cardinalē vel dan-
tium causam mortis:de occisoribus presbyteroꝝ inferioꝝ ⁊ mo-
nachoꝝ habetur.xvij.q.iiij.si quis deinceps.⁊.c.de presbyteroꝝ
⁊.subdiaconū.⁊. c.qui occiderit de percutiēte capiente vel ex-
pellente episcopum in preallega.c.si quis deinceps.⁊.j.eo.cle.si
quis suadēte.¶ † Quintodecimo not.in.§.per hoc quoq3 ꝙ ꝑ
penā canonicā nō tollitur pena legalis ad hoc. C. de sepul.vio-
la.l.qui sepulchra.in fi.vbi de hoc per Cy. qd̄ intellige nisi qua-
tenus concurrūt.remanet ergo tūc altera in residuo.vt. ff.de ac-
tio.⁊ obliga.l.cū ex vno.⁊.l.qui seruū.⁊ hoc qd̄ dixi ad residuum
agi posse.intellige quando actū fuit primo ad interesse.Sed qñ
vtraq3 cōpetit ad vindictā vna electa ⁊ peracta . nō agetur alia.
vt no.in.l.ꝙ senatus.ff.de iniuri. ¶ Circa p̄dicta refert hic Jo.
an.fuisse disputatum si pena per nouā constitutionē inducta est
diuersa a pria exigetur vtraq3 per.d.l.qui sepulchra.⁊ patet hic.
et.l.quoti.de actio.⁊ obliga.Si vero sunt similes tūc vna per ali
am tollitur quatenus cōcurrunt:ſm ia3 dicta.Si vero in penis
est parilitas nō refert q̄ imponat̄.vt.c.pastoralis de fide instru.
Aduerte Bar.post Dy.tradit in ista materia tres regulas.pri
ma est qñ est vnū factu3.vnus titulus criminis:⁊ plures agendi
forme.⁊ tunc vna electa tollit̄ alia.vt.l.itē ait.§.fi.ff.nau.caupo.
stabu.⁊.ff.de actio.⁊ oblig.l.penul. ⁊ idē est in cōtractibus.vt.l.
ꝙ in herede.§.eligere.ff.de tributoria.Simile videmus cū plu-
ribus actibus qui ex eadē causa originē habēt l3 sint obligatio
nes diuerse.vna electa tollitur alia.vt.l.si reus.de fideiussor.⁊ h°
si cōtra eundē.secus si cōtra diuersos.vt.ff.de admini. tuto.l.tu
tor qui repertoriū.§.ex duob⁹.⁊ expressi⁹ in.l.j.§.in tutela. ⁊.§.
seq.ff.de tutel.⁊ rati.distr.⁊ patet in.l.j.§.dixerit aliquis.de pu
bli.vbi est vnum factum vnus titulus criminis.s.furtum vel vio
lentia:⁊ plures agēdi forme.s.ex illo titulo ⁊ ex furto.recipit tñ
ista regula vnū vel duo cōtraria sed ibi ipse soluit.Secunda re-
gula est ꝙ qñ est vnum factū ⁊ plures tituli criminis diuerse agē
di forme:tunc si actum est vna pōt agi alia in eo qd̄ excedit.vt.l.
j.ff.de bo.dā.⁊.l.cū ex vno de actio.⁊ oblig. ⁊ hoc est verū qñ isti
diuersi tituli criminū habēt se vt genus ⁊ species:vt furtū qd̄ est
genus ad rapinā ⁊ damnū datū ad actionē.arb.fur.ce. S3 si isti
tituli habēt se vt excedentia ⁊ excessa vt est actio de tutel.⁊ rati.
distra.ad actionem furti.⁊ tunc vna electa alia nō tollitur.vt.l.j
§.in tutela de tute.⁊ rati.dis.facit.l.si adulterium cum incestu.ff.
de adul.Tertia regula est quando sunt plures agēdi forme tūc
sine dubio per electionem vnius:alia nō tollitur:vt.l.nunq̄꜕ plu
ra de priua.delic.⁊ illas regulas ipse tradit in.d.§.dixerit aliq̄s
ad propositum ergo huius.c.quo electa pena canonica cōtra sa
crilegum non tollitur legalis in aliquo cum sit idem factum plu
res agendi forme.⁊ diuersi tituli criminū.puta homicidium ⁊ sa
crilegiū ⁊ ad vindictā agitur.vnde ꝙ vna electa alia insolidum
potest agi contra.l.senatus.ff.de accu.cogita . ⁊ vide quod not.
Bar.in.l.j.ff.vi bo.rap.vbi querit si pro vno delicto puta furto
adulterio vel homicidio siue falso imponitur diuersa pena ꝑ sta
tutum a iure cōi an videatur recessum a pena iuris cōis.dicit ꝙ
non:nisi appareat de contraria voluntate statuentiū. de qua di
cit cōstare si in statuto dicatur ꝙ vbi non est determinata pena
in statuto recurritur de similibus ad similia.⁊ vbi non ponitur si
mile recurritur ad ius commune.ex quo apparet ꝙ voluit penā
iuris communis insolidum imponi. In dubio autem non vide-
tur sublata quando possit agi sed acto ex vno capite non potest
agi ex alio ⁊ in hoc omnes concordant ſm eum. ¶ Decimosex-
to no.penam contra rectores ⁊ officiales qui pure negligūt hu
iusmodi presumptiones.⁊ dicit in nouel.post Archi.ꝙ hanc pe
nam incurrunt si non omnes puniunt:q2 videtur nil actu3 ⁊c.C.
ad sille.l.penul.⁊.l.si quis in graui.§.fi.ad sille.⁊ peccans in par
te totius reus est.vt.c.defleat de iureiuran.Sed dices immo vi
detur de equitate canonica penā peti ꝓ parte si cōtra fiat.vt.c.
suā.de penis:s3 hic loquimur in pena indiuisibili puta excōica-
tionis.In pena vero diuisibili puta pecuniaria si q̄s implet pro
parte non videtur teneri in solidū in.d.c.suā in casu vero huius
c.etiam si esset pecuniaria tamē q2 ita cōcernit in solidū punitio
ne3 vnius sicut pluriū videt̄ insolidū cōmitti etiā si vnū ex pluri
b⁹ deliquētib⁹ dimiserit īpunitū.facit ad p̄dicta lex si seru⁹.§.si
plurium.ff.si q̄s cau.⁊.l.eade3.§.cato de ver.ob. ¶ Decimo se
ptimo no.ꝙ officiales tenētur sicut principalis rector qui non
punit delictū.debēt em̄ officiales dñm informare ⁊ incitare q̄d
facere debeat nō dissimulare vel negligere.C.de statuis ⁊ ima.
l.j.⁊ de priua .car.l.j.§.primatibus.⁊.lxxxvj.di.error.⁊ de sent.
excō.q̄꜕to.nō ergo puniūtur officiales ex negligētia rectoris:s3
ex propria:quia vidētur consentire ⁊ principaliter omittendo
agere qd̄ in eis est.Facit optime lex omnes.vide.C.de apella.
vbi glo.dicit quod subditi dicūtur resistere p̄latis si q̄d iniuste
agūt ⁊ instruere eos q̄d agere debeāt.allegat multa iura q̄ h° ꝓ-
bāt.⁊ vide qd̄ dixi.s̄.in.c.cū i cūctis de his q̄ fiunt a maiori par.
capitu.⁊ qd̄ dixi.s̄.eo.li.⁊ hoc ꝯsultissime de reb⁹ ec.nō alienā.
¶ Decimooctauo no.ꝙ.j.mēse3 a tpe noticie cōputañ.tenēt̄ re
ctores ⁊ ciuitas istos tales punire.S3 hic dubitat̄ d̄ trib⁹.prio
qñ dicat̄ ad istoꝝ noticiā peruenisse vt sic incipiat iste mensis.se
cūdo qñ est possibile istā cām expedire infra mense3:maxie quo
ad pene impositionē:cū ꝓpter dilatiōes statutas a iure appel-
latas moras iudicij q̄ sunt multe vr̄ exigere lōgiorē tractu3.ter-

ctio qñ ciuitas dicatur delinquere siue negligere vt hac pena te-
neatur. Quo ad primū dicit Archi. ꝙ tunc incipit mensis ⁊ sic
peruenire ad noticiā cū apparet legitim⁹ accusator ⁊ ante nō in
cipit cursus huius mensis. C. de litis cōtest. auṫ. auferaṫ. Alij di
cunt ꝙ incipit iste mensis quo ad pene cōmissionē ꝑ eius lapsuȝ
a die denūciationis facte officia li ꝑ officialē publicū vel priua-
tam ꝑsonā. vt. l. nulli. ⁊. C. de iure fis. l. j. ⁊. l. quidaȝ decedens. §.
fi. ff. de admi. ⁊ sup hac denunciatione testes recipienṫ: ⁊ dilige-
ter negociū examinabit xj. q. iij. summopere. Non ob. ꝙ nemo
debet sine accusatione dānari. vt. c. vt nostrū. vt eccle. benefi. sine
di. con. Est em̄ spāle in hoc crimine qđ simile est crimini lese ma
iestatis vt in prin. huius. c. in illo aūt proceditur ꝑ viam inquisi
tionis denunciationis ⁊ accusationis. vt extrauag. ad reprimen
dam de qua dixi in. c. pastoralis de re iudi. Scda lec. est ꝙ hic lo
quimur de noticia ꝑ famā ꝑ quaȝ auribus iudicis innotuit tale
scelus ꝑpetratū. tunc em̄ incipit currere iste mensis ad inquiren
dum exequendū vt dictū est. Inducit em̄ talis fama noticiaȝ de
quo. s. de rescriptis cū contingat in prima glo. ⁊. ff. de acqui. he-
re. l. cū quidā. §. qđ dicitur. Quo ad scdm quō scȝ est possibile in
fra mensem hanc cām incohare ⁊ finire ꝑpter multas moras q̄s
habet ordo iudicij dicit in nouel. ꝙ iudex abreuiabit numerū di
lationū ⁊ dies. C. de iudi. l. nōnunꝙ. ⁊ qđ no. s. de offi. delega. c.
causas. ⁊ circa hoc vide qđ no. Jo. an. post Inno. in. c. vltra ter-
tiam de testi. ⁊. l. j. ff. de glan. legē. ⁊ qđ dixi in. c. venerabilis. ⁊. c.
fi. de iudi. Quo ad tertiū qualiter dicatur ciuitas negligere di
cit in nouel. qñ collegialiter ⁊ vt cōe cōitas ciuiū vel rectores ci
uitatis id agunt vel negli. C. de sac. san. ecc. l. iubemus nullaȝ. et
ff. de re. iur. l. aliud. §. referṫ vbi de hoc ⁊ facit qđ no. de si. dilect⁹
ij. vbi de hoc. Sed hic queriṫ an punita vniuersitate queri possit
aliquos de vniuersitate puniri. Refert Inno. Jo. mo. tenere ꝙ
sic: qꝛ qđ dȝ vniuersitas dn̄t singuli nec ecōtra. vt. ff. qđ cuiusꝙ
vniuersi. no. l. sicut. §. j. ⁊. d. §. refertur. nā alia pena cadit in pctō
vniuersitatis alia singuloꝝ: vt ptȝ in isto. c. vbi primo ꝓuidet de
pena singularis delinquētis. ⁊ deinde de pena ciuitatis vel loci
⁊ hoc verū credo in casu hui⁹ capl'i. vbi sunt diuersa delicta ciui
tatis vel vniuersitatis ⁊ singuloꝝ: nam vniuersitas ex ꝓpria ne
gligentia siue omissione ⁊ singularis ex delicto proprio ⁊ sic cū
sint diuersa delicta diuersum ortum habentia ⁊ contra diuersos
non mirum si punitio vnius alium non liberat: qꝛ ne eundem di
uersimode delinquendo. vt. l. nunꝙ plura de priua. delic. Aduer
te hic plenius declarandum occurreret quomodo vniuersitas
posset delinquere cum non habeat animū sed sit persona ficta et
imaginaria: ⁊ si potest delinquere quomodo punietur ex delicto
ex quo singulari veniret imponēda pena mortis. dic vt dixi ple-
ne referendo Bar. in. c. dilectus de simo. ⁊ per euȝ in. l. aut facta
⁊ per Inno. in. c. grauem. de sen. excō. ¶ Decimonono no. ꝙ ci-
uitas priuatur hic pontificali dignitate excep. Ro. ciuitate. nā
si propter delitum eius puniretur suus pontifex: quandoꝙ est
papa ⁊ per consequens priuarentur omnes alij vocati ab eo in
partem solcitudinis non in plenitudinem potestatis. vt. c. man
data. de presump. Sed hic queritur si est ita ꝙ oēs dependeant
ab eo quare vocatur Ro. ponti. dicit in nouel. post Joā. mo. ꝙ
dicendo Bonon̄. pontifex dico locū. Sed dicendo eṗs ro. dico
preeminentiā. est em̄ vna ecclesia cuius sponsus est papa ⁊ cardi
nales sunt filij primi gradus. dat simile de rege portugalie q̇ ꝓ-
pter loci eminentiā vel aliaȝ cām denominatur ab illo loco: nec
propter hoc detrahitur quin sit rex alioꝝ locoꝝ regni sui. Sed
hic queritur quid importat ista priuatio pōtificalis dignitatis
per respectū ad locū de quo loquiṫ finis. c. dicit in nouel. ꝙ eṗa
le officiū quo ad locū illuȝ est sublatū. xv. q. ij. §. est ⁊ generaliter
⁊. c. fe. extincta em̄ dignitate quo ad locū illum extinctū est oē id
qđ ex ea sequi pōt ar. optimū. s. eo. lib. de hereticis accusatis. §.
porro. in fi. nō poterit ergo eṗs ibi exercere eṗale officium. ⁊ sic
priuatur sine culpa: sed nō sine cā: de quo. s. de priui. antiqua. et
nisi ita diceremus priuatio nullius esset effect⁹ ⁊ lex esset impo-
sita verbis cōtra. c. cōmissa. de elec. s. eo. lib. dicit tn̄ Jo. an. ꝙ re
manēt ex ista priuatione dubia q̄ indigerēt declaratione. Nam
si iste eṗs pōt exercere illa q̄ sunt pontificalis dignitatis ꝑ quē
tunc exhibenṫ eṗalia: ⁊ cuius autoritate: ⁊ quo loco ⁊ q̄ sit tunc
denoīatio eṗi extantis: ⁊ an ipse eṗs extra locū vel in loco quo
ad extraneos possit exercere pontificalia. ⁊ q̇d si moriṫ an eligaṫ
successor: ⁊ ad qđ officiu m ⁊ q̇d erit interim de his que sunt iu-
risditionis eṗalis in nouel. format ista pulchra dubia ⁊ non sol
uit: exponit aūt pontificali dignitate. i. ordine: nā dignitas pon
tificalis ⁊ ordo pōtificalis ꝓ eodē sumunṫ. ¶ † Uigesimo no.
ꝙ in fine dicitur ꝙ potestas ei affuerit ⁊c. ꝙ puniṫ ciuitas q̄ nō
punit suos subditos delinquentes cū pōt: sicut ⁊ qñ ipsa princi
paliter in hoc deliquerit: ⁊ sic pȝ ꝙ delictū in cōmittendo ⁊ omit
tendo pōt cadere in vniuersitatē: pȝ etiā ꝙ qñ ciuitas nō hȝ po-
tentiā puniendi tales: ⁊ tunc dicit Jo. and. post Archi. ꝙ cessat

tunc illa pena: ponit exemplū qñ delinquētes sunt adeo pote
tes vel tanta est multitudo ꝙ ciuitas: que tamen non delinqu
illos punire non pōt vel non sine graui scandalo. vt qꝛ se arm
defendunt vel loci difficultate se protegit. tunc ergo rōnabili
dicio nō dicitur facultas adesse si deest. xxij. q. ij. queritur. ⁊. C
10 epis. ⁊ cle. l. si q̇s in hoc. ⁊ de his qui la. l. j. ¶ † Quero post J
an. in prin. c. dꝛ ꝙ ille ꝑpetuo est infamis q̇ offendit cardinalē
bona sunt publicata. q̄ro vtrū ante sn̄iam sup crimine iste sit i
mis ⁊ repellatur ab his q̄ hic dicunṫ. Item quo ad hoc vt p
sit fieri executio super bonis. responde notabiliter post A
chidi. quo ad has penas ⁊ quo ad executionē confiscationis
necessaria sententia saltim gn̄alis q̄ declaret illū fuisse talem.
s. eo. lib. de hereti. cū ꝯm in fine. nam talis sn̄ia generalis requ
ritur quo ad corporalē penā ⁊ quo ad cōfiscationē bonoꝝ etia
in crimine lese maiestatus. vt insti. de here. qui ab inte. §. per
trariū. ⁊ insti. de publi. iudi. §. publica. ⁊ ad. l. iul. maie. l. eoꝝ.
hoc no. de spon. c. ex parte. in. iij. glo. lȝ em̄ in illo crimine lese
iesta. ⁊ heresis ⁊ sil'i. queraṫ fisco dn̄ium ipso iure sine tradit
ne. sicut monasterio queru nṫ dn̄ia bonoꝝ ingredientis vt n
xix. q. vlt. auṫ. si qua mulier. ⁊ ꝑ Inn. de ꝓba. c. in p̄sentia. ⁊ sic
adoptās acq̇rit potestatē adoptati. vt. l. si adoptauero. ff. de p
car. tn̄ in criminib⁹ ꝓpter q̄ perdit q̇s dn̄ium req̄iriṫ sn̄ia sal
in gn̄e q̄ declaret eū fuisse criminosum anteꝙ fiat aliqua exec
tio etiā in bonis. vt. d. c. cū ꝯm leges. q̄tū ad infamiā de qua
dicit sufficere cōfessioneȝ q̄ in publico iudicio infamat. vt. ff.
his q̇ no. infa. l. qm̄. ⁊. C. de inter. ma. l. si tutor. ⁊ in tm̄ est hoc v
rū ꝯm eū q̇ ad infamiā. nā sufficeret ꝙ ista ꝓbatio sit facta de
mine vel ꝙ ꝓbatū sit notoriū: nā cū certis modis irrogeṫ in
mia ⁊ iste nō sit inter illos nō debem⁹ ad hūc casum extēdere:
cū infamia sit pena ad odiū restringenda est vt in reg. odia. I
non sunt paria aliquid esse probatū ⁊ ꝯm ꝓbata iudicatū: vt.
eo. li. de off. dele. c. iudex in fi. ⁊ ibi. alleg. bona iura ad hoc. se
ista vera sunt posses dicere q̇d nocebit priuari bonorum dn̄io
quo ante sn̄iam nō auferunṫ. rn̄det ꝙ nocebit ꝓpter fructus
dij tꝑis q̇ debēt restitui fisco: vt no. in auṫ. de inces. nup. §. j. E
dixi hoc esse vtile quo ad alia. s. quo ad transitū talis pene ꝯ h
redes ⁊ quo ad irritationē factā post tale delictū cōmissuȝ. ⁊
vt dixi in. d. c. cū ꝯȝ leges circa prin. ¶ Scdo q̄ro iuxta ꝑdic
an cardinalis legat⁹ ꝯ quē ꝯmissus erat talis excessus possit
clarare has penas: ⁊ ī ciuitatē ⁊ ī delinquētes: p̄supposito ꝙ
ctum sit ita notorium ꝙ negari nō possit: vel ꝙ vniuerse vicin
ppl's testis est. de pur. ca. c. pe. ⁊. xlj. di. in sacerdotib⁹. in fi. J
and. post Archi. arguit ꝑmo ꝙ sic: qꝛ cū ꝑ istā ꝯstōnem sit la
sn̄ia ꝯ talē trahit secū suū effectū: ⁊ ꝑ talē declaratoriā sn̄iam
gati ampli⁹ nō ligaṫ. de appel. pastoralis. q̇ em̄ publicat non
aliq̇d de nouo facere. de elec. venerabilē. xxiiij. q. j. c. ij. ⁊. iij. c. n
uit. de appel. ⁊ per hoc nō ob. ꝙ iste nō possit esse iudex in ca
sua. Nā cū factū est notoriū nō pōt dici iudex: sed poti⁹ notifi
tor pene canonice ꝙ pōt in causa sua nec pōt recusari: vt. d. c.
uit. p̄terea. iste nō exeq̇tur suā iniuriā: sed rōne ecclesie vt colli
tur ex ver. q̇s em̄ loc⁹. ergo pōt ipse esse iudex. iuxta no. s. eo.
et ti. c. j. ⁊ in hoc residet. subdit tn̄ ꝙ vbi reuocareṫ ī dubiū ali
ꝓpter qđ expediret adhibere cognitionē: vt dixi in. xviij. no
bili. cū ipse nō pōt esse iudex vel cognitor in causa sua. iij. q. i
nullus. meli⁹ est id fieri per superiorē ipsius cardinalis. ⁊ cau
ne notoriū dicat vbi nō est ⁊ ecōuerso caueat ciuitas ne excu
p̄textu potētie cū sit potens. s. de rescrip. cū cōtingat. ⁊ de ap
cōsuluit. ita dicit qđ no. singulariter: lȝ enim q̇s non pōt cog
scere de iniuria sibi illata ad impositionē pene per sn̄iam inf
gende: tn̄ pōt cognoscere ⁊ declarare per sn̄iam penā a iure i
positā etiā sup iure facto ꝓprio: nec ꝓbabiliter reuocareṫ in
bium qđ exigeret cognitionē ⁊ examinationē. qđ no. ¶ Tert
quero post eū in nouel. diciṫ hic in fi. ꝙ ciuitas eoipso ꝙ cū p
test nō punit excessus hmōi est pōtificali dignitate ꝓuata. S
an cū ppl'o ciuitatis īcludat diocesim vt sit etiā diocesis ꝓuat
Archi. in q̄dam additione ꝓseq̇tur satis ꝓlixe. ⁊ tȝ ꝙ nō cōpr
hendat dioceṡ. Inducit primo qꝛ illa sunt diuersa. s. de rescrip
rodulphus. j. eo. titu. c. statutū. §. cū vo. ⁊. §. cū aūt. s. eo. lib. ⁊
ver. si. l. ij. vbi noīe ciuitatis nō venit territoriū. ad hoc. lxiij. d
ego lodouic⁹. ⁊ optime. j. eo. li. de sentē. excō. si ciuitas penali
igitur ꝯstitutio puniēs culpā ciuiū ⁊ habēs fines limitatos. c
uitatis nō dȝ extendi ad diocesanos: nec suo spūali patre pri
ri. ad hoc de reg. iur. in penis. j. eo. lib. pena em̄ nō dȝ plus ex
di ⁊c. de his que fi. a maio. par. cap. quesiuit. Preterea ꝓhib
postulare apud presidē poterit postulare apud legatū ⁊ ꝓcu.
saris. ⁊ ꝓhibitus morari in vrbe manere poterit in pomerio
villa vrbi subiectis nō ecōuerso. ff. de pe. l. moris. §. j. ⁊. §. erit
ser. expor. l. cui pacto. ⁊ si hoc est verū in pena iudicis vt prob
iura p̄alle. forti⁹ est hoc dicendū in pena iuris cū quo miti⁹ ag
11 vt. c. cels⁹. ff. d arb. † Itē fili⁹ ꝓpter casuȝ p̄ris n̄ dȝ ꝓuari digni
te qñ

te quesita.ff.de senato.l.femine.z.l.emãcipatũ:nec dioceſ.debet perdere dignitatẽ ꝓpter casum vel delictũ ciuitatis ad idẽ facit ff.q.mo.vsuf.amit.l.qd tñ in prin.vbi habẽs vsufruct⁹ in villa:et ꝑ pñs in fundo ad villã spectãte perdito vsufructu ville ꝑ ipsius diruptionẽ retineṫ vsufruct⁹ in fundo:cõstat eñ ꝙ ita in dioce. sicut in ciuitate eps locat cathedrã z exercet epalia.s.eo.lib.de off.or.cũ eps.lz ergo ciuitas ꝑdat istud ius.ꝑ hoc nõ dz perdere dioce.lz a ciuitate istud ius fuerit ↄsecuta.ff.de ↄtraria tu.z vti. actio.l.si post mortẽ.§.fi.In ↄtrariũ alle.l.nulli.C.epis.z cle.z.l. si ex vico.ad munici.z de censi.l.forma.§.q vero. Itez accessoriũ tolliṫ principali sublato de regu.iur.l.accessorium. Tertiuz ad hoc rñdetur ꝙ est verũ qñ non põt accessoriũ ꝑ se subsistere sicut põt in casu nostro Io.and.post ista dicit ꝙ ista questio occurrit Bonoñ.tpe do.Neapulionis.M.cccl.x.z Archi.in addi.hic ipsam prolixe prosequiṫ:graue tñ tunc fuit ꝙ eps nõ exercebat epalia in dio.Bonoñ.nisi in villa centi q non suberat dñio tpali dicte ciuitatis vbi etiã dioc.nõ subesset ciuitati.sicut est Imole z in multis partib⁹ vltramontanis esset min⁹ dubiũ.sed declaratiõe indigent taz in hoc.ꝙ in hisq dixi in.xvij.notabili.vbi dicit tñ Io.an.Bar.examinat istã materiã.vtrũ appellatiõe ciuitatis cõtineatur territoriũ.in qua post eum tñ breuius sic distingue.Aut loquimur in beneficijs.z tũc cõtineṫ territoriuz.vt.l.j. §.cũ vrbẽ.ff.de offi.pfe.vr.z ibi no.Aut in alijs actib⁹: aut vltimis volũtatib⁹ z alijs.z tunc aut dixit patria vel ciuitas.aut perusium assisium z si.vel vtrũqz.Si dixit patriã tunc continentur cõtinentia edificia.vt.l.vxorij.§.legauerat de lega.iij.Qñqz latius sumiṫ.vt no.C.de natu.libe.l.fi.si dixit ciuitatẽ.z tũc muris cingiṫ.vt.l.namqꝫ liquide.§.si ita.de penu leg.Fallit in casibus spãlibus.vt in.c.si ciuitas:de sen.exc.j.eo.li. Tertio casu qñ dixit Boñ.Perusiũ z si.z tũc ↄtineṫ ↄtinẽtia edificia.vt.l.vrbis appellatiõe.de ver.sig.z.d.l.nam ꝙ liquide.§.ꝙ si vnus.Quarto z vltimo casu qñ dixit vtrũqz.z tunc aut in ciuitate romana.z ponitur gra ampliandi.vt no.in.d.l.vrbis.Aut in alia ciuitate. z tunc inspicim⁹ qd ꝑcedit.aut ꝑcedit dictio ciuitatis:z sumiṫ z finitur muris.Aut nomẽ vt perusium:vel Bonoñ.z tunc continentur continentia edificia.z hoc ſm Azo.in.l.si seruus cõis de castreñ.pecul.hoc est verũ qñ ciuitas poniṫ pro loco.Sed qñ ciuitas poniṫ pro ꝑsonis.vt qr dixi lego huic ciuitati:vel cõtinebatur in priuilegio cõcedim⁹ ciuibus an contineanṫ comitateñ. videṫ ꝙ nõ.vt.c.rodulfus.de rescrip.cũ sua glo.Breuiter ipe dixit ꝙ appellatione ciuis cõtineṫ comitateñ.lz appellatiõe comitateñ.nõ contineanṫ ciues.vt.l.q ex vico ad municipales cõiuncta.l.ciuib⁹ de municipi.z orig.li.x. Nam idem est dicere ciuem perusij z perusinũ.vt.l.j.ad municipales.Qñqz ergo ciuitas ponitur ꝑ loco tunc muris finiṫ:sed qñ poniṫ pro ꝑsonis:tunc continenṫ comitateñ.vt.l.ij.de nund.z ꝑ ista cõcludit ꝙ qñ quis cõdemnat ciuitatẽ videaṫ condẽnare comitateñ.nisi aliud appareat.vt.l.ciuitatib⁹.de le.j.z ita in.q.ꝓposita videṫ dicenduz:qr interdictũ in loco ↄcernit ꝑsonas.vt diciṫ.si ciuitas:videantur etiã interdicti cõitateñ.qd nõ est veruz.vt.d.c.si ciuitas.Ratio qr talis sententia interdicti concernit nedũ homines:sed etiam locum inꝙtum nullus potest ibi celebrare.predicta.z alia vide per eum in.d.l.vrbis.

De penitentijs z remissionibus. Rubrica.

1 Archiepiscopus lrãs indulgentiarũ per totã suam ꝓuinciam concedere potest.
2 Confirmatus in episcopum non sacerdos an possit indulgẽtias conferre.

Romana. Tria sũt dicta. ꝑmuz z tertiũ ihibitoriũ.scdz ꝑmissoriũ ibi sup benigna.tertium ibi i cõcedẽdis. No.ꝙ qñqz mittuntur qstores fabrice ecclie metropolitane ꝑ dioce.suffraganeoꝝ ꝓ elemosynis colligẽdis:qd añt sit istoꝝ offiñ habes.s.titu.de here.c.vt offiñ.§.cõpescẽdi. Nõ eñ dñt agere vltra ꝙ i eoꝝ lrĩs ↄtineaṫ qñ legerẽt ꝑ alphabetũ ſm Host.ꝑ.c.cũ ex eo.s.eo.z qd ibi in nouel.sup verbo lrĩs. Cõtra ipsos etiã z in eoꝝ abusiones est prouisum in cle.ij.eo.titu. Scdo no.ꝙ cõtra impediẽtes istos questores nõ põt archiepiscopus vel eius vicari⁹ dare dictis questoribus potestatẽ exercẽdi censurã.Sed cõtra de.c.j.s.ti.priori. Sed ibi loquiṫ cũ impeditur exercitiũ iurisditionis contentiose quã cuilibet est ꝑmissum defendere penali iudicio.vt.l.j.ff.si qs ius di.nõ ob.hic vero loquitur cũ impediṫ in exercitio qd non habet iurisditiõis executionẽ sz caritatiuã sollicitudinẽ.z exhortationẽ quo ad qsta gratuita.s.de censi.ex parte.Est eñ opus charitatis z mie reparare ecclesias.z lz hoc spectet ad principes z religiosos.xcvj.di.c. non tñ est ad hoc aliqs astringẽdus.sunt enim ab initio vota gratuita.s.de voto.magne.Nõ ob.s.de his que fi.a ꝑla.c.fi.qr ibi loquitur qñ maior pars capituli concordat.cui regule standum est.eo.tit.c.j.Item ibi loquiṫ de his quoꝝ principaliter interest.z qui ad id tenenṫ.z qui subsunt archiepo imediate quorum totũ hoc est cõmissum ſm Host.Io.an.remittit ad.c.fi.preallег.vbi dicit Vincen.tenere illud quod ibi diciṫ obtinere:qa papa id approbat:alſ nullus cõpelleret dare de ꝓprio nisi vellet:qr tenenṫ vt singuli.vñ potior est cã prohibẽtis:qr si tenenṫ vt collegiũ cõis mensa hz hoc sustinere non priuata stipẽdia.qd dixit Inno.verũ si nõ esset res ecclesie:sed ꝓprie canonicorũ.de rebus vero ecclesie licet singulariter z spãliter ad illos pertinentibus poterit archieps cũ maiori parte capl'i pro vtilitate ecclesie talia statuere.idem Host.z Abb.ita refert Lap.z vide quod no.de consti.cũ oẽs.vtrũ autẽ illicite acqsita z icerta in hũc vsuz ↄuerti possint.dixi post Io.an.s.eo.lib.de testa.c.ij.vide etiam qd dixi in.c.si ꝓpter.de rescri.s.eo.lib.in repetitione vbi quesiui an capelle teneanṫ in fabrica plebis indigentis reparatione

1 si de se ad hoc nõ est sufficiẽs.dic vt ibi. † Tertio no.ꝙ archieps põt literas indulgentiarũ z remissionũ ↄcedere ꝑ totã suaz ꝓuinciã.ↄcordat.s.eo.c.pe.vbi no.qd iuris de inferiore prelati an has possit ↄcedere subditis.qd dicit vt de exceſ.prela.accedentibus.Sed dices cũ remissiones z indulgẽtie nõ ꝓsint nisi subditis suffraganeoꝝ.vt.s.eo.c.qd autẽ.z nõ possit quis nisi a suo prelato ligari:vel absolui.vt ibi.nõ videṫ ꝙ archieps indulgere possit subditis suffraganeoꝝ gratiã:qr nõ sunt subditi cuz in diocesi suffraganeoꝝ nõ possit exercere iurisditionẽ.vt.s.d offi.ord.c.pastoralis.Sol.illa faciebãt dubiũ ꝙ non posset.vt.d. c.pe.vbi ꝑ illud.c.hoc sibi ↄcediṫ.extranei vero epi has indulgẽtias nõ ↄcedũt.qr siue sint de foro penitẽtiali:siue iurisditionis in subditis alienis z alieno territorio exercere nõ pñt.vt.d.c.ꝙ autẽ.vide tñ quod circa hoc dixi in.c.cuz ex eo.c.in.viij.not.Sz nunqd suis subditis conferentib⁹ in opẽ construendo in aliena diocesi possit ꝓprius eps indulgẽtias z remissiones istas cõcedere.Notabilis est questio z originaliter Oldr.cuius dicta retuli in.d.c.qd autẽ.z ↄclusi post eũ ꝙ nõ possit:rõnes et motiua ibi vide.z.c.postulasti.de foro cõpe.in repetiti. Quero post Io.an.an archieps pro fabrica ecclesie sue mittit indulgentiaz ꝑ ꝓuinciã:sz suffraganeus vel ipsius officialis nõ ꝑmittit illam ꝓponi absqz aliqua cã:z patẽter impediũt vtrũ possit eos coercere:videṫ ꝙ sic cũ ptãs eoꝝ verseṫ circa exhortationẽ de qua sequiṫ.alſ esset delusoria ↄtrũ.c.ex literis.de offic.dele.Nõ obst. iste tex.qr fateor nõ habere ptãtem in subditos suffraganeoruz de quibus tex.loquiṫ.vnde si nõ habẽt non pñt dare questorib⁹ ptãtem.x.q.vij.daybertũ.z de iurepa.qd autẽ.sed in ipm suffraganeũ vel ipsius officialẽ bene hz ptãtem.z de hoc loquitur questio.Nõ obst.eqparatio quã hic facit text.de suffraganeoz subditis:qr equiparanṫ in hoc ꝙ a neutris põt exigi:sz si deliquũt

2 sunt impares vt ꝑdixi ſm eũ in nouel. † Scdo qro vtrũ cõfirmatus in epm nõ sacerdos possit ↄcedere istas indulgẽtias.Archi.hic ꝙ nõ.nec etiã.c.se.vac.In ↄtrũ alle.eo.lib.de sup.neg.ꝑla.eps.z.c.ecclesie.vbi diciṫ ꝙ.c.se.vac.administrat in spũalib⁹. Io.an.remittit ad no.ꝑ eũ in.c.accedentib⁹.de exceſ.prel.ibi refert opi.quorũdã dicentiũ ꝙ ↄfirmat⁹ nõ ↄsecrat⁹ z etiã non sacerdos has indulgẽtias dare possit cũ sint iurisditionis q cõpetit tñ ↄfirmatis.vt.c.qd autẽ.eo.tit.ↄiuncto.c.trãsmissam.e.ti. de elec.Alij dicũt ↄtrium.s.ꝙ nõ possit cũ indulgẽtie ex potestate clauiũ ꝓcedãt z ꝑ eas penitẽtie eneruenṫ.s.c.cũ ex eo.et sint ordinis epalis:qd pz qr qñ de epis in iure fit mẽtio de epis loqtur.vt.d.c.cũ ex eo.c.seq.z sic nõ de electis.Refert ibi opi.Ho. dicẽtis ꝙ ↄfirmatus in epm nõ sacerdos nõ poterit eas ↄcedere.poterit tñ alij epo ad suã ecclesiã descendẽti dare istã licẽtiaz indulgẽdi suis subditis sicut ipsos posset ordinare de eius licẽtia.de ele.suffraganeis.pz tñ de ↄsue.electos nõ ꝑsbyteros has indulgẽtias etiã ꝑsbyteris faciẽdas cõmittere maxime qñ ꝑdicãt.qd dicit irrationabile cũ fori sacerdotalis sit penitẽtias imponere z minuere.Refert etiã opi.Franc.vercel.dicentis ꝙ cõfirmati in epos etiã si sint presbyteri has indulgentias dare nõ possint.nã z si dubitari poterit vtrũ concedere indulgentias sit ordinis epalis negari non põt quin sit ordinis sacerdotalis.sz illa que sunt sacerdotalis ordinis nõ videṫ posse ↄcedere vt simplex sacerdos postꝙ est in epm cõfirmatus per.c.quod sicut.de electio.Nam sic videretur decrescere contra.c.licet.de transla. z.c.legimus.xciij.distin.z de eadem ratione dicit idem de benedictione fontiũ:vnctione infirmoꝝ z simi.Sed dicit Io.an.i.d. c.accedẽtib⁹ ꝙ lz de archiepo nõ habẽte paliũ habeam⁹ expressum ꝙ ante consecrationẽ per benedictionẽ impediaṫ in officio epali.vt.d.c.quod sicut.non tñ habemus expressum ꝙ impediatur in officio ꝑsbyterali:nec hz rõnem:alſ nec eucharistiã conficere potuit.facit.lxxiiij.disti.c.gesta.z.c.oneratus z.C.de dign. licet.lib.xij.Ex predictis cõcludit ibi Io.an.ꝙ capl'm sede vac.

non det lr̃as indulgentiarũ lȝ quidā sentiāt contrariũ: vt hic refert Archi. ad materiā vide qđ no. in cle. lr̃as de here. in glo. hec lr̃a. ita dicit in nouel. in. d. c. accedētib⁹ vbi tñ format tria cōtraria ꝙ ↄcedere indulgētias nō sit ordinis ep̄alis. primo ꝙ inter illa non numerat̃ in. c. q̄uis. lxviij. di. scđo q: ep̄alis dignitas nil addit vt. c. ij. de trāsla. tertio q: talia ꝑ inferiores possunt p̄scribi vt. d. c. accedētib⁹ qđ nō posset si esset ep̄alis ordinis: vt. C. q̄to de cōsue. Sed responde vt ibi per eum.

1 ☞ Subditus de licentia episcopi potest sibi confessorem eligere.
Consuetudo an valeat ꝙ subditus eligat sibi cōfessorem sine licentia superioris.

Si episcopus. Ponit dictũ cuius rōnez subdit ibi cũ in gñali. scđo ↄsue. reprobat ibi nulla quoqȝ. ¶ † No. ꝙ de licētia ep̄i pōt subditus sibi eligere cōfessorē ⁊ de subdito īmediate sicut sunt p̄sbyteri ⁊ rectores ecclesiaꝝ. tex. plane procedit: q: tenebant̃ adire ep̄m sup hoc cũ alij nō subesset: sed de subditis mediatis ep̄o puta parochianis alicuius rectoris an ep̄s hāc licentiā dare possit vr̃ ꝙ nō. q: nō pōt ius subditi auferre sine cā. Glo. in contrariũ quā no. ⁊ adde in cle. religiosis. de priui. in glo. puto. ¶ Scđo no. ꝙ pōt cōmitti electio confessoris arbitrio cōfitentis. Sil'r dari pōt licētia gñali sacerdoti sup ↄfessionibus audiendis cũ eadē sit ratio q̄ sequit̃. facit cle. dudũ. §. per hmōi de sepul. istā tñ licentiā nō pōt dare vicari⁹ gñalis ep̄i ꝛm Host. q̄ hoc no. in summa. eo. ti. §. cui ↄfitendũ in tertia colũna. ver. q̇d si ep̄s. Item an vnica electione ↄsumetur hic licētia vide qđ no. de p̄ben. nō pōt in nouel. Cautela tñ est ꝙ exprimatur ꝙ
2 quodcũqȝ voluerit intelligere. ¶ † Tertio no. in. §. nulla quoqȝ ꝙ nō valet cōsuetudo ꝙ subditus sine superioris sui licētia sibi eligat cōfessorē. Ratio est q: vt dicit glo. esset onerosa ecclesijs a quibus debet tale ꝑcipere sacramentũ. Onus aũt pȝ ꝑ sequētia q: qua rōne hic posset primo parochialis posset ⁊ vlteri⁹. Et etiā ratio. q: p̄lato dicit̃ ꝓuerbio. xxvij. diligenter agnosce vultum pecoris tui tuosqȝ greges considera hoc autem non posset si se ad alios conferendo posset sibi eligere confessorem ꝛm Joā. an. in nouel.

1 ☞ Indulgentie debēt concedi cum causa.
2 Episcoporũ pluralitas cōcedentiũ indulgentias an inferat pluralitatem indulgentiarum.

Indulgentie[a]. † No. ꝙ indulgētie debent ↄcedi cũ cā ⁊ sumitur indulgētia multis modis. qñqȝ demonstrat remissionē pene qñqȝ cōcessionē gr̃e. qñqȝ dispēsationem. qñqȝ ius cōe ponit̃ pro vacare siue operā dare vt in iurib⁹ hic alle. in nouel. post Arch. ¶ † Scđo no. ꝙ pluralitas ep̄oꝝ indulgētias ↄcedentiũ non infert pluralitatez indulgentiaꝝ: sed vna indulgētia censet̃ a plurib⁹ cōcessa. contrarium: dicit Jo. ante istā cōpilationē frequentabat̃. dicit enim se vidisse lr̃am cum. xx. ep̄oꝝ sigil. pendentib⁹ ⁊ p̄conizabat̃ postea indulgentia de tot quarātaneis quot fuerāt ep̄i cuius ↄtrariuz hic est decisum. Sed vr̃ ꝙ nō debet. nam plus debet valere īdulgentia a plurib⁹ ep̄is data. xj. q. j. palā. Sol. ista rescriptio ꝓcedit a constōne ecclesie ꝓpter abusuz ⁊ fraudes q̄ fiebāt: vt hic in nouel. in. c. cũ ex eo. s̃. eo. ¶ Tertio no. ꝙ iste tex. dum dicit de īdulgētijs q̄ ab ep̄is cōcedunt̃ dat intelligere ꝙ inferiores ↄcedere ipsas nequeũt. ⁊ de archiep̄is ep̄is ⁊ legatis ꝙ possint eas ↄcedere suis suis subditis tenet hic Archi. alij dicũt quēlibet sacerdotē posse ↄcedere indulgētiā. No ob. c. accedentib⁹ de excessio. p̄la. Nam aliud est dare lr̃as indulgentiaꝝ qđ est iurisdictionis. aliud in absolutōe penitētie ꝓuidere diuersos modos liberandi a penis qđ est tm̃ officij sacerdotalis ꝛm Inno. q̄ etiam dixit ⁊ bene ꝙ lȝ rescripta sit hec potestas in indulgētijs q̄ fiunt publice. nō tñ sunt rescripte in foro penitētiali q̇n possit annos ⁊ dies prout vult indulgere duȝ tñ hoc discrete faciat. ⁊ ita hic Archi. Et post eũ in nouel. quero si ep̄s dedit indulgētiā: vtrũ erit particeps ipsi⁹. vr̃ ꝙ non q: in sua cā ⁊c. vt. l. j. C. ne q̇s in sua cā. Item in gñali sermone nō inter. ꝑsona loquētis. l. inquisito. C. đ sol. Item null⁹ pōt se absoluere vel ligare vel esse iudex suijpsius vt. l. pe. ff. de arbi. xxiiij. q. iiij. c. j. alle. Archi. quedā iura in ↄtrarium cui standũ est ꝛm quosdā theologos: dicũt em̃ absurduȝ ꝙ ipse sit deterioris cōditionis q̄ alij. q: sic officiũ suũ sibi esset dānosum ↄtra. c. cũ nō deceat de elec. s̃. eo. li. vbi cōcludunt ꝙ licet sibijpsi principaliter indulgentiā impartiri nō potuit cōcessa tñ alijs vti poterit. Subdit Archi. ꝙ vtrũ illa opinio vera sit nouit q̄ nihil ignorat. Ego credo, verũ qñ cōcessit indulgentiaz vt p̄latus ⁊ eius est particeps vt priuat⁹ ⁊ sic diuerso iure qđ est ꝑmissum vt in sil'i. no. s̃. de ele. cũ inter vniuersas. Itē quedā in cōsequentiā ↄcessa sunt q̄ alias principaliter: ⁊ directe ꝓhibent̃. vt l. quedā. ff. de acq̇. rerũ do. ⁊ c. ex hois de iurepa. p̄terea etiaz ad rem meā emendā admittor ꝓpter cōiōnē quā in ipsa habent vt. l. ꝙ si vno. §. si. ff. de in diē adiec. ¶ Scđo q̄ro vtrũ papa vel ep̄s potuit sibi remittere penitentiā ꝑ ↄfessorē iniunctā. Tenet in nouel. post Archi. ꝙ nō de peni. dist. v. c. j. vltra mediũ ibi notat se oīno subdit. ꝙ pn̄iam ab ep̄o iniunctā nō pōt sacerdos remittere sed bñ ecōuerso ep̄s pōt remittere penitentiā iniunctaz a sacerdote. xix. dist. inferior. ¶ Tertio q̄ro vtrũ sepius iterans actũ pro quo data est indulgētia in vna die totiēs habeat indulgentiā. Tenet post Archid. in nouel. ꝙ sic. ¶ Quarto q̄ro in dedicatione ↄcurrũt archiep̄s ⁊ ep̄s ⁊ quilibet annũ dat. Tenet Host. ꝙ ꝓuinciales habebũt annũ. Subditi ep̄i bienniũ qđ nō placet hic Jo. an. Qui remittit ad not. ꝑ eum in. d. c. cum ex eo. ¶ Quinto ⁊ vltimo q̄ro de qōne quā disputat glo. iij. dr̃ in textu ꝙ si in ↄcedēda indulgētia est excessus modus concilij gñalis nō obtinet firmitatē. Sed nunq̇d valebit vsqȝ ad legitimũ modum. Tenet primo plurib⁹ rōnibus ꝙ sic. Idē Archi. q̄ alle. rōnes ⁊ iura de quib⁹ hic in nouela ⁊ subdit opinio alioꝝ tenentium ꝙ in nihilo valeat: ⁊ hāc in nouel. refert. tenet Jo. mo. ꝓpter indiscretionē dantis ↄtra cōsiliũ facietis iure nō dȝ cōn qđ intendit. ff. sol. ma. l. si ad hostib⁹. scđo r̃nsō. nam cũ illa remissio sonet in gr̃am ꝓpter facietis pctm̃. ⁊ tota est indebita. Nam facto aīe reus in vno reus est in oībus quo ad gr̃am qua priuat̃ de reg. iur. defleat. Rōnes glo. ꝑ parte alia magis vrgent vide doc. legiste formāt. q. in simili in sn̄ia in qua erratũ est in calculo vtrũ valeat saltē vsqȝ ad summā in qua nō fuit erratũ glos. in. l. j. C. de erro. cal. innuit ꝙ in totũ nō valet. q: sn̄ia est indiuidua ꝙ non pōt valere ꝑ parte. vt. C. qñ ꝓuo. nō est ne. l. certa rōne. contrariũ tenet in glo. in. l. ij. C. de re iudi. Ja. bu. dicit ꝙ in diuersis causis sn̄ia pōt pro parte valere. In alio vero esset nulla. ff. familie hercis. l. quedā mulier. Sȝ in eodē capl'o refert aut cōtinet diuiduũ vt qȝtitatē. ⁊ tunc tenet quaten⁹ nō est erratũ. Aut continet q̇d indiuiduũ vel qđ explicari nequeat ꝑ parte. ⁊ tũc non valet in aliquo. vt. l. in hoc iudicio familiari eũ do. Cy. in. d. l. j. tenet simpl'r ꝙ in totũ sit nulla. q: ꝛm eũ sn̄ia de se est quid indiuiduum do. Bal. nihil firmat. sed tm̃ recitādo ꝑtransit vt dixi. Ia. distinctio. vtrũ cōtineat vnũ vel plura capl'a approbat̃ in simili ꝑ no. in. c. fraternitatis. de here. in nouel. ⁊ in. c. cũ inter de re iudi. vbi etiā de hoc in simili. ¶ Extra quero quidā veniēs de curia romana portauit secuȝ quasdam falsas lr̃as apl'icas ꝑ quas porrigentib⁹ manus adiutrices in certo opere ↄstruendo certa erat indulgētia ↄcessa ⁊ remissio pctōꝝ: post magnũ ppl'i cōcursum apparuit lr̃as falso fabricatas q̄ro an q̄ in opere illo porrexerũt manus adiutrices sint cōsecuti indulgentiā vr̃ ꝙ sic vt ꝓpter cōem errorē q̄ id qđ veritas operat̃. vt. l. barbari⁹ de officio. si. deus em̃ nō ex operib⁹ iudicat: sed ex corde. xxij. q. v. q̄ piures. Item cor interrogat nō manũ. ⁊ nō tm̃ cōsiderat q̄ fiunt sed quo aīo fiant. xiiij. q. v. si q̇d. ⁊. xv. q. vj. si a sacerdotib⁹ ⁊ dicit beatus Isido. ꝙ ex intentiōe aut probat̃ bonũ aut probat̃ indignũ. Glo. Mathei. xij. thesaur⁹ est cordis intētio ex quo iudicat opera. sic dicit lex ꝙ volũtate ⁊ ꝓposito maleficia distinguũtur vt. l. q̄ iniurie. ff. de fur. ⁊. c. cũ voluntate de sen. exc. In cōtrarium facit q: veritas opinioni prefert̃. viij. di. veritate. ⁊. c. cōsuetudo ⁊. C. plus valere qđ agit̃ in rub. ⁊ nigro. Ad hoc de absolutionibus. eo. ti. ibi ex deceptione multiplici aīaꝝ. ⁊. c. dudũ. de ele. ibi damnabiliter sunt decepte. istā partē tenet Old. q. lxx. No ob. ꝙ deus non iudicat ex operib⁹ sed ex intentione: q: verũ est quo ad hoc ꝙ actus iudicetur bonus vel malus: meritorius vel non. Sed q̄tum ad q̄titatem pene vel premij non consideratur opinio vel intentio. vt ꝛm illam penam vel premium consequatur sicut ipse credebat. Sed veritas. vt. l. eum qui. §. si iniuria. ff. de iniur. ⁊ defuit. l. vulgaris. §. si quis es. ⁊ dixi de illa. q. plenius s̃. eo. ꝙ autem.

¶ De sn̄ia excōicationis suspensionis ⁊ interdicti. Rubrica.

1 ☞ Sententia excōis dicitur medicinalis.
2 Excōicatio suspensio ⁊ interdictũ pari passu ambulant.
3 Ep̄s si suspēditur a pontificalibus ⁊ postea cũ illis celebrat an sit irregularis.
4 Suspensus si benedicat nuptias an sit irregularis.
5 Homicide symoniaci celebrantes sunt irregulares.
6 Fornicator notorius dicitur a canone suspensus.

Cum medicinalis. Primo posuit prohemium. scđo statutũ circa excōicationem ferendam ibi quisquis. tertio penā non seruantis ibi si q̇s. quarto aggrauat vl' penas addit superior. quinto statutũ prorogat ad penam suspensionis ⁊ interdicti ⁊ in hoc eadem: scilicet cautos reddit illos qui penam incurrunt ibi caueant.
¶ † No. ꝙ

a ¶ Indulgētie. Adde ꝙ stricte īterp̄tari dñt Inno. ⁊ Host. ī c. lȝ de trās. bal. ī marg. ver. īdulgētia ⁊ ī. l. hũanitatis. x. q. C. de īpub. ⁊ alijs subscri.

¶†No.ꝙ sniā excō.dicitur medicinalis nō mortalis dūmodo cōtra quez lata fuerit nō contēnat ⁊ declarando dic post Jo.an. ꝙ medicinalis dicitur ex parte proferētis ⁊ ex parte patientis. Nam proferens ad medelā aīe non ad mortē.debet intendere. xj.q.iij.audi.⁊ debet esse peritus ⁊ sollicitus ⁊ traditiones artis canonice obseruare de etate ⁊ qualitate ad aures. Ex parte etiā patientis dicitur medicinalis:qꝛ cōfusus ex eo ꝙ se vitari videt facilius reuertitur ad ouile:vt.d.c.audiui.⁊.s̄.de excep.pia. Sz opponitur ꝙ non sit medicinalis:sed mortalis.xj.q.iij.eps.vbi dicitur ꝙ ꝓpter excōicationem.qn̄qz quis moritur citius. Sed illud contingit ꝓpter contemptū:vt hic in textu:tūc em̄ nō iudici:sed sue rebellioni ⁊ duritie imputatur de homici.tua.⁊.c.postulasti. Similiter non ob.qd̄ alibi dicitur aīam tollere.xxiiij.q.iij.c.j.⁊.ij.q.iij.nihil debet em̄ intelligi nisi ꝑ satisfactionem recōcilietur ecclesie. Conclude igitur ꝙ est medicinalis in agente q̄ recte operatur ⁊ in patiente qui humiliter inclinatur.econuerso etiam mortalis est in quolibet ipsoꝝ se taliter non habente. Ex quo beatus Tho.iiij.sententiarū.di.xviij.sub articulo credo ꝙ aliquid deficiat.⁊ etiam in meo idem dicitur fieri.dicit ꝙ prelatus medicus qui videt hanc medicinam tn̄ ꝙ non recipiatur appellatio delegans absoluere pōt vt.d.c.pastoralis.scd̄o respon. si autem non fuit appellatus aut excommunicauit ante diffinitiuam vel post:sed annus nō est lapsus.⁊ tunc ad eum fit remissio. vt hic.⁊.ff.de off.dele.prudentiā.§.ceterū. Aut excōicauit post diffinitiuā ⁊ annus est lapsus.⁊ tunc nil potest noua cōmissione de off.dele.querenti.qualitercūqz tn̄ delegans absoluat ꝑ se vel alium.tenet absolutio de off.or.ex parte.⁊.s̄.eo.cū pro cā:qꝛ delegat⁹ nil habet propriū de offi.e.cui man.est iuris.l.j.§.q̇ mandatum.ff.de iudi.l.iudiciū ⁊ de off.dele.cū olim. ¶ Decimo no. ꝙ superior condēnat iudicē non seruantē formā huius.c.in omni interesse ⁊ dicit Jo.an.ꝙ hoc interesse ꝓbabitur ꝑ iuramentū cum surgat ex maleficio de quo ꝑ Host.in sum.de sen.exc.§.q̇s sit effectus sub.§.sed qꝛ aliquotiens. Idem not.in.d.c.sacer sup verbo isto interesse ⁊ vide qd̄ no.de foro cpe.dilecti.⁊.sup eo qd̄ ne.cā.⁊.l.si qn̄.C.de iniu.⁊.ff.qd̄ vi aut clā.l.semp.§.interdicto. Aduerte tn̄ ꝙ iudex iudicās ꝑ imperitiā tenet̄ ex quasi delicto. vt insti.de ob.que ex quasi delic.in prin. Sed p̄dicta iura loquētia de probatione interesse cōtra dolosum loquunt̄ cum q̇s conuenitur ex dolo vel delic.⁊ sic casus non vident̄ similes. Nisi dicas ꝙ in casu huius.c.iudex q̇ transgredit̄ istā formā potuit dici in dolo.qꝛ error iuris est lata culpa. vt.l.liberoꝝ.§.notat̄.ff. de his qui notan.infamia.

2 ¶† Undecimo no.in ver.⁊ hoc eadē ꝑ excōicatio suspensio.⁊ interdictū pari passu ambulāt quo ad solēnitatis obseruantiā.⁊ dico ꝙ ꝓprie loquēdo homo suspenditur:sed nō interdicit̄ nisi improprie de relig.do.cū dilect⁹.loca vero ꝓprie interdicunt̄ vt de sponsa.nō est.lz in penā ꝑsonaꝝ que delinquunt.⁊ nō loca.in aut̄.de man.prin.§.opz.co.iij.Jo. an.in nouel.enumerat hic.x.in quibus ista tria cōueniunt.⁊.ix.ī quibus differūt. Primo cōueniunt qꝛ forma huius constitutionis in ipsarum qualibet est seruanda. Scd̄o qꝛ in his tribus precedens appellatio tuetur appellantem:sequens non de app.ad hoc qm̄.⁊.c.pastoralis. Tertio qꝛ neutri debēt celebrare diuina ex quo sunt interdicta de cle.excō.c.j.⁊.c.postulasti.§.fi. Quarto qꝛ vtrāqz sententiam debet precedere monitio de appe.reprehensibilis. Quinto qꝛ vterqz iurat anteq̄ꝫ absoluatur:⁊ in vtroqz potuit fieri absolutio ad cautelam.s̄.c.venerabili. Sexto qꝛ vtraqz sententia etiam a superioribus est seruanda de offi.ord. cum ab ecclesiaruz. Septimo qꝛ neuter durante sententia eligere vel eligi vel testificari potest de consue.cum dilectus:⁊ de ele. cum inter.⁊ de excep.apostolice.⁊ de testibus veriores in fi.el.ij Octauo qꝛ non debet superior de ipsis aliquid disponere partibus non vocatis.s̄.eo.lib.romana.§.fi.de appel.⁊.j.eo.romana etiam in principio. Nono.qꝛ spāles filij apostolice sedis nulli istarum sententiarum possunt ligari.j.c.veniens.⁊ in priuilegijs solent illa misceri.s̄.eo.lib.de priuile.c.j. Decimo qꝛ omnia cōprehendit appellatio censure de verbo.signi.querenti. Differunt etiam:vt predixi in.ix.primo in participatione.nam cū suspenso vel interdicto licet participare nisi participatio esset specialiter interdicta.ff.de feri.l.modis ⁊ de seruis expor.l.cui peti cum excommunicato non lz quod me.causa sacris. Secundo effectus excommunicationis late non potest suspēdi reliquarum sic de quo plene in.c.ad hoc quoniam de appel. Tertia differentia ptz.j.eo.qꝛ periculosum. Quarta patet.j.eo.presenti. Quinta.j.eo.romana ad fi. Sexta ⁊ septima.j.eo.c.fi.§.fi.⁊.§. festinantibus. Octaua qꝛ excommunicatio non fertur ꝓ aliena culpa.xxiij.q.iij.si habes interdictum.⁊ suspensio sicut.j.eo.si sententia.⁊.xvij.q.iij.miror.conueniunt etiā in irregularitate cōtrahenda propter celebrationem diuinorum. Nam quo ad hoc non est differentia inter illa ſm Inno.Host.⁊ Archi. Sicut em̄ ꝓhibiti sunt excommunicati,ita suspensi ⁊ interdicti. Et sicut in excommunicato requiritur cōtemptus vt iudicetur irregularis. Sic in suspensis qd̄ probant canones alleg.in glo.pe.quorum vnus dicit ausi fuerint. Alter dicit presumpserint.vn̄ ignorantia si est ꝓbabilis eos excusat. Si est crassa ⁊ erronea nō excusat.sed reddit eos habiles ad dispensationem de cleri.excom. ad apostolice ⁊ consuetudo habetur ꝙ cum talibus qui claues non contempserunt legati de latere dispensant ſm Jo.and. hic in nouel.ad.fi. Ultimo quia hic dicitur ꝙ suspensi qui immiscēt se diuinis sunt irregulares. Quero vtrum hoc sit verum in qualibet specie suspensionis. Nam multe sunt species suspēsionum de quib⁹ in cle.cupientes de peni.⁊ breuiter quot sunt act⁹ humani tot sunt suspensiones sicut ieiuniuz.⁊ abstinentia est cuiuslibet rei edibilis.vt no.in.j.c.de obser.ieiu.ad propositum ergo vtrum quilibet se immiscens diuinis post suspensionē sit irregularis in qualibet specie suspensionis dic ꝙ non:sed solum cū suspendit̄ a diuinis siue ab officio vel executione officij vel a celebratione misse vel ab aliquo quolibet huiusmodi.taliter enim suspensus est irregularis si cōtra interdictum faciat:vt hic.⁊.s̄. eo.lib.cum eterni de re iudi.⁊.xj.q.j. Si quis episcopus damnatur. Si ergo suspēderetur ab aliquo actu qd̄ nō sit cum celebratione diuinorum vel sacramētorum collatione vt magister a magisterio:doctor a doctoratu vel is cui competit collatio doctoratus ab eius collatione de magistris cuz sit.in cle. Elector collator presentator. Aduocatus.procurator.notarius.vl'similes ꝑsone in cōtrarium faciendo nō sunt irregulares vt dicunt Inno.⁊ Host.in.c.fi.de ex.p̄lato.⁊ Jo.calde.in.c.si celebrat de cleri.excom.mi.in cōmento. Contrahitur ergo irregularitas cum ordinati suspēsi vel interdicti immiscent se diuinis officijs sicut prius.vt hic dicit litera ⁊ habet locuz in quocunqz etiam ꝑ psalmistam.vt.s̄.de cleri.excom.mi.c.ij.⁊ hoc tenet Host. Idem intellige ꝙ immisceant se agendo secus si audiendo vnde clericus excommunicatus vel interdictus audiendo diuina non est irregularis.quia hoc nō reperitur prohibitum.ergo ⁊c.⁊ hoc tenet Jo.calde.per Inno.⁊ Abb.in.d.c.si celebrat. Item per hoc dixi ꝙ agens in suo officio sicut prius incurrit irregularitatē collige ꝙ suspēsus carēs ordine cui⁹ officio se īmiscet nō est irregularis.vnde si acollitus dicit epistolam in apparatu subdiaconi: vel subdiaconus dicit euangelium:vel diaconus missam:⁊ sic de singulis non incurrunt irregularitatem:sed tenentur pena falsi sicut ille qui gerit se pro milite:vel doctore cum non sit.vt.ff.de falsis.eos qui.§.fina.⁊.s̄.de excessi.prela.ca.illud.et magis iste delinquit q̄ꝫ ordinatus celebrando post depositionem vel suspēsionem:cum quo solus papa dispensat.de cleri.excom.mini.c.ij. Specu.tamen tenet.scilicet ꝙ nullum habens ordinem celebrādo efficiatur irregularis.vt no.in Specu.titu.ij.§.nunc de episcopo.ver.xviij.sed ista est species irregularitatis diuersa ab illa que contrahitur ratione predicta.scilicet quia suspensus vel interdictus in suo ministret officio sicut pri⁹.predicta etiā sunt vera quando quis est suspensus a diuinis. Sed si interdictum vel suspensio indefinite profertur videntur prohibita que competunt ratione ordinis seu iurisditionis.de concessione prebende.quia diuersitatem.et de consuetudi.cum dilectus. Unde nō potest excommunicatus suspendere:beneficia conferre ⁊ cetera similia.de quibus de electionib⁹.transmissam.nec in ordine aliquo celebrare suspensus tantum ab altero ex eis.puta a iurisditione poterit exercere que competunt ratione ordinis ⁊ ecōuerso.et licet suspensus ab ordine celebrando sit irregularis:nō tamen suspensus a iurisditione ipsa exercendo irregularis efficit̄ quia iurisditio exercetur sine ordinis executione.quando tamē illud quod est iurisditionis habet admixtum ministerium ordinis.puta absoluit excommunicatus cū solennitate dicēdo psalmum ⁊ orationes cum scholari ⁊ alia.de quibus habetur.xj.questione.iij.debent.⁊.c.seq.⁊ hoc casu est irregularis.vt no.Inno. ⁊ Hosti.in.d.c.finali.vbi dicit qd̄ talis absolutio est ordinis.et idem in simi.hoc etiam not.Specul.titu.ij.§.iuxta.vbi quid de absolutione.et in ver.quid si excommunicatus. Idez dicit in baptizante solenniter cum vestibus ad hoc deputatis.al's secus.

3 ¶† Etiam reuocat hoc in dubium Jo.and.si episcopus suspēditur a pontificalibus et postea cum illis celebrat an sit irregularis.dicunt quidam et forte non male ſm Innoc.ꝙ non qꝛ hoc iure cauetur.ergo ⁊c.j.eo.is cui.⁊ hoc tenet Spe.titu.ij.§.iuxta versi.quid si quis episcopus. Item pontificalia non sunt de substantia ordinis vel officij.quia sine eis quodlibet officium fieri potest. Quid ergo si talis consentiat:vel ordinet ſm illos q̇ dicunt ꝙ episcopalis non est ordo non erit irregularis. Sed Hostien.tenet ꝙ sit ordo remittens ad nota.de sacra vnctione.cap̄. immo.post princi.⁊ in prohemio sexti libri. Talia autez.scilicet ordinare et consecrare sine pontificalibus expediri non debent et ratione episcopalis ordinis competunt.vt nota.de electionibus,quod sicut,§.penul,⁊ de auto,⁊ vsu pal,ca,j.breuiter tenet

in nouel. ꝙ nō sit irregularia ꝓbans qd̄ sacerdotium maius est
reliquis sacramētis cuius ɔsecratio supaddita facit eū sacerdo
tē magnū in hoc qd̄ sacerdotium alijs ɔferre pōt. nō differt ergo
ep̄s a sacerdote specie. Sȝ sicut maius ⁊ minus per qd̄ ɔcludit
ꝙ suspensus a pontificalibus non est suspensus a diuinis: sȝ ab
additamento ad diuina. Conclude ergo ꝙ suspensus a diuinis
si facit illa que nō sunt alicui ordini deputata nō incurrit irregu
laritatē. puta si mēsam bn̄dicat si dicat orōnes ꝓ itinerātibus vl̄
nauigātibus vel quid sil̄e. quid dices de bn̄dictione aque. Inn.
⁊ Ho. dicunt ꝙ sit ꝑpl̄o cum solennitate ⁊ certo ordini est anne
xa. ⁊ ideo secus vt ipsi no. in. d. c. fi. de exces. prela. de bn̄dictione
que fit ꝑpl̄o dicit idē si fiat solēniter dicēdo sit nomen dn̄i bene-
dictū ad hoc. xxv. dist. eccl̄ie et cle. cum archiep̄o de priui. sec⁹ de
illa que fuit itinerādo: q2 certas nō habet orationes. Sȝ est tm̄
quoddam signum crucis quod nemini videtur prohiberi. xj. dis.
4 ecclesiarū. † Quid de bn̄dictione nuptiarū dicit ꝙ irregulari-
tatē iducit. q2 ordini sacerdotali ē deputata. xxiij. di. c. fi. et de se
cundis. nup. c. j. ⁊. ij. et prohibita sacerdoti non parochiali im-
mo religioso imponitur pena de priuil. c. j. i. cle. Quid de indu
centibus mulieres in ecclesias post partum dicit Jo. Cal. ꝙ nō
videtur habere certū officiū neqȝ est certo ordini deputata talis
introductio. nam sola introire posset de purifica. post par. c. imo
Scd̄o principaliter. vtrum oīs suspensus a diuinis ingerens se
suo officio sicut prius incurrat istam irregularitatem. Ad hoc
dico ꝙ quis suspenditur a diuinis. qn̄qȝ a sacerdote siue a deo
propter pctm̄. qn̄qȝ ab hoīe quādoqȝ a iure. Si a deo aut ꝑpter
tale peccatū quod impedit executionē post peractā pniam. exē-
pla ponit Host. de renun. nisi. §. propter conscientiā. ⁊ tūc est ir-
gularis. Aut ꝑpter aliud peccatū et tūc non ꝼm. Inno. ⁊ Host.
ergo homicida et symoniacus in ordine celebrans contra ꝓhi-
5 bitionem tituli de cleri. excō. mi. in contemptum clauiū. † Item
falsarius litterarum apostolicarū. Item heretici ⁊ similes sunt
suspensi a deo et canon addit prohibitionem vnde celebrando
sunt irregulares. Secus in alijs peccatoribus qui licet sint su-
spensi quo ad a se deo tm̄ cū suā suspensionē canon nō artat pre-
cisam vel penalē celebrando non sunt irregulares cū hoc nō re-
periatur expressum. ⁊ de hoc in Spe. ti. ij. ver. sunt quoqȝ. Si ve
ro suspenditur a sacerdote in foro penitentie tm̄ ꝙ potest: vt pȝ
xxvj. q. v. ⁊. vj. ꝑ totum ⁊ melius est autoritate ipsi⁹ abstinere q̄
propria. lȝ ⁊ propria possit de peni. di. j. facilius. ⁊ no. de sen. exc.
si quem tunc celebrādo nullā irregularitatem cōtrahit: q2 nō rē
peritur prohibitū. xj. q. iij. euidenter. ⁊ est ideo. q2 pena vel pro-
hibitio fori penitentialis non porrigit̄ ad contentiosum. immo
qn̄qȝ contraria mādat. Idem iudex diuerso respectu in illis duo
bus foris vt pȝ de resti. spo. l̄ras ad fi. ⁊ de spon. cuȝ in tua. qn̄qȝ
suspenditur ab hoīe vel a iure. ⁊ tunc cōtrahit irregularitatē ce-
lebrando: vt hic. ⁊. s̄. eo. li. de re iudi. c. j. Ad vnum tm̄ circa inter
dictos vel suspensos aduerte: q2 ꝓhibitū est eis celebrare ⁊ age
re in suo officio sicut prius. puta intrādo chorū cum alijs legen
do vel cantando. tunc em̄ locus est irregularitati: vt. C. si q̇s ep̄s
xj. q. iij. dicere aūt secreto officiū non vt officiātes: sed vt debitū
persoluentes bene tenent̄ etiā excōicati. al̄s pena p̄staret immu
nitatem qd̄ esse nō debet. ff. de inter. ⁊ relega. l. relegatoꝝ in fi. ⁊
ita hic in nouel. sup verbo diuinis vbi dicit excōicatus minori si
6 celebrat nullā irregularitatē incurrit. † De notorio fornicaco-
a re[a] ⁊ simoniaco: q2 sunt suspēsi a canone. secus dicunt quidaȝ de
quo in. d. c. fi. de ex. p̄la. ista pro parte hic vide ex no. in. d. c. si ce-
lebrat ꝑ Jo. cal. in cōmento. ⁊ alia ibi dicit. Hic q̄rit Lap. qua-
re ecclesia statuit ꝙ ligaret iniusta sn̄ia exc. Nam ꝑ hoc videtur
cōcedere p̄latis materiā seuiēdi in subiectos: dicit ꝙ ratio fuit
vt claues ecclesie in maiori reuerētia haberent̄: dum timent ho
mines iniustas sn̄ias. ⁊ vt sic ꝑ metū crescerēt cognoscētes se li-
gatos iniusta sn̄ia quo ad ecclesiā militantē nō quo ad triūphā
tem. s̄. co. a nobis el. ij. eadē ratione statuit iugū graue ferenduȝ
xix. di. in memoriā. Petrus de ancha.

a ¶ Fornicatore. adde Ang. i auth. quô oportet epi. §. q̇ de bo. col. j Tñ pōt interesse electionib⁹ Inno. i. c. sicut ce. ib do ha cle. or. mul. bal. in marga. in ver. fornicator

1 ☞ Excōicationē in se latam esse nullā asserens absolutioneȝ ad cautelam petere potest.
2 Absolutio ad cautelam an possit denegari.
3 Excommunicator ⁊ aduersarius contra absolutionem audiuntur.
4 Excōicatio manifeste offense impedit absolutionem.
5 Bannitus pendente appellatione an possit occidi.

Solet a non. Due sunt partēs. in prima du
plex qd̄ scd̄a ibi ⁊ an ante. ter-
tia ibi in prima. scd̄a excipit ibi nisi. tertia exceptio-
nem moderat̄ ibi in quo casu. scd̄a scd̄e distinguit iu-
dicialia. scd̄a ibi extra iudiciū. ¶ No. ꝙ absolutio ad cautelam
p̄supponit hec l̄ra ꝙ fuerit petita corā superiore glo. tm̄ scd̄a re-
uocat in dubiū. an corā quolibet peti possit siue sit ordinarius si
ue delegatus. ⁊ in delegato refert opi. cōtrarias Ber. ꝙ sic In-
no. ⁊ alij cōtra vt Host. ⁊ Jo. mo. Archi. cū Ber. inclinat ⁊
exemplū in illo qui vult ꝓbare ꝑ testes q̇ sunt excōicati q2
pōt per alios. Nam videt̄ ꝙ delegatus tales absoluet ad cau
lam. ar. s̄. de testibus veniēs el. ij. in fi. Johan. mo. volēs ad
huic dicto dicit ꝙ qn̄ per cōmissionē delegati pōt ꝓuideri su
excōicatione nunq̄ venit absolutio ad cautelam nisi sp̄alite
cōmissa. Sed qn̄qȝ nihil est tactū in rescripto. sed incidit ca
de excōicatione testis vt dictū est putat absolutionē ad cau
per quēcunqȝ iudicē etiā delegatū fieri posse ꝑ. d. c. veniens.
cit iura dicentia aliq̇d licere incidēter qd̄ nō lȝ principalite
restitutione inter. c. pe. cū cōcor. alias eēt iurisditio delusori
tra. l. si idem cū eodē de iur. om. iu. Item ista absolutio testis
est vera sed durat dispositione durāte. ar. s̄. de priui. vt priu
gia. ⁊ no. simile de app. ad hoc qm̄. vnde cū sit modico tp̄e di
tura nō est ibi periculū timendū de iudi. si debitori. Nec sit
tra excōicantē vel illum ꝓ quo lata est illa absolutio. q2 no
simpl̄r. Jo. an. putat ꝑ inferiores iudices illas absolutiōes
les fieri nō posse: lȝ papa possit. vt. d. c. veniens. ⁊ in nouel. su
glo. fi. ⁊ ita hic dicit sup glo. vbi etiā dicit ꝙ etiā qui excōic
qn̄qȝ sic absoluit. vt pȝ ex no. ꝑ eum post Inno. ⁊ Host. s̄. eo.
1 tuas sup verbo cōsueuerit ⁊ super verbo q̇d si alicui. ¶ † S
no. ꝙ qui asserit esse nullā sn̄iam exc. in se latā pōt petere ab
tionem ad cautelā. ⁊ q2 plures sunt sp̄ēs huius nullitatis. vt
in. c. pn̄ti. reuocat in dubiū in nouel. vtrū hoc habeat locū i
libet nullitate dicit ꝙ sic super verbo ad cautelā. etiā cū null
citur ex defectu iurisditionis. nā principiū huius. c. loquit̄
liter duȝ dicit asserit esse nullā: ergo de qualibet nullitate de
intelligi. l. j. §. ⁊ gn̄aliter de lega. j. ⁊. xix. di. si romanoꝝ. Qu
dicat eam nullā propter exemptionē dicunt quidā ꝙ non ha
locū absolutio ad cautelā: sed prosequit̄ ius suū ⁊ exemptiō
bata pronunciabit̄ sn̄ia nulla. Nam si hoc casu diceres locū
huic absolutioni sequeret̄ absurdū ꝙ semꝑ iudex illudet iur
tionem ordinarij q̇ se dicit exemptū. Ex quo sic absoluet̄ ne
suum iudicē remittat̄ Host. placet ꝙ possit absolui. qn̄cunq
periori videbit̄ ex quo nullitas allegat̄. Nec ob. absurditas
pradicta: q2 eque posset mentiri de errore intolerabili vel
nullitate. Nec illud remouet: q2 citat̄: Questiones tangit v
quitur. Itē non deficiet potestas puniēdi mendacē. ⁊ ita hi
nouel. sup verbo nō neget̄. Sed hic querit̄ si ille q̇ dicebat s
tentiam nullā ex defectu iurisditionis obtinuit ipse tm̄ habe
scientiā ꝙ fuerit iudex ꝑpter qd̄ ad cautelā extra iudiciū pe
absolui vtrū possit videt̄ ꝙ nō sit audiēdus tanq̄ cōtrarius
bi ipsi: q2 dicēdo sn̄iam nullā dixit cū non iudicē: ⁊ petēdo ab
ui dicit iudicē: ergo vt cōtrarius repellēdus sollicitudinē de
pel. So. dicit in nouel. post Inno. ꝙ si ipse habet p̄sumption
violentā ⁊ cōscientiā ꝙ esset iudex suus sine cautela ⁊ cui⁹ sa
factione debet petere abso. ar. de pur. vul. significantib⁹. si ti
bat ad hoc petit absolui: ⁊ satisfaciat si sine alterius iniuria
ri pōt. Si nō potest sine iniuria. ⁊ tunc sine satisfactione occu
petat ⁊ recipiat abso. quā si excōicator denegat facere sine sa
factiōe alteri iniuriosa recurret ad superiorē qui eā faciet d
repa. nullus. ⁊ probat̄ hoc. s̄. eo. inquisitioni. ⁊ hec perplexit
hic tollit̄ qn̄ a principio abso. ad cautelā petijt in iudicio qd̄
ꝼm Jo. an. qui dicit ꝙ ista absolutio ad cautelā habet locū c
dicit̄ sn̄ia nulla in qualibet sp̄ē nullitatis. vt dictū est: secus si
catur iniuncta. cū em̄ fateat̄ se ligatū necesse habet petere ab-
2 lutionem nō ad cautelā. ¶ † Tertio no. in prima: dum dicit a-
solutio no neget̄: colligūt em̄ ex hoc quidā ꝙ absolutio ad ca-
telam nō potuit ꝑ iudicē denegari. Sed Inno. cōtra cū abso
tio fit de gr̄a. Nā de iure primo deberet cōstare de veritate c
se q̄ fieret absolutio de off. deleg. cū cōtingat. ⁊ cōtra rōnem
iusmodi iuris inducta est hec gr̄a ⁊ sic non extendenda. ff. de
gi. l. ꝙ no. nisi hoc fiat ab eo qui pōt. ⁊ cū Inno. fecerit hanc c
stitutionē ⁊ ꝑ istaȝ glo. nunc exprimat intellectū suū nil videt
vltra querendū. dicit Host. ꝙ nō exprimit hoc vt papa sȝ vt m
gister. ⁊ dicit se sepe ab eo audisse ꝙ nō intendebat ꝙ glo. sue
cerent ius. Concludit tm̄ cum Inno. ꝙ superior hanc abso. pō
prestare. ⁊ si voluerit denegare ex diuersis cōiecturis ad istoru
alterū aīm cōfirmando. arg. s̄. de testibus. ꝓterea. ⁊. c. in nostr
Non ob. hec l̄ra que dicit negari non debere. Nam debet int
ligi ꝙ negari nō debet ad petitionem aduersarij: vt sequit̄ h
etiā hic probat Jo. an. in. x. membro summe ꝑ. c. venerabilib⁹.
sed si cā. ⁊ §. pe. ⁊ fi. j. eo. vbi semꝑ vtitur verbo pōt. ⁊ non ver
debet. Item. c. venerabili. s̄. eo. dicit de gr̄a relaxauimus ad ca
telam. Sed videt̄ ꝙ nō possit dici gr̄a: q2 gr̄a debet esse mans
ra de reg. iu. c. decet. sȝ dicit Jo. an. absit ꝙ gr̄a abso. facte re
cetur sed fit ꝙ cōuenit eo tp̄e. hoc em̄ fuerat cogitatū ⁊ actū q
appareret sn̄ia iusta satisfaceret ꝑ cautionē ergo recepta in e
restringetur ad id ꝼm eum. ¶ Quarto no. ꝙ iudex debet peti
abso. impendere nam petēs etiā pōt per iudicē absolui. vt in

Cui adde

Cui adde qđ no.i.c.significasti đ eo q̄ dux.ī vx.quā pol.ꝑ adul.
inuitus aūt.vtrū possit videvt dixi.s.c.pxi.circa fi. ¶ † Quin
to no.ꝙ excōicator τ aduersarius audiunt̃ ꝯ absolutōem:ergo
ꝓꝫ ꝙ sunt vocandi postq̄ ex iusta cā pn̄t ipsam impedire.ar.l.nā
vt diuus.ff.de adop.τ.l.de vnoquoqꝫ de re iud.hoc tn̄ intellige
iuxta distinctōem.c.venerabilibꝰ.j.e.in prin.pōt em̄ dcā abso-
lutio impediri ꝑ obiectum manifeste offense vt inꝟ.nisi ḡ fateri
opꝫ ipsos vocādos q̄ pn̄t hoc obijcere.ar.de testi.significauit.τ
s.e.li.de ele.c.fi.p̄terea ista absolutio fieri dꝫ cum cautōe de pa
rēdo si apparebit eum iuste ligatum vt ħ in ver.vel cōpetēs hoc
aūt certificabit̃ post abso.Nam si ꝯstabit eum nō fuisse ligatū
ꝑ ꝯsis apparebit ex cautōe nō teneri.Qui autem ecōuerso te-
nebit̃:cum ergo in hūc casuꝫ cautio in fauorem aduersarij sit re
cepta τ cōmitti debeat eo pn̄te τ vocato de iuribus huiꝰ abso.ē
discutiēdum vt in iuribus p̄alle.τ.l.fi.C.si ꝑ vim vl' alio mō τ hoc
tꝫ hic in.vj.mēbro summe. ¶ Sexto no.ꝙ excōicatōis snīa est
nulla vel q: lata post appel.legitimā vel q: ꝯtinet intolerabileꝫ
errorem:τ q̄ dicat̃ intolerabilis error dic cum in snīa exprimit̃
error tangens cām.puta dixit ꝓnūcio ex eo valere:q: lata post
appel.legitimā.secus si de illo iure non ageret̃.puta si dicat cō
demno te in.x.q: snīa nō est ferēda in scriptis vt hic no.Jo.an.
in.d.c.ꝑ tuas.s.e.vbi subdit q̇d iuris si exprimit̃ error facti.pu
ta q: dixit excōico te:q: expoliasti.T.τ hoc falsum sit vr̃ ꝙ si cā
sit manifeste falsa ꝙ snīa excō.ex hoc sit nulla gl.tn̄ in.d.c.ꝑ tu-
as.tꝫ ꝙ nō ꝓpter hoc snīa erit nulla:sed iniusta lꝫ ex falsa cā la-
ta sit.facit qđ no.Jo.an.ibi dicit ꝙ lꝫ notorium sit me nō cōmi
sisse delictum:tn̄ tꝫ excōicatio si notorium est me illud cōmitter̃
potuisse.Sꝫ si notorium est me nō cōmisisse:nec cōmittere po-
tuisse vt infans adulterium.tūc snīa est nulla ēt nō expsso tali er
rore in snīa.Nam sicut notorium fauēs snīe illam sic iustificat
vt ab illa non potuit appellari.s.e.li.de app.romana.Jta tale
notorium resistēs snīe.reddit ipsam nullam.Nam posito noto
rio impossibilitatis negat̃ oīs obligatio.Jtem sicut notoriꝰ de
fectꝰ in ꝑsonam iudicis reddit snīam nullā vt.c.ad ꝓbādū de re.
iu.Jta dicit ānullare notoriū in cā τ pleniꝰ hoc repetā post Jo.
an.j.e.romana vbi in nouel.sup ꝟbo inoxios. ¶ † Septio no.
ꝙ percutio manifeste offense impedit abso.si ꝓbet̃.j.viij.dies:τ
aduerte q: nō sufficit ꝓbare offensam nisi ꝓbet̃ qualitas mani-
festi.Sic̃ de fo.ꝯpe.si clericus laicū in nouel.Probari ḡ dꝫ fa
ctū manifestū qđ de sui natura sit vitiosum τ sufficiēs ad excō.ꝓ
latam.Sꝫ hic q̄rit̃ si excōicator vel ꝑ quo lata snīa est ꝓbabit in
iuriam manifestā:τ excōicatus dicit ꝙ nō fuit iniuria cū id fece
rit ad tuitiōem iuris sui vt cum eccl'ia de ele.τ ad ꝓbandū petit
dilatōem nunq̇d interim absoluet̃ dicit Jnn.τ Ho.ꝙ nō q: nil
pōt aduersario imputari.C.de tpi.in inte.re.l.petēde τ imputet
sibi q̇ nō replicauit τ ꝓbauit cū fuit oppositum de manifesta of
fensa ad hoc.s.e.li.de testi.pn̄tiū τ de ꝓba.lꝫ ver.idulto. ¶ Oc
tauo no.ꝙ si ꝓbet̃ offensa manifesta nō dꝫ absolui nisi p̄stet emē
dam vel cautōem idoneam de q̄ hic.τ dic ꝙ aut mādatū fecit ali
quid restitui vel dari.τ tūc ꝯtēptus dr̄ offensa q̄ si fuerit manifesta
p̄cedit emēda.Si ꝟo iubeat̃ ꝙ ē inijciēdo tūc ꝯtēptus est cōtu
macia τ sufficit cautio.Sꝫ in ħ distinguit̃ an sit manifesta vt.j.
eo.venerabilibꝰ.§.secus.τ.§.se.τ qđ ħ dr̄ de ista cautōe dic̃ Jo.
mo.sumptū ex.l.iij.C.q̄.ad lib.ꝓcla.nō lꝫ.Nā si possessor in ser-
uitum ꝓclamat in libertatē assertio τ negatio τ p̄sumptio ꝙ sit li
ber τ ꝯ̃ria possio faciūt rem dubiā.ista aūt statim acq̇sita ex re
domīca vel opꝭ dꝫ restituere possessori.Sꝫ q̄sita ex testō vl' dona
tiōe nō.donec ꝯstabit illuꝫ liberū vel seruū:q: ista pēdēt ex euē
tu iudicij cepti ꝓspiciet̃ hoc casu ꝑ cautōem τ si hoc nō p̄t ꝑ seq̄
strum vt.d.l.iij.in fi.C.de or.co.τ.l.fi.q: hoc casu nō p̄t fieri seq̄-
strum recipiet̃ dicta cautio.s.vt li.nō ꝯte.me. ¶ Nono not.ꝙ
pēdēte iudicio sup nullitate excō.excōicatio euitat̃ in iudicijs
Sꝫ in extraiudicialibꝰ est interim admittēdus τ q̄ sit rō dr̄ie.vi
de in gl.aūpe.q̄ assignat tres rōnes in noue.ēt addit quartā.di
cit em̄ q: extra iudicium nō est paratus iudex mediꝰ sicut ī iudi
cio facit.s.de app.sepe.τ qđ no.e.ti.τ.c.fi.in vlt.gl.Jo.mo.ad-
dit vnam dicēs ꝙ cōpositū leuius impedit̃ vn̄ simpliciora maio
ris duratōis existūt.sꝫ iudicialia sunt ꝯpositaτ a multis pēdēt
sꝫ iudice actore τ reo.Extraiudicialia cōiter ab vno ergo τc.ꝯ
tra ista facit.l.ordinata.ff.de libera.cā.vbi seruus pēdente iudi
cio liberali:interim ꝑ libero hr̃ τ iō ad oīa interim admittitur
ex euentu tn̄ iudicij liberalis apparebit:vtrum vtiliter an fru-
stra egerit.Sicut dicit ħ in fili gl.fi.in casu huius.c.ad idem.l.
cum aliq̇s.C.de iure deli.Sed dic ꝙ non quo ad oīa hr̃ ꝑ libe-
ro:sꝫ quo ad q̄dam vt no.C.de lib.cā.l.lite.τ sic ꝯcordat cuꝫ isto
¶ † Et facit hoc.c.ad.q.legistaꝝ statuto cauet̃ ꝙ bāniti pos-
sint impune occidi:mō q̇dam bānitus appellauit an hac pēden
te appellatōe poterit offendi.Dy.ꝙ non:q: pēdēte appellatōe
non dꝫ iniuriam pati.ff.nil noua.ap.pe.l.j.ibi nec nullam iniu-
riam τc.dubium facit q: id qđ dr̄ nil nouari appel.pēdēte hꝫ lo
cum inter appellātem τ appellatum:sꝫ hic loq̇mur in tertia ꝑso
na cuius respectu nō hꝫ locum.d.regula vt est gl.notab.in.l.cre
ditor.in prin.ff.man.ad qđ opp.s.e.li.de app.romana.§.ī aliū
Sꝫ ista ꝯ̃ria loquunt̃ in tertia ꝑsona q̄ nō adheret ꝓcessui.Sꝫ
in q̄ōne mea tertia ꝑsona adheret bāno τ fundat se excō.τ ideo
veruꝫ dicit Dy.Quid ergo si non vi appellatōis sed alia rōne
petit bānitus cassari bānum qđ aliqua rōne dicit nullū.vtrum
hac lite pendēte poterit impune offendi.vr̃ ꝙ non quacūqꝫ rō-
ne venit̃ ad rescissionem actus interim suspendit̃ ꝓnūciatio.C.
de transa.l.si cā cognita.Preterea ista qđ nullitatis vr̃ p̄iudi-
cialis bāno:ergo interim dꝫ sup effectu bāni supsederi τ p̄iudi
cialis exitus expectari vt.c.viam de or.cog.τ istam ptē tꝫ Bar.
ꝯ Dy.in.l.iij.§.si seruus.ff.de acq̇.pos.ꝑ.l.cū ꝟo circa prin.de fi
deicō.lib.vbi dr̄ ꝙ ille cui debet̃ libertas fideicom.ꝓpter spē vr̃
esse in quasi possessione libertatis.ita ille q̇ dꝫ eximi de banno.
Jtem vr̃ esse casus.s.de iniust.test.l.si q̇s exheredato.§.ꝙ si q̇s
vbi idem est effectus suspēsionis sine snīa irritāda ꝑ appellatio
nem vel alio mō.Preterea statutum dꝫ intelligi de bānito pro-
prie hoc est de illo a quo inuito pōt exigi pena vt.l.debitor.dꝟ.
obl.τ.l.ac si fideiussor de fideiussis.Sed ille nō p̄t exigi q̇ habꝫ
exceptōem ergo nō p̄t dici ꝓprie exbānitus.ita no.in.d.§.si ser
uus τ ego ēt hoc dixi in.c.non dꝫ de testi. ¶ Decimo no.in ver.
in scđa ꝙ ille q̇ dicit snīam excōicationis nullam.q: latam post
appel.legitimam ipse dꝫ hoc ꝓbare:τ sic p̄sumit̃ late ante.Sed
hoc q̄ūo.nam vr̃ ꝙ appellatus dꝫ docere ꝙ snīa lata ꝑ eo sit iu-
sta:al's non potiet̃ snīe cōmodo vt in aut.de his q̇ īgredi.ad ap
pel.§.illud.So.ꝑ snīa prima facie p̄sumit̃ ꝙ sit iusta.ideo inte
rim donec pendet qđ sup ea sortit̃ suum effectum τ maxime snīa
excō.vt.c.pasto.de app.τ.c.in pn̄tia de renun.vel dicit τ melius
vt no.j.e.venerabilibus ad fi.in gl.pe.τ qđ dixi in cle.lr̄as đ re
scri. ¶ Undecimo no.ꝙ snīa ex quo lata ī vno iudicio ꝯ aliquē
facit fidem in quocūqꝫ alio quo ad omnes ꝯ eūdem τ est rō:q̇a
afficit statuꝫ ꝑsone τ adheret ossibus τ ꝑ ipm sequit̃ sicut lepra
vt no.in.l.ex ea.ff.de postu.τ hoc verum q̄n ꝓducit̃ excōicatio la
ta vt.c.p̄cessionem de ꝓba.Sed q̇d si executio excommunicatio
nis est opposita τ ꝓbata in vno iudicio.τ sic ille repulsus ab agē
do si iterum agat obstabunt sibi repulsio τ ꝓbatio illius iudi-
cij.Jdem pōt queri in repulso ratione simonie periurij vel alte
rius criminis a testimonio vel electione siue alio actu an ī alio
iudicio sibi obstet.dic vt dixi post doc.s.de ord.cog.c.cum dile
ctus. ¶ Duodecimo vbi snīa excom.asserit̃:pendēte lite admit
tit̃ ad electiones postulationes τ ad alia ex̃iudicialia vt in fi.c.
τ hoc est verum nedum anteq̄ recipiant̃ ꝓbationes super verita
te cause appel.Sed etiam anteq̄ incipiat ꝓsequi appellatōem
tenent̃ ergo electores istum admittere τ vocare ad electionem:
cum ꝓtestatione tamen ꝙ non intendunt secum coeligere vel ce
lebrare si excommunicatus est.sed ꝓpter reuerentiam eius ad
quem appellat̃.Ubi autem non appellasset in omnibus τ extra
iudicium euitabit̃ qđ ex eo pꝫ:q: cōio hec extra iudiciuꝫ sibi cō
cedit̃:appellauit ergo videt̃ sibi alia denegata.arg.xxv.di.qua
lis.xxvj.de p̄sump.nōne.Non tenent̃ ergo tunc electores istuꝫ
vocare.Jmmo si eum admitterent non solum vox sua non p̄sta-
ret suffragium sed nec etiam vox colligentium qui admiserūt eū
sponte de quo.s.de ele.illa.Jdem tenet Jo.an.hic si notorium
esset appellationeꝫ non tenere.f.Jdem si eo presente lata est ex
com.snīa contra eum τ nihil dixit.Sed si contra eum absentem
τ presente capitulo lata sit etiam expressa iusta cā.nihilominꝰ
capitulum tenebit̃ eum vocare cum ꝓtestatione predicta τ ī for
ma de qua hic in nouel. ¶ Super vltima gl.vbi tangit.vtrum
ille qui excommunicatus dicit̃ sit post vitandus in priuata fa-
miliaritate:dicit ꝙ sic in occulto τ hoc est tutius vbi nullū fit
sibi p̄iudicium:sed etiam illis in quibus posset sibi preiudiciuꝫ
generari tutius est cum predicta ꝓtestatione admittere alleg.
xxiiij.q.j.omnis.xj.q.iij.cure.xxij.q.ij.c.ij. ¶ Ultimo est sciēdū
ꝙ Jo.an.tractat hic de illa absolutōe ad cautelam de qua loq̇
tur capl'm ad pn̄tiam de app.τ.s.e.cum desideres.§.j.τ.eo.ti.ꝑ
tuas τ de testi.veniēs el.ij.τ.s.e.venerabilis.τ.s.de ex.apl'ice.τ
j.e.venerabilibus.τ.c.pn̄ti.Sup declaratione igit̃ huius mate
rie ꝑ modū sūme ꝓseq̄t̃.x.mēbra.primo q̇d sit abl'o ad cautelaꝫ
Scđo quare sic dicat̃.Tertio quare fuerit inuēta.Quarto a
q̇bꝰ sententijs fiat.Quinto q̄n fiat.Sexto qual'r fiat.Septimo
ꝑ que ꝟba.Octauo ad q̇d fiat.Nono ꝑ quem fiat.Decimo an
impediri poterit ne fiat.De prima dicit ꝙ absolutio ad caute
lam est vera vel putatiua liberatio ab ecclesiastica censura.licet
Jo.mo.dixit ab excōicatione:sed nimis stricte:q: etiam a liga
tione censure:vt suspensionis τ interdicti ad cautelam relaxan
tur vt patebit.j.τ ēt declaratio huius diffinitōis.Ad scđm q̄re
scꝫ sic dicat̃ dicit ꝙ cautela est ꝓprie futuroꝝ de acc.qual'r.ij.ꝟ.
τ ideo de simo.lꝫ.el.j.post prin.τ no.s.e.cum desideres.in.ij.gl.
ꝓuidentia ergo ꝯsistit in hac absolutione ēt excōicati.itē etiaꝫ

aliorum secum cōicantiū. Item respectu eius q̇ excōicari fecit. cautela excōicati in duobus ꝯsistit. primo q: lȝ nō putet se ligatum. tm̄ ꝓpter scrupulū ꝯscīe vel duplicitatis ambiguum caute se hȝ petens se absolui. scđo q: lȝ nullum scrupulum hēat sibi ꝓuidet ꝯ damna que sibi obuenire possent si de facto ab alijs vitaret vel si interim in iudicijs non reciperet vt actor vt hic i fi. ⁊ ex his colligit scđa cautela .s. aliorū cōicare volentium q̇ forte cum suo damno ꝓprio abstinuisset vel sibi ꝯtra cōsciam cōicādo peccasset: ⁊ qñq3 ponderat cautela negociorum vrgentium. Est ⁊ alia cautela illius qui excōicari illum fecit: q: ꝑ eo ab isto recipit cautio vt hic. Sed hoc non est spāle huius forme. Nam idē in dubio inīustitie vt .s. e. c. ꝑ tuas. ad fi. ⁊ no. .s. e. venerabili. in vltima gl. Ad tertium .s. qñ fuit inuenta illa absolutio ad cautelā breuiter nō est instandum: sed ꝯcludendū vt ipse dicit ꝙ tēpore ꝯstōnis cum desideres .s. e. Ad quartum .s. a q̇bus sentētijs fiat dicit ꝙ a sentētijs latis in hoībus comp̄hēsis appellatione cēsure de ver. sig. ꝗrenti. Ita tm̄ ꝙ non extendat ad iterdicta generalia in loca vt .j. c. pñti. ⁊ ibi no. an extendat ad interdicta ecclesiarum. de excōicatōe pȝ hic. ⁊ .j. e. venerabilibus. de suspēsione pȝ .s. venerabili. ⁊ de ex. apl'ice. de interdicto hoīs qđ est idē qđ suspensior quo ad sacramenta hȝ effectum excōicationis dicit idem vt ⁊ rō .j. e. pñti in gl. pe. vbi agit de harum sniarum nullitate dū locus erit absolutioni vel relaxationi. ꝑdicta vero in sentētijs per quas ligat hō: in sentētijs vero canonis de q̇bus non dubitat q̇n sint iuste .iiij. di. erit nō vr̄ hec absolutio locū hr̄e. Jo. an. ꝯ si occurrat dubium facti vt .s. e. cum desideres. §. j. ⁊ forte idem in ꝓbabili dubio iuris vt hic ꝑ eum sup gl. j. notoria. de minori vero excōicatione cuius absolutio fit sine iuramēto ⁊ nullo vocato ⁊ a sacerdote vt .s. eo. nup. §. in scđo non est faciēda absolutio ad cautelam. Ad q̇ntum qñ fiat dic qñ dr̄ snīa nulla: vt dixi .s. e. in scđo notab. ⁊ in nouel. in isto q̇nto mēbro. Ad .vj. .s. qualr̄ fiat dicit ꝙ vocatio cuius interest ⁊ cum cautiōe de parēdo vt dixi .s. in .v. notab. De .vij. Per q̄ verba fiat vtrum iudex dȝ vti verbo absolutōis vel relaxatiōis vr̄ ꝙ magis sit cōe verbum relaxare: q̄a adaptat ad ius ⁊ fcm̄. dicit tm̄ ꝙ non est ius. nam q̄dam iurauit tur verbo absolutōis ⁊ q̄dam relaxatōis. ⁊ ideo intelligētia verborum ex causis est assumēda dicētis de ver. sig. intelligētia: ⁊ fm materiam de qua loq̇mur sunt verba sumēda et improprie si non pñt ꝓprie vt ibi. ⁊ l. si scriptis. ff. de vsuris. ⁊ l. ij. vno locati facit. Quero ad .viij. ad q̇d fiat dicit ꝙ ad habēdam indubitatā ꝑticipatōem sacrorum ⁊ hoīm q̄ prius erat dubia ⁊ pctōrum inductiua de app. qua fronte. §. j. incidēter ēt fit ad ꝓuisionem aduersarij. qñq3 fit ad ꝓuisionē negociorum. puta vt fiat ecclesie ꝓuisio de excep. apl'ice. vt habeat veritas a teste vt. c. veniēs ꝺ legi. vt ꝓcedat actoris petitio realis vel ꝑsonalis ꝯ quem de excōicatione excipit ⁊ ipse replicat de nullitate. De .ix. scȝ ꝑ quem fiet dixi .s. e. in primo nota. Ad .x. scilȝ quo iure fiat dic ꝙ de grā non de iuris necessitate ⁊ dixi .s. in tertio nota. ⁊ hoc in nouel. In isto .x. membro summe. De .xj. scilȝ vtrum possit impediri ne fiat dic ꝙ sic. ꝑ aduersarium opponentem snīam latam esse ꝓ manifesta offensa dicit Inn. ꝙ solum ꝓcedat cum petit absolutio snīe lata post app. ꝓbata em̄ manifesta offensa apparet appel. nō tenuisse vt .s. e. cum sit. ⁊ c. ꝓposuit non cōpetit aūt qñ dr̄ nulla ꝓpter intolerabilem errorē quare impossibile sit ꝙ error talis sit manifesta cā quasi q̇s sit iuste excōicatus. Idē si dicat nulla ex defectu iurisditōis ꝓferētis. Nam prius q̄ ꝯstet an sit iudex non est recipiēda ꝓbatio manifeste: q: non prius iuris rō q̄ ꝑsona querēda est vt l. q̇dam referūt de iure codic. ⁊ c. exhibita ꝺ iudi. Sed q̄ro qualr̄ istius manifeste offense siue ꝓbatio fiat. ad hoc dico ꝙ excōicatio infligit ꝓpter ꝯtumaciam ⁊ ꝯtemptum: vt .s. c. pxi. aut ergo quis ꝯtemnit obedire snīe diffinitiue: aut interlocutorie vel mandato emanātis cum cāe cognitōe. Primo casu aut a tali snīa lata forte ad restōnem rei furtiue non fuit appellatum. ⁊ tūc si ille q̇ tali snīe non obtemperat ꝓpter hoc excōmunicet si istam excōmunicationem petat reuocari vt iniustam excipiens ꝯ istam petitiōem de manifesta non arctabit ꝙ tale furtum manifestum per euidentiam facti ꝯfessionem ⁊ ꝓbatōes coram iudice receptas: sed satis est sibi ꝓbare snīam latam esse a qua non fuit appellatum. Ex tali em̄ snīa resultat notoriū iuris qđ ꝓ veritate accipit. vt l. re iudicata. ff. de re iud. ⁊ .s. de verb. sig. ex pte. Idem iuris est si fuit appellatum ⁊ non sit facta eius ꝓsecutio. q: fingit non appellatum vt l. furti. ff. de his q̇ no. ifa. qñq3 a tali snīa fuit appellatū ⁊ appellatio nō est deserta. ⁊ tunc si excōicet appellans post talem appel. non tȝ excōicatio. ⁊ fiet absolutio ad cautelam: vt .s. c. per tuas. ⁊ idem si excōicet post snīaȝ lataȝ in principali tm̄ infra tempora appellandi obtinebit em̄ tunc officio iudicis reuocationem huius grauaminis sicut ⁊ aliorum que fierent illo intermedio vt no. .s. de excep. dilecte eadem distinctio locum hȝ si appellat a mandato vel interlocutoria lata cum cāe cognitione de elec. cum dilecti. ad fi. ⁊ de re iu.

ꝙ ad ꝯsultationem. Sed hic querit si ꝓnunciatio sup principali negocio sit ꝯiuncta: puta excōico te nisi tm̄ emendaueris p furto vt .s. e. c. pre. si iste petit absolutionem ab excōicatione iniusta vtrum executio manifeste offense possit obijci. dic ꝙ non solum de illa de qua cōstat ꝑ notorium facti vel ꝑ ꝯfessiōē sed etiā de illa de qua ꝯstat ꝑ ꝓbatōes ab excōicatore recept ꝑ quas fcm̄ fuit furtum manifestum ⁊ ꝑ ꝯñs non absoluēdus e ver. sig. cum olim. qñq3 etiam ꝑ non ꝓbatōes ab excōicatore receptas: sed ꝑ facti euidētiam vel ꝯfessionem ꝓbat offensa manifesta vt si iudex nullo iudiciario ordīe obseruato monuit aliq̄ē vt satisfaceret de rapina vel testimonium redderet in aliqua vel aliq̇d simile. ⁊ q: non fecit illum excōicauit petit absolui ab iniusta: q: nullus ordo ꝑcessit: excipit de manifesta offensa dicēdo ꝙ ordo seruari non debuit. q: rapina fuit manifesta ꝑ eius ꝯfessionem vel euidentiam facti. idem dicit de teste in q̄ non req̇rit ordo: sed est iuris notorium qđ debuit testificari si legitimam excōicationē ꝓponeret. Ideo aūt dcm̄ est ꝑdicto cedere vbi non est seruatus ordo iuris: q: si seruaret mādat transiret in rem iudicatam vt. d. c. ꝙ ad ꝯsultationem. ⁊ sic n essēt necesse ꝓbare offensam. q: sufficeret executio iuramenti a quo non esset appellatuȝ iuxta q̄ .s. dixi. ¶ Tertio q̄ro q̇d si ille cui opponit manifesta offensa ne absoluat vult deponere pignora apud edem sacrā ꝓ satisfactōe nunq̇d statim absoluet ꝙ sic q: malicijs hoīm non est indulgēdum. ff. de rei ven. l. in fundo. Inn. ꝯ dicit em̄ ꝙ non est malicia imo ꝓuidentia. Nam si ille excōicatus non dȝ: excōicatio sibi non nocet .s. e. inq̇sitionē si ille non admitteret talis executio manifeste offense posset malum euenire illi cui satisfaciēdum est: q: excōicatus sciens se debere ꝓpter ꝯfusionem excōicationis non ꝓrogabit cām quasi cessante ꝯfusionis rubore illius per absolutioneȝ forsan ꝓ posse ꝓrogabit non obstante deposito. ita dicit hic in nouel. in fi. ver. in .iij. q. tangit quare prefigit terminus .viij. dierum ad ꝓbād manifestam offensam ꝯ petentem abso. ad cautelam. ⁊ non ꝯ petētem ab iniusta snīa dic vt ibi per eum. ¶ Ultimo quero excōicatus dicit snīam excōicationis nullam tanq̄ latam post app. legitimam non est dubium ꝙ admitti dȝ extra iudicium in officijs electionibus ⁊ alijs legitimis actibus vt in tex. ¶ Sed quid si admissus fuit valebūt que gessit. dic vt in gl. fi. que tȝ pēdebūt ex futuro euentu vt in ea pȝ. Sed circa hoc q̄rit La. nunq̇d idem erit in electo excōicato vt electio de ipso celebrata pendeat ex futuro euentu pendēte cā nullitatis: vel erit ipso iure nulla ante aliquem euentum: videt ꝙ idem arguendo de eligentibus ad electum ⁊ per. c. ij. de rest. in integ. ad fi. ⁊ de iure. ex literis. ⁊ qđ ibi no. in ꝯrium facit .s. e. li. de elect. in electionibus: ⁊ de accu. omnipotēs ⁊ qđ vtrobiq3 not. ⁊ ita .j. de reg. iu. non firmat in mercu. ⁊ de elec. ꝓuida. §. verum ⁊ qđ ibi no. ⁊ c. auditis per Jo. an. ⁊ .s. eo. lib. vt lit. pen. c. j. in vlt. gl. ⁊ qđ n Arch. lxxxi. di. tantis. ⁊ qđ idē sit in electo qđ in electionib⁹ n Jo. an. post Inno. ⁊ Host. de app. dilectis. ad fi. super verbo culpabiles in nouel. Sed quid econtra: puta q: non admitti an pendeat ex futuro euentu si velit impugnare qđ fcm̄ est ⁊ si ꝓsequi ꝯtemptum vel iniuriam oporteat prius constare de legitimitate appellatiōis. ⁊ dicendum est ꝙ sic. Non em̄ possȝ agere pendente ꝓbationis articulo vt dicit in isto. c. ita dicit La qui etiam tangit istō qui dixit sententiam nullam: q: post ap ⁊c. vt in ver. in secunda pendente sup hoc iudicio celebrauit v ad celebrandum siue ad concelebrandum admissus fuit vtru si appareat eum iuste excōmunicatum. vtrum dȝ dici irregularis videtur ꝙ sic. quia hoc pendeat ex futuro sicut alia vt in isto textu. Ipse tenet ꝙ non maxime si probabili errore facti vel etiam iure ad hoc ductus fuerit. ⁊ potissime si arctabatur ex delicto ad officium. quia forte erat curatus ⁊ hoc tenebat do. Fed. de senis. fm eum.

1 ☞ Excōmunicatio dicitur esse duplex.
2 Excommunicato maiori propter participationē cuȝ excōicat an quis excommunicari possit.
3 Participans in crimine damnato incurrit maiorem excommunicationem.
4 Participare cūm excōicatis an impune liceat.

STatuimus. Ponit ꝓhibitionem de snīa nō ferenda cū quadaȝ ꝓtestatione. scđo dat modum quo ferri potest ibi ꝙ si tertio vitiat snīam aliter latam ⁊ comminatur ferēti ibi alter. ¶ No. ꝙ textus loquitur cum quis vult ꝓhibere participium excōicatis ab eo vt teneatur ad obseruantiam huius forme alias sententia ipō iure sit nulla. Secus ergo si excōicet participātes cum excōicatis ab archidiacono vel alio epō. licet etiam tunc snīa potuit esse iniusta: non tm̄ erit nulla per istam constitutioneȝ. Nimis em̄ erant prompti excōicantes ferre hanc snīam in participantes cū excōicatis a se. ideo fuit potestas super his eis merito

cis merito restringenda. Sed.c.cōstitutionem.z.c.statutū.j.e.
gnalius loquunt non apposito isto verbo a se. Sed cū ille cōsti
tutiones veniāt ad interpretationē istius ɔstitutio interpretās
restringitur ad casum in quo hz locū ɔstitutio interptata:vt in
aut.de filijs añ dotalia instr.na.circa fi. ¶ Scdo no.ꝙ duplex
est excōicatio maior z minor z differūt:qz maior excōicatio re-
monet a sacris z cōiōe fratrū.scda a sacris tm. In dubio excōica
tio simplex platad q̃ dz intelligi vr qd de miori:qz i penis beni
gnior ē iterptatio faciēda vt.c.in penis de re.iu.z.l.interptatōe
.l.pses de penis. Contrariū est vez vt.c.si quem de sen.ex.z est
ō.qz nullus excōicatur nisi p mortali:vt.xj.q.iij.nemo.mortale
sit de per se absqz excōicatione opatur remotionem a sacramē
tis:vt minor excōicatio.j.q.j.sacerdotes.vt g excōicatio aliqd
addat dz intelligi de maiori:vt.l.j.in fi.ff.ad municipales.z.c.si
2 papa.s.eo.li.de priuil.alias rōnes vide in.d.c.si quē. ¶ † Ter-
tio no.ꝙ qs pōt excōicari maiori ppter pticipatōez cum excōi
cato.z sic not.ꝙ cōicare cum excōicato est mortale petm ppter
ꝙ quis pōt excōicari maiori z hoc verū post denunciationem
factam solēniter vt requirit ista ɔstitutio:ante denūciationē ve
ro est veniale z de hoc no.hic Host.z Arch.z plenius p Jo.an.
in.c.sacris qd me.causa.ibi primo arguit multis rōnibus ꝙ sit
petm mortale.deinde ɔtrium z hoc ɔtrium sequunt theologi. Ar
chi.xj.q.iij.c.rogo etiam hoc tz vbi cōicet in crimine vel in con
temptum vel in diuinis alleg.sanctuz Tho.super.iiij. sniarum
Jo.an.tz ꝙ regulariter sit veniale nisi in casibus certis.puta si
fecit in contemptum clauium vel in ɔtemptum superioris z ip-
sius phibitionem vel qñ in crimine vel qñ erat excōicatus cum
participibus per papam vel qñ cōicat in diuinis vel qñ nimis
frequenter.als autem preter istos casus non credit cōicantem
in oratione conuiuio z si.peccare mortaliter.z sentire ɔtrarium
esset magnus rigor. Si forte mihi obuians me salutat vel ince
do secum in conuiuio cōis amici vel aliter honeste fugare nōva
leo nisi secum participauero. Nam ꝙ ex hoc sim dignus gehēna
infernali:quam inducit mortale est rigorosum sentire. Conclu-
dit ergo in.d.c.sacris ꝙ regulariter incurrat veniale per talez
participationem. ¶ Quarto no.ꝙ iudex pōt pticipātes cum
excōicato a se excōicare maiori si ille amplius indurescat:vt sic
contumacia crescente crescat.z pena vt.xxxj.di.quin.romani in
fi.z vt li.non cōte.quin.§.fi.z aduerte qz tex. generaliter dicit
iudex z c. Ex quo verbo his hic gnaliter posito dicūt qdam ꝙ et
delegatus pōt hanc aggrauationem facere etiam excōicari ma
iori participātes ad hoc.j.e.statutum.in fi.z.s.eo.li.de of. del.
c.ij.z hoc tz hic Archi.ab.tenuit contra dicens hoc nullo iure
inueri ꝙ delegatus hanc sniam ferre possit.nam non extendit
eius iurisditio ad psonas non contentas in rescripto:vt.s.de
offi.dele.P.z.G.z.c.cum olim z lz impediētes iurisditionem
suamvel partes in testibus pducendis.z etiam sniam exeqvt.s.
de offi.dele.c.j.z.c.significasti.z de testi.constitutus el.j.z.c. tā
dis tm non inuenit ꝙ participās excōicet.z ideo ptātem suam
ad hoc non extendat p quo facit qd no.s.c.pri.in gl.iij. Sz.c.
statutum.j.e.qd ab.non vidit facit p opi.Arch.quam credo ve-
riorem. Nam ɔ turbātes delegatum hz iurisditionem satis au
tem turbat ille p cuius pticipium excōicatus amplius indure-
scit.qui vidēs se vitari facilius z c.c.pia.s.eo.li.de ex.Arch.alle.
c.de of.dele.ptcrea.z.c.prudentiam.§.ceterum. ¶ † Quinto
3 no.ꝙ participans in crimine damnato incurrit maiorem vt.s.
eo.si ɔcubine.z istud damnato pōt esse loco pprij nois.z tūc re-
fert ad criminosum vel ponit loco adiectiui.z tūc ɔcor.s.c.nu-
per.ibi damnati criminis. Requirit ergo vt participās in crie
incidat in maiorem ꝙ illud crimen sit damnatum quo ad oms.
Secus si quo ad.T.qz fornicatus est cum.B. Nam si.B.filr
excōicata sit alius cum eadem fornicans non erit excōicat⁹ qd
sicvt dixi.s.eo.si concubine.scdo ꝙ participet in crimine crimi
noso:sed non damnato.puta cognosco excōicatam ppter furtū
et tem predicta sunt vera in participatione indirecta.secus si in
directa.puta excōicatus est.T.qz guerraz facit ecclesie postea
ei guerram facio. Tu contra me iuuas illum auxilium ei pben
do:qz per hoc melius guerram faciet tamen p hoc excōicat⁹ nō
eris:qz nec hoc intendis sm Inn.in.d.c.nuper. Est z alius qñ
quis participat criminoso:sed non in crimine.z tunc est ligat⁹
minori regulariter vbi post monitionem canonicam de qua hic
distingue ergo ꝙ qñqz participo criminoso z in crimine dam
nato:z tunc aut directe.qñqz participo criminoso z in crimine
non damnato.qñqz participo in crimine:sed non in criminoso.
qñqz criminoso sed non in crimine.z tunc aut post monitionez
aut ante vt ex pdictis pz.z dixi in.c.nuper.§.in scda. ¶ Sexto
no.in ver.z pferentes ꝙ lz snia excōicationis ipso iure sit nulla
punit pena legitima ille qui eam tulit intelligit gl.fi.penam
sacro.z sic facit ad.q.de iudice qui excōicauit non in scriptis
sniā ppter pcedentem appel.non tenuit ꝙ nihilominus icur
rit penam.c.caplm medicinalis.s.eo.z ibi in nouel. super vbo
suspensis.z.j.de reg.iur.c.q ɔ ius z vide similia que no.s.eo.li.
de preb.eum qui. Facit et ad.q.de teste qui tulit falsuz testimo
nium nō iuratum z de tabellione qui confecit falsum instrm nō
solēne an teneant de faso de quibus per Bar.in.l.post legatū
de his qui.vt indig.z vide quod no.in regula non pstat in mer
4 cur. ¶ † Opp.z videt ꝙ impune liceat participare cum excōi-
catis.xj.q.j.quoniam multos. So.regulare est ꝙ non lz fallit
in certis psonis ibi enumeratis.z.s.eo.inter alia vt hic no. i gl.
iij.eo.dixi in.d.c.inter alia ꝙ excōicatio subtrahit a cōione siue
a participio non ligatum ad hoc sed obligationem ad obsequz
non dissoluit. Tenet ergo debitor ad obsequium ipsum impen
dere excōicato lz excōicatus hoc petere non possit.vt no.in. d.
c.qm multos. Nisi forte obsequium quo tenet vxor viro z econ
uerso in hoc enim petenti non obstaret exceptio excōicationis
sm Host.qui ita no.in sum.de rest.spo.§.qñ facienda vbi qd si
vir.z vide in Spe.de petitorio z possessorio.§.fi.ver.sed in cau
sis.z facit hoc ad.q.an debitor teneat soluere debitum credito
ri excōicato videt ꝙ sic. Nam cum duret debitum ergo z soluē-
di necessitas ad hoc.xv.q.vj.iuratos z de hereti.c.fi.z aduerte
qz in.c.qm multos numerant vxor filius seruus mercēnarius z
si.qui tenent illi impendere obsequium suis superioribus cum
his pticipando non est excōmunicatus. Quid ecōtra an pater
filio dñs seruo excōmunicatis z si cōicare possint absqz metu
excōicationis. Innoc.ꝙ non.xxxvij.di.hinc etiam.xxvij.q.j.de
filia vbi de filio videt casus z rō dñe ibi pz idem. P.z ab.in.d.
c.inter alia. Aduerte etiam qz lz pdicti teneant suis supiorib⁹
impendere obsequium.tamen nullus de nouo dz intrare famili
am excōicati:z ꝙ mercēnarius finito suo tpe non dz iterum se
refirmare. Silr etiam filio z vxore solutis ab obsequio patris
vel filij emancipatione vel diuortio. Non em postea pōt esse cō
munio sine pena sm Jo.an.in.d.c.inter alia vbi de viatoribus
an teneant vitare excōicatos:dicit ꝙ sic nisi in necessitate.ꝙ ta
vero dz esse hec necessitas dicvt ibi in gl. Querit glo.si eps cōi
cat in crimine excōmunicato a se an incurrat maiorem. Reci-
tat opi.z inter alias illam Hosti.qui tz ꝙ minor z maior excō-
municatio ɔhit per cōmunionem in locutione vel in crimine,qz
illa est snia iuris non hominis.z hanc opi. Host.tz etiam Inn.
in.d.c.nuper z placet hoc Jo.an. Snia vero sua eps proferens
ligari non posset:puta excōicat aliquem cum his q sibi auxiliū
dederūt. Nam lz ipse eps tali pbuerit auxilium nō ligat sentē-
tia sua sm Jo.an.z ex hoc ēt.s.ꝙ snia qua ligant participātes
est snia canonis non iudicis pferentis colligit ꝙ alienus paro
chianus pticipans criminoso erit excōicatus qd non esset si cē
seret snia pferētis vt.s.de consti.c.vt animarum.dic tm de h ple
nius in.d.c.nuper. ¶ Scdo quero dixi ꝙ ɔ pticipātes in locu
tione osculo.z si non pōt ferri snia excom.non pmissa monitiōe
canonica.sed quid ɔ participātes in crimine dicit Inn.ꝙ ɔ ta
les non phibet ferri generalis excōicatio sm Hosti.z Jo.mo.
z dicit Host.ꝙ hoc casu cōmunicans in crimine incurrit duas
sentētias.s.iuris z hois de scda fatet ꝙ plator illam nō incurrit
facit qd no.in scda cui licz in mercu.z quod.s.dixi. Ultimo dic
post eum ꝙ qui incurrit minorem denunciari non potest illa mi
nori ligatus:nisi de illa fuerit conuictus vel confessus. Naz in
sententia iuris constare dz de crimine vt no.s.eo.lib. de homi.
pro humani.in fi.

3 ☞ Epi nullam penam interdicti incurrunt nisi in sententia
sint expressi.

1 QUia periculosum. Episcopi nullam penam interdicti vel suspensionis incurrunt.nisi in sentētia
sint expressi.z tria facit.premittit cōstitutōis cau
sam.secundo constitutionem ponit priuilegiātem
epos ibi nos:tertio excipit ibi nisi. Not.ꝙ in suspensione vel
interdicto generalibus est specialis mentio de epo faciēda als
sub generalitate non veniunt. Quid de cardinalibus dicit idē
in nouel.etiam si non sint episcopi cardinales vt no.Jo. Ho-
stien.de cleri.non resi.c.ij.z vide quod no.Jo.an.s.eo.li.de scis
ma.c.vno vbi omnem.z lz ista examinant ab istis penis tm gra-
ui⁹ peccāt ꝙ alij.s.de trāsla.c.ij.ad fi.ista aūt ɔstitutio nō hz lo-
cū in pena excōicationis gnaliter pmulgate a canone vel als vt
in gl.cui adde qd no.Spe.in ti.de legato.§.nec de epoz.v.ipsi
quō in multis z ibi in additionibus.adde ēt qd no.in cle.cupiē
tes de pen.in gl.no.nouam.z qz hoc.c.declarat plene in glo. iō
vltra non prosequor.

1 ☞ Archieps z eius officiales an possint relaxare sentētias
inferiorum prelatorum.
2 Inferiores epo iurisditionē habēt z possunt excōicare.
3 Snia gnalis archiepi ligat solum eius subditos.
4 Snia excōica.sup futuris culpis non est ferenda.

5 Excōicatio sup futura culpa an sit ipso iure nulla.
6 Statutū ⁊ snīa quo ad excōicationem differunt.
7 Snīa excōicationis in vniuersitatem ferri nō potest.
8 Collegiū est nomen iuris non psone.
9 Vniuersitas criāliter accusari nō potest.
10 Vniuersitas an possit decapitari.

Romana. Diuisio in prima gl. ptes pa tēt p. §. no. ꝙ Archi. ⁊ ipsius officiales nō pñt relaxare snīas inferioꝝ plato rū: ⁊ multominꝰ delegatoꝝ cū tūc recurrat ad delegātē vt. c. sup qōnū de of. dele. ⁊ intellige h' veꝝ nisi fuerit gradatim ad archiepm appellatū puta de dictis platis inferiorib' ad epm: ⁊ de epo ad archiepm Nam tūc appellatio faceret eum iudicem. lz ergo archieps sit iudex puincie. est tñ mediatꝰ iō subiectos mediatos nō pōt pn cipalr aditus soluere vel ligare vt. s. de of. ord. pasto. ⁊ eius snīa ipso iure nō tz vt in gl. ij. Quid dices in epo nunq̄d valeat eius absolutio ab excōicatōe lata p inferiorem eius platū. puta ar chidiaconū vel plebanū gl. in. c. cū ab ecclesiaꝝ. de of. or. tz ꝙ sic idem Vin. T. Gof. ⁊ Phi. p q̄bus facit. c. venerabilibꝰ. §. vbi aūt. j. eo. ⁊ xvj. q. vj. §. j. ⁊ in aut. de defen. ciui. in prin. col. iij. vbi dr ꝙ non phibet defensor ciuitatis q̄ cōparat epo cognoscere de causis inferioꝝ ptermissis magistratibus municipalibus in fi. idem tz Inn. ⁊ Host. nisi ꝯsuetudo esset in ꝯtrium. idem tz ibi Joā. an. nam cū iuramēto mediata ꝯcurrūt sicut vz excōicatio: ita ⁊ absolutio. ⁊ hac de cā cognoscit legatus. de oībus causis puincie sue. s. de of. leg. c. j. nec iuramēto est absorta p creatiōez minoris officialis nec eꝫ. eo. ti. volētes. ⁊. c. si duobus de app. ⁊ hoc verum vbi hz cās cōes. als secus vñ monachus plus obedi et abbati q̄ epo ⁊ clericus prius suo epo q̄ metropolitano de quo. s. de of. or. pasto. ⁊. d. c. q̄to ⁊. d. c. cum ab eccliaꝝ. ¶ † Se

2 cūdo no. post gl. ij. ꝙ inferiores epo hñt iurisditōez ⁊ pñt excōi care. sz ꝙ Arch. excōicare nō possit. vr expssū. vj. q. vij. c. ij. ⁊ de offi. arch. ⁊. c. cum sacro ⁊ vltra ibi no. Arch. inducit p archidia cono. d. c. cum ab eccliaꝝ vbi plebanus minor archidiacono ex cōicat. Item parochialis sacerdos ad. c. ij. rñde ꝙ loquitur de cōibus causis in q̄bus tam metropolitanus q̄ suffraganei sūt ordinarij vt in cā epi psbyteri vel diaconi ⁊ alijs respiciētibus statum puincie vel loquit distributiue vt cāe epoꝝ ad metropo litanum. inferiorum vo ad epm suum referant: vt ibi no. Vgo.

3 ¶ † Tertio no. in. §. porro ꝙ snīa gñalis archiepi ligat solum eius subditos licz eius ꝯstitutio edita in puinciali ꝯcilio liget oēs puinciales vt in gl. canon. quem facit ⁊c. Rñ. quare ipsius snīa non ligat eiꝰ subditos: q: hoc nō posset in spē vt. d. c. pasto. ergo nec in gñe vt in ista gl. facit. ff. de bo. aut. iud. pos. l. cū vnus §. is qui vbi simplr pceptum iudicis extra eius territorium nō extendit. similr nec statutum qd dic vt dixi. s. eod. a nobis. el. j. ¶ Quarto no. in. §. sed nec in spē. ⁊ in. §. seq. ꝙ p delictis pte ritis ⁊ pñtibus non pfert ex eo snīa non pmissa monitiōe: ⁊ est rō q: excōicatio non pfert ppter crimen sed ppter ꝯtemptum. hinc est ꝙ dr medicinalis. s. e. c. j. ⁊. c. ex lris de ꝯsti. vbi pz ꝙ nō est pena. Nam tunc deberet esse ppetua vt. C. de pen. l. seruus. Cōtemptus ergo monitōis sup satisfactiōe preterite vel pñtis offense requirit ad istam excō. snīam vt sic ppter ꝯtumaciā non delictum videat inflicta: competēs aūt monitio erit spālis vel gñalis: put spālem vel gñalem snīam ferre intēdit fm Hostien.

4 Joā. mo. ⁊ Arch. ¶ † Quinto no. in. §. caueāt ꝙ p futuris cul pis nō est ferēda snīa excō. esset em absurdum ⁊ iniuriosum si di cat platus excōico Jo. an. si fecerit furtum si adulterium cōmi serit cum tñ ad ista paratus vel suspectꝰ nō sim. ⁊ eque posset di cere excōico si aliud facies q̄ pcepta legum vel ꝯ iura canonica Idem est dicēdum in forma sequēti dz primo monere vt satisfa ciam ex quo nullum de tribus interuenit: nō em ꝯcurrere debēt monitio ⁊ fulminatio nisi ex cā. Nec mirum cum etiam in moni tione interuenire debeāt dieꝝ interualla nisi ex cā. j. c. ꝯstōnem Nec disting. Jo. an. An sit tale factum qd restauratōem recipi at vt furtū vel rapina. An sit tale qd non recipiat vt homicidiū ⁊ periurium. lz in istis non cadat restauratio: cadit tamen satis factio. ⁊ de hac hic loquimur. saluo qd no. de exces. pla. c. j. super gl. edita. in nouel. ¶ † Sed hic querit an excōicatio sup futu

5 ra culpa sit nulla ipso iure. ⁊ idem pōt queri si lata fuit p culpa vel offensa pterita vel pñti. ⁊ videt ꝙ sit nulla: q: tex. phibet alr fieri dum dicit. caueant. arg. l. non dubium. C. de legi. Jo. an. tz ꝙ snīa lata cōtra formam huius. §. caueant non sit nulla sed in iusta vt pbat. s. eo. c. sacramento. primo rñso. vbi posuit verbū phibemus: ⁊ hec vltra verbo caueant quibus verbis non obstā tibus snīa lata tz lz sit iniusta: ⁊ ita hic in nouel. Lap. etiam idē dicit per illa verba sup verbo iniustas non ergo sunt nulle: ⁊ per hoc pz ꝙ snīa excommu. lata contra constitutionem. s. eo. sacra mento. ⁊. s. eo. ti. ⁊ li. cum medicinalis. fm Ber. Hosti. ⁊ alios

non est nulla qd verum fateor cum fert ab ordinario: vt hic. q. iij. snīa pastoralis ver. de hoc per Arch. secus si ferat a de gato: q: tunc est nulla qd dic vt scripsit Arch. s. eo. li. de p cum in illis ⁊ de conces. preben. q: cunctis. ⁊ de offi. deleg. c. fi. s. eo. li. ista sunt verba sua. adde qd no. s. de offi. dele. p tiam super gl. ⁊ circa fi. in nouel. ¶ Opp. ⁊ videt ꝙ p futur licto possit ferri snīa excom. vt. c. a nobis. el. j. s. eo. So. ibi modum statuti futura delicta pñt coherceri p snīam excom ppriū ꝯstōnis est futura pspicere vt. c. fi. s. de ꝯsti. ⁊. l. leges de legi. Per modū vero snīe coherceri non pñt vt hic. R

6 tractus futuri tpis ⁊c. vt in glo. q: tractus. ¶ † Habetis vnam drīam inter statutum ⁊ snīam quo ad excōicationem cūdam collige ex gl. canon q̄ facit ⁊c. s. e. c. Tertia est in pot te absoluendi quam collige ex no. in nouel. s. de preben. g ad fi. ver. eps absoluit excōicatum p canonem epalem nō r uantem absolutionem. Item ⁊ excōicatus p statutum ꝯfir tum p papam vt. s. de insti. ex frequētibus in nouel. a snīa t chiepi vel confirmata per papam nō absoluit. Quinto qu durationem ipsius collige ex no. in. c. a nobis. alle. in fi. pe. ⁊. c. fi. de offi. leg. ⁊. c. pro illorum de preben. Sexto trimem colligas hic. q: snīam dz pcedere mora: culpa: vel offensa q est in statuto. Septimo q: snīa z dz pcedere moni. als pferēs rit penam. c. sacro. e. ti. qd non est in statuto. Octauo fm que hz valere statutum non editū in scriptis hāc collige ex in. c. nemo pōt. ad fi. c. de reg. iur. Nono hz opi. ꝙ excōicati statutum ligat supiorem ⁊ successorem qd nullo mō posset scdm oēs hāc disputādo improbat in qōne pdicta cui lz ⁊ hic in nouel. Cui adde ꝙ ipse not. in. c. p illoꝝ de pben. Decimo q: snīa statuti non ligat ignorātes vel extra territ statuētis delinquētes. s. e. li. de ꝯsti. c. j. Secus in snīa simpl ta vt ibi videas in nouel. sup verbo statuto. Vndecimo q: st tum nō indiget cāe cognitione maxime ꝯtentiosa ⁊ ideo pōt ri die feriato ⁊ ab extra territorium existēte. in snīa vo secꝰ ferat sup notorio vt scripsit Lap. s. e. li. de pui. c. j. sup gl. de nacho. Sed ei qd dr de statuto multū ob. d. c. ij. ⁊ ibi posita i §. ij. ita dicit Lap. ¶ Quero dr in tex. ꝙ si culpa mora vel o sa pcessit pōt ferri snīa excommunica. p futura culpa: quero exemplis. Glo. que incipit condemnatus cum. iij. sequē. po exempla in singulis: ⁊ glos. condemnatus ponit exemplū c mora ꝯtrahit ex lapsu termini legalis. Inn. ⁊ Hosti. idem dic cum terminus pmus fuit humilis vt q: pceperat iudex ꝙ in xx. dies solueret. Sed hoc casu q̄rit Host. q̄d si post lapsum ius primi termini pfigat scdo vt soluat sub pena excō. si pēd hoc scdo termino sit appellatū: an tz appellatio. Videt qd de appel. pterea. el. ij. ⁊ ꝯtrium tz ⁊ dicit ꝙ illa decreta. inter. infra primū terminū. ⁊ īfra. x. dies a tpe plati mādati vel snīe pellati als p appellatōem non releuat de appel. qōnum ⁊ de iud. qd ad ꝯsultatōem Jo. an. remittit ad no. p eum in. d. c. p ea vbi dicit ꝙ si iudex excōicet aliquem nisi soluat cētū vsq: annum q̄ñcūq: talem appellatū infra annum reuelabit nō so ad excōicationē sed ēt a ꝯdemnatione. ꝙ si ꝯdemnet illum p ⁊ postea sic adijcit nisi solueris īfra mēsem sis excōicatus: tūc Inn. si appellat infra. x. dies releuat ab excōicatione ⁊ ꝯdē tione. Si vero post decem dies appellat ⁊ īfra mēsem releuat ab excōmunicatione sed non a ꝯdemnatione que p lapsum cem dierum transiuit in rem iudi. ⁊ lz teneat condemnatio g uari potuit in excommunicatione vt q: sine causa vel infra te pus iuris vel quid simile propter quod si iustificet appellat impeditur excommunicatio. ¶ Secundo quero que potest alia iusta causa a predictis tribus ferendi snīam pro futura c pa. Sol. vt in gl. pone exemplum super qua in nouel. addit am scz de capitulo ad materiam. el. ij. de iureiurā. ⁊ decre. xij. eo qui furti. or. su. Innoc. ⁊ Hostiē. ponunt exemplum ꝙ iu causa esset si excommunicaret cruce signatos non portātes p blice crucem. Non enim debet subtrahere bonum exemplū su ple nec se celare vel fm eos excommunicat tolerātes heretico vel consimiles. scz de hereti. excommunicamus. §. credentes. xxiiij. q. iij. si habes Jo. mona. ponit exemplum quando nesci quis commiserit delictum per. c. si sacerdos de offi. ordi. ibi sc psit Jo. an. super verbo indeterminate ꝙ rationalis causa fe di generalem excommunicationis sententiam est icertitudo: ita intra hoc fm Hostien. idem Lap. Jo. and. dicit ꝙ cancell ria dat formam hanc contra occultos detentatores. Fran. in probat exemplum iudicium qui mandant presbyteris ꝙ cite aliquos alias ipsos excommunicant: potest etiā esse iusta ca sa fm Jo. an. quando consentit ille in quem fert vt quotidie s uatur in recipiētibus mutuum qui spōte recipiunt pcepta su pena excōicationis de soluendo in termino de quo cōuenit f cit illa sciēti cum ꝯcor. de re. iur. ¶ † Sexto no. in. §. in vniue

7 sitate ꝙ snīa excō. nō pōt ferri in vniuersitatē: ⁊ q: tex. dicit p

nitus

nitus ꝓhibemus vł ꝙ sit ipso iure nulla.† Nā penitus ꝓhibe-
re est ptātis in totum auferre:⁊ hoc tenēt q̇dam.s.ꝙ sit ip̄o iure
nulla vt in gl.ꝑ hāc super qua in nouel.hāc opi. sequit̄ Jo.mo.
Arch.⁊ Fran.qui addēs rōnem dicit ꝙ hoc est priuilegiū vni-
uersitatis ꝯ qd̄ sn̄ia lata non tʒ.s̄.e.lib.de ꝯces.p̄b.q꞉ mentis ⁊
de priui.volentes ⁊ circa hoc vide qd̄ no.s̄.eo.li.de of.or.roma.
sup glo.ls in nouel. ¶ Sed quero que sit rō quare sn̄ia excō.sit
ip̄o iure nulla lata ꝯ vniuersitatem.dicit q꞉ q̄nqꝫ ꝯtingeret ino-
cios irretiri.Sed hāc opi.impugnat Host.nisi dicat̄ ꝙ ꝑ vin-
culum vniuersitatis vincularent̄ singuli ⁊ ꝓpterea tenebat̄ iūge
re rōnem sequenteʒ hoc in textu fini decre.vt.s̄.soli culpabiles
ꝯuniant̄.ligent̄ innoxij.Jo.an.ꝙ rō textus est bona q꞉ in mate
ria cuius corpus non est capax interdictum corporis respicit
singulos qd̄ ꝓbatur.j.c.si sn̄ia.§.fi.Per qd̄ infert post Jnn.ꝙ si
ꝯtra capi.impetrent̄ litere ꝙ cogant̄ ad alicuius receptionem
delegati.coget singulos canonicos ad illius receptionem.lʒ cō
tra singulos impetratum sit rescriptum.⁊ hoc ea rōne:q꞉ capl̄o
preceptum factum:vt aliquid faciat intelligēdum ꝙ canonici
alia membra capituli id faciant:vt.s̄.de prebē.ꝑ illoꝝ:q꞉ ca-
pitulū qd̄ est nomen intellectu ⁊ res incorporalis nil facere pōt
nisi per membra sua.idem iuris si mandet̄ delegato ꝙ cogat vni
uersitatem facere solutionem debiti venditionem ꝑmutatōem
vel aliud simile cogenda sunt membra illi facto expressum p̄sen
tare ꝯsensum ⁊ sic de omnibus que in facto ꝯsistūt ⁊ q̄ ꝑ vniuer
sitatem fieri nō p̄nt.Sed p̄dictis ob.xij.q.ij.qui manumittitur
ꝯ.leuis est ꝺm Jnn.nam vniuersitas pōt hr̄e libertum ⁊ agere
ꝯueniri ꝑ ꝓcuratorem suum:sed consensum facto prestare sine
membro non pōt cum nec ꝯsensus sui corꝑis nec corpus habe-
at.dicit ēt in predictis casibus videri si alicui cōmissa est cā vni
uersitatis ꝙ ꝑ delegatum vbi expediret cogenda esset membra
prestare ꝯsensum.Aduertendum tn̄ ꝙ monitio vniuersitatis nō
sufficit ad excōmunicationem illoꝝ etiam qui fuissent culpabi-
les nisi singul'r moneant̄ ⁊ contra ipsos cā cognita procedatur
ꝯtra.s̄.eo.sacro.xxij.q.j.nemo.Nam alia est cā vniuersitatis vł
capituli a cā singulorum vt.d.c.qui manumittit̄.nam q̇d ad sin
gulos si capl̄m non vult recipere aliquem in canonicū.Nā ⁊ si ve
niret singularis non admitteret̄ sine mandato vel cautione nec
posset singulos expedire que ad capl̄m ꝑtinēt vt.s̄.de his q̄ fi.
a ma.par.capi.c.j.⁊.ij.⁊ hoc forte voluit Jo.mo.qui dixit hic ꝙ
si equaliter puniendi sunt culpabiles tenēda erit doctrina tra
dita.s̄.in.§.caueant.Alij dicūt ⁊ forte melius ꝺm Jnno.ꝙ au-
toritate huius ꝯstōnis iudices possunt excōmunicare tales:si-
ne noua cause cognitiōe dūmodo constet illos culpabiles.Nā
illuʒ hoc requirit ille finis.Sed si de culpa non cōstat abstine
debent.etiam tūc illos vocare tenent̄.xj.q.j.nos in queꝙ.et
nemo ita dicit in nouel.Lap.etiam idem sentit.dicit em̄ ꝙ ho
scripsit in summa de contuma.§.fi.ver.ergo si constat.ꝙ si cō
stat ꝙ tota vniuersitas vel totum collegium deliquerit excōmu
nicari poterūt vt singuli ⁊ locus interdici. ⁊ hoc dicit ꝓbari ꝑ
hoc.c.dicendo ꝙ pōt sic fieri excōmunico prepositum.⁊ Archi
diaconum:⁊ omnes de tali collegio:q꞉ nolūt parere mandatis
nostris.alleg.de cle.excō.admi.ꝓposuit.⁊.c.ꝑ illoꝝ.⁊ ita dicit.
¶ Sed ego tūc quero cum supradictum sit ꝙ singulares expe
dire non possunt illa que pertinent ad capl̄m quomodo ꝓuide
bit̄ illis de capitulo qui vellent obedire mandatis.sed non p̄nt
Nam si non cōmittūt culpam non sunt excōicandi vt hic.Ad h̄
respondeo vt no.Jnno.s̄.de postu.bone.el.ij.⁊ vt dixi post doc.
s̄.eo.lib.de ꝯces.p̄ben.si capi.Juxta predicta querit in nouella
vtrum appellatio facta nomine capl̄i tueat̄ singulares canoni
cos vt decetero non valeat sn̄ia ꝯtra eos.rn̄de ꝙ si iudex erat de
legatus tuebit̄ illa appellatio singulares etiam culpabiles ⁊ in
quos ante appel.potuisset ferri sn̄ia:q꞉ sublato principali com
missio.s.cā vniuersitatis:sublatum est accessorium de consti.trās
⁊ de reg.iur.accessorium ꝑ iustam ergo appellationem ⁊ in ac
cessorio desinet esse iudex.Si autem ordinarius a quo ꝑ capi-
tulum appellatum est in aliquo negocio cum illud per appel.de
uolutum sit per superiorem pro illo singularem canonicum excōi-
care non poterit.iij.q.vj.multum ⁊.c.dudum ⁊ de offi.dele.lʒ ꝙ
si fecerit capl̄m petere poterit sn̄iam ꝓnunciari nullam si capl̄i
interest:vt q꞉ nomine capituli vel ipsum defendendo fecit id.ꝓ-
pter qd̄ excōmunicatus est:vel quia capl̄m diffamat̄ pro eo qd̄
his canonicus sic denunciatur vel alia iusta cā ad hoc.ff.d̄ fer.
l.§.si vero de appel.dilecti.el.ij.Sed si capitulum vellet dicere
sn̄iam in capitulum latam iniustam non audiretur:quia nec ille
audiretur vbi prius abso.peteret.s̄.eo.per tuas.Et qd̄ dictum
est de excōmunicato ꝑ capl̄o dicēdum est etiam de rectoribus ci
uitatis excōmunicatis ꝑ ciuitatibus ꝺm Jo.an.Lap.dicit no.
in rectoribus ciuitatis ꝙ appellatōe vniuersitatis tueat̄ eos ⁊
vniuersitas ad tuēdum eos admittit̄ ⁊ ꝙ appellatio ep̄i ꝓsit
clero ⁊ ppl̄o no.Jo.an.post Jnn.⁊ Host.de app.dilectis in gl.

no.ꝙ appellatōem ⁊ ita omnia predicta tene mēti:q꞉ notabilia
dicta sunt.Ex q̇bus colligit̄ ꝙ bona est rō tex.q꞉ ideo in vniuer
sitatem non pōt ferri sn̄ia excōicationis:q꞉ ꝯtingeret innoxios
irretiri:q꞉ talis sn̄ia cum nō possit ligare vniuersitateʒ ligat sin
gulos vt.d.l.si sn̄ia.j.eod.Quare aūt vniuersitas non sit capax
huius pene latius declarat in nouel.in gl.ꝑ hanc.Dicit em̄ ꝙ
vniuersitas que est rei rōnalis indiuidua substātia.vnde colle-
gium d꞉ persona non vera sed rep̄sentata vt.ff.de fideiuss.l. mor
tuo.excōicatio aūt ligat solum naturalem ꝑsonam de offi.dele.
p.⁊.g.de iureiu.sicut el.iij.de reli.do.cum dilectus ⁊ habentem
animā rōnalem.s̄.eo.c.j.de re.ec.nō alie.siquis p̄sbyteroꝝ.Jtē
baptizatam.xj.q.iij.omnis xp̄ianus.Sed vniuersitas caret ani
ma ⁊ baptismo. rōne hac penitus ꝓhibet̄ vniuersitas excōicari
q꞉ ꝑsona rep̄sentata nō est capax impressionis excom.⁊ ob hoc
nihil agit:q꞉ ꝺm philosophum actus actiuorum sunt in patiēte
disposito.etiam si referat̄ ad veram ꝑsonam ꝯtingeret vni⁹ diei
puerum vel absentem ligari:ad hoc facit.d.c.q̄ manumittit̄ ⁊ de
acqui.poss.l.qui vniuersas in prin.⁊ de vsucap.l.eum q̄ edes. in
prin.⁊.l.rerum mixtura ꝑ quas leges pʒ ꝙ possidere vel vsucape
re vniuersa non respicit singula.⁊ ad hoc vide qd̄ no.Jo.an.post
Jnn.⁊ Host.s̄.e.grauem in gl.ciues.⁊.s̄.de iureiu.veritatis su
per vlt.gl.⁊.c.sicut el.iij.ꝓpe fi.⁊ ita hic in nouel.sup gl.per hāc
Ubi etiam vide vnde dicat̄ vniuersitas.cōitas.collegium. cor-
pus.societas ⁊ sil'ia.sunt em̄ quasi idem significantia de quo in
l.j.ꝙ cuiusqꝫ vniuer.⁊ per Bar.in extrauag.ad reprimēdam su
ꝑ verbo cōitas ⁊ super v̄bo corpus.⁊ p̄dicta locum habēt i pena
excō.Sed an alie pene cadāt in vniuersitateʒ istā.q.p̄cedit alia
scʒ an vniuersitas possit delinquere.⁊ quid in delictis in q̇bus
imponit̄ pena mortis.dicūt q̇dam ꝙ non:q꞉ vniuersitas caret
anima ⁊ ab his que anima ac sensu carent delicta nō ꝑpetrant̄
vt.l.j.ff.si quadru.pauper.fe.di.Nam animus ⁊ voluntas requi
rit̄ ad punitionem delicti vt.l.verum.ff.de fur.⁊.l.diuus.d̄ sicca.
† Jtem illa nomina vniuersitas collegium ⁊ sil'ia sunt nomina
8 iuris non ꝑsonarum vt.d.l.mortuo.Jtem cuʒ mulieres īfantes
⁊ absentes sint de vniuersitate si diceremus vniuersitatem posse
delinquere isti punirent̄ cum tn̄ non deliquerint ꝯ.l. sancimus
C.de penis.⁊.c.q̄siuit de his q̄ fi.a ma.par.ca.Jtem cum eadeʒ
sit vniuersitas istius ciuitatis hodie ⁊ que fuit a mille annis vt
l.ꝓponebat̄ de iudi.ꝯtingeret successorem puniri q̄ nō deliquit
ex delicto autoꝝ.† Et ex istis rōnibus ꝯcludit Jnn.ꝙ vniuersi
9 tas non possit excōmunicari nec criminaliter accusari in.c.gra-
uem.s̄.c.ciuil'r:tn̄ de crimine conueniri poterit interdici ⁊ suspē
di ⁊ pena pecuniaria mulctari ⁊ ꝓpter ꝯtumaciam missionē pa
ti vt.l.j.i fi.ff.qd̄ cuiusqꝫ vni.no.⁊.l.metum.§.aīaduertenduʒ qd̄
me.cā.Ex istis tamen dictis Jnn.⁊ doc.iuris canonici non ha
bet̄ perfecta theorica.Jdeo Bar.lumen iuris latius istā.q.ꝓ-
sequit̄ in.l.aut facta.ff.de pen.cuius dicta retuli in.c.dilect⁹.de
simo.⁊ hic breuius repeto.⁊ post eum dico ꝙ primo videndum
est an vniuersitas potuit delinquere.Dicit ip̄e ꝙ nō ꝓprie:q꞉
est ꝑsona ficta:nam vniuersitas scholariuʒ est alia ꝑsona a scho
laribus vt.d.l.mortuo īproprie vero an deliquat.dicit ꝙ pctm̄
omissiōis pōt vniuersitas cōmittere.lʒ em̄ hoc ꝯtingat negligē
tia regētium ciuitatis cum ip̄a vniuersitas d꞉ negligere vt.l.iu-
bemus nullam.C.de epi.⁊ cle.ꝯiuncta.l.si ꝓcur.in fi.ff.mandati
Quoddam vero est delictum nō in omittēdo sed in faciendo.⁊
tūc dicit ꝙ quedam sunt que p̄nt fieri ꝑ ip̄am vniuersitatem vt
facere statutū dare iurisditōem:imponere collectas ⁊ sil'ia ⁊ isto
casu pōt vniuersitas delinquere vt in aut.Jtem nulla cōitas.C.
de epi.⁊ cle.nec em̄ pōt dici ꝙ aliq̇s priuatus hoc faciat:sʒ ip̄a
vniuersitas in quam cadūt illa iura vt.l.om̄s ppl'i.ff.de iust.⁊ iu
re.⁊.l.fi.C.de iur.om.iud.Quedam sunt iura q̄ nō p̄nt residere
apud ipsam vniuersitatem.vt cōmittere homicidium facere vio
lentiam ⁊ similia tunc vniuersitas illa facere nō potest ꝓprie:q꞉
req̇rūt ꝑsonā verā vt.l.sʒ si ex dolo.§.j.ff.d̄ dolo.sed d꞉ cōmittere
īproprie ꝑ alios regētes vniuersitatē vt.l.j.in fi.cū.l.seq.ff.de ac
qui.pos.⁊.l.j.de liber.vniuersi.⁊ ita inter.l.metuʒ.§.animaduer
tēdum qd̄ me.cā.⁊.l.aliquid.§.refert̄.de reg.iu.hoc ergo discus
so qualiter possit delinquere ꝓprie vel improprie est videndum
qualiter puniri dēm est.s̄.post Jnn.Sed Bar.sic dicit quedā
sunt delicta in quibus filius punit̄ ꝓpter patrem vt crimē lese
maiestatis ⁊ heresis.vt.C.ad.l.iul.ma.l.quisq̇s.⁊.c. vergentis.
de hereti.⁊.c.statutum.eo.ti.lib.vj.⁊ de pe.felicis.⁊ isto casu p̄t
criminaliter puniri vniuersitas.⁊ ita intelligit̄.l.si vsufructu.ff.
qui.mo.vsufr.amit.⁊.c.j.de ope.no.nū.⁊ ita dicit se vidisse sn̄iaʒ
imꝑatoris hērici q̄ ꝯdemnauit ad aratrum ciuitateʒ Brixie q꞉
fuerat sibi rebellis quam postea ex misericordia relaxauit.⁊ ita
fecit papa bonon̄.q̄ mādauit destrui totū collegium templario
rum.q꞉ erant heretici:⁊ in istis talibus delictis cessant ratōes
Jnn.q꞉ in ipsis punit̄ filius ꝓpter patrem.Quedam sunt deli
cta in quibus filius non punit̄ ꝓpter patrem. ⁊ hoc in casibus

in quibus dixi vniuersitatem delinquere ipsa vniuersitas puni
tur. sed in modo puniendi non est differentia: q2 siquidem pena
que cadit vniuersitati ipsa vniuersitas punief: vt. d. l. iubemus.
Sz si eēt talis pena q̄ cadit eque in vniuersitatē & in singulos vt
est pena pecuniaria tenef siq̄dem collegium est paruum vt h̄ do
minoꝝ prioꝝ & nō punienf oēs de collegio: sed illi tm̄ qui deli
querūt: vt. l. j. circa prin. de ma. cōue. Sed si esset collegium ma
gnum & diffusum vt ppl's siue aliqua cōitas: tūc q2 distinguere
cōsentiētes a non ꝯsentiētibus esset difficile. tūc tota vniuersi
tas punief: vt. d. auf. item nulla cōmunitas. Si vero est delictū
qd̄ non cadit in vniuersitatē pprie vt homicidium rapina & silia
& tūc punif vniuersitas more priuatoꝝ si pōt in vniuersitatē ca
dere talis pena vt. d. §. animaduertēdum. Sed si in vniuersitate
non pōt cadere talis pena. vt pena decapitatiōis. Nā vniuersi
10 tas nō pōt decapitari: q2 non h3 caput verum sed fictum. tūc ta
lis pena alteraf. ar. l. q̇d ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no.
infa. & l. hos accusare. §. oībus de accu. Sed tu dices: quare nō
amputaf illud caput fictum hoc est q̄ illa vniuersitas destruaf
vel collegium dissoluaf. Rn̄deo: q2 sequeref illud incōueniēs
de quo dicebat Inn. q2 punirenf non culpabiles. & ēt lederetur
ius posteroꝝ qui dicūf habere patriam a genere & antiq̄s nō
a pluribus delinquentibus. vt. ff. de bo. dam. l. j. Sed iterū obij
cies & dices q̄ istud incōueniēs remanet etiam in collecta que
imponef illis qui non deliquerūt. dicit Bart. certe in veritate
concederem illud qd̄ licet superior totam vniuersitatem cōdem
net qui non deliquerūt non d3 conferre in collectam. arg. l. j. in
fi. de mag. conuen. & ita dicit se vidisse in quadam sententia impe
ratoris henrici. Ego dico q̄ illa separatio & discretio esset qū
q3 difficilis sicut hic bonon̄. vbi in consilio generali pposita de
cidunf ad balottas albas & nigras positas in busolis occulte.
Nec sciri pōt q̄s posuerit albam vel nigram si partitum igitur
ibi positum q̄ delictum sapiat vincaf: q2 maior pars ꝯsiliarioꝝ
posuit albam qui nigram posuit non deliquit & qui illi vel isti
fuerint ignoraf. crederez in isto dubio omnes puniri. Sicut in
simili in. l. si in rixam. ff. ad. l. cornel. de sicca. femine igif impube
res & absentes etiam isto casu crederem non teneri ad ꝯferēdū
ad collectam s̄m dictum Bar. vt dixi in. d. c. dilectus vbi etiam
dixi. qū dicaf delinquere vniuersitas: vt sic teneaf ad penam iu
xta dicta. s. dic vt ibi vbi. d. etiam no. an imponaf collecta p so
lidum & libram an per libram dic vt ibi. & dixi. s. de immu. ecc. c.
j. Sed hic quero vtrum punita vniuersitate poterunt de eodem
delicto illi de vniuersitate puniri vt singuli dic vt no. s. e. & c. fi.
super gl. pe. & ibi dixi. Ultimo super verbo in noxios querit in
nouel. si notorium est illum qui excōicaf non cōmisisse culpam
ppter quam excōicatio lata est an liget. dic q̄ si ista concurrant
sc3 q̄ non cōmisit nec cōmittere potuit & q̄ hoc sit notorium nō
ligaf tali sn̄ia excō. siue sit notorium actu permanens siue tran
siens vt cle. pastoralis. §. pisana cum alijs. §. s. de re iud. Sicut
enim notorium sn̄ie fauens illam in tantum iustificat q̄ ab il
la appellari non l3. de app. cum sit. & c. ꝯsuluit. & c. puenit. ita et
fortius tale notorium resistens non h3 illa3 reddere nullam: po
tissime q2 fauorabiliores sunt abso. q̄ ꝯdemnatiōes de proba.
ex literis cum concor. Nam posito notorio impossibilitatis ne
gaf omnis obligatio. de reg. iur. nemo pōt. Item sicut notoriū
in personam iudicis annullat sn̄iam vt. c. ad pbandum de re iu
di. sic annullare debet notorium in causa si vero sit notoriu3 qd̄
non cōmisit tamen non negatur quin cōmittere potuerit. remit
tit ad no. per eū in. c. per tuas super gl. error. & in. c. scienti de re
gu. iur. & maxime in fi. q.

1 Uim vi repellere iura pmittunt.
2 Excōicationē contemnere qū quis dicaf.
3 Iniuriam vicino illatam ppulsare potest.
4 Filius an possit defendere patrem.
5 Uir nunquid teneaf defendere vxorem.
6 Concubina an possit defendere amicum.
7 Socius an possit defendere socium.
8 Clerici ad defensionem suam arma mouere possunt.
9 Proximū iuuare quid tenetur.
10 Subditus qū possit resistere facto iudicis.
11 Defendere se contra violētiam an semp sit licitum.
12 Licita defensio in quo consistat.

a Uim vi. adde alb. d ro. i. l. vt vi3 ff. d iust. & iu re. & ibi bar. bal. & Jas.

Dilecto filio. Primo ponit allegationem. & ꝯclu. generalem ex qua infert spāle3 ibi & quāquā. tertio fortificat p argumentū a minori ibi & q̇dem dixit Host. q̄ ista decre. dirigebaf cuidam fratri minori q̇ legatus in ptibus illis ꝯsuluerat an decano licuerit vtroq3 gladio se tueri cōquestus em̄ fuerat baliu' coram eo q̄ ipse decanus omnia cesar erat q2 vt p̄sbyter & vt miles nunc censura nunc armis pcedebat ꝯ ipsum & eius terram.

1 a No. q̄ vim vi a repellere oēs leges omniaq3 iura pmitt[unt]
vt. l. vt vim. ff. de iust. & iure. dicam. j. Scdo no. in ver. hec c[a]
argumentum a ꝯrio sensu q̄ si ille decanus gladio temporal[i se]
tueri potuisset ad spūalem recurrere non debebat. Sed Ho[st.]
& Arch. ꝯ & subaudiunt ad hūc text. verbum maxime: p quib[us]
adducit Jo. an. titu. forte q̄ hic ponif. ꝯsuluit tū Host. spūa[lem]
pmittit quasi lucem & ducem & demum ad temporalem recu[rrit]
quasi maleum de homi. postulasti. xxiiij. q. j. miles & c. ille gla[di]
us ecclesie non exercef nec p sua nec p aliena iniuria nisi in h[o]
mines sue iurisditōis materialis aute3 defensio p se & suis ex[er]
ceri pōt in homines cuiuscūq3 iurisditōis. Idem hic in nou[el.]
& subdit Jo. an. q̄ qū ad talem tuitionem vel defensionem f[it]
excōicatio non est necessaria monitio de quo dic vt no. Inno[.]
de censi. venerabilis in gl. magna vltra medium. Tertio n[o.]
q̄ sicut varijs defensiōibus iuris potest ad iudicium puocat[us]
vti. vt. c. nullus pluribus. de reg. iur. Ita etiam aduersus ini[uri]
am facti varijs defensionibus facti vti & se tueri. vt in gl. pe. [so]
quam in nouel. dicit q̄ gladius temporalis & spūalis nō sūt [di]
uersa̅ntia s̄m mutuū subsidiū p̄stantia vt hic in. fi. Potuit en[im]
iste decanus gladium tpalem ad alium ptinentem suo spūali [iu]
uare & in sui spūalis auxilium conuocare de quo nulli dubi[um]
xcvj. di. cum ad verum. & x. di. cum ad verum quoniam. xxiij. q[.]
de legalibus. de iudi. cum non ab hoīe. de maledic. statuimus [&]
in lombardia vt epi. & comites simul. auxilium d3 in rubro & [ni]
gro. & in auf. iusiurandum qd̄ p̄staf ab his. §. & equius & rec[ep]
tio. & vt differ. iud. col. ix. Quarto no. q̄ hoc. c. loquitur de [de]
cano qui potest ad sui tuitionem inuocare brachium secular[e]
c. j. de offi. ord. loquif in epo & sic eis simul iunctis collige q̄ [pre]
latus inferior ab epo h3 iurisditionem de cōsue. vel priuileg[io]
sicut erat ille decan' vt dr̄ in. ij. gl. pōt inuocare auxiliu3 brac[hij]
secularis ad idem facit de reli. do. cum contingit in glo. inuo[can]
do qd̄ t3 Arch. s. eo. lib. de sta. mo. c. vno in fi. & c. administra[to]
res. xxiij. q. v. vbi etiam de hoc per eum. Quinto no. q̄ ex[co]
municatus ppter excōmunicationem ꝯ excōicatorem puoc[at]
ipsum spoliat & offendit ꝯ tales pdita est pena: vt dicit in gl[.]
tales &c. Sup qua in nouel. dicit post Inno. non licere cleric[is]
vel laicis aliquos quos crederent vel p certo scirent iniuste [ex]
cōmunicatos iuuare ꝯ excōicatorem cogendo eum relaxare s[en]
tentiam vel abstinere a denūciatiōe: q2 nec liceret eis cogere [iu]
dicem secularem ad suam sn̄iam relaxandam. Nam vt dicit I[n]
no. ista decre. maxime locum h3 cum infertur violentia corpo[ra]
lis non verbalis. Sexto not. q̄ dicitur quis qū q3 conte[m]
2 nere sn̄ia3 excom. & vt hic no. in nouel. ꝯtemni dicitur multis m[o]
dis. Primo qū excōicatus accumulat culpam culpe. Scdo [qū]
ex certa scia intrat ecclesiam. etiam qū non dr̄ officium. xxiiij. [q.]
iij. clericus. Nisi causa predicationis qua audita exeat. s. eo. [de]
sponso. Tertio qū non intrat ecclesiam sed ad valuas audit o[ffi]
cium quod est contra iura. s. eo. permittimus. & de priui. q̄ [n]
nullus. Quarto q2 cōmunioni catholicoꝝ quos euitare p[er]
se ingerit de cle. excō. admini. illud. §. illud. Quinto qū nim[is]
dormit in sn̄ia sic ligatus. s. c. per tuas ver. verum & maxime [vl]
tra annum. xj. q. iij. rursus. & c. quicūq3 de here. excōmunican[us]
§. si vero. Septimo no. q̄ iste decanus post spoliationē ist[e]
excōicauit & tū dr̄ in hoc se defendere sed cum defensio solum [sit]
licita incōtinenti vt no. in. l. j. C. vnde vi non videf posse incon[ti]
nenti adhibere tot remedia que pmittit hoc. c. sc3 armis spūa[li]
bus & tpalibus vti. Sol. cōtrarium sentit Host. & dicit q̄ q̄d[iu non]
fuerit purgata rebellio & ꝯtumacia baliui quicq̇d facit deca[nus]
iste ad sui defensionem facere videf etiā si pugnet. dat simile [de]
re violenta non prescribif nisi prius purgato vitio insti. de v[su]
cap. §. furtiue. & §. q̄ autem. Item reus in iudicio grauatus a[p]
pellans q̄uis app. psequendo agat ponderato initio videf [se]
defendere de ex. cum inter. & c. dilecti. & c. dilecte. & c. significa[]
uerunt. Sicut & infidelis coniunx iniuste agens l3 relinqua[t]
videf iuste relinqui de diuor. q̄to. versi. si em̄. ex istis exempli[s]
vult inferre. vt credo Jo. an. q̄ qū grauamen est cōtinuatum q[ui]
quid interim agif dicif fieri incontinenti. & sic licite l3 longum
temporis spacium intercedat qd̄ etiam materia repellēdi vim
illatam circa rem videf verum. & post spoliationem vt. l. iij. §. cu[m]
igitur. ff. de i vi & vi. in ppulsanda vero iniuria personali si inte[r]
ueniat temporis interuallu3. non videf defensio. sed vltio ex vi[s]
3 dicta. Octauo no. in ver. & quidem q̄ potest quis defend[e]
re. & ppulsare iniuriam proximo vel vicino illatam: & q2 istud ver[bum]
late patet videamus quos proximus comprehēdat. & primo a[n]
cōprehendat filium vt pater possit eum defendere dic q̄ sic: q2 [fi]
lius est pars patris. & cōmune bonum ꝯiugatoꝝ. l. isti quide[m]
4 ff. qd̄ metus cā. Quid ecōuerso an filius possit defendere p[a]
trem dic q̄ sic. imo punif si non defendit. vt. l. vtrum. ff. ad. l. pō
pe. de patri. Item gn̄ale est q̄ quis possit ppulsare iniuriam i[l]
latam sibi & suis. ff. de sic. l. j. §. item diuus. nam cū daf actio cri
minalis

minalis multomagis dꝫ dari defensio. l. j. §. ꝙ aut. ff. de sup. ⁊ in iuria que fit vni de agnatione oẽs respicit vt. l. lex cornelia. ff. de iniur. † Item nunq̇d vir vxorem dic ꝙ sic: qꝛ spãliter sunt vinculo federis vniti ⁊ vna caro effecti. xxxiij. q. iij. c. admonere. ⁊ õ lib. cã. l. iiij. Et idem econuerso vxor potest defendere virum: simil'r sponsus sponsam. ⁊ econuerso. vt. l. oĩno. ff. de spõ. ⁊ de adulte. l. vxor. §. si minor. ¶ † Ulterius quero an concubina amicũ vel econtra. videt̃ ꝙ sic ꝑpter amicitiam non leuem que inter ipsos existat de ver. sig. maximis al's incipit nemo. † Ad idem querit̃ an socius possit defendere socium itineris. Dicunt doc. ꝙ sic: qꝛ iniuria cõmunis est vt. l. Item appellauit. §. errare. ff. de iniur. Idem in socio habitationis vel vite. xxx. q. iij. ꝑ totũ. Alia questio est an dñs potuit defendere suum famulum vel econtra de seruo non est dubium: qꝛ defendendo ip̃m tanq̄ rem suaꝫ. ff. de app. l. scõm app. Idem in vasallo ascriptitio ⁊ similibus: qꝛ dñoꝝ pecuniariter interest eos non ledi: sed idem dicẽdum est in famulo ꝯducto. qꝛ dꝫ nobis operas suas ⁊ infirmus prestare non potest de statulibe. l. cum literis heres. §. fi. predicta tamen non vendicant sibi locum in. l. ꝓmotionis nam in ea defensio necessaria non volũtaria toleratr̃ vt no. in cle. j. de homi. Sꝫ quero an cessante qualibet affectione potuit quis assumere defensionem hoĩs ignoti videt̃ ꝙ non. qꝛ tex. iste ponderat ꝓximitatem ⁊ sic affectionem. Idem Arch. in. d. l. vtvim. in ꝯ̃trium videt̃ ꝑser tum si offensus clamat adiuuate adiuuate. Primo qꝛ in defensione rerum hoc lꝫ vt. d. §. eum igit̃. multomagis in defensiõe ꝑsonarum facit. ff. qð me. cã. l. sed ⁊ partus. §. queri põt. ⁊ de fur. l. siq̇s in seruitute. Scðo cum res publica ledit̃ cuiuslibet iter est ipsam tueri ne offendat̃: quia ius in his consistit vt. l. licitatio. §. ꝙ illicite. ff. de publica. ⁊ de capti. l. siq̇s in gemina. § in ci uilibus. Et hoc tꝫ Inn. Siquis tñ cum possit alterius iniuriã ꝓpulsare noluit se intromittere an puniat̃. dic vt not. in. c. q̃te. eo. ver. Inn. ꝙ sic. Sed ꝙ non teneat̃ facit regula culpa caret de reg. iur. facit qð no. in. l. metum. §. sed ꝙ lꝫ. ff. qð me. cã. ⁊ ibi Guil. de cũg. ⁊ per Barto. plenius in. d. l. vtvim ista elicio ex repetitione preceptoris mei do. Bal. in. l. j. C. vnde vi. Iac. but. etiam de illo tertio suscipiente defensionem iniuriam patientis no. in. d. l. vtvim ⁊ ibi habes etiam in additionibus. C. affi. de pig. ¶ † Nono no. ꝙ clerici ad defensionem suaꝫ pñt mouer̃

8

arma de quo vide. xxiij. q. viij. ĩ ꝑn. circa h̊ Io. an. dicit hic post Host. ꝙ clerici habentes tpalem iurisditionem indistincte pro defensione sua ⁊ suorum possunt sumere arma: qꝛ hec omnia iure permittũt vt, s̃. in prin. ⁊. xxiij. q. j. noli cum capitulis se. ꝙ si tpalem iurisditionem non habẽt non lꝫ eis arma sumere in propria persona nisi ad defensionem vel nisi hortãdo. xxiij. q. vlt. §. ec. ¶ † Decimo no. in ver. licuit ꝑfecto ꝙ siquis tenet̃ iuuare ꝓximum vel amicum. multomagis seipsum: qꝛ ordinata charitas ⁊c. vt in gl. qꝛ Host. ĩducit illud miseret̃ anime tue placẽs deo. ⁊. lxxxvj. di. non satis. ⁊. C. de his qui moriunt̃ sibi ꝯscij. l. j

9

vide qð no. s̃. de iureiur. petitio. ¶ Undecimo no. in fi. in subuentione mutua ⁊c. ꝙ sicut ep̃us cum opus fuerit põt inuocare brachium seculare vt. c. j. de offi. or. Ita iudex secularis põt ĩuocare auxilium iudicis ecclesiastici: qꝛ vna potestas ꝑ alteraꝫ adiuuat̃ vt in. c. j. de ope. no. nun. ⁊. xcvj. cum ad verum. ⁊. c. duo sũt genera. est tamen differentia qꝛ secularis cogi põt per ecclesiasticum non econtra. s̃. de off. ord. ad reprimendam. est ⁊ alia differentia qꝛ secularis non hꝫ examinare ꝓcessuꝫ iudicis ecclesiastici. ecclesiasticus vero nunq̄ ad petitionem iudicis secularis excõicabit nisi ex causa rõnabili. ⁊ seruata forma canonica. c. sacro. ⁊. c. cum medicinalis. s̃. eo. ⁊ concludit Hosti. ꝙ secularis debet ꝓscribere ⁊ bannire excõmunicatos ab ecclesiastico ⁊ econtra. excõmunicare dꝫ ecclesia proscriptos ⁊ bannitos a iudice ꝑ Host. in summa de treuga ⁊ pace. §. ꝙ sit iustum bellum vbi q̇d de comitibus. ¶ Sed querunt docto. in. d. c. j. de offi. ord. pone iudex secularis reperit sententiam iudicis ecclesiastici iniustam ⁊ iniquam an debebit sibi dare auxiliuꝫ videt̃ ꝙ non vt. d. qui resistit ẜm Inn. Non ob. c. pastoralis. §. pe. de offic. dele. qui subditi debent exequi sententias maiorum iniustas. qꝛ seculares iudices non sunt subditi: sed pares vt. d. c. cum ad verũ. hoc verum ẜm Inno. quando iudex ecclesiasticus mandat iudici seculari vt ledat. Si vero condemnatum in iudicio petat castigari per regem dꝫ hoc facere ⁊ est excõmunicandus nisi faciat nec eius est inquirere an sit iusta sñia nec ne: vt sic idem sit in ꝫ quod in subditis qui sententias suorum maioruꝫ iniustas tenent̃ exequi vt. d. c. pastoralis. ⁊. §. pe. ⁊ cum in iure per Inno. de off. dele. ⁊ ad hoc adde quod no. Bar. in. l. diuus. ff. de custo. ⁊ exhi. reo. Secũdo quero iuxta predicta ep̃s inuocat auxiliũ brachij secularis contra clericum suum qui tamen ab eo ex causis ꝓbabilibus ad se. apo. appellauit. querit̃ an princeps vel iudex secularis dꝫ ipsum iuuare ⁊ videt̃ ꝙ sic. Nam brachium seculare tanq̄ executor est ⁊ sic ꝯ̃tumeñꝗꝫ sciat iniustam tenetur exequi. vt. d. c. pastoralis. §. qꝛ vero de offi. deleg. ⁊ de re iud. de cetero. Immo ad hoc potest compelli de maledicis. c. ij. ⁊ videt̃ casus. C. de his qui latro. l. j. circa medium. vbi posuit penam vetanti in casu iniusto per quod dat̃ intelligi ꝙ inuocatus in omni casu dꝫ iuuare. hoc patet etiam in iudice qui remittit delinquentem qui non cognoscit an deliquerit. iij. q. vj. in summa. et videt̃ casus de accu. si cui. §. fi. ⁊ de hoc per Cy. C. eo. vbi de cri. agi opꝫ. aut̃. qua in ꝓuincia. ⁊ si diceremus ꝯ̃trium sequeret̃ absurdum scꝫ ꝙ clerici potentes superilluderent correctioneꝫ appellando cum tamen a correctione non appelletur vt. c. ad nostram. ⁊. c. reprehensibilis de appel. ⁊ in dubio magis est presumendum pro sententia iudicis siue precepto q̄ pro appellatione: quia pro iudice presumendum est de renun. in penitentia et de re iudi. sicut. ⁊. c. cum inter vos. In cõtrarium facit. quia que sunt a iudice si ad eius non spectant officium iuribus non subsistunt vt. j. de reg. iur. ea que ⁊ que contra ius fiũt debent pro infectis haberi vt ibi. Sed cum ꝑ appel. suspensa sit eius iurisditio de iureiur. venientes immo ẜm leges sit extincta. ff. ad turpil. l. j. in fi. in tantum ꝙ quicquid agit appel. pendente est nullum vt. c. ad audientiam. ⁊. c. ad pñiam. de app. ⁊ eod. ti. c. non solum. ⁊. ff. nil noua. appe. pendente in rubro ⁊ nigro. Sed cũ hec fiant a non competenti iudice in punitione ei nõ paretur vt. C. si a non compe. iudi. l. fi. ⁊. s̃. e. li. de consti. c. vt animarum. Quãtum vero ad hoc priuatus est vt. l. iij. de off. presi. Sicut ⁊ in istis subditis potest ei resistere. C. de iure fisci. l. prohibitum. ⁊. xxiij. q. j. quid culpatur. ⁊ no. Inno. de tempo. ord. c. ad aures immo procedendo pendente appel. videtur superiori iniuriam facere cognoscendo de causa ad superiorem pertinente. xx. q. j. nomẽ ⁊. q. vj. arguta. nam festus paulum appellantem remisit ad cesarem actuum. xxv. immo procedens peccat ⁊ punitur. ij. q. vj. decreto. ⁊ de appella. de priori. ⁊. C. de appel. l. quoniam iudices vbi dicitur ꝙ officialis non resistens punitur in. xxv. ponderibus auri. ⁊ ibi est casus nostre. q. ⁊ ad denotandum ꝙ non debꝫ brachium seculare iniustis suum auxilium impartiri. dicit text. ꝙ dꝫ eum iuuare ad ea que deo sunt placita ⁊ sequenda non ad preiudicium vt. d. c. j. de offi. ordi. immo canon videt̃ innuere qð anteq̄ suum auxilium impartiatur dꝫ aliquatenus examinare an iustum sit preceptum. xxiij. q. v. administratores. ⁊. ff. ad municipales. l. de iure. ⁊. C. de agri. ⁊ censi. l. si coloni. ⁊ ꝙ vtrobiqꝫ non per que iura tenent docto. ꝙ remittens criminosum: p̊mo debet aliqualiter cognoscere vt Io. and. no. in clemen. pastoralis. de re iudi. Non obst. c. pastoralis. Nam ibi non fuit appellatum. vt ibi no. in glo. ⁊ Innocẽ. ibi ⁊ in. c. cum iniur. ⁊ hãc partem tenet Oldra. q. xciij. ⁊ Io. and. in dicto. c. j. de offic. ordi. dicit tamen Oldra. ꝙ tunc habet locum inuocatio quando inuocans fecit quod potuit. ⁊ non habet vltra quid faciat de iud. cũ non ab homine. ⁊ de maledicis. c. ij. ibi si necesse fuerit si op⁹ fuerit ⁊ huiusmodi vt. d. c. j. ⁊. s̃. eo. lib. de statu reg. periculosum. et C. de his qui latro. l. ij. ¶ Tertio quero si iudex iuris ordine non seruato iniurietur subdito vel laico in persona vel rebus vtrum tali liceat te tueri Ioan. and. post Innoc. hic tenet ꝙ sic per. l. prohibitum. C. de iure fisci. lib. x. ⁊ in auten. vt iudi. sine quoquo suffrag. §. volumus. colla. ij. quarto ad hoc Innocẽ. vocat ordinarium processum etiam qui habitus est per moduꝫ inquisitionis de accu. inquisitionis. ⁊. c. super his ⁊ de offi. ordi. c. j. ⁊ talis processus est legitimus etiam ẜm leges. vt in auten. de colla. §. iubemus. ⁊ de offi. presi. l. congruit. Idem Ioan. monachus facit quod no. Io. an. s̃. de resti. spolia. conquerente. in prin. ⁊. in fi. cum concor. Quod dictum est post Inno. processum inquisitionis esse ordinarium videtur contrariari ei quod ip̃e idẽ not. s̃. de accu. cum oporteat ⁊ ibi in nouel. super verbo nõ subdito circa medium glo. vbi nec mireris. ¶ Solue per id qð dicit principium illius glo. vbi dicit ꝙ cum ꝓcedit̃ per modum inquisitionis non est precipitandus processus qð fieret si nõ seruaretur iudiciarius ordo suus per qð põt dici ꝙ est ordo iudiciarius cum per modum inquisitionis ꝓcedit̃ sine quo ad inq̇sitionem procedi non potest ẜm Lapũ cui adde ꝙ licet in certis causis non requirat̃ iudiciarius ordo sed aliqualis: sicut vitiat in ordinarijs omissio ordinis substantialis vt videtur tex. in. c. ad materiam de iureiu. ⁊ hoc est qð dicit Io. andr. post Inno. s̃. de cohabi. cle. ⁊ mulie. in vltima colum. ꝙ sicut in alijs causis que requirunt ordinem non iudiciarium non valet sententia q̄ fertur non cognito de causa: vt. C. de senten. ⁊ interlocu. omni. iudi. l. prolatam. ⁊. C. de acc. l. si accusatoribus. ⁊. l. absentẽ sicut videtur in notorijs vbi ⁊ si non omnis aliquis tamen ordo seruãdus est vt. d. c. ad materiam vbi de hoc dicit in dicto. c. vestra quod no. ¶ † Reuoco in dubium quãdo sit verum ꝙ subditus possit resistere facto vel precepto iudicis qui inique agit Inn.

10

ꝓvidistis dicit qn̄ iuris ordine nō seruato iniuriam infert subdito in persona vel rebus. tu dic latius. aut loq̄mur in snīa exc. aut in alio precepto. ⁊ si in alio p̄cepto aut non ꝑtinet ad offm̄ suum. ⁊ tunc aut quod precipit est oīno malum: aut est oīno iustum: aut est dubium. Si est iustū vel iniustum. Primo casu nō tenet̄ obedire subditus nec facere ꝯtra conscientiam etiam si p̄latus credat iustum vt no. Joā. an. ⁊ dictum verum. Scd̄o casu cum precipit qd̄ omnino est iustum. ⁊ tūc aut facit cum cause cognitione: aut sine. iuxta no. C. comminavl̄ epis. ꝑ totum ⁊ ꝑ Inno. de resti. in integ. c. ij. Tertio casu cum est dubium. tūc obedire tenet̄ ⁊ credere potius snīe ⁊ p̄cepto iudicis ꝙ̄ sibi: qd̄ est verum si potest suam ꝯsciam informare ex p̄cepto prelati: al's seq̄tur suam ꝯsciam licet erroneam de fimo. per tuas. ⁊ illa in p̄ceptis si sententijs autē diffinitiuis vel interlocutorijs an parere teneat̄ dicit Innocē. ꝙ tenetur parere aut appellare infra decē dies. Sed quid dices si id qd̄ iudex vult agere non ꝯsistit in p̄cepto vel ꝓnunciatione verbali vel reali ⁊ in facto puta vult capere subditum ⁊ torquere vel possessionē auferre an poterit subditus de fcō resistere dicit qd̄ aut infert violētiā vt priuat⁹ ⁊ p̄t subditus de fcō resistere. vt. d. l. ꝓhibitum. Aut infert vt officialis ⁊ pōt ꝑ viam iuris nō facit vt. l. addictos. C. de ap. ⁊ l. nō tm̄. ff. eo. iudicibus em̄ male ꝓcedētibus ad ea que sibi cōmissa non sunt resistere possumus ⁊ ꝯ eos intentare interdictum vnde vi. vt. d. l. ꝓhibitum. Sed si etiam illa que cōmissa sunt eius offō male agat lꝫ hoc certum tn̄ eis nō est resistendum: nisi per viam appel. ista elicio ex his que scripsi post Inn. ⁊ doc. in. d. c. ad aures de temp. ord. ⁊. c. si qn̄ de offi. dele. ver. hec vltima verba ponit. facit. l. lectos cum duabus seq. ff. de peric. ⁊ commo. rei ven. ⁊ hec no.

11 ¶ † Quarto quero an semper sit licitum cōtra violentiam se tueri ad hoc dicit post Jac. but. ꝙ aut violentia infert̄ licite aut non. Primo casu eam ꝓpulsare non lꝫ de re mili. l. milites. §. irreuerenter ⁊ de his qui ad ec. confu. l. iij. fit autem violētia licite cum fit a magistratu iuris honore quem sustinet. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. is qui iure. Nam qn̄qꝫ opꝫ iudicis violētia vti cōtra ꝯtumaces ⁊ resistentes vt. l. q̄ restituere. ff. de rei vē. ⁊. l. j. ff. ne vis fiat ei ⁊ qd̄ dixi. s. e. l. j. de homi. c. j. vbi de bello licito ex ꝑte inferentis. ¶ Item qn̄qꝫ infert violentiam filio: puta eum corrigendo similiter dn̄s seruo ⁊ ꝓpinquus ꝓpinquo. vt in aut̄. de nup. §. sed si expectet. ⁊. C. de patria pote. l. ꝯgruētius ⁊. C. de emenda. seruo. per totum. Scd̄o casu cum. s. violētia infert̄ illicite: aut in personam: aut in res: aut in personam ⁊ res sꝫ in personam aut ad violentiam castitatis. ⁊ tūc non solum lꝫ ꝓpulsare ne fiat: sed ēt lꝫ in flagranti crimine ēt animo vlciscendi occidere. ff. de sicca. l. j. §. fi. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. raptores. ⁊ arg. ff. qd̄ me. cā. l. isti quidem. Aut salua castitate ad lesionem ꝑsone ⁊ tūc dicit ꝙ pōt resistere ne fiat. nō aūt factam etiam incōtinēti vlcisci. vt. d. l. vt vim. ⁊ ad. l. aquili. l. conscientiam. §. qui cum al'r. ⁊. l. itaqꝫ. Non ergo recedentem post illata vulnera. lꝫ inseq̄ ⁊ ferire. vt. ff. ad. l. aquil. l. qua actione. ⁊. l. si ex plagis. §. j. ꝙ si fecerit puniret̄ scd̄m quosdam mitius ꝙ̄ alij integra pena vt. j. dicam. ¶ Si vero in res cōmittat̄ violētia. Aut ad earum destructionem: ⁊ tunc pōt non solum repelli sed etiam lꝫ depopulatorem insequi ⁊ interimere. C. qn̄ liceat sine iudi. se vindi. l. j. idem forte in incēdiarijs domorum vel diruptoribus. Nam cum sit par delictum par licentia dꝫ intelligi data vt. C. qui acc. nō pos. l. data. Latius tn̄ esset in nocturno depopulatore agrorum obtinere qd̄ dictum est. aut cōmittit̄ violentia in res ad earū ablationem. ⁊ tūc aut mobilium: ⁊ tūc est licitum nō solum defendere sed qn̄qꝫ occidere vt in. c. iij. de homici. cum ibi no. aut immobilium. ⁊ tūc nō solum lꝫ defendere ne expellat̄ de possessiōe: vt C. de iure iur. l. j. Sed etiam dicit ablatam possessionem recupare incōtinenti vt. l. iij. §. cum igit̄. ⁊. l. qui possessione de vi ⁊ vi arma. ⁊. c. cum olim de resti. spo. Si vero in personam ⁊ res cōmittat̄ violentia: tunc etiam licite vindicat̄: vt. l. quoniam. C. ad legem iul. de vi. illa est eius distinctio in effectu que in omnibus quasi membris in q̄bus defensio ꝯcedit̄ dꝫ limitari cum moderatione inculpate tutele vt. d. l. j. C. vnde vi vbi plene in q̄bus cōsistat istud moderamen. ⁊. c. significasti. de homi. vbi etiam plene. nam consistit in factorum qualitate in temporis cōgruitate ⁊ necessitate. euitabilitate factorum: qualitas attendit̄ in equalitate vt iuxta qualitatem offense defensio adhibeat̄ ⁊ ꝓportio. vnde insultus cum baculo non se dꝫ armis tueri. nec lꝫ eum pugno ꝑcusso armis ferire nisi in equalitate ꝑsonarum aliud suadeat vt ibi not. Item requirit̄ tp̄is opportunitas: q: incōtinenti oīno ex interuallo ⁊ qualiter intelligat̄ incontinenti. dic vt. d. c. olim. ⁊. d. l. j.

12 † Consistit licita defensio. circa tertium. s. in necessitate euitabilitate. ⁊ in hoc querūt doc. an dꝫ insultatum fugere dicit breuiter ꝙ aut fuga importat periculum salutis vt q: inimicus est sibi ad spatulas ⁊ terga vertendo posset de facili vulnerari. tunc nō dꝫ fugere sed suam salutem tueri vt. d. l. sciam. §. qui cum al'r. ad. l. aquil. nam illa est defensio necessaria ⁊ prec[…] qua omissa ꝑsona erat verisimiliter peritura vel deterior futu[…] ergo est licita aut fuga importat ꝑiculum honoris. ⁊ idem [...] Jac. de are. q: quilibet dꝫ p̄ferre honorem suum omnibus: v[…] illud. ff. si q̄s om. ca. te. Aut fuga nullum importat ꝑiculum [...] cautelam quādam. ⁊ tunc dꝫ fugere: q: sibi non nocet ⁊ alij p[…] dest. ar. l. ij. §. item varijs. ff. de aqua plu. arc. nec leuis honor[…] curādus de iniur. l. si quis iniuriarum. §. si q̄s de honoribus [...] ita dicit do. Bal. in. d. l. j. C. de iure iur. vbi querit an insult[…] debeat pati primo se ꝑcuti. vt sic eius defensio censeatur lici[…] Glos. ibi ꝙ non. ibi tantum insultum immo sufficiūt sole m[…] ad iustum terrorem inferendū si ille qui minat̄ consueuit su[…] minas exequi al's secus. Consuetudo enim in talibus dꝫ at[…] di vt. l. j. C. si quis imp. maledix. ⁊ sentit ipse ibi in ver. vltimo [...] cludendo ⁊c. ꝙ durante rixa si aggressus ꝑcutit videt̄ fecisse [...] defensionem non ad vindictam. ⁊ sic ad ꝓbandum defension[…] licitam sufficit ꝓbare insultum ab aduersario factum qd̄ sen[…] glo. magna in. c. significasti de homi. ibi ⁊ si aliquis vim fact[…] repellat: potius presumi dꝫ ꝙ defendendi non vlciscendi ca[…] id faciat: dummodo in negocio fiat. ff. ad. l. aquil. l. si ex plag[…] §. tabernarius considerat tn̄ ibi aliud circa hoc. Utrum agg[…] sor volebat iterum reꝑcutere aut nolebat qd̄ esset difficile ꝓ[…] re insultādo. Nec illa gl. h. d. ꝙ sibi incūbat. ⁊ idem no. in sū[…] xxiij. q. j. Sed iuxta p̄dicta querit̄ si quis excessit modum lic[…] defensiōis. Utrum teneat̄ integraliter ꝑ toto facto an ꝑ exc[…] su etiam videt̄ ꝙ puniat̄ in totum q: factum indiuiduum vt. l[…] pulationes non diuidunt̄ de ver. obli. In contrarium ꝙ ꝓ s[…] excessu vt. l. si adulterium cum incestu. §. imperatores. ver. ⁊ [...] gis. ff. de adul. ⁊. c. olim. de rest. spolia. in fi. ⁊ hoc est humani[…] s̄m Jaco. bu. in. d. l. vt vim. Circa istum excessum dicit glo. in [...] cto. c. significasti. ⁊ in preallega. summa ꝙ si quis moderam[…] excedit non ex ꝓposito non tenetur vt. d. §. tabernarius. ⁊ ha[…] hoc equitatem q: prouocatus ab alio ad rixam ⁊ percussus [...] te non potest ictus moderari nec impetum ⁊ iracūdiam tem[…] rare. iō dicit̄ ꝙ calor iracūdie culpa caret. vt. l. qd̄ calore. ff. d[…] gu. iur. plura alia circa istam defensionem possent pro pleni[…] declaratione mee supradicte hic examinari sed tunc esset rep[…] tio non perfectio lectionum ideo omitto. Et adde solum qu[…] no. in. c. olim. el. iij. de restitu. spoli. vbi notatur qualiter deb[…] verbum incontinenti intelligi in reparatione iurium incorp[…] ralium quibus quis spoliatur ⁊ plenius ⁊ subtilius in. c. j. d[…] muni. ecc. post Inno. ⁊ docto. dixi. vtrum ꝓhibitus vti via: ha[…] tatione: iurisditione annuo reddito: vsufructu: eligere ⁊ si. p[…] sit incontinenti tanq̄ spoliatus occupare corporalia quib⁹ [...] herent iura sua incorporalia quibus vti prohibet̄ ⁊ domin[…] meus tangit in. d. l. j.

1 ☞ Archiep̄s excōmunicatos ab inferioribus prelatis abs[…]uere non potest.
2 Archiepiscopus non potest cognoscere de causis subditoru[m] suffraganei.
3 Iudex cum ꝓcedit ꝑ inquisitionem dꝫ defendere sentētiā sua[m] coram superiore.
4 Cōtumax presumptiue postea veniens audit̄.
5 Cōparatiōis difficultas excusat a contumacia.
6 Excōicatus ꝓpter manifestam contumaciam non auditur n[…] refusis expensis.
7 Citatus ad locum nō tutum an cōparere debeat.

Venerabilibus. Habet multa d[…] ⁊ primo vsqꝫ ad. porro ostendit qn̄ habeat vel non Archiep̄s i[…]risditionem absoluendi excōicatos a subdit[…] suffraganeorum vel ab ipsis suffraganeis. Sc[…] vsqꝫ ad. §. sed si ostēdit eo casu quo iudex est a[b]solutionē ante oīa fiēdam nisi in casibus. Tertio ibi sed si. ⁊. [...] pe. ⁊ fi. tractat de absolutione ad cautelam dandā qn̄ de null[i]tate snīe agit̄. Quarto in. §. sane quid iuris qn̄ non de nulli[ta]te sed de iniustitia querit̄. Quinto in. §. deniqꝫ quandam co[n]suetudinem approbat. Summabit̄ aūt per partes. ⁊ prima su[…]

1 prima gl. ¶ † No. ꝙ nō pōt archiep̄s vel eius officialis abs[ol]uere excōicatos ab inferioribus prelatis suffraganeorum su[o]rum. Rō: q: nec excōicator nec excōicantiū est iudex ideo n[…] pōt absoluere vel ligare. vt. c. qd̄ autem. de peni. ⁊ remi. ⁊ hoc v[…] de qd̄ dixi. s. eodem in princi. vbi idem in interdictis vel susp[…] sis quod hic dicitur de excommunicatis. Iudex ergo non suu[s] non potest absoluere ab excommunicatione quod vtrum sit v[…]rum de absolutione ad cautelam. dic vt. s. eo. solet. ¶ † Secu[n]

2 do no. in. §. neutra ꝙ archiepiscopus non potest cognoscere d[e] causis subditorum suffraganei nisi per appellationem deuo[l]uantur ad ipsum quia alias non est iudex vt in textu contra i[p]sum vero suffraganeum pōt principaliter adiri ⁊ absqꝫ appe[l]latio[…]

latione. ¶ Tertio no.q̄ñ spectat ad iudicē defendere sñiam suā
corā supiore. Nam tūc spectat q̄ñ ɔtra ip̄m agit̄ ad penā vel in
teresse.q̄ñ vero de reuocatione ipsius tm̄ nō spectat ad eum sed
ad p̄tem q̄d no.q̄ꝛ alibi ita clare nō reperit̄ ⁊ videt̄ in electione
illius ɔ̄ quem est lata sñia.vtrum velit iudicem ɔuenire an illuꝫ
pro qua sñia lata fuit vt sententia reuocet̄: ⁊ sic cum ad diuersa
competant ista remedia ⁊ contra diuersos sententia lata cuꝫ iu
dice non p̄dest litiganti nec econuerso: ⁊ hinc descēdit questio
si non fuit a sententia appellatum: sed transiuit in rem iudica-
tam an potuit agi contra iudicem cuius sententia dicit̄ iniusta
de qua per Inno.de appella.sepe ⁊ plenius per Bar.in dispu
tatione que incipit iudex qui per imperitiam. ⁊ iste textus fa-
cit q̄d sic: quia sententia que transiuit in rem iudicatā nocet cō
tra eūdem. ⁊ in eadem cā ⁊ non alij. ⁊ in causa diuersa licet ex eo
dem facto descendat vt.l.mater.§.eadem ⁊.l.cum querit̄.ff.d̄ ex.
rei iud. ⁊ aduerte q̄ꝛ id quod hic dicitur ꝙ non spectat ad eum
quando petit̄ reuocari d3 intelligi principaliter.al's iudex sen
tentiam a se latam defendere pōt.ij.q.vj.quot .episcopi.⁊.c.hoc
etiam.vbi de hoc. ⁊ per Inno.s̄.de transactio.de cetero ⁊ de p̄
cura.in nostra.⁊.s̄.de rescri.dilectus.eo.l.j.in princ.in nouella.
¶ † Quarto no.ꝙ iudex cum p̄cedit per inquisitionem debet
defendere sententiam suam coram superiore q̄ꝛ obtinet tunc lo
cum partis. Sed vtrum tunc contra ip̄m possint opponi ille ex-
ceptiones que possunt contra accusatorem. ⁊ vtruꝫ post didici-
ta testificata p̄cludat̄ sibi via p̄ducendi alios testes. ⁊ vtrum in
quisitio eius d3 esse solēnis sicut accusatio dicit p̄ Bar.in.l.ij.
ff.de adul. ⁊ collige ꝙ p̄ defensiōe suoꝝ iurium pōt ep̄s exercere
cēsuram q̄d q̄ñ sit verum dic vt.s̄.de ver.sig. ex parte post Inn.
⁊.c.venerabilis de censi.per eundem. ¶ Quinto no.in.§.por-
ro ꝙ archiep̄s in casibus in quibus iurisditionem habet ante
cause cognitionem absoluit excōicatum ad petitōem partis vl'
ex officio vbi d̄ꝛ excōicatus p̄ manifesta offensa vel cōtumacia.
¶ Sexto no.ꝙ quandoq3 quis excōiat̄ post diffinitiuā sñiam
⁊ subsequit̄ appellatio ⁊ hec appellatio potest sequi: vel postq̄
sñia diffinitiua transiuit in rem iudicatam vel .j. tempora app.
hoc est infra decem dies: hoc autem casu.vtrum excōmunicatio
sit nulla ac si lata esset post appel.videt̄ ꝙ sic.q̄ꝛ ista sunt paria
l3 appellasse vel esse infra tempora appel.vt.c.non solum de ap
pel. ⁊ sic talis appellatio reuocari d3 per modum attentati vt.d.
c.non solum. Gl.que incipit post diffinitiuam t3 ɔ̄riū. q̄ꝛ per
appel.non suspendit̄ excommunicatio iam lata de offi.ord.ad
reprimendam. Item non esset necessaria absolutio vt in ista gl.
Arch.tamen tenuit ꝙ per iudicis officium sic obtinet reuocari
talem excommu.sicut alia attentata inducit gl.Inno.s̄.eodeꝫ
solet Jo.an.hoc dictum ar.non approbat sed t3 gl.suam.vt hic
in nouel.vbi dicit post Joa.mona.tenere cum Ar.q̄ñ app. est a
sñia diffinitiua.vt tunc suspendat̄ totum quicquid factuꝫ est in
preiudicium deliberationis pendentis.secus si solum ab execu
tione. Nam appellare ab executione directa nihil est q̄ꝛ nō tan
git id a quo ortum executio h3.naꝫ talis appellatus dat liberū
antecedens a quo h3 ortum excommunicatio ⁊ negat ɔsequēs
d.illud.s.executionem iudicari. ⁊ sic loquit̄ de appel.ɔstitutis
...i decanus non appellat a cōfirmatione.sed ɔfirmatōis exe-
cutione p̄pter q̄d fuit appellatio repulsa nec admittit̄ p̄ viam
exceptōis l3 agere possit.ita dicit in nouel.sup̄ gl.post diffiniti
uam. ¶ Septimo no.ꝙ si appellat̄ in casibus in q̄bus iura p̄hi
bēt appellare post diffinitiuam ⁊ infra tempora app.non deb3
absolui iuxta formam ecclesie.sicut em̄ talis appellatio non im
pedit exercitium iurisditionis iudicis a quo: circa cognitionē
executionem negocij principalis: vt no.in cle. si ante de dolo
⁊ contu.⁊.c.pastoralis de appel. Ita non impedit excommuni-
catum.naꝫ ⁊ sententia a qua non est licitum appellare resultat
notoria offensa: ⁊ sic absol.debet precedere satisfactio. vt.s̄.eo
rum solet.dicit tamen Jo.an.post Jo.mona.ꝙ l3 in istis casib⁹
non relaxetur excommunicatio. Iudex tamen appel.postq̄ co-
gnoscere inceperit an sit recipienda appellatio inhibere pote-
rit ne dicta excommunicatio.sententia executioni mandetur.
¶ Octauo no.in ver.idem est ꝙ excommunicatus p̄pter cōtu-
maciam si de ea ɔstet vt d̄ꝛ in ver.secus.non d3 absolui nisi vt ibi
dicit̄ si de ea sit dubium.absoluit̄ vt in isto ver.idem est ver. not.
sicut p̄batur vera ⁊ manifesta contumacia.ita etiam p̄ p̄sum
ptionem potest quis excommunicari.que autem sit vera vel ficta siue
presumpta dic vt dixi post gl.de dolo ⁊ contu.clem̄.j. ¶ Nono
no.ꝙ citatus iusto impedimento detentus ⁊ excommunicatio
nem contra eum latam tanq̄ contra contumacem debet petere
reuocari coram superiore. ⁊ sic non coraꝫ iudice qui de causa co
gnoscebat. Quo autem iure petat istam reuocationem dicit h̄
in nouel.ꝙ sententiam latam in causa principali debet petere
reuocari vel per viam supplicationis vel restitutionis in integ.
q̄ petat vel supplicet se restitui ad causam agendam sine pena

expensarum vt.s̄.de procur.querelam ⁊ de resti.in integ.ex l'ris
vel appel.per quam dicat reuocandam sñiam.C.quō ⁊ q̄ñ in.l.
ab eo.communi em̄ iure cum transiuerit in rem iud.sibi subueni
ri nō pōt.idem videt̄ si tantum excōmunicationis sñia simplici
ter facta est.s.excōmunicatio q̄ꝛ fuit ɔtumax in tali territorio
vel terris: hec em̄ sententia licet non sit diffinitiua: tamen si nō
sit appellatum transit in rem iud.c.s̄.de re iud.ꝙ ad ɔsultatōeꝫ
super hoc vt super expeñ. ⁊ contumacia excusanda vlterius non
audiat̄: semper tamen auditur pro absolutione petenda. quia
nunq̄ quominus satisfacienti det̄ absolutio transit in rem iud.
ita dicit in nouel.post Inn.super verbo querimoniam. ¶ † De
4 cimo no.ꝙ contumax presumptiue postea veniens auditur si al
legat iustum impedimentum quo p̄bato non tenetur reficere ex
peñ. ⁊ concedit̄ audientia sibi etiam non refectis expeñ. ⁊ facit
hoc ad no.s̄.de eo qui mit.in pos.in.c.fi.in nouel.post Inn.vbi
absens ex cā necessaria passus missionem recuperat pos .etiam
veram nec tenebitur ad expeñ.nisi tacte fuerint circa rē de quo
in Spe.de citatione.§.seq.ibi sed an reo. Idem etiam si sit vere
contumax tamen p̄bat actorem dolose petere debitum forte iaꝫ
solutum. Nam missio venditio. ⁊ f'm decretum hoc probato ve-
niunt rescindenda. ⁊ an ipso iure vel ope restōnis dicit p̄ Bar.
in.l.fulcinius.§. ⁊ cum hoc ⁊.§.si q̄s possederit .ff.qui.ex causis
in posses.ea. ⁊ de priui.credi.l.imperatores.⁊.s̄.de dila. p̄terea
5 in nouel.post Inno. ¶ † Decimoprimo no.ꝙ difficultas com
paritionis excusat a contumacia.l3 donec de impedimento cō-
stet debeat vt ɔtumax reputari.facit ad not.C.de test. cog.c.ij.
vtrum sc3 citatus sub pena excom.sit censendus excōicat⁹ si nō
cōparuit in termino p̄pter iustum impedimentum videt̄ ꝙ non
q̄ꝛ difficultas impedit cōmissionem pene.l.continuus. §. illud.
de verb.oblig. ⁊ periurij vt.c.querelam de iureiur. ⁊ excōmunica
tionis vt hic. ⁊.d.c.ij.vbi de hoc in nouel. ¶ † Decimosecundo
6 no.in ver.secus autem.excōmunicatus p̄pter manifestam cōtu
maciam non audit̄ nisi refusis expensis ⁊ prestita cautione: et
no.ꝙ dicit̄ cōtumacia manifesta cum monitus in iudicio respō
det ꝙ minime comparebit.secus si ita dicat nuncio extra iudi-
cium sic citanti vt in gl.quasi ex certa quam quidam nō appro-
bant.p̄ quibus facit .ff.de resti.in integ.l.fi.in glo. ⁊.C.quomo
do ⁊ q̄ñ iud.l.ɔsentaneum.in glo.presumpta ⁊.l.seq.in.j.glo.di
cebat autem Arch.ꝙ eo casu licebat procedi ad sñiam inducēs
vere per Innoc.de accu.ad petitionem cum glo.concor. Iaco.
de ra. ⁊ Pe.sub dubio forte vt refert Cy.in dicta aut.qui semel
in.x.q. ⁊ ad contrarium respondent ꝙ tres citationes fiunt nō
solum ad contumaciam: sed ad maliciam ɔuincendam .C.de iu-
dic.autē.iubemus .⁊.s̄.de dolo ⁊ contu.c.prout. Tu dic de hoc
vt dixi in.d.cle.j.de dolo ⁊ contu. ¶ † Decimotertio no.in ver.
7 ⁊ hoc ipsum ꝙ citatus ad locum non tutum d3 comparere. ⁊ d̄ lo
co non tuto excipere ⁊ p̄bare. ⁊ dicit Host.s̄.de app.ex parte ꝙ
anteq̄ fiat appellatio d3 requiri locus tutus quem si deneget
tunc potest app.q̄d f'm eum probat stilus curie dicit̄ q̄ꝛ diligē-
ter ⁊ humiliter requisitus locum tutum assignare denegauit vel
ram p̄niam appellauit. Inno.dixit ꝙ hoc ipso ꝙ non est locus
tutus assignatus iusta est appellatio nec pars h3 necesse petere
locum securum. Sed iudex tenetur eum sibi conferre. Boa.re-
fert quosdam distinguere vtrum iudex sciat vel v̄isil'r scire possit
locum non tutum. ⁊ si t vera opi. Host. Jo.an.in.d.c.ex p̄te argu
it primo p̄ opi. Inno.ꝙ sit vera ⁊ premittit ꝙ est reperire graua
men re ipsa. ⁊ non ex mente iudicis. Item grauamen.⁊.c.⁊ men
te.sed ad iustificandum appel.satis est ꝙ sit grauamen in re.i.
ꝙ iudex grauet ⁊ si grauare non credat.s̄.de app.cum causam.
⁊ de testi.dilecto ⁊ de ec.significauerunt. ⁊ de testa. Raynal. in
ɔ̄rium facit ⁊ pro opi. Host.quia iudex asserenti locum idoneū
non tenetur credere nisi hoc probet. Item sequeretur absurdū
quia illa excommunicatio loci non tuti ess3 iusta appellatio cū
post appel.non teneatur appellationis probare grauamen co-
ram iudice a quo.s̄.de appel.si a iudice.eo.lib.ne vlla culpa iu
dicis abdicatur ab eo iuramento. ⁊ hac ratione Joan.an.tenet
cuꝫ Host.nisi in duobus casibus in quibus vera est opinio In
noc.primo quando tantum est periculum ꝙ nec per me nec per
alium possum in loco exceptionem proponere. Item ⁊ quando
suspitio esset notoria. Nam tunc videtur citatio non arctare vt
clemen.pastoralis.§.pisana de re iudi.concludit ergo ꝙ requi
ritur sicut de suspitione iudicis est necesse excipi: nec aliter po
test appellari.s̄.de appellationi.nouit.ita ⁊ de suspitione: nisi
in casibus supradictis. Et hoc tenet Gof.de app. interposita
in.iij.gl.vbi dicitur ꝙ si grauamen q̄d p̄ponit̄ cum cōtingit per
sonam iudicis a quo d3 coram ipso p̄poni ⁊ p̄bari vt si dicat lo
cum nō esse tutū: vel ꝙ aliqua difficultas est accedēdi ad locum
vel ꝙ grauāt officiales in exigēdo p̄ter iudicis ɔsciam. Sed si
grauamē ɔtingit p̄sonā iudicis tūc p̄ponetur corā eo: s3 p̄babit̄
coram supiore ne ipse p̄bationes subuertat. Credo hāc opi. ve

ram. Nam ipsa citatio iudicis sicut ⁊ actio intētata dꝫ elidi per obiectum executōis suspēsiōis declinatōis fori loci nō tuti ⁊ſi. ⁊ añꝗ talis exceptio ꝓponaꝛ ⁊ repellaꝛ vt. d. c. interposita cū ſi. ¶ Decimoquarto no. in ver. ⁊ ſi iudex ꝙ ſuꝑ exceptōe declinatoria an sit locus tut⁹ nec ne iudex ꝓnūciat ⁊ hoc corā eo debebit discuti ⁊ ꝓponi vt. l. de vnoquoq; . ff. de re iud. ⁊ sic verꝫ est qđ ſ. prime dixi ⁊ est magni effectus ista ꝓnūciatio. Nisi em̄ appelleꝛ ab eius executōe. iustificaꝛ ſnīa iudicis vt hic pꝫ. ⁊ circa hoc vide qđ no. in. d. cle. pasto. de re iud. ⁊ no. ꝙ lapsus. x. dierū a die grauaminis ꝓcludit viam pti. vt ſnīa interlocutoria trāseat in rem iud. nec possit articulū ꝑ interlocutoriā decisū vlteri⁹ refricare qđ intellige vt no. ſ. de app. c. cessante. ⁊ e. ti. c. lꝫ. ſ. eo. li. ⁊ in cle. j. e. ti. ꝑ q̄ iura istum articulū plene intelliges. Querit in nouel. Jo. an. dꝛ in tex. ꝙ ſi excōicatus ex eo. qꝛ nō cōparuit nec ꝓbauit velit ꝓbare coram ſupiore locū non tutū dꝫ absolui ab excōicatione interim. Sꝫ q̄rit post Jo. mo. ex q̇bus actis dꝫ hoc ꝓbare: videꝛ ꝙ non ex nouis: ſed antiq̇s: qꝛ cū ſit appellatum añ diffinitiuam talis appellatio iustificari nō p̄t nisi ex actis iam habitis vt cle. appellāti de app. ⁊ hoc verꝫ ſi fuit negocium ſuꝑ exceptōe instructū vel ꝑ alia ſi forsan ſcm̄ iudicis non fuit instructū ⁊ ꝓpter id fuit appellatū: qꝛ noluit iudex dare. iiij ꝓductionē testiū cū iuris solēnitate. ſ. de testi. vltra tertiā. Nō vt dicit Arc. tūc qꝛ negociū nō fuit instructū corā primo iudice ⁊ ꝑ legitimā app. iurisditio trāsfusa fuit in archiepm̄ hoc coraꝫ eo ꝓbari poterit vt coram iudice cōpetenti.

1 ☞ Excōicatio lata post appellationē interpositā ex cā ꝓbabili nō statim ꝓnunciaꝛ nulla.
2 Prelati ecclesiastici in penas pecuniarias exigere possunt.
3 Error intolerabilis expressus in ſnīa excōicationis reddit ipsam nullam.
4 Nūcio asserēti ſe citasse aliquē an sit fides adhibēda.

Sed si ex causa. Jo. an. cū. §. plus ⁊ fi. sūmat isto mō. † Excōicatio lata post appellationē interpositā ex cā ꝓbabili non statim ꝓnūciaꝛ nulla. ſed pōt fieri relaxatio ad cautelam ēt añꝗ incipiat cognoscere de veritate cause. Idem ſi dicaꝛ ꝑ intolerabilem errorem ⁊ in cō contrarium error ille ꝓbabiliter defendaꝛ. ¶ Not. ꝙ superior qñq; absoluit. qñq; remittit necessario. qñq; volūtarie: ⁊ habet locum hoc tm̄ in pura absolutōe ad cautelam qñ appellatio precessit de qua hic in fi. ⁊ collige ꝙ appellatio ex iusta cā nō reddit adeo nullam excōicatōem ſequētem ꝙ non debeat de veritate cāe allegate cognosci. Sed nunq̇d est hoc verum qñ ſe obtulit ꝓbaturum: vr̄ ꝙ dicto casu non expediat ꝓbare veritatē cāe ſed ſolum ꝙ ſe obtulerit ꝓbaturum vt. c. interpositam de app. ⁊ c. ex pte a de ꝺ testi. dic vt ibi. ¶ Secundo no. in. §. vbi auteꝫ ꝙ iniusta absolutio ita vꝫ: sicut iniusta excōmunicatio. dummodo lata sit a iudice competenti. Idem est in alijs sententijs: postꝗ em̄ transiuerūt in rem iudi. non est amplius de ipsarum iustitia vel iniustitia disputandum vt. ſ. de re. iu. cum inter. ⁊. ff. de reg. iuris. l. res iudicata. ¶ † Tertio no. in. §. deniq; ꝙ prelati ecclesiastici imponere ⁊ exigere pñt penas pecuniarias. ſꝫ iste. §. prefatus ꝓbat ꝯrium cum de consue. dicat hoc licere quasi non de iure. Sed potest dici ꝙ quo ad subditos suffraganeoꝝ ponderatur hec consuetudo patrie quo ad casus quibus licebat excommunicare per quam licebat emendas exigere: honestius tm̄ est hoc facere post abso. ꝗ in ipsa absolutione. nec ob. c. ad aures de simo. vt ibi notaꝛ in nouel. super verbo ꝯrium. de hac materia vide. xxiij. q. v. ſi vos. xviij. di. quoniam. xliiij. di. c. fi. ⁊. v. q. v. ſiquis pro cuius. licet ⁊ prelatus ad euitandam suspitionem penas pecuniarias conuertat in pias causas. vide etiam ꝺ hoc in dicto. c. licet de penis. ⁊. c. irrefragabili de offi. ord. de penis legalibus an possit eas ecclesia exigere dic vt. c. fraternitas. xij q. ij. De conuentionalibus dic vt. ſ. de arbi. dilecti. ¶ Quarto no. in. §. potest quoq; ꝙ quandoq; illud qđ in suo genere est malum ⁊ ꝓhibitum ex causa potest esse licitum ⁊ permissū ⁊ ecōtra quod prima facie est bonum ex causa est ꝓhibitum ⁊ permissum extra vide in glo. sicut ⁊ in nouel. posuit exemplum cum ꝓhibet orare ieiunare infirmos visitare ⁊ similia: vel iniungit hominem occidere. pacem frangere. contra iuramentum venire et simi. presumendum est tamen bonum vel malum ſcđm naturam sui generis nisi contrarium doceatur quod ꝓbari dꝫ: vt. l. ſi non conuitij. C. de iniur. ⁊. c. j. de presum. ⁊. c. cum dilecti. de acc. ⁊ propter hoc dixit Inno. ꝙ nullum est delictum qđ non possit quandoq; excusari: vt ipse no. in glo. de dilatio. preterea. Et ideo etiam in notorijs criminibus requiritur citatio: qꝛ homicidium. adulterium. furtum ⁊ similia. licet notoria habēt excusationes legitimas vt predixi. ⁊ no. Jo. an. post Inno. de coha. cle. ⁊ mu. nostra. ¶ † Quinto no. ꝙ patens vel intolerabilis error expressus in sententia excom. reddit ipsam nullam ipso iure. ⁊ dicitur patens error qñ in lr̄is exprimitur. al's lꝫ etiam diceret error intolerabilis non tm̄ esset patens vt hic vel expressus vel apertu[s] vt sequiꝛ qđ hic requiriꝛ. alij dicunt sufficere ſi error sit notorius lꝫ non exprimaꝛ in lr̄is. arg. de offi. vica. c. j. ⁊ quod no. Jo. an. ſ. eodem romana. §. fi. Arch. putat non sufficere ſi sit notorium nisi sit expressum vt hic. ⁊. ſ. eo. solet primo responso. ⁊ de o[f]dele. cum contingit. xxij. q. vj. §. item ſi sententia. ¶ Sexto n[o]. post glo. penul. ꝙ asserenti ſe excōmunicatum post appel. legitimam incumbit onus ꝓbandi tempus limitate ꝓut possit al[ias] succumbit de quo dicit omnino vt dixi post glo. in cle. litera[s] de rescrip. ⁊ post Hosti. de spon. duo. in rub. ⁊ in repetitione. in presentia de proba. Querit Jo. an. vtrum cum appellaꝛ a interlocutoria vel non sit sicut cuꝫ appel. a diffinitiua iuxta n[o]. ſ. de appel. cum causam in fi. Tenet ꝙ sentētia excōmunicat[io]nis non habeat similitudinem cum diffinitiua. qꝛ eius interp[o]sitio non suspēdit effectum ſnīe vt. c. pastoralis de appel. qđ f[a]cit appellatio a diffinitiua: vt. l. furti. ff. de his qui no. infa. e[t] paranda est ergo appel. a grauamine qđ pꝫ qꝛ defert non sol[um] cognitionem ipsius ſed negocij principalis ad quod necessa[ri]um est eam ex iusta cā ⁊ vera interpositā vt. ſ. de appel. vt deb[i]tus. ⁊ ita hic in nouel. in fi. ¶ † Secundo querit in ver. ideꝫ an credaꝛ nuncio asserenti ſe aliquem citasse dicit ꝙ Arch. h[oc] placet quod no. Joan. and. iiij. q. ij. testes. al's incipit patro[n]. ipse remittit ad no. per eum de appel. cum parati. super. iij. in noue. vbi dicit Hosti. dicere ꝙ hoc est arbitrarium. alleg. [de] iureiuran. c. fi. nam graue esset ꝙ vni nuncio forsitan vili cont[ra] episcopum iurantem contrarium crederetur cum sic episcop[us] damnari possit absens nec audireꝛ appellans. ij. q. vj. sunt q[uo]rum. ⁊ Host. de proba. quoniam contra super vbo citationes [di]cit vtrum nuncio super hoc creditur nempe cum iuratus sit t[a]ꝗ tabellionis prima facie. Nam ſi negatur per solum nunciu[m] vel tabellioneꝫ non conuinceretur negans: vt patet. ſ. c. sac[..] ⁊ de rest. in integ. ex literis. ⁊ hoc qđ no. in. d. c. cum parati. ⁊ [de] dolo ⁊ ꝯtu. cum dilecti. ⁊ qđ no. Host. in sum. de do. sub rub. [de] ꝯtu. §. j. versi. quid ſi appellans dicat ⁊ seq. ⁊ ita refert hic La[p].

1 ☞ Judices seculates debent admittere exceptionē excō[munica]tionis in iudicio coram ſe.
2 Excōicatus repelliꝛ a postulando.
3 Excōicatus a testimonio repelliꝛ.
4 Excōicatus tabellio an possit instrumēta ꝯficere.
5 Usurarij manifesti testari non possunt
6 Excōicatus retinet dñium ⁊ administratōem rerū suarū.
7 Acta facta in iudicio ꝑ excōicatum an valeant.
8 Testamētum excōicati an valeat.
9 Excōicatus contrahens peccat.
10 Excōicatus an possit agere de contractu inito excom. durant[e] eo postea absoluto.
11 Ordinatio facta a p̄lato simoniaco an valeat.
12 Distinctio de factis excōicatorum.

Decernimus. Decernit qui sint co[n]di qua pēa ꝑ quem. q[ua] forma ⁊ ad quid ⁊ hoc trin ēbre. ¶ † No. ꝙ iu[di]ces seculares debent admittere exceptionem e[x]communicationis in iudicio coram ſe quod ve[rum] est ſcđm leges que statuunt seruandas sacras regulas ⁊ plec[ten]dos eorum transgressores in auten. de sanc. episco. §. vt aute[m] statuunt etiam non teneri vasallum iuuare dominum excom[mu]nicatum. vel a rege bannitum. immo a sacramēto fidelitatis [ab]solutum donec ab ecclesia vel a rege fuerit restitutus. ij. qđ. [iuuenes] nos sanctorum. ⁊. c. alius. ⁊ de pen. c. fin. Item lotharius stat[u]it per seculares iudices distringi excommunicatos contum[a]ces vt in lombardia de decimis. l. de deci. ⁊. l. fin. lib. iij. ⁊ ꝺ h[oc] dic vt. ſ. eodem lib. de ex. c. pia super glo. ij. intelligas in nou[el]. ¶ Secundo nota ꝙ iudex ecclesiasticus cogit iudicem secu[la]rem vt repellat excommunicatum ab istis: de quibus in tex. n[am] enim iudex secularis recipere debet illum ad infrascripta q[ue] sua mater exclusit vt saluus fieret spūs ei⁹. xj. q. iij. audi. Et d[e] notorio excommunicato debet facere istam expulsionem eti[am] nemine opponente vel compellente de exc. c. ex tenore. quinim[mo] inuitis partibus ex officio talem repellit. vt not. Guil. [in] Specu. de offic. iudic. §. j. in fine. Item pondera quod dicit g[e]neraliter ecclesiasticis iudicibus ⁊c. vt comprehendat nō sol[um] ep̄os qui sunt proprie iudices tam in ciuitate ꝗ in dioceſi. [ut] qđ. j. de persona: ſed etiam omnes qui habent in loco episco[pa]lem iurisditionem vel quasi qđ esse potest. ſ. eod. lib. de priuil[eg]. abbates in fi. Sed nunquid iudex secularis tenetur credere [ec]clesiastico nūcianti talē corā eo agentē patrocinantes vel te[sti]ficātes esse excōicatos Jo. mo. ꝙ sic: qꝛ nō sc'laris iudicis ſꝫ e[c]clesia. est hec cognitio. facit. j. e. ſi iudex cū ꝯcor. vbi aūt inter [iu]dicē eccl'iasticū ⁊ ptē esset qđ. Aut ille negat ſe excōicatum. [⁊] tunc ēt corā ecclesiastico iudice ꝓbare hꝫ excōicās qđ ꝑ sua l[i]teras

eras fieri poterit de quo satis. s. de pba. c. p cessionem: si vero teať se excōicatum. sꝫ dicit sñiam nullam vel iniustaꝫ. dic vt. s. pri. ⁊ c. solet. ¶ † Tertio no. ꝙ excōicatus repelliť a postulā doª ⁊ est de phibitis in primo ordine vt in. j. gl. ⁊ si ꝯ istud ius pa rocineť. teneť ad restōnem salarij inde pceptivt no. Hos. ð ex. ia. ¶ † Quarto no. ꝙ excōicatᵒᵇ repelliť ēt a testimonio. fal t in casu. s. de here. c. in fauorem. vtrum autem absolutus pos t testificari hic in nouel. remittit ⁊. j. dicam. qꝛ in tex. tria tan modo phibenť. s. agere patrocinari ⁊ testificari. Item nec re nuenire vt in gl. iij. tamen gl. fi. reuocat de duobus alijs. vtrū ꝫ possit testificari. † Scdo vtrum si sit tabellio potuit istrumē oficere. ⁊ tribus medijs pbat ꝙ non possit. primo p. §. añpe. ðo qꝛ actus legitimi ⁊c. tertio qꝛ est similis deportato ⁊c. vt in . qꝛ gñaliter phibita est cōmunio excōicato a canone. xj. q. iij j. ⁊ c. pcipue. ⁊ c. si inimicus. ⁊ v. c. seq. ⁊ c. illud. de cle. excom. mi. vbi patet ꝙ nec sibi est licitum alijs cōmunicare de sen. ex m. cum desideres. ⁊ c. nuper. vnde nec aue est ei dicēdū. xxiiij j. oīs qui. ⁊ pꝫ hoc ex diffinitione excōicationis q̄ est ab omni mmunione ⁊ actu legitimo separatio. vt no. Bar. de sen. exc. quem. ⁊. s. eo. solet. ⁊ c. lꝫ. ⁊ d. c. pia. sed cum sine cōmuniōe nō sset confici testm̄: qꝛ opꝫ testes ad hoc rogari audire ⁊ cogno re testatorem vt. l. hac ꝯsultissima. C. q̇ testa. fac. pos. ⁊ l. q̇ te mento. §. si de testamentis. ff. inferť qd nec vocari debent te s nec debent adesse ergo si ꝯfaciunt non valꝫ quod agiť phi nte iure cōionem. ⁊ sic per consequens ꝙ excōmu. descendit: l. non dubium. C. de legib. ⁊ l. omnino. de spon. ⁊ c. cum quid regu. iur. † Quinto qꝛ vsurarij manifesti non possunt testa t. c. ꝙꝙ. de vsur. s. eo. li. multo minus excōicati qꝛ plus delin ūt qd pꝫ ex maioritate pene. xxiiij. q. j. nō afferamus pena ei ōicatiōis est maior i eccl̃ia. xxiiij. q. iij. corripianť: nec em̄ le s est pena non esse inter hoīes ⁊c. C. de apost. hi qui sanctam . e. sacro. in tātam insligere penam ⁊c. ⁊ hanc opi. s. ꝙ excōica s non poterit testari tenēt vt dicit gl. Host. ⁊ Garsi. eadeꝫ re t in nouel. tenere Jo. mona. ⁊ Spe. puincialem qui alle. auť. cum de appel. cogno. §. gñaleꝫ. Jo. an. multis rōnibus tenet ium. s. ꝙ testari possit. Primo qꝛ potest donare vt pꝫ. s. eo. cū luntate. ergo ⁊ legare cum legatum sit donatio in testamēto icta: vt. l. legatum. ff. de leg. ij. Secunda qꝛ pōt ꝯhere. s. eo. si e. immo qñqꝫ qd nō lꝫ inter viuos. lꝫ in vltima volūtate vt. C. lege fus. cani. l. j. ⁊ insti. eo. ti. adulto minori libertatem dare uť. vt spon. largitas. §. j. ⁊ insti. quibᵒ ex cau. ma. non pos. §. o. tertio qꝛ infamis pōt testari. C. de secun. nup. l. j. quasi ex non excommunicatus: cum ⁊ ille a communibus actibus sit lusus vt. ff. de his qui not. infa. l. j. §. miles. ⁊ l. j. C. de digni. lij. ¶ † Quarto qꝛ excommunicatus retinet dominium ⁊ ad istrationem rerum suarum. Iteꝫ de iure videť comparādus egato vt no. in c. pastoralis de app. ⁊ relegatus testari pōt vt legatorum. §. j. ff. de interdic. ⁊ relegatis. ⁊ testamentum est untatis iusta sñia de eo: quod q̇s de rebus suis post morteꝫ m fieri velit vt. l. j. ff. de testamentis. ⁊ nihil est qd hominibus gis debeať ꝙ vt supreme voluntatis exitus ⁊c. l. j. C. de sacro . ecc. nam phibendo testari de rebus suis non posset puide nime sue saluti contra. c. rñso. ⁊ c. inter. s. eo. † Quinto q̇a fiunt in iudicio per excōicatum valent ⁊ tenent si nō fuerit eptum vt. c. pia de excep. ergo multomagis que fiūt extra iu ium debent valere. ar. c. que gñaliter. eo. libr. de pcu. nam ⁊ in icijs quasi ꝯhimus. l. iij. §. idem scribit. ff. de pecu. Sexto qꝛ ctum testandi est phibitorium certarum personarum de qui ꝫ in. l. si queramus. ff. ð testa. sed excōicatus non est de perso s phibitis. ergo de concessis. vt insti. qui. non est permissum e. testa. §. si. ergo testari poterit qꝛ omnia non expresse phibi ntelliguntť de iure licita ⁊ permissa. C. de relig. l. statuas ⁊. ff. qui. cau. maior. l. necnon. §. sed quod eis. Septimo ꝙ hic fa ilia regula qua cauetur ꝙ testari potest omnis ille qui reti ciuitatis libertatem familiam ⁊ bona nec est expresse phibi vt. ff. de pen. l. q̇dam. ⁊ de leg. iij. l. j. §. hi quibus. sed excōica est talis. nam non solum retinet bonoꝝ dñium. sed etiaꝫ ho em ⁊ dignitatem vt. s. eo. li. de offi. dele. is cui. lꝫ post annuꝫ it illo priuari. xj. q. iij. rursus. ⁊ c. q̇cunqꝫ. ergo concluditur stari poterit. non ob. quod sit a communione hominum se tus. nam ⁊ alibi a communione fidelium separatus si bona amisit testari poterit. C. de aposta. l. apostatarū. l. maniche . l. cognouimus. ⁊ auť. ibi posita. Octauo qꝛ licet forma te di sit de iure publico vel ciuili. tamen voluntas ⁊ potestas ndi sunt de iure naturali vel gentium. vt. C. de testa. l. testā de iusti. ⁊ iure. l. j. §. ius generale. ⁊. j. di. ius naturale. §. sed ralia sed tantum voluntate nuncupantie fit coram. vij. te s. C. de testamentis. l. hac consultissima. §. per nuncupatio . ergo excommunicatus rudem ⁊ simplicem voluntatem co testibus exprimendo testari poterit ex quo ius gentiuꝫ hoc

super voluntate fundať. Nam talia que super voluntate fundā tur non de facili impediunť de spon. c. j. ⁊ c. cum apud. vnde va let matrimonium ab excōmunicato contractum. s. de eo q̇ du. in matrimo. c. significasti. Item valet pfessio ab eo facta ⁊ ordi natio de ipso facta quo ad impressionem characteris pꝫ vtrūqꝫ de sen. excom. cum illoꝝ. quare ergo non valebit testamentuꝫ cō tra que multum vrget excōicatio ab homine lata est pena contu melie. s. eo. sacro. in prin. ⁊ no. Jo. an. s. c. j. super glo. ⁊ qꝛ in no uel. Item quandoqꝫ est iniusta ⁊ ligat tamen vt. s. c. pri. §. si xo Sed absurdum ⁊ durum esset dicere ppter ꝯtumaciam. ⁊ eiᵒ pe nam quem phiberi a testando facit. s. de consti. ex literis. ⁊ qd ibi no. Nam ⁊ scdm leges ꝯtumacia ⁊ eius pena nō phibet quē ab actibus ciuilibus. C. ð mo. mulcta. l. j. ⁊ de req̇r. re. l. fi. vbi de hoc. Idem ⁊ multo fortius est hoc dicendum vbi nulla culpa in teruenit: qꝛ forte excōicatio fuit iniusta. Naꝫ ⁊ de sui natura ex cōmunicatio est potius medicina ꝙ pena. s. eo. c. j. ⁊ licet sit pe na est tamen temporalis non perpetua: vt. d. c. ex literis. Item si loquamur de excōmunicatione iuris est pena criminis vt col ligitur ex no. in c. eos qui in glo. ij. super qua. xiiij. casus enume rat in nouella in quibus contra habetur si ponderabis quali tatem illorum casuum bene iudicabis durissime ⁊ graue ꝙ ille culpe reddant intestabilem: ⁊ pro hac parte concludit Jo. an. ꝙ vꝫ testamentum excōicati: nisi vbi expresse vitiatur vt in. §. cre dentes. ⁊ ex opinione contraria aperireť via infringendi testa menta. Nam multi sunt casus in quibus a iure a vulgaribus ⁊ a peritis communiter ignoranter contrahitur excommunica tio ⁊ delega. ⁊ post mortem testatoris posset falso probari eius excommunicatio. puta ꝙ clericum percussit vel aliud fecit pro pter quod excommunica. incurrit vel etiam post mortem excom municati: ⁊ iniuria absoluti non posset probari eius absolutio de qua non semper. immo raro conficitur instrumentum ⁊ si cō ficitur non multum caute custoditur: propter quas absurdita tes vitandas equa sibi videť ista opinio ⁊ ad contraria supradi cta respondet vt hic in nouel. Ideꝫ consulendo tenuit do. Fed. de senis consilio ar. ⁊ c. xiij. ⁊ dicit ꝙ plures grauioresqꝫ sunt q̇ in hanc sententiam inclinant: sed excluso loco ab autoritate eti am rationibus idem probat dicto consilio arg. idem tenet In no. similis est altercatio de contractu inito cum excommunica to an teneat Inn. ꝙ sic. vnde fm ipsuꝫ ex illo agere poterit post abso. alle. xj. q. iij. quoniam multos. ⁊. s. eo. si vere. Host. contra rium cuius ratio potissime fundať super cōmunione prohibita vt. s. in. iiij. ratione dixi ⁊ vtriusqꝫ motiua vide latius in. c. veri tatis de dolo ⁊ contuma. in nouel. Jo. calde. in quadam sua dis putatione que incipit excōicatus maiori ⁊c. tenuit ꝙ si excōi catus contrahit super rebus ecclesie non teneat qꝛ ab illarum rerum administratione est remotus. ⁊ sic intelligatur de dolo ⁊ contuma. veritatis in fi. licet ibi non solum fuerit excōmunica tio impediens. sed etiam expressa prohibitio. ⁊ in hoc sit vera opinio Host. Sed si contractus fuerit initus ab excōmunica to super rebus proprijs. tunc dicit contractus valere ⁊ post ab solu. excōmu. agere posse. ⁊ in hoc sit vera opinio Inno. sup eo. lib. de pe. c. felicis. §. cum autem. in fi. vbi dicit textus ꝙ illo ab soluto ad exactionem debitorum illorum que contracta fuerāt excommunicatione durante potest agere post absolu. ¶ Non ob. Hosti. de cōmunione prohibita. nam fateor ꝙ excommuni catus contrahens peccat. ⁊ ex hoc debet puniri quia se ingerit communioni hominum contra iuris prohibitionem. vt. c. illud de cleri. excommu. admini. sed non impeditur eius consensus q̇ est de iure gentium. nec exprimitur qd contrahere non potuit. nec sequitur si peccat non tꝫ contractus vide instantiam de ma trimonio de presenti contracto pendentibus sponsalibus de futuro de sponsali. si inter virum cum concor. ⁊ in casibus not. xxiij. q. ij. §. hic autem. ⁊ in eo qui iurauit non vendere librum si contra facit tenet venditio. vt not. Jo. and. in. c. dilecto de pre ben. Secunda questio glo. est de tabellionatu. vtrum valeat in strumentum confectum per excommunicatum. Arguit primo ꝙ sic. secundo ꝙ non. tertio posuit opinio. Innocen. Vincen. ⁊ Guil. ꝙ teneat si excommunicatio sit occulta vel manifesta: sꝫ probari non possit sed si sit notoria. tunc secus Guil. hoc ponit in Specu. de instru. edi. §. restat. versicu. quid si instrumentum confectum est. ⁊ in ver. ibi se. tractat de notario qui publice exer cet officium ⁊ heretico ibi in versic. quid si instrumentum con fectum sit. pro opi. Hostien. ⁊ Guil. alleg. quod no. Bar. de he re. excommunicamus. §. credentes in glo. sic ⁊ idem tenet Pe. ⁊ Abb. in. c. pia. de excommu. vbi Inno. dicit qꝛ scriptura sumit autoritatem ex persona scribentis. ideo non valet cum est ab ex cōmunicato confecta. Subdit demum ꝙ si notarius est excōi catus non tamen sententialiter damnatus vꝫ instrumentum ab eo confectum. Fatetur ꝙ aliqui contra qui alle. c. consulti. de p cur. cui dicit responderi quia loquitur de his qui prestāt auto

a ¶ Postulā do. adde tū qꝛ pōt eē arbi trator bar. post gl. ī. l. pediᵒ. ff. ð ar bi. ⁊ ī. l. cum pr̃. §. hr̃dita tē. ff. ð le. ij. ⁊ ī. l. ex fcō. §. si q̇s roga tus. ff. ad tre bel. ⁊ ī. l. si q̇s arbitratu ⁊ ī. l. ī illa. ff. ð ver. ob. ⁊ ī. l. si stipulatᵒ fueriꝫ. e. tit. bal. ī. c. ad p bādum ð re iu. spe. ī ti. ð arbi. §. dif fert ver. iteꝫ fm eū host. in. c. cū dile ctus. eo. ti.

b ¶ Excōica tus. adde tū ꝙ pōt esse te stis ī ꝯctibᵒ spe. ī ti. ð in stru. edi. §. j ver. q̇d si te stis. bal. ī. l. j. C. ð here. ī sti. alex. ī. l. iij. §. lege iu li. ff. ð testi.

ritatem instrumēto quod sit autenticatum non de his que dicū-
tur vel fiunt in instrumento ad canonem nullus.iij.q.⁊ q̄ etiam
pro predictis facit ⁊ rn̄det qd̄ loquit̄ de scripturis quas faciūt
excōmunicati non ratione publici officij.sed ꝑprio motu. Item
ibi loquit̄ de damnatis non de toleratis domi. Feder. de senis
dicto consi. Arch. dum querit an testamentum scriptum ꝑ no-
tarium excōicatum fidem faciat sic respondet cōmuniter ⁊ rn̄de
tur distinguendo.an sit publice vel non.⁊ lʒ sic cōmuniter respō
deat̄ videtur dicendum contrarium.primo autoritate Inn. ꝙ
q̄tumcunqʒ notarius sit excōmunicatus neqʒ instrumentuʒ ab
eo confectum:nisi sit sentētialiter damnatus vt instrumēta face
re non potuit hoc no.in.d.c.pia.in gl.iudicijs.ad idem facit qd̄
no. Host.de here.fraternitatis.vbi dicunt ꝙ lʒ notarius semel
confecit falsum instrumentum nihilominus valent instrumēta
alia ab eo confecta donec sit de crimine falsi condemnatus.pre
terea in.§.credētes.⁊.c.felicis. sunt casus speciales.ergo in cō
trarium est regula.preterea illa iura non ratione excōmuni.sed
criminis irritant talia instrumenta sicut alibi suspendunt̄ ab
officio notariatus propter crimen de hereti.si aduersus. ¶ Sʒ
posito ꝙ communis opinio.de qua.s.sit vera quis dicetur pu-
blice excommunicatus an cuius excōmunicatio est publica iu-
ris fictione:vt q̄ excōmunicatus est per iudicem sedentem pro
tribunali in loco consueto.vt no.de excom.executionem.an cu-
ius excōmunicatio est publica in rei veritate.dicendum est de-
bere inspici veritatem facti non iuris fictionem.vt no.de sepul.
cle.⁊ vt ipsa excōicatio ad noticiaʒ illorum perueniat qui ad ip
sum notarium concurrebant ꝑ conficiendis instrumentis. Nā
iusta ignorantia ⁊ ꝓbabilis error vbiqʒ excusat.s.eo.lib.de cō
stitutio.c.ij.⁊ de eo.qui renun.episcopa.c.j.⁊ not. de bigamis.
nuper. Hinc est ꝙ Inno.no.ꝙ.c.ad ꝓbandum de re iudi.loqui
tur in illo qui denunciatus fuit excōmunicatus.⁊ hoc no. in.d.
c.executionem in gl.⁊ quid plus Jo.an.dicit in.d.c.ad proban
dum ꝙ si aliquis publice excōmunicatus ⁊ denunciatus in lo
co proprio transferat se ad locum vbi habetur pro homine inte
gri status valebit quicquid facit ratiōe publici officij ꝑ.l.Bar
barius.⁊ per id quod habetur.iij.q.vij.in prin.⁊.C.de testamē.
l.j.⁊ in hoc ibi residet. Pro cuius opinio.allego glo.notabilē
in auc.de tabellio.§.penul.in glo.hic est arg. ¶ Tertio quero
dictum est per notarium excōicatum de instrumento confecto.
sed quid de teste excōmunicato in instrumento descripto? di-
cit in nouella post Innocen.ꝙ dummodo non sit suspectum in-
strumentum alle.bene valebit:sed si esset suspectuʒ non daretur
fides instrumento per testem nunc suspectum vel excōicatuʒ:lʒ
dici potuit ꝙ si nunc est absolutus q̄uis inscriptionis tempo-
re esset excōicatus:bene nunc per suum testimonium det fidem
instrumento.hoc dictum ponit Guil.in spec.de instru.edit. §.
instrumentum.versi.quid si testis.ita dicit hic in si. ¶ Sed ad
uerte q̄ de excōmunicato nunc auteʒ absoluto reuocat Jo.an.
in dubium.vtrum obstet testi.ꝙ fuerit excommunicatus si nūc
apparet absolutus. Inno.⁊ Hosti.ꝙ non immo necesse est pro
bari crimen propter quod fuit excommunicatus ad hoc vt a te
stimonio repellatur. Nam ex quo probatur absolutus presumi
tur:⁊ de crimine emendatus:⁊ talis a testimonio nō repellatur
vt.s.de testi.testimonium.⁊ graue esset sentire ꝙ excommunica
tio perpetuam infamiam irrogaret nam cum solum ꝑpter con-
tumaciam infligat̄ ea cessante cessat ⁊ pena vt.c.ex litteris d cō
sti. Item excommunicatio vel priuatio a communione fidelium
vel sacrorum nō est proxima causa vel pena delicti.immo est ali
ud intermedium.scʒ contumacia propter quam solam excōmu-
nicatio fertur ab homine:⁊ nunquam ꝑ crimine ⁊ q̄tumcunqʒ
sit graue semper est monitio premittenda:vt dicto.c.sacro. Idē
si excommunicatio sit proxima pena delicti:qd̄ tūc est quando
a iure infligitur:vt in.c.si quis suadente ⁊ si.quia in talibus nō
infertur sententia excommunica.ab homine:sed a iure. Unde
non amplius repellitur talis excommunicatus propter excom
municationem q̄ propter crimen.tamen durante scʒ excommu
nicatione vel quousqʒ penitentiam agat.⁊ hoc no.in dicto. c.te
stimonium in nouella super verbo per excommunicationeʒ do.
Joan.calde.disputauit.q.de excommunicato qui excommuni.
durante contraxit vel iniuriam passus fuit queritur an absolu
tus ex predictis cōtractu vel iniuria agere vel accusare valeat
cum effectu.⁊ concludit ꝙ agere ⁊ accusare valeat. Nam non re
peritur iure cautum ꝙ excommunicatus potuit spoliari vel in-
iuriari in persona vel rebus.vnde q̄ iniurie sunt vtroqʒ iure ꝓ-
hibite:vt.q.defecte.⁊ in prima constitutione gregoriani patet
ꝙ ibi sorta fuit obligatio contra talem iniuriam inferētem. Et
de personali iniuria videtur expressum ꝙ percutiens clericum
excommunicatum sit excommunicatus.de senten.excommuni-
catio.c.j.ibi sese ⁊ ibi no.j.eo.titu.c.contingit. Similiter tenet
ꝙ potuit agere ex contractu inito excommunicatione durante

eo postea absoluto s̄m eum qui per ista sentit q̄ durante ex
municatione si vulneretur vel spolietur non potuit ciuiliter
criminaliter agere ⁊ spoliato agenti ad restitutionem obste
ceptio excōmuni.nota.xxiij.di.c.j.in fin.⁊ de procura.c.ex
nuatione in verbo canonicis.⁊ de rescrip.dilectus. el primo
glo.hoc videtur in fi.⁊ ista postillauit Jo.and.de ex.a nobis
glo.prima ibi addebat criminosus non excommunicatus.e
dicto.c.dicitur ꝙ non potest accusare.⁊ hoc expresse nota.
q.vj.omnibus.⁊ de testi.c.testimonium.in glo.fi.⁊ ita consu
Fede.consilio.iij.⁊ dicit mirandum ꝙ aliquis canonista de
at de hoc dubitare nec nisi tunc vidit in dubium reuocari.
¶ Quarto quero principaliter de alia questione. Joā. ca
disputata in istis terminis. Excommunicatus qui cōmuni
nione habetur pro non excommunicato ecclesiasticum ben
cium contulit vel elegit ad illud vel rescriptum impetrauit
dictis queritur.an de iure valeant.dubium facit. quia nō
excommunicati collatio de concessio.preben.quia diuersit
s.eod.ne sede vacan.c.j.de consuetu.cum dilectus. Item ne
scripti impetratio .s.eod.lib.de rescrip.c.j. nunquid ergo
pter huiusmodi velamentuʒ.scʒ communis opinionis mute
dispositio iuris communis vt propter hoc predicta sunt val
hoc premisso arguit multum.primo ad partem negatiuam
cundo ad partem affirmatiuam. tertio varias opiniones
cto.recitat quarto concludendo soluit ⁊ breuiter in effectu
cludit quod si dictus excommunicatus qui communi opi
ne habebatur pro non excommunicato pro se ⁊ iure prop
eligit vel rescriptum impetrauit siue suo ꝑprio noīe:siue no
ne ecclesie siue ad litem:siue ad beneficiuʒ non valet electio
impetratio:nec iuuat cōmunis opinio. Ratio q̄ ciuiles ac
quos exercet excommunicatus non ratione publici officij:
rōne singularis iuris vel interesse ad suum cōmodum ⁊ vtil
tem.sicut sunt eligere ⁊ impetrare.⁊ qui ab his habent orig
⁊ fundamentum non tenent nec in hoc suffragatur commu
opinio excommunicatione detecta.⁊ hoc bene probatur d
excom.admi.proposuit ꝙ autem rescriptum impetrare non
petat hoc casu ratione publici officij per se patet:nec eliger
id ratione canonicatus competit vel ratione spiritualis fra
nitatis:vt no. Innoc.in prealle.c.veritatis de dolo ⁊ contu
⁊ de electio.cum vintoniēs.in glo.vlti. Nam canonici vt sin
lariter considerati non dicuntur habere publicum officium
no.in.c.cum dilectus de consue.⁊.c.irrefragabili.§.excessus
of.or.⁊ quod ibi no. Inno.⁊ optime qd̄ per seipsum not.de
cura.c.fi.in prima glo.⁊ sunt vera hec siue sciat siue ignoret
communicatum ad hoc quod no.de cle.excom.admi.aposto
vbi etiam dicit Hostien.ꝙ eligere vel eligi nullo modo cadi
excommuni.quātuncūqʒ sit ocultum dummodo conuinci po
Qd̄ autem nota. Innoc.de electio.illa ꝙ occulti excommun
ti sunt vocandi ad electionem.nam vt verbis eius patet de
qui nullo modo possunt cōuinci in quibus omnis probatio
ficit. ¶ Sed hec suppositio postea constare de excommuni
tione.idem putat ꝙ predicta non valeant si excommunica
qui communi opi.non putabatur talis eligit vel impetraui
curatorio nomine alterius:sed dominus constituens sciuit
talem. Ratio q̄ beneficium ignorantie de quo statim dicā
ꝓdest scienti.s.eo.cum non ab homine primo respō.⁊ quod
in dicto.c.apostolice.⁊ quod solet dici ꝙ rescriptum impetr
a ꝓcuratore reuocato non valet neqʒ in fauorem domini re
cantis.⁊ per consequens scientis licet non noceat aduersa
ignoranti de rescr.ex parte decani. quod ibi in nouel.⁊ in.c
lectus.⁊ idem de preben.super.ij.glo.vbi dicit ꝙ non tʒ im
tratio eius qui impetrauit scienter excommunicatum in iud
licet occulte benefacit ad hanc rationem de preben.inter ce
ra.⁊ eo.ti.c.si beneficiali.vnde nulla est emptio liberi homi
facta a sciente.sed ignorantia emptoris non ꝓdest venditori
de cōtrahen.empt.l.liber. hominis. ⁊.l.si emptore.§.liberi ⁊
seq.eo.ti.⁊ in predictis casibus vera sit opinio Jo.an.⁊ Jo
mona. Si autem dominus constituens ignorauit ꝓcura.ex
munica.si communis opinio ꝓbabilis erat.puta q̄ excōmu
catio occulta erat credit valere predicta scʒ electionem ⁊ im
trationem ⁊ hoc casu sit vera opinio Hosti.⁊ Archi. nam tu
non agitur de commo.excommunicati.sed domini qui in nu
fuit culpa ⁊ ratione publici officij predicta fecit excommun
tus:in quo casu communis opinio iuuat:nec curo siue const
ens potuit tollere impedimentū siue non. Item siue multa
fecerit ratione publici officij siue non.putat eniʒ ratione pu
ci officij si fecit ratione publici officij sibi commissi ex quo cō
ni opinione habilis reputatur per ea que statim dicam de
ferente:de collatiōe vero facta ab excommunicato qui com
ni opi.habebatur pro non excommunicato dicam ipsam val
si sit facta ei qui ignorauit ipsum excommunicatum dummo

cōis

communis opi. sit probabilis. s. ꝙ oculte erat excommunicatus principaliter moueor ad hoc. quia ratione publici officij in quo sic ꝓbabiliter tolerantur eius facta circa alios sunt valida. viij. q. iiij. nonne. vnde ⁊ que fecit Judas licet malus q̃diu fuit toleratus valuerunt: sicut facta aliorum apostolorum. j. q. j. dedit baptismum Judas. ⁊ c. j. ⁊. ij. iij. q. iiij. tu bonus ⁊ prophetauit etiã Saul licet malus. j. q. j. multe. ⁊ c. ꝓphetauit. Similiter ⁊ Cayphas quia illo anno erat pontifex prophetauit. ea. q. dictum ⁊ a sacerdote fornicario q̃diu toleratur licite recipiuntur sacramen ta. xxv. q. v. c. si. ⁊ facit quod no. de elec. dudum. ij. in gl. quia cum ⁊ quod dictum est. s̃. de notorio occulte excommunicato. in. ij. q. Item valent gesta a seruo gerente officium pretorium q̃diu in officio toleratur: vt. l. barbarius. de offi. presi. Item † valet ordinatio facta a prelato symoniaco qui communi opi. non habetur pro tali. j. q. j. si qui a symoniacis. Quid plura videtur exp̃ssum ꝙ iurisditionalia que exercet occulte excommunicatus valent ⁊ tenent. de re iu. ad probandum. Constat autem ꝙ conferre beneficia est iurisditionis. de elec. nosti. ⁊ c. transmissam. ⁊ ibi not. is de quo in. q. proposita queritur. ratione officij dignitatis quam habebat beneficium contulit ⁊ ratione canonici elegit et officio toleratur: ergo sequitur predicta valere de iure ⁊ maxime hoc probat decisa illius. c. ad probandum. vbi secundis iudicibus commissa fuit confirmatio electionis ergo etiã id fuerat commissum pridem sed factum priorum valet non ob. excommunicatione eorum. dũmodo occulta. ergo bene patet ꝙ confirmatio electionis ab occulte excommunicato. ⁊ sic qui cõmuni opi. habebatur pro non excommunicato valet ⁊ tenet. ⁊ tamen constat ꝙ confirmare electionem ita est actus spiritualis. sicut beneficium conferre. vnde ⁊ spiritualia que non habent aliam executionem ministratam ab excommunicato vel heretico: vel symoniaco occulte bene valent. dummodo forma debita fuerit obseruata: nec est necessaria alia dispensatio. xix. di. secundũ. xxxij. q. verum. cum simi. saluo ꝙ non puto tenere excommunicationem latam ab excommunicato ⁊ occulte tolerato. lʒ contrarium videatur sentire Inno. in. c. si vero. s̃. eo. Sed que habent executionem annexam sicut sunt ordinationes quia predicti suspensi executionem non habent illam effectualiter non ꝯferunt. ⁊ ideo circa ipsam executionẽ necessaria est dispẽsatio. j. q. j. si qui a symoniacis. ⁊. s̃. de or. ab epi. qui renun. c. ij. ⁊ sic intelligendi sunt canones qui videntur cõtrarij. Sed si communis opi. non erat probabilis quia sententia excommunicationis fuit publice lata tunc non iuuat communis opi. per. d. c. ad probandum. ⁊ ideʒ videtur dicendum. s. ꝙ collatio non valeat si sit facta ei qui sciebat illum occulte excõmunicatum per illa que dicta sunt in presenti articulo de impetrante nomine alieno. Sed verius credo hoc casu ꝙ collatio tenet mero iure ratione publici officij cõferentis. tamen is cui facta est collatio priuari poterit illo beneficio. vt sic puniatur in quo deliquit. participauit enim cum persona prohibita ⁊ in actu prohibito. ad hoc. ij. q. j. si qui episcopi. in concor. ⁊ de cle. exc. ad. postulastis. ⁊ est hec alia ratio q̃ in impetratione: vel electione quam facit procurator occulte excõmunicatus quẽ dominus scit talem. quia ibi constituens fuit in culpa a quo procurator suam recipit potestatem. vnde non valet electio vel impetratio ipso iure: vt. s̃. dixi. Sed hec conferẽs tem hʒ ratione officij: vel dignitatis ĩ qua toleraẽ. j. q. j. cum pa. ⁊ de ele. transmissam. quam dignitatem habuit ab alio. puta superiore que dignitas non est in culpa. ⁊ ideo mero iure tenet collatio. lʒ enim cui facta fuit equum sit puniri ratione predicta. Ex predictis † potes colligere talem distinctionem cum queritur de actis factis per excommunicatum: an de iure communi irriti sint hoc dico: vt excludant collationes sacrorum. de quibus in. d. dispu. Et casum. c. pia. an que agit excõmunicatus communi opi. habetur pro non excommunicato valeant vel non: sic distingue. Aut illa communis opi. non est probabilis: ⁊ tunc non prodest. aut est ꝓbabilis: ⁊ tunc aut actus de quo queritur competit ratione singularis ⁊ priuati interesse. Aut ratione publici officij. Primo casu aut facit pro se vel ad sui commodum ⁊ vtilitatem. ⁊ tunc etiam communis opi. nõ iuuat. Aut facit procuratorio nomine alterius: ⁊ tunc aut constituens sciuit talem. ⁊ idem dicit. s̃. ꝙ communis opi. non iuuat: aut ignorauit: ⁊ tunc iuuat. Si autem actus de quo queritur competit ratione publici officij. Aut est actus temporalis ⁊ tunc communis opi. iuuatur. Aut spiritualis ⁊ tunc queritur de excommunicatione ab ipso lata. Aut de alio actu spirituali. primo casu cõmunis opi. non iuuat. si de alio aut is circa quem actus fuit inisciuit illum talem. ⁊ tunc licet quod factum est mero iure tenet. tamen est irritandum. Aut ignorauit ⁊ tunc quod factum nec est irritum: nec irritandum. singula huius distinctionis membra ex supradictis probantur. per quam etiam que vidẽtur contraria ad concordiam reducuntur ista sunt dicta. Jo. calde.

⁊ eius decisio in predictis.

1 ☞ Participans cum excommunicato maiori incurrit minorem.
2 Monitio canonica inferenda sententia que dicatur.
3 Monitio debet habere dierum interualla.
4 Juris terminos quandoqʒ abbreuiare licet.

Constitutionem. Due sunt partes. prima declarat constitutionem Inno. secunda ibi: statuimus. dat formam monitionum ⁊ vnum excipit ibi, nisi. ¶ No. ꝙ dicit tex. ea participatione que in illis casibus in quibus incurrit minorem in eisdem monitis nominatis incurrit minorem: vt illi de quibus in glo. Ex quo infert Jo. an. ꝙ si sententia excommunicationis ferretur generaliter in participantes per illum qui posset. puta per papam illi participando non incurrunt minorem: vt illi de quibus in gl. non ligabuntur tali sententia ꝑm eum. vltra etiam posset dici ꝙ personas istas quibus non est participium interdictum a iure non posset iudex monere nominatim sine causa ad effectum maioris excommuni. quia illa maior excommunicatio hac forma ferenda in participantes debet regulari ad dictum minoris: vt dicit tex. ¶ Secundo no. ꝙ hanc sententiã in participantes debet precedere monitio canonica. Ex quo potest argui ꝙ non potuit simul cumulari. sed lapsum monitionis expectare ⁊ erit speciale hoc casu. Nam in alijs casibus iudices bene cumulant excommunicationes cum terminorum prefixione dicentes alias exnunc prout extunc ⁊c. vt. c. preterea. de app. ⁊. c. j. de con. preb. in cle. ¶ Tertio no. ꝙ † participans cum excommunicato maiori incurrit minorem ⁊ ille dicitur participare qui in locutione oratione ⁊c. vt in glo. iij. Querit de illo qui mittit literas vel nuncium tenet enim ꝙ iste dicitur participare in locutione pro hoc. xxvij. q. ij. lex diuina. ⁊ vt dicit Jo. mo. constat quem alteri loqui etiam nutu ⁊ signis. facit. s̃. de spon. cum apud. cum concor. inducit illud Quidij. Nutu vbi vbi q̃ʒ loquitur ⁊ facto loquuntur. xxij. q. ij. cauete. ⁊ Gregorius. iiij. dyalogorum de quodam monacho dicit ⁊ si. vbi vbi taceret facto. Hero. contra Jouinianũ ad fidem nostro grege tristes pallidi sunt irati: ⁊ quasi peregrini huius seculi licet sermone taceant habitu loquuntur ⁊ gestu. Et facit hoc pro Cartusieñ. quibus aliqui detrahunt ꝙ non predicant. facit quod no. s̃. de appel. dilecti. ⁊ Sene. libro. vij. declamationum. vij. declamatione videte cum nihil diceretur dixit. ⁊ de beneficijs. libro. vij. res ipse loquuntur nobis tacentibus. ¶ Quarto no. in. §. statuimus. que dicatur † monitio canonica in ferenda sententia excommunica. dicitur enim trina [a] vel vna pro omnibus aliquorum dierum: vt in tex. Pro cuius declaratione aliqua in nouel. tangit. ⁊ primo an illud sit verum in qualibet sententia vel solum cum fertur in participantes de quibus proxime dictum est. ⁊ dicit ꝙ habet locuʒ obseruantia huius forme in qualibet excommunica. sententia. ⁊ ideo studiose ponitur hic. §. vt sciatur. ꝙ hoc dicitur esse generale nec restringi ad casum. s̃. proximum ꝑm eum. quod verum credo per id quod hic dicitur statuunt iura permitti ⁊c. sunt autem illa iura que de ista monitione loquuntur. s̃. eo. sacro. de app. reprehensibilis. ⁊ c. cum speciali. xij. q. ij. indigne. xxiiij. q. iij. de illicita. cum si. Item ponderat ꝙ generaliter hic dicit iudices ⁊c. vt includat episcopos ⁊ inferiores ordinarios ⁊ delegatos facit. j. eo. statutum. ¶ Quinto no. ꝙ † monitio debet habere dierum interualla. ⁊ no. ꝙ dicit dierum in plurali per hoc enim videtur ꝙ ad minus duos dies requirantur pro quolibet termino. j. de re. iur. pluralis. Guil. dicit hoc arbitrariũ ⁊ ꝙ sufficiat vna dies pro hoc all'. ab. ff. de pub. iu. l. inter accusatorem ibi per triduum per singulos dies tibi citati. clericus pisanus. all'. ff. de pig. ac. l. si conuenerit. ⁊ quod ibi no. quibus adde. qδ no. in cle. j. de app. dicit etiam Jo. an. ꝙ quando fit vna monitio habebit dies expressos sic faciunt executores. s. duos pro primo. duos pro scδo. ⁊ duos pro tertio ⁊c. ¶ Sexto no. in ver. nisi facti ꝙ † quandoqʒ oportet terminos iuris abbreuiare: quia forte res celeritatẽ desiderat: vt in glo. fi. ff. de dam. infec. l. j. Vnde si res vel instantia iudicij est peritura iudex debet dilationes iuris minuere: vt no. s̃. de offi. dele. de causis. ⁊ in hoc omnino vide quod no. Inn. in. c. vltra tertiam. de testi. facit. l. j. ff. de glan. le. ⁊ quod not. Cy. in. l. j. C. qui accu. non pos. ¶ Circa hoc querit Jo. an. in nouel. quid si iudex verisimiliter presumat ꝙ hi qui sunt ad arma parati per excommunicationem non desistent a malo incepto consulit ꝙ non fulminet. Sed dicat sub pena excommunica. precipio ꝙ deponatis arma vel intretis hospitia vel discedatis de loco ꝑm occurrentia: ista enim verba non important excommu. ipso iure: vt. s̃. de sag. c. vno. Nam si contra verisimiliter non parentem ferret ipsam non esset medicinalis sed mortalis contra. j. s̃. eo. facit de coha. cle. clericos. ¶ Quero hic dicitur ꝙ non valet monitio generalis etiam in participantes, sed nunquid in alijs

[a] ¶ Trina. adde ꝙ monitio trina nõ dicit̃ qñ iudex dicit solue: solue solue. abb. in. c. tua. de do. Bal. in marg. v̄. iudex. ⁊ Panor. hic. vñ no. ꝙ monitio req̇ritur anteq̃ feraẽ sñia. Spe. in ti. de test. §. xiiij. v̄. q̃l'r. ⁊ ti. de p̃io ⁊ scδo δcreto. §. iij. v̄. q̇d si reus.

casibus ab isto valeat generalis monitio. dicit in nouella ꝙ sic. s. de offi. ord. c. si sacerdos. de iude. ꝛ si iudeos. de vsu. post miserabilem. ꝛ vide ꝯcor. s. e. romana. §. caueāt. super glo. pone exēplum in nouel. in istis casib⁹ credo verũ qđ hic dicit Jo. an. post Ho. q̇ approbās generalē monitionē ꝯ participātes subdebat ꝙ si post factā gn̄alē monitionē dicat̃ aliq̇s cōicasse non denunciabit̃ nisi ad rōnē positā cōicat̃. de accu. si ꝯstiterit. de vsu. cũ in dyocesi. de cle. ex. ꝓposuit. sic fit in vniuersali petitione. Nā adiudicata hereditate in singularib⁹ rebus nō fit executio nisi ꝓ reb⁹ hereditatis. ff. de pe. here. l. itē vidēdũ. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ not. de rest. spo. cum ad sedem. in fi. glo. vbi. s. de offi. ord. ꝯquerēte. hec questio non ꝓcedit in generali monitione ꝯ participātes ꝑ istũ tex. Sed quia in alijs casibus hec monitio generalis valet: vt p̄dixi in istis alijs dico ꝙ nō denũciat̃ aliq̇s qui dicat̃ ꝯuenisse vbi ꝯuincat̃. vt sicut sn̄ia que infligit̃ ipso iure ab hoīe hoc requirat. subdit practicā specialis monitionis in participātes. Talē vꝫ cum talem excōicauerimus qui non emendat longo tp̄e expectatus. Sed medicinam sibi ꝓpinatā contēnere in amine sue periculũ noscit̃. ideo monemus. A. B. C. D. ne cum ipso de cetero cōionē vel participiũ aliquā p̄sumāt h̄re: sed infra tot dies quos quoꝝ vel. x. pro primo ꝛc. ab ipsius principio in totũ abstineāt nec vr̃ ꝙ potuit subdere alioq̇n. per id qđ dixi. s. in. ij. not.

1 ☞ Interdictũ gn̄aliter fertur in regnum ciuitates et castra.
2 Interdictum generale quod d̾r.

Presenti Non indiget summario: vel diuisione sed multum rationes notione: vt pꝫ in glo. j. Premitte ꝙ domi. Jo. cal. fecit vnũ tractatũ pulcherrimũ ꝛ notabilē de ecclesiastico īterdicto qđ diuisit in septē mēbra principal̃r. in primo tractat de vi noīs. in scđo de speciebus īterdictoꝝ. in tertio a quo potuit ꝓmulgari. in quarto qualiter ꝛ ex qua causa. in q̇nto contra quē. in sexto de ipsis effectu. in septimo qualiter tolerat̃. Sub quolibet mēbro īcidēter multas. q. annectit de quibus mēbris. ꝛ. q. in ꝓsecutione ti. faciā mētionē singulis. c. applicādo quod vtile mihi visum fuerit. ꝛ quod apte ꝛ cōmode adaptari potuit ꝛ sup isto interdicto locoꝝ spāli
1 ꝛ generali ꝛ de relaxatione vtriusq̄. ¶ No. ꝙ † qñq̄ interdictũ fertur general̃r in regnũ ciuitates: castra: loca: siue terras alias. qñq̄ interdictũ nō est generale: sed spāle. puta vnius ecclesie vl̃ certarũ ꝛ hoc dupliciter. qñq̄ a iure ꝛ hoc aduertēdũ q̃ in multis casibus iura interdicũt siue ꝓhibēt in ecclesijs celebrari. ꝛ tñ celebrātes nō sunt irregulares: vt patet in ecclesia polluta seminis: aut sanguinis effusione nam ante recōciliationē non debēt ī ea diuina officia celebrari de ꝯse. di. j. si motu. ꝛ. c. ecclesijs. ꝛ. s. eo. li. de ꝯse. ec. vel al. c. j. Item qñ ep̄s ꝓpter discordiā patronorum claudit ecclesiā iuxta formā. c. ij. de iurepat. Item si ecclesia est symoniace ꝯsecrata vel principal̃r pro questu. ij. q. j. ecclesia. de ꝯse. di. c. si q̇s basilicā. Itē si sine licētia ep̄i est ꝯstructa de conse. di. j. p̄cepta. xvj. q. v. latoꝛ. Item qñ cessant canonici a diuinis vt. s. de of. or. irrefragabili. §. excessis. in his q̇dē casib⁹ ꝓhibitũ est in talib⁹ ecclesijs celebrari a iure: vt in p̄all̃. iurib⁹ tñ celebrātes non sunt irregulares: q̃ hoc non reperit̃ iure cautũ. ꝛ h̾ sufficit ad euitādā irregularitatē in eis qui nisi fuerit interdictum spāliter ab hoīe: q̃ tũc nō est dubiũ ꝙ celebrātes irregulares et hoc est de mēte Jo. cal. in suo tracta. de ecclesiastico interd. in secũdo mēbro. ver. alio modo. vbi etiam posuit differērias inter interdictũ gn̄ale: ꝛ spāle. de q̇b⁹ etiā hic in nouel. tangit̃. Nā generale non relaxat̃ ad cautelā speciale ꝯcernēs certā ecclesiam relaxari pōt. Item in generali interdicto hꝫ locum loci moderatio decre. alma. j. eo. sed nō in speciali: vt ibi no. in. §. adijcimus. Itē in gn̄ali interdicto loci nō pōt celebrari extra ecclesiā sub tentorijs ꝛ si. Sed in interdicto speciali alicui⁹ ecclesie vel etiam multarum secus. Item generale interdictũ in locũ non potest ꝓferri ꝓ cōmodo pecuniario sine licētia pape: vt in extraua. Bonifa. prouide: que ꝓhibitio in speciali locũ nō hꝫ vnde sepe executores gratiarũ pape si eis nō paret̃ īterdicũt ecclesias. ¶ Scđo
2 quero † ꝓ declaratione p̄dictoꝝ ꝛ reuoco in dubiũ qđ dicat̃ interdictum generale in locũ ꝓlatũ ꝛ ꝙ speciale. dicit Jo. cal. in dicto membro. ij. ꝛ hic Jo. an. ꝙ generale interdictũ d̾r cum ꝯcernit locũ territoriũ siue solũ. de ver. si. cum in partib⁹. de ꝯsue. cuꝫ inter. de priui. petistis. s. eo. li. de elec. vbi periculũ. §. ciuitas. et de pe. felicis. §. fi. ꝛ in cle. de pe. si quis suadēte. §. si que ciuitas. ꝛ d̾r generale q̃ ī nulla particula talis loci poterit celebrari absq̄ violētia interdicti. Vñ ꝛ si in illo loco interdicto nulla eccl̃ia siue vna tm̄ tñ diceret̃ gn̄ale quo ad oēm eius effectũ: vt no. Jo. an. in. d. c. cũ in partib⁹. Spāle aũt interdictũ est cum interdicit̃ vna ecclesia vel plures etiā si oēs ecclesie ciuitatis vel loci interdicerent̃. puta ꝓpter decimas nō solutas vel ꝓcurationes legatoꝝ vel causas similes. Nam vt hic dicit Jo. an. interdicta ecclesiarũ nō debēt dici generalia quo ad effectũ generalis interdicti etiam si interdicerent̃ omnes ecclesie ciuitatis vel ꝓuīcie nec erit tunc locus. c. alma. j. eo. §. adijcimus. Nam non poterit illis ecclesijs celebrari etiā cum moderatione de qua ibi. Sꝫ extra illas sub tectorio vel si qua esset nō interdicta bene poterit celebrari. nec tũc esset locus denegationi sepulture hominibus illius loci. nec alioꝝ sacramētoꝝ ꝛ diuinoꝝ officioꝝ que non ꝓhibentur nisi tp̄e generalis interdicti: vt. d. c. fi. Idē tenet Jo. cal. in. d. ij. membro. ver. sed quero. dicit enim qđ sicut vna ecclesia ciuitatis vel loci est interdicta d̾r interdictũ speciale: ita cum interdicunt̃ omnes ecclesie ciuitatis vel ꝓuincie: q̃ talis vniuersitas resoluit̃ in singularitates perinde ac si diceret interdico ꝛ illam que sunt in tali ꝓuincia. ad hoc. xix. di. c. j. ꝛ de pe. di. j. ad hoc instant. de ma. ꝛ obe. solite. de of. pre. l. j. §. cum vrbem. l. si corpus. de le. iij. ver. casus. ꝛ ꝓbatur in. d. c. cum in partib⁹ de ver. sig. distinguēdo generale interdictũ a particulari siue spāli. ¶ Juxta p̄dicta querit in. d. ij. membro. ver. predictoꝝ causa: an interdictũ ꝓmulgatũ in cōe populũ ciues ꝛ incolas vel vniuersitatē ꝛ sub p̄dictis appellationib⁹ vel aliq̄ ipsarũ debeat dici generale vel speciale. Nā in multis differũt: vt vidistis. s. ad hoc. Vidēdet ꝙ est gn̄ale. j. eo. c. alma. §. illis. etiam ꝛ q̃ interdicto loci ꝓpter delictũ populi vel ciuiũ singulares ꝑsone loci intelligũtur general̃r interdicte. j. e. si sn̄ia. §. j. ꝛ ibi no. in glo. ꝛ tũc d̾r generale interdictum: vt. d. c. cum in partibus. eodem modo istud dꝫ dici generale. nā vbi vnũ ꝓpter alterũ vtrobiq̄ tm̄ vnũ in. d. ꝯsu. lxxxj. d. si q̇ sacerdotũ. immo fortius q̃ vno dicto casu d̾r generale interdictũ: q̃ vniuersitates populi siue loci populũ cōplectit̃. sed ꝓpter qđ vnũquodq̄ tale ꝛ illud magis. xix. di. c. j. ꝛ in c. si dominum. de reli. ꝛ ve. san. non ob. ꝙ tunc seculares persone intelligunt̃ interdicte: q̃ hoc non ob. gn̄alitati fm̄ eũ. ¶ Tertio quero d̾r hic ꝙ interdicto generaliter ꝓmulgato in ciuitate loca ꝛc. non hꝫ locũ relaxatio ad cautelā. Sed vtrum habeat locũ in interdicto speciali sumēdo speciale: vt dictũ. s. Ar. ꝙ idē. vt non debeat relaxari ad cautelā interdictũ loci speciale. nā eadē est intētio ꝛ mens iurislatoris in vtroq̄. Jo. mo. ꝯ. dicit ei ꝙ interdicta ecclesia si p̄lat⁹ ꝛ canonici petāt eius relaxationē fꝫ sic formaꝫ relaxari potuit ꝛ seruabit regulā nisi in casu quo repit illam vitiatam. ff. de re. iu. l. j. ꝛ hec opi. placet Jo. an. Ex quo infert ꝙ si executor gratie q̃ non recipit̃ is cui data est ad mandatum ipsius excōicet canonicos ꝛ interdicat ecclesiā: vt sepius accidit. ꝛ canonici ꝓpter appellationē p̄cedentē vel aliam causam dicant sn̄ias illas nullas relaxari poterũt ad cautelā. Non ob. hec lr̃a dum dicit vel quelibet alia loca ꝛc. quasi idē in interdicto spāli loci. nam dꝫ exponi alia loca exp̄ssis superius similia. puta regna ꝓuincias cōitates baronias vel villas: vt sic in materia odiosa illa dictio alia ad similia exp̄ssis referat̃. c. sedes. de re. Hec etiam opi. placet Jo. cal. in. d. ij. membro. ver. sed quero rationem Jo. mo. que infert similitudinē in excōicatione ꝛ in interdicto ꝑsone ꝛ specialis ecclesie. Item quia ista decre. dicit generaliter: secus ergo in speciali interdicto. xxv. di. qualis. de re. sum. nonne. ff. de iudi. cum pretor. Item quod est dictum in interdicto ecclesie speciali idem dicas in interdicto ꝑsone: vt. s. potest peti relaxatio ad cautelā. qđ tenet Inn. de app. c. ad hec quoniam. Sicut enim fit talis relaxatio in excōicatione. ita in īterdicto ꝑsone. Idē in ꝑsona ficta ꝛ rep̄sentata: vt in vniuersitate ꝛ collegio interdicto vt. s. possit peti relaxatio ad cautelā. qđ sentit etiam Jo. an. super glo. fi. quod fit post Fran. Sed huic ob. qđ. s. dictum hoc interdictũ vniuersitatis dici generale. ergo ista ꝓhibitio cum hꝫ sentit hoc dubiũ Jo. cal. in. vj. membro ver. sꝫ potest q̄. ꝛ in. ij. membro. ver. predictoꝝ causa. dicit vt ibi de effectu interdicti ꝓlati in ꝑsonas dicatur. j. in ꝓsecutione ti. vlti. no. glo. ij enumerat. xij. casus in quib⁹ sn̄ia excōicationis est ipso iure nulla. ꝛ in nouella super ea tangit de excōicato quare excōicare non potest. dicit ꝙ excōicare est iurisditionis cuius exercitiũ excōicatus non hꝫ. s. eo. li. de offi. vica. romana. ꝛ de re iud. ad probandum. Item cum sit extra cōionē alium non pōt excludere sicut nec possessus ab alio possidere posset. ff. de adul. l. sic eueniet.

1 ☞ Prelati qñq̄ in reges ꝛ principes proferunt sententiam excōicationis.
2 Excōicationis penam qñq̄ quis incurrit non inijciēdo manus in clericum.
3 Licentiam dare est minus q̄ mandare.

Quicunq̄. Primo excōicat cum certis limitationibus dantes licētiā offendēdi in personis. vel reb⁹ suis vel suoꝝ exercētes ꝯ aliquos ecclesiasticam censuram vel exerceri facientes vel illam seruātes. Scđo ibi eadem ꝓrogat penam ad vtentem vel motu proprio id agentem. Tertio ibi qui autem penam grauat. dixit Fran. quia multi p̄lati timebāt quandoq̄ exercere censuram ꝓpter grauamina que ei vel suis inferebant̃. ideo edita fuit hec ꝯstitutio. ¶ No. ꝙ ista ꝯstitutio ligat omnes ꝯtēdētes licentiā offendēdi eos in quibus in tex. occasione sn̄iaruꝫ censure ꝓlatarũ in heredes ꝛ

istud est vniuersale quicunq; singulos comprehendit.ff.de here.
in.l.hoc arti.⁊ de pi.ac.l.si necessarias.§.si annua.⁊ de ma.⁊ obe.
c.solite.ad fi.per que patet etiam imperatorē includi ſm Arch.
quandoq; signum vniuersale ponitur pro particulari.j.q.vij.si
quis omnem.xv.q.j.mulier. ¶ Secūdo no.ꝙ † prelati quando
q; in reges ⁊ principes proferunt sententias censure ⁊ hoc ideo
quia subsunt eis.de ma.⁊ obe.omnes.lxiij.di.valētinianus.xxj.
q.vij.§.item cum balaam.ver.sed nōdum.⁊ qui dicantur princi-
pes.vide in cle.presenti.super ver.regum.de bap. ¶ Tertio no.
ꝙ quandoq; prelati propter sententias censure quas proferunt
incurrūt odium ⁊ leduntur ipsi ⁊ sui in personis ⁊ rebus.ad hoc
s.de accusationibus.c.qualiter.el.ij.⁊ sic in consequentiam pro
pter factum vnius alius damnum patitur in persona.vel rebus.
quando illud factum fuit iustum nulla huic leso videtur actio
anda contra illum.sed contra damnum inferentem:sed si factū
llius fuit iniustum videtur teneri tertio qui ex facto eius dam-
num patitur vnde si propter inimicitiam scholaris in domo per
eum conducta ponitur incendium videtur teneri locatori tanꝙ
ua culpa precedente incendium factum fuerit.qđ dic vt no.do.
Bal.in.l.in his reb⁹.ff.so.ma.Bar.hoc tangit in simili in trac.
represaliarum.ꝙ si aliquis capitur pro represalijs concessis pro
icto communis vel singularis persone:ꝙ licet sibi facta sit iniu
ria:quia contra iura que represalias prohibent captus fuit.ta-
men potuit repetere ab eo qui fuit causa huius iniurie illate.ad
hoc vide quod ipse no.in.l.nam ⁊ seruus.ff.de neg.ge.⁊ in tract.
eo represaliarum in vlt.q.⁊ quando factum tertij fuit illicitum
nō videtur dubium ꝙ quicquid ex eo male sequitur imputatur
ei:vt.l.quoniam multa.C.ad.l.iul.de vi.⁊ in teste habemus ꝙ
propter cuius falsum testimonium verum matrimonium separa
tur imputatur sibi omne adulterium quod separati committe-
rent etiam in figura matrimonij:vt.c.sicut nobis.de testi.⁊ de in
iuria illata emptori vel fideiussori per iudicem. an imputetur
ꝯfis:ita ꝙ non habeant recursum contra suos autores.vide in
l.si per imprudentiam.ff.de euic.⁊.l.exceptionem.ff.de fideius.
lus videtur ꝙ si in ꝯtractu sit permissa defensio contra omnem
personam intelligitur si a tertio molestetur per viam iuris non
per viam iniurie:vt no.Cy.in.l.fi.C.de act.em.⁊ per Bar.in.l.
stipulatio ista.de ver.ob.Ego quesiui in.c.cum.P.de acc.vtrū
in iudice qui condemnauit aliquem ad mortem sit orta inimi-
citia cum agnatis consanguineis condemnati.Nam si priua-
tus hoc fecisset non esset dubium:quia ex iniuria illata vni de co
gnatione alij intelliguntur offendi:vt no.in.l.lex cornelia.ff.de
iniurijs.Sed in iudice est maius dubium propter iuris execu-
tionem que non habet iniuriam:vt.l.iniuriarum.§.j.ff.de iniur.
necessitas officij excusat:vt.l.post legatum.§.in omnibus.⁊.l.
ff.de his qui.vt indig.In contrarium facit quod dicitur de te
.in.d.c.cum.P.vbi conatus ⁊ animus offendendi etiam sine
effectu sufficit ad inimicitiam contrahendam.puta tulit testimo
nium super accusatione nulla exhibita per laycum contra cleri-
cum.⁊ tamen ille qui super ea deposuit inimicus effectus fuit.
tem si verum tulisset testimonium super accusatione valida:vt
in auť.si dicatur.C.de testi.ad hoc optime.l.j.ff.de his qui.vt in
vbi inimicitia contrahenda non consideratur an factum sit iu
stum.Sed vtrum potuit ad iracundiam prouocare ista ergo con
stitutio voluit compescere metu pene omnes qui offendunt iu-
dices vel suos in personis ⁊ rebus occasione sententiarum cen-
sure prolatarum in reges ⁊ principes ⁊c.Si ergo occasione al-
terius sententie ꝙ censure cessaret ista pena.⁊ ita dicit hic Jo.
.ꝙ in alijs sententijs vel penis non habet locum ista constitu
tio vel ipsius pena.adducit quod dicit tex.tales ⁊c. ¶ Quarto
no.ꝙ † quandoq; quis incurrit penam excommu.non inijciendo
manus in clericum:sed in rebus suis ⁊ domesticis ⁊ est speciale
etiam offendens laycum in personam est excommunicatus a
canone si occasione clerici fuit talis iniuria irrogata simile.s.e.
de ele.sciant cuncti.⁊ quod hic dicitur sui reuocatur in dubiū
qui veniant appellatione suorum.gl.dicit familiarium ⁊ consan
guineorum in nouel.dicit ꝙ veniunt filij ⁊ serui:vt inst.de his ꝗ
sunt sui vel alie.iu.per totum.Item domestici de his qui ad ec.
confu.l.presenti.§.sane.de his no.iij.q.v.in sum.Item vxores ⁊
mancipia.C.de epi.⁊ cle.l.ij.lxxxix.di.iudicatū.⁊.C.de re mili.l.
quicūq;.li.xij.⁊ de quibus habetur.iiij.q.iij.l.iuľ.⁊.xv.q.iij.non
est ⁊ quod no.in.l.si femina.C.ad turp. ¶ Quinto no.ꝙ quan-
doq; † dat quis licentiam offendendi alium.⁊ dicit in nouel.ꝙ
minus est dare licentiam ꝙ mandare vel iubere.et subdit ꝙ est
modum eorum qui trahunt aliquem de sua protectione ⁊ hac
q̄ ad clericos sepe vtuntur ytalici hoc dictum eius declara:vt
Jo.but.no.⁊ post eum.d.Bal.in auť.statuimus.C.de epis.et
⁊ vide quod dixi.s.de immu.ec.c.fi.eo.li. ¶ Sexto no.ꝙ ad
cessationem pene potest licentia delinquendi concessa reuocari
integra.sic in mandato ⁊ consilio.de quibus.j.eod.cum quis.

¶ Septimo no.ꝙ in delictis tam mandans ꝙ mandatarius in
eandem penam incidunt.C.de accu.l.non ideo.⁊.ff.de vi ⁊ vi ar.
l.j.§.quoti.dicam in.d.c.cum quis.Quero post Jo.mo.in ver.
nisi prefigitur certus terminus delinquenti vt satisfaciat:alʼs sit
excommunicatus.Similiter ⁊ ab homine:vt.s.de app.preterea
si iste terminus vel ab homine:vel a iure prefixus fuerit proro-
gatus aperte nunquid post terminum iuris vel hominis lapsuz
statim ante diem prorogationis erit excommunicatus videtur
ꝙ non.quia nihil aliud agit pretor nisi vt controuersiam litigā-
tium dirimat a quibus si recesserint id pretor ratum habere de-
bet:vt.l.j.§.ij.post operis.de oper.no.nun.Item partes totum
possunt iudicium innouare ⁊ ab ipso recedere:vt.l.iiij.§.si ex cō
uentione.de re iu.ergo magis prorogari:quia qui potest totuz:
multomagis potest disponere super parte:vt.l.que de tota.ff.de
rei ven.contrariuz tenet Jo.mo.non ob.rationes predicte.quia
locum habent cum illud quod prorogatur pendet solum ex arbi
trio partium.tunc enim potest fieri prorogatio nedum in princi
pali.sed etiam in accessorijs.ar.l.ij.j.respon.ff.si quis ca.Si ve-
ro id quod prorogatur tangit alios vt fideiussores:vel q̄r sunt
data pignora aliena tunc illis quos res tangit non consentien-
tibus prorogatio fieri non potest.ff.quod me.cau.l.illud.⁊.l.la-
beo.ff.de arbi.⁊ ita est hic.excom.enim tolli non potest partium
conuenrione vel satisfactione:nisi absolutio subsequatur.s.eo.
cū desideres.in prin.⁊.§.fi.potest etiā esse rō quia iurisditio de-
legata solo consensu partium prorogari non potest nisi ⁊ iudex
consentiat.s.de offi.de.per.ij.glo.Sed excōmunicatio est pars
iurisditionis:vt.s.de elec.transmissam.ergo sine eius consensu
non possunt partes effectum iurisditionis consummatum per
prolationem sententie impedire.⁊ in hoc residet.⁊ idem Jo.an.
in.d.c.preterea.nam in sententia excōmunicationis est tutius
hoc sentire.ar.de homi.ad audientiam.cum si.Ista eorum opi.
non procedit sine dubio.nam contra ipsam fortiter facit cessatio
contumacie ⁊ contemptus in isto casu propter quam:si quem so
lum hec sententia profertur:vt.s.eo.cum medicinalis.⁊.c.sacro.
Preterea difficultas superueniens in personam istius soluere
debentis impediret commissionem pene ⁊ effectum huius excō
municationis:vt.c.ij.de te.co.⁊.c.querelam.de iureiu.quare er-
go non ita impediat partis prorogatio que posset totam con-
demnationem debiti remittere.non habet rationem.Non ob.
ꝙ tertius cuius interest debet in prorogatione consentire:vt.l.
labeo.cum si.Nam non dicitur iudicis interesse si de questione
que coram eo agitur partes componant:vel aliter transigāt:vt
d.§.ij.post operis.⁊.c.venerabilibus.post prin.ver.ſʒ si excom.
debet enim iudex sequi quod placet partibus super lite:vt.l.si
conuenerit.de iuris.om.iu.Non ob.ꝙ excōmunicatio sit pars
iurisditionis cuius exercitium competit iudici ⁊ non parti.naz
dico ꝙ illa iurisditio quatenus concernit ꝓsonas priuatas non
debet exerceri partibus non petentibus et multominus ipsis
aliter de questione componentibus:vt.l.iiij.§.hoc autem iudi-
cium.ff.de dam.infe.Non obst.c.cum desideres.fateor enim ꝙ
excommunicatio iam inflicta non potest tolli per partem sed ex
communicatio infligenda in partis fauorem videtur impediri
si ille in cuius fauorē lata fuit.aliter de causa siue lite disponit.
vnde tamen posset dici ꝙ termino prorogato si non soluatur nō
sit iste qui non soluit excommunicatus.quia excommunicatio
certo tempore ſm intentionem iudicis committenda sine eius
consensu non potest in tempus longius prorogari de consensu
partium tantum.⁊ tunc illa ratio predicta de.l.labeo stat.cū si.
¶ Secundo querit Jo.mo.cum fertur sententia a canone vbi
vsq; a certuz tempus satisfeceris sis excommunicatus.an si iste
in quem fertur sententia infra dictum tempus appellauerit ap-
pellatio talis suspendat sententiam canonis.⁊ videtur ꝙ sic:q̄r
suspendit talis appellatio sententiam hominis dicto modo pro
latam vt.d.c.preterea.contrarium tenet in sententia canonis.ff.
de ver.sig.l.si qua pena.ratio est quia sententia hominis potest
esse iusta ⁊ iniusta.xj.q.iij.c.j.Sed sententia canonis semper est
iusta.vnde eius effectum non suspendit appellatio que ad pre-
sidium innocentie instituta traheretur ad defensionem iniquita
tis quod esse non debet.de app.cum speciali.§.porro.constitu-
tio enim licet dura seruanda est:vt.l.prospexit.ff.quis ⁊ a quo.
⁊ lex dicit ꝙ si ex perpetuo edicto aliud decernať id quo minus
fiat non permittitur appellare:vt.ff.de ap.re.l.fi.plus dicit ibi
Dy.ꝙ non potest appellari a sententia lata prextu talis cano-
nis siue statuti.licet iniqui:vt.d.l.si qua pena.vnde in casu hui⁹
c.si a sententia iudicis lata fuerit ſm formam traditam in ver.ni
si.B.post.E.fuerit appellatus non suspenditur eius effectus
lapso dicto termino de quo hic faciunt ad hoc no.s.e.li.de con
sti.c.j.in gl.ratio rationis. ¶ Tertio querit si sententia excom
municationis lata fuerit iuxta formaz.c.preterea.vtrum post.x.
dies poterit appellari.videtur ꝙ non quia tempus app.inter-

ponende a sententia conditionaliter lata incipit a tempore sen- tentie non ex tempore existētis conditionis.ij.q.vj.biduum pri mo.⁊.ij.responso.⁊.ff.quan.app.sit.l.j.§.biduum.⁊.§.se.contra- rium tenet in sententia excom. Nam non infirmatur iam inter- posita per desertionem app.vt.j.eo.licet.vnde si tp̄s app.inter- posite non ꝓsequēde:non impedit eius persecutionez postea vt ibi.multominꝰ debet currere tempus app.interponēde alijs ra tionibus hoc probat hic vide.

1 ☞ Cognitio vtrum quis sit clericus nec ne spectat ad iudicē ecclesiasticum.
2 Malefactor apud quez detineri debeat donec cognoscatur de titulo clericatus.
3 Clericatus quasi possessio an sufficiat ad probādum clericatū.
4 Fama an sufficiat ad probationem tituli clericatus.
5 Beneficij quasi possessio an releuet ab onere probandi tituluz ipsius beneficij.
6 Virgo deprehensa in habitu meretricali an cēsetur meretrix.

Si iudex. Diuiditur in duas partes.prima di cit ꝙ ad iudicem ecclesiasticum per- tinet cognoscere.tū parte vocata de clericatu quem allegat captum per iudicem laycum ⁊ causam reddit. secunda pars ibi:⁊ si notorium.subdiuiditur in tribꝰ.primo po nit tres casus in quibus ante cognitionem fit remissio.secunda ibi:idem addit quartum quem probat triplici. ar.legali.tertia ibi:non sic potuit si queratur quomodo fit remissio ante cause cognitionem.iudex laycus interim non procedit. ¶ No.ꝙ tra- ctus coram iudice seculari ratione clericatus.duobus modis potest declinare iudiciū iudicis secularis.vno modo si clericum se pretendat.secundo modo si ipse iudex ecclesiasticus ipsum re petat.circa primum modum generaliter potest queri.an hoc sit verum in alijs quibuscūq3 subiectis alterius ditioni siue pote- stati vt conuenti vel tracti coram vno qui pretendit subiectionē in eos possunt illum quem in dominum cognoscunt in iudicio nominare sicut captus iste per iudicem secularem nominat eccle siasticum.⁊ ad eum petit remitti.⁊ videtur ꝙ possint sicut colonꝰ conuentus rei vendi.nominat dominum in iudicio vt.l.ij.C.vbi in rem ac.⁊.c.quoniam.vt li.non contest.§.ꝙ si super. Tu dic ꝙ quādoq3 ad subiectionem agitur actione personali ⁊ non habet locum talis nominatio.quandoq3 agitur reali ⁊ tunc aut cōtra vicarium vel alium locum tenentem siue possidentem ius subie- ctionis in alium nomine alieno.⁊ tunc habet locum dicta nomi natio.sicut cum agitur ad res corporales vt.d.§.ꝙ si super.qñq3 agitur contra ipsas personas vel ecclesias in quas subiectio vē dicatur:vt a clerici obedientia quam alius tenet ⁊ non habet lo cum dicta nominatio. Ratio quia in istis iuribus incorporali- bus non habet facultatem rei restituende is qui conuenitur.nō enim potest se subtrahere ab obedientia eius cui tenebitur.⁊ al terius se subiectum facere nisi per sententiam absoluatur.quod non potest ꝯtingere contra non citatum vel non conuictum:vt no. Inn.in.c.quoniam.vt li.non con.xxviij.q.iiij.nonne.nec sub ditus meus subiectionē quam in eo habeo constituendo se alte rius nomine possidere priuat me hoc ignorantem a quasi posses sione sicut nec sic cōstituendo priuaret vera nisi interueniret cor poraliter ipsam in alterum transferendo:vt not.in.l.q̄uis.ff.de ac.pos. Ex predictis in hoc casu concludo ꝙ agēdum est ꝑ sub- iectione contra illum qui subiectionem pretendit:non ꝯ ipsum subiectum:vt in.c.auditis.de prescrip. Si autem illum in quem subiectionem vendico a nemine possidetur agendum est contra ipsum.quod dic vt no. Bar.in.l.fi.de lib.exhi.⁊ post Inno.dixi plenius de hoc in.c.inter quatuor.de ma.⁊ obed. Item quando est questio de ciuitate contra quem debeat agi vide in.d.l.de iu re.ff.ad muni.per Bar.⁊ vide Cy.in.l.j.C.vbi de ca.sta.vbi all'. istud.c.ad fi.⁊ per Inn.de ser.non or.c.j. ¶ † Secundo no.ꝙ il la cognitio vtrum aliquis sit clericus nec ne spectat ad iudicem ecclesiasticum quia agitur de re eccle.⁊ spirituali.ergo etiam in cidenter mota coram iudice seculari est ad ecclesiasticum remit- tenda:vt.c.tuam.de or.co.⁊.c.lator.qui fi.sint leg.de hac tamen materia.vide vt dixi in cle.dispēdiosam.de iu.dic vt ibi. ¶ Ter tio † no.penes quem debet malefactor detineri donec cognosca tur de titulo clericatus.⁊ sic est prius de possessione q̄ de titulo ex proprietate cognoscendū cum inter duos oritur questio sup re:vt.l.inter litigatores.de iudi.ff.⁊.l.ordinarij.C.de rei vendi. ¶ † Quarto no.ꝙ quasi possessio clericatus nō sufficit ad pro bandum ipsum clericatum.nam possessio ⁊ proprietas nihil ha- bent commune:vt.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de ac.pos. prodest tamen quasi possessio:quia donec constat de titulo dȝ ⁊ ille qui est in quasi possessione vel quasi gaudere possessionis cō modo quod est maximum:vt insti.de interd.§.commodum.⁊ pa tet.s̄.de fi.inst.inter dilectos. ¶ † Quinto no.ꝙ fama vel com munis[a] op.non sufficit ad probationē tituli clericatus:sed bene constituit talem pro quo fama vel communis opi.facit in quasi possessione similiter ⁊ habitus:vt in tex. Sed dices ⁊ opp.c[ontra] in casu huius.c.ex quasi possessione dȝ presumi titulus.nam [h]ic principaliter agebatur de punitione delicti.⁊ incidenter vide- batur questio clericatus.ergo ad probationem tituli dominij dȝ sufficere quasi possessio postq̄ proprietas ⁊ titulus non deduci tur in iudicio principaliter sed incidenter:vt.l.sicuti.§.ȝ si [q]ue ratur.ff.si ser.vendi. Sol.dic vt no. Bar.in.l.quidam.ff.de [i]n. inst.⁊ titia.de sol. Jo.an.hic in nouel.dicit sup glo.pe.post [prin]cipio. mo.ꝙ aut actor agit vt aduocet possessionem a possessore t[u]nc ceteris paribus pro possessore est pronunciandum etiam si [n]il probauerit:vt.d.c.inter dilectos.in fi.quandoq3 actor non [a]git ad possessionem euincendam:sed ad alium finem tunc secus vt puta tenentem beneficium iudex cogit vt faciat fidem de su[a] or- dinatione.ij.q.j.legum.de rescr.cum adeo.subdit tamē ꝙ vt an tiqua esset possessio reputaret illam petitionem calumniosa[m] ⁊ presumeret illum clericum.de ri.nup.l.in libere.secus in faci[e]nte re centi nunc si aliter se habentem vt faciūt baratatores.de p̄[su]m. illud.⁊ quod ibi in nouel.in glo.ad confirmationē glo. Su[b]dit etiā ꝙ in eo qui contendit de beneficio firmiter diceret ꝙ debe- ret probare se clericum:vt.c.cum adeo.⁊.c.ex literis.de rescrip. Secus vbi inconcusse diu tenuisset. ¶ † Aduerte qñq3 quirit vtrum quasi possessio beneficij releuet ab onere probandi titulū ipsiꝰ beneficij.⁊ de hoc plene.j.e.c.j.de re.iur.⁊ cle.j.de ca.po[ss]et pro. Qñq3 q̄rit̄ de q̄si pos.clericatꝰ:an ex q̄si pos.p̄sumat̄ tulꝰ ⁊ ordinatio.⁊ Jo.an.vt vidistis distinguit inter possessionē an- tiquam ⁊ recentem vt antiqua sufficiat recens non. Idem t[en]et Host.in.c.innotuit.de eo qui fur.or.re.vbi retuli opi.aliorū q̄ in matrimonio tabellionatu vel alio officio cuȝ refertur questio de titulo distinguunt.aut est questio cum illis de quorum matri monio tabellionatu vel officio queritur.aut inter alios de io- rum gestis. Primo casu ille semper debet probare qui se verum notarium vel officialem asserit nec prodest sibi quasi possessio cui ius commune non assistit. Secundo casu sufficit ⁊ ita n[ot]in d.c.illud.in nouel.⁊.c.veniens.de ver.sig.per Inno.in ordin[e]to tene ꝙ sufficiat quasi possessio diuturna etiam si cum ipso si[t] nō vt p̄dixi.⁊ tenet Inn.in.d.c.innotuit. Rationem ibi videas fa cit quod no. Cy.in.l.si solēnibus.C.de fi.inst.⁊ vide.c.di.contra morem.⁊.c.ad decimas.s̄.e.li.de resti.spo. Lap.dicit hic ꝙ l[icet] in casibus de quibus hic reddatur iste iudici ecclesiastico non ta- men erit liberatus ab accusatione iudicis layci apud quem deti nebatur.sed agere coram ecclesiastico iudice cui redditus est co ram quo de proprietate.i.de titulo clericatus debet fieri fides quia sola possessio non sufficit vt cēseri debeat clericus.sed pro bandus est titulus clericatus s̄m Jo.mo.qui all'.ij.q.v.legi[tim]. ⁊.q.v.in sum.per hoc simpliciter sentiunt ꝙ probari debet semp titulus nec ex possessione presumatur quia talis possessio ha[be]t precedentem veritatem necessario.s.ꝙ primo fuerit laycus et qualitas clericatus non potest inesse a natura sed accidenti er- go probanda.sed hoc intelligo vt predixi.⁊ adde quod no.bar. in.l.prius.ff.de aqua plu.ar. Iuxta predicta quero que proba- tio clericatus sufficiat postq̄ non sufficit quasi possessio. Jo.[an]. ponit in ista materia.q.j̄.de re.iur.c.non lȝ que est talis. Acc[usa] tus pro homicidio coram iudice seculari.all'.se clericum ad ꝯ probandum coram ecclesiastico iudice producit literam papē qua nominatur clericus ⁊ canonicus parrhisieñ.queritur an [suf]ficiat talis probatio isto casu.⁊ primo distinguit inter agent[em] ⁊ excipientem vt agenti litera talis non sufficiat:excipienti [s]. Et intelligit quando litera fuit collatrix beneficij quo casu q[ue] stio habet minus dubium q̄ si esset confecta super alio.puta [de] legationis ad eum vel per eum impetrate. Ipse postea dicit aut talis habetur pro clerico:vl'de hoc erat fama ⁊ sufficit tal[is] litera:quia sine ipsa sufficeret communis opi.siue fama:vt hic idez in deprehenso in habitu clericali qui prius non habebat pro layco:sed si prius pro layco habebatur talis litera non suf[fi] cit.immo subreptitia reputatur.de rescr.in.l.super literis in[sur]git enim presumptio ex delatione precedenti habitus laycali[s] vt in ver.non sic autem. ¶ Sexto not.in ver.⁊ si notoriū ꝙ ist[a] quasi possessio clericatus fama vel communis opi.de eodē tun[c] prodest cum ille est talis qui huiusmodi priuilegio gaudere de- beat. Sunt enim quidam quos nedum possessio:sed nec propri[e] tas siue titulus clericatus defendit.de quibus in gl.⁊ hoc id[em] dicit:cui adde casum cle.j.de vi.⁊ ho.cle.⁊ quod not.s̄.e.perp[en]dimus.⁊.c.cōtingit.ij.⁊ vtrobiq3 in nouel.vide casus in quibu[s] clericus perdit priuilegiū clericale absq3 prolixitate disti.qu[as] quidam faciunt in hoc passu. Tu dic ꝙ quandoq3 clerici hon[e] ste viuunt ⁊ incedunt in habitu ⁊ tonsura et multis priuilegi[s] potiuntur contra inijcientes in eos manus.quo ad forum.qu[o] ad pedagia ⁊ immunitates:alias in personis ⁊ rebus proprij[s] vt.s̄.de immu.eccle.per totum.⁊.c.fi.de vi.⁊ hone.cle. Quand[o]

dimittunt

a ¶ Fama. adde ꝙ fama publica facit p̄sumi sciētiā. gl. ⁊ bar. bal. Ang.⁊ do. i.l.si tutor. C.d pe.tu. bar.i.l.cel- sus.de vsu. ⁊ i.l.ij.C.si ser.vel li. addec.asp. bar.in.l.is pōt.de ac. here.⁊ i.l.si cui.§.ijsdē. de acc.⁊ i.l. cuȝ q̄dā.§. fi.de ad.tu. bal.in.l.q̄- cūq3.C.de ser.fug.

dimittūt habitū ꝛ tōsurā ꝛ tūc aut loqris in clericis ꝯiugatis.et dic vt.s.eo.li.de cle.cō.c.immo.Qñqꝫ loqris in nō ꝯiugatis.et tūc aut post dimissuꝫ habitū ꝛ tōsurā immiscet se enoꝛmitatib⁹ꝛ pseuerat i illis.ꝛ tūc pdit priuilegiū clericale q̊ ad foꝝ.ꝛ sine pena excōicationis pōt etiā puniri ab eo q̇ scit eū clericū:vt.s.eo. ppedim⁹.ꝛ.c.cū nō ab hoīe.ꝛ h verū ēt si reperit deferēs tonsurā lʒ in habitu seculari:vt no.Jo.an.in.c.ꝯtingit.ꝛ.s.eo.sed in.d. c.ppedim⁹.dicit in nouel.ꝙ si clericus sumptis armis ꝛ dimisso habitu ingredit bellū vel aggressiones quo ad illos.q̇ tūc eum pcutiūt pdit priuilegiū.sed non quo ad foꝝ.vnde tūc capt⁹dꝫ restitui iudici ecclesiastico.Si vo deferat habitū ꝛ tōsurā lʒ enoꝛmitatē faciat nō pdit priuilegiū quo ad foꝝ:sed nec etiā quo ad pcutiētē ipm quin sit excōicatus saluo iure defensionis ꝛ eo qd no.s.eo.si vo.in nouel.ꝛ dicit in.d.c.ppendimus.idem sentit in c.ꝯtingit.vbi loquēs de illo q̇ defert tonsuram:lʒ habitū secularē:dicit ꝙ si nō pseuerat in enoꝛmitatib⁹q: forte semel cōmisit furtū vel homicidiū ꝛ recessit.ꝛ tūc subdistinguit.aut est tertio monit⁹ vt desistat quo casu pdit ex toto priuilegiū clericale.aut nō est monit⁹.ꝛ tūc gaudet priuilegio:vt.d.c.ꝯtigit.ꝙ si incedit vel inuenit in habitu seculari.puta in armis vestib⁹ virgulatis: vel alijs clericis nō decētib⁹ quo casu ab exercētib⁹ iustitiam:q: pōt sine pena puniri.s.de priui.ex parte.ꝛ de apo.c.j.pcutiens non eū est excōicat⁹ si sciat eum clericū.Secus si ignoꝛet.s.eo.si vo.ij.ista elicio ex no.in nouel.in pall'.c.ppendim⁹.ꝛ.c.ꝯtingit. Ex qb⁹ posset magis apte distinguere.Vꝛ aut defert habitū ꝛ tonsurā ꝛ honeste viuit:aut inhoneste.ꝛ tūc aut dimittit habitū ꝛ tonsurā;aut alterū tm̄:aut neutrū.Primo casu non est dubiū. Scdo casu aut in ꝯiugatis.ꝛ remitte:vt.s.aut in alijs:ꝛ tūc aut immiscet:sʒ nō pseuerat.ꝛ hoc casu aut est monit⁹:aut non vt.s. h qñ dimittit habitū ꝛ tonsurā.Qñ dimittit alterum tm̄:puta habitū ꝛ nō tōsurā.ꝛ tūc silr distiguit pseueret in enoꝛmitatib⁹: vel nō.Tertio casu qñ neutrū dimittit tūc ꝙ tūcūqꝫ enoꝛmib⁹ se misceat ꝛ pseueret in illis nō pdit:vt.s.vidistis.h no.nisi in casibus in qb⁹ pdit priuilegiū ipso iure:vt in glo.ꝛ in casu degradationis:vt.s.de iudi.cū nō ab hoīe.¶ Septio no.i v̄.idē esse ꝙ habit⁹ clericalis ꝯsistit i duob⁹.s.tōsura ꝛ vestib⁹.qd est no.ꝛ de cōsu.vide qd no.in cle.qm̄.de vi.ꝛ ho.cle.in glo.si ergo.de vesti. etiā vide qd no.in cle.j.de elec.in gl.dicūt q̇dā.in fi.¶ Octauo no.ꝙ talis q̇s esse p̄sumit q̄lis in habitu repit ad h̊ tex.adducit liq simi.legū all'.ad hoc Arch.xxv.di.q̄lis.xxiiij.q.v.ne quisꝙ. s.e.in p̄ntia.†vbi etiā de virgine dephēsa in veste meretricali meretrix p̄sumat.¶ Nono no.i ver.nō sic aūt.ꝙ possessio q̄si clericat⁹ nō sufficit ad pbādū aliquē esse clericū:si ante dephēsionē p layco se gerebat:ꝛ p layco cōiter habebat.ꝛ qd dicit tex. i dephēsionē itellige parū aū vt dixi.ꝛ ita h in nouel.vbi dicit post Jo.mo.ꝙ i h̊ v̄.plura faciebāt ꝯ ipm ꝙ p ipso.ꝛ io a pluribus denoiabit ꝛ fm illud iudicabit vt no.i.l.j.c.j.facit.l.cū i adoptiuis.C.de ado.¶ Decio no.i fi.ꝙ pēdēte qōne p̄iudiciali oīs alia p̊us mota dꝫ iteri ꝯqescere.ꝯcoꝛ.c.tuā.s.de oꝛ.co.ꝛ alibi dicit lex ꝙ p̊us est de statu psone ꝙ cōione inq̇rendū:vt.l.p̄ses.C. l.l.in.de plag.ꝛ h̊ qñ qd status est p̄iudicialis ad crimē:vt ibi. Idē si ad cōpetētiā iurisditiōis:vt hic.Et qd hic tex.dicit iterī pone ꝛ pēdēte pbatione de clericatu.lit.pendēte iudicio pbationis de clericatu.non tn̄ iudex layc⁹ relaxabit eū interī ab accusatione:q: hoc iudicio pēdēte.s.an sit cleric⁹ nil est innouādū. de app.significāte.fm Jnn.in.d.c.vt fame.Sed q̇d dices hic ꝯ statutū p̄figit termin⁹ ad causam criminalē finiēdā nūq̇d pēdente cognitione coꝛā iudice ecclesiastico sup illa icidēti qōne clericatus curret ille termin⁹:certū est em̄ ꝙ iudex secularis nō pōt pfigere terminū iudici ecclesiastico vt expediat:vt not.Bar.in l.j.ff.de re iu.ꝛ dixi in.c.latoꝛ.q̇ si.sint le.ꝙ propter.hoc nō dꝫ iudex pati instātiā pire.sʒ infra ipsaꝫ sn̄iam ferre.facit qd no.Jnn. in.c.vltra tertiā.de testi.Jn ꝯ̄riū facit qd no.plene Cy.in si'i.C. de ecc.nō pos.l.j.Nā pēdēte dilatiōe legali ꝛ iudice ipedito non currit terminus:vt.l.fi.§.donec.C.de iu.deli.ꝛ.l.j.C.de an.exc. dixi de hoc in.d.c.tuā.¶ Quero tex.loquit cū cleric⁹ petit se remitti.vel iudex ex officio hoc facit:nūq̇d ergo malefactoꝛe capto volēte ꝛ se deficiēte poterit p̄latus repetere.Jnnocen.ꝙ sic in iniuriā ecclesie nō potest clericus ꝯsentire.s.eo.contingit. q.j.in primis.q̇nimmo eps si est oꝛdinarius capiētis posset p cedere per modū inq̇sitionis ꝯ detinentē.nam crimen sacrilegij clericum detinere.xvij.q.x.quisquis.ꝛ.c.si quis deinceps.ꝛ hoc verū si fama est eum esse clericū.Si vo notoꝛiū est tunc sine fama reqrit eū ꝛ excōicat detinentē.Refert etiam hoc in nouel. in.debere ꝙ si cleric⁹ nolēs vel inuit⁹ etiā sup cā ciuili ꝯueniat coram seculari iudice p̄latus su⁹ pōt illū etiā inuitū abstrahere a iudicio seculari de fo.cōp.si diligēti.xj.q.j.inolita.ꝛ.c.placuit pōt iudicem punire quasi de sacrilegio.arg.s.de fo.comp.c.j. tū p̄latus ageret pro recuperatione clerici sui quem laycus laycū possideret vel officio iudicis vel rei vēdicatione de iure canonico vel p̄iudiciali.de quib⁹.s.de ma.ꝛ obe.inter quatuoꝛ. ꝙ tunc dꝫ agere coꝛā iudice rei:vt.C.vbi de cau.sta.l.ij.fm Jnn. fama ergo communis opi.notoꝛiū.ꝛ quasi possessio clericatus recens vel antiqua.ꝛ cum de ipso clericatu questio vertit incidēter iudex ecclesiasticus qui de clericatu litigat de hoc cognoscit ꝛ habet locum illud.c.si vo laycus alteri subditus in clericū vendicat agendū est coꝛam iudice ipsius rei.ꝛ forte intellexit Jnn. de iudice rei.s.seculari.sicut cū agit ꝯ talē de re que dꝛ eccl'astica vt.s.de fo.comp.si clericus laycus.Ego credo ꝙ intellexerit de iudice rei ecclesiastico.puta epo q: hic agit de re sp̄ualī:vt dicit tex.hic in prin.ergo non coꝛā iudice layco dicit tex.vt pall'.c.tuā ꝛ.c.latoꝛ.ꝛ de ista ꝯtētione.s.cū opponit de incōpetētia foꝛi q̇s cognoscat.vide qd no.Jnno.in.c.sup literis.s.de resc.vbi qñ negat locū delicti esse de territoꝛio iudicis cognoscētis.ꝛ.c.p̄terea de dila.vbi oīno vide.Scdo q̄ro dꝛ h ꝙ ex possessiōe habit⁹ clericalis p̄sumit donec de ꝯ̄rio fiat fides:vel ꝯ̄riū ostēdat.Sʒ cum ista sit negatiua.s.ꝙ nō sis cleric⁹ qūo pbabit.dicit in nouel.p positionē ꝯfessatā.s.e.li.c.j.posset etiā ꝯ̄rium cadere in affirmatiua si diceret priuat⁹ priuilegio clericali vt in casib⁹ no.in glo. hoc ideo dicit subdit circa hoc qd qñ esset penitus illiteratus vrgens p̄sumptio esset ꝯ eum ꝙ clericus non esset cū tali clericat⁹ vel prima tonsura conferri nō debeat.s.eo.li.de tem.oꝛ.nullus. cum concoꝛ.in nouel.super ver.illiterato.

1 ☞ Monitio dꝫ p̄cedere sn̄iam censure.
2 Excōicare ꝛ suspendere possunt delegati cōicantes cum excōicatis ab eis.

Statutū. Capitulū statuim⁹.ꝛ.c.ꝯstitutionē. cum isto.c.sic ꝯtinua ꝯiungēdo cōtinua.q: faciles erāt iudices cum participātib⁹ ex corpoꝛe emanauit.c.statuim⁹.qd phibet excōicari participātes maioꝛi nisi monitione p̄missa.circa istā monitionē iudices cōmittebāt fraudē faciēdo monitionē generalē cōtra hāc fraudē puidet.c.ꝯstitutionē.qd statuit noīatiꝫ fieri debere.verū q: p̄dicte ꝯstitutiones loquunt solū de pena excōicatiōis infra particspes iudices omissa hac trāsibāt ad penas suspēsionis et interdicti ꝯ participātes q̄si foꝛma p̄dictarū ꝯstitutionū vēdicet sibi locū in excōicationis pena de qua loq̇mur.iō Bonifaci⁹ h declarat ꝯ̄riū ꝛ statuit ꝙ predicta foꝛma in sentētijs interdicti ꝛ suspēsionis ꝯ participātes pferēdis dꝫ obseruari.Quid aūt dices si iudex alias penas ꝙ cēsure velit ꝯ participātes infligere dicit in nouel.ꝙ de alijs sentētijs ꝙ cēsure nō dꝫ itelligi puisuꝫ. ex eo q: ꝯ illas extāt remedia etiā sequētiū appellationū per q̇s suspēdunt.qd sec⁹ est in sentētijs cēsure.j.eo.is cui.in fi.¶ No. 1 †ꝙ monitio dꝫ p̄cedere sn̄ias censure ꝯ participātes.ergo non 2 cū ista accumulari:vt dixi.s.e.ꝯstitutionē.¶ † Scdo no.delegatos posse excōicare ꝛ suspēdere participātes:cū excōicatis ab eis.ꝙ q̇dā verū dicūt si fuerit hoc exp̄ssum in rescripto al's non. ꝯ̄riū placet Arch.p hūc tex.dū dicit delegat⁹.all'.de offi.dele.c. prudētiā.§.ceterū vide qd no.ꝛ dixi.s.e.statuim⁹.¶ Tertio no. Jo.an.tex.dū dicit ad declarationē.ad id qd dixi in.d.c.statuimus.sup ver.ab eo.s.ꝙ ista iura q̄ loquunt de ptāte exercēdi cēsurā lʒ limitata foꝛma ꝯ participātes cū excōicatis hꝫ locū cū p hibet participātes cū excōicatis a se:sʒ si ab alio nō vident hac foꝛma ligari qd dicit:vt.d.c.statuim⁹.vbi dixi post Jo.an.

1 ☞ Excōicatio post appellationē legitimā est ipso iure nulla.
2 Appellationis desertio non ꝯfirmat sn̄iam nullam.

Jcet excōicationis. ¶ Primo obiectioni rn̄det.secūdo qōnē soluit ibi excōicātis.¶ 1 † No.ꝙ excōicatio post app.legitimā est ipso iure nulla.Subtrahit em̄ talis app. appellātē ipso iure a iurisditiōe iudicis a quo:vt.s.e.li.de app. nō solū.ꝛ.c.ꝯtingat.de of.dele.ergo subsequēs app.lata videt a iudice incōpetēte ergo ꝛc.vt.C.si a nō cō.iud.per totū.ꝛ hac rōne nō solū excōicatiōis sn̄ia:sʒ quecūqꝫ aliq̄ esset nulla ipso iure post app.legitimā lata.ꝛ h̊ tꝫ glo.ij.ꝛ hic Lap.q̇ all'.no.in nouel. s.de app.vt si.eo.li.ꝛ de re.ecc.non alie.dudū.sup glo.fm qd in supplicatione opꝫ aūt.¶ Scdo no.ꝙ tex.loq̇tur cū recessum est ab appel.per negligētiā appellātis quo casu nō ratificat excōicatio post app.illā nunc desertā pmulgata.Sʒ nunq̇d idē sit:si sit recessum ab app.per renūciationē ipsius appellationis.Jo. an.in nouel.sentit ꝙ sic.sup ver.psequētes.subdit em̄ vel all'.exp̄sse:vt tacite renūciatus:vt.s.de app.sollicitudinē.ad fi.Jdem Lap.dicit em̄ ꝙ in casu huius.c.idem erit.si renūciet excōicat⁹ appel.in casu licito:vel si renūciet ppter sui ꝯtumaciā.¶ Sed opp.de no.s.de rescr.c.ex parte.s.in nouel.post Jnno.s.e.li.de do.ꝛ ꝯtu.eum q̇.vbi ille appellās qui appellationi renūciat non pōt vti beneficio appellationis pro se.So.hoc est in fauoꝛē aīe ꝛ iuris publici.vbi ēt audit q̇s allegās turpitudinē suā.Jn ꝯ̄rio 2 non est fauoꝛ anime.fm Lap.¶ † Tertio no.ꝙ desertio appellationis nō ꝯfirmat sn̄iam nullā.ꝛ aduerte q: tex.non loquit de

nullitatē snīe a qua fuit appellatū lꝫ ista etiam desertio appellationis nō corroboret: vt est casus in.l.si exp̄ssim.de ap.qđ intellige ꝓut dicit glo.ij.in fi.quā no. Sꝫ loq̄tur tex.de nullitate snīe subsecute post app.ab aliq̄ forte snīa diffinitiua vel interlocutoria q̄ ꝓcessit cuiꝰ ꝯfirmatio per desertionē vel renūciationē appel.nō ꝯfirmat excōicationē subsequētē ꝯ nullitatē: vt vult tex.

¶ Quarto no.ꝙ deserta app.nō solū snīa a q̄ extitit appellatū mādatur executioni.iuxta no.per Inno.s.de app.c.ex ratione. sed etiam quecūqꝫ alia lata postea que ab ea depēdet.puta excōmunicatio que exeq̄ dꝛ cū publice nūciatur.nec qđ nullitatis retardat executionē snīe.sicut nec alia que req̄rat altiorē indaginem: vt.c.de cetero.de re iud.⁊.l.iiij.§.ꝯdemnatum.de re iu.⁊ bene hoc probatur vbi donec ꝯstet de ipsius snīe nullitate: interim sortitur suos effectus.facit.s.de fi.inst.accepimus.ver.interim aūt. Et facit hoc ad.q.disputa.vt refert in nouel.que fuit talis. Seius mior.xxv.annis matrimoniū publice ꝯꝯxit ⁊ ꝯsummauit: postea Titius vxorē euicit.sed ipse a snīa appellauit ⁊ eam non fuit ꝓsecutꝰ lapso decēnio ⁊ illo facto maiore Titiꝰ accusat illū de adulterio corā iudice seculari.q̄rebat̄ q̄d iuris aū oīa dꝛ ꝙ id qđ in q̄stione ponit̄ de etate minori nō est pōderādū ꝙ ī causis spūalibꝰ talis habeat legitimā ꝑsonā: vt.c.ex parte.de resti.spo. ⁊.c.ij.de iud.s.eo.li.pro titio.facit res iudicata cui acq̄euit appellās nō ꝓsequēdo.ij.q.vj.appellatore.⁊.s.de app.cum sit.⁊.c. sepe.patet ergo per snīam illā vxorē Titij.⁊ sic cognoscēs illam adulter est.ꝓ Seyo facit hec decre. Seyus tuet̄ se per nullitatē snīe in qua decepta fuit ecclesia per falsas ꝓbationes.ꝯstat aūt qꝛ lata fuit ꝯ non transit in rem iud.de re iud.tenor latoꝛ.⁊.c.cōsanguinei.per negligētiā ergo non ꝓsequētis non ꝯualescit: vt hic.ergo hoc ad sui defensionē ꝓbato apparebit illū non adulterū: ⁊ vt dicit soluēdo tenuit Io.de deo.dicēs ꝙ ecclesiasticus iudex de hoc cognoscēs mādabit iudici seculari ꝙ interim supsedeat accusationi.de or.co.c.tuā. Io.an.per hāc decre.putat ꝙ separabit̄ Seyus a ꝯiuge donec cognitū sit de causa: vt ꝑ snīaꝫ ⁊ negligētiā totā appellationis Seyus priuabit̄ posses.ꝯiugis vt hic ꝓpter illa duo priuat̄ possessione cōicatiōis.nec ob.vt li. pen.laudabilē.qꝛ ibi nō ꝯcurrūt illa duo.s.snīa ⁊ deserta appellatio si dicat̄ ad hoc nō agit̄.rūdet̄ qꝛ ecclesia ex officio hoc facit nec al's illū audiat.s.de ma.⁊ obe.ꝯ.c.j.⁊.iij.nā etiā hoc ꝓcedit ex officio ad hāc denūciationē.de qua in tex.in penā negligētis ⁊ ꝓpter periculū cōionis.s.eo.li.de exce.c.pia. Et ita hic no.eiꝰ dictum verū credo de ista separatione interim fiēda lꝫ in themate non ponat̄ ꝙ Seyus post snīam in se latam ⁊ appellationem desertam perseueraret in illo mandato iam per snīam separato.

¶ Sed querit̄ solūmodo de punitione Sey: qꝛ ꝯstat per snīam illā suā nō fuisse ꝯiugē quā cognouit: ⁊ vt vidistis tenet ꝙ non: si de dicto matrimonio questio refricat̄ qđ pōt ⁊ vt dixit etiā interim inhiberi iudici seculari. Ego dubito an priuilegiū illud qđ snīa super matrimonio lata nō trāseat in rem iudicatā habeat locum in alijs causis q̄ descēdūt ex eo vt causa adulterij filiatiōis ⁊ simi. Si enim sup istis causis lata sit snīa tāq̄ fuerit mādatū vl' nō fuerit ⁊ ab ea nō fuerit appellatū vel appellatū ⁊ deserta appellatio.vtrū recedēdū sit a p̄dictis sentētijs iā firmatis si q̄one matrimonij repetita appareat de ꝯꝯrio eius qđ ꝓnūciatū extitit in p̄dictis causis: ex decisione p̄dicta apparet ꝙ sit recedēdū q̄si priuilegiū illud qđ nō trāseat in rem iudi.vēdicet sibi locū etiā ī causis q̄ habēt depēdētiā a mr̄imonio.alibi dixi ꝙ natura ⁊ priuilegiū cause p̄ncipalis trahit̄ ad ꝯnexas ⁊ depedētes ab ea: vt no.Bar.in.l.solēt.ff.de ali.⁊ ci.le. In ꝯꝯriū facit specialitatis rō que est in mr̄imonio.s.periculū aīe q̄ cessat in ꝯnexis.ergo ⁊ priuilegiū.ar.l.qđ no.ff.de legi.⁊.l.cū patronatꝰ.de le.ij. Itē priuilegiū sine excōicatione qđ nō firmet̄ ꝑ omissionē vel desertionē app.vt dixi.s.eo.q̄cūqꝫ.ad fi.nō extendit̄ ad snīam aliā q̄ sit cōnexa cū eo.⁊ sup debito principali: vt.s.vt app.pen.per Inn.dubia ⁊ subtilis est mihi ista.q.lꝫ ipsam Io.de deo terminauerit: vt vidistis.iuxta p̄dicta querit in nouel.qꝛ desertio app.in principali ꝯfirmat excom.legitimā.postea ꝓlatā ꝓ quo ad hoc vt debeat euitari ⁊ excludi de actibꝰ legitimus donec ⁊c.vtrū si post denūciationē interim se immiscuit diuinis ⁊ legitimis actibꝰ sit irregularis tꝫ in celebrāte interim ꝙ non sit irregularis si in veritate legatus nō est. Et lꝫ hic iubeat ipsos per alium vitari nō tū iubet̄ hic ꝙ ipse se gerat pro excōicato.ad hoc.s.de app.c.ad p̄sentiam.vbi hoc no. Inno.⁊.e.ti.c.dilectꝰ.in fi.non ob.ꝙ in gerendo se in diuinis: videt̄ ꝯtēnere snīam sui pastoris.⁊ per id ligari.s.eo.c.j.per tuas.cū ꝯcor. Nam illa intelligant̄ de snīa iniusta q̄ ligat quo ad ecclesiā.⁊ si nō quo ad deū hic loquit̄ de sententia nulla: que tūc ligat quo ad ecclesiā: vt hic in prin.lꝫ q̄nqꝫ de facto tollat̄.s.de testi.dilecto.⁊.d.c.ad p̄sentiā.

¶ Ego dico ꝙ si canonici hūc admitterēt ad electionē punirent̄ pena qua puniunt̄ admittētes sciētes excōicatos non fuisse similiter participātes.nā cū illa ꝯstitutio mādet eos vitari interim: ergo illi participātes ꝯtra ꝓhibitionē canonis peccāt. Sꝫ an sicut excō
ti minori si postea appareat illos non ligatos cogita. Lap
dicit ꝙ lꝫ debeat vitari in iudicialibꝰ.tū ea que interim fece
vel de ipso facta fuerint vt si elegit aliquē vel fuit electus ad
quod beneficiū.⁊ sic qđ fecit vel de ipso factū fuerit.

¶ Op
ꝙ postq̄ prima snīa est ꝯfirmata per desertionē debeat intel
similiter ꝯfirmatus snīa excōicationis.nā ꝓlata fuit ad effe
excōicationis snīe p̄cedentis: sed lege cauetur ꝙ firmata sn
qua fuerit appellatuꝫ firmata fuerit executio interim facta l
fieri non debuisset: vt.l.cum ex causa.ff.de app.a contrario se
⁊ hoc contrarium melius intelliges per no.s.eo.li.de app.
solum.in.iiij.glo.soluit hoc in nouel.illud ꝯꝯrium post Io.m
stinguentē inter directā executionē iudicati ⁊ indirectā siue
liquā lex illa loq̄tur in directa que fit per possessionis tradi
nem vel solutionē eius: de quo fuerat iudicatū deserta igitu
pellatione tollitur suspensio vel extinctio iudicati quā indi
rat appellatio.⁊ hoc casu remanet firma directa executio lꝫ
le facta quā de nouo si facta nō esset vel si iam facta reuocare
ri oporteret.s.de re iu.cum aliquibus.ꝯfirmato ergo princi
i.snīa ꝯfirmatur accessoriū.i.talis directa executio vt sic et
circuitus euitetur.cle.auditor.de rescrip. Secundo casu q
do executio non est directa: lꝫ fiat vt ad executionē inde ven
⁊ tunc in casu nostro non excōicatus victus: qꝛ nō paret no
firmat̄ accessoriū pricipali ꝯfirmato: nec mirū si ꝯfirmat̄ ma
directa executio q̄ obliqua vt indirecta: nam ex maiori vici
te aliq̄d tenet quod remotꝰ nō teneret.C.de vsu.l.per retēti
⁊.C.de pac.l.pactus.

¶ Scđo opp.dꝛ in fi.ꝙ dꝫ docere de
tate snīe excōicationis vel ex eo ꝙ lata fuerit post legitimā
vel ex alia causa.⁊ sic innuit ꝙ ex oī causa possit detegere ip
nullā.

¶ Sed ꝯ hoc opp.⁊ videt̄ ꝙ non nisi ex causa in app
p̄ssa: vt cle.appellāti.de app. Sol.hic appellat a diffinitiu
veriꝰ hic nō ꝓsequebat̄ appellationē nec eā ꝓsequēs audir
tāq̄ desertā vt cle.si appellationē.de app.sed egit de nulltat
tēs se declarare nō legatū: omnem ergo declaratiōis causan
sequi pōt.

¶ Et aduertēdū ꝙ lꝫ appellatio debeat ꝓseq̄ co
iudice app.ista tū declaratio nullitatis poterit fieri corā qu
qꝫ iudice cōpetēte.de istis duobus.s.snīa diffinitiua possit
nulla ex pluribꝰ causis.sicut pōt dici iniusta ⁊ coram quo iu
ista causa nullitatis sit vētilanda.vide plene ꝑ Bar.in.d.l.si
p̄ssum.de ap.

¶ Quero vtrū iste tex.debeat intelligi.de sen.
lata post app.legitimā a diffinitiua vel post app.legitimā ab
terlocutoria. Io.an.dicit ꝙ nō curat vtrū post app.a diffini.
ab interlocuto.fuerit appellatū. Sed tūc succedit qđ.q̄d ne
cta appellōnis ꝓsecutiōe a diffinitiua veniet nūc ꝓbādū.ce
est em̄ ꝙ ꝑ.c.nō solū.ꝓall'.veniebant reuocanda per modū n
tatis etiam nō verificata iustitia app.ex quo apparebat ap
latū delegato modo ⁊ tp̄e quo sufficere putat.etiam in hoc c
q̄n agit vt declaret̄ nulla ⁊c.

¶ Sed quero cū appellatio de
uat ad iudicē ad quē iniustitiam ⁊ nullitatē: vt.l.quod.in.l.e
ff.fa.her.⁊.l.carmelia pia.de iurep.⁊.per doc.in.c.dilecto.de
⁊.d.l.si exp̄ssum.per Bar.vtrum deserta.instantia appel.pe
psum anni vel biennij remanebit instātia nullitatis: vt iudex
pel.possit vltra ꝓcedere vel simpl'r declarare debeat appella
nem desertam ⁊ in causa nullitatis opus sit noua interpella
⁊ corā primo iudice ꝑ.l.iiij.C.de app.do.me. Bal.in.l.tale
ctū.§.qui.qđ sufficere putat.

¶ Etiā in casu q̄n agit vt decla
nulla ꝓbatio em̄ qđ ꝓximo dixi nisi ex aduerso ꝓbaretur cas
fuisse quo nō potuit appellari vel aū exc.renūciat app.vel al
tale.s.eo.li.de app.romana.§.si v̄o.⁊.§.si aūt apparebit exc
nō tenuisse.⁊ ꝑ ꝯsequēs sic poterit appellari ⁊ graue foret di
re ꝯꝯrium. Ex quo seq̄ret̄ ꝙ ꝑ acta antiq̄ vel ꝑ nouas ꝓbatio
ꝓbare deberet iniq̄tatē snīe.⁊ ita hec ī nouel.

¶ Scđo q̄ro p
Lap.an ad instātiam appellati possit iudex a quo inuito ap
lāte a snīa q̄ est nulla iterū snīare ⁊ refert.d. Fed.de se.sup ho
nere ꝙ sic.⁊ non dicit plus. Ratio qua mouet̄ est qꝛ a snīa nu
pōt appellari.ff.de app.si exp̄ssum. Itē certū est ꝙ si iudex reu
cat grauamē non interest app.ꝓsequi app.vt.c.cum cessante.
app.⁊ eo.ti.c.antep.s.e.li.hinc est ꝙ instāte appellato iudex
pel.pōt ꝓcedere in principali pape.ar.p̄termisso q̄ nō hꝫ vū c
querat̄ appellās.⁊ de hoc plene in.c.j.s.eo.li.de app.super v
partiū.per Archi.prima facie glo.dicit ꝙ si app.renūciat.⁊
snīe ꝓ se late q̄ est nulla ꝓpter solēnitatē omissam vel iuris o
nem nō seruatū.⁊ petit ex eisdē actꝫ snīam bene ferri per ordi
rium q̄ tulit: vt.l.iiij.C.de accu.nō occurit ratio ꝙ appellās p
tuit ꝯdicere.hꝫ enim qđ q̄rebat.q̄rebat em̄ snīam detegi nullā
iudex habita snīa pro nulla reassumit causam in eo statu in q
eam dimisit. Host.tū dicit in.c.cū cessante.ꝙ iudex pōt reuo
re grauamē nisi iam dederit apostolos: vel nisi iudex superior
hibuerit. Sꝫ istud dictū Host.pōt intelligi verū.q̄n factū iu
cis tenebat lꝫ iniustū hic v̄o nullū.⁊ ꝓ isto dicto optime facit
cro.de sen.

ero.de senten.excōmunicationis. ad finem versi. si vo. ita dicit consilio.ccxxxvj.

1 Excessus prelato constare debet ante capturam clerici.
2 Clerici pro delictis a se cōmissis sunt carcerandi.
3 Delictum clericorum anteꝙ capiantur liquidari debet.
4 Statutum an valeat ꝙ quis pro debito carceretur.
5 Clerici in delictis aliquando relaxantur fideiussorie cautioni.
6 Fideiussores pro eo qui erat pena corporali puniendus an puniantur eadem pena sicut delinquens qui aufugit.
7 Iniuria in persona que dicatur.
8 Offensa quid dicatur.

Si clericos. Due sunt partes. secūda ibi: eosdez. prima facit tria. soluit dubiū qd dupliciter fortificat ibi: ⁊ per. ⁊ ibi: licet. et causam reddit ibi: cū in his. secūda dat regulā a qua duos casus excipit ibi: nisi. ¶ No. primo qd generaliter dicit clericos nō distinguēs an sint vel nō in sacris. in modo tū capiēdi ⁊ detinēdi dz in his haberi distin. xlv. dist. cū beatus. ¶ Secūdo no. ꝙ dicit tue iurisditioni. nec ex suprascriptiōe apparet cui dicatᷣ. ex quo ptz ꝙ debet generaliter de quocūqz prelato iurisditionē habēte intelligi. ⁊ sic tenet glo. ⁊ idem Archi. ⁊ intellige ꝙ habeat iurisditionē puniēdi crimina: vt in glo. concor. s. eo. ⁊c. duo igitᷣ coniūctim reqruntur ꝙ clericus subsit iurisditioni illius qui mandat illum capi. ⁊ ꝙ iurisditio talis sit ꝙ ille mādans habeat eum corrigere. Rector ergo vniuersitatis vel delegatus ad causam ciuilem clerici hoc mandare nō posset. ex causa tamen sm Inno. ⁊ Abb. quilibet iudex: immo etiam laicus: item socius: item vicinus posset clericum delinquentē capere ne fugiat: ⁊ vt ipsum episcopo presentet sic de defensione dicitur in autᷣ. de defen. ciui. §. nos igitur. ⁊ §. interim. col. iij. et in autᷣ. vt iud. sine quoquo suffr. §. necessitatis. col. ij. de decurio. l. generali. li. x. ⁊ l. ait pretor. §. si debitorē. ff. de his que in fraudem credi. Item videtur ꝙ cuicunqz clerico liceat seruientem suum clericum si ipsum de furto habet suspectum medio tempore retinere. ar. ff. de penis. l. reficiendum. §. furta. ista dicta Innocē. et Abb. non videtur tenere. Hostiē. in. c. vt fame. s. eo. Nam iura super ista iniectione manus in clericos generaliter emanarunt vt. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. et. c. nuper. s. eo. qui ergo dicit sibi licere ostendat ius expressum: alˢ sibi non credetur. argu. ff. de probatio. l. ab ea parte. et. s. de translatio. c. ij. versi. sed neqz. Item vt dicit casus tales vel consimiles qui omnino sunt canonici per solas leges vel glo. magistrales cum securitate anime non decidūtur: vt patet ex no. in. c. fi. s. de solu. ⁊ ita relatis post dictorum ⁊ aliorum opi. pertransit Io. and. in. d. c. vt fame. Ego dixi ꝙ canon si quis suadente cohercet manus temerarias iniectas in clericos suadēte diabolo. ⁊ sic dolose ⁊ malo animo qd non contingit in capientibus ex predictis causis. vnde cum cessat qualitas a qua delictum illud causatur non mirum si cesset illius canonis dispositio: vt. l. iij. §. docere. ff. vi bono. rapto. et sic ibi teneo cum Inno. ⁊ Abba. et infero ꝙ familia potestatis possit capere clericum deprehensum in rixa vel adulterio vt episcopo presentet. nam si hoc licet priuato cū de fuga quis est suspectus: vt. s. dixi. multo fortius ⁊ ministro iustitie. ⁊ hoc tenet Bar. in. l. si quis in seruitute. ff. de furtis. ⁊ do. Bal. in famili. potestate. idem tenet in. l. si qua per calūniam. C. de episco. ⁊ cleri. dico tamen ꝙ nisi rebellio aliud suadet debet duci honeste non turpiter vt patet in. d. c. vt fame. ibi dum tamen non amplius illorum violentia se extendat ⁊c. et ibi nota. in nouel. super verbo rebellio. ¶ †1 Tertio no. post Io. andr. ꝙ dicit commissos excessus. per hoc enim videtur ꝙ ante capturam clerici debet constare prelato excessum ab eo fore commissum. ad hoc xv. q. ij. c. j. ibi conuicti. ⁊ in fi. ibi detectus fuit. ad hoc. s. eo. vt fame. ibi postꝙ fuerint de crimine condemnati: ergo non prius nisi fuerint notorij. s. de accusa. euidentia. immo nec in notorio illi qui est paratus obedire est violentia inferenda: vt in. c. vt fame. et. c. cum non ab homine. eo. tit. nisi suspecti essent ꝙ obedire nollent: vt quia alˢ eluserunt. s. de appella. questioni. ⁊ qd no. s. eo. si vero. in. iiij. glo. ¶ †2 Ex predictis duo colligas. primum ꝙ pro delictis a se commissis sunt clerici capiendi ⁊ carcerandi. †3 Secundum ꝙ ante debet liquidari eorum delictum ꝙ capiantur per iura prealle. quo ad primum dicit Io. and. ꝙ vbi constat delictum esse commissum lz ignoretur persona pro veritate habenda ⁊ delicto puniendo capi possunt clerici ⁊ multi sic seruant. pro quibus alleg. hunc tex. dum impersonaliter dicit commissos excessus: nec dicit a se: sed pro Archi. qui tenet ꝙ solum pro delictis a se commissis sint capiendi. facit iste tex. dum dicit ꝙ includuntur vt puniantur: lz non sint incorrigibiles. et sic loquitur de delictis a se commissis. quare consulit in nouel. vt caueant sibi prelati qui ad talia nimis proni sunt ⁊ se ⁊ alios laqueant. Sed de secundo dubito an sit verum scz ꝙ tunc demum sint capiendi vel carcerandi cum de delicto constat: alˢ de eo sunt conuicti siue condemnati. nam cum hoc dicat in nouel. ꝙ non debet capi nisi pro grauibus excessibus. xxxv. distin. c. j. ⁊ vlti. idem ⁊ Hosti. cleri. a crapula. et. c. cum dilecti. de accusa. l. leuia. ff. videtur ꝙ in grauibus debet causam dicere in vinculis. nam si ante possent libere ire quo vellent cum iudicium habeat multas moras: vt. l. qd debetur. ff. de pecul. arriperent statim fugā cum publicato processu vel aliter appareret eis etiam in casu condemnationis. ⁊ hac ratione non potest in causa criminali defendere quis se per procura. vt not. doc. in. c. veniens. de accusa. ⁊ Bar. in. l. penus. §. ad crimen. de publi. iudi. concludo ergo ꝙ ex quacunqz causa veniret imponenda pena corporalis debet personaliter detineri. in modo tamen detinendi distinguitur inter graue crimen ⁊ nō graue. quod dic vt no. Bar. in. l. j. de custo. ⁊ exhi. re. ⁊ hoc bene ꝓbat ille tex. dum dicit reos ne fugiāt in carcere postea pena debita ⁊c. expone enim postea ⁊ post excessum liquidatum. et sic exponit in nouel. postea scilz crimine probato. xv. q. vlti. c. vlti. in fi. nam post sententiam non deberet in carcerem detineri ne fugiat sed puniri: vt. l. fin. C. de custo. ⁊ exhi. reo. ibi aut conuictos velox pena subducat: aut liberandos custodia diuturna non maceret. ⁊ vide in spe. de. accu. §. j. ver. sed pone ⁊c. Ubi querit an si accusatus de furto vult dare fideiussores debeat admitti. ⁊ dicit ꝙ aut est cōfessus crimen ⁊ tunc incarceratur. aut non est confessus: ⁊ tunc aut est suspectꝰ de non graui crimine ⁊ committitur fideiussoribus. aut de graui: ⁊ tunc non cōmittitur. ⁊ ita hic Lap. ¶ Quarto no. in ver. cum in his. ꝙ in ꝯcessis a iure non debet excedi modus ex proposito. simile in defensionē propter tutelā sui corporis vel suarū rerum est modus seruādus: vt dixi. s. eo. dilecto. ⁊ vtrū qui excepit puniatur solum de excessu vel integra pena dixi ibi. ⁊ remisi ad. c. olim. j. de resti. spo. ⁊ l. si adulteriū. cū incestu. §. imperatores. ff. de adulte. ¶ Quinto no. ꝙ ꝓpter excessus cōmissos permittit ille tex. capturā ⁊ carcerationē pro debitis ergo pecuniarijs nō videtᷣ ꝙ potuit clericꝰ detrudi in carcerē etiā si ad hoc se 4 obligasset: vt. s. de pig. c. ij. ⁊ de iureiur. c. ex rescripto. ¶ †4 Circa hoc qro an valeat statutū ꝙ hō pro debito carceretᷣ. Dy. ꝙ nō: q2 qd nō pōt fieri per pactū nō pōt fieri per. l. vt no. in rubr. C. de decre. ab or. faciē. ⁊. ff. de pac. l. nō īpossibile. Sz per pactū nō pōt infringi libertas alicuiꝰ. C. de libe. causa. l. nec si volens. Itē nō est dubiū ꝙ statutū sumit autoritatē ab hoībus sed nemo est dn̄s membrorum suorum: vt. l. liber homo. ff. ad. l. aq. Itē voluntas testatoris est lex. in autᷣ. de nup. §. disponat. sed testator non pōt disponere. vt. l. titio. cū de conditio. ⁊ demon. ergo ⁊ statutum. Item est contra bonos mores ⁊ contra ius hoīem carcerari. vt. l. opes. C. de actio. ⁊ obli. ⁊ l. succurritᷣ. ⁊ l. se. ex qui. cau. ma. do. Bar. tenet contrariū. s. ꝙ statutū valeat si est factū in ciuitate q̄ habeat merū ⁊ mixtū imperiū. nā ⁊ de iure ciuili q̇s post ꝯdēnationē pōt pro debito carcerari. C. q̇ bo. cede. pos. l. j. ergo ⁊ ꝑ statutū: alijs rōnibꝰ hoc ꝓbatᷣ. ⁊ rn̄det rōnibꝰ supradictis. i. d. l. titio cū. §. titio. ⁊ vide ꝙ de bn̄ficio cessionis an. s. ei possit renunciari ꝑ pactum. no. Cy. in. d. l. j. C. q̇ bo. cede. post. Ia. de are. vt ibi refert ⁊ cōsulit ꝙ sic si pactū fuit vestitum coherentia contractus alˢ secus per. l. fi. in fi. qui bo. ced. poss. Ricar. malum. tenuit ꝙ non valet pactum per glo. in dicta. l. opes. Secundo in eo qui tempore contractus sciebat se non esse soluendo ⁊ hoc tenet Barto. in. l. alia. §. eleganter. ff. solu. matrimo. Fallit in duobus casibus. primo in eo qui dissipauit bona in fraudē credito. vt. l. fi. in fi. ff. de his que in fraud. credito. ⁊. l. penul. de iure do. tu pro tertio casu fallentie adde glos. que est in. l. stipulatio. §. fine. ff. de ope. no. nun. que dicit ꝙ scriptor potest cogi precise ad scribendum ⁊ poni in compedibus vel tenetur ad interesse. si hoc placeat scholari arg. ꝙ met. causa. l. sed si cum exceptione. §. Perinde. ⁊ ita dicit ꝙ concor. omnes docto. bonon̄. residentes ⁊ intelligo glo. simpliciter absqz conuentione vel renunciatione aliqua de predictis. ¶ Sexto nota. delinquentes pena debita castigandos: penam debitam intellige que expressa est in iure ⁊ varie sunt statute in iure pro delictorum varietate de quibus. s. de offi. ordi. ad reprimendam: nec debent excedere modū: sed cōdigne in delicto. xvj. q. vj. cognouimus. de sta. regula. ea que. §. j. xxiij. q. iiij. qui peccat. potest tn̄ iudex ī penis a iure statutis ex cā dispensare. qd dic vt plene no. de cōsti. c. j. per Inno. ⁊ l. quid 5 ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infa. ¶ †5 Septimo no. ꝙ qn̄qz clerici in delictis relaxantur fideiussorie cautioni ꝙ parebunt iuri. ⁊ no. istam formā. s. ꝙ parebunt iuri non ergo tenētur cauere ꝙ sue voluntati parebunt vel arbitratui. nec appellationi renunciare. facit. s. de appel. ad hoc. ⁊. ff. qui satis. cog. l. fi. vnde caueant sibi prelati nostri temporis: qui etiam constitutos in sacris ⁊ in dignitatibus detinent inuitos: nisi sic caueant. ¶ Iuxta predicta quero. Quidā erat in carcere ꝓpter delictū ex quo erat pena corporali puniēdꝰ. Illi de genere fideiusserūt

pro eo: nunq̄d si fugiat eadē pena punient̄. Cy. format istam. q. in. l. ad comitarieñsem. C. de custo. ⁊ exhib. re. tenet ꝙ non. etiā si adhibuissent dolū in eius fuga. Sz opponit de illa. l. vbi custos carceris tenet̄ eadē pena si eius dolo ⁊ fraude taliter carceratꝰ fugit. Sol. dicit notabil'r ꝙ aliud est se obligare directo: aliud per ꝯñam quandā. Nā directo nō pōt q̇s se obligare vt corpus suū interficiat̄: vt. l. liber hō. prealleg. Sed per quādā ꝯñam vt suscipiēdo publicū officiū eadē pena tenet̄ si fuit in magna culpa vt in illa. l. alleg. simile in clerico q̇ nō directo sed in ꝯñam renunciat foro: vt. c. si diligēti. coniūcto. c. dilecti. de foro cōpe. et in marito qui nō donat vxori directo sed in quandā ꝯñam. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. si spōsus. §. donationis. pro hoc vide glo. notabilē. xxiij. q. v. cū homo. ¶ Ultimo q2 ille tex. ponit casum specialē in quo capiēs vel manꝰ inijciens in clericū nō est excōicatus cū scz pro excōicatione iustitie hoc facit sup pluribꝰ. circa hoc dubitat̄ q̇d iuris. ⁊ p̄mo q̇d si nō inijcit manꝰ sed minat̄ mortem nisi carcerē ingrediat̄ vel spōte ingredit̄. ⁊ ibidē postea trudit̄. dicit idē in nouel. in. d. c. nup. s. eo. ⁊ subdit hoc verū qñ inclusio fit ad iniuriā: secꝰ si ad tutelā ipsius clerici ne ab inimicis eū persequētibꝰ occidat̄. nā s'm Hosti. includētes etiā violēter nō erunt excōicati. alleg. xlv. dist. cū beatꝰ. ⁊ de libero ho. exhi. l. iij. §. si q̇s eū. ⁊. §. si q̇s nolētē. idem s'm Inno. si inimici alicuiꝰ clerici occidāt eū in castro vel domo: vel illū forte in domo mulieris claudūt nō vt illū ibi custodiāt: sed vt verecūdiā illi inferant. nō eñ tunc dicent̄ teneri custodia vel carcere: q2 nec id tendunt. Itē nec inferre violētiā in persona: nec in rebꝰ sibi adherētibus. req̇ritur eñ iniectio manuū in personā vt liget̄ sñia canonis. si q̇s suadente vbi glo. idē dicit si inijciat pedes: vel si spuat vel perfundat eū aqua: vel vestimēta sua rūpat. Nam ⁊ hoc casu iniuria fit ꝑsone: q2 que religiosis ⁊c. ff. de rei ven. l. que religiosis. in. d. c. nuper. in nouel. ¶ Plenꝰ de hoc tāgit. ⁊ dicit final'r ꝙ iniuria in ꝑsona dicit̄ si q̇s teneret clericū per vestes vel per frenū equi cui insidet clericꝰ cū abire nō posset quo vellet auferens etiā rem violentā a clerico excōicatus est. idem si occidat equū subtus clericū vel deturpet ei vestes vel laniet in eiꝰ dorso iniuria eñ in persona fieri videt̄ qñ fit in vestibꝰ q̇bus induitur vel in equo quē equitat vel quē manibꝰ tenet: secꝰ si nō violēter sed furtiue auferret ei corrigiā qua cinctꝰ esset: vel vestē qua esset indutus: vel si per metū cōpellit clericū sibi aliq̇d dare vel exire de domo vel fundo quē possidet ⁊ postea eū capit. ad hoc eñ vt incidat in canonē oportet ꝙ in personā inijciat manꝰ violētas vel in res q̄ sunt circa ꝑsonā vel quas tenet: q2 ⁊ tunc fieri dicit̄ vis ꝑsone: vt. d. c. si q̇s suadēte. sed in alijs casibꝰ ꝓxime p̄missis nō fit vis in ꝑsona: nec in rebꝰ que ꝑsone adherēt: vel per quas persona teneat. ita dicit in. d. c. nup. in nouel. lz alij aliter sentiāt vt ibidē vide. †Ex predictis habes que dicat̄ iniuria in ꝑsona ⁊ que nō. Sz hic repeto que latiꝰ ibi scripsi post Bar. dicit eniz ꝙ quedā est offensa que fit in ꝑsona large loquēdo: vt qñ intendo aliq̇d facere circa res: secūdario circa ꝑsonā vt in violētia: vt no. in. l. itaq3 fullo. ff. de fur. ⁊. l. ij. ⁊. l. extat. ff. qd̄ met. cau. qñq3 offensa dicit̄ fieri in personā stricte: vt qñ tangit personā vel res coherētes ꝑsone: vt in p̄dictis exemplis. ⁊ est casus in. l. huius q̄stionis. circa prin. ff. de iniur. ⁊ de testa. l. testiū. §. j. ⁊. d. l. q̇ religiosis. ⁊ de sepul. viola. l. ij. prout dicit de statua affixa vel monumento: vt no. in. l. iniuriarū. §. que statua. eo. tit. ⁊ in ista significatione accipit̄ qñ agit̄ ad penā aliquā infligendā ꝓpter delictum ⁊ odiū rōnale: vt est casus in. c. si q̇s suadēte. Non obst. l. j. §. hec verba. ff. de his q̇ deie. vel effu. q2 ibi req̇rit̄ ꝙ fit notitia persone qd̄ ita demū fit si corpus tangat̄. qñq3 offensa in ꝑsonā potest sumi strictius vt qñ fit in ipso corpore: vel circa ea q̄ sunt inseparabilia a corpore vt circa pilos ⁊ capillos. ⁊ in illa significatione accipit̄ in. l. j. §. hic aūt. de op. no. nun. Ratio q2 ibi tractatur de odio irrationabili. nam illud edictū hz locū siue iure siue iniuria opus fiat. ⁊ ideo latiꝰ accipiunt̄ dicta v̄ba in interdicto qd̄ vi aut clam. vt no. in. d. §. hoc aūt. Et p̄dicta iducit ad. q.

Questio pulchra.

cauet̄ statuto florētie ꝙ si nobilis offenderit popularē in ꝑsonā teneat̄ ipse. ⁊ etiam alij de domo puniant̄. dico igit̄ ꝙ q̄tum ad ipsum offendētē dicit̄ offendere in ꝑsonā si aliq̇d arripuerit de manibꝰ vel vestes sciderit: sed q̄tum ad alios cū sit odiū irrationabile ꝙ teneant̄ ex delicto alterius dico eos teneri: ita demū si corpus tangit̄ facit in corpore vt cū de appel. cogno. §. causas. ⁊ predicta sunt vera qñ cōstitutio vel statutū facit mentionē de offensa illata ꝑsone sicut est canon si q̇s suadēte. Si aūt faceret mentionē simpl'r de offensa: tunc dicit̄ q̇s offendere siue violentas manus inijciat siue furto aliq̇d subtrahat: vel cū vxore adulterium cōmittat. talis eñ appellat̄ offensa ⁊ iniuria: lz nō ꝑsonalis. †Offensa enim est qñ aliquid mihi fit ex quo facto venit imponēda pena vt. l. testō. de manu. testa. Itē offensa est quicq̇d aliquē ad iracūdiā ꝓuocat: vt ꝓbat̄ in extrauag. Fede. de pace cōstantie. circa prin. ⁊ intellige ꝙ ꝓuocet ad iracūdiā: ita ꝙ potuit inferri pena ab hoīe iudice vel a lege: vt. d. l. testō. pro [hoc] l. qui maritꝰ. ⁊. l. filia in orbitate. de inoffi. testa. ⁊ facit ad. q. [si] feci pacem cum inimico: ⁊ promisi ipsum non offendere: que [si] facio postea sibi furtū vel vxorē adultero dico: rūpere pacē [et] p̄dicta no. Bar. in. l. licitatio. §. qd̄ illicite. ff. de publica. ve[rba] autem iniuriosa an dicant̄ iniuria ⁊ offensa in personā. ita q[d] c[o]uicians sit excōicatus. dicit ꝙ lz ista iniuria fiat persone no[n] tñ in personā. istud verbū ponit Bal. post Guil. de cug. in. l. si [ma]ga per calūniam. C. de episco. ⁊ cleri.

1 ☞ Clerus ⁊ populus sunt diuersa.

2 Ciuitas propter delictum dñi subijcitur interdicto.

3 Populo interdicto nulla singularis persona diuinis inter[es]se poterit.

4 Ciuitate interdicta an intelligant̄ suburbia interdicta.

Si sententia. Tres sunt partes que [oc]currunt. prima soluit dubi[um] [et] excipit ibi nisi. ⁊ solutionē declarat ibi: vñ. secūda [i]bi ceterū. soluit s'm duas limitatiōes interserēs ibi: [non] culpabiles. ⁊ ibi: dūmodo. tertia ibi: cū no. tertiū rōnem inte[r]serens ibi: vt sñiam. ¶ †No. ꝙ clerꝰ ⁊ ppl's sunt diuersa. ideo in[de] ꝙ a separatis de vno nō infert̄ ad reliquū: nec vnꝰ appellatio aliū includit. ꝯtra qd̄ glo. iij. opponit. d. §. plebiscitū. Sol. v[t] in ea dicit tñ in nouel. ꝙ si districtualibꝰ alicuꝰ dñij vel ꝓuincialibus: puta anglicis daret̄ p̄uilegiū vel immunitas clerici illius ꝓuincie vel domicilij bene participabūt p̄uilegio vel imunitati vt. s. eo. li. de offi. dele. c. fi. §. j. sup verbo districtu. in nouel di[cit] bene dicit ꝓbari clericos ⁊ p̄latos esse de districtu dñoꝝ tēporaliū quoꝝ est territoriū. ad idē vt lit. nō ꝯte. accedēs. ij. Nā ad hoc vt de districtu dici potuit sat̄ est ꝙ in cert̄ casibꝰ habeāt p[o]t[est]ā distrīgēdi eos siue cohercēdi: vt in casibꝰ no. i. xxiij. q. v. ꝓnceps ⁊ vide q̄ōnē Old. xxij. vbi q̄rit an sacerdos dicat̄ esse de vniuersitate. dicit ꝙ sic. vide etiā qd̄ nota. in. l. j. ff. ad munici. vbi no[tat] collegia clericoꝝ sint habēda ꝓ ciuibꝰ ciuitat̄ vbi sita sunt. ⁊ [di]cit ꝙ sic. dicit etiā ꝙ per monachationē nō desinit q̇s esse ciuis. Itē forēsis recipiēs monachatū hic efficit̄ ciuis. durat tñ ciuitas illa donec morā traxerit. dic vt ibi. ¶ †Scd̄o no. in ver. [ce]terū. ꝙ ꝓpter delictū dñi vel rectoris cuius ciuitas subijcit̄ i[nter]dicto. ⁊ s'm Archi. hoc facit pro opi. Hosti. ⁊. T. cōtra. Uin[c]. ꝙ ꝓpter ꝯtumaciā epi potuit eiꝰ ciuitas interdici. hoc no. in. c. sane. ij. de offi. dele. ⁊ ibi no. ⁊ qd̄ dicit tex. dñi vel rectoris di[cit] accipere pro dño ꝓprio ⁊ rectore pro tꝑali. ⁊ est q̄si vicariꝰ. q[d] aūt ciuitas potuit sibi eligere dñm ꝑpetuū. vide. s. de iudi. c. [j]. in nouel. ¶ Tertio no. in ver. dūmodo. ꝙ qñq3 ꝓpter delictu[m] dñi vel rectoris subditi interdicunt̄ in penam dñi. qñq3 tñ pe[na] vnius alterū afficit ⁊ affligit sicut ꝓprie in ꝑsonā suā. ff. qd̄ me[t]. cau. l. isti q̇dē. xxij. q. iij. §. sed qui. ¶ Quarto no. ꝙ ciuitas ꝓpter delictum dñi interdicta ciues in hoc non culpabiles lic[ite] alibi possunt audire diuina. ¶ †Quinto no. ꝙ interdicto populo nulla singularis ꝑsona poterit īteresse diuinis: q2 ppl'i [a]ppellatio oēs singulariter includit. plꝰ ergo est interdicere ppl'm ꝙ ciuitatē: q2 ex ciuitate ciues nō culpabiles pñt licite alibi i[nt]eresse diuinis. vt. s. primo respō. sz ppl'o īterdicto necubi pñt. Ii ergo dicit gl. ꝙ aliud est interdicere ciuitatē ⁊ ciues: aliud ciu[es] tm̄ ex quo in nouel. dicit post Arc. manifeste colligi qd̄ aliud [est] interdictū ciuitatis vel loci ab interdicto collegij qd̄ dicit ꝓb[a]ri. s. eo. li. de vsuris. c. j. ⁊ ibi in nouel. sup verbo terre interdi[cto] ergo ciuitate poterunt clerici: ianuis apertis ⁊ pulsatis camp[a]nis alta voce celebrare excōicatis tñ ⁊ interdictis exclusis cu[m] hoc nō sit ꝓhibitū: interdicto ergo loco ibi celebrari nō pōt ni[si] vt dr̄. s. eo. c. fi. ⁊ vide qd̄ dixi post Io. an. s. eo. p̄senti. ¶ Sex[to] no. cū diuinoꝝ singulare dictū ꝙ gesta sub nomie vniuersitat[is] que non possunt cadere in ipsam vniuersitatē vt personā representatā ⁊ fictam comprehēdūt singulos de ipsa vniuersitate n[ec] habet locum regula legis sed si hac. §. qui manumittitur. ff. cuiusq3 vniuersi. no. canonizata. xij. q. ij. ⁊ circa hec vide qd̄ dixi s. eo. romana. §. in vniuersitate. vbi etiaz plene dixi an vniuersitas potuit delinquere ⁊ qualiter puniatur. Uenio ad no. hic i[n] nouel. plenius declarāda ⁊ primo cū interdicitur simpliciter terra alicuiꝰ domini. de qua terra debet intelligi ⁊ mouet circa hoc vj. vel. vij. dubia. primo vtrum de terra dotali. secundo vtruz de pignorata. tertio an de terra in qua habet vsufructū vel nudā ꝓprietatē. quarto an de terra cōi. quinto an de terra quesita post interdictū. sexto an de terra distracta siue alienata post positū interdictū. De prio ⁊ scd̄o remittit ad no. ꝑ eū i nouel. s. de postu. prela. c. j. sup glo. bona fuit ibi dicit aduertendū ad formaz interdicti. nam aut ꝑverba que sonant in dominiū: puta dixit terram suā. nam suus meus tuus ⁊ sil'ia noīa possessiua denotāt dñium vt. l. quintus. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ tunc venit dotalis q2 in ea maritꝰ hz dñiū: ⁊ nō pignorata q2 creditor rei pignorate nō hz dñiū vt. l. dote. C. de rei vēdi. Si v̄o dictū fuit terrā quā is tenet tunc venit pignorata

venit pignorata

venit pignorata:qꝛ creditor dicitur possidere.ff. qui satisd.cog. l.sciendū.§.creditor. vbi de hoc. Si vō dicitur terrā talis dñi interdicimus: tunc genitiuus denotat dñium.et qñqꝫ verificatꝰ in mera possessione.qd dic vt no.Bar.ff.de op.no.nun.l.inter-dicta.⁊ qd no.in.l.ij.ff.de orig.iur.vbi est glo.singularis que in-cipit:no.ar.pro hoc.idē Jo.cal.in scdo mēbro.ver.qd si pertine ret ad ipsuz.⁊ver.seq. Quo ad tertiū dicit ꝙ venit terra in qua habet vsumfructū:qꝛ in multis casibꝰ censetꝰ pars dñij : vt.ff.de vsufru.l.iiij.⁊ reqritur de hoc. Idē etiā videtꝰ ecōuerso vt veniat terra in qua qs hꝫ nudā ꝓprietatē:vt.ff.q satisd.cog.l.pe. ⁊.l.ij. §.j.ff.de relig.⁊ sump.fune.aliter tentit Jo.cal. vbi.s. ver.qd si interdictū. De quarto scꝫ de terra cōi format in nouel. sup hoc dubiū.cū terra est in duabꝰ ꝓuincijs:scꝫ partim in vna:⁊ partim in alia.dicit ꝙ si pro diuiso oēs intelligunꝰ interdici:secus si ꝓ indiuiso:ne innocēs puniatꝰ.bene facit de sepul.sacris. ⁊ qd ibi no.⁊ de ritu nup.illud.⁊ de auro ⁊ ar.leg.l.qntus.⁊ de ꝯces.ꝑbē. .j.vbi decretū nō ligat in incertū. De qnta.q.scꝫ de terra qsita post interdictū ꝙ interdicta nō erit nisi verba sniē aliud expri-mant.qd no.de priuile.cū capella.in.j.glo. ⁊ qd ibi in nouel.et de iudi.nō pōt.⁊ de dam.infec.l.dāni.§.si is qui. De sexta.q.scꝫ terra alienata post interdictū nō per hoc tollitꝰ interdictū sed tolletꝰ ab illo q tulit:qui tū vbi fraus nō interuenit cessante in-terdicti causa in tollēdo se facilē exhibebit ad vtrūqꝫ. facit.s.e. sacris.⁊ ita hic in nouel.idē vbi.s. Jo.cal.q dicit ꝙ terra que est ua quo ad dñiuz iurisditionale includetꝰ sub ꝑdicto interdicto t.d.c.j.⁊ vide expssum.s.de offi.deleg.sane.ij.⁊ de iureiuran.ex rescripto.⁊ de spon.nō est vobis.fortiꝰ si terra illiꝰ dñi esset sim-pliciter.⁊ absolute ꝓpria.ff.de relig.l.ij.§.in locū. Idē de terra quā ab alio tenet in feudū vel in emphiteosim:qꝛ in istis casibꝰ ad ipsum spectat vtile dñium:vt est expssum in emphiteota. ff. si ager vectig.vel emphi.pe.l.j.§.vlti. ⁊ de vasallo in li.feud.si de feudo fue.contro.inter vasallos ⁊ alios oēs si causa inter vasal. et ita no.in.c.scdo mēbro.ver.sed qd si interdicitꝰ. Secūdo qro post Jo.and.an delinquētibꝰ cōsiliarijs regētibus ciuitatē vel delinquēte vniuersitate ꝓpter qd delictū latum est interdictuz vniuersale in cōsiliarios vel vniuersitatē:vtrū illi ꝯsiliarij vel illi de vniuersitate tēpore cōmissi delicti absentes vel expsse cōtra-dicētes sint interdicti.arguit primo ꝙ sic ex iuribus qbus dicitꝰ delictū a maiori parte corporis a toto factū videri.s.de his que fiūt a maio.par.capi.c.j.⁊.l.qd maior.ad municipa. cū simi. Itē ꝓpter delictū vnius:puta dñi possunt nō culpabiles interdici: vt in isto.c.⁊ qd ꝓpter delictū vniuersitatis que censetꝰ dña sub-ditorū possunt subditi quātūcunqꝫ nō culpabiles interdici.⁊ ex contrario vilipenderetꝰ censura ⁊ snia interdicti cōtra istud.c.et .q.⁊ lꝫ durum sit tales ligari:tū sententia iudicis vel iuris licꝫ iniusta seruāda est.vj.q.iij.scriptū.⁊.l.prospexit.ff.qui ⁊ a qui.be-ne facit qd no.de peni.⁊ re.ꝙ in te.in glo.fi.⁊ super ea in nouel. ...rium decreta:statuta:⁊ banna:non ligant ꝓbabiliter igno-rantes.s.eo.li.de consti.c.ij. qui ma.accu.pos. c.fi. ⁊.ff.de decre. ab ordi.fa.l.fi.ergo absens nō ligabitꝰ. Item absens ⁊ ignorās in maleficio nō obligatꝰ .ff.de act.⁊ obli.l.ex maleficio.§.j. ⁊ lex dicit cōsensum nō ignorantiā volumus obligari. l.generali. C. de tabu.li.j. Item ꝑsentes in preiudiciū absentiū nō possunt fa-cere cōstitutionē voluntariā vel decretū.de consti.cū omnes. be-ne facit.C.de magistra.cōuen.l.j.vbi ex facto decurionū non te-nentur tunc absentes. Idem in familia seruoꝝ tunc absente tē-pore quo dñs fuit occisus quo ad penam sillaniani. ff.ad silla.l. si autem. ⁊.§.si quis in villa. ⁊.§.seq. Ex istis iuribus clare liquet absentes nō ligari.⁊ hoc verum est:multo fortius nō li-gantur expresse cōtradicentes.de symo.sicut.ij.de homici. Pe-nas.plus est enim expresse cōtradicere ꝙ non cōsentire vt ibi: pena suos teneat autores quesiuit. de his que fi.a maio.par. ..i. Item ad pene euitationē sufficit cōtradicere superiori ne ...um illicitū attentet:vt.l.quoniā iudex. de appella.⁊ de peni. ...tin.j.nemo.⁊ quod ibi no.⁊.c.si quis ꝑsbiterorū.de reb.eccle. ...alie. Quid dicēdū refert multis religiosis per has vltimas ...iones videri absentes vel cōtradicētes ligatos non esse tali sentētia interdicti etiā quo ad ecclesiā.⁊ quod dicitꝰ in sentētia interdicti vnū pro alio ligari intelligūt de ꝑsente ⁊ tacente qui ...a videtur taciturnitate firmasse.C.de his qui a non do.l.fi. Jo.and.dicit ꝙ iste tex.istorū dictū nō patitur per quē apparet ...rte nō culpabiles ꝓpter delictū dñi generali ciuiū interdi-cto ligari.ꝓpter quod ⁊ rationes prius inductas tenēdū est pri ...m:lꝫ fateatur certis casibus culpabiles a nō culpabilibꝰ di-stingui.j.eo.c.fi.§.illis.de priuile.qd nōnullis.⁊ eo.ti.licet.in fi. eo.lib.⁊ per hoc nō ob.c.fi.s.eo.li.de cōsti.nam hic vnus pro ...r delictū alterius tenetur.vel dic ꝙ snia statuti puniētis fu-...us culpas in delinquentibꝰ tū non ligat ignorātes:nec etiā extra diocesim delinquētes vt ibi.sed sentētia ordinarij que pu ...culpam preteritā in delinquentibus vel alijs innoxijs ligat

expressas etiam generaliter:vt si puniat ciues propter culpaꝫ dñi vt hic.⁊ hec opi.placet Jo.cal.in dicto secūdo mēbro. versi. sed dubitatur de absentibus. ¶ Tertio quero:dicitꝰ hic ꝙ po-pulo interdicto singulares ciues tanꝙ interdicti nō debēt ali-cubi audire diuina.sed pone ꝙ aliqs ex populo interdicto trāf fert se ad aliū locum.primo dimisso an censeatꝰ amplius interdi ctus.dicit Jo.cal.ꝙ de speciali interdicto nō est qstio:qꝛ sequi tur eum quocūqꝫ vadat donec absoluatur. Sicut excōicatio et infamia ⁊ quelibet pena afflictiua status:vt.c.cū ab ecclesiarū. de offi.ordi.⁊.l.ex ea.de postula.⁊ per Bar.in.l.cunctos popu-los.C.de sum.trini. Si autem nō est specialiter qstio de interdi cto:sed est de populo interdicto tūc aut fuit in culpa ꝓpter quā sentētia lata fuit:⁊ tunc qꝛ interdictus intelligitꝰ interdictꝰ quo cunqꝫ se transferat interdictus remanet.ar. de priuile.ꝙ nōnul-lis.⁊ eo.tit.licet.in fi.s.eo.lib.⁊.j.eo.c.vlti.§.illis etiam. Si vō nō fuit culpabilis ⁊ ex toto desinit esse de populo interdicto cre dit cessare interdictū circa eum:qꝛ cessat in eo causa efficiens et cōseruans:ergo cessare debet effectus.lxj.dist. neophitus. ⁊.ff. de iurepa.l.adigere.§.ꝙuis.et.ff.de reg.iur.l.nil tam naturale. vnde si talis se trāsferat etiam volūtarie ad alium locum domici lij mutandi causa cessat interdictū quo ad eum:qꝛ libertas sibi data est a lege de trāslatione domicilij.ff.ad munici.l.non vtiqꝫ. ⁊.l.nihil nō tollitur.per huiusmodi interdictum.ff.de adop. l.si abrogauero.bene facit de capti.⁊ postli.reuer. l.in bello. §.ma-numittēdo.⁊.ff.de cōdi.⁊ demon.§.ij.nec talis potest dici pre-uentus vel destinatus ex quo ponitꝰ inculpabilis:sed solū dice-batur interdictus:qꝛ de vniuersitate siue populo interdicto.et sic non ob.ff.ad munici.l.incola.ij.⁊ quod ibi no.⁊ de foro cōpe. ꝓposuisti.⁊ per hoc etiā respōdetur ad ea que dicta sunt de spe-ciali interdicto. Quid ecōuerso si existens de populo nō inter-dicto factus est post interdictū de populo interdicto.dicit ꝙ ex tunc ligatus est sicut ⁊ alij. Cum enim factū sit membrū illiꝰ cor-poris nō debet alio iure censeri.xij.dist.c.j.⁊ de prescrip.cū nō liceat.facit.ff.ad munici.l.incola.j.⁊ de statu regu.recolētes.nec ob.ꝙ precesserat sentētia:qꝛ ponitur ꝙ lata fuerit cōtra vniuer sitatē vel populū qui nō mutatur nouis personis superuenien-tibus.ff.de iudi.ꝓponebatur.vij.q.j.deniqꝫ. Item vt dictum est hac sentētia ligantur qui nō peccauerūt per que respōdetur ad l.ꝓuidendū.C.de decurio. Quid dices si existens de populo in terdicto banniatꝰ vel cōfinetur.respondeo si perpetuo cessat in-terdictum:qꝛ non censetur amplius de illa vniuersitate siue po-pulo:secus si ad tempus fuerit confinatus vel bānitus:qꝛ tunc remanet ciuis ⁊ de corpore vniuersitatis. ff.de interdic.⁊ releg. l.relegati.⁊.l.exilium. ⁊ de penis.l.relegati.⁊ de iure fis.l.bona. ꝙdiu enim in eo nō remanet nomen ciuis vel vniuersitatis vel populi interdictū eum seqtur. Sed cessante vere dicto noīe ap-pellatiuo cessat interdictū circa eum.ad hoc.lxviij.dist.corepi.⁊ de tute.l.j.§.tutores.⁊ qd ibi no.quod enim sub noīe appellati uo disponitur tantum durat ꝙtum appellatio.ad hoc.xviij.q.j. c.vno.l.dist.ferrum.de rescrip.si gratiose.⁊ ad trebel.quotiens. §.fi.⁊ si dicatꝰ ꝭm hoc pena cōsequitur premiū:qꝛ absoluitur ab interdicto cōtra.l.relegatoꝝ. §.fi. de interdic.⁊ relega.ff. Sed dic ꝙ nō ex culpa hoc cōsequitur:sed ꝓpter bannū qd segregat ipsum a populo.⁊ sic snia siue bannū est causa immediata relaxa tionis.⁊ hec causa ꝓxima attēditꝰ non remota:vt ptꝫ in fili.ff.de excusa.tuto.l.sed ⁊ miles. §.si ignominia. ⁊.s.de cōces.ꝑben. qꝛ diuersitatē.⁊ de susp.tu.l.decreto. ¶ Item quero si talis qui est de populo vel vniuersitate interdicta ingreditꝰ monasteriū: an valeat ordinari. Sol.post ꝓfessionē absqꝫ dubio ordinari pote rit.nam talis desinit esse de populo:ergo extinguitꝰ interdictū in personā suam per illa que dicta sunt.s. Sed ante ꝓfessionez tutū est consiliū ꝙ nō ordinetur:qꝛ in dubio tenendū est:qd est certius.de spon.c.iuuenis.cum concor.⁊ qꝛ posset presumi id fa ctum esse in fraudē si ille ante ꝓfessionem rediret ad seculum qd facere potest ad apostolicam de regulari.⁊ qd vituperari potest precaueri debet.de ser.nō or.c.j. Sed tū si ordinatus fuit ante ꝓfessionē.putat causam tenere.arg.j.eo.religioso. ⁊.vj.q.j.duo sunt. ¶ Ulterius queritur quid de habitātibus in ciuitate nō ciuibus vel nō de populo illius ciuitatis.dicit ꝙ nō includuntꝰ interdicto illius vniuersitatis vel populi:vt ꝓbatur hic ibi:sin-gulares ex ea personas ⁊c.et ibi sed isti nō sunt excu.scilꝫ popu lo.lꝫ ibi inhabitēt.si tamen locus esset interdictus nō posset in eo audire diuina sicut nec possent penitus extranei:sed extra locū illum sunt oīno liberi ab interdicto.facit.ff.ad municipa.l. nihil.⁊.l.magistra. Sed nunqd ciues habitātes cōtinuo extra ciuitatē ⁊ suburbia siue cōtinentia edificia intelligunꝰ interdi-cti populo vel ciuibus ciuitatis interdictis. Respō.ex quo po nuntur ciues de vniuersitate interdicta censentꝰ interdicti vbi-cunqꝫ inhabitēt:vt dictū est.s.in prin.huius.iij.princi.q. Sed quid dices de nobilibꝰ.puta marchionibꝰ: comitibus:vꝉ hmōi

habitantibus in diocesi ciuitatis vel populi interdicti. Solu. si sunt de illo populo siue vniuersitate: qr forte subeunt onera ⁊ habẽt honores sicut alij de dicta vniuersitate ⁊ ligant̃ tali sñia sicut ceteri. ad hoc. ff. de interdic. ⁊ releg. l. relegatoꝝ. §. solet. et C. de incol. l. est verũ. lib. x. ar. sumpto a ꝯrio sensu. ⁊ qđ ibi no. et insti. de iure natu. gen. ⁊ ciui. §. pluries autem. Itẽ puto si tales essent exempti a munerib⁹ per priuilegiũ siue oneribus. per hoc enim nõ seq̃tur ꝙ nõ sint de ipsa vniuersitate. vnde saluis priuilegijs ligant̃ penis q̇bus ligant̃ alij de illa vniuersitate. de priuile. cum capella. ⁊ eo. ti. c. j. s. eo. lib. ❡ Sed pone ꝙ tales sunt sui iuris vel extraneus vel priuilegio imperiali: ita ꝙ dicte vniuersitati tanq̃ de ipsius corpore in nullo participãt. dic ꝙ tales velut penit⁹ extranei sunt censendi. vnde interdicto lato in vni-
4 uersitate nõ ligant̃. ar. huius. c. in fi. a ꝯrio sensu. ❡ † Sed nunquid interdicta vniuersitate loci intelligant̃ interdicti habitãtes in suburbijs vel cõtinẽtibus edificijs: qui tñ nõ sunt de corpore illius vniuersitatis sed sui iuris vel alteri subiecti. similis est questio si nõ vniuersitas siue populus: sed ciuitas interdicit̃ an suburbia ⁊ ꝯtinẽtia edificia eius alterius ditionis ⁊ potestatis sint interdicta vt dicit̃. j. c. proxi. vbi dicam in ꝓposita. q. dicit Io. cal. ꝙ lꝫ interdictũ ciuitatis extendat̃ ad suburbia. vt. j. c. proxi. tñ interdictũ vnius vniuersitatis nõ extendit̃ ad aliam vt in isto. c. sicut interdictũ singularis persone non extendit̃ ad aliã personã. xxiiij. q. iij. si habes. vniuersitas aũt est persona representata: vt. l. mortuo. ff. de fideiuſ. in dubio tñ si non apparet habitãtes in suburbijs esse sui iuris vel de alia vniuersitate presumerem eos esse de ciuitate cui adherent. ar. l. alfenus. ⁊ l. que in cõtinentibus. ff. de verbo. sig. ⁊ l. insule. ff. de iudi. ⁊ l. iij. §. legauerat. de leg. iij. predicta habui de predicto tractatu secũdo membro que optime hic cadunt.

1 ☞ Ciuitate interdicta edificia eius comprehenduntur.
2 Suburbia que dicantur.
3 Diuina in ecclesia interdicta celebrari non possunt.
4 Ecclesia interdicta cimiteriũ interdicitur.

Si ciuitas. Due sunt partes. secũda ibi ratione. ꝓma soluit dubiũ ⁊ obiectioni respondet ibi: nam licet. Secũda pars distinguit secundũ membrũ ibi: secus. ❡ Nota ꝙ ciuitas castrum ⁊ villa ponũtur hic vt diuersa ⁊ in multis iurib⁹ de ipsis fit mẽtio: vt patet. s. de rescrip. statutũ. §. cum vo. de sup. negli. prela. grandi. circa mediũ. de immu. eccle. c. j. §. j. cum simi. de oppido ⁊ municipio addit̃. xxiij. q. viij. in qualibet. per que patet ꝙ ista differũt specie sicut ⁊ nomine. Quid ergo sit ciuitas q̇d castrũ: quid villa: ⁊ q̇d oppidũ: ⁊ q̇d municipiũ hic declarat de primis tribus: ⁊ etiã quid sit regnũ ⁊ ꝓuincia. dixi plene in. d. c. statutũ. §. nec audiantur. De oppido ⁊ municipio. hoc vide in nouel. vbi subdit ꝙ prodest habere notitiã predictoꝝ cum queritur an priuilegiũ vel immunitas cõcessa ciuitati vel ciuib⁹ includat castra vel villas vel diocesanos. ⁊ videt̃ ꝙ nõ: qr sunt diuersa in q̇bus de vno ad reliquũ nõ infertur: vt. l. si marit⁹. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. pro quo etiã. s. de rescrip. rodulphus. ⁊ in priuilegijs hoc firmat nisi aliud de mente cõcedentis appareat vel nisi vsus loquẽdi vel cõsuetudo aliud inducat. his enim scꝫ cõsuetudini ⁊ vsui standũ est. s. de spon. ex literis. ⁊ l. liberoꝝ. §. qđ tamen. ff. de leg. iij. ⁊ l. cũ delanionis. §. asinã. de fun. instru. ⁊ instru. lega. ⁊ c. cũ dilectus. de cõsue. Beneficia vo debent latius interpretari q̃ priuilegia: vt. s. de ver. sig. olim. in nouel. super vlti. glo. ⁊ ratio in ipsis sub appellatione ciuitatis venit ciuitas cũ suis adiacẽtibus: pertinẽtijs: ⁊ territorijs. ar. ff. de offi. prefec. vrb. l. j. §. cũ vrbẽ. ⁊ de bo. vac. l. si quãdo. lib. x. ⁊ de leg. ij. l. si quidem relictũ. ⁊ l. ciuitatibus. a ꝯtrario. ⁊ ita in nouel. dixi de hoc plenius. s. eodem lib. de penis felicis. ad fi. vbi videas.

a ❡ Interdicta. Adde tñ ꝙ interdictũ differt a cessatione a diuinis qr celebrãs tpe interdicti est irregularis. Innocẽ. in. c. irrefragabilis. de offi. ord. Butri. ⁊ Imo. in. c. dilecti de appell. Cardi. in cle. j. §. in cessationibus. de senten. excõ.

1 ❡ † Secundo no. ꝙ interdicta ciuitate castro vel villa suburbia ⁊ continẽtia edificia eorũdem locoꝝ intelliguntur interdicta qđ putat verum. Io. cal. si proferẽs interdictum habebat iurisditionẽ spiritualẽ non solũ in locum queꝫ interdixit: sed etiã in ipsius suburbijs ⁊ ꝯtinentibus edificijs: tunc enim lꝫ de istis non in mẽte gereret tamen ius sic huiusmodi sententiã interpretatur. de arbi. cum olim. de verbo. sig. in his. de appel. ab executore. §. j. Sed si proferens non habebat iurisditionẽ spiritualẽ in suburbijs vel cõtinẽtibus edificijs lꝫ illam haberet in locum quem interdixit non videtur habere locũ hoc. c. per. l. iij. de offi. presi. ff. de iurisdi. om. iudi. l. fi. s. de offi. lega. nouit. s. eo. lib. de consti. c. ij. ⁊ ff. de bo. auto. iu. pos. l. cum vnus. §. si is qui. et vt dicit lꝫ ita videatur de iure scripto: tamen ponderata mente huius. c. posset dici ꝙ etiam hoc casu suburbia ⁊ cõtinẽtia edificia adherẽtia loco interdicto intelligunt̃ interdicta nõ ab homine sed a iure. de sen. excõ. nuper. ⁊ de accu. super his. ver. post confirmationẽ. ⁊ per hoc respõdetur ad iura. s. proxi. in cõtrarium alleg. ita dicit in dicto tractatu secũdo membro ibi: circa quod quero. Aduerte quia per hoc videt̃ accedere opinioni Arc[...] qui vt dicit hic Io. and. volens subtilisare. dicit ꝙ in istis expressis interdicto hominis que veniunt per consequẽtiã e[...] cia vel capella ⁊ cimiteriũ cõtigua interdicto iure interdic[...] cantur. hoc non placet Io. and. cum ex vi verborum hoc de[...] raretur illa interdicta. vbi autem non ex vi verboꝝ sed ex su[...] quenti culpa procederet pena vt in comitãte excõmunicat[...] crimine: tunc fatetur illam esse penam iure causatã a sente[...] hominis. prout ipse no. s. eo. nuper. in nouel. Constat enim [...] vnica sententia ex eadem culpa. ⁊ ibi duplex culpa ⁊ duplex [...] tentia. ⁊ per ista eius dicta videt̃ verior prima opinio: vt. s. [...] tex. loquatur quando suburbia ⁊ continentia edificia sun[...] eadem iurisditione cum ciuitate interdicta. hoc enim frequ[...] tius accidit. Illud autem scꝫ ꝙ non sunt sub eadeꝫ iurisditi[...] rarissime contingit. ad id igitur qđ frequẽtius accidit ada[...] tur iura: vt. l. nam ad ea. ff. de legi. pro hoc facit tex. dum dic[...] lorum suburbia. non enim sunt illorum si sunt alterius iuri[...] tionis. l. ij. §. alterius. ff. de relig. ⁊ sump. fune. ❡ Tertio n[...] ver. nam licet. ꝙ appellatio ciuitatis castri vel ville regula[...] muroꝝ ambitu terminat̃. concor. l. nam qđ. ff. de pe. leg. ⁊ [...] offi. prefec. afri. l. in nomine dñi. ij. col. ver. ⁊ clausure ꝓuinci[...] ⁊ est simile. xvij. q. iiij. questi. ⁊ facit ad. q. de qua. s. de rescrip[...] dulphus. scꝫ a quo loco incipiat dioc. Vin. ibi dicit ꝙ cõti[...] tibus edificijs cui ob. hec litera que nõ vult de vi verboꝝ c[...] prehẽdi sub nomine ciuitatis vltra ambitũ muroꝝ. ⁊ in casu [...] expresso. posuit aliquid speciale: ⁊ ideo dicit hoc tñ casu A[...] c. statutũ. stat primo dicto: vt. s. in suburbijs possem audire [...] sas. Subdit Io. an. vni dixisse ꝙ parochiani ecclesiarũ ciu[...] tis lꝫ longe extra muros extendat̃ parochia appellatione [...]
2 tateñ. poterũt cõueniri sui. † Sed hic quero que dicant̃ sub[...] bia vel cõtinẽtia edificia. Glo. dicit hoc arbitrio iudicis re[...] quendũ. Io. cald. dicit vbi. s. vo. q̃ dicant̃. ꝙ ista decre. videt̃ [...] nere vt diuersa suburbia ⁊ cõtinẽtia edificia ꝓpter copula[...] hic positã ⁊ disiunctiuã. vel. Unde suburbia intelligunt̃ bu[...] extra ⁊ prope ciuitatẽ in q̇bus domus sunt cõtigue. cõtine[...] vo edificia dicunt̃ domus vltra burgos separate ⁊ nõ ꝯtig[...] Subdit tñ ꝙ lꝫ prope ciuitatẽ vel locũ interdictũ non sit al[...] edificiũ: nihilomin⁹ loca adherẽtia loco interdicto debẽt in[...] ligi interdicta vt in eis nõ valeat celebrari sine violatione in[...] dicti: qr si in eis posset celebrari sine dubio vilipẽderet̃ sentẽ[...] interdicti qđ esset cõtra rationẽ huius litere. dictum aũt de[...] intelligi ſm eius rõnem. vij. q. j. scias. ⁊ de ver. sig. intelligat̃. [...] cum pater. §. dulcissimis. de leg. ij. Sed causa huius querit v[...] ad quem locũ durant suburbia ⁊ cõtinẽtia edificia. respõde[...] cõsuetudine vel statuto siue vulgari hoc apparet standũ est [...] interp̃tationi. j. dist. cõsuetudo. de spon. ex literis. si nõ appa[...] de vsu viri boni arbitrio ⁊ iudicis hoc terminet̃. ff. de iure d[...] l. j. §. j. ⁊ xiij. q. ij. §. ecõtra. ad idem ⁊ hoc casu intelligit̃ ista g[...] ❡ Sed nunq̇d adherẽtia edificia vel cõtigua suburbijs vel [...] tinẽtibus edificijs intelligunt̃ interdicta. dic ꝙ nõ: al's seque[...] tur ꝙ adherentia adherẽtib⁹ essent interdicta. ⁊ sic vna ciuit[...] interdicta totus mũdus esset interdict⁹: qđ dicere est absur[...] ad hoc de testibus. lꝫ pro hoc alleg. istud. c. qđ vult interdict[...] loci per certũ finẽ terminari. hoc tenet Io. an. per. c. bone. de [...] stul. prela. qui dat simile de eo qđ dicitur ꝙ excõicatio nõ tr[...] in tertiã personã. xj. q. iij. qm̃ multos. simile etiam potest dari [...] materia recõuẽtionis nõ est a iure permissa: vt no. de mu. pe. [...] nec retorquatio retorquationis iuris iniqui impetrati: vt. l. [...] ff. qđ quisqꝫ iur. ❡ Quarto no. Io. and. post Io. mo. ⁊ Arc[...] verba ꝓpter materiã de qua loquunt̃ debere extendi. nam id[...] verbũ aliter sumitur in vna materia q̃ in alia. hinc dicit̃ ꝙ [...] subiectã materiã sunt intelligẽdi sermones: vt. c. intelligẽtia. de verbo. sig. ⁊ quod ibi no. ipse alleg. l. si vno. ff. locati. vbi ve[...] bum donare sumitur pro remittere vel transigere. ⁊ de ver. sig. transigere. vt. ff. de verbo. obli. stipulatio. vbi verbum posses[...] propter stipulantẽ seruum intelligitur de naturali. simile in v[...] bo beneficiũ. cuius appellatione non comprehendit̃ dignita[...] in materia odiosa: sed in fauorabili sic. s. de p̃ben. c. fi. coniũct[...] c. penul. de ver. sig. Item verbum beneficij ꝓlatum in plurali r[...] stringitur ad duo in materia odiosa sed nõ in materia fauora[...] li. s. eo. lib. de p̃ben. is cui. ⁊ c. non potest. §. j. coniuncto preall[...] c. penul. ⁊ s. eo. lib. de priuile. si papa. in glo. fi. adde. ff. de cõd[...] ⁊ demon. l. quibus diebus. §. dñs. vbi verbũ debitũ ꝓpter co[...] ditionẽ serui ad quem dirigit̃ intelligit̃ de debito naturali t[...] lꝫ al's abusiue tale dicatur debitum: vt. l. fideiuſ. obli. ff. de fid[...] iussorib⁹. ⁊ l. si is cui. §. flauius. et quod ibi per Bar. ff. de sol[...] ad hoc. l. vbi ita donatur. de dona. causa mor. ⁊ l. stipulatus. [...] vsuris. Simile dixi alibi ꝙ sermo relatus ad personam intell[...]
3 gitur ſm conditionẽ persone sue: vt scripsi. s. eod. de prebend[...]
a cum de beneficio. ❡ † Quinto nota ꝙ in ecclesia interdicta

non possunt

nõ possunt celebrari diuina. sed an poterit seruata forma decre.
alma. j.eo.§.adijcimus. dic ꝙ non. nam illud.c.loq̄tur cum loc⁹
fuerit interdictus. ⁊ tale appellat̃ generale interdictũ vt dictũ
est.s̃.eo.presenti. Nam cũ moderatio.c.alma.loquatur solũ in
generali interdicto siue cõmuni seq̄tur ꝙ interdictio specialis
ecclesie nõ vẽdicat sibi locũ: sed remanet sub ꝓhibitione postꝙ̃
de eo nõ reperitur cautum.s̃.de transla.c.ij.⁊.l.qd̃ no.ff.de legi.
Sed nunq̃d in ecclesia specialiter interdicta possit aliq̃s bapti
zari vel in fronte crismari. Jo.mo.in preall.c.presenti. videtur
innuere ꝙ nõ. Jo.calder.vbi.s̃.dicit ꝙ sic: q̃r alia queuis inter-
dictio ista sunt excepta.de spon.nõ est vobis.⁊.j.eo.qm̃.vnde in
ꝓhibitione nõ includuntur. Dicit tñ ꝙ vbi incõmoditas aliud
suadeat honestius alibi expedirent̃ ne aliqua nota possit scribi
recienti.s̃.de renun.vbi cũ pridem.§.pro graui. ¶ † Sexto no.
ꝙ interdicta ecclesia capella ⁊ cimiteriũ cõtiguũ includunt̃ sub
interdicto: sec⁹ si sint remota. Sil'e in pollutione dicim⁹ ⁊ pollu
ta ecclesia intelligit̃ pollutũ cimiteriũ ecclesie cõtiguũ nõ remo
tum: nõ ecõuerso. nam polluto cimiterio nõ est polluta ecclesia
etiã cõtigua: nec vno cimiterio polluto est pollutũ alterũ etiam
sibi coherens pariete intermedio.s̃.eo.li. c.j. de conse.eccle.vel
alta. Ex q̃bus seq̃tur ꝙ interdicta ecclesia vel cimiterio alia ec-
clesia coherẽs interdicte: vel illud cimiteriũ coherẽs interdicto
pariete intermedio nõ intelligunt̃ interdicta. ⁊ ita no. Jo.cald.
in verbo.sig.secũdo membro.ver.redeo ad membrum.

1 ☞ Celebrans in ecclesia polluta temere agere dicitur.
2 Celebrans presentibus excõicatis peccat.
3 Irregularis est ineligibilis.
4 Celebrans scienter in loco interdicto est irregularis.

IS qui in. Due sunt partes. scd̃a ibi: is võ. prima soluit duo dubia. scd̃m ibi: vel qui. ⁊ rõnem interserit ibi: cũ id. scd̃a ponit penã violãtis interdictũ declarãdo q̃s violat ⁊ q̃d impo-
nat penam. ¶ † No. ꝙ temere agit qui celebrat in ecclesia san-
guinis aut seminis effusione polluta. ⁊ vt ibi dixi intellige san-
guinis humani ⁊ iniuriosi: ⁊ seminis humani: ⁊ etiam vxorij. sm
Jo.an. vel humani. i. fornicatorij nõ vxorij: q̃r tũc nõ censet̃ eccle
sia polluta: nec indiget recõciliatione sm Hugo. de cõse.dist.j.
ecclesijs. qd̃ dic vt dixi in.d.c.j. facit qd̃ no. Jo.an.s̃.de coniug.
lepro.c.ij. Et collige ꝙ nõ seq̃tur ꝓhibitum est in ecclesia cele-
brari: ergo celebrãs est irregularis. nam in multis casib⁹ ꝓhibi
tum est celebrari vt in tribus casib⁹ hic in tex. in ecclesia symo-
niace consecra. j.q.iiij. ecclesia. Item si pro questu non pro di-
uino cultu consecrata est. Itẽ si sine reliquijs vel in loco deserto
nunꝙ̃ habitato fuerit dedicata. de conse.dist.j. placuit. Itez si
propter discordias patronoꝝ ep̃s clauserit ostia. s̃.de iurepat.
c.⁊.j. Item cũ cessatur a diuinis de offi.ordi. si canonici. s̃.eo.
l. Item p̃sentibus excõicatis nõ debet in ecclesia celebrari: vt
in tex. in istis ergo ⁊ similib⁹ nisi pena irregularitatis sit in iure
expressa cõtrafaciens nõ incurrit ipsam qd̃ in cessatione a diui-
nis est verũ si fuerit cessatio specialis: secus si generalis. qd̃ dic
vt in.d.c. si canonici. in nouel. sup. iiij. glo. ⁊ in scd̃o tractatu scd̃o
libro. in.ij.col. vbi etiã q̃d iuris de casu illius.c.j.⁊.ij. ¶ † Se-
cũdo no. ꝙ peccat ille qui celebrat presentibus excõicatis est tñ
vt dicit glo. primus irrregularitati: q̃r si postea ingredit̃ eccle-
siam irregularis est: vt.s̃.eo.li.de priuile.qm̃. ¶ Sed iuxta hoc
querit Lap. vtrũ sicut celebrãti p̃sentib⁹ excõicatis est interdi-
ctus ingressus ecclesie: pena irregularitatis postea ingrediẽtis
statuta immineat: ita ingrediẽti immineat talis pena postꝙ̃ ce-
lebrauit in ecclesia seminis vel sanguinis effusione polluta. po-
stea op. ⁊ demũ tenet ꝙ celebrans in ecclesia seminis vel sangui-
nis effusione polluta nõ est suspẽsus ab ingressu ecclesie seu nõ
est sibi interdictus ingressus ecclesie. Nam hic celebrãtes pre-
sentibus excõicatis vel in ecclesia polluta nõ sunt censendi irre
gulares vt dicit tex. Sed.c.ep̃oꝝ.p̃alleg. in ponẽdo penã inter-
dicti ab ingressu ecclesie facit solũ mentionẽ de admittẽtib⁹ pu-
blice excõicatos: dicẽdo ergo de vno ⁊ omittẽdo de alio scz de
celebrante in ecclesia polluta dz exp̃ssum pro expresso ⁊ tacitum
pro omisso haberi. ad hoc.s̃.eo.li.de rescrip. susceptis. ⁊ qd̃ ibi
no. ⁊ hoc tz Jo.cal. vt.s̃. ¶ † Tertio no. ꝙ irregularis adeo
est ineligibilis ꝙ nec potest eligere nec eligi. et vt dicit Lap. si
nõ admittit̃ ad eligẽdũ multo minus ad cõferẽdũ actiue ⁊ passi
ue pari ratione alleg.s̃.de sen.excom. illoꝝ. j. rñso. ⁊.s̃.de cleri.
excõ.admi. postulasti. ⁊.s̃.eo.li. ne sede vacan.c.vno. ¶ † Que-
ritur dicit̃ hic ꝙ qui sciẽter celebrat in loco interdicto[a] est irregu-
laris. q̃d si ignorãter. glo. que incipit: sec⁹ tunc dicit tunc secus.
Sed querit in nouel. post Archi. si ille qui scit locũ interdictũ
ab hoĩe vel a iure: non tñ est publicũ per denũciationẽ an ibi ce-
lebrans erit irregularis. Archi. dicit ꝙ ligabit̃ hac pena nisi sit
occultus. Et hoc q̃r celebrare voluntariũ est. Jo.an. remittit ad
no. per ipsum in cle. grauis. eo.ti. in.ij.glo. ibi dicit ꝙ expedi-
ret per cõstitutionẽ prouideri clericos nõ teneri ad obseruãtiã
interdictoꝝ latorum a iure nisi prius fiat illoꝝ declaratio. simi
le de hereti. cum sm leges dicit vt illa glo. secũda opi. Archid.
tenet Jo.cal. vbi.s̃. sexto membro. ver. sed querit̃ de clerico.

1 ☞ Baptismus ⁊ cõfirmatio in fronte possunt conferri tem-
pore interdicti.
2 Ordines in loco interdicto an fieri possint.

Quoniam. Ponit dictũ cuius surgentẽ ra-
tionẽ premittit. ¶ No. ꝙ ad po-
sitionẽ cõsequẽtis seq̄tur positio antecedẽtis. Unde
qui vult vnũ videt̃ velle antecedẽs sine quo ad illud
perueniri nõ potest: vt.l. illud.ff.de acqui.here. ⁊.l. ad rem mobi
lem. ⁊.l. ad legatum.ff.de procur. vnde dicit lex ꝙ cui cõceditur
haustus ad fontẽ cõceditur similiter ⁊ iter ad ipsum. ff.de serui.
vrba.predi.licet.§.fi. ⁊ cui relictũ est horreum ad qd̃ per domũ
transitus erat videt̃ relictus trãsitus per domũ. ff.de serui.vrb.
predio.l.olimpico. alia similia vide que scripsi in.c.cũ liberum.
1 de sepul. facit.s̃.de offi.deleg. preterea. ¶ † Secũdo no. ꝙ ba-
ptismus ⁊ cõfirmatio in fronte licite cõferuntur tempore inter-
dicti. ⁊ hoc ꝓpter more periculũ ꝓpter qd̃ sepissime aliter prohi
bita cõceduntur: vt hic. ⁊.s̃.de feri. c.licet. de fur.c.iij. ⁊ cle.j.de
homi. dicit aũt Jo.an. ꝙ qui cõfirmationẽ istam contẽneret nõ
esset verus christianus. de cõse.dist.v.c.j.⁊.c.vt ieiunij. Tangit
hoc remissiue in nouel. de matrimonio ⁊ ordinibus: an tempore
interdicti potuit fieri in matrimonio. dicit ꝙ sic: sed solẽnita-
tes dicto tẽpore suspendunt̃. de ordinibus dicit ꝙ lz laici de lo
co interdicto nõ possunt ad ordines ꝓmoueri. sed q̃ clerici erãt
cum nõ sint interdicti ad alios ordines poterunt ꝓmoueri. ita
2 no.s̃.de spon.nõ est vobis. † Jo.cal. super hoc dicit ꝙ loco in-
terdicto laici siue clerici ordinari nõ possunt. istud em̃ esset per-
cipere sacramenta quoꝝ perceptione sunt remoti nisi in casib⁹
permissis. ad hoc de cleri.excõ.admini.c.fi. Nec in loco interdi
cto possunt conferri ordines aliq̃bus personis vel laicis: q̃r ibi
ꝓhibentur sacramẽta ministrari: exceptis quibusdã casibus de
quib⁹ iste nõ est: vt patet in.d.c.nõ est vobis. ⁊.j.eo.c.fi. Si aũt
est interdictus populus: tamen ꝓpter hoc nõ sit interdictus cle
rus.s̃.eo. si sentẽtia primo rñso. clerici illius loci poterũt extra
locum interdictũ ad superiores ordines ꝓmoueri: qd̃ intelligas
dũmodo ordinent̃ ab ep̃o qui ipsos de iure valeat ordinare vel
de illius licẽtia ab alio. de temp.ordi.cũ nullus.s̃.eo.li. Si võ
loc⁹ tm̃ est interdict⁹ lz ĩ eo vt dixi nullus valeat ordinari laici
tamen qui in nullo fuerunt culpabiles in delicto ꝓpter qd̃ sen-
tentia lata fuit extra locũ interdictũ etiam per ep̃m loci supra-
dicti vel per alium de ipsius licentia poterũt ordinari. hec vera
nisi ꝓpter delictũ vniuersitatis fuerit in loco interdicti senten-
tia lata. nam eo casu nullus de vniuersitate poterit ordinari cũ
omnes tunc intelligant̃ interdicti: vt.d.c. si sentẽtia. sicut aliter
specialiter culpabiles sentẽtie late in locis intelligunt̃ interdi-
cti: vt ibi. et.c. licet. de priuile.s̃.eo.lib.

1 ☞ Ecclesie ingressus quandoq̧ interdicitur.
2 Sepultura ecclesiastica denegatur ei cui prohibitus est ingres
sus ecclesie.
3 Penitentia est sufficiens vt interdictus admittatur ad eccle-
siasticam sepulturam.

1 **IS cui est.** Tria sunt dicta. scd̃z ibi: talis q̧. tertiũ ibi: sane. ¶ † Not. ꝙ qñq̧
interdicit̃ ingressus ecclesie. ⁊ non dicit tex. vtrũ sibi
interdictũ fuerit ab homine vel a iure: intelligam igi
tur de vtroq̧: pone exemplũ cum interdicitur a iure. de sen.exc.
sacro. ⁊.s̃.e.ti. ⁊ li.c.j. de censi. exigit. ⁊.xvij.q.iiij. si q̃s deinceps
pone etiam exempla cum interdicit̃ ab homine. xvij.q.iiij.c.nul-
lus. de offi.dele. sane.ij. ⁊.eo.ti.c.ij.s̃.eo.li. ⁊ de peni. ⁊ re. omnis.
in glo. ⁊ ita in glo.ij. Circa hoc querit glo.iij. vtrum iste cui in-
terdictus est ingressus ecclesie poterit celebrare extra eam. tz ꝙ
sic. Idem Inno. ⁊ Host. ⁊ in.d.c. sacro. ⁊ Gui. in Spe. de leg.§.
iuxta. ver. quid si quis suspenditur. ⁊ Archi. hic. ⁊.s̃. de of.dele.
c.ij. Sed nunquid poterit iste celebrare in oratorio quod ↄstrui
non potest sine dyocesani licentia.s̃.eo.li.de priuile. autoritate
nec in eo celebrari de conse.dist.j. clericos. ⁊.c. si quis. dicit Jo.
cal. ꝙ si stricte est oratorium ita ꝙ non ecclesia. de consecra.c.vl.
⁊ de priuileg. patentibus non est irregularis: quia non subiacet
prohibitioni que est ꝙ in ecclesia talis nõ celebret cum tale ora-
torium non sit in ecclesia ⁊ in predictis iuribus ⁊ de conse.di.j.
missarum. ⁊.c. hoc ergo. ⁊.c. nullus. ⁊.c. vnicuiq̧. ¶ Quid si ta-
lis clebret in ecclesia non cõsecrata que proprie dicitur basilica
de reli.do.c.j. dic ꝙ est irregularis. ad hoc. de consecra.eccle. vel
alta.c. vltimo. satis est enim ꝙ autoritate pontificis sit dedica-
tus. de consecra. distin.j. nemo. ¶ Ad idem querit Joan.calde.
si presbytero dicente missam in ecclesia. diaconus cui est ingres-
sus ecclesie interdictus dicit euangeliũ extra eandẽ: est questio

[a] ¶ Interdicto. Adde Spe. ti. de cleri. excõ. mini. p totum.

in subdiacono cui est ingressus ecclesie interdictus. dicit extra ecclesiā epistolā illius misse: que dicit̄ intra. dicit ꝙ sunt irregulares: q̄ꝛ vnū est officiū. vij. q. j. nihil. nam euangeliū ꝛ epistola sunt de ꝯsecutiuis ꝛ appēditijs misse. vnde ꝓhibitus a diuinis intra ecclesiā per ꝯsequens nō videtur admittēdus ad illa que ad diuina imministrant̄ intra ecclesiā referunt̄: vt sic idem sit iudicium de cōtiguis ꝛ connexis qd̄ de suis principalibꝰ vt hic. et l. distinc. si quis viduam. ꝛ de homici. sicut dignū. §. illi. ꝛ. s̄. eo. si ciuitas. de cōse. eccle. vel alta. c. j. faciūt ad hoc iura que dicūt ꝙ id qd̄ est potētius est expectandū: vt. s̄. de conse. eccle. vel alta. ꝙ in dubijs. ꝛ alia que volūt ꝙ locus in quē cōuertitur effectus dispositionis dꝫ attēdi. s̄. eo. li. de ꝯsti. c. ij. scd̄o respōso. sicut de tēpore dicit̄ de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. si cū vxor. ꝛ. s̄. de sepul. de vxore subdit ꝙ p̄sbyter qui sciēter admisit talē est irregularis: q̄ꝛ participat criminoso: vt in crimine. s̄. eo. si ꝯcubine. ꝛ. c. nup. Et q̄ꝛ videt̄ tale participiū factum in ecclesia vt predictū est ꝛc.

¶ Quid ecōuerso. subdiaconꝰ cui est ecclesie ingressus interdictus dixit ep̄laꝫ in ecclesia in missa quā sacerdos celebrat extra ecclesiā: an sit irregularis. videt̄ ꝙ nō: q̄ꝛ cōsideraт̄ principale ꝛ accessoriū regulat̄ ab eo in loco permisso cōfert̄ effectꝰ ipsiꝰ epistole quā cantauit vt dictū est. ꝯtrium putat idem Jo. cal. nam lꝫ per interp̄tationē videat̄ istud fecisse extra ecclesiā tm̄ ꝛ in ecclesia vere de facto id fecit. ꝛ sic in loco ꝓhibito egit in officio suo sicut prius: ergo est irregularis vt hic. bene facit de act. ꝛ oblig. l. cōtraxisse. ꝛ de verbo. obli. l. qui rome. p̄sbyterū aūt celebrantē extra ecclesiā nō audet dicere irregularē hoc casu licꝫ aliqua videat̄ participatio cū p̄dicto subdiacono: scꝫ in culpa ꝓpter quā ipse subdiaconus irregularitatē incurrit: sed q̄ꝛ principale non debet sequi naturā accessorij sed ecōtra: vt. s̄. eo. li. de cōse. eccle. vel alta. c. vno. ideo hec opi. sibi placet. Querit vlteriꝰ vtrū iste cui est interdictꝰ ingressus ecclesie possit trāsire per ecclesiā. Jo. and. dicit ꝙ iste trāsitꝰ nō videt̄ ꝓhibitꝰ lꝫ hunc nouerit. xj. q. iij. si inimicꝰ. ꝙ etiā minor excōicatio separat ab introitu ecclesie: qd̄ Archi. hoc nō credit. ad hoc. s̄. de excō. a nobis. ꝛ quod not. j. q. j. qui studet. Jo. cal. dicit ꝙ tali nō licet transire per ecclesiā cum diuina celebrant̄: q̄ꝛ nō dꝫ audire diuina in ecclesia. v. q. ij. presenti. sicut nec celebrare vt hic. silr̄ nec alio tempore licite intrat ecclesiā causa orandi. xxj. dist. cleros. in fi. ꝛ de pe. dist. j. qui sanctus. ꝛ. xxxiij. q. iij. vir cū propria. ꝛ ibi not. sed al's puta pro factis suis bene potest trāsire per ecclesiā sm̄ Inno. qui hoc no. s̄. eo. sacro. ꝛ Archi. s̄. eo. lib. de offi. deleg. c. ij. potest. hic subdit Jo. cal. ꝙ nō videt rōneꝫ diuersitatis quare potest licite trāsire per ecclesiā pro factis suis ꝛ nō in ea orare. nam is cui est interdictus ingressus ecclesie sm̄ ꝓpriā significationē nulla ex causa potest ingredi. Hinc est ꝙ in ecclesia vel ipsiꝰ cimiterio nō pōt sepeliri vt hic. ij. rū. attamen ista decre. in primo rūso ꝛ p̄alleg. c. presenti. videt̄ tale interdictū restringere ad celebrationē ꝛ auditionē diuinoꝝ. Ex q̄bus infert ꝙ tēpore quo in ecclesia nō celebrant̄ diuina pōt in ecclesia orare. facit. j. q. j. qui studet. in fi. ꝛ hoc sibi placet. Sunt tm̄ quidā qui dicūt ꝙ is cui est interdictꝰ ingressus ecclesie licꝫ nō possit in ecclesia celebrare: tm̄ in ea pōt audire diuina nisi auditio diuinoꝝ sit sibi simpliciter īterdicta. ꝛ sic intelligūt prealle. c. presenti. sed vt hic dicit Jo. and. consequentia quā hic ponit. ista decre. infert ꝯtrium. Item equiparatio. s̄. facta et. c. presenti. copulatiue ponit ista ad dubiū tollendum.

2 ¶ † Secūdo no. in. §. talis quoqꝫ. ꝙ denegat̄ ecclesiastica sepultura in ecclesia vel cimiterio ei cui ꝓhibitꝰ est ingressus ecclesie. cimiteriū aūt interdictū istud extendit̄ per quandā consequentiā sicut. s̄. si ciuitas. nec distinguit̄ vtrū sit ecclesie contiguum vel remotū vt in glo. ꝛ est hic arg. ꝙ ille qui nō potest morari in ciuitate dum viuit nō potest post mortē ibi ad sepulturā deferri. qd̄ colligit̄ per Bar. ex. l. si quis insulam. ff. de cadauer. puni.

3 ¶ † Tertio no. ibi: nisi penituerit. ꝙ sola penitētia sufficit vt interdictus admittat̄ ad ecclesiasticā sepulturā: ꝛ sic nō videt̄ relaxatio necessaria lꝫ hoc tutū sit que a sacerdote in morte fieri posset. de sepulturis. c. fi. ꝛ no. hic casum quo denegat̄ terra cimiteriata. alios hic ponit Archi. quos vide de sepul. ex parte.

¶ Quarto no. in. §. sane. ꝙ sicut subsequēs appellatio non suspēdit excōicationeꝫ ita nec suspēsionē ab officio vel ingressu ecclesie. omisit autem de interdicto vtrum scꝫ suspēdatur per appellationeꝫ sequentē. nam de ipso non dubitabat̄ per. c. ad hoc quoniā. de appel. sed de suspēsione nō sic erat exp̄ssum. ꝛ aduerte q̄ꝛ per ꝓhibitionē ingressus ecclesie. s̄. in. §. tali. apparet interdictū ꝛ hoc appellat suspensionē. Querit in nouel. post Jo. mona. quare alie sentētie diffinitiue ꝛ ipsarū effectus suspendūtur per appellationē subsequentē ꝛ nō iste sentētie suspēsionis et excō. Respōdet ꝙ ratio colligit̄ ex. c. pastoralis. s̄. de appel. nam trahunt secū ille sententie executionē: ergo illi suspensioni non est locus in eis. quod intellige quando pure ferantur. si vo in diem vel sub conditione ante diem vel conditionē appellatio interiecta cōtra post decem dies bene suspēderetur sm̄ Jo. de quo satis de appella. preterea. ij. dic vt ibi. ꝛ. d. c. pastoralis. vbi in nouel. redditur ratio quare appellatio subsequēs nō suspēdit effectū excō. ꝛ vide per Bar. in. l. qui vltimo. ff. de penis. et. l. fi. C. si a nō compe. iudi. Subdit autem circa hoc Jo. mo. ꝙ quando excō. lata esset in diffinitiuā ꝛ tempora appellandi appellatio īfra illa tēpora interposita suspēderet effectū illiꝰ excō. per. c. non solum. de appel. vbi sunt paria scꝫ appellasse ꝛ esse infra tempora appellandi. idem videt̄ sm̄ Lap. quando appellat̄ a declaratione vel ꝓnunciatione iudicis que pronūciat vel declarat aliquē incurrisse excom. latam ab homine vel a iure est dubium factū propter quod incurrisse dicitur appel. peruenit id est facit. qd̄ no. Jo. and. s̄. eo. pastoralis. super verbo denunciare. et. s̄. eo. li. de elec. cupientes. §. insuper. super verbo puatos. idem etiam videtur quādo excōicatus ignorans se excōmunicatū esse appellat. non enim debet talis excōicatus denigari post appellationē sm̄ Hosti. vt post eum no. Jo. an. in. d. pastoralis. super verbo excōicatus. ꝛ in. c. dilectis cuius effectus. ꝛ idem quādo post appellationē legitimā fuit excōicatus. ꝛ pendet ꝓbationis veritatis articulus ꝛ prosecutio appel. quin interim non repelletur excōicatus in extraiudicialibus a diuinis officijs ꝛ legitimis actibus: vt. s̄. eo. titu. ꝛ lib. solet. in fi. facto vero ꝓbationis articulo: et articulo appellationis ꝛ ꝓsecutionis: euitabitur in oībus vel in nullo vt probatū vel nō probatū fuerit. si autem neglexit ꝓsequi appellationē infra tempus debitum euitabit̄ in bonis quousqꝫ post appellationē legitimam fuerit excōicatus: vel aliter de ipsius sententie excom. docuerit nullitate. s̄. eo. titu. ꝛ lib. c. licet. ita dicit Lap. Querit glo. vtrū quod hic dicitur de suspēsione ab officio habeat locum in suspēsione a beneficio. dic vt in ea.

¶ Et inq̄tū dicit placuisse Jo. ꝙ hoc. c. habeat locum in qualibet suspēsione ecclesiastica vt appellatio non suspendat. dicit in nouel. Archi. attribuisse Jo. opi. cōtrariā propter quod ponit ad literam verba Inno. super isto dicit: ꝛ sunt illa videt̄ dicendū ꝙ quando quis suspenditur ab ecclesiastico beneficio tm̄ ꝙ per talem suspēsionē si appellet nō abstinebit a beneficio sicut ꝛ in temporalibꝰ dictū est. vnde si appellat percipiet beneficiū sicut prius quasi a quadā temporalitate suspensus videatur. s̄. eo. c. j. §. si quis ibi ab ingressu ecclesie ꝛ diuinis. Alij dicunt idem in omni suspēsione ecclesiastica ꝛ interdicto scꝫ ꝙ appellatio nō suspendit cum hoc decretō distinguat.

¶ Et no. ꝙ interdictū siue suspēsio ab officio vel beneficio habet similitudinem cum excōicatione in eo ꝙ neutrum appel. suspenditur ꝛc. istud vltimū demonstrat superiorē secundam opi. placuisse Inno. ꝛ hoc mouit glo. vltra doctrinā Hosti. quā dedit de opi. Inno. s̄. eo. li. de penis. in. c. romana. vbi vide super verbo demonstra. dn̄s Pet. de ancha.

1 ☞ Absolutio religiosi inijciētis manū in secularem spectat ad episcopum.

2 Percutiens nouitium incidit in canonem late sentētie.

3 Percutiens non professum incidit in canonem late sentent

REligioso. Diuisio patet. secunda ibi: q̄uis. ꝛ satis se summat. ꝛ venit ad declarationē. c. cū illoꝝ. s̄. eo. ver. ꝙ si clericū. Nam quandoqꝫ claustralis percutit claustralē eiusdē monasterij: quādoqꝫ alterius. ꝛ dic vt. d. c. cum illoꝝ. Quādoqꝫ clericus secularis clericū secularē. ꝛ tunc aut simul viuebāt. ꝛ dicit vt. de vita ꝛ hone. cleri. qm̄ vt ait. quandoqꝫ secularis claustralē: ꝛ mittēdus est ad sed. apo. regulariter: nisi in certis casibus. quandoqꝫ claustralis clericū secularē ꝛ hoc casu ille ver. ꝙ si clericus indistincte dicit ꝙ erit mittēdus. sed istud. c. limitat ꝛ declarat hoc verū in casu quo mittēdus esset clericus secularis ꝛ in casu quo clericꝰ secularis absolueret ep̄s etiā claustralē absoluit. qui autem sint illi casus in q̄bus ep̄s absoluere potuit mittētes manus in clericos. no. in. d. c. cū illoꝝ. ꝛ inter alios not. casum cum percussio est leuis nō dico leuissima: vt no. s̄. eo. peruenit. vbi de hoc. Breuiter distinguo inter leuē offensam mediocrē ꝛ grauem vt in leui. ep̄s oēs indifferēter absoluat in mediocri certas personas priuilegiatas vt officiales: hostiarios: seruos: clericos cōiter viuentes: ꝛ ꝓfessos. In enormibꝰ nullos nisi in casibꝰ in q̄bus papa nō pōt adiri: al's opi. refert in. d. c. peruenit. sed predicta de ꝯsue. approbant̄: vt ibi in nouel. de istis p̄sonis priuilegiat̄ posuit Jo. an. s̄. eo. cū illoꝝ. ver. regula mors sexus hostis puer ꝛ officialis. deliciosus inops. sexꝰ egerqꝫ sodalis. ianitor astrictꝰ p̄tāti alteriꝰ dubius cause iuste leuis iocus debilis. absolui sine sede merent̄. Atroces vo soli pape retinent̄. ita no. in d. c. cū illoꝝ. vbi etiā q̄ offensa dicat̄ grauis siue enormis. ꝛ tenet ibi dicit ꝙ tunc qn̄ interuenit mutilatio vel sanguinis effusio: certe qn̄qꝫ cum effusione sanguinis pōt dici leuis. nam de esta de facili exit de naso: ꝛ qn̄qꝫ sine sanguine: vt no. in. c. j. de consecr. eccle. vel alta. s̄. eo. li. Jo. Inn. ꝛ Hosti. dicūt ꝙ hi sunt arbitrio

ꝛ discretioni

⁊ discretiōi iudicis cōmittendi. mitius tñ laxandū est arbitriū circa clericos q̄ circa laicos ſm Hosti. ibi. ¶ † Scdo no. ꝙ absolutio religiosi inijcientis manus in clericū secularem spectat ad epm. Ratio est ne eundo per accessum ad curiā habeat materiam vagandi: que ratio etiam adaptat̄ circa religiosos exēptos. ⁊ sic eps hoc casu etiam religiosos exemptos pōt absoluere: sed maxime illos qui deliquerunt in loco nō exempto. super quo vide. s. eo. lib. de priui. c. j. super verbo in loco exēpto. in nouel. ⁊ si hoc verum est infert ꝙ etiam nouitium talis monasterij exempti pōt eps absoluere. super quo vide in nouel. s. eo. canonica. in prima glo. quod intellige etiam si ante nouitiatum deliquit. Ex quo prius eps poterat illū absoluere. Sed oppones ⁊ dices immo absolutio claustralis spectat ad abbatem. vt. d. c. cum illorum. sol. ibi cum iniecit manus in alium claustralem nō in clericum secularem. Sed hic quero si ante ingressum religionis quis percussit clericum vel regularem an possit in anno probationis absolui per abbatem. Refert hic in nouel. opi. ⁊ ꝯclu dit ꝙ ante professionem tacitam vel expressam nō possit abbas absoluere. ita etiam no. in. c. cum illorum. Sed immo videtur ꝙ possit. vt. s. eo. monachi. sed ibi loquitur qñ nouitij in monasterio positi incurrunt hanc excōicationem. secus si ante ingressū iam incurrissent: q: tunc vt dictum est abbas non pōt infra annum probationis absoluere. vt no. in Spe. de regula. in vltima col. in fi. talis ergo nouitius dꝫ per epm absolui etiam de casib᷒ reseruatis sibi. de quibus. s. ¶ † Tertio no. in. §. q̄uis. ꝙ percu tiens nouitium religiosum incidit in canonem late sn̄ie. ꝯ quod opponit glo. de statu libe. qui ſm primum statum precedentē dꝫ iudicari: non ſm futurum euentum. ergo ⁊ a simili nouitius ſm proximum precedentem statū videt̄ censendus laicus sicut erat tempore ingressus. sol. vt in glo. antepe. in nouel. inter statulibe rum ⁊ nouitium assignat alias rationes diuersitatis vt ꝑ te videas. ⁊ pondera tex. dum dicit religiosus censeri non possit cū effectu. Induco enim hunc tex. ad questionem quam disputaui. de qua in. c. beneficium. s. eo. lib. de regu. ¶ Quarto no. qd̄ dixit generaliter si quis ⁊c. dicit enim Jo. an. ꝙ includit patrē q̄ filium etiam impuberem violenter traheret de ecclesia vel eius ambitu: ⁊ eo fortius si etiam clericus erat. Non obst. s. c. cū voluntate: q: licet pater impuberem reuocare ⁊ corā superiore petere poterit: non tñ dꝫ violentiam inferre. facit. s. eo. lib. de preben. eum qui. idem vide. c. nullus. ⁊. C. vnde vi. si quis in tantam ¶ † Ultimo quero tex. loquitur in religioso nō professo: quid in conuersis. dic idem si sunt professi ecclesie regularis. s. eo. nō dubium. sed reuocat in dubium ibi glo. quid de professis ecclesie secularis. Host. ibi dicit ꝙ aut conuersus remanet in domo sua tanq̄ laicus viuens ⁊ non gaudet hoc priuilegio. s. de priui. ca. ij. §. de confratribus. aut est conuersus qui tradidit se ⁊ sua: et est tonsuratus: ⁊ habitum mutat: ⁊ audit horas: ⁊ viuit honeste sicut viuere decet clericis. ⁊ talis in totum intelligitur esse translatus in forū ecclesie ⁊ gaudet immunitate. ⁊ sic dꝫ intelligi glo. a. non dubium. per iura que alleg. maxime per. c. duo sunt. duodecima. q. ij. vbi Jo. videtur concordare cum Ber. ad hoc in li. eu. de priuilegio scholarium. l. vna. ⁊ probatur expresse de priuile. vt priuilegia. §. hoc autē. ⁊ vide quod plene de hoc not. xxvij. q. j. vt lex continentie de istis fratribus gaudētibus. s. de penitentia alibi dixi ꝙ magis accedunt ad vitam secularium q̄ clericorum. ⁊ ideo immunitate nō gaudent. dixi. s. eo. lib. de immunitate eccle. c. j.

1. ☞ Excommunicatus aliquando quis est ab homine: et aliquando a canone.
2. Absolutus ab excommunicatione satisfacere debet.
3. Papa a quibuscunq̄ sententijs excommunicationis absoluit
4. Legati de latere an possint absoluere inijciētes manus in clericos si lesio sit enormis.

Nosqui. Due sunt partes que patēt. ¶ † No. ꝙ q̄nq̄ quis excom. a canone. ⁊ quandoq̄ ab homine. Glo. ij. hic enumerat. xxxij. casus in quibus quis per cōstitutiones huius voluminis. vj. lib. incurrit in excommu. ipso iure. Quorum pauci sunt papales. hoc est pape reseruati. Sunt enim papales quintus vigesimus tertius vigesimus octau᷒. itē trigesimus post perseuerantiā. ij. mensiū ⁊ nō prius. hos videas in iuribus que alleg. glo. retento numero supradicto prout glo. enumerat triginta etiā casus iuris veteris quibus quis incidit ex eo ipso iure enumerat Hosti. in summa eo. tit. §. iij. in prin. in cle. j. in glo. est sciendū ex illis. xvj. sunt pape reseruati quos ibi videas. ¶ Secūdo no. ꝙ q̄nq̄ quis nō potest absolui ab eo a quo de iure fuerat absoluendus: sed quis est ille cui cōpetit hoc de iure. dic ꝙ a sn̄ia canonis ille absoluit cui canō reseruauit. alias. i. si nemini reseruauit absoluit ordinari᷒. si vero est sn̄ia hois ille qui protulit dꝫ absoluere: sꝫ in eius defectum vel negligentiā si est delegatus aditur delegās. si est ordinarius aditur superior. hec probant̄ de offi. deleg. prudentiā. §. vj. ⁊ de offi. ordi. ad repudiandā. ⁊. c. pastoralis. ⁊. s. eo. titu. nuper ¶ Tertio no. ꝙ ꝑpter iustū impedimentū pōt quis absolui ab alio q̄ ab eo a quo de iure fuerat absoluendus. imminens autē periculū mortis dicit̄ iustū impedimētū. ⁊ si immineat aliter q̄ per infirmitatē. puta timet hostē capitalē. vel est offensus. vel in manibus predonis: vel tyranni. vel nauigaturus est periculoso nauigio. vel patit̄ naufragiū. vel iturus est ꝑ loca periculosa. ff. de dona. cā mor. licet. cū. l. seq. istos et alios casus vide. s. eo. qd̄ de his. Sed hic querit̄ vtrū ista absolutio que ꝯcedit̄ ꝑpter iustū impedimentū pōt fieri ab alio q̄ ab eo qui dꝫ habeat locū in excōicatis. alia rōne q̄ pro manuū iniectiōe. dicit Inno. ꝙ habet locū solū in excōicatis pro manuū iniectione. sꝫ si al's excōicatus sit a iudice vel a iure lꝫ absolui possit in mortis articulo. arg. s. e. a nobis. ij. in fi. tñ in alijs casib᷒ qui ponunt̄ in. c. q̄uis. s. eo. nō hꝫ locū: sed tm̄ ab excōicatore vel illo ad quē spectat absoluendi sunt. ⁊ ita no. s. eo. q̄uis. in nouel. sed hic similiter ī nouel. dicit ꝙ iste tex. facit ꝯ istā opi. dū dicit ab alio absoluūtur. ⁊ §. generaliter dixit ab hoīe vel a iure. ⁊ sic de alia etiam excōmunicatione q̄ illa que per manuum iniectionē infligit̄ locum habet ista absolutio. alio mō propter iustū impedimentū ꝓueniēs ex multis causis. vt prealle. c. ea noscit̄. ⁊. c. q̄uis. et. c. qd̄ de his. ¶ Quarto no. ꝙ absolutus ex causa ab alio q̄ ab eo a quo debuisset cessante illa causa tenetur facere id qd̄ primo facere tenebatur. s. comparere coram suo iudice. optime concor. s. eo. lib. de elec. cupientes. §. insuper. ver. ⁊ nihilominus. ⁊ quod ibi dixi. et aduerte ad quē finem dꝫ comparere: ad hunc. s. vt mādatū suscipiat: nō vt amplius absoluat̄: ⁊ in casibus reseruatis pape tenebitur coram ipso comparere: vel ipsius legato qui etiā talibus hec mandata facere pōt. vt. s. eo. ea noscitur. in fi. Sed nunquid a legato transeunte poterit recipere hec mandata ad effectū huius liberationis consequendū. Quidam ꝙ sic. nā sicut pōt absoluere: sic mandata dare. alij dicunt ꝙ lꝫ possit absoluere ꝑpter periculum: cessante tñ periculo q: tñ absolutus est mandatū dare non poterit nisi proprius legatus. s. eo. a nobis. ij. Quando ergo legatus transiens absoluit pōt mandare. nam tūc mandatum venit ad absolutionem tanq̄ accessoriū. ergo cōcessū sicut ipsum principale. s. de offi. deleg. preterea. qñ vero iam absolutus erat legatus transiens. ideo mandare taliter absoluto non pōt: q: tunc mandatū est vt principale. prima tñ opi. magis placet Host. tanq̄ benignior. ⁊ de Spe. in titu. de legato. §. nec dicamus. ver. sed tunc alleg. d. l. accedens. ¶ † Quinto not. qd̄ q̄ absoluitur ab excōicatione dꝫ satisfacere. qd̄ intellige iuxta proprias facultates. ⁊ ꝑ hoc infert Archi. facultates ecclesie quas ad vsum hꝫ ad hoc non teneri. alle. xvj. q. vj. §. si pro hoc. facit clemen. volentes. §. j. s. eo. de here. ⁊ de appel. reprehēsibilis. vide quod no. de preben. de multa. in. iiij. glo. Item quod hic dicitur ꝙ dꝫ cū cōmode pōt ire ad eū a quo fuerat absoluendus. qualiter sumi debeat hoc verbū cōmode. vide quod no. in cle. si q̇s suadente. in glo. antepe. ⁊ ideo quare sic cito ire teneat̄ est q: absolutus per iuramentū: in absolutione per iuramentū tenet̄ ad factum sibi per mandatū iniūctum. obligans autem ad factū tenetur illud implere q̄cito cōmode poterit. vt. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. oblig. ⁊. l. interdū. ⁊. ff. de ope. lib. l. cū patronus. §. fi. ⁊. l. si libertus. ¶ Sexto not. ꝙ si prima obligatio est sublata ob certam cām cā nō impleta reuiuiscit illa prima obligatio iā extincta. hic enim reuiuiscit excōicatio iam extincta per absolutionē: si absolut᷒ contēnit mandatū recipere ⁊ satisfacere de offensa. in alijs casib᷒ an sit ita vt ꝑpter promissa nō seruata reuiuiscat pristinū ius actio siue obligatio ipso iure: dic vt not. in. l. cū mota. ⁊. l. si diuersa. ff. de trāsac. ⁊. l. si q̇s accepto tulerit de cōdi. ob cām. facit qd̄ no. s. de elec. cum inter ⁊ in glo. mag. ⁊. c. ij. s. de condi. appo. ⁊ est materia subtilis cū prima obligatio est sublata ob aliquā cām de futuro. an agi debeat ad id qd̄ erat in prima obligatione: an id qd̄ in promissione deuenit de quo in. d. l. cū mota. ⁊. l. cū proponas. C. de dolo facit. l. qui res. §. areā. ff. de solutio. ⁊ aduerte q: textus dicit in eandē sn̄iam recidere ipo iure. Jo. mo. dicit ꝙ est eodē genere ⁊ nō numero. vult ergo ista decre. ꝙ sicut olim absolutus nō parens absoluēti reducebat̄ ꝑ hominē in pristinū statū: sic hodie in casibus his sine hoīs misterio reincidat ipso iure. ⁊ merito sic statui iustū fuit: q: si per hominē oporteret reduci expediret partē aduersam citari ⁊ cause cognitionē adhiberi ⁊ longus tractus necessarius esset qd̄ redūdaret in aliorū dispendium ⁊ illuderentur censure ſm Jo. an. in nouel. ¶ Septimo no. in. §. idē ibi quibusuis sentētijs ꝙ papa ⁊ legatus absoluunt a quibuscūq̄ sentētijs excō. qd̄ Jo. mo. intelligit de sentētijs iuris nō hois. nam vt dicit papa delegatus non absoluit ab illis de stilo curie: sed remittit nisi in casu quo delegatus nō posset absoluere de off. deleg. querenti vel mortuus esset nec alius succedit in delegatiōe de off. or. pastoralis. idē putat

qñ successoꝝ bene succedit in delegatione: sed non est spes de festina prouisione. facit. s. eo. lib. de offi. deleg. si is cui. putat etiã Jo. mona. in casibus predictis delegatoꝝ si absolutus non pareat non reincidat ipso iure: sed per sñiam hoĩs: vt sic stetur antique regule nisi in eo in quo appareat vitiata. C. de app. l. precipimus. hec oĩa cessant si late recipiat literã vt verbũ sonat hic ⁊ in prin. huius. c. quod etiã generaliter loquit̃. et de vtrisqꝫ exprimit. ⁊ hoc tenet Jo. an. s. ꝙ in quibuscũqꝫ sentẽtijs iuris, ⁊ hominis locũ habeat quod hic dicit̃ ꝙ reincidat ipso iure nisi pareat ⁊ cõpareat post absolutionẽ put hic dicit̃. ¶ Octauo no. ꝙ lꝫ papa vel legatus absoluat excõicatos ab alijs. tñ pro penitentia ⁊ satisfactione remittit ad suos ordinarios. ⁊ hoc ideo qꝛ in romana curia vel curijs legatoꝝ circũstantie in imponendis penitentijs ponderande: vel in satisfactionibus arbitrãde non de facili sciri posset: solẽt tales remitti super his ad ordinarios vel alios qui sunt in partibus ante hanc ↄstitutionẽ qñ absoluti nõ curabãt adire. ⁊ est simile. s. de offi. ord. significauit. ⁊ not. ꝙ Archi. exponens hoc verbũ contẽpserint dicit ꝙ cõtẽnere dicitur hoc ĩpo ꝙ iusta cã cessante se nõ presentat illi a quo fuerat absoluendus. vt no. ij. q. vij. metropolitanũ. ¶ Querit Jo. an. ĩ nouel. vtrũ legati de latere possint absoluere [a] inijcientes man⁹ si lesio fuerit enormis. Refert hic Archid. tenere ꝙ sic. aduerte qꝛ super hoc sunt opi. de quibus in nouel. s. eo. ad eminentiam. ⁊ finaliter tenet ꝙ potuit in atroci siue graui delicto. puta a mutilatione ossis fractiõe ⁊ homicidio ⁊ simi. ⁊ hoc tenet ibi abbas refert tñ ibi Jo. and. ꝙ vidit ibi aliquos legatos absoluẽtes ab homicidio ⁊ mutilatiõe: ⁊ aliquos abstinẽtes de iure credit qd̃ possint: qꝛ iura que eis istã tribuũt ptãtem generaliter loquunt̃ ⁊ iura que excipiũt actionẽ nõ in legatis sed in inferioribus loquunt̃. ⁊ hoc tenere expedit animabus fm euꝫ. ¶ Scd̃o quero post eũ hic in nouel. vtruꝫ in alijs casibus reseruatis pape de q̊bus. s. in primo notabili possint legati absoluere. tenet ꝙ nõ nisi in casu reseruato ꝓpter manuũ iniectionẽ. nam iste casus incepit eis cõpetere de cõsuetudine postea approbata ꝑ. c. qd̃ translationẽ. de offi. leg. vnde excõicatos noĩatim a papa vel ab eius delegato nõ posset absoluere. de offi. leg. studuisti. ⁊ de offi. ord. pastoralis. hoc verũ nisi super hoc habeat speciale mandatũ super quo sibi nõ credet̃ nisi ostẽdat ꝙ si ꝑdiderit ꝓbet amissionẽ ⁊ tenorẽ. sufficit tñ si semel fuerit publicatus. ad hoc de manda. prin. l. j. de priui. cũ olim. C. de testa. l. publicati. ⁊ s. de fi. instru. si instrumenta. ¶ Tertio quero tex. ille ꝓpter impedimentũ excusat excõicatũ ab accessu. al's innuit ꝙ semꝑ teneat̃ se ꝑsonaliter presentare pro absolutione obtinẽda. sꝫ an talẽ absolutionẽ possit quis petere ꝑ procuratorẽ. Innoc. ꝙ sic ex iusta cã: aliter nõ. Host. s. dicit em̃ ꝙ nullo mõ põt peti absolutio ꝑ ꝓcuratorem. requirit enim cõtritionẽ ⁊ ↄfessioneꝫ excõicati. xj. q. iij. cum aliquis. ⁊ certã formã ⁊ solennitatẽ ⁊ interdictionẽ in ecclesia. ⁊ manus impositionẽ: ⁊ recõciliationẽ ante quã nõ est ei cõicãdũ xxiiij. q. iij. notandũ. ↄrium seruat̃ in curia. vt no. Spec. in tit. de ꝓcura. §. j. ver. item opponit̃ ꝙ licet. in ver. ⁊ illo. immo si hꝫ spãle mandatũ petendi absolutionẽ videt̃ posse iurare licet ad hoc non habeat speciale mandatũ. de hoc in Spec. de iura. cal. §. restat. ver. quid ergo fiet. a sñia aũt interdicti ⁊ suspẽsionis potest peti absolutio per procuratorẽ: qꝛ nec solennitatẽ forme: nec reconciliationẽ desiderat. ⁊ in hoc omnes cõcordãt. ⁊ hoc no. s. eodem cum desideres. in nouella.

> [a] ¶ Legati. Adde Cardi. in clemẽ. ij. post glos. de sent. exc.

1. Ratihabitio in maleficijs equiparatur.
2. Mandãs percuti clericum excommunicatus est.
3. Ratihabitio retrotrahitur
4. Iniectionem manus in clericum ratam habens peccat
5. Delictum ab vno commissum si alius habeat ratum an teneat̃.
6. Differentia inter mandantem: concedentem: ⁊ persuadentem
7. Mandans an teneatur quando est sequutum delictum
8. Pax an potest fieri ei qui mandauit homicidium committi.
9. Mandans an teneatur vt principalis.
10. Delinquenti qualiter quis dicatur prestare opem
11. Delinquẽtes plures simul an teneant̃ de auxilio inuicẽ ꝓstito.
12. Consulens Titio ꝙ occidat Gaium. ⁊ Gaius occidit Titium aggressorem an consulens sit irregularis.

Cum quis. Duo sunt dicta. secundũ ibi: si vero. ⁊ vtrũqꝫ sui rõnem subdit primũ ibi cũ rati. scd̃m ibi cũ quis. ¶ † [1] No. ꝙ ĩ maleficijs ratihabitio equiparat̃. quod Accur. dicit verum. secus ergo in adulterio. arg. l. j. §. ne aũt. C. de cadu. tollen. ⁊ ita no. in. l. j. §. quotiens. ff. de vi ⁊ vi arma. Sed certe idẽ est in alijs criminibus. vt homicidio ⁊ simi. nã si tu occidisti impossibile est ꝙ ecõuerso occiderim. ⁊ ꝑ hoc ↄcludit Bar. ibi ꝙ sicut per aliũ põt quis cõmittere homicidiũ ⁊ suo noĩe cõmissum habere ratũ. ita ⁊ ibi adulteriũ. vt ibi ꝑ eũ. ¶ † [2] Scd̃o no. ꝙ qui mãdat clericũ ꝑcuti siue manus in eũ inijci est excõicatus: si ille postea manus iniecerit. nã ille iniecisse dicit̃ qui mãdauit. vt. l. j. §. deicisse. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊ c. mulieres. s. eo. in fi. ¶ † [3] Tertio no. regulã ꝙ ratihabitio retrotrahit̃. quod intellige vt in glo. q̃ incipit ex ratihabitiõe ⁊c. quã no. dicit enim trahi retro qꝛ ꝓpter delictũ retro cõmissuꝫ obligat: sed obligatio incipit nõ vt ex tunc sed ex nũc hoc tꝑe quo ratũ hꝫ. ⁊ ꝓpter hoc dicit in nouella post Jo. mona. ⁊ Archi. ꝙ magis caute suꝑ hoc locutus est iurisconsultus in. l. j. §. quotiẽs. prealle. nõ enim ibi dixit ratihabitio retro trahi. sed solũ ꝙ cõparabit̃ mandato. ⁊ idem. ff. de reg. iu. l. hoc iure. §. deiecit. nisi etiã generali⁹ loquat̃. vt ergo defendatur text. in eo qd̃ dicit retro trahi: retro trahi dupl'r considerat̃. vno mõ ꝙ trahat̃ ad actum prius ⁊ habituꝫ et ad eius tempus. alio modo ꝙ ad primũ solum trahatur: ⁊ non ad secũdum. ⁊ ita sumitur hic. et aduerte qꝛ regula dicit simpliciter retro trahi: qd̃ potest intelligi quo ad tp̃s. de hoc hic in nouel. Iteꝫ põt intelligi quo ad locũ si forte delictũ cõmissum vno loco habet̃ ratuꝫ alio. ⁊ de hoc vide in simili quod post glo. dixi. s. vt lite pendẽ. cle. j. et ibi vide quid iuris de mandato ad quẽ locum trahatur. an ad locum in quo incipit. an vbi consummatur. ¶ Barto. alibi reuocat in dubium in mandante vtrum sequuto delicto oriatur obligatio ex mãdato an ex delicto subsequuto. ⁊ videtur ꝙ ex mãdato ad similitudinẽ contractuũ. vt in toto tit. ff. manda. ad idem. l. j. §. persuadere. ff. de seruo cor. cõtrarium tenet ipse in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. tunc enim ex delicto propter mandatũ. ⁊ idem tenet in. d. §. persuadere. idem tenet insti. de obliga. que ex delicto nascun. §. ope. ⁊ probatur in. l. si quis vxori. §. neqꝫ verbo. ff. de fur. ⁊ l. qui serua. §. j. eo. tit. vbi apparet ꝙ tenet̃ cũ maleficium est cõmissum. ⁊ ex hoc infert ꝙ in accusatiõe dꝫ poni locus ⁊ tempus mandati. l. pretor ait. §. hoc aũt edicto. vi bono. rapto. sicut etiam cõmissi delicti locus ⁊ tempus quo ad penã augendam vel minuendam. vt. d. §. ij. apparet qd̃ ibi dꝫ puniri vbi delictum est commissum. vt ipse no. in. l. si vt proponit̃. de fideiul. ⁊ dixi in dicta cle. j. Idem Bar. in prestante opem. s. qd̃ obligat̃ ex delicto sequuto. s. cũ perficit̃. nõ cum opem prestat vt ipse not. in. l. is qui opem. in fine. ff. de furtis. ¶ † [4] Quarto no. ꝙ peccat ille qui iniectionem manus in clericum nõ suo nomine factam rataꝫ habuerit. ⁊ intellige ratam. i. datam. Talis enim congratulatio inducit in peccatum. vt hic. nõ autem effectuꝫ ratihabitionis postquam non suo nomine facta fuit. ⁊ vide quod circa hoc no. quod in dicto. §. deiecisse. ⁊ quod hic dicit pecces. subaudi venialiter ⁊ non mortaliter. graue enim esset dicere ꝙ hoc esset mortale. cum facile obueniat. propter quod videtur dignum venia. et sic veniale facit quod no. s. quod metus causa. sacris. ĩ nouel. ¶ Ultra dicto. super isto. c. qꝛ bonam materiam tangit aliqua sunt dicẽda. Ad quorum euidentiam premittendum est ꝙ in delicto commisso per vnum alius potest esse particeps multis modis. quãdoqꝫ ratum habendo. quandoqꝫ mandando. quandoqꝫ conducendo. qñqꝫ opem vel auxilium prebendo. qñqꝫ consulendo. qñqꝫ suggerendo: siue instigando: siue inducendo: siue inflammãdo. quandoqꝫ solum patiendo ⁊ non prohibendo. qñqꝫ licentiam concedendo. ¶ † [5] Primo quero an delictuꝫ ab vno cõmissum si alius habet ratum teneatur. distingue aut commissum fuit suo nomine. aut nõ. vt in. c. j. facit quod not. de resti. spolia. cum ad sedem ⁊ de ista ratihabitione dic vt. s. dixi. Qualiter trahatur retro quo ad locum ⁊ quo ad tempus. quod hic non repeto. Sed addo quod no. Cy. in. l. non eo minus. C. de accusa. in. j. ⁊. ij. q. domi. Fede. consilio. ccxxj. querit de tali questione. quidam percussit clericum nomine meo cum sciui dolui et cõtradixi. deinde ratum habui an sum excommunicatus ad consultationem eiusdem. do. Fede. Jo. plagaren. de señ. sic respondit. si primo precedit rati nõ habitio: et sequatur postea ratihabitio superueniẽs nihil operatur quantum ad ratum habentem: qꝛ nõ ꝑ hoc actuꝫ negociũ gestũ censetur. nec ille per hoc agere potest. ⁊ hoc ꝓcedit qꝛ quod ego reprobaui nõ possum postea approbare. ⁊ sic loquitur. l. dispensatorem. de solu. ⁊ l. pomponius scribit si negocium. de nego. gest. sed quantum ad alium nõ dico quantum ad ratum habentem superueniens ratihabitio post non ratihabitionem bene operatur qꝛ tollitur actio ex stipulatu rem ratã haberi saltem ope exceptionis doli. vt. ff. rem ratam haberi. l. ꝓcurator adesse. §. iulianus. in questione nostra. ergo dico ꝙ ratihabitio de qua loquitur nihil operari potest: qꝛ si oꝑaret̃ nihil posset operari nisi dũtaxat vt conueniretur ex ea ratum habẽs contra prealleg. l. põponius scribit. ⁊ per hoc cõcludit illud de quo queritur nõ fore excommunicatus cõsilio de quo. s. ¶ † [6] Secũdo quero que sit differentia inter mandãtem: cõducentem ⁊ persuadentem. Respõ. mandator dicitur ille qui mãdat delictũ cõmitti propter seipsum ⁊ ad satisfactionem sue voluntatis nulla data pecunia conductor dicitur ille qui hoc facit data pecunia ⁊ in vulgari dicitur assassinus. vt no. ⁊ dixi. s. eo. lib. pro humani. de homi. persuasor dicitur qui persuadet alicui propter ipm

cui fit

ui fit persuasio.ꝛ ideo non curo quibus verbis vtaꝛ:siue mādo
iue rogo:siue quibuscunqꝫ verbis.non enim dicit persuasio seu
onsilium postq̃ fit eius gratia cui persuadetur.ꝛ parum distat
b illo qui inflammat:instigat:vel accendit alicuius animuꝫ ad
elictū qui etiā teneꝛ.vt.c.sicut dignū.§.qui vero.de homici.fa
it.l.j.§.incidit.ꝛ quod ibi per Bar.ad turpil.ꝛ.l.ob hec verba.
quod ibi no.ff.de his qui not.infa.vbi de persuadente:exhor-
ante:consulente:permittente.nullus enim istorum videtur mā
7 are.vt ibi in glo.¶ † Tertio quero qn̄ sequutum est delictum
n teneatur mandans.ꝛ certe tenetur tam ipse q̄ qui mandatuꝫ
scepit.vt.d.§.mandato.nisi qui mandatum suscepit excuset se
ta autem excusatio contingit qn̄qꝫ ratione persone eiꝰ cui mā-
atur:qꝛ non putabat illud delictum.qn̄qꝫ ratione persone mā-
ate cui debebat obediri.¶ Circa primū dic ꝙ aut id qđ man-
atur poterat esse simpliciter licitū ꝛ mandatarius excusaꝛ.ver
igratia.mandaui tibi vt laborares in tali fundo.vel in tali do-
o quam putabas esse meam.certe tu excusaris.vt.l.in reꝫ.§.ti
num.ff.de rei vendi.Quandoqꝫ id quod mandatur nō erat li
tum nisi certe persone ꝛ ex speciali iuris priuilegio: vt marito
ui potest occidere adulterum inuentū cum vxore.certe cuꝫ hoc
t ex priuilegio concesso certe persone non pōt hoc.mādare al-
ri nisi forte filijs suis.facit circa hoc quod no.in.l.qui positio
e.ff.de vi ꝛ vi arma.ita.¶ Circa secundū qn̄ mandatariꝰ p̄ten
it excusationē qꝛ habebat necesse ꝛadmittitur illa excusatio in
uibus.secus in grauibus.vt.l.liber homo.ꝛ quod ibi no.ad.l.
quil.ꝛ.l.si seruus.de actio.ꝛ oblig.Sed hic quero que dicātur
elicta leuia ꝛ que grauia.glo.tangit in.l.liber homo.et.l.auxi-
um.§.in delictis.de mino.ꝛ de accusa.l.leuia.Barto.in.d.§.si
andato distinguit ꝙ quedam sunt delicta leuia:quedam gra-
ia:quedam grauiora:quedam grauissima.leuia sunt delicta in
uibus nō requiriꝛ dolus.vt damnū iniuria datū.vt.l.liber ho-
o prealle.Item est delictū leue vbi requiritur dolus tn̄ cōmit
tur circa modicam rem.vt furtū rei modice.vt.l.ad ea.ꝛ ibi no.
e reg.iur.Sunt etiā delicta leuia.de quibus.ff.de priua.delic.
Quedam sunt etiam delicta grauia.vt crimina priuata que re-
uirunt dolū ꝛ magnū preiudiciū pariunt ꝛ mereꝛ magnaꝫ pe
am.vt furtū rei magne.vt.l.respicienduꝫ.§.furta domestica.ff.
e pe.ꝛ.d.§.in delictis.ꝛ no.in.d.l.ad ea.Ideꝫ dicit de qualibet
iuria que infertur in personā qđ dicaꝛ graue delictuꝫ. vt.d.§.
mandato in eo quod dicit teneri filium licet obediat patri.ex
uo sequitur ꝙ est maleficiū graue.pro quo facit qꝛ quelibet in
ria personalis est grauior q̄ alia q̄ concernat bona.vt.l.in ser
orum.de penis.Quedam sunt delicta grauiora.vt publica de
cta pro quibusdam non imponiꝛ pena mortis grauissima in q̄
usdam pena mortis imponitur.ꝛ de istis duobus loquiꝛ glos.
.d.l.auxiliū.§.in delictis.de mino.¶ Quarto quero q̇d si ali
uis mandat ꝛ ille mandatū suscipit:non tn̄ sequutū est delictū
n mandans teneatur.dicit ꝙ aut delictū est atrox ꝛ ex solo mā-
ato quis teneꝛ vt extraordinarie puniatur.vt.l.ij.de extraord.
ꝫ.ꝛ.c.j.s̄.eo.lib.de homi.vbi tex.Aut est delictū leue:et tunc
on tenetur.vt.l.item apud.§.si curauerit.ff.de iniu.Sed hic q̄
tur quid si quis non interuenit vt procurator:sed vt nuncius
delicto an teneaꝛ.Pone dico nuncio meo vade ad talem ho
inem ꝛ dic ꝙ interficiat ꝛ capiat.T.ille iuit ꝛ dixit:ꝛsic factuꝫ
t.nunquid talis nuncius teneaꝛ.dicit ꝙ sic in grauibus secus nō in
uibus.vt no.Bar.in.l.aut qui aliter.§.pe.ff.quod vi aut clam
Cy.in.l.nō ideo minus.in.iij.q.C.de accu.¶ Quinto quero
trū ille qui mandat aliquid fieri sequuto delicto dicaꝛ vere fa
ere vel interpretatiue.ꝛ videtur quod vere.vt.c.mulieres.s̄.eo
lem.ibi cū is vere cōmittat cuius autoritate mandato ꝛc.in cō
rariū facit quod no.Ja.de are.in.l.qui seruū.§.pretor ait.ff.de
qui.here.vbi dicit ꝙ mandans cōprehendiꝛ nō vere:qꝛ nō ve
facit:sed ficte.per hoc arguit ad questionē statuti quo caueꝛ
quis interfecit aliquē puniaꝛ in mille.ꝛ quidaꝫ mandauit ali-
uem interfici:quod statutū nō includit istū mandanteꝫ.qꝛ ver-
a sunt scripta in personā dicendo si quis ꝛc.secus si essent scri-
ta in rem.puta pro homicidio imponiꝛ pena mille.naꝫ tenetur
ri faciens.ꝛ includiꝛ sub verbis statuti.facit.l.aut qui aliter.
si.ff.quod vi aut clam.ꝛ.l.hec verba.ff.de adul.per bar.ꝙ licet
interpretatione includaꝛ mandās.tn̄ talis interpretatio ha-
bit locū vt absurditas euitetur ꝛ maleficia nō remaneant im
nita.vt.l.j.§.de rescis.ff.de vi ꝛ vi arma.ꝛ ita disputando con
udit.vt.l.si p aliū.ff.ne q̇s eum qui in ius voca.vi exi.et hec fa-
it ad aliā.q.statuto caueꝛ ꝙ de quolibet maleficio possit fieri
8 x excepto homicidio.¶ † Queriꝛ an potuit fieri pax ei qui
andauit cōmitti homicidiū.ex predictis videtur qđ sic qꝛ non
proprie homicida:sed p interpretationeꝫ.ad hoc facit.d.l.ob
c verba.de his qui no.infa.ꝛita refert.d.Bal.in.d.§.p̄tor ait
d do.Bar.hunc articulū plenius distinguēdo prosequiꝛ in.l.
d si vnius.§.seruus meus.de iniur.alleg.enim multas.ll. qua-

rum alique probant ꝙ mandans videaꝛ vere facere.ꝛ alique ꝙ
videatur facere ficte.Ex quibꝰ postea sic distinguit.quidā sunt
actus qui nō possunt expediri nisi per instrumentū separatuꝫ a
corpore.vt adulteriū.ꝛ tunc qui mandat non facit vere sed ficte
ꝛ hoc voluit.l.j.§.quotiens.ff.de vi ꝛ vi arma.Idem dicit in fal
so testimonio:cum enim requirat actū persone testificantis non
pōt pprie cōmitti p aliū.eadem ratione quedam sunt facta que
possunt explicari p instrumētū separatū a corpore.vt percussio.
homicidiū ꝛ similia que possunt explicari sagitta ꝛlapide emis-
so.ꝛ hic aduerte qn̄qꝫ instr̄m quo mediante ille actus perpetra-
tur agit de necessitate:nec pōt non agere.ꝛ tunc q̄ facit median
te tali instrumento vere facit.ꝛ ita loquiꝛ.l.item mella.in princ.
ad.l.aqui.Qn̄qꝫ illud instr̄m quo mediante perpetraꝛ actꝰ agit
in virtute libertatis sue. vt si mando homicidiū homini habenti
intellectū:tunc si ille occidit ipse vere facit.sed ego mandans di
cor prebere cām qꝛ mandatū non est cā necessaria illius actꝰ.ita
loquitur.l.si obstetrix ꝛmulte alie.ff.ad.l.aqui.qn̄qꝫ ille nō agit
actū vigore sue libertatis:sed ex necessitate ciuili.puta quia est
seruus vel alius qui in tali actu dn̄o obedire teneꝛ.ꝛ tunc dn̄s q̄
mandat diciꝛ vere facere.ꝛ ita loquiꝛ lex pater ex prouincia.de
manumis.vindi.ꝛ.l.iij.§.si procurator.ff.quod quisqꝫ iur.ꝛc.lo-
quatur in persona.cōprehendit tn̄ vere eū qui mandat suo pcu
ratori.ꝛ per hoc dixit Bar.p statutū punit illū qui ꝯ instr̄m pu
blicatū excipit ꝛ nō probat includit eū qui opposuit per procu.
habentē ad hoc speciale mandatū.sed si mandatū nō esset licitū
ꝛ ille per quē quis facit nō facit de necessitate vere:qꝛ liberū hꝫ
arbitriū:nec ex necessitate legali:qꝛ rei turpis nullū est manda-
tum.tunc qui mandat vere nō facit:sed interpretatiue.ꝛ ita loq̄
tur.§.deiecisse.Nec obst.c.mulieres.vbi diciꝛ ꝙ vere facit quia
dꝫ intelligi ꝙ vere facit q̄tū ad peccatū qꝛ canones magis con-
siderant animū q̄ actū.vt no.Dy.in regula peccati.et ista dicta
Bar.retuli in.d.c.mulieres.ꝛ ista faciūt ad aliud quod ipse no.
in prestante opē furto:homicidio:percussiōibus ꝛ similia ꝙ nō
dicatur fur.homicida:vel percussor licet q̄tū ad irregularitatē
vel repellendū a promotionibus pro talibus irregularis repu-
9 tetur.vt ipse no.in.l.is qui opem.in prin.de fur.¶ † Sexto que
a ro vtrū qui mandat [a] teneaꝛ velut principalis:an vt p̄stans opē
Cy.arguit pro ꝛ ꝯ in.d.l.nō eo minus.in.iiij.q.Bar.dicit in.d.
§.si seruus meus.ꝙ si faciens est principalis mandans teneꝛ vt
mandans.prestans opem teneꝛ vt prestans.ꝛ oīa ista sunt sepa
rata ꝛ distincta.et obligationes quibus isti teneñ quelibet est
principalis.nec obligatio accedit obligationi licet factum acce
dat facto.quod dic vt per eū in.l.qui seruo.§.j.ff.de fur.ꝛ p hoc
s̄.qꝛ sunt diuerse obligatiões ꝛ diuersa pacta videꝛ ꝙ defensio
nes facte per principalem delinquentem.puta qꝛ fecit ad sui de
fensionem.vel reprobauit dicta testiū:vel personas ꝯ ipsuꝫ testi
ficantes.quod dic ꝙ nō prosint mādatario.quod dic vt no.in re
gula rati.j.de reg.iur.in mercu.ꝛ p Cy.in.l.j.C.de aduo. diuers.
iud.ꝛ p Bar.in.l.adultera.ff.de adul.ver.plene an absoluto ma
lefactore videaꝛ absolutus mādator.¶ Septimo quero de q̄-
stione quā format glo.ij.vtrū renouatio mandati que nō perue-
nit in noticiā mandatarij excuset mandanteꝫ a pena excōicatio
nis si mandatarius post talem renouationē clericū verberauit.
Ber.ꝛ Host.ꝙ sic.Inno.ꝙ non.Bar.brix.tenet opi.Ber.ꝛ ho
stien.quo ad ecclesiā militantē.sed quo ad deū vera sit opi.Inn.
ꝛ hoc placet glo.pro opi.Inno.ꝯ opi.Ber.ꝛ Ho.facit.l.de cle-
ri.§.si seruū.ff.de cōdi.ob tur.cām.nā vbi lex siue constitutio in
aliquo casu prouidet sicut est cū constitutio facit eū liberuꝫ cui
hoc mandatū est vt faciat ꝛ nō facit.nā si dn̄s reuocat illud man
datū lꝫ mandatarius nō certioretur.tn̄ nō erit liber ex constitu
tione diui pij propter reuocationē que faciebat eū liberuꝫ certa
est.vt.l.si pecuniā.ꝛ.l.cū ad presens.ff.si cer.pe.ita hic dꝫ cessare
pena canonis cui reuocatio certa est.Guil.de cūg.ibi ꝯriū.naꝫ
illa excōicatio nō infertur simpliciter a iure:sed interueniēte fa
cto hoīs.ꝛ ideo debuit ille homo ꝛ cū facto excōicatio debebat
sequi ꝛ certiorari.ꝛ ita dicit Bar.in.d.§.si seruus.et dixi in cle.
prima.de renun.Quid si ante mandatū cōsummatum mādans
moriaꝛ an postea sequuto delicto erit excōicatus. Bar. in.d.c.
mulieres ꝙ nō.Inno.ꝛ Host.T.ꝛ Gof.ꝯ cū intelligaꝛ in eadē
voluntate decessisse maiores.de bapt.tenui in.d.c.mulieres opi
nio.Ber.Inno.ꝛ Host.qꝛ mandatū reintegraꝛ expirat morte
vt.l.mandatū ciuitati.Itē mandatū nō obligat sed oriꝛ obliga
tio ex delicto sequuto vt dixi.s̄.in.ij.no.Cū ergo tūc quo ille p-
ficit mandatū mandās sit mortuus excōicatio nō apprehendit
mortuū qꝛ ecclesia vel eiꝰ ꝯstitutio nō ligat sub terra.s̄.eo.a no-
bis.Sed hic queriꝛ mandans nō reuocauit mandatuꝫ. sed diu
post mādatariū illud delictū ppetrauit an teneaꝛ mandās.istaꝫ
questionē ponit Inn.in.c.ad audientiā.de homi.ꝛ dicit ꝙ semp
teneꝛ mandans nisi mandatū sit reuocatū expsse vel tacite.puta
qꝛ fecit pacē cū inimico suo vel parentela.ff.de ali.leg.l.iij.in fi.

a ¶ Qui mādat. Adde ꝙ mandantis appellatiō evenit faciens. Bartol. in.l.si p alium. ff.ne quis eum.ꝛ in.l.sꝫ si vniꝰ ꝛ ibi Alex. ple.§.si seruus.ff.đ iniur. Bartolus ī.l.si seruus.§. p̄tor ait.de acq̈r. here.Bal.ī c.j.qui.mo. feud.amitt. Alex.in.l.si quis id qđ. de iuris. oīꝫ iud.ꝛin.l.ij. §.j.ff.qđ q̇sqꝫ iur.ꝛin.l. j.ff.de x̄,ob.

ꝛ hoc no.in.d.c.ad audientiã. ¶ Ubi etiã no.an talis reuocatio debeat intimari aduersario quẽ mãdaui offendi.dicit ꝙ non:qꝛ sufficit reuocationẽ innotescere mãdatario:sec⁹ in ꝯsulente vel ꝑsuadente.qꝛ si vult reuocare vt postea nõ teneat̃ requirit̃ ꝙ nõ solũ reuocet sed intimet illi in cui⁹ ꝑniciẽ ꝛ detrimẽtũ suasionez ꝛ ꝯsiliũ dedit rõnem differẽtie ibi vide.ꝛ Bar.in.d.§.si mãdato Et hec dicta sunt de mandãte.de ꝯducẽte Bar.parũ dicit in.d.§.si mãdato ꝛ dat regulã ꝙ oĩa q̃ dicta sunt ĩ mandãte ꝛ mãdatario:debẽt intelligi repetita in cõducẽte ꝛ cõducto hoc saluo qd̃ dixi:qꝛ isti sic ꝯducti ꝛ ꝯducẽtes grauius delinquũt qꝛ peccata mediant̃.Et ideo grauius puniunt̃ vt assassini.vt.d.c.j.de homi

10 ci.s̃.eo.li. ¶ Uenio ad ꝑstantẽ opem siue auxiliũ. ꝛ quero ergo qualiter dicat̃ quis prestare auxiliũ siue opẽ delinquenti.Bar. ꝙ qñqꝫ.l.punit opem vel auxiliũ simpl̃r non contẽplatione certi actus.puta dicit statutũ quicũqꝫ dederit opem vel auxilium ex bannito puniat̃ in tm̃.Qñqꝫ punit̃ auxiliũ respectu certi actus puta q̃ dederit auxiliũ sumit̃ multũ late ꝑ quolibet adiutorio siue iuuetur ꝑsona siue associet̃ siue aliud fiat qd̃ ad eius vtilitatẽ ꝑtineat vt.l.iiij.post princi.ad.l.iul.maie.ibi cui⁹ opera ꝛc.circa hoc est aduertendũ ꝙ qñqꝫ prebet̃ auxiliũ sciẽte superiore puta implorando ab eo simpl̃r miam vt exbãnitus rebanniat̃ ꝛ istud auxiliũ est ꝑmiss.vt.l.si fuerit.ꝛ.l.q̃dam de reb⁹ dubijs fallit ĩ eo q̃ damnat⁹ crimine lese maie.ꝑ quo nõ lꝫ supplicare vt.l.q̃sq̃s.C ad.l.iul.maie.Qñqꝫ hoc fit corã supiore in via iustitie vt qꝛ peto ꝓnunciari bannũ nullũ vel peto cassari allegãs aliquam cãm iniustitie ꝛ succũbo ego aduocat⁹ ꝛ ꝓcurator in cui lꝫ ꝛ video:ꝑstare auxiliũ ad hoc:facit qd̃ no.in.c.ꝓposuit de cle.exc.mi.qñqꝫ prestat̃ auxiliũ extra iudiciũ ignorãte superiore vt mittendo victũ vel pecuniã ꝛ punit̃ vt.l.iiij.ad.l.iuliã maie.ꝛ qd̃ ipe no.in l.post legatũ.§.his vero.ff.de his qui.vt indig.ꝛ hoc de primo qñ in lege vel statuto fit mẽtio.s.de auxilio:siue ope simpliciter. ¶ Uenio ad scd̃m membrũ qñ fit mentio de ope siue auxilio respectu certi actus.ꝛ in hoc dic ꝙ qñqꝫ quis prestat auxiliũ ante maleficiũ.vt si prestat ferramenta vel scalas cã faciendi furtum vel pecuniã cã inueniendi assassinũ vel domũ.ꝛ tũc videt̃ prestare opem maleficio.vt.ff.de fur.l.si pignore.§.ferramẽta.ꝛ.l.vtrũ ad.l.pomp.de parri.de adulte.ꝛ.l.qui domũ.ꝛ punietur eadẽ pena qua principalis delinquens habita consideratione qualitatis.vt infra dicam.Qñqꝫ quis prestat auxiliũ in ipso actu quo maleficiũ cõmittitur assistendo malefactori vt habilius committat.ꝛ tunc idem.s.vt puniatur.vt.s̃.probatur in.l.j.C.de rapto.virgi.qñqꝫ auxiliũ prestatur post maleficium.puta prestiti auxilium ad euadendũ homicidam ꝛ tunc non tenetur tanq̃ ꝑstans auxiliũ:siue opem homicidio:sed ex illo titulo de his qui latro.ꝛ si impediret familiã capere teneretur lege iul.maiest.de quo ꝑ eum in.l.cuiusqꝫ.ff.ad.l.iul.maie.hec verba nisi precessisset consiliũ ante.puta dixit primo facias qꝛ adiuuabo te ad euadẽduz nam talis spes ad malum est species auxilij.Ista ponit Bar.in l.in furti.ff.de fur.que membra et alia in predictis vtilia tangit glo.in cle.j.de penis. ¶ Nono quero in casibus in quibus prestans auxilium siue opem obligat̃ ex delicto principalis qualiter puniatur.Bar.in.l.is qui opẽ.ff.de fur.refert opi.Dy.Cy.Ray.ꝛ alioꝝ.postea dixit ꝙ regulariter prestans opẽ puniatur eadem pena qua principalis.vt.l.si is qui opem.ff.de adult.ꝛ.l.nihil.ad.l.cor.de sicca.fallit in casu.l.raptores.C.de rap.virg.ꝛ l.j.C.de nili agge.nõ rum.vniuersaliter de hoc per Cy. ¶ Itez fallit qñ qualitates propter quas dꝫ pena augeri vl̃ minui sunt diuerse in persona facientis ꝛ opem prestantis.sup quo aduerte qꝛ quedã sunt qualitates ex quibus pena auget̃ que superueniunt preter propositũ delinquẽtis ex post facto extra ipsum delictũ.vt deprehensio de qua in.d.l.is qui opem.ꝛ tũc cuilibet ꝑmittitur ꝑm ꝙ illa qualitas supuenit in ipso.ex quo infert qd̃ si principalis cõdemnat̃ in plus ꝓpter ꝯtumaciã prestãs opem q̃ nõ fuit ꝯtumax nõ tenebit̃ in illo pluri.idez dico si creuit cõdẽnatio ꝓpter negationẽ delicti:vel solutionẽ non factã in termino.facit.l.j.ff.de in lit.iur.Quedã sunt qualitates que ĩsunt ab ipso initio tꝑe delicti ꝑm propositũ delinquentiũ.Exemplũ principalis offendens erat filius.prestans erat extraneus.isto casu prestans opẽ punietur in plus ꝓpter qualitatẽ inherentẽ in ꝑsonam principalis delinquentis.vt.l.vtrũ.ad.l.põ.de par. ¶ Ex quo infert ꝙ si popularis prestaret opẽ nobili qui punit̃ in plus ꝑm statuta ciuitatis Perusij.vel ciuis prestaret opẽ forensi q̃ similiter plus punit̃ ꝑm statuta ciuitatis ibi prestãs opẽ talib⁹ punietur in plus propter qualitatem inherentem ꝑsone principalis. ¶ Sed quid econuerso si in principali est qualitas que habet penã minuere:pone exempla econuerso.nobilis ꝑstitit opẽ populari vel forensi ciui an minuet̃ pena prestantis opez ꝓpter illam qualitatem inherentẽ in personaz principalis delinquentis.tenet ꝙ non in.l.qui seruo.eo.tit.ꝛ.l.si quis id quod.in fi.ff.de iur.omniũ iud.ꝛ probat̃ in.l.j.ff.ad.l.põ.de par.vbi si aliqua

de coniunctis mandat extraneo ꝙ homini dicat cõuiciũ tene[tur] tur de parricidio vt ibi ꝑꝫ:ibi nec de dolo malo ꝛc.Et sic mandans tenebit̃ sua pena nõ considerata ꝑsona mandatarij.Quedam sunt qualitates que insunt tꝑe delicti rõne loci vel temporis.vel persone in qua delinquitur.exemplũ prestiti tibi opẽdo ad tui securitatẽ extra plateã:vel extra ecclesiã:ꝛ tu cõmisi[sti] in platea vl̃ ecclesia vbi est maior pena:vel ꝑstiti tibi arma ad [oc]cidendũ ticiũ qñ erat priuata ꝑsona:tu occidisti qñ erat ĩ dignitate.vtrũ prestans opẽ puniet̃ in plus ꝓpter qualitates inh[eren]tes ipsi delicto.dic ꝙ questio stat in hoc vtrũ prestans opẽ o[bli]getur cũ delictũ perficit̃:an cũ prestat opez.ꝛ tenet ꝙ obliget[ur] ex delicto ꝓpter mandatũ siue opem precedentẽ.vt sentit glo[.in] l.j.§.persuadere.de ser.cor.ꝛ insti.de oblig.que ex deli.nascu[n]t̃ §.opem.ex quo infert in questione predicta ꝙ cũ prestans op[em] obliget̃ tꝑe quo principalis deliquit ꝛ ille in predictis exẽpl[is] deliquit in ecclesia vel platea:vel de nocte:vel in ꝑsona posit[a] [in] dignitate tenebit̃ rõne dictarũ qualitatũ eadem pena qua prin

11 cipalis.ita no.in.d.l.is qui opem. ¶ † Decimo quero si plur[es] simul delinquunt vtrũ possint teneri de ope vel auxilio inuicem prestito.pone duo interfecerũt vnũ vtrũ quilibet de homicid[io] ꝛ de ope inuicem prestito teneat̃.text.in.l.qui seruo.§.si duo v[i]detur dicere ꝙ sic.Bar.ibi dicit ꝙ qñqꝫ plures cõmittũt vnu[m] malũ ꝛ vnũ homicidiũ:vel vnũ furtũ oẽs simul subtrahendo [re]bem.ꝛ tunc quilibet tenet̃ vt principalis.vt.l.vulgaris.§.pe. de fur.ꝛ.l.ita vulneratus.ad.l.aquil.Et ideo nõ põt teneri acc[es]sorie ex eodẽ facto.vt.l.generaliter.de fideic.Et licet posses [di]cere duo facta fuerũt.s.homicidiũ ꝛ auxiliũ oĩa ista tendunt [ad] vnũ effectũ.ꝛ ideo vna pena imponit̃.vt.l.illud.in fi.ad.l.aqu[il]. Qñqꝫ plures cõmittunt diuersa maleficia.puta furant̃ diuersas res.vel vnus facit vnũ vulnus in capite:ali⁹ in brachio:t[ũc] nõ põt teneri vt principalis de vulnere vel de furto alterius.et i[bi] loquitur.§.si duo.tñ illo casu est aduertendũ qualiter formet[ur] accusatio vel inquisitio.nã si ego dicerẽ Titius percussit sey[um] in capite ꝛ Martin⁹ in brachio.ꝛ ad predicta ꝑstiterũt sibi inuicem auxiliũ ꝛ fauorem nõ posset sequi cõdemnatio de auxil[io] qꝛ nõ exprimitur qualiter prestiterũt sibi inuicẽ auxiliũ ꝛ fauorem.Et ideo debent intelligi in benigniorem partem.vt.l.interpretatione.ꝛ.l.presens.ff.de penis intelliget̃ ꝙ ꝑcutiendo ꝑstitit auxiliũ mihi ꝛ ego ei.Et sic actus meus seruit tibi ꝛ tu⁹ mihi sed de illo actu punior vt principalis.Et ideo nõ possum ex eodem puniri tanq̃ prestans opem.dꝫ ergo dicere accusatio vel inquisitio ꝙ vnus prestitit opem alteri vt habilius cõmitteret.[et] sic prestitit opẽ per alium actũ q̃ per illum de quo principalit[er] accusat̃.ergo ꝛc.vt.d.§.si duo.sed si in accusatione vel inquisitione diceret̃ prestitit auxiliũ ꝯsiliũ fauorem.ex eo qd̃ dicit cõsiliũ posset puniri tanq̃ prestans opem:qꝛ prestare consiliũ est ꝑstare opem.vt.d.l.qui seruo.lꝫ tex.inter opem ꝛ ꝯsiliuz videatur facere differentiã in.l.in furti.§.opez.ꝛ.§.ꝯsiliũ.de fur. ¶ Sꝫ di[c] ꝙ large sumẽdo opem ille qui consuluit dicit̃ opem prestare.e[st] enim quoddã adiutoriũ siue cõfortatio illa talis impulsio cõsultiua.Sed stricto modo loquendo cõsiliuz differt ab ope.vt ip[se] no.in.d.l.in furti.ad fi.ꝛ hec dicta sunt de materia auxilij ꝛ fauoris hoc addito ꝙ qñ procedit̃ contra aliquẽ ꝙ prestat opez vel auxiliũ ad aliquod maleficiũ oportet ꝙ prius cõstet de maleficio principalis.ꝛ oportet ꝙ constet in processu qui fit cõtra auxiliantẽ.licet enim principalis sit contumax.vel alio mõ ꝯ ipsu[m] de maleficio constet.tñ hoc nocet auxilianti.vt.l.denũciasse.§. fi.de adulte.ꝛ hoc no.Bar.in.l.is qui.ad fi.ff.de fur.ꝛ hoc note. ¶ Uenio ad aliud mẽbrum ꝛc.quero.xj.qñ quis accedit ad maleficiũ alterius cõsilio:qꝛ consulit maleficiũ cõmitti.de hoc per Cy.j.de reg.iur.c.nullus ex cõsilio vbi querit vtrũ debeat distingui vtrũ ille erat al̃s facturus vel non.gl.de hoc no.in.d.§.si mãdato.ꝛ.l.ꝯsilij.de reg.iur.Bar.in.d.§.si mandato tenet ꝙ si illd̃ quod consulitur vel persuadetur sapiat siue cadit in delictum ꝛ non dꝫ distingui erat ille al̃s facturus vel non.nam dicta distinctio non adhibetur in prestante opẽ:ꝛ prebere ꝯsilium est prebere opem vt dictum est.Si vero ꝑsuasio siue ꝯsilium fiat circa illud quod in delictũ non cadit.tũc adhibet̃ illa distinctio.aut fecit dolo.aut non.ꝛ aut al̃s erat facturus:vel non:non hꝫ locum in mandante.vt ibi per eum vbi tanq̃ de persuadente:instigante ꝛ instruente deliciam dante.habes casum nota.s̃.eo.c.q̃cũqꝫ. ¶ Circa materiam consilij in materia delictorum q̃tuz ad irregularitatem contrahendam.Jo.an.post Inno.querit de pluribus questionibus.s.de homici.c.ad audientiam.ꝛ oẽs tendunt ad hoc qñ non consulitur homicidiũ an consulens sit irregularis.ꝛ per questiones ordina ipsorum apparatum in primo querens quando quis consulit factum machine vel baliste:vel insultum ad castrum impugnañ.Et ex hoc aliquis interficitur an cõsulens sit irregularis.tenet ꝙ sic.secus si non consulit castrũ expugnari:sed furtiue et proditionaliter.sed certe cum consilium

accommodet̃

accommodetur super re illicita etiā si casu sequatur homicidiū
1 imputatur ꝯm eos. ¶ † Quid si consulo Titio mortē Cai. Ca
ius se defendit ⁊ occidit Titium aggressorem: tenet ꝙ non sim
irregularis quando consilinm de occidendo non erat directum
in loco vel tempore. non periculo. al's secus. Quando vero con
silium datum esset ferre licita nunꝙ sequens homicidiū esset im
putandum. ¶ Item quid iuris si diu post datum consilium ille
occidit. vel postꝙ consilium reuocaui: vel consulo ꝙ exponat se
confidenter ad mortem pro honore Jesu christi: ⁊ ille sic fecit: et
mortuus fuit. dic de istis questionibus vt plenissime ibi dixi.
¶ Circa etiam consulentem queritur qualiter teneatur ciuili-
ter ad interesse vbi ciuiliter damnum consilium dedit. dicit In-
no. ꝙ si sunt plures omnes tenentur insolidum. vtrum autem li-
beratio principalis delinquentis: vel eius satisfactio ꝓsit consi
liarijs vel econuerso. dic vt in. c. sicut dignū. de homic. in no. vbi
plene de assistentibus malefactori ⁊ non prestantibus nisi solaz
presentiam vel assistentiam: an teneantur. distingue vt ibi. de il-
lo autem qui potest prohibere delictum et non prohibet. dic vt
in. ꝙto. s. eo. ⁊ in regula culpa caret ⁊c.

Alma mater. Summa et diuide vt in prima glo. primo ponit generalē pro-
hibitionē tempore interdicti: diuinoꝝ officioꝝ ⁊ sacra-
mētoꝝ de iure antiquo. scdo quomodo eodē iure quedā officia
sacramenta conceduntᷣ. tertio qūo iure isto dicta ꝯcessio extē-
ditur ad quosdā alios casus ex istis. d. Jo. calde. dicit in suo tra
ctatu de ecclesiastico interdicto membro. vj. ꝙ in duobus consi
stit effectus ecclesiastici interdicti. primo in prohibitione diui-
norum. scdo in administratione ⁊ exhibitione sacramentoꝝ sub
quo scdo mēbro tractat de penitētia ⁊ ecclesiastica sepultura tūc
prohibita vel cōcessa. Pro pleniori ergo doctrina ⁊ declaratio
ne huius. c. que super predictis videbuntᷣ ex illo tractatu vtilia
referam. ¶ Primo ergo quero de effectu prohibitionū diuino
rū. ista vt hic ptz generaliter prohibentᷣ cū terra vel locus subij
citur ecclesiastico interdicto. limitate tñ tunc clericis cōceditur
celebrare missas ⁊ dicere alia diuina officia sicut prius. vt dicitᷣ
in. §. adijcimus. Itē conceditᷣ dicto tpe alta voce ⁊ solenniter ce
lebrare. vt dicitᷣ in. §. in festiuitatibꝰ. super istis igitur modera-
tionibus quedam dubia oriuntᷣ. primo vtrū in ecclesijs speciali
ter interdictis habeat locū illa moderatio vt ianuis clausis ⁊c. ⁊
in quatuor festiuitatibus alta voce ⁊c. celebrari possit. glos. que
incipit nō intelligas dicit ꝙ nō: sed solū cū terra vel locus subij
citur ecclesiastico interdicto. qñ autē hoc dicatᷣ. dic vt dixi. s. eo.
presenti. ista ergo moderatio. §. adijcimus solum hz locū in iter
dicto generali alicuius terre vel loci. quod probat hoc. c. in pri.
vbi solū dixit de interdicto terre siue loci. Iste ergo. §. adijcimꝰ
debz trahi ⁊ intelligi ꝯm principiū. c. qꝛ ad pricipiū legis vbi aliđ
nō apparet debēt trahi sequentia. ff. de iur. ⁊ facti ign. ⁊. l. ij. ⁊. C.
de impo. lucra. descri. l. vna. lib. x. Et ex hoc inferᷣ ꝙ illa mode-
ratio. §. adijcimus nō hz locum in interdicto populi siue vniuer
sitatis expresse contenti in snia interdicti. sup hoc tñ est dubiuz
an interdictū populi siue vniuersitatis debeat includere locum
etiā in quo populus vel vniuersitas interdicta moratur. Joan-
nes and. dicit in. c. si snia. s. eo. ꝙ interdicto populo vniuersitate
collegio vel cōi nō per hoc viderᷣ interdictus locus. nā aliud est
interdictū loci. aliud vniuersitatis vel collegij vt viderᷣ expressuz
s. eo. lib. de vsuris. c. j. ⁊ ex hoc infertur ꝙ in illo loco poterat ce
lebrari alta voce vt prius absꝙ violatione interdicti. Jo. cal. di
cit ꝙ licet illud interdictū procedat de iure scripto. tñ viderᷣ pre
bere occasionē periculo. audientᷣ enim voces celebrantiū publi
ce ab interdictis qui etiā patenter videre poterunt corpus xpi.
⁊ per hoc vilipenderetᷣ censura ecclesiastica contra id quod ha-
betur de priui. vt priuilegia. ⁊ de sentē. excō. si ciuitas. Consulit
ergo clericis vt tali interdicto durante abstineant celebrare.
¶ Secūdo dubitatᷣ vtrū laici nō interdicti possint admitti cuz
celebratᷣ in ecclesijs singulis diebus submissa voce. vt dicitᷣ in. §.
adijcimus. dicit ꝯm oēs ꝙ non: qꝛ interdictū loci excludit oēs si
ue sint de loco interdicto: siue extranei. Sed ob. quod in. §. adij
cimus dicitᷣ inrerdictis ⁊ excōicatis exclusis. ⁊ sic istos ꝓhiben
do viderᷣ de alijs permisisse. arg. l. cū pretor. de iudi. Sz dic ꝙ di
cta verba nō ponūtur causatiue vel conditionaliter. et ideo per
ea nō est arguendū a contrario maxime qꝛ casus viderᷣ ꝙ etiam
non interdicti nō sint admittendi vbi in hoc sint priuilegiati. vt
1 c. licet. s. eo. de priuil. ¶ † Tertio est questio de clericis extra-
neis venientibus ad locū interdictū vtrū sint admittendi ad ce
lebrandū vel concelebrandū ꝯm moderationē istius. §. adijcimꝰ
Archi. dicit ꝙ celebrari possunt a proprijs monachis vel cleri-
cis ecclesie cuiuscunꝙ. ⁊ sic extranei clerici nō debēt admitti ad
celebrandū vel concelebrandū in dictis ecclesijs loci interdicti
alleg. c. is qui. §. j. s. eo. ⁊. c. licet. ⁊. c. quoniā. s. eo. lib. de priuile.
ver. episcopus per priuilegiū conceditur. ergo viderᷣ alijs dene
gare. arg. d. l. cū pretor. ⁊. c. nōne de presumptio. alleg. etiā hūc. §.
adijcimus inꝙtum loquitur de quotidianis distributionibꝰ di-
cto tempore nō negandis. per qđ ptz qđ loquitᷣ de clericis eius-
dez ecclesie nō de extraneis. pro hoc alleg. dictū petri de sanxo.
in. c. quod in te. s. de pe. ⁊ remis. vbi dicit ꝙ clerici nō poterāt in
teresse diuinis in ecclesijs extraneis priuilegiatis de celebrādo
tempore interdicti. cū. c. quod in te solū de sepultura priuilegij ⁊
eos sup laicos. Jo. and. dicit durū esse hoc dictū ꝯm qđ vbi ver-
natus vnius ecclesie in alia tūc celebrare non pōt. Jo. cal. dicit
ꝙ istud dictū sepe pulsauit aures suas. ⁊ ꝯcludit ꝯ Arch. nec pu
tat hoc verū. s. interdictū hūc effectū cōplecti vt clerici etiaz ali-
bi vernati nō possint celebrare vel concelebrare in alioruz eccle
sijs seruata forma. §. adijcimus absꝙ violatiōe interdicti et pe-
na irregularitatis. Mouetᷣ primo qꝛ hoc nō videtur expressuz
in iure. ergo ⁊c. scdo qꝛ iste. §. adijcimus moderatiōe ista serua-
ta reducit celebrātes ad primū statū. vt ibi sicut prius. sz primo
non erat prohibita admissio extraneoꝝ clericoꝝ ad celebrandū
vel concelebrandū. immo erat permissa etiā quātuz ad clericos
aliarū dio. ⁊ etiā vernatos saltē cum literis suoꝝ diocesanorum
lxij. dist. ⁊. lxiij. dist. ꝑ totū. tertio pro hoc alleg. ca. autoritatis. ⁊
c. epoꝝ. s. eo. de priuil. in quibꝰ dicitᷣ ꝙ prohiberᷣ tpe interdicti
celebratio diuinoꝝ exceptis casibus expressis in iure: vel nisi q-
bus a iure cōceditur. Sed per. §. adijcimus cōceditur illiꝰ mo-
deratione seruata. ad idē alleg. c. fi. s. eo. lib. de priui. qđ Archi.
alle. pro se. nam ibi dicitᷣ ꝙ qꝛ epi absentes a suis ecclesijs ⁊ dio
ce. interdū non pñt cōmode accedere ad ecclesiaz alioꝝ pro mis-
sis celebrandis indulgetᷣ eisdem vt cū altari viatico possint cele
brare vel facere celebrari absꝙ interdicti transgressione cum lo
cus est interdictus seruata moderatione. §. adijcimꝰ. Ex quibꝰ
apparet ꝙ nō datur epo priuilegiū de ecclesijs alioꝝ tpe inter-
dicti. sz de celebrando vbiꝙ etiā extra ecclesiā cū altari viatico.
vñ eps in aliena ecclesia ad celebrandū admitti poterat tpe in-
terdicti cuz moderatiōe ꝑdicta illo priuilegio circūscripto. Ad
contraria que alleg. Archi. pro sua opi. respondit Jo. cal. sexto
membro sui tractatus vbi subdit ꝙ ante factū nō fuit ausus cō-
sulere ꝙ tales extranei admitterentᷣ. et dicit qđ hoc determinet
Roma. pontifex. hz tñ pro indubitato ꝙ in quatuor festiuitati
bus de quibus hic clerici extranei etiā alibi vernati possint cele
brare ⁊ concelebrare in dictis quatuor festis in quibꝰ clerici ꝙ-
tum ad celebrationē diuinoꝝ officioꝝ ad primū statū reducantᷣ
saluo ꝙ hi propter quoꝝ culpā eoꝝ positū est interdictuz altari
non debent appropinquare. vt etiā in. §. in festiuitatibus. Pre
terea vt ibi dicitᷣ interdicti admittantᷣ dicto tpe ad participatio
nem diuinoꝝ. multo fortius clerici extranei ꝯm eū. Retenta au
tem opi. Archi. in predicta. q. vj. ꝙ solū clerici ecclesie celebrare
possint in ecclesijs sitis in loco interdicto. Oriuntᷣ autez ex pre
dicta eius opi. alia dubia. primo de clericis seruientibus in ec-
clesia vel intitulatis an tpe interdicti possint seruire in diuinis
officijs ꝯm predictā opi. viderᷣ ꝙ nō qꝛ nō possunt dici clerici ec
clesie ac ꝯtra. s. eo. de priui. licet. Similiter si clericus intitula-
tus in ecclesia se absentat nō poterit substitui alius loco eiꝰ. Sz
querit quid si rector habebat seruientē laicū ante interdictum
vtrū interdicto superueniente poterit eū retinere: vel eo recedē-
te aliū non interdictū subrogare. Tenet ꝙ sic. nā tales familia-
res ⁊ domestici sine fraude procurati gaudēt priuilegio cōcesso
ab hoīe. vt. d. c. licet. §. j. fortius iuris ꝑmissione de qua in. §. adij
cimus. hec vera nisi talis seruiēs vel subrogatꝰ esset de illis quo
rum culpa vel dolo vel fraude snia lata fuit. vel qui ad perpetrā
dum delictum propter quod delictum extitit promulgatū ꝑbue
rūt auxiliū consilium vel fauorem. vt. d. c. licet. in fi. Sed quid si
ille laicus primo seruiens erat de populo interdicto. dicit ꝙ nō

auderet dicere ꝙ rector eum posset retinere ad sibi seruiendū in
diuinis cum saluis dictis quatuor festiuitatibus interdicti ex-
cludantur etiam cum celebratur seruata moderatione.§.adiici-
mus.Non obst.c.licet.§.j.qr intelligitur de familiaribus nō in
2 terdictis.¶ †Quero vlterius vtrū in dictis quatuor festiuita
tibus potuit licite concedi corpus christi vel extrema vnctio.ar
chi.hic tenet ꝙ corpus christi non potuit cōcedi dictis diebus
quia.§.adiicimus cum.§.seq.nil immutat de prohibitiōe sacra-
mentorum:sed solum diuinorum officiorum.Sed corpus chri-
sti nisi inquantum dicitur viaticum est prohibitum tempore in-
terdicti.s.eo.responso.ibi vniuersa sacramenta nō ita.et in isto
ca.§.j.ibi nulla certis casib⁹ exceptis ⁊c.ergo cū non sit expresse
permissum remanet prohibitio.vt cle.exiui.§.porro.de verbo.si
gni.⁊ per hoc respondetur ad canones qui dicunt fideles debe-
re recipere corpus xpi in primis tribus festiuitatibus de supra
dictis.de consecra.dist.j.⁊ si non frequentius.⁊.c.seculares.⁊.c.
omnis homo.vel saltē in paschate.de pe.⁊ remis. omnis.loquū
tur enim dicta iura interdicto ⁊ alia prohibitione cessantibus.
idem tenet hic Jo.and.qui respondet ad literam que prohibet
certos appropinquari altari in dictis quatuor festis: quasi in-
nuit ꝙ alii appropinquare possint.Dicit enim ꝙ istud nō inten
dit litera:sed ꝙ tales propter opprobrium culpe remaneāt ma-
gis remote.Et aduertendum ꝙ ipsi non distinguunt clericos a
laicis ⁊ interdictas personas a nō interdictis.Ex quo infertur
ꝙ omnes indistincte sint prohibiti a perceptione corporis xpi:
⁊ in dictis festiuitatibus:quod rigorosum videtur Jo.calde.q̄
dicit s̄m istorum opi.idem tenendū de extrema vnctione de qua
etiam querebatur.s.ꝙ illa omnibus intelligitur prohibita etiā
in predictis quatuor festiuitatibus.Sed queritur an in predi-
ctis quatuor festiuitatibus possit dici alia missa ꝙ̄ de festo.pu-
to ꝙ sic:qr generalis est pmissio.honestius tñ est ⁊ iustius saltē
ꝙ̄tum ad principalem missam que in ecclesia celebratur de pro
prio festo dicatur:quia id est inductum in honorē illarum solē
nitatum.ad hoc de consecra.dist.j.⁊ hoc attentius.⁊ de cele.mis
sa.c.ij.Itē quero an in dictis quatuor festiuitatib⁹ possit aqua
solenniter benedici ⁊ aspersio fieri:panis ⁊ fructus benedici:et
laicis interdictis ministrari.credit ꝙ sic.predicta enim nō pro-
hibentur de se tempore interdicti:sed ipsorum benedictio q̄ est
diuinum officium quod generaliter in dictis quatuor festiuita
tibus permittitur.Sed hic incidenter querit an in dictis festi-
uitatib⁹ possint in loco interdicto solenniter mortui sepeliri de
interdictis specialiter ⁊ nominatim sibi non est dubiū ꝙ omni
tempore carere debent ecclesiastica sepultura.s.eo.lib.de priui-
leg.episcoporum nisi penituerint.s.eo.is cui.ij.responso.Idē
de istis de quibus in.§.illis etiam.in aliis autē siue sint de po
pulo interdicto:siue de loco interdicto:siue non procedit q̄stio
Jo.an.in.d.c.eos.qui dicit ꝙ non putat dictis dieb⁹ posse mor
tuos sepeliri:licet multotiens contrarium fuerit factum.alle.de
priuile.cum ⁊ plantare.§.quod si.ad istum.§.in festiuitatibus:
qui videtur facere in contrarium respondet ꝙ loquitur de diui
nis officiis:non autem de sacramentis.Item qr in mortuis ces-
sat causa.s.spei reconciliationis ibi expressa cum in mortuis re-
conciliatio non speretur.ergo cessat in eis illius.§.dispositio vt
l.adigere.§.quāuis.ff.de iurepatro.Joan.calde.dicit ꝙ lȝ pos-
sit videri temerarium resistere opi.patris sui do.Jo.an.tñ exce-
ptis predictis casibus putat contrarium.s.in dictis festiuitati
bus non obstante interdicto posse publice et solēniter mortuos
sepeliri.Mouetur primo qr per generale interdictū nō prohi-
betur simpliciter ecclesiastica sepultura:sed prohibitio ecclesia-
stice sepulture hoc casu accedit illi prohibitioni diuinorum offi
ciorum vel prohibitioni administrationis ecclesiasticorū sacra
mentorum.vt in isto.c.§.j.hoc autem premisso sic arguit:aut di-
ces his diebus prohiberi ecclesiasticam sepulturam:qr tunc di-
uinum officium celebrari non possit.⁊ hoc est falsum.vt.d.§.ī fe-
stiuitatibus.Aut qr sacramenta nō possint ministrari.⁊ tūc seq
tur ꝙ his diebus poterit licite solēniter ⁊ publice celebrari offi
cium super funus mortuo corpore postea inhumato remanente
vel eo sepulto extra ecclesiam ⁊ cimiterium.quod esset absurdū
⁊ derisibile.Preterea ea ratione qua potest tunc publice ⁊ solē
niter quodlibet diuinum officium celebrari:eadem ratione ⁊ ec
clesiastica sepultura ministrari.arg.de excep.cum inter.Item se
pultura in dictis diebus accedit ad diuinū officiū quod dictis
diebus est permissum.ergo ⁊ ipsa sepultura tanꝙ̄ accessoria ad
permissum debet intelligi concessa.argu.c.super eo.s.eo.lib.de
preben.⁊.c.accessorium cum concor.de offi.dele.Preterea si ad
mittuntur tunc ad participationem diuinorum.vt in isto.§.ī fe
stiuitatibus:fortius interdictis mortuis tunc debetur ecclesia-
stica sepultura.s.de sepulturis ex parte.ij.⁊ in hoc residet.et ad
rationem Joan.and.subtiliter respondet in dicto sexto mēbro.
Sed horum causa dic vt ibi vbi queritur vtrū in dictis quatuor

festiuitatibus possint episcopi publice consecrari quantum
festum natiuitatis domini ⁊ assumptionis virginis gloriose
cedit questio cum occurrit in dominica.lxxv.dist.c.j.ex quo
cit ꝙ non tenendo ꝙ episcopatus sit ordo.⁊ sic sacramen.qd
necessarium vt ipse plene scribit de purga.cano.quot. prohi-
tio autē.sacramentorum remanet dictis diebus vt.j.dicam.
ciunt aliqui.q.an dictis festiuitatibus tempore interdicti p
sint nuptie solenniter benedici:que questio ad festa natiuita
resurrectionis ⁊ pentheco.est superflua cum ex alio capite
iure prohibeatur in dictis festiuitatibus benedictio nuptia
xxxiij.q.v.non oportet a.lxx.⁊ de feriis capellanus.de festo
assumptionis virginis gloriose dicendum est ꝙ eadem die p
sunt nuptie solēniter benedici per ea que.s.proxime dicta s
Sed hoc non est iure dubium cum sola prohibitio officii be-
dictionis nuptiarum inducatur per ecclesiasticum interdict
dictis autē diebus permittunt diuina officia celebrari.ergo
3 ¶ †Sed an in predictis quatuor festiuitatibus possint vir-
nes vel altaria consecrari vel benedici ⁊ velum monialibus i
poni.calices:paramenta:abbates ⁊ abbatisse benedici.Pu
ꝙ sic qr predicta non sunt sacramenta proprie siue stricte:sȝ
tiones ⁊ certa officia dñi.vnde tale officium est ponderandū
uinū autem officium permittitur precipue dictis dieb⁹.vt.d.
in festiuitatibus.Non obst.ꝙ abbas benedictus potest cert
ordines conferre.lxix.dist.quoniam.de eta.⁊ quali.cum con
gat:qr hoc non facit ex ordine cum in tali benedictiōe ordo
cōferatur:sed hoc facit ex priuilegio a iure sibi cōcesso.nec e
sufficit ꝙ possit dictos ordines conferre ⁊ ꝙ sit benedictus.i
mo debet esse presbyter.vt.d.c.cum contingat.¶ Ultimo qu
ro qualiter accipiatur dies in istis quatuor festiuitatibus.S
lu.de principio non est dubiū ꝙ incipit in vesperis vigilie.lx
distin.quod die.⁊ de fer.c.ij.facit cle.de reliq.⁊ venera.sancto
dominum.ante fi.Sed de fine an terminetur in vesperis festi
cluso completorio.an vero completorium includatur.sunt o
Archi.tenet ꝙ sic quia omnes hore canonice diei dicuntur a
matutinales.s.vsq ad nonā exclusiue.aut vespertine.s.vsq
noctem.vt probatur.xj.q.iij.si quis episcopus in consilio.⁊ n
xxxij.dist.c.fi.ad hoc de fer.c.ij.inquantum ibi dicitur ꝙ solēn
festa debent tardius terminare.Item in beneficiis est lata int
pretatio facienda.de preben.ꝙuis.⁊ Jo.an.in glo. antep.ten
ꝙ post vesperas diei festi cantari non possit cōpletoriū nec re
qua.vt.d.c.ij.de fer.in nouel.vero ibi addit ꝙ ante factum ten
dum est cum.d.glo.⁊ abstinendum a cōpletorio post factū pri
tenere est cum Archi.⁊ subdit ꝙ dato ꝙ s̄m glo.cantans sole
niter completorium esset irregularis.qr tamen per opi.solēn
doctoris fulcitus hoc egit nō in contemptum clauium legatu
de latere cum eo poterit dispensare hic opi.Jo.an.placet Jo
cal.quia solennitas ⁊ celebratio vnius diei naturalis incipit
vesperis festi.vt.d.c.ij.de fer.sermones vero s̄m subiectam ma
riam debent intelligi.ff.de sta.homi.l.ij.⁊ locati.si nunc.in pri
ci.⁊ de vsu pal.c.ij.textus autem primo sine expressione verbi
cidit in festiuitatib⁹ vo ⁊c.⁊ postea subdit prefatis dieb⁹ ꝙ ve
bum de die naturali etiam materie de qua est sermo dȝ intellig
ff.de verbo.oblig.l.ex ea parte.§.insulam.⁊ de adulte. l.qui ha
bet.facit de proba.in presentia.Ulterius quia celebratio diui
norum conceditur multum stricte tempore interdicti per istū.§
adiicimus querit per quos actus dicatur quis violare interdi
ctum.vt sic sit irregularis p.c.is qui.s.eo.⁊ quia hic circa qua
tuor dȝ in celebrando consistere moderamen.vt.s.celebret submis
sa voce:ianuis clausis:non pulsatis cāpanis:excōicatis ⁊ inter
dictis:⁊ exclusis.vtrū si ex istis vnū violat aliis obseruatis sit i
regularis.puta seruatis tribus admittit solum interdictos:ve
solum ianuis apertis:vel cāpana pulsata.Jo.an.hic ꝙ sic.ide
Joā.calde.quodlibet enim istorū per se prohibetur.vt in.§.adiici
mus.In vno ergo contrafaciēte cōmittitur pena insolidum.vt
ff.si quis cautio.l.si seruus.§.plurium seruorū noīe.arg.l.fi.ff.si
quis in ius voca.non ier.facit materia.l.eadem.§.cato.de verb.
oblig.ad hoc cle.ex frequentibus.j.eo.tit.vbi patet ꝙ violat in
terdictum qui celebrat in ecclesia ianuis perforatis vel fenestris
factis in eis ita ꝙ existentes extra ecclesiam possint audire cele
brantes ⁊ corpus xpi videre.multofortius violare videtur qui
4 in aliquo ex istis quatuor publice ⁊ patenter contrafaciunt.†Quid
dices de laicis habentibus fraternitates ⁊ societates ⁊ publice
cantantibus letanias:rogationes:⁊ laudes dei et beate virgi-
nis etiam in ecclesiis sitis in loco interdicto dicit ꝙ non sunt ir
regulares cum orationem vel officium non habeant. nec credit
eos ex hoc peccare qr non sunt prohibita talia per interdictum
nisi esset de inclusis in extrauagan.Jo.xxij.que incipit sancta ⁊
romana.quod disputare non spectat ad propositum.¶ Quid
si clericus interdictus vel non in loco tñ interdicto interest offi-
ciis sed non est principalis celebrans.dicit Innocē.ꝙ nō est ir-
regularis

regularis qui officio interest ⁊ cantat. nō tamē celebrat: nec em̄
est hoc iure expressum ſm eum. legere enim psalmū vl' euangeliū
nouum ⁊ vetus testamentum in terra interdicta non est prohibi
tum: cum etiā predicari possit. s. eo. responso. Sed huic opinio-
ni ſm Host. ob. c. illud. de cleri. excom. admin. vbi dicitur ꝙ irre
gularis est qui se ingerit celebrationi diuinorū. quibus verbis
etiam vtitur. c. cum eterni. §. sciturus. de re iudi. s. eo. lib. et. c. is
cui. s. eo. Sed. c. s. eo. cum medicinalis dicit diuina officia exe-
qui. Saluando dictum Inno. posses dicere ꝙ ex quo principa-
liter non exercet officium alicuius ordinis sicut prius nō est ir-
regularis. Uerum est tamē ꝙ inquātum Inno. dicit Cald. con
tradicit ei quod tenēt cōmuniter docto. de psalmista qui ſm ca-
nonistas habet ordinē ad cuius officiū pertinet cantare in cho-
ro psalmisando lectiones ⁊ responsoria legendo. xxj. dist. cleros
in princ. xxiij. dist. psalmista. ⁊ cle. c. ij. qualis. cum contingat. ⁊ ꝑ
hoc tenet Io. an. in. d. c. medicinalis. talem irregularem: quia in
quocunqꝫ officio cantando: ⁊ in quibuscūqꝫ horis tales officiēt
sunt irregulares. Ex quo infertur talem psalmistam solenniter
psalmizando lectiones ⁊ responsoria cantando esse irregularez.
⁊ sic ad propositum infertur ꝙ in eo quod Innoc. supra dixit de
cantu non bene dixit. licet Hoff. videatur eum sequi ⁊ plus dice
re scꝫ ꝙ excōmunicatus potest dicere officium cum alijs cantan
do quod probat canon. Si quis episcopus dānatus a iure. pla
cet opinio ꝑceptoris sui qui dixit interessentes diuinis officijs
irregulares non esse. Pe. contradicens de audiente ꝙ incurrit
penam illius. c. si quis episcopus damnatus. Io. cald. dicit sibi
placere opi. Host. ⁊ Specu. ꝙ si talis iungat se audiēdo ex qua
dam simplici deuotione nō contemnēdo non est irregularis ⁊ sic
procedat dictum Inno. Sed si hoc facit cōtemnendo ⁊ faciēdo
celebrat diuina sine autoritate prebendo vel cooperando tūc ir
regularitatem incurrit. arg. c. tanta. de exces. prela. ⁊ de cleri. ex-
com. c. ij. ¶ † Quid dices etiam de dicentibus in loco interdi-
cto horas canonicas in itinere dicit ipe, consulo ꝙ hoc nō faciāt
per. §. adijcimus. in prin. si enim sint duo vel plures simul dicen-
tes non video ꝙ hoc possint facere sine violatione interdicti. ex
quo ab alijs audiri possunt extra ecclesiam. de pe. ⁊ remis. quod
in te. Sed si esset vnus solus posset ita submisse dicere ꝙ hoc ces
saret. ¶ † Circa pulsationem campanarum prohibitam tempo
re interdicti queritur: quia potest in tali loco predicari. vt. c. re-
sponso. s. eo. an poterūt pro predicta causa pulsari campane. di
cit ꝙ sic cum illud sit signum ⁊ preambulum actus permissi: ⁊ ha
bet generalis consuetudo. ad hoc de offi. deleg. preterea. ⁊. c. pru
dentiam. §. fi. eo. ti. ⁊. l. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatum. de ꝓcu.
intelligitur ergo permissio siue concessio ſm consuetudinem. ar
gu. l. si prius. d aqua plu. arcē. si nolit. §. q̄ assidue. ff. de edi. edic.
Sed nunquid pro missa vel horis canonicis dicendis poterunt
tempore interdicti pulsari campane que nō sunt in ecclesia: sed
extra etiam post forte procul ab ea. dic ꝙ non. al's fieret fraus le
gi iuxta notata. xxiij. q. iiij. pleriqꝫ. de priuil. quanto. ponderari
enim debet principaliter id propter quod aliquid fit. ⁊. j. q. ij. de
benedicto. ⁊. c. cum liqueat. facit de ex. cum inter. ⁊. c. fi. Sed an
poterunt tempore interdicti pulsari campane pro horis notifi-
candis. puta tertia nona ⁊ huiusmodi. nō credit illicitum laicis
hac de causa pulsare campanas: sed clericis non credit hoc lice-
re. licet enim de facto non celebrēt diuina verisimiliter presume
tur ꝙ pro celebratione diuinoruꝫ sonarent. sic enim presumitur
quod fieri solet. xxviij. dist. cle. si recusare. ⁊ de cle. coniug. diuer-
sis. ⁊ ex hoc posset scandalum induci quod in dubio est vitandū
j. q. vij. et si illa. xxiij. q. j. quid culpatur. ⁊ per hoc sepe dicit se re-
darguisse clericos ⁊ precipue religiosos qui in eorum festiuita-
tibus sonāt vel sonari faciūt campanas dictis horis. licet de fa
cto non celebrent: sed fateor propter hoc ipsum ipsos non incur
rere irregularitatem. ¶ Sed an tempore interdicti pro ostēsio-
ne reliquiarum sanctarum vel aduentu alicuius prelati vel simi
li causa licet clericis pulsare cāpanas. Credit ꝙ sic. satis est em̄
ꝙ hoc non prohibetur de rerū permutatione. ad questiones. de
pon. cuꝫ apud. ff. ex quibus causis maio. necnon. §. qd eis. Sed
vtrum tempore interdicti. licet pulsare paruam campanellam ꝑ
diuinis officijs celebrandis. vt sepe faciunt religiosi mendican-
tes. Solu. cum de facto talis campanella audiatur exterius sa-
tis ista prohibitio pulsationis campanarum: includit etiam mi
nimas campanellas postꝙ eadem est ratio. argumen. de appel.
. de appellationibus. et de preben. maioribus. et in hoc non cō-
sideratur quantitas campane. bene facit de peni. et remis. quod
in te. ibi sine campanarum pulsatione. voluit ergo. §. adijcimus
ꝙ celebraretur sine signo alio tempore consueto. sepe dicit fuis-
se ab eo quesitum an tempore interdicti possint pulsari campa-
ne pro aue maria: vt de laudabili cōsuetudine fieri solet de sero
et in aliquibus locis etiam de mane. dicit ꝙ sic: quia illa saluta-
tio virginis gloriose non est officium alicui ordini deputatum.

immo maxime propter laicos id dignoscitur introductum qua-
re omnino cessat regula supradicta d multis alijs super celebra-
tione diuinorum prohibita dubitari potest que plene tetigi in
c. j. s. codeꝫ titulo ⁊ lib. ideo ibi vide ⁊ illa hic adde. Querit hic
Ioā. and. in fine. c. reuocantur omnia priuilegia concessa aliter
disponentia ꝙ hic dicatur de quibus exempla: quid ergo si non
super celebratione diuinoruꝫ: sed super audiendo diuina priui
legia sint retro: idest ante istam constitutionem concessa: quia
de posterioribus non esset questio: vt dicit glos. fina. ⁊ esset for-
tior illa questio in laicis quibus superaudiendo diuina tempo
re interdicti sint ante istam constitutionem priuilegia ista con-
cessa: ⁊ intellige dignitate: quia de personis tempore huius cō-
stitutionis frustra fieret questio cum defuncte sint contra istos
alleg. connexitatem que est inter celebrationem et auditionem.
nam auditus sine celebratione esse non potest. vnde prohibitio
de celebrando infert necessario prohibitionem auditus. de con
sti. translato. sed modus celebrandi est quod excludantur inter-
dicti nisi in tribus festiuitatibus. Io. and. dicit ꝙ vtilis esset de
claratio. Io. Cald. dicit ꝙ de mente huius. c. est reuocare etiam
priuilegia de audiendo. nam celebrare ad auditum est tanꝙ ꝑn
cipale ⁊ dignius. debet ergo eius naturam sequi. non autē econ
tra. scꝫ celebrare debet sequi. nam sunt accessorij: scꝫ auditus. ar
gu. l. ex pupillari. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ quod not. in. l. petens. C.
de pac. ⁊ hec sufficiant quo ad effectum prohibitionis diuinoꝝ
officiorum tempore interdicti. ¶ Restat videre aliqua de effe-
ctu prohibitionis sacramentorum sub quo includitur prohibi-
tio ecclesiastice sepulture. ⁊ ad euidentiam premittēdum est qd
hic dicitur in prin. c. ꝙ certis sacramentis exceptis tempore in-
terdicti ministrari non possunt ecclesiastica sacramenta. sed sup
exceptis aliquibus dubitatur. nam in dicto tempore permitti-
tur baptismus paruulorum: vt. c. non est nobis. s. de spon. Sed
hic queritur an baptizandus dicto tempore debeat cathetizari
cum debito officio. dic ꝙ sic. quia permisso baptismo permittū-
tur omnia per que peruenitur ad illum: ⁊ sine quibus si fieri po-
test non debet baptismꝰ expediri. de offi. deleg. preterea. ⁊. c. pru
dentiam. ⁊ prealleg. l. ad rem mobilem. ⁊. l. ad legatum. de procu
ra. nam non debet quis baptizari nisi primo cathetizetur cū de
bito officio. de cōse. dist in. iiij. ante baptismum. et cathecismus
est pars baptismi. xxxj. q. j. c. j. An autē in ecclesia specialiter in-
terdicta possit quis baptizari vel in fronte crismari. Ioā. mo. in
c. presenti. s. eo. innuit ꝙ non. Io. cald. ꝙ sic in secundo mēbro.
ver. sed nunquid in ecclesia. naꝫ ista sunt excepta de quolibet in
terdicto. vt. d. c. nō est. ⁊ eo. rū. s. e. ⁊. s. eo. quoniam. vnde in ꝓhi-
7 bitione non includūtur. ¶ † Sed quid dices de facientibꝰ offi-
cium pro baptismo in sabbato sancto vel pro confectiōe crisma
tis in die cene domini. vel pro anniuersario defuncti. dic ꝙ pre-
dicta fieri non possunt aliquo mō a clericis interdictis sine pe-
na irregularitatis. nec etiam a nō interdictis in loco interdicto
nisi seruata moderatiōe predicta: quia predicta sunt diuina offi
cia alicui ordini annexa. vnde in eis habet locū regula. ⁊ de offi-
cio quod fit ꝓ confectione crismatis. hoc tenuit Hosti. se corri-
gens in. d. c. perpendimus. s. eo. ⁊ idem Io. mo. Arch. ⁊ Io. an.
in. c. quoniam. s. eo. Idem per omnia dicas de benedictione ca-
licis ⁊ paramentorum: vel corporalium: vel candellaruꝫ in festo
purificationis: vel oliuarum in festo palmarum cum talis bene
dictio ab epō vel sacerdote fieri debeat. de cōse. dist. j. vestimen-
ta. ⁊. c. consulto. ⁊ de sacra vnct. c. vno. idem est dicendum de cōse
cratione ecclesiarum vel altarium manentium vel viaticorum ea
dem ratione. ¶ Uiso de baptismo permisso tempore interdicti
videndū est de corpore xpi. ⁊ hoc permittiꝶ inquantū diciꝶ viati
cum. ⁊ cū datur decedētibus: vt. s. de pe. ⁊ re. qd in te. nec em̄ de-
bet alicui penitēti denegari. l. dist. penitētes. Sed hic quero an
sanis damnatis ad morteꝫ tpe interdicti possit dari eucharistia
dic ꝙ sic: ad hoc cle. j. de pe. ⁊ re. ⁊ ibi no. in. iiij. glo. planuꝫ enim
est ꝙ isti censentur in mortis articulo quo casu appellatione pe
8 nitentie intelligitur viaticum. vt. d. c. quod in te. ¶ † Querit vl
terius an clericis vel laicis non interdictis possit dari euchari-
stia in loco interdicto postꝙ in mortis articulo. dicit ꝙ de p̄sby
tero celebrante missam non est questio. Cum enim quotidie de-
beat celebrari seruata forma huius. §. adijcimus. per ꝯsequens
pōt. immo dꝫ sumere corpus xpi. de ꝯse. dist. ij. peracta. ⁊. c. cōpe
rimus: sed de alijs dubitat. licet viderit religiosos suis fratribꝰ
⁊ sororibus quarum curā gerunt indifferēter concedere tali tem
pore eucharistie sacramentum: sed quo iure. sed si hoc faciāt ipsi
discernant: cum contrarium videatur de iure scripto. in edictis
em̄ permissorijs certorum casuum quod non reperiꝶ exp̄sse ꝑmis
sum subiacet regule ꝓhibitiue. ij. q. vj. consuluisti. xviij. q. ij. hoc
em̄ de transla. c. ij. ⁊ est expressum in cle. exiui. §. porro. de vb. sig.
Cum ergo per interdictū ꝓhibeatur gn̄aliter administratio ec-
clesiasticoꝝ sacrorū certis casibꝰ ⁊ sacramētis exceptis: vt diciꝶ

in prin.huius.c.sequitur ꝙ alijs quibuscūq; personis ministrari non debet. Dubitabat etiam circa hoc cū portatur corp⁹ xp̄i ad infirmū.vtrū portabitur cum pulsatione campanelle ⁊ lumine precedente ⁊ alijs consuetis:credit ꝙ sic.quia cū aliquid permittitur si aliud non apparet inter permissum s̄m q̄ius dispo nit illud fieri:⁊ vsus obseruat.arg.iiij.dist.erit aūt.⁊.xij.dist .illa lxxvj.dist.vtinam.de cōsti.ex literis.ff.de vsu ⁊ ha.l.planū.§.eq̄tij.de lumine aūt deferendo disponit ius.de cele.mis.sane.de cāpanelle pulsatione disponit cōsuetudo generalis. Item campanarū pulsatio nō videtur ꝓhibita nisi ꝓpter diuina officia celebranda:vt.d.c.qd̄ in te.⁊ in isto.c. ¶ Sed an viaticū dabit̄ tūc infirmo in presentia personarū astantiū ⁊ venientiū ad locū vbi est infirmus:putat ꝙ sic.vt sic permissio intelligat̄ s̄m conditionem status persone cui fit.xlj.distin.quisquis.de priu. porro.ff. de milite.l.ex militari.de dona.pastoralis.sed conditio persone infirme requirit astantes. Item dicit ꝙ dum portat̄ obuiantes sibi in itinere debent inclinare.de cele.mis.sane. fortius astātes cum infirmo ip̄m extra piscidem aperte cōspicere ⁊ adorare nec forte est iure expressum ꝙ visio tanti sacramēti prohibita sit tp̄e interdicti nisi cum diuina officia celebrātur actualiter.et sic pōt intelligi quod not.in cle.ex frequentibus.circa princ.eo.titulo.

9 ¶ † Sed queritur an mulieribus pregnātibus ⁊ partui appropinquantib⁹ potuerit tunc dari eucaristia.dicit Ioā.an. in.d.c. qd̄ in te.male posse dici eas decedētes licz partui appropinquāt: sed hoc est necesse:vt.s̄.sicut decedēs is cui dicto tempore cōceditur eucharistia:vt.d.c.qd̄ in te.⁊.c.permittimus.s̄.e.quare nisi aliud periculū imminet est abstinēdum eadē ratione:idē ꝓ omnia est dicendū de intrantib⁹ mare vel bellū campestre vel obsessis.facit quod no.de offi.ord.pastoralis.ij.rū.in glo.quo casu et de corpore xp̄i. ¶ Videam⁹ de penitētia que de iure veteri tempore interdicti cōcedebatur moriētib⁹ tm̄.de spon.nō est nobis hodie etiam sanis nisi sint excōmunicati quibus solū in mortis articulo concedit̄ vt hic vel nisi sint interdicti ꝓpter eorū culpā siue fraudē lata sit sentētia interdicti.vel prestiterint in hoc auxiliū vel fauorem quo casu cōceditur eis limitate:si cautionē vl' iuramentū prestiterint ⁊ ꝓmiserint:vt hic dicitur. Posset dubitari si contingeret casus imponēde alicui solēnis penitentie.an tunc solēnitates iuris debeant obseruari. So.cum inter solēnitates hoc casu sit solēnis decātatio diuini officij aspersio aque solenniter benedicte:auditio diuinorū:perceptio corporis xp̄i: ⁊ alia que non possunt fieri in loco interdicto etiā circa nō interdictos non credit tunc illas solēnitates obseruandas de quib⁹ habetur. Host.dicit in capite.⁊.xxxiij.q.ij.latronem. Item queritur an ab interdictis penitētibus vel non liceat clericis mortuaria vel funeraria recipere ⁊ pro eis sit orandū. Inn.in vtrisq; ꝙ sic post penitentiaz.de exces.prela.c.fi.⁊.xj.q.iij. quicunq;. Sed ante penitētiā susceptā pro eis nō est orandū:nec mortuaria recipiēda.lxxxvij.dist.c.fi.alie autem oblationes ab interdictis penitētibus vel nō recipiūtur etiam in loco interdicto ꝓ ea

10 que notātur.xc.dist.c.oblationes. ¶ † Sed nūquid interdicti gaudent indulgētijs ⁊ remissionibus:dicit ꝙ non illi qui fuerūt in culpa dolo vel fraude ꝙ poneretur interdictū cū non sint vere penitentes ⁊ confessi.quod est necesse ad obtinendas ip̄as in cle.literas.de reliq.⁊ venera.sanctorū. Sed alij interdicti nō ꝓpter eorum culpam bene sunt participes eo modo quo alij vt ꝓbatur in isto.c.§.illis etiam.bene facit de priuile.ꝙ nōnullis. et eo.ti.c.licet.in fi.s̄.eo.lib.⁊ hic de penitentia. Itez dicto tempore interdicti permittitur matrimoniū quod potest cōtrahi quocūq; tempore per consensum legitimū de presenti.de feri.capellanus etiā si contrahentes essent interdicti s̄m Inn.de spon .nō est. Nam ⁊ per infideles potest contrahi.de presby.non ba.c.fi. ⁊ per excōmunicatos.de eo qui duxit in matrimo.q.po.per ad.significasti. Sed an solēnis benedictio tēpore interdicti fieri potest.dic ꝙ non s̄m Host.nam illud officiuz est certo ordini deputatum.de secundis nup.c.j.⁊.iij.

11 ¶ † Sed queri potest an dicta benedictio nuptiarum fieri potest vbi alter tm̄ vir vel mulier est interdictus in loco non interdicto. Respon.si alter est interdictus tempore benedictionis planū est ꝙ non: quia nō dz nō interdictum simul cuz interdicto cōmunicare:vt probatur in.c. vt priuilegia.⁊.c.seq.s̄.de priuile.⁊.c.qd̄ in te.⁊.c.permittimus.p̄alleg.⁊ in.j.c.§.addicimus.per quem etiam probabitur ꝙ poti⁹ dimitti debet officium q̄ꝫ interdictis presentibus celebrari. licz ibi sint etiam non interdicti:ad idem.s̄.eo.lib.de priui. ep̄oruz. quod est verum.vbi sacerdos dicens missam:iam canonem incepisset:vt no. Inno.s̄.eo.nuper.⁊ sic inter quod not.xj.q.iij.sicut apostoli. Ex his sequitur ꝙ si spōsus est interdictus vel expresse vel nominatim vel etiam sit de populo interdicto. licz sponsa non sit interdicta:tamen benedici non debent etiaz in loco non interdicto.simul enim benedicuntur de consuetudine et de iure. xxiij.distin.c.vlti.licet benedictio dicatur principaliter respice-

12 re mulierem.⁊ hoc de matrimonio. ¶ † Videamus breuiter de sacramento ordinis:an cōferri possit tempore interdicti vel interdictis:dicit ꝙ interdictis conferri non possunt ordines siue sint clerici siue laici.id enim esset percipere sacramenta a quorum perceptione sunt remoti:nisi in casibus permissis.ad hoc de cleri.excom.minist.c.fi.nec in loco interdicto possunt cōferri ordines aliquibus clericis vel laicis.quia ibi ꝓhibent̄ administrari ecclesiastica sacramenta.exceptis quibusdam casibus enumeratis in glo.in prin.de quibus iste non est.si autem populus loci est interdictus cū per hoc non sit interdictus clerus: vt.s̄.ec si sententia clerici illius loci poterunt extra locū interdictuz ad superiores ordines promoueri:quod intelligas dūmodo ordinētur ab ep̄o qui ip̄os de iure valeat ordinare vel de ip̄ius licētia ab alio.de temp.ord.cum nullus.s̄.eo. Si vero locus tm̄ est interdictus.licet in eo loco nullus valeat ordinari:vt dictuz est laici tamen non culpabiles delicti propter quod sententia lata fuit extra locum interdictum etiam per episcopum dicti loci vel per alium de eius licentia poterunt ordinari hec vera nisi ꝓpter delictum vniuersitatis fuerit in loco interdicti lata sentētia .n tunc nullus de vniuersitate posset ordinari cū eo casu omnes de vniuersitate intelligantur interdicti:vt in isto.c.§.illis etiam. s̄.eo.lib.de priuilegijs.licet in fi. ⁊ hec dicta sint de sacramento ordinis. ¶ De extrema vnctione que est vnum de sacramentis dicit tenendum incūctanter ꝙ est prohibita tempore interdicti vt.d.c.qd̄ in te.de peni.⁊ remis. Sed dubitāt quidā an extrema vnctio ꝯferri potuit clericis vel religiosis maribus vel feminis non interdictis.sed de loco interdicto:⁊ qui seruauerūt interdictum. Io.an.ꝙ non.in.d c.qd̄ in te.dicit tamen ꝙ hic multi male aduertūt. ¶ Videndū est ammodo de effectu prohibitionis ecclesiastice sepulture tp̄e interdicti.ad cuius euidētiam p̄mittendum est:ꝙ multi sunt casus in quibus interdicitur eccl'iastica sepultura.de quibus plene per glo.⁊ alios.de sepultu.ex parte.i Sed hic specialiter est tractandū de ecclesiastica sepultura que ꝓhibetur interdictis de priuilegijs:vt priuilegia.§. sane.et ec ti.ep̄orum.s̄.eo.lib. Item interdicitur ecclesiastica sepultura in loco supposito ecclesiastico interdicto d̄ quo loquūtur quatuor iura de priuilegijs.cum ⁊ plantare.§.ꝙ si.⁊.c.vt priuilegiū.pri

13 rū.d.c.qd̄ in te.⁊ cle.eos.de sepult. ¶ † Ex quib⁹ patet ꝙ in ecclesia vel eius cimiterio interdicti sepeliri nō debēt corpora defunctorū:vt prealle.§.ꝙ si.⁊.c.vt priuilegia.qd̄ enim ibi dicitur tp̄e interdicti:exponitur ⁊ in loco interdicto:vt ꝓbat.c.qd̄ in te. Itez nec in ip̄is sitis in loco interdicto nisi sint clerici qui seruerūt interdictū qui sine campanarū pulsatiōe cessantibus omnibus solēnitatibus intelligo dupliciter possunt cū silentio tumulari:vt.d.c.qd̄ in te.cle.eos qui sciēter ꝯtra facientib⁹ ip̄o facto imponit penā excō.a qua nō debēt absolui:nisi prius ad arbitriū diocesani eis quibus ꝓpter p̄missa fuerit iniuria irrogata satisfactionē exhibuerint cōpetentē. Iuxta p̄dicta queritur q hoc casu appelletur cimiteriū. Io.an.in.d.c.eos.dicit ꝙ est locus ad vsum cimiterij per ep̄m benedictū.de ꝯse.di.j.nemo. Steph. in.d.cle.dicit ꝙ sufficit ꝙ sit ad sepulturā deputat⁹.licz nō sit be

14 nedictus.alleg.qd̄ no. † Hosti.de sepult.c.pe.vbi dicit ꝙ terra ad vsum sepulture deputata vendi non pōt.sicut nec benedicta

15 ¶ † Item q: ecclesia nō cōsecrata postq̄ꝫ est diuinis officijs deputata gaudet immunitate.de elec.c.pe.⁊ dicit̄ polui sicut terra cōsecrata.de ꝯse.eccle.vel alta.c.fi. Io.cal.tenet opi. Io. and.s̄ ꝙ nō sufficit locū esse deputatū ad sepulturaz:nisi sit ad hoc per ep̄m destinatus.⁊ hoc casu tp̄e interdicti non est in talib⁹ prohibita sepultura. Nunquid ergo sepeliētes extra ecclesiam ⁊ cimiteriū violant interdictū.dicit ꝙ nō:quia nō debēt corpora insepulta manere.xxiij.q.v.placuit.ij.q.viij.quicūq;.⁊ licz possint extra cimiteriū tunc sepeliri:nō tamē cum diuino officio.al's clerici violarent interdictum.facit de rap.super eo.§.ita tm̄. ¶ Item quero an laici non interdicti possint in cimiterio sito in loco interdictorū clericorum officio sub silentio ⁊ cessantibus alijs solēnitatibus sepeliri.dicit ꝙ non:quia hoc ex gratia cōceditur clericis:vt.d.c.qd̄ in te.⁊ quibusdam alijs ex priuilegio:vt.c.vt priuilegia.de priuile.ergo alijs intelligitur denegatum. vt.c.ꝙ alicui.de priuile. Sed quid de priuilegiatis post.c.istud super auditione diuinorum ⁊ perceptione sacramentorum vel super altero predictorū tantum:nunquid debet tempore interdicti admitti ad ecclesiasticam sepulturam. Putat ꝙ sic quando est priuilegiatus super vtroq; vel super perceptione sacramentorū.nā cum sint septem sacramenta sub eorū appellatiōe includit̄ ecclesiastica sepultura:de symo.non satis.⁊.c.cū apostolica.in quibus est satis expressum.sed si priuilegiū esset cōcessum super auditione diuinorū.licz nō possit dici mortuuz audire:tamē posset iuste interpretari per illud priuilegium fore concessam ecclesiasticaz sepulturam per regulam cui cōicamus in notabili ⁊c.xxiiij.q.ij.sane.⁊ de sepul.ex parte.ij.⁊ cui conceditur ingressus ecclesie p cō

sequens

sequēs sepultura.arg.§.eo.li.de his qui in fi.intellige tamē sibi istam sepulturā permissam cessantibus solēnitatibus.vt de clericis qui seruauerūt in.d.c.quod in te.Sed an defuncti tpe interdicti.⁊ pter hoc extra cimiteria sepulti relaxato interdicto possint in cimiterio sepeliri.Inn.⁊ Host.ꝙ sic in.c.tanta.de exce.p la.si in eis tempore mortis apparuerunt signa penitētie ⁊ cōtritionis.sed quid si interdictus vel non interdictus tpe interdicti fuit sepultus in cimiterio:nūquid relaxato interdicto ibi remanebūt.dicunt idē doc.ꝙ si fuerit penitens nō exhumabit̄:quia res venit ad casum in quo idē fieri possit de ꝯuer.coniug.placet ⁊.ff.ad.l.aquil.quia in eū.¶ Ultimo circa istam sepulturā prohibitam tempore interdicti vel personis interdictis scias ꝙ fortificata est pena cōtra sepelientes:vt cle.eos.de sepul.circa quā dubitant ibi doc.an oēs operātes in tali sepultura sint excōicati:puta fabricātes vel fodientes terrā vel ponētes in sepulchro:vel fouea:vel portātes cruces:vel cereos:siue funus:vel associātes causa honoris vel amicicie:vel clerici diuinū officium faciētes:vel nō prohibētes cū possent.dicit sine dubio oēs istos excōmunicatos:qr sunt participes crimis siue cooperatores ad hoc.§.eo.nuper.⁊.c.si cōcubine.Si vero sine officio clericorū defunctus sepultus est etiā in loco cimiteriato.lz tutius sit dicere omnes istos fore ligatos snīa excō.de qua in pdicta de ar.de cle. ex om.admi.illud tn̄ trepidus credit talē nō ligari dicta pena.licz sint tales.als ex cōtemptu canonum puniēdi.xiij.q.ij.§. ecōtra. daz ad hoc.mouētur ex fi.illius cle.vbi circa premissa non vult aliquod exemplaris priuilegiū suffragari:sed cum talia priuilegia exemplaris cōsueuerūt cōcedi ecclesiasticis personis. ptz ꝙ de ipis solū contra facientibus loquitur cle.⁊ sic tenet Io.cald. alijs rationibus hoc cōfirmat.Et querit si clerici dicūt officiū sepulture super funus.⁊ postea deponētes funus in loco secreto non ponūt ipm in humo:vel in alio sepulchro.nūquid sint excōicati:videtur ꝙ nō.quia illa cle.disposuit de sepultura ꝙ est humo vel tumulo mortuū condere.⁊ sic propter solā officij celebrationem nō esset delictū consummatum.ergo nō incidūt in penaz.eo.li.de elec.perpetue.contrarium tenet ipe ad fi.vj. membri. Per predicta elicita ex illo solēni tractatu habetis materiā huius.c.plene declaratam.

¶ De verborum significatione. Rubrica.

1 Templarij ⁊ hospitalarij an dicātur exempti.
2 Priuilegiū quādo cōceditur alicui ꝙ nō possit interdici vel excōicari an poterit suspendi.
3 Legatus de latere an liget exemptos.
4 Locus desertus quis dicatur.
5 Iuramentū de veritate est sm consciam iurantis.

Veniens. Diuiditur in quinqz partes.primo declarat qd cōferat priuilegiū filiationis.scdo ibi illuz qs dicatur de seruis.⁊ circa eccl'ias taliuz locorum.tertio in.§.ceterū deducit articuluz decimarū.quarto ibi in alijs fit reseruatio iuris episcopa.⁊ parochia.quinto ibi p declarationē fit protestatio d iure vtriusqz.Positionē casus elicias ex glo.que incipit.sed in quo.nā fratres templarij ⁊ hospitalarij questionē habebant cū epo thiberiaceñ.pduxerunt quedā priuilegia Alex.⁊ Lucius.de quorū certis verbis dubitabat̄ quid significarent quod hic in principio diffinitur.Sed Inno.tāgit abb.clarius ꝙ hic loquitur de quodaz ordine qui dicit̄ sancti iaco.⁊ est in hispania.⁊ sunt laici vxorati certis diebus in septimana abstinentes a thoro vxoris.habent tamē clericos in ordine suo.⁊ sic legendo cessarent alique obiectiōes de quibus.j.dicitur.¶ † Nota ꝙ templarij ⁊ hospitalarij non sunt exempti.licet gaudeāt certis priuilegijs.⁊ istud hic colligitur inquātū iste tex.intelligitur de predictis fratribus templarijs et hospitalarijs.vt dixi.§.in casus positione.intelligēdo autē de quibus ibi dixi istud notabile hic non cadit.sed bene hoc sentit Io. and.de priuilegijs recepimus super glo.⁊ in nouel.¶ † Secūdo no. ꝙ quando cōceditur alicui priuilegium ꝙ non possit interdici vel excōicari.nūquid ergo poterit suspendi:videtur ꝙ sic.quia hoc qd non potuit nō cauetur iure.ergo est cōcessum.quia casus omissus remanet sub dispositione iuris cōis:vt.l.si cū dotem.in prin.ff.sol.mat.facit.c.susceptū.§.eo.li.de rescrip.ꝯtrariū tenet Io.v.pro qua alle.in nouel.§.eo.ti.j.is qui cōiuncto.iij.respon cū.j.⁊.ij.ad idem.§.ti.⁊.c.j.§.si quis cōiunctus.cū illo decr.sacramento.eo.ti.⁊.c.eporum.§.eo.lib.de priuile.⁊.c.ij.§.eo.li. de offi.delega.¶ † Tertio not.ꝙ dicit romano pontifice vel lega ⁊c.⁊ sic patet ꝙ legatus de latere ligat exemptos.⁊ per consequens hoc probatur sm Abb.legatos posse cognoscere de causis exemptorum:quod dicit alibi non ita clare probari:sed certe hoc non probat:quia ex tenore priuilegij hoc legato cōpetebat vt patet ex tex.ergo non de iure cōmuni:quia frustra petitur ⁊c. vt.l.j.C.de thesaur.lib.x.Item sunt ordinarij ⁊ ad instar ordinariorum iurisditionem habēt:vt in prouincijs sibi decretis:vt.§.eo.lib.de off.leg.legatos.Sed illi in exemptos nihil possunt nisi in casibus exceptis.ergo nec isti.Ber.tenet cum abb.§.de offi.leg.translationem.de quo per Hosti.in summa eo.tit.§.quid pertinet.in prin.⁊ in Spec.eo.titu.§.superest. ver.sed nunquid legatus potest suuz officium.⁊ in.d.c.quod translationem.vide an ad ipm legatum potuit appellari omissis medijs.vbi dicit in nouella.de cōsuetudine obseruari ꝙ possit et an possit adiri per simplicem querelam.dic vt no.in.c.j.de offi.leg.§.⁊ vide qd no. 4 §.eo.lib.de here.c.fi.¶ † Quarto not.ꝙ locus dicitur desertus qui non est habitatus:penitus nec cultus vel sub saracenoꝝ ⁊c. quem tex.declara vt in glo.§.quia non sm ea ad hoc vt dicatur desertus sufficit ꝙ vltra memoriam steterit sub potestate saracenorum:licet cultus fuerit licet Hostien.dixerit ꝙ hoc casu priuilegium locum non habeat sed hoc reprobat in nouella ⁊ tenet cum glo.⁊ sm ipm Hosti.intellectus glo.benignior est ⁊ magis certe litere applaudet:quia inter inhabitatum ⁊ incultū ex vna parte ⁊ detentum vltra hominum memoriam a saracenis cadit alternatiua legis:⁊ sic diuersos casus determinat.Aduerte tamen quia etiam inculto ⁊ inhabitato requiritur excessus memorie hominum:quod intelligit quo ad hunc ⁊ casum priuilegij de quo hic.nam sm deriuatores.locus ideo dicitur desertus quia non seritur.aut quia habitatio deseritur.⁊ hoc vult litera cū certo temporis spacio quo ad hunc casum.in alijs ergo non sic:vt patet in appellatione que per lapsum anni dicitur deserta:⁊ ecclesia dicitur deserta per non residentiam ministrorum:vt cle.sicut.⁊ clemen.si appellationem.de appel.⁊.vij.q.j.si quis presbyter.⁊ de cleri.non residen.c.ij.⁊ tales clerici dicūtur desertores. xx.q.ij.placuit.⁊ legiste habent Rubricam de desertoribus.C. lib.xij.¶ Quinto not. in.§.censentes.ꝙ fratres istius ecclesie ab eisdem constructe in dictis locis gaudent plena libertate.s. quo ad legem diocesanam ad quam ista plena libertas restringitur per hunc textum quo ad legem.ergo iurisditioni subiacebunt episcopi.⁊ sic coram eo poterunt conueniri sm Inno.⁊ vide quod not.§.eo.lib.de priuile.c.j.§.in eos.in.ij.glo.⁊ de vtraqz lege vide remissiones plenas vt in glo.est lex ⁊c.¶ Sexto nota in ver.ab.sed ꝙ religiosi clericos instituendos in ecclesijs eis subiectis debent episcopo presentare.⁊ ab eo examinari.et hoc ideo sm Innocen.quia huiusmodi ecclesie non erant exempte. ⁊ ideo clerici per episcopos in eis erant instituendi.secus autez si ecclesie essent exempte ex toto:quia tunc instituentur clerici p fratres.xvj.q.ij.c.j.Sed tunc si populus non esset exemptus:rector ecclesie institutus per episcopos recipiet curam ab episcopo.Et reddet sibi rationem populi:et ibit ad cōsilium episcopale:et recipiet statuta synodi.et respondebit de quarta parte decimarū ⁊ mortuariorum ⁊ huiusmodi que sibi a populo obuenerunt:et prestabit sibi reuerentiam:obsequium:et honorez ratione populi:et alia que alij rectores prestant episcopo. argumen. §.de priuilegijs ex ore.et de maio.⁊ obedien.ꝙ super. Ista sunt verba Inno.que hic refert nouella.in qua plenius prosequitur hoc de iure episcopi super institutione in ecclesijs exemptorum ⁊ circa ipos exemptos ratione taliuz ecclesiarum cuius dicta retuli.§.eo.li.de capel.mona.c.primo.ideo hic nō decido.¶ Septimo nota in ver.a quibus euidenter probari sm Hosti. ꝙ de iure communi debetur canonica decimarum.ad idem.§.de decimis.quoniam.⁊.c.dudum.⁊ de prescrip.de quarta.de offi. ordi. conquerente.als non esset priuilegium sm eum.¶ Octauo nota in fine.ꝙ ad papam pertinet declaratio.si super verbis priuilegij questio oriatur.cōcor.§.de iudi.cum venisset.Et vtrum requirat talis interpretatio partiū presentiā vel iuris ordinē ⁊ p quem fiat si queratur de dubio sententie inferioris iudicis compositionis priuilegij statutorum.⁊ similiuz.vide.§.eo.c. olim.in nouel.post Inno.⁊ Host.⁊ per Bar.in.l.ab executore.ff.de appel.facit.§.de postu.prela.c.j.ibi nostrum interpret.mādatū ⁊c. Opponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ per istos fratres frustra fuerit priuilegiū impetratum super decimis nō soluendis:quia ad hoc de iure cōmuni non tenentur:vt.c.ex parte.j.de decimis. Solu.si dicam⁹ ꝙ iste textus intelligatur de alijs religiosis q̄ tēplarijs ⁊ hospitalarijs prout quidam intelligunt vt in principio dixi:tunc cessat istud contrarium.Si vero intelligas de predictis sm Host. Io.mo.⁊ Arch.ꝙ isti grauātur in vno:qr soluūt ad qd nō tenentur per prealle.c.ex parte.sed statim releuātur in alio qr soluunt cleri.sui ordinis iuxta regulam de parochi.c.j.⁊ de iureiuran.l. eū qui.in prin.vñ dicebat Io.mo.in habentib⁹ simbolū.i.conuenientiā facilior est transitus.de testamētis reqsisti.§.sec⁹.et ali-

hi dicit lex assumptū nō videtur quod in corpe patrimonij reti-
netur. vt. l. imperator. §. fi. ꝺ leg. ij. Boa. dixit ideo hos fratres
teneri ad solutionē maioribus sui ordinis ad saluandū eoꝝ cō-
sciētias ꝓpter opi. quā hꝫ papa decimas remittere nō posse cuꝫ
sint de iure naturali de quo de deci. a nobis. vel ꝼm eū intelliga-
tur ꝙ soluūt de his de quibꝰ priuilegio cessante deberēt. ¶ Se
cūdo op. ꝺr in fi. ꝙ vtrīq; parti remanēt salua iura sua ⁊ defensio
nes sed ꝯ. aut ista reseruatio respicit iura que cōpetunt partibꝰ
tpe sn̄ie ⁊ illa nō sunt salua: qꝛ lege cauet̄ ꝙ post sn̄iam q̄ transi-
uit in rē iudicatā nō possunt ꝓduci noue defensiones siue iura vt
l. sub specie. C. de re iud. ⁊ C. sen. rescin. nō pos. l. ij. ⁊ c. suborta. ꝺ
re iud. Aut dices ꝙ ista reseruatio respiciat iura in posterū acq̄
renda ⁊ tūc frustra adijcit̄ cū talia per sn̄iam nō ledātur de ex. c.
pe. ⁊. l. an eadē. §. ⁊ cū partē. ff. de excep. rei iud. ⁊. l. se. eo. tit. ⁊. l. si
rē meam. ⁊. l. se. eo. ti. Sol. intellige ꝙ ista reseruatio cōcernat iu
ra tpe sn̄ie cōpetentia nō quesita postea sed tūc stat ꝯtrariū pre-
dictorū iuriū. So. istud ꝯtrarium vt in glo. fi. in nouel. aliter sol
uit. sed sꝫ. glo. plus placet. ex quo collige ꝙ sn̄ia que fert̄ suꝑ de-
claratione verbi vel intētionis ambigue nō ꝑcludit viā proban
tibus sed iuribus ꝓducendis post ipam super talibꝰ iuribꝰ de-
claratis: qn̄ vero nō de dubia intentione sed de ipo iure cōpetē
te esset questio post sn̄iam alijs ꝓbantibus ⁊ defendētibꝰ est via
preclusa. Sed nūquid per reseruationē in sn̄ia ꝯseruari possint:
puta condēno te in centū nisi. T. vsq; ad annū ꝓbauerit se soluis
se ⁊ similia. in nouel. sentit ꝙ papa hoc possit ex plenitudine po-
testatis ⁊ sic nō alius. circa qꝺ vide qꝺ not. de sepul. in nostra. in
nouel. super verbo ꝓbauerit. Declarat̄ aūt interesse fructuum ⁊
expen. an potuit in sn̄ia reseruari dicit vt no. Inno. in. c. sepe. de
ap. ⁊. c. fi. qꝺ me. cā. facit. l. idē labeo. famil. herc. Querit Jo. an.
post Jo. mo. quid incūbat epo ꝓbare ⁊ quid religiosis. Sol. vt
in ea: ex qua vnū no. ꝙ qui nititur ex priuilegio suꝑ certo iure in
eo quod excederet terminos priuilegij diceret̄ esse in mala fide:
et per cōsequens nullo tpe ꝑscriberet: vt. c. vigilāti. ⁊. c. fi. de pre
scrip. Ex quo arguit Lap. contra epm fesulanū ꝙ vltra priuile-
giū exēptiōis ecclesie sancte Marie in cāpo flor. quod ibi pos
sit causas suorū clericorū vel ad suū forū spectātes audire: non
possit ꝑscriptionē allegare contra epm florentinū in his. s. q̄ nō
sunt in priuilegio expressa. facit ad hoc quod no. s̄. eo. lib. de pri
ui. cū persone. super glo. ⁊ sic in fi. Ultimo scias ꝙ Joā. mo. hic
posuit vnā magnā glo. que principaliter tractat q̇d venit in pro
batione cū monasteriū priuilegiatū suꝑ decimis noualiū: ⁊ cer-
te parochie agit ꝯtra rectorē parochie quasi possessorem earū: ⁊
ecōtra rector agit ꝯtra monasteriū vt illa sibi dimittant in pace
Oportet em̄ monasteriū ꝓbare tanto tpe loca illa fuisse inculta
siue inhabitata ꝙ nō sit memoria in ꝯrium vt sic possint dici no
ualia ad culturā redacta: vt. c. q̇d per nouale. de ꝟ. sig. qualiter g̊
dicere debeāt super hoc testes. ⁊ qualr̄ testes rectoris parochia
lis ꝯrium deponētes Jo. an. hic vel alibi dictā glo. nō ponit sed
remittit ad Spe. de ꝓba. §. ⁊ ver. vlt. Querit̄ qualr̄. ꝟ. Spe. su
per ista materia cōiungit glo. Jnn. cū ista aliā quā suꝑ isto arti-
culo posuit Jnn. s̄. e. q̇d per noualē. ⁊ aliā quā posuit de priui. c.
fi. ⁊ qꝛ sunt vtiles ⁊ recitate ad lr̄am sicut iacēt. ideo alio ordine
eas ꝓsequar magis clare quibusdaꝫ additis. vt patebit in fine.
¶ Quero g̊ quō deponēt testes monasterij ꝓbare volentes ꝙ
locus fuerit incultus ⁊ inhabitatus vel a saracenis detētus vl-
tra hoīm memoriā ⁊ dicat̄ desertꝰ: vt vult ista decre. in. §. illū lo-
cū. vel quō ꝓbabit̄ ꝙ nō extet memoria ꝙ qn̄q; cultus fuerit: vt
sic dici possit nouale: vt. ꝺ. c. q̇d ꝑ noualē. vbi Jnn. tradit primo
vnū modū q̄ sibi nō plꝫ: deinde aliū in ꝟ. meliꝰ. vbi dicit ꝙ debēt
dicere omniū esse opi. cōeꝫ se nō vidisse vel audisse eos q̄ viderit
vel audiuerint qn̄ culta fuerit hec possessio. ff. de ꝓba. si arbiter.
Sed ꝯ istū modū obijcit. nā ꝼm eū si hoc mō ꝓbabit̄ memoriam
alicuius facti nō extare de leui ꝓbare poterit ꝙ nō extet memo
ria legis moysi: nec de xp̄o ⁊ de multis q̄ in lege noua ⁊ veteri re
ferūtur cum nullus sit q̄ hocꝰ viderit vel audiuerit illa suo tpe fa
cta esse: sed hᵒ dicere est absurdū ⁊ hereticū. So. dicit ibi Jnn. di
ctū testimoniū nō esse ita late accipiendū. sed ita restringenduꝫ
nō vidimꝰ q̄ viderit ⁊ hoc leue est nec q̄ audiuerint suo tpe factū
idest in cōi opiniōe habebat̄ ꝙ possessio de qua agit̄ nō coleba
tur sed lucꝰ erat vel trāseuntibꝰ bestijs vl̄ paludibꝰ patebat. Si
ꝟo velles addere nec audiuimꝰ nec vidimꝰ illos q̄ viderit vel au
diuerint suo tpe vel an̄ tps eoꝝ factū male intelligeres: ⁊ ꝑdicte
absurditates ⁊ multe alie sequerent̄. ista vt credo est eiꝰ intētio
in. ꝺ. c. q̇d ꝑ nouale. circa istā ꝓbationē noualis. Sed in isto. c. a
prin. gl. mag. vsq; ad ver. sꝫ q̇d testis. tradit alios deponēdi mo-
dos: vbi suꝑ eo quod. s̄. dictū ē de mō deponēdi ꝙ nō vidit eos
qui audiuerint factū suo tpe refert quosdā dicere ⁊ forte nō ma-
le ꝙ idē si audiuerint ab alijs factū nō tpe iporū a quibus audi-
uerint sed ante ab alijs puta audiui a Jo. ꝙ tpe Justi. hec loca
colebātur. sed ab eo tpe citra est cōis opinio ꝙ fuerint inculta.

si em̄ a Justiniano audiuisset indubitatū esset ꝙ nō ꝓbaretur
scriptio. Idem si nō dicat de certo hoīe sed nominat certū fact
vt si dicit se audiuisse ꝙ predicta loca colebant̄ eo tempore qu
fuit cōflictus saracenorū cū xp̄ianis: sed postea fuerūt inculta.
illa est quorūdam opi. fatentur tamē ꝙ nō debet cōfusum tps
cere. puta quia culta fuerint a tpe xp̄i citra. sed certuꝫ dicere d
bet. vt predictū. s. tpe Justi. vel cōflictus. Aliqui tn̄ ꝼm eū dici
cōtrariū. s. ꝙ nō sufficit dicere ꝙ audiuerint ea culta tpe Just
vel tpe cōflictus nisi dixerit ꝙ audiuerit vel viderit suo tpe cu
ta. ponit aliū deponēdi modū. s. ꝙ est cōis opinio omniuꝫ hab
tantiū circa loca que monasteriū dicit noualia et etiā aliorū. q
de his querit̄ curā agitat vel melius omniū q̄ circa hoc arbitr
tur nullū q̄ viuit vidisse qn̄ loca talia fuerūt culta. ⁊ oportet h
arbitrātes vel habitātes q̄ predicta opinātur esse duos vel tre
siue plures vt iudex arbitrabitur. ⁊ adijciēt in suo testimonio
nunq̄ viderūt aliquos q̄ dicerēt se vidisse illa loca coli. vel au
uisse ab alijs ꝑdecessoribus sursum in infinitum ꝑdicta loca s
tpe coli. ¶ Sed iuxta ꝑdictos modos querit q̇d si testis inte
rogatus rn̄derit aliquos: sed paucos ⁊ sine rōne opinari ꝯriu
credit ꝓbari ꝑscriptione. Sꝫ q̇d si dicat parē partē opinari c
trariū: sed sine rōne credit ꝓbari ꝑscriptione credit Jnn. nō v
lere testimoniuꝫ quia non est testis distinguere quid faciat cu
ratiōe: vel sine. Sed quid si dicat audiui aliqueꝫ sepe vidisse v
audiuisse ꝙ suo tpe culta fuerāt ꝑdicta loca: sed ipe nō credit:
cum interrogasset ab eo de cā dicti sui vel de circūstantijs nō r
spondit ei vel respōdit ei falsum. respōdet ꝙ ꝑ hūc testem nō
batur ꝑscriptio qꝛ cū hic testis nō esset iudex illius a quo aud
bat loca culta nō tenebatur ei respōdere: sed si falsam cām sub
cisset dicti sui. tūc posset dici ꝙ bene ꝓbatur prescriptio dūm
do constet cām quā dixit falsaꝫ ⁊ etiā eū eā dixisse: quia forte n
est sibi credendū ꝙ eā dixerit nisi pars monasterij hᵒ ꝓbet. S
querit Spe. vbi. s̄. ver. q̇d si nō est. pone ꝙ nō est q̄ viderit vel a
diuerit ꝙ fuerit culta: apparēt tamē aliqua signa: puta edific
antiqua vel locus est vicinus alicui castro antiquo ⁊ depopul
to. dicit Spe. ꝙ quo ad ꝑstationē decimarū debēt ꝓ cultis h
beri: qꝛ ager est locus q̄ sine villa est. ff. de ver. sig. l. ager. ⁊ ꝑ ed
ficia probat̄ aliquid. C. de admi. tu. l. lex q̄. ⁊. C. de ali. ꝑst. l. iij. x
q. ij. quatuor. in fi. ⁊. c. aurū. xxiiij. q. ij. sane. ⁊. ff. de albo scri. l. j.
ij. ita dicit Spe. in. ꝺ. §. j. de ꝓbatio. quid si nō est. ⁊ hec ita dict
sunt de monasterij testibus probare volentibus nouale siue m
moriā nō extare vt dixi. Sed quero qualiter testes rectoris p
rochialis debēt deponere ad probandū ꝯtrarium. dicit ꝙ deb
probare esse cōem opi. hominū ꝙ predicta loca culta fuerint v
audiuerint qn̄ predicta loca culta fuerūt ⁊ hoc sufficit licꝫ non
bent aliud. Sed quid dices si testes vtriusq; partis hoc dixer
dicit Jnn. hᵒ arbitrio iudicis relinquendū qui partibus ꝑfera
⁊ cū testes iuxta ꝑdicta deponere debeāt. de cōmuni opiniōe l
ca illa fuisse culta vel nō ꝑferrent digniores ⁊ verisimiliora di
tes. c. in nostra. de testibꝰ. ⁊. c. preterea. Sed aduertēdū ꝙ teste
monasterij deponētes de cōi opi. loca non fuisse culta a tempo
quo nō extat memoria: vel se nō vidisse vel audisse eos qui vid
rint vel audierint exponūt negatiuā. Testes vero rectoris par
chialis deponētes cōem opi. esse ea fuisse culta vel se vidisse ⁊ a
disse eos qui ab alijs audierint ea loca suo tpe culta deponūt
firmatiuā: vnde duo tm̄ vel de cōi opi. visu vel auditu vt dicit̄
ponētes ꝑferētur. cū testes monasterij qui dicerēt ꝯtrariū iuxt
theoricā glo. in. l. diē ꝓferre. §. si plures. ff. de arbi. ⁊. s̄. eo. lib. d
arbi. c. j. ⁊ hoc tenēt quidā. Alij tn̄ dicūt hoc discretioni iudici
cōmitti. qꝛ vtrūq; testimoniū est admissum ꝯ ius. qꝛ de auditu
testimoniū monasterij sit magꝫ ꝯtra ius: quia est de auditu ⁊ et
astruit negatiuā. hec aūt satis probātur. ff. de arbi. vbi glo. qu
rit an duo testes sufficerēt: qui dicerent se vidisse vel audiuisse
lum qui vidit vel audiuit. videt̄ ꝙ nō: quia ille queꝫ isti viderū
non sufficeret quia solus: ergo nec isti: contrarium tenēt ibi ne
ad rem ꝙ ille non sufficeret. nam nec aliquis sufficeret ꝑ se: suff
ciunt tamē duo testes qui audiuerint eum stipulari ꝼm Azo. it
dicit ibi. Sed contra hoc videtur aperte. s̄. de testi. lꝫ ex quadā
Sed dicit ꝙ ibi loquitur qn̄ in illa prima persona nō ꝯsistit ver
tas sed probatio veritatis. ⁊ ideo quia ꝓbatio ex ꝓbatiōe assu
mitur nō debet esse maioris autoritatis ꝓbatio assumpta q̄ ill
ex qua assumit̄: vt in aut. si quis in aliquo. C. de edē. sed hᵒ in ta
persona ꝯsistit veritas. s. memoria. ⁊ sic est hec ꝓbatio veritatꝭ n
ꝓbationis: ⁊ sic bn̄ dicit illa glo. ꝼm Ric. ⁊ Cy. ibi in additiōib
hec vera qn̄ testificatur de auditu vel memoria alterius quand
vero de cōi opi. opꝫ ꝙ dicat se a multis audisse quos interrog
tus si noīat bonū est: sꝫ si dicat nō habeo memoriā de aliquo:
nec nō recordor de aliquo certo: sed qꝛ sic cōiter dicebatur vid
valere testimoniū ꝼm Jnn. ⁊ de aqua plu. ar. l. in summa. §. idē l
beo. Dicūt etiā quidā ꝙ si cōstet per ꝯfessionē vel alio mō ꝙ a
tesimo anno citra ante lit. cōtest. fuerūt predicta loca culta qu

tūcunq;

ficunq; monasteriū ꝓbet ꝑ se oīa supradicta: tñ succūbet: q2 tñ
oporteat eū ꝓbare p̄scriptionē cui⁹ nō extat memoria. hec nō est
alis que est infra. c. annos. cū vsq; ad. c. annos vel parū minus
pōt extendi memoria hominū: sicut vita. ff. qui. mo. vsufru. amit.
an vsufructus. sec⁹ si ꝑ ꝯfessionē vel alio modo nō cōstet de an-
teriori: sed cōstet a ducētis annis citra. culta fuisse: q2 tūc valet
monasterij ꝓbatio p̄dicto modo facta. ita dixit Innoc. vt refert
Spe. in. d. §. j. ver. sunt aūt. hec sunt Inn. sup prima ꝓbatione.
Sed glo. in. d. l. si arbiter. ꝛ. §. itē labeo. p̄alle. se breuius expedi-
it vt vtrobiq; not. Sed ꝓ pleniori declaratiōe ꝯ p̄dicta oppo.
ā s̄m dicta. s̄. recipitur testimoniū de auditu. Itē recipit̄ testi-
moniū de opiniōe siue credulitate aliorū: sed ꝯtra vtrūq; oppo
nitur ꝛ vr̄ q̄ testis dz deponere sup eo qd̄ percipit visu: ꝛ alr̄ non
valet ei⁹ testimoniū vt. l. testiū. C. de test. ꝛ. l. qui testō. §. veteres.
de testa. So. dicit do. Bal. q̄ testis id sup quo deponit debet
percipere ex q̇nq; sensib⁹ corporis. visus. auditus. gustus. odo-
ratus. ꝛ tactus. vñ intellectus testis dz decidi ꝛ causari a sensu.
idē dz esse in teste: in sensu ꝛ intellectu. ꝛ non diuersuz ꝛ istud qd̄
residet in mēte alicui⁹ nō per sensum: s3 excedit sensuz dr̄ iudiciū
nō testimoniū: vt dixit Inn. in. c. cū cām. de test. ꝛ ideo cū q̇nq;
sint sensus corporis vt p̄dixi ꝛ no. in. l. q̄ meo. §. fi. ff. de acquirē.
pos. id qd̄ nō claudit̄ sub altero istorū sensuum nō cadit directo
testimoniū s̄m eū: qualiter aūt sup quolibet sensu deb3 redde
causam plene in. d. c. cū causam. ꝛ plenius in. d. l. testiu3. ꝑ Cy.
Ad quātum ad ꝓpositum q̄ in casu nostro qñ queritur vtru3 ex-
tet alicuius rei memoria necne: ideo sufficit testimoniū de audi-
tu q2 deponit de memoria facti operis vbi veritas negocij com-
prehenditur per aspectū oculorū. tñ per auditū eoru3 qui ab illis
audiuerint qui viderunt fieri. Conclude g̊ q̄ si est questio de eo
qd̄ percipitur visu vt de numeratiōe percussione ꝛ similib⁹. deb3
fieri testimoniu3 de visu. si est questio de eo qd̄ percipit̄ auditu.
puta q̄. T. ꝓmisit mihi centū. de auditu. vtru3 aūt hoc casu pos-
sit cecus testificari: ꝛ quid iuris si paries vel cortina esset in me-
dio inter testes. ꝛ ꝯtrahētes. Glo. tenet q̄ valebit testimoniū in
d. §. item labeo. de quo ibi per Bar. ꝛ per Cy. in. d. l. testiu3. ꝛ in
Spe. de teste. §. j. ver. sed nūquid cecus. de rōne sup alijs sensib⁹
quē dicas qd̄ reddere eā testis debeat ꝓut illi sensui adaptatur.
Sed restat dubiū qñ deponit de credulitate ꝛ opinione aliorū vt
memoriā nō extare cū hoc nō percipiat̄ visu: auditu: gustu: odo-
ratu: vel tactu. sed iudicio intellect⁹ tñ quō hic accipit̄ tale testi-
monium in casu quo querit̄. vtru3 extet memoria necne. Solu.
dic q̄ aut credulitas est ꝓxima ꝛ ꝯiuncta sensui per quē veritas
percipitur. Aut est separata ꝛ remota. Primo casu valet testimoniū
ponit exēplu3 in teste deponēte q̄. T. credit. S. cognouisse. B.
quia vidit eos in lecto nudos actus agētes quos faciūt secula-
res cōmiscētes: nescit tñ an rē intrinsecā peregerūt sed firmiter
ex p̄dictis actib⁹ opinat̄ q̄ sic certe illa credulitas est ꝯiūcta sen-
sui: ideo sufficit ad plene ꝓbandū: vt. c. p̄terea. de test. ꝛ de p̄sum.
Sic. idē in filiatiōe que nō pōt vere ꝓbari: sed ꝑ credulitatē in-
dubitatā vt si viro ꝛ vxore simul habitantib⁹ vxor parit: p̄sumit̄
ex viro: ꝛ valebit dictū testis de credulitate cōiuncta cū sensu
ratione ꝓbabili vt p̄dictū est: vt. l. filiū. ff. de his q̇ sunt sui vl' alie.
iu. ꝛ. l. lucius. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ hoc etiā no. Bar. in. d. §. item la
beo. ꝛ hoc sentit Inn. dū dicit q̄ hic cōis opi. idē est q̄ cōis cre-
dulitas. ꝛ ideo ꝓbat ꝛ etiā credulitas cū aliqua rōne. lic3 eñ lin-
gua facile moueat̄ ad loquēdum qd̄ vult sic ꝛ caro facile mouet̄
ad illicita. aīa tñ nō facile mouet̄ ad aliq̇d credendū s3 p̄cedente
ratione tñ ꝛ tanq̄ solus de⁹ scrutator. de iud. nouit. ideoq; q̇ de cōi
opinione deponit. interrogat⁹ quō scit hanc esse cōem opi. rñde
nescio q2 solus de⁹ scit: s3 credo q2 sic v̄bis exprimebat̄. xxij.
q. humane. Vel aliā subijciet credulitatis cām. ꝛ si interroga-
tur a quib⁹ audiuit: rñdebit vt. s̄. dixi in v̄. hic vero qñ ꝛc. Ad
p̄dicta adde qd̄ no. Jo. an. post Inn. s̄. de iur. cal. c. in cā. vbi di-
cit ad lr̄am q̄ ita possum bona ꝯsciā ꝯfiteri que indubitāter no-
ui vel que firmiter credo. sicut ea que vidi. q2 nō vidi xp̄m crucifi
xum tñ hoc firmiter credo. Itē nō vidi ꝯstantinū iul'. vel Justinia
num Imperatores. tñ ip̄os bene noui. ad hoc facit qd̄ dicit Aug.
q spes ē certa expectatio future beatitudinis: q2 de futura bea
titudine nō pōt esse certitudo sciē sed credulitas tñ. Sic est de
iuramēto de veritate dicēda: q2 iurās pōt illa asserere vera esse:
de quibus nō dubitat l3 ea nō viderit. ꝛ lex dicit factū sciri ꝛ in-
dubitatū esse qd̄ cōi auditu percipit̄ ab antiquis. ff. d̄ aqua plu.
arcen. l. in summa. §. itē labeo. ꝛ in Spec. de ꝓba. §. j. ver. ꝛ nota.
q testis nō tñ iurat de veritate: sed de his que in eius p̄ntia fa-
cta sunt. C. de testi. l. testiū. hoc intellige vt dixi. s̄. in ver. solu. di-
cens ibi ꝛc. sic ꝛ ꝓcurator iurat in animā ꝯstituentis: de veritate di
cenda ꝛ de ꝯsue. rōne curie in animā suā approbatā hodie. s̄. eo.
li. de iur. cal. c. ij. §. j. Et cū bona cōsciētia rñdere pōt vera esse: q̄
scit vel ab alijs in quorū animas iurauit intelligit vera esse. s̄. e.
li. de testi. p̄ntiū. Ex cuius dictis ꝯcludit ibi Hosti. q̄ iuramen-
tum de veritate est s̄m ꝯscientiā iurātis: nec esset periurus q̇ qd̄
falsum est affirmat verū credens sic est: sic ꝛ iudex s̄m iura ꝓnun
ciat sed nō iurat simplr̄ ꝓnūciare qd̄ iustu3 fuerit. sed s̄m qd̄ sibi
visum fuerit: vt in aut̄. iusiurādum quod p̄stat̄ ab his. §. equius
colla. j. ad idē. s̄. eo. li. de re iudi. c. j. ver. ꝯtra ꝯsciām. ita dicit ibi
que sunt notāda ꝛ cōiungenda his que. s̄. dicta sunt. Sed que-
rit Inn. vtrū p̄dicte ꝓbationes de cōi opinione cū p̄dictis adie
ctionibus de auditu illorū q̇ ab illis qui viderūt vel auditu illo
rū q̇ ab alijs audiuerūt suo tp̄e factū habeāt locū in omnibus fa
ctis. dicit Inn. q̄ habēt locū in omnib⁹ q̄ excedūt metā centū an
norum. puta si neget̄ Constantinū fuisse imꝑatorem romanorū
vel Karolū regē francie vel si negetur aliquē fuisse notariu3 vel
prelatū. in his omnib⁹ est eade3 eq̄tas. Subdit aūt notabiliter
Inn. q̄ l3 ꝓbatio cōis opinionis etiā cū p̄dictis adiectionibus
nō sufficiat nisi in his q̄ excedunt metas p̄dictas. tñ ꝛ in his que
sunt circa metas p̄dictas sepe multū valet: quia transfert̄ onus
ꝓbandi in reū. ar. s̄. de p̄sum. quia verisimiliter. ꝛ. c. illud. ꝛ. c. de
testamētis. l. j. ꝛ in aut̄. ibi posita. ꝛ. C. de sen. l. ij. ꝛ hec vera vidē-
tur vt ip̄e dicit: si dicit̄ ꝯtractus alicui⁹ p̄lati mortui nō valere:
quia nō fuit p̄latus vel ꝯtra instr̄a tabellionis mortui q̄ nō fuit
tabellio vel ꝯtra filios q̄ nō fuit matrimoniū inter parētes. ꝛ sic
dicit̄ ille viuere: q̇ cōi opinione dicit̄ mortuus ꝛ sic in si. arg. p̄di
ctarū legū. ꝛ. xxiiij. q. j. c. j. ꝛ de offi. p̄to. barbarius. secus aūt si p̄
latus viueret vel tabellio vel marit⁹. Nam in his casib⁹ ꝛ si. si p̄-
dicti agerēt: puta q2 p̄latus repeteret suā eccl'iam ꝛ in cuius pos
sessione alius esset. tabellio peteret aliquē cessare a diffamatiōe
sua sup eo qd̄ nō ess3 tabellio. nā in his casibus nō videt̄ q̄ cōis
opinio trāsferat in aliū ꝓbationē. ꝛ est rō q2 multa sunt ꝓ reo. s.
q2 est in possessione. ꝛ q2 negat q̄ nō est in alijs casibus tñ ꝛ huic
aliter subuenit̄ vt no. in. d. c. illud. ꝛ de resti. spo. sepe. Itē hoc est
verū qñ talis questio vertit̄ inter principales: sed si inter alios:
puta si aliq̇s petit aliud ex ꝯtractu p̄lati viuentis vel per instr̄a
tabellionis viuētis. sufficit eñ actori ꝓbare cōe3 opi. q̄ habeba
tur ꝓ prelato vel notario quousq; ꝓbetur ꝯtrariū. ar. C. de testa
mentis. l. j. de sen. l. ij. ꝛ est ratio diuersitatis: q2 principalis ꝑso-
na magis debet habere paratas ꝓbationes sui status q̄ alius:
ita dicit hic Inn. ꝛ Spe. i. d. §. j. de ꝓba. v̄. verū. l3 ecōuerso. ad-
do q̄ etiam si ip̄i principali sufficit sibi quasi possessio. si sibi que
stio moueat̄. nec tenet̄ si agat de iurib⁹ p̄lature ostendere. de te-
sta. sed sufficit quasi possessio: vt no. in. c. transmissam. de ele. ꝛ. c.
nihil. ꝛ in nouel. adde etiā qd̄ not. in. c. illud. de p̄sum. in nouella
vbi plenius de testō mr̄imonij ꝛ p̄lature an ꝓbari debeat vel suf
ficiat quasi possessio cū fama. tenet q̄ sic in antiqua positiōe non
in recenti. ꝛ que sit recēs vel antiqua arbitrabit̄ bonus iudex. di
cit ꝛ ibi de testimonio ordinationis an. s. p̄sumatur si cōi opi. q̇s
clericus reputat̄. dic vt in. c. innotuit. de eo q̇ fur. or. per Inno. q̇
subdit differētiā inter cōem opi. ꝛ notoriū. dicit eñ q̄ cōis opi.
est tñ de p̄teritis longe ꝛ que nō possunt ꝓbari ꝑ testes de visu.
notoriū aūt est de p̄ntibus vel ꝓximis p̄teritis: ꝛ qd̄ facile ꝓba-
ri potuit ꝑ testes de visu. ꝛ vt dicit nō mireris si sufficiēs repute
tur a iure ꝓbatio cōis opinionis. indubitāter eñ reputari deb3
q̄ oēs hoīes cōiter opinati sunt sine ꝯtradictiōe tāto tp̄e a quo
nō extat memoria: vt. d. l. in summa. §. idē labeo. de aqua plu. ar.
ista elicio ex glo. Inn. ꝛ ex dictis Spe. que visa sunt mihi vtilia
ꝛ notāda plurib⁹ additis vt vidistis. Ego etiā dico q̄ cōis opi-
nio est etiā vtilis ad ꝓbationē rerū p̄sentiū ꝛ qñq; sufficit vt ad
ꝓbandū paupertatē alicui⁹ vel cū vergeret ad inopiā ꝓbant̄ il-
la ꝑ cōem vulgi opi. vt ꝓbat̄ in. l. vbi ad hoc. C. de iure do. ꝛ ple-
nius per Bar. in. l. si cōstante. so. matri. Ad probandū etiam ali
cuius mortē sufficit cōis opinio siue fama. vt dixi. s̄. post Inn. ꝛ
plene per Bar. in. l. ij. §. si dubitet̄. ff. queād. testa. aper. Sed hic
q̄rit an illa cōis opinio debet esse i toto populo. vel sufficit q̄ sit
in aliqua eius parte. Tho. de piperata in quodā suo trac. de fa-
ma. dixit q̄ in hoc aduertēdū quale erat negociū de qua tracta-
tur. si eñ erat magnū negociū vt de morte regis vl' vnius magni
viri requiritur fama totius ciuitatis. in negocio vero nō ita no
tabili sufficit opinio siue fama vicinie. qd̄ dictū placet Bart. in
l. cū quidam. §. qd̄ dicit̄. ꝛ ibi Bal. ff. de acqui. here. ad hoc facit
l. j. in prin. ff. ne quid in flu. pu. ibi aut estimatiōe eū colentiū. ꝛ. l.
cu3 de laniōis. §. asinā. ff. de fun. instr. ibi in qua p̄sumptiōe sunt
q̇ in regione morātur ꝛ per ista meli⁹ intelliges que supra dicta
sunt post Inn. sup ꝓbatione per testes: de cōi opinione q̄ aliq̇s
fuit prelatus tabellio vel maritus. vtrū debet intelligi de cōmu
ni opinione hominū: q̇ sunt in ciuitate vel in rure. ex p̄dictis col
lige ꝛ adde qd̄ no. bar. in. l. de minore. §. ꝛ pluriū. de qō. ꝛ de ꝯse.
dist. iiij. sanctū. vbi fama que est inter hoīes diffinit̄ sic. fama est
cōis ꝓclamatio ex sola suspitiōe ꝛ incerto autore ꝓueniēs. fama
vero hoīs diffinit̄: vt. l. cognitionum. §. estimo. de var. ꝛ extraor.
co. sup alijs q̄ p̄dictis oportet sumere qñq; ꝓbatiōes ex cōi vul
gi opiniōe. vt Bart. plene tāgit in. l. labeo. ff. de su. lega. Cuius

dicta quia notāda sunt ꝓ intelligētia p̄dictoꝝ breuiter hic ad-iungā. dicit ergo ꝙ habemꝰ tria. primo cōem vsum loquendi. secūdo cōem vsum vtēdi. tertio cōem vsum intelligēdi. ¶ Querit ergo cū quis vult ꝓbare alterū ex istis tribꝰ quāto tꝑe vsus requiritur. glo. in. d. l. labeo. videt̄ dicere ꝙ vsus longi tꝑis dū dicit. ⁊ sic vsitata. iste aūt vsus fit per cursum longi tꝑis: vt. l. de quibꝰ. ff. de legi. ⁊. l. cōsuetudinis. C. que sit lon. ꝯsue. in singulis ponit exempla. ⁊ primo in cōi vsu loquēdi. Testatoꝛ hȝ multos equos legauit alicui palafrenos suos. certe si dubitat̄ qui veniant ap. palafrenoꝝ declarabit̄ ex cōi vsu loquēdi. ad declarandū autē hūc cōem vsum loquēdi formabo articulū ꝙ a decē annis citra. ⁊ per ipm tp̄s cōis vsus loquēdi in hac ciuitate vnde est testatoꝛ vel vbi cōuersabat̄ equus talis cōditionis appellabat̄ palafrenus. ⁊ quare debeat dicere ꝙ a decē annis ⁊ citra. dicit ꝑ ea que dicta sunt. qꝛ tantū tp̄s requirit̄ ad vsum inducendū: quare etiā dictū sit. vn̄ erat testatoꝛ vel vbi cōuersabat̄ certe qꝛ talis locus debet inspici: vt. l. nūcius. de leg. iij. si testis interrogatꝰ quō hoc scit. r̄ndebit ꝙ per dictū tp̄s audiuit equū talis ꝯditionis sic vocari. quare aūt dico audiuit certe ex eo qꝛ testis debet ꝯcludere id qđ ꝑ sensuȝ corporeū cōp̄hendit: vt. l. q̄ testō. §. fi. ð tes. ⁊. l. j. ff. de his q̄ in tes. delent̄. ⁊ ideo si testis de hoc interrogatꝰ quō scit respōderet quia sic cōiter dictū nō ꝓbaret: quia nō testificat̄ aliquid qđ suo sensu participat. facit qđ not. Inn. in. d. c. cū cām. et qđ dixi. s̄. in ver. sed ꝓ pleniori. Sed quid dicis si testis apte deponit de causa sciētie. quia dicit sic cōiter audiui dici ⁊ nō repetit dicto tꝑe vel in dicta ciuitate an ꝓbet. videt̄ ꝙ nō. quia licet primo dixerit cōtenta in articulo vera esse. tamē in ratiōe quam reddit locus ⁊ tp̄s nō debet intelligi repetita. ar. l. qui fundū. ff. de ꝯtrahē. emp. ꝯtrariū tenet: quia si rōnem dicti testis intelligimus de alio loco vel tꝑe q̄ꝫ testificatꝰ fuerit esset sibiip̄i cōtrariꝰ nec valeret eius dictū. sed nō debemꝰ eius verba taliter accipere scȝ vt in falsum incidat: vt. l. vt eoꝝ testimoniū nullū sit. vt. c. cuȝ tu. de testa. ⁊. l. quotiēs. de re. du. ¶ Quero de cōi vsu vtēdi: pone exemplū in. l. qđ si nolit. §. qui assidua. de edil. edic. ⁊ de agri. ⁊ censi. l. dictū prediorū. li. xj. ⁊. l. si prius. de aqua plu. arc. ⁊ quātum tp̄s in hoc requiritur. dictū est. s̄. de deceȝ annis. articulus aūt sic debet formari. a decem annis citra. ⁊ ꝑ ipm tp̄s cōis vsus fuit ī ciuitate perusij ꝙ q̄ emeret pannū de lino haberet ad mēsuram brachij maioris: testis deponet ꝯtenta in articulo vera esse interrogatꝰ de causa sciētie: quia sic vidit emētes ⁊ vendētes in dicta ciuitate a decē annis citra. ⁊ ꝑ dictū tp̄s. si aūt interrogabitur quot personas vidit dicit ꝙ stabitur arbitrio iudicis. naȝ si factū est quotidianū requirit̄ ꝙ talis vsus sit factus a multis personis. secus si nō est ita quotidianū: vt. d. l. cum quidā. §. qđ dicit̄. de acqui. here. ⁊ qđ dixi. s̄. in ver. sed. Sed quid si testis diceret se vidisse a mille personis sed de hominibꝰ nō recordat̄. dicit ꝙ sufficit: vt l. testiū. de testi. C. facit qđ dixi. s̄. post Inno. in ver. hec vera qn̄. ¶ Quero vltimo de cōi vsu intelligendi. pone exemplū in. l. in vsu. de verb. signi. certe deponit testis ꝙ a deceȝ annis citra. ⁊ per ipm talia: ⁊ talia verba in dicta ciuitate audiuit ab hominibus loquētibus de hoc. ⁊ sic esse intelligēda. ⁊ subdit Bar. ꝙ illa sunt vtilia ad ꝓbandū cōem opi. hominū q̄ quādoq̄ꝫ probanda est: vt. l. arbiter. de ꝓba. ꝓbabitur aūt cōis opi. probato aliquo ex supradictis ꝺm ipm ⁊ per istam glo. Inno. satis confusam ⁊ obscuraȝ in pluribus dictis habebis perfectius ⁊ plenius declaratam.

a ¶ Manifestū. Addō q̄d dicatur manifestuȝ bar. in. l. iij. ff. ð fur. specu. in tit. de no. cri. §. v. l. lȝ imperatoꝛ. ð le. j. l. si tutoꝛ. cuȝ gl. C. de pericu. tu. Et an manifestum ⁊ notoriū differāt vide Inn. ī c. tua. ⁊ ī. c. sicut. de cohab. cler. et mu. ⁊ in. l. ciues. C. ð appel. bal. ī. l. fi. C. de edi. diui adria. tol. bart. in aut. qui semel. C. quō ⁊ qn̄ iudex.

1 ☞ Defectus euidēs in aliquo ex sensibus corporis impedit promouendum.
2 Manifestū ⁊ euidens differūt.
3 Canonici an possint facere statuta sine ep̄o.
4 Coniuratio quid sit.
5 Ciuitates tuscie que de facto in temporalibus nō recognoscūt superiorem an possint simul cōfederari.
6 Crimē an possit ꝓbari per instrumētum.

Constitutionem. Diuide vt in prima glo. ¶ † 1 Nota ꝙ euidēs defectus in aliquo ex sensibus corꝑis impedit ꝓmouendū. de istis sensibus dictū est. s̄. c. ꝓxi. ⁊ idem addit hic de defectu memorie ⁊ intellectus. Iurisconsultus pulchre ꝓsequitur vitia animi ⁊ vitia corporis. ⁊ per exēpla declarat in. l. j. §. si sic fiendū. vsq̄ꝫ ad fi. legis cū. l. se. ⁊ se. ⁊ circa istū obiectū euidentie defectꝰ scie vel persone vide que dicta sunt in. c. si forte. s̄. eo. lib. de elec. cuius tenoꝛ hic repetitur. ideo ibi dicā etiam hic cadūt. ¶ † 2 Scdō not. ꝙ nō est differētia inter euidens ⁊ manifestū [a] de quo in gl. mag. Ex qua no. ꝙ illud dicit̄ euidēs qđ per visum corporeū percipi non pōt sed iudicio ⁊ oculo intellectꝰ vt defectꝰ sciētie intellectus vel memorie. hi eīn defectus nō possunt ad oculū demōstrari. sed per locutionē: hinc dr̄ ī euāge. Naȝ ⁊ loquela tua te manifestū facit. et lex dicit ꝙ illud dicit̄ euidēs qđ pōt ꝓbari per legitimas cōiecturas: vt. l. licȝ imperatoꝛ. de le. j. ⁊. l. si quis locuples. de manumis. test. Sed dices isti defectꝰ inuisibiles cū nō appareāt incidenti requirūt examinationē. ergo nō vidētur idem quid manifestū qđ oculis se exhibet ⁊ in cōspectu. Sed dic ꝙ cū per breuem examinationē possit hic apparere perinde dicit̄ haberi. ac si euidēs in cōspectu. Nā ꝺm Io. an. in nouel. ista sunt paria aliquid esse certū vel leuiter posse fieri certū. ff. de dam. infec. l. damni. sabini. ⁊. C. de adult. l. quid. facit qđ no. qui matri. accu. pos. i. per. ⁊ qđ ibi no. in glo. j. Io. mo. ponit exemplū cū ꝓmittit̄ vinum vel granū qđ est in horreo qđ ꝑ apertionē horrei fiet certū. ff. de ver. obli. l. vbi aūt nō apparet. §. si qui vinū. sic si examinabit̄ ... ctus sciēter q̄d sit ibi in horreo suo. facit. xxij. q. v. humane. facit ad predicta. l. lucinius. ff. qui. ad li. ꝓcla. nō licet. vbi paria sunt aliud inesse cōsistere vel in eo statu qui de ꝓximo rē ꝓducit esse. Circa istaȝ primā partē. c. no. fi. glo. iiij. vbi paria sunt in expressione euidētis defectꝰ exprimere quid sit euidēs vl' aliud quod importat illud idē per alia tn̄ verba. puta dico ꝙ caret oculo vel naso. ⁊ si. defectꝰ eīn isti de sui natura sunt euidētes. lȝ ergo in eorū oppositiōe nō opponat̄ euidēs: nō per hoc pōt dici exceptio inepta ꝓposita. cū natura defectus oppositi euidētiam p̄supponat ad audiētiam. de appel. facit qđ no. Inn. in simili. in. c. fi. de libel. obla. ⁊. l. certū. si cer. pe. ¶ † 3 Tertio not. in. §. ceterū. ꝙ canonici possunt facere statuta sine ep̄o qđ intellige vt in glo. ex hoc respectu eīn non pōt absq̄ꝫ ep̄o vt glos. dicit ⁊ ad ꝯtrarium. c. cū dilectus. de cle. nō resi. ⁊. c. cum omnes. de ꝯstitu. ⁊. c. cōstitutus. de rescrip. dicit vt hic ꝑ Arch. ⁊ ꝑ Io. an. in iuribus pal. g.

4 ¶ † Quero post Arch. qꝛ hic fit mentio de cōiuratione ⁊ eius pena: quero quid est cōiuratio siue cōspiratio. ⁊ dicit ꝺm Io. ꝙ cōiuratio est pluriū in vnū iuratio: ⁊ differt a cōspiratione qꝛ cōiuratio fit cū iuramento sic dicta a cōiurando ⁊ simul iurando in vnuȝ. cōspiratio fit petitio tn̄ dicta a cōspirando. hoc p̄m so ponit. q. facti. In monasterio sancti Petri ð Perusio. Abbas est dilapidatoꝛ ⁊ bonoꝝ monasterij cōsumptoꝛ. v. monachi eiusdem monasterij vidētes suū monasteriū in tꝑalibus labi iurauerunt in simul se iuuare ⁊ defendere ꝓ posse tam ꝯtra Abbatem q̄ꝫ ꝯtra quācūq̄ꝫ aliam personā monasteriū suū destruentē: super hoc factū fuit publicū instrumētū. hoc facto dicebat Abbas eos cōiuratores a iure reprobatos. cōtrariuȝ dicūt monachi dicentes. nos hoc fecimus ꝓ honore ⁊ defensione nostri monasterij. querit̄ quid iuris ꝯtra monachos. ꝙ ex hoc censendi sint ꝯspiratores alleg. ꝙ monachi ꝓhibentur tractare etiā illa que ad monasterij vtilitateȝ pertinēt absq̄ꝫ autoritate ep̄i: vel abbatis. xvj. q. j. monachi. tit. ij. c. qui vere. ⁊. xviij. q. ij. c. diffinimus. ⁊ xx. q. iiij. c. ij. ⁊. iij. per que iura ptȝ ꝙ etiam in honestis ⁊ licitis monachus a sevolūtatem habere nō potest. Item cōiurationes nō ex zelo iustitie sed fomite odij ꝓcedere vidētur. de symo. lȝ ze in fi. ⁊. c. per tuas. vnde cōspiratores ⁊ coniuratores vniuersaliter repellūtur. iij. q. iiij. cōspiratores. xj. q. j. cōiuratio. cū. iiij. c. se. ⁊ s̄. de re iudi. cum. I. ⁊. A. ⁊ hoc statim plane ponūt Inn. ⁊ Hos. de elec. bone. Item per leges seculares etiā talia ꝓbantur. C. de his qui ad eccl. cōfu. l. denūciamus. ⁊. C. de monopolijs. l. j. ⁊. C. de colle. illici. l. j. ⁊ in. x. col. de pace tenēda. l. hac edictali. §. cōnticulas. pro hac parte bene facit qđ no. Inn. de testi. cog. c. fi. a. vbi dixit ꝙ omnis cōiuratio siue cōspiratio p̄sumitur illicita et inducit penam ꝯtra cōspiratores. In contrariuȝ arguit ⁊ videtur ꝙ vbi ex causa licita ⁊ honesta fit simul in vnum cōcordia ⁊ vo ibi nō dicitur esse cōspiratio: siue cōiuratio sed potius ꝯcordia. vt. ff. de colleg. illi. l. j. Naȝ qn̄q̄ꝫ cōspiratio in bona parte accipitur in aut̄. vt cū de appel. co. §. si q̄s de p̄dictis. vbi dicit̄ ꝙ beatissimi patriarche vna cōspiratione ⁊ cōcordia rectā predicāt fidem. ad hoc alle. qđ no. xj. q. j. si qui clericoꝛuȝ. vbi dicit Ioānes ꝙ cōiurationes que fiunt super re licita licite sunt qđ ꝓbare videtur illud. c. dū dicit rebelli cōiuratione. ⁊ ibi autoritate interdicente. vbi dicit Lau. ergo si nō interdicit autoritas bene possunt clerici contra suū ep̄m coniurare si male versatur in administratione ⁊ de tali bona cōiuratione loquitur. s̄. de elec. cū ecclesia. ⁊ de causa pos. ⁊ ꝓprie. cum olim. ⁊ de testi. co. iij. q. j. nulli. c. dist. precipimus. s̄. de treu. ⁊ pa. c. j. ⁊ hoc approbāt Inn. ⁊ Hosti. in. d. c. cum. I. ⁊. A. que decre. etiā in bona cōspiratiōe loqui videtur. nam ibi in prin. dicitur ꝙ aliqui monachi erāt in causa nomine alioꝝ ⁊ de alioꝝ mandato per qđ cōstat ꝙ ibi coniuratio interuenit. ⁊ tamē non fuit ibi reprobata. ⁊ ad ideȝ de act. prelatorum. ⁊ quod not. iij. q. ij. quia ea. per quod etiā patet ꝙ talis cōiuratio nō est a iure reprobata: sed licita ⁊ honesta. g̊ admittenda ⁊ nō punienda. ⁊ hec plane no. Goff. ⁊ Host. s̄. de iud. ex parte. vbi dicūt ꝙ in casu licito admittitur cōspiratio. quādo. s. clerici statuūt inter se ꝙ teneāt se simul. nec permittent prelatū dilapidare bona nec excōmunicatum admittent. arg. xxij. q. ij. si ad peccatū

ad peccatum.nec ob.quod no.in.c.si qui clericoꝝ.vbi dicit presumptio debet enim exponi.i.temeritas.⁊ idem probatur eadē q.si clerici.vbi dicit an per coniurationem.vbi patet ꝙ loquitur de illa coniuratione que crimen est.s.quando est diuisio ꝙ in malum sonat.de conse.dist.ij.prima.Nos autem loquimur de illa que causa boni fit.⁊ non odij fomite ꝑ hoc.s.de iureiu.petitio.vbi patet ꝙ non ob.iuramentum.dum tamen non fiat machinatio que cessat in.q.proposita.Non ob.c.si.de te.cog.nam ibi loquitur in machinatione occulta:quod patet.quia dicit ad hec celanda.de tali etiam loquitur.vij.q.di.c.secundum.nos autem de tali non loquimur:sed de eo quod est licitum.similiter respōdetur ad.§.ecce.xviij.q.ij.vbi loquitur de mala proteruitate monachorum.sicut etiam loquitur Host.hic in sum.de iureiu.§.fi.ver.si vero temerarium.vbi dicit ꝙ predicta de mala temeritate debent intelligi:⁊ sic loquitur hec constitutio:⁊ hanc partem tenet Hugo.in.d.c.si qui clericorum.vt etiam hic refert Jo.an.in nouel.credo etiam probabiliter posse dici,ꝙ ista decisio est bona quando apparet ⁊ est exorta ex aliqua causa legitima de p̄senti contra prelatum ⁊ superiorem:puta quia iam dilapidat male tractat personas ⁊ bona monasterij.⁊ sic fundantur ⁊ presupponunt termini.q.predicte scꝫ prelatus iam dilapidabat tempore coniurationis monachorum.sed si contra superiorem nihil apparet de presenti iniustum vel presumptum illicite non credo licite subditum coniurare vel conspirare contra prelatum in casu quo melius esset in posterum se iuuare contra euꝫ.⁊ sic intelligo hoc.c.vbi patet ꝙ coniuratio istorum contra impetrantes non fuit inita super re illicita sed licita.puta ꝙ defenderent se vsqꝫ ad ius vel sententiam q̄tum possent.ista enim cōuentio non sonat in delictum:quia licitum est se defendere vsqꝫ ad ius ⁊ sentētiam superioris q̄tum potest quis.tum quia vt dicit tex.allicit subditos ad peccandum videntur propter hoc conspiratores.incitat enim eos talis conuentio.ad iurgia.que licet per se non sint in se mala.tamen quia malum ex eis sequi potest reprobantur a iure vt no.in.c.⁊ si christus.de iureiu.⁊ ad hoc tendunt cause quas assignat litera.in ver.statutum quoqꝫ.⁊ hoc est quod forte volunt docto.ꝙ prima facie omnis coniuratio presumitur illicita ⁊ ad malum finem fieri nisi appareat contrarium:vt notat Inno.in.c.de scismaticis.⁊.s.dictum est.malum autem finem intelligo eoipso ꝙ non subest legitima causa de presenti ⁊ super futura contra prelatum vel superiorem non possunt coniurando prouidere:⁊ sic intelligo eorum decisiones.Item questio loquitur cum sit coniuratio licita super re communi vt est defensio bonorum ecclesie:vt.c.si quis presbyterorum.de re.ec.non alic.Si vero non super re communi:sꝫ propria alicuius de collegio fiat coniuratio.puta si prelatus alicui de collegio iniuriaꝫ intulerit vel grauamen.quod nos de ipso collegio coniuramus ⁊ promittimus communibus expen̄.de iure defendere iuxta posse etiam hec conuentio videtur illicita ⁊ contra reuerentiam ⁊ honorem qui debentur superiori.pro hoc facit quod no.bar.in.l.sodales.ff.de col.illi.ꝙ exceptis illis actibus qui nominantur in.l.fi.ff.de iur.im.omnia alia collegia omnes colligationes omnes aliesecte sunt prohibite.⁊ ideo ille secte que fiūt in ciuitatibus que non ⁊ fiunt super his que habent simul tractare.Item iste lige que fiunt inter ciuitates ⁊ inter principes ⁊ barones non valēt:s.dicti post Inno.in.c.dilecta.de ex.prela.⁊ quod ipse no.in.d.c.j.de scismaticis.non ob.l.non dubito.de cap.vbi dicit ꝙ ciuitates inuicem federantur ⁊ colligantur.nam illud est verum ꝙ ciuitates alie non amice vel libere federantur populo roma.sed plures comites vel barones qui essent sub vno domino rege vel principe non possunt istam confederationem facere.regulariter enim sunt sodalicia ⁊ collegia prohibita:vt.s.eo.c.j.†Ex istis collige ꝙ ciuitates Tuscie que de facto in temporalibus non recognoscunt superiorem possunt simul confederari tanq̄ liberi:sed plura castra vel ville que essent sub vna cinitate vel domino hic non posset:vt dictum est.⁊ ita ipse no.in.d.l.sodales.Ul†inducit glo.istum tex.ad.q.ꝙ per instrumentum potuit probari crimen.de quo.s.eo.li.de iureiu.cum in impositionibus.in j.glo.C.ad.l.aqui.l.contra negantem.in.j.glo.Jo.and.refert disputasse ꝙ crimen probatur per instrumentum vbi de volūtate illius contra quem ꝑducitur confectum fuit instrumentū hic all'.non potest.vt in reg.semel malus.de reg.iur.in mercu.dicit ibi ꝙ per instrumentum directe non probatur crimen.nam etiam in ꝯtractibus notarius non potest conficere instrumentum contra me:me non mandante in aut.de tab.ad fi.j.col.j.col.hec vera.nisi per me vel me volente ⁊ mandante conficiar instrumentum per quod ipso facto crimē meum probetur indirecte autem bene potest probari crimē per instrumentum.puta dico te rupisse pacem:quia me vulnerasti si vulnera probo per testes et pacem per instrumentum probatum est delictum.alia exempla etiam vide.idem tenet Bar.in.l.senatus.ff.ad turpill'.⁊ per Cy.in.l.penul.C.de proba.

1 ☞ Monachi conferunt quandoqꝫ ad habitādum in cellis.
2 Monachi possunt soli in cellis habitare.
3 Celle appellatione an veniat prioratus vel ecclesia.

PRiuilegium. Dicit Jo.an.non diuiditur:quia pendet vsqꝫ ad vltimam dictionem. 1 ¶†Not.ꝙ monachi quandoqꝫ conferunt ad habitandum in cellis.⁊ sic ad vitam solitariam que quando sit expediens.vide.s.de regu.sane.in fi.glo.vl.vbi dicit ꝙ id qδ potest esse solitarium sibi per se debet esse sufficiēs.s.de sta.mo.c.ij.vnde solitudo conuenit contemplanti qui iam peruenit ad perfectum quod dupliciter contingit a dono dei:vt Johā.baptista qui sanctificatus est in vtero matris cum puer erat in deserto.Luc.j.secundo per exercitium virtuosi actus ad Hebr.v.perfectorum cibus est solidus eorum.s.qui per consuetudinem exercitatos habent sensus ad discretionem boni ⁊ mali.subdit autem si vita solitaria sumatur absqꝫ precedenti exercitio vite socialis periculosissima est:nisi per diuinam gratiam suppleatur.concor.Sen̄.ad lucillum epistola.x.crates inquit cum vidisset adolescentulum secreto ambulantem interrogauit quid illic solus faceret.Mecū inquit loquor.cui crates.Caue inquit rogo ⁊ diligenter attende ne cum malo homine loquaris.⁊ subdit.nemo est ex imprudentibus qui sibi relinqui debeat.tunc mala cōsilia agitant.tunc aut alijs:aut ipsis futura pericula struunt.tūc cupiditates improbas ordinat.tunc quicquid:aut metu:aut pudore celebrat animus exponit.tunc audacia acuit libidinem:irritat iracundiam:instigat.hec ille.vitam ergo solitariam commendat Tullius in Scipione affricano qui dicebat nūq̄ se minus ociosum esse:q̄ cum ociosus:nec minus solum q̄ cum solus esset:magnifica vox ⁊ magnifico viro ac sapiente digna que declarat illum ⁊ in ocio de negocijs cogitare ⁊ in solitudine secum loqui vt neqꝫ cessaret vnq̄:⁊ interdum colloquio alterius non egeret.Itaqꝫ due res que languorem afferūt ceteris illam acuebat ocium ⁊ solitudo.ita dicit Tul.lib.iij.de offi.in princi.subdens ꝙ cuperet sibi hoc vere liceret dicere.ꝙ si tanto viro non licuit q̄liter ydiotis ⁊ simplicibꝰ heremiticam vel aliam vitā eligētibus solitariam.licet ipsi videant.An autem vita solitaria ad cōtemplandum ⁊ deo vacandum specialiter deputata sit melior q̄ actiua.dicit Jo.an.hic ꝙ.xij.sunt in quibus vita contemplatiua preeminet actiue:vt dicitur in sum.de virtutibus vbi trac.de preeminentia vite contemplatiue ad actiuam.Jo.an.remittit ad no.per ipsum in.d.c.sane.in magna glo.ibi arguit pro contemplatiua de eo quod scribitur Luc.x.optimam partem elegit Maria.per mariam autem figuratur vita contemplatiua.de re.iur.nisi.ad fi.Item hec vita est certior ⁊ securior.ergo tenenda.de pe.dis.v.c.j.in fi.in contrarium arguit de.c.licet.de regu.ibi sicut maius bonum ⁊c.cum litera que ibi sequitur.si ergo in actiua est maius bonum.ergo melior.Itē actiua tendit ad charitatem proximi.maioris auteꝫ charitatis ⁊c.Jo.xv.Item sicut maius est illuminare q̄ lucere tantum:ita vtilius est contemplata alijs tradere q̄ solum contemplari.Idem probat philosophꝰ j.Ethi.melius est bonum gentis q̄ hominis.ad hoc facit quod no.Jo.an.in.c.cum ad monasterium in fi.ista argumenta ibi tāgo post ipsum Tullius.de hoc pulchre loquitur ⁊ concludit ꝙ vita actiua.li.j.de offi.ad fi. 2 ¶†Secundo no.ꝙ monachi possuut soli in cellis secretis ⁊ separatis ab hominum communionem habitare:⁊ sic de vita sociali fit transitus ad hanc vitam solitariam tanq̄ ad vitam perfectiorem:quod dicit vt in.c.sane.in nouel.ad fi.glo.mag.⁊.c.cum monasterium.de ele.⁊ isti sunt heremite qui quandoqꝫ non sunt professi:neqꝫ clerici sed meri layci.⁊ tunc vtrum ista vita habeat votum annexum:ita ꝙ non possit contrahere.dic vt no.vij.q.ij.§.ecce.ꝙ item subsunt episcopo ⁊ habeut priuilegium clericorum.quod dic vt no.xvj.q.j.qui vere.⁊ vide quod no.in.c.vt huiusmodi continentie.xvij.q.ij.versi.quid vide.de ꝯuersis ecclesie secularis vel regu.vide etiā qδ no.in.c.ij.de insti. 3 ¶†Tertio not.ꝙ appellatione celie non venit prioratus ecclesia vel capella videbatur ꝙ de prioratu posset intelligi per.c.preterea.de transac.ꝙ ecclesie vel capelle venirent nomine cellarum monasterij.videbatur per.c.quam sit.in princ.xviij.q.ij.cum sua glo.Sed dic ꝙ licet largo sumpto vocabulo nomen cella.possit ad predicta adaptari.tamen vt dicit Jo.mo.quando vnum dicitur de duobus.de vno p̄ncipaliter ipsum simpliciter sumptum debet intelligi de eo:de quo per prius siue p̄ncipalius dicebatur ⁊ est casus expressus in hac materia de priui.quoniam.⁊ all'.multa iura que multum hic non probant.⁊ iō dicit Jo.an.ꝙ ratio huius tex.est quia cum de celis datum sit priuilegium.⁊ de illis vt prius loquamur vt de solitarijs locis que dupliciter celant:vt ipse declarat super glo.cella.ad alia referri non debet.facit in aut.de nup.§.ad hoc cogitādum.ad hoc l.ij.§.qui in perpetuum.si ag.vec.vel emph.⁊ insti.de iu.na.gen.

vel ciui.§.sed quotiens.

1 ☞ Commensales cardinaliū ⁊ epōꝝ habent priuilegium de iure communi.
2 Clericorum tuorum appellatione comprehendunt̄ qui sunt de familia tua.
3 Domestici qui dicantur.
4 Familiaritas naturalis que dicatur.
5 Ut dictio an faciat modum vel conditionem.

Sicut nobis. Cōis diuisio q̄ in pⁱma cōsultatio, a verbis duplicis gratie causata. in scd̄a latior rn̄sio ibi verū latitudo rn̄sionis pꝫ in ꝟ.⁊ simil.⁊ in ꝟ.etiā.si curasti. ¶ No. ꝙ hic nō apparet ad quē papa dirigat istud.c.ex quo dat. intelligere ꝙ in quocūqꝫ habēte hāc grām vēdicet sibi locū ista ꝯstitutio. †Hodie cōmēsales epōꝝ ⁊ cardinaliū habēt priuilegium de iure cōi sup officio dicēdo de quo in cle.dignū.de cele.mis.h̄ aūt duo priuilegia de q̄bꝰ in tex.nō habēt de iure cōi.ꝫ habere pn̄t ex ꝓuilegio:vt hic pꝫ de primo.s.de ptāte ꝯferēdi cōmēsaliū suoꝝ bn̄ficia ꝙ de iure cōi nō habeāt satis ꝯstat.sed ⁊ aliud.s.ꝙ possint fructꝰ bn̄ficioꝝ ꝑcipere in absentia:ac si ꝑsonaliter residerēt:an hi aut cōmēsales cardinaliū.in cle.de cle.nō re.cū dilectus.sup glo.vl.in nouel.de epō ipse no.eo.ti.ad audiē.in gl.fi. ¶ Secundo no.ꝙ hic licet effectꝰ gratie ꝯcernat clericos istos quibꝰ gratiā facit.tamen gratia ⁊ priuilegiū d̄r ipsius principalis dn̄i cui fit.⁊ ꝓpter h̄ dicit Jo.mo.ꝙ priuilegiū qn̄qꝫ ꝯsistit i ꝑsona ꝓuilegiati.s̄.eo.li.de ꝯces.p̄ben.c.q̄ cūctis.§.⁊ qn̄qꝫ deriuatur in alios:vt hic.⁊.e.ti. q̄uis.post prin.ibi gratiā tibi factā ⁊ hoc facit ad.q.Uld.cū vnus ꝯcedit subditis indulgētiā manus porrigentibꝰ adiutrices in opere in alterꝰ dyoce.constituēdo an valeat.⁊ ꝙ nō.q̄ gratia intelligitur ꝯcernere illud opus extra dyocef.ꝫ effectus indulgētie deriuet̄ in subditos:vt dixi in repe.c.postulasti.de fo.cōp.⁊ aduertēdū ꝟm Jo.an.q̄ ꝓpter hoc.s.ꝙ vtilitates effectus huius gratie nō ꝯcernit priuilegiatum.ꝫ tertiū.est minor ambitio q̄ si ipm ꝯcerneret.iō nō nimis stricte nec nimis late est interp̄tāda:nō nimis stricte ex eo ꝙ appellatio bn̄ficij dꝫ in ipsa accipi late:vt etiā maiora comp̄hēdat vt.c.pe.s̄.eo.⁊ qd̄ ibi in nouel.⁊.c.si ꝓpter.de rescr.vbi etiā in nouel.de bn̄ficijs exēptoꝝ an veniāt in hac gratia.Itē extēdit̄ ad familiares clericos cōmēsales tpe date:⁊ ad eos q̄ p̄ datā loco cedētiū vel decedētiū subrogant̄ qd̄ plene ꝓbat in nouel.sup ver.existāt vbi eisdē rationibꝰ ꝯcludit ꝙ dictum priuilegiū siue gratia extēdat̄ ad bn̄ficia etiā post eā acq̄sita.⁊ nō restrīgi ad illa q̄ habebāt clerici tpe date ipsiꝰ priuilegij.⁊ dicit h̄ satis ꝓbari ex eo ꝙ videmꝰ has gratias dari dignitatibus.⁊ maxime ꝟm vt ipse no.s̄.eo.li.de rescrip.c.fi.sup.iij.glo.Ex quo cū sint ꝑpetue fateri opꝫ:ꝙ illi participāt etiā q̄ nati nō erāt tpe quo date sunt ergo fortius nōdū bn̄ficiati.Nō nimis late etiā est interp̄tāda ista gratia ex eo ꝙ appellatio clericoꝝ tuoꝝ p̄sumit̄ multū stricte in ipsa.ꝫ all'.late:vt in tex.⁊ glo.pone cōcedit̄ ⁊c.tenet ergo mediū illa gratia:q̄ participat de fauore ⁊ odio ⁊ capit ab vtroqꝫ:vt per ꝓxi.dicta patet.Sed tūc est dubiū cū simul ꝯcurrūt fauor ⁊ odiū an dici debeāt priuilegia odiosa vl' fauorabilia.dicit Jo.an.ꝙ odiosa:vt patet ex no.s̄.eo.de fo.cō.si diligēti.in.j.gl. Ego remitto de hoc ad no.subtiliter ꝑ Bar.post glo.in.l.q̄ exceptione.ff.de ꝯdi.inde. ¶ †Tertio not.ꝙ appellatio clericoꝝ tuoꝝ comp̄hēdit illos qui sunt de familia.in nouel.post Jo.mo. dicit Jo.an.ꝙ meus tuus ⁊ suus ad diuersos loquendi modos relata referunt̄ ad idem suppositū.Uū ego.P.dicā de hoc.vj. li.iste liber est tuus:duo extranei ad me verba dirigētes dicent est liber suus.Idem in clerico alicuius familiaris.naꝫ ille talis dicet clericū meū.tertius sibi dicet clericū tuū:duo extranei dicent suū.Aduertēdū tn̄ vtilius ꝙ ista ⁊ similia ꝓnoīa possessiua significāt dn̄iū vel quasi:vt.l.q̄ntus.§.argētū.ff.de aur.⁊ ar.leg. ⁊ idē si tertius dicat iste liber est.p.nā genitiuus importat etiā dn̄iū.de quo in rub.de no.oꝑ.nū.per Bar.Tāgit tn̄ hic Jo.an. de illo q̄ hꝫ rem cōem cū alio:vtrū potuit dicere ipsam suam siue ista res est mea.all'.l.que dicit ꝙ verbū suū ambiguū est.vtrū de toto an de parte significet:vt.l.pupillus.ff.eo.⁊ ideo ille qui iurat suū nō esse dꝫ adijcere:nec cōe esse.facit qd̄ no.ff.de ꝓcu.l.pōpo.§.sed ⁊ is.In ꝯ̄triū ꝙ nō sit ambiguū.ff.de inter.ac.l.si defensor.§.⁊ idem.de exe.rei iu.l.si q̄s cū totū.§.j.Jo.mo.rn̄dēdo dicit ꝙ vt accidēs denoīet subiectū opꝫ ꝙ ipsi subiecto ꝯueniat in totum vel ꝓ parte maiori.ff.de le.iij.l.legatus seruus.§.si vnus ⁊ ideo verbū meū de vi verbi dꝫ intelligi ꝙ sit meum simpl'r.⁊ in omni sui parte seu maiori.⁊ ꝙ dicit lex pupillus dꝫ adijcere ⁊c. dꝫ intelligi dubitationis tollēde causa vt ibi no.Cōcludit ergo ꝙ id qd̄ habeo cōe cū aliquo nō pōt ꝓprie dici meū.ff.de ri.nup. l.illud.j.rn̄.⁊ de au.⁊ ar.le.l.quintus.per ista reprobat glo.q̄ est in.l.pōponiꝰ.§.ꝫ si is.ꝓall'.que dicit qd̄ si iudex ꝓnūciat rē meā esse nō valet sn̄ia tāq̄ incerta nisi dicat meā totā qd̄ nō est verū.

a ¶ Domestici. adde ꝙ appell'onē domesticorū veniunt serui liberti famuli.l. respiciēdū.§.furta.ff. de pe.gl.in l.lecta.ff.si cer.pe.⁊ i.l. pn̄ti.§.sicubi.C.d̄ his q̄ ad ec.cō. bar.i.l.j.ff. ad sill'.⁊ ibi dn̄s Igneꝰ doctor.aurelianꝰ.gl. insti.de testa.§.i testibus.doc.i l.etiā.⁊ ibi Saly.C.d̄ testi.Inn.i c.i l'ris.eo. ti.⁊ hic.

nam cum dicit meam intelligit̄ de tota.idem tenet in.l.si rem. de rei ven.⁊.l.de pupillo.§.qui nūciat.de ope.no.nun.⁊ hoc n Bar.post Dy.in.l.legat vxori.de lega.ij.qn̄qꝫ tn̄ quo ad cert actus illud qd̄ est cōe cēset̄ meū:vt.d.l.illud.ij.rn̄.⁊ sit hoc ibi uore matrimonij.C.de ser.cōi ma.sit qn̄qꝫ fauore libertatis q̄ i bus rebꝰ fauorabilior est.ff.de re.iu.l.libertas.ꝑ ista q̄ tāgit J nō habet̄ hoc declaratū.⁊ glo.in.ciui.etiā diuersimode loquu nam in.l.j.C.de ꝯd.in.dicit ꝙ id qd̄ cōe est meū est.vbi etiā re rit̄ exp̄ssum in dubio:secꝰ alibi dicit ꝙ id qd̄ cōe est meū est fic nō vere:vt.l.idē qd̄ nostrū.de reg.iuris.ff.Et ideo dicit Bar qn̄qꝫ aliud est cōe pluribꝰ vt vniuersis.⁊ tūc qd̄ cōe est meū n est:vt.l.in tm̄.de re.di.ff.⁊ inst.e.ti.§.vniuersitatis.⁊.ff.de in i vo.l.ꝫ si hac.§.qui manumittit̄.Aut est cōe pluribꝰ vt singul ⁊ tūc:aut queris an sit meū quo ad dispositionē partis mee.⁊ i cit ꝙ sic:vt.l.serui electiōe.§.labeo.de le.j.⁊.l.ij.de cō.insti.At quo ad dispositionē partis socij.⁊ tūc nō est meū:vt.l.falso.C.e co.re.alie.aut quo ad dispositionē sup toto.⁊ tūc aut res erat d hoc destinata ⁊ d̄r meū:vt.l.in tm̄.§.in cōe.ff.de re.du.⁊.l.si ed cō.diui.Aut nō erat destinata ad hoc.⁊ nō d̄r meum:vt.l.sab cōmu.di.Fallit in certis casibꝰ quos enumerat in.d.l.labeo.vi ponit istam distin.⁊ subdit ꝙ vbicūqꝫ.s̄.dictū est ꝙ cōe est m est dꝫ intelligi ficte nō vere:vt.d.l.id quod nostrum.not.⁊ ꝓb in.l.illud.de ri.nup. ¶ Quarto not.tenorē huius priuilegij i in eo d̄r cedētiū ⁊c.nec declarat adhuc vt iste priuilegiatus ta clericoꝝ bn̄ficia ꝯferat:in cuius manibꝰ sit cessio faciēda.⁊ id dicit in nouel.ꝙ vbi aliud nō exprimit̄ dꝫ fieri cessio in manꝰ eius ad quē spectat ad hoc.s̄.de p̄bē.dudū.vbi receptio renūtionis fuit exp̄sse ꝓmissa.sed ꝙ cessio fieri possit in manibꝰ i priuilegiati.arguit Archi.nā ꝯcessa sibi collatione videt̄ sibi cessum omne id ꝑ qd̄ ad collationē ꝑuenitur.ff.de iur.om.iu.l. ⁊.c.p̄terea.de offi.dele.sic in ꝯcessione alicuiꝰ principalis vid ꝯcessum etiā id qd̄ ei coheret.j.q.j.sicut xp̄s.xliiij.di.in prin.I oīa eiusdē generis debēt eodē iure cēseri:vt no.xcv.dist.illud vl.glo.Cū ergo ꝯferre nō possit:vbi vacet.ꝑ ꝯ̄s ptātē habet renūciationē acceptādi.ff.de ser.vr.p̄d.l.iij.§.fi.⁊ de ac.em.l.e ditor.⁊ de bo.va.l.j.li.x.⁊.c.qm̄.⁊.s̄.ti.j.In ꝯ̄triū arguit q̄ ver cedētiū dꝫ ciuiliter intelligi:vt cessio sit iuridica ⁊ talis q̄ faci beneficiū vacare.s.facta in manibꝰ sui supioris.vij.q.j.epō.de co.de renū.c.admouet.⁊.c.ꝙ in dubijs.vj.q.j.deniqꝫ.nec dꝫ priuilegiū pape ius alterins absorbere.xcix.di.c.fi.de eccle.edi.a audiētiā.ij.de ꝯfir.vti.vel inu.c.fi.de offi.or.c.ꝫ.nec dꝫ princeps ius alterius ꝑimere.ꝫ potuit differre.C.de p̄ci.imp.of.l.quot renūciationē aūt talē si fieri posset in manibꝰ huius priuilegi absorberet̄ ius epī qd̄ hꝫ in ꝑsona renūciāte ꝯ̄.c.satis ꝑuersu lvj.di.ij.sufficere dꝫ priuilegiato ꝙ sine alteriꝰ p̄iudicio postr nūciationē in manibꝰ destituere valētis factā bn̄ficiū ꝯferre tuit.de priui.in his.Archi.hic arguendo ꝓ ⁊ ꝯ̄ ꝑtransit.sed h vl.pars placet Jo.an.s.ꝙ cessio fieri dꝫ in manibꝰ illius ad q spectat vbi in priuilegio aliud nō exprimitur. ¶ Quinto no. plura requirunt̄ ad veritatē priuilegij in hac forma ꝯcessi.prin ꝙ ꝓ se.scd̄o ꝙ nō quesiti ꝓpterea vel recepti.tertio ꝙ suis exp ⁊ ꝯtinui sint domestici cōmēsales in eo qd̄ dicit ꝙ te ꝑ hāc gr nō dꝫ participare nec potuli:nec asini deferrati:qui nō sunt ꝫ ꝯ̄:nā principalis rō ꝯsiderāda est de autoritate p̄standa.l.j. p̄n.⁊ de sta.ho.l.q̄rit̄.⁊ Archi.mouebat ꝑ eadē iura:vt cauer ne haberet aliquos nō ꝓ se:sed ad finē priuilegij participand Sepe em̄ vt dicit comptū est ꝙ volētes bn̄ficia ꝯcedi nepotib faciūt se taliū capellanos vt ipsi priuilegiati eis renūciātibꝰ lis nepotibꝰ illa ꝯferāt.interdū etiā priuilegiati h̄ ꝓcurāt cu spes est ꝓxime vacationis vt suis ꝯferre possint.dicit etiā ꝙ a finē fructuū ꝑcipiēdoꝝ q̄dā ꝓcurāt capellanias taliū ꝯ̄ omne p̄dictos facit h̄ litera dū dicit nō q̄siti ꝓpterea vel recepti.aliq ergo ꝓdest nō ꝓcuratū qd̄ ꝓcuratū nō ꝓdesset siue affectatū l.ij.§.simili modo.ff.si quis cau.⁊ insti.de excu.tu.§.itē tria.ff. qui.ca.ma.l.item hi.⁊.l.⁊ qui.⁊.ff.de accu.l.eos accusare.in fi. rn̄.habes ergo qn̄o intelligit̄ verbū ꝓ se ⁊ verbū nō q̄siti ꝓpterea ⁊c. ¶ †Seq̄tur ⁊ tertiū tui domestici ⁊c.sup hoc q̄rit Jo.an q̄ dicant̄ domestici h̄ dicit ꝙ nō sumit̄ ꝓ ꝯstitutis in dn̄ica vl' p tria ptāte:nec ꝑ prius astrictis aliquo vinculo.cognationis se uitutis:vel q̄si:sed ꝓ liberis ꝑsonis.de q̄bꝰ.s̄.e.li.autoritate.§ fi.de priui.seipsos deputātibꝰ ad seruitiū honestū alicuiꝰ dn̄i mercēnarijs equant̄:q̄ ꝓ mercede seruiūt saltē victꝰ stricte su pti:vnde dicit tuis expeū.ꝯ̄hit̄ hec ergo familiaritas cōi ꝯsens recipiētis ⁊ recepti.⁊ hꝫ instar societatis que ꝫ ꝯsensu pluriu ꝯ̄hat̄ alterius renūciatione dissoluit̄.inst.de societate.§.mane ⁊.ff.ꝓ so.l.ij.⁊.l.si ꝯuenit.si ergo dn̄s licētiat familiarē vel familiaris licētiat se ipm sine fraude cessant hec priuilegia cū desie rit esse familiaris.sicut legatū factū vxori.si ante mortē vxor es desierit nō debere.ff.de le.iij.l.itē legato.§.pe.⁊ de aur.⁊ ar.le. ij.⁊.iij.hoc verum qn̄ sine fraude familiaris ab ista familiaritat recedit.

recedit.secus si cum fraude.puta si constitutus in mortis articu lo vel beneficio cedere volēs recessiōe vel morte vacet:vt sic priuilegiatus nō ꝯferat ab eius familiaritate diuertit. Nā ille nihilominus ꝯferet.si tūc vacabit.ar.s.eo.li.de renū.c.ij.⁊ optime ꝑall.§.manet.⁊.ff.ꝓ so.l.actione.§.diximus.in q̇bus dꝫ ꝙ si socius oīm bonoꝝ hereditate sibi delata priusꝙ adeat societati renūciat illā cōicare cogit̄ si adeat melius.facit.l.filie mee.ff.so.ma.vbi si in fraudē stipulātis dotem sibi reddi in casu mortis viri mittit repudiū vxori egre vt sic non morte sed repudio soluatur matrimonium huic enim nocet stipulanti morte secuta multos canones ⁊ leges que faciūt mētionē de istis domesticis ⁊ familiaribus,all'.Jo.an.xlvij.di.§.necesse.ver.hoc etiam.ij.q.vij.peruenit.iij.q.v.c.j.iiij.q.iij.etiā.vj.q.iij.quoniam multos.xxiiij q.iij.§.vt ergo.s.de offi.dele.insinuante.de offi.iu.c.j.de arb.cū olim.de testi.in literis.vbi de hoc.de cle.non resi.cum dilectus.s.eo.li.de censi.exigit.de priui,c.licet.de here.filij.in fi.de pe.c.⁊ in cle.de deci.⁊ de cele.mis.cle.j.leges etiam de talibus domesticis ⁊ familiaribus faciunt mentionem.ff.eo.l.pronunciatio.⁊ de edil.edi.l.ediles.§.familie.⁊.ff.de his qui ad ecc.confu.l.presenti.§.sane.⁊.C.de as.⁊ dome.l.iij.iiij.⁊.v.⁊ seq.⁊ de do.preleg.per totum.D.Bal.cum tractat de illa familiaritate ad finem repellendi testes:dicit ꝙ quadruplex est familiaritas.subiectiua de iure.quando habemus vsum parendi.⁊ de ista quando repellat a testimonio.dic vt.l.si testamento.§.ij.que autem.ff.de testa.Quedam est familiaritas subiectiua de facto.sicut sunt familiares quos habemus:⁊ in istis dicit ꝙ nō repellunt̄ nisi tpe quo deponunt sint de familia.cui adde quod not.Bar.in.l.j.ff.de quest.† Quedam est familiaritas naturalis.puta inter fratres ⁊ illos qui sunt de eodem casato.⁊ ista repellit in criminali:sed non in ciuili:vt no.in.l.lex cornelia.ff.de iniur.⁊.l.parētes.C.de testi.per Cy.Quarta est familiaritas socialis.de ista tangit insti.de testa.§.legatar.⁊.C.de testi.l.quoniā.Inno.posuit quedam membra.de istis in.c.insinuante.de off.dele.Requirit̄ etiam ꝙtum ad effectum huius gratie consequendum.s.ꝙ sint continue tuis expēn.domestici.commensales.istud autem continue dicit glo.pe.ciuili modo intelligēdum.⁊ all'.bona similia in nouel.all'.alia.post Jo.mo.⁊ Archi.s.ff.de cond.⁊ de.l.si ita q̇s ⁊ de an.leg.l.meuia.§.vxorem.de ver.sig.nullum.§.fi.⁊.d.c.ij.de conse.di.v.c.sint.⁊.c.nunꝙ.in prin.xxiij.di.§.his igitur.xxv.di.c.j.de off.Arch.c.j.de fri.c.vlti.in fi.⁊.j.di.si laycus.xxxvj.di.§.ecce.⁊ de cau.posses.cum ecclesia.in gl.ex hoc.que iura probant verbum continue non de quolibet instanti:sed de tempore congruo debere intelligi:vt ſm Jo.mo.refertur ad aptitudinē non ad ipm actum per qd infert ꝙ clericus magni principis vel ꝑsonis sic priuilegiati priuilegio gaudet si continue se offert:lz vsus non sit continuus:al's iudicium sibi manducat ⁊ bibit:⁊ est simile quod no.Jo.an.de magi.super Spe.ver.studētes. ¶ Et ista faciunt ad.q.testis dixit aliquem continue possidere.ad huius dicti reprobationem probo illum talem qui dicitur ꝯtinue possedisse fuisse absentem.Nūquid iste testis puniatur vt falsarius videtur ꝙ sic:quia hec dictio semper ⁊ dictio continue denotāt continuitatem:vt.l.gaio.§.super.de ali.⁊ cib,le.contrarium no.Cy.in.l.j.ff.sol.ma.⁊ videtur ꝓbari in.l.meuia.de ma.test.Item vt dicit pōt sustineri istud dictū testis ex eo.qꝛ absens retinuit ciuilem:vt.l.clam possidere.§.qui ad nundinas.ff.de acqui.pos.sed hic qui deposuit vidit ipsum continue possidere:igitur excusatur:quia saltem ciuiliter possedit:nam sola ciuilis ad cōtinuationem prodest:vt.l.serui.⁊.l.filij.§.fi.de fur.⁊.l.j.§.per seruum.de acqui.pos. ¶ Quero dꝫ hic ꝙ ī forma huius priuilegij est ꝙ potuit ꝯferre.qua igitur autoritate iste dicatur conferre ista tamia beneficia clericorum suoꝝ.dic ꝙ autoritate pape si ille alias conferre iure suo poterat tali iure conferre videtur:nisi in illis velit etiam vti gratia ⁊ eius virtute conferre.Aduertendum tū ꝙ nec illa vel ista conferre alijs cogitur:si non vult:qꝛ cum istud priuilegium dicat possit patet ꝙ voluntati ipsius non necessitati subijcitur:vt.l.sepe.ff.de offi.pre.⁊.l.j.C.qūo ⁊ qū iu.in literis facultatis bene distinguitur:an eo casu sit ibi expssum autoritate apostolica vel non:vt.c.cum aliquibus.s.eo.li.de rescriptis.

5 ¶ † Ultio remissiue tāgit Jo.an.de ista dictione:vt [a] an faciat modum vel conditionē.remittit ad no.in.c.verum.de cond.app.ibi dixi Bar.plene no.in.l.quibus diebus.ff.de con.⁊ demon.de quibus ⁊ alijs verbis dubijs ⁊ ipsoꝝ significatione cum viso hoc opere a capite vt vtilia multa addam:cum huc ꝑuenero deo duce plenissime dicam hic pro modo omitto:⁊ Clemētinas prosequens reassumo in titu.de vita et hone.cleri.Die penultimo Octobris.M.cccxcvj.

¶ Expliciunt elegātissima cōmētaria illustris iuriscōsulti Petri ancharani:sup.vj.lib.Decretaliū:cum repetitionibꝰ.c.si pater.de testamē.eo.li.⁊ pluribꝰ alijs suis locis ⁊ titulis locatis.

¶ Incipit solennis ⁊ Aurea lectura excellentissimi ac famosissimi iuris vtriusꝙ monarche domini.do.Petri de ancharano super toto titulo de regulis iuris:vt infra.

1 ☞ Regula quid sit.
2 Casus qui faciant regulam ⁊ qui exceptionem.
3 Regula per que verba constituatur.
4 Indefinita an equipolleat vniuersali.
5 Oratio particularis que sit.
6 Oratio indefinita que sit.
7 Oratio singularis que dicatur.
8 Exceptiones an contineantur sub regula.
9 Exceptio declarat regulam.
10 Regula qualiter plures casus simul coniungat.

SOlent iurisconsulti cum materia vtilis ⁊ quotidiana in mediū per tractāda ꝓponitur ipsam commēdare ⁊ verbis extollere:vt.l.j.ff.de in inte.re.ti.generali.⁊.l.j.ff.de ex.tu.⁊.l.lega.de li.le.⁊ plenius rogo que ad hec spectāt attīgas quotidiana enim sunt:⁊ ideo tractanda ⁊ fauorabiliꝰ admittenda:vt.l.iusto.ff.de vsuca. ¶ Inter ceteras aūt materias iuris nulla communior:⁊ ad vtrūꝙ ius canonicū ⁊ ciuile quam tractatus iste de reg.iu.vbi reuoluit̄ totum corpus vtriusꝙ iuris:ideo glosatores antiqui ⁊ moderniores ipsas regulas multis glo.decorauerunt.Ex quibus postea dn̄s Dy.cōposuit sup istis regulis eleganter tractatū subsequēter dn̄s Jo.an.post gl.suas qōnes quotidianas ꝑ varios disputatas adiūxit.Ex quorum dictis ⁊ alioꝝ aliqua vtilia eliciā magis memorie cōmēdanda in vlti.addi.que super singulis regulis poterūt ꝯgrue applicari.Reassumā ergo primo gl.rubrice vt aliqua circa ipsam addam.Primo em̄ ꝯtinuat rubricā ad ꝑcedētia:vt in ea pꝫ.Scdo querit quare tractatus iste regularū ponit̄ in fine voluminis et non in principio.nam iuris locatores ꝯsueuerūt ꝑmittere in ordine semꝑ titulos ⁊ materias generales ⁊ descēdere ad titulos spāles qui ex suis generibꝰ ortum habēt:vt patet in tracta.iudicioꝝ.Ubi ꝑmittit̄ ti.generalis.de iudi.⁊ sequunt̄ speciales in quibꝰ partes iudicij repsentant̄.idem patet in tit.de proba.qui precedit alios titu.de testi.de fi.inst.de iureiu.de ꝑsump.⁊ simi.Isti enim tituli sequunt̄ titu.de ꝓba.velut species que de genere euellunt̄ ⁊ ei inesse dicunt̄:vt.l.semꝑ.ff.e.Alia similia sup hoc ponit glo.cui potes reddere alia:vt patet.C.de iudi.⁊ subsequūtur rubrice iudicioꝝ partes.Item ꝑcedit ti.generalis.si cer.pe.cōis ad oēs titulos subsequētes.⁊ titu.de ac.⁊ ob.cōis ad titu.de ver.ob.de fideius.⁊ ad alios qui sequuntur,Item ti.de in inte.re.communis.ad titu.de mino.⁊ ad ti.ex qui.cau.ma.⁊ alios item tit.de testa.cōmunis ad omnes rubricas sequētes.C.⁊.ff. ¶ Ad ꝓpositum igitur videt̄ ꝙ iste titulus generalis ad materias vniuersas debuerit ꝑmitti nō postponi.Sol.vt in gl.ibi est aūt vera solutio.dicit em̄ ꝙ ius nō sumit̄ ex regula sed regula ex iure qd ꝑcedit qd gl.latius.j.ꝓbat in illo articulo q̄ sit potestas regule vbi ꝯ supradictā solutionem obijcit de regula catho.⁊ de multis tractatibꝰ quarum decisio ex regula iuris sumit̄ ergo regula facit ius ꝯ solutionē ꝑdictam.Ad hec glo.rn̄det in ver.subtiliter.dixerūt doc.⁊ fuerūt ista formaliter verba Dy.cum quo glo.non residet inꝙtum Dy.voluit ꝙ ex regula sumet̄ ius si ꝑcedat iuris traditionem vt est videre in reg.catho.⁊ in alijs decretalibꝰ quoꝝ decisio ex reg.iuris sumitur vt predixi.non ob.ista iura q̇bus glo.rn̄det vt in ea patet.Bar.in.l.j.ff.de regu.catho.dicit ꝙ contra Jo.an.⁊ pro dicto Dy.est tex.in.l.cum legato seruo.ff.qn̄ di.le.ce.subdit tn̄ ꝙ q̇libet bene dicit:si enim appellas regulas iuris trāsitiue h̄ est regula facta de iuris materia:⁊ tūc verū dicit Jo.an.Alio modo intrāsitiue hec est regula q̄ est ius.Hoc modo verū dicit Dy.vt.d.l.cū legato seruo.si habes.C.de ꝯdi.ob.l.j.de cō.inde.⁊ ꝑ ista resoluunt̄ ꝯria de ꝑuersione ordinis se.quare iste generalis tractatus regularū non ꝑcedit sicut ꝑcedūt illi de q̇bꝰ.s.Nam vera q̄ ponunt̄ sub titulis generalibꝰ ꝯstituūt ius cōe oībus titulis specialibꝰ qui sequunt̄ vt sic semꝑ generalibꝰ specialia insint:vt in reg.iu. ¶ Iuxta ꝑdicta incidēter tāgit glo.q̇d noui statuat ista reg.catho.⁊ dicit ꝙ legata inutilia a prin.altero ex.v.casibꝰ siue modis.no.in glo.non ꝯfirmat̄ lz causa impedimēti remoueat̄:vt.l.j.ff.de reg.ca.sꝫ videt̄ ꝙ quo ad singulos casus siue modos regula ista Cathonis fuerit supflua:quia in iure regula cauebat̄ qd in initio vitiosuꝫ est nō pōt tractu tpis ꝯualescere:vt in.l.quod in initio.ff.eo.⁊.j.e.c.nō firmatur.Sol.ista iura loquūtur in his que statim debēt valere et nō habēt suspēsiones vt ꝯctus ⁊ alij actus inter viuos:sed qꝛ legata habēt aliquā suspēsionē ꝯfirmari videbant̄ morte ⁊ ꝓpter hec fuit introducta regula Cathonis que vitiat legata inutilia a prin.altero ex ꝑdictis modis:vt dixi quoꝝ aliquos vt addam

a ¶ Ut.adde ꝙ est dictio modalis.in rub.C.que sub mo.bar.i.l.j.v.vlteriꝰ quero.ff.de cō.⁊ demō.Idē in.l.q̇bus diebꝰ.§.termiliꝰ.e.titu.vide ample bal.in aut.cui relictū v.sꝫ q̇d si testator.C.de indi.vi.tol.⁊ i.l.cū alijs.in fi.C.de se.nu.Aliqn̄ tn̄ ponit̄ ꝓ sicut aliqn̄ pro ꝙ.bar.in.l.fi.in fi.ver.ꝑ declaratione.ff.de co qd cer.lo.zaba.i cle.ij.de eta.et quali.

aliquid reassumam. Primo ergo modo quando legatum est inutile ex persona legantis non conualescit lꝫ impedimentū amoueatur pone exemplū cuꝫ tpe testamēti ille qui legat est filiusfa. seruus vel aliter inhabilis ad testandū. nam lꝫ efficiatur postea filius sui iuris vel seruus liber vel aliter inhabilis habilitetur testamentū a prin. inutile non conualescit. ff. de le. iij. l. j. in prin. gl. etiā in. l. regula. ff. de reg. ca. ponit exemplū in testamēto qd̄ est nullū a prin. qꝛ filius est p̄teritus. Nam lꝫ filius viuo patre decedat testamentū non conualescit: vt. l. si hereditas. §. qui filiū. ff. de test. tu. lꝫ cōtrarium no. in. d. no. l. regula. pro q̄ glo. videtur casus in. l. posthumus. §. idem ⁊c. ff. de iniu. te. illud est verum de iure pretorio cum instituti venientes ab intestato. Et aduerte: qꝛ illud primū membrum est verum quod testamentū est inutile ratione testantis: quia est funditus ⁊ simpliciter intestabilis: secus si ratione alicuius impedimenti qd̄ pōt amoueri ꝓprio facto suo vt in vsurario manifesto cuius testamētū est irritū si non p̄stat cautionē: de qua in. c. q̄q̄. de vsu. Nam ea etiam post testamentū prestita confirmatur ſm Ni. de mat. qui ita tenuit disputādo. ⁊ Bar. eum sequitur in. l. filio p̄terito. de iniu. te. lꝫ Jo. an. narrauerit vt dixi in. c. si eo tempore. de rescr. li. vi. Scd̄s casus glo. est qn̄ legatum est inutile ratione legātis ⁊ legatarij vt qꝛ testator legat seruo ꝓprio: vt. C. de lega. l. seruo. Tertius qn̄ legatarij ⁊ eiꝰ a quo legatū est p̄standū vt qn̄ testator legat seruo heredis ab here. vt insti. de lega. §. an seruo. Quartus qn̄ legatū est inutile ratione rei tm̄ vt in re sacra vel religiosa vel tigno edibꝰ iniūcto: vt. l. cetera. de le. j. Quintus qn̄ mixta consideratione rei ⁊ legatarij vt si lego tibi rem tuam isto casu etiā hꝫ locum regula ca. ¶ Circa scd̄m membrum siue casum querit Bar. pone ꝙ testator legat filio suo existenti spurio tpe testamēti querit vtrum valeat si tpe mortis testatoris reperiatur capax: videtur ꝙ non: ꝓpter impedimentū regule catho. Contrariū tenet ipse ⁊ dicit ꝙ regula hꝫ locū qn̄ cōtra impedimētū testator poterat ꝓuidere manumittendo seruum cui legat. sed in casu isto nō poterat ꝓuidere. all. l. qꝛ rem. ff. de condi. inde. ¶ Circa illos casus siue membra p̄dicta. vide qd̄ ibi ipse no. ⁊. l. fi. e. ti. vbi dicit ꝙ reg. ca. ad nouas leges non ptinet ꝙ qualiter dꝫ intelligi ibi vide. De iure canonico cū dispositio est inutilis a p̄ncipio vtrū ex postfacto possit conualescere. vide plene. j. in reg. nō firmatur. ⁊. s. de ele. auditis. ⁊ cle. literas de rescri. vbi plene dixi. ¶ † Scd̄o principaliter post gl. q̄ro q̇d sit 1 regula[a] dic vt in ea. Officiū aūt eius est similis cuius simul iūgetur vt in. l. j. ff. eo. ponit Dy. exēplū vna lege cauetur ꝙ pisces occupātibꝰ cedāt ea ratione: qꝛ in nullius bonis sunt: ⁊ qꝛ ista ratio vendicat sibi locū in lapillis inuētis in litore maris. Item in auibꝰ itē ⁊ feris bestijs: ideo etiā ista occupātibꝰ cedāt ea ratione: qꝛ in nullius bonis sunt ⁊ sic ex istis casibꝰ varijs diriuatur regula iuris qd̄ in nullius bonis est occupāti conceditur: vt. ff. de re. di. q̄dam ⁊ de acq̄. pos. in prin. ⁊ insti. de re. di. §. j. ⁊. §. fere. Sed hic vltra doc. quero qꝛ qn̄qꝫ leges ⁊ tractātes eādem materiam sunt cōtrie. Pone exēplū in materia redhibitoria ⁊ q̄nto minoris de qua. ff. de edi. edi. per totū. Quedā enim leges dicūt vēditorē ignorātē vitiū rei vēdite nō teneri. Quedā dicūt eā teneri etiā si ignorauerit: vt glo. enumerat in. l. iul. in prin. ff. de ac. em. ⁊ in toto isto tract. de re. iur. patet ꝙ quelibet regula hꝫ tot cōtria ꝙ ex eis possit formari regula in totum opposita. Ubi ergo nō habemus regulam formatā sꝫ cōtrietatē. † Hinc inde vellē doceri qn̄o cognoscam qui casus faciant regulā ⁊ qui exceptionē. glo. in. d. l. iu. §. 2 j. no. dicit ꝙ explicat causam in hoc dubio est regula cōstituēda ⁊ alij sint casus excep. ar. l. nam ad ea. ff. de leg. ⁊ est vtile hoc scire ꝓpter id qd̄ glo. no. hic. dicit ꝙ fortior est casus eius pro quo facit regula. Hꝫ em̄ aduersarius necesse ostēdere quare in illo casu regula nō loquitur qd̄ verbū no. ¶ Sed iuxta p̄dicta pōt applicari qd̄ quā format. d. meus Bal. in. l. gallus. §. ille casus. de li. ⁊ posth. sup causis a cētum libris infra est deputatus vnus iudex sup causis pupillorū ⁊ viduarū aliꝰ contingit ꝙ causa pupillorū ⁊ viduaruꝫ est a. c. libris infra: queritur quis cognoscat questio stat in hoc qd̄ istorū dic. c. magis speciale. Uerum qd̄ est speciale respectu psone: ⁊ sic cum habeāt se vt excedētia ⁊ excessa non videtur ꝙ possit maior. s. specialitas denotari. Primum em̄ statutū est generale quo ad p̄sonas ⁊ speciale quo ad causas. Secundum est generale quo ad causas speciale quo ad p̄sonas. Dicit ꝙ lꝫ non possit maior specialitas denotari: pōt tm̄ denotari maior p̄rogatiua: ⁊ tūc sit dubiū que sit maior p̄rogatiua vel cause vel p̄sone soluit aliter sed all. in ratione sui. de pri. cre. l. priui. ⁊ q̇ po. in pi. ha. l. assiduis. C. qn̄ impe. inter pu. ⁊ vi. l. j. cum si. Bar. subtilius ⁊ plenius hunc passum examinat in extra. ad repri. sup ver. non obstātibꝰ. Illa enim cōstitutio statuit ꝙ in crimine lese maiesta. ꝓcedatur cōtra absentē ⁊ sine figura iudicij: vt ibi patet. per. l. aūt antiquam concessum est certis p̄sonis vt gaudeāt p̄rogatiua in modo ꝓcedēdi: vt. C. de ꝓxi. sa. scri. in. l. sacris. occurrit enim hic similis perplexitas nec pōt cognosci regula a casu excepto. Concludit ꝙ cum lex antiqua propter aliquam causam specialē fuerit introducta: ⁊ lex noua ꝓpter aliam debemus illam special[…] dicere in qua maior ⁊ euidētior vtilitas reperitur. ista enim est be[…]nignior interp̄tatio que faciēda est vt. l. benignꝰ. ff. de legi. ⁊ a[…] magis priuilegiata p̄fertur: vt. l. j. C. de pri. do. ⁊. d. l. priuileg[…]. Si vero non esset vna ratio specialitatis fauorabilior alia: tu[…]c lex noua p̄ualeret. de hoc post eum dixi plenius in. c. j. de pri[…]. 3 li. vi. ¶ † Tertio principaliter quero p̄ que verba cōstitu[…]tur regula dicit ꝙ per signa vniuersalia affirmatiua ⁊ negatiua. Itē per verba indefinita simpliciter ꝓlata: vt in ea patet. Hic su[…] 4 pta occasione Dy. † plene ꝓsequitur vtrū indefinita equipolle[…]at b vniuersali[b] cuius dist. refert Jo. an. in. c. vt circa. s. de ele. vbi t[…]git sꝫ hec verba Bar. refert plenius dico ⁊ p̄mitto ꝙ oratio vni[…]uersalis videtur illa cui p̄ponitur signū vniuersale vt ois nullus[…]. Et istorū vniuersaliū nominū sunt quedā collectiua quedā distri[…] 5 butiua: vt plene per Bar. de here. inst. ⁊ hoc articulo. † Oratio particularis est illa cui ꝓponitur signum particulare vt q̇dam [a]li- 6 quis vnus ⁊ si. † Oratio indefinita est quando terminus cōs 7 aliquo signo nō apposito vt homo filius dn̄s ⁊ si. † Oratio [sin]gularis est quando ponitur in oratione nomē proprium nō t[er]minus cōis vt Titius ⁊ Seyus. ⁊ hoc no. Bar. in. l. si ita relictū de le. ij. Glo. dicit ꝙ indefinite traditur qd̄ vniuersale subiectū vel eius loco aliq̇d ponitur in regule traditione sine vniuersali sign[o]. Quod autem dicatur vniuersale subiectū vel loco eius aliq̇d ponitur declarabo post eum in rub. ff. eo. ti. de reg. iu. Hec p̄miss[a] ipse plene examinat ibi in. l. seq. que incipit. si in pluribꝰ. vbi [dicit] ista oratiōe indefinita dꝛ ꝙ cū queritur vtrum equipolleat vniuersali dꝫ intelligi cū ꝓfertur ab homine. Nam ꝓlata a lege sine dubio eq̇pollet vniuersali: nec mirū quin etiā oratio singularis loquens de certa p̄sona ad omnes extenditur: vt in. j. cōstitu. C. in ⁊. l. iura non in singulas. de legi. Restat ergo dubium cum ꝓfertur ab homine quo casu dicit ꝙ aut ꝓfertur in materia que [de] necessitate inest: ⁊ tūc eq̇pollet vniuersali vt si dico homo est animal eq̇pollet necessario huic omnis homo est animal. Aut profertur in materia contingenti: ⁊ tunc aut ꝓfertur negatiue ⁊ [eq̇]pollet vniuersali: vt. l. si is qui du. §. vtrū. de re. du. ibi quid no[n] feci. i. nihil eorū feci. Ad idem de ver. ob. l. ij. in fi. vbi si promitti[t] per heredem non fieri intelligitur. i. per nullum heredem. Si vero apponitur affirmatiue: tūc aut huic termino indefinite ꝓlata adicitur aliquid qd̄ ei potest contingenter inesse in aliquo euētu propter volūtatē disponētis: ⁊ tunc eq̇pollet vniuersali ſm quod casus contingentie dederit. Pone exemplum ꝙ homo currat nō e[st] in potestate mea: vel quod omnes serui quos habeo sint textores. Si ergo dico homo currit vel lego seruos textores si omnis homo currit vel serui om̄s sint textores eq̇pollet vniuersali v[el] particulari: vt. l. seruus sed iulianus. de leg. iij. Si ergo contingentia pendet ex voluntate ꝓferētis: vt. l. heres meus dānatus est dare si ego volo intelligitur de omnibus al's non. Uel lego lanā nam omnis lana veniet si hoc volo al's non. qualiter aūt tunc d[ebeat] intelligi. dicit Dy. ꝙ aut est eadē ratio omnium contentorū sub indefinita aut non: vt hic ipse no. ⁊ Jo. an. in. d. c. vt circa. ⁊ loqui[tur] distinctio Dyni cum indefinita cadit inter res. Si vero cadi[t] inter personas: tunc aut profertur in casu odioso ⁊ non eq̇pollet vniuersali. Aut in casu fauorabili ⁊ eq̇pollet: vt. ff. de testament[aria] tutela. l. si quis ita. §. j. ⁊. l. qui filiabꝰ. in prin. ¶ Subsequēter queritur in casibꝰ in quibꝰ eq̇pollet vtrū eq̇pollet vniuersali collectiue an vniuersali distributiue. dic ꝙ aut vni vel alteri ſm subiectam materiā cui additur exēplifica: vt per eū in. d. l. si pluribꝰ. qu[i] etiā circa hanc materiā q̄rit vtrū in casibꝰ in q̇bꝰ equipollet ho[c] sit ſm ꝓpriā significationē an ſm īterp̄tationē. Nā ꝓprie loquendo aliud est dicere omnis homo currit qd̄ falsificatur vno non currente. aliud est dicere homo currit: vt. l. q̇. cccc. ad. l. fal. ⁊ all. bar casus pro illo dicto. ff. de ser. vr. p̄d. l. seruitꝰ ⁊ ibi humanus. vbi declarat ꝙ indefinita equipollet vniuersali ex humanitate ⁊ in- 8 terp̄tatione nō ex ꝓpria significatione vocabuli. ¶ † Quarto q̄ro post glo. an exce. cōtineantur sub regula. dic vt in ea cui adde ꝙ lꝫ exceptio firmet regulā in casibus non exceptis: non tm̄ eā ampliat vt p̄ eā sub regula includantur. Alij casus a regula exceptuati pone exemplum in generali cōmissione facta vicario ep̄i multi casus non veniunt: vt beneficiorū collatio clericorū depositio ⁊ similes de quibus in. c. generali. de offi. vi. li. vi. Pone ergo ꝙ ep̄s concessit vicario ꝙ possit omnia excepta beneficiorū collatiōe vtrū ergo poterit clericos deponere: videtur ꝙ sic: qꝛ detractio in quibusdā operatur inclusio aliorum: vt. l. si tribunus. de te. mi. Cōtrariū tenui post Lap. in. d. c. ⁊ Bar. hec no. in. l. generali. ff. de vsu. le. ⁊ hoc no. ⁊ vide quod no. Bar. in. l. omnes populi. de iust. ⁊ iu. vbi dicit ꝙ exceptio dꝫ esse de p̄dicatis regule tamen contra effectū regule ⁊ ꝙ quedam excipiēdo detrahenda cetera efficaciter dimittit sub regula. Nam detractio in quibusdā videtur cetera confirmare. l. tribunus. §. fi. de test. mili. ¶ Sed hic q̄ro

si statutum

[a] ¶ Regula. adde ꝙ regula antiq̄ trahitur ad casuꝫ legis noue. bal. in l. si q̇s fuo. C. de fur. et ꝙ reg'la generalis cōp̄hēdat casus sp̄ales vide bar. in l. in fraudē §. fin. ff. de te. mili.

[b] ¶ Uniuersali. Adde tex. in l. si mihi et titio. §. fi. ff. de v̄. ob. alex. ibi dē tex. in l. si is q̇. §. vtrū de re. du.

si statutum loquitur de quibusdaȝ exceptionibus taxatiue. An alie que de iure a regula erant excepte videantur sub illa reseruate siue ad regulam reuocate. verbigratia statutum mādat exequi instrumentum nulla exceptione obstante nisi solutionis et falsitatis. quid ergo erit de alijs que potuissent opponi de iure cōi vt p̄scriptiones. in prin. de non competendo transa. rei iudi. nullitatis ɔ̄ctus vel similis Bar. de hoc no. in. l. j. ff. quod vi aut clam. ⁊ Bal. subtiliter in. l. ita pudor. C. de adul. vbi dicit ꝙ ɔsuetudo se h₃ ꝙ nulle alie q̄ p̄misse a statuto opponi possunt: q̄ꝛ statutum quod loquitur taxatiue de quibusdam exce. nō posset extendi ad al's leges. l. ij. C. de pa. qui fi. di. Alia circa istam restrictionem statutorum. ibi vide per eum ⁊ per me plenius in tract. statutorum deo duce per me proximo publicando. ¶ † Juxta predicta solet dici ꝙ exceptio declarat regulam de qua materia siue personis loquat̄. verbi gratia si statutum dicit ꝙ preter nobiles ciuitatis Perusij omnes artifices possint esse de officio priorum. Modo queritur an artifices ciuitatis poterūt esse de prioribus: ⁊ videtur ꝙ nō: q̄ꝛ locus exce. artat locum regule. ar. l. nam quod liquide. §. si cui dulcia. de vi. tri. ⁊ oleo le. in contrarium dicit Bal. videtur in ge. li. cen. l. hec oratio. quicquid enim eripitur remanet sub iudicio regule. de le. j. l. titie textores. ⁊ ita Bal. in. d. l. omnes populi. Et adde etiam. s̄. dictis vnum ꝙ si constitutio propter sui generalitatem aliquos lederet de facto in casibus ad quos de iure non extenditur: ⁊ potest peti declaratio vt casus quos de sui' natura regula nō includit specifice excipien̄. Pone dicit statutum ꝙ omnes qui declinauerint iurisditionem potestatis possint impune offendi: certum est ꝙ de iure communi includit clericos declinātes qui sunt totaliter ab eius foro exempti. ⁊ c. nullus iudicum. de fo. comp. certe propter statuti generalitatē vulgares intelligunt ipsum generaliter vt etiā clerici includantur: quia qui omne dicit ⁊c. vt. l. a procur. C. cum ergo clerici declinantes hic possunt de facto ledi possunt petere ꝙ statutum illud declaretur exp̄sse ꝙ ad eos non extendatur. et hoc sentit Jo. an. in. c. j. de im. ecc. s̄. eo. li. vbi dixi qō tene menti. Prima glo. magna primo rubricam cōtinuat. secundo ad situationem opponit ⁊ dupliciter soluit. tertio per modum summe de regula querit quandoq₃ etiam de iure ibi que omnia comprehēdat: ⁊ ista clausula generalis reperitur in legibus in canonibus in tractatibus testamentis ⁊ alijs dispositionibus de cuius effectu in. l. sed ⁊ si quis. §. quesitum. si quis cau. ⁊ c. qui ad agendū. all'. in glo. ⁊ l. doli clausula. de ver. ob. §. sanctio legū. de pe. ⁊ xix di. si romanorum. ⁊ c. sedes. de rescri. vbi de hoc. ⁊ eo. ti. ⁊ c. cum multis. vbi etiam de hoc eadem glo. ibi cum rub. seq. adde s. de quibus. s̄. post prin. remisi ⁊ solue ⁊ ibi dixi in ver. ⁊ per illa. Eadem glo. ibi quid sit regula ista autem est recta additio. omnis enim que suscipitur de aliqua re institutio a diffinitione d₃ proficisci vt sciatur quid est de quo disputat̄: vt ait Tullius. li. j. de offi. in prin. ⁊ ita incipit iurisconsulti. l. j. ff. eo. de testa. Eadem gl. ibi. vnde dicatur ista d̄ꝛ allusio vocabuli a qua vtrū ista possit argui sicut a diffinitiōe no. Bar. in. l. j. ff. si cer. pe. ⁊ l. j. de testa. facit qō no. ī. l. j. ff. de dolo. Eadē gl. ibi breuiter enarrat Jo. mo. dicit ꝙ regula iuris idē est iuridica sicut cappa socrat₃ ⁊ cappa socrate ⁊ dicit ɔgrue dici posse ꝙ regula iuris est; distortū p̄ūq₃ corrigens bonum ⁊ equū breuiter comprehēdens. Eadem glo. ibi. incidere virtute comp̄hendens ⁊c. Hoc vide quod dixi. s̄. cui adde ꝙ quandoq₃ excipiuntur a regula casus exp̄sse quandoq₃ tacite: quia ius excipit multos casus quandoq₃ a regula: vt patet singulis regulis quo casu si ex generalib' verbis quis lederetur de facto posse peti declarationeȝ: vt dixi. s̄. in. d. iiij. q. Eadem glo. ibi equipollet vniuersalibus de hac materia vtrum indefinita eq̄polleat vniuersali hoc plene per Dy. cui adde qō dixi. s̄. in. iij. q. Eadem glo. ibi simul iungere. Sed hic queritur si contingat in vno ex illis casibus sub eadem regula ius iam statutum corrigi an inducatur correctio in alio. Bar. dicit ꝙ sic in l. marcel. ff. ad treb. vbi regula tradita in falci. in test. mi. h₃ locū in treb. Unde si alia regula variatur siue mutatur in vno intelligitur immutata in alio. Idem si in vno duorū casuum per regulam coniunctorum nouum ius statuitur videtur idem in alio statutum. l. si quis seruo. C. de fur. vbi glo. tenet ꝙ illa. l. l₃ penalis habet locum in corrumpente filiumfa. ¶ † Ulterius post dictū Dy. quero de exemplis qualiter regula plures casus simul coniungat dic vt hic per eum ibi quare in nullo casu regula non loquatur hic optime cadit quod dixi. s̄. sed hec vltra doc. ⁊c.

1. ☞ Beneficium ex vna causa tantum queri potest.
2. Jus feudale an possit prescribi.
3. Beneficium ecclesiasticum quod proprie dicatur.
4. Beneficium ecclesiasticū non potest dari nisi clerico.
5. Prouisio beneficij debet esse sine peccato.
6. Modus in collatione est seruandus.
7. Beneficij conferendi capax quibus temporibus esse d₃.
8. Confirmatio electionis que est nulla an teneat.
9. Titulus beneficij an doceri debeat.
10. Persone inhabilitas contra beneficiatum an possit opponi.
11. Institutio quid sit.
12. Possessio quare non queritur per annulum.

Beneficium. No. ꝙ tex. dicit obtineri nō posside ri. Nam videtur ꝙ ex ti. minus canonica trāsferatur possessio beneficij ꝙ patet q̄ꝛ quandoq₃ quis ipsum posset tanq̄ predo ⁊ datur sibi restitutio si spolietur: vt. c. item cum quis. ⁊ c. in literis. s̄. de re. spo. Item quandoq₃ titulus ipso iure extinguitur in personam vnius qui tamen possessionem retinet: vt. c. l₃ ep̄s. s̄. e. li. de preb. Et quandoq₃ materia disponit de possessione beneficij reseruato iudicio proprietatis: vt patet. s̄. de cau. pos. ⁊ propr. cum super. ⁊ c. cum ecclesia. cum multis si. hoc dixi ex eo: quia pridie opponebatur contra rectorem vnius hospitalis agentem interdicto vti possidetis. quod sibi erat circa commissa non seruata forma concilij Uien̄. cle. quia contingit. de reli. do. vnde dicebatur ꝙ possessionem non poterat q̄siuisse: quia illa cle. irritat quicquid agitur et per consequens non poterat agere vti possi. veluti non possessor. Respondebam ꝙ ex ɔ̄ctu inutili ⁊ a iure reprobato transferret̄ possessio: vt in. l. j. §. si vir vxo. de acq. pos. Item si sine aliquo tit. est reperire possessiones in beneficijs ⁊ queruntur ⁊ possidentur vt dixi multomagis ex titulo inefficaciter ⁊ siue iusta siue iniusta sit possessio non curatur de interdicto: q̄ꝛ semper debet possessor in possessione defendi: vt. l. iij. ff. vti pos. ⁊ quod no. Inno. in. c. veniens. de prescr. Nam quo ad exercitium iurium spectantiu₃ ad beneficia eius fauetur possessori tanq̄ proprietario qui positione careat. iuxta no. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. vel pro. facit. c. in consultationib'. de iu. pa. hec vera cum in illo qui de facto possitet cadit talis possessio. Si autem nō cadit in layco prime ecclesie vel. p. rei spiritualis tunc potest de facto expelli: quia ius commune resistit huic possessioni. de re. spo. ad decimas. lib. vj. facit quod dixi no. in. c. tanq̄. de prescr. ¶ † Scōo not. ꝙ ex vna causa tantum queri pōt beneficium non ex canonica institutione non ergo prescr. non transac. vel sententia si tantum sententia lata est pro illo qui subreptiue literas ad beneficium impetrauit vtrum post sn̄iam possit agi vel excipi de tali surreptione vide quod plene leg. ⁊ no. de rescr. c. ad audientiam. in nouel. Et aduerte: q̄ꝛ tex. loquit̄ in beneficio eccle. q̇d ergo in alio bn̄ficio vtrum possit p̄scriptione vel alio ti. obtineri dic vt in feudo. ¶ † Utrum ius feudale possit p̄scribi: vt. c. si quis per. xxx. an. si de feu. fue. con. ⁊ l₃ in beneficio ecclesiastico non querat̄ titulus sine canonica institutione vtrum expositione diuturna titulus presumatur. dicam. j. ¶ Uenio ad. q. ⁊ primo quero quid est beneficium ecclesiasticum. Ad hoc dicas ꝙ beneficium in genere diffinitur ita: beneficium est beniuola actio gaudium tribuens capienti: vt in. x. col. qui. mo. feu. amit. §. in primis. Et istud genus multas species sub se continet: vt ibi no. ⁊ inter alios feudū appellat̄ beneficium de presum. ad audientiam. in fi. ⁊ de pe. ad au. Unde sub pluribus rub. in li. feu. feudum appellatur beneficium: vt in rub. que fuit prima causa beneficij amittendi ⁊c. ⁊ de beneficio femine. ¶ † Beneficiu₃ vero ecclesiasticū qō proprie dicatur no. Jo. cal. in. c. in nostra. in. iij. q. vbi dicit ꝙ quatuor debent concurrere. Primo habilitas in persona q̄ p̄uidet. Scōo in p̄sona cui prouidetur. Tertio qualitas ipsius bn̄ficij. Quarto modus in p̄uisione seruandus. ¶ Circa personam p̄uidētis exigitur ꝙ sit ep̄s vel p̄latus ecclesiarum. Ad laycum enim non potest illud p̄tinere nisi ex priuilegio papali. s̄. de p̄bē. dilectus. ⁊ de con. p̄ben. c. vlti. ⁊ quod no. xvj. q. vij. in fine summe. ⁊ xcvj. di. bene quidem. ⁊ de ele. massana. ⁊ c. sacrosan. in iure tamē presentandi ad ecclesias layci ex gratia tollerant̄: vt patet de iurepa. per to. facit quod no. in. c. quanto. ⁊ c. decernimus. de iudi. vide tamen quod no. in. c. ij. de preb. j. eo. li. ¶ Quo ad secundū dic ꝙ de beneficio eccle. non potest prouideri nisi clerico. de rescri. cum adeo. de transa. ex literis. de insti. c. ij. bene facit p̄al. cle. q̄ꝛ contingit. §. vt autem. ¶ † Quo ad tertiū dic ꝙ ipsum beneficium vt dicatur ecclesiasticum debet habere aliquid spiritualitatis annexum vel cui annectitur. Unde propter diuinum officium datur ecclesiasticum beneficium: vt. s̄. eo. li. de rescri. c. fi. ⁊ lxxxj. di. si qui sacerdotum. Item quia perpetuum est quo ad eū cui confertur. ⁊ hoc est p̄prium beneficium ecclesiarū. lj. di. precepta. ⁊ lxx. di. sanctorum. ⁊ no. de fi. presb. veniens. ¶ † Ex quarto cognoscitur: quia d₃ prouideri pure ⁊ sine peccato vel ɔditione ⁊ non pro commodo temporali: al's cōmittitur symonia. j. q. j. sanctorum. ⁊ j. q. ij. q̄ pio. j. q. iij. si quis dator. ⁊ c. saluator. et quasi per totū. ⁊ s̄. de symo. consuluit. Si igitur predicte conditiones concurrant beneficium ecclesiasticum est nec curandum quo nomine nuncupetur vtrum beneficium prestimonia pensio vel alio nomine: vt. d. c. saluator. sicut dicimus in vsura. xiij. q. iij.

Uide hic ample Jo. and. in nouel. ⁊ Dy. ⁊ post eum dn̄m meu₃ dn̄i Boherij.

plerıq3 qn̄q3 tn̄ etiam cōfert aliquid non in titulū eccleſiaſtici be neficij ſed in ſtipendium vt magiſtro p̄bendā:vt.c.q: nonnullus de mag.facit quod no.Hoſ.ꝛ Compo.s̄.de reſcr.c.poſtulaſti.ꝛ s̄.eo.li.de p̄ben.c̄ꝑuis.Patet igitur ex p̄dictis ꝙ quatuoꝛ req̇runtur vt beneficiū eccleſiaſticū dicatur canonice collatū.ſ.habilitas ex parte ꝯferentis.Item ex parte eius cui collatio eſt fa

6 cta.Itē qualitas tali bn̄ficio inherēs.†Itē3 foꝛma ſiue modus in collatione ſeruādus ſi.dicit lex in datione tutoꝝ nam vt ſentiatur legitima requirit̄ ꝙ is dederit qui dare poterit:is acceperit cui fuerit dandus ꝛ is datur cui dandi facultas erat ꝛ ꝓ tribunali decretum interponit̄.ff.de ꝯfir.tu.natura.§.ſi querat̄.His ergo ꝯcurrentib⁹:vt dicit do.Dy.inſtitutio eccleſiaſtici beneficij eſt cēſenda canonica.Item Jo.an.in nouel.ꝛ in gl.ſi.ver. in qua p̄cipue ꝛc.¶Scd̄o quero q: dixi ꝙ req̇ritur habilitas ꝯferētis.Quero q̇bus tp̄ibus d3 eſſe capax beneficij ꝯferē

7 di.†Arguit ꝙ videt̄ conſiderādū tp̄s collationis ita ꝙ incapacitas ſupueniens non d3 vitiare collationem legitimam p̄cedētem:vt.ſ.factum legitime.ı̄.eo.ꝛ ſicut inhabilitas ſupueniens in ꝯferēte vt.l.j.§.exigitur pꝛete.ff.de bo.poſ.ſm tabu.arguit in contrariū de quibuſdā legibus quib⁹ cauetur ꝙ ſi poſt teſtamētum factum teſtatoꝛ pdidit teſtamenti factionē teſtamentū iam factum irritatur:vt.l.ſi quis exhere.§.irritum.de iniu.ru.te.ꝛ.ff. de bo.poſ.ſm tab.l.qui liberis.§.teſtamēto.So.iſta iura ꝛ ſimilia debent intelligi cum teſt.factionem pdidit ſuo facto vel delicto.de quo per glo.in.d.§.exigitur.in inſtituēte ṽo non d3 attēdi.¶Utrum caſu foꝛtuito facto ſuo vel culpa ſit effectus inhabilis nūq̄ enim hic nocet inſtitutio ab eo.non ob.ſimile.de teſt. q: de teſt.viuente teſtatoꝛe reuocabile:vt.l.ſi mihi ꝛ tibi.§.in legatis.de le.j.ꝛ.l.ſi quis.in pꝛin.teſt.de le.iij.Inſtitutio ṽo poſt q̄ eſt pfecta non pōt retractari per inſtituentē ſine cauſa:vt.c.cō querente.de reſtitutione ſpoliatoꝝ.nimirum ergo ſi facilius reuocantur ea que apꝛincipio non habent effectum irreuocabilem q̄ ea que reuocabiliter tenent.vnde pꝛopter delictū ſupueniens non reuocat̄ donatio inter viuos:ſed bene reuocat̄ donatio cauſa moꝛtis:q: iſta vſq3 ad moꝛtem eſt reuocabilis illa non vt.l.pfecta.C.de do.ꝛ.C.de do.cau.moꝛ.l.ſi aliquis.ꝛ in hoc reſidet Dy.cuius deciſio vera eſt cum inhabilitas ſupuenit poſt factam inſtitutionē poſt tn̄ ius ad beneficiū queſitū variatur ꝯditio pſone ꝯferētis:puta tp̄e quo papa mādauit titio ꝓuideri de beneficio ſpectāte ad collationē epi Bonon̄.beneficiū tunc ſpectabat ad eius colla.Sed tp̄e quo vacat ſpectat ad alium vel eō de hoc plene dixi in cle.ſi de beneficio.de pꝛebē.ꝛ no.in cle.lr̄as. de reſcr.Eſt ꝛ tertius quando non ex nouo delicto ſed pꝛopter inhabilitatē antiquā:ꝛ tunc detegit̄ habere ius in beneficio vel debere pꝛiuari an retractabunt̄ inſtitutiones.Ex alia que geſſit.dic vt dixi in.c.ſi beneficia.de p̄ben.s̄.eo.li.Et vtrum in caſu in quo pꝛiuatio talis noceat inſtitutis ab eo ſit hoc verum etiā ſi vocati non fuerint ad cauſam.dic vt.s̄.de re iudi.c̄ꝑuis.in nouel.¶Tertio ad idē quero ſi credebatur inſtituētē habere ius inſtituēdi cum in rei veritate nō haberet an compto erroꝛe inſtitutio vitiet̄:ꝛar.ꝙ ſic.de le.j.qui neq3.de re.eo.ꝛ.ff.de eo qui ꝓcu. l.ſi is qui.¶In ꝯ̄rium arguit de.l.barbarius.de offi.pꝛe.Sol. dicit ꝙ de iure ciuili ſingularis erroꝛ facti vel iuris excuſat a reſtitutione fructuum ꝯſumptoꝝ:vt.l.ſed ſi lege.§.ſcire.ff.de peti. here.aliter dicit; ſm theologos ego de hoc remitto ad.c.ꝯſultationibus.de iurep.ꝛ quod no.in.c.quod ſicut.de ele.in nouel.et c.ı̄ literis.de re.ſpo.in nouel.ꝛ per Jo.an.ad ſi.¶Quarto q̄ro quibus tp̄ibus debeat eſſe capax qui in beneficio inſtituit̄ dicit ꝙ tribus tp̄ibus.ſ.collationis inueſtiture ꝛ miſſionis in poſſeſſionē.ꝛ hoc ad ſi.heredis:vt.l.ſi alienum.§.in extraneis.de her. in.cum ſi.Subdit ꝙ inhabilitas ſuperueniens poſt p̄dicta ſibi nocet ſi cauſatur a delicto vel culpa.ſecus ſi a caſu puta effectus eſt inutilis pꝛopter moꝛbum vel ſupuenit dementia lepꝛa furoꝛ ꝛ ſi.de quo.s̄.de cle.egro.c.j.¶Quinto quero etiā poſt Dy.canonicus recipit p̄bendam de manu pꝛioꝛis qui non erat legitime inſtitutus:an poſſit eum ſuper hoc poſtea moleſtare ꝛ petere remoueri:ꝛarguit ꝙ non:ſicut filius qui recipit legatum ſibi relictum in teſtamento.nam nō poteſt poſtea impugnare:vt.l.ſi po. §.ſi.ff.de inof.ad hoc.c.nulli.s̄.eo.li.de elec.ꝛ.c.ex oꝛe.de his q̄ ſi.a ma.par.ca.ꝛ.l.ſi quis teſtibus.C.de teſt.In ꝯ̄rium all'.Dy.ꝛ Cy.de legatario qui poſt acceptū legatū pōt dicere legatū indignum.ff.ad ſill'.l.pe.ꝛ de hoc de ꝓba.l.quidam.Item pōt quis dicere teſtamentū falſum vel minus ſolēne:l3 ex eo fuerit cōſecutus legatū.ff.de his qui.vt in.l.poſt legatum.ſoluēdo dicit Dy. ꝙ ſi defectus inſtitutionis pꝛioꝛis pendebat ex poteſtate canonici qui poterat petere irritari pꝛopter contemptum:vt.c.quod ſicut.de ele.ꝛ tunc recipiēdo beneficiū ab eo videtur illi iuri renūciare:vt.d.l.ſi pars.§.vlti.Si ṽo non pendebat ab eo:tunc pōt eum petere remoueri:vt in iuribus in ꝯ̄riu3 all'.Et hec ſint dicta qn̄ inhabilitas eſt in perſona conferentis vel illius cui pꝛouiſio vel collatio facta fuit.¶Sexto quero quid iuris cum eſt de ctus in foꝛma inſtitutionis:quia aliquid de ſubſtantialibus ſt omiſſum.dicit Dy.in.viij.q.ꝙ omiſſio cuiuſcūq3 ſolēnitatis i tiat totam diſpoſitionem:vt.l.tam hi.§.ſi pꝛetoꝛ.ff.de tranſa ꝛ de re.eo.l.ſi pupilloꝝ.§.p̄toꝛ leuium tn̄ ſolennitatū omiſſio ue nō ſint de ſubſtantia nō vitiat rem qua agitur:vt.l.j.in ſi.de ē. inſpi.¶Sed hic incidenter quero vtrum ille qui obijcit cō a foꝛmam vel pſonam debeat ꝓbare vel ille qui dicit foꝛmam r uatam ꝛ ſe habilem.Jo.an.de hoc no.s̄.de elect.ꝙ ſicut.ꝛ re rt ibi ſuper glo.vlti.in nouel.plures opi.Pꝛima eſt ꝙ aut obi it contra foꝛmam poſt confirmationē vel pꝛobat excipiens.na ſi cut non cogitur quis dicere titulum ſue poſſeſſionis:vt.l.c i. C.de peti.here.ita nec ꝯfirmationis niſi fuiſſet appellatum o caſu ꝓbabit confirmatus ſententiā:vt.s̄.de renun.c.in p̄ſen a. vbi de hoc.aut obijcitur contra foꝛmam ante confirmatā:q: o bat electus non excipiens qui negat.s̄.de elect.ratione.ꝛ quod no.s̄.Jo.an.in.c.cum olim.de dolo ꝛ contu.ſuper ver.canon e. Secundo refert opi.Inn.de qua in.c.innotuit.in eo qui fu oꝛ di.ſuſ.qui loquens in electione dicit huiuſmodi ſolēnitates et electiones per p̄ſumptiones pꝛobantur:q: qd̄ quis extra iu i cium facit ſpectans ad ſuum officium p̄ſumitur beneficium ſi pꝛobetur contrarium.C.de ꝯ̄ben.ſtip.l.j.ꝛ de verbo.obli.l.ſe n dum.Et ex hoc infert Inno.ꝙ allegans in electione non fac 3 ſcrutinium vel collationem vel communem electionem habe it pꝛobare ex quo de poteſtate eligentium ꝛ electione cōſtat.ſi e pꝛoba.l.ab ea parte.ti.rub.Ultimo refert opi.Compo.qui i cit Tutius tenere diſtinctionē de qua.s̄.Nam ſm eum ſi cum n iudicio non creditur niſi per acta.de pꝛoba.quoniam.idem ſt dicēdū extra iudicium ꝙ ſcriptura requiritur.de ſen.ex.cum e dicinalis.x.q.ij.hoc ius.ver.item pꝛedium.ꝛver.ſeq.ꝛ vbi iu oi cit foꝛmam pꝛobandam.de ſen.ex.c.ſacro.ꝛ hec ſint dicta cū o ij citur contra foꝛmam.Si ṽo contra perſonam dicit ꝙ obijcie s crimen contra perſonam ante vel poſt confirmationē ſemper 3 pꝛobare:quia quibus p̄ſumitur ſic.de pꝛeſump.c.ſi.licet vtro i q3 ſuperioꝛ poſſit ex officio inquirere.de ele.cum verbis olim t hic adde quod no.Jo.an.ı̄.c.infantibus.in mercu.vbi plene i incumbit pꝛobatio cum obijcitur defectus natalium vel etat . Qui autem admittant̄ ad dicendum contra foꝛmam vel pſo . ꝛ qn̄ dic vt in.c.vt circa.de ele.s̄.eo.li.ꝛ.c.ſuper his.de acc.in o uel.poſt Inno.in.d.c.ꝙ ſicut.in vlti.glo.vbi in pꝛin.ꝓſequit r cum obijcitur ꝯ̄ foꝛmam electionis vel pſonam electi.Deinde n ter duas colūnas ꝓſequit̄ quid iuris in inferioꝛib⁹ dignitati ⁹ vt archydiaconus p̄poſitura ꝛ ſimilia in quibus non fit ꝯfecti o ſed ꝯfirmatio vtrum poſt ꝯfirmationē vel ꝓuiſionē admi i tur except.contra foꝛmam vel terminus contra perſonā dicit non ſi facta fuerit cauſa cognita.Si vero confirmatio vel pꝛ uiſio facta fuerit cauſa ı̄cognita refert an agat poſſeſſoꝛio ꝛ t excep.criminis non impedit rationem.de re.ſpo.c.item cum d. Aut petitoꝛio ꝛ tunc obijciēs criminis effectum collationis vl ꝯfirmationis non impedit niſi de illo dicatur infamat⁹.de ap. conſtituit.ꝛ de accu.accedens.ſed ſi dicatur infamatus.aut p tit agens beneficiū in cuius poſſeſſione iam fuit.ꝛ tunc non im peditur:vt in pꝛeall'.c.item cum quis.de cau.poſ.cum ſuper.N ob.c.accedēs.quia loquit̄ de illo qui nūq̄ habuit poſſeſſione: hec vera niſi opponeret̄ exceptio per quam diceret̄ ipſo iure p uatus vt here.depoſitio ꝛ ſi.viij.di.quo iure.ꝛ de re.ſpo.accep Sed ſi excipitur de criminib⁹ que non inducūt penam pꝛiuat nis ipſo iure l3 ſint grauia vt homicidiū piurum ꝛ adulteriū no audiet̄ excipiens ꝓbare volens.C.de ꝓba.l.ad ꝓbationem.a id tamen de homi.dixi vide quod no.Jo.an.poſt Inno.de ꝯce p̄ben.cum noſtris.Si vero agitur de beneficio cuius poſſeſſi nem agens non habuit exce.criminis ſiue infamia non imped effectum pꝛouiſionis vel ꝯfirmationis per quē plenū ius h3 quo de iure in.l.faciendum.reſtat.ſ.nec conſecratio nec oꝛdin tio ſed ſola facti poſſeſſio:vt.c.conſtitutus.ꝛ c.accedens.erit go tunc neceſſaria accuſatio vel denunciatio.ff.de mu.ꝛ ho.l. ſcriptos.§.ſi quis accuſatoꝛem.quando ṽo non h3 plenum iu ſed ſolus electus eſſet vel recipi peteret per literas apoſtolica admitterentur excep.criminum contra eum quod dic vt no.s̄.d exce.cum eccleſiaſtice.Si vero obijcitur exceptio criminis cu fama tunc aut obijciens ignoꝛauit cōfirmationem vel ꝓuiſion vel impeditur confirmationis effectus:vt.d.c.accedens.aut ſ uit ꝛ habuit facultatem excipiendi.ꝛ tunc non impeditur conf mationis vel ꝓuiſionis effectus.etiam ſi crimen obijciens acc ſaret vel denunciaret:vt.c.cum in tua.qui ma.accuſa.poſ.audi tur tamen pꝛedictis modis poſt poſſeſſionem adeptam:vt.d. conſtitutus.de appellationi.facilius ergo conceditur accuſa tio vel denunciatio q̄ exceptio contra illam.l.cui damus.ff.e Sed ſolue vt not.Innocen.in.c.inter dilectos.de exceſ.pꝛel Et aduerte quod dixi ꝙ ille qui ſciuit ꝛ potuit excipere repe

litur ab

litur ab excipiēdo ad impediēdū effectū cōfirmationis vel pro-
uisionis habet locū in prin. q̄stionis: vt dixi quando in.l.restat
nisi possessionis traditio. Sed si restaret cōsecratio vel ordina-
tio facienda tunc. aut ille qui nō excipit sciuit causam cōfirma-
tionis agi ⁊ habuit facultatē excipiēdi nō admittit̄ ad excipien
dum cui petitur ordinatio vel cōsecratio. aut nō fuit in illa cau-
sa tunc si de crimine de quo modo excipit fuit in causa cōfirma-
tionis cognitū ⁊ discussum ⁊ nō debet admitti: q: de facto eius-
8 dem hoīs ⁊c. de offi. leg. c. licet. ¶ † Septimo p̄ncipaliter que-
ro post Jo.an. in.d.c. sicut. vtrum teneat cōfirmatio electionis
que est nulla: ⁊ an cōfirmatus sit prelatus. Sol. dic quo ad per-
sonam ꝙ valet quo ad administrationē sicut valet confirmatio
electionis que erat nulla. ff. de adop. l. adop. Item in cōfirma-
tione sentētie que nō tenet. ff. que sen. sine app. re. l. j. §. j. Item
in datione tutoris dati ab eo qui non habet ius dandi: vt no. in
summa. de cōfir. tu. Alij distinguūt inter nullitatē que p̄uenit a
iure positiuo. ⁊ sic verum qd̄ dictum est: aut inter illam que pro-
uenit a iure naturali: ⁊ tunc secus vt dicam statim. Ad secundā
q̄ōnem an talis cōfirmatus sit prelatus iuriscōsultus nō respō
dit in.d.l. barbarius. sed dixit acta valere. Quidā dicunt eum
non prelatū: tñ alij distinguūt nullitatē. nam aut p̄uenit a iure
naturali: q: deest cōsensus eligentiū vt in intruso et symoniaco
⁊ tunc cōfirmatio nō facit eum prelatū nec confirmationē dat:
nec facit gesta valere: ⁊ sic sine consensu cetera frustrantur ad
instar matrimonij carnalis. xxvij. q. ij. sufficiat. aut a iure positi-
uo tm̄: vt q: non interuenit collatio vel cōis electio quo casu cō
firmatio facit eum verum prelatū ⁊ que per eum gesta sunt facit
valere. ¶ Sed circa hoc notabiliter quero an talis prelat⁹ nō
canonice electus teneatur cedere. Sol. dicit Inno. ꝙ electio di
citur canonica tribus modis. large: stricte: ⁊ strictius. Dicitur
canonica strictius q̄ñ omnia interueniūt ⁊ etiā que sunt de solē
nitatib⁹ iuris. ⁊ de tali frustra querit̄ an cedere teneatur: q: non
tenetur. ⁊ de hac loq̄tur. lxiij. di. c. j. Stricte v̄o vbi ea que sunt
de solēnitatibus omittuntur: vt q: facta aliquo contēto sed oīa
q̄ sunt de substātia interueniūt vt q: plene seruata est forma con
cilij. c. quia p̄pter. Large v̄o dicitur canonica q̄ñ est seruata for
ma: tñ non interuenit ꝯsensus eligentiū ⁊ electi. His premissis
dicit ꝙ si electio nō est canonica f̄m hunc vltimū modū electus
renūciare tenetur: q: marit⁹ nō est ex quo nō interuenit mutuus
cōsensus per quē vitiatur spirituale matrimoniū inter ecclesiā
⁊ prelatū. de transla. prela. quanto. Et dicit in tantū hoc verum
ꝙ subseq̄ues cōsensus eligentiū nō purgabit hoc vitiū sed pre-
cise cedere tenetur ex quo dolus ipsius interuenit: vt q: fuit in-
trusus. talis enim executionē nō habet. xvj. q. vij. si quis. quare
cedere tenet̄. de renūcia. nisi cum pridē. §. j. Et dicit Inno. hoc
verum etiā si cōtra vnū ex electoribus cōpellendū interuenit do
lus ipsius electi vel vnū pro se rogasset. s̄. de elec. per inquisitio
nes. sed si sine dolo suo fuisset vnus vel plures compulsi: tamen
maior pars erat illū electura non videt̄ ꝙ teneat̄ renūciare. De
dolo v̄o mente cōcepto vel cū ad actus vel verba trāsiuit: vtrum
sufficiat penitere vel cedere teneatur. videt̄ inclinare finaliter
ꝙ teneatur. ⁊ aliud in symonia mentali. s̄. de symo. c. fi. De dolo
autem in cōfirmatione vel cōsecratione cōmisso remittit ad no.
per se in. c. cum olim. de dolo ⁊ contu. in glo. ꝯtra. Si v̄o electio
nō sit canonica iuxta modum scd̄m propter omissam solēnitatē
iuris positiui valet tñ de iure naturali p̄pter cōsensum: tunc ce-
dere tenetur sicut iniuste ꝯdēnatus ad restitutionē rei sue q̄uis
de iure ciuili reddere teneatur: tamen dñs remanet non peccat
illam tenēdo nisi de facto sibi auferatur perinde vel dari preci-
piatur. ar. de cōdi. inde. iul. cessant enim cause iuris positiui in-
troducti p̄pter lites vitādas quas incurrebat ecclesia propter
formas nō seruatas. Sed ex quo cōfirmatus ⁊ cōsecratus est li
tes cessant ⁊ sic ius positiuū redit ad naturale quod facile fit.
xxv. dist. ab exordio. et hoc verum f̄m Inno. vbi non leditur ho
nestas ecclesie qd̄ esset si rediretur ad ius illud qd̄ cōsobrini li
cite cōtrahant ⁊ ista sint dicta cū electio sit nulla vel annullan-
da p̄pter defectū solēnitatis. Si aūt est defect⁹ in persona ele-
cta: vt q: est suspensus vel excōicatus vel obnoxius tali pecca-
to quod reddit electionē nullā vel annullandā. dicit ꝙ talis cō-
firmatus cedere nō teneatur nisi tēpore ordinationis tacuisset
irregularitatē de cor. vitia. c. fi. vel nisi peccatū illud impediret
executionē officij post penitentiā. de renun. nisi. §. persone. et qd̄
no. Jo. and. de conces. p̄ben. post elec. in glo. deuoluitur. Si v̄o
excōicatus erat cōfirmatus vel p̄uidens. dic vt. j. de do. ⁊ cōtu.
ueritatis. in glo. excōmunicatus. in nouel. nec mireris si tractu
tēporis sit vitanda electio prius nulla a iure naturali vt dictuꝫ
est hic solus tractus tēporis: immo cōfirmatio ⁊ forte cōsecra-
tio in aut̄. de nup. §. quādo. in fi. ⁊. l. si maior factus ratū habue-
rit. l. j. non ob. predictis de do. et cōtu. cum olim. vbi post confir
mationē querit̄ de forma nō seruata: quia lꝫ posset agi non ne-
gatur q̄in possit salua cōscientia detineri post penitentiā sicut
criminosus post accusationē. de his. de tempo. ordi. c. fi. Distin
guit ergo ex predictis ꝙ quādoq̄ electio est nulla vel annullā-
da p̄pter defectū forme. quādoq̄ p̄pter defectū cōsensus eligē-
tium. q̄ñq̄ p̄pter dolū electi. q̄ñq̄ propter dolū tertij alicuius
ex elegētibus in compellēdo cōmissi. q̄ñq̄ p̄pter doluꝫ electi in
mente reddētis vel ad actum trāseūtis. q̄ñq̄ electio est oīmodo
valida in qualibet sui parte: sed est vitium in persona electa: q:
suspēsa excōicata vel tali delicto obnoxia qd̄ reddit electionem
nullā vel ānullandā. q̄ñq̄ est defectus solū in cōfirmāte vel p̄ui-
dente: ⁊ oībus istis membris vidistis quid iuris. ¶ Utrum ele
ctus in foro cōscientie teneat̄ vel possit peracta penitētia in ta-
li officio remanere que perpetuo tenementi. nam per ea habes
intellectū huius regule que sine institutione canonica dicit nō
posse ecclesiasticū beneficium obtineri. hoc enim q̄ñq̄ querit̄ in
iudicio contētioso: ⁊ tunc vtrū possit de hoc questio refricari. et
quādo vidistis. s̄. in. v. q. quādoq̄ super hoc a nullo impetit̄ ni-
si a verme cōscientie que remordet eum cognoscēs quedā iuris
solēnia deficere vel vitium in persona: ⁊ tunc vtrū cedere teneat̄
vidistis plene in. vj. q. ¶ Octauo quero illa que dicta sunt. s̄.
habēt locū cum ostendit̄ de titulo sed clerico possidenti vel pe-
tenti vel repetēti beneficiū oppo. de minus canonico titulo al-
tero ex p̄dictis modis. Sed nunq̇d his casibus ⁊ alijs teneatur
ostēdere titulū vel sufficiat sibi sola. Primo glo. fi. format hic
q̄ōnem ⁊ solum tangit cum clericus possidet quo casu cōcludit
ꝙ superiori titulum requirēti tenetur ostendere nō autem ter-
tio ab eo beneficiū vendicādi. do. meus do. Gasp. de cal. tetigit
plura membra. idem do. Jo. pater suus in. c. in literis. de resti.
9 spolia. ex quarū distinc. ⁊ alijs latius sic distinguo ⁊ dico. † Cū
queritur vtrū quis teneatur docere de ti. beneficij sic distingue
aut ipse est actor aut re⁹. si est actor aut agit pro iuribus benefi
cij de quo licet pacificā possessionē ⁊ ad ipsum beneficiū si agit
pro iuribus beneficij: tunc aut obijcit̄ mala fides ⁊ intrusio: et
tunc si de hoc cōstat repellit̄: nec tenent̄ debitores beneficij re-
spōdere tali nec liberarent̄ si soluerent: vt no. Inno. de re. spol.
in literis. et. c. nihil. de elec. in nouel. Aut hec nō obijcit̄ nec ob-
iectio p̄batur. ⁊ tunc postq̄ est in pacifica possessione nō potest
repelli tali excep. q: ex possessione p̄senti p̄sumitur titulus ⁊ do
miniū cum deducit̄ in iudicio incidēter. ⁊ no. doc. in. l. q̇dam. de
cōdi. insti. ⁊. viij. q. iiij. nōne. ⁊ soluētes talia debita dignitatis
sue siue beneficij sunt tuti. ad hoc qd̄ no. in. c. nihil. de electio. in
nouel. sup glo. vlti. ver. ⁊ dicūt oīa que facit elect⁹ ⁊c. et qd̄ ipse
ibi no. in fi. De ep̄o armenie agenti in curia contra quē excipit̄
ꝙ nō sit ep̄s illius ecclesie. ad idem qd̄ ipse not. in. c. trāsmissam.
de elec. ⁊. c. cū in iure. de offi. dele. quasi em̄ possessio pacifica ali
cuius p̄lati tabellionis vel matrimonij tenet̄ tertie persone que
cuꝫ talib⁹ ꝯtraxerunt: vel ex illoꝝ quasi possessione se defendūt. ar.
eius qd̄ le. ⁊ no. in. c. illud. de p̄sump. in nouel. ⁊ in. c. veniens. de
ver. sig. hodie. li. vj. per Inno. ⁊ hoc cū agit pro iurib⁹ beneficij
⁊ possidet. si v̄o agit ad ipsum beneficiū: ⁊ tunc aut ad ipsum de
10 nouo querendū. ⁊ certū est ꝙ dꝫ de titulo docere. † Utrū auteꝫ
cōtra ipsum possit opponi de inefficacia tituli vel inhabilitate
persone. dic vt dictū est. s̄. in. v. q. facit. c. cū Ber. de re iud. Aut
agit ad b̄ñficiū iam possessum recuperandū: ⁊ tūc aut interdicto
vnde vi. ⁊ nō tenet̄ docere de titulo sꝫ de spoliatiōe ⁊ possessiōe:
vt. c. item cū q̇s. de resti. spo. vide tñ qd̄ not. Jo. an. in addi. spec.
ti. de resti. spo. in prin. vbi plene de hoc mēbro cū clericus agit
possessorio recuperāde an de titulo teneat̄ docere. Hoc verum
nisi cōtra agentē possessorio per eius ꝯfessionē vel euidentē pro
bationē cōstaret: vel al's notoriū esset ꝙ esset inhabilis: puta il-
legitim⁹ ꝙ ecclesiā occupasset. nam his casib⁹ denegaret̄ ei resti
tutio nisi ꝯtra tale notoriū aliq̇d rōnabile opponeret ⁊ p̄baret.
nam cū sine pctō ecclesiā retinere nō posset iusti⁹ est eū sic repelli
q̄ post restōnem ipsum incōtinēti amoueri. sic em̄ circuit⁹ euita
tur. cle. auditor. de rescrip. ⁊ ad hoc de diuor. significasti. ita em̄
repellit notoriū sicut ineptitudo de quo ꝯstat ex tenore libelli vt
no. Jo. an. post Inno. in. c. j. de offi. vic. ⁊. c. cōstitut⁹. de fil. p̄sby.
hic cū agit possessorio. Si v̄o petitorio tunc dꝫ docere de titulo
sicut ille qui ageret rei ven. ad aliquā rem p̄phanā: vt. l. item in
rem act. ff. de rei ven. dixit tñ Inno. ꝙ si quis vt rector vel vt cle
ricus siue canonic⁹ in aliqua ecclesia diu steterit ⁊ fama vicinie
hꝫ ꝙ talis erat nō solū de possessorio. de quo satis in. c. ex parte.
de rest. spo. in nouel. in glo. q̄si dicat ꝙ etiā i petitorio obtinebit
⁊ idē in vxore si ad ipsam agat̄. Sed diceres cū sic p̄bare nō suf
ficiat si agat̄ p̄torio ad res p̄phanas sed dꝫ p̄bare: vt in. d. l. in
rem actio. quare sic leuius p̄batio sufficit si agat̄ de istis spiri-
tualib⁹ vbi maius versat̄ periculū aīaruꝫ. ar. xlij. dist. quiescam⁹.
Sol. dic vt no. Jo. an. in. c. illud. de presump. vbi dic vt ibi. et. c.
innotuit. de eo qui fur. ordi. susce. Cū v̄o cōstat de titulo vtrum
possit repelli p̄textu criminis vel infamie. dic vt. s̄. in ver. sed si

dicitur infamatus ⁊c. Secūdo casu cum clericus sit in possessio ne ⁊ agit̄ contra ipsum ⁊ tunc teneat̄ docere de ti. glo. fi. distinguit vtrum sup hoc molestat̄ ab ordinario aut ab extraneo. Tu dic latius qn̄q̄ super titulo molestat eum ordinari⁹. qn̄q̄ alius in ecclesia ius p̄tendēs vt patron⁹ ⁊ simi. qn̄q̄ penit⁹ extrane⁹. Primo casu subdistingue: q: aut supior ɔsensit tacite vel exp̄sse puta: q: euȝ visitauit vel ad cōes actus admisit: ⁊ tunc nō cogit̄ cleric⁹ ostēdere sibi titulū. ar. de his que fi. a maio. par. capi. ex ore. Posset tn̄ eps ꝓbare illū non canonice institutū. ⁊ si exp̄sse cōsensisset in eum: vt. c. de symoniace. post Hosti. Aut nō cōsensit in eum tacite vel expresse: ⁊ tunc aut superior cōstituit se eius aduersariū ⁊ tunc clericus nō tenetur docere de titu. vt. l. actor. C. de proba. canonizata. vj. q. vlti. ⁊ ita sentit glo. de restit. spo. cōquerēte. in glo. pe. tunc aūt dicit̄ ɔstituere se eius aduersariū cū agit cōtra eum corā superiore vt ipsum spoliet iuris ordine nō seruato. nō enim ep̄o crederet̄ asserenti se iuste spoliasse vel illū licite detineri. vj. q. ij. si tm̄. et. c. placuit. Hoc verū nisi cōstituisset se eius aduersariū defendēdo sn̄iam suā cōtra clericū qui titulū exhibere recusauit: tunc enim ipse cleric⁹ in causa appel. tenet̄ docere de titulo sicut tenebat̄ ep̄s in causa principali. ar. l. postꝙ. §. imperator. ff. vt le. no. ca. et. c. qm̄ cōtra. de ꝓba. Sol. aut nō ɔstituit se eius aduersariū ⁊ petit vt titulū beneficij exhibeat tunc ꝓbabilis videt̄ distinctio vtrū breui tēpore: ⁊ tunc nō p̄sumatur titulus nisi cōstet: ⁊ ideo ostēdere teneat̄. ar. c. ordinarij. s̄. de offi. or. vbi de hoc per Archid. aut diu possederit. ⁊ tunc ex possessione preterita ⁊ p̄senti cōtinuata titulus p̄sumat̄: ⁊ sic non cogatur docere. ar. no. in. d. c. illud. in nouel. ad hoc optime l. v. ver. sed si nō adierint. ff. de acq̄. here. vbi glo. no. ꝙ ex tēpore p̄sumitur solēnitas obseruata. ⁊ l. cum de in rem verso. ff. de vsu. do. meus Bal. de cal. dicit ꝙ ista distinctio possit tolerari quo ad modū ꝓbandi vt in recēti req̄ratur plena ꝓbatio in antiquo sufficiat iuramētū: nec videt̄ bene dictū ſm eū ꝙ in antiquo nō teneat̄ docere aliq̄d de ti. ar. s̄. de cōsue. ⁊ de testa. c. ij. ¶ Scd̄o casu cū superinquietat eū patronus vel illi ad quos spectat electio vel institutio: tunc distinguo per oīa: vt. s̄. in ordinario dictum est. ¶ Tertio casu principali qn̄ impedit eū penit⁹ extraneus tunc tene cum glo. scȝ ꝙ ostēdere nō cogat̄. nam q̄tum ad ipsuȝ liberas edes habet: vt. l. loci corpus. §. cōpetit. ff. si ser. vē.

11 ¶ † Nono querit Dy. quid sit institutio: ⁊ in quo differat ab inuestitura ⁊ inductione in possessionē. Refert opi. Hostien. et alioꝝ canonistarū. Ipse v̄o dicit ꝙ institutio est numer⁹ alicuius beneficij verbalis collatio. Inuestitura v̄o institutiōis vel collationis ⁊ inuestiture executio. ostēdit hoc per simile de institutione heredis datione tutoris ⁊ ɔcessiōe feudi: vt hoc videas per eū: qui etiā circa hoc querit cū supradicta tria sint distincta ꝓprie sumendū. Utrum distincta iura tribuāt. dico ꝙ sic: q: per institutionē verbalē tribuit̄ ius ꝓprietatis vel īuestitura declaratur ⁊ ɔfirmat̄ ipsi⁹ illius iuris collatio: vt. c. cū ex iniuncto. de here. per induc. in pos. tribuitur ius possessionis ⁊ quasi ius administrationis: vt. c. ad hec. et. c. cū nostrū. de offi. archi. ſm Dy. aduerte Io. and. in. c. trāsmissam. s̄. de elec. reuocat in dubiū: an ex sola ɔfirmatione cōpetat ius administrādi. ⁊ ibi ponit opi. et videt̄ residere in hoc qd̄ ex sola cōfirmatione habet ius administrandi nisi cōsuetudo aliter se habeat. Item subdit ꝙ ɔfirmati sua autoritate possunt apprehēdere bona ad beneficia sua spectantia. ar. ff. de acqui. pos. l. cū heredes. ⁊ hoc verū qn̄ cōtradictorē nō habet: sed si habet cōtradictorē qui bona possideat q̇d iuris. ibi videas magis plene. ⁊ in. c. in literis. de resti. spo. per Inno. ⁊ meli⁹ per Io. cal. in sua repeti. vbi plene in. j. q. qualiter acq̄ratur possessio beneficioꝝ iurisditio vniuersalis pensionis. ⁊ nunq̄d canonicus vel prelatus sua autoritate possit apprehēdere possessionē: ibi etiā plene ad fi. Utrū p̄lato ɔfirmato agēti nomine dignitatis obstabit exceptio nō canonice electionis heresis symonie vel similis. de quo. s̄. i. j. q. ij. ⁊. vij. ¶ Decimo quero post Dy. si institut⁹ anulo vel baculo inducat̄ in possessionē vnius rei que est in beneficio sibi collato noīe ipsius ⁊ alioꝝ: an nō solū illius: q: corporaliter apprehēdit sed etiā alioꝝ intelligitur acquisita possessio: videt̄ ꝙ sic per. l. restituta. ad trebel. in prin. ⁊ l. iij. in prin. de acqui. pos. de vtroq̄ enim acq̄sitio vnius rei vel partis eiusdē extendit̄ ad aliā rem vel partē illi⁹ acq̄site. Cōtrariū tenet Dy. l. enim ⁊ restituta non ob. q: loq̄tur ex trāslatione dn̄ij ad quam sufficit verbalis institutio sicut heredi ad acquisitionē dn̄ij rerum heredis sola sufficit aditio sed acq̄sitio possessionis que cōsistit in facto exigit specialē app̄hensionē vt l. cū heredes. ff. de acq̄. pos. ad positionē ergo vnius facti nō sequit̄ positio alterius ab illo totaliter separati. C. de ꝓba. l. non nudis. ⁊ l. nō ep̄is. ⁊ l. neq̄ natales. ⁊ l. ad ꝓbationē. Ad. l. possidet. dic ꝙ ibi no dicit̄ ꝙ acq̄rat̄ possessio aliarū rerū quo erant ab illa essentialiter separate sed ceterarū partiū fundi causatū que acquisite parti erant cōtinuate. ita dicit do. Dy. sed Bar. in. d. l. iij. hunc passum tangit ⁊ dicit ꝙ qn̄q̄ emitur vna res t pro parte intrat: ⁊ loq̄tur illa. l. qn̄q̄ emit plures ⁊ intrat vnā t loq̄tur ibi glo. qn̄q̄ emitur vna res plures sub se cōtinens v a strum: ⁊ tūc sufficit intrare possessionē castri. nam castrū est v i. diuisio aūt possessionū que sunt de eius territorio fit gratia ō modioris habitationis: vt. l. gaius. Io. an. post Inno. intric e ⁊ cōfuse istam. q. ꝓsequitur in. c. in literis. de resti. spo. ibi er n primo dicit ꝙ si quis inducit in possessionē p̄bende corpor puta in domū vel fundū aliquē ad istā prebendā pertinentē q ritur possessio nō solum illius loci in quo quis ponit̄ sed etiā n alioꝝ omniū ⁊ iuriū ad ipsam pertinentiū dūtamen hoc ani o ⁊ hac ītētione fiat: vt. d. l. iij. §. j. ⁊ l. pro herede. ⁊ l. gerit. de a j. here. Sed postea vltra subdit ꝙ possessio nō extendit̄ nisi ad a que sunt apprehēsa. Unde si apprehēdit tm̄ vnū fundū illū p s sidet ⁊ nō alios. ⁊ si legit vel cantauit in possessione tm̄ cant li ⁊ legēdi est ⁊ nō alioꝝ iuriū ⁊ canonicatuū spectantiū. Unc si talis spoliet̄ nō potest petere restitutionē nisi inq̄tum ad il s actus quos possedit. videt̄ ergo sibijpsi contrarius. Io. cal. ia ibi leuiter pertransit cum Inno. ⁊ ideo ego dico ꝙ apprehē a possessiōe ecclesie vel dignitatis ⁊ qualiter fiat. ibi vide per ic apprehēsionē. ego credo quesitā possessionē oīm bonoꝝ ips s ecclesie. Non ob. l. cū heredes. de acqui. pos. vbi acq̄sitio her li tatis nō infert in acq̄sitionē possessionis. Nam aliud in her li tate q̄ nō possidet res ad ipsam hereditatē pertinētes: vt. l. s. sceuola. ff. si quis te. li. esse ius. fu. ecclesia aūt vel dignitas pos dent bona ad ipsas spectātia: vt no. in. c. cū super. de causa po ⁊ proprie. in nouel. ⁊ l. sicut. in fi. ff. qd̄ cuiusq̄ vniuer. no. appreē sa ergo possessione dignitatis vel ecclesie videt̄ quesita poss sio dignitatis omniū que possidēt. ar. l. sed opera v̄o. ff. de p i. ⁊ qd̄ no. in. c. in p̄sentia. de ꝓba. in nouel. qd̄ autem dixi. s̄. p st Io. an. scȝ ꝙ apprehēsa possessione vnius fundi vel domus clesie siue p̄bende videat̄ possessio ipsius ecclesie vel p̄bende t alioꝝ bonoꝝ nō placet: q: lȝ accessoria sequant̄ naturam pri i palis tn̄ ecōuerso principale nō seq̄tur aliud accessoriū sub dem principali nō cōsistens: vt. c. j. de cōsecra. eccle. vel alta. l. ex pupillari. ff. de vulga. ⁊ pupil. ad hoc. l. ij. ⁊ vide qd̄ ibi not e acqui. pos.

12 ¶ † Undecimo quero post Dy. quare per anulū vel biretū non queritur possessio rei que sub clauibus claudi tur: vt. l. clauibus. ff. de ɔtrahen. emp. ⁊ l. j. qua ratione. §. it n si quis. ff. de acqui. rerum do. Sol. claues habent coniunctiō ē maximā cum rebus que sub clauibus custodiunt̄: sed anulus a culus siue liber nihil habet cōmune cū rebus que in benefi o cōtinentur. nam in fi. dici solet si tradatur vel legit instrume ū in quo cōtinetur emptio predij vel alterius rei ipsa res intel gitur tradita vel legata: vt. C. de dona. l. j. ⁊ de leg. j. si seruū fi . §. eum. ⁊ de lega. iij. l. qui cirographū. dicit tamen Inno. in. d. in literis. ꝙ si sit cōsuetudo ꝙ in signum tradite possessionis re prebendalis detur vel traditur aliquid puta certa summa cunie vel libra panis vel vini vel aliquid simile quo facto int ligitur ei tradita plena possessio iuris ipsius prebende: q: ta consuetudo sit seruanda. argu. s̄. de consue. c. j. nam super tal fictiones intelligitur tradita possessio rei corporalis ex vi co suetudinis vt ibi innuitur. multofortius iuris incorporalis. de preben. c. dilecto. j. respon. versi. dictus legatus. ⁊ versi. si ctus quoq̄ cellerarius. ita ibi dicit ⁊ infert ꝙ de generali c suetudine possessio iuris episcopalis vel archidiaconat⁹ vel terius cuiuslibet dignitatis acquiritur per installationē in de vel loco ad hoc deputatus factus. arg. predictorum iuriū. ¶ Ultimo format Io. and. questionem Mercu. que est vtru executor ad prouidendum in certa ecclesia possit prouidere beneficio ad papam per laterañ. concilium: expeditum est ꝙ vt in clemen. si de beneficio. de preben. Dy. vltimo format q stionem que est hodie expedita: vt in. c. presenti. de offi. lega. eo. li. dic vt dixi.

1 ☞ Malefidei possessor an prescribere possit.
2 Ius canonicū an prescriptione discordet iuri ciuili.
3 Ius ciuile tendit ad confirmandā amiciciam.
4 Prescriptio quare fuit inducta.
5 Institutio canonica imitatur legem euangelicam.
6 Anime hoīm quibuslibet rebus sunt preferende.
7 Prescriptio an sit contra ius naturale.
8 Locupletior an quis effici possit cum detrimēto alterius ⁊ sine eius iniuria.
9 Prescriptum an restitui debeat.
10 Inferior legē superioris tollere non potest.
11 Heres preter voluntatē defuncti retinet falcidiā.
12 Matrimoniū solo consensu perficitur.
13 Opiniones que prolixitatē inducunt sunt vitande.
14 Lex facta ꝓpter bonū cōmune non inducens peccatū seruari debet in foro conscientie.

5 Electus minus canonice in foro conscientie si habet voluntatē eligentium iuste retinet prelaturam.
6 Soluens tempore libertatis dicitur fidem implere.
7 Acceptilatio de iure ciuili est inuenta.
8 Principi non obediens morte moriatur
9 Jus naturale dicitur esse duplex.
10 Ueniens ab intestato in foro conscientie recte petere potest he reditatem ab eo qui inutiliter est institutus.
11 Debitum prescriptum an possit solui.
12 Mulier supponens partum quid agere debeat.
13 Res incidentes in cōmissum an licite quis emere possit.
14 Debitor cuius bona sunt confiscata cui soluere debeat.
15 Judeorum possessiones an retinere possumus.
16 Judex an debeat iudicare sm conscientiam.
17 Statutum an valeat ꝙ qui nō petit debitū infra decem annos cadat a iure suo.
Possessor malefidei an possit prescribere.
Papa per suas constitutiones an possit leges corrigere.

Possessor malefidei. In repetitione huius regule vtilis ꝛ famose in sua materia retinebo ordinē put inferius apparebit que ppter sui breuitatē summario ꝛ diuisione nō indiget. Sūmari tñ potest duob⁹ modis sm diuersam litere punctuationē. Nam punctādo post verbū possessor malefidei est sensus ꝙ prior malefidei vllo tēpore nō prescribit: ꝛ tunc ꝯcor. s. de pscrip. vigilāti. ibi nulla dierū antiqua possessio iuuat aliquē malefidei possessorē. Scda punctatio est post verbū vllo tēpore: ꝛ tunc est sensus ꝙ in nulla parte tēporis qui scribit dꝫ habere malā fidē. ꝛ tunc ꝯcor. s. de pscrip. c. fi. vbi oportet vt q̇ pscribit in nulla parte tēporis rei habeat ꝯsciētiā aliene. ꝛ istos duos intellectus ponit glo. iij. ꝛ clarius Dy. ꝛ q̇libet est bonus per iura palleg. ꝛ q̇libet intellectus recipiat ꝯtria: vt ptꝫ in glo. Ad quas venio. pma glo. ponit exēpla. secūda dicit regulā nō pcedere sm. l. nisi dicatur correcte. circa qd ponit duas opi. ꝯtrias ꝛ tertiā que distinguit. Tertio ponit aliud diuersum inter. l. ꝛ canonē. Quarto dat remissionē de mala fide que prescrip. seq̇tur. Quinto subdit etiam titulū req̇ri formare contrariū ꝛ sol. Sexto remittit de prescrip. vsuca. ꝛ inter. in po. Secūda glo. de significationib⁹ fidei ꝛ remittit. Tertia glo. ponit duas lec. Ultima format ꝯtrium ꝛ dupl'r soluit. secundo format aliud in quo remittit. tertio querit ꝛ remittit. ¶ † Oppo. 1 ꝯtra primū itellectū: ꝛ videt̃ ꝙ malefidei possessor pscribat saltim spacio. xxx. vel. xl. an. vt. c. cū notissimi. ꝛ. l. si q̇s emp. ꝛ. l. oēs. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. Sol. dicit glo. j. dictas. ll. correctas. per ius cano. isto casu ꝛ hanc seq̇tur Dy. dicit enim ꝙ ius canonicum ꝯsiderauit naturalē eq̇tatē que nō patit̃ aliquē locupletari cū alteri⁹ iniuria siue dāno: vt. l. nā ꝛ natura. ff. de ꝯdi. inde. Jus aūt ciuile cōsiderauit rigorē causatū a publica vtilitate que suadet vt sit finis litiū ꝛ non sint oīa reo perpetuo in incerto: vt. l. j. ff. de vsucap. ꝛ. l. fi. ff. pro suo. Sed certe ꝯsideratio naturalis eq̇tatis nō nouit ius canonicū ꝛ correctionē legū sed periculū animarū qd versat̃ in possessorib⁹ malefidei: vt. c. vigilāti. ꝛ. c. fi. de pscrip. Parū enim distant ab inuasorib⁹ qui detinēt alienum sciēter quo ad periculū animarū: vt. c. sepe contingit. s. de resti. spo. ꝛ si ratio Dy. esset vera nulla pscriptio vendicaret sibi locū: q: quilibet aufert lucrū cum alteri⁹ detrimēto: vt. j. dicam. ¶ Sed anteꝙ pcedā vlteri⁹ secūdo cōtra istā solutionē principaliter oppo. ꝛ videt̃ ꝙ ista diuersitas non pcedit nec sit bona: nō est sentiendū ꝙ ius ciuile istā pscriptionē cū nulla fide induxerit cōtra naturalē eq̇tatē cū dictū ius sit ars boni ꝛ equi: l. j. ff. de iu. ꝛ iu. ꝛ lex est sanctio sancta pmittēs honesta ꝛ phibens ꝯtria ac diuinarū ꝛ humanarum rerū notitia ꝛ diuinit⁹. i. a deo ꝑ ora principū pmulgata. ꝛ hec pbant̃. ff. de legi. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. fi. C. de prescrip. lon. tēpo. ꝛ in aut̃. de fi. instru. l. ꝛ fides. §. qui igitur. Jmperiū ergo videt̃ ꝙ ista pscriptio cū naturali eq̇tate concordet qd ex eo ptꝫ: q: ppter bonū publicū introducta est vt sit finis litiū vt predixi: lꝫ ergo isto iure ppter bonū publicū introducto ledant̃ aliqui singulares: tñ nō dꝫ lex pro cōi vtilitate cōscripta violari sed seruari: lꝫ dura etiā illo casu: vt. l. pspexit. ff. qui ꝛ a qui. ꝛ qd no. Jo. an. in. c. q: plerīq;. de immu. ec. ¶ Preterea etiā vbi oīs eq̇tas suadet vnū ius non scriptū suadet contrariū nō recedit papa ab illo iure: vt. c. innotuit. de elec. nec prefert publice vtilitati priuatā: vt. c. bone. j. de postu. prela. ꝛ hoc est qd dicit lex ꝙ multa iura ciuilia ꝯtra rationē disputādi pro vtilitate recepta sunt: vt. l. ita vulneratus. ad. l. aquil. facit. l. bonafides. ff. depo. vbi recedūt a iure naturali ꝛ gen. ppter obseruantiā iuris publici ꝛ cōe bonū. Jtē ius ciuile in ista prescriptione cōsiderauit spaciū. xxx. vel. xl. an. sufficere cuilibet volēti petere qd debet̃: vt. l. j. ff. de vsucap. ꝛ ꝯtra tanti tēporis negligentiā desidia ꝛ contēptū iuris proprij noluit alicui subueniri: vt. l. fi. in fi. C. de edi. diui adri. tol. culpa igitur negligētie ꝛ contemptus visa est legislatorib⁹ sufficiēs ad audientiā denegandā qui tanto tēpore tacuit. certū est aūt ꝙ ex causa potest ciuilis ꝛ canonica cōstitutio trāsferre dñium de vno in alterū: vt no. in. c. que in ecclesiarū. de cōsti. in nouel. super glo. j. nec mirū iure enim humano qd deus per imperatores ꝛ reges seculi distribuit humano generi bona tēporalia possident̃ ꝛ sublato iure imperatoris nullus audet dicere hec villa mea est. ꝛ dicit canon. viij. disti. quo iure. hinc est ꝙ oīa pncipis esse intelligunt̃: vt. l. bene a zenone. C. de qua. pscrip. ꝛ ipse imperator dicit dñs mūdi sum in l. deprecatio. ff. ad. l. rho. de iac. iuste ergo possidet qui possidet imperatoris autoritate q̇ potest vt dixi de vno in alterū trāsferre. pro quo. l. et general'r. ff. de noua. ꝛ in canonibus quos alleg.
2 glo. fina. in prin. † Ex q̇bus oībus videt̃ ꝙ ius canonicū in ista prescriptione malefidei nō dꝫ discordare a iure ciuili: presertim cū ista duo iura tendāt ad eundē finem: vt ptꝫ. s. in cōstitutione grego. iiij. distin. facte. ꝛ cōsueuerūt seinuicē adiuuare: vt. c. j. de ope. no. nun. ꝛ. x. dist. si in adiutoriū. Sol. Jo. and. mouet illud cōtrariū in nouel. in mercu. alijs tñ verbis nō legalib⁹ sed theologicis: q: theologus fuit ille noīe frater Gerard⁹ de senis de ordine heremitarū qui in materia pscriptionis quedā dubia copiose ꝛ subtiliter disputauit q̇ hic refert Jo. and. nimis prolixe lꝫ ille prolixius illa dubia fuit psecutus vt dicit. soluēdo igitur cōtrariū dico ꝙ in hoc casu ius canonicū discordat necessario a iure ciuili ppter diuersum finē ad quē principaliter dicta iura
3 tendūt siue ordinant̃. † Nam ius ciuile tendit ad finē principaliter cōfirmādi amiciciā inter hoīes inter quos cognationem quādā natura cōstituit: vt. l. vt vim. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ quorum hominū gratia natura. i. deus oīa cōparauit: vt. l. in pecudum. ff. de vsur. Jsta aūt cōseruatio maxime cōtingit si tollant̃ lites inter hoīes ꝛ negligētia puniat̃. pstant enim lites materiā criminib⁹: vt. l. pperādū. in prin. C. de iudi. ꝛ ledūt rem publicā:
4 vt. l. si quis in graui. §. in ciuilibus. ff. de rap. † Propter istos igitur fines est inducta oīs pscriptio etiā que cū mala fide procedit. ꝛ lꝫ magna verset̃ iniquitas ex parte prescribētis: tñ legibus prescribētis iniquius visum fuit lites taliter nō procedere negligentiā nō punire: q: taliter iniquitatē psequi: ita de duobus malis illud per qd minus offendit̃ res publica ꝛ cōis vtilitas tolerauit vt facit iurisconsultus in simili. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. et. c. duo mala. ꝛ. c. nerui testiculorum. xiij. distin. ꝛ. xij. q. j. certe. vt enim dicit Jo. an. ius ciuile tendit ad cōseruationē ciuilis societatis cui fini magis deseruit negligentiū punitio a litium determinatio ꝙ correctio pscribentis cū mala fide. Est bene aduertēdū ꝙ per dictā pscriptionē nō querit̃ dñium vtile vel directū sed cōtra dñm qui tanto tēpore ius emptionis ꝛc. C. de prescrip. xxx. annorum. Unde cum ius ciuile nō potuerit hanc iniquitatē absq; lesione reipublice persequi ꝛ punire nō fuit sibi aliter nisi q: preclusit viam volēti ipsum possessorē inquietare post tñ longa tēporum curricula: sed secus est in alijs pscriptionibus que cū bona fide pcedunt: vt. j. dicam. Et ista fuit iuris ciuilis cōsideratio que vt dixi solū tendit dirigere actus nostros in pace ꝛ ciuili amicicia que sm philosophū li. viij. ethi. videtur ciuitates cōtinere. vnde Salustius in catil. cōcordia parue res
5 crescūt discordia maxime dilabunt̃. † Canonica aūt institutio imitatur legē euangelicā cuius finis principaliter tendit dirigere multitudinē fideliū in deum vt gloriam assequant̃. Unde scribitur psalmo. viij. Lex dñi immaculata cōuertens aīas. ius ergo canonicū huic legi diuine a qua trahit originē. de accusa. qualiter ꝛ qñ debet deseruire ꝛ rectificare actum interiorē hoīs quē actum deus magis respicit ꝙ actus exteriores iuris. no. in l. si quis nō dicam. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ habetur. xiiij. q. v. sed q̇d inuenisti. ꝛ de isto actu interiori cōsciētie nō curauit lex sed tantūmodo de actu exteriori ad quē rectificandū nititur motu penarum ꝛ pmiorum exhortatione: vt. l. j. ff. de iusti. ꝛ iu. ꝛ. iiij. dist. facte. ꝛ ppter istum diuersum finē ad quē tendūt principaliter canonica cōstitutio ꝛ ciuilis nō potuit ius canonicū ꝯcordare cū iure ciuili sicut nec etiā in multis alijs: prout ait beat⁹ Augu. li. j. de libero arbitrio. Lex ista inquit que agēdis ciuitatib⁹ fertur multa ꝯcedit vt in fundi relinq̇t que per diuinā puidentiā iudicant̃. Hoc dictū Augu. pbat̃. xxxj. q. iiij. venio. hinc est aūt ius canonicū ita intēdit de foro largi⁹ qd finaliter remittit ad forū cōscientie qd ptꝫ de peni. ꝛ remis. oēs. et. c. mulieres. de iureiur. Hinc est etiā ꝙ de iure canonico vtilius scandalū nasci permittitur ꝙ veritas derelinquat̃: vt. c. qui scandalizauerit. de re. iur. ꝛ potius deberet homo oīa mala pati ꝙ peccatū mortale operari ꝛ excōicationis sniam vt sic deo potius ꝙ iudici parcam⁹: vt. c. literas. de resti. spo. ꝛ. c. inq̇sitioni. de sen. excō. Jtem iure fori cogitationis penam nemo meret̃. secus iure poli. vnde scribit̃ Mathe. v. oīs qui viderit mulierē ad concupiscendū iam mechatus est in corde suo. facit. l. cogitationis. ff. de penis. Con-

a ¶ Malefidei possessor. Adde Abb. in. c. grauis. de resti. spoli. glo. bar. et doc. in. l. ex diuerso. ff. de rei ven. Cy. i. l. certū. C. de rei ven. Jo. de platea i. l. queadmodum. C. de agri. ꝛ cēsi. lib. xj.

ꝯclusio igitur predictoꝝ est ꝙ finis iuris ciuilis est cōfirmare ci-
uilem societatē. finis iuris canonici etiā ad hoc tendit vt pꝫ in
prima cōstitutione Grego. Sed vbi iste finis deuiaret a recti-
tudine legis euāgelice que ꝯuertit aīas vt predixi recedit tunc
a dicta ciuili iustitia ⁊ seq̄tur legē ipsam euangelicā a qua ortū
6 habet ⁊ recte. ¶ † Nam etiā lex dicit aīas hoim ꝑferēdas qui-
buscūqꝫ rebꝰ vel causis: vt. l. scimꝰ. C. de sac. san. eccle. sicut discor
dant illa duo iura in hoc casu p̄scriptionis malefidei. ita etiam
in vsucap. quas ius ciuile nō ꝓsequitur sed bene ius cano. vt. c.
quoniā. et. c. cū tu. de vsu. ⁊ eo. ti. quāꝙ. s. eo. Istā differētiā siue
discordiā vtriusqꝫ iuris ꝓpter defectū diuersum ad quē tendūt
principaliter vt p̄dixi ꝓseq̄tur diffuse vt dixi Jo. an. in materia
p̄scriptionis super illa regula in. iij. q. siue articulo ⁊ in materia
vsurarū. j. eo. peccatū. in. v. q. ¶ Tertio oppo. ⁊ videt̄ ꝙ per istā
cōsiderationē iuris canonici scꝫ dirigēdi actus nostros in deuꝫ
oīs p̄scriptio nō solū malefidei sed bonefidei sit sublata: qꝛ que-
libet p̄scriptio est inducta ꝯtra naturalē equitatē que est ꝙ nul
lus locupletaret̄ cū aliena iactura: vt. l. nam ⁊ natura. ff. de cōdi.
cū simi. ibi alleg. sed cū p̄scriptio sit de iure ciuili ⁊ similiter dnīj
acq̄sitio que ꝓcedit ab ipsa: vt insti. de vsu ⁊ ha. §. fi. ⁊ no. in. l. ex
hoc iure. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ videtur ꝙ ius ciuile nō potuerit nec
possit ius naturale corrumpere: vt insti. de iure natu. gen. ⁊ ciui.
§. sed naturale videt̄. dicit canon ꝙ ius naturale inter oīa iura
primatū obtinet nec variat̄ sed immutabile permanet. v. dist. §.
nunc aūt. Preterea cognitio qñcūqꝫ ꝙ res sit mea videt̄ ꝙ ſm
ꝯscientiā ille dimittere teneat̄ sicut veritate manifesta recedit̄ a
cōsuetudine: vt. c. frustra. et. c. ꝯsuetudo. viij. dist. Si ergo cōsue
tudo vetusta ⁊ sic veritate postea reuelata: ergo ⁊ prescriptio si
post eam completā appareat rem fore meā. nam validior debe-
ret esse cōsuetudo que fundat̄ in actibus vniuersoꝝ q̄ p̄scriptio
que fundat̄ in actibus singuloꝝ vt pꝫ ex no. per Inno. c. fi. de
offi. archi. Si igit̄ reuelata veritas illā vincit multomagis istā
per iam dicta. Item talis qui ex p̄scriptione nitit̄ si cognita ve-
ritate resistat dicit̄ facere cōtra xp̄m qui dixit ego sum veritas.
vt. d. c. si cōsuetudinē. et. c. seq. Sed cōtra xp̄m nihil potest licite
attētari etiā vigore ꝯstitutionis humane. viij. di. c. fi. Ex q̄bus
oībus infert̄ ꝙ tractatꝰ de p̄scriptionibus. s. et. C. et. ff. si ius na
turale. ⁊ veritatē iuxta ꝯscientiā ꝯsideremꝰ frustra sit traditus.
7 ¶ † Sol. Jo. an. hic in. ij. q. diffuse ꝓsequitur pro intelligētia
questiōis vtrū p̄scriptio sit cōtra ius naturale ⁊ refert iurisperi
tos tenere ꝙ sic: qꝛ est ꝯtra naturalē equitatē: vt no. de vsuc. l. j.
et. xvj. q. iij. quicūqꝫ. in glo. j. Fundamentū huius opinionis su
mitur ex. iij. l. iuris naturalis. ff. de reg. iu. ⁊. l. locupletari. ⁊ ꝯtrīū
tenet ille theologus vt dicit. nam ſm eū ius legale est q̄dam spe
cificatio naturalis rectitudinis exp̄ssiua. sicut em̄ vt dicit in sciē
tijs speculatiuis tradit̄ virtus ꝯfusa. ⁊ videt̄ indeterminata in
generalibꝰ principijs que postea in specialibꝰ ꝯclusionibꝰ decla
ratur sic per ius positiuū determinat̄ rectitudo iuris naturalis
ꝯfusa ⁊ indeterminata que per ius legale explicat̄ altero de tri
bus modis: qñqꝫ eā determinādo per cōgruos modos: qñqꝫ eā
applicādo per varios actus: qñqꝫ eā declarādo per quosdā euē
tus. De primo ponit exemplū naturale ius vult delinquētē pu
niri ſm modos punitionis non determinat qđ facit ius legale
ꝯtēdo rectitudine iuris naturalis scꝫ ſm qualitatē delicti. Exē
plum de secūdo ius naturale vult nemini subtrahi qđ suum est.
Jus legale distiguit actus ab illa rectitudine deuiādi scꝫ factū
furādi: rapiēdi: ⁊ sīlia. Exemplū de tertio cū si ius legale specifi
cat rectitudinē iuris naturalis per quosdā euentus est tale iure
naturali sancitū neminē fieri locupletiorē cū alterīꝰ detrimēto
8 ⁊ iniuria: sed non pōt a dicto iure haberi rectitudo. † Vtrū sit
dare casum in quo sine iniuria cū detrimēto: tñ alterīꝰ q̄s possit
fieri locupletior. ⁊ certe ius legale statuit ꝙ sic in p̄scriptione et
vsu vt pena alia regule iuris naturalis seruet̄ que p̄scindere in-
tēdit materiā litiū ⁊ rixarū vt dixi. s. ꝓximo ꝯtrio. Et circa hoc
dicit notabiliter aduertendū ꝙ ius naturale hꝫ diuersas regu-
las q̄ ita sunt intelligēde ꝙ vna alteri nō ꝯtriet̄: ita etiā sunt ser-
uā de ꝙ cū vna seruat̄ cōtra aliā nō eat. Et post longā verboruꝫ
ꝓlixitatē cōcludit ꝙ p̄scriptio non directe trahit originē a iure
naturali: imo videt̄ sibi potiꝰ aduersari cū cōfert lucrū cū alterīꝰ
detrimēto vt dixi: sed reducēdo ipsam p̄scriptionē ad alias di-
ctas regulas dicti iuris uaturalis que tendūt ad amputationē
litium ⁊ rixarū ⁊ punitionē negligētie nō potest dici ius legale
deuiare a iure naturali: sed indirecte ad eius intellectū ⁊ mentē
reduci ad p̄dicta. bene facit qđ no. j. dist. ius naturale. ¶ Ad so
lutionē igit̄ ꝯtrij redeūdo ſm ꝓxime dicta ꝯcludo ꝙ lucrū ex pre
scriptione ꝑueniens nō dicit̄ ꝯtra ius naturale imo indirecte a
dicto iure descēdēs: ⁊ per ꝯñs licite etiā in foro ꝯsciētie retinet̄.
9 ¶ † Sed quō r̄ndetur ad aliā rationē de veritate manifesta qñ
cunqꝫ qđ prescriptū est dꝫ restitui ne xp̄s q̄ est veritas offendat̄.
Ad hoc r̄ndeo ꝙ Jo. an. reuocat hoc in dubiū hic in. vj. q. vtrū

scꝫ mala fides adueniens prescriptione completa tollit ipsā
prescriptionē: ita ꝙ ille qui prescripsit teneat̄ ad restitutionē i
foro ꝯscientie. Item frater Gerardus ꝙ sic. pro quo alleg. J.
and. c. si virgo. xxxij. q. ij. et. c. vigilāti. de p̄scrip. ⁊ regula pec-
tum. j. eo. Jo. and. cōtra scꝫ ꝙ restituere nō teneat̄. Hanc opi
fert tenere Jo. xiiij. q. vj. si res. ⁊ Ber. s. de p̄scrip. vigilanti. o
summiste vt Ray. in summa. s. de p̄scrip. ver. item pone ꝙ est
pleta. Gof. eo. ti. in fi. Host. sub rubrica de p̄scrip. rerū immo
lium. §. que exigant̄ sub. §. verū quicq̄d. ver. quid si iam comp
ta. Idem dicit tenere Thomā et Da. ⁊ Inno. in. c. fi. de presc
non ob. c. frustra. et. c. cōsuetudo. viij. dist. cum simi. qꝛ sciētia
perueniens post completā prescriptionē nō potest dici mala
des. Item modi acq̄rendi ⁊ distrahēdi dnīa sunt de iure posi
uo: lꝫ ipsa dnīa sint de iure naturali vel gen. cū ergo iste sit vn
modus agendi per prescriptionē ⁊ licitus ex quo cū bona fi
quare nō erit qui prescripsit tutus sicut qui emit: ⁊ maxime i
uoluta in fiscū. Si enim per ius positiuū ille tutus est quare
iste precipue cū negligētia eius cōtra quem prescribit̄ aliq
naturale. i. cōsensum includat: vt. l. alienatio. de ver. sig. Adu
tatis dicta superiꝰ per p̄fatū fratrē Gerardū potius: sed Jo.
verbis legalibꝰ apertius declarare ⁊ multis exemplis cōfirm
re ꝙ ius positiuū canonicū ⁊ ciuile ius naturale confuse ⁊ ge
raliter traditū interp̄tat̄ multipliciter prout no. Jo. cal. in q
dam sua questione que incipit bononiēsi statuto cauet̄ de c
primo subijciā. Dicit eniꝫ ibi in tertia ratione ad partē affir
tiuam ꝙ dispositioni que sumit efficaciā a iure naturali vel
uino potest per statutū addi vel minui sicut certa forma dari
quam ei cui ſm predicta iura ius cōpetebat preiudicabit̄ si n
fuerit illa forma seruata pꝫ hoc in ꝯctibꝰ qui sunt de iure g
quod etiā est naturale: vt insti. de re. di. §. singuloꝝ. ⁊ de iust
iure. l. ex hoc iure. ⁊. ff. eo. l. ꝯctus. Idem de matrimonio qđ
de iure naturali. j. dist. §. singuloꝝ. ⁊ de iusti. ⁊ iure. l. ex hoc iu
et. ff. eo. l. cōtractus. Idem de matrimonio qđ est de iure ciui
j. dist. ius naturale. cui forma datur a iure positiuo per qđ im
diunt̄ cōsanguinei affines cognati spirituales ⁊ certi alij ma
moniū ꝯhere: vt in toto libro de sponsa. c. j. qui tñ non impe
tur de iure naturali vel diuino. Item in voto qđ dicit̄ esse de
re naturali: et tñ esse ꝯsummatū recipit de iure positiuo de v
literarū. ⁊ qđ ibi per Jo. an. melius datur exemplū de voto s
ni ⁊ nō solēni de voto. c. vno. s. eodē libro. Item de iure diui
tenet ordinatio dicēte ep̄o sis presbiter vel sis diaconꝰ: qꝛ a
formā nō dat ius diuinū. Actuū. vj. ⁊. viij. c. sed ecclesia dat ce
qua omissa non tenet ordinatio etiā quo ad imp̄ssionē carac
ris. de sum. tri. firmiter. §. hoc sacramentū. ibi: qui rite fuerit
dinatus ſm claues ⁊c. quod verbū rite notat formā substāti
ter: vt ꝓbatur in. d. c. §. sacramentū. ⁊ de elec. nihil. ⁊ no. de in
testa. l. ij. ⁊ p̄dicta bene ꝓbantur ⁊ no. per Inno. de sacramē
reiteran. c. vlti. ⁊ de bap. c. j. Item nō solū statutis a iure diu
cōstitutio positiua dat formā vt dictū est sed etiā certis casib
derogat vt pꝫ in seruitute que est cōtra ius naturale quo i
oēs hoīes liberi nascebant̄. j. dist. ius naturale. insti. de iure
in prin. Itē in p̄scriptione ⁊ vsuca. cōtra naturalē eq̄tatē de
bus dic vt. s. Item in numero duoꝝ testium qđ est de iure di
no. Deutero. xix. Mathe. xviij. ij. ad corinth. viij. c. Et tñ su
his cōstitutio positiua certis casibꝰ aliter disponit ⁊ statuit
in testamētis ⁊ certis casibꝰ in q̄bus maior numerus requir
qđ dic vt no. s. de testa. cū oēs. sicut in certis alijs q̄ notan. j.
ius generale. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ius ciuile. Vñ bene dicit Inn
ꝙ ꝯsuetudo. c. fi. qđ ius positiuū distinguit ⁊ minuit ius diui
et ad illud addit. facit qđ idem Jo. an. post alios no. s. de cō
que in ecclesiarū. ⁊. ff. de cōsti. prin. l. j. ⁊. C. si cōtra ius vel vt
publi. l. fi. ¶ Vltra predicta que dicta sunt possum alia add
Nam statutū est lege diuina: honora patrē ⁊ matrē et tñ ius
sitiuum permittit filio patrē occidere. ⁊ qđ plus est premiū i
ꝯsequat̄: puta cū venerit ad delēdā patriā parētes ⁊ liberos
terficiens: vt. l. minime. ff. de relig. ⁊ sump. fune. Item lege d
na dicit̄ nō occidas ⁊ tñ lege positiua permissum est homici
multis casibꝰ vt maritꝰ adulterū cū vxore repertū. ff. de adul
l. gracchus. Itē furē nocturnū si perfodiēs de homi. Itē agg
sorē si aggressus aliter nō potest se defendere: vt cle. j. de ho
Itē trāsfugas ⁊ hostes ciuitatis: vt. l. iij. §. trāsfuge. ff. de fic
l. j. C. quādo licet se sine iudice vin. l. iij. in prin. Item lege di
na ꝓhibet̄ furtū ⁊ tñ iure positiuo permittit̄ in q̄busdā casibꝰ
no. in. c. iij. de fur. Itē cōtra statuta noui ⁊ veteris testamēti
pa indulgere posset diebꝰ solēnibꝰ operari q̄ dictis iuribꝰ pro
bentur: vt. l. licet. de fer. Itē lege diuina aīa que peccauerit i
morier̄. Ezechi. xviij. et tñ lege positiua in multis casibꝰ vn
net̄ ex delicto alterīꝰ: vt in crimine lese maiestat̄ heresis. ⁊ fi
vt. c. vergētis. de here. ⁊. l. quisq̄s. C. ad. l. iul. maie. Itē nihil t
congruit humane fidei q̄ promissa seruari. de pac. c. j. depo
reddere.

reddere.j.distinc.ius naturale dominū posse rem suam in alterū trāsferre.de sepul.de his.vt.l.j.ff.de pac.insti.de rerū diui.§.per traditionē.⁊.ff.de cōsti.pe.l.j.et tñ in multis casib⁹ ius positiuū statuit ꝯtrium ꝓhibens obseruātiā pactoꝝ depositi restitutionē et no.dñij translationē:vt.c.fi.de here.xv.q.vj.iuratos.et.c.nos sanctoꝝ.⁊.x.col.hic finit lex.c.dño guerrā.⁊.l.bonafides.ff.depositi.⁊.l.is cui bonis.de verbo.obli.Item naturali voto debetur fides hereditas parentū:vt.l.nam ⁊ si parētibus.ff.de inof.testa.⁊ tñ multis casib⁹ potest ipsa priuari.no.in.c.quintauall.de iureiur.multa alia similia reperiri possent de q̇b⁹ per Io.an.in.c.actus legitimi.j.eo.in mercu.Sz vt alibi dicit glo.esset potius laboriosuz ꝙ̄ subtile:vt no.in.l.j.ff.sol.ma. Predicta ergo sufficiāt ad ꝓbandū ꝙ ciuilis ⁊ canonica ꝯstitutio ius naturale interpretat̄ addēdo modificādo ⁊ declarādo extendēdo ⁊ simi.qḋ dic vt legit̄ ⁊ no.in.l.ius ciuile.ff.de iusti.⁊ iur.que lex cōfirmat p̄dicta inq̄tum ibi videt̄ ꝙ ius ciuile est qḋ neq̧ in totū a iure naturali vel gen.recedit:nec per oīa ei seruit:itaq̧ cū aliq̇d addimus vel detrahim⁹ rationi naturali ius ꝓpriū.i.ciuile efficimus.ita dicit illa lex no.ad predicta sic ⁊ vbi ius pretoriū superuenit causa adiuuādi:corrigēdi:⁊ supplendi ius ciuile.vt.l.ius aūt.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ qḋ ibi not.⁊ lz vt dicit Io.cal.in dicta disputatione dicti casus iure positiuo decisi videant̄ ꝯtra regulas iuris naturalis ⁊ diuini quo ad ad verba nō tñ quo ad mentem sicut dicit ostēdi poste ex regula qua cauet̄ nō debere deponenti rem depositā denegari.j.dist.ius naturale.⁊ tñ potest imo debet furioso denegari gladius quē deposuit.xxij.q.ij.ne quis.nec illud est contra mentē dicte regule:lz videat̄ quo ad verba.

10 †Quid ergo dicit̄ ꝙ inferior legē superioris nō potest tollere vel mutare in cle.ne romani.de elec.dz intelligi abrogādo in totum.supplere aūt ⁊ extēdere etiā cū penarū adiectione bene potest:vt no.Io.an.de statutis epoꝝ ⁊ legatorū in.c.fi.de offi.archipsby. ¶ Cōcludo igit̄ ꝙ acq̇sitionē legalē que ex p̄scriptione descēdit solū impedit malafides qua cessante ciuilis acq̇sitio est iusta ⁊ ei standū etiā in foro ꝯscientie per iam dicta.Itē ꝙ lz ius naturale siue diuinū general'r ⁊ cōfuse intellectū sit equū:tñ certi casus sunt in q̇bus equius est ꝯtrium statui ⁊ dictū ius modificari vt patet scz in homicidio furto maiori equitate suadēte certis casib⁹ ꝯcessis.⁊ hoc est qḋ legi ⁊ not.in.l.j.ff.de iusti.⁊ iu.Nam vt ibi dicit glo.⁊ pleni⁹ post eā Cy.in cōmento.Quoddā ius est bonū ⁊ equū.Quoddā bonū sed nō equū.Quoddā ecōuerso est equū sed nō bonū.⁊ de his trib⁹ exēplificat.interdū cōsiderat bonū meli⁹.ff.de offi.presi.l.⁊ obseruare.in prin.interdū quo equius.ff.de fur.l.si seruus.§.qḋ no.interdū iusto iustius:⁊.l.exigēdi.C.de ꝓcu.Hoc aūt facit ius diuersis ꝯsiderationibus nō vt sint ꝯtria.Nam ꝙ vna ꝯsideratione est iniquū.alia est equū.vel qḋ vna ꝯsideratione est equū ⁊ iustū.alia est equi⁹ ⁊ iustius.Nam ius semꝑ bonū eq̇tatē summā ꝯsiderat.⁊ ibi neutrū sine captione inuestigari nō potest eligit qḋ minimū hz iniq̇tatis.ff.de his q̇ sunt sui vel alie.iur.l.ij.⁊.ff.eo.l.quotiēs.Interdum eligit qḋ durū est.ff.qui ⁊ a qui.l.ꝓspexit. ¶ Quarto principaliter oppo.⁊ videt̄ ꝙ si quelibet ciuilis acq̇sitio impeditur ꝓpter malā fidē querere intēdentis nō solū tractatū p̄scriptionis que cū mala fide ꝓcessit sed etiam plures alij sint correpti.Nam lege cauet̄:q̄ per iniustā sñiam nobis acq̇rit̄ etiā si malā fidē habeam⁹ ꝓpter autoritatē rei iudi.l.pōpo.§.qḋ iussu.ff.de q̇.pos.⁊ de nora.l.⁊ general'r.ꝙ iuram⁹ nostrū esse falso iuramus:vt.ff.de iureiur.l.admonēdi.in fi.Itē ꝙ dolo in nos transferri curam⁹:⁊ sunt trāsacta tēpora actionis de dolo:vt.l.elegāter.in prin.ff.de dolo.Itē ꝙ post bienniū per cirographū extorsimus per Dy.in.l.locupletari.p̄mo capl'o.Itē cū aduersus eū qui cōtra veritatē ꝯuenit̄.l.ꝓhibēre aut iudice verāte nō potest ꝓbare.C.arbi.tu.l.fi.⁊ de nō nu.pecu.l.fi.⁊ de eden.l.argētari⁹.cum inter.Item de iure licitū est ꝯhētibus inter se decipere:⁊.l.in cause.§.idem pōpo.ff.de mino.Ista sunt exēpla dñi mei dñi Bal.in quadā sua disputatione de qua.j.dicā cui potestis addere plura alia ex q̇bus ostēdit̄ ne bona fide f'm ius positiuū aliqua licite acquirunt̄ vel retinent̄ nō bona cōsciētia nec bona fide:puta si mathematicus vel meretrix induxerit aliquē ad dādum sibi pecuniā:lz enim male querāt:⁊ si repetēt restituere non tenentur:q̄ hincinde turpitudo versat̄:ergo est melior cōditio possidentis:vt.ff.de cōdi.ob.tur.cau.l.vbi aūt pe.de lucratiuis in loco ad quē per illū qui perdidit quis incitat⁹ fuit vel in bello per.si aduocatus vel medicus artifex vel mercator absq̧ dolo tñ plus debito extorquet ⁊ de arte ⁊ labore suo.Item filiusfamilias ⁊ mulier iuuant̄ ꝯtra obligationes ꝯtus in mutuū quo ad filiū:⁊ fideiussor quo ad mulierē legū beneficijs:vt ꝑz.ff.et ad mace.⁊ velleia.

11 †Similiter heres cōtra voluntatē defuncti retinet falci.de iure.ff.⁊ hodie preter volūtatē ⁊ qḋ detrahit naturaliter debitū legatario iure.no.in.l.cū quis.C.de iur.⁊ fac.igno.Ista hic vltimo excepta:⁊ quedā alia tangit Io.and.post Inno.in.c.quia pleriq̧.de immu.eccle.Ex q̇bus ꝓbabiliter dubitari potest vtrū iste ciuiles acq̇sitiones ⁊ retētiones cū habeāt malā fidē annexā ꝓcedant de iure canonico ꝙ sequens legē euangelicā ⁊ ꝯscientie dānat istā acq̇sitionē in casu prescriptionis:sed de numeratis superi⁹ nihil statuit:q̇d ergo dicem⁹.⁊ certe do.Io.cal.istū passum reputauit adeo difficilē ꝙ disputando voluit decidere sed veritatē inuestigādo dixit ꝙ ius positiuū reddit aliquas personas inhabiles ad ineūdos ꝯtus etiā que sunt de iure naturali vel gen.qui cōsensu perficiunt̄.⁊ lz cōsensum nō tollat:q̄ nō potest:tñ quia ibi nō est aliqua fictio:q̄ nō disponit contra veritatē:⁊ talis lex positiua obligat in foro penitētie ⁊ cōscientie.Ponit exemplū in rectore ecclesie q̇ prohibetur vendere res ecclesie cuius habet liberā administrationem:⁊ ideo si de facto vendat etiam iusto precio nō tenet venditio nec emptor facit fruct⁹ suos:immo illos tenet̄ restituere in vtroq̧ foro.xij.q.ij.nō licet.de re.eccle.nō alie.si q̇s p̄sbyteroꝝ.

12 †Ponit aliud exemplū in matrimonio qḋ solo cōsensu perficitur.xxvij.q.ij.sufficit.cum simi.et tñ lex positiua ꝓhibet quasdā personas ꝯhere,quas glo.enumerat.institu.de nup.§.fi.certe si tales personas matrimonialiter cōsenserint,nō tñ erit matrimonium:vt.c.nō debet.de ꝯsang.⁊ affi.⁊.c.cū habe't.de eo qui dux.in matri.quā pol.per adul.In nullo ergo foro ex tali cōsensu reprobato a iure positiuo isti tenent̄,ad hoc qḋ no.Bar.in.l.cum lex.ff.de fideius.Interdū ius positiuū nō reddit personā inhabilem ad ꝯhendum sed super cōtractu inito a tali persona vel sub tali forma aliquid statuit ⁊ disponit:⁊ tunc aut f'm veritatē:⁊ talis dispositio debet seruari in vtroq̧ foro:nec enim est tunc aliqua iuris fictio.Verbi gratia actum est inter ꝯhentes ꝙ precij noīe pro aliqua re datū sit mutuū licet ineant ꝯtum sub forma venditionis.hic enim vere non ficte est ꝯtus pignoratitius.et ita disponit lex.C.plus valere qḋ agitur.l.iij.⁊.c.ad nostram.de emp.⁊ ven.f'm vnā lecturā:⁊ tunc in vtroq̧ foro talis qui est creditor verus tenetur computare fruct⁹ in sortē:vt.c.ad nostrā.de iureiur.Sed qñ ius disponit vel presumit contra veritatē facti scilz ꝙ aliud censeat̄ ⁊ etiā facti veritas aliter se habuerit.⁊ ista ꝓprie est fictio.Ponit exēplū illius q̄ōnis disputate qui sunt tales vsurarius emit rem vnius iusto precio sub pacto reuēditionis:nunq̇d fructus perceptos qui ꝓueniūt ex parte rei que pars nō trāscēdit in valore preciū datū dictus emptos restituere teneat̄.⁊ presupponendū est ꝙ iste ꝯtus de iure ꝓpter circūstātias in.q.deductas presumat̄ vsurarius:vt.d.c.ad nostrā.de emp.⁊ ven.Contra igitur fictionē istam q̄ ꝯhentes aliter intēderunt vt dixi:q̇d erit de iure.dicit ipse ꝙ hoc casu videt̄ aliud etiā de iure positiuo siue fori iudicialis.aliud de iure fori principalis ⁊ cōscientie.Item ita enim potest lex positiua diuersis ꝯsiderationibus diuersam habere efficaciā f'm fori diuersitatē.xvij.q.iiij.c.fi.de spon.tua.⁊ de eo qui cogno.consang.vxo.sue.c.j.et seq.⁊ qḋ ibi no.in vlti.glo.⁊.c.literas.de restitu.spo.⁊ per hoc nō decidēdo sed arguēdo refert in predicta q̄ōne ꝙ quicq̇d sit in foro cōtētioso tñ f'm dei iudiciū qḋ nititur veritati:vt.c.a nobis.de sen.excō.nō videt̄ ꝙ iste emptor fructus restituere teneatur.adducit simi.qḋ no.Io.an.in.c.is qui fidē.de spon.vbi tex.presumit sponsalia de futuro trāsire in matrimoniū de presenti propter carnalē copulā subsecutā.Et tñ in veritate potest esse ꝙ cognouerūt se fornicario coitu ⁊ nō m̄rimoniali affectu:⁊ tñ ista ꝯstitutio fingat precise matrimoniū:nec admittit probationē ꝯtriam.que ꝯstitutio in causa quo veritas aliter se habeat est seruāda in foro iudiciali ⁊ ꝯtētioso nō in foro consciētie siue penitētiali ⁊ sic ipsam inuenit.⁊ ꝯcor.in hoc dñs meus dñs bal.in.l.cū quis.C.de iur.⁊ fac.igno.ver.post hoc sciatis ꝙ Bononie fuit in scholis fratrū p̄dicatoꝝ disputata talis q̄stio ⁊c.vbi videas Io.an.post doc.Ponit etiam exemplū de herede q̇ nō fecit inuentariū.Nam per hoc stringit ipsum cōstitutio positiua vltra vires hereditarias.vt.l.fi.C.de iure deli.non tñ tenebitur vltra in foro penitētiali:vt no.Io.an.de vsu.quāꝙ̄.§.eo.li.adducit etiā qḋ no.Inno.in.d.c.q̄ pleriq̧.de obligato ⁊ cirographo post bienniū qui in veritate mutuū nō recepit ⁊ in debitore cōdēnato iniuste.Isti enim in foro ꝯtētioso possunt vrgere ad solutionē.Sed in foro ꝯsciētie sponte soluere nō tenētur vt no.Inno.in.d.c.q̄ pleriq̧.et ita in effectu scribit idem Io.calde.in dicta disputatione que incipit vsurarius emit rem ⁊c.⁊ credo istam decisionē veram vbi contra iuris fictionē ꝓhibet̄ quis allegare ꝯtrium:vel si possit deficit sibi probatio:vt.l.duo sunt titij.de testa.tu.Sed vbi ex inspectione ꝯtus vel dispositionis resultat ꝓbatio malefidei ⁊ aliter ꝓbari potest vt potes colligere de exēplis supradictis post dominū meū ⁊ in eis tunc vtrum in foro cōtētioso iste satisfacere cogatur.ita ꝙ ille leges sint correcte sicut isti que de prescriptione cum mala fide disponunt est questio magis forte vtilis et quotidiana plenius attingenda vt dicit iurisconsultus in.l.legaui.ff.de lib.legatis.Et

reperio hunc passum tactū per Bar. Fed. de senis. Jo. da. ⁊ do.
meum Bal. vt de oībus subdam Bar. ergo hoc tetigit in here
de volente fal. vel trebel. retinere an peccet: ⁊ sic posset cogi inte
gre soluere vt testator disposuit. Itē tangit in illo qui est tutus
prescriptione tertio de filiofa. tuto macedo. Quarto de mulie-
re tuta velle. Quinto de iniusta sñia. Sexto de obligato natu-
raliter tm̄ ex pacto nudo. In primo scʒ de herede dicit ꝙ licite
pōt heres retinere dictas quartas etiam in foro conscientie nec
est verū ꝙ defunctū simpliciter relinquendo voluerit ꝯ͂riū ⁊ he-
res ipse in obligatione absq̄ʒ deductione non p̄sumit̄ cōsensisse
ideo etiā de iure canonico licite retinet qd̄ nō esset si talis defal
catio saperet peccatū: vt. c. raynal. de testa. In filio tuto mace.
dicit similiter nō teneri ad solutionē in aliquo: q: talis exceptio
descēdit odio creditoris circa illud cōmissum. ff. ad mace. l. j. Et
idē in qualibet exceptione introducta cōtra odiū creditoris in
muliere tuta dicit similiter nō posse ꝯueniri in aliquo foro. nā di
cta exceptio descēdit a naturali eq̄tate ꝓpter imbecillitatē suā
⁊ fragilitatē sexus. Unde naturalis. qua tenet̄ non hʒ efficaciā.
Idē putat in pupillo eo casu quo naturaliter obligat̄ nō tm̄ ra-
tione malefidei vel peccati. nā aduersus talem obligationē dat̄
sibi restitutio iuxta no. in. l. interdū. ff. de cō. ind. ⁊. c. si aduersus
so. l. fi. ⁊ idē tenet in quocūq̄ʒ casu ꝯ͂ naturalē vel ciuilē obligatio
nē daret̄ restitutio dictis em̄ casibꝰ obligatio naturalis elidit̄ ꝑ
exceptionē descendētē ex aliqua naturali eq̄tate: vt. l. si vnus. §.
pactus ne peteret. ff. de pac. In sñia iniusta ꝯcludit ꝙ de hoc nō
pōt in iure canonico vel ciuili. q. refricari ꝓpter autoritatē rei
iudicate: ⁊ q: ius fingit eā recte latā nec recipit ꝓbationē i ꝯ͂riū
sicut nec in eis qui fidē. Ad hoc. l. admonēdi. de iureiuran. et. c.
suborta. ⁊. c. inter monasteriū. de re iudi. ⁊ de obligato nō natu
rali ea naturali qua quis tenet̄: q: est effectꝰ locupletior: q: qd̄
alienū est peruenit ad eum: vt. l. nam natura. ff. de ꝯdi. inde. ⁊ ea
naturali que habet originē a cōsensu vt ex iureiur. in prin. ff. de
ope. li. Dicit istos posse cōueniri in foro cōtētioso ⁊ ecclesiasti-
co ratione pacti. qd̄ sentit Jo. an. post Inn. in. c. nouit. de iudi.
⁊ illa ponit Bar. in extrauag. ad repri. sup verbo denūciat. Et
dic ꝙ ista a doctoribꝰ iuris canonici nō sunt tacta. Sed nō me-
minit Bar. de no. per Inn. in. d. c. q: pleriq̄ʒ. de immu. eccle. vbi
in herede volēte vti fal. cōcor. cū Bar. ⁊ qd̄ repetit si soluisset le
gatario qd̄ defalcare poterat qd̄ est verū ꝰm Hosti. si soluit per
ignorantiā facti: secus si iur. vt. C. ad. l. fal. l. error. cōcor. etiā cū
Bar. In sentētia aūt iniusta in quacunq̄ʒ. Bar. dicit ꝙ de tali
iniustitia nō potest questio refricari fatet̄ Jo. an. nisi qn̄ victor
fatetur iniquā sñiam pro se latā: q: tunc no habet habet petitio
nem. de purga. ca. c. ij. Idem dicit si creditor ex cirographo post
bienniū fateret̄ se nō numerasse pecuniā. nam tunc non audiret̄
ipsam petēdo etiā si iurasset debitor ipsam soluere: vt. C. de non
nume. pecu. l. j. ij. ⁊ fi. ⁊ ista nota collige ꝙ lʒ lex dicat ꝙ res iudi
cata pro veritate accipit̄: vt. l. res iudicata. ff. eo. ⁊ ꝙ nō recipit̄
probatio in ꝯ͂rium: vt. l. sub specie. C. de re iu. et. c. suborta. ꝯ͂.
eo. titu. tm̄ admittit ꝓbationē in ꝯ͂rium per confes. illiꝰ pro quo
sentētia lata fuit vt dictū est. ad hoc optime quod no. in aut. de
equa. do. in prin. ⁊ in aut. sed iam necesse. C. de dona. ante nup.
in creditore cirographarie vt post bienniū ꝓbari pōt pecuniā
nō numeratā per suū ꝯfessorē. facit qd̄ no. Dy. j. eo. locupletari.
Aduerte latius do. Federi. de senis disputauit in ista materia
questionē talē: nunq̄d heres extraneus qui nō fecit inuentariū
ꝰm formā iuris teneat̄ in foro ꝯscientie restituere extortas vsu-
ras a testatore vltra vires hereditarias. ⁊ arguit pluribus ra-
tionibus ꝙ nō. ⁊ inter alias adducit ꝙ in foro ꝯsciētie nitit̄ ve-
ritati ⁊ vere existētie nō erronee. vnde apl's. ij. ad corinth. p̄mo.
Gloria nostra hec est testimoniū ꝯsciētie nostre. lex aūt huma-
na iudicat ⁊ disponit de his que apparent ⁊ non de occultis.
xxxij. dist. erubescant. ⁊ de resti. spo. literas. ⁊. c. inquisitioni. de
sen. excom. Sed lex ciuilis que statuit heredē teneri insolidum
oībus creditoribꝰ si nō fecit inuentariū presumit hereditatē suf
ficere ad solutionē debitoꝝ postq̄ȝ heres contēpsit legis benefi
cium: ideo in foro iudiciali soluere compellit̄. Sed postq̄ȝ pre-
supponimꝰ pro veritate heredē nō fuisse videt̄ ꝙ in foro cōscien
tie nō teneat̄ soluere ⁊ si potest debeat effugere iudicialē cōpul
sionē: nec est hoc nouū quo ad forum iudicialē qd̄ nō iudicat de
occultis. statuit vnū ⁊ aliud ꝰm ꝯscientiā: vt. d. c. literas. et. c. in-
quisitioni. xvij. q. iiij. et. c. vlti. ibi aliud iure poli. ⁊ qd̄ no. x. q. ij.
hoc ius. in glo. quid si offerat se. In ꝯ͂rium arguit ꝙ etiā in foro
cōsciētie tradens regulā: ⁊ quid vult lex humana condita ab eo
qui potestatē habet legē cōdendi manifestā nō ꝯtinens iniq̄ta-
tem est sequēda in foro ꝯsciētie. Nam vt ait Augu. hec iura hu
mana per leges seculi deus humano generi distribuit. viij. dist.
quo iure. ⁊ alibi dicit venerāde sunt romane leges per ora prin
cipum diuinitus ꝓmulgate. xvj. q. iij. c. vlti. Et dicitur alibi ha
bet imperator priuilegia potestatis sue que in administrandis

publicis legibus ei diuinitus est concessa. xcvij. dist. imperat[...]
Unde idem beatus Augusti. dicit qui potestati resistit dei [...]
dinationi resistit. xj. q. iij. q̇ resistit. Et alibi dicit̄ generale q[...]
pe[...] peccatum societatis humane suis nō obtemperare reg[...]
viij. di. que cōtra. Et alibi monemur esse subditi regi tanq̄ȝ p[...]
cellēti ⁊ ducibꝰ tanq̄ȝ ab eo missis. p̄ma petri. ij. de maio. et o[...]
solite. Si ergo ista iura positiua ꝓcesserunt per ora regum: [...]
cum: ⁊ principiū tanq̄ȝ ministroꝝ dei nō est dubiū ꝙ seruari [...]
bent in foro ꝯsciētie. hinc est ꝙ romana ecclesia mādat imp[...]
les ⁊ romanas leges ab oībus custodiri debere: vt clare leg[...]
13 x. dist. de capitulis. cū seq. ⁊ per totam distin. † Preterea [...]
ipse q̄ȝtum possumus debemus vitare opi. que prolixitatē [...]
certationem inducunt: vt. d. literas. perplexitas enim iniici[...]
queum qd̄ lex vetat. xxvij. q. j. de viduis. Sʒ tenēdo primā [...]
scilʒ ꝙ quis in foro cōscientie nō teneatur ꝙ lex ꝓsitiua d[...]
cōtrariū. iste tenebit̄ ⁊ nō tenebitur ꝰm diuersas leges. ⁊ si[...]
contēnit legē per ministrū dei iusta de causa ꝓmulgatā ⁊ seq[...]
do sñiam non soluit ⁊ alie infinite absurditates sequerent̄. [...]
per statuta ciuitatū prouidet circa legitimā descendētiū ⁊ [...]
dentium circa exactionē dotium ⁊ emēdationē dānatoꝝ. I[...]
ꝙ filie dotate non succedant patri ⁊ de multis alijs: vt. j. tan[...]
nunquid ista obligant in foro conscientie: certe sic. alioqui[...]
non ego soluo ⁊ extrica nodositatē intricationis ⁊ ꝑplexit[...]
inter forum humanū ⁊ cōscientie. Concludit igitur Fede. q[...]
l. j. quicquid vult lex humana cōdita ab eo qui potestatē ha[...]
l. condendi manifestā nō cōtinens iniq̄tatē obliget in foro [...]
scientie per rationes ⁊ iura superius deducta. fallit qn̄ cōti[...]
peccatū: vt in isto. c. Item quādo expresse lex humana: cano[...]
ca: vel diuina statueret. aliud sequēdū in foro humano. aliud [...]
foro ꝯsciētie: vt prealleg. c. inquisitioni. In q̄stione autem p[...]
posita tenet non teneri dicto casu heredē vltra vires heredi[...]
rias: q: ad restitutionē vsurarū nō teneretur ex delicto def[...]
cti qn̄ ad eum nihil peruenit: vt. l. j. de priua. delic. sed de equ[...]
te canonica heres tenet̄ satisfacere de delicto defuncti si fac[...]
tates patiunt̄: vt. c. in literis. de rap. Cum ergo contra ius [...]
le eq̄tas canonica obliget heredes vsq̄ʒ ad vires hereditar[...]
non videtur ꝙ ꝓpter omissum inuentariū debeat in plus ten[...]
ꝰm eum qd̄ est nota. ⁊ hoc tenet Jo. in. c. quāq̄ȝ. de vsur. eo. li. [...]
per glo. dicebat. Et aduerte ꝙ determinatio dñi Fede. scilʒ [...]
nō teneatur vltra vires hereditarias est dubia an concludat [...]
lum in foro penitentiali: an etiam in iudiciali. ⁊ videt̄ sentire [...]
in terminis predicte. q. scʒ vsurarū restituēdarū vltra vires [...]
reditarias nō teneatur etiā in foro iudiciali postq̄ȝ equitas [...]
nonica nō plus ipsum obligat q̄ȝ vsq̄ʒ ad vires. in alijs casib[...]
q̄ȝ in isto expresse sentit ꝙ ecclesia in foro cōscientie teneat̄ vl[...]
vires postq̄ȝ nō fecit inuentariū. sed Bar. ⁊ post eum do. B[...]
indistincte tenent cōtra: scʒ ꝙ in foro cōscientie nō teneat̄ vl[...]
vt ipse no. ff. de acqui. heredi. in rubri. et dicit Barto. ꝙ omn[...]
theologi sic tenent vt vidisse se refert in eoꝝ summis. ⁊ idē te[...]
Bal. in. l. j. C. de sacrosan. eccle. Nam ꝰm eum vltra illud vir[...]
nō est debitū de iure naturali. ⁊ ideo ecclesia illud respuit. ⁊ p[...]
dicta tamen determinatio dñi Fede. ꝙ omnis lex non ꝯtine[...]
iniquitatē sit sequēda in foro cōscientie nisi in duobus casib[...]
quos excipit. Nam ꝰm eam teneretur quis parere iniuste [...]
quantū aduersarius credit bonā: q: erat heres illius cui erat [...]
lutum debitum: nec debitor potuit solutionē probare. vel po[...]
in herede creditoris petēte post bienniū mutuū ex cirograp[...]
qd̄ tamen in rei veritate debitor nō recepit. teneretur enī istis
duobus casibus debitor ex sententia vel cirographo condēn[...]
tus soluere etiā in foro cōscientie postq̄ȝ lex ita statuit qd̄ ta[...]
nō est verum: vt. ꝯ͂. dixi. ⁊ pro tanto ad dictas suas exception[...]
adde aliam quam collige ex decisione Jo. cal. in quas cum sci[...]
dispositio legis vel canonis fundatur super p̄sumptione vel [...]
ctione vel in sentētia iure ⁊ si. Si em̄ in cōsciētia vere scio illu[...]
quod quis fingit esse falsum nō teneor. l. illā sequi sed cōscie[...]
tiam: vt prealleg. c. is qui fidē. et. c. literas. et. c. inquisitioni. [...]
vt expediā istam materiā que concernit forum penitētiale si[...]
cōscientie formo aliquas q̄ones circa ipsam cū scʒ conscient[...]
nondū concordat cum. l. quid sequendū sit. Et primo quero d[...]
questione quam disputauit Jo. cal. in istis terminis bononiē[...]
statuto cauetur ꝙ irritū sit testamentū nō registratū in mem[...]
rialibus cōis bononiēsis infra tertiū diem postq̄ȝ fuit conditi[...]
modo. A. condidit testamentū ⁊ titiū sibi heredē instituit qd̄ [...]
stamentū non fuit registratū quasi an. B. qui de iure dicto. [...]
ab intestato succederet predictoꝝ cōscius possit de iure: ⁊ put[...]
in cōscientia dictā hereditatē petere ⁊ habere de iure positiu[...]
saluo ꝙ si ecclesia in dicto testamēto esset heres instituta: tūc n[...]
posset dictā hereditatē habere veniēs ab intestato: q: hoc esse[...]
cōtra priuilegiū datū ecclesie per imperatorē. Unde ad hūc ca[...]
sum non dʒ statutū trahi: q: esset cōtra libertatē ecclesiasticā. C[...]
de sacrosac.

de sacrosan.eccle.l.fi.ꝛ quod not.Inno.de sen.exco͂. nouerint.ꝛ optime de immu.ec.c.fi.s.eo.li.ꝛ quod ibi in nouel.ꝛ hoc de iure positiuo vt dixi. ¶ Sed an dictū statutū liget in foro consciētie dubitatur: ꝛ credit ipse ꝙ sic: qꝛ lex facta ꝑpter bonū cōe nō inducēs vel nutriens peccatū seruari pōt ꝛ ligat in foro ꝯscientie: vt quādo ꝓbatur.viij.dist.quo iure.vnde ꝓuerbiorū. viij.ꝑ me reges regnāt ꝛ legū conditores iuste decernūt.ꝛ.C.de epi. ꝛ cle. epistola inter claras.Sed ista lex municipalis est hmōi. Nam edita fuit vt voluntas testatoris perpetuo valeat reperiri et ne fraus aliqua in posterū cōfingatur s.de fideius.l.j. Allegat ad hoc quod tenet beatus Thomas in secūda secūde.q. xcvj. arti. j.Ibi enim dicit ꝙ lex positiua vel est iniusta ex fine: puta quia non ordinatur ad bonū cōmune ꝯtra.c.erit aūt.iiij.distin. vel ex autore: quia vltra potestatē faciētis se extēdit.de ꝯsti.que in ecclesiarū.ꝛ.c.ecclesia.vel ex forma: quia inequalr̄ subditis onera imponit.facit de ꝯsti.cū omnes.ꝛ talis nō est lex nec obligat in foro ꝯsciē: nec debet intelligi qđ no.Inno.in.d.c.pleriqꝫ.de immu.ec. Naꝫ magis est deo ꝙ̄ hominibꝰ obediendū. Actuū.v. de sen.exco͂.relatū.facit.xj.q.iij.quisquis metu.ꝛ.c.iul. ꝛ ver. optie ꝓbantur p̄dicta.viij.dist.que ꝯtra morē.Sed vbi lex ordinatur ad bonū cōe nec excedit potestatē cōdētis ꝛ ex forma equaliter astringit subditos fm dictū finē boni cōis etiā si videatur inferre onus ligat tamē oēs subditos cōdentis etiā in foro ꝯsciētie fm Tho.ad hoc.j.dis.ꝯsuetudo.vbi lex est omne qđ rōne ꝯsistit qđ religioni congruat qđ discipline cōueniat qđ saluti ꝓficiat.petens ergo ꝛ habens vigorē p̄dicti statuti licite ꝛ iuste petit ꝛ habet: quia nō peccat qui peccat legis autoritate.xxiij.q.iiij.q̇ peccat.fatetur tamē ꝙ si ꝯsciam habet ꝛ male facit credēs se in hoc ledere dei iustitiā: tūc petendo vel retinēdo peccaret: qꝛ ꝛ si erronea foret ꝯsciā ligaret tū nisi eum primo deponeret.de symo.c.ꝑ tuas. Non ob.qđ in themate p̄supponitur istū.B.sciuisse veritatem.i.testatorē Titiū instituisse.nā licet ita sciat tū scit dictū testamentū esse irritū p̄textu statuti: vñ in effectu dr̄ intestatꝰ: vt.l.j.ff.de iniust.rup.ꝛ irri.te. nec est mirū ꝙ aliqua sint vera in facto que tū carēt iuris effectu: vt no.j.e.factum legitime ꝛ in hoc resiet. Addit tū ad instantiā penitentiariorū ꝙ dictus institutus heres de volūtate veniēs ab intestato possit habere dictā hereditatē pura ꝯsciā: qꝛ testm̄ sit de per se perfectū licꝫ nō cōsumma iure positiuo habuit parare naturalē obligationē.ff.de leg.j.l.filie.ꝛ de leg.ij.cū alicuius.ꝛ ibi not. Ciuili vero obligationi ꝑ statutū pōt renūciare ꝑ eum cuiꝰ interest.ff.de pac.l. iuregen.§.sed cū nulla.quo sublato de facto naturale habet suū effectū. Ad hoc.ff.de ꝯdi.inde.l.iul.ꝛ not.de solu.c.vlt.ita dicit Jo.cal.idē tenet dñs meus Bal.in sua disputatiōe que incipit statuto ciuitatis cauetur ꝛc.loquitur tū cū veniēs ab intestato dictā hereditatē possidet.nā fm eū nō dicitur trāsgressor legis qui vtitur legis beneficio.ar.ff.de neg.gest.l.at q̇ natura.§.cū absente. Aduerte qꝛ hec decisio Jo.cald.exigit qđ ad hoc vt institutꝰ in tali testamēto possit dictā hereditatē recta ꝯsciā retinere ꝙ veniens ab intestato ꝯsentiat.Sed q̇d dices si nō cōsentiat sed tacet vel ignorat talē nullitatē ꝓuenientē a statuto ꝓhibēte qđ est seruādum etiā in foro ꝯsciē: vt.s.dictū est post Fede.de senis. ꝛ Joā.cal.si scit ergo se ꝯ iura possidere ergo est malefidei: vt.c.qꝛ ꝯ iu.j.eo.facit.l.cū querebatur.C.vñ vi.vbi qđ quis scit nō esse suum iure debet ad alium pertinere.Sed ꝯ hoc fortiter facit qđ dixi post doct.s.c.ꝓxi.in.vj.principali.qō.vbi si electio est valida ex ꝯsensu eligentiū lꝫ inualida ex defectu forme substantialis pōt taliter electꝰ licite retinere p̄laturaꝫ in foro ꝯsciē.ita hic postꝙ̄ habet defuncti ꝛ sic dñi volūtatem licꝫ deficiat forma substātialis ꝓdita a statuto salua ꝯsciā bene tenet dictā hereditatem nec tenetur eā vltimo dimittere si ab eo nō vendicetur. Ad hoc facit decisio supradicta legistarū ꝙ licꝫ lex statuit teneri heredē vltra vires hereditarias tū illud vltra non tenetur sponte soluere si ab eo nō exigatur postꝙ̄ vere scit nō plus in hereditate fuisse. Idē in debitore condemnato iniuste ꝛ debitore ex cirographo: vt.s.dixi. In istis em̄ casibus ꝛ similibꝰ potius veritati ꝛ ꝯsciē inherēduꝫ ꝙ̄ iuris solēnitati quātū ad retinēdum donec ꝑ iudicē cōpellatur. Et istā partē cū determinatione de qua in fi.huiꝰ questionis teneo ꝛ cōcludo ꝙ sicut veniēs ab intestato hereditatē taleꝫ a herede inutiliter instituto in foro cōscientie ꝛ cōtentioso iuste petit: quia habet legis autoritatē fm dictū Jo.cal.ita taliter institutus si ab eo non petitur salua ꝯsciā recte tenet: qꝛ hꝫ defuncti volūtatem. Primo hoc ꝓbo autoritate Inno.de qua.s.vbi in foro ꝯsciē minus canonice electus si habet eligentiū voluntatem iuste retinet p̄laturaꝫ.

15 ¶ † Scđo quia multa sunt iura que dicūt ꝙ heres qui implet volūtatē minus solēnem dicitur pie agere ꝛ p̄stare pleniorē fidem: vt.l.in testamēto.ff.de fideico͂.li.ꝛ l.C.ad.l.fal.ibi ex ꝯsciā relicti satisfacere volūtati defuncti: vt l.ij.C.de fideico͂.lib.l.j.ibi secutā defuncti voluntatē: ꝛ alibi lex vituperat heredē qui relictū naturali equitati subnixuꝫ soluere detractat: vt.l.quidā.§.illo.C.de ser.nece.here.insti.ibi nō tamē ita impij heredes existāt vt libertatis restitutiōis ꝛc. Tertia: qꝛ in multis ius ciuile disponit suꝑ amissione rei ꝓprie vel obligationis: ꝛ tū naturale vinculū nō dissoluit ptꝫ hoc in p̄scriptionibus: nam ꝑ eas omne ius tollitur: vt.l.sicut.ꝛ.l.oēs.C.de p̄script.xl.ann.ꝛ tū obligatio naturalis remanet.l.fin.ff.rem ra.haberi.

16 ¶ † Unde dicit lex qui tpe libertatis soluit fidem impleuit: vt ff.man.l.fideiussor.hinc est ꝙ post p̄scriptioneꝫ longissimi tpis res reuertitur ad dñm ꝛ hꝫ cōmoduꝫ retentionis lꝫ ad ipm agere nō potuisset: vt.l.si quis emptionis.C.de p̄scrip.xl.anno.ꝛ.c. cū dilectus.de or.cog.patet etiā hoc in seruis aliorū cuiꝰ status est funditus nullus de iure ciuili: vt.l.qđ attinet.ff.e.ꝛ subdit ibi litera ꝙ nō idē đ iure naturali quo iure oēs hoīes equales sunt ꝛ quia hoc iure eius status nō est funditus nullus cadit in eū naturalis obligatio: vt.l.naturaliter.de cōdi.inde.ꝛ.l.nec seruus.ff.de pecu.idē in deportato ꝛ damnato in metallū qui perdūt ea que iuris ciuilis sunt sed nō illa que sunt iuris naturalis: vt.l.q̇dam.ff.de pe.ꝛ.l.si in metallum.ff.de his que pe.no.facit.l.si tibi mādauero.§.is cuius bona.ff.mā. Ratio p̄dictoꝝ colligitur ex l.eas.ff.de capi.di.ꝛ.d.§.sed naturalia.insti.de iure na.gen.ꝛ ciui.vbi ciuilis cōstitutio ius naturale corrumpere nō pōt. Hinc est ꝙ verus debitor absolutus per sniam naꝫ debitor manet: vt l.iul.ff.de cōdi.inde.ꝛ de ista naturali dicit tex.ꝙ sustinetur solo vinculo eq̇tatis: vt.l.stichū.§.natura.ff.de sol. ꝛ alibi dicit is naturaliter debet quē iure gentiū dare opꝫ cuius fidē secuti sumꝰ: vt.l.is naturaliter.ff.e.

17 ¶ † Quarto hoc ꝓbatur in simili acceptilatio [a] em̄ est inuenta de iure ciuili ꝛ habet certā formā: vt.ff.qui.mo.tol.oblig.post prin. Et tamē lex dicit ꝙ si peccet in forma habet in se vtile peccatū quando fuit interposita super contractibꝰ iurisgē.vt no.in.l.an inutilis.ff.de accep.ꝛ.l.si acceptolatum.eo.ti.ꝛ.l.si vnus.§.pe.ff.de pac.ꝛ.l.si stipulor.§.fi.ff.de v͂.oblig. Cum ergo testm̄ sit iurisgē.ꝛ sic naturale licet in ea fuerit forma omissa quā exigit ꝯstitutio positiua.s.l.hac cōsultissima.C.de testa.vel statutū in casu nostre questionis tamē equitas et pietas suadet impleri tales defuncti volūtates.et ideo dicit lex ꝙ nihil est qđ magis hominibus debeatur ꝙ̄ vt supreme voluntates morientiū impleantur: vt.l.j.C.de sacrosan.eccl.ꝛ.d.l.in testamento.ꝛ.l.quidam superius alleg. Ex quibus cōcludo ꝙ iste Titius in foro cōscientie iuste tenet dictā hereditatē ex tali testamento nō solēni qđ tamē habet subsistentiaꝫ super voluntate defuncti que ꝓbatur ex ipo testamēto imperfecto: vt.l.fi.ff.de testa.ꝛ.l.etiā.ff.de cōpensa.vbi quod naturaliter debetur licite tenetur licet peti nō posset.Sed huic decisioni mee tria obstāt. Primo quia testamentum imperfectū ꝓ nullo habetur: vt.l.hac consultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.ibi ꝓ nullo haberi. Si ergo habetur ꝓ nullo nō videtur ex eo nasci aliqua obligatio. Secundo obstant notata.s.in.iij.opi.versi.aduertatis. ꝛ in.iij.opi.post prin.vbi dixi que lex positiua obligat etiā in foro conscientie si reddit personas inhabiles ad contrahendū nisi cū tali solēnitate contrahāt vt ibi patet. Ad idem quod no.per Bar.in.l.cum lex.de fideicom.vbi ex contractu inito cum persona cōtrahere ꝓhibita non oritur obligatio etiā naturalis: ratio horū est quia sicut obligatio que solo equitatis vinculo sustinetur ꝯtraria conuentione dissoluitur: vt.l.stichum.§.naturalis.ff.de solutio.ita debet eius origo impediri per aliquam equitateꝫ illi oppositaꝫ sicut est in casu questionis nostre. Nam de iure gen. ꝛ sic de naturali sancitum est qđ parentibus ꝛ patrie pareamus vt.l.veluti.de iusti.ꝛ iure.est enim equitas naturalis que me astringit ad obseruātiam mandatorū superioris.

18 ¶ † Unde scriptuꝫ est in lege qui nō obedit principi morte moriatur: vt.c.ij.de maio.ꝛ obe. Hinc est ꝙ de iure gen.sunt cogniti magistratus etiam reges: vt.l.ex hoc iure.ex quibus satis videtur inferri ꝙ ex tali testamento licꝫ habeat cōsensuꝫ testatoris: tamē quia testatus est cōtra statutū patrie sue nō videtur equitas qđ ex eo nascatur aliqua obligatio. Tertio ob.ratio vitāde absurditatis ꝛ correctionis multoꝝ iurium que inducūt istas acquisitiones vt trāsferāt quod est vnus in alterū remanēte tamē inualida ꝛ elisa naturali obligatione: vt in p̄scriptione sentētia ꝛ si.casibus. Iteꝫ obligātur naturaliter serui pactis nudis. Item ex testamēto minus solēni ꝛ multis casibus quos declarare tediosum esset potiꝰ ꝙ̄ subtile. Nam si quod debetur ex tali naturali obligatione esset debitū in foro cōscientie peccaret ille qui tale debitū retineret: ꝛ ꝑ consequens posset post denūciationē euangelicam deduci in foro contentioso ꝛ exigi iuxta formā.c.nouit.de iudi.sed hoc dicere est absurdū ꝛ esset correctio multarū.ll.que de ista naturali loquūtur ꝛ statuūt ꝙ nō habeat effectū exigendi. in cōcursu ergo duorū videtur ꝙ ille cui fauet voluntas ꝛ dispositio imperfecta etiam in foro conscientie: ꝛ si ille iuste aduocat cui fauet lex scripta iste iniuste retinet cui lex resistit vel saltim non assistit in tali acquisitione.nam cum titulis legitimis rerū dominia acquiran

[a] ¶ Acceptilatio. Ad quālr̄ diffiniatur acceptilatō tex.in.l.j.ꝛ ī ru.C.e.ti.spe.ī ti.đ ob.ꝛ so.§.j.v͂.aquiliana. et qđ possit fieri sub ꝯditiōe tex.in.l.acceptilatio.ꝛ in.l.ij.ff.đ accep.et ꝙ acceptilatō habeat vim solutionis. vide bar.in l.si marito.§.si pr̄.ff.solu.ma.ꝛ ī.l.ꝛ si fideiussori.§.q̇ ita ff.de accep.bart.ꝛ bal.ī l.j.C.de reuoc.que in frau.credi.

tur vt ptꝫ in toto titulo.ff.de acqui.re.do.⁊ insti.de re.di.per to
tum.iste nullū habēs titulū legitimū possidet tanꝗ̄ ꝑdo sciēs
scd̄m ius scriptū alteri acquisitū esse:vt.d.l.cū querebatur.C.vn
de vi.ex quibus cōtra cōclusionem meā videt̄ tenendū ⁊ dicēdū
ꝙ iste scriptus heres in tali testamēto inualido nō possit dictaꝫ
hereditatem in foro cōsciētie retinere nec videt̄ bene dictuꝫ ꝙ
vnus iuste in foro ꝯscientie ⁊ alius similiter iuste teneat:quia su
per eodē facto duo cōtraria nō vident̄ posse cōcurrere sicut nec ī
eodem dn̄o.l.sint certo.§.si duobꝰ cōmoda.Sol.licꝫ ista multuꝫ
vrgeāt ꝯ istum heredē sic institutū:tn̄ tenendo vt predixi pōt om
nibus respōderi.Et primo ad primū dico ꝙ licꝫ lex dicat testa-
mentū imperfectū pro nullo haberi:tamē non impedit q̇n nasca
tur ex eo naturalis obligatio q̄ heredeꝫ obligat naturaliter ad
implendā eam:vt.d.l.in testamēto.⁊.l.quidā.cū alijs si.alle.s̄.ꝓ
xi.col.ver.⁊ istam partē teneo vbi exempla que ibi deduxi de te-
stamēto nō solenni.de p̄scrip.de seruili cōd.⁊ deportato ꝓbāt ꝙ
annullata causa a iure positiuo nō impedit natiuitateꝫ natura-
lis obligationis:nec etiā obligationē perimit vel agentē cōclu-
dit naturalē tamē obligationē nō corrumpit:vt.d.§.sed natura

19 lia.insti.de iure na.gen. ¶ † Ex quo ad scd̄m respōdeo et dico
ꝙ duplex est ius naturale.vnuꝫ qd̄ cōuenit omnibus animalibꝰ
vt filioꝝ educatio ⁊ cōiunctio quā nos matrimoniū appellamꝰ
vt insti.de iure na.gen.⁊ ciui.in prin.⁊ istud sic cōmune omnibꝰ
animalibus nō dicitur esse obligatio naturalis: quia animalia
nō obligātur:vt.l.j.§.j.si qua.pau.fe.di. Quoddā est ius natu-
rale qd̄ cōuenit solū hominibus ⁊ illud est dupl'r. Nam quoddā
fuit ex eo ip̄o qd̄ gentes esse ceperūt naturali ratione inductum
absq; alia cōstitutione gentiū vt fidē seruare liberos educare li-
bertate potiri:et ex isto oritur obligatio naturalis que eq̄tatis
vinculo sustinet̄:vt dicit tex.in.d.§.naturalis.⁊ ex illo iure descē
dit illa naturalis qua seruus obligat̄ naturaliter.de ꝯdi.indeb.
Quoddam est iusgen.quo oēs gentes vtūtur ex cōstitutionibꝰ
eoꝝ nō ſm̄ rationeꝫ naturalē sed cōtra:q̄nq; vt bella captiuita-
tes seruitutes distinctio dominioꝝ:vt.l.ex hoc iure.ff.de iusti.et
iure.⁊ ab hoc iuregen.trahit ortū ista naturalis obligatio si cō-
sensum habet:vt patet in omnibꝰ contractibus iurisgē.in.d.l.ex
hoc iure.⁊.l.cōsensu.de ac.⁊ ob.⁊ ista cōstitutio iurisgen.qui an-
nullat statū seruoꝝ qui dominiū testamentoꝝ:⁊ sic sunt funditꝰ
incapaces ad pos.que tn̄.s.dominia ⁊ possessiones sunt iuregen.
vt.d.l.ex hoc iure.⁊ no.de hoc Bar.in.l.si id qd̄.⁊.l.iul.de cōdi.
inde.Ad ꝓpositum igitur obtemperare regibꝰ ⁊ cōstitutionibꝰ
temporū descendit a iure naturali.i.iuregen.coꝝ ꝯstitutionibꝰ
introducto nō a iuregen.primeuo quo hoīes reges erāt:vt not.
Inn.in.c.licꝫ ex suscepto.de foro cōpe.⁊ super hoc oīno vide qd̄
le.⁊ no.de trans.in.c.corporalia.in nouel.super glo.arg.ꝙ etiaꝫ
in.c.super his.de voto.in nouel.in mag.glo.in ver.sed nūquid li
citū est inuadere:vbi etiā videas ⁊ libere voluntatis quo iure il
lud testm̄ imperfectū habet subsistentiā:⁊ sic naturaliter ei debe
tur quē testator habere voluerit vt in iuribꝰ p̄alle.⁊ in.l.j.de sa-
crosan.eccle.nec istā volūtatem poterit corrumpere ciuilis con-
stitutio vt dixi. Quo ad factū est aduertendū ad id qd̄ no.Inn.
in.c.nouit.de iudi.et ibi in nouel.vbi tenet ꝙ illud qd̄ debet̄ tm̄
naturaliter pōt peti in foro ecclesiastico seruata forma denūcia-
tionis euāgelice de qua ibi.⁊ dixi.s̄.i.iiij.opi.ver.et reperio hūc
passum ⁊c.Sed de qua naturali debeat intelligi illud dictū bar
to.⁊ Inn.est cōsiderandū ꝙ quadruplex est obligatio naturalis
vna est que venit ex illa ratione nihil magis cōsonum iuri natu-
rali ꝗ̄ qd̄ cōuenit seruari:vt.l.j.ff.de pac.⁊ de cōsti.pec.l.j.in p̄n
cipio.Et ista q̄nq; tendit ad obligationē:quādoq; ad liberatio
nem.Si ad obligationē tūc iuuata iuris ciuilis adminiculo in-
ducit actionē de pac.lima.nō ad vitam inducit cōpensationē:vt
l.etiam.de cōpen.⁊ impedit soluti repetitionē cum distin.tamē
eius quod no.in.l.j.ff.de cōdi.inde.⁊.c.fi.de sol. Quandoq; vt
dixi tendit ad liberationē vt pactū de non petendo.et hoc tollit
naturalem ⁊ ciuilem elidit.⁊ de hoc in.l.si vnus.§.pactus ne pe-
teret.ff.de pac.⁊.l.stichū.§.naturalis.de sol.Est ⁊ alia naturalis
que venit ex alia equitate.i.naturali ratiōe que est vt benefaciē
tibus nobis benefaciamus.⁊ est in genere in terminis iustitie si
ue equitatis nō redacta in preceptis:sꝫ residēs in terminis cor-
dium laycorum nō redacta per iuris ciuilis cōprobationem ad
aliquam necessitatē:⁊ hoc nec act.parit nec exce.⁊ impedit solu-
ti repetitionē si soluens cōmune dicat se obligatū ad soluenduꝫ
vt.l.si lege.§.consuluit.de peti.heredi.Alia est que descendit ex
eadem ratione seu equitate in specie tamē redacta ex hoc patet
officium ⁊ obligationē ⁊ impedit soluti repetitionē:vt.l.j.§.cuꝫ
patronus.de offi.prefec.vr.⁊.l.si non sortem.§.libertus.de cōdi.
inde.Ista vero Iac.bu.in.§.ex hoc iure.de iusti.⁊ iur.de qua er
go naturali debet intelligi dictū Inno.de quo.s̄.dico: quia de
prima non de secūda.s.illa qua tenemur ad antidora non potest
deduci ad prestandum necessitatem etiā de iure canonico vel di

uino.de illa ergo que oritur ex pacto cui do.debet intelligi.⁊ [...]
intelligit Bart.vt dixi in dicto ver.⁊ reperio hunc passum ⁊c.q[...]
verum credo nisi talis naturalis esset elisa prescriptione cū bo[...]
na fide vel sententia ⁊ sic per actum ciuilem.s.ꝙ tunc nō possꝫ [...]
iudicio deduci.Ad.q.ergo ꝓpositam redeundo dico ꝙ natu[...]
lis obligatio que oritur ex testamēto nō solēni ſm̄ opi.citram[...]
tanorum de qua in.l.j.ff.de condi.inde.⁊.l.iul.eo.ti.per Iac.b[...]
sufficit huic inutiliter instituto ad remotionem in foro conscie[...]
tie si non molestetur ⁊ sic concludo ⁊ sicut ille qui habet pro se.
autoritatem:sed non voluntatem in foro conscientie:iuste pet[...]
ſm̄ Io.cald.similiter ⁊ iste qui habet voluntatem licet nō iuri[...]
solennitatem in foro conscientie iuste tenet ſm̄ istam opi.mea[...]
cui accedat quod not.Ia.but.in.d.l.iul.in vlti.colū.vbi dicit [...]
in vltima voluntate est duplex forma substantialis ⁊ accident[...]
lis substantialem appellat ip̄am testatoris voluntatem qua [...]
disponit ⁊ in quā ⁊ de quibus rebus.Accidentalē vocat solēn[...]
tatem ꝓbatoriam vt de numero testiū de vno contextu ⁊ simil[...]
bus:licet ergo istis solēnitatibus nō seruatis dispositio non v[...]
leat:tamē ex ea postꝗ̄ talis fuit voluntas oritur obligatio nat[...]
ralis.adducit simile in tutore qui licet debeat prestare autorit[...]
tem pupillo:tamē defectus talis solēnitatis vel alterius simili[...]
non impedit naturalem obligationē contrahi.ff.de condi.ind[...]
l.naturaliter.§.fi.⁊ quod plene le.⁊ no.in.l.j.ff.de noua. Addi[...]
co etiam quod not.Bar.in.l.minoricarū.circa prin. primi lib[...]
vbi querit vtrum valet testamētum in quo sunt instituti fratre[...]
minores et si non valet de rigore iuris vtrum possint veniente[...]
ab intestato dictā hereditatē retinere in foro conscientie. Qu[...]
ad primū dicit ꝙ testamentū est nulluꝫ hereditas pertinet ad v[...]
nientes ab intestato.ff.de his que pro nō scrip.ha.l.si in meta[...]
lum.⁊.C.de here.insti.l.j.Ad scd̄m arguit pluribꝰ modis ꝙ no[...]
possit in foro cōscientie retinere dictam hereditatē. Secūdo a[...]
guit in contrarium ⁊ concludendo distinguit tres casus dicen[...]
ꝙ in foro conscientie illa apud quā dicta hereditas remanet d[...]
iuris rigore debet sollicite de volūtate defuncti inuestire:et tū[...]
ex illa aut remanet certus:quia testator voluit illud valere eti[...]
de iure codicilloꝝ ⁊ omni modo quo pōt:aut is apud quē rem[...]
net nō potest esse certus nec applicat animū suū ad id quod ex [...]
dictis:sed remanet in eo qd̄ ius presumit. Primo casu.s.quād[...]
constat ꝙ testator voluit valere iure testamēti tm̄:tunc ille apu[...]
quē hereditas remanet licite pōt eam retinere in foro conscien-
tie.nā eo ip̄o qd̄ testator voluit qd̄ valeret iure testamenti tm̄ vi[...]
voluisse ꝙ heres institutus caperet a se ip̄o:vt.l.sed si in cōditi[...]
ne.§.fi.ff.de here.insti.Sed cū in casu huius questionis caper[...]
nō possit ꝓpter incapacitatē institutoꝝ nō videtur ꝙ herede[...]
ab intestato in foro cōscientie teneātur restituere:vt.l.j.ff.de iu-
re co.⁊.l.eā quā.C.de fideicō. Non ob.ꝙ ex testamēto imperfe-
cto oriatur obligatio naturalis.naꝫ illud verū quādo est impe[...]
fecta ratione omisse solēnitatis nō autē quādo ratione inhabi-
litatis persone institute que est funditus incapax quo casu p̄su-
mit lex ꝙ testator voluerit deuenire ad veniētes ab intestato:v[...]
l.cōficiūtur.de codi.Secūdo casu quādo constat ꝙ testator vo-
luit valere omni modo quo melius pōt:tūc dic vt.j.pxi. Tertio
membro qd̄ fuit quādo veniēs ab intestato est dubius nec sibi li[...]
quere pōt de intentione testatoris.Et tunc dicit ip̄e ꝙ de iuris
rigore idem quod in primo.s.qd̄ voluerit valere iure testamenti
tm̄:vt.ff.de iure co.l.j.⁊.l.illud.§.tractari.sed vt subdit putat re-
perire aliquē qui vult valere omni modo quo pōt:⁊ ideo in foro
cōscientie tutiꝰ est nō retinere.⁊ ita dixerūt multi magistri theo
logie ſm̄ eum.Et cōtrariatur aliquātuluꝫ ista decisio decisioni
Io.cal.qui tenet ꝙ veniens ab intestaro in foro ꝯscientie recte
petat hereditatē ab eo qui est inutiliter institutus ex defectu so

20 lēnitatis. ¶ † Nam si tutius est nō retinere quādo institutꝰ est
funditus incapax:q̄ est frater minor:multo tutius ⁊ salubrius
videt̄ nō aduocare ab instituto habili ⁊ capace licꝫ sibi desit for
malis solēnitas nō voluntas que debet in omnibꝰ dominari.l.i[...]
cōditionibus.primū locū de cōdi.⁊ demō.Accedat etiā ad hoc
qd̄ infringere veritatē de sui natura est malū:ergo nulla ratiōe
faciendū.de iureiur.si xp̄s.§.quedā etiā vt scandalū euitetur.de
ope.no.nū.c.ij.⁊ de reg.iur.qui scādalizauerit.ad hoc optime.c.
nostras.de rest.spo.⁊.c.inquisitioni.de sen.excō.vbi quis potiꝰ
debet sequi veritatē in foro cōscientie ꝗ̄ iudicialē autoritatem
⁊ per cōsequens multo fortius ꝗ̄ legalē:quia durius agitur cū
iudice ꝗ̄ cū deo:vt.l.casus.de arbi.et p̄sertim in foro cōscientie
quod fundatur in timore dei qui sequitur veritatem nō opinio-
nem in foro examinis:vt.c.a nobis.de senten.excō.Et multū de
ista opi.dubitarem ne posseꝫ de temeritate rep̄hendi innitendo
prudentie mee in tam ardua questiōe ꝯsului quatuor sacre theo
logie magistros quoꝝ tres in eādem sentētiam declinauerūt ⁊
vnus ex eis ꝓfunde scientie ⁊ optime ꝯscie magr̄ Michael or-
dinis carmelitarū mihi in scriptis ita respōdit vt sequit̄. Sup-

pono

pono primo ꝙ testamentū ex parte testantis sit debite factum q̄uis aliqua iuris solēnitas in ea sit omissa. Suppono secūdo ꝙ in scriptura testamēti duo considerantur. s. substantia que est principalis intentio legis ⁊ solennitatis que est magis accessoria ⁊ non principalis substantia autem scripture testamenti intendit principaliter vt voluntas testatoris nota et publica fiat tam presentibus q̄ꝫ absentibus ⁊ futuris: quia ad hoc solum redigūtur verba in scriptis: quia quod dicitur transit. qd aūt scribitur manet ⁊ deducit beatus Gregorius. vj. moralium. Solēnitas autem scripture apposita ad hoc magis intendit vt malitijs hominū obuietur ⁊ ꝙ si fraus interueniat facilius dep̄hendatur. ad hoc enim et numerus certus testium requiritur vt habetur Deutero. xxvij. Et quādoqꝫ sigillū principis apponit̄ vt habetur Daniel. xiiij. Ex quibus patet ꝙ tam substātia scripture testamentalis q̄ꝫ solennitas apposita ad hoc principaliter intendit vt defuncti volūtas cognoscatur ⁊ cognita obseruetur ⁊ ne sibi fraus cōmittatur ⁊ male. Quibus supositis dico primo ꝙ recta cōscientia debet se legibus testamentorū cōformare: patet quia omnis talis lex est iusta aliter vim legis nō haberet: cōformat̄ eñ lex humana legi diuine que semper est iusta ⁊ immaculata. Psal. xviij. ⁊ per cōsequens oppositū legis est iniustum. Secūdo dico ꝙ in. l. duo attendūtur. s. legis litera ⁊ intentio legislatoris quorū principalior est legislatoris intentio: ⁊ nō ecōuerso. ⁊ scd̄m ph̄ qd vnūqdqꝫ tale ⁊ ip̄m magis ⁊ sit recta ⁊ scientia debet se magis cōformare intentioni q̄ꝫ litere: patet quia sic oportet facere in lege diuina que nō minus obligat q̄ꝫ humana cum sit superior. Et hoc est quod intendit apostol⁹. ij. ad corint. iij. litera occidit spiritus autem viuificat. Secūdo ex his sequitur ꝙ voluntas testatoris debito modo situata obseruari debet etiam si scriptura testamential's solēnitate iuris careat: patꝫ: qr hoc intendit principaliter legislator tanq̄ꝫ intentum principale ⁊ probo a fortiori: quia etiam si nulla fuisset composita scriptura esset obseruāda. ¶ Ex predictis concludo ꝙ scriptura testamentaria institutus heres etiam aliqua solēnitate omissa in foro cōscientie dictam hereditatē potest adire semper hoc supposito ꝙ per scripturam testamentariā volūtas defuncti debito modo sit nota clare. Hoc infertur ex predictis ⁊ ꝙ in foro cōscientie hic a nullo debꝫ molestari: quia de ratiōe consciētie circa eādem rem non pōt contradicere nec valet si dicatur ꝙ ab intestato succedens pōt illuꝫ impetere in foro conscientie: quia innitit̄ autoritati legislatoris cui recta conscientia se cōformare debet. Ista sunt verba sua magna equitate fundata et cōfirmant opinionem meā in terminis questionis ꝑposite cum scꝫ testamētuꝫ deficit ex eo qd est omissa solēnitas ꝓbatoria. Quidam vero venerabilis in sacra scriptura peritissimus ⁊ deuotus mihi a tenera etate frater Thadeus de vrbe veteri ordinis p̄dicatoruꝫ meum cōferens de hoc respondit considerandum vtrum iste testator inconsulte pretulerit hunc heredem extraneū alijs sibi consanguinitate cōiūctis forte filijs fratribus ⁊ sororibus vel alijs sibi proximis indigentibus. Et in hoc casu quia testator nō est secutus ordinem caritatis contra. c. est etiam alia. lxxxvj. dis. nō poterit. sic institutus in foro cōscientie retinere ꝙ in illos ꝓ sua necessitate tenebatur testator cōferre. Si vero ille cuius cōsanguinei ⁊ domestici erant diuites ⁊ institutus forte indigens vel multum testatori amcicia copulatus ⁊ plus dilectus q̄ꝫ illi consanguinei: tunc in foro conscientie institutus pōt licite dictā hereditatem retinere per ea que superius dicta sunt ⁊ videtur illa consideratio multum equa. Ex his etiā euidenter concludit̄ verum esse quod dixit Inno. de p̄lato minus canonice electo ex defectu formalis solēnitatis. Nam in foro cōscientie iuste tenet p̄laturam si habet eligentiū voluntatem: vt ip̄e no. in. d. c. quod sicut. de elec. ⁊ dixi. s. ¶ Secundo quero circa illud debitū naturale tm̄ si testator deputauit executorē a soluenda debita vtrum possit soluere debitum naturale tm̄ et similiter pōt queri vtrum possit soluere debita prescripta. In prima questione Barto. tenet ꝙ nō possit soluere debitū naturale tm̄: sed tm̄ debita quib⁹ nulla ob. exceptio: vt ip̄e not. in. l. si is cui. §. flauius. ff. de solu. ⁊ legaui. de lib. leg. Sed dn̄s meus Bal. dicit ꝙ ille. §. flauius. loquitur in contractibus: sed in iudicio anime de quo loquitur a vrget debitū naturale tm̄: sicut debitum naturale ⁊ ciuile. qd credit verius quia ecclesiasticū forū non curat de obligatiōe ciuili. ⁊ de pactis. ⁊ credo hoc verum de naturali que oritur ex pacto nudo vel alia equitate non de illa in genere nec de illa q̄ eliceret ſm modum de quo. s. dixi. tūc illa prima possit deduci in foro iudiciali ecclesiastico: vt dixit Jo. an. post Inno. in. d. c. nouit. de iudi. ⁊ in nulla culpa comprehenditur executor si sponte

21 soluit tale debitum ad quod posset vrgeri. ¶ † De alia questio scꝫ de debito prescripto an possit soluere: Dicit domin⁹ me⁹ aut est talis prescriptio que fouetur iure canonico per bonaꝫ fidem ⁊ non pōt soluere. Aut non fouetur propter malam fideꝫ ⁊ potest soluere. faciat ad predicta quod not. ff. de neg. gest. l. at qui natura. ⁊ de admi. tuto. l. si pupilli. ⁊. ff. rem ratam hab. ⁊ hoc ip̄e not. in. l. id quod pauperibus. in. ix. q. C. de epi. ⁊ cle. vbi subdit vtrum possit soluere debituꝫ a quo testator fuit absolut⁹ per iniustaꝫ sententiam: dicit ꝙ sic: si iniustitia est notoria: quia tūc debet agnoscere bonam fidem: vt in. c. cum eterni. de re iud. s. e. lib. al's secus: vt. l. iul. de condi. inde. ¶ Tertio quero vtrum penam legalem vel conuentionalem in quam quis incidit suo dolo vel culpa teneatur sponte soluere in foro consciētie: puta pro furto rapina sacrilegio tenetur ad duplum vel ad quadruplum. xij. q. ij. in legibus. xvij. q. iiij. quisquis. ⁊. xcix. dist. dicentem. vel tenetur pena corporaliū: videtur ꝙ sic: quia tales pene sunt debite iure naturali idest gen. vt. l. j. ff. de fur. ⁊ ibi not. ⁊ de iure diuino: quia etiam naturale est. j. distin. ius naturale. ⁊ ptꝫ Exod. xxj. ⁊. xxij. capitulis cum se. ⁊ not. Bar. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ex hoc iure. ad fi. facit quod no. in. l. j. §. bestias. ff. de postu. Si ergo pena est iure naturali debita: ergo debet sponte solui quod posset forte tolerari in pena conuentionali que descendit a libero arbitrio ⁊ consensu. Imperijs autem legalibus non videtur ꝙ teneatur quis vltra se offerre ad soluendum: quia canonis consilium est ꝙ nullus seipsum prodet. de consecra. distin. j. non tibi. aliter dicitur ꝙ pena occulta non habet vindictam: immo plus dicit̄ ꝙ nedum sponte soluere non tenetur: sed etiam illi cui talis confiteretur vt penitentia non debet eam imponere in foro penitētie: vt not. xij. q. fraternitas. Et tenet dominus meus Bal. quādo nōdum condemnatus fuit reus in. d. l. id quod pauperibus. in. ix. q. Credo etiaꝫ ꝙ non peteret ille cui talis pena debetur si eam exigat ab inuito: quia nec iudex peccat exigendo corporalem. alibi tamen glo. in pena corporali iuste subeundo dicit ꝙ si reus fuit relaxatus cum iuramento de redeundo ad carceres tenetur redire: secus si mors erit iniuriosa: quia tunc redire nō tenetur: ita not. in cle. pastoralis. de re iud. in glo. super verbo violētam. ex qua infertur ꝙ si tenetur redire ad carceres talis reus ad subeundam penam in foro conscientie: ergo si inde posset nō deberet fugere. lex tamen dicit ꝙ ignoscendum est ei qui sanguinem suuꝫ qualitercūqꝫ redimere voluit in. l. j. ff. de bo. eo. q̇ mor. sibi cōsci. Sed glosatores vtriusqꝫ iuris intelligunt non per calūniam: vt ibi no. ⁊. c. j. de iura. cal. pauci reperirentur: qui talem conscientiam ita strictam haberent vt nō fugerent de carcerib⁹ cum possint scientes se subituros vltimū supplicium ibi stando.

22 ¶ † Iuxta predicta queritur si mulier finxit se pregnātem ⁊ partum suppositum asseruit esse viri ⁊ vir suum esse credit. ⁊ per consequens de bonis suis aliter disponere vel testari nō cogitat: sꝫ huic velut filio omnia relinquere prout patres facere debent: vt no. in. l. si quis ad declinādam. C. de epi. ⁊ cle. vxor de hoc cōsciētiam sibi facit ⁊ peccatum suū non audet reuelare. quid ğ faciet. Jo. an. istam. q. examinat in. c. officij. de pe. ⁊ remis. vbi remediū primū tradit ꝙ mulier istū filiū sic suppostuꝫ inducat ad professionem in ordine mendicantiū vt sic marito non possit succedere nam inducere eū ad professioneꝫ in alia religione non mendicātium non videtur plene prouisum cum succedant. xviij. q. j. c. verno. ⁊. xix. q. vltima. in fi. ⁊ si pōt sine periculo debet hoc huic supposito reuelare qui tamē sibi credere non tenetur cū habeat ius presumptionis pro se ex eo qd in domo ⁊ constante matrimonio natus creditur: vt. l. filiū. ff. de his qui sunt sui vel alieni iur. forte tamē habet cōscientiam iste filius qui de hoc matri credit q̄ melius alio veritatem nouit ⁊ que nō presumitur in hoc falsitatem dicere de hoc de symo. per tuas. ij. Si autē sibi vel alijs non vult reuelare nec eum ad profitendū potest inducere vt prediximus: ⁊ tūc si habet debet tm̄ dare de suo quātum valet qd habuissent venientes ab intestato si pōt id verisimiliter opinari. xiiij. q. vj. si res. ⁊ si id opinari nō potest det pauperibus ſm Inn. ⁊ istud sic distribuendum vel predictis dandū tradat episco. in penitētia qui ex inde sic caute satisfaciat quod nesciatur vnde venerit ſm Host. Si vero non habet vnde satisfaciat: ⁊ tunc aut potest sine periculo fraudem reuelare. Aut non potest hoc reuelare sine verisimili ⁊ forsan indubitato periculo homicidiorum: ⁊ tunc ſm Inno. ⁊ Host. conteratur ⁊ taceat. xxij. q. ij. ne quis. Nam hoc casu cum ex vna parte sit damnum reorum si taceat ex altera periculum animarū ⁊ corporū si probationes inducat cum vtrūqꝫ vitari non possit inter hec duo mala eliget minus malum. xiij. di. neruí. ⁊. c. duo. Taceat ergo cum damno rerum quod est minus malum. ad hoc de pig. c. j. Sed huic opi. ob. qd legitur ⁊ no. in. c. iij. s. eo. titu. vbi vtilius permittitur scandalum nasci q̄ꝫ veritas relinquatur. Solu. in hac veritate non poterit veritas iustitie: qr mulier illa nec iudex est nec testis esse potest. In quibus casib⁹ illa autoritas locum habet que si probationes paratas non habet similiter deber. ij. q. vij. pleriqꝫ. ⁊ si probationes habeat inuita non cogitur accusare ⁊ maxime cū scandalo: vt. C. vt nemo inui. l. j. ⁊. c. nihil. de prescrip. ⁊ ita not. in. d. c. officij. in nouella. Et

¶ No hāc q. de muliere q̄ supposuit partuꝫ qual'r agere debeat ꝑ exonerāda eius ꝯsciētia qd not.

Jo. Cal. plenius in addi. in eo. c. ꝙꝙ. ideo sic coniunxi cum precedenti: quia per eam patet ꝙ mulier digna morte non tenetur etiam in foro conscientie suum delictum reuelare cum sue persone periculo quātūcunqz alius ex hoc damnū patiatur cui ꝓpter inopiam satisfacere etiaz in secreto non potest vt dixi. ⁊ quicqd sit de illo contra quem est processum ad capturam ꝙ fugere non debet postꝙ̄ scit se reum criminis: tamen ante capturaz si pōt recedere de loco ne capiatur non crederem eum peccare in foro cōscientie postꝙ̄ non est a iudice preuentus per capturam vel aliter: non enim est iure cautum ꝙ ip̄e sponte debeat se directe vel indirecte supplicio deputare sed potius diuine iustitie reseruare que vlcisciẜ non punita in hoc seculo. vj. q. j. si omnia. et. xxxij. dist. erubescant. ⁊ vide. c. quid ergo. xxiij. q. v. vbi de punitis propter delictuz in hoc seculo an puniantur in futuro. ¶ Quarto queritur quia dixi. s. ꝙ penas legales in quas incidit non tenetur quis in foro conscientie a se exigere: vt. d. c. fraternitas. licet sine peccato possit ab eo exigi. vtrum idem sit in alijs oneribus que per leges vel statuta possessoribus vel transeuntibus inducuntur: puta dacia: collecte: pedagia: ⁊ gabelle: ⁊ quosdam vidi viros bone reputationis qui non faciunt sibi conscientiaz fraudare datia: pedagia: ⁊ alia predicta: ⁊ bene sentiunt que nō sunt legitime imposita ⁊ inducta: puta sine causa: ⁊ ab illo qui nō potest imponere sicut nullus potest nisi imperator vel papa: vt. C. noua vecti. insti. non pos. per totum. vel nisi ciuitas pro suis necessitatibus imminentibus talia statuat ⁊ indicat vt not. Bar. in. l. vectigalia. in prin. ff. de pub. Ja. dicit ꝙ de hoc debent cōsuli fratres: vt. l. fi. C. de vec. ⁊ cōmi. Ego dico opi. Bar. veram qn̄ illa tria in promulgatione talis legis vel statuti concurrunt de quibus dixi. s. j. q. post principium. Si enim pro refectione pōtium vel viarum vel pro transitu fluminis vel pro custodia ciuitatis ⁊ territorij sunt necesse gentes armorū si pro talibus oneribus ⁊ similibus moderatū onus subditis indicaẜ satis equuz videtur ꝙ in foro conscientie quilibet soluere teneatur vt sic patrie cui natus est cōsulat ⁊ eius necessitatibus obsequatur: vt. l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ vide quod no. Jo. and. post Host. s. de immu. eccle. c. plerisqz. circa finem. vbi dicit ꝙ constitutio imperatoris vel alterius principis si sit contra ius naturale: puta ꝙ transeant dominia reruz de vna in alterum sine causa in foro cōscientie non est seruanda: immo nec etiaz in foro iudiciali quod plus est: vt no. s. de consti. c. que in ecclesiarum. in nouella. plus ibi subdit ꝙ constitutio ex iusta causa in casu de quo agitur cessare debet talis constitutio. Alij tamen cōtra in hoc vltimo dic

23 vt ibi. ¶ † Sed iuxta predicta queritur quia iura communia ⁊ statuta non soluentibus gabellas imponunt penam amissionis rerum: vt. l. cōmissa. ff. de publica. cum si. vtrum tales res ⁊ similes que incidunt in cōmissum possit quis emere licite in foro cōscientie. Et idem potest queri de rebus publicatis propter delictum. Jo. an. format istam. q. in re publicata: quia vendita cōtra formā statuti. Tenet enim ꝙ si ille qui vendidit fuerit de numero statuentiuz vel ip̄ius heres satis pura conscientia videretur non posse emi postꝙ̄ vendidit ꝯtra legem cui consensit. ⁊ sic merito sibi dici possit patere legem quam tu ipse tuleris. sed si vendens non fuit talis vel fuit statutum domini habētis iurisditionē: non tn̄ directuz dn̄ium tunc videtur secus. Nam dominus ille licet ex causa potuerit ꝓhibere vel etiam irritare contractum vt fit in. l. fi. C. de habita. metro. li. xj. non tamē videtur posse priuari dominio rei quod est de iure naturali gen. super quo tamē remittit ad not. per eum. de consti. c. que in ecclesiaruz. super pri

24 ma glo. ¶ † Vlterius queritur si bona alicuius cuius eraz debitor cum iuramento sunt publicata propter delictum vtrum sibi vel fisco soluere debeam ⁊ loquor in foro conscientie. nam in foro iudiciali nulli dubium quod fisco qui habeẜ loco heredis: vt. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. in foro conscientie idem credo. nam promissio de soluendo iurata intelligitur si res in eodem statu permanserit. in. c. ne q̄s. xxij. q. ij. facit. c. fi. de hereticis. ⁊. c. nos sanctorum. ⁊. c. iuratos. xv. q. vj. Ad hoc vide quod not. in Specu. de lega. §. nūc ostendendum. ver. xxiiij. leges enim que de publicatione bonorum loquuntur sunt edite propter bonum publicū ne maleficia remaneant impunita ⁊ vt mali meriti publica egestate laborent vt alij teneantur: vt dicta. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. ⁊. ff. de pe. l. bona fides. ⁊. c. vt fama. de sentē. excom. Non potest igitur debitor has leges transgredi ⁊ debitum fisco quesitum alij soluere: vt. l. inuito. C. de solu. ⁊ hoc ponit Federi. suo consilio. ccxxxij. licet enim. vt dicit statutuz qd̄ de confiscatione loquitur non possit liberare a iuramento: tamen priuat creditorem iure suo ⁊ accusatione ⁊ iuramentum habet tacitam conditionem annexam si res in eodem statu permanserit: vt. s. dixi. et s̄m eum. Hostiē. ponit istam questionem ad literam. s. de cen. significauit. circa principiuz. vbi expresse dicit ꝙ si bona alicuius sunt confiscata per sentētiam vel ip̄o iure ꝙ iudex secularis potest precipere debitori ascripto per iuramētū quod soluat fisc[o] tāꝙ̄ heredi illius creditoris damnati. ⁊ sic illo casu potest qui[s] excipere ⁊ de iure percipere qd̄ tenet Jaco. butri. in. l. his con[se]quenter. ff. famil. hercis. licitum est enim reo quomodocunqz p[o]test excludere actorem ⁊ probare ꝙ non habet ius vel domin[ium] in re petita. ⁊ hoc placet Compost de rescrip. c. mādatum. in. i[n]colum. Idem sentio econuerso scilz ꝙ debitor cuius bona su[nt] confiscata non tenetur soluere creditori: quia in fiscum tran[sit] omnis obligatio actiue ⁊ passiue cum locum heredis obtinea[t] vt dicta. l. si tutore. C. ad. l. iuliam. de vi. glo. tamen alibi dicit [in] deportato qui erat debitor ꝙ remaneat naturaliter obligatu[s] quia retinet ea que sunt iurisgen. vt. l. quidam. ff. de penis. ⁊ i[ta] not. in. l. vbicunqz. ff. de fideiusso. sed in. l. si debitor. eo. titu. no[tat] contrarium. scz ꝙ a ciuili ⁊ naturali obligatione sit liberatus hanc tenet Bartol. in. l. fi. ff. de duo. reis. Nam s̄m eum si rem[a]neret naturaliter obligatus posset nouari quod est falsum. ff. [de] noua. l. quotiens. §. vltimo. Do. Bald. dicit ꝙ aut fiscus agn[o]uit bona: ⁊ tunc est vera opi. glo. in. l. vbicūqz. ⁊ remaneat natu[]raliter obligatus nō ciuiliter: quia deportatus habetur ꝓ mortuo: pro hoc alleg. quod legitur ⁊ notatur in fi. in. l. si seruus p[]rium. §. si quis an. ff. de lega. j. ⁊ ita not. dominus meus Bal. [in] l. cum qui. de iur. ⁊ fac. igno. Et hec sufficiant quo ad illa iura [que] de vno in alterum transferunt contra domini voluntatez vel a[li]ter aliquem obligant vtrum in foro conscientie sit sequenda.

¶ Quinto quero quid de eo quod sic transferret vel dispon[e]ret imperator vel papa per suum priuilegium vel rescriptuz: p[u]ta rem meam tibi concedit vel contra ius naturale vel gentiū a[li]quid contra me vel pro me ordinat ⁊ disponit vtrum in foro co[n]scientie tenear eam sequi: plene dixi in repetitione. c. si propte[r] de rescrip. s. eodem libro. in. ij. ⁊. iij. oppo. vbi etiam retuli disp[u]tationes predictas Jo. cal. ⁊ preceptoris mei. Et vltra ibi not[a]ta esset retractandum vtrum ille cum quo papa dispensat vel i[n] relaxatione iuramenti vel in relaxatione iuris positiui ⁊ diui[ni] puta super pluralitate beneficiorū super matrimonio inter pe[r]sonas prohibitas contrahendo vel iam contractum dissoluēd[o] vel cum monacho vt contrahat matrimonium vel vt propriu[m] habeat vel in voto vtrum talis cum quo papa sic dispensat sit t[u]tus in foro conscientie quo ad deum. Jo. an. in varijs locis tāg[it] ⁊ breuiter tenet ꝙ non: si sine causa dispenset: al's sit tutus vt no[.] in. c. non est. de voto. ⁊ vide per Jo. and. in. c. dudum. ij. de elec[.] super verbo canonice. ⁊ de statu mona. c. cum ad monasteriuz. s[] per glo. vlti. in nouel. ⁊. c. semel deo. eo. li. in mercu. j. eo. tit. Se[] actus legitimi in mercu. ⁊ in Specu. in titu. de lega. §. nūc oste[n]denduz. ver. xxiiij. vbi no. an absoluat a iuramento de quo. xv. q[.] vj. autoritate. Et casus in quibus papa dispensare non potest vide in dicto titulo de legato. §. nunc habeẜ per totū. vide etiam

25 quod not. Jo. and. in dicto. c. ꝙ super his. de voto. † vbi quer[it] vtrum possessiones ⁊ iurisditiones ⁊ alia que retinent infidele[s] possumus licite occupare: tenent ꝙ non: si volunt nobiscum pacifice viuere. dic vt ibi. ⁊ in. c. olim. el. j. de restitu. spo. vbi de acq[ui]sitis in bello. De acquisitis autem de vsuris vel alijs prouenientibus ex rebus illicite acquisitis vtrum possunt in foro consciē[n]tie licite retinere: dixi in disputatione que incipit Raynerius natione seneñ. ⁊ ibi etiam plene. Vtrum gratuita domini remissio vsurarum ⁊ aliorum que fuerunt illicite vsurpata sufficiāt i[n] foro conscientie vt sic sit tutus quo ad deum ille cui absqz alia sa[]tisfactione remissio facta fuit. dic vt ibi. ⁊ tetigi in. c. statutuz. d[e] rescrip. s. eo. lib. ⁊ per Jo. and. post Hy. in. c. peccatum. j. eodez vide etiam quod not. in. c. ex transmissa. de deci. vbi no. an de il[]licite acquisitis possit quis facere elemosynam. Item quid fie[t] de his que quis vt bonus christianus reputatus cum esset hypocr. certa acquisiuit. dic vt per Jo. and. in. c. quia plerisqz. de immu. eccle. ¶ Juxta predicta quero de questiōe tali. Titius mutuauit mihi mille ⁊ in secreto. et sic sibi in secreto restitui petit [a] me postea dicta mille in iudicio que dicit se mutuasse ⁊ est cont[en]tus stare iuramento meo. Ego si confiteor veritatem condēnabor: quia solutionē probare non possuz quam ip̄e negat ⁊ etiam certus sum ꝙ si referam iuramentum de solutione facta deierabit. Vtrum ergo absqz offensa dei et conscientie potero negare ꝙ mihi mutuauerit. ne condemner iniuste. Si confiteor videtur ꝙ non possum negare: quia falsum dicere non inuenitur sancti[tum] concessum. xxij. q. ij. ne quis arbitretur. Nec valet veritas ꝓ cōmodo temporali vel salute corrumpi. j. eo. c. ex questione. ⁊. c. primū genus. qui enim dicit mendaciū offendit xp̄m qui dixit ego sum veritas. viij. distin. si consuetudinez. sed vt dixi. s. cōtra christum nihil potest licite attentari. viij. distin. c. fi. anima enim qu[e] ex periurio siue mendacio afficitur cunctis opibus preferenda est. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. vnde in euāgelio. Quid enī prodest homini si totum mundum lucretur anime vero sue detrimentum patiatur. Item iste venit contra preceptum superioris

monentis

monentis eum cum iuramento dicere veritatem. Talis autē iu
xta legem diuinam debet moꝛi: vt. l. ſi quis non obedierit. de ma
io. ⁊ obedien. offendit etiam deum cui iuramentuꝫ pꝛeſtatur: vn
de ſcriptum eſt: reddite domino iuramenta veſtra. in. c. et ſi xp̄s.
de iureiurā. In contrarium facit quod no. in. c. cum cupientes.
in pꝛin. §. eo. titu. vbi glo. dicit ꝙ qui habet ius in pꝛincipali ca
uillationes malicioſas aduerſarij poteſt per alias repellere. al
leg. c. nullus. j. xxiij. q. ij. vbi quando quis iuſtum bellum ſuſcipit
nihil ad iuſtitiam: vtrum pugnet ex inſidijs an aperte ⁊ lex dicit
ꝙ non videtur dolo facere qui fraudem excludit in. l. cuꝫ pater.
§. titio. ff. de legatis. ij. Item canon dicit ꝙ mendaciū nō eſt ma
gna culpa cuꝫ aut loquamur aut pꝛoximo conſulendo mētimur
Et hoc vltimū minus malum eſt: quia retinet nōnullam beniuo
lentiam. ita dicit tex. in dicto. c. ne quis. xxij. q. ij. Cum igit̄ men
tiendo illo caſu liberam animā aduerſarij mei a moꝛte qui nitit̄
bis idem exigere contra bonam fidē non debeo dici periurus vl̄
peccare moꝛtaliter ſed leuiſſime: vt in pꝛeal. c. facit. c. bona fides
j. eo. puta ſi aliter non poſſum recuperare rem meā permittit̄ mi
hi eam furto ſubtrahere: vt. j. diſt. ius gen. ⁊ no. Inno. in. c. olim.
de reſti. ſpo. §. j. Multomagis videtur mihi licitū pꝛo ea nō ad
mittenda mentiri ⁊ fallere aduerſariū etiā cū iuramento: qꝛ pari
ter eſt vtrūqꝫ pꝛohibituꝫ. ſ. deierare ⁊ furari: vt patet Exodi. vbi
ſupꝛa. Si ergo permittitur furtū dicto caſu. ergo ⁊ periurium ⁊
eſt vꝛgens ratio. Quid dicendū quidam frater magne ſcientie ⁊
conſcientie cum quo de hoc cōtuli tenebat pꝛimā parteꝫ que eſt
tutioꝛ quo ad deū. Si tū veritatē dicendo enoꝛmiter lederet̄ in
tali caſu: quia quantitas que eſt iam reſtituta dolo repetitur eſt
multum magna. Credo ꝙ apud deū qui ſcrutatur coꝛda homi
nū nō ea que foꝛis ꝓdeunt: vt. c. nauigāti. de vſur. facile talis ve
niam meretur: quia mitius cum deo agitur q̃ cuꝫ eius miniſtro
vt. l. celſus. ff. de arbi. Et foꝛte ad hanc foꝛmā iuramenti. ſ. vt re
ſpondeat vtrum receperit pecuniam nec nō deberet cogi ſi iura
re velit ſe etiam ſi mutuo ſuſcepiſſet nō teneri neqꝫ obligatū eſſe
nam ſicut in cōteſtatione litis ſufficit reſponderi ſuper obliga
tione vel ſuper actione: licet nō ſuper facto vt dixi poſt Inno. in
c. j. de lit. conteſt. Ita ⁊ in talibus interrogationibus debet ſuf
ficere. nā poteſt eſſe qꝺ contraxi: ſed non ſum obligatus ⁊ poteſt
eſſe ꝙ ſum obligatus ſed tibi agenti nō competit actio ꝯtra me
Et poteſt eſſe ꝙ cōtraxi ⁊ ſum obligatꝰ ⁊ actio tibi cōpetit quā
poſſum elidere per exc. videtur ſufficere ꝙ iurem ſuper eo tantū
per quod in effectu ſalua cōſcientia te excludam a tua impꝛoba
petitione vel conditionaliter reſpondere iuxta doctrinam Dy.
in. c. exceptionem obijciens. l. e. ⁊ l. nō vtiqꝫ. ff. de excep. ꝑ Bar.

26 a ¶ † Sexto circa iſtud foꝛum cōſcientie queritur quid de iudi
ce[a] vtrū in pꝛonūciando debeat ſequi allegata ⁊ pꝛobata an ve
ro cōſciētiam. Iſta eſt vulgaris queſtio de qua in. c. ſi ſacerdos.
de offi. oꝛd. ⁊ l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. pꝛeſi. per Io. an. ple
ne in addi. Specu. tit. de diſpu. ⁊ alleg. ad not. per Ioā. cal. in. c.
paſtoꝛalis. de offi. deleg. bꝛeuiter ſic diſtinguit: quia aut eius cō
ſcientia cōtra allegata ⁊ pꝛobata fundatur ſuper cōiecturis aut
ſup indubitata ⁊ certiſſima veritate. Pꝛimo caſu ſubdiſtingue.
quā aut illam cōſcientiam nō deponit ⁊ non debet quis agere: vt
c. per tuas. de ſymo. ij. ad hoc. xiij. diſt. nerui. Aut illam deponit
qꝺ facere debet poſtq̃ ꝯtra illud qꝺ cōſcientia eius dictat vide
tur cōtrarium per pꝛobata in cauſa ⁊ hoc caſu debet ſm allega
ta ⁊ pꝛobata in cauſa iudicare ⁊ ex eis ſuam ꝯſcientiaꝫ infoꝛma
re ⁊ ꝯtrariam quā habebat deponere ſiue ipam habuerit ex ꝓba
bilibus. iij. q. vij. iudicet. de renū. in pn̄tia. xv. q. v. pꝛeſbyter. cum
ſimi. Scdo caſu pꝛincipali cū eius cōſcientia eſt fundata ſup ve
ritate cōtraria his que pꝛobata ſunt in cauſa: tunc diſtingue tā
in ciuili q̃ in criminali. nam aut habet talem ꝯſcientiam ꝯ̃ reum
ꝯtra quē accuſatoꝛ vel actoꝛ nihil ꝓbauit. Iudex tamē ſcit reū
debitoꝛem vel criminis reū eſſe. Aut ecōuerſo habet ſcientiā ta
lem ꝓ reo contra quem tū actoꝛ debitū vel crimē pꝛobauit. Pꝛi
mo caſu debet iudex eū abſoluere: ⁊ ſic acta ſequi nō conſciētiaꝫ
ꝯtra ipm reuꝫ infoꝛmatam: licet enim quis debitoꝛ ſit vel reus
criminis nō per hoc debꝫ per iudicē cōdemnari niſi actoꝛ vel ac
cuſatoꝛ pꝛobauerit. qꝺ intendit. j. q. j. deꝰ omnipotēs. ⁊. e. q. nos
in quēq̃. ⁊ c. mulieri. ⁊ d. c. pꝛeſbyter. vbi videtur caſus. ⁊ c. ſacer
dos. pꝛeal. foꝛma tamen abſolutionis nō erit vt dicat eū non de
bitoꝛem vel nō reū criminis ſed abſolutū ſimpliciter. Secundo
caſu quādo habet talem cōſcientiam pꝛo reo ꝯtra actoꝛem ꝓbā
tem debitū vel delictū: ⁊ tūc non condemnabit eū nec damnet cō
ſcientiam ſuam de veritate aliter infoꝛmatam q̃ per acta appa
rat non em̄ debet infringere veritatem vt. d. c. iudicet. vbi in fi.
dicit̄ in iudicando magis eſt cuſtodia veritatis q̃ obediētia vo
luntatis. xj. q. iij. eoꝛum ibi ⁊ veraciter intelligat. ⁊. xxx. q. j. nul
lum. in pꝛin. Nec rite poſſit ꝯtra talem veritatem cōſcientiaꝫ in
foꝛmare. de reſti. ſpo. literas. ⁊ d. c. inquiſitiōi. de ſen. excō. Con
ſtat enim ꝙ infringere veritatem de ſua materia eſt maluꝫ: ergo
nulla ratione faciendū. de iureiur. ⁊ ſi xp̄s. §. quedā. etiā vt ſcan
dalum euitetur. c. ij. de ope. no. nun. ⁊. ꝯ̃. e. qui ſcandalizauerit. et
vt dicit nō ſolum dicto caſu nō condemnabit: ſed nec ſubdelega
bit nec remittet ad ſuperioꝛem: ſi pꝛopter hoc veriſimile eſſet qꝺ
innocēs damnaret̄: quia occaſionē pꝛeſtaret huic malo cōtra. c.
facientis. lxxxvj. diſt. Quid ergo faciet dicit ꝙ ꝓbatiōes quas
nouit in conſcientia ſua falſas ſi poterit repꝛobabit vel ſuperſe
debit in caſu quo veriſimiliter ſucceſſoꝛ ſibi in officio nullam fa
ciet cōdemnationem ex illis actis. Ad hoc. ff. de penis. l. abſen
tem. Si autem eſt veriſimilis p̄ſumptio de ꝯtrario conſuluit ꝙ
potius abſoluat q̃ faciat aliqꝺ pꝛedictoꝛuꝫ: quia hoc eſt minus
malū: ⁊ ideo potius eligendū. xiij. diſt. c. j. ⁊. ij. ⁊ ſm euꝫ ſi bene in
ſpiciatur in duobus vltimis mēbꝛis diſtinctionis eadem eſt ra
tio. nam quia iudicare debet vt iudex nō vt pꝛiuatus: ideo in pe
nult. mēbꝛo nō cōdemnat reū ſed abſoluit per rationē de qua. ꝯ̃.
Eadeꝫ eſt ratio in vltimo caſu quia non poteſt ſcire vt iudex id
de cuius cōtrario habet indubitatā conſcientiam cum illa ſcien
tia iudicialis ſit in homine quomodocunqꝫ inſtructo: vnde ſine
ipa eſſe non poteſt ſed vt homo nouit contrarium: ergo vt iudex
non vt homo nouit: quia eſt cōtra veritatem pꝛobatum per iſta
patet qꝺ Io. cal. conſuluit tm̄ iudici vt ſaluet conſcientiā in hoc
vltimo caſu: ſed nō pꝛouidet cōtra periculū quod incurrit ex ta
li ſententia abſolutoꝛia vel in bonis vel in perſona tanq̃ per im
peritiam iudicauerit cōtra ꝓbationes quas tanq̃ iudex nō po
tuit repꝛobare. opoꝛtet ergo dicere in caſu quo in tali perplexi
tate cogitur iudicare vel ſequat̄ cōſcientiam cum diſpendio eſti
mationis litis ⁊ infamia ſua vel conſcientiam offendat ne diſcri
mini ſe ſupponat ⁊ certe ī cauſa pecuniaria tolerari poſſet ꝙ po
tius velit litis eſtimationē ſoluere q̃ cōſcientiā offendere. Sed
in criminali abſoluendo accuſatum cōtra quem apparēt ꝓbatio
nes euidentes licet in cōſcientia nouerit eas falſas ſupponeret
ſe periculo perſone tutius eſſet ergo ſi nō poſſet vllo modo ſe ex
onerare a iudicādo cōdemnare illū qui defendere ſe non potuit
contra falſas ꝓbationes q̃ ſe exponere ſupplicio. hoc em̄ eſt mi
nus malū ſm oꝛdinē caritatis: vt. l. pꝛeſes. C. de ſerui. ergo eligē
dum: vt. d. c. nerui. ⁊ hoc ratione foꝛte etiā in ciuili deberet reum
cōdemnare licet iniuſte ſm veritatem ⁊ cōſcientiam ⁊ nō ꝓpter
abſolutionē ſed ad ſolutionē litis onerare. In contrariuꝫ facit:
quia cōſilium canonis eſt pꝛius qꝺ debemus mala pati q̃ malo
cōſentire vel cōſcientiam perdere. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ c. literas. de
reſti. ſpo. vnde Seneca ad lucillū epiſtola. Nullus mihi magis
videt̄ eſtimare virtutē nullus magis illi eſſe deuotus q̃ qui bo
ni viri famā perdidit ne cōſcientiaꝫ perderet. tene qꝺ placet. nā
queſtio eſt mihi dubia. ¶ Septimo quero dictū eſt. ꝯ̃. ꝙ cuꝫ ma
la fide nō pꝛocedit p̄ſcriptio de iure canonico ꝙ in hoc non po

[a] ¶ Iudice. an iudex debeat ꝓnun ciare ſm cō ſciētiaꝫ. Et pꝛo hoc dic tū ꝙ qn̄ iu dicat ſꝫ cō ſcientiam ꝯ̃ leges ſcri ptas nō in cidit in pe nā. c. cū eter ni. de re iu. ꝯ̃. bal. i. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iu. Alex. in. l. bonoꝛū. C. qui admi.

27 tuit ꝯcoꝛdare cū iure ciuili: vt dixi. ꝯ̃. in. ij. opp. ¶ † Sed quero
vtrum valeat ſtatutum quod vidi in quibuſdaꝫ ciuitatibus quo
cauetur ꝙ qui per decē an. debitum nō petierit cadit a iure ſuo.
Io. an. in. c. fi. ꝯ̃. de exce. tenet ꝙ non. naꝫ ſi per canones coꝛrigū
tur leges cōmunes que de tali p̄ſcriptione loquūtur: multoma
gis ſtatuta non debent valere: quia ſunt pars iuris ciuilis: vt. l.
omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. Ad hoc facit quod no. Io. and.
in. c. que in eccleſiarum. de conſti. in nouel. ⁊. ff. de conſti. pꝛin. l. j.
⁊. l. quotiens. C. de pꝛeci. impe. offe. Bar. etiam idem tenet in. l.
omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. Et dicit ibi hoc verum quando
ſtatutū per ſolū curſum tempoꝛis excludit creditoꝛem: puta ca
dat a iure ſuo vt dixi. Nam ſm eum in pꝛedicto caſu ⁊ quocunqꝫ
alio quo lex vel ſtatutum non excludit peccatum coꝛrectionē re
cipit a iure canonico. ptꝫ in alienatiōe rei dotalis vel renuncia
tiōis hereditatis paterne iuramēto alienatiōis. Nam qꝛ leges
cōtrarium ſtatuentes. ſ. ꝙ veniri poſſit ꝯtra nō obſtante iuramē
to nō excludūt peccatū coꝛrigūtur per ius canonicū: vt. c. cū con
tingat. de iureiur. ⁊. c. ij. de pac. ꝯ̃. e. li. Sed ſi diceret lex ꝙ cōtra
ctus ſiue inſtr̄m fictum p̄ſumatur: tūc valet qꝛ talis cauſa exclu
dit peccatū. Item ſi ſtatutū diceret ꝙ cōtractus minoꝛū non va
leant etiā ſi fuerit iuratū niſi interuenerit cōſenſus duoꝝ cōſan
guineoꝛū nō valeret eadē ratione: quia nō excludit peccatū. Sꝫ
ſi diceret ſi cōtractus aliter facti ſint ꝙ minoꝛes p̄ſumant̄ dolo
inducti: tūc valet ſtatutū ꝙ ſi dolus eſt qꝺ violenter p̄ſumitur ꝑ
ſtatutū pōt iuramentū ſine culpa cōtemni: vt in p̄alleg. iuribus.
⁊. c. licet. ꝯ̃. eo. li. de iureiur. ⁊ dicit quaſi ita ſentire Iac. de bel. in
quadā ſua diſputatione: ⁊ hec bene ſunt notāda. nā patꝫ ꝙ poſt
ſtatutū ſiue lex excluderet peccatū p̄ſumēdo ex curſu tp̄is diſpo
ſitionē ſimulatā ſiue fictiuā ſiue etiā dolo initā ex qualitate ꝑſo
narū ꝯtrahentiū. ⁊ ſic iuris fictio excludit peccatū. qꝺ intelligo
verū quātum ad hoc vt in foꝛo cōtentioſo nō poſſit de hoc refer
ri queſtio. ꝯtrahēs aūt ſit tutus beneficio legis vel ſtatuti pꝛeſu
mentiū ſimulationē vel dolū ſi ſcit in animo ſuo rem aliter ſe ha
bere nō eſſet tutus in foꝛo ꝯſcientie que ſequēda eſt quo ad deū
nō iuriū fictione: vt dixi. ꝯ̃. in. iij. op. poſt Io. cal. Aduerte etiaꝫ

quia non solū per viam fictionis ⁊ ꝑsumptionis doli potest statutum tollere iuramenti efficaciam: sed etiaȝ ipm principaliter annullādo ꝯm do. Fede. de senis qui consuluit in illa questione statuto ciuitatis Perusij cauetur ꝙ certa confessio seu promissio facta a filio sine consensu patris non valeat ipo iure etiam si iuratum fuit filiusfa. compromisit sine consensu patris: ⁊ promisit parere laudo ⁊ iurauit ad sancta dei euangelia nō venire contra. queritur vtrum talis ꝓmissio valeat: videtur ꝙ nō: quia statutum non potuit disponere super iuramento quod est res spūalis: ergo ⁊c. c. decernimus. de iudi. Contrarium tenet et dicit ꝙ recipiens tale iuramentum a filiofa. facit contra prohibitioneȝ statuti ex causa facti cui debuit obtemperare ⁊ non contrauenire. viij. distin. que cōtra. ⁊. xj. q. viij. qui resistit. Unde si ex dicta transgressione puniri debeat nō debet cōmodū ex delicto reportare. xvj. q. j. legi. ⁊ de ꝑben. cū qui. s. eo. li. ⁊ cōcludit ꝙ filiusfa. qui sic iurauit pōt petere relaxationeȝ talis iuramēti nec in hoc venit iurans cōtra iuramentuȝ. Primo sic petens fatet̄ se ex eo obligatū sicut accidit in eo qui iurauit soluere vsuras qui obligatur iuramēto: ⁊ tū pōt petere relaxationem. de iureiurā. debitores. Cogeret̄ aūt creditor relaxare isto casu. nā sicut recipiēs iuramentū super re illicita quo ad se cogit̄ relaxare: vt. d. c. debitores. ita iste recipiens ꝓmissionē iuratam a filiofa. ꝯtra prohibitionē statuti cui obtemperare debuit debet ad relaxationē cōpelli. Plus dicit ꝙ iurans cōuentus ante petitā relaxationem pōt excipere ꝙ nō debet audiri petēs obseruantiā iuramenti: qꝛ ipm iuramentū relaxare debet ⁊ ipm relaxari peto. ad hoc. ff. de inoffi. testam̄. l. papi. §. sed si filius. Ad hoc facit ꝙ pena legis si quis in tantā. C. vnde vi. nō incurrit̄ ipo iure. s. per sniam ⁊ tū ex illa cōstitutione ante sniam latā excipitur si spoliat⁹ agat vt no. de cā pos. ⁊ ꝓprie. c. pastoralis. in glo. pe. in fi. ⁊ satis illud videt̄ posse dici de iure. arg. ꝯtra hoc vltimū. de iureiu. debitores. pateȝ igitur ex ꝑdictis ꝙ statutū siue lex pōt excludere peccatū qd̄ cōtrahitur ex obseruātia ꝓmissorū etiā cū iuramēto similr̄ peccatū qd̄ ex ꝑscriptione cū mala fide cōtrahit̄ si fictionē ꝯtractus vel dolū ꝑsumat. Idem tenuit dn̄s ⁊ ꝑceptor meus dn̄s bald. disputando ꝙ ꝯ personā legib⁹ ⁊ hoībus odiosam pōt debitor prescribere etiaȝ cū mala fide ⁊ incipit statuto cauet̄: ꝙ fenerator infra quinquēniū nō audiat̄ etiā super sorte querit̄ an statutū valeat ⁊ arguit ꝙ nō. Primo qꝛ statutū equiparat̄ snie ⁊ decreto. ff. de decr. ab or. fa. l. ambitiosa. sed h̄ snia qd̄ debes ne soluas est ipo iure nulla ꝓpter vitiū intolerabile ⁊ inexcusabile. l. qui testō. de excu. tu. Scd̄o hoc ꝓbat per istud. c. qd̄ resistit malefidei possessori. ⁊ iste est de illis quo ad sortē. Tertio qꝛ ex mutuo orit̄ naturalis obligatio. ff. de iusti. ⁊ iur. l. fi. Statuta aūt sunt de iure ciuili: vt. d. l. oēs populi. debitor igitur cuȝ sit naturaliter obligatus peccat si nō soluit. facit. l. aquil. nā impu. de neg. gest. Quarto sic statutū de ꝑscrip. cōe ideo valet qꝛ cōtinet iustitiā positiuā vt no. in. l. j. §. pueritiā. de postu. Sed illud statutū cōtinet in se manifestā iniquitatem ⁊ nullā habet causam. ergo nō valet sicut nec snia: vt not. Inno. in. c. cū bertoldus. de re iud. In ꝯtrarium ꝙ valeat arguit alijs medijs ⁊ primo qꝛ lex pōt alicui denegare audientiam ratione more ⁊ cōtumacie ⁊ prefigere terminum ad agendū vltra q̄ nō audiat̄. l. sancimus. C. de iudi. ⁊. l. diffamari. de inge. ⁊ ma. ergo ⁊ statutū hoc debet posse. nā sic statuendo videtur monere feneratores vt agāt infra terminuȝ non audiant̄: facit quod not. de preben. extirpande. ⁊ quia patitur cōtra se ꝑscribi renunciare videtur. ff. de nego. gest. l. si ego. Secūdo ꝓbatur ratione vnius inobediētie pōt quis repelli a limine iudiciorum: vt. l. sed si pretorē. §. sed si dū decreto. ff. ex qui. cau. ma. multomagis ob refrenandū vitiū vsurariorum qui nō sine suspitiōe fraudis differūt petere tam longo tp̄e sicut de mutuante frumētum tp̄e vbertatis qui repetit tp̄e caristie: vt not. C. de erog. mi. annone. l. nulli. vnde sicut bānito pōt ius denegari ita ⁊ feneratori ⁊ in bānito hoc tenet Ja. de are. in sua disputatione. nā ius sepe alteri refellit ⁊ ei iudiciorū copiam claudit. ff. mād. l. si remunerādi. §. maurus. qui est not. ad ꝑdicta de ista ratiōe ⁊ alijs concludit statutū valere intantū ꝙ iste fenerator nō poterit denunciare ecclesie: quia odio rationabili excludit̄. Nec est cōsiderandū ꝙ debitor cōtra instrumentū possidet cū actor male petat. argu. ff. de secū. tab. l. qui libere. §. testamēto. ⁊. l. j. in prin. ff. si pars here. pe. pro hoc facit qd̄ dixi. s. de filiofa. tuto. macedon̄. Nam qꝛ illud est inductū odio creditoris filiusfa. sibi soluere nō tenet̄ vt no. Inn. ⁊ Jo. an. in. c. qꝛ pleriqȝ. de immu. ecc. sed illud verum cū filiusfa. nō habet pecuniā penes se vel secus vt ibi not. Si ergo iste debitor haberet penes se veram sortē: licȝ ratione peccati nō possit inquietari in foro iudiciali ꝓpter odium creditoris vsurarij. tamen in foro conscientie quo ad deum non esset forte tu-

28 tus dictam sortem retinendo. ¶ † Patet igitur ex predictis ꝙ possessor malefidei pōt prescribere ꝯtra illum quē ius persequitur ⁊ ꝯtra quē ius de facili ꝑsumit fraudē ⁊ dolū licȝ nō ꝯtra desidem ⁊ tantūmodo sui iuris contemptorem que negligentia n visa est canonib⁹ sufficiens causa sicut est visa legibus ad excludendum creditores ⁊ de talibus intelligitur iste tex. vt vllo tempore non prescribant nō aūt si alia iusta causa moueat̄ lex ad exclusioneȝ alicuius vt in ꝑdicto exemplo de vsurario. Stat ergo regula ista vera ꝙ ratiōe peccati qd̄ ex malafide acquirentis v possessoris contrahitur lex ⁊ statuta laicoruȝ sunt inualida ni firmētur super aliqua causa rationabili ꝓut patet ex predictis. Quib⁹ adde aliā. q. vtrū valeat statutū ciuitatis Perusij qu cauetur ꝙ filij spurij possint heredes institui a patrib⁹ ⁊ eis legari ⁊ donari pro libito volūtatis. Reperio in cōsilio Fede. de s do. Ja. bu. do. Pau. de eleaza. ac recuperū de sancto Miniat cōsuluisse ꝙ nō. primo hoc probat Jaco. bu. quia restituere spuriū iuri nō est de casibus principi reseruatis sicut restitutio natalibus antiquis. Et istam equiparationē. facit tex. in aut̄. qu mo. na. effi. legi. §. si quis ergo. ⁊ in aut̄. qui. mo. na. effi. sui. §. il lud. Sed nataliū restitutio est denegata ordini decurion̄. de na resti. l. j. ergo spurios natalibus ex iure nature restituere nō po sunt. Itē lex excludēdo spurios a bonis paternis intēdit refrenare cōcupiscentiā peccatricē ipoꝝ parentū: vt in ꝑal. aut̄. qu mo. na. effi. legi. §. qui aūt. in fi. §. ver. eos em̄. Contra talem ergo legē imperialē que coercet nefandam libidinē nō videt̄ posse statutū ꝯ ius diuinū. nam genesis. c. xxj. scribit̄. Eijce ancill ⁊ filiū eius. Idem dicit̄ in nouo testamēto ad galla. c. iiij. ⁊ tran sumptiue. xxxij. q. ij. nō omnis. Itē tale statutū nutrit peccatu nam hoīes ex vxorib⁹ nō habētes filios vel habētes vxores p rū sibi acceptas retinebūt cōcubinas publice ⁊ q̄plures si sci filios spurios eis posse succedere. abstinenduȝ est ergo ab eo materiā peccati ꝑbet: quinimmo inuitat hoīes ad impudicicia ⁊ incōtinentiā. Ad hoc facit qd̄ not. in. c. fi. de ꝯsue. in nouella. Guil. de cū. in. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. ⁊ de cōsue. c. ex parte vbi nō valet cōsuetudo per quā quis inducit̄ ad peccanduȝ. iu ergo canonicū ⁊ diuinū que tendūt ad coercendū hoīes a pecc to videt̄ nō solū persequi ꝙ de natura sua est peccatū sed etiā est sequela peccati sicut est ꝓles illegitima. ar. c. nam cōcupiscentiā. de ꝯsti. xv. q. vlt. cū multe. ⁊. lxj. dis. nasci. faciat qd̄ no. Host in summa qui fi. sint legi. §. fi. ver. quid si imperator. vt em̄ dici nō curarēt multi habere filios legitimos: ex quo scirent sibi succedere posse spurios ⁊ esset causa multorū peccatorū mortaliū. in hoc residēt predicti canonū ⁊ legū patres. idē Bar. in. l. testa-

29 mēti factio. ff. de testa. ¶ † Octauo quero post glo. primā vtrum papa possit per suas ꝯstitutiones semꝑ leges corrigere dico q nō nisi in his vbi vertit̄ periculū. in alijs leges seruētur in foro suo. ⁊ canō in suo ⁊ hoc est verū quādo in foro alteri⁹ ⁊ inter subditos questio agitat̄. ¶ Sed quid iuris si cleric⁹ litigat in foro seculari in casibus quib⁹ debet: vt. s. de foro cōpe. c. si cleric⁹ laycum. vtrū in ordine iudicij ⁊ in decisionib⁹ seruabūtur leges vel canones in. q. his in quibus inter se discordant vt in app. ab interlocutoria in tempore instantie in productione testiū post di dicita testificata in causa ap. in solēnitate testamētorū ⁊ in multis alijs. do. Jo. cal. de hoc disputauit vnam questionē que incipit statuto ciuitatis cauet̄ ꝙ si ab actore ⁊c. dic vt ibi. ⁊ bar. tangit in. d. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. Et ego plene de hoc dixi in. c. ꝙ clerici. s. de foro cōpe. vbi glo. no. ⁊ qd̄ no. Jo. an. in. c. j. de cōsti. vbi dicit ꝙ si de re ecclesiastica agatur coram iudice secuları iudicabitur causa ꝯm canones nō ꝯm leges vt in prescriptione. ⁊ quod ipe etiam no. in. c. si duobus. de app. super verbo nostre temporali. ¶ Ultimo esset hic per questiones expedienda materia quā glo. hic posite tangūt sed nō plene examināt: nā ad substantiā ꝑscriptionis primo requirit̄ possessio sine qua ꝑscriptio non ꝓcedit: vt. c. ꝑxi. Et verū intelligat̄ de ciuili tm̄ vel de ciuili ⁊ naturali. dic vt per Dy. j. c. ꝑxi. Item requirit̄ ꝙ possessio fuerit cōtinuata ⁊ habuerit efficax principiū: ⁊ quō ista ꝓbentur continuatio et similia dixi in. c. j. de ꝑscript. vbi remisi de ista possessione ad no. per bar. in. l. cū solus. ⁊. l. celsus. de vsuca. Et qualiter interrūpatur illa possessio cōtinuata. dic ꝑ euȝ in. l. naturaliter. eo. ti. Scd̄o requirit̄ bona fides ⁊ cōtinuata ꝯm canones quas succincte tetigi in. d. c. j. s. eo. li. de prescript. in. ij. q. Tertio in prescriptione requirit̄ titulus ꝙ quādo sit verū de iure canonico. no. hic glo. in ver. nō solū aūt ⁊c. de iure ciuili tangitur etiā hic per Dy. Ex predictis remissionibus materiā ꝑscriptionis. si quis vellet per modū repetitiōis ꝓsequi posset extendere quātum vellet quā hic nō ꝓsequar ne excedā morē hacten⁹ in similibus obseruatū. ꝑdicta igitur sufficiāt que subijcio correctioni cuiuslibet melius sentiētis maxime dn̄oꝝ theologorum ⁊ dn̄i mei dn̄i Gas. de cal. re ⁊ fama decretoꝝ doctoris solēnissimi militis ⁊ comitis palatini. Repetitū fuit istud. c. ꝑ me. Pet. de anch. minimū vtriusqȝ iur. doc. in hac felicissima ciuitate Bon̄. studiorū mr̄e. M. cccxlvij. iij. die Januarij ad laudē omnipotētis dei: ⁊ beati Antonij ⁊ toti⁹ celestis curie triūphātis. Amen.

☞ Cordis contritio an sufficiat sine oris confessione
Debitor in foro conscientie an liberetur cedendo bonis
Dominus a quo fuit res sublata an possit per furtum recupare
Principes an possint infideles expellere ⁊ eoꝝ regna occupare
Uxor sine peccato an possit de vsuris alimenta sumere

In christi nomie amē.

Breuē summā oīm que dico in hac repetitione regule pctm̄ hic inserere ꝯpmittere vtile visum fuit: ⁊ sic studiose ⁊ qui perquirere velint que in ea scripta sunt eis necessaria: siue grata facilꝰ valeant repire. primo ergo ꝯmitto vnū euidētiale qd̄ ad verā pn̄iam tria sunt necessaria. cordis ꝯtritio: oris ꝯfessio: ⁊ opis satisfactio. ⁊ quare p̄dicta tria requirant̄. pulchre in dicto euidētiali ⁊c. Subsequēter formo. v. vel. vj. oppositiōes in quarū p̄ria ꝙ ista regula peccatum corrigit multas leges q̄ ꝑmittūt multa ⁊ approbāt cū peccato maxie ingrendo ꝯ dn̄i voluntatē de quibꝰ ibi multa exēpla. In secūda oppositiōe ꝙ nō solū restitutio sꝫ cordis ꝯtritio requirat̄. [1] † Et hic tāgo vtrū sine oris ꝯfessiōe sufficiat cordis cōtritio: ⁊ si q̄ad quē pctā remittunt̄ ꝑ solā cordis ꝯtritionē quare satisfactio vel alia ꝯfessio est necessaria. In tertia oppositiōe de istis remissiōibus ⁊ indulgētijs quas ꝯcedit ecclesia penitētibꝰ et ꝯfessis per quas modico dato vel facto remittit̄ pena ꝑ pn̄iam iniūgendi: pena purgatorij. ⁊ sic pene grauissime pro modico reputantur in ꝯueniat diuine iustitie pro ⁊ ꝯ efficaciter. ⁊ deinde so. ꝙ sic. Itē ꝓsequor q̄d est indulgētia: ⁊ an rectores parochialiū eccl̄ia(rum) possint indulgētias ꝯcedere: an soli epi. Et vtruꝫ hoc cōpetat rōne dignitatis: an rōne ordinis: ⁊ an possit hoc p̄scribi ab inferioribus p̄latis sicut ptās excōicandi. et an legatꝰ de latere possit ꝯcedere indulgētias. Et sunt due claues sacramentales ⁊ iurisditionales. ⁊ an eque ꝑ malos p̄latos sicut ꝑ bonos indulgētia cōcedat̄ ista oīa copiose in ista. iij. oppositiōe. In q̄rta oppositiōe declaro regulā in q̄tū pro remissiōe pcti req̄rit̄ restitutio ablati. q̄d si nō pōt soluere sine suo magno incōmodo q̄ nihil remanet pro victu: vel nō pōt sine suo magno ꝑiculo viuere partuū suppositionē vel aliter alienū credēs suuꝫ qualr̄ satisfaciet mulier que hoc nō audet reuelare viro. [2] ¶ † Iteꝫ vtrū ꝑ cessionē bonoꝝ in foro pn̄ie liberet̄ debitor. ⁊ q̄d si est debitor ex delicto ⁊ dꝫ luere in corpus in foro pn̄ie ⁊ in foro ꝯtentioso cuiꝰ sit electio luat in corpus: vel nō: an ꝑ luitionē sit liberatꝰ a debito: an vsurariꝰ teneat̄ ꝑ debitis restituēdis insolidū: an quatenꝰ facere pōt. In quinta oppositiōe ꝓsequor dictū ꝟbuꝫ restituat̄ q̄d si nō pōt restituere q̄ res perit ante morā vel post morā debitoris. nā si post morā erat ꝑitura eodē mō penes actorē. Utrum in foro cōscie teneat̄ debitor spōte soluere. in hoc facio differentiā inter debitores ex ꝯtu ⁊ ex delicto. ⁊ hꝫ locū qd̄ cū spēs est in obligatiōe q̄d si genꝰ subalternū moneta ē reprobata. In sexta oppositiōe ꝯparū tāgo de triplici satisfactiōe necessaria vt pctm̄ remittat̄. ⁊ opp. ꝙ restō nō liberat q̄tūcūqꝫ peniteat. l. q̄ ea mēte de furt. Deinde ad q̄ōnes descēdēs in p̄ria examino q̄d iuris nihil est ablatū: sꝫ aliter dānū irrogatū. vt in hoīe occiso vel mutilato fama lacessita: virginitas corrupta ⁊ sil̄ia in quibꝰ non est possibilis restō parti lese: qualr̄ ergo satisfaciet ei. Quid autem de pena ex talibꝰ ⁊ sil̄ibꝰ excessibꝰ debita an teneat̄ q̄s a se exigere siue in corpꝰ: siue ī pecunia ꝯsistat vt sic dimittat̄ pctm̄. ⁊ nota illā. In scd̄a. q. principali tāgo alias incidētes. p̄io vtrū q̄ emit ignorāter teneat̄ restituere vero dn̄o postea veniente nō restituto p̄cio vt remittat̄ sibi pctm̄. Scd̄o an teneat̄ eaꝫ reddere nō euicta cā ꝑ sn̄iaꝫ. vel artet̄ dn̄s repetēdā eā ꝑ sn̄iaꝫ euincere. Et q̄d iuris si vēdicat ⁊ succūbit vtrū emptor absolutus teneat̄ reddere nō restituto p̄cio postq̄ vere scit illū verū dn̄m. Tertio q̄d iuris si emit eā sciēter vt eā restituat vero dn̄o: vel ex eo emit q̄a propter illā rē: q̄ erat castrū inuictū patiebat̄ incōmodū guerre ⁊ predationū: an istis casibꝰ teneat̄ restituere p̄cio nō restituto. Quarto si statuto cauet̄ ꝙ emēs in foro sit tutꝰ nec teneat̄ reddere nisi sibi restituat̄ p̄ciū: an hoc p̄textu poterit in foro etiā cōscientie retinere ꝯ verū dn̄m. [3] † Quinto vtrū verꝰ dn̄s a quo fuit res subtracta vel vi ablata possit ꝑ vim vel furtū recuperare. Et de tertio q̄ surripit a fure vt restituat vero dn̄o vt si res tua ad me ꝑuenit sine vitio vtrū possim sine pctō retinere pro debito in quo mihi teneris in foro ꝯscie etiā in casibꝰ in q̄bꝰ de iure nō cōpeteret retētio. In tertia. q. plenissime de rebꝰ occupatis ī bello efficiātur occupātiū vt sic possint retinere sine pctō. et primo vtrū dux belli teneat̄ restituere ablata ⁊ dāna data a se ⁊ ab illis vt remittat̄ sibi pctm̄. Scd̄o ⁊ remissiue d̄ socijs ī bello an remittat̄ pctm̄ de dāno ⁊ rebꝰ ablatis a se tm̄ vel ab alijs teneat̄ restituere: ⁊ an insolidū: an pro ꝑte. Tertio cū bellū est initū cū īfidelibꝰ vtrū xp̄iani capti efficiātur serui infideliū ita ꝙ ī foro ꝯscie teneantur seruire eis: nec sic vel res īfidelium furari vel fugere.

Quarto quid iuris de infidelibus in regnis et terris christianoꝝ pacifice viuētibus vtrū sit licitū principibus eos repellere ⁊ res eoꝝ occupare. [4] † Quinto si habent regna sepata a nobis vtrū sine peccato possint reges ⁊ p̄icipes xp̄iani auferre eis bona: ⁊ vtrū vera rerū dn̄ia ⁊ iurisditiōes sint apud eos: ⁊ sic teneātur furti ⁊ alijs penis legalibus qui molestāt eos Hostiē. aliter q̄ Inn. ego teneo cū Inn. s. ꝙ apud eos sint vera rerū dn̄ia et iurisditiōes: nec sine peccato possint ab eis auferri nisi eis sit bellum indictū. ⁊ vtrū indici debeat a papa vel imperatore ⁊ regna sic inuadere vtrū sit de iurisditiōe pape vel imꝑatoris. ⁊ no. ista. ¶ In. iiij. q. ꝓsequor de materia belli cū infert̄ a priuato ꝓpter suarū rerū recuꝑationē: vel a iudice pro sua iurisditionis defensiōe ꝯ subditos rebelles. Itē cū vna ciuitas ꝯ aliā: vel vnus princeps ꝯ aliū. vtrū in his casibus occupata fiant occupātiū tanq̄ si indicta essent ab imperatore cū sint q̄nqꝫ permissa per leges ⁊ canones. Scd̄o quero q̄n predicte ciuitates vel principes bella gerētes veniūt postea ad pacē cōsueuerūt generaliter sibi remittere oēs iniurias. ⁊ ꝙ de dānis hincinde illatis ⁊ depredat̄ ⁊ captis suis subditis inuicē se absoluūt. vtrū ergo in foro ꝯscie sint tuti qui in predatiōibus ⁊ rapinis huiusmodi interfuerūt ⁊ rapuerūt ⁊ possidēt de presenti: vt licet vetātibus cōuētiōibꝰ cōueniri nō possint tn̄ nō remittat̄ pctm̄ nisi restituāt sic ablata et dāna. in. v. q. tango primo plurima dubia remissiue ad summam Host. q̄d iuris si aliq̄d nō est ablatū: sed negligentia imperitia vel auxilio alij dānū datū. ponit exēplū in prelatis quoꝝ negligētia ecclesie patiūtur dāna. Itē in assessoribus: aduocatis ⁊ iudicibus quoꝝ imperitia q̄s iniuste succubuit. Itē de iniustis lucris pono exēplū in lusoribꝰ: aleatoribus ⁊ negociatoribꝰ. Secūdo tāgo plene vtrū sine pctō possit vēdere q̄s res suas plꝰ q̄ valeant: vel emere minori precio: vel emere vilius ⁊ vēdere cariꝰ ⁊ hāc ꝓsequor plene. Tertio an vsurariꝰ nō solū teneat̄ ad restitutionē vsurarū: sed etiā eius quod est lucratus ex ipsis siue cuꝫ ipsis vsuris. puta emit de vsuris possessionē vel cū eis aliter est mercatus. ¶ In. vj. q. de illicite extortis in bello ex iniusta negociatiōe ⁊ alijs supradictis vtrū q̄s possit facere elemosynam: oblationē: vel soluere decimā vt de meretricio ⁊ histrionatu. Et quid iuris si iuste q̄sita nō possint cōmode separari a quesit̄ iniuste. vt in ꝓcuratoribus: aduocatis: mercatoribus: artificibꝰ ⁊ simi. qui excedūt in extorquēdo ab isto ⁊ ab illo vltra debitū. et sic diuites sunt effecti. nec vt dixi de facili possunt illos excessus vltra debitū estimare qualiter restituant h̄ ablata. [5] ¶ † Ulteriꝰ vtrū vxor filij ⁊ alij de familia possint sine pctō sumere alimenta de vsuris ⁊ alijs illicite extortis. ¶ In. vij. q. declarādo verbum restituat̄ positū in regula prosequor q̄d iuris si ablatū nō restituit: sꝫ ille a quo abstulit gratis sibi remittit an remittat̄ pctm̄. Scd̄o plenissime prosequor si in electiōe vel ꝯfirmatione venit aliquis defectus ita ꝙ electio vel cōfirmatio sit nulla vel annullāda vtrū possit talis defectus quoquomodo purgari ita qd̄ talis electus ⁊ ꝯfirmatus remanere possit sine pctō in p̄latura vel precise eā dimittere teneat̄ vt remittat̄ pctm̄. Et plene declaro quot modis possit peruenire iste defectus. nā ex ꝑsonis eligentiū vel electi: vel ꝯfirmatoris ex parte forme substātialis ꝓpter dolū: symoniā vel aliter. ⁊ no. illā. q. ¶ In. viij. q. vtrū ista regula pctm̄ vēdicet sibi locū in ablatis ⁊ dānis ab his qui intellectu vel anima carēt: vel in illis qui obligātur lege vel canone. vel in vniuersitate q̄ mutuat sub vsuris. vel occupat aliēa castra. ⁊ hāc partē ꝓsequor qualiter cadat pctm̄ in vniuersitate: corpore: vel collegio ⁊c. ¶ In. ix. q. plura vtiliter ꝓsequor. p̄io vtrū ista regula habeat locū in heredibus. vt ex delic. defunc. teneant̄ vltra vires hereditarias si nō ꝯfecerat inuētariū. Scd̄o an ī alijs obligatiōibus descēdētibus ex ꝯtibꝰ teneātur in foro cōscie vltra vires hereditarias si nō ꝯfecerāt inuētariū q̄ ista est obligatio iuris ciuilis in illo vltra ⁊c. Tertio si vnꝰ ex heredibus efficitur nō soluēdo vtrū alij teneātur soluere ꝑteꝫ eā tāgētem si sufficiūt portiōes eoꝝ vt dimittat̄ pctm̄ defuncto vt ꝓsequor hāc plene: q̄ mihi dubia. Quarto si bona defuncti q̄ plura ꝑuenerint ad aliquē titulo singulari sint sibi auferenda vt sic satisfiat ꝓ remissione pcti defuncti. ⁊ no. etiā istā. q. Quinto quid si illa a quibꝰ q̄s extorsit nō apparēt ⁊ de edicto publico ꝓponēdo: ⁊ q̄d si veniūt illi a quibꝰ extorsit post erogationeꝫ inter paupes. Sexto quid si bona vsurarij siue raptoris nō sufficiāt oībus de quibus apparet vtrū de eo qd̄ pōt solui satisfiet oībꝰ pro rata vel melior sit cōditio veniētis primo ita ꝙ sibi nō possit obijci ꝑ raptores vel heredes de male extortis aliorū. ⁊ no. istam questioneꝫ. Septimo an in loco domicilij. puta senis vel anglia vbi vsuras extorsit debeat fieri ista erogatio incertoꝝ inter paupes. ⁊ est pulchra questio. Octauo si heres vel executor testamenti vult distribuere inter paupes cui episcopus se opponit ⁊ dicit ꝙ spectet ad eum tanq̄ patrē pauperū. illi vero de epō nō cōfidūt q̄d iuris. ⁊ ista est vltima. Laus deo circa dubia declarata

¶ Uxor an possit viuere de vsura mariti.

1 Deus sola cordis contritione an peccata remittat.
2 Procuratores contra legem dñi venire non possunt.
3 Penitens non dicitur qui non satisfacit
4 Indulgentia quid sit.
5 Rectores parochialium ecclesiarum an possint indulgentias concedere.
6 Claues ecclesie due esse dicuntur.
7 Debitor si non potest restituere sine eius detrimento an teneat̃
8 Usurarius an teneatur in totum restituere ⁊ deducto ne egeat.
9 Estimatio in foro conscientie an iuste peti possit
19 Peccatum obligat quez deo: ecclesie: et proximo.
11 Damnari nemo debet sine accusatore.
12 Furi rem raptam an surripere possum vt restituam domino.
13 Res occupate in bello an fiant occupantium.
14 Princeps sine peccato an possit saracenos d̃ regno suo expellere et bona eorum in vsum suum conferre
15 Capti in bello efficiuntur serui cum illis bellum est nunciatum
16 Infideles an sint ad fidem cogendi
17 Infideles an arctentur apostolicis constitutionibus.
18 Uniuersitas an possit dimittere debita subditorum.
19 Leges iniquas statuentes qualiter teneantur
20 Aleatoribus an possit repeti quod sunt lucrati
21 Emens vilius et vendens carius an peccet.
22 Lex conscientie cum lege scripta confirmari debet.
23 Usurarius an teneatur reddere quicquid lucrat⁹ fuit ex vsura.
24 Usura dicitur rapina.
25 Elemosyna an possit fieri ex iniuste acquisitis.
26 Uxor an possit viuere de vsura.
27 Superior an possit dispensare super irregularitate etiaz nõ vocatis illis quorum interest.
28 Furiosus dans damnum an peccet.
29 Inopia vnius ex heredibus an liberat animam iam defuncti
30 Restitutio male ablatorum cui fieri debeat.

PEccatum ¶ Quia sequens regula peccatiue nia. tractat de eadẽ materia cũ ista ideo ambas istas regulas in presenti traditione coniungam. Et pro clariori intelligentia dicendoꝝ p̃mitto ꝙ ex offensa illa in proximuz peccator trib⁹ ꝑsonis est obnoxius. Primo deo cuius penitentiã ⁊ precepta contẽnit. Scdo iudici siue reipublice cuius maxime interest ne maleficia remaneãt impunita ⁊ vt quieta sit prouincia quã regit. c. vt fame. de sen. excõ. l. vulneratus. ad. l. aquil. ⁊. l. congruit. de offi. presi. Tertio est obnoxius proximo quẽ offendit ⁊ ledit. ⁊ hec habent̃ in. c. j. de crimi. fal. Et ex his pt3 ꝙ ex vno delicto siue iniuria quis obligat̃ pluribus ⁊ diuersis ꝑsonis. vt. l. j. ff. de iniur. ⁊. c. cũ desideres. §. fin. de sen. exc. ⁊ quod no. in. c. parochianus. e. ti. vt ergo ab illis obligationibus liberet̃ oportet ꝙ oib⁹ satisfaciat diuersimode tñ nam vinculũ quo ligat̃ deo in contritione remittit̃. Aliud quo ligat̃ iudici siue ecclesie militãti ꝑ satisfactionẽ iniunctã confessionẽ ⁊ absolutionẽ p̃sbyteri: vel snĩa ecclesie relaxat̃ vt col. in. c. a nobis. ij. §. j. de sent. exc. ⁊ no. Hosti. in summa de pe. ⁊ re. §. q̇bus ⁊ quot diebus sup. §. illud autẽ vinculũ aut quo ligat̃ offenso siue proximo per restitutionẽ eius quod illicite est extortũ dimittit̃. xiiij. q. vj. c. j. ⁊ in hac regula peccatũ. Ad peragẽdaz igit̃ verã penitentiã tria sunt necessaria. cordis ꝯtritio: oris ꝯfessio: ⁊ operis satisfactio in corde versat̃ contritio: in ore confessio: in opere tota humanitas. Hec est penitẽtia fructuosa. de pe. di. iij. perfecta. q: enim deũ tribus modis offendimus. s. delectatione cogitationis. imprudentia locutionis et sup̱bia operis. ideo vt ꝯ̃ria ꝯ̃rijs curent̃ delectationi cordis opponit̃ contritio imprudentie locutionis confessio superbie op̱is satisfactio. l. nihil taz vtile. ff. de reg. iur. ⁊. s̃. eo. c. oẽs res. ⁊ hoc no. Host. in. d. §. q̇bus ⁊ quot. circa prin. in quo. §. de ista cordis contritione prosequit̃ ⁊ de confessione quid sit: qualis esse debeat: ⁊ q̇s: ⁊ cui confiteri debeat. ⁊ de quibus peccatis. ⁊ de officio sacerdotis plene ibi ꝓsequitur in. §. q̇s dz ꝯfiteri cum tribus. §. seq. De satisfactione autẽ quibus qualiter ⁊ a quibus: ⁊ in q̃tum faciẽda est restitutio. examinat multũ plene in. §. quibus ⁊ qualiter ius ciuile de ista obligatione que orit̃ ex delicto quo ad deũ nõ curauit. s3 tãtũmodo de criminali vel ciuili que oriunt̃ ex eo. vt. l. fi. de priua. delic. ⁊ iurisgẽ. §. si paciscar. de pac. ⁊. l. qui nomen. ff. ad. l. cor. de fal. ⁊ hoc ideo est q: non tendit principaliter ad illũ finẽ dirigẽdo act⁹ nostros in deũ: s3 ad finẽ conseruationis rõnabilis creature ⁊ ciuilis. His itaq3 premissis iste due regule de satisfactione triplici facienda vt dixi de duabus solũ tangũt. Primo de satisfactiõe facienda ꝓximo ĩ regula pctm̃. Scdo de illa q̃ fit deo in regula pcti. De tertia autẽ q̃ fit ꝑ oris ꝯfessionẽ nõ tangit̃ vl' põt dici ꝙ etiã de ea tangit̃ ꝓpter verbũ correcto qd̃ ponit̃ ĩ regula pcti qd̃ quidẽ verbũ tãq3 generale oẽm satisfactionẽ includere videtur. ⁊ sic correctus dicat̃ qui corde conteritur: ore confitetur ⁊ opere satisfaciat. Utrũ autem alterũ sine alijs suffici[...] infra tangam. ¶ Uenio ad casum in terminis quẽ figurat gl[...] in regula peccatũ. ꝑ duo. c. ⁊ ꝑ vnã. l. ⁊ similiter in regula pecc[...] Et ex istis duabus regulis descẽdit regula possessor que est m[a]lefidei. vbi. s̃. detinẽs alienũ sciẽter vllo tp̱e nõ prescribit: q: t[e]nendo peccat mortaliter. vt. l. vigilante. ⁊. c. fi. de prescri. diutu[r]nitas autẽ tp̱is nõ excludit peccatũ: sed auget. c. cu3 haberet. [...] eo qui dux. in matri. quã pol. per adul. ⁊. l. si diuturna. ff. de pe. [...] qd̃ ibi no. ⁊ vide qd̃ no. in. d. c. j. xiiij. q. iiij. ⁊. c. fi. de prescript. v[...] quid si p̱ost completaz prescrip. bonafide sup̱ueniat scientia [...] aliene an restituere teneat̃. dixi plenius in repetitione. c. posse[s]sor. ⁊ ibi Jo. an. in. vj. articulo. ¶ Quia notabilia hic nõ cad[...] descẽdo ad oppositiões. ⁊ primo circa glo. oppo. et videt̃ ꝙ i[...] regula sic gñaliter ĩtellecta prout verba sonãt corrigat mult[...] leges que nõ tolerant ⁊ permittũt concubinatũ. l. j. ff. de conc[...] prescriptiones cũ malafide. vt. l. de prescri. xxx. vel. xl. anno. ꝑ[...] tum ꝯ̃hentes interse decipere. l. in cause. ff. de mino. vsuras v[...] ad certũ modũ. l. eos. C. d̃ vsu. ex pacto nudo nõ agi. l. iurisgẽ. [...] quinimmo. ⁊ per totã. l. ff. de pac. ⁊ iniusta snĩa. ⁊ etiã ex falso i[u]ramento qd̃ in eis deductũ est posse cõsequi ⁊ eorũ pretextu v[e]rũ debitũ retinere. l. iul. ff. de condi. inde. ⁊. l. admonendi. in fi. [...] iureiu. ex testõ nõ solẽni in quo deficit solẽnitas voluntas di[...]rens disponẽtis nihil posse capi. l. nõ dubiũ. ff. de testa. Itẽ tr[e]bel. ⁊ oli3 falcidia ꝯ̃ volũtatẽ testatoris detrahere. l. j. ff. ad. l. fa[...] Itẽ multas exceptiões ĩducere ꝯ̃ pacta etiã iuramẽto firmat[...] vt mace. velle. ⁊ similes. vt in titulis ad mace. ⁊ velle. C. ⁊. ff. It[...] fingere debitũ ꝯ̃ caritatẽ ⁊ fingere matrimoniũ vbi vere non [...] qñq3. vt. c. is qui fidẽ. de spon. ⁊ insti. de lite. obli. In his quip[pe] casibus ⁊ multis alijs quos studiosus posset p̃dictis addere v[i]dentur he due regule corrigere tales leges ex quarũ ordinati[o]ne inducũt hoĩes ad peccandũ cũ fides ⁊ conscientia repugna[re] videant̃ obseruantie predictarũ legũ: ⁊ etiaz ius naturale rep[u]gnat q: vident̃ disponere ꝯ̃ caritatẽ ⁊ veri dñi volũtatẽ: ⁊ legu[m] autoritatẽ lucra iniusta sectari. vt patet in singulis supradict[is] exẽplis in quibus negari nõ põt quin verset̃ peccatũ. vt. c. fi. [...] prescri. Oportet ergo fateri ꝙ in predictis vel nõ sit peccatu[m] ⁊ per ꝯsequens licite ⁊ impune consequi talia legũ autoritate. [...] gracch⁹. §. adul. vel si est peccatũ dicere ꝙ p̃dicte leges sunt co[r]recte. ⁊ hoc mirandũ ꝙ leges inducãt peccatũ cũ sit sanctio san[...]cta permittens honesta ⁊ prohibẽs ꝯ̃ria: ⁊ sunt leges dñi dei [...] ꝑ ora principũ diuinitus ꝓmulgate. l. ij. ⁊. iij. ff. de leg. ⁊. l. fi. de [pre]scrip. long. tẽp. vñ qui eis resistit dei ordinationi resistit. c. q̇ re[si]stit. xj. q. iij. ⁊. c. si q̇s ꝯ̃uenerit. de maio. ⁊ obe. Canones autẽ a [...] legati superius ⁊ q̃plures simpliciter statuũt in certis casib⁹ q[...] videt̃ ꝯ̃ ꝯsciẽtiã. vt de obseruãtia iniuste snĩe in acquisitiõe e[...] prescriptione in fingẽdo matrimoniũ ⁊ alijs vt p̃dixi. Ex istis v[i]det̃ resultare ꝑplexitas ⁊ repugnãtia quedã ⁊ laqueos parari [...] leges ⁊ canones statuẽtes talia q̇b⁹ ꝯsciẽtia nõ cõcordat. ꝯ̃. c. d[e] viduis. xxvj. q. j. ⁊. c. nerui. xiij. dist. Quid ergo dicendũ. ad ho[c] rñdeo ⁊ dico ꝙ Jo. an. in eo ꝙ canones ꝯ̃dicũt legib⁹ in prescri[...]ptionib⁹ cũ malafide iure ciuili ꝑmissis ⁊ canonico prorsus iur[e] prohibitis. ⁊ in vsur. iure ciuili ꝑmissis ⁊ canonico prorsus inh[i]bitis q̃ ꝯ̃dictio sit ista: ⁊ an bona: ⁊ qua de cã. plene no. in regul[a] possessor malefidei. in mercu. iij. articulo. ⁊ etiã in. ij. et in hoc c[a]pi. peccatũ quinto articulo. ⁊ ibi tetigi vtrũ rõne peccati predi[...]ctis casibus vel quibus ex eis possunt dicte cause deduci ad forum ecclesie: vel cũ bona cõsciẽtia retineri qd̃ leges conferũt i[n] casibus supradictis ⁊ similibus nõ repeto: q: ibi plene ꝓsequo[r] vltra Bar. qui hoc tetigit in extrauaganti ad reprimendũ. su[per] verbo denunciãs. ⁊ Inno. in. c. plerriq3. de immu. eccle. ⁊. c. noui[t] de iudi. in nouel. ⁊ per Bal. de vsur. aut̃. ad hec vbi plene. et. l. j. C. de summa tri. ꝑ eũ. ⁊ vltra ipsos aliquas vtiles questiões Jo. an. cal. ⁊ alioꝝ ibi refero de predicta materia que optime applicant̃ ad materiã istarũ regularũ q̃ solũ statuũt nõ remitti pctm̃ nisi ⁊c. S3 ⁊ vbicũq3 q̇s arguit̃ de peccato possit trahi ad forum ecclesie cõtentiosum. vbi videas. ¶ Secũdo oppo. ⁊ videtur q[d] ad remissionẽ peccati nõ solũ restitutio ablati: sed cordis cõtritio ⁊ oris ꝯfessio requirant̃ vbi ⁊ ibi regula peccati. de pe. dis. j. §. deniq3. ⁊. c. sidera. ⁊. c. fi. cum multis ibi solu. Iste autem text⁹ innuit ꝙ sola satisfactio sufficiat. quare male. solu. illud. c. ꝑ alia limitat̃. ⁊ sic iura iuribus concordentur. ⁊ circa hoc vide qd̃ dixi s̃. in euidentiali. Alibi Hostien. reuocat in dubium vtrum sola cordis contritio sine confessione peccatũ deleat. Et videtur relat̃ multoꝝ opi. tenere quod dixi. s̃. in prin. videlicet ꝙ vinculũ quo ligat̃ quo ad deũ sola cordis cõtritiõe remittit̃: s3 vinculu3 quo ligat̃ quo ad eccl'iam remittit̃ cũ ꝑ sacerdotẽ absoluit̃: vl' ꝑ snĩam ecclesie relaxat̃. Sed dices si deus peccata remittit ꝑ solam cordis cõtritionẽ absolutio ecclesie: vel sacerdotis. vel sententia ecclesie militantis nihil reperit quod relaxat. de peni. distinctiõe quinta. diuina clementia. ⁊ sic frustra requiritur cõtra iura q̃

Vide dy. s. et Jo. an. in nouella.

tura que dicunt superfluis cautionibus non vtendum.l.stip.§.
diuus.ff.vt leg.no.cauea.⁊.l.non cogendum.§.sabinus.de pro⸗
cu.Sol.dicit canon ita impartit᷑ a deo largitas misericordie vt
non relinquatur iustitia discipline.de peni.dist.j.nullus.⁊ ca.si
peccatum.⁊.c.quem penitet.impartitur autē a deo largitas mi
sericordie peccatori propter contritionē ne eterna pena crucie⸗
tur:sed ne delictum remaneat impunitū commutat᷑ in tempora
lem.deus enim cū sit iustus ⁊ misericors ex misericordia penitē
ti ignoscit non reseruans peccatū ad penam eternaz:ex iustitia
vero impunituz non relinquit delictū.Aut em̄ homo punit:aut
deus si quid purgandū remanserit punit igne purgatorij qd̄ su
perat omnem penam ⁊ tormenta que pati potuisset in hoc secu⸗
lo vt ait Aug.de pe.dist.vlt.c.fi.Si ergo penitentiam iniunctā
a sacerdote in hac vita peccator peregerit ab illa pena purgato
rij liberetur iuxta no.per host.in tit.de remis.§.ad quod valent
per.illud autē consulim⁹.⁊magis est potestas sacerdotis in ista
penitentia iniungenda qui fungit᷑ vice dei ⁊ ei⁹ loco pōt absol⸗
uere penitentē.xj.q.iij.absit.⁊ de peni.dist.j.c.verbū.⁊.c.multi⸗
pliciter.⁊ no.host.in summa de peni.§.cui confitendū.in princi.
sub.§.qui recepta.verba ergo Dy.qui dicit regula peccati ꝙ
per solam cordis contritionē deus peccata remittit.† Intelli⸗
ge quo ad penā perpetue gehenne.non autem ꝙ nō debeant in
hoc seculo vel futuro penis tpalibus purgari quā purgationez
sola contritio non excludit.Item nec solutio vel satisfactio fien
da proximo per hanc regulam peccatum.per ipsam enim nō est
ecclesie satisfactū.vt in simili de sent.excō.cū desideres.§.finali.
Nam vt dixi in peccato etiā deus offenditur cuius mādata pec
cator transgreditur pro qua transgressione iudex ecclesiasticus
xpi vicarius imponet penitentiā salutarez iuxta no.in summa
hosti.de pe.§.que penitentia.in prin.vt ipse dicit eo.ti.§. quib⁹
qualiter.in pen.col.ver.sed nunquid sufficit.in hoc sepe delin⸗
quunt plurimi sacerdotes qui credētes sufficere satisfactionem
nil aliud imponunt:sed simpliciter absoluunt:⁊ similiter pecca⸗
tores delinquunt qui postꝙ̄ satisfecerint credunt non esse neces
se amplius confiteri.Sed certe vt dictū est per rationē de pecca
to satisfecit proximo:sed hoc nō sufficit nisi deo et ecclesie satis⸗
faciat vt predictū est.Concludo igitur ꝙ his tribus concurren
tibus.s.cordis contritione:oris confessiōe:⁊ operis satisfactio
ne est penitentia fructuosa.⁊ per consequens quo ad deuz delet᷑
peccatum in totum.de peni.dist.iij.perfecta. ¶ Tertio ꝯ predi⸗
cta immediate oppo.⁊ videtur ꝙsi proxime dicta vere sint fru⸗
stra per ecclesiā concedunt᷑ indulgentie siue remissiōes ꝑ quas
quo ad penā temporalem imponendā ab ecclesia a pena purga⸗
torij liberatur peccator:q: non punit deus neq3 homo postꝙ̄ ꝑ
indulgentiam penitētia sine pena debita gratis remittitur.⁊ ꝙ
ea etiā remittat patet in cle.si dn̄m.in fi.de reli.⁊ vene.san.⁊ pa⸗
tet hoc expressius in verbis.c.ad liberandū.de iudi.in pte deci⸗
sa que postea host.refert ibi ⁊ glo.similiter Jo.an.in nouella.fa
cit.c.accedentibus.de priui.⁊ de pe.⁊ remis.c.fi.de istis indulgē
tijs ⁊ quibus insurgit gratuita ⁊ liberalis remissio peccatorum
patet etiā in literis pape Nicolai tertij in quibus concedenod
indulgentias transferentibus in subsidiū terre sancte vtitur ad
literam istis verbis vt eiusdem terre negociuz eo libentius atq3
ferventius prosequi studeatis qui potiorez fructū ex vestris
laboribus vos noueritis percepturos.Nos de oīpotentis dei
misericordia ⁊ beatorū Petri ⁊ Pauli apostoloruz autoritate
confisi ⁊ illa que nobis licet indignis deus ipse ligādi atq3 sol⸗
uendi contulit ptātem oībus qui vexili dn̄ici caractere insigni⸗
ti personaliter proprijs sumptibus in predicte terre subsidium
proficisci curauerint suoꝝ peccaminū de quibus veraciter cor⸗
de contriti ⁊ ore confessi fuerūt plenā veniā indulgemus:⁊ in re
tributione iustoꝝ salutis eterne pollicitamur augmentū ⁊c.Et
subdit de alijs qui expensis alienis personaliter tū accesserint.
Et de alijs qui iuxta qualitatem ⁊ facultatem suam personas ido
neas expensis proprijs destinabunt ꝙ̄uis personaliter ipsi non
vadant.similiter plenā concedimus veniā peccatoꝝ.Subiūgit
de illis qui non iuxta facultatē aliqua tū contulerint.vel perso⸗
nas aliquas proprijs sumptibus miserint:vel de suis bonis tē⸗
poralibus ad aliquas destinandas contribuent et generaliter
omnes qui de bonis temporalibus ad aliquas destinandas ali
qua ministrabunt prout singulis fuit diuina inspiratiōe sugge⸗
stum ⁊c.Decernit oēs dictaruz indulgentiarū fore participes.
Ex istis liquido apparet ꝙ per ecclesiaz pena debita pro pecca
tis modico forte dato remittit᷑ per tales indulgētias prout po⸗
test ex predictis studiosus lector aduertere.quod an conueniat
diuine iustitie ⁊ vere sint tales indulgentie in conspectu dei:ar⸗
guo ꝙ non pluribus rationibus.⁊ primo q: nulla.l.noui vel ve⸗
teris testamenti.vel ab apostolis sup istis indulgentijs reperit᷑
scripta.in nouis autem casibus dicit imperator erubescendum si
ne aliqua lege loqui.vt illa lege.C.de col.⁊ in aut.de trien.et se⸗
mis.§.cōsideramus.quod etiā nō est decreto dei vel apostoloꝝ
sancitū nō videtur superstitiosum adinuentionibus presumen⸗
dum.c.inter corporalia.de trans. ¶ Secundo arguit᷑ a diuisio⸗
ne:aut dicit istas indulgentias prodesse impenitentib⁹:aut pe⸗
nitentibus:si penitentibus esset absurdū remittere penā ei qui
retinet odiū dei.de pe.dist.iij.c.sane cauendū.⁊.c.nihil prodest.
de pe.dist.j.§.hoc idem voluissent imperij.⁊ dist.iij.irrisor.⁊dis.
iiij.ve eis.Est enim impenitens cōtumax ⁊ rebellis deo.Et ta⸗
les etiam contumaces ⁊ rebelles lex humana prosequitur oēm
eis audientiā denegando.l.sed si per pretorem.§.s3 si dū decre.
tol.ex quibus causis maio.facit.c.ad abolendā.de here.⁊.c.sup
eo.eo.tit.hoc eo.lib.Aut dices prodesse penitentibus.⁊ hoc vi⸗
detur impossibile q: ꝯ diuinā iustitiā:q: licet ꝓpter contritionē
dimittat culpā non tū penā cōmensurandaz delicto.vnde Deu
tero.xxv.ꝺm modū delicti erit plagaꝝ modus.c.felicis. re.si.de
penis eo.lib.⁊ apo.xviij.ꝙ̄tū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit tm̄
date illi tormentū ⁊ luctū.⁊ alibi ꝙ̄to tpe errasse te nosti:tanto
nihilominus humilia teipsum.de pe. distin.j.quinimmo produ
ctior d3 esse pena ꝙ̄ delictū fuit.de pe.dist.iiij.c. productior.⁊.c.
penitentia.⁊ per illas indulgentias ꝙ̄titas pene non cōmensu⸗
ratur delicto:q: pro modico corꝑali labore:vel pro modica da⸗
tione pecunie oīs pena deleat᷑.⁊ hoc non ꝯuenit diuine iustitie
cui d3 se humana iustitia conformare.xj.q.iij.tunc vera.⁊ opor⸗
tet ꝙ iustus misereat᷑ iuste.al's nō est in eo iustitia.facit de peni
ten.dist.j.quē penitet.⁊.c.nullus.⁊.c.si peccatū.⁊ quod dixi.s.i
ij.oppo.Itē pro pctis mortalibus ꝙ̄tūcunq3 abolitis ꝑ contri⸗
tionē quo ad deū imponit᷑ pena purgatorij que excedit oīa tor⸗
menta ⁊ cruciatus quos potuisset pati in hoc seculo.de pe.dist.
vlti.c.fi.In hoc seculo ieiunia et alia ꝙ̄plura corꝑis afflictiua
indicunt᷑ penitentib⁹.xxxiij.q.ij.āmouere.⁊.c.felicis.de pe.eo.li
bro.Quod ergo penas corporales adeo graues tollant᷑ indul
gentia.vt pro paruo opere meritorio pecunie vel laboris corpo
ris non cōgruit diuine iustitie:nec humane ꝑ iam dicta.† Ter⸗
tio confirmat᷑ hoc:q: procuratores ⁊ ministri nō possunt venire
ꝯ legē dn̄i:nec factū eius impugnare.cle.romani.de elec.⁊ ca.si
hoiem.ff.manda.⁊.xxj.dist.inferior.Sed papa est vicarius iesu
xpi in terris.et oīs xpi actio sua d3 esse instructio:s3 nō apparet
xp̄m dimisisse penas gratis:sed bene culpas.Nec venit soluere
legē q̄ soluit᷑ ꝑ illas indulgētias dū pena debita pro pctis gra⸗
tis remittit᷑ ꝯ iura allegata.s.proximo articulo.Vn̄ dicit lex ꝙ
facti q̄stio in arbitrio est iudicātis.pene vere ꝓsecutio nō ei⁹ vo
lūtati:s3 mādato legis autoritate reseruat᷑.l.j.post pri.ff.ad tur
pil.Nec pōt facere iudex q̄n dānatuz furti sequat᷑ infamia.l.nō
pōt.ff.de fur.d3 enim papa iura tueri nō pro libito destruere ca.
iustū.⁊.c.etiā nostra.de elec.⁊ qd̄ no.de offi.archipres.c.fi.in no
uel. ¶ Quarto sic ꝓsupposita oī.l.diuina pariter et mūdana q̄
dicūt publice īteresse ne malicia remaneat impunita.c.vt fame.
de sen.ex.⁊.l.ita vulnerat⁹.ad.l.aq̄l.Et ꝓsupposito canone quo
cauet᷑ ꝙ facilitas venie incentiuū tribuat delinquēdi.xxij.q.iij.
est iniusta.et.xxxv.q.ix.loci.ibi si ea que male vsurpant᷑ omitti⸗
mus excessuū viā alijs aperim⁹.videt᷑ ergo ex istis ꝙ si papa vel
ali⁹ ꝓlatus ꝓtextu ptātis clauiuz penas maximas in hoc seculo
pro pctis sustinēdas ꝑ indulgētias remittat abutat᷑ clauib⁹ da
tis Petro ⁊ successoribus in edificationē nō in destructionem.
de pe.dist.vj.in prin.xxiiij.q.iij.nō in ꝑpetuū.Cuz em̄ leges di⸗
cte seculi scripte sint rōnabiles ⁊ fundate suꝑ cōi bono.iiij. disti.
erit aūt iniustū est ꝓfata ꝯsideratione eas trāsgredi.lxj. di.mira
mur.⁊ de postu.ꝓl.c.bone.j.Cū ergo iste indulgētie certis locis
⁊ ꝑsonis:⁊ eoꝝ priuata ꝯsideratiōe cōcedant᷑ vident᷑ iniuste ⁊ di
cēde sunt dissipatiōes ⁊ nō dispēsatiōes.⁊ ꝑ ꝯsequēs q̄ vtuntur
eis nō sunt tuti corā tribunali eterni iudicis. sicut in fi.l.c.cum
eterni.de re iud.s.eo.li.facit qd̄ no.Bar.in.c.nō est voti.de vo⸗
to.in gl.⁊ qd̄ ibi suꝑ ea in nouel.⁊.c.de multa.de preb.in nouel.
¶ † Quinto ⁊ vltimo confirmat᷑ hoc alia rōne qui non satisfa
cit nō dicit᷑ penitēs.de pe.di.j.⁊ tres sunt.⁊.c.ꝙobrē.disti.iij.to
tum.⁊.c.ille rex.⁊ hinc estꝙ ille q̄ satisfecit nō absoluit᷑.xiiij.que
stione.vj.si res aliena.⁊ de ꝯse.di.iiij.c.sine pnīa.s3 initiuz pene
debite pro delicto est ꝑs satisfactiōis.vt pt3 in iurib⁹ alle.s.i.ij.
ar.in fi.ideo nō videt᷑ satisfecisse ⁊ ꝑ ꝯsequēs pctm̄ nō remissum
in foro cōsciētie male securū cū dei ꝓceptū impune calcauerit ꝓ
pter dictā indulgentiā vicarij iesu xpi cui tū fuit visuz satisfieri ⁊
penā debitā pro peccato subire.facit.xv.q.vj.iuratos. deus em̄
nō acceptat dispensationem ecclesie nisi ꝺm iustitiam.de pen.di
stin.j.quem penitet.de consec.dist.ij.qui scelerate.⁊.xxiiij.q. pri
ma.non imperpetuū.⁊.d.c.cū eterni.Ex istis quinq3 rationib⁹
sic efficaciter deductis videt᷑ ꝙ iste indulgentie peccatorib⁹ ꝙ̄⸗
tumcunq3 penitentibus ⁊ confessis parū aut nihil ꝓsint nisi sa⸗
tisfaciant prout iura volūt allegata supra in secundo articulo.⁊
cōfirmant᷑ predicta q: per duo sacramenta expiant᷑ peccata:sc3
per baptismū ⁊ penitentiam.Et penitentia appellatur secunda

tabula post naufragiū.de peni.di.j.c.ij.post naufragiū.⁊ de sum
ma trini.c.j.ergo nō per indulgentias que non sunt sacramēta
predicta:sed inferiores:quod ptʒ q̄ꝛ concedunť etiā per non ha
bentem ptātem clauiū:vt sunt electi ⁊ ɔfirmati etiā non presby-
teri qui possunt eas ɔcedere.vt.c.accedentibus.de exces.prel.in
nouel.⁊ ibi p̄ Jo.cal.quod secus esset in penitētia ⁊ baptismo q̄
nō possunt ministrari siue ɔferri nisi a sacerdotibus qui habent
ptātem clauiū.c.verū.⁊.c.multiplex.de pe.di.j.⁊ remis.s̄.ad ho-
stien.in.j.op.Iste sunt fortes rōnes quas habui pro maiori p̄te
ex repetitiōe solēni quā facit recolende memorie summus decre
toꝝ doc.d.Gaspar.de calde.in romana curia de ca.nostra.s̄.de
pe.⁊ remissio.Multū tū ad eoꝝ corroboratiōnē ex quib⁹ rōni-
bus apud antiquos ⁊ modernos reuocať in dubiū vtrū indul-
gentie tm̄ valeant q̄tū sonāt:⁊ refert ipse de hoc multoꝝ opi.de
quibus in.c.qd̄ ait.s̄.de pe.⁊ remis.in summa.eo.tit.Et iste pri
mo dixit ꝙ tm̄ valent q̄tū in eis reperiť indultuʒ siue remissum
postea dixit se nescire.Alij dicūt eas valere quo ad dlicta igno
rantie tollenda.Alij quo ad venialia.Alij quo ad penitētiā ne-
gligēter peractā.Alij quo ad diminutionē pene in purgatorio
Alij q̄ ad ɔuersantiū deuotionē ⁊ fidei suscipiētiū ipas.Alij ali
ter opinanť.Sed idē.d.Gasp.dicit ꝙ ipse opi.nimiū diminuūt
⁊ vilificāt thezaurū ⁊ ptātem ecclesie militātis cuius regnū pre-
sidentes antiquis tp̄ibus ⁊ modernis istas indulgētias conce-
dunt.Et licet de eis in veteri ⁊ nouo testō non sit exp̄sse cautuʒ
tū sancti patres q̄ eas instituerūt credendū est apostolis ⁊ alijs
sanctis patribus habuisse ⁊ nō errasse.xij.disti.q̄s nesciat.ad h̄
xj.dist.ecclesiasticarū.de cele.mis.cū marthe.post princ.Itē fun
datur sup̄ ptātem clauiū ɔ quā nō est tutū disputare.de exces.p̄
la.tāta.l.dist.et cōstitueret.⁊ tradita est sacerdotib⁹ hec ptās q̄
bus a dn̄o dictū est.Quoꝝ remiseritis peccata ⁊c.⁊ dixi.s̄.in.ij.
oppo.p̄ host.in sum.de remis.§.q̄ remittit.⁊.§.q̄s possit.fundan
tur etiā sup̄ merita sanctoꝝ qui sanguinē innocentē effuderunt
in augmentū fidei ⁊ militātis ecclesie quoꝝ merita eccl'ia in cōi
⁊ singulari in diuersis officijs cōmemorat.⁊ vide de reli.⁊ vener.
sanct.c.j.s̄.hoc eo.lib.etiā credendū est ꝙ ipsi in paradiso ꝓ ec-
clesia catholica ⁊ peccatoribus intercedāt.vn̄ de Paulo scribi-
tur ꝙ in orationib⁹ suis sine intermissiōe orabat deū pro roma-
nis.xxij.sacrosan.Oratiōes etiā assidue eccl'ie militātis ꝓ pec-
catoribus apud deū ipsis verisimiliter suffraganť.Vn̄ dicit ca-
non.credēdū est em̄ ⁊ fidei pietas hoc expostulat credere ꝙ oēs
elemosyne totius ecclesie orationes ⁊ opera iustitie ⁊ miseri-cor-
die succurrāt recognoscenti mortē suā ad conuersationē.de pe.
dist.vj.c.j.ver.laboret.Ista ergo maxima merita et beneficia q̄
sancti patres ⁊ martyres reliquerūt in terris sunt satisfacientia
cōpensare cū penis q̄ essent al's peccatorib⁹ irrogande.Ex his
circūscrip.sufficeret solū meritū passionis xp̄i qui pro peccato-
ribus orauit ⁊ cuius liuore sanati sumus.Quia ergo vnus pōt
alium a debito liberare.l.soluendo.de neg.gest.⁊.l.soluit.de iu-
di.videť ꝙ merita passionis xp̄i ⁊ sanctoꝝ martyrum p̄ indulgē
tias possint etiā cōicare ⁊ participare cuʒ peccatorib⁹ vt sic per
merita iustoꝝ leuienť pene ⁊ supplicia peccatoꝝ.⁊ sic pōt intelli
gi dictū Ambrosij de pe.dist.iij.ille rex.peccatuʒ inquit aut do
natur:aut deletur:aut tegiť.donatur p̄ gratiā:deleť per sangui
nem:tegitur per caritatem.donari diciť proprie per baptismuʒ
q̄ꝛ sine oī pena sunt duo baptis.de consecra.di.iiij.sine pena.do-
nari enim dicitur quod nullo iure cogenti datur.de reg.iu.l.do
nari.Deletur dicit ibi tex.p̄ sanguinē.i.p̄ passionē ⁊ fidē quam
quis hʒ de passione xp̄i:⁊ illud proprie fit per indulgentiā.tegi
tur per caritatem.i.satisfactionē ⁊ alia bona opera.⁊ iste indul-
gentie prosint per predictā rationē tenet host.in tit.de pen.⁊ re.
§.ad quid valent ⁊ inq̄tum.vbi appellat hec merita sanctorum
orationes ⁊ cōiones ⁊ alia opera thezaurū ecclesie queʒ p̄ tales
indulgentias cōicat peccatoribus vt pro ipsis soluenť.et p̄ ista
tolluntť oīa quasi argumenta ɔria que locū habent de stricto iu-
ris rigore.Sed vbi in peccatore reperiť cordis contritio.itē cō
fessio ⁊ satisfactio facta ꝓ primo ꝙ pena debita pro peccatis non
possit per sacerdotes ecclesie minorari ⁊ in totum remitti eēt ri-
gorosum dicere ⁊ in dei misericordia nō sperare.ɔ.c.multiplex.
de peni.dist.j.Sn̄ia ergo siue opi.que vetat misericordiā fugiē
da est.l.dist.ponderat.in fine.Item in veteri ⁊ nouo testō multa
sunt exempla ex quibus sola cordis contritione et conuersione
sunt oīa peccata dimissa.patet in Dauid in beato Petro ⁊ bea
to Paulo:⁊ alijs de quibus de peni.di.ij.§.nunq̄d etiā Dauid
per host.in summa de pe.§.quibus.⁊ quod dicit.ver.quid con-
tritio.vt.l.dist.§.econtra.⁊.c.q̄ꝛ tua sanctitas.et.c.q̄ꝛ ponderet.
Ex quibus multis similibus clare liquet de magna dei miseri-
cordia.ergo illos qui conuertunť ad cor verisimile est:ergo hāc
ptātem eius vicario ⁊ sacerdotibus reliquisse.s.relaxādi penas
alioquin dicit canon contra claues ecclesie datas disputabitur
quodcunq̄ ligaueris ⁊c.Mathei.xvj.⁊.l.dist.vt constituerenť

a Indulgētia Adde ꝙ stricte sumi dʒ. Inn.⁊ host. in.c.licet.d̄ transa.bal.ī marga.ver. indulgētia.⁊ in.l.huma nitatis.C.d̄ impu.⁊ alijs subsi.

Non obst.ꝙ pena legis autoritati nō iudicis voluntati man-
tur:q̄ꝛ hoc verū nisi ex cā.Nā tūc pōt mitigare penas iuxta
in.l.quod ergo.§.pena grauior.ff.de his qui no.infa.Item i
perator qui preest temporalibus delinquentibus indulget ⁊ in
integrum restituit.vt patet.C.de senten.pas.per totum.ergo
papa qui preest cure aīarum pōt per indulgentias relaxare pe-
nas al's pro peccatis condignas.⁊ in hac opi.residet idē.d.Ga-
spar.in predicta repetitione qui tū consuluit istis qui remissio-
nem penarū per indulgentias sunt ɔsecuti ne abstineant pp̄ter
hoc a bonis operibus.q̄uis enim sunt ex indulgētia immunes
tū ex contēptu possent ligari.xj.q.iij.§.cū ergo.xxiiij.q.iij.§.no-
tandum.Idem consuluit host.in p̄ceal.§.multa alia q̄ istis in-
gentijs quis vtiliter prosequitur hic omitto qd̄ soluʒ pro indul-
gentia predictoꝝ tangā post eū.¶†Quid est indulgentia di-
cit ꝙ indulgētia est pene remissio tēporalis debite pro pecca-
actualibus penitentiū non remisse in absolutione sacramentali
facta a prelato rōnabiliter ⁊ ex rōnabili cā per compensatio-
de pena indebita iustoꝝ.Exponendo singula verba dicit q̄ in
diffinitione ideo diciť remissio:q̄ꝛ oīs indulgētia est remissio
non econuerso.⁊ sic remissio poniť loco generis vt patebit q
ibi plene hec diciť ad differentiā remissiōis culpe que culpa co-
trahitur per peccatū ⁊ istā mediante contritione solus deus re-
mittit.de pe.dist.j.§.hoc idem.⁊.c.verbū.⁊ de pe.disti.iiij.ne
tollit.⁊ ideo diciť abusio qn̄ quis diciť absoluere a pena et cul-
pa.Contrahitur enim ex rancore ⁊ odio inter deū ⁊ hoīeʒ p̄ pec-
catum generato que culpa diciť maculare aīam.j.q.j.ventum ⁊
ex hoc mereť penā eternā que per contritionē aboletur ⁊ cōmu-
tatur in temporalem:quā si non subijt vel si non patiť in hoc se-
culo patietur in futuro.de peni.dist.j.si peccatū.⁊.c.multiplex ⁊
quinta dist.qualiter.⁊ de rap.c.sup̄ eo.ibi debite.naʒ pro quo-
bet peccato dʒ imponi vel sustineri pena.de peni.dist.j.deus t
ca.tres sunt.Item dicitur debite ad differentiā indebite quam
sustinuerunt sancti martyres.⁊ hanc indebitā quasi p̄ modū co-
pensationis ⁊ retributionis beneficij ipsis sanctis martyribus
ɔsueuit ecclesia peccatoꝝ penas debitas per indulgētias en-
rare.vt.s̄.dixi.ibi debite pro peccatis diciť ad differentiā pe-
qua deus punit aliquos in hoc seculo sine culpa.vt in ceco na-
Jo.⁊ similibus.de pe.dist.iij.pro peccatis actualibus hoc di-
tur ad differentiā pene que infligiť pro originali que nō rem-
titur nisi in baptismo ⁊ immediate a deo.de consec.disti.iiij.fi-
missime.ibi penitentiū hoc ideo dictū est q̄ꝛ impenitens nō ga-
det indulgentia.vt dictū est.s̄.in hac.iij.oppo.in secundo arg-
mento ibi non remisse in absolutione sacramentali que si nō c-
prehenditur remissa in totum relaxatur per indulgentias id q
restat de pena.quod enim ibi remissa fuit nō potest amplius r-
mitti.argu.xxxij.q.xiij.§.quod no.non formatum.⁊ de despo.
impub.c.ad dissoluendum.⁊ quod sacerdos possit remittere pe-
nam irrogandam propter offensam dei ⁊ ecclesie non priuata
illatam proxime not.hostien.plene in titu.de remis.§.q̄d rem
tit sacerdos.versi.remittit igitur.⁊ ista remissio sacerdotis q̄
confessione appellatur remissio priuata.que auteʒ fit per ind
gentias est generalis publica ⁊ solennis.eo.titu.§.quis poss
ibi facta a prelato ecclesie:quia non valeret si non esset ptās
faciente.de iure pa.quod autem.cum concor.¶†Sed hic in-
denter quero an presbyteri maxime rectores parochiarum po-
sint indulgentias concedere.⁊ videtur ꝙ sic quia ipsi ratiōe c
re et ordinis videntur successores apostolorum.xxj.disti.in n
uo.xij.q.j.videntes.⁊ ibi no.ꝙ omnes fuerunt pari ratione p
diti.⁊.xviij.q.j.loquitur.⁊ ex prerogatiua ordinis presbyteri
detur descendere ista potestas indulgentiarum que versať ci
ca animam salutem ⁊ peccatorum remissionem:et solis presb
ris concessa per illud euangelij.Amen dico vobis quodcūq̄ l
gaueritis ⁊c.Math.xviij.⁊ Joā.xx.Accipite spiritum sanct
quorum remiseritis peccata.facit.c.omnis.⁊.c.cum ex eo.de p
⁊ remis.⁊ dixi.s̄.in.ij.op.Item hec remissio peccatorum ꝓced
a potestate clauium.de peni.dist.agite.⁊.c.multiplex.⁊.c.verb
Sed inferiores sacerdotes non habent claues.de summa trin
firmiter.in fine.de consecra.eccle.vel alta.aqua.Ex his infer
ꝙ indulgētie per quas penitentie eneruantur possunt cōcedi
simplici sacerdote ⁊ ꝙ carens sacerdotali ordine non pōt ipsa
conferre.Alij vt Archi.s̄.eo.lib.de penis ⁊ remissio.romana.t
net ꝙ solis episcopis hoc competat ⁊ ratiōe episcopalis dign
tatis.hinc est s̄m eum ꝙ electus confirmatus hoc non potest.
hoc not.hostien.s̄.de exces.prela.accedentibus.Tertij dicūt
concedere indulgentias competit ratiōe dignitatis vel iuris
tionis episcopalis.⁊ hoc tenet host.in summa de remissio.§.q
possit.⁊ aduerte quod dicit episcopalis iurisditionis ⁊ non ep
scopalis ordinis.ex hoc enim inferas ꝙ electi ⁊ confirmati:s
non confirmati possunt concedere istas indulgentias.quod t
net Joannes calde.in.c.accedentibus.de excessi.prelatorum.

additionibus

additionibus ad nouellã. ¶Concludit tñ ꝙ si nõ sit sacerdos qđ
debeat abstinere inferens: ⁊ aliud quod abba. ⁊ inferiores pre-
lati q̃tumcunq̃ presbyteri nõ possunt concedere indulgentias
quod tenet. d. Gaspar. in. d. repetitione vbi etiã tenet ꝙ hec nõ
possunt prescribere vel cõsuetudine vendicare etiã si habeãt epi
scopalem iurisditionẽ. Non ob. qđ põt prescribi ptãs excõican
di q: aliud est in excõicatione que põt cõpetere inferiorib⁹ pre-
latis permissione iuris ⁊ hoĩs: ⁊ aliud in indulgentijs cõceden-
dis: q: ex epali iurisditione cõpetit vt predictũ est. Nõ obst. qđ
remissio peccatoꝝ pendeat a ptãte clauiũ: ⁊ per cõsequẽs cõpe-
tat etiã simplici sacerdoti: q: illud verũ de claue fori penitentia-
lis: non autẽ de claue iurisditionis ⁊ dignitatis. ⁊ hinc est ꝙ sim
plex sacerdos non põt excõicare q: illud non cõpetit rõne ordi-
nis tm̃. de quo no. ij. q. j. nomen. ⁊ de offi. ordi. si sacerdos. ⁊. c. cũ
ab ecclesiarũ. eo. tit. ¶Iuxta predicta dubitaꝰ de legato de la-
tere: ⁊ videꝰ ꝙ nõ possit q: hoc nõ est iure expressum ⁊ ꝙ sancto
rum patrũ ⁊c. ij. q. v. cõsuluisti. Contrariũ tenent oẽs. s. ꝙ possit
⁊ põt facere statuta ꝑpetua ⁊ maiorẽ iurisditionẽ hʒ post prin-
cipem in prouincia. c. si abbatem. de elec. š. eo. lib. ⁊. c. fin. de off.
leg. ⁊ tenet Spec. in tit. de leg. §. supra est. in. iij. col. ver. põt etiã
indulgentias. vbi dicit ꝙ ꝓpter reuerentiã cõsilij dʒ legatus se
conformare cũ alijs prelatis. ¶†Ex predictis etiã argue ꝙ due
sunt claues ᵃ ecclesie. quod ptʒ ex quibusdã iuribus que loquũ-
tur in plurali claues. Quedam tñ alia loquunꝰ in singulari. de
excess. prela. tanta. d. Gaspar. dicit ꝙ due sunt claues. vna sacra
mentalis: alia iurisditionalis. Prima est clauis ordinis q: illã
potestatem non põt exercere qui nõ est in or. š. de sum. tri. c. j. ⁊ de cõ
se. c. q̃to. Secũda diciꝰ autoritate dignita. vel iurisditionis.
hanc consequiꝰ quis per canonicã electionẽ ⁊ confirmationem
vel multitudinẽ: vel aliã acquisitionẽ dignita. ministerij vel offi
cij ecclesiastici. de ele. transmissam. de maio. ⁊ obe. cũ in ecclesijs.
De hac plenius in predicta repetitiõe. ⁊ ꝑ Host. in summa de re
mis. §. j. ¶Sequitur in diffinitione rõnabiliter ⁊ ex cã rõnabi-
li. Istud poniꝰ ad differentiã dissipantiũ nõ dissipentiũ thesau
rum ecclesie quoꝝ indulgentie nedũ valent q̃tũ sonãt: sed peni
tus nõ valent. ad hoc de peni. dist. j. ⁊ dis. v. considerẽt. videꝰ eñ
clauis. ⁊ sic aperire nõ valet. xxiiij. q. iij. nõ ꝑpetuũ. vel põt di
ci ꝙ sit tanta: q: fides subditi tãta esse põt ꝙ ad illã consequen-
dam acceptaꝰ a deo. xv. q. vlt. c. fi. de consec. dist. iiij. baptismivi-
cem. vñ absoluiꝰ quis a putatiuo prelato licet prelatus peccet.
ex fide mereꝰ absolutionẽ. de elec. dudũ. ⁊ quod ibi no. Itẽ di
cit in predicta repetitione Hosti. sentit ꝙ precise valet etiam si
fuerit indiscrete cõcessa. puta remittit penitentiã: seu penitẽtia
in pro tribus denarijs: peccat tñ prelatus sic indiscrete remit-
tens vt ipse Host. no. in tit. de remis. §. ad quid valet. ¶Sequi
tur in diffinitione ꝑ recõpensationẽ pene indebite istoꝝ. Ista v̄
expone vt dixi. š. in. c. contrarioꝝ. ver. fundaꝰ meritis etiam
ꝑ sanctorũ ⁊c. ¶Postremo circa istas indulgentias q̃ro an
que per malos prelatos concedaꝰ indulgentia sicut ꝑ bonos.
videꝰ ꝙ non. j. q. j. remissionẽ. de conse. di. iiij. q̃no exaudiuit. fa-
cit ad predicta. iij. q. vij. in grauibus. pro hoc quod diciꝰ non est
iudex nisi sit in ea iustitia. de verb. sig. forus. ad idẽ. j. q. j. maledi
ctum. Itẽ peccator constitutus in mortali non participat de in-
dulgẽtia. ergo multofortius prelatus malus nõ videꝰ posse cõ-
ferre. arg. c. cũ marthe. de celebra. mis. ibi beatius est dare q̃ ac-
cipere. Host. dicit ꝙ ꝑ bonũ ministrũ fit remissio ex officio quã-
diu ab ecclesia toleraꝰ. Vñ Math. xxiij. sup cathedrã Moysi
sederũt principes ⁊ pharisei. nec volũtas sacerdotis obesse: nec
prodesse põt lʒ multũ ꝑ benedictionẽ possit. j. q. j. dictũ. pro hoc
facit time. j. q. j. inter catholicã cũ multis. c. ⁊. xv. q. vlt. c. vlt. ⁊ istam
opi. tenent oẽs. vt in. d. repetitione no. Et hec sufficiãt de mate-
ria indulgẽtie que bene ad propositũ istarũ adaptaꝰ: q: ꝑ istas
fit remissio peccatoꝝ ꝯcurrentibus satisfactiõe. de quib⁹ in tex.
¶Quarto principaliter op. dicit tex. ꝙ dʒ restitui ablatũ al's
non remittiꝰ peccatũ. ¶Sʒ ꝯ q: multi sunt casus in quibus est
impossibilis restitutio ex parte debitoris. puta cũ debitor labo
rat inopia. in quo casu ꝺm istã regulã debitor iste inops esset in
statu dãnationis postq̃ est semꝑ in peccato: q: nõ restituit abla
tum: ʒ certe hoc cã differẽtie eẽt absurdũ ⁊ ꝯ iura q̃ non obligant
quem ad impossibile vel difficile quo ad penã. vt no. in. l. ꝯtinuus
§. ita. ff. de verb. oblig. querelã de iure. ⁊. c. ij. de testi. cog. Itẽ
quo ad reconciliationẽ cũ deo oris ꝯfessio ⁊ cordis ꝯtritio suffi-
cit cũ ꝓposito reddendũ eũ cõmode poterit qđ improbe extor
sit. Solu. dicit glo. ꝙ aut q̇s est debitor ex ꝯctu. aut ex delicto. si
ex ꝯctu sufficit si sit inops ꝙ cedat bonis vt remittaꝰ sibi pecca
tum. si aũt sit debitor ex delicto: tũc si nõ põt soluere dʒ luere ĩ cor
pus. ⁊ ista castigatio in corpus liberat eũ a debito prout sentit
gl. ¶Sed occurrit dubiũ vtrũ hoc sit verũ inuito creditore q̇
dicit ꝙ vult potius in carcerib⁹ detineri q̃ verberari sic ne a de
bito ideo libereꝰ. Io. an. post Inno. refert quosdã dicere ꝙ non
hʒ locũ ista cõmutatio cũ agiꝰ ad interesse: sʒ tũc cũ agiꝰ ex deli
cto ad penã vel penitentiã imponendã. et hoc si plʒ actori. xij. q.
ij. fraternitas: sicut iudex ꝓcedit ex officio ad penã imponendã.
vt. š. de maledi. c. ij. Alij dicũt ꝙ dicta cõmutatio hʒ locũ cũ pe-
ne applicenꝰ fisco: quod est dicendũ in dubio in. l. agraria. ꝺ ter
mino mo. ꝑ Bar. Sʒ vbi applicanꝰ certis ꝑsonis nõ fit cõmu-
tatio eis inuitis. ⁊ ita no. in. c. odoardus. de solu. ⁊ hoc videtur
sentire Inno. ꝙ creditoris sit electio vtrũ velit eũ castigare vel ĩ
carceribus vt sic dixerim macerari. Alij dicũt ꝙ est electio ipi⁹
debitoris vt refert Bal. in. l. fi. ff. de iniu. te. vbi tenet ꝙ aut cre-
ditor dʒ habere fidem de debito donec veniat ad pinguiorẽ for-
tunã: aut eligere ꝙ fustib⁹ cedaꝰ. nã in carcerib⁹ postq̃ ꝯstat de
delicto non dʒ teneri ad hoc. ff. de iurepa. l. diuus vespasian⁹. §.
fi. ⁊ qđ no. de mino. l. qđ si minor. §. si seruus. si tñ ipse debitor eli
gat stare in carcerib⁹ ⁊ nõ cedi audiend⁹ est. vt no. Bal. in. l. qui
cunq̃. C. de ser. fugi. qđ est verũ si est inops. secus si idone⁹ ad sa
tisfaciendũ: q: tũc eligẽs poti⁹ stare in carcerib⁹ q̃ soluere audi
ri nõ dʒ. ff. de polli. l. de pollicitationib⁹. Colligim⁹ igiꝰ qđ pe-
na pecuniaria remittiꝰ si cõmutaꝰ in corporalẽ. facit. l. q̇d ergo.
§. pena grauior. de his q̇ no. infa. et nõ solũ fit ista cõmutatio in
predicto casu inopie: sed in certis alijs ⁊ ĩter alios cũ pena ordi
naria nõ cadit in delinquẽtẽ. puta est pena manus quã nõ hʒ vl'
hʒ aridã. tũc fit cõmutatio in aliã. vt no. Bal. in auꝰ. sʒ nouo iu-
re. C. de ser. fugi. ⁊. l. ij. C. vt infra certũ tp̃s. xv. q. vj. q: iuxta. ⁊ vi-
de quod no. Bal. in. l. nullũ. C. de testi. ⁊. l. ij. C. de spor. Et ista ĩ-
telligo in foro iudiciali: sʒ in foro penitẽtiali vtrũ debitor ex de-
licto teneaꝰ vlra supponere se castigari in corp⁹ vt dimittaꝰ sibi
pctm̃ vt nõ alteri prout vult ista regula dubito vtrũ sola ꝯfessio
cũ intẽtiõe restituẽdi cũ poterit sufficiat isti obligato ex delicto
sicut obligato ex ꝯctu. Nã in iure fori nõ sufficit. vt in ista gl. iu-
re v̄o poli nõ teneꝰ se subijcere tormẽtis quo ad liberationẽ ab
obligatiõe qua teneꝰ hoĩ ex delicto illo. Sʒ q̃tũ ad obligatio-
nem qua tm̃ satisfacere eccl'ie de pctõ ⁊ offensa ĩ deũ tenetur reci
piat hãc luitionẽ in corp⁹ in penitẽtia a sacerdote suꝑ quã vide
ꝑ host. no. ĩ sum. de pe. §. q̇b⁹. v̄. sʒ nũq̇d sufficit. pe. col. ⁊ hec sunt
v̄a cũ est euidẽter in totũ inops. qđ qual'r ꝓbeꝰ no. ipe bal. ĩ. l. q̇-
cũq̃. facit qđ no. ĩ. l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊. l. si fideiussor. §. j.
ff. q̇ satis. cog. si aũt nõ in totũ sʒ ꝓ ꝑte sit inops dic ꝙ exigiꝰ q̃te
nus facere põt nõ vltra vt sic eadẽ sit rõ de toto quo ad totũ que
est de ꝑte quo ad partẽ. l. q̄ de tota. ff. de rei vẽ. de hoc ꝑ host. ĩ. d.
§. q̇b⁹. pe. col. vbi q̇d iuris si debitor p̄t cõmode satisfacere ⁊ ꝰ re
cusat sʒ petit dilationẽ. creditor negat vtrũ absolui possit in fo-
ro penitẽtiali. cui addꝰ qđ no. ĩ. d. §. q̇b⁹. v̄si. q̇d si difficilis sit re-
stitutio. ⁊ ibi plene de effectu isti⁹ cessiõis. ⁊ vide qđ stati dico in
v̄. vlteri⁹ q̃ro. ⁊ hec sunt dicta cũ debitor ꝓpter inopiã nihil põt
soluere: vel põt: sʒ cuʒ magno incõmodo. Sʒ q̇d dices si põt sol-
uere sʒ nõ absq̃ ꝑsone sue periculo. pone exẽplũ cũ mulier certa
est se ꝯcepisse ꝑturit vel ꝑtum supposuit quẽ vir vt filiuʒ educa-
uit ⁊ heredẽ instituit. vel tãq̃ fili⁹ ⁊ ab ĩtestato successit mulier ꝺ
hoc ꝯteriꝰ ⁊ reatũ suũ cognoscit vidẽs maritũ suum educasse fi-
liũ adulterinũ vt ꝓpriũ vel ꝑtũ suppositũ ⁊ ei⁹ futurũ heredẽ. h̄
tñ nõ audet reuelare ⁊ virũ suũ rigidũ ⁊ seuerũ nouit: vel si nouit
mitẽ nõ audet bonã famã suã hac de cã denigrari. qual'r aũt ꝯsu
laꝰ sue saluti. dicũt q̇dã ꝙ durãte siue stãte hac fraude nõ v̄r qđ
debeat ĩtelligi penitẽs. de pe. ⁊ remis. qđ q̇dã met. xiij. q. vj. et si
res. mõ stãte fraude iste p̄r putatiu⁹ priuat suos ꝯsanguineos a
sua hereditate ꝯtẽplatiõe isti⁹ filij putatiui quos al's nõ priua-
ret. C. si q̇s ali. test. ꝓhi. l. j. Et ideo ꝑ discretũ sacerdotẽ est ei pe
nitẽtia iniũgẽda. de pe. ⁊ remis. c. officij. ¶Sʒ restat dubiũ qua
liter de expẽsis sit restõ faciẽda vtrũ q̇ alit filiũ alienũ. vel de he
reditate sua illis q̇ fuissent sibi verisimiliter successuri si vir iste
nõ credidisset istũ fore ei⁹ filium qui vt filius ex testamento vel
ab intestato hereditatẽ possidet. hosti. cõsiderat vtrũ ex reuela-
tione veritatis fienda marito mulier posset incurrere periculuʒ
aut non possit. Primo casu vt credat pro posse reuelãdo hoc fi
lio in secreto: q: simplex vel spiritualis. ⁊ tunc si ei credat consu-
lat ⁊ inducat eum vt ab illa hereditate abstineat. qđ si facit mu-
lier erit tuta nisi de expensis factis in taleʒ filiũ putatiuũ quas
ipsa non ipse filius restituere tenetur. Nam illa habuit malã fi-
dem. iste bonam. vt. l. certum. C. de rei vendi. Si vero filius non
vult matri credere vel est sibi siue marito periculũ reuelare. tunc
non est aliud remedium q̃ vt ipsa de suo restituat venientib⁹ ab
intestato marito vel alijs institutis cum eo heredibus portionẽ
suam quaʒ habuit de hereditate patris putatiui. vel si tales nõ
extant faciat inde elemosynam de consilio et consensu diocesa-
ni pro anima illius mariti. nam in hoc gerit vtiliter negociũ suũ
duodecima questione secunda. Quarto videtur finem. ⁊ notat
Hostiensis in dicto. §. quibus et qualiter. sub. §. quid de pre-
dam ementibus. versiculo quid si non potest reperiri. et versicu
lo quid si filius. ¶ Et hoc verum quando mulier potest

ᵃ ¶Claues. Adde ꝙ cla
ues Petri
apl'i sũt plu
res. not. car
di. in cle. j. ꝺ
sepult. gl. §.
j. xx. distin.

de pprio satisfacere:vt.s.dictū ē.Si vo ñ pt tūc doleat de pecca
to ꝛ disponat in mente sua satisfacere cū primū poterit iuxta pos
se suum. ¶ Sz restat dubium qualiter ille leso restituat vt non
pdat ei peccatum ꝛ culpam suam.dicit Hosti.ꝙ per medium sa
cerdotem debeat fieri restō dicendo vnus qui te lesit tibi hoc
restituit vel in alio casu dicat ꝙ non potest ei restituere:iō sibi
remittatur p salute anime sue.Ubi tñ hoc sacerdos non posset
dicere sine suspitione ꝛ infamia mulieris cui⁹ culpa posset per
hoc detegi vel suspecta hēri:ꝛ forte tormētis subijci melius est
tacere ex cōtrio ꝛ sufficiet mulieri.xxij.q.ij.ne quis.ꝛ ita no.Host.
in.d.§.quibus ꝛ qualiter.in fine prime col.nā pz ex his ꝙ semp
in defectum eorum quibus eēt restō facienda fiet erogatio pau
peribus vt predictum ē.facit quod no.Hostiē.in summa ō vsur.
§.qua pena sub.§.alia a iudice.ver.quid si veneratur.cum vo.pce
denti ꝛ se.Sz de iure ciuili videtur ꝙ bona ꝛ iura illius cui erat
restō facienda deferātur in fiscum vt in heredē si hoc vult:vt.l.j.
C.vñ vir ꝛ vx.vel si nō vt heredē tanquā bona vacantia occupet
illa:vt.l.j.ff.ō iur.fis.ꝛ sic videt ꝙ ista erogatto in pauperibus
non pcedat de iure ciuili.Solutio oportet fateri cōriū ꝙ semp
heredi fiet restō qualiscūqz sit heres fisc⁹ vel ali⁹ qui de iure suc
cedit his non apparentibus veniunt pauperes prout glo.dicit

7 ¶ † Ulterius qro quid si debitor pōt restituere sed cuz magno
eius incōmodo:qr nihil sibi remaneret ad victū videtur ꝙ in to
tum.arg.eius quod not.in.l.nenseni⁹.§.fi.ff.ō re iu .quod credo
verum si male ablata sunt illa que haberet penes se.vt.d.§.fi.
Si vo nō hēret tūc si est debitor ex cōtu videtur secunduz glo.
ꝙ integre nisi cedat bonis sz certe in foro ꝯscie etiā sine cessione
videtur teneri vltra quam commode facere possit.Nam cessio
est actus iuris ciuilis secundum quod non debet regulari ꝯscia
sed secundum veritatem ꝛ secundum deum.vnde vltra quā satis
facere possit deducto ne egeat non videt in penitentiali teneri
ad restitutionem vt credo pro hoc.c.in literis.de rap.ꝛ.c.cuz tu.
de vsuris.que iura loquūtur in criminibus.Et tamen vltra fa
cultates non debent inquietari pena canonica siue spūali priua
8 tionis videlz sepulture. ¶ † In vsurario vtrum teneatur in to
tum ꝛ deducto ne egeat glo.ꝙ insolidum in.c.cum tamē.de vsu.
idem ibi alia.viij.ꝛ Gof.Archi.ō.c.ꝙꝙ .eo.ti.ꝛ hoc li. idem
Hosti.in.d.c.cum tu.Et hec opi.secunduz Jo.an.videtur vera
in foro penitētiali pria in foro iudiciali:vt in.d.c.cum tu.in no
uel.super gl.ꝛ lz. ¶ Quinto principaliter op.ꝛ videtur ꝙ qñqz
etiam si non restituatur ablatum remittatur peccatum:puta cū
res perit casu fortito:tunc enim ipse interitu liberatur.l.si ex le
gati causa.ff.de vo.ob.ꝛ.l.item si vberatum. de rei ven.ꝛ.l.ꝙ te.
si cer.pe.So.gl.prima sentit illud cōrium ꝛ dicit ꝙ istō .c.debet
intelligi cum restitutio est possibilis quia res extat:secus si res
perierit ita ꝙ restitui non potest.Tunc enim dicit glos.tenebit
ad estimationem non obstante quod dixi ꝙ eius interitu libe
retur:quia illud verum cum culpa sine mora debitoris nō preces
sit interitum ipsius speciei.Sed si precessit tunc ad estimatio
nem tenebitur:vt in.l.subtractum.C.de fur.In casu ergo huius
capituli debem⁹ intelligere ꝙ pcessit mora ꝛ culpa:ꝛ hoc pcessit
illud verbum peccatum alias non teneretur ad estimationē vt i
cōrijs. ¶ Sed hic occurrit dubium vtrum istud sit verum si res
debita eodem modo fuisset peritura penes creditorez siue dñm.
Ad hoc vide qō no.plene Bar.in.l.ꝙ te preallegata.vbi refert
opi.ꝛ ponit suam ꝙ post moram teneatur de interitu indisticte
si spēs est debita actiōe personali.l.nemo.§.fi.de vbo .obli.per
Bart.sz si reali distingue vt not .in.d.l.si verberatum.cum se.
Sed quicqd sit in foro iudiciali remanet nihil dubium in foro
penitentiali in quo loquitur istud.c.an peccator āmodo teneat
postꝙ res perijt peritura eodez modo penes creditorē.Et glo.
relata ad tex.sentit ꝙ teneatur propter peccatum quod iam cō
traxerat.In cōrium facit:quia creditor licet offensus ex rapina:
tamen post interitum non videtur prosequi interesse sed vīdictā
legi morosam de interitu propter delictum:ꝛ sic istud interesse
qō petit creditor de re sua que perijsset eodem modo penes euz
potest dici pena ex parte soluentis ꝛ ēt recipientis:sed penarū
exactio non est licita iure poli.xij.q.ij.fraternitas.Sed ibi lo
quitur cum res ecclesie estat ꝛ cum ea petebatur vt auget pena
legalis qdrupli vel dupli qō non potest facere ecclesia de hone
state vt ibi.Sed in priuatis personis ꝛ iure poli videtur licita
penarum exactio que descendit ex lege vel canone cō delinquētē
de quo per Hosti.in summa de penis.§.quibus sub.§.interfe
ctoribus.versi.sed nunquid pnt.ꝛ in vo.de pe.§.quid de accusa
toribus.versi.quid si pena. ¶ Sed aduerte quia questio non
formatur vtrum creditor in foro conscientie possit petere a de
bitore moroso interesse rei sue perempte que perijsset silr apud
eum in debitore enim ex delicto:puta furti vel rapine potest pe
ti ēt in foro ꝯscīe sz in debitore ex cōtractu in quo sola mora abs
9 qz dlicto alio potest deprehendere. ¶ † Est maius dubiuz vtrū
estimationem in foro ꝯscie iuste petat creditor postꝙ ēt ap
eum perijsset plus enim delinquit qui furatur ꝙ qui interpel
tus nō soluit.ibi eniz delictum ꝛ offensa in faciēdo hic in om
tendo ꝛ negligendo ꝛ inter istos iura faciunt differētiā.l.si se
ō vo.obli.ꝛ.l.si mora.solu ma. ¶ In qōne aūt supradicta nō
an creditor petere possit sz vtrz dbitor vltra se offerre dbeat
peccatū sibi remittat:multa em sunt q exactus tenet soluere
nō vltra se offerre vt si ex iniusta snīa qs deberet ꝛ i multis e
plis ō qb⁹.s.in pn.prīe opi.ꝛ qō no.in cle.pastoralis de re iu
in illa.q.vtrū iuste ꝯdēnatus ad mortē in foro ꝯscie teneat e
ctare suppliciuz si pōt ipm vitare de carcere fugiēdo ꝛ saluo
dicio theologorū credo ꝙ teneat vltra se offerre ꝛ soluere ite
se rei pempte si erat debitor ex delicto:sec⁹ si ex cōtu lz sit i m
soluendi postꝙ eniz nālr res perijt vel pitura fuisset apud d
illa obligatio in recessu cōcta pp solam morā in foro ꝯscie nō
det efficax dz enim bona ꝯscia psequi dānū suum qō proue
aliēo delicto nisi negligētia aut.nō soluēdi nō est pprie deli
qō intelligitur per hoc verbum peccatum in tex.positum inc
dit eniz verbum peccatum in se culpam ex animo pdicta p
dunt in debitore generis respectu certe speciei vl in debit
generis simpliciter vel in debitore quantitatis vtrum libere
per interitum ante morā. vl post morā plene videas in predi
l.ꝙ te.per Bar.ꝛ Bal.qui querunt de no.q.cum cōtingit re
batio monete certi generis per statutum vtrum debitores i
cunia illius forme siue generis liberētur:videt ꝙ sic sicut si c
perijsset ꝛ effusuz esset totū vinuz caupone siue celarij de quo
bebā tibi dare decē salmas.ar.l. in naue.ff. loca. Nam ead
videtur rō in debitore generis subalterni respectu iterit⁹ to
generis q in interitū speciei certe.l.in rōe.§.incerte.ad.l.fal.
tenent cōriuz ꝛ ꝯcludunt:tñ remanet obligatio in mā siue ma
vñ alia peccunia redacta fuit ad formā: quia peremptio for
speficiate non extinguit debitū secundum iura quod ō illo g
superest:vt.l.illud.§.quintum.ꝛ quod ibi no.ff.ō le.iij.ꝛ ē ca
in si.in.c.olim.ōcēsi. facit quod no. Bar.ꝛ Bald.in.d.l.ꝙ
vtrū difficultas pstationis impediat:est clarū si ē pena spūa
excōmunicationis piurij.vel silis.c.ij.ō test.co.Si vo aliud
vt.l.ꝯtinu⁹.§.aliud.ff.ō vo.ob.qō ē vtile scire in mā huius reg
vtrū vz interim dum non potest satisfacere cōhat peccatum v
etiam interim repempta remaneat obligat⁹.Si.n.nō cōhit li
rat tali interitu:sec⁹ si cōhit vl peccat interiz duz nō pt satisfac
ꝛ pcedit qō quo ad obligationem qua tenetur primo non q
ad illam qua tenetur ecclesie:v el deo qr miti⁹ agit de⁹ ꝛ eccle
ꝙ hō:vt.l.cels⁹.ff.ō arbi.ꝛ.d.c.j. ¶ Sexto op.psupposito ꝙ i
dictio nisi ponatur put.j.dicam.inuit iste tex. ꝙ fctā restōne
qō indebite est ablatuz remittatur peccatum.Sed cō in delic
consummatur venia penitentie cum ipsa rei restōne ꝯiuncta
finit eē nocēs:vt.l.qui ea mēte.ō fur.ꝛ.l.pe.vi bo.rap.Sol.di
Dy.ibi secundum rigorē iuris ciuilis hic aūt ō benignitate
ris canonici qō imitat in hoc ius diuinū ergo soluo vt supradi
i scōa oppositiōe pp peccatū obligat quis deo ꝛ ecclesie mil
ti ꝛ primo:p restitutionē remittit peccatū quo ad primū.ñ
quo ad deū vl ecclesiaz quib⁹ vt ibi dixi ēt obligat ecclesie vz
cōfiteat peccatū ꝛ penitentiā agat ꝛ deo vt in corde cōterat:
ista vltima satisfactōe p cordis cōtritionē nō curauit lex ciu
sz ō pmis duab⁹:nā ēt si satisfacit pti lese obligat ad penā fi
ꝛ ēt econuerso soluta pena remanet obligat⁹ pti.l.j.C.quā.ci
ac.pre.cri.ꝛ p hoc dicit gl.i se.c.ꝙ pena forme pnīalis nō to
penam legalem.ꝛ no.in.c.ō his.de accusa. ¶ Ex pdictis cō
venio ad aliquas vtiles qōnes p quarū pleniori ꝛ clariori in
ligentia pmitto ꝙ in institutiōe male ablatorū qñqz contin
difficultas in restituendo ex pte debitoris puta:qr inops vl
pōt absqz suo piculo vl magno incōmodo ꝛ ō his dictuz est.s.
quarta oppositione:ꝛ remissiue repetam in.j.q.Qñqz cōtin
difficultas in restituēdo ex parte ipsius rei ablate:ꝛ ibi etiaz
hoc tetigi.Qñqz contingit difficultas ex parte creditoris.ꝛ
hoc in glo.j.ꝛ de his oībus prosequit per questiones princip
les ꝛ accessorias principalibus coaptandas ꝛ ipsarū materi
Primo igit quero dixi.s.in.iiij.oppo.quid iuris cū restitut
est impossibilis ppter interitū ipsius rei:vel ppter restituent
periculū.Sed pone ꝙ alia rōne est impossibilis.vt in hoīe o
so:vel mutilato:vel infamia lacessita:vel virginitate corrupt
ista non recipiunt estimationē pecuniarū.l.fin.de his qui de
vel effu.ꝛ.l.pe.si quadru.paupe.fecis.dic.in quibus dicit ꝙ lib
rum corpus vel deformatio nō recipit estimationē:similiter n
corrupta castitas pōt restitui.l.j.C.de rap.Qualiter igit q
offendit satisfaciet vt peccatum remittatur.respondeo in his
similibus casibus ibi nō cadit directa satisfactio:sed fit qued
estimatio per leges que prouident vt habeatur tota operaru
remissio et quibus cariturus est ex eo ꝙ inutilis factus est cic
trix aut deformitas ideo non habetur qr liberum corpus ꝛc.

ibi.ꝛ per

ibi.ꝛ per Hosti.in summa de iniur.ꝛ dam.da.§.quib⁹.ver.illud
certū est.ꝛ ver.ſꝫ qualiter ī raptu honestarū dñarū ꝛvirginis te-
nentur raptores:qꝛ bona sua dātur in solatiū tā atrocis iniurie
et offense.l.raptores.C.de epiſ.au.ꝛ.xxvij.q.j.ſi quis rapuerit ſi
militer ꝓpter offensam illatā in dñm priuatᷓ vasallus feudo ꝛ re-
uertitᷓ ad dñm vt saltim dicit tex.habeat sue iniurie vltionē in.x.
col.ꝙ̄ fuit prima causa.c.boues.§.deniqꝫ.interfectorib⁹ clerico-
rum limitate sunt certe pene per cano.ꝯtra tales.xvij.q.iiij.sub-
dia.ꝛ.c.fe.ꝛ hoc ꝓpter precedentē pnīam.c.j.de pe.ꝛ not.Hosti.
in summa de pe.§.ꝙ̄ quis sub.§.iterfectorib⁹.ꝛ ibi cui iſta pena
debeat applicari in ti.de sen.excō.§.qualiter hec absolutio sub
§.serui.ver.ſi cui.vbi de estimatiōe iniurie irrogate per quē fiat
et cui debeat applicari. de fama aūt lesa siue lacessita qualr̄ fiat
satiſfactio.no.Hosti.in summa de pe.§.quib⁹sub.§.quid de ac-
cusatorib⁹.ver.obligantᷓ etiaꝫ tales ſicut eñ publice diffamauit
ita publice ꝯfiteri opꝫ se mēdaciū ꝛ falsum dixiſſe ꝛ insuper ab in
famato veniā postulare.Ad hoc.xiiij.q.vj.ſi res.ij.q.j.quidā. et
vj.q.j.deteriores.Ex predictis exēplis ꝛ multis ſimilib⁹ appa-
ret ꝙ multi sunt casus in quib⁹ nō cadat vera restitutio ablatoꝝ
in quibus iura ꝓuidēt cōmutādo in aliud ꝙ nō pōt directo cō-
stitui siue reddi.ad hoc qd̄ no.in.l.ij.§.j.ſi cer.pe. ¶ Sed rema-
net dubiū vtrū iura q̄ careāt penis in predictis casib⁹ ꝛ ſi.ſint se-
quenda in casu huius capituli:vt.ſ. nō remittatᷓ peccatū niſi vt
iura statuūt restituatᷓ ablatū. ¶ Ad hoc dico ꝙ locū hn̄t in caſi
bus vbi loco intereſſe iura ita modificāt vt in amiſſis operis et
perdēdis ꝓpter membrū debilitatū vel ꝓpter falsum et menda-
cium purgarēt infamatū vt dictū est.penā aūt amiſſionis bonoꝝ
ꝯ raptores vel pecuniariā ꝯtra interfectores clericoꝝ vel estima
tionē iniurie irrogate. Vtrū ꝓ remiſſione taliū peccatoꝝ tenea
tur a se exigere ꝛ satiſfacere vel vltra quos offendit. videtᷓ ꝙ nō
in.c.fraternitatis.xij.q.ij.ſicut nec etiā pena vltimi supplicij te-
netur tales vltra se subijcere ꝛ seipsos accusare.de pe.diſt.j.non
tibi dico. ¶ Ego credo ꝙ de dictis penis canonicis ꝛ legalib⁹
tenetᷓ satiſfacere vt peccatū remittatᷓ:qꝛ surrogantᷓ loco ieſtima-
bilis supereſſe ꝛ impoſſibilis restitutionis rerū male ablataruꝫ
vnde videtᷓ taliū penarū exactio licita etiā in foro ꝯscientie ma-
xime vbi sunt iniquitate fundati:vt plene dixi in. c. poſſeſſor. ꝯ.
eo.ti.in repetitione ipſius morā aut penā applicandā parti vt du
pli vel quadrupli.in furto ꝛ ſilibus:qꝛ est pena ex parte vtriusqꝫ
vel penā applicandā fisco.peccatū aūt in corpus nō credo ꝙ te-
neatur vltra soluere ꝛ nō exactus a se exigere:qꝛ iſta poſſunt di-
ci ablata vel ꝙ succedāt loco ablatoꝝ sed loco publice vindicte
ne maleficia remaneant impunita.ꝛ sic ceſſat verbū huius regu-
le restituatᷓ ablatū:qꝛ hic nihil sublatū. Itē qꝛ iſta publica ꝛ pe-
nalis vindicta expeditᷓ per viā accusationis.nā nemo ſine accu-
satore dānatᷓ:vt.c.nostruꝫ.vt eccle.bene.l. rescripto.§.ſi quis de
mu.ꝛ ho.ꝛ canō dicit ꝙ illaudabile genus est accusationis. ij.q.
vij.ſiquis episcopus. Itē peccator dfferēdo spōte penā seipſum
proderet ꝙ nō est in precepto legis:vt.d.c.qd̄ tibi dico.facit.l.j.
de bo.eoꝝ qui mor.ſibi cōsci.vbi tex.dicit ꝙ licitum est vnicuiqꝫ
qualitercūqꝫ pōt sanguinē suū redimere:ergo nō effundere defe
rendo seipſum ꝛ occulta peccata nō habēt vindictā vt dicit canō.
et propter hoc glo.in.d.cle.pastoralis que dicit ꝙ iuste dānatus
tenetᷓ expectare vltimū suppliciū ꝛ nō debeat recedere de carceri
bus ꝛ vitare hoc suppliciū ſi poſſit.forte nō bene sentit.nā natu-
ra hoc abhorret ꝛ refugit:ideo ꝛ oē aīal tueri salutē deſiderat mor
te vero perniciē ꝙ deuitat:vt ait Boetius facit cle . pastoralis.
vbi dicit ꝙ etiā demones hoc deuitāt pro alijs mere penis pecu
niarijs ꝙ non laudabiliter exigantᷓ.est tex.in.d. c.fraternitatis.
xij.q.j.per predicta pꝫ ꝙ glo.ſi.in prin.bene dicit ꝙ vbi nihil est
ablatū sed dānū datū ex quo nihil adest dānū dāti sed abest dam
num paſſo nō dimittitᷓ ſibi hoc peccatū niſi restituat dānū illud
datū ꝛ sic hꝫ locū regula. ¶ Sꝫ quero iſtud.c.loquitᷓ cū res per-
uenit ad aliquē vitio dn̄ dicit ablatū. ¶ Quid ergo ſi cū ti.pu-
ta emit aīalia vel res depredatas in bello vel furto subtractas
an teneatur restituere. So.in subtractis furto vel rapina dic ꝙ
emit mala fide aut bona. Si mala tenetᷓ etiā re pempta ꝙ̄tiplu-
rimi fuit ex tēpore ꝯtractus:qꝛ sciēter emēdo furtū cōmiſit:ideo
semper fuit in mora.l.ij.ꝛ.l.qui iumēta.de fur.ꝛ.l.ſi vt certo.§.ſꝫ
interdū cōmodū.ꝛ hoc habet locū nō solū in pr̄io sed etiā in scd̄o
tertio ꝛ vlteriori malefidei emptore.l.vbi.ff.de mino.ꝛ.l.sed ſi le-
ge.§.ſiue aūt.de peti.here.ꝛ.c.ſi beneficia.de preben.ꝯ.e.li. Aut
emptor emit ignoranter:ꝛ tūc aut eius ignorātia fuit craſſa ꝛ su-
pina:qꝛ cōiter publice dicebatur ꝙ res erat rapta vel furata et
nō excusat eū talis ignorātia sed habetur pro malefidei empto
re.xvij.q.ij.ſi cupis.ꝛ.l.ij C.de fur. Aut eius ignorātia fuit pro
babilis:ꝛ tunc excusatur a furto ſꝫ tenetur reddere poſtꝙ̄ sciuit
postea ad alium petinere. Nam extunc niſi restituat incipit eſſe
poſſeſſor malefidei:vt.d.l.ij.facit.l.qui contra.C.de nup. Potest
autem agere contra venditorē suū ad recuperationē precij ꝛ in-
tereſſe ſi res est ab eo euicta per sententiā iuxta no.de cōtrahen.
emp.c.ſi. ¶ Sed restat dubiuꝫ ſi iſte emptor ad hoc vt restituat
dñis monet do.vt moueat ſibi litem qꝛ vult per sententiam resti-
tuere.alr̄s nō poſſet preciū ab actore suo recuperare.do.dicit no-
lo me litibus implicare:qꝛ dubius est litis euētus nec habeo ꝓ-
bationes in promptu restitue ſi vis poſtꝙ̄ scis in tua ꝯsciētia ꝙ
ſit mea:alr̄s nō dimittitur peccatū ꝛc.vt hic.resp ondeo tex. alibi
dicit in ſimili ꝙ emptor debet subijcere vnū.qꝛ ab eo petat nomi
ne viri dñi ꝛ euincat per snīam ꝛ sic agat ꝯtra venditorē ad pre-
cium.l.aq̄l.§.cū me hn̄te.de neg.gest. Sꝫ certe tā emptori ꝙ̄ illi
quē subiecit difficile eſſet ꝓbare dñiū vel q̄ſi dñiū veri dñi ſi nō
eſſent instructi de probationibus ꝛ iuribus que pretēdit verus
dñs in illa re. Et ideo saluo iudicio saniori dico ꝙ verus do . te-
netur suscipere iudiciū ꝯtra verū emptorē:ꝛ de furto ſiue rapina
vel de suo titulo fidē facere ſi vult illa onera recusare procurato
rem cōstituere ꝛ iura cōpetentia ꝛ probationes in iudicio exhi-
bere:ꝛ tūc remanet dubiū ſi ꝯtra dictas probationes exhibitas
pronunciari contingat:vel qꝛ minus sufficientes vel per iudicis
imprudentiā cuius erat dānuꝫ vel veri dñi vel emptoris:ꝛ crede
rem in his casibus ꝙ veri dñi.nam emptor nō tenetᷓ ſibi reddere
niſi illi fidē faciat ꝙ ſit sua vel ſibi ablata.nā absqꝫ sentētia red-
dere nō pōt ſine eius detrimēto ſiue dāno precij ꝛ intereſſe ꝙ nō
poſſet recuperare niſi per snīam euincatᷓ ab eo:nō eñ timore cō-
scientie tenetᷓ emptor bonefidei ius suū dimittere indiscuſſum.l.
illud de peti.here.nec illi credere ꝙ ſit sua:qꝛ cōmuniter ꝛ publi
ce oēs dicunt. Ad hoc ipse pōt respondere ꝛ dicere:certe ego bo
nafide emi ꝛ preciū solui.vnde nō poſſum precise dici predo.l.ſi
rem ꝛ preciū.de peti.here.ne ergo ipse do. ꝛ ego patiamur dāna
faciat illud qd̄ debet ex parte sua suscipiēdo onus iudicij ꝛ pro-
bationū:ꝛ hoc modo ſibi ꝛ mihi cōsulat:alr̄s nolo:qꝛ ſine iudicio
restituendo perderē intereſſe meū:ꝛ certe credo ꝙ bene dicat nō
ob.l.ij.de fur.qꝛ intelligo illā.l. qn̄ do. egit ꝯtra emptorē ꝛ obti-
nuit:tūc eñ nō pōt obijcere de precio ſibi restituēdo a do.intelli
go ergo iſtā regulā qn̄ ille apud quē reperitᷓ res ablata nō habꝫ
manifestaꝫ causam retinēdi ſicut est causa de qua supra ex prece
pto legis inducta ne ſine snīa restituat ſi vult dānum precij qd̄ in
curreret euitare vel ꝓpter expēsas bona fide factas vel etiam ꝙ
plus est ſi emiſſet scienter tñ bona fide restituat dño recepto pre
cio ꝛ intereſſe suo cum alr̄s dñs rei ipſaꝫ recuperare nō potuiſſet
vel nō ita de facili.censetᷓ eñ iſte emptor bonefidei nec cōmittit
furtū.l.falsus.§.pe.de fur.quinimmo ſi ita in emēdo fuerit prote
status ꝙ emebat noīe veri dñi ꝛ vt ſibi restitueret habet actionē
neg.ge.ſi vtiliter negociū dñi geſſerit vt predictū est.facit.l.ſꝫ an
de ne.ge.l.nensenius.ꝛ de admi.tu.l.nō existimo.ꝛ ita no.Ho.in
sum.de pe.§.quib⁹sub.§.quid de predā emētib⁹.in prin.in ver.ſꝫ
nūquid emptor.vbi circa hoc q̄rit in ver. ſiquis emat ꝛc. Pone
statutū ē ꝙ ſiq̄s emit rē publice in mercato nō teneatᷓ restituere
etiā vero dño postea veniēti. Rn̄det ꝙ tale statutū nō pōt serua
ri ſine peccato:ideo eo nō obstāte nihilominus euinceretᷓ res ſi
extat alr̄s liberatus est emptor. ego dubito de hac eius decisione
papa no.in.c.que eccl'iarum.de cōsti.pōt eñ lex ꝛ statutū aufer-
re rem vnius ꝛ dare alteri ex causa iusta. Sed statutum reputat
causam iustā ſi emerit in publico foro vñ iuste poſſidet ꝛc.l. iuste
de acqui.poſ.nō ob.ꝙ superuenerit scientia rei aliene:qꝛ iſta nō
nocet post acquiſitionē iā factā ex causa onerosa.'c. ſi. de p̄scrip.
et no.in.c.j.de cōces.preben .ꝛ tenet Io.an.in.c.poſſeſſor. ꝯ.eo.
in.vj.articulo. Sicut eñ ratione tēporis ſiue prescriptionis lex
statuit de dominio acquirendo.ita etiam poſſet hoc facere lex ra
tione loci.argu.l.vinū.ff.ſi certum pe.vrgēt per ſimile alie ratio-
nes de quibus plene in. d.vj.articulo . Sed contra opinionem
theologorū dicentiū ꝙ etiam post prescriptionē cōpletā veniat
scientia rei aliene tenetur restituere.dicūt sed nō facerēt.vt not.
in.d.c.j.de cōces.p̄ben. ¶ Sed occurrit qd̄ que sepe cōtingit in
ꝓuincia patrimonij vnde mihi origo est in ipsa. nam q̄ gētes ar
morum durāte scismatis tempestate occupauerūt ciuitates ꝛ ca
stra ꝛ illā prouinciā qñqꝫ tenendo cū vno qñqꝫ cum alio de iſtis
de papatu contēdentibus affluxerunt annis.xxx.ꝛ vltra.ꝛ quan
doqꝫ cōtingit ꝙ clandestine rapiunt castra iſtius dñi ꝛ illius et
in iſtis se reducendo faciunt magnā guerrā dñis ꝛ ciuitatibus ꝛ
suis cōuicinijs.dñi quoꝝ sunt nō poſſunt recuperare de facto ſꝫ
vicini dñi qui leduntur ꝛ quorū territoria depredantur ab il lis
ipſa emunt magnis ꝙ̄titatibus pecunie ꝛ retinent: queritur an
dicantur emptores malefidei ꝛ sic peccēt:ꝛ videtur ꝙ sic.poſtꝙ̄
emunt a predonibus ꝛ latrunculis ꝛ sciūt ad aliuꝫ pertinere ita
ꝙ succedunt scienter in vitiūm c.sepe.de resti.spo.l.j.C.ꝓ empt.
ꝛ.l.cum querebatur.C.vnde vi.ex qua sequitur ꝙ etiam non re-
stituto precio tenentur ad restitutionem alr̄s non dimittitur pec
catum vt in iſta regula ꝛ.l.ij.C.de furtis. In contrarium est qꝛ li
citum est vnicuiqꝫ redimere vexationem suam iniuste illatam.c.
cum veniſſent.de insti. Item poſtꝙ̄ res sua aliter defendere non

poterat licitũ fuit sibi emere alienas ex quibus patiebaꝛ iniqua aut depredatiões ⁊ furta: vt.l.si quis fumo.§.j.ff.ad.l.aquil.vbi casus est autẽ.qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi opoꝛtet. Itẽ quoad dñium dicti castri occupati poterit dici dictũ castrũ perditũ postq̃ erat ab hostibus occupatũ sine spe recuperationis facit qd̃ no. Cy.in.l.ij.C.de iure emphi.in.q.⁊.l.perditũ.de peti. here. Item istis vicinis fuisset licitũ dictũ castrũ vi vel furto occupare postq̃ propter eius causam ⁊ recep.a predonibus opprimebãtur multo iustius potuerũt emere ⁊ iustã habẽt causam retentionis donec eis preciũ fuerit restitutũ ⁊ forte damna illata dicti castri occupati ⁊ q̃q̃ dñs est verus dñs: q: furto subtractũ fuit tñ iustior est causa vicinoꝝ q̃ sua qui similiter certant de dãno vitando: ⁊ hanc partẽ credo verã ⁊ generaliter nõ posset absurde dici in foro cõscientie loquendo ꝙ si res tua ad me peruenit sine vitio ꝙ competat mihi ius retentionis sine peccato si ex aliqua causa res mihi obligatur in specie vel q̃titate ⁊ mihi non satisfit. Ad hoc qd̃ no. Cy.in.l.si cõmode.⁊.l.si nõ sortem.§.si cẽtum.de condi.inde.⁊.l.j.C.etiã si ob ciro.pe. Si aũt cũ vitio peruenisset ad me.q: cum scienter emo a fure vel a predone vel egomet furto subtraxi vel spoliaui ⁊ in foro cõtẽtioso certum est ꝙ non possem pro debito in quo mihi tenetur retinere: vt dicta.l. fina.per Cynum. Sed in foro cõscientie vtrum possem sine peccato retinere nisi restituas in quo mihi teneris. Credo saluo meliori iudicio ꝙ possim nec habet locũ ista regula peccatũ. Nam debet intelligi cũ retineo cũ peccato ⁊ ꝯtra cõscientiã: sꝫ nõ possem dici cũ mala cõsciẽtia retinere si paratus sum reddere qd̃ debeo: q: tu es ille qui peccas principaliter denegãdo reddere id qd̃ debes. Ad hoc qd̃ no. Inn.in.d.c.olim el primo de resti.spo. vbi licitũ est furari rẽ meã quã indebite tenes: vt no.j.dist.iusgẽtium. Sed idem videtur si subtrahã tibi aliã rẽ tuam: q: recusas reddere mihi rẽ meam ⁊ licet canones ꝯtrariũ statuũt certe hoc faciunt propter bonũ publicũ ne quis dicat ius sibiipsi.l.extat. ff.qd̃ me.causa. Sed cõscientia nõ habet iudicẽ nisi deuꝫ qui ad cor respicit nõ ad manũ vel factũ eiꝰ: ergo animũ: si sic subtraho vel spolio debitorẽ meũ qui in me peccat est deo notum qd̃ non facio animo lucrandi sed rem meã vel debitũ consequẽdi nõ ergo peccat apud deum qui sepe aliter iudicat q̃ iudex corpoꝝ.c. j.de re iudi.eo.li.⁊.c.literis.de resti.spol.pro hoc facit qd̃ dicam post Host.in proxima questione. Naꝫ si possum furari a fure vt

12 restituã vero dño multo fortius vt te liberem a peccato. ¶ † Iuxta predicta etiã quero vtrũ furi captori vel vsurario possum reꝫ raptam vel subtractã siue male extortã surripere vt restituã vero dño. Ad hoc dico ꝙ in foro cõtentioso hoc nõ esset licitũ sed delictum: de fure ⁊ inuasore vtrum agere possit si ab ipsis res vitio furti vel violẽtie effecta surripiaꝛ: dic vt no.in.l.j.qui vi a me.ff. de vi ⁊ vi arma.l.itaqꝫ.de fur. In foro penitẽtiali dicit Hosti.in c.quibus ius.§.quid de accusatoribus.versi.quid ergo.si ideo quis subtrahit furi vt restituat vero dño videꝛ sic excusatus.ar. l.bona fides depo. Nã vtiliter gerit negociũ furis ergo cogitur hoc habere ratum.ff.de neg.gest.l.an vtroqꝫ.§.j.non tñ posset a fure ab vsurario vel raptore ita surripere vt ex hac faciat ecclesiã q: nõ sunt facienda mala vt veniant queque bona.xxx.q.nosse.

3 xx.q.vir sic non sunt.xiiij.q.v.forte.⁊.c.neqꝫ. ¶ † Tertio quero de rebus occupatis in bello vtrũ efficiantur occupantiũ ⁊ distingue duo membra siue tria. Nam aut est bellũ illicitũ aut licitum aut dubiũ ⁊ de bello licito siue iusto.vide in.d.§.quibus ⁊ qualiter. Quid de rapina vel preda quot requiruntꝛ vt sit bellũ iustũ vide per Host.in summa de tre.⁊ pa.⁊ tetigi.s̃.e.li.de homi.c.j. de premisso in primo casu nulli dubiũ ꝙ ablata sunt restituẽda. Sed est dubium inquantũ quilibet teneaꝛ per occupa.⁊ rap.in bello iniusto ⁊ de autoritate ⁊ duce belli nõ est dubiũ ꝙ teneꝛ nõ solum de rap.⁊ de predationibus proprie sed etiã omniũ alioꝝ quos secũ duxit ⁊ similiter de homicidijs ⁊ sceleribus perpetratis in tali bello nõ solũ a suis sed contra suos: vt.l.quoniã.ad.l. iul.de vi rap.sed de comitantibus ⁊ sequẽtibus eũ vel cõsiliarijs suis vtrũ de rapina ⁊ dãnis datis a se teneaꝛ vel de dãnis ⁊ rap. ⁊ socijs comitibus suis ⁊ an ꝓ parte de talibus an insolidũ quilibet teneatur ⁊ an vnius solutio liberet alios.prosequiꝛ Host. in.d.§.quibus ver.sed nunquid qui sequuntur.⁊ habuit ab Inno.in.c.sicut dignũ.de homici.cuiꝰ dicta reassumpsi ⁊ plene scripsi in.c.accessoriũ.j.e.in.q.princ.ideo hoc non prosequor. Scd̃o casu quãdo belluꝫ est iustum siue licitũ: tunc res depredate efficiantur occupantiũ.j.di.iusgentiũ.⁊ captus in bello licito: quia seruus efficitur peccat si aufugit. Sed vbi bellũ est illicitũ: tunc licet aufugere de rap.l.nihil interest. Ex his infero ẜm Host. ꝙ si christianus est captus in bello inito cuꝫ saracenis non potest subtrahere vel furari aliquid saraceno cuiꝰ est seruus nec ab eo recedere nisi saraceni cogant eum captuꝫ ad infidelitatem: tunc enim captiuus eripiꝛ ⁊ libertati donatur. Nam in hoc casu cum de subuersione fidei agitur magis obediendum est deo q̃ homi-

nibus.xj.q.iij.qui resistit.⁊.c.iul. Ideo nõ teneꝛ surripiens illius isto casu: vt in.d.§.quibus sub.§.quid de accusatorib. ver.quid si christianus.ẜm Host. Ex quibus dictis ibidẽ c[…]ge ꝙ ab infidelibus dum nobiscum pacifice viuũt nõ possum[…] res eorum rapere siue furari siue alio modo illicito vsurpare[…] iusta rerum dñia ita sunt apud eos sicut apud nos: vt no.in.[…]

14 si his.de voto.in nouel.vbi omnino videas. ¶ † Sed hic q[…]ro vtrum princeps sine peccato posset repellere iudeos ⁊ sar[…]nos de regno suo ⁊ eis bona auferre. Et an papa possit hoc p[…]cipibus precipere vel persuadere.⁊ videꝛ ꝙ nõ: postq̃ inter c[…]stianos volunt viuere pacifice ⁊ honeste. Nulla enĩ molesti[…] persona vel rebus est eis isto casu inferenda. C.de iudeis.l.[…]lus.⁊.s̃.e.ti.c.multoꝝ. Hinc est ꝙ contra christianos prescri[…] xvj.q.iij.porro.⁊ ibi no.xxiij.q.vij.si de rebus archi.peccat e[…] dñs si sine causa eos spoliat nec papa debet eis auferre bon[…] debet eos q̃diu potest tolerare.xlv.di.sincera.de iudeis.⁊ si[…]deos ⁊ est ratio predictoꝝ vt per eoꝝ cõmerciũ eos dño lucr[…]cere possumus.xxiij.q.iiij.infideles.⁊ ar.xj.q.iij.ad mensaꝫ.[…] diuor.gaudemus.⁊.c.q̃to.⁊ iudei maxime tolerãdi sunt: q: [..] eoꝝ codices alios infideles conuincimus cũ de christo dño [..]stro veraciter per eoꝝ codices veritatẽ ⁊ fidem nostram prob[…]mus postq̃ enim codicibus volunt credere credant illis vt d[…] beatus Aug.super psalmo.xl.beatus Hiero.assignat aliã ra[…]nem q: in.l.caueꝛ.ꝙ in fine seculi illuminabunꝛ ⁊ reliquie isr[…] salui erunt ⁊ hoc expleri non posset si licitũ eos esset de toto [..]be expellere.⁊ ita Hiero.in nouel.innocentũ.⁊ illud est vbi ch[…]stianis nõ immineret periculũ vel scandalũ: vt no. Inno.in.[…] per his.s̃.de voto. Ex oĩbus enĩ predictis ideo expelli possi[…] et priuari bonis: q: postq̃ pietate ⁊ ex gratia ab ecclesia tol[…]tur vt dicit tex.in.d.c.⁊ si iudeos si ea abutũtur priuilegiũ m[…]tur amittere tanq̃ ingrati vt ibi exẽplo ancille ⁊ filij eius cũ [..] esset ingrata ⁊ molesta dñe sue per quã ecclesia figuratur dic[…] contra eã fuit. Ejjce ancillã ⁊ filiũ eius.xxxiij.q.ij.si ecclesia.[..] per mortẽ christi effecti sunt serui.vt.d.c.si iudeos.et ꝓpter h[…] dicit Archi.ꝙ princeps qui eoꝝ dñs est potest eos vendere.[..] dist.qui sincera.⁊ etiã bona.iiij.dist.fraternitatẽ.per Archi.m[…]to ergo fortius eos expellere.ar.C.de ser.expor.l.j.⁊.ij.⁊ hec v[…]ra vt dixi vbi viuerẽt quiete ⁊ nõ immineret scandalũ: al's nõ d[…]beret papa precipere vel persuadere hoc principibus per no.[..] d.c.qd̃ super his.⁊ nihil ad eũ de his q̃ foris sunt de diuor.ga[…]demus.⁊ in hoc residet obiectio.q.ij.⁊ ista intelligo dũmõ qui[…]te volunt viuere inter nos. Sed si habent regna ⁊ prouincias s[…]paratas a nostris.⁊ ibidẽ iurisditionẽ exercent ⁊ omnia tene[…] vtrum licet christianis illis volẽtibus in pace viuere bella mo[…]re ⁊ bona eoꝝ occupare sine peccato pro solutione huius.q.sci[…]duꝫ est ꝙ inter illustres partes canonũ Inno.⁊ Ho.fuerũt op[…] vtrum.s.apud infideles reruꝫ dñia iurisditiones ⁊ possessione[…] possint esse sine peccato. Nã si sic non possent in eis inquieta[…] occupari vel inuadi sine peccato.⁊ hanc opi.s.ꝙ sint dñia poss[…]siones ⁊ iurisditiones apud eos sine peccato tenet Inno.in.d.[..] ꝙ si super his.probaꝛ primo q: in rei veritate dñi est terra ⁊ p[…]nitudo eius ⁊c.de deci.⁊.c.tua nobis.sed ipse dñs hec oĩa sub[…]cit rationabili creature propter quã oĩa fecit. Gen.primo.⁊.[..] in pecudũ.de vsur.⁊ fuerunt ista a principio oĩbus cõmunia qu[…] vsqꝫ iuregentiũ distincta sunt dñia ⁊ regna diuisa.j.di.iusgẽ.[..] ff.de iusti.⁊ iur.l.hoc iure.⁊ no.s̃.de sum.tri.⁊ fi.cat.c.j.super v[…]bo dispõ.ex quo patet ꝙ ab initio rationabilis creature nõ er[…] in bonis alicuius ideo occupanti concedebanꝛ.vnde Deuter[…] xj.oĩs locus quẽ calcauerit pes vester: vester erit.⁊ no.ꝙ dic[…] postea vester erit quasi non licet alteri postea vlterius occupa[…]re postq̃ ab altero occupatũ est: vnde pro.xxij.ne trãsgrediatu[…] ⁊c.⁊.l.naturali erat ꝓhibitũ ne quis alteri faciat qd̃ sibi nõ vult[…] vt in prin.dec. Ex quibus patẽter ostendiꝛ ꝙ pro omni ration[…]bili creatura ista sunt a deo ordinata qui solẽ oriri facit nõ sol[…] super bonos sꝫ etiã super malos ⁊ oĩa volatilia pascit Mathe[…] v.in fi.⁊ qui dat escã omni carni psal.⁊ ꝙ vnus ab alio nõ cape[…]ret nec alteri inferret violẽtiã expresse prohibuit ne furtũ facie[…] per qd̃ dictũ omnis violentia ⁊ rapi.prohibetur. Exo.xx.et.xii[…] q.v.c.j. Ex istis infert Inno.ꝙ possessiones dñia ⁊ iurisditione[…] sunt apud infideles: ⁊ ideo non liceat fidelibus nec pape aufer[…]re ab infidelibus que tenent.i.q: sine peccato possidẽt ⁊ deo au[…]tore per ea que dicta sunt.facit.l.iuste.ff.de acqui.pos. Nam a[…] fidem non sunt compellendi ⁊ gratia diuina vocandi.xlvj.di.d[…] iudeis.⁊.xxiij.dist.ad fi. Et per ista dicit ꝙ si populus alicuius magni principis infidelis conuerteretur ad fidem ⁊ ipse rema[…]neret in sua infidelitate deberet tolerari per papam in sua iuri[…]ditione ⁊ dominio nisi immineret periculum fidei vel ipsoꝝ fid[…]lium qua tunc posset cogi ad recipiendum precium vel cõmutationem.s̃.de iude.c.fi.nam ⁊ alibi amittit quis res suas sine culpa sed nõ sine causa puta fauore libertatis.C.ꝑ qui.ca.ser.acci

li.l.j

lib.l.j.multo ergo fortius ratione fidei ⁊ religionis ⁊ summa ratio. facit de relig.l.sunt persone. Et hec vera ſm Inn.nisi in sancta terra de qua iuste potest papa infideles expellere ⁊ eis bellũ indicere ⁊ ad christianorum dominium reuocare. Nam ⁊ predicatione apostolorum ⁊ iusto bello deuicti sunt ab imperatore post mortē christi:ideo papa ratione romani imperij qd̄ obtinet potest ⁊ debet ipsam ad suam iurisditionez reuocare tanq̃ iniuste ab illis fuerit spoliatus.exquo etiaz dicit Inno.ꝙ hec ratio sufficit in omnibus alijs terris in quibus aliquando romani imperatores iurisditionē habuerunt. Item etiam predicta vera nisi infideles male tractarent ⁊ opprimerent christianos in eorum terris habitātes. Nam tunc posset etiaz papa eis precipere ꝙ eos non molestent ⁊ eos ab eorum iurisditione eximere. Et si male eos tractarent posset ipsos iurisditione⁊ dominio priuare ⁊ bellum contra eos ipse tamen papa ⁊ non alius si talibus non obediāt indicere ⁊ cōtra eos implorare auxiliũ brachij secularis ſm Inno.cuius opi.vt videtur est ꝙ in predictis casibus infideles iuste possideant terras suas iurisditiones ⁊ dominia nec sine peccato exceptis predictis casibus spoliari valeant. Sed Host.videtur velle ꝙ opi. Innoc. sit vera in infidelibus qui dominium ecclesie recognoscunt.nam tales bene sunt ab ecclesia tolerādi: quia nec ad fidem sunt precise cogendi vt predictum est ⁊ in talibus toleratis ab ecclesia potest habere locum qd̄ scribitur.j.petri.ij.serui obedite in timore dominis non tantũ bonis ⁊ modestis sed etiaz discolis.prima ad Thi.vj.princi.sui honore dños dignos arbitrentur Alij autem infideles qui nec potestatem ecclesie romane nec dominiũ recognoscunt nec obediũt omni regno principatu ⁊ dominio sunt indigni sicut illi qui terraz sanctam vel alias partes quas christiani acquisiuerunt occupatas tenent ꝙ debent autoritate ecclesie impugnari. Nā ſm Hostien.in aduentu christi omnis iurisditio principatus⁊dominia subtracta fuerunt ab infidelibus⁊ translata ex causa iusta ad fideles probatur cum christo a gente in gentē regnuz transfertur propter iniustitias iniurias ꝯtumelias ⁊ vniuersos dolos. Ad hoc.c.trāslato.de consti.vnde ipse dei filius Iesus christus predixit iudeis Matth.xxj.auferetur a vobis regnũ ⁊ dabitur gēti facienti fructus suos habenti autem principatũ cōmisit Petro⁊ suis successoribus:vt patet in eo qd̄ le.⁊ no.s̄.e.li.de homi.pro humana ⁊ qui fi.sint le.per venerabilez .§.rationibus.⁊ hac ratione de iure infideles debent subijci fidelibus nō econuerso patet in eo qd̄ legitur ⁊ no.in.c.multorum.⁊.c.si iudeos.⁊vide Repertorium in istis opi. Old.adherere opi.Ho. quā format an cōtra saracenos hispanie sit bellum licitum eis volentibus in quiete ⁊ pacifice viuere.nam dicit cum eis belluz licitum ea ratione: quia cũ illa prouincia hispanie fuerit christianorum ibi fuerũt monasteria ecclesie ⁊ alia pia loca vbi laudabat̄ ⁊ colebat̄ christus ⁊ suberant romane ecclesie:⁊ saraceni occupauerũt illā prouinciam spoliantes nos propter peccata nostra promissionis terra qua fuimus violenter expulsi vnde bellũ est licitum ⁊ debet iudicare defensio ⁊ non inuasio.qd̄ etiaz tenet Inno. dum dixit ꝙ hec ratio sufficit in omnibus alijs terris in quibus vnq̃ romani imperatores ⁊c.vt superius retuli. Et aduerte ꝙ istam rationē Inno.⁊ Old.adducit pro opi.Hosti. Nam hec ratio Inno.adaptatur ad omnes rationes terras ⁊ regna que occupant infideles non enim est reperire locũ in quo nomen christi nō fuerit laudatum ⁊ cultum:vnde de apostolis legit̄ ꝙ in omnem terrā exiuit sonus eorum et in fines orbis terre verba eorum.xxx.dist.ita dñs saluator discipulis suis dixit:eritis mihi testes in omni iudea ⁊ samaria ⁊ vsq; ad vltimum terre. pro hoc.xxj.dist.in nouo.de christo etiā scribitur omnes reges terre adorabunt eũ ⁊ omnes gentes seruient illi.xxiij.q.iiij.displicet. Omnia enim subiecta sunt christo oues ⁊ boues ⁊ insuper oīa pecora campi: per oues intelligimus christianos de quibus ipse loquitur. Ego sum pastor bonus ⁊ cognosco oues meas et bonus pastor ponit animā suam pro ouibus suis.viij.q.j.in scripturis. Sz per boues⁊ pecora campi intelligimus sarracenos tanq̃ bestias ratione carētes qui relicto deo vero colunt ydola.⁊ de his plene in historia scholastica.c. de fuga agni. Item ecclesia figuratur in sarra cui dictum fuit eijce ancillam ⁊ filium eius ne habeat portionē cum filio libere.xxij.q.iij.c.dixit sarra.⁊.c.recurrat. Ex quibus concludit Hostien.⁊ Old.cum Hostien.ꝙ hodie nō est iurisditio nec dominiũ nec honor nec potestas apud infideles cũ sint funditus incapaces.⁊ ita no.in.q.lxvij. Ex cuius opi.sequit̄ ꝙ christiani possunt sine peccato furto subtrahere rapere occupare et inuadere loca ⁊ terras infideliũ q̇ ecclesiam vel eius dominium non recognoscunt nec in terris morantur sed in regnis ⁊ terris a nobis distinctis ⁊ separatis etiam si velint nobiscum pacifice conuersari. Nec in isto casu habebit locum ista regula peccatuz non remittitur:quia ſm predicta istud non est peccatum videtur tamen in verbis suis innuere Inno.⁊ Hostien. ꝙ etiam in casibus in quibus dicit hoc esse licitum ꝙ requiratur autoritas papa pe esset tunc modicum aut nullũ dubium:q: eius diffinitioni et determinationi esset inherēdum nec peccatũ cōtraheret qui autoritate ecclesie occuparet. Sed circunscripta pape autoritate remanet mihi dubium:vtrum peccent qui occupant proprio motu. Nam si opi. Hosti.est vera ꝙ non sit apud infideles possessio vel dominium seu iurisditio eorum bona sunt vt bona vacantia et pro derelictis habita ergo occupantibus conceduntur sicut illa que in nullius bonis sunt vt aues pisces lapilli ī littore maris ⁊ similium.insti.de rerum diui. Si vero opi. alia esset verior tunc in rebus ipsorum sicut christianorum cōmitteretur furtum oppressio ⁊ rapina:vnde inferrem ſm Inno.ꝙ tali infideli repetenti coram iudice christiano rem raptam vel subtractam ministrari deberet iusticia. Sed ſm Hostiē.secus tanq̃ nulla fuerit apud ipsum infidelē ipsum dominiũ seu possessio talis rei. Unde illa prohibitio non furtum facies ⁊c.non ligaret christianos surripientes res infideliũ:nec illa qd̄ tibi non vis fieri alteri nō facies.j.dist.in prin.⁊ multa diuina lege prohibita non ligarēt christicolas si liceat eis rapere depredari ⁊ occupare bona infidelium sine peccato:⁊ hec satis viderentur absurda. Et pro tāto saluo iudicio cuiuslibet melioris sentiētis credo opi. Inno.

15 veriorem. ¶ † Moueor primo q: bona hostium tunc fiunt nostra ⁊ capti fiunt serui cum est eis bellum indictum:vt.l. hostes. de capti.ex tunc ergo cum occupantur in bello incipiunt esse nostra:ergo prius erat dominiũ apud eos:q: de vno tempore permittitur de alio prohibetur:vt.l.statulibe.ff.de le.ij.facit.c.nōne.de presum.quinimmo in tali bello capti christiani efficiũtur serui ipsorum:vt patet in tit.de capti.immo ⁊ dixi.s̄.ꝙ nō possunt sine peccato fugere vel furari suis dominis:vt dixi.s̄.in prin.huius tertie questionis ⁊ ipse Hostien.hoc sentit in.d.§.quibus⁊ quale.versi.⁊ dixi vbi.s̄.si enim essent penitus incapaces dominiorum ⁊ bonorum vt ipse dicit ergo nostri ab eis capti non fierēt

16 ipsorum serui. Cuius contrarium ipse firmat. ¶ † Sd̄o probo infideles nō sunt ad fidem cogendi sed sunt exhortationib⁹ inducendi.xlv.dist.de iudeis.xxiij.q.x.ad fidem.sed si intellexerunt ꝙ de iure nostro ⁊ diuino non sunt domini rerum suorũ bonorum iurisditionuz ⁊ similium ⁊ sine peccato possunt ab eis surripi certe efficerent̄ in sua perfidia nequiores ⁊ motu iusto amissionis bonorum retraherent se a fide nostra.ar.c.abbas.qd̄ metus causa.vbi est iustissimus metus amissio omnium bonorum. Item si etiam tollerat personas eoruz in sua infidelitate in matrimonijs ⁊ alijs vt sepe prius dictum est:vt.c.gaudemus.de diuor.quare nō ita in dominijs iurisditionibus ac bonis que possident non occurrit ratio immo contraria:q: semper bona vt necessaria sequuntur conditionē persone.c.j.de iure pa.e.li.⁊ autē. ingressi.C.de sacrosan.eccle. Item que tollerantia ecclesie esset ista:⁊ que exhortatio salubris ad fidē si auferret eis bona dñiuz iurisditiones et honores: certe ista non esset exhortatio sz dura coactio cum sine istis bonis temporalibus non posset vita hominis diu durare.ar.j.q.iij.siquis obiecerit ⁊ esset quedam coactio indirecta ideo prohibita.c.tue.de procur.⁊.c.cum quid vna via.

17 de procur. ¶ † Tertio probatur infideles. Et eorum bona temporalia non videntur artari apostolicis constitutionibus:q: nihil ad nos de his qui foris sunt:vt.d.c.gaudemus. Sed Hostien. et Inno.videntur sentire oppositum dum dicunt autoritate pape bona eis esse subtrahenda. Et dum Inno. dicit ꝙ papa ⁊ nō alius potest eis bellum inferre si non obediant: ⁊ hoc idē romani imperij quod obtinet ⁊c.pro quorum dicta videtur imperatori subtracta potestas indicendi bellũ infidelibus ⁊ de rebus ipsoruz inuadendis ⁊ occupādis vel ad aliquid disponēdis qd̄ est cōtra iura ⁊ dicta sanctorum quibus cauetur ꝙ iste due potestates distincte sunt a deo.s.sacerdotiũ ⁊ imperium. pape spiritualium et imperatori temporaliũ administrationē liberam conferendo in autē.quomodo oportet epi.in prin.⁊.c.solite. de maio.⁊ obe. et.xcvj.di.cum ad verum.⁊.viij.di.quo iure.⁊ dixi plene in repetitione.canonum statuta.de constitu.post prin.sed nec in legib⁹ imperialibus: nec etiam canonibus reperitur cautuz ꝙ apud infideles nō sint possessiones dominia ⁊ iurisditiones ⁊ ꝙ possent ab eis auocari si non fuerit contra eos bellum indictum. nā etiā si non essent ipsorum:vt dicit Hosti.tamen non remanerent sub iurisditione imperatoris tam ipsi q̃ eoruz bona ⁊ iurisditiones cum sint layci ⁊ bona temporalia vt sic redeant ad naturam suaz et dominiũ naturale cui subsunt oīes nationes⁊ dominus mũdi est ⁊ temporalia eius protectioni commissa et executio gladij tēporalis:vt plene dixi in.d.c.canonũ.⁊ ante ⁊ etiā post aduētuz christi per imperatorem acquisita ⁊ possessa. debent ergo ad ipsum tanq̃ antiquum dominũ res sue deuolui ⁊ suis legibus bona talium regulari etiam si vera esset opi. Hostien.non canonicis constitutionibus vt predictum est. facit. c. cum dilectus.de ordi.cog. ¶ Quarto pro ista parte faciunt rationes Inno. de de quibus.s̄.gratia enim hominũ ⁊ ad ipsorum vsum deus cuncta creauit:vt.d.l.in pecudum.de vsur.⁊ dat escam omni carni et

folem suum oriri facit super bonos ⁊ malos vt dictũ est supra. et adde ꝙ de hereticis ⁊ schismaticis specialiter est promissum in certis casibus vt bona eoꝝ possint a fidelibus occupari propria autoritate: alia hoc nõ licet. de quo i.c.ꝑsidẽtes.§.de vsur.eo.li. in nouel.⁊ no. Hostien.in summa de hereticis.ver.sed nunquid catholicis.in casibus ergo alijs improuisis non videtur licitum bona alia occupari facit de hereticis excõmunicamus. ¶ Quinto quero dictum est supra proxi.q.de bello indicto a papa vel imperatore. Sed quid de bello indicto a superiore cõtra subditos rebelles vel cõtumaces vel de bello dominoꝝ principũ ⁊ ciuitatum qui sine varijs ex causis ⁊ discordijs mouẽt bella: vel de bello qđ vult inferre priuata persona ad defensionem persone vel rerum suarum ⁊ virium recuperationez. In his enim bellis potest probabiliter dubitari vtrũ sine peccato gerentur et vtrum capti fiunt serui vel res ablate occupantiũ de his omibus tangit Inno.in.d.c.olim causaz. ⁊ primo de bello ad suarũ rerum defensionem ⁊ illud est semper licituz incontinenti etiam sine superioris autoritate nec in tali est autoritas principis necessaria cũ sit bellum a iure concessum etiã conuocando amicos.l.iij.§.cuz igitur et qđ ibi no.de vi ⁊ vi ar.c.dilecto.§.de sen.excõ.eo.lib.ex interuallo aũt dicit Inno.ꝙ si habet superiorem non licet sua autoritate: immo temeritate arma mouere ius sibi dicere. C.de iudi.l. nullus.⁊.l.extat ꝙ me.cau.iij.q.ij.c.j. Autoritate vero superioris si non potest rem suam recuperare vel suum prosequi licitum est ei arma mouere ⁊ bellum indicere ad sua recuperanda ⁊ etiã furtiue tollere.ar.xxij.q.ij.quinimmo potest rem suam furari sua autoritate si superiores non habeat.ar.qui si.sint legi.per venerabilem.§.j.immo plus sentit Inno.ꝙ si non sit iudex qui possit facere iustitiam: tunc licet possim: ꝙ siquis qđ suũ est inique occupauerit non tamen videtur qđ ille qui ipsam rem inique tenebat restituere teneatur.ar.c.cũ dilectus.§.j.de or.cogni.⁊.c.bona fides deposi. Et hoc siue per mendaciũ vel fraudem calũniaz seu per quodcunqꝫ aliud peccatum rem suam occuparet quãuis de peccato ⁊ iniquitate penitentiã agere debeat: q: sub spe venie peccare non debuisset. de cle.excõ.mini.illud.⁊ ita Inno.in.d.c. olim.in glo.magna.versi. autoritate vero superioris habita ⁊c. Ego aliter dixi ⁊ plenius in hoc.§.in.iij.q.principali.ver. sꝫ hic occurrit dubium cũ se.ver.⁊ generaliter prosequitur Inno.ver. illud etiam satis potest concedi.⁊ ver.quid si non sit indictũ bellum.de bello iudiciali qđ infert iudex ad sue iurisditionis protectionem ⁊ iusticie executionẽ contra subditos qui restituunt se rebelles ⁊ inobedientes ⁊ dicit hoc licitũ etiam prelatis iurisditionez ⁊ merũ imperiuz habentibus: quia ista est iuris executio que non habet iniuriam vel iniuriarũ.ff.de iniur.facit prealle.c. dilectus.de sen.excõ.eo.li. Est vt dixi aliud bellũ qđ mouent inter se principes vel ciuitates quottidie maxime in italia vbi multis ciuitatibus ⁊ dominis quantũcunqꝫ cognoscant de iure superiorem.s.ecclesiam vel imperatorẽ tamen de facto non habent iurisditionis executionẽ nec possunt per dictoꝝ suorum superiorum sententias cohercerí ꝙ an licite hac de causa moueant bella inter se ita ꝙ rapta ⁊ depredata fiunt occupantiũ no.Hostiẽ. in summa de pe.§.quibus ⁊ qualiter. ver.hoc tñ teneas.de treu. ⁊ pa.§.q̇d sit iustũ bellũ.v̇.lex aũt asserit ⁊ v̇.q̇d aũt de comitibꝰ nostris.ego de hoc in quadã mea disputatione q̃ incipit orta discordia vbi quando tale bellum sit licitum ⁊ an depredata fiant occupantiũ plene scripsi in solutione.j.q.vbi retuli. Barto. Jo. de lig. Inno. Hostiẽ. Oldra.⁊ alios ideo hoc non repeto. Sed moueo vnam.q.quã habui bis de facto primo Venetijs vbi vigente guerra inter ipsos ⁊ Ianuenses multa nauigia depredata sunt ⁊ quidã de illis mercantijs depredatis ⁊ raptis emerunt. similiter cum legerẽ in senensi studio ordinarie decretales superuenit guerra inter ipsos ⁊ florentinos ⁊ maxime prede rerum et animaliuz hincinde facte ⁊ vendite ⁊ distracte fuerunt postea in pace inter ipsas ciuitates firmata fuerat ne de talibꝰ predationibus redderetur alicui iustitia cum plenaria deliberatione iniuriarum dãnorum ⁊ ablatoꝝ. Sed multi qui emerunt mercantias ⁊ animalia depredata dubitabant vtrũ talis liberatio quietatio ⁊ absolutio facta a suis cõmunitatibus in foro conscientie reddat eos tutos ⁊ sine peccato possint licite retinere. ⁊ videtur ꝙ non: q: vniuersitas nõ potest remittere debita subditoruz nec super eis transigere vel pacisci sine consensu ipsorum dominorũ qui passi sunt damna. facit qđ no.in.l.j.C.que sit lon.consue. preterea decreta ⁊ statuta debent tangere vniuersos de populo nõ particulares aliquos qui sunt dãnuz passi: q: tunc non esset lex cõmunis sicut esse debet.iiij.dist.erit autem.⁊.c.cum omnes. de consti. Nã iustius videretur ꝙ fieret primo damnoꝝ contributio in populo vt sic quilibet conferret de populo in hoc onere nõ autem totum passum dãnum ascribere istud onus et sic eos iure suo tantũmõ spoliare: vt.d.c.cũ omes. Et hãc partẽ tenet Hosti. nisi in casu quo aliter pax haberi nõ posset: q: tunc ex iusta causa tanqꝫ vrgenti ⁊ iusta videtur valere remissio ⁊ transactio. [...]cta tanqꝫ eorum negocium fuerit vtiliter gestum. ⁊ ita no. H[...] in.d.§.quibus ⁊ qualiter.ad fi.ver.sed pone ꝙ guerra. Ego di[...]xi de hoc in.c.de nostra.de iureiuran. vbi de pace facta sub [...] dicta forma ⁊ ꝑm vnum intellectũ Inno. pro bono pacis vni[...]sitas potuit sic statuere ex quorum dictis sequitur ꝙ illi qui [...]cupauerũt animalia pannos ⁊ alias mercãtias de nauibus [...] peccant si nõ restituunt sic ablata. Super hoc esset subtilius [...]quirendum de institia vel iniustitia huius belli. nam si fuisse[...] iustum ex vna parte ⁊ iustum ex alia posset dici ꝙ si ex parte [...] iuste impugnant ad talem liberationẽ ⁊ remissionẽ etiaz pro bo[...]no pacis factam non purgaretur peccatum possidentium bona depredata ⁊ rapta nec consensus ⁊ quietatio potest tales absol[...]uere a peccato imprudentiũ subditorum pro quoꝝ damnis [...] posset agere vel ipsa remittere: vt no.in.c.sicut.⁊ ibi dixi post [...] no.de iureiur. Sed quando esset dubium ex qua parte bellũ de[...]beat dici iniustũ. Hostien.in.d.§.quibus ⁊ qualiter.ver.qđ [...] dictum est teneri illos ⁊c. Vbi per euz qualiter teneantur de[...] datis ⁊ raptis illi qui sunt principalem dominũ ⁊ belli autorez [...] comitati dixi in dicta regula accessorium. Et vtrum dicti co[...]tes si sunt passi damna in bello puta depredati capti redẽpti vel vulnerati habeant actionem cõtra vocantẽ eos ad predictũ bellum iustum vel iniustum: ⁊ dic vt plene no. in predicto.c.sicut in nouel.post Inno.⁊.l.qui multa.C.ad.l.iul.de vi pu. Et ista [...]ciant quantũ est de materia belli. Quantũ ad declarationẽ [...]ius regule quedã alia ad fidem facientia. vide in.d.§. quibus ⁊ qualiter.ver.⁊ quid sumus.cũ ver.se.in duabus colũ.⁊ vtruz [...] iustam defensionẽ licitum sit inuocare auxiliuz infideliũ pre[...]sorum ab ecclesia vt hereticoꝝ schismaticorum ⁊ similiũ. dixi [...]ne post Oldra.i dicta disputatione nostra que incipit tota [...]cordia ⁊c. ¶ Quinto quero breuiter de quibusdam questio[...]bus concernentibus verbũ ablatũ positũ in ista regula. ⁊ primo quid si non sit aliquid ablatũ sed negligentia vel auxilio alij[...] num datum vel de artificijs reprobatis quesitum vel extortũ [...] quid tales teneantur ad restitutionẽ. Hostien.in.d.c.quibus ⁊ qualiter. tãgit de prelatis per quoꝝ negligentiã ecclesia sua [...]titur dãnum ⁊ tenetur resartire. vt.d.§.post principiũ. tãgit e[...] de iudicijs properã. ⁊ inique iudicãtibus vel potestas littera[...] ignarus de consilio assessoris fert vnã sententiã. Naz assessor [...]netur ⁊ officiales qui consentiunt: vt in ver. quid de officialibus et in ver.quid de aduocatis. prosequor si imperitia vel ignora[...]tia aduocati clientulus perdit iustam causam vel econuerso p[...]pter cauillationes vel astutias aduocati clientulus reportat pro se iustã causam vel sententiam: dic vt ibi cũ ver.seq.⁊ in ver. quid de testibus corruptis ⁊c. vbi tenent testes ex falso dicto iudex eoꝝ dicta secutus tulit sententiã. facit.c.sicut nobis. ⁊ [...] ibi no.de testi. ibi quid iuris si non cadit restitutio vt in homicidio adulterio ⁊ similibus secuti propter falsuz testimoniũ. Subdit in ver.quid de concedentibus ⁊c. ¶ † Quid iuris de concedentibus leges iniquas dicit teneri insolidũ statuentes consultores scriptores executores iudicãtes ⁊ ea seruãtes cui adde q[...] no. Inno.in.c.pleriqꝫ.de immu.eccle.per Hostien.in sum.de c[...]si.§.ex quibus causis.ver.q: si moneta ⁊ sequẽti.⁊ in summa. de consti. qualiter constõibus derogetur. prosequitur Hosti.i. §.quibus ⁊ qualiter. de iniustis lucris teneatur restituere ⁊ c[...] ⁊ primo de prelato qui dat histrioni vel meretrici dicit ꝙ pecca[...] mortaliter.lxxxvj.di.donare. predicti etiã qui taliter receperi[...] an tenentur ad restitutionẽ.xiiij.q.vj.si res. si vero causa ecclesi[...] et si pro sustentatione nature conferant: tunc possunt dñ tame[...] abstineant a peccato.lxxxvj.dist.pasce.xij.q.ij.⁊ si illi ⁊c.glo.ep[...] facit qđ no.lxij.dist.quiescamus. cui autẽ fiet ista restitutio dici[...] ipse ꝙ nõ illi q̃ dedit sed vel successori.xvij.q.iiij.siquis in atri[...] Illi ergo qui est particeps in delicto non debet restitui: secus [...] nõ sit particeps: licꝫ al's malus. ⁊ sic nõ ob.de deci.tua nobis. e[...] ita no.in.d.§.quibus ⁊ in.d.ver.de his qui donauit. ¶ † Tangit etiam de lusoribus ⁊ aleatoribus nũquid potest repeti ꝙ in alea est amissum. refert opi. Ray.ꝙ nõ: si voluntate vel cupiditate processit ad ludũ ⁊ dicit ꝙ non potest reptere quinimmo si vicit in foro conscientie tenetur redere: secus autẽ si attractus vel coactus vel importunitate allectus vel causa recreationis lusit cum aliquo modicum in istis casibus arrogate. facit ad hanc distinctionem.xiiij.di.non fame.de symo.dilectus. si quadru.pau[...]fe.di.l.j.§.cum arietes. Sed Hosti. indistincte tenet ꝙ possit repetere per.l.fi.in fi.de aleato.⁊ in.l.greca. alearum vsus queuisqꝫ ad.l.an nos repetitionẽ admittit. Nã ex quo ludus est illicitus et reprobatus bono animo fieri nõ põt.ff.de fur.l.in furti actione.in fi. nec in foro otentioso esset credendũ ei q̃ diceret se lusisse causa recreatiõis cũ cõiter sub spe vincẽdi hõ ludere ꝯsueuit ad aleas vel taxillos.l.nã ad ea.ff.de le.⁊ ita no.in.d.§.ver.q̇d de lusoribꝰ. ¶ Subdit in ver.q̇d de negociatoribꝰ ⁊c.q̇d iuris rñdeo ꝙ quedã

ꝙ quedā negocia sunt de se illicita vt vsura meretriciū symonia
ꝛ his similia q̄ sine peccato cōmitti non possunt. ꝛ ista sunt cleri
cis ꝛ laycis interdicta ꝛ oēs obligant̄ ex quo sunt doli capaces.
xiiij.q.iiij.c.ne hoc quoqꝫ.ꝛ.j.q.j.reperiunt̄.lxxxviij.di.fornica
ri. Quedā sunt negocia q̄ sui natura nō sunt inhonesta sed adiū
cta cā ex ꝑsona ꝛ loco ex tpe ex iniusto exercitio ꝛ ex fraudulēta
intentione. Ex ꝑsona puta in clericis negocia secularia de qui
bus.s̄.ne cle.vel mo.ꝑ totū.ꝛ ibi in summa ꝑ Host. Ex loco qꝛ ī
lupanari.l.item si vnus.ff.de arbi.vel in ecclesia mercari ꝛ iudi
cium exerceri.de immu.ec.c.decet.eo.lib.xvj.q.vij. ꝛ hoc diximꝰ
ex iniusto exercitio siue corrupta intentione qd̄ pōt exemplifica
ri in cōtractibꝰ vel quasi ꝛ in oībus actibꝰ mechanicis vt texto
rie sutorie becharie ꝛ similiū ꝛ in mercationibꝰ siue negociatiōi
bus.dic de istis vt.d.§.sub.§.q̇d de negociationibus.ꝛ qꝛ leuia
sunt sufficiat remisisse ꝛ duo ex p̄dictis hic plenius attingere.

21 ¶†Ex primo vtrū peccet: qꝛ vendit carius ꝛ emit vilius: videt̄
ꝙ sic.lxxxviij.di.eijciens.vbi dicit̄ expressum.xiiij.q.q̇cunqꝫ. In
cōtrariū facit.c.nauigāti.de vsu.vbi istud plus reprobat̄ si pro
uenit rōne illius tpis puta ꝑpter dilatā solutionē rei puta fru
menti vini vel olei in estate emit viliꝰ q̄ꝫ fuit tūc tpis verisilr va
liture: vt in.d.c.nauiganti. In alijs ergo casibꝰ vilius emere ꝛ vē
dere cariꝰ de p̄nti nō videt̄ pctm̄ maxime qꝛ vsqꝫ dimidiā iusti p̄
cij ius canonicū ꝛ ciuile tollerāt lesionē.c.j.ꝛ.c.cū dilecti.de emp.
ꝛ ven. Si igit̄ vtroqꝫ iure ꝑmissuꝫ igitur nullū pctm̄ qd̄ sit legis
autoritate.videt̄ etiā qd̄ licitū est cōtrahentibꝰ se decipe sine do
lo.l.fi.in.§.cause.ff.de mino. ꝛ.l.graccus.de adult.ꝛ.xiij.q.iiij.q̄
peccat.d. Jo.cal.format istā.q.in.d.c.nauigāti.q.ix. Ex quibus
dictis collige ꝙ aut negociatio sit ob lucrum qd̄ ordinat̄ ad ali
quē effectū necessariū vel honestū puta ad sustētationē sue domꝰ
vel ꝑ pauperibꝰ indigētibꝰ vel ꝑpter publicā vtilitatē: ne neces
saria ad victū patrie desunt: ꝛ in istis casibus si rōne sui laboris
superlucratus est sic familie ꝑducēdo vel al's iusta cā carius ven
dat nō peccat postq̄ꝫ preciū est mutatū ꝛ auctū rōne loci tpis vel
forte ꝑpter periculū cui se exposuit trāsferēdo rem de loco ad lo
cum.ꝛ ita tenuit beatus Tho.scd̄a scd̄e.q.lxxxvij.ar.iiij. Et ita
etiā no. Hug.ꝛ Lau.xiij.q.iij.siquis clericis. Aut nō ob cām ali
quā ex predictis sed solū spe lucri emit viliꝰ ꝛ vendit cariꝰ: ꝛ tūc
aut tali spē non mutata in substātia nec loco nec tpe.ꝛ tenet Jo.
cal.ꝙ talis peccet.qꝛ fateri opꝫ iniustitiā in tali emptiōe vel vē
ditione in re vel p̄cio esse: ergo turpe lucrū ne cle.vel mo.c.j. Aut
specie mutata in substātiam puta emit ferrū ꝛ fecit inde aliqd̄ in
strumentū vel vas in facto argēto vel auro fecit poculū: ꝛ istud ē
licitū ꝛ nō peccat reddēdo plus: qꝛ illud plus est p̄ciū industrie
nō materie. Item si rōne mutatiōis loci vendit cariꝰ puta emit
frumentū in apulia vbi est vile ꝛ vendit̄ Bononie multo plus ꝑ
ter penuriā p̄ntis anni. Nam istud plus vt dixi pōt dici q̄situꝫ
ex opera.industria: labore ꝛ periculo.ꝛ hoc est licitū.xcj.di.cleri
cus. Iteꝫ si rōne tpis cōtingat talis mutatio: puta emit tpe qua
caristia superuenit hoc verū nisi in alioꝝ dispendiū sic emisset vt
seruaret in tp̄s caristie ex cupiditate ꝛ nō ꝑpter publicā vtilita
tem: puta vidit victualia patrie alibi transportari vel propter
abundantiā dissipari: tūc em̄ sine peccato pōt emere ꝛ in tp̄s ca
ristie cōseruare: sicut fecit Joseph gen.xlj.ꝛ no. Hosti.ꝛ Jo.an.
in.c.j.ne cle.vel mo. Et aduerte: qꝛ Jo.cal.in oībus istis casibus
loquit̄ in mercatoribꝰ siue in negociatoribꝰ qui emunt vt post
ea vendant cū superlucro.sed in emptionibꝰ ꝛ alijs cōtractibus
vel quasi super rebꝰ que sunt in cōmertio nostro nō cā negocian
di siue mercandi: sed ꝑ se retinēdi vtrū sine peccato possit emere
viliꝰ vel vendere cariꝰ q̄ꝫ cōiter valeat.ꝛ Jo.cal.sentit ꝙ ex par
te ementis vilius sit pctm̄.ꝛ silr ex parte vedentis cariꝰ: qꝛ nega
ri nō pōt q̇n sit iniustitia in tali excessu qd̄ dictū posset tollerari
maxima subsit necessitas ex parte vendētis vilius puta emēdo
frumentū ꝑ sustentatiōe familie tpe magne famis vel redimēdi
se ab hostibꝰ hoc facit al's non vendituꝛꝰ vel ecōuerso emit cariꝰ
a vicino rixoso vel inhonesto in domo vicina versante ī istis em̄
exēplis ꝛ silibus iste excessus in plurali vel in minori fundat̄ su
per cā irrationabili ꝛ vrgēti ideo subuertendū nedū in foro con
scientie sed in foro ciuili. Quñqꝫ cōtractꝰ nō fundat̄ in necessita
te tali sed in libera volūtate emēdi cariꝰ.vel vendēdi viliꝰ tūc vt
vtigi superstandū est legali ꝛ canonice iustitie q̄ tolerāt hūc ex
cessum vsqꝫ ad dimidiā iusti p̄cij vt.l.ij.C.de rei ven.ꝛ.c.j.ꝛ.c.cuꝫ
dilecti.de emp.ꝛ ven.ꝛ habeat hoc casu locū regula illa ꝙ tm̄ res
q̄ꝫtum vendi pōt.l.p̄cia rerū.ad.l.fal.cadit em̄ affectio singu
laris in rebꝰ q̄ñqꝫ.l.si in emp.de mino.ꝛ.l.seruꝰ mādati.ꝛ.d.l.pre
tia. Si q̇s ergo ꝑpter singularē affectioneꝫ emit plusq̄ꝫ valeat
codicē vel digestū in quo a pueritia mea studui ꝛ memoriam
collocaui nō peccat vt credo q̄ mihi plus iusto p̄cio vēdidit al's
22 iusto p̄cio nō venditurꝰ.† Itē debet lex ꝯscie cōformari cū.l.
scripta.ꝛ qd̄.l.statuit arbitrare iuste sancitū ꝛ nō disputato in.l.
iusticia de legi.iustitia.iiij.dist.in istis sic d̄ꝫ ne initaris prudentie
tue.c.ne īnitaris.de cōsti. ꝛ sentiēdo contrarium subtraherēt se
multū hoīes a cōi cōmerito si couēta inter se omissa legali iusti
essent ad forū scrupulosum ꝯsciētie redigenda cōtra illud qd̄ le
gitur noli esse nimis iustus ꝛ sanguinē elicit q̇ nimis emūgit.v.
di.deniqꝫ. Item cū q̇libet teneat̄ scire cōe preciū rei sue.l. q̇sq̇s.
de rescin.ven.vendēdo minus videt̄ donare istū excessum ꝛ simi
liter emendo plus videt̄ donare p̄cium rei sue.l. q̇squis qd̄ exce
dit.l.j.de condi.inde.ꝛ.l.cuius ꝑ errorē de reg.iur.in mercatori
bus ergo siue negociatoribꝰ habeat locū qd̄ dicit Joā.cal.ꝙ sit
pctm̄ emere vilius ꝛ vendere carius multa interueniente muta
tione q̄ꝫ cōmerciū accipere in eadem re ꝛ ꝑsona hoc agente ꝛ fre
quenter vt mercatores.frequētia em̄ talis in se reddit illicitum
qd̄ in suo genere est licitū ꝛ permissum vt.c.si xp̄s de iureiurā.de
isto foro cōscientie vel discordia.a.l.canonica vel ciuili.multa et
pulchra scripta alioꝝ doctoꝝ nostrorum in vnū redegi in repeti
23 tione.c.possessor malefi.s̄.eo.† Ulterius quero circa vsurariū
vtrum teneat̄ restituere quicquid lucratus est ex vsu. ꝛ videt̄ ꝙ
sic tanq̄ꝫ lucrum productū ex radice infecta.xiiij.q.v.neqꝫ.j.q.j.
principatus.ꝛ.c.fertur.cū si.beneficia lex si ꝛ rem ꝛ preciuꝫ in fi.
de pe.here.vbi etiaꝫ possessor bonefidei tenetur restituere qd̄ lu
cratus est de re aliena. Itē solutio.vsuraꝝ fiunt indebite. c.de
bitorū.de rc.iu. ergo ꝛ totū id qd̄ inde perpicitur debet restitui
24 de ꝯdi.cā da.l.q̇ se debere.ꝛ.l.indebiti.de condi.inde. Item vsu
ra est rapina.xiiij.q.iiij.siquis vsurā.sed raptor tenetur ergo ꝛc.
In contrarium qꝛ nullo iur. hoc cauetur sed tm̄modo de vsura
extorta sed erubescimus cuꝫ sine lege loquimur in.l.illam.C.de
col. Item nummus habitus ex re furtiua non est furtiuus.ff.de
fur.l.q̇ vas.§.fi.ergo nec silr de vsura ꝑceptum potest dici vsura
Item dñiuꝫ vsure trāslatū est in vsurariū vt no.xiiij.q.iiij.siquis
vsuram.qd̄ ergo ex re sua quesituꝫ est non tenetur restituere. Et
hanc opi.ꝙ teneatur restituere solā vsuram tenet Lan.ꝛ Bart.
brix.in.q.venereali.que incipit aliquis accepit Hostien.tenet
ꝙ vltra vsuras teneatur ad expensas ꝛ interesse in quo contine
tur lucrum ꝛ damnum de eo quod cer.lo.l.iij.§.fi.cum.l. sequen.
Joan.and.in.d.c.nauiganti.circa fi.refert beatum Thom.secū
da secūde.q.lxxviij. art.iij. vbi dicit ꝙ aut vsura consistit in re
que vsu consumitur.vt pecunia.ꝛ tunc lucrum ex ea prouenie ns
non subiacet restitutioni qꝛ tale non est fructus rei: sed humane
industrie faciet.de deci.pastoralis.tenetur tm̄ vltra talem vsurā
restituere damnum siue nocumentum debitori prouenie ns ex p̄
dicta extorsione s̄m eum.sed latius Host.dicit vt.s̄. Quādo qꝫ
vsura consistit in re cuius vsus non est consumptio ipsius rei: et
in ea operat̄.natura plusq̄ꝫ industria in arboribus: animalibus
ꝛ similibus que naturaliter in seipsis fructum producūt sine ho
minis industria tm̄ principaliter ex re ipsa prouenit.vt in pēsio
ne domus vecture equoꝝ ꝛ similibus.ꝛ in istis ꝛ similibus vsu
rarius non tenetur restituere non solum dictas res per vsuram
extortas: sed etiam que percepit ex illis. Aut ergo pro vsura est
extorta pecunia ꝛ lucrum inde prouenie ns vsurarius non tenet̄
reddere. Aut res alia que non vsu consumit̄.sed natura a seipsa
vel opera hoīs operatur ꝛ tenetur restituere ipsam rem cū omni
bus inde perceptis. Utrum autem tanq̄ꝫ malefidei teneatur de
percipiendis ꝛ de consumptis.vel tanq̄ꝫ bonefidei.ꝛ de his non
teneatur cogi.dubium mihi facit qd̄ hꝫ dñium ꝛ hꝫ dñi volunta
tem: ꝛ pecuniam mutuauit non ꝑsus ergo pōt dici malefidei
sicut predo.ꝛ hinc est ꝙ Jo.cal.dicit ꝙ dicta distinctio vtruꝫ sit
res vsu consumptibilis vel non hꝫ locum in furto vel rapina. si
cut in vsura: qꝛ in illis non transfertur dñium sicut in vsura.mul
ta alia dubia super vsura mouit ꝛ decidit.d. Jo.cal.in.d.repeti
tione.c.nauiganti que non prosequor vt plene reassumpsi in ca.
s̄.de vsur.eo.lib.ꝛ adde quod no. Host.in.d.§.quibus ꝛ quali
25 ter. ¶† Quero quinto vtrum de predictis lucris illicitis.pu
ta ex vsura furto raptu meretricio iniusto bello iniusta s̄nia: pe
dagio tallia vel alia extorsione illicita.vel aliquo turpi lucro ꝑ
uenientibus liceat facere elemosinaꝫ: vel vxori filijs ꝛ familie de
talibus alimenta percipere sine peccato.de hoc glo.in.c.ex trās
missa.s̄.de deci.ꝛ cum ea concor.ibi Hosti.nam aut loq̇mur de
decimis vtrum predicti soluere teneant̄.ꝛ subdistingue inter p̄
diales ꝛ personales vt in predialibus q̄ꝫtumcunqꝫ q̇s sit iniustꝰ
possessor: siue christianus: siue paganus: siue iudeus: siue hereti
cus teneatur.ff.de pac.l.inter debitores.C.sine cens.vel reli.l.j.
Nam decima sicut tributuꝫ est onus reale.ideo sequitur posses
sorem.de deci.c.cum sit.ꝛ.c.de terris ꝛ.c.pastoralis. In persona
libus aūt an de p̄dictis iniuste q̄sitis debeat q̇s soluere decimā
tenet Host.ꝙ sic si sit translatū dñium irreuocabiliter.vt in que
sitis ex meretricio vel histrionatu.secus autē in quesitis in qui
bus nō transfertur dñium.vel si transfertur cōpetit repetitio.vt
in vsura.ꝛ cum turpitudo versatur ex parte recipientis tm̄ in sy
monia illicita.pedagio: vel gabella: vel barataria: furto ꝛ simili
bus. Subdit tm̄ Host.ꝙ licet non teneat̄ quis ad restitutioneꝫ

⁊ irreuocabiliter sit translatum dñium: tñ si talis illicita acquisitio est notoria nõ debet sacerdos recipere talẽ decimã ne videatur delictũ approbare vel peccatorẽ in pctõ nutrire. Secus aũt dicit si talis acquisitio illicita sit occulta quãuis hoc sciret platꝰ xxxij. q. v. xpiana. vj. q. j. si oĩa. Et qd̃ dictũ est in decimis eadẽ distinctio est adhibẽda in oblationibꝰ ⁊ elemosynis an possint recipi ⁊ dari pauperibꝰ. ⁊ de talibꝰ illicitis acquisitis vel extortis dicit Jo. an. ꝙ elemosyne possunt recipi ab excõicato ⁊ peccatoribus ꝗuis notorijs cum ad ipsas omnes teneatur. lxxxvj. dist. non satis in fi. nam oĩbus suadende sunt qꝛ per eas ad penitentiam mereantur hoĩes citius puenire. xxvj. di. deinde. oblationes aũt a talibus nõ recipiunꝰ. xc. di. oblationẽ. ⁊ c. eoꝝ. nã ratio differentie est qꝛ elemosyna fit in occulto. ideo nihil ad ec. de symo. c. sicut nobis. ⁊ si fiat in publico cũ p hoc non mutet naturã suaz q̃ est vt fiat in occulto. Matthe. v. oblatio vero in publico ꝙ iõ non probeꝛ ne peccator inde ↄsoleꝛ ⁊ ecclesia videaꝛ approbare pctm̃ ſm Inno. Aduerte tñ qꝛ hoc qd̃ dictũ est ꝙ possunt recipi elemosyne a peccatoribꝰ non intelligas de ipsis rebꝰ illicite acq̃sitis vt res ipse detineanꝛ ſm Jo. an. Non bene capio istud dictum nisi in rebꝰ illicite q̃sitis subiacentibꝰ restitutioni vt in rebus subtractis ⁊ alia quacũq̧ extorsione pro qua detur repetitio. Sꝫ in q̃sitis ex meretricio vel histrionatu. credo ꝙ inde posset fieri elemosyna quinimmo totalis erogatio ⁊ distributio facienda posset fieri p ipsam meretricẽ vel ipm̃ histrionẽ vel aliũ q̃ iniuste q̃siuit irreuocabiliter. Concludo ꝙ peccator etiam notorius ⁊ excõicatus possunt ⁊ teneñ ad elemosynas etiã de illicite acquisitis pro quibꝰ non cõpetit repetitio cõtra ipsos ⁊ in foro cõscientie ⁊ in foro canonico sunt liberati si erogauerint. Nã cũ sint sua irreuocabiliter quo ad forũ cõtentiosuꝫ debent posse disponere ⁊ ad elemosynã teneñ ad hoc de penis. di. ij. c. religiosus. ſ. de testi. eo. li. in. j. q. Et dicunꝛ ista lucra illicita non ꝙ interfit alicuiꝰ ipsa repetere. sed vt ille q̃ illicite acquisiuit si saluti aĩe sue vult consulere erogare debet: vt no. Host. in. d. §. qbus ⁊ qualiter. ver. q̇d de his q̃ excõicati. ⁊ ver. vbi vero nullꝰ interest vbi tñ Host. sentit ꝙ talis erogatio debeat fieri autoritate diocesani qd̃ intelligo in extortis illicite in quibꝰ non est translatũ dñium vel si translatũ fuit tunc irrationabiliter q̃ q̃n̄q̧ sunt pauperibus erogãda si incertꝰ est ille cui debeat fieri restitutio. hoc eñ casu nõ est illi q̃ extorsit tam lata potestas cõcedenda vt pro suo arbitrio distribuat sed diocesani ꝓuidentia. c. cũ sit. de iude. ⁊ dixi in. d. c. religiosus. in. j. q. plene. ⁊ adde p̄dictis qd̃ no. Ho. in summa de iude. §. ⁊ in quibus graueꝛ. ver. ij. ⁊ de testa. ver. q̇d sit effectꝰ. sub. §. j. ver. ⁊ prodest. ⁊ de pignore sub. §. cũ constet. §. ⁊ qualiter admittantur. ⁊ ver. maxime. ⁊ seq. Et de istis decimis soluendis vel non de illicite acquisitis. vide glo. in. c. ex trãsmissa. de deci. ⁊ per Host. in summa illius ti. §. de quibꝰ rebꝰ. ⁊. §. et vtrũ prescribi possit sub. §. scribiꝛ vtrũ illicite acquisitis. ⁊ p Jo. an. de elemosynis oblationibꝰ ⁊ mortuarijs recipiendis a peccatoribus vel non vide in. c. voluntate. de sen. excõ. in nouell. super verbo ecclesia. ¶ Posset vlterius circa ista illicite extorta siue immoderate ⁊ de venditione merciũ a lucratione pedag. cõmertijs ⁊ similibꝰ probabiliter dubitari si non potest excessus talis ab eo qd̃ fuit licitũ discerni. Nam de aliquibꝰ plus iusto precio de aliquibus qd̃ iustũ fuit ⁊ in talibꝰ longo tp̄e implicitus ⁊ versatus nõ posset de leui licitũ ab illicito separari. Nam forte mixtis oĩbus pecunijs talibꝰ emit magna palacia domos ⁊ similia sine dolo ⁊ bonafide ⁊ magnos habuit redditus ⁊ hec sepe ↄtingunt in maximis aduocatis doctoribꝰ ꝓcuratoribꝰ ⁊ mercatoribus q̃ non possunt de facili diuidere q̃sita licite ab illicitis q̃ cõsistunt in quodã excessu. certe saluo iudicio meliori in talibꝰ esset adhibẽda subtilis indagatio ⁊ p̄ ceteris attendenda cõsuetudo illius aduocati doctoris artificis vel similis vtrũ fuit improbꝰ auarus exactor an curialis ⁊ gratus vt vidi de facto senis vnũ q̃ multas pecunias rusticis mutuabat cũ termino ⁊ illi rustici nõ volẽtes in termino soluere donabãt sibi opera rusticana pullos lignũ bladũ fenũ ⁊ similia ex quibꝰ minutis munusculis ditissimus factꝰ est omni pactione cessante sicut scribiꝛ ex multis paupertatibus diuitie fiunt. Ep̄s dicebat ista exacta illicite ⁊ hunc fuisse vsurariũ mentalẽ qꝛ non mutuasset nisi sub spe taliũ munerum qꝛ lꝫ essent minima ⁊ gratis data intẽtio eius erat corrupta Jlli rustici de cõtrata eo mortuo examĩati sunt ⁊ testificati ꝙ viris pauperibꝰ nõ est repertus silis illi ⁊ erat ita dilectꝰ ab oĩbus ⁊ ꝙ male faciebat ep̄s molestare heredes eius cuꝫ libere ea dederũt ⁊ tũc etiã sponte sibi remittũt. Jstã. q. cũ ĩ veritate de facto senis cõtingeret hic boñ. postea disputandã assumpsi sed in scriptis nõ redegi. Et cõclusi ꝓpter cõsuetudinẽ longã ⁊ frequẽteꝫ eũ fuisse vsurariũ mentalẽ. facit. c. in ciuitate de vsu. Ad ꝓpositum ergo redeundo dico discretionẽ ⁊ separationẽ istam de licitis ⁊ illicitis acquisitis fiendã arbitrio boni viri ⁊ ponderato prin. bonoꝝ taliter quesitoruꝫ excessu illicito verisimili estimare

subtiliter q̄tum possunt ascendere siue ad q̄taꝫ summã licit... ⁊ ad q̄tã sit illicita: ↄsiderãs consuetudinẽ ipsiꝰ acquirẽtis ... gi opi. facit etiam. l. j. C. de sen. q̃ ꝓ eo qd̃ interest. ⁊ insti. de a... curare. facit qd̃ no. in. c. cũ in officijs de testa. in nouel. vbi de ... plici mixtura ⁊. c. q̄q̄. ſ. de vsu. eo. li. ¶ † Sed hic queriꝛ ... vxor filij ⁊ alij ex familia possint de talibus iniuste q̃sitis sum... vite necessaria vel sumẽdo peccẽt. Host. de hoc no. in. d. §. qu... ⁊ qualiter. ver. q̇d de his in. d. §. quibꝰ. q̃ inde comedũt ⁊ ind... ⁊ videꝛ ꝙ nõ peccent sed excusanꝛ si non habeant aliud vnde ... uant dũmodo peccatori nõ cõsentiant sed reprehendãt rap... ⁊ ad rõnem inducant ar. xj. q. iij. qm̃ multos. hoc de sen. exc. ... voluntate. ⁊ hoc verũ si põt esse spes correctionis al's nõ. si ... lis spes dixit Ray. ꝙ vxor filij ⁊ familia si sunt aliqua iuste ... ta de illis debẽt viuere. sed si nulla sint de iustis q̄rant sibi v... suis laboribus siue ab amicis vel etiã post hostiatiꝫ potiusq̧ ... medant de rapina. Si aũt raptor ille hoc nõ patitur tunc v... Host. dat tria remedia ⁊ vltimũ est si aliter nõ põt facere dꝫ ... tius de rapina ⁊ extortis illicite comedere q̄ꝑ perire fame cu... tentione tñ restituẽdi qñ poterit ad hoc de conse. di. j. sicut. ⁊ ... v. discipulos. Et subdit Host. ꝙ in omni casu reddat debit... ro nisi aliud subsit impedimentũ. xxxiij. q. v. si dicat. ⁊. c. ſm. ... vno. Et ista sunt dicta Host. in. d. §. quibꝰ ⁊ qualiter. ver. sed ... de his q̃ inde comedũt cũ. ver. se. ex quibꝰ collige ꝙ vxor ist... eo ꝙ maritus p̄beat sibi victũ de q̃sitis illicite nõ põt neq̧ de... petere separationẽ thori ꝓ hoc. c. ij. de diuor. Alij vero de fa... lia vt filij ⁊ similes vtrũ teneñ ab eo discedere potiꝰ q̄ꝑ cũ eo ... nẽdo de talibꝰ illicitis victũ sumere arguẽdo a casu spãli de v... re videꝛ ꝙ potius debẽt inde discedere q̄ꝑ de rapina comede... Et intelligo cuꝫ prebet victũ vxori ⁊ familie de quesitis illic... in quibꝰ nullũ habet dñium vel si habet teneꝛ tñ ad restõnem ... si ad restõnem non teneꝛ ⁊ cũ lucraꝛ de negociatione sibi ꝓhi... ta meretricio histrionatu ⁊ similibꝰ forte familia de talibꝰ ali... ta sumẽdo nõ teneꝛ ad restõnem qꝛ sunt illis ꝓpria lꝫ iniuste ... quisita. nam erogare põt talia ꝓ libito volũtatis vt dixi erg... familiã inde alere facit. lxxxvj. di. nõ facit. ¶ Quero. vij. ⁊ r... picit verbũ restituaꝛ. pone ꝙ vsurariꝰ fur vel raptor ablatũ n... restituit sed dñs gratis sibi remittit ⁊ liberat vtrũ per istã rem... sionẽ ⁊ liberationẽ gratuitã remittaꝛ sibi pctm̃. Glo. ij. primo ... legat ꝙ sic nisi in casibꝰ in quibꝰ iura requirũt realẽ restõnem ... statuũt non prodesse remissionẽ vt in iuribꝰ allegatis in gl. Se... cundo arguit cõtrariũ inherendo verbo restituaꝛ qd̃ est inter. ... Jo. an. ĩ nouel. sup ista glo. refert Dy. tenere hoc ꝙ sufficiat g... tuita remissio si res erat restõni parata quasi tũc fingaꝛ restit... ta ⁊ postea restituẽti donat. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. iij. in fi. ⁊ ... singularia si cer. pe. Jo. an. putat animũ ponderandũ nec put... illum tutum qui gerit in mente nõ restituere remissione non f... eta ⁊ istã opi. teneo in. l. statutũ. §. assessoris. de rescri. ſ. eo. lib. ... deus interrogat cor nõ manũ cui nullũ secretũ latet et oĩs vo... tas loquiꝛ. c. in ciuitate. de vsu. do. Fed. de se. disputauit istã q... nem ⁊ tenuit indistincte ꝙ liberalis remissio sufficiat cũ oris c... fessione ⁊ cordis cõtritione etiã si vsurarius gessisset in mẽte n... satisfacere q̃ opi. tolerari põt in foro cõscientie qñ ille cui era... restõ faciẽda liberali aĩo remittebat etiam si vsurariꝰ fur vel r... ptor vltimo reddere noluisset. nã inuitus liberari põt a credit... re. l. soluẽdo. de neg. gest. ⁊. l. solu. ⁊ iudiciũ de sol. Qualiter aũ ... p̄sumi debeat talis remissio liberalis vt dixi in exorta super ho... refero quasdã notabiles cõiecturas in. c. q̄q̄. de vsu. ſ. eo. lib. i... iij. q. ⁊ eas etiam ponit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de vsu. ¶ S... diceret aliq̇s videꝛ indistincte dicẽdũ ꝙ remissio nõ liberet vs... rariũ sicut nõ liberat pctm̃ de non petẽdo. c. ad nostram. de iur... iu. Tango ⁊ soluo istud cõtrariũ in. d. c. q̄q̄. in. iij. q. plus enim ... operaꝛ remissio: qꝛ aufert ⁊ perimit totũ ius crediti ac si solue... ret. l. solutiõis verbũ. de solu. sed pactũ de nõ petendo nõ disso... uit obligationẽ sꝫ obligat ad nõ petendũ. l. si vnus. §. pactus n... peteret. de pac. ¶ Juxta p̄dicta quero aliq̇s obtinet p̄laturam ... vniꝰ canonice vtrũ possit purgari talis defectꝰ ita vt remaneat ... in p̄latura vel oĩno cedere teneaꝛ ⁊ videꝛ ꝙ teneat p̄cise dimitte... re sicut fur rem furtiuã ⁊ vitiũ furti: vt. l. j. C. de vsu. pro emp. fur ... eñ ⁊ raptor diciꝛ qui tenet bñficiũ vnius canonici. c. dudum. de elec. vnde dicitur malefidei: qꝛ cõtra iura possidet. l. eo. nec videtur posse suppleri defectus solennitatis nisi oĩa reponanꝛ in pristino statu. l. heredes palam. ff. de testa. Et hinc est ꝙ etiaꝫ post confirmationẽ potest obijci contra formã ⁊ contra personã electi ⁊ confirmati: ⁊ de criminibus accusari ad depositionẽ de prelatura. c. cũ olim. de dolo ⁊ cõtu. pro hoc. lxxij. dist. c. fi. vbi diciꝛ ꝙ nullus non canonice electus, ordinetur ⁊ si cõtra presumptuꝫ fuerit deponatur ordinans ⁊ ordinatꝰ. Aduerte ꝙ ego istaꝫ materiam examinaui in. c. j. ſ. e. in. vj. q. hic aũt latius presumendo premitto qꝛ electio habet plures partes de quibus Jnn. in. c. publicato. ſ. de elec. quandoq̧ etiam ẽ minus canonica ex defectu

eligẽtiũ:

eligentiū:qꝛ suspensi excōicati vel aliter inhabiles ad eligendū. ӡ.de cōsue.cū dilectus. Quãqꝫ est minꝰ canonica ex defectu ipsiꝰ electi rōne criminis vel defectus.iuxta no.ӡ.de postu.c.fi. Quãqꝫ est minus canonica ex defectu forme nō seruate.in.c.qꝛ ꝓpter ӡ.de elec. Quãqꝫ est minus canonica qꝛ facta ꝑ impressionēꝫ per metū ꝑ dolū ꝑ symoniā.ӡ.de elect.bone.⁊ de symo.ꝑ totum.⁊ de elec.ꝑ inquisitionē. Quãqꝫ est minus canonica ꝓpter defectū in cōfirmatione cōmissum:qꝛ forte forma non seruata de qua in.c. fi.ӡ.eo.li.de elec.vel qꝛ dolus ⁊ surreptio intercessit. Si ergo altero ex p̄dictis casibꝰ reperitur minꝰ canonica vtrū oīa cedere teneatur vel peracta penitētia siue dispensatione obtenta possit ī tali beneficio remanere. Jo.an.ponit istā materiam in.c.ꝙ sicut circa quā reuocat primo in dubiū vtrū iste donec dignitatē possidet possit dici p̄latus siue sponsus ecclesie:⁊ videtur ibi tenere Inno.⁊ doc.qd̄ non.in.c.nihil.eo.ti.⁊ legiste idem tenent in barbarios in.l.barbarius.de offi.p̄si.gesta vero ꝑ talē in ordinationibus in collationibꝰ beneficioꝝ in iudicibꝰ cōtractibus ⁊ similibus vtrū remaneāt firma ⁊ valida:lꝫ ille postea deponat̄ disputauit Jo.cal.⁊ dixi pl'e in repeti.c.accessoriū.ȷ.eo.c.cū dilectꝰ.de cōsue.⁊ ꝑ Inno.in.d.c.veritatis.de do.⁊ cōtu. ꝓsequēdo igitur singulos casus:dic ꝙ quãqꝫ est nulla ꝓpter defectū forme omisse. Quãqꝫ ex defectu eligentiū est minꝰ canonica ⁊ hoc dupl'r vel ꝓpter eoꝝ inhabilitatē vt dixi vel ꝓpter impressionē eis illatā:vl' qꝛ nunq̄ a principio cōsenserūt sed finxerūt se eligere.primo eīn casu est mala ex defectu forme si postea eligentes in eū spōte cōsenserunt ⁊ admittunt̄ vtrū purget̄ iste defectꝰ ꝑ subsequentē cōsensum vt sic reddere nō teneat̄ ⁊ in matrimonio carnali videtur sufficere hic cōsensus ex postfacto.facit qd̄ no.in.c.lr̄as.de coniug.lepro.⁊.c.nō debet.de cōsan.⁊ affi.⁊.c.ȷ.de eo q̇ duxit in matrimoniū quā pol.ꝑ adulte. De matrimonio vero sp̄uali est dubium:qꝛ non cōtrahit̄ nudo ꝯsensu eligentiū sine obseruātia forme:qꝛ ꝓpter.ӡ.de elec.si illa solēnitas.C.de iure positiuo. vnde eius omissio nō videt̄ impedire intentionē bn̄ficij cū bona ꝯscīa si ꝯsensus eligentiū superuenerit.nā talis ꝯsensus ꝓducit naturale vinculū:vn̄ lꝫ iur.ca.positiuo nō valeat talis electio vꝫ tn̄ iure naturali ꝓpter talē ꝯsensum ⁊ naturalis sola sufficit ad retentionē.C.de cōpen.l.etiā ꝓ hoc.l.iul.de cōdi.inde.verus eīn debitor absolutꝰ ꝑ iustā sn̄iam naturaliter remanet:vn̄ in foro cōscīe remanet ⁊ tenet̄ spōte soluere ad hoc qd̄ no. Inno.in.c.qꝛ plerūqꝫ.de immu.ecc. Itē ille q̇ habet voluntatē dn̄i:lꝫ nō solēnitatēꝫ iuste possidet siue tenet velut naturale debitū ꝓpter ꝯsensum:lꝫ nō solēniter accōmodatū.de cōdi.inde.l.ȷ.⁊.l.cū q̇s.de iur.⁊ fac. igno.ergo iste sil'r p̄laturā ꝓpter cōsensum eligentiū.p̄terea forme sunt inuēte in electionibꝰ ꝓpter euitādas lites q̇ oriebantur ex varietate formaꝝ in electionibꝰ.c.qꝛ ꝓpter.cessante ergo ista cā debet cessare ꝯstitutio.l.exige.§.q̄uis.de iurepa. pro ista p̄te faciūt iura ⁊ rōnes de q̇bus ꝑ me in repetitiōe.c. possessor male fidei.in.ȷ.q.ӡ.eo.vbi in simili.q.tenui ꝙ institutꝰ in testamēto minus solēni hereditatē in foro ꝯscīe iuste possidet postq̄ habet testatoris voluntatē lꝫ non iur.solēnitatēꝫ p̄terea defectus forme substātialis in electione videt̄ purgare in ꝯfirmatione legitime subsecuta. Nam ista confirmatio habet vim sn̄ie diffinitiue.c.fi. de elec.ӡ.eo.li.nō ob.ꝙ etiā post cōfirmationē pōt ammoueri a beneficio ꝓpter defectū forme.c.cū olim.de do.⁊ cōtu.qꝛ lꝫ possit ammoueri tn̄ nō vltra anteq̄ ammoueat̄ debet talē prelaturā dimittere sil'r in condēnato iniuste q̇ lꝫ posset ad solutionē cōpelli nō tn̄ vltra sponte tenet̄ soluere vt no. Inno.in.d.c.sicut.sic heres nō faciens inuentariū lꝫ vltravires hereditarias nō obliget̄ ad debita.l.fi.C.de iu.deli. Tn̄ non exactus sponte in foro ꝯscīe non tenet̄ vltra soluere vt no. Bart.⁊ post eū Bal.in rub.de acqui.here. Alia similia de hoc reperies in.d.ȷ.q.argumēta cōtra sed p̄cedentē opi.q̇ est Inn.veriorē credo in casu quo sit nulla solū ex defectu forme substātialis ⁊ ad hoc tēdūt p̄cedētia argumēta. Hāc opi.intelligo qn̄ precessit electio capitualiter. Si sit nulla p̄cessit electio sed ꝓ electo se ingerēs cōfirmatꝰ fuit lꝫ postea recipiat̄ vt electus ⁊ confirmatꝰ in ecclesia ꝑ canonicos videt̄ ꝙ talis receptio capitulariter vl' singularis habeat vīꝫ ne figurā electiōis nec talis potētia ⁊ tolerantia canonicoruꝫ inducat naturalē consensum de quo loquit̄ Inno.nam ⁊ in similifigura matrimonij carnalis operat̄ certos effectus.l.iij.de do.inter vir.⁊ vxo. Concludo ergo ꝙ in electione cōcordi ⁊ capitulari p̄cedenti lꝫ nō solēni totaliter ex defectu forme habeat locum opi. Inno.⁊ hoc operatur illa effigies ⁊ figura ar.c.nuꝑ de spōsa. Sed vbi nulla penitus p̄cessit electio receptio ⁊ admissio canonicoꝝ ad p̄laturā non habet vim electionis nec facit eū electum.ar.l.herēnius.ff.de decu.⁊ hec sint dicta vbi est defectus in forma nō in cōsensu eligentiū. Si aūt sit nulla ex defectu eligentium qꝛ sunt excōicati vel suspensi.c.cū dilectus.de consue.si corrupti pecunia vel coacti vel dolo inducti ad eligendum iniusto metu. In istis exemplis ⁊ similibus si electus sciuit eligentiū defectum corruptionē vel impressionē in his videt̄ ꝙ cedere teneatur nec purgentur tales defectꝰ ꝑ absolutionē ipsoꝝ eligentium ⁊ consensum superuenientē ꝑ hoc eīn non purgat̄ defectus ⁊ mala fides ipsius electi scienter eligētes inhabiles corruptos siue coactos lꝫ in istis vltimis vꝫ in eligētibus ꝑ impressionē si postea ratificant ⁊ cōsentiant tali electioni videt̄ electio confirmari ꝑ.l.ij.ꝙ me.cā.sicut carnale matrimoniū confirmat̄ a cōsensu lꝫ a principio metu cōtractū.c.cū locū.de spon. nō eīn possunt arguentes isto casu argui siue culpari sicut cū excōicati vel corrupti eligunt hoc verū nisi electus impressionē ipsam ꝓcurauerit vel de ista particeps fuerit.ar.c.arma.de sen.excō.ӡ.eo.lib.facit qd̄ no.in.c.si alicuius.de ele.vbi electus symoniace etiā ignorāter non pōt post penitentiā remanere in p̄latura quam habuit a principio vitio symonie a se vel ab alio etiā nō ignorante cōmisse nec possunt isti defectꝰ purgari nisi res in potestatē dn̄i reuertitur cū affecto vitio reali vt dixi.ӡ. nam lꝫ electꝰ corruptionis vel impressionis vel doli particeps egerit penitentiā de peccato hoc tn̄ non ꝓdest ad retētionē rei male q̄site si non restituit vt in isto.c. Sed q̇d dices si ex.x.canonicis tres vel quatuor sunt passi metū vel corrupti pecunia vl' excōicati.alij vero sex libere ⁊ canonice vna cū p̄dictis elegerūt videt̄ ꝙ electꝰ iuste in foro ꝯscīe possit retinere p̄laturā postq̄ habet ꝯsensum maioris partis habilis ad eligendū q̇nimmo in foro iudiciali esset valida si aliorū vitiū ignorabat facit.c.cum.i.⁊.a.de re iudi.⁊ qd̄ no.de ele.illa ⁊ qd̄ no.in regula vtile.ȷ.eo. ¶ Sed hic q̄rit de cōtemptu vno vel pluribus vtrū ipsis cōtradicētibꝰ vel nō ratificātibus cedere teneatur.⁊ videtur ꝙ nō postq̄ a maiori parte al's legitime est electio celebrata lꝫ eīn contēptus possit instare vt casset̄ electio vt c.qd̄ sicut de ele.tn̄ anteq̄ cassetur nō peccat electus retinendo. nam istud iudicis officiū de rigore iuris est introductuꝫ cum de equitate nō debet cassari:qꝛ electus in hoc nō delīqt sꝫ contēnētibus debet pena imponi.ar.l.qd̄ maior.ad muni.facit qd̄ dixi. ӡ.de omissione forme canonice q̇ nō ob.electo in retinēdo si habet qd̄ est de iure naturali.s.eligentiū voluntatē.plus dicūt quidam ꝙ cōtempto nō ꝯpetit iudicis officiū nisi vt casset̄ electio:sed sola exceptio si petat̄ cōfirmatio vel ꝯsecratio ꝑ electum vn̄ post ꝯsecrationē nō pōt agi vel excipi de ꝯtemptu. Subdit Inno.alios tenere ꝙ semꝑ ꝯtemptꝰ pōt agere ⁊ semꝑ peccat electꝰ tenēdo ꝯtra volūtatē ꝯtempti. Sꝫ huic opi.ob.qd̄ dictuꝫ est.ӡ. de omissiōe forme substātialis q̇ dꝫ fortiꝰ oꝑari ꝯtra electū q̄ cōtemptꝰ vniꝰ vel duoꝝ:⁊ tn̄ ꝯcludit ibi Inn.ꝙ cedere teneat̄ naꝫ vt dictū est.ӡ.istud ius cassatiōis ꝯpetēs ꝯtēpto est valde rigorosum:qꝛ de equitate qd̄ pōt facere totū capl'm vel maior ꝑs eo p̄n̄te ⁊ ꝯtradicēte multomagis eo ꝯtēpto ⁊ absente.ar.l. si dotē. so.ma. Itē punit̄ qui nō delīqt vt dictū est ⁊ credo mediā oppositionē equā vt post ꝯfirmationē nō possit ꝯtēptꝰ agere sꝫ purgetur iste defectꝰ sicut q̇dā alij de q̇bꝰ post ꝯfirmationē solennē nō pōt qd̄ refricari sicut nec post diffinitiuaꝫ sn̄iam vt p̄dixi. Nam postq̄ electus bonꝰ est ⁊ habet ꝯsensum capl'i ad quid ꝓdest cōtempto petere cassationē cū ea cassa iterū possent eū eligere tāq̄ igitur sua nō intersit nec ecclesie nec canonico nō videt̄ audiendus si velit rescindere qd̄ a capl'o vel maiori parte factū est ar.c. ȷ.ӡ.de his q̇ fi.a ma.par.ca. Nā ad eius petitionē cassari ⁊ statiꝫ iterū a capitulo eligi eo inuito est cōtradicere sine causa sine vtilitate:ideo malicijs hoīm obuiandum est.l.in fundo.de rei vē.et maxime illis qui se ingerunt solū vt noceant nihil laturi in.l.ij. ad tertul. Est alius casus cum.s.nullitas electionis causatur ex parte electi:qꝛ nō est idoneus scīa moribꝰ vel etate vt esse debet c.cum in ciuitate.de elect. inhabilis rōne defectus vel criminis vel irregularis.vt no.de talibus in.c.fi.de postu.prela. vel cōmisit dolū in negocio electiōis:vtrū ergo si electio de ipso celebrata al's est canonica ⁊ ꝯfirmatio cedere tenet̄ vel ꝑacta pn̄ia vel obtenta dispēsatione possit remanere in p̄latura ⁊ in patiētibꝰ defectus de quibꝰ.ӡ.moꝝ scīe vel etatis videt̄ ꝙ purgatis istis defectibus post ꝓmotionem non teneat̄ cedere postq̄ res ꝑuenit ad casum a quo posset incipere.c.plꝫ.de conuer. coniu. In ꝯtrarium.c.si eo tp̄e de rescrip.ӡ.eo.li. Et in foro iudiciali non vr̄ dubiū ꝙ postq̄ electio fuit vitiosa non ꝯualescat vt.d.c.si eo tp̄e. Sed in foro ꝯscīe vtrū possit retinere p̄laturam si mō sunt purgati dicti defectus suꝑueniente moribus scīe ⁊ etate: vr̄ ꝙ nō:qꝛ ꝯsensus eligētiuꝫ a principio fuit nullus vt in.c.cū in ciuitate.de ele.nec de nouo ꝯsenserūt sed ex veteri consensu ī nullo sibi obediūt vt p̄lato quinimmo nouus ꝯsensus sine noua ⁊ solēni electione non videret̄ eū facere p̄latum.facit ad p̄dicta qd̄ plene ⁊ subtiliter no. Inn.de eo q̇ dux.ī ma.quā pol.per adul.⁊ breuiter in.c.fi.de ꝯiug.ser.in glo.facto.⁊ in.c.non dꝫ.de cōsan.⁊ affi.suꝑ verbo libere.in p̄dictis eīn locis hr̄ ꝙ matrimoniū nullum a principio ꝓpter aliqd̄ impedimētū canonicū affirmat̄ illo impedimento cessante ⁊ suꝑueniente illo consensu ꝙ possent de nouo ꝯherere:ita ergo hic in matrimonio sp̄uali videtur dicēduꝫ

preterea supra tenui post Inno. ꝙ defectus forme substantialis
non nocet in retentiōe prelature in qua dicta forma sufficit si cō
sensus eligentium interuenit: ergo ⁊ hic sufficere debet purga-
tio siue cessatio predictorum defectuum quo ad legem vt cedere
nō teneatur: q: omissio forme est maior defectus ꝙ̃ predicti qui
sunt quodammodo qualitates quedam que facilius abolentur
ꝙ̃ defectus substantialis. l. in delictis. §. si detracta. de noxa. ⁊ c.
ei cui. ⁊ c. si pro clericis. de preben. li. eo. lib. pro hoc etiam facit
qd̄ no. Inno. in. d. c. ꝙ sicut. vbi quid iuris si electus est crimino
sus ⁊ tacuit. Nam peracta penitentia de peccato dicit ipse ꝙ li
cite retinet prelaturam. lvij. dist. sicut semel. nisi sm̄ eum esset ta-
le peccatuꝫ: q: peracta penitentia impediretur executio de re. c.
nisi cum pridem. vel nisi tacuisset irregularitatem suam: tunc em̄
modis omnibus offerre debet renunciationem suam ⁊ peccat te
27 nendo beneficium. ¶ † Sed occurrit hic dubium vtrum supe-
rior possit dispensare super irregularitate etiam non vocatis il-
lis ad quos pertinet electio confirmatio vel ius aliud presentā-
di: ⁊ videtur ꝙ non. quia iste non intrauit per ostium ⁊ malū ha-
buit ingressum propter defectum dispensationis ⁊ in tempore
quo dispensatum fuerit non habuit predictorum consensuꝫ. Cō
trarium tenet Inno. in. d. c. nisi cum pridem. Nam semel habuit
consensum predictorum vnde non possunt hodie resilire: ⁊ ideo
etiam eis non vocatis dispensabit superior vt ipse ibi no. super
verbo indulgeri. ⁊ super hoc vide quod no. Inno. in. d. c. dudum
Ro. de elec. super verbo electionis tempore. ⁊ c. ex tenore. de tē
po. or. vbi omnino videas de ista dispensatioue super criminib⁹
cum promotis vel promouendis per Inn. adde etiam quod no.
in. c. quamuis. de rescrip. li. eo. li. Quandoqꝫ in negocio electio
nis intercessit dolus electi ⁊ hoc dupliciter vel mente concept⁹
vel actibus siue verbis expressus: ⁊ in quolibet ex predictis casi
bus Inno. in. d. c. quod sicut ponit opi. ⁊ tandem vltimo ita sub
dit melius videtur quod siue dolus sit mente conceptus siue ex
terius ad verba ⁊ actus transiuit semper peracta penitentia re-
manet securus in beneficio licet em̄ peccauerit in ingressu pro-
pter hoc nō tenetur renunciare vt in. c. fi. de symo. nec restringo
quod possit agere penitentiam remanendo in ordine ad pecca-
tum tantum mente conceptum immo dicimus etiam si sit in ver-
ba ⁊ opus emissum ⁊ illa decre. lꝫ loquitur in symonia tantū mē
te concepta. de dolo autem in confirmatione cōmisso non. de do
lo ⁊ contumacia cuꝫ olim. Ista sunt verba Inno. qui refert opi.
aliorum dicentium ꝙ vbicunqꝫ dolus circa electionem commis-
sus est semper renunciare tenetur ⁊ eodem modo si vnum de ele-
ctoribus pro se rogasset. pro prima opi. facit q: dolus est vitiūꝫ
personale ⁊ peccatum mortale vnde sicut alia peccata electi non
vitiant electionem vt predixi ita nec istud. Ego credo dicenduꝫ
de isto dolo commisso in electione sicut in alijs contractibus vt
sicut in illis dolus dans causam contractui reddit contractum
nullū vel annullandum iuxta no. i. d. l. bonam fideꝫ de ac. ⁊ ob. ⁊
l. eleganter. ff. de do. ita ⁊ multofortius in contractu electionis
vbi contrahitur spirituale vinculum inter ecclesiam ⁊ electum. c.
cum inter canonicos. de elec. in hoc vinculo debet omnis dolus
abesse ⁊ oīs puritas adesse ideo magis dolus videtur inficere ī
eo ꝙ̃ in alijs contractibus ⁊ hoc verum credo quando dolus ele
cti dedit causaꝫ contractui q: absqꝫ illo non erant euꝫ electuri.
Sed si incidit in contractu q: erāt electuri. sed non ita cito ⁊ ipē
dolose procurauit ne mutarent propositum vel econuerso vt dif
ferrent vt eum postea eligerent vel obsequia prebuit istis enim
exemplis ⁊ similibus dicitur dolus incidere in electione nec ta-
liter electus renunciare tenetur sm̄ vnam opi. Inno. ⁊ naturam
vt corde in dolo quis incidit sed non dedit causam electioni. nā
si dedit vt dixi non credo hoc delictum posse purgari ad effectū
retentionis ipsi⁹ beneficij nisi dimittat̄ quantūcunqꝫ in hoc de-
licto dispenset superior vel electus penitentiam agat nec eadeꝫ
ratio est habenda in isto peccato sicut dictū est. li. in alijs nō tan
gentibus nec inficientibus ipsam electionem. Item dolo dante
cām electioni non potest dici ꝙ electus habuerit vnꝙ̃ volunta-
tem eligentiū. nam ex illo dolo causatur error in eligentibus ⁊ q̈
errat non consentit. l. si per errorē de iurisdi. om. iudi. dispēsatio
ergo superioris vel penitētia de pctō non supplet defectū cōsen
sus eligentium. In metu aūt vel alia impressione bene est cōsen
sus vnde dicitur coacta voluntas voluntas est vt no. in. c. cōiter
ff. de elec. purgatur ergo per subsequentem consensum tacitū vl'
expressum. c. cū locum de spon. ⁊ hec sunt dicta de dolo ipsius ele
cti. de dolo aūt tertij in electione cōmisso si dedit cām electiōi vi
detur idem eadē ratione ex defectu cōsensus eligentiū qui illum
non fuissent alias electuri. In alijs contractib⁹ dic vt. d. l. elegā-
ter. de dolo. Ad hāc cōsiderationē meā facit simile de rescriptis
ad lites. li. de rescrip. c. super lrīs. nam si ibi vitiatur rescriptum
ad lites ꝑpter suggestionē falsitatis vel suppressionē veritatis
qua tacita vel falsitate expressa princeps nullatenus cōsensisset
multofortiꝰ ⁊ in beneficijs est hoc dicendū ⁊ in foro cōscientie ⁊
quo loquuntur ibi non dimittit̄ pctm̄ ⁊c. vt in ista regula in q
sm̄ oēs debet fieri illi restitutio a quo extortū est. Sꝫ in casu n
stro ista ꝑlatura est extorta ab electoribus ꝑpter talē dolū. erg
ea est restitutio faciēda per renunciationē ⁊ dimissionē ipsius
lature ⁊ ista sufficiāt circa istā materiā satis necessariā clericis
ꝑlatis deum timentibus quorum elec. vel prouisio in alio ex p
dictis peccant vel in forma siue modo prouisionis vel in ꝑson
eligentium vel electi vel ratione doli vel metus siue impressiō
vtrum dimittatur tale peccatum si non restituatur. hoc est vtr
credere teneat̄ vl' purgato quoquo modo tali peccato siue vit
⁊ qualiter remanere possint in beneficio. que dicta originalit
sunt Inno. in. d. c. quod sicut. per me latius hic discussa ad cor
ctionem cuiuslibet melius sentientis. ¶ Quandoqꝫ peccant
persona collatoris vel prouisoris vel confirmatoris qui non h
bent canonicum ingressum vtruꝫ valeant gesta per eos. dixi p
ne in regula accessorium. ⁊ per Io. cal. in sua disputatione ⁊ c.
hil. de elec. ⁊ c. si beneficia. de preben. eo. lib. vbi tetigi.
28 ¶ Octauo quero quid de ablatis vel damnis datis ab illis
quibus non cadit peccatum nec titulus criminis vt in furios
dementibus pupillis nō doli capacibus ⁊ similibus. in istis e
non cadit culpa vel dolus. l. diuus. ff. de offi. presi. satis em̄ ip
furore vel dementia puniuntur vt ibi ad hoc. l. j. C. de fal. mon
ij. de iure codicil. Ad hoc dico ꝙ regula ista non habet locū in
sonis ipsorum: q: non cadit in eis peccatum siue delictum ta
tempore. In administratoribus autem ipsorum qui eorum n
mine res alienas occupatas vel malafide tenēt credo habere l
cum istud. c. q: debēt restituere ⁊ agnoscere bonam fidem. l. qu
tiens. de admi. tu. In dominis autem quorum animalia dat d
num probabiliter dici potest eos habere noxaliter vt vel dām
emendent vel aīalia dent pro noxa sicut in foro iudiciali tener
tur. l. in delictis. ⁊ per totum. ff. de noxa. Sed remanet dubiū d
vniuersitate cum occupat aliena castra territoria vel al's iniust
agit extorquendo gabellas vel penas illicite: ⁊ videtur qd̄ no
habeat locum ista regula: q: vniuersitas est res inanimata ⁊ pe
sona ficta ⁊ representata. l. mortuo. ff. de fideius. ergo in ea nō c
dit peccatū sicut nec in rebusque anima carent. vt. l. j. si quadru
pau. fe. di. ⁊ hinc est ꝙ sententia excommunicationis vel alia ce
sura qua anima assu. non cadit in vniuersitate. c. roma. §. in vni
uersitatem. de sen. excom. li. eo. lib. vt enim dicit Inno. vniuersi
tas capitulum populus ⁊ huiusmodi sunt noīa iuris vnde sum
pta vt corpus vnicum non cadit delictum cuꝫ ibi sint pueri vni
diei ⁊ idem sit populus qui fuit iam sunt centuꝫ anni. l. propon
batur. ff. de iudi. ex delicto autem premortuorum delinquenti
punirentur qui sunt hodie ⁊ hoc iniquum vt vnus alterius de
cto puniatur. l. sanctissimus. C. de penis. ⁊ c. que sunt de his qu
fi. a ma. par. ca. xxiij. q. iij. c. j. In contrariuꝫ ꝙ peccare posset vn
uersitas nam potest inferre metum. l. metum. §. animaduertēd
qd̄ me. cā. potest bona possidere ⁊ contumax esse: ⁊ per cōsequē
missioneꝫ pati ⁊ si non ministratur in ea iustitia ex re pōt mulct
ri ⁊ plecti. xxiij. q. ij. dixit dn̄s. ⁊ cum ista oīa requirant animun
l. iij. in fi. de acqui. pos. ⁊ l. lꝫ. C. eo. tit. ⁊ l. j. qd̄ cuiusqꝫ vniuer. no
satis ex istis infertur ꝙ cadit animus siue habet animū ⁊ ꝑ con
sequens. l. peccatū. ⁊ tunc habet locū ista regula. In vniuersita
te quid dicendū. Ad hoc dico qd̄ Host. firmat istā. q. in ciuitat
bus collegijs mutuantibus sub vsuris nunquid singuli sunt vs
rarij: ⁊ videtur ꝙ non: q: causa vniuersitatis nō est singulorum. xij
q. ij. qui manumittitur. Contrariū tenet ipse dicens ꝙ illi de vn
uersitate qui huic delicto cōsentiūt tenebunt̄ etiam singularite
nō tanꝙ̃ vniuersi sed tanꝙ̃ singuli. de vsu. conquestus. ⁊ in. d. §
animaduertendum. Et dicit hoc verum in illis quibus in men
te illud factum placet ⁊ ratum habet vel non prohibet cum ho
possit de sen. excom. c. quanto. ⁊ ita no. Host. in summa de peni
§. quibus ⁊ qualiter. ver. quid de ciuitatibus. ⁊ credo hoc bene
dictum in penis que ligant animam que non cadunt in vniuers
tate proprie sumpta quo casu ligantur culpabiles tantum taꝙ̃
singuli vt est casus in. c. si sententia. de sen. excom. li. eo. li. Quā-
doqꝫ vero ex delicto vel facto vnius alius obligatur per. l. vt. l.
obligamur. ff. de actio. ⁊ obliga. ⁊ vtrū in isto quem lex vel consti
tutio obligat habeat locum ista regula: ⁊ videtur ꝙ non. q: non
nascitur talis obligatio ex consensu proprio sed lege. pro solu-
tione recurre ad no. xiiij. q. in prin. ⁊ c. si habes. vbi pena tempo
rali sepe vnus pro alio corporaliter flagellatur ⁊ ciuitas quan-
doqꝫ aratrum patitur vt. c. carthago ⁊ troya. quod ꝙ̃ꝙ̃ est verū.
vide in. l. aut facta. ff. de pe. per Barto. ⁊ Inno. in. c. grauem. de
sen. excom. pena vero spūali qua anima afficiatur vnus pro alio
non punit̄ vt. c. si habes. ¶ Sed contra predicta oppo. ⁊ videt̄
ꝙ si vnus gerit actum indistincte omnes obligent̄ si obtentum
fuit ꝑ maiorē partē. l. maior. ff. ad muni. So. quādoqꝫ illi de vni
uersitate gerunt actum voluntarium vel consuetū in vniuersita-

textũc qđ maior pars facit oẽs fecisse videnť. Secus si prouiderẽt circa id qđ nõ est necessariũ nec ꝯsuetũ: tũc nõ obligãť nisi cõsentientes nõ aũt absentes ⁊ contradicentes ſm Cy.in.l.j.post prin.de ma.cõ. Et aduertẽdũ ſmdo. Bal.ibi ꝙ vbi agiť de obligatione vniuersitatis nisi vbi esset arduum negociũ vt de subiectione ⁊ submissione ciuitatis. de hoc tñ vide ꝑ Bar.in.l.j.de albo scri.⁊ in Spe.in ti.de syn.constitutione aũt siue statuto vniuersitatis oẽs ligantur ⁊ obedire tenẽtur nisi esset iniqua: quia tunc licitum est ipsa circumuenire ⁊ in foro conscientie nõ tenentur ea sequi. Ad hoc qđ no.in.c.pleriq3.de immu.ecc. in nouel.⁊ l.fi.C.noua vec.insti.non po.ꝑ Jac.bu. Ex istis etiã inferas ꝙ vniuersitas põt esse in mulcta: ⁊ per ꝯsequẽs potest mulctari pecuniaria pena non aũt corporis afflictiua: vt.c.graui.per Inn. vbi qñ obligatur qualiter singuli obligantur ad restõnem an ꝑ capita an ꝑ solidum ⁊ libram .i. iuxta facultates . dic vt ibi ⁊.l.iiij.ff.de re iud.per Bar.⁊ ista.d.l.aut facta. predictis adde qđ dixi.s̃.in.iiij.q.in illa questione vtrum dimittatur peccatu3 si qs non restituit ablata: q2 ita per statutum populi est prouisum ne possit peti restitutio subtractorum.⁊ circa hoc etiam declarandum esset vtrum Pape vel imperatoris autoritate possit q̇s retinere male ablata sine peccato circa qđ vide qđ dixi in repetitione canonum statuta de constitutionibus in.viij.oppo.vtrum dispositio legis vel canonis indicentis obligationem liget in foro conscientie facit qđ dixi in.c.malefidei possessor.s̃.eo.in repetitione. ¶ Quero.ix.dictũ est.s̃.in.iiij.opp.de principali debitore in quo habet locũ ista regula nisi excusetur ꝑpter inopiam vel alia ex cã vt ibi q̇d in herede illius q̇ restituere tenebať vtrũ in eo habeat locũ ista regula ⁊ ꝑculdubio est dicendũ ꝙ sic si hereditas ẽ soluẽdo q2 hrs ⁊ defunctꝰ eade3 persona censentur in auť.de iureiu.a mo.pre.post prin.⁊ hoc verum etiã in obligatione que descendit ex delicto vt.s.heres satisfacere teneatur etiam si ad eum ex delicto nihil ꝑuenerit vel non fuerit cũ defuncto lis conte.de iure canonico.qđ secus esset in his casibus de iure ciuili vt no.in.d.c.parochiano.de sepul.⁊.c.cũ tu.de vsu. ¶ Sed restat dubium si hereditas nõ est soluendo ⁊ heres non fecit inuẽtarium vtrũ teneatur vltra vires hereditarias ex delicto defuncti do. Federi.de senis tenuit disputando in foro cõscientie ꝙ non ⁊ forte idem in iudiciali si descendit dicta obligatio ex delicto q2 cum.l.ciuilis ĩ dictis casibus.s.cum nihil ad heredem ꝑuenit vel nõ fuit lis cõtestata cũ defuncto nõ obliget heredẽ vt.l.j.ff.de priua.deli.⁊ cõstitutio canonica dictã obligationẽ ex delicto moderetur vsq3 ad vires hereditarias ꝓ solutione aĩaru3 vt.d.c.cũ tu.cũ.c.q̃ꝙ.⁊ similibꝰ non videť ꝙ talis modificatio extẽlatur ꝑ.d.l.fi.ad solidũ debitũ integrũ ꝑpter inuentariũ nõ cõfectũ.nam cã finalis ꝯstõnis canonice in equitate fundata.s. ad salutẽ aĩaꝝ nõ põt adaptare vltra facultates defũcti soluere cõpulso ꝑpter nõ cõfectũ inuentariũ nõ cederet ad salutẽ ⁊ dimissionem peccatoꝝ defuncti de alieno.s.satisfieri.c.eã te.de iureiu. cessat ergo cã canonica in eo ꝙ est vltra facultates ergo ⁊ constitutio.vt.l.adigere.§.q̃uis.de iurepa. Non ob.ꝙ lex ciuilis presumit heredẽ non ꝯficientẽ inuẽtariũ habuisse de hereditate tm̃ qđ sufficiat ad satisfaciendũ creditoribus ⁊ etiã ꝑpter contẽptũ legis teneť in illo vltra vt.d.l.fi.de iure deli. Ro.ad hoc qđ dico constitutio canonica ad salutẽ aĩaꝝ inducta fundať super veritate nõ super ꝑ̃sumptione legis que qñq3 fallitur.c.a nobis.de sen.exc. Item dictã obligationẽ in eo ꝙ est vltra lex induxit ĩ penam heredis legis beneficiũ contẽnentis vt dicit tex. in.d.l.fin. Sed vt dixi ꝑ solutionẽ heredis in eo ꝙ est vltra nõ liberať anima defuncti nec.d.l.fi.cogitauit de cõstitutione canonica q̇ limitat leges siue corrigat inq̃tum statuit obligari heredes defunctoru3 vsq3 ad vires hereditarias ex delicto defuncti. Et posset generaliter non absurde dici ꝙ in oibus casibꝰ in quibus heredes conueniuntur inq̃tum facere possunt vt.l. sunt quidam cu3 seq.in eisdem nõ mutat naturã obligationis ꝑpter inuentariũ nõ cõfectũ q2 hec nõ fuit intẽtio illius.l.fi.s.augere effectũ obligationis limitate ꝑ canones siue leges qđ mihi est nouũ dictu3 notabile. Ex quo etiã sequiť ꝙ ꝑpter omissum inuentariũ nõ perdit heres beneficiũ cedẽdi bonis ⁊ ista sunt dicta vtrũ ex delictis defunctoꝝ heredes teneãtur vltra vires hereditarias ex omissione inuentarij. Sed restat dubiũ in alijs ob.descendẽtibꝰ ex cõtractibꝰ vel ꝙ vtrũ si heres nõ fecit inuentariũ teneatur in foro ꝯscientie vltra vires hereditarias.nã in foro iudiciali ꝙ teneatur nõ est dubiũ vt in.d.l.fi.⁊ qđ de ista. q.plene scripsi in repetitione.c.possessor malefidei.s̃.eo.ti.in.iiij.op. vbi aduerte lationes ideo hic nõ repeto sed ibi de ista ⁊ alijs dubijs. De nostra ꝙ potest imputari creditori negligẽtia sine materia plene vide ⁊ maxime in.j.q.de illo qui possidet hereditatem ex testamẽto nõ solẽni vel eam repetit a veniẽtibus ab intestato in foro cõscientie tenendo eã contra voluntatẽ defũcti l3 minus solennẽ. ¶ Juxta ꝑ̃dicta quero inter heredes est obligatio ipo iure per l.xij.tab.l.j.si cer.pe.⁊.l.ꝓ hereditarijs de acq̇.heredi.pone ergo ꝙ vnus ex heredibꝰ efficitur nõ soluẽdo nunq̇d alter conueniet insolidũ si portio sua sufficit glos.format istam.q.in.c.de vsu.in duobus heredibus vsurarij quorũ alter efficitur non soluendo ⁊ tenet quod alius insolidum cõueniri possit.primo q2 bona vsurarij sunt obligata pro restituendis vsu.ergo cum penes alteru3 deprehendantur bona sufficientia ad satisfaciendum creditoribus merito conueniri poterit.l.pro hereditarijs preallegata. ꝓ hoc tex.in.d.c.tua. vbi quatenus se extendit hereditas obligatur. Item dicta satisfactio heredis alieni est inducta pro salute

29 anime defuncti. † Inopia ergo vniꝰ ex heredibꝰ non liberat animam ia3 defuncti a peccato sed restitutio ablati de bonis defuncti vt in isto.c. Et aduerte q2 iste rationes vrgent non solum in heredibus vsurarij sed in omnibus heredibus qui succedunt defuncto obligato ex delicto vel cõtractu postq̃ eñ canones obligant heredes vsq3 ad vires hereditarias pro salute anime testatoris videtur ꝙ ille penes quem bona defuncti deprehendũtur sufficere teneatur.quasi in bonis defuncti sit magis fauẽdum saluti anime q̃ heredi potius etiam creditoribus qui certant de damno vitando q̃ heredi qui certat de lucro captando ergo ⁊c. l.fi.C.de codicil. ¶ Quid dicendum est in foro iudiciali videť ꝙ non stet in hoc vtru3 bona defuncti pro satisfactione eris alieni siue ex contractibus siue ex delictis descendat sint tacite obligata ⁊ pro vsuris restituendis: glo.sentit ꝙ sic si peruenit res ad aliquem titulo lucratiuo: secus si oneroso in.c.cu3 tu. de vsu.qđ tenet Jo.an.eo.ti.⁊ lib.c.ij. Arch.ibi contra cuius opi.teneo in d.c.cũ tu.nisi ĩ casu in quo constaret re3 de qua agere quis vult hypothecaria emptã de pecunia vsuraria. ⁊ in hoc sit vera opi. Jo.an.in debitis vero alijs descendentibus ex delictis vel contractibus pro quibꝰ nulla sit in bonis hypotheca cõtracta videtur ꝙ inter heredes obligatio diuisa ꝑ.l.xij.ta.nõ augeatur in ꝑsona vnius ex heredibus ꝑpter inopiam alterius vt.l.legatorũ petitio.ff.de leg.ij.ꝙ habet in se rationem culpe in non exigẽdo ab illo qui desijt esse soluendo qñ aũt talis culpa imputari non potest: tunc rationes facte superius multũ vrgent pro creditoribus ⁊ contra heredes in foro ecclesiastico in quo text.dicit ꝙ ea sunt discretione cogendi q2 parentes si viuerent cogerentur.ita dicit tex.in.d.c.tua.sed debitor cogeretur pro modo facultatu3 vt.c.cũ eo.ti.ergo ꝑ ꝯsequẽs ⁊ ipsius heredes cum sit eadem ꝑsona cũ ea in auť.de iureiu.a mo.pre.post prin.obligatio eñ descendens ex canone prouidenti saluti aĩe delinquentis est modificata ad eius bona ⁊ ipsa videtur afficere quo ad restitutione3 male ablatorũ ⁊ sic non est curandũ vtrũ aliter desierit esse soluẽdo postq̃ supersunt bona que sufficiũt in persona alterius coheredis.⁊ in heredibus videť Hosti. tenere istam opi.in.d.c.tua. vbi de hoc dixi in.ij.not.⁊ in foro ecclesiastico vt dixi.potest ista opi. tolerari fauore animaꝝ vt a peccatis soluanť. Sed in foro seculari non videť ꝙ potest dicta opi.sustineri postq̃ eñ obligatio est diuisa ipso iure per.l.pro hereditarijs portionibꝰ: vt.d.l.j.si cer.pe.⁊ no. Cy.in.l.si plures.in.j.q.de condi.inser.non videtur ꝙ portio eris alieni quo vnus obligať ex heredibꝰ propter eius inopia3 accrescat alteri: vt.d.l.legatoꝝ petitio. habet ergo locũ q̃stio in obligationibꝰ diuiduis natura ⁊ effectu. in obligationibꝰ aũt diuiduis vel indiuidũis iuris bñficio forte de duobus reis vel de fideiussoribꝰ. Contrariũ est dicendũ v3 ꝙ quilibet ex heredibꝰ teneať in solidũ: qđ dic vt per Bar.in.l.eadẽ.§.catho.⁊.l.ij.§.ex his.de ver.ob. ¶ Quero vlterius q̇d iur.in nõ heredibꝰ sed alijs ad quos bona delinquẽtis ꝓbanť deuenisse titulo singulari an de eo qđ tenẽt teneanť satisfacere dãnũ passis.reperio istã.q.tactã ꝑ do. Fed.de se.in vsurario qui nihil habuit nisi qđ extorserat ꝑ vsurã q̇ tradidit filiã suã nuptui sempronio cui dedit mille noĩe dotis: deĩde mortuo sempronio dicte filie vsurarij restituta sunt mille ꝑ heredes mariti.dubitabať si bona patris nõ sufficiũt ꝓ vsuris restituẽdis vtrũ dicta filia de ꝑ̃dicta dote debeat satisfacere creditoribꝰ vsurarij tã in foro ꝯscie q̃ in foro iudiciali: ⁊ ĩ foro ꝯscie vř ꝙ dicta filia teneať de dicta dote recepta satisfacere creditoribꝰ ꝑ illa q̇ dixi. s̃.in .vj. q.ver.sed hoc q̃riť.de tali eñ pecunia illicite extorta nõ potuit a pr̃e dotari sicut nec de tali pecunia alimẽta ꝑciperẽt vt ibi dixi. Ite3 mulier in.d.dote ꝯstituta sibi de extortis illicite habuit titulũ lucratiuũ.l.fi.de his q̇ in frau.ergo creditores q̇ certant de dãno vitãdo sunt sibi ꝑ̃ferẽdi vt ibi. Nõ ob.ꝙ pecunia restituta sibi ab heredibꝰ viri nõ sit illa sibi data a patre in dote sed diuersa.q2 dos est q̇d vľe: vt no. Bar.in.l.j.so.ma. S3 in voluñtatibꝰ vna res succedit loco alteriꝰ.l.imperator.ff.de leg.ij.⁊ maxime in vsuris: vt no. Jo.an.d.c.tua.de vsuris.⁊.c.cũ tu.eo.ti.vbi dicit Jo.and.ꝙ si possessiones prius empte vendantur ⁊ iterum de ipsarum ꝑ̃cio emantur alie: ille succedunt loco priorum quo ad onus satisfaciendi creditoribus : ergo multomagis pecunia loco pecunie q2 facilius recipit finitione3 ⁊ compensationẽ q̃ spẽs pro specie

l.ij.⁊.l.singularia.si cer.pe.⁊ hoc credo veruz in foro ꝯscientie ⁊
iudiciali canonico vbi bona defuncti penes heredes non repe-
riantur ad satisfaciendum creditoribus alias prius ipsi ꝙ singu
lares possessores bonorum defuncti essent discutiendi maxime
si teneamus illam opi.ꝙ bona vsurarij vel aliter delinquentis nõ
sint obligata siue hypotecata ꝓ ratione male ablatoꝝ vt dixi ĩ.d
c. cum tu in.iiij.q.circũscripta aũt questio nõ remaneret dubia ĩ
foro secu.ꝙ creditores ex casu vsure vel alterius delicti nõ pos-
sent aduocare sibi istã dotẽ restitutã ab heredibus viri hypote-
catã postq̃ reivendicatio vel alia realis vel etiã personalis re-
peritur competere dicte filie nisi per titulũ de his q̃ in frau. cre.
vt in.d.l.fi.de hac.q.aliter scripsi.in.d.c.cũ tu in.v.q.sz hoc ma-
30 gis placet. ¶ † Decimo quero quibus vel cui debet fieri resti-
tutio male ablatorũ glo.in isto.c.dicit qđ ei a quo extortũ est vł
eius heredibus si extant quibus non extantibus pauperibꝰ ero
gabitur vt glo.declara hoc vt.s̃.in.iiij.oppositione.versi.sed re-
stat dubiũ.ꝙ ad defectũ oĩm qui ad hereditatem veniũt ordine
successiuo admittentur pauperes ⁊ per consequens etiam post
fiscum ⁊ hoc cũ est certus is a quo est extortũ. Si autẽ incertus
tunc subdit glo.ꝙ erogabitur pauperibus quibꝰ aũt pauperibꝰ
⁊ per quem fiet ista erogatio.j.dicam. ¶ Sed iuxta predicta q̃-
ro apparet euidenter ꝙ onus de vsuris rapinis ⁊ alijs illicitis
extorsionibus est multũ.nec tamen illi a quibꝰ extorsit repetunt
vtrũ statim vel quo ordine sint ista male ablata pauperibus ero
ganda si forte vnus de florentia extorsit ⁊ quesiuit illa illicita in
aliena patria ⁊ longinqua vt in francia anglia alamania vel vn-
garia esset iniquũ dicere ꝙ ep̃s florentinꝰ posset illis aliter non
certificatis erogare ista pauperibꝰ ⁊ illos postea venientes suo
iure priuare.c.non putanda est.iij.q.j. Joã.an.tangit in.c.ꝙꝙ.
de vsu.s̃.eo.lib.in nouel.⁊ ibi etiam refero in.vj.q. ⁊ ibi etiaz de
hoc in glo.iij.vbi de edicto publico proponendo.si eñ in termi-
no in edicto prefixo non cõparet qui hoc sciuit imputabitur ei
alias non.c.cũ in tua.q̇ ma.ac.pos.⁊ qđ no.in Spe.de ij.decre-
to.§.nunc videndũ.ver.sed pone.⁊ hoc credo veruz qđ imputet̃
ei si venit post restõnem factã inter pauperes . vtrũ posset reuo-
care erogata in eos nõ obstante lapsu termini ꝑemptorij ⁊ forte
sic nam ⁊ sñia reuocat̃ veritate post patefacta vt in.c.ij. de pur.
vul.⁊ de cõdi.sine cã.l.si fullo.⁊.l.admonẽdi.de iureiu.pauperes
eñ in eo qđ est eis erogatũ habent cãm lucratiuã.illi aũt quibꝰ
est ablatũ habent cãm onerosam.igit̃ preferẽdi ⁊ de suo eis inui
ta elemosyna nõ retinẽda vt.d.c.nõ est putãda.facit.l.fi.C.de co
dicil. ¶ Sed vlteriꝰ quero si bona raptoris vel vsurarij nõ suffi
ciant ad restituendũ oĩa male ablata vel in solidũ primo veniẽti
bus donec sufficiãt facultates ego tangã istaz materiã in.c.ꝙꝙ
de vsu.s̃.eo.lib.in fi. Et post Lap.dico siue habes ꝙ ip̃e raptor
primo debet satisfacere creditoribꝰ.scđo damnũ passis in solidũ
sine aliqua detractione.tertio legatarijs ⁊ alijs q̇ cãm lucratiuã
subsequunt̃ detracta falcidia ⁊ hoc si simul veniũt nam si separa
tim liberat̃ heres soluẽdo ꝑ ordinẽ cuilibet veniẽti dum tñ sit si-
ne dolo vt.l.fi.§.⁊ si prefatã cũ.§.seq.de iur. deli.⁊ ita ibi scripsi
ex quo videt̃ ꝙ nõ sufficientibꝰ facultatibus teneat̃ heres p̃cise
soluere creditoribꝰ siue debentibꝰ recipere q̇ primo eñ requisiue
runt sup suis debitis male ablatis nec possit cõtra primo veniẽ
tes excipere debitis alioꝝ vel retẽtione vti ex eoꝝ ꝑsonis ꝙ de
iure verũ credo inter creditores cyrographarios quibꝰ cõsulit̃
per.l.vt sint vigilãtes ꝓ suo debito exigẽdo.l.pupillꝰ.de his q̃ i
frau.cre. In foro aũt ꝯscientie vtrũ heres q̇ tenet̃ pro male abla
tis vsq3 ad vires hereditarias vt no.vltra de iure canonico vt.d.
c.cũ tu.sit liberatus soluẽdo integro primo veniẽtibꝰ vel ꝓ rata
debeat cuilibet subtrahere ⁊ pro alijs postea venientibꝰ retine-
re partes suas in hoc dubio nõ videt̃ mihi ꝙ debeat induci dif-
ferentia inter forũ iudicialẽ ⁊ forũ ꝯscientie cũ ẜm vtrũq3 sint ser
uande leges quibꝰ cauet̃ ꝙ debitor tenet̃ satisfacere creditori-
bus q̇ ab eo petũt absq3 deductiõe eris alieni vt.d.l.fi.§.vt si p̃-
fatam.l.inter eas de re iudi.⁊.d.l.pupillus.qñq3 tñ creditor qui
primo exigit tenet̃ reddere alijs creditoribꝰ postea veniẽtibus si
priuilegio ex hypotheca vel alio iure sint in suis creditis p̃feren
di.vt.d.l.pupillus.⁊.l.priuilegia. Sz debitor siue eius heres cõ
uentus nõ põt de dicto iure alterius creditoris ꝯtra agentẽ ex
cipere. Utrũ ante reuocationẽ ab eo cui soluit possit exigere ꝓ
creditoribus alijs q̇ tenent̃ ab eo recipere ⁊ certe ad cautionem
istã non credo creditores artari nisi in casibꝰ expressis in iure. si
cut est.ff.si cui plus q̃ ꝑ.l.fal.l.j.⁊ ꝑ totũ.sil'r nõ videt̃ ꝙ peccent
recipiẽdo eius totũ debitũ ⁊ non ꝓ rata q2 hoc non reputat lex
ad culpam.s.vigilare pro eius debito cõsequendo vt.d.l. pupil-
lus. ¶ Pro pleniori declaratiõe huius.x.q.princi.q̃ro cũ de in
certis ⁊ male ablatis debet fieri erogatio inter pauperes de q̇-
bus pauperibꝰ debet intelligi an de illis q̇ sunt de domicilio te-
statoris an de illis vbi illicite rapinas vel fenꝰ exercuisset vt po
sui exemplũ.s̃.in prin.huiꝰ.q. Et vr̃ ꝙ debeat intelligi de paupi
bus illiꝰ loci vbi hz domiciliũ q̇ extorsit illicite. Nã ad dictũ lo
cum lex expresse se retulit in.l.siquis ad declinandã.⁊.l.nulli.C
de epi.⁊ cle. Nã iste extorsit vsuras vel alia lucra illicite ĩ alien
patria vt aduena ⁊ vt viator:ergo nõ ibi sz vt in patria ꝓpria d
bent pauperibus errogari postq̃ ex talibus illicite extortis n
videret̃ cũ illis pauperibꝰ ꝯtraxisse.ar.l.absens heres.de iudi.
terea ista satisfactio ꝯcernit foꝝ pñiale vtpote salutẽ aĩarũ res
ciens ergo in foro domicilij nõ in loco vbi deliq̇t dz agere pñi
vt no.in.c.j.xvj.q.j. ¶ In ꝯtrariũ facit ꝙ in ista restõne ĩcerto
vident̃ paupes surrogari loco illoꝝ a q̇bꝰ sũt illicite extorta:e
go sicut illis si de eis cõstaret restõ esset faciẽda ita paupibꝰ p
trie sue q̇ sũt veris creditoribꝰ magis ꝯiũcti ẜm ordinẽ caritat
ar.lxxxvij.di.nõ satis.nã in numero pauperũ eius loci vbi est
torta de facili verisil'r reperirent̃ de ꝓximis ⁊ ꝯiunctis p̃dicto
a quibꝰ sunt extorta illicite sil'r ⁊ a q̇bꝰ sunt extorta:ergo ista tã
indebita ratiõe incertitudinis iustius ẽ ibidẽ inter paupes e
gari q̃ inter pauperes extraneos ignotis illis a quibꝰ extor
sunt. Itẽ ille q̇ extorsit tenet̃ rõne ꝯtractus vel delicti ad illũ l
cum se ꝯferre ⁊ ibi satisfacere vbi deliq̇t vel ꝯtraxit.l.ꝯtraxisse.
ac.⁊ ob.c.j.de rap.⁊.c.romana..§.ꝯtrahẽtes.de fo.ꝯpe.s̃.e.li.e
go cũ surrogent̃ loco illoꝝ a q̇bꝰ extorte sunt illi debẽt eligi q̇ s
de terra sua.ar.l.j.§.hec actio.ff.siq̇s te.li.esse iussus fu. Ideo
cut lex intelligit de paupibꝰ domicilij testamẽtoꝝ in suis bon
erogãdis:vt. d. l.siq̇s ad declinandã.⁊.l.nulli. ita in casu nost
intelligamus de pauperibꝰ loci in quibꝰ ꝯtracta sunt debita v
delicta omissa.al's sequeret̃ ꝙ iniuste extorta hic Bononie p
sent distribui ĩter pauperes alamanie anglie vel ybernie hoc e
ꝯtra interp̃tationẽ legũ q̇ interpretant̃ in sil'i de pauperibꝰ et.
nulli totiꝰ orbis.l.id qđ paupibꝰ.⁊.l.nulli.⁊.l.siq̇s ad declina
dũ.p̃alle. ⁊ maxie q2 ista bona erogant̃ tanq̃ debita nõ vt luc
respectu debitoris q̇ extorsit.⁊ hãc partẽ tenet Hosti.in.c.cũ t
de vsur.⁊ Archi.post Ray.xiiij.q.v. nõ sane. Sz Fe.de se.cõ
lio suo.xxxij.tenet ꝙ etiã loco domicilij posset fieri erogatio i
pauperes qđ ꝓbat quibusdã rõnibus vt plene retuli in.d.c.cu
tu.in.vj.q.pro qua opi.facit qđ no. Jo.an.in.c.si pater.de test
s̃.eo.li.in nouel. super glo. licet circa ⁊c.vbi tenet ꝙ fideicõmi
sarius cui est cõmissa nominatio pauperũ põt nominare paup
res etiã de domicilio testamentoꝝ si veniũt vnde volũt ⁊ intell
git Fe.opi. Hosti. Archi. Ray. in cõsilio anime quoꝝ opi.eti
in foro iudiciali videt̃ validioribꝰ rationibꝰ posse defendi ⁊ max
ma equitate fulciri.vt probãt rationes assignate superius q̇ co
cludunt cõtra Jo.an.inquantũ dicit fideicõmissariũ posse noĩ
re pauperes vbicũq3 ⁊ nõ artari ad noĩandũ illos de domicili
testatoris tanq̃ eius executor. ¶ Ultimo quero ille qui extor
sit vel ipsius heres siue executor testamẽti vult erogare paupe
ribus vsuras vel alia illicite extorta episcopus se opponit ⁊ d
cit ꝙ ipse debet facere istã erogationẽ ⁊ istã distributionẽ que
ritur ad quẽ ex eis ꝑtineat. Ego istã q̃stionẽ plene examino i.
religiosus.de testa.s̃.eo.li.in.j.q.⁊ relatis cõtrarijs opinionib
dico ⁊ põdero tex.in.c.cũ sit.de iudeis.inquantũ episcopi prou
dentia ⁊c.qđ quidẽ verbũ nõ sonat vt episcopus manu sua acci
piat sed vt in erogãdo ꝓuidentiã adhibeat . nõ debet ergo epis
copus ab ista distributione excludere eũ q̇ extorsit vel eius exe
cutores siue heredẽ quoꝝ interest vt sine suspitione fraudis di
stributio fiat.ar.l.quintus.§.pomo.ff.de annu.le.quinĩmo i ca
su in quo ep̃s debet erogare ꝙ est qñ nullus est deputatus exe
cutor ĩ testamẽto debet facere distributionẽ publice exp̃ssis pa
perũ noĩbus q̃titate eroganda ⁊ alijs q̃ habent̃ in.d.l. nulli.d
epis.⁊ cle.ꝓpter interesse igit̃ predictoꝝ sunt vocãdi ad eroga
tionẽ dicta ꝓuidẽtia episcopi faciẽdã:vt.d.c.cũ sit de iude. arg
l.de vno quoq3.de re iudi.⁊.l.naz ita di.de adop.l.iurisperitos
§.cũ oriundus.de excu.tu.⁊.c.cũ illoꝝ.de sentẽ.excõ.⁊ hoc ver
intelligo de predicto cõcursu de vitijs ⁊ male ablatis de rapin
furto vel alia extorsione ex qua nõ sit translatũ dñium in accipie
tem vel translatũ sit irreuocabiliter:puta si per metuz vel turpi-
ter accepit. Si aũt sit translatuz irreuocabiliter vt in meretrice
vel cũ est turpitudo ex parte vtriusq3 vel si accepit vltra verũ rei
precium.in istis casibus absq3 episcopo ille qui extorsit vel he-
res eius vel executor poterit eligere ⁊ erogare inter pauperes
maxime si de talibus incertis nõ appareat nisi per suã cõfessio-
nem:vt.c.significasti. de homi.maiorẽ igit̃ habet potestatẽ ĩ ex
tortis illicite per rapinã furtũ vel aliter ex delicto in quibus qui
rapuit nullũ quesiuit dominiũ q̃ in alijs in quibus irreuocabili
ter acquisiuit vt scripsi in. d.c.religiosus. In illis nãq3 pecunia
eroganda vel male ablata ꝓuidentia episcopi sunt dispẽsanda
recto iudicio ratiõis ⁊ publice sicut dixi in raptoꝝ presentia vel
heredũ eoꝝ propter ipsoꝝ interesse vt distributio sit vera nõ fi-
cta. In alijs in quibus dñium ille qui extorsit sibi irreuocabili-
ter acquisiuit ipse vel eius heres manu sua distribuit postq̃ sua
sunt.l.iur.mãdata.C.mã.pleniꝰ p̃dicta retuli in p̃dicto.c.religio

sus.et

sus.ꝛ primo opi. Host.ꝛ dñi Fede.cōcludentiū indistincte pro epo.Scdo opi.Archi.post Uin.Jo.an.ꝛ Ber.cū quo concor. Pau.de elea.Joā.cal.ꝛ Recuperus de sctō miniato. Tertio opi.Jo.an.qui dicit non referre per quez facta sit erogatio dū modo facta fuerit bona fide. Nam qcunqꝫ eā ex eis fecerit satis factū est iuri ꝛ cōsultū saluti aīe peccatoris. nam postꝙ eius no mine negociū vtiliter gestū est ꝑ restōnem male ablatoruz pctm̄ debet silr intelligi remissum: vt in ista regula in qua finem facio laudes humiles referēs deo saluatori nr̄o Jesu xp̄o.publice q̇dem repetij eā vbi erat iam sacrū cōciliū cōgregatū ꝛ in scriptis postea Bononie redegi. M.ccccxij.die.iij.Junij.Ego Petrꝰ de ancha.minimus vtri.iur.doc.ad correctionē ꝛ sup.cuiuslibet melius sentientis.

1 Homicida occultus an possit in beneficio manere.
2 Usure an sint oī iure prohibite.
3 Mercatori an licitum sit mutuare pecuniam cum lucro verisimili.
4 Mutuās an possit recipere obsequium verbale.
5 Emptio fructuū ad vitam an sit licita.
6 Usura in quibus rebus cōmittatur.

Summa omnium que diffusa sunt in repetitione regule peccati venia non datur nisi correcto primo.in scdo not.multum plene de dictiōe nisi [a].qn̄ ponat vel nō ꝛ vtrū apposita in ꝯtractibus reddit sn̄iam a principio conditionalē vel resoluendam: de illa.q.si promitto nō vendere nisi tibi vtrū per hoc cogar tibi vendere. In prima oppositione ꝙ correctio ꝛ cōtritio sine satisfactione nō sufficit.ꝛ que sit ratio ibi vide vbi tex.possit q̇s accusari de delictis de quibus egit penitentiā ꝛ sic forū iudiciale tollat penitentialē. Itē quid de criminosis post penitentiā quo ad legē promotionis vel executionē ordinū susceptoꝝ vel suscipiendoꝝ ꝛ de dispensatione quasi cū criminosis in executiōe ordinum vel in beneficijs obtinendis. ¶ †Et nota de homicida occulto vel notorio vtrū possit in beneficio retinere siue manere vel querere ꝛ ex dispensatione in susceptis ordinibus ministrare ꝛ cum ex delicto q̇s obligatur pluribus vtrū sn̄ia lata cū vno prosit vel noceat alijs. In scd̄a opp.ꝙ venia pctī datur etiam ꝑ penitentiā confessionē ꝛ contritionē. In.iij.op.ꝙ venia pene in forum datur etiā nō correcto sed non venia culpe ꝛ quare hoc. qꝛ dicitur qui egit penitentiam ꝛ contritus est dicitur nouus homo ꝛ nō debet amplius dici peccator vtrum ista abolitio tur nois extendatur ad oēs criminosos: vel post penitentiā vel condemnationē vel abolitionem non potest dici homicida vsurarius fur vel raptor. Et an qui impune cōmisit homicidiū siue furtum possit dici homicida siue fur: vt sic repellatur ab officijs quibus tales vel similes repelluntur ꝑ statutum. ꝛ not.istam. In quarta oppositione: vtruz confessio non penitentis debeat audiri ꝛ penitentia ei iniungi ꝛ si debet ad quid ei prosit postꝙ dicit se non posse a delicto siue peccato abstinere. ꝛ vtrum bona opera sibi prosint cum non sit in statu salutis. In.v.op.breuiter vtrum admittatur penitentia in delictis. ¶ Descendo ad questiones in materia vsurarum. In quarum prima examino quid sit vsura. Itē vtrū sola spe premij mutuādo dicit̄ vsurarius ex re ceptione premioꝝ ꝛ teneat̄ in foro conscientie vel iudiciali talis vsurarius mentalis. ¶ †In.ij.q.vtrū vsure sint om̄i iure prohibite: ꝛ dubiū est an per leges iustiniani q̄ inter se vident̄ ꝯtrarie. ¶ In.iij.q.quare prohibitio vsurarū est ita omni iure rigorosa ꝛ stricta: ꝛ obijcio multis modis ꝙ ita rigorose statui nō debuerit ꝛ soluo ꝙ debuerit sic stricte prohiberi pluribus rationibus ꝙ pōt qn̄qꝫ quis ex pecunia debita aliud cōsequi ꝛ exigere vel forte q̄ sit ratio in illis casibus ꝙ possit absqꝫ vitio vsuraruz in.10.dictos casus. ꝛ vtrū pecunia possit vēdi locari vel cōmodari ¶ In.iiij.q.vtrū exactio pene opposite dationi vel facto pōt esse vsura: si datiōi est dubiū: si facto est certū ꝙ sit sed restat difficultas. s. factū adijcit̄ obligationi dationi vel delationi pignoris vel parere laudo super datiōe pecunie lato: et hec sub pena vt videat̄ pena apposita dationi vel facto ꝛ quid si stipulor mihi dari tertie ꝑsone ꝛ vtrū pena maria adiecta datiōi pecunie ꝑ canones vt priuatio ab emphiteosi valore mille ꝑpter canonem non solutū triū solidoꝝ: ꝛ an leges que permittūt vsuras ꝑpter moram non restituere dotis vxori soluto matrimonio possint peti tanꝙ pena legalis: ꝛ q̄ est differētia inter penam ꝛ vsurā: ꝛ an in testamēto possit ꝯtra nō soluentē legata ꝑuideri vt soluat.x. an in donec cessauerit. ¶ In.v.q.vtrū possit ibi ꝯtrahi societas vt qui ponit pecuniā tantū habeat dimidiā vel tertiā partē lucri et ponit dictā pecuniā suo periculo ad lucrū ꝛ dānū.tenet ꝙ sic sed si ad lucrū ꝛ nō ad damnū est dubium ꝛ sic susceptio periculi pecunie facit dictū contractum licitum: vtrū ergo idem in aduētitia pecunia ꝛ vtrum in diuisione societatis capitale ab vno positū debeat sibi esse saluū. ¶ †In.vj.q.vtrū sit licituz mercatori mutuare pecuniaz cum lucro verisimili qd̄ lucraturus fuisset cuz illa pecunia mutuata si ad illū locū iuisset pro mercibus precio viliori cōparandis ꝛ carius vendendis. ꝛ vtrum sit peccatū emere rem vilem cariꝰ ꝙ valeat ꝛ ecōuerso emere eā minꝰ. Et no.primam.q.si volo emere possessionez pro.c.tu vis vt mutuent̄ dicta centum ꝛ soluere interim quantum fuisses ibi percepturus de fructibus dicte possessionis. ¶ In.vij.q. quid iuris sit estimatio pecunie frumenti vel argenti vtrum possit peti licite illud plus vel vsura. ꝛ quid iuris si sit dies apposita solutiōi pecunie vel frumenti: ꝛ tunc temporis videlicet solutionis valet plus an possit peti si creditor in diem incertuz dicit debitori solue statiz quinquaginta ꝛ libero te a residuo vtrum istud sit vsura. ꝛ eadez questio si debitum erat purum ꝛ soluendo statim sine litigio remittitur sibi certa pars an quod retinet sit vsura. ¶ †In.viij.q. pulchrum dubiuz vtrum pro mutuo possit quis ex pacto recipere verbale obsequium vel vt fideiubeat vel aliud qd̄ nil debitori noceat vt ire ad furnum vel molendinum creditoris vel intrare scholas suas qꝛ erat doctor legens: illud enim qd̄ ex his consequor ipse solueret vel faceret ꝛ hoc est vsura cui teneor reddere. ¶ In.ix.q.si volo soluere meo vsurario debitum vt extricetur cursum vsurarium socius antedictam pecuniam petit a me mutuo cum pacto soluendi meo vsurario vel mihi dictas vsuras vtrum possit eas petere saltim tāꝙ interesse ista questio visa est dubia antiquis. Ego addo aliam in persona mea contingentez qꝛ coloni possessionum petunt tempore conductionis boues periculo dominorum ꝛ quedam alia grauia quibus exonerer mutuo sibi centuz vel ducentas lib. retinendas donec durauerit cōductio vtrum istud sit vsura inquantum propter dictum mutuū exonerer a predictis oneribus ꝛ quid iuris si mutuo ciuitati vt me exoneret a collectis. ¶ In.x.q. refero questionem subtilem disputatam cum iuris presumptione contractus est fictus ꝛ celebratus in fraudem vsurarum: qꝛ vsurarius emit minori precio ꝛ cum pacto de reuendendo: tamen in rei veritate probatur ꝙ erat vera emptio ꝛ venditio: vtrum ergo venditor inherendo iuris presumptioni possit petere ex computatione fructuum q̇ exequeretur dicto minori precio vel omnium pulchra est questio et teneo contra eius decisionem. ¶ In.xj.q.vtrum emptio redditUum siue fructuū alicuius possessionis ad vitā sit licita maxime si ille tantū vixit ꝙ ꝑcepit quadruplū vltra preciū solutū a principio in quo principio reditꝰ qui emunt̄ sunt incerti ꝛ tempus incertū: ꝛ vtrū ꝑpter dilatā solutionē priorē de equo predio vel alijs rebꝰ venditis sit licitū vēdere satis vltra quā venderē si solueret mihi statiz ꝛ nota limitationē.c.nauigāti. ¶ In.xij.q.ꝑse quor qn̄ oīa sunt certa.s.quātitas annoꝝ ꝛ redituū q̇ emunt̄ ad tp̄s certū puta.xv.annua tibi debita noīe pensionis vel affictꝰ emo pro centum vsqꝫ ad.x.annos ꝛ sic cum sim in decennio pro certo amplius ꝑcepturꝰ vtrū illud ampliꝰ sit vsura ꝛ si sic quare magis in emptione ad tempus certū ꝙ incertū vbi nō est vsura: et in.q.s̄.proxima. ¶ In.xiij. q.quid iuris cuz quis emit fructꝰ incertos ꝛ tales possessiones ad tempus certum vel ad quinquēnium vtrum si plus in illo quinquēnio percipiat sit vsura. ¶ In xiiij.q.quando redditus sunt certi ꝛ tempus incertum: puta ad vitam vel pro se ꝛ suis heredibus emit tributum vel annuas pēsiones a monasterio: ꝛ hic plene prosequor questionē quam disputaui de imprestitis venetorum ex quibus multi percipiūt annuatim a ꝯmuni tantū pro centenario: puta.v. ī perpetuū ꝛ quottidie venduntur permutantur ꝛ de vno in aliū varijs titulis trāsferuntur: vtrum ergo talis perceptio sit vsura: qꝛ pecunia parit et vtruz similiter sit vsura quem emere ꝛ super ipsis contrahere. ¶ In.xv.q.de emptione nominū debitoꝝ consistentiū in pecunia an si emo actionem ad mille pro.viij.vtrum illa ducenta que postea exigo vltra a dicto nomine sit vsura ꝛ si doctor salariatus qui debet habere centum de suo salario a cōmuni vsqꝫ ad.vj. vel viij.mēses recipiat ea statim a thesaurario cū diminutiōe quarte partis vtrum ista quarta pars quam pro se retinet thesaurarius sit vsura: qꝛ solum eam lucratur: qꝛ soluit ante terminū. Itē si volo recuperare ab vno cōmuni vel magno dn̄o id qd̄ mihi tenebatur vult ꝙ mutuem sibi mille ꝛ satisfaciet post de toto debito vtrum si hec facio sit vsura ꝛ quid si non possum aliter recuperare qd̄ meū est vtrū iniuste detinēti possim mutuare sub vsura ad finem recuperandi meū debitum ab eodem. ¶ †In.xvj.q.q̄ro in quibus rebus cōmittatur vsura ꝛ quare magis in rebus que consistunt in pondere numero vel mēsura ꝙ in alijs ꝛ quare mutuum similiter magis in istis consistit ꝙ in alijs. ¶ In.xvij.q. vtrum lucrum ꝑueniens ex pecunia vel re ꝑ vsuram extorta debeat restitui sicut dicta vsura. ¶ In.xviij.q.si vsurariꝰ non pōt oībus satisfacere qꝛ inops: vtrū primo venientibꝰ debeat satisfacere insolidū an pro rata. Item vtrū bona vsurarij sint ꝑ vsuris restituēdis tacite obligata ita qd̄ pn̄t bona eius aduocari ꝑ hypothecariā a quolibet possessore. Itē si vnꝰ ex heredibꝰ efficit̄

[a] ¶ Nisi. De hac dictiōe nisi vide q̄ superius di xi.

non soluendo vtrũ onus eius accrescat alijs coheredibꝰ vsq; ad vires hereditarias. ¶ In.xix.q.vtrũ ꝑ epm domicilij vel per eũ in cuius ciuitate ⁊ diocesi vsurarius fenus exercuit debeat fieri distributio incertoꝝ inter paupes. ¶ In.xx.q.vtrũ dictã distributionẽ debeat facere eps vel heres siue executoꝛ si vnꝰ forte de alio nõ cõfidat ꝙ fideliter distribuat. ¶ In istis.xx.principalibus qõnibꝰ.⁊.xxxij.accessorijs sit ista regula expedita vtiliter ⁊ de rebꝰ quotidianis maxime in foro ꝯscie in oĩbus dubijs vtruz sapiant vsu ram. Laus deo.

1 ☞ Peccati venia datur coꝛrecto.
2 Offensam vni illatã an alius remittat.
3 Nisi ⁊ preter an differant.
4 Criminosus post penitentiã an possit promoueri.
5 Delictũ obligat quis deo iudici ⁊ proximo.
6 Penitentia an habeat locum in delictis attentatis ⁊ non consummatis.
7 Usura quid sit.
8 Casus de iure canonico in quibus aliquid vltra soꝛtem recipitur.
9 Pena regulariter est permissa contra factũ suum venientes.
10 Pena an ꝓsumat in fraudẽ vsurarum.
12 Pecuniam dans mercatoꝛi vt de lucro participet an sit vsurarius.
13 Judiciũ diuinũ per humanũ non debet mutari.
14 Lex positiua an reddat personã inhabilẽ ad contrahẽdu m.
15 Fructus incertos ad tempus certum emere an sit licitum.
16 Nomina debitoꝛũ an possint emi.
17 Usura in quibus cõmittatur.
18 Usurarij bona vtrum pro vsuris restituendis sint tacite obligata.

a ¶ Venia. Adde Dy. hic Cardi. alexã.i.c.de niq; in pri. iiij.dis.doc. i.l.qd sit de edil.edic.et l.q ea mẽte de fur.

a PEccati venia[a] Super regula.s.prima Joã.an.tractauit de materia vsurarũ satis vtiliter cuius dicta sine dubia reassumã super ista regula breuiter ⁊ addã alia ꝗplura varijs locis discussa de quibusapud viros conscientie timoꝛate quotidie dubitaꝛ vtruz sapiãt vsurã vel nõ ex quibus ⁊ ex his q̃ dixi.s.regula ꝓxi.⁊ regula possessoꝛ malefidei.s.eo.multa dubia in quibꝰ viri catholici ⁊ timẽtes in suis agendis deũ offendere dubitare cõsueuerũt tanguntꝛ ⁊ deciduntꝛ. Pro cuiꝰ regule clarioꝛi intelligẽtia ꝓmitto qd dixi.s. c.ꝓxi.in prin.⁊ pone in ea casum ꝑ.c.legat.⁊.l. manicheos.C.de here.ibi delicti veniã penitentibꝰ damus ꝑ epistolã inter claras in fi.C.de sum.tri.ibi ecclesia nõ claudit gremiũ redeũti.de hereti.sup eo.⁊.c.vno.de scis.
1 ¶ † Not.ꝓmo ex regula ꝙ pctĩ venia datur coꝛrecto q̇s aũt det sibi dictã veniã dic ꝙ deus cuiꝰ maiestas ex pctõ offenditꝛ vt ĩ psal.tibi soli peccaui.
2 † Offensam aũt vni illatã alius nõ remittit.c.cũ desideres.de sen.ex.⁊.l. iurisgẽ. §.si paciscar.de pac.⁊ qd no.in.l.venia.C.de in ius vo.ꝑ Bald. post Bar.in hac ergo venia peccatoꝛi danda ꝭm Jo.mo.principalis agens est deus ⁊ patiẽs siue suscipiẽs est peccatoꝛ cõtritꝰ ⁊ penitẽs ⁊ ista duo.s. agens ⁊ patiẽs requiruntꝛ in actionibus hoim:q2 actus actiuoꝝ ꝭm phy.sunt in patiente bene disposito. vnde Aug.sup.aposto.ad coꝛin. iij. q̇ fecit te sine te nõ saluabit te sine te. Scdo pondera verbũ coꝛrectio.nã est verbũ gñale ⁊ indiffinite ponitꝛ in regula.ex quo pz ꝙ oẽm coꝛrectionem necessario subeundã pro pctõ includere vꝛ vt satisfactionẽ ꝓximo ⁊ ecclesie militãti ⁊ hec versaꝛ in oꝛis ꝯfessione ⁊ penitẽtie pro pctõ receptione ⁊ coꝛdis cõtritione ex quibꝰ resultat penitentia fructuosa vt dixi.s.c.ꝓxi.in prin. ¶ Scdo no.ꝙ ꝭm ꝓmũ notabile ista dictio nisi ponit actũ cui adiungitꝛ.nam hic iungitꝛ cum hoc participio coꝛrecto ⁊ ꝓsupponit ꝙ coꝛrecto detur venia sicut in ꝓcedenti regula ꝓsupponitꝛ ꝙ remittat pctm̃ si restituatur ablatũ ex quo colligit Dy.ꝙ ista dictio ponit ꝯtra qd ĩmediate opponit de.l.titio. §.fi.de manu. testa. vbi illa verba testatoꝛis ad seruũ relata liber ne esto nisi rõnes reddideris nõ inducunt dationẽ libertatis:lz reddiderit rõnes ꝑ eum.sed subtilius ⁊ clarius ꝑ dñm meũ Bal.⁊ Lambertinũ de salinis in.l.si cũ.§.q̇ iniuriarũ.ff.si q̇s cau. Dicit em̃ ꝙ qñ precedẽs oro erat negatiua actus tunc ponit actũ.⁊ ita in.c.isto ⁊ supra ꝓximo.nam in.l.titia.nõ erat priuatio q2 nõ erat ibi habitꝰ.s.libertas in seruo. et ideo dictio nisi ponit ibi ꝓmittẽdo nõ inducẽdo.nam intẽdebat testatoꝛ ad diminutionẽ potẽtie libertatis serui nisi rõnes reddiderit:nõ ergo debẽt operari augmentũ.i.libertatis dationẽ si reddiderit sed amotionẽ obstaculi ꝓcedentis qd testatoꝛ apposuit libertati:quatenus ergo excludit oꝛatio negatiua ꝓcedens eatenus põt includere dictio subsequens.nõ aũt includit diuersum ab operatione prima ꝭm Bald.in.d.§.q̇ iniuriarum. ¶ Et hec theoꝛica facit ad qõnem quã foꝛmat ibi glo. si promitto nõ vendere nisi tibi.vtrũ si nemini volo vendere possem cogi ad vẽdendum:dicendũ est ꝙ non:q2 precedit negatiua oꝛatio potentie siue libertaꝭ ⁊ respicit actũ de futuro:ĩõ dictio nisi nõ disp[...] nit de presenti:vnde si nolo alicui vendere.nã in dicta qõne [...] tio precedens non ponit venditionẽ sed negat vendendi po[...] statem:ergo dictio:nisi.subseq̃ẽs illud idem econuerso faci[...] ponit potestatẽ vendendi nõ necessitatẽ ꝭm Jaco.but.in.d.§.q̇ iniuriarũ.⁊ hec vera cuz dictionẽ nisi ꝓcedit oꝛatio negatiua[...] tunc dictio nisi ponit qñq; potestatẽ. Quandoq; vero prece[...] oꝛatio affirmatiua:tũc dictio.nisi.subseq̃ẽs priuat.l.si feria[...] de fer.⁊.l.extraneo.de ven.in pos.mit. Adde ꝙ dictio.nisi.q[...] ponitur resolutiue vt vendo tibi fundũ nisi alius meliorẽ co[...] tionez attulerit:⁊ tũc venditio est pura sed resoluẽda in euen[...] cõditionis. Qñq; ponitꝛ cõditionaliter ita ꝙ facit actum c[...] ditionalẽ a principio.vt no.in.l.ij.⁊ ibi exempla.ff. de in diẽ [...] iec.⁊.c.illo vos.de pig.vbi est casus notabilis.⁊.l. obligati[...] fere.de ac.⁊ ob.In dubio vero vtrũ dictio.nisi.reddat disp[...] tionem purã sed resoluendã vel a principio cõditionalẽ.gl.[...] pliciter in.d.l.ij.tradit bonã doctrinam.Et subdit ꝙ in mul[...] volũtatibus siue a principio siue post dispositionez apponi[...] semꝑ facit dispositionẽ cõditionalẽ.l.q̇bus diebꝰ.§.quidã t[...] ff.de cõdi.⁊ demon. ¶ Sed hic incidẽter quero q̇d in sentẽ[...] puta iudex mandat titio vt de possessiõe discedat nisi cõpar[...] infra tres dies de grauamine ostensurꝰ vtrũ ista dictio.nisi.[...] niat ad resolutionẽ sñie si cõpareat aut reddat sñiam condi[...] nalem a principio sicut in vltimis volũtatibꝰ. Jac.bu.cõtra[...] putat.s.ꝙ potius inducat resolutionẽ sñie ꝙ̃ reddat ipsam [...] ditionalẽ a principio.⁊ ita per eũ videas in.d.§.q̇ iniuriaꝝ [...] Bal.in.l.acti.ff.de trãsac.tenet ꝙ tale preceptũ sit conditi[...] le a principio:⁊ dictio.nisi.ponaꝛ pro si nõ.⁊ idem ibi sentit [...] cit ꝙ tale preceptũ videaꝛ a principio fuisse ꝯditionale sicu[...] legatis in quibꝰ nõ refert vt dixi vtrũ dictio ꝓponatur vel p[...] ponatur:⁊ ideo statim titio cõparente expirat ꝓceptum ⁊ re[...] uitur in simplicẽ citationẽ ꝭm Bald.ibi.c.nostra.de coha.cl[...] mu. Conclude ergo ex ꝓdictis ꝙ aut distinctionẽ nisi prece[...] oꝛatio negatiua.⁊ tunc ponit quandoq; actum: quandoq; p[...] tentiam.quandoq; ꝓcedit oꝛatio affirmatiua:⁊ tunc negat [...] excipit:⁊ in cõtractibus qñq; per modũ resolutionis qñq; [...] vt in.d.l.ij.sed in vltimis voluntatibus semꝑ per modum con[...] tionalis dispositionis a principio siue preponatur siue post[...] natur:⁊ idem dixi in iudice.⁊ dixi ⁊ no.in.d.§.conditio.⁊ vid[...] casus in.d.c.preterea de ap.vbi de sen.excom. prolata nisi sol[...]
3 ris infra.xx.dies ⁊c. ¶ † Sed quero vtrum sit differentia int[...] dictionẽ.nisi.⁊ dictionẽ.preter:quandoq; sumitur implicati[...] scz quãdo ponitur super eo qd nullo modo includebatur sub[...] cedenti oꝛatione.l.j.in fi.de pig.act.fallit ratione irrational[...] lis odij vitandi.c.dudũ.de ele.per Inno. ¶ Uenio ad oppositiones que possunt elici ex glo.⁊ primo op.innuit ista regula [...] peccati venia non detur nisi coꝛrecto.cõtra videtur ꝙ nõ det[...] nisi primo satisfaciat leso ⁊ ecclesie:vt.s.c.ꝓxi.⁊.c. cũ desider[...] de sen.exc.plures em̃ ex delicto offenduntur:deus iudex ⁊ proximus.c.j.de cri.fal.debet ergo oĩbus satisfieri:vt dixi.s.c.ꝓxi.in prin.⁊ hic caderet prima oppositio quaz feci ibi postꝙ̃ [...] per coꝛdis contritionẽ deus absoluit talis absolutio videꝛ d[...] lere oẽm satisfactionem alijs faciendam dic vt ibi scda op. v[...] sed dices.nam vt ibi dixi ꝑ coꝛdis contritionem deus remitt[...] offensam sue maiestati illatam nõ illatam proximo vel minist[...] iusticie quez dimisit in terris vt pasceret oues suas ⁊ vt euell[...] dissipet edificet ⁊ plãtet.c.solite.de ma.⁊ obe.⁊ hinc est ꝙ lz i[...] dex ex causa super delicto transeat vel cõponat per hoc nõ pr[...] iudicat offenso quin possit petere interesse suum sicut nec eco[...] uerso offensus paciscendo super crimine ꝓiudicat reipublice [...] punitione delicti:vt.l.iurisgen.§.si paciscar .ff.de pac.⁊ qd n[...] doc.in.l.venia.C.de in ius.vt per Bar.⁊ Bal. bene ergo di[...] glo.hic ꝙ lz per coꝛdis contritionẽ delictũ sit deletum quo a[...] deum:adhuc tñ potest de dicto crimine accusari.xxxiij.q.ij.ad monere.vbi de hoc. ¶ Sed contra hoc immediate op.⁊ vid[...] ꝙ ammodo accusari non possit:q2 incipit esse ꝙ non sit ⁊ vid[...] tur esse nouus homo.l.di.ferrẽ.sic etiam in baptismo delicta [...] lentur. Sol.illud verũ quo ad se ⁊ ipsius salutem non aũt qu[...] ad preiudiciũ proximi vel quo minus possit accusari de dicti[...] criminibꝰ:vt no.in.d.c.admonere.⁊.xxvj.distinc.deinde. vbi
4 deas etiam an tollaꝛ infamia prius cõtracta. ¶ † Quid dici[...] quo ad legem ꝓmotionis[:] vtrũ post penitentiã criminosus ꝓm[...] ueri poterit vt prius promotus ⁊ officiũ suum exequi. Archid[...] hoc plene no.in.c.de his.l.di.⁊ primo examinat de criminibꝰ [...] cultis q̃ post peractam penitentiã regulariter non impediũt e[...] cutionem officij ecclesiastici.nã peccatoꝛ occultus nõ est obno[...] xius ecclesie militanti q̃ non iudicat de occultis.xxxij.q.v.xpi na.post princ.ergo põt celebrari ⁊ vti oꝛdinibus sine pctõ.fall[...] hoc in crimine symonie.j.q.j.si quis neq;:in.q.vij.requiritis. [...] idem in crimine homicidij ꝙ̃tumcũq; occulto ⁊ ꝙ̃tumcunq; eg[...]

rit penitentia

rit pniam.nam talis nõ ꝓmouet᷑ nec suscepto ordine vtit᷑ vt no. in.c.q̃situm.de temp.or.vbi Vin.vr̃ tenere ꝙ homicida occult⁹ post pactam pniam possit ministrare in ordinibus.qđ tꝫ Arch. ꝯcurrente dispẽsatõe epi qđ dicit colligi ex dicto Lau.⁊ Jo.de cõse.dis.j.c.j.in gl.sꝫ mirum.v̾.sed ego.ᵭm aliam opi.de qua.s̃. tꝫ Host.in summa.de homi.§.q̃ pena ver.sed ⁊ ᵭm canões.⁊ viđ qđ no.vij.q.iij.sacerdotes.Jllud autem certum est ꝙ homicida si ꝓmoueat᷑ recipit ordinem habiti:sed non quo ad executiõem ⁊ silr̃ titulũ in bñficio.c.cũ nostris.de ꝯces.ꝑbẽ.ꝑ Jnn.in.d.c.de his ꝑ Arch.in.c.studeat.vbi de homicida an teneat bñficiũ in titulũ an in stipẽdiũ ⁊q̃s cum eo dispẽset in bñficio an ali⁹ꝙ pa pa.Alia v̾o crimina vtrũ post pactã pniam impediãt executio- nem officij post dispẽsatõem si sint notoria vel possit in eis eps dispẽsare.dicvt ꝑ Arch.in.d.c.de his.cui adde qđ no.in.d.c. te stimonium.de testi.vbi vtrum de crie emẽdatus ⁊ penitẽs possit testificari. ⁋ † Sꝫ iuxta p̃dicta incidẽter querit᷑ cuꝫ ex delicto obliget᷑ q̃s deo iudici ⁊ ꝓximo ꝙ lꝫ satisfactum sit deo ꝑ pniam nõ tñ intelligat᷑ satisfactũ ꝓximo de interesse ⁊ iudici đ ꝑẽa vt.d. c.deinde.⁊.c.admonere.Quid ergo si absoluat᷑ diffinitiue ꝑ iu dicem ecclesiasticum quo ad penam sui an poterit ꝑ iudicem se cularem de dicto crie amplius inq̃etari ap̃te ꝓ eius interesse:vr̃ ꝙ non ꝑ.c.de his de acc.⁊.l.si cui.§.ijsdem.de acc.⁊.ff.nau.cau. stab.l.lꝫ.§.fi.vbi de delicto eiusdeꝫ hoīs nõ dꝫ sepius queri nec pluribus legibus reus fieri.l.senatus.de legi.Jtem cum idẽ sit crimen qđ deduceret᷑ in alijs iudicijs qđ in primo vr̃ obstare ex ceptio rei iud.l.cũ querit᷑.⁊.l.an eadem.de exce.rei iudi. ⁋ Ad hoc dico ꝙ dicta absolutoria non ꝓdest quo ad deum sicut iniu sta sicut nec obesset ꝯdemnatoria.iudiciuꝫ eñ dei innitit᷑ verita ti nec fallit᷑.c.cum eterni.de re iud.s̃.e.li.⁊.c.cum a nobis.đ sen. excõ.snĩa autem absolutoria ab vno ex p̃dictis iudicibus an alteri preiudicet non credo q̃ ad aliud agit᷑ in vno iudicio ꝙ in alio.nam pena fori ecclesiastici que tendit ad pniam non dꝫ tol lere penam iudicis secularis que tendit ad vindictam publicaꝫ ne malicia remaneat impunita.c.vt fame.de sen.exc.⁊.l.ita vul- neratus ad.l.aq̃l.similr̃ nec ꝯdemnatio quo ad vnum forum p̃iu dicat rõne p̃dicta.ꝙtum autem ad interesse puta vtrum absolu tio in criminali preiudicet in ciuili.dicvt.l.j.C.qñ cri.act.⁊.l.ex morte.ff.ad.l.aqui.per doc.vtrobiq̃ꝫ.⁊ qđ leg.⁊ no.xxiij.q.v.q̇d ergo.vtrum.s.pena mortis temporalis vel alterius cruciat⁹ tol lat eternam vel purgatorij dicvt ibi. ⁋ Scđo op.⁊ vr̃ ꝙ peccati venia det᷑ alr̃ ꝙ per correctionem [a] ⁊ satisfactionem vꝫ ꝑ remis siones vel indulgentias.c.qđ autem.de pen.⁊ remi.Sol.indul gentia siue remissio p̃supponit p̃dicta.s.veraꝫ pniam ꝯfessionẽ ⁊ contritionem cle.j.in fi.de reli.⁊ vene.san. ⁋ Sed dices si p̃- dicta concurrũt satisfactio pnĩa ⁊ oris confessio cum ꝑ ista pec catum deletum sit etiam quo ad deum superfluo dicte remissio nes ⁊ indulgentie conceduntur ab ecclesia.So.vt plene dixi.s̃.e. primo in.iij.op.ideo hic non repeto. ⁋ Tertio op.⁊ vr̃ ꝙ det᷑ venia ⁊ non correcto.iiij.di.deniq̃ꝫ.So.dicit glo.ibi loquit᷑ de venia pene temporalis que ex certis causis qñq̃ꝫ dat᷑ etiam nõ correcto.istud.c.loquit᷑ de venia pene eternalis que non dat᷑ ni si correcto.correcto autem dat᷑ ⁊ ita intelligit᷑ ista regula ⁊ ad veniam pene eterne intelligas correctum ꝑ solam cordis ꝯtri- tionem ẽt sine satisfactione ecclesie vel ꝓximo si dicte pene ꝑpe tue gehẽne ꝑ ꝯtritionem cõmutant᷑ in tꝑalem vt sic ea puniatur in p̃senti seculo vel futuro ex tũc incipit esse in gratia dei ⁊ fruit᷑ suis bñficijs.qđ dicvt dixi.s̃.primo.c.in.ij.op.in prin.⁊ in.q. verba ergo Dy.⁊c.in heretico cui penitenti ecclesia parcit ⁊ sibi remittit sed pniam non relaxat.c.cum super de here.s̃.eo.li.vñ in Salustio in Jugurtino ad fi.cum rex Bochus hostis popu li romani vellet reconciliari ⁊ eoꝝ bñficijs ⁊ amicitia frui.ad h̃ verba r̃nsum fuit.Senatus ⁊ ppl̃s romanus bñficij ⁊ iniurie me mor esse solet.ceterum Bocho quem delicti penitet gr̃am facit fedus ⁊ amicitia dabunt᷑ cum meruit.Aliud est ergo remittere penam delicto condignam.aliud in amiciciam recipi naꝫ pena pnĩa delicti remittit᷑ quo ad deum:⁊ qñq̃ꝫ etiam quo ad eccl̃iaꝫ ex multis causis pone exemplum in.c.latores.de cle.ex.mi.⁊.c. vt constitueret᷑.l.di.fedus vero ⁊ amicicia bñ.⁊ obsequijs repa rat᷑ si.facit lex.qñq̃ꝫ eñ delictum ignoscit:qñq̃ꝫ integre ad p̃me uum statum condemnatum restituit.facit.l.ij.⁊.l.in insulam.C. de sen.pas.Jtem qñq̃ꝫ gñalem ⁊ qñq̃ꝫ spãlem abolitionem cõce dit delictoꝝ.C.de gñali aboli.l.j.⁊.ij.Jtem non solum p̃terito rum sed futuroꝝ delictorum ex cã impunitatem ꝯcedit puta ex cã necessitatis ᵭm homicidium.diebus solẽnibus ⁊ festiuis ru sticana opera exerceri ⁊ etiam iudicium sanguinis.c.siq̃s ꝑ ne cessitateꝫ de fur.cle.j.de homi.l.iij.§.transfugas ad.l.cor.de sic ca.C.qñ li.se sine iudi.vin.l.j.⁊.l.minime.de reli.⁊ sump.fu.c.lꝫ de fer.⁊.l.omnes iudices.⁊.l.presides.ff.eo. ⁋ Sꝫ occurrit cir ca hoc dubium.nam dixit quo ad deum sola contritio peccatuꝫ deletum quo ad penam eternam satisfactio vero ꝓximo ⁊ eccl̃ie

oris confessio penam temporalem punit a deo vt dicit gl.dꝫ di ci nouus homo non peccator:sed vtrum ita sit in abolitione ⁊ im punita lege vt vꝫ cõmittens furtum homicidium ⁊ alia crimina ꝑmittente.l.non debeat dici homicida fur raptor ⁊ similia:⁊ vr̃ ꝙ si lex talia ꝑmittit non debeat in ꝑsona talis remanere tale vocabulum inhonestum.nam ista esset pena quedam q̃ resultat ex infamia facti si inter hoĩes censet᷑ homicida vel fur.l.ij.ff.de his q̇ no.infa.Jtem cum lex tollit delictum vr̃ tollere infamiaꝫ ⁊ sup eo iungere ac si non esset cõmissum.l.imꝑialis.C.de nupt. ⁋ Jn ꝯ̃rium facit canõ dñ dicit ꝙꝙ aĩas ꝑ pniam saluare pos sumus infamiã tñ abolere non possumus.ij.q.ij.§.hic autẽ col- ligit.Jtem furtum homicidium ⁊ sil̃ia oriunt᷑ ex ipso fcõ vt ho micidium ab hoĩs cede.l.ita vulnerat⁹.ff.ad.l.aq̇.fcã aũt ꝑ.l.in fecta hr̃i non p̃nt.l.in bello.§.facte.ff.de cap.nec sup facto fin- git lex.l.si is q̇ ꝓ emptore.de vsur.lꝫ ergo ꝑ legem possit aboleri oĩs pena delicti cõmissi vel ex cã cõmittendi tñ ip̃m vocabulum imp̃ssum ꝑsone hoĩs cõmittentis illud non vr̃ posse abolere vt ꝙ meretrix nõ hẽat nomen meretricis vel homicida homicide fur furis.Et ista faciunt ad.q.statuti quo cauet᷑ ꝙ homicida non possit esse de offõ ancianoꝝ vel ꝙ cõmittens duo homici- dia capite puniat᷑.Modo pone ꝙq̇s cõmisit in casu licito ⁊ ꝑ misso:an censeat᷑ homicida vt sic nõ possit esse de priorib⁹ ⁊ an- cianis.Jn p̃mo casu vel in scđo an debeat illud homicidiũ com putari in numero duoꝝ ad eius decapitatõem.⁊ vr̃ ꝙ sic:q̃ sta tutũ ᵭm notat nõ iuris affectũ g̊ homicida cẽsendus:lꝫ impuni bilis.l.q̇d ergo.ff.de eo q̇ no.infa.sic in.l.ꝓmotõis canon consi derat homi.ꝓut ꝯsistit in fcõ:lꝫ iuste ⁊ debite ꝑpetratũ ꝑ iudi- cem.c.miror.ꝓ hoc p̃allegatũ.§.hic aũt colligit᷑.⁊.§.fcẽ.Jn ꝯ̃ri um facit.l.gracchus.C.de adul.vbi occidens adulterũ lege per mittẽte nõ censet᷑ homicida.Jtem ꝑmissio legis tollit ẽt voca- bulum inhonestũ vt.d.l.imꝑialis.vbi ita dicit tex.Jtem q̇ sic oc cidit vr̃ eẽ mĩster legis nec ipse vr̃ occidere sꝫ lex vt dicit tex.i.c. cum homo.xxiij.q.v.⁊.c.homicidiũ.vbi est tex.exp̃ssus ꝙ tales nec homicide appellari solẽt.⁊ hoc tꝫ Bal.in.d.l.gracch⁹.Ali bi Bal.reuocat in dubium vtrũ tale possit dici maleficiũ.⁊ vr̃ ꝙ non.postꝙ statutum impune ꝑmittit occidi.ipse relatis opi.di cit ꝙ põt dici maleficiũ absolute loquendo ⁊ attẽto iure gẽtiuꝫ sed nõ respectu pene imponẽde:⁊ ideo in statuto qđ.s̃.ꝙ homi cida non possit esse đ p̃oribus siue ancianis ⁊c.dicit ꝙ siq̃s occi dit bãnitum ex priuata inimicitia lꝫ ꝑmittẽte statuto talis dici possit homicida nã lꝫ tale homicidiũ sit tolerabile nõ tñ lauda- bile:⁊ iõ erit infamis infamia facti:secus in iudice:q̃ illud ẽ lau dabile cũ faciat ꝓ executõe iustitie ⁊ officij necessitate ⁊ iõ v̾ba homicidij non debẽt ad eũ trahi.ar.ff.de in ius vo.l.ꝙuis.⁊ qđ ibi ꝑ doc.no.in.q.de barbitonsore.si aũt statutũ dicit ꝙ possit occidi licite ⁊ impune:tũc nullo mõ esset maleficium ꝓpter illđ aduerbium licite ꝙ eñ lꝫ maleficiũ nõ est.l.iij.§.trãsfugas.đ sic ca.⁊.C.de sic.l.is q̇.ibi nullã rapinam mutuare dꝫ.⁊ ita no.bal. in.l.decuriones.C.de his q̇ no.infa.refert ergo vtrum lex vl̃ sta tutum p̃cipiat homicidium an ꝑmittat tm̃.primũ eñ est absolu te excusabile scđm excusabile quo ad penaꝫ fori iudicialis.ꝙtũ aũt ad pniam ⁊ foꝝ pnĩale an sit excusabile postꝙ non lege co- gente sed solũmodo ꝑmittẽte hoc facit ⁊ forte priuata inimici- tia ꝯcutiente ⁊ credo ꝙ nõ excuset᷑ quo ad deum qui cõsiderat magis aĩm ꝙ fcm̃.⁊ vide qđ no.Bar.in quadam disput.que in cipit lucane ciuitatis ⁊c.⁊ in aut.qui semel.C.quõ ⁊ qñ iud.Ex his collige ꝙ qñq̃ꝫ lex p̃cipit qñq̃ꝫ ꝓhibet qñq̃ꝫ ꝑmittit qñq̃ꝫ cõ sulit qñq̃ꝫ exhortat᷑.facit.iiij.di.§.hec ⁊ si legib⁹.⁊.xxvij.q.j.si eñ.Adde ad p̃dicta qđ no.bal.in rub.de vsu.vbi q̃rit᷑ đ ꝯstõne sinodali qua cauet᷑ ꝙ ꝯ̃ctus vsurarioꝝ censeant᷑ de duplo vere sortis pone ꝙ quis fuit vsurarius si restituit vsuras ⁊ postea mu tuauit vtrum dcm̃ instr̃m mutui censeat᷑ de duplo.Barto.ꝙ sic. Bal.ꝯsuluit ꝯ̃rium vt ibi ꝑ eum. ⁋ Quarto opponit gl.de.c. ꝙq̇dem.⁊.c.officij.de pen.⁊ remis.vbi imponit᷑ pnĩa nõ correcto So.dicit glo.lꝫ imponat᷑ pnĩa non tñ datur remissio nec ꝓdest talis pnĩa quo ad vitam eternam q̃ non põt dici vere penitens vel confessus qui fatet᷑ se non posse abstinere ⁊ iste est vnus mo dus quo homines retrahũtur a vera pnĩa cum cogitãt se in bo no non posse ꝑseuerare:sunt ⁊ ꝙ plura alia que retrahũt hoĩes a vera pnĩa ꝯ̃ que Host.ponit exorbitatões saluberrimas quas dꝫ sacerdos facere ꝯfitenti de q̇bus pulchre in summa de pe.et remis.§.que impediant pniam ꝑ totum.§.Sed dices postꝙ nõ conceditur remissio confitenti ad quid ꝓdest sibi illa confessio vel bona oꝑa que facit gl.in.d.§.ꝙ quidaꝫ.dicit ꝙ dicta bona oꝑa qñq̃ꝫ fiũt ab illo q̇ est in bono statu ⁊ ꝓsunt ad vitam eternam ꝓ merendam ⁊ penam euitandam:qñq̃ꝫ fiunt ab eo q̇ est in alio sta tu ⁊ peccato mortali:⁊ tunc ꝓsũt ad mitigationem ⁊ ad min⁹ sup plicium subeũdum.Jtem ad duo alia de quibus ibi in glo.cui adde ꝙ valent ad assuefactioneꝫ bonoꝝ operum sicut in baptis mo Joãnis de ꝯse.di.iiij.non regenerabũt᷑.Jtem in tali hoĩe

[a] ⁋ Correctio adde ꝙ cor rectio đr eẽ triplex vna realis alte- ra verbalis tertia mor- talis Dy.h̃ ⁊ ibi do.me⁹ dñs boerij.

non hꝫ demon tantam ptãtem sicut de iudeo legiť in dialogo
q̇ muniuerat se signo crucis de quo dixit inuenivas vacuũ sed
signatum vt no. de ↄ̄se. di. iiij. Postea signãter p̄dicta probanť
de pe. di. iiij. c. si qñ. ⁊ c. q̇d ergo. ⁊ no. in. d. c. qđ q̇dam. in nouel.
vbi q̄rit q̇d iur. existens in mortali vel excõicatiõe dicit horas
suas ad quas tenebať si non fuisset in illo statu. dicit ꝙ sic. dicẽ
do liberatur ⁊ penam euitat sic liberareť faciendo in illo malo
statu alia opera charitatis ad que p̄cise tenebatur vt parentes
alere pauperes pascere ⁊ sabbatum custodire. ⁊ vide de pe. dis.
iiij. intermittentes. ⁊ c. diuina clementia. vbi bona que ꝑ pctm̄
moriunť ꝑ pniam reuiuiscũt ⁊ econuerso mala que sunt deleta
per pniam ꝑ mala sequentia reuiuiscũt ad supplicium. ¶ Quin
to opp. ⁊ vř ꝙ peccati venia non detur correcto. i. pnĩa: q̄ nemo
in delictis ↄ̄summatis innocentia desinit esse nocens. l. q̇ ea mẽ
te. ff. de fur. ⁊ l. q̇d sit fugitius. ď edil. edi. ⁊ l. pe. vi bo. rap. So.
illa iura loquunť de venia pene quo ad forum iudicis. istud. c.
de venia culpe quo ad deum ⁊ rõnem differentie reddit Dy. s̄.
c. pri. facilius em̄ ↄ̄hitur vinculum obligationis quo ad deum
⁊ sola cogitatione ideo sola contritione dissoluitur. Sed vincu
lum quo tenetur per leges non ↄ̄hitur sola cogitatione sed de-
licti cõsummatione vel attentatõe vt. l. siq̇s non dicam. C. ď epi.
⁊ cle. ⁊ d. l. q̇ ea mẽte. ideo difficilius dissoluiť. ar. l. nihil tam na
turale de reg. iur. ⁊ c. omnis. eo. ti. Et de hac materia vtrum ĩ de
lictis attentatis ⁊ non cõsũmatis vel consũmatis habeat locũ
pnĩa. dic vt. d. l. siq̇s non dicam. per Bal. post Cy. Jac. but. ⁊ ali
os ⁊. d. l. si quis non dicam. per Bal. post Cy. Jac. but. ⁊ alios
in. d. l. si ea mente. per Bar. Et ista sint expedita que hic tangũ
tur de materia regule per doc. ⁊ glo. Uerum q̄ in precedenti re
gula. Jo. an. tetigit in stilo nostro iuristarum ⁊ theologoꝝ plu
ra dubia de materia vsurarum: ideo mihi vtile visum est dcã eiꝰ
succincte ⁊ alia q̄plura resumere ꝑ alios varijs locis tacta de q̇
bus apud bonos ↄ̄scie viros quotidie dubitatur: ⁊ ideo primo
q̄ vt ait Tullius in ꝓhemio primi libri de officijs omnis que su
scipiť de aliqua re institutio dꝫ a diffinitione ꝓficisci vt sciatur
7 id de quo disputatur. ¶ † Quero quid sit vsura [a]. Jo. an. i. j. q.
a super regula. s̄. prima. primo dicit ꝙ vsura est lucrum ex mutuo
pacto debitum vel exactum in qua diffinitione vt dicit ponitur
quid est materiale in vsura. s. ip̄m mutuũ: q̄ naturaliter non gi-
gnitur de alio nisi de mutuo. Item ponitur q̇d formale in vsura
scꝫ ipsa exactio lucri siue obligatio in pactum deducta: vbi er-
go non ex pacto vel obligatione aliq̇d offeratur gratis ⁊ libera
liter põt illud recipi tanq̄ gratis oblatum sic alibi quedam ho
neste danť q̄ nõ honeste petuntur vt honores. l. ij. ad fi. de orig.
iur. ⁊ alibi canon nullam culpe maculam ingerit q̄ non ex ambi
gentis petitõe ꝓcessit. j. q. ij. si q̄. ⁊ c. quã pio. ⁊ xviij. ď eulogijs
¶ Alia diffinitio vsure est ꝙ vsura ẽ q̇cquid sorti accedit. xiiij.
q. iij. pleriq̄. cui addit Gof. ex pacto vel intentione precedente
ex quo vero vꝫ intentione p̄cedente ⁊c. querit Jo. an. vtrum sola
intentio vel spes lucri constituat hominem vsurariũ non inter
ueniente aliqua obligatione vel pacto refert Gerar. theologũ
disputasse ꝙ non: q̄ non hꝫ locũ diffinitio supradicta: q̄ nõ est
pacto debita vł exacta. ergo cessat diffinitio de dolo. l. j. Scđo
ꝓbat ꝑ simile in furto ꝙ nõ cõiceť: lꝫ q̇s ingressus fuerit animo
furãdi librum cum sibi dñs sponte dedit vt. l. inter oẽs. §. recte.
de fur. si ergo nõ cadit furtum vbi adest volũtas dñi igiť nec vsu
ra que similis est furto. xiiij. q. iij. vsura. Tertio ꝓbat ꝙ dꝫ ma-
gis considerari liberalitas donatoris q̄ corrupta intentio mu
tuantis. nam etiam vbi vere fuisset vsura soluta volũtate domi
ni posset vsurarius retinere q̄tumcũq̄ gessisset in animo nõ re
stituere: si ergo gratuita remissiõe vsurarum põt vsurarius libe
rari multo fortius a principio liberari dñi volũtate nõ obligari
ad hoc qđ dixi de remissione gratuita. s̄. c. pri. in. vij. q. princi-
pali. in prin. Cõcludit ex istis postq̄ debitor donauit gratis: ⁊
ꝑ ↄ̄sequens nihil est indebite vsurpatum: q̄uis recipiens cum
mutuauit hoc fecit intentione corrupta sub spe remuneratiõis
non tñ teneť ad restõnem. nam hic non fuit error in spẽ ↄ̄ctus.
nam vtriq̄ dñs. s. excipiens cõcesserit in donatione exp̄ssa q̇d er
go alter in mẽte gesserit a prin. non dꝫ attendi: ar. l. si repetendi
C. de condi. ob cau. facit. l. si ergo. si cer. peta. Jo. an. in. d. j. q. tꝫ
ↄ̄trium vꝫ vbi intentio ⁊ spes lucri est principalis cã mutui cõ-
stituiť homo vsurarius ⁊ tenetur ad restõnem in foro ↄ̄scie vt ẽt
ipse no. in. c. consuluit de vsu. ꝓ hoc illud Luce. vj. mutuum dan
tes nihil inde sperantes ⁊ dicit ꝙ omnes in iure periti cõiter
sic tenent ⁊ fundant se super dicta autoritate ⁊ alijs autoritati-
bus sctõꝝ Aug. Ambr. Hier. de quibus. xiiij. q. iij. ⁊ rñdet pre
dictis argumentis in ↄ̄trium vt in. d. q. s̄. c. pri. Et aduertẽdum
q̄ ad restõnem dicte vsure mentalis dicit ꝙ teneť in foro cõscie
tie. Sed q̇d dices in foro cõtentioso si talis intentio corrupta
ꝓbaretur ex coniecturis: puta ex frequentia mutuandi remune
rantibus euꝫ in varijs donarijs prout de facto mihi occurrit in

a ¶ Usura. ad de tex. in. c. pleriq̄. ⁊ c. se. xiiij. q. iij gl. i. l. roga- sti. §. si ibi. ff. si cer. pet. qđ est verꝝ si ab initio ꝓ cessit cõuen tio paul. de ca. ↄ̄si. lxxiiij in ci. visis cõ promis. iteꝫ dř lucrũ ex mutuo debi tũ pacto vel exactũ pau. ↄ̄si. xix. ab. i c. ↄ̄questus ď vsur. i. c. di lectꝰ de sy- mo. i. c. sicut j. q. j. Jo. de pra. in. l. qui procurato.

ciuitate Senarum in quodaꝫ nomine Rayneriꝰ qui in quo
castro moram trahens omnibus rusticis liberaliter mutua
q̄ postea donabant sibi operas rurales ligna frumẽtum vin
oleum pullos ⁊ alia ex q̇bus postea est multum ditatus ⁊ tãd
mortuus ē cuius heredem eps inq̇siuit tanq̄ ↄ̄ heredem vsu
rij nec aliud ꝓbať q̄ qđ superius dcm̄ est. ⁊ rustici ↄ̄ ꝓcessum
ponebãt se dicentes se liberalř donasse ⁊ mulierem virum nõ
disse. Et vř ex p̄dictis ꝙ talis liberalitas quo ad deum nõ ex
set dcm̄ Raynerium cuius intentio satis vř fuisse corrupta
assiduitate ⁊ frequentia mutuandi ⁊ munera postea recipien
resultat em̄ ex tali consuetudine quasi quoddam pactum taci
vel implicita qđ operatur fortius q̄ exp̄ssum. l. cum qui. ⁊ l. c
tum. si cer. pe. ⁊ qđ no. in. c. dilecti de ap. ⁊ l. de quibus. de le.
cit. l. si seruos. de pig. act. vbi cõsuetudo multũ inspicitur: vn
rõne peccati nisi interuenissꝫ gratuita remissio rusticoꝝ a q
paterfamilias extorsit. forte etiam in foro contentioso potui
heres cogi ad restõnem. Utrum ergo vsurarius mentalis re
tuere teneať in foro ↄ̄scientie qđ accepit. Archi. qđ sic in. c. si
nerauerís. xiiij. q. iij. ⁊ quare secus in simonia mentali. c. fi. de
mo. dic vt ibi per eum. ¶ Scđo quero vtrum omni iure diui
⁊ canonico. certum est ꝙ sic. c. q̄ in omnibus de vsur. Sed de
re ciuili veteri ante Justinianum erant ꝑmisse: vt in toto titu
C. ⁊ ff. de vsur. Sed de iure ciuili tp̄e Justiniani est dubiũ. na
in sua noua. l. C. de vsur. l. eos approbat vsuras vsq̄ ad certũ m
dum sed cum fateať alibi se velle viuere ꝭm legem beati Pet
traditam romanis. C. de sum. trin. l. j. ⁊ alibi approbat q̄tuo
sacra concilia in q̇bus vsure sunt expresse ꝓhibite: vt no. in. d.
q̄ in omnibus. vř ꝙ etiam sunt ꝓhibite de iure ciuili ⁊ maxim
q̄ alibi ipse dicit ꝙ non dedignanť leges sacros canones im
tari in auť. ne cle. apud ꝓprios epõs. in fi. col. vj. Omnes erg
leges noue ⁊ veteres ꝑmittentes vsuras videnť correcte. qđ
gl. in. d. c. q̄ in omnibus. ⁊ xiiij. q. iiij. quid dicam. ⁊ x. di. non
⁊ Accur. idem tꝫ in auť. ad hoc. C. de vsur. vbi Cy. videť tene
ↄ̄trium vꝫ ꝙ vsure sint ꝑmisse ꝑ Justinianuꝫ per. d. l. eos. idẽ J
bu. in. d. auť. ad hec. vbi rñdit ad leges que videnť innuere ↄ̄tr
approbando legem beati Petri ⁊ sacra concilia. nam loquun
de approbatione quo ad fidem catholicam non quo ad alia
legibus iam ab eo statutis ordinauerat: q̄ si illas voluisset co
rigi fecisset de illis sp̄alem mentionem. nam generalis cõfirm
tio non extendiť ad correctionem eius in quo aliud sp̄aliter r
periť statutum. ar. l. doli clausula. de ver. ob. ⁊ qđ no. in. l. si qui
priore. ad treb. Sed mirandum est ꝙ imperator Justinianꝰ pe
miserit vsuras precise ꝓhibitas in nouo ⁊ veteri testamento e
in niceno concilio ⁊ iure cano. cum dictoꝝ diuinorum eloquio
habuerit plenam noticiam: vt. l. cunctos populos. C. de summ
tri. ⁊ in epistola inter claras. eo. tit. §. suscepimus. nam videť e
hac vsurarum ꝑmissiõe contra tot iura errasse in fide catholica
credidisse vsuras licitas qđ est hereticum cle. j. de vsur. So. bal
tangit hoc in. d. l. cunctos populos. sed plenius Jo. an. in. c. s̄
pri. in. j. q. siue articulo vbi dicit ꝙ ius ciuile non aduersatu
dictis per ↄ̄dictionem seu per obmissionem seu derelictionem
quasi dicto ↄ̄ctui non assistat sed nec resistat sicut in certis alijs
casibus. l. stipulatio ista. §. alter. ff. de ver. ob. ⁊ de pac. l. iurisgen
tium. §. q̇nimmo ⁊ l. legitima. sed certe leges Justiniani vsq̄ ad
legitimum modum assistunt ⁊ prestant fomentum super vsuris
exigendis vt. d. l. eos. Unde excusando Justinianũ in hoc vř di
cendum ꝙ in hoc voluerit modificari iura diuina ꝓpter publi-
cum ⁊ cõe bonum qđ versať in hoc qđ homines indigentes pe
cunijs ꝓpter solutionem vsuraꝝ suis necessitatibus occurrere
possint q̄ alś non reperirẽt de facili mutuantes gratis: ⁊ hec rõ
corrigiť in correctõe nostri sumis. d. auť. ad hãc ibi omnibꝰ con
gruis cõsulentem mediocre solatium afferentem. Unde q̄ intẽ
tio legum est conseruare ciuilem amicitiam ⁊ cõe bonum ⁊ ipe
dientibus ista pena cõminari noluit ius ciuile punire illud cri
men vsurariuꝫ: q̄ non hꝫ impedire ciuilem amicitiam vnde ius
diuinum in hoc modificauit sicut in multis alijs vt pꝫ in. c. q̄ in
ecclesiaꝝ. de cõsti. ⁊ dixi in repe. c. canonum. nec est mirũ si q̄nq̄
aliquid qđ esset cum pacto tolerat ius humanum qđ non tole-
rat ius diuinum vt dixi. s̄. pri. c. in. j. opi. ⁊ beatus Aug. in. j. li.
de libero arbitrio lex inquit ista que regendis ciuitatibus ferť
multa ↄ̄cedit impunita relinq̇t: q̄ ꝑ diuinam ꝓuidentiam vindi
canť. Ex istis infertur ꝙ vsure vsq̄ ad legitimum modũ pñt pe-
ti in foro seculari postq̄ leges q̄ seruande sunt in dicto foro. l. le
ges. C. de le. non sunt correcte ꝑ canones: sed vt supradixi: cõior
est opi. ꝙ leges q̄ ꝑmittunt vsuras sint correcte indistincte. ⁊ ita
tꝫ bal. in. d. auť. ad hoc. nam qđ ꝓhibitum est iure diuino ⁊ cano
nico non põt humana ↄ̄stõne ꝑmitti: q̄ lex imperatoris nõ est su
pra legem dei sed subtus. x. di. c. j. ij. ⁊ se. vnde ꝭm eum in vno mi
nimo nõ sunt licite leges vel statuta q̄ ꝑmittũt vsuras. ¶ Ter-
tio q̄ro quare dicta ꝓhibitio vsuraꝝ sit ita stricta ⁊ rigorosa iu

re diuino

e diuino vt nõ possit modificari ꝑ leges in casibus vbi v̄sat̄ pu
blica vtilitas ⁊ cõe bonũ ⁊ ciuilis amicicia: quã natura ꝯstituit
inter hoĩes.l.vt veri.ff.de iust.⁊ iu.nõ em̃ vr̄ tale ius diuinũ ini
i naturali eq̃tati pluribus rõnibus p̄mo q: ꝑ eaꝝ receptionez
necessitatibꝰ paupeꝝ subuenit̄: q: al's vt dixi nõ de facili hoĩes
mutuarent gratis. ¶ Scđo q: ꝯcurrit volũtas soluẽtis vsuras
ñ ꝙ libera volũtate dat̄ recipit̄ licite.j.q.ij.placuit nisi ⁊ tã na
urale ⁊c.insti.de reꝝ di.§.ꝑ traditõem. ¶ Tertio q: ꝑ ꝑmissio
nem vsuraꝝ obuiat̄ multis malis.nam sepe vitat̄ maluz in rebꝰ
piculũ in ꝑsonis. Item seq̃ p̄nt in hoc bona vcz paupeꝝ susten
atio: p̄rimonij ꝯseruatio ꝙ tũcũq; igit̄ in suo gñe vsura eẽt ma
a: tñ ad euitanda maiora mala ⁊ ꝑicula vt furtum ⁊ homicidia ⁊
ilia ad q̃ hoĩes impellunt̄ ꝑꝑ famẽ ⁊ necessitates: ⁊ ẽt ꝓpter bõa
ex eis seq̃ p̄nt vident̄ debuisse ꝑmitti sicut in iur. quoddam est
is bonuz ⁊ equum: quoddã bonum sed nõ equum vt vsucapio:
uoddam equum sed aliud equius: quoddã iustũ sed aliđ iustiꝰ
t no.in.l.j.post prin.de iusti.⁊ iu.⁊.l.exigẽdi de ꝓcu.⁊.xiij.dist.
uo mala. ¶ † Quarto q: de iure canonico multi sunt casus ĩ
bus recipit̄ aliq̃d vltra sortem: ⁊ illud interp̄tatiõe canonica
on censet̄ vsura.c.j.⁊.c.salubriter.⁊ plene in.c.conq̃stus.đ vsu.
uare talis interp̄tatio canonica non extendit̄ ad casus in qui
us est maior rõ eq̃tatis ad ꝑmittendũ illud idem vt in casibus
ꝓdictis ꝓpter maius malum euitãdum vel bonum operan
um. ¶ Quinto q: si concedo tibi equum vel domum ad habi
idum vel operas meas ⁊ sĩlia ꝓpter vsum rei mee tibi ꝯcessum
el ope impense recipe.possum pẽsionem ⁊ mercedem.ff. loca. l.
opis.⁊ quasi ꝑ totum.ergo idem videt̄ ꝙ possum recipere ꝑꝑ
sum ⁊ cõmodum pecunie mee tibi mutuate aliq̃d vltra sortem.
Istas ⁊ alias rõnes in effectu tangit Io.an.s̄.c.pri.in vlti.art.
rñdet vt ibi in nouella in mercu.⁊ clarius quo ad illud ꝯrium
uo obuiet̄ malis ⁊ succurret̄ bonis ex receptione vsurarum.re
pondet in tertio artic.in quo ꝓbat ꝙ malum qđ cõmittit vsura
ius est maximum pctm̃ ꝓpter quatuor. Primo q: ꝯtemnit de
m audacius. Scđo q: ꝯtemnit naturam exp̄ssius. Tertio q̇a
temnit scripturam deterius. Quarto q: ꝯtemnit iura diutiꝰ.
¶ Contemnit nãq; primo deum audacius inq̇tum absq; vere
ũdia ⁊ rubore hoĩm vel timore dei dcm̃ crimen cõmittit ⁊ quo
ãmodo gloriat̄ sup eo: q: in omnibus qđ non ꝯtingit in alijs
eccatis. ¶ Scđo vt dixi ꝯtemnit naturaz exp̄ssius: q: illa que
unt in certo pondere numero ⁊ mẽsura dat operam vt excedãt
ebitum pondus numerum ⁊ mẽsuram: qđ est ꝯ̄ naturam: ⁊ illđ
tiam agit vt ꝯ̄ naturam germinet ⁊ ꝓducat ex se fructum quem
aturalr̄ ꝓducere non põt vt pecunia pecuniam sicut frumẽtum
rumentũ ⁊ similia: que non sunt ad talem vsuz naturalr̄ destina
a.qđ declara ꝑ eum in.ij.q.siue artic.circa fi. ¶ Tertio cõtem
it scripturam deterius: dum sacram scripturam veteris ⁊ noui
estamenti contemnit: vt quodãmodo infidelis in dicta neq̇tia
e exercet ⁊ qñq; tacite ⁊ qñq; expresse fatet̄ hoc non esse pctm̃.
ꝯ̄ cle.j.de vsur. ¶ Quarto contemnit iura diutius: dũ in dicto
crĩe ꝑseuerat vsq; ad obitum ex cuius continuatione crescit in
o delictum.c.cũ haberet.de eo q̇ dux.in ma.quam pol.ꝑ adul.
.l.fi.ff.de pe.ex q̇bus ꝯcludit ꝙ ꝯ̄ctus vsurarius non dꝫ ꝓpter
liqđ bonum operandum vel malum euitandum ꝑ canones cõ
edi ẽt ꝓ redimenda vita captiui.c.sup eo.de vsur. Non ob.ꝙ in
olutione vsuraꝝ videat̄ accedere volũtas soluẽtis vsuras. nam
on est libera cum ex pacto ĩplicito vel explicito eam soluit.nec
principio paciscẽdo vr̄ volũtas libera sed correcta ꝓpter indi
entiam pecunie: qua ratione pactum legis commissorie in
ignoribus reprobatur.ff.de leg.commi.per totum.⁊.c.signifi
ante.de pig. Non ob.rõ prima: q: v̄sat̄ in vsur.publica vtilitas
⁊ ciuilis ⁊ amicicia ꝯseruat̄ ⁊c. q: hoc non dꝫ attendi in hoc ca
u ⁊ sĩlibus in q̇bus deus offendit̄ cum eius ꝓhibitio ꝯtemnit̄:
ꝗ potius dꝫ homo oĩa mala pati ꝙ malo ꝯsentire ⁊ p̄cepta diui
a ꝯtemnere. ¶ Ad quartam ⁊ vltimam rõnez ꝙ ius canonicũ
ꝑmittat vsuras in certis casibus non tñ magnam rõnem habẽ
ibus: sicut ꝓ redimẽda vita captiui ⁊c. ⁊ adde qđ no. Io.cal. in
ꝯ̄mento.c.nauiganti.de vsur.in.v.op. ¶ Ad quartum dũ dr̄ ꝙ
multis casibus recipit̄ aliq̃d vltra sortem: ⁊ tñ non est vsura:
icas ꝙ vsure qñq; petũt̄ vt sors: ⁊ qñq; fideiussor soluit vsuras
nc recipit a reo: q: redigunt̄ ad sortem: ideo sunt.c.ij.de fide
ꝯ.qñq; petunt̄ vt damnum emergens: ⁊ idem vꝫ ꝙ peti p̄nt.nã
etunt̄ sub nomine interesse ꝯuenti: dũmodo interesse ꝓbet̄: q:
ola ꝯuentio sub nomine interesse non parit interesse al's đ faci
circũueniret̄ lex sub noĩe interesse a principio posset qui mu
uat stipulari aliq̃d vltra sortem: nec debemus facere dr̄iam in
omine.ꝓ hoc gl.in.l.cũ al's.C.de vsu.⁊ ibi bal.nec põt ĩteresse
uturum taxari tꝑe ꝯuentionis: cum non habeat certã q̇titatẽ
el naturam.qđ tꝫ Cy.in.l.seruus.de ser.expor.in additõibus
i re v̄a principali ꝓmissa taxari a principio interesse.l.fi.de pre
.sti.qñq; vsure petunt̄ p̄tenso interesse lucri cessantis ⁊ p̄nt ab

homine q̇ non ꝯsueuit tenere pecunias ociosas vt.s.post moraz
debitoris possit creditor petere ĩteresse lucri cessantis vt ĩ aut̄.
ad hec.C.de vsu.ꝑ Cy. Item qñ facta relatione istius p̄statiõis
q: đ: vsura ad aliud antecedẽs resultat quasi facio vt des põt
peti vltra sortem: vt in matrimonio in quo vir ꝓpter onera ma
trimonij põt petere vltra dotem ꝓmissam ꝓpter dilatam eiꝰ so
lutõem.c.salubriter.de vsur.idem si vendo tibi ⁊ trado funduz ⁊
tu es in mora soluendi p̄cium.nam potero vltra p̄cium soluere
interesse meum.l.iul.§.ex vẽdito.de act.emp.l.fi.c.j. ¶ In istis
em̃ casibus ⁊ sĩlibus in q̇bus reperit̄ q̃dam ꝯformitas siue recõ
pẽsatio vnius ad alterum ibi ꝓprie nõ est vsura.q: nõ est lucrũz
sed recõpensatio debita.⁊ ita no. Bal.in.l.j.C.de sum.tri.f. iiij
op.⁊ hos casus ⁊ alios in q̇bus aliq̃d petit̄ vltra sortem vide in
c.ꝯquestus.de vsur.in gl.⁊ in nouel.⁊ plenius ꝑ Hosti.in sũma
de vsur.§.an aliquo casu.⁊ ꝯclude ꝙ quedam sunt vsure ꝑfun
ctorie: q̃dam cõpensatorie: q̃dam lucratorie prime: ⁊ sic iure di
uino ꝓmisse sunt sicut sũt ille q̃ sunt ex ꝯtumacia addito sibi in
teresse petẽtis ꝙtum ad petentem non sunt vsure: sꝫ sors đ fide
ius.c.ij.ex quo inferas ꝙ si teneris mihi ad certum diem: ⁊ q: nõ
soluisti ab alio sub vsuris accepi ꝓpter aliquam meam vtilitatẽ
vel necessitatem teneris mihi resarcire has vsuras qđ est verum
si teneris mihi ex ꝯ̄ctu bonefi. secus si stricti iur.l.ideo.de cõdi.
inde.scđ vsure silr̄ sunt ꝓmisse vsq; ad ꝯgruum ⁊ honestum mo
dum: vt.d.c.salubriter.⁊.c.ꝑ vestras.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊.l.
curabit.C.de act.emp. Sed circa hoc est dubium si tradidi tibi
fundum vel aliam rem ⁊ es in mora soluendi p̄cium qđ erat ĩter
esse p̄cij non soluti: vtrum qm̃ percipit venditor ex re vẽdita tra
dita ⁊ quid iuris si nihil ꝑcipit: q: sunt lapides p̄ciosi vel ligni
siue tigna vel tarde ꝑcipit̄: vt post quinquẽnium de silua nõ ce
dua. Bal.dicit ꝙ in istis non soluitur vsura ꝑ respectum ad fru
ctus: sed rõne impletõis fidei venditoris ⁊ ꝑ fidem emptoris p̄
cium non soluentis: poterit ergo peti interesse medij tꝑis p̄cij
non soluti potius ex quadam eq̃tate: quam rõne more: vt dicit
tex.in.d.l.curabit.de act.emp.ista ⁊ alia vtilia no. Bal.in.l.vsu
ras.C.de vsur.vbi q̇d iuris: si emptor sub vsuris accepit pecuni
am ⁊ soluit venditori: ⁊ venditor non soluit rem.nam dicit ꝙ em
ptor poterit petere dictas vsuras ꝑ.l.lucius titius.de act.emp.
ꝯ̄m vnam lec.vltime vsure.s.lucratorie indistincte sunt ꝓhibite:
vt.s̄.dictum est. ¶ Ad q̇ntam rõnem rñdeo ꝙ diuisa est rõ reci
piẽdi aliq̃d vltra quam det̄ de rebus q̃ ꝯsistũt in pondere nume
ro ⁊ mensura ⁊ alia in alijs rebus.in primis em̃ transit dñium ⁊
vsus reꝝ p̄dictaꝝ in recipientem ⁊ nihil remanet penes mutuã
tem: sed solum certi ꝯdictio siue actio ꝑsonalis orit̄: vt tantũdẽ
restituat in eadem bonitate ⁊ eodem pondere ⁊ mensura.l.ij.et
l.cum q̇dam.ff.si cer.pe.vltra ergo hoc recipere aliq̃d est iniquũ
⁊ iniustum: ⁊ ex re non mea: aliud recipiam: sed in alijs rebus lo
catis vel cõmodatis siue precario ꝯcessis transit in recipiẽtem
tm̃mõ vsus ⁊ penes tradẽtez dñium ⁊ ꝓprietas remanet.l.nõ so
let.ff.loca.non mirum ergo si ex re q̃ nõ desijt esse mea possuz de
illo vsu alr̄ ꝯcesso aliq̃d recipe: ⁊ maxime q: ꝓpter vsum deterio
rat̄ ⁊ deficit substantia dictaꝝ rerum: nisi raperet̄ qđ nõ ẽt con
tingit in p̄dictis mutuabilibus: q: ꝑ eaꝝ vsus substantia non
decrescit. Itez vsus ⁊ ꝯsũmptio in alijs p̄dictis rebus: adeo sũt
cõnexe ꝙ nõ p̄nt vna ab alia separari.nam pecunia vinuz ⁊ silia
cõsummunt̄ ĩpo vsu qđ non ꝯtingit in alijs rebus in q̇bus salua
reꝝ substantia reperit̄ vsus.l.j.ff.de vsufr. ¶ Itez pecunia ⁊ alia
mutuabilia non ꝓducũt naturalr̄ fructuz: sed vsurarius germi
nare ea facit vnde dicit canon ꝙ vsure arte neq̇ssima ex auro au
rum nascit̄.xlvij.di.sicut rursus.ẽt ꝯ̄ naturam facit dum rebꝰ de
stinatis ad vnum vsum ipsas trahit ad vsuz non sibi naturalr̄ de
putatum ⁊ istas rõnes ⁊ alias ꝓlixius ꝓsequit̄ Io.an.s̄.c.pri.
in.ij.arti. ¶ Ex q̇bus ꝯcludit ꝙ ꝯ̄ctus vsurarius[a] sit vitiosus ⁊
malicia ꝯuolutus: ⁊ ꝑ ꝯñs vsura iure diuino censet̄ pctm̃: q: ĩ se
malum sicut furtum homicidium ⁊ silia ⁊ sic fit pctm̃: q: malum:
non q: ꝓhibitum: qđ declara: vt in primo artic.q̃onis per eum
ibidem facit qđ no.in.c.ex parte.j.de offi.dele.do. Bal.in.d.l.
cũctos populos.vtit̄ alijs v̄bis: dicẽs ꝙ rõ est quare vsure sunt
ꝓhibite: q: in eis est figura sine materia: siue sine substãtia: ⁊ si
ne cã.naꝫ vt dicit omnis p̄statio excepta donatione dꝫ ꝓportio
nari ad aliq̃d: sed qñ transfert̄ vsus rei cum dñio sicut est in rebꝰ
mutualibus.l.ij.si cer.pe.vsura non põt ꝓportionari: nisi tꝑi: sꝫ
cum tꝑe nulla est ꝓportio q: est cõe sicut aer ⁊ sol: ex quo sequit̄
ꝙ p̄stratio vsuraꝝ non hꝫ cãz: q: in solo tꝑe non põt fundari ob
ligatio.l.obligationum fere.§.placet.ff.de act.⁊ oblig. ¶ Sed
hic quero si creditor non mutuat sed locat pecuniam ꝓ certo lu
cro: vel vendit vsum pecunie suo periculo de certo p̄cio quid iu
ris.no.in.d.c.si fenerarius.xiiij.q.iij.dicit ibi Arch. ꝙ pecunia
improprie locat̄ vel vendit̄ sed ꝓprie mutuat̄.⁊ ad hũc vsum est
apta: vnde lꝫ in domo: equo ⁊ alijs cadat emptio ⁊ locatio non
tñ in pecunia: q: non reperitur in ea vsus separatus a corpore a

[a] ¶ Vsurariꝰ q: vsura đ: prauitas in clem̃.j.⁊ ibi car.de vsur. in prin.

substātia rei locate vel vēdite vt ꝓdixi. ⁊ vid ibi ꝑ arch. ¶ Quar to q̄ro vtrum vltra sortez possit exigi pena apposita in ɔ̄ctu sup eius obseruātia si fuerit ɔuentū. ⁊ videt̄ ꝙ nō: q: pena vr̄ q̄dam vsura postq̄ accedat sorti. xiiij. q. iij. c. j. ⁊ c. pleriq3 ⁊ vsura appel lat̄ pena in. l. cum allegas. C. de vsur. vbi plene de ista. q. ꝑ glo. ⁊ doc. q̄ distinguunt breuiter: ꝙ aut pena adijcit̄ facto vel nō fcō aut ſpēi: aut addit̄ datiōi: in ɔ̄ctu mutui vr̄ apposita loco vsura rum: qd̄ est verū in hoīe consueto fenerari scd̄m oēs: sed in alio nō cōsueto fenerari. q̄dam dicūt ꝙ pōt peti: dūmodo nō nimis excessiua qd̄ vr̄ sentire Jo. an. c. in sum. de pe. in nouel. ¶ Itē si rōne more petat̄: vt interesse damni mergentis vel lucri cessan tis in hoīe consueto mercari: vr̄ posse peti: vt dixi. s̄. pri. q. ver. ad quartum. dum dicit. ¶ Si vero opponit̄ datiōi in alio ɔ̄ctu mutui pōt exigi. idem si adijciat̄ facto vel ſpēi: vt plene ꝑ Bal. in his membris in. d. l. cuz allegas. vbi ad euitandas opiniōes cum pena adijciat̄ dationi q̄titatis aduocati sapiētes vt faciāt malum ɔsueuerūt apponere pactum tale ꝙ pecunia mutuata vl' debita soluat̄ infra certum terminum: quo elapso ⁊ nō soluta de beat debitor deferre ad domum creditoris pignora aurea argē tea equalentia sorti vel sponte in iudicio ɔfiteri ⁊ recipere p̄ce ptum de soluendo ꝙ si non obseruauerit incidat in magnā penā ⁊ sic ista pena tanq̄ apposita sup facto delationis pignoris vel receptōe p̄cepti poterit s̄m eos exigi q̄tumcūq3 sit excessiua. et hāc ꝑticulam ponit Ja. bu. in. l. rogasti. ff. si cer. pe. ⁊ eam appro bat: dicēs ꝙ delatio pignorum vel receptio preceptorū nō venit ad augmentū obligatōis: sed ad securitatem ꝓmissionis Cy. ⁊ Bal. ibidem reprobāt istam cautelaz ⁊ dicūt ꝙ cū datio pigno rum ⁊ p̄cepti referat̄ ad dationem pecunie mutuate. sil'r ⁊ predi cta pena adiecta fcō gr̄a q̄titatis. ⁊ ita consuluit Dy. ¶ Et no ta Jo. an. in addi. Spe. iiij. parte. in ti. de obli. ⁊ sol. in. ij. char. ⁊ Bar. in. l. cum seruus. ff. de ɔdi. ⁊ de. vbi oīno videas. ¶ Hinc accidit vtilis qd̄ in cōpromisso ꝓmissum est stari ⁊ pareri sn̄e ar bitri: sub pena mille. q̄ arbiter ɔdemnauit in cētum soluenda in fra mensem q̄ soluta non sunt: an possint exigi dicta mille peti noīe pene: qd̄ stat in hoc: an dicta pena videat̄ adiecta dationi cētum ⁊ nō possit: an facto hoc est parere ⁊ stari qd̄ est facti ⁊ pos sit Bal. argumētaliter ꝙ pōt: q: dicta pena vr̄ apposita ī dubio non tm̄ fauore ɔ̄hentium q̄tum est arbitri ne suum arbitriū ɔtē nat̄: ⁊ ideo quo ad ipm̄ solutio est fcm̄ nō datio. l. liber homo. §. fi. de ver. ob. ¶ Item lz fcm̄ ꝑ actōes resoluat̄ ad dationem hoc nō est ex origine ꝓmissionis: q: ꝓmissiōe fundat̄ sup pere ⁊ stari. doctores vt refert Bal. in. d. l. cum allegas tenēt ɔ̄rium: q: finis facti est datio vt ipm̄ vertit̄ in obligatōe. exemplū in eo q̄ dz red dere rōnes. l. cū seruus. ff. de ɔdi. ⁊ de. ⁊ in. l. si ita. d̄ ma. testa. ⁊ id fcm̄ reputat̄ datio ꝓpter finalem effectum siue relatōem: sic ecō tra interdū datio reputat̄ fcm̄. l. si penam. ff. de ver. ob. ⁊ istā con firmāt decisionem qōnis. s̄. ꝓxime. de eo q̄ si nō soluerit ꝓmisit deferre pignora vel p̄ceptuz suscipe sub pena. nā vr̄ in effectu ap posita dationi lz sit apposita fcō: q: respicit implemētum ⁊ cau telam dicte solutōis. si aūt pēa petit̄ nō ex eo ꝙ nō sit soluta pe cunia q̄ deuenit in laudo: sed ex eo ꝙ cōpromissum vl' laudū ipu gnat̄: tūc sine dubio peti pōt: q: nō petit̄ ob neglectā solutōez sed q: fit ɔ̄ id qd̄ facere tenebat̄. s. obedire ⁊ laudū nō impugna re qd̄ est facti. ar. l. si in eo ge. §. colonus loca. ⁊. l. j. de sen. q̄. ꝑ eo qd̄ interest. ⁊ vide oīno qd̄ de ista. q. no. in. l. v. de ver. ob. per gl. ⁊ Bar. ¶ Quid dices si pena adijcit̄ datōi fiēde tertie ꝑsone nō ipsi stipulatori: puta ꝓmittis mihi dare titio mille sub pena q̄ tum mihi dando: ⁊ vr̄ qd̄ valeat: q: inq̄tum dz dari tertio: datio reputat̄ ī fcm̄. l. liber homo. §. fi. de v̄. ob. Et scd̄m hoc facile erit vsurario stipulari tertio sub pena sibi danda si fuerit ɔ̄uentū. id dicit Bal. ꝙ ille. §. non loquit̄ qn̄ iusta cā erat ex parte stipulā tis penam: puta q: dicto tertio tenebat̄ sil'r sub pena. si ergo sti pulor sibi dari sub eadem pena dicta stipulatio ɔtinet interesse meum vt no. in. d. l. si penaz. ¶ Ulterius posset opponi ꝙ datio ni minime q̄titatis possit adijci maxima pena. pone exemplum in emphiteota ꝙ ꝓpter vnum denarium nō solutum caderet ab emphiteosi vnius castri valoris mille de iure emph. l. ij. Bal. in d. l. cum allegas. dicit ꝙ pena incidendi in cōmissum est illi con tractui naturalis: q: hāc naturam dat sibi lex ⁊ est si. in pacto le gis cōmissorie. l. sed si lege. in p̄n. de pet. here. vn̄ illa nō est vsura sed ɔ̄ctus natura vt est tex. in sil'r in. l. iul. §. idem in fi. de ac. ēp. ⁊ idem ipē tz in aut̄. q̄ rem. C. de sac. san. ec. pōt ēt dici ꝙ ista pena incidēti in cōmissum est pena legalis ⁊ canonica: id q̄tumcūq3 sit excessiua nō pōt argui de iniq̄tate vel p̄sumptōe fraudis vsu rarum nec ab ea reclamari. l. si qua pena. de ver. sig. ⁊ est seruāda lz dura. l. ꝓspexit. q̄ ⁊ a q̄bus. ⁊ c. irre. memoriā. xix. ¶ Et ꝑ hoc posset dici ꝙ vsure q̄ debent̄ vxori soluto matrimonio ꝓ dote nō restituta ēt hodie debeant̄ in penam non restituentis ⁊ morosi. nam vsura est pena. l. pignoribus. ⁊. l. accepta. C. de vsur. Bald. in. l. j. §. exactio. C. de rei vx. act. refert Dy. tz ꝙ petet vt interesse

ꝓpter moram quasi vt alimenta dotis ⁊ ꝓprij p̄rimonij. l. i §. sed vtrum. de mino. naz sicut dos constante mr̄imonio des uit oneribus vtriusq3. l. ꝓ honoribus. C. d̄ iure do. ita mr̄imon so luto deseruiat oneribus superstitis mulieris. ⁊ hoc vr̄ fir re Cy. ī. d. l. j. §. exactio. Ja. bu. dicit ꝙ vidit petere in libello t es vsuras: q: nō veniunt ex pacto vel dispōne mulieris sed ex. l pe nam morosi. vnde sicut valeret pena legis ɔ̄ nō soluētem in r minori ita vz apposita sub nomīe vsure. nam vsura ꝓprie est p a: nec est ius in noīe. refert tn̄ Ja. bu. in. d. aut̄. ad hec. C. de vsu ꝙ q̄dam magnus theologus dicebat ꝙ nō erat licituz q: si sir l'r apponeret̄ pena bn̄ valeret: sed ponendo ꝙ ꝓ rata tꝑis solu nt̄ vsure non est licitum: q: referūt se ad cōputationem tꝑis s̄ eū Et hanc opi. s. ꝙ soluto mr̄imonio non possit vxor reciperev ra dotem q̄n computet ꝙ recepit in dotem. sentit Jo. an. post n no. ⁊ Host. in. c. salubriter de vsur. non dicit soluto matri. a li us dos nec deseruire onerib⁹ mr̄imonij. careat ergo effectu o minis postq̄ caret nomine. l. a nullo. C. de ser. ⁊ hoc sentit r. in. l. insulam. post vsuras. so. ma. ¶ Opi. Dy. ⁊ sequacium h hz equitatem in dn̄a inope: q̄ non hz vnde ꝑcipiat alimenta ni de dote sua vt tūc ⁊ interesse possit exigere ꝓpter moram sibi f tā in restōne dotis iuxta superius dicta. In dn̄a aūt diuite ⁊ a un de idonea ad se alendum habeat locum opi. Jo. an. Inn. H st. ⁊ Bar. postq̄ enim potest agere ⁊ exigere imputet sibi si ho ne gligit: q: extinctum est vt dixi nomen dotis ⁊ simpl'r remane to men pecunie debite ex qua quicquid vltra percipitur ex v ra nisi in casibus expressis in iure de quibus. s̄. in prin. questi is

9 ¶ † Postremo pena regl'r est ꝓmissa ɔ̄ factum suum venie es vel negligentes. vsura vero regul'r prohibet̄ qualiter cogn cā penam a vsura. nam ex solo vocabulo non debemus hoc c si derare. c. pleriq3. xiiij. q. iij. ⁊ vt dixi qn̄q3 leges ⁊ vsure loqui ur sub nomine pene nec ex nomine: sed ex effectu cognoscit̄ na ra rei. c. petitio. de ꝓcu. Sol. dicit Bart. in. l. cum stipulati su s ff. de ver. ob. pena ꝓ toto tꝑe cōsueuit apponi. vsura vero di s ctis temporibus vt quolibet mense vel anno. l. traiecticie. §. il lo. ff. de act. ⁊ obl. ⁊ hoc tenēt canoniste in. c. summa de pe. ⁊ de veruz ēt si singulis annis vel mensibus pene nomine permi t̄ homini consueto fenerari vt. d. l. cum allegas. ⁊ hoc cum app ni tur dationi q̄titatis: sed si obligatōi facte remittit̄ ad no. ꝑ ū in. l. cum seruus ff. de condi. ⁊ demon. ¶ † Et predicta. s. ꝙ p a

10 p̄sumat̄ in fraudem vsurarū cum addit̄ dationi q̄titatis hab it locum in ɔ̄ctibus secus in vltimis volūtatibus vbi non p̄su t̄ fraus vsurarū: sed in penam spretevolūtatis. ff. de his q̄ pe. n. l. j. ⁊ hoc verum si pena in vltima volūtate sit vna non ꝑ dinum a tionem mensium vel annorum vt. d. l. cum stipulati. ⁊. l. iij. in f f. de annu. le. per Bar. ex tali ergo dinumeratione ⁊ distincti e temporū siue lex hoc statuit siue homo in ɔ̄ctu vel vltima vol a te cognoscit̄ vsura a pena nec de nomine est curandum: put z ex predictis. ⁊ no. Bal. in. d. l. cum allegas. in fi. vbi ɔ̄ dr̄iam ter obligatōez facti ⁊ datōis q̄titatis opponit: q: in omni o i gatiōe succedit obligatio de interesse. l. stipulatōes nō divi i tur. §. celsus. de ver. ob sed interesse ɔsistit in datōe pecunie ⁊ succedit loco facti. So. interesse venit ex ꝓuidentia legis id s sat fraudis suspitio in ista obligatiōe succedanea loco facti t ibi ipē notat. ⁊ ista sufficiant circa istam qōnem cui esset add dum: an istas penas legales conuentionales iudiciales vel a teneat̄ q̄s soluere in foro ɔsciē vel exigi pn̄t dixi in repe. c. po s sor malefidei. s̄. eo. in. iiij. q. ideo hic non repeto. ⁊ plene de ist penis vtrum possint existi: ⁊ inq̄tum de arbi. cum dilecti. fa qd̄ no. in. l. fi. C. de sen. q̄. ꝑ eo ꝙ interest. ¶ † Quinto q̄ro vt

12 dans pecuniam mercatori vt de lucro partem habeat sit vsura Jo. voluit ꝙ hoc non sit licitum si periculum spectet ad recip tem. secus si spectet cōiter ad vtrūq3. ⁊ ita no. xiiij. q. iij. pleri nam isto casu vnus ponit pecuniam ⁊ alter laborem. censet̄ e opa equalis ipsi pecunie. l. cum duobus. §. si. in coeūda. ff. ꝓ s C. eo. ti. l. j. nec est minor. interdum redditus ope q̄ q̄titas p cunie. ff. ꝓ so. l. societatis. §. societas. ⁊ insti. ꝓ so. §. ij. quidaz cūt ꝙ ex pacto mercator q̄ recipit pecuniam pōt conuenire periculo pecunie qd̄ sit suum ⁊ si lucrabit̄ dabit partem lucri. qua opi. facit. c. per vestras. de dona. inter vir. ⁊ vxo. qd̄. c. vr̄ q beat intelligi vt dote semꝑ salua remanente ꝑs lucri reddat̄. terea licita videt̄ societas in qua recipiens pecuniaz recipit piculū insolidū: ⁊ tz ad ꝑtem lucri. insti. ꝓ soc. §. de illa ⁊ se. ⁊ alijs ɔ̄ctibus valēt pacta sup rei piculo: ad qd̄ al's q̄s nō ten q: ɔ̄ctus ex ɔuentiōe ⁊c. l. ɔ̄ctus. ff. de re. iu. ⁊ hāc opi. refert J an. in sum. de vsu. §. an aliquo casu. ver. item ad maritum. lz Az ⁊ Accur. tenēt ɔ̄rium in. l. si non fuerit. ff. ꝓ so. ⁊ dicunt ꝙ tale p ctum nō est p̄ter: sed ɔ̄ naturam ɔ̄ctus societatis. vn̄ nō vz. l. cu p̄cario. ff. de p̄ca. ⁊ hāc opi. Azo ⁊ Accur. tz Bal. in. l. j. C. ꝓ s Dicit em̄ ista nō est societas neq3 ex forma: q: est ɔ̄ctus mut cum dicta pecunia trāsit in mutuuz neq3 ex natura societat̄.

societa

societas sit cum q̄dam fraternitas.ff.ꝓ so.l.verū.j.rñ.istud est ꝯ
naturam societatis ꝙ vnus hēat capitale saluum ⁊ alius capita
le fructuum nō ob.l.ꝑ vestras.q: dz intelligi qñ pecunia dota-
lis dat̄ ad ꝑtem lucri ⁊ damni.⁊ ita no.bal.in.d.l.j.in.ix.q.⁊ Jo.
cal.in cōmento.c.nauigāti.de vsu.in.ij.q.vbi rñdent ad.§.d illo
nam non dz intelligi de capitali sed de damno ⁊ lucro mercimo
nij:q: ꝓprie dr lucrum omni damno deducto.⁊ ideo pōt coiri so-
cietas vt eius lucri qd reliquum in societate sit omni damno de
ducto alteri ꝑti ferat̄.s.ab vtraq ꝑte ⁊ eius damni qd silr reliq-
uit ꝑs alia capiat̄.s.ab vtraq ꝑte.ff.ꝓ so.l.q̄ntus.ꝑnt ergo qñ-
q ꝑtes in societate esse inequales:puto vt vn⁹ duas ꝑtes.alter
tertiam ꝑtem lucri ferat qd est verū:si is q̄ plus dz hr̄e plus ꝯtu-
lit societati in pecunia vel in opis cuiuslibet artis:vt.d.l.si non
fuerit ⁊ in.d.§.de ilia.al's secus.⁊ ita no.in.d.c.nauiganti.in.ij.
q.¶Ex istis apparet ꝙ susceptio ꝑiculi pecunie posite in socie
tate facit lucrum ꝓueniēs licitum ꝙ al's non liceret. ¶ Sed ꝯ
hoc posset opponi de pecunia traiecticia in qua creditor mutu
ans suscipit in se periculum.⁊ tñ si vltra recepit est vsura de iure
canonico:ergo susceptio ꝑiculi non sufficit ad lucrum de pecu-
nia recipiēdum cuius ꝯrium dcm̄ est.s.post hoc doc.vnde vr̄ ob
stare.c.nauigāti.de vsu.lz secus sit de iure ciuili:quo iure ꝓpter
periculum qd suscipit in se creditor pecunie mutuate pōt reci-
pere vsuram centesimam.l.j.⁊ per totum.C.de nauti.feno. So.
istud ꝯrium ꝓseq̄tur plene Host.in sum.de vsu.§.an aliquo cāu
lib.§.in alijs.arguens primo ꝙ titulus.C.de nau.feno.non sit
correctus q: vr̄ in se habere eq̄tatem:q: illa vsura est ꝑcium ꝑicu
li qd suscipit in se creditor.qd tz Ja.bu.in.d.l.j.Sed Host.vbi
s.tz ꝯrium ⁊ assignat rōnem diuersitatis.quare in societate ī lo
catiōe rei ꝓprie ꝓpter vsum in alium trāslatum licite aliq̄d recipi
tur ⁊ non de pecunia traiecticia dic vt ibi vbi q̄rit si mercator vē
dit militi equum suum ꝓ cētum:cum pacto ꝙ q̄cquid in bello lu
crabit̄ sit cōe.⁊ econuerso q̄cq̄d mercator lucrabit̄ de ꝑdictis cē
tum silr sit cōe.idem tz si in ipso ꝯctu vel parum post ponat̄ī isto
ꝯctu ꝙ iste nō est ꝯtractus mutui sed positum.iuxta ꝯctum em-
ptionis ⁊ vēditionis.⁊ sic est ꝑs rei vel ꝑcij.l.fundi ꝑtē.de ꝯhen.
emp.in mutuo ergo non excusat susceptio ꝑiculi:q: ꝯhit̄ nauti
cum fenus:iō ponit̄ sub ti.de nau.fe.sm Host.in.d.§.an aliquo
lib.§.in alijs.vbi oīno videas circa istam materiam societatis
cum vnus ponit operā.alter pecuniā vel ambo pecuniā ⁊ operaz
vel ambo operā vel plr̄es frēs cōiter habitātes ⁊ viuētes:quorū
vnus est mercator alter doctor alter miles:q̄d ergo erit d lucris
in dictis casibus ⁊ silibus. Reuertor ad ꝑmū mēbrum cū vnus
ponit pecuniam alter operam nō est dubium ꝙ lucrum ⁊ dāmuz
equalr̄ est cōe nisi alr̄ actum sit.sed q̄d erit de dicto capitali pe-
cunie in diuisiōe societatis an veniat diuidēdū.gl.ꝙ sic de iure
⁊ secus de ꝯsuetudine vt no.in.l.j.C.ꝓ so.Ja.d are.ibi ꝯdicit ca
pitale detrahēdum ante oīa ēt de iure.nam ꝑcium ope ītelligit̄
esse correspōdens interusurio pecunie nō ipsi sorti vn̄ si vnus pōit
cōmoditatem ope alter ponit cōmoditatē pecunie nō autem ꝓ
prietatem.¶Et hoc est ex ꝑssum qñ in societate ponit̄ spēs ex
vna ꝑte vt pecora.ex alia ponit̄ opa pastoris.naz damna ⁊ obuē
tiōes sunt cōia non aūt ipa pecora vel cum duobus.§.si in coeū-
da ꝓ socijs:tūc si dicamus in dubio qd intelligat̄ vsus rei ꝙres
hec faciūt ad qōnem societatis simplr̄ ꝯctē vt lac ⁊ lana ⁊ silia
sint cōia.nō autem ipa pecora q̄ si fuerint meliorata:q: agni fa
cti sunt pecudes ⁊ porcelli magni meliorāmētum erit cōmune
sm Bal.q̄ q̄rit q̄d iuris.si capitale est ꝑditum aduersa fortuna
vtrū q̄d ille q̄ ponit operam teneat̄ aliq̄d ꝯferre ei q̄ posuit pecu
niam ponit ibi opi.ꝯrias ⁊ finalr̄ tz ꝙ non:q: ad damnū sortis
non vr̄ se obligasse ⁊ sufficit sibi damnū opaꝝ:q: correlatiuoruz
eadem est natura.ꝓportionat̄ em̄ siue correspōdet opa pecunie
sicut ergo sibi perit opa ita illi pereat capitale sm Bald. lz alr̄
Ode.⁊ alr̄ Ja.de are.sentiāt in.d.l.j.ꝓ so.vbi Bal. ponit aliq̄s
notabiles qōnes in materia societatis quas hic nō ꝓsequor q:
non applicant̄ ꝯgrue ad materiam vsuraꝝ. ¶Sexto q̄ro prose
quendo casus dubios in materia ⁊ ꝑmitto ꝙ varia sunt ꝑcia re
rum ꝑ singulas ciuitates ⁊ regiones:maxime vini olei ⁊ frumē-
ti pecuniarūq.nā alijs locis facilioribus ⁊ leuioribus vsure in
ueniunt̄ alijs difficilioribus ⁊ grauioribus.ita dicit in.l.⁊ ideo
⁊ eo qd cer.lo.⁊.l.ꝑcia rerum.ad.l.fal. pone ergo ꝙ mercator
venetus parat se cum pecunia ꝓfecturus damascum ꝓ mercib⁹
emerādis ⁊ ꝯducēdis Venetijs vbi carius vendunt̄:ego indi-
gens pecunia rogo eum vt mutuet mihi dictam pecuniam:⁊ ꝓ-
mitto sibi soluere totum illud lucrum qd ꝯseq̄ verisilr̄ posset de di
ctis mercibus vt ꝑdicit̄ vtrum vtile lucrum vltra sortem qd sic cō
quit̄ mutuādo sit vsura.Jnn.ꝙ sic Host.in.c.salubriter d vsu.
ꝙ tali mercatori obligatur ad illud interesse illius lucri veri
similis dūmodo hoc non fiat in fraudem vsuraꝝ ⁊ mercator ille
alio modo non ꝯsueuerit fenerari.idem vr̄ placere Ray.in sum.
de vsu.ver.item aliq̄s.in fi. Jo.an.dicit ꝙ Jnn.dicit verū ⁊ qd dr
de interesse hz locum post morā debitoris.al's pateret via figmē-
tis dum fingeret se cū pecunia velle ire ꝓ mercibus oꝑandis ta
libus aūt fraudibus ꝑcludēda est via.de diuor.q̄to in fi.cū si.⁊
hoc plz Jo.cal.in.d.c.nauigāti.in.iij.q.⁊ in.d.c.q̄rit.q̄d ecōuer
so in futuro venditore mercium.puta pānorꝝ ⁊ certaꝝ mercīū q̄
de venetijs deferunt̄ ad alias ꝑtes vbi plus valēt vtrum possit
eas vendere venetijs cū sꝑato pluri si ad ꝑdictas ꝑtes detulissz
refert Jnn.tenere ꝙ non sit vsura recipere illud vltra verisilr̄ lu-
crum:q: qua rōne pōt carius vendere ꝓpter dubium tꝑis eadē
rōne ꝓpter dubium loci.⁊ hoc plz Ray.in sum.de vsu.in.d.ver.
item aliq̄s.refert Host.tenere ꝯrium rōne ꝑdicta in fraudibus
obuiādis:⁊ q: laboribus ꝓ expensis itineris habēda est rō.Jo.
an.tz opi.Jnn.veraz si ꝑcium statim soluat̄ sz si solūmō differat̄
hz locum rō Host.q: tꝑs non est cā ad lucrum ⁊ damnum qd eē
dz:vt.d.c.nauiganti.nam emptori nullum cōmoduz ꝓuenire ꝑt
cum isto casu:⁊ hoc no.Jo.cal.in.d.c.nauiganti.ī.vij.q.¶Ego
non video rōnem drīe:quare diuersum ius ponat Jnn.inter qō
nes cum a principio de pecunia deferenda alibi non est licitum
recipe statim speratum lucrum de mercibus alibi deferendis vt
ipe vult in ista vltima.q.nam vt dicit iur.cōsultus in lucro verisilī
ponit vt parit pecuniam ⁊ res oēs in.d.l.ideo ⁊ merces vr̄ in hac
materia vsuraꝝ haberi loco pecunie in.d.c.nauigāti.¶Circun
scripta igit̄ drīa inter merces ⁊ pecuniā ⁊ retētionē eisdē termi
nis relinq̄tur satis dubia decisio ꝑdictaꝝ qōnum.¶Quid cō
cludendum ⁊ vr̄ ꝙ istud sit licitum.s.illud lucrum a principio in
vtraq qōne ⁊ hoc vult illa.l.ideo.⁊.l.ij.§.fi.di.eo ꝙ certo lo.vbi
de interesse loci dz hr̄i rō ēt lucri ꝑ rōnem quam dixi.s.in prin.
huius.q.¶Itez mercator loco interesse pōt petere lucrū verisilr̄
nec illud cēset̄ vsura vt no.Cy.C.de vsu.aut̄.ad hec.Ego credo
contrarium in vtraq qōne.s.ꝙ lucrum speratū ⁊ verisilr̄ de pecu-
nia vel mercib⁹ nō pōt in pactū deduci non ob.l.iō.⁊.l.ij.§.fi.q:
dicta iura ⁊ totus ille titulus inq̄tum petit̄ interesse lucri ⁊ dā-
ni rōne loci loquunt̄ cuz dicta vtilitas petit̄ post moram debito
ris q̄ nunc soluit in termino vel in loco destinato:⁊ sic etiam lo
quit̄ titulus de plus petitōibus vbi quatuor modis dr plus pe
ti sz ꝯuenire a principio de sperato:⁊ verisilī lucro ex ꝑte mutuā
tis vel vēdētis merces:nō vr̄ licitū nec ēt vt dicit Host.aꝑienda
est via istis fraudibus de facili deducēdis in ꝯsuetudinē:si sub
isto colore possent sic hoīes a principio lucrū verisilr̄ ⁊ speratuz
de sua pecunia vl' mercibus recipe.nec ob.c.nauigāti.verisimile
lucrū ex delicta solutōe ꝓueniēs pōt ꝑcipi:q: illud verū cū illud
verisilr̄ pōt se hr̄e ad plus ⁊ min⁹ ⁊ sic ad cōmodū vel īcōmoduz
vtriusq ꝯhentis.in cāu aūt nr̄o a principio ꝑcipit debitor totū
illud verisilr̄ ⁊ sic debitor nihil pōt sperare de diminutōe.⁊ per
ꝯn̄s est vsura:⁊ maxime q: in delatōe mercium creditor subijcie
bat se ꝑiculis maris ⁊ casibus fortuitis qd euitat recipiēdo sta
tim verisilr̄ lucruz.facit.l.in laqueū.de acq̄.re.do.¶Ex hac ra
tione posset nō absurde dici ꝙ eodez loco siue ciuitate possz q̄s
ex pecunia siue mercibus statim ꝯsequi lucrum verisilr̄.d.§.pe-
cunia.mercādo vel merces vendēdo nō ꝯhit vsuram si cum dicto
lucro verisilī alr̄ mutuā pecuniam vel merces vēdit ⁊ sic sit locus
isto casu opi.Ray.⁊ Jnn.qui loquunt̄ cum lucruz sperat̄ verisilr̄
de loco remoto secus si in eodem loco vbi nullum iminet pericu
lum expensa vel labor ibi vero ꝯcurrūt omnia si in loco remoto.
⁊ hoc dico saluo iudicio melius sentiētis incidēter esset hoc de
clarādum:vtrum sit licitum vendere carius ⁊ emere vilius.de q̄
qōne plene dixi in repetitione.s.ꝓxi.q.v.ver.⁊ primo vtrū pec
cet.¶Septimo quero si rei mutuate creuit estimatio post tꝑs
cōtractus pone pecunia argentum vel frumentuz erat minoris
valoris vel estimationis tꝑe mutui:sed tꝑe quo petit̄ est maio-
ris.an recipere illud plus sit vsura.no.Jo.cal.in.d.c. nauigāti.
in.vj.q.Sed ꝓ clariori solutōe ꝑmitte:ꝙ est bonitas rei intrin
seca ⁊ extrinseca.intrinseca in mutuabilibus semꝑ est informis
quo ad restōnez q: debēt reddi in eadem bonitate intrinseca in
qua sunt mutuate vt.l.cum q̄d.si cer.pe.In extrinseca aūt boni-
tate vt in valore siue estimatiōe magna est variatio ⁊ mutuatio
ex tꝑe in ꝑdictis rebus maxime in frumento vino oleo ⁊ silibus
⁊ lēt in argēto ⁊ ipsoꝝ crescit ⁊ decrescit valor ex tꝑe.ad hoc.l. vi
num.si cer.pe.l.in hac.de tri.⁊.l.paulus de so.ꝑ Bar.⁊.c.cū oliz
de cēsi.Ad ꝓpositū ergo si aucta est estimatio post ꝯctuz mutui
vtrū sit vsura recipe siue petere dcm̄ augmētum.Et ex dictis su
is distingue ꝙ aut dcā oblo est simplr̄ ꝯcta:aut dies solutōi ad
iecta.ꝑmo casu qñ est ꝯcta simplr̄:⁊ tūc creditor pōt recipe qñ-
cūq mutuū in eadē bonitate intrinseca ⁊ ēt extrinseca:lz aucta
in estimatōe:nec dz illud augmētum dici vsura q: nō descendit
ex pacto:sed ex tꝑe in quo reꝝ ꝑcia variant̄.l.ꝑcia reruz.ff.ad.l.
fal.Et potuisset debitor prius soluere ⁊ in tꝑe quo fuisset mino
ris valoris:non dz ergo ꝯqueri si creuit estimatio tꝑe quo petit̄
q: potuisset ēt eē minor.ar.l.si ea lege.C.de vsu.⁊ in.d.c.nauigā
ti.silr̄ est dicēdum si post interpellatōem ⁊ morā creuisset estima

rio ꝛ fuisset pluries variata.nam pōt peti in illa estimatiōe que
plurimi fuit a tpe more citra vt.d.l.vinum.ꝛ in addi.spe.iiij.pte
de obli.ꝛ solu.§.sequit᷑.¶ Scdō casu qn̄ dies fuit adiecta solu
tiōi:ꝛ tūc aut creditoris grā:aut grā debitoris aut dubitat᷑ pri
mo cāu p̄dictū fuit ꝙ nō posset reddere debitor nisi qn̄ peteret᷑
ab eo ꝛ petit᷑ tpe quo plus vꝫ:ꝛ istud pl⁹ est vsura:ꝛ vidi h̄ pactū
in quodā magno mutuo frumēti ī quo fcm̄ fuit appositū ꝙ tene
ret᷑ soluere qn̄ ab eo peteret᷑ ꝛ nō an̄.ꝛ petitū fuit tpe quo vale
bat in quadruplo.nam dixi ꝙ ista est vsura:puta postq̄ꝫ adimit᷑
debitori facultas soluēdi qn̄ voluerit.ꝛ sic intelligo no.in.l.q̄ ro
me.in p̄n.ff.de v̄.ob.si vō in fauorē debitoris termin⁹ē apposit⁹
tūc q: pōt terminum p̄uenire dꝫ attēdi tp̄s quo cedit dies desti
nata solutōi.nam tūc posset esse estimatio eius maior ꝛ minor:
ideo nullū vitiū ꝑpter incertū ꝛ dubiū euētum vt.d.l.si ea lege.ꝛ
c.nauigāti.si aūt in termino nō soluisset tūc illius tpis haberet᷑
estimatio ꝛ etiam posteriores si creuisset ꝑpter morā debitoris
¶ Tertio cāu qn̄.s.dubitat᷑ cuius grā sit apposita dies solutōi
dic qd̄ in dubio p̄sumit᷑ grā debitoris ꝛ ideo pōt terminū p̄ueni
re.l.ꝙ in diem.de sol.facit si ita relictū.§.pegasus.ff.de le.ij.ꝛ.l.
in fideiuſ.§.cum polidi⁹ de vsur.Sꝫ iuxta p̄dicta occurrit mihi
mō in mēte pulchrū dubium:ecce ꝙ q̄s est debitor in diem in pe
cunia frumēto vel alia re dicit creditor:solue mihi statim dimidi
am vel tm̄ ꝛ libero te a residuo ꝛ debitor sic facit:an ista remissio
de pluri sapiat vsuram.vꝫ ꝙ sic.q: sicut nō lꝫ creditori plus reci
pere rōne dilate solutōis ex pacto.d.c.nauigāti.ita nō dꝫ esse li
citum debitori minus soluere rōne p̄uentōis termini in soluen
do:vn̄ solū dꝫ istud censeri lucrū ꝑueniēs ex tpe.¶ In ꝯ̄riuꝫ fa
ciūt multa iura q̄ dicūt ꝙ tpe plus vel minus soluit᷑ plus est em̄
hodie soluere mille q̄ꝫ ad.x.annos.c.j.de plus peti.Iste g̊ debi
tor nō dꝫ dici minus soluisse p̄ueniēdo in tpe:lꝫ nō soluerit totā
sūmam.nam dies est ps p̄cij vt.l.j.ff.de edē.ꝛ iura ꝯsiderāt ꝯmo
dum rep̄ntatōis ꝛ interusuriū medij tpis ꝑ hoc.l.si ꝯstāte.§.qd̄
ff.so.ma.l.ij.§.idē q̄sijt.de dote p̄le.si vō q̄s esset debitor pure et
pacisceret᷑ cum creditore de soluēdo minus statī tūc dicerem qd̄
in remissione gratuita vsuraꝝ.nam si volebat statī spōte soluere
totum debitū:tūc remissio liberalis certe ptis vꝫ:nec mirꝝ:q: vo
luisset in totū.l.si rem.§.oīs.de pig.ac.si aūt recusabat soluere ꝛ
parabat se forte ad litem:nisi fieret sibi talis remissio tūc nō dꝫ
dici liberalis sꝫ metu future litis extorta:iō in foro ꝯscie nihil si
bi ꝓdest ad silitudinem remissiōis vt dixi in regula.s̄.pri.in.vj.
q.in prin.ꝛ adde p̄dicte qōni qd̄ no.bal.in.l.acceptam.in.v.op.
C.de vsur.¶ Octauo q̄ro sepius dcm̄ est ꝙ ex pacto vel intētōe
corrupta q̄cq̄d accipit᷑ vltra sortem est vsura:sed nunq̄d ex pacto
pōt q̄ mutuum dat recipe aliq̄d qd̄ nō obsit debitori ꝛ sibi ꝓsit:
puta p̄ces ꝑ eo porrigere ꝛ satisdare sibi rem mutuare:ad molē
dinum vel ad furnum suum ire potius q̄ꝫ ad aliuꝫ:vel si ē doctor
legēs mutuare scholaribus vt cum eo intrēt scholas in oīb⁹ em̄
istis exemplis ꝛ sil'ibus q̄cq̄d isti dant vel faciāt huic creditori
mutuanti est sine eoꝝ incōmodo siue damno:q: ei dāt vel faciūt
qd̄ dedissent vel fecissent alij.Io.cal.in.d.c.nauigāti.in.v.q.'ar
guit p̄mo ꝙ nō:q: ille q̄ recipit mutuum ex hoc bn̄ficio erat na
tural'r obligatus ei bn̄facere.de testa.cum in officijs.l.sꝫ ꝛ de le
ge.de peti.here.g̊ nō vꝫ ꝓhibitū deducere in pactū exp̄ssum.ad
qd̄ tacite q̄s tenet᷑.l.mutuo.§.si sub ꝯditōe.de tutel.ꝛ.c.significasti.de ele.huic ꝯ̄rio rn̄de post Arch.in.c.si fenerarius.xiiij.q.
iij.ꝛ.s̄.c.ꝑx.in merc.ar.v.¶ Item hic nulla sup̄abūdātia nihil
lucri ex istis ꝑcipe vꝫ:postq̄ꝫ debitor nihil sibi dat.hi em̄ debēt
cōcurrere.s.q̄ dat ꝛ q̄ recipit.xxiiij.q.iij.ꝑ totū.Item talia serui
tia hic idevident᷑ sp̄ualia ꝛ sp̄ualium bn̄ admittit᷑ cōmutatio ad
qōnes.C.de reꝝ ꝑmu.¶ Cōtrarium tenēt Ray.ꝛ Hof.ī sum.
de vsur.§.q: spēs lucri est.ꝛ Io.xiiij.q.iij.c.j.in gl.ij.Post.dicit
ꝙ tutius est tenere ista opi.in dubio.de spē iuuenis ꝛ hoc no.in
sum.de vsur.§.si.ver.q̄d si tibi.Io.cal.dicit ꝙ nedum tutius ꝛ iu
stius est hoc tenere.p̄mo ꝑ rōnem.s̄.dictam.sꝑ em̄ cū plus ꝑci
pit᷑ q̄ꝫ ꝙ dat᷑ vsura est q̄cq̄d sit illud.xiiij.q.iij.c.j.ibi quodlibet
aliō.ꝛ.s̄.de vsu.ꝯsuluit ibi sup̄abūdātia sicut in simonia ꝓhibet᷑
nō solū mun⁹a manu sꝫ a lingua ꝛ obseq̄o.j.q.j.sūt nōnulli.ꝛ de
simo.ꝛ si qōnes ꝑ hoc qd̄ no.btūs Tho.ij.ij.q.lxxviij.art.ij.vbi
dicit ꝙ si q̄s accepit ex pacto aliq̄d qd̄ possit pecunia mēsurari.
ꝛ dicit phs.iiij.ethi.ꝛ.l.j.ff.de ꝯ̄hen.emp.ꝛ talia sunt ea de q̄bus
querit᷑.q̄ aūt pecunia nō mēsurat᷑ vt beniuolētia ꝛ amor bn̄ est li
citum recipe cōpēsatōem ꝛ mutuādo q̄rere sibi beniuolos ꝛ ami
cos.¶ Sꝫ dices in aliq̄bus ex p̄dictis exēplis q̄d ꝯsequor si ꝑ
pter mutuū tibi fcm̄ venis ad furnū meū ꝛ molēdinū.illud em̄ cō
sequor a te ex op̄a ꝛ labore meo qd̄ ꝯsequerer a quocūqꝫ alio si
ne illo mutuo ꝛ tu nō ampli⁹ mihi soluis q̄ꝫ alteri.ꝛ sil'r in docto
re hac de cā mutuante scholari.rn̄det Ioā.an.ꝙ ꝯsequor maius
lucrum ꝑpter maiorem ꝯcursum hoīm:ex quo ꝯcursu furn⁹ ꝛ mo
lēdinum efficiunt᷑ maioris reputatōis ꝛ fame apud hoīes:ꝛ sil'r
doctor ex ꝯcursu scholarium efficit᷑ plus famosus:ꝛ plures con

fluūt ꝑpter famam ad ipsius scholas:sed certe idem prouen
ex amicicia ꝛ beniuolentia amicoꝝ.s.fructus multiplex ꝛ vb
rimus in ꝓsperis ꝛ aduersis in fauorabilibus ꝛ honoribus
in lucris laudibus extollendo amicum:ꝛ sic est doctor vel a
fex exhortando notos ꝛ beniuolos vt ꝑ ꝯsilijs ꝛ aduocatiōib
eum adeāt:q̄ fauor ꝛ ꝯcursus maiori pōt pecunia estimari
possit accessus ad furnum ꝛ molēdinum:nisi dicas saluādo
cal.ꝙ ꝓxima precedentia veniūt in ꝯsequētiam amicicie que
pōt in pactuꝫ deduci sed in p̄dictis exemplis accessus ad m
dinum ꝛ ad scholas fundat᷑ sup̄ principio vitioso.s.in pacto
mutuū facto.ergo q̄cquid seq̄tur vitiosum est.j.q.j.vulnerat
c.cum paulus ꝑpter mutuum aūt amicicias querere est res
vnde in euangelio.facite vobis amicos de mamona iniq̄tat
si ergo sequant᷑ in ꝯsequētiam emolumēta debēt dici mutua
nō ex mutuo principal'r:sed ex amicicia ꝑueniūt.ꝛ sic mutu
est cā remota q̄ nō debet ꝯsiderari:sed cā ꝓxima.l.mulier.ff.r
amo.ꝛ.c.decetero.de homi.ꝛ.l.si q̄s.ꝛ.l.rogasti.ff.si cer.peta
credo ꝙ si cōtemplatione lucroꝝ ꝑueniētiuꝫ ex amicicia mut
uit:ꝛ sic cum intētione corrupta sit censendus vsurarius me
lis.ꝛ ꝑ ꝯn̄s obligatus in foro ꝯscīe ad restōnem.c.ꝯsuluit.d
ris.¶ Sed in hoc casu ꝛ p̄dictis est dubium q̄bus est facien
restitutio.nam nō eūtibus ad furnū molēdinum vel scholas:
a dn̄o molēdini vel furni vel doctore nihil exactum est vltra h̊
alij dedissent:ꝛ sic nihil eis obesse putat.Io.cal.ꝙ restō facie
sit pauperibus q̄ sp̄l succedūt ex quo ꝯstat ꝙ est faciēda restō
non ꝯstat cui.s̄.eo.cum tu.ꝛ de simo.cum tu.si ergo ꝯstat cui
restō faciēda:puta de damno alterius molendini furni vel sch
larium cuius cuius est redditus diminutus diminuto cōcur
huic esset restō faciēda pōe exemplum in recolēde memorie d
meo dn̄o Bal.cuius schole cum legeret Papie fuerūt plurim
diminute scholaribus ꝛ ꝯcursu ꝑpter doctores ꝯcurrētes su
scholaribus pecunias mutuātes.ip̄e aūt in hoc nō vacās sed
dio ꝛ doctrine non pecunia sed sciā ꝛ sapiētia illustrabat omn
¶ Nono q̄ro dcm̄ est.s̄.in.vj.q.vtrum q̄s posset mutuare pe
niam cum lucro verisil'i.ꝛ vtrum vendere merces plus sperans
lud plus ab alio vel in alio loco consequi.Sed q̄d dices si eg
habēs pecuniam dico ꝙ ego volo eam soluere vsurario cui ob
gor sub vsu.vt ab eis exonerer venit ad me soci⁹ ꝛ dicit mutu
mihi ꝛ ꝓmitto tibi soluere vsuras debiti in quibus teneberis
sic mihi soluit vtrum tenear sibi ad restōnem vel si non soluit h
beam actionem ex illo pacto vt soluere teneat᷑.Io.cal.in.c.nau
gāti.in.iiij.q.relatis ꝯ̄rijs opi.tꝫ ꝙ si ego q̄ mutuaui intendeb
satisfacere vsurario meo de p̄dicta pecunia quam mutuaui so
cio sub dicto pacto non sum vsurarius.nec si mihi soluit tenec
reddere.quia nō recipio eam vt lucrifaciam sed vt solutōem vs
rarum euitem ꝛ cōmodum illud vsurarū in vsurarium detinet
ergo nō debeo dici vsurarius si vsuram capio cum effectu.Ite
nō tenebar cum meo damno socio subuenire.xiiij.q.v.si nō lic
Item si nō mutuasset socio dictam pecuniam eam soluēdo vsu
rario euitasset cursum vsuraꝝ ꝛ sic nō posset petere dictas vsu
ras vel retinere solutas illud mutuum esset cā dāni mei.¶ Et
dicamus hūc socium ad vsuram nō teneri ꝯ̄ naturam bn̄ficij h
noraret᷑ ꝛ deciperet᷑ cum tn̄ iuuari bn̄ficio nos opꝫ nec alicui c
iactura alterius subueniēdum.c.j.de cōmo.ꝛ hoc tꝫ Archi.xiii
q.iij.vsura.ꝛ in.c.j.vbi fideiussor pōt ab eo ꝑ quo fideiussit re
petere vsuras quas vsurario soluit ꝑ hoc qd̄ no.Inno.in.c.j.de
vsu.vbi si mihi teneris in certo termino quo elapso non soluis
ꝙ si mutuo recipio ab alio sub vsu.teneris soluere dictas vsu
ras nec est hoc absurdum vt possiꝫ me exonerare a debito vsura
rum mutuādo illam pecuniam alteri quā erā alteri solutur⁹.nā
ex pacto possum mutuādo cōitati me exonerare ab onere colle
ctarum.vt no.Spec.in ti.de vsu.ver.sed pone.qd̄ tn̄ est verum si
erat dubium vtrū collecta esset imponenda vel nō secus si colle
cta eēt certa tūc ei si ab ea releuarer ex pacto ꝑꝑ mutuū censeret᷑
vsura s̄m Io.cal.ꝛ Io.an.in.d.c.cōsuluit.de vsu.si vero pecuniā
quam in dicto pacto mutuaui non intēdebam tūc soluere vsura
rio:cessant predicte rōnes ꝛ peccarem si eas reciperem ꝛ rece
ptas deberem restituere s̄m eum non pōt ergo q̄s mutuando ꝑ
pactum se ab onere imminenti eximere nisi ꝑ pecuniam mutua
tam se ab illo onere releuasset:ꝛ hoc verum qn̄ illud onus a quo
volo per mutuum subleuari sit iustum ꝛ debitum.si aūt indebi
tum ꝛ de facto vexer nō pecco si mutuādo subleuer a p̄dicto one
re:q: sic videor redimere vexatōem.arg.c.cum venisset de instit.
¶ Circa istam exonerationem rōne mutui occurrit mihi dubi
tatio talis:coloni siue laboratores ex facto volūt ꝙ dn̄i p̄dioꝝ
ponāt boues suo ꝑiculo in culturis agroꝝ dāt tn̄ ꝑ bobus cer
tas mēsuras frumēti.Sꝫ q: cōiter male tractāt boues paciscū
tur dn̄i qn̄qꝫ cū eis mutuare magnā pecunie q̄ꝫtitatē ꝑ dict bo
bus emēdis ꝛ alijs suis necessitatib⁹ subleuādis q̄ emūt sibi bo
ues suo ꝑiculo ꝛ ex pacto nō tenent᷑ restituere dcm̄ mutuū dōec

laborāt

laborāt p̄dia ⁊ ī eis habitāt. vtrū dc̄a exoneratio ꝑꝑ dcm̄ mutuum ſapiat vſurā q̄ſi videat̄ aliq̄d ꝑcepiſſe vltra ſoꝛtē eo ipo ꝙ eui tat ꝑiculū interitus dictoꝝ bouꝫ. ¶ Et pōt iſta qō ad multas alias applicari vꝫ quotiēs permiſcet̄ ꝯct⁹ mutui incidēter cum aliquo pꝛincipali cōtractu vtrū ꝑ hoc p̄ncipalis cōtract⁹ reddatur vitioſus ⁊ in fraudē vſuraꝝ init⁹ ꝓpter dictā mixturā ꝯtractus mutui. nā qn̄qꝫ ad euitādā ſuſpitionē fraudis vn⁹ cōtract⁹ licitus iungit̄ vt vēditio ꝓpter lucrū fructuū tn̄ ius p̄ſumit hoc in fraudē vſuraꝝ ꝯcurrētib⁹ aliquib⁹ ꝯiecturis de q̄bus in. c. ad noſtrā. de emp. ⁊ vē. ſilr ⁊ qn̄qꝫ penā p̄ſumit adiectam in fraudeꝫ vſurarū. l. cū allegas. C. de vſu. ¶ In dubio ſupꝛadicto non habeo legē vel canonē q̄ p̄ſumāt aliq̄d. ⁊ foꝛte conſiderandꝫ foꝛet vtrū dictum mutuū incidens in alio contractu dederit cauſam dicto ꝯctui ⁊ fecerit conditionē melioꝛem ipſius mutuantis et cenſeat̄ contractus vſurarius vt ſic ꝙ pꝛincipaliter pꝛohibetur vt vſura intelligat̄ pꝛohibita etiā cū mixtura ꝯtract⁹ liciti: vt. l. athletas. §. ait p̄toꝛ. de his q̄ no. infa. nec mirū ſi acceſſoꝛiū vincet pꝛincipalē cōtractū ſi quis nō erat alias cōtracturus. l. cū te. C. de pac. inter emp. ⁊ vē. vel in terris q̄ōnis p̄dicte videt̄ ꝙ p̄ncipalis cōtract⁹ ſocietatis remanet valid⁹ vitiato cōtractu mutui cū poſſint ab inuicem ſeparari. l. ſi ſponſus. §. generaliter. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ¶ Sed certe colonus non poſſet ex parte ſua adimplere cōtractū pꝛincipalē in colēdo agrū ſine emptiōe boum ⁊ ſibi incūbētium annullato pacto pecunie mutuāde nec dn̄s alr̄ q̄ ꝑ mutuum intēdebat inire ꝯctum cum colono in dandis bobus ⁊ alijs iō impoſſibilis vr̄ ſeꝑatio liciti ab illicito ⁊ ꝑ ꝯn̄s vitiet̄ in totū. c. ad q̄ōnes de reꝝ ꝑmu. ⁊ qd̄ dicam. j. pri. q. ſi vero nō apparet an eſſet alr̄ ꝯcturus vel nō tūc ex varijs coniecturis in foꝛo ꝯtentioſo deberet hoc diſcuti ⁊ inq̄ri vtrum talis conſueuerit fenerari vel nō ⁊ vtrū ꝓpter mutuū dn̄s ſiue mutuās fuerit a multis oneribus ꝯſuetis in dcō ꝯctu releuatus vl̄ vltra etiam ꝑ pacta grauia ꝯſecutus. nam q2 multis modis ⁊ exq̄ſitis fraudibus comittit̄ vſuraꝝ crimen vt. d. c. ad nr̄am ī nouel. iō in foꝛo vt dixi ꝯtentioſo ex varijs ꝯiecturis facti eſſet veritas pꝛeſumēda in foꝛo aūt pn̄iali ⁊ ꝯſciē cuius deus eſt cognitoꝛ ex aīo ꝯtrahentis multum eēt qō dirimenda in terminis aūt q̄ōnis p̄dicte q2 inter dn̄os ⁊ colonos dict⁹ ꝯctus quotidie frequētat̄ ꝯ boū. ⁊ cum colonis meis ip̄m iniui. vt dixi in pꝛin. ſepius cogitaui vtꝝ ſit licitus ⁊ conſidero ꝙ iſti ſunt coloni ꝑtiarij: q2 lucrant̄ ꝑteꝫ fructuum ita ꝙ magis ꝓpꝛie debēt dici ſocij inq̄tum p̄ncipalr̄ ponūt operam in cultura ⁊ cura dn̄i aūt ponūt p̄dia ſua: ꝑtes ſeminis. ⁊ q̄dam alia p̄ſuppoſito aūt hoc ꝑ vero ꝙ iſte cenſeat̄ cōtractus ſocietatis infert̄ ꝙ in dicto ꝯctu p̄ñt inire pacta inequalia ſuꝑ lucro ⁊ damno ſuꝑ periculo ſubeūdo quo ad vnū ſocium non quo ad alium vt colligit̄ ex his q̄ dicta ſunt. s̄. in. iiij. q. ī p̄n. in ver. circa materiam. ¶ Ad ꝓpoſituꝫ ergo ſi coloni ſiue ſocij volūt obligare dn̄m in mutuādo ⁊ nō teneri ad reſtōnem donec duret ꝯductio vr̄ ſatis iuſtum ꝙ dn̄i p̄ñt cum bona ꝯſcīa eximere ſe ab onere tradendi boues ſuo ꝑiculo nec iſtud ꝓpꝛie pōt dici mutuum ſed collatio pecunie in ſocietate ꝯhenda ꝙ aūt eam habeāt ſaluam ſocietate finita hoc eſt de iure ſm̄ naturaꝫ ſocietatis vt dixi. s̄. in. iiij. q. nam cum ſola pecunia poſſit poni ex vna ꝑte ex alia opera ⁊ induſtria ⁊ lucrum equalr̄ ⁊ inequalr̄ iuxta pacta diuidi vt in. d. q. iiij. multo foꝛtius pōt iſta inequalitas periculi ſubeūdi in pactum deduci ſi dn̄s ponit pecuniam ⁊ p̄dium cuius bonitas qn̄qꝫ pōt eē tanta ꝙ dominus nihil ponit. ſi aūt non ſit tanta non poteſt ſupplere eam cum pecunia ⁊ ob hoc commum in ꝑiculo boum onerari non credo ſapere vſuram ꝯſiderata natura ꝯctus. In alijs vero ꝯctibus cum permiſcet̄ ꝯctus mutui: q2 illō nō eſt ſubſtātiale vel naturale ꝯct⁹ ſꝫ accidētale habeāt locum q̄ ſuperius dcā ſunt. ¶ Decimo q̄ro de q̄ōne quam diſputauit Io. cal. ī his terminis vſurari⁹ emit rem minus iuſto p̄cio ſub pacto reuēditōis faciēde vēditoꝛi ipſis ꝯhētibus emptionis ⁊ venditōis ꝯctuꝫ intēdentibus celebꝛare nunq̄d fruct⁹ perceptos q̄ ꝑuenerūt ex ꝑte rei q̄ ꝑs non tranſcēdit in valoꝛe pꝛecium datum dictus emptoꝛ reſtituere teneat̄. dubium q̄ōnis decidit ex. c. ad nr̄am de emp. ⁊ ven. qd̄. c. vr̄ velle ꝙ ꝯcurrētibus his tribus vꝫ ꝙ res ſit vendita minus iuſto p̄cio ⁊ ab hoīe ꝯſueto fenerari ⁊ ſit appoſitum pactum de reuēdendo ꝙ talis cēſeat̄ ꝯctus mutui ⁊ pignoꝛaticius q̄tumcūqꝫ ſub emptiōis ⁊ venditionis titulo celebꝛatus ⁊ in iſto intellectu illius. c. ꝯcoꝛdāt ſm̄ eum om̄s canoniſte. lꝫ Ia. de are. dixerit ex dictis tribus circūſtantijs non p̄ſumi pignoꝛaticium vt refert Cy. C. plus valere qd̄ agit̄. l. emptione ſed repꝛobat̄ hec opi. vt no. in. c. illo vos. d̄ pig. ī nouel. hoc ergo p̄ſuppoſito ꝓcedit dubium q̄ōnis ꝙ ſi ꝯctus ſit pignoꝛis iura volūt ꝙ creditoꝛ computet ſibi fructus in ſortem vt. c. ad nr̄am. de iureiu. nam fructus eodem iure cenſent̄ quo res pꝛincipalr̄ obligata q2 ſunt ꝑs ipſi⁹ rei. l. ij. C. in quib⁹ cauſ. pi. taci. ꝯhi. ⁊ l. fructus. C. de rei ven. ſed vtrum ſatis lucretur emptoꝛ fructus vſqꝫ ad q̄titatem p̄cij coꝛreſpōdentis valoꝛi ipſius rei poſtq̄ in rei veritate p̄ſupponit̄ ꝯhentes voluiſſe celebꝛare ꝯctum emptionis ⁊ venditionis merito dupliciter ⁊ p̄mo ar. ꝙ intentio vtriuſqꝫ ꝯhentis non ꝓſit emptoꝛi vſurario quia emit ꝯ interdicta legis: ⁊ ſic p̄ſumit̄ malefidei poſtq̄ canoniſta ſtatuit. ſ. hūc ꝯctum cenſeri ab eo initum in fraudē vſurarūꝫ. Ex his ſequit̄ ꝙ non dꝫ fructus lucrari ſed teneri ad reſtōnem eoꝝ tanq̄ emptoꝛ malefidei. ij. q. ij. non liceat. ⁊ ibi no. ⁊ de reſt. ſpo. grauis. vbi etiam de hoc. ¶ Scdō p̄ſupponit̄ ꝙ hic fuerit vn⁹ contractus celebꝛatus. ſ. emptionis ⁊ venditōis. ergo in totum dꝫ cenſeri pignoꝛaticius canonis p̄ſumptione ⁊ non ꝓ ꝑte qua iuſto p̄cio coꝛreſpondet emptōis ⁊ ꝓ alia pignoꝛis: q2 ſic vna et eadem diſpoſitio cenſeret̄ diuerſo iure ꝯ. c. cum in tua. de deci. ⁊ l. eum qui edes. de vſuc. ⁊. xxiiij. q. v. loquit̄ vbi plura exempla ꝙ vnitas non recipiat ſectionem ⁊ canō dicit ꝙ diuiſio vnius eiuſdēqꝫ miſterij non poteſt ſine grādi ſacrilegio ꝓuenire de conſe. di. ij. comperimus. xxiij. di. quoꝛūdam. Item pꝛeallegatum. c. ad nr̄am. vr̄ hoc expꝛeſſe dicere appꝛobat em̄ ex foꝛma in totum cōtractus emptionis ⁊ venditionis ⁊ papa ex circūſtantijs dictorum trium pꝛeſumit ꝯctum pignoꝛis nec curauit de parte pꝛecij in qua poterat ſuſtentari vera emptio ⁊ venditio. ¶ Tertio ꝓbat natura duoꝝ quoꝛum vnum eſt vtile alterum inutile. tamē hoc caſu vtile per inutile vitiat̄. ix. di. ſi ad ſacras. de ele. maſſana. de re iud. ad ꝓbandum ⁊ qd̄ ꝓbat̄ in. c. vtile in mercu. ⁊ multa ſimilia in dicta diſpu. iiij. arti. ex quibus pꝛobat̄ ꝙ dictus cōtractus cenſeat̄ in totum pignoꝛis non autem emptionis ꝓ ea parte rei que dicto pꝛecio coꝛreſpondet. ¶ Quarto ꝙ ꝓ nulla parte etiam que coꝛreſpondeat dicto pꝛecio iuſto deberet remanere emptio probat̄ ratione incertitudinis partis rei. nam que debeat dici empta ꝓ diuiſa vel etiam pꝛo indiuiſa vel ꝓ pignoꝛe remanere non poteſt apparere: q2 lꝫ poſſit eſtimari tota res vendita ⁊ per hoc inq̄tum eſt minus vendita diſcerni tamen ꝓ illo minoꝛi q̄ta vel quota pars fundi illius debeat remanere penes talem emptoꝛem non pōt ad oculum mentis vel coꝛpoꝛis demōſtrari: cum vſqꝫ ad dimidiam iuſti pꝛecij ſit licita diminutio ⁊ exceſſus. l. ij. C. de rei vend. nec taxatio rei vel pꝛecij ex poſtfacto vr̄ poſſibilis de iure: q2 a pꝛincipio debēt iſta eſſe certa vel in alterius arbitriuꝫ collata. inſti. de emp. ⁊ ven. §. p̄cium. in iſta em̄ taxatione ex poſtfacto cum ſit veriſimile ꝙ ꝑtes diſcoꝛdēt. ar. l. iij. de eo ꝙ certo loco nō pōt dici ꝑfecta emptio que non hꝫ cōſenſum ꝑtium a pꝛincipio nec certitudinem p̄cij ſiue rei vt ī dictis iuri. ⁊ l. in venditōibus. ⁊ l. j. de ꝯhen. emp. ꝓ hoc in. v. ar. īducit Io. cal. multa ſilr̄a ꝙ incertitudo vitiet ꝯctus ⁊ alias diſpōnes in ꝯꝛiuꝫ. ſ. ꝙ dictus emptoꝛ non teneat̄ fructus reſtituere ꝓbat̄ alijs argumētis ⁊ pꝛimo q2 veritas vincet omnem p̄ſumptionē ſuccūbit enim ſemper pꝛeſumptio veritati ſi de ea liquet vt ī themate pꝛeſupponit̄. viij. di. veritate. ⁊ c. q̄ contempta. C. plus valere qd̄ agi. in rubꝛo ⁊ nigro ⁊ alibi dicit canon nihil firmius veritate que vincit id qd̄ ſub diſſimulatione putabat̄. viij. diſt. conſuetudo. lxxxj. diſt. quicunqꝫ de purg. vul. c. ij. ¶ Secūdo ſic pactum de reuendendo de ſe per ſe non parit pꝛeſumptionem fraudis vſurarum cum huiuſmodi pacta ſint expꝛeſſe appꝛobata a iure. l. ij. de pac. inter emp. ⁊ vendi. ⁊ l. ꝙ ſi nolit. §. ſi quis ita. de edil. edi. ſimiliter minus iuſto pꝛecio nō eſt cauſa reſciſſionis ꝯctus de reſcin. ven. l. ad reſcindendum ⁊ l. dolus. q̄nimmo etiaꝫ vltra dimidiam deceptio non reddit ꝯtractum ipſo iure nulluꝫ ſed annullandum ⁊ interim emptoꝛ lucrat̄ fructus ꝓpter titulum de reſcin. ven. l. ij. de emp. ⁊ ven. c. cum dilecti. ⁊ c. pe. ſola etiam perſona vſurarij non eſt inhabilis ad emendum q2 hoc nullo iure cauere rurſus illa ſtiia omnia ſimul iuncta non reddunt vſurarium ad emendum inhabilem ſed pꝛeſumendum ꝯtractuꝫ vſurarium vt. d. c. ad noſtram. ſed pꝛeſumptio iuris admittit ꝓbationem in contrarinm quo pꝛobato ab illa pꝛeſumptione recedimus ⁊ ſequimur veritatem pꝛobatam. l. ſiue poſſidetis de ꝓba. ¶ † Tertio per humanum iudicium non dꝫ diuinū iudiciū mutari. xj. q. iij. tūc vera. de ſen. excō. a nobis. ij. ſ. diuinum iudicium innitit̄ veritati. ⁊ ꝑ ꝯſequēs veritate iudicium eſt ſequendū poſtq̄ conſtat de ipſa liq̄de vt in caſu noſtro deus nāqꝫ cū ſit veritas ⁊ ab eo omnis fallacia ⁊ fictio eſt aliena de cele. miſ. ī quadaꝫ. xj. q. iij. abijt. ⁊ c. ſeq. inherere debemus potius dei iudicio q̄ humano in caſu quo vt dixi de veritate liquide conſtat: iudicium aūt qd̄ fundat̄ in pꝛeſumptōe iuris ſepe fallit̄ ⁊ tūc ſequēdum cum de veritate alr̄ non apparet vt. d. c. a nobis. immo papa in conſilio aūt conſulit potius nos ſeq̄ debere veritatem de qua in ꝯſcīa nobis conſtat q̄ iudicis ſn̄iam. de reſt. ſpo. literas de ſen. excom. inq̄ſitioni. ex qua rōne infert̄ ꝙ venditoꝛ cum mala ꝯſcīa repetit fructus rei poſtq̄ pꝛo certo ſcit ſe veraciter vendidiſſe nec de iure rōne minoꝛis pꝛecij poteſt petere reſciſioneꝫ talis ꝯctus: vt dcm̄ eſt. s̄. pꝛimo ar. pꝛo hoc qd̄ no. Inno. in. c. q2 plerīqꝫ de immu. ecc. lꝫ tn̄ res iudicata habeatur pꝛo veritate l. res indicata. de re iudi. tamen ſi quis vere nouit eam iniuſtam

non dꝫ nec pōt cū bona ꝯſcīa exigere ꝙ ex tali ſnīa deberet̃ ſibi ſilr̃ nec verus debitoꝛ abſolutus iuſte retinere ſi ſciebat ſeveruꝫ debitoꝛem.nam talis ſnīa notabile vinculū nō diſſoluit.l.iul.de ꝯdi.inde.⁊ hoc vult Inn.in.d.c.qꝛ pleriqꝫ.¶ Quarto ſic reperit̃ in caſu qōnis poſſibilis ſeꝑatio ꝑtis vēdite q̄ ꝑcio coꝛreſpōdet ab alia que excedit ꝑcium diuidēdo ꝓpoꝛtionabilr̃ ⁊ ꝑ quotas rem venditam ⁊ ꝑcium vt ad ſenſum pꝫ:⁊ vr̃ caſus in.l.ſue rei cuꝫ.l.ſe.⁊ de ꝯ̄hen.emp.vbi ꝓ parte in qua non tꝫ ꝑ hoc Io.cal. inducit multa ſilr̃a in.iiij.ar.ij.partis.xxxvij.di.turbat.⁊.c.ſi q̇d veri.Item donatio inofficioſa non tota ſed exceſſus reuocatur C.de inoff.dona.l.ſi totas.de dona.paſtoꝛalis.ſilr̃ in ſententijs ⁊ conuentionibus ſi pōt vtile ab inutili ſeparari vtile nō vitiat̃ ꝑ inutile.de ꝓ̄ben.dilectus.de teſta.Ray.de tranſac.ſi ex falſis de vſur.l.placuit.⁊.l.pecunie.⁊.l.vſuras.q̄ leges bene faciūt ad ꝓpoſitum vbi agit̃ de reſciſiōe contractus vtꝝ reſcindat̃ ꝓ parte tm̄ que adiecta eſt in fraudem vſuraꝝ ⁊ ꝓ parte in qua fraudem adhibuerit perdit falcidiam non in alia de his q̇.vt indig. l.heres.Alia q̄plura adijcit ſimilia ex q̇bus infert ꝙ ꝓ ꝑte que vero precio coꝛreſpondet ꝯ̄ctus emptionis debeat eſſe validus ¶ Quintus ſic q̄tumcūqꝫ de iur.veniret totus ꝯ̄ctus reſcidēdus per.c.ad noſtram.tn̄ fructus nō vr̃ ꝙ non debeāt excedere ſoꝛtē rōne bone fidei q̄ reſultat ex titūlo emptōis.de acq̇.re.do. l.bone fidei.⁊ de vſur.q̄ ſit inſti.de re.diui.§.ſiqs a non dn̄o.de iure pa.ꝯſultatōibus cuꝫ ibi no.non ob.ꝙ hic errauit in iur.credens validū cōtractum a iure repꝛobatū.c.q̄ ꝯ̄.j.eo.nam hec mala fides ꝓ̄ſumpta nō nocet quo ad lucrum fructuum vt eſt caſus de dona.inter vir.⁊ vxo.l.de fructibus.ꝯiuncta.l.j.eo.ti.nec eſt incōueniens rem pignoꝛatam ſubiacere reſtōni ⁊ non fructus: vt pꝫ de pig.l.j.§.iij.¶ Quid dicendum Io.cal.pꝛimo diſtinguit inter emptoꝛem q̄ ſciebat ius ⁊ non lucrat̃ fructus ſꝫ tenet̃ eos reſtituere vēditoꝛi niſi ſciēter tali modo vendidit:qꝛ tūc etiam ip̄e fuit in culpa vendendo ꝯ̄ tale ius ſi aūt ēptoꝛ ignoꝛabat ius tūc ad reſtōnē rei tenet̃ nec poſſit eā ꝓ̄ſcribere:qꝛ emit ꝯ̄ iura.qꝛ nūq̄ de vſuc.ꝯiūcto.c.q̄ ꝯ̄ iura.tn̄ fructꝰ lucrat̃ nec eos reſtituere tenet̃.xiiij.q.v.non ſane.⁊.l.ſed ſi lege.§.ſcire de pet.here. ⁊.l.quemadmodum.de agri.⁊ cenſi.⁊ qd̄ ibi no.in gl.reddit ī gl. fi.ſed ꝯ̄ eam facit.c.ſi q̇s in fi.de reb.ecc.non alie.⁊.xij.q.ij.non liceat.ſed iſta iura loquunt̃ qn̄ ꝯ̄ctus ſimplr̃ eſt nullus hic autē non ſic:qꝛ diſpōne cenſet̃ pignoꝛaticius nec vr̃ ꝙ iur.ignoꝛātia l.iur.ignoꝛantia.⁊.l.ſe.in fi.¶ Et ꝓcedūt in qōne noſtra in fructibus qui ꝓueniunt ex parte rei q̄ in valoꝛe tranſcendit pꝛeciū datum quo ad illaꝫ fuit emptio iniuſta ex parte venditoꝛis ſi vēdit plus iuſto ⁊ ex parte emptoꝛis ſi emit minꝰ iuſto.¶ In his enim caſibus ex altera ex parte depꝛehendit̃ inequalitas ⁊ iniuſtitia dꝫ fieri reſtitutio ei qui verum valoꝛem ignoꝛauit.fuit em̄ pecunia inuenta vt imponeret rebus ꝑciuꝫ hinc dꝛ pecunie obediūt omnia ⁊ omnia ꝑ pecuniam eſtimant̃.l.j.ff.de ꝯ̄hen.empt. ⁊ quare hoc ꝓuiſuꝫ fuerit certe vt equalitas ſeruaret̃.lxxxvij.di. eijciens.vbi ergo adeſt inequalitas ibi abeſt bona fides:lꝫ ꝯ̄ctꝰ ſit initus ſub nomine emptionis qd̄ dicit Ioā.cal.verum in nō ſuſpecto ꝯ̄ctu ſi deceptio pꝛecij eſt notabilis vltra vel citra dimidiam iuſti pꝛecij vnde fructus percepti per talem emptoꝛeꝫ ſciētem deceptionem ex illa parte rei ꝓuenientem debent reſtitui venditoꝛi qui iuſtum rei valoꝛem ignoꝛauit de iure diuino ⁊ canonico in foꝛo penitentiali ad hoc de pe.di.v.fides.lxxxviij.di. aliud.⁊ aduerte ad verba Io.cal.qꝛ ad hoc vt habeat locū reſtitutio dictoꝛum fructuum partis exceſſiue in pꝛecio vltra vl' citra requirit ſciam ex parte emptoꝛis:⁊ ignoꝛantiam ex parte venditoꝛis:ſed certe ſcie ⁊ ignoꝛantie pꝛobatio eſſet difficilis.nam ex parte venditoꝛis pꝛeſumitur ſcientia valoꝛis rei quam vēdidit l.quiſqꝫ.de reſcin.ven.qua ſcientia pꝛeſuppoſita non videt̃ fienda reſtitutio fructuum poꝛtionis exceſſiue in foꝛo penitentiali ¶ Ego autem non diſtinguens inter foꝛum penitentiale ⁊ iudiciale inherens ſimplr̃ oꝛdinationi leg.⁊ canonis ſtatuentium ꝙ ſi deceptio reperit̃ vltra vel citra dimidiaꝫ iuſti pꝛecij habeat locum.l.ij.C.de reſcin.ven.⁊.c.cum dilecti.⁊.c.pe.de emp.⁊ ven. que iura ſimplr̃ loquunt̃ non habita diſtinctione ſcie ⁊ ignoꝛantie vtrum ergo ſi talis emptio ⁊ venditio reſcindant̃ veniāt fructus interim percepti ⁊ vſqꝫ ad partem.quo vero pꝛecio coꝛreſpondet Io.cal.ſentit ꝙ non.ꝓ parte autem que excedit dicēs ꝙ emptoꝛ ſciens verum pꝛecium tenet̃ reſtituere venditoꝛi ignoranti pꝛo ea parte rei q̄ excedit pꝛecium in foꝛo pn̄iali.¶ Sed ego vt dixi non pondero quo ad iuris diſpōnem ſciam vel ignorantiam ſed ſimplr̃ exceſſum vltra vel citra dimidiam iuſti pꝛecij vt.d.l.ij.⁊.d.c.cum dilecti.Et credo etiam ꝙ ſi ꝓ illo exceſſu reſcindat̃ ꝯ̄ctus ex diſpōne dictoꝝ iurium non debeant fructus reſtitui.nam conſtat ꝙ talis ꝯ̄ctus interim tenet donec reſcinderet̃ ⁊ emptoꝛ fuit verus.vnde ꝓpter dn̄ium medij tp̄is iuſtum eſt ꝙ lucret̃ fructus ꝑ illa que dixi.ſ̄.v.ar.ſcd̄e partis ⁊ videtur caſus in ſimili.ſ̄.de reb.ecc.non alie.c.ad noſtram.vbi reſoluto cōtractu ꝓpter nimiam leſionem non venit reſtitutio fructuū ꝑceptoꝝ ſed retinent̃ ꝓ laboꝛe huic tamen mee opi.ob.l.ij.in fi coniuncta.l.item ꝙ dictum de in diem adie.vbi fit in ſimili caſ reſtō fructuū reſoluto ꝯ̄ctu.ſed ibi loquit̃ cum a pꝛincipio ꝯ̄c fuit ſuꝑ reſolutione pactum appoſitum inter partes.ſed non i caſu noſtro.⁊ vide qd̄ dixi in repe.c.acceſſoꝛiuꝫ.j.eo.vbi q̇d iu de pignoꝛe medio tp̄e ꝯ̄cto ſit emptio ⁊ venditio reſcindatur. ¶ Et pꝛedicta dubitatio ꝓcedit in fructibus ꝓuenientibus e re cuius vſus non eſt ipſius conſumptio al's ſecus qd̄ declara dixi in repeti.c.ſ̄.pꝛoximo.in.v.q.ver.vlterius quero.¶ Ite habent locum ꝓxime dicta cuꝫ contractus reſcindit̃ pꝛopter d ceptionem vltra dimidiam iuſti pꝛecij.Sed qō noſtra ꝓ̄ſuppo nit ꝙ vendita fuit iuſto pꝛecio ⁊ empta ab vſurario cum pact de reuendēdo.quo caſu reſcindit̃ ꝙ conſtitutio canonica ꝓ̄ſu ponit ꝯ̄ctum initum in fraudem vſurarum.vt.d.c.ad noſtram. c.illo vos.de pig.vtrum ergo ea reciſa debeant omnes fructu reſtitui vel in ſoꝛtem cōputari vel ſolūmodo ꝓ ꝑte illa minoꝛe cij ſoluti ⁊ aliam lucrari que ꝑcio coꝛreſpondet.⁊ hoc eſt dubi qōnis ſue q̇ dicit ꝙ magis inueſtigando q̄ determinando lo intendit ꝓpter ipſius periculoſos euentus.dicit ergo ꝙ ius p ſitiuum interdū reddit aliquas perſonas inhabiles ad inuen dos ꝯ̄ctus etiam qui ſunt de iure naturali vel gentium vꝫ q̇ c ſenſu ꝑficiunt̃.vt.l.conſenſu.de act.⁊ obli.⁊ lꝫ ꝯſenſum non t lat nec poſſit tollere:qꝛ eſt de iure naturali.inſti.de iure na.g ⁊ ciui.§.ſed naturalia tn̄ lex poſitiua illi conſenſui reſiſtit ān lando ꝯ̄ctum pꝛeciſe ꝙ non eſt ibi aliqua fictio pone exempli cum lex vel canon reſiſtit pꝛelato ꝓhibendo alienationem rei e cleſiaſtice vel tutoꝛi alienanti ſine decreto ⁊ ſeruata omni ſole nitate legali.xij.q.ij.non liceat de reb.ecc.non alie.ſiqs ꝓ̄ſby roꝛum.in fi.de re.ecc.non alie.el.j.ꝑ totum.⁊ talis lex vel cano obligat in vtroqꝫ foꝛo.ſ.pn̄iali ⁊ iudiciali ⁊ aliter contrahent conſtituit in mala fide ⁊ obligat ad reſtōnem fructuum:qꝛ le ſibi reſiſtit.facit.c.q̄ ꝯtra iura.j.e.illud in mr̄imonio idem qd̄ c ſenſu ꝯtrahi ſolet.ca.j.de ſpon.⁊ tn̄ ꝯſtitutio canonica ⁊ ciuili ꝓhibet mr̄imonium inter ceteras ꝑſonas vt pꝫ in toto ti.de d ſpon.impu.⁊ no.inſti.de nup.§.fi.¶ Si ergo aliqui ꝯtrahūt dicti iuris diſpōnem mr̄imonium ſeparat̃ ⁊ puniunt̃ ne dū ip ſed filij in aut̃.ex complexu de inceſt.nup.cle.j.de conſan.⁊ aff ⁊.c.non dꝫ.eo.ti.vnde ſi in caſu noſtro conſtitutio canonica ꝓ hiberet vſurarijs ne ꝯtraherent ſiue emerent ꝯ̄ctus eſſet nullu ⁊ teneret̃ ad reſtōnem fructuū etiam in foꝛo ꝯſcīe:qꝛ nec dn̄iu nec iuſtam poſſeſſionem potuit q̄rere' ꝯtra iura mercanda fac l.cum lex.⁊ qd̄ ibi no.ꝑ Bar.ff.de fideiuſ.⁊ ſic intelligit̃.l.qu admodum.C.de agr.⁊ cenſi.li.xj.¶ † Quūqꝫ autem lex poſitiu
14 non reddit perſonam inhabilem ad ꝯ̄hendum.ſed ſuꝑ ꝯtract inito a tali perſona ⁊ ſuper tali foꝛma diſponit.⁊ tūc aut ſm̄ n ceſſitatem ⁊ dꝫ talis conſtitutio ſeruari in vtroqꝫ foꝛo nec iſt eſt iuris fictio.vnde ſi actuꝫ eſt inter ꝯ̄hentes talis contractu vere ⁊ non ficte erit contractus pignoꝛaticius.⁊ ita loquitur tulus.C.plus valere qd̄ agit̃.iij.⁊ hoc caſu etiam in vtroqꝫ foꝛ tenet̃ computare fructus in ſoꝛtem.vt.d.c.ad noſtram.ſm̄ vna lec.⁊ qn̄qꝫ ius diſponit ſiue ꝓ̄ſumit ꝯtra veritatem facti.ſ.ꝙ ali ud cenſeat̃ q̄ facti veritas ſe habeat ⁊ iſta ꝓpꝛie' eſt fictio vt i terminis huius qōnis.⁊ hoc caſu videt̃ aliud eſſe de iure poſi tiuo aliud de foꝛo ꝯſcīe ſiue pn̄iali aliud ſm̄ ius foꝛi eterni iud cis.nec mirum ſi ſm̄ diuerſitateꝫ iſtius ⁊ illius foꝛi conſtituti poſitiua diuerſis ꝯſideratōibus pōt hr̄e diuerſaꝫ efficaciā.xv q.iiij.c.fi.de ſpon.tua.de eo qui cog.conſangui.vxo.ſue.c.pen in fin.⁊ quod ibi no.in vltima glo.cum ſi.¶ Ex iſtis concludi Ioā.calde.in dicta diſputatione ſua ꝙ poſito ꝙ vſurarius n ſit ꝓhibitus emere ſm̄ ꝓ̄dictum modū vt in veritate ꝯ̄hentes i ſerūt ⁊ inire potuerūt ꝯ̄ctum emptionis:tn̄ ex quo lex ex cā fin git aliter.ſ.ꝯ̄ctum eſſe pignoꝛaticiū quicq̇d ſit in foꝛo cōtentio ſo ſm̄ dei iudicium qd̄ innitit̃ veritati.de ſen.excō.a nobis.ij.c ſi.non vr̃ ꝙ dictus emptoꝛ dictos fructus reſtituere teneat̃ ad ducit ſi.qd̄ no.in.c.is qui.de ſpon.vbi ſponſalia de futuro ſub ſecuta copula matrimoniali affectu vero tranſeunt in matrimo nium de ꝓ̄ſnti vtroqꝫ foꝛo ſed ſi copula ſubſecuta eſt affectu foꝛn cario canon tn̄ ꝓ̄ſupponit matrimoniū ⁊ hec eſt fictio ꝯ̄ veritat ſcꝫ.ꝙ ſit matrimoniū vel ꝯſenſus matrimonialis īteruenerit vb tn̄ non interuenit in foꝛo ꝯtentioſo ſiue iudiciali iudex pꝛo tal matrimonio iudicabit ſed non ita in foꝛo ꝯſcientie ſiue peniten tiali.vt no.in.d.c.is qui.in nouella.⁊ ſic dꝫ intelligi.c.vidua.d regu.⁊ rō quare iudicium eccle.aliter iudicat quam iudiciu dei collige ex.d.c.a nobis.¶ Adducit duo alia ſimilia ꝙ alite iudicat de homine lex eterna aliter lex humana de quo ꝑ Hoſt in ſumma de teſta.§.ad quid.ver.ſed non ſufficit.⁊ de vſur.q̄q ſ̄.eo.lib.in nouella ſuper glo.dicebat.⁊ de immu.eccle.pleriqꝫ Inno.⁊ ita ꝯcludit qd̄ in foꝛo penitentiali dictus emptoꝛ vſur rius poteſt ip̄e ⁊ venditoꝛ vere intendebat ꝯtractum emptionis

⁊ venditiōis

et venditionis inire non teneat̃ ad restõnem fructuũ sꝫ in foro
iudiciali vtrum omnes vel ꝑ rata minoris p̃cij vel nullos penitꝰ
teneat̃ restituere non determinat sed excusat se dicens ꝙ malũ
est si voluerimus aliquid temerarie affirmare. vj. q. j. in fine.
¶ Ego autem semꝑ salua reuerentia debita recolende memo-
rie tam excelsi doctoris ⁊ correctione omnium melius sentien-
tium audeo dicere ꝙ .c. ad nostram. de emp. ⁊ vend. ⁊ .c. illo vos
de pigno. que solum loquunt̃ de forma huius ꝯctus nõ ĩducãt
fictionem: sed p̃sumptionem. multum em̃ differũt fictio ⁊ p̃sum
ptio: fictio em̃ est suadente aliqua eq̃tate ꝯtra veritatẽ etiã de
qua constat pro veritate assumptio vt fingere mortuum viuum
vel viuum mortuum. vel semper fuisse liberũ quem constat fuisse
seruum vel captum ab hostibus nunq̃ captum. ⁊ multa alia exẽ
pla per Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. vbi in scd̃a
q. principali tractat de tribus speciebus fictionum scilicꝫ indu
ctiua: priuatiua: ⁊ translatiua: siue extensiua: ⁊ per exempla que
ibi ponit in singulis clare patet ꝙ fictio vt dixi est contra veri-
tatem pro veritate a iure assumpta aliqua suadente equitate:
vt ibi in. j. q. per Barto. presumptio autem est duplex quedam
iuris tantum quedam iuris ⁊ de iure. ⁊ de his plene in. c. is qui
de sponsa. ⁊ in. l. nõ est verisimile qd̃ metus causa. ¶ Quod au
tem ꝑuisio dictorum capitulorum sit presumptio non fictio pa-
tet primo ex tex. in. c. illo vos. vbi vtitur verbo presumitur vehe-
menter ⁊c. ⁊ in. c. ad nostram. dicit qd̃ patet ex eo ⁊c. ⁊ glo. expo
nit verbum patet id est presumitur ex quibus verbis et alijs cir
cunstantijs illa iura presumunt violenter contractum pigno-
ris: licet initum sub forma emptionis ⁊ venditionis resultat ex
eo presumptio iuris violenta ex illis circunstantijs: quia pa-
te ibi aliter de veritate non constabat ⁊ hec est natura presum-
ptionis scꝫ in re dubia ⁊ obscura ex varijs circũstantijs presum
tiue iudicare ⁊ quandoq̃ vna presumptio tollit aliam ⁊ dedit
extenuat. patet in. c. literas. de presumptio. fictio autem sem-
per cadit super facto certo super quo ius fingit aliter statuen-
do quam veritas se habet vt predixi quod non faciunt. c. ad no-
stram etiam. c. illo vos. immo super contractu in dubium reuo-
cato vtrum esset pignus vel venditio papa ex circunstantijs p̃-
sumit pignus: ⁊ sic ex presumptionibus iudicat quod in multis
alijs iuribus reperitur idem. absurdum autem esset dicere ꝙ in
omnibus iuribus in quibus eorum dispositio fundatur super
presumptiõe illa deberet dici fictio: nam licet presumptio iuris
sufficiat ad condemnationem sicut esset in casu illius. c. cũ talis
presumptio bene admittit probationem in contrarium etiam si
presumptio esset vehemens vel violenta: vt dicto. c. literas. ⁊ eti-
am si esset iuris per confessionem in auten. sed iam necesse. C.
de dona. ante nup. per Cy. ¶ Quid em̃ si in casu q̃onis nostre
constaret per confessionem partium ꝙ in veritate fuit verus cõ
tractus emptionis ⁊ venditionis initus inter eos an iudex pro
nunciabit ꝯctum pignoris iuxta p̃sumptionem illoꝝ iurium cer
te si sic esset fictio ꝙ in illis capitulis statuit̃ vt dixi. Sed ꝯtrariũ
credo ⁊ similiter si violenter de dicta veritate constaret. puta ꝑ-
per vrgentem necessitatem redimendi se a carcere vel pascendi
filios exposuit publice rem venalem quam vsurarius sic exposi-
tam emit minori precio ⁊ cum pacto de reuẽdẽdo ⁊ mediatores
fidedigni quibus ex forma statutorum in certis locis datur
plenissima fides exponũt de dicta veritate ꝯctus certe non vide
tur tutum recedere a predicta veritate de qua liquide cõstat ꝑ-
pter p̃sumptionem illoꝝ iurium. ¶ Concludo ergo ꝙ ex circũ
stantijs que habent̃ in alijs capitulis resurgit vehemẽs suspitio
doli ⁊ fraudis vsuraꝝ sufficiens ad sñiam. sed dico ꝙ ista p̃sum-
ptio põt elidi ꝑ ꝯtriam partium assertionem ⁊ ꝑ alias circũstan-
tias grauiores ꝯtrias ⁊ per testes idoneos. nam vt predixi ex di
ctis circũstantijs ius p̃sumit sed non fingit vel statuit ita esse si
veritas in ꝯtriũ se haberet sicut facit materia fictionis: ⁊ ita sen
tit in p̃dicta q̃õne saluo ⁊c. vt predixi ⁊ scd̃m hoc ꝓbata alr̃ veri
tate non est disputandum de q̃titate fructuum non restituen-
dorum vsq̃ ad portionem rei vendite p̃cio correspondentem: q: nec
debꝫ restitui: nec fructus. si autem esset fictio super qua funda
tur nullitas ꝯctus. tunc ẽt postq̃ ius sic statueret ꝙ ꝯctus talit̃
celebratus non p̃sumeret̃ emptionis: sꝫ si simpl'r esset ⁊ fingeret̃
pignus veniret restitutio oĩm fructuũ ꝑ ꝯtriam dicta superius in p̃
mo ar. ⁊ tũc lex fingeret ſuꝑ certo iam ꝯ veritatem. ideo sequen
tur etiam in foro ꝯscie ꝑut ip̃e dixit in membro vel inhabilitate
pignoꝝ. ¶ Undecimo quero referendo membra q̃onis quam
disputaui de imprestitis venetoꝝ quoꝝ conditio ⁊ natura hec
est imminentibus nãq̃ necessitatibus in cõi maxime calamita-
tibus guerraruꝫ ⁊ belloꝝ illustris ⁊ excelsa ducalis dominatio
cogit ciues ad conferendam pecuniam in cõi. ⁊ de ipsis rñdet ꝑ
quolibet centenario annuatim quinq̃ vel quatuor capitale au
tem nunq̃ reddit. Ciues itaq̃ ad soluendum coacti recipiunt
annuatim a cõmuni summam de qua. s̃. ¶ Itẽ quandoq̃ ipsi

imprestita vendũt vel alio titulo in alios transferũt: ⁊ valẽt q̃nq̃
plus q̃nq̃ minus similibus grauaminibus subiacent cõmunia
sicut bona ĩmobilia: dubitat̃ ergo sepius ⁊ frequenter apud ho
mines ꝯscĩe timorate: vtrum eos recipere dictum annuũ reddi
tum titulo emptionis vel alio sit vsura tam in illis q̇ a p̃ncipio
coacti fuerũt soluere q̃ in illis qui eos sponte emerunt vel alio
titulo receperunt. Et obmissis ar. hic vrgentibus pro ⁊ contra
de quibus ibi plenissime referã hic breuiter decisionem q̃onis
Cuius materiam altius exordiendo diuidam eam principalit̃
in quatuor membra quoꝝ primum sub ista. xj. q. referam ⁊ alia
in sequentibꝰ. ¶ Tango ergo in primo membro quid iuris q̃ñ
tempus ⁊ redditus sunt incerti vt emptio vsufructus vnius pos
sessionis ad vitam pro certo precio sicut hic Boñ. capitulum et
conuentus sancti Michaelis in busco sepe concedit. vtrũ iste
contractus sit licitus: ⁊ videt̃ ꝙ non q: p̃senti pecunia emit ad
vitam redditus vnius possessionis qui in modico tempore exce
dent precium solutum. puta emit ꝑ mille redditus vnius posses
sionis: redditus annuatĩ sũt centũ. si ergo vixerit vltra. x. annos
quicquid percipit vltra precium solutum erit vsura: q: est super
abũdantia ⁊ sic ꝓhibita. s̃. eo. in ciuitate. xiiij. q. iij. plerĩq̃ cũ si.
¶ Item ex eo etiam est vsura q: ꝓpter annuos redditus rep̃sen
tat̃ solutio precij satis minoris q̃ sit verisil'r cum tp̃e ꝑceptum
ergo vsura. c. nauiganti. de vsur. iuuenis emit redditus possessio
nis ferentis annuatim centum pro mille: ⁊ viuet scd̃m iuris pre
sumptionẽ annis cẽtũ ita. l. hereditariũ ad. l. fal. ⁊ sic pro mille di
cto tempore de dicta possessione percipiet tria milia vel quatu
or. ⁊ per consequens dictus contractus dꝫ dici vitiosus q: mul
tum percipit̃ vltra sortẽ. ⁊ hanc opi. tenent Ray. ⁊ Gof. Host.
ꝯ in sũma de vsu. §. an aliquo. ver. quid de his q̇ emunt. nam s̃m
eum vsura non ꝯmitur nisi in ꝯctu mutui vt ibi dixi in prima ra
tione scd̃e partis sed in hoc casu non põt dici mutuum sed ꝯctꝰ
emptionis siue emptio vsufructus cõstituti in certo corpore. s.
in possessionem ad vitam vsufructus autem potest vendi legari
pactionibus stipulationibus constitui. l. iij. in princ. ff. de vsufr.
⁊ l. necessario. §. ꝙ si pendente. ff. de peri. ⁊ cõmo. rei vẽ. ¶ Itẽ
istud precium nunq̃ põt repeti. ergo non ẽ mutuũ qd̃ necessario
debet reddi in eadẽ bonitate. l. cum quid. ff. si cer. pe. Item pro
hoc videtur text. in auten. vt hi qui oblig. ꝓhi. res mino. §. lice-
bit iuncto principio col. vj. vbiꝰ imperator iustinianus q̇ fuit ca
tholicus premittit ꝙ intendit auferre oẽm peccandi materiam
⁊ tamen in. d. §. licebit monet tutores ⁊ curatores vt curent cau
te inuenire si poterunt redditus modicis functionibus publi-
ce obligatos venditorem habentes idoneum ⁊ opulentos red-
ditus existentes ⁊c. ⁊ glo. ibi intelligit de redditibus annuis.
ex quo patet ꝙ emere istos redditus annuos opulentos nõ esse
peccatum qd̃ patet quia imperator hoc statuens protestatur ꝙ
vult auferre peccandi materiam ⁊c. vt predixi. Et istam partẽ
tenent Innoc. ⁊ Hostiẽ. in. c. ciuitate de vsur. non ob. ꝙ iste em-
ptor diu viuẽdo ꝑcipet plus q̃ fuerit rei preciũ. vnde illa super-
abundantia debet dici vsura vt. d. c. plerĩq̃. nam illud verum in
mutuo: sed in casu nostro est emptio pro certo precio nec ex eo
ꝙ cum temporis ꝓlixitate iste sit amplius percepturus de red-
ditibus q̃ fuerit precium dꝫ considerari ꝙ hoc contingeret in
emptione cuiuslibet possessiõis ex qua ꝑ longum tempus plus
percipiet de fructibus q̃ fuerat precium. Nam per relationem
ad fructus q̃nq̃. xx. annorũ. quãdoq̃ ista iura limitant precia
rerum in aut̃. de alie. ⁊ emphi. §. sanctissimas. ⁊ in aut̃. de re. ec.
non alie. §. q: vero leonis. q̃nq̃ estimat̃ q̃tum cõmuniter vendi
põt: vt. l. p̃cia rerũ. ad. l. fal. ¶ Preterea nõ põt dici iste ampli-
us ꝑcepturus cũ ꝓpter cõmodũ representationis in precio sta
tim soluto pro vsufructu annuo forte centum ⁊ tetigi. s̃. in. viij.
q. ver. sed iuxta predicta ⁊ plenius in dicta disputatione in. v.
ar. secunde ꝑtis. ¶ Preterea attendi ẽt debet labor in cultura
⁊ cura quo ad lucrum fructuum ⁊ non solum precium solutum
a principio. c. ad nostram. de reb. ecc. non alie. Item nõ ob. ꝙ ꝓ
pter anticipationẽ solutionis in p̃cio nõ dꝫ carius vẽdi: lꝫ ip̃aꝝ
reꝝ venditaꝝ solutio differat̃ vt. c. nauigãti. nam illud. c. intelli-
go in mercibus ⁊ in vino ⁊ oleo ⁊ frumẽto quoꝝ vsus siue fructꝰ
est ꝯsumptio nec põt sperari alius vnde de mercibus destinatis
venalibus idem disponit̃ ibi qd̃ de pecunia mutuata ad idẽ de
qua ꝓpter dilationem nihil recipi põt q̇n sit vsura ad hoc. l. cete
ra. §. sed si parauit. ff. de leg. j. in. l. pedicul. §. item cum quereret̃
ff. de au. ⁊ ar. leg. in equo vero possessionibus ⁊ alijs rebꝰ stat tra
ditio q: est ibi dare vsum ⁊ fructum in alio tp̃e: id̃ non est ꝓhibi
tũ ꝓpter dilationẽ p̃cij vẽdere maiori p̃cio q̃ si statim solueret̃
⁊ econuerso viliori p̃cio emere si differat̃ solutio rei vendite: ⁊ h̃
plenius declaraui in solutione questionis membro primo ad
finem. ⁊ Bald. tangit hoc. C. de vsuris suꝑ rubrica. Postremo
nõ ob. ꝙ iste emptor sit amplius percepturus: quia poterit diu
viuere. nam econuerso posset cito mori. ⁊ per ꝯsequens vsufru-

ctus citius finiri ꝙ fuerit precium: ergo propter probabile dubium excusat iste contractus. l. si ea lege. C. de usur. ⁊ C. de dona. l. sancimus. §. pen. ibi incertus enim fortune exitus hoc nobis suggerit ⁊c. ⁊ l. si pater puelle. C. de inoffic. testa. Ex istis ergo concludo ꝙ emptio redditυum siue certe possessionis ad vitã sit licita nec possit argui ⁊ sapiat vsuram sed ꝙ sit ibi deceptio vel vltra vel citra dimidiam iusti precij quod communiter potuisset vel debuisset vendi: vnde posset ex hoc contractus retractari ⁊ sic loquitur. c. ad nostram. de reb. ecc. non ali. ¶ Quero duodecimo qñ omnia sunt certa: puta emit quis certam annuã pensionem siue censum ab ecclesia: puta decem annua pro tempore quinqꝫ annorum. ⁊ pro. xxx. nomine precij stat. soliti. ita ꝙ in dictis. v. annis lucrabit. xx. vtrum hoc lucrũ sit vsura hoc in secundo membro dicte disputationis plene examinaui ⁊ hic succincte repeto. Nam Innoc. ⁊ Hosti. in dicto. c. in ciuitate videtur tenere ⁊ constituere dictum annuum censum de nouo in psonam tertij vel in propria pro minori precio sit illicitum. ⁊ a fidelibus abstinendum. ab antiquo autem cõstitutum dicto modo videt licite posse emi sicut etiam potest emi ad tempus incertũ ⁊ ita no. in. d. c. in ciuitate. sed Jo. an. in addi. Spe. eo. tit. tenet ꝙ qñ redditus sunt certi. puta censuales non subiacentes fortune ⁊ tempus est certum traheret plus istum contractum ad vsuram hoc deinde intelligo cum census talis consistit in pecunia quia tunc pecunia datur in minori quantitate ⁊ post tempus ex pacto recipitur in maiori. ita ꝙ pecunia representat pro pecunia non in fructu aliquo certo: vnde non potest haberi hic alia consideratio nisi ꝙ temporis interuallo perit aurum. Si autẽ pro centum nomine precij modo soluti venderes mihi decẽ corbes frumenti annuatim vsqꝫ ad decem annos quas tu venditor recipis pro annua pensione cuiusdam tui fundi emphiteotici: tunc starem dicto Innoc. ⁊ Hosti. in. d. c. in ciuitate. nisi posset pretendi lesio vltra dimidiam iusti precij: vt. s. proxime dixi.

¶ Sed dices quare est magis permissa emptio certorum redditυum perpetuo vel ad vitam: vt. d. l. xiiij. qõ. ⁊ non ad tempus certum respondeo: quia primo casu est vera emptio cum redditus perpetuo spectet ad emptorem ⁊ precium ad venditorem.

¶ Sed in secundo casu cum sit talis emptio ad breue tempus res vendita hoc est redditus reuertitur ad venditorem ⁊ preciũ cum augmento reperitur penes emptorẽ vnde accedit potius ad naturam mutui: licet sub nomine emptionis contractum. facit quod no. Bar. in. l. cum stipulatus sim. de verb. oblig. ¶ Et per hanc differentiam dico ꝙ licet imprestita venetorum licite ⁊ cum bona conscientia possint emi pro se ⁊ suis heredibus vel ad vitam tamen emendo ipsa ad tempus certum: vt. iiij. siue. v. annis quicquid plus perceperit ꝙ̃ fuerit precium reputarẽ vsuram postꝙ̃ omnimodo certus erat ꝙ plus erat cum tempore ꝑcepturus sed non mutuarem tibi centũ pro quolibet anno reddens mihi. xxv. ita ꝙ in fine quinquennij recepi. xxv. vltra sortem licet sub nomine etiam imprestitorum: ⁊ hoc non obstat in dicto. ca. pleriqꝫ. xiiij. q. iij. ¶ † Quero. xiij. cum quis emit ad

15 tempus certum fructus incertos: puta omnes redditus ⁊ prouentus talis possessionis vsqꝫ ad quinquennium: ⁊ hoc videtur licitum etiam si verisimiliter emptor sit amplius percepturus ꝙ̃ fuerit precium: licet de nouo constituat. nã emptio bene cadit in fructibus futuris. l. fin. §. vltimo. de contrahen. emp. ⁊ l. nec emptio. ⁊ l. necessaria. §. ꝙ si pendente. de peri. ⁊ commo. rei vendi. Si ergo iste est contractus emptionis sequitur quod licitũ fuerit contrahentibus inter se decipere vsqꝫ ad dimidiam iusti precij. l. in cause. ij. in. §. de mino. ¶ Item iura permittunt istã venditionem ⁊ emptionem redditυum etiam a prelatis ad modicum tempus. c. ij. ⁊ c. si propter. de loca. ⁊ c. fi. ne prela. vic. suas. ⁊ clemen. j. ⁊ de rebus eccle. non alienan. nec dicta iura sunt modificanda ꝙ precium fuerit correspondens annuis redditibꝰ emptis: quia esset nimis restringere illa iura ⁊ esset contra naturam contractus emptionis ⁊ venditionis in quo infra dimidiam iusti precij lesio toleratur. c. cum dilecti. de emptione ⁊ vendit. Item si in vno vel duobus annis contingeret sterilitas non fieret remissio precij si cultura ⁊ cura spectabat ad emptorem: quia pro dicto tempore periculum est suum si non nascantur fructus: ⁊ videtur tunc venditum ius vtendi fruendi: vt not. Barto. in. l. cotem. §. qui maximos. de publi. in. iij. q. vnde sicut suum esset periculum si minus perciperet ita sit incommodum si percipit multũ plus. ¶ Quero. xiiij. quando redditus sunt certi ⁊ tempus est incertum: puta ad vitam vel pro se ⁊ suis heredibus emit redditus certos censuum pensionum siue affictuum vel certam quantitatem annuam de predictis imprestitis venetorum: quero vtrum hoc sit licitum ⁊ quando ad vitam consuluit Oldra. ꝙ sic in quodam episcopo qui dedit vni monasterio multis debitis pregrauato quatuor milia ducatorum cum pacto quod deberet monasterium sibi dare annuatim quadringentos ducatos toto tempore vite sue qui superuixit annis. ⁊ sic percepit octo milia toto tempore vite sue: queritur vtrũ illud plus fuit vsura. determinauit ꝙ non: quia non potuit dici h[...] mutuum cum capitale sit consumptum nec dicto episcopo de[...] at restitui. Item potuit episcopus cito mori ⁊ sic monasteriu[m] fuisset lucratum quatuor milia duca. licet ergo diutius sup[er]uixerit non debet conqueri postꝙ̃ de contrario non fuisset c[on]questum. l. pe. C. de so. Preterea ius canonicum prohibet v[su]ras simpliciter ius ciuile prohibet excessiuas. l. eos. C. de vs[u]. Sed si res datur pignori vt fructus in vicem vsurarum ceda[n]t licet fructus legitimas vsuras excedant: non tñ talis percep[tio] videt illicita ꝑpter dictum dubium fructuum. C. de vsur. l. si [ea] lege. ⁊ de dona. l. sancimus. §. pe. ⁊ l. si pater puelle. de inoffi. [te]sta. ⁊ hanc partem tenet Jo. an. in addi. Spec. in ti. de vsur. [...] vt dicit hic non cadit nomen lucri qd̃ est ꝓprie damno ⁊ sorte [de]ductis. ff. pro socio. l. mutus. Item nec nomen sortis que pre[ser]uari debet: sed hic statim consumitur. Item hoc non est mut[uum] in quo agitur vt reddatur idem non in specie sed in genere. [...] si certum peta. l. ij. Ex quibus concludit Jo. an. ⁊ ego post e[um] in dicta disputatione ꝙ si non est mutuum per consequens n[on] vsura: ⁊ hec sint dicta cum redditus sunt certi ⁊ tempus inc[er]tum ad vitam. Sed quandoqꝫ contingit ꝙ dicta emptio cer[to]rum redditυum est incerta ⁊ perpetua id est transmissibilis [in] quoscunqꝫ heredes sicut est in dictis imprestitis venetiarum [⁊] ista est questio per me disputata ⁊ prius per aliquos sacre th[eo]logie magistros absqꝫ. ll. iuris diuini canonici vel ciuilis q[uod] a iuristas esset reprehensibile ⁊ quodammodo inniti pruden[tie] sue contra. c. ne initiaris. de consti. nã ⁊ imperator erubescit [si] sine lege loquitur. l. illã. C. de colla. ⁊ in aut. de trien. ⁊ semi. §. [con]sideremus. ⁊ per hoc ibi efficaciter probo ꝙ decisiones dubi[o]rum super vsur. ꝙ̃ꝙ̃ sint materie spirituales ⁊ trahant origin[em] a iure diuino: spectant tamen ad canonistas non ad theolog[os] in dubijs super votis iuramentis decimis matrimonijs sym[o]nijs furtis homicidijs ⁊ similibus. pro interpretatione etenim talium ⁊ similium dubiorum recurrimus ad canones vel leg[es] que etiam interpretantur ius diuinum detrahendo modifica[n]do addendo ⁊ declarando vt dixi in repetitione canonum sta[tu]ta. ¶ Ad propositum igitur redeundo cõcludo in ꝑdicta q[uesti]õe ꝙ ex dictis imprestitis tam successores eorum qui coacte sol[ue]runt ꝙ̃ illi postea qui quotidie voluntarie ea emunt licite h[oc] faciunt nec dictos annuos redditus recipere sit vsura ꝓbo p[ri]mo qr non potest dici in dictis prestitis mutuum cum soluat vendi[]tori vt precium qd̃ pꝫ: qr nunꝙ̃ potest repeti vt dixi. s. in ver. [...] vt dicit ⁊c. reperit etiam res que vendit hoc est ipm ius incorporandi exigendi ⁊ recipiendi dicta imprestita a cõi. nam sic e[st] reperit in iure decimandi in iure censuum tributoꝝ ⁊ simili[um] que sunt iura incorporalia q̃ adherent qñqꝫ rebus corporali[bus] qñqꝫ non vt in casu nostro. ⁊ dixi plene in repeti. c. facti posses[sio]ne. s. eo. Reperit ergo hic res ⁊ precium que sunt de substã[tia] emptionis ⁊ venditionis insti. de emp. ⁊ ven. §. precium. ⁊ ꝓ h[oc] tollunt. arg. in ꝯrium ꝙ hic sit mutuum ⁊ ꝙ est amplius ꝑcep[tu]rus cum tpe ⁊c. nam vt dixi hoc non est mutuũ ⁊ ꝙ si est empt[or] licite potest ex fructibus rei empte ꝑcipere omnes fructus e[ti]am si transcẽdũt precium rei empte in decuplo successiue cũ t[] vt predixi. nam dicti annui redditus inter possessiones ⁊ res [im]mobiles computant. cle. exiui. vbicũqꝫ annui de verbo. sig. S[e]cundo moueor ꝙ tributa annue pensionis seruitia personal[ia] ⁊ similia reperiunt in rebus ⁊ personis ab antiquo causata ⁊ [de]cima deo tributum cesari censum superiori pensiones annue [] ciuiles annue monasterijs et ecclesijs. Item de nouo in reb[us] immobilibus ista iura ꝑstationũ creant vt in rebus ꝓprijs v[el] fructus alij concesso in emphiteosim in ꝑpetuum pro annuo [ca]none ⁊ ꝓbant ista de deci. tua nobis. xj. q. j. si tributum. c. cõs[ti]tutum de relig. domi. c. querelam de elec. l. iubemus. C. de sac[ro] san. eccle. xix. q. ij. eleutherius. xij. q. j. apostoli. ⁊ c. bone. ⁊ c. c[on]cesso. ⁊ l. si quos. vbi manumittantur scd̃m ecclesie constituta [de] bonis suis. xx. sol. annua pensiõe ⁊ ꝑdicta omnia habent sim[ili]tudinem cum predictis imprestitis: qr sunt parte tua ⁊ in pe[cu]nijs regulariter cõsistunt ⁊ relationem habent a principio cu[m] creant ad aliqd̃ certum tempus siue cãm: ⁊ tamen nulli dubi[um] ꝙ dicti annui redditus ex iure censuali decimali tributario [⁊] quocũqꝫ alio ꝓuenientes sunt in commertio hominum ⁊ vẽdu[n]tur permutant donantur ⁊ alijs titulis de vno in alio transfe[run]tur sicut bona immobilia: vt. d. l. iubemus ⁊ c. ij. de loca. c. qu[] uis. de deci. clemen. j. de re. ecc. non alie. de iure emphiteo. l. ij[] per totum. ff. de vsuris. Si ergo predicta iura ⁊ alia ꝙ̃plurima [ca]nonica ⁊ ciuilia approbant hunc contractum emptionis ⁊ ve[n]ditionis annui redditus absurdum esset dicere talia emere [⁊] tenere iuris autoritate esse peccatum siue vsuram. ca. qui pe[c]cat. xxiij. q. iiij. ⁊ l. gracchus. de adulte. ⁊ l. ij. de his qui ve. et[]

ipet

mpetra. Tertio me mouet cã originis istoꝝ impꝛ̃stitoꝝ tam ex parte cõis ꝙ̃ ciuium cõe em̃ ciues suos cogit ꝯferre necessitati bus in cõmuni pecunias necessarias ꝛ sponte ꝓuidet annuatiꝫ ꝯsidere singulis .v. vel .iiij. ꝑ centenario. posset autem sine dicta solutione simplr̃ cogere ciues sue patrie subuenire ad qd̃ q̃libꝫ obligatur iure naturali. s. patrie ꝛ parentibus subuenire ꝛ mori etiam se exponere. l. vtrim. ff. de iusti. ꝛ iure. l. postliminiuꝫ. §. filius de capti. ꝛ. l. vidue. de reli. ꝛ sump. fu. ergo ciuitas tanꝙ̃ ia matervult suis ciuibus tanꝙ̃ condendo legem dicto mo ꝓuidere istud non est vsura ex parte ciuitatis que liberalr̃ re munerat ciues sicut faciũt boni patres meritis ꝓuocãtes filios ad obsequia non autem pactionibus astringentes. l. si q̃n. §. il d. C. de inoffi. test. Inuentio em̃ ciuium conferentium in cõi non est corrupta: qꝛ coacti conferunt nec reperiret̃ aliquis q̃s sponte tali modo poneret pecunias in cõmuni: qꝛ nũꝙ̃ potest is repetere: ergo istud non põt dici mutuũ nec remuneratio edicta põt dici vsura que non ex ambitõis pactõe sed cõis ordinatione ꝓcessit. j. q. j. ꝙ̃ pio. xviij. di. de eulogijs. Quarto mo or qꝛ sicut vsura ita simonia ꝓhibet̃ in veteri ꝛ nouo testamẽ vt pro spũalibus aliquid recipe nõ possit. j. q. j. ꝑ totum. ꝛ de no. per totum. Sed ꝑ statutum põt disponi vt intercedẽtibꝰ diuinis officijs dent̃ quotidiane distributiones nec q̇ eas reci tõꝛ cõmittere simoniam. c. j. de cle. non resi. li. vj. ꝛ ibi no. silr̃ hoc hꝫ cõsuetudo ꝓ spũalibus pñt licite a laicis exigi tpalia nsueta. c. iacobus. de simo. ꝛ facit. c. significatum. de preben. ergo pñt ꝑ spũalibus ministrandis ex ꝯsuetudine vel statuto conferri temporalia: ergo silr̃ ꝑ statutum suũ ciuitas suis ciui s succurrentibus reipublice põt cõferri ista imprestita vt sic od licitum est ꝓ conseruatione status ecclesiastici liceat ꝓ cõ uatione ꝛ salute ciuitatis ꝛ populi ar. l. j. ff. de iust. ꝛ iure. ꝛ. l. C. de sacrosan. ecc. Sed dices ista rõ infert ꝙ licite pñt reci re qui coacti fuerunt sed in alijs non coactis sed sponte emẽ us ꝛ maxime in forensibus cessat dicta rõ: ideo quo ad eos etvsura qd̃ q̇dam de plano fatent̃. Sed ego teneo silr̃ ꝙ etiã onte tam ciuibus ꝙ̃ forensibus postꝙ̃ a principio dcm̃ ius t iuste creatum: qꝛ originaria cã inspicienda est. l. qui se. de na. ꝛ a primordio tituli posterior format̃ euentus. l. j. de im. lucra. rescri. Radicatum em̃ fuit dcm̃ ius iuste ꝑsonis ciuiũ ctoꝝ ꝛ ciuitas antiqua consuetudine tolerauit quod quoqꝫ lovno in alium transferunt̃ standum est ergo interp̃tationi nsuetudini ciuitatis in dependentibus a statuto suo. l. si de erpretatione. ꝛ. l. de q̇bus. ff. de legi. Quinto ꝛ vltimo cõfir nt̃ p̃dicta per no. in. c. in ciuitate. de vsur. ꝑ Inn. ꝛ Host. qui stis redditibus iam creatis dicunt licite posse ꝯ̃bi emptio ꝛ venditionem. ꝛ ibidem ibi Joã. an. alijs rõnibus ꝓlixius confirmat vt in dicta disputatione videre poteris supradi s tres primas q̃ones in solutione ꝛ argumentis pluribus

16 ꝓ. ¶ † Quero. xv. de emptione nominum debitoꝝ consistẽ n in pecunia vtrum possint emi minori p̃cio ꝙ̃ sint ipsa no a: puta tenet̃ titio in mille pure vtrum possim emere a titio ctingentis ꝛ sic minus in ducentis vel pone nomen debito in centum emi ꝑ. l. vtrum ergo his casibus totum qd̃ vltra p̃ n exigo sit vsura. videt̃ ꝙ sic. pecunia parit isto casu: vt. c. ple xiiij. q. iij. vendendo enim siue emendo nomina videtur emi unia in qua non cadit venditio: qꝛ non est i hunc vsum reser a: vnde lꝫ quis in ea transferenda vtitur verbo vendo tamen ici mutuum in effectu q̇ dꝫ attendi ꝛ non nomen: vt. d. c. ple ꝛ. l. ꝛ vno loca. ꝛ qd̃ no. Host. in. c. petitio. de ꝓcu. ꝛ. c. intel ntia de ver. sig. facit qd̃ dixi. s. in. iij. q. in fi. Contrarium cre dico ꝙ in nominibus debitoꝝ cadunt oẽs tituli legati do onis emptionis ꝛ venditõis ꝛ silium: vt. l. ab anastasio. ꝛ. l. ꝑ uersas. C. man. ꝛ de here. vel act. ven. C. ꝛ. ff. per totum. ꝛ hoc ero p̃supposito consequenter infert̃ ꝙ sicut in alijs rebꝰ in bus cadit ꝯ̃ctus emptionis ꝛ venditiõis non curat̃ eq̃litas ris rei vendite ad p̃cium dũmodo vltra dimidiam liceat ꝯ̃ tibus se decipere. l. ij. de rescin. ven. ꝛ. l. in cãe. ij. §. pen. de mi ta ẽt dicam in emptõe nominum debitoꝝ vt sic eadeꝫ sit na noĩm q̃ est aliaꝝ rerũ que sunt in cõmertio hoim: ex quo se ur ꝙ si vendo nomen debitoris in trecentis ꝓ ducẽtis noĩe iste excessus non sapiet vsuraꝫ sed sit deceptio tolerata ꝑ le ex natura ꝯ̃ctꝰ. Non ob. ꝙ hͦ casu pecunia pecuniã pariat n pecunia non cadit emptio: qꝛ fateor immediate sꝫ mediã medium aliaꝝ rerum suꝑ q̇bus ꝯ̃ctus emptionis ꝛ venditio ocatõis ꝑmutationis ꝛ similium incurrit̃ pecunia pecuniã t rem. s. emptam minori p̃cio alr̃ plus vendendo. ꝛ ita in ca stro mediãte nomine emptio vltra ꝙ̃ emerem ab eo exigo ergo nomen est tanꝙ̃ materia siue res in ꝯ̃ctu deducta ꝛ nõ nia qd̃ pꝫ: qꝛ etiam si non hꝫ debitor vnde soluat vnũ nũmũ lominus obligatus est in toto debito vt pꝫ in toto tit. q̇ bo. pos. C. ꝛ. ff. istud ergo ius exigendi qd̃ est ius incorporale est res q̃ vendit̃ non pecunia in qua tenet̃ principalr̃. facit qd̃ no. in. c. ꝙ̃uis. de deci. vbi aliud est ius qd̃ residet penes me. ali ud qd̃ ex illo iure consequor vt fructus ex iure decimandi. Pre terea illud nomen ita emptum subiacet periculis expensis ꝛ la boribus: qꝛ poterit effici non soluendo oportebit ergo in iudi cio litigare cum eo cum sumptibus ꝛ laboribus in dubio litis euentu. l. ꝑperandum. in prin. ff. de iudi. l. si eo tpe. de pec. c. dis pendia de rescri. li. vj. c. finẽ. de dolo ꝛ ꝯtu. ex q̇bus nomẽ debi toris dꝫ ꝯsiderari ꝛ tanto minus estimari vt no. bal. post glo. in d. l. ab anastasio. ꝛ hoc credo verum. vbi talis emptio noĩm fiat ex cã ꝛ de noĩe dubitato vtruꝫ statim vel in termino p̃fixo soluat Ubi autem est oĩno certum ꝙ soluet: puta qꝛ est fidelis ꝛ tutus mercator q̇ tenet̃ in diem soluere mihi centuꝫ ꝛ ego indigẽs de pñti pecunia delego tibi eum vt tibi soluat dicta centum in ter mino ꝛ mihi des. lxxx. nomine p̃cij dicti noĩs statim credo illa q̃ recipis vltra in termino ab illo mercatore censeri vsuram ꝛ ita consultus in foro ꝯsciẽ a quodam iuuene mercatore in venetijs rñdi. q̇dam em̃ tenebat̃ recipere tria milia duca. hinc ad annum a cõi venetoꝝ indigens pecunia de pñti adiuit dcm̃ iuuenem vt daret sibi duo milia quingenta ꝛ reciperet dictum nomen triuꝫ milium vsqꝫ ad annum: dixit ei qd̃ verisimiliter in termino esta dicto cõi dicta tria milia ꝑcepturus. istud plus qd̃ ꝑcipiet i ter mino est vsura nec refert an recipiat plus ab eo a quo minus ac cepit an ab eius debitore. Idem ꝛ sepe contingit doctoribꝰ de putatis ad lecturam ꝛ salariatis hic boñ. quibus sepe deputat̃ vnum datium ꝛ mandat̃ datiarijs vt statim cum exegerint sol uant dicta salaria. doctores autem non valentes q̃nqꝫ tantum differre recipiunt a dicto datiario satis minus statim. naꝫ dico ꝙ totum qd̃ datiarius vltra quam soluit de dicto datio sibi re tinet est vsura: qꝛ illud lucrum ꝓuenit ex quadã repñtatiõe debi ti. qd̃ erãt doctores in termino firmiter de dicto datio receptu ri. facit. c. nauigãti. de vsu. non obstãt p̃dicta. s. ꝙ natura ꝯ̃ctus admittat excessum. nam hoc verum in noĩbus specierũ ꝛ rerum ĩmobilium. Sed in noĩbus existẽtibus in pecunia est adhiben da ꝯsideratio de qua dixi vtrum sit nomen indubitatum ꝛ locu ples ꝛ in termino v̄isilr̃ nunꝙ̃ fallens ꝛ nõ sit licitum illd̃ minꝰ emere ex eo ꝙ statim soluit: ista em̃ pecunia descẽdẽs ex nomĩe vendito põt dici munꝰ qd̃ in se ꝯtineat solũ ꝓpter tp̃s solutõis dilatum. Sed hec est vsura ꝑ minori mõ pecunia soluta recipe re post tp̃s vltra. Et vide qd̃ dixi. s. in. xj. q. v̄. item nõ ob. ꝙ p̃pter anticipatõem ꝛc. ¶ Occurrit ẽt hic qd̃ quã de fcõ vidi ꝯtingit q̃nqꝫ ꝙ magni dñi ꝛ cõia nolũt creditoribus suis soluere debi ta qꝛ sunt nimis grauia sꝫ volentibus ab eis recuꝑare suas pe cunias adijciũt onus qd̃ eis solui debeat si mutuauerint sibi ter tiam siue dimidiam eius qd̃ recipiant de eoꝝ debitis. ꝛ vr̃ ꝙ il lud mutuum sapiat vsuram inꝙ̃tum spero recipere qd̃ alr̃ non fuisset ꝑcepturus ꝛ quodãmodo recuperare amissuꝫ: accedat er go istud plus sorti ergo vsura. c. si fenerarius. xiiij. q. iij. Cõtra rium credo ꝙ nihil lucror ex isto mutuo sed recupero mihi debi tum qd̃ de facto ꝛ iniuste a tali dño retinetur: quo casu possem in foro conscientie sibi subtrahere equipollens. ad hoc qd̃ not. Inno. in. c. olim. j. de resti. spo. ꝛ. j. di. iusgentiũ. vnde si possuꝫ si bi subtrahere ergo ad dictum finem recuperandi mihi debituꝫ mutuare ꝛ forte etiam mutuare sibi expresse sub vsuris ad finem recuperandi per hũc modum id in quo mihi tenet̃ ꝑ hoc qd̃ no. in. c. j. de vsur. vbi alr̃ fructus rei pignorate computandi in sor tem non computat qui mutuauit malefidei possessori rei sue: qꝛ non dꝫ istd̃ lucruꝫ si fructꝰ ꝑcepit de re sua ab alio malafide pos sessa ꝛ sibi pignori ꝓ mutuo obligata vt ibi ad rationem quod no. Arch. xiiij. q. iij. c. fi. in illa. q. an sit licitum xp̃ianis mutuare ĩfidelibis sub vsuris maxime iudeis qui tenent posse ꝯm legẽ su am xp̃ianis licite sub vsuris mutuare. Sed illud. c. loquitur cũ ab illo quis extorquet vsuras quem est licitum depredari ꝛ oc cidere vt ab hostibus sed non ita ab alijs infidelibus nobiscuꝫ pacifice viuentibus. c. qd̃ super his. de voto. per docto. ꝛ dixi in repe. s. ꝓxi. iij. q. Arch. in. d. c. vltimo ponit opi. cõtrarias theo logoꝝ ꝛ vltima illorum qui dicũt ꝙ illa acceptio vsurarum a gẽ tibus inter quas habitant iudei potius erat rei sue recupera tio ꝙ̃ vsura: qꝛ illa tota terra data fuit iudeis a domino ꝛ iniu ste possidebat̃ a gentibus. Ex istis ergo verbis pꝫ ꝙ illicite de tinenti res meas possum mutuare sub vsuris: multo ergo forti us mutuare gratis cum pacto ꝙ mihi restituat debitum vt in questione ꝓposita. ꝛ vide qd̃ dixi. s. ix. q. versi. circa istam exone

17 rationem. ¶ † Quero. xvj. ꝛ debuit esse secunda in ordine in q̇ bus cõmittat̃ vsura. Jo. an. s. c. ꝓxi. in primo articulo ad finem distinguit inter vsuram que ab vsurario exigitur ꝛ rem illam in quam vsura cõmittit̃. nam qd̃ vsurarius exigit ꝓprie loquẽdo est illud lucrũ qd̃ exigitur vltra sortẽ: ꝛ hoc lucrũ põt ꝯsistere in oĩbus rebus vt. d. c. plerīqꝫ. Res aũt ille in quibus vsura com mittit̃ siue ꝓducitur dicit ꝙ solum in his q̃ ꝯsistũt in põdere nu

merovel mensura.pōdere puta aurūvel argentū.mensuravt gra numvinum oleū ⁊ siſ̄ia.numerovt pecunia.nam in istis trib⁹ ꝯsi stit mutuū.l.v.ff.si cer.pe.¶ Sꝫ circa hoc occurrūt duo dubia Primum est quare mutuum ꝯsistit solum circa tria dicta gene ra reruꝫ.Scōm est quare vsura cōmittat̄ solum in p̄dictis reb⁹ in q̄bus ꝯsistit mutuū ⁊ nō in alijs.So.in.d.primo arti.ad fi.di cit Jo.an.ꝙ in p̄dictis mutuabilibus trāffert̄ dn̄iuꝫ in accipiē tē ⁊ ideo dr̄ mutuū:qr de meo fit tuū.l.ij.§.appellata.ff.si cer.pe. Item obligat̄ q̄ mutuū recipit reddere tantūdem in eodem gn̄e ⁊ eadem qualitate intrinseca.l.cū q̄d.si cer.pet.⁊ lꝫ aliud ꝑ alio reddi nō possitvt stichū ꝑ pamphilo bos ꝑ equo fundus ꝑ do mo:tn̄ in mutuo nō credit̄ id qd̄ dat̄ sed aliud vt dixi siſ̄is boni tatis ⁊ qualitatis.ista aūt bonitas ⁊ qualitas oīno siſ̄is nō re perit̄ in alijs speciebus q̄ꝫ in dictis mutuabilibus q̄ dicunt̄ re cipere oīmodam functionemvt.d.l.ij.q̄ oīmoda functio non re perit̄ in specieb⁹ alijs ideo nō ipsis nō ꝯhit̄ mutuū.De scd̄o du bio quare in p̄dictis mutuabilibus cōmittat̄ vsura ⁊ nō ī alijs ꝓsequit̄ ibi Jo.an.in scd̄o arti.vbi ꝓsequit̄ vt ꝯctus vsurari⁹ sit ex naturavitiosus ⁊ malitia ꝯuolutus.dicvt.s̄.dixi in.iij.q.ver. ad q̄ntam rōnem.rn̄deo ibi multiplex rō quare in mutuabilib⁹ ⁊ non in alijs cōmittat̄ vsura.¶ Quero.xvij.vsurarius ꝑ noīe vsuraꝝ ⁊ ꝓ vsuris sibi ꝓmissis recipit insolutū vnam possessionē ex qua multos fructus ꝑcipit vel cum pecunia ꝓ vsuris exactis facit mercātias licitas ⁊ lucratus est multum vtrum teneat̄ re stituere solumvsuras siue possessionem illam in primo casu. Sꝫ etiam dictos fructus ⁊ lucruꝫ de ista.q.dixi.s̄.c.ꝑxi.in.v.q. vbi dixi ꝙ aut lucrum ꝓuenit devsura ꝯsistente in pecunia ⁊ non te net̄:qr illud lucrumvidet̄ potius ꝓuenire de industria q̄ꝫ de pe cunia illavsuraria.Aut ꝓ vsuravsurarius acquisiuit possessionē ex qua fructus vel pensionem percepit ⁊ tenet̄ ista reddere ⁊ idē in fure ⁊ raptore qui omne lucrum ꝓueniens ex pecunia vel re furatavel depredata tenet̄ restituere vt plenius habet̄ in pre dicta.q.¶ Decimooctauo quero de pluribus q̄ōnibus quas ꝓsequor.s̄.ꝑxi.c.in.v.q.⁊ qr ad eandem materiam pertinet hic coniungam eas.Et primo sic vsurarius vel raptor a pluribus extorsit ⁊ non est idoneus ad soluendum integre omnibusvtrū ipsevel eius heredes possint recusare soluere ꝑ rata dūtaxatvl̄ precise teneat̄ soluere primo venientibus insolidum ⁊ tenetur ibi in.x.q.ꝙ tenet̄ soluere insolidum primo veniētibus tam in foro conscientie q̄ꝫ in foro iudiciali.l.inter eos.ff.de re iudica. ⁊.l.fi.§.⁊ si prefatam.de iure deli.⁊.l.si pupillus de priui.cre. si tamen posteavenientes haberent prerogatiuam hipothece vel aliud priuilegiū possunt aduocare a prius exigentibusvt in iu re prealle.inter creditores ergo pares vtcyrographarij hꝫ lo cum preoccupationi:tenet̄ etiam in foro ꝯsciē qd̄ exigit cōicare alijs posteavenientibus:qr lex non reputat hoc ad culpam sed ad diligentiam preuenire alium:vt.d.l.si pupillus.¶ † Hinc

18 etiam incidenter querovtrum bonavsurarij ꝑ vsuris restituen dis sint tacite obligata illis a q̄bus extorsitvt sic possint per hy pothecariam aduocari a quolibet possessore.Jo.an.s̄.de vsur. eo.lib.c.ij.supervervo paupertas:tꝫ ꝙ sic.⁊ ꝑ ꝯsequens plurib⁹ simulveniētibus sit locus regule qui prior est tempore ⁊c. guil. ⁊.d.Arch.ibi ꝯ qui dicūt seruandum in istis qd̄ seruaret̄ in plu ribus creditoribus habentibus personalesvt.l.fi.§.licentia.d̄ iure deli.⁊ ita refert Fed.de se.consi.ccxv.vbi tamen saluando Jo.an.tenuit ꝙ si cōstaret de cuiusvsuravsurarius emit domū siue fundum huic concedere priuilegium hypothece ⁊ tp̄is.ar. l.si cum dotem.§.si mulier.ff.so.matri.al̄s vera sit opi.Archi. ⁊ Guil.Et hāc opi.p̄supposita provera ꝙ non sit dare hypothe cam in bonisvsurarij ꝓ vsuris restituendis succedit.q. in pluri bus heredibus vsurarij inter quos obligatio hereditaria est di uisa per.l.ipso iure.l.j.si cer.pet.⁊.l.ꝓ hereditarijs.de here. vel acti.ven.Utrum ergo sivnus postea efficiat̄ non soluendo alij qui sunt soluendo in bonis hereditarijs teneant̄ ad dictam por tionem ⁊ in foro ciuili non videt̄ dubium.l.legatoꝝ.ff. de le.ij. Sed in foro canonico in quo tex.dicit ꝙ heredes sunt ea distri ctione cogendi qua si defunctus viueret cogeret̄.c.tua.devsur. videret̄ dicendum ꝯrium ⁊ pro salute anime vsurarij hoc dicen dum.s.quo ad hoc tale es alienuꝫ ex delicto ⁊ peccato ꝓueniēs obligat heredesvsqꝫ ad facultates insoliduꝫ nec in tali ere alie no habet locum diuisio per.l.xij.tabu.arg.s̄.devsur.cum tu.⁊te ne menti istam.q.de qua per me pleni⁹ in.d.x.q. ¶ Decimono no quero pone Florentinus origine ⁊ domicilio mercator i an glia multas ibivsuras extorsitvel iniuste quesiuit ⁊ ignorat̄ a q̄ bus quis ep̄s debet dicta incerta pauperibus erogare vel ep̄s domicilijvel illevbi eas extorsit in dubiovidet̄ ꝙ episcopus do micilij ⁊ originis preferat̄ nisi dicamus ꝙ ratione contractus possit esse ille episcopus in cuius loco deliquit siue cōtraxit cō uenire.c.romana.§.contrahentes.de foro compe.s̄.eo.lib.⁊ma xime quia inter illos in quorum terravsuras extorsit debet fie ri ista erogatio incertorum:vt no.Hosti.s̄. devsur.cum tu. Archi.post Ray.xiiij.q.v.non sane.lꝫ Fed.de se.voluerit q[illegible]i am inter pauperes domicilij testatoris possit fieri per epis[co] pum suum erogatio:sed ꝓbabilior ⁊ equior mihivideť opi. [Ho] sti.⁊ Archi.vt dixi.s̄.c.ꝑxi.in.x.q.¶ Uigesimo quero qui[d i]u ris si est contentio inter ep̄m ⁊ heredem siue executorem su[p]er ista erogatione incertorum inter pauperes quis alter alteri [p]ferat̄ maxime cum de fideli distributione vnus de alio non [con]fidat.quidam dicūt ꝙ ep̄s per.c.cum sit.de iude. vocatis tn̄ heredibus vel executoribus quoꝝ etiam interest ꝙ fiat fid[el]is dispēsatio pro salute anime peccatoris.ar.in.d.c.vnoquoqꝫ [d]e re iudi.Alijvt Jo.an.dicūt ꝙ dūmodo distributio bona fi[a]t non est differentia per quem ex eis fiat. ego plenius de [ist]a q.dixi in.c.religiosis.de testa.s̄.eo.lib.j.q.vbi vltra omnes [c]ō dero tex.in.d.c.cum sit.vbi non dicit̄ ꝙ distribuat ep̄s sed q[u]i⁹ ꝓuidentia distributio fiat ⁊ per illum tex.dico ꝙ debent si[m]ul concurrere ep̄s ⁊ executor siue heres qrvtriusqꝫ interest vꝫ [e]p̄i tanq̄ꝫ patris pauperum ⁊ heredis siue executoris pro salute [a]ni me defuncti.facit.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.vt em̄ ibi pꝫ.⁊ in.l.[f]is ad declinandam.non dꝫ ep̄s facere dictam distributionem [su]b modio:sedvt ita dixerim super candelabrum hoc est publi[c]et actis interuenientibus ⁊ personas pauperum declarare vt[i]bi pꝫ.Et circa hoc adde qd̄ dixi in.d.q.ad fi. Et ita ego hic f[ac]io finem ad laudem ⁊ gloriam dei ⁊ saluatoris nostri iesu xp̄i [co]m pleta die.x.Octobris hora.xiij.per me Pe.de anch.miniuꝫ vtriusqꝫ iuris doc.Boñ.legentem.

NE repetitionis plixitas te lectorē [p]terreat sed delecte[t] ex multis vtiliter examinatis id qd̄ magis tibi pl[ac]et vel expedit subijciam hic tabulam siue summam [le]o nem omnium que in ea scripta sunt quoꝝ omniuꝫ incōfuso [m]ma breuis estvꝫ principal̄r ⁊ plenissime declarare de mixtur[a i]u risditionis ecclesiastice ⁊ secularis respectu fori ⁊ in eodeꝫ [h]o de obseruantia canonum vel legum si sibi aduersent̄ ⁊ in q̄[bu]s casibus laici sint de foro ecclesiastico ⁊ econtra clerici de for[o i]u dicis secularis hoc breue preambulum libentius nos ad le[ct]io nem ꝑposite materie ꝑducetvt cum id nouerimus euidentio[re]m prestet intellectum.l.fi.in fi.de ori.iur.

¶ In primo igit̄ declarādo aggredior qualiter istud nom[en o]ffi ficij sit latissimū. Sed sub illa regula iudicis offm̄ adaptat̄ [n]o casu qualiter siue quot modis hoc sumat̄ ⁊ ī quo differat a [iu]ris ditione declaro.

¶ Scd̄o collectis notabilib⁹ elicio ex gl.mag.tres opi.ī [qu]a rum prima plene examino an sit parendū iudici quiverbo v[el] fa cto p̄cipit siue facit ꝙ non spectat ad eius offm̄vel si spectat [l]ō agit ex abrupto ⁊ sine cause cognitione ⁊ an his casibus p[o]ssit sibi de facto resisti.

¶ In.ij.opi.qr gl.tetigit ꝙ vigore ꝓrogatōis p̄t iudex facere [q]ꝺ non spectat ad ei⁹ offm̄ incidēter tāgo an h̄ sitverū quo ad [te]m pn̄alevel quo ad sp̄ūalia ⁊ an illa h̄eant effectū si extra ꝑo[chi]ā vel dioc.exp̄ssiue rector suis subditisvoluerit exhibere.

¶ In.iij opi.in qua gl.tāgit an ex delegatōe possit q̄s face[re v]l tra suū offm̄ tāgo de sacris ⁊ d̄ his q̄ sūt ordinis vel dignit[ati]s ep̄alis an ꝑ clericos possint expediri ex delegatōe epi sui ⁊ [a]ñ ꝑ papaꝫ possint laico demādari.s.ordinare clericos ꝯsecrar[e e]c clesias corpus xp̄ivel chrisma ꝯficere ⁊ similia.

¶ Deinde plene examino.q.gl.vtrumvaleat sn̄ia vsqꝫ ad s[umm]ā sub iurisditōe inclusam si in pluri q̄ꝫ pateret̄ iurisditio ꝯder[a]uit.Et gn̄al̄r ēt iurisditione p̄posita anvaleat sn̄ia in maior[e v]el minori q̄ꝫtitate q̄ꝫ fuerit deducta in iudicio ⁊ q̄d iuris si ꝯd[a]uit in ꝑte petitiōis anvaleat ⁊ videat̄ in alijs absolutus.S[ub]se quēter descēdo ad materiā ꝑ quam sup ista regula plene ex[ami]nare pluries cogitaui.nā estvtilis ⁊ quotidiana:iō plenius [d]e mittēda.l.legaui.ff.de li.leg.sepe em̄ cāe ⁊ ꝑsone laicoꝝ agit[ur] ⁊ litigare tenent̄ in iudicio seculari:⁊ q̄nqꝫ iudex ecclesiasti[cu]s ⁊ secularis in cognitione cōcurrunt.

¶ In.j.igit̄.q.declaro in q̄bus casib⁹ iudex ecclesiasticus ⁊ [lai]cus simul de necessitate debēt cognoscere ⁊ ad queꝫ tunc ab [eo]rū sn̄ia appellabit̄ ⁊ an leges ⁊ canones in ꝓcedendo ⁊ term[inā]do debeant obseruari.

¶ In.ij.q.examino an iudex laic⁹ possit cognoscere de cāvs[a]rū principalitervel ꝑ modum exceptōis ita ꝙ nō possit ꝑ iud[ic]ē ecclesiasticū cognitio inhiberi.

¶ Et cōcludo ꝙ possit cognoscere ⁊ qd̄ nō possit inhiberiv[nd]ē q.interserēsvtrū coram iudice ecclesiastico instr̄m al̄s solēn[e] ꝑ statutū nō solēne:qr non in memorialibus registratum fa[ci]t plenam fidem contravsurarium ꝓductum ad ꝓbationem de[bi]ti etvsurarum.

¶ In.iij.q.ꝓsequor cū dispositio laici est iurata an spectet [p]ꝫ hoc cognitio ⁊ decisio ad ecclesiasticum iudicem vel ad secu[la]

remve

rem vel cõmuniter ad vtrunqȝ incidenter annectens an super iuramento possint leges vel statuta aliquid disponere annullãdo presumẽdo ꝯtrium vel aliter eius vires perimẽdo.
¶ In.iiij.q.plene ꝓsequoꝛ de causa matrimoniali ꝛ nataliũ qñ possit cognoscere iudex laycus vel non possit.
¶ In.v.succincte qñ possit super causa decimarũ cognoscere.
¶ In.vj.vtiliter de iudeis ꝛ alijs infidelibꝰ ꝛ spiritualibꝰ apud nos vt in matrimonijs decimis iuramẽtis ꝛ similibꝰ vtrũ debeãt ꝯueniri corã seculari vel ecclesiastico.
¶ In.vij.qꝛ rõne qualitatis alicuiꝰ puta opp̃ssiõis fraudis violẽtie vel rapine circa res eccl̃iasticas cõmissarũ layci sint ẽt de foro ecclesiastico q̇d iuris si talis qualitas a qua causaꝛ̃ fundamẽtum iurisditionis ꝛ victoria cause negeꝛ̃ an in vim peremptorie vel dilatorie de hoc cognoscat.
¶ In.viij.plene qñ ratione peccati layci possint trahi ad forũ ecclesie vt per exẽpla declarata ꝙ̃ plura multis modis potest q̇s argui de p̄dictis vtrũ ergo oĩbus dictis casibus poterit contra laycum haberi recursus ad ecclesiasticũ forum.
¶ In.ix.qꝛ in multis casibꝰ layci possunt ꝯueniri in vtroqȝ foro an sñia ꝯdẽnatoria iudicis ecclesiastici pariat exceptionẽ rei iudicate corã iudice layco vel ecõ.Et vtrũ vnus teneaꝛ̃ stare processui alterius.
¶ In.x.vtrũ cũ iudex ecclesiasticus imploꝛat auxiliũ brachij secularis teneaꝛ̃ iudex laycus indistincte auxiliũ p̄bere vel primo super hoc cause cognitionẽ habere.
¶ In.xj.vtrũ iudex ecclesiasticꝰ ꝓ crimine ecclesiastico possit capere laycũ ꝛ carceri mãcipare:vel cũ rebꝰ laycalibꝰ cognosci possit in ipsis executionẽ facere actualem.
¶ In.xij.in q̇bꝰ clericis ꝑdant priuilegiũ clericale quo ad foꝝ clericalem ꝛ subijcio.q.de immiscente se seuis ꝛ enormitatibus vtrum possit in delictis puniri per iudicẽ secularẽ scientem eum esse clericum.
¶ In.xiij.de layco post delictũ vel carcerationẽ assumẽte clericatum an possit per hoc effugere foꝝ iudicis secularis.
¶ In.xiiij.an clericus agens coram iudice layco possit corã eo reconueniri.
¶ In.xv.de oblatis ꝯuersis heremitis hospitalarijs fratribus tertij ordinis sancti Frãcisci militibꝰ sancte marie an gaudeant priuilegio clericoꝝ quo ad foꝝ ꝛ alia.
¶ In.xvj.coram quo debeat ꝯueniri vniuersitas scholariũ que est mixta ex clericis ꝛ laycis.Et an clerici scholares habeãt priuilegium eligendi iudicem quo ad forum.auꝛ̃.habita.C.ne fi.pro patre.
¶ In.xvij.de clerico veniẽte ad causam incognitã coram iudice layco vtrũ possit pro suo interesse causam reuocare ad ecclesiasticum foꝝ vel cogaꝛ̃ corã iudice layco de suo iure docere plene de illa vbi tãgo argumẽtũ questionis mee de clerico qui vult dicere laudum iniquũ latũ ꝓ layco an suus an layci erit iudex adeũdus vel cum vult petere contra laycũ examinationẽ testiũ ad perpetuam rei memoriã suꝑ solutione debiti vel laycus contra eum super ꝓbatione ipsius debiti.
¶ In.xviij.coram quo iudice pater laycus teneatur emãcipare filium clericum.
¶ In.xix.de intellectu.c.cum non ab homine.de iudi.inq̇tũ ibi requiriꝛ̃ vt tradaꝛ̃ iudici seculari ꝙ sit incorrigibilis ꝛ vt venerit in ꝓfundũ maloꝝ.Et an pro vno enormi ꝛ ꝓditorio homicidio in ꝑsonã alterꝰ sacerdotis cõmisso possit degradari.
¶ In.xx.an clericus reptus in flagrãti crimine possit capi ꝑ familiam potestatis ꝛ duci ad carceres ep̃i ꝛ in hoc possit ep̃s iudici layco dare licentiã generalẽ ꝙ possit capere ꝛ carcerare clericos delinquẽtes.Et in q̇bus casibus iudex laycus exerceat iurisditionẽ in clericos:ꝛ an clerici possunt dici districtuales vel de vniuersitate.
¶ In.xxj.an clericus qui deponit falsum testimoniũ corã iudice seculari possit ab eo puniri ꝛ cũ ꝓpter delictũ bona clerici publicanꝛ̃ an publicabiꝛ̃ emphyteosis quam tenet a dño tꝑali.Et quid si laycus accõmodauit tacitã fidẽ p̄sbytero de restituẽdo vsurio an fisco his casibꝰ dicta hereditas applicabiꝛ̃ ꝛ an fisco seculari an ecclesie:ꝛ vtrũ contra clericũ qui fideiussit de iudicato soluẽdo coram iudice seculari iudex ecclesiasticus habeat litigatũ tp̃s ad causam incidẽtẽ terminãdam:ꝛ an offeraꝛ̃ in ea libellus ꝛ seruabiꝛ̃ reliquus ordo iuris.Et an sicut laycus iudex remittit incidẽtẽ spiritualẽ ita ecclesiasticus incidẽtem tꝑalem. Et si non:que sit ratio diuersitatis.
¶ In.xxij.an iudex laycus possit punire ꝛ statuta facere contra ꝯcubinas clericoꝝ vel ꝓcedere cõtra laycum ex delicto ex quo clericus infamaꝛ̃ vtputa accuso feminam de adulterio cõmisso cum papa vel sacerdote.
¶ In.xxiij.an valeat sñia iudiciũ ꝛ ꝓcessus iudicis secularis ꝯ clericũ qui non opposuit exceptionẽ clericatus.
¶ In.xxiiij.quid si statutũ sub pena offensionis in ꝑsonam ꝓhibet declinari foꝝ iudicis secularis q̇d faciet clericus volẽs declinare ꝛ q̇d iuris si ipsi clerico declinãti foꝝ:eius fratri vel consanguineo ex hoc pena imponitur.
¶ In.xxv.cum clericus litigat in casibꝰ in q̇bus dꝫ corã iudice seculari an seruabunꝛ̃ sibi canones.ꝛ ecõuerso layco corã iudice ecclesiastico seruabunꝛ̃ leges ꝛ statuta sua:ꝛ hec est vltima.

1 ☞ Iudici an sit obediendum.
2 Forus penitentialis differt a iudiciali.
3 Ep̃s an possit ꝯcedere literas indulgẽtie pro opere in alterius dyocesi construendo.
4 Ep̃i quare non possunt demãdare sacerdotibꝰ collationẽ ordinis sacerdotalis.
5 Insignijs archyep̃alibꝰ an quis vti possit.
6 Sacramẽtũ multis modis sumitur.
7 Sñia dꝫ imponere finem controuersie.
8 Iudex ecclesiasticꝰ an possit in aliquo casu ꝯcurrere cum layco.
9 Dispositio cum est iuramẽto firmata an sit de foro ecclesiastico vel seculari.
10 Cause natalium ꝛ decimarũ an sint de foro ecclesiastico.
11 Spiritualia an cadant in laycis.
12 Iudex laycus in causa decimarũ an sit iudex competens.
13 Delictũ in quo deus offenditur per iudicem secularẽ punitur.
14 Rapine commisse in rebus ecclesiasticis an sint de foro ecclesie.
15 Layci ratione peccati an possint conueniri in foro ecclesiastico.
16 Fraus vbicũqȝ allegatur potest adiri iudex ecclesiasticus.
17 Iudex ecclesiasticus an possit pro ecclesiastico crimine purũ laycum capere ꝛ carcerare.
18 Iudex laycus an possit cognoscere de causis clericorum.
19 Laycus post delictũ commissum si effectus fuerit clericus coraꝫ quo iudice procedere debebit
20 Heremite an gaudeant priuilegio clericali.
21 Vniuersitas scholariũ coram quo ꝯueniri debeat.
22 Pater volens emancipare filium suum an coram ep̃o vel layco emancipatio fieri debeat.
23 Pena perpetui carceris pro minimo delicto imponitur.
24 Iudex laycus an possit capere clericum ne fugiat.
25 Episcopus an per ministros laycos possit clericos tormẽtare.
26 Bona clericorum gaudent eodem priuilegio quo bona ecclesiarum.
27 Princeps an possit facere statuta contra sacerdotes concubinarios .
28 Mulierem que adulterata est cum papa accusare possum.

EA que. Pro euidentia istius regule repetende ante omnia premitto ꝙ hoc nomẽ officij simpliciter sumptũ est generalissimum:adaptaꝛ̃ enim non solũ ad officiũ iudicis cum iurisditione ꝯiunctũ sed etiã ad alios iurisditione carẽtes vtputa ad priuatas ꝑsonas que in suis actibus certis officioꝝ gerẽtibꝰ fungi debẽt:vnde dicit Acc.appellatio officij generalis est.ff.de le.iij.l.legatis.§.si ex officio.Idẽ Tullius li.j.de offi.in prin.nulla enim inq̇t pars vite neqȝ publicis neqȝ priuatis neqȝ forensibꝰ neqȝ domesticis in rebꝰ vacare officio põt.in eoqȝ excolẽdo sita vite ẽ inhonestas omnis ꝛ ĩ negligẽdo turpitudo.ad hoc.lxxxvj.dis.singulis.lxxxviij.di.sing.ꝛ de te.cum inof.ꝛ.l.non distinguemꝰ.§.de officio de arb.ꝛ est sciẽdũ ꝙ de ista latissima appellatione officij plene per exempla.ꝓsequiꝛ̃ Archi.eo.ti.c.j.ꝯ.eo.li.verũ qꝛ exẽpla nisi sub certis regulis coartenꝛ̃ parũ ꝯferũt ad hãc regulã vniuersalẽ iõ multitudinẽ casuum qui habenꝛ̃ de istis officijs ibi ꝑ eũ ad tria mẽbra redigo quo ad nostrũ ꝓpositũ.ꝛ dico ꝙ tria sunt q̇bꝰ ecclesiastice religionis ꝯditio mouetur.s.circa ministeria officioꝝ circa negocia rerũ ꝛ circa sacramẽta spiritualiũ.In primis famulaꝛ̃ deo in postremis proximis ꝛ vltimis consulimꝰ nobisipsis ad salutẽ vt sic per obseq̇a deo exhibita stipẽdia eterna speremꝰ vt per absolutionẽ litiũ aĩos ꝓximoꝝ pacificemus vt per fidem sacramẽtoꝝ ꝑueniamus ad intellectũ occultoꝝ.In officijs igiꝛ̃ spes in negocijs charitas in sacramẽtis exerceꝛ̃ fides q̇bꝰ tribꝰ virtutibꝰ quasi pariete tecto ꝛ fundamento totius dñice domus officiũ ꝯsumaꝛ̃.hec sunt verba Archi.j.q.j.i p̃n.bene ergo dixit Acc.ꝙ appellatio officij generalis est.amplectiꝛ̃ eñ officiũ quo ad regimẽ priuatũ suijpsius quo ad obseq̇a ꝛ ministeria exhibẽda alijs respectu publici ꝛ cõis boni:ac etiam priuatoꝝ puta ꝓximoꝝ ꝛ domesticoꝝ ꝛ omniũ.ꝓut plene nos instruit Tulliꝰ in p̄dicto li.de officijs.In ista autem regula non ita latissime sumitur sed ꝓut specialiter ad officium iudicis adaptaꝛ̃:ꝛ hoc modo qualiter in ista regula accipiaꝛ̃ est declarãdũ ꝛ dico ꝙ põt sumi etiam multũ large:vnde dicit lex ꝙ iudicis officiũ est latissimũ.eo.li.ff.de iur.om.iu.Consistit enim circa multa que enumerare esset potius laboriosum ꝙ̃ subtile:vt in fi.dicit glo.in.l.j.ff.solu.

ma.remitto tū de hoc ad plene no.per Host.in sum.de offi.iudi. ⁊ in.d.l.j.⁊ in Spe.de of.iud.§.iudi.officiū.⁊.§.deseruit.⁊ in.d. §.plene.no.de of.iu.nobili.quod principaliter implorat̄ de mercēnario qd̄ deseruit actioni principal'r intētate:⁊ de eo qd̄ extra iudiciū exercet̄ qd̄ etiā in mulctā ꝯsistit:vt.d.§.pōt aūt distigui. Item ⁊ p̄mittēdū est ꝙ Ho.⁊ Spe.loquunt̄ in pall'.locis.de of. iud.ꝓut ꝯsistit in facto vel in exercitio:qꝛ illud factū ⁊ exercitiū causatur a iurisditione:ergo ⁊ ista regula sumo vtroq̄ modo.s. ꝓut ꝯsistit in habitu ⁊ ꝓut ꝯsistit in exercitio.dꝛ em̄ iurisditio ab offō sicut habitꝰ ab actu ⁊ sicut differt hō in habitu a seipso operāte.iurisditio em̄ est ptās de publico introducta ⁊ publica necessitate ad fi.exhibēde iustitie officiū iudicis est executio illius ptātis ⁊ est deducere habitū ad actū suū sine iurisditōe igit̄ nullū est offm̄.ea v̄o p̄supposita officiū iudicis etiā inique ministratū sortit̄ effectū.l.pe.§.p̄torꝛ.ff.de iu.⁊ iu.⁊ de ver.si.forus.§. iudex.⁊ dico ꝙ vbi deest iurisditio non opꝫ appellari sꝫ ea stāte ab officio male interposito appellādū est.l.j.ff.de app.⁊.c.cū speciali.§.porro.eo.ti.facit qd̄ no.in.c.sup literis.de rescrip.in nouel.post Inn.⁊ hāc differētiā inter iurisditionē ⁊ officiū iudicis no.d.meus.d.Bal.in.l.j.C.si a non cō.iud. Scd̄o modo assumo ꝓ iurisditione ⁊ ptāte que circa illa que extra iudiciū explicant̄ tū depēdēt a iudicis potestate ⁊ collatione beneficioꝝ ⁊ simi.de quibꝰ in.c.dilectus.de offi.orꝛ.⁊ in.c.j.de sta.mo.per Inn.in.l.j. §.cura carnis.⁊.§.qui es.ff.de offi.p̄fe.vrb.⁊.l.si in aliquā.ff.de offi.ꝓcon.⁊ le.⁊ qd̄ no.Bar.in.l.si res.ff.de ap.reci.quedā etiā sunt que depēdēt a publica potestate non a iurisditione vt illa que sunt fori penitētialis vel ordinis.de quibꝰ in.c.accedētibꝰ. de exc.p̄la.⁊ facit quod de iudicibꝰ cartularijs.no.glo.in.l.j.ff. de iudi.⁊ de istis etiā pōt intelligi ista regula:⁊ tunc nomen iud. latius sumit̄ ad aptādū illū ad eos qui actū gerūt ex publica potestate absq̄ iurisditione.facit.c.quod aūt.de peni.⁊ remis.⁊ qd̄ no.Inno.in.c.ꝯsulti.de ꝓcu. Istis igitur tribꝰ modis potest sumi hoc iudicis officiū. Primo modo ꝓut ꝯsistit in habitu ⁊ potētia:⁊ tūc qn̄q̄ a iurisditione ⁊ in iudicio explicat̄ qn̄q̄ a iurisditione sed nō in figura iudicij ministrat̄:qn̄q̄ a publica potestate siue iurisditione:vt patet ex p̄dictis. Scd̄o no.principal'r ꝓut ꝯsistit in actu ⁊ exercitio facere enim idē est qd̄ in habituꝫ ⁊ exercitiū deducere facit.c.nō solū.de appel.s̄.eo.lib.§.⁊ ex his. Ad regulā descēdēdo dico ꝙ hec regula diuidit̄ in duas partes Primo loquit̄ de officio iudicis ꝓut ꝯsistit in facto ⁊ exercitio. Scd̄o ꝓut ꝯsistit in iure ⁊ potētia exercēdi. Prima in p̄ncipio vsq̄ ibi ea que fiūt a iudice. Scd̄a si ad eiꝰ nō spectāt officiū ⁊c. vsq̄ in fine nō indiget summario ⁊ qꝛ summat seipsam.⁊ ideo dꝛ regula qꝛ rē q̄ est breuiter enarrat.ff.eo.l.j.⁊ no.s̄.eo.in rub. Casus huiꝰ capl'i in gl.ponit̄ tribꝰ modis. Primo in his q̄ cōmissa sunt offm̄ epi inferior acceptādo nihil agit vt virgines vel altaria ꝯsecrare ordines ꝯferre ⁊ si que enumerant̄.lxviij.dist.q̄uis. Scd̄o ponit exēplū in his q̄ rōne ordinis sꝫ iurisditionis limitate ep̄is sunt ꝯcessa vt ꝯcedere publicas indulgētias de q̇bꝰ remitto ad no.in.c.accedētibꝰ. de pri.⁊ ibi ꝑ Io.an.in addi. Tertio ponit causam in his q̄ gerūt rōne iurisditiōis ꝯtētiose vt qd̄ gerit careat viribꝰ si ex̄ territoriū vel vltra terminos ptātis sue velit ius dicere vel etiā statuta facere:vt in iuribꝰall'.in gl.ex q̇bꝰ iuri.ptꝫ ꝙ ista regula locū hꝫ in his q̄ ꝑ iudicē in figura iudicij explicant̄ sꝫ ⁊ in his q̄ extra iudiciū ministrant̄ si nō spectant ad suū offm̄ viribꝰ nō subsistāt:rō qꝛ robur ⁊ efficacia eoꝝ q̇ gerunt̄ a iudice fundat̄ in iurisditione q̄ si deficit nihil valet qd̄ agit̄ nec cōsensu partiū vel tp̄e ꝯfirmat̄.l.priuatoꝝ.C.de iurisdi.om.iud. in.c.significātibꝰ.de offi.dele.c.sup eo.de cri.fal.⁊ qd̄ no.Inno. in.c.cū iur.de offi.deleg.iurisditione v̄o supposita valet qd̄ fit a iudice ⁊ q̇d sup h̊.vide qd̄ no.Inno.in.c.sup literis.de rescri.de offi.ergo ⁊ iurisditione iudicis primo ⁊ aū oīa inq̇rendū est tāq̄ de fundamēto iudi.c.inter monaste.de re iud.huiꝰ aūt cognitio vtrū spectet semꝑ ad eū vel qn̄ ⁊ de rebꝰ sn̄ie qua ꝓnūciat se iudicem cōpetētē.no.in.d.c.sup literis.in nouel.⁊ in.c.venerabilis. de cēsi.ꝑ Inno.ꝑ Dy.in.l.ex quacūq̄.ff.si q̇s in ius voca.nō ie. ⁊ ibi ꝑ Bar.vbi oīno vide. ¶ Scd̄o pōdera qd̄ dicit a iudice:ꝑ hoc em̄ verbū oēs iudi.cōplectit̄ etiā ip̄m papā imperatorē ⁊ reliquos iudices ordinarios delegatos ⁊ arbitros:vt hic ꝑ ordinem ꝓbat̄.⁊.xcvj.di.cū ad verū.⁊.c.imperator.⁊.c.lꝫ.de fo.cōpe. cle.pastoralis.de re iud.l.extra territoriū.de iurisdi.om.iu.c.cū dilecta.de rescrip.l.nō distinguemꝰ.§.nūc.de offi.arbi.⁊ quo ad oēs est titu.generalis.C.si a nō cōpe.iud.per to. Et qꝛ nō cadūt sub regula plura notabilia descēdo ad dispositiones eliciēdas. ex glo.mag. ¶ Et primo op.⁊ videt̄ ꝙ verba regule implicēt cōtradictionē.primo em̄ dicit ꝙ fiūt a iudice deīde subdit si ad eiꝰ nō spectāt officiū.nā si nō spectāt ad eius officiū nō possunt dici officia facta a iudice qꝛ nō iuste iudicat vnde videt̄ obstare.xxiij q.ij.c.j.de ver.signi.forꝰ.§.iudex.glo.in ver.⁊ qd̄ dicit tāgit hoc cōtrarium ⁊ exponit tex.a iudice supple al's quasi in eo qd̄ facit

a ¶ Ex p̄dictis. Adde Dy.h̄ ⁊ in.l. dn̄iū.C.de decu.⁊i.l.j. ⁊ fi.C.de iuris.om.iu. l.vlti.de of. p̄fe.vrb.

excedēdo officiū suum non fit iudex sed priuata ꝑsona ex quo … fero ꝙ si facit verba nō sit sibi obtemperādū.c.vt animarū.de c… sti.s̄.eo.li.⁊ si facit facta executione in ꝑsonā vel rē possit sibi … facto restitui sicut cuicūq̄ priuato violentiā inferēti.l.vt vim … iusti.⁊ iu.⁊.c.significasti.de homi.sꝫ nō videt̄ bū dictū qꝛ ꝯ iu… cem si iniq̄ agat verbo vel facto ītroducta sunt iuris remedia … pellationis querele simpli.supplicationis ⁊ alia in toto ti.de … pel.C.de app.l.addictos.⁊.l.si q̇s ꝓuocatiōe.facit.xj.q.iij.si … pastoris.nā sic de facto resistere est cōtra bonū obediētie qd̄ … maximū ⁊ eius ꝯriū.s.ꝯtumacia ⁊ ꝯtēptus est crimē atrocissim… vt plene no.xiiij.q.j.in sum.ad hoc dico ꝙ qn̄ iudex vult ostēdere iurisditionē suā ad illa q̄ nō sunt sibi cōmissa ꝙ possumus si… resistere violēter ⁊ ꝯ eum cōpetere interdictū vnde vi.l.ꝓhibi… C.de iu.fi.li.⁊.facit.lxiiij.di.qꝛ per ambitionē.in glo.qn̄ nō ex… dit terminos sue potestatis sꝫ al's male agit siue iniq̄.⁊ tunc l… sit certū:nō tū est sibi de facto resistēdū sed appellādū.⁊ hoc no. Inno.in.c.si qn̄.de offi.dele.post appellationē v̄o qꝛ desijt e… suus iudex si verbo vel facto aliq̇d attētaret in causa nō esset si… obtēperādū sꝫ de facto resisti posset impune s̄m Io.an.in.c.si … stāte ergo iurisditione iudici etiam si iniq̄ statuat siue agat pa… dū est siue appellādū. ¶ Et intelligo verū si statuat diffiniē… vel interloquēdo sup his q̄ sunt deducta in iudiciū.nō v̄o extr… iudiciū si nō spectāt ad eius officiū non est ei parēdū. Idē si sp… ctet sed cause cognitionē nō adhibuit.C.cō.vel epi.ꝑ totū.⁊ … plene no.Inn.in.c.ad aures.de tēpo.ord.vel veriꝰ emissa cau… cognitio nō reddit p̄ceptū nullū si qd̄ p̄cipit spectat ad iudic… officiū:vt no.Inno.in.c.venisset.de in inte.resti.sup ver.inhib… tionē.⁊ ibi plene in nouel.sup glo.nō videt̄.vbi dicit h̄ verū n… p̄ceptū esset notorie iniustū.c.q̄ resistit.c.si domus.c.iul'.ij.q.iij… in cause cognitione si spectēt ad officiū suū qn̄ habebit locū t… tulus.C.cō.vel epi.ꝓclamata.in oībꝰ em̄ legibꝰ illiꝰ tituli pat… mādata iudicū de soluēdo debitū siue penā:⁊ nō audita ⁊ nō ex… aminata tū ligāt ad idē.l.ex stipulatione.C.de sen.vbi nō omni… vox iudicis iudicati autoritatē ꝯtinet. Ex q̇bꝰ iur.male videt̄ … cere Inno.ꝙ valeāt ⁊ ligēt p̄cepta iudicū sine cause cognition… ¶ Sol.ille titulꝰ dꝫ intelligi in his q̄ deducta erāt in iudiciū … debeāt deduci principal'r ⁊ ꝑ sn̄iam diffinitiuā terminari talib… em̄ terminationibꝰ expediri non possunt sꝫ seruato iuris ordi… ⁊ p̄missa cause cognitiōe.l.ꝓlatā.⁊ qd̄ ibi no.per Bar.C.de se… in talibꝰ em̄ iura dāt iudici officiū limitatū.q̇dā aūt sunt iudi… cōmissa nō in figura iudicij termināda sꝫ in hoc officiū exeque… do vt cogere clericos qn̄q̄ ad ꝓmotionē ad residentiā ad aliq… offm̄ ⁊ in his ⁊ similibus locū hꝫ dictū Inno.vt ligēt ⁊ valeāt … p̄missa cause cognitione. Rō.qꝛ in talibꝰ nō reperit̄ ordo a iur… traditꝰ in mādādo talia ⁊ p̄sumēdū est ꝓ iudice in his q̄ suo off…

1 sunt cōmissa.c.innotuit.de eo q̇ fur.or.su.ꝑ Inno. ¶ † Ex p̄di-
a ctis[a] ergo cū q̄rit̄ vtrū sit obediēdū iudici facto vel verbo aliq̇ agēti distingue sic:aut nō erat iudex sup eo qd̄ statuit vel decreuit ⁊ impune nō paret̄ ⁊ pōt sibi de facto resisti.d.c.vt aīarū.⁊.l. ꝓhibitū.⁊ nō est parēdū.d.c.si domus ⁊ iulianꝰ.id qd̄ p̄cepit nō est delictū.⁊ tūc aut loq̇mur in his q̄ deduci debēt in iudicio seruato iuris ordine oblato libello lite conte.⁊ si.in his hoc ordine p̄termisso nō valet qd̄ agit nec ei obtēperādū in toto ti.commi… vel epi.aut loq̇mur in cōmissis suo officio vel arbitrio:⁊ tūc siue dicto siue facto exequat̄ nō est de facto resistēdū sꝫ obtēperādū vl' si displicet.appellādū ītelligo verū cū ꝑ appellationē pōt illa executio de facto retractari ꝑ iudicē appellationis.c.nō solū.de app.s̄.eo.li.si aūt retractari nō posset:vt si pēdēte appellatione vel alio modo rescissorio vult exeq̇ sn̄iam corporalē capitis:tūc ꝙ posset sibi resisti violēter postq̄ periret iustitia partis per talem executionē ne em̄ pereat ius de facto q̇dā al's ꝓhibita sunt cōcessa vt sibi ius dicere ⁊ capere debitorē fugitiuū ⁊ repertū in flagrāti crimine.l.ait p̄tor.§.si debitorē.ff.de his que in fra.cre. ⁊ no.Inn.in.c.olim.de re.spo.⁊.l.capite quinto.de adul.fac.l.lꝫ C.de fe.⁊ qd̄ dixi post Pau.ī cle.j.de re iu.vbi p̄missa executiōe in casibꝰ illiꝰ cle.dꝫ retardari si ꝑ executionē periret ius partis hec bū no.⁊ vide ad materiā:vt no.in simili in.c.ij.de dila. ¶ Ex p̄dictis apparet qn̄ dicat̄ spectare aliq̇d vel nō ad officiū iudic. nā sumēdo officiū ꝓut principaliter radicat̄ in ipso iudice id qd̄ aget circa illud valet ⁊ est ei parēdū s̄m dicta superius. ¶ Quedam v̄o principaliter nō sumūt initiū in ꝑsonam iudicis sꝫ partis vt actiones ⁊ obligationes in his si deducta fuerint in iudiciū nō dicunt̄ spectare ad eiꝰ officiū ⁊ impēsam si nō fuerit postulatū nō tenet.l.iiij.§.fi.ff.de dā.infe.postq̄ v̄o debitis actionibꝰ deductū fuerit in iudiciū magna est iudicis potestas in ꝓcedendo ⁊ sn̄iando:vt tetigi.s̄.in.j.nota.⁊ imperādū.C.de iudi.in p̄n. qd̄ offi.qn̄ incipiat vide in.c.significāte.de app.in nouel. Alijs etiā modis dicunt̄ spectare ad officiū iudicis ratione cause vel ꝑsone vel loci nō sue iurisditionis.l.extra territoriū.de iur.om. iu. ¶ Pro pleniori tū intelligētia p̄dictoꝝ q̄ro cū ꝯstitutio vel

statuta

statuta prohibet aliq̄d attentari per iudicē vel limitate aliquid concedat sibi:puta ꝙ non audiat bānitū vel ꝙ possit inq̄rere super criminib⁹ vsq̧ ad biēniū ⁊ non vltra vtrū valeat si faciat cōtrariū vel aliter ꝙ̄ statutū dictet: videt̄ ꝙ non:nam ad vtilitatē actus sufficit sola legis ꝓhibitio.l.nō dubiū.C.de legi.⁊ forma tradita a iure nō minus est seruāda.c.cum dilecta.de p̄scriptionibus.⁊.d.l.diligēter.ff.manda. ¶ In ɔ̄riū:q̄ multa fieri nō debent que facta tenēt si exceptio non opponit̄.l.j.§.dubiū.qñ ap. sit.⁊.l.fi.ff.qđ me.cau. ¶ Aduerte Ja.de are.disputauit qōnem de bānito cui per statutū oīs audiētia denegat̄ an valeat si fuerit per iudicē ad audientiā admissus. ¶ Sol.dic ꝙ aut illa ꝓposita ⁊ sine cause cognitione exceptio fuit coram iudice ꝓposita cause cognitione. ¶ Aut non fuit in iudicio deducta primo casu valet iudiciū si iudex eum retulit forte nō ꝓbata vel tāq̄ non rite bannitū vel de bāno exceptū sit.ar.ff.de re iud.l.cum ꝓlatis. C.de fi.inst.l.fi.⁊.l.quod si in diē.§.j.de compē. ¶ Scđo casu nō valet sñia quasi non discutiēdo de eius veritate videat̄ ɔ̄tēpsisse legē quo casu perinde est ac si exp̄sso iuris errore ꝓnūciasset:puta bannitū audiendū.c.j.de iudi.l.j.§.item cuꝫ contra sacras.ff. que sen.si.ap.re. ¶ Tertio casu.s.cū fuit ī iudicio deducta dicit nō valere iudiciū:q̄ contra formā statuti ⁊ sic ɔ̄ legem factū est d.l.non dubiū. ¶ Item in omni iudicio req̄ritur actor reus ⁊ iudex.de ver.sig.forus.§.in omni.de iur.cal.l.ij.circa prin.sed hic deficit q̄ actoris officio fungi pōt ⁊ paria sunt non esse vel esse ⁊ inhabile.l.j.§.fi.ff.quod cu.vniuersi. ¶ Item qñ alicui denegat̄ audiētia pro fauore suo vt minori ꝓdigo ⁊ similib⁹ nō valet iudiciū ipso iure contra ipsum.l.iij.C.si aduer.rem iu.multomagis si in eius odium:vt in reg.odia.⁊ hanc partē tenet ipse vt no. Jo.an.in Spe.de sen.§.iuxta.in addi.pro cuius opi.allego.l.cū nō iusto.de col.dete.contra illā decisionē.facit qđ no.in.c.ij.de offi.dele.s̄.eo.li.vbi si iudex agit aliter ꝙ̄ canon statuat valet qđ facit ad idem qđ no.s̄.eo.li.de offi.or.c.j.in fi.super ver.non attenet.vbi valet sñia iudicis contra legis p̄ceptum. ¶ Item si statutum ꝓhibet testes receptos contra magnates redargui de falso tñ si iudex eos de falso iudicauit valet sñia:vt not. Bar. in.l. absentem.ff.de pe.⁊ canon ꝓhibet audiri excōicatū ⁊ tñ si iudex audit valet iudiciū.c.j.de exce.s̄.eo.li. Item cum statutū ꝓhibet audiētiā videt̄ valere iudiciū si exceptio non opponat̄:vt notat Bar.in.l.fi.§.sublata.ff.ad treb.⁊.l.cum lex.ff.de fideius.vbi plenius per eum.itē post ꝑemptam actionē p̄scriptione vel aliter valet iudiciū si exceptio non opponat̄.l.cum putarē.ff.fami.hercis. ¶ Ex q̄bus infert̄ ꝙ ꝓhibitio directa ad iudicē ne sic agat vel ne audiat vel ad partē ne agere valeat non reddit iudiciū nullū si actum fuerit ɔ̄rium cōtra p̄dictā decisionē. ¶ Quid ergo dicendū dñs meus dñs Bal.tangit illam qōnem in.l.non dubiū. ad fi.C.de leg.referēs dictam qōnem Ja.de are.⁊ Bart. vbi.s̄. ¶ Ex dictis tñ suis non remanet intellectus clarus sed in quadam sua disputatione statuto ciuitatis cauet̄ ꝙ feneratores ⁊c.plenius distinguit ⁊ sic aut ɔ̄stitutio denegat alicui audiētiā ꝓpter persone improbitatē ⁊ inhabilitatē ⁊ ꝓcessus est nullus in quatuor casibus. Primo qñ est exp̄ssus talis error in libello vl' sñia puta dr̄ in sñia iudicamus pro tali bānito:exp̄ssus enim error in sñia vel libello reddit iudiciū nullū.l.cum ꝓlatis.de iud.vt.d.c. Scđo qñ talis exceptio fuit a principio opposita ⁊ iudex non admisit eā. ¶ Itē qñ admisit ⁊ non est passus eam vētilari posset ɔ̄riū ꝓnūciari ⁊ valet iudiciū.d.l.fi.de fideiusso.cum si. ¶ Si sit denegat̄ audiētia ꝓpter more diuturnitatē ⁊ p̄sumptā actoris iniq̄tatē ⁊ tūc valet iudiciū si nō fuerit opposita exceptio.l.j. accusationē.ff.ad turp.⁊.l.emptor.de p̄scri.lon.tem. ¶ Aliqñ ꝓhibet̄ ꝓpter facti p̄cedentis ad id qđ nunc agit̄ ɔ̄rietatem siue difformitatē.⁊ tūc similiter valet iudiciū.l.nam postea.§.si dāne.ff.de iureiu.fa.her.l.cum putarē.⁊.l.posthumus.§.si q̄s ex his.de in ius vo. Hec vera cum ꝓhibitio hꝫ causam ꝑpetuā ꝓhibitionis:secus si tꝑalē ⁊ sic intelligit̄ de excōicato ⁊ ita residet in p̄dicta disputatione ⁊ loquit̄ solum cum ꝓhibet̄ audiētia sed in multis casib⁹ nō tractamus de audiētia denegāda per iudicē quod lex ordinē siue modū statuit vel sibi aliq̄d ꝓhibet an si ɔ̄ fac. sit ipso iure nullū glo.in p̄dicto.c.j.de offi.or.tenet ꝙ nō:⁊ ɔcor sit in hoc iura ꝙ̄ plura similiter:q̄dā alia faciūt in ɔ̄riū:in q̄ ɔ̄rietate soleo me reducere ad doctrinā que est sing.in cle.j.de iurep. qui enim post multa que faciūt pro ⁊ contra:ɔcludit ꝙ aut iudex recipit iurisditionē ab aliqua ɔ̄stitutione modificatā vel iurisditionē adeptā iudici restituit certa forma nō seruata:⁊ tūc omissio talis modi vel forme vitiat dispositionē all'.c.ꝓuida.iuncto.c.ꝗuis.de elec.s̄.eo.li.⁊.l.cum hi.§.si p̄tor.ff.de trāsa. ¶ Qñq̧ iudex nō recipit potestatē a ɔ̄stitutione q̄ tradidit sibi certū modum siue formā:sed ante ipsam ɔ̄stitutionē hꝫ iurisditionē super eo actu:⁊ tūc valet actus forma illa p̄termissa.exēpla ibi per eū qui intelligit hoc verū nisi ɔ̄stitutio suꝑueniēs ⁊ inducēs talem modum siue formā haberet annexū decretū sicut est.s̄.de rescri. statutū.in fi.⁊ ibi cū multis si.in q̄bus semꝑ reperies hoc decretum irritās qđ fit contra ⁊ recte:q̄ non incūbūt omnia iudici in ꝓgressu cause sunt cēsenda ⁊ de forma vt in simili dicit tex.in.c. ecclesia.de ele.iūcto.c.q̄ ꝓpter.eo.tit.⁊ qñ cognoscat̄ an aliq̄d sit de forma.vide per Bar.in.l.j.C.qui admi.ad bo.pos.charta vltima.facit qđ no.Jo.an.in.c.ꝙ̄ꝙ̄.de vsu.s̄.eo.li.in nouel. suꝑ vlti.glo. ¶ Ex his pōt instrui qñ iudicis officiū hꝫ formam seu modū annexū an omissio talis forme vel modi vitiet factū iudi. ⁊ hoc no. ¶ Scđo opp.de.c.P.⁊.G.de offi.dele.⁊.l.ij.C.de iu.om.iu.⁊.c.j.de app.vbi valet ꝙ fit a iudice etiam si nō spectet ad eius offm̄ id qđ facit. Sol.dicit glo.in illis iurib⁹ hoc operatur ꝓrogatio iurisditio lꝫ enim ɔ̄sensus partiū nō possit facere eum iudicē qui nulli p̄est iurisditioni.l.priuatoꝝ.de iurisdi.om.iud. tñ iurisditio limitata in reb⁹ tꝑe vel ꝑsonis pōt ad alias res ꝑsonas ⁊ tꝑa ꝓrogari ⁊ ſm quosdā etiā ad alia loca:plene no.i.c. P.⁊.G.de offi.dele.in nouel.⁊.d.l.j.⁊ per Cy.⁊ Bal.in.l.si q̄ ex ɔ̄sensu.C.de epi.aud.vbi plene de materia ꝓrogationis in q̄ plura occurrūt dubia. Sed inter cetera omissis alijs ꝙ in foro penitētiali nō hꝫ locū materia ꝓrogationis nec in spiritualib⁹: vnde nō suus eꝑs non pōt in foro penitētie absoluere alienū parochianū nec ordines nec alia sacramēta ministrare sibi ꝙ̄ tūcū q̧ talis subditus ɔ̄sentiat de po.nullus.de penitentijs ⁊ remiss. omnis.de pe.dist.vlti.placuit.de fo.com.significasti.et ibi not. in hoc ɔ̄sistit differētia quo ad ꝓrogationē inter iustū foꝝ ⁊ penitētialē ex alia:q̄ ꝓrogatio quo ad illa spiritualia req̄rit ɔ̄sensum ꝓprij iudicis:vt no. Jo.an.in.c.P.⁊.G.de offi.deleg.⁊ in alijs pōt fieri ꝓrogatio etiā ꝓprio iudice ꝓhibēte qđ an sit verū qñ esset sportulas recepturus.no.Cy.in.d.l.si quis ex ɔ̄sensu.⁊ Jo.an.in addi.Spe.de cōpe.iud.adi.⁊ plenius per Bar.i.l.j. §.ex post.de ope.no.nū. ¶ In cleri.aūt certū est ꝙ nō possunt iurisditionē nō sui iudicis ꝓrogare sine ɔ̄sensu sui epi.c.si diligēti

2 de fo.cōpe. ¶ † Differt etiā iste forus penitentialis a iudiciali in alio q̄ ratione delicti nō sortit̄ q̄s foꝝ penitētie vbi peccauit secus est in foro iudiciali.c.fi.de fo.com.⁊ quod no.in.c.j.xvj.q. j.similiter videt̄ ꝙ etiam extra locum ꝓprium possit iudex suus ɔ̄fessiōes audire subditoꝝ:absoluere:iniungere ⁊ similia vt no. Ho.in sum.de pe.⁊ re.§.cui ɔ̄fitendū.post prin.non sic ꝓrogari posset iurisditio extra locū ne videret̄ req̄rendus ɔ̄sensus ꝓprij iudicis:vt.d.l.si qui ex ɔ̄sensu.per Cy.⁊ in.d.c.P.⁊.G.i nouel.

3 ¶ † Et ex istis differētijs insurgit dubiū satis forte vtrū.s.eꝑs possit ɔcedere literas indulgētie suis subditis pro opere in alterius dyocesis ɔ̄struēdo hanc.q.plene examinaui in.c.postulasti de fo.compe.in repe.de oppositionib⁹.⁊ vt ibi dixi dubitatio questionis ɔ̄sistit in duob⁹. Primo an illa indulgētia dicat̄ respicere subditos ɔcedentis ex eo ꝙ effectus indulgentie comitatur eos an ꝟo dicat̄ respicere locū, lꝫ effectus comitet̄ subditos ꝓut per multa similia ibi ꝓbo. Scđo ɔ̄sistit dubium an ɔcedere indulgētias sit de foro penitētiali:q̄ posset eꝑs suis subditis vbiq̧ indulgere sicut ⁊ absoluere in foro penitētie in quocūq̧ loco.an ꝟo dicat̄ esse iurisditionis nō ordinis:⁊ ꝙ epi etiam dyaconi possunt eas exercere ex quo sunt pōtifica.dignitatis.c. trāsmissum.de ele.non sic aūt si essent ordinis eꝑalis:vt ibidem ⁊.j.dicam.non ob.ꝙ videtur de foro penitētiali ex eo ꝙ per talē indulgentiam consequunt̄ subditi remissionem peccatoruꝫ ⁊ sic absolutionē quandam que extra territoriū de subditis fieri potest.d.§.cui confitendū.illud dictum Hostien.non est sine dubitatione:nam videtur contra cle.super cathedram.de sepult.vbi predicatores ⁊ minores extra loca deputata ipsis non possunt audire illos quos possunt alias admittere super ipsis confessionibus ⁊ penitentijs.⁊ illum tex.contra hos allegat Archydi.in c.placuit.de pe.distin.vj. Sed non ob.quia predicatores ⁊ minores in audiendis confessionibus absolutionibus ⁊ penitentijs non sunt curati:⁊ conceditur eis illa potestas iuris quodā extraordinario ⁊ speciali.p̄lati autem vt curati ministrant talia ⁊ inter suos subditos iure illoꝝ ergo.s.curatoꝝ potestas vt fauorabilis amplianda est:istoꝝ aūt velut extraordinaria restringenda:vt no. Inno.in.c.fi.de offi.archi.in fi.⁊ facit quod no.in c.j.de rescri.s̄.eo.li.⁊.l.cum q̄dam.de libe.⁊ posth.vel ideo illud est in cle.super cathedrā.q̄ ita stricte eis hoc ɔceditur:vnde nō miruꝫ si non possunt egredi terminos sibi deputatos.l.in agris limitatis.ff.de acqui.re.do.talis autem limitatio quo ad subditos non reperitur prefixa curatis:igitur possunt extra audire ⁊ absoluere subditos in penitētia:tunc ex eo quia videntur volūtarie iurisditionis ⁊ sic possunt.l.ij.ff.de offi.ꝓcon.tum ex eo q̄ hec potestas dependet a potestate clauiū ⁊ dei vice fungūtur in alio actu vnde non habent quo ad animas sibi commissas territorium limitatū sicut nec etiam ipse deus.ar.l.j.§.qui mandatā ff.de offi.eius cui mand.est iurisditio. Redeūdo igitur ad propositū quare magis subditi pñt in penitentia extra territorium absolui a curato suo ꝙ̄ absolui per viam indulgētie.rñdeo ⁊ di-

co ꝙ ꝯcedere indulgentias non est ordinis sed iurisditiones vt predixi absoluere aūt a penitentia est ordinis sacerdotalis nec possit impartiri ab alio ꝙ̄ a p̄sbytero qꝛ alius non hꝫ claues.de pe.di.j.multiplex.⁊.c.verbū.¶ Item vt p̄dixi.s̄.ꝯcedere indulgentiā extra locū est principal'r ꝓuidere illi loco ⁊ de ipso disponere ⁊ ordinare qd̄ est ꝓhibitū.c.scriptū.vj.q.iij.⁊.ix.q.iij.null⁹ cum si.audire v̄o subditum in ꝯfessione extra locū non est disponere vel ordinare de loco sed ꝓuidere saluti anime eius sibi tradite ⁊ ille non videt̄ immittere falcē in messem alienā sed spicas manu ꝯterere ⁊ aīas a vitijs purgare ⁊ comedere.i.ecclesie icorporare ⁊ ita exponit Arch.in.d.c.scriptū. Tertia principaliter glo.op.c.j.xcv.di.vbi p̄sbyteri exercēt ea que non spectāt ad eoꝝ officiū sed epi vt chrismare. Sol.vt in glo.ibi ad primum casum cōtra ⁊c.vult ergo glo.ꝙ ex demōstratione possit sacerdos chrismare ⁊ sic exercere ea que sunt ordinis ep̄alis sicut ordinare clericos chrisma ꝯficere virgines vel altaria ꝯsecrare.lxviij.di. q̄ꝙuis.⁊ no.in.c.q̄ꝙuis.⁊ no.in.c.trāsmissam.de elec.⁊ intellige ꝙ illa possunt simplici sacerdoti cōmitti per papā lꝫ etiā de ipso sit dubiū:vt no.in.c.q̄ꝙuis.epi aūt illa que sunt ordinis ep̄alis mādare nō possunt nisi ep̄is.de cōse.ecc.vel alta.a qua.sed dicendo istud non videt̄ bene dictū.nam iurisditionēꝫ pōt q̇s demādare etiā non habēti qꝛ ille cui demandat̄ fungit̄ vice eius cui mādata est iurisditio.j.eo.qui per aliū.sol.aliud in mādante iurisditionē aliud in collatione sacramētoꝝ illa enim possunt demādari non habēti in seipso qd̄ alij ministrare dꝫ.vnde etiā papa non posset demādare nō p̄sbytero ꝯfectionē corporis xp̄i vel ptātē ligādi ⁊ soluēdi qd̄ est ꝓpriū p̄sbyteroꝝ.de pe.di.j.multiplex.et c.verbū.⁊.lxxxv.di.ecce ego.iurisditio demādat̄ non habenti ⁊ hoc ideo qꝛ facilius ꝯsequit̄ eam mādans ⁊ verbis solummodo puta ꝯfero electionē vel collationē ⁊ ideo facilius eam mādat sꝫ collatio sacramētoꝝ versat̄ in solis verbis ⁊ erigit etiā factū et impēsionē caracteris anime ꝯferētis quasi qui nō hꝫ non potest dare alteri etiā ex demādatione:vt no.Arch.in.c.j.xcv.dist.⁊.j.q.vij.daibertū.item facilius reuocat̄ iurisditio qꝛ sola volūtate.l.iudiciū soluit̄.ff.de iudi.illa aūt sacramēta semel suscepta deo adherent ossib⁹ ꝙ non possunt separari sicut anima a corpore viuo nec eis auferri quo ad virtutē sacramēti vnde ẜm quosdā nō pōt papa ꝓhibere p̄sbytero baptiꝫare vel corpus xp̄i ꝯficere vel ep̄o ordinare vel chrismare impedire sacramentum ministrare. de quo leg.⁊ no.in.c.q̄ꝙto.de ꝯsue.⁊.d.c.xcv.di.de ꝯse.di.v.man⁹ Sed vtrū papa possit cōmittere sacerdoti vel cle.inferioris gradus ordinationē clericoꝝ ꝯsecrationē ecclesiarū ⁊ alia que sunt epoꝝ:vt.d.c.q̄ꝙuis.cōis opi.est ꝙ sic ex quo habent adminiculū ordinis:carētib⁹ aūt ordine vt laycis nō videt̄ ꝙ papa possit ista

4 cōmittere qd̄ dic vt no.in.d.c.q̄ꝙto.¶ † Epi v̄o quare non possint demandare sacerdotibus collationē ordinis sacerdotalis ⁊ alioꝝ ordinū inferioꝝ cum sacerdos eos habeat ⁊ sic videtur ꝙ eos dare possit non occurrit mihi bona ratio nisi quia illa sunt ordinis ep̄alis in ꝯferēdo.d.c.q̄ꝙuis.ea v̄o que essent ep̄alis iurisditionis vel autoritatis bene posset demādare p̄sbyteris.qd̄ dic vt no.in.c.accedentibus.de priui.in nouel.⁊ q̇s sit ordo ep̄alis q̄ dignitas vel autoritas que iurisditio.vide in.c.fi.de offi.archi.in nouel.¶ Tertio circa fi.glo.op.ꝙ forme a iudice etiaꝫ si nō spectēt ad eius officiū sortiunt̄ effectum vt patet in ordinatione ⁊ ꝯsecratione nō sui epi cuius ordinatio de alieno subdito ⁊ ꝯsecratio de non sua ecclesia valent.s̄.de tem.ord.ꝙ trāslationem.⁊ no.in.c.gratū.eo.ti.¶ Sol.dicit glo.fallit in spiritualibus que depēdēt potius ex potestate ordinis q̄ꝙ iurisditionis ꝓbatur.s̄.de or.ab epis.q̇ renū.epi.c.j.virtus enim sacramētoꝝ non impedit̄ q̄ꝙtuꝫ ad essentiā etiā si minus canonice ministrent̄ puta in aliena dyoce.vel inter nō suos subditos vel etiā ꝯ̄ iura vel contra ꝓhibitionē pape:vt dictū est.s̄.⁊ facit qd̄ no.in.c.pleriqꝫ.de ele.⁊.ix.q.ij.nullū.vij.q.j.ep̄s in dyoce.j.q.j.ordinatiōes ad essentiā ideo dixi qꝛ quo ad collat.sacramēti executionē non pōt tribuere qui non hꝫ potestatē sacramētū ꝯferēdi.d.c.ep̄s in

5 dyoce.¶ † Et aduertēdū ꝙ certis dignitatib⁹ vt archiep̄ali abbatiali sunt certa insignia deputata his igitur vtrū quis vti possit extra loca sibi cōmissa.plene est in cle.archiep̄o.de priui.⁊ ibi de his que depēdēt a potestate ordinis vel clericā deponere verberare siue tormētare que nō possunt expediri per nō habentem ordinē ⁊ iurisditionē.c.j.xcv.di.per glo.⁊ vide qd̄ no.in cle.attēdentes.de sta.mo.⁊ de omnib⁹ sacramētis ⁊ virtute ipsoꝝ ac natura vide.j.q.j.§.sed nondum.de accu.veniens ⁊ plene ꝑ Jo.an.

6 in rub.de sa.non rei.¶ † Et q̄ꝙ multis modis sumat̄ sacramētum.vide Arch.j.q.j.multi.⁊ hec sint dicta breuiter de executione ⁊ exhibitione sacramētoꝝ extra officiū exhibita vel suscepta careāt iuris effectu. Illa v̄o q̄ cōpetūt ratione iurisditionis vel cure animaꝝ si nō fuerint a suo iudice vel curata attētata ipso iure sunt nulla quo ad vtrūqꝫ.s.essentiā ⁊ ipsius executionē. C.si a non com.iud.per to.⁊.c.qd̄ autem.de pe.⁊ re.⁊ cle.pastoralis.ad fi.de re iu.¶ Querit glo.si iudex excessit officium suum in pronūciādo:qꝛ poterat ꝯdēnare vsqꝫ ad.x.⁊ ꝯdēnauit in.xx.an valeat sn̄ia de.x.⁊ ponit opi.⁊ primo illam Jo.glosa.qui tenuit non.idem Accur.in.l.extra territoriū.de iurisd.om.iu.Hug. Lau.tenent ꝯ̄riū.s.ꝙ in.x.valet sn̄ia ⁊ sic in nulla sup̲flua.hāc Azo.in.l.ij.C.de re iu.⁊ idem sentit Inno.in.c.cum inter.de re iu.⁊ distinguit ꝙ aut sn̄ia ꝯtinet plura capitula ⁊ diuisa aut plura capitula ⁊ ꝯnexa aut vnum tantū. Si plura diuisa valet in eo in quo est ꝓnūciatū.l.quedam mulier.fa.her.⁊.l.fi.de iure pa. si tot videant̄ sn̄ie quot sunt capitula.l.scire debemus.ff.de v̄.o. Si v̄o capitula sunt ꝯnexa:⁊ tunc idē qd̄ in vno in quo dicit p sup̲ toto dꝫ ꝓnūciari absoluēdo vel ꝯdēnando al's nō valet etiā in eo qd̄ ꝓnūciatū est.l.in hoc iudicio.fa.her.contra illā tn̄ oi. all'.l.j.§.si stipulāti.ff.de ver.ob.⁊ de ne.ge.l.si autē.§.p̄terea ad singularia rn̄dit ⁊ ꝯcludit ꝙ in vno.c.vel plurib⁹ ꝯnexis sn̄ia non valeat.idē tenet Cy.in.l.j.C.si aduer.rem iu.⁊ ideꝫ Bar in l.extra territoriū p̄allegata.¶ Sed ego ex dictis dn̄i mei.d. Bal.examino istā.q.distinguēdo sic si querit̄ an valeat sn̄ia in parte petitoris distingue ꝙ aut sunt plura capitula aut vnū generale aut vnum vniuersale.¶ Primo casu aut sunt plura capitula separata aut ꝯnexa:si separata ⁊ per partes ꝓnūciate quasi tot sunt sn̄ie quot sint res vt dixi ⁊ separatoꝝ separata dꝫ separatio.l.si maritus.C.de do.inter vi.⁊ vx.⁊.l.etiā.ff.de mi.¶ Si etiā in causa ꝯuētionis:qꝛ diuerse sunt cause pōt ꝓnūciari i vna ⁊ non in alia simul in causa petitorij ⁊ possessorij.l.j.in fi.ff.q̄ sō. sine app.resc.⁊.l.j.C.de app.si v̄o sunt ꝯnexa idē est dicendū 5 dicā.j.in vno capitulo singulari:qꝛ plura ꝯnexa ꝓ eodem reputant̄.l.eum actū.⁊.l.at qui natura.§.sceuola.de neg.ge.ideo dixi ꝯnexa quasi dicā vno spiritu ⁊ vna essentia subsistūt diuersa vero dicunt̄:qꝛ ex diuersitate factoꝝ separationē recipiūt.C. vnus ex plu.app.l.j.¶ Scd̄o casu qn̄ est vnū capitulū singulare:⁊ tunc sunt opi.varie in glo.⁊.s̄.tetigi.⁊ dic plenius ꝙ an pronunciauit in pluri errādo in iurisditione ⁊ non valēt etiā in eo q̄ potuit ꝓnūciare:⁊ sic est vera opi.Jo.hic.⁊ Accur.in.l.cū certa ratione.C.qn̄ ꝓuo.nō est ne.canoniꝫata.ij.q.vij.sicut.vbi vero iudex admiscet ⁊ adiūgit sibi ꝑsonā incōpetentē in ꝓnūciādo:⁊ nō valet qd̄ agit.c.cum super abbatia.de offi.delega.ita cum admiscet summā vltra suā iurisditionē arguēdo de reb⁹ ad ꝑsonas l.qui plures.ff.de vul.et pu.¶ Idem puto si stante iurisditione ꝓnūciauit in pluri vel minori et de residuo nihil dixit:qꝛ cū sn̄ia causet̄ ab instātia ⁊ iudicio que sunt indiuidua:ergo et sn̄ia 5 esse indiuidua.l.et error.in parte indiuidui totum vitiat.l.si v. C.de testa.¶ Item absurdū esset ꝙ remanet instātia iudicij pendenti sup̲ iudicio in residuo vel intelliget̄ absolutus vbi absolutione non appareat de rescripti recitatione vt dicam statim.et intellige hoc verum nisi ex necessitate oportet iudicem ꝓnūciare sup̲ parte vt est qn̄ perit instātia ꝓ parte.l.si cum do. §.fi.so.ma.¶ Item cum instātia est diuisa in plures a principio vel ex postracto vt inter plures reos.l.reos.§.cum in tabu. duob⁹ re.vel inter plures heredes.in quos instātia sicut obligatio diuidit̄ ꝓ hereditarijs positionib⁹.l.j.in fi.ff.de p̄to.sti. et no.Bar.in.l.j.C.si aduer.rem iu.¶ Item hoc verū cum omittitur pars principalis rei deducte in iudicio:secus si omittat qualitas vel aliqd̄ accessoriū:quia taliū omissio nō vitiat sn̄ia sup̲ principali articulo.l.in delictis.§.si detracta.ff.de noxa. l.iij.C.de pe.et.l.ff.si cau.¶ Itē intelligo nisi de parte debiti queat per ꝯfessionē partis:qꝛ sup̲ illa parte videtur ꝓ possit facere p̄ceptū et sup̲ residuo causa vētilabit̄:vt.l.q̇dam estimauerunt.ff.si cer.pet.et.l.qui solidum.de le.ij.et.l.in fideius.de vsu Et hec sint dicta cuꝫ est vnū capitulū et in ꝓnūciatione super omittit̄ pars substātialis qualitatis vel ipsius necessaria q̇d ris de iurib⁹ ꝓnunciationis apparet ex p̄dictis.¶ An aūt sup̲ illa qualitate vel accessorio sic omissis possit nouum iudiciū cohari non ꝓsequor sed remitto ad no.in fi.per Bar.in.l.senatus.ff.de excu.⁊ de adul.l.denūciasse.¶ Alio v̄o casu cū est vnū capitulū generale sub se ꝯtinēs multas species vt tutele cur ne.ge.et in hoc distingue duo mēbra.primū est qn̄ in eadē specie vel diuersa ipsius administrationis est erratū in calculo sed sup̲ vno capitulo vel plurib⁹ ꝓnūciatū sup̲ alijs in sn̄ia nihil dictum primo casu cum.s.in sn̄ia apparet falsa cōputatio calculi puta qꝛ dixit.x.⁊.x.faciūt.xx.ideo in.xx.te ꝯdēno tunc videt̄ valere in xx.qꝛ de tāto ꝓnūciat qui plus ꝓnunciat.ff.de in li.iur.l.cū fu ti.et.l.is cui.ff.quēad.ser.ami.et hāc opi.tenet gl. que loquitur directo de errore calculi in.d.l.ij.C.de re iu.sed in.l.j.de erro.c. videt̄ dicere ꝙ error exp̄ssus vitiat in totū qꝛ inducit vniformiter vitiū et est visibile secus si de errore pateat ꝑ relationē ad acta nō em̄ videt̄ ꝙ sn̄ia sine vitupatione apparere possit redargui de nullitate ex inspectione actoꝝ sed bona vel iniq̄.ad hoc quod no.Inno.in.c.qm̄ ꝯ̄.de ꝓba.in nouel.sup̲ vlti.glo.et ꝓ ista differētia de vitio visibili.facit.l.fi.C.de edi.di.ad.tol.in.l.si quis gatum.ff.

gatum.ff.de fal.glo.tñ in.d.l.j.C.de erro.ca.in hoc membro.s.cũ
est error calculi exp̃ssus in sñia innuit non valere sñiaꝫ qd̃ pōt in
telligi verũ in eo in quo est erratũ exp̃sso falso computo ꝯdemna
uit in pluri in quo pluri non valeat sed vsq̄ȝ ad verum computũ
valeat vt sic ꝯcordat cum glo.d.l.ij.⁊ pōt hoc tolerari vbi condē
nauit in pluri exp̃sso vt dixi falso cōputato sed si ꝯdēnauit in mi
nori puta in.x.vbi debuit in.xv.ꝙ.x.redigantur in.xv.sine noua
sñia non videtur dicendũ qꝛ quo ad.v.que deficiũt sine scriptis nō
pōt intelligi ꝯdēnatũ nec vt.l.si.C.de sen.ex pe.reci.nec qd̃ de
est sentētie iudicis lex supplet in facto.sed in iure sic qñq̄ȝ in.l.j.
ff.ad turpi.item non est dicēdũ ꝙ duret instātia sup dictis.v.nō
enim videtur ꝙ possit remanere in pēdenti pars iudicij:quia non
posset de ipsa discuti quin refricaretur.questio etiā depositiōe de
cisa ⁊ si prima fuit ꝯdēnatoria illa posset esse absolutoria qd̃ esset
absurdũ sup eodē facto ⁊ actione indiuisibili quo ad in iudiciũ
deducta.ad hoc facit optime qd̃ no.Inno.in.c.cum ꝯtingat.de
offi.dele. ¶ Item sñia dȝ imponere finem ꝯtrouersie qd̃ hic nō
esset si ex materia prima litis remaneret.l.terminato.C.de fru.⁊
li.expen.⁊ sequeretur absurdum ꝙ sup eadē ratione reddēda pu
ta tutele vel cure in libello petita possent fieri plures sñie si in
qualibet diceretur fuisse erratũ in calculo exp̃sso errore in sñia naȝ
si non exprimitur nulli dubiũ qd̃ non posset.d.l.ij. ¶ Ex his ꝯclu
di posset ꝙ sñia lata exp̃sso errore calculi i maiori summa valeat
vsq̄ȝ ad debitam summam:qꝛ in illa reperitur sñia lata descripti re
citatione sed lata exp̃sso errore calculi minori summa non valet
quod in eo quod deest non intelligitur condēnatus vel absolutꝰ.
⁊ quod instātia remaneat in pēdenti est absurdũ:vt dixi ⁊ sic dȝ
intelligi glo.i.l.j.de er.cal. ¶ Sed dices quare ergo non vȝ sñia
in minori summa lata sup vno capitulo absq̄ȝ falso computo dȝ
enim tolerari factum suum ratione erroris in facto vsq̄ȝ ad sum
mam debitam qꝛ deest ꝯsensus iudicis quatenus est erratũ.l.si
per errorem.ff.de iureiur.sed cum ꝯdēnat in minori simpliciter ⁊
de residuo nihil dicit videtur vel diuidere velle instātiā iudicij vel
scienter contra legem agere ꝙ cauetur ꝙ debeat sup toto p̃nuncia
re.l.in hoc iudicio fami.her.minus ergo est tolerabile factũ suũ
illo casu. ¶ Item error calculi venit ꝯsecutiue ad sñiam sup qua
debeat eius veritas fundari qꝛ dixit.x.⁊.v.faciunt.xviij.ideo in
his te cōdēno. ¶ Ista enim verba emissa in modũ impertinētis
cause deberēt vitiare sñiam etiā si sint falsa:vt no.Inno.in fi.in
c.cum bertoldus.de re iud.⁊ ibi in nouel.sup glo.fi.contra hanc
rationem fac.l.qui testamēto.ff.de excu.tu.vbi verba que veniũt
ad sñiam per modũ finalis cause si sint falsa reddũt eam nullā sȝ
ibi ex illa falsa causa resultabat error iuris ꝟ facti ⁊ no.istas ꝯsi
derationes vltra al's in p̃dictis punctis ⁊ hec sunt dicta qñ in.c.
generali deducta in sñia apparet error calculi. Sed si super cer
tis speciebꝰ est p̃nunciatũ sup alijs nihil dictũ an valeat sñia in
exp̃ssis:⁊ qd̃ iuris i omissis.vide in.l.lȝ.C.de iudi. ¶ Uenio ad
vltimum membrum.s.cum est iudiciũ vniuersale ⁊ in istis vniuer
salibꝰ iudi.dictor meus aut loq̄ris respectu ꝑsonarũ inseparabi
liter connexarũ ⁊ hȝ locum.l.in hoc iudicio.fa.her.aut respectu
rerũ ⁊ hȝ locum.l.lȝ.C.de iudi.⁊.l.si filie.§.familia.ff.fami.herci.
¶ Item in casibꝰ in q̇bus dicit sñiam sup parte latā non valere
intellige verum nisi sñia nulla fuerit deuoluta ad iudicē appel
lationis quo casu iudex appellationis poterit dictā sñiam refor
mare:nam nullitas facit eum succedere in iudicio.l.titianus.ff.
quod cum eo.facit.c.ray.de test.Distingue ergo ex p̃dictis cum
queritur vtrum valeat sñia in parte petitoris ꝙ aut erant in libel
lo deducta plura capitula separata aut plura ꝯnexa aut vnũ tm̃.
primo casu pōt iudex per partes p̃nũciare perviam p̃all'. ¶ Se
cũdo casu.s.cum plura capitula sunt ꝯnexa ⁊ idem est dicendũ ꝙ
in vno capitulo in quo an valeat p̃nũciatio super parte distigue
quiam aut est vnum capitulũ generale aut vniuersale aut singula
re:si generale:⁊ tunc aut p̃nũciauit in minori vel pluri per errorē
calculi:⁊ tunc aut hoc non exp̃ssit in sñia ⁊ non nocet.l.ij.C.de iu
ri. ¶ Aut hec exp̃ssit:⁊ tunc aut p̃nunciauit in maiori ⁊ valet in
eo ꝙ debetur. ¶ Aut in minori ⁊ in nihilo valet.rationē.s̃.dixi.
aut aliter p̃nũciauit sup petitione generali si non loquimur de
vniuersali ⁊ subdistingue:vt.s̃.per Bal.ver.igitur ad vltimum
membrum vltimo casu cum est vnum capitulum singulare:dic ꝙ
aut in eo p̃nũciauit pro parte ⁊ de residuo nihil dicit:⁊ tunc aut
fecit hoc ex necessitate:quia instantia erat pro parte diuisa vel
pro parte perempta ⁊ valet in parte.d.l.si constante.§.finali.⁊.l.
in fi.de p̃toria stip.aut non suberat talis necessitas:⁊ tũc aut li
quebat de parte sup qua p̃nũciauit per ꝯfessionē:⁊ valet.d.l.qui
tam estimauerũt vel aliter:⁊ tunc aut est omissa p̃nũciatio in q̄li
tate vel accessorie ⁊ non vitiat talis omissio in principali aut est
omissa pars ipsius rei in iudicio deducte:⁊ tunc aut illa p̃nũcia
tio est deducta corā iudice appellationis ⁊ pōt ipsam reformare
vt c.raynu.aut nō est deducta q̄rela corā aliquo:⁊ tunc talis sñia
in ꝙ parte est nulla ꝟm opi.Io.quam teneo vt p̃dixi. ¶ Sȝ restat
respōdere ad ꝯria que faciũt pro opi.ꝯria q̇bus rñdet Io.an.in
d.c.cum inter.⁊ primo ad.§.si stipulāti.dꝛ ꝙ loquitur in ꝯctu qui
pōt pro parte valere ⁊ pro parte non.in aut.de non alie.§.ꝟ aũt
⁊ initi.de au.tu.§.j.⁊ est ratio qꝛ in ꝯctu ambo ꝯsentiũt in quāti
tate exp̃ssa sed in sñia lata in minori summa non dep̃henditur ꝯsen
sus partiũ nec ab eis trahit originē. ¶ Sed a iudice ꝯ inuitum
sñiante.l.inter stipulātē.§.j.de ver.ob.Item sic per partes p̃nũ
ciando non ꝯformat se cum libello qd̃ est necesse:vt.l.fundus.ff.
cōi diui.c.qualiter ⁊ qñ.de accu.non ob.l.si aũt.de ne.ge.⁊.l.qd̃
in diem.§.j.ff.de comp.⁊ de ꝯrio iudicio tu.l.j.§.p̃terea.l.in rebꝰ
§.fi.ff.commo.qꝛ ibi erant due cause directa ⁊ ꝯria vnde valet et
sñia indirecta etiā si nihil dictum sit de alio:vt predixi non ob.l.
apud celsum.§.j.si ponatur ibi recte casus:vt ibi no.non ob.c.j.de
arbi.eo.li.vnde cum.xv.peterentur valet sñia illius qui p̃nũciauit
in.v.⁊ illius qui in.x.quo ad dicta.v.lȝ de residuo in petitiōe de
ducto nihil dixerint ad idem.l.nō distinguemus.§.si plures.ff.
de arbi.⁊ vere multũ ob.p̃pter ꝯformitatē que est inter arbitria
⁊ iudicia.l.j.ff.de arb.oportet ergo dicere ꝙ aliud i arbitrio qd̃
trahit suum principiũ a ꝯsensu partium ⁊ accedit ad naturā con
tractus.l.ij.ff.de arbi.vnde idē quod in stipulatione dictum est
aliud in iudicio q̄ꝙ in ingressu p̃gressu ⁊ egressu redditur in inuitũ
vt.d.§.j.Bal.dicit ꝙ ibi in residuo absoluit arbiter qui in mino
ri summa ꝯdēnauit quod est diuinare alia multa ꝯria fieri pos
sent cōtra istam opi.Io.que elicias ex no.ex reg.vtile.j.eo.⁊ sol
ue:vt in solutione dicti Brocardi prout ibi no. ¶ Sȝ iuxta p̃di
cta incidenter quero de duabus questionibꝰ.primo est in casu
in quo lata est sñia in parte petitoris quid in alia parte an in ea
intelligatur ꝯdēnatus vel absolutus ⁊ ītellige q̄ōnem in casu quo
tenuit in parre deducta in sñia multominus in parte omissa istā
q.format Inno.in.d.c.inter.⁊ Cy.in.l.j.C.si aduer.rem iud.⁊ di
stinguit Inno.inter petitionē que contineat capitula separata
⁊ petitionem generalem que sub se plures habeāt species et ius
ep̃ale administratio tutele cure negocioꝝ gestorum ⁊ simi.⁊ in
ter petitionem singularem certe rei vel summe. ¶ Primo casu
non est dubiũ ꝙ pōt hodie p̃nunciare super vno capitulo cras
super alio ⁊ sic de singulis. ¶ In secundo membro est dubium.
nam Inno.tenet ꝙ videatur in alijs capitulis deductis in sñia ab
solutus vt sic ꝯdēnato in exp̃sso inferat absolutionē in tacito.ar
gumen.c.nonne.de p̃sump.⁊.C.de procurat.l.maritus adducit
pro hoc.l.j.C.si aduer.rem iu.sed Acc.ibi contra qd̃ placet Pe.
⁊ Iac.de ra.vt ibi per Cy.qui respondit ad.d.l.j.ꝙ ibi tutor sit
in parte condēnatus ⁊ in parte absolutus contra quam partem
absolutoriam restitutio petebatur. ¶ Idem ꝟm Pe.condēna
tio ⁊ absolutio sunt species opposite.condēnatoria ergo non dȝ
operari absolutionem:quia sit idem actus.s.sñia produceret ef
fectus contrarios ⁊ tendens ad diminutionem operatur ꝯrium
contra.l.legata inutiliter.de lega.j.⁊.c.maioris.ver.sed ad hec.
de bap.⁊ vide Specu.de senten.prola.§.qualiter.versi.quid si
peto.vbi distinguit an per iudices an per arbirros lata sit sñia
condēnatoria vt in primo casu intelligatur absolutus in residuo
vero non.tu dic vt no.in.d.l.licet.C.de iudi.⁊.l.age.C.de trāsa.
vtrum autem cum est petitio generalis possit agi ad sententiam
post id quod non est deductum in sententia distingue:vt ibi no.
¶ Tertio casu cum est petitio certe rei vel summe:tũc dicit In
nocen.in.d.c.cum inter.ꝙ non videtur absolutus vel condēnatus
in parte non deducta in sñia ego dixi.s̃.in casu quo nō valet sen
tentia in exp̃sso non valet in omisso ⁊ sic verum est quod non sit
in eo absolutus vel cōdēnatus sed in casu quo valet in exp̃sso vt
cum in eo omissa quantitate debita ratione qualitatis vel acces
sorij p̃nunciatur an ratione alterius sic omissi duret instantia ⁊ sic
non durat an possit nouum iudicium incohari.⁊ dic vt in.l.j.⁊.l.
si cum tibi.C.de iudi.l.non vtiq̄ȝ.de rei ven.⁊.l.j.§.si rem.ff.de le
ga.iij.⁊.l.denũciasse.de adul.per Bar.⁊.l.qui ergo.§.pena gra
uior.per eundem.ff.de his qui notan.infa. ¶ In casu vero quo
instantia eiusdem rei vel summe est diuisa vel pro parte extracta
minus est dubium ꝙ durat in parte omissa vel in parte pro qua
duret instantia.d.l.si ꝯstante.§.fi.so.ma.fac.c.cum.I.⁊.A.de re
iud. ¶ Tertia questio est in casu quo non valet sñia in parte eiꝰ
ꝙ petitur quid iuris si iudex dixit in sñia ⁊ si dicta sñia esset lata
in minori quantitate vel aliter q̄ꝙ deberet ex nunc reduco eaȝ ad
debitam quantitatem ⁊ in ipsa debita quātitate in his scriptis
condemno an per hanc clausulam possit dicta sñia sustētari.Ia.
de bel.disput.istam.q.in terminis:cauetur lege municipali ꝙ si
quis aliquem p̃cussit sine sanguinis effusione cōdemnetur in.x.
¶ Alia lege cauetur ꝙ qui commiserit aliqd̃ maleficium in pla
tea puniatur duplici pena:accidit ꝙ Petrus percussit Marti
num cum sanguinis effusione in platea ⁊ de eo crimine cōdēnatꝰ
est in.x.dictum est in ꝯdemnatione vt s̃.an per illa verba intelli
gatur condēnatus in.xx.⁊ ita contra eum debeat fieri executio.
⁊ videtur ꝙ sic primo quia pene impositio non est in iudi.pote

state sed legis.l.j.§.calũniam.in fi.ff.ad turp.hinc etiam est q̃d sufficit etiam iudicem ꝓnunciare super crimine etiam si de pena nihil dicat vt ibi si ergo vbi nihil de pena ꝓnunciat lex supplet in toto multominus est quando de aliquo ꝓnunciat.l.illud.§.minus.de trib.⁊ vsu.l.qui sic. ¶ Sc̃do exp̃sse non põt iudex aliter de pena disponere q̃ lex statuit.l.ordine.ad muni.ff.de fur.l.non potest.ergo nec tacite quod est quando omisit ꝯdemnare in pena debita vnde non põt iudex de priuato crimine iniuriarum reseruare hoĩeȝ decurionatus.l.diuus.ff.de iniu.in multis alijs argu.per hanc partem corroborat ⁊ concludit ꝯ̃rium.s.ꝙ valeat s̃nia in.x.⁊ p̃dicta clausula ⁊ si dicta sententia esset lata ⁊c.nihil operetur probatur primo q̃ continet penam incertam:ergo ⁊c.insti.de act.§.curare. ¶ Sc̃do q̃ videt̃ ꝓnunciasse in pluri q̃tum ad mentem non quo ad verba ergo non censetur lata in eo pluri de scripti recitatione.l.j.⁊.ij.C.de sen.ex peri.reci.dȝ enim ferri s̃nia ex animo ⁊ mente non aũt ex facto loq̃.l.dicere.in prin.ff.de arb.item non dȝ dictus iudex super eodem facto ferre duas s̃nias q̃ hoc videt̃ facere contra.l.j.C.quando ꝓuoca.non est ne.nec dȝ in s̃nia variare quia per primam functus est iudicio suo.l.iudex postea.de re iud.c.in literis.de offi.dele.Bar.dicit hãc opi.veram si dicta clausula ponitur in s̃nia post verbum condẽnamus:quia non possit illud omissum corrigere:vt dixi q̃ clausula non reddit s̃niam conditionalẽ sed resoluendam sub conditione.l.ij.ff.de in diem adie.sed illa resolutio nõ potest fieri per iudicem:vt.d.c.in literis.cum alijs si. ¶ Si ṽo dicta verba proferuntur ꝯditionaliter in ipsa s̃nia vt si dixit quia constat nobis fuisse delictum commissum ideo si pro ipso est pena.x.ideo illam impono alias si est maior vel minor in illa maiori vel minori s̃m formam statutoꝝ te condẽno.valet enim tunc dicta s̃nia ac si nulla pena exprimeret̃.d.l.j.ad turpilli.⁊ ita no.Bar.in.d.l.iudex. ¶ Et in q̃tum concordant quod s̃nia pure lata in.x.quando debuit condẽnare in.xv.valeat videt̃ opi.Jo.quam.s̃.tenui ⁊ dixi post eum ⁊ alios ꝙ in nihilo valeat non enim posset reddi bona ratio differẽtie quare hoc valeat in parte in nullo ibi presertim:quia non minus quãtitas pene redditur certa per.l.in casu illo qui per libellum:vt in casu.q.Jo.ar.l.j.ff.de iu.⁊ fa.ig.sed dic.ꝙ in pena legis tempore sententie iudex habet magis latum arbitrium in agendo ⁊ in minuendo q̃ super petitione in libello super quibus dȝ fundare s̃niaȝ alias lex vocat eum fatuum:vt.l.fi.C.de fideius.li.⁊.d.c.qualiter ⁊ quando.iuncto p̃all̃.§.pena grauior.lȝ loquatur quando cuȝ cause cognitione auget vel minuit alias si sine cause cognitione.dicit tex.in fi.lex supplet ꝙ s̃nie iudi.deest.l.iiij.§.si quis condẽnatus.de re.iu.qui.§.dimittit me dubium predictorum decisione in qua etiam lȝ per illum.§.lex suppleat tamen in casu questionis loquitur quando quantitas debita non descendebat ex obligatione legis sed hominis:nam videtur lex velle supplere ꝙ sententie iudi.deest in libello deducta ⁊ per ista sit expedita.glo.cum multis supletionib⁹:vt vidistis. ¶ Descendo nunc ad alia vtilia:que per omnes aliquas super ista regula applicare decreui pro quorum euidẽtia p̃mitto ꝙ de iure ciuili summa diuisio de iure p̃sonarum est ꝙ aliqui sunt liberi aliqui sunt serui.insti.de iu.p̃so.in prin.de iure ṽo canonico summa ⁊ breuis diuisio alia tradit̃.s.ꝙ duo sunt genera x̃pianoꝝ. ¶ Unum genus q̃d mancipatur diuino officio ⁊ contemplationi alterum quod rebus terrenis ⁊ mundanis occupationibus vt est genus laycoꝝ de ambobus istis in canone duo sunt genera.xij.q.ij. ¶ Quodlibet genus in plures species subdiuiditur de quo nihil ad ꝓpositũ sed quo ad vtrũq; genus ⁊ singulas eorum species est etiam p̃mittendum ꝙ vtrũq; genus hȝ suos superiores dei ordinatione.s.papam ⁊ imperatorem.deus enim illa duo luminaria in mundo ꝯstituit.c.solite.de ma.⁊ obe.quorum officia a deo sunt distincta ꝙ non debet vnus alterius iura vsurpare nec ꝯmiscuis actibus dicta officia turbare.xcvj.di.cum ad verum.c.duo.c.si imperator.de quoꝝ distincta potestate ⁊ superioritate vnius ad alterum hic non dico:quia plene tetigi in.c.j.s̃.de consti.quam nondum compleui:verum q̃ clerici rebus temporalibus ⁊ obsequijs laycorum indigent.dicto cap̃.cum ad verum:ideo propter istam quandam quasi cognationem expedit quandoq; clericis habere recursum ad iudicium seculare.et econuerso laycis ad iudicium spirituale et diuersis respectibus.clerici quandoq; litigare tenentur in iudicio seculari ⁊ econuerso layci in iudicio ecclesiastico ꝓut.j.patebit. ¶ Quot ergo modis potest ista mixtura ꝯtingere etiam est permittendum ad quod dico ꝙ ista mixtura versatur in iudicib⁹ vt cum iudex ecclesiasticus ⁊ secularis simul de causa participant quãdoq; versatur in litigatorib⁹ vt cum clericus ⁊ laycus simul litigant quandoq; versatur in cõmunibus causis ⁊ personis vt cum persona est secularis causa ṽo spiritualis.quandoq; eadem causa participat diuersis respectib⁹ de vtroq; foro vt causa adulterij ⁊ ceterorum criminum.quandoq; causa simpliciter ⁊ absolute considerata est de foro t̃pali sed ratione alicuius qualitatis adiuncte vt peccatum rapine est de foro ecclesiastico que v[...] latius per exempla declarare prosequar dicta membra per questiones. 8 ¶ † Quero ergo primo vtrum iudex ecclesiasticus possit aliquo casu ꝯcurrere in cause cognitione ad quod r̃ideo ⁊ dico ꝙ possit certis casibus concurrere nam q̃nq; lex ꝯiungit eos in cognitione.aut̃.si vero contigerit.C.de iudi.quandoq; necessitas indiuisibilis instãtie vt cum volo conuenire clericũ ⁊ layci[...] obligatos insolidum ratione contractus vel administration[...] puta fuerunt executores testamenti vel in alijs causis in quibu[...] est apud eundem iudicem agendum.ff.de qui.re.apud eun.iudica.l.j.⁊.c.cum.M.de cõst.⁊ videtur in hoc casu velle ꝙ vnus e[...] eis debeat causam alteri delegare vel simul in ꝓcedendo ꝯuen[...] re.d.aut̃.si vero contigerit.⁊ no.Bar.in.l.solent.de ali.⁊ ci.leg[...] naȝ ⁊ alibi plures iudices diuersi fori ꝯueniunt cũ causa de qu[...] agitur est vtriq; communis.c.cum illorum.§.si vero claustral.d[...] sen.ex.idem dicit in fi.Bal.ꝙ si clericus ⁊ laycus electi in arbitros discordant in ꝓnunciãdo necessarius est vterq; iudex in c[...] pellendo.s.ep̃s ⁊ potestas idem si delictũ est commissum in co[...] finibus nam vterq; iudex est competẽs ⁊ potest cognoscere ⁊ n[...] ferant ꝯ̃rias s̃nias debent ꝯuenire ⁊ inuicem concordare:vt no[...] Bal.in.l.iurisperitos.§.cum oriundus.de exc.tu.⁊.l.siue cõtra[...] §.quia plautianũ.de li.agno.fac.ꝙ de illa ꝯiunctione iudicu[...] leg.⁊ no.in.c.cum contingat.de offi.deleg.ad idem.c.per hec.de here.eo.li.vbi ep̃s ⁊ inquisitor contra hereticum conueniunt i[...] s̃nia ⁊ processu. ¶ Sed incidenter hoc casu quero quid iuris [...] contingat ab istorum s̃nia appellare ad quem appellabit̃ an a[...] superiorem iudicis ecclesiastici vel ad superiorem iudicis secul[...] ris an ad vtrũq;:⁊ videtur ꝙ ad vtrũq; ex quadam iuris necessitate:quia iniustitia iudicis secularis non posset appellation[...] remedio emendari per alium q̃ per suum superiorẽ nec econue[...] so iniustitia iudicis ecclesiastici posset emendari per iudicem s[...] cularem:sicut ergo nec s̃nia vtriusq; ledit ita per vtrunq; superiorum suorum dȝ emendari laycus:ergo ad suum iudicẽ appellabit a s̃nia lata. ¶ Sed ex hoc sequitur iniquum.s.quod de iniustitia vnius sententie recognoscetur apud diuersos cum tam[...] de eadem re sit vnus iudex adeũdus non plures qui possent fe[...] re s̃nias cõtrarias contra.l.de qui.re.ad eun.iud ea.⁊ quod not[...] Inno.in.c.cum contingat.de offi.deleg.Bar.dicit superioren[...] iudi.ecclesiastici adeundum in.l.j.in fi.prin.de app.Idem senti[...] Bal.in.l.precipimus.in fi.C.de appel.vbi dicit ꝙ si causa compromittitur in clericum ⁊ laycum simul ꝙ episcopus est adeundus super reductione ad arbitrium boni viri:quia clericus tãq̃ dignior trahit ad se laycum si.cum iudice.qui cognoscũt de causa habente diuersos superiores appellabit̃ enim ad superioren[...] illius iudi.qui hȝ digniorẽ iurisditionẽ vt iurisditio magis diuina cõsideretur interponẽda appellatione.c.duo.de offi.delega s̃.eo.li.c.super questionum.eo.ti.⁊.d.c.per hec.ex quoꝝ omniu[...] iurium mente colligitur quod non debeat appellari ad vtrũq; ¶ Sed remanet mihi dubium quare magis diuersi iudices cõ[...] ueniunt in ventilatione cause principalis:vt.s̃.patet q̃ in ventilatione cause appellationis.maxime cum vt dixi ꝙ iudex ecclesiasticus adeundus super tali appellatione cognoscat de s̃nia secularis iudi.cuius non est superior propter quod crederem q[...] si posset vterq; superior adiri ⁊ cognoscere simul sit ad vtrũq; appellandum ⁊ cognoscent tũc simul vel vnus alteri delegabit nõ ob.c.si duo.⁊.c.super questionum.⁊.c.per hec p̃allegata.q̃ loquuntur cum iurisditio quam habebant illi diuersi iudices trahebãt originem a papa non mirum ergo si res reuertitur ad naturam suam.l.si vnus.§.pactus.ff.de pac. ¶ In casu ṽo nostro iurisditio diuersorum iudicum pendebat penitus a diuersis bene fateor in casu in quo non esset possibilis ille concursus ⁊ conuentio iudicum esset adeundus ecclesiasticus tanq̃ dignior:vt in p̃all̃.iur.c.quanto.de iudi.c.quod in dubijs.de conse.eccl.vel alta.per que iura dici posset ꝙ quo ad clericum seruabuntur in dicta causa canones quo ad laycuȝ seruabunt̃ leg.in decidẽdo. ¶ In ꝓcedẽdo ṽo in casu quo ad diuersum ordinẽ ꝓcedẽdi statuãt leges ⁊ canones.vel statuta ipsorum iudicum q̃ non possent in eiusdem instãtie prosecutione diuersa iura seruari credo potius obseruãdos canones ⁊ statuta iudi.ecclesiastici synodalia q̃ leges ⁊ statuta iudi.secularis per iura preallegata. ¶ Ex istis ergo iurib⁹ patet ꝙ ista mixtura iudicis ecclesiastici ⁊ layci est de iure necessaria similiter coniungũtur clericus et laycus in iure p̃sentandi circa quod vide quod no.in.c.de iurep.s̃.e.li.similiter in executione testamẽti c.ioannes.de testa.⁊ quod ibi no.in nouella. ¶ De ista mixtura hominuȝ diuerse professionis quero procedat de iure ⁊ p̃dicta ꝓcedunt cum ecclesiasticus ⁊ secularis iudex coniunguntur simul in cause cognitione ⁊ decisione. ¶ Quero secundo an sint casus siue cause que pertineãt ad iurisditionem vtriusq; diuisim ita quod quilibet ex eis sit iudex

competens

cõpetẽs in eisdẽ.pro cuius q̃stionis clariori intelligẽtia pre-
mittendũ est qð legit ⁊ no.xj.q.j.in summa vbi de pluribꝰ gene-
ribꝰ causaꝝ quarũ quedã sunt spũales ⁊ quot modis sic dicant
plene per Archi.j.q.j.in prin. Quedã sunt spũalibꝰ annexe vt
causa iurispa.quedã tpales que tñ a spũalibꝰ dependẽt vt bona
ecclesiarũ ⁊ oẽs iste spectãt ad ecclesiasticũ forũ possunt tñ dedu
ci corã seculari ꝓpter q̃litatẽ rapine oppssiõis violẽtie siue doli
in quibus casibꝰ etiã iudex laicꝰ põt adiri.c.cũ sit gñale. de fo.cõpe.
⁊ de his nõ dubitat:q: tex.est ibi. Quedã xᵒ sunt cause de qbꝰ
est dubiũ an possint agitari corã iudice seculari de q̃bus succin
te tangã. Et primo de causa vsurarũ an illa sit de foro ecclesie:
ita ꝙ nõ possit iudex laicꝰ p̃ncipalr vel incidẽter de ipsa cogno
scere. ⁊ glo.in.d.c.cũ sit generale.tenet ꝙ causa vsurarũ sit de fo
ro ecclesie.idẽ Jo.xj.q.j.in summa. Archid.plene hanc qõnem
examinat.xiiij.q.iiij.q̇d dicã.⁊ ibi refert opi. Hug.dicẽtis ⁊ si-
cut iudex ecclesiasticꝰ ita iudex secularis põt cogere vsurarios
ad restõnẽ vsurarũ.⁊ ꝙ sub iudice seculari possunt vsure repeti.
Jo.Lau.in.d.c.q̇d dicam ⁊ Gof.dicit hãc opi.Lau esse verã et
cõcludit ꝙ laici sup vsuris corã seculari clerici corã iudice eccle
siastico sunt cõueniẽdi.ar.ad hoc de iureiur. ¶ Si xᵒ vbi non
sit exactũ iuramentũ in veritate de causa vsuraria q̃si spũalis
est vnde ecclesiastica est nõ ciuilis.i.crimen ecclesiasticũ. de vsu.
eo.li.in nouel.vbi refert opi. Gar.qui dixit ꝙ ꝓpter periculum
animarꝝ vsura est crimẽ ecclesiasticũ.p̃terea leges nõ p̃cise ꝓhi
bent vsuras sed permittũt vsq ad certũ modũ. l.eos. C.de vsu.
⁊ quadã tolerãtia illud crimẽ.l.nõ ꝓseq̇tur sic nec simplr for-
nicationẽ vel cõcubinatũ.sicut em̃ ista ⁊ quedã alia extra penã
legis sꝫ nõ extra penã canonis sunt ꝓpter peccatũ:vt plene per
Jo.an.s̃.eo.in regula peccatũ.⁊ hec ꝓprie dicunt delicta eccle
siastica:vt.d.c.quid dicam.⁊.xj.q.j.in summa.per Archid.⁊ per
Jo.an.in.d.c.cũ sit generale. Et ex ista rõne infert ꝙ hec causa
vsurarũ nõ sit de foro seculari postq̃ lex hoc crimen nõ ꝓseq̇tur
nec punit:ergo de foro ecclesie saltẽ de ꝯsuetudine que dat iuris
ditionẽ:als non habẽti.c.nouit.de iudi.⁊ hanc tenet Jo.mo.in
d.c.j. Jo.an.videt in hanc opi.declinare in cle.dispẽdiosam.de
iudi.dum respõdet ad iura que faciũt pro Hug.Lau. Goffr.et
alleg.in glo.cũ repetunt. Quid ergo dicendũ in ista varietate
ego saluo iudicio melius sentiẽtis.dico ꝙ vsure pñt peti in iu-
dicio seculari.⁊ probo hoc primo quia crimen nõ includit in se
aliquã spũalitatem sicut nec alia crimina vniuersaliter excepto
crimine symonie ⁊ heresis.hoc enim dicit tex.qð est mere eccle-
siasticũ: vt in.c.vt inq̇sitionis. §.ꝓhibemus.de here.s̃.eo.lib.et
cõdero ibi mere ecclesiasticũ ⁊c.per qð verbũ datur intelligi ꝙ
nõ sint alia crimina:rõne ergo spũalitatis annexe nõ põt dicere
illud crimen de foro eccle. Itẽ nõ ea rõne ꝙ sit crimẽ ecclesiasti-
cum nõ videt per hoc cognitio denegari iudici seculari sed per-
mittit sicut in alijs criminibꝰ ecclesiasticis que sunt etiã grauio
ra vt sacrilegiũ adulteriũ.de q̇bus in.d.c.cũ sit gñale.aduersus
enim sacrilegos adulteros plures sacre leges penas statuũt et
per suos iudices punire decernũt ptꝫ in sacrilego. C.de epi.et
cleri.l.si q̇s in hoc genus. ⁊.l.sacrilegij pena. ff.ad.l.iul.pecu. et
in.c.felic. §.per hoc quoqꝫ.de pe.s̃.eo. li.de adulterio:periurio:
⁊ incestu.ptꝫ.ff.de adul.l.adulteriũ cũ icestu.⁊ no.s̃.de ꝓcu.tue.
⁊ C.de trãsac.l.si quis maior.si em̃ nõ esset iuramẽtũ ⁊ predicta
alia nõ essent tot leges edite super eis:q: qui nõ possent iudica
re nõ possent statuere.c.ecclesia.sctẽ.m.de cõst.⁊qð no.ff.de iur.
om.iudi.in rub.si ergo alia crimina principalr ⁊ vniuersalr sunt
de foro seculari nõ est dare quare etiã nõ sit crimen vsurarũ. Itẽ
si dicat ideo nõ esse de foro seculari:q: leges ꝑmittũt vsuras.ad
hoc rñdeo per interp̃tationẽ ⁊ dico hoc falsum:vt plene no. Jo.
and.in regula pctm̃.s̃.eo.in mercu.v.articulo p̃ncipali.q. Item
posito ꝙ de iure ciuili nõ essent ꝓhibite:tñ nõ seq̇tur ergo non
sunt de foro suo.nam ⁊ vbi iudex secularis ꝑm leges non põt de
causa cognoscere ex defectu iuris litigatoris:tñ si canones ali-
ter p̃uident q̃ leges iudex laicꝰ erit cõpetẽs ⁊ omissis legibꝰ iu
dicabit ꝑm canones.c.licet.s̃.de iureiur.eo.li.⁊.c.cũ ꝯtingat.de
iureiur.c.ij.de pac.eo.li. ¶ Cõcludo ergo ꝙ crimẽ vsurarũ non
ideo sit de foro ecclesie ꝙ nõ possit adiri iudex secularis princi
paliter q: imo põt per iam dicta cũ inter ipsuꝫ ⁊ alia crimina nõ
sit differẽtia.⁊ si dicat ꝙ ea rõne sit de foro ecclesie:q: icludit in
se peccatũ ⁊ deuorat aĩas:vt in.c.j.de vsur.s̃.eo.li.dico ꝙ illa rõ
nõ includit.nam oẽ crimen rõne peccati põt dici ecclesiasticũ:
vt no. Archi.xj.q.j.in sum.⁊ no.lxxxvij.di.eos.sed nõ seq̇tur cõ
tinet in se peccatũ:ergo est de foro ecclesie.limitate em̃ rõne pec
cati cause deuoluunt ad ecclesiasticũ forum. s̃.de iudi.nouit. in
nouel.⁊.j.dicã. ¶ Et ex istis infero ꝙ nõ solũ p̃ncipalr possunt
peti vsure in foro seculari sꝫ etiã si incidẽter per modũ exceptio-
nis dicat ꝯctus mutui vel aliꝰ ꝯctus vsurariꝰ poterit de hac ex-
ceptione cognoscere iudex secularis:nec poterit sibi iudex ec-
clesiasticus inhibere.⁊ de hoc consuluimus recolẽde memorie,

do. Gaspar.de cal.⁊ ego.⁊ dic ꝙ ita tenuit pater suus Jo.cal.
per.c.post miserabilẽ.de vsur.⁊ Pau.de eleaza.in cle.ex grãdi.
eo.ti.⁊ Bar.in.l.titia.ff.sol.ma.⁊ facit qð dicã.j.ꝓxi.q. de cau-
sa iuramẽti. ¶ Et p̃dicta intelligo vera prout Pau.⁊ Bar.in
telligunt qñ est q̃stio sup facto vt si dico te recepisse vsuras ⁊ tu
negas vbi xᵒ est q̃stio de spiritualitate hoc est de ipsa substãtia
dispositionis:puta an ꝯctus de quo cõstat si inuolutus malitia
vsurarũ.exẽpla collige ex.c.nauigãti.⁊ in.c.in ciuitate.de vsur.
tunc q: de quadã spũalitate disputat ⁊ ꝑtinet ad iudiciũ eccle-
sie cognoscere nõ ad iudicem secularẽ.⁊ hec est intẽtio Pau.in
d.cle.⁊ Bar.in.l.titia.⁊ Jo.an.in.c.tuã.ad fi.de ordi.cog.⁊ ple
nius per Fede.de se.in cõsi.xcj.⁊ adde qð dicam.j.q.iiij. vt vnũ
hoc nõ omittã ꝙ iudex secularis in casibꝰ in q̇bus dixi posse co-
gnoscere in ordine ꝓcedẽdi nõ seruabit clemẽ.dispẽdiosam. de
iudi.sed leges suas vt dicit glo.no.ibi cũ repetunt.qð no.tam
in illo casu q̃ in oĩbꝰ in q̇bus dicte cause sunt cões vt in his in
quibꝰ differũt leges ⁊ canones q̇libet iura sua sequat in ordine
ꝓcedẽdi. Sed si tendũt ad litis decisionẽ:q̇d iuris habui de fa-
cto in his terminis. ¶ Statuto huiꝰ ciuitatis cauet ꝙ instrm
nõ positũ in memorialibꝰ cõis nullã faciat fidẽ.modo q̇dam cõ
uẽtus fuit super vsur.in curia ep̃i in qua ꝓbata quãtitate debi-
ti cõtra eum q̇ publice fenerator p̃sumebat recepisse vsuras ad
rationẽ quatuor denarioꝝ pro libra:modo ad ꝓbationẽ debiti
cõtra publicũ vsurariũ ꝓducebat instrm registratũ in memoria
libus:als tñ solẽne opponebat ꝙ nõ faciebat fidẽ.dicta de cau
sa replicabat dictũ statutũ laicoꝝ nõ habere locũ in curia ep̃i.⁊
videt ꝙ inter laicos litigãtes in curia ep̃i sint seruãde leges si-
cut ecõuerso in clericis in foro iudi.secularis litigãtibus serua
rentur canones:vt no.in.c.j.de consti.in nouel. ¶ Itẽ iudex ec-
clesiasticus seq̇tur instrm de iure cõi inualidũ si de cõsuetudine
laicoꝝ reputat solẽne:vt in.c.cũ dilectus.de fi.instru.ergo per
cõtrariũ nõ dꝫ sumere ꝓbationem ex instro cuius fidei derogat
per statutũ. ¶ Item dicendo ꝯtrium sequeret de causis laicorũ
cognoscẽdi in casibꝰ q̇bus potest vt in executione testamẽtoꝝ
ꝑm opi. Jo.an.vt in.c.iohãnes.de fi.instr. haberet testm̃ pro va
lido cũ duobus ꝑm canones ⁊ cõtra leges.⁊ hoc nõ videt dicen
dum ꝙ ex sola cõpe.fori mutent leges ⁊ statuta litigatoꝝ hñ fa
teor ꝙ si essent de tẽporali iurisditione ecclesie iudicarent ꝑm
canones nõ ꝑm leges.c.duobus.de app.in nouel. ¶ Ad hoc fa
cit qð no.bar.i.l.oẽs populi.de iusti.⁊ in.⁊.c.cũ venisset.de eo q̇
mit.in pos. ⁊ in.l.ex ca. ff.de postu. dubitaui ⁊ dubito decidere
de hac parte ex eo ꝙ hic agitur de periculo aĩe ꝓpter qð de illa
causa cognoscet iudex ecclesiasticus vt de causa sui fori videtur
ergo ꝙ debeat regulari iure poli ⁊ nõ fori ⁊ ꝑm canones nõ ꝑm
statuta laicoꝝ.ar.c.cũ esses.⁊.c.filios.de testa.qð tenet in fi.q.
Fede.de señ.in suo cõsilio p̃dicto.xvj.qð est notandũ.⁊ vide qð
plene dicã.j.in.xxvj.q. ¶ † Quero tertio de iuramẽto vtrũ cũ

9

dispositio aliqua est firmata iuramẽto an sit de foro ecclesie vel
seculari an cõiter de vtroqꝫ.⁊ videt ꝙ siue agat de iuramẽto vt
seruet siue cõtra agentẽ de iuramẽto excipiat spectet semꝑ co-
gnitio ⁊ decisio ad iudicẽ ecclesiasticũ de cuius foro efficit laicꝰ
ratione iuramẽti.c.cũ laicus.de foro compe.s̃.eo.lib.⁊.c.nouit.
de iudi. Item eius obseruãtia ⁊ trãsgressio cõcernit tm̃ animã
adeo.nam scriptũ est reddite dño iuramẽta vestra.c.et si ep̃s.de
iureiu.cura aũt animarũ spectat ad papã ⁊ cura tpaliũ ad impe
ratorẽ vt ꝓbatur.xcv.distin.cũ ad verũ.⁊.s̃.de maio.⁊ obe.soli-
te.⁊ hanc partẽ videt tenere Archid.⁊ Jo.mo.in.d.c.cũ laicus.
incꝑtum dicunt ꝙ adiectio iuramẽti forum mutat. Jo.an.ibi in
nouel.refert alios q̇ tenẽt ꝙ talis adiectio nõ mutet sꝫ accumu-
let forũ foro ⁊ fatent isti crimen periurij circa ecclesiasticũ sicut
loq̇tur.xxij.q.ij.p̃dicandũ.⁊ qð ipse no.de purg.cano.nos.inter
super glo.j.in nouel. ¶ In secũdo casu cum scꝫ est.q.iuramenti
in foro iudiciali tunc aut est questio de iureiuran.vtrũ sit licitũ
vel illicitũ ⁊ spectat ad forũ ecclesie. s̃.de electio. c.venerabilẽ.
Aut de iure iuramẽti nõ dubitat ratione alicuius interesse in
istis casibus vterqꝫ est iudex competẽs scꝫ ecclesiasticus iudex
⁊ secularis. ¶ Et ratio quare ecclesiasticus est cõpetẽs est dei
irreuerẽtia que ꝓprie est xp̃iane religioni cõtraria.⁊ ꝙ iudex
laicus sit competens est tex.in.d.c.licet.s̃.de iureiur. eo.lib. dũ
dicit q̃uis ei cõstet legitime ⁊c.et dum dicit ꝙ debẽt iudi.here
dem compellere ad ius canonicũ ⁊c. Ex q̇bus no.ꝙ tam in co-
gnoscẽdo q̃ in diffiniẽdo sup obseruãtia de quo eis cõstat sunt
iudi.competẽtes ⁊ ex istis infero post Jo.an.d.c.cũ laicus.ꝙ si
cõtra agentẽ in foro seculari excipiatur de iuramẽto ipse iudex
laicus de hoc cognoscet ⁊ diffiniet in qua diffinitione seruare
dꝫ ius canonicũ.⁊ ad hoc per ecclesiã cogi potest.⁊ sic intelligit
prealleg.c.licet.⁊ sic etiã practicaret.c.q̃uis. de pac. in eo.lib.
in aut.sacramẽta.C.si aduer.ven.lꝫ Hostiẽ.dixit ꝙ exceptio de
periurio opposita corã iudice seculari sit remittenda ad ep̃m et
nõ bene:vt no.in.c.tuã. de or.cog. in nouel. Ex predictis patet

¶ No.istud q: raro inuenies alibi tactum

ꝙ causa iuramenti non est ita de foro ecclesie sicut cause.s̄.scri-
pte.nam de ipsa cognoscere potest iudex laicus principaliter et
incidēter.ex quo infero ꝙ leges qñq; remittũt.l.adigere. §.lex
iul.ff.de iurepa.vbi glo.notabiliter ꝙ lex obtinet vim apostoli-
ci.i.pape in remissione iuramēti.ad hoc.l.que sub cōditione.§.
fi.de cōdi.inde.l.dubiũ.in fi.C.de le.similiter lex ciuilis potest
interp̄tari iuramētũ ⁊ statuere ne extēdat se ad casus illicitos.
d.l.nō dubiũ.⁊.l.si quis inq̄linos.in fi.de leg.j. ¶ In his etiam
casib⁹ in q̄bus lex p̄sumit simulationē siue fraudē:nec est necessa
ria ꝓbatio hoīs iuramentũ nihil ꝓbabiliter operaẗ.ff.de ꝓba.
l.qui testamentũ.⁊.l.cũ quis.§.titia.de leg.ij. et.l.fi. ad muni.et
in his in q̄bus lex presumit simulationē siue fraudē nō est neces
saria ꝓbatio reprobat iuramētũ qd̄ remittit siue fraudē p̄sumit
vel ex causa cōcessa desierit nō est necesse adire ep̄m ꝑ relaxatio-
ne.d.§.j.⁊.l.iurato.qui satisda.cog.⁊ no.Bar.in.l.nec patron⁹.
C.de ope.li. ¶ Item si statutũ ꝓhibet iuramentũ recipi de tali
iuramēto nō potest excipi ꝯtra iura:vt no.in rubri.ne fi.do.dē.
in glo.⁊ in.l.inuitus.§.fi.de reg.iur.⁊ hoc not.Bal.in.l.pactũ.
C.de colla.vide tñ quod no.Bar.in.l.cum lex. de fideiuſ. ⁊ ple-
nius in.l.si quis pro eo.titu.et.c.vbi periculũ. §.ceterũ.ver .cũ
lex.etiam humana.de elec.eo.lib. Ex q̄bus incidēter dictis ap-
paret ꝙ leges ⁊ statuta disponũt super iuramentis subditoꝝ:⁊
per ꝯsequēs legũ instrumētis siue iudi.sint in ipsis competētes
ad quoꝝ spectat officiũ leges ⁊ statuta tueri.l.ij. §.post originē.
de orig.iur.sicut ad officiũ prelatoꝝ spectat tueri canonicas cō
10 stitutiones.de offi.archid.c.fi.in nouel. ¶ † Quero quarto de
causa nataliũ ⁊ de causa decimaꝝ:an ista sint de foro ecclesie:ita
adeo ꝙ nō possint agitari in iudicio seculari.de causa enim ma
trimonij cũ inter illos vertiẗ qui dicunẗ matrimoniũ cōtraxisse
videtur minus dubiũ qd̄ spectet ad forũ ecclesie:siue agitur de
federe matrimonij:siue ad separationē thori vel ipsi⁹ matrimo-
nij:siue etiā interdicto recuperādę possessionis matrimonij. ptȝ
primo hoc in toto titu.de spon.in quo papa super matrimonijs
iura ⁊ codices ecclesiasticos in ipsarũ cause cognitione ordinat
⁊ decernit ꝙ nō faceret si nō esset de iurisditione eius.c.nouit.
de iudi.facit.c.j.de ꝯsang.⁊ affi.et.c.de prudētia.de do.inter vi-
rum ⁊ vxorem.c.ex parte.c.ex conquestione.⁊.c.literas.de resti.
spo.⁊ qd̄ no.in cle.dispendiosam.de iudi.in glo.si queratur.⁊ in
hoc viderenẗ recipere correctionē oēs leges q̄bus caueẗ ꝙ adi-
ri possit iudex laicus super istis causis:vt vult ille tex.in.l.j. et
l.si iniuriā.C.de nup.cũ simi.⁊ in multis alijs in q̄b⁹ leges discor
dant a canonibus dicimus leges esse correctas : ptȝ in.c.j.⁊.ij.
de reg.iur.⁊ in.c.j.de despon.impu. Et est ratio q: scriptum est
quos deus coniũxit homo nō separet.ꝓnũciare ergo matrimo
nium nō fuisse spectare solũ dȝ ad eum qui vices dei gerit in ter
ris hoc est ad papā:vt no.Inno.in.c.tuam. de ordi.cog. Causa
aũt nataliũ cũ scȝ reuocaẗ in dubiũ an filij sint nati de legitimo
matrimonio vel nō spectat cognitio ad iudicē ecclesiasticũ etiā
si incidēter illa questio legitimitatis moueaẗ corā iudice secula
ri.d.c.tuam.et.c.lator.et.c.causam.qui fi.sint leg.et hoc est verũ
quādo in q̄stione natiuitatis incidit dubitatio circa matrimo-
nium an fuerit vel nō: vel an fuerit legitimũ vel nō.si ṽo de ma-
trimonio vel ipsius iuribus nō dubitaẗ sed negeẗ filiatio eius
qui se dicit filiũ:q: illa questio facti absq; mixtura alicuius spi
ritualitatis poterit de ipsa cognoscere iudex laicus coram quo
incidit.C.de or.iu.l.ij.censeẗ ergo illa questio legitimitatis cũ
de parētũ matrimonio dubitaẗ spiritualis stante matrimonio
an de matrimonio sint nati liberi vel nō cognoscet iudex laic⁹.⁊
istam opi.tenet Io.an.in.d.c.tuā.⁊ Bar.in.l.titia.ff.sol.matri.
Et si ista opi.est vera seq̄tur ꝙ positiōes ⁊ respōsiones ad eas ⁊
probationes que quotidie fiunt super matrimonijs corā iudice
laico ipso iure nō valeant tanq̄ corā iudice incōpetenti.c.at si
clerici.de iudi.ꝑpter hoc dixit Bar.in.l.quotiēs. C.de iudi.ꝙ
de matrimonio potest esse questio super facto ⁊ sup iure.super
facto puta negatur cōtractus matrimonij.illud enim ꝯhere est
facti.l.cōsilio. §.quesitũ.ff.de cura.furi. ⁊ de ista potest cogno-
scere laicus.qñ ṽo est super iure:puta ꝑpter ꝯsanguinitatē vel
aliud impedimentũ canonicũ diciẗ matrimoniũ fuisse nullum:
tunc dȝ q̄stio etiā incidēter mota corā seculari remitti ad ep̄m.
do.Bal.in.d.l.quot.indistincte voluit ꝙ siue sit questio sup fa-
cto siue super iure cognoscat iudex ecclesiasticus. Idem sentit
Io.an.in.d.c.tuā.cuius verba.s̄.retuli.⁊ ſm illā opi.reuoco vt
predixi in dubiũ qñ poterit saluari cōis practica quam habet
ꝙ super matrimonio fiant articuli ⁊ ꝓbationes corā iudice se-
culari.Bal.in.d.l.quot.dicit ꝙ si pars sponte respōdit ⁊ fateẗ
matrimoniũ corā iudice laico valet cōfessio. Sed si potius vult
remitti ad ep̄m nō cogiẗ rñdere.⁊ hoc est qd̄ dixit Spe.recōuē.
§.ij.scȝ ꝙ.c.tuam.locũ habet qñ ꝓcedit per viā disceptationis:
secus vbi nō est ꝯdictio vel disceptatio. Idem tenet Bal. eadē
ratione in.l.j.C.de ꝯfes.idem.l.titia.ff.sol.ma.cōtrariũ ipse fir-
mat ⁊ no.in.l.cum proponas.C.de bo.auto.iu.pos. ¶ Quid
cendũ in ista diuersitate. Ego saluo iudicio meli⁹ sentiētis t
neo cũ Bar.cuius opi.nō ob.c.prealleg. Sed cōcordat in.d.
lator.⁊.c.causam que apparet questio sup iuribus matrimon
parentum vtrobiq; eñ dicebaẗ nō legitimũ:⁊ sic nō super fac
constabat scȝ ꝙ cōtractũ erat sed dicebaẗ minus legitime eo
modo vt credo.debet intelligi.c.tuā.lȝ hoc nō declaret tex.s
dicat simpliciter causam nataliũ ⁊c. ¶ Credēdũ enim est qd̄ i
q: erat regina cōstabat de figura matrimonij parentũ sed dic
batur nullũ ratione parētele ⁊ amicaẗ magis litere iste intell
ctus q̄ intelligere ꝙ ibi negareẗ ꝯctus matrimonialis q̄ int
parētes regē ⁊ reginā nō poterat esse notorius:sed est impec
mentũ qd̄ est multiplex in iure poterat inter parētes esse occu
tum.⁊ huic opi.concordat Inno.quare causa matrimonij sit
foro ecclesie cũ est certũ de ꝯctu sed diciẗ nō tenere de quo d
bio postq̄ cōstat semel fuisse ꝯctum spectat cognitio ad papa
siue eius forũ. Sed si de ꝯctu nō apparet nō potest p̄tendi sp
ritualitas sup facto dubio presa.etiā tenendo cũ est q̄stio de f
cto hoc est super ipso ꝯctu matrimonij ꝙ spectet cognitio ad
dicē ecclesiasticũ sequereẗ correctio multarũ legũ que tracta
de patria potestate siue eius effectu vt ꝯctus existētie siue her
dis:tractatus de liberis exhibēdis ⁊ educādis:tractatus de l
beris agnoscēdis. ¶ Item tractatus de acq̄sitione vsufructi
patris in bonis filij ⁊ ipsoꝝ administratione. oēs eñ ille cau
in q̄b⁹ reuocareẗ in dubiũ matrimoniũ a quo causaẗ patria p
testas ex quo descendũt predicti ⁊ alij infiniti effectus essent
foro ecclesie vt ex eo descēderet toti⁹ cause decisio:⁊ sic per h
modũ indirectũ infinite cause laicoꝝ deducerenẗ ad ecclesiast
cum forũ:⁊ per ꝯñs absorbereẗ tota iurisditio secularis conti
mentē omniũ legũ q̄b⁹ exp̄sse nō reperiẗ per canones deroga
⁊ lȝ aliqui rōne peccati ⁊ periculi animarũ trahāt ad suũ foru
nō tñ exp̄sse disponũt ꝙ iudicib⁹ secularib⁹ sit adēpta potesta
de ipsis cognoscendis in certis casibus vt in crimine heresis
matrimonio cũ de eius iurib⁹ dubitaẗ ⁊ iuramēto ⁊ vsuris ſm
que dixi.s̄.in.ij.et.iij.q. ¶ Itē cũ ad penā legalē agereẗ de ad
terio ⁊ negareẗ ꝯctus matrimonij si iudex laicus nō posset ꝓb
tiones recipere super eo nō videẗ etiā ꝙ iudex ecclesiastic⁹ no
posset eas recipere ad finē ⁊ effectũ pene corporalis imponēd
si enim facto suo hoc ex ꝓbationib⁹ receptis ⁊ remissis ad iudi
secularē ille pena sanguinis punireẗ idem si accuseẗ quis ꝙ cō
traxit cũ duab⁹ vel plurib⁹ ad effectũ pene capitis imponend
l.cũ quis duas.C.de adulte.vt de facto vidi ⁊ obtinui ꝙ iude
laicus de his tutum fuisset iudici ecclesiastico de his ꝓbatio
bus se nō intromittere ꝑpter periculũ irregularitatis cōtrah
de.c.sententiā.ne cler.vel mona.cũ ibi no. ¶ Postremo dixi
in predictis practica que est vt iudex laicus super matrimoni
cōfessionē partis ⁊ si neget ꝓbationē recipiat nō possit saluar
nam per ꝯsuetudinē in sp̄ualibus nō videẗ ꝙ possit querere iu
risditionē cũ non sit capax talium iuriũ nec cedant in eũ.c.sacr
sancta.⁊.c.messana.de elec.nec est ꝓbabile qd̄ dicit Spe.ꝙ tñ
possit cognoscere cũ non per modũ disceptationis cognosca
nam sicut cōfessio clerici coram iudice seculari non tenet.c.at
clerici.de iudi.ita nec in causa spirituali.arg.de rebus ad pers
nas:q: vtrobiq; est eodē iure ꝓhibitio ⁊ maior in rebus tenen
do ꝙ clericus possit cōueniri corā iudice laico vt dicam.j.in.q
¶ Item in vi prorogate iurisditionis non posset dicta ꝯfessi
sustineri:q: prorogatio in causis spiritualib⁹ videtur penitus
prohibita.no.in.c.significasti.de foro compe.in nouel. sed hui
opi.Bar.quam sequor videtur obstare.c.si iudex laicus.de sen
excom.s̄.eo.li.quem enim clericũ esse vel non esse est facti ex qu
facto causatur scȝ ex canonica ordinis collatione:⁊ tamē iude
laicus nō cognoscit vt ibi ptȝ. Item quē esse excōmunicatũ ve
nō esse vel esse hereticũ vel nō esse symoniacũ vel nō esse sunt fa
cti:⁊ tñ si in modum exceptionis ⁊ incidenter opponatur cor
iudice laico non cognoscet de eis:vt no.Io.and.post Hostien.
in.d.c.tuam.super glo. ¶ Et si de istis non cognoscit cũ est que
stio super facto:ergo non de matrimonio qd̄ non minus potest
dici spirituale. ¶ Ad hoc dico ꝙ spiritualia varijs modis con
siderantur:vt plene no.Archi.j.q.j. super glo.summe. ¶ Sed
quo ad ꝓpositum concordando predicta cum opi.Barto.sic di
stinguo ꝙ quedā sunt spiritualia que nullo modo cadũt in lai-
cum actiue vel eligere ordines cōferre excōmunicare ecclesias
possidere vel de ipsis ordinare.⁊ de istis similibus etiam si sit
questio super facto vt in predictis exemplis non cognoscit iu-
dex laicus:q: nec in suis subiectis illa cadunt quo ad omnē ef-
11 fectum actiue. ¶ † Quedam sunt spiritualia que cadũt in lai-
cis vt matrimonia ꝯtrahere liberos ꝓcreare ⁊ similia.⁊ in istis
videtur ꝙ si est questio super facto ꝙ laicus sit iudex competēs
postq̄ huius rei sui subditi sunt capaces.sic dixi.s̄.in iuramen
to ⁊ vsure que sunt in vsu laicoꝝ cum est q̄stio super facto:ideo

iudex

iudex laicus de hoc cognoscit. quedam non sunt spiritualia sed
adherent spiritualib⁹ vt iuspatronat⁹: ⁊ sic actiue cadūt in eum
tamen q꞉ de gratia hoc sibi cōcedit̄ hec gratia ad ipsius iudicē
vt de ipsa cognoscat. c. quāto. de iurepa. ꝯfirmat hoc vt dixi par
ticipatio in punitione criminū quā hꝫ iudex secularis cū eccle-
siastico que lꝫ sint ecclesiastica crimina tū ecclesia hꝫ iudicē lai-
cum pro competēte. d. c. cū sit generale. nam q꞉ cadunt in laicū
actiue merito eius iudex laicus potest eum punire. d. c. cū sit. fal
it in crimine heresis. ⁊ est ratio dicit tex. q꞉ est mere ecclesiasticū
. inquisitionis. §. ꝓhibemus. de here. š. eo. lib. Ex ista equa di
stinctione papa per istā ratione indirectā spūalitatis generali-
ter cōsideratā ad suū forū traheret plura genera causarū que ci
uili iure agitari debēt corā iudice laico in qua nō posset incide-
re questio de periculo animarū preiudicialis ad. q. principalē
hec vt dixi esset quedā iurisditionis cōfusio ⁊ permissiōis acti
us esset turbare officia iurisditionū que sunt penit⁹ distincta.
in auṫ. quomodo opor. epi. in prin. in. c. solite. de ma. ⁊ obe. c. cū
d verū. xcv. distin. ¶ Concludit̄ ergo ꝙ spūalia vel spūalibus
annexa que per viros ecclesiasticos cōferunt̄ ⁊ ministrant̄ ei. et
e q̇bus ipsi tātūmodo sunt capaces actiue ⁊ passiue sunt de fo
ro ecclesie precise etiam incidēter mota illa v̊o spūalia de q̇bus
passiue laici participāt vt in matrimonijs iuramētis criminib⁹:
sic cuꝫ est questio super facto iudex laycus est competēs nisi in
casibus a iure ꝓhibitis expresse vt in iurepa. ⁊ heresis. sicut. š.
dixi. ⁊ ista est mea distinctio ⁊ cōsideratio in premissis submissa
12 correctione cuiuslibet melius sentientis. ¶ † Quinto quero
de causa decimarū: an iudex laicus sit in ea iudex cōpetēs: ⁊ si di
cim⁹ ꝙ sit spiritualitas: videt̄ ꝙ nō per prealleg. c. tuā. c. quan-
to. §. probibemus. ⁊ c. si iudex laicus. et Jo. hoc sentit. xj. q. j. in
summa. ⁊ Hosti. de fo. cōpe. ex tenore. ⁊ Jo. an. ⁊ Archi. in. c. fi.
de iudi. š. eo. li. ¶ Jn ꝯtrium videt̄ q꞉ hi fructus qui ex spūalib⁹
proueniunt possunt locari ⁊ vēdi. de loca. nostra. ne p̄la. vic. suas.
fi. ¶ Jtem potest interuenire permutatio super fructib⁹ alia-
rum preteritarū. no. de re. eccle. nō alie. c. vt sup. in glo. j. de rerū
permu. c. fi. sed si essent spūalia nec vēdi nec locari neq꞉ tēpora-
libus permutari possent: iura sunt vulgaria. ⁊ licꝫ iura dicant ꝙ
illi qui tenent̄ soluere decimas possunt distringi per censuram
ecclesiasticā vel dispēdiosam. de iudi. nō ergo possunt distringi
etiā per iudicē secularē. naꝫ ⁊ in alijs causis iurisditio inter eos
est cōmuuis. d. c. cū sit generale. ⁊ hanc partē tenet Fede. in ꝯsi.
xiij. dicēs ꝙ qū nō est questio de iure decimali: q꞉ constat deci
mas deberi ecclesie cuius rector ad ipsas agit ⁊ predium deci-
male ad laicū peruenisse cum honore decimarū. c. pastoralis. de
deci. si v̊o refert̄ questio super iure soluēdi: q꞉ dicit possessor ex
priuilegio cōpositione vel alia ratione se ad decimas nō teneri
vel ad illū qui agit nō pertinere: tunc ista questio est de foro ec-
clesie postꝙ ius decime in dubiū reuocat̄ ⁊ nō merū factū scilꝫ
solutio earū sicut dictū est. š. de vsur. etiā iuramēto ⁊ matrimo-
nio. ¶ Ex q̇bus infero generaliter ꝙ super fructibus ⁊ obuen
tionibus tēporalibus qui ꝓueniunt ex rebus spūalibus etiam
iudex laicus est iudex cōpetēs: ⁊ maxime cū laicus qui eos deti
net arguit̄ de mala fide ⁊ intētione illicita ⁊ iniusta: tunc enim
eorum subtractio earū possit dici sacrilegiū. de pecu. cleri. inqui-
sitādū. xvij. q. ij. c. ij. certū est iudicē secularē esse competentē. d. l.
cum sit generale. ¶ Sexto quero sicut dictū est in p̄cedētibus
questionib⁹ de q̄stione spūali non cognoscit iudex laicus: neq꞉
principaliter neq꞉ incidēter: ⁊ qū dicatur spūalis etiā ex predi-
ctis colligit̄ vtrū igitur in p̄dictis causis iudei ⁊ alij infideles
in vsur. iuramētis matrimonijs decimis ⁊ casibus alijs in q̇bus
ratione peccati vel spiritualitatis catholici traherent̄ ad eccle-
siasticū forum: ita etiā ⁊ predicti trahant̄. ⁊ breuiter credo ꝙ nō
in vsur. videtur casus ꝙ sic. de foro secu. in. c. post miserabilē. de
vsur. Jn alijs predictis cessat ratio spūalitatis: ideo ꝓpter peri
culū animarū dicte cause deferunt̄ ad iudicē ecclesiasticū ⁊ forū
... nihil ad nos quo ad salutē animaꝝ eoꝝ qui foris sunt. ij. q. j.
... ulti. ⁊ h̊ est qd̊ dicit tex. ꝙ infideles canonicis cōstitutionib⁹
... arctantur. c. gaudemus. de diuor. arctant̄ autem legibus et
... nt de foro secu. ⁊ est ratio q꞉ censura legū respicit corpora et
... facto cōsistit. vnde per ipsam sic possunt arceri corpora infi-
... lium sicut fideliū. censura v̊o canonica respicit aīas: consistit
... re. de verbo. sig. querenti. ⁊ hac nō potest arceri nisi fidelis et
... ediens christianus. d. c. gaudem⁹. de re. eccle. nō alie. si quis
... esbyteroꝝ. ⁊ per hec. Hosti. exponit illud verbū nihil ad nos
... quo ad excōicationis sn̄ias ꝓferendas in tales ⁊ quo ad fi-
... m ⁊ spūale cōsortiū: ⁊ ita no. Jo. an. in. d. c. gaudem⁹. ¶ Ad-
... rtendū tū ꝙ si iudei delinquerēt contra legem diuinā forte in
... ralitate vxorū in ꝯhendo in gradibus lege diuina ꝓhibitis
... berent puniri per iudicē secularē ſm Jo. an. ibi. aliter tamen
... tit in. d. c. qd̊ super his. de voto. ibi in nouel. post Hostien.
... literam. ita dicit quia Petro ⁊ successoribus eius xp̄s cla-
ues dedit regni celoꝝ ⁊c. dicens quodcūq꞉ ligaueris super ter-
ram ⁊c. et iterum dicens: pasce oues meas ⁊c. oues autem sunt
non solū fideles sed etiam infideles per creationē: lꝫ non sint de
ouili. vnde sequit̄ ꝙ papa super oues habet potestatem ⁊ iuris-
ditionem de iure lꝫ non de facto. ⁊ ꝓbatur hoc in eo qd̊ legitur
⁊ notat̄. š. de electio. significasti. de maio. ⁊ obe. solite. de iudi.
nouit. igitur per hanc potestatē quam hꝫ papa dicendū est ꝙ si
gentilis ⁊ si nō habeat legē nisi nature si tamen ꝯtra legē ipsam
faciat poterit puniri per papā. ar. Geñ. xix. vbi habes ꝙ sodo-
mite qui cōtra legem nature peccabāt puniti sunt a deo cum iu
dei nobis sunt exemplaria nō occurrit ratio quare papa qui est
xp̄i vicarius hoc nō possit ⁊ debeat dummodo facultas adsit.
ideo ⁊ omnes idololatras punire potest ⁊ debet. naturale enim
est vnum solum deum colere non creaturas. hinc est etiam ꝙ pa
pa iudicat ⁊ punit iudeos si contra legem dei faciant in morali
bus quādo prelati eorum ipsos nō puniunt ⁊ eodē modo punit
eos si contra legem suam hereses inueniunt ⁊ obseruent. ⁊ hac
ratione motus papa Grego. ⁊ Jnno. quartus mādauerūt com
buri librum quem iudei vocant pthalmoth: in quo multe here-
ses cōtinentur. ita dicit Jo. an. ibi ad literam ex q̇bus verbis vi
detur sibijpsi ꝯtrariari ꝙtum. c. gaudemus. dicit eos de foro iu
dicis secularis. ex p̄dictis ꝯtrium sentit in. c. qd̊ super his. ⁊ hinc
sumpta occasione subijcio. q. facti. Congregato clero ⁊ populo
ciuitatis Cessene in solēni ꝓcessione ⁊ cantantib⁹ letanias qui-
dam iudeus venerabilē crucem quam in hasta q̇dam ex clericis
deferebat proiecta super ea immūditia ⁊ spurcicia deturpauit
cōtra quem ep̄s ciuitatis volebat ꝓcedere ⁊ punire similiter et
dn̄s ciuitatis eiusdē. Et qd̊ preferat̄ ep̄s ꝓbatur ex eo q꞉ deli-
quit in rem ecclesiasticā: ergo efficitur de eius foro sicut si deli-
quisset in clericū. ij. q. j. in primis. ver. de persona. et. c. cum sit ge
13 nerale. de fo. compe. ¶ † Jn ꝯtrium videtur q꞉ eius delictū in
quo deus etiam offendit̄ punit̄ per iudicem secularē. ff. ad. l. iul.
pec. l. sacrilegij. leges etiam grauissima pena afficiūt eos qui ve
nerabile signū crucis in marmore vel silice positum humo pin-
gunt. C. nemini licere signum salua. l. j. similiter ⁊ qui iurat per
eius capillos vel aliter inuerecūde: vt in auṫ. vt nō lux. contra
naturā. §. et qm̄. et ratio ibi reddit̄: q꞉ semper ꝓpter opprobria
⁊ cōtumelias creatoris toleramus fames pestilentias ⁊ terre-
motus eueniūt. Jnterest ergo reipublice vindicare ⁊ tales per-
sequi. ad hoc. c. et si iudeos. de iude. vnde etiā priuato videt̄ cō-
petere vindicta huius criminis post. j. Machab. ij. c. vbi Ma
tathias immolantē ydolis super aram domini trucidauit. C. de
episco. et clericis. l. si quis in hoc genus. vbi in tantum lex vult
per suos iudices seueriter iudicari ꝙ nō debet expectare moni
tionem ep̄i cui deus ignoscēdū reliquit. ¶ Canones etiam sta
tuunt hoc crimine in quo offenditur puniri ad instar criminis
lese maiestatis: ⁊ tanto grauius ꝙto maius. est etiam maiestatē
eternam offendere ꝙ terrenam. c. vergenti. de hereti. ad hoc. c.
nonnullis. de iudeis. et pro hoc motus consului principaliter
ꝙ pro hoc crimine cum scilꝫ diuinū officium perturbatur venit
imponenda pena capitalis. d. l. si quis in hoc genus. ⁊ in eo qui
concutit letanias est expressa. in auṫ. de san. epis. §. si quis autē.
col. ix. et tex. in simili in. d. c. nonnullis. dic ꝙ principes secula-
res possunt condigna animaduersione punire ⁊ animaduerte-
re ⁊c. ¶ Animaduertere enim est animā a corpore separare in
totum vel in partem: vt not. in. l. imperiū. ff. de iurisdi. om. iudi.
¶ Quia ergo hanc penam non irrogat ecclesia sed remittit ad
iudicem secularem etiam quandoq꞉ ⁊ suum clericum degrada-
tum prius: vt in. c. cum non ab homine. š. de iudi. ¶ Concludo
ꝙ hac de causa cognitio ⁊ punitio sunt de foro seculari. idē dixi
etiam si veniret imponenda pena pecuniaria. nam etiam talis
pena cum laicus offendendo deum delinquat punitur per suū
iudicem ⁊ ad eum spectat pena. c. postulasti. de iudi. c. fi. de ma-
ledic. quinimmo si laicus crimen mere ecclesiasticū cōmittit vt
heresis de quo per iudicem ecclesiasticū condēnetur tamen pe-
na temporali: puta bona spectant ad iudicē suum: vt in. c. cum
scd̊m. de hereti. š. eo. lib. non ob. no. in. d. c. qd̊ super his. nam di
co ꝙ iudei immediate sunt de foro iudicis secularis. mediate
v̊o subsunt pape qui preest omnibus xp̄ianis etiam imperato-
ri: vt plene scribo in repe. nondum impleta. š. de consti. c. cano-
14 num. ⁊ ita no. Jo. and. in. d. c. gaudemus. ¶ † Septimo quero
a q꞉ ratione violentie rapine[a] vel doli cōmissi in res ecclesiarum
laici sint de foro ecclesie. c. cum sit generale. de foro compe. quid
iuris si laicus cōuentus super fundo quem possidet tanꝙ inua-
serit: vel al's malefidei possideat rem ecclesie. ipse autēꝫ ad exclu
sionem fori ecclesiastici negat malā fidē violētiā ⁊ rapinam an
ad fundandā iurisditionem iudicis ecclesiastici debeat hoc pro
bari vel tanꝙ peremptoria reseruari postea. Ad hoc dico ꝙ il-
le qualitates fraudis rapine oppressionis ⁊ doli fundant iu-
risditionē iudicis ecclesiastici ꝯtra laicū corā eo cōuentū super

a ¶ Rapine. adde d̊ materia rapine Spe. in ti. vi bo. rap. ⁊ in ti. de fur. per totum.

rebus ab eo possessis: ⁊ ideo ipse iudex per modū declinatorie fori de his cognoscet per regulam.l.si quis ex aliena. ff.de iudi. Et si de his qualitatibus apparebit ꝓcedet in causa: al's remittit ad iudicem secularem vt clericum condēnet in expensis.de appel.cū speciali.et.c.vt debitus.⁊ hoc no.in.c.si clericus. de foro cōpe.in nouel. Sed in.c.cū sit generale.eo.tit.in nouel. dicit ꝙ si laicus cōuentus neget oppressionē rapinā vel aliā qualitatem nihilominus ꝓcedetur in principali.⁊ si nō ꝓbauerit dictā qualitatē super qua fundatū est iudicium ecclesie iurisditionis absoluet̃ ex illa causa: sed iterum poterit agi ex alia.ff.de excep. rei iudi.⁊.l.et an eadē.§.actiones.et sic cōcludit ꝙ semper in petitione debeat fieri expressa mentio de rapina vel oppressione: al's nō audietur nisi corā iudice laico.d.c.si clericus laicū.videt̃ ergo sibiipsi Jo.an.post doct.Sriari in.d.c.si clericus. vbi dicit ꝙ de istis qualitatibꝰ super q̇bus fundat̃ iurisditio iudi.ecclesiastici debet cognosci in vim dilatorie etiā si ante litem cōtest. Sed in.d.c.cum sit.dicit ꝙ procedetur in negocio principali. ¶ Quid ergo dicendū mihi videt̃ qd̄ no.in.c.si clericus laicū. primo hoc probo per no.in si.in.c.j.de lit.cōtest.eo.li. exceptiones enim que pn̄t opponi in vim declinatorie ⁊ perēptorie possunt ante lit.contest.ꝓbari similiter cum elidunt iurisditionē ⁊ actionē siue negociū principale: vt in.c.cōstitutꝰ.de rescrip.per Inno. Item super dictis qualitatibꝰ fundat̃ iurisditio iudicis ecclesiastici.nam his cessantibꝰ certum est ꝙ agendū esset cōtra laicū in foro suo corā iudice suo.d.c.si clericus.sicut ergo cū sup qualitate aliqua fundat̃ actio est ꝓbanda.l.habebat.de instito. l.iiij.§.docere.vi bo.rap. Item etiā cū super eo fundat̃ iurisditio: al's iudex ꝓcederet sine cōtractu.l.hec aūt.ff.ex q̇bus cau.in pos.ea.⁊.l.multū.de cōdi.⁊ demō.per Bar.ad hoc qd̄ no.Bar. ⁊ post eum Bal.in.l.p̄scriptione. C.si cōtra ius vel vtili.publi. vbi exceptiones exclusiue iudicij siue iurisditionis ⁊ actionis examinant̃ ante litis ingressum: puta cōuenimus florentinū ex cōtractu huius Boñ.inito vel delicto cōmisso. florētinus autē declinādo forū excipit se hic nō cōtraxisse vel deliquisse certe debebit p̄mo de hoc discuti tanq̄ de fundamēto iudicij. ad qd̄ no. Inno.in.c.super literis.de rescrip.⁊ sicut inter exceptiones dilatorias ⁊ peremptorias nō licet iudici peruertere ordinē iudicij: vt in.c.exhibita.de iudi.ita etiam nec licet in vna exceptione que habet naturā declinatorie ⁊ peremptorie simul. Et s̄m hoc videt̃ ꝙ illa exceptio debeat bis ꝓbari.nam ꝓbatio facta ante lit.cōtest.ad elidendā iurisditionē nō videt̃ efficax ad fundādā intentionē.ar.c.veniēs.de testi.per qd̄ credo in illo dubio recte sentire Inno.⁊ post eū Jo.an.in preallegat.c.si clericꝰ. ⁊.c.cū sit. dicunt eñ ꝙ quo ad fundādā iurisditionē cognitio erit summaria ⁊ ea fundata debebit plene ꝓbari.hoc enim alibi cōtingit ꝙ vnū iudiciū preparat̃ ad aliud quo casu in p̄mo summarie procedit in alio ordinarie: vt pꝫ in actione ad exhibendū preparatoria ad rei vēdicationē.in hac enim req̇ritur plena ꝓbatio. in illa autem semiplena.l.iij.§.ibidē.⁊.l.thesaurus.ad exhiben. si cum maior petit restitui aduersus omissam allegationē.nam priꝰ debet cognoscere summatim vtrū ex illa omissione sit lesus al's non restituet̃.l.nam postea.§.si minor.ff.de iureiur.⁊ qd̄ no. in.c.corā.de in integ.resti.in nouel.lꝫ Bal.in hoc aliter sentiat

15 in predicta.l.p̄scriptione.ver.quarto quero. ¶ † Octauo quero qualiter illud debeat intelligi ꝙ rōne peccati laici possint ꝯueniri in foro ecclesie.nam si generaliter hoc dicat̃ multe cause erunt in q̇bus nō audiret̃ a iudice ecclesiastico.⁊ ponamꝰ plura exempla primo in casibꝰ in q̇bus quis tenet̃ naturaliter tm̄: vt ex pacto nudo.l.stichū naturale.de solu. Item in eo qd̄ resecatur per falcidiā vel in debito ⁊ minus solēni testamēto.l.cum quis.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊.l.j.de ꝯdi.inde. Item in debito prescriptione vel iniusta sn̄ia sublato certū est enim ꝙ his nō tollitur natura.l.si. ff.rem ra.ha. ⁊.l.iul.de condi.inde. Item casus sunt in q̇bus quis tenet̃ ciuiliter ⁊ naturaliter vt in filiofami. recipiēte mutuū ⁊ in muliere fideiubēte.iuuant̃ enim in talibus cōtractibus beneficio velleia.⁊ macedoniani: vt.ff.et.C.ad macedo.⁊ velleia.per totū. Item obligat̃ quis ex cirographo post bienniū vel annū ex cōtractu rescindendū per actionē de dolo. l.fi.C.de dolo.his enim casibꝰ potest tale debitū ab inuito extorqueri similiter debitū ex iniusta sn̄ia ⁊ in istis nō audiret̃ veniens ꝯtra in foro seculari: ⁊ tn̄ negari nō potest quin in primis casibus quos.s̄.dixi de vniuersali obligatione peccatū ꝯtrahitur qui ꝓmissa nō implet: ⁊ in istis qui contra veritatē pretextu iniuste sn̄ie cyrographi vel dolosi ꝯctus vult debitū extorquere peccat.ponit Inno.alia etiā exempla in.c.q: pleriq̄ꝫ.de immu. eccle.videlꝫ in acq̇sitis illicite per meretricē vel mathematicum vel histrionē ⁊ in similibꝰ casibus in q̇bus versat̃ turpitudo ex parte vtriusq̄ꝫ vel ex parte dantis: lꝫ enim nō detur repetitio tn̄ peccat qui taliter acq̇sita retinet. Item pone exemplū in aduocato notario medico qui aliud vltra exigūt non tn̄ immoderate ⁊ sic in foro seculari cessaret repetitio in eo q̄ plus vendit ⁊ leg[e] vtitur qua cauetur ꝙ licitū sit inter se ꝯhentes se decipere.ff.[de] mino.l.in cause.§.idē pompo.vel si in ludo vicit ⁊ sic cessat in[…] repetitio.l.j.⁊ per totum.ff.de alea.vel in ypocrita qui sub no[mine] boni christiani multa acq̇siuit. Item in principe qui per iniu[stam] cōstitutionē bona vnius in alterū trāsfert: vtrū ergo in his ca[si]bus ⁊ similibꝰ in q̇bus iuris canonici vel ciuilis ꝯstitutio: sic [sta]tuit in istis acq̇sitionibꝰ vel retētionibꝰ ⁊ cū anime periculo p[o]terit adiri iudex ecclesiasticꝰ ratione peccati vel in alijs casib[us] in q̇bus debitū est certū vel obligatio qua tenet̃ ex ꝯtractu v[el] maleficio est certa ⁊ liquida ⁊ sic peccat qui nō satisfacit: vtru[m] sicut potest in his adiri iudex laicus ita possit ecclesiasticus r[a]tione peccati ⁊ si nō potest da mihi regulā qn̄ possit vel nō pos[sit] adiri. Jo.an.post Inno.tradit in hoc talē regulā ꝙ iudex ecc[le]siasticus indistincte illā querelā siue denūciationē nō debet a[d]mittere ⁊ nō nisi in defectū iustitie: vel si crimē de sui natura [est] ecclesiasticū: vel ratione pacti pacis vel iuramēti: vel qn̄ crim[en] est notoriū: vel qn̄ non adiuit in foro seculari: vt q: est obligat[io] naturalis tm̄: vel hanc denunciationē ꝓponit miserabilis pe[r]sona ⁊ oppressa.s̄.de pac.qualiter.lxxxiij.dist.per totū.al's si i[n]distincte admitteret̃ tēporalis gladij iurisditio et oīs causa p[er] hanc viam deferet̃ ad ecclesiam vt ibi dicit in.c.nouit.de iudi. [in] nouel.idem dicit ⁊ refert verba illa Bar.in extrauag.ad rep[ri]mendā.super verbo denūciationē. Bal.vtitur alijs verbis q[ui] tamen in idem recidunt.dicit enim ꝙ aut est tale peccatū qd̄ p[o]test purgari per viam actionis vel alterius remedij introducti [de] iure.aut est peccatum simpliciter tale qd̄ nō potest purgari n[isi] per viam denūciationis euāgelice. Primo casu recurrit̃ ad iu[]dicem laicū: al's si indistincte ratione peccati possit adiri iud[ex] ecclesiasticus ecclesia absorberet totū iudiciū seculare. Secu[n]do casu potest adiri iudex ecclesiasticꝰ per viam denūciation[is] euāgelice.de qua in.d.c.nouit.in nouel. ⁊ per Bar.vbi.s̄. ⁊ p[er]

16 Bal.q̇ de hac materia plene no.in aut.ad hec.C.de vsur. † [U]bi dicit Inno.ꝙ vbicūq̄ꝫ allegat̃ fraus vel oppressio potest a[di]ri iudex ecclesiasticus qd̄ est verū in causis pauperū ⁊ miserab[i]lium personarū vel locoꝝ pioruꝫ: puta hospitaliū vel ecclesia[rum] ita no. Inno.in.c.cum sit generale. Ex p̄dictis habemus duo[s] casus. ¶ Primus est cum per remedia iuris potest esse cōsult[um] laico cōtra laicum coram suo iudice: tunc ipse est adeundus [] quod deducit̃ arguatur etiam de peccato in proximū ipse co[n]uentus.vbi v̄o deficit iustitia iudicis secularis de facto: put[a] q: est negligens vel impotens in executione iustitie: q: sibi no[n] paretur: tunc canoniste vario modo loquunt̃.nam quidam sen[]tiunt qd̄ his casibus potest adiri ecclesiasticꝰ alij quod superio[r] ipsius iudicis negligētis seu impotentis alij qd̄ ecclesiasticu[s] debet eum iuuare in casibus talis impotētie non aquā ad mo[]lendinū suum trahere.nam ipse in tali casu implorat auxiliu[m] iudicis secularis.c.j.de offi.ordi.c.j.de noui oper.nun.⁊ de hi[s] vide in.c.licet ex suscepto.de fo.compe. Et videt̃ illa opi.in ca[]su impotētie iudicis secularis cōueniri iuri ⁊ equitati per reg[u]lam qd̄ quisq̄ꝫ iuris ⁊c. et per.c.cum oēs.de consti.nam in cas[u] etiam negligētie iudicis secularis inferioris si potest talis ne[]gligētia suppleri per iudicē immediatū equiꝰ est per ipsum sup[]pleri q̄ per iudicē mediatū penitus diuersi fori. turbaret eni[m] iurisditionē illius proximi superioris cū impediret deuolutio[]nem ad ipsum.c.cupiētes.de elec.s̄.eo.li.⁊ qd̄ no.in.c.a collatio[]ne.de appel.s̄.eo.lib.⁊ hoc nō est intentionis pape.d.c.licet. e[t] c.nouit. Item etiā qn̄ crimen est notoriū sed nō ecclesiasticū d[e] sui natura si potest haberi recursus ad seculare iudicē iure ord[i]nario.⁊ competētibus actionibus nō videtur habere locū eti[am] ratione peccati euidentis posse adiri ecclesiasticum recta via v[el] in violentijs oppressionibus rapinis ꝓposita qualitate noto[]rij si posset iudex ecclesiasticus cōtra laicos adiri sequeretur q[] in interdicto vnde vi vti possidetis ⁊ multis casibus in q̇bu[s] delicta essent notoria adiri posset ⁊ ad suū forum trahere mu[l]tas causas laicoꝝ in diminutione iurisditionis iudicis secula[]ris cōtra.d.c.nouit.cum simi. In alijs aūt casibus exceptis a re[]gula Inno.de q̇bus.s̄.in pace iurisditione in oppressionibꝰ mi[]serabiliū personarū ecclesiarū ⁊ pioꝝ locoꝝ ⁊ cū de fraude ꝯhen[]tes cum talibus arguunt̃ teneo cū predictis. ¶ Modo resta[t] breuiter discutere de secūdo casu scꝫ cū quis nō auderet in for[o] seculari: vt q: est obligatio naturalis ⁊ sic ius sibi non assistit v[el] in alijs casibus numeratis.s̄.in prin.qōnis in q̇bus iuris aux[i]lia siue remedia deficiūt vt aliq̇d retinere vel petere p̄textu ini[u]ste sn̄ie: vel nō implere defuncti iudiciū ꝓpter solēnitatis defe[]ctum: vel nō soluere verū debitū: q: prescriptū vel petere vltr[a] verū rei preciū: q: conuentū vel venire cōtra ꝓprium pactū ve[l] ꝓmissum: q: ita vult ius scriptū vt in macedoniano vel velleia[no] cōtra iustitiā naturalē.l.j ff.de pactis.⁊ eo.ti.c.j.vel falcidiā ve[l] trebellianicā detrahere preter defuncti iudiciuꝫ: vel retinere id

quod est

uod est questitū per iniquā cōstitutionē principis. in his enim
similibus casibus quā ꝗ ius scriptū vnū statuat: tñ in sic statu
s lex priuate scꝫ cōscientie non cōcordat. ⁊ Inno. in. c. plerisqꝫ.
e immu. eccle. ꝓsequitur quid iuris in predictis quo ad forum
ōscientie. Sed vtrū per dictam denūciationē euangelicā pos-
nt deduci ad forum ecclesiasticū ratione peccati cuius emēda-
o ⁊ correctio absqꝫ rei tēporis restitutione a quo peccatū cau
tur cōtingere nō potest vt in regula peccatū. ⁊ in regula pec-
ti venia. s. eo. do. meus do. Bal. dicit ꝙ forū penitētiale non
t trahendū ad forū iudiciale etiā per denunciationē nisi in ca-
us expressis in iure. propter bonū enim publicū in singulis
edictis casibꝰ lex ista statuit in sentētijs vt sit litiū finis pre-
iptione ne dñia rerum sint in incerto. l. bono publico. de vsur.
. pretextu. C. de re iudi. in macedoniano ꝓpter odium fenera-
rum ⁊ vt vitentur mortes parentū. l. j. ad macedo. in velleiano
ter sexus fragilitatē ⁊ consilij imbecillitatē. l. j. ff. ad velleia.
testamentis ꝓpter vitandā falsitatē. l. hac cōsultissima. C. qui
ta. fa. pos. in falcidia ⁊ trebellianica ꝓpter periculi premium
icquid ergo ius scriptū ordinat vel decernit ꝓpter bonū pu
cum vel suadente aliqua vtilitate seruandū est in foro cano-
o: nec per viam denūciationis euangelice in dubiū reuocan-
m vel subuertendū. vnde ipse disputauit ꝙ valet statutū quo
rariꝰ excludit a petitione sortis post quinquēniū ad ipsius
tis restitutionē: qꝛ odio rationabili fenerator excluditur. re-
t etiā Pau. de elea. terminasse ꝙ si statutū dicit ꝙ debita nō
sita in memorialibꝰ nō possint peti nō poterit adiri papa vel
ꝫ ratione peccati cum statutū penale inter laicos editū etiā
ꝫ debet seruare ſm Pau. hanc disputationē eius nō vidi sed
e illam: si statuto cauetur ꝙ testamentū nō registratū in me-
orialibus sit nullū nec habeat vires ipso iure: vtrū heres scri-
s in tali testamēto alꝰ omni solēnitate vallato possit dictam
editatē in foro cōscientie retinere vel veniēs ab intestato ad
cessionē possit illā salua ꝯsciētia aduocare ab herede scripto
qua q̄stione plene scripsi in repe. c. possessor malefidei. s. eo.
plene prosequor de illo foro cōscientie in multis iuris arti-
is: ideo hic omitto. Et concludo ꝙ verbū obscurū Innocē.
n excipit casum illū quādo nō auditur in foro seculari vt qꝛ
obligatio naturalis tm̄ ⁊c. debet stricte intelligi: nec per hoc
tari vel subuerti legum vel canonū prouisio in suis casibus
ut patet ex predictis. Reliqua que ad materiam denuncia-
is euangelice pertinent. plene videatis per Bar. ⁊ Bal. in
s preallegatis. ¶ Nono quero vtrū in casibus in q̇bus po
cōuenire in vtroqꝫ foro de q̇bus in. d. c. cum sit generale. sen
ia absolutoria lata ab vno pariat exceptionē rei iudicate si
eniatur coram alio vel ꝓcessus vnius impediet aliū. ad hoc
ꝙ cum actum est ciuiliter coram vno non potest agi coram
postꝗ ad idem agitur inter easdē personas ⁊ eadem causa.
at enim tunc exceptio rei iudicate coram quocunqꝫ alio. l.
querit̃. de excep. rei iudi. et. l. cū de hoc. ⁊ no. in. c. aduersa-
e excep. si xᵒ agitur ad penam imponēdā est maius dubiū
delictis que respiciūt vtrūqꝫ forum diuersa est pena cano-
a legali: ⁊ ideo qꝛ nō ad idem. igitur nō videt̃ obstare alia
ētia ⁊ ꝓcessus alterius. d. l. cum querit̃. Jo. an. tangit hanc
em. s. de offi. ordi. c. j. super glo. fi. ver. post Hostiē. sentit ꝙ
ꝗ iudex ecclesiasticus puniuit pena spirituali vel penitētia
rrectionē criminis. de iudi. c. nouit. nō potest iudex secula
ēporaliter vel corporaliter punire. ⁊ hoc ideo qꝛ ecclesia dꝫ
dere penitētes. xj. q. j. aliud. ita dicit in. d. c. j. Reperio do.
. cōsuluisse aliter in tali. q. eꝑs inquisiuit cōtra laicū: quia
dā monialē carnaliter cognouit qui laicus comparuit: qꝛ
ari non potuit maleficiū fuit absolutus. querit̃ vtrū iudex
s potuit denuo ꝓcedere cōtra eum ⁊ repertū culpabilē cō-
re: ⁊ videtur ꝙ nō: sed exceptionē rei iudicate per iudicem
siasticū admittere debet in foro suo. s. de excep. c. fi. Item
debet de delicto eiusdem hoīs sepius queri. l. licet. ff. nau.
tabu. nec duplici ꝯtritione ꝯterere. de iudi. at si clerici. nec
rsis legibus reum fieri. l. senatus. de accu. p̄terea iudex lai-
ō potest cognoscere de causa monachatꝰ: vtputa spiritua-
sentē. excō. si iudex laicus. s. eo. nam talis est necessario re-
endus ad eꝑm. c. tuam. de ordi. cog. sed eꝑs iam eum absol-
d finem: ergo cōdēnationis cognoscere non potest. arg. l. si
atroni. §. ij. de iureiur. Item sentētia absolutoria est simi-
ēnatorie secuta satisfactione. l. si quis cum totū. de excep.
di. ⁊ no. in. l. ex morte. C. ad. l. aq̇l. ⁊ no. in. c. feli. de pe. eo. li.
si eꝑs condēnasset ⁊ satisfecisset nō posset vlterius puniri
ersa esset pena fori tēporalis ⁊ ecclesiastici. nam cum queli
ndat ad vindictā sufficit vnam penā exactam esse. l. ꝙ sena
e iniurijs. In cōtrarium videtur: qꝛ eꝑs nō potest auferre
i seculari iurisditionē suam nec mandare ei ne suo iure vta
: no. Inno. in. c. dilecto. de sen. excō. ⁊ idem in oībus iudi-
cibus. l. si cui. §. cum sacrilegiū. de accusa. et no. Archi. xj. q. j. de
persona. Item est expressum ꝙ cognitio istius criminis nō po-
test per solum eꝑm auferri iudi. seculari: vt in aut̃. de man. prin.
§. si xᵒ canonicā. col. iij. nec vnus ex eis tenetur stare processui
alterius. in aut̃. de san. epis. §. si xᵒ crimen. colla. ix. ⁊ per Guil.
in. l. magistratibus. de iurisdi. om. iudi. Item cōstitutio epi nō
arctat iudicem secularē: vt not. in cle. dispēdiosam. de iudi. ergo
nec eius ꝓcessum debet impedire. ad hoc qd̄ no. Bar. in. l. diuꝰ.
de custo. reoꝝ. ⁊ hanc partē ipse tenet ⁊ ꝙ eꝑs absoluendo laicū
a crimine iudici seculari p̄iudicare nō potuit nec impedire eius
ꝓcessum criminalē. nam quilibet in suo foro maior est: vt not. ff.
de manu. l. apud eum. ⁊ credo opi. veriorē. nam lꝫ canones sacri
lego penam imponāt per predictā non cessat alia que per legem
imponit̃. c. felicis. in fi. de pe. eo. lib. lꝫ ibi glo. dicit speciale pro-
pter criminis atrocitatē sꝫ est diuina. Subdit tamen ipse Bal.
notabiliter ꝙ ꝓbabiliter dici posset ꝙ de delicto cōmisso in cle
ricū vel monachū eꝑs possit plene cognoscere ⁊ absoluere per
d. c. fi. de excep. sed certe cum pene canonice sint vtplurimū spiri
tuales ꝙ per istas tollunt̃ pene legales corporales cōtra tales
sacrilegos nō videt̃ tutum dicere ⁊ sentire. ⁊ videtur cōtra. d. c.
felic. in fi. vt dixi. l. si quis in hoc genus. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ de iu-
re ciuili hoc nō videtur dubiū. nam etiā clericus in atrocibꝰ de-
lictis dimittitur puniendus iudici seculari eo primitus degra-
dato. d. §. si xᵒ canonicum. de sanctissi. epis. ⁊. §. si xᵒ crimen. in
aut̃. vt cleri. apud pro. epi. ante fi. tituli. Quia ergo pena infli-
cta canonice nō videtur sufficere ad solutionē criminis. ꝯcludo
absolutionē vel ꝯdēnationē iudici ecclesiastico nō ꝓducere effe
ctum rei iudicate quo ad iudicē secularē. allego pro hoc qd̄ no.
Cy. in. l. extra territoriū. in. vj. q. ff. de iurisdi. om. iudi. ver. si di-
uersi iudices varijs penis possunt punire delictum quilibet pu-
niet. l. sua. Bal. etiam q̄onem format cum ꝓpter adulteriū ⁊ in-
cestum cum cōsanguinea Alberti nupta eꝑs cōdēnauit ad per-
petuum carcerē potestas vult eum decapitare: queritur nunq̇d
possit: videtur ꝙ non: qꝛ condēnatio eꝑi est terminus pene quo
ad iurisditionē eꝑalem tamen tēporaliter maior pena debet im
poni: ⁊ ideo iudex secularis suo iure potest vti in puniēdo sicut
dignum est. Nam pena eꝑi ꝓpter qualitatē iurisditionis non
correspōdēt excessui. ⁊ ideo cum delictū non sit plene punitum
debet plene puniri. ff. de offi. procon. si quis. ⁊. l. ij. C. de spor. vbi
in ratione sui: videtur casus. ⁊ ita no. Bal. in. l. cūctos populos.
C. de sum. tri. vbi tamen subdit ꝙ hoc nō determinat: qꝛ pende-
bat de facto. sed in. l. placet. C. de sa. san. eccle. post Guil. ⁊ Jac.
butri. firmat qd̄. s. tenui. pro hoc facit qꝛ reperio ita tenuisse re-
colende memorie. do. Ange. de perusio ꝙ Cugubinus punitus
Eugubij pro homicidio pena pecuniaria: qꝛ ita ibi est statutuꝫ
poterit decapitari Perusij vbi dictum homicidiū commisit cō
tra ciuem: qꝛ sic est ibi statutum. alleg. qd̄ not. in. l. nullum. C. de
test. et hoc not. in. l. si vacantia. de bo. vacan. lib. x. in hac tamen
questione aliter sentit Hermanus ipsius do. Bal. in. d. l. nullū.
C. de testi. nam ſm eum sufficit semel pronunciatū dūmodo pe-
na sit integra: nec attēditur diuersitas reipublice. non ob. ꝙ in
diuersis territorijs vnꝰ iudex in altero nihil possit. ff. de manu.
l. apud eum. qꝛ illud verum in territorijs: secus in iure cōmuni
qd̄ disponit de vna pena tm̄ respectu vnius delicti. ⁊ sicut nō po
test pluribus legibus municipalibꝰ: ⁊ si contingat ꝙ sic condē-
natus vtrobiqꝫ erit melior conditio occupantis per executio-
nem sentētie: vt sentit Jac. de bel. in sua dispu. quam posuit. C.
vbi de cri. agi oportet. ⁊ Bar. in. l. ij. de sepul. vio. per que predi
cta patet q̄onem istam principalē melius declaratam quam per
Jo. and. in. d. c. j. nec sit verum ꝙ in delictis cōmunibus foro ca
nonico ⁊ seculari condēnatio vel absolutio laici delinquentis
facta ab vno pariat exceptionē rei iudi. coram alio quando au-
tem commissum crimen a laico esset mere canonicum vt heresis
⁊ symonia: tunc et fatendū ꝙ sentētia ⁊ ꝓcessus iudicis ecclesia
stici solum consideratur ⁊ facit ius. ratio est: quia iudex laicus
non potest cognoscere: vt in. c. vt inquisitionis. §. prohibemus.
s. eo. lib. de here. et quod dicatur crimen canonicum. not. glo. et
plenius Bal. in aut̃. cleri. C. de epis. ⁊ cleri. vbi quando iudex
secularis remittit clericum delinquentē ad eꝑm cum actis ⁊ mu
nimentis vel ecōuerso iudex ecclesiasticus remittit laicum con
dēnatum de heresi ad iudicem secularem an teneatur vnius sen
tentie ⁊ processui alterius stare: tenet ꝙ sic in iudice laico: quia
remissio fit tanꝗ de superiore ad inferiorē. Bar. tenet ꝯrium in
l. diuus. de custo. reo. §. crimen. in aut̃. de san. epi. ⁊ videt̃ dicere
cōtra. d. c. vt inq̇sitionis. vbi oīs cognitio denegatur de tali cri
mine iudici seculari. ⁊ pro poc. d. aut̃. clericus. iudex aūt eccle-
siasticus vtrū debeat stare sentētie ⁊ ꝓcessui iudicis secularis.
dico ꝙ nō si nō vult. d. §. si xᵒ crimē. qui tñ loq̇tur cū causa erat
cōmunis inter eos. si aūt in casibus in q̇bus vnus scribit alteri
super executione sñie sue an sine alia cognitione teneat̃ causa

exequi.dic vt no.in.c.cum in iure.de offi.deleg.et.c.decetero.de re iudi.in nouel.¶ Postremo notandū est iuxta predicta ꝙ qñ pena canonica in delictis ecclesiasticis preparat̄ ad ꝑparationem legalis pene tunc nunꝗ tollit aliā sed cōcurrūt:vt patet in pena degradationis clerici ꝓpter delictū.nam eo deposito deuenitur ad penā legalē.c.cum non ab hoīe.de iudi.⁊ in heretico d.§.ꝓhibemus.⁊.c.cum scd̄m.eo.tit.ex q̇bus iur.cū simi.confirmatur qꝺ dixi ꝙ ꝓpter qualitatē iuris ecclesiastici sepe pena nō correspōdet excessui:ideo dꝫ impedire legalē. ¶ Decimo quero circa istā req̇sitionē super executione quā facit iudex ecclesiasticus de seculari vel ecōuerso secularis de ecclesiastico vtrū debeat indistincte ꝑberi vel adhiberi cause cognitio si cōtra ipsuꝫ aliq̇d opponat̄.pone de facto clericꝰ noluit recipere ipsum visitantē pretendēs se exemptū ⁊ in possessione libertatis appellauit ad sedē apostolicā ep̄s eum excōicauit ⁊ implorauit auxiliū brachij secularis clericus se opponit:⁊ dicit nō fore prebendū querit̄ quid iuris.⁊ videt̄ ꝙ debeat eū iuuare:qꝛ iudex secularis in hoc est tanꝗ executor cuius officiū est solū exequi de iustitia facti siue req̇sitionis inq̇rere.de offi.deleg.pastoralis. §.qꝛ xͦo. de re iudi.decetero.⁊ qꝺ no.in cle.j.ad fi.de fo.cōpe. pro hoc.C. de his q̇ latro.l.j.circa mediū.vbi imposuit penā inuocāti auxilium in casu isto per qꝺ satis dꝫ intelligi ꝙ inuocatꝰ in oīm casu debet iuuare. Item iudex q̇ remittit delinquentē.no.in.q.v.in summa.de accu.si cui.§.fi.no. in aut̄.qua in ꝓuin. vbi de cri.agi oportet.¶ In ꝯrium allegat̄ hec regula ea que fiunt a iudi.⁊c. Sꝫ per appellationē desijt esse iudex ⁊ suspēsa est eiꝰ iurisditio. c.veniētes.de iureiur.ergo nō est ei parēdū tāꝗ iudici incōpe. c.fi.de cōsti.eo.li.et.l.extra territoriū.de iurisdi.om.iu. Nam et festus Paulū appellātē remisit ad cesarē.Actuū.xxv. ad hec.l. qm̄ iudi.C.de ap.vbi etiā officialis nō resistens punit̄.xxv.ponderibꝰ auri:⁊ ꝙ brachiū seculare nō debeat impartiri iustitiā dicit tex.ꝙ dꝫ eum iuuare ad ea que reo sunt placida exequēda et nō ad ꝑiudicandū.c.j.de offi.ordi. ⁊ canon innuit ꝙ anteꝗ suū auxiliū impartiat̄ dꝫ aliqualiter examinare:an iustū sit ꝑceptū. xxvj.q.v.administratores.ad muni. l.de iur.de agri.⁊ censi.si et vtrobicꝫ.per que iura tenent doc.ꝙ remittēs criminosuꝫ prius dꝫ aliqualiter cognoscere:vt no.Jo.and.in cle.pastoralis.de re iudi.⁊ Jo.an.tenet hanc partē in.d.c.j.in nouel.super glo.pe.et Oldra.in q̄onibꝰ suis.q.xcviij.q̇ dicit in illa inuocatione ꝙ tūc hꝫ locū ꝙ īuocās fecit qꝺ potuit ⁊ nō hꝫ vltra q̇d faciat.de iudi. cū nō ab hoīe.c.ij.de maledi.ibi si necesse fuerit vnde semꝑ iura que de hac inuocatione loquunt̄ ponūt hāc cle.si necesse fuerit vel si opus fuerit ⁊ hmōi.de statu reg.c.j.s.eo.li.⁊.C.de his qui

17 latro.l.ij.¶ † Undecimo quero vtrū iudex ecclesiasticꝰ pro ecclesiastico crimine possit purū laicū capere carcerare vel punire vltra censurā vel sp̄uales penas:⁊ videt̄ ꝙ nō:qꝛ distincta est iurisditio.xcvj.dist.cū ad verū.de iudi.in prin.ad hoc.c.cū ep̄s.de offi.ordi.eo.li.vbi de libero arbitrio suꝑ exercitio iurisditionis in tota diocesi postꝗ gn̄aliter cū descēdet ad capturā personaꝝ restrinxit ad personas ecclesiasticas.ad idē.s.eo.li.de pe.ꝗuis. de sen.excō.vt fame.de ver.sig.nouimꝰ.pro hoc etiā.l.placet.C. de sac.sanc.eccle.vbi ep̄s excōicauit sacrilegū ⁊ iudex laicꝰ deportauit.in aut̄.de man.prin.§.si xͦo canonicū. ¶ In ꝯrium qꝛ q̄litas delicti facit illū de foro eccl'ie.C.de epi.⁊ cle.aut̄.iteꝫ nulla.⁊ ibi no.itē.c.j.de offi.or.nō distinguit inter clericos ⁊ laicos sed indistincte dicit ꝙ pōt vlcisci adulteria ⁊ sil'ia:⁊ si opus fuerit ⁊c. quasi dicat qñ de facto impediret̄ tunc inuocet auxiliū iudicis secularis:al's ipse faciet.⁊ videt̄ tex.in aut̄.causa que fit cū monacho.in fi.de epi.⁊ cle.ad hāc partē facit.c.felic.de pe.eo.li. in fi.in illo tam graui sacrilego reseruat̄ iudicibꝰ secularibꝰ penarū ciuiliū imposito.⁊ in hāc partē inclinat Old.q.xc.Jo.an. dicit cōiter tenere inferiores prelatos nisi in crimine heresis de quo non dubitat̄:vt ptꝫ de here.vt cōmisi.et.c.vt inq̇sitionis.et apertiꝰ in cle.j.eo.ti.⁊ hoc no.Jo.an.in addi.spe.in ti.de maio. ⁊ obe.¶ Et ego nō bene capio de q̇bus inferioribꝰ ꝑlatis sentiat Jo.an.⁊ an per illa verba inferiores ꝑlato intelligat etiam de epis.⁊ ideo saluo saniori iudicio ego intelligo ⁊ credo ꝙ pro ecclesiasticis criminibꝰ vel alijs causis laicoꝝ que agitant̄ corā iudice ecclesiastico nō possit ipse iudex ecclesiasticus capere vel exequi cōtra ipsos laicos capiēdo eoꝝ personas.⁊ moueor primo per ea que no.Jo.an.in.c.significasti. de offi.dele. in nouel. vbi in illa.q.vtrū iudex ecclesiasticus possit dare possessionē rerum seculariū.firmat post Host.ꝙ lꝫ de ipsis possessionibꝰ qñcꝫ cognoscat vt de dote ⁊ sil'ibus:vt in.c.iij.de dona.inter vir.⁊ vx. tñ non potest dare precise possessionē sed recurret ad ordinariū seculare.qui fil.sint legi.causam.ij.xj.q.j.de persona.xxvj.di.cū ad verū.alleg.Hosti.in.c.postulasti.de fo.cōpe.vbi talis executio dꝫ fieri per iudicē territorij in quo sita est ꝑpossessio:lꝫ alius sn̄iam tulerit.⁊ si hoc est in rebus multo fortiꝰ in personis ⁊ causis laicoꝝ nō seq̇tur:ergo habet causam actualē ⁊ executionem.

hoc enim nō conceditur nisi in subditos ⁊ suo territorio:vt in romana.§.cōtrahen.de foro cōpe.s.eo.li.⁊.l.cū vnus.§.is q de bo.auto.iudi.pos.laicus aūt lꝫ ratione cause sortiat̄ forū non tñ per hoc pōt dici subditꝰ:vt dicit glo.in fi.in cle.j.de fo cōpe.⁊ in multis sil'ibus.hoc cōtingit ꝙ iura dant alicui potestatē cognoscēdi sed nō exequēdi actualiter.l.a diuo pio.in p. de re iudi.⁊.l.iiij.de dā.infec.¶ Itē lꝫ territoriū dici possit quo ad laicos ⁊ dioce.reputet̄ in eodē situ loco siue subiecto tñ territoriū dici potest quo ad laicos ⁊ ipsoꝝ possessiones ⁊ bona quo ad clericos ⁊ ecclesias ⁊ eoꝝ bona potest dici dioce. facit cle. romani.de elec.lꝫ ergo qñcꝫ casuū emergētiū iudex ecclesiasticꝰ cognoscat inter laicos ⁊ de bonis ipsoꝝ:⁊ ecōuerso laicꝰ iudex qñcꝫ de causis clericoꝝ:tñ executio actualis videtur suo iudici reseruāda.hoc est ille qui hꝫ personā subditā ⁊ bona in suo territorio:⁊ hoc fateren̄t canoniste de leui ecōuerso:scꝫ ꝙ lꝫ iudex laicus cognoscat de causa clerici vel de rebꝰ suis:tñ cohercere personas ecclesiasticas vel ipsarū bona per executionē realem nō posset sine mādato epi.c.vt fame.de sen.excom. facit qꝺ no.in c. postulasti.⁊.c.verū.de foro cōpe.in nouel. vtatur ergo eodē iure ep̄s in laicis ⁊ in bonis ipsoꝝ sicut vellet vti iudicem laicū in personis ⁊ bonis clericoꝝ.l.j.ff.qꝺ quisꝗ iur.nō ob.ratio super qua fundat̄ cōtraria scꝫ ꝙ ex quo habet ep̄s potestatē cognoscēdi de possessionibꝰ laicalibus:ergo hꝫ potestatē exequēdi.nam illa cōsequētia nō est bona inter nō subditos vel de bonis nō territorij:vt expresse ptꝫ in.d.§.ꝯhentes. cū similibus preallega. non ob.aut̄.causa que fit cū monacho.in fi.de epi.⁊ cleri.vbi datur potestas ep̄o detinēdi laicū in carcere:qꝛ dicam ibi speciale sicut in heresi dictū est.non ob.c.j.de offi.ordi. immo facit pro dum subdit ſm ꝙ canones cēserit.canones autem de hac captura laicoꝝ vel executione in rebus laicalibꝰ nō expresse loquūt̄ sed de censura.de verbo.sig.querēti.nō debemus ergo absq̄ canonibus hoc firmare:qꝛ erubescimus ⁊c. l.illam.C.de colla.in aut̄.de trien.⁊ semis.§.cōsideremus.⁊ qꝺ non est sanctoꝝ patrū de certo san.⁊c.inter corporalia.de transla.prela.¶ Et hec sufficiant quo ad predictā materiā que fuit qñ iudex ecclesiasticus

18 cognoscit de causis laicorum.¶ † Sequitur econuerso discere quando iudex laicus possit cognoscere de causis clericorum super quo distingue principaliter duos casus.nam aut clericus venit ad iudicium tanꝗ actor:aut trahitur tanꝗ reus.¶ Primo casu regula est ꝙ tenetur adire iudicem ipsius rei etiam si sit iudex laicus ⁊ coram eo litigare:⁊ si clericus laicum.de foro cōpeten.fallit hec regula in casibus no.eo.titu.c.cum sit generale. ¶ Secūdo casu cum scꝫ trahit̄ tanꝗ reus regula trahit̄ negatiua scꝫ ꝙ non potest trahi coram iudice seculari:necꝫ in ciuili necꝫ in criminali.c.nullus iudicū.de foro cōpe.C.de epi.⁊ cleri. aut̄.statuimus.et aut̄.clericus.⁊ est hoc verum etiam si in ipsuꝫ iudicem nō suum velit expresse ꝯsentire:⁊ pena imminet ipsi ꝯsentiēti:⁊ etiā ip̄m trahēti.c.si diligenti.de foro cōp. qꝺ hic.in spec.de cōpeten.iudi.adi.§.j.ver.in cleri.autem.⁊ ver.item.clericus.⁊ in ti.de reo.ver.item clericus.hec tamen regula fallit in certis casibus in quibus perdit priuilegium clericale:qꝺ licet cōsistat in multis:vt no.in.c.j.de cleri.coniug.eo.li.tamen quo ad ꝓpositū intelligas de priuilegio fori ⁊ canonis si quis suadente.in q̇bus quando perdat vel non.breuiter sic distingue. nam aut loquimur de clericis coniugatis aut non coniugatis. ¶ Primo casu:aut cōtraxit cum vidua aut virgine si cum vidua vel corrupta:⁊ perdit ipso iure ꝙ q̇dam dicūt verum de clericis in minoribꝰ:secus si in sacris cōstituti taliter cōtraxissent qꝺ dic vt.s.eo.lib.de obli.c.j.aut contraxit cum vnica ⁊ virgine ⁊ recurrere tunc ad no.ip.c.j.de cleri.coniu.s.eo.lib.vbi retinet priuilegium si portat habitū ⁊ tonsuram:al's perdit donec nō portat:alij ꝙ omnino etiam si postea reassumat.de quo ibi dixi ⁊ in clemen.j.de vita ⁊ hone.cleri.¶ Secūdo casu cū loquimur de cleri.nō coniugatis:⁊ tunc aut exercēt artem ignominiosam. de qua in.c.j.de vita ⁊ hone.cleri.eo.li.⁊ perdunt ipso iure post annum:⁊ ante si fuerint tertio moniti vt ibi not.aut exercent alias artes non cōuenientes clericatui:⁊ tunc aut illas de quibus in.d.cle.j.de vita ⁊ honesta.cleri.⁊ dic vt ibi.aut alias non ita in leui:⁊ tunc aut eas exercent retento habitu ⁊ tōsura:aut sine ipsis.primo casu in rebus suis post trinam admonitionem perdūt sed non quo ad priuilegium fori ⁊ canonis postꝗ incedunt in habitu ⁊ tonsura:vt in.c.fi.de vita ⁊ honesta.cleri.eo.li. ⁊ hec sint dicta de coniugatis ⁊ exercentibus artes prohibitas iure ecclesiastico.quandocꝫ aliam artem exercent:⁊ tunc aut incedunt in habitu ⁊ tonsura.⁊ hoc casu ꝗtūcunꝗ delinquāt nō amittunt priuilegium nisi fuerint incorrigibiles:vel nisi fuerint degradati ⁊ traditi curie seculari in casibus permissis iure de quibus in.c.ad abolendam. de hereticis.Quandocꝫ dimittit habitum ⁊ tonsuram:⁊ tunc aut leuiter deliquit:puta venando:arma portando:ludendo ad azardum ⁊ similia:et tunc

post trinam

post trinā admonitionē epi perdit oē priuilegiū.⁊ sic intelligit
:.in audientia.⁊.c.cōtingit.de sentē.exc.ante vero monitionem
nō perdit licet iudex si ignorās eū clericū in delictis euꝫ puniat
ꝫ sit priuatus similiter ignarus cū verberet nō fit excōicatus.⁊
ic pōt intelligi.c.cū ex parte.de priuile.Aut nō leuiter sed gra
uiter delicta.puta seuis enormitatibus se miscendo:et iste est
asus dubi⁹ si ꝯstat de clericatu:vel est dubiū an remitti debeat
d iudicē ecclesiasticū:vel puniri possit p iudicē secularem q̄ euꝫ
epit ⁊ tenet in carceribus ꝓpter homicidiū furtuꝫ vel aliud de
ictum atrox.in hoc membro dubitaui semper cogitās de quo-
daꝫ professo in regula fratrū minoꝝ qui suscepto sacerdotio exi
it de ordine per.xv.an.⁊ vltra publi.bellis vt laicus ⁊ cum ar-
mis semp interfuit ⁊ depredationibus ⁊ rapinis multis.semelq̄ꝫ
post multa ⁊ infinita male ꝑpetrata per ipsum suscepit habitum
eremiticū ⁊ gestauit per annum cumq̄ꝫ ipsum cū charitate mo
nerem vt sumeret habitum sancti Frācisci q: al's saluari nō po-
terat.ipse dimisso dicto habitu heremitico ⁊ assumpto stipēdia-
riorum fecit se scribi corporalem quinquaginta peditū armorū
um quibus profectus est in bello.Igitur illum professum ⁊ ve-
rum sacerdotem noui sepius cogitaui si essem iudex:⁊ eum cape
rem pro homicidio vel pro furto an posset de eo sumere suppli-
cium capitis vel furcarum absq̄ꝫ pena canonis si quis suadente
xvij.q.iiij.dubiū mihi faciunt iura que istis se immiscentib⁹ enor
mitatibus:⁊ seuis:⁊ presertim in eis perseuerātibus videnᵗ ali
quid specialitatis inducere quo ad foꝝ iudi.secularis.nam si in
ipsis requireretur monitio vt in alijs qui nō seua exercuerūt ni
il esset in istis speciale.quod tū.c.perpendimus. de sen.exc.vi-
detur inducere speciale in hoc ꝙ sine monitione exercens vindi
tam de talibus nō fit excōicatus.Io.an.post Abb.dicit in ca.
contingit.de sent.exc.in nouel.ꝙ aut loquimur in eo qui perse-
uerauit in enormitatibus.⁊ tunc sine pena canonis puniri pōt
ab eo qui scit eū clericum per.c.cum non ab hoīe.de sen.exc.⁊.c.
perpendimus.¶Aut nō perseuerat in eis:sed semel furtuꝫ vel
homicidium cōmisit.⁊ tunc licet dephensus fuerit in habitu se-
culari dꝫ remitti ad epm nisi primo fuerit tertio monitus vt pre
dixi.sed in.c.perpendimus sentit ꝙ si sumptis armis et dimisso
habitu bellum ingreditur nō perdit priuilegium quo ad forum
unde captus dꝫ restitui iudici ecclesiastico.¶Sed aduertendū
ꝙ Io.an.nō loquitur hoc casu de eo qui perseuerat in enormi-
tatibus.Sed de eo qui semel exercet seua.quo casu Abb.dicit
cum esset remittendū.videᵗ ergo probabiliter dici posse q: per-
seuerans in seuis crudelitatibus ⁊ enormitatibus possit in cri-
minibus puniri per iudicem secularem.quod etiā Hosti.sentit
cum dicit ꝙ.c.perpendimus dꝫ intelligi de inueterato ī aggres
soris ⁊ tyrannijs quasi in istis idem operetur diuturnitas tēpo
ris in peccatis absq̄ꝫ monitione qd̄ operaᵗ in alijs monitio.naꝫ
continua cā delicti solet augere penā.vt in.c.cum haberet.de eo
qui dux.in ma.⁊.l.si quis diuturno.ff.de pe.Itē si cleric⁹ buffo
post annū ⁊ macellarius vel tabernari⁹ publicus hoc priuilegiū
perdit per trinam monitionē.vt in iure pealle.q̄to magis qui
est inueterator maloꝝ dꝫ perdere.constat enim ꝙ vbi est maius
delictum dꝫ esse seuerior pena ⁊ vindicta.xiiij.q.j.non afferam⁹.
Alium tū tex.non habeo qui hunc casum determinet nisi dictum
c.perpendimus quod hꝫ varios intellectus vt ibi ptꝫ in nouel
la.Sed si velles hanc partem tenere pro te habes Abb.⁊ hosti.
Canonum vero patres ⁊ rationes quas etiā.s̄.adduxi.⁊ ex pre-
dictis habes ꝙ ꝯ non deferentes habitū ⁊ tonsurā trina moni-
tio epi est multum periculosa.nā in delictis postea deprehēsus
a iudice seculari non pōt se tueri priuilegio fori:quasi extunc sit
incorrigibilis.⁊ sic idem ꝯ eos opereᵗ monitio qd̄ operaᵗ actua
lis degradatio.d.c.cuꝫ nō ab hoīe.¶†Tredecimo q̄ro de que
stione vulgari.nā laicus post delictū cōmissum vel debitum con
tractū effectus est clericus coram quo iudice dꝫ rñderi ⁊ in deli
ctis distingue aut assumpsit clericatū postq̄ꝫ captus fuit a iudi-
ce seculari.aut ante capturā ⁊ ante iudiciū incohatū.aut post iu
dicium incohatum ante tū sñiam:aut post sñiam.¶Primo ca-
su post capturā.puta in carcere fecit professionē:⁊ hoc sibi nō ꝓ
dest q: est preuenta cā ⁊ persona.Item ordo ⁊ professio nō inue
nit istū liberū.⁊ tenendo ꝯrium nimiū deludereᵗ iustitia.ita no-
ta.in.c.j.de oblig.ad ratio.in nouel.¶Scd̄o casu cū ante iudi-
cium incohatum assumpsit clericatum nō videᵗ dubium ꝙ corā
iudice ecclesiastico postq̄ꝫ iudex laicus preuenit.vt in.c.pen.de
foro cōpe.⁊.l.si quis postea.de iud.¶De tertio casu cū post iu
dicium incohatū corā iudice seculari efficitur clericus.v. opi.re
fert Io.an.in.d.c.j.de obl.ad ratioci.Primā Ala.Ber.Goff.
Vincen.Host.⁊ Bar.brix.ꝙ ille clericatus superueniens post
litem motā nihil sibi prosit etiā quo ad executionē vitandaꝫ ꝫm
Host.⁊ Vin.alleg.de excu.tuto.l.tutor petitus.⁊.l.adul.de epi
sco.⁊ cle.l.officiales.¶Scd̄a est opi.ꝑcedēti ꝯria directo quā
tenēt ibi Fran.vercel.⁊ Archi.isti enim indistincte tenent pro-
pter sacerdotiū vel ordinē sic subscriptū liberari a foro seculari
nā sacerdotiū siue ordo superueniens tollit munus publicuꝫ in
iunctū.ff.de excu.mune.l.pretor.circa prin.Itē soluit cōpromis
sum iam factū.l.distinguemus.§.sacerdotio.de arbi.Itē qui de
liquit tꝑe quo erat paganus si accusaᵗ de crimine factus miles
nō agitur sub primo iudice sed sub secūdo iudice.l.q̄ cuꝫ vno.§.
reus.ff.de re mili.⁊ videᵗ casus.ff.de accu.l.hos accusare.§.pri-
mo.Item dignitas superueniēs tollit vinculū precedentis ob-
ligationis volūtarie cōtracte.ff.de ope.lib.l.interdū. non obst.
l.si quis postea.⁊.c.pe.q: ibi nō mutatur forus sed adijcitur in-
ter que est differētia.l.senatore.ff.de sena.¶Itē q: nō mutatur
status ⁊ cōditio in cōpassibilibus cū illo foro.ca.si diligenti.de
foro cōpe.¶Alias opi.nō refero sed cōcludo cū Io.an.ꝙ in ci
uili ⁊ criminali dꝫ fieri distinctio p iudicē secularē.vt ponere in
carcere:detinere ⁊ similia.nec etiā aliqua executio in ꝑsona ta-
lis clerici quasi talis clericatus exemerit ꝑsonā quo ad oēm ma
nuū iniectionē ⁊ distinctionē:sed nō exemit cām a iurisditiōe ꝑ-
ueniente quo ad ipsius ꝓcessum ⁊ instantiā finiendaꝫ ⁊ realiter
exequendā.⁊ sic erit iudex cause nō persone.vt in simi.habeᵗ.s̄.
de foro cōpe.sane.in nouel.¶Et que dicta sunt in clerico idem
dicit in professo maxime ordinato.facit de pe.dist.j. §.his auto
ritatibus.j.⁊.xxxij.q.ij.admonere.⁊ ita ꝯcludit Io.an. in.d.c.j.
¶Sed tūc remanet dubiuꝫ postq̄ꝫ iudex secularis dꝫ expedire
cām prout dicit Io.an.oportet ipsum cōdemnare ad penā capi
tis vel furcarū si talis erat pena delicti intentati.Sed cum ipse
nō possit distringere prout dicit Io.and.et iudex ecclesiasticus
hāc nō possit exequi sñia erit delusoria per.l.si pretor.ff.de iud.
ꝓpter hoc dicit Bar.in.l.j.ff.de pe.post Ia.de bu.⁊ Dy.ꝙ epi
scopus debebit eū degradare ⁊ tradere curie seculari.c.cū nō ab
hoīe.de iud.⁊.d.l.q̄ cū vno.§.reus.⁊ in auᵗ.vt cle.apud pro.epi
sco.cōue.ante fi.⁊ hoc tenet Bal.in.d.l.offici.clericatus ergo si
suꝑueniens lite pendēte nō prodest in cā ciuili quo ad forū:nec
quo ad genus pene:nec quo ad executionē faciendam in bonis
Sed bene prodest quo ad executionē pene corporalis vitandā
nisi fiat degradatio quā teneᵗ illo casu facere eps p iura preal-
legata.⁊ sic est casus ꝙ cleric⁹ etiā qui nō est incorrigibilis de-
gradaᵗ ⁊ tradiᵗ curie seculari.Sed q: epi sunt difficiles in istis
degradationibus ⁊ recusant eas facere ꝯ iura q: iudices secula
res excedūt suos terminos ⁊ de talibus sumūt suppliciū ꝯ iura:
vt dicit Bar.in.d.l.j.Bal.etiā de hoc parum no.in auᵗ.cā q̄ fit
cū monacho.⁊ in.l.j.C.an seruus ex suo facto.nec dicit aliud in
effectu q̄ꝫ quod supra dictum est.¶Quatuordecimo quero de
alia questione vulgari vtrū clericus agens ꝯ laicū coraꝫ iudice
seculari possit corā eo recōueniri.Pe.Iaco.bu.Archi.⁊ q̄ꝫplu
res alij tenēt ꝙ nō possit recōueniri.⁊ rñdit bar.illi rōni p quaꝫ
hoc tenēt ꝙ clerici nō pñt iurisditionē sui iudicis expsse ꝓroga
re.c.si diligēti.de foro cōpe.ergo multominus tacite.nā quedaꝫ
tacita prorogatio resultat in recōuentiōe ꝫm Iac.butr.et alios
Sꝫ Io.an.tenet ꝙ possit recōueniri:⁊ dicit ꝙ ꝯria opi.sapit ty-
ranniā ⁊ est ꝯ equitatē.⁊ hoc ipe no.in.c.atsi clerici.de iud.⁊ hāc
opi.tenet ibi Io.cal.in addi.⁊ ipsam semp tenui.foruꝫ enim qd̄
sortiᵗ q̇s in recōuentiōe causaᵗ a ꝓrogatiōe iuris non hoīs.qd̄
ptꝫ q: reddiᵗ in inuituꝫ ⁊ datur inuito.l.fin.⁊ auᵗ.⁊ ꝯsequenter.
C.de sen.c.dispēdia.§.res que.de rescrip.s̄.eo.lib.secus in pro-
rogatiōe hoīs in qua vtriusq̄ꝫ consensus requiriᵗ.l.est receptū.
⁊.l.si ꝯuenerit.de iuris.om.iud.l.j.⁊.ij.ff.de iud.c.P.⁊.G.de of
fi.dele.⁊ sic equiparatio de prorogatiōe hoīs expressa ad recon
uentionē nō est bona.nō obst.ꝙ recōuentio quodāmodo causa
tur a cōsensu clerici ex eo ꝙ traxit laicū corā suo iudice.naꝫ hoc
fecit ex necessitate vt cōsequaᵗ debitū suū corā iudice laico cum
nō possit corā ecclesiastico.c.si clericus laicū.de foro cōpe.nō est
ergo aliud imputandū clerico q̇ voluit ius suū indiscussuꝫ relin
quere.l.illud.ff.de peti.here.⁊ arg.c.prelatis.de homi.s̄.eo.lib.
itē.c.si diligēti cū simi.de foro cōpe.quod prohibet clericū con-
sentire in iudicē nō suū hꝫ locū q̄n principaliter se vt reū submit
tit iudici nō suo:secus si principaliter submittit se:sed cōsequē-
ter.puta in alterius dioceси ꝯhendo vel delinquēdo.c.postula-
sti.⁊.c.dilecti.de foro cōpe.ius enim isto casu dat sibi iudiceꝫ lo
ci:ꝯctus vel delicti.vt in dictis iuribus.⁊.c.romana.§.ꝯhentes
de foro cōpe.s̄.eo.lib.ita in recōuentiōe ius dat sibi iudicem li-
cet trahat originē a facto clerici adeūtis iudicē laicū ꝯ debito-
rem.⁊ sic illo casu habeat locū quod diciᵗ ꝙ nulla possunt fieri ī
cōsequentiā que nō pñt principaliter.l.j.ff.de aut.tuto.et.l. si is
qui duos.ff.de lib.leg.⁊ ibi p Bar.Item rō Pe.qua arguit de
expresso ad tacitum.sic vcꝫ quod nō licet clerico expresse non li
ceat tacite.confundiᵗ per sequelam a simili.nā ꝫm eū cleric⁹ bo-
no.ꝯueniēs clericū mutineñ.corā epo ñ possit ꝓrogaᵗ iurisditio
nem eius.c.significasti.de foro cōpe.qd̄ tū est falsum ⁊ cōtra mē
tem totius materie recōuentionis.contra.c.j.⁊.ij.de mu.pet.ad
idem facit quod dixi cū clericus cōtrahit vel deliquit ī alia dio-

¶No.hanc questionem q: quotidie habetur in pract.⁊ eam habui ī hac ciuitate lugdunensi.

cesi.sortit̃ eñ forū tacite cū nō posset expresse.cū ergo clerico ca non dat iudicē ⁊ non ipse principaliter illud agit nō hꝫ locū ca. si diligēti.de foro cōpe. ¶ Cōclude ergo ꝙ cū iura generaliter in cā recōuentionis faciant illū iudicē qui alˀs nō est iudex eius qui reconuēti sunt generaliter intelligenda.l.de precio.de pub. ⁊.l.j.§.generaliter.de leg.prestan. Et hec opi.est amplectenda: q: est fundata sup equitate que mouit oēs iurislatores ad illam materiā reconuētionis inueniendā.vitant̃ enim litiū dispendia hec cōmodius coram vno ꝙ̄ coram diuersis iudicibus terminā-

20 tur.dic.c.dispendia cū si. ¶ † Quindecimo quero de non clericis deo tñ deuotis ⁊ cōuersis fratribus de penitētia heremitis illis qui sunt de tertio ordine sancti Francisci ⁊ militibus sancte Marie theutonicoꝝ ⁊ rectoribus hospitaliū vtrū isti gaudent priuilegio quo ad forū:an iniectionē manuū vel immunitatem rerū suarū.in his enim versatur priuilegiū clericoꝝ.xj.q.j. per totū.xvij.q.iiij.si quis suadente.xij.q.ij.ecclesiarū seruos. et c.fi.de vita ⁊ hone.cle. ¶ Ego de his oibus scribo in cle.cuꝫ ex eo.de sen.exc.vbi Guido de monte plautio tenet ꝙ non. Idem ibi refero consuluisse Jo.cal.ibi eniꝫ proprie loquendo nō sunt persone ecclesiastice q: nō sunt clerici nec religiosi.⁊ hoc est clarum in religione per sedem apostolicam approbata:nec legati: nec professi alicuius professionis. Et hec est ratio que sumit̃ ex ca.duo sunt.xij.q.j. ¶ Itē ꝙ eoꝝ ordo nō sit religio ptꝫ:q: neqꝫ continentiā promittunt:neqꝫ obedientiā ⁊vtunt̃ ꝓprio. Sꝫ hec tria sunt de substantia religionis.vt in.c.cū ad monasteriū.in fine.de sta.mona.bene facit.c.j.de voto lib.vj.non ꝙ vocant̃ fratres vel deferunt habitū religiosum:q: vt dicit.d.meus bal.ista sunt accidentia sine subiecto:⁊ potius quedā apparētia in habitu ꝙ̄ existētia realitatis in effectu vt ipe no.in.l.officia.C.de episco.⁊ cleri.facit.c.q̄rto.de consue.⁊ circa hoc videas que per me

¶ Conuersi an gaudeant priuilegijs clericorum.

21 dicta sunt in predicta cle.cū ex eo. ¶ † Decimosexto quero coram quo debeat conueniri vniuersitas scholariuꝫ.facit dubium mixtura clericoꝝ ⁊ laicoꝝ ex quibus cōponit̃ vna vniuersitas. dicas ergo ꝙ vniuersitas aut est ex solis laicis:aut ex solis clericis:aut est mixta.primo casu pōt cōueniri coram ptāte:coraꝫ epō:⁊ coram rectore vniuersitatis sicut capitulum pōt cōueniri coram iudice laico.licet enim ipsa vniuersitas non habeat in se caracterem:⁊ vniuersitas non est aliud quā hoīes vniuersitatis: est permixta. ¶ Distingue tres casus:aut maior pars est laicorum:⁊ tunc inspicit̃ maior pars:q: hꝫ accessionis locū lꝫ preciosior sit.ff.de auro ⁊ arg.leg.l.⁊ si nō sint.§.perueniamˀ. Aut est maior pars clericoꝝ.⁊ tūc clerici trahūt ad se laicos.⁊ ideo epˢ dꝫ adiri vel rector vniuersitatis.c.j.de loc. Tertius casus est qñ sunt in numero pari:tūc laici accedunt clericis tāꝙ̄ dignioribˀ: vt hic no.Bar.in.l.j.ff.de colle.illi.et Bal.in aut.habita.C.ne fi.pro pat.vbi querit an priuilegiū illius aut.quo ad elec.iudi. vnius ex tribus.s.ptātis:epi:vel doctoris habeat locū in scholaribus clericis.⁊ distinguit q: aut in studio sunt autoritate iuris vel pape:⁊ pōt eligere ptātem ⁊ doctorē ⁊ laicos:⁊ sic nō habeat locū.c.si diligenti.⁊.c.significasti.de foro cōpet.q: ꝯ illa videtur papa vel ius dispensare nec preiudicare priuilegio illius aut.aut est in studio de licentia sui prelati:⁊ hꝫ electionē in casu in quo doctor esset clericus.nā si laicus corā eo nō possit ꝑ iura preallegata ꝯ que nō potuisset expresse epˢ dispensare:⁊ in hāc opi.videt̃ inclinare Jo.an.in.c.si diligenti.in nouel.⁊ credo veram in hoc mēbro proximo cū electio versat̃ in altero de iure ecclesiastico:sed cū in prīo mēbro cū autoritate pape vel iure sunt in studio ꝙ possit eligere ptātem vel doctorē dubito an bene dicatur.nā priuilegiū.c.si diligenti concernit fauoreꝫ totius ordinis clericalis vt ibi dicit̃:nec videt̃ illud.c.cogitasse de priuilegio aut.habita:q: posterius emanauit nec impator potuit clericis concedere priuilegiū super foro penitus actionibus interdicto clericis ⁊ sic canonibˀ derogare ꝯ mentē legū que intēdūt sacris canonibus deseruire.vt in aut.statuimus.de epis.⁊ cleri. ¶ Decimoseptimo quero mota lite emptori laico coram iudice seculari cōparuit clericus eiˀ autor seu vēditor ad defensaꝫ ⁊ petit se remitti ad epm in cuius foro cogitur litigare. Querit̃ an debeat remitti vel debeat defendere corā iudice laico. ⁊ videtur ꝙ debeat remitti cū illa cā sit ipsius ꝓpria cū ad ipꝫ spectet cōmodū:q: si euincitur tenet̃ de euictione etiam si nō promisit. l.ij.C.de euic. Ex hoc ergo cā pōt dici ipsius ꝓpria.l.j.§.in propria.ff.qñ appel.sit. Preterea cū venditor suscipit defensionem emptoris perinde est ac si possideret:⁊ sic pōt vti oibus defensionibus ex ꝑsona sua.l.sed si lege.§.sed si distraxerit.ff.de peti.here.sed certū est ꝙ si clericus possideret esset conueniēdus coraꝫ suo iudice.d.c.si diligenti.⁊.c.nullus iudicū.de foro compe.⁊ videtur tex.ff.rem rā.hab.l.procurator ad exhibē.§.si procu.item pro hoc videtur tex.cū glo.C.de euic.l.si parentū.vbi glo.sentit ꝙ venditor ex sua persona pōt implorare beneficiuꝫ ꝑsonale in cā agitatā cū emptore.cū dic. nisi essent minoris ptātis postulā

tes ⁊c. ¶ Item pro hoc videt̃ tex.in.l.antep.C.de iu.fis.li.x. ducēdo sic fiscus hꝫ priuilegiū sui iudicis:q: fiscales cause a tant̃ coram procuratore cesaris.C.vbi cause fisca.ꝑ totum. n do pone ꝙ fiscus vendidit fundum cuidam priuato a quo ex neus vult vendicare ⁊ fiscus eum defendere. Querit̃ corā q respondeo ꝙ coram procuratore cesaris q̇ est iudex inter fis ⁊ priuatum.quod sentit ibi glo.mag.in ver.si autē cōtra emp rem ⁊c. Pro hac parte facit quod no.Spe.in ti.de primo ⁊se do decreto.§.restat videre.ver.quid si dicūt clericus est.⁊ ve seq.⁊ Jo.glossator.xj.q.j.clericū nullus. In contrariū videt̃ ex persona defensoris.vt venientis ad cām in nullo dꝫ fieri co ditio aduersarij deterior.l.iij.§.defendi.ff.ex qui.cau.in pos. ⁊.l.sed ⁊ hec.§.defendere.⁊.l.si minor.§.fi.ff.de procu. Iteꝫ i istoꝝ qui veniunt ad cām ab alio siue contra alium prius mo regulatur quo ad prosecutionem ꝼm quod regulatur ius pri pale litigatoris.vt a quibus ille excluditur excludant̃ et illi est casus notabilis in.c.fi.vt lite pen.eo.lib.facit quod no.in cum super.s.de re iudi.sed in casu nostro emptor conuentus coram suo iudice.ergo ad personam clerici comparentis ad fensam pro suo interesse non dꝫ mutari forus.ad istud eniꝫ iu cium non trahitur.tunc enim habēt locum canones qui hoc tant ꝙ trahatur:sed qˀ se vltro offert videt̃ in hac cā reus vo tarius de quo aliud ꝙ̄ in reo necessario iudicandū est ꝼm In cen.in.c.cū inter priorem.de excep.⁊ hanc parteꝫ teneo q: est sus in.d.l.venditor:non quod ad clericum spectet cōmoduꝫ cōmodum q: hoc verum respectu effectus nō rei principalis iudiciū deducte hanc emptor possidet ⁊ nō clericus:q: ergo vendicatio concernit ⁊ sequitur possessorem.l.in rem actio.ff. rei ven.persona possessoris dꝫ quo ad forum attendi non cler cuius obligatio non deducta in hoc iudicio.non obst.alia iu allegata supra que dicunt ꝙ pōt vti defensionibus ⁊ iuribus persona propria.nam hoc non negatur:sed coram codeꝫ iudi ⁊ hoc sentit Jo.an.in.d.c.clericū nullus.dū dicit ꝙ nō efficit de foro illius sed prestet ei autoritatem. Intelligo enim prest re autoritatem inꝙ̄tum in illo foro suis defensionibus vtit̃: de foro non efficitur q: inuitus ad illud non trahit̃.non obst. no.Spe.in.d.§.quid si dicunt clericus est.nam loquitur qua do defensioni cause alterius non assistit sed ius suum princip liter ad defendendū venit.puta conuento emphiteota ⁊ feuda rio laico clericus dn̄s rei emphiteo.vl' feudi noīatus in iudic pro suo directo dn̄io ad defensam venit.quo casu cum eo cora suo iudice iudiciū est ordinandū.qua rōne dicendū est genera ter in oī casu quo venit tertius pro iure suo principaliter def dendo non aliter assistendo dꝫ remitti ad suū iudicē.pone exe plum.quidam petijt missionē ex edicto diui adria.ꝼm.l.fina. de edic.diui adri.tol.⁊ contra missionē factā in vna re compar clericus contradictor dicens se possidere.certe ista questio ag tabatur coram iudice cōpetenti.i.nō in illo iudicio in quo mi sio petebatur.contra talem enim sic comparentē dꝫ offerri lib lus vt innuit ibi tex.⁊ Accur.idem sentit in noua eius addi.⁊ stio q: petens missionē dicit̃ agere condictione ex illa lege.⁊ l cet contra incertaꝫ personā agat.tñ si quis comparet est reus i hoc iudicio.i.offerendus libellus coram iudice suo.vt ibi dici tex. Unde cum iudicis officiū in hoc vertatur q̇s hꝫ potiora iura vt ibi dicitur nō videtur iudex laicus cōpetens ꝯ clericū op ponentē se vt posteriorem ꝯ istam immissionem petentē.⁊ ita r perio consultū per quendā egregium aduocatū Perusij nomine Raynerium de monte vbiano. Occurrit tñ mihi dubiū circa predicta q̇d iuris cū laicus minor petit restitui aduersus ad iectionem hereditatis.quo casu debent oēs citari ꝑ generale p clama per aut.si oēs.C.si vt se ab here.absti.quid ergo si compareant clerici pro suo interesse q: sunt creditores hereditarij ⁊ in terest ipsoruꝫ nō restitui.⁊ ꝼm proxime dicta videtur ꝙ quilibet remittendus sit ad iudicem suum.⁊ sic de quibuscunqꝫ alijs se similiter opponentibus etiam si essent laici non subiecti illi foro vbi restitutio postulatur.quod satis esset absurduꝫ.ideo in hoc exemplo in simili credo clericos ⁊ laicos cuiuscunqꝫ fori debere subire iudiciū vbi quasi ꝯctus fuit initus per minorē in ipsa adiectione hereditatis. Ex illo enim quasi contractu obligat̃ eis. vt insti.de obli.que ex quasi contractu nascun.post prin.⁊ sic in loco vbi quasi contractus initur sortiatur forum si agatur ad eius resolutionē.arg.l.qui certo.ff.de condi.inde.⁊ vt iudicium vniuersale quod est agitandū cum multis sicut est illud:non coram multis iudicibus agitur.ff.quibus reb.ad eun.iud.ea.et.l. nulli.C.de iudi.non obst.quod.s.dixi in illo qui cōparet vt legitimus ꝯdictor ꝯ petentem immissionem ex edicto diui adria.q: talis cōparet vt possessor rei in qua missio petitur.⁊ sic nō impugnat ius agentis:sed suū tenet̃ ⁊ nō comprehendit̃ sub vniuersali petitione nisi ex simplici assertione agentis. ¶ Sed in casu isto comprehendit̃:⁊ omniū comparentiū est eadē defensio hec.

scilicet ne

scilicet ne restitutio concedatur.ꝛ vide quod circa hoc no.bal.ī l.j.C.de edic.diui.ver.sed hic queritur an infiniti sint priores. ¶ Juxta predicta breuiter applico vnum de tribus articulis ꝑ me disputatis. C.laicus.B.clericuꝫ pretendebat debitorē suū in magna pecunie q̄titate.clericus autem hoc negabat. cōpromiserunt in Titium cōem amicum qui dictū.B. clericū condēnauit.cuius laudum.B.clericus vult dicere iniquum:queritur an coram suo iudice.i.epō.an coram iudice ipsius laici.an vero coram superiore ipsius arbitratoris qui est diuersus a iudicibꝰ predictorum debeat proponere istam cām iniquitatis probaui ¶ Primo octo efficacibus argumentis ꝙ clericus suꝑ illa iniquitate teneaṫ adire suum.s.epm̄. ¶ Secundo ꝓbaui vel alijs rationibus ꝛ argumentis ꝙ iudex secularis ipsiꝰ laici esset adeundus. ¶ Tertio tribus argumentis ostēdi ꝙ iudex loci vbi laudum datum est. ¶ Quarto ꝙ iudex ipsiꝰ arbitratoris q̄ oīa ibi disputanda relata non refero.nā aliter Bart.aliter Fede.de senis.aliter Ange.de perusio varijs locis sentiunt ꝛ decidūt.ego item ad concordiam distinguo oēs sequor. ¶ Sed in questione proposita in terminis sicut distincte proponitur concludendo teneo ꝙ si questio de qua fuit compromissum vertebatur super rebus ecclesie ꝙ iniquitas laudi secuti superinde pōt dedu i coram iudice ecclesiastico ꝛ coram seculari:siue clericus circū cripto cōpromisso fuisset in illa cā futurus actor siue reus.et sic intelligo.c.exposita de arbi.ꝛ.c.peruenit.vtrobiqꝫ oīm laudū la um fuit super laicum lite inter clericum:ꝛ tū super querela iniquitatis fuit adhibitus ibi papa.ꝛ hoc ideo qꝛ iniquitas laudi ōcernebat res ecclesiarum.ꝛ sic principaliter vtrobiqꝫ foro po uisset laicum conuenire vt no.in.c.cum sit generale.de foro cōpe.in nouel.ergo similiter coraꝫ altero corā quo clericus malue it istam querelam iniquitatis proponi et discuti.vbi vero non e rebus ecclesie:sed de ipsius clerici proprijs.puta de suis patrimonialibus fuisset cōpromissum factum ꝛ laudum datum qd̄ ult clericus dicere iniquum.tunc qꝛ electio de qua in.d.c.cum t generale non hꝫ locū in talibus rebus ſm Joā.an.qui ita ibi o.vera videṫ doctrina Bart.ꝙ ille iudex sit adeundus suꝑ reductione qui fuisset futurus iudex in illa questione.vnde si clericus erat actor debuisset adire iudicem laici.c.si clericus laicū. e foro cōpe.ergo adire debebit super illa reductione:si aūt clericus erat futurꝰ reus in casu quo non fuisset cā cōpromissa:tūc oram suo iudice ecclesiastico petit illam reductionem vt sentit Bar.in.l.si societatis.§.arbitroꝝ.ff.pro so.allegat simile de reo ui vult petere publicationē testiū ad perpetuā rei memoriā:su er sua exceptione solutionis pacti vel sil'ibus.nā petet eam co am suo iudice quo actor debuisset eum necessario cōuenire.ꝛsic lericus petet ipsam examinationē ꝯ laicum corā epo.Et econuerso si clericus in cā esset futurus actor petet ipsam coraꝫ iudi e ipsius laici.ꝛ in illa examinatione testiū sequor eum:sed non predicta sua doctrina siue regula de qua.s̄.nā aliter sentio in redicta sua disputatione.dic vt ibi. ¶ Pro pleniori etiā predictorum declaratione quero de alia questione.statuto caueṫ ꝙ egata nō valeāt nisi insinuenṫ coram vicario capitaneo citatis itandis.modo legatarij in testamēto in quo fuerat institutꝰ cle icus fecerūt citari coram capitaneo clericum et legata sua insinuari.ꝯ quā opponiṫ de nullitate qd̄ citatio de clerico fuit nulla.ꝛ sic perinde habeaṫ ac si facta fuisset nemini citatio postq̄ ci atio nō arctauit citatū.cle.pastoralis.de re iudi.iuncto.d.cap. ullus iudicū.ꝛ.c.si diligenti.de foro compe. ¶ In ꝯtrium videṫ ꝛ in illa cā insinuationis non reperiṫ alius iudex q̄ laicus.clericis enim hoc offīm est interdictū.l.testamētaria.C.de test.ꝛ hāc artem tenet ibi Bal.dicens ꝙ cū laicus sit iudex illius cāe insinuationis.ergo oēs qui debēt adesse dicte cause.ꝛ quilibet vo us opponere siue sit clericus:siue laicus oportet qd̄ opponat eum qui est iudex cause.ff.de re iudi.l.a diuo pio.§.si super rebus. ¶ Item citatio que fit de herede nō est simpliciter nec absoluta citatio:sed potius conditionalis in effectu.s.si vult se opponere nō est aduersarius.vt no.in.l.ea quidem.C.si manci.ita ierit alie. Unde potius ita pōt dici edictū q̄ citatio.ꝛ edictum ēs astringit.qui matri.accu.pos.cum in tua.ꝛ de elec.c.si.eo.li. t enim potius ad volūtateꝫ exquirendā q̄ ad cām.ideo pōt fie etiā de forensi.ꝛ ita ibi refert fuisse consultū perusij.Et aduer ꝛ qꝛ dū allegat.§.si super rebus videṫ sentire ꝙ clericus volēs impedire executionē snīe iudicis secularis dꝫ se opponere corā ipso iudice.ꝛ ibi summatim de iure suo docere.sed ego video ꝛ te uisse ꝯtrium per.l.si.C.de edi.diui adri.tol. Sed certe ꝛ hoc nō ego quin si constat summarie clericū possidere rem in qua peti ur fieri missio remittaṫ ad iudicē suū.summaria ergo cognitio ue fieri dꝫ cū iudex laicus suā snīam vel mandatū legis exequi ur dꝫ semper coram eo fieri etiā si clericus se opponat.quod est otandū. ¶ Et hec dicta sufficiant de illa tertia q̄stione ex qua uper iudicis adiectione ꝛ cause examinatiōe vidisti aliqua pul chra dubia super foro cū questio sit inter clericos ꝛ laicos.q̄ nota.

22 ¶ † Decimooctauo quero pater vult emancipare filiū suuꝫ clericum.queritur an coram episcopo:an coraꝫ iudice laico hec emancipatio fieri debeat.nā certum est ꝙ dꝫ fieri corā iudice cōpetenti.l.si.C.de eman.lib.quis ergo erit iudex cōpetēs illo casu.ꝛ reperio in decisio.rote istam.q.vbi decidiṫ ꝙ iudex ipsiꝰ patris:non filij.d.l.si.ergo dꝫ solēnizari a iudice eius qui agit:nō qui suscipit.similiter in prelato vniꝰ dioce.qui vult alienare bona ipsius monasterij sita in alie.dioce.adhibebit enim pro autoritate iudicem suū:nō illum vbi sita est res.c.pastoralis.de priui.in nouel.licet Cy.dixerit in hoc casu vtrūqꝫ posse autorizare sicut coram vtroqꝫ agi rei ven.l.j.C.vbi in reꝫ actio.c.sane.de foro cōpe.ꝛ hoc no.in.l.prediū.C.de predi.mino.igiṫ de alienatione rerū ad alienationē persone que quasi in emancipatione versatur videtur coram vtroqꝫ posse fieri illam emancipationē per no.in.d.l.si prediū.non obst.ꝙ hic filius in hoc actu sustinere videatur personā rei ꝛ pater personā actoris.et sic iuxta regulam actor sequi debeat forum rei cum sit generale.de foro cōpe.naꝫ illud procedit in contētiosis et qū iudicium reddiṫ in inuitū.secus in voluntarijs et extra iudicium.vnde in casibus in quibus posset pater cōpelli ad emancipationē filij esset questio minus dubia ꝙ coram iudice laico deberet filius agere per regulaꝫ.c.cum sit generale.pro hoc optime facit quod no.Inn.in.c.quod in dubijs.de renun.vbi dicit ꝙ ille recipit renunciationē beneficij a volente qui posset ipsum inuitū destituere.nō obst.c.si annum.de iudi.eo.lib.vbi iudex ecclesiasticus nō secularis ꝓbet filiofa.clerico autoritatē ꝛ dat curatorem qꝛ loquiṫ cū est questio de rebus ecclesiasticis in quibus nihil ad patriā ptātis vt ibi.sꝫ hic loquiṫ de ipsa patria ptāte.ꝛ sic de iure patris quod hꝫ in filium adimendo.ꝛ ipsum filiū primū cōferendo.emancipatio em̄ appellaṫ premiū siue donū.l.ij.ꝛ.l.cū opꝫ.§.cū aūt.de bo.que li.ꝛ.l.pe.C.de bo.mater.iudex enim illius qui confert premiū non qui eum suscipit videṫ adeundus suꝑ autoritate prestāda.ꝛ maxime in hoc casu in quo canones nō multū tractāt de hac patria ptāte:nec de suis effectibus.nō obst.c.si iudex laicus.de sent.ex cō.s̄.eo.lib.ibi cū de statu ꝑsone ecclesiastice queritur cognitio spectat ad iudicē ecclesiasticū qꝛ ibi erat questio de clericatu. et sic cā mere ecclesiastica.hic vero nō de statu clericali:sed de vinculo siue nexu patrie ptātis dirimēdo tractaṫ.ꝛ sic de iure persone clerici quo ad statū temporalem non spūalem.ꝛ hanc partem firmat decisio de qua.s̄.in ordine.clxxv.ex qua in similibus dici posset ꝙ si laicus vult alienare vltra summā.v.aureoꝝ. vel laicꝰ minor vult alienari clerico:vl' se ei solēniter obligari:iudex ipiꝰ laici nō clerici in predictis casibus erit adeundus super insinuatione vel autoritate.ꝛ econuerso si clericus vellet laico sic donare:alienare:vel se obligare iudex ipsius clerici suꝑ insinuatione vel autoritate debebit adiri.agenti enim actū istis casibus non recipiēti autoritas impartiṫ. ¶ Juxta predicta queriṫ si clericꝰ minor tanq̄ actor litigat corā iudice seculari an dictꝰ iudex poterit sibi dare curatorē ad lites:vel dabiṫ per epm suuꝫ. tāgit oldra.q.lvj.ꝛ Spe.in tit.de cura.tenet ꝙ quilibet iudex etiā delegatus.ꝛ Ja.de are.vt ipse refert tenet ꝙ differt a iudice illiꝰ loci coram quo cā vertereṫ.C.de peri.tuto.l.j.pro hoc.l.si longius de iudi. ¶ In ꝯtrium facit.C.de admi.tuto.l.fin.§.j.vbi dicit recurrendū esse ad cōpetentē iudicē ꝑ eū corā quo lis vertiṫ.pro hꝫ c.si.de iudi.vbi videṫ speciale in delegato pape vt dari possit in cā q̄ corā eo vertiṫ.Old.ibi distinguit ꝙ aut loq̄mur in ꝓcuratore generali:ꝛ cū ille videaṫ datus ad oēs cās.l.qui hꝫ.§.si.de tute.dico ꝙ dꝫ dari a suo iudice ꝛ habebit effectū datio quo ad lites que agitarenṫ etiā extra territoriū iudicis q̇ ad sil'itudinē tutoris est datus a suo iudice administrat bona vbicūqꝫ sita. vt no.de excu.tuto.l.ꝓpter litem.§.licet.aut loquimur de curatore dato ad vnā litē tm̄.ꝛ tūc dꝫ dari ab illo vbi cā tractaṫ dūtamen sit casus talis q̇ cōpetat de iure sicut ꝯsueuit dici in ꝓrogatione in.l.j.C.de iuris.oīm iudi.pro hoc addu.pre alle.c.si annū.in prici.vbi dū dicit de suo loquiṫ simpliciter ad lites vbi dicit debere dari a delegato dicit de dato ad illā cām tm̄.ꝛ vide qd̄ no. Inn. in.c.petitio.de procu.ꝛ de hoc dixi in.d.c.si annū.ꝛ vltra ibi per me notata.vel hic cogita an in bonis patrimonialibus.vel ī clericis pupillis habeat locū tractatꝰ tutelarū et laicus possit esse eius tutor testamentarius legitimus vel datiuus.dubium facit qꝛ tutela est ptās in capite libero ꝛ daṫ principaliter persone:sꝫ non videṫ ꝑmissa datio ꝛ laicis ꝛ ꝑsonis ecclesiasticis:nec in bonis ipsoꝝ qui gaudēt eodē priuilegio cū bonis ecclesiarū.c.decernimus.de iud.c.si.de vita ꝛ hone.cle.nec clerici videnṫ cogēdi suscipe tutelas nisi tm̄ legitimas si voluerint.vt no.in auṫ.ꝑsbyteros.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ.lxxxvj.dist.ꝑuenit:ꝛ vide qd̄ no.Bal. in.l.generaliter circa fi.C.de epi.ꝛ cler. ¶ Decimonono q̄ro de intellectu.c.cū nō ab hoīe.de iudi.ante traditionē iudici seculari tex.exigit ꝙ venerit in ꝓfundū maloꝝ.ꝛ sic videṫ ꝙ ꝓ ꝑprio ho

micidio ꝗtumcūqꝫ graui ⁊ enormi nō debeat degradari.qḋ an
sit verū ibi plene scribo:⁊ gratia repetitionis hoc breuiter reas-
sumo questionē facti quā ibi pono. ¶ Quidam miser sacerdos
plura ⁊ enormia primo cōmiserat.⁊ postremo quendā antiquuꝫ
sacerdotē ecclesie sancti Marci tpe noctis hoc modo subduxit
dixit eñ venias ad domū meā mecū pro victulo maluasie quod
rediens de insula Candie tuli mecū vt offerrē eccl'ie sancti mar
ci.ille statim cū eo accessit ⁊ in domo quadā ipm sacerdoteꝫ vna
cū certis alijs trucidauit ⁊ ablatis clauibus quas habebat secū
venit ad ecclesiā sancti Marci.⁊ de camera dicti presbyteri ma
gnas pecunias abstulit.tandem postea captus fuit:et persona
qualitate pensata ⁊ facti atrocitate oēs clamabāt eū degradan
dum esse eo maxime ꝙ socius eius laicus in illo facinore si fuis-
set captus fuisset per frusta diuisus ⁊ morte turpissima condem-
natus cū dn̄s eps tūc alios ⁊ me super hoc consuleret.respōdi si
bi plene quod in.d.c.refero.⁊ concludens dixi ꝙ poterat si vole
bat eū degradare ⁊ trahere.primo per tex.in.c.j.de homici.nam
licet verbum euellas quod ibi ponitur habeat varias expositio
nes.tñ ego intelligo ⁊ refero ipsum ad clericū homicidā nō lai-
cum.iste enim euelli non pōt ex eo ꝙ non dꝫ ministrare circa al-
tare:⁊ priuatio ꝑsupponit habitū.l.x.de ver.obli.⁊.c. venerabi-
lem.de elec.illud eniꝫ vellitur quod radices hꝫ.c.solite.de maio.
⁊ obe.intelligo ergo euellas per dispositionē ita vt moriatur.s.
per executionē iudicis secularis.⁊ dū dicit moriať loquiť in ter
tia ꝑsona quasi nō ꝑ epm qui euellet ab altari:sꝫ per aliuꝫ pena
mortis sit imponēda:⁊ verbū moriať dꝫ intelligi de naturali nō
ciuili in dubio.c.susceptū.de rescri.ū.eo.li.⁊ alie expositiōes q̄s
ibi fecit Jo.an.satis videreť ꝯ mentem illius legis Exodi q̄ ho
micidiū simpliciter puniebat morte.q̄ ideo est redacta inter cō-
stitutiones canonicas vt serueť:nō vt frustra membranas occu
pet.xix.dist.si romanoꝝ.item aduertendū ad casus in quib⁹ per
constitutiones canonicas degradať clericus pro delictis de q̄-
bus in.c.ad abolendā.de here.hoc aūt delictū videť oībus alijs
atrocius ⁊ enormius.ergo non minus ꝗ in illis casibus vendi-
23 candū.xxiij.q.j.nō afferamus. ¶ † Itē pena perpetui carceris
non videť cōmensurari huic delicto adeo graui.nā pro minori-
bus delictis imponitur.vt pro symonia:pro heresi postꝗ peni-
tuit.c.qm̄.de symo.⁊ vt ibi enumero in delictis nō ita atrocibus
hec pena perpetui carceris reperitur.preterea Inno.in.c.quali
ter ⁊ qn̄.ij.de accu.comparando penas legales penis canonicis
dic qḋ vbi per ius ciuile imponiť pena mortis similis erit pena
canonica q̄ relinquiť seculari iudici.⁊ hec fieri non pōt nisi post
degradationē.vt.d.c.cū non ab hoīe:sed oī iure naturali ⁊ posi-
tiuo homicidiū morte punitur.⁊ pro hoc facit.c.atsi clerici dum
dicit si nō dꝫ quēlibet depositū ⁊c.quasi dicat qñqꝫ dꝫ tūc videli
cet cū delictū est atrocissimū sicut est homicidiū in ꝑsonā sacraꝫ
nam ꝑm legē qui tēpla dei frangūt ⁊ dona dei tulerūt dānantur
ad bestias.ff.ad.l.iul.pecu.l.sacrilegij.plus est autē sacerdotes
sic tractare ꝗ ecclesias spoliare.deus enim hoīm cā oīa coope-
rauit.l.in pedū.de vsuris.Item ⁊ si non in grauibus reperiunť
casus huiusmodi degradationis ⁊ traditionis.ergo ⁊ in illo vbi
est eadem vel maior ratio idem ius statuatur in penis.in.c.inter
corporalia.de transla.⁊.l.illud.ad.l.aquil.⁊ quod not. in.c.j.de
tempo.ordi.eo.lib.Item non video quare nō simpliciter prout
sonat debeamus intelligere istud.c.j.de homi.maxime cū cōcor
det cum iure ciuili.vt in auť.vt cle.apud prop.epi.conue.ante fi
nem.⁊ in auť.clericos.C.de episco.⁊ cleri.⁊ hꝫ ista opi.licet rigi
da prima facie equitatē:⁊ si cōtigerit clericū ⁊ laicū prima facie
conspirasse in proditione patrie in assassinamento et alio deli-
cto ꝑm mores enormissimos et laic⁹ cōbureret vel ꝑ frusta scin-
dereť ⁊ clericus pro eodē delicto ponereť ad carcerē ꝗtūcūqꝫ ꝑ
petuū nimis magna esset inequalitas:⁊ presertiꝫ qꝛ vt plurimū
clericaliter cōdemnati de carceribus fugā arripiūt.quod viden
tes laici ꝯ clericos ⁊ prelatos ꝯtumescūt ⁊ seuiūt:⁊ faciūt statu-
ta ꝯ ecclesiasticā libertatē indirecte saltē puta ꝙ nō subditis cō
munitati nō reddiť ius qḋ declinātes foro ptātis possint impu
ne offendi ⁊ si'lia prout infra tangā:⁊ alia statuta ⁊ ꝯsuetudines
vidi ꝯ clericos multū prauos.puta ꝙ laicus offendens clericuꝫ
dūmodo nō occidať soluat vnū soli.⁊ hec solū faciunt ꝓpter di
ctas inequalitates penarū pro eodē vel similibus delictis.in ꝑ-
dicta ergo qōne sic cōclusisse dictis rōnibus non videť duruꝫ et
nimis satis malū ꝗ occasionē laicis prebere talia perpetrandi.
Iuxta hoc quero qꝛ tex.in.d.c.cū non ab hoīe dicit ꝙ ad hoc vt
clericus possit cōprimi ꝑ iudicē secularē exigiť ꝙ venerit in pro
fundū malorum:⁊ ante dicit eū deponendū.Scḋo excōicanduꝫ
Tertio anathematizandū.Quarto cōprimendū ꝑ iudicē secu-
larem.Utrū ergo quelibet pena exigat delictū de ꝑ se.vt ꝓ ho-
micidio.Primo depositio.Scḋo excōicatio.Pro tertio ana-
thema.Pro quarto cōpressio ꝑ iudicē secularē.Et videť ꝙ ad
pluralitatē dictarū penarū requirať pluralitas delictorū.c.at si
clerici.de iudi.l.senatus.de accu. ¶ Contrariū teneo in.d.c.cū
non ab hoīe:qꝛ ibi vult precauere ne possit esse ꝓbatio pluri
rum. ¶ Sed ꝯtrium contingeret si deberemus tot scelera ex
ctare ꝯ mentē.d.c.arg.l.scire oportet.ff.de excu. tut.intellig
sane illud.c.hoc modo ꝙ pro primo homicidio:vel pro alio g
ui crimine subterfugit subire penitentiā:puta ꝑpetui carcer
vel ꝑ alia ꝑ epm infligēda.c.ij.de pe.eo.li.ex tūc post deposit
nem excōiceť:⁊ si hanc etiā contempserit an anathematizetu ⁊
postremo ꝑseuerāte eo in ꝯtumacia relinquatur iudici secul
hunc intentū probat verbū incorrigibilis quod potius son
cōtumaciā primi delicti ꝗ in nouū delictū.ille enim correct⁹
citur qui dicit se fuisse peruersum.hoc enim ꝓbat ibi verbuꝫ
inde crescēte ꝯtumacia.ꝯtumacia eñ signat nouū delictū:sꝫ
temptū penitētie de antiquo.pro hoc expositio Jo.an.expon
tis illa verba cū ecclesia non habeat vltra quid faciat declar
do supplet ꝓpter ipsius potentiā qñ dicit ꝙ eccl'ia nō pōt ip
cogere ad penitentiā ꝓpter ei⁹ potentiā adhibeat illa reme
scꝫ excōicationē ⁊ anathema.⁊ qꝛ nō vltra pōt relinquat ipm
dici seculari.sola ergo depositio nō dꝫ esse termin⁹ siue finis
ne:sꝫ detrusio sequi dꝫ:⁊ si sequi nō pōt ꝓcedať ordine de qu
d.c.j.⁊ sic intelligo paratū igiť subire correctionem pro simp
homicidio furto ⁊ similibus nō videť ꝙ debeat tradi curie s
lari.in qualificato aūt vt predixi videať aliud sentiendū ꝑ e
dicta sunt in.d.c.cū non ab hoīe. ¶ Querit Jo.an.vtrū po
est actualiter degradatus vel postꝗ est depositus verbaliter
incorrigibilis possit sine alia traditiōe capi ⁊ puniri ꝑ iudic
cularē.⁊ in degradato tenet ꝙ sit statim de foro seculari ⁊ ver
liter deposito incorrigibili tenēt quidā ꝙ nō anteꝗ possint
primi necessaria sit actualis degradatio.sꝫ Jo.an.ꝯ vt ibi in
24 uel. ¶ † Uigesimo quero vtrū iudex laicus possit cape cler
delinquentē ne fugiat:⁊ vt ipsum epo presentet.Inn.ꝙ sic si
diciť de defensore in auť.de defen.ciui.§.nos igiť.et.§.inter
col.iij.⁊ in auť.vt iudi.sine quoquo suffra.§.necessitatē.col.ij
decu.generali.de his que in frau.credi.l.ait pretor.§. si debi
rem.Hostien.ꝯ ex eo ꝙ canones q̇ ꝓhibēt man⁹ in clericos
lentas indistincte loquunť:nec cū securitate aīe.iste casus ⁊
similes mere canonici sunt decidēdi ꝑ leges vel magistra.re
las.⁊ ita no.in.c.vt fame.de sen.excō.Nā.c.siq̇s suadēte loq
de dolosa ⁊ temeraria manuū iniectiōe:dū dicit suadēte dia
lo.hoc aūt non contingit in casu nostro in quo ne ꝓpter fug
delictū remaneat impunitū capiť a iudice vel ipsi⁹ familia.⁊
ditur in hoc regula generalis qḋ in oībus quib⁹ posset impu
offendi.vt no.in.c.iij.de sen.exc.In his poterit impune capi.
cit quod no.in.d.c.cū nō ab hoīe.in nouel. ¶ Et predictaꝫ o
Inno.sequiť Bar.in.l.si q̇s in seruitue.ff.de fur.⁊ Bald.in.
qua per calūniā.de episco.⁊ cle. ¶ Uidi dubitari an eps po
dare licentiā iudici seculari capiendi clericos delinquētes e
tes de nocte ⁊ reptos cū armis.⁊ ponēdi eos in carcere ad pe
tionē ipsius.ad hoc dico ꝙ de licētia speciali istius clerici ⁊
non videť dubiū ꝙ possit ꝑ.d.c.si clericos.⁊.c.vt fame.sed de
nerali magis dubito qḋ crederē qḋ non licet in gn̄e sicut lꝫ ec
uerso.vt no.ū.de offi.ordi.si sacerdos.rō qꝛ in speciali iudex l
cus nullā hꝫ cognitionē de crimine ꝓpter qḋ capiť.sꝫ merā ex
cutionē facti:sꝫ in gn̄ali nō pōt qḋ nō videať sibi cōmissa cog
tio aliqualis sup crīe ꝓpter qḋ ad capturā vult ꝓcedere.⁊ hꝑ
nitus est prohibitū.vt in.c.decernim⁹.de sen.exc.faciť qḋ not.
cle.pastoralis.de reg.iur.⁊ hoc verū nisi reperiať in flagrāti
mine.vt cū armis:vel ire de nocte ꝯ ꝯstitutionē forte valet ge
ralis licētia data iudici tali capiēdi tales ⁊ detrudēdi eos i c
ceribus ipsius iudicis ad mandatū epi.⁊ ita Uenet. practica
25 † Utrū ꝑ ministros laicos possit eps vel ꝑlatus suos cleric
tormētare.remitto ad no.in.c.vniuersitatis.de sen.exc.⁊ dixi.
in.iij.opp. ¶ Ex predictis late dictis apparet ꝙ in multis ca
bus ptās secularis exercet iurisditionē in clericos alios.vid
te in glo.xxiij.q.v.principes.⁊ inter alios notabiles casus cu
sunt incorrigibiles.vel cū scisma faciūt.vel cū fidē nolūt subu
tere.vel cū ecclesie ptās deficit.⁊ hi casus habenť in iuribus i
allegatis.⁊ hac rōne.s.ꝙ clerici in certis casibus sunt de iuris
tiōe iudicis secularis.dicit Jo.an.qḋ dicunť districtiua in al
nis locis gaudēt certis īmunitatib⁹ hac immunitate vel priu
gio participabāt etiā clerici.vt no.Jo.an.in.c.fi.de offi.deleg
ti.eo.lib.in nouel.ad hoc.ū.de foro cōpe.dilecti.Old.etiā qu
stione.xxx.tenet ꝙ sacerdos debeat reputari de vniuersitate:
cut enim ecclesia est de vniuersitate domoꝝ inter territoriū p
tarum.l.pupillus.§.territoriū.de verb.sig.ita sacerdos debe
reputari de vniuersitate ꝑsonarū.itē ꝓpter hoc autoritate ph
losophi ⁊ pagani sicut fuit Ipodominus qui totā regionem
uisit in tres partes.quarū vnā sacrā.alterā publicā.alterā priu
tam appellauit.vniuersitates sunt diuise ī tres partes vt narr
philosophus.ij.ethyc.iiij.c.circa mediū.cuꝫ ergo sint ꝑtes to
sacraꝛ

sacra ⁊ priuata non debent diuerso iure censeri.l.cuz q̄ edes.de
vsuca.c.cū in tua.de deci.⁊ iccirco tanꝙ pars vniuersitatis pos
sunt persone ecclesiastice statutis vniuersitatū ⁊ singulariū vt in
fauorē suū.x.di.si ī adiutoriū.facit.xij.q.j.duo sunt gnā.nec ob:
ꝙ sacerdos multꝭ ꝓuilegijs gaudet.ꝑ h̊ eīn nō min⁹ ē ꝑs vniuersi
tatꝭ.nā decuriōes:senatores:doctores:milites gaudēt multꝭ ꝓui
legijs in personis ⁊ rebus.ff.de pe.l.moris.§.iste fene.⁊.C.de q̄
stio.l.diuo marco.de profes.⁊.l.medicos.tū constat qȯ appella
tione populi vt vniuersitatis continenꝭ.insti.de iure nat.§.ple
biscitum.sic ergo talis immunitas non impedit quomin⁹ sit de
vniuersitate sacerdos de quo queritur ꝭm Oldra. ¶ Ad id tū
quod dixi ꝙ gaudet statutis patrie an hoc sit verū in iudice.īfra
dicam. ¶ Uigesimoprimo quero si ꝯ clericū agentez vel testifi
cantē in iudicio seculari opponaꝭ exceptio criminosa an iudex
laicus possit cognoscere: Inno.ꝙ sic q: ex probatione talis ex
ceptio non patiꝭ penā.de ord.cogn.cū dilectus.ad fi.repulsio a
testimonio:vel fides ex hoc nō sibi exhibita vel adhibita non ce
dit ad suū incōmodū siue penā:sed producētis tm̄ ꝭm Inno.sed
Host.ꝯ.vt no.s̄.de foro cōpe.verū.in nouel.⁊ hec opi.videꝭ pro
babilior.nā negari non pōt ꝙ ista exceptio criminis nō proba
ta facit quin non graueꝭ ex hoc opi.⁊ fama ipsi⁹ clerici apud iu
dicem laicum ⁊ apud bonos ⁊ graues.vt no.in.d.c.cuz dilectus
⁊.c.super eo.de elec.hac ergo ratione videꝭ remittēda cognitio
ad ep̄m postꝙ pōt cleric⁹ ex probatione tali siue cognitiōe gra
uari.⁊ idem vbicunqꝫ de crimine agereꝭ ciuiliter ꝯ clericum.pu
ta ad amissionē feudi ꝑpter proditionē vel aliud crimen cōmis
sum ꝯ dn̄m feudi.remittēda est enim de hoc cognitio ad prelatū
dum etiam si feudū sit paternū.ad hoc.s̄.eo.lib.de cler.coniug.
c.j.⁊ tradit regulam in.d.c.verum q: de crimine clericoꝝ:nec di
recte:nec indirecte:nec incidēter pōt laic⁹ cognoscere:sicut nec
de legitimitate.s̄.de ind.atsi clerici.⁊ de ordi.cog.tua.lata autē
sniā ꝯ clericum super crimine proditiōis vel alio propter qȯ de
beat priuari dn̄o.tūc ꝭm Uinc.dn̄s aufert feudum pro velle suo
si fuerit absolutus non poterit eum dn̄s amplius suꝑ illo crīe
inquietare. Huius gratia subijcio hic questionē Old.xvij.qui
dam clericus habebat quedā bona in emphiteosim a dn̄o tēpo
rali qui in territorio in facto sita erant habebat oīmodam iuris
ditionē.iste clericus condēnatus est per ep̄m in confiscatiōe bo
noꝝ ipsi ep̄o.queriꝭ de istis bonis an debeāt ad ep̄m ꝑtinere an
ad dn̄m reuerti.videreꝭ ꝙ ad ep̄m q: bona sequunꝭ conditionē
persone.l.j.C.de impo.lucra.descri.lib.x.in auꝭ.de eccle.ti.§.ad
hec.de iurepa.c.j.s̄.eo.lib. ¶ Itē maius dignum trahit ad se il
lud quod est min⁹ dignū.c.quod in dubijs.⁊ quod ibi no.de con
sec.eccle.vel alta. ¶ † Item bona clericoꝝ gaudent eodē priui
legio quo gaudent bona ecclesiarū.seruos.xvj.q. similiter ꝯtra
rium tenet Oldra.multis rōnibus.⁊ inter alias prima est quia
clerici rōne talium bonorum sunt subiecti dominis temporali
bus.xj.q.j.cū ergo.ver.his ita rn̄detur.quo casu dicendū est ta
lia bona propter delictū applicari dn̄o temporali.C.de anno.⁊
tribu.l.indictiones.lib.x.viij.dist.quo iure sit etiam rōne feudi
subsunt dn̄o temporali.c.verum.de foro cōpe.⁊.c.romana.§.de
bet.de appel.eo.lib.ad hoc de exa.tribu.l.fi.lib.x.que videꝭ de
cidere questionem.preterea de bonis feudalibus est expressum
ꝙ reuertuntur ad dn̄m.x.col.§.illud.ergo eadem ratione dicen
dum est idem in emphiteosi.preterea idem papa statuit in casu
cōuerso.s.ꝙ si laicus tenet rem in emphiteosim ab ecclesia ⁊ cō
demnetur de crimine propter quod talia bona confiscanꝭ ad ec
clesiam reuertuntur.de pe.in quibusdam.c.feli.eo.tit.circa prin
cipium eo.lib.illud ergo ius debet recipere contra se quod reci
pit pro se.ff.quod quisqꝫ iu.l.j.iij.⁊.iiij.si quis testibus.C.de he
reti.auꝭ.idez natura in crimine maxime ecclesiastico ecclesia ad
mittitur ad bona vsqꝫ ad annum:⁊ postea perdit illius ius.⁊ pa
tet quod est speciale in illo casu.ergo in contrarium est ius com
mune ad hoc quod no.in.l.addictos.C.de epis.audi.Itē ꝯfisca
tio sit ratione iurisditiōis que adheret territorio.C.vbi ⁊ apud
quos.l.fi.sed ep̄s non hꝫ territorium.quod patet q: si ep̄s ꝑnū
ciat inter clericos iudex exequitur.⁊ hoc ideo q: ep̄s non hꝫ po
testatem realiter exequendi.in auꝭ.de sanc.epis.§.si quis autez
litigantium.⁊ in hac opi.residet ⁊ respōdit ad contraria.cui ad
de quod not.Bar.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dā.in
fec.⁊ per Bal.in.l.si quis presbyter.C.de epi.⁊ cle.vbi querit de
tali questione. Clericus habens spurium instituit fratrem suuz
heredem:qui frater tacitam fidem dedit de restituendo heredi
tatez spurio testatoris ita ꝙ debet sibi auferri vt indigno per.l.
in fraudez.ff.de his qui.vt indi. Sed queritur cui fisco an fisco
ecclesiastico q: clericus fuit qui mandauit restitui:an fisco secu
lari q: ille laicus qui suscepit fidem ⁊ videtur qȯ fisco ecclesie q̄
in bonis presbyteri prefertur fisco imperij.d.l.si quis.presbyter
⁊ in auꝭ.de eccle.titu.§.interdicimus.⁊ in auꝭ.vt cum de appel.
cogno.§.si vero filij. ¶ In contrariū primo per regulam.l.pap.
§.meminisse sunt.de inoffi.test.⁊.l.ex facto.§.si.ad trebel. Item
quia illa pena descendit a iure ciuili:ergo debetur ciuili iudici
non ecclesiastico.l.si qua per calumniā.in verbo publi.ortulis.⁊
de epis.⁊ hanc partem tenet ea ratione quia bona auferūtur de
manu heredis qui est laicus cui erat ius quesitū.ergo applican
tur fisco imperij.l.si quis presbyter.⁊ loquitur de īmediata suc
cessione clerici in qua magis attenditur persona proxima ꝙ re
mota. ¶ Ex quibus infert in casu econuerso.videlicet quando
clericus accommodauit tacitam fidem laico de restituēdo here
ditatem laici eius spurio quod attenta persona que in hoc puni
tur ⁊ que est de foro ecclesie applicabitur ecclesie.quod est notā
dum ꝭm eum. ¶ Iuxta predicta etiam queritur quia dictum est
supra proxime ꝙ de crimine clerici nō potest cognoscere iudex
laicus etiam si deductum sit in iudicio per modum exceptionis
vel ciuiliter.quid ergo si clericus productus in testem coram iu
dice laico deposuit falsum testimonium an puniri poterit ꝑ ipꝫ
iudicem secularem: videtur ꝙ sic per.l.nullum.C.de testi.quam
legem Accur.exemplificat in clerico.idem ibi Cy.Bald.idem
sentit.dicit enim quero hic de clericis quomodo possint puniri
a iudice laico. ¶ Respondeo ꝙ est speciale ꝙ delinquendo in
iudicio se astringit foro. Hosti.tenet contrarium ⁊ dicit qȯ illa
lex nullum non habet locum in clericis.vt.d.c. verum.qualiter
cunqꝫ enim clericus delinquat iudex secularis nō habet cogni
tionem in personam:sed ad episcopum spectat cognitio etiā de
iure ciuili.vt in auꝭ.statuimus.de episco.⁊ cleri.⁊ licet clericus
delinquendo vel contrahendo in aliena dioce.sortiaꝭ ex hoc ibi
forum.d.c.dilecti.de foro compe.debet intelligi de foro ecclesia
stico dicti loci non seculari.facit quod no.in auꝭ.qua in prouin
cia.vbi de crimine agi oportet.non est ergo bona ratio ꝙ delin
quendo astringaꝭ de foro.⁊ quia hoc non possit expresse coram
iudice laico:⁊ delinquendo astringit se ibi foro ecclesiastico.ca.
postulasti.de foro compe.do.Franci.tangit istam questionē in
consi.lxxxviij.⁊ ita dicit vt sequitur. ¶ Item ad id quod obijci
tur ꝙ iudex laicus non potest punire clericum de crimine accu
satum.sed dico ꝙ iudex secularis clericum agentem vel accusan
tem coram eo calumniose:vel falsa:vel vna testificantem potest
ex officio ordinarie punire ita tamē ꝙ executio talis pene sit fa
cienda in persona reseruetur episcopo.si vero sit realis executio
faciēda in bonis pōt facere iudex secularis vel distringendo ei⁹
fideiussores quos clericus dedit.C.qui accu.non pos.l.iij.⁊ eo
dem modo potest punire clericum in ciuilibus deficientez in ex
pensis.⁊ hoc sentit Ioan.⁊ Archi.scilicet ꝙ iudex laicus potest
ex officio punire clericum delinquentem coram eo:puta falso te
stimonio.vt no.v.q.vj.presbyteri.⁊ facit quod nota.de iudi.atsi
clerici.⁊ videtur in hoc ita residere vbi Lap.in apostilla subiun
git in contrarium.facit quod no.Io.an.post Inno.⁊ Hosti.de
foro comp.verum.in prima glo.videtur equa consideratio Fe.
et licet ꝭm hosti.non potest cognoscere iudex laicus incidenter.
vt dicto capit.verūtamen quando crimen incidit in causa facto
ipsius clerici accusantis calumniose laicum non occurrit ratio
quare super calumnia tali non possit ferre sententiam postꝙ cō
stat de ipso iudici vt iudici.nam si non potest laicum condemna
re de crimine quare non clericum pecuniariter vel super eius ca
lumnia ferre sententiam reseruata pena videtur autoritati non
habet in se rationem:sed bene legitur in contrarium.ff.ad turp.
l.j.in princi.nec debet processus calumnie accusatoris separari
vel diuidi a processu principali vt sic qui est competens in prin
cipali sit competens in dependentibus ⁊ connexis.l.iij. sunt.de
iurisdi.omnium iudi.⁊.c.preterea.de offi.deleg.equa ergo vide
tur consideratio Fe.vt sic de qua re iudex cognoscit de ea pro
nunciet.c.cum super.de causa pos.l.de qua re.de iudi.executio
ne tamen suo iudici reseruata.vt dictū est de facto clerico post
delictum. ¶ Et pro confirmatione opi.hostien.quero de nota
bili questione.vos scitis ꝙ sententia lata contra principalē me
retur executionem contra fideiussorem de iudicato soluendo li
cet non contra fideiussores contractus.vt plene nota.in ca.j.de
iniur.⁊ per Barto.in rubrica.ff.iudi.sol.⁊.l.fi.C.de vsur.rei iu
di.per Cy.modo pone ꝙ clericus agens coram iudice laico cō
tra laicum dedit fideiussorem clericum in causa reconuentionis
vel fideiussit coram iudice ecclesiastico non suo.scilicet clerici fi
deiubentis.vtrum ergo clerico his casibus cōdemnato fiet exe
cutio sententie contra istum clericum fideiussorez: videtur ꝙ sic
maxime cum sic fideiussit coram ecclesiastico licet non suo.vide
tur enim coram eo fideiubente quasi ibi contraxisse q: iudi.qua
si contrahitur.l.iij.§.idem scribit.de pecu. ¶ Sed contrahēdo
vel delinquendo in alterius dioce.obligatur in illo foro.d.capi
tulo dilecti.de foro compe. ¶ Contrarium no. Cyn.in.l.prima
ff.si quis in ius voca.non ier. ¶ Idem videtur si fideiussit corā
iudice laico:quia illa executio contra ipsum clericū non sit prin
cipaliter autoritate sententie ipsius iudicis secularis:q: in ipa

non apparet condemnatus de scripti recitatione: nec cum ipso est fundatum iudicium: sed pro eo pro quo fideiussit. ergo nō potest dici per talem fideiussionem in iudicē laicum consensisse post ꝙ cum eo non potest dici iudicium institutum. potius igitur illa executio fit contra ipsum iuris autoritate propter contractū a sua promissione causatum ꝙ a sententia non principaliter: sed indirecte ratione. scilicet preambuli contractus ⁊ quod principaliter agitur non quod venit in consequentiam debet considerari. ff. de dona. inter virum ⁊ vxorem. ⁊ l. si sponsus. §. si donationes. ff. de auto. tuto. l. j. Dy. in. l. j. ff. si quis in ius voca. non ier. tenet contrarium nisi clericus fideiussisset de iudicato soluendo coram legato vel delegato pape. isti enim qui funguntur vice pape censentur iudi. etiam ipsius clerici. ideo non potest dici consensisse in iudicem non suum. ¶ Item quia iure accessiōis repertum extenditur ad personas non expressas in eodem. c. j. de offi. deleg. in nouel. ⁊ fideiussor est de talibus. ergo venit sub mādato delegationis. c. preterea. de offi. deleg. coram ergo alio etiam ecclesiastico iudice sic fideiubendo non videtur posse illi foro cōsentire clericum. multominus ergo si sic coram iudice laico fideiussit. Ex quibus patet ꝙ clericus coram non suo iudice censetur idoneus fideiussor sic iudicato soluendo: sed extra iudicium valet eius fideiussio. c. j. de fideiuss. ⁊ nullitas fideiussionis iudicialis descendit quia recepta iudicialiter coram iudice non suo: et sic prohibito iudicio totali videatur prohibita quelibet pars ipsius iudicij. l. que de tota. ff. de rei vendi. quod est notandum. ¶ Uigesimosecundo quero de quibusdam questionibus circa istā incidentem spiritualem. Et primo quia omnia iura volunt ꝙ oīs cognitio remittatur ad episcopum. c. tuam. ⁊ c. lator preallegatis vtrum iudex ecclesiasticus habeat limitatum tempus infra quod debeat determinari dictam incidentem. videtur ꝙ sic duorum mensium. d. c. lator. contrarium ibi no. in nouel. vbi dic ꝙ propter maliciam aduersarij ibi papa sic abbreuiabit. ⁊ pondera ex eo quod dicit papam abbreuiasse colligitur ꝙ ad illum articulum finiendum non posset iudex laicus prefigere terminum iudici ecclesiastico. ⁊ hoc no. Bar. in. l. ij. ff. de re iudi. alleg. ex insinuatione. de appel. superior vero ipsius ecclesiastici bene posset inferior terminum moderari. argu. eius in. d. c. quod dicitur qd̄ papa moderauit. ¶ Secundo quero an super incidenti delata coram iudice ecclesiastico sit offerendus libellus: quidam ꝙ nō quia in cognitione huius exceptionis surrogatur loco iudicis secularis. ⁊ sic debet procedere eo modo quo ille processisset. argu. eius quod no. in cle. prima. de supplen. negli. prelatorū. ⁊ l. si cum. §. qui iniuriarum. si quis cau. sed super exceptione corā eo iudice ventilanda sine libello proceditur. ergo idem cū seorsum coram alio est examinanda. facit ad not. per Bar. post Iac. bu. in. l. pe. §. ad crimen. de publi. iudi. Host. reputat tutius ꝙ libellus offeratur quia ab ea vt principali pendet in iudicio petitio hereditatis vt accessoria. vt patet in. c. j. in fine. qui filij sint legi. ¶ Ego dico ꝙ illa spiritualis incidens est de causis in quibus principaliter mota procederet sine strepitu ⁊ figura iudicij. de quibus in clemen. dispendiosam. de iudi. modo non procederet super illa incidenti. s. aliquali petitione descripta apud acta. vt in clemen. sepe. de verbo. signi. Si vero non esset de his licet hostien. dicat ꝙ sit tutius. hoc non nego: sed de iure non credo necessarium. nam cum plures incidentes spirituales possent occurrere in eadem causa vt super singulis offerretur libellus. et per cōsequens seruaretur solennis ordo iudiciarius nimis posset negocium protelari contra mentem iuris. Item si fuisset de mente pape in. d. c. lator ꝙ debuisset libellus offerri ⁊ solennis ordo seruari non prefixisset tam breuem terminum duorum mensium ad causam finiendam super illo articulo. nam nimis esset breuis dilatio in causa que libellum requireret. ¶ Tertio ibi q̄rit vtrū sicut iudex laicus remittit incidentem spiritualem ad episcopū ita econuerso eps remittere debeat ad iudicem secularem incidētem temporalem vt possit ipsam diffinire. ⁊ tenet post Tancr. ꝙ ipsam remittere non tenetur. c. de prudentia. de dona. inter virū ⁊ vxorem. vbi de questione temporali dotis cognoscit iudex ecclesiasticus qui cognoscit de matrimonio. ⁊ idem dicit Uincen. ꝙ si in questione natiuitatis caderet questio hereditatis ꝙ de ipso posset cognoscere iudex ecclesiasticus. sed in. d. c. lator ideo non cognouit quia prius fuerit mota coram iudice seculari. quare autem cognoscit ecclesiasticus de incidenti temporali nō iudex laicus de incidenti spirituali dicit hoc ius vanū causari propter excellentiam iurisditionis ecclesiastice. vt ibi not. ⁊ probat illam excellentiam per no. in. c. per venerabilem. qui filij sint leg. in nouel. in gl. hoc satis. ver. tertia naturali ratione in predicta tamen questione qui cognoscit de legitimitate nō possit cognoscere incidenter de hereditate tenet verum ex eo quia illa causa de sua natura est de foro seculari: nec habet necessariam consequentiam ad legitimitatem sicut dos ad matrimonium sine [illegible] non pōt esse dos. l. iij. ff. de iure do. nam si bene est legitimus [illegible] te ex aliqua cā est exclusus ab hereditate. distinguit ergo U[illegible] cen. inter casus q̄ de sui natura sunt de foro ecclesie. vt spirit[illegible] lis: patrimonialis: patronatos ⁊ similia. et eas que solum ra[illegible] ne personarum possidentium de foro ecclesiastico. vt cause p[illegible] sessionum clericorum prime: nec incidenter: nec per reconuenti[illegible] possunt esse coram iudice laico: secūde possunt. Si vero ques[illegible] de foro seculari circūscripta cā sanguinis potest iudex eccle[illegible] sticus incidenter per reconuentionem cognoscere. ita not. in [illegible] c. tam. in nouel. super glo. fi. vbi subdit post hosti. ꝙ si in secul[illegible] foro alicui subijcitur excōicatio vel nō potest agere: quia symo[illegible] cus vel intrusus hec omnia sunt ad ecclesiasticum iudicem re[illegible] tenda quia sunt eius fori. s̄. de elec. ⁊ de symo. per totum. de per[illegible] rio idem tenet host. Io. an. contra per no. in. c. fi. de foro comp[illegible] s̄. eo. lib. in nouel. in vlti. glo. ¶ Uigesimotertio quero de qu[illegible] stione in qua consului ad consultationem clarissimi ⁊ illustri[illegible] mi pricipis Caroli de malitestis qui precęteris dominis qu[illegible] nouerim timet deum: colit iustitiam: ⁊ clerici ⁊ ecclesie in suis [illegible] uitatibus potiūtur priuilegijs ⁊ libertatib⁹ omnibus: quia tū [illegible] rum vitia detestatur non valens eos corrigere me cōsuluit a[illegible]

27 concubinas ipsorum possit procedere ⁊ statuta penalia eder[illegible] ipsos: ⁊ prīo videtur qd̄ sic quia talis fornicatio est dānata vtro[illegible] iuris statuto. ergo contra ipsos non videtur contra canones [illegible] canonibus deseruire exaggerando penam canonis cōtra tal[illegible] sic enim vna potestas aliam adiuuat. x. dist. si in adiutorium. ⁊ [illegible] primo. de ope. noui nuncia. ⁊ l. priuilegia. C. de sacrosan. eccl[illegible] xxij. q. iij. meretrices. ad hoc facit decisio questiōis disputate[illegible]

28 Pileum qui tenuit ꝙ possum accusare mulierē de adulterio c[illegible] misso per papam: licet papa accusari nō possit. arg. l. adulter. [illegible] de adul. nec ex eo ꝙ delinquat cum personis exemptis. i. cum c[illegible] ricis debent esse melioris conditionis. vel iuuari priuilegio c[illegible] ricorum. hinc dicitur ꝙ delictū non tribuit immunitatem. l. re[illegible] gatorum. §. fi. ff. de interdic. ⁊ releg. ¶ Item hoc videtur esse [illegible] mente omnium qui clericis retinentibus concubinas penas i[illegible] ponunt. de fornicarijs autem suis nihil debent quasi punitio [illegible] relinquant iudici seculari. de cohabi. cleric. ⁊ mulie. per totu[illegible] ¶ In contrarium quia facit contra statū ecclesiasticū: nec direc[illegible] nec indirecte licitum est laicū aliquid statuere. de immu. eccle. [illegible] primo. s̄. eo. lib. Sed in questione predicta ex processu cōtra f[illegible] minam infamatus est saltem de facto propter criminis conne[illegible] tatem. lxxx. dist. tantis daniel. periculosa autē est clericis tal[illegible] infamia. nam vituperatur ministerium ecclesiasticum in ment[illegible] bus fidelium scandalum generatur ⁊ percutiuntur corda infi[illegible] morum. ij. q. v. presbyter. ⁊ c. si mala fama. sed cum cleri. laici o[illegible] do sint infesti. ij. q. vij. nullus laicus. ⁊ c. laicos non videtur p[illegible] hanc viam indirectam ꝙ possint eorum crimina in populo publ[illegible] care funguntur enim clerici dei legatione ⁊ sunt habendi vt p[illegible] tres. ideo damnatur sententia. nam filij Noe qui suorum post[illegible] riorum culpam deridendo ostendit. viij. q. j. qualis. ⁊ capi. oue[illegible] ¶ Ego tunc distinxi ꝙ contra concubinas notorias siue mani[illegible] festas possit statuta facere procedere ⁊ punire. nec tūc honesta[illegible] ecclesie maculatur sed poti⁹ defensatur ⁊ sacri canones meliu[illegible] custodiuntur vt dictum est supra. contra occultas vero concub[illegible] nas non videtur ꝙ laicus possit de officio decidere. ⁊ sic deteg[illegible] re crimen clericorum ⁊ habeant locum ratiōes allegate pro ali[illegible] parte. ⁊ pro hoc facit quod fertur Constantinū dixisse videlice[illegible] qd̄ clamide sua cooperiret clericum peccantem ne ab aliquo vi[illegible] deretur. xcvj. dist. in scripturis. hinc dicitur qd̄ peccata occult[illegible] non habent vindictam. xxxij. q. vij. christiana. cum talibus enim in hoc mundo viuere oportet ⁊ tolerare sicut christus Iudam. v[illegible] plene no. in. c. mulier. ⁊ c. si peccauerit. ⁊ c. deus omnipotens. ij [illegible] questione. j. quod ergo dicitur ꝙ directe ⁊ indirecte non potes[illegible] iudex laicus cognoscere de delicto clerici est verum si cōtra ip[illegible] habeatur illa cognitio: sed si contra laicum proceditur de delicto cum clerico perpetrato. puta contra adulteram cum clerico: tunc videtur posse accusari femina que deliquit cum eo. facit lex denunciasse. §. fina. ff. de adulterijs. ⁊ quod notatur in capitulo decetero. de re iudicata. in nouella licet propter conne[illegible] tatem etiam clericus infametur sicut per suam confessionē extraiudicialem. capitulo q̄ sit graue. de excessibus prelatorū. ex quo insurgit vnum mirabile quod sententia iudicis secularis sufficit ad indicendam clerico purgationem ex quo per eam laic⁹ cōdemnatur de delicto cum clerico perpetrato et operatur hec infamia que oritur ex sententia predicta nō minus enim facit sententia delictum notorium q̄ confessio extraiudicialis ipsi⁹ clerici: que tamen sufficit ad indicendam purgationem. d. ca. q̄ sit graue. ¶ Uigesimoquarto quero. quidam clericus per iudicem laicum citatus: non sub nomine clerici super delicto commisso

missō non comparuit ita vt positus est in banno: ⁊ habitus pro confesso vigore statuti demum captus dicit sententiam siue bannum nullum: quia latam contra clericum licet nō incidentem in habitu ⁊ tonsura queritur quid iuris ⁊ breuiter omnes concordant in sententia ꝙ ipa sit ipso iure nulla ex defectu iurisditionis semper potest contra sententiam opponi etiam si cōstitutio vel statutum dictet ꝙ nulla exceptio admittatur vt not. in clem. j. de seques. pos. ⁊ illam tenet Cy. ⁊ post eum Bal. in. l. generaliter preallegata. Idem Spe. de cita. §. j. ver. sed pone ꝙ iudex. ⁊ §. pe. in fi. ⁊ Arch. xv. q. iiij. placita. ⁊ Jo. an. in. c. sacrati. eo. ti. et lib. idem consuluit Bar. tali ratione quoti. est tale factum qd̄ a iure reprobatur taciturnitas eius qui non posset actui consentire nihil operatur: vt no. de p̄ben. dilectus cū similibus. Sed clericus est huiusmodi: nam non posset in laycum iudicem cōsentire. c. si diligenti. de foro compe. ergo eius cōtumacia vel taciturnitas in cōparendo non tribuit iurisditionem iudici contra eū. ⁊ est ratio Jo. and. in. d. c. scienti. ¶ Et circa predicta vnum est notandum ꝙ iudex ip̄e potest suam sententiā declarare nullam: vt not. Arch. in. d. c. placita. similiter ⁊ iudex secularis aditus ꝑ appellationem: vt no. Bar. in dicto consilio quod incipit clericus non sub nomine clericali ⁊ no. nam prima facie videt̄ recurrendum super hoc ad papam. arg. c. exposita. de arbit. vbi super iniquitate laudi dati ibi per iudicem laycum fuit aditus papa. de hoc plene in disputatione mea de qua supra feci mentionem. ¶ Uigesimoquinto quero in istis ciuitatibus Italie sunt statuta ꝙ quicunq̄ declinauerit iurisditionem potestatis sit extra protectionem cōmunis nec potestas habeat iurisditionem cognoscendi de iniuria vel offensa talibus irrogata. clericus ergo citatus corā iudice seculari nō audet declinare ne impune postea offendatur: nec etiam litigare ne locum in clericis qui nō possent expresse consentire per dictum. c. si diligenti. nā aliud est dicere se nolle aliud non posse. l. cum filius. §. nō videtur. ff. de leg. j. C. de le. l. ab administratione. d. Bal. dicit ꝙ nihil debet dicere sed comparere patenter in habitu ⁊ tonsura tunc enim ip̄e nō excipit sed habitus eum esse clericum manifestat. c. si iudex laycus. de senten. excō. eo. lib. per quod. c. dici potest illo casu ꝙ ad euitationem illius periculi talis clericus nihil debet dicere: sed ip̄s potest eum repetere nec per hoc diceretur clericus declinare: ⁊ dico ꝙ aut statutum expresse loquitur de clericis declinantibus ⁊ non valet: quia contra canones ⁊ leges eximentes clericos a iurisditione seculari: vt dicit aut̄. statuimus. ⁊. c. nullus in licum. ⁊ ademptio iurisditionis isto casu esset inutilis tanq̄ cōtra ecclesiasticam libertatem vel immunitatē: vt in aut̄. cassa. C. de episco. ⁊ cleri. aut statutū non exprimit clericos. ¶ Sed generaliter loquitur si quis vel quicunq̄ declinauerit ⁊c. ⁊ tūc sub illa generalitate dico de iure clericos includi per ea que no. Jo. an. in. c. sy. in. c. eos. de immu. eccle. verum quia propter generalia verba dicti statuti clerici timēt de facto offendi potest iudex ecclesiastic⁹ petere declarari ⁊ expresse statui ꝙ tale statutum nō intelligatur de clericis. ⁊ ita notat Joā. an. in dicto. c. eos. quod est notandum ad similia. nā conantur in multis casibus layci includere clericos sub eorum statutis indirecte ad alios dirigendo verba vel generaliter statuendo: vt ibi per eum. Bald. idem sentit in dicta aut̄. statuimus. ⁊ non solum hec sunt vera cum pena clericum concernit declinantem principaliter de directo. Sed etiam in consequentiam ⁊ indirecto puta si clericus declinauerit pater vel consanguineus. alius laycus soluat centū. para enim sunt punire ipsum clericum ex hoc facto vel punire p̄dictos: quia idem metus est in se ⁊ suis. l. isti quidem. ff. qd̄ me. cau. ⁊ vno offenso offenditur ⁊ alius. l. j. C. si qua. pred. pote. ⁊ prohibito vno cōiunctorū alius ꝓhibetur. l. si stipulatus fuero per. de verbo. obli. ⁊. l. si plagijs. et. l. titia. eo. titulo. ¶ Item si nō valet principale. l. seyus ⁊ augerius. ff. ad. l. fal. ⁊ hoc tenet Bal. in. l. j. C. de indic. vidui. vbi plenius de hoc facit. c. sciant. de elec. eo. li. ¶ Uigesimosexto ⁊ vltimo quero in omnibus casib⁹ in quibus. s̄. conclusum est clericos posse ⁊ debere litigare in iudicio seculari vt in recōuentione cū agit contra laycum: vel cuz venit ꝓ suo interesse ⁊ in multis alijs. vtruz ligabitur statutis illius: ⁊ quid iuris in casibus in quib⁹ leges ⁊ canones puta in appellando ante sentētiam diffinitiuaz vel in ordine ꝓcedendi varia interdicta iura ⁊ in solēnitate ⁊ ꝓbationib⁹ varijs inter vtrū ius: ⁊ videt̄ ꝙ in omnibus debeat ius illius fori cōsiderari et in eius defectū ius ciuile qd̄ in curia iudi. secu. seruatur. nā econuerso iudex ecclesiasticus inter laycos litigātes in sua curia seruaret canones. de appel. sup eo. li. vbi laycus litigans in foro ecclesiastico appellauit ante sentētiam diffinitiuaz ꝙ ẜm leges regulariter nō licz. ij. q. vj. ante sn̄iam ꝓ hoc qd̄ no. Lau. ibidē vbi dicit ꝙ si clericus recōuentus sit corā seculari iudice nō pōt ante sn̄iam appellare. ¶ Itē clericus corā seculari iudice debz appellare ad iudicē secularē ecōuerso laycus recōuentus coram ecclesiastico debet appellare ad ecclesiasticū pro hoc. de epi. ⁊ cleri. l. cū cleri. in fi. vbi aperte innuitur ꝙ clericus in causis clericoruz litigantium in foro secularis fori cōsuetudo seruari debet. ad h̄ x. dist. certum. ⁊ quod ibi not. in. ij. glo. ⁊. c. si in adiutoriū. ⁊. c. qm̄ in quibus exp̄sse ꝓbatur clericos astringi in ciuilibus secularibus legibus. ad hoc quod not. in summa. de teste. §. qualiter cōficiatur. ver. verū. vbi dicit̄ ꝙ si agitur in foro ciuili inter clericū agentē ⁊ laycuz reū iudex iudicabit ẜm leges humanas. ¶ Itē dicit canon qd̄ lege firmatur ciuitatis nulla ciuis vel peregrini libidine violetur. viij. distinc. que contra morem. xij. distin. illa. ⁊ lex dicit ꝙ iudex seruare debet ea que in eodem opido frequētata sunt. C. de edifi. priua. l. an in totū. ⁊ que sit longa consuetudo l. j. vbi tenet Accur. debere attendi consuetudinem ⁊ iura loci iudicij. ff. de varijs ⁊ extraord. cogni. l. j. §. in honorarijs. ⁊ Inn. in c. fi. de ferijs. not. ꝙ in assignatione termini non sunt attendende ferie partium sed iudicis coram quo causa agitatur ⁊ invocatione testium standū est consuetudini loci in quo iudex iudicat ff. de testi. l. iij. in fi. In cōtrarium facit primo: quia statutis p̄ríe ligantur solū subditi ⁊ nō subditos non astringunt. l. j. C. de summa trini. c. vt animarum. de consti. s̄. eo. li. ⁊. c. a nobis. de sen. excom. ⁊. c. qd̄ autem. de peni. ⁊ remis. sed clerici ⁊ ecclesie non sunt subiecti potestati seculari. nam distincte sunt iste due iurisditiones: quia duo genera xp̄ianorum sunt clerici ⁊ layci. xij. q. ij. duo sunt. xcvj. dist. erunt autem. ff. de leg. l. de quibus. C. de decuri. l. tm̄. sed consuetudo laycorum etiā ista non astringit clericos vel ecclesias: vt not. Innocen. ⁊ Comp. ⁊. d. Jo. an. de consue. super rubri. ⁊ Hosti. in summa de consue. §. fina. ver. sed pone ꝙ inter laycos. ⁊ Cy. C. que sit longa ɔsuetudo. l. ij. ad fi. ⁊ per hoc dicit Pe. ꝙ si est consuetudo in loco ꝙ in causa non detur libellus ꝙ hec consuetudo non astringit clericos de foro compe. ꝙ cleri. et hoc generaliter de consuetudine vel statuto. not. Barto. eo. tit. postulasti. ¶ Item illa iura videntur seruanda cleri. litigantibus in iudicio seculari que seruaretur laycis litigantibus in ecclesiastico foro. ij. qd̄. vij. in sancta. ⁊. c. se. xxviij. q. j. omnis. de testi. iudei. et est ratio ne iurisditionum ordo turbetur ⁊ ne altera iurisditio videatur de iure alterius vsurpare. xcvj. distin. cuz ad verum. x. distin. quoniam. xj. q. j. peruenit. sed laycus in foro ecclesiastico litigantibus seruarentur sua iura. de in integ. rest. cōstitu. de eo qui mit. in posses. cum venissent. not. ff. de postula. l. ex ea. de testa. Ray. ergo cleric̄ in foro secula. debēt sua iura seruari. ad hoc. C. de epis. ⁊ cleri. auten. clericus. ⁊ iura vulgaria q̄ volunt ꝙ iura laycorum non ligent clericos vel eorum iura. c. ecclesia sancte Marie. de constitu. c. fi. de re. eccle. nō alie. ¶ Quid ergo concludendum in ista varietate respondeo ⁊ dico quod est materia de per se. vtrum clerici ⁊ res ecclesiarum ligentur legib⁹ ⁊ statutis laycorum vel econuerso layci ligentur canonibus. declarabo plene in alia repetitione quā deo duce faciā in. ca. canonum. de constitu. ¶ Quantum vero ad questionem propositaz debetis scire ꝙ do. Joan. cald. disputauit questionem de statuto quo cauetur ꝙ si ab actore non subdito iurisditioni communis petetur satisdatio de soluendis expensis ⁊ si nō fuerit prestita: processus non teneat. Itē ꝙ si cause ciuiles infra. xx. dies vtiles nō fuerint terminate instātia pereat. ¶ Itē ꝙ si solutio alicuius debiti ꝑ testes ꝓbari nō possit quib⁹ statutis p̄suppositis cōtingit ꝙ clericus egit corā iudice seculari ⁊ satisdationem petitam prestare cogitauit in causa infra decem dies vtiles terminata nō fuit ⁊ cū i illo iudicio esset super debito recōuentus solutionē debiti ꝑ testes ꝓbauit. querit̄ an in p̄dictis casibus statuta debeāt obseruari. cōtendit em̄ cleric⁹ ꝙ seruari nō debeāt rationibus. s̄. prime factis. laycus vero dicit ex aduerso fore seruāda ꝑ rōnes ⁊ iura primo loco deducta. ip̄e vero Jo. cald. post multa ar. ꝓ solutiōe primo. remittit ad loca: vbi de illa. q. tractatur videlicet si diuersa sunt iura litigantiū alterius vel amborū ⁊ iudi. circa ꝓcessum ⁊ decisionē litis que iura sunt attendēda ⁊ sequenda de qua plene. xij. dist. illud. in vlt. glo. per Accur. C. q̄ sit long. cōsue. l. j. in Spe. de feri. §. j. ver. sed pone. ⁊ de instru. edit. §. compendiose. ver. quid si de cōsuetudine. ⁊ de sent. §. qualr̄. v̄. debet ⁊ formare. ⁊ vt ex p̄dictis remissionibus apparere pōt varia sentiūt. ¶ Uera tū ⁊ cōis opi. est ẜm eū ꝙ si cōtēditur de his que respiciunt ꝓcessum ⁊ ordinationē litis seruandū est ius fori vbi litigat̄ per. l. testiū. in fi. ff. de test. dūmodo illud ius sit rōnabile. ⁊ sic nō ob. de test. cōstitutis. si autē ɔtenditur de his q̄ respiciūt litis decisionē tūc seruabit̄ ius loci ɔtractus si nascit̄ ex cōtractu. ff. de euic. si fundus. C. de vsu. l. j. ⁊ preallegatū. c. ɔstitut⁹. de in integ. rest. ⁊. c. cū venissent. de eo qui mit. in pos. si v̄o respiciūt rē de qua litigatur tūc seruāda sunt iura loci vbi sita est res. de testa. raynutius. C. de edi. priua. l. an in totum ⁊ predictis cōcordat Cynus. C. de sum. tri. l. j. et ibi per Barto. in repetitiōe. ¶ Ex predictis in ꝓposita questiōe cōcludit ꝙ in primis duobus casib⁹ illa p̄ia duo statuta valēt de satisdatiōe p̄stāda ⁊ lite

infra certũ tempus finiẽda in causa clerici vel ecclesie agitanda
in foro seculari debere seruari: al's ꝓcessus non teneat in primo
casu ꝛ instãtia pareat in scdo. ꝛ hoc ideo quia dicta statuta ꝓces
sum ꝛ lites ordinationẽ respiciũt vt per se ptz. nam in principali
nihil deperit occasione illoꝝ quare subditus ꝛ oẽs ibi litigãtes
astringũt in tertio arti. questiõis de ꝓbatiõe debiti nõ admittẽ
da per testes: tenet hoc casu statutũ non ligare clericos vl' eccle
siam. nã sicut cum respiciat litis decisionẽ debeat attendi ius lo
ci contractus vel delicti vel rei sup qua est questio. ita ꝛ persone
qualitatẽ respici oportet cũ de iure priuilegij personã tangẽtis
agatur ſm illud iudicari oportet corã quocũqꝫ iudice agatur. fa
cit. c. j. de iure pa. §. eo. li. ꝛ de priui. porro. ſm vnã lec. ꝛ ista est in
casu illo. naꝫ ꝓbatio ꝓprie respicit personã que ꝓbatiõis onus
habet subire ius: ergo sibi cõpetens seruari debet in quocunqꝫ
foro litiget: ꝛ sic intelligi possunt. c. cõuenissent. ꝛ. c. cõstitutis. ꝑ
allegatis. ꝛ hoc de foro cõpe. ꝙ cleri. vbi ptz ꝙ cause clericorum
quas habẽt cõtra aliquos intelligo etiã laycos: ꝛ per cõsequẽs
in foro seculari debent iure ecclesiastico ꝛ canonico terminari.
¶ Sed ob. huic decisioni quod tenet Jo. and. in. q. de primoge
nito cui defertur hereditas ex consuetudine: an hec consuetudo
preiudicet clerico secũdogenito: ꝛ tenet ꝙ sic in regula facti cul
pa: sed respõdet ipe ꝙ ideo illa cõsuetudine ligatur: quia añ cle
ricatuꝫ saltem quãdo natus fuit dicta cõsuetudine erat astrict⁹
quo ad exclusionẽ ipius a successore clericat⁹ ego superueniens
nõ restituit sibi qd repetit ademptũ. s. spem successionis primo
genito iam delatam. sed in casu nostro ꝓbationes habẽt suũ ꝑn
cipiũ cũ corã iudice ꝓducãtur. nã ante nõ possunt dici ꝓbatiões
tũc ergo cũ sit clericus seruari sibi debẽt canones ꝛ ius diuinuꝫ
quo cauet̃ in ore duoꝝ vel trium ꝛc. c. in omni. de testi. ꝛ adde qd
dixi. §. in. ij. q. v. vt vnũ hic nõ omittã ꝛc. ¶ Et hec dicta sufficiãt
de mixtura ecclesiastice ꝛ secularis iurisditionis quo ad laycos
in foro eccl'iastico litigãtes: ex quo ad clericos in iudicio secula
ri est obseruãtia canonũ ac legũ in p̃dictis casibus. ¶ Extra iu
diciũ vero quãdo layci ꝛ eoꝝ bona legẽtur ꝯstitutionibus cano
nicis: ꝛ ecõuerso clerici ꝛ bona ecclesiaruꝫ legẽtur legibus ꝛ sta
tutis municipalibus. ꝛ de ipoꝝ efficacia in spũalib⁹ ꝛ ab eis de
pendentib⁹ plene ꝓsequor in dicta repetitiõe. c. canonũ. Et hinc
sit laus deo ꝛ virgini gloriose. Amẽ. ¶ Repetita dicta regula
per me Petrũ de ancha. minimũ vtriusqꝫ Juris doctorem regẽ
tem cathedram sexti ꝛ clementinarum. in regia atqꝫ alma ciuita
te Bono. studiorũ omniũ vera matre. M. cccc. de mense Decẽ
bris die beate Lucie virginis.

Summariũ. Fere omniũ que tãguntur ple
ne ꝛ vtiliter in repetitione hoc
c. accessoriũ per me minimũ Petrũ de ancha. vtriusqꝫ
Juris doctorem. ¶ Et primo premitto vnũ euidẽtia
le qualiter multis modis plura inuicẽ cõiunguntur. quandoqꝫ
vt totũ ꝛ pars. quãdoqꝫ vt vnica sed diuersa: quedã vt correlati
ua: quedã vt coherẽtia ꝛ cõnexa: quedam vt cõsequentia: quedã
vt perplexa: quedã vt principale ꝛ accessoriuꝫ: vt in ista regula:
quedam alijs modis. de quib⁹ hic. ¶ Secundo exemplifico re
gulam tribus modis. primo de principali inesse producendo in
quolibet enim ex predictis accessoriũ naturã sequitur principa
lis: vt in exemplis videbitur. j. ¶ In tertio notabili tango ple
ne respectu iuris si est dubiũ ꝙ sit principale vel accessoriũ ꝛ po
no exemplum de facto cum quis impetrauit ecclesiam que habe
bat hospitale vnitũ de eo nõ facta mentiõe: qꝛ erat eque princi
pale nõ accessoriũ ecclesie sed ꝯ ecclesia hospitali: ꝛ per ꝯsequẽs
gratia surrepticia: an de hoc incumbit onus ꝓbandi. ¶ In ter
tio nota. de natura accessorij nõ est curanduꝫ: de ipa est necessa
ria exp̃ssio in literis ad bñficia: et per hoc infert̃ ꝙ in dignitate
nõ curata põt eps dispẽsare: licꝫ habet annexas ecclesias paro
chiales. ¶ In quarto ꝛ in quinto notabili induco regulã ad plu
res vtiles ꝛ quotidianas qõnes quas no. ¶ In prima op. plu
res ꝓsequor de iuramẽto qd venit in accessoriũ ad cõtractũ. naꝫ
quãdoqꝫ cõfirmat cõtractum irreuocabiliter. qñqꝫ tenet̃ adim
plere sed repetit vt. c. debitores. ꝛ quare hoc pulchre ꝛ subtiliter.
¶ Utrũ iuramentũ cõfirmat cõtractum a iure ꝓhibitũ ꝛ retra
ctabilẽ qui al's ꝓhibet̃ cõtrahere: ꝛ circa hoc de intellectu aut̃.
sacra pub. ꝛ de cõsideratiõe bar. quã nõ ꝓsequor. ¶ Utrũ ꝓhi
bitio statuti sit cõcepta in rẽ vel in personã ꝛ quid si minor iura
uit ꝛ reipa enormiter vel dolose sit lesus: an habeat locũ aut̃. sa
cramẽta. ꝛ deinde per modũ regularũ enumero multos casus in
quibus iuramentũ nõ cõfirmat inualidũ: ꝛ an illũ cui ius nõ as
sistit. ¶ Itẽ vtrũ leges ꝛ statuta possint reprobare iuramẽta cũ
sint spũalia ꝛ de foro eccl'iastico. ¶ In. ij. op. qñ principalis ob
ligatio tollit̃ pacto iuramẽto p̃scriptiõe vel sñia: an tollãtur ac
cessoria hypothece ꝛ pulchra distinctio Cy. de quadruplici ac
cessione personarũ rerũ obligationũ ꝛ actionum ꝛ substitutio. q.
disputatã. vtrum rescissa venditiõe per. l. ij. C. de rescin. ven. sit re
scissum siue resolutum pignus hypotheca ante resolutionem
emptore cõtractum: videt̃ ꝙ nõ cũ fuerit dñs in cõmẽ. ista reg
la accessoriũ. vide plene. ¶ In. iij. op. si ꝯtractus initus a min
re sit nullus quid iuris de hypotheca cõtracta in ꝓprijs boni
eius curatorẽ super obseruantia talis cõtractus. ¶ Et indu
ad questionẽ de layco qui fideiussit ꝓ clerico vtrũ possit conu
niri in foro eccl'iastico vel in suo tñ: ꝛ est questio dñica. quã no
¶ In. iiij. op. remissiue de obligatiõe penali: an possit accede
obligationi p̃ter legẽ vel ꝯtra legeꝫ ꝛ ſm legẽ. ¶ In. v. op. vt
gesta per eum qui postea deponatur ab officio siue prelatura
neant ꝛ remaneãt firma ꝛ q̃d si postea detegatur inhabilis: vt
barbarius. ff. de offi. p̃to. vel superueniat inhabilitas: quia he
ticus efficitur vel symoniacus. ¶ Et quid iuris si quis erat e
cõicat⁹ qui habeatur pro nõ excõicato. vtrũ ordinationes: c
lationes: ꝯsecratiões: impetratiões literarũ ad lites ad euꝫ v
ab eo suo nomine vel gesta per eum teneant. ¶ Questio dis
tata per Jo. an. hic plene relata ꝛ prosequor vtrum excõmuni
tio cõstituentium vel p̃lati obstet syndico ꝯstituto ab eis: vel
cõmunicatio epi obstet institutis ab eo vel excõicatio adulti
curatori vel excõicatio filij patri agenti in aduentitio. ꝛ no. is
¶ In. vj. oppo. de tacita sequela bonorũ mutato statu perso
ꝛ primo de ingrediente religionẽ ꝛ postea exeunte an recupe
bona ꝛ quid si ingressus persone nõ tenuit. ¶ Et an tacita o
gatio ex sequela bonorũ habeat locũ in minore ingrediente c
nõ possit alienare. ¶ Et ꝓhibitio alienationis bonorũ ꝓdi
an extẽdat̃ ad bona extra territoriũ iudicis interdicẽtis. ¶
quid de sñia ꝯfiscationis bonorũ heretici vel alterius: an exte
dat effectũ suuꝫ ad bona cõdemnati sita extra territoriũ iud
sentẽtiãtis: ꝛ sic extendit̃ cui fisco applicabũtur. vtrũ iudi. ꝓn
ciantis: an illius vbi sunt bona sita. ¶ In. vij. op. de personis
veniũt accessorie ad delictũ vt mãdatores ꝛ ratũ habẽtes: fau
res cõsiliarij instigatores receptores assistentes et persuadẽt
qualiter teneãtur. ¶ Et ꝓsequor primo de mãdante ꝛ manda
rio. an sit idẽ delictũ numero: ꝛ an sentẽtia absolutoria ꝓ vel
tra: vnũ ꝓsit vel noceat alteri. ¶ Et an in eodem libello possi
accusari ꝛ similiter testes falsi qui eos ꝓduxit. ꝛ an notario c
demnato de falso noceat dño instrumẽti. Et vtrũ possit esse d
ctũ in mandante ꝛ nõ in mãdatario. ¶ Prosequor vlteri⁹ d
stante operã siue auxiliũ an dicatur teneri accessorie ꝛ ex quib
actibus dicatur quis p̃bere auxiliũ ante delictũ in ipo delict
vel post. ¶ Et an principalis teneatur ex delicto assistentiu
in istis accessorie venientibus ad delictũ: an vnus ex delicto
terius teneatur. ¶ Et vtrũ quilibet insolidũ vel ꝓ virili. ¶
vtrum cõsiliarij plures teneãtur de dãnis datis a principali
ptore liberaliter absoluto intelligãtur absoluti ꝯsiliarij. ¶
viij. op. de intellectu siue ratione cle. statutũ. de elec. vbi acces
ria vt sunt fructus iurisditiõis nõ sequũtur iurisditionẽ deuo
tam ad. c. sede vacãte. Item de eo qui debet ꝓcurari in aliena
clesia: eo tamẽ diuina officia illo die celebrãte qui celebrare
potest: quia ecclesia est interdicta est questio disputata. ¶ It
vtrũ p̃benda que in tꝑalitate cõsistit dicat̃ accessoria ad cano
catũ vt sic collato canonicatu videatur collata p̃benda illi ca
nicatui annexa. Et quid si impetrãs nouũ beneficiũ facit mẽ
nem de canonicatu nõ de prebẽda: teneo ꝯtra decisioneꝫ Ro
Quid econuerso si p̃benda vacans alicui cõferat̃: an videat̃
latus canonicat⁹ cui illa p̃bẽda erat annexa: ꝛ teneo ꝙ nõ. ar
¶ Et vtrum traditio possessionis inducat collationẽ canoni
tus vel p̃bende quibus facta est missio: teneo ꝯtra Old. ¶
scendo ad questiones: ꝛ primo reassumo mercurialẽ in qua q
ritur si statutũ arctat legẽtes disputare ꝛ questionẽ disputata
ad stationeꝫ ponere sub pena. ꝛ doctor nõ priuilegiatus ad n
disputandũ disputet ꝛ nõ ponit ad stationẽ: an incidat in pen
tenet ꝙ sic. ego ꝯtra plurib⁹ rationib⁹. ¶ In. ij. q. plene: vtrũ
soluta vnione ecclesie parochialis per reuocatoriaꝫ Bonifa
siue resoluta perpetua vicaria vicarij ibidẽ intitulati vel vtrũ
tulus vicarie alteretur in titulũ rectorie. Cum ista coniungo
bi similẽ disputationẽ: si quilibet archieps̃ Rauennas in dio
imolẽsi ex gratia apostolica põt conferre vnũ beneficiũ spectã
ad collationẽ epi imolẽsis cuius dioc. certa pars est noue cat
dre applicata: an in illa noua vacans beneficiũ cõferre poterit
videt̃ ꝙ nõ: postq̃ talis mutatio ꝛ alteratio superuenerit. ¶
contrariũ qꝛ ius quesitũ noua status mutatio nõ perimit ꝛ no
istas questiones qꝛ vtiles ꝛ subtiles sunt vtrũ dissoluto p̃ncip
li iuris rerũ resoluant̃ accessoria ipius rei. ¶ In. iij. q. vtrum
les recognoscẽs castrum in feudum ab aliquo videatur hoc i
recognoscere territoriuꝫ. ¶ Et an priuata ciuitate epo rema
bit eps̃ in comitatu sue dioc. vel quid erit de ipo. ꝛ alias quest
nes tango qualiter iure accessorij aliqua veniunt ꝛ sequãtur s
p̃ncipale vel nõ. ¶ In. iiij. q. de statuto quo cauet̃ ꝙ nulla ꝓ
tio vltra centuꝫ lib. possit fieri ꝑ testes mõ instrumẽto obliga

se quis

se quis ad damna ⁊ interesse: vtrū ista potuerūt ꝓbari ꝑ testes si excedant dictam summā: ⁊ quia ista ꝓbatio mixta ex instrumento quo ꝓbat̃ obligatio ⁊ testib⁹ quib⁹ liquidat̃ obligatio tāgo de alia. q. disputata de duob⁹ mixtis invnū: an habeat naturam separatā a suis simplicib⁹ iste sunt questiones disputate Ja. bu. ⁊ Jo. cal. ¶ In. v. q. vtrū iudex al's nō suus nisi rōne ꝯtract⁹ vel possessionis possit minori suꝑ dicta causa corā eo cōuento dare curatorē in dicta lite vel dari debeat ꝑ ordinariū ipi⁹ minoris. ¶ In. vj. q. ꝓsequor questionē de facto in hac scismatis tempestate suꝑ obligatione cōtracta inter istos duos cōtendētes tam damnabiliter de papatu: quilibet eñ suis cardinalibus ꝓmiserat voto ⁊ iuramēto cedere papatui si et quādo alter renūciaret ⁊ nullus ex eis volebat incipere asserēdo ſm formā dicte obligationis ad hoc non teneri nisi alter primo cederet ⁊ sic econuerso etiam ille alter dicebat hoc plene videas quid responderim: tūc interrogatus ⁊ cadit ista questio sub materia de perplexis: similiter sequēs adaptatur cōgruētius sub regula frustra. ¶ In. vij. q. refero duas. q. disputatas in dicta materia de perplexis si statuto cauet̃ ꝙ bannitus nō audiat̃ agendo vel defendēdo si agit bannitus contra bannitū: ⁊ opponat̃ exceptio banni ⁊ actor replicet contra reum de banno: an audiat agentem vel recipientē. Et similis questio in duobus non soluentibus gabellam: an audiat actorē agendo vel reū excipiendo cū sub pena neutrū ꝑ statutū debeat audire. ¶ In. viij. q. si statuto cauetur ꝙ nulla propositio in cōsilio possit fieri nisi per capitaneū. ¶ Alio cauetur ꝙ capitaneus desinat esse capitaneus ipo iure si proposuerit de aliquo bannito eximēdo a banno qui proposuit ⁊ obtentū fuit: an valeat ⁊ videtur questio puncti. vtrum. s. in ipso actu desinat an post eū firmatū: similis est questio: si eps excōicat si eligat vl' appellat: an statim cum se parat ad eligendum vel appellandum sit excōmunicat⁹ vt sic videatur excōmunicatio precessisse: an de[m]ū electione vel appellatione perfecta: ⁊ sic videatur excommunicatio sequi: ⁊ iste sunt vltime. Laus deo. Et sunt circa q̇nquaginta dubia vtiliter discussa cum multis alijs.

1. ☞ Accessoriū sequit̃ naturā sui principalis.
2. Accessorij natura nō est criminosa.
3. Vacca vendita habēte vitulū iure accessorij venit vitulus.
4. Sententia lata contra principalem potest mandari executioni contra fideiussorem.
5. Confessio facta a filiofamilias sine consensu patris non valet ipso iure.
6. Casus in quibus iuramētum nō firmat ꝯctū irreuocabiliter.
7. Leges an possint reprobare cōtractus iuramēto vallatos.
8. Obligatio principalis tollitur pacto.
9. Obligatio est efficacior q̄ꝫ principalis.
10. Obligatio fideiussoris est accessoria.
11. Acta que gerit excōicatus an valeant.
12. Satisfactio mandatoris an liberet mādatarium.
14. Sentētia lata cōtra vnū an noceat alteri.
15. Traditio possessionis an inducat collationē.
16. Canonici si vocant non vocandum ad electionem an valeat electio.
17. Interpretatio benigna in ambiguis est fienda.
18. Territoriū castri subiacet castro.
19. Incestuosus an poterit dispensari cū nato ex adulterio ⁊ incestu.
20. Iudex ecclesiastic⁹ de accessorio est iudex cōpetens.
22. Clerici facientes scisma possunt comprimi vt desistant per principes seculares.

Accessorium. [a] In repetitiōe huius regule ꝓ clariori intelligētia quedam pro euidentia premittā que lati⁹ postea per questiones prosequendo reassumā. ¶ Secundo vltra exempla de quibus in glo. alia addaꝫ similia ad ideꝫ tendentia. ¶ Tertio notabilia colligā. ¶ Quarto ad oppositiones glosarū descendam ⁊ al's extra glo. obijciaꝫ. ¶ Quinto de his que premisi in euidētialibus quedam ex eis per questiones vtiles latius declarabo. ¶ Reuertar ad primū premitto ꝙ plura se habent adinuiceꝫ diuersimode: quedā eñ habent vt totuꝫ ⁊ pars. ⁊ de his. j. e. in tota. ⁊ ff. de rei ven. l. que de tota. ⁊ in. l. insule. de iudi. ⁊ l. recte dicimus. de ver. sig. ⁊ l. qui vsufru. de ver. obli. per Bar. quedam habent se vt vnica: licꝫ sint diuersa. ⁊ de istis ne sede vacā. c. j. ⁊ l. j. al's. ij. ff. de leg. j. ꝑ Bart. Quedam se habent vt correlatiua. ⁊ de istis: vt in. l. fi. C. de indic. vidui. ⁊ l. j. C. de sac. san. ecc. per Bal. post Bar. ⁊ l. fi. de accep. ¶ Quedam habent se vt coherentia ⁊ cōnexa: vt offi. ⁊ beneficium. ⁊ de istis in. c. translato. de constitu. ⁊ cle. cupientes. de pe. ¶ Quedam habent se vt cōsequentia: quia positionē vnius sequitur positio alterius ⁊ similiter econuerso ad destructionem ⁊ corruptionem: exempla in. l. illud. de acqui. heredi. ¶ Quedaꝫ habent se vt perplexa quedā vt cōtraria ⁊ habent se vt translata siue alterata cū persona vel res de vno statu transit ad alium: quādoqꝫ vt prorogata exempla: vt in. c. p. ⁊ g. de officio delega. ¶ Quandoqꝫ surrogata ⁊ cū vna persona vel res loco alterius surrogatur. ⁊ de istis in. c. prior. j. eo. ¶ Quādoqꝫ idētitas rationis vel similitudinis diuersa cōplectitur siue coniungit. ⁊ de istis exēplum in. c. j. ˢ. de temp. ord. eo. li. ⁊ l. fi. C. de sac. san. ecc. ⁊ l. si quis seruo. C. de furt. ¶ Quedam habent se vt incidentia vel emergentia circa aliquod principale. ⁊ de istis in. c. j. de ord. cog. ⁊ c. tuam. eo. ti. quedam habent se vt principale ⁊ accessoriū ⁊ de istis in ista regula. Super cuius regule declaratione venio ad scōm. s. ad exempla. Et pōt exemplificari regula tribus modis. ¶ Primo cum queritur de ipo principali in eo producendo. ¶ Secundo de ipo principali inesse producto cōseruando. ¶ Tertio de ipo principali perimendo siue corrūpendo. de primo pone exemplum in iurisditione cōmissa alicui. naꝫ videntur cōmissa omnia sine quibus expediri non potest. l. ij. ff. de iur. om. iudi. ⁊ c. preterea. de offi. deleg. ⁊ glo. ponit exemplum de. c. prudētiaꝫ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. circa scōm de principali inesse producto cōseruando. pone exemplum in. c. si super gratia. de offi. deleg. ˢ. eo. li. vbi in virtute principali accessoriuꝫ sustinet̃ qđ al's expiraret. ⁊ huic exemplo ꝯcordat quod no. Bar. in. l. fundi venditor. de acqui. pos. vbi cōmissio executionis sententie nō expirat re integra mortuo mandatore vel finito eius officio: quia executio venit accessorie ad sententiam cuius effect⁹ durat mortuo vel functo officio mandatoris. l. gesta. C. de re iudi. ad idem c. cum ex offi. de prescrip. ¶ Tertio in peremptiōe principalis: pone exemplū cū glo. in. c. ⁊ hoc diximus. xvij. q. vij. ⁊ c. ij. de no. ope. nū. ⁊ l. eos. C. de vsur. vbi in cursu ꝓscriptiōis accessoriū sumit sibi naturā sui principalis. pone etiā exemplū in obligatiōe bonorū accessoria ad personā vt extinguat̃ etiā questio bonorū accessoria. l. iij. C. si pen. ap. mors inter. pone etiā exemplū in coadiutore cui⁹ officiū finit̃ mortuo p̄cipali. c. grādi. in fi. de sup. neg. p̄la. ˢ. eo. li. ⁊ l. quesitū. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab his. pone exēplū etiā in. c. ꝓsenti. ˢ. eo. li. de offi. deleg. vbi finito legatiōis officio expirāt ꝓcessus pendētes ⁊ gratie nō sortite effectū. ad idē cle. pastoralis. in fi. de re iud. ¶ Et ista exempla habēt locū cuꝫ principale tenuit a principio: sed postea est corruptū siue extinctū. si vero principale a principio fuit nullū: tūc accessorium ⁊ dependēs ab eo simpliciter debet dici nullū. l. nō dubiū. C. de legi. l. cū principalis. ff. eo. ⁊ c. si diligenti. de foro cōpe. ⁊ c. cum inter vos. de re iudi. ¶ Ex istis ⁊ similib⁹ exēplis pōt casus in ista regula figurari. Transeo ad tertiū. s. ad notabilia. ¶ Not. primo post Jo. an. ꝙ accessoriū ex principali ꝓductū vel deriuatum illius efficacie ⁊ nature debet esse cui⁹ est ꝓducēs vel deriuās: ⁊ hoc siue loquamur quo ad eius inesse ꝓductionem siue quo ad eius peremptionē: vt ptꝫ in iuri. p̄al. ¶ [1] † Scōo no. ꝙ accessorium regulatur ſm naturā sui principalis: ecōuerso aut principale non regulat̃ nec sequit̃ naturā accessorij nec ab eo capit vires: vt. l. ex pupillari. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ c. j. de ꝯse. ec. vel alta. Et hinc est ꝙ [a] vestimentū pacti accessorij nō vestit principalē cōtractū: vt not. C. de pac. l. petens. Ex quo etiā ptꝫ ꝙ est minoris roboris et virtutis accessoriū q̄ꝫ sit suū principale. optimū de hoc exēpluꝫ collige ex. l. qđ principi. ⁊ l. si auguste. ff. de leg. ij. vbi legatū factum principi transit in successorem. Sed legatum factuꝫ auguste nō transit in futuram augustam: quia est dignitas accessoria et expirat cū ꝑsona: simil'r cā cōmissa vicario epi nō trāsit in futurū vicariū: vt ibi per bar. ⁊ bal. facit cle. ⁊ si principi. de rescri. ¶ Tertio collige ꝙ duo inuicē cōiungūtur vt principale ⁊ accessoriuꝫ: sed hic incidenter quero q̇d si de hoc dubitat̃ q̇d sit p̄ncipale in dispōne ⁊ qđ accessoriū. tex. dicit ꝙ semꝑ cū querim⁹ ꝙ cui cedat illud spectam⁹ ꝙ cui⁹ rei oriūde causa adhibet̃ vt accessio accedat p̄ncipali. l. ⁊ si nō sint. §. veniam⁹. de au. ⁊ ar. leg. vbi in fi. subdit. qm̄ hec spectam⁹ q̄ res cuius rei oriunde cā sit adhibita non que sit p̄ciosior. ¶ Et hinc est qđ eccl'ia curata licꝫ ꝓpter curaꝫ animarū sit dignior. c. cū sit ars. de eta. ⁊ qua. tñ accedit simplici bñficio nō curato. c. suꝑ eo. ˢ. e. li. de p̄bē. Sed si hoc ipm nō apparet: puta hospitale ⁊ eccl'ia sunt cōnexa: nec apparet ex eis qđ sit p̄ncipale vel accessoriū: tūc dicit glo. recurrēdū ad ꝯiecturas ⁊ ad illā potissime noīationis in vulgo sicut ꝯtingit in venerabili hospitali Senarū: vbi licꝫ sit eccl'ia ⁊ ministri q̄ꝫ plures in diuinis deseruiētes: tñ vulgo appellat̃ hospitale ⁊ ibi est collegium fratrū oblatorꝫ ipi hospitali. clerici aūt nō sunt ibi vt collegiū sꝫ vt singuli ⁊ recipiūt sua stipēdia nec tp̄alia admittūt seu administrāt sicut rector cū fratrib⁹. eccl'ia igit̃ censet̃ ex ipis annexa ipsi hospitali. ⁊ vide de hoc gl. no. in cle. j. de p̄bē. ⁊ hoc est vtile scire. ¶ Pone eñ. q. de facto q̇dā impetrauit priorātū sancti Jac. cū hospitali sibi annexo vtrū cōsequat̃ suū intētū si ecōuerso hospitale est p̄ncipale ⁊ eccl'ia ē ānexa ⁊ vr̃ ꝙ sic q: nō refert vtꝝ p̄ncipale ponat̃ ī ꝓꝑa vi an in vi accessorij p̄posterādo ordinē nā ī cōmemoratiōib⁹ dictionū ⁊ orōnū sb̄am v̄itatis ꝯsideram⁹ ⁊ nō verba

[a] ¶ Accessoriuꝫ. Adde dy. h' ⁊ do. boe. et bal. cōsil. xxx. in p̄n. ij. vol. et in. l. his. §. mācipia. ff. so. ma. gl. et ibi lud. bul. in. l. fi. ff. de ꝯdi. indeb. Hyppo. de marsi. ī sin. xvij. inc. accessoriuꝫ. et que ibideꝫ apostillaui Alb. de ro. hic ⁊ q̄ ibidē dixi. Ey. in. l. ij. C. de luitio. pig. bal. ī. l. si paternā. C. ad vell'. Jo. fa. ī. d. l. ij. bar. ī. l. j. ff. đ penu leg. ⁊ in l. fi. §. luci⁹. ff. de condi. indebi.

minus cõgrue ꝓlata:vt est tex.cũ glo.in.l.quedã testõ.de pecu.
le.facit.c.cãm q̃.de rescrip.c.exhibita.de iudi.ad hoc de ꝓbere.in
sti.l.talẽ.in prin.ꝑterea dictio.cũ.ponit̃ ꝓ:qñ ponit̃ inter ꝑa
riter copulãda vel primo exprimit̃ accessoriũ postea principale.
ff.de leg.iij.l.titie textores.§.nihil distat.⁊ instit.de le.§.si quis
ancillas.vnde posito ꝙ principale sit hospitale ⁊ ecclesia ei an-
nexa:tñ perinde est ac si papa dixerit cõfero tibi hoc ⁊ illud quo
casu minus dubitandũ videt̃ collationẽ valere. ¶ Contrarium
soluit doctor meus do bal.nã ſm eũ multũ refert vtrũ aliqđ po-
natur principaliter in dispositiõe:an in ꝯsequẽtiã dispõnis.naꝫ
qñ in cõsequentiã si nõ tenet principale nõ tenet accessoriuꝫ.de
pecu.le.l.ij.qui.mo.vsufru.amit.l.qđ tñ.in prin. ¶ Itẽ alio mo-
do regit̃ eccl'ia annexa.alio mõ eccl'ia principalis.c.extirpande.
§.j.de ꝓben.⁊.c.sup eo.eo.tit.š.eo.li.⁊ ideo rescripta hmõi in q-
bus principale ponit̃ in cõsequentiã ecõuerso nõ sunt eiusdem
forme ⁊ nature ⁊ ꝓpterea executores deputati nõ possunt exeq̄:
q: egredient̃ formã mãdati que est seruãda ad vnguẽ.de ꝓbẽ.c.
si clericus.š.e.li.⁊ in hoc residet ⁊ subiũgit: vtrũ impetrãti incũ
bat onus ꝓbãdi ꝙ illud est principale qđ tanꝙ principale in im
petratiõe deduxit:⁊ dicit ꝙ sic:al's succũbit:q: istud est cã sue in
tentionis:vt no.in fi.in cle.j.de rescrip.⁊.l.nõ solũ.§.sed vt ꝓba
ri.de ope.no.nũ.per bar.⁊ ita sentit glo.in.d.cle.literas.de ꝓbẽ.

2 ¶ † Tertio no.ꝙ de natura accessorij nõ est curandũ q: assumit
sibi naturã sui principalis:⁊ hoc ꝓbat ꝑallegatũ.c.š.eo.de pre
ben.eo.lib.vbi de iure põt tenere ecclesiã curataꝫ si sit accessoria
quã nõ posset si principal'r per se staret.⁊ per hoc quidã doc.con
suluit ꝑ dictũ.c.š.eo.iuncto.c.permittim⁹.de eta.⁊ qua.š.eo.li.
epm dispensare posse cũ eo qui peregit vigesimũ annũ in archi-
dyaconatu cui erãt annexe due parochiales eccl'ie tãꝙ in digni
tate cui cura nõ imminebat animaꝝ cũ ipi archidyacono ex con
suetudine cõpetebat ptãs excõicandi interdicẽdi vel visitandi:
sed tantũmodo presentãdi idoneos.ad hoc extraua.execrabilis
§.quãtũ aũt.ſm Lap.Item facit ꝙ in impetratiõe beneficij non
tenet̃ facere mentionẽ de ecclesia annexa siue accessoria:sed tan-
tũmodo de principali accedit ꝓ cõtra adducit Io.an.qđ not.in
cle.j.de ꝓben.⁊ intelligo hic cuꝫ vna ecclesia est accessoria alteri:
secus si ambo pariter vniũtur:quia tũc de vtraqꝫ debet fieri mẽ-
tio.arg.notatorũ in.c.j.ne sede vacã.⁊.d.cle.j.per Pau.in cle.j.
de elec. ¶ Quarto induco hãc regulã ad.q.papa cõcessit abba
ti ꝙ possit vendere de bonis monasterij ex certa causa abbas vẽ
dit fundũ pro centũ ⁊ pro quadã alia petia terre:vtrũ valuerit:⁊
videtur ꝙ sic:quia petia terre venit accessorie ad venditionẽ seu
ad venditũ:ergo censet̃ eius pars ⁊ materiaꝫ eius assumit: vt in
ista regula.In cõtrariũ facit quia ista est mixta emptio ⁊ permu
tatio cũ dicto fundo.ar.c.ad questiones.de rerũ permuta.hic ve
nit cõsiderandũ quid preualeat.vtrũ centũ an illa petia terre.et
sic quod plus valeat iudicet̃ principale alterũ accessoriũ.Et ſm
hoc si petia terre non valet centũ iudicabit̃ emptio propter cen
tum data.Si vero valet vltra iudicabit̃ permutatio.⁊ hoc not.
in.l.aristo.de dona.⁊ arguo etiaꝫ ꝙ ꝓhibita principaliter iure
accessorij cõcedunt̃.ar.l.si is qui duas.ff.de lib.le.facit.l.j.de au
to.tu.⁊ quod no.in.l.dictãtibus.C.de thesau.li.x.tamẽ alibi di-
cit ꝙ ꝓhibẽtur principaliter ⁊ teneo mãcipia questuaria sui cor
poris ꝓhibentur etiã incidẽter ⁊ iure accessionis.l.athletas.§.
ait pretor.ff.de his qui no.infa. ¶ Quinto ⁊ vltimo colligo ex
regula quedã argumẽta. ¶ Prima ꝙ sentẽtia lata in principa
li facit ius suũ peti⁊ fructus rei in cõdemnatiõe deduci tanꝙ su
per accessorijs nõ potest super istis cõuentus de iniustitia sentẽ
tie vel errore questionẽ replicare seu refricare.l.ex diuerso.⁊ qđ
ibi not.per Bar.⁊ Bal.ff.de rei vẽ.⁊.l.qui rome.§.duo fratres.
ff.de verbo.obli.⁊.l.si iudex.ff.de his qui sunt sui vel alie.iuris.
¶ Secũdo ꝙ in casibus in quib⁹ laicus est de foro ecclesie ꝑ eũ
poterit mãdari executioni super possessionibus ipius laici sitis
in territorio iudicis secularis.aliud tenet Spe.in tit.de primo
⁊ secũdo decreto.§.restat.Item poterit capere ipm laycũ ⁊ car-
ceri mancipare in casibus in quibus est de iurisditione sua.⁊ est
questio Oldr.per me relata in.c.cum eps.š.eo.de offi.archi.š.
eo.lib.cum enĩ iudici ecclesiastico iura ꝯtra laycum in certis casi
bus dent iurisditionẽ:vt no.in.c.cũ sit.de foro cõpe.ꝑnitunt̃ con
cedere etiam executionẽ actualem.ar.l.ij.ff.de iur.om.iudi.dixi
plene in repe.regule ea que.xj.q. ¶ Tertio collige argumentũ
si de iure vel per rescriptũ causa principalis est summaria oĩa q̃
incidũt vel emergũt in dicta causa velut accessoria sunt eiusdem
nature:vt in cle.dispendiosam.de iudi.⁊ quod no.Bart.in.l.so

3 lent.ff.de ali.⁊ ci.leg. ¶ † Quarto colligo ꝙ vendita vacca ha
bente vitulũ iure accessorij venit vitulus etiã hoc nõ expresso.l.
si vt certo.§.vsqꝫ adeo.ff.cõmo.⁊ vendito equo venit sella frenuꝫ
⁊ alia ornamenta iure accessorij.l.ediles.⁊ ibi not.ff.de edil.edi.

4 ¶ † Quinto arguo ꝙ sententia lata cõtra principalem põt mã
dari executioni contra fideiussoreꝫ sine alio processu: quia fide-
iussoris obligatio est accessoria ad principalem.l.generalita
de fideius.de hoc vide per Bar.in.l.j.ff.iud.sol.⁊.c.j.de iniur
eo.li.facit quod no.Cy.in.l.fi.C.de execu.rei iud.Iteꝫ argu
immunitas ꝯcessa dño videt̃ cõcessa etiã suis familiarib⁹ in a
habita.C.ne fil.ꝓ pa.⁊.c.licꝫ.š.eo.lib.de priui.facit.ff.de vsu
ha.l.cum plurib⁹ simi. ¶ Sexto facit ista regula ad.q.Old
quodam priuilegio cõtinetur ita de ꝓuentibus ⁊ redditibu
in vsi.pauperũ cõuertunt̃ decima nõ prestet̃.modo reuocatur
dubiũ quid iuris de ꝓuentibus ⁊ redditibus qui in vsi.hosp
liorũ qui hospitalib⁹ presunt:⁊ in illis qui pauperib⁹ deseru
cõuertunt̃ dicit ipe nõ esse absurdũ idẽ priuilegiũ datũ intell
seruientib⁹ pauperib⁹:q: ipi pauperes sine ipis esse nõ possu
C.de vxo.mili.l.j.⁊.ij.de bo.pos.ex testa.mili.l.vnica.de fun.
struc.l.quesitũ.§.instructũ.ibi ea pedagogia ⁊c.Unde priui
giũ datum militi datur medico militis ⁊ militis comiti.ff.de
mi.tu.l.administratores.§.j.ex qui.cau.ma.l.inter eos.§.j.
in vsus pauperũ cõuerti vr̃ qđ in necessariũ vsum seruitutũ p
peribus cõuertetur sicut videt̃ ad armandã nauẽ esse cõuers
quod expensum est in alimẽtis nautarũ sine quibus nauis ꝓ
ci posset.ff.de exerci.l.j.§.nõ autẽ.ibi vel nautas exhibendos
hoc lex que dicit ꝙ si testator legat vxori eius causa peracta
dunt in legatũ etiã ea que peracta essent ad vsum ancille seru
tis vxori quasi per quoddam mediũ videãtur vxoris causa ꝓ
rata.ff.de aur.⁊ ar.le.l.vxori.⁊ ibi no.de preca.l.pe.⁊.l.si stipu
tus fuero.ff.de ver.obli.⁊.l.veteres.ff.de itine.actuqꝫ priua.
hoc residet Old.q.xj.Et predictis itaqꝫ nota.sic collectis e
plis ⁊ argumentis hec regula redditur singularis ⁊ vtilis.
nio ad oppo.⁊ primo ad glo.⁊ postea extra glo. ¶ Primo er
contra regulam oppo.de.c.debitores.⁊.c.cum contingat.de
reiur.⁊.c.licet.eo.titu.š.eo.lib.vbi tenet accessorium.s.iuram
tum ⁊ non principalis dispositio.ad idem aut̃.sacramenta pu
C.si aduer.ven.So.dicit glo.illud speciale ꝓpter periculuꝫ a
me qđ eueniret si iuramentum nõ seruaret̃.aduerte in.c.debi
res.iuramentũ nõ astringit iurantẽ ad solutionẽ.Sed cõcec
sibi postꝙ soluit repetitionẽ:sed in.c.cuꝫ contingat.⁊.c.licet
aut̃.sacramẽta.iuramentũ firmat contractuꝫ a iure ciuili imp
batum irreuocabiliter:que est ergo ratio diuersitatis.ad hoc
spõdeo ⁊ dico ꝙ in omni casu in quo contractus prohibet̃ od
creditoris si in tali contractu superueniat iuramentũ debito
pter vinculum iuramenti cogitur soluere.⁊ sic iuramentum su
adimplere:sed postꝙ soluit potest repetere:ita loquitur.c.de
tores.Et ideo si filiusfamilias recipiens mutuum obligauit
ad solutionem cum iuramento propter vitandum periurium
bet soluere sed potest postea repetere:quia propter odiuꝫ cre
toris iste ꝯtractus est a iure prohibitus:vt.l.j.ff.ad mac.⁊ ide
est dicendum in pacto legis cõmissorie:⁊ in omni contractu p
hibito odio alterius contrahentis tantuꝫ:vt si metu iuramen
quis soluat et postea solutum repetat.⁊ hoc not.Bartol.in.l.
quis pro eo.ff.de fideiusso.in quarto argumento prohibition
contractus propter odium creditoris. ¶ Secundo contra i
solutionem opponitur ⁊ videtur primo ꝙ qui sic soluit vt rep
tat non videtur soluisse:ergo nec a periurio non debet excusa
l.qui sic soluit.ff.de solu.ad hoc.l.non videtur.ff.de acquiren
hereditate.Item licet vsure sint indebite omni iure:vt not.in
gula peccatum.š.eodem.tamen qui soluit eas scienter ⁊ spon
non debet posse repetere.l.cuius per errorem.ff.eo.titulo.Id
si coactus a iudice.l.j.ff.de condi.inde.et sic videtur vel ꝙ tal
solutio momentanea irreuocabilis non excuset a periurio vel
soluens nullo casu posset repetere:⁊ maxime cum competeret
bi exceptio dolo facis quod petis quod restitutus es ⁊c.imp
tet sibi si omisit eã opponere vt in regula dolo facis.⁊ quod n
in.c.constitutus.de rescrip.in nouella.istas oppositiones coll
git glo.in.d.c.debitores.que primo dicit ꝙ ista non potest di
spontanea solutio propter metum periurij.⁊ sic ista presumpt
tollit presumptionem donationis.ff.de donationibus.l.si cũ a
rum.stat ergo repetitio per condictionẽ indebiti simpliciter ⁊
regula dolo facis.per cuius oppositioneꝫ non euitaretur per
rium non soluendo.facit lex iul.ff.de condi.indebi.Sed ad co
trarium de coacto ad soluendum per sententiam iudicis ꝙ no
possit repetere per.l.primam.C.de cõdi.indebiti.qualiter resp
detur.Ad hoc respõdeo ꝙ illa lex ⁊ similes debẽt intelligi qu
do illa causa vtrum esset debitor vel non potuit examinari in i
lo iudicio cuius vigore factum est preceptum.naꝫ si tunc nõ fu
opposita non potest postea opponi.l.peremptorias.ff.sentẽ.r
scin.non pos.Sed quando examinari non potuit:vt in casu n
stro propter iuramentum nihil impedit quando competat co
dictio indebiti ⁊ sine causa:vt no.in dicta.l.j.per Bar.post C
in illo.c.debitores.vbi iudex denegata sibi exceptione compe
lit euꝫ soluere propter iuramentũ.Et ista sunt vtilia si per sta
tũ probet̃ opinioni omnis exceptio ꝯtra instrumentũ publicu
nisi exceptio

nisi.exceptio falsitatis quietatiõis vel solutiõis vel canonis ꝓ
hibetur omnis exceptio nullitatis ꝯ executionē triū sniarū.cle.
j.de re iu.qd ergo erit remediū si ꝯ instrumentū publicū vel tres
sentētias cōpetant alie exceptiões legitime vt ꝑscriptionis iu
risiurādi rei iudicate doli simulatiõis ⁊ similium:certe tūc videt̃
ꝙ talis teneat̃ soluere ⁊ postea possit repetere postq̄ dicte exce
ptiones nõ potuerūt examinari in priori iudicio.de qua.q.dic
plene per bar.in.l.j.ff.qd vi aut clam.vbi oĩno videas ad.l.q̄ sic
soluit.respõdeo ꝙ mometanea solutione liberat ab obligatiõe:
tamē solutū ex alio capite quādo repetit̃:vt cõtingit in posses
sorio retinēde cõtra qd nõ admittitur aliqua exceptio.l.si quis
d se fundū.C.ad.l.iul.de vi pub.⁊ tamē põt ad eandē rem agere
in multis casibus datur actio nõ exceptio.facit qd no.in.c.si.
de ordi.cog.in nouel.⁊ in.d.cle.j.de re iudi.vbi permittit̃ agere
cõtra tres sentētias executas nõ excipere.⁊ ꝑdicta habēt locuz
in casibus in quibus exempla posui in prima oppo.vt in promis
sione vsurarū mutuo facto filiofa.cū iuramento de soluendo pa
cto legis cõmissorie ⁊ in omni cõtractu ꝓhibito odio alteri⁹ cõ
trahentis:tamen si in contractu inito cum minore vel super alie
natione future hereditatis paterne iuramentū vallatū quare in
istis iuramentū fortius operatur vt cõfirmat contractū irreuo
cabiliter:⁊ nõ sic in illis:cū tamē isti cõtractus ita sint a lege ci
uili reprobati sicut illi:vt.l.j.per totum.de fundo dota.⁊.l.j.C.si
aduersus ven.⁊.l.pactū quod dotali.C.de colla. Ad hoc respon
deo ꝙ in istis casibus ꝓhiberetur cõtractus fauore mulieris mi
noris vel filiorum cui fauori videtur posse renūciare ꝓpter iura
mentū quod semper est seruandū vbi nõ vergat in dispendiū sa
lutis eterne:vt in dicto iure remanent.ergo in istis casibus con
tractus firmi ⁊ validi propter autoritatem iuramēti:vt in predi
cta aut̃.sacramenta.super verbo obseruari.sed nõ ita in precedē
tibus casibus.nam cõtractus ꝓhibetur odio creditoris vel alte
rius cõtrahentis:vt dixi. ¶ Tertio ꝯtra istā solutionē opponi
tur ⁊ videt̃ ꝙ in ꝑdictis casibus iuramēto nõ firmet̃ contractus
quia ꝓhibiti ꝓpter publicā vtilitatē.naz dicit lex publice inter
est ne quis re sua male vtatur.insti.de his qui sunt sui vel alieni
iur.in prin.al's lex dicit reipublice vtile est dotes mulieribus cõ
seruari.l.j.ff.so.ma. Item renūciare future hereditati paterne vi
detur ꝯtra bonos mores:vt.d.l.pactū.⁊.l.fi.C.de pac.talia eñ ⁊
similia nõ firmātur iuramēto.c.si diligēti.de foro cõp.⁊.l.nõ du
bium.C.de leg.⁊.c.nõ est obligatoriū.j.eo. ¶ So. quādoq̄ cõ
tractus ꝓhibetur ratiõe publice vtilitatis secūdario principa
liter tamē fauore priuatorū ⁊ loquunt̃ iura de quib⁹.s̄. circa idē
omnino vide qd no.bar.in.l.j.ff.so.ma.⁊ in.d.l.si quis ꝓ eo.ff.de
fideius.vbi quādoq̄ prohibetur propter vtilitatem priuataz an
nectit̃ iuramento:ponit vnā cõsiderationem notabilē videlicz
quādoq̄ lex ꝓhibet ꝯtractū vel alienationē simpl'r nec verba
ꝓhibitiua dirigit ad personā ⁊ loquūtur iura de alienatione rei
dotalis rerū minorū ⁊ similiū de quibus.s̄. Quādoq̄ ꝓhibitio
legis dirigitur ad personā:puta nullus audeat ꝯtrahere cū mu
liere vel mulier nõ cõtrahat ⁊ talis ꝯtractus nõ firmat̃ iuramen
to:ratio est quia talis ꝯtrafaciens venit ꝯtra preceptū ⁊ inhibi
tionem superioris:ergo peccat mortaliter et videt̃ resistere deo
qui superioris ordinationi resistit.xij.q.peccat ergo mortaliter
qui sic iurat:ergo nõ seruādum pro hoc qd not.in.c.licet.s̄. eo.li
b.de iureiu.vbi similiter primo iurauit nõ alienare postea alie
nat cū iuramēto nõ valet alienatio nec iuramentū sup eo cū pec
cauit mortaliter veniēdo ꝯtra primū adduco bart.pro simili qd
not.C.ne fideius.dot.dent̃ in rub.vbi ꝓhibetur donatio fideius
soris pro dote cõseruanda:⁊ illa fideiussio nõ firmat̃ iuramento
eo qd ꝓhibitio dirigitur ad personā:⁊ ita no.in.d.l.si quis ꝓ
eo cõfirmātur predicta per ea que ip̄e not.in.l.cuz lex.ff.de fide
ius.vbi dicit ꝙ quādo lex resistit cõtractui ꝑcipiendo ne fiat di
rigendo ꝑceptum ad personas.tūc ex tali cõtractu nõ oritur ci
uilis nec naturalis non põt accedere fideiussor.C.que res ven.
non pos.per totū.⁊.l.iubemus.de sac.san.ec.⁊ de agri.⁊ cēsi.l.quē
admodū.⁊.C.ne lice.me.habi.l.j.⁊.ij.li.xj.⁊ ꝙ nõ nascatur natu
ralis.ꝓbatur per.l.eos.§.j.C.de vsur.⁊.l.si nõ sortem.in prin.de
condi.inde.eo casu põt intelligi.l.nõ dubium.C.de le.idem si pro
hibitio fiat ex parte vnius ꝯtrahētis tñ:tūc eñ nõ potest queri
ciuilis naturalis.l.fi.C.si quis alteri vel sibi.⁊.l.nõ licet.C.de ꝯtra
hen.emp.adduco rationē de qua.s̄.q: talis mercator ꝯtra prece
ptum legū:ergo nõ obligat̃ etiā naturaliter:q: peccat mortaliter
vt dixi.idem dicit si lex nõ cõsistit cõtractui sed obligationi:q:
tunc impeditur naturalis ⁊ ciuilis obligatio.ff.de fideius.l.sed et
si sibi.⁊.l.antique.§.fi.C.ad vell'.pro hoc.l.j.de dona.inter virū
⁊ vxorem.vbi dicitur donationē inter virum ⁊ vxorem nõ valere
quod intelligitur etiam quo ad naturalem obligationem quod
patz q: nõ põt in eo accedere fideiussor.l.si spõsus.§. si iusta. de
dona.inter virū ⁊ vxo.⁊ sic debet intelligi.C.ad vell'.l.q: mulier.
⁊ ita no.Bar.in.d.l.cū lex. Aduertatis dñi:quia ista considera
tio Bar.vtrū scz lex ꝓhibitiua cõtractus dirigat verba ad per
sonam vel ad irritationē cõtractus nunq̄ mihi placuit:quia vi
detur mihi verbalis nõ realis:nõ enim videt̃ differentia ꝓhibe
re personā ne cõtrahat vel annullare cõtractū factuz a persona.
nam annullatio satis videt̃ ꝓhibere personā vt abstineat a con
tractu:quia ꝑsona est causa ꝯtractus:ideo tāq̄ efficiēs sine cui⁹
facto vel ministerio ꝯtractus non posset in esse ꝓduci videt̃ ꝓhi
bita ne ꝯtrahat.ar.l.oratio.ff.de spon.⁊ ip̄e idem bar.hoc no.in
simili in.l.cuz lex ꝑallegata.ad fi.nam lz verba sint ꝓlata in rem
ip̄am de qua agitur tñ ꝑsona videt̃ prohibita.c.tanta.de exces.
ꝑla.vbi licet verba interdicta sint relata ad locū tamē vident̃ ꝓ
hibite persone ne ibidem celebrent ⁊ lex alibi dicit ꝙ non refert
cū quo quis loquat̃:sed in quē voluntatis intentio dirigatur.l.
cū pater.§.cū deinde.ff.de leg.ij. ¶ Preterea ip̄e Bar.in dicta
l.cū lex.dicit ꝙ siue lex resistat persone ne contrahat siue obliga
tioni ne ex cõtractu obligatorio oriat̃ nõ refert: quia in vtroq̄
casu impedit̃ obligatio naturalis ⁊ ciuilis vt ip̄e dicit.⁊ si ita est
nõ est dare rationem quare firmetur iuramēto cū lex irritat con
tractū ⁊ nõ quādo personā ꝓhibet a ꝯtractu postq̄ vtrobiq̄ ꝑm
euz nulla oritur obligatio naturalis.pro confirmatione huius
opinionis.facit qd cõsuluit Fede.de se.in simili de statuto quo
5 cauetur ꝙ cõfessio † facta a filiofa.sine ꝯsensu patris nõ valeat
ip̄o iure etiā si iuratum fuerit.nam si filiusfa.obligauit se cuz iu
ramento põt cõpelli qui secū cõtraxit ad eum relaxanduz per.c.
debitores.de iureiur.nā secum cõtrahens facit ꝯtra statutū ciui
tatis ꝯtrahendo cum persona ꝓhibita obligari.viij.dist.quo iu
re.vnde cum ex dicta transgressione deberet puniri nõ debet ex
ea cõmodum reputare:vt.d.c.qui resistit.xj.q.iij.⁊.c.cum qui.s̄.
de preben.eo.lib. ¶ Idem disputando tenuit Ja.de bel.in filio
fa.ꝓhibito cõtrahere sine certa solēnitate.tenuit eñ ꝙ iuramē
tum nõ potest dare robur huic cõtractui:tū quia est accessoriuz:
tum quia est contra bonos mores.nā tales cõtractus filioꝝ pre
bent causam deꝑdandi parētes.l.j.ad mace.⁊.c.nõ est obligato
riū.j.eo.de quo in spec.de sen.⁊ his que eam sequuntur.§. vt au
tem.in addi.⁊ de resti.in integ.§.j. ¶ Ex ꝑdictis ergo apparet
que sit vera cõclusio in ꝑdicta.q.nā quādo prohibitio dirigitur
ad personā videt̃ iuramentū nõ ligare ꝑm Bar.quādoq̄ v̾o ꝓ
hibet cõtractū nõ seruata certa solēnitate:tūc ꝑm Fede.põt pe
ti relaxatio iuramēti: ego v̾o sentio ꝙ perinde sit ac si esset dire
cta prohibitio ad personā. ¶ Sed tunc qualiter respondet̃ ad
c.cū cõtingat.⁊.c.licz.⁊ aut̃.sacramēta.in quib⁹ iuramētum fir
mat cõtractū nullū a iure ꝓhibitum irreuocabiliter:⁊ sic relaxa
tio iuramēti cessat ꝓ declaratione ꝑdictorū subdo questionē in
qua Senis consului:nā quedam dña Nicola minor.xxv.annis
mortuo patre habitauit cuz fratre suo qui eam nuptui tradidit
cõstituta sibi dote sexcentorū florenorū ꝓ qua dote renunciauit
hereditati paterne cū iuramento ⁊ dicta hereditas cui se prius
immiscuit erat valoris quatuor milliū florenorū modo dicta do
mina facta maior vult venire cõtra dictā renūciationē iuramen
to firmatā ⁊ patris hereditatē aduocare vtrū possit vt ꝑallega
ta iura.s.aut̃.sacramenta.c.cū cõtingat.⁊.c.licet.⁊.c.ij.de pac.s̄.
eo.lib.faciunt ꝙ nõ possint ꝓpter iuramentū.ego dixi ꝯtrariuz
⁊ ꝑm illam regulam ꝙ iuramentuz nõ est institutū vt sit vinculū
iniquitatis qd verbū iniquitatis põdero qd dicit̃ in.c.inter ce
tera.xxij.q.iiij.rursus iuramentū debz in se habere tres comites
scz veritatē iudiciū atq̄ iustitiā.xxij.q.ij.animaduertenduz.⁊.c.
quāto.de iureiu ¶ In hac autē renunciatiõe euidens apparet
iniquitas cū mulier ⁊ minor renūciat vniuersa que habz ex quo
ptz ꝙ reipsa inest dolus ⁊ deceptio iuris ꝑsumptione. presumit
enim lex fragilem esse statum minoris ⁊ mulieris captionib⁹ ex
positā.l.j.ff. de mino.simil'r ꝯtra sexū muliebrē ꝑsumens dicit fe
minas ꝯtra ꝓpria cõmoda laborate.l.iij.C.de spõ.vñ sicut sunt
faciles ad renūciandū:ita etiam ad iurandū.l.si mulier.C.ad vel
leya.⁊.l.doli mali.de noua.cū igitur ex qualitate facti dolus ꝑ
sumatur.l.j.⁊ ibi no.de excep.doli ex minori etate sexus fragili
tate ⁊ facti qualitate arguit̃ hic cõtractus de dolo ꝑsumpto vel
de dolo reip̄a.arg.l.si quis cū aliter.ff.de ver.ob.⁊.l.ij.C.de do.
excep. Ex quo infero ꝙ sicut põt peti relaxatio iuramēti per cõ
tractuz dolo initiū:vt not.in.c.abbas.qd me.cau.⁊.c.si vero.de
iureiu.⁊ hoc sentit Jo.an.post Uin.c.cū cõtingat.sup glo.circa
fi.vbi dixit ꝙ lz iuramentū obliget mulierē ad obseruantiam cõ
tractus debet tñ instare vt absoluat̃ ⁊ sic cõcludit ꝙ debeat ab
solutionē cõsequi illo casu multomagis in isto vbi cõcurrūt sex⁹
fragilitas ⁊ minor etas ⁊ ꝓbatio lesionis enormis.facit questio
disputata ꝑ Jo.an.de eo q̇ iurauit nõ venire ꝯ laudū qd ostēdit
postea iniquū ⁊ ego etiā dictā disputationem in alia re assumpsi
pleni⁹ ⁊ incipit cū capitulo laycus. ¶ Sed tūc instabis in aut̃.
sacramēta.⁊.c.cū ꝯtingat.cū similibus.male dicāt ꝯtractū debe
re inuiolabiliter obseruari si semꝑ relaxatio possit peti solutio:
dic ꝙ in illis iuribus iuramentū firmat ꝯtractū ꝯ solēnitatez iu

ris ciuilis reprobantis illos contractus. Sed si de dolo vel de equitate euidenti cōtractus arguatur: ergo tūc non debet iura mento firmari quia esset iniquitatis vinculū ꝯtra iura predicta pro hoc consilium Fede. in ordine. cxciiij. vbi minor ꝓmisit suis fratribus nō habere regressum ad bona paterna vel materna. et hoc fecit certificata per notariuꝫ de legato mille li. sibi facto in testamēto patris cū tamē nullū testamentū vel legatū sibi factū appareat ex hoc eñ apparet vnde perinde est ac si causa non sub esset. l. cū in. l. de contrahen. emp. facit quod no. Cy. post Dy. in l. ij. C. de rescin. ven. ⁊ Jo. and. de emp. ⁊ ven. c. penul. in nouella.

Casus notabiles ī q̇bus iuramētum non firmat contractuꝫ irreuocabiliter.

6 ¶ † Ex predictis possumus elicere plures casus in quibus iuramentum nō firmat cōtractum irreuocabiliter: puta cōtra nullitatem que prouenit ex omissa solēnitate legis vel statuti: item nec econtra iniquitatem ⁊ dolositatem. ¶ Item cum prohibeť propter odium contrahentis tm̄. ¶ Item cum prohibitio contractus dirigitur ad personam ẜm Barto. ego idem dico cū ꝓhibitio est in rem. adde alios casus in quibus contract⁹ non potest firmari iuramento: vt cum initur super impossibili de natura de facto vel ẜm bonos mores. nam videtur in talibus de esse consensus. l. solum. de actio. et obli. Item iuramentum requirit iuris adminiculum quod non cadit circa impossibilia. de cōdi. insti. l. filius. ¶ Item iuramentum non firmat actum contra naturam impossibilem ip̄ius actus. l. cum precario. ff. de prec. ⁊ qđ not. in. c. quod semel. j. eo. vbi dicitur de statuto iurato. ⁊ in. c. dilecto. de preben. in nouella. ¶ Item non firmat cōtra ius publicum vel magistratus vel contra ius superioris ⁊ generaliter nō firmat actum contra ius tertij. l. fi. ad municipa. c. venientes. de iureiuran. ¶ Item nec contra publicam vtilitateꝫ: vt dicto. c. si diligenti. Item iuramētum non firmat actum inter prohibitos l. qui testamentum. ff. de probationibus. ⁊ l. cum quis docēs. §. codicil. ff. de legatis tertio. Similiter non firmat cōtractum cessionis nec contractuꝫ simulatum. l. ab anastasio. C. mandati. ⁊ l. emptione. et ibi not. C. plus valere quod agiť. Item non firmat donationem inter virum et vxorem ne reuocetur. l. j. C. de sacrosan. eccle. per Cynum. Item non firmat cōtractus cui deficit solennitas probatoria. Nam talis solēnitas est inducta ob publicam vtilitatem. Unde non potest pactis ⁊ iuramentis priuatorum tolli. de pactis. l. ius publicum. ⁊ l. nemo potest. ff. de lega. j. ¶ Aduerte tamen quia iuramentum facit valere actū omni forma ⁊ modo quibus melius potest. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de legatis. ij. Unde si in testamento iuratur in quo deficit numerus testium iuramentuꝫ operatur sicut clausula quod valeat omni modo et iure quo melius valere potest: et sic valebit vt codicillus. Item iuramentum non firmat ꝯtractum qui deficit ratione solennitatis formalis: vnde non firmat stipulationeꝫ que deficit ratione forme. ¶ Sed quid deficit contractus quia lex sibi non assistit: vt in stipulatiōe facta alteri ⁊ in pacto nudo dic ꝙ firmatur iuramento vt in. c. quotiens cordis. j. q. vij. ¶ Item non firmat contractum ratione rei vel materie super qua interponitur vt si contrahat super re de qua non est cōmertium: vt. l. inter stipulantem. §. sacramenta. ff. de verb. obliga. ⁊ l. apud iul. §. fi. de lega. j. ¶ Item non firmat contractum super hereditate futura deferenda vel certo modo disponenda. l. fi. C. de pact. ⁊ l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. obliga. per Bart. firmat autem contractum prohibituꝫ a iure propter alias nullitates subditorum vt transactionis super futuris alimentis vel renunciatiōis future hereditatis. ista enim non sunt prohibita quia cōtra bonos mores. ¶ Sed quia verisimiliter pro modico in presenti remitteret quis multa de futuro. c. j. de pac. s̄. eo. li. ¶ Ex his aliqua habui a Barto. in dicta. l. si quis pro eo. vbi dicit in fine ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem firmatur iuramento: vt no. Guil. de iureiuran. in. l. sed ⁊ si possessori. aliter Cy. in. l. j. C. de sac. san. eccle. vt dixi. s̄. opi. Guil. sequitur Barto. ⁊ Fede. de senis consilio. cxxxv. vbi plene tangit an iuramentum spectet ad forum iudicis secularis: ⁊ an lex vel statuta possint reprobare iuramentū dixi in repetitione regule ea que fiunt. in. iij. q.

7 ¶ † Sed iuxta predicta occurrit probabile dubium vtruꝫ leges vel statuta possint reprobare contractus iuramento vallatos. Nam ex questione Fede. de senis Jaco. de bel. Barto. ⁊ aliorum. s̄. relatorū videtur ꝙ sic: quasi qui resistit legi vel statuto videať resistere potestati: ideo quod facit est inualidum tanꝙ peccet mortaliter ꝓut dictum est. ¶ In contrarium facit quod iuramentū obligat deo. c. ⁊ si christus. de iureiurando. nō videtur ergo qđ possit impediri per legem humanam sicut nec impediri potest obligatio naturalis instituta de iure naturali gen. et ciui. §. sed naturalia. ¶ Item quia iuramentum est res spiritualis nihil ergo vel statuta. c. decernimus. de iudi. et. c. cum ad verum. xcvj. di. ¶ Item lex expresse confirmat contractus iuramēto vallatos. auť. sacramenta preallegata. quod ergo superior confirmat inferior non infirmat: vt in auť. de defen. ciui. §. interim. ¶ Itē si passim possint statuta reprobare iuramenta apposita in ꝯtractibus aper[iretur] via periurijs ⁊ inducerentur homines ad peccandum. tal[ia] enim statuta ip̄o iure sunt nulla. c. constitutionem. de verbo[rum] significatione. s̄. eodem libro. ⁊ quod notat Bart. in. l. testam[en]ti factio. ff. de testamen. sic simil'r non potest statutum dispone[re] super matrimonijs prohibēdo sub pena filijsfami. contrahere [si]ne consensu patris. c. statutuꝫ. de hereti. s̄. eodem lib. in nouell[a].

¶ Ad hoc respondeo ⁊ dico ꝙ istud dubiuꝫ declaraui plene [in] repetitione. c. ea que fiunt. in. iij. q. vbi primo cōduxi ꝙ iudex l[ai]cus potest cognoscere de questione iuramēti principaliter ⁊ i[n]cidenter quod tenet Jo. and. in. c. cum laicus. de foro compet. [s̄.] eo. libro. Reprobare autem vel remittere iuramentum vtrū p[os]sit rationes ⁊ iura de quibus. s̄. vrgent. Sed certe multe sunt [le]ges que reprobant ⁊ remittunt iuramenta: vt. l. non dubium. [C.] de legi. ⁊ l. si quis inquilinos. §. fi. ff. de lega. j. ⁊ l. que sub cōd[i]tione. §. fi. de condi. insti. ⁊ l. fi. ff. qui satisda. cogā. cum infinit[is] similibus. Et glo. singu. dicit ꝙ lex in hoc obtinet vim apostolici. l. adigere. §. ꝙuis. ff. de iurepa. Idem etiam est dicendum [in] statutis vt si aliqua equitate vel causa legitima prohibeant m[i]nores filiosfami. mulieres ⁊ similes contrahere ⁊ contractum [re]probent. ⁊ quia fingunt deceptionem vel dolum certe tales c[on]tractus non poterunt iuramento firmari. de quo per Bal. in [di]cta auť. sacramenta. C. si aduer. ven. ⁊ l. pactum quod dotali. [C.] de colla. ⁊ per me plene in dicta repetitiōe que fiunt. ideo hic [vl]tra non prosequor. ⁊ per Bal. etiam plene in dicta. l. non dub[ium]. in. xvij. op. ¶ Secūdo principaliter opponitur de dicta. l. in[tel]ligere. C. de luitione pig. hypotheca enim est accessoria ad obligationem principalem cui accedit sicut fideiussoria: vt. l. generaliter. ⁊ l. fideiussor obligari. ff. de fideiusso. ⁊ tamen sublata prin[cipali] cipali prescriptione hypothecaria: vt. d. l. intelligere. ¶ Sol[ui]t glos. sublata principali tempore adhuc durat hypothecar[ia] q[ui]a est lōgioris vite: vt. l. cū notissimi. C. de p̄scri. xxx. vľ. xl. an. [s]i principalis tollať hypothecaria: tūc etiā tolliť hypotecaria [vt] in glo. ¶ Sed vř ꝙ ista solu. non sit bona: quia destructo prin[ci]pali per viam prescriptionis etiam accessoriū destruitur siue [lo]quamur de accessorio fauorabili vt de fructibus: vt. l. eos. C. [de] vsuris. ¶ Solu. quandoqꝫ tempus vite accessori est per se sta[tu]tum a iure seorsum a principali: ⁊ tunc non tollitur vt. d. l. eo[s]. ⁊ hoc verum quando principale tollitur prescriptione. nam t[unc] eadem est ratio tollendi principale ⁊ accessorium sciꝫ neglig[en]tia non petentis: vt. c. vigilanti. de prescrip. sec⁹ si principale t[ol]latur solutione: quia tūc non tollitur accessorium: vt. ff. de eo [quod] certo loco. l. fi. ⁊ l. centum capue. nam tunc non est eadē ratio [tol]lendi accessorium: quia solutio non debet parere liberationeꝫ [con]tra quam soluatur. l. non vlt. C. de non numerata pecu. ¶ S[ed] quid dicesso principale tollatur sententia an tollatur accesso[rium]. glo. in. d. l. eos. dicit ꝙ non: quando est tale accessorium quod [est] in obligatione: vt. l. j. C. de iud. que non facit: quia loquiť in [sen]tentia condemnatoria. ¶ Sed questio querit de absolutoria. ideo ibi dicit Bal. ꝙ aut in sententia inseritur cā apta ad vtrū[que] remouendū sortem tm̄: puta causa solutionis sortis: et tunc n[on] tollitur obligatio accessoria pene vel interesse. Aut nulla inse[ri]tur causa: ⁊ tunc in dubio tene glo. in. d. l. eos. quia cū incerti [su]mus de causa ⁊ postea se habere ad esse ⁊ non esse exceptio rei [iu]dicate nō concludit necessitate in accessorio. facit. l. j. §. labeo. [ff.] de flumi. ⁊ l. non solum. §. sed vt probari. ff. de noui ope. nunci[a]. per Barto.

8 ¶ † Collige igitur ex predictis ꝙ quandoqꝫ pri[n]cipalis obligatio tollitur pacto: quandoqꝫ prescriptione: qu[an]doqꝫ solutione: quandoqꝫ sententia. ⁊ in quolibet dubitari p[o]test an tollatur hypothecaria vel alia accessoria que descēdit [ab] ip̄a principali ⁊ in quolibet membro patet solutio ex predicti[s]. ¶ Ego credo in sententia ꝙ per eam sub lato principali toll[i]tur hypothecaria sicut quando principalis tollitur iuramen[to] vel pacto. ¶ Nam his casibus equitas que liberat a princip[a]li liberat ab hypotheca. l. si defendēte. quibus modis pignus [vel] hypotheca soluitur. ⁊ glo. ⁊ Bal. in dicta. l. eos. non cōtradic[unt] quia loquuntur de accessione pene ⁊ interesse descendentium [ab] obligatione separata a principali suo aliam equitatem habe[n]te vt patebit infra statim. ¶ Sed dices quare in. l. eos. C. de v[su]ris. tolluntur illa accessoria sublata principali prescriptione: [et] tamen non tollitur hypotheca que est ratio diuersitatis. ¶ S[o]lutio quedam est accessio que fundatur in equitate sui solius: [vt] est accessio que venit officio iudicis. ff. de dam. infe. postulasse[.] ⁊ in isto sublato principali tollitur accessoriuꝫ: quia fundatur [so]lum in equitate ratione vi principalis nec habet matreꝫ obli[ga]tionem. l. iiij. C. deposi. Quedaꝫ est accessio que fundatur per [se] in equitate separata a suo principali: vt est accessio pignoris [que] fundatur in equitate sui contractus: ⁊ in ista nō sequitur si su[b]

lata est

ata est obligatio principalis tempore ergo ⁊ accessoria hypo-
thece. nam equitas que tollit actionem personalē non est talis
que possit tollere hypothecā realem: quia hypothecaria est for-
tior quod patet: quia durat longiori tempore: vt. d. l. cum notissi
mi. §. j. ⁊ hoc no. Cy. in. d. l. intelligere. vbi arctius extordit nun
quid sublato principali possit remanere accessoriū ⁊ distinguit
ibi quatuor genera accessionū. ¶ Nam quedam est accessio per
sonarum quedam rerum: quedam obligationū: quedam actionū
in quolibet mēbro queritur an sublato principali tollatur ac-
cessorium. In primo genere. s. personarum distinguit. ¶ Nā aut
queritur vtrum. s. necesse sit perimi accessorium perempto princi
pali: ⁊ dic ꝙ non: q: mortua matre non est necesse mori liberos:
immo propter liberos quandoq; sustinetur. l. pregnantis. ff. de
e. Aut queritur vtrum sit necesse perimi non q̄tum ad se: sz q̄-
tum ad dispositionē de se factaz. Et subdistingue: quia aut erat
dispositio ante mortem cōsummata: aut nō. primo casu non tol-
litur accessorium. ff. de rei vendi. l. solum. §. meum. Aut non erat
dispositio consummata ⁊ refert: aut est facta mentio de principa
⁊ accessorio expsse vt lego vel vendo ancillam cum liberis: tūc
ante traditionem moritur ancilla non tollitur accessoriū. l. ter
a ⁊ quarta. de pe. leg. Aut non est facta mentio de accessorio sz
principali tantum: tunc si anteq̄ dispositio compellatur tolli
r principale tollitur etiam accessorium. l. si res ven. de in diem
lie. ¶ Secundum genus. s. de accessione rerum eque per eadē
membra subdistinguit: quia aut queritur vtrum sit necesse peri-
i accessorium sublato principali: ⁊ dicendum est ꝙ non: si pōt
r se stare vt res corporalis. vnde vestis non est accessoria ho-
ini non perit mortuo homine. l. seruo alieno. §. j. ff. de lega. j.
Aut non potest per se stare vt seruitus in fundo: quia est qua
tas que per se stare non potest. ff. com. pred. l. j. ⁊ de verb. signi.
uid aliud sunt iura: aut queritur vtrū sit necesse tolli q̄tum ad
dispositionem sui: ⁊ tunc aut dispositio non erat ↄsumpta ⁊ per
mpto principali non perit accessoriū: vt. d. l. solum. Aut disposi
o non erat consumata: ⁊ tunc aut est facta mentio de principa-
tantum: aut de vtroq;. Si de principali ⁊ tunc tollitur accesso
um: vt. l. mortuo. §. j. ff. de le. ij. Si de vtroq; refert: aut est facta
entio de vtroq; per verbum eque principaliter copulatū ⁊ per
opulam: ⁊ tunc non tollitur ⁊ perit accessorium perempto prin
pali. ff. de fun. inst. l. si fundum. ⁊ l. j. §. que depositis. ff. deposi.
Aut per verbum accessorium coniunctum vt per coniunctionē
m tunc ante consumationē perempto principali perit accesso
um. l. j. ⁊. ij. de spe. le. ⁊ in hoc differt ista accessio rerum ab acces-
one personarum in qua non refert vtrum per verbum copulati
m principaliter an per verbum accessorie coniunctiuū. ¶ In
rtio genere. s. accessione obligationum nunquid sublato prin-
pali tollatur accessorium distingue: quia aut queritur de acces
rio contrahendo eo tempore quo tollitur principale: tunc sub
to principali tollitur accessorium siue principale tollatur ipso
re siue ope exceptionis. ff. de vsu. l. acceptū. de fideius. l. si post-
aut obligatio accessoria est ↄcta anteq̄ tollatur principale: ⁊
nc aut tendūt ad diuersos effectus aut ad eundem effectū. Si
diuersos: tunc q̄nocūq; tollatur principale nō tollit̄ accesso-
um. de act. ⁊ ob. l. traiecticie. §. de illo. ⁊ de ver. ob. l. qui rome.
j. ⁊ idem de pena loco expensarum succedente. Si tendunt ad
ndem effectum: tunc refert aut principale erat sublatum ipso
re aut ope exceptionis. Si ipso iure subdistingue. Aut prin-
pale tollitur propter equitatem deficientem in seipsa: et tunc
blato principali impossibile est accessoriū remanere. inst. qui.
o. tol. ob. in prin. ff. de re. iur. l. cum principalis. Si autem non
llitur propter equitatem deficientem sed propter aliam subti
n rationem: tunc non tollitur accessorium sublato principali.
d treb. l. debitor. §. fi. de ca. pecu. l. fi. §. qui castrense. l. stichū.
. de sol. l. si sine herede. de admi. tu. Secūdo casu quando prin
pale sublatum est ope exceptionis subdistingue. Aut em̄ erat
uitas tollendi accessorium sicut principale: ⁊ tunc non perma
at accessorium sublato principali. ff. qui. mo. pi. vel hypo. sol.
eferente. ⁊ l. soluitur. in fi. cum. l. seq. eo. ti. Aut non est eadem
uitas tollendi accessoriū sicut est tollēdi principale: ⁊ tunc nō
llitur accessorium sublato principali: immo remanet: vt. d. l. in
ligere. de lui. pig. ⁊ ratio est: quia fortior est hypotheca q̄ per
nalis. ¶ In quarto genere. s. actionum cuius non tangit nisi
m actio large sumitur pro officio iudicis quod deseruit actio
principali dixi. s̄. post primā oppositionē in ver. ego credo in
ntētia ⁊c. Et predicta est diffinitio cum in. d. l. intelligere. que
quitur quando queritur an sublato principali pereat accesso-
um. Sed Inno. alibi tangit an accessoria comitentur siue se-
antur suum principale etiam si de ipsis non fiat mentio ⁊ di-
nguit. Nam quedam sunt accessoria actionum quedam iudi-
s officio ⁊ alijs dispositionibus que videas per exēpla: vt not.
c. tanta. de exces. prela. Et ego de istis accessorijs in. c. signifi

cantibus. de lib. ob. in repe. ¶ Predictis applico questionem
disputatam Titius vendidit Seyo fundum qui Seyus dictū
fundum sempronio obligauit Seyus postea cōuentus a Titio
⁊ condemnatus cōdictione. l. ij. C. de rescin. ven. noluit supplere
iustum precium sed fundum restituere ⁊ sic fecit. queritur vtrum
sic resoluta venditione resoluatur pignoris obligatio siue hypo
theca predicta per Seyum ante recisionē contracta vt sic Sem
pronius non possit agere hypothecaria: ⁊ videtur ꝙ non possit
aduocare: quia fuit contracta hypotheca. a Seyo vero domino
tempore obligationis: licet dominus esse desierit. l. que nondū.
§. quis dicitur. de pig. ¶ Secundo videtur tex. in similibus in
l. bouem. §. qui pignus. ⁊. §. precedenti. de edili. edic. vbi seruus
emptus postea redhibetur cum durat ad pignus medio tempo-
re contractum ad. l. si debitor. in prin. ff. qui. mod. pig. vel hypo.
sol. quia ista restitutio est quedā alienatio: quia per eam in ven-
ditorem dominium transfertur. l. j. C. de fundo do. ergo cum sua
causa ⁊ oneribus quibus subiacet transferri videtur. l. alienatio
ff. de con. emp. ⁊ l. traditio. de acqui. re. do. ¶ Quarto pro hoc
videtur tex. in. l. si post acceptum. de rei ven. vbi si aduocatur do
minium ab eo qui vsucepit cogitur cauere de dolo ne forte pi-
gnorauit: ex quo patet quod licet dominium reuertatur: tamen
durat pignus medio tempore contractum: quia certi sunt modi
quibus tollitur hypotheca. de quibus in. l. si tibi. §. de pignore.
de pac. ⁊ de pig. l. grece. ⁊ qui. mod. pig. vel hypo. sol. per totum.
Sed rescisio que sic vendicat decepto vltra dimidiam iusti p̄cij
non est de illis ergo ⁊c. l. obligationum fere. §. placet. ff. de act. ⁊
ob. pro hoc regula alteri per alterum non debet iniqua conditio
auferri. l. non debet. ff. eo. ti. ¶ Sed si diceremus pignus credi
toris resoluere facto emptoris. s. redhibendo auferret̄ ius credi
toris eo inuito contra. d. l. id quod nostrū. ⁊ daretur emptori ma
teria malignandi ⁊ aperiēdi viam malicijs prius videlz obligā-
do ⁊ postea resoluendo contractum claudendū: ergo est via frau
dibus ⁊ malicijs. c. porro. de diuor. ⁊. l. in fundo. ff. de rei vend. ⁊
d. l. bouem. §. si quis tantuz. ¶ In ↄrium faciūt rationes ⁊ iura
⁊ primo. l. vt autem. §. marcellus. ⁊. §. fi. de in diem adie. qui. mo.
pig. vel hypo. sol. l. si res. ⁊ quenadmo. ser. ami. l. is cui. §. fi. l. lex
vectigal. ¶ In istis legibus patet quod resoluta venditione re-
soluitur ius pignoris ⁊ resoluto iure actoris resoluitur ius suc
cessoris. c. nuper. de do. in. vir. ⁊ vxo. ¶ Secundo: quia dicta re-
scissio facta legis autoritate videtur similis restitutioni que est
in pristinum statum repositio. l. quod si minor. §. restitutio. de
mino. ¶ Tertio quia factum debitoris videtur nocere credito-
ri. de pub. l. si vsucapio. §. fi. ⁊ cle. sepe. de ver. sig. ¶ Quod dicē-
dum reperio questionem decisam quod hypotheca durat: lz ven
ditio sit rescissa. per. d. l. ij. non ob. l. lex vectigal. ⁊. §. marcellus.
cum alijs all'. s̄. quia loquuntur in restitutione necessaria ⁊ con-
tra inuitum. hic vero in voluntaria q: emptor sic voluit non sol-
uendo sicut poterat iustum precium. ⁊. l. is cui. loquitur cum re-
scissio fingit retro. l. a titio. de fur. nō ob. ar. qd̄ sit simile restitu-
tiōi: q: h̄ nego cū restitutio sit ↄ ius cōe ista rescissio ꝑm ius cōe
in. d. l. ij. non ob. l. si vsucapio. §. fi. quia illud contingit propter
factum debitoris quod fuit ante obligationem. ⁊ ita vt dixi con
cludit Thomas de piperata disputando. ¶ Tertio principali
ter oppo. de. l. ⁊ si is. C. de predi. mi. sol. dicit glo. venditio ibi nō
tenuit quo ad pupillum vel minorem: tenuit tamen quo ad illuz
curatorem olim quo ad principale ⁊ accessoriū. s. quo ad pigno-
ra. Sed ista sol. glo. non videtur bona: quia tutores ⁊ curatores
⁊ alij administratores necessarij non tenentur de gestis ⁊ admi-
nistratis per eos finito eorum officio. l. post mortem. ff. quando
ex fac. tuto. vel cu. ⁊ no. in. l. procurator. pro euictione. ff. de pro-
cu. Dic ergo ꝙ illa. l. non dicit quod teneat cōtractus principa
lis cōtra curatorem. Sed in rebus suis quas dedit pignori ob-
ligatio valet ⁊ est efficax. ¶ Et ideo Bal. soluendo contrariuz
dictum. ita dicit ꝙ aut id qd̄ sequitur ex principali fundatur in
propria virtute ipsius consequentis: ⁊ tunc valet vt ibi: quia est
extra causam prohibitionis. Aut non pōt fundari nisi in virtu-
te antecedentis prohibiti: ⁊ tunc non valet quia est in causa pro
hibitionis. ⁊ ita no. Bal. in. l. nō dubium. C. de legi. in. xiij. opp.
Cy. ibi remittit ad notata in. l. cum lex. de fideius. ⁊ ibi vide per
Bar. in. d. l. si is. per Cy. vbi dicit quod quo ad curatorem ⁊ pi-
gnora tenet ibi venditio non quo ad minorem. ⁊ hoc est mirum
cum vt dixi finito officio curatoris de contractibus iur. sub no
mine officij non tenet rursus cum lex resistat tali venditioni rei
minoris non videtur tali contractui p̄hibitio per. l. posse accede
re pignus. sol. quo ad primum: vt in. d. l. procurator. qui pro eui-
ctione. per Bal. quo ad secundum: dic vt. d. l. cum lex. per Bar.
post glo. Et vide. s̄. in. ij. opposi. ver. sed quare in. l. eos. Et ista
solutio preceptoris mei est solutio aliorum cōtrariorum in qui-
bus accessorium durat principali sublato: vt in. l. j. C. de iudi.
⁊ in alijs similibus de quibus. s̄. in secundo principali cōtrario

⁊ sequenti. in omnibus enim illis ⁊ similibus accessorium subsistit ⁊ fundatur in propria obligatione nō sui principalis: ⁊ hinc est quod lite finita per sententiam non possunt peti expense: et alia que adherebant obligationi principali et vsure ⁊ similia. l. terminato. C. de fru. ⁊ li. expen. ⁊. l. iiij. C. depo. secus si veniebat ex propria stipulatione. l. si mulier. §. si rem. ff. de leg. iij. ⁊ ibi no. ⁊. d. l. j. de iudi. idem si res in iudicium deducta pereat lite pendente. Nam non perit iudicis officiū super accessorijs. l. vtriqȝ. ⁊. l. item si verberatum. ff. de rei ven. vbi videas. Item dicimus in obligatione principali et fideiussoria. Nam lata sententia contra debitorem non mandatur executioni cōtra fideiussorem contractus: quia separata ⁊ diuersa est fideiussoris obligatio a principali. l. pap. C. manda. secus in fideiussore iudicij: quia contra ipsum fit executio cum sententia lata contra principalem fit pars iudicij: ⁊ accedat ipsi iudicio: vt no. in. c. j. de iniur. s. eo. li. ⁊. l. j. iudei. per Bar. ⁊. l. fi. de vsu. rei iud. per Cy. Item si fideiussoria obligatio sit efficacior q̄ principalis durat vbi alias non duraret. l. heres debitor. §. quod si hic seruus. ff. de fideius. facit l. debitor. de separa. ¶ Ex istis exemplis patet ꝙ quando accessorium non fundatur in suo principali sed subsistit per se trahit originem a seipso non sequitur naturam sui principalis. Et ista faciunt ad questionem domini Caleñ. nūquid si laycus fideiussit pro clerico inuito possit vel debeat conueniri in foro ecclesiastico vel in suo: et videtur quod in suo: quia fideiussor datur vt magis sit cautum creditori. ff. qui satisda. cog. l. ij. in prin. accumuletur igitur forum suum foro clerici non mutetur. argu. l. iiij.

Accessoriū an semp fundetur in suo principali.

9 §. si ex conuentione. de re iudi. ¶ † Item obligatio fideiussoris reperitur efficacior q̄ principalis. arg. d. l. si pupillus. ⁊. d. l. si is de predi. mino. Preterea exceptio fori ecclesiastici est inuenta pro clericis. c. si diligenti. de fo. compe. quod ergo in singulare priuilegium clericorum inductum est nō debet trahi ad laycos. argu. c. priuilegium. j. eo. ⁊ per consequens nec ad fideiussorem laycum quia ista exceptio est coherens persone non rei. de exce.

10 §. rei ad hoc. insti. de repli. §. sane. ¶ † In contrarium quia obligatio fideiussoris est accessoria ad principalē. l. j. ff. de fideius. ergo ratione fideiussionis factus est de foro ecclesie. de do. post di. resti. de prudētia. ⁊ de reli. l. qui religiosum. pretera reperitur hic quedam mixtura diuersorum. Nam quia laycus conueniri debet in foro suo: quia fideiussor ⁊ pro eius debito videtur quod in foro ecclesiastico cum sit mixtum sortiatur naturam simplicis dignioris ⁊ benignioris. C. de rei vxo. act. l. j. in prin. de pe. dist. j. medicamentum. preterea si conueniretur in foro suo esset eius conditio durior q̄ in foro ecclesiastico: vt in vsur. l. leta. si cer. peta. coniuncto. c. debitores. de iureiur. ⁊ subiacent statutis laycorum que forte magis sunt rigorosa in prescriptione ordine procedendi ⁊ ordine probationis ⁊ alijs qd non cōtingeret in foro ecclesiastico ex quo duo inconueniētia inferuntur. primo quod esset deterior fideiussoris conditio q̄ principalis contra. l. grece. §. illud. de fideius. Item si condemnaretur sm formam canonū hoc redundaret in damnum clerici. l. fi. C. de vsu. rei iud. ⁊ sic indirecta sententia iudicis secularis affligeret clericum in effectu quod directe non posset ergo ⁊c. c. tue. de pcu. ⁊. c. cum quid. j. e. ¶ Quid ergo dicendum solutio breuiter quod aut est actio mutui simplex et conueniri debet in foro suo. quia priuilegium fori clericalis cum sit personale non tangit eum nec suam obligationem. ⁊. d. c. priuilegium. Aut est actio mutui pregnans: quia contractus est vsurarius qui ad forum ecclesiasticum pertinet. de pigno. illo vos. ⁊ de emp. ⁊ vend. ad nostram. ⁊ tunc ista exceptio contingit rem. ⁊ tunc competit fideiussori nec mirum quia etiam cuilibet extraneo. C. de exce. l. fideiussione. tu adde quod etiam si in foro suo conueniatur. ⁊ per statuta aliter questio decidatur quam per ius canonicum: quia damnum redundaret in clericum cum si condemnaretur sm statuta pro clericis agere in iudicio seculari pro suo interesse vt petere ꝙ causa decidatur sm canones non sm leges vel statuta. arg. l. idem. §. ⁊ generaliter. ff. mandati. l. procura. ff. rem ra. habe. facit. l. venditor. ff. de iudi. ⁊ omnino vide quod no. Bal. post Cy. C. de preci. impe. offe. quotiens. vbi querit vtrum fideiussor qui renunciauit beneficio fideiussoris ⁊ beneficio cedēdarum possit vti dilatione iudicij vel obligationis concessa reo principali vsqȝ ad quinquennium forte. vbi videas plene ⁊ per Bar. in. l. cum filius. ff. de ver. ob. vbi in prin. d. l. patet plene cum vno condemnato deuenitur ad aliud in consequentiam vtrum noceat ei factum principale. ¶ Quarto oppo. videtur quod licet non valeat principale valeat tamen accessorium. l. stipulatio ista. §. alter. ff. de ver. obli. Sol. glo. ponit distinctionem in. l. pacta que contra. C. de pac. nam aut principalis dispositio est sm legem ⁊ valeat accessoria vt penalis laboret proprio vitio. de ser. expor. l. serui venditor. ⁊. l. seruus. et interdum principale est preter legem: sed penale sm legem ⁊ valeat penale quia non laborat eodem vitio: vt. d. §. alteri interdū principale est contra legem ⁊ tunc non valet accessorium vitio principali in totum. l. cum principalis. ⁊. l. seyus et augerius le. fal. ⁊ ibi Bar. ⁊. l. stipulatio. hoc modo. ⁊. l. si homo mortuus. ff. de ver. ob. ⁊ no. etiam de hoc in. l. non dubium. C. de preci. impe. offe. vbi habes que dicatur dispositio cōtra legē vel preter. ⁊ vide quod scripsi in. c. canonum statuta. de consti. in. xj. q. principali ad fi. vtrum. s. pena firmet actum prohibitum. ¶ Quinto extra glo. oppo. de. l. barbarius. ff. de offi. preto. vbi patet ꝙ barbarius tanq̄ pretor multa gessit et omnia fuerunt valida et firma ⁊ tñ ipse non potuit esse pretor cum esset seruus. Ex quo patet ꝙ accessoria hoc est que gessit valuerunt licet eorum auctor fuit reprobatus et sic accessoria non sequuntur naturam sui principalis contra istam regulam et contra. c. licet ex quadam. de testi. vbi non debent admitti quorum repelluntur auctores et c. fraternitatis. de here. ⁊ quod ibi no. ⁊. c. cum ex iniūcto. de no. ope. nun. ¶ Sol. speciale est in. l. barbarius. vt valeāt gesta per eum ⁊ hoc ratione publice vtilitatis et communis erroris quia ab oībus habebat pro libero licet nō esset ⁊ licet reuocet in dubium per doc. vtrum ipse fuerit pretor. tamen communis opi. fuit ꝙ non. vnde seruitute detecta remansit seruus. et hoc tenet Bar. Guil. de cu. ⁊ Bal. ⁊ Inno. in. c. nihil. e. ti. vbi ad fi. nō dicit in simili ꝙ tuitio pretoris valet his qui contrahunt cum prelato sed nō valent malo prelato: gestorum ergo efficacia siue validitas fundatur in illo barbario super publica vtilitate que versatur in multa per eum gesta ratione publici officij quod gerebat non perimit et super assumptione de ipso facta a populo Romano ad dictum officium ⁊ hec assumptio habet vim confirmationis ⁊ reddit habilem ad officium qui non erat quo ad efficaciam gerendorum licet non quo ad personam suam quin possit ab officio remoueri ⁊ in seruitutem redigi. facit ad hoc quod no. Inno. in. d. c. quod sicut. de elec. ⁊. l. j. §. illud pompo. ff. quod fal. tu. au. ⁊ reprobant hec plura similia videlȝ ꝙ ratione publici officij valent et tenent que quis facit q̄diu in officio toleretur. viij. q. iiij. nonne. ⁊ hinc est quod ea que fecit Iudas licet malus q̄diu fuit toleratus valuerunt sicut facta aliorum apostolorum. j. q. j. dedit baptismum iudas. ⁊. c. christus. ⁊ prophetizauit Saul licet malus. j. q. j. multi. et. c. prophanus. etiam Cayphas ea. dictum. facit quod no. de ele. dubium. in. ij. glo. quia tamen ⁊ notario occulto excōmunicato cuius instrumentū valeret: vt in. c. decernimus. s. eo. lib. de sen. excom. in nouel. Inno. de exce. pre. ⁊ in Spe. de instru. edi. §. restat. ver. quid si instrumentum. ⁊ in aut. de tabel. ad fi. ¶ Item sententia lata a seruo qui communi opi. habebatur pro libero: licet postea in seruitutē deuenit. l. ij. C. de sen. ⁊ interlo. om. iud. ¶ Item in ordinatione facta prelato simoniaco qui communi opi. non habebatur pro tali. j. q. j. si qui a simoniacis. vnde Inno. circa hoc generaliter loquens tradit regulam ꝙ omnes qui habuerunt canonicum ingressum licet postea fiant heretici vel simoniaci ratum est quod fit ab eis quousqȝ in officio tolerent in dicto. c. nihil. idem videtur de illis qui non habuerunt canonicum ingressum vt patet in illo barbario qui erat seruus tempore quo assumptus fuit ad prelaturam seu ad prefecturā. idem in patrono putatiuo cuius presentatio remanet valida: licet postea apparet tunc non fuisse patronum. c. consultationibus. de iurepa. ¶ Sed pro pleniori declaratione predictorum applico hic. q. dispu. per dictum Io. cald. in his terminis excōmunicatus qui communi opi. habebatur pro non excommunicato ecclesiasticum beneficium contulit vel eligitur ad illud vel rescriptum impetrauit queritur an de iure valeant. ¶ Et primo ad partem negatiuam arguit sex medijs ꝙ non valeant. ¶ Secundo ad aliam partem affirmatiuam alijs sex medijs quod valeant ⁊ deinde soluit ⁊ post solutionem ex his que dicit elicit vnam dist. breuem ⁊ nota. quam bonam suis iuribus ⁊ rationibus in solutione positis confirmabo singula membra

11 dicte distinctionis. ¶ † Cum ergo querit vtrum valeat vel non que gerit excommunicatus sic distingue aut illa communis op. non erat probabilis: ⁊ tunc non prodest: puta erat sententia excommunicationis publice contra eum lata. c. probandum. de re iudi. ⁊. c. tanta. de exces. prela. ⁊. c. veritatis. de do. ⁊ contu. ⁊ hic adde quod no. in cle. j. de sepul. ⁊ in. c. j. ⁊. ij. de ord. ab epi. qui re. epi. ⁊. xlij. di. preter hoc idem si sit in possessione dignitatis sed non confirmatus. nam et in hoc casu opi. non tuetur gesta per ipsum: vt no. Inno. in. d. c. nihil. aut illa communis opi. erat probabilis: ⁊ tunc aut actus de quo queritur competit ratione singularis ⁊ priuati interesse aut ratione publici officij. ¶ Primo casu aut facit pro se ⁊ ad sui commodum ⁊ vtilitatem: ⁊ tunc etiā communis opi. non iuuat: et ideo si excommunicatus qui communi opi. habebatur pro non excōmunicato pro se ⁊ ad sui commodum impetrauit rescriptum vel iure proprio eligit nō valet impetratio nec electio nec iuuat eum communis opi. excommunicatione. de testa. de cle. excom. mi. proposuit. nam predicto casu

impetrare

impetrare rescriptum nō competit ratione publici officij:vt per
se patet similiter nec eligere:quia id competit ratione canonica
tus vel spiritualis fraternitatis:vt not. Inno.in.c.veritatis.de
dolo.⁊.c.cum dilecti.in vlt.glo.⁊.c.cum dilectus.de consue.⁊ de
offi.ord.irrefragabili.§.excessus.⁊ quod ibi no. Inno.⁊ optime
quod per ipsum no.de pcu.c.fi.in.j.glo.⁊ sunt hec vera siue sciat
siue ignoret se excommunicatum.ad hoc quod no.de cle.excō.⁊
pos.vbi etiam Ho.dicit ꝙ eligere vel eligi non cadit in excōmu
nicatum q̃tuncunq̃ sit occultus dummodo confici possit. Idez
putat Jo.cal.si talis sit excommunicatus qui causa opi.habeba
tur pro non excommunicato eligit vel impetrauit pro alio qui
sciebat eum talem.nam beneficiū ignorantie.de quo statim sub-
dam non prodest scienti.de sen.ex.cum non ab homine.⁊ qd̄ no.
in.d.c.apostolice.⁊ de preb.dilectus.j.super glo.ij.vbi non tenet
impetratio eius qui impetrauit excommunicatum:lz occultum
scienter in iudicem. Si autem dominus constituit pcuratorem
excommunicatum occultum ignoranter tunc dicit valere electio
nem ⁊ impetrationem factam nomine domini ignoranter.⁊ hoc
casu vera sit opi. Ho.⁊ Arch.in.c.j.de rescri.e.li. ¶ Aliud mem
brum est quando actus de quo queritur competebat ratione pu
blici officij:⁊ tunc aut erat actus temporalis ⁊ communi opi.iu
uatur etiam vt credo si ille ad cuius commodum actus geritur
sciebat eum excommunicatum ratio quia contra ipsum hoc op-
ponere non poterat quousq̃ erat in officio toleratus.c.ij.de ele.
per Inno.⁊ ad hoc vide quod no.doc.in.d.l.barbarius.aut non
erat actus temporalis sed spiritualis:⁊ tunc aut queritur de ex
communicatione ab ipso lata ⁊ non tenet ab excommunicato q̃
uncunq̃ occulto ⁊ tolerato nam talis excōicatus etiam occul-
tus est extra ecclesiam.iiij.q.iiij.c.fi.xj.q.iij.c.aud.⁊.c.omnis.er
go in virtute dei vel ecclesie ius aliquod tribuere non potest vel
effectualiter exercere. Aut loquimur de alio actu spirituali quā
excommunicationis:⁊ tunc aut loquimur in spiritualib⁹ in qui
bus confertur caracter vt sunt ordinationes:consecrationes:et
similia ⁊ in istis videtur velle Inno.in.d.c.nihil.quod ista duo
ad excōicationem sunt irrita nisi interueniat dispēsatio ⁊ sic lo-
quitur.j.q.j.c.j.⁊.ij. Alibi Inn.dicit ꝙ ordinationes ⁊ sacramē
ta alia collata ab hereticis ⁊ simoniacis ⁊ alijs quibuscunq̃ cri
minosis ⁊ occultis valent ⁊ tenent:nec recipientes indigent ali-
qua dispensatione:quia tollens executionem sui officij habet
.l.ad ea.j.q.j.si qua simoniacis.nisi essent simoniaci vl' heretici
notarij.de quo ibi no.⁊ ita no. Inno.in.c.j.de scisma.sed Jo.cal.
in.d.dispu.videtur inclinare in primam opi.videlz ꝙ spirituali
bus que habent executionem annexam sicut sunt ordinationes
quia predicti suspensi executionem nō habent illa effectualiter
non conferunt:⁊ ideo circa ipsam executionem necessaria est dis
pensatio:vt.d.c.si qui a simoniacis.⁊ de or.ab epi.qui re.ep.c.ij.
¶ Quedam sunt spirituales que non habent aliam executionē
postq̃ sunt ministrata ⁊ conferre beneficia ꝯfirmare ⁊ similia et
in istis Jo.cal.tenet ꝙ facta ab excōicato qui communi opi.ha
bebatur pro non excōicato valent si sint facta ei qui ignorauit
dummodo cōmunis opi.sit probabilis mouetur quia ratione pu-
blici officij ista sunt postq̃ toleratur eius facta circa alia sunt va
lida.nam hoc videtur facere dignitas non persona postq̃ in of-
ficio toleratur:vt no. Inno.in.c.nihil electi.⁊ hoc tenet Jo.cal.
et Inno.alibi videatur tenere ꝙ in beneficijs ecclesiasticis et
alijs spiritualib⁹ non tenet collatio facta a prohibito qr suspe-
sus est.hoc ipse no.in.c.raynal.de testa.in gl.pactum.ver.in be
neficijs aliter dixit in.c.si vere.de sen.ex. ¶ Ego teneo opi. Jo.
cal.non ob.ꝙ sint suspēsi quia ista suspensio iur.donec fuerit pu
blicata per sentiam hominis non videtur impedire executionē
publici officij.ar.c.cum fm legem.de here.⁊ cle.j.de censi. Sub-
dit Jo.cal.de collatione facta ei qui sciebat eum occulte excōi-
catum vtrum valeat:videtur ꝙ non sicut.s̄.dictuz est de occulte
excōicato impetrato scienter ⁊ in electione quam facit pcurator
occulte excōicatus si dominus sciuit eum talem ꝯctuz.ipse vero
tenet in collatione facta scienti ab occulto excōicato cum super
hoc habet potestatem ratione officij vel dignitatis in qua tole-
ratur poterit tamen tali beneficio priuari vt puniaᷣ in quo pec-
cauit.participauit enim cum persona prohibita ⁊ in actu prohi
bito.ad hoc.j.q.j.si qui epi.cum concor.⁊ de cle.ex.mini.postula
sti. ¶ Ex predictis apparet ꝙ licet principalis autor ex post-
facto detegatur inhabilis ad officium quod gerebat tamē gesta
per eum ratione publici officij remanēt valida quia cōsideratur
in hic gestis dignitas non persona ministri.facit.l.cum decem.ff.
de l.fal. ¶ Et hinc sumpta occasione quero si sindicus constitu
tus ab vniuersitate vel constitutus a prelato agit pro vniuersita
te vel nomine prelati vtrū possit ei inhabilitas ꝯstituentiū puta
excōicatio opponi. Inn.in sindico dicit ꝙ non obstabit sibi agē
ti pro vniuersitate lz omnes de vniuersitate sint excōicati post
eius ꝯstitutionem secus si tempore constitutionis ⁊ est ratio qr

sindicus ⁊ yconomus postq̃ sunt creati recipiunt potestatem a
canone ⁊ agunt nomine vniuersitatis que non potest excōicari.
xxiij.q.iij.si heres in constituto a prelato dicit secus cum talis
necesse habeat agere nomine prelati ꝯstituentis vnde sicut pre-
latus repelleretur ita ⁊ constitutus ab eo.c.post cessionē.de pro
ba.⁊ idem quod de sindico vniuersitatis dicit in visitatore ⁊ co-
adiutore qui non agunt nomine dantium sed nomine ecclesie cu
ius est visitator vel coadiutor.in istis enim non nocet quod is
cuius adiutor est sit excōmunicatus cum ab eo non fuerit consti
tutus nec nomine eius agat sed ecclesie. ¶ Et idem dicit si con-
stituens esset excōicatus:vt ⁊ ipse no.in.c.fi.de procur.vbi dicit
aliud esse in sindico ⁊ actoribus ⁊ huiusmodi officijs temporali
bus ⁊ que ad libitum reuocantur:vt.s.non habeant exercitium
a constituente excōmunicato.ad hoc.c.j.s̄.eo.de offi.vic. ¶ Et
per ista dico ꝙ excōicato epo instituto ab eo in beneficijs non
ob.excōicatio epi in agendo postq̃ sunt instituti agunt nomine
suo non nomine epi ⁊ sic a canone recipiunt exercitiū actionuz ⁊
idem vr̄ in priorib⁹ ⁊ monialibus:vt nō ob.eis excōicatis maio-
ris prelati eadez ratione.facit cle.j.de sup.ne.pre.⁊ cle.j.de resc.
¶ Quid si excōicato pupillo doli capace vel adulto vel filiofa-
milias vtrum tutori curatori ⁊ patri obstabit excōicationis ex-
ceptio ex personis predictorum in tutore ⁊ curatore puto ꝙ si-
cut obstaret prelato sua excōicatio agenti nomine ecclesie que
equiparatur pupillo.c.j.de re.in inte.⁊ lz tutor ⁊ curator habeat
administrationē a lege siue a iudice qui dedit eos.l.j.ff.de tute.
tamen in agendo debent facere mētionem de pupillis suis ⁊ ad
ultis ⁊ eorum nomine agi.l.j.C.de admi.tut.⁊ sic non ob.quod
dixi de visitatore ⁊ coadiutore. In parte etiam est dubium qr hz
administrationem a lege in bonis filij ⁊ etiam vsufructum vnde
saltem hoc respectu non videtur sibi obstare excommunicatio fi
lij. Sed certe cum in agendo oporteat facere mentionē de filio:
⁊ eius nomine agere.l.cum non solum.de bo.que lib.forte idem
est in eo qd̄ in tutore ⁊ curatore in parte etiaz qui agere pōt pro
dote de consensu filie.sol.ma.l.ij.§.voluntatem.ff.sol.ma.vtrum
ob.exceptio ex persona filie.credo ꝙ non propter cōionem quā
habet pater in actione de dote:vt no.in.l.non solum.solu.ma.⁊
quia exercitium actionis de dote fundatur in patre ⁊ in filia ac-
comodante consensum tantum:vt.d.§.voluntatem. ¶ Unde et
si excōicatio impediret accomodare hunc consensum de quo du
bito tamen pater non prohibetur ob hoc ab exercitio actionis.
ar.c.j.s̄.ne se.va.eo.li.⁊ in.d.§.voluntatem.vbi filia impedita
prestare cōsensum propter furorem pater potest agere. ¶ Sex-
to oppo.sic si quis ingreditur monasterium bona va.velut acces
soria eum sequuntur in auᷣ. ingressi. C.de sa.sanc.eccle.l.si ado-
ptauero.ff.de preca.vbi etiam probatur quod bona tanq̃ acces
soria sequuntur personam sed alibi dicit canon ꝙ ingresso reli-
gionem si exeat non restituuntur eius bona:ergo accessoria non
sequuntur naturam principalis.xvij.q.iiij.sunt qui opes. Sol.
de ista sequela bonorum cum ingressus monasterium egreditur
est longa distinctio vtruz bona recuperet ⁊ doc.dicunt ꝙ si exijt
infra annum probationis recuperat quia videntur sub tacita
conditione collata.s.si in monasterio remanserit.l.stipulatus.ff.
de iu.do.⁊ quod ista videatur donatio quedā causa mortis que
si non sequatur mors reuocatur est ratio Bar.in.d.auᷣ.ingres-
si. Quandoq̃ exijt post annum ⁊ sic post pfessionez tacitam vel
expressam:⁊ tunc si de sententia superioris vel iur.quia trāsiuit
ad aliam strictiorem religionem ⁊ sequuntur eum bona ne sit se
cundo monasterio onerosus.xxvij.q.j.si quis rapuerit. Quā-
doq̃ sine licentia ⁊ tunc non recuperat.c.licet.de reg.⁊.d.c.sunt
qui opes. Quandoq̃ exijt quia ingressus non tenuit:puta erat
vxoratus:⁊ tunc aut hoc ignorabat credens vxorem mortuam
⁊ restituuntur bona et si non tenuit principale:lz est ingressus:
ergo nec accessorium.i.sequela bonorum.l.cum principale.ff.de
re.iu.aut hoc sciebat.s.vxorem viuere.⁊ sic ingressum non tenere
et tunc ante ingressum de bonis nihil dixit et sic eum tacite se-
quebantur:⁊ tunc si non valeret exp̄ssum nec tacitū.l.item.§.qui
habet.ff.de ser.vr.pred.⁊ hoc tenet Ja.but.in auᷣ.ingressi.⁊ ibi
communiter omnes. Aut contulit bona expresse:qr dixit offero
me ⁊ mea:⁊ tunc vitiata obligatione ⁊ professione persone non
vitiaᷣ obligatio bonorum:quia videtur donare.l.cuius per er-
rorem.ff.de re.iu.si tamen sit inops ⁊ non habeat vnde viuat de
equitate canonica sunt ei bona reddenda.xvij.q.iiij.c.si.⁊.c.qd̄
a te.de cle.con.⁊ ibi in nouel.⁊ per Hosti.in sum.eo.ti.§.placet.
Sed incidēter iuxta predicta quero vtrum ista tacita obligatio
⁊ sequela bonorum habeat locum in minore ingrediēte religio-
nem:videtur ꝙ non:quia ista est quedam alienatio in monaste-
rium:ergo requiritur iudicis decretum et autoritas curatoris.
ff.de re.eo.qui sub tu.per to. ¶ Contrariuz tenet Cy.in.d.auᷣ.
ingressi.⁊ Jo.an.in.c.in presentia.de prob.per istud.c.nam cum
principale.s.professio persone non requirat ista solennia:quia

Filiusfami lias si sit ex cōicatus an obstabit pa tri exceptio excōicatio nis.

mutat statum in melius: ⁊ ideo non lesus seruiendo deo. l. si ex causa. §. fi. ff. de mino. ergo nec accessoriū. isto casu. s. seq̄la bonorum req̄rat aliā solēnitatē: vt in ista reg. ⁊ in. c. si sup gr̄a. de offi. de. s. eo. li. fac. d. l. si adoptauero. de p̄ca. vbi trāsit ꝓbo sine alia traditione trāslata ꝑsona cui⁹ erat in alteri⁹ p̄tāte q̄ al's nō req̄ret sine apphēsione. l. cū heredes. de ac. pos. regulant ergo bona s̄m statutū dn̄i cui⁹ velut accessoria. ⁊ hinc est ꝙ īterdictū bonis ꝓdigo ꝑ iudi. Boñ. illud interdictū extēdit ad bona sita Ferrarie ⁊ alibi vbicūq ꝓpter istā regulā: vt no. Bar. in. l. relegatoꝝ §. interdicere. de īterd. ⁊ rele. ⁊. l. cūctos populos. in vlti. q. C. de sum. tri. ⁊ fi. ca. Jo. an. post Inno. in. c. pasto. de priui. vbi in alienatione rei sancti Proculi boñ. site. Florētie req̄rit autoritas ⁊ decretū epi Boñ. vbi monasteriū sitū est nō Florētie vbi est sita possessio: lꝫ q̄dā dicūt ꝙ etiā eps̄ Florētin⁹ h̄ posset de quo ꝑ Cy. C. de p̄d. mi. l. si p̄diū. vbi dicit ꝙ cauti⁹ est ꝙ vtriq interponat. ar. l. iurisperit⁹. §. cū oriūd⁹. de exc. tu. ⁊. c. cū illoꝝ. de sen. ex. hoc tū oīno. vide qd̄ scripsi post Jo. an. in. c. ij. de immu. ec. eo. li. vbi quo ad onera subeūda inspicit locus vbi sita est ecclesia siue monasteriū nō vbi sunt eius bona: ⁊ ratio ibi no. ⁊ p̄dicta faciūt ad no. i. d. l. cūctos populos. ꝑ Bar. in vl. q. vtrū effect⁹ sn̄ie late extēdat extra territoriū: ⁊ distinguit q: aut sn̄ia respicit ꝑsonā aut respicit respectu certi loci: ⁊ tūc interdictū nō porrigitur ad alia loca extra territoriū iur. dicēt nisi ad q̄dā bona ī ꝯsequētiā ⁊ iuris dispositionē: vt. d. l. relegatoꝝ. ⁊ hinc est ꝙ īterdicta ciuitate etiā suburbia ⁊ ꝯtinētia edificia ītelligunt interdicta rōne accessorij ⁊ coherētie. de sen. ex. si ciuitas. s. eo. li. qd̄ est verū etiā si suburbia ⁊ ꝯtinētia edificia sint alteri⁹ iurisditiōis q̄ iudicis de ciuitate īterdicētis: vt no. Jo. cal. in trac. de eccle. inter. nā dicta suburbia ⁊ ꝯtinētia edificia veniunt ex dispositione iuris in ꝯsequētiā nō principaliter ex sn̄ia iudicis interdicētis. facit qd̄ dicim⁹ de excōicatis minori ꝓpter excōicationē. nam lꝫ causet a sn̄ia hoīs: tū dꝫ excōicatio canonis: nō vbiq extendit effectū suū cōtra participātē. no. in. c. nup. de sen. ex. ⁊ qd̄ no. in. l. q̄d ergo. §. pena grauior. de his q̄ no. infa. ⁊ qd̄ dixi in suburbijs ⁊ ꝯtinētibus edificijs idē dicas in capella ꝯtingua ecclesie interdicte: secus si remota in. c. j. de ꝯse. ec. vel alta. s. eo. li. Quādo sn̄ia nō respicit interdictionē loci sꝫ diminutionē stat⁹ vt est excōicatio infamia ⁊ similia: ⁊ tūc seq̄tur ꝑsonā vbiq sicut lepra leprosum: vt no. in. l. ex ea. de posthu. ⁊. c. q̄ in ecclesiarū. de offi. ord. excōicat⁹ ergo vel effect⁹ infamis ꝑ sn̄iam hic Boñ. erit excōicat⁹ vel infamis vbiq. Scd̄o casu qñ sn̄ia respicit bona vtrū extendat ad bona extra territoriū iud. sn̄iantis. pone q̄dam est ꝯdēnatus hic Boñ. cū publicatione bonoꝝ hꝫ q̄dā bona alibi vtrū illa bona erūt publicata. Gui. de cu. ꝙ sic. sꝫ q̄dā ciuitas habebat bona sita ī suo territorio q̄si vacātia. de bo. va. l. j. ꝓ hoc. l. si q̄s p̄sbyter. C. de epi. ⁊ cle. vbi p̄sbyteris ꝯdēnatis bonā partē habet ecclesia partē curia vel patron⁹. ad hoc insti. de legi. tu. §. fi. de bo. da. l. si qñ. Bar. in. d. l. cūctos popu. relatis alijs opi. ponit sn̄am dicēs ꝙ ciuitas nō pōt sibi publicare bona de iure cōi ꝓpter delicta: vt. d. l. j. de bo. va. ⁊ ibi no. ciuitates Italie q̄ hoc ius sibi vēdicāt et faciūt hoc ex priuilegio vel antiqua ꝯsuetudine que obtinet vim priuilegij: vt no. in aut. de defen. ci. §. iusiurādū. in fi. magne glo. hoc p̄misso dicit ꝙ aut iurisditiones sunt separate ⁊ vna est bursa fiscalis in effectu in vtraq aut sunt separate iurisditiōes ⁊ separate burse fiscales primo casu aut vlla publicatio fit de iure cōi ⁊ bona vtriusq loci erūt publicata. l. si qñ. de bo. vac. ⁊ fiet executio ꝑ officiales illi⁹ loci vbi sunt sita bona: vt. l. cum vnus. §. si is qui. de bo. au. iu. pos. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊. d. l. si quando. ⁊. l. fi. de bo. va. Aut publicatio fit s̄m ꝯstitutiones vel leges spirituales ⁊ tūc aut ille leges sunt in vtroq loco vbi sunt bona. exēplū cuꝫ plures iudices deputati sunt in vno regno ꝑ diuersa territoria regni: ⁊ vn⁹ publicat s̄m ꝯstitutionē legalē: ⁊ tūc oīa bona regni erūt publicata eadē ratione. Aut dicte leges sp̄uales nō sunt in vtroq loco ⁊ tūc publicatio nō se extēdat ad bona loci vbi non viget ꝯstitutio: vt. l. extra territoriū. de iur. om. iu. ⁊. c. vt animarum. de ꝯsti. e. li. Scd̄o casu qñ iurisditiones sunt distincte ⁊ diuerse burse fiscales. ⁊ tūc aut publicatio fit de iure cōi ⁊ extēdit ad bona alibi sita aut de iure speciali. ⁊ tūc nō extēdit ad bona alibi sita. ⁊ ita no. Bar. in. d. l. cunctos pop. ad fi. vbi Bal. ī isto mēbro vtrū sn̄ia extendat ad bona sita extra territoriū sn̄iantis distinguit ꝙ aut respicit bona ꝑ modū ꝯfiscationis aut ꝑ modū alteri⁹ pene ꝯsistētis in quātitate puta ꝯdēnat in mille primo casu qñ per modū ꝯfiscationis refert aut status ꝑsone sic mutat ꝙ nō pōt habere ꝓprietatē bonoꝝ tunc oīa ꝯfiscant vbiq posita nō tū ꝯfiscant oīa fisco iudicis ꝓnūciātis sꝫ fisco vbi bona sunt sita: vt. d. l. cū vnus. §. is qui. facit quod no. Inn. in. c. postulasti. de fo. cōpe. aut stat⁹ ꝑsone nō repugnat ꝓprietati obtinēde tūc nō ꝯfiscant nisi bona que hꝫ in loco ꝯdēnationis nō bona extra territoriū situata. nā q̄tū ad ꝯfiscationē pōt diuidi effect⁹ sn̄ie. l. si mulier. §. j. ex qui. cau. ma. ⁊ ad. l. fal. l. in ratione. §. cū q̄dam.

si autem non est pena confiscationis sed pecunie ꝯdemnation[is] tūc ista sn̄ia iudicat obligationē cui⁹ executio pōt peti in bon[is] vbicūq positis. de ver. si. si qua pena. ex dicta ergo sn̄ia in cri[mi]nali ita orit obligatio ⁊ actio in factū sicut in ciuili. argu. l. iij. idē scribit. de pec. ⁊ qd̄ no. in. l. ⁊ si ꝯdēnatus. de nora. ⁊ in hoc sidet ibi Bal. vnus tū tex. facit me dubitare circa p̄dictū mēb[rum] vbi fit publicatio de iure cōi qd̄ extēdat ad oīa bona cle. past[oralis] de re iudi. vbi ille tex. ꝯdēnatus fuit per impatorē de crimine l[e]se maiestatis ⁊ publicatione bonoꝝ ⁊ tū nō extēdit ad bona [si]ta in territorio ecclesie ⁊ forte ibi ideo q: illud nō sit crimen le[se] maiestatis: vt ibi dicit tex. ⁊ sint diuerse iurisditiones ⁊ separ[a]te burse fiscales. ¶ In p̄dicta occurrit qd̄ disputabilis Jo. c[al.] in his terminis p̄supposito ꝙ per ꝯstitutiōes papales bona [con]dēnatoꝝ de heresi debeāt diuidi in tres partes quaꝝ vna sit d[ni] tpalis. scd̄a officialiū inq̄sitionis. tertia in subsidiū officij reseruat q̄rit si habēs immobilia Ferrarie ꝑ inq̄sitorē Florentin[um] sit Florētie legitime ꝯdēnatus de heresi ad quos illa bona ꝑtineāt. arguit primo ꝙ illa bona sita Ferrarie ꝑtineāt ad officiales cōis Florētie postq̄ ibi fuit de heresi ꝯdēnat⁹ nam bona [su]niūt accessorie ⁊ in ꝯsequētiā ad ꝑsonā que ꝯdēnata est Florētie arg. hui⁹ regule per. c. prudētia. de do. inter vi. ⁊ vx. ⁊. c. pastor[alis] ⁊. c. pe. ⁊ vlti. de offi. dele. ⁊. ff. de au. ⁊ ar. le. l. cū aurū. in fi. cū. l. nam ꝯcessa iurisditione officiali Florētino ꝯ ꝑsonā heretici. e[r]go simile sup bonis faciūt no. in. d. c. quod a te. in fi. vl. gl. de c[on]diu. ⁊. C. de exa. tri. l. fi. li. x. vbi in publicādis bonis attēdit lo[cus] ꝑsone que deliq̄t. ¶ Scd̄o sic dicit lex vbi q̄s iniustitiā fece[rit] ibi penas subeat delictoꝝ: vt nō alius q̄sq tale aliqd̄ agere p̄[su]mat ad exēplū respiciēs: vt in aut. vt iu. fine quoquo suf. §. si [a]ūt. col. iij. ⁊ tū dicit ibi vir dicet iniuria vbi plectibilis est o[ri] p̄sumptio. xxiiij. q. iiij. sollic. ¶ Itē officiales Florētini laborauerūt in ꝓcedēdo ⁊ ꝯdēnādo hereticū: ergo bona vident eis debita rōne laboris ⁊ officialib⁹ Ferrariēsib⁹ dicēdū q̄ nō laborauit nō māducet. ad hoc. de censi. ꝓcurationes. ⁊ no. de dā. infe. ꝙu[is] ad hoc. xij. q. j. §. his itaq. ¶ Tertio ratiōe ꝑsone sortit q̄s fo[rum] etiā sup reb⁹ alibi sitis. c. sane. de fo. cōp. C. vbi in rē ac. l. vl. ⁊ i[bi] no. ⁊ de p̄scr. lon. tem. l. fi. ad hoc qd̄ no. Inn. in. c. pasto. de priu. ⁊ qd̄ dixi. s. ī ver. regulant. ergo ad hoc. ¶ Quarto ꝓ hoc fa[cit] c. cū s̄m. de here. s. e. li. nā dꝫ ille tex. intelligi de dn̄o tpali illi[us] loci de quo erat eps̄ q̄ tulit sn̄iam. ad hoc opti. l. titiū. §. tutore[s] de admi. tu. ¶ In ꝯtrariū alijs arg. ꝓbat ꝙ ad officiales officij in[q̄]sitionis Ferrarie ⁊ cōe illius ciuitatis ꝑtinent bona ibi sita alibi ꝯdēnata sic ꝓbo. primo q: dispositio sup rebus simplicit[er] concepta dꝫ referri ad superiorē loci vbi sita res est vbicūq fu[e]rit dn̄s dicte rei: patet hoc in iurisditione administratione su[p]pletione. primū patet in. d. c. sane. de fo. cōp. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. cū si. Scd̄m patet. x. q. ij. casellas. ⁊ cle. q: regularis. de sup. ne[g]pla. vbi in suppletione negligētis inspicit superior bn̄ficij n[on] ꝑsone negligētis. Scd̄o ꝯstat bo. hereticoꝝ ipso iure hodie ꝯ[fi]scata. c. cū scd̄m. de here. ⁊ de fisco īperiali exprimit lex. C. de h[e]re. q̄cūq. §. eos. ⁊. §. si honeste. ⁊. l. cognouim⁹. ista aūt ꝯfiscat[io] dꝫ fieri ꝑ ꝓcuratorē fisci in ꝓuin. deputatū. ⁊ per illū ꝓcurato[rem] fisci vbi sunt illa bona. C. de bo. va. l. si qñ. lib. x. ꝯstitutionē erg[o] ipsam de qua in themate: q: se refert ad dn̄m tpalē ⁊ officialis [in]q̄sitionis ⁊ officij. intelligā de illis vbi sunt bona sita: q: ꝓcur[a]tores fisci loco surrogant in ista executione. arg. l. j. §. hec acti[o] ff. si q̄s te. li. esse ius. fue. non ob. qd̄ sn̄ia lata sit ꝑ officiales Fl[o]rētie sup crimine: q: talis sn̄ia etiā ꝑsona litis ꝯsequēte lata s[u]p bonis nō aufert sup eis administrationē alteri vbi bona sunt [si]ta: vt est casus in. l. tutores. §. heres institutus. de admi. tuto. [ad] hoc. c. postulasti. de fo. cōpe. vbi lꝫ effectus sn̄ie late per vnū ep̄[m] extēdat ad beneficiū sitū in dyoce. alteri⁹ ep̄i iste non ille q̄ tul[it] sn̄iam exeq̄tur ⁊ generaliter idē est dicēdū in qualibet executi[one] fiēda in bonis alterius territorij. de bo. aut. iu. pos. l. cum vnu[s] §. is qui. c. romana. §. cōtrahētes. s. eo. li. de fo. comp. de here. [⁊] officiū. in prin. ⁊. c. per hoc. s. eo. lib. ⁊. xj. q. ij. ꝑ to. Et ꝓ ista scd̄[a] parte ꝯcludit ⁊ firmat Jo. cal. ꝓ parte dn̄i tpalis ⁊ ꝓ parte off[i]cij inq̄sitionis Ferrarie ⁊ mouet principaliter ꝑ scd̄am ratio[nem] factā ꝓ ista parte de qua. s. ⁊ etiā ne videat iurisditionū ꝯfusi[o] ⁊ ꝑ ꝯsequēs litigatoꝝ ⁊ discordie materia subtrahat. De tert[io] ꝓ parte Florētie q̄ tulit sn̄iam tenet ꝙ debeat in qua subest [qui] laborauit: vt in p̄dicta. q. pleni⁹. sꝫ iste est effect⁹ toti⁹ disputati[o]nis ex qua ꝯiunctis alijs in hac oppositione deductis habet q[uod] bona sunt accessoria ad ꝑsonā vel nō. fac. l. iij. C. si pen. app. ⁊. c. de iurep. s. eo. li. ⁊. l. paulus. de acq̄. he. ¶ Septimo p̄ncipalit[er] op. ⁊ videt ꝙ accessoriū nō sequat naturā sui principalis. ꝯst[at] eīn ꝙ mādator venit principaliter ad ꝯtctū victoris. in aut. fide[i]ius. in prin. ⁊ similiter ad delictū arguēdo de ꝯtctib⁹ ad delicta q[uia] lꝫ. l. omnē. ff. de iudi. ⁊. l. ij. in fi. de exh. re. l. ij. in fi. ⁊ ꝓbat in. l. no[n] solū. in prin. cū glo. ibi posita. ff. de iniu. similiter p̄stās opē dꝫ [te]neri accessorie. l. q̄vo. §. idē placuit. ff. de fur. ⁊ tū ista lꝫ accessor[ie]

teneantur

teneantur lex dicit ꝙ qui mādauit tenetur: ⁊ tunc mandatarius
ex delicto sequuto. l. si q̇s id qḋ. §. si aliud. ff. de iurisdi. om. iud. ⁊
d. §. itē placuit. vbi lꝫ nō teneat̃ principalis tñ tenet̃ p̄stās opem
pro hoc. l. marcell⁹. de fideiuſ. vbi accessoria obligatio est efficax
licet principalis inualida. Ex q̇b⁹ seq̇tur ꝙ ista regula male di-
cit ꝙ accessoriū seq̇tur naturā sui principalis. Sol. in illis qui
veniūt accessorie in obligationib⁹ descēdētib⁹ ex ꝯctib⁹ nō tāgo
hic: ſꝫ remitto ad tit. de fideiuſ. C. ⁊ ff. Sed de illis qui veniūt ac
cessorie in obligationib⁹ descēdētib⁹ ex delictis: vt sunt mādato
res ratū habētes fautores ꝯsiliarij instigatores receptatores si-
ue p̄bētes auxiliū assistētes ꝑsuadētes ⁊ similes qualiter obligē
tur vtrū pariter vel aliter sine alia. l. quā principalis deliquētes
tangit̃ plene de aliq̇b⁹ ex p̄dictis. per Inno. in. c. sicut dignū. de
homi. ⁊ ibi in nouel. ⁊ q꞉ minus ꝑfecte ideo dicta Inno. breuiter
reassumo: vt remissiue addā q̄dā vtilia ad eius dicta: ⁊ anteꝙ̄ ad
eius dicta descēdā in mādatore tenēt cōiter doc. ꝙ teneat̃ prin-
cipaliter nō accessorie: ⁊ ita vt principalis puniēd⁹. nā facit per
aliū: ideo ipse facere videt̃: vt in reg. qui per aliū. ⁊ hoc tꝫ Cy. in
l. nō ideo minus. C. de accu. in. v. q. ꝓ hoc. l. j. ff. vi bo. rap. vbi mā
dās dicit principalis capitane⁹. facit. l. qm̄ multa. ad. l. iul̓. de vi
pub. ⁊ idē Bal. in. d. l. nō ideo minus. ver. itē q̄rit̃. an mandās. ⁊
ibi videas in. ij. q. vtrū. mādātes ⁊ mādatarij sint idē delictū nu-
mero ⁊ quoddā est delictū in specie. ⁊ circa hoc vide Cy. in. l. j. si
re. vel acc. mor. fue. vbi plene idē ꝑ eū vtrū q̄litas ꝑsone mādātis
pene augmētatiue extēdat̃ ad ꝑsonā mādatarij: vl̓ ecōuerso vbi
oīno videas ꝯtra Bar. in hoc ibi etiā videas in. v. q. vtrū mādās
⁊ mādatari⁹ obligant̃ simul in tpe ⁊ in alijs cōcomitātijs delicti
qualita. ⁊ manifesti noctis ⁊ similiū. ⁊ Bar. in. l. is q̇ opē. de fur.
vide qḋ no. Io. an. in addi. Spe. ti. de treu. ⁊ pa. vbi q̄rit an socij
in delicto possint accusari de pace facta sicut pōt principalis de
linquēs q̇ fregit pacē: tꝫ ꝙ sic per. l. vlt. al̓s vtrū. ad. l. pōp. de pa.
vide etiā in. d. l. nō ideo minus. vtrū mādās dicat̃ vere facere vel
ficte ⁊ si ficte nō liget̃ statuto qḋ loq̇tur de faciēte. de quo plene
ꝑ Cy. in. l. si ꝑ aliū. C. ne q̇s eū. in cōmento suo. ⁊ per Bar. in. l. si
on⁹. ff. de iniur. Et aduertēdū ꝙ notitia p̄dictarū q̄stionū est vti
lis in materia hui⁹ regule: q꞉ lꝫ obligatio mādatarij nō pōt dici
prorsus obligatio principalis delinquētis. accessoria tñ pōt di-
ci connexa ⁊ ꝯiuncta ⁊ hec sit q̄stio vtrū absoluto principali vi-
lebat̃ absolut⁹ mādator. ⁊ Dy. distiguit ꝙ aut ꝓnūciat̃ delictū
nō cōmissum: ⁊ sic ſuꝑ facto: aut ideo q꞉ nō fuit in culpa ⁊ sic ſuꝑ
iure. Primo casu victoria ꝓdest. scḋo nō ar. ff. de iureiu. l. duob⁹
§. a fideiussore. ⁊. §. si ei. nō ob. de re iud. l. sepe. ⁊ de exce. modesti
nus. ⁊. C. res inter alios acta. per to. q꞉ loquunt̃ qñ iura diuersa
rum ꝑsonarū sunt diuersa ⁊ separata. secus cū sumūt originē ex
eodē facto ⁊ eadē est causa defensionis. facit. l. si q̇ separatim. de
appel. ⁊ hoc no. Dy. in reg. rati. hoc. eo. ti. ⁊ approbat primū di-
ctum Dy. videlꝫ ꝙ nō ꝓsit cum ꝓnūciat̃ ſuꝑ iure. puta q꞉ nō fuit
in culpa all̓. ff. de ver. sig. l. nihil interest. cuꝫ sua glo. vbi lꝫ furiosus
absoluat̃: nihilomin⁹ mādator tenet̃ ꝓ hoc. d. l. si q̇s id qḋ. §. sed
et alius. de iurisd. om. iu. vbi mādator tenet̃ ⁊ nō mādatari⁹ q̇ nō
fuit in culpa. ꝓ hoc oīno vide qḋ not. Bar. ibi. ⁊. l. is qui. §. si ita
titiū. ff. de fur. vbi casus in q̇b⁹ punit̃ mādās ⁊ nō mādatari⁹ vbi
videas nota. differētiā inter delicta noīata que recipiūt nomen
spirituale ⁊ essentiā a iure ⁊ innoīata que stāt in suo noīe genera
⁊ in facto ꝯsistit: vt no. in. l. si q̇s idē qḋ. de iurisdi. om. iu. ¶ In
scḋo aūt mēbro Dy. cū ꝓnūciat̃ delictū non cōmissum ⁊ sic ſuꝑ
facto inq̄tū dicit sniam absolutoriā latam ꝓ mādatore ꝓ dicto
mādatorio nō bene dicit ꝑ. l. adultera. vbi loq̇tur de crimine ad-
ulterij valde ꝯiūcto inter adulterū ⁊ adulterā. tñ snīa absoluto-
ria pro vno nō ꝓdest alteri nō ob. §. a fideiussore: quia loq̇tur in
iuramēto qḋ hꝫ vim solutionis. nos loq̇mur in snīa absolutoria
uel lata ꝓ fideiussore nō ꝓdest principali. l. aduersus. de arbi. ⁊
ita refert Bar. determinasse Ric. malū. in sua publica dispu. in
l. adultera. similiter dicim⁹ in ꝯdēnato de falso q̇ ꝓduxit fal-
sos testes vt nō noceat testib⁹: vt per eā ꝓbet̃ eos esse falsos. vel
notarius sit ꝯdēnat⁹ de falso instrumēto nō p̄iudicat hoc dn̄o
qui spectabat instrumētū: vt. l. si docueris. C. de fi. instr. ⁊ qḋ no.
Cy. in. l. j. C. q̇ accu. nō pos. ⁊ in. l. j. C. si reus vel acc. mor. fue. vbi
vtrū ꝓducēs falsos testes ꝙ sic: q꞉ idē est delictū in specie ꝑ quā
rationē vtrū idē sit in mādāte ⁊ mādatario videt̃ recurrēdum ad
remissiones de q̇b⁹. s̄. s. vtrū vtriusq꞉ sit idē delictū numero vel
specie. ⁊ an mādātis sit obligatio accessoria sicut principalis ⁊ fi
deiussor q̇ pōt ꝯueniri in eodē libello. in aut̃. de fideiuſ. ⁊ māda.
¶ Ad p̄dicta adde si. qḋ no. Cy. in. l. j. C. de aduo. di. iu. vbi ꝯclu
dit ꝙ ꝓbationes ⁊ acta ꝯ aduocatū accusatū de p̄uaricatiōe nō
nocent aduersario cū quo dr̄ p̄uaricatio facta nisi fuerit vocat⁹
ad causam ſm Ja. de are. facit qḋ no. in. c. dilect⁹. ij. de simo. ⁊. xij.
q. j. qui manumittit̃. ⁊ in. c. ꝙ̄uis. de re iu. vbi remissiōes in fi. ad
decretū. ⁊ in. d. l. j. per Cy. vbi videas quid eꝯ vtrū ꝓbationes ⁊
acta ꝓsint in p̄dicta causa p̄uaricationis ⁊ ista succincte de man

dāte ⁊ mādatario dicta sunt plenius reassumā in reg. rati. s̄. eo.
Utrū aūt mādatoris satisfactio liberet mādatariū vel ecōuerso
⁊ q̇d iuris si vnus mādat plurib⁹ ⁊ plures vni q̄tū ad obligatio
nes omniū insolidū vel ꝓ parte virili tāgā. j. ⁊ no. in. l. si familia.
ff. de iurisd. om. iu. Seq̇tur videre de p̄stāte opē vel auxiliū: vtrū
ista dicat̃ tenere: dic ꝙ sic in. l. per Barto. in. l. q̇ seruos. §. item
placuit. de fur. dicit tñ ꝙ nō ideo dr̄ accessoria ꝙ obligatio acce
dat obligationi q꞉ q̄dā obligatio est de per se principalis qḋ pꝫ
q꞉ vno soluēte ali⁹ nō liberat̃. l. si q̇s id qḋ. §. fi. cū. l. seq. ff. de iu-
risdi. om. iu. ⁊ pōt vnus teneri plusꝙ̄ alter. l. is qui opē. de fur. ſꝫ
dr̄ teneri accessorie: q꞉ factū accedit facto. nō eñ pōt quis p̄stare
opē de facto nisi illud factū fiat. l. is q̇. §. sicut in titiū. de fur. ⁊ ꝓ-
pter hoc sufficit illud factū lꝫ non oriat̃ ex eo obligatio. vñ pōt
q̄nq꞉ teneri p̄stās opē lꝫ nō teneat̃ principalis: vt. s̄. dictū est in
prin. oppositionis. ¶ Sꝫ iuxta p̄dicta q̄ro ex q̇b⁹ actib⁹ dicat̃
quis p̄stare auxiliū siue opem alicui simpliciter: dic ꝙ aut p̄stat
auxiliū iur. puta aduocādo pro eo: aut p̄stari auxiliū facti respe
ctu certi act⁹: vt malefactori. primo casu puta peto ꝓnūciari bā
num nullū vel peto cassari bānū allegās iustā causam ⁊ succūbo
vtrū puniar tāꝙ̄ p̄stiterim auxiliū bānito. no. Inn. ī. c. mulieres.
in glo. mag. de sen. ex. ⁊ in. c. ꝓposuit. de cle. ex. mi. vbi tāgit an si
oppono me per viā iur. ꝯ ꝓcessum executoris: an possit me excōi
care tāꝙ̄ impediētē eū. Q̄nq꞉ nō ꝑ viam iur. ſꝫ venie sue miseri-
cordie cōpareo corā superiore: ⁊ illud est ꝑmissum nisi in crimine
lese maiestatis in quo lꝫ supplicare. l. q̇sq̇s. ad. l. iu. maie. Q̄nq꞉
p̄stat̃ auxiliū: tñ extra iudiciū: ⁊ tūc aut aū maleficiū aut in ipso
maleficio aut post maleficiū que mēbra ꝓsequar: vt no. Bar. ī. l.
ī furti. de fur. ⁊ ī. c. q̇cūq꞉. de here. s̄. e. li. ī nouel. vbi ponit plures
modos ī q̇b⁹ dr̄ q̇s defendere vel fauere errāti siue errore ⁊ pl⁹ fa
uere dr̄ p̄lat⁹ negligēdo vindictā sumere ꝙ̄ p̄senti aliter auxiliū
exhibēdo: ⁊ ibi bona exēpla in nouel. ſuꝑ ver. defensores. ⁊ cle. j.
de pe. vbi bona glo. de socio criminis ⁊ fautore ⁊ defensore ante
delictū ⁊ post delictū. ⁊. c. j. de offi. dele. de assistēte aūt maleficio
vel ꝯsiliario. plene no. Inno. in. c. sicut dignū. de homi. vbi ex di
ctis suis colligo plures casus. nā q̄nq꞉ plures principaliter de-
liq̄runt vel vnus tm̄: ſꝫ alij astiterūt auxiliū p̄stādo maleficio cō-
mittēdo. Q̄nq꞉ astiterūt ne deliquēs possit offendi dissuadēdo
tñ rapinā. Q̄nq꞉ astiterūt causa pacificādi non vt dānū vel deli
ctū cōmitterēt rursus. Q̄nq꞉ principalis alias esset sine istorū
assistētia fuisset facturus sine istis. Q̄nq꞉ nō fuisset factur⁹ ⁊ in
istis mēbris dubitat̃ qualiter principalis delinquēs teneat̃ ex
delictis assistētiū. Itē ecōuerso inq̄tū assistētes ex delicto p̄nci
palis vel ex dānis cōiter vel diuisim cōmissis a se tā in foro iudi
ciali ꝙ̄ in foro penitētiali. ⁊ vtrū hec solutio vl̓ q̇etatio liberaret
alios: ⁊ bene ista q̄ ꝓxime dixi applicant̃ huic regule p̄supponē
do pro xp̄o ꝙ assistētes dicant̃ accessorij: ⁊ qui eos ducit vel susci
pit dicat̃ autor principalis: vt sentit Inno. in. c. sicut dignū. de
homi. dū dicit ꝯueniēs est ꝙ sublato principali tollat̃ accessoriū
nō ecōuerso. in singulis ergo casib⁹ p̄dictis dico primo ꝙ autor
principalis delicti tenet̃ de eo qḋ ipse fecit: ⁊ de eo quod fecerūt
alij q̇s secū duxit: ⁊ de his q̄ passi sunt ab aduersarijs quos secū
duxit: vñ de homicidijs siue homicidio cōmisso in ꝑsonā se cōco
mitātis tenet̃ de occiso. l. qm̄ multa. C. ad. l. iul̓. de vi pu. ⁊ hoc est
mirabile ꝙ teneat̃ de cede suoꝝ comitantiū ꝯ eius ꝓpositū: sed
hoc ꝯtingit q꞉ dederit operā rei illicite. vel ideo debuit cogita-
re euenire posse de facili. c. is qui. de homi. s̄. eo. lib. ¶ Sꝫ vtrū
idē sit in istis accessorijs vt teneant̃ de dānis datis tam a se quā
ab alijs. tex. videt̃ ꝙ solū teneant̃ de dānis a se datis in. l. ij. §. si
quis nō homines. vi bo. rap. ⁊ hoc dr̄ verū qñ pōt discerni dānū
vnius a dāno alterius. Sꝫ si discerni non potest tunc Innocen.
in. d. c. sicut dignum. versicu. si aūt discerni. videtur dicere ꝙ q̇li-
betur tenet̃ insolidū. ff. de fur. l. si plures. xxiij. q. vlti. §. fi. q꞉ q̇li-
bet in hoc dāno opē tulit: ⁊ sic tenet̃ vnus ꝓ alio de auxilio iuicē
p̄stito. Bal. tñ dicit ꝙ circa vnū factuꝫ ille q̇ tenet̃ principaliter
nō pōt teneri vt p̄stās opē. secus circa facta diuersa etiā in eadē
rixa cōmissa: vt tenet Bar. in. l. q̇ seruo. §. si duo. de fur. qḋ no. ſꝫ
in ver. alij tñ in hoc casu ⁊c. videt̃ dicere Inno. ꝙ q̇libet tenet̃ ꝓ
virili parte: ita tñ ꝙ habeat̃ estimatio vt in pluri teneat̃ fortior
⁊ strenuior ꝙ̄ debilior ⁊ timidior. In dicto tñ ver. loquit̃ cū timo
re omniū simul rapina cōmissa fuit vel dānū datū: nec dicit vtrū
discerni possit dānū vnius ab alio: ⁊ ideo hāc partē teneo ī distin
cte in his duob⁹ casib⁹: vt. s. pro virili teneat̃ q̇libet. ⁊ hec sunt di
cta qñ assistētes ⁊ comitātes me comitati sunt animo delinquē-
di. Si aūt comitati sunt ⁊ astiterūt ne principalis autor offen-
di possit vl̓ causa ineūdi ꝯcordiā dissuadētes tñ rapinā: ⁊ tūc isti
assistētes nō tenent̃ dūmodo istoꝝ intētio nota fuerit dānū pas-
sis siue lesis. nā si hoc eis nō innotuit ⁊ ꝓpter illoꝝ assistētiā pro
babiliter nō fuerūt ausi se defendere tenerent̃ ꝑinde ac si auxiliū
p̄stitissent ſm Inn. qḋ no. nā aspectus ⁊ error hominū armatoꝝ
obligat aliquos ad dānum subsecutū: ⁊ si non ab ipsis armatis

sed aliis dānū datū fuit.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.si qs visis armatori
bus vbi sufficit terror armoꝝ. Sꝫ hic quero q̄d iur.si sine istoꝝ
assistētia pricipalis autor intulisset ista dāna:qꝛ forte cum aliis
sibi fauētibꝰ comitatus erat.dixit Inno.ꝙ isti q̄ venerūt causa
pacificādi vel causa iuuādi vel ledi possit nō tenent nisi raptor nō
iuisset sine comitatu istoꝝ similis ↄsideratio ƀm quosdā in man-
dāte ⁊ ↄsulēte vt teneant̄ si principalis nō erat al's facturus:vel
secus.de quo in.l.nō ideo minus.de accu.⁊.l.nō solū.§.si māda-
tor.de iniu.⁊.c.nullus pluribus.hoc.e.ti.⁊ li. ¶ Sꝫ q̄rit vlteriꝰ
Inno.vtrū ↄsiliarii teneant̄ de dānis datis captoribꝰ insolidū
vel tātūmodo ꝓ virili sicut dictū est in assistētibꝰ ⁊ tenet ꝙ insoli
dum:qꝛ auxiliū restringit̄ ad illā in q̄bꝰ auxiliū p̄stitū est:sꝫ ↄsi-
liū euagat̄ ad oīa.nā dolo de ↄsilio suo dānū datū est.ff.de dolo.
l.sicut.⁊.l.cū q̄s. ¶ Iuxta p̄dicta q̄ro post Inno.si p̄ncipalis ra
ptor sit liberaliter absolutus ab eo q̄ passus est dānū:vtrū ↄsilia
rius eius intelligat̄ absolutꝰ:dicit ꝙ sic:nisi de eo ꝙ ad eū ꝑue-
nisset ecōuerso absoluto aūt ↄsiliario an principalis debeat in-
telligi absolutꝰ:dicit ꝙ nō:nec ipsi nec alii ad quos res ꝑuenit:
⁊ est ratio differētie:qꝛ sublato p̄ncipali tollit̄ accessoriū nō eͦ.
c.trāslato.de ↄsti.⁊.c.j.de ↄse.ecc.vel alta.s̄.co.li.⁊ loq̄tur Inn.
de liberali remissione dānoꝝ:sꝫ vtrū idē sit de reali satisfactione
nō tangit qn̄ aliis ꝓ ↄsiliario satisfecisset de illo dāno qd̄ ꝑuenit
ad ↄsiliatorē in ↄsilio aīe dꝫ satisfacere illi principali qui ꝓ eo sa
tisfecit nō offenso cui iam satisfactū est.secꝰ aūt fieret titulo p̄ce
dēte:vt in iur.pall.que ergo Old.dixit dissimilia ⁊ diuersi gene
ris.s.possessionē ⁊ collationē.ego dico similia ⁊ correlatiua p̄ce
dēte titulo in beneficio sic tradito.fac.c.cū dilectꝰ.de cau.posses.
⁊ proprie.vnde nō dꝫ separari a possessione nec dici diuerse spe
ciei cū ex ea causat̄:vt.l.ꝓcur.C.de acq̄.pos.facit qd̄ dixi.s̄.pri.
col.ver.sꝫ vt dixi.s̄.Ex q̄bꝰ mihi videt̄ ꝙ eius opi.nō sit vera sal
uo iudicio melius sentiētis.Et adde ad p̄dicta qd̄ not.Bar.in
l.iij.de acq̄r.pos.⁊ qd̄ no.in decisionibꝰ Rote.xxvij.Istis s̄riis
expeditis venio ad q̄stiones quas elicio ex mēbris positis.s̄.in
euidētiali.in prin.vbi dixi ꝙ plura se habēt adinuicē diuersimo
de.nam quedā habēt se vt totū ⁊ pars:quedā vt vnica:quedā vt
correlatiua vt coherētia ⁊ annexa:quedā vt ↄsequētia:quedā vt
perplexa:quedā vt ↄtinua:q̄dā vt principale ⁊ accessoriū ⁊ aliis
modis vt ibi.Prosequor ḡ hic q̄dā mēbra ex eis aliis reserua-
tis in reg.in totū.j.eo.⁊ incipio a mēbro huius regule cū.s.que-
dam habēt se vt principale ⁊ accessoriū. ¶ Circa qd̄ primo q̄ro
de q̄stione mercuriali quā hic ponit Jo.an.arctat statutū doct.
legētes vt disputēt ⁊ q̄stiones disputatas infra certū diē in scri.
stationario tradāt doc.priuilegiatꝰ ꝙ disputare nō teneat̄ dis-
putauit.Sed q̄stionē disputatā stationario nō reddit.queritur
an inciderit in statutū ⁊ arguit q̄nqꝫ mediis ꝙ nō inciderit.prio
ex nouo in.c.cupiētes.de elec.s̄.eo.lib.vbi electꝰ qui non arctat̄
per illā ↄstitutionē ire ad curiā si volūtarie accedat nō arctat̄ ad
tp̄a vel ad penas illius ↄstitutionis.similiter si eligētes vadant
vel mittāt spōte nō habēt expēsas:vt no.in.c.cum nō deceat.eo.
titu.⁊ lib. ¶ Scd̄o ad hoc iudicis no.per doc.in.c.cū inter vni-
uersas.de ele.vbi si canonici vocāt nō vocādū ad electionē eo nō
expectato valet electio:lꝫ teneant̄ illi postea veniēti ad expēsas
vt ibi in nouel. ¶ Tertio inducit no.in.c.cū dilecti.eo.ti.vbi cō
promissariꝰ q̄ scrutatꝰ est vota cōpromittētiū sui spōte nō arctatꝰ
ad hoc ex forma cōpromissi non tenet̄ illa vota seq̄. ¶ Quarto
ad idē adducit.l.tutori.C.de neg.ge.ibi qui volūtarie vt amicꝰ
quedā negocia gessit non artat̄ ad illa que nō gessit quod secus
esset in tutore vel alio necessario administratore qui tenet̄ etiaꝫ
de nō gestis.nam in primo qui spōte est quedā gratia que nō dꝫ
detrahi ad necessitatē vltra quā facere velit:qꝛ sufficit si cui vel
in paucis ⁊c.vt.d.l.tutori. ¶ Quinto inducunt̄ leges.C.de ex-
cu.tu.l.volūtarie.⁊.l.j.⁊.ij.C.de his qui spō.mu.pu.su.⁊ aut.p̄s-
byteros.C.de epi.⁊ cle. ¶ Item vt hic no.sublata personali re-
manet accessoria ita hic cessante priuilegio in actu disputādi re-
maneat in actu non tradēdi lꝫ accessorio.Itē pro hoc quod ipse
no.in.c.cum accessissent.de ↄsti.vbi tenet ꝓ regula ꝙ priuilegiū
vnico actu nō ꝑdit̄:nisi in casibꝰ q̄busdā ↄsideratione odii vel fa
uoris.In ↄ̄riū arguit.⁊ primo qꝛ aut disputare ⁊ tradere acci
pis vt ↄnexa aut vt accessoriū aut principale:aut vt penitꝰ sepa-
rata si vt ↄnexa renūciatio priuilegii per actū disputationis in-
fert renūciationē in actu traditionis.c.trāslato.de ↄsti.iij.q.vj.
hoc q̄ppe.lxxxj.di.tātis.idē si istos duos accipis vt principale ⁊
accessoriū.⁊ maxime qꝛ priuilegiū de facili ꝑditur ⁊ reuertit̄ res
de facili ad naturā suā:vt no.in.d.c.accessissent.⁊.l.si vnus.§.pa
ctus ne peteret.ff.de pac.⁊.c.pro illoꝝ.de p̄bē.⁊.l.ij.de iu.dotiū.
Scd̄o casu cū p̄dicta duo accipis vt penitus separata.s.dispu-
tare ⁊ tradere stationario:⁊ ideo qꝛ p̄uilegiū nihil dicit de actu
isto tradēdi:ergo priuilegiū nō extēdit se ad istū actū disputādi
an ipso facto ↄ̄riū renūciauit.l.fi.de diuor.Scd̄o inducit̄:quia
postq̄ꝫ cedit siue ad principiū induxit dꝫ ꝑficere ⁊ limitari crea-
torem suum qui non nouit opus imꝑfectum.de bap.maiores.
sed ad hoc.de conse.dist.j.nullus episcopꝰ.nam actus disputa-
tiuus prodest solum audiētibꝰ:sed actus traditionis prodest p
steris:qꝛ per scripturā memoria que labilis est interim conse
uatur.l.celsus.de ꝓba.⁊.l.curauit.ff.de testi. ¶ Tertio pro h
facit.l.j.C.de his qui spon.mu.pu.su.⁊ quod ibi no.in rub.v
immunes a muneribꝰ si passi sint in numero decurionuꝫ eligi
excusationē non redemit:fortius ergo iste doctor qui in ordi
disputātiū se ingessit actum suum ꝑficere cogit̄. ¶ Quarto a
ducit similia ꝙ sunt quedā a principio volūtaria quorum assu
ptio sponte facta sit necessaria vt ꝓsequi causam inceptā:vt
aut̄.qui semel.C.quomodo ⁊ quan.iud.⁊ causam appellation
ff.ad sil'.l.ꝓpter veneni.in fi.⁊ qd̄ no.in.l.minoribꝰ.ff.de his q
bus vt indig.⁊ quod no.in.c.non iuste.de procur. ¶ Istis ergo
argumētis hincinde dictis siue deductis pro solutione questi-
nis premittit ꝙ questio nō ꝑponit̄ in doctore sub statuto nō
cluso vt esset doctor actu non legēs.in tabulis enim haberēt l-
cum prima argumēta:sed questio ꝑponit̄ in doctore sub statu
incluso.s.in legēte:sed priuilegiatꝰ in nō disputādo est ↄsequ
tacite priuilegiatus in nō tradēdo:quia hoc non esset possib
tradere ⁊ nō disputare:disputādo igitur cessat impossibilitas
tradēdo:cessante ergo exp̄sso cessat ⁊ tacitū:vt sicut vnum orit̄
tollatur.l.iij.C.si pen.app.mors interue.tradere ergo vel nō t
dere venit in ↄsequētiā ad exp̄ssum:vt vbi cessat exp̄ssum cesse
tacitū:⁊ ecōuerso locū habeat tacitū vbi locū habeat exp̄ssuꝫ
cus esset ƀꝫ vbi esset priuilegiatus copulatiue in vtroqꝫ:videlꝫ
disputare non teneat̄ nec disputādo tradere:tunc enim nō ha
ret questio disputationē cū renūciatio quo ad vnū de duobꝰ n
extēderet se ad aliud principale.pariter facit ad hoc qd̄ dixi
c.qꝛ sepe.de p̄bē.s̄.eo.lib.⁊ quod dixi.s̄.in.ij.q.prin.in secun
genere accessoriū.⁊ ad hoc.l.iiij.si pen.app.mors interue.vbi
ter statuit̄ in bonis que sequunt̄ ꝑsonā exp̄sse aliter tacite.simi
ter de cle.ↄiu.ꝙ a te.⁊.l.iij.§.q̄bus.ff.de ser.vr.predi.Ex q̄bꝰ
cludit doctorē de quo q̄rit̄ in statutū incidisse.⁊ rn̄dit ad.l.vo
tarie.qꝛ facit ꝓ ↄiūctis:vt ibi no.in.j.⁊.ij.gl.nam munꝰ tutele
sceptū:lꝫ non p̄iudicet quo ad alia:tn̄ p̄iudicat quo ad illud
sceptū ⁊ ipsiꝰ accessoria tutele annexa.sil'r ad argumētū de gi
nā si facit gratiā disputādo faceret nō inclusus statuto:vt dic
est ƀm Jo.an.cuius decisio multū noceret doctoribꝰ priuilegi
tis q̄ ab actu laudabili disputādi se retraherēt metu obligati
nis tradendi stationario questionem disputatam:⁊ hoc absu
dum est retrahere quē a bono actu doctori condigno tali met
ar.l.illud.de peti.here.l.si filius qui patri.de vulg.⁊ pupil.v
timore alterius obligationis incidēter nō ꝓhibetur quis lib
re actum gerere sibi beneficio singulari cōcessum.nam per h
beneficiū redūdaret sibi in p̄iudiciū si absqꝫ noua obligatio
publice disputare nō posset cōtra.l.qd̄ fauore.C.de leg.et.c.
apostolicā.de regu.⁊ grauaretur libertas cōcessa.l.j.§.que o
rāde.qua.re.act.nō da.obesset etiā ista opi.scholaribus qui
possent doctorē p̄uilegiatū forte suis meritis ⁊ etate audire
plice disputantē. ¶ Ex hoc enim actu scꝫ disputādi ⁊ queren
Modestinus optima ratione decreuit.l.munerū.§.iuxta.ff.
mune.⁊ ho.Item talis doctor exemptus eq̄paratur prorsus
traneo:vt no.s̄.eo.li.de priuile.c.j.qui extraneꝰ disputādo tr
dere nō tenet̄:vt ipse dixit.exēptio ergo reponit exemptū in
bera facultate disputādi vel nō disputādi.nō autem disputā
videt̄ fuisse intentio concedēdi indultū qd̄ reincidat in oblig
tionē statuti.ar.l.seruus effectꝰ.ff.de actio.⁊ obli. ¶ Preter
isti duo actus scꝫ disputādi ⁊ stationario tradēdi copulant̄ p
statutū tanq̄ꝫ actus penitꝰ separati:⁊ vt pariter principalis p
copulā:vt no.in fil'i.ff.de iur.⁊ fac.igno.in rub.⁊ dixi.s̄.in.ij.
prin.in secūdo mēbro accessionū.non debēt ergo ↄiungi post
vt cōnexa vel vt p̄ncipale ⁊ vt accessoriū ex accidēti ꝓpter ac
disputādi:qꝛ originalis causa intuēda est.l.si id qd̄.de dona.
l.j.C.qn̄ ⁊ q̄bus quarta pars.de renun.aūt priuilegii in vno
infert renunciationē in alio:vt.d.l.voluntarie.facit.l.j.ff.de
lit.iuran.⁊.qd̄ no.in.l.certi cōdic.ff.si cer.pe.⁊ per hoc nō ob.a
ꝙ traditio disputationis stationario veniat vt tacitū vel vt a
cessoriū ad ipsum actum disputādi:qꝛ vt dixi ab ipso natural
ter nō descēdit sicut descēdit administratio tutele ⁊ redditio r
liquorū ab ipsa tutela.nam veniunt talia ex natura cōtractu
tutele sicut in simi.no.in.l.pacta cōuenta.de ↄ̄hen.emp. ¶ It
que per leges relaxantur siue relinquuntur in libera facultat
nec quem obligant:puta ire per viam publicam vel macellu
certo loco tenere siue furnum vt dixi in.c.significāte.de pign
et no.docto.in.l.cum notissimi.C.de prescrip.xxx.annorum.
ergo doctor examinat̄ ab onere necessario disputandi priuil
gium est reponere doctorē in iure cōmuni ⁊ in libera facultat
l.sed ⁊ milites.in prin.ff.de exc.tu.quo iure certum est docto
non arctari ad traditionē aliquā.recuperare igitur libertatē
est gratia

st gratia: sed liberatio quedā ab obligatione ꝯtra ius inducta per statutū. ¶ Postremo ista obligatio ad tradendū stationa-io nō potest trahere alium de origine ꝙ ex actu disputādi: sed ste actus est difformis nō potest fieri ex naturali facultate qua doctores ꝑcipue famosi ⁊ illustres naturaliter ⁊ glorie causa ad hoc mouent̄: vt. §. iuxta. ¶ Item potest fieri aīo iterū se obligā i statuto. prima causa est fauorabilis. secūda odiosa: iō non est sumenda. arg. l. arrian⁹. ff. de act. ⁊ obli. ⁊ esset valde onerosum priuilegiū si tendēs ad liberationē ab onere disputādi induce-t redditū ad primeuū statū ⁊ obligationē statuti postea volun-tarie disputādo. nam priuilegiū eximit doctorē ab actu dispu-tandi: non aūt se astrinxisse videt̄ vt disputaret vel disputando voluntarie incideret in statutū si nō traderet sed sic: vt verisimi-ter principale hoc disputare videt̄ reliquisse in sua libera volū-te: ⁊ non tradere tanq̄ accessoriū reliquisse videt̄. ⁊ modo ista regula facit pro ⁊ contra. Et istam opi. credo veriorē scʒ ꝙ non tradendo nō inciderit in statutū talis doctoris. ⁊ hoc dictum sit ne preiudicio melioris sentētie vt accedat. l. claudius. qui po. pig. ha. ¶ Secūdo quero de questione facti parochialis ec-clesia erat vnita cuidā monasterio: ⁊ ibidē monachi retinebant perpetuū vicariū assignata eidē de ꝓuētibus cōgrua portione. iuxta cle. j. de iurepa. cōtingit ꝙ Bonifaci⁹ papa. ix. fecit quā-dam reuocatoriā oīum: ita ꝙ sub ea includebatur vnio predicta. Querit̄ an per dictam resolutionē vnionis sit resoluta in dicta ecclesia perpetua vicaria: ⁊ sic titulus vicarij resolutus per con-sequens. Et primo arguo ad partē affirmatiuā videlʒ ꝙ resolu-ta vnione etiā vicaria tāq̄ accessoria resoluat̄: vt in ista regula accessoriū. et. l. cum principalis. ff. eo. et. c. cū ex iniūcta. de noui o. nun. facit cle. pasto. ad fi. de re iudi. cū simi. Certū est autem vicaria est accessoria ecclesie principali cui subijcitur. c. super li. de ꝑben. nam inter vicariū ⁊ rectorē est magna coniunctio ⁊ ꝯnexitas: vt no. Hosti. in sum. de fi. pres. et. c. extirpāde. §. q2 ro. ⁊. c. exposuisti. de ꝑben. ⁊. c. B. perpetuus. de fi. instr. extin-cto ergo titulo principalis rectoris in ecclesia annexa per reuo-catoriā dʒ extingui titulus ⁊ nomē vicarij in dicta ecclesia. ar. l. ... cti. ff. de pigno. et. c. nuper. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ¶ Secū-do ꝓbat alteratio status rei que operat̄ alterationē in substan-tia ⁊ affectu: ⁊ de ipso iudicādū est non ꝓm ꝑteritū statū: sed ꝑsen-tem ꝓbant̄ per hoc multa similia. primo per nauē factā ex lignis que pignorate. nam q2 sunt trāslata dicta ligna in aliā speciem non veniūt in obligatione. l. si ꝯuenerit. §. si cauerit. de pig. ac. idē ... ex materia aliqua species facta sit. nam per hoc assumit sibi no-uum statum ⁊ nomē: ⁊ ꝓm istū pn̄tem statū iudicat̄ nō ꝓm ꝑteritū mutatū patēt exēpla. insti. de re. diui. §. cū ex aliena. ⁊. l. lana. ... abes. ff. de le. iij. plus q2 ex mutatione nominis ꝯtingit muta-tio substātie ⁊ effectus. lxiij. di. ꝙ aūt. ibi si nomē nō habēt quali officiū habebūt. ⁊. l. annullo. C. de ser. ibi si nomine eximūtur ... fructu carebūt. Idem ꝯtingit in mutatione status ꝑsonarū ... de abbate fiat eṗs vel ex clerico monachus. nam ꝓm statum ꝑsentem iudicabit̄. c. ne pro cuiuslibet. xvj. q. j. ⁊. l. nō distingue-mus. §. sacerdotio. de arbi. patet etiam hoc in layco ad ordines ꝓmoto. deinceps enim quo ad foꝝ ⁊ alia subiacebit canonibus ... legib⁹. c. j. de obli. ad ratiocinia ī nouel. ad hoc qd̄ no. Bar. ... l. legatus. §. si offi. ff. de le. iij. ⁊ clericus ꝑ trāsitum ad aliud of-ficiū perdit primū. c. de multa. de ꝑben. patet hoc etiam ex no. in ... ferior. de maio. ⁊ obe. vbi assumptione noui stat⁹ ecclesie ab-... et̄ primus. ⁊ in. c. j. de iurepa. s. eo. li. ¶ Ex quib⁹ similib⁹ ⁊ ... plis patet ꝙ q2 in casu nostro ecclesia ista parochialis redit ad primeuū statū per resolutionē vnionis desijt esse vicaria no-men ⁊ effectus vicarij: sint in ea extincta postq̄ a vinculo principa-lis rectoris est absoluta. rector em̄ ⁊ vicarius cū sint nomina cor-relatiua repsentata in eadē ꝑsona perempto noīe ⁊ effectu in ꝑn-cipali dʒ extingui etiā in vicario: vt in ista regula. ⁊ ī. l. ij. ⁊. iij. de ... e. ⁊. l. eos. de vsu. ⁊. c. trāslato. de ꝯsti. ¶ Tertio ꝓbat concur-sus impossibilis de duob⁹ ꝯrijs in eodē subiecto ad positionem ... us necesse est alterū remoueri. l. j. C. de fur. ⁊. c. in iudi. ꝓm In-no. sed in ver. hoc aūt. generaliter teneas ⁊c. dicit ꝙ in foro peni-tentiali si ab aliquo satisfactū est plene leso alij vlterius satisface-re nō cogunt̄: sed ei cōpēsare tenent̄ qui pro omnibus satisfecit ... ocan si isti accessorij satisfecerūt vel etiā principalis autor ... r se habeāt repetitionē videt̄ ꝙ non ꝓm Inno. facit. l. si plu-res. de admi. tu. † Et vtrū sn̄ia pro vel contra vnū lata ꝓsit vel noceat alteri. dic vt tetigi. s. post prin. q. ⁊ quid iur. si isti assisten-tes vel fauētes principali delinquēti ꝑdūt equos vel arma ⁊ ali-... passi sunt damnū: vtruʒ possint repetere a principali qui eos ... m duxit. glo. ꝙ non. in. d. l. quoniam multi. quod est veruʒ in ... o licito: ⁊ ad iustā defensionē ꝯcurrētes adiuuādū iuste pre-... tē ⁊ defendētē. dic per Inno. in. c. sicut. de iureiu. ¶ Predi-... ꝓcedunt cum agitur ciuiliter de delicto ꝯ plures accessorie ... linquētes. si vo criminaliter: vt si pro parte vel insolidum te-neantur: ⁊ vtrum vnius solutio liberet alios. dic vt in. l. semper. ff. qd̄ vi aut clam. vbi etiā quid iuris si agatur criminaliter con-tra plures vtrū teneant̄ insolidū. ¶ Octauo principaliter op-ponit̄ ⁊ videt̄ ꝙ accessoriū non sequat̄ naturā principalis. nam sede vacante iurisditio deuoluit̄ ad capitulū. c. his qui. c. cum olim. de maio. ⁊ obe. ⁊ tamen fructus qui ex iurisditione proue-niunt iure accessorij nō debent̄. cle. statutū. de elec. Sol. Io. an. soluit istud consiliū. ⁊ dicit ꝙ ratio illius decisionis fundat̄ ibi super vitanda diuina vocatione. nam si canonicos dicto tempo-re fructuū perceptio pertineret fraudes excogitarēt ⁊ diu dura-ret vacatio ꝑpter lucrū taliū fructuū ex iurisditione ꝓuenientiū deuolutio autē iurisditiōis nō tendit ad lucrū sed ad onus scilʒ iudicandi. l. munerū. §. iudicandi. ff. de mune. ⁊ ho. non est ergo eadem ratio principalis ⁊ accessorij: ideo accessoriū non seq̄tur naturā sui principalis. l. j. §. j. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. et no. in. l. si tibi. §. de pig. ff. de pac. facit quod dixi. s. in. ij. op. videlʒ vbi nō est eadē eq̄tas accessorij cū suo principali nō seq̄tur eius natura: vt ibi dixi in certo genere accessionis. ¶ Et facit hoc ad. q. disputatam per Io. cal. rector ecclesie sancti. A. procura-re tenetur certo die rectore ecclesie sancti. B. diuina officia po-pulo celebrāte in dicta ecclesia sancti. A. cōtingit dicto die quo instaret celebratio ꝙ dicta ecclesia est interdicta: ⁊ ita prohibi-ta est celebratio. vtrum hoc nō obstante procuratio debeatur: ⁊ videt̄ ꝙ non: q2 ꝓcuratio videt̄ accessoria visitationi qua ces-sante visitatio nō debetur in. c. si eṗs. in fi. de offi. ordi. s. eo. lib. ꝓ h̄ ista regula. ⁊. j. eo. priuilegiū. hinc est ꝙ excōicatio suspēdit obligationē qua vasalli ⁊ subditi tenentur dn̄is: ⁊ eodem modo obsequia ⁊ accessoria ad ipsam obligationē. xv. q. vij. c. nos san-ctorū. et. c. iuratos. de pe. offi. hinc est etiā ꝙ suspensione officij durante durat suspēsio beneficij. xxxij. dist. preter hoc. c. pastora-lis. in fi. de appel. lxxxj. dist. si qui sacerdotiū. ⁊. c. eos. ⁊ plene in clemen. cupiētes. ad fi. magne glo. de pe. ⁊ gratia expirāte expi-rat potestas executoris que est accessoria. c. si sup gratia. de offi. dele. s. eo. li. ⁊ rupto testamēto paterno rumpit̄ pupillare tanq̄ accessoriū. insti. de vulg. ⁊ pupil. §. liberis aūt. ¶ In ꝯrium aūt arguit pluribus medijs ꝙ ꝓcuratio debeat̄ in questione ⁊ soluē-do cōsiderat vtrū iste obligationes fuerint a ꝑncipio separatim cōtracte: an vo fuerint mutue ⁊ reciproce ex eodē cōtractu debi-te: quo casu aut obligatio ꝓcurationis erat adiecta per modū cause ad celebrationē aut per modū modi: aut hoc erat dubiū: aut per modū cōditionis. ⁊ in hoc vltimo mēbro subdistinguit singulis q̇d iuris sit plene declarat: sed nō ꝓsequor. sed remitto ad dictam disputationē q̄ incipit rector ecclesie sancti. A. ⁊ apte pōt hic applicari: vtrū ꝑbenda que in tēporalitate ꝯsistit dicat̄ accessoria ad canonicatū que cōsistit in sp̄ualitate: ⁊ videt̄ dicē-dum ꝙ sic: q2 canonicat⁹ trahit se ad ꝑbendā sine qua nō potest diu ꝯsistere siue durare. j. q. iij. si q̄s obiecerit. hic dicit̄ ꝙ postq̄ quis est canonic⁹ nō dʒ carere ꝑbenda: q2 qui altario seruit ⁊c. c. relatū. ⁊. c. dilect⁹. ⁊. c. cū scd̄m. de ꝑben. ꝑbēda aūt que in tēpo-ralitate ꝯsistit ⁊ a ꝑbeo ꝑbes dicit̄. q2 pro ꝑcio sp̄ualis laboris inspicit̄: an pōt esse sine canonica. c. sup specula. de magi. ⁊ in c. cū non oportet. de ꝯsti. facit qd̄ dixi. s. in rub. de ꝯces. ꝑben. in clemen. vbi videas diffinitionē ꝑbēde ⁊ canonie. nam a ꝑbenda descēdit canonia tanq̄ filia a matre. xij. q. ij. de q̇bus. ⁊ per hoc patet ꝙ ꝑbenda sit accessoria ad canonicatū. arguo ꝙ eoipso ꝙ confert̄ canonicat⁹ videt̄ collata ꝑbēda debita illi canonicatui sine qua officiū canonie explicari nō pōt. l. ij. ff. de iur. om. iudi. ⁊ c. ꝑterea. de offi. dele. ad hoc. c. si postq̄. de ꝑben. s. eo. li. vbi col-latio canonicat⁹ afficit prebendā intantū ꝙ collatio facta alte-ri nō valeret. ⁊ si dicatur ibi speciale in collatione canonicatus facta a papa. secus ab ordinario. c. inter cetera. ⁊ qd̄ ibi not. de preben. respōdeo fateor speciale esse in hoc ꝙ capitulū canoni-catum nō tribuit ius in ꝑbenda vacatura: q2 illa non est illi ca-nonicatui specialiter destinata: vt esset cōtra lateranē. cōsiliū. c. ne captande. de conces. ꝑben. s. eo. lib. in papa aūt secus est: vt d. c. si postq̄. sed si capitulū vel eṗs cōferat canonicatū videtur eoipso ꝯferre ꝑbēdā vacantē illi canonicatui destinata ratione necessarie actionis: vt in iur. prealle. ⁊. c. si super gratia. de offi. deleg. s. eo. lib. ¶ Et per hoc scʒ ꝙ prebēda sit cōsecutiua cano-nicatus. Argue ꝙ eoipso ꝙ quis est cōsecuturus quasi posses-sionem canonicatus videt̄ assecutus possessionē ꝑbende. ita ꝙ potest eā ꝓpria autoritate apprehēdere. ar. eo. que no. in. c. trās-missam. de elec. ⁊. l. si adoptauero. de preca. licʒ arg. cōtra quan-dam decisionē Rote in ordine. cclviij. que hʒ ꝙ si habēs cano-nicatū ⁊ ꝑbendā in ecclesia impetrat aliud beneficiū vacās facit mētionē de canonicatu ⁊ nō de ꝑbēda ꝙ talis gratia sit surrepti-tia. probat primo q2 iura canonicalia ⁊ ꝑbendalia sunt distin-cta ⁊ in bonis ⁊ iurib⁹ distinctis consistunt: vt ptʒ ex no. in. c. cū oportet. de cōsti. per Inno. ⁊ Host. Item si de iure ad rem: puta de expectatione ꝑbēde debeo facere mentionē. c. ad nostram. de

ꝑreben.multofortius de iure qđ est potētius.c.fi.de ꝯceſ.ꝑben.
ſ.eo.li.ꝑterea in literꝫ ad bñficia nihil dꝫ ſubiaceri qđ potuiſſet
mouere papā ad grām denegādā.c.ſi motu ꝓꝓo.ſ.eo.li. ¶ Sꝫ
ſi ita exꝑſſiſſet de ꝑbēda ſicut exꝑſſit de canonicatu papa nō ita
de facili literas cōceſſiſſet:vt.d.c.ſi motu ꝓꝓrio.⁊.c.ſi ꝓponēte.
de reſcrip.⁊ hoc verū credit cōpilator dictarū deciſionū in pre⸗
bēdis diſtinctꝭ ⁊ ꝯſecutiuis quas q̇s ꝯſeq̇tur eoipſo ꝙ canoniā
adipiſcit̄.c.fi.de ꝯceſ.ꝑben.ſ.eo.lib.⁊ idē dic de portionibꝰ ca⸗
nonicatuū vbi eſſet certꝰ numerꝰ canonicoꝝ ⁊ nō ꝑbēdarū.de q̇⸗
bus per Inno.in.c.dilectꝰ.⁊.c.dilecto.de ꝑbē.fuit ergo inter au
ditores Rote deciſionū vt auditor cauſe īformaret ſe de diſtin
ctione vel indiſtinctiōe canonicatuū ⁊ ꝑbēdarū dicte eccleſie in
qua impetrās aſſeruit ſe canonicatū obtinere:ſed vt dixi.ſ.na⸗
tura acceſſorij facit in oppoſitū.⁊ quod.ſ.dixi in.iij.not.nam in
iſta ꝯſecutiua ⁊ acceſſoria venire ītelligunt̄ etiā ſi exꝑſſe nō fue
rint in diſpōne deducta:vt.d.l.ij.cū ſimi. ¶ Itē q̇ vnū dicit vi⸗
det̄ etiā illud dixiſſe qđ eſt eius ſequela.viij.diſt. quo iure.⁊.l.il
lud.de acq̇.here.⁊ alibi dicit lex celeritate actuū ꝯiūgendoꝝ me
dijs occultat̄.l.iij.§.ſi debitorē.de dona.inter virū ⁊ vxo.⁊.l.ſin⸗
gularia.ſi cer.pe.videt̄ ergo exprimētē interꝑtatione canonica⸗
tum tacite exꝑſſiſſe ꝑbēdā ⁊ nō inane nomē canonici deduxiſſe
in ſua repeti.q: v̄ba cū effectu ſunt ītelligēda.c.relatū.de cleri.
nō reſi.⁊.l.j.ff.qđ cuiuſqꝫ iur.⁊ ſic eſt ꝑſumēdū ꝙ papa intellexe
rit impetrātē ſcꝫ eū eſſe canonicū ꝑbēdatū:nō aūt nudo ⁊ inani
noīe poſtꝙ̄ ꝑbēda eſt ſequela neceſſaria ⁊ regularis ad canoni⸗
catū:nec expedit exprimere que ſunt de natura diſpōnis.naꝫ cū
tacite inſint pro expēſis habēda ſunt.l.cū q̇s.ſi cer.pe. Sed iſte
intellectꝰ reddit īterꝑtationē validā aliter nullā.iſte ergo tanꝙ̄
benignior dꝫ accipi:vt ſcꝫ diſpō in tuto ſit quātūcunqꝫ ſtrictiſ⸗
ſimi iur.l.quotiēs.de ver.obli.⁊ de re.dub.l.quotiēs.⁊ no.in.c.
intelligētia.de ver.ſig.pro hoc facit qđ no.in.c.ſuꝑ eo.de ꝑben.
ſ.eo.li.vbi de eccleſia vnita canonicatui ſm̄ Io.an.ſed in nō mi
nus:īmo magis eſt acceſſoria ꝑbenda ad canonicatū ꝙ̄ eccleſia
parochialis vnita canonicatui:q: iſta ex accidēti ⁊ hoīs mini⸗
ſterio.illa aūt ſcꝫ ꝑbēda de iure cōi:vt.d.c.relatū.⁊.c.dilectꝰ.de
ꝑben.pro hoc qđ no.in.c.j.de reſcrip.ſ.eo.li.⁊ no.in.c.j.de ꝯſti.
ſ.eo.li.in rōne ſui.⁊ per hoc nō ob.ꝙ papa nō ita de facili cōceſ
ſiſſet nouā grām ſi exꝑſſiſſet ſe canonicū ꝑbēdatū ſicut cū exꝑſſit
ſimpl'r ſe canonicū.nam vt dixi veriſil'e eſt ꝙ papa intellexit ꝙ
eſſet canonicꝰ cū effectu:⁊ ſm̄ ius cōe nō inani noīe ⁊ ſic retule⸗
rit mentē ſuā ad ius nō cōtra vel ꝑter:vt in.c.cauſam que.de re⸗
ſcrip.⁊.l.q̄ro.§.inter locatorē.ff.loca.nō ob.ꝙ vtriuſqꝫ ſint iura
diſtincta:vt.d.c.cū oportet.q: dicta nō diſtinguit ipſa tanꝙ̄ pe
nitus diuerſa ⁊ ſeparata:ſed vt ꝯiūcta ⁊ tēdētia ad eūdē finē ſcꝫ
in diuino officio in eccleſia depēdēdo:nec videt̄ ꝓbabilis diffe
rētia inter ꝑbēdas diſtinctas ⁊ ꝯſecutiuas.nam nō minꝰ dꝫ dici
debita ꝑbēda diſtincta canonico poſtꝙ̄ eſt canonicatui deputa
ta ꝙ̄ indiſtincta ſiue ꝯſecutiua.⁊ iſtā partē credo veram tenēdo
illā opi.ꝙ in noua grā ſiue ꝓmiſſione nō ſit exꝓmēda qualitas
beneficij ꝙ impetrās obtinet ſi per ꝯſecutionē alterꝰ illud di⸗
mittere teneat̄ de ꝯſuetudine vel de iure quaſi ꝑbēda ſit quedā
qualitas ad canonicatū:ſecꝰ ſi ad diſpēſationē vel aliter retine⸗
re valeat primū cū ſcđo ꝑ gratiā ꝯſecuto:vt plene ſcripſi in cle.j.
in examinatione ſcđe regule.de ꝑben.vbi omnino videas ad fi.
¶ Sed ob.huic mee opi.⁊ facit pro opi.Rote.c.ſi clericꝰ.et.c.
q: ſepe.de ꝑben.ſ.eo.li.in q̇bus ptꝫ ꝙ diuerſa ſiue duo papa de
dit mādata executori.vnū ſuꝑ collatione ꝑbēde:⁊ aliud ſuꝑ col
latione canonicatꝰ.⁊ ſubdit̄ ibi in tex.in.c.ſi clericꝰ.ꝙ mādatū
ſuꝑ canonicatu nō extendit̄ ad ꝑbendā.⁊ in.c.q: ſepe.ptꝫ ꝙ mā
datum qn̄qꝫ implet̄ in altero ⁊ nō in reliquo:⁊ ſic iſta acceptio ⁊
cōſecutio ꝑbēde ad canonicatū nō eſt ita acceſſoria vt tu dicis.
¶ Ad hoc rūdeo ⁊ dico ꝙ in.c.ſi clericꝰ.ꝑbēda ꝓxime vacatura
nō erat annexa canonicatui pro quo ſcriptū erat.nam erat ibi
forte maior numerꝰ canonicoꝝ ꝙ̄ ꝑbendarū qđ eſſe pōt. c.dile⸗
ctus.et.c.pro illoꝝ.de ꝑbē.⁊ idē erat in.c.q: ſepe.vbi tex.in fi. fa
cit pro opi.mea ex quo ptꝫ ꝙ ꝓpter annexionē ꝑbēde ad digni⸗
tatē poſterior in tꝑe ꝑfert̄ priꝰ impetrāti.ꝯtra.c.cū qui.de ꝑbē.
ſ.eo.li. ¶ Ego aūt intelligo ꝙ ꝑbēda erat annexa canonicatui
quo caſu mihi videt̄ vt dixi ꝙ collatio canonicatꝰ extēdat̄ etiā
ad ꝑbendā tanꝙ̄ acceſſoriā:de qua acceſſoria nō expedit facere
mentionē in noua impetratione alterꝰ bñficij vt ꝑdixi:ꝯfirmat
etiā opi.meā qđ tenet Io.an.poſt archi.in.d.c.ſi clericꝰ.vbi di⸗
cit ꝙ ſi ꝑbēda vacās alicui ꝯferat̄ hoc ipſo canonica intelligit̄
eſſe collata.fatet̄ tū ſecurius ſi ꝓuiſor dicit cōfero tibi ꝑbendā
cum plenitudine iuris canonici.de ꝯceſ.ꝑben.ꝓpoſuit.⁊ qđ no.
Cōpo.de ꝯſti.cū oportet.in glo.vnde eis.nam ſi hoc eſt verū ꝙ
per collationē ꝑbende videat̄ ꝯferri canonicatꝰ videat̄ collata
ꝑbenda tanꝙ̄ acceſſoria ⁊ dependēs.dictū tū Archi.nō ſequor
in.d.c.ſi clericꝰ.⁊ teneo ꝙ collatio ꝑbēde nō includit collationē
canonicatꝰ ꝓpter naturā acceſſorij que eſt vt ſequat̄ ſuū princi⸗
pale nō autē principale naturā acceſſorij.l.ex pupillari.de vi
⁊ pupil.⁊ qđ no.in.l.petens.C.de pac.⁊ de conſe.ec.vel alta.
ſ.eo.li.facit qđ dixi in repetitione cle. cum ei quē.de cōceſ.ꝑ
in.x.notabili.nam eſt ibi caſus ꝙ ille qui petit bñficiū per
15 executorē ꝯferri hoc ipſe videt̄ acceptare. ¶ † Sꝫ poſt O
ibi q̄ro vtrū traditio poſſeſſiōis inducat collationē:dic ꝙ n
ſicut nec petitio operarū inducit indictionē earū niſi priꝰ in
cte ſint.ff.de ope.liber.l.ſi q̇s.hoc nō ob.qđ no.Cōpo.de el
trāſmiſſam.vbi tenet ꝙ inueſtitura facta ab eo ad quē perti
inducit collationē:q: illi duo actꝰ ſcꝫ inueſtitura ⁊ collatio ſ
ſil'es ⁊ iura diſtribuūt:ideo faciliorē recipiūt functionē.l.v
alterꝰ vice fungit̄:q: in eodē genere ſunt. ff.ſi cer.peta.l.ij.
bo.poſ.l.ſed cū pecunia.hinc eſt ꝙ vna poſ.bonoꝝ in aliā et
ſibi appoſitā ꝯuertit̄:q: ī eodē genere ſunt.ff.de bo.poſ.ſm̄
l.ij.§.ſi ſub ꝯditione.⁊ de col.dot.l.filiꝰ emācipatꝰ.⁊ tū pet
bonoꝝ poſſeſſionis nō operat̄ adiectionē que fit ex ſolo aīo
ꝙ nō eſt eiuſdē generis cū adiectione:vt no.C.de iur.deli.l.
berē.ſic poſſeſſio cū ſit facti ⁊ in rei ꝓprietate ius nō tribuit
eſt ſub eodē genere cū collatione:⁊ ideo eā ſicut inueſtiturā
rari nō pōt.⁊ in hoc reſidet Oldr.q.clxj.de qua deciſione d
to.nam ꝑſuppoſita ptāte poſſeſſionē tradētis ⁊ ſciētia iur.a
cōpetētis illi cui tradit tradēdo ꝯfert titulū poſtꝙ̄ erat ad
obligatꝰ ex apl'ico mādato vel aliter ſic ꝑſuppoſito titulo h
li traditio operat̄ trāſlationē dñij.inſti.de re.diui.§.tradite.
tis enim traditio videat̄ actus ꝯſecutiuꝰ ad ꝑcedētē titulū
ad rē vt per ipſaꝫ ꝯſequat̄ ius in re quinīmo nudatio poſſeſ
nis facta aīo donandi ſimul ⁊ ſemel hꝫ vim tituli donation
trāſlationis dñij.l.cū per errorē.ff.de reg.iur.hic dicit̄ a pri
dio titulo poſterior format̄ euentꝰ.l.j.C.de impo.lucra.deſcr
facit.l.quedā mulier.de rei vēdi.vbi poſ.in dubio ſemꝑ hꝫ re
tionē ad ꝑcedētē titulū:nec pōt negari q̇n iſta ſit ꝯuerſio ⁊ fa
lis trāſitꝰ de vno ad aliū ſcꝫ de iure ad rē in iu.in re qđ extra
ctionē naſcit̄ in rebꝰ ꝓphanis lꝫ in bñficijs oriat̄ etiā ex col
tione.c.ſi tibi abſenti.de ꝑbē.ſ.eo.li. Sed nō video rōnem
nō ita extra dictionē titulo ꝑcedēte vt in iuribꝰ ꝑallegatis.
ergo Old.dixit diſſimilia ⁊ diuerſi generis ſcꝫ poſſeſſionē ⁊
lationē.Ego dico ſil'ia ⁊ correlatiua ꝑcedēte titulo in benefi
ſic tradito.facit.c.cū dilectꝰ.de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.ꝓprietas
nō dꝫ ſeparari a poſſeſſione nec dici diuerſe ſpeciei cū ex ea ca
ſetur:vt.l.ꝓcuratorē.ff.de acq̇.poſ.facit qđ dixi.ſ.ꝓxi.colū.v
ſed vt dixi.ſ.ex q̇bꝰ mihi videt̄ ꝙ eius opinio nō ſit vera ſal
iudicio melꝰ ſentiētis. ¶ Et adde ad ꝑdicta.qđ no.Barto.
l.iij.de acq̇.poſ.⁊ qđ no.in deciſionibꝰ Rote.xxvij. ¶ Iſtis c
trarijs ſic expeditis venio ad qōnes quas elicio ex mēbris p
tis ſupra in euidētiali in prin.vbi dixi ꝙ plura ſe habēt ad in
cem diuerſimode.nam quedā habēt ſe vt totū ⁊ pars quedā
vnica:quedā vt correlatiua:quedā vt coherētia ⁊ annexa:q̄da
vt ꝯſequētia:quedā vt perplexa:quedā vt ꝯtinua:quedā vt pr
cipale ⁊ acceſſoriū:q̄dā alijs modis vt ibi. Proſequor ergo h
quedā membra ex eis alijs reſeruatis in regula in toto.j.eo.
incipio a mēbro huius regule ſcꝫ cū quedā habēt ſe vt princi
le ⁊ acceſſorium. ¶ Circa qđ primo quero de qōne mercuri
quā hic ponit Io.an.arctat ſtatutū doctores legētes vt diſp
tent:⁊ vt qōnem diſputatā infra certū diem in ſcriptis ſtatio
rio tradāt:doctor priuilegiatꝰ q̇ diſputare nō tenebat̄ diſpu
uit:ſed queſtionē diſputatā ſtationario nō reddit:querit̄ an i
ciderit in ſtatutū:et arguit q̇nqꝫ medijs ꝙ nō īciderit. ¶ Pr
mo ex no.in.c.cupiētes.de elec.ſ.eo.li.vbi electus qui nō arc
tur per illā ꝯſtōneꝫ ire ad curiā ſi volūtarie accedat nō arctat
a tempore vel ad penas illꝰ ꝯſtōnis.ſil'r eligentes ſi vadant v
mittānt ſpōte nō habēt expēſas:vt no.in.c.cū nō deceat.eo.li
16 ¶ † Secūdo ad hoc inducit no.ꝑ doc.in.c.cū inter vniuerſa
de ele.vbi ſi canonici vocant nō vocandū ad electionē valet el
ctio eo nō expectato lꝫ teneant̄ illi poſtea veniēti ad expēſas:
ibi in nouel. ¶ Tertio inducit no.in.c.cū dilecti.eo.ti.vbi co
promiſſarius qui ſcrutatus eſt vota compromittentiū ſua ſpo
te nō arctatus ad hoc ex forma cōpromiſſi nō tenetur illa vot
ſequi. ¶ Quarto ad idem inducit. l.tutorē. C.de neg.geſt. v
qui volūtarie vt amicus quedam negocia geſſit qđ ſecus eſſet i
tutore vel alio neceſſario adminiſtratore qui tenet̄ etiā de ne
geſt.nam in ꝓmo ſpōte eſt quedā gratia que nō debet detra
ad neceſſitatē vltra quā facere velit:q: ſufficit ſi cui vel in pau
cis ⁊c. vt.d.l.tutori. ¶ Quinto inducunt̄ leges. C.de excu.tu
l.volūtarie.⁊.l.j.et.ij.C.de his q̇ ſpō.mu.pub.ſube. et aut̄.pre
byteros.C.de epi.⁊ cleri.Item vt hic nō ſublata principali pe
na nec acceſſoria:ita hic ceſſante priuilegio in actu diſputand
remanet in actu non tradēdi lꝫ acceſſorio. ¶ Item pro hoc q
ipſe no.in.c.cū acceſſiſſent.de conſti.vbi tenet pro regula ꝙ pr
uilegium vnico actu non perdit̄ niſi in caſibus quibuſdā conſi
deratione odij vel fauoris. ¶ In cōtrariū arguit ⁊ primo qui
aut diſputare

ut disputare ⁊ tradere accipis vt cōnexa aut accessoriū ⁊ principale aut vt penitus separata si vt ꝯnexa renūciatio priuilegij er actū disputationis infert renūciationē in actu traditionis. trāslato. de cōsti. iij. q. vj. hoc quippe. lxxxj. dist. tātis Daniel. ¶ Idem si istos duos accipis vt principale ⁊ accessoriū: vt in a regula accessoriū. ⁊ maxime qꝛ priuilegiū de facili perdit. ⁊ fert res de facili ad naturā suā: vt no. in. d. c. cū accessissent. ⁊. l. pnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. ⁊. c. pro illoꝝ. de preben. l. ij. de iure do. in prin. ¶ Tertio casu cū ꝑdicta duo accipis penitus separata. s. disputare ⁊ tradere stationario. ⁊ idē qꝛ iuilegiū nihil dicit de actu isto tradēdi: ergo priuilegiū non tēdit se ad actū disputandi cui ipso facto ꝯrio renūciauit. l. fi. de diuor. ¶ Secūdo inducit: qꝛ postq̄ cepit siue a principio ie ad principiū se astrinxit dꝫ perficere ⁊ mutari creatorē suū ui nō nouit imꝑfectū de bap. maiores. §. sed adhuc. de cōsecra. st. j. nullus eps. nam actus disputatiu⁹ ꝓdest solū audiētibus actus traditionis ꝓdest posteris: qꝛ per scripturā memoria e labilis est interim ꝯseruat. l. celsus. de ꝓba. ⁊. l. curauit. ff. de t. et. c. alberic⁹. ⁊. c. significauit. de testi. ¶ Tertio pro hoc fa. l. j. C. de his q̄ spon. mu. sub. ⁊ qḋ ibi no. in rub. vbi immunes muneꝛib⁹ si passi sunt se in ordine decurionū eligi ad excusanē nō redeūt. forti⁹ ergo iste doctor q̄ in ordine disputantiū ingessit actū suū perficere cogit. ¶ Quarto adducit sīlia q̄ t quedā a principio volūtaria quoꝝ sumptio spōte facta sit a necessaria vt ꝓsequi cām appellationis. ff. ad silr. l. ꝑpter veni. in fi. ⁊ qḋ no. in. l. minorib⁹. ff. de his q̄. vt indig. ⁊ qḋ no. in ō iniuste. de ꝓcura. ¶ Istis ergo argumētis hincinde dictis deductis ꝓ solutione q̄onis p̄mittit q̄ qḋ nō ꝓponit in dore seu substituto. s. legēte: sed priuilegiato in nō disputādo. ⁊ r ꝯs̄s tacite in nō tradēdo: qꝛ hoc nō esset possibile tradere et disputare: nō disputādo ergo cessat ⁊ tacitū vt sic vnde orit ic tollat. l. iij. C. si pen. ap. mors interue. tradere ergo vel non derevenit in ꝯsequētiā ad exp̄ssum vtvbi cessat exp̄ssuꝫ cessat itū ⁊ ecōuerso locū habeat tacitū vbi locū habeat exp̄ssum: ⁹ esset ꝑm eū si esset priuilegiat⁹ in vtroqꝫ copulatiue: videlꝫ disputare nō teneat: nec putādo tradere: tunc em̄ nō haberet locū vel dubitationē cū renūciatio quo ad vnū de duob⁹ nō tēderet se ad aliud principale. pariter facit ad hoc qḋ dixi in qꝛ sepe. de ꝑbē. s̄. eo. li. ⁊ qḋ dixi. s̄. in scḋa oppositione principali in scḋo genere accessionū. ⁊ ad hoc optime. l. iij. si pen. app. ꝛs iterue. vbi aliter statuit in bonis q̄ sequunt ꝑsonā exp̄sse ter tacite silr. de cle. ꝯiug. qḋ a te. ⁊. l. iij. §. q̄bus. de ser. rusti. edio. ¶ Ex q̄bus ꝯcludit doctorē de quo q̄rit in statutū inci se. ⁊ rn̄det ad. l. volūtarie: qꝛ facit ꝓ ꝯiūctis q̄ ibi no. in. j. ⁊. ij. nam mun⁹ tutele susceptū lꝫ nō p̄iudicet quo ad alia tn̄ preicat quo ad illud susceptū ⁊ ipsi⁹ accessoria tutele annexa silr augmentū de gratia. nā nō facit gratiā si renūciat gratie sibi te. nā gratiā disputādo faceret nō incluso statuto vt dictū est Jo. an. cui⁹ decisio multū noceret doctoribus priuilegiatis ab actu laudabili disputādi se traherēt metu obligationis dēdi stationario q̄onē disputatā. ⁊ hoc absurdū est retrahere ē a bono actu doctori ꝯdigno tali metu. ar. l. illud. de pe. here. si fili⁹ q̄ p̄ri. de vulg. ⁊ pu. vbi timore alteri⁹ incidēter obligamis nō ꝓhibet q̄s libere actū gerere sibi bn̄ficio singulari cōsum. nā per hoc bn̄ficiū redūdaret sibi in p̄iudiciū si absqꝫ no absolutione publice disputare nō posset contra. l. qḋ fauore. de legi. ⁊. c. ad apl̄icam. de regula. ⁊ grauaret libertas semel essa. l. j. §. q̄ onerāde. q̄. re. ac. nō da. nec dꝫ obesse ista opi. scho ib⁹ q̄ nō possent doctorē p̄uilegiatū forte suis meritis ⁊ etate tura audire publice disputantē. Ex hoc em̄ actu. s. disputādo uerēdo modestin⁹ optima rōne decreuit. l. munerū. §. iuxta. mu. ⁊ ho. Itē talis doctor exēpt⁹ eq̄parat prorsus etiā extraꝛꝝ. ⁊ no. s̄. de priui. c. j. s̄. eo. li. qui extrane⁹ disputādo tradenō tenet vt ipse dixit. exemptio ergo reponit exemptū in libe facultate disputādi vel nō disputādi: nō aūt disputādo videt sse intētio cōcedētis indultū qḋ incidit in obligationē statuir. l. seruus effect⁹. ff. de act. ⁊ obli. Preterea isti duo actus. s. putādi ⁊ stationario tradēdi copulant per statutū tanq̄ act⁹ nit⁹ separati ⁊ vt pariter principalis per copulā. ⁊ vt no. in fi. de iur. ⁊ fac. igno. in rub. ⁊ dixi. s̄. in. ij. q. principali mēbro actionū. nō debēt ergo ꝯiūgi postea vt cōnexa vel vt principale ccessoriū ex accidēti ꝓpter actū disputādi qꝛ originalis cauntuēda est. l. si id qḋ. de dona. ⁊. l. j. C. qn̄ et qui. quarta pars inde versis aūt. renūciatio priuilegij in vno nō infert renuntionē in alio: vt. d. l. voluntarie. facit. l. j. ff. de in litē iur. ⁊ qḋ in. l. certi ꝯdictio. si cer. pe. hic nō obstat argumētū q̄ tradi disputatione stationario veniat vt tacitū vel vt accessorium ipsum actū disputādi: qꝛ vt dixi ab ipso naturaliter nō descē administratio tutele ⁊ redditio reliquoꝝ ab ipsa tutela non iāt talia ex natura ꝯctus tutele sint in simili no. in. l. pacta cōuenta. de cōtrahen. emp. ¶ Item que per legē relaxant siue relinquunt in libera facultate nunq̄ obligant. puta ire per viam publicā vel macellū certo loco tenere siue furnū: vt dixi in. c. significāte. de pig. ⁊ no. doc. in. l. cū notissimi. C. de p̄scrip. xxx. an. ¶ Quod ergo doctor eximatur ab onere necessario disputādi per priuilegiū est reponere doctorē in iure cōi: ⁊ in libera facultate. l. sꝫ ⁊ milites. in prin. ff. de excu. tuto. quo iure. certū est doctorē nō arctari ad traditionē aliquā. recuperare igit libertatē nō est gratia sed liberatio quedā ab obligatione cōtra ius cōe inducta per statutū. ¶ Postremo ista obligatio ad tradendū stationario nō pōt trahere aliūde originē q̄ ex actu disputandi sed iste actus est difformis. nam pōt fieri ex naturali facultate qua docto. p̄cipue famosi ⁊ illustres naturaliter ⁊ glorie causa ad hoc mouent: vt. d. §. iuxta. ¶ Item pōt fieri iterū se obligādo statuto. prima causa est fauorabilis sed ꝓxima odiosa: ideo nō est p̄sumēda. ar. l. arrianus. de act. ⁊ obli. Et esset valde onerosum priuilegiū si tendens ad liberationē ab onere disputādi induceret redditū ad p̄meuū statū ⁊ obligationē statuti. postea volūtate disputādo. nam priuilegiū exemit doctorē autoritate disputādi nō autem astrinxisse videt vt disputaret vel disputādo volūtarie incideret in statutū si nō traderet sed sicut verisimiliter principale hec disputare videt reliq̄sse in sua libera volūtate: ita ⁊ nō tradere tanq̄ accessoriū reliq̄sset: ⁊ hoc modo ista regula facit pro nō cōtra. ⁊ istā opi. credo veriorē. s. q̄ nō tradēdo nō inciderit in statutū talis doctor: ⁊ hoc dictū sit sine p̄iudicio melioris sn̄ie vt accedat. l. claudius. qui po. in pig. ha. ¶ Sol.

Questio notabilis.

quero de q̄one facti quedā parochialis ecclesia erat vnita cuidā monasterio ⁊ ibi monachi retinebāt perpetuū vicariū assignata eidē de ꝓuētibus cōgrua portione iuxta cle. ⁊ de iurepatro. Contingit q̄ Bonifacius papa. ix. fecit quoddā reuocatorium omniū vnionū: ita q̄ sub eo includebat vnio supradicta. Queritur an per dictā resolutionē vnionis sit resoluta in dicta ecclesia perpetua vicaria ⁊ sic titulus vicarij resolutus per ꝯsequēs. ¶ Et p̄mo arguo ad partē affirmatiuā videlꝫ q̄ dissoluta vnione etiā vicaria tanq̄ accessoria resoluat vt in ista regula accessorium. ⁊. l. cū prin. ff. eo. ⁊. c. cū ex iniūcto. de no. ope. nun. facit cle. pastoralis. ad fi. de re iudi. cū simi. Certū est ergo q̄ vicaria est accessoria ecclesie p̄ncipali cui subijcit. c. sup eo. de ꝑbē. s̄. eo. li. nam inter vicariū ⁊ rectorē est magna ꝯiūctio ⁊ ꝯnexitas: vt no. Hosti. in summa. de fil. p̄sby. ⁊. c. extirpāde. §. qui x̄o. ⁊. c. exposuisti. de ꝑben. eo. li. vj. perpetuus. de fide instru. extincto ergo titulo rectoris p̄ricipalis in ecclesia annexa per reuocatoriā dꝫ extingui titul⁹ ⁊ nomen vicarij in ꝑdicta eccl'ia. ar. l. vectigal. ff. de pig. ⁊. c. nup. de do. inter vir. ⁊ vx. ¶ Sol. hoc ꝓbat alteratio stat⁹ rei q̄ operat alienationē in substātia ⁊ effectu. ⁊ de ipso iudicādū est nō ꝑm p̄teritū statū sed p̄ntēꝫ. ꝓbat hoc ꝑ multa sīlia p̄mo in naue facta ex lignis silue pignorate. nā qꝛ sunt trāslata dicta ligna in aliā speciē nō veniūt in obligationē. l. si ꝯuenerit. §. si cauerit. de pig. ac. ¶ Idē si ex materia aliq̄ spēs facta sit. nā qꝛ per hoc assumit sibi nouū statum ⁊ nomē ꝑm istū p̄ntem statū iudicat nō ꝑm p̄teritū īmutatū patēt exēpla. insti. de re. di. §. cū ex aliena. ⁊. l. lana. ⁊. l. heres. ff. de le. iij. pl⁹ qꝛ ex mutatione nōis ꝯtingit mutatio substātie ⁊ effect⁹. lxiij. di. qḋ aūt ibi si nomē nō habēt q̄l'r officiū habebūt. ⁊. l. nullo. C. de ser. ibi si nōie eximunt etiā fructu carebūt. ¶ Idē ꝯtingit in mutatione stat⁹ ꝑsonarū: vt si de abbate fiat eps vel ex clerico monach⁹. nā ꝑm statū p̄ntē iudicabit. c. ne ꝓ cuiuslibet. xvj. q. j. ⁊. l. nō distinguem⁹. §. sacerdotio. de arbi. ptꝫ hoc etiā in laico ad ordines ꝓmoto. deinceps em̄ quo ad forū ⁊ alia subiacebit canonib⁹ nō legib⁹. s̄. de obli. ad ratio. teneo in nouū. ad hoc qḋ no. Bar. in. l. legat⁹. §. si ex officio. ff. de le. iij. per trāsitū ad aliḋ officiū perdit primū. c. de multa. de ꝑben. ptꝫ hoc etiā ex not. in. c. cū inferior. de ma. ⁊ obe. vbi assumptiōe noui stat⁹ eccl'ie absorbet p̄m⁹. ⁊ in. c. j. de iurepa. s̄. eo. lib. ¶ Ex q̄b⁹ sīlib⁹ ⁊ exēplis ptꝫ q̄ in casu nostro eccl'ia ista parochialis q̄ redijt ad p̄meuū statū ꝑ resolutionē vnionis desinit esse vicaria ⁊ nomē ⁊ effect⁹ vicarij sunt in ea extincta postq̄ a vinculo p̄ncipalis rectoris est absoluta. rector em̄ ⁊ vicari⁹ cū sint nōia correlatiua rep̄sentata in eadē ꝑsona perempto nōie ⁊ effectu in principali dꝫ extingui etiā in vicario ⁊ in ista regula. ⁊. l. ij. ⁊. iij. de pecu. le. ⁊ eos de vsur. c. trāslato. de ꝯsti. ¶ Tertio hic ꝓbat ꝯcursus impossibilis de duob⁹ ꝯrijs in eodē subiecto ad positionē vnius necessario est alterū remoueri. l. j. C. de fur. ⁊ c. vt quis duas. de elec. s̄. eo. lib. ⁊. si seru⁹ exte. l. j. sed rectoria ⁊ vicaria non videt posse cadere vel se cōpati in eadē ecclesia vel in eadē ꝑsona vicari⁹ ⁊ rector principalis sed potētius superueniens cōfundit. l. generalr. ff. de fideius. nec in eadē persona pōt cadere maioritas ⁊ subiectio. vnde nullus imperat sibijpsi vel cohercet seipsuꝫ. l. ille a quo. §. tēpestiuū. ad treb. ⁊. l. pe. de arbi. ꝓpter ergo repugnantiā ⁊ impossibilē ꝯcursum videt proculdubio concludendum ex tali alteratione priora vocabu la vicarie

et vicarij sint extincta ꝛ renata vt sic dixerim priora noīa libertatis ecclesie scʒ rectorie ꝛ rectoris. ad hoc.s̄.de offi.dele.super questionū.ꝛ.l.ꝑcipimus.§.eo.de appel.in q̇bus ptʒ ꝙ si in eiusdem persona ꝯcurrat cumulatio diuersorum titulorum.titulus dignior ꝛ efficacior absorbet aliū minus dignū ꝛ a maiori titulo expendentē:al's depēdet dispositionē effectus. ¶ Quarto pro ista parte facit intentio pape que est semꝑ in dubio referēda ad intellectū iuris cōis ꝛ ad conditionē personarū ꝛ rerū de quib⁹ loq̇tur vel disponit.xxvj.dist.deinde.c.si de beneficio.de ꝓben.s̄.eo.li.l.plenū.§.equitij.de vsu ꝛ habi.l.si qñ.C.de inoffi.testa.c.causam que.de rescrip. Sʒ papa hic reuocādo vniones videt̄ restituere ecclesias vnitas ꝛ reducere ad primeuū statum: q: talis est natura restitutionis legis ꝛ hoīs.l.qȯ si minor.§.restitutio.ff.de mino.ꝛ hoc fit de facili redire scʒ ad naturā suā.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.ꝛ.l.fili⁹ quē pater.de libe.ꝛ posthu.ibi nō trāslatus sed redditus in vltima ꝙ ista pars affirmatiua sit benignior ꝛ peramplectāda in dubio.l.benigni⁹.de reg.iur.ꝛ hoc ptʒ quia fauet libertati ecclesie altera seruitute et subiectionis:ergo illa tanꝗ̄ fauorabilior amplectāda.l.fauorabiliores.de regu.iur. ¶ Ex istis infert̄ ꝙ per dictā reuocatoriā extincta vnione:ꝛ per ꝯñs titulo vicarij ꝛ noīe vicarie dicta ecclesia tanꝗ̄ vacans de iure potuit impetrari a papa ꝛ impetrās preferat̄ dicto vicario cuius titulus fuerit extinctus ꝛ resolut⁹ per reuocatoriā:vt ꝑdixi.ꝛ ista erat q̄stio facti inter eos. ¶ In cōtrariū ad partē negatiuā ꝙ titulus vicarij ꝛ vicarie in dicta ecclesia nō extinguat̄ per dictam reuocatoriā.primo ꝓbat pape intētio qui lʒ habeat latas habenas in beneficijs:ꝛ sit iudex ordinari⁹ omniū posset auferre de iure vnius ꝛ dare alteri.c.ij.de prebē.s̄.eo.li.et.c.cuncta per mundū.ix.q.iij.et.xxij.dist.oēs.tñ oīs eius ordinatio et prouisio intelligit̄ facta saluo iure alteri competēti.xj.q.iij.peruenit.de autoritate ꝛ vsu pallij.ex tuarum.ix.q.iij.§.nunc nota.de eccle.edifi.ad audiētiā.de rescriptis.si propter.ꝛ.c.ꝗ̄uis.s̄.eo.li.vnde dixit impator beneficia tribuere in cuiusquā iniuriā nō est moris nostri.l.nec oīs.C.de eman.libe.c.super eo.de offi.dele.ꝛ.l.j.§.merito etiā.§.si quis a principe.ne q̇d in lo.publi.ꝛ alibi dicit ꝙ priuilegia principū ad alienam iniuriā extēdi nō oportet.l.īpuberi.de admi.tu. ¶ Quinimmo statuit imperator ꝙ etiā si expresse habeat̄ mētio de iure tertij perimēdo nō valet ꝯcessio.l.quot.de ꝑci.impe.offe. ¶ Ex quib⁹ iurib⁹ cōcludit̄ in q̄ōne qȯ ius ꝛ titulus vicarij per reuocatoriā nō videt̄ extinct⁹.per hoc optime facit qȯ no.in.c.abbate.in fi.de verb.sig.in nouel.vbi mutatio status monasterij non extinguit ius qȯ alteri ibi cōpetit eligēdi abbatē:similiter nec patrono nocet alteratio stat⁹ ecclesie quin sit sibi saluū ius presentandi:vt no.in.c.nobis.de iurepa.ꝛ etiā multa exēpla ꝛ similia pro hac parte in disputatiōe dñi Jo.cal.que incipit dñs papa cōcessit in oībus argumētis prime partis affirmatiue. ¶ Sol. pro hac parte faciūt plures regule iuris.j.eo.factū legitime.et l.in ambiguis.§.j.ff.eo.ti.in q̇bus ptʒ ꝙ factū legitime non dʒ retractari lʒ casus superueniat a quo nō posset incohari: patet hoc in matrimonio qȯ non vitiat̄ superueniēte furore affinitate cognatione spirituali adoptione vel sibi impedimēto ꝙ si fuisset a pricipio vitiasset. xxxij.q.vij.hi qui cū se.ꝛ de co.spi.c.ij.de eo qui cogno.ꝯsang.vxo.sue.c.ij.ꝛ.c.discretionē.j.c.pe.de ritu nup.ꝛ multa sil'ia per Jo.cal.in.q.disputata que incipit impetrauit clericus.ar.v.ꝛ hoc videt̄ ꝓculdubio verum si dispositio erat tam perfecta ꝛ ꝯsummata vt nō vitiet̄ lʒ veniat ad casum a quo nō posset incipere.patēt exempla.lx.dist.ꝑcepta.xxix.q.ij.perlatum.ꝛ.xxx.q.ij.perlatū.ꝛ vtrobiqʒ de hoc.ff.de his q̇ sunt sui vel alie.iur.l.patre furioso.de bo.pos.ꝺm tabu.l.j.§.sufficit.de iti.actuqʒ priua.l.nō enim.ꝛ.l.plurib⁹.§.et si placeat.de ver.obli.ꝛ.l.furio.C.de testa. ¶ Sed in casu nostro vicaria ꝛ vicarius in eadē ecclesia erāt actus perfecti cōsummati:ergo supuenienti reuocatoria vitiari nō debēt:vt in iurib⁹ ꝑallegatis.ꝛ in alia iur3 regula id qȯ nostrū est sine facto nostro a nobis euelli non dʒ.l.eo qȯ nostrū.ff.eo.ti.ꝛ in alia sine culpa nō est aliquis puniēdus vel suo iure priuādus in.c.sine culpa.j.eo.titu. ¶ Et ista ꝯtingerēt si dicam⁹ ius vicarij dicto modo extinctū sine eius facto vel culpa.ꝛ ista vident̄ maxime vera tñ contingit mutatio accidētis tm̄ scʒ cure ꝛ tituli in eadē.nam vbi erat titulus vicarie ꝛ cura vicarij modo reperit̄ titulus rectorie ꝛ cure principalis.ꝛ hec mutatio sic ꝯtingens dicit̄ mutatio q̄litatis nā subest in.l.iij.§.qui fideius.ff.de here.insti.ibi nō desinat heres esse sed ius in eo mutet̄ successiōis.ad idē.l.fundi.ꝛ.l.falci. ¶ Et in ista mutatiōe q̄litatis ꝛ trāsitu de vno statu in aliū ꝙ nō mutet ius quesitū.faciūt not.in ꝑallega.c.abbatē.ꝛ.c.nobis.alleg.s̄.pxi.articulo.pro hoc.c.ꝯsultationib⁹.de dona.vbi si status ecclesie alteret̄ anteꝗ̄ vacet rector illi⁹ remanet in eadē vt prius.ad idē de eccle.edi.ad audiētiā.ita ergo ecōuerso alterato statu ecclesie durat ius vicarij in eadē ꝛ sic ꝯtrariorū eadē sit disciplina. xxxij. distin.hospitaliū.de iure intelligit̄ intellecta.ꝛ pro regula traditur ꝙ mutatio accidētis in re alicui debita nō perimit ius illius si ex tali mutatione substātia ꝛ materia nō mutat̄:sed eadē remanet illa accidētali statu submoto vt est in casu nostro.ꝛ notator̄ in.l.quesitū.§.illud fortasse.ff.de le.iij.ꝛ.l.legata.§.de leg.iij.ꝛ.l.si cui lane.§.lane.eo.ti.ꝛ.l.in delictis.§.si detera.ff.de noxa. ¶ Ex q̇bus infert̄ ꝙ sit eadē ecclesia in substātia et eadē cura aīar̄ in genere lʒ per accidēs variet̄ status ipsi⁹ ecclesie hoc nō dʒ attēdi:nec per hoc perimi ius alteri quesitū:vt in ꝑallegatis iurib⁹. ¶ Tertio principal'r pro hac parte faciūt que dixi.s̄.in.ij.oppo.vbi primo tetigi ꝙ si accessoriū nō fundatur in eq̇tate sui ꝯctus:tunc sublato principali nō tollit̄ accessoriū:vt in iurib⁹ ibi allegatis circa prin.oppositionis. Solu.ibi dixi circa finē in solutione vltime q̄ōnis ꝙ qñ rescissio principalis cōtractus est necessaria ꝛ ꝯtra inuitū:ꝛ tunc remanēt accessoria puta pignus ꝛ hipotheca vt in iurib⁹ ibi allegatis. ¶ Sed iste regule habēt locū in q̄ōne nostra in qua titulus vicarie hʒ originē in ꝯtractu ꝓprio ꝛ nō sui ꝑncipalis.l.extirpāde.§.qui ꝛ.c.exposuisti.de ꝓben.declaraui ꝙ vicarius nō in totū hʒ dependentiā a rectore principali.nam hʒ titulū irreuocabilē ab eo ꝛ cure exercitiū ab eodē nō rectore.vnde mortuo vel excōicato rectore nō extinguit̄ titulus vicarij nec eius exercitiū impeditur vt ibi dixi.hʒ etiā locū scd̄a regula.certū enim est ꝙ ista rescissio vnionis est necessaria ꝛ inducta cōtra inuitū per reuocatoriā:ꝛ per ꝯñs extēdi nō dʒ ad ꝑemptionē tituli ipsi⁹ vicarij per se stātis:vt dixi ꝛc. ¶ Quarto ꝓbo sic:ista vnionū reuocatio quo ad ecclesias que erāt vnite alijs pōt dici quedā principis restō ut ad pristinū statū reuocatio:sed regula est ꝙ restō legis vel hoīs nō extēdit̄ ad bona vel iura medio tꝑe alienata.ptʒ in.l.fi.C.de sen.pas.ꝛ.c.ꝗ̄uis.de rescri.s̄.eo.li.ptʒ etiā hoc in.l.fi.C.de in. here.ꝛ idē cū de iure venit aliqua dispositio rescindēda siue reuocāda:vt donatio ꝓpter īgratitudinē.c.fi.s̄.de dona.nā talis reuocatio nō extendit̄ ad bona quocunqʒ titulo in aliū trāslata vt.l.his solis.C.de reuo.facit qȯ no.in.l.gallus.§.ꝛ q̇d si tm̄ f. de libe.ꝛ posthu. ¶ Sed in casu nostro durāte vnione ecclie fuit in ea tertio.i.vicario ius q̄sitū per collationē epī ad ꝑsentationē principalis rectoris:vt in.d.cle.j.de iurepa.ꝛ.d.c.extirpāde.§.q̇ ꝯo.lʒ ꝗ vnio reuocat̄ ꝛ ecclesia recuperat statū suū:tñ nō dʒ ius q̄sitū vicario per talē reuocationē extīguī siue perimi:nā ista collatio vicarie possit dici quedā alienatio ꝛ trāslatio iuris in alterū in ꝑdicta ecclesia vt ꝑdictū est sic ꝛ ab ordine motus ꝛ postea restitut⁹ recuperat locū suū nisi sit alteri iā collatū.l.ij.ff. de decu.ꝛ no.in.l.q̇d ergo.§.pena grauior.de his q̇ no.infa.

17 ¶ † Quinto ꝓbo hoc per aliq̄s iuris regulas quarū ꝑma est ꝙ in ambiguis faciēda est benigna īterꝑtatio.l.semꝑ in dubijs ff.eo.cū ꝯcor.ibi no. Scd̄a est quod aliq̇d sine iuris offensa fieri nō pōt siue inuestigari:sʒ eligendū est qȯ hʒ min⁹ iniq̇tatis ff.eo.l.quot nihil.ꝛ.l.exigēdi.C.de ꝓcu.ꝛ.c.nerui.xiij.dist.cū. ¶ Quo ad primā regulā certū est ꝙ ista est benignior interpretatio vt res poti⁹ valeat ꝗ̄ pereat.l.quot.de re.du.ꝛ.l.quotiens de ver.oblig.ꝛ qȯ no.in.c.intelligētia.de ver.sig.meli⁹ est ergo dicere ꝙ titulus vicarie remaneat ꝗ̄ pereat. Scd̄a etiā regula hoc ꝓbat.nā qȯ durat titul⁹ multiplex eq̇tas ꝑsuadet. Primo pape intētio vt in ꝑmo argumēto pro hac parte hic nō irritāda ꝓpter casum supuenientē cōsummata ꝛ ꝑfecta dispō ꝛ sine culpa vel facto nostri in iure ꝓhibita ꝑuatio:vt in iurib⁹. In scd̄o pro hac parte deductis. Tertio in materia ꝑncipali ꝛ accessorij duarū regularū traditio.de q̇bus in tertio argu. ¶ Quarto restitutionis in integ.ꝓhibita extēsio ad ius q̄sitū.tertio vt in iurib⁹ ꝛ exēplis deductis in q̄rto argumēto. ¶ Et lʒ ex rōnibus factis.s̄.pro vtraqʒ parte in oppositū resultat ꝯflict⁹ rōnū hinc inde vrgētiū tñ ꝓxime ꝑcedētes min⁹ habēt iniq̇tatis ꝛ magis eq̇tati nitunt̄.igit̄ pro hac parte sentiēdū:vt.d.l.quoti.nihil. istā partē fui nisus defendere tanꝗ̄ verā corā dño auditore q̇ cōtra partē meā sniā3 tulit:alijs tñ rōnib⁹ vt dicebat eandē vl hodie ꝑ solutiōe q̄ōnis cogitās reperi quādā q̄ōnē3 disputatā per do.Jo.cal.q̇ incipit dñs papa ꝯcessit eccl'ie rauēnati ꝛc.cuius solutio multū facit ꝑ decisiōe isti⁹:ꝛ termini illi⁹ sue q̄ōnis sunt tales. Dñs papa ꝯcessit ecclesie rauēnati ꝙ q̇libet archieꝑs rauēnas possit in dioce. Jmolēsi de bñficio eccl'iastico spectañ. ad collationē epī Jmole. ¶ Uni clerico autoritate ap'lica ꝓuidere:demū eccl'ia sancti. P.erecta fuit in ecclesiā cathedralē partis dioce.assignata postea vacauit bñficiū in dicta noua dioce.ad ipsius epī collationē spectās ꝙ tñ ante ꝑdictā diuisionē ꝑtinebat ad collationē epī Jmoleñ. ¶ Querit̄ an ꝑfatus archieꝑs vigore dicte ꝯcessionis valeat de dicto bñficio ꝓuidere.de solutione aūt q̄ōnis ꝑmittit ꝙ noue ꝓuisiones ꝛ ꝯcessiōes tūc solum preiudicant iurib⁹ alior̄ qñ dictis iurib⁹ in suo statu manētibus dicta noua ꝓuisio ꝛ cōcessio redderet vana ꝛ iuris dispositio lederet̄ nimis ponit plura exēpla. Primū est cū monasterium

archidianono

archidiacono subiectũ exigitur in ecclesiã cathedralẽ. nam per hoc eximit͂ a iurisditione archi. ꝛ sic iuri archid. derogat͂. ꝛ hoc ideo qꝛ esset cõtra ius ꝙ archi. haberet iurisditionẽ in suũ epm ꝛ in sua ammodo ecclesia cathedrali: quia sic haberet ptãtem filius in patrẽ ꝯ. c. cũ inferioꝛ. de maio. ꝛ obe. ¶ Itẽ esset ꝯ canones q̇bus cauet͂ ecclesias ꝛ oẽs dignitates infra dioce. ep̃o debere esse subiectas. x. q. j. regẽda. xvj. q. vij. c. oẽs basilice. ꝛ. c. de synodo. ꝛ. c. seq. de reli. do. ¶ Ex ista rõne infert in. q. sua ꝙ in pte dioce. siue p̃cisa a dioce. Imolẽ. p̃iudicat͂ ep̃o Imolẽsi quo ad iurisditionẽ ꝛ iura ep̃alia trãslata in epm nõ eccl'ie cathedralis: al's si iurisditio Imoleñ. duraret ĩ dicta pte p̃cisa fieret iurisditionum ꝯfusio ꝯ id qd̃ habet͂ in. c. ꝯuenit. xj. q. j. ꝛ in ista noua dioce. essent duo capita ꝙ eẽt mõstruosum. c. qm̃. de of. oꝛ. Sil'r dicit ipse si vna parochia diuidit͂ sub limitatiõe territoꝛij. nam q̃tũ ad decimas p̃sonales ꝛ obligatiões habitãtiũ ĩ noua parochia ꝛ q̃tũ ad p̃diales ex quo parochia noua fuit per territoꝛiũ assignata p̃iudicat͂ antiq̃ parochie cui detracta est poꝛtio noue parochie assignata. Sic itelligit͂ de deci. c. ad audiẽ. el. ij. ꝛ. c. fi. ¶ Itẽ si mona. sitũ in vna dioce. vniat͂ ep̃o mona. vniti nõ p̃iudicat͂ quo ad iurisdi. c. ij. de relig. domi. Sꝫ vere p̃iudicat͂ in cõfirmatione abbatis: q̃ spectat ad epm monasterij pꝛĩcipalis cui vnitũ est dictũ monasteriũ ep̃i illud ius ꝯfirmãdi nõ potest ep̃o vniti monasterio remanere sine offensa iuris cõis stãte vniõe. ꝛ in. d. c. j. no. Jo. an. in nouel. ¶ Subdit aliã regulã quo ad terminos sue q̃onis videlꝫ ꝙ vbi sine iuris lesione noua diuisione debitũ ꝛ liberũ põt soꝛtiri effectũ põt fieri interp̃tatio etiã cum alteri⁹ leui p̃iudicio nõ aũt grauis nimis. Adducit. c. apostolice. de do. ꝛ qd̃ no. in. c. q̇d per nouale. de verb. sig. ꝯiũcta. l. quot. de pꝛec. impe. offe. vbi leue p̃iudiciũ puta ex dilata solutione ꝯueniẽs dꝫ tolerari per ꝯcessionẽ pꝛincipis sed nõ graue: puta totalis perẽptio rei debite. facit qd̃ not. de rescrip. ad aures. de priuile. in his. de ver. sig. olim. ꝛ in casu sue q̃onis appellat leue p̃iudiciũ per qd̃ ius illi⁹ de quo agit͂ nõ impedit͂ effectualiter lꝫ q̃te effectum nõ posset cõsequi: ita de facili aut ita late ex quo concluẽdo infert in sua q̃one p̃dicta p̃fatũ archiep̃m vigoꝛe dicte ꝯcessiõis nõ posse de dicto bñficio vacãte in parte noue dioce. assignata nouo ep̃o ꝓuidere: qꝛ remanet sibi ius saluum in alia parte dioce. q̃ remanet ep̃o Imoleñ. vbi ꝓpetuo remanet archiep̃o ius saluũ: cũ cõcessio vt apparet ex terminis q̃onis fuit realis: ꝛ sic nõ multũ ledit͂ si nõ ita late cõpetat sibi ius ꝓuidẽdi: secus dicit ipse si ꝯcessio fuisset p̃sonalis: puta impetrauit q̇s beneficiũ vacaturũ in dioce. nam si vacat in parte dicte dioce. pꝛecisa ꝛ assignata noue cathedre debebit͂ impetrãti: qꝛ si nõ debet illud foꝛte nõ vacaret in vita sua. aliud in parte alia q̃ remãsit ep̃o imoleñ. ꝛ sic resultaret ex hoc sibi grauis lesio. adducit extrauagantẽ pape Johãnis. xxij. vbi in parte diuisa durant litere impetrate in. iij. dioce. sil'r litere iustitie ꝛ in alia extrauag. que incipit ad apostolat⁹. ꝛ hoc operat͂ vt dixi dubiũ maximũ iudicio qd̃ posset ꝯtingere si nõ duraret gr̃a p̃sonalis in pte dioce. p̃cisa. ꝛ in hoc residet. ¶ Ex q̃ solutione possum⁹ applicare ad q̃ones ꝛ discutere vtrũ iste vicari⁹ remanet ĩ dicta eccl'ia post dissolutã vnionẽ dicat͂ offendi iure cõi. idem si nõ ledit͂ ꝓ hoc tñ quod ibi remanet vicari⁹ ꝛ duret titul⁹ vicarie vtrũ dicat͂ istud graue vel leue p̃iudiciũ ipsi ecclesie. ¶ In illa tñ quo ad pꝛimũ videtur in iure offensa: qꝛ cũ ammodo dicta eccl'ia recuperauerit libertatẽ dꝫ habere rectoꝛẽ nõ vicariũ q̇ alteri⁹ vicẽ gerit. hoc eñ nõ est de iure possibile: vt decetero dicat͂ vicari⁹ q̇ nullius vices gerit in iurib⁹ allegat͂ in. ij. ar. ꝛ subtilius in. iij. ar. part͂ affirmati. ¶ Itẽ sil'r esset offendere ius si poneret͂ ibidẽ nouus rectoꝛ ꝛ ã vicari⁹ remaneret intitulat⁹ in ea ꝓpetuo: ꝛ cũ cura aĩarũ. c. cũ nõ ignoꝛes. de p̃bẽ. ꝛ essent duo capita in codẽ coꝛpore quasi mõstrũ. c. qm̃. de of. archi. ¶ Per ista ꝛ alia plura satis p̃cedi ꝙ sine iur. cõis lesione nõ põt iste remanere vicari⁹ in ecclesia libera ꝛ alicui quo ad titulũ nõ subiecta vel vnita. ¶ Sꝫ secundũ restat vtrũ eccl'ia ista dꝫ istud p̃iudiciũ cũ offensa iuris tollerare tãq̃ leue dici possit: an v̇o dicat͂ graue ꝛ sit intolerabile per p̃dictã theoꝛicã Jo. calde. ꝛ in hoc sine p̃iudicio melioꝛis sententie dico ꝙ illud dꝫ dici p̃iudiciũ leue: qꝛ nõ ꝓpetuo sed ad vitã vicarij retinebit istuꝫ statũ: ꝛ sic quo ad ecclesiã põt dici potius dilatio in recuperãdo statũ suũ q̃ ꝓpetua p̃emptio. Plus dici põt ꝙ per hoc ius dicte ecclesie nõ minuit͂ sed auget͂: qꝛ residuũ redditũ qd̃ debebat͂ mõasterio cui erat vnitũ debebit͂ ipsi ecclesie ꝛ cõmittet͂ in vtilitatẽ ecclesie nõ aũt assignabit͂ vicario cui per epm iam fuerat poꝛtio assignata in cle. j. de iurepa. et sic ecclesia donec durabit titulus vicarij lucrabit͂ dictos fruct⁹ qd̃ potest dici vtile nõ dãnosum. pꝛo hoc optime. d. c. ꝯsultationibus de dona. ꝛ. c. ad audiẽtiã. de eccle. edifi. sicut eñ ibi durat titulus rectoꝛie: nec extinguit͂ per nouã vnionẽ: ita hic durat titulus vicarie: nec extinguit͂ per vnionis dissolutionẽ sicut ibi nõ est absurdũ ecclesiã esse vnitã ꝛ habere rectoꝛẽ. ita sil'r nec absurdum sit habere vicariũ lꝫ sit vnio dissoluta per locũ a cõtrario vt dixi. s̃. vel posset dici etiã nõ absurde ꝙ titulus vicarij alteret͂ in titulũ pꝛincipalis rectoꝛis: ꝛ sic habeat oẽs fruct⁹. pꝛo quo faciunt iura ꝛ rões deducte in. ij. ar. partis affirmatiue. ꝛ ista vident͂ maxime vera ꝛc. ¶ Nã ex ista ꝯuersione hui⁹ tituli in alterum min⁹ ius offendit͂ quam si stante vicario poneret͂ etiam ibi rectoꝛ ꝛ min⁹ etiã q̃ si stãte vicario ecclesia non lucret͂ residuũ fructuũ. nã per hoc si nõ lucrat͂ ecclesia nõ dicat͂ perdere. ar. l. fi. C. de codi. ꝛ min⁹ ius offendit͂ si istud residuũ fructuũ cedat lucro vicarij quam si lucro ecclesie tanq̃ accrescit poꝛtio poꝛtioni per hec iura allegata in tertio argu. partis affirmatiue: ꝛ maxime. l. quotiẽs nihil. ff. eo. ti. ꝛ in istã partẽ vltimã inclino in p̃dicta q̃one. ꝛ ꝯcludo ꝙ tanq̃ vacãs per dissolutionẽ vnionis non potuit dicta impetrari: que q̃stio est multũ vtilis: ideo sic late et per modũ disputatiuũ volui ipsam attingere: ꝛ ita cõcludere ad coꝛrectionẽ cuiuslibet melius sentiẽtis. ¶ Tertio q̃ro vtrũ miles habẽs recognoscere castrum in feudũ ab aliquo videat͂ hoc ipso recognoscere territoꝛiũ. videt͂ ꝙ sic per istã regulã accessoꝛiũ seq̇tur pꝛincipale. l. si vt certo. §. vsq̃ adeo cõmo. de insti. cuiuscũq̃. §. pe. c. cũ ex iniũcto. de ope. no. nũ. ¶ Sꝫ territoꝛiũ hꝫ se ad castrũ per modũ accessoꝛij ad pꝛincipale qd̃ apparet: qꝛ q̃ pꝛeficit͂ vni p̃ficit͂ alteri. xvj. q. v. si q̇s epoꝝ. et. c. possessiones. scd̃o territoꝛiũ ꝛ castrũ ꝯstituũt quoddã totũ inter certos fines positũ. de ver. sig. l. pupillus. §. territoꝛiũ. nõ dꝫ ergo hoc totum diuerso iure cẽseri. ff. de vsuca. l. eũ qui edes. vt hmõi toti⁹ pars libera ꝛ pars alteri sub anullari videatur. ff. de excep. rei iudi. l. res iudicata. circa pꝛin. ꝛ de libe. cau. l. duob⁹. ¶ † Sed territorium[a] castri subiacet castro. arg. ff. de iniuri. l. qui ex vico. et. C. de epi. ꝛ cle. l. nulli. ꝛ de iudi. l. insule. cum si. ¶ Qui ergo recognoscit castrũ videt͂ recognoscere oẽ illud qd̃ subiacet castro. ff. de adop. l. si pater. ꝛ ar. C. de pec. ei⁹ q̇ vi. l. vnica. ¶ Tertio ꝯstat territoꝛiũ foꝛe cõnexũ ꝛ ꝯiũctũ castro. nã totũ eidẽ d̃no seruit. de ser. rusti. p̃dio. q̇ sella. §. fi. ¶ Qui ergo recognoscit castrũ videt͂ recognoscere territoꝛiũ vt ꝛ ꝯiunctũ ꝛ ꝯnexũ ipsi castro. ff. de act. emp. l. creditoꝛ. §. vlti. vel in p̃dijs. §. balneas. ꝛ. §. penul. ꝛ fi. ¶ Quarto videt͂ casus in sil'i in. l. j. §. cũ vꝛbẽ. de of. pꝛefe. vꝛ. vbi in cõmissione facta de vꝛbe p̃fec. nihil dictũ fuit de territoꝛio: ꝛ tñ lex interp̃tat͂ ꝙ videat͂ etiã sibi cõmissum territoꝛiũ. Sicut ep̃s d̃ꝛ ep̃s ciuitatis tm̃ intelligit͂ ꝛ dioce. de relig. domi. de zenodochijs. ꝛ. xvij. q. vij. oẽs. Cõtrariũ tenet Oldra. q. cxix. p̃mo per diuersitatẽ nominũ ex qua solet resultare diuersitas effect⁹. l. fi. C. de codi. ex quo seq̇tur ꝙ exp̃ssio ꝛ recognitio de vno nõ includit reliquũ: vtpote diuersum. ff. de leg. iij. l. luci⁹. §. collatio. ꝛ de ver. ob. quicq̇d astringẽde. Scd̃o ꝓbat per sil'e de castro ad territoꝛiũ: ꝛ de ciuitate ad dioce. in quo certũ est ꝙ in literis ad lites ꝛ ad bñficia exp̃sse ciuitatis nõ includit diocesim. c. rodulphus. de rescrip. ꝛ. c. q̃uis. de p̃bẽ. s̃. eo. li. ¶ Tertio ꝓbat ꝙ accessoꝛiũ nõ modo coheret suo p̃ncipali: sed ab eo diuisibile ip̃m pꝛincipale nõ seq̇tur si in alterũ trãsferat͂ simpl'r. ff. de fun. instru. l. ij. §. j. de sup. leg. fi. l. territoꝛium castri a castro nõ solũ est diuisibile sed diuisuꝫ medio pariete. cõia p̃di. si quis duas. de le. j. l. qd̃ in rerũ. §. si q̇s. ¶ Quarto vt dixit exp̃sse videt͂. lxiij. dist. ego Ludouic⁹. ꝛ etiã ibi glo. tãgit istã. q. pꝛo hoc l. si qñ. vbi adiacẽtia rei donate nõ cadũt in donatione vel in cõmissione nisi sit dictũ integro statu: vel cũ iure suo. ꝛ hãc opi. vt dicit credit iuuari validioꝛib⁹ rõnib⁹. mihi videt͂ ꝯꝛiũ dicendũ ꝛ posse efficaci⁹ ꝓbari. p̃mo per. d. l. ij. §. cũ vꝛbẽ. ꝛ per no. in. d. c. ego Ludouic⁹. Scd̃o qꝛ in castro rep̃sentat͂ quedã vniuersitas p̃dioꝝ intra fines castri positoꝝ: vt. d. l. pupillus. §. territoꝛiũ. de ver. sig. ꝛ qd̃ no. Inno. in. c. cũ ad sedem. de resti. spo. Et ideo dicit Jo. an. post Hostiẽ. in. c. ex l'ris. de iurepa. ꝙ villa ꝛ castrũ sunt noĩa vniuersitatẽ designãtia que cõtinent iurisditionẽ honoꝛẽ ꝛ districtũ: ꝛ ideo trãseũt cũ vniuersitate etiã si de sui natura sp̃ãliter: al's nõ trãsirent. l. quedã. de acq̇. re. do. ꝛ de ꝯhen. emp. l. ꝛ in modicis. de re iudi. cũ bertoldus. ¶ Tertio pꝛo hac parte faciũt rõnes ꝛ sil'ia. de q̇bus. s̃. in p̃n. q̃onis. ¶ Pꝛo hoc adduco qd̃ no. ipse Oldr. in q̃onibus suis. q. cxlix. vbi tenet ꝙ pꝛinceps ꝯcedendo sil'r castrũ ecclesie pꝛo aĩa sua videt͂ ꝯcessisse merũ ꝛ mixtũ imperiũ. nam hoc imperiũ videt͂ adherere administrationi quã quis hꝫ rõne territoꝛij. C. vbi ꝛ apud quos. l. fi. ꝛ de fundis limit. l. quicunq̃. ¶ Est eñ iurisditio castro adiacẽs siue ei coherẽs. arg. d. l. creditoꝛ. §. vlti. de act. emp. ꝛ. l. p̃dijs. §. balneas. ꝛ. §. pe. ꝛ fi. ff. de lega. iij. ꝛ hoc ad similitudinẽ seruitutum que debentur a re vel rei que ipsam comitantur ad quancunq̃ transeũt. ff. de ser. rusti. pꝛedi. l. via cõstitui. §. quẽcunq̃. si ser. ven. l. testatrix. ꝛ quẽadmodũ serui. amit. l. satis. §. j. ꝛ. l. si patrem. §. si per fundũ. ꝛ de serui. vꝛba. pꝛedio. l. edes. §. si ergo. et ipse tꝫ qd̃ in concessione castri venit iurisditio necessario concluditur quod videatur etiam cõcessum territoꝛiũ in quo sicut in castro iurisditio exercetur: al's sic esset diuidere territoꝛiuꝫ a

[a] ¶ Territoriuꝫ. Adde ꝙ territoꝛiũ d̃ꝛ a terrendo. l. pupill⁹. §. territoꝛium. ff. de ver. sig. ꝛ ibi Barto. Inno. in. c. ad sedẽ. de resti. spo. ꝛ ĩ. c. vbi. §. poꝛro. de elect. s̃. glo. in. c. vt aĩarũ. de ꝯsti. s̃. vnde aduerte ꝙ territoꝛij appellatõe nõ veniũt pꝛoprietates. Oldr. ꝯsil. clxxvj. incipiẽte. factũ est tale ĩ vertice.

19

castro si non veniret in concessione:⁊ per consequens non posset iurisditio exerceri cuius ɔ̄rium ipse firmat:vt dixi. Concludo ergo primo cum eo quod per concessionem castri videatur cōcessa iurisditio etiam in territorio:⁊ per ɔsequens etiam territorium venit in concessione in cuius ɔ̄rium tenet ipse:⁊ nō bene in eo iudicio rationibus.s̄.dictis tangit etiam questionem istā Bal.in l.cum multa.C.de bo.que lib.⁊ tenet istam opi.meam.⁊ bene facit.c.pastoralis.de do.vbi in simplici concessione epi venit totū illud quod ep̄s obtinebat in ecclesia quam cōcessit pro ⁊ contra faciunt no.in.c.felicis.de pe.s̄.eo.li.vbi in casu illius quo priuatur ciuitas dignitate pontificali:dubitatur vtrum ibi appellatione ciuitatis comp̄hendītur dyocesis:arch.ibi ꝙ non:q: sunt diuersa.c.rodulphus.de rescr.cum si. ¶ Item etiam nō comp̄hēdit̄ territorium.l.ij.ff.de ver.sig.⁊ optime de sen.ex.si ciuitas.s̄.eo.li.penalis.ergo constitutio premens ciuitatem veluti odiosa non debet trahi ad dyo.ne culpa ciuitatis priuet comitatenses patre suo spirituali.ar.c.que sunt.de his que fi.a ma.par.capit. ¶ In ɔ̄rium facit ista regula in qua accessorium tollitur principali sublato:sed hoc verum in casu quo accessorium per se subsisteret non posset:al's secus vt dixi.s̄.in secunda oppo.circa prin. ¶ Subdit Jo.and.ꝙ cum ista questio ɔtigisset Boñ.de facto seruata fuit ꝙ ep̄s non exercuit ep̄alia in dyoc.Boñ.nisi in villa centi que non suberat tp̄ali dño ciuitatis Boñ.vbi enim dyoc. non subest ciuitati:sicut est vt dicit Jmo.⁊ in multis partib⁹ vltramōtanis minus esset dubitabile sꝫ declaratione indigeret tā in hac ꝙ̄ in his que sunt iurisditionis ep̄alis ⁊ per quem tunc exhibeantur ep̄alia ⁊ cuius autoritate ⁊ quo loco ⁊ que sit denunciatio instantis ep̄i.⁊ an ipse extra locum vel in loco quo ad extraneos possit exercere pōtificalia ⁊ quid si moritur an eligatur successor:⁊ ad quod officium. ¶ Ita dicit ibi Jo.an.in nouel.super ver.ciuitas.cui adde quod no.Bar.in.l.ij. de ver.sig. ⁊ Jo.an.in.d.c.si ciuitas.in nouel.sup ver.castrum aut villa. ad fi.vbi tenet in fi.ꝙ in bñficijs que sunt latissime interp̄tāde.de ver.sig. olim.super glo.vlti.in nouel. appellatio ciuitatis intelligit̄ cū suis adiacētibus pertinētijs ⁊ territorijs:vt.d.§.cū vrbē. et.l.si quādo.C.de bo.vac.li.x. Sed in priuilegijs appellatione ciuitatis continent̄ suburbia ⁊ ɔtinentia edificia ⁊ nati ibidē:nisi aliud de mēte ɔcedētis appareat vel vsus loquēdi vel regionis cōsuetudo aliud inducat.Bar.in.d.l.ij.pleni⁹ tāgit ⁊ inter alia ibi dicit ꝙ si impator ɔcedit mihi ciuitatē videt̄ ɔcedere cū omni iurisditione.qd̄ tenet Ja.de are.in.l.si fundi.§.ex hoc edicto.ff. de dā.infec.⁊ sil'r in beneficijs dicit ipse appellatio ciuitatis includit territoriū.in alijs aūt actib⁹ vltimis volūtatib⁹ ⁊ legib⁹ ɔsiderat modū loquēdi.nam aut dixi patria aut ciuitas aut perusium aut Assisiū vel Bononia:aut vtrūqꝫ. mēbra ibi ꝓseq̄re vbi subdit ꝙ qñ q̇s ɔdēnat ciuitatē videt̄ ɔdēnare comitatenses nisi aliud appareat.ff.de le.j. l.ciuitatib⁹. nam vt dicit qñqꝫ ciuitas ponit̄ ꝓ loco ⁊ tūc muris terminat̄:qñqꝫ ꝓ pp'lo tūc tenent̄ etiā comitatēses.dic vt ibi.⁊ vide qd̄ no.Bal.i extrauag. de pace ɔstan.circa prin.vbi dicit ꝙ dānata ciuitate ad aratra eius castra nō vident̄ esse dānata p̄uilegia tm̄ ciuitatꝫ pereūt cū per dānationē morit̄. Si aūt incēdio terremotu vel alio corruit tunc si sine spe reparatiōis:⁊ tūc nō perimūt̄:sꝫ effect⁹ eoꝝ suspēdit̄.nam tūc durat ciuitas habitu sꝫ nō actu.ff.qd̄ cuius.vni.no. §.sic.l.fi.⁊ de pig.paulus.§.dona.⁊ cle.in plerisqꝫ.de elec. facit qd̄ not.Jnno.in.c.cū ex iniūcto.de ope.no.nun. vbi q̇d iuris de populo expulso de ciuitate a p̄donib⁹ occupata an desinat esse vniuersitas:quia caret solo vel sono.facit.l.pacta conuenta.j. de ɔ̄hen.emptio.⁊ vide circa hoc questiones quas ponit Bal. in dicta extrauag.⁊ vide no.in.l.ij.C.de colle.illic.vbi dissoluto collegio q̇d de ipsis bonis. ¶ Scias tñ ꝙ in scripta.q.Oldr. vtrū scꝫ in recognitione castri veniat territoriū.Bal.tenet opi. meā qñ eo.ti.possidet̄ castrū ⁊ territoriū.nā vtrūqꝫ intelligit̄ esse recognitū per rōnes ꝓ hac parte superi⁹ inductas. Si aūt diuerso titulo vel nō ɔstat de titulo possessoris:tūc vt dicit p̄ualēt allegatiōes ꝓ parte ɔ̄ria.ar.l.sꝫ cū p̄rono.ff.de bo.pos. ¶ Subdit vlteri⁹ circa p̄dica ɔsiderādū ꝙ quedā se habēt sicut pars in toto ⁊ duo in decē:⁊ tūc dispō toti⁹ includit oēs suas partes.ff. de pac.l.si vn⁹.§.si cū.⁊.C.de fur.l.si post decisionē.q̇dā se habēt sicut pars circa totū vt alluuio circa fiscū.⁊ idē nisi sint agri limitati.de acq̇.re.do.l.magnas. ¶ Quedā se habent vt cōtinens ⁊ contentū:⁊ tūc aut significatio ɔtinētis sumit̄ ex contēto:aut de per se.primo casu cōtinet̄ contētū noīe cōtinētis:vt ille qui p̄ficit̄ ciuitati intelligit̄ p̄fectus hoīb⁹ ciuitatis:q: significatio ciuitatis sumit̄ ex ciuib⁹.facit qd̄ no.in.c.nimis. de excel.p̄la. Scd̄o casu sec⁹ vnde noīe sacri nō ɔtinet̄ forma q̄ est ibi:nec eɔ̄: q: separata est significatio. ff.de fur.l.q̇ cū sacrū. Quedā se hn̄t vt ɔnectēs ⁊ ɔnexū:⁊ tūc si q̇dē ɔnexū est mobile ⁊ nō ɔtinet̄ nisi actus sit fauorabilis ⁊ res mobilis sit ei perpetuo destinata vel nisi verboꝝ significatio cōp̄rehēdat ipsam rē mobilē:vel nisi reputet̄ pars rei mobilis.ff.de pig.l.debitor.⁊.l.quēadmodū. de agri.⁊ cēsi.porro.īmobile ɔnexū semꝑ ɔtinet̄.ff.de act.emp. granaria. Quedā se habēt vt p̄ncipale ⁊ accessoriū:⁊ tūc aut accedit de necessitate ⁊ nō ɔtinet̄.ff.loca.l.sꝫ hoc addes.§.si quis mulierē. ¶ Et ideo q̇d si de statuto vel ɔsuetudine territoriū est assignatū vel deputatū castro:tunc q: tale statutū legē imponit qui recognoscit castrū ⁊ territoriū. in aut̄.q̇.mo.na.effi.sui.§.si quis igit̄. Aut non accedit de necessitate:sed ita demū si exprimatur:⁊ tunc nō ɔtinet̄ nisi opponant̄ aliqua v̄ba que amplitiuum habeāt significatū.l.si qñ.C.de bo.vacan.li.x.de vsufru. sed ⁊ si q̇s.§.p̄prietatis.⁊ ista sunt verba Bal.in.x.col.de vsi feudoꝝ.⁊ sub titulo de capitaneo q̇ curiā vēdidit.vbi si capitaneus in curia sua beneficiū militi dedit postea vēdidit curiā simpliciter nō habita mētione de bñficio dictū beneficiū nō venit in vēditione:nisi de eo noīatim actū sit:⁊ sic vēdita curia nō vident̄ vēdita feuda que intra curiā alijs sunt ɔcessa.⁊ q̄ sit rō ibi vide per eū:vbi q̄rit si impator ɔcessisset castrū cū suis pertinentijs videat̄ ɔcessisse molēdina castri nō reuocādo in dubio p̄sentiam cōcedentis refert disputationē Ja.bu.ꝙ trāslata ciuitate quadā cum iurisditione ⁊ dñio in dñm Marchionē molendina que sunt peculiū ciuitatis apud ipsaꝫ ciuitatē remaneāt:⁊ nec vident̄ esse trāslata sed iurisditio que pertinebat ad ipsum concedētē videt̄ esse trāslata.Bal.dicit idē ī iurisditiōe ⁊ molēdinis si spectabat ad ipsum ɔcedentē:sec⁹ si ad ipsam ciuitatē pertinebant iure priuato:vt sunt in ista ciuitate Boñ.molēdina cis de q̇bus de verb.sig.inter publica.per accu.⁊c. ¶ Quarto circa istā materiā principalis ⁊ accessorij de q̇b⁹ qōnib⁹ succincte prima sit q̄stio Ja.bu.de statuto quo cauet̄ ꝙ nulla ꝓbatio alicuius debiti excedētis summā.xxv.lib.possit fieri per testes. modo q̇dam ꝑ instr̄m publicū ꝓmisit mihi dāna ⁊ interesse ex qua ꝓmissione volo petere q̇nquaginta noīe interesse ⁊ dāna ⁊ ꝓbare per testes:q: tm̄ mea interest. ¶ Querit̄ vtrū possit nō obstāte statuto ⁊ applicabit̄ ista q̄stio ad materiā huius regule inq̄ꝑtum dāna ⁊ interesse veniūt accessorie ad principalē obligationē debiti:q: ex ea oriuntur. l.si quis ab alio. in fi. de re iud. ¶ Unde ꝓhibita probatione debiti per testes videtur prohibita probatio obligationis ad interesse tanq̄ꝑ ab ea descendens ⁊ accessoria.l.oratio.ff.de sponsalib⁹. summa enim siue quantitas est in substātia ipsum debitū ⁊ dat esse debito tanq̄ꝑ forma que dat esse rei.de pac.l.si plures.⁊ ad exhibē. l.iulianus. §.si quidē.⁊ hoc satis per se ptꝫ:q: anteq̄ꝑ appareat quantū intersit ꝓmissio caret forma ⁊ substātia cū sit nulla sine quātitate. ff. de iure dot.l.cū post.§.geñ.⁊ de leg.ij.l.titia.in prin.nihil ergo videtur aliud ꝓbatio interesse q̄ꝑ ꝓbatio debiti ergo ꝓhibita per testes.preterea obligatio interesse a principio incerta ordinat̄ ad finē ⁊ effectū ɔsequēdi ipsum interesse postea declarādū ⁊ cōmittendū inq̄ꝑtuꝫ intererit:tunc ergo incipit deberi cū interest ⁊ tantū q̄ꝑtum interesse reperit:sed hoc ꝓbat̄ per testes.⁊ per ɔsequens ipsum debitū tunc extortū videtur ꝓbari per testes qd̄ est ꝓhibitū per statutū.nam videt̄ ista ꝓmissio interesse a principio iūcta ɔditionalis si intererit inq̄ꝑtum intererit. ar.l.stichus qui me⁹ erit.ff.de leg.j. Sed de natura cuiuslibet obligationis cōditionalis est ꝙ suspēdit̄ obligatio in cōditionis euentū:⁊ tunc incipit debitū.l.cedere diē.de ver.sig.⁊ hoc instr̄m ergo nō ex instrumēto illo sed ex testib⁹ resultat ⁊ causat̄ ꝓbatio debiti ⁊ sit ꝓhibita per statutū sed his ⁊ alijs argumētis substātialib⁹ que faciūt pro ista parte nō obstātib⁹ tenet ɔ̄rium videlꝫ ꝙ per testes possit ꝓbare interesse descēdens ex ꝓmissione facta per instrumētū ꝓbat hoc vltimis rōnibus:⁊ inter alias adducit ⁊ a dicta ꝓmissione ꝓbata per instr̄m descēdit ꝓbatio debiti ⁊ per eam dicit̄ q̇s ɔsecut⁹ atienā fidē:ergo inde creditū ⁊ debitū nominādū.ff.si cer.pet.l.j.in fi. ¶ Itē ex ɔ̄ctu oritur obligatio ⁊ sic debitū. ff.de ver.sig.l.labeo.§.ɔ̄ctū. ⁊ insti.de obli. in pri. sed ɔ̄ctus ⁊ obligatio ꝓbat̄ per instr̄m:ergo ⁊ ipsum debitū dicitur ꝓbari per instr̄m. ¶ Itē ꝓbato interesse per testes potest dici poti⁹ quedā liq̇datio debiti ⁊ declaratio q̄ꝑ inde exiri debituꝫ.ex declaratione aūt q̄ꝑtum ad substantiā nō sumit̄ efficacia dispōnis sed ex negocio prius gesto.c.nouit.de appel.⁊.l.heredes palā.§.sed si notā.de testa.facit.ff.de peti.here.l.ij.cū.l.seq. ¶ Preterea per testes supponit̄ fore ꝓbatū interesse tm̄:sed ex dicta ꝓbatione nullus resultaret effectus nisi ꝓbaret̄ ꝓmissio per instr̄m.⁊ per ɔ̄ñs ex eodem resultat ꝓbatio obligationis ⁊ debiti quasi ex his firmet̄ ⁊ roboret̄ ꝓbatio interesse per se solum inutilis ⁊ predixi.arg.l.si quis priorē.ad trebel.vbi quādo dispositio ō inutilis ꝑ aliā se ɔfirmat̄ officia dispōnis sumit ex ɔfirmāte.ad hoc.l.legitimā.de pac.⁊.l.si quis argētū. de do. ad idem ipse arguit ex notatis in.l.ex placito. C.de reꝝ permu. vbi quādo scd̄m implementū venit ad perfectionem ⁊ ɔsummationē primi contractus agitur ex primo nō ex secūdo de nouo. cum eo,argu.ff.de aur.⁊ argen.lega.l.⁊ si non sint.§.peruenimus.qui

us.qui po.in pig.ha.l.potior.hinc dicitur a primordio tituli
osterior format euentus.l.j.C.de poneda.auf.de rescri.¶ Ul
rius ꝓbatur ex instrumēto tm̄ nō resultat clara ꝓbatio:qꝛ so
ꝓmissio damnorū ⁊ interesse simpliciter non resultat ex solis
ctis testium qui deponunt de damnis et interesse nam de ali
a promissione ex coniunctione instrumenti ⁊ testium resultat
ena probatio videlicet ꝓmissio debiti nō liquidi:⁊ ꝓbatio in
resse testibus liquidati.ex ista autē mixtura non recte dici po
rat:ista est probatio facta per testes cum hoc sit falsum sꝫ con
nctum instrumēto ⁊ testibus:vt probať. ar.l.si is qui ducenta.
vtrū.de ver.si.l.recte.dicimus ibi nec falso ⁊ cōfirmat hoc.naꝫ
tus mixti ⁊ compositi ex duobus simplicibus diuersam natu
m habentibus.natura nō attribuitur alicui simpliciū:sed ꝯsti
it tertiam speciem de per se:hinc dicitur ꝙ sub simplicib⁹ non
tinentur mixta vt no.in.l.ij.de ver.ob.⁊ insti.de act.§.quedaꝫ
tiones mixtam cām.de ver.si.l.in lege censoria.⁊ de leg.ij.l.le
tuꝫ vxori.cū si.⁊ disputādo tenuit Jo.cal.ꝙ legatus habens
apa potestatem legitimandi filios adulterinos.† item ince
osos nō poterit dispensare cū nato ex adulterio ⁊ incestu. ar.
im.passam.§.prescriptiones.de adulte.¶ Postremo arguit
ādo aliquid implicat in se plura:quo tm̄ vnū suadet vnū aliuꝫ
s oppositū iudicare debemus illud ꝭm illud qd̄ est digni⁹ al
o.insti.de rerum diui.§.si quis ex aliena.⁊ de ꝯtrahē. empt.l.
emptione.⁊ de edi.edic.l.iustissime.¶ Item ꝭm illud qd̄ pro
t non qd̄ nocet.l.nō intelligitur.§.si quis palā.¶ Iteꝫ qd̄ fa
rem valere nō quod facit rē perire.ff.de rebus du.l. quorum.
Sed si ex cōcursu ⁊ cōpositiōe istorū.s. instrumentoꝝ ⁊ testiū
valet.s.ꝓbatio ⁊ hoc actui ꝓdest ⁊ dignior ꝓbatio ꝑ instru
ntum:ergo sic videť dicēdum ꝙ talis ꝓbatio interesse per te
s valeat nō obstante statuto:⁊ in hac parte residet ⁊ respōdet
rarijs:vt i dicta disputatione quā refero in repe.c. canonum
tuta.de consti.in materia interpretationis extensiue. xiiij.q.
n.quarto membro principali:vbi tango questionem de statu
ꝙ instrumēta mādentur executioni sicut sentētie.¶ Utrū ex
si vigore instrumēti petitur interesse nō liquidi sed liquidan
per testes merebitur executionē per statutū:dico ibi qd̄ sic.et
t.Bar.in.l.fi.ff.de leg.ij.¶ Itē dico ibi in statuto quo caueť
in causis vertentibus super debitis ex instrumētis guarenti
ꝓcedatur sine figura iudicij.¶ Nam similiter ꝓcedetur suꝑ
pothecaria que ꝓ securitate debiti interuenit qd̄ est verū ꝭm
al.si agatur hypothecaria ꝯtra ipm̄ debitorē:secus si ꝯ singu
em successorē.facit qd̄ dixi.s̄.in quinto ⁊ vltimo notabili.ter
arg.⁊ vide Bald.in.l.j.cōia de leg.¶ Quinto quero cū mi
e nō habēte curatorē vertitur questio coram iudice.al's non
nisi forte ratione cōtractus vel rei de qua agitur: vtruꝫ ipse
oit sibi curatorē ad dictaꝫ litē:⁊ videť ꝙ sic:quia postꝙ in cā
ncipali est iudex cōpetēs.c.fi.de foro cōpe.⁊.c.romana.§.cō
hentes.eo.tit.s̄.eo.lib.ergo debet censeri cōpetens in omni
s accessorijs sine quib⁹ causa expediri nō posset.ar.l.ij.de iu
om.iu.⁊.c.patre.de offi.dele.¶ † Sic de accessorio iudex ec
siasticus est iudex cōpetens qui nō esset p̄ncipaliter.c.de pru
ntia.de dona.inter virū ⁊ vxo.⁊ in.l.quot.C.de iudi.⁊ in iudi
delegato est exp̄ssum ꝙ in causa que vertitur corā eo pōt dare
atorem in ip̄a lite.in.c.si annuꝫ.de iudi.s̄.eo.li.faciūt similia
adduxi.s̄.in quinto notabili.In contrarium facit qꝛ est iu
cause nō persone:vnde cū nō habeat iurisditionē:licꝫ coraꝫ
sortiatur forū iuxta glo.naturalē in cle.j.de foro cōpe. nō vi
ur curator ad litē illaꝫ dari posse.qd̄ tenet Inn.in.c. petitio.
procura.¶ Nam vt dicit ista datio curatoris est mixti impe
quod ptꝫ:quia non potest delegari.de tuto.⁊ cu.da.ab his.l.
mandante.Item regula tenditur ꝙ qui potest dare tutoreꝫ
od ptꝫ ex mixtura rubricarū.insti.de cura.in prin.⁊.ff.de tuto
us ⁊ cura.da.ab his.l.curatorem.⁊.C.qui da.tu.vel cura.po.
Et hoc habuit imperator dum dicit quod debent peti a com
enti iudice quasi dicat non ab omni.in.l.j.C.vbi petā.tuto.
de hoc per Cy.dominus Oldr.q.lix.refert opi.⁊ distinguit
a loquimur in curatore generali simpliciter cōstituto ⁊ debꝫ
i a suo iudice qui tractabat causas nō solū infra illā ꝓuinciā
etiam que sunt extra illam ad similitudineꝫ tutoris dati sim
citer:vt no.de excu.tuto.l.ꝓpter litem.Aut loquimur de cu
ore spirituali ad vnam litē tm̄:⁊ tunc debet dari ab illo vbi cā
ctatur dū tm̄ sit casus talis cui competat de iure sicut consue
dici in prorogatione.C.de iur.om.iu.l.j.pro hoc adducit.d.
annuū.i prin.vbi dū dicit a suo ep̄o loquitur de curatore da
impliciter ad lites vbi subdit debere dari a delegato loquiť
uratore sp̄ali ad illā causam tm̄:sic distinguit in tutore ⁊ cu
ore gn̄ali.nā vł dātur simpł'r ⁊ tūc dātur a iudice domicilij vel
ginis.aut dātur ad certa bona:et tunc ab illo iudice vbi sunt
a.⁊ sic intelligit gl.in.l.nō solū.§.qui testamēto.de excu.tut.

⁊.C.eo.l.ij.⁊.d.§.licet.facit qd̄ no.Cy.in.l.si prediū.C.de predi.
mino.⁊ circa hoc vide qd̄ no.Azo in sum.de in lite dando tuto
res.¶ Non ob.ꝭm Old.l.fi.§.sed ⁊ si quis.C.de admi.tut. vbi
diciť ꝙ debet dari curator a cōpetenti iudice.nā intelligit de cu
ratore generali non sp̄ali ad causam que agitur corā iudice:⁊ in
hoc residet ꝙ sp̄alis curator ad litem pōt dari per iudicē coram
quo lis vertitur.⁊ sic in delegato pape qui pōt dare: vt in.d.c.si
annuū.nihil erit sp̄ale.¶ Ego i.d.c.in.viij.nota.teneo ꝯtrariū.
⁊ ꝙ sit sp̄ale in delegato pape vel talem curatorē ad litē dare pos
sit.⁊ tex.videť exp̄ssus in.d.§.sed si quis.vbi iudex corā quo lis
vertitur nō dat ip̄e sed eius cura ⁊ diligēd⁹ est a iudice cōpetēti.
¶ Ita dicit ibi tex.ibi reddat rationē ne cōtingat litem que co
ram eo vertitur retardari.nam si ip̄e dare possit cessaret dicta ra
tio:qꝛ ip̄e statim daret nō curaꝫ impenderet vt daretur ab alio.
¶ Itē quid ad iudicē vnius cause tm̄ pertinet adhibere curam
⁊ ꝓuisionē generalis curatoris.Nam hec necessitas incidit cer
tis personis de quibus.C.qui pe.tu.l.j.⁊.l.cū a matribus.⁊ etiā
iudici qui cognoscit de certa cā ne per hoc suū iudiciū fundatuꝫ
cū minore carente defensore sit delusoriū.c.cū causam.de iudi.⁊
l.iij.C.si aduer.rem iudi.⁊.l.cōtra pupillū.de re iud.Intelligo ꝗ
d.§.sed si quis.in iudice cognoscente de aliqua sp̄alitate in qua
si immineret datio curatoris ⁊ in dando al's nō sit cōpetens ad
hiberet curā ⁊ ꝓuisionē vt detur a iudice cōpetenti:⁊ hec vult il
le.§.ꝓ hoc no.Inn.in.c.pastoralis.de priuil.vbi iudex persone
prestat autoritatē ⁊ alienationē rei extra suū territoriuꝫ situate.
facit qd̄ no.Cy.in.d.l.j.C.vbi pe.tu.curator eīn datur ad supplē
dum defectū persone illegitime:ergo debet dari ab eo cui perso
na subest ⁊ sic intelligereť persona inhabilis a suo iudice. ar.l.q̄
de tota.ff.de rei ven.⁊ est meo iudicio bona ratio.nā in talē per
sonā iudex cause nō habet potestatē aliquid disponēdi:sed in ex
ercitio ip̄ius cause ⁊ in bonis ibi sitis forte ratiōe cōtumacie.ar
gu.c.romana.§.ꝯtrahentes.de foro cōpet.s̄.eo.li.Nec occurrit
ꝓbabilis ratio:quia magis possit dare sp̄alem ad litē ꝙ genera
lem.Et ratio in ꝯtrariū per se ptꝫ:quia ꝓhibituꝫ in genere vide
tur ꝓhibitum in specie sub genere cōpensa.ar.l.semꝑ in genera
libus.ff.eo.¶ Sexto quero.s̄.in omnibus questionib⁹ ⁊ ꝯtra
rijs.est plene discussum de principali ⁊ accessorio: sed quia que
dam habētur perplexa.Ideo circa hoc ꝓsequor questionē quā
dam motam inter alias multas circa cessionē fiendā de papatu
suo per dn̄m papā tūc Gregorium apud Italicos germanicos
anglicos vngaros ⁊ ꝙplures alias nationes ad quā dicebat se
de iure nō teneri plurib⁹ de causis.¶ Et iter alias erat ista.naꝫ
in cōclaui ꝯueniētes i vnuꝫ oēs dn̄i Cardinales de quoꝝ nume
ro ip̄e erat:astrinxerūt vinculis iuramentorū ⁊ votorū ꝙ si vn⁹ ex
eis fuerit elect⁹ in papā cederet papatui si ⁊ qn̄ dn̄s Bn̄dict⁹ tūc
apud gallicos ⁊ hispanos ⁊ ceteras alias natiōes cederet vel de
cederet.Similiter ecōuerso Benedict⁹ tūc papa iurauit cedere
si ⁊ quādo Gregorius cederet vel decederet ꝭm formam añt hu
iusmodi asserebat dn̄s Gregorius interpellatiōes ⁊ requisitio
nes principū ⁊ duorū Cardinaliū nō potuisse in mora cōstitui ⁊
per cōsequēs non teneri ad cessionē nisi prius cederet Benedi
ctus similiter ecōuerso dn̄s Benedictus dicebat se nō teneri ni
si prius cederet Gregorius.super quo dubio ad cōsultationē re
uerendissimi p̄ris ⁊ dn̄i dn̄i Jordani de vrsinis tituli sancti mar
tini in montibus p̄sbyteri Cardinalis plene scripsi cuꝫ ip̄is do
minis ⁊c.Cardinalis vtriusꝙ collegij separatus ab eis assiste
ret:lꝫ minus in agendis in lugubriā ⁊ in ip̄is ⁊ posui in ꝯtractu
scismatis.qd̄.ix.Et ibi primo arguo ꝙ vigore dicte ꝓmissionis
tūc demū fuerit ad cedendum obligat⁹ cū primo cesserit Bene
dictus ⁊ ante nō potuerit interpellari nec in mora cōstitui vel si
bi negligentia imputari:quia dicta obligatio fuit cōditionalis
ante cuius euentū recte nō petitur cum nihil interim debeať.l.q̄
heredi.§.fi.de cōd. inde.⁊.l.grege.§.si sub cōditione.de pig.⁊.l.
cedere diem.de ver.sig.¶ Si ergo interim nulla petitio per cō
sequens nulla mora vel culpa.l.si pupillus.de verb.sig. facit.c.j.
de plus plc.So.probat hoc natura obligatiōis perplexe indu
cta a creditore.nā perplexitas talis reddit dispositionē nullam
quia est quid imputeť creditori:qꝛ in perplexitate se posuit.l.ti
tius.de cōdi.inde.¶ Sed dicūt cardinales sicut inuicē stipulā
do a futuro pōtifice ꝙ renūciabit si ⁊ qn̄ induxerūt istā perplexi
tatē:ergo sibi nō dn̄o Gregorio deberet imputari ad culpā si nō
cedit anteꝙ dn̄s Benedictus facit.l.quicq̄d astringēde.de v̄b.
oblig.¶ Tertio ꝙ dicta obligatio sit cōcepta reddiť etiā nulla
collata in arbitriū cedere debentiū sed lex p̄sumit debitoꝝ nullā
vel cedere p̄sumit etiā hoīes de facili dissentire.ff.de eo qd̄ certo
lo.l.iij.⁊.l.si vnus.§.principal'r.de arbi.⁊ hac rōne dicit ꝙ nulla
ꝓmissio pōt cōsistere ꝙ ex volūtate ꝓmittentis statū capit.l.sub
hac.de ac.⁊ ob.⁊.l.a titio.§.fi.de v̄.ob.¶ Quarto ꝓbat nullita
tē nature rei in obligatiōe inducte.nā summa apostolat⁹ digni

P

tas non videtur recipere diẽ vel cõditionẽ maxime resolutiuam summi põtificatus: sicut nec hereditas tp̃alis põt dari ad tempus vel desinere ex tp̃e. l. hereditas ad diẽ. l. de here. insti. ⁊ quod no. in. c. si gratiose. de rescrip. eo. li. ⁊ idẽ in hereditate sp̃uali. j. q. iij. ꝙ pio. viij. q̃. ij. dilectissimi. ¶ Quinto reddit̃ dicta obligatio nulla siue inutilis: q̃ nõ est dare iudicem qui de ea possit cognoscere. ¶ Nam postq̃ quis est assumptus in papã oẽs iudicat ⁊ ip̃e a nemine. hic dicitur nemo iudicat primã sedẽ ⁊ nemo sibi põt dicere cur ita facis. ix. q. iij. cũcta per mundũ. c. aliorũ. ⁊ c. nemo. nec potest dici ꝙ subsit cõsilio generali vt ab eo possit cõdemnari ad cessionẽ: quia nõ subest ꝯsilio nisi in heresi. c. si papa xl. dist. ¶ Item nec videt̃ ꝙ electores eorũ dño futuro possint opponere onera ꝓpter que grauat̃ ei⁹ libera p̃tãs. viij. q. iij. Artaldus. ⁊ no. in. c. significasti. de ele. ⁊ l. j. §. que honorãde. quarũ re. act. nõ da. ⁊c. ¶ In cõtrariũ ⁊ ꝙ predictis nõ obstantib⁹ obligatus fuerit ex predicta ꝓmissione ⁊ potuerit idẽ dñs Gregorius in mora cõstitui ⁊ ad cessionẽ compelli alijs rationibus demonstratur. ¶ De primo ex tenore supradicte ordinationis facte in cõclaui ex qua p̃z multipliciter ꝙ nõ fuit sic ruditer ⁊ stricte cõcepta dicta ordinatio ꝙ summo pontifici qui fuit Gregorius fuit reseruata potestas cedẽdi: vel ad illã solam viam cessionis astrictus: sed ad illã ⁊ oẽm aliã magis celerẽ ⁊ cardinalibus acceptã ex qua subsequetur in eccl'ia xp̃ianoꝝ vnio: ⁊ quia in. d. ix. q. diligenti⁹ pondera singula verba ꝑ que dñs Gregori⁹ omnino cedere tenebatur: ⁊ multa fecit que nõ debuit: vt ibidem in questionib⁹ illis ꝓsequor: ideo illis nõ repetitis solũ hoc discutiendũ est: vtrũ alijs omnib⁹ que eũ obligãt circũscriptos dicta obligatio sic ꝑplexe: vt p̃dicit̃ ꝯcta potuerit dici nulla ⁊ sic non potuit in mora ꝯstitui vl' culpa imputari: ⁊ argumẽta facta superius clare ꝓbant ꝙ nõ. Sed q̃ de iure dici debeat oppositũ sic ꝓbatur ⁊c. ¶ Constat de iure cõi: ꝙ cũ status vniuersalis ecclesie periclitat̃: papa debet se opponere tanq̃ murus ꝓ domo dñi ⁊ impẽdere oẽs suos cognatos. c. memor. xxiij. q. j. ⁊ xliij. dist. sit rector. ꝓ hoc no. Jo. an. post Inn. ⁊ Host. in. c. nisi cũ pridem. §. ꝓ gratia. de renũ. vbi dicũt prelatũ in vitã cogi ad cedendũ vbi imminet periculũ destructionis eccl'ie: vel magnũ periculum in sp̃ualibus ⁊ tp̃alibus: vt sic publica vtilitas p̃ferat̃ priuate. viij. q. j. scias. de regu. licet nec quisq̃ dicat p̃dictas autoritates habere locũ in p̃latis inferiorib⁹ nõ in papa. nã in eo multo fortius ꝓpter maius periculũ ⁊ lesionẽ vniuersalis ecclesie. c. vbi periculũ. de elec. ẽ. eo. lib. ⁊ xxiij. dist. in nomine dñi. ⁊ maxime hoc valet in casu nostro in quo a tp̃e scissure eccl'ie circa annos fere triginta duob⁹ ꝓbabiliter ẽ dubitatũ: vtrũ Benedictus vel Gregorius esset papa: ⁊ similiter de eorũ p̃decessoribus scisma retinentibus sanctã sedẽ apostolicã. ¶ In dicto ergo ꝓbabili dubiũ videtur posse per sacrũ cõciliũ generale: vtrũq̃ ad cessionẽ compelli vel ambos deijci ⁊ deponi. lxxix. dist. si duo ꝯtra phas. ⁊ plene scripsi in tract. scismatis: in mẽbro decisione coacta ⁊ in questionibus sup̃ hoc editis. q. iij. vbi de hoc q̃ cogi debeãt iure plures rationes. ¶ Adduco etiã autoritates sanctorũ precipue beati Augustini in li. gestorũ pro pace xp̃i inquit. debẽt autem nõ esse questores quid dubitam⁹ redemptori sacrificium illud humilitatis offerre: nõne deus de celo in humana mẽbra descendit vt membra eius essemus et nos ne membra eius crudeli diuisione lanientur de cathedris descendere formidam⁹. Ep̃os aũt ꝓpter xp̃ianos populos ordinauit: ergo q̃ xp̃ianis populis ad pacẽ ꝓdest hoc de ep̃atu nostro facim⁹. ⁊ idem in epistola ad castorium longe inquit. gloriosius est ab ep̃atu saratinã propter euitãda ecclesie pericula deposuisse q̃ per regenda gubernacula suscepisse ibi. li. ij. ꝯtra vestoriũ nec ep̃i ꝓpter nos sum⁹. sed ꝓpter eos quibus verbũ p̃dicationis ⁊ sacrũ dñicum misterium atq̃ vt eorũ s̃nie scandalose necessarios esse debemus: quia nõ ꝓpter nos: sed ꝓpter alios sumus: et post pauca subdit qua fronte in futuro seculo ꝓmissum a xp̃o sperabim⁹ honorẽ si xp̃ianã in hoc seculo noster honor impedit vnitatẽ. Istis autoritatibus ⁊ alijs rationibus in. d. iij. q. Concludo ambos ad cessionẽ teneri quo ꝓ vero p̃supposito sequit̃ ꝙ ambo videlicet Gregori⁹ ⁊ Benedictus obligauerũt se votis ⁊ iuramẽtis. ad id q̃ de iure tenebãtur. in tãto igitur ⁊ euidẽti bono nõ debuit vn⁹ aliũ expectare sed p̃uenire ⁊ perplexitatẽ si qua videbat̃ in eoꝝ obligatiõe dissoluere. nam in his que debẽtur inferioribus ecclesijs cõtrahit̃ in ea reip̃a sicut in minorib⁹. l. iniuriarũ. C. in qui. cau. in inte. resti. nõ est neces. multo ergo magis in obligatiõe ꝯtracta cũ deo ⁊ cũ tota sua eccl'ia militante sup̃ ip̃oꝝ spontanea cessione. in aut̃. multo magis. C. de sa. san. ec. Sol. ꝓbatur ꝙ dicta obligatio dicti dñi Gregorij q̃q̃ videat̃ cõditionalis. s. si ⁊ q̃n. Benedict⁹ cesserit ego cedã. tñ dicta obligatio debeat dici pura: q̃ deductũ fuit in exp̃ssum ad id q̃ erãt iure vinculis alligati: vt pxi. dictũ est: nõ ergo illa verba si ⁊ q̃n. ⁊c. faciũt cõditionẽ sed monitionẽ. l. muto. §. si sub ꝯditiõe. de tute. ⁊ not. in cle. iudices. de offi. deleg. ⁊ Inno. in. c. prudentiã. de offi. dele. ⁊ per h[...] tollitur ꝯtrariũ ꝙ ante purificatã cõditionẽ nihil est in oblig[...]tione: nec peti põt vel in mora cõstitui. ¶ Nam illa nõ est cõ[...]tio sed monitio: siue excitatio eius q̃ de iure facere tenebat̃: [...] sic nõ ꝓducunt nouũ effectũ. ar. c. l. ⁊ c. si. de offi. ord. ¶ Tert[...] ꝓbat h̃ intentio eorũ eligentiũ ⁊ ip̃ius Gregorij electi p̃ponen[...] est verbis: verba eñ debẽt deseruire intentioni nõ intentio verbis. c. intelligẽtia. de ver. sign. ⁊ j. q. j. marchiõ ⁊ basilides. S[...] intentio p̃dictorũ dñoꝝ Cardinaliũ eligentiũ fuit omissa via [iu]stitie dñi Gregorij ⁊ Benedicti cõtendentiũ de papatu elig[er]e tanq̃ magis celerẽ viã spontanee cessionis. illa eñ via iustitie [...]sa fuit eis ꝓlixior ⁊ in iure multa dubia ⁊ in facto varia: ⁊ cui⁹ [co]gnitio pertinebat ad ꝯciliũ g̃nale q̃ nõ de facili cõgregat̃. a[...] ij. ff. de ori. iur. de cui⁹ difficultate vie iustitie dixi in tractatu [de] scismate. Sed si illa ṽba si dñs Benedictus cesserit ego ced[am] ⁊ ecõuerso si Gregorius cesserit ego cedã facerẽt ex parte vtriu[s]q̃ cõditionẽ nullus ex eis posset cogi vsq̃ ad mortẽ. l. ita stipula[...] de ver. ob. ⁊ sic dicta via cessionis electa vt facilior ⁊ breuior fi[...]set satis ꝓlixior: q̃ via iustitie per ꝯgregationẽ sacri cõcilij c[on]tra eoꝝ intentionẽ que ex multis verbis colligit̃ in dicta eoꝝ ordinatione positis. ⁊ in. d. iij. q. subtili⁹ põderat̃. nulla aũt d[is]positio sic debet intelligi vt producat effectũ ꝯ̃riũ ei⁹ q̃ intẽ[dit] nec inducta ad celeritatẽ debẽt reduci ad prolixitatem. ad ho[c] scire oportet. ver. sed si maxime. de excu. tu. l. ꝯtra legẽ. ff. de le[g]. ⁊ c. certũ. j. e. ⁊ l. legatũ inutiliter. ff. de leg. j. debẽt ergo dicta v[er]ba perplexa sic intelligi si ⁊ q̃n Benedictus decesserit ⁊c. i. cedere debuerit: sed vt dixi circũscripta dicta ordinatione oblig[at]i erãt ambo de iure ad cessionẽ. ⁊ dñs Benedictus fuit in mor[a] sicut ip̃e Gregorius vltro nõ cedere vnius. ergo delictũ siue m[o]ra aliũ nõ excusat. l. iij. de adul. nec relatione criminis sed ign[o]rãtia reus purgat̃. l. is qui reus. de pub. iudi. ¶ Quarto ꝓ h[ac] parte videt̃ casus ⁊ certus in simili. ff. de ver. ob. l. titius. vbi [ob]ligatus sub cõditione que habet in se perplexitatẽ si põt eã [de]bitor dissoluere ⁊ nõ dissoluit habet̃ illa perplexitas pro solu[t]a ⁊ remanet obligatio tanq̃ pura: s̃ ita est in questione nostra [q̃] ambo isti dñi Gregori⁹ ⁊ B̃ndict⁹ obligauerũt se cũ dictã ꝑple[xi]tatẽ quã potuerũt dissoluere ⁊ dolose neglexerunt ⁊ ẽt nũc eiec[ti] ⁊ dãnati a sacro cõcilio generali negligũt. ergo remanẽt oblig[at]i pure cõcessionẽ: vt sic vt illa. l. si titius. dicit in personã vnius [de]bitoris habeat locũ in personis duorũ cũ in tertij preiudiciũ [...] dei ⁊ sue vniuersalis ecclesie militantis quib⁹ votorũ ⁊ iuram[en]torum se vinculis astrinxerũt dictã perplexitatẽ dissoluere t[...] tempore neglexerũt. facit. l. singularia. si certum pe. ¶ Omn[es] eñ mundi reges principes ⁊ cõitates insignes per eorũ sp̃ã[les] nũcios interpellauerũt eos sup̃ dicta mutua cessione ⁊ in elec[tio]ne loci vbi debet fieri cessio p̃dicta longũ tempus cõsumpseri[nt] ⁊ difficultates varias ingesserunt ex quibus mutationib⁹ vid[et]̃ eis proculdubio dolus mora ⁊ negligẽtia debere imputari. e[t] ꝯ cõsequens postea cõtra eos recte ⁊ sancte generale conciliũ co[n]gregatũ pis̃. ad amborũ depositionẽ ⁊ electionẽ ꝓcessit. pro q[uo] idest multa cũ sua materia. C. de cõtrahẽ. ⁊ cõmit. stip. ⁊ lati⁹ [di]xi in. d. iij. q. ¶ Item infinitis iuribus habetur ꝙ cõditiões [ha]bentur pro impletis ⁊ remanet dispositio pura cũ stat per illu[m] qui implere tenet̃ ⁊ negligit. l. iur. ciuili. de cõdi. ⁊ demõ. eccl[...]. in executione. §. fi. de ver. obli. ⁊ per ista fit respõsum ꝯtrarijs [q̃] ista fuit dispositio cõditionalis ante cuius aduentũ agi con[tra] eos nõ potuerit nec cõpelli. nam immo agi potuit ⁊ cogi per [sa]crũ cõcilium vt p̃dictum est. Non. ob. quartũ ⁊ quintũ argum[en]tũ. quia locũ habẽt in vnico ⁊ indubitato summo põtifice in [c]ius ꝓmotione pactio de cedẽdo vel alia nõ videtur posse app[o]ni: nec post assumptionẽ ab aliquo iudicari: ⁊ in tali loquũtur [iu]ra in dictis argumẽtis adducta. Sed cũ duo cõtẽdũt d̃ papa[tu] ⁊ per talẽ cõtentionẽ vniuersalis ecclesia est scissa in duas p̃t[es] ⁊ ꝓpter dictã dubitationẽ durauit scissura in eccl'ia iã. xx. ann[is] videt̃ ꝓculdubio dictã ordinationẽ sup̃ cessione p̃dicta piã [⁊] sanctã ⁊ rationabilẽ. nã sicut est in multis similibus ꝙ ꝓpter p[ro]babile dubiũ possunt quedã deduci in cõuentiõe que al's prohi[bentur].

2 [...]bentur. l. j. que sen. sine ap. rescin. l. j. C. de pa. po. cũ si. ¶ † P[re]terea clerici faciẽtes scisma possunt cõprimi vt desistãt per pr[in]cipes seculares. xxiij. q. v. principes. ⁊ dixi plene in tractatu [sci]smatis in mẽbro coacte cessionis si possunt ad hoc cõpelli mu[lto] honestius sup̃ hoc vt scisma tollat̃ trãsigere ⁊ pacisci. arg. l. j. [...] post operis. de ope. no. nũ. ¶ Confirmo hoc alibi alijs ratio[ni]bus quas hic nõ repeto. Sed ꝯcludo ꝙ dicta perplexitas n[õ] obstat quominus debuerint cedere ⁊ cõpelli ad hoc per sacrũ [cõ]ciliũ g̃nale ⁊ cõtumaciter recusantes eijci et deponi ꝓut mer[ito] factũ fuit: ⁊ vide in simili de questione de ista perplexitate: v[...] frustra. j. e. in mercu. per Jo. and. vbi etiã refert aliquas que[stio]nes de hoc. ¶ Septimo quero circa istã materiã de perple[xitate] de. q. disputata ꝑ Ja. bu. sup̃ statuto quo cauet̃ ꝙ bãnitus nõ [au]diatur

iatur nec agendo nec defendendo bannitus agit ꝯ bannituꝫ ⁊ etiit centū excipit bānitus ꝯ actorē de banno replicat actor ꝙ ō debet excipiēdo audiri.q꜀ bānitus. ¶ Querit̄ q̄d iuris.naꝫ vnū nō audis alterū audis:⁊ quicq̄d facis in statutū incidere ideris.bar.dicit ꝙ termini q̄ōnis nō ꝓcedūt in reo necessario ui non videt̄ posse ꝑ statutū tolli defensio que de iure naturali. c.pastoralis.de re iu.nā etiā pacto tolli non pōt.l.pactū inter eredē.de pac. Sed tu dic post bal.ꝙ quedā est defensio in qua ānitus nihil ponit:sed simpl'r negat:⁊ ista non pōt auferre.l.q̄ cusare.C.de edē. ¶ Quedam est defensio in qua aliq̄d ponit ūc aut descendit a iure naturali vel gentiū:⁊ debet admitti.l. m.ff.de iusti.⁊ iur. Aut habet ortū de iure ciuili vt exceptio p̄- iptionis rei iudicate:⁊ tūc sup̲ tali exceptione obstante statu nō debet audiri bānit⁹:q꜀ ciuilis rō ⁊c.insti.de iure natu. gē. iui.§.sed naturalia. Aut nō est mera defensio ſꝫ impugnatio: sta pōt tolli ꝑ statutū.l.qm̄ alexādrū.C.de adul.⁊ de act.l.ser- s.⁊ hinc est ꝙ beneficiū cessionis:q꜀ illud tendit ad defensio- de tu.⁊ vidi.l.j.§.nūc tractemus.cū ergo exceptio rei iudica- it de iure ciuili pōt per statutū tolli:⁊ sic ꝓcedūt termini que onis in qua sermo arguit̄ ꝙ actori obstat bannum:tanq̄ inha i:q꜀ prius de eius ꝑsona querendū est.l.quidā deferūt.de iu- codicil. ¶ Scdō videt̄ sibi deficere actio vel saltē officiū ma- tratus tanq̄ cōtumaci ⁊ rebelli epi iudici ꝑpter bannū.l. sed per p̄torē.§.sed cū ex edicto.qui.cau.ma.nō em̄ debet iudex mitū excōicatum vel hereticū corā se audire:sed ex officio re lere.l.quos ꝓhibet.de postula.⁊.c.pia.in fi.de excep.s̄.eo.li- .⁊c. ¶ Ex istis infertur ꝙ reus lꝫ bannit⁹ debet vincere non o qd̄ fuerit auditus.sed ex eo qd̄ actor erat funditus inhabi nec cū eo poterat iudiciū initiari vel fundari.l. vniuersis.C. da.tu.pos. ¶ In ꝯtrariū ꝙ reus nō possit excipere de bāno batur sic duplex est cōpositio. Quedam ex mutua cōpensa- ne debitorū:⁊ in ista fundatur exceptio nō replicatio. nā cō- sationis exceptio vnius debiti nō tollitur per replicationeꝫ erius debiti. Quedā est cōpensatio ex mutua relatione inha itantiū vel delictorū:⁊ de ista pōt excipi ⁊ replicari.l.cuꝫ mu .ff.sol.matri. ¶ Cum ergo reus bannū alleget ⁊ illud primo roducat in iudiciū debet haberi ꝓ actore igitur repellendus Scdō sic bannitus per statutuꝫ simpliciter ꝓhibet̄ excipere ō debet audiri:iste modus excipiēdi nō videt̄ ei cōpetere vt n totū quos statutuꝫ ꝓhibet ꝓhibiti intelligant̄ a qualibet cie defensionis.ar.de.l.quos ꝓhibet.⁊.C.de transac.l.si cau- ognita. ¶ Tertio sic iudex litigationē tn̄ supplet.l. properā n.§.si autē.de iu.sed nō debet supplere in fauorē persone cui utū modicū denegat exceptionē.facit qd̄ not.in.l.vbi pactū. e transac.quid dicendum. Ja.bu.tenuit ꝙ ista exceptio ban ollitur per replicationē banni:⁊ sic auditur actor ⁊ nō reus. ob.ꝙ exceptio banni inest ip̄o iure ⁊ reddit actorē a princi- inhabileꝫ ⁊ sic petitio eius nulla.nam aliud est obstare exce onē.aliud per reū conuentū opponi non posse.l.loci corp⁹.§. etit.si ser.ven. Interdū enim innuit actor solū:⁊ hoc quia nō et legitimū oppositorē.l.qui habet.§.fi.de manumis.testō.⁊ xcep.tn̄ ecclesiastice. Non ob.ꝙ actor careat actione cōside a em̄ subtiliter ꝙ actio est ius non factū. Unde licet illud qd̄ acti actor agere ꝓhibeatur.tamē prout est ius nihil cōpetit. militer dicim⁹ ꝙ aliud est queꝫ ab exercitio remoueri aliud oueri a iure.l.si ex pluribus.de aut.tuto. Sicut in excōicato imus ꝙ ius cōpetit sed nō exercitiū iuris: vnde eo absoluto est agere ex cōtractib⁹ ⁊ delictis etiam tempore excōicatio- initis ⁊ perpetratis.c.veritatis.de dolo ⁊ contu. ¶ In que ne ergo nostra actor habet fundamentū sup̲ actione: sed re⁹ lum habet fundamentū sup̲ exceptione quā opponit:quia si- ō competit nec respectu iuris nec respectu exercitij. Secus t si reus opponeret aliā exceptionē ad elisionē iur꜀ agentis. c em̄ cōtra replicationē banni ꝯtra eū oppositi per actorē cō eret ei replicatio actor est simpl'r bannitus.nā duplicatio est dem nature cuius est exceptio:vt no.C.de excep.l.si pactuꝫ. cus dicit bal.si statutū in causis bannoꝝ aufert iurisditionē ici:quia tūc exceptio banni nō posset excludi per replicatio banni.nā prius de iurisditione cōstare debet de iniust. test. quis filio.§.quid si quis.de leg.j.in fi.de seque. pos. ¶ Ulti cōtra decisionē Ja.bu.opponit̄ ita banna ꝓcesserūt ex diuer causis ⁊ inter diuersas personas:ergo nō cōpensatur dolus cū dolo seij.l.j.§.si reus.in fi.ff.de eo per quē fa.est. Sol. ibi ompēsatione criminū hic de cōpensatione inhabiliū ſm euꝫ ius diffuse dictis ista collegi que ip̄e ponit in.d.l.cum mu- so.ma.iuris petitiōe vbi sequēter refert aliā questionē. Ad bar.d bu.de statuto quo cauetur ꝙ de quolibet cōtractu sol r gabella.j.x.dies al's cōtractus sit ip̄o iure null⁹. ¶ Uo endidi rem ⁊ tradidi habita fide de p̄cio neuter nostruꝫ sol- abellam:⁊ ideo repetit rem:quia dico te nō soluisse gabel-

laꝫ tu excipis:quia nec ego solui querit̄ quid iuris. Ex istis ter minis oriūtur tres q̄ōnes.prima de essentia ꝯctus vtrū sit null⁹ scdā vtrū possit res vēdicari.tertia si nō pōt res vēdicari an pos sit dici cōtractus nullus ⁊ agi cōditiōe sine causa neutro soluē- te gabellaꝫ. ¶ Quo ad primū ꝙ ꝯctus a p̄icipio nō sit nullus ptꝫ:quia omnia sua habēt essentialia rē preciū ⁊ cōsensum ⁊ red- ditionē rei.inst.de rerū diui.§.vendite. Concurrētibus omnib⁹ causis ad essentiā cōtractus a principio debet ꝯcurrere ⁊ effect⁹ scꝫ trāslati dn̄ij maxime q꜀ sic voluerūt ꝯtrahētes qui possunt ex cedere suis actib⁹ fines legū ⁊ statutorū.l.j.§.si ꝯuenerit.de po si.⁊.l.pactū inter heredē.⁊.l.nō impossibile.de pac.p̄terea statu- tum annullat ꝯtractū nō a principio:sed ex postfacto si gabella nō soluit̄ infra decē dies interim g̊ cōtract⁹ debet ꝓducere oēm eius effectuꝫ:ptꝫ in posthumo in.l.posthumus.§.si quis his.de lib.⁊ posthu. Interim em̄ videt̄ cōtractus valid⁹ ante decē dies vnde dn̄ium quesitū dicto medio t̄pe de ꝯsensu ꝯtrahentiū nō vi detur posse ⁊ velle extingui ꝑ statutū ꝑpter gabellā postea non solutā.nā si ius positiuū nō pōt inducere naturalē obligationeꝫ vt ptꝫ in cyrographo ante bienniū:multominus tollere.l.iulia. de cōdi.inde. In cōtrariū ꝙ nō soluta gabella ꝯtractus debeat censeri ab ip̄o principio nullus ⁊ interim infra decem dies sit in suspenso ad macel.de le.j.§.si pendeat.l.pecuniā.si cer.pe.naꝫ ex pressa ꝯditio ⁊ tacita suspēdit.l.itē q꜀.ff.de pac.bald.distinguit: quia aut querim⁹ de valore cōmutabili aut incōmutabili.primo casu valet interim ⁊ parit obligationē. Scdo de incōmutabili ⁊ nō valet incōmutabiliter:q꜀ pōt ip̄o iure resolui.vn̄ quia in casu nostro in penā nō soluētis gabellā venit ip̄o iure rescindendus post oēm suā perfectioneꝫ qd̄ est magis dicere solutio q̄ supēsio vel impeditio ꝑfectionis.⁊ vide in simili de hoc in.l.ij.de in dieꝫ adiec.⁊.c.illo vos.de pig.facit qd̄ no .bart.in.l.cū es.de fideius. ¶ De scdō dubio an possit res vendicari vel agi ꝯdictione sine causa ⁊ tenet ꝙ licet ꝯtractus ꝑ statutū reddit̄ nullus ex postfa cto dn̄ium semel trāslatū nō resoluit̄:quia statutū non annullat dn̄ium sed ꝯtractū vnde licꝫ sit extincta causa acquisitionis dn̄ij nō per hoc dn̄ium tollit̄. Concludo g̊ ꝙ aget̄ ꝯdictione sine cau sa ad possessionē.l.indebiti.§.si nūmi.de cōdi.inde. ¶ In tertio dubio vtrū poterit res vendicari vel preciū cōdiri neutro soluē- te gabellā:ita ꝙ excipiens de gabella nō soluta possit repelli ex eo qd̄ nec etiā ip̄e soluit. Bald.arguit pro ⁊ ꝯtra.satis obscure. tandē distinguit ꝙ aut volo expugnare talē ꝯtractum ⁊ possum aut volo agere ex eo ⁊ nō possum.istud aūt expugnare intelligo vel per modū exceptionis si ex tali ꝯtractu cōtra me agatur vel per modū principalis petitiōis repetēdo rem traditā nullo pro pter preciū forte mihi nōdum solutū ⁊ videt̄ ꝙ possit ad h̄ agere Nam annullato ꝯctu ⁊ tn̄ reducta ad non causam improbo pos- sessor.i.venditor retinet rē ⁊ preciū:nec debet iudex istud pati.l. illicitas.de offi.p̄si.pro hoc.l.fi.C.de liti.vt in pari dolo rei ven- dica.cōceditur.l.siue emp.§.itē si emptor.⁊.l.si dominij.§.fin.de ꝯhen.emp. Nam cū ibi dicat̄ ꝯtractū nō valere:ergo pōt hoc in iudicio allegari.al's frustra lex redderet actū nullū si nō posset h̄ deduci in iudiciū.l.ij.§.post originē.ff.de ori.iur.agetur g̊ cōdi- ctione sine cā:vt.d.§.nūmi. Si vero volo expugnare ꝯtractū tā- q̄ nullū per modū exceptionis:vtrū possit cōtra me replicari de turpitudine pari qd̄ similiter ego nō solui ⁊ videt̄ ꝙ exceptio nō solute gabelle tollatur replicatione simili ⁊ sic reus in p̄dicta ex ceptione succūbit sicut bānitus excipiēs de banno sui accusato- ris:vt dixi.s̄.ꝓxi.q. Contrariū tenet ip̄e post Bartho. de but. qui ita tenuit disputādo videlꝫ ꝙ exceptio nō solute gabelle ad mittat̄ ⁊ replicatio repellatur rō quia actor caret fundit⁹ actio- ne qui nititur ex ꝯtractu nullo:vnde eius replicatio non dat ro bur actioni que nō competit.no.in.l.vbi pactū.C.de transac.nā replicatio que nō iuuat actionē ē impertinēs:⁊ ideo non admit tenda.⁊ in Spe.de excep.§.fi.ver.pe. Et in hoc residet in repeti tione.d.l.si mulier.so.ma. ¶ Octauo ad idē quero de.q. dispu- tata per Ja.bu.super statuto quo cauetur ꝙ per cōcilium muta tis nihil possit firmari nisi per capitaneū.primo proponit̄ in eo Alio statuto cauetur ꝙ si per capitaneū proponatur de homici- da aliquod cancellādo de bāno ip̄o iure desinat esse capitaneus Contingit ꝙ capitaneus ꝓposuit ⁊ cōcilium firmauit de cācel- lando aliquem bannitū. ¶ Queritur an ip̄a eadem reformatio ne in cuius ꝓpositione deliquit qui prius erat capitaneus vitie tur.⁊ primo arguit ad partē affirmatiuā ratione principij quod certū est in actu propositionis erat capitaneus:vnde licet dede rit eo actu durante hoc non debet attendi. Sufficit enim habe- re administrationē officij tempore quo actū incohauit licꝫ habe re desinat tempore quo cōsummauit.l.pompo.de nego.gest.⁊ ꝓ socio.l.si id quod.§.si filius. ¶ Item sufficit ꝙ si incohauit vti- liter licet terminauit inutiliter tota causa iudicatur vtilis ratio ne principij vtilis.l.sed ⁊ an vltro.de neg.gest.⁊ de ꝯtrario iudi. tute.l.j.§.sufficit rursus incohata vno tempore cōsummata alio

habent tractũ retro ad suum principium: ⁊ vt ex tunc sumũt effe-
ctum.l.si potior.⁊.l.qui balneũ.qui po.in pig.ha. ¶ Preterea
cũ duo cõcurrũt circa eandẽ rem que de ipa diuersimode habẽt
iudicarĩ ſm id qđ potenti⁹ operatur.l.querit̃.de sta.ho.⁊.l.quic-
quid.§.cũ in partes.de acqui.re.do. Sed in qualibet re potissi-
ma pars est principium.l.j.ff.de ori.iur.hic dicit̃ ꝙ a primordio
rei formatur posterior effectus.l.j.de impo. lucra. descript.et in
aut.quõ oportet epis.in princ. ¶ Scđo arguit cõiungendo pe-
nam ⁊ delictũ.nã oportet delictũ precedere penã .l.sancimus.C.
de penis.ḡ ante ꝓpositionẽ perfectã nõ dicit̃ de iquisse: ⁊ per cõ-
sequens ante nõ potest intelligi priuat⁹ officio capitanei: ⁊ ideo
valuit reformatio tanꝙ̃ facta capitaneo ꝓponẽte a ꝓpositione
enim tanꝙ̃ a capitaneo incohata ceteri actus sequẽtes habent
dependentiaꝫ ⁊ trahũtur ad ipam.l.iij.§.seyo.de minore.facit.l.
tutor.post prin.arbi.tu. ¶ Ulterius arguit de cõcursu duorum
actuũ cõtrariorũ in eodẽ puncto: vt est hic in quo cõcurrũt ex ꝓ-
positione capitanei priuatio ⁊ reformationis validitas vel irri-
tatio quo casu cũ in pũcto sic duo cõcurrũt debemus sumere il-
lud quod facit actũ inualidũ.⁊ sic fauorẽ nõ odiũ.l.si fuerit.§.fi.
de re.du.⁊.l.post mortẽ.§.fi.ff.de le.j.⁊ sic in casu nostro poti⁹ ẽ
supponere ꝓpositionẽ factã a capitaneo ꝙ̃ ab eo vt capitaneatu
priuato. ¶ In cõtrariũ arguit ꝙ ex principio ꝓpositionis desi-
nat esse capitaneus: qꝛ pena legis delictũ puniẽtis refert̃ ad tẽ-
pus nõ cõsummatũ dũ dicit si ꝓponatur.C.de ser.fugi.l.ij.⁊.l.si
quis id quod.ver.si dũ.de iur.om.iudi. ¶ Item incohata nõdũ
cõsummata vitiãtur si supuenit inhabilitas in persona illũ actũ
gerente vel in re de qua disponit̃.l.furiosum.C.de testa.⁊.l.plu-
ribus.§.⁊ si placeat.de ver.ob.quelibet eñ dispositio siue lex su-
mit statum ex forma aut ex cõsummatione sumit̃.l.si is qui.§.q̃-
dã.ex.l.falci.hinc dicit̃ ꝙ forma ẽ que dat esse rei.l. iulianus.§.
si quod.ad exhi.sed hic in fine saltim ꝓpositionis ⁊ ante cõsum-
matam per cõciliũ desijt esse capitaneus: ergo reformatio nõ po-
test perfici: sed vitiat̃ veniẽs ad casum a quo nõ posset capere pri-
cipiũ.c.placet.de cõuer.coniuga.quãdo eñ in aliquo actu expe-
ctatur effectus ante cõsummationeꝫ insurgere nec cepisse ꝓdest
effectus.de acqui.re.do.l.naturale.§.illud.p̃terea si ex priorita-
te vel ex posterioritate dispositio debet effectũ ꝓducere ex ꝯcur-
su deficit dispositio.de dona.inter virũ ⁊ vxo.l.cũ hic status.§.si
a nullo. Sed hic ꝯcurrũt priuatio ⁊ ꝓpositio eodẽ cõtextu siue
instanti ḡ reformatio sequi nõ debet ex ꝓpositione facta a capi-
taneo iam priuato ⁊ ad hoc adducit argumẽtuꝫ de puncto ⁊ mo-
mento in cõcursu duorũ ex quoꝝ altero tñ non debet dispositio
esse valida: nã ꝓpter alterius cõcursum vitiat̃ tota.l.si fuit.§.fi.
de re.du. ¶ Item ex eodẽ facto nõ debet insurgere premiũ ⁊ pe-
na nec manere duo cõtraria in eodeꝫ subiecto.l.siue heredes.de
neg.gest.⁊ insti.de his qui sunt sui vel alie.iur.in prin. Sed hic
ex eodẽ actu.s.ꝓpositionis insurgeret pena priuatiõis ⁊ p̃miuꝫ
reformationis: ⁊ sic duo cõtraria orient̃ ex eadẽ ꝓpositione. Itẽ
ꝓpositio facta fuit statuto ꝓhibẽte.ergo nõ debet ex ea oriri ef-
fectus valid⁹.s.reformatio efficax.ar.l.nõ dubiũ.C.de legi. Im-
mo in ista mixtura inseparabili vtilis ab inutili debet totum vi-
tiari iuxta no.in regula vtile.j.eo.⁊ in hac parte residet. Et respõ-
det ad cõtraria ⁊ presertim ad iura que loquũtur de duobus cõ-
currẽtibus quorũ vnum impedit alterũ fauet actui ꝓut ibi ꝑ eũ
ad finẽ: ⁊ de isto cõcursu etiam tangit Bal.in.l.a recusa.de sen.
ho.⁊ Io.an.disputauit.q.tñ. Eps titium legentẽ appellationẽ
quã ab eo interponebat excõicauit. Item excõicauit luciuꝫ qui
eo preferẽte sñiam appellauit: nũquid in isto concursu preualet
appellatio: vt sic fingatur excõicatus postea vel fingat̃ excõica-
tus prius ⁊ postea appellatum. Nam primo casu excommunica-
tio erit nulla.scꝫ cum fingitur appellationem precessisse. ¶ In
scđo casu.s.fingatur secutã fuisse excõicatio trahat secũ suuꝫ effe-
ctum.c.pastoralis.de appel.⁊ de offi.deleg.cũ contingat.⁊ con-
cludit ꝙ ligatus est titius quẽ incohãtẽ preuenit eps in ꝓnũcia-
tione ⁊ lucius ligatus nõ est qui epm incohantem excõicare pre-
uenit in appellatione.adducit.c.si duo.de ꝓcura.s̃.e.lib.per qđ
patet ꝙ non ponderatis preambu.litis ille dicit̃ occupasse vel ꝑ-
uenisse qui prius est contestatus litẽ sic imposita non sunt põde-
randa preambula vel exordia appellationis vel ꝓnunciationis
sed ipm verbũ appello vel pronũcio super quo fundat̃ substãtia
⁊ effectus appellationis vel sentẽtie.⁊ ita no.in.c. cũ sint iura.j.
eo.in mercu. Et aduertendũ quia supradicte questiones nõ pos-
sunt ꝓprie dici questiones puncti: quia sunt actus diuersi ⁊ non
concurrẽtes totaliter in eodẽ pũcto.sed ꝓprie possunt dici que-
stiones de pũcto quas ponit Inn.in.c.pre.requisisti.de appel.ꝑ
Io.an.in nouella.vbi cõcludit post Inno.si iudex te excõicat si
appellas vtrum si appellas fingatur appellatio precedere excõi-
cationem vel ecõuerso excõmunicatio appellationeꝫ: vt.s̃.dixi.
¶ Primo casu excõmunicatio esset nulla quam precessit appel-
latio. ¶ Secũdo casu est excõicatio efficax.sꝫ appellatio suse-
cuta fingitur. Inno.primo dicit ꝙ q̃cito se parat ad appellan-
dum est excõmunicatus. Unde non tenet appellatio. Goffr. di-
stinguit vtrum eps dixerit si appellas ⁊ sit vera opinio: an si ap-
pellaueris ⁊ sit vera proxima que distinctio non placet Ho. in
summa de sentẽ.⁊ re iudica.§.qualis.sub.§.pura.per totum. ro-
mat in.d.c.preterea etiaꝫ questionẽ. Si iudex excõmunicat si
elegeris talem vtrum appellatio precedens impediat excommu-
nicationem ⁊ reddet validam electionem. Ad hoc dico quo ex
verbis Inno.non sum clarus.dicit enim ponderandam intentio-
nem iudicis preferentis excõmunicationem: vt dictum est ci̇a
si talis est ꝙ voluit vt eligens post electionem statim sit excõmu-
nicatus tunc appellatio precedens impedit excõmunicationeꝫ
⁊ tenet electio. Sed si voluerit eligenteꝫ simul cũ electione nã
faciat de facto excõmunicatuꝫ esse tunc non tenet electio ⁊ tenet
excõmunicatio. Et idem dicit si dubitetur de intentione profe-
rẽtis sit in prolatione verborũ sit excõmunicatus nec valeat ele-
ctio ⁊ ideo intelligitur excõmunicatio precedere electionem. m
Inno.cuius dictum credo verum si appellatio nõ precessit actũ
electionis. Sed si ꝓcessisset magis debet attendi appellatio ad
nullitatem excõmunicationis ꝙ̃ iudicis intentio sicut credet
intelligo: vt reddatur notabile istud dictum Inn. cum circũscri-
pta appellatiõe q̇s eligit postꝙ̃ iudex excõicauit si eligis vel eli-
geris vt tunc excõmunicatio censeatur precessisse actũ electionis
in illo instanti quo se parat ad eligendum.ideo electio sit inuti-
lis tanꝙ̃ facta ab excõmunicato ⁊ sic habet locuꝫ ratio penetra-
bilior ⁊c.vt sic ista pene ratio inducat istam nullitatem electio-
nis tanꝙ̃ eligens fuerit excommunicatione preuentus. Se di-
ces ſm hoc videtur ista excõmunicatio prolata sine causa qui vi-
delicet nondum venit scilicet electio postꝙ̃ ante ipam te finis
esse excõmunicatuꝫ contra.c.sacro.de sen.excom. Sol. dicit In-
no.ꝙ simul in ꝓlatione verborum incurrit excõmunicationem:
sed excõicatio ꝓpter sui velocitatem fingitur precedere in ordi-
ne intellectus ꝓpter proferentis intentioneꝫ que fuit vt electio
non valeret.arg de his que pro non scrip.ha.l.j. ¶ Item suest
iusta causa scꝫ inobedientia quã ꝯtrahit cũ se parat agere actuꝫ
a superiore prohibitum ⁊c. Sed opponas si non tenet electio vt
tu dicis.ergo iste conatus inutilis eligendi non debet ꝓducere
iuris effectũ.s.excõmunicatiõis.l.j.si mãci.ita fu.ali. Sol.aliud
in penis spiritualibus in quibus sufficit volũtas mala ⁊ inobe-
dientia ⁊ aliud in conuentionalibus. Ille eñ scilicꝫ spirituales
sunt medicina ⁊ obedientia.ideo amplectende.alie scꝫ conuentio-
nales sunt odiose: ideo restringende.c.odia.super eodeꝫ. Et nõ
necessario sit fugiendum ꝙ excõicatio precesserit electionem ꝓ-
batur quia si fingamus secutam fuisse videtur lata pro culpa et
delicto iam cõmisso: puta excõico te quia elegisti eñ expressim
licet ꝓ delicto iam cõmisso nõ esset ferenda excõicatio sine nova
monitione.de sentẽ.excom.satis ergo nõ debemus hoc fingere
quod de iure non potest expresse contingere.l.qui ad certum.ff.
loca. Et cum istis dictis Inno.huic repetitioni finem impono ⁊
que de istis ⁊ alijs mẽbris.s̃.in prin.premisse prosequar in aliis
regulis suffragãte gratia dñi nostri Iesu xpi cui honor ⁊ gloria
per infinita secula seculorũ. Amen.

i. **In primis.** ¶ Ponit casum diuersis mo-
dis ⁊ contra eos opponit ⁊ de-
clarat vnde originem habuit possessio ⁊ quid sit pos-
sessio ⁊ quem effectum habeat.

ij. An in rebus profanis apud iudeos ⁊ paganos ⁊ infide-
les sit iusta possessio ⁊ cum ea ꝓcedat p̃scriptio.

iij. Quod agẽti interdicto vnde vi nõ sufficit ꝓbare se e-
ctum de possessiõe nisi ꝓbet se rem illam de qua eijcit̃ possidere.

iiij. Occupans non incipit prescribere donec absens re-
net ciuilẽ animo ⁊ ꝙ quãto tempore dum est absens sic dicat̃ ani-
mo possidere vel perdere.

v. An qui habent domini voluntatẽ in detinendo si spolie-
tur vtrum agere possint.

vj. An hereticus qui spiritualia nõ p̃scribit res ꝓphanas
prescribere possit.

vij. An fiscus bona alterius que possidet hereticus prescri-
bat eius ministerio.

viij. Opponit contra illam regulam ꝙ ꝓcedat prescriptio
facti possessione.

ix. Opponit extra glo.ꝙ reuerso ab hostibus omnia reci-
peret ⁊ reponatur in pristinũ statum.

x. Opponit ad id quod dicit glo.vocatus ab hostib⁹ vi-
capit per eos quos habet in potestate.

xj. Querit incidenter de ratiõe differentie que est rõ qua-
re magis captus ab hostibus prescribit si per alium ex causa pe-

culiari

culiari possidebat ꝙ si per seipm.

xij. Declarata prima gl. magna in qua tangit ꝙ est quedã possessio habẽs multũ iur. ⁊ multũ facti quedam multum facti ⁊ parũ iur. ⁊c. ⁊ de omnibus ponit exempla.

xiij. Opponit ꝙ sine possessione ꝓcedat p̃scriptio.

xiiij. Opponit ꝙ incorporalia nõ possideãtur.

xv. Opponit ꝙ licet ratione quasi possessionis possit procedere prescriptio in istis incorporalibus: tamen qua dicta possessio nan potest esse continua videtur propter hoc impediri p̃scriptio.

xvj. Querit de ratione differẽtie quare magis seruitus personalis discõtinua p̃scribitur spacio longi tp̃is ⁊ realis discõtinua requiritur tp̃s cuius cõtrarij non est memoria.

xvij. Quare magis requiritur titulus p̃scriptione rerũ corporaliũ vel in seruitute personale vsufructus.

xviij. Opponit ⁊ videt ꝙ etiã vbi nulla est possessio vel quasi possessio ꝓcedat p̃scriptio.

xix. Quotuplex est possessio incorporalium.

xx. Querit qualiter quasi possessio acquirat ⁊ qualitet retineatur ⁊ ipius quasi possessionis effectũ ⁊ qualiter admittatur ⁊ in singulis ponit exemplum.

xxj. Utrũ quilibet vsus cũ patiẽtia alterius sufficiat ad acquirendam istã quasi possessionẽ incorporaliũ.

xxij. Concludit ꝙ possessio que tenetur ꝯtra ius cõe non relevet ab onere ꝓbandi.

xxiij. Ponit ꝙ ille q̃ est in quasi possessione siue agat suis cõveniatur debet ei cauere de nõ impediendo eũ vti seruitute pendente iudiciũ.

xxiiij. Et ꝙ istis incorporalibus quasi possessio nihil est aliud ꝙ vsus quidã habẽs ius cũ patientia aduersarij.

xxv. Principaliter querit de quadã quasi possessione que reperitur in actibus hominũ.

xxvj. Querit ꝙ quedã est quasi possessio fundata q̃ mere sup rebus quedã alia quasi possessio ⁊ dignitas que coheret ꝑsone.

xxvij. Qualiter acquirat quasi possessio ⁊ dignitas canonicatus vel prebẽda.

xxviij. Infert ꝙ si canonicus post ademptã possessionẽ ecclesie vel canonicatus põt occupantẽ violenter repellere.

xxix. Querit vtrũ ista acquisitio ⁊ apprehensio possessionis corporis eccl'ie vel particule fit adeo necessaria ꝙ ea nõ habita nõ posset elect⁹ ⁊ ꝯfirmat⁹ vel ꝑ annulũ inuestit⁹ administrare.

xxx. Querit defectũ ꝓbationis possessionis prelature vtruz illa possessio tueatur illum qui est in quasi possessione dignitatis ⁊ quid iuris si debitores dignitatis soluant illi qui apparet postea falsus prelatus.

xxxj. Principaliter de quadã quasi possessione que ꝯsistat in iur. rerũ in iur. personarũ ⁊ actibus hominũ vt est quasi possessio iurisditionalis qualiter acquiratur.

xxxij. Cum querit vtrum fiat extensio exercitij alicuius actus de personis ad personas vel de iurib⁹ ad iura vel de locis ad loca distinguendo extensionẽ cõsuetudinis aut p̃scriptionis aut concessionis aut priuilegij.

xxxiij. Querit quidaz fecit quosdã homines alteri subiectos iurare iurisditionẽ prioris ⁊ ab eis iuramẽto fidelitatis exegit ⁊ cõfiteri fecit qd̃ hoĩes sui sunt an per illa acquisierit quasi possessionẽ iurisditioni in eos ⁊ prior dñs eam amiserit.

xxxiiij. Querit vtrũ possit queri ista quasi possessio per constitutionem precarij.

xxxv. Querit vtruz talis qualis possessio tueatur gesta per tam possessorem.

xxxvj. Ponit qualiter amittatur ista quasi pos. iurisditiõis.

xxxvij. Querit vtrũ in casibus in quib⁹ quis perdit quasi pos. iurisditionis illa quasi possessio acquiratur occupanti siue spoliatori.

xxxviij. Subsequẽter querit vtrũ quis possit a se abdicare istã quasi possessionẽ iurisditionis ei renũciando.

xxxix. Querit principaliter de quasi pos. iurisditiõis eligẽdi qualiter prima acquirat scd̃o de ei⁹ effectu tertio qual'r perdat.

Querit cũ electio habeat plures partes vtrũ si ignorauerit electionẽ factã a tertio. sciuit tñ cõfirmationez vel ignorauit vtrũqꝫ sciuit tñ postea electũ ⁊ cõfirmatũ tertio administrare an perdat dictã quasi possessionem eligendi.

Juxta predicta querit si quis solus eligit p̃latum in ecclesia in qua spectabat ad me quasi pos. iuris eligendi: an ꝯ talẽ debeat intentare interdictũ vñ vi vel vti possidetis ⁊ an ꝯ electuz q̃ consensit vel ꝯ superiorẽ qui electionẽ illã cõfirmauit.

Querit ꝙ sunt alie plures quasi pos. in iur. personarum vt quasi pos. matrimonialis est etiã quedaz quasi possessio clericatus. est etiã quedã quasi possessio filiationis ⁊ dicit etiã ꝙ est q̃si possessio multiplex in iure personarũ siue statu hominũ.

Sine possessione.

In repetitione hui⁹ regule tenebo ordinem in alijs consuetũ ꝓut ex infra dicendis patebit: ⁊ quia ꝓpter eius breuitatẽ nõ potest cõgrue diuidi nec summari. ideo his omissis gl. j. in prin. ponit casum in terminis tribus modis. ¶ Primo in seruo qui cũ ab alio possideat nõ possidet ⁊ per ꝯsequẽs nõ p̃scribit: vt in. l. qui in seruitute. ff. eodem. ¶ Secũdo ponit casum in heretico pagano ⁊ layco qui cũ spũalia possidere nõ possint vt. c. porro. ⁊. c. cãm que. allegato in glo. ideo dicta iura spũalia nõ p̃scribũt: q: sine possessione ⁊c. vt in tex. ¶ Sed ꝯtra primũ exemplũ posset opponi. naz possessio hꝫ ortũ a iure naturali quo cauet quicq̃d calcauerit pes vester vestrũ erit. Deutero. xj. c. sed illa que sunt iuris naturalis cadunt bene in seruis ⁊ maxime illa que sunt facti ⁊ in facto consistũt sicut videt esse possessio: vt in. l. legatũ. ff. de capi. dimi. ⁊. l. is cui. ⁊. l. seruos. de ali. ⁊ ci. le. ⁊. l. si metalluz. ff. de his que pe. noĩe. Solu. illud est verũ de iure naturali primeuo quo iur. oĩa erant cõia. nã deus creator omnium ⁊ vniuersoruz oĩa subiecit rõnali creature cuius gratia oĩa creauit gene. j. ⁊. ff. d vsur. l. in pecudũ. Sed postea vsibus primorum parentũ introductũ fuit ꝙ terre diuiderẽtur ⁊ limitarẽtur vt ptꝫ in Abrahã ⁊ Loth. quorũ vn⁹ accepit ad dexterã alius ad sinistram. Geñ. xiij. c. Et ꝓpter hoc dicit lex ꝙ iure gentiũ termini agris impositi sunt edificia collata ⁊ dominia distincta. ff. de iusti. ⁊ iu. l. ex hoc iure. ⁊. j. dis. iusgẽ. ad idez. l. j. ff. de acqui. pos. in prin. vt em̃ ibi dicit. possessio appellata est quasi pedũ positio: q: naturaliter tenet eo q̃ ei insistit dominiũ que rerũ ex naturali possessiõe cepit ⁊ subdit eiusqꝫ vestigiũ remanere in his que terra mari ⁊ in celo capiũtur ⁊c. ex quo tex. clare colligitur ꝙ a iure naturali possessio traxit originem ⁊ nõ erat in alicui⁹ bonis sed occupãti cõcedebat sicut hodie concedũtur bestie volatilia ⁊ pisces vt in p̃dicta. l. j. postq̃ aũt occupata sunt ab vno alij nõ licebat inuadere siue occupare ꝓhibente hec lege naturali qd̃ nõ faciat alteri qd̃ sibi nõ vult fieri: vt in prin. decretorũ. ⁊ ꝓ puer. xxij. c. nõ transgrediaris ⁊c. Post predictã aũt diuisionẽ emanauerũt iura positiua regũ ⁊ imperatoruz super modis acquirẽdi: retinendi: ⁊ recuperandi hmõi possessiones: vt ptꝫ. ff. ⁊. C. de acqui. ⁊ reti. siue admi. pos. ⁊ tuitionẽ reruz ⁊ possessionũ sic diuersarũ receperũt reges ⁊ principes ĩ sua potestate: vt ꝓbat in. c. quo iure. viij. dist. ⁊. l. deprecatio. ff. ad. l. rho. de iac. ⁊. l. bene a zenone. de. xl. p̃scrip. hoc aũt iure positiuo serui pro nullis habẽtur: vt. l. qd̃ attinet. ff. eo. tit. possessio igitur que suscipit statũ a iure positiuo nõ cadit in seruũ: ⁊ quia hec est illa que dat causam p̃scribendi ⁊ vsucapiendi. ideo nõ cadit in seruũ nã prescriptiones sunt inducte a iure positiuo ⁊ ꝯtra naturalem equitatẽ ex causa: vt. l. j. ff. de vsuca. ⁊ dixi. s̃. c. ꝓximo. Possessio vero est sumpta ſm ius naturale primeuũ ꝓut sumit in. d. l. j. bene cadit in seruũ ⁊ appellat in iur. pos. naturalis: vt. l. stipulatio ista. §. hic quoqꝫ. ff. de ver. ob. ⁊ hoc modo sumit possessio pro detentatione que materia cõsistit in facto. ⁊ hoc modo debẽt possidere. i. in possessione esse serui coloni missus in possessione ex primo decreto ⁊ similes: vt. l. iij. §. fi. ff. de acqui. pos. ⁊. l. iij. §. creditores. ff. vti pos. ⁊. l. cõi diui. §. neqꝫ colonis. cõi diui. ⁊. l. ꝙ seruus. de acqui. pos. ⁊. l. stipulatio ista. §. hoc quoqꝫ. de ver. ob. ⁊ hoc est qd̃ dicit lex longe diuersum esse possidere ⁊ in possessione esse: vt. l. si quis ante. ff. de acqui. pos. vt no. in. c. olim. j. de rest. spo. Concludo ergo cũ gl. ꝙ possessio ex qua causat prescriptio debꝫ habere iur. adminiculũ: nã si ei nõ assistit p̃scriptio nõ ꝓceditꝫ multominus si ei resistit, sicut pagano possidente spũalia vt in preallegato. c. porro. qd̃ est ſm exemplũ glo. Ad quod etiã aduertendum ꝙ glo. solũ dixit de possessione spiritualiuz que nõ cadit in pagano. In rebus autẽ prophanis, an apud iudeos, paganos, ⁊ infideles sit iusta possessio ⁊ cum ea procedat p̃scriptio: glos. tenet ꝙ sic contra priuatas personas: dũ tamen quiete viuant ⁊ le

gibus romanoꝝ:sed ꝯtra ecclesias nō prescribitur:⁊ ita not.in d.c.porro.xvj.q.iij.Jo.an.post Inn.⁊ Host.istum articulū vtrū

1 scȝ infideles † iuste possideant ⁊ habeāt dominia reꝝ quas possident sicut xpiani ⁊ apud eos sit vera iurisditio.plene not.in.c. quod super his.§.devoto.⁊ quo ad illos qui pacifice nobiscum viuūt ⁊ dominiū ecclesie recognoscunt cōcordant omnes ibi qd̄ sicut quo ad alios qui pape nō obediunt pacifice tamen viuūt. Inno.tenet ꝙ iuste possident res suas ⁊ iurisditionē exercent ⁊ multis rationibus ꝓbatur.Host.ꝯtrariū tenet qd̄ nō ꝓsequor quia ibi plene no.in layco etiam clarū est ꝙ spiritualia nō p̄scribit:quia ius canonicū tali possessioni resistit:vt in.c.causam.§. de prescrip.facit qd̄ legitur ⁊ no.xiij.q.j.in prin.circa hoc quod no.in.c.ad decimas.§.eo.li.de rest.spo.in glo.no.literā.⁊.e.li.de

2 prescrip.c.j.in glo.magna.⁊ ꝓm hoc possemus dicere.† Ex predictis infero ꝙ agenti interdicto vn̄ vi nō sufficit ꝓbare se deiectum de possessione nisi ꝓbet se rem illā de qua reijcitur possidere:vt no.glo.in.c.olim.de rest.spo.⁊.c.cōsultationibꝰ.de offi.de leg.⁊.xliij.q.j.in prin.multi em̄ sunt qui tenēt rem corporaliter si eam nō possident:vt predicti inter quos est tamē differentia: nam ille cuius detentioni resistit ius cōe si spoliatur nō cōcedit restitutio:vt.c.ad decimas.de resti.spo.⁊.xiiij.q.j.in prin. ideȝ si possident clam puta possessore absente aliquis est ingressus fundum suū ⁊ sic tenuit illo absente ⁊ ignorante per multos annos longo tempore poterit em̄ dn̄s reuersus illuȝ expellere nec dicetur vim fecisse:sed suā possessionē defendisse.arg.ff.de vi ⁊ vi ar. l.possessionē. ¶ Item talis sic occupans nō incipit prescribere donec absens retinet ciuilē animo ꝙ quanto tempore dn̄ est absens sic dicatur animo possidere vel perdere hoc per Dyn.⁊ plenius in addi.Spec.in ti.de peti.⁊ possessor.ad fi.prin.vbi oīno videas.Alij vero habēt domini volūtatem in detinēdo si spoliētur vtrū agere possint:dic vt.l.fi.C.si per vim vel alio modo.⁊.c. cū dilecta.de rescrip.facit quod no.bar.in.l.j.in fi.cū.l.seq.ff. de no.ope.nū.verbū ergo possessio quādoqȝ sumit pro possessione que habet iur.adminiculū.quandoqȝ ꝓ possessione que in facto cōsistit que proprie appellatur detentatio.⁊ hoc modo debet sumi cuȝ persona dispositio de qua loquit nō est habilis ad acquisitioneȝ vel retentionē possessionis que iure fulcitur.facit quod no.in.d.§.hoc quoqȝ.⁊.l.ij.post prin.de ori.iur.⁊.l.sed si possessori.§.item si iuramento.ff.de iureiu.⁊.c.intelligētia.⁊ qd̄ ibi not. de ver.sig.vnū tamē verbū Inn.circa hoc multū notabile ꝙ omnis qui detinet in dubio videtur possidere:vt ipse not.in.c.cum olim.ij.de priui.vij.q.j.pontifices.⁊ Old.in.q.suis.q.cclxxxvj. de ista detentiōe ⁊ possessione corporali que est etiā species de ꝑse vide per Bar.in.l.j.ff.de acqui.pos.ibi em̄ ꝓsequitur de quatuor speciebus possessionū.nā quedam est ciuilis quedā naturalis quedam corporalis quedā detentatio ⁊ quid ista inter se differant ⁊ de effectu ipsarū nō prosequor quia ibi plene per euȝ ⁊ ħ per Dy.de effectu ciuilis ⁊ effectus naturalis possessionis quo ad p̄scriptionem:⁊ plenius per Bar.in.l.iij.§.ex cōtrario.ff. de

3 acqui.pos. ¶ † Tertiū siue quartū exemplū ponit gl.qui in he-

4 retico qui spūalia nō p̄scribit cū ea nō possideat. ¶ † Res aūt prophanas simil'r non videt̄ p̄scribere:quia ipo iure sunt oīa iura cōfiscata:vt.c.cū scd̄m legem.de hereti.§.eo.li.⁊ not.de p̄scri. c.fi.eo.li.in glo.bene dicit possessionē tenere non videretur ꝑdere ipo iure.arg.d.c.cū scd̄m.⁊ not.in.l.fi.C.de sac.san.eccle.⁊.l.si tibi.§.si is cuius.ff.mand.lȝ em̄ dn̄ium possit transferri de vno in aliū ipo iure:vt.l.deniqȝ.ff.ex qui.cau.ma.ciuilis tamē possessio que plus iur.habet vtrū videatur cōfiscata debito.nā videretur ꝙ sic cum in iure cōsistat ⁊ oīa in iure cōsistentia ipo iure perdit vt in.d.c.cū scd̄m.hec bona aliena que possidet hereticus intelligitur fiscus p̄scribere.nam ex sola ciuili ꝓcedit:vt hic plene per Dy.⁊ per Bar.in.d.§.ex ꝯtrario.⁊ videt̄ tex.cōiuncta glo.ꝙ ciuilis possessio intelligatur cōfiscata sicut dn̄ium.⁊ alia que in iure cōsistunt in.l.raptores.de epis.⁊ cle.que nō est alibi.In ꝯtrarium tamē facit quia postliminiū reuersus nō videtur recuperare possessionē ciuilem sicut alia que cōsistunt in iure qd̄ patet:qr vsucapio interrupta per captiuitatē sibi nō restituitur:vt intelligatur vsucepisse medio tempore.⁊ hoc ideo qr possessioneȝ antiquam nō recuperat sine noua apprehensione:vt.d.l.deniqȝ.nam si recuperet ciuilē cōmodum medij tꝑis:vt vsucapio velut accessoriū deberet intelligi sibi reseruata cuius ꝯtrarium patet in.d. l.deniqȝ.possit tamē dici ꝙ ciuilis sine naturali etiā in casu confiscationis nō queritur ipo iure.⁊ licet solo animo retineat̄ non tamen iurꝭ artificio queratur.ar.l.licet.C.de acqui.pos.speciale ergo est in.l.raptores.vt per legem possessio transferat̄ sine actu corporeo sicut in casu.c.ij.§.de cōsue.Concludo igitur ꝙ fiscus bona alterius que possidet hereticus non prescribat eius ministerio nec hereticus etiā ad profectū suum.licet em̄ posset concedi ex cōtractibus et alijs dispositionibus iur.gen.hereticꝰ post cōtractam heresim querat fisco sicut deportatus:vt.l.si deporta

ti.C.de bo.proscrip.⁊ quod not.in.l.si tibi mandauero.§.is c bona.ff.manda.tamen ex prescriptione vel vsucapione vtrū h reticus querat fisco maius est dubium ⁊ ꝙ nō acquirat.facit.l. C.de acqui.pos.vbi per alium nō queritur vsucapiendi cōdit ignoranti ⁊ per seruū vel filiū:vt.l.ij.§.celsus.ff.pro empore.⁊ acquir.pos.l.quod seruus.Ex predictis apparent exempla p nius declarata per iura que ponit glo.casum in ista regula. ex ipis infert ꝙ ad prescriptionem requiritur ꝙ quis posside de facto ⁊ de iure quod declara:vt in ea patet que latius prose tur remissiue de possessione que habet multū facti ⁊ multum iu ⁊ de possessione que habet plurimū facti ꝙ̄ iur.et de alia que h plurimū iur.ꝙ̄ facti statim declarabo in recitatione vltime gl ad quam venio. ¶ Et oppo.primo cōtra illam regulam ꝙ ꝓc dat prescriptio facti possessione.nam captus ab hostibus nih possidet cū ab alio possideatur:vt.ff.de acquirē.pos.l.cum her des.§.in his.⁊ tamē vsucapit:vt.l.iusto.§.fi.ff.de vsuca. ¶ Se cundo ad idem oppo.ignorans possessionem nō querit:quia eius acquisitione animꝰ est de substantia:vt.l.licet.C.de acqu pos.⁊ tamē ignorans prescribit vt.l.ij.ff.pro so.⁊.l.ij.§.celsus. emptore.Sol.ad vtrunqȝ contrariū glo.respondet ꝙ regula l quitur cum quis possidet ⁊ prescribit per seipsum.nam facti p sessione prescriptio:tunc nō procedit:sed si quis possidet ꝑ ali quem habet in potestate:puta filium vel seruum tunc eorum m nisterio bene potest quis prescribere absqȝ eo ꝙ ipe possidea sic loquuntur cōtraria que glo.solutionem ⁊ cōtrarium habu de lectura Dy.vt hic per eum cuius apparatum in isto ⁊ sequ ti cōtrario ⁊ quibusdam alijs reassumpsit Cy.in.l.j.C.de vsuc transfe. ¶ Sed aduertendum ꝙ glo.Dyn.⁊ Cy.nō distingu vtrum captus ab hostibus possident per filium ⁊ seruum ex ca sa peculari vtroqȝ enim casu habebit reuersus ab hostibus co tinuatam possessionem iporum ministerio ⁊ per consequens ctio postliminij trahitur ad istam possessionem et vsucapione que ex possessione causatur ⁊ ꝓm istam solutionem glo. postli nio reuersus non recuperat ipo iure possessioneȝ quam ꝑ seip possidebat:⁊ sic ad ipam fictio postliminij nō extenditur sed a illam que per aliū quem habebat in potestate.illam enim vid continuasse eoruȝ ministerio. ¶ Secūdo incidenter extra gl cōtra predicta op.iure postliminij reuersus ab hostibus oīa r cuperat ⁊ reponitur in pristino statu:vt.l.postliminiū.in prin. cap.dum ergo possidens per seipm ante capturam vsucapieb debet reuersus in pristina vsucapione reponi:vt videatur vsuc pisse.So.dicit ꝙ reponitur in pristino statu in his que sunt i ris non in his que sunt facti:vt.l.deniqȝ.ff.ex qui.cau.ma.licȝ go vsucapio sit iur.vt.l.bonefidei.§.j.ff.de acqui.re do.posses tamē sine qua p̄scriptio nō procedit est facti:vt.d.l.deniqȝ.⁊ h nō recuperat sine noua appḧensione:vt.l.cum heredes.§.j.ff. acqui.pos. ¶ Item nō restituitur sibi iur.postliminij:vt.d.l.d niqȝ.⁊.l.in bello.§.facte.ff.de cap.⁊ hoc est qd̄.§.dixi.ꝙ lȝ qua doqȝ dominiū querat̄ per legē nō tamē possessio que in facto sistit:vt no.in.l.fi.C.de sac.san.ec.Sed dices ista solutio non detur bona nā fictio postliminij fingit etiam circa facta:naȝ e vel nō esse in ciuitate est facti:⁊ tamē fictio postliminij fingit r uersum ab hostibus semper fuisse in ciuitate:vt.ff.de cap.l.po liminij. ¶ Iteȝ viuere vl' mori est facti:⁊ tamen lex fingit eū q moritur in captiuitate decessisse prima hora captiuitatis:vt in omnibus.ff.de cap.Solu.dicit Bartol.in.l.si is qui pro em ptore.ff.de vsucapio.omnis fictio iur.introducta est propter a quam naturalem equitatem:vt.l.postliminium.ff.de capt.cir prin.Sed in vsucapione ꝙ fingatur quis vsucepisse cessat na ralis equitas quinimmo est ei cōtraria:quia lucrum tribuit c iactura alterius cōtra naturalem equitatem:vt.l.naȝ natura. de condi.inde.⁊.c.locupletari.j.eo.⁊ ideo lex que per iur. ficti nem reponit reuersum ab hostibus in iure primeuo non repon in illa possessione ex qua videatur vsucepisse rem alienam:vt. l.deniqȝ.⁊.l.sciendum.ff.ex qui.cau.ma.vbi hec solutio proba Sed ista solutio non videtur bona.nam ꝓm eam reuersus ab h stibus recuperaret possessionem rei proprie per fictionem pos liminij cum hic subsit omnis equitas vt recupereȝ quod est m vt si ⁊ me ⁊ titium.ff.de acqui.pos.⁊ tamen eam non recuperat d.l.cum heredes.Solu.dicit Barto.in.d.l.si is qui pro empt re.omnis fictio habet duo extrema scilicet extremum a quo ⁊ tremum ad quod:declara vt dixi,§.de rescrip.c.si pro te.codeȝ bro.⁊ Barto.in dicta.l.ad propositum.ergo licet adsit equita vt iste recuperet possessionem:tamen extremum a quo deficit qd̄ in recuperatione possessionis requiritur apprehensio:vt.d cum heredes.§.j.istam tamen solutionem declara latiꝰ post b to.in prealleg.l.si is qui pro emptore.in.iij.col.⁊ oppo. ¶ Te tio oppo.ad id quod dicit glos.ꝙ captus ab hostibus vsucap per eos quos habet in potestate vt seruos:naȝ per eos nō po det nec serui possident:vt.l.neqȝ seruus.ff.de vsuc.ergo nō p̄s bit:vt

...dit.vt in ista regula. ¶ Solu.contrariũ debet intelligi quando
illi quos habemus in ptãte possident ex cã nõ peculiari. Sed si
ex cã peculiari possident vsucapiũt etiã nobis existẽtibus apud
hostes.⁊ no.solutionẽ in vsucapione incohante et captiuitatis
sufficiũt.sed etiam si de nouo possideant incipiũt prescribere.vt
l.iustos.§.fi.ff.de vsuca.bene ergo dicunt glo.Dy.⁊ Cyn.ꝙ is
qui apud hostes est nihil sibi per vsum acquirere põt si ꝑ seipm
possidebat:secus si ꝑ seruũ vel filiuꝫ ex cã peculiari.ad hoc.l.ait
pretor.§.is autẽ.ff.ex qui.caus.maio. ¶ Sed hic incidẽter q̃ro
de ratione differentie que est ratio quare magis captus ab ho-
stibus prescribit si per alium ⁊ ex cã peculiari possidebat q̃ si ꝑ
ipsum maxime cũ supra dixerim ꝙ fictio postliminij ideo non
extendit̃ ad vsucapionẽ:q: est ꝯ naturalẽ equitatem.vt.d.l.sciẽ-
tiam.⁊.l.deniqꝫ.ff.ex qui.cau.maio.nã hec ratio vendicat sibi lo
cum siue ꝑ seipsum possidebat:siue ꝑ alios quos habebat in po
testate. ¶ So.dicit Bar.qñqꝫ modicũ est illud qd̃ impedit vsu
cap.tũc est equũ ꝙ in restitutione veniat id qd̃ quis vsucaptus
est.ar.ff.de vsucap.l.rex mixtura.§.labeo.sed in his rebus q̃s
qui ceꝑunt peculiariter possidere parũ deficit ad vsucapioneꝫ
cum seruus quodãmodo possidet licet improprie.ff.de actio.et
oblig.l.qui a seruo.⁊ scia vel factũ dñi non requirit̃.vt.l.labeo.
in prin.ideo equũ est vt veniat in postliminio.sꝫ qñ dñs posside
bat ꝑ se vel ꝑ aliũ extra cãm peculiarem multũ deest ab vsucapi.
cum tũc res a nullo possidet̃ vł quasi possidet̃. ¶ Itẽ scia dñi erat
necessaria.vt.d.§.celsus que deficit.nã captus ab hostib' eũ nõ
detinet.vt.l.absentis.de verb.sig.in fi.⁊ quod ibi no.ergo in his
que seruus possidet ex cã peculiari factũ vel scia dñi nõ est neces
saria.ideo ad talẽ possessionẽ extendit̃ fictio postliminij quo ad
vsucap. ¶ Opp.quarto ⁊ videt̃ ꝙ illud non sit bene dictũ.nam
in his que dñs possidet ante captiuitatẽ ꝑ colonũ vel seruuꝫ ex
cã nõ peculiari ꝓcedebat vsucapio ꝑsupposito ꝙ dñs hoc sciuit
ad continuationẽ dicte vsucapionis.naꝫ non requirit̃ continuata
scientia sicut nec etiã bona fides.vt.l.j.§.hoc proculdubio.ff.de
vsucap.transfor.licet ergo dñs capiat̃ ab hostib' videt̃ ꝙ fictio
postliminij eo reuerso extendat̃ ad illam vsucapionẽ in cui' con
tinuatione factũ vel scia dñi nõ fuit necessariũ sicut in peculiari
bus dñis est. ¶ Sed ego in solutiõe precedentis contrarij dixi
contrariũ.ergo male. ¶ Sol.ex eo ꝙ in reuerso ab hostib' non
fuerit bona fides tpe captiuitatis non impedit̃ continuatio vsu
cap.in possessione per seruũ vel filiũ non peculiariter sꝫ impedit̃
propter extremũ a quo quod dꝫ esse habile in essentia:⁊ vt tunc
procedit posset q: tũc retrotrahit̃ iure postliminij incohari sine
aliquo facto suo.i.ipsius reuersi.⁊ hoc reperit̃ in reuersis pecu-
liariter ꝑ filios vel seruos.nã que possidebãt filij vel serui pecu-
liariter ꝑ captiuitatẽ nõ mutant̃ cũ ipsi remaneãt in ciuitate.cũ
ergo dñs reuertit̃ ad ius qd̃ amisit recuperat ipõ iure sine facto
aliquo.nã in peculiariter possessis nõ requirit̃ ꝙ ipse possi-
deat corporaliter:nec requirit̃ eius scia.⁊ sic in essentia reperit̃
habile vltimũ extremũ sine aliquo eius facto:merito hꝫ locũ fa-
ctio in taliter possessis.⁊ hec ratio colligit̃ ex tex.l.iusto.§.fi.ff.
de vsucap.ibi q: eius scientia si esset in ciuitate nõ esset necessa-
ria.sed in pos.per filiũ vel seruũ non peculiariter siue colonũ ad
initiũ prescriptionis requirit̃ scia dñi.licet enim filius seru' vel
procur.querat possessionẽ dño ignorante non tñ vsucapiẽdi cõ-
ditionẽ.vt.l.j.C.de acqui.pos.sed cũ tempore captiuitatis scien
tia dñi per captiuitatẽ sit sublata.vt.d.l.absentẽ.in fi.ff.de ver-
bo.sig.ista scia non reperit̃ in essentia in responsiõe sua.⁊ sic ces
sat fictio postq̃ cessat extremũ a quo.scia enim est facti q: consi-
stit in animo.vt.l.bonefidei.§.in ꝯrium.ff.de acqui.re.do.⁊ ibi
no.ꝙ cũ fuerit interrupta ꝑ captiuitatẽ non recuperat facto le-
gis sicut nec possessioneꝫ.vt.l.in bello.§.facte.ff.de capti. ¶ Et
rationem elicio ex dictis Bar.ꝑ alia tñ verba in.d.l.si is q̃ pro
emptore.in peculiarib' ergo fictio postliminij retrotrahit̃ quo
ad vsucapionẽ etiã in his que dño existente in captiuitate serui
vel filij incipiũt possidere.vt.d.l.iusto.§.fi.quod declara vt ipse
Bar.in.d.l.si is qui pro emptore. ¶ Et ex predictis ptꝫ declara-
tio.j.glo.magne.hoc.c.in particula in qua tangit ꝙ quedã pos-
sessio hꝫ multũ iuris ⁊ parũ facti.⁊ sunt verba magistralia gl.in
l.j.C.de acqui.pos.⁊.l.deniqꝫ.ex qui.cau.maio.⁊.c.cũ nostris.de
conces.preben.⁊ singula mẽbra declarãdo dico ꝙ multũ iuris ⁊
parũ facti hꝫ possessio que querit̃ nobis ꝑ procuratorẽ vel ser-
uum ex cã nõ peculiari.nã hꝫ multũ facti ex eo q: requirit̃ eoruꝫ
apprehensio corporalis.vt.ff.de acqui.pos.l.quẽadmodũ.cũ si-
militẽ hꝫ multũ iuris q: acquirit̃ nobis ignorantibus.vt.l.qd̃
meus.⁊.l.peregre.§.quesitũ.ff.de acqui.pos.nec dicit̃ hr̃e plus
iuris q̃ facti:q: ibi ius non operat̃ tñ ꝙ effectus possessiõis q̃
vsucapio querat̃ ignoranti requirit̃ enim scia.vt.l.j.ff.de ac-
qui.pos.⁊ ad hanc possessionẽ nõ extẽdit se fictio postliminij:q:
ipso iure cũ quis reuertit̃ nõ querit̃ sibi possessio ⁊ vsuca.condi-
tione alio facto,s.scia prout.s.dictũ est. ¶ Venio ad secundũ
membrũ.in quo dixi ꝙ est possessio que hꝫ multũ facti ⁊ parũ iu-
ris.vt est illa que per nosmetipsos querit̃.nã illa multũ facti ha
bet,q: requirit̃ apprehensio corporalis ⁊ animus:hꝫ autem pa-
rum iuris,q: ius nihil aliud facit nisi ꝙ assistit vel nõ resistit.vt
solet dici circa diffinitionẽ possessionis de qua plene ꝑ Bart.in
l.j.de acqui.pos.⁊ in hac similiter non hꝫ locũ fictio postliminij
propter interruptionẽ possessionis.nã cũ captus fuit desijt pos-
sidere.vt.d.l.cũ heredes.§.j.de acqui.poss.fictio postliminij nõ
potest fingere qd̃ possideat qui desijt possidere:q̇a facta infecta
nulla constitutione fieri possunt.vt.d.§.facte.⁊.d.l.deniqꝫ. Cir-
ca istud tñ membrũ dicũt glo.ꝙ ista possessio hꝫ multũ iuris ĩ re
tinendo,q: solo aĩo retinet̃.vt.l.licet.de acqui.poss.⁊.l.peregre.
§.fi.ff.eo.tit. ¶ Sed certe,si hꝫ multũ iuris vt dicũt,haberet lo-
cum fictio postliminij vt in possessione ex cã peculiari vt superi'
dictũ est. Et ideo Bar.in hoc discordat a glos.in.d.l.si is q̇ pro
5 emptore.vt ibi plenius de hoc ꝑ eum. ¶ † Dixi tertio ꝙ est que-
dam possessio que hꝫ multũ iuris ⁊ parũ facti.vt illa quam habe
mus per filios ⁊ seruos ex cã peculiari.nã in ea plurimũ versatur
dispositio iuris,cũ nobis ignorãtibus requirat̃ possessio et pos-
sessionis effectus.vt vsucapio.vt.l.peregre.§.quesitũ.⁊.l.labeo.
de acqui.pos.versat̃ tñ factũ eoꝝ,q: opꝫ ꝙ adipiscant̃ eoꝝ corpo
re ⁊ animo.vt eo.tit.l.quemadmodũ.⁊ in hoc procedit fictio post-
liminij.vt probatũ est.s.in solutione huius quarti contrarij.⁊ ꝑ
dicta de postliminio reuersis. ¶ Circa illos autẽ captos ab ho
stibus qui in captiuitate decesserũt hꝫ locũ fictio legis cornelie,
que fingit eos mortuos prima hora captiuitatis.vt.l.lege cor-
nelia.ff.de testa. Ipsis igitur in captiuitate defunctis,vtrum in
possessione per eos vel per illos quos habeant in ptãte proces-
serit vsucapio interim.i.donec in captiuitate ꝑmanserit.⁊ q̇d iu-
ris interim in quesitis ꝑ eos ex cã peculiari. Bar.per modũ di-
stinctionis recolligit supradicta mixtim loquendo de fictione
postliminij ⁊ legis cornelie circa possessionẽ et vsucapionem ꝺm
ipsum.igitur ita dicas. ¶ Cum queritur,quid operent̃ fictiões
dictarũ legũ circa possessionẽ ⁊ vsucapioneꝫ.distingue,aut que-
ris de possessione tm̃:⁊ tunc in possessiõe per se neutra fictio ope
ratur. Aut queris de possessione tm̃:⁊ tunc de possessione ꝑ aliũ.
⁊ tunc nõ ex cã peculiari siue ex alia,vtraqꝫ fictio operat̃ quo ad
possessionẽ vt retro videat̃ possedisse.nã in tali possessiõe factuꝫ
vel scia dñi non est necessaria.vt.l.j.C.de acqui.pos.⁊.l.j.§.item
acquirimus.ff.eo.tit.ideo extrema a quo et ad quod reperiũtur
habilia.⁊.s.dictũ est de posses.ex cã peculiari. Aut queris ꝙ tñ
ad vsucapionẽ.⁊ tunc subdistingue. Aut queris de possessione
ante captiuitatem:aut de quesitis postea,primo casu. Aut possi
debat ꝑ seipsum.vel per aliũ ex cã non peculiari,et non procedit
fictio postliminij vel cornel.vt.d.l.si is qui.in prin. Aut posside
bat per filiũ vel seruũ ex cã peculiari,⁊ procedit.vt.d.§.facte.et
l.pe.eo.tit.de cap. Si vero queris de quesitis post,⁊ tũc aut per
seruũ:aut per filiũ.primo casu,aut ex cã peculiari,⁊ ꝓcedit vtraqꝫ
fictio.vt.d.l.si is qui.⁊.§.facte.aut ex cã non peculiari.⁊ tũc non
procedit vsuca.nisi ab adita hereditate ⁊ apprehensa possessio-
ne.vt.ff.de vsucap.l.fi.in fi. Si vero queris de filio.⁊ tunc,aut q̃
ris de postliminio,q: pater reuertitur.⁊ idem qd̃ in seruo,aut pa
ter ibi moritur.⁊ tunc filius semper videtur possedisse.vt.l.iusto
§.fi.de vsuca. ¶ Per predicta plene patet declarata glo.fin.de
vsucap.quo ad contrariũ de capto ab hostibus vt vsucapiat si-
ne possessione,⁊ quo ad aliud ꝙ ignorans prescribat cum posses
sionem non querat cũ tñ animus in ea sit de substantia acq̇sitio
nis.patet enim solutio ex predictis,que licet sint extranea a ma
teria canonica ⁊ etiã ciuili quo ad practicam,tñ intelligentie et
acuitati ingenij multũ conferunt,⁊ prolixe nimis per Bar.reci-
tatur in.d.l.si is qui pro emptore.cui' dicta in effectu in predi-
ctis breuiter perstrinxi. ¶ Quinto principaliter oppo.⁊ vide-
tur ꝙ sine possessione procedit prescriptio.vt in ca.cum contin-
gat.s.de dolo et contu.sol.vt in glo.fi.circa fi.⁊ secunda solutio
videtur vera.nã vt dictũ est.s.iura fingunt etiam circa facta vbi
subsit equitas.vt patet in oĩbus iuribus inducentibus fictionẽ
contra veritatem.vt in fictiõe legis cornelie et postliminij.sed
equitas magna subest.quod vbi dolo et violentia aduersarij nõ
possum in possessiõ ꝯdeduci,quod ius mihi subueniat et fingat me
inductum quo ad cõmodum ex inductione proueniens.al's do-
losus de sua malicia reportaret cõmodum contra iura.vt ibi di-
cit tex.⁊.l.quamuis.ff.de bo.au.iud.possi.nam et al's per legem
transfertur possessio ipso iure propter odium delinquentis.vt ĩ
l.raptores.C.de episcopis et clericis.et in multis iuribus hr̃ ha
betur,quod per actus fictos queritur possessio sine actu corpo-
reo.vt in.c.ij.s.de consue.⁊ no.in.l.j.C.de acqui.pos.⁊.ff.eo.titu
lo.l.iij.in fine.⁊ in.l.j.per Barto.in.iij.questione qualiter acq̇-
6 ratur possessio. ¶ † Sexto oppo.⁊ videtur ꝙ sine possessione ꝓ
cedat prescriptio.constat enim iacentem hereditatem non possi
a dere,[a] vt lege prima.§.sceuola.ff.si quis testamento liber ius.eẽ

a ¶ Prescriptio. Adde Jo.an.ĩ regula possessor.in mercu. Et ꝙ ꝑscriptio ꝓcedat in foro conscientie.vid̃ but.⁊ Abba.in c.vigilanti de ꝑsc. Innoc.in.c.fi.eo.ti.et ibi Abb.⁊ i ca.cura.de iurepa.⁊ in.c.q: pleriqꝫ d̃ iure immu.

fue.z tñ vsucapit.vt.ff.de vsucap.l.ceptam.et.l.iusto.§.nondum addite.z.l.nunꝙ.§.vacuā.eo.tit.Sol.dicit Dy.sine possessione non pōt prescriptio incohari:vt hic:sed incohata in persona defuncti bene pōt iacente hereditate continuari.vt in contrarijs. ¶Sed ꝯ hoc facit.l.naturaliter.eo.tit.vbi si interrūpitur continuatio.Sol.illud verū in naturali interruptione:sed ista non pōt dici vera interruptio propter spem aditionis fiende de proximo per heredē qui fingit̃ eadem persona cū defuncto.vt.ff.de vsuca.z.l.heres.z in aut.de iureiu.a mo.presti.post prin.ad hoc l.cū miles circa prin.qui.ex cau.maio.z pro herede.l.ij.§.filium ¶† Septimo opp.z videt̃ ꝙ incorporalia [a] nō possident̃.vt.l.iij.in prin.ff.de acqui.pos.z.l.seruos.§.incorporales.de acquir.re.do.z.l.sequit̃.§.si viā.ff.de vsuca.z tñ prescribunt̃.vt.l.siquis diuturno.C.si serui.vendi.z.l.seruitutis.ff.de serui.tit. generali vt p Inn.in.c.de quarta.de prescri.vbi plene. ¶So.dicit Dy.in incorporalibus reperit̃ quedā quasi possessio que idem operat̃ qđ in corporalibus vera possessio:quod patet,q: pro ea tenēda cōpetit interdictū vti possidetis,quod non dat̃ nisi possessori vt l.j.§.hoc interdictū.ff.vti possi.coniūcta.l.fi.eo.tit.et.l. sicuti.§.aristo.ff.si cer.pet.similiter z pro ea recuperāda cōpetit interdictū vnde vi.vt.c.fi.de iudi.z.c.querelam.de elec.z no.Bar.in.l.prima.§.sequit̃ si viā.ff.de vsuca. ¶Octauo opp.ꝯ istam sol.z videt̃ hoc impossibile ꝙ in corporalibus non sit dare possessionem vel quasi,z per consequēs prescriptio non pcedat.si em̄ habes domū tuā altam.z ego depressam prope tuā,per hoc non videris habere aliquā quasi possessionē in domo mea quin mihi liceat eleuare.immo semp licet vsq: ad celū.vt.l.altius.C.de seruitu.Itē si te venientē ad domū meā sepissime recepero z hospitiū prebuero,non per hoc pōt dici te habere aliquaz possessionē.vt l.qui iure.ff.de acqui.pos.ad idem.l.fi.ff.qui bo.ced.pos.vbi nō datur possessoriū cōtra debitores psonaliter obligatos. ¶Ex quibus infert̃.ꝙ in talibus prescriptio nō procedat sine possessione cuius contrariū.ꝯ.dixi in proximo precedenti ꝯtrario.ad hoc.ff.de vsuca.l.sequit̃.§.si viaz. ¶So.pro declaratione hui⁹ contrarij inquirendū erit de acquisitione istius quasi possessionis iuris incorporalis.z discurrit illa inuestigatio circa plura.scilicet circa statū personarū qui multiplex est.vt insti.de iu.per so.per totū.z in quolibet statu reperit̃ quedā quasi possessio illi statui deputata.puta p actus.vel per signa.vt.c.si iudex laicus.ꝯ.eo.lib.de sen.exc.z.j.subdam. ¶Item discurrit circa statū rerum incorporaliū que subijciūtur nexibus multiplicis seruitutꝭ vt patet.C.z.ff.de serui.z in istis etiaz qualiter in esse producat̃ ista quasi possessio siue acquiratur.infra subdā. ¶Itē discurrit ista inuestigatio in quibusdam quasi possessionibus que nō adherent alicui rei corporali,nec persone.vt est quasi possessio iur.eligendi,quasi possessio pensionis,iurisditionis,matrimonialis,canonicalis,z simi.z hec quasi possessio quomodo acq̃rat̃ in talibus.z infra dicā. ¶Cum enim supra dixerim,ꝙ eundez effectū parit hec quasi possessio in corporalibus qđ vera possessio in corporalibus quo ad prescriptionē z alios effectus,eodem modo acquirit̃.s.corpe z animo.vel facto z animo vt.l.quēadmodū ff.de acqui.pos.z.l.iij.§.dare.ff.eo.de vsufru.z no.Inno.in.c.in literis.de resti.spo.in prescriptione lex equiparatur incorporalibus reb⁹ soli.vt.l.fi.C.de prescrip.lon.tempo.z.l.ij.de seruitu. ¶Nono opponitur,z videtur ꝙ licet ratione quasi possessiōis posset procedere prescriptio in istis incorporalibus.tñ q: dicta possessio non pōt esse continua,ppter vsum discontinuū z interpellatū,videt̃ propter hoc impediri prescriptio que req̃rit possessionem continuatā.vt.ꝯ.de prescri.illud.z.xvj.q.iij.§.pōt.z.l.nunꝙ.§.j.ff.de vsuca. ¶Solu.dicit ꝙ quedam est seruitus cōtinua vel quasi.z hec prescribitur longo tempore.vt.ff.si ser.vendi.l.si quis diuturno.z de aqua plu.arc.l.j.in fi.quedam est seruitus discontinua.z in hac dicas,ꝙ quedā est seruitus psonalis.vt illa que debet̃ persone,sicut vsufru.iurisditio.z similia.quedā realis que debet̃ rei.primo casu,scilicet in seruitute q̃ debet̃ rei:z illa si fuerit discontinua non prescribit̃ nisi tāto tempore cui⁹ nō est memoria in contrariū.vt.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.z esti.si vero fuerit psonalis:tūc licet sit discōtinua,prescribit̃ longo tempore cū titulo.si autē sine tit.xxx.vel.xl.annis.vt.d.l.fi.in fi.de prescrip.long.tempo. ¶Sed quero de rōne differētie quare magis seruitus psonalis discōtinua prescribitur spacio longi temporis z realis discōtinua requirit tēpus cuius contrarij non extat memoria.Ad hoc respōdeo,ꝙ seruit⁹ realis debet̃ fundo.vnde dicit lex,ꝙ sñia predio datur.vt.l.q̃ in aliena.§.fi.ff.de neg.gest.cum ergo fundus nō habeat animū per quē retineatur possessio,non pōt dici cōtinuata nisi vsus sit continuus.Sed in iuribus personalibus quasi possessio tenetur animo.vt.l.iij.§.vnde vi.ff.de vi z vi arma.z sic continuat̃ et prescribitur ista seruitus personalis sicut alia immobilia.vt.d.l.fi.in fi. ¶Et hoc tenet Bar.in prescriptione vsufructus,iurisditionis,z iuris exigendi vectigal.vt in istis quasi possessio ti[neatur] animo,z per hoc dicant̃ habere causam continuam.l[ice]t vsus sit discontinuus z interpellatus.vt ipse no.in.l.iusto.ff.[de] vsucap.z.l.j.post prin.ff.vti possi.cā ergo continua cum ius [il]le debetur persone referri dz ad aptitudinē non ad actū.cum [ve]ro debetur rei referri debet ad actū.z per ista dici pōt ꝙ si al[ius] longo tempore interfuit in electionibus epi a capitulo celeb[ra]te quod prescripsit ius eligēdi etiam si semel tantūmodo occ[ur]rit vacatio in.xl.annis.sed certe per vnā vicem non videt̃ qu[esi]ta possessio iuris eligendi nisi aliter doceat se fuisse admissuz [iu]re debiti non de gratia.de quo infra dicā.z Cy.tangit.z post [eū] dicit dñs meus Bald.in.l.ij.C.de serui.z aqua.in.vj.q.z ple[ne] de predicta materia per Io.an.post Inno.in.c.de quarta.de [pre]scrip.vbi de quasi possessione eligendi z decimandi:z quibu[sdā] alijs an dicant̃ habere cām continuā an discontinuā.z que te[mpo]ra requirantur in ipsis iur.prescribendis.facit.c.cuz ecclesia [Su]trina.de cā pos.z proprie. ¶Quero etiā incidēter.q:.ꝯ.dixi [ser]uitutes reales habentes cām continuam prescribi minori te[mpo]re ꝙ alie nō habentes:quero que seruitutes dicant̃ habere c[ām] continuā:z que discontinuā:z que quasi continuaz. ¶Ad h[oc di]co,ꝙ ille dicunt̃ habere cām continuā vel quasi,ex quibus pe[rci]pitur commodū facto nature.pone exemplū in aqueductu n[on] exigente factū hoīs z stillicidio.vt.l.ij.C.de serui.z.l.foramē.[de] serui.vrba.predio.sed ille ex quibus non potest percipi commo[di]tas sine facto hoīs,z quatenus homo vtitur.ille dicuntur h[a]bere cām discontinuā.pone exemplū in.d.l.hoc iure.§.duct⁹ a[que].z in seruitute vie.z itineris,q: non potest homo semper ire.et [ideo] non habet causam continuam.vt.l.seruitutes.de serui.Et ra[tio] differentie est,q: natura semper est z esse potest in actu et opera[]tione.sed homo non semper est in actu z operatione.vt.d.l.foramen.z sunt hec verba Bal.post Cy.Iac.bu.z Barto.in.l.ij.[de] serui.z aqua.z per illa pōt dici,ꝙ quasi possessio iuris eligen[di] dicatur habere cām continuā,q: naturaliter per mortem.z al[ijs] modis potest ecclesia quotidie vacare:z per hoc ius eligendi [in] habitu pōt in actū deduci.vt.d.l.foramen.sed tñ vt supra dixi [il]la quasi possessio retinet̃ animo.ideo dicitur habere cām con[ti]nuam vt in certis alijs supra dixi. ¶Circa hoc etiam querit̃ [in] iusta prescriptione seruitutū vtrum prescriptio pcedat ex qua[]si possessione naturali:an ex quasi ciuili. ¶In rebus eniz corpo[]ralibus tenet hic Dy.ꝙ ex sola ciuili procedit prescriptio.vt [la]tius infra dicam.sed in incorporalibus est dubiuz quod mou[et] Iac.but.in.l.ij.preallegata.z ibi dicit ꝙ si seruitus hz cām cōti[]nuam procedit prescriptio ex ciuili z naturali q: vsus cōtinuus in talibus habetur loco naturalis possessiōis. ¶Sed in his [que] non habent causam continuam refert opi.z tenet illaz Dy.ꝙ [ex] ciuili procedit prescriptio.sed fm hoc videt̃ ꝙ in non haben[ti]bus causam continuam deberet prescribi sicut in alijs cum ciui[]lis continuata sufficit ad vsuca.vt hic plene per Dy.Sed dic[it] Ia.ꝙ ista mea ciuilis si seruitus habeat cām discontinuā vid[etur] quotidie interrumpi per dñm possidentem fundū.ideo requir[itur] tempus cuius contrarij memoria non existat.aliter dicit Bal. in.l.j.ff.de acqui.pos.in alia questione vtrum possessio incorpo[]ralium diuidatur in ciuilem z naturalem.dic vt ibi. ¶Opp.de[]cimo z videtur ꝙ licet ratione cōtinuate quasi possessionis p[os]sint ista iura seruitutis prescribi:tñ alia rōne impediatur.sc3 [ra]tione malefidei.cōstat enim ꝙ quelibet res presumit̃ libera vs[q:] ad celum nisi probetur serua.vt.l.altius.z.l.si tibi.C.de serui.[pre]cedens igitur seruitutē scit vel scire debuit rem esse liberaz.z [sic] in prescribendo hz malam fidem.ergo zc.vt.ꝯ.c.proxi.oēs eni[m] scire debent quod suuz non est ad alios modis oībus pertine[re]. vt.l.cum querebatur.C.vnde vi.in re igitur aliena non videt̃ li[ci]tum aliquid facere iure seruitutis.nam in rebus alienis zc.vt.[l.]fi.C.de pac.z.j.distin.omnes leges.cum ibi nota.in.vj.q.iij.scri[]ptum est in.l.ratione ergo presumpte malefidei videtur in isti[s in]corporalibus impediri prescriptio.vt.ꝯ.c.proximo.z de prescri[]ptio.c.fi.naz aut incipit vti malefidei z non prescribit:aut cre[di]dit sibi licere.z tunc errauit in iure quod prohibet talem vsum vt.d.c.omnes.z.c.scriptum.in prescriptionibus autem iuris e[r]ror nocet.vt.l.nunꝙ.ff.de vsucapio.z.c.qui contra iura.j.eod. Ad idem.ꝯ.eo.lib.de resti.spolia.c.ad decimas.vbi si quis po[s]sidet decimas in aliena parochia presumitur vsurpasse nisi do[]ceat de titulo.vt enim dicit Compostel.cogitur possessor osten[]dere titulum quando possidet id quod ius negat.c.distinction[em] contra morem,de decimis dudum.z ita notatur in capitulo cō[]stitutis.supra de electionibus.Timore istius contrarij dicūt [qui]dā quod in prescriptione seruitutis requiritur titulus sine qu[o] abesse presumitur bona fides per ea que dicta sunt.sed hec opi[]nio non est vera in seruitutibus realibus in quarum prescripti[o]ne titulus non requiratur sed tantūmodo bonafides.vt.l.si q̃s diuturno.ff.de ser.vrba.predio.z nota.in.d.capitulo de quarta in nouel.

[a] ¶ Incorporalia.ad de Dy.hic. Alb.de rosa.i.l.j.ff.de serui. et ibi Bar.Flo.de sctō pet.in.l.seruitutes.eo.titulo.glo.in.l.quotiēs.ff.eo.tit.Abbas sicu.in c.cōquest⁹.de foro cōpe.Ang.in insti.de rebus cor.z incor.Inn.z Panor.in.c.querelā.de electio.Imo.i ca.bone.de postu.prel.z in.c.in literis.de resti.spolia.i c.peruenit.de censi.domin⁹ bohe ri hic

n nouel. ¶ Et quare magis requiritur titulus in prescriptioe rrũ corporaliũ vel in seruitute psonali vsufru. vide p Cy. in. l. ij. .de serui. in. v. q. ¶ Vera ergo solutio est quã ponit Cy. in. l. j. .de serui. in. iiij. q. ꝛ Bar. in. l. j. §. interdicto. ff. de itine. actuqꝫ iua. vbi dicit ꝙ ille qui nitit ex prescriptioe probare aliud p ter quod ipse motus sit ad credendũ sibi seruitutẽ cõpetere. vt de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. sed si in re. puta erat de hoc fama in ntrariũ. per hoc eniꝫ potuit iuste credere ꝛ per hoc habere bo m fidem. arg. eius quod no. in. l. iij. C. de proba. ꝛ. l. aquil. nam j. ꝛ quod ib. no. sunt de nego. gest. idẽ si erant signa vie ꝛ itine ꝫ siue alia que possent inducere animũ ad talem credulitatem cit ad predicta quod leg. ꝛ no. in. c. cura. de iurepa. ¶ Ex pre ctis apparet differentia inter corporalia et incorporalia quo l prescriptionẽ. nã in corporalibus presumitur bona fides ni probet mala. vt. s. no. de prescrip. c. sanctoꝝ. ꝛ. c. si diligẽti. In corporalibus non presumit nisi probet saltẽ p probabiles cõ turas vt dixi. Sed diceres cũ in re aliena naturaliter libera escribat seruitus sm ius gentiũ quo iure libertas agnatoruꝫ nsistit videt ad prescriptionẽ semp exigi tps cuius ꝯrij memo n nõ existit vel saltẽ titulus qui cãm tribuat pscribendi. vt. c. j. o. lib. de prescrip. Sed ego dixi pluries ꝯrium ꝛ ꝙ minori tẽ e ꝛ cuꝫ credulitate bonefidei ꝛ sine titulo prescribũtur. ergo le. ¶ Solu. qñqꝫ dispositio iuris est certa in genere ꝛ in spe . puta ꝙ decime predioꝝ intra boñ. dioc. spectent ad boñ. epi pũ: ꝛ tũc vt ꝯ ipsum prescribat requirit titulus vel tẽpus de o in. d. c. j. Qñqꝫ dispositio iuris est certa in genere ꝛ non iu ositiuo: sed gentiũ introducta: vt libertas agroꝝ. et tũc cum tra istã libertatem iura positiua ꝛ vsus gentiũ introduxit ser utes non põt dici ꝙ talis prescribat contra ius cõmune: pro r frequentiã igitur seruitutũ ꝛ ꝗuis positiuũ non resistit: si in decimis ꝛ alijs prohibitis hoc facit. ideo legitimo tempo rescribunt nec in eis vendicat sibi locuꝫ illud. c. j. Sed bene locum in vectigalib⁹ exigendis in iurisditione et alijs pluri s est specialis prohibitio. vt. C. noua vecti. per totuꝫ. ꝛ. c. sup ibusdã. de verbo. signi. ꝛ. d. c. contra morem. Vel põt dici qd scriptio seruitutis est parui preiudicij qꝛ rei dñiuꝫ vel posses em nõ aufert: sed rem ipsam cuidam oneri seruitutis suppo . vnde qꝛ agitur de modico preiudicio non exigitur tñ solen obseruantia sicut de abdicatione totius dominij et magno iudicio. ꝛ ratio Dy. in. c. s. proximo. ꝛ Cy. C. de serui. ꝛ. l. ij. in nta. q. ¶ Undecimo ꝛ vltimo op. ꝛ videt ꝙ etiã vbi nulla est ssio vel quasi possessio pcedat pscriptio. vt pꝫ in obligatio us personalibus ꝯ quas prescribit spacio. xxx. anno. vt. l. si . ꝛ. l. oẽs. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. ꝛ tñ ibi nulla est pos o in persona debitoris prescribentis. vt patet ex no. plenc p . in. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ Io. an. in. c. peruenit. de cen Solu. fatendũ ꝙ illa prescriptio nõ fundat super aliqua pos one prescribentis: sed super negligentia non petentis. vt. l. . de anna. excep. nam potius tu qui petere negligis pdis ꝗ prescribam cũ penes me debitorem nulla sit possessio. ꝛ per infert Bar. ꝙ. c. s. proxi. quo cauet ꝙ malefidei possessor vl e non prescribit non corrigat iura ciuilia cum contra actio personales statuunt prescribi spacio. xxx. vel. xl. annorũ. qd ũ. c. loquitur in prescriptione que ex possessioe procedit. ista ꝯ personales actiones procedit sine possessioe. ergo in ipa remanent incorrecte. ꝛ idem credit in statutis quibus caue p creditor non petens debitũ infra certũ tempus cadat a iu o vel non audiatur. ꝛ hoc ipse no. in. l. sequitur. §. si viam. ff. suca. subijcit tñ illam suam opi. determinationi fori matris esie ꝛ theologoꝝ. ¶ Sed ista opi. non videtur vera. prĩo qꝛ is prescriptio ciuilis que procedit cuꝫ malafide corrigitur one. vt in. c. fi. de prescri. vbi nulla valeat absqꝫ bonafide p tio tam canonica ꝗ ciuilis. ꝛ rõnem premittit quoniam oẽ d non est ex fide peccatum est. ¶ Istud ergo capitulũ et ei⁹ complectitur omnem prescriptionem cum possessioe vel si am de possessione nulla fit ibi mentio: sed generaliter loqui e quacunqꝫ prescriptione. vt quicũqꝫ pscribit in nulla par i habeat conscientiam aliene ꝛ põdera rei quod adaptatur mnes contractus ꝛ obligationes. vt. l. j. in fine. ff. si certũ pe r. ¶ Preterea qui detinet alienũ similis est predoni et ab rum distat quo ad periculum anime. vt. l. sepe cõtingat. de spolia. ꝛ in illa materia prescriptionis que currit cum ma le hic principaliter ponderatur. vt. d. c. fin. ꝛ. c. vigilanti. eo. enim talis prescriptio procedit cũ peccato ꝛ cum periculo e. ideo ius canonicũ corrigit ius ciuile. vt no. in. c. s. proxi. ¶ Preterea sm Bar. debilior est prescriptio possessione muni totaliter nuda cũ tamen debet esse potentior. argu. l. j. in fi vti possi. non aduertit ergo Bar. ad rationem constitutio anonice que tendit ad exclusioneꝫ peccati: sed ponderauit corticeꝫ verboꝝ. c. precedẽtis dũ dicit possessor malefidei ꝛc. nec meminit de. c. fi. quod generaliter loquit. et pro constitutionis cã premittit vitationẽ peccati. Item hoc esset nimis restringere mentẽ iuris canonici. nã non haberet locũ in debitore certe spe ciei actione psonali obligato cũ ibi debitor non prescribat rem suam alteri debitã: sed ꝯ personalem actionẽ quam tenet: ꝛ sic si ne possessione. Item perempta re quã quis prescribebat cũ ma la fide etiã culpa possessoris vel dolo succedit obligatio ad iter esse siue estimationẽ: ꝛ sm eum ꝯ istam obligationẽ succedat an debitor malefidei prescriberet qꝛ nihil possidet cum tñ non pre scriberet cũ possideret melior conditio illius qui plus delinque ret ꝛ peccaret ꝯ mentẽ iuris. arg. c. cũ haberet. de eo qui duxit in matri. ex istis etiã patet ꝙ sua illatio de statuto qd creditor non põt post certũ tps petere debitũ non est bona. naꝫ tale statutum fundat sup mera negligẽtia nõ petẽtis nõ valet propter pctm ꝛ aie periculũ qd versat in tali prescriptione. vt no. Io. an. in. c. fi. de prescrip. secus si pter rõnabile odiũ vel pscriptionem frau dis excluderet creditorem post certũ tps vt disputando tenuit dñs Bal. ꝛ Bar. in. l. oẽs populi. de iusti. ꝛ iure. in princi. et sic certe quoꝝ dicta retuli in repe. s. c. proxi. ¶ Cõcludo igit ꝙ. c. malefidei ꝛ cõstitutiões canonice debẽt generaliter intelligi in oi prescriptioe ciuili q procedit cũ malafide. ꝛ intelligas malafi des vera nõ ficta. vt no. Dy. in. c. s. pxi. ꝛ Io. an. in tit. de pscri. i addi. Spe. ¶ Item intelligas cũ intẽdit pscribere ꝯ creditorẽ cui actio cõpetit. secus si nonduꝫ cõpetit: sed põt cõpetere acce ptando. vt in legatario ꝗtitatis vel speciei ante eũ ꝗ acceptet ꝯtra eum heres prescribit. vt dicit in hac pscriptione malefidei postꝗ nõ apparet legatariũ agnouisse legatũ qd est nouum di ctũ. ꝛ ita consuluisse se dicit Bald. ¶ His itaqꝫ contrarijs de claratis circa prescriptionẽ iuriũ incorporaliũ videnduꝫ est de materia quasi possessiõis iuriũ incorporaliũ que varijs locis et confuse nimis traditur per doct. iuris canonici ꝛ ciuilis p qua plenius inferius declaranda.

8 † Primo quero quotuplex est

a possessio incorporalis [a]. ꝛ circa hoc repeto lati⁹ quod dixi supe rius. viij. ꝯrio. ꝛ dico ꝙ possessio incorporea reperit in iure pso narũ: ꝛ in hoc iure due sunt possessiões extreme. s. libertatis ꝛ ser uitutis. vt. l. liberis. §. fi. ff. de libe. cau. ꝛ. l. ius eius. ꝛ. l. si de pos sessione. C. de proba. sunt vt quedã alie quasi possessiones stat⁹ personarũ. vt clericoꝝ libertoꝝ eoꝝ qui vocant originarij ꝛ cen siti ꝛ plurimoꝝ alioꝝ de quibus insti. de iure perso. per totum. ꝛ C. de agri. ꝛ censi. ꝛ alijs titulis illius lib. xj. ꝛ. c. ij. de iud. ꝛ. c. si iu dex laicus. s. eo. li. cũ simi. quedam quasi possessio reperit in iu re rerũ sicut est quasi possessio seruitutũ qꝛ seruitutes rebus co herent. vt sunt ius in corpore. l. ij. ff. de vsuca. quedã reperitur in actibus hoim. vt quasi possessio iuris eligendi. iuris psentandi. ꝛ similibus. vt in. c. cũ ecclesia sutrina. de cã pos. ꝛ pprie. ꝛ. c. con sultationibus de iurepa. quedã reperit similis in iure personaꝝ ꝛ rerũ. vt quasi possessio iurisditionis que concernit personas ꝛ concernit territoriũ tanꝗ iurisditioni subiectũ: ꝛ concernit act⁹ hominũ in sentẽtijs proferẽdis ꝛ decretũ interponendũ. harum aũt possessionũ quedam representant per res quibus insunt. vt l. iij. §. dare. ff. de vsufru. ꝛ. ff. de serui. l. si cui. ꝛ ista est vera repsen tatio que designat rem prout est. quedam representat per signa epalis dignitatis vel abbatialis p mitram ꝛ alia dignitati insi gnia deputata. vt. c. vt apostolice. de priui. cũ enim hoim stat⁹ cõ ditio ꝛ fortuna sit multiplex vt predixi non põt cognosci aliter ꝗ per signa. vt cleric⁹ a laico. miles a priuato. meretrix a matro na. iudeus a christiano. ꝛ sic de singulis vt per ordinem probat ff. de contrahen. emp. l. qꝛ difficile. ꝛ. d. c. si iudex laic⁹. ꝛ. l. si igno rans loca. ꝛ. l. item apud si quis virgines. de iniu. ꝛ de iudeis. in nonnullis concor. ibi not. ꝛ ista signa sunt deputata istis incor poralibus qñqꝫ a iure cõi. qñqꝫ a cõsuetudine. circa quod omni no vide quod no. in. c. vt nostrũ. s. de offi. archi. in nouel. facit. c. dudũ. §. sed cũ in iure. de elec. ¶ Quedã quasi possessio repsen tatur p actus hoim ꝛ constituit ab ipsis sicut p electionẽ consti tuit quasi possessio iuris eligendi ꝛ ex actu incipit creari quidã habitus seu quasi possessio ciuilis. ꝛ sic in quasi possessioe iuris ditionis iuris presentandi: excõicandi et similibus prout infra patebit. ¶ Et ex his collige ꝙ in corporalib⁹ quedã quasi pos sessio adheret rebus corporalibus vt in seruitute vsufructus et si. quedaꝫ que non adheret alicui rei corporali vt quasi possessio iuris eligendi: presentandi ꝛ similibus: ꝛ videt inter istas diffe rentia. vt no. Io. an. in. c. cum nostris. de conces. preben. vbi ple nius in cõmento Io. cald. vj. ꝛ. vij. q. ꝛ dicam infra. ¶ Et simili ter ꝛ quedam quasi possessio que coheret quibusdam dationib⁹ vel factis. vt si alicui ecclesie debet census vel aliud in facto: vel in dando consistens: annũ vel menstruũ in signũ subiectiõis: vel fidelitatis. nam licet fidelitas ꝛ subiectio non sit plena seruitus est tamen quedam species seruitutis. vt notatur. ff. de vsufructu

a ¶ Possessio. Add sꝫ communeꝫ vsuꝫ loquẽdi ꝙ possessio est pprietas. Bart. in. l. cum antiquitas. C de vsufr. in l. interdum ff. de verbo. signi. Bar. i. l. j. §. si vir ff. de acqui. poss. not. in c. ad sedem de resti. spolia. in. l. ij. C e fr . In no. in. c. cuꝫ aliquibus. de re iudic. Alex. in rubri. de ope. no. nun. lodo. de visso in cõsilio incipiente. tãta est sciẽtia patris. i fi. l. locoruꝫ de oi agro deser. lib. xj Benedi. d plũbino in l. j. ff. de op. no. nun. ꝛ q ibidẽ dixit dñs Bohe rij in apost. ꝛ que postea tetigi.

l.si vsufru.τ ista incorporea possessio non est fundata sup aliqua re corporea hꝫ multū iuris in amittendo τ retinendo hꝫ diuisaꝫ naturam a possessione rei corporalis.vt patet ex not.per Jnn. in.d.c.cum nostris.τ.c.olim.iij.de resti.spo.τ.j.repetā. ¶ Premitto etiam ꝙ incorporalia ad similitudinem rerum corporaliū rediguntur τ inuisibilia.vt sunt iura per ea que videntur cognoscuntur.vnde sicut in rebus corporalibꝫ aliud est res:puta fundus:aliud possessio rei:aliud perceptio commodi:τ quodam ordine se pariunt quia ex possessione fructus acquiritur et non ex causa:sed ex ciuili.vt no.ff.de acqui.pos.l.iij.§.ex cōtrario.sic in rebus incorporalibus.puta in iure eligendi aliud est ius.aliud quasi possessio.aliud est possidere.aliud est ire.τ aliud est iter.vt insti.de stipu.seruo.§.sed cū factum.possidere enim est actꝰ ipse qui est cā possessionis:τ licet actus scilicet eligendi sit momentaneus tamen ipsa quasi possessio habet causam continuam τ quasi naturalem.vt dixi.s̄.in.lx.oppo.huic actui intrinseca vtilitas inest que appellatur fructus τ est in eligente tanꝙ in eo qui serit.τ in electo tanꝙ in eo qui metit voluntate possessoris.aufert enim electio commodum qꝛ dꝫ eius electio confirmari τ presentatus institui.vt.c.pastoralis.de iurepa.Verbuꝫ autem prestātis est semen eius qui exijt seminare semen suum. ¶ Ex quo inferas ꝙ iste fructus qui nascitur vt predictum est potest dici fructus industrialis potius ꝙ̃ naturalis.nā homo non natura dat sibi esse τ formam:quia de non esse deducit ad esse τ ad vsum esse fructus autem naturales non seruntur manu.vt.ff.de contrahēda emptio.l.cum manu sata.τ ista verba ponit dominus meꝰ dominus Bal.in.l.ij.C.de serui.τ aqua.τ hoc vltimum scilicet qḋ fructus quasi possessionis iuris eligendi sit industrialis.no.Jnno.τ Jo.an.in.c.in literis.de resti.spolia.τ ibi in cōmento Joā.calde. ¶ His igitur pro clariori intelligentia generaliter sic p̄missis qꝛ vt dixi τ in iure personarum τ in iure rerum τ personarum:τ in actibus hoīm iste quasi possessiones reperiuntur plene de quibus ex multis inquirendum erit.nam de omnibus tractare laboriosuꝫ esset nimis:τ ideo de illis de quibus dicturus sum circa quālibet quasi possessionem queraꝫ de tribus modis principaliter. ¶ Primo qualiter quasi possessio acquirat̄:Secundo qualiter retineatur τ de ipsius quasi possessionis effectu. Tertio qualiter amittatur. ¶ Primo ergo quero de quasi possessione que est in iure rerum.puta seruitutem realium qualiter dicta quasi possessio acquiratur. ¶ Ad hoc respondeo qḋ sicut supra proxime dictū est possessiones rerū incorporalium ad silitudinem possessionis corporaliū rediguntur.Unde sicut in acq̇sitione istius vere possessionis requiritur animꝰ τ corpus.vt.ff. de acqui.posses.l.possideri.τ.l.quemadmodū.eo.tit.τ.C.eo.titulo.l.licet.ita est in acquisitione quasi possessionis:seruitutis:siue iuris incorporalis.τ hoc no.Jo.an.post Jnn.in.c.in literis. de resti.spo.vbi circa hoc mouet dubiū vtrū incorporalia si aderant rebus corporalibus sicut est seruitꝰ rustica vrbana sicut est decima ad acquisitionem quasi possessionis sufficiat missio τ inductio in rem ipsam:videtur ꝙ sic.l.iij.§.date.ff.de vsufr.vbi dicitur dare autem vsufructum intelligitur cum induxit in fundū legatarium cum ne patiatur vti frui.exponitur enim ve pro τ:nā sola traditio fundi nō videtur sufficere nisi interueniat vsus.vt ff.de publi.l.si ego.§.j.vel dic τ melius ꝙ aliud est in vsufructuario fundi:aliud in habente seruitutem vel decimam.vsufructuarius enim habet naturalem possessionem fundi in quo hꝫ vsufructum.vt.ff.de acqui.posses.l.naturaliter τ.l.possessio.decimariꝰ vero nullo modo possidet funduꝫ in quo decimā possidet.nec is cui competit seruitus hꝫ possessionem aliquā fundi seruiētis.sola ergo traditio siue inductio in fundum non sufficit ad acquirēdam quasi possessionem decime in ipso fundo:sed per vsum queritur.puta cum prestatur τ soluitur decima.τ hoc forte sufficit sine aliqua introductione in fundū:sicut quasi possessio in annua prestatione non in fundi traditione.vt in.c.querelam.de electionibus.illud dico in seruitutibus vt vsus pro traditione possessionis habeatur.Unde dicit lex nulla huiusmodi iur.vacua traditione in.l.quot.ij.ff.de serui.Ex vsu ergo querere intendētis τ patientia eius ꝯ quem acquiritur nascitur τ in esse producitur quasi possessio rei corporalis.puta si te sciente τ patiente ingredior fundū tuum cā acquirendi possessionē.secus si te ignorāte. vt.l.clam possidere.§.qui ad nundinas.τ.l.peregre.§.fi.ff.de acqui.pos.τ dixi.s̄.in prima charta.ver.idem si possidet clam.Est tm̄ differentia qꝛ obligatus ad traditionē rei corporalis liberat̄ semel tradendo.vt.l.in numerationibus.de sol.τ de statuli.l.seruus si heredi.sed traditio quasi possessiōis incorporalis p actū patientie:siue pati hꝫ tractū successiuuꝫ τ obligatus est ppetuo pati.facit quod no.in.l.corruptionem.C.de vsur.τ no.Bart.in l.ij.§.τ carū oīm.de verb.oblig. ¶ Sed hic incidenter q̄ro vtrū q̄libet vsus cuꝫ patientia alterius sufficiat ad querendā istā q̄si possessionē incorporaliū.ad hoc dico ꝙ quedaꝫ sunt seruitutes affirmatiue.vt posse ducere aquā per fundū tuū τ similia.τ q̄ sunt seruitutes negatiue.vt altius non edificare.Jn affirmatiuis subdistingue.nam quedā incoant̄ per modū facultatis.quedam p modū iuris debiti. ¶ Primo mō pone exempluꝫ p fundum tuū.habeo ptātem eundi nisi prohibitus sim.vt.l.p agr. C.de serui.cū ibi no.τ.j.dist.oēs leges.τ.c.scriptū.vj.q.iij.τ hoc casu dicit lex ꝙ anteꝙ sim ī quasi possessiōe talis seruitutis oportet ꝙ.xxx.diebus iuerim.vt.l.j.ff.de iti.actuqꝫ priua. ¶ Scḋo modo qn̄ p modū iuris debiti.pone exemplū cū duco aquam p funduꝫ tuū.nā de hoc nō licet in fundo alieno nisi p modū iuris debiti.τ hoc casu querit̄ possessio talis seruitutis p vnicū vsum tm̄ dn̄o sciente τ patiēte.vt.l.ij.C.de serui.τ.l.j.§.pe.de aqua pluuia.arcen.τ.l.j.§.qui autē.de aqua quoti.τ esti. ¶ Quidā vero sunt actus indifferētis inordinati τ vagi.vt ire p fundū alienum nā hoc plurium fit nō iur.seruitutis.vt.l.si locus.§.fi.τ.l.vt pomū.queād.ser.amit.τ p istos actus nō probat̄ quasi possessio nisi ex verbis platis vel alijs indicijs hoc presumi possit. ¶ Quidā sunt actꝰ appropriati q̇ nō solēt fieri citra ius τ nomē possessoris.vt facere aqueductū p fundū tuū τ interesse electioni.tunc p vnicū actū rite factū probat̄ quasi possessio.τ illā theoricā tradidit Cy.post Pe.in.l.j.C.de serui.τ ibi p Bart.τ Bal.et fuit originaliter Jnno.in.c.bone.ij.de postu.prela.τ ibi in nouel.et c.cū ecclesia sutrina.de cā pos.τ ppꝛie.vbi ex predictis infert ꝙ semel admisso ad electionē ꝙ p hoc sit quesita quasi possessio.l. leg.l.j.§.quesitū.de aqua quoti.τ esti.Sꝫ si vnꝰ eps in domo alteriꝰ epi.vel vnus miles in domo alteriꝰ militis prāderet vel hospitaret̄ etiā mille vicibꝰ nō p̄sumeret̄ p hoc ei quesita quasi possessio prandēdi siue hospitādi.nā talia ꝯsueuerūt fieri potius gratia τ iure amicicie ꝙ̃ iure debiti.tales ergo actꝰ ad cōem vulgi intelligentiā referēdi sunt sicut τ verba.vt.c.ex literis.de sponsa. ¶ Aliud dicendū esset in eo qui visitās suā dioce.τ iure debiti exigēs hospitia τ prādia recipiat̄ a subdito suo.nam qꝛ talia ꝯsueuerūt recipi iure debiti querit̄ in talibus quasi possessio de facili.arg.de prescri.c.cū ex officij.τ de censi.sopite.facit.l.qui iure familiaritatis.de acqui.pos. ¶ Jn actibus ergo indifferentibus τ qui pn̄t fieri citra ius τ nomē possessoris τ etiā dicto nec scꝫ acquirēdi possessionē dicit notabiliter Jnno.τ ex qualitate psonarū τ actuū atqꝫ frequētia τ mō petēdi et exercendi et aliis circūstantijs arbitrabit̄ bonus iudex τ is tūc fundet in alterum onus pbandi.τ ita no.Jo.an.post Jnn.in.d.c.bone.sup glo.i. τ in.c.cū eccl'ia sutrina.similiter sup.iij.glo.Bar.ponit exempli si cōe illiꝰ ciuitatis pateret̄ te esse in ꝯsilio nā p hoc non esses in quasi possessiōe illiꝰ nisi ex frequētia actuū adminꝰ.xxx.diebus vt.l.j.de iti.actuqꝫ pri.sed si pateret̄ te esse de prioribus:vel te simul pponere in ꝯsilio tāꝙ ꝯsiliariꝰ ex vnico actu illiꝰ iuris quasi possessio.vt.l.j.§.qui aūt.de aqua quoti.τ esti.τ idē dicit in ceteris iuribꝰ vt ex qualitate actuū requirat̄ vnꝰ vel plures in acquirēda illa quasi possessiōe.τ ita no.in.d.l.j.de iti.actuqꝫ priuato.Cy.etiā in.d.l.j.de serui.ī.v.q.ponit exempluꝫ in peregrinis qui lꝫ longissimo tpe eūtes Romā vel ad sanctū Jacobum fecerūt transitū p istā ciuitatē nō poterūt cogi de cetero ad eundum si noluerint.Jtē si ad molēdinū tuū vel furnū venit aliq̇s ad molendū vel coquendū panē longo tpe nō potes eū ad hoc cogere imposterū si recusauerit.τ hoc rōne p̄dicta qꝛ ꝯsueuerūt talia exerceri iure facultatis nō iure debiti.facit.l.pro herede.§.pap.

9 de acq̇.here. ¶ Cōclude ergo ꝙ in acq̇rēda quasi possessione seruitute affirmatiua requirunt̄ plura.s.animꝰ acq̇rere intendentis τ ꝯgruitas actuū inferentiū acq̇sitionē.Jtē patientia aduersarij τ ꝯ vnū:τ si ꝯ plures intendit̄ querere.vide p Jnnoc.in.d.c. bone.τ ibi in nouel.sup glo.vbi si diuersa est iurisditio in dioc. epi τ plebani si intendo querere contra vtrūqꝫ vtriusqꝫ scia requiritur.si vero cōtra alterū illius tm̄ scientia requirit̄.dic vt ibi: hoc de acq̇sitiōe quasi possessiōis seruitutis affirmatiue.Possessio vero seruitutis negat̄.puta altiꝰ nō tollēdi.tūc req̇rit̄ cum quis volens altius tollere prohibeat̄ τ prohibitioni acquiescat. tūc enim ille qui prohibet querit quasi possessionē seruitutis in illo edificio.vt.l.j.C.de serui.τ.l.fi.ff.queād.serui.amit.τ ita no. Cy.in.d.l.j.τ hec sunt dicta quasi possessiōes seruitutū. ¶ Sequitur videre qualiter dicta quasi possessio seruitutis retineatur τ de possessionis effectu.De prima questione tangit Cy.in.l.ij. C.de serui.τ.iij.questione vbi dicit ꝙ ad exemplū eorū corporaliū dicta quasi possessio retinet̄ solo aīo.vt.d.l.ij.τ.l.licet.de acquiren.posses.τ fm hoc ista quasi possessio diuidit̄ in ciuilem τ naturalem sicut possessio rei corporalis.vt hic plene per Dyn.quod tenet Bar.in.l.j.ff.de acqui.posses.in prin.vt dixi.s̄.in.vj.oppo. ad fi.de effectu etiam istius quasi possessionis tangit Cy.in dicta.l.ij.in.iiij.q.dicit eniꝫ ꝙ in iudicio possessorio releuat possessorem ab onere probandi.vt insti.de iur.§.cōmodū.Jn petitorio autem distinguit.aut enim queritur de seruitute personarum τ tūc adhuc releuat ab onere probandi.vt.l.libere.§.finali.de

ra.causa.⁊.l.circa.de proba.si rerũ:puta prediorꝝ tunc in petitio non releuat talis quasi possessio ab onere probationis.vt cuti.§.sed si queratur.ff.de serui.vrban.predio.ratio Dy.est libertas rerũ est fundata de iure gentiũ cum omnia predia p̄nantur libera donec probetur contrariũ quod probari debet r eũ qui habet presumptionem contra se.vt.l.siue possidetis.de proba.sed in personis non reperitur illa libertas ab origi nam plures nascuntur ſm eum.vt.j insti.de iure perso.§.de iu ¶ Conclude ergo ꝙ possessio que tenetur contra ius cõmu non releuat ab onere probationis.vt.c.ad decimas.de resti.lia.⁊.c.cũ ecclesia sutrina.de cã pos.⁊ proprie.cũ vero ius cõne possessioni non resistit nec contra presumit non incumbit batio possessori.vt.l.res alienas.C.de rei vendi.⁊.l.iij.ff.vti si. ¶ Ista tñ latius declarat Bar.in.l.si prius.ff.de no.ope.icia.vbi plene distinguit de illo effectu oneris probandi an si possessio alicuius qualitatis seu status transfert in eum q̇ tradicit onus probandi.de quo per Dy.in regula semel ma.j.eo.refert.tñ Io.an.post Inno.⁊ Host.in.d.c.bone.sup gl.a.opi.quorũdam distinguentiũ inter corporalia ⁊ incorpo a.vt in corporalibus qui possidet presumatur de gratia ⁊p o possidere nisi probet ꝙ iure suo:sed in rebus corporalibꝰ sumatur iure suo. Unde si canonicus dicat se spoliatũ quasi essione iuris eligendi non restituetur nisi probet possessio suam non esse precariam.idem in illo qui pretendit seruitu.vt.d.l.si quis diuturno.ipse post eos tenet contrariũ in posrio.nam non impedit̃ restitutio nisi probetur ex aduerso ꝙ ario possideret:nec de proprietate poterit sibi referri que de restitu.spolia.c.in literis.⁊.l.j.§.qui vi a me.de vi ⁊ vi ar ⁊ hanc opi.sequitur Bar.in.l.j.§.hoc iuterdicto.ff.de itine ctuqʒ priua. Si autem sit questio non autem de possessione:de proprietate iuris incorporalis.puta confessoria tũc qua ssessio non relenat ab onere probationis.naʒ debet docere ure suo siue agat cõfessoria:siue interdicto vti possidetis.de a posses.⁊ proprie.cum ecclesia. ¶ Sed ſm istam opinionẽ tis seruitutibus requireretur probatio tituli contra.l.si q̇s urno.⁊ ideo intelligas dictũ Inno.⁊ hostiẽ.sane prout dixi a in oppo.⁊ hec sufficiant de effectu istius quasi possessiõis ad onus probandi non subeundũ. ¶ Secundus effectꝰ est le qui est in quasi possessione:siue agat:siue conueniatur de i cauere de non impediendo eum vti seruitute pendente iu o vt est casus ſm verum intellectũ in.l.placet.ff.de aqua quo stiua. ¶ Tertio prodest in alio q: si turbaret̃ extra iudiciũ icto resisteret contra turbantem.vt.l.j.§.vnde vi.ff.de vi ⁊ vi a.quod non esset nisi possideret.⁊ hoc no.in.d.l.j.⁊.§.hoc in icto.⁊ habet Barto.pro singulari ꝙ in istis quasi possessio s iuris habet locũ illa regula vim vi repellere licet.de qua olim.de resti.spolia.⁊.c.dilecto.de sent.excõ.s̃.eo.li. ¶ Ex infert ꝙ si vniuersitas vel capitulũ coadunatuʒ esset ad ali faciendũ ⁊ esset aliquis qui nõ esset de corpore capituli vel ersitatis qui vellet omnino ibi esse posset per vniuersitateʒ pitulũ expelli licet ⁊ ĩpune q: turbat eos in iure in quo sunt ũ non meminit Bar.de no.per Io.an.post Inno.in.c.j.de u.eccle.vbi plene prosequit̃ de hisqui pretendunt in re sua uã seruitutẽ si prohibeant̃:vel per appositionẽ obstaculi im ant̃ quominus vti possint vtrũ poterũt de facto resistere et antia remouere.ponit plura exẽpla. Primo de illo qui sibi uauit censum vel hospitiũ in aliqua ecclesia tempore funda is quod põt.xviij.q.ſi.deuthericus.⁊.c.quãto cũ ibi not.de.vtrũ si existens in quasi possessione iuriũ non admittit̃ po sua autoritate domũ intrare ⁊ recipere ista ɔ cõsueta neces etiã violenter ⁊ hostia que reperit clausa frangere. Secun exemplũ est de habente iurisditionẽ in loco vel prelaturam sie:⁊ alius locũ in quo talis iurisditioneʒ exercet:vel quasi ssionẽ ecclesie hʒ violenter intrat ⁊ sup se hostia claudit an t talem vi expellere ⁊ violenter intrare. Tertiũ exemplum nquid liceat canonico frangere hostia ecclesie ⁊ expellere ntũ. Quartũ exemplũ est in abbate habente capellã subie quo ad tẽporalia nunquid per violentiã si non reperit̃ po frangere hostia talis capelle ⁊ violenter ingredi. Quintũ plũ est vtrũ si non liceat remouere violenter p̄dicta sibi ob ia in exercitio iuris sui:possit tñ illũ qui ei ꝑsonaliter se op t ⁊ resistit quominus iure suo vtatur per violentiã distrin ⁊ expellere. Sextũ exemplũ est quid iuris in rebus propha ue seculariũ priuatorꝝ.puta si habẽs seruitutẽ in fundo im ur ea vti per appositionẽ sepis vel muri.vel alterius obsta n possit ipsa impedimenta remouere propria autoritate ⁊ contra resistentem sibi personaliter se defendere etiã vio. ¶ Omnia illa exempla ponit Inno.in.d.c.j.⁊ in primo plo.scilicet in eo cui debetur census:prandiũ:vel hospitiũ arguit ꝙ possit vim vi repellere ⁊ ius suũ defendere:⁊ sic sua autoritate domũ intrare ⁊ hospitari etiam violẽter:⁊ necessaria recipere.de resti.spolia.olim.ff.quod vi aut clam.l.fi.§.si ad ianuã ⁊.C.quod cum eo.l.si seruus.⁊.l.quemadmodũ.§.j.⁊.ij.ad.l.aq̇l. Ipse tenet contrariũ q: in ecclesia vel ipsiꝰ domibus nõ est violentia cõmittenda rõne alicuius iuris sibi debiti.vnde q̇ in eis violentiam infert sacrilegiũ committit.xij.q.ij.nulli liceat.⁊ ca.quicunqʒ no.de foro comp.c.conquestus. Et si dicatur cũ illud debitũ sit reale:q: reʒ concernit:ergo respectu iuris sui videtur hoc licere q: nemini facit iniuriam ⁊c.de electio.cum ecclesia.respondet ipse ꝙ aut illud debitum ecclesie potest dici personaliter obligata licet prestatio concernat rem.arg.l.fi.ff.de contrahen.emptio.vel posito ꝙ esset obligatio realis ⁊ ecclesia obligata tñ propria autoritate non licet inuadere res obligatas:quin immo nec proprias sine magna pena.vt.l.si quis in tantã.C.vñ vi.⁊.l.extat.ff.quod met.causa.quinimmo si cõuenit expresse qd̃ his non exhibitis possit rem quã tradidit cũ predicto onere apprehendere ⁊ occupare ꝓpria autoritate hoc ei non licet ſm Inno.qui ita no.de foro cõpe.verũ licet Host.in hoc cõtra ꝑ.c.cuʒ dilectus.de dona.⁊.l.iij.C.de pig. Idem tenet Inn.in sexto exẽplo vt impeditus vti seruitute itineris per appositionem muri vel sepis non dʒ dictũ murũ diruere vel sepem frangere ꝓpria autoritate q̄uis ɔ impedientes vsum possit resistere violenter. ¶ Sed predictis obstant leges preallegate simul.l.quẽadmodum ⁊.l.si ad ianuam.⁊.l.si seruus. Item obst.l.ij.ff.de vsufr.vbi dicitur ꝙ pro vsufructu inducit̃ legatarius in possessionẽ fundi in quo est relictus vsufructus vñ hʒ naturalem possessionẽ.vt.l.naturaliter.ff.de acqui.pos. Item vt.s̃.dixi in.ix.opposi.ille cui debetur seruitus hʒ quandam possessionẽ ciuileʒ.quare ergo ꝓ ipsa tuenda nõ habeat illud beneficiũ ammouendi obstacula ꝑ dictũ.§.q̇ ad ianuam.⁊.l.quẽadmodũ. ¶ Ad hoc r̃ndet Inn.ꝙ loquunt̃ in vero dño soli cui cedit quicquid edificat̃:plantatur vel seritur.vt insti.de rerũ diui.§.cũ in solo suo.⁊.l.ij.C.de rei vẽdic.nõ mirũ ergo si propria autoritate põt diruere edificiũ siue murũ vel sepem ⁊ oẽ obstaculũ q: videt̃ tollere alienũ nec in alieno sed in suo:vsufructuario autẽ non liceret q: non est dñs soli.vt.ff.de vsufru.l.si cuius rei.§.vsufructuarius.⁊.l.seq.al's incip.equissimũ.fatet̃ tñ ꝙ idem vsufructuarius ⁊ quilibet alius q̇ habet ius in re põt agere vt murus remoueat̃.vt ptʒ.ff.si serui.vendi.l.si eo loco.⁊.l.egi.pro hoc facit q: isti habent seruitutẽ vel debetur eis aliqua prestatio annua nõ habent aliquã possessioneʒ ipsius rei.vt dixi.s̃.in prin.huius principalis questiõis.ꝓ Inno.facit.l.j.§.fi.cũ.l.seq.⁊.l.qui viã.ff.de ope.no.nũ.vbi ɔ faciẽtem nouũ opus isti nõ habent ius nũciandi nouuʒ opus.multo ergo minus demoliendi autoritate ꝓpria.fatet̃ tñ Inn.ꝙ alij tenent ɔ Host.⁊ Io.an.nullã firmãt sʒ simpl'r in ore suo. Io.and.eorꝝ dicta ⁊ verba Inno.ad ɔtextũ refert in.d.c.j.de immu.eccl.vbi ɔ opi.Inn.tenui pluribus rõnibus.prima q: vsufructuariꝰ hʒ naturalẽ possessionẽ:⁊ similiter vsuariꝰ lʒ magis modificataʒ vt.d.l.naturaliter.⁊.l.pos.⁊.l.fi.ff.vti pos. ¶ Itẽ p̄dicti ⁊ expulsus a quasi possessiõe vie habẽt interdictũ vñ vi.vt.l.si plures.§.deiectũ.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.l.iij.§.vñ vi.eo.ti. ¶ Itẽ habẽt interdictũ vti possidetis.vt.d.l.fi.⁊ no.Bar.in.l.sequit̃.§.si viam.ff.de vsuca.⁊ de expulso ab vsu habitatiõis:vel ab vsu quasi possessionis incorporalis.plene no.ꝑ gl.in.d.§.vñ vi.⁊ ꝓbat̃ in.l.aq̇lius ff.de dona.vbi quasi loco possessoris ɔstitutꝰ q̇ vsum cenaculi accepit.si igit̃ isti habent interdicta possessoria ꝓ dicta quasi possessiõe recuperãda nõ est dare rẽ quare non possit remouere obstacula que impediunt vsum rei.videtur enim hoc difficilius debere concedi.q: turpius eijcitur q̄ nõ admittit̃ hospes.vt.in.c.quẽadmodũ.s̃.de iureiu.⁊ in vsufructuario et vsuario q̇ habent naturalẽ possessionẽ rei vt dictũ est.s̃.in prin.qui nõ habent naturalẽ neqʒ ciuilẽ possessionẽ rei in qua hʒ vsufructũ. Sʒ certe ĩ istis incorporalibꝰ quasi possessio nihil est aliud q̄ vsus q̇dã habens ius cũ patiẽtia aduersarij.vt.l.quotiẽs.ff.de serui.q̇ ergo impedit istũ vsum vl' coercet vtentẽ ne vtatur turbat ⁊ expellit.quare ergo nõ possit habens vsum tollere obstacula sicut potest agere interdicto vti possidetis vel vnde vi nõ est dare rõnẽ.presertim cũ faciliꝰ concedat̃ defensio q̄ actio.vt in.c.intelleximus de iudi. Scdõ probat̃ q: ſm Inn.ɔ illũ qui ꝑsonaliter se opponit ⁊ impedit vsum seruitutis põt violẽter resisti vt ipse tenet in d.c.j.⁊ Bar.post glo.in.d.§.si ergo ꝑmittit̃ propulsare violentiam ꝑsonalem quod est plus:multomagis obstacula remouere quod forte poterit sine vi ⁊ strepitu.arg.eorꝝ que no.Bart.in.l.iuste.ff.de acqui.pos.⁊.l.nõ est singulis.de reg.iur. ¶ Non ob.ꝙ nõ habeãt possessionẽ rei:q: sufficit ꝙ habeãt quasi possessionem vsus rei cõstitutã a dño ꝑ patientiam.vt pro ea tuenda possint vim vi repellere protestãdo ꝙ non intendit violentiam propulsare nisi pro sua quasi possessione tuenda.facit quod not.in

si.in.l.siq̃s in tantā.C.vnde vi.Nō obst. ꝙ nō possunt nunciare
nouū opus:vt.d.l.j.i si.⁊.si viā.loquunt̄ cū per factū dñi vel alte
rius vsus deteriorat̄ nō in totū amittit̄.nos vero loquimur cuȝ
expellit̄ vel turbat̄.Item nō est dare rōnem differētie quare ma
gis iura istis cōcesserint vt haberēt interdicta quasi possint vio
lentiā ppulsare ꝙ in reb⁹ ⁊ psonis iure naturali videt̄ esse cōces
sum:vt.c.dilecto.s̄.eo.li.de sen.excō. ¶ Et istā opi. credo veraȝ
cū ista quasi possessio seruitutis concernit vsuȝ ipsi⁹ rei cui adhe
ret:vt quasi possessio hospitādi siue habitationis vie itineris ⁊
si.si vero nō cōcernit vsum rei sed ex re debet̄ aliqua p̄statio:pu
ta pensio census decima ⁊ si.q2 ista nullū habēt vsum rei ex quo
hoc pcipit si ibi denegat̄ prestatio nō videt̄ ꝙ possit violēter in
gredi in rem illā censualē decimalē vel si.nā talis quasi possessio
non est fundata in illa possessione sed in prestatione possessoris
qd̄ pȝ q2 solūmodo denegādo videt̄ eū q̄si possessiōe p̄uare iuxta
no.i.c.querelā.de ele.in nouel.post Inn.⁊hoc casu opi. Inn.vid̄
tur vera in scd̄o exēplo cū quis intrat locū in quo alius iurisdi-
tionē exercet vel intrat ecclesiā in cui⁹ possessione est aliq̃s vt pre
latus vtrū possit talis q̄ sic ingredit̄ violēter expelli:tenet ꝙ sic.
⁊ sic loquit̄.c.olim.j.de rest.spo.⁊ de sen.excō.dilecto.s̄.eo.lib.⁊
hoc facit pro eo.qd̄ dixi superi⁹.potest eīn possessio territorij esse
vnius ⁊ alteri⁹ in eadē iurisditio.⁊ sicut seruitus vie vel itineris
vel habitatiōis fundi sup vsu rei immobilis ita iurisditio adhe-
ret territorio:vt.C.vbi ⁊ apud quos.l.fi.sicut ergo iurisditioneȝ
habens potest frangere hostia in loco in quo iurisditionē exer-
cet ita debet posse cui p̄dicta debent̄.nam ambe iste quasi posses
siones fundant̄ in alieno solo quo ad possessionē ⁊ proprietateȝ
⁊ eodē modo acquirunt̄.s.p placētiā possessoris: vt.d.l.quotiēs
de serui.⁊ infra subdā. ¶ In tertio exēplo de canonico tenet ꝙ
non lȝ sibi violentū possessorē ecclesie vel domoꝝ expellere ⁊ de
preb.cū cui.⁊qd̄ no.in.c.ex parte.de arbi.in nouel.nō eīn posses-
sio predictoꝝ est penes illū:vnde non lȝ sibi ius dicere. C.de iu-
di.l.nullus. Si vero aliqua dom⁹ ecclesie deputata esset pro sua
habitatione quā ali⁹ violēter intraret posset ipm vi repellere in
continēti:⁊ sic possessionē suā defendere. Ego credo ꝙ inuasorē
ecclesie vel domoꝝ ipsi⁹ possit incōtinenti de facto repellere ⁊cō
tra violētos de facto resistere.nā si iniuriā illatā proximo debet
q̄s propulsare cū pōt vt in.c.dilecto.de sen.exc.s̄.eo.li.multoma
gis iniuriā illatā ecclesie a qua pcepit stipendiū ⁊ q̄ ipm dño so-
10 ciauit.ij.q.vj.ad romanā.de pe.c.ij. ¶ † Itē oīa iura clamant ꝙ
clerici debēt defendere res ecclesiaꝝ suaꝝ ⁊resistere occupare vo
lentibus:vt.c.gñali.de ele.lib.vj.⁊ qd̄ no.in.c.siquis presbytero
rum.de re.ecc.nō alie.marit⁹ tenet̄ defendere vxorē pater filium
⁊ econtra ⁊ propulsare violētiā contra eos illatam:vt no.in .l.vt
vim.de iusti.⁊ iur.ergo ⁊ clerici ecclesiā suam velut matrē:vt.c.si
cut.de symo. ¶ In quarto exemplo.s.de abbate habente eccle-
siam subiectam quo ad temporalia.credo Innocen.bene dicere
postq̄ enim ibi est alius per episcopū institut⁹.vt.c.j.de capell.
mona.s̄.eo.lib.⁊.c.extirpande.§.q2 vero.de preben.ab ipso de-
bet Abbas petere rationem de temporalibus.vt.c.cū ⁊ planta
re.§.in ecclesijs.de priui.⁊ ista sufficiant dixisse de effectu istius
quasi possessionis. ¶ De tertio autem articulo qualiter dicta
quasi possessio seruitutis perdatur dicam infra. ¶ Tertio prin
cipaliter quero de quadam quasi possessione que reperit̄ in acti
bus hominū.vt est quasi possessio dignitatis q̄ sicut hereditas
iur.intellectū habet ⁊ voluntatem.vt ca.si gratiose.de rescri.su-
pra eo.lib. Item est capax iuriū ⁊ possessionū:⁊ ipa res suas di-
citur possidere.vt not. Joan.an.post Inno.s̄.de causa pos.⁊ p-
prie.cū ecclesia.⁊.l.sicut.ff.quod cuiusq̃ vniuersi.nomi.⁊ ibi no
ta.facit.l.mortuo.ff.de fideiusso.⁊.l.hereditas.de acquiren.reꝝ
domi.sicut enim hereditas obtinet vicem psone ita ⁊ dignitas:
⁊ sicut illa sine vllo corpore iuris intellectū habet.vt lege heredi
ditas.ff.de peti.here.ita ⁊ dignitas sine vllo corpore subsistit ⁊
volūtatem habet ⁊ iniuriam pati potest.vt.d.c.si gratiose.⁊. c.tā
ta.de excessi.prela.⁊ de epi.qui renun.episco.c.j. ¶ Ex quibus
patet ꝙ alia est quasi possessio dignitatis.alia rerū ⁊ possessio-
nū ad dignitatem pertinentiū qualiter itaq̃ dicta quasi posses-
sio acquiratur est videndū. ¶ Ad hoc respondeo ⁊ dico ꝙ Jo.
an.post Inno.prosequitur de quasi possessione dignitatis ep̄a-
lis:canonicalis:prebendalis:archidiaconalis ⁊ cuiuslibet alte
rius dignitatis in.c.in literis.de resti.spolia.⁊ subtilitates In
no.super his vituperat hosti.cuius Inn.dicta dicit nimis pro-
lixa ⁊ confusa.⁊ glo.suam minus vtilem q̄ subtilem.⁊ ideo dicit
host.ꝙ quandoq̃ prior confirmat electionem:quandoq̃ q̄ pōt
confirmare potest etiā prouidere.vt in bñficijs deuolutis:quan
doq̃ ad diocesanos spectat collatio.qñq̃ institutio tantū ⁊ ad
inferiores electio.omnibus enim istis modis per confirmatio-
nem consequitur quis ius administrandi ⁊ possessionem benefi
ciorum ipsorum propria autoritate apprehendēdi ⁊ cōtra inua
sores agendi.vt.s̄.de electio.transmissam.⁊ de cā pos.⁊proprie.

cum super.ver.plene vtrobiq̃.in nouel.facit.l.cuȝ heredes.de
acqui.posses.sed certe licet per solam confirmationem pre[illegible]ta
consequantur s̄m eū ⁊ Jo.and.cuius contrariū infra subda[illegible]ta
men commodius est possidere q̄ agere.vt insti.de interdic.cō
modū. ¶ Item non sine ratione Inno.laborauit qualiter [illegible]
ratur vt sic si molestentur vel spolientur vtantur beneficijs [illegible]
sessorū.⁊ sic iurisconsultus consuluit faciendū.vt.l.is qui [illegible]
nauit.ff.de rei vendi.fateor tamen ꝙ Inno.in hac materia [illegible]
se ⁊ obscure loquitur.⁊ ideo pro clariori intelligētia repet[illegible]dū
est hoc quod dixi supra in.j.q.sicut enim dicimus in rebus q̄-
dam habent fines suos a natura.quedam facto hominis.v[illegible]o.
in.l.legato generaliter.ff.de leg.primo.⁊ita in istis dignit[illegible]b⁹
vsu hominū adueniendū reperiuntur actus ⁊ signa deput[illegible]a
iure communi vel consuetudine. ¶ Item quedam fundant̄ ne-
re in persona ⁊ persone exercitio:quedā mere insup rebus.que-
dam in personarū exercitio ⁊in rebus prosequor per exemp[illegible]⁊
primo de dignitatibus coherentibus persone.vt clericatu[illegible]mi
litia:doctoratus:tabellionatus:⁊similia. In creatione eni[illegible]ta
lis in signū quasi possessionis quedam tradūtur signa in q[illegible]b⁹
eorū officiū designatur.xxiij.distin.diaconus.cū quinq̃ ca[illegible]se-
quen.in quibus patet qd̄ illis personis de quibus ibi trad[illegible]ur
illa loco quasi possessionis officij in quo deberent ministra[illegible]et
similiter cū priuantur auferūtur.vt in.c.degradatio.de pe.[illegible]o.
lib.similiter ⁊ militi insignia militaria prout ibi patet doct[illegible]i-
bus etiam cetera insignia traduntur.vt liber cathedra bire[illegible]m
annullus ⁊ benedictio cū potestate legēdi:interpretādi sa[illegible]os
canones:p̄dicta officia exercere possunt al's si insignijs nō l[illegible]gi-
time traditis vel officio vterentur essent puniendi vel falsa[illegible]et
prohibiti ab vsu.vt.l.eos.§.qui se pro milite.ff.de fal.et de[illegible]is
insignijs plene dixi post Bar.in.c.vt apostolice.de priui.[illegible]o.
lib.facit.c.ad honorem cum seq.s̄.de auto.⁊ vsup.⁊.c.j.vt li[illegible]pē
den. ¶ Dixi secūdo ꝙ est quedam quasi possessio fundata [illegible]re
super rebus.vt seruitutes reales ⁊ vsufructus:⁊ in istis vsu[illegible]cū
patientia aduersarij habetur loco quasi possessionis.vt.l.q[illegible]t.
de serui. ¶ Quedam est quasi possessio dignitatis que coh[illegible]et
persone ⁊ quo ad exercitiū super rebus vel psonis cōcernit [illegible]s
vt subiectū.hoc patet in episcopo ad queȝ spectat exercitiū [illegible]o-
rum que sunt leg.dio.vel iurisditionis que multa sunt ⁊ enu[illegible]e-
rantur in.c.conquerente.de offi.ordi.et.c.dilectus.in istis [illegible]o
qualiter quasi possessio acquiratur.dicam infra in septima [illegible]e
stione.hic autem prosequor qualiter acquiratur quasi poss[illegible]io
ipsius dignitatis episcopalis vel alterius:⁊ qualiter res t[illegible]o-
raliū que ad ipsam dignitatem pertinent.nam vt.s̄.dixi.pō[illegible]s
esse in quasi possessione dignitatis episcopalis abbatialis [illegible]
mi.absq̃ tamen predictis bonis vel exercitio predictarū le[illegible]m
vt patet in episcopo qui renūciauit episcopatui:sed non o[illegible]
patet in alijs qui sunt veri prelati ⁊ proprietarij prelature.t[illegible]ē
non habent possessiones cuius commodo potiūtur posses[illegible]s
⁊ non ipsi veri prelati iuxta no.in.c.cū ecclesia sutrina.de cā [illegible]
sessio.⁊ proprie.in nouella.⁊.c.consultationibus.de iurepa.[illegible]
hoc scilicet ꝙ predicta sunt diuersa ⁊ separata acquisitionis [illegible]o
norū non infert acquisitionem dignitatis prelature q2 de se[illegible]-
ratis de vno ad reliquū non infertur.l.si maritus.ff.de dona[illegible]n
ter virū ⁊vxo.qualiter igitur acquiratur quasi possessio dig[illegible]a
tis non dico dignitatis affixe ossibus:nam illa queritur tra[illegible]-
tis insignijs deputatis illi dignitati vt dixi:sed loquor de q[illegible]si
possessione dignitatis siue prelature a qua habet titulū ⁊que[illegible]ȝ
personam fictam ⁊ representatam abstrictam ab oī visibili s[illegible]-
iecto. ¶ In ista acquisitione Inno.tradit tres modos in.d.[illegible].
in literis. Primo modū consuetudinis.dicit enim ꝙ de gen[illegible]a
li consuetudine que pro iure obtinet:⁊ seruatur generaliter p[illegible]s
sessio iuris episcopalis vel archidiaconatus:vel alterius cu[illegible]s
cunq̃ dignitatis acquiritur per installationem in sede vel i[illegible]o
co ad hoc deputato.vt.s̄.de renū.cū inter per Goffre.⁊ de p[illegible]-
ben.dilectus.in.§.j.⁊.c.dilecto.primo respōso.ver. dictus le[illegible]
tus.⁊ hoc verū si fiat installatio per illū ad quem spectat.de [illegible]c.
ordi.vt nostrū.⁊.c.dilecto.de preben.nam p istos modos fict[illegible]
potest queri possessio rei corporalis.vt.s̄.de consue. ca.ij.mu[illegible]
fortius iuris incorporalis in quibus vt plurimū pactus ⁊ sig[illegible]a
extrinseca queritur dicta quasi possessio.vt.s̄.dictū est. Sub[illegible]t
ꝙ si non potest installari in loco ad hoc deputato forte prop[illegible]r
violentiam aliquorum an poterit fieri in alio:quidam ꝙ nō[illegible]
consuetudo preter ius inducta non debet extendi.vt.l.quod [illegible]
ratione.ff.de leg. Alij contra quod est verius s̄m Inno.⁊ H[illegible].
argu.eius quod legitur ⁊ notatur vt lite penden. ecclesie.j.e[illegible].
⁊ hoc dicūt verū si ille alter locus spectet ad illam dignitateȝ [illegible]a
cit.xxiij.distin.in nomine domini.post mediū. ¶ Secundo m[illegible]-
do quod per alios modos traditur quasi possessio iuris can[illegible]i
calis ⁊ prebendalis quando si is ad quem spectat signat ali[illegible]
stallum in choro:et locum in capitulo.ex hoc enim omniū iu[illegible]

ad canonicatū

d canonicatũ pertinentiũ videť quasi possessionẽ acquisiuisse.
¶ Item siquis inducitur in possessionem alicuius domus vel
ndi ad ipsaꝫ prebendã pertinentis queritur quasi possessio nõ
lũ illius loci in quo pars ponitur: sed etiam alioꝝ bonoꝝ oĩm
uriũ ad ipsam pertinentiũ dũmodo hoc animo ⁊ intentiõe fiat
.l. possideri. §. j. ff. de acqui. pos. ⁊ de acqui. here. l. pro herede. ⁊
gerit. ¶ Subdit ꝙ tertio modo generaliter acquiritur quasi
ossessio iuris canonicatus prebende vel cuiuscunqꝫ dignitatis
quis vtitur aliquo iur. canonici intendẽs generaliter ⁊ aduer-
rio hoc sciẽte ⁊ patiente: vt no. in. c. ij. de capel. mo. ⁊ de postu.
ela. bone. ij. vel si apprehendať possessio castri vel ville vel fun
ad prebendam pertinentis vel si legat vel cantat tanꝗ cano-
cus. ⁊ idem de apprehensione iuris episcopalis ⁊ cuiuscunqꝫ
terius dignitatis hoc tamen casu non intelligitur possessio ex
ndi nisi ad ea que sunt apprehensa vt si tantũ legit vel canta-
t possidebit tantũ illum fundũ ⁊ erit tantũmodo in quasi pos-
sione legendi vel cantandi ⁊ non alioꝝ iurium ad canonicatũ
tinentiũ. ¶ Et idem dicunt isti de alijs iuribus episcopalibꝰ
imilibus: vnde si talis spolietur non potest petere restitutio-
n spoliationis nisi quantũ ad illos actus quos possidet istos
s modos acquisitionis electio: ⁊ no. per Inno. in. d. c. ex lr̃is.
rimus modus inductus a consuetudine est clarus: sed vbi nõ
get hec consuetudo vel cũ difficultate probaretur ex alijs duo
s modis predictis non remanet mihi clarus intellectus. naꝫ
r scd̃m modũ per acquisitionẽ tertij actus vel vt dixi induciť
quisitio quasi possessionis oĩm alioꝝ per tertiũ modũ induci
r solũ alius actus gesti vel possessionis apprehense. Sed non
deo rationẽ quare magis extendatur inductio in possessioneꝫ
te rei vel assignatio chori vel capl'i vt in. ij. casu ꝗ patiẽtia in
tio. nam videnť ista paria tradere ⁊ pati aliuꝫ possidere: vt. l.
nus instructus. C. de acqui. pos. de hoc tamen articulo an acq̃
o vniꝰ rei extendať ad alia in dicam. j. in. viij. q. Sed in predi
. q. qualiter acquirať quasi possessio dignitatis canonicatus
prebende saluo iudicio cuiuslibet melius sentientis dico ꝙ
prehensa possessione corporis ecclesie cathedralis collegiate
nasterij ⁊ alterius cuiuscunqꝫ videtur quesita possessio digni
tis ⁊ prelature ⁊ oĩm possessionũ ⁊ iuriuꝫ earũdem. ¶ † Pri-
hoc probo per id qd̃ no. Jo. cal. in cõmento suo. d. c. in lr̃is. i
. in qua querit qualiter acquiratur possessio[a] beneficiorum ⁊
oꝝ incorporaliũ dicit eñ ꝙ si incorporalia coherent corpora
us: ita ꝙ habent plene ꝑ inductionem in possessionẽ taliũ cor
aliũ al's si sub spẽ ⁊ figura corporaliũ non potest acquiri pos
io incorporaliũ: vt in iure eligendi ⁊ presentandi: tũc requiri
vsus ipsius iuris cũ intentione querendi: cũ ergo in casu no
quasi possessio dignitatis prelature sub forma ⁊ spẽ rei cor
alis possit apprehendi dicamus per inductioneꝫ in possessio
n ipsius ecclesie acquiri. ar. l. iij. §. dare. ff. de vsufr. habet eniꝫ
latus plene possessionem corporis ecclesie postꝗ appreheN-
. nam dicit canon ꝙ prelatus est in ecclesia ⁊ ecclesia in prela
vij. q. j. scire debes ⁊ ideo maxima est coniunctio inter eos: vt
quisisti. de testa. censenť namqꝫ suus maritus ⁊ spõsus eccle
vt. c. sicut. vij. q. j. ipsius igitur ecclesie possessione appreheN-
idetur quesita quasi possessio dignitatis: vt sic in ecclesia re-
sentetur dignitas prelature. ¶ Scd̃o principaliter hoc pro
ur: q2 penes ipsam ecclesiam dicunť cõsistere possessiones et
a ita ꝙ ipsa est ꝑsona ficta ⁊ representata: vt no. in. c. cum sup
ã pos. ⁊ proprie. ꝑ Innoc. ⁊ fingitur iur. minoris: vt. c. j. s̃. de
i. in integ. quesita igitur ipsiꝰ possessione videtur quesita pos
o dignitatis ⁊ bonoꝝ oĩm ar. optimũ. l. si adoptauero. ff. de
p. per quaꝫ. l. responděť ad. l. cũ heredes. ff. de acqui. pos. vbi
t aditã hereditatem non queritur possessio bonoꝝ ipsius si
pprehensione. naꝫ ipsa hereditas non possidebat ipsam: vt
. sceuola. C. siquis testa. lib. esse ius. fue. sed ecclesia etiam va
s possidet bona sua: vt. d. c. cuꝫ super. ⁊ qd̃ no. in. l. sicut. ff. qd̃
sqꝫ vniuer. no. facit qd̃ no. Jo. an. in. c. in presentia. de ꝓba.
¶ Tertio probo ꝑ locũ ab absurdo prout arguit iur. consultus
. diuortio. ff. so. ma. Et premitto ꝙ sola intentio siue animus
sufficit ad querendam possessionẽ sed requiritur actus cor-
eus etiaꝫ ĩ incorporalibus que adherent corporalibus. vt. d.
§ are. ¶ † Iteꝫ ꝙ ecclesia habet multa iura ⁊ possessiones ma
e cathedralis. naꝫ ep̃s exercet nomine dignitatis sue vtrãqꝫ
m que in multis consistit: vt. d. c. conquerente. ⁊. c. dilectꝰ. de
r. si ergo in acquisitione singuloꝝ capituloꝝ ⁊ possessionũ
t necessaria apprehensio siue vsus ad acquisitioneꝫ possessio
esset quodammodo difficile vnꝗ querere sicut glebas fundi
uire. vt. l. iij. ff. de acqui. pos. oportet ergo omnium acquisitio
ad possessionem referri ad certum subiectum cuius posses-
e apprehensa videatur quesita quasi possessio omnium rerũ
rium ipsius ecclesie ⁊ dignitatis. hoc autem subiectuꝫ esse de
ecclesia predictarum omnium dñ̃a ⁊ possessor: nec est proba-
bile dictum ꝙ acquisitio vnius capituli siue certe rei cum inten
tione acquirendi alia inferat aliorum acquisitionem requiritur
eñ vt dixi actus corporeus in acquisitione. ⁊ sic presentia ipsiꝰ
rei. vt. l. hoc si preses. ff. de rei vendi. nec per mediuꝫ vnius rei po
test queri alia eiusdem conditionis. nam vna res carens anima
in acquisitione alterius nihil prestat ⁊ solus animus intenden-
tis acquirere non sufficit. vt. d. l. lꝫ facit quod no. in. l. j. §. veteres
ff. de acqui. pos. alleg. qd̃ no. glo. ff. de acqui. pos. l. iij. §. j. in glos.
quanlibet. non ob. ꝙ no. in. l. restituta. in prin. ff. ad trebel. vbi re
stitutio quam facit heres in vna re extendiť ad omnes alias res
sub eadem vniuersitate siue hereditate contentas. nam illud ve-
rum quantum ad translationem iurium in omnibus si mẽte vna
fuerit restituta: secus quo ad translationem possessionis. vt ibi
no. Barto. ⁊ bona est equiparatio hereditarie successionis suc-
cessioni ecclesiastice quo ad hoc. q2 quelibet est vniuersalis suc-
cessio sꝫ non quo ad retẽtionem possessionis: q2 ecclesia vacans
possidet res suas sꝫ non hereditas iacens vt. d. l. sceuola. ¶ Cõ
cludo igitur vt ꝓdixi ꝙ dignitas ꝓlature repñtetur in ecclesia
cuius possessione quesita intelligiť acquisita possessio dignita-
tis ⁊ omnium iurium ꝑtinentium ad eandem: idem dico in acq̇-
sitione possessionis iurium ⁊ beneficioꝝ inferiorũ ecclesiaꝝ: vt
queranť quesita possessione arg. d. l. si adoptauero. de adop.
¶ In acquisitione autem possessionis iur. canoni. que multa
sunt vt no. doc. in. c. cum de consti. requiritur installatio in locis
illis iuribus deputatis ad tractandum eñ facta ecclesie assigna
tur canonico locus in. c. ad cauendũ. ⁊ interessendo diuinis offi
cijs assignať stallus in choro: vt ergo dicať esse in quasi posses-
sione iur. canonicatus requiriť: vt dixi in stallatio in ꝓdictis lo
cis postꝗ eñ actus qui per canonicos fiunt habent loca depu-
tata stat regula de qua. s̃. dixi ꝙ ad acquisitionem quasi posses-
sionis incorporalium requiriť apprehensio corporalium q̇bus
adherent: vt. d. l. iij. §. dare. de vsu. ¶ Aduertendum q2 hec sunt
vera qñ possessio rei corporalis ad illum pertinet ad quem spe-
ctet quasi possessio incorporalium adherentiũ illi rei vt in eccle
sijs ⁊ locis canonicis deputatis exempla posui. Si aũt ad vnuꝫ
spectat possessio rei corporalis adherẽtis illi rei: vt in fundo de
cimali censuali vel de quo annua pensio debetur tunc ad acquisi
tionem quasi possessionis decime pensionis vt census non req̃ri
tur remissio in re illa: sed ex ꝓstatione annua pensionis decime si
ue cẽsus causať: ⁊ in esse produciť ista quasi possessio: vt dixi. s̃.
in. ij. q. prin. circa prin. ¶ Prosequunť doctores etiã de quasi
possessione iurium ⁊ possessionum pertinentinm ad prebendam
qual'r acquiratur. ⁊ Host. ⁊ Inno. videntur inuicem c̃rij in. d. c.
in literis. de resti. spo. Host. eñ dicit possessionem iuris ꝓbenda
lis ⁊ etiam canonicalis non extendi ad alia nisi ad apprehensa ⁊
possessa Inno. ibi contra in quasi possessione canonicali: ⁊ pre-
bendali vsus vnius actus canonicalis vel per apprehensionem
vnius possessionis ꝓbende scientibꝰ ⁊ patientibus his ad quos
spectat videtur quesita possessio omnium. ⁊ hoc idem no. Inno.
in. c. ex parte. de resti. spo. ⁊ idem videť sentire in. c. auditis. de ꝓ
script. ⁊. c. venerabilis. de excep. in pen. glo. ⁊ idem in decisioni-
bus Rote reperio istam decisionem Inno. approbatã. cclxx. sꝫ
caret rõne ꝙ acquisitio possessionis vnius rei extendať ad aliaꝫ
penitus separatam ⁊ ab illo remotã: vt no. ff. de acqui. poss. l. iij.
§. j. nam clauium traditio sub quibus possessio custoditur nõ in
ducit acquisitionem possessionis nisi in ipsa possessione sit facta
vt. l. clauibus. ff. de contrahen. emp. non teneo ergo istaꝫ opi. In
no. nec illam Hostiẽ. vt in omnibus sit fienda missio sicut in hac
quasi possessio. dignitatis ⁊ cuiuslibet beneficij: vt apprehensa
possessione corporis ecclesie sit quesita possessio omnium: vt pro
batum est supra. ¶ Et q2 hec possessio prebendalis representa-
tur in canonicatu credo saniori iudicio ꝙ apprehẽsa quasi pos
sessione canonicatus per modum de quo. s̃. sit quasi possessio ꝓ-
bendalis hoc est iurium ⁊ possessionum pertinentium ad prebẽ
bendam primo probat ratio connexorum. ꝓbẽda enim succedit
canonicatui siue titulo canonicatus qui sine temporalibus non
debet creari. vt. c. cum s̃m apostolum. de preben. ⁊ quod no. in. c.
cum in. de cõsti. facit. j. q. iij. siquis obiecerit. quesita ergo quasi
possessione principalis rei non mirum si queritur alia que cohe
ret sibi iur. necessitate: vt in. c. accessorium. j. eo. ⁊. c. si super gra-
tia. de offi. deleg. ⁊. l. si adoptauero. de adop. ⁊ quod not. Jo. an.
de possessionibus professi vt transeant in monasterium sine alia
apprehensione: ⁊. c. presentia. de proba. preterea vt ibi etiam di-
cit Jo. an. possessiones ꝓbende vacãtis dicitur ipsa ecclesia pos
sidere lꝫ ipsa diuiserit per ꝓbendas facit qd̃ no. Inno. in. c. ex li
teris de proba. Si ergo canonicus est adeptus quasi possessio-
nẽ canonicatus in ipsa ecclesia iustum est: vt possessio nes ⁊ iura
prebendalia tali canonicatui assignata quesita intelligantur si
ne alia traditione facit. l. cum de lanionis. §. asinam. ff. de fun. in
stru. ibi in infinitum primis quibusqꝫ proxime copulata proce-

[a] ¶ Possessio. Adde ꝙ possessio canonie vel ꝓbẽde non acq̃riť ꝑ ꝓcuratorẽ sine mãdato speciali ita decidiť ĩ deci. rote. dec. ccxciij. bal. ĩ l. ij. C. de serui. x. col. ver sꝫ si vsufructus Inn. ĩ c. in lr̃is. de resti. spo. in ver. vltimo autẽ.

duntː⁊.l.vulgaris.in prin.ff.de fur. ¶ Ex his infero ꝙ ſi canonicus poſt adeptã poſſeſſionē eccleſie ſiue canonicat⁹ repit occupātē pōt eũ violenter repellere ſicut poſſet poſſeſſor reuerſus a nũdinis inuaſorē talem ⁊ dicitur ipm canonicũ ſpoliaſſe illa poſſeſſione quã intelligitur queſiuiſſe per apprehenſam poſſeſſionem canonicatus.vt dixi facit.l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.de acqui.poſ. Si vero ante apprehenſam poſſeſſionē canonicatus fundũ ꝑbende aliquis occupaſſet non poſſet noīe ſuo ſed noīe ſue prebende expellere ſuꝑ quo vide qđ no.Jo.an.poſt Inno.in.c.cũ ſuper.de cã poſ.⁊ ꝓprie. ¶ Item pericula quaſi poſſeſſionis quã habent intitulati in eccleſia legitime acquiſita idē debet operari quo ad acquiſitionē iurium ⁊ poſſeſſionũ ſpectãtium ad ipſam qđ operari dixi poſſeſſionē corporis eccleſie que ſitam quo ad poſſeſſiones ſuas ar.l.que de tota.ff.de rei vendi. ¶ Pro ꝯfirmatione p̄dictoꝝ adduco qđ no.Barto.in.l.iij.in prin.ff.de acqui.poſ.vbi ſi vna res puta caſtrũ cōtinet ſub ſe plures poſſeſſiones diuiſasːtunc ſi capio poſſeſſionez caſtri videor capere poſſeſſionē oīmːnã illa diuiſio fit gratia melioris gubernationisːvt.l.grauis.ff.de le.ij.⁊.l.predia.⁊.l.patronus.ff.de le.iij.⁊ ita eſt in eccleſia que lʒ diuidat per prebendas poſſeſſiones ſuasːtñ ipſa intelligit̃ poſſidereːvt no.in.d.c.ex lr̃is.de ꝓba. Si ergo vnũ recipit ad poſſeſſionē canonicatus ꝑ modũ de quo.s̄.non mirũ ſi videt̃ ſibi queſita poſſeſſio acceſſorijː hoc eſt p̄bende illi canonicatui deputateːvt.d.l.ſi adoptauero.⁊ hec mea opi.vt mihi videt̃ eſt iuri conſona ⁊ iſta acquiſitio quaſi poſſeſſiōis dignitatis prelature vel canonicatus ⁊ poſſeſſio ipſius eſt magis expedita et plana ꝙ̄ ꝑ modos quos tradũt p̄dicti patres canonum inter ſe ꝯtrarij.vt pʒ ex iã dictis. ¶ Subſequēter q̃ro vtrũ iſta acq̃ſitio ⁊ apprehenſio poſſeſſionis corporis eccleſie vel particule prout dixi ſit adeo neceſſaria ꝙ ea non habita non poſſet electus ⁊ confirmatus vel ꝑ annuz inueſtitus adminiſtrare ſuꝑ hoc dixit Inno.ꝙ poſt cōfirmationē ſine alia poſſeſſione inſtallatione vel inueſtitura ſtatim pōt adminiſtrare in ſpũalib⁹ tꝑalibus in iudicio ⁊ extra allegat.c.trãſmiſſaz.de elec.⁊.c.noſtri.⁊ c.qualiter.de iudi.cũ deputati.de trãſl.c.j.⁊ hãc partē tenet Inno.⁊ Hoſt.in.d.c.tranſmiſſam.vbi Jo.an.poſt eos dicit hoc habere locũ in oībus eccleſiaſticis ꝑſonis adminiſtrationē habentibus quoꝝ aliq̇ cōfirmant̃ vel aliq̇d interuenit qđ loco ꝯfirmatiōis habet̃ ſicut inſtō vel īueſtitura quã recipiũt ab ep̄o vl̕ alio inferiori p̄lato ad quē ſpectat de ꝯceſ.p̄bē.ꝓpoſuit.⁊ qđ ibi no.in nouel.poſt Inn.⁊ de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.hoc idē not.Inno.in.c.cũ ſuꝑ.de cã poſ.⁊ ꝓprie.⁊ multũ vrgēt iſta p̄dicta.ſ.c.noſtri.c.qualiter.et.c.trãſmiſſam.de elec.⁊.c.j.de trãſl.q̄ exꝑſſe innuũt ꝙ ex ſola ꝯfirmatiōe cōpetat iſtud ius adminiſtrãdiːſed ꝙ ſola ꝯfirmatio nō ſufficiat niſi ſit apprehēſa poſſeſſio p̄lature ꝑ inſtallationē vel modũ de quo dixi tenet Archi.in.c.cũ q̇.de p̄ben.eo.li.⁊ hãc opi.credo veriorē de iure primo ꝑ tex.quos allegat de offi.archi.in.c.ad hoc.§.in quadã vbi tex.dicit ꝙ inſtitutio corporalis ſpectat de iure ad archi.ad idē.c.vt noſtrũ.eo.tit.ibi ponere abbates ⁊ abbatiſſas in ſede. ¶ † Scđo qꝛ ꝯfirmatio habet vim ſententie diffinitiueːlʒ minoris efficacie quo ad quedam iuxta no.in.c.fi.s̄.e.li.de elec.ſʒ lʒ quis habeat ꝓ ſe ſententiam ſuꝑ bñficio non dʒ ꝓpria autoritate poſſeſſiones occupareːſed a iudice dʒ peti executioːvt.c.veniens.de teſti.quinimmo furti vel vi bonorum raptorum punitur qui autoritate ſua occupat bona ſibi adiudicata vel alio titulo conceſſaːvt.l.miles §.qui iudi.ff.de re.iu.⁊ de acquir.poſ.l.ſi ex ſtipulatione.cũ concor.ibi no. ¶ Ex quibus pʒ ꝙ quantũcunqʒ quis hʒ titulum canonicũ ſiue legitimum in aliqua re nũꝙ̄ tñ ꝓpria autoritate poterit illaz occupare qual̕r igit̃ magis poſſit ꝯfirmatus nō video rōnem. ¶ Tertio ꝓbo certum eſt ꝙ autoritas confirmationis non tribuit poſſeſſionem eccleſie vel dignitatisːqꝛ nec ſnĩa hoc facit.nam poſt ipſam debet fieri executio per iudicezːvt in.d.§.qui iudices.⁊.c.cum ſm leg.s̄.e.li.de hereti.nec etiam ius poſſeſſionem ſolet transferre ipſo iure titulo ⁊ dominio quandoqʒ vt ibiː⁊ not.in.l.fina.C.de ſacroſan.ecc.⁊.l.ſi tibi mandauero.§.is cuius bona.ff.mand.adminiſtratio autem competit ratione poſſeſſionis non tituli quantumcunqʒ legitimi vt in.c.cum eccleſia ſutrina.de cauſa poſſeſ.⁊ proprie. ¶ Quarto pro hoc facit.c.grandi.đ ſuꝑ.negli.p̄la.vbi papa mandat illi obediri poſt ꝙ̄ ad locum acceſſerit ad idem.l.obſeruare.de offi.procon.vbi qui nudam poſſeſſionem apprehendit non adminiſtrat in prouincia ſibi decreta. ¶ Quinto probatur ex ſimilitudine quam habent rectores eccleſiarum cum tutoribus ⁊ alijs adminiſtratoribus vt.c.fi.vij.q.j.⁊.c.ij.de dona.ſed illi non accedunt ad adminiſtrationem niſi inuentario confecto ⁊ decreto iudic.eis adminiſtratio concedaturːvt.l.legitimos.⁊ ibi per Barto.ff.de legi.tuto.ergo nec iſti fac.cap.manifeſta.⁊.capi.ſint manifeſte.ij.queſtio.j. Item ſunt prelati ſimiles vſufructuarijsːvt plene no.in capi.preſenti.de offic.ordi.lib.vj.ſed illis debet tradi quaſi poſſeſſio vſufruct⁹ ꝑ inductionem in fundũːvt.l.iij.§.dare.ff.de vſufr. ¶ Sexto ⁊ vltimo hoc tenet Dy.in.c.s̄.ꝓxi.vbi dicit inductionē in poſſeſſionē tribuit̃ ius poſſeſſionis ⁊ adminiſtrationisːvt.d.c.ad hec.⁊.c.vt noſtrũ.⁊ alia ſimilia de tutore.nã derat̃ in teſtamēto ſcđo illa datio ꝯfirmat̃ a iudiceːvt pʒ.ff.⁊ de cōfir.tu. ¶ Tertio ſequit̃ decretũ iudi.adminiſtrationē dentis.C.arbi.tutel.l.fi.⁊ in aut̃.vt hi q̇ ob.§.pen.idē in feu. Nam primo feudi ꝯceſſio. Scđo inueſtitura q̄ eſt p̄cedentis ceſſionis cōfirmatio. Tertio in poſſeſſionē inductio que eſt ceſſionis ⁊ inueſtiture realis executioːvt in ti.q̇d ſit inueſtitura.col.x. ¶ Ex his ergo cōcludo ꝙ opi.Arch.eſt ip̄a veritas vt minus in adminiſtratiōe patrimonij eccleſiaſtici requirat̃ in poſſeſſionē inductio ⁊ ipſius apprehēſio quantũ in alijs.s̄.dic.eũ Inno.Hoſt.⁊ alioꝝ infert ꝙ ille q̇ nunꝙ̄ fuit adept⁹ poſſeſſionē ex ſolo titulo cōfirmatiōis patiat̃ cōmodũ poſſeſſoris.nō poſſet iur.defendi.nō ob.cōtraria que innuũt adminiſtrationem cōpetere ex ſola cōfirmatiōe.nam dicũt ſuppleri ꝑ alia expreſſe volunt ꝙ poſſeſſio apprehēdat̃ː⁊ legitime hoc eſt de nu eius q̇ habet poteſtatē.vt.d.c.ad hec.⁊.c.vt noſtruz.nō ob heres ſtatim adita hereditate vl̕ fideicōmiſſarius facta reſt ⁊ ſolo verbo ꝯſequit̃ poteſtatem adminiſtrãdiː⁊ iura oīa in transferuntːvt.l.cũ heredes.ff.de acq̇.poſ.⁊.l.reſtituta.⁊.l.fa ſunt ad trebel.nã aliud in hereditate ⁊ herede.aliud in rectoꝝ eccleſiaꝝ ⁊ bonis eccleſiaſticis. Iſti eñ anteꝙ̄ ad adminiſtrationem accedãt adeunt iudicē pro cōfirmatiōe adhibetur cauſe cognitio ſnĩa ferturːvt.d.c.fi.de elec.s̄.e.li.nō ergo ſi iudex debet exequi ſnĩam nō añt ille q̇ ſnĩam obtinuitːvt.d.§.q̇ iudicati.heres ergo ⁊ fideicōmiſſari⁹ nō tenet̃ adire iudicē ſed ſolo aīo heres adijt ⁊ verbo fideicōmiſſario reſtituitːvt.d.l.facta.⁊.l.ge.de acqui.here. Item poſſeſſiones rerũ iacentis hereditatis ſunt apud aliquēːvt.l.j.§.ſceuola.C.ſi q̇s teſt.li.eſſe iuſ.fue.poſſeſſio vero eccleſie vacãtis poſſidet̃ ꝑ ipſam eccleſiãːvt.d.§.cũ ſuꝑ.de cã poſ.⁊ ꝑ Inno.nō ergo ita debet eſſe facilis occupa rerũ ab alio poſſeſſaꝝ ſicut ſi a nemīe poſſideant̃.facit qđ no.Inno.in.c.veniēsːde teſti.⁊ maxime vt dixiːqꝛ poſtꝙ̄ ꝯfirmatio obtenta in figura iudicij debet a iudice executio iudicij poſtulari.nam poſt cōfirmationē pōt ꝯtra cōfirmatũ talis exceptio poni que impedit cōfirmatiōis effectũːvt.c.accedēs.de acc.ſa ergo ꝓpter hoc.ſ.ꝙ pōt executio retardari nō debet ſua autotate apprehendere poſſeſſionē ⁊ ſicut in ea auferēda poſt priuationem ipſo iure iudex debet poſſeſſorē citareːvt.c.lʒ ep̄s.de p̄ben.s̄.e.li.ita ⁊ in ea acquirēda debet autoritas iudicis accedereːvt ſic cũ illa maturitate tradat̃ cũ qua auferr̃ ⁊ etiã vt eadē ratio acquirēdi ⁊ amittēdiːvt.l.quēadmodũ.de acq̇.poſ.⁊ ꝙ poſitum in ꝓpoſito ita oppoſitũ in oppoſitoːvt.l.nam hoc iure ff.de vulg.⁊ pupil. ¶ Ex p̄dictis pʒ deciſio.q.quã format Jo.an.poſt Cōpo.s̄.de cōſti.cum ſuꝑ glo.hoc ponit vbi q̃rit an canonicus nō inſtallat⁹ debeat vocari ad electionē ſicut eſt in loco vnde vocari debuit ⁊ cōtēptus fuit an poſſit impugnare electionem rōne contēpt⁹.Cōpo.ꝙ ſic qꝛ lʒ in alijs nō tranſeat dñium ſine poſſeſſiōe tñ in eccleſiaſticis bene trãſit iuxta illa que plene no.in.c.ſi tibi abſenti.de p̄ben.s̄.e.li.nam ex ſola collatione habuit ius in reːvt ibiː⁊.c.fi.de cōceſ.p̄ben.e.li.Archi.tenet ꝯtrarium.ſ.talē inſtallatũ nō debuiſſe vocariː⁊ ita no.in.c.cũ qui.de p̄ben.s̄.eo.li.⁊ dicit ibi hoc ꝓbari cũ nō habeat poſſeſſionē ſiue iuris collati q̄ poſſeſſio nō datur ꝑ inueſtiturãːvt no.in.c.autoritate.de inſti.ꝑ Dy.s̄.c.j. ¶ Preterea vt dicit eligere eſt fructus poſſeſſiōis nō ꝓprietatis vt no.Jo.an.poſt Inno.s̄.de elec.cum a.ver.q̇d ſi duo.⁊ ex p̄dictis apparet ꝙ illa opi.eſt vera. ¶ Iuxta p̄dica quero de effectu poſſeſſiōis p̄lature vtrũ ſola poſſeſſio tueatur illum q̇ eſt in quaſi poſſeſſiōe dignitatis ⁊ quid iur.ſi debitores dignitatis ſoluant illi qui apparet poſtea falſus prelatus.Bal.dicit ꝙ qñqʒ ille q̇ eſt in poſſeſſione eſt funditus falſus prelatus ⁊ talis poſſeſſio nō patrocinaturːvt no.in.l.ij.C.qñ ex facto tuto.debitores etiã ſponte tali falſo prelato ſoluentes nō liberantur ab eccleſia.ff.de cōdi.ob cauſam.l.ꝓcura.falſus.⁊.l.ſi quis vxori.§.item apud labeonē.de fur.tu dic de hoc plenius Jo.an.poſt Inno.in.c.in literis.de reſti.ſpo.in glo.magna.ver.quid ergo ſi aliquis intruſit ſe ⁊c. ¶ Qñqʒ nō eſt fundus falſus qꝛ habet cōfirmationem ſuperioris ⁊ tunc aut ipſa cōfirmatio eſt nulla ipſo iure.aut valet lʒ cōfirmatus ſit indignus. ¶ Primo caſu aut eſt vitium patens ⁊ repellitur aut latens ⁊ nō repellitur.ff.de mino.l.verum.§.ex facto.⁊.C.de peti.here.l.ſi putas ¶ Secundo caſu non repellitur ꝙ̄diu eſt in poſſeſſione autoritate ſuperioris ar.ff.de offi.preto.l.barbarius.⁊ de preſcrip.ſi tatus.per Inno.facit.ff.fami.herciſ.l.is conſequenter.⁊ qđ ibi no.ex quo enim ſuperior habet eum ꝓ taliːergo a quolibet alio debet haberi.ff.ꝙ fal.tu.auto.l.j.§.idez pompo. ¶ Et predicta vera ſm eum quãdo agit nomine dignitatis ſed ſi nomine ſuo quia ipſe contraxit indiſtincte an dicatur ſm Inno.in.d.c.in literis.ſed

teris.sed certe si ipse contraxit nomine dignitatis cum ius sit
quesitum ecclesie non potest sibi preiudicare ar.C.qui . cau.in ĩ
te.rest.nõ est neces.l.si tutor.⁊.ff.de sol.l.filie.⁊.l.optimam.C.de
contrahen.emp.per Jac.de are.⁊ Cy. ¶ Sed contra predicta
ipse oppouit ⁊ videtur ꝙ semper ille qui est in possessione agere
potest.quia talis presumitur qualis possessio cum ostendit: vt
no.C.de fi.instru.l.si solennibus.⁊.l.non nudis. C.de proba. et
C.vbi causa stat.l.j.per Cy.sol.quedam est possessio que sui ap
titudine cum natura concordat: vt possessio maternitatis nam
ipsa maternitas est.ff.de capi.dimi.l.eas.⁊ natura communis
ff.de accu .l.hos accusare.§.fi.⁊ huiusmodi possessio: q2 natura
libus conuenit veritatis presumptionem inducit.ff.de his qui
sunt sui vel alie .iu.l.filium.idem si quasi naturalis iuregentiũ
conueniat possessio: q2 est tale quid qd̄ de iure cõi potest a quoli
bet possideri ⁊ quilibet est capax vt no.in.l.sicuti. §. si queratur
.si ser. ven. facit.de agri.⁊censi.l.litibus.si autem possessionis
qualitas exorbitet a regulis permissiuis ⁊ exigit titulum exp̄s
sum nec al'r potest conformare se iuri: tunc sola possessio non in
ducit presumptionem veritatis nisi publica vtilitas cum cõi er
rore concurrat hinc est ꝙ non presumitur quis prelatus vel ma
gistus de rest.spo.ex parte per Inno.l.j.§.si ea.deven.in pos. mi.
⁊ q3 tabellio: vt no.Azo in summa de fi.instr.⁊ de ver.sig.c.veni
ens.per Inno.⁊ generaliter nemo presumitur priuilegiatus ni
si doceat de priuilegio ⁊ nemo presumitur confirmatus nisi do
ceat de confirmatiõe.C.de man.prin.l.j.⁊ de hoc per Inn.in. c.
transmissam.de ele.nisi forte fuerit in longa possessiõe.de adop.
post mortem.⁊ de vsur.l.cum de in rem verso.Et ita dicit Bal.
sentius cum Bar.in.l.si prius.ff.de no.ope.nun.nam in hoc vl
timo membro.s.cu3 quasi possessio est fundata in priuilegio nec
aliter obtineri potest vtrum releuet ab onere ꝓbandi: dic vt ĩ.c.
cum persone.de priui.š.eo.li.⁊ per Cy.in.d.l.si solẽnibus.Ite3
quando presens quasi possessio non concordat immo discordat
iure naturali: vt seruitutes agroꝝ an releuet ab onere ꝓbandi
quid iur.de illa que concordat cum iuregẽtium: sed discordat
cum iure naturali vt seruitutes hominum: dic vt.d.l.si prius .ꝑ
Bar.de quasi possessione militie dic per Dy.in.c.semel malus
eo. ¶ Item vtrum releuet ab onere ꝓbandi d3 intelligi cũ agi
tur ad priuationem iur.super quo sustentatur illa quasi posses
sio interim vero donec super hoc in iudicio discutit̃ d3 in dicta
possessiõe defendi qd̄ dic vt.d.c.cũ persone.⁊ dixi.š.in.ij.q. ver.
sequitur videre nec per viam exceptionis cum agit ꝓ iuribus de
dignitatis illi quasi possessiõi videtur posse excludi: sed expedit vt
principaliter agat̃ ad priuationem: vt.d.c.transmissam.⁊ per il
las remissiones p̄cedens distinctio p̄ceptoris mei declarari po
test: ⁊ ad id qd̄ vltimo dixit de diuturna possessione que fundat̃
in priuilegio vel in vsu hominum: vt si diu duo tractauerunt se:
vir ⁊ vxor.vel diu tenuit beneficium vel gessit se ꝓ clerico si ali
ter non constat de veritate an p̄sumatur ita eẽ si est contentio in
ter eos vel cum eorum aliquo ⁊ tertio vel inter alios dic vt.d.c.
veniens per Inno.in.d.c.innotuit.de eo qui fur.or.su.⁊. d.c. ex
parte.de resti.spo.⁊.c.illud.de presump. ¶ Per ista potest de
cidi questio quam ipse scribit de obedientia ⁊ iurisditione an
sit obediẽdum minus iusto prelato qui est in possessione pacifi
ca officij sui ⁊ an possit exercere iurisditionẽ in rebelles: ⁊ vr̃ qd̄
sic in.l.barbarius.in hoc passu perfectius loquit̃ Jo.and. post
Inn.in.d.c.in literis in gl.mag.ver.q̇d ergo si aliq̇s intrusit se
in aliqua dignitate ⁊c.dic vt ibi dixi. ¶ Ultimo circa istã quasi
possessionem dignitatis canonicatus ⁊ p̄bende eẽt tractandu3
qualiter admittat̃ dicam.j.q.ꝓxi.vbi de ipsa ⁊ alijs multis succin
cte dicam. ¶ Quarto principal'r q̄ro de quadam quasi posses
sione q̄ consistat in iure reꝝ in iure ꝑsonaꝝ ⁊ actibus hoĩm vt est
quasi possessio iurisditionis qual'r acq̇ratur. ¶ Ad hoc dico ꝙ
Inn.⁊ post eum doc.tangunt de ista materia in multis locis: s3
plenius in.c.dilecta.de cap.mo.cuius dicta reassumit. d. Bal.
in.l.ij.C.de ser.⁊ aqua.Ex dictis Inn.quatuor membra elicio.
primum est qualiter acquirat̃ iurisditio in causis.scd̄3 qual'r in
ꝑsonis.tertium qual'r in vna ciuitate vel populo.quartum qua
liter acquisita perdatur. ¶ Reuertor ad primum in quo dicit
Inn.ꝙ gñalis possessio iurisditionis acq̇ritur etiam si vnicus
actus iurisditionis exerceat̃: puta cognoscit de aliqua cã criali
vel ciuili: vel q2 excõicat aliquẽ vel suspẽdit vel aliud quodlib3
faciat qd̄ tñ ꝑtinet ad iurisditionem.Si eñ istos actus exercet
animo querendi iurisditionem vl'r sic eam querit: vt in aĩo suo
gerit de quo animo quõ constare possit: vide.š.ij.prin.Cy. illd̄
dictum Inn.reprobat in.l.j.C.de emanci.libe.nam fm eum acq̇
sitio iurisditionis certe speciei non infert acq̇sitionem alterius
speciei diuerse ⁊ separate.nam sic est in rebus corporalibus se
paratis vt vnius possessione acquisita alia non veniat: vt.l.iij.in
prin.ff.de acquirẽ.pos.⁊ qd̄ dixi.š.in.iij.q.prin.ver.nec est ꝓba
bile dictum cum ergo diuerse sint species iurisditionis ciuilis

⁊ criminalis: q2 vna simplicis iurisditiõis alia meri ĩperij ꝑ acq̇
quisitionẽ possessiõis alteri⁹ alia spẽs nõ videt̃ q̄ri. ff.quemad.
ser.amit.l.si stillicidij.§.fi.⁊.l.si prius.ff.de aqua plu.ar. ¶ Pro
illa opi.allegat Bal.dictũ Phi. ꝙ in hñtib⁹ symbolũ facilior
est trãsitus ⁊ ꝓrogatio siue extẽsio sit ad silia non ad diuersa: vt
no.Cy.in.l.testa.C.de testa.⁊ istã opi.Cy: ꝯtra Inn.tenui in.c.
dilect⁹ preal. ¶ Nũc vero dico Inno.recte sensisse.accepit eni3
iurisditionẽ ꝓut sumit̃ in gñe includẽte sub se merũ ⁊ mixtũ ĩpe
riũ ⁊ simplicẽ iurisditionẽ qd̄ pt3 ex verbis suis dũ se retulit ad
intẽtionẽ intendẽtis acq̇rere vl'r ⁊c.vñ q2 acq̇sitio gñis infert ac
quisitionẽ oĩm spẽꝝ sub gñe inclusaꝝ: vt.l.si chorus.ff. de le.ij.et
l.si duo.de admi.tu.videt̃ Inno.bñ dicere ⁊ cũ eo sentit Jo.an.
in.d.c.dilect⁹.q̇ dum rñdet ad dictũ Cy.dictũ Inno.sic exponit
Aduerte tñ ad id qd̄ statim dicã in scd̄o membro qd̄ fuit quali
ter acquiratur iurisditio in personis.In hac dicit Inno.ꝙ qua
si possessio iurisditiõis acq̇sita in vna ꝑsona nõ extẽdit̃ ad alia3
ꝑsonã etiã si hoc gerat in aĩo ille q̇ iurisditionẽ exercet.S3 tunc
post eũ quero de rõne drĩe quare magis acquisitio talis exten
ditur de vna re ad aliam: vt.š.proximo dictum q̄ꝫ de persona ad
ꝑsonã dicit ipse q2 sub iurisditione cõprehendunt̃ oẽs partes ⁊
actus iurisditiõis: sed sub vna ꝑsona nõ cõprehenditur alia. nã
diuersi sunt hoĩes ⁊ qd̄ fit in vno nõ extenditur ad alios: vt.l.se
pe.de re iudi.⁊.c. quãuis.e.ti. adducit si.de gleba ꝙ vna appre
hensa oẽs cõtigue apprehense intelligunt̃.separate vero non: de
acqui.pos.l.iij.post prin.⁊.c.j.de cõse.ec.vel alta.š.e.li.⁊ sic dicẽ
dum est fm eũ in hac materia ꝙ apprehẽsa quasi possessiõe iuris
ditionis in vno capl'o videt̃ apprehẽsa in alijs dũmodo appre
hendens hoc intẽdat.secus est in ꝑsonis vbi nõ est talis cõnexi
tas fm eũ cuius opi.in hoc sequit̃ Cy.in.d.l.j.C.de emã.li.Ego
ꝓut dixi ĩ.d.c.dilect⁹.nõ bñ capio istud dictũ Inn.nec facio dif
ferentiã inter causas ⁊ ꝑsonas.nã aut Inno. intellexit de acqui
sitione iurisditiõis in certis ꝑsonis siue vna sine territorio ⁊ ta
lis acquisitio nõ ꝓcedit q2 priuat⁹ iurisditiõe nõ exercet iurisdi
tionẽ in certas ꝑsonas si nõ h3 territoriũ vl' nõ p̄est collegio iux
ta no.in.c.cũ cõtingat.de foro cõp.Si aũt rõne territorij iurisdi
tionẽ exercet in vna ꝑsona vel plurib⁹.tũc credo ꝙ istud exerci
tiũ extendat̃ ad aliud qd̄ etiã sentit Inno.dũ subdit qualiter ac
quirat̃ iurisditio in vno ppl'o dicit eñ si exerceo iurisditionẽ in
vna tñ vni⁹ ppl'i sciente dño ⁊ patiẽte ꝙ sup toto ppl'o intendo
q̄rere iurisditionẽ qd̄ sup toto ppl'o acq̇ro q2 quasi vna ꝯtinua
est gleba.s.vnus ppl's loquit̃ tñ Inn.cũ in isto ppl'o in quẽ intẽ
do possessionẽ acq̇rere alius exercebat ⁊ sic nõ q̄ro nouã iurisdi
tionẽ in ꝑsonis illoꝝ de ppl'o: s3 iã acq̇sitã ꝑ aliũ ⁊ ab eo possessa3
s3 certe si in eis nullus alius iurisditionẽ quã intẽdo q̄rere possi
debat videtur ꝙ sit idem iur.vt.s.queram in alijs si acquiro in il
lo in quem exerceo cum intentione querendi in omnibus. ⁊ hoc
credo si adeptus sum possessionem soli siue territorij cui iurisdi
tio cohereret cum volũtate domini ⁊ hãc acquisitionem magis cõ
sidero q̄ꝫ exercitium in persona istius vel illius.si vero iurisditio
exercetur non ratione territorij sed dignitatis: tunc cõsidero ac
quisitionem illius dignitatis: vt sic videatur iurisditio quesita
velut accessoria dignitati.⁊ hoc per ea que dixi.š.in.iij.q.princ.
Preterea videtur bona differentia inter causas ⁊ personas.nã
sicut vna persona differt ab alio numero non specie ita vna cau
sa ab alia ⁊ respectu iurisditionis pariter subijciuntur cause ⁊ ꝑ
sone non est ergo ratio quare magis fiat extensio in causis q̄ꝫ in
personis: sed velut indiuidua includuntur sub acquisitione iu
risditionis que contingit per acquisitionem quasi possessionis
dignitatis vel territorij: vt predixi altero non concurrente non
capio quomodo in istum hominem vel in illu3 possim iurisditio
nem querere.Bar.tamen dicit ꝙ in acquirẽda iurisditione vni
uersaliter in vno castro si accedat cõsensus domini quero ipsam
per vnicum si autem non accedat per acquisitionem vnicus act⁹
nõ q̄ritur ĩ alijs: ita no.in.l.j.§. hoc interdicto.ff.de itinere actu
q3 priuato.⁊.l.iij.in prin.ff.de acqui.pos.in hoc satis concordat
cum Inno.inquantum loquitur de acquisitione possessionis iu
risditionis in vno populo alteri subiecto ĩ non subiecto vero vi
detur tenere Inno.ꝙ acquisitio iurisditionis in vna persona nõ
extendatur ad aliam. ¶ Ego autem dico ꝙ aut in omnibus ac
quirit̃ aut in nullo vt patet ex predictis. ¶ Subsequenter que
rit Inno.qualiter iurisditio generalis in vna ciuitate vel ꝓuin
cia acquiratur ⁊ distinguit ꝙ aut nullus ibi iurisditionem pos
sidebat ⁊ queritur per generalia banna ⁊ preconia penalia trãs
missa ꝑ partes ciuitatis ⁊ est hoc verũ etiã si null⁹ inciderit ĩ edi
ctum.nam hec edicta ponere iurisditiõis est. si aũt ali⁹ ibi iuris
ditionẽ possidet: tũc q̇ mittit dicta p̄conia nõ acq̇rit iurisditionẽ
nisi ĩ illis capl'is ⁊ hoĩbus quos apprehẽdit: vt.l.qd̄ ĩ eo.§.vl.ff.
de acq̇.pos. ¶ Subdit Innoc.ꝙ l3 primo casu sit q̄sita gñaliter
iurisditio in vniuersitate nõ tñ acquirit̃ iurisditio in singulares
ꝑsonas: q2 obligatio q̄ ꝯcernit vniuersitatẽ nõ ligat singulos.ff.

de in ius vo.l.ſed ſi hac.§.ꝗ̃ manumittit̃ canonizata.xij.q.ij.qui
manumittitur.¶ Ego in.d.c.dilectus.nõ approbo illud dictũ.
nam iuriſditio ſine cohertiõe nulla eſt:vt.l.j.ff.ſiquis iuſdi.non
ob.⁊.l.fi.ff.de off.eiꝯ cui man.eſt iu.ſed lꝫ vniuerſitas poſſit obli
gari ex cõtractibus ⁊ delictis:vt.l.j.§.fi.ff.ꝙ cuiuſcꝫ vniuer.no.
⁊ qd̓ no.Bar.in.l.aut facta.de pe.⁊.c.dilectꝰ.de ſymo. tñ de faci
li hoc nõ ꝯtingit:vt.ff.de dolo.l.ſi ex dolo.in.§.j.ergo nimis ſtri
cta iſta acquiſitio ꝑter formã banni quã ponit Innocẽ.ꝙ talis
dñs ciuitatis mandat ꝙ quicũcꝫ ſic fecerit incurrat talem penã
⁊c.Illud bannũ potius concernit illos de vniuerſitate:⁊ ſingu-
los ꝙ̃ vt vniuerſos nõ eſt ergo rõnabile ꝙ ſinguli non ligentur
vel in ſingulos iuriſditio non querat̃:lꝫ em̃ verba qñcꝫ referant̃
ad vniuerſitatẽ tñ cõplectunt̃ illos de vniuerſitate vt ſingulos
ſi natura diſpoſitionis nõ põt cõgrue ferri ad vniuerſitatem:vt
in ſnĩa excõicationis interdicti pꝫ ꝑ.c.ſi ſnĩa.in fi.de ſen.ex.ſ.e.
lib.⁊ qd̓ no.in.c.tanta.ſ.de exceſ.ꝑla.¶ † Et ꝑdictis poteſt in
ſumma redigi ⁊ diſtingui cũ querit̃ qualiter iuriſditio acquirat̃
qñcꝫ em̃ queritur qualiter acquirat̃ in cauſis generaliter.qñcꝫ
qualiter in ꝑſonis.qñcꝫ qualiter ĩ ciuitate vel caſtro. qñcꝫ qua
liter in vno ꝑpl̓o ⁊ ꝗd iuris in quolibet mẽbro ſuperius pꝫ vbi
iſta extenſio ſiue ꝓgatio iuriſditionis in cauſis ⁊ ꝑſonis põt
ad ſimilia applicari maxime ad no.ꝑ Inn.in.c.dilecto.ſ.de of.
archi.⁊ ibi Io.an.relata glo.Inno.ad contextũ ſubijcit ꝙ ex ea
eligas ꝗd boni poteris ⁊ vt credo ideo ſic dixi ꝙ viſa ſibi eſt cõ
fuſa ⁊ difficilis prout vere eſt.Ego aũt dictã glo.ordino diſtin-
guendo ſic cũ querit̃ vtrũ fiat extenſio exercitij alicuius actꝰ de
ꝑſonis ad ꝑſonas vel de iuribus ad iura vel de locis ad loca di
ſtingue:aut queris extẽſionẽ ꝯſuetudinis aut ꝑ̄ſcriptionis aut
conceſſionis ſiue priuilegij.¶ Primo caſu aut ꝯſuetudo indu
citur cõtra iura vel eſt eccleſijs oneroſa ⁊ nõ eſt extendẽda de cõ
ſuetu.c.j.de deci.tua.⁊.c.cũ cõtingat. necꝫ ad alia iura de ꝑ̄ſcri.
c.auditis.⁊ de cape.mo.c.ij.necꝫ ad alias.xij.di.oĩa in.xj.di.ca-
tholica.Aut eſt laudabilis ⁊ ſuꝑ re de facili conceſſibili qualis
eſt:vt archidyaconus iuriſditionẽ exerceat in monaſterio. nam
hoc ep̃s de facili ſibi debet cõcedere vt ſic diuidat onus ſuum in
c.mandata.de ꝑ̄ſump.⁊.c.fi.de offi.archi.⁊.c.cũ eccleſia vultera
na.de ele.⁊.c.in his.xj.di.⁊.xij.di.conſuetudo.⁊ de cenſi.ſopite.
⁊ hoc eſt verũ:vbi maior pars eccleſiaꝝ ⁊ perſonaꝝ eiuſdem con
ditionis hanc ſeruet vt ibi ⁊.ff.de iuſti.⁊ iu.⁊.l.pe. ¶ Item hoc
eſt verũ non ſolum de eccleſia eiuſdem dioce. ſed etiam eiuſdem
ꝓuincie adeo ꝙ ille eccleſie ꝗ̃ hã c cõem cõſuetudinem recuſare
obſeruare poſſent ad hoc cogi qd̓ pꝫ:qꝛ eccleſie que de nouo cõ-
ſtituuntur eã obſeruare tenent̃ de cenſi.eccleſijs ponit Innocẽ.
exemplum in officijs eccleſiaſticis in quibus vnum modum de-
bent obſeruare vnã menſam cõem habere prorogatiuã eiuſdem
dignitatis ſeruare:vt probat̃ ꝑ ordinẽ.xij.diſt.c.pe.in fi.de cẽſi.
c.ex parte.de cõſue.cum olim.⁊ hec ſunt vera.qꝛ tenentur obſer-
uare niſi habeãt cõtrariã certã laudabilẽ cõſuetudinẽ ⁊ preſcri-
ptam.de cõſue.c.fi.de ꝑ̄ſcrip.audit.xij di.illud breuiter vel niſi
alius hec iura in illo monaſterio exerceat.de ꝑ̄ſcrip.cum ex offi
cij vel niſi pro illa aliã habeat puta vna eccleſia ieiunat die ſab-
ba.alia die mercurij.xij.di.illa.tunc em̃ minor pars nõ cogit̃ ſeꝗ̃
maiorẽ. ¶ Alij dicunt ꝙ in his ꝗ̃ ſunt iuriſditionis vel annexa
ſit ꝓgatio de perſonis ad perſonas dũmodo maior pars po-
puli vtatur tali conſuetudine.ff.de iuſti.⁊ iur.l.pe.⁊.l.ꝙ maior.
ff.ad muni.⁊ de teſti.l.teſtiũ.§.fi.niſi cõſuetudo ſit cõtra legẽ in
ducta:vt.l.ꝙ nõ rõne.ff.de le.¶ In his vero que cõſiſtunt in ꝑ̄
ſtationibus ⁊ ſimilibus nõ eſt extẽdẽda ꝯſuetudo.nõ ob.ff.cõia
predio.l.venditor.§.ſi conſtet: qꝛ ibi nõ fit extẽſio de vna re ad
aliam ſed ad eandem tantum que nunꝙ̃ debet diuerſo iure cen-
ſeri:vt.d.c.cũ in tua. de deci.cuꝫ cõcor. Alij indiſtincte dicũt ꝙ
cõſuetudo nõ eſt extendenda ad alia monaſteria ſiue eccleſias:
vnde Archi qui iuriſditionem exercuit de conſuetudine in no-
uis vt.c.cum contingat de deci.Non ob.c.cognouimus.xij.q.ij
quia ibi ideo debet ſolui qui ſic debebatur de iure communi nõ
ex eo.ꝙ de conſuetudine conſueuit ſolui non ob. de cenſi. ſuper
eo et de conſue.cuꝫ olim.quia ibi loquitur de his iur.de quibus
nihil eſt certum in iur.ſtatutum in talibus enim ſatis eſt equum
ꝙ cõſuetudo ꝓuincie ſiue vicinaruꝫ eccleſiaꝝ debeat obſeruari
ar.xij.di.diuturna.⁊.c.cõia.et.c.ſe.ſed ꝙ archidyaconus in mo-
naſterio iuriſditionẽ exerceat eſt contra ius commune ⁊ facilius
ſit extenſio in his que non pertinẽt ad alium de iure cõmuni: vt
c.j.de reli.domi.Alij dicunt in ꝑ̄ſcriptiõibꝰ ꝙ aut ille ꝗ exigit
annuã penſionẽ vel certam partem oblationũ in omnibus eccle
ſijs vel monaſterijs ex conſuetudine vel preſcriptione ⁊ vult exi
gere in vno quod nõ ſoluit erat ep̃s cui ſubſunt oẽs eccleſie ⁊ po
terit exigere etiã in iſto Aut eſt alius et non poterit.vt.d.c.dile
cto.verſi.cũ in huiuſmodi.⁊ ẽ rõ qꝛ de iure cõi ep̃o oĩa ſubeſſe vi
dentur.xij.q.j.regẽda.xij.q.j.precipimus.⁊.c.eccleſiaruꝫ.¶ Sꝫ
dices ſi illa eccleſia. non eſt paſſa cõtra ſe cõſuetudinẽ induci in

exercitio iuriſditionis reſpectu ꝑ̄ſtationis immo ſemꝑ violẽ
reſiſti qualiter ei debet ꝑiudicare negligẽtia aliaꝝ.nam ⁊ res
ter alios acta ⁊c.de re iudi.c.pen.rñdet Inno.ꝙ hoc eſt ideo
vna ⁊ eadẽ eccleſia diuerſo iure cenſeat̃.xij.q.ij.cognouimus
quo argue ſm Hoſt.ꝙ ſi ep̃s a ſubdito petit aliꝗd nouũ vel
ſolidum a iure nõ tñ oĩno improbatũ puta cẽſum vel caritati
ſubſidiũ ⁊ ſimilia ex quo ꝓbat ꝙ id habet ⁊ ꝑcipit in alijs cõ
nis conuincit̃ is a quo petit niſi aliud ꝓbat.ad hoc allegat I.
an.iura que allegat glo.fi.in.c.dilecto.de off.archi.fit etiam
tenſio iuriſditionis ad locũ de quo nõ ꝯſtat ꝙ ad aliũ pertine
de reli.do.c.j.⁊ fit iſta extenſio maxime in iuribꝰ archidyaco
libus ⁊ cõſimilibꝰ que per ꝯſuetudinẽ acquirunt̃ ſm Inn.⁊
ſunt dicta de extenſione ꝯſuetudinis de ꝑſonis ad perſonas
locis ad loca de iuribus ad iura.¶ Scd̃m membrũ fuit de a
ſitione ꝑ preſcriptionẽ ⁊ in iſto dicit Io.an.poſt Inno.ꝙ nõ
extendenda ſed potius tanꝙ̃ odioſa reſtringẽda.c.vigilanti.
preſcrip.¶ Tertiũ membrũ eſt de cõceſſione an extendatur
alias eccleſias ſi cõceſſa eſt iuriſditio in ꝗbuſdã dicit ꝙ non.
tio differentie eſt inter ꝯceſſionẽ ⁊ ꝯſuetudinẽ:qꝛ eo ipſo ꝙ c
cedit in aliquibꝰ in alijs prohibet̃ ar.lv.di.diſciplina.de deci.
j.⁊.c.ex parte. ¶ In cõſuetudine vero ex quo hoc permittit
alijs hoc idem ⁊ de illo preſumitur tacite cõſentire ſm eum d
Bal.de iſta extenſione ꝓſequit̃ in quadã ſua diſputatione q
incipit apl̓s:⁊ ſicut fit ꝓrogatio iuriſditiõis ꝑ conſenſum qu-
tuor modis de tp̃e ad tp̃s de re ad rem de ꝑſonis ad ꝑſonas
locis ad loca.Ita de iſta extenſione querit ipſe in materia ꝑ̄ſ
ptionis ⁊ ex dictis ſuis in ſumma collige.primo in tp̃e ꝙ qui
ꝑ̄ſcriptione habet ius cognoſcendi de cã infra certa tp̃a poſt
nõ cognoſcet ar.l. ſtatuli.§.ſtichũ.ff.de le.ij.hoc veruꝫ niſi pa
tes ꝓrogent.nam qd̓ ꝓrogat̃ dicit̃ eſſe idem cũ primo ſit eiuſ
forme ⁊ nature.ſecus ſi diuerſe:vt no.in.c.hi qui.de ꝑ̄ben.ſ.e.
¶ In ſcd̃a ſpẽ.ſ.de ꝑſonis ad ꝑſonas refert dictũ Inno.de q
ſ.ſ.in.c.dilectus.de capel.mo.vbi dicit ꝙ nõ extendit̃: ſed vt
diſtis in.c.dilectꝰ.de off.archi.multũ variat in acquiſitione q
ſit per cõſuetudinem.nam multas opi.quas ponit.ſ.retuli q
ſunt vel cõtrarie vel diſtinctione ad cõcordiã reducende. In
quiſitione que fit ꝑ preſcriptionẽ ⁊ etiã ꝑ cõceſſionem indiſti-
cte ꝙ non fiat extenſio.conſiderat tamen Bald.potius cauſa
actus ꝙ̃ ip̃m actũ vt ſi eſt intentio vniuerſalis vniuerſaliter a
quiratur licet exercitium fuerit in vno actu ⁊ in vniuerſalib
licita eſt extenſio iuxta not.in.l.mandatum.C.manda.per P
⁊ Cyn. plenius hoc dixi. ſ. poſt Innocen. ¶ De tertia ſpec
prorogationis parum dicit licet tangit vnam queſtionẽ ꝗ̃ eſt
lis.Archidyaconus preſcripſit iuriſditionem in patronalib
eccleſijs an ſi patroni non eligunt videatur preſcripſiſſe coll
tionem et videtur ꝙ poſtꝙ̃ preſcripſit epiſcopalem iuriſditio
in ſuo archidiaconatu in principali quod preſcripſerit etiam
acceſſorio quod ſecum rapit ex vi attractiua.nam iura ꝑ̄ſcrip
habent tacitas acceſſiones:vt.ff.cõia predio.l.refectiones.§.
¶ Item illud ius eſt cõſecutiuũ ad iuriſditionẽ preſcriptam
a primordio tituli poſterior formatur euentus.C.de impone
lucra.deſcrip.l.j.li.x.cõtrarium tenet Bal.quia ex duobus iu
bus ep̃s non perdidit niſi vnum.ſ.ius inſtituendi reliquum r
mãſit in calamo:ergo ſtat in iure communi in preſcriptione ſic
in priuilegio quod nõ extẽditur.ff.de vul.et pu.ſubſti.l.ex ſcd̃.
ceſſante priuilegio remanemꝰ in iure cõmuni:vt.l.ſꝫ ⁊ milites
prin.ff.de excuſ.tuto.nec dixerit aliquis iuriſditio ordinaria e
fauorabilis:ergo eſt extendenda:quia hoc eſt odium in modu
acquiſitionis ſcilicet per preſcriptionem que eſt odioſa in ſui
terminis reſtringẽda:vt.ſ.dictũ eſt: ⁊ eſt ſimile in.c. ſede vacãt
ſuccedit enĩ naturali iuriſditiõe nõ ĩ preſcripta vel priuilegiat
vt no.ĩ.c.verũ.de fo.ꝯp .ĩ nouel.pro ꝑte hac allego quod no.I
an.an.poſt Inno.in.d.c.dilecte.in fi.gloſ.magne. vbi dicit ꝙ
archidyaconus acquiſiuit per conſuetudineꝫ viſitationẽ ſi po
ea amittat ipſam per deſuetudinem ꝙ ep̃s qui ꝑ centum anno
nõ viſitauit viſitare volẽs admittet̃.de preſcrip. cũ ex officij. d
cenſi.cũ venerabilis.reuertitur em̃ res faciliter ad naturã ſuaꝫ
qd̓ per ꝑ̄ſcriptioneꝫ acquirit̃ ſi perdat̃ res ad priorẽ dñm redi
vt.c.cũ dilectus.de or.cog.⁊.l.ſiquis emptione.de ꝑ̄ſcript.xxx
an.⁊.l.filio quem pater de lib.et poſthu.et oĩo vide quod circ
hoc no.ſ.e.li.de inſti.c.ij in nouel.et quod ibi dixi.¶ In quar
ta ſpecie cũ.ſ.queritur vtrum fiat extenſio de loco ad locum: e
dicit ꝙ quidam eſt locus finitiuus ſiue circunſcriptiuus:et no
licet hos terminos trãſgredi de edi.edic.id eſt quid ſit fugitiu
§.idem celicius.alius eſt locus occaſionatiuus:vt quia fuit d
lictum commiſſum in caſtro non extra vel intra vnum miliare e
non vltra et ille locus non circunſcribit iuriſditionem ſed deli
ctum:vt.l.libellorum.ff.de acc.⁊ in dubio locus particularis nõ
attenditur.ſed limites territorij intra quos delictum cõmiſſum
punitur.ar.l.ij.de acqui.poſ.et ita dicit in dicã diſputa.¶ Pr

dicta omnia

dicta omnia ꝓcedũt cũ quis in iurisditionem acq̃sitã vult extẽ
dere altero ex predictis modis cõtra inuitum. hoc enim iure ac-
cessionis vel in consequentiam regulariter est permissuʒ: vt ple-
ne no. in. c. j. de offi. dele. Itẽ qñ est permissuʒ iure permissiõis vt
in causa reconuentionis. c. j. ⁊. ij. de mu. peti. principaliter vero
ad aliam rationem vel personam penitus diuersam ad diuersa
loca siue tempora non extenditur nisi de partium voluntate vt
plene legitur et no. in c. p. ⁊. g. de offi. dele. que autem dicatur di
uersa res penitus vel eadẽ cõtigua vel cõnexa vel accessoria
vide ad hoc. l. reꝝ mixtura. ff. de vsuca. ⁊. l. stillicidij. §. fi. cum. l. se
quen. ⁊. l. labeo. cum sequẽ. ff. quemad. ser. ami. ⁊. l. fundi. ⁊ ꝑ totũ
de act. emp. ⁊. l. siquis cum totum. de execu. rei iudi. ⁊. l. si prius.
de aqua plu. ar. ¶ Iuxta predicta quero quidam fecit quosdaʒ
homines alteri subiectos abiurare iurisditionẽ prioris: ⁊ ab eis
iuramentum fidelitatis exegit ⁊ confiteri fecit ꝙ homines sui
sunt an per illa acquisierit quasi possessioneʒ iurisditiõis in eos
prior domin⁹ eam amiserit: et dicendum est ꝙ non ꝫm Inno.
in. c. dilectus. de capel. mona. isti enim ꝫm eum non sunt actus
per quos iurisditio acquiratur et intellige hoc sane prout ipse
intelligit. scilicet cum homines qui sic fatentur alij sunt subie-
cti non enim se alij submittendo priuant possessorem dominum
quasi possessione sicut nec alij qui rem possident alieno nomine:
⁊. l. fi. C. de acqui. pos. nec videtur quis posse quasi possessioneʒ
quam alius in eo possidet sic transferre maxime ĩ eo qui possidet
ignorante. vt. c. olim. j. de resti. spo. Item illa nõ est vera traditio
que nõ cadit in incorporalibus sʒ fiat que facta ab eo q̇ possidet
nomine alieno nõ nocet facit qđ no. in. c. iter quattuor de maio. ⁊
ob. in nouel. et qđ no. Io. an. ĩ. d. c. oliʒ super gl. ⁊ scias. ⁊ Bar.
in. l. si colon⁹. de acq̇. pos. si vero null⁹ possidebat in eo subiectio
tem videtur ꝙ possit in tali constitui talis quasi possessio: nam
rem meam possum alieno nomine possidere quod dic: vt no. in
l. rem aliquam. ff. de acquiren. possessio. per Bar. ⁊. l. qđ in. eo.
tu. ⁊. l. cũ falsa. ff. de iur. et fac. igno. ¶ Quero etiam vtrũ pos
sit queri ista quasi possessio per contestationẽ precarij pone eniʒ
existens in quasi possessione iurisditionis castri cum alteri cõ
dit ⁊ constituit se ei⁹ nomine possidere. dicit Bar. ꝙ sic: quia
transfert iurisditioneʒ ministerio suo vtendo pro alio: sed rusti-
ci qui nulla iurisditione vtebãtur: sed alius vtebatur in eos. sed
concedunt iurisditionẽ in loco et submittunt se tunc constituen
do seipsos illius nomine possidere non transferunt quasi posses
sionem iurisditionis cum apud eos nullus esset eis vsus ⁊ per
talem constitutionem precarij vsus nõ inducit̃ ꝫm eũ q̇ ita no. in
l. ꝙ meo. vbi etiã per euʒ videas quid iur. ĩ alia quasi possessio
ne incorporalium an transferat̃ ⁊ inducatur per constitutionem
precarij: dic vt ibi. ¶ Subsequẽter esset hic examinandum de
effectu huius quasi possessionis iurisditionis acquisite vtrum
talis qualis possessio tueat̃ gesta ꝑ talẽ possessorem de hoc non
prosequor. sed remitto ad nota. per Ioan. an. post docto. in. c. ꝙ
sunt electi. et per legistas. in. l. barbarius. ff. de offi. preto et qđ
dixi supra in. iij. q. principali versi. iuxta predicta quero de effe-
ctu possessionis prelature ⁊c. et quod etiam dixi in repetitione
§. proximo. ¶ Postremo videndum est circa istam quasi pos
sessioneʒ iurisditionis qualiter admittatur. Inno. ⁊ Io. an. post
eum aliquid tangunt qualiter perdatur quasi possessio dignita-
tis in. d. §. in litteris. de resti. spo. in glo. magna. versi. sed quero
quomodo amittatur possessio ⁊c. de amissione autem quasi pos-
sessionis iurisditionis tangit in. d. c. dilectus. de cape. mo. vbi
inter cetera. illud notat ꝙ si casus vtendi se non exhibet nunq̃
quis iurisditionem perdit pro quo allego. l. arboribus. ff. de.
vsufruc. ¶ Item illud etiam ibi nota. ꝙ vtendo pro parte reti-
net quis totam iurisditionem. secus in acquisitione que non ex
tenditur facit quod notat. Bart. in. l. j. §. hoc interdicto. ff. de
itin. actuq; priua. si autem me existente in quasi possessione iuris
ditionis alius vtatur an perdam: ipsam dic ꝙ non. si hoc igno
ro vt plene no. Io. an. in. c. cõquerẽte. de offi. or. si aũt me sciẽte
et sic si patior illum vti et subditi illi obtemperant video perde
re secus si resisto et subditos sibi obedientes punio vel aliter co
erceo per sententias censure ne sibi obediant. sic enim resisten-
do nunq̃ perdo dictam possessionem: vt. c. olim. iij. de resti. spo.
⁊ Inno. et Ioan. an. vbi illud no. ꝙ possessio incorporalium
que non possunt tangi difficilius perditur q̃ possessio rerum
corporalium vt ibi subtiliter no. Inno. Et ibi etiam quid iuris
si subditi patiuntur et obediunt hisq̇ tertius percipit an ex hoc
acceratur quasi possessio distinguit notabiliter an mãdatum cõ
sistat in faciẽdo vel in non faciendo facil⁹ enim queritur si con-
sistunt in faciendo q̃ in non faciendo rationem differentie ibi vi
de. ¶ Vide etiaʒ quod no. Io. an. in. c. querelam de. elec. in nouel.
in gl. versi. quid si eram in possessione ⁊c. ⁊ quod ipse not. de re-
scrip. super litteris in vlti. col. vbi omnino vide. Ignorans aũt

aliũ exercere iurisditionem in cuius est in quasi possessione nun
q̃ eam perdit nec mirum est: quia nec possessionem rei corpora-
lis. vt dixi. s̃. in. j. col. ver. idem si possidet et no. In. in. c. conque
rente. de offi. ordi. Et cuius scientia requiratur si sunt plures q̇
habent iurisditiones distinctas puta vnus episcopalem alius
prebendalem: vide. in. d. c. conquerente. et. c. bone de postu. pre-
la. in nouella. nam vt ibi dicit illius scientia requiritur cuius
quasi possessionem alius sibi querere intendit. facit quod no. in
l. si quis in tantum. C. vnde vi. ¶ Sed incidenter quero vtrum
in casibus in quibus quis perdit quasi possessionem iurisditio
nis illa quasi possessio acquiratur occupãti siue spoliatori Io.
an. post Inno. in iur. proxime allegatis videtur sentire ꝙ sic:
sed Bar. notabiliter distinguit et dicit ꝙ aut iurisditio cohere
bat territorio: tunc quicunq; vtatur iurisdi. retinetur: vt. l. qui
fundum. ff. quemad. serui. amit. aut iurisditio competebat perso
ne in loco et tunc ille qui non vtitur licet deiectus perdit: vt. l. si
plures. §. deiectum. ff. de vi ⁊ vi ar. tamen hec iurisditio non que
ritur ei qui per viam et sine titulo vsus est si reuertitur deũ qui
competit de iure communi vt ad presidem vel prefectum: vt. l. il
licitas. §. qui vniuersas. ff. de offi. prefe. vr. ille tamen qui deie-
cit tenebitur deiecto ad interesse tanq̃ re perempta casus est
qui probat illa. ff. de vi ⁊ vi ar. l. si de fundo et hoc not. Bart. in
l. sequitur. §. si viam. ff. de vsuca. ¶ Subsequenter quero vtrum
quis possit a se abdicare istaʒ quasi possessionem iurisditionis
ei renunciando: videturq; ꝙ non. quia hoc debet fieri in manibus
superioris: vt. l. pe. ff. de offi. prefe. vr. et. c. admonet. ⁊. c. ꝙ in du
bijs. de renun. ⁊. c. j. de renun. s̃. e. li. Bar. tenet contrarium in. l.
si quis vi. §. differentia. ff. de acqui. pos. ⁊ dicit sic sentire Inno.
in. d. c. ꝙ in dubijs. et de hac iurisditione sufficiant. ¶ Quinto
quero principaliter de quasi possessione iurisditionis eligendi
qualiter primo acquiratur secundo de eius effectu. quarto qua
liter perdatur. de primo et secundo dic vt tactum est. s̃. in. ij. q.
prin. ver. vbi ex p̄dictis ⁊c. ⁊. v̄. sequit̃ ⁊c. ¶ Et circa ei⁹ effectũ
addo predictis vnam questionem vtrum probata quasi solum-
modo quasi possessione iuris eligendi debeat electio confirma-
ri de hoc no. Ioan. an. in. c. cum venissent. de rest. in integ. vbi di
cit ꝙ non sufficit petenti confirmationẽ electionis probare se
esse in quasi possessione iuris eligendi: sed debet probare etiam
bonam fidem per probabiles coniecturas. ff. de libe. causa. l. igi
tur. c. ij. vel ꝙ longo tempore fuerit in hac quasi possessione:
vt. l. possidere. §. si seruus de acqui. pos. et quod dicatur longum
relinquitur arbitrio iudicis. l. j. §. j. ff. de iure deli. et notat In-
no de elec. querelam cum ergo ista quasi possessio iuris eligendi
de iure enim debet esse penes capitulũ. vt. c. j. s̃. de elec. extrane⁹
qui dicit se esse in dicta quasi possessione debet probare ꝙ bona
fide alias presumitur mala: vt dixi. s̃. in. x. contrario: et illa est
vna opinio Inno. vt refert Ioan. an. in. d. c. cum venisset in glo.
magna super verbo monachis. et hoc videtur confirmari. dicit
enim ꝙ quantuncumq; constet aliquem fuisse in quasi possessio
ne iur. eligendi: tamen non est electio confirmanda ex quo ante
confirmationem obijcitur ꝙ possessio sit violenta vel vitiosa ni
si hoc primo discusso et diffinito. vt. d. c. cum venisset. vbi vero ni
hil obijcitur tenet facta confirmatio et sic intelligitur. c. ex litte
ris de iure pa. ⁊ est ratio ꝫm eum: quia qui petit electionem con-
firmari vel infirmari potius videtur agere petitorio q̃ possesso
rio: nisi aliud exprimatur: vnde vires electionis et forme perso
ne veniunt in hoc iudicio vt patet ex notatis de elec. post q̃ ⁊. c.
nihil Ioan. an. post. Inno videtur sentire ꝙ sufficit facere fideʒ
de quasi possessione pacifica iuris eligendi puta quia eligit bis
predecessores immediate precedentes: sicut no. de causa posse.
cum olim idem si eligit illum qui immediate precessit vt ibi not.
nec ibi eligit Ioannes andree. q̃ probetur aliter bona fides
sed sufficit probatio actus pacifici et hoc dicit verum quando
possessorio tantum agitur sed si petitorio ageretur necesse est
probare bonam fidem per titulum: vt patet ex no. in. c. si diligen
ti. de prescri. et de causa pos cum ecclesia. sed ex his non remanet
intellectus clarus vtrum ad confirmationem obtinendam suffi
ciat probare solum quasi possessionem absq; titulo vel alia bo-
na fide. ¶ Et qđ consistit in eo quod dictum est an illa petitio
accedat ad naturã petitorij an possessorij nã ĩ istis iur. ĩcorpalib⁹
que possidẽtur ab alio. cõtra quẽ ẽ iuris p̄sumptio si agatur pos
sessorio retinende vel recuperande sufficit sola possessio et in ca
tuendus est possessor. si v̄o agatur possessorio: tũc secus ẽ: vt di-
xi. s̃. in. ij. q. ver. sequitur videre qualr̃ ⁊c. ¶ Et mihi viꝫ ꝙ electio
nis cõfirmatio petita fundetur principaliter in possessione eli-
gentis incidenter vero veniat proprietas quo casu cum scilicet
dñium deducitur in iudiciũ incidenter presumitur ex possessiõe
vt no. in. l. sicuti. §. si querat̃. ff. si serui. ven. ⁊. l. quidam: de cond.
institu. ꝑ Bar. ¶ Item cõmunis doctrina doctoruʒ est eligere

fit quidā fructus ex quasi possessione proueniens.vt.c.cōsulta
tionib⁹.de iurepatro.nō videtur ergo quasi possessor ab effectu
hmōi remouēdus p exceptionē:ergo non habeat titulū:sʒ opʒ
ꝙ agat̃ cōtra eū negatoria sic dicim⁹ in possessorib⁹ dignitatuʒ
ꝛ bñficiorū q̄ sic agūt pro iure dignitatis vel beneficij nō possūt
remoueri p exceptionē tū nō es prelat⁹ ꝛc.vt no.in.c.trāsmissaʒ
de elec.nā vt dixi act⁹ eligēdi ꝛ presentādi fundat̃ in possessione
non in ꝓprietate adeo ꝙ si vnū p̄sentat possessor aliū ille ad quē
spectat ꝓprietas iuris eligēdi qui nō ē in possessiōe cōfirmabit̃
electio possessoris nō ꝓprietarij:vt no.Inno.in.c.cū ecclesia su-
trina.de cā pos.ꝛ ꝓprie.ꝛ.d.c.cū venisset.et p Jo.an.in.c.in litte
ris.de resti.spo.post prin.in nouella.ꝛ.d.c.cōsultatiōib⁹.ꝛ vtro
biqꝫ idē dicit in sentētijs latis a bonefidei possessorib⁹ dignitat̃
ꝛ alijs actib⁹ ꝓut plene no.in.d.c.in litteris. ¶ De quasi posses
siōe tū excōicādi:vide qd̓ no.Jo.an.post In.in.c.olim.ij.de re-
stitu.spo. ¶ Postrēo q̄rit̃ qualr̃ ista quasi possessio iur.eligēdi
amittat̃ dic ꝙ qñqꝫ quis p̄tēdit quasi possessionē isolidū qñqꝫ vt
vn⁹ in.c.si isolidū.ꝛ tūc aut q̄ris an possit eā ꝑdere ꝛ ecclesia nō
vacāte:qꝛ viuit ille quē eligit:ꝛ tūc quātūcūqꝫ terti⁹ vl̓ ēt ip̄e ele
ctus neget illū q̄ ē in quasi possessiōe eligēdi ad ip̄m nō ꝑtinere
nō p hoc ꝑdit dictā quasi possessiōeʒ elect⁹ enim ꝛ institutus in
beneficio nō pōt q̄si possessiōem iur.eligēdi q̄ spectat ad aliū in
teruertere:nec mutare sibi cā possessionis.vt.l.nemo.de.ac.pos.
nec quasi dicti iur.ꝛ penes eū sʒ penes electorē habitu lʒ nō actu
vt no.in.c.de quarta de p̄scri.in nouel.posset tū viuēte instituto
talis possessor perdere dictā quasi possessionē:puta si ei renūciet
vel in aliū x̄bo trāsferat vel p sñiam addicet̃ ab eo:vt no.in.c.cū
nr̄is.de ꝯces.p̄bē.in nouel.post Inn.mortuo x̄o istituto a qua-
si possessiōe.iur.eligēdi qualiter hec quasi possessio admittatur.
dicit Jo.an.post Inno.et nō stat cū alius eligit:sʒ tūc demū qñ
de possessione expellitur:qñ aūt dicat̃ expelli dicūt ipsi qñ ꝑꝑ ti
morē iuris vel facti nō eligit:pone exēplū qñ ꝓpter timorē iuris
qꝛ nō credit ius eligendi ad ipsum pertinere:vel qꝛ est lata sñia
cōtra ipsum vel alia rōne:et iō ad illā se intromittere nō intēdit
propter timorē autē facti perdit eaʒ:qꝛ nō audet eligere ꝓpter
potentiā illorū q̄ hoc ius eligēdi sibi vēdicāt vel qui d̓ facto pos
sessionē nacti sunt:et ideo suspicatur se posse repelli qui est vnus
de modis ꝑdēdi possessionē.ff.de acqui.poss.l.si id qd̓.§.fi.quo
usqꝫ igitur ignorat illam quasi possessionem eligendi occupasse
ipsam non perdit nam solo aīo retinet̃ ꝛ sine eo nō ꝑdit̃ sicut nec
possessio reꝝ corꝑaliū.C.d̓ acq̇.pos.l.lʒ.ꝛ.ff.eo.ti.l.quēadmodū.
ꝛ.l.clā possidere.§.qui ad nundinas.e.ti.In illa.n.possessione
iuriū acquirēda est cōsensus expressus vel saltē patiētia possidē
tiū illud ius alias nō queritur vt.l.ij.C.de serui.ꝛ aqua.ꝛ qd̓ no.
Jo.an.post Inno.in.c.bone.ij.s.de postu.prela. ¶ Sʒ hic que
ritur cū electio habeat plures partes:vt not.in.c.publicato.de
elec.ꝛ.c.ij.de resti.in integ.in nouel vtrū si ignorauit electionem
factā a tertio sciuit tū ꝯfirmationē vel ignorauit vtrūqꝫ sciuit tū
postea electū ꝛ ꝯfirmatū a tertio administrare an perdat dictaʒ
quasi possessionē eligēdi.Jo.an.post Inn.sentit ꝙ sic:si hoc pa
titur postq̄ sciuit:ꝛ sic patiētia in actib⁹ cōsecutiuis ad electio
nem inducit priuationē quasi possessionis in actib⁹ p̄cedentib⁹
ꝛ in tota electione ſm eū:ꝛ si dicat̃ iniusta possessio nō debet ex-
tendi ad partes nō acq̇sitas:vt.l.qd̓ meo.§.fi.de acq̇.pos.ꝛ no.
Inno.in.c.sup lr̄is.de rescrip.ꝛ.c.in lr̄is.de rest.spo. So.hic.lo
quimur.de quodā toto integrali indiuisibili sicut hō q̇ vno spū
continet̃:vt.l.rerū mixtura.de vsuc.ꝛ.l.vulgare.de fur.in hoc er
go toto ex plurib⁹ partib⁹ cōposito negligētia ꝛ patiētia in se-
quentib⁹ priuat a possessiōe toti⁹:sed nō ita in fundo q̄ facile di
uiditur ꝛ de vno plures fiunt:vt.l.qd̓ in rerum.ff.de leg.j. ¶ In
hoc em̄ ꝛ similib⁹ pōt q̇s perdere possessionē in parte ꝛ aliā reti-
nere:vt.d.§.fi.facit ad predicta qd̓ no.in.l.legato gñaliter.ff.de
leg.j.ꝛ.d.l.rerū mixtura. ¶ Iuxta p̄dicta quero si q̇s solū eligit
prelatū in eccl̓ia in qua spectat ad me quasi possessio iuris eligē
di an ꝯtra talem debeā intētare interdictū vnde vi vel vti possi-
detis:ꝛ an contra electum qui consensit vel contra superiorēʒ q̄
electionem illam confirmauit:ꝛ videtur ꝙ ex sola electione alio
non secuto non possit agi contra talem per eum qui quasi possi-
det:vtrumqꝫ enim interdictum.s.vnde vi ꝛ vti possidetis exigūt
factum scilicet turbationem vel expulsionem: vt patet in.l.vim
facit.ff.de vi ꝛ vi arma.ꝛ per totum.ꝛ.ff.vti possidetis.per totuʒ
¶ Sed ille qui verbo eligit nihil facit sed labia sua solum mo
uet.facit.l.si quis vxori.§.neqꝫ verbo.ff.de furtis.satis enim vi-
deretur delusorium ꝙ quicunqꝫ diceret eligo talem in prelatum
talis ecclesie teneretur interdicto. Contrarium tenet Innocen.
ꝛ post eum Joan.andr.in.c.ij.de restitu.in integ vbi contra ta-
lem dicunt competere interdictum vti possidetis:quia per ele-
ctionem factam per eum qui non possidet posset magna turba-
tio prouenire et preiudicari priori.et idem dicit in eo qui excō-
municat vt possit contra eum agi non ob.§.neqꝫ verba.et que
dicta sunt supra habent.n.locum quando quis extra iudicium
ꝛ cum amicis assereret ad se pertinere ius eligendi: non tamen
ad actum electionis procederet:ex solis enim illis verbis enun
ciatiuis fatetur Innocen.ꝙ non oritur aliquod interdictū.ex
sola ergo diffamatione non dicitur quis turbari nec competit
interdictum ſm eum ibi quod est veruʒ quando solus possessor
non leditur:sed quando lederetur quia propter talem diffama-
tionem non reperit laboratores:vt in electione nullus a posses-
sore electus vult acceptare:quia dubitat de illo tertio diffamā-
te:tunc contra talem bene competit interdictum vti possidetis.
vt notat Barto.in.l.j.§.hoc interdictum.ff.vti possidetis.vbi
cta.l.vim facit.de vi ꝛ vi arma. ¶ Sed querit Barto.quid si
si non tertius:sed ille qui tenetur recipere eum quem eligo tur-
bat me an competat interdictum ꝛ ponit exemplum in ciuitate
Spoleti vbi commune Perusij erat in quasi possessione iur.eli
gendi ibi potestatem dicit ipse qd̓ illud turbare potest contin-
gere diuersis modis. Primo non admittendo electuʒ ꝛ nō obe
diendo sibi:ꝛ hoc casu non turbatur commune Perusij in pos-
sessione iuris eligendi:sed turbatur ipse electus vel dictum com
mune in exercitio iurisditionis ꝛ esset agendum confessoria vel
vtili in reʒ.l.j.§.per hanc.ff.de rei vendi. ¶ Secundo modo po
test turbari dicta quasi possessio si ip̄i de Spoleto eligūt in hoc
aduertendum ꝙ si quid eligunt sciente cōmune Perusij ꝛ negli
gente eligere:tunc perderet quasi possessionē quaʒ habebat qꝛ
in istis incorporalib⁹ nō est aliud quasi possessio nisi quedaʒ pa
tientia aduersarij:vt.l.quod.ff.de ser.ꝛ.l.ij.C.eo.ti. ¶ Sʒ si non
obstante tali electione commune Perusij eligit non priuatur il
la quasi possessione.quia non suspicatur se posse repelli sed ha-
bet animum retinendi.ꝛ ita dicit ꝙ Innocen.not.in dicto.c.
Contra electum autem vel confirmatorem tenet cum Innoc.
ꝙ non cōpetat interdictuʒ vti possidetis:qꝛ ip̄i non turbant eum
in possessione iur.eligendi qd̓ putat verum si per talem accepta
tionem electi vel per confirmationem non turbet in possessione
iuris: alias secus:ꝛ adde ad predicta quod notat in fi.Innoc.
in.c.olim.de restit.spolia.ꝛ hec sunt dicta cum vnus pretendit
quasi possessionem iur.eligendi insolidum.sed si vnus de capitu
lo:tunc qualiter istam possessionem amittat prosequitur Jo.
and.post Innocē.in.c.querelam.de elec.ex cuius dictis colligo
tria membra. Primum est cum quis veniens ad electionem nō
admittit̃. Scd̓m quando expellitur. Tertium qñ contemnitur
in primo membro.primo dicit ꝙ aut iste vendicat sibi vocem de
iure communi:puta qꝛ de capitulo aut quando iur.singulari ꝛ
extraneus. ¶ Primo casu si capitulum non admittit eum non
per hoc perdit quasi possessionem ꝛ capl̓m non retinet suo nomi
ne.ꝛ hoc dicit ibi i glo.magna ver.si vero is qui erat.sed in ver-
siculo dicitur autem possessor spoliari ꝛc.dicit ꝙ possessor dici
spoliari possessione iuris eligendi si fiat electio sine ipso animo
spoliandi:vt.c.cum ecclesia.de causa pos.ꝛ proprie.ꝛ per hoc sen
tit Hosti.qui ibi dicit ꝙ si canonicus ex eo admittitur:quia i-
bi refertur questio de titulo dicitur spoliari:vt.c.dilecto.de pre
bendis. Ad hoc facit quod no.de elect.in Genesi. ¶ Et hanc
opinionem credoveram ꝛ precedentem etiam vno casu quando
scilicet tertia persona impedit canonicum ne accedat ad capitu
lum vel metu eius non audet accedere vel eligere:tunc enim cre
do quod possessionem eligendi retineat per capitulum nec per
dat eam postq̄ tertio non queritur nec capitulum habet animum
eum spoliandi.facit quod not.in.l.j.§.siue autem.ff.de vi ꝛ vi ar.
ꝛ quod no.Joan.an.in.d.c.querelam. ¶ Secundo casu quan
do extraneus vult admitti iur.singulari sine dubio eo ipso quo
non admittitur possessionem perdit si electum ab alijs in sua di
gnitate pacifice agere patiatur.facit quod not.Joan.andre.de
postula.prela.bone.ij.super tertia glossa. ¶ Secundum mem
brum cum expellitur nō habet dubium:quia perdit dictam qua
si possessionem:ꝛ multo fortius quia facta magis patent quam
non facta vt no.Innocen.in.c.extirpande.de preben.facit.l.
mora.ff.solu.matrimo.ꝛ.l.si seruum.de verborum obliga.
¶ In tertio membro cum scilicet contemnitur aut simplicitate
vel ignorantia aut ex certa scientia. ¶ Primo casu non vide
tur spoliari nec poterit agere tanquam spoliatus sed bene tan
quam contēptus poterit petere electionem irritari.de elec.ca.
quod sicut idem cum ex certa scientia contemnitur.iste enim
actus non vocationis non infert necessario animum spoliandi
ex parte nō vocātis:ideo agit potius de ꝯtēptu quam de spolia
tione:vt.d.c.quod sicut. ¶ Est ꝛ quartum membrum qñ scilʒ vo
cat⁹ semel vel pluries venire cōtēnit an ex hoc perdat quasi pos
sessionem dicerē h̓ casu ꝑdi vel nō ꝑdi ad similitudinē rei corpo
ralis que ꝑdit̃ p nō vsum cū spacio tp̄is arbitrādo vt no.Jo.an.
post Inno.in.d.c.querelam.ita dicerem in predicta quasi pos-
sessione

fessione que oritur ex quasi annua prestatione pensionis de qua
in.c.querelã.§.de elec.z ibi in nouel.post Innoc.qualiter dicta
quasi possessio amittat̃ z vtrũ pro ea amissa cõpetat possessoriũ
recuperãde.de qua ꝑ Cy.in.l.si certis annis.C.de pac.ꝑ Joan.
an.in.c.ꝓuenit.de censi.ꝑ Bar.in.l.j.in fi.q̇ bo.ce.pos.z.l.cũ de
in rem verso.de vsur.eoꝝ dicta nõ refero:q꞉ longũ foret z circa
retentionẽ huius quasi possessionis.vide qd̃ not.Barto.in.l.si
prius.ff.de aqua plu.arcẽ.¶Et si tertius inuasit rem tributa-
riam censualẽ z emphitheoticariã z soluit canonez semꝑ an ille
cuius erat illa res debita cuz ꝑdicto onere ꝑ talem solutionem
retineat ius suũ.vide ꝑ Bal.in.l.si solẽnibus.C.de rei vẽ.Sũt
z alie plures quasi possessiões in iure ꝑsonarũ vt quasi possessio
matrimonialis que videtur ab alijs differre in eo qd̃ non põt co
gnosci per actus sibi spãliter conformes z necessario inferẽtes
dictã quasi possessionẽ vt subtiliter no.in.c.ex parte.de rest.spo
lia.z.c.illud.de ꝑsump.Est etiã quedã quasi possessio clericatꝰ
de qua in.c.si iudex laicus.de sen.exc.li.vj. circa quem vide qd̃
no.in.c.innotuit.de eo qui fur.or.su.vbi de quasi possessione be
neficij de qua etiaz in.d.c.ex parte.¶Est z quasi possessio filia
tionis z de ista i.c.per tuas.de proba.z.c.michael.de fi.presby.
in.l.j.in fi.cum seq.de li.agno.vbi de quasi possessione frater-
nitatis z consanguinitatis.¶Est etiam quasi possessio multi-
plex in iure personarum siue statu hoim: vt patent exempla in
c.si iudex laycus.de quasi possessione tabellionatus vel alia
que vice singulari siue priuilegio nascitur:vide per Cy.in.l.si so
lennibꝰ.C.de fide instru.z.c.veniens.de verb.sig.per Innoc.in
l.§.familie.de publiciana.vbi de quasi possessione familiatus
c.semel malus.j.eo.vbi per Dy.de quasi possessione militie ꝑ
tas remissiões potius: sed ista repetitio fieret prolixior si de
qualibet singulariter voluissem prosequi sed excederẽ metam so
litam aliarũ repetitionum mearuz:ideo omitto vt vnum vltimo
dicas ꝙ circa amissionem istarũ quasi possessionum q̃ non adhe-
rent rebus corporalibus vel adherent Inno.dicit aliqua vtilia
z subtilia in.c.cũ nostris.de conces.ꝑben.z.c.qualiter.ij.de acc.
probicꝫ eũ tãgit si per sñiam ius eligendi seruitus decima vsu
s.z similia adiudicent̃ an statim sit in ipsis quesita possessio si
aliqua missione z quid iuris si per sñiam priuetur q̇s dictis
iuribus an amittat statiz dictã quasi possessionẽ:dic vt ibi.z hic
finem facio ad laudem z gloriam saluatoris nostri Jesu xp̃i q̇
in secula benedictus Amen.

¶Repetitum per me Petrum de Ancharano vtriusqꝫ iuris
doctorem in magnifica atqꝫ alma ciuitate Boñ.studiorum ma
tre ibi regentem cathedrã Sexti z clementinaꝝ.M.cccxcviij.
j.mensis Februarij.

Incipit tabula sub breui cõpẽdio oĩm contentoꝝ sub

ista regula nemo potest.

¶In primis ponit vtrum impossibilitas vitiet
dispositionem.Et etiam querit incidenter quõ
cognoscam vtrum principaliter an in penã ip̃m
dispositum inducatur.

¶In secundo querit quare impossibilitas circa executionem
vitiet contractum:sed non vltimam dispositionem siue volun-
tatem.

¶In tertio querit q̇d si admittit̃ turpis cã de preterito z futu
ro puta dabo tibi centũ:q꞉ fecisti homicidiũ vel ex eo qd̃ pro-
mittis facere an talis stipulatio ipso iure valet. Et querit q̇dã
reliquit fratribꝰ mendicantibꝰ aliqd̃ podere pone cum onere
q ibi debeãt construere locũ vbi morent̃ certi fratres alias per
dat relictũ vtrum valeat istud onus:vt sic si nõ impleãt ꝑdant
dictum relictum.

¶In quarto dicit pone ꝙ reliquit centum Titio vel Seyo si
monasterium intrauerit vel reliquit monasterio centum sub cõ
ditione si Gaiam receperit vtrum istud onus habeatur pro nõ
apposito.

¶In quinto dicit pone testator reliq̇t filie sue mille ꝓ dote z si
monasteriũ intrauerit nõ debeat habere nisi quiquaginta vtrũ
teneat ista diminutio.

¶In sexto dicit pone testator mãdat heredi suo ꝙ faciat vin-
dictã armata manu a Titio alias priuat eũ tanq̃ indignũ an il
lud ꝑceptũ põt sperni tanq̃ iuri naturali cõtrarium.

¶In septimo dicit pone testator reliq̇t fratribꝰ pro sepultura
talẽ decessit excõicatus:ita ꝙ sepeliri nõ potuit an legatũ de-
beatur fratribus.

¶In octauo ponit vtrũ reseruatio vitiet egressum vel econtra
reseruatio vitiet̃ z remaneat ingressus purus.

¶In nono ponit qõnem quã Bar.disputauit quidã reliquit
vel donauit aliquã rẽ monacho ea cõditiõe z eo pacto monaste-
rio suo nullũ ius querat̃ queritur an valeat.

¶Ultimo ponit ꝙ Jo.an.tangit qõnem ꝙ annus appellatio
nis ꝓsequende nõ currat nisi a die interpositionis ipsiꝰ z prose
quitur illã qõnẽ vtrũ lex vel cõstitutio legati siue ep̃i non stricte
ꝓhibens actũ z cõtrafacientẽ excõicans non valeat:ita ꝙ cõtra
faciens excõmunicatus sit.

1 ☞ Impossibilitas ratiõe perplexitatis quare vitiat vltimã
voluntatem.

Nemo potest ad ĩpossibile obligari.

Glo.post Dyn.exem-
plificat regulaz siue eã ponit in triplici possibi
litate nature iuris z facti in qualibet exẽpla: vi
de gl.q̃ dicit ĩ oĩbꝰ dispõnibus regulam aptari
Bar.dicit repiri quattuor spẽs ĩpossibilitatis
nam quedam est impossibilitas de iure:quedã de natura:q̃dam
de facto:z quedã de rõne ꝑplexitatis z de quolibet vtrũ vitiet ꝑ
eũdẽ plene i.l.j.ff.de cõdi.insti.z adde ꝙ illud qd̃ nõ põt fieri sal
ua bona fama dicit̃ ĩpossibile.nã illa possumꝰ que salua honesta
te z honore nostro possumꝰ:vñ miles insultatꝰ a rustico lz posset
fugere si nõ fugit:sz spectat z ꝑcutit nõ tenet̃:vt.l.si filius.de cõ-
di.insti.per .bal.z ꝑ Barto.in.l.petitio.ff.de ali.z ci.le.z aduer
te:q꞉ ĩ qualz spẽ exẽpla ꝑ gl.z doc.ponũt̃ cũ q̇d dari vel fieri ẽ ĩ-
possibile in suo gene.s.si nõ sit ĩpossibile suo genere:sed difficile
ꝓmissori vt dare.x.milia vl' scribere librũ nõ hñti manũ ista potiꝰ
dr̃ difficultas q̃ ĩpossibilitas:q꞉ si nõ a ꝓmissore:tñ ab alio illd̃
qd̃ ẽ mobile deductũ ẽ possibile adĩpleri:z ita vtrũ a pĩcipio ob
ligatõis assistẽs vl' ex post fcõ supueniẽs ĩpediat obligatõis sub
stãtiã vl' iã natã perimat vl' cõmitti ĩpediat plene ꝑ Bar.in.l.cõ
tinuꝰ.§.illud.de ṽ.ob.z declarabo ĩfra latiꝰ ꝑ exẽpla. Prĩo tñ
dirigo materiã q̃ ẽ lõga exãĩnãdo ꝑ opi.vt facit.Bar.ĩ.d.l.j.ad
quãdã breuẽ distinctionẽ quã põit ibi.Bal.cũ g̊ q̃rit̃ vtrũ ĩpossi
bilitas vitiat dispõnez distingue.nã vt ipz dispositũ est ĩpossibi
le z nõ valet ꝯctus.ff.de ṽ.ob.l.ĩter stipulãtẽ.§.sacrã.Aut nõ est
ĩpossibile dispositũ sed eius executio:z tunc aut ẽ ĩpossibilitas
emergens post factũ et nõ vitiat si est tpalis secꝰ si ẽ ꝑpetua vt.l.
celsus.§.idẽ ait.ff.de arbi.z.l.ij.§.qd̃ diximus.siq̇s cau.Aut est
ĩpossibilitas a pĩcipio:z tũc nõ vitiat:q꞉ videt̃ duo ꝑcepta.c.cũ
dilecti.de dolo.z ꝯtu.aut in cõtractibꝰ bone fidei:z idem vt in.l.
ĩsulã.§.j.ff.loca.Aut in cõtractibꝰ stricti iuris:et tũc aut ĩpossi-
bilitas circa executionẽ vitiat:vt insti.de ṽb.ob.§.loca.nisi ex-
ꝑtium ordinatiõe sit ꝓuisũ cõtra ĩpossibilitatẽ.ff.de.ṽ.ob.l.vl.
§.ĩter eos cuiꝰ casuz hic vide in glo.Aut loquimur in vltimis
voluntatibus:z tũc si ipsum dispositũ ẽ ĩpossibile:et tũc nõ valet
dispositũ.z ita ĩtelligitur.l.si mihi z tibi.§.siquis seruos.de le.j.
Aut ip̃m dispositũ nõ est impossibile nec eiꝰ executio sed est im
possibilis ꝯditio:tũc refert aut ip̃m dispositũ disponit̃ in penaz
z nõ valet dispõ:vt insti.de le.§.fi.Aut nõ disponit̃ in penã ꝑn-
cipij:z tũc valet dispõ in.d.l.de ꝯdi.inde.¶Sz hic incidẽter q̃-
ro quõ cognoscã vtrũ ꝑncipalr̃ an in penã ip̃m dispositũ iudica
tur:z optime rñde ꝙ qñ delictũ incipit a ꝯditiõe necessaria pu-
ta si hoiem mortuũ nõ dederis decẽ dabis.z tũc in.x.valet dispõ
tanq̃ pura.ff.de noua.l.si pup.§.si sub ꝯditiõe.z ꝑ Cy.in.l.j.C.
de his q̃ pe.no.Qñqꝫ dispõ incipit ab impossibili ꝑcepto:z tũc
nõ valet:q꞉ tũc non fit in penã z odiũ grauati sed grauatꝰ nõ me
retur penã nec odiuz nõ faciẽdo impossibile:vt.l.in testamẽto:z
plene de cõdi.z hic etiã incidẽter q̃ro de duobus.¶Prĩo qua
re impossibilitas rõne ꝑplexitatis vitiat vltimã volũtatẽ z non
alia impossibilitas q̃ descẽdit ex.l.na.vel iur.rñdeo q꞉ impossi-
bilitas ꝑplexitatis ꝯtingit vitio testõꝝ:vt in.l.sicut ius.de con
di.insti.sed nõ ita alie.¶Scđo q̃ro quare impossibilitas circa
executionẽ vitiat ꝯtractũ sz nõ vltimã dispõnẽ siue volũtatez:vt
d.§.loca.ꝯiucto.§.siq̇s seruos.vtrũ ergo vitiat vel nõ donatio.
cã mortis q̃ ꝑcipiat de ꝯtractu z vltima volũtate.l.in fi.z qd̃ ibi
no.de dote:plene dic ꝙ nõ.casus est no.in.l.q̃ sub ꝯditiõe.§.z ĩ
mortis.ff.de ꝯdi.inde.facit qd̃ no.in.l.cũ pater.§.nemo.de leg.
ij.¶Quero etiã si dispositũ est ꝓ parte possibile z ꝓ parte im-
possibile:dic ꝙ valet ꝓ parte possibile tã in ꝯctu q̃ in vltima vo
luntate.ff.de dona.inter virũ z vxo.l.si seruus cõis.z.l.j.C.de se
cũ.nup.z.l.q̇ dotẽ.C.de pre.z idẽ Bar.z Bal.in.d.l.j.de cõdi.
insti.z hec dicta sunt qñ impossibilitas concernit ipsum disposi
tum vel ipsius executionẽ vel cõditionem q̇d de modo possibili
dic idem.s.ꝙ nõ vitiet.l.lucius.C.quisquis.z.l.codicillis.ĩ ꝑnc.
de leg.ij.¶Quid si admittitur turpis cã de preterito z futuro.
puta dabo tibi centum:q꞉ fecisti homicidiũ vel ex eo ꝙ promit-
tis facere.dicunt quidã ꝙ talis stipulatio ipso iure valet quidã
ꝙ non.s.ob excep.Bar.tenet primã si dicam turpis cã exprimit
secus si hoc sit cã tacita vel expressa.qd̃ dic per Bart.in.l.gene-
raliter.ff.de ver.obli.z.l.si plagi.eo.ti.z.l.iuregen.§.si ob maluz
de pac.Circa difficultatem in qua dixi ꝙ nõ vitiet dispositionẽ

regulariter dicas hoc verū nisi sit tanta difficultas q̄ habeat̄ ꝓ im-
possibili: puta q2 pendet de solius principis potestate.l. nā tū c
impedit sicut impossibilitas.l.apud iul.in fi.de le.j.de ver.ob.l.
cōtinuus.§.siq̄s sub hac.⁊ hoc verū nisi esset conditio q̄ esset de
substātia vt si pater relinq̄t spurio sub cōditione legitimitatis.
ff.de heredi.insti.l.in tp̄s. ¶ Sed hic q̄ro pone ꝙ relinquit̄ fra
tribus mendicantibus aliquod podere cum onere ꝙ ibi de-
beant construere locum vbi morentur certi fratres al's perdant
relictum vtrum valeat hoc in istud onus vt sic si non impleant
perdant dictum relictum.dubitationem facit ꝙ sine spāli licen-
tia pape non possunt dicti fratres ad noua loca transire: vt in
c.j.de reli.do.li.vj. Et ex hoc loquitur ꝙ cum ista licentia consi
stat in potestate vnus tantum habeatur pro impossibili: ⁊ ꝑ con
sequens remoto impossibili onere fratres possint capere relictū
si eius alias sint capaces.iuxta no.in.c.i p̄sentia.de ꝓba.⁊ hoc
consuluit Bar.prout refert Bal.in.l.rem alienam. C.de le.vbi
dicit ꝙ licet non valeat illud onus adiectum tamen debet trans
ferri in alium vsum superioris arbitrio cle. q2 contingit de reli-
do.⁊.ff.de vsufru.l.legatum ciuitati.puta in constructione vniꝰ
oneris capelle in eius ecclesia vbi pro anima testatoris celebrē-
tur diuina officia: ⁊ in hoc residet in.l.rem alienam.sed in.l.j.C.
de his que pe.no.dicit istud idem in effectu ⁊ subdit ꝙ.l. a pri-
uile.§.fi.de dispositione incogitabili: ⁊ quod crescit circa vsum
viridarium apud licitā personam aliter legatum: sed hic loqui-
mur in recto ad pias causas vbi est verisimile apostolicum pro-
uidere ne legatum ad pias causas pereat ꝙ de facili non cōtin
git.iuxta no.per Bar.in.l.pater filium.§.tusculanus.de leg.ij.
refert tamen do.Fede.de senis determinasse simpliciter ꝙ non
valet relictum nec est extendenda pape dispensatio consil.suo.
cclx.quod incipit viso instrumento certe dona. subdit Bal.ꝙ
prima opi.equior est in.d.l.j.de his que pe.no.vbi aliqua exem
pla tangit in quibus quid iur.causa dispositio est impossibilis
de iure.sed subiungitur pena q̄ꝙ possibile est stari si illud factum
non fuerit refert ex ipsis quedā vtilia. Et primo pone in fidei
com.relicto spurio sub ista conditione ꝙ si heredem molestaue
rit cadat ab hereditate.dicit enim ꝙ non valet pene obiectio si
cut nec ipsum principale.l.seyus ⁊ augerius.ff.ad.l.fal. Secun-
do pone ꝙ pater reliquit filie mille mandans ꝙ non possit nu-
bere sine consilio ⁊ consensu matris vel fratrū: al's cadat a dicto
legato vtrum possit adijci illa pena cum matrimonia debēt esse
libera absq3 metu pene dicit ꝙ si dixit cum consilio honestū est
requiri consilium al's pedit relictum sed si dixit sine consensu: et
tunc in vidua valet oppositio pene sed nō in virgine.in aut.cui
relictum.de indicta vidui.⁊ vide quod no.in.c.statutum: de he-
re.lib.vj.⁊ in nouel.⁊ certe supra legitimam videtur adijci illud
onus ꝙ si non vixerit vt testator disposuit non admittatur ad
legatum: ⁊ aliud est penā opponere: aliud a relicto repelli inde
factum nuptiarum: vt.l.titio centū.§.j.ff.de condi.⁊ demō. Ter
tio ad idē pone ꝙ pater institutis filijs masculis ⁊ feminis ita
dixit precipio ⁊ volo atq3 mando ꝙ filij ⁊ filie mee non contra-
hant matrimonium nisi cum filijs vel filiabus mercatorum: al's
si secus fecerint exheredo eos ⁊ priuo omnibus bonis iur. vsq3
ad legitimam tantum in qua eum vel eos mihi heredē instituo
⁊ nihil de hereditate volo habere q2 vtrum facere potuerit sta.
q2 si nubant alijs sint priuati: ⁊ videtur ꝙ non: q2 matrimonia
debēt esse libera tam in cōtrahendo q̄ꝙ in dissoluendo.⁊ tam in-
ter ipsos principales q̄ꝙ inter alios quorum interpositio possit
dictis iuribus fieri fraus.iuxta no.plene in.c.gēma.de sponsa.
vbi.⁊.l.titia.solu.matri.C.de spon.l.vlti. Contrariū tenet Ol
dra.in suis.q.dicit enī ꝙ l3 matrimonia debeant esse libera nec
in iuribus preallegatis: tamen sub huiusmodi.l.reliqui non est
prohibitum quasi sub spe cuiusdam lucri ad certas ⁊ honestas
nuptias inuitari.ff.de condi.insti.l.vter ex fratribus.de insti.et
substi.l.ij.⁊.l.a titio.§.titio.de condi. inde.⁊.l3 tale preceptum
videatur penam continere.C.de his que pe.no.l.j. tamen serui
rem ⁊ veritate attenta pena non infligitur per quam aliquid ab
sit vel ad futurum sit: vnde proprie pena non est.ff. de damno in
fecto.l.damnum.⁊.l.proculum.sed est circa.l.⁊ conditio apposi
ta rei que datur quod est relictum de pacto do.l.ob res . nec re-
fert vtrum a principio sub huiusmodi conditione relinquatur
pure relictum sub conditione adiuuatur.ff.de adi.le.l.⁊ si trās-
feram.⁊.l.legatum pure. ⁊ hoc dicit verum cum nuptie sint cū
mercatoribus cōtrahende cōueniant cōditioni ⁊ statu mulieris
de qua queritur: si aūt tales nuptie sint dedecus mulieris dicē-
dum est id preceptum quasi inhonestum.⁊ per cōsequēs impos-
sibile.l.iij.§.si emancipatur.de cōtratab.⁊.l.si filius.de cōdi.in-
sti.⁊ de verb.obli.l.si nepos proculo.⁊ quasi in fraudem in.l.ap-
positis debet conteni.de cōdi.⁊ dele.hoc modo.⁊ in hoc residet
Old.q.xvj.ibi etiam querit in casu quo veniat priuāda cui ap-
plicabitur ⁊ videt̄ alijs coheredibꝰ qui seruarūt voluntatem de

functi.l.cum pater.§.libertis.de lega.ij.in autē.de heredi.⁊ fa
§.is igitur iur.sibi videtur ꝙ debeat applicari fisco tanq̄ꝙ abl
tum ab indigno . de his qui . vt indig.l. cum quidam.⁊ de iu
fi.l.lucius . ¶ Quarto pone ꝙ reliquit centum titio vel sey
si monasterium intrauerit vel reliquit monasterio centum su
conditione si Gaiam receperit : ⁊ videtur ꝙ ista onera ha
beantur pro non opposito quasi contineant symoniam. c. dil
ctus.⁊.c.quoniā symoniaca.ꝺ symo. Bal.tenet ꝯtrariū i.l.j.C.
insti.⁊ substi.⁊ dicit ꝙ ista nō est symonia sed iudicij pietas. n
tale relictum absq3 dubio videtur relictū pro anima ad pias ca
sas cum non ad turpem causam referat̄: sed ad piā: vnde offic
debet ad effectum ꝓduci de au.vel.l.coniūctus.§. pompo. sic
si testator iussit monasterium fundari pro decem monachis.l.
nos ad custodiendum.de au.vel.l.facit.c.nos quidem de test
⁊ in auc.de eccle.c.j.§.quis oratori demum multum.ob.preall
c.dilectus.vbi ad ista spiritualia videtur prohibitū aliquē pri
cipaliter inuitari.et vide bonam glo.in.fi.in.c.j.de cle.non re
⁊ vide Bal.in.l.j.C.de his que pe.no.vbi dicit ꝙ non est sym
nia quando relinquitur loco secus si persone.puta abbati si r
ceperit talem in monialem in aut̄.de san.epi.§.siquis aut̄.col
tionem con.vbi est tex.no.⁊ vide Bart.de ista.q.in.l.titia ce
tum.§.j.de condi. ⁊ demon. ¶ Quinto pone testator reliqu
filie sue mille pro dote ⁊ si monasterium intrauerit non debe
habere nisi.l.vtrum teneat ista diminutio: ⁊ videt̄ ꝙ non: q2
quedam pena cōtra vitam cōtemplatiuā ⁊ spiritualem in au
de san.epi.§.sed hic de presenti.ad hoc igitur vt in casu ꝓfess
nis vnius percipiat q̄ꝙ si nubat.dicit Bald.verba aliter con
pienda videl3 ꝙ testator debet incipere a legato sub conditi
si intrauerit monasterium hoc modo si filia mea intrauerit m
nasterium loco elemosyne relinquo ei centū: si vero se nupse
⁊ pro dote relinquo.cc.nam hic nō reperit̄ aliqua conditio p
nalis nō obst.§.sed hic de presenti.nam loca interpretatiue c
interpositioni derogatur sed p3 expresse de intentiōe contrar
testatoris ⁊ ista est cōmunis opi.⁊ ita seruatur de facto fm eu
qō credo verū dumtamen qō relinquit ratione ingressus nō
vnius legitima: al's monasterium posset agere ad supplemēt
per.l.qm̄.in nouel.⁊.l.eam.ff.de inoffi.testa.non enim q2 mon
lis per dicta iura filiationis ⁊ successionis.facit qō no.Bal
post Bar.in.l.vlt.C.de pac. ¶ Sexto pone testator a titio m
dat heredi suo ꝙ faciat vindictam armata manu al's priuat e
tanq̄ꝙ indignum: dicit Bal.ꝙ illud preceptum potest sperni
q̄ꝙ iuri naturali ꝯtrium facit.l.iuregen.§.fi.ob.malum.de pac.
l.si plagij.de ver.obli.⁊ idem dicit in quocūq3 alio iussu testat
ris: q2 iussui qui inducit peccatum non est obediendum puta
testator mandat heredi ꝙ mutuet ad vsuras sub pena priuat
nis hereditatis sed quid dices si testator mandat heredi qu
soluat mihi cētū adijciēs ꝙ si non soluat anno quolibet solu
x.nomine interesse legati vtrum valeat dicta dispositio.Bal.
cit ꝯsiderādo ꝑsonam legatarij vtrum sit mercator ita ꝙ verisi
potuisset tantum annuatim lucrari valeat: al's videt̄ h adiect
in fraudem vsurarum de hoc.l.j.de his que pe.no . vbi finalit
concludit p̄cise non valere illud p̄ceptum: q2 semꝑ posset fin
interesse: q2 ꝯuertisset in emptionem p̄dij eiusdem redditus
annuatim.x.facit qō no.Cy.in.l.ad hoc.C.de vsu. ¶ Septim
pone testator reliquit fratribus ꝓ sepultura tādē decessit ex
municatus ita ꝙ sepeliri non potuit an legatum debeat̄ frat
bus.dic ꝙ sic: q2 stetit per testatorem quo minus conditio ipl
retur.⁊ ita no.in.l.miles.§.fi.aduerte qō dic .Bal.esse no.in.
j.de condi.insti.siue enim fuerit impossibilis conditio siue m
dus siue cā finalis non vitiat legatum.l.ab administratione.
de le.pone etiā si relicta sint alicui mille si vicerit in collation
vel iaciēdo lapidem vel sagittam non vicit sed fecit ꝙ potuit p
eum nō remansit an vinceret ꝙ dic qō nō sequit̄: q2 talis est n
tura ꝯditionis vt req̄rat fcm̄ nō conatum: vt no.ff.de ver.ob.l.
executōe.§.fi.⁊ hec exempla sufficiant ꝑ que ista regula vtilit
declarata p3 sed tāgam vltimo qōnem glossaꝝ circa ingrediēt
monasterium cum aliqua reseruatione regule monachali vtr
talis reseruatio vitiet ingressum vel econuerso reseruatio vitie
⁊ remaneat ingressus purus: puta tꝑe ꝓfessionis paciscit̄ cu
abbate qui ingrediat̄ ꝙ sibi l3 retinere ꝓprietatem bonoꝝ suo
rum qō est directe ꝯ regulam: vt.c.cum ad monasterium.in fi.
sta.mo.⁊.c.non dicatis.xij.q.ij.⁊ vr̄ ꝙ talis reseruatio nō viti
ingressum sed reijciet̄ ꝙ tanq̄ꝙ exceptio impossibilis: vt.l.sed h
res excepto fundo.de here insti.⁊ hoc t3 glo.in aut̄. ingressi.
de sacrosan.eccl.idem ibi pe.q2 ista reseruatio non despicit su
stantialia in auten.de mona.§.illud accidentale.Jac.de but.
cit hoc verum nisi per modum conditionis esset facta reserua
tio: puta si mihi liceat reseruare proprietatem fundi. l.non so
lum.de act.⁊ ob.idem si ꝓtestatur qō volo ꝓfiteri hoc facto ⁊ n
al'r vel alio modo: q2 illa verba habēt vim ꝯditionis vt.l.si q̄de

⁊ ibi

ibi no. C. de cōdi. ap. Cy. z. l. si pater. ff. de adop. dicit q̄ reser-
atio contra naturā actus aut est ad diminuendū z vitiat actuz
egulariter si sit anteq̄ actus sumat esse perfectum fallit fauore
eligionis z ob hoc concludit q̄ valeat ingressus et sit speciale
ed si sit ad augendum nunq̄ vitiat. ff. de preca. l. cum precario.
Bar. tenet opi. Ja. bu. in. d. l. ingressi. nā qn̄ conditio adijcitur
rofessionem: ideo vitiat ingressum: quia facit deficere volunta
m z intelligatur gl. Bar. in. c. de cōdi. ap. z. c. ij. de sta. mo. vbi
robiq̄z tenet q̄ vitietur ingressus. et hoc dicit Barto. verum
m apponatur per modum conditionis sed si per moduz cuius
m modi peti tunc vitiatur modus siue peccatuz. et ita intelli
tur glo. in auct. ingressi. sed Cy. in. d. auc. indistincte tenet gl.
cu. scilicet q̄ reseruatio vitietur et non ingressus non ob. c. vl
num deus. de app. vbi vitiatur matrimonium carnale contra-
um contra substantiam matrimonij: quia in matrimonio ille
i contraxit conditione impossibili consensit miruz ergo si nō
test pretendere contrahentem secum sibi obligatum sed in p-
sione quis obligatur deo: vnde licet abbas consenserit condi
ni impossibili non tamen deus. et istam opi. Cy. inclinat. Jo.
in. d. c. fi. adde ad predicta quod no. in. l. lucius. §. tres here
s. ff. ad trebel. ibi q̇d iur. si relinquatur fundus ne abbas ei fa
t questionem: alias si fecerit relinquit tali ecclesie dic. ibi ac-
nam si abbas facit contra: transferetur in contrariuz ecclesiā
it quia hic bonus videretur facere contra bonā obedientiam
aretur monacho materia exigēdi ter vicem contra abbatez
n tamen nil possit posidere nec habeat velle. vt in. d. c. non di
is. dic quod non est contra regulam si abbas concedit mona
simplicem vsum facti alicuius professionis quem tamen pos
prohibitio auferre vide hoc modo debet intelligi dispō testa
nis ſm materiā z substantiam. l. stip. ista. §. hec quoq̄z. de ver.
z. l. si vno. ff. loca. et no. Bal. in. d. auc. ingressi. ibi nemo ad.
vide in. c. non est obligatorium in mercu. ¶ Octauo appli
hic questionem quam Bar. disputauit. quidam reliquit vel
auit aliquam rem monacho ea conditione et eo pacto vt mo
terio suo nulluz ius queratur queritur an valeat. Pe. arguit
ribus modis siue medijs pro et contra z tandem soluit q̄ si
tractus fuit celebratus cum monacho forma vidercin dubio
ecta dolo monachi z monasterio non preiudicat. ff. de stip.
l. z ibi no. ad quod optime de castren. pecu. c. si forte. sed in
ma voluntate vbi nihil est celebratum cum monacho debēt
ta verba intelligi videlicet q̄ monacho non queratur nisi mo
hus voluerit vt dicitur in fi. de seruo. ff. de serui. l. stichus. §.
fru. ver. ceterum facit. l. que heredi. in prin. de condi. et demō
oncludit q̄ si monasterium peteret sine voluntate monachi
set ab eo repeti. ff. quando di. le. ce. vel si vsufru. §. si ita. non
q̄ monachus non habeat velle vel nolle sine abbatis licen-
xij. q. ij. non dicatis. ergo dicta verba non possunt intelligi
to modo si monachus voluerit: quia hoc verum nisi abbas
cedat sibi illam voluntatem quam concedere debet si vero
as cogeret monachum ad volendū: tunc vendicaret sibi ius
e contra voluntatem testatoris et incideret in penam q̄ ali-
deueniret hoc enim. silicet monachū nolle velle ē persona: vt
tur. ff. de. v. ob. l. si stipulatio fratrū. z. l. fi. in prin. facit in fi. q̄
achus potest esse executor testi: si abbas voluerit si in casu
nolit nō trāsit ius exequendi in mo. c. fi. de test. li. vi. vbi di-
us in hereditate delata seruo vt monasterio nō queratur ni
onachus vellet adire. l. cū pponas. C. de here. insti. lz quidaz
er in. c. in pn̄tia. de pba. in nouella. z sic potest intelligi quod
in. l. lucius. §. tres heredes. ad tre. et hec vera tamen expresse
t q̄ monasterio nō queratur nisi monachus voluerit si autē
s causas mēdaces apposuit testō ppter quas volebat mo
terio queri: tūc simpliciter mōasterio nō preiudicat: vt. d. l. si
e et quod no. ī auẗ. vt lic. ma. z auie ī prin. z ibi no. cōcludit si
ciatur si abbas petierit quod reuertatur ad concedentē vel
adat ad tertiū. nā in his formis hz locū distinctio de q̊ supra
ū z īcipit disputatio quid reliquit vel donauit zc. ¶ Ultio
Jan. in mercu. prīo tangit qōnem q̄ annus ap. prosequende
urrat nisi a die interpositionis ipsius propter quādaz īpossi
tatē exactiō ispacie punietur in alio membro per. l. ij. C. vt in
. Jtē facit quod no. s̄ eo. i. de elec. si cōpromissarius in gl. fi.
ribus allegatis sup ea in nouel. quib⁹ adde quod no. Bal.
uẗ. fo. no. iur. su. vbi similis questio de carente manu vel ha-
te eam aridam cui manus forte illa dextera debebat ppter
eficiū amputari. ¶ Tertio late prosequitur aliā qōnē vtrū
vel ɔstō legati siue episcopi nō stricte phibēs actū et ɔtrafa-
tem excōmunicās nō valeat ita q̄ cōtra faciens excōicatus
videtur q̄ nō propter impossibilē noticiā cōstōnis nō stri-
narime cum sint perpetue z ppetuo ligent. xxv. q. j. quem ad
tuam perpetuo auẗ. trāseunt in obliuione nisi redigantur in
otis. s̄. de re iudi. ad apostolice. de resti. albricus. z. c. signifi-
cauit. z. xij. q. ij. longiquitate. vr̄ ergo cōstōni nō stricta obligare
ad imposibile vt si hō ppetuo recordetur cū tamē fragilis sit ho-
minū mēoria. l. peregre de acq̇. pos. Secūdo īpossibilitas osten
ditur p nois ethimologiā ex qua argumentū sumitur. xv. q. j. si
cupis. isti. de acc. §. est z aliud. sed ſm. Jsidor. v. ethi. lex dr̄ a le-
gēdo sz legi nō pōt q̄ nō redigiẗ i scriptis. l. j. de his que vi me.
de le. ij. ¶ Tertio hic pbaẗ diffinitio legis q̄ est. l. q̄ lex est ɔstō
scripta. j. di. lex est. iiij. di. erit aūt ibi p cōi vtilitate ɔscripta. xix
q. ij. due sunt. in auẗ. vt fac. no. cōs. post pn̄. ¶ Quarto pz h̄ ex
oībus spēbus legū q̄ sunt in script redacte vt leges noui z veteri
testamēti sacri canones z leges ciuiles. Exod. xxxj. c. in fin. vij.
di. Moyses. cui g̊ nō ɔuenit legis diffinitio nec diffinitū. l. j. ff.
de dolo. Jn ɔtrium arguit z soluēdo tz qōnem non scriptā iur. z
p ɔn̄s ɔ̄ faciētem ad cuius noticiam puenerat excōicatum esse.
idem tz Cy. in. l. j. C. de leg. Bal. in. l. humanum. eo. ti. idem tz. s.
q̄ scriptura non sit de forma substātiali legis vel statuti sed est q̄
dam forma substātialis accidētalis q̄ req̇riẗ ad hoc vt lex liget
ſm eum vbi tangit de gratijs factis pape oraculo viue vocis in
q̇bus vt dicit nō requiriẗ scriptura ad effectū grē: sed ad eius p
bationem de quo per Joan. an. post Arch. in phemio vj. libri. z
xxv. q. ij. c. institutionis.

1 ☞ Commissio facta sub nomīe canonici an transeat in futu-
rum canonicum.

PRiuilegium. Personale psonā sequiẗ z extinguiẗ cū psona. Hec regl'a
exēplificari p̄t in puilegijs z bn̄ficijs legū z canonū z ēt
in ɔcessis ab hoīe vt a principe vel a papa z in singulis pone ca-
suz z exemplifica in gl. sz ampliādo siue extēdēdo manū gl. z al's
dispōnes p silitudinē dicere possum⁹ q̄ versaẗ ista materia circa
pacta z trāsactōes vt q̄dam sint psonalia q̄dā realia. ff. de pact.
iuregē. §. pecore. z. c. veniēs. de trāsa. p Jn. in edictis p̄toris. in
q̇bus ēt dicimus q̄ qn̄q̄z v̄ba sunt ɔcepta in rem: qn̄q̄z in psonā
vt. ff. de adul. l. hec v̄ba. z qō me. cā. l. iij. §. aīaduertēdū. z de acq̇
rēda vr̄ si seruū. §. nō dixit. z. l. aut q̇ alr̄. §. fi. ff. qō vi aut clā. Jtez
z in vltimis volūtatib⁹ z stip. dicim⁹ q̄ qn̄q̄z v̄ba sunt scripta ī rē
qn̄q̄z in psonā. l. si sub vna. ff. de ver. ob. z. l. si sic. eo. titu. vbi p le-
ne p bar. z p eū ēt in. l. pr̄ filie. de ser. vel vbi oi vide. z p bar. i. l.
cū seru⁹. z in. l. cū alicui. de le. j. Jtē z in alijs cōmissiōib⁹: z qn̄q̄z
sunt realia z sūt trāsitoria in alios qn̄q̄z mere psonalia vt i. c. qm̄
abbas. de of. del. z. c. cū venisset. de isti. vbi de h̄ p̄mo igiẗ tāgam
de priuilegijs sup q̇b⁹ fundaẗ regl'a z materā ei⁹ subiūgā. Scdo
aliquas qōnes sup singulis q̄ supius sic in nube tetigi. ¶ Pri
mo igiẗ est sciēdū q̄ circa istā materiā vtrum si priuilegiū extin-
guaẗ cū psona vel trāseat in aliū. Dy. ponit vnā notabilē distin.
z bar. aliā in. l. maritū. ff. so. ma. quas non refero: q̄ de ipsis cōi
ter hr̄ copia: z q̄ Bal. in. d. l. maritum. etiam ponit suam distin
ctionem que vr̄ mihi vtilis: ideo eum hic refero z dico q̄ qn̄q̄z p̄
uilegium ɔcediẗ. Primo ppter psonam qn̄q̄z psone ppter cām
quandoq̄z simpliciter ipsi cause. Primo casu aut loq̇mur vtrum
transeat ad aliam personam que fuit causa priuilegij ɔcedēdi
z transit. l. assiduus. qui po. in pig. ha. z. l. amissionem. §. lucius.
de excu. tu. aut trāsit ad aliā psonā q̄ nō erat cā priuilegij: z nō
transit ad alium vt. d. l. maritum. z no. in. l. sciēdum. de re iudica.
¶ Scdo cāu qn̄ concediẗ psone ppter cām: aut illa cā coheret p-
sone z non trāsit ad alium. l. iij. §. si quis filio dominijs. aut non
coheret persone z nō transit ad alium: vt. l. si minoris. de admi.
tut. z. l. non solum. de resti. in integ. Tertio cāu quando priuile
gium mere daẗ cāe: z tunc est transitorium cum ipa cā. de re iud.
l. in omnibus. de aqua quoti. l. j. §. premittiẗ. Aut verba priuile
gij sunt dubia: z tunc aut si fieret extensio ad successores nimis
lederet ius tertij z presumitur personale: vt. d. c. cum venisset.
Aut non lederet nimis ius tertij: z tūc glo. innuit q̄ presumaẗ
priuilegium reale. ff. de censi. l. de forma. §. q̄q̄. vide in Specu.
de instru. edi. §. satis. ver. si autem dubium. hunc passum repetā
infra Et p regule z p̄dictoꝝ declaratione quero de pluribus.
Et primo quero an priuilegium personale exprimens nomen
prelati cum tali tenore cuz respiciat ecclesiam vel econtra nō ex
primēs nomen prelati sed dignitatem tātum: cum tamen tenor
respiciat personam intelligaẗ psonale vel reale vt in hac q̄ facit
dubium gn̄alis doctrina que tradiẗ in. c. abbas. de offi. dele. in-
quātum ibi attēdiẗ an exprimatur nomen dignitatis vel pprīū
vt sic sciamus an sit cōmissio realis z transitoria in successorem
an vero psonalis: z sic expiret morte de quo loquiẗ illud. c. in re
scriptis ad lites sed qō pposita in priuilegijs in quibus persi.
habēda videẗ eadē distinctio: sic ēt in testamētis arbitrijs z alijs
dispositionibus multum refert an concipiunẗ verba dispōnis
nomine dignitatis siue officij in pprio. j. de testa. c. req̇sisti. z si. c.
gratiose. z ibi dixi de rescri. s̄. eo. li. qō no. in clemen. fi. de pcur.
z. l. qui liberis. §. hec verba. de vulg. z pu. per Bart. Ad q̄situz
igitur redeundo ponit Jo. an. q. in specie sub hac forma videli-

cet ſcribendo epo expreſſo ꝓprio nomīe epi papa dicit vices ve
ſtras tibi in tali ꝓnuncia duximus cōmittendas vtrū ſit cōmiſ-
ſio realis vel pſonalis ſoluit inania commiſſionē eſſe realez per
c.cū veniſſet.de inſti.Bart. choloiū.ꝛ Lau.cōtra quos ſequit̄
Spe.in ti.de inſtru.edi §.nunc aūt.ver.q̄d ſi papa. ꝛ hoc placet
Jo.an. vbi ex ver.reſcripti illius nō ſumat̄ ꝛ rūdet ad.c.cū veniſ
ſet.ꝛ.c.mādata.de pſump.nam ex eo ꝙ papa vbi proteſtat̄ vices
ſuas vel loco cōmittere ſed pſone innuit̄ ꝙ hac ꝓteſtatione non
facta fuiſſet realis cōmiſſio:ſed ſm eū illa fuit q̄dā declaratio ad
cautelā demū factis plurib⁹ argumētis:ꝛ vtrāq; partē ſoluendo
cōcludit nō ſemp curandū de noīe an ſit expreſſum vel nō:ſed to
ta virtus cōſiſtit in tenore ꝛ verbis priuilegij.de priuil.porro.c.
recipimus.ꝛ.c.cū olim.j.eo.ti.ꝛ.c.cū olim.ꝛ.c.cū ꝛ plantare.in fi.
ꝛ.c.dilecti.ſic de ꝯtrouerſijs q̄ proficiſcunt̄ ex teſtamētis.nō po
teſt iudicari niſi viſis ꝛ cognitis verbis teſtamenti de tranſ-
act.l.de his.ꝛ ꝙ ſola noīs expreſſio nō impediat realitatē ꝛ per-
petuitatē priuilegij ſubijcit exēpla ꝛ primo ſi priuilegiū p qd da
tur exceptio dicat p̄lato noīato.c.ꝛ eccleſiā eximit̄ nulli dubium
ſucceſſione exemptū.de pri.p exceptionē econtra ponit caſum ſi
nō exprimit̄ nomē ꝓpriū vel equipollēs nomini ꝓprio:tū expri-
mit grām quā facit eſſe pſonalē:vt.d.c.mādata.vel exprimit cām
nō exprimentē dignitatē vel eccleſiā ſed pſonā p̄lati:puta ꝓpter
laborez.ſ.quos ſubſtituit pro romana eccleſia vel propter emi-
nentem ipſi⁹ ſcientiā vel ſanguinis parētelā vel ꝙ poſſet abeſſe
ab eccleſia ꝓpter acrē ſibi nō cōformē vel capitales inimicitias
his ꝛ ſilibus caſib⁹ nō pōt dici priuilegiū reſpicere dignitatem:
ꝛ p ꝯñs ſuppreſſio ꝓprij noīs ꝛ expreſſio noīs dignitatis nō fa
cit priuilegiū reale:qꝛ cōcedit̄ vel eius cā pſonaliſſima. ꝛ ſubdit
ꝙ in dubio ſtandum eſt diſtinctioni illius.c. qm̄ abbas.ſi tū ex
verbis nō poſſet apparere vtrū ſit reale vel pſonale recurrendū
eſt ad cōcedentē.de off.or.c.iij.§.ſi vero.s.e.li.de re iur.l.veraci⁹
Subdit vltimo ꝙ ſi nō pōt adhiberi copia ſuperioris intelligē
dum eſt reale niſi cōtra probet̄ p regulā beneficiū principiū ecce
l.bñficiū.ff.de ꝯſti.in ſpe.de inſtr.edi.§.nūc aūt.v̄.itē qd fuit cō-
ceſſum.ꝛ in hoc reſidet ſed ad materiā.c. cōgruenti⁹ adaptat̄ diſ
poſitio Pau.de eleaza.in his terminis papa epo in ſalutatiōe
expreſſis cū noīe dignitatis in narratiōe ſic dixit tua ſupplex de
uotio ꝛ deuota ſupplicatio nos inducūt vt ibi:vtpote ſedi apl̄i-
ce immediate ſubijcio ſpālem grām facim⁹ hinc eſt ꝙ deuotiōis
tue precib⁹ inclinati autoritate preſentiū tibi indulgem⁹ vt ex-
tra eandē ciuitatē ꝛ dioce.p lr̄as ſedis apl̄ice vel legatoris eius
in cāz tradi neq̄as aut ad iudiciū euocari ſup his q̄ īfra illas ob
tines abſq; ſpāli mandato ſedis eiuſdē faciēte prenam ꝛ expreſ-
ſam de indulgētia hmōi mentionē. querit̄ vtrū iſta indulgētia
cenſeat̄ realis aut pſonalis ꝛ anteq̄ arguat ad partes ꝓ decla-
ratione dicendoꝝ p̄mittit ꝛ querit q̄ indulgētia ſiue priuilegiuz
reale ꝛ qd pſonale:ꝛ in dubio vtrū reale vt reale vl̄ perſonale de
beat cenſeri.dicit ꝙ priuilegiū reale dicit̄ qd ꝯcedit̄ rei vt digni
tati eccleſie vel loco.de priuil.cū capella.ꝛ.c.cū oliz papa vel ali
cui ſeu aliq̄bus rōne loci.de ꝯſue.cum olim.de ſtatu reg. recolē
tes vel generi pſonarum ꝓprijs noībus non exp̄ſſis. de fo. com-
pe.cum dilecti.de reſcri.cum ordinem.ꝛ tale priuilegium eſt ppe
tuum ꝛ durat durante.xxv.q.ij.c.j.ꝛ.ij.ꝛ quaſi p to. pſonale aūt
dr̄ qd alicui pſone vl̄ pſonis expreſſis ꝓprijs noībus pſonal̄r cō
cedit̄ vel his que equipollēt ꝓprio noī de conceſ.preben .cōſti-
tutus.ꝛ in iſta ſcda cum concor.hic in glo.ꝛ de conſang.ꝛ affi.c.
tua.ſi cer.pe.l.certum.de reivend.l.ſi in rem.nec tranſit vt in ſuc
ceſſorem vt in dictis iuribus.¶ In tertio caſu ſi dubitat̄ vtrum
ſit reale vel perſonale dicit ꝙ ſemper dz cenſeri pſonale.inſti. cū
veniſſet nota.xvj.q.j.poſſeſſiōes.ꝛ.xxv.q.ij.in ſumma.ꝛ iſta ſunt
qui permittit que eius diſtinctione quam hic ponit Dyn.clare
ꝛc.eliciuntur ad qd igitur ꝓpoſituz redeūdo primo arguit ꝙ di
cta indulgentia ſit realis non perſonalis.qꝛ conceſſum admini-
ſtratori ſiue eccleſie ergo ipſi eccleſie queſitum que nūq̄ mori-
tur.xxij.q.ij.liberti.ꝛ.l.annua.de au.l.de teſtamētis req̄ſiſti.§.il
lud.ar.a ꝯtrio ſenſu ſumpto.ꝛ no.ꝛ.c.§.nec eſt ꝯtriū.¶ Item ne-
ceſſario hoc fateri opz.ſ.priuilegium eē qd exorbitat a nouo iu-
re ꝛ veteri de reſcrip.nōnulli.ꝛ eo.ti.c.ſtatutum.§.cum vero. ꝛ qꝛ
concedit aliquid priuatum.de ver.ſig.abbatem.ergo largam dz
recipere interpretationem.de conſti.prin.l.fin.de priui.qꝛ circa
eum ſi.¶ Item hoc demonſtrat nomen dignitatis in ſalutatio
ne premiſſum vtrum quelibet perſona in illa dignitate ſuccedēs
vz apprehēdi nec curatur ſi poſt expreſſionem nominis dignita
tis ſequat̄ nomen ꝓprium iuxta no.in.c.qm̄ abbas.de offi.dele.
l.ſi filius cōmunis.ff.de ſtip.ſer.Item illa verba ſedi apl̄ice īme
diate ſubiecto ſatis demonſtrant contemplationem dignitatis
papaz conceſſiſſe nec facit alicui iniuriam ſi vult de ſibi ſubiecto
p ſe principal̄r iudicare non per eius vel alterius delegationez
ergo cum ſine alicuius licentia ſit conceſſum dz interpretari la-
tiſſime. l.bñficium.de conſti.prin.cum dilectus.de dona.nam ꝛ

reſcriptum odioſum ſi nomen dignitatis p̄cederet cēſetur re
p prealle.c.qm̄ abbas.in ꝯtrium arguit ꝙ debeat dicta indul
tia cenſeri perſonalis inſpectis potius verbis narratiuis in
gētie q̄ expreſſione nominis dignitatis in ſalutatione.naz ſi
in ſnīa ꝛ quouſq; diſpōne vt ipſaꝝ effectus iudicetur ex cā i
ratione ſine profeſſione expreſſa de accu.qualiter.ij.in ſi.de t
act.l.vt reſponſum.ꝛ no.Inn.de reſcrip.ſup lr̄is.ſed in predi
ꝙ in verbis narratiuis dupliciter exprimit̄ cauſa prima eſt ſ
plex deuotio:ergo deuotio perſone fuit cauſa indulgentie c
cedende quia dignitas res inanimata nō poteſt haberi. in d
tione nec ſupplicari:ſed perſona ſic.de renun.c.ad ſupplicat
nem.de celeb.miſ.in quadā circa prin.ſecunda cauſa fuit deu
ſupplicatio quod demōſtrat copulatiua cum:q̄ duo diuerſa
iungit.de.v̄.ſig.l.ſiquis.de reſcrip.ex parte conuentus.ꝛ ibi
¶ Item ſubditur in litteris deuotionis tue precib⁹.ꝛ ibi a
ritate tibi.iſtud eīn ꝓnomē tibi ꝛ tua ꝛ tuis vr̄is ꝛ ſi.denotā
ſonam in rem ſeu dignitatem.de.v̄.ſig.tua.vbi eſt ſimilis in
gentia:ꝛ ſcribitur epiſcopo tantum ſub nomine dignitatis:
men expirat iſtud priuilegium per mortem eius cui conceſ
fuit non etiam concedētis:ꝛ ſic in caſu noſtro in quo fit men
ſedis apoſtolice.c.ſi gratioſe.de reſcrip.ꝛ breuiter alias rati
adducit ꝙ debeat talis indulgentia dici perſonalis non re
reſpiciens tamen obligationes eccleſie non perſone ipſius e
ſcopi ex quo infert ꝙ dicta indulgentia non extenditur ad ac
criminales perſonales vel mixtas circa epm intendens que
nes tamen non ſoluit ex cauſa prout dicit ex cuius tamen a
culis percipio quod inclinat magis ad iſtam partem.ſ.ꝙ ce
ri debeat perſonalis:quia reſpondet allegationibus pro ill
te factis.s.ꝛ ille mihi efficaciores videntur:ex cuius diſputa
ne in effectu ꝛ in ſumma redige ꝙ conſequenter priuilegium
ue gratia concernit vtilitatem eccleſie non prelati:ꝛ tamen
cenſetur realis ſed perſonalis ꝛ extinguitur cum perſona:ꝛ h
fecit intentio concedentis que ex plurib⁹ colligitur prout.s.
xi poſt.Joan.ſed magis vtiliter hic poſt Paulum in predi
diſputatione.dicit enim ꝙ ad hoc vt priuilegia ſint cēſenda
ſonalia vel realia plura ſunt conſiderāda.Et prio v̄ba ipſorū
priuil.porro.vt ab eoꝝ verbis vbi nulla ſit dubitatio nō rece
tur.de deci.c.ad audiētiā.ꝛ.l.aut ille.§.cuz in verbis.de reg.i
Secundo intentio concedentis que videt̄ eē in dubio: quo
epm ſiue eius preiudicium latiſſima q̊ad p̄iudiciū tertij ſtrict
ma:vt d.c.cum dilectus.de dona.p Innoc.Tertio cā priuile
eſt cōſiderāda:vt ſi ſit finalis ea ceſſante ceſſat priuilegium.j
j.ꝙ pro neceſſitate.de deci.ſuggeſtum.ꝛ.j.e.decet.vbi. de ho
Quarto debet attēdi perſona ſeu res cui priuilegiū cōcedi
et circunſtantie de quibus.de trāſla.c.fi.de ſpō.c.ex litteris.
debet attendi odium vel fauor.vt.j.c.odia.ꝛ.c.inſpicim⁹. in h
attentis debet iudicari priuilegium reale vel perſonale. It
iuxta predicta etiam aduertendū ꝙ ipſius rei natura ſuper q
priuilegium conceditur operatur ꝙ priuilegium ex parte ecc
ſie ſit reale ſed ex parte ſui preſulis ſit perſonale:vt ſi cōceda
eccleſie ꝙ eius archieps certis diebus pallio vti poſſit.de vſu
lij.qꝛ vos.nō iſta cōceſſio eſt realis reſpectu eccleſie cui credi
ſcz reſpectu ſui archiepi eſt perſonalis:qꝛ cuz eius perſona ex
guitur ex eo ꝙ ſucceſſor nouum palium debet habere:ex quo
tet ꝙ multum res ſuper qua priuilegium cōceditur intuenda
vt hic eſt priuilegium conceſſum niciſſano epiſcopo cōtinens
nullus poſſit in ciuitate.ꝛ dioce. niciſſ.ſine eius cōſenſu de b
neficio cum cura vel ſine cura prouideri debet iudicari reale
ipſi eccleſie vel eius intuitu fore conceſſum ſi etiam nomen ex
ſum eſſet in priuilegio dictam poſſeſſionem ꝛc.vt no.in conſili
Fed.ꝯſilio.lxvj.ꝛ hec ſm dicta circa priuilegia an ſint realia v
pſonalia.nam ex p̄dictis colligitur regula ꝛ etiaz quedam no
biles excep.ſi habemus in alijs quibuſdam nominibus ſub qu
bus celebratur diſpoſitio que non ſunt noīa dignitatis ſꝫ app
latiua que differunt in effectu a ꝓprijs nominibus inequalibu
grauo eos nominibus proprijs intelligantur grauati p
iuribus.ſi vero ſub noīe appellatiuo heredis ꝓ hereditarijs ſi
ſi ſeruus plurium dñorum ſtipulet̄ expreſſis noībus dñorum
vilibus.ſi vero ſub noīe dñorum ꝓ dñicis portionibus intellig
ſtipulari.l.ſi ſeruus cōis.de ſtip.ſer.in his ergo ꝛ ſimilib⁹ ſi vt
q; nomen exprimit̄.ſ.proprium ꝛ appellatiuuz inſpicimus in d
bio ꝙ ꝓcedat ſicut diſtinguitur in mandato iuriſdi.vt.d.c.qu
niam abbas.in quibus tamen caſibus ex aliquibus coniecturi
ꝛ p̄ſumptionibus.aliud eſt dicendum ſicut dictum eſt.s.in priu
legijs.ꝛ has no.coniecturas ponit Barto.in.d.l.ſi ſeruus cōi
dic enim ꝙ dicta regula que in dubio inſpicim⁹ ꝙ ꝓcedat:fall
ratione oneris iniuncti.pone exemplum in.d.l.nō nunq̄.Scō
rōne rei ſup qua fit diſpoſitio vt ſi tutor premiſſo noīe vel ſimp
citer ꝯhat ſup re pupi. nam ſemp videtur vt tutor ꝯhere.l.cu
poſt.§.j.de admini.tuto.ad idem.l.fina.de inſtitu.Tertio rōn

noticie

noticie.l.qui habebat.de re.du.vnde.d.distinctio qđ ꝓcedit ha
bet locū qn̄ noiantur ꝑsone note:sȝ si incognite nominent̄ indi-
stincte semꝑ vident̄ adiecta ꝓpria noia a demonstratione appel
latiuoꝝ:ꝛ sic inspiciunt̄ appellatiua:vt.d.l.q̇ habebat. Quarto
qn̄ ꝑm vnum modū pōt valere ꝑm aliū non:tunc nō inspicitur ꝙ
procedit sed valet eo modo quo pōt:vt.l.quotiēs.de re.du.ꝛ qđ
no.in.l.totaliter pactū.in fi.ff.de pac.ꝛ hec dicta sufficiāt circa
priuilegia. ¶ Scđo quero circa rescripta qualiter transeunt in
alium ꝛ in rescripto ꝑ qđ mādatur iurisdi.distingue.qꝛ aut que
ris de ipsa iurisditione vtrū transeat in alium aut queris vtrum
transeat in successorē ipsius impetrātis vel eius cōtra quem est
impetratū.primo casu duȝ queris de ipsa iurisditione:ꝛ tūc aut
commissio facta est sub noīe proprio:an sub nomīe dignitatis aut
sub vtroqȝ.primo casu subdistingue aut mortuus est delegās re
integra ꝛ expirat aut re nō integra ꝛ nō expirat:vt hic mēbra col
liguntur in.c.qm̄ abbas.ꝛ de off.dele.ꝛ ibi q̇d videt̄ cū sub vtro
noīe fuit facta cōmissio.ꝑdictis adde qđ no.Cy.in.l.more ma
iorū.ff.de iur.om.iudi.ꝛ Bar.in.l.qđ principi.de le.ij. vbi dicit
dicta habere locū si sit ꝯmissio sub noīe dignitatis ꝑncipaliter
se statuētis.secus si sub noīe dignitatis alteri inherētis vt est
dignitas vicarij.ista em̄ nunꝙ trāsit in futurū vicariū ꝙ nō esset
sed hic querendū de rōne differentie quare magis expirat iuris
ditio morte delegantis re integra:qꝛ fuit sub noīe dignitatis ꝛ
morte delegati q̄ etiā re integra transit in successorē si sub no
mine dignitatis facta fuerit:dic vt.d.c.qm̄ abbas.in nouel.cir-
ca prin.ꝛ predicta no.qđ morte delegātis re integra expirat iu-
risditio cū cōmittit̄ delegata:secus si ordinaria:vt.c.ij.de off.de
le.li.vj.ꝛ no.in.d.c.abbas.vbi etiā in nouel.qualiter cognosca
tur:vtrū sit cōmissa iurisditio ordinaria an delegata:circa qđ vi
de qđ no.Bal.post Ja.bu.in.l.ꝑcipimus.in prin.C.de app.vbi
tangit de autoribus quorū est certus numer⁹.de nulla tn̄ cā co-
gnoscant nisi spāliter demandet̄:dic vt in cle.autor.de rescript.
¶ Scđo casu pricipali cū queritur vtrū transeat in successorem
impetrantis vel eius cōtra quē est impetratū ꝛ in priuatis suc-
cessoribus iure hereditario vel successore singuli iur.suꝑ quo est
impetratio:dic vt in.c.significauit.de rescrip.de successorib⁹ aūt
dignitatis:an effectus rescripti transeat ad tales vel contra ta-
les simpl'r vel distinguatur.vtrū sit res integra vel nō integra re
misso ad no.plene in.c.is qui.j.eo.de mercu. ¶ Sed iuxta ꝑdi-
cta quero vtrū cōmissio facta sub noīe canonici transeat in futu
rum canonicū:vtrū succedat in dignitate canoni.ꝛ glo.ī.c.cano.
statuta post prin.s̄.de rescrip.innotuit quod nōdū dicit ꝙ dele-
gatio sequitur ipsuȝ canonicū si transferatur ꝙ non esset si cense
retur facta cōmissio sub noīe dignitatis:qꝛ trāsiret in eius succes
sorem nec sequeret̄ eū:vt no.in.d.c.qm̄ in nouel.circa princi.pro h
facit no.in.c.sicut.s̄.de elc.suꝑ glo.sic patet in nouel.vbi nou⁹ ca-
nonicus agit de contēptu canonici predefuncti:ibi etiā videas
de canonicis substitutis loco mortuorum.nam inquantum reꝑ-
sentant capl'm censent̄.idem cū defunctis.vj.q.j.deniqȝ de iud.
proponebatur.ꝛ quod no.Bal.in.l.ꝙ si grege.de leg.j. facit.c.
aduersus de imu.ecc. ¶ Item reperit̄ quedā successio in iurisdi
tione satis dissimilis:ꝛ in cui⁹ locū succedit.vt.c.iurisdi. epi vel
epi nouus in ꝑdicta iurisditione. ¶ Utrū ergo iurisditio con-
cessa cōtra capl'm suꝑ his in quib⁹ succedit transeat cōtra nouū
epm̄ vel cōtra iurisditio cōtra epm̄ exerceri possit cōtra cām suc
cedentis in eius iurisditionē:ꝛ eadē est qō.vtrū vnus alteri suc-
cedat in mandato:vt mandatū vni tu eat̄ alius q̇ successit a po-
pulo ꝛ in mandato iurisdi.tenēt doc.ꝙ vnus nō succedat alteri
in mandatis alias sic.qđ dic vt no.Jo.an.post Inno.in.c.eaȝ.s̄
de scrip.in nouel.cui adde qđ no.in.c.verū.de foro cōpe.in no
uo suꝑ.j.glo.ꝑdictis adde mandata executiua snīaꝝ vel lr̄aruȝ
adbeneficia an successor debeat adimplere mortuo mādatore re
integra.vide in.d.c.qm̄ abbas.in nouel.ver.finaūt executio ꝛc.ꝛ
qđ no.Bal.in.l.fundi venditor.ff.de acq̇.pos.ꝛ hec dicta sint di
cta circa rescripta. ¶ Tertio quero principaliter ꝛ succincte de
aliis dispositionib⁹ celebratis sub noīe dignitatis vel alteri⁹ of
ficii an transeāt in successorē.ꝛ Bar.tangit cōpromisso facto in
epm sub noīe dignitatis:an transeat in successorē. Item in offi-
cio executionis testamēti.ꝛ tenet Bar.in cōpromisso ꝙ nō tran
seat in.l.q̇ liberos.ff.de vul.ꝛ pu. Non ob.c.qm̄ Abbas qđ loq̇t̄
cū mandatur iurisditio:secus si aliud factū:vt no.Inno.in.c.fi.
de offi.deleg.ꝛ adde qđ no.in cle.fi.de ꝓcu.ꝛ.in executiōe digni
tati data sub noīe dignitatis vel ꝓprio noīe.no.glo.in.c.fi.de
testi s̄.eo.lib.ꝛ in Spec.de arbi.§.finitur.ver.quid si prelatus.
ꝛ in Specu.de testi.§.j.ad fi.facit.c.requisisti.de testamentis.
¶ Quero vlterius cum conceditur alicui facultas eundi vel ali
quid faciendi vt cedere lapideȝ:vtrum ista concessio censeat̄ rea
lis vel personalis: Barto.distinguit. Nam aut talis conces-
sio continet beneficium principis:ꝛ in dubio debet intelligi cō-
cessio realis.quia beneficia principum ꝛc.c.olim.de verb.signi.
ꝛ.l.fi.de consti.prin. Quandoqȝ concessio continet priuilegiuȝ
hoc est aliquid contra ius commune:ꝛ tunc si quidem datur ciui
tati vel vniuersitati ꝛ intelligitur reale.l.forma.§.ꝙꝙ.de cen.
Quandoqȝ datur certe singulari persone:ꝛ tunc glo.in.d.§.q̇c
quid sentit.quod in dubio sit reale. Oldra.reprehendit illam
glo.Bar.remittit ad no.in.l.quia perpenale.so.ma.ꝛ de hoc di
xi.s̄.plene post prin.quandoqȝ ꝯcessio non continet priuilegiuȝ
principis sed priuati vel alterius inferioris:ꝛ tunc aut concedi
tur mera facultas facti.puta facultas eundi.vel ꝙ possis ire
que referuntur ad factum magis ꝙ̄uis ꝛ tunc concessio presumi
tur personalis.l.a priui.§.siquis alicui.de le.j.si vero concessio
refertur ad tūc:aut sit determinate respectu fundi dominantis
ꝛ presumitur realis.l.pe.de ser.vr.pre.aut indeterminate ꝛ pre-
sumitur concessio personalis.vt.c.cum venisset.de instit.nisi ex
qualitate persone ꝛ relicti aliud presumatur:vt est casus notabi
lis in.l.pater filie.de serui.vbi illa ponit Bar.ꝛ subdit si impera
tor concedit iurisdi.in quodam castro ꝛ dubitatur.vtrum cōces-
sio sit facta comiti illius castri:vel sit facta territorio.Barto.in
dubio presumit ꝙ territorio nisi ex verbis cōcessionis aliud ap-
paret.ꝛ ita no.in.d.l.pater filie.Bal.dicit ꝙ aut conceditur q̇d
certum aut incertum.si quid incertum ꝛ non transit in alium
vt.l.cum seruum.siquis alicui.de le.j.si vero certum ꝛ transit.l.si
necessarias.§.si in reddendo.de pac.similis distinctio inter cer-
tum ꝛ incertum.nota de condi.indebi.l.si non certum.§.libert⁹.
in conces.autem castri in terminis ꝙ Bart.ipse idem Bal.con
cedendo siue consulendo dixit ꝙ aut conceditur in terminū vti-
lis dominij:ꝛ habet locum distinctio de qua supra proxi.aut cō-
ceditur per moduȝ officij ꝛ presumitur cōcessio personalis ad he
redem.non tamen sit.l.cuiusbonis.ff.de cur.ꝛ tute.l.antep. Aut
dubitatur qualis ē ista cōcessio:ꝛ tunc dicit ꝙ ex tribus presu-
mitur concessio personalis scȝ ex forma verborum:vt quia papa
dixit parti exerceas iurisditionem. ¶ Secundo ex natura rei:
vt quia dixit concedimus tibi vsufruct.cast.C.de cadu.tol.§.ne
autem. Tertio ex causa concessionis:quia electa est industria ꝑ-
sone:ꝛ hoc appareat ex verbis concessionis.c.fi.de offi.delega.
¶ Si vero nullum ex istis apparet ꝙ concessio presumitur rea-
lis:quia in beneficijs principis latissima debet fieri interpreta-
tio.l.fi.de consti.prin.ꝛ ita no.Bal.in.d.§.siquis alicui. ¶ Ul-
terius in transactiōib⁹ ꝛ in pactis ꝛ legib⁹ reperiunt̄ verba scri
pta ī personaȝ ꝛ cum ea extinguitur ipsa dispositio:quādoqȝ ve-
ro sunt stricta in rem:ꝛ per consequens transitoria in alios suc-
cessores dedi remissionem supra in principio.similiter dicimus
ꝙ quedam sunt realia quedam personalia.ꝛ.l.vitia.C.de pre-
scrip.lon.tempo.similiter exceptiōes quedā sunt reales quedaȝ
ꝑsonales:vt.l.exceptiōe.q̄ ꝑsonales.ff.de excep.ꝛ vnionib⁹ facti
distinguimur:vtrū videat̄ ꝙ in.c.j.de iurepat.ꝛ.C.de ꝑci.imꝑa.
offe.l.quot.ꝑ Cy.in.vj.q̄ fil'r ꝛ in obli.ipsis electa industria ꝑso-
ne.ꝛ sic nō possit per aliū explicari:an de quo.vt.l.nemo est q̄ ne
sciat de duo.reis.ꝑ Bar.ꝛ.l.q̇squis.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ ꝑ Bald.in
d.c.fi.de offi.dele.in nouel.ex istis remissionib⁹ sit succincte rea
lis materia huius regule ꝙ de priuilegijs ꝑsonalibus vel reali-
bus loqui poterit studiosius ad multas alias materias adapta
re ꝛ sic regulam ampliare.

1 Etas oīs prona est ad malum.
2 Presumptionū genera sunt multa.
3 Presumptio malicie est presumptio hominis.
4 Presumptio malicie aggrauat penam.
5 Crimen per instrumentū an directe probetur.
6 Absens an possit damnari de penis.

Semel malus. semꝑ presumitur esse ma-
lus. Glo.exemplificat ꝑ-
mo regulam in semel periuro in semel contumace ī se
mel calūniante:vt in iuribus allegatis in ea.di.etiaȝ
ponit exēplū in milite qui semel se male gessit in militia nam ꝑ-
sumitur ꝙ non bene se habeat in futurū.l.non omnes.§.a barba
ris.de re mili.pone exemplum in semel mendace qui presumitur
mentiri.de offic.delega.cum olim.ij.ꝛ de procurato.c.j.ratio au
tem regule ꝛ dictorum exemplorum oritur ꝑm glo.ex natura cor
rupta hominis presumentis illicitas quē deus creauit rectum ꝛ
ad similitudinem sui fecit illum.Ecc.vnde per hoc licet quilibet
presumitur bonus:tamen accidens nature contrariuȝ tollit effe
ctum presumptionis nature. ¶ Sed contra hoc opponit̄ ꝛ vide
tur ꝙ potius debeat in homine considerare ꝛ ꝑsumi illud qđ est
ꝑm naturam ꝙ̄ qđ est ꝑm accidens.nam naturalia sunt immuta-
bilia idē de iure na.gen.ꝛ ci.§.si naturalia.ꝛ.vj.di.naturale.So
lu.dic ꝙ quedam sunt naturalia proprie.ꝛ ista sunt immutabilia
vt in s̄.q̄dā nō sunt de natura de necessitate sȝ ex ꝑsumptione na
ture:vt bonitas ꝛ ista ex accidēti pn̄t mutari vt h.ꝛ.l.j.§.bestias
de postu.q̄ inducit ad.q.si vnus est origine florētinus:sȝ diu ha-

bitauit perusij. nam p hoc debet censeri perusinus: qr consuetudo alteram naturā facit ad id qd dixi in. c. statutū. §. cuz vero. de rescrip. s. eo. lib. vbi de represalijs cōcessis cōtra florentinos: vt non extendātur ad florē. alibi habitantes. ar. l. prouinciales. ff. de ver. sig. Sed iterū cōtra regulā opponitur & videtur ꝙ poti9 debet attendi cā naturalis ꝙ accidentalis. l. iij. in princ. ff. de tu. vbi pupillo furioso dabitur tutor vt pupillo nō curator vt furioso. so. dicit ibi Bar. ꝙ qñqz cā naturalis & accidentalis sunt sibi inuicem repugnātes: tunc preualet accidentalis cū natura alteratur vt hic. & d. §. bestias. qñqz cā naturalis & accidentalis nō repugnant sed repugnat effectus eaꝝ: vt. d. l. iij. nam lz quis possit esse simul pupillus & furiosus: non tñ pōt habere tutorē vt pupillus sed vt curator: & tunc preualet cā naturalis & accidētalis possunt simul concurrere: & etiam effectus eaꝝ se compatiuntur & tunc vna non preualet alteri. vt. l. cum primi. de iure do. facit. l. filio quez pater. ff. de in inte. rest. & l. in reb9. C. de iure do. fundatur ergo ratio huius regule in corruptiōe nature ꝑpter accidēs malicie superueniens ex aīo presumitur perseuerantia voluntatis in malo sicut in bono. c. maior. in fi. de baptis. ¶ Tertio op. & videtur ꝙ homo etiā si non fuit nunꝙ malus: tñ debemus presumere eum malū. qr natura humana quodāmodo labitur ad delicta in auꝶ. de noua. §. si vero intra. ¶ Itez septies in die cadit iustus. de peni. c. quāuis. §. fi. ¶ † Itē oīs etas prona est ad mala ab adolescentia sua. xij. q. j. c. j. & procliuis est cursus ad voluntatem & natura imitatrix est vitioꝝ. xx. q. iij. c. ij. & multe hoībus vie sunt ad maliciā vt auꝶ. de nup. §. tutiores. & homo ad maliciā semel aditus nihil est mali ꝙ non adueniat in auꝶ. & hi qui se obres habere prohi. mi. post prin. ¶ Itez humana natura nitiꝛ in vetita. & hinc est ꝙ facilis est ad dissentiendum. l. item sumus. §. principaliter. ff. de arbi. ex quibus videtur ꝙ etiam si non fuerit homo semel malus: tñ p̄sumi debeat postꝙ natura hominis imitatur vitia & totiens in die peccat. Sol. Iaco. de bel. in disputatione sua. xxj. in ordine dicit ita ꝙ aut queritur de bonitate hominis in genere aut in specie. si in genere tunc quilibet debet p̄sumi in dubio bonus de struc. c. j. de presump. c. fi. si in specie aut queritur de bonitate preterita aut futura. si de preterita. s. an in preteritum fuerit quis bonus: tunc ex vita eius preterita bona vel mala debemus eum presumere de presenti de presumpt. c. ex studijs. & ff. de iureiu. l. aliud. & xxxij. q. j. c. qui viderit. si autez sit dubium tunc bonus esse presumitur: vt. l. omnino. ff. de inoffi. testa. etiam. l. cum pater. §. rogo. de leg. j. Si ergo queraꝛ de futura bonitate tunc si fuit semel malus presumendum ꝙ erit malus etiam in futurum in. j. c. si autem non apparet ꝙ vnꝙ fuerit malus: tunc presumendū est de quolibet ꝙ debeat eē bon9 in futuꝝ vt no. ff. de ꝓba. l. ij. & insti. de suspec. tuto. in fi. nisi sit ꝑsona vilis vel inhonesta vel male opinionis & fame: vel alias se ingerat vel alias sinistra suspitio contra eum laboret: vt in auꝶ. de test. c. scimus. cum concor. istis oīno adde qd no. ij. q. vij. c. querendum Quarto post Dyn. & alios op. & videtur ꝙ lz quis fuerit semel malus: tñ hodie nō debeat sic p̄sumi sicut ille q̄ olim possedit hodie nō presumiꝛ possidere. l. siue possidetis. C. de ꝓba. & bona eq̄paratio est malicie & maloꝝ nostroꝝ ad possessionē vel quasi. in qua & in acquirendo & continuādo queriꝛ. l. iij. ij. rub. & §. admittentia. l. queadmodū. ff. de acqui. pos. sicut ergo possessio rerum non presumiꝛ continuata de preterito in p̄senti. ita nec possessio malicie vel maloꝝ cuius contrariū vult illud. c. So. dicit Dy. ꝙ aliud in possessione rerū q̄ facto alterius auferri pōt sine concursu possidentis vt ptz. ff. de vi & vi ar. per totū aliud in vitio animi ꝙ non potest auferri p alium sine cōcursu cause delinquentis: & ideo presumiꝛ semp cōtinuare quasi possessio in existentia malicie si ꝯtrariū non probaꝛ sic Dy. in fi. hoc tñ dictuz Dy. de possessione rerū qd non presumaꝛ in preterito in presenti non est p̄cise verū: sed dicendū: vt in. d. l. siue possidetis. per Cy. & alios. & c. cū ad sedem. de resti. spo. in nouel. ad dicta tñ Dyn. oīno adde Bar. & qd no. per ipsum in. l. si prius. ff. de no. ope. nun. in. ij. op. cū quatuor sequentib9 vbi quare in seruitute rerū non presumiꝛ ex qua possessione seruitutis ꝙ res sit serua sed libera & in possessione malicie: cū tamen naturalis status nominis sit ab origine bonus sicut status naturalis rerū libe. vsqz ad celum. l. altius. C. de serui. dic vt ibi Uenio ad q̄ones aliquas ꝓ pleniori declaratione regule per doc. hic non plene examinatas. & primo gl. & docto. tenent ꝙ in dubio quilibet presumatur bonus: vt. d. c. j. de stru. Item gratus. c. meritus. l. oīmodo. de inoffi. testa. & l. cū pater. §. rogo. de le. ij. & bonefidei. l. pe. C. de euic. & c. vigilanti. de p̄scrip. & innocens a peccato. C. de eden. ꝙ acta & c. j. vt. cc. vt innocens a dolo & culpa. l. dolum. C. de dolo. & de pig. ac. l. si creditor vbi de hoc & sine vitio. C. de edil. edic. l. j. & ff. de proba. l. cum probatio & idoneus. cū si. de presump. ¶ Quero ergo vtrum iste p̄sumptiones oriantur siue quo iure fundantur cū habitu & natura vitia sint & innata hominibus ex originali peccato contracto

a ¶ Presūptio. Adde an p̄sūptio sufficiat ad ꝯdēnādum de crīe bal. in. l. fi. ff. de here. insti. & in l. si aduersari9. C. de fide instru. & in l. nō hoc. C. vñ cogna & i. l. neqz nata les. C. de ꝓba. & i. l. siue possidetis. e. ti. & i. c. afferte. de presump. bar. i l. fi. de ꝓba. in. l. si quas adulterij. C. de adul.

a primis parentibus. de conse. dist. iiij. c. ij. & dictum est. s. ij. opi. Sol. ista presumptio bonitatis oritur ex obseruantia l cuz quas quilibet scire presumitur ac tenetur etiaz seruare. vt. de legi. l. leges. & l. ab ea parte. ff. de proba. leges aut sunt regu te & directiue ad bonum & bonos facere student premiorū exh ta tione & delictorum punitione. l. j. ff. de iusti. & iur. Quilibet go presumitur bonus ex earū presumpta scientia & obseruanti ¶ Item prima natura in hoīe fuit bona & regulata ad bon n & creata a perfectissimo artifice. ideo qui ad imaginem sui fec illum &c ex persona igitur creatoris qui oīa bona fecit & hom em gratia recuperauit quilibet presumitur esse bonus. ar. in au de defen. ciuita. §. qui vero. & de eden. l. siquis ex argentarijs. §.

2 ¶ † Sol. quero q̄ presumptiōes sint bonitatis & malitie nā nul ta sunt genera presumptionum de quibus. l. differunt. & l. iu di. fraternitatem. & c. is qui fidem. de presump. & l. non est veri simile. qd me. cā. sol. qd q̄s sit dicit glo. ꝙ potest dici presumpti bo minis facti & iur. in glo. ¶ Tu dic ꝙ presumptio bonitatis t p̄sumptio nature: qr naturaliter bonitas est insita homini. Item est presumptio iur. opitulantis nature: vt no. in. d. l. non est eri simile. & c. is quidem. & dicta oīa.

3 ¶ † Sed presumptio ma cie est presumptio hoīs ꝭm legē & ꝭm canonem que procedit cu is hz malā famā & est presumptio facti & de preterito ad presen tē pus. ff. de accu. l. si is cui. §. ijsdem. & etiā presumptio iur. ami cu lantis predictis presumptionibus. ff. de remi. l. nō eius. §. a bar baris. Item potest dici ꝙ sit p̄sumptio: qr consuetudo delin quē di alterat naturā. ff. ad mace. l. j. in prin. ꝭm Iac. de bel. qui ca hoc querit q̄s sit effectus presumptionis malicie in hoīe s el malo dicit ipse qd aut queritur de malicia hominis in casib p̄ teritis aut in casibus futuris. ¶ Primo casu siquidē cōst de lictum: tunc duplex est presumptio cōtra eum vna q̄ descend ex l. ꝙ presumatur malo aīo perpetrasse. l. si non conuicij. C. e. j. de presum. alia q̄ descendit ex malicia & delicto alias comm o. iste tñ presumptiones qñqz ad condēnationem sufficiunt p est tamen probare suā innocentiā diu ius tamen astringit ad ꝑ an duz propter dictas presumptiones: vt. C. qui & aduer. quos in ter re po. l. j. & d. l. non est verisimile. facit. c. cum dilectus. de c.

4 ¶ † Item presumptio [a] malicie aggrauat penā. ff. de peni. fi
a diuturno. & l. nemo. C. de epi. au. quandoqz vero non cōstat eli ctum cōmissum ab eo q̄ alias fuit malus tunc ista non est iur e sumptio qd dicatur etiā cōmisisse istud de quo nunc agitur. et eī iniquissimū & absurdū qd si semel bis vel ter q̄s cōmisit al terium homicidiū siue furtuz qd presumatur homicidia siue ur ta cōmisisse esset tñ aliqualis presumptio cōtra eum si perso q̄ cōmisit homicidiū siue furtū de quo cōstat esset incerta anim iu dicis inquirentis facilius contra eum ꝙ contra aliosad su tionem adduci. arg. l. iij. l. aquil. sic delictum ad. l. aquil. Secundo. casu quādo loquimur de malicia hoīs in casibus futuris ic ex presumptionibus malicie efficitur suspectus & non presumiꝛ malus in oībus similib9 casibus in quib9 prius fuit mal9 & i o remouēdus est ab oībus actibus similibus: vt. d. §. ijsdem. §. a barbaris. & ff. de his qui no. infa. l. ij. §. miles. vbi de hoc. & lu cius. & ibi no. eo. ti. & de suspe. tu. l. iij. §. queri potest & c. testi monium. de testi. cum si. vbi de hoc & hoc modo pōt intelligi ista regula vt. s. presumatur semp malus quo ad ip̄m repellendum b actibus similibus non antem ipsum puniendum de delicto ni li si non constat eum aliter cōmisisse. ¶ Tertio quero si aliq s fuit malus in vno actu in genere malitie presumatur malus i detur ꝙ sic per illā regulam q̄ indistincte loq̄ꝛ. ff. de nup. l. de c cato. & l. j. §. generaliter. de le. prestā. ecōtra videtur ꝙ in alijs ge neribus malitie non presumatur malus qr vitium & defunct9 in vno actu puta luxurie nihil habet commune cum alio vitio p a auaricie. de vno ergo ad aliud nō infertur. l. papi. exuli. ff. de i no. & l. si maritus. de dona. inter virum & vxo. & hinc est ī mate a redhibitiōis vt seruus rōne vitij de quo cōstat possit redhib ri non ꝑpter alia que non apparent. ff. de edi. edic. l. j. & per tot & idem in anīalibus irrationalibus. nam qñqz bos cornupeti t non pessundat. ff. de edi. edic. l. bouem. in prin. Item iura qu sumunt quē malū ex eo ꝙ semel fuerit semp referūt se ad idē lum in genere nō diuersi generis: vt in. d. l. si cui. §. ijsdē. de c. & l. non oēs. §. a barbaris. de re mili. & in alijs exemplis de qu dixi. s. in prin. secunde regule. & l. tutor quoqz. §. si autez ips u tor. ff. de suspec. tu. vbi tutor est suspectus in noua tutela si i a male gessit. & istam partē tenet Iaco. de bel. in disputatione a xxj. nam ꝭm euz in corpore humano sunt quatuor humores e q bus corpora conficiuntur humana. vt not. insti. in prohemio. igitur a quibus vitia causantur quia humores nō equalite e habent in homine sed superabundant et etiam in ali o quis bundat et in alio deficit. igitur non videtur possibile ꝙ hom q̄ est malus in vno ꝙ ipse peccet in omnibus vnde multi peccā in luxuria et in alijs seruant virtutem et idem in alijs vt in experi

tia notū

ia notum est. ¶ Quarto quero vtruꝫ p̄sumptio malicie tollat̄
penam sol. dic ꝙ aut loq̄mur quo ad mūdum aut quo ad deū
imo casu aut tp̄s pn̄ie est a iure p̄fixum ꝛ infra illud penitu-
ꝛ tollit̄ p̄sumptio malicie ꝛ p̄sumit̄ bonus. C. de plus pe. l. j. ꝛ
oi. ferrum. ¶ Si vero nullum tp̄s est a iure p̄fixum tūc aut ex
lo delicto ꝯrit infamiam iur. ꝛ pn̄ia nō desijt esse nocēs. l. q̄ ca
iente. ff. de fur. aut ex tali pctō non ꝯrit iur. infamiam ꝛ tūc aut
mel tm̄ peccauit aut bis vel pluries. ꝛ si semel: tunc aut pecca-
it ꝯ naturam. i. ꝯ dispōnem ꝛ ordinem nature ꝛ tūc non tollit̄
sumptio malicie: qꝛ ꝑ tale pctm̄ ꝯuertit se ad brutum animal ꝛ
cessit ab hominibus. p̄sumit̄ ergo semel talia cōcupisci nec cē
nt̄ esse hoies sed bestie in aut̄. de ince. nup. §. j. ꝛ de dona. ī p̄n.
xviij. q. j. si homo. xxiij. q. j. §. nunc notandum aut peccauit in
de tūc siq̄dem in fide catholica qꝛ rupit fidem deo tūc si tm̄ se-
l ꝛ post penitet ꝛ non tollit̄ p̄sumptio malicie ꝛ p̄sumit̄ bon⁹
vꝛ redire ad ꝑfectam materiam. C. de sum. tri. c. ep̄la. inter cla
s. in fi. Si vero bis ꝛ sic est relaxus ꝛ post penitet ꝛ non p̄dest
here. ad abolendas. §. illos quoqꝫ. ꝛ C. de apo. l. hi qui sctāꝫ
i aūt rupit fidem homini vel al̄r aliq̄d ꝛ postea penitet tūc si
em delictum est occultum ꝛ p̄sumit̄ in dubio bonus ꝑpter l di
m pn̄iam qꝛ occulta in meliorem ꝑtem interp̄tant̄ de serti. c.
tuaꝝ. ꝛ. ij. q. vij. ipsi apostoli. si aūt delictum est manifestū ꝛ ex
imo ꝛ postea penitet si aūt apparent certa ꝛ vera signa pn̄ie ꝛ
atus est postea bonum ꝛ cum possessio operari malum ab eo
stinuit tunc tollit̄ p̄sumptio malicie in illo genere mali ꝛ p̄su
t̄ postea bonus quasi rediuerit ad naturam suam qd̄ est faci-
ff. de pac. l. scimus. §. qd̄ in sp̄e. ꝛ qꝛ oīs nostri status sub sp̄e
tus ꝯsistūt in aut̄. de non alie. aut ꝑmu. §. vt aut̄. ꝛ hoc veruꝫ
solum si semel sed ēt si bis deliq̄t ex aīo ꝛ postea bis oꝑat⁹
bonum ꝛ nō posset oꝑari malum ab eo abstinuit quasi depu-
erit se emēdationi ꝛ rediuerit ad naturam suam ꝛ noticiam
creatoris naꝫ tales ēt suscipit lex. l. iij. §. si vtrum. ff. de mino.
it in relaxis ꝛ in his q̄ habent̄ in aut̄. de iur. nu. vt p̄dixi siue
delictum non p̄cessit ex aīo sed ex culpa tūc ꝑ pn̄iam tollit̄ p̄
ptio sine dubio: qꝛ culpa p̄cedit ex negligentia ꝛ negligen-
nō corrūpit aīm neqꝫ naturam. ꝛ ideo si primo fuit negligēs
stea diligēs tollit̄ illa p̄sumptio. ff. de neg. gest. l. si negocia
itis. ꝛ c. testimoniuꝫ de testi. ꝛ de edi. edi. l. q̄d si fugitiu⁹. ꝛ. §.
ij. ¶ Scd̄o cāu qū loq̄mur quo ad euꝫ eo casu ꝑverā pn̄iam
it̄ p̄sumptio malicie vt sit emendatus ꝛ vere penituit p̄ot p-
i ꝑ sacerdotem suum vt. d. c. testimonium. vbi de hoc: ꝛ. l. īpe-
is. C. de nu. ꝛ. d. c. ferrū. ꝛ. c. ipsi apostoli. ¶ Quinto q̄ro qꝛ
acit mentionem de p̄sumptione iur. tm̄ ꝛ de p̄sumptiōe iur.
: iure ꝛ nos habemus alia genera p̄bationum puta iudicia
mptionis facti fictione ꝛ sil̄ia de q̄bus in. d. l. non est verisil̄e
metus cā. ¶ Quero de singulis succicte ꝛ vtil̄r. ꝛ primo q̄d
sumptio iur. de iure. Rn̄deo ꝙ lex p̄sumit ꝛ vltra statuēdo
dit vt ꝯ eam non admittat̄ p̄batio. in hoc tn̄ casu dico ꝙ ad-
tet̄ p̄batio ꝑ ꝯcessionem ꝑtis vt no. Cy. in aut̄ sed iam neces
C. de dona. ante nup. sed certe hoc q̄d dices si constitutio vel
utum dicit stari iuramento vel alteri p̄sumptioni vtrum po-
t p̄bari ꝯrium. Ja. ꝙ sic in. l. j. C. de re iu. alij ꝯ. vt. l. j. C. si ad
li. so. q̄d est p̄sumptio iur. tm̄ dic qd̄ est illa qū lex simpl̄r p̄su
ꝛ tunc autoritas legis operat̄ vel vt aggrauet onus p̄bādi
s minuebat vt. d. l. non est verisil̄e. vel transferat onus p̄ban
ꝛ hoc facit qū. ff. de p̄ba. circa eum. ꝛ hoc bene no. ꝙ p̄sum
aggrauat onus p̄bandi qū est ꝯ eum cui incūberet al̄s pro
io ꝛ effectus huius grauationis est qꝛ ibi al̄s semiplene p-
ti deferet̄ sacr̄m in defectum plene p̄bationis in hoc casu cū
sumptio est contra p̄bantem non deferet̄ iuramentum ex
iplena p̄batione quia presumptio elidit illaꝫ suam semiple
p̄bationem. ar. l. j. C. qui ꝛ aduersus quos. qd̄ est no. Item
sumptio nature que versat̄ circa illa que insunt cōmuniter
ini a natura sicut bonitas capacitas īdustria naturalis nō
artificialis iuxta no. in. c. si forte. de ele. li. vj. ¶ Item est p̄
ptio facti qū ex vno facto p̄sumit̄ aliud vt in regula fictio. āt
quoddam statutum ꝯ qd̄ expressam veritatem vbi circa p̄ba-
em veritatis labore non conueniūt: qꝛ intentionem nullaꝫ
t adminiculum. argu. l. ad p̄bationem. C. de p̄ba. adde dicit
I. ꝙ ex pluribus p̄sumptionibus p̄ot iudicari. de pigno. illo
. Item de pluribus adminiculis de succes. ab inte. c. cum di
s. Item ex pluribus indicijs. ff. de excu. tuto. l. ij. §. j. ꝛ hoc
m in ciuili: secus in criminali nisi sint indicia vehementia vt
er Dy. ꝛ. c. l̄ras de p̄sum. Item ex pluribus argumentis. l.
. eiusdem no. ff. de testi. non tn̄ qd̄ minus est vnum indicium
miplena p̄batio vt no. de p̄ba. l. cum p̄batio. ꝛ cum indiciuꝫ
bandum ꝑ duos testes qū non testificant̄ de facto p̄ncipali
indicio tm̄ vt no. in. l. fi. C. fami. her. ꝛ per Inno. de simo. c. si-
num ꝛ valde no. quod cum iudex fert sn̄iam ex p̄sumptione
siue indicijs dꝫ magis sn̄iam temperare quam eam p̄ferat

ex veris p̄bationibus: vt no. Inno. in. c. qꝛ verisimile. de p̄sump.
facit quod ipse no. de renū. c. super hoc. ꝛ. vj. q. iij. ciues. ꝛ. xj. q. j.
c. si qui per superbiam per Archi. ꝛ no. ꝙ vna p̄sumptio qn̄qꝫ eli
dit aliam. l. diuus. ff. de in integ. rest. ꝛ. d. c. l̄ras. de p̄sup. ista sūt
dicta dn̄i Bal. in. d. l. non est verisimile. q̄ sunt no. ¶ Sexto q̄-
ro illud. c. p̄sumit ex p̄terito circa pn̄s ꝛ futurū. qn̄qꝫ lex siue ca-
non p̄sumit ex pn̄ti circa preteritum ꝛ interdum circa futurum
de quibus glo. remittit ad. c. multis. l. iiij. di. cum alijs allegatis
in gl. ꝛ qꝛ dn̄s meus Bal. sequendo Ja. de are. multa vtilia cir-
ca istam materiaꝫ tangit in. l. ex persona. C. de p̄ba. ideo ꝑ leuio
ri declaratione huius regule dicta eius succincte referam ꝛ etiā
alioꝝ put. j. patebit. ideo ſm eum considera ꝙ due sunt materie
¶ Prima est an ex presenti presumat̄ in p̄teritum ꝛ istam pre-
sumptionem vocat translatiuam ꝛ de ista statim dicam. ¶ Se
cūda materia est an ex p̄terito p̄sumat̄ in pn̄ti ꝛ istam p̄sumptio
nem vocat ꝯtinuatiuā ꝛ de ista. j. in sequenti p̄xima. q. ¶ Pre-
sumptio translatiua orit̄ ex pn̄ti statu ꝛ istud appellat̄ extremū
a quo ēt req̄rit pn̄s verū ꝛ p̄teritum possibile ꝛ illud p̄teritum vo
cat̄ extremum ad qd̄ ꝛ hmōi p̄sumptis vtunt̄ iura qū si non p̄su
meretur p̄teritum parum operaret̄ pn̄s verbi gr̄a si ille q̄ est in
possessione seruitutis non p̄sumeret̄ retro seruus parum ope-
raret̄ dn̄o pn̄s possessio qꝛ p̄sumeret̄ violenta clandestina vel im
possibilis ꝛ ideo lex statuit quod ex pn̄ti possessione seruitutis
p̄sumat̄ retro fuisse seruus ne al̄s pn̄tis tp̄is obꝛūperet̄ effect⁹:
de lib. cā. l. liberis. §. fi. ꝛ de p̄ba. l. archatum. in illa igit̄ presum
ptione translata vtrum p̄sumat̄ distingue qꝛ aut loquimur ī ma
teria necessaria aut impossibili aut in materia cōtingenti. prīo
cāu de pn̄ti infert̄ in p̄teritum verbi gr̄a sum hodie minor ex ne
cessitate concludit ita p̄batio. ff. de mino. l. minor. xxv. annis ex
aspectu sed in materia possibili restante in eodem statu de pn̄ti
non p̄sumit̄ in p̄teritum; vnde si hodie sum maior non presumor
maior. C. de p̄ba. l. cūcte. ¶ Sed in materia ꝯtingēti distingue
qꝛ si status pn̄s p̄ot ꝯcurrere cum naturali antecedentis status
ꝛ tūc ex pn̄ti p̄sumit̄ in p̄teritum vt. d. l. liberis. §. fi. aut p̄cedēs
status non p̄ot ꝯcurrere cum veritate status pn̄tis ꝛ tn̄ secus ver
bi gr̄a esse literatū vel prudentem est ꝯtingens illud nō p̄ot con
currere cum veritate primi status qꝛ nemo p̄sumit̄ literatus cū
isti sunt habitus acquisiti non nati. ff. de leg. iij. ꝛ tunc ex p̄senti
non p̄sumit̄ in p̄teritum: ideo si mandat papa alicui ꝑuideri de
bn̄ficio ꝛ ideo si constiterit tp̄e date eum esse doctorem vel lite-
ratum non tn̄ p̄sumit̄ retro fuisse talem ꝛ idem in sil̄ibus est di-
cendum. facit. c. si eo tp̄e. de rescript. li. vj. ꝛ cle. l̄ras. eo. lib. ꝛ hec
materia de contingenti ſm eum q̄ alibi per Oldra. melius de-
clarat distinguēdo sic aut pn̄s ꝯuersio est ꝯnexa ꝛ tp̄e ad qd̄ vo
lo pn̄tiam ꝯuersationem in modū p̄batōis vel p̄sumptiōis īdu
cere aut separat̄ per tp̄s vꝫ primo casu de pn̄ti p̄sumimus in p̄-
teritū in aut̄. de rest. ꝛ ea q̄ pa. §. vnde siq̄dem. col. ix. ꝛ ibi no. se
cūdo casu aut hꝫ ꝯ se p̄teriti tp̄is necessariam ꝯriam veritatem ꝛ
nūc non arguimus de pn̄ti ꝯsultatione ad practicam nam q̄ est
fugitiuus hodie nō p̄sumit̄ quod olim fuit ꝛ ita. C. de p̄ba. l. iiij
aut non hꝫ preteriti tp̄is necessariam ꝯriam veritatem sed ex cō
tingenti vt in paupertate ꝛ diuitijs. non em̄ est necessarium da-
re aliqd̄ tp̄s in quo quis fuit diues vel pauꝑ ſm cōem cursuꝫ na
ture ꝛ tūc de pn̄ti arguimus in p̄teritum vt. l. j. §. p̄batio. ꝺ ma.
cōuē. ꝛ. C. de p̄ba. l. ex ꝑsona. ex p̄dictis apparet solutio. q. quaꝫ
format Dy. de illo qui vendidit bona ꝛ dudum postea ꝯdemnat̄
vt hereticus nunq̄d poterit dicta res auferri ab emptore tāq̄
retro p̄sumat̄ fuisse hereticus. arguit ꝙ sic in preal. §. probatio
ꝯrium dicit Bal. per p̄dictam theoricam. nam pn̄s ꝯuersatio q̄
fuit tp̄e venditōis hꝫ ꝯ se p̄teriti tp̄is ꝯriam veritateꝫ. s. ꝙ qn̄qꝫ
non fuit hereticus puta qū erat infans ꝛ ita no. ip̄e post Oldr.
in. d. §. p̄batio. ꝛ hoc tn̄ vtrum ex pn̄ti statu pauꝑtatis vel diui-
tiarū p̄sumat̄ in p̄teritū alibi dicit gl. ꝙ q̄ fundat intētōem suaꝫ
ex pauꝑtate vel diuitijs dꝫ hic p̄bare. l. si fideiussor. §. q̄ p̄ rei q̄li
tate. ff. q̄ satisd. cog. adde qd̄ no. in. c. infamibus. de reg. iu. li. vj.
in mercu. vbi plene cū obijcit̄ illegitimus vl̄ mn̄datus cui incum
bat onus p̄bādi dic vt ibi ꝛ aduertēdū qd̄ facilius p̄sumūt iura
ex p̄terito circa pn̄s q̄ᵽ eꝯ de pn̄ti circa p̄teritum siue loquamur
circa reꝝ substātiam siue circa reꝝ qualitates intrīsecas vt scia
artificia ꝛ sil̄ia siue extrinsecas vt circa diuitias pauꝑtates reꝝ
diuina pre. ꝛ si. bn̄ em̄ sequit̄ olim fui doctor artifex dn̄s vel pos-
sessor talis rei ergo sum de pn̄ti sed non eꝯ. vnde sicut dcm̄ est q̄
hodie ē hereticus doctor dn̄s ꝛ sy. nō p̄sumit qd̄ olim fuit sꝫ eꝯ
bn̄ p̄sumit̄ q̄ olim sic fuit ergo ꝛ hodie qꝛ tales qualitates ītrin
sece postq̄ᵽ insunt durare p̄sumit̄ vt illa regula ex quo sequit̄ ꝙ si
non volo te repellere vt excōicatū p̄bando te olim fuisse excōica
tum ēt hodie p̄sumit̄: vt no. in. c. p̄posuit de cle. exc. ꝛ qd̄ no. ī. l.
siue possideti s. C. de p̄ba. sꝫ dices īmo vr̄ qd̄ nō dꝫ sumi p̄batio
de p̄terito in pn̄ti qꝛ talis p̄batio non ꝯcludit necessario. nam ꝛ
si fui excōicatus doctor vel dn̄s in p̄teritū possim hodie nō esse

talis vnde q: sunt penitus sepata p̄n̄s ⁊ p̄teritū nō infert̄ d̄ vno ad reliquū. nā ꝓbatio d3 esse ↄcludens necessario ad hoc. c. in p̄sentia. de ꝓba. ⁊ c. cum ↄtingat ab esse facit lex nō ob. ad h̄. C. d̄ no. co. ⁊ qd̄ no. in. c. lr̄as. de rescri. in cle. ⁊ c. veñ. in fi. de sen. exc. li. vj. ex q̇bus vr̄ ꝙ iste p̄sumptões legum ⁊ canonū cu3 ex eis nō resultat ꝓbatio ↄcludēs necessario non videnť ↄcludere al's ꝓcedere dic ꝙ qñq3 ↄtingit abesse vt plurium ⁊ tūc est vera regula supradicta nō ꝓbat hoc esse ⁊c. qñq3 e ↄ vt plurium ↄtingat adesse: q: est ↄsuetum ⁊ solitum vt in pluribus ⁊ tunc d3 dari regula e conuerso vt ꝓbet hic esse ꝙ sepe ↄtingit abesse: ⁊ iō in materia ꝓbationū locus a cōiter accidētibus multum ponderať a iure vñ fm Ja. bu. ⁊ Bal. ꝓbať aliquam esse meretricem ēt nō ꝓbato tactu s3 ꝓbatis circūstātijs vt q: passi3 intrabāt scholares ī domū eius in die ⁊ de nocte: ⁊ q: scholares loq̇bant̄ secrete cum puella non p̄sumūť dicere pater noster. ide3 est de eo q̇ visus est exire cum gladio cruētato. na3 est manifestū signū ꝙ ꝑcussit illū l3 possibile eēt ꝙ ꝑcussit aliqd̄ animal ⁊ gladius eēt sanguinolētus. tene ergo mēti hūc locum a cōiter accidētibus in materia ꝓbationū ⁊ p̄sumptionū iur. nam l3 necessario nō ↄcludāt tamē fundanť sup eo qd̄ cōiter accidit ⁊ abesse ↄtingit. q: tū necessario ↄcludūt: iō admittūt ꝓbatōem ↄ̄riam vt. l. diuus. de rest. i in teg. facit lex nam ad ea. ff. de legi. ⁊ c. lr̄as de p̄sum. istis addō qd̄ ex possiōe vel q̄si de p̄nti colligiť ꝙ talis p̄sumi q̇s dēat de p̄nti de quali statu reperiť vt em̄ elegāter dicit Dy. q̄libet res scd̄m p̄ntem statum vi vel ex p̄cedētibus vel ex p̄ntibus p̄sumptū iudicať siue sit accidēs naturale ↄ̄rium vt seruituť. ff. de li. cā. l. si cui §. l3. ⁊ l. liberis. §. pe. ⁊ ff. de ser. expor. l. moueor. ⁊ d̄ inge. ma. l. pe. ⁊ de sen. exc. l. sed videre laicus. li. vj. siue sit accidēs fm naturam vt etatis incremētum ⁊ libertas ꝑsone. ff. d̄ mino. l. minor. xxv. an. ex aspectu. ⁊ C. de testa. l. j. de sen. l. si arbiter. successit accidēs p̄ter naturam vt dignitas ⁊ ↄditionis ꝑsone vtilitas. ff. de of. p̄to. l. barbari⁹. ⁊ ff. loca. l. si ignoras. ⁊ l. item apud labeonem. §. si q̇s virgines. ff. de iniur. ex his p3 qd̄ maximus est effectus istius vel quasi: q: em̄ ius ꝑ ea fuit releuať dñs possessor ab onere ꝓbādi ꝓprietatem illius possionis vel q̄si: q: ex q̄si possessione tali p̄sumiť dñs. l. q̇dam. de ↄdi. insti. ꝓbať ꝙ est ve⁊ ī reb⁹ q̄ possidenť scd̄m ius cōe secus aūt in reb⁹ quas possidet ↄ̄ ius cōe vel non p̄nt possidere sine priuilegio. in talib⁹ em̄ possessor teneť ꝓbare titulum vel docere de priuilegio. al's p̄sumiť vsurpasse vt. c. ad decimas de rest. spo. li. vj. ⁊ c. cum ꝑsone. de priuil. eo. li. ⁊ l. si solēnibus. C. de fi. instru. ꝑ Cy. ⁊ Bar. ⁊ qd̄ no. in. c. ↄ̄ mortem. c. de est. ⁊ d. c. si iudex laicus. ⁊ sil'r in reb⁹ in q̇bus nō cadit possio sine titulo non p̄sumiť ꝓ possessore nō p̄sumiť nisi ꝓbeť titulus de quo tū dic ꝑ Inn. in. c. lr̄as. ⁊ c. illud de p̄sump. ⁊ c. veniēs de ver. sig. ⁊ c. inotuit. de eo q̄ fur. or. su. ibi oīno vide in q̇bus remis. repies plene tactu3 ꝙ opereť q̄si possessio mercimonialis tabellionatus clericat⁹ doctorat⁹ ⁊ si. q̄ nō absq3 titulo q̄ si p3 possessio in eis. ⁊ ꝑ hoc d̄r dcā quasi possessio h̄re mixtu3 casum ꝓprietatis. l. j. ff. de interdi. facit. c. bñficium. de re. iur. li. vj. ⁊ qd̄ no. Inn. in. c. ↄstitutus. de fil. p̄sb. ⁊ c. ex insinuatōe de ꝓcu. ⁊ hec dcā sunt de p̄sumptōe ex p̄nti statu siue tꝑe in p̄teritū q̇b⁹ adde qd̄ no. Bal. in. l. si q̄ adulterij. C. de adul. vbi casus not. de illo q̄ exceptiōe ↄsanguinitatis absolutus fuit a crīe adulterij. nam si postea cum eadem dep̄hēdiť ↄ̄rixisse nup. p̄sumiť in p̄teritum cōmisisse adulteriū de quo fuerit accusatus. p̄sumptio em̄ naturalis federis ꝙ nō sunt aliq̇d seui criminis ↄspicati. c. cū in iuuētute. tolliť ꝑ ↄ̄rium fcm̄ subsequēs in tm̄ ꝙ recediť a priori p̄sumptione ⁊ scia sup ipa lata ⁊ ex illa violenta p̄sumptōe p̄me ↄ̄ria ↄdemneť vt ↄfessus ꝑ illam fm vnam lec. qd̄ est no. facit. l. j. C. vñ vi. ⁊ l. admīculo. de ↄdi. sine cā. ⁊ C. de purg. vul. Septimo q̄ro de p̄sumptōe ex p̄terito in p̄nti q̄ vt dixi est p̄sumptio continuatiua ⁊ sumiť a p̄terito referēte in p̄nti ⁊ req̄rit duo extrema sc3 p̄teritum ve⁊ ⁊ hoc est extremū ad qd̄ ⁊ de illa p̄sumptiōe ↄtinuata loq̇tur. C. de ꝓba. l. siue possidetis. ⁊ alia iura q̄ loquūtur de p̄sumpta ꝑseuerantia volūtatis si non ꝓbeť mutata. c. maiori in fi. d̄ baptis. ⁊ l. sancimus. C. de testi. ⁊ illa regula q̄ loq̇tur de p̄sumpta ↄtinuatōe malo⁊ bono⁊ sil'r ⁊ bono⁊. c. ex studijs. de p̄sum. ⁊ circa istam materiā dñs Bal. sequēs Ray. de inac. tangit plene in oībus p̄dicamētis. s. substātie q̄ntitatis qualitatis pati vbi h̄re situm esse de q̇bus oībus post eū breuiter referam ꝑ exempla. ⁊ p̄io de substātia: vt dicamus ꝙ olim fuit in essentia vel substātia hoc p̄sumiť esse. l. de testi. l. testium. in fi. ⁊ l. si q̇s ex §. si. l. se. de edē. vñ q̄ dicit ꝑemptiōem rei q̄ fuit d3 ꝓbare q̄ ꝑemptio pōt ꝓbari ꝑ ꝓbatiōes necessarias directe vel per obliquū: puta viderūt hoīem vel aīal mortuū vel eius stratum vbi d̄ necessitate seq̇ť vltra ñ viuere s3 desinere. l. fi. C. d̄ sa. san. ec. qñq3 ꝓbať ꝑ signa ⁊ indicia verisil'ia vel ꝑ famā antiquam q̄ vt plurimū reperiť vera si durat vt. d. l. fi. ⁊ l. si q̇dem. ff. so. ma. ⁊ l. si ↄstāte. ff. e. ti. ꝑ Bar. ⁊ qd̄ no. in. c. qm̄ frequēter. c. porro. vt li. non ↄte. ⁊ l. j. ff. queād. testa. ape. Ex p̄dictis appet quō ꝓbeť substātia eius vel nō esse p̄sumiť em̄ stare nisi ꝓbeť eius ꝑemptio vel vere vel naturaliter fm cursu3 nature vt in hoīe. c. annis in fructib⁹ pom vino ⁊ alijs iuxta sua tꝑa. l. j. ff. de glan. leg. c. fi. de iudi. ꝑ sign indicia idem qd̄ dcm̄ est in substātia dicēdum est in q̄ntitate su stātia⁊ re⁊ q̄ fuit in deposito vel legato vel in alia obligatōe h esse p̄sumiť. ff. de leg. ij. l. sempronī⁹ ꝑculo. nisi fcā diminutio v augmētū ꝓbeť directo vel ꝑ obliquū. ff. de pac. l. iuregē. §. ad ff. de adi. leg. l. iij. §. ↄditio. de ꝓba. l. q̇nquaginta. ⁊ h̄ de presu ptiōe p̄teriti ad p̄n̄s in p̄terito q̄ntitatis. idē in relatiōe fcā q̄ f circa substātias vt si ↄstat aliquē fuisse p̄rem relatōe fcā ad co filium ⁊ hodie p̄sumiť esse ecōuerso. ⁊ idem in dño seruo p̄ron ⁊ liberto ⁊ alijs sil'ibus relatiuis. facit qd̄ no. in. c. l3 ex quada de testi. ⁊ q̄ dicit eū desijsse esse p̄rem patronū vel dñm d3 h̄ os dere directe vel ꝑ obliquū vt dcm̄ est in alijs supioribus. ad h̄. de ꝓba. l. matrē. ⁊ de lib. cau. l. ex ancilla. ⁊ hoc in p̄dicamēto r latōis idem in p̄nte qualitatis ⁊ qualis fuisse ↄstat p̄sumať ni esse directo vel ꝑ obliquū: vt est in alijs supioribus. hoc verū ni qualitas cursu tꝑis natural'r varieť: puta frumētu3 vini bōita vel hoīs etas siue aīalis. in talibus em̄ q̄ nō necessario actu p manēt sed cum tꝑe necessario varianť nō arguimus de p̄teri in p̄nti. ar. l. spadonē. §. q̄ absolut⁹. ⁊ qd̄ ibi ꝑ Bar. de excu. t idem dicit in p̄nti situm est. vñ ↄstat si rem mobilē sitā fuisse īf certos limites p̄sumiť hodie ibi esse de ꝓba. c. ex lr̄is. nisi desi esse in loco illo ꝓbeť directo vel ꝑ obliquū. hic aūt desinere e nō p̄t ↄtīgere mutationē rei: q: res īmobil' nō mutať s3 ꝑ mut tōe3 termino⁊: q: fund⁹ augeť vel minuiť a flumīe vel ab hoīe q̄ talem mutationē allegant debēt eā ꝓbare. ff. rē ra. ha. l. j. ⁊ ij. l. in finalib⁹. adde hoc qd̄ no. Inn. in. c. nimis q̇dā de iureiu. ⁊ cle. ne romani. d̄ ele. ⁊ xxvj. q. vj. oēs basilice. ⁊ hoc ī p̄nti sit iu in agere x̄o dicta regula nō h3 locum: q: q̄ ꝓcurauit litigauit v aliud gessit nō p̄sumiť hodie id agere q̄ntum ad ipm agere siu facere: l3 sec⁹ sit in volūtate siue in ipso velle: q: agere est volūta tem in actū deducere: s3 velle est tm̄ in seipso absq3 eo ꝙ vlteri⁹ cedat: ⁊ iō dicit. l. ꝙ aliud est agere ⁊ aliō agere velle. ff. eē ra h l. ampli⁹. ⁊ est rō: q: fm naturam agere hoīs non pōt eē ↄtinui ff. de ser. vrb. p̄di. l. foramen. s3 volūtas sic. ff. de ꝓba. l. iij. ⁊ l. n. i p̄dicamēto ergo agere hēt duos terminos naturales vñ est ip agere ꝓut in actu versať: ⁊ illud non pōt eē ↄtinuū s3 in qualit te mētis p̄sumiť ꝑseuerantia nec mēs mutata a principio sui e ꝑ Bal. l. sanci. de testa. ⁊ c. maior. de ban. in fi. ¶ Seq̇tur d̄ p̄nt pati vbi est dicēdum ꝙ q̄ olim fuit passus hodie p̄sumiť pati vb grā: q̄ hodie fuit irat⁹ alij vel inimicus vel amicus ēt hodie tali p̄sumiť nisi directo vel ꝑ obliquū aliud ꝓbeť. §. fi. d̄ here. l. i ipsi ⁊ de adi. leg. l. iij. §. fi. sunt em̄ iste vt ait passiōes aīe intrinsecementales: iō p̄sumiť durare ⁊ ↄtinuari secus ī possionib⁹ extri secis siue ab actu extrīseco ꝓueniētes ⁊ corꝑales vt iniuriā pat vel ꝑcuti vel īfirmū eē. n̄ em̄ seq̇ť semel q̇s ꝑcussus vel iiuriā passu fuit vel febricitauit: ḡo hodie ꝑcutiť iiuriā patiť vel febricitat ist em̄ passiōes causanť ab actu agere ꝙ nō pōt esse in hoīe ↄtinui vt p̄dictū est: ⁊ q: dignius est agere q̄ pati: iō ↄsideram⁹ ⁊ vid nomē assumit. ar. ff. de ser. vrb. p̄di. l. ij. ⁊ qd̄ ibi no. ¶ Seq̇tur d puncto vbi aduertēdū ꝙ illud ꝓprie d̄r in rebus mobilibus ⁊ q̄ q3 d̄r vbi apud quem. ff. vtrobi. l. j. sed illud prius est in punct h̄re. ff. de ver. sig. l. h̄re. ⁊ de hoc infra dicam. Item qñq3 d̄r vbi. l in quo loco. ff. de iudi. l. vbi. vñ circa existētiam rei vel ꝑsone cr dit hāc regulam veram: q: vbi idem in quo loco fuit ⁊ nūc eē p̄sumiť. ff. de eden. l. si q̇s ex ea. §. pe. vñ q̄ dicit alibi esse d3 hoc ꝓbare directo vel ꝑ obliquum vt in alijs dcm̄ est ⁊ intellige vbi latomō puta ī aliq̄ ciuitate villa vel ↄ̄ctu. nō aūt te restringas ad vnū angulū. q: in rebus se mouētibus eēt saluū natural'r. Itē nō in fugitiuo errore. nā vel q̄ est in mari h3 locū ista p̄sumptio: q: cōsuetudo taliū nunq̄ in eodē statu ꝑmanet. ff. de edi. edic. l. q̇d si fugitiuus. ⁊ de publi. l. cesar. Seq̇tur de puncto h̄re: ⁊ q̄ dicit ꝑ uatōe3 vel ꝑditionē ꝓbet. ff. de eden. l. vtrum. ⁊ de pig. ac. l. creditor. ⁊ de nō nu. pec. l. j. vñ q̄ semel habuit dñium nunc p̄sumiť habere est verbū posses. ⁊ ↄiunctū cum iure p̄sumiť ꝑmanere. si aūt significat mere fcm̄ vt merum possidere: q: facta nō p̄sumiť. dicunt q̇dam nō presumiť ex p̄terito in p̄nti. alij dicūt ↄ̄: q: sufficit ↄtinuatio animi: ⁊ animus p̄sumiť nō mutatus de quo dic vt. l. siue possidetis. C. de ꝓba. ꝑ Cy. ⁊ alios. ⁊ c. cum ad sedē. de rest. spo. in nouel. ⁊ ꝑ illa hēs de puncto h̄re. ¶ Seq̇tur de puncto qñ vbi grā in etate: q: qñq3 q̇s est minor: qñq3 maior ⁊ in etate distinguēdum est: q: q̄dam est mobilis q̇da3 īmobilis etas. mobilis est minor etas q̄ moueť ad maiorem sicut natural'r oē imꝑfectū moueť ad suam ꝑfectōem naturalē: et in hac nō cadit presumptio de p̄terito ad p̄n̄s in. d. l. spadone3. §. q̄ absolutus. q̇dā est īmobilis: vbi grā postq̄ q̇s est ꝑfecte etatis semꝑ pōt dici legitime etatis postq̄ ꝓbo in p̄teritū sic fuisse: q: qd̄ nō p̄t a suo esse remoueri necesse est vitatē ↄtinuari vltimo dicit Nic. d̄ ma. ꝙ arg. de p̄terito in p̄nti h3 locū. qñq3 p̄supponimus ens puta substātiā

substantiā:sed qn̄qꝫ p̄supponim⁹ priuationē:puta q: dicit queꝫ pauperē vel minorē.nam p ista priuat eū habitu rerū:⁊ tunc nō pcedit ar.de priuatione in p̄teritū ad pn̄s:vt.l.si defunct⁹. C.ar bi.tu. Cōclude ergo ꝙ p̄sumptio ad firmatā de p̄terito in p̄sen‑ ti concludit i oībus pn̄ctis p̄terꝙ in puncto agere ⁊ sunt illa di cta Nico.de ma.relicta p Bal.in.d.l.ex psona. ⁊ p me hic pau‑ cis additis. ¶ ¶ Ultimo Jo.an.ponit mercurialē vtrū per in‑ strumentū directe pbet̄ crimen:puta q: adhibitis testib⁹ roga‑ tusqꝫ tabellio ɔficere instr̄m de vulnere adulterio homicidio vl̄ incendio vel his similib⁹:q̄ cōmisisti:⁊ tabellio sic facit ꝙ post‑ ea cōtracte pducit̄ ⁊ ad partē affirmatiuā ꝙ probet̄ crimen per istud instr̄m. Primo inducit equiparationē instrumentoꝝ ⁊ te stiuꝫ.l.ij.in exercēdis.C.de fi.instr. Scd̄o q: fauore reipublice q̄ versat̄ in punitione delictoꝝ materia pbatōis nō est angustāda xxiiij.q.iij.ē iniusta.⁊.l.qm̄.C.de here. Tertio q: multa iura hic expresse dicunt crimē p instr̄a pbari.ij.q.vij.pleriqꝫ.ff.quo.app. nō re.l.sciant.C.de pba.⁊.xxiij.q.iiij.c.forte in pplo. Quarto p hac parte facit.c.cū ad sedem.de restit.spo.ibi nos priores.⁊ de dolo ⁊ ɔtu.veritatis. Quinto vr̄ casus:q: piuriū ⁊ falsuꝫ pbat instr̄m de iureiu.c.vl.li.vj.de his q̄ fiunt a p̄la. quāto.⁊ de ver. sig.c.ij.li.vj.⁊.e.li.de scismati.li.vj. Itē dilapidatio rerū ecclesie de re.ec.nō ali.siq̄s p̄sbyteroꝝ.C.de eden.l.is apd̄ quē.⁊.l.j.§.di .l.de iu.fis. Sexto inducit̄.l.ij.ff.de ferijs.vbi p aspectū probat̄ iniuria:sic ergo aspectu tabellionis ⁊ testiū poterit instr̄m ɔfici probari p illud. Ultimo allegat̄ p iur.glo.iur.canonici ⁊ ciui‑ lis q̄ hoc tenēt in ɔtrariū sex alijs ar.pbat. Primo vbi mai⁹ pe riculū.c.vbi de elec.li.vj.vbi aūt de salute hōis q̄rit̄ maius ver‑ titur periculū.l.addictos.C.de ap. Scd̄o q: in instr̄o pn̄t eē ro gati testes femine ⁊ minores.xx.an.q̄ non sunt idonei. iiij.q.iij. testimoniū. Itē nō testimonijs.sed testib⁹ est credendū.iiij.q. .item ver.alia.⁊ de testi.l.iij.§.iij.⁊ sepe talia ex mala fide scri‑ buntur.l.diu⁹.de testatore. Tertio accusatio est odiosa.ij.q.vij. quis eps̄: ergo pbatio angustāda non ampliāda ad hoc.s̄.de testi.cog.nisi in ciuili in criminali nō coguntur testes. Quarto multū facit ꝙ in criminali testes debēt exhiberi corā iudice. in aut.de testib⁹.§.multe.⁊.C.de fide instru.l.iudices.⁊ aut̄.ibi po na.ergo non stabit̄ instr̄o vbi testes non exhibent̄. † Quinto absens nō pōt dānari de penis.l.absentē.multomin⁹ cōuinci.vt .ij.q.viij.prescripta.⁊.c.j.⁊.ij. Sexto facit.ij.q. vij.iudex.⁊.c. estimates.vbi dicit̄ ꝙ iudex nō debet punire nisi primo cōuictū testes vel per propriā confessionem. Ultimo pro hac parte al legat aliquas glo.antiquoꝝ:⁊ tandē postea ɔcludendo soluit p rōnem nō posse crimē directo pbari.nā in cōtractib⁹ non pōt notari⁹ cōficere instr̄m nisi parte mandāte contra me:in aut̄. de tabel.ad finē.⁊ hoc verū nisi p me ⁊ me volente ⁊ mandāte cōfi‑ ciat̄ instr̄m per qd̄ ipso facto crimen meū probet̄.xxiij.q.ij.sane. xviij.di.neqꝫ indirecte aūt instr̄a ⁊ crimen coadiuuāt proba tionem ponit circa hoc quedam exempla ⁊ hanc opi.recitat ⁊ re spondet ad contraria.

Ratum[a] Pone casum quē collige ex iuribus allegatis in glo.nam primo exempli ficat regulam ex.c.j.q.ij.⁊.c.cū q̄s.de sen.exc.s̄.eo.ti. ⁊ de.l.si pupilli.§.si ego.ff.de neg.gest. ¶ Subseq̄uē contra regulam oppono de quatuor iuribus ⁊ soluit tribus modis licet aliquis ali⁹ aliter soluat contra de.c.lugi.ix.q.ij.et contraria de alijs tribus modis:vꝫ remissiue ad regulam nō loquatur. Demum op.de.l.fi.ad macedo.vbi pater habet ratū contractum non suo noīe sed noīe ipsius filij celebratum.ad idē allegat Dyn.ff.ꝙ cum eo.l.j.§.si ratum.⁊ de in rem verso.l.si in .§.penul.vbi pater habendo ratum contractum vel quasi a filio vel seruo non suo nomine celebratum tenetur insolidū vbi sine subscripta ratihabitiōe tenetur de peculio tantū.soluit Dy. p nō ꝙ cōtrario loquūtur.tamen filius vel seruus per seipsos contraxerunt:tunc eīn q: eadem persona cum patre ⁊ dn̄o repu tatur:perinde debet haberi ac si pater vel dn̄s cōtraxisset: si au tem seruus vel filius p alium suo noīe cōtraxerūt tunc pater vel dn̄s nō pōt habere ratum:vt teneātur per talem ratihabitionēꝫ in illuri queꝫ tenentur absqꝫ ea.scilicet de peculio.vt.d.§.sed si ratum ego.ibi nam si seruum ⁊c.sed ista solutio non videtur bo na per.l.si seruus.ff.de precarijs. vbi contractus fuit celebra‑ tus a seruo.et tamen pater ratum habēdo nō tenetur vltra pe‑ culium:sed meretur sine ratihabitione:et ideo Dyn.reprobata illa soluit aliter dicens ꝙ aut tpe habet ratum a filio tanꝙ pa‑ ter aut tanꝙ alius aut dubitat̄.primo casu tenetur insolidum. secundo in nihilū rōne illius ratihabitatōis.l.ij.§.vl.ꝙ cū eo.in tertio casu idem ꝙ nihil operaretur ratihabitio.vt dcō.§.sed si ego.sed alibi distinguitur vtrū faciat aliq̄d tanꝙ pater aut tan ꝙ alius.de adop.si pater.§.qui duos.si vero in.l.fi.§. si autem. de do.q̄.lib.et.so. ma.si vero.§.item quicquid.⁊ p ista solutū sit contrarium de.§.sed si ego.sed alia cōtra gl.de.c.ꝙ sicut.de. c. cū

intervos.de.c.cura.que gl.allegat. Dy.nō soluit.sed gl.dicit ꝙ illa iura nō loquunt̄ de ratihabitōe.sꝫ de quodam nouo ɔsensu q̄ sunt diuersa s̄m gl.ex qua pꝫ ꝙ ratihabitio nō pōt trahere ad se negociū cū suo noīe gestū:sed ɔsensus cum ad se trahit:sed h̄ an tamvarie cūvtrūqꝫ post gestum negociū ⁊ pfectuꝫ supueniat ⁊ ratihabitio orit̄ ɔsensu ēt tacito sicut mandatū.l.quo eīn.ff.rē ra.ha.⁊.l.q̄ patit̄.ff.man.necvr̄ dr̄ia inter ratificare ⁊ ɔsentire: q:vt dixi q̄ ratificat ɔsentit quem ergo effectum pducit dꝫ pdu cere ⁊ ɔsensus ad hoc dico ꝙ ratificatio alienū negocium ad se trahitvt ip̄m ɔ̄ctum emptionis ip̄m nunciū ipsam obligatōem suo noīe celebratā:sꝫ ɔsensus n̄ trahit ad se negociū nō suo noīe gestum nec suū facit:sed in iure suo sup tali re in qua negociuꝫ gerit̄ sibi cōpetēter p̄iudicat̄vt pꝫ in.c.ꝙ sicut.⁊.c.cū inter vos. in q̄bus non fuit dispō inita eius noīe q̄ ɔsensu postea sed noīe capl̄i ⁊ ɔgregatōisvn̄ eius subsequēs ɔsensus nō trahit ad se il lam electōemvel dispōnem:vt faciat eam suam:sed pter talem ɔsensum amittit psecutionē iur.sui sibi cōpetētis in re illa sup qua fuit dispō ab alio celebrata.ratificatōe ergo act⁹ noui iur. pductiuus totum illud ad se trahēs.ɔsensus v̄o sup alieno ne‑ gocio accōmodatus est iure pprio extinctus nō ipsi⁹negocij ad sevt dixerim attractiuus:⁊ sic declaro gl.ēt so. Joā.mo.de ɔ̄rio c.ꝙ sicut ɔ̄rium de.c.lugimur.so.vt in glo.⁊ in tertia so. Sol.eɔ̄ gl.op.ꝙratihabitio trahat ad se negociū nō suo noīe celebratū vt.l.iiij.ff.de reiven.vbi p ratihabitionēvēditōem nō factā meo noīe ad me traho ⁊ p̄cium recte peto so. Dy.h̄ illud ɔ̄riuꝫ plene consequit̄ ⁊ Cy.in.d.l.iur.nam re existēte quā titi⁹vendidit suo noīe q̄ est mea.q̄dam dicūt ꝙhabēdo ratum possum neqꝫ idistin cte petere p̄cium:q: postꝙ p taleꝫ ratihabitōem p̄iudico mihi in dn̄io:q: ip̄m pdere est iniquum ꝙ p̄cium remaneat penesvē‑ ditorem.q: sic lucraret̄ cū mea iactura:⁊ sic intelligo dictā.l.nō. ⁊.l.j.de re.ec.non alie.⁊ ista fuit opi. Mar. Jo.⁊an.ɔ̄ p regulaꝫ huius.c. Dy.aūt sic distinguit aut iste q̄vēdidit rē meaꝫ nomie suo ⁊ p̄cipit hēat cām a me:vt ab illo aut nullo. Primo casu cō‑ petit mihi actio ad p̄cium in re existēte.de ɔdi.inde.l.si non sor tem.§.libert⁹.⁊.l.in summa.§.si seruū.⁊ hocveꝝ cum rem meam vt tuā tibi datā poterovēdicare p ɔdi.īde.sec⁹si act.cōmodū dis positi vel simulvt no.bald.in.l.si eū seruū.sicut Pe.⁊ ibi d̄ rōne dr̄ie.⁊vide qd̄ no.in.l.labeo.el.j.dever.sig.ab alio aūt hēbat cāꝫ lucratiuā aut nō lucratiuā ēt re pempta non tenet̄ ad p̄ciuꝫ nisi vel culpa sua intercesserit.ff.de reiven.l.iul.scribit si hoīem.hoc eīn casu cum tm̄ sibi adest q̄tum abest nō d̄r lucrari cū aliena ia‑ ctura.insti.de le.§.si res aliena.sꝫ si hꝫ cām lucratiuā:tūc in sub‑ sidium re pemptavel p̄scripta tenet̄ mihi ratū hn̄ti ad p̄ciū act. neg.gest.l.vlt.de neg.ge.adde qd̄ no. Cy.in.d.l.mater.in.xj.q. ⁊ seq.vbi q̄d iur.si ad pl̄es puenit res in eo titulo lucratiuo ⁊ vē diderūt a q̄ i subsidiū possint habēdo ratū p̄ciūvēdicare dicitꝙ mea est electio p rōnem.d.l.si mater.si aūtvolo ratificare vendi tionēvtriusqꝫ habētis cām lucratiuā:⁊ abvtroqꝫ p̄ciū petere nō possuꝫ:q: in subsidiū lex sibivoluit subuenire in dānovitādo nō in lucro captādo.ar.C.p ēp.l.fi.⁊.l.si mioris.d̄ admi.tu.i tertio s.casu cū a nullo hꝫ cāꝫ existētē⁊si ratū habeo nullo mō tenet̄. q: qd̄ meo noīe gestū⁊c.sꝫ ɔsulit̄ mihi ɔ̄ posſorē ad rē i subsidiū tū re pēptavel p̄terita ɔsulit̄ mihi ratū habenti ad p̄cium p̄ceptū act.neg.ge.vt.d.l.mater.⁊.l.j.de re.ec.non alie.⁊ hoc si is q̄ven‑ didit erat bonefidei possessor:al̄s tenet̄ ad iustum p̄cium ⁊ non liberat̄ restitnēdo p̄ceptū.de pe.here.l.si posſor.§.vl.⁊ adde qd̄ no. Cy.in.d.l.iul.in.vij.q.vbi q̄rit ecōuersovcꝫvtrum rē emptaꝫ de pecunia mea non meo noīe possum habēdo ratum emptōeꝫ vendicare in subsidiū:si mea pecunia sit ɔsumpta Cy.post Pe. vbi ꝙ sic ppt̄ idētitatis rōnem facit.ff.de dona.intervir.⁊vxo.l. vxor marito.⁊ no.de iur.do.l.pcul⁹.ad si vlteri⁹ querit ibi Cy.i iij.q.q̄d iur̄ɔ̄ si res mea quā tuo noīevēdidisti:nō ēvsucaptavel p̄ scripta:sed est in remotis ptibus ⁊ possidet̄ a talibus q̄ neq̄unt conueniri nunq̄d reputabit̄ vsucapta.dic ꝙ sic:q: eadem est rō: ergo idem ius.ar.de insti.act.l.j.in fi.cum.l.se.⁊ de dam.infec.l. damnū infec.§.vl.cum gl.q̄ est ibi.⁊ no.illā.q.⁊ p̄dicta suntvera cuꝫ q̄svēdit rē meā suo noīe q̄d si me ɔsentiēte:an p̄iudicē mihi in p̄cio pter talē ɔsensum.dicvt no. Bar.in.l.si fundū p fidei‑ cōmissarium.de leg.j.ꝙ si me tacēte ⁊ patiente ɔ̄hat sup re mea vel mihi debitavel me mandāte:an mihi p̄iudicem in ip̄a re vel p̄cio.dicvt.l.q̄ dot.so.ma.plene p Bar.circa p̄dicta posset dubi tari de ista actione q̄ ɔpetit in subsidiū hn̄ti ratū:an sit datiua an natiua:⁊vr̄ ꝙ sit datiua:q: non orit̄ ex aliquo negocio gesto cum eo q̄ ratum hꝫ dic p Bal.in.l.si me ⁊ titiū. ¶ Tertio prin‑ cipal̄r opponit̄ ⁊vr̄ ꝙ negocium nō meo noīe gestum nō solum possum necessariū hr̄e ratū:vn̄videt ob. neg.gest. Item sicut.§. fi.⁊.l.si pup.§.si q̄s ita sol.hinc sumpta occasiōe plene examinā da eēt materia.d̄ q̄ in.d.l.si pup.§.ꝙergo inq̄t.namvt ibi tāget̄ p illa tn̄verba q̄tuor sunt gn̄a negocioꝝ.vnuꝫ qd̄ ptinet ad nos necessitate obligatōis qd̄ d̄r veꝝ ip̄o gestu.scd̄m qd̄ pertinet ad

[a] ¶ Ratū. ad de p elucidatiōe isti⁹ regu. Dy. h̄ ⁊ bal. i. l. q̄d ergo. ff. d̄ his q̄ not. infa. paul. de ca. ɔsil. cclxxij.

nos necessitate rei qd dr nfm re ipa.tertiu qd ptinet ad nos vo
lutate no ex necessitate:z illud dr iuriu ratihabitoe vt no.ff.e.ti.
l.si pupilli.§.anpe.z ita no.in.d.§.qd g inqt.si ergo altero ex p
dict modis no pot ad nos ptinere no possum rat u hre et si nro
noie gestum sit pone exeplu vt in.d.§.qd ergo.vbi si te here dem
putabam cu eet heres seius tu noie fulsi insula in hrditaria no
pot hre ratu q: nec re ipa nec ipo gestu pot ad hoc negociu pti
nere:z p istas regulas psut deduci qdam dubia de qbus h i mer
cu.p Jo.an.primo em tagit.q.veram.l.si duo ex tribus simplr
delegatis:tulerut tertio no reqsito sed postea ratu habete bar.
brix.tenuit dicta suma q nulla fuit ratihabitoe ofirmari no pos
se.scdo tagit aliam venerealem si sniam latam p epm mutinen.c
clericu bon.eps bon.heat rataz vtru valeat:dic q no postq fuit
nulla ab initio et si tulissz ea noie epi bon.cu effectus snie excoi
catois no possit pedere:sz trahat secu statim executoem de ap.
pastoralis ad.§.falsus.z ad alia iura q vident facere in crriu rn
deo infra.tertia qd est de religioso electo ad platuram q absq
lnia sui supioris electoem osentit demu platus dedit sibi lniaz
vel sensum illum ratu habuit soluit q sensus vel ratihabitio su
pueniens no iuuabat electu:q: qd nullu fuit ratificari no potuit
de ele.audi.z maxime hoc vez in electoibus in qbus spectat nu
ciu eo.ti.dudu.quarta qd e de electoe celebrata p vnu ex duab
copromissariis si fuisset psns verisilr osensisset q et postea vtrum
valeat soluit q no singulari rone.nam cu hic fuit electa idustria
psone:z p ons non potuisset vnus alteri a principio delegare.de
of.dele.qm ergo nec expostfacto rata hri cu ipsius pntia deside
rat.ar.de excu.tu.§.tutor ex ista sol.no.q cu actus reqrit pntia
psone vel industriam gestus absq pntia no pot ratificari silr cu
a principio reqrit pntia snia no pot firmari ratihabitoe sequeti
¶ Pro declaratoe tn pdictaz qonum in iure ratihabitois:ad
uerte nam qnq in dispone reqrit iussus:qnq mandatum qnq
autoritas:qnq lnia:qnq osensus:qnq osiliu.vtrum ergo illa
omissa a pncipio dispois ad ofirmatioez act suppleri deat p
subsequetem ratihabitoez no.bar.in.l.si in diem.ff.de aqua plu.
ar.in osensu cum reqrit dicit Inn.q no est vis vtru a principio
vel ex postfacto supueniat.c.q sicut.de elec.qd est vez qn dispo
erat als de se valida:lz posset impugnari vel no copeteret ex ea
exercitiu an talem osensum p fundum.coi pdio.z.l.receptum.se
cus si dispo a principio est nulla ex tali defectu osensus.c. audi
tis.de ele.exemplu et in statuto fco a caplo sine osensu epi:z in
alienatoe rei eccliastice fca a minori pte capli no e nulla. xij.q.
ij.nam subseques alioz osensus no firmaret cctum nullu:z hoc
no.in.c.cu osuetudinis de osue.in nouel.sed c hoc facit.c.ij.z.iij
de his q fi.a pla.vbi subseques osensus vel no otraditio firmat
cctum alienatois ecclie si a principio interuenisset.adde qd di
cit Bal.in.l.cu non solu.§.necessitat.de bo.q lib.vbi qn cosen
sus venit ad integra psonam agetis dz adesse a pncipio:nec suf
ficit ex postfco vbi et dicit Bald.q ois osensus q ptinet ad ali
quem rone primi officij est autoritas q vr c dcm Inn.in.c.cu co
suetu.vbi dicit q osensus no hr p autoritate:sz pstari dz sicut v
bu sonat in ipo negocio vel paru post vt ibi no.vide et qd no.In
no.in.c.prudetia.de of.dele.vbi p ratihabitoem seqnete nunq
pot suppleri solenitas omissa q reqrebat a pncipio ex q doctri
na pz pcessus z snia lata a iudice copeteti et noie veri iudicis no
pot ofirmari ratihabitioe pp defectu solenitatu quas simplex
ratihabitio no pot supplere simplr nec defectu osilij vere vel ius
sus si a principio reqrebat ad substatiam dispois:z hec et no.
Jo.mo.in.c.pxi.vbi dicit q ofessio z absolutio in foro pniali a
no suo iudice et noie veri iudicis no pot hri rata.dns Bal.ali
bi no.ita dicit q qdam reqrunt ad integratoem psone vt auto
ritas tutoris z tuc dz interponi in ipo negocio.l.obligari.ff.de
aut.tu. ¶ Quedam reqrunt ad integratoem actus vt osensus
maioris z senioris ptis capli in electoibus:z tuc dz internenire
in ipo actu z accessio ex postfco non faceret oualescere electoez
nullam.c.auditis.z.c.ecclia vestra.de ele. ¶ Quedam reqrunt
ad ofirmatoem actus:z illud no est pprie oualescere:sz quedaz
posssio ad qua possessor actus ordinabat.l.j.de osue.z.c.religio
sus.s.eo.li.de ele. ¶ Queda reqrunt ad frigidu mandatu:z no
sufficit ratihabitio.l.qd ergo.in prin.ff.de infa. ¶ Sed ex istis
infert q electio falsi copromissarij vel snia falsi iudicis no pot
ratificari:q: electio est actus q no recipit suspesionem z iurisdi
tio reqrit a principio.l.instar.de iure fi.li.x. ¶ Sed dices qua
re in falso pcuratore cuius fcm no pot dns ratificare.l.lz.ff.d iu
di.z.l.iij.§.falsus rem ra.hab.dixit bal.q hoc io q: ratihabitio
inuenit aliqd cui adhereat:q: in lit.ote.cu ap.quasi chir z actio
qua intentat in iudicio est vera.item in cctibus inuenit actoem
directa q i ipsi psona fundat de ac.z ob.l.qcu q.vn ratihabitio
est qdam relatio q inuenit extraneu ad qd pdicta vera qn ratifi
cas hz ius ratificadi:secus si ratificas est exclusus tpe tuc enim
ratificatio no reperit aliqd qd spectat ad ratificatez io nulla.l.

bonoz rem ra.hab.z.l.j.z qd ibi no.ff.nihil noua.app.pen fal
dispesatore de sol.z pdicta faciut ad qone statuti quo cauet
fili possit testari cu osensu pris q tpe testameti dz pstare tal
osensus.na cu talis osensus no ptineat ad prem reipa:nec cu
vel sollicitudine:nec ipo gestu ratihabitoe vt no.in.d. c. nece
tate.g ptinet ad eu solu vno mo.s.autoritate qpropter vr dice
q donatio ca mort fca p filiu in ptate ratihabitoe pris no ced
valida z ista no.Bart.in.l.si vxore.C.de odi.inser. ¶ Quar
op.dixi.s.pxi.z in principio pcedentis opinionis q si nego
no pot ad me ptinere altero ex pdictis quatuor modis no p
sim hre ratu:sed c.c.cu qs.de sen.exc.cu.s.eo.li.certu est em q
tu vberasti vel occidisti clicu meo noie illud negociu no est m
altero ex pdictis modis.z tn habedo ratu sum excoicat vt ib
c.mulieres.eo.ti.sol.dns Bal. in.l.fi.ad mace. mouet istud d
bium:vtru vicz in actib p quos nihil acquirit habeat locu r
ficatio:z vr q sic:vt palle.c.in quib ex verberatioe vel occisi
noie facta nihil querit:z tn ratihabitio locu habet.z glo.hoc
net.s.q i maleficijs comissis noie alieno habet locu ratihabi
si possunt p alios explicari:sec si no pnt p alios explicari:sicu
adulteriu:z ita no.in.l.j.§.deiecisse.de vi z vi ar.qua glo.Cy.
sequit in.d.l.fi.nec Bar.in.d.§.deiecisse.vbi dicit q neq ho
cidiu:neq adulteriu pot comitti p alium vere qui rata habet
catur comisisse adulteriu vel homicidiu.l.veru.de reg.iur.se
noie tuo infert mihi iniuria. ita teneor ex ratihabitioe adul
rio vel homicidio:sicut si mandassem vel tulissem ope.l. hec v
ba.de adultetio vel homicidio.l.veru.de regu.iu.sed si noie t
infert mihi iniuria.ita teneor ex ratihabitioe adulterio vel h
micidio.Bal.in.d.l.sic dicit q illa glo.optime loquit q: in r
ficatione opus est fictioe:q fictio non cadit sup eo qd est imp
sibile de natura.de cadu.tol.l.j.§.ne aut.adulteriu em qrit ac
reflectentem se in aliu:z in se:sed alia delicta etia ar.z in se:er
no pot alieno noie cosumari.plus em dicit Bal.q si quis m
dat aliqd adulteriu non recte agit c eu taq q comisit adulte
q: adulteriu no omittit sine carnali copula q no pot iteruen
iter corpa sepata:vt si sposus madat alteri.vt cognoscat spo
sua p carnale copula illius no confirmat matrimoniu : nec fi
coceptus:z natus ex tali copula posset rone illius mandati
ratihabitione dici filius meus:z hoc est qd dicit apls:q ne
pot nisi in pprio corpore fornicari:q: actus otrahens pson
p ipm due aie polluunt:vt no.in.c.at si clerici.de iu.in nouel.
tatione ergo psone mutat forma. ¶ Conclude ergo q ope
mandato vel cosilio pot qs obligari ad penam pro adulteri
cut pro alijs criminibus:sed non de crimine adulterij rati v
habitione no videt q crimen adulterij possit quis ad se trahe
etia quo ad penam. z ita intelligantur glos.in. d.§. deieciss
Bal.ita sentit in.l.non ideo.C.de accu.z est vtilis ista inuesti
tio in alijs actibus inseparabilibus a personis que requiru
actu corporeu:sicut est ieiunare peregrinari baptizari soleni
recociliari ordinari z similia vtru noie meo gesta ab alio po
habere rata:vt si ego intelligam ieiunasse peregrinatu bapt
tum vel reconciliatum vel ordinatum fuisse certe non videtur
tihabitionem posse in tali operari.sicut tenuit Fed.de se.q
paternitas non potest contrahi per procu.consilium dicit sim
ter Bal.q gestu est per falsum nunciu noie meo non possuz ra
habere:vtrum q: cum debeat concipere verba in persona do
ni:puta dns dicit.vbi est diuersorium meum zc. impossibile
te est si a principio.hoc non dixit sicut nuncius eum dixisse f
sum suggessit q dominus possit hoc vitium habere. secus q
stum est per falsum procuratorem:z hoc no. etiam in.l. multu
C.si quis alias nihil sibi.facit qd no.Bar.z post eum Bal.in
gallus.ff.de libe.z posthu. ¶ Quinto oppo. z videtur q lic
quis habeat ratum delictum suo noie commissum non per h
teneatur.constat em q ille qui tali non deliquit etiam absq
tihabitioe fuit illud facturus:quo casu etiam si expresse mad
non teneretur de madato vt no.insti.de ob.que ex de. na.§.op
z.l.non solum si mandato de iure equiparando igitur ratu h
bens ei qui mandauit:vt.j.c.prori.sicut ille non teneretur: i
ti.ratum habens. ¶ Solu.illa regula vtrum mandatari er
vel facturus vel non habet locum in ea qui tenetur ex ratiha
tione similiter vt semper in mandato:de quo dic vt.d.§.si ma
datum.per Bal.in.l.non ideo.de accu.per Bal. ¶ Quero
vna qone pone qd incipit quis litigare per errorem cora iudi
non suo:sed tm de hoc certificatus accessit sponte in ca:vtru
leat pcessus:z snia inde secuta:z videt q no:q: apud acta p
per errore fuerut nulla.l.si p errore.de iuris.om.iu.ergo scient
z cosensus superuenies no firmat retro gesta.ar.l.obseruare.
off.pco.z le.nec etia agitata post scientia sunt valida:q: care
principio z fundamento valido.arg.c.principatus.j.q.j.glo
net contrarium in.l.j.C.vbi de cri.agi opz . nam vt ibi dicit
cta nullitas fuit causata z carentia iurisditionis:q: alias e
iudex

udex: lꝫ nō in illa cā vel illius sed fuit causata sup defectu volū-
atis. volūtas igit̄ supueniens firmat ꝓcessum ēt retro fcm̄ ꝯ il-
am nullitatē. secus ibi dicit gl. si ille q̇ cognouit nō potuissꝫ de
ā cognoscere ēt de ipsius volūtate: qꝛ forte erat ꝓuata ꝑsona
am lꝫ supuenerit iurisditio: tn̄ nō ꝯualescit iudiciū retro nullū
t in illo ḡnali initium est spectandū. de quo in. c. dudum. ꝺ ele.
Collige ergo ꝙ ratihabitio firmat actum in quo erat defectus
implicis volūtatis ratificātis: sed nō firmat actū nullum ex de
ctu carētie iurisditōis a principio ⁊ istam opi. tꝫ Ja. de bu. et
Bar. sed Bal. post Cy. tꝫ ꝯtrium: qꝛ litis ꝯtestatio a principio
it nulla ꝓpter errorē iurisd itionis a principio: vnū pōt sequi
ia: qꝛ iudicis ratihabitio nō fingit retro nec facit eum valere
ex tūc: sed vt ex nūc vt. d. l. obseruare. §. fi. de of. ꝓcō. ⁊ le. ⁊ hoc
ꝙ qn̄ iurisditio supuenit de nouo: secus si ex cā de p̄terito: q̇a
nc vꝫ vt ex nūc. d. l. obseruare. §. fi. ꝓbabilior mihi vr̄ opi. Ac-
r. in. d. l. j. ⁊ Ja. but. ⁊ Bar. ibi qui Ja. bu. in. l. j. qui ꝑ sua iu-
d. in iud. deleg. latius ꝓsequit̄ ⁊ distinguit quatuor casus di
s ꝙ qn̄qꝫ tpe nūcij non erat defectus volūtatis nec ptātis ⁊ vt
delegatus al's iurisditionē hēbat lꝫ legatio non teneret ptes
ētes litigauerūt: ⁊ tunc vꝫ potius vi ꝓrogatōis q̄ delegatōis
ic loquit̄ gl. in. d. l. j. que incipit. l. ꝯsensuꝫ. huic tn̄ dcō addō qd̄
. Inn. in. c. cum ex officij. de ꝑscri. Qn̄qꝫ tpe initij nō erat im
dimētum ptātis: qꝛ bn̄ hēbat alias iurisdi. sed erat defect⁹ vo
atis: qꝛ ptes ignorabāt non valere: sed postea ceperūt scire ⁊
ilominus litigare: ⁊ tūc ꝯfirmant̄ oīa ⁊ trahit̄ retro cōfirma
vt. l. iul. q̇ sunt ⁊. l. in rem ra. ha. Qn̄qꝫ tpe initij erat defectus
itis: qꝛ nullam iurisditōem hēbat: ⁊ tūc aut erat iurisditio ra
ata in delegato: ⁊ tūc ꝑ iurisditōem supuenietem confirmat̄
die lꝫ nō trahit̄ retro vt. l. aliqn̄. de of. ꝓcō. ⁊ le. aut nō erat ra
ata: ⁊ tūc confirmat̄ hodie nec retro. vt. l. ꝫ apud celsu. §. si a ti
. de doli excep. collige ergo ꝙ iurisditio supueniēs ex cā ꝺ p̄
ito nō fingit retro: sed facit valere: vt ex nūc: vt dicit tex. i. d.
bseruare. §. fi. sed hoc mirꝝ non valeat: vt ex nūc sed lit. ꝯte. q̄ p̄
it fuit nulla. c. j. de li. ꝯte. sed Ja. bu. colligit illa ꝙ iurisditio
uenit an̄ lit. ꝯte. al's stādum est ꝯrio qd̄ tn̄ nō loquit̄ de iuris
ōe supueniēte: sed de exercitio ꝭm Bal. in. d. l. ij. ꝑ sua iurisd.
. querit vtrum heres possit habere ratum qd̄ gestum est noīe
uncti vel successor ꝙ gestum est nomine predecessoris. dic vt
per eum.

Pe. de ancha.

¶ Actio negociorum gestorum an pendeat ex voluntate ra
n habentis.

RAtihabitionem [a] retrotrahi et mā dato nō dubiū cō parari. Continuat̄ ad primum. c. hoc ordine dcm̄ est ꝙ nō possum habere ratum ⁊c. si meo noīe gestū est: ⁊ ratum habuero q̇s erit effectus huius ratiha
bionis: ⁊ dr in hac regula ꝙ talis ratihabitio retrotrahit̄ ⁊ mā
o comparat̄. Gl. exemplificat regulaꝫ in iudicibus iudicijs
ibus ⁊ delictis vt gesta ꝑ alium nomine meo possuꝫ ratificare
sequens ob. de le. l. non facit canonizata. ij. q. vj. ⁊ de. l. bono
. rē ra. ha. Scd̄o. op. de. l. qui ergo. in prin. de his q̇ no. infa.
rtio op. ꝺ. l. si pupillus. §. ait pretor. de neg. ge. cōiuncta. l. lꝫ
obligatio. de ꝓcur. Quarto op. de. l. obseruare. in fi. de of.
n. ⁊ leg. et. l. qui mihi bona. §. iussum. de acqui. here. Quin-
p. de. c. nōnulli. ⁊. c. ex parte decani. de rescrip. Ultimo que
e duabus questionibus istis contrarijs: ⁊ questiones tan-
lentius hic Jo. mo. qui quidem contraria: qꝛ veniunt ꝑ mo
exceptionuꝫ a regula in vtroqꝫ dicto videlꝫ ꝙ nec retrotra
ur: nec mandato comparare videt̄ mihi clariori doctrina in
ulis casibus exceptis tradenda specialis doctrina in q̇bus
hꝫ locum ista regula in primo. dicto suo. Et prio ratihabi-
on trahit̄ retro cūm a dicto suo ⁊ cum non reperit principi
ꝯfirmabile ꝓpter renūciationem iur. tacitam: ⁊ sic loquitur
norꝝ rem ra. ha. ⁊. l. solēt in q̇bus ꝑ cursum tpis q̇s exclusus
bonorꝝ possessione. ⁊ ap. non pōt ergo habēdo ratū trahere
e ius cui tacite vel exp̄sse renūciauit idem qd̄ semel gestū est
noīe reprobauit. l. dispensatore. de sol. ⁊ vide qd̄ dixi. s̄. c. p-
Et scd̄o op. fi. ¶ Tertio qn̄ actus peccat in aliquem vt cō
us: vt in solēnitate formali que requirit̄ a prin. dispōnis nō
ratificari declarat illam regulam ꝑ exempla que dedi. s̄. c.
in opi. in qōnibus ⁊ casibus de relati. ¶ Quarto fallit illa
la in casibus qui non possunt pendere: vt sunt acta legitie
recepta consequētia p̄di. ⁊ sup hoc dixi qd̄ vide in. d. iij. opi.
dn̄s Bal. alibi ⁊c. ¶ Quinto fallit in actibus ī quibus re
rit̄ industria ꝑsone iussus licentia autoritas vel mandatum
inci. illa em̄ nō pn̄t gesta nomine alieno ratificari vt in. d. iij.
videas. ¶ Sexto fallit ista regula qn̄ actus medius ema-
coniunctioni extremorꝝ. l. si indebitum. §. ꝓcur. rem ra. ha.
sol. cum. x. ⁊ hoc facit ad. q. ¶ Quidam fecit paceꝫ nomi-
ior ⁊ sequacium sub pena de non offendendo demum anteq̄
sequaces habeant ratam pacem q̇dā ex eis fuerūt offensi: ⁊ post
ea habuerunt eam ratam: vtrum possit agi ad penam tanq̄ si
fuerit pax rupta ꝓpter offensam talium postea ratā habētiū ⁊ vr̄
ꝙ nō: qꝛ tpe offense nō erāt in pace actual'r: lꝫ potētial'r. ar. ff. de
his qui no. infa. l. fur. §. j. ¶ In ꝯtrium arguit bal. qꝛ simpl'r stat̄
eis pacis inerat: vn̄ nō deberēt supplātari ⁊ in offensam ꝑueni-
re. ff. si ex nox. cā aga. l. fi. ⁊. l. ij. §. si mater. ad ter. ¶ Item paria
sunt q̇ ad hoc nihil debeat īnouari aliq̇d eē in potētia vel ī actu
l. labeo. de statuli. ⁊. c. nō soluꝫ de app. li. vj. Bal. tāgit illā qōnē
in. l. fi. C. ad mace. ⁊ remittit̄ ad Bar. in. l. si vxor. §. si q̇s. ꝺ adul.
⁊ ꝓuideat̄ rupta facit illa. l. inq̄tum dicit ꝙ sicut nō pōt violari
m̄rimoniū: ita nec spēs m̄rimonij violari ꝑmittit̄. cum em̄ talis
dispositio pendeat ex ratihabitōe vr̄ ꝓhibitum alteri ꝯhentium
venire ꝯ anteq̄ inclusus in pace potētialiter approbet vl' repro
bet ꝑ ⁊ ꝯ adduci pn̄t no. in. c. bn̄ficium. de reg. iur. s̄. e. li. ⁊ loquit̄
iste tex. cum tertio est quesitum ius potētialiter ante ratihabi-
tioneꝫ. ¶ Quid ergo si actual'r pone enim ꝙ filius sine ꝯsensu
patris accepit mutuum ⁊ dedit fideiussores pater postea ratuꝫ
habuit vtrum fideiussores teneant̄ Jo. mo. in fi. hic ꝙ ratihabi
tio non extēdit̄ ad p̄iudicium tertij cui erat iam ius quesitum si
cut in casu nostro fideiussori exc. mater. ar. l. fi. ff. de pac. ꝯtriuꝫ tꝫ
Bal. in p̄dicto dubio dicit em̄ ꝙ ratihabitio initiū ꝯctus respi
cit ⁊ infundit ipsi initio virtutem obligādi. vnde qd̄ recōciliat̄
in accessorio de fideius. l. si q̇s ꝑ eo. §. si minimus. facit no. de nō
nu. pe. l. tam mandatori. ¶ Septimo fallit ista regula in alle. q̄
non ꝑ alium pn̄t explicari. ⁊ illum casum exceptum declarauit. s̄.
ꝓxi. ca. in. iiij. opi. ¶ Querit Dy. vtrum actio negociorꝝ oriat̄
ex ipsa ratihabitione an ex ipso negocio prius gesto ⁊ distiguit
quatuor genera negociorꝝ. quoddam em̄ negocium gestum est
in nostrum cura ⁊ sollicitudine. quoddam ipso gestu. quoddam
re ipsa. quoddam ratihabitōe que declarauit. s̄. c. ꝓxi. in. iij. opi.
in prin. in primis ergo tribus generibus dicit ꝙ actio negocio
rum gestorꝝ nascit̄ ex administratōe p̄cedēti mediāte ratihabi-
tōe sequenti spontanea vel coacta simile vt. l. placito de re. ꝑmu.
nec mirum. qꝛ ēt circūscripta ratihabitōe daret̄ actio neg. gest.
cum ꝓ rato habēdum esset qd̄ vtiliter eēt gestum. de neg. ge. pō
po. inver. ⁊ quemadmodum. In quarto vero genere. s. ꝙ est no-
strum ratihabitione dicit Dy. ꝙ ex ratihabitione tantum na-
scit̄: vt. l. si pupilli. §. item querit̄. de neg. gest. Ja. bu. tꝫ ex nego
cio gesto. l. iij. §. hec actio. de neg. gest. ⁊ est rō: qꝛ paria sunt ab
initio esse tale vel redire ad tale. l. si cum dos. in prin. re. amo. sꝫ
ita est ꝙ si ab initio negocium esset meuꝫ sine ratihabitōe nasce
ret̄ actio ex negocio ge. vt. d. §. hec actio. ergo idem si ex post fa
cto efficiat̄ meum ratihabitōe. nam ratihabitio trahit negociū
ad me ⁊ facit esse meum. l. si pupi. §. idem ait si titium. ff. de neg.
gest. scd̄a rō est ꝭm Jac. bu. qn̄ ad eūdem effectum ꝯcurrūt due
cāe vna ꝑ prius. alia per posterius denoīat̄ effectus a priori nō
a posteriori exemplum in. l. legitimum. ff. de pac. vbi ꝑ prius ve-
nit pactum ⁊ per posterius. l. confirmat illud ⁊ tn̄ ex facto ori-
tur actio mediante lege sil'r in ꝯctu ꝑmutationis in qua oritur
actio ex pacto preambulo non ex implemento sequenti, lꝫ sit cā
actionis secundarius ⁊ ꝑ posterius: vt. d. l. ex placito. ergo ne-
gociorum gestorꝝ dꝫ denominari a negocio gesto ⁊ ex ipso na-
sci non ex ratihabitione aut ergo queris vnde nascat̄ ⁊ dic ꝙ per
negocio gesto aut qn̄ nascat̄ ⁊ dico ꝙ demum ratihabitione se
cuta ⁊ ita posset sustineri opi. Dy. gl. ⁊ aliorum ꝭm Ja. bu. ꝙ ita
no. in. l. si pecuniam. C. de nego. gest. ⁊ est vtilis ista inuestigatio
si negocium Florentie habeo ratum Bononie vtrum bononie
aut Florentie debeam conueniri rōne contractus ⁊ videt̄ ꝙ flo
rentie vbi negocium gestum est: qꝛ ex illa gestione orit̄ actio si-
cut si hic mandauero ꝙ emat librum Florentie siue vendat. naꝫ
vt effectus dirigit̄ contraxisse. de actio. ⁊ obli. idem si existens
in curia constituit ꝓcuratorem ad renūciandum extra curiā. nā
beneficium dꝫ vacare in loco vbi ꝓcura. renunciauit non in loco
in quo dominus mādauit: vt est gl. no. in cle. j. vt li. pen. vbi ꝯtra
rium īnuit gl. in ratihabitione: qꝛ si renunciatio bn̄ficij quis in
curia ratam habuit dicat̄ vacare beneficiuꝫ vbi dn̄s ratificauit
non in loco vbi renunciatio facta fuit ⁊ certe cum ratihabitio sit
similis mandato vt in ista regula vtrobiqꝫ videtur dicendum ꝙ
dꝫ inspici locus in quem effectus rei dirigit̄ ⁊ non locus in quo
verba habent̄ in. d. l. contraxisse. ⁊. l. si vt procura. vbi idem ius
in delictis in quibus considerat̄ locus vbi delictim ꝯsūmat̄ nō
locus in quo cōmitti mandat̄. ⁊ vide qd̄ no. Bar. in. l. nō solum.
§. si man dato. de iniur. ⁊ cum delictum in vno loco incumbat in
alio ꝯsummat̄ vide in. l. j. C. vbi de cri. agi opꝫ. ⁊ quod no. bar. in
l. libellorꝝ. de accu. cuius dictis adde qd̄ scripsi in cle. j. de offic.
dele. in prin. ¶ Scd̄o quero vtrum illud qd̄ hic dicit̄ sit verum
simpl'r ꝙ ratihabitio comparat̄ mandato. vr̄ ꝙ sic: per illam re
gulam. ⁊. l. j. §. deiecisti. de vi ⁊ vi arma. l. fi. C. ad maced. ⁊. l. hoc
iur. §. deiecit, ff, eo, tit. glo, in, l, non eo minus, C, eo. de accusa. di

a ¶ Ratihabitōeꝫ. addō Dy. ⁊ Joā. an. ī nouel. ⁊ qd̄ ratihabitio nō trahat̄ retro in p̄iudiciū tertij vide bar. ī l. bonorꝝ. rē ra. ha. ⁊ ī. l. ordo. et ibi bal. C. ꝺ execu. rei iudi. itē in p̄iudiciū iuris q̄siti ex sententia bald. in aut̄. ei q̇. C. de tēp. app. alex. in. d. l. bonorum.

cit hocvez q̄n q̄s h3 ratū delictū suo noīe cōmissum put suo no
mine fcm̄ est. Si autē nonvt factum est suo nomine sed tāq̄ deli
ctum ꝯ illum cōmissum forte sibi maliuolum gaudet ꝛ letatur: ꝛ
tūc ex hoc non tenet̄ tanq̄ ratū hēbat. ar. l. que dicit approbat
q̄s qn̄q3 fcm̄: sed nō qualitatē facti. ar. C. arb. tu. l. cū interdic. fa
cit qđ dicimus ꝙ approbat quis qn̄q3 sn̄iam vel latam sed nō
tanq̄ bene latam. l. iij. §. falsus. rem ra. hab. ꝯ illud quod no. in
c. mulieres. ad fi. de sen. excō. ꝙ ille q̄ gaudet in animo clericum
suo nomine verberatum sit excōicatus vt ibi no. ¶ Not. vt dixi
si letat̄ eū verberatū s3 nō suo noīe nō tenet̄ tāq̄ ratū hn̄s ꝛ tene
mēti istā subtilitatē quā ponit Cy. in. l. nō eo min⁹. pallegat̄ sub
dit vtrū delictū nō meo noīe ꝯmissum possim hr̄e ratū. ꝛ vr̄ ꝙ sic:
in meū p̄iudiciū siue dānū sicut ꝯtingit in ꝯctibus noīe meo ce-
lebrat̄ sup re mea nō ratū hn̄do mihi p̄iudicio vt. l. iur. C. de rei
ven. So. dicit ipe aliđ in ꝯctib⁹ aliud in delict̄: q2 ꝯct⁹ nō meo
noīe celebrat⁹ n̄ pduxerat secū plenū effectū: iō ratihabitio sup
plet illū defectū ex quo poterat ꝯctus ille irritari s3 delictū non
cōmissum noīe meo sortitū erat plenū effectū ꝛ in eo ratihabitio
nihil addit nihil opat̄: q2 g̊ puidēt vt act⁹ poti⁹ valeat q̄ pereat
l. quotiēs. de reb⁹ iō mea ratihabitio firmat ꝯctū in p̄iudiciū ip
sius ratū hn̄tis. ꝛ ita Cy. in. d. l. nō eo min⁹. ego. s. c. pxi. i. j. opi.
ad fi. dixi ꝙ habēdo ratū ꝯctū nō suo noīe celebratū nō d2 ratū
hr̄e s3 ꝯsentire ꝛ differūt inter se ratihabitio ꝛ ꝯsensus. nā cōsen
sus forti⁹ opat̄ in p̄iudiciū ꝯsentiētis vt ibi dixi. ¶ † Tertio q̄
ro post Dy. vtrū actio neg. gestoꝝ pēdeat vx volūtate ratū ha
bētis dicit Dy. ꝙ si a p̄ncipio in eo gn̄e negocioꝝ tm̄ qđ est nr̄m
ratihabitiōe. nā si ratū habeo orit̄: si ratū non habeo natiuitas
ipedit̄. l. si pupi. §. itē q̄rit̄. ꝛ. §. item ait. de neg. ge. s3 ex postfcō
nō pēdet ex voluntate mea: q2 si semel ratū habui nō possu3 ꝯvo
luntatē tollere act. iam natā. Itē si reprobaui qđ gestū erat ꝛ p h̊
impediui natiuitatē ei⁹ nō possum ampli⁹ approbare qđ semel
reprobaui. l. dispēsatorē. de sol. facit qđ dixi in. c. ex pte decani.
s. de rescr. In alijs aūt trib⁹ gn̄ibus negocioꝝ qn̄ negocium est
nr̄m cura ꝛ sollicitudine ipso gesta vel reipsa certū est ꝙ nō pen
det ex volūtate nr̄a: q2 velim nolim cogor ratū hr̄e ideo nō pen-
det ex volūtate ratū ha bētis. l. pōpo. de neg. ge. ¶ Et q2 super
ista regula ꝛ pxi. congrue applicabitur. q. de fcō in qua recolen
de memorie. d. An. de bu. ꝛ ego ꝯsuluim⁹ figurate vobis in ali
as p̄sonas q̄ inter quas. q. verteret̄ in curia romana deducta
post obitum eiusdē. d. An. ꝙ. q. ꝯcurrerat in p̄sonā illustris ꝛ in
cliti regis cypri publice disputandū publice reassumpsit in hoc
hon̄. studeo in terminis q̄ sequunt̄. Splendide insule regni cy-
pri regio fastigio sublimat⁹ cū potētiori ꝛ magis magnifica stir
pe q̄ eēt in italia ꝯiūgi affinitate pq̄rēs fama publica pq̄rēte
ad ei⁹ noticiā est platū ꝙ dom⁹ de vicecomitib⁹ mediolanē. p ma
gis excelsa ꝛ potētiori hēbat̄ ab oībus in qua dn̄s. B. in eade3
domo magnifica p̄ncipatū ꝛ famā celeberrimā p̄ ceteris obtine
bat hn̄s duas filias. L. v3 iuniorē ꝛ Agnesiā seniorē cū. d. L. iu
nior vellet mr̄imoniu3 ꝯhere publice corā oībus sicut p̄asseruit
pcur. quē ꝯstituit ad ꝯhendū mr̄imoniū cū Agnesia q̄ pcur. dcā
in cā v̄sus italiā est pfect⁹ an̄q̄ ad locū destinatū declinaret rex
se in noīe errasse asserēs mādatū pcuratōis publice reuocauit.
pcurator aūt de dcā reuocatōe ignorās cū dcā agnesia sponsa-
lia de p̄nti pcuratorio noīe ꝯxit ꝛ eā anulo subarrauit ꝛ sic pu-
blice tāq̄ spōsa se gessit. pcuratore aūt ad regē reuerso ꝛ dictis
spōsalibus intimatis rex de h̊ a principio ꝯtristat⁹ fuit s3 tāde3
postea ꝙ ita factum pcesserit approbauit ꝛ ratū habuit ꝙ pcu.
fecerat illa aūt Agnesia audito ꝙ p errorē fuiss3 desponsata ex
traxit sibi ānulū de digito ꝛ piecit ꝛ se nolle p spōsa ampli⁹ gere
re oībus notum facit reb⁹ sic se hn̄tibus illa vel illa vult ad aliud
votū migrare ꝛ mr̄imoniū ꝯhere: e cōtrario v̄o alter illa sponsa-
lia de p̄nti irrita hr̄e ꝛ mr̄imoniū ꝯhere corā igit̄ auditore sacri
palatij corā q̊ dcā qđ agitabat̄ duo resultabāt dubia ex p̄dicto
themate. Primū erat cū quadruplex erat error p̄sone fortune
qualitat̄ ꝛ ꝯditōis sub quoꝝ altero ex p̄dictis cadat iste error
nō p̄supposita al'r ꝯhentiū inter se noticia q̄ p famam p̄dictam
¶ Sol. facti serie exposita superius diligenter pōderata vtru3
dcā ratificatio regis subseq̄ēs faciat recōualescere dcā sponsa
lia in casu quo circūscripta reuocatōe a principio fuiss3 nulla a
principio dicti erroris ita ꝙ non liceat alteri ex eis inuito alte
ro resilire. Quo ad primū arguo ꝙ talis debeat dici error i q̄li
tate nō in corpe in. A. imo em̄ etas ipellebat regē ad ꝯhendum
cū. L. magis q̄ cū Agne. seniore. nā in corpe alteri⁹ nō p̄t dici
regē errasse: q2 de vna magis q̄ de alia noticia3 hēbat sicut igit̄
error q̄litatis nō vitiat mr̄imoniū in eadē p̄sona. xxix. q. j. in p̄n.
ꝛ. l. invēditōibus. de ꝯhen. emp. Ita sil'r si ꝯtingat talis error in
altera p̄sona ex p̄sonis prius incognitis. ar. singularia sicut pe.
Si em̄ eē suggestū regi filiā dicti. B. eē iuuenē ꝛ furiosam ꝛ ipa3
post spōsalia p pcuratorē ꝯcta reperiret vetulā ꝛ deformē nō p
hoc vitiaret̄ spōsalia: q2 eēt error in q̄litate nō in corpe errasse:

q2 vt dixi neutrā cognoscebat ꝛ errare est aliud p alio puta .l.
si p errorē. de iur. om. iu. In corpe igit̄ p̄sone siue substātia n ll⁹
error fuit s3 in etate ꝛ formositate q̄ sunt q̄litates in corpe on
substantie sicut diuitie paupertas nobilitas ignobilitas s .ꝛ
ignorātia in q̄bus ꝛ sil'ibus error nō vitiat vt no. xxix. q. j. in n.
¶ Ulteri⁹ si dicam⁹ hic fuisse errorē in corpe iste error cā e p̄
dicto errore etat̄ ꝛ nois ꝛ ab eis ascēdit sicut qn̄q3 error iur au
sat̄ ab errore facti: quo casu potius inspicim⁹ qđ facit dispō e3
valere q̄ id qđ h3 ipedire. l. si vir vxori. ff. p donato ꝛ. l. emāc a-
tum. §. fi. de sena. ꝛ. l. nō intelligit̄. §. si q̄s. de iur. fi. s3 in casu o
error in corpe causat̄ vt dixi ab errore dictaꝝ qualitatū v3 is
ꝛ etatis q̄ nō ipediūt g̊ debēt ꝯsiderari ꝛ nō error corpis c sa
tus ab eis icidēter ꝛ secūdario. l. rogasti. ꝛ. l. si q̄s nec casu3 ut
pe. ꝛ mulier. ff. reꝝ amo. ꝛ. c. de cetero. de ho. in q̄bus p3 ꝙ p̄ n
cipalis cā ispiciēda est: ꝛ marie si tēdit vt dispō salua sit. l. q t.
de re. du. ¶ Preterea vr̄ ꝙ hoc non pōt error sed mutatio lū
tatis regis qui l3 semp dixerit se velle ꝯhere cum iuniore t ē
postq̄ nouissime pcura. constituit ad ꝯhendum cum Agn ia
credēdum est ꝙ h̊ qđ v̄bis exp̄ssit mēte agitauerit. l. labeo. d e.
volūtas em̄ hois volubilis est ꝛ ambulatoria. l. ij. ꝛ. §. in leg is
de le. j. ꝛ fcm̄ ꝯriū recessu3 vr̄ a priori volūtate vt. c. cū. M. d ti.
ꝛ. l. cū in plurib⁹. §. locator. rei lata regi igr̄ asserēti fuisse err tū
emat insti. publicū mihi i quo apparet. ꝙ voluit ꝯhere cū A e
sia. standū est igit̄ instr̄o ꝛ nō sibi ꝯriū dicēti. c. daibertū. j. q ij
l. cū p̄cib⁹. C. de pba. p hoc optime. c. tua nos. de spō. vbi eti st
exp̄sse q̄s fuerit ptestat⁹ ꝙ nō intendit cū tali vere ꝯhere s3 f te
ꝛ simulate: s3 postea simpl'r ꝯhēdo vr̄ recessisse a ptestatōe ꝛ v et
mr̄imoniū. Si ergo ab exp̄ssa ptestatōe in ꝯriū recedit̄ p se ē
tē ꝯctū multo forti⁹ a v̄bis em̄ natiuis ꝛ narratiuis p̄cedētib s
in ꝯriū vt in casu nr̄o. In ꝯriū arguitur ꝛ pbat̄ ꝙ iste fuit er or
in corpe qđ tūc est cū vnū corpus p alio demōstrat̄ vt Iacol p
Esau pr̄i suo Isaac ceco vt no. in. l. quotiēs de here. insti. ve ti
chus p pāphilo. l. invēditōib⁹. de ꝯhē. emp. Sed in casu nr̄o e
dixerat velle ꝯhere cū. L. iuniore: ꝯhēdo igit̄ cū Agnesia vi r-
rasse in corpe g̊ spōsalia nulla. Preterea retulit se ad certū or
pus demōstrādo eā p q̄litatē iuuētut̄ ꝛ sic retulit se ad illā sub ā
tiā cui illa q̄litas ꝯgruebat. ea g̊ deficiēte vr̄ deficere substan a
corpis demōstrari: ꝛ p ꝯn̄s spōsalia nulla. ar. l. in testō. de ꝯ ꝛ
demō. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. C. d sen. q̄ sine cer. ¶ Sol. ꝙ h̊ fuit error i co e
pbat̄ p no. xxix. q̄. j. in prin. p Arch. vbi error p̄sone d2 cū ad r
tū corp⁹ anim⁹ inclinat̄ ꝛ p ipso aliud offert̄ ꝛ vt ibi no. gl. nō e
fert qual'r habeat̄ noticia de p̄sona vel corpore an p famā vl' a ā
qualitatē: puta scie pbitatis vel artis: si g̊ alius p illo offera t
cū tāq̄ cū illo in quē effectū nō ꝯxerat nō sit ille iste est error
corpe vt vult gl. in sum. xxix. q. j. ꝛ. l. invēditōibus. secus si nu
noticia p̄supposita q̊dā se diceret regē frācie ducē vel comitē
nō eēt. na3 talis nō eēt error corpis sed qualitas: q2 in corp s
ꝯsentio postq̄ ꝛ aliud nullā relatōem habeo vt hic vult gl. no
l. invenditōibus q̄ incipit. hoc est veꝝ. cū ergo illa qualitas
uētutis me traxerit in effectū corpis ignoti aliud p illo corpe f
ferēdo se cui non inherebat talis qualitas resultat ex hoc err
in corpe in quo nō ꝯsensi vt dicit gl. in heredis ꝯstōne d Iac
cui nō ꝯueniebat qualitas pilositat̄ Esau l3 vinxerit vt ibi .
Tertio qualitas iuuētutis impellebat regē ꝙ non fuisset al
cturus ergo qualitas deficiēs illo casu facit deficere princip
lem ꝯctu3 cui qualitas cām dederat. ar. l. ij. C. de pac. inter em.
ꝛ vē. Qn̄q3 em̄ qualitas est cā dispōnis si deficiat deficit disp
sitio. l. iij. §. docere. vi bo. rap. p hoc allegat. c. tua nos. vbi do
sus ꝯsensus ꝛ mutatio nois impediūt mr̄imoniū cū certo cor
ꝯhendū: multo magis in casu nr̄o in quo dicere possumus ꝙ
errat nō ꝯsentit. l. p errorē. de iu. om. iu. facit qđ no. in. c. assig
te. de rescri. p Inn. ꝛ Cōpo. vbi tenēt ꝙ p errorē nois deuen
consequenter in errorem persone actus q̄ gerit̄ nihil v3. facit c
no. Io. an. in ti. de rescri. p̄sen. §. fi. ver. q̊d si dubitat̄. ꝛ includ.
te. cxxix. ꝛ hanc ptem credo de iure veriorem postq̄ de erro
nois in ꝯstōne pcur. postea p dissensum dicti regis qđ sic dix
publice se errasse in. d. c. cū tua nos. Descēdo ad scđm dubiū q
magis facit ad materiam regule vtrum p ratificatōe3 regis sp
salioꝝ q̄ pcurator ꝯxerat cum Agnesia dicta tpe ratification
ꝛ postea p sponsa publice se gerebat. Ex hoc em̄ in eodem te
pore dep̄hendit̄ concurrere ꝯsensus vtriusq3: ergo est matrim
nium qđ sumit originem a ꝯsensu ꝛ simul sensu. c. cum locu3. ꝛ.
cum apud. de spon. xxvij. q. ij. sufficiat. Preterea ista Agnes
nunq̄ errauit in ꝯsensu ppriovel in corpe dicti regis. nam vt e
sponsa semp ānulos detulit ꝛ p sponsa se gessit: dicta igit̄ nul
tas causata ē ab errore viri tm̄ q̄ v2 purgari eo ipo qđ postea ꝯs
sit. nā talis ratificatio vr̄ pēdere ab errāte nō a sciēte. c. j. de eo
du. in ma. sic alibi ꝯctus validitas vl' recisio pēdet ab altero ex
hentibus. l. ꝛ elegāt̄. ff. de dolo. ꝛ. c. de illi. de despō. impu. cu
em̄ in fauorem ignorantis sit inducta illa nullitas dispositiō

test per consensum reddere eam ratã.l.filio p̃terito.de ĩ inte. t.¶ Sol.hoc bñ.pbat.c.lz.de.pcu.li.vj.vbi qui semel actũ re pbauit põt ab illa reprobatõe recedere si nũc repitur alter cõ pẽtium in eodem.pposito pseuerare sicut reperit̃ dcã Agne tempore quo rex ratum habuit.p hoc etiam.c.si tibi absenti preben.li.vj.¶ Tertio ꝛ in matrimonio ꝛ in alijs dispõnib⁹ expressum ꝙ nullitas dispõnis.pueniens ex defectu ꝯsensus rgat̃ supueniente consensu actus ille ex hoc ꝯfirmatur. c. j. despon.impu.li.vj.¶ Similiter est expressum qδ qñ cessat mpediens ꝛ supuenit cã firmans validatur actus.l.obserua n fi.de offi.pcon.ꝛ le.in fi.ad mace.l.j.de pig.l.cumvir.p̃diñ suc.cã aũt nullitatis huius matrimonij fuit error viri scia su uenit ꝛ accessit ꝯfirmans.s.nouus consensus ꝛ ratihabitio is:ergo dꝫ matrimoniuꝫ conualescere per iura preal.¶ Cõ cit em̃ a principio tanꝙ falsus .pcurator cuꝫ in mandato nõ heret errorem regis .ppter reuocationem de quo in themate de.pcu.li.vj.¶ Factum aũt falsi.pcuratoris põt dñs ratifi .l.lꝫ.ff.de iudi.et.l.iij.§.falsus.rem ra.ha.que ratificatio cõ at̃ mãdato a principio vt in isto.c.¶ Quarto sic Agnesia didit se semper sponsam ex prima desponsatione cum tñ nõ psupposito errore in corpore vt.pbatum est.s̃.de presuppo reuocatione mandati ista tñ credulitas fuit cõtinuata vsqꝫ ad tp̃s quo rex ratum habuit dictum ꝯ̃ctum ꝛ etiam postea ex quo arguo ꝙ annis ꝛ ꝯtinuando matrimonium qδ putabat va lidum opatur nouum matrimoniũ attendẽdo viri ꝯsensum. ar. eius qδ no.in.l.iij.de acqui.pos.vbi annis in retinendo opatur in acquirendo.nam in matrimonio si non vꝫ eo modo quo agit̃ vꝫ vt valere põt.c.j.ad fi.de despon.impu.nec falsa credulitas of ficij veritati.l.quero qδ fal.tu.aut̃.tacit.l.si cum.§.si in atria.ff. de iniur.ꝛ.c.cum ex officijs.de prescri.¶ Quinto .p hoc videt̃ casus in.c.ij.ꝛ vlt.de coniu.seruo.vbi a principio matrimoniuꝫ fuit nullũ .ppter errorem in conditione persone vt ibi.xxix.q.ij. per totum.ꝛ tñ si ille errauit ratificat errore detecto tacite vel expresse confirmatur matrimoniuꝫ ita in .pposito postꝙ rex cõ parato errore suo ratificauit qδ factum fuerat dꝫ matrimoniuꝫ esse ratum ac si a principio impedimentum aliqδ non fuisset.nã qñqꝫ matrimonium habet tractum retro in casu in quo figura matrimonij nulla fuit nedum in casu nostro vbi fuit.c.tacita.q̃ filij sint legitimi. Pe.de ancha.

¶ Explicit solẽnis ac perutilis lectura dñi Petri de anchara no.sup sexto decretaliũ cũ summarijs numeris ꝛ additionibus: impressa q̇dem in calcographia dñi Jacobi sacon Lugduni im pressoris,anno dñi .M.ccccc.xvij. octaua die octobris.

C̄
17
fol.